JOSEPHI MÁRTON

IN ANTIQUISSIMA AC CELEBERRIMA UNIVERSITATE CAES. REG. VINDOBONENSI LINGVAE ET LITERATURAE HUNGARICAE PROFESSORIS PUBL. EXTRAORDINARII

LEXICON

TRILINGVE

LATINO-HUNGARICO-GERMANICUM

AD DUCTUM

LEXICI SCHOLASTICI SCHELLERIANI ET KIRSCHIANO-BORNIANI ELABORATUM, AC VOCABULIS MEDII AEVI TERMINISQUE SCIENTIARUM TECHNICIS, UBIQUE DISTINCTIS, AUCTUM.

ADDITO

TERMINORUM JURIDICORUM, IMPRIMIS IN JURE HUNGARICO USITATORUM, GLOSSARIO.

PARS SECUNDA.

M — Z.

VIENNAE AUSTRIAE,
TYPIS ANTONII PICHLER TYPOGRAPHI.
1818.

1875, July 26.
Wales Fund.

M.

M, literarum duodecima est, et nonnunquam ob proximae vocis sequentem literam vocalem eliditur, e. gr. Optimu'st, pro Optimum est. 2) M. in numeris notat Mille, 1000. loco M scribitur saepius CIↃ, aut ∞. 3) M. denotat cognomen Marcus, v. gr. M. Cicero; M'. vero Manius.

Ma, Nom. propr. mulieris, educatoris Bacchi, alias: Rhea.

Măcărēa, ae, f. 1. urbs Arcadiae. Geogr.

Măcărēis, ĭdis, f. 3. filia Macarei. Ovid.

Măcăreus, ĕi, et ĕos, filius Aeoli. Ovid.

Măcărĭa, ae, f. 1. Nom. propr. filiae Herculis. 2) insulae Cypri. 3) lacus. 4) locus beatis destinatus. Theolog.

Măcărismus, i, m. 2. i. q. Beatitudo.

Măccăbaēus, i, m. 2. *Maccabéus*; ein Maccabäer.

Maccus, a, um, *ostoba, esztelen*; einfältig, dumm. Apul.

Măcēdo, et —on, ŏnis, m. 3. *Macedóniai, Macédon*; ein Macedonier. Cic. 2) filius Osiridis. 3) *uzsoráskodó*: ein Wucherer. Pand.

Măcēdŏnĭa, ae, f. 1. pars Graeciae, inter Thessaliam et Thraciam.

Măcēdŏnĭcus, a, um, *Macedóniai*; macedonisch. Liv.

Măcēdŏniensis, e, i. e. Macedonicus. Plaut.

Măcēdŏnĭus, a, um, i. e. Macedonicus. Ovid.

Macella, ae, f. 1. urbs Siciliae. Liv.

Măcellārĭus, a, um, v. gr. taberna macellaria, Val. Max. a) *ételáros bolt, latzikonyha*; die Speisebude. b) *mészárszék*: die Fleischbank.

Macellarius, ii, m. 2. *ételáros*; Speiseverkäufer. 2) *mészáros*; der Fleischer.

Măcellum, i, n. 2. *mészárszék*; eine Fleischbank. 2) *ételpiatz*; der Speisemarkt. Cic.

Măcellus, a, um, Dim. v. gr. homo, Lucil. *sovány, szikár*; mager, hager, schlank.

Măcēo, ēre, 2. *sovány lenni*; hager oder mager seyn. Plaut.

Măcer, cra, crum, v. gr. taurus, Virg. solum, Cic. *sovány*; mager. 2) *ösztövér, sovány, nem kövér, p. o. hús*; mager, nicht fett. 3) Trop. v. gr. libellus, Martial. *kitsiny, tsekély*; klein, dünn. Comp. macrior. Sup. macerrimus. Colum. 4) cognomen Romanum, v. gr. Aemilius Macer.

Mācērātĭo, ōnis, f. 3. *beáztatás*; die Einweichung, z. B. des Kalkes. Vitruv. 2) *senyvesztés*; die Mürbemachung. Arnob.

Maceratus, a, um, *beáztatott, ázott*; eingeweicht, weich gemacht. 2) *senyvesztett, porhanyított, porhanyóvá tett*; mürbe gemacht, mürbe. 3) siti maceratus, Curt. *szomjúság miatt elepedt*; von Durst geplagt, verdurstet.

Mācērēsco, ĕre, 3. *elázni, elpuhúlni az ázásban, elporhanyúlni*; weich werden, mürbe werden. Cato.

Mācērĭa, ae, f. 1. *kőfalkerítés, p. o. a' kert, vagy szőlőskert körül*; eine Mauer, z. B. um einen Garten, Weinberg. Varr. et Caes.

Mācērĭes, ēi, f. 5. *tördődés, töprenkedés, aggódás*; die Bekümmerniß. Afran. 2) i. q. maceria, Prud.

Mācēro, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. linum, Plin. *áztatni, beáztatni, p. o. a' lent, kendert*; einwässern, weichen. 2) sale macerare, v. gr. pisces, Ter. *sós vizbe áztatni, besózni*; einsalzen, beitzen. 3) v. gr. aliquid fumo, Plin. *felfüstölni*; räuchern. 4) *fonnyasztani, senyveszteni, porhanyítni*; abzehren, mürbe machen, ausmergeln. Curis se macerare, Ter. *magát gondal vagy búval epeszteni*; sich durch Sorgen abzeh-

ren. Macerari, Ovid. *magát epesztení, epekedni*; sich quälen.

Măcesco, ĕre, 3. *elsoványodni*; mager werden. Varr.

Măcĕtae, ārum, v. ūm, m. pl. i. q. Macedones, Gell.

Măchaera, ae, f. 1. *szablya*, *kard*; ein Säbel, Degen. Plaut.

Măchaerĭōnes, i. e. Anticrae posteri, quia Anticras Epaminondam Machaera interfecit. Cael.

Măchaerĭum, ĭi, n. 2. *kardikó, kis kard*; ein kleiner Degen. Plaut.

Măchaerŏphŏrus, i, m. 2. *szablyahordó, fegyverhordó*; ein Säbelträger, i. e. Soldat, Trabant. Cic.

Măchaerŏpoēus, i, m. 2. *kardtsiszár*; ein Messerschmidt, Degenschmidt, Schwertfeger.

Măchāon, ŏnis, 3. filius Aesculapii, celebris medicus inter Graecos, qui Trojam obsidione cinxerunt. Hinc: Machaonius, a, um. Ovid.

Măchĭavĕllĭsmus, i, m. 2. ars politica, perversis principiis Machiavelli superstructa. Gloss.

Măchĭna, ae, f. 1. *erőmív, okosan kigondolt mívszer*; Maschine, ein künstlich zusammen gesetztes Werk oder Werkzeug zu Erreichung einer Absicht. Cic. Machina mundi, *a' világ alkotmányja*; der Weltbau. 2) *fortély*, *hadi fortély*; die List, Kriegslist. Machinari machinam; *fortélyon törni a' fejét*; mit einer List umgeben. Plaut.

Măchĭnālis, e, i. e. machinam concernens. Plin.

Măchĭnāmentum, i, n. 2. *erőmív, okosan kigondolt mívszer*; eine Maschine. Liv 2) *fortély, ravaszság*; der Kunstgriff, die List. Cod. Theod. 3) *állás, álló alkotmány*; ein Gerüst. Liv.

Măchĭnārius, a, um, *erőmívhez való, azzal bánó, 's a' t.* die Maschine betreffend, sich damit beschäftigend. Apul.

Machĭnārius, ĭi, m. 2. *erőmívmester, mívszerek készitője*; ein Werkmeister, Maschinenkünstler. Plaut.

Măchĭnātio, ōnis, f. 3. *mesterkedés valamin, ravaszsággal járó mesterkedés*; künstliche, listige Unternehmung, List, Kunstgriff. 2) *hadi erőmív, p. o. várvívó mívszer*; eine Maschine, Belagerungsmaschine, Kriegsinstrument Caes.

Măchĭnātor, ōris, m. 3. *erőmívmester, mívszeralkotó*; ein Maschienenmacher, Baumeister. 2) Trop. *ravasz mesterkedő, ravasz izgatója valamelly törvénytelen igyekezetnek*; ein listiger Erfinder, Urheber, Anstifter. Liv. Omnium scelerum machinator, Cic. Machinator belli, Liv.

Măchĭnātrix, īcis, f. 3. *kezdője, inditója valaminek, t. i. asszony, v. leány*; eine Urheberinn. Senec.

Măchĭnātus, us, m. 4. *mesterkedés, ravasz, fortélyos igyekezet*; künstliche, listige Unternehmung und Bemühung, listige Anstellung einer Sache, Rank. Apul.

Măchĭnor, ātus sum, āri, Dep. 1. v. gr. opera, Cic. versum, Cic. *valami mesterséges dolgot kigondolni, kieszméllni*; etwas künstliches ausfinnen oder erdenken. 2) *ravaszúl mesterkedni valamin, fortélyoskodni*; auf etwas listig denken, worauf umgeben, ausfindig machen, erdenken. Plaut. et Cic. 3) *rosszat vagy gonoszt forralni, p. o. valaki veszedelmére*; auf etwas Böses denken, einem etwas zuzufügen suchen. Pestem in aliquem machinari, Cic. Alicui perniciem machinari. Sallust.

Măchĭnōsus, a, um, *mesterséges alkatású*; künstlich zusammengefügt. Sueton.

Macĭdātus, a, um, *béáztatott*; eingeweicht. Apul.

Măcĭdus, a, um, *sovány, összveaszott*; mager, schrumpflich. Const.

Măcĭes, ēi, f. 5. *soványság*, die Magerkeit. Macie tenuatus, Virg. *elaszott, elsoványodott*; ganz mager geworden. 2) *elhervadás, elaszás*; die Verwelkung, Dürre. 3) *hervadozás, száraz betegség*; die Schwindsucht. Corpus macie extabuit, Cic.

Măcĭlentus, a, um, *sovány, megsoványodott, elfogyott*; mager, hager, dürr. Plaut.

Măcio, āre, 1. *elsoványitni*; mager machen. Solin.

Macir, *fűszeres fahéjj*; eine gewürzhafte Baumrinde aus Indien. Plin.

Macis, ĭdis, f. 3. *szeretsendióvirág*; eine Muscatblume oder Blüthe. Plaut.

Măcor, ōris, m. 3. *soványság, ösztövérség*; die Magerkeit. Pacuv.

Macra, ae, m. 1. fluvius Italiae. Liv.

Măcresco, ĕre, 3. *megsoványodni*; mager werden. Varr.

Măcritas, ātis, f. 3. *ösztövérség*, *soványság*; die Magerkeit. Varr.

Măcritūdo, ĭnis, f. 3. *ösztövérség*; die Magerkeit. Plaut.

Macro, āre, 1. *megsoványítni*; mager machen. Plin.

Macrŏbius, *hosszú életű*; lange lebend. Macrobii, populus Aethiopiae. Plin.

Macrŏchēra, ae, f. 1. v. gr. tunica, Lamprid. *hosszú ujjú köntös*; ein Rock mit langen Ärmeln.

Macrŏchir, *hosszúkezű*; Langhand, der lange Hände hat. Nep.

Macrŏcōlum, v. Macrŏcollum, i, *regálpapiros*; Papier von sehr großem Formate, Regalpapier. Cic.

Macrŏcŏsmus, i, m. 2. *nagyvilág*; die große Welt.

Macrŏlŏgia, ae, f. 1. *szószaporitás*, *igen bő beszéd*; ein weitläuftiges Geschwätz, Überfluß der Worte. Isidor.

Macrŏnŏsia, ae, f. 1. *sinlődés*, *hosszas betegség*; die langwierige Krankheit, langwieriges Lager. August

Macror, ōris, vide: Macor.

Micrŏscŏpium, ii, n. 2 *nagyítóüveg*; Vergrößerungsglas.

Mactābilis, e, *leölhető*, *levágható*; was geschlachtet werden kann. Lucr.

Mactātor, ōris, m. 3. *marhavágó*, *leölő*, *hentes*, *mészáros*; der Schlächter, Fleischer. Sen.

Mactātus, a, um, *leölt*, *levágatt*, *megölt*; geschlachtet, getödtet. 2) *sokasított*; vermehrt. Immortalitate mactatus, Arnob. *halhatatlanná tétetett*; unsterblich.

Mactātus, us, m. 4. *áldozás*, *ölés*; das Opfern, Tödten. Lucr.

Macte, Macti, Vocat. a Mactus, a, um, id. quod maxime, seu, magis aucte; *igen nagyon*; sehr. Macte amare, Plaut. 2) *jelesen*, *jól*, *szerentsésen*; brav, trefflich, glücklich. Vide etiam: Mactus, a, um.

Mactĕa, ōrum, pl. v. Mactĕae, ārum, f. plur. *nyalánkság*, *tsemege*; Leckerbissen. Svet.

Macto, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. bovem, Ovid *vágni*, *levágni*, *megölni*; schlachten. 2) v. gr. hostiam, Hor. *áldozni*, *megáldozni*; opfern. 3) *megajándékozni*, *megtisztelni*; beschenken, beehren. Aliquem honoribus mactare, Cic. Aliquem damno mactare, Plaut. *valakinek nagy kárt tenni*; einem viel Schaden zufügen. 3) v. gr. deas manes, Cic. *megengesztelni*, *p. o. áldozattal*; versöhnen. 4) v. gr. Jus civitatis, Cic. *feláldozni*, *semmivé tenni*; aufopfern, zu Grunde richten.

Mactra, ae, f. 1. *sütőteknő*; ein Backtrog. Gell.

Mactus, a, um, Partic. ab inusit. Mago, i. e. augeo. *jeles*, *derék*; vortrefflich. 2) *megelégedett*, *jókedvű*; zufrieden, vergnügt. Mactus esto hoc sacrificio, Cic. *vedd kedvesen ezen áldozatot*; laß dir dieses Opfer gefallen. 2) macte animi vir, Mart. *te vitéz bátorságú férjfiú*; du, der du ein tapferer Mann bist. 4) macte esto, Cic. *légy szerentsés*, *vagy boldog*; sey glücklich, Heil dir!

Măcŭla, ae, f. 1. *anyajegy folt*, *turjagosság*; jeder Fleck, Flecken. Equus maculis albis, Virg. 2) *motsok*, *petsét*, *folt*, *p. o. a' ruhán*; der Flecken. Maculas auferre de vestibus Ovid. In veste facere maculas, Plin. 3) *erköltsi hiba*, *gyalázat*, *motsok*; ein Schandfleck. Vitae splendorem adspergere maculis, Cic. 4) *szem*, *a' hálón*, *vagy más kötött retzés dolgon*; die Masche, z. B. an Strümpfen, am Netze. Rete minutis maculis, Cic. *apró szemű háló*; ein Netz mit engen Maschen.

Măcŭlātio, ōnis, f. 3. *elmotskolás*, *petsétejtés*; die Befleckung, Fleckigmachung. Apul.

Măcŭlo, āvi, ātum, āre, 1. *tarkítni*, *megtarkázni*; fleckig machen, bunt machen. Val. Fl. 2) *elmotskolni*, *petsétet ejteni*, *p. o. a' ruhába*; fleckig machen, beflecken, durch Flecken besudeln. Plaut. 3) Trap. v. gr. sacra loca stupro, Cic. *megszentségtelenítni*, *bémotskolni*, *elbestelenítni*; beflecken, besudeln, entehren.

Măcŭlōsus, a, um, v. gr. corium, Plaut. lynx, Virg. *foltos*, *tarka*, *iromba*; voller Flecke, fleckig, bunt. 2) v. gr. vestis, Cic. luna, Plin. *motskos*, *petsétes*, *foltos*; voller Flecke, befleckt, beschmutzt, besudelt.

Mădĕfăcio, ēci, ăctum, ĕre, 3. (Pass. Madefio, factus sum, fieri) v. gr. terram, Colum. *megnedvesítni*, *meg-*

kább; desto mehr. Quo v. quanto magis, Cic. *mennél inkább*, v. *mennél többet*; je mehr. Multo magis, Cic. *sokkal inkább*; viel mehr. Magis magisque, v. magis et magis, Cic. *inkább inkább*: mehr und mehr. 2) *több mint*; mehr als. Annos natus magis quadragiuta; *több negyven esztendősnél*; er ist mehr als 40 Jahre alt. 3) Positivo additum vicem Comparativi implet, v. gr. magis elegans; *szebb*, *ékesebb*; schöner. Magis aptus, i. e. aptior. Res magis necessaria; *szükségesebb dolog*; nothwendiger. 4) Superl. maxime, *igen nagyon*, *felettébb*, *kiváltképpen*, *leginkább*, *különösen*; im höchsten Grade, am meisten, vorzüglich, besonders, recht, sehr. Maxime fidelis, Cic. i. e. fidelissimus, maxime florere, Nep. *szépen virágozni*, *tellyes virágzásban lenni*; schön blühen, in der schönsten Blüthe seyn. Maxime naturalis, Cic. *igen természetes*; sehr natürlich. Maxime utile, Ter. *igen hasznos*; sehr nützlich. Vel maxime, quam maxime, multo maxime, Cic. *igen nagyon*, *felettébb*, *felette igen*; recht sehr, überaus sehr. Nunc cum maxime, Cic *most leginkább*, *éppen most*; jetzt vorzüglich, gerade jetzt.

Măgister, tri, m. 2. *elöljáró*, *fögondviselő*, *föigazgató*, *fömester valamiben*; ein Vorgesetzter, Vorsteher, Chef, Anführer, Directeur, Aufseher ꝛc. Magister populi, Cic. i. e. Dictator. Magister equitum, Liv. *lovasság vezére*; der General der Reiterey. Magister morum, Cic. i. e. Censor. Chori canentium magister, Colum. *éneklőkar igazgató mestere*; der Kapell-Meister. Magister pecoris, Liv. *pásztor*, *számadó pásztor*; der Hirt, Oberhirt. Magister navis Liv *hajóskapitány*, *v mester*; Schiffs-Capitän o. Steuermann. Aulae magister; *fő udvarmester*; der Hofmarschall Magister legum, Vop. *fötörvénytudó*; ein vornehmer Rechtsgelehrter. 2) *tanító mester*, *tanító*; ein Lehrer, Lehrmeister. Magister artium, Cic. magister religionis, Cic. magister virtutis, Idem. Stylus optimus dicendi magister, Cic. Ludi magister, vide: Ludimagister. 3) *inditója*, *kezdője*, *v. mestere valaminek*; der Urheber, Anführer zu etwas. Cic.

Măgistĕrium, ii, n. 2. i. e. munus v. officium magistri, Cic. *fömesteri*, *föigazgatói*, *v. fögondviselői hivatal*; das Amt eines Vorstehers, eines Chefs, Vorgesetzten ꝛc. 2) *tanítói hivatal*, *tanítómesterség*; das Amt eines Lehrers der Jugend. 3) Trop. *tanítás*, *oktatás*, *tanácsadás*; der Unterricht, die Unterweisung, der Rath. Plaut.

Măgistĕro, vel Magistro, āre, 1. *fömesteri*, *vagy föigazgatói hivatalt vinni*; das Amt eines Vorgesetzten oder Chefs verwalten. Spartian.

Măgistra, ae, f. 1. *elöljáró*, *föigazgató asszony*; Vorgesetzte, Vorsteherinn. Cic. 2) *tanító asszony*; Lehrmeisterinn. Cic.

Măgistrālis, e, *föigazgatói*, *tanítómesteri*; einen Vorgesetzten oder Lehrer betreffend. Vopisc.

Măgistrātio, ōnis, f. 3. *tanítás*; *oskola*; Unterricht, Schule. Cod. Theod.

Măgistrātus, us, m. 4. *fötisztség*, *föhivatal*, *minémű volt Rómában a' Consulság*, *Praetorság*, *'s a' t.* ein obrigkeitliches Amt, z. B. in Rom das Consulat, die Prätur ꝛc. Magistratum petere, obtinere, gerere, inire, etc. Cic. Abire magistratu, Cic. *letenni a' hivatalt*; das Amt niederlegen. 2) *föhivatalt viselő személy*, *p. o. Consul*, *Praetor*, *Aedilis*, *'s a' t.* eine obrigkeitliche Person, z. B. ein Consul, Prätor, u. s. w. Liv. Caes.

Măgistro, āre, vide: Magistero.

Magma, ătis, n. 3. *allya*, *sepreje valaminek*; der Bodensatz, die Hefen. 2) *ír*, *kenőts*; eine Salbe. Plin.

Magmentum, i, n. 2. *ráadás az áldozatra*, *toldás*; Zusatz zu einem Opfer. Varr.

Magnālis, e, *nagy*, *nevezetes*; groß, ansehnlich. Magnalia, ium. Tertull. *nagy dolgok*, *nevezetes tettek*; große Dinge, Werke.

Magnănimitas, ātis, f. 3. *nagyszívűség*, *nagyszív*, *bátorszívűség*, *bátor szív*; die Großherzigkeit. 2) *nemes elme*, *nagylelkűség*; die Großmüthigkeit, erhabener Geist. Cic.

Magnănimus, a, um, *bátorszívű bátor*, *nemes bátorságú*, *nagyszívű*; von großem Muthe, muthig, großherzig, tapfer. 2) *nemes elméjű*, *ně-*

mes szívű, nagylelkű; von großem Geiste, großmüthig.

Magnārius, a, um, v. gr. negotiator, Apul. *nagykereskedő*; Großhändler.

Magne, Adv. *nagyon*; sehr. Magne peccare, Tac.

Magnes, ētis, m. 3. *mágneskő, mágnes*; der Magnet. Plin. Lapis magnes, Cic. 2) nomen urbium Lidiae et Joniae. Tac,

Magnēsia, ae, f. 1. regio Macedoniae, 2) urbs Joniae. Liv. 3) *magnézia, egy orvosság por neve*; die Magnesia.

Magnēsius (Magnesus), a, um, *Magnésiai*; aus Magnesia, Magnesisch. 2) saxum magnesium, Lucr. *mágnes, mágneskő*; der Magnet.

Magnessus, a, um, id. qu. Magnesius, Horat.

Magnēticus, a, um, *mágneses, mágnesi*; Magnetisch. Claudian. Pyxis magnetica; *éjszakmérő, v. mutató*; ein Compaß. Gloss.

Magnidicus, a, um. v. gr homo, Plin. *kérkedő*; großsprecherisch Mendacia magnidica, Plaut. *kérkedő hazugságok*; großsprecherische Lügen.

Magnifácio, feci, factum, facere, 3. *nagyrabetsülni*; hoch schätzen. Terent.

Magnificātio, ōnis, f. 3. *magasztalás*; die Erhebung Macrob.

Magnifice Adv. v. gr. donare aliquem. Nep. *jelesen, pompásan, úrimódon*; herrlich, prächtig, ansehnlich. Magnifice ornare convivium, Cic. *gazdag, v. pompás vendégséget adni, vagy ülni*; ein herrliches Gastmahl geben. Magnifice vivere, Cic. *úrimódon, v. pompásan élni*; herrlich leben. 2) *ditsőséggel, ditsőségesen*; herrlich, rühmlich, mit Ehren und Ansehen. Magnifice vincere, Cic 3) *nemesen, nemesszivű módon*; großmüthig, edel. Cic. Comp. magnificentius. Superl. magnificentissimo. Plin.

Magnificenter, Adv. i. q. magnifice; *pompás módon, úrimódon*; herrlich, prächtig, ansehnlich Oppidum magnificenter aedificatum, Vitruv. magnificentius dicere et sentire, Cic. 2) *ditsőséggel, ditsőségesen*; herrlich, mit Ehren, rühmlich. Magnificentissime gerere consulatum, Cic.

Magnificentia, ae, f. 1. *pompa, pompásság, jelesség, pompás mivolta valaminek, nagyság*; die Pracht, Ansehnlichkeit, prächtige Beschaffenheit. Magnificentia epularum, villarum, Cic 2) magnificentia verborum, Cic. a) *kérkedő beszéd, kérkedékenység*; die Großsprecherey, das Großthun in Worten b) *fényes, v. nagy igéretek*; große Versprechungen. Ter. 3) *nemes érzés, v. gondolkozás, felemelkedett gondolkozás, felséges gondolat*: erhabene Gesinnung, hohe, edle Denkungsart, Hoheit des Geistes. Cic. Off. 1. 21.

Magnifico, āre, 1. *nagyrabetsülni*; hoch schätzen. Plaut. 2) *ditsérni, magasztalni*; rühmen, erheben. Plin.

Magnificus, a, um. Comp. magnificentior. Superl. magnificentissimus. v. gr. vir, Sall. *nagyságos, méltóságos*; Würde und Ansehen habend. Vir factis magnificus. Liv 2) *jeles, nagy, derék*; herrlich, prächtig, ansehnlich, groß. Magnificae res gestae, Liv. 3) verba magnifica, Ter. *sokat igérő, v. kérkedő szók*; viel versprechende, großsprecherische, prahlerische Worte.

Magnilōquentia, ae, f. 1. *kérkedés, kérkedékenység*; die Prahlerey, das Großsprechen. Gell.

Magnilŏquus, a, um, *kérkedő, kérkedékeny*; großsprecherisch, prahlerisch. Ovid.

Magnipendo, ĕre, 3. *nagyrabetsülni*; hochschätzen. Ter.

Magnĭtas, ātis, f. 3. *nagyság*; die Größe. Acc.

Magnĭtūdo, ĭnis, f. 3. v. gr. mundi Cic. fluminis, Caes sylvae, Idem. *nagyság*; die Größe. Ad magnitudinem fabae, Cels. v. in magnitudine ciceris, Plin. *akkorára mint egy bab, v. tsitseri borsó*; so groß als eine Bohne, oder, in der Größe einer Richererbse. 2) v gr. animi, Cic. periculi, beneficii, Cic. rerum gestarum. Nep. *nagysága, nagy volta, ditső v. jeles volta valaminek*; die Größe, Erhabenheit. 3) magnitudo dierum ac noctium, Plin. *a' napok és éjtszakák hosszsza*: die Länge der Tage und der Nächte.

Magno, Adv. pro: magno opere: *nagyon, felette*; sehr, heftig. Cic.

Magnopere, Adv. v. magno opere,

Idem. Maximopere, Ter. *felette igen*; recht sehr.

Magnus, a, um, Comp. major, majus, Sup. maximus, a, um, v. gr. mons, Catull. domus, Cic. oppidum, Caes. *nagy*; groß. Vox magna, Cic. *erős hang*, v. *szó*; eine starke Stimme. Vir magnus, Cic. *nagy ember*, p. o. *érdemeire nézve*; ein großer Mann, nämlich: den Verdiensten, den Talenten nach. 2) *nagy*, *nevezetes*, *fontos*, *különös*; groß, wichtig, sonderbar. Res magna, Nep. casus magnus, Caes. *különös eset*; ein sonderbarer Zufall. 3) magna verba, Virg. *kérkedő szók*; prahlerische Worte. Magna loqui, Ovid. *nagy dolgokról beszélni*; von großen Dingen reden. Magna de se loqui, Sall. *kérkedni*; prahlen. 4) magni scil. pretii, et: magno scil. pretio, Cic. *drága*, *drágán*; hoch, um einen hohen Werth. Magni esse, Cic. *drága lenni*; im hohen Werthe seyn. Magni, vel magno aestimare, Cic. *nagyrabetsülni*; hochschätzen. Magno vendere vel emere, Cic. *drágán adni el*, v. *venni*; theuer verkaufen oder kaufen. Magno illi hoc stetit, Liv. *sokba volt*, v. *került az neki*; das kam ihm theuer zu stehen. Majoris veneunt, Phaedr. *drágábbak*; sind theuerer. Magni facere, Plaut. *nagyra betsülni*; hochschätzen. Maximi facere, Plaut. *igen nagyra betsülni*; sehr hoch schätzen. 5) *nagy*, *hosszú*, *sok*, *mint az idő*; groß, lang, von der Zeit. Magno post tempore, Justin. *sok idő mulva azután*; nach langer Zeit. Major annis sexaginta, Nep. *több hatvan esztendősnél*; älter als sechzig Jahre. Major natu, Cic. *idősebb*, *öregebb*; älter. Frater meus natu major; *a' testvér bátyám*; mein älterer Bruder. Maximus natu, Liv. *legidősebb*, *legöregebb*; der Älteste. Patruus magnus, i. e. frater avi, Pand. avunculus magnus, i. e. frater aviae, Pand. Vide etiam: Major, et Majores.

Magrāda, ae, f. 1. fluvius Hispaniae, hodie: Araxes. Mela.

Māgūdāris, is, f. 3. *angyélika fű*; die Angelika. Plin.

Māgus, a, um, *bűbájos*; zauberisch. Ovid.

Māgus, i, m. 2. *tudós és bölts férjfiu a' Persáknál*; ein Gelehrter und Weiser bey den Persern. 2) *bűbájos ember*; ein Zauberer. Apul.

Māhŏmed, is, 3. et Mahometus, i, m. 2. Arab. Muhammed, et Mohammed: *Mahomed*, *a' törökvallás fundálója*; Mahomet, der Stifter der türkischen Religion. Gloss.

Māhŏmētānus, i, m. 2. *Mahomet követője*, *törökvallású*; ein Mahometaner. Gloss.

Māja, ae, f. 1. filia Atlantis, mater Mercurii. Maja genitus, Virg. vel creatus, Ovid. i. e. Mercurius. 2) species cancrorum magnorum, Plin.

Mājālis, e, *Májusi*, *Május hónapi*; zum May gehörig. 2) Subst. *ártány*; ein Vorgschwein. Varr.

Mājesta, ae, f. 1. i. e. uxor Vulcani. Macr.

Mājestas, ātis, f. 3. v. gr. judicum, Cic. senatus, Liv. *felsőség*, *legfőbb méltóság*, v. *tekintet*; die Hoheit, die höchste Würde, Ansehnlichkeit. 2) v. gr. regia, Caes. populi, Cic. *felség*, *tekintetének felséges volta*, *legfőbb személyes nagyság*, v. *méltóság*; die Majestät, die Hoheit der Person. Populi Romani majestatem minuere, Cic. *a' Római nép*, *vagy státus legfőbb személyes méltóságát megsérteni*, *annak jussait megszeritni*, *'s a' t.* die Hoheit oder Majestät des römischen Staates schmälern. 3) crimen majestatis, Cic. crimen laesae majestatis, JCt. *felségsértés*; Verbrechen der verletzten Majestät. Lex majestatis, Cic. i. e. de crimine laesae majestatis lata.

Major, ōris, c. majus, ōris, n. (Comp. a magnus); *nagyobb*; größer. 2) major natu, Cic. *idősebb*, *öregebb*; älter. 3) quod majus est, Cic. *sőt a' mi több*; was noch mehr ist. 4) propositio major, in Logic. *az első tétel*; der erste Satz.

Mājōrāna, ae, f. 1. *majoránna*; die Majoran.

Mājor domus, in Genit. majoris domus: *udvarmester*; der Haushofmeister. Gloss.

Mājōres, um, m. pl. v. gr. nostri: *eleink*, *őseink*; unsere Vorfahren. Caes. et Hor.

Majorca, vel. Majorica, ae, f. 1. una ex insulis Balearibus, in mari mediterraneo. Geogr.

Mājōrīnus, a, um, *nagyobb fajta, v. fajú*: von der größern Sorte. Plin.

Mājūgĕna, ae, m. 1. filius Majae, i. e. Mercurius.

Mājus, a, um, id. qu. magnus, v. gr. deus Majus, i. e. Jupiter. 2) *Májusi, Május hónapi*; vom May, oder den May betreffend.

Majus, i, m 2. scil. mensis, Ovid. *Május hónapja*; der Monath May oder May.

Mājuscŭlus, a, um, (Dim. a major) *nagyobbatska*; etwas größer Plin. 2) *idősebbetske*; etwas älter. Ter.

Mala, ae, f. 1. *ortza, pofa*; die Wange, der Backen. Virg. et Plin. 2) malae, plur. *állkaptzák, fogak*; die Kinnlade, die Zähne. Virg. Hor.

Mălăca, ae, f. 1. urbs Hispaniae, hodie: Malaga, Mela.

Mălăcia, ae, f. 1. *tengernyugvás, szélszűnet*; die Meeresstille, Windstille auf dem Meere. Caes. 2) v. gr. stomachi, Plin. *undorodás az ételtől*; der Eckel, der gänzliche Mangel des Appetits.

Mălăcus, a, um. *puha, lágy*; weich. 2) *hajlós*; biegsam. Plaut.

Mălăgmum, i, n. 2. *ir, flastrom*; ein Pflaster. Plin.

Mălāgma, ătis. n. 3. *borogatás, kötés, puhító v. lágyító kötés*; ein erweichender Umschlag. Cels.

Malandrium, ii, n. 2. *hójag, v. pattogzás, a' nyakon*; eine Blase oder Blatter am Halse. Veget.

Maldăcon, i, n. 2 *futsipa, v. mézga*; eine Art Gummi. Plin.

Male, Adv. Comp. pejus, Sup. pessime; *rosszúl, nem jól, helytelenűl*; schlecht, übel, böse. Male cogitare de aliquo, aut loqui, Cic. *rosszúl gondolkozni valaki felől, v. szóllani róla*; von einem übel denken, oder Schlechtes reden. Male accipere aliquem, Cic. et Nep. *rosszúl fogadni valakit*; einen übel empfangen. Male se habere, Ter. *kedvetlen lenni*; mißmuthig seyn. Hoc me male habet, Ter. *azon bosszankodom én*; das verdrießt mich. Male sit tibi! Cic. *vigyen el a' tatár!* hohl dich der Geyer! 2) *rosszúl, nem jól, nem úgy a' mint kellene lenni*; schlecht, nicht recht wie es seyn soll. Male consulere patriae. Nep. *nem igen gondoskodni a' haza állapotjáról*; schlecht fürs Vaterland sorgen. Male gratus, Ovid. *nem igen háládatos*; nicht recht dankbar; male sanus, Cic. *nem igen van helyén az esze*; nicht recht vernünftig; male emere, Cic. *drágán venni*; theuer kaufen; male vendere, Cic *oltsón vesztegetni el*; wohlfeil verkaufen. 3) *nagyon, felette*; sehr, heftig; male metuo, Ter. *nagyon félek*; ich fürchte sehr; male odisse, Caes. *nagyon gyűlölni*; sehr hassen; pejus odisse, Cic. *jobban gyűlölni*; ärger hassen. Pessime fecisti, Cic. *azt igen rosszúl tselekedted*; das war sehr schlecht gethan.

Malea, ae, f. 1. promontorium Graeciae. Ovid.

Mălĕdĭce, Adv. *rágalmazólag*; schmähsüchtig. Cic.

Mălĕdĭcentia, ae, f. 1. *rágalmazás*; das Schmähen. 2) *szitkozódás*; das Schelten. Gell.

Mălĕdīco, xi, ctum, ĕre, 3. v. male dicere; *rosszúl szóllani*; schlecht reden. 2) maledicere; *szitkozódni*; schelten. Cic. 3) *káromkodni*; lästern, fluchen. Cic.

Mălĕdictio, ōnis, f. 3. *szitkozódás*; das Schmähen, Schelten. 2) *káromkodás, káromlás*; die Lästerung, das Fluchen. Cic.

Mălĕdictĭto, āre, 1. Frequ. id. qu. maledico. Plaut.

Mălĕdictor, ōris, m. 3. id. qu. Maledicus.

Mălĕdictum, i, n. 2. *szitok, szitkozódás, rágalmazás, rágalmazó szó*; ein Scheltwort, Schimpfwort. 2) *káromlás, káromkodás, átok*; der Fluch, die Verwünschung.

Mălĕdictus, a, um, *átkozott*; verwünscht. Spart.

Mălĕdĭcus, a, um, *szitkozódó, rágalmazó*; scheltend, schimpfend, schmähend. 2) *káromló, káromkodó*; fluchend. Comp. maledicentior, Sup. maledicentissimus.

Mălĕfăber, bra, brum, *ravaszúl kigondolt, álnok, ravasz*; verschmitzt, arglistig. Prud.

Mălĕfăcio, fēci, factum, făcĕre, 3. *valami gonoszt követni el*; etwas Böses thun. 2) v. gr. alicui, Cic. *kárt tenni*; Schaden zufügen.

Mălĕfactor, ōris, m. 3. *rosszakaró*; der einem etwas Böses zufügt. Plaut.

2) *háládatlan*; ein Undankbarer. Plaut.

Mălĕfactum, i, n. 2. *gonoszság*, *gonosztett*; eine böse That. Cic.

Mălĕfĕriātus, vide: Feriatus.

Mălĕfĭce, Adv. *gonoszúl*, *istentelenűl*; auf eine boshafte Art, gottlos. 2) *károsan*, *kártévő módon*; schädlich. Plaut.

Mălĕficentĭa, ae, f. 1. *rosszszakaróság*; böses Betragen gegen Jemanden. Plin. 2) *sértés*, *sértenikivánás*; die Beleidigung.

Mălĕfĭcium, ii, n. 2. *gonosztett*, *gonoszság*, *gonosz tselekedet*; eine böse That, Übelthat. Maleficium admittere, vel committere, Cic. *valami gonoszságot követni el*, *gonoszt tselekedni*: eine böse That begeben. 2) *kártétel*; Zufügung des Schadens. Caes. 3) *bűbájosság*, *boszorkányság*; die Zauberey. Apul.

Mălĕfĭcus, a, um, v. gr. homo, Cic. *gonosz*, *rossz*, *gonosztévő*, *istentelen*; übel handelnd, etwas Böses thuend, gottlos. Cic. 2) v. gr. superstitio, Svet. *káros*, *ártalmas*; schädlich. 3) v. gr. natura, Nep. *mostoha*, *nem kedvező*; ungünstig. 4) *bűbájos*; zauberisch. Cod. Just.

Mălĕfĭcus, i, m. 2. *gonosztévő*; ein Übelthäter. Svet. Malefica, ae, f. 1. *boszorkány*; eine Hexe. Plin.

Mălĕfĭdus, a, um, *hűségtelen*, *hitetlen*, *hitszegő*; untreu, treulos. Ovid.

Mălĕfortis, e, *erőtlen*, *gyenge*; schwach. Prud.

Mălĕloquax, cis, o. *rágalmazó*; schmähend. Gloss.

Malesanus, a, um, *esztelen*, *eszement*; unsinnig.

Mălĕsuadus, a, um, *rossz tanátsló*, *rosszat tanátsló*; der zum Bösen rathet. Virg.

Mălĕtractātio, ōnis, f. 3 *rosszúlbánás valakivel*; eine üble Behandlung. Arnob.

Maleventum, i, n. 2. urbs illa Italiae, quae hodie: Beneventum audit. Liv.

Mălĕvŏlens, e; Malivolens, tis, o. *rossz akaró*, *idegenindúlatú*, *irigy*; übel gesinnt gegen Jemanden, abgeneigt, neidisch. Plaut.

Mălĕvŏlentĭa, ae, f. 1. *rosszakaróság*; üble Gesinnung gegen Jemanden. 2) *irigység*, *kárörőm*, *gyűlölség*; der Neid, die Schadenfreude, der Haß. Cic.

Mălĕvŏlus, vel. Malivolus, a, um, *rosszakaró*: übelgesinnt gegen Jemanden. 2) v. gr. alicui, vel in aliquem, Cic. *rossz indúlattal viseltető*, *ellenséges indúlatú*, *irigy*, *gyűlölséges*; übelgesinnt, feindselig, neidisch, gehässig. Cic.

Mălĕvŏlus, i, m. 2. *rosszakaró*, *irigy*, *ellenség*; ein übelgesinnter, Neider, Feind. Cic.

Măliăcus sinus, Liv. sinus Thessaliae.

Mălicōrium, ii, n. 2. *gránátalmahéjj*; die Granatäpfelschale. Plin.

Mălifer, a, um, *almatermő*; Äpfeltragend. Virg.

Mălĭgne, Adv. v. gr. loqui, Liv. *rosszúl*, *rossz indúlattal*; boshaft. 2) v. gr. dividere, Liv. laudare, Hor. *irigymódon*, *fösvénykedve*; neidisch, kärglich, sparsam.

Mălignĭtās, ātis, f. 3 *gonoszság*, *rosszaság*, *gonosz*, v. *rossz minémű-ség*, v. *mivólt*; die Bösartigkeit, böse oder schlechte Beschaffenheit. 2) *irigység*; der Neid, die Abgunst. Liv. Suet. 3) *takarékosság*, *szűkmarkúság*, *fösvénység*; die Kargheit, Unfreygebigkeit.

Mălignor, āre, et Malignor, āri, Dep. 1. *rosszat*, v. *gonoszt tenni*, v. *mivelni*, *rosszúl tselekedni*; Böses thun, übel handeln. Gloss.

Mălignus, a, um, *gonosz*, *gonosz indúlatú*, *rossz*, *rossz szívű*, *álnok*; arg, boshaft, böse, tückisch. 2) *takarékos*, *szűkmarkú*, *fösvény*; karg, unfreygebig. In laudanda re malignus, Quint. *a' ki valamit tsak imigyamúgy*, v. *immeldámmal dítsér*; der eine Sache nur obenhin lobt. 3) e. gr. terra, Plin. *terméketlen*; unfruchtbar. 4) e. gr. lux, Virg. *homályos*; dunkel. 5) e. gr. morbus; *tartós*, *nehéz*, v. *terhes betegség*; eine Krankheit welche stark anhält. 6) *bajos*, *nehéz*: beschwerlich. Maligni aditus, Virg. Comp. malignior, Mart. Superl. malignissimus, Sen.

Mălĭlŏquax, ācis, o. *rosszúl*, v. *gonoszúl beszélő*; übelredend. P. Syr.

Mălĭlŏquium, ii, n. 2. *rágalmazás*; die Verläumdung. Caes.

Mălīnus, a, um, *almafából való*, *almafa*; vom Äpfelbaume.

Mălĭtas, ātis, f. 3. *rossz*, *gonosz*, *rosszaság*; das Übel. Pandect.

Mălĭtĭa, ae, f. 1. (malus) *gonoszság*,

rosszaság, gazság, istentelenség; die Bosheit, Gottlosigkeit. 2) e. gr. coeli, Plin. *rossz, v. zürzavaros idő*; ein übles Wetter. 3) *igazság-eltekerés, álnokság*; Chicane. Calumniatus sum, indicabo malitiam meam, Cic. 4) *tsintalanság, pajkosság*; die Leichtfertigkeit, Schelmerey. Nisi tua malitia adfuisset, Cic. 5) e. gr. terrae, Pallad. *terméketlenség*; die Unfruchtbarkeit.

Mălĭtiōse, Adv. *gonoszúl, tsalárdúl, ravaszúl*; boshaft, arglistig. Comp. malitiosius, Cic.

Mălĭtiōsĭtas, ātis, f. 3. i. q. Malitia.

Malitiōsus, a, um, *gonosz, ravasz, tsalárd, álnok*; boshaft, arglistig.

Mălius, a, um, vide: Maliacus.

Mălĭvŏlus, etc. vide: Malevolus etc.

Mallĕātor, ōris, m. 3 *kalapáló, kalapátsaló, kalapáttsal, v. pőröllyel dolgozó*; der etwas hämmert, mit dem Hammer bearbeitet. Martial.

Mallĕātus, a, um, *kalapátsolt, kalapáttsal, v. pőröllyel vert, pőrölyözött*; mit dem Hammer oder ähnlichem Werkzeuge bearbeitet, geschlagen oder geklopft. Pandect.

Mallĕo, āre, 1. e. gr. chartam, Ulp. *kalapáttsal, v. pőröllyel verni, v. ütni, kalapátsolni, kalapálni*; mit einem Hammer schlagen, hämmern.

Mallĕŏlāris, e, (malleolus) *szőlővessző újjövéséhez, v. újhajtásához való, v. azt illető*; den Rebschoß oder die junge Rebe betreffend. e gr. virga, Colum. *szőlővesszső újjövése*; ein junges Rebschoß.

Mallĕŏlus, i, m. 2. Dim. *szőlővesszső ujjövése, v. hajtása a' szőlőtőn*; der Rebschoß am Weinstock. 2) *gyújtónyil, tüzes, v. gyújtólapta*; ein Brandpfeil. Feuerball. 3) *bokatsont*; der Knöchel am Fuße. 4) *kis kalapáts, v. pöröly*; ein Hämmerchen.

Mallĕus, i, m. 2. *kalapáts, pöröly, verő eszköz*; ein Hammer, ein Werkzeug zum Schlagen. 2) e. gr. stuparius, Plin. *lenbunkó*; ein Flachsbläuel.

Ma'li, ōrum, m. plur. populus Indiae.

Mallo, ōnis, m. 3. e. gr. ceparum, Veget. *hüvely, hüvelytok, héj, haj*; eine Hülse, Schale. 2) *hajfürt*; eine Haarlocke. Gloss.

Malloea, ae, f. 1. urbs Thessaliae.

Mallos (Mallus), i, f. 2. urbs Ciliciae.

Mallŭviae, ārum, f. 1. plur. *mosdóviz, kézmosóviz*; das Waschwasser, die Hände zu waschen. Fest.

Mallŭvium, ii, n. 2. *mosdómedentze, kézmosóedény*; ein Waschbecken, die Hände zu waschen. Fest.

Mālo, (magis volo) māvis, māvult, mālŭmus, māvultis, malunt, Infin. malle: *inkább akarni*; lieber wollen. Multo malim, Cic. *sokkal inkább szeretném*; es wäre mir viel lieber. 2) *hajlandobb lenni*: geneigter seyn. Mavult universae Asiae. Cic.

Mālŏbăthrātus, a, um, malobathrone unctus. Sidon.

Mālŏbăthron, v. —um, i, n. 2. *Indiai fa, v. annak füszerszámos levele*; ein indischer Baum, oder das gewürzhafte Blatt desselben. 2) *ezen levelekből való olaj*; das Öhl von diesen Blättern. Plin. Hor. Scribitur etiam: Malab.

Mālogrănātum, i, n. 2. *gránátalma*; ein Granatapfel. Plin.

Mălta, ae, f. 1. insula maris mediterranei.

Maltha, ae, f. 1. *viaszszal elegyítet szurok*: mit Wachs vermischtes Pech. 2) *tsiriz, téglaporenyv*; der Kleister, die Kitte. 3) *fövenyesmész, vakolatmész*; der Mörtel. 4) *puha, v. elpuhúlt ember*; ein weichlicher Mensch. Lucil.

Malthīnus, i, m. 2. nomen viri. Hor. Aliqui malunt esse hominem effeminatum.

Maltho, āre, 1. *öszvefoglalni, forrasztani, v. enyvezni, bé, v. megvakolni*; verkitten, mit Kitt oder Mörtel überziehen Plin.

Mălum, i, n. 2. *rosz, gonosz*; ein Übel 2) *kár, rövidség*: ein Schade. 3) *szerentsétlenség*; ein Unglück. 4) *betegség, nyavalya*; eine Krankheit. Malo tentari, Cels. 5) *veszély, veszedelem*; die Gefahr.

Mālum, i, n. 2. *alma*; ein Apfel. Virg. e. gr. punicum, v. granatum; *gránátalma*; ein Granatapfel. e. gr. cydonium, *birsalma*; eine Quitte. Malum discordiae, Just. *veszekedés almája, az az: inditó ok, v. alkalmatosság a' tzivódásra, v. veszekedésre*; der Zankapfel, d. h. der Anlaß zum Streit. Ab ovo usque ad mala, Hor. *az ebéd, v. vatsora elejétől a' végéig*; vom Anfange der Mahlzeit bis zu Ende.

Malum! Interj. indignantis; *az ördögbe!* zum Henker!

Malus, a, um, *ross, gonosz*; böse, arg, schlimm. 2) *tolvaji, alattomos*; dieb isch, heimlich. 3) e. gr. facies, Quint. *rút, otsmány, útálatos*; häßlich. 4) *ártalmas, ártó*; schädlich. 5) *igéző, bájoló*; zauberisch. Malum carmen, Sil. *igézőbeszéd*; die Zauberformel 6) e. gr. aetas, Plaut. *terhes, bajos, nehéz*; beschwerlich. Comp. pejor. Superl. pessimus.

Mālus, i, f. 2. *almafa*; der Apfelbaum. Virg.

Mālus, i, m. 2. *árbots, árbotzfa*; der Mast, Mastbaum. Cic.

Malva, ae, f. 1. *mályva*; die Malve. e. gr. rotundifolia, L. *papsajt mályva, kereklevelű mályva*; die Gänsepappel, eine Pflanze.

Malvācĕus, a, um, *mályvából való, mályvához hasonló, mályva forma*; von Malve, malvenförmig. Plin.

Malvāna, ae, f. 1. fluvius Mauritaniae.

Māmers, tis, m. 3. lingva Oscorum, i. q. Mars. Fest.

Māmertini, örum, m. plur. populus Campaniae.

Mamilius, a, um, e. gr. lex, Cic. *Mamiliusi*; Mamilisch. 2) Subs. nomen familiae Romanae.

Māmilla, et Mammilla, ae, f. 1. Dim. *mejj, tsets, tsetsetske*; die Brust.

Māmillānus, a, um, *mejjhez, v. tsetshez való, v. tartozó*; zur Brust gehörig. e. gr. ficus, Plin. *feldagadó, domború*; strotzend, Erhöhung habend.

Māmillāris, e, *mejjet, v. tsetset illető*; die Brüste betreffend. Mamillare, Martial. *mejjkendő, mejjre való keszkenő a' fejérszemélyeknél*; das Brusttuch des Frauenzimmers.

Mamma, ae, f. 1. *mejj, tsets; az állatoknál, tőlgy*; die Brust bey den Thieren, das Euter. 2) *anya*; die Mutter. Varr. 3) *kintsem, kedvesem, angyalom*; mein Schatz. Plaut.

Mammaea, ae, f. 1. mater Alexandri Severi.

Mammālis, e, *mejjet, v. tsetset illető*; die Brüste betreffend.

Mammātus, a, um, *mejjes, tsetses, tsetsformájú*; mit Brüsten versehen, wie Brüste gestaltet.

Mammĕātus, a, um, i. q. mammosus Plaut.

Mammilla, ae, f. 1. vide: Mamilla.

Mammonas, v. Mammōna, ae, m. 1 *tehetség, vagyon, jószág, gazdagság*; das Vermögen, der Reichthum Tertull.

Mammōnĕus, a, um, (mammonas) *nyereségkivánó, nyereségre vágyó* gewinnsüchtig. Prud.

Mammōsus, a, um, (mamma) *tsetses nagy tsetsű*; mit großen Brüsten begabt. 2) *tsets formájú, domború* wie Brüste gestaltet, Erhöhung habend. Pira mammosa, Plin.

Mammŭla, ae, f. 1. Dim. *tsetsetske, kis tsets, v. mejj*; kleine Brust. 2) cognomen Romanum. Liv.

Mamphūla, ae, f. 1. genus panis Syriaci. Fest.

Māmŭrius, ii, m. 2. faber aerarius, qui ancilia, item Palladis simulacra fecit. Ovid.

Māmurra, ae, m. 1. eques Romanus, Formiis natus. Urbs Mamurrarum, Horat. i. e. Formiae.

Manābilis, e, *folyó*; fließend. 2) *tsepegő, tsorgó*; rinnend. 3) e. gr. frigus, Lucr. *megható, keresztűljáró*; durchdringend.

Manācus, a, um, i. q. Menstruus. Vitr.

Mānalis, e, (mano) e. gr. fons, Fest. *folyo, mindég, mindenkor, v. szüntelen folyó*; fließend stets fließend; Manale, is, n. 3. *visedény, viseskorsó*; ein Wassergeschirr, Wasserkrug. Tarr.

Mānālis, e, (manes) e. gr. lapis, i. e. ostium orci. Fest.

Mānāmen, inis, n. 3. *folyás, kifolyás, szivárgás*; das Fließen, der Ausfluß. Auson.

Mānātio, ōnis, f. 3. idem. Frontin.

Manceps, ipis, m. 3. (a capiens, et capio, i. q. manu capiens) *a' ki vámot, 's más effélét megveszen, drendás, kidrenádló*; einer der einen Zoll oder so etwas erkauft, ein Pachter. 2) *eladó*; ein Verkäufer. 3) i. q. pistor publicus, JCt. 4) e. gr. operarum, Svet Plaut. *felvigyázó*; ein Auffseher. 5) *kezes*; ein Bürge. Cic. Plaut. 6) *birtokosa, v. tulajdonosa valaminek*; der Eigenthümer oder Besitzer einer Sache. Tertull. 7) *porkoláb, hajdú*; ein Häscher. Cypr.

Mancīnus, i, m. 2. consul Romanus.

Manciŏla, ae, f. 1. i. q. manus, Laev. ap. Gell.

Mancipātĭo, v. Mancupatio, ōnis, f. 3. *valaminek valaki birtokába adása, eladás, árendábaadás*; die Übergebung einer Sache zu Eigenthum, das Verkaufen, Verpachten. JCt.

Mancipātus, us, m. 4. *eladás*; der Verkauf. 2) *árendás hivatala*; das Amt eines Pächters. Cod. Theod.

Mancĭpi, et Mancupi, Indecl. *birtokosi, örökösi*; eigenthümlich. Res, quae mancipi sunt, Cic. *tulajdon, v. sajdt dolgok, jószágok, v. javak, mellyekkel azt teheti valaki, a' mit akar*; eigenthümliche Sachen oder Güter, damit einer thun darf was er will.

Mancipĭum, v. Mancupium, ĭi, n. 2. *szokott forma szerént való megvevése valaminek*; der förmliche Kauf einer Sache. 2) *örökségi jus*; das Eigenthumsrecht. Vita mancipio nulli datur, Lucret. Fortuna nihil dat mancipio, Cic. *a' szerentse ajándéka nem állandó*; das Glück gibt nichts als eigen. Sui mancipii esse, Cic. *maga ura lenni*; sein eigener Herr seyn. 3) *birtok, sajdt vagyon, örök*; das Eigenthum. 4) *rabszolga*; ein Sclave. 5) i. q. pistrinum, 6) *kezesség*; die Gewährschaft.

Mancipo, v. Mancŭpo, āvi, ātum, āre, 1. *birtokába adni, általengedni*; zueignen, übergeben. Quaedam mancipat usus, Hor. *sajátunkká teszi, sajátunkká válik általa*; gibt zu eigen. 2) e. gr. alicui aliquid, Cic. *eladni*; verkaufen. 3) *rabszolgává, v. rabbá tenni*; als einen Sclaven annehmen. Alienos mancipatis, alienos manumittitis, Plaut. 4) *megfogni*, fangen. Solin.

Mancupātĭo, Mancupium, Mancupo, vide: Mancipatio etc.

Mancus, a, um, *tsonka, béna, sánta, hibás tagjaiban*; verstümmelt, gebrechlich an den Gliedmaßen, lahm. 2) Trop. *tsonka, tökélletlen, hijjános, fogyatkozásos*; unvollkommen, unvollständig. Manca quodam modo et inchoata cognitio, Cic. 3) *gyenge, erőtelen*; schwach.

Mandātārĭus, ĭi, m. 2. *meghatalmazott*; ein Bevollmächtigter. Pandect.

Mandātĭo, ōnis, f. 3. (mando) *meghagyás, rendelés, parantsolás*; der Auftrag, Befehl. Pandect.

Mandātor, ōris, m. 3. *meghagyó, rendelő, parantsoló*; ein Auftrâger, Gebieter. Idem. 2) *kezdő, izgató, indító*; ein Anstifter. 3) *összeveszető, egymásra késztető, v. ingerlő*; ein Verhetzer.

Mandātōrĭus, a, um, *meghatalmazottat illető*; den Bevollmächtigten betreffend. Cod. Just.

Mandātrix, īcis, f. 3. *meghagyó, rendelő, parantsoló (asszszony, vagy leány)*; eine Auftrâgerinn, Gebietherinn. Claudian.

Mandatum, i, n. 2. *telyes hatalom, telyes hatalmat adó írás, parantsolat*; die Vollmacht, der Befehl. 2) *meghagyás, rá bízás, rendelés*; der Auftrag, die Commission. JCt.

Mandātus, a, um, *meghagyott, rendelt, parantsolt*; aufgetragen, befohlen.

Mandatus, us, m. 4. *meghagyás, rendelés, parantsolás, parantsolat*; der Auftrag, Befehl. Cic. Svet.

Mandĕla, ae, f. 1. pagus in Sabinis. Hor.

Mandĭbŭla, ae, f. 1. v. Mandibulum, i, n. 2. (mando, ere) *állkaptsa*; der Kinnbacken, die Kinnlade. Macrob.

Mando, āvi, ātum, āre, 1. *meghagyni, rendelni, rendelést tenni, parantsolni*; auftragen, befehlen. 2) *rábizni*; anvertrauen. e. gr. semina terrae, Colum. *vetni, magot vetni*; säen. e. gr. aliquid memoriae, Cic. *könyv nélkül megtanúlni*; auswendig lernen. 3) *elküldeni*; verschicken. e. gr. aliquem in ultimas terras, Cic. *számkivetni, számkivetésbe küldeni*; verbannen. 4) e. gr. se fugae, Cic. *elszaladni, elfutni*; flüchtig werden. 5) e. gr. ad aliquem, Svet. *valakinek valamit izenni*; einem etwas sagen lassen. 6) e. gr. literis, Cic. *megírni, írásba tenni*, schreiben, schriftlich verfassen.

Mando, di, sum, ĕre, 3. *rágni, harapni, széllyelrágni, elharapni*; kauen, beißen, zerbeißen. Cic. 2) *enni*; essen. Liv.

Mando, ōnis, m. 3. *evő, faló*; ein Esser, Fresser. Lucil.

Mandra, ae, f. 1. *istálló, ól, akol 's szabad mezén, juhtanya, juha-*

kal, juhrekesz, juhkardm; ein Stall, ein Viehstall auf weitem Felde, eine Schafhütte. Juv. 2) *játszótábla*; ein Spielbrett. Mart. 3) *barátkamara, klastrom*; eine Mönchszelle, ein Kloster. Alcuin.

Mandrăgŏras, ae, m 1. *natragulya*; der Alraun, eine Pflanze. Plin. Atropa mandragora L.

Mandūbii, ōrum, m. plur. populus Galliae Lugdunensis. Caes.

Mandūcātio, ōnis, f. 3. *rágás, megrágás, evés*; das Kauen, Essen. August.

Mandūcātor, ōris, m. 3. *rágó, evő, a' ki rág, v. eszik*; der kaut oder esset. Augustin.

Mandūcātus, a, um, *megrágott, megevett, megett*; gekäuet, gegessen.

Mandūco, āvi, ātum, āre, 1. *rágni, enni*; kauen, essen. Svet.

Mandūco. ōnis, m. 3. *faló, rútúlevő*; ein Fresser. Apul.

Mandūcum, i, n. 2. *étel, étek, eledel*; die Speise. Varr.

Manducus, i, m. 2. *faló, rútúlevő*; ein Fresser. Varr. 2) *mamó, ijjesztő, fujankó*; ein Popanz, Popelmann. Plaut.

Manduria, ae, f. 1, urbs Italiae inferioris. Liv.

Māne, Subst. Indecl. *reggel, reggeli, v. jókari idő*; der Morgen, die Frühzeit, Frühe. Multo, v. summo mane, Liv. bene mane, Cic. *igen jókor, v. korán reggel*; sehr früh. Postero mane, Colum. *más nap reggel*; den andern Tag früh. Mane totum dormire, Mart. *egész reggel aludni*; den ganzen Morgen schlafen. Clarum mane, *világos virradta*; der helle Morgen.

Măneo, mansi, mansum, ēre, 2. e. gr. in patria, Cic. domi, Caes. *maradni*; bleiben. 2) e. gr. promissis, Virg. *igéretét bételyesitni, v. betölteni*; seine Verheißung erfüllen. 3) *megmaradni, tartani*; bleiben, dauern. Nihil suo statu manet, Cic 4) cum Acc. e. gr. aliquem, Plaut. Ter *találkit várni, közelitni, közelgetni*; auf einen warten, einem bevorstehen. Gloria te manet, Virg. *tisztesség vár*; es wartet Ehre auf dich. 5) *késni, késedelmesni, várakozni*; verweilen, verziehen. 6) e. gr. apud aliquam, v. cum aliqua, Svet. *vele, v. elhálni*; beyschlafen. 7) manet his bellum, Cic. *folytatniok kell a' hadat*; sie müssen den Krieg fortführen. 8) manet ergo, te poenam mereri, Cic. *a' mellett marad tehát a' dolog, hogy büntetést érdemlesz*; es bleibt also dabey, daß du Strafe verdienst.

Mānes, ium, m. plur. (a manendo), *megholtak lelkei*; die Seelen der Verstorbenen Ledere alicujus manes, Tibul. *megholt ellen vétení*; sich an einem Abgestorbenen versündigen. 2) Dii manes, *megholtak istenei*; die Götter der Verstorbenen. 3) *halál*; der Tod. Manes suos anticipare, Erasm. *maga magának halálát okozni*; sich selbst den Tod zuziehen. 4) i. q exuviae. Prop 5) *alsó világ*; die Unterwelt. Venire a diis manibus, Cic.

Mango, ōnis, m. 3. *a' ki avúlt, v. régi portékákat eladás véget kitisztogat, zsibvásáros*; der alte Dinge auf den Kauf anspuzt, ein Trödler. Plin. 2) *emberáros*; einer, der die Leute verkauft. Ovid. 3) *lótsiszár, lótserélő*; ein Roßtäuscher. Quint. 4) *kutyatanító*; ein Hundelehrer. Gloss. 4) e. gr. gemmarum, Plin. *a' kiigazi drágakövek helyett hamisakat ád el*; einer der falsche Edelsteine für gute verkauft.

Mangōnicus, a, um, *zsibvásárost illető*; den Trödler betreffend 2) *lótsiszárt illető*; den Roßtäuscher betreffend. Ad mangonicos quaestus descendit, Svet. *ószvérrel kereskedik*; er handelt mit Maulefeln

Mangōnium, ii, n. 2. *kitisztogatatt, v. tsinosgatatt portéka, el adás véget, hogy jobbnak, és szebbnek tessék*: das Putzwerk, die Aufputzung auf den Kauf Plin.

Mangōnīsātus, a, um, *kitisztogatott*; aufgeputzt.

Mangōnizo, āre, 1. *avúlt portékát megújitni, 's eladás véget kitisztogatni*; alte Dinge erneuern und auf den Kauf ausputzen. Plin.

Mani, Abl. a mane, Plaut.

Mānia, ae, f 1. (penultima longa) materlarium, Varr. 2) *mamó, gyermekijjesztő*; ein Schreckbild für die Kinder, Popanz. Arnob.

Mănia, ae, f. 1. (penultima brevis) *dühösség, esztelenség, eszeveszettség*; die Unsinnigkeit, Raserey.

Mānīăcus, a, um, *dühös, megdühö-*

dült, dühösködő, eszeveszett, megtébolyodott; rasend, unsinnig.

Mānibŭla, ae, f. 1. *ekeszarv*; die Pflugsterze. Varr.

Mănĭca, ae, f. 1. *kesztyű, karmantyú*; ein Handschuh. 2) *ujj, ruha, v. köntösujj*; ein Ärmel. 3) *bilints*; die Fessel. Plaut. 4) *ellenség hajóját magáéhoz húzó horog a' tengeri-hadban*; ein Haken im Seekriege, die Schiffe der Feinde an sein Schiff zu ziehen. Lucan.

Mănĭcātus, a, um, e. gr. tunica, Cic. *ujjas, hosszsú ujjú, p. a. ruha, v. köntös*; mit langen Ärmeln versehen.

Mănĭcon, i, n. 2. *fű neme*; ein Kraut. Plin.

Mănĭcŭla, ae, f. 1. Dim. *kesztske*; ein Händchen. 2) i. q. manibula. Varr.

Manifestārius, a, um, e. gr. fur, Plaut. *nyilvánvaló, nyilvánságos*; offenbar.

Manifestātio, ōnis, f. 3. *kinyilatkoztatás, felfedezés*; die Offenbarung, Entdeckung. Augustin.

Mănĭfestātor, ōris, m. 3. *kinyilatkoztató, felfedező*; ein Offenbarer, Entdecker. Non.

Manifeste, Adv. *nyilván, nyilvánságosan, világosan*; offenbar. Comp. -ius, Virg. Superl. -issime, Apul.

Manifesto, Adv. idem.

Manifesto, āvi, ātum, āre, 1. *kinyilatkoztatni, nyilvánvalóvá tenni, kijelenteni, felfedezni*; offenbaren, entdecken. Ovid.

Mănĭfestus, a, um, e. gr. res, scelus, peccatum, Cic. *nyilvánságos, nyilvánvaló, világos, kézzelfogható*; offenbar, klar, handgreiflich. Manifestus mendacii, Plaut. *kit nyilván rajta értek a' hazugságon*; der auf einer Lüge öffentlich ergriffen wird. Comp. -ior, Ovid. Superl. -issimus, Quint.

Mānĭlōlium, ii, n. 2. *lapu*; eine Klette. Apul. Arcticum Lappa L.

Mānĭliānus, a, um, *Manliusi*; Manilisch. Cic.

Mānĭlius, a, um, e. gr. lex, Cic. *Maniliusi*; Manilisch. 2) Subst. nomen familiare Romanum.

Mănĭŏpoeus, a, um, *dühösítő, bolondító, dühödtté tevő*; rasend machend. Apul. 2) l. q. hyoscyamus. Idem.

Mănĭōsus, a, um, i. q. Maniacus.

Maniplaris, Maniplus, vide: Manipul. etc.

Manipretium, vide: Manupretium.

Mānĭpŭlāris (Manipl.) e, *sereghez, v. tsapathoz tartozó, v. való*; zur Rotte gehörig. 2) Subst. *közkatona*; ein gemeiner Soldat. Cic.

Mānĭpŭlārius, a, um, i. q. manipularis.

Mānĭpŭlātim, Adv. e. gr. instructa acies, Liv. *seregenként, tsapatonként, zászlóallyaként*; rottenweise. 2) *markanként, tsomónként, kötésenként, kévénként*; handvollweise, bündelweise. Plin.

Manĭpŭlus, i, m. 2. *marok, v. maré k, ts mó, kötés, keve*; eine Handvoll, ein Bund, Bündel. 2) tertia pars cohortis apud Romanos; *sereg, tsapat, róta, zászlóallya*; eine Rotte von Soldaten. 3) *pántzélos, v. vaskesztyű*; ein Panzerhandschuh. Manum manipulo involutam in os leonis immersit, Just.

Mānius, ii, m. 2. praenomen Romanum.

Manliālus, a, um, *Manliusi*; Manlisch. Manlianum, Cic. *Cicero mezei jószága*; ein Landgut des Cicero.

Manlius, ii, m. 2. Romanus, e gente Patriciorum. 2) Manlius Torquatus, consul Romanus, Cic.

Manna, ae, f. 1. *mennyeikenyér, édes harmat, melly a' fákra 's füvekre száll és megkeményedik*; das Himmelbrot, süßer Thau, welcher sich auf die Bäume und Kräuter setzet, und hart wird. Plin. 2) *darab tömjén*; ein Stückchen Weihrauch. Veget.

Mannŭlus, i, m. 2. Dim. *kis ló, lovatska*; ein Pferdchen. Plin.

Mannus, i, m. 2. *ló, kotsiba, v. szekérbe való, v. járó ló, igás, v. vonoló*; ein Pferd, Kutschpferd, Zugpferd. Horat. 2) filius Teutonis, alter rex Germanorum. Tac.

Māno, āvi, ātum, āre, 1. *tsepegni, szivárogni, tsorogni, folyni*; triefen, rinnen, fließen, strömen. 2) Act. haec arbor manat picem, Plin. *szurok foly ebből a' fából*; aus diesem Baume fließet Pech. 3) Met. *terjedni, hatalmazni*; sich ausbreiten. Malum manavit per Italiam. 4) e. gr. ut oratio, Cic. *elhíresedni; elhírlelődni, elterjedni a' nép között*; bekannt werden, ins Publicum kommen. 5) *származni, eredni*; entstehen. Peccata manant ex vitiis, Cic. 6) *feledékenységbe menni*; vergeſ-

sen werden. Omne supervacuum pleno de pectore manat, Hor.

Manon, i, n. 2. i. e. minus spissum et mollius, sc. genus spongiae, Plin.

Mansio, ōnis, f. 3. *maradás*, *tartózkodás*, *lakhely*, *lakás lakozás*; das Bleiben, der Aufenthalt. Tac. 2) *éjjeliszállás*, *v. kvártély*; die Nachtherberge, das Nachtquartier. Svet. 3) *napijárás*; eine Tagreise. Plin. 4) e. gr. mala, Plin. *kínzószék*, *v. lajtorja*; die Folterbank, Folterleiter. 5) e. gr. militum, Veget. *katonák állása*; eine Postirung der Soldaten.

Mansito, āvi, ātum, āre, 1. Frequ. (mandere) *rágdogálni*, *rágódni*, *mindég rágni*, *rágitsálni*, *evegetni*, *enni*; stets kauen, essen. Plaut. 2) (maneo) *maradozni*, *mulatozni*, *lakdogálni*; oft bleiben, sich oft aufhalten. Solin.

Mansor, ōris, m. 3. *vendég*; ein Gast. Sedul.

Manstūtor, ōris, m. 3. (manus et tueor) *óltalmazó*, *védelmező*, *védő*; ein Beschützer. Plaut.

Mansuēfăcio, eci, actum, ĕre, 3. *megszelidítni*; zahm machen, bändigen. 2) *megengesztelni*; besänftigen. 3) e. gr. aes, Prud. *hajlóssá*, *hajlékonyá*, *v. hajthatóvá tenni*; geschmeidig machen.

Mansuēfāctus, a, um. *megszelíditett*; zahm gemacht. 2) *megengesztelt*; besänftiget. Cic.

Mansuēfio, actus sum, fieri, 4. *megszelidűlni*; zahm gemacht werden. Caes.

Mansues, is, v. ētis, o. *kézhez szoktatott*, *szelid*; an die Hand gewöhnet, zahm. Plaut. Apul.

Mansuesco, suēvi, suētum, escĕre, 3. intransit. *megszelidűlni*; zahm werden. 2) transit. *kézhez tanítni*, *megszelidítni*; an die Hand gewöhnen, zahm machen. 3) Met. tellus mansvescit arando, Virg. *alkalmatossá terődik a' termésre*; wird zur Fruchtbarkeit bequem gemacht.

Mansuētārius, ii, m. 2. *vadszelidítő*; der wilde Thiere zahm macht. Lamprid.

Mansuēte, Adv. *szelíden*, *jámborúl*, *tsendesen*; zahm, sanft, gelassen. Comp. -ius, Apul.

Mansuēto, āre, 1. *megszelídítni*; zahm machen. Vulg.

Mansuētūdo, ĭnis, f. 3. *állatok szelid*, *v. jámbor völta*; das zahme Wesen eines Thieres. Justin. 2) Trop. e. gr. imperii, morum, animorum, Cic. *jámbor*, *szelid*, *v. tsendes magaviselet*, *szelidség*, *jámborság*; das sanfte, gelassene Betragen, die Sanftmuth. 3) tempore caesarum, titulus illorum. Mansuetudo tua, Eutrop.

Mansuētus, a, um, *kézheztanított*, *szelíd*, *jámbor*; an die Hand gewöhnt, zahm. 2) *tsendes*, *szelíd*; sanftmüthig. 3) *alázatos*; demüthig. Cic. Comp. -ior, Superl. -issimus, Cic.

Mansus, a, um, (mando) *megrágatt*; gekauet. Quint. 2) (maneo) *maradt*, *megmaradt*; geblieben. Ter.

Mansūrus, a, um, *maradandó*; der bleiben wird. 2) *állandó*; immerwährend.

Manteium, v. Mantēum, i, n. 2. *jövendölő*, *v. jövendőmondóhely*; ein Ort, wo Orakel ertheilt werden. Plin.

Mantēle, v. Mantile, is, n. 3. *törölközőkeszkenő*, *v. kendő*, *asztalkeszkenő*, *asztalterítő*, *v. abrosz*; das Handtuch, die Handquelle, Serviette, Tischtuch. Isid. Plin. 2) *mentség*, *szin*, *szépítése*, *v. simitása a' dolognak*; eine Ausrede, Beschönigung. Plaut.

Mantēlium, v. Mantilium, ii, n. 2. i. q. Mantele, Varr.

Mantellum, v. Mantēlum, i, n. 2. *köpönyeg*; ein Mantel. Plaut.

Mantes, et Mantis, is, c. 3. *jövendölő*, *jövendőmondó*; ein Wahrsager. Cic.

Mantēum, vide: Manteium.

Mantīa, ae, f. 1. *jövendölés*, *jövendőmondás*; die Wahrsagung. 2) *máglatsemete*, *máglabokor*; eine Brombeerstaude. Apul.

Mantīca, ae, f. 1. *börzsák*, *bőrtarisznya*, *tarisznya*, *áltavető*, *iszák*, *nyeregtáska*, *bakó*; ein Felleisen, eine Satteltasche, ein Tornister. Hor. 2) non videmus manticae quod in tergo est, Cato, Prov. *tulajdon hibáinkat*; unsere eigene Fehler.

Mantichōra, Manticōra, ae, f. 1. animal ferum in India, quod hominum carnibus maxime delectatur, de quo veteres multa fabulabantur, Plin.

Mantīcŭla, ae, f. 1. Dim. *kis által*

vetö, iszdkotska, tdska; ein kleines Felleisen, kleiner Quersack.

Mantĭcŭlārĭus, ĭi, m. 2. *zsebelö zsivány, v. tolvaj*; ein Beutelschneider. Tertull.

Mantĭcŭlor, āri, Dep. 1. *zsebjéből kivenni, lopni*; aus der Tasche nehmen, stehlen. Apul.

Mantīle, Mantilium, vide: Mantele, etc.

Mantinēa, ae, f. 1. urbs Peloponnesi.

Mantīsa, v. Mantissa, ae, f. 1. *pótolék, pótlás, szerzés, megszerzés, ráadás, valamire a' mit eládd az ember*; die Zugabe zu etwas, was man verkauft. Fest.

Mantiscinor, ātus sum, āri, Dep. 1. *jövendölni*; weissagen. Plaut.

Manto, āre, 1. *várakozni, késni*; warten, verziehen. Ille me mantat, Plaut. *utánnam várakozik*; er wartet auf mich. 2) e. gr. in eadem militia, Caecil. *maradni, megmaradni*; bleiben.

Manto, ūs, f. 4. vates, filia Tiresiae. Ovid. 2) nympha, mater Oeni Mantuae conditoris, Virg.

Mantŭa, ae, f. 1. urbs Italiae superioris. Mantuanus vates, poëta, i. e. Virgilius.

Manturna, ae, f. 1. conjugii dea.

Mānŭālē, is, n. 3. *pólts, könyvespólts, 'könyvtartó*; ein Pult, ein Bücherpult. 2) *kézikönyv*; ein Handbuch. Gloss.

Mānŭālis, e, *marok, egy marok, a' mi a' kezet bétölti*; was eine Hand füllt. 2) *kézben hordható, v. vihető*; was man in der Hand tragen kann. 3) *a' mi kezire, v. kezeügyibe van az embernek*; was zur Hand ist. Plin. 4) e. gr. vehiculum, Aur. *talitska*; ein Schubkarren. 5) manualia saxa, Tac. *hajjitó, parittyo, v. parittyábavaló kövek*; Wurfsteine, Schleudersteine. 6) manualia pecora, Varr. *szelíd állatok*; zahme Thiere.

Mānŭārĭus, a, um, (manus) *kézhezvaló, kezeket illető, kézi*; zur Hand gehörig, die Hände betreffend. 2) e. gr. mola, JCt. *kézimalom*; eine Handmühle. 3) e. gr. pecunia, v. aes, Gell. *kotzkán nyert pénz*; Geld, das man im Würfelspiele gewonnen. 4) Subst. *tolvaj*; ein Dieb. Laber.

Mānŭātus, a, um, *kezes, a' kinek kezei vannak*; mit Händen versehen. Mart. Cap. 2) *tsomóba, v. nyalábba kötött*; in Bündel gebunden. Plin. 3) *lopott*; gestohlen. Acc.

Manubāllĭsta, v. Manubalista, ae, f. 1. *tegez, tsattantónyíl, lövöszerszám*; die Armbrust, das Geschoss. Veget.

Manubāllĭstārĭus, (Manubalist) ĭi, m. 2. *tegezzel, tsattantónyíllal, v. más lövöszerszámmal lövö, v. lövöldözö, puskás*: der eine Armbrust braucht, ein Schütze. Idem.

Mānŭbĭae, ārum, f. 1. plur. *ellenségtől vett, v. nyert préda, zsákmány, v. ragadomány*; eine Beute, die man von den Feinden bekommen hat Plaut. 2) *prédából árúlt pénz*; das Geld, das man aus der Beute gelöst hat. Gell. 3) pars praedae, imperatori pro opera reipublicae navata assignata, quam ille plerumque impendebat in opus aliquod publicum, Cic. 4) in arte vaticina i. q. ictus fulminis. Sen.

Mānŭbĭālis, e, e. gr. pecunia, Svet. *prédából való*; was vom Raube ist.

Mānŭbĭārĭus, a, um, e. gr. amicus, Plaut. *hasznos, hasznot hajtó*; von dem man Nutzen ziehet.

Mānŭbĭo, āre, 1. *prédálni, ragadozni, zsákmányolni*; Beute machen. Flor.

Mānŭbĭus, a, um, *erövel elvett, elragadozott, prédául, v. prédálással nyert, zsákmányolt*; mit Gewalt genommen, erbeutet. Plaut.

Mānŭbrĭātus, a, um, *nyeles, markolatos, fogós, füles, nyakas, a' minek nyele, markolatja, fogója, füle, v. nyaka van*; mit einem Griffe, Henkel oder Handhabe versehen. Pallad.

Mānŭbrĭŏlum, i, n. 2. Dim. *nyeletske, markolatotska, fogótska, fületske, nyakatska*; ein Handgriffchen, Henkelchen.

Mānŭbrĭum, ii, n. 2. e. gr. cultelli, Juv. bidentis, Colum. vasis, Cic. *nyél, markolat, fogó, fül, nyak*; eine Handhabe, ein Heft, Griff 2) Trop. *alkalmatosság valamire*; Gelegenheit zu etwas Plaut.

Mānŭcĭŏlum, i, n. 2. (manus) *nyalábotska, tsomótska, öl, a' mit a' kezeivel keresztül fog az ember*; ein Bündchen, Bündelchen, so viel man in die Arme fasst. Petron.

Mānŭcōdĭāta, ae, f. 1. *parodits madár*, der Paradeisvogel Paradisea L.

Manucula, vide: Manulea.

Mănŭdūco, duxi, ductum, ducĕre, 3. *kézen. v. kezénél fogva vinni, vezetni, vezérelni*; bey der Hand führen, leiten. Gloss.

Mănŭdūctio, ōnis, f. 3. *kézenvezetés, vezérlés*; die Handleitung. 2) *bévezetés*; die Anleitung. Cellar.

Mănŭfactūra, ae, f. 1. *kézmív, kézimív*; die Manufaktur. Gloss.

Mănŭfăctus, a, um, *kézzel tsinált, v. mívelt*; mit der Hand gemacht. Varr.

Mănŭinspex, cis, m. 3. *tenyérből jövendölő*; der einem in die Hand siehet, und daraus wahrsaget, ein Chiromantist. Gloss.

Mănŭlĕa, ae, f. 1. i. q. Manica, Plaut. 2) manucula, v. manúcla; *a' kézívnek, v. tegeznek az a' része melly a' felvont húrt, v. ideget tartja, tegez sárkánnya*; der Theil der Armbrust, der die gespannte Sehne hält. Vitr.

Mănŭlĕārĭus, ĭi, m. 2. *szabó, szabó mesterember*; ein Schneider. Spon. Plaut.

Mănŭlĕātus, a, um, (manus) e. gr. tunica, Plaut. *a' minek ujja van, ujjas, hosszszú ujjas, v. ujjú, egész kart, v. kezet elfedező, v. eltakaró ujjú*; mit Ärmeln, langen Ärmeln, die den Arm oder die Hand bedecken, versehen.

Mănūmissĭo, ōnis, f. 3. *fel, v. elszabadítás, szabadságrabotsátás*; die Freylassung. Cic.

Mănūmisssor, ōris, m. 3. *valakit szabadossá tevő, a' ki valakit a' szolgaság alól felszabadítván szabadossá tesz*; der einem die Freyheit schenkt, Freylasser. Pand.

Mănūmitto, Mănū mitto, si, ssum, ĕre, 3. v. pr. aliquem, Cic. *valakit a' rabszolgaság alól felszabadítván szabadossá tenni*; einen aus seiner Gewalt lassen, ihm die Freyheit schenken, daß er sogleich kein Sclav mehr ist. Cic.

Mănŭor, ātus sum, āri, 1. *lopni*; stehlen. Laber.

Mănŭprĕtĭum, Mănĭprĕtĭum, v. Mănusprĕtĭum, ĭi, n. 2. *munkabér, készítésbér, szakmány*; Macherlohn, Arbeitslohn.

Mănus, us, f. 4. *kéz*; die Hand. Aliquid in manus sumere, Cic. *valamit kezébe venni*; etwas in die Hand nehmen. Tenere in manu, Cic. vel manu, Ovid. *kezében tartani*; in der Hand halten. Venit mihi in manus, Cic. *kezembe jött, v. került*; ist mir in die Hände gekommen. Manus manum lavat, Sen. Proverb. *egyik kéz a' másikat mossa*; eine Hand wäscht die andere. Manum de tabula, Cic. a) *elég! én belé nem avatkozom többé*; genug, es sey genug, ich mische mich nicht mehr darein. b) *megszűnni, valamit folytatni*; aufhören, etwas zu thun. Conserere manum, vel manus, vel conferre manum, Liv. *hartzolni, megvívni*; fechten, sich messen. Utraque manu, Mart. *két kézzel, az az: édes örömest*; mit beyden Händen, das ist: recht gern. Manu tenere, Cic. *bizonyosan tudni*; gewiß wissen. Manibus teneri, Cic. *bizonyos lenni, nyilvánvaló lenni*; gewiß, offenbar, oder augenscheinlich seyn. In manu alicujus esse, Cic. *valaki kezébe vagy hatalmába lenni*; in der Gewalt Jemandes seyn. In manibus esse, Cic. a) *kézben forogni, közönséges vagy kapható lenni*; in Händen seyn, zu bekommen seyn. b) *éppen munkában lenni*; unter der Arbeit seyn. v. gr. liber mihi est in manibus, Cic. *az az: éppen a' penna alatt van, most készül*; ist unter der Feder; habeo in manibus, Cic. *éppen azon dolgozom*; ich arbeite eben daran, ich habe es unter der Arbeit. c) *jelenvaló dolognak lenni, most történni*; gegenwärtig seyn, jetzt vorgehen; Attendere, quae sunt in manibus, Cic. *arra vigyázni, hogy mi történik, v. a' jelenvaló dolgokra figyelmezni*; darauf merken, was gegenwärtig vorgeht. Ad manum, Cic. *keznél, az az: közel, készen*; bey der Hand, zur Hand, in der Nähe. Non est in manibus, Liv. non habeo in manibus, Cic. vel ad manus, Idem. *nints kezemnél, nints közel a' kezemnél*; ich habe jetzt nicht bey der Hand. — Plena manu, Cic. *gazdagon, tele marokkal, nagyon, p. o. dítsérni*; reichlich, mit voller Hand, sehr, z. B. loben. Manibus pedibusque, Ter. *kézzel lábbal, az az: teljes erővel vagy igyekezettel*; mit Händen und Füßen, das ist: mit allen Kräften. Prae manu dare pecuniam, Ter. *pénzt adni előre, p. o. valaminek elkezdésére, 's a' t.* Geld vorschießen.

Prae manibus esse, Gell. vel habere, Pand. *kezénél lenni*, *készen lenni*; bey der Hand seyn, oder haben, in Bereitschaft haben. — Manum alicui adire, Plaut. *valakiből tsúfot űzni*; einen zum Besten haben. Manus adferre vel inferre, Cic. *kezeit reá tenni*, *reávetni*, *p. o. jó vagy rossz végből*; die Hände anlegen, in guter und in böser Absicht. — Manum dare alicui, Quint. *valakinek kezet adni*, *kezét nyújtani*, *p. o. barátságból*; einem die Hand geben oder reichen, z. B. aus Freundschaft. Manus dare, Cic. vel, victas dare manus, Ovid. vel, manus dedere, Virg. *megadni magát*, *engedni*; sich für überwunden erkennen, sich gewonnen geben, nachgeben. — Servus a manu, Svet. *írólegény*; ein Schreiber. Brevi manu, Pand *mindjárt*, *minden haladék nélkül*, *tsak rövideden*; sogleich, ohne Verzögerung, nur kurz, kürzlich; longa manu, Pand. *lassan*, *húzva halasztva*; langsam. 2) Trop. *hatalom*; die Macht, Gewalt. Haec non sunt in manu nostra, Cic. *ez nints hatalmunkban*; das steht nicht in unserer Gewalt Manu mittere, Cic. vide: Manu mittere. Convenire in manum, Cic. *férjhez menni*, *hozzá menni a' kérő vőlegényhez*; heirathen, gleichsam, in des Mannes Gewalt kommen. 3) *munka*, *kézbeli*, *v. kézi munka*; die Hand, Arbeit, z. B. des Künstlers, oder jedes Arbeitenden. Prima manus, Quint. *az első munka valamin*; die erste Arbeit an etwas. Extrema manus, Cic. *az utolsó vagy utolszori munka valamin*, *melly annak végső tökélletességét megadja*; die letzte Hand, oder die Vollendung und Vervollkommnung einer Arbeit. v. gr. Extrema manus non accessit ejus operibus, Cic. Summa manus, Senec. *utolsó kitsinosítása valaminek*; die letzte Hand an etwas. v. gr. Aptius a summa conspiciare manu, Ovid, *jobb, ha tsak akkor mutatod magadat, mikor már egészen fel vagy öltözködve*, *v. tzifrálkodva*; laß dich lieber sehen, wenn du völlig geputzt bist. 4) *kézírás*; Handschrift. Mea manus, Pand. *az én kezem írása*; ist meine eigene Handschrift. 5) *kézi munka p. o. festés*, *rajzolat*, *faragás*; die Handarbeit eines Künstlers, z. B. Mahlerey, Zeichnung u. s. w. Mart. Pand. etc. 6) v. gr. militum, Cic. Nep. *tsapat*, *seregosztály*; Mannschaft, Corps, Soldaten, Haufen, Rotte. Manus conjuratorum, Cic. 7) *szúrás*, *vágás*, *a' vívás mesterségében*; der Stich, Hieb in der Fechtkunst. Quint. 8) Trop. *valami a' kéz helyett szolgál*, *p. o. az elefánt orrozatja v. ormánya*, *a' medve első lábai*, *'s a' t.* was statt der Hände gebraucht wird, z. B. der Rüssel des Elephanten, die Vorderfüße des Bären u. s. f. Cic. Plin.

Mānus, a, um, id. qu. Bonus, Varr.

Mănuscriptum, i, n. 2. *kézírás*, *kézirat*; die Handschrift, das Manuscript. 2) codex manuscriptus: *kézírásban lévő könyv*; ein geschriebenes Buch. Gloss. Pand.

Mănusprĕtium, ii, n. 2. *munkabér*; das Macherlohn. Plin.

Mănŭtergium, ii, n. 2. *kéztörlő*, *'kendő*; ein Handtuch. Isid. 2) *asztalkendő*, *v. asztalkeszkenő*; das Tellertuch, die Serviette. Gloss.

Mănŭtextor, ōris, m. 3 *kötő*, *p. o. harisnyakötő*; ein Stricker. 2) *szövő*; ein Weber, Wirker Gloss.

Mănutĭgium, ii, n. 2. *kézzel illetés*, *megtapintás*; Betastung mit den Händen. Coel. Aur.

Manzer, Manser, ĕris, 3. *fattyú gyermek*; ein uneheliches Kind. Sedul.

Mappa, ae, f. 1. *abrosz*, *asztalabrosz*; das Tischtuch. Hor. 2) *asztalkeszkenő*, *v. kendő*; die Serviette, Handquele. Petron. 3) e. gr. geographica, *földkép*, *földrajz*, *mappa*; eine Landkarte. Gloss. 4) panniculus candidus, quem praetor, v. ludorum editor mittebat, v. attollebat, daturus signum committendis ludis. Svet.

Mappŭla, ae, f. 1. Dim. *abroszotska*, *asztalabroszotska*; ein Tischtüchelchen. 2) *asztalkeszkenőtske*, *v. kendőtske*; eine kleine Serviette.

Mărasmus, i, m. 2. *elaszás*, *elszáradás*, *erőelveszés*, *erőelenyészés*, *az öregségben*, *v. vénségben*; das Verwelken, Schwinden der Kräfte im hohen Alter. Med.

Mărăthon, ōnis, m. 3. et Marathonia, ae, f. 1. urbs Graeciae. Nep.

Mărăthrites, ae, m. 1. *köményes bor*; ein Fenchelwein. Colum.

Mărăthrum, i, n. 2. *kömény*; der Fenchel. Anethum Foeniculum. L.

Marăthrus, i, m. 2. idem. Plin.

Marathūsa, ae, f. 1. urbs Cretae. Mela.

Mărca, et Marchia, ae, f. 1. *jel, jegy, határjel, határ, megye*; die Mark, Gränze. 2) marca, e. gr. gravis, v. levis ponderis, JCt. *gira, márka, nehéz, v. könnyű gira, v. márka*; eine Marke, schweren oder leichten Gewichts.

Mărcasīta, ae, f. 1. *vizmútértz a' bányákban*; der Wißmuth in Bergwerken. Gloss.

Marcellēus, a, um, *Marcellusi, Marcellust illető*; Marcellisch, den Marcellus betreffend ꝛc. Marcellea, Plur. festum in honorem Marcelli, v. familiae Marcelli.

Marcellĭanus, a, um, e. gr. theatrum, Svet. *Marcellusról, v. -tól nevezett, Marcellusi*, vom Marcellus benannt, Marcellisch.

Marcellus, i, m. 2. cognomen familiae Claudiae.

Marcĕo, ui, ēre, 2. *hervadt, fonnyadt, v. száradt lenni*; welk, dürr seyn. 2) Met. e. gr. vino, v. luxuria, Liv. *a' bor, bortól, v. tobzodás miatt erőtlen, v. gyenge lenni*; vom Weine oder durch Schwelgerey schwach seyn. 3) marcet, Lucr. *öreg, vén*; er ist alt. 4) marcet animus, Cels. *elesett, v. elveszett a' kedve*; er verliert den Muth.

Marcesco, ĕre, 3. Inch. *hervadni, fonnyadni, száradni, elhervadni*; welk werden, verwelken. 2) *rothadni*; faulen. 3) Trop. e. gr. otio, Liv. *eltunyulni, elrestűlni, lomhává lenni, ellomhúlni*; träg werden.

Mārchĭo, ōnis, m. 3. *márkgróf*; ein Markgraf. 2) *határbíró*; ein Gränzrichter. Gloss.

Mārchĭōnātus, us, m. 4. *márkgrófság*; die Markgrafschaft. Idem.

Marcĭānus, a, um, *Marciusi*; Marcisch

Marcĭdŭlus, a, um, Dim. *hervadtatska, fonnyadtatska*; etwas welk.

Marcĭdus, a, um, *hervadt, fonnyadt, elszáradt, elaszott*; welk. 2) e. gr. somno, Plin. *rest, lomha, tunya*; faul.

Marcĭon, ōnis, m. 3. haereticus seculi 2-di.

Marcĭpor, ŏris, m. 3. i. q. Marci puer, i. e. famulus Marci, Plin.

Marcĭus, a, um, *Marciusi*; Marcisch. 2) Subst. nomen familiae Romanae. 3) Marcius Sabinus, primus Marciorum. 4) Ancus Marcius, rex Romae 4 tus, Liv. 5) Marcius, vates, Cic.

Mārcŏdūrum, i, n. 2. Ubiorum oppidum, Tac.

Marcŏmāni, v. Marcŏmanni, ōrum, m. plur. populus Germaniae. Stat. Tacit. Marcomanĭa, v. Marcomannia, ae, f. 1. *Morvaország*; die Landschaft Mähren. Capitol.

Marcor, ōris, m. 3. *elhervadás, elfonnyadás*; die Verwelkung. 2) *rothadás, rothadtság*; die Fäulniß. Plin. 3) *szárazság, szikkadtság*; die Dürre. 4) *lankadtság*; die Mattigkeit. Sen. 5) *restség, tunyaság, lomhaság*; die Faulheit, Trägheit. Cels.

Marcŭlentus, a, um, *fonnyadtas, hervadni kezdő*; welklicht. Fulg.

Marcŭlus, i, m. 2. *rézmiveskalapáts*; ein Kupferschmiedshammer. Plin. 2) Dim. *kalapátsotska, pörölyötske*; ein Hämmerchen. Martial.

Marcus, i, m. 2. praenomen Romanum. 2) *nagy kalapáts, v. pöröly*; ein großer Hammer. Isid.

Mare, is, n. 3. *tenger*; das Meer. Sulcare maria, Virg. per mare currere, Hor. *hajozni, tengeren járni*; schiffen. 2) terra marique, Cic. *vizen és szárazon*; zu Wasser und zu Lande. 3) e mari natus, Ovid. *keményszívű*; hartherzig. Mare te genuit, Idem. 4) mare caelo miscere, Virg. *mindet, v. eget földet összezavarni, v. felforgatni*; Himmel und Erde vermengen. 5) polliceri maria et montes, Sallust. Prov. *arany hegyeket igérni*; goldene Berge versprechen. 6) in mare fundere aquas, Ovid. Prov. *a' kútba, v. a' Dunába hordani a' vizet*; *hegyre hordani a' földet*; Wasser in einen Brunnen tragen. 7) maris pontus, circumscriptive pro: mare, *tengermélység*; die Meerestiefe. Ecce maris magna claudit nos obice pontus, Virg. 8) *tengerviz*; das Meerwasser. Vinum mari condire, Plin. *megjavitni*; verbessern. Chium (vinum) maris expers, Hor. *nem tengervízzel elegyitett*; nicht mit Meerwasser vermischt. 9) *tengerszín*; die Meerfarbe. Plin. 10) Trop. e. gr. aëris, Lucr. *nagyság, sokaság, roppant, nagy sok, v. tenger volta valaminek*; ein

Mert. e. gr. bonorum, Prov. *nagy szerentse*; ein grosses Glück. e. gr. malorum, Idem. *nagy szerentsétlenség*; ein grosses Unglück.
Mārĕa, ae, f. 1. lacus, et urbs Aegypti.
Mārēne, es, f. 1. regio Thraciae. Liv.
Mārĕōtis, ĭdis, f. 3. lacus Aegypti. Strab. 2) Regio Libyae, Aegypto vicina. Mareota, ae, m. 1. incola Libyae. 3) i. q. Epirus. Hist.
Mārĕoticus, a, um, ut: Mareotica tellus, i. q. Aegyptus. Cortex Mareoticus; *papiros*; das Papier. Vinum Mareoticum; *jó, jóféle, v. derék bor*; ein köstlicher Wein. Stat.
Mārĕplăcidae, et Mariplacidae, ārum, f. 1. plur. scil. naves, quibus mara nonnisi placidum navigari potest. Gloss.
Mārĕschāllus et Marescalus, i, m. 2. *fővezér*; ein Marschall. Idem.
Marga, ae, f. 1. *tsapóföld, márga*; der Märgel. Plin.
Margăris, ĭdis, f. 3. *égyiptomiszilva neme, v. fajtája*; eine Gattung von Datteln. Plin.
Margărīta, ae, f. 1. *gyöngy, drága-gyöngy*; die Perle. Cic.
Margărītārius, ii, m. 2. *gyöngyáros*; ein Perlenkrämer. Firm.
Margărītātus, a, um, *gyöngyös, gyöngyel kirakott, v. felékesített*; mit Perlen versehen oder geschmückt.
Margărĭtifer, a, um, *gyöngytermő*; was Perlen trägt. e. gr. concha, Plin. *gyöngyház*; die Perlenmutter.
Margarītum, i, n. 2. i. q. Margarita, Tacit.
Mārgĕlla, ae, f. 1. *klàris, korall*; eine Coralle. Gloss.
Margĭāne, es, v. Margiāna, ae, f. 1. regio Asiae minoris. Plin.
Mārgĭnālis, e, Adj. *szélin lévő, mellesleges*; zum Rande gehörig. Notae marginales; *a' könyvnek vagy írásnak szélire írt jegyzések*; Randanmerkungen.
Margino, āvi, ātum, āre, 1. *szélit hagyni, v. tsinálni, bepárkányozni*; mit einem Rande versehen. Liv.
Margo, ĭnis, c. 3. *szél, széle valaminek, partja, p. o. a' víznek*, der Rand, der Rand oder das Ufer z. B. des Flusses. Varr. 2) v. gr. agri, Val. Max. imperii, Plin. *határ*; die Grenze.

Mārĭa, et Mărĭa, ae, Nom. pr. feminae; *Mária*; Marie. Prud.
Mārĭandyni, ōrum, pl. Populus Bithyniae.
Marĭānus, a, um, i. e. Marium concernens. Cic.
Mārīca, ae, f. 1. dea littoris Minturnensium. Vellei. Pat.
Mārĭla, ae, f. 1. *alvófélbeli tűz*; ein mattes Feuer. 2) *pardzs*; die Loderasche. Cael.
Mărīnus, a, um, v. gr. humor, Cic. ut: navas, Pand. monstra, Virg. *tengeri*; das Meer betreffend, darin befindlich. Ros marinus, Colum. *rozmarin*; Rosmarin.
Māris, ĭdis, m. 3. genus Mensurae. Colum.
Mārisca, ae, f. 1. *izetlen rossz fige*; eine Art großer, aber schlechter Feigen. Colum. 2) *fekély*; die Feigwarze. Juvenal.
Mariscos, vel us, m. 4. *gyékény, káka, öregkáka*; eine Art Binsen. Plin.
Mārīta, ae, f. 1. *feleség, hitestárs*; die Ehefrau, Gattinn. Hor.
Mārītālis, e, *házastársi, házasokat illető*; den Ehemann, die Ehefrau oder Eheleute betreffend, ehelich. Ovid.
Mārĭtĭmus, vel Maritŭmus, a, um, v. gr. bellum, Cic. sal. Varr. *tengeri*; das Meer oder die See betreffend, da befindlich, dahin gehörig. Navis maritima, Liv. *tengeri hajó*; ein Seeschiff. Praedo maritimus, Cic. *tengeri tolvaj*; ein Seeräuber. Cursus maritimus, Cic. *tengeri hajókázás, v. utazás*; die Schifffahrt oder Reise zur See. 2) v. gr. civitas, oppidum, Caes. *tengeri, tengerparton vagy tengerre fekvő*; am Meere oder an der See befindlich.
Mārīto, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. filiam, Svet. *férjhezadni, eladni*; verheirathen. 2) maritari, Varr. de animalibus; *párzani, nőszni*; sich begatten. 3) Trop. v. gr. vites arboribus, Hor. *összepárosítni, az az hozzákötni*; anbinden, vereinigen.
Mārītus, a, um, v. gr foedus, Ovid. *házas, házassági, házastársi, hitvesi*; ehelicht, verehelicht. Fides marita, Prop. *a' házastársi hívség*; die eheliche Treue.
Mārītus, i, m. 2. *férj, hitestárs, t. i. férfi*; der Ehemann, Gatte. 2) aves mariti, Colum. *hím madarak*; die

Hähne, das Männchen unter den Vögeln.

Mărius, ii, m. 2. et Mărĭa, ae, f. 1. nomen familiare Romanum. Hinc: Marius, a, um, i. e. Marium, v. Mariam concernens. Lex Maria, Cic.

Marmárĭca, et Marmaria, ae, f. 1. regio Africae inter Aegyptum et Syriam.

Marmărides, ae, m. 1. *Marmaricai lakos*; einer aus Marmarica. Ovid.

Marmărĭtis, idis, f. 3. (herba) *medvetalpfű*; Bärenklauen. Plin.

Marmor, ŏris, n. 3. *márvány, márványkő*; der Marmor, Marmelstein. Cic. 2) marmor, Virg. pelagi marmur, Catull. *a' tenger felső szine vagy sikja*; die Oberfläche des Meeres, oder das Meer.

Marmŏrārius, a, um, *márványt illető, v. márványal foglalatoskodó*; Marmor betreffend, sich damit beschäftigend. Faber v. artifex marmorarius, Senec. Vitr. *márványfaragó, v. metsző*; ein Marmorschneider, Bildhauer.

Marmŏrātio, ōnis, f. 3. *márványozás, megmárványozás*; die Marmorirung, Überziehung mit Marmor. Apul.

Marmŏrĕus, a, um, *márvány, márványból való*; aus Marmor, marmorn. Cic. 2) v. gr. ars marmorea, Vitr. *képfaragás*; die Bildhauerkunst. 3) *márványhoz hasonló, p. o. ollyan sima, ollyan kemény, 's, a' t.* dem Marmor ähnlich, z. B. so glatt, so hart, u. s. f.

Marmŏro, āvi, ātum, āre, 1. *márványal bévonni*; marmoriren, mit Marmor überziehen. Lampr.

Marmŏrōsus, a, um, *márványnemű, kemény mint a' márvány*; marmorartig, hart wie Marmor. Plin.

Mărnas, m. cognomen Jovis.

Mārnas, f. Cretensibus idem quod Virgo.

Măro, ōnis, m. 3. cognomen P. Virgilii, poëtae epici optime noti. 2) mons Siciliae. Plin.

Mărŏcănum, s. Marochium Regnum; *Marocco' ország*; das Königreich Marocco.

Mărŏchĭa, ae, f. 1. *Marochia tartománya Marocco országban*; die Provinz Marocco in dem Königreiche Marocco. Idem.

Mărŏchĭum, ii, n. 2. *Marocco város*; die Stadt Marocco.

Maron, i, n. 2. *növevény*; ein Kraut. Vide: Marum.

Mărōnēa, ae, f. 1. Nom. pr. urbium, a) Italiae. b) Thraciae.

Mărōnēus, a, um, *Márói, v. Virgiliusi*; Maronisch oder Virgilisch. Stat. 2) i. e. ex urbe Maronea. Plin.

Mărōnĭānus, a, um, *Márói, Virgiliusi*; Maronisch, Virgilisch. Stat.

Mărōnis, is, f. 3. *Lüneburg város*; die Stadt Lüneburg. Geogr.

Marpēsius, a, um, i. e. de, v. ex monte Marpeso. Tibull. 2) *kemény, mint a' márvány*; hart, fest, wie ein Marmor. Marpesia cautes; *kemény kősziklá*; ein harter Fels.

Marpēsus, i, m. 2. mons insulae Pari.

Mārphădātes, ae, m. Nom. propr. regis Cappadociae. Plaut.

Mārpissa, ae, m. Nom. propr. nymphae pulchritudine eximia, ab Apolline raptae.

Mārpŭrgum, i, n. 2. *Márpurg város*; die Stadt Marpurg.

Marra, ae, f. 1. *irtókapa*; eine Jäthaue, eine Hacke das Unkraut auszureuten. Colum. 2) *horog*; ein Haken. Plin.

Mārrubiāstrum, i, n. 2. *pemet kajtár*; schwarzer Andoen. Leonurus Marrubiastrum Linn. Chaiturus Leonuroides.

Marrŭbium, vel Marruvium, ii, n. 2. urbs in Latio. Hinc: Marrubius, a, um, i. e. ex urbe Marrubio. Virg. 2) *pemet, pemetfű*; der Andorn, das Lungenkraut.

Marrŭcīni, ōrum, plur. Populus Italiae, ad mare Adriaticum, Caes.

Mars, tis, et Mavors, mavortis, m. 3. *Márs, hadisten*; Mars, der Kriegsgott. Cic. et Virg. 2) Trop. *had, hadború, ütközet*; der Krieg, Kampf, die Schlacht. Sinistro Marte pugnare; *szerentsétlenül hartzolni*; unglücklich fechten. Apertus Mars, Ovid. *a' tér mezőn való hartzolás*; das Fechten im freyen Felde. Invadunt Martem, Virg. *elkezdik az ütközetet, v. tsatát*; sie beginnen das Gefecht oder den Kampf. Suo Marte pugnare, Liv. *tulajdon modjok v. szokások szerént hartzolni*; auf die ihnen zukommende Art fechten. Suo, v. proprio Marte aliquid peragere; *maga ereje és tehetsége sze-*

rént tsinálni v. végezni valamit; aus eigenen Kräften etwas thun. Marte meo, tuo, suo, etc. Cic. *magam erejétől, 's a' t. v. magamtól, magad erejétől, 's a' t.* ich durch meine eigene Kräfte, du selbst durch eigene Kräfte, u. s. f. 3) Mars, planeta: Stella Martis. Cic hinc: dies Martis; *kedd*; der Dienstag. 4) Mars, in Chymia; *atzél, vas*; der Stahl oder das Eisen.

Marsi, ōrum, populus in Latio, qui morsum veneficum angvium, saliva oris medebantur.

Marsicus, a, um, i. e. populum Marsorum concernens, v. gr. bellum Marsicum, Cic. i. e. cum Marsis.

Marspiter, tris, m. 3. pro Mars pater. Gell.

Marsūpium, ĭi, m. 2. *erszény, pénzes zatskó*; ein Geldsäckchen, Geldbeutel. Varr.

Marsus, vide: Marsi.

Marsyas et Marsya, ae, m. 1. Nom. pr. Satyri. Hor. 2) fluvius Phrygiae Magnae. Liv.

Mārtăgon, v. um, i, n. 2. *turbán liliom*; die Goldwurz. Lilium Martagon. L.

Mārtĕllus, i, m. 2. *kis kalapáts*; ein kleiner Hammer. Gloss.

Martes, is, f. 3. *nyuszt menyét*; der Marder, Edelmarder, Baummarder. Mustela Martes. Linn.

Martiālis, e, *Mársi, Mársot illető*; Martisch, den Mars betreffend. Flamen Martis. Cic. *Márs papja*; Priester des Mars. 2) milites Martiales. Cic. i. e. ex legione Martis nomine insignita.

Marticŏla, ae, c. 1. *Márs tisztelője*; Verehrer des Mars. Ovid.

Martigĕna, ae, c. 1. *Márs fajzatja*; Kind, Sohn des Mars. Ovid.

Martius, a, um, (Mars) v. gr. certamen, Hor. bellum, Hor. *Mársot illető, Mársi*: Martisch, den Mars betreffend, von ihm abstammend. 2) *hadratermett, hadakozó*; kriegerisch. Ovid 3) *Mársnak szenteltetett, Mársról neveztetett*; dem Mars heilig, vom Mars benannt. Mensis Martius, Plin. *Mártzius hónap, böjtmás hava*: der Monath März Calendae Martiae, Hor. *Mártzius első napja*; der erste März. Campus Martius. Cic. *Márs mezeje Róma mellett, a' hól a' Római Nép Gyűlései tartattak*; das Marsfeld wo die Comitia gehalten wurden.

Martŭlus, i, m. 2. *kalapáts*; der Hammer. Plin.

Martyr, yris, c. 3. *tanú*; der Zeuge. 2) *mártir, martirom, az igazságért kínt vagy halált szenvedett*; ein Märtyrer. Prud.

Martyrium, ĭi, n. 2. *mártirság, mártiromság, p. o. a' keresztyén vallás igazságáért szenvedett kín, halál, 's a' t.* das Märtererthum. Tert.

Marum, v. —on, i, n. 2. *életillat tarorja, engemszagolj*; Katzenkraut. Plin. Teucrium Marum. L.

Mas, Gen. măris, m. 3. v. gr. homo, v. homines, Plaut. *férjfi, férjfiúi nemű, fiú*; männlich, männlichen Geschlechts. 2) v. gr. bestiae aliae mares, aliae feminae; *hím, kan*; männlich, männlichen Geschlechts, Männchen. 3) v. gr. plantae, Plin. *hím*; männlich.

Māsa, ae, f. 1. *boszorkány, bübájos*; eine Hexe, Zauberinn. Gloss.

Mascŭle, Adv. *férjfiasan, vitézűl*; männlich, tapfer. Gloss.

Mascŭlesco, ĕre, 3. *férjfiasodni*; männlich werden. Plin.

Mascŭlētum, i, n. 2. *lugas*; hoch aufgezogene Weinreben. Plin.

Mascŭline, Adv. *férjfiúi módra, férjfiasan*; auf männliche Art. 2) in Grammatica: *hímnem szerént*; im männlichen Geschlechte. Arnob.

Mascŭlīnus, a, um, v. gr. sexus, Plin. *hímnemű*; männlich, männlichen Geschlechts. 2) in Grammatica: Quint. v. gr. vox generis masculini, aut feminini; *hímnemű, v. anyanemű szó*; ein Wort männlichen oder weiblichen Geschlechts. 3) *férjfias, férjfiúhoz illő*; männlich, einem Manne anständig. Apul.

Mascŭlus, a, um, (Dim. a mas) v. gr. genus, Phaedr. nomen, Mart. *férjfiúi, hím*; männlich, männlichen Geschlechts. 2) *erős, bátor, vitéz, bátorságú, férjfiúi*; stark, muthig, herzhaft, heldenmüthig Aerumnas ingenio masculo sustinere, Varr. 3) cardo masculus, Vitr. *máshajtó sark*; Angel, die in die andere einzapft.

Mascŭlus, i, m. 2. *férjfiú*; ein Männchen, Mannsbild. Plaut. Masculus ad rem, Varr. *a' ki férjfiasan hozzá lát valamihez*; der eine Sache männlich angreift.

Mātiscōna, ae, f. 1. urbs Burgundiae. Geogr.

Matius, a, um, e. gr. familia; *Mátiusi*; Matisch. 2) nomen familiae Romanae. 3) Cn. Matius, poëta vetus. Gell.

Mātrālia, n, plur. festa Matris Matutae, i. e. Junonis. Fest. 2) festa feminarum. Ovid.

Mātresco, ĕre, 3. *annyához hasonló lenni, annyára ütni*; der Mutter nacharten, ihr ähnlich werden. Non.

Mātrīcālis, e, *méhet, anyaméhet, v. asszonyméhét illető*; die Gebärmutter betreffend.

Mātrīcāria, ae, f. 1. (matrix) *kerti székfű, nádrafű, anyaméhfű, anya fű*; (Matricaria Parthenium L.) *mezei székfű*; (Matr. Chamomilla L.) das Mutterkraut.

Mātrĭcīda, ae, c. 1. *anyagyilkos*; ein Muttermörder. Cic.

Mātrĭcīdĭum, ii, n. 2. *anyagyilkosság*; der Muttermord. Cic.

Mātrĭcŭla, ae, f. 1. (Dim. a matrix) *közönséges laistrom, születéskönyv, mátrikula*; ein öffentliches Verzeichniß, die Matrikel. Veget.

Mātrĭmōnĭālis, e, *házassági, házasságot illető*; die Ehe betreffend, ehelich. Jul. Firm.

Mātrĭmōnĭum, ii, n. 2. *házasság*: die Ehe. Tenere matrimonium alicujus, i. e. ejus conjugem esse, Cic. Aliquam in matrimonium ducere, Cic. *feleségül venni, elvenni*; heirathen. 2) matrimonia, pro: uxores, Justin. Suet.

Mātrīmus, i, m. 2. *kinek annya még él, v. életben van*; einer, dessen Mutter noch am Leben ist. Puer patrimus et matrimus, Cic.

Mātrix, īcis, f. 3. (mater) *nőstény, him, szaporító, v. magnakvaló marha*; ein Thier weiblichen Geschlechts, Zuchtvieh. Colum. 2) *méh, anyaméh*; die Gebärmutter, das Mutterleib. Plin. 3) matrix arbor, Svet. *fatörzsök, faderék, mellyből gajjak, v. ágak nőnek*; der Stamm eines Baumes woraus Zweige kommen. 4) *közönséges laistrom, születés könyv, mátrikula*; das öffentliche Verzeichniß, die Matrikel. Tert. Veget.

Matrōna, ae, f. 1. fluvius Galliae, Caes. *Márna*; die Marne.

Mātrōna, ae, f. 1. *asszonyság, tisztes, fő, v. nevezetes asszonyság, mátróna*; eine angesehene Frau, Matrone. Cic.

Mātrōnālis, e, *asszonyságot, v. mátrónát illető*; eine Matrone betreffend. Plin.

Matrōnālia, ium, n. 3. plur. festa matronarum in honorem Martis celebrata. Ovid.

Matrōnātus, us, m. 4. *mátrónaság*; der Stand einer Matrone. Apul.

Mātrŭēlis, is, m. 3. *anya báttya magzatja*; ein Mutterbruders Kind.

Matta, ae, f. 1. *gyékény, gyékeny v. szalma terítő, v. derékally*; eine Matte. Ovid.

Mattĕa, Macĕa, v. Mattya, ae, f. 1. *kedves falatotska, finom eledel*; eine leckere, delicate Speise, ein Leckerbißlein. Mart.

Mattĕŏla, Matĕŏla, v. Mactĕŏla, ae, f. 1. (Dim. a mattea, etc.) *tsemege, nyalánkság*; das Naschwerk. Arnob.

Mattiacum, i, n. 2. urbs Germaniae.

Mattiaci, ōrum, m. pl. incolae. Tac. Mattiacae pilae, Mart. *hajfestő szappan golyóbisok*; Seifenkugeln, zur Färbung der Haare.

Mattium, ii, n. 2. urbs Germaniae, hodie: Marpurgum, Tac.

Mattus, a. um, e. gr. via, Cic. *sáros*; kothig. 2) pro: madidus; *ittas*: betrunken. Petr.

Mattya, vide: Mattea.

Mátŭla, ae, f. 1. *éjjeliedény*; ein Nachtgeschirr. Plaut.

Mātūra, ae, f. 1. *gyümöltsérlelő istenasszony*; eine Göttinn, welche die Früchte zur Reife bringen sollte. August.

Mātūrāte, Adv. *idején, korán, jókor, hirtelen, sietve, gyorsan*; zeitig, schleunig. Liv.

Mātūrātio, ōnis, f. 3. *sietés, sietség, gyorsaság, siettetés*; das Eilen, die Beschleunigung. Auct. ad Her.

Mātūrātus, a, um, *érett, megérlelt*; reif. 2) *ideji, jókori*; zeitig. 3) maturato opus est, Liv. *sietni kell*; man muß eilen.

Mātūre, Adv. *hirtelen, gyorsan, sietve*; schnell, schleunig. 2) *korán, idejében, idejekorán, jókor*; zur rechten Zeit. Comp. maturius, Curt. Superl. maturissime, Plin. et maturrime, Tac.

Mātūrĕfăcio, ĕre, 3. *megérlelni*; reif machen. Th. Prisc.

Mātūresco, rŭi, ĕre, 3. *megérni*; reif werden. Caes. 2) puella nubilibus maturuit annis, Ovid. *férjhezmenő, eladó*; mannbar.

Mātūrĭtas, ātis, f. 3. *értség, érettség*; die Reife. 2) *ideje valaminek*; die rechte Zeit. Nondum est maturitas illud faciendi, Cic. 3) Trop. puer, ingenii maturitatem celeriter assecutus, Cic. *korán, v. hamar megért, v. megokosodott*; bald verständig geworden. 4) virgo plenae maturitatis, Petron. *férjhezmenő, v. eladó ledny*, v. *szűz*; eine mannbare Jungfer. 5) e. gr. virtutum, Cic. *tökélletesség*; die Vollkommenheit.

Mātūro, āvi, ātum, āre, 1. *sietni*; eilen. 2) *jókor, v. idejében tenni, v. tselekedni valamit*; etwas zu rechter Zeit thun. Virg. 3) e. gr. coepta, Liv. iter, Caes. necem alicui, Hor. mortem, Cic. fugam, Virg. nuptias, Liv. *siettetni*; beschleunigen. 4) e. gr. uvas, Tibull. *megérlelni*; reif machen.

Mātūrus, a, um, *ért, érett, megért*; reif. 2) Trop. e. gr. imperio, Liv. *megért az az alkalmatos*; reif, d. i. die gehörige Geschicklichkeit habend. e. gr. filia viro, Virg. *eladó, férjhezmenő*; mannbar. 3) e. gr. aevi, Virg. *idős, koros, öreg, vén*; alt. 3) e. gr. ad arma, Sil. *elbirja a' fegyvert*; alt genug die Waffen zu führen 4) e. gr. animo et aevo, Ovid. *okos és felserdült*; verständig und erwachsen. 5) maturam fac rem tuam, Gell. *siess vele a' mit akarsz tsindlni*; thue bald was du thun willst. 6) e. gr. reditus, Hor. *hamar, hamari, hirtelenvaló, sebes, gyors*; geschwind. Comp. maturior, Superl. maturissimus, Colum. et maturrimus, Tac.

Matus, a, um, i. q. Mattus.

Mātūta, ae, f. 1. *hajnal, reggeli hajnal, hajnalhasadás*; die Morgenröthe. 2) dea Aurora, v. Ino, apud Romanos, Leucothea apud Graecos. Cic. Leucothöe Grajis, Matuta vocabere nostris, Ovid. 3) *reggeliidő, reggel*; die Morgenzeit. Ovid.

Mātūtīnālis, e, *reggeli, reggelre való*; zur Morgenzeit gehörig. Eccles.

Mātūtīne, Adv. i. q. mane, Prisc.

Mātūtīno, vide: Matutinus.

Mātūtīnus, a, um, e. gr. tempus, Cic. *reggeli, jókor reggeli*; frühzeitig. 2) matutinum se agere Virg. *jókor, v. korán felkelni*; sich früh aufmachen. 3) matutini equi, Ovid. i. e. Aurorae. 4) e. gr. arena, Idem. i. e. venatio matutina in circo. 5) e. gr. pater, Hor. i. e. Janus, qui mane colebatur. 6) Subst. *reggel*; der Morgen. Omnibus matutinis, Plin. *minden reggel*; alle Morgen. Matutino, Idem. *reggel, reggeliben, v. reggeli időben*; des Morgens.

Mauretania, ae, f. 1. regio extrema Africae.

Mauri, ōrum, m. 2. pl. incolae Mauretaniae.

Maurĭce, Adv. i. e. more Maurorum. Varr.

Maurītānĭa, ae, f. 1. i. q. Mauretania.

Maurus, a, um, *Mauritaniai*; Mauritanisch. Manus Mauras, Ovid. i. e. Punicas. e gr. unda, Hor. i. e. mare Africum. Sylvae filia Maurae, Mart. i. e. e citro. 2) Subst. incola Mauritaniae. Sallust.

Maurūsĭăcus, a, um, Id. qu. Maurus. Mart.

Maurūsĭus, a, um, Idem. Virg.

Mausōlēum, i, n. 2. sepulcrum magnificum Mausolei Regis Plin. 2) *pompás koporsóhő, sír, v. gyászbólt*; ein ansehnliches Grabmahl, oder Gruft. Mausoleare, *fejedelmi temetőbe tenni*; in ein fürstliches Begräbniß legen. Eccles.

Mausōlus, i, m. 2. rex Cariae, maritus Artemisiae.

Māvŏlo, pro: malo.

Māvors, tis, m. 3. i. q. Mars. Urbs Mavortis, i. e. Roma, Virg. 2) *háború, had*; der Krieg. Auson.

Māvortĭus, a, um, *Mársi, Mársot illető*; Martisch, den Mars betreffend, e. gr. tellus, Virg. i. e. Thracia. Mavortii proles, Ovid. i. e. Thebani. 2) *hadakozó, hadszerető, vitézi, vitéz*; kriegerisch. Val. Flacc. Sil.

Maxilla, ae, f. 1. *állkaptza*; die Kinnlade, der Kinnbacken. Plin.

Maxillaris, e, *állkaptzát illető, állkaptzához való, v. tartozó*; die Kinnlade betreffend, dahin gehörig. Dentes maxillares, Cels. *zápfogak*; Backenzähne.

Maxĭme, (Maxŭme), Adv. *leginkább, legnagyobban*; am meisten. 2) *há-*

lönösen, főképen, kiváltképen, nevezetesen; vornehmlich. 3) e. gr. dignus, Cic. *igen érdemes*; sehr würdig.
Maximitas, ätis, f. 3. e gr. immanis, Lucr. *nagyság*; die Größe.
Maximŏpĕre, vide: Magnopere.
Maximus, (Maxŭmus), a, um, Superl. a magnus.
Māza, ae, f. 1. *lisztpép lisztkása, tejes kaláts, v. pogátsa*; ein Mus aus Mehl, Mehlbrey, Milchkuchen. Varr.
Măzăca, ae, f. 1. urbs Cappadociae. 2) urbs Indiae, Curt.
Măzăra, ae, f. 1. *nyíl, dárda, lándzsa, v. lántsa neme*; eine Gattung von Pfeilen, Lanzen. Caes.
Măzax, ăcis, plur. Mazăces, populus Mauritaniae. Suet.
Măzŏnŏmum, i, n. 2. *nagy mély tál, evőtál*; große tiefe Schüssel, eine Eßschüssel. Horat.
Mĕābilis, e, (meo), e. gr. transitus, Plin. *általjáró, általmenetelre alkalmatos*; gangbar, zum Durchgehen bequem. 2) e. gr. aër, Idem. *általjáró, v. keresztülható*; durchdringend.
Meamet, pro: mea, v. mea ipsius, e. gr. culpa, Plaut.
Meapte, pro: mea, v. mea ipsius, e. gr. causa, Terent.
Meārus, i, m. 2. fluvius Hispaniae, hodie: Rio Msro, secundum alios: Manden, Galliciae fluvius. Mela.
Mĕātus, us, m. 4. (meo), *menés, járás, menetel*; der Gang. 2) e. gr. avium, Plin. *repülés*; der Flug. 3) e. gr. siderum, Idem. *tsillagok forgása, v. járása*; der Sternenlauf. 4) e. gr. auditorius, *fülürege*; die Ohrenhöhle. 5) e. gr. spirandi, Plin. *út*; der Weg. Meatum vomitionibus praeparare, Idem.
Mĕcăphrĕdĭton, i, n. 2. *mák, v. pipats neme*; eine Art von Mohn oder Klapperrosen. Boton.
Mĕcastor, v. Ecastor! *Cástorra mondom, v. esküszöm! valósággal! Cástor engem úgy segéllyen!* beym Castor! wahrhaftig, so wahr mir Castor helfe. Ter. Plaut.
Mĕchānēma, ătis, n. 3. *mesterség, mesterségesmív, kéznek mesterséges találmánnyja*; ein Kunststück, künstliche Erfindung der Hände. Sidon.
Mĕchănĭca, ae, et Mechanices, es, f. 1. *erőmívtudomány, erőmívalkatás, v. mozgómívtudomány, mozgómívalkatás*; die Mechanik. Gell.
Mĕchănĭcos, Adv. *erőmívbeli, v. mozgómívbeli módon*; auf mechanische Art. Vitr.
Mĕchănĭcus, i, m. 2. *erőmívalkató, erőmíves, míves, mesterségmíves*; ein Mechanikus, Künstler. 2) Adj. *mesterségmívesi módon*; künstlerisch. Ars mechanica, Lampr. *kézimesterség*; die Handwerkskunst, ein Handwerk.
Mecoenas, ătis, vide: Maecenas.
Mēcon, ōnis, f. 3. *mák neme*; eine Art Mohn. Plin.
Mēcōnis, ĭdis, f. 3. *saláta neme*; eine Art Salat. Plin.
Mēcōnītes, ae, m. 1. se. lapis, Plin. *mák formájú drágakő neme*; eine Art eines Edelsteines, wie Mohn geformt.
Mēcōnĭum, ĭi, n. 2. *máknedv*; der Mohnsaft. Plin. 2) *vastag, nyúlós tisztátalanság a' most született gyermekeken, v. tsetsemőkön*; die dicke, zähe Unreinigkeit bey neugebornen Kindern. Idem.
Mēcum, pro: cum me, *velem, magammal*; mit mir. Mecum facit, Cic. *velem tart*; er hält es mit mir. 2) i. q. me, Ter. 3) i. q. mihi. Si mecum servalur, fides, Plaut. 4) mecum gaudeo, Cic. *magamban örülök*; ich freue mich bey mir selbst. 5) mecum sum et vivo, Cic. *magamra élek, 's másokra semmi gondom*; ich lebe für mich und bekümmere mich nicht um andere.
Mecyberna, ae, f. 1. urbs Macedoniae. Hinc: Mecybernaeus sinus, Mela hodie: Golfo di Ajomanna.
Med, i. e. me, Plaut.
Medde, pro: melle. Plaut.
Meddix, (Medix) cis, m. 3. i. e. summus magistratus Oscorum, Enn. ap. Fest.
Mēdēa, ae, f. 1. Aeetae, regis Colchorum filia, venefica insignis, Jasonis uxor. 2) *bizonyos fekete drágakő*; ein gewisser schwarzer Edelstein. 3) urbs Asiae. Justin. Not. Medea Palatina, Cic i. e. Clodia.
Mēdēis, ĭdis, f. 3. *Medéai, szemfényvesztői, igéző, bájoló*; Medeisch, zauberisch: medeides herbae, Ovid. i. e. quibus usa est Medea.
Mĕdēla, ae, f. 1. *orvosság, orvoslás*,

segítség; die Arzney, Heilung, Hülfe. Quint.

Mědens, ěntis, o. 3. *gyógyító, orvosló, hasznos, használatos*; heilend, heilsam. Medentia verba, Stat. 2) Subst. id. quod Medicus, Plin. jun.

Mědĕor, ěri, Dep. 2. cum Dat. e. gr. morbo, capiti, Cic. oculis, homini, Plin. *orvosolni, gyógyítni*; heilen, curiren. 2) e. gr. venenis, Cic. v. contra morbum, Plin. *méreg, nyavalya, v. betegség ellen jó, v. hasznos lenni, használni*; wider den Gift gut seyn, wider eine Krankheit dienlich seyn. 3) e. gr. reipublicae, Cic. *segítni, segítségre lenni*; helfen. 4) e. gr. malo, stultis, Cic. inopiae, Caes. *megorvosolni*; abhelfen.

Mědĕrga, i. q. Meerga.

Mědĭa, ae, f. 1. regnum Asiae.

Mědĭālis, e, i. q. medius, Solin.

Mědians, āntis, o. 3. Adj. Mediante juramento, JCt. *esküvés közbevetve, esküvés által*; vermittelst des Eides.

Mědĭānus, a, um, i. q. medius, *középső, közbülső*; in der Mitte befindlich. Vitr. Hinc: Medianum, Pand. *közép, középső, v. közbülső rész*; das Mittel, der mittlere Theil.

Mědĭāstīnum, i, n. 2. *keresztháртya, a' testben*; das Zwerchfell im Leibe. Anatom.

Mědĭastīnus, i, m. 2. *házi szolga, hetes, lovászinas*; ein Hausknecht, Stallknecht. Colum.

Mědĭastutĭcus, i, m. 2. supremus Capuas magistratus, Liv.

Mědĭāte, Adv. *eszközösen, közbevetőleg*; mittelbarer Weise. Gloss.

Mědĭātĕnus, Adv. *felényire, felére, felében*; zur Hälfte. Mart. Cap.

Mědĭātio, ōnis, f. 3. *közbenjárás, közzkőlés*, die Darzwischentretung, Vermittelung. Gloss. 2) *felezés a' számvetésben*; das Halbiren in der Arithmetik. Idem.

Mědĭātor, ōris, m. 3. *közbenjáró*; ein Mittelsperson, ein Mittler. Apul.

Mědĭātrix, īcis, f. 3. *közbenjáró (asszony, v. leány)*; eine Mittlerinn. Alcim. Avit.

Mědĭbĭlis, e, Adj. idem ac Medicabilis. Fest.

Mědĭca, ae, f. 1. *német lóherefű, német lóher, burgundiai széna*; die Lucerne, das burgundische Heu. Colum. Plin. Medicago sativa L. 2) sc. malus, Varr. *tzitromfa*; ein Citronenbaum.

Mědĭcābĭlis, e, *orvosolható, gyógyítható*; heilbar. Ovid. 2) *orvosló, gyógyító, hasznos*; heilsam. Colum.

Mědĭcābĭlĭter, Adv. *orvosolhatóan, gyógyíthatóan, hasznosan*; heilend, heilsam. Pallad.

Mědĭcābŭlum, i, n. 2. *gyógyítóhely*; ein Ort, wo man heilet. Apul. 2) *orvosiszer*; ein Arzeneymittel. Idem.

Mědĭcāmen, ĭnis, n. 3. *orvosság, orvosiszer*; eine Arzeney. Plin. 2) *kürttsiganedv*; der Saft der Purpurschnecke. Idem. 3) *kenet, kenőts, kendőzet, ábrázatfesték, pirosító*; eine Salbe, Schminke. Colum.

Mědĭcāmentārĭus, ĭi, m. 2. *orvos, orvos doktor, doktor*; ein Arzt. Gloss. 2) *patikárius*; ein Apotheker. Plin. 3) *méregkészítő, v. keverő*; ein Giftmischer. JCt. 4) Adj. *orvossághozvaló, v. tartozó*; zur Arzeney dienlich. Plin.

Mědĭcāmentōsus, a, um, e. gr. aqua, Vitr. *orvoslóerejű*; Arzneykräfte habend. Comp. -ior. Cato.

Mědĭcāmentum, i, n. 2. *orvosság, orvosiszer*; eine Arzney, ein Arzneymittel. Cic. 2) *méreg*; das Gift e. gr. praesentaneum, Plin. Varr. *halálos méreg*; ein tödtliches Gift. 3) *kendőzet, kendőző, ábrázatfestő, pirosító*; eine Schminke. Medicamentum fucati ruboris, Cic.

Mědĭcāster, stri, m. 2. *rossz orvos, v. doktor*; ein schlechter Arzt. Gloss.

Mědĭcātio, ōnis, f. 3. (medicor) *orvoslás, gyógyítás*; die Heilung. Colum.

Mědĭcātor, ōris, m. 3. *orvos, orvos-doktor, doktor*; der Arzt. Tertull. Sidon.

Mědĭcātus, a, um, *meggyógyított, megorvoslott*; geheilt, curirt. 2) *orvossággal elegyített*; mit Arzney vermenget. 3) medicati fontes, Plin. *ásványos, v. egésséges források, v. kútfők*; Gesundbrunnen. 4) res medicatissima, Plin. *gyógyító erejű, gyógyító, v. orvosló erővel bíró*; mit einer heilenden Kraft versehen. 5) e. gr. somnus, Ovid. *orvosság, v. orvosiszer által szerzett, véghez vitt, v. tett*; durch Arzney zuwege gebracht. 6) *megmérgezett, méreggel megkent, v. kent*; vergif-

tet. Tela medicata veneno, Sil. Superl. -issimus, Plin.

Mĕdĭcātus, us, m. 4. *orvoslás*; die Heilung. Ovid. 2) *szemfényvesztő, v. igéző eszköz*; ein Zaubermittel. Idem.

Mĕdicīna, ae, f. 1. *orvosság, orvosi szer*; die Arzney, Arzneymittel. Medicinam adhibere, Cic. *orvossággal látni valamihez*; Mittel anwenden. 2) Trop. *gyógyító szer v. eszköz, segítő eszköz*; das Mittel, Hülfsmittel, Heilungsmittel. Exspectare medicinam temporis, Cic. Principiis obsta sero medicina paratur, quum mala per longas invaluere moras, Prov. 3) Medicina, scil. ars, *orvosi-tudomány, doktorság*; die Arzneykunde, Heilkunde. Medicinam exercere, Cic. v. factitare, Quint. *orvosi-tudományt gyakorolni, gyógyítni*; die Arzneykunde ausüben, curiren. 4) *seborvos, v. borbélyműhely*; eine Officin der Wundärzte. Quaerere aliquem per medicinas per tonstrinas, Plaut.

Mĕdĭcīnālis, e, *orvosi, orvosságot illető, orvossághoz való*; zur Arzney gehörig. 2) *orvosi, orvost illető*; den Arzt betreffend.

Mĕdĭcīnus, a, um, *orvosságot, vagy orvoslást illető*; die Arzney oder die Heilung betreffend. Cic.

Mĕdĭco, āvi, ātum, āre, 1. *gyógyítni*; heilen. Colum. 2) Trop. *megorvosolni, orvosolni, jobbítni, megjobbítni valami által valamit*; heilen, verbessern. Virg. — Capillos medicare, Ovid. *a' hajat megfesteni, p. o. megfeketítni, 's a' t.* die Haare färben.

Mĕdĭcor, ātus sum, āri, Dep. 1. v. gr. alicui, Virg. aliquid. Plin. *meggyógyítni, megorvosolni valakit, valamit; segítni valakin, valamin*; heilen, helfen. Medicari sibi aliqua re, Ter. *magán valami módon segítni*; sich auf irgend eine Art helfen. 2) metum medicari, Plaut. *a' félelmét elvenni v. megorvosolni*; die Furcht benehmen.

Medicosus, a, um, *orvosi ereje*; *orvosságos*; zur Arzney dienlich. Cael.

Mĕdĭcus, a, um, (medeor) *orvosló, gyógyító*; heilend, heilsam, zum Heilen dienlich, medicinisch, die Heilung betreffend. Manus medica, Virg. ars medica, Ovid. *orvoslás, orvosló mesterség*; die Heilkunst.

Mĕdĭcus, i, m. 2. *orvos, gyógyító orvos, doktor*; ein Arzt. Cic. 2) *seborvos*, ein Wundarzt. Plaut

Mēdĭcus, a, um, *Médiai, Médiából való*; in oder aus Medien, dahin gehörig, Medisch. Plin.

Mĕdĭdies, ēi, Obsol. pro: Meridies. Quint.

Mĕdie, Adv. *középszerűen, meglehetősen*; mittelmäßig. Tacit.

Mĕdĭĕtas, ātis, f. 3. *fél, fele valaminek*; die Hälfte. 2) *közép, közepe valaminek*; die Mitte. Cic.

Mĕdĭlūnĭa, ae, f. 1. *félhold, első fertály*; der halbe Mond, das erste Viertel. Mart. Cap.

Mĕdimnum, i, n. 2. Cic. et Mĕdimnus, i, m. Nep. *egy római véka, vagy mérő*; ein Scheffel.

Mĕdĭo, āre, 1. *kétfelé osztani, p. o. középen ketté vágni, 's a' t.* mitten von einander theilen, halbiren, mitten entzwey schneiden. Apic. 2) *fél lenni*; halb seyn. Pallad.

Mĕdĭŏcrĭcŭlus, a, um, Dimin. a mediocris, Cato.

Mĕdĭŏcris, e, *középszerű, meglehetős*; mittelmäßig, leidlich, ziemlich. Orator mediocris, Cic. 2) *középszerű, p. o. nagyságára nézve*; mittelmäßig, z. B. der Größe nach. Plaut.

Mĕdĭŏcrĭtas, ātis, f. 3 *középszerűség*, die Mittelmäßigkeit, Mittelstraße, wenn weder zu viel noch zu wenig ist. Mediocritatem tenere, Cic. *a' középszerűséget megtartani*; die Mittelstraße geben 2) *középszerűsége, vagy tsekélysége valaminek*; die Mittelmäßigkeit, Geringfügigkeit. Mea mediocritas, Vellej. *én, az én tsekély személyem*; meine Wenigkeit.

Mĕdĭŏcrĭter, Adv *középszerűen, középszerűmódon*; mittelmäßig, ziemlich mäßig, nicht sonderlich. Cic.

Mĕdĭŏlānum, i, n. 2. *Milánó, Májland*; Meyland in Italien. Mediolanensis, e, *Milánói, Májlandi*; in oder aus Meyland, dahin gehörig, Meyländisch. Cic.

Mĕdioxĭme (Medioxŭme), i. q. mediocriter, Varr.

Mĕdĭoxĭmus, vel Medioxŭmus, a, um, i. q. medius, *közép, középen lévő*; in der Mitte befindlich, der Mittelste. Plaut. 2) i. q. mediocris. Fest.

Mĕditābundus, a, um, i. q. meditans. Justin.

Mĕditāmen, inis, n. 3. v. gr. belli, Sil. *rágondolás*; das Denken auf etwas.

Mĕditāmentum, i, n. 2. v. gr. belli, Tac. *készület valamihez, gondolkozás valami felől*: das Denken auf etwas, Zubereitung, Anstalt. 2) *gyakorlás*: das, worin man sich übt, Übung. Gell.

Mĕditāte, Adv. *meggondolva*; mit Vorbedacht, bedächtig. Plaut.

Mĕditātio, ōnis, f. 3. v. gr. mali, Cic. *gondolkozás valami felől, meggondolása valaminek*; das Nachdenken, die Überdenkung, Betrachtung. 2) v. gr. mortis, Cic. *szemeelőtt való forgatás, róla való gyakori gondolkozás*; das Voraugenhaben, die Überdenkung. 3) *gyakorlás*; die Übung. Veget. 4) *megvizsgálás*; die Untersuchung. Caussa in meditatione versatur, Cic.

Mĕditātiuncŭla, ae, f. 1. Dim. *rövid gondolkozás, vizsgálódás*; eine kleine oder kurze Betrachtung.

Mĕditātor, ōris, m. 3. *gondolkozó valami felől*; der über etwas nachsinnt. Prud.

Mĕditātus, us, m. 4. i. q. meditatio, Apul.

Mĕditerrānĕus, a, um, *száraz földbéli, földközi, földközépi*; mittelländisch, zwischen etlichen Ländern gelegen. Mare mediterraneum; *a' középtenger*; das mittelländische Meer. 2) v. gr. urbs, Cic. *valamelly tartomány közepén fekvő, a' tengertől távollévő*; mitten im Lande gelegen. Caes.

Mĕditerrēus, a, um, id. qu. mediterraneus.

Mĕditor, ātus sum, āri, Dep. 1. v. gr. de aliqua re, Cic. etiam cum Accus. rem, Cic. *gondolkozni valamiről, meggondolni, gondolóra venni valamit*; nachdenken, nachsinnen, denken, überdenken. 2) secum meditari, Cic. *magába meggondolni, vagy elgondolni valamit*; bey sich überlegen, bedenken. Cic. 3. v. gr. aliquid, Plaut. in aliquid, Virg. versus, Hor. *gondolkozni valami felől, valamin törni a' fejét*; auf etwas sinnen oder denken, womit umgehen. 4) aliquid v. rem, Cic. *valamire szándékozni, feltenni magába valamit, t. i. végrehajtani*; auf etwas sinnen, um es zu verrichten, sich etwas vornehmen; fugam meditatur, Cic. Adversus aliquem aliquid meditari, Cic.

Mĕditrīna dea, *gyógyító istenasszony*; Heilungsgöttinn. Fest.

Mĕdituliium, ii, n 2. (medius) *közép, közepe valaminek*; die Mitte. Apul.

Mĕdium, ii, n. 2. *eszköz valamire*; das Mittel. Media adhibere, Pallad. *az eszközöket elővenni, ráfordítni valamire*; Mittel anwenden. 2) *fél, fele valaminek*; die Hälfte. 3) *középpont*; der Mittelpunct. Geometr. 4) medio tutissimus ibis, Ovid. Prov. *tartsd meg az arany középszerűséget*; die Mittelstraße ist die beste. — Vide etiam: Medius, a, um

Mĕdius, a, um, *középső, középső, középen lévő*; in der Mitte befindlich, der Mittelste, was in der Mitte ist. Medio in foro, Cic. *a' piatz közepén*; mitten auf dem Markte. Medio tempore, Just. v. medio temporis, Tac. *időközben, fél idején, fele idején*; in der Zwischenzeit; medius annus; *fél esztendő*; das halbe Jahr; medius dies, Virg. *dél*; Mittag. In media potione, Cic. *az ivás közben, az ivás közepette*; mitten im Trinken. Medium ferire, Cic. *a' közepét találni vagy eltalálni*; den Mittelpunkt treffen. Medio aedium, Liv. *a' ház közepén, benn a' házban*; mitten im Hause. — In medio, Cic. *közönséges helyen, mindenek előtt*; vor Jedermann, öffentlich im Publico. Palma in medio est posita, Ter. *mindennek szabad a' jutalom elnyeréséért küszködni*; es ist jedem erlaubt, um den Preis zu ringen. Crimen in medio erit, Liv. *nyilvánvaló lészen a' gonoszság*; das Verbrechen wird offenbar seyn. — In medio relinquere, Cic. *nem dönteni el a' dolgot, hanem a' közönség v publicum megítélésére hagyni*, v. *bízni*; etwas dem Publico überlassen, etwas unentschieden lassen. Proferre in medium, Cic. *közönségessé tenni*; bekannt machen. Consulere in medium, Virg. et. Liv. *a' közönség javáról gondoskodni, a' közjóért tenni valamit*; für das gemeine Beste oder für Alle sorgen. Verba de medio, *közönséges mindenek szájában forgó beszéd*; Worte aus dem Publico, gewöhnliche bekannte Worte. Reco-

dere de medio, Cic. *elmenni a' közönség elől*; fort gehen. E medio excedere vel abire, Ter. *meghalni, a' vildgből elköltözni*; aus der Welt gehen, sterben. 2) *fél, fele valaminek*; halb. Varr. 3) *középszerű, közönséges, nem derék*; mittelmäßig, nicht sonderlich, gemein, ordinär. Cic. 4) *középszerű, a' középszerűséget v. középútat tartó*; mittelmäßig, die Mittelstraße haltend. — — Aetas mediocris, v. aetatis mediocris, Cic. *középidő, közép idejű*; die mittleren Jahre, weder jung, noch zu alt, von mittleren Jahren. 5) v. gr. vocabulum, Gell. *kétértelmű*; zweydeutig. 6) *egyik részhez vagy félhez sem hajló, különöző, résztnemvevő*; neutral, antheillos, unparteylich.

Mědo, ōnis, m. 3. *méhser*; das Meth, Honigwasser. Gloss.

Mědŏăcus, i, m. 2. *Brenta vize Tyrolban*; der Fluß Brenta in Tyrol. Geogr.

Mědon, tis, m. 3. Nom. pr. filii Codri regis Atheniensium, primi Archontis, post pulsos reges. Ejus posteri Medontidae nominati. Vellej.

Mědŭāna, ae, f. 1. urbs Galliae, hodie: Bayonne.

Mědulla, ae, f. 1. *velő, p. o. a' tsontokban, bél, a' fákban, plántákban, gyümöltsökben, p. o. dióban*; das Mark, z. B. in Knochen, in Pflanzen und Gewächsen, der Kern. Frumenta candidiorem medullam reddunt, i. e. farinam, Plin. nuces sine medulla, Petr. 2) haerere in alicujus medullis Cic. *valaki előtt nagy kedvességben, v. szeretetben lenni*; einem gar zu lieb seyn. 3) e. gr. svadae, Cic. *igen nagy ékesenszóllással bíró ember*; ein sehr beredter Mensch. 4) *java valaminek*; das Beste. e. gr. mellis, Plin. *legjobb méz*; der beste Honig.

Mědullāris, e. *velős, velővel tellyes*; was voll Mark ist. 2) e. gr. dolor, Apul. *belső, belőllévő*; im Innersten.

Mědŭllātus, a, um, *kövér, velős*; fett, voll Mark. Medullati artus, Apul. *kövér tagok*; fette Glieder.

Mědullĭtus, Adv. e. gr. amare, Plaut. *belsőképen, szívből*; innig, herzlich.

Mědullo, āvi, ātum, āre, 1. *velővel meg, v. betölteni*; mit Mark erfüllen. Apul.

Mědullōsus, a, um, i. q. Medullatus. Cels.

Mědullŭla, ae, f. 1. Dim. *velőtske*; ein wenig Mark. Catull.

Mēdus, a, um, *Médiai, Médiából. v. odavaló*; in oder aus Medien, Medisch. Virg. Hor. Medi, incolae Mediae. Hor.

Mēdus, i, m. 2. fluvius Persiae. Curt. 2) filius Medeae, tragoedia Pacuvii, Cic.

Mědūsa, ae. f. 1. filia Phorci, venefica insignis. Medusaeus equus, Ovid. i. e. Pegasus. Medusaeus fons, Idem. i. e. Hippocrene.

Měgăbyzi, ōrum, m. plur. Dianae sacerdotes, quos Eunuchos esse oportebat. Plin. 2) Prov. *puha, v. elpuhúlt emberek*; weichliche Leute. Justin.

Měgaera, ae, f. 1. una ex tribus Furiis. Virg.

Měgalensis, e, *Cybele istenasszszonyt illető*; die Göttinn Cybele betreffend. Hinc: Megalensia sacra, Plin. v. saltim: Megalensia, Cic. festa Cybeles, mense Aprili cum multis solennitatibus, praeprimis comoediis in Palatio peragi solita. Ludi Megalenses, Gell. 2) haec festa concernens. Purpura Megalensia, Mart. i. e. quibus Praetor in his festis vestitus erat.

Mègălēsĭăcus, a, um, comoedias Megalenses concernens. Juv.

Měgălēsĭus, a, um, i. q. Megalensis. Hinc: Megalesia, i. q. Megalensia, e. gr. Megalesia spectare, Cic. Megalesii ludi, Ovid. Ludi fuere, Megalesia adpellata, Liv. Megalesia facere, Cic.

Měgălĭum, ii, n. 2. ungventum certum, ab inventore Megallo sic dictum. Plin.

Měgălŏgrăphĭa, ae, f. 1. *nagyrafestés, mikor a' személyek és tárgyak nagyobbra festődnek, mint a' milyenek valósággal*; die Großmahlerey, wenn die Personen und Gegenstände größer gemahlt werden, als sie an sich sind. Vitr.

Měgălŏpŏlis, is, f. 3. urbs Arcadiae, locus natalis Polybii. Liv. Hinc. Megalopolitae, ārum, et Megalopolitani, Liv. incolae urbis ejusdem.

Měgăra, ae, f. 1. v. Megăra, ōrum,

n. 2. pl. urbs Achajae, Cic. Liv. 2) urbs Siciliae, Liv. vocatur etiam Megaris, Cic.

Mĕgărēĭus, a, um, Megareum concernens, e. gr. heros, Ovid. i. e. Hippomenes, filius Megarei. 2) urbem Megaram concernens. Stat.

Mĕgărensis, e, *Megardba, v. — böl való, Megarai*; in oder aus Megara, dahin gehörig. Plin.

Mĕgărĕus, a, um. i. q. Megarensis. e. gr. Euclides Megareus, Cic. 2) Megarea, Ovid. pro: Megara, urbe Siciliae, v. pro: Megarensia, sc. arva.

Mĕgăreus, ĕi, m. 2. filius Neptuni, pater Hippomenis. Ovid.

Mĕgăricus, a, um, i. q. Megareus, a, um, Cic. Megarici (sc. Philosophi), Cic. Euclidis discipuli.

Mĕgăris, ĭdis, f. 3. regio Graeciae, in qua Megara jaceba.. 2) urbs Siciliae, alias: Megara, Cic.

Mĕgărus, a, um, i. q. Megaricus. Virg.

Mĕgistānes, um, m. pl. *országh nagyjai, mágnások, zászlós urak*; die Großen oder Magnaten eines Reichs. Tacit.

Mehercule, Meherele, Mehercules, Adv. jur. *valósággal! Herculesre mondom, esküszöm v. Hercules engem úgy segélljen*; fürwahr, beym Hercules.

Mēio, ēre, 3. *hugyozni, vizelleni, pisálni, peselni*; harnen, pissen. Mart. 2) de concubitu, e. gr. mejat eadem, Horat. pro: concumbat cum eadem.

Mĕl, mellis, n. 3. *méz*; der Honig. e. gr. silvestre, Plin. *vadméz*; wilder Honig. 2) *valami kedves dolog, a' mi igen kedves, v. betses az ember előtt*; etwas was einem sehr lieb ist. Mel meum, Plaut. *kedvesem, kintsem, szivem, angyalom!* meine Liebste.

Mēla, ae, f. 1. *sebmérővas*; die Sonde. Chirur. 2) fluvius Italiae, Virg. 3) m. cognomen, e. gr. Pomponius Mela.

Mĕlaenăĕtos, vide: Melanaëtos.

Mĕlamphyllon, v. um, i, n. 2. *barts neme, fű*; eine Art der Pflanze Bärenklau. Plin.

Mĕlampŏdĭon, i, n. 2. *fekete hunyor, v. prüszszentő gyökér*; die schwarze Nieswurz. Plin.

Mĕlamprăsĭon, ii, n. 2. *fekete pemetefű*; schwarzer Andorn. Plin.

Mĕlampsythĭum, ii, n. 2. *fekete malozsabor*; schwarzer Rosinenwein. Plin.

2) *fekete hunyor neme*; eine Art der schwarzen Nieswurz. Idem.

Mĕlampus, ŏdis, m. 3. medicus, et vates celebris, filius Amythaonis. Virg. 2) canis Actaeonis, Ovid.

Mĕlămpyrum, i, n. 2. *tsormolya, tsermolya*; der Wachtelweitzen. Melampyrum arvense, L.

Mĕlānăĕtos, i, m. 2 *fekete sas, kis nemű sas*; Schwarzadler, eine kleine Art der Adler. (Falco Aquila L.) Plin.

Mĕlānchaĕtes, ae, m. 1. *feketebolyhos kutya*; ein schwarzzottichter Hund. Ovid.

Mĕlānchlaĕni, ōrum, m. 2. plur. populus Scythiae, de atro vestitu sic dictus. Plin.

Mĕlānchlaĕnus, a, um, *fekete öltözetű, feketében öltözött*; schwarz gekleidet.

Mĕlanchŏlĭa, ae, f. 1. *fekete epe*; die schwarze Galle. 2) *búskomojság*; die Schwermuth, Melancholie. Cic. Melancholicus, a, um, *búskomoj*; melancholisch. Cic.

Mĕlancŏryphos, i, m. 2. l. q. Atricapilla. Plin.

Mĕlancrānis, is, f. 3. *feketebojhú, v. fejűkáka*; eine Binse mit schwarzen Kolben. Plin.

Mĕlandryum, i, n. 2. *besózott tinhal darab*; ein Stück des eingesalzenen Thunfisches. Plin.

Mĕlānes, um, m. pl. montes nigri, juxta deserta Arabiae. Hodie Mons Sinai, S. Catharinae.

Mĕlānĭa, ae, f. 1. *feketeség, fekete folt a' bőrön*; die Schwärze, ein schwarzer Fleck auf der Haut. Plin.

Mĕlānĭon, ōnis, m. 3. Nom. prop. misogyni, v. inimici feminarum. Hinc. Prov. Melanione castior, i. e. misogynus. Erasm.

Mĕlanspermon, i, n. 2. *kandilla*; der Schwarzkümmel. Plin.

Mĕlantĕrĭa, ae, f. 1. *vargafeketítő*; die Schusterschwärze. Scrib. Larg.

Mĕlanthĕmon, i, n. 2. i. q. anthemis.

Mĕlanthĕus, a, um, *Melánthust illető, Melánthusi*; den Melanthus betreffend, Melanthisch. Ovid.

Mĕlanthĭum, ii, n. 2. i. q. Melanspermon. Plin.

Mĕlanthĭus, ii, m. 2. pastor caprarum Ulyssis. Ovid. 2) nom. propr. pictoris. Plin.

Mĕlantho, us, f. 4. nympha marina, filia Deucalionis, Ovid.

Mĕlanthum, i, n. 2. i. q. melanthium, Seren. Samm.

Mĕlanthus, i, m. 2. fluvius Sarmatiae. Ovid.

Mĕlănūrus, i, m. 2. *sigér, sügérhal*; der Kaulbarsch. Ovid.

Mĕlāpium, ii, n. 2. *körtvélyforma alma*; eine Art Äpfel, die Ähnlichkeit mit den Birnen haben. Plin.

Mĕlas, ănis, v. ănos, m. 3. *fekete folt a' bőrön, v. testen*; ein schwarzer Flecken der Haut. Cels.

Mĕlāspermon, ii, n. 2. i. q. Melanspermon. Plin.

Meldi, ōrum, v. Meldae, ārum, plur. populus Galliae Celticae. Caes.

Mĕle, plur. pro Melea, *versek, versezetek, énekek, dalok*; Gedichte, Gesänge, Lieder. Cygnea mele, Lucr. *hattyúének*; der Schwanengesang.

Mĕlĕăger, i, m. 2. filius Oenei, regis Calydoniae. Ovid.

Mĕlĕāgrēus, a, um, *Meleágeri*; Meleagrisch. Lucan.

Mĕlĕăgris, idis, f. 3. *Indiai tyúk, v. tik*; ein indisches Huhn. Plin.

Mĕlĕăgrius, a, um, i. q. Meleagrus. Stat.

Mĕlĕăgrus, i, m. 2. i. q. Meleager. Hinc: Meleagrides, um, f. plur. filiae Oenei.

Mĕles, ētis, m. 3. fluvius Joniae. Plin.

Mĕles, (Maeles) v. Mēlis, (Maelis), is, f. 3. *borz*; ein Dachs. Plin. (Meles Taxus, L.) 2) *süldisznó, sündisznó, tövises, v. tüskésdisznó*; ein Igel. (Hystrix Erinaceus. L.)

Mĕlēsigĕnes, is, m. 3. cognomen Homeri, Plin.

Mĕlētēus (—aeus), a, um, *Homérusi*; Homerisch. Tertull.

Mĕlĭbōcus, i, m. 2. regio et mons in Hassia (Katzenelbogen). 2) *harts nevű bértzeknek egy része*; der Brockesberg auf dem Harzwalde. Geogr.

Mĕliboea, ae, f. 1. urbs Thessaliae. Liv. Hinc. Meliboeus, a, um, *Meliboeusi*; Meliböisch.

Mĕlica, ae, f. 1. *kukoritza, tengeri, mále, törökbúza*; türkischer Weitzen. Botan.

Mĕlicēmbăles, et Melicembali, *tengeritsigák*; Meerschnecken. Plin.

Mĕlĭcēra, ae, f. 1. *mézhez hasonló genyetséggel tellyes fekély v. kelés*; eine Gattung der Geschwüren mit Eiter, dem Honige gleich. Cels.

Mĕlĭcēris, idis, f. 3. i. q. Meliceris. Plin.

Mĕlĭcerta, v. Mĕlĭcertes, ae, m. 1. deus marinus Palaemon. Ovid.

Mĕlĭchlōros, i, m. 2. *bizonyos drágakő*; ein gewisser Edelstein. Plin.

Mĕlĭchros, ōtos, m 3. *mészszínű drágakő*; ein Edelstein, welcher wie Honig aussieht. Plin.

Mĕlĭchrysos, i, m. 2. *mézsárgasdgú krizolit, drágakő*; ein Edelstein, honiggelber Chrysolith. Plin.

Mĕlĭcrātum, i, n. 2. *méhser*; der Meth. Veget.

Mĕlĭcus, a, um, *muzsikai*; musikalisch. Hinc: poëta melicus, Gell. *lantos poëta, v. verskölto*; ein lyrischer Dichter.

Mĕlĭcus, a, um, pro: Medicus, *Médiai*; Medisch. Varr. Colum.

Mĕlie, es, f. 1. nympha Bithyniea. Ovid.

Mĕlĭlōtos, v. —us, i, f. et Meliloton, v. — um, i, n. 2. *dutkóró, verescomótyú*, die Melilote, eine Art Steinklee. Plin. (Trifolium Melilotus, L.)

Mĕlimēli, vide: Melomeli.

Mĕlimēlum, i, n. 2. *mézalma*; ein Honigapfel. Varr.

Melinus, a, um, *borzból való, borz*, vom Dachse. Hinc: Melina, ae, f. 1. *borz, v. borzbőr tarisznya*; ein Beutel vom Felle eines Dachsen. Plaut.

Mĕlinus, a, um, *birsalmából való, birsalma*; von Quitten. Plin.

Mĕlinus, a, um, ex insula Melos. Hinc: Melinum, i, n: 2. a) *méhfű*; die Melisse. Varr. b) *fejér festék, kendőző*; weiße Farbe, Schminke. Plin. c) *birsalmaolaj*; ein Quittenöhl. Idem.

Mĕlinus, a, um, (mel) *sárga, mészszínű*; gelb, wachsgelb. Melina, ae, f. 1. *méhser*; der Meth. Plaut.

Mĕlior, m. et f. melius, n. melioris, Comp. a bonus, *jobb*; besser.

Mĕliōrātio, ōnis, f. 3. *megjobbítás, megigazítás*; eine Verbesserung. Cod. Just.

Mĕliōresco, ĕre, 3. *megjobbúlni*; besser werden. Colum.

Mĕliōro, āre, 1. *megjobbítni, megigazítni*; verbessern. Pand.

Mĕlĭphyllum, i, n. 2. i. q. Melisphyllum.

Melis, vide: Meles.
Mělisphyllum, i, n. 2. *méhfü*; die Melisse, das Bienenkraut.
Mělīssa, ae, f. 1. filia Melissi, soror Amaltheae. Lact.
Mělīssŏphyllon, i, vide: Melisphyllum.
Mělissus, i, v. Melisseus, ei, m. 2. rex Cretae. Lact. 2) nomen grammatici. Svet.
Mělita, ae, v. Mělite, es, f. 1. insula inter Siciliam et Africam, hodie: Malta. Cic. 2) insula prope Dalmatiam, hodie: Meleda. Plin. 3) nympha marina. Virg.
Mělitaeus, a, um, ex insula Dalmatiae Melita.
Mělitensis, e, ex insula Malta, Cic.
Mělites, ae, m. 1. i. q. Melitis.
Mělitēsius, a, um, i. q. Melitensis, Grat.
Mělītis, idis, f. 3. *birsalmasszinü drágakö*; ein quittenfärbiger Edelstein. Plin.
Mělītites, ae, m. 1. *méhser*; der Meth. Plin. 2) *méskö*; ein Honigstein Idem.
Mělittaena, ae, f. 1. i. q. melisphyllum, Plin.
Mělittŏtrŏphēum, ei, et Melittotrophium, ii, n. 2. *méhes, méheshdz*; ein Bienenhaus. Varr.
Mělitūrgus. i, m. 2. *méhész*; ein Bienenwärter, der Honig bereitet. Plin.
Melium, ii, n. 2. *szúrós, szeges, v. tövises örv a' kutyáknyakán*; ein stachlichtes Halsband der Hunde. Varr.
Melius, Adv Comp. a bene (melior) *jobban*; besser Melius est aegroto factum, Cic. 2) *hasznosabb*; nützlicher. 3) e. gr. emere, Svet. *oltsóbban*; wohlfeiler. 4) e. gr. vendere, Cic. *drágábban*; theurer.
Mělĭuscŭle, Adv. *valamivel jobban, jobbatskán*; etwas besser oder ziemlich wohl. 2) e. gr. bibere, Plaut. *valamivel többet*; etwas mehr.
Mělĭuscŭlus, a, um, Dim. *valamivel jobb, jobbatska*; ein wenig besser. Illa jam meliuscula est, Cic. *valamivel jobban, v. jobbatskán van*; sie befindet sich etwas besser.
Mělizōmum, i, n. 2. *mézlév*; eine Honigbrühe. Apic.
Mella, ae, f. 1. *mézesvíz*; das Honigwasser. Colum.
Mella, v. Mela, ae, f. 1. fluvius Italiae superioris, Virg.
Mellaceus, —ium, ii, n. 2. *fött must*; ein gesottener Most. Non.
Mellaria, ae, f. 1. urbs Hispaniae, Mela. Hodie: Val de Vaca. Secundum alios: Fuente-ovejuna.
Mellārius, a, um, (mel) *méshezvaló*; zum Honige gehörig. Plin.
Mellārius, ii, m. 2. *méhész, mészelbánó, méhtartó*; der Honig baut. Varr. Mellarium, Idem. *méhes, méheskert*; der Bienenstand.
Mellātio, ōnis, f. 3. *mézszüret, mézfelverés, mészszedés*; die Honigernte, Ausnehmung des Honigs. Colum.
Mellĕus, a, um, *mésből való, mézi, méshez hasonló, édes mint a' méz*; von Honig, dem Honige gleich, süß wie Honig. 2) Trop. *méz édesség, kellemes, kedves*; Honigsüß, lieblich. Apul.
Mellĭcrātum, i, n. 2. *méhser*; der Meth. Fresn.
Mellĭcŭlus, a, um, *édes mint a' méz*; süß wie Honig. 2) Trop. Subst. Melliculum; *édesem, szivem, lelkem, angyalkám*; mein Liebchen, mein Engelchen. Plaut.
Mellifer, a, um, e. gr. apis, Ovid. *mézhozó, méshordó*; Honig tragend, bringend.
Mellĭfex, icis, m. 3. *méhész, mészelbánó, méhtartó*; ein Hönigbauer. Colum.
Mellĭfĭcium, ii, n. 2. *méztsinálás, mézgyüjtés*; das Honigmachen, der Honigbau. Varr.
Mellĭfico, āre, 1. *mézet tsinálni, v. gyüjteni*; Honig machen. Plin.
Mellĭfĭcus, a, um, *méztsináló, méztsinálóshozvaló, v. tartozó*; Honig machend, oder zum Honigmachen dienlich. Colum.
Mellĭflŭens, ntis, o. 3. *a' kinek olly édesen foly a' szájából a' beszéd, mint a' méz, kedves, v. kellemes beszédü*; einer, aus dessen Munde die Rede so süß wie Honig fließt, lieblich redend. Auson.
Mellĭflŭus, a, um, e. gr. oratio; *mézformán folyó*; Honig fließend. Avien.
Mellĭgĕnus, a, um, *méz nemü, mézizü*; honigartig. Plin.
Mellĭgo, inis, f. 3. *nedv, v. nedvesség, mellyet méztsinálásra szivnak a' virágokból a' méhek*; der Saft von Blumen oder Blüthen, den die Bie-

nen saugen, um Honig zu machen. Plin. 2) *éretlen gyümölts kisajtólt leve*; der Saft, welcher aus den unreifen Früchten ausgepreßt wird. Idem.

Mellillus, a, um, Dim. *édes, v. édesetske, mint a' méz, mézédességű*; aus Honig, Honigsüß. Mea mellilla, Plaut. *édeském, mézesbábotskám*; mein Honigpüppchen.

Mellinia, ae, f. 1. *édesség, kedvesség, kellemesseg*: die Süßigkeit, Lieblichkeit. Plaut.

Mellitulus, a, um, Dim. *édesetske, mézédességű, kedves, kellemes*; honigsüß, lieblich. Mea mellitula, Apul. *mézesbábotskám, édeském*; mein Honigpüppchen.

Mellītus, a, um, *édes, mézédességű*; süß, Honigsüß. 2) *mézzel tsinált, mézes*; mit Honig eingemacht. e. gr. placenta, Hor. *mézes pogátsa*; ein Honigkuchen. 3) Trop. e. gr. puer, Cic. *kedves, kellemetes*; lieblich. Superl. mellitissimus, Apul.

Mellōna, v. Mellōnia, ae, f. 1. dea mell ficil. August. Arnob.

Mellŏproxĭmus, i, m. 2. qui proximus erat proximo scriniorum. Cod. Just.

Mellōsus, a, um, e. gr. dulcedo, Coel. Aur. *mézes, mézízű, mézzel tellyes*; voll Honig, honigähnlich.

Mĕlo, ōnis, m. 3. *Nilus vize*; der Nil. Auson.

Mĕlo, ōnis, m. 3. *dinnye, v. apró nemű dinnye*; die Melone oder die kleinere Art davon. Pallad. 2) *úritök, korondstök*; die Pfebe. Idem.

Mēlŏbōsis, is, f. 3. nympha, filia Oceani.

Mēlŏcābus, i, f. 2. urbs Franconiae. Alias Coburgum. Geogr.

Mēlŏcārdus, i, m. 2. *házagyökér* (*farkasalma*); die Osterlucey Aristolochia, L.

Mĕlōdes, i, m. 3. *kellemes, v. kellemetes énekes, v. éneklő*; ein angenehmer Sänger. Sidon.

Mĕlōdĭa, ae, f. 1. *kellemes, v. kedves ének*; angenehmer Gesang. Mart. Cap.

Mĕlōdus, a, um. *kellemesen, v. kellemetesen éneklő*; lieblich singend, melodisch. Prud.

Mĕlŏfŏlium, ii, n. 2. *alma, mellynek óldala mellett egy levél van*; ein Apfel mit einem Blatte an der Seite. Plin.

Mĕlŏmĕli, is, n. 3. *birsalmaliktárium, birsalmasajt*; eine Quittenlattwerge. Colum.

Mēlŏpĕpo, ŏnis, m. 3. *dinnye*; eine Melone. Plin. 2) *úritök, korondstök*; eine Pfebe. Idem.

Mēlŏphŏrus, i, m. 2. satelles regum Persiae, baculo mala aurea portans. Hist.

Mĕlos, n. Indecl. *ének*; der Gesang. Hor. Not. Plur. mele, Lucr. masc. e. gr. quosdam melos, Cato. Acc. melum, Pacuv.

Mēlos, v. —us, i, f. 2. insula maris Aegaei.

Mēlōta, ae, et Melōte, es, f. 1. *juhbőr, mellyen a' gyapja rajta van*; Schaffell mit der Wolle. Virg. Interp.

Mēlōthron, i, n. 2. i. q. vitis alba. Plin.

Melpŏmĕne, es f. 1. Musarum una, Musa tragicae artis poëticae. Hor.

Mĕlus, i, m. 2. i. q. Melos, n. Indecl. Cato.

Membrāna, ae, f. 1. (membrum) *vékony, v. gyenge bőrötske, hártya*; ein zartes Häutchen. Ovid. 2) *pergamen*; ein Pergament. Plin. 3) *régi írott könyvek*; alte geschriebene Bücher. Cic. 4) *kígyóbőr*; ein Schlangenbalg. Plin. 5) e. gr. ligni, Idem. *fa belső vékony héjja, v. hártyája*; die zarte Rinde im Holze.

Membrānacĕus, a, um, *bőrből, v. hártyából álló, bőr, hártya*; häutig, aus einer Haut bestehend. Plin. 2) *bőrös, hártyás, bőrhöz, v. hártyához hasonló*; häutig, einer Haut ähnlich. Ibid.

Membrānĕus, a, um, *pergamenből való, pergamen*; aus Pergament. Pand. Codices membranei, Ulp.

Membrānŭla, ae, f. 1. Dim. e. gr. oculi, Cels. *hártyátska*; ein Häutchen.

Membratim, Adv. *tagonként, darabról darabra*; gliederweise, von Stück zu Stück. e. gr. caedere, Plin. *darabokra vagdalni, eldarabolni*; in Stücke zerhauen. 2) incise et membratim dicere, Cic. *megszaggatva*; in abgebrochenen Sätzen.

Membrātūra, ae, f. 1. *forma, tagállás, tagelrendelés, tagszerkesztetés*; die Gestalt, Einrichtung der Glieder. Vitr.

Membro, āre, 1. *tagonként formálni*,

v. alkatni; nach den Gliedern bilden. Caes.

Membrōsus, a, um, *a' kinek nagy tagjai vannak*; groß von Gliedern.

Membrum, i, n. 2. *tag, a' testben, testtag*; ein Glied des Leibes, ein Gliedmaß. 2) Trop. e. gr. domus, Cic. navis, Ovid, philosophiae, Cic. *darab, rész*; ein Theil.

Mĕmĭni, isse, Def. *emlékezni valamire, megemlékezni, tudni, jól tudni*; eingedenk seyn, sich erinnern, wissen, wohl wissen. Hoc memini me dicere, Ter. *emlékezem rá, hogy azt mondtam*; ich erinnere mich dieses gesagt zu haben. At saepe construitur etiam cum Perfecto, e. gr. ascendisse meminissem, Cic. 2) e. gr. alicujus rei, et de aliqua re Quint. *említni, megemlítni, emlékezni róla, emlékezetet tenni róla*; erwähnen. (MenoObs. pro: recordor.)

Memmiădes, ae, m. 1. unus ex familia Memmia. Lucr.

Memmiānus, a, um, *Memmiusi*; Memmisch. Cic.

Memmius, a, um, *Memmiusi*; Memmisch. 2) Subst. nomen familiae Romanae.

Memnon (Mennon), ŏnis, m. 3, rex Aethiopiae, Titoni et Aurorae filius.

Mĕmnŏniae, ārum, f. pl. aves Aethiopiae singulis annis Trojam venientes, et juxta Memnonis sepulcrum pugnam ineuntes. Solin.

Mĕmnŏnĭdes, um, f. pl. idem.

Mĕmnŏnius, a, um, *Memnontól eredt, Memnoni eredetű*; vom Memnon herstammend. Lucan. 2) e. gr. color, Ovid. *fekete szín*; die schwarze Farbe.

Mĕmor, ŏris, o. 3. e. gr. beneficii, Cic. *megemlékező*; eingedenk. Memor et gratus, Cic. *háládatos*; dankbar. Memorem in bene meritos animum praestare, Cic. *háládatossággal viseltetni a' jóltévők eránt*; sich gegen die Wohlthäter dankbar bezeigen. 2) *megjegyző, emlékezet, v. emlékeztetőjelül szolgáló*; zum Denkmahle dienend. Imprimere memorem notam, Hor.

Mĕmŏrābĭlis, e, *említést érdemlő, a' mi megérdemli az előhozást, v. mondást*; was verdient gesagt zu werden. 2) *a' mit lehet hallani, hogy említnek*; hörbar. 3) *emlékezetre méltó, emlékezetes, nevezetes*; denkwürdig, merkwürdig. Cic. Comp. memorabilior. Liv.

Mĕmŏrăculum, i, n. 2. *emlékezetjel, emlékeztetőjel*; ein Denkmahl. Apul.

Mĕmŏrālis, e, i. q. memorialis, Arnob.

Mĕmŏrāndus, a, um, i. q. Memorabilis.

Mĕmŏrātio, ōnis, f. 3. *említés, megemlítés, előhozás*; die Erwähnung. Corn. Gall.

Mĕmŏrātor, ōris, m. 3. *megemlítő, előhozó, elmondó, elbeszéllő*; ein Erwähner, Erzähler. Prop.

Mĕmŏrātrix, īcis, f. 3. *megemlítő, előhozó, elmondó, el, v. előbeszéllő (asszony, v. leány)*; eine Erwähnerinn, Erzählerinn. Val. Fl.

Mĕmŏrātus, us, m. 4. *említés, megemlítés, előhozás, beszéllés, el, v. előbeszéllés, elmondás*; die Erwähnung, Erzählung. Plaut. Tacit. Incredibile memoratu, Sallust.

Mĕmŏrātus, a, um, *megemlített, előhozott, el, v. előbeszélt*; erwähnt, erzählt. 2) *emlékezetest nevezetes, híres*; denkwürdig, merkwürdig, berühmt. Comp. memoratior, Superl. memoratissimus, e. gr. scriptor, Gell.

Mĕmŏre, i. q. memoriter, Pompon.

Mĕmŏria, ae, f. 1. *emlékeztetőerő, v. tehetség, emlékezet*; das Gedächtniß. Memoria comprehendere, complecti, v. tenere, et memoriae mandare, Cic. *eszében, v. emlékezetében tartani, észbe venni*; merken. 2) *emlékezés, megemlékezés valamire, emlékezet*; das Angedenken, die Erinnerung. In memoriam alicujus redire; *emlékezni*; sich erinnern, sich besinnen. Post hominum memoriam, Cic. *a' mennyire az emberek emlékezhetnek*; bey Menschen gedenken. Memoriam rei deponere, Cic. *elfelejteni*: vergessen. 2) e. gr. patrum, Svet. *atyáink idejében*; zu der Väter Zeit. Usque ad hanc memoriam, Liv. *a' mái időkig*; bis zu unsern Zeiten. 3) memoriam vitae alicujus componere, Svet. *valaki életét leírni*; eines Leben beschreiben. 4) traditum est et proditum memoriae, Cic. *emlékezetben hagyódott, feljegyeztetett*; es ist aufgezeichnet worden. 5) *emlékezetjel, emlék*: ein Denkmahl. Exstat memoria, sunt tabulae publicae, Cic. 6) *említett dolog*: etwas was man erwähnt hat. At mihi repetenda est veteris cu-

jesdam memoriae recordatio, Idem. 7) ex memoria repetere, Cic. *könyv-nélkül mondani*, v. *elmondani*; auswendig hersagen. 8) *hír, tudósítás, história*; eine Geschichte Nachricht. De Magonis interitu duplex memoria est, Nep. 9) dea memoriae, Hist. 10) *koporsókő, sírjel*; ein Grabmahl. JCt.

Mēmŏrĭae, ārum, f. pl. *emlékezetes dolgok*; Denkwürdigkeiten. (Memoires) Gell.

Mēmŏrĭālis, e, *emlékeztető, elmesegítő*; dem Gedächtnisse oder Andenken dienend. e. gr. libellus, Svet. v. solum: memorialis, sc. liber, Pand. *mindennapi jegyzőkönyv*; *noplókönyv*; ein Tagebuch, Journal. 2) Subst. *számaddsjegyző*; ein Buchhalter. JCt.

Mēmŏrĭŏla, ae, f. 1. Dim. *kis emlékezeterő*; ein kleines Gedächtniß. Memoriola vacillare, Cic. *nem igen emlékezni valamire*; etwas nicht mehr recht wissen.

Mēmŏrĭter, Adv. e. gr. respondere, Cic. orationem habere, Idem. *könyv nélkül*; auswendig.

Mēmŏro, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. rem, de re, Cic. *említni, említést tenni, jelenteni, elbeszéllni, elmondani, elősszámlálni*; erwähnen, erzählen, melden, hersagen. Memora mihi nomen, Plaut. i. e. dic. Incredibile memoratu est, Sallust. *el nem hinné az ember, ha mondanák, hihetetlen dolog*; es ist unglaublich zu sagen. Memorant, Fest. *azt, v. úgy mondják, v. beszéllik, az a' hire*; man erzählt. 2) *nevezni, hívni*; nennen. Oceanum coeli terraeque filium memorare, Cic. 3) *könyv nélkül tanúlni*; auswendig lernen. Gloss.

Memphis, is, et idos, v. idis, f. 3. urbs Aegypti. Ovid. 2) Memphiticus, a, um, *Memphisi, Egyiptomi*; Memphisch, Memphitisch, Ägyptisch. 3) Memphitis, dis, f. idem. e. gr. vacca, i. e. Jo. Ovid.

Mēmphītes, ae, m. 1. *Egyiptomi férjfi*; ein Ägyptier. Memphitis, idis, f. 3. *Egyiptomi asszony, v. leány*; eine Ägyptierinn.

Men, v. Menen, vide Menenius.

Mēna, ae, f. 1. dea, quae menstruis fluoribus praeesse putabatur, Cic.

2) *heringforma hal*; ein Fisch gleich dem Heringe. Idem.

Mēnae, ārum, f. pl. urbs Siciliae. Hinc: Meneni, v. Menenii, Cic. et Menanini, Plin. incolae urbis ejusdem.

Mĕnaecbmi, ōrum, m. pl. comoedia Plauti.

Mĕnălippe, es, v. Menalippa, ae, f. 1. soror Antiopae, Amazonum reginae. 2) tragoedia Accii. Cic.

Menalippus, i, m. 2. tragoedia Accii. Cic.

Mĕnander, v. Mĕnandros (—us), i, m. 2. princeps comoediarum scriptor Graecus. 2) servus Ciceronis.

Menanīni, vide: Menae.

Mĕnāpii, ōrum, m. pl. populus Galliae Belgicae, Caes. etiam: Menapi, Mart.

Menda, ae, f. 1. *hiba, p. o. a' testben*; ein Fehler, z. B. am Leibe. Ovid. 2) *hiba, p. o. az írásban, v. könyvben*; ein Fehler, z. B. im Schreiben oder in Büchern. Suet.

Mendācĭlŏquus, a, um, *hazugságot, v. nem igazat beszéllő, hazug, hazudozó*; Lügen redend, lügenhaft. Plaut.

Mendācĭŏlum, i, n. 2. Dim. *kis hazugság, fillentés*; eine kleine Lüge. Cic.

Mendācĭtas, ātis, f. 3. *hazudás, hazudozás*; das Lügen, die Lügenhaftigkeit. Tertull.

Mendācĭter, Adv. *hazugan, hazugmódon, nem igazán, hamisan*; lügenhaft. Solin. Superl. mendacitissime, August. *a' legházugabb módon*; am lügenhaftesten.

Mĕndācĭum, ii, n. 2. *hazugság*; eine Lüge, Unwahrheit. Cic. 2) *tsalárdság*; der Betrug. Solin.

Mendācĭuncŭlum, i, n. 2. i. q. Mendaciolum. Cic.

Mendax, ācis, o. 3. *hazug, hazudozó*; lügenhaft, lügnerisch. Homo mendax, v. solum: mendax, Cic. *hazug*; ein Lügner. 2) fui mendax mihi, Ovid. *megtsaltam magam magamat*; ich habe mich selbst betrogen. 3) e. gr. forma, Idem. (*szépség*; die Schönheit) *tsalárd, tsalóka, mesterkéllt, dmitó*; betrüglich, nachgeahmt. 4) e. gr. fundus, Petron. *terméketlen föld*; ein unfruchtbarer Boden. Comp. mendacior. Superl. mendacissimus. Plaut.

Mende, es, f. 1. urbs Thraciae. Mela.

Mendes, ētis, f. 3. urbs Aegypti. Plin.

Mēndēsius, a, um, Mendesium, scil. unguentum; *Mendésumi drága kenet*; eine köstliche Salbe, die in Mendeso gemacht wird. Plin.

Mēndēsum, i, n. 2. urbs Aegypti.

Mendicābŭlum, i, n. 2. (mendico) *tsintalan kóldús*; ein muthwilliger Bettler. Plaut.

Mendicābundus, a, um, *kóldúló*; bettelhaft, bettelnd. August.

Mendicātio, ōnis, f. 3. *kóldúlás*; das Betteln, die Betteley. Sen.

Mendice, Adv. *kóldús módon*, v. *módra*, *kóldúskodva*; bettelhaft, bettlerisch. Sen.

Mendicimōnium, ĭi, n. 2. i. q. mendicitas. Laber.

Mendīcitas, ātis, f. 3. *kóldús*, v. *nyomorúlt élet*, *kóldúskodás*, *nagy szegénység*, *szükség*, v. *nyomorúság*: das Bettlerleben, Betteln, größte Armuth, Dürftigkeit. Cic. Ad mendicitatem se detrudere, Plaut. *kóldúsbotra juttatni magát*, v. *jutni*: sich an den Bettelstab bringen.

Mendīco, āvi, ātum, āre, 1. Mendīcor, ātus sum, āri, Dep. 1. *kóldúlni járni*; betteln, betteln gehen. Plaut. Juv. 2) *valamit kóldúlni*, *el*, v. *kikóldúlni*; um etwas betteln, erbetteln. Ovid. Mendicas a me malum, Plaut. *erőv'l meg akarod magad veretni*, v. *botoztatni*; du willst mit Gewalt geschlagen seyn.

Mendīcŭla, ae, f. 1. *kóldúsruha*; ein Bettlerskleid. Plaut.

Mendīcus, a, um, *kóldúshozvaló*, *kóldúsi*, *kóldús*, *igen szegény*, *nyomorúlt*; bettlerisch, sehr dürftig, armselig. 2) v. gr. instrumentum, Cic. *roszsz szerszám*: ein schlechtes Werkzeug. Superl. mendicissimus, Cic.

Mendīcus, i, m. 2. *kóldús*; ein Bettler. Mendici pera non impletur, Prov. *soha sem telik meg*, *mindég üres*, *telhetetlen*, v. *feneketlen a' kóldús táskája*; der Bettelsack ist bodenlos.

Mendōse, Adv. e. gr. scribere, Cic. *hibásan*, *hibával tellyesen*; voller Fehler, fehlerhaft. 2) e. gr. colligere, Pers. *hamisan*; falsch. Superl. mendosissime. Idem.

Mendōsus, a, um, *hibás*, *hibával tellyes*; voll Fehler, fehlerhaft. Plin. Ep. 2) e. gr. servus, Cic. *hibázó*, *hibát tevő*; Fehler machend.

Mendum, i, n. 2. *hiba*, *hibázás*; ein Fehler, Irrthum. Cic.

Mĕnĕcles, is, m. 3. orator Alabandensis ex Asia. Cic.

Mĕnĕgrōda, ae, f. 1. *Münszter városa*; die Stadt Münster. Geogr.

Mĕnĕlāus, v. —os, i, m. 2. filius Atrei, frater Agamemnonis, et maritus Helenae, quam ab eo Paris rapuit. Hinc: Menelaēus, a, um, i. e. Menelaum concernens. Prop.

Mĕnĕlēus, i, m. 2. Nom. pr. Centauri.

Mĕnēniānus, a, um, i. e. Menenium concernens. Lic.

Mĕnēnius, ii, m. 2. et Menenia, ae, f. 1. nomen familiae Romanum. Hinc: Menenius, a, um, Cic.

Mēninx, ngis, f. 3. insula prope ad Africam. 2) *agyvelőhártya*; die Hirnhaut. Medic.

Mĕnippus, i, m. 2. Nom. pr. philosophi Cinici. Cic.

Mēnis, idis, f. 3. *félhóld*, *melly rendszerént a' könyvek tzímlapján tzifraságúl vólt*; ein halber Mond, der als Zierrath vor die Bücher gesetzt wurde. Menis libri, Auson. i. e. initium. Mēnīscus, i, m. id. qu. Lunula.

Mennon, Mennōnis etc. vide: Memnon etc.

Mĕnoetius, ĭi, m. 2. Nom. pr. patris Patrocli.

Mens, tis, f. 3. *ész*, *okosság*; der Verstand, die Vernunft. Mentis compos, Cic. *a' ki jól eszén jár*, *eszén van*, *tudja mit tsinál*; wohl bey Sinnen, des Verstandes mächtig. Inops mentis. Ovid. *esztelen*; ohne Verstand, wahnsinnig. Mente comprehendere vel complecti, Cic. *megfogni észszel*, *megérteni*: begreifen, fassen. Quae tanta mente fiunt, Cic. *a' mellyek illy nagy okossággal vitetnek véghez*; was mit so viel Verstand oder Überlegung ausgeführt wird. 2) *lélek és a' léleknek indulati*; die Seele, wohin auch die Affecten mit hingehören. Mens cingitur corpore externo. Cic. Mens perturbata, Cic. *indúlatos lélek*, v. *indulatoskodó lélek*; die Seele von Affecten hingerissen. 3) *elme*, *emlékezet*; das Gedächtniß. Dicenti mens effluit, Cic. *elfelejti a' beszéd közben*, *mit akart mondani*: er ver-

gißt unter dem Reden was er hat sagen wollen. 4) *gondolat*, *véleke-dés*, *érzés*, *indúlat*; die Meinung, der Gedanke, die Gesinnung. Mens omnibus una, Virg. *mindnyájok-nak egy a' gondolatjok*, *egy gon-dolatón v. akaratón vannak*; sie sind alle einerley Meinung. 5) *szán-dék*; die Absicht; ea mente feci. Cic. 6) *bátorság*, *sziv*; der Muth, Herz. Mentem dare alicui, Cic. *valakit valamire késztetni*, *neki bátorítni*; einem Muth zusprechen.

Mensa, ae, f. 1. *asztal*; der Tisch. 2) *ebédlő asztal*: der Tisch, Eßtisch, die Tafel. Apud mensam, Plaut. *asz-talnál*, *t. i. ebédnél*, *ebéd felett*, *va-tsoránál*, 's a' t. bey Tische, das ist: beym Essen. Accumbere mensae, et ad mensam, Plaut. *asztalhoz ülni*; zu Tische sitzen. 2) *étel*, *fogás éte-lek*; das Gericht. Mensa secunda, Ter. *tsemege*; der Nachtisch, das Confect. 3) *oltár*; der Altar. Cic. 4) *pénzváltó asztal*, *a' pénzváltók-nál*; der Tisch der Wechsler, die Wechselbank. 5) pro; victus, cibus; *asztal*, *asztaltartás*, *étellel tartás*; die Kost. Alicui dare mensam, JCt. *valakit asztalon tartani*; einem die Kost geben.

Mensālis, e, *asztali*; den Tisch be-treffend. Vinum mensale; *aszta-libor*; Tischwein. Vopisc.

Mensārius, a, um, (mensa) *asztali*, *asztalt illető*; den Tisch betreffend.

Mensārius, ii, m. 2. *pénzváltó*; ein Wechsler, Banquier. Mensarii trium-viri, Liv. vel quinqueviri, Liv. *a' Romai tanátsból kiválasztott há-rom vagy öt személyek*, *kik a' Sta-tus adósságaira ügyeltek*; drey od. fünf vom Senate ernannte Personen (oder Wechsler) die das Schuldwe-sen oder die Regulirung der Bezah-lung besorgen sollten.

Mensātim, Adv. *asztalonként*; tisch-weise, von Tisch zu Tisch. Juvenc.

Mensio, ōnis, f. 3. *mérés*, *megmé-rés*; das Messen, Abmessen. Cic.

Mensis, is, m. 3. *hónap*, *holdnap*; der Monath. Cic. Mense primo, Virg. *hónap elején*; zu Anfang des Mo-naths. 2) *hónapszám tisztúlás*; die monathliche Reinigung. Plin.

Mensor, ōris, m. 3 *mérő*, *a' ki vala-mit mér*, *v. megmér*; der etwas mißt oder abmißt, der Messer. Ho-rat. 2) *földmérő*; ein Messer der Äcker, ein Feldmesser. Ovid. 3) *épí-tőmester*; ein Architect. Plin. Ep.

Menstrua, ōrum, pl. *hónapszám*, *hó-napi tisztúlás*; die monathliche Rei-nigung.

Menstruālis, e, *hónapi*, *hónapos*, *hó-naponkéntvaló*; monathlich, alle Monath geschehend. 2) *hónapszá-mos*, *t. i. asszony*; die monathliche Reinigung habend. Plaut.

Menstruo, āre, 1. *hónapi tisztúlás-ban lenni*; die monathliche Zeit ha-ben. Pallad.

Menstruus, a, um, *hónaponként va-ló*, *hónapos*, *hónapi*. monathlich, alle Monath geschehend. Cic. Pur-gatio menstrua, Cels. *hónapszám*; die monathliche Reinigung. 2) *hó-napig tartó*; monathlich, einen Mo-nath dauernd. Cic.

Mensŭla, ae, f. 1. Dim. *asztalka*, *asztalotska*; ein Tischlein Plaut.

Mensŭlārius, ii, m. 2. *pénzváltó*; ein Wechsler. Pandect.

Mensūra, ae, f. 1. (metior) *mérés*: das Messen. 2) *mérték*, *mellyel mérnek*; das Maß, womit oder wor-nach gemessen wird. Majore men-sura reddere, i. e. acceptum, Cic. Mensuram rei facere, v. agere, Ovid. *valamit megmérni*; etwas messen.

Mensūrābĭlis, e, *megmérhető*; was sich messen läßt, meßbar. Prud.

Mensūrālis, e, *méréshez való*; zum Messen gehörig oder dienlich. Si-cul. Fl.

Mensurālĭter, Adv. *mérték szerént*, *mérve*; durch das Maß. Hygin.

Mensurātio, ōnis, f. 3. *mérés*, *meg-mérés*; das Messen. Auct. de limit.

Mensūro, āre, 1. *mérni*, *megmérni*; messen. Veget.

Mensus, a, um, (Metior) *mért*, *meg-mért*; gemessen.

Mensus, us, m. 4. (metior) *mérés*, *meg-mérés*; das Messen. Apul.

Menta, ae, vide: mentha.

Mentāgra, ae, f. 1. *pattogzás*, *kihányás az orrán*, *az ember állán*, 's a' t. eine Art Ausschlag am Kinne, Ge-sichte 2c. Plin.

Mentha, ae, f. 1. *ménta*, *fodormen-ta*, 's a' t. die Münze, Krausemün-ze. Plin.

Mentīgo, īnis, f. 3. *bárányrüh*, *v kosz*; ein gewisser Ausschlag oder Räude der Lämmer. Colum.

Mentio, ōnis, f. 3. (memini) cum Genit. v. gr. rei. Cic. plebis, Liv. *emlékezet valami felől, emlités, megemlités, emlegetés*; die Erwähnung, Erinnerung, Meldung, das Reden von etwas. Mentionem facere rei, vel, de re aliqua, Cic. *emlékezetet tenni valami felől, emliteni, megemliteni, v. emlegetni valamit*; Erwähnung von einer Sache thun, erwähnen, davon reden. Mentionem inferre, v. agitare, Liv. *megemliteni, előhozni, emlegetni*; Erwähnung thun, erwähnen.

Mentior, itus sum, īri, 4. *hazudni, költeni*; lügen, erdichten. e. gr. ad aliquem, Gell. adversus et in aliquem; *valakiről hazudni, v. hazugságot mondani*; wieder einen lügen oder Lügen sagen. Ne mentiar; *hogy ne hazudjak, v. hogy az igazat megvalljam*; um die Wahrheit zu bekennen. Mentitus est regiae stirpis originem, Vell. Pat. *királyfinak adta ki magát hamisan, v. annak hazudta magát lenni*; er gab sich fälschlich für einen königlichen Prinzen aus. 2) *hazudni, az az magát meghazudni, szavát nem tartani, v. meg nem tartani, szavának embere nem lenni*; lügen, d. i. sein Wort nicht halten. 3) Trop. *hazudni, az az megtsalni, tsalni*; lügen, d. i. trügen, betrügen. Oculi mentiuntur, Cic. 4) *tettetni magát valaminek*; sich als etwas vorstellen. Mentitur amorem, Cic. *tetteti magát, mintha szeretne*; er stellt sich als liebte er mich. 5) *valami dolog, v. személy formájával birni, v. formáját venni fel, ahoz hasonló lenni, azt követni, v. majmolni*; die Gestalt einer Sache oder Person haben, oder annehmen, ähnlich seyn, nachahmen. Mentiris juvenem tinctis capillis, Mart. Mentiri aliquem facie aemula, Solin. *valakihez hasonlitni*; einem gleich sehen.

Mentis, is, Obs. i. q. Mens. Enn.

Mentissa, ae, f. 1. urbs Hispaniae. Liv.

Mentītio, ōnis, f. 3. *hazugság*; das Lügen. Aut. ad Her.

Mentītus, a, um, Act. *a' ki hazudik, v. hazudott*; der lügt oder gelogen hat. Cic. 2) Pass. *költött, a' mi hazugság, v. nem igaz*; erdichtet, erlogen. Cic. 3) *követett, majmolt, utánna tett, v. tsinált*; nachgemacht. Flacc.

Mento, ōnis, m. 3. (mentum) *nagy ajakú*; der ein großes Kinn hat. Arnob.

Mĕnoas, ae, m. 1. *Duna, Dunavize*; der Donaufluß. Alias Ister, vel Danubius. Geogr.

Mentor, ŏris, m. 3. statuarius celebris. Cic. 2) Ulyssis amicus, sub cujus figura Minerva Telemachum comitabatur. Hist. 3) i. q. moderator. Gloss.

Mentŏrēus, a, um, Mentorem statuarium concernens. Prop.

Mentŭla, ae, f. 1. *férfiszeméremtest*; das männliche Glied. Catull.

Mentŭlātus, a, um, i. e. mentula praeditus: mentulatior, Priap. i. e. majori mentula praeditus. Mart.

Mentum, i, n. 2. *áll*: das Kinn. Columnam mento suffulsit suo, Plaut. *támasztál vetette a' kezét az álla ald*; er hat die Hand unter das Kinn gesetzt. 2) i. q. Commentum. Fest.

Mēnytron, i, n. 2. *követhér, postapénz*; das Bothenlohn. 2) *feladó bére*; der Lohn der Angeber. Apul.

Mĕo, āvi, ātum, āre, 1. *menni, járni*; gehen. 2) aquam nando meare, Plin. *úszni*; schwimmen. 3) spiritus liberius meare caepit, Curt. *könnyebben kezd lélekzeni*; er fängt an besser zu athmen.

Mĕopte, i. e. meo, v. meo ipsius, Plaut.

Mĕphītĭcus, a, um, *büdös, pestises*; stinkend, pestilenzialisch, Sidon.

Mĕphītis, is, f. 3. dea terri putoris avertendi. Tac. 2) *nehéz, ártalmas, pestises kigőzölgés a' földből*; eine schädliche pestilenzialische Ausdünstung aus der Erde. Virg. 3) *büdös lélekzet*; ein stinkender Athem. Pers.

Mepte, pro: me, v. me ipsum, Plaut.

Mĕra, ae, f. 1. Nom. propr. sacerdotis Veneris. Stat. 2) Nom. propr. filiae Proti et Antiae. Ovid.

Mĕrāce, Adv. *nem elegyitve, elegyitetlenül, ögyelitetlenül, tisztán*; unvermischt, pur. Comp. meracius, Solin.

Mĕrācŭlus, v. Meraclus, a, um, (Dim. a meracus) e. gr. vinum, Plin. *elegyitetlen, erősetske*; unvermischt, etwas stark.

Mĕrăcus, a, um, (merus) e. gr. vinum, Cels. uva, i. e. vinum, Prop. *elegyltetlen, ögyelitetlen, tiszta*; unvermischt, pur. Comp. meracior. Cic.
Mercābilis, e. (mercor) *megvehető, megvásárolható*: käuflich. Ovid.
Mercālis, e, (merx) i. q. mercabilis. Cod. Just.
Mercātio, ōnis, f. 3. *kereskedés (portékával)*; das Handeln (mit Waaren). Gell.
Mercātor, ōris, m. 3. *kereskedő, kalmár, áros*; ein Krämer, Handelsmann, Kaufmann. Cic. 2) e. gr. provinciarum, Cic. *vevő, vásárló*; ein Käufer.
Mercātōrius, a, um, e. gr. navis, Plaut. *kereskedői, kereskedő*: kaufmännisch.
Mercātūra, ae, f. 1. *kalmárság, kalmárkodás, kereskedés, kereskedőség, adásvevés*: der Kaufhandel, die Kaufmannschaft. Mercaturam facere, Cic. *kereskedni, kereskedést űzni*; handeln, Kaufmannschaft treiben. 2) Trop. e. gr. bonarum artium, Cic. *oskola*; eine Schule. 3) *kereskedő, v. kalmárportéka*, die Kaufmannswaare. Mercaturam habere, Plaut.
Mĕrcātus, a, um, *vett, vásárlott*; gekauft. Plin.
Mercātus, us, m. 4. *adásvevés, vásárlás, kereskedés*; der Handel im Verkaufen und Kaufen, der Kaufhandel. 2) *vásár, sokadalom*; ein Markt, eine Messe. Ad mercatum venire, Ter. Mercatus frequens, Liv. *nagy, népes, v. szorgos vásár*; ein großer Markt.
Mercēdōnius, (Merked.) mensis; *szőkőhónap*; ein Schaltmonath. Calend. vet. ap. Gruter.
Mercēdŭla, ae, f. 1. (Dim. a merces) *kis bér, béretske*; ein kleiner Lohn. 2) e. gr. praediorum, Cic. *jövedelem*; Einkünfte.
Mercēnārius, a, um, *napszámban dolgozó, napszámos, kibérlelt, béres*; taglöhnerisch, gedungen. Os mercenarium, Ammian. *a' melly azt mondja, v. beszélli pénzért, v. fizetésért a' mit akar, v. kiván az ember*; das ums Geld redet was man will. e. gr. miles, Curt. *béres katona*; ein gedungener Soldat. Mercenarii equites, Idem. *zsóldos lovagok*; besoldete Reiter.
Merces, ēdis, f. 3. *bér, jutalom, napszám, napszámbér*; der Lohn, Tagelohn, die Belohnung. Mercede conducere, Curt. *bérbe fogadni*; um den Lohn dingen. 2) e. gr. ex fundo, Cic. *jövedelem, árendapénz*; das Einkommen, Pachtgeld. 3) *boszszúság kedvetlenség, kár*; der Verdruß, die Unannehmlichkeit, der Schaden. Cic. 4) *könyörületesség*; die Barmherzigkeit. Gregor. M.
Mercimōnium, ii, n. 2. *áru, eladó portéka*; die Waare. Plaut. Tacit. 2) *a' mit vásárolt az ember*; was man erkauft hat. 3) *vásárlás, vevés*; der Kauf. Idem.
Mĕrcor, ātus sum, āri, Dep. 1. e. gr. fundum de pupille, aliquid ab aliquo, aliquid tanta pecunia, Cic. *venni, vásárolni, megvenni, v. vásárolni*; kaufen, an sich handeln, erhandeln. 2) *kereskedni, kalmárkodni, kereskedést űzni*; handeln, Handlung treiben. Plaut.
Mercŭriālis, e, *Mercuriust illető, & hozzá tartozó, Mercuriusi*; den Mercurius betreffend, dahin gehörig, Mercurisch. Mercuriales viri, v. solum: Mercuriales. a) viri eruditi, et poëtae, praecipue lyrici. b) mercatores. Mercuriales Furium de collegio ejecerunt, Cic. 2) *Mercuriusi eredetű*; vom Mercurius herrührend. e. gr. herba, Cato, v. solum. Mercurialis, Plin. *kaslágylófű, szélfű, disznóparéj*; das Bingelkraut. (Mercurialis annua, L.)
Mercurii promontorium, quod est in Africa propria versus Siciliam, hodie: Cabo Bona. Mela.
Mercŭriŏlus, i, m. 2. *Mercurius kis képe*; ein Bildchen des Mercurius.
Mercŭrius, ii, m. 2. filius Jovis et Majae, deorum nuncius, et interpres; deus mercaturae, viatorum, latrocinii et eloquentiae. 2) non ex quovis ligno fit Mercurius, Plin. *nem mindenből lehet tudós embert faragni, v. tenni*; es kann nicht Jedermann gelehrt werden, oder: man kann nicht aus jedem Klotze ein Bild schnitzen. 3) planeta soli proxima. 4) *kéneső*; ein Quecksilber. Chym.
Merda, ae, f. 1. *embergané*; der Menschenkoth. Hor.
Mĕre, Adv. *tisztán, elegyitetlenűl, ögyelitetlenűl*; pur, lauter, unvermischt. Plaut. Plin.
Mĕrenda, ae, f. 1. *ozsonna, uzsonna*;

das Vesperbrod. Plaut. 2) cognomen Romanom. Liv.

Mĕrēndārius, ĭi, m. 2. *ozsonnádzó, a' ki ozsonnát eszik*; der Vesperbrod ißt. Sen.

Mĕrens, entis, o. 3. *érdemes*; verdient. Inscrip. Vet. Superl. merentissimus, Idem. *nagy érdemű*; sehr wohl verdient.

Mĕrĕo, ui, itum, ēre, et Mereor, itus sum, ēri, Dep. 2. e. gr. aliquid, Cic. *megérdemleni, érdemes lenni valamire*; verdienen. 2) *nyerni, megnyerni munkával nyerni, keresni, szerezni, hozzájútni*; gewinnen, erwerben, erlangen. Cic. 3) *érdemessé tenni magát valaki előtt*; sich um einen verdient machen. Bene merere, et mereri de aliqoo. 4) e. gr. noxam, Petr. scelus, Virg. culpam, Ter. *véghezvinni, tselekedni, tenni, követni el*; begehen. 5) *katonáskodni, hadiszolgálatot tenni*; Soldat seyn, Kriegsdienste thun. Mereri sub aliquo Imperatore. Liv. Merere equo, Idem. *lovon szolgálni*: zu Pferde dienen. Merere pedibus, Idem. *gyalog szolgálni*; zu Fuße dienen. Mereri stipendium, Cic. *zsóldért, v. bérért szolgálni*; um Sold dienen. Aere merere parvo, Lucao. *tsekély bérének, rosszz, v. vékony fizetésének lenni*; geringen Sold oder Gage haben, schlechte Besoldung haben. 6) quid merens, ut etc. v. quid merearis, ut etc. Cic. *mit adnál érte*; was gäbst du drum.

Mĕrĕtrīcĭē, Adv. *kurvául, kurvásan, kurva módon, v. módra, tisztátalanúl, paráznáúl, v. paráznán*; nach Huren Art, unzüchtig Plaut.

Mĕrĕtrīcĭus, a, um, (meretrix) *kurvát illető, kurvához illő, kurva*; Huren betreffend, hurerisch. e. gr. domus, Ter. *kurvaház, bordélyház, bordély*; ein Hurenhaus.

Mĕrĕtrīcor, ārī, Dep. 1. *kurválkodni, kurválkodást űzni*; huren, Hurerey treiben. Colum.

Mĕrĕtrīcŭla, ae, f. 1. Dim. *kurvátska, kis, v. ifjú kurva*; eine junge Hure. Cic.

Mĕrĕtrīx, īcis, f. 3. (mereo) *kurva, közönséges kurva, pénzes kurva*; eine Hure, öffentliche Hure, Geldhure. Cic. Hor. Not. Genit. meretricum, Terent. Ovid. v. meretricium, Plaut,

Merga, ae, f. 1. *gyűjtővilla, mereklye*; eine Heugabel. Plaut. 2) *kassza*, eine Sense. Colum.

Merges, ĭtis, f 3. *kéve, búza, v. gabonakéve*; eine Garbe, Korngarbe. Virg.

Mergo, si, sum, ĕre, 3. e. gr. in aquam, se flumine, se in flumen, se in flumine, Cic. Virg. *bé, v. belémártani*; eintauchen. e. gr. aliquem sub aequore, Virg. *a' tengerbe lökni, v. taszitni*; in das Meer stoßen. (2) Trop. e. gr. aliquem ultimis suppliciis, Plin. *halállal büntetni*; am Leben strafen. 3) mergi rebus secundis, Liv. *elmerűlni, elromlani, v. elrosszszúlni a' bóldog, v. szerentsés állapotban, v. nagy szerentsében*; durch allzu großes Glück verderbt werden. 4) foro mergi, Plaut. *sok adósságba keveredni*; in große Schulden gerathen. 5) mergunt usurae sortem, Cic. *felyűl múlja, v. haladja az interes, v. a' kamat a' tőkepénzt, v. tőkét*; die Interessen übersteigen das Capital.

Mĕrgŭlus, i, m. 2. (Dim. a mergus) *búvár, kis búvár, madár*; das Tauchäntchen, Taucherchen. 2) *lámpás, v. méts tsövetskéje, mellyben a' bél van*; das Röhrchen der Lampen, darinnen der Docht ist. 3) *porkajas*; der Weinfechser. Pall.

Mergus, i, m. 2. (mergo) *búvár, vizimadár*; der Taucher, eine Art Wasservögel, die sich unter das Wasser tauchen. Virg. 2) *porkajas, bujtás*; ein Rebengesenk. Colum.

Mĕrgus, ŏris, n. 3. Obsol. *vizedény, tseber, rotska, dézsa*; ein Wassergeschirr, Zieheimer. Alias Mergora.

Mĕrĭbĭbŭlos, i, m. 2. (merum et bibulus) *tiszta bor ivó, a' ki nem elegyíti vizzel a' bort*: der Wein trinket, worunter kein Wasser gemischt ist. August.

Merĭca, ae, f. 1. sc. uva, *szép világos, v. tiszta szőllő*; eine schöne helle Weintraube. Colum.

Mĕrīdĭālis, e, e. gr. ventus, Gell. *déli*; mittägig.

Mĕrīdĭānus, a, um, *déli, délkori*; mittägig. 2) e. gr. sol, Plin. *déli nap*; die Mittagssonne. 3) Subst. *bajnok a' ki délben viaskodik*; ein Fechter, der zu Mittage ficht. Suet. 4)

meridiano, sc. tempore, Plin. *délben*; zu Mittage. 5) Subst. *délilinea*; die Mittagslinie. 6) e. gr. maze, Plin. *délrefekvő*, *déli*; gegen Mittag gelegen.

Meridiātio, ōnis, f. 3. *ebéd utánni alvás*, *délidlom*; die Mittagsruhe, der Mittagsschlaf. Cic.

Mĕrīdies, ei, m. 5. *dél*, *déliidő*; der Mittag, die Mittagszeit. 2) e. gr. noctis, Varr. *éjfél*; die Mitternacht. 3) *dél*, *déli rész*, *déli vildgrész*; der Mittag, die mittägige Weltgegend. Ad meridiem spectare, Cic.

Mĕrīdio, āre, et Meridior, ātus sum, āri, Dep. 1. *ebédelni*, *ebédet enni*, zu Mittage essen. Venire ad aliquem meridiatum, Col. *valakihez ebédre menni*, *v. jönni*; zu einem zum Mittagsessen kommen. 2) e. gr. post cibum, Cels. *déli álmot aludni*, *ebéd után szunnyadni*; Mittagsruhe halten, Mittags schlafen. Cels. Suet.

Mĕrīdiōnālis, e, *déli*, *délre fekvő*; mittägig, gegen Mittag gelegen. e. gr. circulus, Lact. *déliabrontz*; der Mittagskreis.

Mĕringa, ae f. 1. idem ac Tympanum auris, Med.

Mĕrĭŏnes, ae, m. 1. auriga Idomenei. Ovid.

Mĕrĭte, Adv. i. q. merito, Superl. -issime, Solin.

Mĕrĭtissĭmum, i, n. 2. i e. maximum meritum, *rendkivűlvalő nagy jótétemény*; eine außerordentlich große Wohlthat. Plaut.

Mĕrĭtissimo, Adv. *méltán*, *igen illendöen*; sehr billig. Plaut.

Mĕrĭto, āre, 1. Frequ. *keresni*, *szerezni*, *szerezgetni*, *aprónkent*, *v. aprónként keresni*, *v. szerezgetni*; verdienen, erwerben. Cic. 2) e. gr. stipendia, Cato. *hadisszolgálatot tenni*, *katonáskodni*; Kriegsdienste thun.

Mĕrĭto, Adv. *méltán*, *illendően*, *érdeme szerént*; billig, verdienter Weise. Cic. Superl. -issime, Idem.

Mĕrĭtōrium, ii, n. 2. *bérbeadás*; die Vermiethung. 2) *a' mi bérbe adódik*; was vermiethet wird. 3) *kurvahdz*, *bordélyház*, *bordély*; ein Hurenhaus. Publica meritoria, Firm. 4) *piatzi kurva*, *ügyelgő kurva*; eine Gassenhure. Vopisc. in Tac. 5) *vendégfogadó*; ein Wirthshaus. Juv.

Mĕrĭtōrĭus, a, um, *a' mi pénzért adódik*, *v. költsönöződik*; was um Geld geliehen wird. Meritoria vehicula, et rhedae meritoriae, Svet. *napszámra fogadott kotsik*, *v. szekerek*; Lehnkutschen. Taberna meritoria, Val. Max. *vendégfogadó*; ein Wirthshaus.

Mĕrĭtum, i. n. 2. *érdem*, *szolgálat*; das Verdienst. Pro merito tuo, Ter. *érdemed szerént*; nach deinem Verdienste. 2) *jótétemény*; eine Wohlthat. Ingrato meritum exprobrare, Cic. *szemérehányni a' háládatlannak a' jótéteményt*; einem Undankbaren die Wohlthat vorwerfen. 3) secundi meriti esse, Pallad. *meglehetős*; gut, doch nicht am besten. 4) nullo meo merito, Plaut. *minden hibám*, *v. vétkem nélkül*; ohne mein Verschulden.

Mĕrĭtus, a, um, Act. *a' ki valamit érdemlett*, *érdemes*; der etwas verdient hat. Novissima exempla meritus, Tac. *a' ki elvesztette az életét*; der das Leben verwirkt hat. 2) de populo praeclare meritus, Cic. *a' ki igen érdemessé tette magát a' nép előtt*; der sich um das Volk sehr verdient gemacht hat. 3) Pass. e. gr. mors, Virg. *érdemlett igazságos*; verschuldet, rechtmäßig. Meriti honores, Virg. Superl. -issimus, Plaut.

Mermĕrus, i, m. 2. centaurorum velocissimus. Ovid. 2) filius Medeae.

Mermessus, i, m. 2. oppidum Phrygiae. Lactant.

Mĕro, ōnis, m. 3. (merum) *borlvó*; ein Weinsaufer. Nomen C. Tiberii, pro: Nerone. Svet.

Mĕrŏbĭbus, a, um, *elegyítetlen*, *v. tiszta bort ivó*; unvermischten Wein trinkend. anus merobiba, Plaut.

Mezoctes, v. Meroctites, ae, m. 1. gemma lacte sudans, Plin.

Mĕrŏē, es, f. 1. insula Nili, Ovid. Hinc. Mer is, ĭdis, f. 3. e. gr. herba, Plin. ex insula Meroë.

Mĕrŏpe es, f. 1. filia Atlantis, stella inter Plejades obscurissima. Ovid. 2) insula, i. q. Cos. Plin.

Mĕrops, ŏpis, m. 3. maritus Clymenes, et Phaëthonis pater putativus. Ovid. 2) rex insulae Cos, hinc incolae insulae ejusdem; Meropes. Quint. 3) *piripió gyürgyalag*, *madár*; ein Bienenfraß, Bienenspecht. Merops apiaster L. Virg.

Mērsitatus, a, um, *belémártott*; eingetaucht. Sen.

Mĕrsbūrcum, i, n. 2. urbs a) Misniae. b) Sveviae.

Mersito, āre, 1. Frequ. *belémártogatni, bé bé mártani*; eintunken. Sil.

Merso, āre, 1. (Frequ. a mergo) *belémártogatni*. *belémártani*, *elsüllyeszteni*; eintunken, versenken. 2) in gurgite mersari, Catull. *szerentséjének nem lenni*; kein Glück haben. 3) e. gr. gregem fluvio, Virg. *megfereszteni a' nyájat*; die Heerde im Flusse schwämmen.

Mersus, a, um, *elmerült*, *elsüllyedt*; eingetaucht, versenkt. 2) mersus rebus secundis, Liv. *szerentsétől megáldott*, *a' jó szerentsébe elmerült*; vom Glücke überschüttet. 3) mersus vino somnoque, Liv. *igen ittas*, *v. részeg*, *'s mély álomban lévő*; sehr betrunken und im tiefen Schlafe befindlich. 4) e. gr. foro, Plaut. *mindenből kipusztúlt a' törvénykezés által*: durch Processe bankrutt.

Merto, āre, 1. pro: Merso. Acc.

Mĕrŭla, ae, f. 1. *rigó*; die Amsel. Cic. 2) *tzompó*, *hal*; eine Schleiche, ein Fisch. Ovid. 3) fluvius Liguriae. 4) cognomen Romanum. Liv.

Mĕrŭlentus, a, um, (merum) *boros*, *borral tellyes*; weinicht, voll Wein. Fulg.

Mĕrŭlus, i, m. 2. *rigó*; die Amsel. Auct. Carm. de Philom.

Mĕrum, i, n. 2. *szinbor*, *tiszta*, *v. vizzel nem elegyltett bor*; reiner klarer Wein, Wein ohne Wasser. Plin. Merum infuscare, Plaut. *a' bort vizzel elegyíteni*; den Wein mit Wasser mischen.

Mĕrus, a, um, e. gr. vinum, Plaut. Ovid. *tiszta*, *elegyltetlen*, *v. ögyelitetlen*; rein, unvermengt. 2) *mind*, *tsupa*, *merő*; lauter nichts, als. Meri principes, Cic. *tsupán tsak nagy v. előkelő emberek*; nichts, als vornehme Leute. Merum bellum loquitur, Cic. 3) e. gr. pes, Juv. *mezitelen*, *mesztelen*, *tsupasz*: bloß. 4) mero meridie, Petron. *fényes délben*; am hellen Mittage. 5) Trop. e. gr. libertas, Hor. Graecia, Plin. Ep. *valódi*, *igazi*, *tiszta*; echt, rein.

Merx, cis, f. 3. *mindenféle kalmár*, *v. keresdő portéka*, *árrú*, *v. marha*; allerhand Kaufmannswaare. e. gr. esculenta, Colum. *éleimre tartozó dolog*; eßbare Sache. e. gr. proba, *jóféle portéka*; gute Waare. e. gr. fallax et fucosa, Cic. *hamis portéka*; falsche Waare. e. gr. invendibilis, Plaut. *állott portéka*; verlegene Waare. Esse in merce, Plin. *eladó lenni*: feil seyn. 2) *dolog*. Merces femineae, Ovid. Merx mala, Plaut. *nagy teher*, *semmirekellő*, *v. gazember*; eine schwere Last, ein nichtswürdiger Mensch.

Mĕsa, ōrum, n. 2. pl. *ház középső*, *v. közbülső része*; der mittlere Theil des Hauses. Vitruv.

Mēsa, ae, f. 1. i. e media, Plin.

Mèsancŭlon, i, n. 2. Mesancŭla, ae, f. 1. *hajjítódárda*, *mellynek középen szíjj van*; ein Wurfspieß mit einem Riemen in der Mitte. Gell.

Mĕsăraeum, i, n. 2. i. q. Mesenterium.

Mĕsărgestes, is, m. 3. *éjnyúgoti*, *v. nyúgotnyúgotiszél*; der Nordwest- oder Westwestwind. Nautic.

Mĕsaula, ae, f. 1. Mesauli, m. et Mesaula, ōrum, n. pl. *keskeny menetel*, *általjáró*, *v. pitvar*, *két szoba*, *v. fal közt*; ein schmaler Gang zwischen zwey Gemächern oder Wänden. Vitruv.

Mĕse, i. e. media, sc. chorda, Vitr.

Mĕsembrĭa, ae, f. 1. urbs Thraciae. Hinc: Mesembriacus, a, um, *Mesembriai*; Mesembrisch. Ovid.

Mĕsĕntĕrĭum, ii, n. 2. *bélközépi kövérség*, *v. fodorháj*; das Mittlere oder Gekröse an den Därmen.

Mĕses, ae, m. 1. *éjszaki szelek egyike*, *mellyek egy kevéssé napkelet felöl jönnek*; einer von den Nordwinden, die ein wenig von Morgen herkommen. Plin.

Mĕsŏbrăchys, eos, pes quinque syllabarum, quarum media brevis est, e. gr. pulcherrimarum, Diomed.

Mèsŏchŏrus, i, m. 2. *bál*, *tántz v. muzsika igazgató*; ein Director eines Balls oder einer Musik. Sidon.

Mĕsŏlābum, i, n. 2. *egyaránysággmérő tzirkalom*, *valami közepének ki*, *v. eltalálásara*: ein Proportionalzirkel die Mitte einer Sache zu finden. Vitr.

Mĕsŏleucos, i, m. 2. *drágakő*, *mellynek közepén fejér vonás van*; ein Edelstein mit einem weißen Striche in der Mitte. Vitr. 2) *bizonyos fű*; ein gewisses Kraut. Plin.

Mĕsŏmĕlas, ae, m. 1. *fekete középű*

drágakő; ein Edelstein der in der Mitte schwarz ist. Plin.

Měsonauta, ae, m. 1. qui medium inter nautas, v. remiges locum obtinens, reliquis remigandi signum praebet. JCt.

Měsŏnyctium, ii, n. 2. *éjfél*; die Mitternacht. Poet.

Měsŏpontius, ii, m. 2. cognomen Neptuni.

Měsŏpŏtămĭa, ae, f. 1. regio Asiae inter duos fluvios Tigrim et Euphratem. Cic.

Měsŏsphaerum, i. n. 2. *Indiai nárduslevél*; ein indianisches Nardenblatt. Plin.

Mespĭlum, i, n. 2. *naszpolya, noszpolya*; die Mispel. Plin. 2) *naszpolyafa*; der Mispelbaum. Pallad.

Mespĭlus, i, f. 2. *naszpolyafa*; der Mispelbaum. Plin. 2) *naszpolya*, die Mispel. Pallad.

Messāla, v. Messalla, ae, m. 1. cognomen Romanum, Cic. 2) P. Valer. Messala, orator et consul tempore Ciceronis, Idem.

Mēssālīna, ae, f. 1. Claudii imperatoris uxor libidinis incontinentissimae. Svet.

Messāna, ae, f. 1. urbs Siciliae, hodie: Messina. Cic. 2) urbs Peloponnesi, Stat.

Messāpĭa, ae, f. 1. i. q. Calabria. Plin. Hinc: Messapius, a, um, *Calábriai*; Calabreisch. Ovid.

Messāpus, i, m. 2. rex Calabriae. Virg.

Messēne, es, v. Messēna, ae, f. 1. urbs Peloponnesi. Ovid. Hodie: Mossenigo.

Mēssēnĭa, ae, f. 1. regio Peloponnesi. Plin.

Mēssēnĭi, et Messinii, ōrum, m. plur. incolae Messeniae. Liv.

Mēssĭas, ae, m. 1. i. q. Christus, *meg*, v. *felkenetett*, *Messiás*; der Gesalbte, Messias.

Messĭo, ōnis, f. 3. *aratás*, *kaszálás*; die Ernte, der Schnitt, das Mähen. Varr.

Mēssis, is, f. 3. (měto) *aratás*; die Ernte. Messem facere, Plin. *aratni*; ernten, Ernte halten. 2) *gabona*, *élet*; das Getreide. Cic. 3) Prov. messis in herba est, Ovid. *van reménységem hozzá*; ich habe Hoffnung dazu. 4) *sokság*, *temérdekség*, *soka valaminek*; eine große Menge. e. gr. malorum, Plaut. *nagy szerentsétlenség*; großes Unglück. 5) *gyakori öldöklések*, v. *ölések*; häufige Ermordungen. Qui caedes municipiorum, qui illam Sullani temporis messem recordatur, Cic.

Měssōnĭum, ii, n. 2. *Magdeburg városa*; die Stadt Magdeburg. Geogr.

Messor, ōris, m. 3. *kaszáló*, *kaszás*, *arató*; der Mäher, Schnitter. Cic. 2) Trop. sator scelerum et messor, Plaut.

Messōrĭus, a, um, *aratáshoz*, v. *kaszáláshoz való*, *aratót*, v. *kaszást illető*; zur Ernte oder zum Mähen gehörig, den Schnitter betreffend.

Messūra, ae, f. 1. i. q. messio, Diomed.

Messus, a, um, *levágott*, *lekaszált*, *learatott*; abgeschnitten, geerntet. Herbae messae falcibus. Virg.

Mēstra, ae, f. 1. filia Erisichthonis. Ovid.

Met, syllabica adjectio, quae pronominum vim et significationem auget, e. gr. egomet, Ter. memet, Cic. tutemet, Lucr.

Mēta, ae, f. 1. *a' mi alól széles felyül hegyes*, *kúp*, *kúptest*; was unten breit und oben spitzig ist, ein Kegel. e. gr. foeni, *széna boglya*, *boglya*, v. *kalangya*; ein Heuschober. Foenum exstruere in metas, Colum. *szénaboglyát*, v. *boglyát rakni*, *boglyázni*; Heuschober machen. Metae lactis, Mart. *gomolya*, *lágysajt*; eine Quargkäse. 2) *tzél*, *a' futó*, v. *futtató helyen*; das Ziel im Laufplatze. Optatam cursu contingere metam, Hor. 3) *határkő*, *megyekő*; ein Markstein. Gloss. 4) metae, erant spinae ad utramque extremitatem in circo, in quarum evitatione summa ars adhibita fuit. Metaque fervidis evitata rotis, Hor.

Mĕtăbăsis, is, f. 3. *általmenetel*, *t. i. a' beszédben egy dologról másra*; der Übergang. Quint.

Mĕtăbŏle, es, f. figura Rhetorica, quae fit contrariis ita transpositis, ut a priori posterius oppositum proficiscatur: ut in hoc: quoniam id fieri, quod vis, non potest, id velis, quod possit. Ter.

Mĕtăbŏlĭsmus, i, n. Idem.

Mĕtăcārpĭum, ii, n. 2. Pars manus a junctura digitorum oriens. Dicitur et Metacarpus, i, m. 2. Anat. *kézfej*; der Berg in der Hand, die Nachhand. 2) *tenyér*; die flache Hand.

Mětăcismus, i, m. *midőn sok M betű fordúl elő egymásután*; ist, wenn der Buchstabe M häufig zusammenstößt, z. B. mammam ipsam amo, Mart. Cap.

Mětae, ārum, f. plur. *Metz városa*; die Stadt Metz Metensis, m. Adj. *Metzből való, Metzi*; von Metz. Geogr.

Mĕtăgōge, es, f. idem quod Traductio. Fig. Rhet. *egy szónak több-szöri előforduldsa, de más más Ejtésben*: wenn die Wörter in veränderten Casibus wiederhohlt werden. Alias Polyptoton.

Mĕtăgŏnĭtis, is, f. 3. *Numidia*; die Landschaft Numidien.

Mĕtălepsis, is, f. 3. Fig. Rhet. v. Trop. i. e. effectus pro causa, Quint.

Mĕtălĭter, Adv. *kupformán, kúposan*; kegelförmig. Mart. Cap.

Mĕtăllāge, es, f. 1. Figura Rhetorica, per quam verbum ponitur materialiter, vel technice.

Mĕtallārius, a, um, *bányákban dolgozó*; in Bergwerken arbeitend. Cod. Just.

Mĕtallārius, ii, m. 2. *bányász*; ein Bergmann. JCt.

Mĕtallicus, a, um, *értzi, értzet illető*; das Metall betreffend, metallisch. Plin. 2) *bányabéli, bányászsági*; sich mit Metall oder Bergwerken beschäftigend, zum Bergwerke gehörig.

Mĕtallicus, i, m. 2. *bányász*; ein Bergmann. JCt.

Mĕtallifer, a, um, *értztermő*; metallreich, erzreich, erzbringend. Stat.

Mĕtallifŏdīna, ae, f. 1. *értzbánya*; die Erzgrube, Bergwerk.

Mĕtallum, i, n. 2. *értz, értzném, p. o. arany, ezüst, 's a' t.* das Metall, z. B. Gold, Silber, &c Virg. et Ovid. Libertas potior metallis, i. e. auro et argento, Hor. 2) *bánya*; ein Bergwerk. v. gr. metallum aurarium; *arany bánya*; eine Goldgrube, u. f. w.

Mĕtallurgia, ae, f. 1. *bányásztudomány, bányatudomány*; die Erzkunde, Bergwerkskunde.

Mĕtallurgicus, a, um, *bányászsági, bányásztudományi*; metallurgisch. Gloss.

Mĕtallūrgus, i, m. 2. *értzásó*; ein Erzgraber, Erzknappe. 2) *bányászsághoz értő, bányászmester*; ein Bergwerkskundiger.

Mĕtămorphōsis, is, f. 3. *általváltozás, elváltozás*; die Verwandlung, Veränderung. Ovid.

Mĕtănoea, ae, f. 1. *megbánás*; die Reue. Auson.

Mĕtăpēdium, ii, n. i. q. metatarsus.

Mĕtăphŏra, ae, f. 1. *ábrázolat, ábrázoló szóllásmód, elhasonlítás*; bildliche Übertragung, das Gleichniß, Redeverblümung. V. gr Juventus cito defloreseit, pro: evanescit. Quint.

Mĕtăphrăsis, is, f. 3 *általtevés, v. fordítás egy nyelvből, v. beszédmódból másikra*; die Übersetzung aus einer Sprache oder Mundart in die andere. 2) Figura Rhetor. *változtatása a' beszédnek*; eine Veränderung der Rede.

Mĕtăphysica, ae, f. 1. *minden dolgok első főokainak 's tulajdonságainak tudománya*; Lehre von den ersten Grundursachen und Eigenschaften aller Dinge. 2) *az érzékfeletti dolgok tudománya, metaphysika*; die Wissenschaft vom Übersinnlichen, die Metaphysik.

Mĕtăphysice, et Metaphysicos, Adv. *metaphysikosan*; metaphysikalisch.

Mĕtăphysicus, i, m. 2. *metaphysika tanító*; ein Lehrer der Metaphysik.

Mĕtăplasmus, i, m. 2. *a' szó formájának elváltoztatása*; die Veränderung der Gestalt der Wörter. Quintil.

Mĕtăpontum, i, n. 2. urbs Lucaniae. Liv.

Mĕtăptōsis, is, f. 3. *a' nyavalyának más nyavalyává való változása*; Veränderung einer Krankheit in die andere. Medic.

Mĕtăstăsis, is, f. 3. *az adósságnak más nyakába való háritása*; Ablehnung der Schuld auf einen andern. 2) Medicis; *a' nyavalyának vagy fájdalomnak eltakarodása egy tagból másikba*; das Weichen der Krankheit an einen gewissen Ort.

Mĕtārius, a, um, *határt illető határbéli*; die Gränze betreffend. Arnob.

Mĕtăstrŏphe, es, f. 1. i. q. Conversio, Fig. Rhet.

Mĕtătarsus, i, m 2. *lábfej*; der Afterfuß, Fußfläche, das unterste des Fußes, der Theil zwischen den Zehen und der Ferse, der aus fünf Beinchen bestehet. Dicitur et Metatarsium, Med.

Mĕtăthĕsis, is, f. 3. *a' betűk feltserélése, vagy áltáltétele a' szóban*; Versetzung, z. B. der Buchstaben.

Mĕtātio, ōnis, f. 3. *kimérés, felmérés*; die Absteckung eines Orts, Abmessung. Colum.

Mĕtātor, ōris, m. 3. v. gr. urbis, Cic. *kimegyelő és felmérő*; der Abstecker eines Orts, Festsetzer der Gränzen, Abmesser. 2) *kvártélymester, t. i. hadban*; ein Quartiermeister.

Mĕtātōrius, a, um, *felmérést illető, kimegyelésbeli*; die Abmessung oder die Absteckung eines Orts betreffend. 2) *kvártélymestert illető, ahoz való*; den Quartiermeister betreffend, dahin gehörig. Sid.

Mĕtātūra, ae, f. i. q. metatio, Lactant.

Mĕtaurus, i, m. 2. fluvius Umbriae, et Metaurum flumen, Hor.

Mĕtaxa, Mataxa, ae, f. 1. *fonatlan selyem*; rohe Seide. Pandect. 2) *fonal*; der Faden. Vitruv.

Mĕtaxărius, i, m. 2. *selyemáros*; ein Seidenhändler. Cod Just.

Mĕtĕlla, ae, f. 1. *sántzkosár*; ein Schanzkorb. Veget.

Mĕtellus, a, um, cognomen familiae Caeciliae, et Subst. Metellus, i, m. 2. et Metella, ae, f. 1. Hinc: Metellinus, a, um, i. e. hanc familiam concernens.

Mĕtempsychōsis, is, f. 3. *lélekáltalköltözés, t. i. egyik testből másikba*; die Seelenwanderung, Wanderung der Seele aus einem Körper in den andern. Tertull.

Mĕtensōmătōsis, is, f. 3. *testáltalváltozás*; die Verwandlung eines Leibes in den andern. Tertull.

Mĕtĕōria, ae, f. 1. *feledékenység*; die Vergeßlichkeit. Svet.

Mĕtĕōrŏlŏgĭa, ae, f. 1. *időváltozás tudománya, a' levegőbeli változások tudománya; p. o. az égiháborúnak, 's a' t.* die Witterungslehre, Wetterkunde.

Mĕtĕōrŏlŏgus i, m. 2. *az időváltozásokról beszéllő, ahoz értő*; der von den Meteoris redet, die Wetterkunde versteht.

Mĕtĕōron, v. —um, i, n. 2. *levegőbeli tünemény, v. jelenség*; eine Lufterscheinung. Plur. meteora, um, *égi tünemények, p. o. futó tsillag, 's a' t.* Lufterscheinungen, z. B. Sternschnuppe, u. s. w.

Mĕtĕōrŏscŏpus. i, m. 2. *felnéző, égvizsgáló*; der in die Höhe schaut. Prov. 2) *bolond, őrült*; ein Narr der zu nichts taugt.

Mĕthŏdĭce, es, f. 1. sc. pars Grammaticae regulas Grammaticas complectens. Quintil.

Mĕthŏdĭce, Adv. *tudományos módon, rendesen*; kunstmäßig, methodisch.

Mĕthŏdĭcus, a, um, *bizonyos módot követő, rendes*; methodisch, kunstmäßig, ordentlich.

Mĕthŏdium, ii, n. 2. *pajkosság, tréfa*; Schäckerey oder listige Erfindung, listiger Einfall. Petron.

Mĕthŏdus, v. —os, i, f. 2. *mód, melly szerént valaki valamit tselekszik, véghezvisz, 's a' t.* die Methode, Art etwas zu thun. 2) *tanitásmód*; die Lehrart. Auson.

Mēthymna, ae, f. urbs in insula. Lesb.

Mĕtĭcŭlōsus, a, um, *félénk*; furchtsam. Plaut 2) *félelmes, rettenetes*; fürchterlich. ib.

Mĕtĭcŭlus, i, m. 2. *félénkség*; eine kleine Furcht.

Mĕtior, mensus sum, īri, Dep. 4. v. gr. agrum, Cic. frumentum, Cic. *mérni, megmérni, felmérni, p. o. valamit, öllel, vékával, 's a' t.* messen, abmessen. Passive: Aeternitas nulla temporum circumscriptione metitur, Cic. 2) *mérni valamihez, t. i. a' betsére nézve, 's ahoz képest itélni meg*; messen, abmessen, darnach beurtheilen. Omnia voluptate metiri, Cic. Homines virtute, non fortuna metiri, Nep. 3) v. gr. viam, iter, Hor. *elmenni, p. o. az útat*; zurücklegen, durchwandern. Aquas carina metiri, Ovid. *hajózni, hajón menni*; schiffen. 4) *kimérni, eleibe mérni, mérve adni valakinek valamit*; zumessen, zutheilen. Militibus frumentum metiri. Caes.

Metiosēdum, i, urbs Galliae, prope ad Parisios. Caes.

Mētis, is, f. 3. Nom. pr. nymphae. 2) urbis: *Metz városa*; die Stadt Metz. Geogr.

Mētītor, ōris, m. 3. (metior) i. q. mensor, Frontin.

Mĕtius, a, um, nomen familiae Romanum. Hinc: Porta Metia.

Mēto, āvi, ātum, āre, 1. pro: metor: *kimegyézni, felmérni, kimérni*: abstecken, abmessen. Virg.

Mĕto, messui, messum, metĕre, 3. *kaszálni, lekaszálni, levágni, aratni,*

learatni; mähen, abmähen, abschneiden, ernten. Ut sementum feceris ita et metes, Cic. *a' mint vetsz úgy aratsz*; wie du säest, also wirst du auch ernten. Malorum messem metere, Plaut. *sok szerentsétlenséget állani ki*; viel Unglück ausstehen. 3) mihi ibi nec seritur nec metitur, Plaut. *sem károm sem hasznom benne*; es gibt und nimmt mir nichts. 4) e. gr. flores, Virg. *virágot szedni, szakitni*, *v. szaggatni*; Blumen pflücken. 5) *elvinni, elragadni*; dahin raffen. Orcus metit grandia cum parvis, Hor. 6) *levágni*; niederhauen. Metuntur agmina, Sil.

Mētŏche, es, f. 1. i. q. *Participium*, Auson.

Mĕtŏecus, i, m. 2. *újlakos, megtelepedett lakos, gyarmat*; ein neuer Einwohner, Colonist. Euroen.

Mĕtōnymīa, ae, f. 1. nominis, v. verborum transmutatio. e. gr. Bacchus, pro: vinum.

Mĕtŏpa, ae, f. 1. *két üreg köze*; der Raum zwischen zwey Hohlungen. Vitruv.

Mĕtŏpion, v. —ŭm, ii. n. 2. i. q. gummi Ammoniacum, Plin. *bizonyos Áfrikai fának a' tsipája*; die Thränen eines gewissen afrikanischen Baumes. Arbor ipsa vocatur Metops. Sol. 2) *olaj, keserü mandolából*; Öhl aus bittern Mandeln. Plin. 3) *Egyiptomi ír, v. kenőts*; eine ägyptische Salbe. Idem.

Mĕtŏpŏscŏpĭa, ae, f. 1. *ábrázatból való jövendőlés*; die Wahrsagung aus dem Gesichte. Gloss.

Mĕtŏposcŏpus, v. —os, i, m. 2. *ábrázatból jövendőlő*; ein Wahrsager aus dem Gesichte. Plin.

Metops, opis, vide: Metopion.

Mĕtor, ătus sum, ări, Dep. 1. (meta) e. gr. Indiam, Plin. *kimérni, fel mérni, mérni*; ausmessen, abmessen, messen. 2) e. gr. regiones, Liv. agros, Virg. *kimegyézni*; abstecken.

Mētra, ae, f. 1. filia Erisichthonis. Hist.

Mētrăgyrta, ae, m. 1. Homo fanaticus, qui pulsu tympani stipem matri deorum coëgit, 2) *tsalárd, álnok, utentelen, tékozló, buja ember*; ein Erzbetrüger, ein lasterhafter, verschwenderischer, geiler Mensch. Prov. Dicitur et metragirtes.

Mētrĕchyta, ae. f. 1. *méhtöltsér, klisztér (kristély) zatskó*: ein Muttertrichter, Klystiersack. Instrumentum, quo liquores utero immittuntur.

Mētrēta, ae, f. 1. *féltseber*: ein halber Eimer. Cato. 2) *tonna, hordó*; eine Tonne. Navis metretas quae trecentas tolleret, Plaut. 300 *tonnás hajó*; ein Schiff von 300 Tonnen. 3) m. *mérő, a' ki valamit mér*; ein Abmesser.

Mĕtrĭca, ae, et Metrice, es, f. 1. *szótag, v. szilaba mérés*; die Abmessung der Sylben. Gloss.

Mĕtrĭce, Adv. *szótag mérték szerént, mérték szerént, mértékesen*; nach einem Sylbenmaaße, metrisch. Idem.

Mētrĭcus, a, um, *bizonyos mérést, v. mértéket illető*; eine gewisse Abmessung oder Maaß betreffend. Leges metricae, Plin. 2) e. gr. pes, Quint. *szótagmérték szerént kimért, mértékes*; nach einem Sylbenmaaße abgemessen, metrisch. 3) *szótagmértéket illető*; ein Sylbenmaaß betreffend. Plin.

Mētrŏcōmĭa, ae. f. 1. *anyafalu, főfalu, a' melly újlakost küld más falukba*; ein Mutterdorf, von dem andere Dörfer ihre Colonisten erhalten haben. Cod. Just.

Mētrŏpŏlis, is, f. 3. *anyaváros, főváros, melly újlakósokat küld más városokba*; eine Hauptstadt. Mutterstadt, von der andere Städte ihre Colonisten erhalten haben. Cod. Just. 2) urbs Thessaliae, cujus incolae Metropolitae vocantur. Caes. 3) urbs Phrygiae majoris.

Mētrŏpŏlīta, ae, m. 1. *metropolita, fővárosi püspök*; ein Metropolit, Bischof in der Hauptstadt. Ven. Fort. 2) incola urbis Metropolis, vide: Metropolis.

Mētrŏpŏlītānus, a, um, *fővárost illető, fővárosi*: die Hauptstadt betreffend. Cod. Just. 2) ex, v. in urbe Metropolis, illuc pertinens. Liv.

Mētrum, i, n. 2. *mérték*; ein Maaß. 2) *szótagmérték*; ein Sylbenmaaß. Quint. 3) e. gr. Tibulli, Mart. *versmód, versnem*; eine Versart. 4) e. gr. Virgilii, Col. *maga a' vers, v. verzezet*; der Vers selbst.

Mĕttus, i, m. 2. praenomen apud Sabinos. Liv.

Mĕtŭendus, a, um, *félelmes, kitől, félni lehet, rémitő*; furchtbar, erschrecklich. Virg.

Mĕtŭens, entis, o. *félő, félelmes, a' ki fél, valamitól tartó*; furchtsam, fürchtend, besorgend. Inopi metuens senectae, Virg. Comp. metuentior,

Mĕtŭla, ae, f. 1. (Dim. a meta) *kis piramis, v. toronyoszlop*; eine kleine Pyramide, Spitzsäule. Plin. Ep.

Mĕtŭo, ui, ūtum, ĕre, 3. e. gr. aliquem, insidias ab aliquo, Cic. *félni, félelemben lenni, tartani tölle*: sich fürchten, in Furcht seyn, befürchten. Metuo, ut possim, Cic. *tartok tölle, hogy nem leszek embere, v. nem tehetem meg*: ich fürchte ich möchte es nicht recht können. 2) e. gr. de vita, Cic. *félteni*; in Sorgen seyn. Metuo tibi, Idem. *féltelek*; ich stehe deinetwegen in Sorgen. 3) *kételkedni valami felől, kétteni valamit*; zweifeln. Metuo, quin vera ista sint. Plaut. 4) haud metuo, qualem tu esse me hominem existimes, Ter. *semmit sem gondolok vele bár akárminek tarts is*; ich frage nichts darnach, du magst mich halten für wen du willst.

Mĕtus, us, m. 4. *félelem, tartás valamitól, ijedtség*; die Furcht, Besorgniß, der Schrecken. In metu esse, Ter. v. metum habere, Coel *félni*; sich fürchten. Metum concipere, Ovid. v. capere, Liv. *megijedni, megfélemleni*; Furcht bekommen. Metum alicui injicere, Liv. afferre, v. incutere, Cic. *rdijeszteni valakire, megijeszteni valakit*; einen zu fürchten machen, einem Furcht einjagen. Metum objicere, Cic. *félelmet okozni*; Furcht verursachen. 2) *szent borsadás*; heiliger Schauer. Mens trepidat metu, Hor.

Mĕtūtus, a, um, *félelmes*; gefürchtet. Lucan.

Mĕum, i, n. 2. *hajas addz*; die Bärwurzel. Aethusa Meum L.

Mĕus, a, um, Pron. poss. *enyim, enyém*; mein, meine, mein. 2) meum est negare, Plaut. *tagadnom kell*; ich muß nein sagen. 3) meum non est mentiri, Ter. *nem tudok hazudni, v. a' hazugsághoz*; ich kann nicht lügen. 4) mei, pl. *az enyimek, közzűl senkisem tart velem*; unter den Meinigen hält es Niemand mit mir. 5) meus sum, Pers. *magam ura vagyok*; ich bin mein eigener Herr. 6) de meo, Ter. *tulajdon vagyonomból*; von meinem Vermögen. 7) de meo nihil addo, Cic. *magamtol, v. a' magam fejéből*; aus meinem Kopfe. 8) meus est, Plaut. *hatalmamban van*; ich habe ihn in meiner Gewalt

Mĕvānia, ae, f. 1. urbs Umbriae. Tac. Mevanas, atis, o. gr. ager, Plin. illuc pertinens. Mevanates, pl. incolae. Idem.

Mĕvĭus, ĭi, m. 2. pessimus poëta latinus. Virg.

Mĕzēntĭus, ĭi, m. 2. rex Etruriae, maximus contemtor deorum. Virg.

Mĕzĕreum, i, n. 2. *farkashárs, boroszlán*; der Seidelbast, Kellerhals. Daphne mesereum, L.

Mī, Dat. pro: mihi, *nékem*; mir. Ille mi par esse deo videtur, Catull. 2) Voc. Sing. pro: meus. 3) Voc. Plur. Mi homines, Plaut. *édes jó embereim*; meine lieben Leute.

Mĭāsma, ătis, n. 3. *nyavalyát gerjesztő roszsz matéria*; Krankheit verursachender böser Stoff. Med.

Mĭāstor, ŏris, m. 3. Nomen spiritûs impuri. 2) *a' ki másokat elkever, elmotskol*; der andere besudelt. Paling.

Mĭca, ae, f. 1. e. gr. panis, Petr. auri, Lucr. *morzsa, morzsalék, egy kis, pitziny*; ein Krümchen, Bißchen. 2) *a' mi az ezüst, v. üveg közt tsillámlik*; *fejértsillámföld*; was unter dem Silber oder Glase schimmert, das Katzensilber. Gloss. 3) Trop. nulla in eo mica salis est, Catull. *egy mákszemnyi esze sints*; er hat kein Körnchen Verstand.

Mĭcāmen, nis, n. 3. *fény tsillám*; der Schimmer. Plaut.

Mĭcans, antis, o. *fénylő, tsillámló, tündöklő*; glänzend, schimmernd. Comp. micantior, Prud.

Mĭcārĭus, a, um, *takarékos, a' ki a' morsalékot is öszvekapargatja*; wirthschaftlich, der alle Krümchen sammelt. Petr.

Mĭcātus, us, m. 4. *sebes forgatás*; die schnelle Bewegung. Mart. Cap.

Mĭcātus, a, um, *morzsalt, apritott, apróra tördelt*; gekrümelt, gebröckelt. Plin.

Mĭcĕo, ĕre, 2. *mekegni, mint a' ketske, v. bak*; mäckern, wie eine Zirge oder ein Bock. Auct. Phil.

Mĭco, ui, āre, 1. *ottan attan, v. imide amoda sebesen, gyorsan, és gyakran mozdúlni, v. mozogni*; sich schnell und öfters hin und her be-

wegen. Cor timore micat, Ovid. *dobog, erősen vér, remeg, v. reszket a' félelem miatt*; bebet vor Furcht. Equus auribus micat, Virg. *mozgatja a' fülit*; spitzt die Ohren hin und her. Arteriae micant. Cic. *a' verő, v. életerek szünet nélkül verinek*; die Pulsadern schlagen unaufhörlich. Digitis micare, Cic. *hirtelen kiterjeszteni ujjait, 's azoknak számát mással kitaláltatni*; die Finger schnell ausstrecken, und die andern ihre Anzahl rathen lassen. 2) *villogni, tsillogni, tsillámlani, tündökleni, fényleni*: funkeln, schimmern, glänzen, blitzen. Gladii micant. Liv.

Micrŏcosmĭcus, a, um, *kis világhoz tartozó, kis világi*; zur kleinen Welt gehörig. Gloss.

Micrócōsmus, i, m. 2. *kis világ, ember*; die kleine Welt, dee Meusch. Idem.

Micrŏpsychĭa, ae, f. 1. *tsüggedtség, tsüggedt, v. kitsiny szivűség*; die Kleinmüthigkeit. Plin.

Mĭcropsychos, i, m. 2. *kitsiny, v. tsüggedtszivű*; kleinmüthig. Plin.

Mĭcrŏsphaerum, i, n. 2. *kis, v. apró levelű neme a' nárdusnak*; eine kleinblätterige Art der Narde. Plin.

Micrŏscŏpium, ii, n. 2. *nagyltóüveg*; ein Vergrösserungsglas. Gloss.

Mictilis, e, *hasszontalan, rosszs*; bepissenswerth, i. e. schlecht. Lucil. ap. Non.

Mictio, vide: Minctio.

Mictŏrĭus, a, um, *vizellést segítő*, zum Harnen dienlich, beförderlich. Coel. Aur.

Mictŭālis, e i. q. mictorius, Apul.

Mictūrĭo, īvi, et ĭi, ītum, īre, Desid. 4. *hugyozhatni, pisálhatni, v. pesel-hetni, vizelleni kivánni*; gern harnen wollen. Juv. 2) *vizelleni, pisálni, peselni*; harnen, pissen. Idem.

Mictūris, f. 3. *vizpép, rosszs, v. nyomorúlt pép, v. kotyvalék, lisztből és vizből*; ein Wasserbeev, elendes Mus von Mehl und Wasser. Non. Legitur et Mictilis, (a miscendis fariniis).

Mictus, us, m. 4. *vizellés, pisálás, peselés*; das Haenen, Pissen. Coel. Aur.

Micŭla, ae, f. 1. (Dim. a mica) *morzsátska, kis morzsalék*; ein kleines Krümchen. Cels.

Mīdas (Mida), ae, m. 1. rex Phrygiae ditissimus, et simul stolidissimus. Ovid. 2) *babféreg*; ein Wurm, der in den Bohnen wächst. Gloss. Graec.

Migdĭlybs, ybis, m. 3. Carthaginiensis, quasi mixtus Libys, partim Tyrius, partim Afer. 2) *két nyelven beszéllő*; der zweyerley Sprache redet. 3) *kétszinű, tsapodár, hűségtelen, álnok*; ein zweyzüngiger, untreuer, falscher Mensch. Plaut.

Mīgma, ătis, n. 3. *elegyltett abrak, keverék*; gemengtes Futter, Mischmasch. Gloss. 2) *szappan*; die Seife. Idem.

Mīgrātĭo, ōnis, f. 3. (migro) *szállás, v. hely változtatás, költözés, költözködés, el, v. kiköltözés*; die Veränderung der Herberge, das Wegziehen, das Ziehrn aus einem Orte in den andern. Cic. Liv.

Mīgro, āvi, ātum, āre, 1. *el, v. kiköltözni, költözködni, hordozkodni, v. hordozóskodni, egy helyről, szállásról, v. kvártélyról, v. —ból másra, v. —ba menni*; ausziehen, wegziehen, die Herberge verändern, an einen andern Ort ziehen. 2) e. gr. e vita, de vita, Cic. *meghalni, világból elköltözni*; sterben. 3) e. gr. ad alias nuptias, JCt. *ismét megházasodni, a' férjfiról, v. férjhezmenni, az asszonyról*; sich wieder verheirathen. 4) e. gr. jus, Cic. *áltálhágni*: überschreiten. 5) e. gr. in mucronem, Cic. *hegyesen végződni, hegyes végű lenni*; spitzig zugehen, sich endigen.

Mihipte, i. e. mihi ipsi, Cato ap. Fest.

Mīlăgo, ĭnis, f. 3. *repülőhal neme*; eine gewisse Art von Fischen welche fliegen können. Isidor.

Mīlanĭon, ōnis, m. 3. maritus Atalantae, filiae Jasii. Ovid.

Mile, Milies, Milesimus etc. vide: Mille etc.

Mīles, ĭtis, m. 3. *katona*; ein Soldat. e. gr. gregarius; *köz katona, köz legény*; ein gemeiner Soldat. e. gr. classicus; *tengeri katona*; ein Seesoldat. e. gr. praetorianus, Curt. *testőrző seregből való katona*; von der Leibwache. Milites scribere, Liv. Sallust. *katonákat szedni, v. verbuválni*; Soldaten werben. Milites incompositi, Curt. *rend nélkül való katonák*; Soldaten ohne Ordnung. 2) *gyalog katona*; ein Sol-

dat der zu Fuße dient. Cic. 3) e. gr. vitreus, Ovid. *üvegből tsinált közlegeny a' sakkjátékban*; ein aus Glas gemachter Stein des Schachspiels.

Milēsius, a, um, *Milétusból való, Miletusi*; aus Miletus, Miletisch. 2) Trop. Milesius sermo, Apul *pajzán, gyalázatos, tisztátalan, trágár, fajtalan, v. parázna beszéd*; eine leichtfertige, schändliche, unzüchtige Rede. Hinc: fabula milesia, Svet. *szerelmes román*; ein Liebesroman.

Milētis, idis, f. 3. filia Mileti, i. e. Byblis. Ovid. 2) i. q. Milesius, e. gr. urbs, Idem. i. e. Tomi, colonia Milesiorum.

Milētus, i, m. 2. pater Cauni et Byblidis. Ovid. 2) f. urbs principalis Joniae.

Miliacēus, a, um, (milium) *kölesből való, köles*; aus Hirsen. Fest.

Miliāris, e, e. gr. febris, Med. *köleshimió*; das Frießel.

Miliārium, ii, n. 2, *mély, de igen szűk edény*; ein Gefäß, das tief aber sehr eng ist. Pallad. 2) miliarium urbis aureum, Cic. erat columna Romae ante templum Saturni. Vocatur etiam: Milliarium urbis.

Miliārius, a, um, (milium) *kölest illető, kölesheꝫ való*; Hirsen betreffend, dahin gehörig. e. gr. avis, Varr. *kerti sármány*; der Ortolan, Feltammer. (Emberiza Hortulanus, L.) e. gr. herba, Plin. *ragadó muhar*; ein Kraut, dem Hirsen gefährlich. (Panicum verticillatum, L.)

Mīlitārie, Adv. *katonásan, katona módon, v. módra*; soldatisch, nach Soldatenart. Treb. Poll.

Mīlitāris, e, (miles) e. gr. mos, Liv. tribunus, ornatus, licentia, Cic. panis, Plin. *katonai, vitézi, katona, vitéz, hadi háborúi, hadhoz, v. háborúhoz való*; soldatisch, kriegerisch, zum Kriege gehörig, dienlich. e. gr. via, Varr. *országút, útmenetel, katonák szabott útjo*; eine Land oder Heerstraße, Marschroute.

Mīlitāriter, Adv. i. q. Militarie. Liv.

Mīlitārius, a, um, i. q. militaris, e. gr. gradus, Plaut. *katona lépés*; ein Soldatenschritt.

Mīlitia, ae, f. 1. *katonaság, hadiszolgálat, katona, v. hadi állapot, katonai élet*; der Kriegsdienst, das Soldatenwesen, Soldatenleben. Dare nomen militiae, Cic. *katonának állni*; sich werben lassen. 2) *katonák, katonaság*; die Soldaten. Militias equestres ordinare, Svet. Quint. *a' lovasságot elrendelni*; die Reiterey stellen. 3) Gen. Adv. loco positus: militiae; *a' hadban, v. háborúban*; im Kriege. Domi militiaeque, Cic. *mind a' had mind a' békesség idején*; in Kriegs- und Friedenszeiten. 4) e. gr. urbana, Cic. *perlekedés, törvénykezés*; das Processiren. 5) *katonának járó, v. katonazsóld*; ein Sold, den ein Soldat bekommt. JCt. 7) *hadi vitézség*; die Kriegstapferkeit. Virilis militiae mulier, Flor. Not. militiai, pro: militiae. Lucret.

Mīlitiŏla, ae, f. 1. Dim. *tsekély hadiszolgálat, kis táborozás*; ein geringer Kriegsdienst, kleiner Feldzug. Svet.

Mīlito, āvi, ātum, āre, 1. *katonáskodni, hadiszolgálatot tenni, katona lenni*. Kriegsdienste thun, Soldat seyn, als Soldat dienen. Gloriae militare, Curt. *betsületért hartzolni*; der Ehre wegen streiten; Bellum militatur, Hor. *háború van*; es ist Krieg. 2) *tsászár udvarában lenni hivatalának, ott szolgálni, v. egyáltaljában szolgálni, v. hivatalt viselni*; ein Amt am Hofe des Kaisers haben, dienen, oder überhaupt dienen (im Amte). Cod. Just. 3) *igyekezni, iparkodni, törekedni*; sich bemühen. Tertull.

Milium, ii, n. 2. *köles*; der Hirsen. Virg.

Mille, Adj. et Subst. Indecl. *ezer*; tausend. Mille milites, mille militum, Nep. *ezer katona*: tausend Soldaten. 2) Subst. pl. millia, um; duo millia equitum, Cic. *két ezer lovásság*; zwey tausend Reiter. 3) mille; *ezer, az az számtalan*; tausend, i. e. unzählig. Liv. Hor.

Millĕfŏlia, ae, et Millefolium, ii, n. 2. *tzitzfarkfű, v. kóró*; die Schafgarbe. Plin. (Achillea Millefolium, L.)

Millĕformis, v. Milliformis, e, *ezer formájú*; tausendförmig. Prud.

Millēnnārius, a, um, e. gr. numerus, August. *ezeres, ezret magában foglaló*; tausend enthaltend. 2) *ezer esztendős, v. éves*; tausendjährig. Gloss. 3) Subst. *fő kapitány, ezeredes kapitány, oberster, (obester)*

ezeredes: ein Oberster über Tausend. August.

Milleni, ae, a, *ezer, ezerenként való*; Tausend, je tausend. Plaut.

Millepeda, ae, f. 1. *százlábú, pintze-bogár*; die Assel, der Kellerwurm. Plin. (Oniscus, L.)

Millesimus, a, um, e. gr. pars, Cic. *ezeredik, ezredik*; der tausendeste. Armillam ex millesimis Mercurii factam, i. e. ex millesima parte lucri Mercurio vota, sed non data, Petr. e. gr. usura, Senec. *hónaponként ezertől egy*; eins von tausend monathlich.

Milliare, is, 3. et Milliarium, ii, n. 2. *mértföld*; die Meile. Per CLX milliaria, Svet. 2) *útoszlop, mellyre a' mértföldek fel vannak jegyezve*; eine Wegsäule, worauf die Meilen aufgezeichnet sind. Cic.

Milliarensis, e, e. gr. porticus, Vopisc. *ezer lépésnyi, v. lábnyi*; tausend Schritte (oder Fuß) enthaltend.

Milliarius, a, um, *ezer számú, ezret magában foglaló*; ein Tausend in sich begreifend. Milliarius grex, Varr. *ezer darabból álló nyáj*; eine Heerde von tausend Stücken. 2) e. gr. aper, Sen. *ezer fontos, ezer fontot nyomó*; tausendpfündig.

Millies, Adv. *ezerszer*; tausendmahl. 2) *ezerszer, az az: sokszor, számtalanszor*; tausendmahl, d. i. vielmahl, unzähligemahl. Ter.

Millio, onis, f. 3. *milliom, ezernyiezer, v. ezerszerezer*; eine Million, zehnmahlhunderttausend. Gloss. 2) *ölyv neme*; eine Art Habichte. Marc. Emp.

Millum, i, n. et Millus, i, m. 2. *eb, v. kutya nyakára való örv*; ein flaches Halsband der Hunde. Varr.

Milo, v. Milon, onis, m. 3. athleta robustissimus Crotoniensis. Cic. 2) T. Annius Milo, interfector Clodii, amicus Ciceronis. Idem.

Milonianus, a, um, *Milót illető*; den Milo angehend. Cic.

Miltiades, is, m. 3. celebris bellidux Atheniensis, Nep.

Miltites, ae, m. 1. *vérkő*; ein Blutstein. Plin. (Haematites).

Miltos, i, f. 2. *minium*; der Mennig oder Bergzinnober. Vitruv.

Milva, ae, f. 1. *kánya, v. nőstény keselyű*; der Weihe oder Geyer weiblichen Geschlechts. Petron.

Milvago, inis, f. 3. *tengerihal neme*; eine Gattung Meerfische. Plin.

Milvinus, a, um, *kányától, v. keselyűtől való, kányai, keselyűi, kánya, keselyű*; vom Weihe, Geyer, dahin gehörig, geyerisch. Milvinae plumae, Plin. *keselyű tollak*; Geyersfedern. 2) Trop. e. gr. pullus, Cic. *ifjú fösvény, v. zsugori*; ein junger Geitzhals. 3) e. gr. tibia, Solin. *síp, furulya*; eine Schalmeye.

Milvius, ii, m. 2. i. q. sequens.

Milvus, v. Miluus, i, m. 2. *tyúktolvaj, levegőben ragadozó maddr, keselyű, ölyv*; ein Hühnerdieb, Stoßvogel, Geyer, Habicht. Ter. 2) Trop. *ragadozó ember, harámia*; ein räuberischer Mensch. Gloss. 3) Milvius, Nom. propr. Hor.

Milyae, arum, m. pl. populus Asiae. Plin.

Milyas, adis, f. 3 certus Asiae districtus quem Milyae incolebant. Cic. vocatur etiam: Commune Milyadum. Idem.

Mima, ae, f. 1. *asszszony, v. leány a' theátrumon, v. azon kivül, ki tsupa tagjártatással játszik, v. beszéll*; eine Pantomimistinn. Cic.

Mimallones, um, f. 3, pl. i. q. Bacchae. Stat. Mimalloneus, a, um, ad Bacchas pertinens, Pers. 2) Mimallonis, idis, f. 3. i. q. Baccha. Ovid.

Mimarius, a, um, i. q. mimicus, Capitol.

Mimas, antis, m. 3. mons, et promontorium Joniae. Ovid. 2) mons Thraciae. Lucan. 3) nomen gigantis. Hor.

Mimesis, is, f. 3. *más követés, a' tagjártatásban, és beszédben*; die Nachahmung eines Andern in Gebärden und in der Sprache. Quint.

Mimiambi, orum, m. 2. plur. scil. versus; iambii versus, v. iambia poëmata, quibus Mimi utebantur. Aul. Gell.

Mimice, Adv. *tagjártatva, tagjártatással*; mimisch, pantomimisch. Catull.

Mimicus, a, um, *tagjártatási, tagjártatásban álló*; mimisch, pantomimisch. e. gr. jocus, Cic. *nagyított, tódított*; übertrieben. Haec non debent esse mimica, Quint. l. e. more mimologorum.

Mimiiambi, i. q. Mimiambi. Plin. Ep.

Mimographus, i, m. 2. auctor mimi amborum. Svet.

Mīmŏlŏgus, i, m. 2. *szinjátszó, a' tagjártató nézőjátékokban*: ein Acteur in mimischen Schauspielen Jul Firm.

Mīmŭla, ae, f. 1. (Dim. a mima) *kis, v. kitsiny asszony, v. leány a' theátromon, v. azon kivűl, ki tsupa tagjártatással játszik, v. beszél*; eine kleine Pantomimistinn. Cic.

Mīmŭlus, i m. 2. (Dim a mimus) *kis férjfi a' theátromon v. azon kivűl ki tsupa tagjártatással játszik, v. beszél*; ein kleiner Pantomimist. Arnob.

Mīmus, i, m. 2. *szinjátszó, ki tsupa tagjártatással, v a' mellett játszik, v. beszél, más illyen módú férjfi, a' theátromon kivűl*: ein Pantomimist, ein Gebärdenspieler auf dem Theater oder ausser demselben. Cic. 2) *versezet, melly az embereket nevetségesen festi, adja elő, v. ábrázolja*: ein Gedicht, worin die Leute lächerlich vorgestellt sind. 3) *theátromi darab versekben, v theátromi versezet*; ein Theaterstück in Versen, oder ein Theatergedicht. Mimos scribere, Ovid. 4) e. gr. vitae humanae, Sen *a' mi theátromi játékhoz, v. komédiához hasonló*: was einer Komödie ähnlich ist.

Min, pro: minium Auson.

Min? pro: mihine, Pers.

Mīna, ae, f. 1. v. Moa, libra apud Graecos, continens 100 drachmas. Plin. 2) mina agri. Varr. ager 120 pedum, tam in longitudine quam in latitudine. 3) mina ovis, Varr. *kopasz, v tsupasz és sima hasú juh*: ein Schaf mit einem kahlen und glatten Bauche.

Mĭnăciae, ārum, f. pl. *fenyegetések, fenyegetődzések*: Drohungen Plaut.

Mĭnăciter, Adv. *fenyegetve, fenyegetődzve, fenyegetésekkel*; drohend, mit Drohungen. Comp. -ius, Cic.

Mĭnae, ārum, f. plur. *régiek kőfalainak kiálló hegyei, pártázatjai, v. ormói*; die hervorragenden Spitzen oder Zinnen an den Mauern der Alten. Virg. 2) *fenyegetések, fenyegetődzések*: Drohungen. Minas jactare, Cic. *fenyegetődzni*; sich Drohungen verlauten lassen.

Mĭnanter, Adv. *fenyegetve, fenyegetődzve*; drohend. Ovid.

Mĭnātĭo, ōnis, f. 3. (minae) *fenyegetés, megfenyegetés*; das Drohen, die Bedrohung. Cic.

Mĭnātor, ōris, m. 3. *fenyegető, fenyegetődző*; ein Droher. Tert. 2) *marhát, v. barmot fenyegetéssel, v. ijjesztgetéssel hajtó*: ein Antreiber des Viehes durch Drohen. Tertull.

Mĭnātōrĭus, a, um, *fenyegető, fenyegetődző, megfenyegető*; drohend, bedrohend. Ammian.

Mĭnax, ācis, o. 3. e. gr. homo, Cic. *fenyegető*; drohend. Literae minaces, Cic. Verba minacia, Ovid. 2) e. gr. vultus, Calp. *sokat igérő, v. jelentő*; viel versprechend, bedeutungsvoll.

Mincius, ĭi, m. 2. fluvius penes Mantuam, hodie: Mincio, Menco, Virg.

Minctĭo, ōnis, f. 3. (mingo) *vizellés, hugyozás pisálás, peselés*; das Harnen, Pissen. Veget.

Minctūra, ae, f. 1. idem. Veget.

Minda, ae, f. 1. *Minden városa*; die Stadt Minden Mindensis principatus, *Mindeni hertzegség*; das Fürstenthum Minden. Geogr.

Mindĭnōa, ae, f. 1. insula, et urbs praestans Indiae. Idem.

Mindŭla, ae, f. 1. *folyóvíz Graubündenben*; ein Fluß in Graubündten. Idem.

Mĭnĕo, ēre, 2. *lefüggeni, lelóg ni*; herabhängen. 2) *közelíteni, közelgetni*; bevorstehen. Lucr.

Mĭnĕra, ae, f. 1. *ásvány minera*; das Mineral. Gloss.

Mĭnĕrālĭa, ĭum, plur. *ásványok*; Mineralien. Plin.

Mĭnĕrālis, e, Adj. *ásványos*; mineralisch. Gloss.

Mĭnĕralŏgia, ae, f. 1. *ásvány magyarázat, ásvány esméret, v. tudomány*: die Erklärung der Mineralien, Mineralogie.

Mĭnĕrrimus, a, um, pro Minimus, Obsol. Fest.

Mĭnerva, ae, f. 1. alias: Pallas, *bőltsesség istenasszszonya*; die Göttinn der Weisheit. Sus Minervam (docet) Cic *a' bolond akarja az okost tanítni*; ein Dummer will den Klugen lehren. 2) Prov. crassa Minerva, Hor. pingui Minerva, Cic Col. *ostobául, minden mesterség, v. tudomány nélkül*; mit schlechtem Verstande, ohne Kunst, ohne Gelehrsamkeit. 3) Prov, invita Minerva, sc. aliquid dicere, Cic. Hor. *ügyetlenűl, nem talpra esetten, rossz kimenetellel*; ungeschickt, mit

schlechtem Erfolge. 4) *tudományok és mesterségek istenasszonya*; die Göttinn der Wissenschaften und Künste. 5) *gyapjúfonás, szövés, és a' had feltalálója*: die Erfinderinn des Wollespinnens, Gewerbes, und des Krieges. 6) Trop. *gyapjú munka*: die Wollarbeit. Virg. Ovid. 7) *fonal, szál*: ein Faden. Arnob.

Minerval, v. Minervale, alis, n. 3. *tanításbér, tanításpénz*; das Lehrgeld. Varr.

Minervālis, e, Minervam concernens, Tert. Minervale munus, Hieron. et solum; Minerval, pro; Minervale, sc. munus, donum, praemium, Varr. i. q. Minerval.

Minervius, a, um, *Minervát illető*; *Minervai*; die Minerva betreffend, Minervisch. Cives Minervii, i. e. Athenienses, Arnob. Minervium (templum), Idem.

Mingo, inxi, ictum, ĕre, 3. *hugyozni, pisálni, peselni, vizelleni*; harnen, pissen. Cels. Horat.

Miniācĕus, v. Miniacius, a, um, (minium), *miniomból való, miniom*; aus Mennig. Vitruv.

Miniātus, a, um, *miniommal festett*; mit Mennig gefärbt. e. gr. Jupiter, Cic. i. q. Capitolinus, cujus statua minio erat inducta.

Miniārius, a, um, *miniomból való, miniom*; von Mennig. Plin.

Miniātŭlus, a, um, Dim. *egy kitsit miniommal, v. veresre festett*; etwas mit Mennig gefärbt, roth gefärbt. Cic.

Miniātus, a, um, *miniomból tsinált, v. való, miniomos, miniom*; aus Mennige gemacht. e. gr. cera, Cic. *veres viasz*; rothes Wachs.

Minime, Adv. *korántsem, semmiképen nem, tellyességgel nem, éppen nem*; mit nichten, durchaus nicht. Col. Minime gentium, Ter. *egyáltaljában nem*; durchaus nicht. Minime omnium, Cic. *semmi módon nem*; auf keine Weise. 2) *legalább*; zum wenigsten. Pedes decem, vel minime novem, Col.

Minimŏpĕre, v. Minimoopere, *legalább*; wenigstens. Liein. ap. Prisc.

Minimum, i, n. 2. Dim. *legkissebb, legkevesebb, v. legtsekélyebb rész, igen kis rész*; das kleinste, wenigste, geringste, ein sehr kleiner Theil. Gloss. Minimum, Adv. *legalább*; wenigstens. Cic.

Minimus, a, um, Superl. a parvus, *legkissebb, legtsekélyebb*; der kleinste, der geringste. 2) e. gr. natu, Liv. *legifjabb*; der jüngste.

Minio, āvi, ātum, āre, 1. (minium) *miniommal, v. veresre festeni*; mit Mennige färben, roth färben. Plin.

Minio, ōnis, m. 3. fluviolus Etruriae, Virg. 2) urbs Etruriae. Mela.

Minister, stri, m. 2. *szolga, elősegítő, előmozdító, segítő, segítőtárs, társ*; ein Diener, Beförderer, Gefährte. 2) e. gr. Phrygius, Mart. i. q. Ganymedes. 3) e. gr. verbi divini, Gloss. *pap, predikátor*; ein Geistlicher. 4) Adj. tra, trum, *a' mi szolgál, v. segítségül van valakinek*; was einem dient.

Ministĕriālis, e, *szolgálathoz tartozó*; zum Dienste gehörig. 2) ministeriales; *ház körül szolgálók, v. szabadosok*; Hausknechte oder Freygelassene. Gloss. 3) *királyi, v. fejedelmi szolgák, v. tisztviselők*; königliche oder fürstliche Diener oder Beamte. Idem.

Ministĕrium, ii, n. 2. e. gr. servorum, Just. *szolgálat*; ein Dienst, eine Bedienung. Aquila velut ministerio missa, Liv. 2) *hivatal*; ein Amt. Publicum ministerium agit, Gloss. 3) duplex ministerium, Solin. *kettős, v. kétszeres haszon*; zweyerley Nutzen. 4) *rabszolga*; ein leibeigener Knecht. JCt. 5) *étel-árosasztal, hol étel és ital árúltatik, p. o. a' tántzpalotákban*; ein Credenztisch. Lampr. 6) *tisztviselő kerülete*; ein District eines Beamten. Gloss.

Ministra, ae, f. 1. *szolgáló, elősegítő, előmozdító, segítő, segítőtárs, társ, (asszony, v. leány)*; eine Dienerinn, Beförderinn, Gefährtinn. Cic. 2) pariente ministra, Ovid. i. e. virgine Vestali Silvia. 3) ancillis quae ministrae dicebantur, Plin. Ep. i. e. diaconissae.

Ministrātio, ōnis, f. 3. *szolgálás, szolgálat, segítés*; die Bedienung, Handreichung. Vitruv.

Ministrātor, ōris, m. 3. *szolga, szolgálólegény, inas, p. o. a' ki asztal körül szolgál*; ein Bedienter, Aufwärter, z. B. beym Tische. Sen. 2) *szolgáló, a' ki valamivel szolgál, v. kedveskedik*; der einem womit

dient. Vini dominici ministrator, Petron. *poldrnok*; ein Mundschenk.

Ministrātōrius, a, um, *szolgálati, szolgálathoz való, v. tartozó*; zur Bedienung gehörig. Martial.

Ministro, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. alicui, Cic. aliquem, Col. *szolgálni, mint az inas az asztalnál*; dienen, aufwarten. 2) e. gr. divitias alicui, Ovid. *szolgáltatni, adni*; darreichen, geben. 3) e. gr. pocula, Cic. *megtölteni, tölteni*; einschenken. 4) ministrari, *szolgálatjának lenni*; bedient werden. Plaut.

Minitābiliter, Adv. *fenyegetve, fenyegetődzve*; drohend. Pacuv.

Minitābundus, a, um, (minitor) *fenyegető, fenyegetődző*; drohend. Liv.

Minito, āre, 1. i. q. minitor, Plaut.

Minitor, ātus sum, āri, Dep. 1. (minor, āri) e. gr. alicui mortem, Cic. Caesari gladio, Sallust. *fenyegetni*; drohen. e. gr. alicui ferro flammaque, ferrum flammamque, Cic. *tűzzel vassal fenyegetni valakit*; einem mit Feuer und Schwert drohen.

Minium, ii, n. 2. *miniom*; der Mennig Ovid.

Minius, v. Minêus, a, um, (minium) *vereses*; röthlich. Apul. Minius, ii, m. 2. fluvius Hispaniae, hodie: Minho. Mela.

Mino, āre, 1. *fenyegetni*; drohen. Prisc. 2) e. gr. equum, asinum, Apul. *Idrmával kidbáldssal, és ütéssel serkenteni a' menésre, hajtani, nekisztölni*; durch Schreyen und Prügeln antreiben oder treiben, z. B. zum Gehen.

Minōis, idis, f. 3. filia Minois, i. e. Ariadne. Ovid. 2) femina ex familia Minois. Sen.

Minōius, a, um, *Minóst illető*; den Minos betreffend. e. gr. sella, Prop. *Minós bírói széke a' holtak országában*; der Richterstuhl des Minos im Reiche der Todten.

Minor, ātus sum, āri, Dep. 1. (minae) *fenyegetni, fenyegetődzni*; drohen. e. gr. praelia alicui, Ovid. *valakit haddal, v. hadborúval fenyegetni*; einem mit Kriege drohen. 2) domus minatur ruinam, Cic. *roskadó, v. dűlő félben van*; es scheint als ob es einfallen wollte. 3) e. gr. multa, Hor. *szándékozni, valamelly szándékkal lenni, akarni*; vorhaben, Willens seyn. Minatur se abiturum esse, Ter. 4) minantur in coelum scopuli, Virg. *az egeket látszanak verdesni, v. érni a' kősziklák*; die Klippen scheinen sich bis an den Himmel zu erheben.

Minor, m. et f. Minus, n. 2. Gen. minoris, Comp. a Parvus, *kissebb*; kleiner. 2) *tsekélyebb*; geringer. Minoris aestimare, Cic. *kevesebbre betsülni*; geringer schätzen. 3) e. gr. natu, Cic. *ifjabb*; jünger. 4) minoris aliquid vendere, Cic. *oltsóbban adni el*; wohlfeiler verkaufen. 5) minorum gentium Patricii, Cic. i. e. qui auctoritate populi Romani in senatoriam dignitatem evecti sunt. 6) minores annorum, JCt *gyermekkorúak*; Minderjährige. 7) minores, Subst. *maradék, maradékink, kik utánnunk élni fognak*; die Nachkommen. Virg.

Minōrātus, a, um, *megkitsinyített, megkissebbített*; verringert. JCt.

Minoro, āre, 1. *megkitsinyitni, megkissebbitni, tsekélyebbé tenni*; kleiner, geringer machen, vermindern. Pandect.

Mīnos, ōis, m. 3. Jovis et Europae filius, rex Cretae.

Minōtaurus, i, m 2. soboles ex Pasiphaë, Minois uxore, et tauro ejusdem amasio. Virg.

Minōus, a, um, i. q. Minoius. Minoae arenae, Ovid. i. e. litus Creticum.

Mintha, ae, f. 1. i. q. Mentha, Plin. *ménta, növevény*; die Münze.

Minturnae, ārum, f. pl. urbs Campaniae. Liv. Minturnensis, e, illuc pertinens. Idem. Minturnenses, incolae. Vellej.

Minūcius v. Minutius, a, um, e. gr. gens, via, Cic. *Minuciusi*; Minucisch. e. gr. porta, Fest. i. e. porta, urbis Romae prope templum Minucii. 3) Subst. deus certus. Fest. 4) nomen familiae Romanae. Cic.

Minūisco, ēre, 3. *megkevesedni, megkissebbedni*; sich vermindern. Auson.

Minūme, Adv. pro: Minime.

Minūmus, a, um, pro: Minimus.

Minŭo, ŭi, ūtum, ēre, 3. *kitsinyíteni, kevesíteni, kissebbitni, kissebbé tenni*; vermindern, verkleinern. 2) e. gr. aes alienum, Plin. iun. *valami részét adósságának megfizetni*; die Schulden zum Theile bezahlen. 3) e. gr. iram, Tert. *haragjától alábbhagyni*; vom Zorne abstehen. 4)

fogyni, *fogyatkozni*; abnehmen. Minuente aestu, Caes. *elmúlván a' hévség*; wenn die Hitze abnimmt. 5) e. gr. se sangvine, Pelag. *eret vágatni*; zur Ader lassen. 6) e. gr. suum consilium, Ter. *megváltoztatni*; verändern.
Minurio, v. Minurrio, ire, 4. *tsiripolni*, *tsiribelni*; zwitschern wie die Vögel. Sidon.
Minus, a, um, *kopasz*, *sima*; kahl, glatt. Ovis mina, Varr. *nyirt*, v. *nyiretl juh*, v. *a'mellynek nints ször a' hasán*; ein Schaf, dem die Wolle genommen worden, oder das auf dem Bauche glatt ist. 2) *kitsiny*, *kis*; klein. Mina mamma, Aesius ap. Fest.
Minus, Adv. (minor) *kevésbbé*, *nem annyira*; minder, weniger. 2) *nem*; nicht. Utamur Graeco verbo, quando minus occurrit Latina, Cic. 3) *ritkán*; selten. Minus venit in senatum, Idem. 4) *még nem*; noch nicht. Minus quindecim dies sunt, Plaut. *még nints 15 napja*; es sind noch nicht 15 Tage. 5) mihi minus minusque obtemperat, Ter. *napról napra kevesebbé hajt rám*, v. *a' szavamra*; je länger je weniger gehorcht er mir.
Minusculárius, ii, m. 2. i. q. vice perceptor, Cod. Theod. 2) Adj. *igen*, v. *felette kitsiny*, v. *kis*; allzu klein. Idem.
Minusculus, a, um, e. gr. villa, Cic. *kitsinyke*, *igen kitsiny*, v. *kis*, *kisded*; sehr klein, etwas klein.
Minutal, ális, n. 3. *pástétom és más pástétomba való töltelék*; eine Pastete und die Fülle. 2) minutalia, um, pl. *apróra vagdolt betsinált*; ein Gericht aus klein gehackten Dingen. Martial.
Minutális, e, *apró*; klein. Tert.
Minutátim, Adv. *aprónként*, *apródonként*; klein, stückenweise, in kleinen Stückchen. Varr. 2) v. gr. adsvefacere, Varr. *lassonlassan*, *kitsinyenként*; nach und nach. 3) *egyenként*; einzeln. Minutatim singulos coarenise, Pandect.
Minute, Adv. *kitsinyre*, *apróra*, p. o. *reszelni*, *rágni*; klein, in kleine Theile, z. B. reiben, schneiden ꝛc. minutias, Cic. minutissime, Colum. 2) *szoresan*, p. o. *vizsgálni*; genau z. B. betrachten. Quint.
Minutia, ae, f. 1. *kitsinység*, *aprósúg*; die Kleinigkeit. 2) *kis darabka*; ein Stückchen. Apul.
Minutiés, ei, f. 5. i. q. Minutia, Apul.
Minutilóquium, ii, n. 2. *rövid beszéllgetés*; kurzes Reden. Tertull.
Minutim, i. q. minute. Colum.
Minutio, ónis, f. 3. *kevesítés*; die Verminderung. Verringerung. Quintil.
Minutius, Comp. vide: Minute.
Minutulus, a, um, Dim. *igen kitsiny*, v. *apró*, *oprotska*; ganz klein, sehr klein. Plaut.
Minutum, i, n. 2. *egy egésznek egy hatvanod része*; der sechzigste Theil von dem Ganzen. 2) *egy órának egy hatvanod része*, *egy minúta*; eine Minute.
Minutus, a, um, *kitsiny*, *apró*; klein. Minuti pisciculi, Ter. *apró halatskák*; kleine Fischen. 2) *kevés*, *elfogyott*, *elenyészett*; wenig, gemindert, verringert. Minuta spes, Tac. 3) *tsekély*; gering, unbedeutend. Philosophi minuti, Cic. Comp. minutior, Sup. minutissimus. Svet.
Minyae, árum, m. 1. *Argonauták*; die Argonauten. Ovid.
Mirábilis, e, (miror) v. gr. mirabile dictu, v. visu, Hor. *tsudálatos*; wunderbar, wundersam. 2) *különös*; sonderbar. Cic. 3) *tsudálkozásra méltó*; bewunderungswerth. Mirabilem in modum, Cic.
Mirábilitas, átis, f. 3. *tsudálatosság*; die Wunderbarkeit, Bewunderungswürdigkeit. Lactant.
Mirábiliter, Adv. *tsudálatosan*, *tsudálatosképpen*, v. *módon*, *rendkivül*; auf wunderbare, wunderungswürdige oder bewunderungswürdige Art, außerordentlich. Cic.
Mirábundus, a, um, i. q. mirans, *tsudálkozó*; der sich verwundert. Liv.
Miráculósus, a, um, *tsudálatos*; wunderbar. Sid.
Miráculum, i, n. 2. *tsuda*, *tsudotett*; ein Wunder, Wunderwerk, Wunderding. Plin. 2) *tsudálatos dolog*, *tsudálkozásra méltó dolog*; etwas bewunderungswürdiges. Miraculo esse, Liv. Portenta et miracula philosophorum somniantium, Cic.
Miráculus, a, um, *tsudálatos*, *különös*; wunderbar, Verwunderung erregend, sonderbar.
Mirátio, ónis, f. 3. *tsudálás*, *valaminek tsudálása*, *tsudálkozás valamin*; Verwunderung, Bewunderung Cic.

Mirātor, ōris, m. 3 v. gr. rei, rerum, Ovid. *tsudáló*; der Verwunderer, Bewunderer.

Mirātrix, īcis, f. 3. *tsudáló*, *t. i. asszony v. leány*: sich verwundernd, bewundernd, Verwundererinn, Bewundererinn. Juvenal.

Mire, Adv. *tsudálatosan*, *tsudamódon*, *tsudálatos módon*, *rendkivűlvaló módon*; auf verwunderswerthe, sonderbare, außerordentliche Art, sonderlich, außerordentlich. 2) v. gr. favere alicui, Cic. *rendkivűl*, *felette nagyon*: außerordentlich, sehr.

Mirifice, Adv. *tsudálatosan*, *tsudálatos módon*, *v. képpen*; wunderlich, auf verwunderns- oder bewunderenswerthe Art 2) *rendkivűl*, *felettébb*; außerordentlich, sehr. v. gr. mirifice aliquid laudare, Cic.

Mirificus, a, um, *tsudálatos*, *tsudálásra méltó*; wunderbar, bewundernswürdig. Cic. Sup. mirificissimus, Ter. et mirificentissimus, August.

Mirio, ōnis, m. 3. (mirus) *tsudálatos*, *v. különös ember*: ein sonderbarer Mensch. Varr. 2) *tsudáló*, *bámúló*; Bewunderer, Verwunderer. Tertull.

Mirmillo, ōnis, m. 3. gladiator. Cic.

Miro, āre, Obs. id. qu. miror, Varr.

Miror, ātus sum, āri, Dep. 1. v. gr. aliquid, rem, aliquem, Cic. *tsudálni valamit*, *v. valakit*; *tsudálkozni valamin*, *v. valakin*; sich verwundern, sich wundern. 2) e. gr. aliquem, Cic. *nagyra betsűlni*, *betsűlni*; hochachten. e. gr. se, Catull. *magáról igen sokat tartani*, *v. képzelni*: sich gar zu viel einbilden. 3) *bámúlni*, *rábámúlni*: anstaunen. Cic 4) miror quando, quapropter, si, unde, Cic. Ter. Plaut. *nem tudom miként*, *miért*, *mikor*, *honnan*; ich weiß nicht wie, warum, wenn, woher. 5) e. gr. primis ab annis, Virg. *valakit követni*; einen nachahmen.

Mirus, a, um, *tsudálatos*, *különös*, *tsudálásra méltó*; selten, wunderbar, bewundernswerth Non mirum est, vos hoc ignorare, Cic. *nints mit tsudálkozni rajta*, *hogy azt nem tudjátok*; es ist nicht zu verwundern, daß ihr das nicht wisset. Mirum quam, v. quantum, Cic. *igen*, *felette*, *rendkivűl*; sehr, außerordentlich. Mirum ni, Ter. *hihetőképpen*, *kétségkivűl*, *igenis*; vermuthlich, unstreitig, freylich. Mirum quin, Plaut. *hihetőképpen nem*, *kétségkivűl nem*, *nem*, *éppen nem*; vermuthlich nicht, unstreitig nicht, freylich nicht. Quid mirum? Ovid. *mi tsuda?* was Wunder. 2) *rendkivűlvaló*, *igen nagy*: außerordentlich, sehr groß. Mirum in modum, miris modis, Plaut. *felette*, *felette igen*, *rendkivűl*: gar sehr, ungemein. 3) *különös*, *akaratoskodó*, *akaratos*, *fejes*; wunderlich, eigensinnig. Aur. Vict. Comp. -ior, Fest.

Mis, pro: mei. Enn.

Misānthrōpus, i, m. 2. i. q. osor hominum, *embergyűlölő*, *emberkerűlő*; ein unfreundlicher, unleutseliger, unleidlicher Mensch, Sauertopf, Menschenfeind. Cic.

Misargyrīdes, ae, m. 1. *pénzgyűlölő*, *pénzmegvető*; ein Geldhasser, Geldverächter. Plaut.

Miscēllānĕa, ōrum, n. plur. *elegyes nézőjátékok*; vermischte Schauspiele. Juv. 2) *elegyes tárgyú könyvek*: Bücher, die vermischte Sachen in sich fassen. Gloss.

Miscellānĕus, a, um, *elegyes*, *egyvelges*, *öszvezavart*; vermischt. Apul, 2) *rossz*, *selejtes*; schlecht. Juven.

Miscellus, a, um, (misceo) e. gr. genus columbarum, Varr. *elegyes*, *egyvelges*, *öszveelegyîtett*, *nem egy nemű*; nicht einerley Art. 2) *rossz*, *tsekély*, *hitván*, *selejtes*; schlecht, gering. Miscellae uvae, Catull.

Miscĕo, miscui, mistum, v. mixtum, ēre, 2. e. gr aquam vino, Plin. dulce et amarum, Plaut. *keverni*, *elegyîteni*, *öszve ögyelîteni*, *v. keverni*, *vegyîteni*; mischen, vermischen. 2) e. gr. omnia, Cic. *mindent öszvezavarni*, *v. fenekestől felforgatni*; alles unter einander verwirren. 3) e. gr. tumultum in concione, Liv. *az öszvesereglett gyűlekezet közt zendűlést*, *v. zenebonát indîtni*; unter einer versammelten Gemeinde einen Aufruhr erregen. 4) e. gr. consilia cum aliquo, Tac. *valakivel tanátskozni*, *v. tanátsot tartani*: sich mit einem berathschlagen. 5) e gr. corpus cum aliqua, Cic. *valakivel paráználkodni*, *v. fajtalankodni*; mit einer Unzucht treiben. 6) e. gr. res dissociabiles, Hor. *egyesîtni*; vereinigen. 7) e. gr. praelia, Virg. *valakivel viadalra kelni*; sich mit

einem andern in ein Gefecht einlassen. 8) *nyughatatlankodtatni*, *nyughatatlanságot szerezni*, v. *okozni*; Unruhe machen. Quando illo plura quotidie miscebat, Cic. 9) *a' szíveket megindítni*: die Herzen rühren. Pericles miscuit Graeciam. Cic. 10) scilicet interdum miscentur tristia laetis, Ovid. *az öröm, és bánat néha egymást felváltják*; Freud und Leid wechseln bisweilen mit einander ab. 11) e. gr. alicui mulsum, Cic. pocula, Ovid. *tölteni*, *ivásra elkészitni*; einschenken, zum Trinken zurecht machen.

Miscix, i. e. inconstans, Petron. Alii legunt: mittix.

Misellus, a, um, (Dimin. a miser), e. gr. homo, Cic. *nyomorúlt*, *szerentsétlen*; elend, unglücklich.

Misēnum, i, n. 2. urbs et promontorium Campaniae. Mela. Hor. Hinc: Misenas, tis, et Misenensis, e, illuc pertinens, Tac. Misenates, incolae ejusdem urbis.

Misēnus, i, m. 2. tibicen Aeneae, Virg.

Miser, a, um, e. gr. homo, Cic. *szegény*, *nyavalyás*, *nyomorúlt*, *szerentsétlen*, *szánakozásra méltó*; elend, unglücklich, mitleidenswerth. 2) e. gr. animi, animo, v. ex animo, Plaut. *bús*, *bánatos*: bekümmert. 3) *beteg*, *beteges*; krank, kränklich. Idem. 4) *ártatlan*; unschuldig. Cic. 5) *roszsz*, *semmirekellő*, *gaz*; schlecht, nichtswürdig. Hominem perditum miserumque. Ter. 6) habere aliquem miserum, Plaut. *valakit igen gyötreni*; einen sehr quälen. Comp. -ior, Ter. Superl. -imus. Miserrima miseria, Plaut. *nagy nyomorúság*; ein großes Elend.

Misĕrābilis, e, (miser) *könyörűletességre*, v. *szánakozásra méltó*, *nyomorúlt*; bedauernswerth, erbärmlich. 2) e. gr. sonus, Cic. *siralmas*; kläglich. Comp. -ior, Liv.

Misĕrābiliter, Adv. *szánakozva*; erbärmlich. 2) e. gr. scribere, Cic. *siralmasan*; kläglich. 3) e. gr. laudare, (Caesarem) Cic. *a' halottibeszédet siralmasan tartani*, *hogy másokat szánakozásra inditson*; die Leichenrede auf klägliche Art, und mit Erregung des Mitleidens halten. Comp. -ius, Sen.

Misĕrandus, a, um, *könyörűletességre*, v. *szánakozásra méltó*, *siralmas*; erbärmlich, jämmerlich. Cic.

Misĕranter, Adv. i. q. miserabiliter, Gell.

Misĕrātio, nis, f. 3. *könyörűletesség*, *szánakozás*; die Erbarmung, das Mitleiden. Miserationem commovere, Cic. 2) *siralmas beszéd*, *panasz*, *siralom*, *siránkozás*; das klägliche Reden, Kläglichthun. Miseratione mens judicum permovenda est, Cic.

Misĕrātor, ōris, m. 3. *könyörűlő*, *szánakozó*; ein Erbarmer. Tert.

Misĕre, Adv. e. gr. vivere, Cic. *nyomorúltúl*, *szegényűl*, *nyavalyásúl*, *szerentsétlenűl*; erbärmlich, elend, unglücklich. 2) *roszszúl*; schlecht. Plaut. 3) eam misere amat, Ter. *erőssen*, v. *veszettűl szereti*; er ist heftig in sie verliebt.

Misĕrĕo, ui, ĭtum, ēre, 2. obs. pro: Misereor, Ter.

Misĕrĕor, ĕrĭtus, v. ertus sum, ēri, Dep. 2. e. gr. alicujus, Cic. sociorum, Juv. *szánni*, v. *keserűlni valakit*, *szánakozni valakin*, *megszánni valakit*, *könyörűlni valakin*; Mitleiden haben, sich erbarmen. 2) Pass. ut majoribus natu assurgatur, ut supplicium misereatur. Cic.

Misĕresco, ĕre, 3. e. gr. regis, Virg. *szánni valakit*, *szánakozni*, v. *könyörűlni valakin*, *megesni a' lelkének rajta*; Mitleiden haben, sich erbarmen. 2) *nyomorúlttá lenni*; elend werden. Plaut.

Misĕret, Impers. *keserít*, *szánakozásra indít*; es erbarmet oder jammert. Miseret me tui, Ter. *szánlak*; ich habe Mitleiden mit dir.

Misĕria, ae, f. 1. *nyavalyásság*, *nyomorúság*, *szegénység*, *szerentsétlenség*; das Elend, Unglück. 2) *alkalmatlanság*, *tereh*, *baj*, *viszontagság*: die Ungelegenheit, Beschwerlichkeit. Cic. 3) *nagy mértékben lévő babona*; ein allzugroßer Aberglaube. Ne omnia superstitiosa miseria crederent, Cic.

Misĕrĭcōrdĭa, ae, f. 1. *könyörűletesség*, *irgalmasság*, *szánakozás*; die Barmherzigkeit, das Mitleiden. Misericordiam intempestive exercere, Ulp. *okkor lenni könyörűletes*, *mikor nints ideje*; zur Unzeit barmherzig seyn. 2) *kegyelem*; die Gnade. Aliena misericordia vivere, Cic. 3) dea, Apul.

Freyheit setzen. 4) v. gr. sanguinem, Cels. *botsátni, ereszteni, p. o. vért, eret vágni*; von oder aus sich lassen, z. B. Blut, oder Ader lassen. Florem mittere, Plin. *virágzani*; blühen. Radices mittere, Colum. *gyökeret verni*; Wurzel treiben. Vocem mittere, Cic. *hangot adni, szóllani*; eine Stimme oder einen Laut von sich geben lassen, sich hören lassen, sagen. 5) v. gr. legatos ad aliquem, Cic. aliquem alicui auxilio, Caes. literas ad aliquem, Nep. *küldeni*; schicken, senden, absenden. Alicui salutem mittere, Ovid. *valakit köszönteni*; einen grüßen lassen. 6) v. gr. hastam, Ovid. pila, Caes. tormenta, Caes. *hajitni, lőni*; werfen, schleudern, schießen. Panem mittere, v. gr. cani, Phaedr. *kenyeret vetni, p. o. az ebnek*; Brod werfen. Se in aquas mittere, Ovid. *a' vízbe ugrani*; ins Wasser springen, sich ins Wasser stürzen. Se praecipitem ex alto mittere, Ulp. *valami magasságról hanyatt homlok leugrani*; sich stürzen. 8) sub jugum mittere, Caes. *meghódoltatni*; unterjochen, unter seine Gewalt bringen.

Mitŭlus, vide: Mytilus.

Mitylēne, es', f. et Mitylēnae, ārum, f. 1. pl. urbs primaria in insula Lesbo. Hinc: Mitylenaeus, a, um, i. e. inde oriundus, etc.

Mitylus, vide: Mytilus.

Miūrus, a, um, *farkatlan*; keinen Schwanz habend. 2) versus miurus, i. e. ultima syllaba carens, vel: Hexameter, non in Spondeum sed Jambum desinens.

Mixtio, et Mistio, ōnis, f. 3. *összekeverés*; die Vermischung.

Mixtura, ae, f. 1. *keverés, elegyítés, összevekeverés*; die Vermischung. 2) *keverék, összevekevert, v. elegyített dolog*; vermischte Dinge. Colum.

Mixtus, vel Mistus, a, um, *elegyített, kevert*; vermischt. Vide: Mistus.

Mnēmon, ōnis, *jó emlékezettehetséggel bíró*; gutes Gedächtniß habe...

Mnēmŏnica, ōrum, n. pl. *emlékezettehetség szerző, vagy azt erősítő eszköz, v. mesterség*; Mittel zu einem guten Gedächtnisse zu gelangen. Auct. ad Her.

Mnēmŏnicus, a, um, *emlékezettehetségre tartozó*; zum Gedächtnisse dienlich. Ars mnemonica: *emlékezetmesterség*: die Gedächtnißkunst.

Mnēmŏnĭdes, um, f. i. e. Musae, filiae Mnemosynes. Ovid.

Mnēmŏsyne, es, f. *emlékezet, emlékező, v. emlékezettehetség*; das Gedächtniß. Cic. 2) mater novem Musarum; natae Mnemosynes, i. e. Musae. Auson.

Mnēmŏsynum, i, n. 2. *emlék, emlékezet, emlékoszlop, vagy más emlékjel*; das Denkmahl Cat.

Mnēvis, is, m. 3. Nom. pr. legislatoris Aegyptiorum.

Mōab, m. Nom pr. filii Loth. 2) urbs et regio. Hinc: Moabita, ae, m. ...

Mōbĭlis, e, (moveo) *mozogható, mozgatható*; beweglich, leicht zu bewegen. Res mobiles, JCt. *házi eszközök v. bútorok*; Hausgeräthe. Bona mobilia, JCt. *ingó jószágok, p. o. marha, ruha, pénz*; bewegliche Güter. 2) *indítható, valamire ingerelhető, hajtható*; beweglich, reitzbar, biegsam. Aetas mobilis, Virg. 3) *változó, állhatatlan, ingadozó*; unbeständig, wankelmüthig. Mobili animo in aliquem esse, Cic. 4) *könnyű, gyors*; schnell, behend. Ingenium mobile, Vitr.

Mōbĭlĭtas, ātis, f. 3. v. gr. linguae, Cic. *könnyen mozgás, mozoghatóság, forgás*; die Beweglichkeit. Cic. 2) *sebesség, gyorsaság*; die Fertigkeit, Schnelligkeit. 3) v. gr. hominis, Cic. fortunae, Nep. ingenii, Sall. *állhatatlanság, ingadozás, változandóság*; die Veränderlichkeit, der Wankelmuth.

Mōbĭlĭter, Adv. *mozoghatólag*; beweglich. 2) *állhatatlanul*; unbeständig. 3) *gyorsan, sebesen*; schnell, geschwind, flüchtig. Caes.

Mōbĭlĭto, āre, *mozgatni*; oft bewegen, beweglich machen. Lucret.

Mŏdĕrābĭlis, e, (moderor) *mérsékelhető, kormányozható*; leicht zu mäßigen, leicht zu lenken. Ovid.

Mŏdĕrāmen, ĭnis, n. 3. *kormány, kormányzó eszköz*; das, womit man etwas lenket od. regiert, z. B. Steuerruder, Ovid. 2) *kormányozás, igazgatás*; die Lenkung, Regierung. Moderamen equorum, Ovid. Moderamen reipublicae, v. rerum. Ovid. 3) moderamen inculpatae tutelae, JCt. *a' szabad védelem mértéklete*;

die Nothwehe, z. B. der erzwungene Todtschlag, aus Nothwehr.

Mŏdĕrāmentum, i, n. 2. i. q. moderamen, Gell.

Mŏdĕrānter, Adv. *mérsékelve*; mit Mäßigung. Lucret.

Mŏdĕrāte, Adv. *mérsékelve*, *mértéklettel*; mit Mäßigung, gemäßigt. Cic. Liv. moderatius, Cic. moderatissime, Cic.

Mŏdĕrātim, i. q. moderate.

Mŏdĕrātio, ōnis, f. 3. (moderor) v. gr. irae, animi, Cic. *magamérséklés*, *mértéklet*; die Mäßigung, Bescheidenheit. 2) *kórmányozás*, *igazgatás*; die Regierung. Moderatio mundi, Cic.

Mŏdĕrātor, ōris, m. 3. *mérséklő*; der Mäßigere, der Maß hält oder halten lehrt. 2) *kórmányozó*, *igazgató*; der Regierer. 3) *kórmányos*; der Steuermann. Ovid.

Mŏdĕrātrix, īcis, f. 3. *mérséklő*, *t. i. asszony*, *v. leány*; die Mäßigerinn. 2) *kórmányozó*, *igazgató*; die Regiererinn. Cic.

Moderatus, a, um, *mértéklett*, *mérsékelt*; mäßig, gemäßigt, das rechte Maß haltend oder beobachtend. 2) *magamérséklő*, *szemérmes*; bescheiden. Cic. Comp. moderatior. Superl. moderatissimus. Cic.

Mŏdernus, a, um, *mái*, *mai*, *mostani*; heutig, jetzig. Cassiod.

Mŏdĕro, āvi, ātum, āre, 1. i. q. Moderor.

Mŏdĕror, ātus sum, āri, Dep. 1. (modus) cum Dat. et Accus. v. gr. irae, Liv. lingvae, Plaut. cupiditates et libidines, Plin. gaudium, Tac. *mérsékelni*, *p. o. haragját*, *vagy magát valamiben*, *magát tartóztatni*; mäßigen, ein Maß setzen, bezähmen, sich von etwas enthalten. 2) v. gr. equos, Lucr. Caes. se, Cic. navim, Cic. *kormányozni*, *igazgatni*; lenken, regieren. 3) res rusticas moderari, Cic. *a' földmivelésre adni magát*, *gazdálkodni*; dem Ackerbau oder der Wirthschaft verstehen.

Mŏdeste, Adv. *mérsékelve*, *mértékkel*, *mértékletesen*; mit Maßen, mit Mäßigung. Cic. Horat. Modestissime vivere, Varr. 2) *szemérmesen*, *módosan*, *magamérsékelve*, *embersségesen*; bescheiden, sittsam. Cic. modestius, Quintil.

Mŏdestia, ae, f. 1. *magamérséklés*; die Mäßigung in den Begierden. Cic. 2) *szemérmesség*, *emberség*; Mäßigung in seinem Betragen überhaupt, Bescheidenheit, Sittsamkeit. Cic. 3) *szemérmetesség*; die Scham, Schamhaftigkeit. Virginalis modestia; *szűzleányi szemérmetesség*; die jungfräuliche Sittsamkeit.

Mŏdestus, a, um, v. gr. homo, Cic. *magamérséklő*, *szemérmes*, *emberséges*; mäßig in seinen Begierden, sittsam, bescheiden. 2) v. gr. ut mores, Cic. *jámbor*; eingezogen. 3) *indúlatin uralkadni tudó*, *megatartóztató*; sich im Zorne mäßigend, sanftmüthig. 4) *módos*; sittsam, bescheiden.

Mŏdiālis, e, *egy Római mérőnyi*; ein römisches Maß oder einen Scheffel haltend.

Mŏdiātio, ōnis, f. 3. *mérés*, *p. a. vékával*; das Messen. Cod. Just.

Mŏdice, Adv. *mérték szerént*, *mérsékelve*, *tsinnyán*; mit dem gehörigen Maße, mit gehöriger Mäßigung. Cic. 2) *nem nagyon*, *kevéssé*; nicht gar sehr, ein wenig. Modice locuples, Liv. 3) *illendően*, *illendő mértékkel*, *v. módon*; auf die gehörige Art. Ut iis modice utantur, Cic.

Mŏdicus, a, um, v. gr. homo, Cic. *mértékletes*, *mértéktartó*; mäßig in einer Sache, das Maß habend oder haltend, gemäßigt. 2) *középszerű*, *t. i. a' nagyságdra nézve*; mittelmäßig, der Größe nach. 3) *meglehetős a' mindműségére nézve*; mittelmäßig der Güte nach. Cic. 4) *kitsiny*, *kevés*; klein, wenig. Patella modica coenare, Hor. *tsekély*, *v. kevés vatsorát enni*; schlecht zu Abend essen. Modici introierunt, Plin. i. e. pauci. Modico ante, sc. tempore, Apul. *kevéssel az előtt*; kurz vorher.

Mŏdĭfĭcātio, ōnis, f. 3. *mérséklés*, *mérték szerént való elintézés*; die Mäßigung. 2) *kimérés*, *elintézés*; die Abmessung einer Sache, Einrichtung. Gell. Versuum lex et modificatio, Sen.

Mŏdĭfĭcātor, ōris, m. 3. *elintéző*, *kimérő*, *elrendelő*; der einer Sache das rechte Maß gibt, sie abmißt, gehörig einrichtet. Apul.

Mŏdĭfĭcātus, a, um, *valamelly mds nótára alkalmaztatott*; nach einer gewissen Melodie eingerichtet. Cic. 2) verba modificata, Cic. *ábrázolatként vett szók*; tropische Redensarten. 3) *kimért*, *kiszabott*; abge-

messen. 4) cibus modificatos, Cic. *megemésztett étel*; verdaute Speise.

Mŏdĭfĭco, āvi, ātum, āre, 1. *annak rendi szerént kiméreni*; gehörig abmessen. 2) *mérsékelni*; mäßigen. Desideriis modificati, Apul. *kivánságainak határt szabni*; seinen Begierden ein gewisses Ziel setzen.

Mŏdĭfĭcor, ātus sum, āri, i. q. modifico.

Mŏdĭfĭcus, a, um, *kimért*; abgemessen. Auson.

Mŏdimpĕrātor, ōris, m. 3. i. e. modum imperans bibendi. Varr.

Mŏdiŏlus, i, m. 2. e. gr. vini, Plin. *tseber, köböl*; ein Eimer. 2) *kúttseber, dézsa, v. rotska*; ein Brunneneimer. Vitruv. 3) *kerékagy*; die Nabe am Rade. Plin. 4) *kaponyafúró*; ein chirurgischer Bohrer, Trepan. Cels.

Mŏdĭum, ii, n. 2. pro: modius, Cato.

Mŏdĭus, ii, m. 2. e. gr. tritici, Cic. *gabonamérték, véka*, ein Kornmaaß, Viertel, Scheffel. Modio nummos metiri, Hor. de homine divite. Hinc: pleno modio, Cic. *gazdagon*; reichlich. 2) i. q. tertia pars jugeri. Pallad.

Mŏdŏ, Adv. *most, mostan, majd*; jetzt, bald. Modo ait, modo negat, Ter. *most igent, majd nemet mond*; bald sagt er ja, bald nein. 2) *tsak most*; erst. Modo interierunt, Cic. 3) *tsak*; nur. Si modo nos fortuna juvet, Cic. 4) *bár tsak, tsak hogy*; wenn nur. Modo ne sit ex pecudum genere, Cic. 5) modo non; *tsaknem, szinte*; fast, beynahe. Ter.

Mŏdŭlābĭlis, e, *énekelhető, muzsikálható*; singbar, spielbar. Mart. Cap.

Mŏdŭlāmen, ĭnis, n. 3. *ének, éneklés, nótája az éneknek, v. dalnak*; ein Gesang, eine Melodie. Auct. Philom.

Mŏdŭlāmentum, i, n. 2. i. q. modulamen, Gell.

Mŏdŭlāte, Adv. e gr. canere, Cic. *nótára, mérték, idő mérték, v. taktus szerént, idő mértékre, taktusra*; nach dem Maße, z. B. Tacte, melodisch, tactmäßig. Comp. modulatius. Ars modulatius incedendi concinentibus fistulis, Ammian. *tánts mesterség*; die Tanzkunst.

Mŏdŭlātio, ōnis, f. 3. e. gr. operis, Vitr. *rendes mértékrevevés, mértékrekimérés, v. felmérés*; das regelmäßige Abmessen. 2) *taktusra, v. időmertékre éneklés*; das Singen nach dem Tacte. Plin. Quint. 3) *ének, v. dal nótája*; die Weise eines Liedes, die Melodie. Auson.

Mŏdŭlātor, ōris, m 3. *énekes, éneklő, muzsikus, muzsikáló, a' ki taktusra énekel, v. muzsikál*; ein Sänger, Musicus, der nach dem Tacte singt oder Musik macht. Hor.

Mŏdŭlātrix, īcis, f 3. *énekes, éneklő, muzsikálo asszony, v. leány*; eine Sängerinn, Musikmacherinn.

Mŏdŭlātus, us, m. 4. id. qu. modulatio.

Mŏdŭlātus, a, um, *taktusra, v. nótára készitett, vett, v. tett*; nach dem Tacte und der Melodie eingerichtet. Comp. modulatior, Gell. Super. modulatissimus, Flor.

Mŏdŭlor, ātus sum, āri, Dep. 1. *mérni, ki, v. felmerni. illendően elrendelni*; messen, abmessen, gehörig einrichten. Plin. 2) e. gr. carmen, Virg. *taktusra énekelni, v. muzsikálni*; nach dem Tacte singen oder spielen. 3) e. gr. vocem, Dic. *hangját jól ejteni, v. hordozni*; die Stimme recht gebrauchen. 4) e. gr. carmen arundine, Ovid. *sipolni, flótázni*; auf der Flöte spielen.

Mŏdŭlus, i, m. 2. Dim. *mérték*; ein Maß. Svet. Humo moduli bipedalis, Hor. *két lábnyi hosszaságú*; zwey Fuß lang. 2) metiri se suo modulo et pede, Hor. Prov. *addig nyújtódzni a' meddig a' takaró ér*; sich nach seiner Decke strecken. 3) *éneknótája*; die Melodie. Hor.

Mŏdus, i. m. 2. *mérték, a' mivel, v. a' mi szerént mérnek valamit*; das Maß, womit oder wornach man etwas mißt. Modi, quibus metirentur rura, Varr. Extra modum, Cic. *mértéken túl*; über die Maße. 2) *mód, szokás, szokott mód*; die Art und Weise. Sine nunc meo me vivere modo, Ter. Modus vivendi, Cic. *életmód*; die Lebensart. 3) *vég*; ein Ende. Ponere modum orationis, Tac. 4) *mérték, v szabás az éneklésben*; die Weise und Mensur im Gesange. Saltare ad modum tibiae, Cic. *sipszó mellett, v. szerént tánczolni*; nach der Pfeife tanzen. 5) e. gr. agri, Hor. *darab*; ein Stück. 6) vestis ingiens modus, Curt. *nagy*

rakás, v. igen sok ruha, v. köntös; eine große Menge Kleider. 7) *mag mérséklés mértékletesség*; die Mäßigung. JCt. 8) *tzél, vég*; die Absicht. Qui modus dandi? Plaut. 9) modo et ratione omnia facere, Cic. *mindent bizonyos mód és rend szerént tenni*; alles nach einer gewissen Methode und Ordnung thun.

Moecēnas, vide: Maecenas.

Moecha, ae, f. 1. *nôspardzna asszszony*; eine Ehebrecherinn. Horat.

Moechia, ae, f. 1. *pardznasdg, nôsparásnaság*; der Ehebruch. Tertull.

Moechile, is, n. 3. i. q. Moech a. Petr.

Moechimōnium, ii, n. 2. idem. Laber.

Moechisso, āre, 1. *pardznalkodns, nôspardznasdgot követni el*; Ehebruch treiben. Plaut.

Moechoĕinaedus, i, m. 2. *nôspardzna, a' ki pardználkodik*; der Ehebruch begehrt. Lucil.

Moechor, ātus sum, āri, Dep. 1. *pardználkodni, nôspardzndlkodni*; Ehebruch begehen. Horat.

Moechus, i, m. 2. *nôspardzna*; ein Ehebrecher. Terent.

Moedia, ae, f. 1. *kis hajó, tsónak, v. ladik neme*: eine Art von Schiffchen oder Kähnen, Nachen. Aul. Gell.

Moene, is, n. 3. *kôfal*; eine Mauer. Enn. ap. Non. Maenia, plur. usitatior.

Moenĕra, pro: munera, Lucret.

Moenia, um, n. plur. *vdros kerítései, erôsségek*; Ringmauern, Stadtmauern. Festungswerke. Cic 2) moenibus ligneis se defendere, Nep. *hajón vedelmezni magát*; sich zu Schiffe vertheidigen. 3) efficimus pro opibus nostris moenia, Plaut. Prov. *kis madár kis fészket rak*; kleine Vögel bauen kleine Nester. 4) pro: munia, Plaut. Obs. 5) *épületek*; die Gebäude. Moenia muro cumpleeti, Flor.

Moeniāna, ōrum, n. plur. *folyosók, erkelyek*; Ecker, Gänge. Salmas.

Moenis, idis, m. 3. *Ménus vize*; der Main, ein Fluß. Mela. Vocatur etiam: Moenus, Tacit.

Moera, ae, f. 1. *rész*; ein Theil. 2) *sors, eset, történet, fátom*; das Schicksal. Sidon.

Moereo, (Maer.) ui, moestum, Obs. moerēre, 2. *szomorú lenni, szomorkodni, búslakodni, búsúlni, magát epeszteni, epekedni*; trauern, traurig seyn, sich grämen. Dolore alterius moerere, Cic. *más szerentsétlenségén búsúlni*; über eines andern Unglück traurig seyn. 2) e. gr. casum, mortem, Cic. *megsiratni, meggyászolni*; betrauern. 3) *panaszolkodni, panaszolni*; klagen. Talia moerenti, Ovid. *midőn így panaszolkodnék*; da er so klagte.

Moerĕor, (Maer.) ēri, Dep. 2. l. q. moereo, Varr.

Moeris, is, f. 3. lacus Aegypti, vulgo: Bathen. Mela.

Mōeror, (Maer.) ōris, m. 3. *szomorkodás, szomorúság, búsúlás, búslakodás, bánat, keserűség*; das Trauern, die Traurigkeit, der Gram. Moerore afflictum et profligatum esse, Cic. *szomorú lenni, szomorkodni, búsúlni, búslakodni*; betrübt seyn.

Moerus pro: murus; Lucret. Virg.

Moesia, ae, f. 1. regio Bulgariae et Serviae Svet.

Moeste, (Maeste) Adv. *szomorúan, búsan, keservesen*: traurig. Auet ad Her.

Moestificātus (Maest.) a, um, *szomorú, bús, megszomorított*; betrübt, traurig gemacht. Mart.

Moestifico, (Maest.) āvi, ātum, āre, 1. *megszomorítni, szomorúvá tenni*; traurig machen. Augustin.

Moestiter, (Maest.) Adv. i. q. moeste. Plaut.

Moestitia (Maest.) ae, f. 1. *szomorúság, búslakodás*; die Traurigkeit, Betrübniß. Esse in moestitia, Cic. 2) *szomorú forma, v. formdzat*; traurige Gestalt. e. gr. orationis, Cic *darabosság, v. durvaság, valamelly írásmodban*; das Rauhe in einer Schreibart.

Moestitūdo, (Maest.) inis, f. 3. *szomorúság*; die Traurigkeit. Plaut.

Moesto, (Maesto) āre, 1. *szomorúvá tenni, megszomorítni*; traurig machen, betrüben. Laber.

Moestus, (Maest.) a, um, e. gr. senex, Cic. vultus, Auct. ad Her. tuba, Prop. *szomorú, bús, búslakodó, siralmas*; traurig, trauernd, in Traurigkeit befindlich. e. gr. vestis, Prop. *gyászruha, gyászköntös*; ein Trauerkleid. 2) clamores moesti, Ovid. *keserves, v. panaszos kiáltás, v. kiabálás*; ein klägliches Geschrey 3) e. gr. avis, Ovid. *szomorú, az a.., szomo ...*

got jövendölö; traurig, f. e. Traurigkeit prophezeyend. 4) e. gr. lunus, Ovid. timor, Virg. *szomorú*, *az az szomorúságot v. bánatot okozó*: traurig, i. e. Traurigkeit verursachend.

Mogontĭa, ae, f. 1. et Moguntium, ii, n. 2. *Májntz*, *Moguntzia*, *város a' Rhénus*, *v. Rajna vize mellett*, die Stadt Mainz an dem Rheine. Tac. Eutr.

Mŏla, ae, f. 1. *malom*; eine Mühle. Molae trusatiles, quas jumenta, versatiles, quas homines agitant, Cato. Plin. Mola aquaria, Pallad. v. aquae, Cod. Just. *vizimalom*; eine Wassermühle. 2) far tostum et sale conspersum, cujus in sacrificiis usus, Cic. Sparge molam, Virg. 3) *üszögmagzat*, *üszög*, *formátlan hús növevény az asszonyi méhben*; ein Mondkalb oder Monkalb, ein ungestaltetes Fleischgewächs in der Bärmutter. Plin. 4) *térdkaláts*; die Kniescheibe. Anat. 5) *zápfog*; ein Stockzahn. Vers. Vulg. 6) Molae, filiae Martis, Gell.

Mŏlāris, is, m. 3. sc. dens; *zápfog*; ein Stockzahn. Juv. 2) *malomkő darab*; ein Stück von einem Mühlsteine. Stat.

Mŏlāris, e, *malomi*, *malomhoz való*, *v. tartozó*; zur Mühle gehörig. e. gr. lapis, Plin. *malomkő*; ein Mühlstein.

Mŏlārĭus, a, um, i. q. Molaris, e, Cato.

Mŏlendārĭus, a, um, i. q. molarius, Plin.

Mŏlendinārĭus, a, um, i. q. molarius. 2) Subst. *molnár*; ein Müller. Inscript. vet.

Mŏlendĭnum, i, n. 2. *malom*, *malomház*; die Mühle, ein Mühlgebäude. Bernh. Ep.

Mōles, is, f. 3. *nehéz*, *v. nagy terch*; eine schwere Last. 2) *munka*, *baj*, *fáradtság*, *nagy*, *v. nehéz munka*; die Mühe, schwere Mühe. Tantae molis erat, Virg. 3) mali molem e cervicibus suis depellere, Cic. *nagy bajt*, *v. szerentsétlenséget hárítni el magáról*, *v. nagy szerentsétlenség alól bújni ki*; eine große Beschwerde oder großes Unglück von sich abwenden. 4) *töltés*, *gát*; ein Damm. Opponere fluctibus molem, Cic. 5) tarda mole se ferre, Stat. *nehéz testel járni*, *v. menni*, *nehezen járni*, *a' testesség miatt*; mit schwerem Leibe einhergehen. 6) *nagy*, *v. roppant épület*; ein großes Gebäude. Gloss. 7) e. gr. exercitus, Liv. *nagyság*; die Größe. Iodia molibus ferarum nobilis, Colum.

Mŏlĕste, Adv. e. gr. aliquid ferre, Cic. *terhesen*, *bajosan*, *nehezen*, *kedvetlenül*, *nem örömest*; beschwerlich, verdrüßlich, ungern. Comp. molestius, Superl. molestissime, Idem.

Mŏlestĭa, ae, f. 1. (moles) *bosszúság*, *kedvetlenség*, *alkalmatlanság*, *nehézség*, *terch*, *baj*, *munka*, *fáradtság*; der Verdruß, die Beschwerlichkeit, Mühe. Cic. 2) *igen alkalmatlan tóditás*, *v. nagyitás valamelly dologban*; die überläßige Übertreibung in einer Sache. Elegantia diligens sine molestia, Cic. 2) *alkalmatlankodás*; die Beschwerlichkeit, die man andern verursacht. Noli mihi molestiam exhibere, et a me literas crebriores flagitare, Cic.

Mŏlesto, āre, 1. *alkalmatlanságra lenni*, *alkalmatlankodni*, *v. terhére lenni valakinek*; incommodiren, beschwerlich fallen. Scrib. Larg.

Mŏlestus, a, um, *terhes*, *bajos*, *nehéz*, *alkalmatlan*, *bajt*, *v. alkalmatlanságot szerző*, *v. okozó*, *alkalmatlankodó*; beschwerlich, Beschwerlichkeit verursachend, incommodirend. Arrogantia est molestissima, Cic. 2) e. gr. veritas, Cic. *mesterkézett*, *tettetett*, *erőltetett*; gekünstelt, affectirt. Verba molesta, Ovid. 3) e. gr. separatio, Pand. *nehéz*; schwer. 4) *káros*, *ártalmas*, *veszedelmes*; schädlich, gefährlich. Otium tibi molestum est, Catull.

Mŏlentĭna, ae, f. 1. (molo) *malom*; die Mühle. Cato.

Mŏlīle, is, n. 3. *malom*, *v. őrlőszerszám*, *malmos*, *v. őrlőszamár vontató kötele*, *v. istrángja*; das Mühlzeug, ein Ziehseil, das dem Esel, der die Mühle drehen soll, angelegt wird. Cato.

Mŏlīmen, inis, n. 3. *erejének nagy megeröltetése valaminek munkába vevésére*, *nagy hozzáfogás valamihez*, *elkezdés*, *igyekezet*, *iparkodás*, *intézet*, *elintézés*; die große Anstrengung der Kräfte, um etwas ins Werk zu setzen, große Unterneh-

mung, Veranstaltung, Bemühung. Lucret. Liv. Ovid.

Mōlimentum, i, n. 2. i. q. molimen. Motam sede sua parvi molimenti adminiculis, Liv. *tsekély mivsszerek által*; durch Maschinen von geringer Kraftäußerung.

Mōlina, ae, f. 1. *malom*; die Mühle. Ammian.

Mōlinus, a, um, *malomhoz való*, *v. tartozó*, *malomi*, *malom*; zur Mühle gehörig. e. gr. saxum, Tert. *malomkő*; ein Mühlstein.

Mōlio, ire, pro: molior, Frontin.

Mōlior, itus sum, iri, Dep. 4. (moles) *mozdítni*, *erő által mozgásba hozni*; bewegen, durch angewandte Kraft in Bewegung setzen. e. gr. montes sua sede, Liv. *elmozdítni*, *elhordani igyekezni*; wegzuschaffen suchen. e. gr. se se; *mozdúlni*, *neki késztílni*, *felkészülődni*; sich in Bewegung setzen. Dum moliuntur dum comuntur annus est, Ter. Pompa moliebatur, Apul. 2) *igyekezni*, *valamihez fogni*, *v. kezdeni*; sich bemühen, unternehmen. e. gr. insidias alicui, Cic. *valakinek lest hányni*; einem nachstellen. 3) e. gr. arcem, Virg. *várat építni*; ein Schloß bauen. 4) e. gr. corpus ex somno, Liv. *álmából felébredni*; sich aus dem Schlafe ermuntern. 5) e. gr. naves ex terra, Idem. *a' partról bétaszítni*; vom Lande stoßen. 6) e. gr. ancoras, Idem. *a' vasmatskákat felszedni*; die Anker lichten. 7) e. gr. aegre, Curt. *nehezen*, *v. bajosan boldogúlhatni*; beschwerlich fortkommen können. 8) *valami szándékkal*, *v. szándéknak lenni*; etwas vorhaben. Illud milior, Cic. 9) e gr. terram, Virg. *mivelni*, *munkálni*, *felszántani*; bearbeiten, umackern. 10) *indítni*, *felindítni*; erregen. Haec sunt in judicium animis molienda, amor, odium, etc. Cic. Molior, iri, Pass, ap. Non.

Mōlitio, ōnis, f. 3. *mozdítás*, *megmozdítás*, *valaminek mozgásba hozása*; die Setzung einer Sache in Bewegung. 2) *valamihez fogás*, *v. kezdés*, *valaminek munkás elintézése*; die Unternehmung, Veranstaltung mit Mühe. Cic. 3) *éplités*, *késítés*; die Bauung. Idem. 4) e. gr. agri, Colum. *szántás*, *ásás*, *kapálás*; das Pflügen, Graben.

Mōlītor, ōris, m. 3. (molior) e. gr. rerum novarum, Svet. *valamihez kezdő*, *v. fogó*, *hozzákezdő*, *hozzáfogó*, *elintéző*, *szerző*, *indító*, *építő*; der Unternehmer, Veranstalter, Urheber, Erbauer. Effector mundi et molitor deus, Cic.

Mōlitor, ōris, m. 3. (molo) *molnár*; der Müller. Pandect.

Mōlitrix, icis, f. 3. (molitor) *hozzáfogó*, *hozzákezdő*, *szerző*, *indító*, *elintéző* (*asszony*, *v. leány*); eine Unternehmerinn, Urheberinn, Veranstalterinn. Suet. 2) (molo) *molnárné*; eine Müllerinn. Gloss.

Mōlitūra, ae, f. 1. *őrlés*, *őrlés*; das Mahlen. Plin.

Molitus, a, um, *őrlött*, *megőrlött*; gemahlen. Varr.

Molleo, ēre, 3. (mollis) *lágy lenni*; weich seyn. Theod. Prisc.

Mollesco, ēre, 3. (molleo) *meglágyúlni*, *keménységét elveszteni*; weich werden, die Härte verlieren. Ovid. 2) *megszelidülni*; sanft werden. Lucr. Ovid. 3) *elasszonyosodni*, *elpuhúlni*; weichlich, weibisch oder unmännlich werden. Ovid.

Mollēstra, ae, f. 1. *juhbőr*; ein Schaffell. Gloss. 2) *sisak teritő bőr*; ein Fell, das man über den Helm decket. Fest.

Mollicellus, a, um, i. q. molliculus. Catull.

Mollicina, ae, f. 1. *puha köntös*, *v. ruha*; ein weiches Kleid. Naev.

Mollicŏmus, a, um, *puha*, *lágy*, *v. gyenge szőrű*, *v. levelű*; weichhaarig, weichblätterig. Herbae mollicomae, Avien.

Molliculus, a, um, Dim. *puhátska*, *lágyatska*, *gyengétske*; weich, zart. 2) Trop. *puha*, *elpuhúlt*, *asszonyi*, *gyönyörűségeket vadászó*; weichlich, wollüstig. Versus molliculi, Catull. *buja versezetek*; wollüstige Gedichte. 3) Subst. cognomen Romanum. Liv.

Mollĭfico, āre, 1. *lágyítni*, *meglágyítni*; weich machen, erweichen. Macr.

Mollĭficus, a, um, *lágyító*, *puhító*, *meglágyító*; weich machend, erweichend. Cael. Aur.

Mollimentum, i. n. 2. *enyhítés*, *enyhítő eszköz*; die Linderung, ein Linderungsmittel. Senec.

Mollĭo, ĭvi, et ĭi, ĭtum, īre, 4. (mollis) *megládgyítni, megpuhítni*; weich machen. Ovid. *hajlékonnyá tenni*, geschmeidig machen. Hor. 3) e. gr. agrum, Cic. *mivelni*; bearbeiten. 4) Trop. e. gr. iras, Liv. *megládgyítni, megengesztelni, letsendesítni, tsilapítni*; erweichen, besänftigen. 5) e. gr. impetum alicujus, Liv. *valakí erőszakoskodását tartóztatni, v. zabolázni*; eines Ungestümmigkeit zurückhalten. 6) e. gr. animos, legionem, Cic. *elaszszonyosítni, elpuhítni*; weichlich machen. 7) e. gr. aliquem, Cic. *elbátortalanítni*; einem den Muth benehmen.

Mollĭpes, ĕdis, o 3. *lágy, v. gyenge lábú*; weichfüßig. Cic.

Mollis, e, e. gr. terra, Cic. *lágy, puha*; weich. 2) e. gr. homo, Plin. *gyenge*; zart. 3) e. gr. vita, Ovid. *buja*; wollüstig. 4) e. gr. vinum, Virg. *szelíd, gyenge*; sanft, mild. 5) disciplina, Cic. *lágy, nem erőszakos*; gelind. 6) e. gr. adscensus, Liv. *könnyű*; leicht. 7) e. gr. in obsequium, Ovid. *szófogadó*; folgsam. 8) Trop. mollibus esse oculis, Idem. *könnyen állni ndlla a' sírásnak*; leicht weinen. 9) e. gr. aestas, Virg. *kellemes, v. kellemetes nyár*; ein angenehmer Sommer. 10) *aszszonyos, elpuhúlt, bátortalan*; weichlich, weibisch, muthlos. Mollis et parum vir, Quint. 11) *könnyen megindítható*; der sich leicht rühren läßt. Amantissimum mei, mollissimo animo, in tanto moerore adspicerem, Cic. 12) signa mollia, Cic. *állóképek, mellyek olly jól vannak kifaragva, v. kidolgozva mintha lágy testből állanának*; Statüen, die so gut bearbeitet sind, daß sie aussehen, als ob sie weich und fleischern wären. 13) e. gr. oratio, Cic. *philosophusi szelíd és tsendes írásmód*; die sanfte und gelassene Schreibart der Philosophen. 14) *változó*; veränderlich. Nihil est tam molle, quam voluntas erga nos civium, Cic. Comp. -ior, Superl. -issimus, Vellej. Pat.

Mollĭter, Adv. *lágyan, puhán, gyengén*; weich, zärtlich. Ter. 2) e. gr. pati, Sallust. *érzékenyen*; empfindsam. 3) e. gr. ferre, Cic. *békességes tűréssel*; geduldig. 4) e. gr. vivere, Sallust. *könnyűdén élni*; delicat leben. 5) *nyájas szókkal*; mit höflichen Worten. Cic. 6) e. gr. ossa cubent, Ovid. *tsendesen*; sanft. Comp. mollius, Tac. Superl. mollissime, Cic.

Mollĭtia, ae, 1. et Mollĭtĭes, ei, f. 5. e. gr. cervicum, Cic. *mozgathatóság, hajthatóság, hajlóság*; die Beweglichkeit, Biegsamkeit, Gelenkigkeit. 2) e. gr. carnis, lanae, lapidis, Plin. *gyengeség, lágyság, puhaság*; die Weiche, weiche Beschaffenheit. 3) *elpuhúltság, elaszszonyosodás*; die Weichlichkeit, Unmännlichkeit. 4) *bujaság*; die Wollust. Vellej. Pat. 5) animi mollitia, Cic. *félénkség, felékenység*; die Furchtsamkeit. 6) mollities frontis, Cic. *rendkivül való szemérmesség*; die allzugroße Schamhaftigkeit. 7) mollities maris, Virg. *tengernyugvás, tengertsendesség*, die Meeresstille. 8) mollities pectoris, Ovid. *lágy szív, melly könnyen megindúl*; ein weiches Herz das sich leicht rühren läßt.

Mollĭtūdo, ĭnis, f. 3. *gyengeség, lágyság*; die Weiche, weiche Beschaffenheit. Cic. 2) *elpuhúltság, elaszszonyosodás*; die Weichlichkeit. Cic. 3) e. gr. vocis, Auct. ad Her. *hang kedvessége, v. kellemessége*; die Annehmlichkeit der Stimme. 4) e. gr. humanitatis, Cic. *érzékenység, szíves érzékenység, szíves szeretet*; die Empfindsamkeit, Zärtlichkeit.

Mollĭtus, a, um, *megládgyított, puhított, v. gyengített*; weich gemacht, erweicht. Ovid.

Molluscus, a, um, (mollis) *lágy, gyenge*; weich. Molluscum, scil. tuber; Plin. *juharfataplo*; Ahornschwamm.

Mŏlo, ŭi, ĭtum, ĕre, 3. e. gr. hordeum, Plin. *őrni, őrleni, őrlőni*; mahlen. 2) sensu obscoeno, pro: concumbere, Petr. Auson.

Mŏlo, v. Molon, nis, m. 3. orator celebris, praeceptor Ciceronis. Cic.

Mŏlŏchĭnus, a, um, *mályvaszínű*; malvenfarbig. Caecil.

Mŏlochītes, ae, m. 1. v. Malachites; *malakit, drágakő*; der Malachit.

Mŏlorchus, i, m. 2. pastor seniculus in agro Cleonaeo, qui Herculem hospitio excepit. Stat.

Mŏlŏrthus, i, m. 2. *függőónmérték*; das Senkbley. Stat.

Mŏlossi, orum, plur. incolae Epiri, quorum regio Molossis vocatur. Liv.

Mŏlossĭcus, a, um, ad pedem versus, qui Molossus vocatur pertines. Hinc: carmen Molossicum. Plaut.

Mŏlossus, a, um, ad regionem Molossidem pertinens. Ovid. 2) Subst. *juhászkutya*: ein Schäferhund. Hor. 3) pes tribus syllabis longis constans, ut Aeneas.

Mŏlūcha, et Molucca, ae, f. 1. Herba, melissae species. 2) *szívfeszülés*, *szívkasogatás*; der Herzgespann. Matth.

Mŏlūcrum, i, n. 2. i. q. mola, *üszögmagzat*, *üszög az asszonyi méhben*; ein Mondkalb oder Monkalb, Aëtan.

Mŏlūsca, ae, f. 1. i. q. malum persicum, *baratsk*; eine Pfirsiche. Plaut. in Fragm.

Mŏly, yos, n. 3. *foghagyma neme*; eine Lauchart, mit schwarzer Wurzel und weißer Blüthe. Allium nigrum Lin. Ovid.

Mŏlybdaena, ae, f. 1. *ónértz*; Bleyerz. Plin.

Mŏlybdītis, ĭdis, f. 3. *ónmész*; der Bleyschaum, die Bleyasche. Plin.

Mŏ̆yris, idis, f. 3 *sáska*; eine Heuschrecke. Aristot.

Mŏlyza, ae, f. 1. i. q. Allium, *foghagyma*; der Knoblauch. Botan.

Mōmar, ăris, m. 3. *bolond*; ein Narr. Plaut.

Mōmen, ĭnis, n. 3. i. q. momentum, Lucret.

Mŏmentānĕus, a, um, *rövid*, *kevés ideig tartó*; kurz, von kurzer Dauer. Tertull. 2) *mulandó*; vergänglich. Lucr.

Mŏmentārius, a, um, e. gr. vita, Apul. *rövid*, *kevés ideig tartó*; kurz, von kurzer Zeit. 2) *hamari*, *hirtelenvaló*; schnell. e. gr. venenum, Apul. *hirtelen dolgozó*, *hamar erejű*; schnell wirkend.

Mŏmentillum, i, n. 2. Dim. *szempillantátsotska*; ein kleiner Augenblick. Gloss.

Mŏmentōsus, a, um, *kevés ideig tartó*, *kevés*, *v. rövid idejű*; von kurzer Zeit. Quint. 2) *fontos*, *nyomós*, *nevezetes*; wichtig. Idem.

Mŏmentum, i, n. 2. (moveo) *szempillantás*; ein Augenblick. Cic. 2) Trop. *fontosság*, *nyomosság*, *dolog veleje*; die Wichtigkeit. Res magni momenti, Liv. *nagy fontosságú*, *v. fontos dolog*; eine wichtige Sache. 3) magnum momentum ad aliquid adferre. Cic *valamelly dologra sokát tenni*: viel zu etwas beytragen. 4) rem aliquam ponderare momento suo, Idem. *értéke szerént betsűlni meg valamelly dolgot*; ein Ding nach seinem Werthe schätzen. 5) *rész*, *pont*; ein Theil, Punct. Corpus orationis in parva momenta diducere, Cic. *apró részekre osztani*: in kleine Theile theilen. 6) *jó alkalmatosság*; bequeme Gelegenheit. Svet. 7) *ok*; eine Ursache. Minimis momentis maximae temporum inclinationes fiunt, Cic. 8) *mozgás*; die Bewegung. Astra sua momenta sustentant, Cic.

Mŏmŏrdica, ae, f. 1. *magrugó*; Balsamapfel. Botan.

Mōmus, i, m. 2. deus, filius somni et noctis, qui omnia reprehendebat, Cic. 2) *mindent öltsárló*, *v. betsmelő*, *mindenben gántsot találó*; ein Tadler aller Dinge. Gloss.

Mŏna, ae, f. 1. insula inter Angliam et Hiberniam. Tac.

Mŏnăcha, ae, f. 1. *apátza*; eine Nonne. Hieron.

Mŏnăchātus, us, 4. et Monachismus, i, m. 2. *bárátság*, *szerzetesség*, *barát*, *v. szerzetes állapot*; der Stand der Mönche. Gloss.

Mŏnăchicus, a, um, *baráti*, *szerzetesi*, *barátot*, *v. szerzetest illető*; die Mönche betreffend, Mönchisch. Justinian.

Mŏnăchīum, ĭi, n. 2. *klastrom*; ein Kloster. Cod. Justin.

Mŏnăchium, ĭi, n. 2. *München*, *Monakhium*, *Bavária fővárosa*; München, die Hauptstadt in Baiern. Geogr.

Mŏnăcho, āre, 1. *barát lenni*, *barátoskodni*; einen Mönch abgeben 2) *baráttá tenni*; zum Mönche machen. Malmesb.

Mŏnăchus, i, m. 2. *szerzetes*, *barát*; ein Mönch. Sidon.

Mŏnālĭter, Adv. *egyedűl*; allein. Mart. Cap. Secundum Grotium: monauliter, *egyes flótán*, *v. sípon*; auf einer einfachen Flöte.

Mŏnărcha, ae, m. 1. *egyedűl uralkodó fejedelem*, *monárkha*; ein Monarch. Gloss.

Mŏnarchīa, ae, f. 1. *egyedűluralkodás*, *egyedűlországlás*, *monárkhia*; die Alleinherrschaft, Monarchie.

Mŏnas, ădis, f. 3. *egység*; eine Einheit. Macrob.

Mŏnastērium, ii, n. 2. *klastrom*; ein Kloster. Sidon. Hinc.: Monasterialis, e, *klastromi*; klösterlich. Idem.

Mŏnastria, ae, f. 1. *apátza*; eine Nonne. Justin.

Mŏnaulĭter, vide: Monaliter.

Mŏnaulos v. — us, i, m. 2. *egyes flóta, v. síp*; eine einfache Flöte oder Pfeife. Martial.

Mŏnāzon, ŏntis, m. 3. i. q. monachus, Cod. Justin.

Mŏnbāccia, et Mŏnbāza, ae, f. 1. urbs magna Africae. Geogr.

Mŏncŏntūrium, ii, n. 2. urbs Moncontour in Galliae provincia: Poitou.

Monda, ae, m. 1. fluvius Lusitaniae, hodie: Mondego. Mela.

Mŏnēdŭla, ae, f. 1. *tsóka*; die Dohle. Plaut.

Mŏnēla, ae, f. 1. *emlékezés*; die Erinnerung. Tertull.

Mŏnēmērium, ii, n. 2. *a' mi tsak egy napig tart*; was nur einen Tag währet. Gloss.

Mŏnĕmūgium, ii, n. 2. regio Africae amplissima. Geogr.

Mŏnĕo, ui, ĭtum, ēre, 2. e. gr. aliquem de aliqua re, aliquam rem, Cic. *emlékeztetni*; erinnern. 2) e. gr. aliquem, ut veniat ad coenam, Ter. *valakit vatsorára hívni*; einen zum Nachtessen einladen. 3) e. gr. multis precibus aliquem, Idem. *kérni és nógatni*; bitten, und ermahnen. 4) res ipsa monet, Ter. *maga a' dolog azt kívánja, v. hozza magával*; die Sache erfordert es selbst. 5) e. gr. aliquem, ne faciat aliquid, Cic. *inteni, meginteni*; warnen. 6) *valakit tanítni, v. oktatni*; einen lehren. Vitr. 7) *dorgálni, pirongatni, megdorgálni, megpirongatni*; einen Verweis geben. Stat.

Mŏnēris, is, f. 3. sc. navis, *egy evedzős hajó*; ein einruderiges Schiff. Liv.

Mŏnēta, ae, f. 1. *pénz, vertpénz*; das Geld, die Münze. 2) *pénzverőhely*; ein Ort, wo man münzet. Cic. 3) mater Musarum, Hygin. 4) cognomen Junonis (a monendo). 5) *méh, anyaméh, melyben az ember formálódik*; der Mutterleib, worin der Mensch gestaltet wird. Macrob.

Mŏnētālis, e, *pénzt illető, pénzhez tartozó, v. való*; die Münze betreffend, dahin gehörig. 2) e. gr. aurum, Apul. *vert*; gemünzt.

Mŏnetāria officina, *pénzverőház*; die Münze, das Münzhaus. Gloss.

Mŏnētārium, ii, n. 2. Idem.

Mŏnētārius, ii, m. 2. *pénzverő*; ein Münzer. Firm.

Mŏnīle, is, n. 3. *nyakba való ékesség, nyak pántlika, nyakkötő, nyakszorító*; ein Halsschmuck, Halsband. Virg. 2) *lóékesség*; ein Pferdeschmuck. Fest.

Mŏnimentārius, (Monum.), a, um, *emléket, emlékeztető oszlopot, sírjelt, v. koporsókövet illető*; das Denkmahl, Grabmahl betreffend. Apul.

Mŏnimentum, (Monum.) i, n. 2. *emlék, emlékoszlop, emlékeztetőjel*; ein Denkmahl, aufgerichtetes Denkmahl. Monumenta alicui relinquere, Virg. *valakinek emlékezetül hagyni valamit*; einem etwas zum Gedächtnisse hinterlassen. 2) *történet könyvek*; Geschichtbücher. Monumentis et literis mandare, Cic. Monumenta rerum gestarum, Idem. *régi történetekről szólló írások*; Schriften von alten Geschichten. 3) e. gr. marmoreum, Cic. *sírjel, koporsókő, sírfa*; ein Grabmahl. Monumentum facere, Curt. 4) quodvis aedificium publicum, in alicujus honorem exstructum, v. quo alicujus memoria conservatur, e. gr. templum, statua etc. Gloss.

Mŏnĭtĭo, ōnis, f. 3. *emlékeztetés, nógatás, intés*; die Erinnerung, Ermahnung, Warnung. Cic.

Mŏnĭto, āre, 1. *emlékeztetni, nógatni, inteni*; erinnern. Ven. Fort.

Mŏnĭtor, ōris, m. 3. *emlékeztető, nógató, intő*; ein Erinnerer, Ermahner. Ter. 2) *vendégül hívó, vendéghívogató*; der einen zum Gaste einladet. Idem. 3) i. q. liber commentarius, Fest. 4) *a' ki valakin segít, mikor az a' beszédben elakad*; einer, der einem einhilft, wenn man in der Rede stecken bleibt. Idem. 5) *vezérlő, útmutató, tanító*; ein Anführer, Hofmeister. Hor. 6) *tanátsadó*; ein Rathgeber. Habere aliquem omnium actionum suarum monitorem, Cic. 7) i. q. nomenclator, Cic.

Mŏnĭtōrius, a, um, *intő*; warnend. Svet. 2) *emlékeztető, emlékeztetésre való, v. szolgáló*; erinnernd, zur Erinnerung dienlich. Senec.

Mŏnĭtum, i, n. 2. *intés;* eine Warnung. Cic. 2) *emlékeztetés*; die Erinnerung. Svet.

Mŏnĭtus, us, m. 4. *emlékeztetés*; die Erinnerung. Ovid. 2) *tanáts*; der Rath. 3) *intés*; die Vermahnung, Warnung. 4) e. gr. divinus, Ovid. *isteni intés, jövendőlés*; eine göttliche Warnung, ein Orakel.

Mŏnĭtus, a, um, *megintett*; gewarnt. 2) *emlékeztetett, nógatott*; erinnert.

Mŏnmĕliānum, i, n. 2. arx Sabaudiae. Geogr.

Mŏnŏbĕlus, i, m. 2. i. e. praeditus magna mentula, Lamprid.

Mŏnŏbĭblos, vel Monobiblon, i, n. 2. *egyes könyv*; ein einzelnes Buch. Justinian.

Mŏnŏbŏlon, i, n. 2. ludus, quo cursu se exercebant. Lib. 3. C. de Aleat.

Mŏnŏcĕros, ōtis, m. 3. *kétfogú, hal formájú emlős állat*; das Einhorn. Plin.

Mŏnŏchŏrdum, i, n. 2. *egyformán hangzó húrú húros muzsika*; ein Saitenspiel mit gleichlautenden Saiten. Gloss. 2) *egy húrú muzsika szerszám*; ein Instrument, das nur eine Saite hat. Idem.

Mŏnŏchŏrdus, a, um, *egy húrú*; mit einer einzigen Saite. Idem.

Mŏnŏchrōmăta, um, n. plur. *egy színnel festett képek*; Gemählde von einer Farbe. Plin.

Mŏnochrōmătēus, a, um, i. q. monochromatos, Plin.

Mŏnochrōmătois, e. gr. pictura, Plin. *egy színű*; einfarbig.

Mŏnŏchrŏnos, i, m. 2. singulare tempus habens, i. e. brevis vocalis. Mart. Cap.

Mŏnŏclōnos, i, f. 2. *egy ágú, szárú, törzsökű, v. derekú*; einen einzigen Zweig, Stengel oder Stamm habend. Apul.

Mŏnŏcnēmus, a, um, *egy szombú, egy lábú*: mit einem Schenkel, einbeinig. Petron.

Mŏnŏcōlus, i, m. i. q. unimembris. Plin.

Mŏnŏcrēpis, īdis, m. 3. *a' kinek tsak egyik lábán van tsizma*; der nur einen Schuh an hat. Hygin.

Mŏnŏcūlo, āre, 1. *valakinek egyik szemét kiszúrni*; einem ein Auge ausstechen. Matth. Paris.

Mŏnŏcūlus, i, m. 2. *egy szemű*: ein Einäugiger. Vox hybrida, ex Graeco et Latino composita. Aul. Gell.

2) cognomen gigantis Polyphemi. Poët.

Mŏnŏdĭa, ae, f. 1. *szomorú, v. halotti ének*; ein Trauergesang. Fest.

Mŏnŏdus, i, m. 2. qui dentium loco os habet. Fest. 2) cognomen Pyrrhi, Epirotarum regis. Plin.

Mŏnoecus, i, m. 2. cognomen Herculis. Ammian.

Mŏnŏgămĭa, ae, f. 1. *egy feleség tartás*; die Monogamie, wenn man nur eine Frau heirathet. Tertull.

Mŏnŏgămus, i, m. 2. *a' kinek tsak egy felesége volt*; der nur eine Frau gehabt hat. Tertull.

Mŏnŏgramma, ătis, n. 3. *több betűket magábanfoglaló betű, összvevont név*; ein Buchstab, der mehrere in sich faßt, ein verzogener Nahme. Dipl.

Mŏnogrammus, a, um, *tsupa lineákból, v. színrajzolatokból álló*; aus bloßen Linien oder Umrissen bestehend. Cic. 2) *sovány*; mager. Lucil. 3) dii monogrammi, Cic. *isteneк, kiknek Epicurus árnyéktestet költött*: die Götter, denen Epicur einen Schatten von Körper andichtete.

Mŏnŏlĭum, ii, n. 2. monile, at perperam. Capitol.

Mŏnŏlĭnum, i, n. 2. *egyes, v. egyszeres sinór*; eine einfache Schnur. Capitol.

Mŏnŏlĭtrus, a, um, *egyetlen egy kőből álló*; aus einem einzigen Steine bestehend. Laber.

Mŏnŏlōris, e, *egy szíjjú*; mit einem Riemen. Vestes monolores, Vopisc.

Mŏnŏmăchĭa, ae, f. 1. *kettős viadal*: ein Zweykampf, ein Duell. Gloss.

Mŏnŏmĕrus, i, m. 2. *egy tsipőjű*; eine Hüfte habend. Cat.

Mŏnŏmŏtāpa, ae, f. 1. regnum Africae. Geogr.

Mŏnŏphthălmus, i, m. 2. *egy szemű*; einäugig. Med

Mŏnópŏdius, a, um, e. gr. homo, Lamprid. *egy lábú, féllábú*; der nur einen Fuß hat, einfüßig. Hinc: Monopodium, ii, n. 2. *egy lábú asztalka, v. asztal*; ein Tisch oder Tischchen mit einem Fuße. Liv.

Mŏnŏpōla, ae, m. 1. *a' ki azzal a' jussal bír, melly szerént egyedűl árúlhat bizonyos helyen valamit, kirekesztő kereskedő*; der das Recht hat, etwas an einem Orte allein zu verkaufen, Alleinhändler. Mart. Cap.

Mŏnŏpŏlĭum, ĭi, n. 2. potestas vendendi penes unum; *kirekesztő kereskedés*; der Alleinhandel. Svet.
Mŏnoptĕrus, a, um, *egy szárnyú*; einen Flügel habend. Aedes monopterae. Vitr.
Mŏnŏptŏton, i, n. 2. scil. Nomen, quod unum tantum casum habet. Gramm.
Mŏnŏptōtus, a, um, idem. Gramm.
Mŏnŏstĭchĭum, ii, n. 2. i. q. unus versus. Auson.
Mŏnostĭchum, i, n. 2. i. q. monostichium, Auson.
Mŏnŏstrŏphus, i, m. 2. Alii legunt Monotrophus, qui non habet contubernalem, et solus vescitur. Plaut.
Mŏnŏstīlus, a, um, *egy oszlopú*; einen Pfeiler habend. Architect.
Mŏnŏsyllăbus, a, um, *egy szótagú*, *v. szilabájú*; einsylbig. Monosyllaba, sc. verba. Quintil.
Mŏnŏtessăron, i, n. 2. i. q. Unum ex quatuor. Gloss.
Mŏnŏtŏnia, ae, f. 1. i. q. Unus idemque tonus, *egy hang*, *ugyan azon hang*; nur ein Ton, einerley Klang. Idem.
Mŏnŏtŏnus, a, um, *egy hangon beszélő*; nur einen Ton im Reden habend. Idem.
Mŏnotriglyphus, a, um, *egy vőlgyelésű*, *az építésmesterségben*; nur einen Dreyschlitz habend. Vitruv.
Mŏnotrŏphus, i, m. 2. i. q. monostrophus, Plaut.
Mŏnŏxylum, i, n. 2. *egy fából vájt*, *v. vésett hajó*, *tsónak*, *ladik*, *dereglye*: ein Schiff aus einem Stücke Holz. Plin.
Mŏnoxylus, a, um, *egy darab fából álló*; aus einem einzigen Stücke Holz bestehend. Plin.
Mŏnpensĕrĭum, ĭi, n. 2. urbs Galliae; Monpensier. Geogr.
Mons, tis, m. 3. *hegy*; ein Berg. 2) Trop. e. gr. erroris, Erasm. *nagy hiba*, *nagy bak*; ein großer Irrthum. 3) e. gr. frumenti, Idem *nagy rakás gabona*, *v. élet*; ein großer Haufen Getreides. 4) Prov. montes auri polliceri, Ter. maria montesque polliceri, Sallust. *arany hegyeket ígérni*; goldene Berge versprechen. 5) mons cum monte non miscetur, Prov. *két hegyes tőr nem fér őszve*; zwey harte Steine mahlen selten klein. 6) Trop. *nagy mezeiház*; ein großes Landhaus. Ad hunc montem Tusculanum exstruendum, Cic. 7) montes, pro: ferae. Claud.
Mons ăcūtus, m. 2. urbs Galliae: Motaigne Combraille, Geogr.
Mons ălbānus, urbs: Mantauban. Idem
Mons bĕllĭgărdus, urbs: Mompelgard. Idem.
Mons pĕssŭlānus, urbs Galliae: Montpellier. Idem.
Mons rēgius, m. 2. *Königsberg városa Burkusországban*; die Stadt Königsberg in Preußen. 2) *Uj Bánya*, *Bars Vármegyében*: Königsberg, eine der sieben Bergstädte in Ungarn. 3) urbs Picardiae: Montreuil in Gallia. Geogr.
Mons ferrātus, urbs Italiae: Montferrat. Idem.
Mons limari, urbs Galliae: Montlimar. Ovid.
Mŏnsŏnĭum, ĭi, n. 2. urbs Arragoniae, Monson. Idem.
Monstrăbĭlis, e, (monstro) *mutatható*; was zu zeigen ist. Plin. Ep.
Mŏnstrāntĭa, ae, f. 1. *szentségtartó*; die Monstranz. Eccles.
Monstrātio, ōnis, f. 3. *mutatás*; das Zeigen. Terent.
Monstrātor, ōris, m. 3. e. gr. hospicii, Tac. *mutató*; der Zeiger. 2) e. gr. aratri, Virg. *tanító*, *útmutató*, *feltaláló*; der Anleitung gibt, Erfinder, i. e. Triptolemus.
Monstrātus, ūs, m. 4. *mutatás*; das Zeigen. Apul.
Mŏnstrātus, a, um, *megmutatott*; gezeigt. Hor.
Monstrifer, a, um, *tsuda formájú*, *issonyú*, *issonyatos*, *rémítő*; ungeheuer, wunderbar. e. gr. effigies, Plin. *formátlan*; ungestaltet.
Monstrĭfĭcābĭlis, e, *rémséges*, *tsudás*, *különös*; abenteuerlich, seltsam. Lucil.
Monstrĭfice, Adv. *rémségesen*, *tsudásan*, *tsudás módon*, auf seltsame, abenteuerliche Art. Plin.
Monstrĭfĭcus, a, um, *tsudás*, *tsudálatos*, *különös*; seltsam, wunderbar. Plin.
Monstrĭgĕna, ae, m. 1. *tsuda állatokat nemző*; was ungeheure Thiere zeuget. Avien. Monstrigenus, a, um, *tsudálatos*, *különös*; Ungeheuer erzeugend oder seltsam. Fluctibus monstrigenis, Avien.
Monstro, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. ali-

quid digito, Nep. viam alicui, Enn. ap. Cic. *mutatni*; zeigen. 2) *tanítni, oktatni*; lehren, unterweisen. 3) *feladni*, *bévádolni*; angeben. Ob hoc crimen est monstratus, Tac. 4) *feifedezni*; entdecken. Scio ubi sit, verum hodie numquam monstrabo, Ter. 5) *kihirdetni, hirdetni, jelenteni, tudtára adni*: anzeigen, bekannt machen. Monstra, quod bibam, Plaut. *adj valamit innom*; reiche etwas zu trinken.

Monstrōse, Monstrōsus, vide: Monstruose, Monstruosus.

Monstrum, i, n. 2. *tsudaszülemény, idétlen, idétlen szülött*; eine Wundergeburt, Mißgeburt. Virg. Ter. 2) *szörnyeteg, rémség, nem természeti, tsudálatos, v. különös dolog*; ein Ungeheuer, ein unnatürliches, seltsames Ding. Tac. 3) monstra narrare, Cic. *képtelen dolgokat beszélni*; seltsame Dinge reden. 4) aliquid monstri alit, Ter. *valami olattomos álnakságot forral*; er hat eine Tücke im Sinne. 5) pro monstro exemplum est, Plaut. *hallatlon*; unerhört. 6) i. q. prodigium, Virg. 7) i. q. monstratio, Idem.

Monstruōse, Adv. *nem természetesen, tsudásan, különösen*; unnatürlich, seltsam, wunderbar. Cic.

Monstruōsus, a, um, *tsudás, tsudálatos, különös, képtelen, rémséges*; seltsam, ungeheuer, sonderbar, abenteuerlich. Comp. -ior, Tert. Superl. -issimus, Gell. Monstruosissima bestia, Cic. i. e. simia.

Mōntālbānum, i, n. 2. urbs Galliae; Montauban. Geogr.

Mōntāna, ōrum, n. plur. scil. loca, *hegység, hegy, hegyek, bérczek*; die Gebirge, bergige Oerter. Liv.

Montāniānus, a, um, *Montánusi, Montánus nevü ordtorról nevezett*; Montanisch, von einem Redner Montanus benannt. Senec.

Montānus, a, um, (mons) e. gr. ager, Varr. oppidum, Virg. *hegyi, hegyen lévő, v. lakó*; gebirgig, auf Bergen befindlich oder wohnend. Homines montani, Cic. 2) e. gr. flumen, Virg. *hegyi, hegyről jövő, hegyből eredő*; gebirgig, i. e. von Gebirgen kommend, da entstehend. e. gr. sal, Colum. *kősó, vágott só, hegyi só*; das Bergsalz. 3) e. gr. Dalmatia, Ovid. *hegyes, hegyes völgyes*; gebirgig, voller Berge. Montana, sc. loca, Liv.

Mōntbēlgārdum, et Montis Belgardum, i, n. 2. urbs Mümpelgard. Geograph.

Mōnsfĕrrātum, et Montiferratum, i, n. 2. ducatus Italiae: Montferrat. Idem.

Mōntĭcĕllus, i, m. 2. Dim. *kis hegy, domb, halom*; ein kleiner Berg, Hügel. Vet. Onomast.

Montĭcŏla, ae, c. 1. *hegyen lakó, hegyi lakos*; ein Bergbewohner, Gebirgsbewohner. Ovid.

Mōntĭcŭlus, i, m. 2. Dim. i. q. Monticellus. Vet. Onomast.

Montĭfer, a, um, *hegy hordó*; Bergtragend. Senec.

Mōntĭgĕna, ae, c. 1. *hegyen született*; auf dem Berge geboren. Vet. Onomast.

Montĭvăgus, a, um, *hegyen bolygó, v. bújdosó*; Berge durchschweifend. Cic. 2) Subst. i. q. Diana, Stat.

Montŭōsus, v Montōsus, a, um, *hegyes, hegyes völgyes*; gebirgig, voller Gebirge. Cic.

Mŏnŭbĭlis, e, ad monumentum, v. sepulcrum pertinens. Sidon.

Mŏnŭmentārĭus, a, um, Idem. Apul.

Mŏnŭmentum, vide: Monimentum.

Mŏnychus, i, m. 2. unus Centaurorum. Ovid

Mŏnyma, ae, f. 1 uxor regis Mithridatis. Hist.

Mŏpsŏpĭa, ae, f. 1. provincia Atticae. Sen.

Mopsŏpĭus, a, um, ex provincia Atticae Mopsopia. e. gr. juvenis, Ovid. i. e. Triptolemus. Muri Mopsopii, i. e. Athenarum. Ovid. e. gr. urbs, i. e. Athenae. Idem.

Mopsuhestĭa v. Mopsuestĭa, ae, f. 1. urbs Ciliciae. Cic.

Mopsus, i, m. 2. vates ex insula Argos. Cic. b) e Thessalia, Ovid. c) ex Cilicia, Ter. 2) nomen pastoris. Virg.

Mŏra ae, f. 1. *késés, késedelem, mulatás, halasztás, halogatás*; der Verzug, Aufschub, die Verweilung. Rumpere moras, Virg. *sietni*; eilen. Moram inferre, adferre, facere, objicere, offerre, interponere, Cic. *halasztani, halogatni, tartóztatni*; verzögern, aufschieben, aufhalten. 2) nulla est in nobis mora, Ter. *mi rajtunk nem múlik*; an uns liegt es nicht. 3) natus ex ipsa mora, Plaut. *igen késedelmes, v. las-*

sú; gar zu langsam. 4) paululum morae habere, Cic. *egy kevés idejének lenni*; ein wenig Zeit haben. 5) *elzárt*, v. *elrekesztett út*; ein vermachter Weg. 6) *késedelmező*; ein Zauderer. Liv. 7) *akadály*; ein Hinderniß. Es mora restituendae etc. Liv. 8) *nehézség*; die Schwierigkeit. Nulla mora est, Nep.

Mŏra, ae, f. 1. cohors Lacedaemoniorum 500 v. 700 v. 900 militibus constans, Nep. 2) *bolond (asszony*, v. *leány)*; eine Närrinn. Gloss.

Moracius, a, um, *kemény*; hart. Moraciae nuces, Titin. ap. Fest.

Mōrālis, e, *erkőltsöket illető*, *erkőltsi*, *moralis*; die Sitten betreffend, moralisch. Philosophiae pars moralis, Cic.

Mōrālĭtas, ātis, f. 3. *erkőltsiség*; die Sittlichkeit. Macrob.

Mōrālĭter, Adv. *erkőltsi módon*, *erkőltsisen*; sittlich. Donat.

Mŏrāmentum, i, n. 2. *késedelem*, *halogatás*; der Verzug, die Verzögerung. Apul.

Mŏrāte, Adv. *lassan*; langsam. Comp. moratius. Senec.

Mŏrātim, Adv. idem. Solin.

Mŏrātio, ōnis, f. 3. *mulatás*, *késés*, *késedelem*; die Verweilung, der Verzug. Vitruv.

Mŏrātor, ōris, m. 3. *halogató*, *halasztgató*, *késleltető*; ein Verzögerer. Liv. 2) *akadályoztató*; ein Verhinderer. 3) *rossz prokátor*, v. *ügyész*; ein schlechter Advocat. Liv.

Mŏrātōrius, a, um, *késleltető*, *halogató*, *halaszgató*; verzögernd. Plaut.

Mōrātus, a, um, e. gr. egregie, Aur. Vict. bene, Cic. *jó erkőltsű*, *jó*, *minémüségű*; gesittet, wohl gesittet, geartet, wohl geartet. 2) *levő*, *minémüségű*; *alkaltdsú*; beschaffen. Venter male moratus, Ovid. 3) *a' mi valamelly erkőltsitzinert* v. *karaktert jól kifejez*; was einen Charakter gut ausdrückt. Poëma tenerum, moratum, atque molle, Cic.

Morbĭdus, a, um, e. gr. aër, Lucr. *egészségtelen*; ungesund. 2) *beteges*, *vajudt*, *gyenge*, *erőtlen*; kränklich, gebrechlich. Morbida facta pecus totum corrumpit ovile, Ovid. *egy rühes juh az egész nyájat megrontja*; ein räudiges Schaf steckt die ganze Heerde an.

Morbĭfer, a, um, *betegséget okozó*, *v. szerző*; Krankheit bringend. Paul. Nol.

Morbĭfĭcus, a, um, *beteglítő*, *beteggé tevő*; krank machend. Gloss.

Morbonia, ae, f. 1. fictum regnum et proverbiali sermone tritum verbum. In morbŏniam illum abire jusserat, Svet. i. e. in malam crucem, in locum morbis plenum.

Morbōsus, a, um, *egészségtelen*, *beteges*, *erőtlen*, *gyenge*, *vajudt*; ungesund, kränklich, gebrechlich. Cic. 2) Trop. *valamit igen kivánó*, *valamibe belebőszült*, *beteg a' kivánság miatt*; erpicht, vor Begierde krank. Petr. Comp. morbosior, Carm. Priap.

Morbus, i, m. 2. *betegség*, *nyavalya*; die Krankheit. In morbum incidere, cadere, v. delabi, Cic. implicari morbo, v. in morbum, Caes. *megbetegedni*, *betegségbe esni*, in eine Krankheit fallen oder gerathen. In morbo esse, morbo laborare, v. morbo adfectum esse, Cic. morbo conflictari, Nep. *betegeskedni*, *beteg lenni*; krank seyn. Morbo perire, v. mori, Nep. Morbum depellere, ex morbo convalescere, v. evadere, Cic. *kildbolni a' betegségből*, v. *nyavalyából*, *megegésségesedni*, *egészségessé lenni*; wieder gesund werden. Morbus major, Cels. *nyavalyatörés*, *nehéznyavalya*; die Epilepsie. Morbus regius, Hor. *sárgaság*; die Gelbsucht. 2) Trop. e. gr. animi, Sallust. Cic. *búsúlás*, *búslakodás*, *lelek gyötrelem*; die Bekümmerniß.

Mordācĭtas, ātis, f. 3. *harapósság*, *marósság*; die Beißigkeit. 2) e. gr. urticae, Plin. *tsipősség*, *marósság*, *szúrósság*, *erős*, *tsípős*, v. *marós íz*; die Beißigkeit, scharfer beißender Geschmack. Plin.

Mordācĭter, Adv. *harapósan*, *marósan*; beißig. Macrob. 2) *erősen*, *tsipősen*; scharf. Comp. mordacius Lactant. Lima mordacius uti, Hor.

Mordax, ācis, o. 3. (mordeo) e. gr. canis, Plaut. *harapós*; beißig. 2) Met. e. gr. sollicitudo, Hor. *emésztő*, *mardosó*, v. *martzongó gond*; eine nagende Sorge. 3) e. gr. homo, Cic. *káromló*, *rágalmazó*; ein Lästerer. 4) Trop. e. gr. carmen, Ovid. *tsípős*; beißend. 5) e. gr. urtica, Ovid. *tsípős*, *szúrós*; stechend. 6) e.

gr. securis, Hor. *éles, jóélű*; ſcharf, einſchneidend. 7) e. gr. acetum, Pers. *erős, tsípős, marós, marós ízű*; ſcharf, ſcharf ſchmeckend. Comp. mordacior, Phaedr. Superl. mordacissimus.

Mordĕo, mŏmordi, morsum, mordēre, 2. *harapni, marni*; beißen. Canes mordent, Cic. 2) e. gr. pabula, Ovid. ostrea, Juv. *rágni, beléharapni, enni*; kauen, hinein beißen, eſſen. Trop. e. gr. frenum, Cic. *állapotjával, v. sorsával megelégedetlen lenni, az ellen zúgolódni, 's még is abból ki nem vergődhetni* mit ſeinem Zuſtande nicht zufrieden ſeyn, und ſich doch von demſelben nicht befreyen können. 3) *szúrni, tsípni*; ſtechen, beißen. Urtica foliis non mordentibus, Plin. 4) e. gr. aliquem dictis, Ovid. *motskolni, gyalázni, kissebbitni, rágalmazni*; ſchmähen, verläumden. 5) jam dente minus mordeor invido, Idem. *nints már annyi irigyem*: ich werde nicht mehr ſo beneidet. 6) *fájni, fájdalmasan esni*; wehe thun, ſchmerzen. Hoc me mordet, Cic. Par pari referto, quod eam mordeat, Ter. 7) morderi conscientia, Cic. *lelkiesméretétől vádaltatni, gyötrettetni, kinaztatni, v. rettegtetődni*; von ſeinem Gewiſſen geängſtiget werden. 8) e. gr. labella, Catull. *tsókolni, tsókolódni*; küſſen. 9) i. q. corrumpo. Hor. 10) amnis mordet rura, Idem. *elhord, v. elmos valamit a' mezőkből*; ſpühlt etwas von den Feldern ab.

Mordex, icis, m. 3. *fog*; der Zahn. Plaut. Apul.

Mordicātio, ōnis, f. 3. e. gr. ventris, Cael. Aur. *rágás, tsikarás, hasrágás, hastsikarás*; das Schneiden, Grimmen.

Mordicitus, Adv. i. q. mordicus, Apul.

Mordĭco, āre, 1. i. q. mordeo. Coel. Aur.

Mordicus, Adv. *harapólag, harapva*; mit Beißen. e. gr. auriculam auferre, Cic. *fülét elharapni*; das Ohr abbeißen. 2) e. gr. tenere, Idem. *erősen, merően*; feſt, ſteif. e. gr. verba tenere, Cic. *állhatatosan mellette maradni*; feſt dabey bleiben.

Mōre, Adv. *bolondúl*; närriſch. Plaut.

Mōres, um, vide: Mos.

Mōrētārius, a, um, moretum concernens. Apic.

Mōrētum, i, n. 2. *tsibere neme, étel, reszelt, tört, v. öszvevagdalt zöldségből, fűből, foghagymából, sajtból, lisztből, etzetből, olajból 's a' t.* eine Mehrte, ein Eſſen von zuſammengeriebenem Kraut, Knoblauch, Käſe, Mehl, Eſſig, Öhl, ꝛc.

Moretarium, ii, n. 2. idem. Scal.

Mŏrĭbundus, a, um, *haldokló, haló félben való*; der jeßt ſterben will, ſterbend. Cic.

Mŏriens, tis, o. 3. *haló, megható, halálhoz közel való, haldokló*; ſterbend. Gloss.

Mōrigĕrātio, ōnis, f. 3. *kedvetellyesítés, engedelmesség*; die Willfahrung, der Gehorſam. Non.

Mōrigĕrātor, ris, m. 3. *engedelmeskedő*; der gehorchet. Sidon.

Mōrigĕre, Adv. *készen, engedelmesen*; gehorſam. Idem.

Mōrigĕro, āre, 1. i. q. morigeror. Plaut.

Mōrigĕror, ātus sum, āri, Dep. 1. (mos et gero) e. gr. alicui, Ter. *kedvét tellyesítni, szót fogadni, engedni, engedelmeskedni*; willfahren, gehorſam ſeyn. e. gr. voluptati aurium, Cic. *fülét tsiklándoztatni*; durch Reden die Ohren kitzeln. e. gr. servituti, Plaut. *neki szokni, v. törődni*; ſich darein ſchicken.

Mōrigĕrus, et Moriger, a, um, *kedvét tellyesítő, szófogadó, engedelmes*; willfährig, gehorſam. Ter. Morigeris modis, i. e. morem gerendo, Lucret.

Mŏrīni, ōrum, m. plur. *Flandrusok*; die Flanderer. Virg. Caes.

Mōrĭo, ōnis, m. 3. *bolond, udvari bolond*; ein Narr, Hofnarr. Mart.

Mōrĭo, v. Morion, ōnis, f. 3. *Indiai drágakő*; ein indianiſcher Edelſtein. Plin.

Mōrĭon, i, n. 2. *altató natragulya*; die weiße männliche Pflanze des Alrauns (Mandragoras).

Mŏrĭor, mortuus sum, mŏri, Dep. 3. (mors) e. gr. morbo, Nep. frigore, Hor. ferro, Liv. *halni, meghalni*; ſterben. e. gr. ex vulnere. Pollio in Cic. Ep. *sebben*; an einer Wunde. Virgo jussa mori, Virg. i. e. interfecta. 2) Trop. *elmúlni, feledékenységbe menni, elfelejtődni*; untergehen, vergeſſen werden. Memoria illius moritur, Cic. 3) dies moritur, Plaut. *vége felé jár*; geht zu Ende. 4) virgae in tergo meo morientur,

Paging wrong to end of book.

Plaut. i. e. frangentur. 5) Moriar Cic. verb. jur. *veszszek el! haljak meg!* ich will verloren seyn.

Mōrītūrio, īre, Desider. 4. *meghalni akarni, kivánni, v. vágyni*; sterben wollen. Cic.

Mōrmŏlycēum, i, n. 2. *ijjesztő lárva, v. állortza*; eine Schrecklarve oder Masque. Gloss.

Mormyr, yris, f. 3. *tengeri hal*; ein Meerfisch. Ovid.

Mōrmyra, ae, f. 1. *sok, v. mindenféle szinű tengeri hal*; ein Meerfisch von allerley Farben. Plin.

Mōro, āre, 1. i. q. moror, Naev. Hinc: moretur. Coel. in Cic. Ep.

Morochites, ae, f. 1. *foghagymaszinű drágakő*; ein lauchfarbiges Edelstein. Plin.

Mōrŏlŏgus, a, um, *bolondos beszédű, bolondos, bolond*; närrisch redend, närrisch, ein Narr. Morologus fio, Plaut.

Mŏror, ātus sum, āri, Dep. 1. *késni, múlatni, vdrakozni, maradni*; verziehen, warten, verweilen. e. gr. circa aliquid. Hor. *késedelmezni valami mellett*; sich bey etwas aufhalten. Ne multis morer, Cic. *röviden*; kurz. 2) e. gr. aliquem Cic. iter, Ovid. impetum hostium, Caes. *akadályoztatni, késleltetni, tartóztatni*; aufhalten, verzögern. 3) e. gr. solutionem Ter. *lassan, v. nehezen fizetni, halasztgatni, v. húzni halasztni a' fizetést*; langsam zahlen. 4) e. gr. sub dio, Hor. *lakni, lakozni*; wohnen. 4) nihil ista moror, Plaut. *semmit sem gondolok vele*; ich frage nichts darnach. 6) non moror, Ter. *nem vagyok ellenére, nem ellenzem, tőllem, v. miattam meg lehet*; ich bin nicht dawider. 7) nihil amplius vos moramur Patres, Capitol. *már el, v. haza mehettek*; ihr könnet nun heimgehen.

Mŏror, āri, Dep. 1. *bolondoskodni, eszelősködni, bolond lenni*; ein Narr seyn. Sueton.

Mōrōse, Adv. *kedvetlenűl, komoran, mordan, durtzásan, fejesen*; mürrisch, eigensinnig. 2) *akadályoskodva, gondosan*; scrupulös, sorgfältig. Comp. morosius, Tert. Superl. morosissime, Svet.

Mōrōsitas, ātis, f. 3. *kedvetlenség, komorság, mordság, durtzásság*; die Unfreundlichkeit, mürrisches, verdrießliches Wesen. Cic. 2) *szerfelett való gondösság, v. pontosság*; zu große Genauigkeit. Svet.

Mōrōsus, a, um, e. gr. homo, Cic. *a' kinek nehéz valamit kedvére, v. kedve szerént tenni, v. tsinálni, gántsoskodó, komor, kedvetlen, mord, boszszús, durtzás*; dem man nicht leicht etwas recht macht, mürrisch, verdrießlich. 2) *igen, v. szerfelett gondos, v. pontos*; zu accurrat, zu sorgfältig. Morosior circa corporis curam, Svet. 3) e. gr. morbus, Ovid. *makats, megátalkodott, nehezen engedő*; hartnäckig. Cupressus natu morosa, Plin. *nehezen növő*; schwer wachsend.

Morpheus, ĕi, m. 2. filius, v. minister somni dei, deus somniorum, Ovid.

Morphnŏs, i, m. 2. *egy sasfaj*; eine Adlerart. Plin.

Mors, tis, f. 3. *halál*; der Tod. Consciscere sibi mortem, Cic. *magát megölni*; sich selbst umbringen. Mortem oppetere. Cic. morti occumbere, Virg. *meghalni*; sterben. Mortem adferre alicui, Sulpic. in Cic. Ep. inferre, offerre, aliquem dare ad mortem, Plaut. v. morti, Hor. morte adficere, Sulpic. in Cic. Ep. *megölni*, tödten. Morti esse, Cic. mortem facere, Ovid. *halált okozni*; den Tod verursachen. Consumi morte Tibull. v. fungi, Ovid. *meghalni*; sterben. Vitam cum morte commutare, Sulpic. in Cic. Ep. Morte multare, Cic. *halállal büntetni*; mit dem Tode bestrafen. Honor mortis, Virg. *temetés*; das Begräbniß. Mors sua, Sen. *természeti, v. természetes halál*; der natürliche Tod. 2) e. gr. hominis, Plin. *halott, hólttest*; die Leiche, der Leichnam. Mortem ejus lacerari, Cic. 3) *vér*; das Blut. Ensem multa morte recepit, Virg. 4) *a' mi halált okoz, v. halálos*; was den Tod bringt, was tödlich ist. Indecadunt mortes, Lucan. i. e. mortiferae sagittae. 5) Trop. e. gr. memoriae, Plin. *emlékezőtehetség elveszése, v. elhalása*; der Verlust oder das Absterben des Gedächtnißes. 6) mors ranae, *békafű*; der Froschbiß. (Hydrocaris, Linn.)

Morsicātim, Adv. *harapdálva, ajakait béharapva*: beißend, die Lippen zusammenbeißend Varr.

Morsico, āre, 1. Frequ. *harapdálni*; beißen. Oculi morsicantes, Apul.

katsingató, v. katsongató szerelmes szemek; liebäugelnde, verliebte Augen.

Morsiuncŭla, ae, f. 1. Dim. *gyenge, v. kis harapás, v. harapásotska*; ein kleiner Biß. Apul. 2) *tsók, tsókotska*; ein Kuß, Küßchen. Plaut.

Morsum, i, n. 2. *harapás, falat, egésznek része, v. darabja, egy kis, pitziny*; ein Biß, ein Stück eines Ganzen, Bißchen. Catull.

Morsus, a, um, *megharapott, megmart*: gebissen. e. gr. a rabioso cane, Plin. *kit a' veszett, v. dühös eb, v. kutya megharapott, v. megmart*: von einem wüthenden Hunde gebissen.

Morsus, us, m. 4. e. gr. serpentis, Cic. *harapás, marás*; das Beißen. e. gr. avium, Cic. *tsipés*; der Biß. 2) *evés, rágás*; das Essen, Kauen. Virg. 3) e. gr. aceti, Mart. *marás, evés, égetés*; das Beißen, Brennen. 4) *evés, p. o. rozsda evés*: das Anfressen, z. B. des Rostes. 5) e. gr. curarum, Ovid. libertatis intermissae, Cic. *fájdalom, bánat, keserűség, bosszúság*; der Schmerz, die Kränkung, der Verdruß. 6) *a' mivel harap az ember, fog, fogak*: das womit man beißt, der Zahn, die Zähne. Vertere morsus in Cererem, Virg. *enni*; essen. Hinc, Trop. e. gr. ancorae, Virg. *fog*; der Zahn. 7) e. gr. roboris, Virg. *fa hasiték, mellybe tsiptetődött az Éneás dárdája*; die Spalte des Baumes, die den Wurfspieß des Aeneas eingeklemmt hatte. 8) *rágalmazás, kissebbítés, gyalázás*; die Verläumdung. Insequi aliquem morsibus, Ovid. *valakit rágalmazni*; einen verläumden.

Morta, ae, f. 1. Parcarum una, Gell.

Mortālis, e, (mors) e. gr. animal, Cic. *halandó, halál alá vettetett*; sterblich, dem Tode unterworfen. 2) *múlandó, elmúló*; vergänglich. Inimicitiae mortales, Cic. 3) e. gr. lex, Liv. *bizonyos ideig tartó, v. kötelező*; was nur eine Zeitlang gilt. 4) e. gr. crimen, Cyprian. vulnus, Virg. *halálos*: tödlich. 5) Subst. *ember*; der Mensch. Lucret. Comp. mortalior, Plin.

Mortālitas, ātis, f. 3. *halandóság*; die Sterblichkeit. Mortalitatem explere; *meghalni*; sterben. Tac. 2) Trop. *múlandóság, romlandóság*; die Vergänglichkeit, Unbeständigkeit. Plin. Quasi non omne, quod ortum sit, mortalitas consequatur, Cic. 3) *halandók, emberek*; die Sterblichen, Menschen. Plin. Curt. 4) *halál*; der Tod. Mortalitate intercipi, Plin. *a' halál által meggátoltódni*; durch den Tod verhindert werden. 5) *emberi természet*; die menschliche Natur. Plin.

Mortālĭter, Adv. *halandóan, halandó módon, v. módra*; sterblich. August.

Mortārium, ii, n. 2. *mozsár*; ein Mörser, Mörsel. Cato. Colum. 2) *vakoló kanál, v. kalán*: die Mörtelpfanne. Vitruv. 3) *vakolatmész, vakolat, fövenyesmész*: der Mörtel. Idem. 4) *mészkeverő vályú, mészláda, meszesdézsa*; eine Kalkmulte, ein Kalktrog. 5) *mozsár forma gödör, p. o. a' fák körül*: eine mörserartige Vertiefung, z. B. um die Bäume. Pallad.

Morticinus, a, um. e. gr. ovis, Varr. *döglött*; verreckt. Volucres, aut pisces morticini, Idem. 2) *dühöd marhából, v. dögből való*, was von verrecktem Viehe oder vom Luder ist. Idem. 3) Subst. *motskos szó: alávaló teremtés, otromány dög*; ein Schimpfwort: Luder, Schindluder. Plaut. 4) Trop. e. gr. caro, Sen. *elszáradt, elaszott*; abgestorben. Not. Urnas reorum morticinas, Prud. i. e. sepulcra reorum.

Mortĭfer v. Mortĭfĕrus, a, um, *halált hozó, szerző, v. okozó, halálos, ölő, megölő*; den Tod bringend, verursachend, tödlich, tödtend. Cic. Virg.

Mortĭfĕre, Adv. *halálosan*; tödlich. Plin. Epist.

Mortĭfĕrus, a, um, vide: Mortifer.

Mortĭfĭcātio, ōnis, f. 3. *ölés, halál*; die Tödtung, der Tod. Tertull.

Mortĭficatus, a, um, *megölt, meggyilkolt*; getödtet. Tert.

Mortĭfico, āre, 1. *ölni, megölni, meggyilkolni*; tödten. Tertull. 2) *testi kívánságait zabolázni*: die fleischigten Lüste bezähmen Prud.

Mortĭficus, a, um, e. gr. vulnus, Val. Max. *halálos*; tödtlich. Tertull.

Mortŭālis, e, *megholtakat, v. halottakat illető*; die Todten oder Leichen betreffend. Mortualia, a) carmina; *halotti énekek*; die Todtenlieder. Plaut. b) vestimenta; *ha-*

lottiruhák, *halott kiterítő ruhák*, *gyászruhák*; Leichenkleider, Trauerkleider. Naev.

Mortŭārius, a, um, i. q. mortualis. Gell.

Mortŭōsus, a, um, *meghólt*, *v. halott módon való*; todtenähnlich, leichenmäßig. Coel. Aur.

Mortŭus, a, um, *hólt*, *meghólt*; gestorben, todt. A mortuis excitare, Cic. *hallottaiból feltámasztani*; von den Todten auferwecken. 2) e. gr. mare, Geogr. *hólt tenger*; das todte Meer. 3) e. gr. urtica; *hólttsalán*, *drvatsalán*; eine taube Nessel. Gloss. (Lamium, L.) 4) e. gr. plausus. Cic. *a' mi el múlik apródonként*; etwas was nachläßt. 5) mortui lacerti, Idem. *elerőtlenedett karok*; entkräftete Arme.

Mŏrŭla, ae, f. 1. (Dim. a mora) *kis késedelem*, *késés*, *v. mulatás*; kleiner Verzug. Augustin.

Mŏrŭlus, a, um, (Dim. a morus) *feketétske*, *setétetske színű*; schwarz, dunkelfarbig. Plaut.

Mŏrum, i, n. 2. *fdiсper*, *szederj*; eine Maulbeere. Hor.

Mŏrus, i, f. 2. *eperjfa*, *szederjfa*; ein Maulbeerbaum. Plin. Linn.

Mŏrus, a, um, *bolond*, *ostoba*, *bolondos*; närrisch, albern. Amor hominum mores morus, et morosos efficit, Plaut. 2) Subst. *bolond*, *férjfi*, *asszszony*, *v. ledny*; ein Narr, eine Närrinn. Morus sum, Idem.

Mŏrus, a, um, pro: Maurus; *Mauritaniai*, *szeretseni*, *fekete*, *setétszinű*; Mauritanisch, Mohrisch, dunkelfarbig, schwarz, Ovid.

Mŏrychus, i, m. 2. cognomen Bacchi apud veteres Siculos. Morycho stultior, Prov. *bolondos*, *nevetséges ember*, *ki nem azt teszi*, *a' mit tennie kellene*; ein thörichter, lächerlicher Mensch, der nicht thut, was er thun soll.

Mos, mŏris, m. 3. *akarat*, *akaratosság*, *akaratoskodás*, *fejesség*; der Wille, Eigenwille, Eigensinn. Alieno more, v. ex more alius vivere, Terent. Obediens fuit mori patris, Plaut. Nonne fuit levius (al. melius) dominae pervincere mores? Prop. *fejességet*; den Eigensinn. Morem alicui gerere, Cic. *akaratját*, *v. kedvét tellyesítni*, *engedelmeskedni*; willfahren, gehorchen. 2) *tselekedet mód*, *szokás*, *bévett mod*, *v. szokás*; die Handlungsweise, der Gebrauch, das Herkommen, die Gewohnheit, Sitte. Mos erat, comitiorum die primo pronuntiare, Liv. Legi morique parendum est, Cic. In morem venire; *szokásba jönni*; gewöhnlich werden. Liv. Moris erat Domitiano, Tacit. Aliquid in morem perducere, Cic. *szokásba hozni*; gewöhnlich machen. 3) respectu moralitatis; *magaviselet*, *viselet*, *életmód*; das Betragen, die Lebensart, Aufführung. Qui istic mos est? Ter. *mitsoda magaviselet az?* was ist das für ein Betragen? In Plur. mores; *erköltsök*, *erköltsi tzímerek*, *v. tulajdonságok*, *karakterek*; Sitten, Charaktere, Gemüthsarten, gewisse Eigenthümlichkeiten. Mores feri, temperati, suavissimi, perditi, Cic. Severos, non modo pudicos mores indoere, Plin. Praefectus morum, Nep. *erköltsbíró*, *erköltsökre vigyázó*; ein Sittenrichter. Sensu speciali: mores; a) *jó erköltsök*; gute Sitten. Mores et vitia, Manil. Periere mores, Senec. b) mos, *rendes*, *törvényes életmod*; die regelmäßige, gesetzliche Lebensart. Quis (pro: quibus) neque mos neque cultus erat, Virg. c) mores, *roszsz*, *v. romlott erköltsök*, *erköltstelenségek*; schlechte Sitten. Si per mores nostros liceret, Tacit. 4) mores, pro: homo, certis moribus, v. gr. cum moribus notis facilius se communicaturum consilia. Liv. 5) e. gr. coeli, siderum, Virg. *mivólt*, *minemûség*; die Beschaffenheit. 6) *újszokás*, *módi*; die Mode. Just. 7) apud poëtas; *törvény*, *szabott rend*, *regula*, *sinórmérték*; das Gesetz, die Vorschrift, die Regel. Mores viris ponere, Virg. Regere populos pacisque imponere morem, Idem. Trop. Ferrum patitur mores, Plin. *engedelmeskedik*; gehorcht. Sine more furit tempestas, Virg. *iszonyúan*, *rettenetesen*; unerhört, entsetzlich. In morem, Virg. *rendesen*, *rendiben*, *illendőképpen*, *illőmódon*; regelmäßig, gehörig.

Mŏsa, ae, f. 1. *Móza vize*; die Maas, ein Fluß. Caes.

Mŏschāta, ae, f. 1. sc. nux, et Mŏschocaryon, ii, n. 2. *szeretsendió*; die Muscatennuß, Muscate. Gloss.

Mŏschătŏn, i, n. 2. *rózsa neme*; eine Art von Rosen. Plin.

Moschi, ōrum, m. plur. populus inter mare nigrum et Caspium habitans. Plin. 2) montes, Cappadociam ab Iberia et Armenia secernentes. Mela. 3) *Oroszok*; die Russen. 4) Adj. Moschicus, a, um, a) populum inter mare nigrum et Caspium habitantem concernens. Plin. b) *Orosz*, *Oroszországi*; Russisch, Moscovitisch. Geogr.

Mŏschŏlātrĭa, ae, f. 1. *arany borjú imádása*; die Verehrung des güldenen Kalbes. Mŏschŏlātra, ae, m. 1. *arany borjú imádó*; ein Anbether des güldenen Kalbes. Gloss.

Moscŭlus, i, m. 2. (Dim. a mos) *szokásotska*, *kis szokás*, eine kleine Gewohnheit. Cato. Fest. Isidor.

Mŏscus, i, m. 2. *pézsmanedv*; der Bisam. Moschatulus, a, um, *pézsmanedv szagú*, *pézsmanedvből készitett*, v. *tsinált*; nach Bisam riechend, von Bisam gemacht. Hist. Nat.

Mŏscŏvĭa, et Mŏscĭa, ae, f. 1. *Moszkau*, *Muszkóvia*, *város*; Moscau. Geogr.

Mosēius, a, um, *Mózsesi*; Mosaisch. Paul. Nol.

Mŏsella, ae, f. 1. *Móza vize*; die Mosel. Tacit.

Mŏses, v. Mŏyses, is, 3. v. i, m. 2. *Mozses*. Hinc: Mosēus, a, um. i. q. Moseius. Juvenc.

Mossyni, ōrum, m. plur. populus Asiae ad Pontum Euxinum, Mela.

Mostellāria, ae, f. 1. *házi kisértet*; das Hausgespenst. Comoedia Plauti.

Motacilla, ae, f. 1. *fejér billegető*, *barázdabillegető*; das Ackermännchen, die weiße Bachstelze. Motacilla alba L. Varr.

Mŏtăcismus, i, m. 2. frequens literae M repetitio. Isidor.

Mŏtātĭo, ōnis, f. 3. *mozgás*, *ingás*, *inogás*, *ingadozás*, *gyakori mozgás*; Bewegung oder öftere Bewegung. Tertull.

Mŏtātor, ōris, m. 3. *mozgató*, *ingató*, *ingadoztató*, *gyakori mozgató*; der Beweger oder öfterer Beweger. Tertull.

Mŏtĭo, ōnis, f. 3. *mozgás*, *ingás*, *inogás*, *ingadozás*; die Bewegung. Cic. 2) e. gr. animi, Cic. *indúlat*, der Affect. 3) variatio nominis per genus. Gramm.

Mŏtĭto, āre, 1. (Frequ. a moto) *mozgatni*, *ingatni*, *sűrűn*, v. *gyakran mozgatni*; bewegen, oft bewegen. Gell.

Mŏtĭuncŭla, ae, f. 1. Dim. *mozdúlásotska*, *kis rázkódás*, *hideglelés kezdete*, v. *gyenge kirázás*; kleine Bewegung, Erschütterung, der Anfall eines Fiebers. Sueton.

Mŏto, āre, 1. (Frequ. a moveo) *mozgatni*, *ingatni*, *sűrűn*, v. *gyakran mozgatni*; bewegen, besonders mehrmahls. Virg.

Mŏtor, ōris, m. 3. *mozgató*, *ingató*, *ingadoztató*; ein Beweger. e. gr. cunarum, Martial. *gyermek rengető*, v. *ringató*; der ein Kind wiegt.

Mŏtōrĭus, a, um, *mozgató*, *izgató*; bewegend. Hinc: motorium, i. e. vis movendi, Tertull.

Mŏtus, a, um, *inditott*, *támasztott*, *mozdított*; erregt, bewegt. Virg. 2) e. gr. mens, Sen. *megtébolyodott*, *elment*, *megbolondúlt*; verrückt.

Mŏtus, us, m. 4. *mozgás*, *izgás*, *ingás*, *inogás*, *ingadozás*; die Bewegung, Cic. e. gr. siderum, Cic. *tsillagok járása*, v. *forgása*; der Lauf der Sterne. e. gr. terrae, Curt. *földindúlás*, v. *rendűlés*; das Erdbeben. Motus dare, Ovid. *megmozdúlni*, *mózdúlni*; sich bewegen, rühren. Motus Jonici, Hor. i. e. saltus. 2) e. gr. animi, Cic. *gondolkozás*, *gondolat*, *megilletődés*, *megindúlás*, *érzékenység*, *indúlat*; das Denken, der Gedanke, die Rührung, Empfindung, Gemüthsbewegung. Dulcem motum adferunt motibus. Cic. 3) *isteni sugallás*; die göttliche Eingebung. Divino concita motu, Ovid. 4) *kihajtás*, *rügyezés*, *virágzás*, *érés*, *megérés*; das Ausschlagen, Blühen, Reifen. Colum. de vite. 5) e. gr. Catilinae, Cic. servilis, Liv. populi, Cic. *zenebona*, *támadás*, *zendűlés*, *lázzadás*, *pártűtés*; der Aufruhr, die Unruhe. Novi motus ex Etruria nunciarentur, Liv. Motum adferre reipublicae, Cic. 6) *útazás*, *elmenetel*, *menő szándék*, *útra készűlés*; die Abreise, Anstalten zur Abreise. Motus praesensit futuros (Aeneae), Virg. 7) e. gr. reipublicae, Cic. *változás*; die Veränderung. 8) motus, i. q. tropi, Quint.

9) e. gr. consilii, Plin. Ep. *inditóok, ösztön, ösztönök*; der Bewegungsgrund.

Mŏvĕo, mōvi, mōtum, vēre, 2. *mozdítni*, *mozgásba hozni*, *mozgatni, rázni, ingatni, ingotatni*; bewegen, in Bewegung setzen, rühren, schütteln. Virg. Cic. Hor. 2) e. gr. citharam, Ovid. fila sonantia, Idem. *muzsikálni*; spielen. 3) e. gr. castra, Caes. *a' tábort megváltoztatni*; das Lager verändern. 4) e. gr. aliquem possessione, Cic. *birtokából ki, v. elűzni, hajtani, v. kergetni*; von den Seinigen vertreiben. 5) e. gr. senatu, de senatu, Liv. *a' tanátsúri méltóságból le, v. kitenni*; der Rathsherrnwürde entsetzen. 6) e. gr. risum, et jocum alicui, Hor. *megnevettetni*; lachend machen. 7) e. gr. mentionem de aliqua re, Liv. *valamit megemlitni*; von einem Dinge Erwähnung machen. 8) *fordúlni*; sich kehren, wenden. e. gr. se ad nutum fortunae, Caes. *szerentséhez alkalmaztatni, v. szabni magát*; sich nach dem Glücke richten. 9) e. gr. aliquem ex opinione, et de opinione, Cic. *valakit más vélekedésre hozni, előbbi vélekedéséről lebeszélni*; einen von seiner Meinung abwendig machen. 10) e. gr. orbe, Liv. *elútazni, elmenni, elköltözni*; fortreisen, fortgehen, wegziehen. Primis tenebris movit. Liv. 11) v. gr. bellum, Cic. seditionem, Liv. *indítni, támasztni*; erregen. 12) e. gr. fluctus in simpulo, Varr. *tsekély dolognak nagy fenekét keríteni*; von einer geringen Sache ein großes Wesen machen. 13) e. gr. res magnas, Cic. *nagy, v. fontos dolgokkal foglalatoskodni*; mit wichtigen Sachen umgehen. 14) e. gr. alvum, Svet. *meghajtani, hajtani, p. o. a' hasat*; purgiren. 15) e. gr. tellurem, Virg. *felvájni, feldsni*; aufwühlen, aufgraben. 16) e. gr. loco ossa, Cels. *kificamitni*; verrenken. 17) e. gr. tragoedias, Quint. *nagy lármát tsinálni*; einen großen Lärm machen. 18) moveri mente, Cic. *elméjében meghábarodni, megbolondúlni*; verrückt werden. 19) e. gr. aliqua re, Cic. *indulatba jőnni, megindúlni*; in Affect gesetzt werden, gerührt werden. Calypso Ithaci digressu mota, Prop. Motus precibus Cic. 20) *venni, áltálvenni*; empfangen. A Caecilio numum movere non possunt. Cic. 21) *teremni, nőni rajta, hozni*; hervor bringen. Vitis movet gemmas, Colum. Not. mostis, pro: movistis, Mart.

Mox, Adv. *majd, majdan, nem sokára, tsak hamar*; bald, in kurzer Zeit. Se mox venturum. Cic. 2) *mihelyt*; so bald. Mox, ubi res publicas ordinaris, Hor. 3) *tsak most, kevéssel, kevés idővel ez előtt, minap*; vor Kurzem. Quod mox proposueram, Cic. 4) *azután, mindjárt azután*; bald darauf. Post triticum Chium maxime laudatur Creticum, mox Aegypticum, Plin.

Moyses, vide: Moses.

Mōzĭca, ae, f. 1. *apró, v. apró tsepró dolgok, v. apróságok tartója, v. tartó helye*; ein Behältniß für kleine Sachen. Isidor.

Mū, *tehén, v. ökör hangja*: der Laut, den die Kuh oder der Ochs gibt. Mu facere, Enn. *bőgni, mint a' tehén, v. ökör*; brüllen, wie eine Kuh oder wie ein Ochs. 2) mu facere, Lucil. *pisszenni. nyikkani*; mucksen.

Mūcāgo, et Mūcīlāgo, ĭcis, f. 3. *nyál, vastag nyál, nyálka, enyék*; der Schleim. Mart.

Muccēdo, v. Mūcēdo, ĭnis, f. 3. i. q. mucus, Apul.

Muccĭdus, a, um, *taknyos*; rotzig. Plaut.

Muccĭnĭum, v. Mucĭnĭum, ii, n. 2. *zsebkeszkenő, zsebbeli keszkenő, zsebbeli, zsebkendő, orr fúvó keszkenő*; ein Schnupftuch. Arnob.

Muccōsos, Mucculentus, vide: Mucosus, Mucul.

Muccus, vide: Mucus.

Mūcĕo, ui, ēre, 2. e. gr. ut vinum, Cato. *virágos, v. penészes lenni*; kahmig seyn, schimmelig seyn.

Mūcesco, ĕre, 3. *virágosodni, penészesedni, penészt kapni*; kahmig werden, schimmelig werden. Plin.

Mūcĭānus, a, um, *Múciusi, Múciust illető, ő róla nevezett*; Mucisch, den Mucius betreffend, von ihm benannt. Cic.

Mūcĭdus, a, um, *penészes, állott, régi, az áldsban, el, v. megromlott, dohos*; schimmelig, verlegen, beschlagen. Juv. e. gr. vinum, Augustin.

virágos; fahmig. 2) i. q. Muccidus. Plaut.

Mŭcius, a, um, *Múciusi*; Mucisch. 1) Subst. nomen familiae Romanum.

Mūcor, ōris, m. 3. *penész*; der Schimmel. Colum. 2) *virág, a' boron*; Kahm des Weins. Pand. 3) *szőllő tőből kiszivárgó és annak ártal mas nedv, v. nedvesség*; eine aus dem Weinstocke rinnende, ihm schädliche Feuchtigkeit. Plin.

Mūcōsus, v. Muccōsus, a, um, (mucus) *taknyos, nyálas, kiben ötszve gyűl a' vastag nyál*; rotzig, schleimig. Colum.

Mŭcro, ōnis, m. 3. *fegyver hegye, v. éle*: die Spitze oder Schneide eines Gewehrs. Cic. Juv. 2) e. gr. dentium et unguium, Plin. *hegyes fogak és körmök*; spitzige Zähne und Nägel. 3) *kard*: ein Schwerdt. Mucronem in aliquo figere, Cic. *valakibe szúrni a' kardot*; einem den Degen in den Leib stoßen. 4) Trop. e. gr. defensionis, Cic. *védelmezés lelke, v. legerősebb része*; das Schärfste in der Verantwortung. 5) e. gr. herbarum, Virg. *fűhegy*; die Wipfel der Kräuter. 6) e. gr. fancium, Plin. *keskeny (v. szoros útnak*; der engen Straße) *határ, vég, legvég*; die Gränze, das Ende, das Äußerste. Lucr.

Mucronātus, a, um, *hegyesített, hegyes*; mit einer Spitze versehen, spitzig. Plin.

Mūcŭlentus, v. Muccŭlentus, a, um, *taknyos*; rotzig. Prud.

Mūcus, v. Muccus, i, m. 2. *takony*; der Rotz. Cels.

Mŭgil, et Mŭgilis, is, m. 3. *nagyagyúhal*; die Meeräsche, der Meeraland. Plin. Juv. Linn.

Mūginātor, ōris, m. 3. *mélyen gondolkodó, gondolatokba merült*; ein Tiefsinniger. Poët.

Muginor, āri, Dep. 1. *késedelmezni, ímmel ámmal, aluszékonyan, kedvetlenűl, v. dünnyögve tenni, mivelni, tsinálni, v. tselekedni valamit*; säumen, zaudern, schläfrig verfahren. Cic.

Mūgio, īvi, et ii, ītum, īre, 4. (a mu) *bőgni, mint a' marha, v. szarvas marha*; brüllen wie ein Rind oder Rindvieh. Liv. Hinc: mugientes, *szarvasmarhák, marhák*, die Rinder. Hor. 2) *rengni, retsegni, zugni*; krachen, brausen. Terra mugit, Virg. Mugit malus, Hor. *retseg az árboc fa*; der Mastbaum kracht. 3) tibi mugiet ille sophos, Mart. *téged illett, v. neked szóll a' brávó! v. derék!* wird dir zugerufen: bravo!

Mugionia (porta), vide: Mugonia.

Mūgītor, ōris, m. 3. *a' ki, v. a' mi bőg, bőgő, bömbölő*; der brüll., Brüller. Val. Fl.

Mūgītus, us, m. 4. *bőgés, bőgetés, p. o. marha bőgés*; das Brüllen, z. B. der Rinder. Virg. Mugitus edere, dare, Ovid. v. tollere, Virg. *bőgni*; brüllen. 2) Trop. e. gr. terrae, Cic. *rengés, retsegés, ropogás*; das Krachen.

Mūgōnia, v. Mugionia, ae, f. 1. porta Romae, per quam venale pecus agebatur. Fest.

Mūla, ae, f. 1. (mulus) *nöstény öszvér*; die Mauleselinn. Foeta mula, Juv. Proverb. *hallatlan dolog*; ein unerhörtes Ding. Cum mula peperit, Svet. Proverb. *soha sem, soha napján*; niemahls. Not. Dat. mulabus, Capitol.

Mūlāris, e, *öszvért illető, öszvéri, öszvér*; die Maulthiere betreffend. e. gr. materies, Colum. *öszvérfaj, v. nem*; Maulthiergeschlecht.

Mulcēdo, inis, f. 3. *kellem, kellemetesség, kedvesség*; die Anmuth, Annehmlichkeit. Gell.

Mulcĕo, si, sum, ēre, 2. e. gr. barbam manu, Ovid. barbam, Plin. caput, Quint. *tsirógatni, tsirókálni, simogatni*; streicheln. 2) e. gr. dolores, Plin. *enyhítni*; lindern. 3) e. gr. tigres, Virg. *szelidítni, megszelidítni*; sanft machen. e. gr. iras, Virg. populum jure, Vellej. *tsilapítni, tsendesítni, letsilapítni, letsendesítni*; stillen, besänftigen, beruhigen. 4) e. gr. puellas carmine, Hor. *gyönyörködtetni*; vergnügen. Voluptas mulcet animum, Ovid. Trop. *tsokolgatni*; liebkosen. Zephyri mulcebant flores, Ovid. Volucres mulcent aëra cantu, Virg. *kellemessé teszik*; machen sie angenehm. Aura mulcet rosas, Prop. 5) e. gr. capillos virga, Ovid. *érinteni, hozzá érni*; berühren. 6) e. gr. aethera pennis, Cic. *mozgásba hozni*; bewegen. 7) e. gr. pocula succis Lyaei, Sil. *megédesítni, kedvessé tenni*; süß, lieblich machen.

Mŭlcĕtra, ae, f. 1. *napraforgó, tányérbélvirág*; die Sonnenblume. (Helianthus annuus, et Multiformis, L.)

Mulcĭber, ĕris, 3. et eri, m. 2. cognomen Vulcani, Ovid. 2) i. q. ignis. Idem.

Mulco, āvi, ātum, āre, 1. *verni, megbotozni, megverni*; prügeln. Cic. Liv. 2) e. gr. hominem, Cic. malis modis aliquem Plaut. *rosszszúl v. méltatlanúl bánni valakivel*; mißhandeln, übel behandeln. Not. mulcassitis, pro: mulcaveritis, Plaut.

Mulcta, v. Multa, ae, f. 1. *kiszabott, ki, v. rámért büntetés, birság büntetés*; die auferlegte Strafe. Multam committere, Cic. *büntetésre méltó tettet követni el*; etwas Strafwürdiges begehen 2) *pénzbeli büntetés*; eine Geldstrafe. Multam irrogare alicui, Liv. *valakit pénzre büntetni*; einem eine Geldstrafe auflegen. 3) *pénzbeli veszteség, v. kár*; der Verlust am Gelde. Ut multa tam gravis T. Mario depelleretur. Cic.

Mulctātīcius, v. Multātīcius, a, um, *pénzbeli büntetésekből bejövő, v. való*; von den Geldstrafen herkommend. e. gr. pecunia, Cic. *birság, v. büntetéspénz*; das Strafgeld.

Mulctātio, v. Multatio, ōnis, f. 3. e. gr. bonorum, Cic. *valamibe, v. valamire büntetés*; die Bestrafung um etwas.

Mulctātitius (Mult.) a, um, i. q. Mulctaticius.

Mulcto, v. Multo, āvi, ātum, āre, 1. (multa) e. gr. vitia hominum damnis, ignominiis, vinculis, verberibus, exiliis, morte, Cic. *büntetni, megbüntetni*; strafen. 2) e gr. aliquem pecunia, Nep. *pénzre büntetni, v. birságolni*; einem eine Geldstrafe auflegen 3) e. gr. stipendio aliquem, Cic. *megfosztani*; berauben 4) patria multari, Virg. *hazájából számkivettetni*: aus dem Vaterlande gejagt werden. 5) *verni, megverni, megbotozni*; schlagen, prügeln. Omnem familiam multavit usque ad mortem. Ter. 6) consilia ejus sunt multata a fortuna, Cic. *füstbe mentek*; sind ihm nicht gelungen. 7) heres Veneri est multatus, Cic. *Vénusra szállott az örökség*; die Erbschaft ist der Venus heimgefallen.

Mulctra, ae, f. 1. *fejőedény, fejőzsajtár, v. dézsa*; ein Melkfaß, eine Melkgelte. Virg. 2) Trop. *fejőedenyben lévő tej*; die Milch im Melkfasse. Colum.

Mulctrāle, is, n. 3. i. q. Mulctrarium. Virg.

Mulctrārium, ii, n. 2. sc. vas: *fejőedény, zsajtár, v. dézsa*; ein Melkfaß, eine Melkgelte. Virg. Georg.

Mulctrum, i, n. 2. sc. vas, Idem. Horat.

Mulctus, us, m. 4. *fejés*; das Melken. Varr.

Mulgĕo, si, et xi, sum, et ctum, ēre, 2. e. gr. oves, Virg. *fejni*; melken. e. gr. hircos, Virg. *haszontalan munkát tenni*; vergebliche Dinge thun. 2) *oda mozdítni, v hajtani*; hin bewegen, treiben. Mulserat huc navem, Enn.

Mŭlĭĕbria, ium, n plur. *asszszony szeméremtest*; die weibliche Schaam. 2) *hónapszám, hónapi tisztúlás*; die Zeit der Weiber. Quint.

Mŭlĭĕbris, e, *asszszonyi, asszszonynemet illető*; weibisch, das Weibergeschlecht betreffend. 2) *félénk, bátortalan*; feig. Muliebrem animum gerere, Cic. *nyúlszívű lenni*; ein Weiberherz haben. 3) enervata muliebrisque sententia, Cic. *asszszonyi, v lágy ítélet, asszszonyi gondolatok*; ein weibischer Ausspruch, weibische Gedanken.

Mulĭĕbrĭtas, ātis, f. 3 *asszszonyiság, asszszony állapot, mikor az már férjnél van*; die Weiblichkeit, der Stand eines Weibes, die nicht mehr Jungfer ist. Tertull.

Mŭlĭĕbrĭter, Adv. *asszszonyi módon, asszszonyosan, puhán, lágyan*: weiblich, auf weibliche Art, weibisch. Cic. Horat.

Mŭlĭĕbrōsus, a, um, i. q. mulierosus, Plaut.

Mŭlier, ĕris, f. 3. *asszszonyszemély, fejér személy*; ein Frauenzimmer. Cic. 2) *asszszony, férjhez ment fejérszemély, feleség*; das Weib, d. i. eine Frau, Ehefrau. Hor. Video eos mulieres suas secum habere, Plaut. Virgo, aut mulier, Cic.

Mŭlĭĕrārius, a, um, *eltsüggedt, tsüggedt szívű, asszszonyos*; verzagt, weibisch. 2) mulieraria manus, Cic. *sereg katonaság, mellyet asszszony küldött*; ein Haufen Soldaten von einem Weibe gesandt.

Mŭliercŭla, ae, f. 1. Dim. *asszonyka, asszonyotska, kis fejérszemély*: ein Weibchen, Frauenzimmerchen. Cic.

Mŭliercŭlārius, ii, m. 2. *asszony, v. fejérszemély után futkosó*; der den Weibern nachläuft. Cod. Theod.

Mŭliĕrĭtas, ātis, f. 3. i. q. Muliebritas. Tertull.

Mŭliĕro, āre, 1. *elldgyitni, elpuhitni, elasszonyositni*; weiblich oder weibisch machen. Varr.

Mŭliĕrōsitas, ātis, f. 3. *veszkődés a' fejérszemélyek után, asszonykórság*; die heftige Begierde nach Weibern, die Weibersucht. Cic.

Mŭliĕrōsus, a, um, *fejérszeméllyek után veszkődő, asszonykórságos*; weibersüchtig. Mulierosus et ebriosus, Cic. 2) *asszonyi, fejérszemélyhez tartozó*; den Weibern gehörig. Plaut.

Mūlīnus, a, um, (mulus) e. gr. ungula, Vitr. *öszvéri, öszvér*; von einem Maulthiere.

Mūlio, ōnis, m. 3. *öszvérhajtó, öszvérrelhdnó, öszvéros*; ein Maulthiertreibee, oder Maulthierhändler. Mart. 2) *bogár, v. tipoly neme*; eine Art Mücken. Plin.

Mūlōnicus, et Mulionius, a, um, e. gr. penula, Cic. *öszvérhajtót illető, öszvérhajtói, öszvérhajtó*; einen Maulthiertreiber betreffend.

Mullĕŏlus, i, m. 2. Dim. calceolus acu pictus Tert.

Mullĕus, i, m. 2. calceus acu pictus regum prius Albaniae, dein equitum Romanorum. Vopisc.

Mullus, i, m. 2 *rózsahal*; die Meerbaebe, der Rothbart. (Mullus barbatus L.) Cic.

Mūlŏmĕdĭcīna, ae, f. 1. *lóorvosi tudomány*; die Roßarzneykunst. 2) *lóorvosság*; die Roßarzuey. Veget.

Mūlŏmĕdĭcus, i, m. 2. *lóorvos*; ein Roßarzt. Veget.

Mulsĕus, a, um. e. gr. sapor. Colum. *édes, mézédességű*; süß, honigsüß. 2) e. gr. aqua, Idem. *mézzel édesitett*; mit Honig versüßt.

Mūlsum, i, n. 2. *mézből tsinált édes ital, mézes víz, mehser*; ein Honigwasser, Meth. Plin. 2) e. gr. lotare, Prov. *Júdástsók*; ein Judaskuß.

Mulsūra, ae, f. 1. (mulgeo) *fejés, fejt tej, tej*; das Melken, das Gemolkene, die Milch. Calpurn.

Mulsus, a, um, *mehser édességű*; methsüß. Plin. 2) e. gr. pirum, Colum. *édes mint a' méz*; süß wie Honig. 3) e gr. aqua, Idem. *mézzel elegyltett*; mit Honig gemischt. 4) dicta mulsa, Plin. *mézes mázos beszédek*; glatte Worte. Mea mulsa, Idem. *édeském, mézesbábotskám*; mein Liebchen, mein Honigpüpchen.

Multa, v. Mulcta, vide: Mulcta.

Multangŭlus, a, um, *sok szegletű*; vieleckig. Lucret.

Multatio, Multatitius (Multatic.), vide: Mulctatio, Mulctaticius.

Multēsĭmus, a, um, (multus) *sok, sokféle, ezerféle, ezer meg ezer*; vielfältig. e gr. pars, Lucr. *legnagyobb rész*; der allergrößte Theil.

Multĭbarbus, a, um, *nagy szakállú*; großbärtig. Apul.

Multĭbĭbus, a, um, e. gr. anus, Plaut. *nagy iható, iszos*; viel trinkend.

Multĭcăvātus, a, um, *lyukatsos*; löcherig. Varr.

Multĭcaulis, e, e. gr. herba, Plin. *sok szárú*; vielstängelig.

Multĭcăvus, a, um, e gr. pumex, Ovid. *lyukatsos, likatsos*; löchericht.

Multicius, vide: Multitius.

Multĭcŏlor, ōris, o. 3. *sok, v. sok féle színű*; vielfarbig. Plin.

Multĭcŏlōrus, a, um, idem. Gell.

Multĭcŏmus, a, um, *sok hajú, nagy hajú*; wohl behaart. 2) *gallyas, lombos*; laubig. Mantuan.

Multĭcŭpĭdus, a, um, *sokat kívánó*; viel begehrend. Varr.

Multĭfăcio, v. Multi facio, eci, actum, ĕre, 3. *nagyra betsülni*; hochschätzen. Plaut.

Multĭfărĭam, Adv. *sok képpen, sokféleképpen*; vielfältiger Weise. Cic. 2) *sok helyen*; an vielen Orten. Aurum multifariam defossum, Idem.

Multĭfarie, Adv. idem, Plin. Sol.

Multĭfărius, a, um, *sokféle*; vielfältig, vielerley. Gell.

Multĭfer, v. Multĭfĕrus, a, um, *sokat termő, bő termő, termékeny*; viel hervoe bringend, fruchtbar. Plin.

Multĭfĭdus, a, um, *sok részre hasitott, sokfelé hasadó*; in viele Theile gespalten, vielspaltig. Ovid. Plin. 2) *sok részre osztott*; in viele Theile getheilt. Martial.

Multĭflŭus, a, um, *böven, v. gazdagon folyó*; reichlich fliessend. Juvenc.

Multĭfŏrābĭlis, et Multĭfŏrātĭlis, e, *sok lyukú, lyukatsos*; viellöcherig, viele Löcher habend. Apul.

Multĭfŏris, e, *sok ajtajú, bémenetelű, nyilású, v. lyukú*; viele Thüren, Zugänge, Öffnungen oder Löcher habend. Plin.

Multĭformis, e, *sok féle formájú, sok féle, külömbkülömbféle*; von vielerley Gestalt, mancherley. Plin. Homines multiformes Sen. i. e. incertos characteres habentes.

Multĭformĭter, Adv *külömbkülömbféleképpen, külömbözőképpen, sokféleképpen, sokképpen, sok formán*; auf mancherley Art, vielfältig. Gell.

Multĭfŏrus, a, um, i. q. multiforis, Ovid.

Multĭgĕnĕris, e, v. Multigener; *sokféle, sok, v. sokféle nemű*; von vielerley, von vielerley Art. Plaut. Multigenerum, pro: multorum generum, Idem. Etiam: Multigenerus, a, um, e. gr. multa haec et multigenera. Plin.

Multĭgĕnus, a, um, idem. Plin.

Multigrŭmus, a, um, e. gr. fluctus, Laev. ap. Gell. *tsoportos*; klumperig.

Multĭjŭgus, a, um, et Multĭjŭgis, e, *rakásra fogott, béfogott, p. o. hámba, v. jármba*; vielspännig. Equi multijuges, Liv. *sok öszve, v. béfogott lovak, p. o. a' szekérben, v. kotsiban*; viele zusammen gespannte Pferde. 2) Trop. *egy nemből sok együtt*; viel beysammen von einer Art. Multijuges literas accipere, Cic. *sokféle leveleket venni*; mancherley Briefe erhalten. 3) *sokszoros, sokféle*; vielfach, vielfältig, vielerley. Cic.

Multĭlaudus, a, um, *igen ditséretes*; sehr belobt. Ammian.

Multĭlĭcius, a, um, *sok szálú, fonalú, v. nyüstű*; vielfädig. Vopisc.

Multĭlŏquax, cis, o. 3. i. q. Multiloquus. Plin.

Multĭlŏquium, ii, n. 2. *sok, v. bő beszéd, fetsegés*; das viele Reden, die Geschwätzigkeit. Plaut.

Multĭlŏquus, a, um, *sokat beszélő, bő beszédű, fetsegő, tsatska*; viel redend, geschwätzig. Plaut.

Multĭmammĭa, ae, f. 1. cognomen Dianae Ephesinae, Hieron.

Multĭmĕter, tra, trum, *sok, v. sokféle verstagból, v. versnemből álló*; aus vielen oder vielerley Versgliedern oder Versarten bestehend. Sidon.

Multĭmŏdis, Adv. pro: multis modis; *sokféle módon, sokképpen, külömbkülömbféleképpen, v. módon*; auf vielerley Art, mancherley Weise. Ter. Nep.

Multĭmŏdus, a, um, *sokféle, külömbkülömbféle*; mannichfaltig, vielerley. Liv.

Multĭnōdus, a, um, Apul. et Multĭnōdis, e, Colum. *sok tsomós, sok görtsös, v. tsimbókos*; vielknotig.

Multĭnōmĭnis, e, *sok nevű*; vielnahmig. Apul.

Multĭnūbentĭa, ae, f. 1. *sokfeleségtartás; sokhoz férjhezmenés*; die Verheirathung mit Vielen. Tertull.

Multĭnūbus, a, um, *sokhoz férjhez menő, sokat feleségül vevő*; sich mit vielen verheirathend. Hieron.

Multĭnŭmus, v. Multinummus, a, um, *sok pénzt érő, sok pénzben álló, v. való, drága*; viel Geld kostend, theuer. Varr. 2) *pénzes, sok, v. bő pénzű*; reich an Gelde. Gloss. 3) e. gr. asinus, Varr. *sok pénzt hajtó, béhajtó, v. béhozó*; viel Geld eintragend.

Multĭpartītus, a, um, *sokfelé, v. sok részre osztott, sokféle*; vielfältig getheilt, vielfältig. Plin.

Multĭpĕda, ae, f. 1. i. q. Millepeda. Plin.

Multĭpes, ĕdis, c. 3. *sok lábú*; vielfüßig. Plin.

Multĭplex, ĭcis, o. 3. (multus et plica) *sokféle, külömbkülömbféle*; vielfach, mancherley. Svet. 2) e. gr. nodus, Plin. *sok rétű, sokszoros*; vielfach. 3) Trop. e. gr. ingenium pueri, Cic. *ravasz, fortélyos*; schlau, nicht zu ergründen. 4) e. gr. domus, Ovid. *sok rejtekű*; viele verborgene Örter habend. 5) *sokféle természeti ajándékokkal bíró, sok dolgokra alkalmatos*; mit verschiedenen Gaben versehen, zu vielen Dingen geschickt. Homo animal providum, sagax, multiplex, Cic. 6) e. gr. animus assentatoris, Cic. *állhatatlan, változó*; unbeständig. 7) e. gr. oratio, Cic. i. e. in qua variat stylu. 8) e. gr. ratio disputandi,

Idem. i. e. consvetudo pro et contra disputandi.

Multiplicābilis, e, *szaporítható, sokasítható, sokszorozható*; was gemehrt werden kann. Cic. 2) *sokféle, sokrétű*; vielfältig. Idem.

Multiplicātio, ōnis, f. 3. *sokasítás, szaporítás*; die Vervielfältigung, Vermehrung. Colum. 2) *sokszorozás*; das Multipliciren. Idem.

Multiplicator, ōris, m. 3. *sokasító, sokszorozó, szaporító*; der Vervielfältiger. Paul. Nol.

Multiplicātus, a, um, *sokasított, szaporított, sokszorozott*; vermehrt, vervielfältigt. Gloss.

Multipliciter, Adv. *sokféleképpen, különbkülömbféleképpen*; vielfältig, auf vielfältige Art. Quintil.

Multiplico, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. aes alienum, Caes. usuras, Nep. regnum Eumenis, Liv. gloriam, Cic. *nevelni, nagyobbítni, szaporítni, sokasítni*; mehren, vervielfältigen, vermehren, vergrößern. e. gr. domum, Cic. *bővítni*; erweitern. 2) *sokszorozni, a' számvetésben*; multipliciren, im Rechnen. Colum.

Multipŏtens, tis, o. 3. *hatalmas, nagy hatalmú, igen hatalmas, sokat tehető*; gewaltig, viel vermögend, sehr mächtig. Plaut.

Multirādix, īcis, o. 3. *sok gyökerű*; vielwurzelig. Apul.

Multirāmis, e, *sok ágú, sok gallyú*; vielästig. Apul.

Multiscius, a, um, *sokat tudó*; viel wissend. Apul.

Multisŏnōrus, a, um, *nagy hangú, v. szavú, igen hangos, igen harsogó*; sehr ertönend Claudian.

Multisŏnus, a, um, *sok v. sokféle hangú, v. szavú*; viel töuend. Mart.

Multitia, ōrum, n. et Multitiae, ārum, f. plur. *gyenge, lágy és finom len, v. gyólts ruhák, v. köntösök*; weiche und zarte Kleider von Leinwand. Juv.

Multitūdo, ĭnis, f. 3. e. gr. hominum, beneficiorum, Cic. navium, Nep. *sokaság, sokság, nagy szám*; die Menge, große Anzahl, Vielheit. 2) *nép, köznép, község*; das Volk, der Pöbel. Nep. 3) numerus multitudinis, v. saltim: multitudo, Varr. i. e. numerus pluralis in Grammatica.

Multivăgus, a, um, *ide 's tova bújdosó, kóborló, v. kerengő, kóbori*; herumschweifend. e. gr. avis, Plin. *ide 's tova repeső*; hin und her fliegend.

Multivĭdus, a, um, *sokat látó*; viel sehend. Mart. Cap.

Multivĭra, ae, f. 1. *sok férjű, a' kinek sok fé-je van*; die viele Männer hat. Minuc. Fel.

Multivĭus, a, um, *sok útú, a' minek sok útja van*; mit vielen Wegen versehen. Apul.

Multivŏlus, a, um, *sokat akaró, v. kívánó, sok akaratú, v. kívánságú*; viel wollend oder begehrend. Catull.

Multivŏrantia, ae, f. 1. *nagyehetőség*; die Vielfressigkeit. Tertull.

Multo, āre, vide: Mulcto.

Multo, Adv. (Abl. a multum) *sokkal*; viel. Multo minoris vendidit, Cic. *sokkal óltsóbban adta el*; er hat es viel wohlfeiler verkauft. Multo aliter hoc evenit, Ter. 2) conspectus vester mihi multo jucundissimus est, Cic. *igen örvendek, hogy láthatlak benneteket*; es ist mir sehr lieb, daß ich euch sehe. 3) non multo post, Cic. *kevéssel azután*; nicht lange hernach.

Multopĕre, Adv. *igen, nagyon, erősen, felette, felette igen*; sehr. Plaut.

Multŏties, Adv. *sokszor, gyakran*; vielmahl, oft. Justinian.

Multum, Adv. *igen, nagyon, soká, igen sokà, v. sokáig*; sehr, sehr viel. Multum et diu cogitare. Cic. *hosszasan, és sokat gondolkodni*; lang und viel nachsinnen. 2) multum miser, Ovid. *felette szegény, v. nyomorúlt*; sehr elend.

Multus, a, um, *sok*; viel. Multi viri, Cic. Multis verbis, Cic. *bőven, sok szóval*; weitläufig. 2) multo mane, Cic. *jó, jókor, v. korán reggel*; sehr früh. Multa nocte, Idem. *késő éjjel*; spät in der Nacht. 3) multo die, Caes. *fényes nappal*; bey hellem Tage. 4) multus est in studiis, Sallust. *szorgalmatosan tanúl*; er studiert fleißig. 5) multum diei processerat. Idem. *nagy része a' napnak, v. nappalnak elmúlt, v. eltölt*; ein großer Theil des Tages war vorbey. 6) ne multa, Cic. *rövideden, röviden*; kürzlich. 7) *környűlállásos, bő, bő beszédű*; weitläufig. Est multus in laudanda magnificentia, Cic. 8) *foglalatoskodó*; beschäftigt. Plaut. 9) *sokszo-*

emlitett, *esmeretes*; oft erwähnt, bekannt. Nomen tuum multum est in his locis, Cic. 10) e. gr. pars Europae, Liv. *nagy*; groß. Operam suam multam existimare, Cic. 11) *közönséges*, *nem valami különös*, *v. derék*; gemein, nicht sonderlich. Unus de multis, orator e multis, Cic. Comp. plus (Neutr.) Plur. plures, a, Superl. plurimus, a, um.

Mŭlŭcha, ae, m. 1. fluvius Africae, hodie: Mulciucha, Mela.

Mūlus, i, m. 2. *öszvér*; ein Maulesel, Maulthier. Cic.

Mulviānus, a, um, ad praefectum Mulvium pertinens, illum concernens. Cic.

Mulvĭus, ĭi, m. 2. praefectus praetorii sub Valeriano. Vopisc. 2) pons Romae super Tiberim, Cic. Hodie: Ponte molle

Mūmĭa, ae, f. 1. (vox Arabica) *bébalzsamozott emberi testből folyó nedvesség*; die Feuchtigkeit, welche aus dem balsamirten Menschenkörper fließt. 2) *bébalzsamozott és megaszaltott holttest*, *múmia*; der balsamirte und ausgedorrete Leichnam, die Mumie. Gloss.

Mummĭus, a, um, *Mummiusi*; Mummisch. 2) Subst nomen familiae Romanum. Cic.

Munātius, ĭi, m. 2. nomen familiae Romanum, e. gr. Munatius Plancus, Cic.

Munctĭo, ōnis, f. 3. *orrfúvás*; das Schnäutzen. Arnob.

Munda, ae, f. 1. urbs Hispaniae, Liv.

Mundānus, a, um, (mundus) *világi*, *világból való*, *világ lakosa*; aus der Welt, Weltbürger. Cic. 2) pro: mundi, e. gr. anima, annus, Macrob. 3) *mennyei*, *égi*; himmlisch. Avien.

Mundātio, ōnis, f. 3. *tisztitás*, *tisztogatás*; die Reinigung. Aug.

Mundātor, ōris, m. 3. e. gr. cloacarum, Firm. *tisztító*, *tisztogató*; der Reiniger.

Mundātōrĭus, a, um, e. gr. medicamentum, Plin *tisztító*; reinigend.

Mundātus, a, um, *tisztított*, *tisztogatott*; gereiniget. Liv.

Munde, Adv. *tisztán*, *tisztásan*, *tsinosan*, *takarosan*, *szépen*, *diszesen*, *módosan*; reinlich, nett, sauber, schön, artig, Plaut. Senec. Comp. mundius. Superl. mundissime, Cato.

Mundensis, e, ex urbe Munda. Suet.

Mundĭālis, e, *világi*; weltlich, Tertull.

Mundĭālĭter, Adv. e. gr. vivere, Tert. *világison*, *világi módon*, *v. módra*; weltlich.

Mundĭcīna, ae, f. 1. *tisztitósszer*; ein Reinigungsmittel. e. gr. dentium, Apul. *fogpor*, *fogtisztitópor*; ein Zahnpulver.

Mundĭcors, dis, o. 3. *tiszta szivű*; reines Herzens. Augustin.

Mundĭpŏtens, tis, *világon uralkodó*, *v. hatalmas*; Beherrscher der Welt, mächtig in der Welt. Tertull.

Mundĭtĕnens, tis, i. q. mundipotens. Tertull.

Mundĭter, Adv. i. q. munde. Plaut. Apul.

Mundĭtĭa, ae, 1. v. Munditles, ei, f. 5. *tsinosság*, *tisztaság*; die Sauberkeit, Reinigkeit. Munditias facere, Idem *seperni*, *sepregetni*; auskehren. 2) *ékesség a' beszédben*, *kitételben*, *v. kifejezésben*; die Zierlichkeit in der Rede oder im Ausdrucke. Cic.

Mundo, āvi, ātum, āre, 1. *tisztitni*, *tisztogatni*, *tsinositni*, *tsinosgatni*, *megtisztitni*; rein machen, reinigen, säubern. Plin.

Mundŭle, Adv. *tisztásan*, *tisztán*, *tsinosan*, *módosan*; reinlich, sauber, artig. Mundule amictus, Apul.

Mundŭlus, a, um, Dim. *tiszta*, *tisztás*, *tzifra*, *disses*, *módos*; reinlich, geputzt, galant, artig. Plaut.

Mundum, i, n. 2. pro: mundus; *asszonyi ékesség*; der Frauenzimmerschmuck. Lucil. ap. Gell.

Mundus, a, um, e. gr. supellex, Hor, *tiszta*, *tisztás*, *tsinos*, *ékes*; rein, reinlich, sauber. Mundus et elegans vir. Cic. 2) e. gr. homo, Cic. *módos*, *udvari*, *manéros*; galant, artig. 3) *jeles*, *derék*, *jó*, *talpra esett*; artig, nicht schlecht Versus, quibus nihil mundius est, Gell. 4) e. gr. panis, Lamprid. *tiszta*, *az az*: *nem közönséges*; reinlich, i. e. nicht gemein. 5) *felékesitett*; geschmückt, gezieret mit etwas. Loca navibus munda. Enn.

Mundus, i, m. 2. e. gr. muliebris, Liv. *asszonyi ékesség*; der Frauenzimmerschmuck. 2) e. gr. operae messoriae, Apul. *eszköz*; das Werkzeug zur Ernte. 3) e. gr. luceos, Cic, ardens, Virg. *ég*; der Himmel. 4)

világ, az egész világi teremtés, ég, föld, 's a' t. die Welt. Cic. Oculus mundi, Ovid. *a' nap*; die Sonne. 5) *világ, az az: föld*; die Welt, i. e. Erde. Cardo mundi, Ovid. *földsark*; der Pol. 6) *föld, földkerekség, emberek*; der Erdkreis, die Menschen. Lucan. Stat.

Mūnĕrābundus, a, um, (munus) *ajándékozni vágyó, ajándékozó*; begierig zu schenken, beschenkend. Apul.

Mūnĕrālis, e, e. gr. lex, Plaut. *ajándékozást, v. ajándékot illető*; die Geschenke betreffend.

Mūnĕrārius, a, um, *bőkezű, adakozó*; freygebig. Gloss. 2) e. gr. libellus, Treb. Poll. in quo munerum, i. e. ludorum ratio descripta. 3) Subst. *maga költségén, néző- v. bajnokjátékokat tartó*: der auf seine Kosten Schau- oder Fechtspiele hält. Svet.

Mūnĕrātio, ōnis, f. 3. *ajándék, ajándékozás*; das Geschenk, Schenken. Pand.

Mūnĕrātor, ōris, m. 3. *ajándékozó*; ein Schenker. Idem. 2) i. q. Munerarius Subst. Flor.

Mūnĕrātus, a, um. *megajándékozott*; beschenkt. Spart.

Mūnĕrigĕrūlus, i, m 2. *ajándékhozó, v. vivő*; der Geschenke bringt. Plaut.

Mūnĕro, āvi, ātum, āre, 1. *ajándékozni*; schenken. e. gr. beneficium alicui, Plaut. *a' jótéteményt viszszafizetni, v meghálálni*; eine Wohlthat vergelten. 2) e. gr. aliquem aliqua re, Cic. *megajándékozni*; beschenken.

Mūnĕror, ātus sum, āri, Dep. 1. idem.

Mūngo, xi, ctum, ĕre, 3. *orrát kifújni, v. kitisztitni*; schnäutzen. Catull.

Mūnia, ōrum, n. plur. *hivatal, tisztség*; ein Amt. Cic. 2) *kötelesség, tiszt*; die Pflicht. Munia sua exequi, Colum. 3) *költség*; die Unkosten. Plaut.

Mūnībĭlis, e, *megerősithető*; bequem zu befestigen. Sidon.

Mūnĭceps, ĭpis, m. 3 (munia et capio) civis municipii, qui privilegiis civium Romanorum utitur, Cic. *polgár, város lakosa*: ein Bürger. Municeps Cosanus, Cic. Municeps ejus municipii, Pand. 2) *földi, hazafi*; ein Landsmann. Etiam gen. fem. Amavit Glyceram municipem suam, Plin. Trop. Lagenae municeps Jovis, Juv. i. e. Cretensea.

Mūnĭcĭpālis, e, ad municipes pertinens, municipes concernens, Cic. Homines municipales, Cic. *közönséges emberek*; gemeine Leute. 2) *földi, egy hazai, v. honnyi*; landsmännisch. Id.

Mūnĭcĭpālĭter, Adv. e. gr. natus, Sidon. in municipio.

Mūnĭcĭpātim, Adv. ab uno municipio, in, v. ad alium. Sueton.

Mūnĭcĭpātus, us, m. 4. e. gr. in coelis, Tert. *polgári jus*; das Bürgerrecht.

Mūnĭcĭpĭŏlum, i, n. 2. Dim. parvum municipium, Sidon.

Mūnĭcĭpĭum, ĭi, n. 2. certum genus oppidorum, praesertim in Italia, jure Romano utentium, Cic. *város, v. falu, mellynek tulajdon törvényje van*; eine Stadt oder ein Dorf, das seine eigenen Gesetze hat. Gloss.

Mūnĭfex, ĭcis, *szolgálatot tevő, tisztiben eljáró*; Dienste thuend. Veget.

Mūnĭfĭce, Adv. *kegyesen, nyájasán, jóltevően, gazdagon, bőven, bőkezűen*; mild, mildthätig, freygebig Cic.

Mūnĭfĭcentĭa, ae, f. 1. *bőkezűség, kegyes jóltévőség, nyájas adakozás*: die Freygebigkeit, Mildthätigkeit. Sallust. et Suet.

Mūnĭfĭcĭus, a, um, *közönséges, v. közadótól nem ment*: nicht frey von öffentlichen Abgaben. Pand.

Mūnĭfĭcio, āre, 1. e. gr. aliquem re, Lucr. *megajándékozni*; beschenken.

Mūnĭfĭcus, a, um, *kegyes jóltévő, nyájas adakozó, adakozó, bőkezű*; mildthätig, freygebig. In dando munificum esse, Cic. e. gr. laudis, Catull. *igen ditsérő, szerfelett magasztaló*; freygebig im Loben. 2) e. gr. miles, Pand. *hivatalát tellyesitő, hivatalában v. tisztiben eljáró*; der sein Amt, seinen Dienst thut. Comp. -centior (-cior, Cato. Fest.) Superl. -issimus, Cic.

Mūnīmen, ĭnis, n. 3. (munio) *erősitő, v. oltalmazó eszköz, oltalom, védelem, bástya*; ein Befestigungs- oder Verwahrungsmittel, der Schutz. Virg. 2) *pántzél, vasderék, mejjvas*; ein Küraß, Harnisch. Veget.

Mūnīmentum, i, n. 2. *erősitő, v. oltalmazó esszköz, erősség, kerités, p. o. bástya, kőfal, árok, sántz*; ein Befestigungs- oder Verwahrungsmittel, z. B. ein Wall, eine Mauer, ein Graben, eine Schanze. Cic. 2) *oltalom, védelem*; der Schutz. Mor

nimentum corporis sumere, Idem. *pántzélba öltözni*; einen Harnisch anlegen. Trop. e. gr. legum, Val. Max. *oltalom*; der Schutz. Rati, noctem sibi munimento fore, Sallust.

Mūnio, ivi, ii, itum, īre, 4. *kómives munkát tenni, kőfalat rakni*; mauern, eine Mauer errichten. Undique, quod idoneum ad muniendum putarent, congererunt, Nep. 2) e. gr. arcem, Nep. locum muro, Caes. *megerősitni*; befestigen. Alpibus Italiam munierat natura, Cic. e. gr. castra, Caes. *körül sántzolni*, *sántzal*, *v. árokkal körül venni*, *v. körül keriteni*; mit Wall umgeben. 3) e. gr. arcem praesidiis, Nep. *őrizettel megrakni a' várat*; das Schloß besetzen. 4) se a frigore, Colum. *hideg ellen magát oltalmazni*; sich wider die Kälte verwahren. 5) se contra pudorem, Tac. *minden szemérmet, v. szemérmetességet levetkezni*; sich aller Scham entschlagen. 6) e. gr. se misericordia et liberalitate, Cic. *könyörűletesség 's bőkezűség által magát bátorságba helyheztetni*; sich durch Erbarmung und Freygebigkeit in Sicherheit setzen. 7) Trop. e. gr. sibi aditum ad nefarium facinus, Cic. *magának otsmány tettre nyitni útat*; sich den Weg zu einer Schandthat bahnen. 8) e. gr. viam, Svet. *megtsinálni*, *kővel kirakni*; machen, pflastern. 9) *megajándékozni*; beschenken Meretricibus muniendis, Plaut.

Mūnio, ōnis, pes versus, Cic. Orat. 1, 59. si lectio certa.

Mūnis, e, (munia) *magát kedveltető*, *kedvkereső*, *szolgálatra termett*, *v. kész*; gefällig, dienstfertig Plaut. 2) *lekötelezett*, *köteles*; verbunden. Pro meritis gratus et munis, Idem.

Mūnitas, ātis, f. 3. *adakozóság*, *bőkezűség*; die Freygebigkeit. Gloss. 2) *szolgálatra valóság*, *szolgálatra termettség*, *v. készség*; Dienstfertigkeit. Idem.

Mūnīte, Adv. *erősen*, *megerősitve*; fest, verwahrt. Varr.

Mūnītio, ōnis, f. 3. *megerősités*, *óltalmazás*, *óltalmazó hely tsinálás*, *v. épités*; die Befestigung, Verwahrung, Errichtung eines schützenden Orts. Caes. 2) *erősség*, *kőfal*, *árok*, *sántz*; ein Befestigungswerk, eine Mauer, Schanze, ein Wall. Urbem munitionibus sepire, Cic. 3) ad munitionem viarum aliquem condemnare, Svet. *úttsinálásra*, *v. útrakásra büntetni*, *v. kárhoztatni valakit*; einen zum Straßenpflastern verurtheilen.

Mūnito, āre, 1. Freq. *erősitgetni*; befestigen Gloss. 2) e. gr. viam, Cic. *magának útat nyitni*; sich einen Weg bahnen. Cic.

Mūnītor, ōris, m. 3. *megerősitő*, *óltalmazó*, *sántzásó*; ein Befestiger, Schanzgräber. Liv.

Mūnītūra, ae, f. 1. *kötő*, *előkötő*, *kötény*; eine Schürze, ein Vortuch. Augustin.

Mūnītus, a, um, *megerősitett*; befestiget. Cic. 2) e. gr. contra hostes, Cic. *óltalmazott*, *őrzött*; verwahrt. 3) e. gr. ab amicis, sive amicis, Plaut. *barátoktól körűlvett*; mit Freunden wohl versehen. 4) *nyitott*, *tört*, *tsinált*, *p. o. út valaminek elérésére*; gebahnt. Via munita ad consulatum, Cic. 5) *bátorságos*; sicher. Ut vita esset munitior, Cic. Comp. -ior, Superl. -issimus, Nep.

Mūnus, ĕris, n. 3. *hivatal*, *tisztség*, *tiszt*; ein Amt. Fungi munere, Cic. *hivatalt*, *v. tisztséget viselni*; ein Amt verwalten. Munus suum administrare, Ter. Honoribus et reipubl. muneribus perfunctus, Cic. 2) *kötelesség*; die Schuldigkeit. Munus promissi cunficere, Cic. 3) *nézőjáték*; ein Schauspiel. Edere munus gladiatorium, Suet. *bajnok játékot tartani*; ein Fechtspiel halten. 4) *ajándék*; ein Geschenk. Munus mittere, Cic. Dare aliquid muneri, Quint. *valamit ajándékozni*, *v. ajándékba adni*; etwas schenken. 5) munera, *áldozatok*; Opfer. Virg. Ovid.

Mūnuscŭlum, i, n. 2. Dim. *ajándékotska*; ein Geschenkchen. Cic. 2) Met. munusculum deferre, Idem. *bé*, *v. elvádolni*; anklagen.

Munychĭa, ae, f. 1. cognomen Dianae. 2) munychia, ōrom, n. plur. festum in honorem Palladis a rege Munychio institutum. Hist.

Mūnychĭum, ii, n. 2. portus Atticae celebris. Strabo.

Mūnychĭus, ii, m. 2. rex Athenarum. Hist.

Mūraena, ae, f. 1. *pettegetett angolna*; die Muräne. (Muraena Helena

L.) Cic. 2) *emlitett hal formája fekete húzás, v. ér, az asztalokban, mint hiba azokban*; ein schwarzer Streif, eine schwarze Ader, als ein Fehler in den Tischen, von der Gestalt dieses Fisches. Plin. 3) m. cognomen Romanum, Cic.

Mūraenĭānus, a, um, *Muraenai*; Muränisch. e. gr. oratio, i. e. Ciceronis pro Muraena. Mart. Cap.

Mūraenŭla, ae, f. 1. Dim. *pettegetett angolnátska*; eine kleine Muräne. Hieron. 2) *nyakba való arany lántzotska neme*; eine Art goldener Halsketten. Hieron.

Mūrālis, e, (murus) *kőfalat illető, ahoz tartozó*, die Mauer betreffend, dahin gehörig. e. gr. herba, Gell. *falfű*; die Mauerkraut. (Parietaria L.) e. gr. tormentum, Virg. *kőfaltörő kosz* eine Mauerbrechmaschine. e. gr. corona, Gell. Liv. *koszorú, mellyet a' nyert, a' ki előszször hágta meg a' kőfalakat*; ein Kranz, den der bekam, der zuerst die Mauer erstiegen.

Mūrālium, ii, n. 2. *falfű*; die Mauerkraut. Plin.

Mūrātus, a, um, *kőfallal kerített, v. környűlvett, kőfalas*; mit Mauern versehen. Veget.

Murci, ōrum, m. 2 plur. *rest, tunya és félénk emberek*; faule, träge, und furchtsame Menschen. Apud Romanos erant juvenes ignavi, qui, ut ad rem militarem inhabiles essent, se ipsos truncarunt, pollicesque absciderunt, aliaque membra, ad arma tractanda pernecessaria, Cic. et Xenoph.

Murcĭa, v. Murtĭa, ae, f. 1. cognomen Veneris a myrto, quae olim Venus Myrtea dicebatur. Plin. 2) dea ignaviae. Augustin.

Murcidus, a, um, *rest, lomha, tunya*, träg. Pompon. ap. Augustin.

Mūrcĭŏlum, i, n. 2. *másztikszfa magva*; der Same des Mastixbaums. Colum.

Murcĭus, v. Murtĭus, a, um, Veneri Murciae sacer. Metae Murciae, Apul. sc. in Circo.

Murcus, i, m. 2. qui se ipsum truncavit, ut ad rem militarem inhabilis esset.

Mūrex, ĭcis, m. 3. *kürttsiga*; eine Purpurschnecke. Plin. (Buccinum, L.) 2) *szeresbársony szín, tsigaverszín*; der Purpur. Lana murice tincta, Hor. 3) *kő hegye*; die Spitze eines Steins. Acutus murex, Virg. *hegyes kő*; ein spitziger Stein. 4) machinula ferrea aculeata, *vassulyom*; die Fußangel. Murices ferreos in terram defodare, Curt.

Murgantĭa, ae, f. 1. urbs a) Siciliae, Liv. b) Italiae, Idem.

Murgantīnus, a, um, ex, v. in urbe Siciliae: Murgantia, v. illuc pertinens, Cic.

Mūrgĭso, ōnis, m. 3. *rest, lomha, v. tunya ember, késedelmező*; ein fauler Mensch, Zauderer. Fest. 2) incola urbis Murgis.

Mūrgis, is, f. 3. urbs Graeciae. Geogr.

Mūrĭa, ae, f. 1. *sós lév, sós víz*; die Salzlacke, Salzbrühe, das Salzwasser. Colum. 2) *tőkehal*; ein Stockfisch. Colum. 3) e. gr. de ficedulis v. turdis, Aur. Vict. *snefganéj*; ein Schnepfenkoth.

Mūrĭātĭcus, a, um, *sós vízben, v. lében állott*; was im Salzwasser oder Brühe gelegen hat. Plaut. 2) *sós lében álló, v. lévő*; in der Lake liegend. Idem.

Mūrĭcātim, Adv. *kürttsiga formán*; purpurschneckenförmig. Plin.

Mūrĭcātus, a, um, (murex) *kürttsiga forma, v. hegyes*; purpurschneckenförmig oder spitzig. Plin. 2) *félénk, félékeny*; furchtsam. Fulg.

Mūrĭcĕus, a, um, *kürttsiga, v. vassulyom forma, hegyes*; Purpurschnecken oder Fußangel ähnlich, spitzig. Auson.

Mūrĭcīdus, i, m. 2. (mus et caedo) *egér nyúzó*; ein Mausschinder. Plaut. 2) *semmire kellő, gazember*; ein Nichtswürdiger. Idem. 3) Trop. *ábrándozó, haszontalanságon tűnődő*; ein Grillenfänger. Idem.

Mūrĭes, ēi, f. 5. i. q. muria, Cato.

Mūrĭlĕgŭlus, i, m. 2. *kürttsiga szedő, kürttsiga halászó*; ein Purpurschneckensammler, Purpurschneckenfischer. Cod. Just.

Mūrīnus, a, um, (mus) e. gr. sangvis, caput, Plin. *egéri, egér*; von Mäusen. e. gr. color, Colum. *egérszín, derés*; die Mäusefarbe.

Murmur, ŭris, n. 3. *víztsergés, v. tsergedezés*; das Rauschen eines Wassers. Hor. 2) *lárma, lármázás, zenebona*; ein Gemurmel, Getümmel. Liv. Virg. 3) *morgás, dünnyögés*,

morgalódás, zúgolódás; das Murren, Brummen. Pers.
Murmŭrābundus, a, um, i. q. murmurans, Apul.
Murmŭrātio, ōnis, f. 3. *lárma, lármázás, zörgés, tsörtetés*; das Murmeln, Geräusch. Plin. 2) *békételenkedés, zúgolódás, morgás*; die Ungeduld, Unwille, das Murren. Deum sine murmuratione sequi, Sen.
Murmŭrātor, ōris, m. 3. *dörmögő, mormogó*; ein Murmeler. Fest. 2) *békételenkedő, zúgolódó, morgó*; ein Ungeduldiger, Murrer. Plaut.
Murmŭrillo, āre, 1. *titkon, v. magában morgolódni, dúlni fúlni, mo-rogni, zúgolódni*; heimlich murren, brummen. Quid murmurillas tecum, Plaut.
Murmŭrillum, i, n. 2. *kis dünnyögés, morgolódás*; ein kleines Murren. Plaut.
Murmŭro, āvi, ātum, āre, 1. *morogni, dünnyögni, dúlni fúlni, búgni, mormolni*; murren, brummen. Plin. 2) *zörögni, tsörögni, tsörtetni*; rauschen. Virg.
Murmŭror, ātus sum, āri, Dep. 1. i. q. murmuro.
Muro, āre, 1. *kőfallal környülvenni*; mit einer Mauer umgeben. Gloss.
Murrha, v. Murra, ae, f. 1. lapis, v. gemma, ex qua pocula fiebant. Chalcedonii nomen tribuit Agricola. 2) i. q. Myrrha.
Murrhātus, a, um, vide: Myrrhatus.
Murrhĕus, a, um, i. q. murrhinus, Propert.
Murrhīnus, a, um, ex lapide Murrha factus. Murrhina sc. vasa, Plin.
Murrhobathrārius, (Murrob. v. Murob.) ii, m. 2. qui calceamenta muliebria ungventis, odoribus, et suffimentis imbuebat. Plaut.
Mursa, v. Mursĭa, ae, f. 1. oppidum Hungariae, hodie *Eszék*; Esseck. Eutrop.
Murta, ae, f. 1. i. q. myrtus, Cato.
Murtātum, i, n. 2. *borsos hurka, v. kolbász*; eine Pfefferwurst. Plin.
Murtātus, Murtĕus, vide: Myrt.
Murtius, a, um, vide: Murcius.
Mūrus, i, m. 2. *kőfal*; eine Mauer. Curt. 2) Trop. *kőfal, bástya, oltalom, védelem*; die Mauer, der Schutz. Lex Aelia et Fusia propugnacula murique tranquillitatis, Cic. Hic murus aheneus esto, nil conscire sibi, Hor. e. gr. Grajum, Ovid. i. e. Achilles. 3) *töltés, gát, sántz*; ein Damm, Wall. 4) e. gr. crinalis, Claud. ornamentum capitis Cybeles. 5) *elefántra épített fa torony*; der hölzerne Thurm auf dem Elephanten. Sil.
Mūs, mūris, m. 3. *egér*; eine Maus. e. gr. araneus, Plin. *tsitskány*; eine Spitzmaus. (Sorex, L.) e. gr. agrestis, Idem. *mezei egér*; eine Feldmaus. (Mus terrester, L.) Muris cubile, v. domus, Plant. *egérlyuk*. ein Mäuseloch. e. gr. major domesticus, Plin. *patkány*; die Ratte. (Mus Rattus, L.) 2) e. gr. alpinus, Idem. *murmutér, havasi murmutér*: das Murmelthier. (Marmota Alpina. L.) 3) e. gr. noricus, Idem. *menyét, menetke*; das Wiesel. (Mustella, L.). 4) e. gr. ponticus, Plin. *hölgy, hölgymenyét*; das Hermelin. (Mustela Erminea, L.) 5) murinum in morem vivere, Prov. *elődni*; schmarotzen. 6) e. gr. marinus, Plin. *tengeri, v. héjjas állat neme*; eine Art Meergeschöpfe oder Schaltthiere. 7) mus incubans numis, Prov. *fösvény, zsugori*; ein Geitziger. 8) cognomen familiae Deciae.
Mūsa, ae, f. 1. e. gr. procax, Hor. *ének, dal, vers, versezet*; ein Lied, Gesang, Gedicht. Agrestem tenui meditari arundine musam, Virg. 2) i. q. habilitas ad poësim, Varr. 3) Musae, plur. deae artium liberalium, *múzsák*; die Musen. Erant numero novem, ut pote: Calliope, Clio, Erato, Thalia, Euterpe, Melpomene, Terpsicore, Polyhymnia, Urania. 4) *tudomány, tudományok*: die Gelehrsamkeit, Studien. Musae mansvetiores, Cic. i. e. scientiae philosophicae. Aversus a Musis, Idem. *a' ki nem barátja a' tudományoknak, nem kedvelli azokat*; der keine Lust an den Wissenschaften hat. 5) Musarum volucres, Varr. i. q. apes.
Mūsaeum, i, n. 2. rectius: Museum.
Mūsaeus, i, m. 2. poëta tempore Orphei. Virg.
Mūsagētes, ae, m. 1. antistes Musarum, et eruditorum. Etiam titulus Apollinis, et Herculis. Svet. Fumon.
Musagŏri, ōrum, plur. insulae tres parvae in vicinio Cretae. Mela.
Mūsēĭcus, a, um, *kirakott munkájú*; was von eingelegter Arbeit ist. Alias Musinus Opus Musaicum, *kirakott*

festés, kirakással való festés, midőn a' képet festett üveg, v. ködarabotskákkal kirakják 's kisikárolják; die Mosaique, Mosaic, musaische oder Musivarbeit, wenn durch Einlegung glasurter Steine von allerhand Farben ganze Gemählde zusammen gesetzt werden. Gloss.

Musca, ae, f. 1, *légy*; eine Fliege. Cic. Varr. 2) muscarum in murem vivere, Prov. *élődni*; schmarotzen. 3) ne musca quidem domi est, Prov. *egy lélek sints otthon*: es ist niemand zu Hause. 4) *újságkivánó, újságon kapó ember*; ein vorwitziger, neugieriger Mensch. Plaut. 5) *szemtelen, v. alkalmatlan ember*; ein unverschämter Mensch, oder der einem zuwider ist. Catull.

Mūscārium, ii, n. 2. *legyező, melly egyszer'smind ruhakefe gyanánt szolgált*: ein Fliegenwedel, welcher zugleich die Stelle unserer Kleiderbürsten vertrat. Martial. 2) *tsomó virág, v. fű*; ein Bund von Blumen oder Kräutern. Plin. 3) *lófark*; ein Roßschwanz. Veget.

Mūscārius, a, um, *légyhez való*; zu den Fliegen gehörig. Plin. e. gr. araneus, Plin. *légyűző, v. légyvadász pók*; eine Spinne, die Fliegen jaget, ein Fliegenjäger. e. gr. fungus, Idem. *döggomba, légyölő gomba*; der Fliegenschwamm. (Agaricus Muscarius, L.)

Mūscātĕllae, et Mūscātŭlae, ārum, f. plur. scil. uvae, *muskotályszőlő gerézdek, v. fürtök*; Muscateller-Trauben. Gloss.

Mūscātĕllinus, a, um, *muskotály szőlőfürtökből, v. gerézdekből való*; von den Muscateller-Trauben Vinum Muscatellinum: *muskotálybor*; ein Muscateller-Wein. Idem.

Muscerda, ae, f. 1. *egérganéj, v. motsok*: der Mäusekoth. Plin.

Muscidus, a, um, (muscus) *mohos, mohval benőtt*; voller Moos, bemoost. Sidon.

Mūscio, ōnis, m. 3. *légyfogó, v. fogdosó*; ein Fliegenfänger. Dicitur et mustio. Gloss.

Muscipŭla, ae, f. 1. v. Muscipŭlum, i, n. 2. *egérfogó*; die Mäusfalle. Varr. Phaedr.

Muscōsus, a, um, (muscus) i. q. Muscidus, Virg. Varr.

Muscŭla, ae, f. 1. Dim. *kis légy, legyetske*: eine kleine Fliege. August.

Muscŭlōsus, a, um, (musculus) *inas, húsos*: muskulös, fleischig. Cels.

Mūscŭlus, i, m. 2. Dim. *egeretske, egérke, kis egér*; ein Mäuschen, kleine Maus. Cic. 2) *szálashus, inashús*; die Maus am Körper, Muskel. Cels. 3) machina erat bellica, sub qua milites tecti murum perforarent, aut fossata implerent, Veget. *ostromfedél*; ein Sturmdach. Proferre musculos, Caes. 4) *tzethal kisérő, 's vezető hal*; ein Fisch, der den Wallfisch begleiten, und ihm zum Führer dienen soll. Plin. 5) *tsiga, v. kagyló neme*; eine Muschelart. Cels.

Muscus, i, m. 2. *moh, famoh*; Moos, Moos an den Bäumen. Virg. 2) *pézsmanedv*; der Bisam, Moschus. Hier.

Mūsēum, v. Musium, ii, n. 2. *Múzsáknak, az az tudomán確yoknak szentelt hely, Múzsák temploma, könyvtár, tanúló ház, v. szoba*; ein Ort, den Musen, d. i. der Gelehrsamkeit geweiht, ein Musentempel, eine Bibliothek, ein Studierzimmer. Sueton. 2) *barlang, mesterséges barlang*; eine Grotte. Plin.

Mūsēus, a, um, *Múzsákhoz való, Múzsákat illető*; den Musen gehörig, die Musen betreffend. 2) i. q. musivus, e. gr. opus, Inscr. *kirakott munkával készült*; musivisch, mosaisch (gearbeitet)

Mūsica, ae, v. Musīce, es, f. 1. *muzsika, éneklés, v. hangmesterség*; die Musik, Sing- oder Tonkunst. Cic.

Mūsĭcātus, a, um, (musica) e. gr. cantus, Apul. *muzsikára vett, v. készletett, muzsikai*; musikalisch eingerichtet.

Mūsĭce, es, vide: Musica.

Mūsĭce, Adv. *pompásan, úri módon; vígan*; herrlich, fröhlich. e. gr. aetatem agere, Plaut. *mások rovására vigadni, v. vigadozni*; auf anderer Leute Unkosten sich lustig machen.

Mūsĭcus, a, um, *muzsikát illető, muzsikai*; die Musik betreffend, musikalisch. Leges musicae, Cic. e. gr. agon, v. certamen, Svet. *muzsikai vetélkedés*; ein Wettstreit in der Musik. 2) e. gr. studium, Ter. *versköltést illető, versköltői, poétai*; die Dichtkunst betreffend, dichterisch. 3) e. gr. ludus, Gell. *tudományt illető, tudo-*

mányos, *túdós*; die Gelehrsamkeit betreffend, gelehrt.
Mūsĭcus, i, m. 2. *muzsikus*, *muzsikát tudó*, *muzsikához értő*, *v. tudó*; ein Musiker, Musikverständiger. Cic.
Mūsigĕna, ae, m. 1. *Muzsák kedveltje*, *v. szülöttje*; ein Musensohn. Rufin.
Mūsĭmo, v. Musmo, ōnis, m. 3. *korts*, *kortsfaj*, *két külömböző nemű állattól nemzett*, *p. o. öszvér*; ein Bastard, i. e. Thier, das von zwey Thieren verschiedener Art erzengt ist, z. B. ein Maulthier ꝛc. Cato. Plin.
Mūsĭmon, ōnis, m. 3. *kis fajta ló*, *v. öszvér*; eine Gattung kleiner Pferde oder Maulesel. Plin.
Musĭnor, āri, Dep. 1. (musa) *gyermeskedni*, *gyermekeskedésből*, *v. időtöltésből mivelni*, *tenni*, *v. tsinálni*; tändeln, tändelnd, oder bloß aus Tändeley oder zum Zeitvertreibe machen. Dum ista musinamur, Plin. 2) *költeni*, *szerzeni*, *t. i. verset*; dichten. Idem.
Mūsium, vide: Museum.
Mūsīvārius, ii, m. 2. *kirakott képmunkát készitő*; der Musiv-Arbeit (mosaische Arbeit) macht. Cod. Just.
Mūsīvum, i, n. 2. *kirakott képmunka*; die Musivarbeit. Spart.
Mūsīvus, a, um, i. q. Musaicus, Idem.
Musmo, vide: Musimo.
Mussātĭo, ōnis, f. 3. (musso) i. q. mussitatio, Ammian.
Mussĭtātĭo, ōnis, f. 3. (mussito) *suttogás*; das heimliche Murmeln, das Verbeißen der Rede. Apul.
Mussĭto, āre, 1. Frequ. *valamit súgni*, *susogni*, *suttogni*; etwas nicht laut heraus sagen, leise sagen oder reden. Plaut. Liv. 2) e. gr. injuriam, Ter. *elhalgatni*, *eltitkolni*, *elnyelni*, *elharapni*; verschweigen, sich nicht merken lassen, verbeißen.
Musso, āre, 1. (mutio) *valamit nagyon*, *v. fennszóval ki nem mondani*, *susogni*, *suttogni*; etwas nicht laut heraus sagen, nur davon murmeln, mucken, muckſen. Per metum mussare, Plin. Liv. *félelem miatt valamit nem akarni kimondani*; vor Furcht etwas nicht heraus sagen wollen. 2) *halgatni*, *elhalgatni*, *nem merni v. nem bátorkodni szóllni*, *v. kimondani*, *elnyelni*, *elharapni*; schweigen, verschweigen, nicht das Herz haben zu reden oder heraus zu sagen, es verbeißen. Acquum non est per metum mussari, Plaut. Flent mussantque, Virg. 3) *kételkedni*, *félelemben*, *'s bizonytalanságban lenni*; zweifeln, sich fürchten, in Furcht und Ungewißheit stehen. Dicere mussant, Virg. Mussat rex ipse, quos generos vocet. Idem. 4) *zúgni*, *dongani*; murmeln, ein leises Getös machen. Apes mussant. Idem.
Mussor, ātu sum, āri, Dep. 1. i. q. musso, Varr.
Mustāce, es, f. 1. *babérfa neme*; eine Art von Lorberbäumen.
Mustācĕum, o. et Mustaceus, ei, m. 2. *mustos*, *v. babéros lakadalmi kalats*, *lepény*, *v. béles*; ein hochzeitlicher Most- oder Lorberkuchen. Cato. Not. Prov. Laureolam in mustaceo quaerere, Cic *tsekélységekben*, *v. tsekély dolgokban nagy ditsőséget keresni*; in Kleinigkeiten einen großen Ruhm suchen.
Mustācĕus, a, um, (mustum) *mustból való*, *must*; aus Most. 2) (mustace) *babérból való*, *babér*; von Lorbern.
Mustārĭus, a, um, (mustum) e. gr. urceus, Cato. *musthoz való*, *mustot illető*, *mustos*; Most betreffend, dahin gehörig.
Mustēla, v. Mustella, ae, f. 1. (mus) *menyét*; ein Marder. Plin. L. 2) fluviatilis, Plin. L. *folyóvizi orsóhal*; die Pricke.
Mustēlātus, v. Mustellatus, a, um, i. q. Mustelinus. Apul.
Mustēlīnus, v. Mustellinus, a, um, (mustela) e. gr. utriculus, Plin. *menyéti*, *menyét*; von Wieseln. e. gr. color, Ter. *menyétszin*; die Wieselfarbe.
Mustēllārius vicus, fuit Romae vicus. Varr.
Mustēus, a, um, *mustos*, *édes mint a' must*; mostig, süß wie Most. Mala mustacea, Varr. *must édességű almák*; Mostäpfel. 2) e. gr. caseus, Plin. liber, Plin. Ep. *új*; neu. e. gr. piper, Plin. *fris bors*; ein frischer Pfeffer.
Musticŏla, et Mustricula, ae, f. 1. *kapta*; der Leisten. Afran.
Mustŭlentus, a, um, (mustum) e. gr. autumnus, Apul. *mustos*, *mustal bővölködő*; mostreich.
Mustum, i, n. 2. *must*, *forratlan bor*; der Most. Virg. 2) *bor*; der Wein.

Plin. 3) *újság*, *új dolog*; etwas Neues. Not. Trop. e. gr. olei, Plin. *friss olaj*; junges Öhl.

Mustus, a, um, *múst édességű*; most-süß. 2) *új*, *fris*; neu, frisch, jung. Non.

Müsulmannus, et Müslimus, i, m. 2 *török pap*; ein türkischer Priester. 2) *török*: ein Türke. Gloss.

Müsülum, i, n. 2. urbs Indiae. Geogr. 2) *fahéj (füszerszám) neme*; eine Art von Zimmet. Idem.

Mūta, ae, f. 1. dea, alias: Lara, v. Larunda, Larium mater, una ex Najadibus, quam ob intemperantiam linguae Jupiter mutam fecit. Ovid.

Mūtābilis, e, (muto) *változó*, *változandó*, *állhatatlan*; veränderlich, unbeständig. Cic. quid — mutabilius? Val. Max. Mutabilissimae voluntates, Porc. Latro.

Mūtābilitas, ātis, f. 3. *változóság*, *állhatatlanság*; die Veränderlichkeit, Unbeständigkeit. Cic.

Mūtābiliter, Adv. *változóan*, *változandóan*, *állhatatlanúl*; veränderlich, mit Veränderlichkeit, Unbeständig. Varr.

Mūtātio, ōnis, f. 3. e. gr. consilii, Cic. *változtatás*, *megváltoztatás*, *elváltozás*, *változás*; die Änderung, Veränderung. Facere mutationem rei, Cic. 2) e. gr. vestis, Ter. *el*, *v. megtserélés*; die Vertauschung. 3) *állhatatlanság*; die Unbeständigkeit. Cic.

Mūtātor, ōris, m. 3. *változtató*; der Veränderer. Lucan. 2) *el*, *v. megtserélő*; ein Vertauscher. Idem.

Mūtātōrius, a, um, e. gr. indumentum, Tert. *változtatásra való*, *v. szolgáló*, *változtató*; zur Veränderung gehörig oder dienlich.

Mūtātus, us, m. 4. i. q. mutatio, Tertull.

Mūtātus, a, um, *el*, *v. meg változott*, verändert. 2) *tserélt*, *el*, *v. megtserélt*; gewechselt, vertauscht.

Mūtesco, ui, ēre, 3. *néma lenni*; stumm seyn. Gloss.

Mūtesco, ēre, 3. *megnémúlni*; verstummen. Apul.

Mūticus, a, um, *hegyetlen*, *tompa*; keine Spitze habend, abgestutzt. e. gr. spica, Varr. *kopasz kalász*, *tar búza kalász*; eine Ähre ohne Spitzen.

Mūtilāgo, inis, f. 3. *ebtéj*, *kutyatéj*, *farkastéjfű*; die Wolfsmilch. Apul. (Euphorbia, L.)

Mūtilātio, ōnis, f. 3. *megtsonkítás*; die Verstümmelung. Cels.

Mūtilātor, ōris, m. 3. *megtsonkító*; ein Verstümmeler. Cels.

Mūtilātus, a, um, *megtsonkított*, *bénává tett*; verstümmelt. 2) *hijjános*, *tökélletlen*; mangelhaft, unvollkommen. 3) *levágott*, *levagdalt*, *le*, *v. megtsonkázott*; abgeschnitten. 4) e. gr. exercitus, Liv. *megerőtlenített*, *v. mengyengített hadisereg*; eine geschwächte Armee.

Mūtilo, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. aures, nasum, Liv. corpora, Curt. caudam colubrae, Ovid. *megtsonkítni*, *bénítni*, *bénává tenni*, *elvágni*, *megkurtítni*, *elnyírni*; verstümmeln, stutzen, abstutzen e. gr. ramos, Ovid. *megtsonkázni*; abschneiden. 2) Trop. e. gr. exercitum, Cic. patrimonium, jura libertatis, Cod. Just. *megtsonkítni*, *az az kevesítni*, *kissebbítni*; verstümmeln, d. i. vermindern.

Mūtilus, a, um, *tsonka*, *béna*; verstümmelt. Grabatulus uno pede mutilus, Apul. e. gr. capella, Colum. *tsonka szarvú ketske*; eine Ziege, der ein Horn oder beyde Hörner abgestossen sind oder fehlen. Alces sunt cornibus mutilae, Caes. 2) Trop. mutila loqui. Cic. *igen röviden*, *v. rövideden*; zu kurz.

Mūtilus, i. q. Mytilus.

Mūtina, ae, f. 1. urbs Italiae, hodie: Modena, Cic. Mutinensis, e, *Modénai*; von Modena. Ovid.

Mūtinus, et Mūtūnus, i, m. 2. (muto, onis) i. q. Priapus, Lactant. 2. i. q. penis, Priap.

Mūtio, v. Muttio, ivi, itum, ire. 4. (mu) *pisszszenni*, *nyikkanni*, *mottzanni*; mucken, mucksen, munkeln, leise reden. Etiam mutis? Plaut. *még is mersz mottzanni*, *v. pisszszenni*; muckst du noch? Nihil mutire audeo, Ter. 2) neque opus est adeo mutitu, Ter. *nem szükség titokban tartani*; es ist nicht nöthig, daß man es heimlich halte. 3) *mekegni*, *mint a' ketskebak*; meckern, vom Ziegenbocke. Auct. Carm. de Philom.

Mūtitas, atis, f. 3. *némaság*; die Sprachlosigkeit. Gloss.

Mūtitio, v. Muttitio, ōnis, f. 3. *pisszszenés*, *nyikkanás*, *mottzanás*, Mun-

nyögés; das Mucken, Mucksen, Gemurmel. Plaut.

Mūtito, āre, 1. Frequ. *tserélgetni, változtatni, egymást felváltva tenni valamit*; oft vertauschen, verändern, abwechselnd anstellen. se. convivia, Gell. *költsön vendégséget, tartani, v. ütni*; abwechselnd tractiren, ein Kränzchen halten.

Mūtītus, a, um, *pisssent, nyikkant, mottzant*; gemuckst. Ter.

Mūtius, a, um, i. q. Mucius.

Mūto, āvi, ātum, āre, 1. *mozdítni, elmozdítni, helyéből el, v. ki mozdítni*; bewegen, wegbewegen, von der Stelle bewegen. e. gr. se, *mozdúlni*; vom Flecke kommen. Neque se luna quoquam mutat, Plaut. Mutari finibus, Liv. i. e. egredi. Ne quis invitus civitate mutetur, Cic. i. e. exeat, ejiciatur, privetur. 2) e. gr. Col. locum. sententiam, consilium, Cic. *változtatni, megváltoztatni*; ändern, verändern. e. gr. fidem cum aliquo, Ter. *szavát nem tartani*; sein Wort nicht halten. E nigro color est mutatus in album, Ovid. Mutari colore, Quint. *szinében elváltozni* (*félelem miatt*); die Farbe verändern, aus Furcht. Neque nunc muto, Cic. *a' mellett maradok*; ich bleibe dabey. 3) e. gr. a Menandro, Gell. *különbözni*; unterschieden seyn. Passiones hoc mutant, quod etc. Varr. 4) e. gr. sedem ex sede, Plaut. *nem lenni maradandó helyének*; an keinem Orte bleiben. 5) e. gr. vellera luto, Virg. *sárgára festeni*; gelb färben. 6) e. gr. balsamum melle, Plin. *elrontani, meghamisítni*; verderben, verfälschen. Vinum mutatum, Hor. 7) e. gr. mancipia cum vino, Sallust. (*borért*; gegen Wein) merces, Hor. res inter se, Sallust. *meg, v. kitserélni*; verwechseln, vertauschen, umtauschen, umsetzen. e. gr. porcos aere, Colum. *eladni*; verkaufen. e. gr. solum, Cic. *számkivetésbe menni*; ins Exilium gehen. e. gr. vestem cum aliquo, Ter. *eltserélni, az az másét venni fel*; vertauschen, ein anderes Kleid anziehen. e. gr. vestem, Cic. *gyászba öltözni*; Trauerkleider anziehen. 8) annona nihil mutavit, Liv. *a' régi ára van még a' gabonának, v. életnek*; das Getreide ist noch in seinem alten Preise. 9) e. gr. nuptias, Plaut. *elválni, p. o. a' feleségtől, v. férjtől*; eine Ehescheidung vornehmen. 10) e. gr. principem, Tac. *elhagyni, magára hagyni*: verlassen, im Stiche lassen. 11) cibus mutatur, Cic. *a' gyomor meg őrli az eledelt*; die Speise wird im Magen zermalmet.

Mūto, ōnis, m. 3. i. e. penis, Horat. Hinc. Mutoniatus, a, um, i. e. mutone praeditus, Martial.

Mūtōnium, et Muttonium, ii, n. 2. i. q. Muto, ōnis, Petron.

Muttio, Muttitio, etc., vide: Mutio.

Mūtŭālus, a, um, i. q. mutuus, Apul.

Mūtŭātīcius, a, um, (mutuor) *költsönözött, költsön, v. hitelbe vett, v. adott*; geborgt, geliehen. Pecuniae mutuaticiae, Gell.

Mūtŭātĭcus, a, um, i. q. Mutuaticius.

Mūtŭātĭo, ōnis, f. 3. *költsönözés, hitelezés, költsönvét'el, költsönadás*; das Borgen, die Entlehnung. Cic.

Mūtŭātĭtius, a, um, i. q. Mutuaticius.

Mūtŭe, Adv. *költsön, költsönösen*; wechselseitig, hinwiederum. Cic.

Mūtŭĭter, i. q. mutue. Varr.

Mūtŭĭto, āre, v. Mūtŭĭtor, āri, Dep. 1. (mutuo s. mutuor) *költsönözni akarni*; borgen wollen Mutuitanti, Plaut.

Mutŭlus, i, m. 2. *kiálló kő a' falból, melly gerendákat tart, oszlopkő*; ein Kragstein, worauf man Balken legt. 2) Adj. pro: mutilus.

Mutūnus, vide: Mutinus.

Mūtŭo, Adv. i. q. Mutue. Officiis mutuo sibi respondere, Cic. *egymásnak szolgálni, v. szolgálatot tenni*; einander Dienste erweisen.

Mūtŭo, āvi, ātum, āre, et Mutuor, ātus sum, āri, Dep. 1. e. gr. ab aliquo, Cic. pecunias, Caes. aliquid ab aliquo, Val. Max. *költsönözni, hitelezni, költsön, v. hitelbe kérni, v. venni*; borgen, auf Borg nehmen. 2) *költsönözni*; *költsön adni*; entlehnen, borgen. 3) Trop. *költsönözni, valahonnan venni*; borgen, woher nehmen. Virtus nomen a viris mutuata est, Cic. 4) *venni, bévenni, elfogadni*; nehmen annehmen. Corpora mutuantur spiritum humanum et sentiunt, Apul.

Mūtus, a, um, *néma, a' ki nem tud hangot adni, szólni, v. beszélni*; stumm, sprachlos. 2) *halgató néma, a' ki nem akar szólni*; stillschweigend, Formosa facies muta commendatio est, Syrus. 3) e. gr. mare, Plaut.

tzendet; still. 4) mutae artes, Cic. *képek, festések*; Gemählde 5) muti magistri, Gloss. *néma oktatók*, *v. tanítók, könyvek*; stumme Lehrer, Bücher. 6) e. gr. magistratus, JCt. *törvény*; das Gesetz. 7) artes mutae, Virg. *mesterségek, mellyek nem igen híresítik el az embert*; Künste die einen nicht sehr bekannt machen. 8) tempus mutum a literis, Cic. *mikor senki sem ír*; wo nicht geschrieben wird.

Mūtusca, ae, f. 1. v. Trebula Mutusca, urbs Sabinorum. Virg.

Mūtŭum, ŭi, n. 2. *költsön*; etwas Geborgtes. Datio mutui, Pand. *költsönözés*; der Borg. 2) mutuum rogare, Plaut. *valamit költsön kérni*; etwas entlehnen wollen. 3) Adv. i. q. Mutue. Cic.

Mūtŭus, a, um, *költsönözött, hitelezett, költsön adott*; geliehen, geborgt, entlehnt. Argentum mutuum dare, Plaut. *pénzt költsön adni*, v. *költsönözni*; Geld ausleihen. Mutuas pecunias sumere, Idem. *pénzt venni, v. felvenni költsön, költsön pénzt venni fel*; Geld entlehnen. 2) e. gr. amor, Plin. *költsönös, viszszonos*; wechselweise, wechselseitig. Mutuum cum aliquo facere, Plaut. *viszsza adni a' költsönt*; Gleiches mit Gleichem vergelten.

Mūtyca, ae, v. Mutyce, es, f. 1. urbs Siciliae. Hinc, Mutycensis, e, illuc pertinens, Cic.

My, litera Graeca respondens Lat. M. veteribus dicta: Mo. 2) My facere a) *rebegni, akadozva beszélni*; stammeln, stottern. Varr. b) *mottzanni, piszszenni, nyikkanni*; mucksen. Idem.

Mya, ae, f. 1. *mia, kagyló, v. kávás tsiga neme*; die Klaffmuschel. Plin. et Linn.

Myăcāntha, ae, f. 1. *pérafű, egértövis*; der Brüsch. Plin. (Ruscus, L.)

Myăcanthon, i, n. v. Myacanthos, i, m. 2. idem. Plin.

Myăces, um, plur. *tsiga, v. kagyló neme*; eine Art Muschel. Plin.

Myăgros, i, m. 2. *gomborka*; der Leindotter. Plin. (Miagrum, L.)

Mycăle, es, f. 1. promontorium Joniae. Ovid. Hinc: Mycalaeus, a, um, Claudian. et Mycalensis, e, Valer. Max. ad illud promontorium pertinens.

Mycālessos, (—us), v. Mycălēsos, i, m. 2. urbs Boeotiae. Stat.

Mycēmătĭas, ae, m. 1. *bögő földindulás neme*; eine Art heulenden Erdbebens. Ammian.

Mycēnae, ārum. plur. v. Mycēna, ae, et Mycēne, es, f. 1. urbs Peloponnesi, in qua rex erat Agamemnon. Hinc: Mycenaeus, a, um, *Mycénei*; Micenisch. e. gr. dux, Ovid. v. ductor, Virg. i. e. Agamemnon. e. gr. manus, Ovid. i. e. Agamemnonis. e. gr. rates, Prop. classis Graecorum ante Trojam, duce Agamemnone. Mycenensis, e, i. q. Myceneus, a, um. Myceneoses, incolae Mycenes, Cic. Mycēnis, ĭdis, f. 3. *Mycenéből való, Mycénei aszszony, v. leány*; aus Mycenä, eine Mycenerinn. i. e. Iphigenia, Agamemnonis filia. Ovid.

Mycēnĭca, ae, f. 1. locus penes urbem Argos, in Peloponneso, Liv.

Mycētĭas, ae, m. 1. i. q. Mycematias, Apul.

Mycŏnos, v. —us, i, f. 2. insularum Cycladum una. Hinc: Myconius, a, um, in, v. ex hac insula, v. ad hanc insulam pertinens. Ovid. 2) Myconius conviva, Ter. *hivatlan vendég, a' vendégségnél*; ein ungeladener Gast bey einer Mahlzeit.

Myctēria, ae, f. 1. *órondi, madár*; der Kahlkopf, ein Vogel Linn.

Mydrĭăsis, i, f. 2. *szemhiba, mikor igen nagy a' szemgolyó*; ein Fehler am Auge, wenn der Augapfel zu groß ist. Cels.

Mygăle, es, f. 1. Veget. i. q. Mus araneus, *közönséges tzitzkány*; die gemeine Spitzmaus. (Sorex Araneus, L.)

Mygdŏnes, um, m. plur. populus Macedoniae, et Phrygiae, Plin.

Mygdŏnĭa, ae, f. 1. regio Macedoniae. Plin. 2) Phrygiae, Idem. 3) Mesopotamiae, Idem. 4) Bithyniae, Solin.

Mygdŏnides, ae, m. 1. filius Mygdoni. Virg.

Mygdŏnis, ĭdis, f. 3. *Mygdoniai*; Mygdonisch. Ovid.

Mygdŏnĭus, a, um, *Mygdoniai, közönségesen Phrygiai*; Mygdonisch, insgemein Phrygisch. Horat. Ovid.

Mygdonus, i, m. 2. rex Thraciae. Plin.

Myia, et Myinda, ae, f. 1. *szembekötözdi, játéknem*; die Blindekuh,

Blindemaus, ein gewisses Spiel. Pollux.

Myiăgros, v. —os, i, m. 2. i. q. Myagros, Plin. 2) deus muscarum, Idem.

Myisca, ae, f. 1. Myiscus, i, m. 2. *kis kagyló, v. kis kávás tsiga neme, kis mia*; die kleine Klaffmuschel. Plin.

Myiōdes, is, m. 3. i. q. Myiagros, Plin.

Mylăcris, ĭdis, f. 3. *napkeleti tsótán*; der Kakerlake, Tarokan. Plin. (Blatta orientalis, L.)

Mylae, ārum, f. plur. urbs Siciliae. Plin. 2) Thessaliae, Liv.

Mylăsa, ae, f. 1. v. Mylassa, ōrum, plur. urbs Cariae. Hinc: Mylassenses, Cic. Mylaseis, Idem. v. Mylaseni, Liv. incolae Mylasanorum.

Myloecus, v. —os, i, m. 2. i. q. Mylacris. Plin.

Myndus, v. —os, i, f. 2. urbs parva Cariae cum portis magnis, Liv.

Myobarbum, i, n. 2. *hosszsúkás, hegyes végû ivó edény*; ein längliches, am Ende spitz zugehendes Trinkgeschirr. Auson.

Myoctŏnos, i, m. 2. *farkasölő sisakfü*; die Wolfswurz. (Aconitum Lycoctonum, L.)

Myopăro, ōnis, m. 3. *prédáló hajó*; ein Kaperschiff. Cic.

Myŏphŏnos, — on, i, n. 2. i. q. myoctonos, Plin.

Myops, ōpis, m. 3. *rövidlátású, a' ki messzsire nem lát*; der ein blödes Gesicht hat, nicht in die Ferne sehen kann. Pandect.

Myŏsōta, ae, 1. et Myosōtis, ĭdis, f. 3. *egérfülfü, mezei nefelejts*; Mäuseöhrchen, Vergißmeinnicht, eine Pflanze. Plin. 27, 80, Myosotis scorpioides L.

Myŏsōton, i, n. 2. *tyúkhúr*; der Hühnerdarm. Plin. (Alsine media, L.)

Myrăcŏpum, i, n. 2. scil. unguentum, *frissitő, v. lankadtságot oszlató ir*; eine Salbe, welche die Müdigkeit benimmt. Medic.

Myrapium, ĭi, n. 2. *jószagú körtvély nem*; eine Art wohlriechender Birnen. Plin.

Myriandros, i, f. 2. urbs Syriae, hodie: Candelona, Mela.

Myriārcha, ae, m. 1. *tíz ezeret igazgató, annyinak parantsoló*; der über zehntausend gesetzt ist. Gloss.

Myrias, ădis, f. 3. *tíz ezer*; eine Zahl von zehn tausenden. 2) *millio, egy millió*; eine Million. 3) Synecdoch. *nagy, v. sok szám*; eine große Zahl.

Myrīce, es, v. Myrica, ae, f. 1. *öthlmes dtán*; die Tamariske, ein strauchartiges Gewächs. Plin. (Tamarix gallica L.)

Myrina, ae, f. 1. regina Amazonum. Diod. 2) urbs Aetoliae. Cic. 3) urbs Bithyniae, v. Mar di Marmora, Mela.

Myriŏphyllon, i, n. 2. i. q. millefolium. Plin.

Myristica, ae, f. 1. sc. nux, *szeretsendió*; eine Muscatern-Nuß. Gloss.

Myrmēcias, ae, m. 1. *fekete szinű drága kő, mellyen szömölts forma domborúságok vannak*; ein schwarzer Edelstein, mit warzenförmigen Erhöhungen. Plin.

Myrmēcidas, ae, m. 1. statuarius. Cic.

Myrmēcītes, ae, m. 1. sc. lapis, v. Myrmecitis, ĭdis, f. 3. gemma innatam repentis formicae effigiem habens. Plin.

Myrmēcium, v. — on, i, n. 2. *szömölts, v. szümölts neme*; eine Art Warzen. Cels. 2) *pók neme*; eine Art Spinnen. Plin.

Myrmēcŏphaga, ae, f. 1. *hangyász*; der Ameisenbär. Linn.

Myrmīce, Adv. e. gr. incedere, Catull. *hangya módon, v. módra*; ameisenmäßig.

Myrmĭdon, ŏnis, m. 3. *Myrmidon*; ein Myrmidonier. Myrmidones, incolae prius insulae Aeginae, dein Thessaliae. Ovid. Virg.

Myro, ōnis, m. 3. vide: Myron.

Myrŏbălănum, i, n. et Myrŏbălănus, i, f. 2. glans unguentaria Indis tantum nota. Plin.

Myrŏbrĕchārius, ĭi, m. 2. *kenet, kenőts, v. ir tsináló, készitő, v. áros*; ein Salbenmacher, Salbenkrämer. Plaut.

Myron, v. Myro, ōnis, m. 3. statuarius insignis. Ovid. Cic.

Myron, v. um, i, n. 2. *kenet, kenőts, kenetir, ir*; die Salbe. Hieron.

Myrŏpōla, ae, m. 1. *kenetáros, ki egyszersmind minden féle jószagú vizeket, balzsamokat 's a' t. árúl*; ein Salbenkrämer, Salbenhändler, der zugleich allerley wohlriechende Wässer, Balsame ꝛc. verkauft. Plaut.

Myrŏpōlium, ĭi, n. 2. *kenetárosbólt, v. sátor, mellyben egyszersmind jószagú vizek, balzsamok 's a' t. árúltatnak*; eine Salben-Boutike,

wo zugleich Salben, Balsame, wohlriechende Wässer etc. verkauft wurden. Plaut.

Myrŏthēcium, ĭi, n. 2. *kenet*, *v. balzsamtartóedény*; eine Salben- oder Balsambüchse. Cic.

Myrrha, Murrha v. Murra, ae, f. 1. *mirha*; die Myrrhe. Plin. 2) *mir hamézga*: die Myrrhe, oder das Harz, das aus diesem Baume träufelt. Tac.

Myrrhāpĭa, et Myrapia, ōrum, n. 2. plur. scil. pira, *bizonyos körtvély nem*; eine gewisse Art von Birnen. Plin.

Myrrhātus, (Murrhātus, Murrātus), *mirhás, mirhából való, tsinált, v. készitett*; von Myrrhen gemacht. Sidon.

Myrrhĕus, (Murrhĕus, Murrĕus), a, um, *mirhai, mirha*; von Myrrhen. Hor.

Myrrhĭnus, (Murrhĭnus, Murrinus), a, um, e. gr. odor, Plaut. idem. Hor. Varr.

Myrrhis, idis, f. 3. *nagymagú mirhaszag*; wohlriechender Kerbel. (Scandix odorata, L.)

Myrhītes, ae, m. 1. *mirha szinü drágakő*: ein myrrhenfarbiger Edelstein. Plin.

Myrsĭne, es, f. 1. *mirtus*; die Myrte. Plin. Linn.

Myrsĭnĕlăeon, i, n. 2. *mirtusolaj*; das Myrtenöhl. Dioscor.

Myrsĕnĕum, i, n. 2. *vad kömény*; wilder Fenchel. Plin.

Myrsinites, ae, m. 1. *farkastéjfü neme*; eine Art der Pflanze Wolfsmilch. Plin. 2) *mirtusszagú drága kő*; ein Edelstein von Myrtengeruch. Idem.

Myrtăcāntha, ae, f. 1. i. q. Ruscus.

Myrtăcĕus, a, um, (myrtus) *mirtusból való, mirtus*: von Myrten. Cels.

Myrtātus, v. Murtātus, a, um, (myrtus) *mirtussal fűszerszámozott, mirtusos*; mit Myrten gewürzt und schmackhaft gemacht. Hinc: Myrtatum, Scil. farcimen. Varr. *borsos hurka, v. kolbász*; eine Pfefferwurst.

Myrtĕŏlus, v. Myrtiŏlus, a, um, Dim. *mirtusvirág szinü*; myrthenblüthfarbig. Colum.

Myrtēa, ae, f. 1 i. q. myrtētum, Plaut.

Myrtētum, v. Murtētum, i, n. 2. *mirtusfás hely*, *mirtus erdő*; ein Ort voller Myrten, Myrtenwald. Virg.

Myrtĕus, v. Murtĕus, a, um, (myrtus) e. gr. silva, Virg. oleum, Plin. vinum, Idem *mirtusból való, mirtus*; von Myrten. 2) e. gr coma, Tibull. *mirtusos, mirtussal ékes*, *v. ékesített*; mit Myrten versehen, geschmückt. 3) e. gr. coma, Tibull. gausapina, Petron. color, Pallad. *mirtusszin, gesztenyeszin*; myrtenfarbig, castanienbraun. 4) olea myrtea, Colum. *olajfa neme*; eine Art des Öhlbaums

Myrtidānus, a, um, e. gr. vinum, Plin. *vad mirtusbogyóból való, vad mirtusbogyó*; aus wilden Myrtenbeeren gemacht.

Myrtĭnus, v. Murtĭnus, a, um, e. gr. oleum, Apul. *mirtusból való, mirtus*; von Myrten

Myrtiŏlus, vide: Myrteolus.

Myrtītes, ae, m. 1. Plin. et vinum myrtites, Colum. etiam: vinum myrtite, Pallad. *mirtusbor*; ein Myrtenwein.

Myrtŏpĕtălum, i, n. 2. *petsétfü, salamon petsétje*: die Weißwurz. Plin. (Convallaria Poligonatum, L.)

Myrtos, i, f. 2. insula penes Euboeam Plin.

Myrtōus, a, um, e. gr. mare, Horat. pars maris Aegei inter Cretam, Peloponnesum et Euboeam. Plin.

Myrtum, i, n, 2. *mirtusgyümölts*, *mirtusbogyó*; die Myrtenfrucht, Myrtenbeere. Virg.

Myrtŭōsus, a, um, *mirtushoz hasonló*; Myrten ähnlich Plin.

Myrtus, i, 2. et —us, f. 4. *mirtus, mirtusfa*: die Myrte, der Myrtenbaum. Virg. Plin.

Myrus, i, m. 2. mas muraenae Plin.

Mys, myos, m. 3 *tsiga*, *v. kagyló neme*; eine Art Muschel, Plin. 2) artifex celebris. Prop.

Mysa, ae, f. 1, Aeolice. idem quod Musa.

Mysca, ae, f. 1. *bizonyos héjashal nem*; eine gewisse Art von Fischen, die eine Schale haben

Myscĕlus, i, m 2. *rövid*, *v. kurta lábú, mint az egér*; der kurze Beine hat wie eine Maus. Med

Mysia, ae, f. 1. regio Asiae juxta Propontidem et Hellespontum. Hinc: Mysii, ōrum, m. plur. incolae ejusdem. Mysius, a, um, *Mysiai*; Mysisch. Cic. Mysus, a, um, i. q. Mysius, e. gr. dux, Ovid. v. juvenis,

Prop. i. e. Telephus, rex Mysiae. Not. Veteres saepe confundebant Mysiam cum Moesia.

Mysius Olympus, mons Bithyniae, Turcis: Keschidag, Mela.

Mysta, v. Mystes, ae, m. 1. *titkos istenitisztelet papja*; ein Priester bey geheimen Gottesdiensten. Ovid. 2) *szentelt pap*; ein geweihter Priester. 3) *titok magyarázó*; ein Geheimnißdeuter. Naturae mystes (*természet vizsgáló, természet béavatott fija*; der Naturforscher, Naturkündiger) Plinius, Lips.

Mystagōgus, i, m. 2. *fő pap*; der Oberpriester. 2) *titkos, különösen istenitiszteletre rendelt helyeken nevezetességeket mutogató*; der Jemanden in geheime, besonders gottesdienstliche Örter führet, um da alles Merkwürdige zu zeigen. Cic.

Mystax, cis, m. 3. *bajusz, bajtz*; der Knebelbart, Schnurbart. Gloss.

Mysteriarches, ae, m. 1. *titkos istenitisztelet fő elöljárója*; der Obervorsteher eines geheimen Gottesdienstes. Prud.

Mystērium, ii, n. 2. *mindenféle titok, v. titkos dolog*; jede Heimlichkeit, geheime Sache. Mysteria rhetorum aperire, Cic. Epistolae nostrae habent tantum mysteriorum, Cic. 2) *szent, v. szentséges titok, titkos istenitisztelet, a' millyen völt p. o. a' Ceresé, és Bacchusé*; heiliges Geheimniß, heimlicher Gottesdienst, z. B. zu Ehren der Ceres und des Bacchus. Cic. Sacra haec Cereris etiam: Sacra Eleusina dicta sunt. Not. Mysteria, aliter vocabantur: Initia. Justin. Mysteria Romana, Cic. i. e. (secundum Gronovium) festa Bonae Deae.

Mystiae, ārum, f. 1. plur. urbs Italiae. Mela.

Mystĭce, Adv. *titkosan, titkos módon, v. módra*; mystisch, geheimnißvoll. Solin.

Mystĭco, āre, 1. *titkosan, v. titkos módon, irni*; geheimnißweise schreiben. Gloss.

Mystĭcus, a, um. *titkos, elrejtett, titokkal tellyes, titkos jelentésű, titkos istenitisztelet illető, ahoz való*; heimlich, verborgen, geheimnißvoll, geheime Bedeutung habend, den geheimen Gottesdienst betreffend, dahin gehörig. e. gr. vannus, Virg. i. e. quae in sacris Bacchi adhibetur et arcani quid significat, Virg. Sit tibi (Baccho) mystica vitis, Tibull.

Mystrum, i, n. 2. quarta pars cyati. Rhemn. Fann.

Mysus, a, um, vide: Mysia.

Mytăcismus, i, m. 2. i. q. Motacismus.

Mytălus, et Mytilus, i, m. 2. *mitil*; die Miesmuschel. Plin. Linn.

Mythicus, a, um, (Mythos) *költött, mesés*; erdichtet, fabelhaft. August.

Mythistŏria, ae, f. 1. *mesés beszéd, v. história*; fabelhafte Erzählung. Capitol.

Mythistŏrĭcus, a, um, e. gr. volumen, Vopisc. *mesés, mesével elegyített*; fabelhaft, oder mit Fabeln vermengt.

Mythŏlŏgia, ae, f. 1. *mese, v. rege magyarázat*; die Erklärung der Fabeln oder Sagen. Gloss.

Mythŏlŏgus, i, m. 2. *mese, v. rege magyarázó*; der die Fabeln oder Sagen erkläret. Idem.

Mythos, i, m. 2. i. q. Fabula, vel Narratio, *mese, költemény, rege*; eine Fabel, Sage. Auson.

Mythus, i, m. 2. idem.

Mytilēne, es, f. 1. urbs Insulae Lesbi, hodie: Metelino, secundum alios: Catro. Mela.

Mytilus, i, m. 2. vide: Mytalus. Plin.

Myūrus, i, m. 2 i. q. pulsus decurtatus, *gyenge érverés*; schwacher Puls. Med.

Myūsus, a, um, *megtsonkitott*; verstümmelt. Idem.

Myus, untis, f. 3. urbs Joniae. Nep.

Myxa, ae, f. 1. *takony*; der Rotz. Gloss. 2) *szilvafa neme*; eine Art Pflaumenbäume. Plin. Cordia myxa, L., cujus fructus Myxum vocatur, Pallad. 3) *lámpás, v. méts tsövetskéje, mellyben a' bél van*; das Röhrchen an der Leuchte, Lampe, worin der Docht ist. Totque geram myxas Martial. ubi aliae Edd. myxos habent.

Myxine, es, f. 1. *nyálkaféreg*; der Schleimwurm. Linn.

Myxo, v. Myxon, ōnis, m. 3. piscis ex mugilum genere. Plin.

Myxum, i, n. 2. vide: Myxa.

Myxus, i, m. 2. i. q. Myxa, significatione tertia.

N.

Nābābūrum, i, n. 2. urbs Mauritaniae. Caes.

Nābālia, ae, m. 1. fluvius Galliae Belgicae. Tac.

Nabar, ăris, m. 3. fluvius Numidiae.

Nābarzānes, is, m. 3. regis Darii praetor et proditor. Curt.

Nabāthaea, v. Nabataea, ae, f. 1. urbs Arabiae Petraeae, Hinc: Nabathaeus, a, um, illuc pertineos. Ovid. Nabathaei, incolae urbis Nabathaeae. Hirt. Nabathes, ae, m. 1, i. q. Nabathaeus, Senec.

Nābilis, e, (no) *úszható*, *megúszható*; wo man schwimmen kann. Gloss.

Nabis, is, f. 3. Aethiopice, i. q. Camelopardalis. Plin.

Nabla, ae, f. 1. Nablium, ĭi, et Nablum, i, n. 2. *tíz húrú*, *v. húros muzsikaszerszám*, *hárfa*, *lant*; ein musikalisches Instrument von zehn Saiten, eine Harfe, Laute. Ovid.

Nabun, i. q. Nabis.

Nacca, ae, m. 1. i. q. fullo, *kallós*; ein Walker. Fest. Apul.

Nacta, ae, m. 1. Nom. prop. voluptarii Romani. Hinc: Ad morem discincti Nactae vivere, *zaboldtlan életet élni*; liederlich leben. Erasm. 2) *mejjkelevény*; ein Brustgeschwür. Med. 3) i. q. Nacca. Pers.

Nactus, a, um, (nanciscor) Part. *a' ki megnyert valamit*; der etwas erlangt hat. Cic. 2) Pass. *megnyert*; erlangt Hygin. Fab.

Nādir, n. Arab. Indeclin. *talppont*, *talpallypont*, *nádir*; der Fuß- oder Fersenpunct am Himmel, Nadir. Astron.

Nae, Adv. *igenis*, *bizonyára*, *bizonnyal*, *valóban*, *valósággal*; fürwahr, wahrhaftig. Not. saepe praeponitur Pronomini, ut e. gr. nae ego, nae tu, nae illi, Cic. 2) occurrit etiam circa formulas juramenti, ut e. gr. edepol nae, Ter. Medius fidius nae, Cic. 3) scribitur etiam: ne, Sallust.

Naebis, i, m. 2. fluvius Lusitaniae. Mela.

Naenia, vide: Neoia.

Naeviānus, a, um, *Naeviusi*; Nävisch. e. gr. Hector, Cic. i. e. in comoedia Naevii.

Naevĭus, ĭi, m. 2. Nom. propr. veteris poētae. Cic.

Naevŭlus, i, m. 2. Dim. *kis méhjegy*; ein kleines Muttermahl. Gloss.

Naevus, i, m. 2. *méhjel*, *anyaméhjel*; *velünk született jel*: ein Mahl am Leibe, angeborner Flecken, Muttermahl. Cic.

Nagĭdos, i, f. 2. urbs Ciliciae, hodie: Nigde. Mela.

Nāĭădes, um, vide: Naias.

Nāĭas, ădis, et saepe: Nāis, ĭdis et idos, f. 3. e. gr. puella, soror, Ovid. *vízinimfa*; eine Wassernymphe, Najade oder Naide. 2) quaevis Nympha. Ovid. 3) Nais, i. q. aqua, Tibull.

Nāĭcus, a, um, *vízinimfákat illető*; die Najaden betreffend. Naica dona, Prop Sed aliae Edd. habent: Nai, caduca etc.

Nāĭs, ĭdis etc., vide: Naias.

Nam, Conj. *mert*, *minthogy*, *mivelhogy*, *mivel*; denn. Ter. (In initio periodi.) 2) *de*, *de ugyan*; aber. Nam quid argumentamur? Cic. 3) Adv. interrog. Quamnam rationem allaturus est? 4) pleon. ponitur. Nam quid adspicio? Plaut.

Namque, Conj. i. q nam, *mert*, *minthogy*, *mivelhogy*, *mivel*; denn. Cic. 2) *de*, *de ugyan*; aber. Namque illud quare Scaevola negasti? Cic.

Nāmūrcum, et Namurum. i, n. 2. *Namúr városa és vára Belgiomban*; Stadt und Festung Namur in den Niederlanden. Geogr.

Nāna, ae, f. 1. *törpe asszony*, *v. leány*; eine Zwerginn. Lamprid.

Nanāsa, ae, m. 1. fluvius Hispaniae, hodie: Bidassora. Mela.

Nāncēium, i. n. 2. *Nanszi városa Lotharingiában*; die Stadt Nancy in Lothringen. Geogr.

Nancio, ire, 4. Obs. pro: nanciscor, Gracch. ap. Prisc.

Nanciscor, nactus, et nanctus sum, nancisci, Dep. 3. e. gr. annulum, Ter. morbum, Nep febrim, Suet. spem, Cic. *nyerni*, *kapni*, *szert tenni rá*, *meg kapni*, *megnyerni*; erlangen, bekommen. 2) *elérni*, *beérni*; erlangen, erreichen. Vitis cla-

viculis suis, quidquid est nacta, complectitur, Cic. Silentia ruris, (*a' tsendes mezőt*; das stille Feld.) sc. currendo, Ovid. 3) e. gr. castra intuta, Liv *meg v. rátaláldni, megleleni*; finden, antreffen. Nactus sum, qui cuperet, Cic.

Nanctus, a, um, i. q. Nactus.

Nännäcus, i, m. 2. rex Phrygum ante Deucalionem, aliter: Cannacus, Cannaca, v. Annacus. Erasm.

Nannëtes, v. Namnëtes, um, m. plur. populus Galliae Celticae, Caes.

Nanque, i. q. Namque.

Nänus, i, m. 2. *törpe*; ein Zwerg.

Näpaeus, a, um, *erdei, erdőben levő, v. lakó*; im Walde befindlich. Hinc: Napaeae, arum, f. plur. *virágok és erdők istenasszszonyjai*; Blumen- und Waldgöttinnen. Virg.

Naphtha, ae, f. 1. *földbalzsam*; der Naphta. Plin.

Näpina, ae, f. 1. *répás, v. karórépás föld*; ein Rüben- oder ein Steckrübenfeld. Colum.

Näpöcaülis, is, m. 3. *répa ízű növevény, v. termés*; ein Gewächs, das am Geschmacke den Rüben gleichet.

Napellus, i, m. 2. species Aconiti; *katika sisakvirág, kék sisakfű, tetűfű*; der Eisenhut, Sturmhut. Linn.

Näpüra, et Nepura, ae, f. 1. *szalmakötél*; ein Strohseil. Ter.

Näpus, i, m. 2. *karórépa*; eine Steckrübe. Colum.

Nar, is, m. 3. fluvius a) Italiae, Virg. b) Illyriae, Mela.

Narbo, önis, m. 3. cum cognomine Martius; urbs Galliae, hodie: Narbonne, Cic. Hinc: Narbonensis, e, illuc pertinens, Cic. Narbonicus, a, um, i, q. Narbonensis, Idem.

Narce, es, f. 1. *zsibbasztó rája, görtshal*; die Zitterroche, der Krampfsisch. (Raia Torpedo, L.)

Narcissïnus, a, um, e gr. oleum, Plin. *nártzisból való, nártzis*; von oder aus Narcissen.

Narcissïtes, ae, m. 1. *nártzis színű drágakő*; ein narcissenfarbiger Edelstein.

Narcissus, i, m. 2. *nártzis*; die Narcisse. Virg. Linn. 2) juvenis formosissimus in narcissum transformatus.

Nardifer, a, um, *nárdus termő*; Narde tragend. Grat.

Nardinus, a, um, e. gr. ungventum, Plin. *nárdusból való, nárdus*; von oder aus Narden. Nardinum (sc. vinum), Plaut. *nárdussal, v. nárdusolajjal készített, v. tsinált*; mit Narden oder Nardenöhl angemacht. 2) e. gr. pirum, Plin. *nárdus forma, nárdus szagú*; Narden ähnlich, Nardengeruch habend.

Nardostächyon, i, n. 2. i. e. nardi spica; *nárdus virágja*; die Nardenblüthe.

Nardus, f. et Nardum, i, n. 2. *nárdus*; die Narde. (Andropogon Nardus L.) Veteres permultas plantas odoriferas hoc nomine appellarunt, ut sunt: *Romai gyökönke, Bétsifű, Romai nárdus, Magdolnafű*; gallische oder celtische Narde. (Valeriana celtica L.) *szagos levendula, levendula*; italienische Narde, Lavendel. (Lavandula Spica, L.) 2) *nárdusbalzsam, nárdusvíz*; der Nardenbalsam, das Nardenwasser.

Närenta, ae, f. 1. fluvius Dalmatiae. Olim: Naron. 2) urbs ibidem. Geogr.

Närentänus, a, um, *Narentai*; Narentisch. Sinus Narentanus, Hodie: Golfo di Narenza. Geogr.

Näres, ium, plur. *orr*; die Nase. Vide: Naris. Cic.

Narinösus, a, um, (nares) apertis naribus odorans. Dii narinosi, Lactant. qui odoribus thuris colebantur.

Näris, is, f. 3. *orrlyuk, orrlik*; das Nasenloch. Plur. nares; *orrlyukak, orr*; Nasenlöcher oder Nase. Fasciculum ad nares admovere, Cic. Nares corrugare, Quintil. *orrát fintorgatni*: die Nase rümpfen. Ne mappa nares corruget, Horat. *miatta ne fintorgassa a' vendég az orrát*; die Nase rümpfe, zusammenziehe, oder mache, daß der Gast die Nase rümpfe. Not. Omnis copia narium, Hor. *jó szagú virágok*; wohlriechende Blumen. Ponitur et Sing. naris, pro: nares, Ovid. *orr*; die Nase. De nare loqui, Pers. *orrából beszélni*; durch die Nase reden. 2) Synecd. *orr*; die Nase. Emunctae naris homo, Hor. Prov. *elmés, okos, fortélyos ember*; ein witziger, kluger, schlauer Mensch. Homo obesae naris, Hor. *a' ki nem könnyen veszen valamit észre*; nicht leicht etwas bemerkend. 3) induigere naribus, Pers. *gúnyolni, tsúfolni, kigúnyolni, kitsúfolni*; spotten, höhnen. 4) Trop. *nyílás, lélekzőlyuk, tsatorna torka, v. szája*; die

Öffnung, das Luftloch, die Mündung eines Canals. Vitr.
Narisci, ōrum, m. pl. populus Germaniae. Geogr.
Narīta, ae, m. 1. *tsiga, v. kagyló neme*; eine Art Muscheln. Plaut. Fragm.
Narnia, ae, f. 1. urbs Umbriae. Liv.
Narōna, ae, f. 1. urbs Dalmatiae, hodie: Narenca. Plin.
Narrābĭlis, e, (narro) *elmondható, elbeszéllhető*; erzählbar. Ovid.
Narratĭo, ōnis, f. 3. *beszéllés, elbeszéllés, előbeszéllés*; die Erzählung, das Erzählen. Cic. 2) *történet, előadott történet*; die Erzählung, das Erzählte selbst. Idem. 3) pars orationis distincta, Quint.
Narrātĭuncŭla, ae, f. 1. Dim. *rövid előbeszéllés, v. történet*; eine kurze Erzählung. Quintil.
Narrātor, ōris, m. 3. *beszéllő, előbeszéllő, elbeszéllő*; der Erzähler. Cic.
Narrātus, a, um, *el, v. előbeszéllett, v. beszéllt*; erzählet.
Narrātus, us, m. 4. *beszéllés, el, elő, v. megbeszéllés*; die Erzählung. Ovid.
Narro, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. alicui aliquid, rem aliquam, Cic. *mondani, beszéllni, el, elő, v. megbeszéllni*; sagen, erzählen. Narratum; *előadott történet*; das Erzählte. Plur. Narrata, Hor. Hinc: Narror, Quint. *róllam beszéllik*; man erzählt von mir. Narraris, Mart. *rólad*; von dir. Narratur Graecia collisa duello, Hor. Narratur venisse venefica, Ovid. Narrant, Plin. *azt, v. úgy mondják, v. beszéllik*; man sagt, erzählt. 2) *közönségesen*: *beszéllni valamiről, v. mondani valamit*; überhaupt: sagen, reden. Quid narras? Ter. nihil, Idem. Filium mihi, i. e. de filio, Idem. Catulum et illa tempora, pro: de Catulo etc. Cic. Narra mihi, *ugyan, v. kérlek mond meg*; sag mir einmahl. Cic. Narro tibi, Cic. *halljad tsak, valamit akarok néked mondani*; ich will dir etwas sagen, höre einmahl. Male narras, Cic. *rossz hírt mondasz, azt nem örömest hallom, nints kedvem szerént*; du gibst mir schlechte Nachricht, das ist mir nicht lieb zu hören. Bene narras, Cic. *kedves, v. jó hírt mondasz, v az kedves dolog előttem*; du gibst mir angenehme Nachricht, oder das ist mir lieb zu hören.
Nars, tis, m. 3. plur. Nartes, incolae Italiae penes Narum fluvium. Plin.
Narthēcĭa, v. Narthecya, ae, f. 1. *Syriai festőfű neme*; eine Art des Gertenkrauts. Plin.
Narthēcium, ii, n. 2. *orvosság, v. balzsamtartó, orvosságos, v. balzsamos skatulya*; ein Behältniß, Kästchen, Büchschen, zu Salben und Arzneyen. Cic.
Narthex, ēcis, f. 3. i. q. Narthecia. Plin.
Narus, pro: gnarus, Cic.
Nārycĭon, i, n. 2. Naryx, cis, f. 3. et Naryce,es, f. 1. urbs Locridis in Graecia. Ovid. Naryeius, a, um, illuc pertinens. Virg. e. gr. heros, Ovid. i. e. Ajax.
Nāsāle, is, n. 3. *orr takaró rész a' sisakon*; die Nasendecke an einem Helme. Isidor.
Nāsămon, ōnis, m. 3. plur. Nasamones, populus Africae. Lucan. Hinc: Nāsămōnĭacus et Nāsămōnĭus, a, um, *odavaló, Nasamoni, Afrikai*; dahin gehörig. Nasamonisch, auch Afrikanisch. Sil.
Nāsūtus, a, um, *nagy orrú*; großnasicht. Lampr.
Nāscĕndus, a, um, (nascor) *születendő, a' minek születni kell*; was gebohren werden soll. Gell.
Nāscens, tis, o. 3. *születendő*; was gebohren wird. e. gr. luna, Hor. *újhold*; der Neumond.
Nascentĭa, ae, f. 1. *születés, születtetés*; die Geburt. Vitruv.
Nascĭbĭlis, e, *születhető, születtethető, a' mi születhetik*; was geboren werden kann. Tertull.
Nāscĭtūrus, a, um, *születendő, a' mi születni fog*; was geboren werden wird. Gloss. 2) *lejendő, elő, fel, v. lábra állandó*; was aufkommen wird. Pallad.
Nasco, ĕre, 3, pro: nasci, Cato.
Nascor, natus sum, nasci, Dep. 3. e. gr. ab, ex aliquo, v. aliquo, Cic. *születni, születtetni*; geboren werden. Aves in pedes nascuntur, Plin. *láboknál fogva kezdenek a' világra jönni*; kommen mit den Füßen zuerst auf die Welt. Natus Dea, Ovid. *istennéfija*; Sohn einer Göttinn, Natus Phoebo, Ovid. i. e. Ae-

sculapius. Natus Plejade, Idem. l. c. Mercurius. 2) e. gr. genere summo, v. de summo genere, Plaut. antiquo genere, Nep. *származni, eredni*, *eredetét venni, születni*; abstammen. 3) *támadni*, *lenni*, *származni*; entstehen. Ab eo flumine collis nascebatur, Caes. *kezdődött*; fing sich an. Nascere Lucifer! Virg. *jöjj fel!* gehe auf! Nulla pestis est, quae non homini ab homine nascatur, Cic. Ut mihi nascatur argumentum epistolae, Cic *hogy matériám legyen a' levélirásra*; damit ich Stoff zu Briefe bekomme. Ex hoc nascitur, ut etc. Cic. *ebből következik, hogy 's a' t.*; hieraus folgt, daß ꝛc. A vobis natus sum consularis, Cic. i. e. factus. 4) *természettől igy, v. amúgy lenni*; von der Natur beschaffen seyn. E re nata, Ter. pro re nata Cic. *a' dolog*, *környűlállások*, *v. idő minémüségéhez*, *v. mivoltdhoz képest*; nach Beschaffenheit der Sache, der Umstände oder der Zeit 5) e. gr. aliquo fato, Cic. *születésétől fogva valamire rendelve lenni*; zu etwas von seiner Geburt an bestimmt seyn. 6) iterum natus videor, Plaut. *úgy tetszik mintha újjá születtem vólna*; mich dünkt ich sey neugeboren. 7) annos natus magis quadraginta, Cic. *túl van a' negyven esztendőn*; über vierzig Jahre alt. 8) vellem, me natum virum, Ter. *szeretném, ha férjfinak születtem vólna*; ich wollte daß ich ein Mann geworden wäre. 9) e. gr. sua sponte, Cic. *nőni, nevekedni*; wachsen. 10) qui postea nascentur, Cic. *maradékink*, *kik utánnunk élni fognak*; die Nachkommen.

Nāsīca, ae, m. 1. cognomen familiae Corneliorum. e. gr. P. Corn. Scipio Nasica, probitate insignis, Liv. 2) *nagy orrú*; der eine große Nase hat. Arnob.

Nāsīdiānus, a, um, *Nasidiusi, Nasidiusról, v —tól nevezett, ő hozzá tartozó*; Nasidisch, vom Nasidius benannt, dahin gehörig. Caes.

Nāsĭterna, ae, f. 1. *hármas fogojú, fogantójú, v. nyelü edény*; ein dreyhenkelichtes Gefäß. Plaut. 2) *viz, v. vizes edeny, melly felyül bő, 's fogója van*; ein Wassergeschirr, oben weit mit einer Handhabe. Varr.

Nāsĭternātus, a, um, nasiternam portans. Calpurn. ap. Fulg.

Nāso, ōnis, m. 3. *nagy orrú*; großnasig. 2) cognomen Romanum, e. gr. P. Ovidius Naso, poëta celebris.

Nassa, ae, f. 1. *varsa, tesziveszi, tapogató*; die Fischreuße. 2) Trop. *veszedelmes hely*; ein gefährlicher Ort. Nunquam ex hac nassa cibum petam, Plaut. Not. scribitur etiam; Naxa.

Nassiterna, i. q. Nasiterna.

Nasturtium, ii, n. 2. nasitortium, a naso torquendo (Sisymbrium nasturtium) *vizi torma*; der Merrrettig, Kren. Plin.

Nāsum, i, n. 2. pro; nasus, Plaut.

Nāsus, i, m. 2. *orr*; die Nase. Cic. 2) *elme, ész, éles elme, v ész*; der Verstand, Scharfsinn. Nasus ipsi nullus est, Hor. 3) *gúnyolás, tsúfolás, kigúnyolás, kitsúfolás, gúnyoló elmésség, szatira*; die Verhöhnung, Verspottung, die Satyre, spöttischer Witz. Adunco naso suspendere aliquem, Hor. *valakit meggyalázni, v. motskolni*; einen beschimpfen. Lucilius primus condidit styli nasum, Plin. Non cuicunque datum est habere nasum, Mart. 4) *edény fogója, v. nyele*; eine Handhabe an einem Geschirre. Juv. 5) pars urbis Syracusarum. Liv. 6) urbs Acarnaniae. Idem.

Nāsūte, Adv. *orrfintorgatva*, *tsúfolódva*, *gúnyoló módon*; naseweis, spöttisch, höhnisch. Senec.

Nāsūtŭlus, a, um, e. gr. mulier, Apul. *orrfintorgató*, *finnyás*, *tsúfolódó*; naseweis, spöttisch.

Nāsūtus, a, um, *nagy orrú*; eine große Nase habend. Hor. 2) *elmés*, *tsúfolódó*, *orrfintorgató*, *finnyás*; witzig, spöttisch, naseweis. Mart. Comp. nasutior, Superl. nasutissimus, Solin.

Nata, ae, f. 1. (nascor) *leány, lyány, valaki lyánya*; eine Tochter. Virg.

Nātābĭlis, e, (nato) *úszó*, schwimmend, Coripp.

Nātābŭlum, i, n. 2. *úszó hely*; ein Ort zum Schwimmen. Apul.

Nātāles, ium, m. plur. *törzsök, nemzetség, nem*; der Stamm, das Geschlecht. Mulier natalibus clara, Plin. *nemes nemzetségből való*;

von edlem Stamme. 2) e. gr. gentium, Plin. *eredet, kezdet*; der Ursprung. 3) *születésnap*; der Geburtstag. Sen.

Natalicius, a, um, *születésnapot, v. ordt illető, ahoz tartozó, születéskor való, születési*; den Geburtstag oder die Geburtsstunde betreffend, dahin gehörig, zur Geburt gehörig. Sidera natalicia, Cic.

Natalis, e, (nascor) *születési, születtetési, születést illető*; zur Geburt gehörig. e. gr dies, Cic. *születés nap*; der Geburtstag. e. gr. solum, Ovid. *születéshely, haza, hon*; der Geburtsort, das Vaterland. Juno natalis, Tibull. i. e. quae partui praeest. 2) e. gr. morbus, Manil. sterilitas, Colum. *vele született, természetes, természeti*; angeboren, natürlich. 3) Subst. is, m. 3. *születéshely*; der Geburtsort. Delos natalis Apollinis, Hor. 4) *születésnap*; der Geburtstag Cic. Virg. Hor. Ovid. Hinc: natales; poëtice, pro: anni. Sex mihi natales ierant, Ovid. Natalis Romae, Ovid. i. e. festa Palilia, in recordationem urbis conditae annuatim celebrata. e. gr. Minervae, Ovid. ubi in ejus honorem primo templum exstructum est. e. gr. arborum, Plin. i. e. semen.

Natalitium, ii, n. 2. *születésnapi ajándék*; das Geburtstaggeschenk. Pers. Dare natalitia, Cic. *születése napján vendégséget adni, v. tartani*; an seinem Geburtstage eine Mahlzeit halten.

Natalitius, a, um, i. q Natalicius.

Natans, tis, o. 3. *úszó*; schwimmend. Lucr.

Natatilia, ium. n. plur. (no) *úszó állatok*; schwimmende Thiere. Gloss.

Natatilis, e, *úszó, úszható, a' mi úszhatik*: was schwimmen kann. Tert.

Natatio, onis, f. 3. *úszás, úszkálás*; das Schwimmen. Cels. 2) *úszásra való hely, v. alkalmatosság, úszóhely*; der Ort oder die Gelegenheit zum Schwimmen. Idem.

Natator, oris, m. 3 *úszó, úszkáló*; der Schwimmer. Ovid.

Natatoria, ae, f. 1. *tó*; ein Teich. Gloss. 2) *úsztató hely*; eine Schwemme. Sidon. Apoll.

Natatorius, a, um, e. gr. aqua, Sidon. *úszásra való, v. szolgáló, úszó*; zum Schwimmen gehörig o. dienlich.

Natatura, ae, f. 1. i. q. sequens. Gloss.

Natatus, us, m. 4. *úszás, úszkálás*; das Schwimmen. Stat.

Nates, ium, vide: Natis.

Naticidium, v. Gnaticidium, ii, n. 2. *gyermekölés*; der Kindermord. Gloss.

Natior, ari, i. e. negotior, Cato.

Natio, onis, f. 3. (nascor) *születtetés, születés*; das Gebornwerden, die Geburt. Hinc: dea partus, Cic. 2) e. gr. bellicosa, Cic. *nép, nemzet*; ein Volk, eine Nation. Dicitur et contemptive, ut Cicero de optimatibus: non est natio, ut dixisti, etc. 3) *bizonyos felekezetű emberek, felekezet*; eine gewisse Art Menschen, die Art. e. gr. candidatorum, Epicureorum, Cic. i. e. schola. 4) e. gr. hominis, Plin. Cic. *mód*; die Art. 5) e. gr. bona, Fest. *baromtartás*; die Viehzucht. 6) e gr. mollis, Plin. *készítés, tsinálás*; das Zeugen.

Natis, is, f. 3. Plur. nates; *farpofa*; der Hinterbacken. Mart. Hor.

Natiso, onis, m. 3. fluvius Venetiae, hodie: Lazonizo, secundum alios: Natisone, Mela.

Natito, are, 1. Frequ. *úszkálni*; schwimmen. Gloss.

Nativitas, atis, f. 3. *születés, születtetés*; die Geburt. Pand. Ab ipsa janua nativitatis, Tert. *születésétől fogva*; von der Geburt an.

Nativitus, Adv. *születésénél fogva*; von Geburt an, durch die Geburt. e. gr. proprium, Tert. *veleszületett*; angeboren.

Nativus, a, um, (nascor) *születés által lett, v. származott, született*; durch die Geburt entstanden, geboren. Anaximandri opinio est, nativos esse deos, Cic. Verba nativa, Idem. *törzsökszók*; Stammwörter. 2) e. gr. sensus, Cic. lepos, Nep. *természetes, vele született*; natürlich, angeboren. 3) e. gr. coma, Ovid. color, Plin. *természetes, nem mesterség által való, nem mesterséggel tsinált*; durch Natur und nicht durch Kunst gemacht, natürlich.

Nato, avi, atum, are, 1. (no, are) e. gr. In oceano, Cic. *úszni, úszkálni*; schwimmen. Jocose, pro: navigare, Cic. Natandi caussa aliquo venire, Cic. *valahova hideg fürdőbe jönni, v. menni*; an einen Ort ins kalte

Bad kommen. 2) *folyni*; fließen, strömen. Vina pavimento natabant, Cic. 3) Met. *reszketni*; zittern. Ovid. 4) *ingadozni, habozni, állhatatlan lenni, nem tudni az eszét megállítni*; wanken, unbeständig, unentschlossen seyn. Pars magna natat, Hor. 5) *odébb menni, tsúszni, v. mászni*; weiter gehen oder kriechen. Colum. 6) campi natant, Lucr. *elborította az árvíz a' mezőket, v. úsznak a' mezők*; die Felder sind überschwemmt. 7) pes natat in calceo, Ovid. *elvész a' lába a' tsizmában, v. lábbeliben*; der Fuß wankt im Schuhe der ihm zu weit ist, hin und her.

Natŏlia, ae, f. 1. *Kis Ásia*; Klein-Asien. Geogr.

Natrix, īcis, c. 3. *víziklgyó*; die Wasserschlange. Cic. Natrix violator aquae. Lucan. 2) *ostor, korbáts*; die Peitsche, Karbatsche. Lucil. 3) *büzös iglitz*; ein Kraut, dessen Wurzel einen Bocksgestank hat. (Ononis Natrix, L.) Plin.

Nātu, Abl. *időre, korra, v. születésre nézve*; an Alter, an Geburt. e. gr. maximus, Ter. *legidősebb*; der Aelteste. e. gr. grandis, Cic. *idős, koros, öreg, vén*; alt. e. gr. minor, Cic. *ifjabb*; jünger. e. gr. minimus, Idem. *legifjabb*; der jüngste.

Nātūra, ae, f. 1. (nascor) e. gr. montis, Caes. rerum et locorum, Cic. aëris, Lucr. *természet, valamelly dolognak belső mivólta, v. minémüsége*; die Natur, die innerliche Beschaffenheit eines Dinges. Praeter naturam, Ter. *természet ellen való módon*; unnatürlicher Weise. 2) *természeti minémüség, v. mivólt, valaminek misége, léte. vóltja, v. valója*; die natürliche Beschaffenheit, das Wesen eines Dinges. Natura rerum, Plin. *az egész világ*; die ganze Welt. 3) *természet, természeti tulajdonság, alkat, v. alkatás, indúlat alkat, vérálkat, testhajlandóság, temperamentom*; die Natur, das Naturell, Temperament. Naturam expellas furca, tamen usque recurret, Hor. 4) *természet rendi, természeti szerkezetés*; die natürliche Einrichtung. Naturae debitum solvere, Cic. *meghalni, természet adóját lefizetni*; sterben. Hoc exigit ipsa naturae ratio, Cic. 5) *szemérem, szemérem test*; die Schaam. Naturam alicui demere, Apul. 6) *bizonyos tulajdonságú ember*; ein Mensch von einer gewissen Beschaffenheit. Non potest ea natura, quae tantum facinus commisit, hoc uno scelere contenta esse, Cic. 7) e. gr. rei, deorum, Cic. *erő, foganat, hathatóság*; die Wirkung, Wirksamkeit. 8) *okosság, bőltsesség, okos elrendelés*; die vernünftige Einrichtung. Mundum natura administrari, Cic. 9) usuatur haec vox pro circumscriptione, ut, e. gr. natura alvi, pro: alvus. Cic.

Nātūrābĭlis, e, pro: naturalis, Apul.

Nātūrālis, e, 2. gr. pater, Cic. *természeti, természetes, természet szerént való, az az születés által lett*; natürlich, i. e. durch die Geburt geworden, leiblich. 2) e. gr. motus, notio, Cic. bonitas, Nep. saxum, Colum. *természetes, természet által lett, eredt, v. származott, veleszületett*; natürlich, i. e. von der Natur gemacht oder herrührend, angeboren. e. gr. dies, Censorin. *napfeljöttétől annak lementéig tartó*; vom Sonnenaufgange bis zum Untergange. e. gr. mors, Plin. *természeti, az az nem erőszakos*; nicht gewaltsam, natürlich. Naturalia loca, Colum. v. saltim: naturalia, Cels. *szemérem testek*; Geburtsglieder. Etiam Sing. naturale, is, n. 3. *szemérem test*; das Geburtsglied. Cels. 3) *természetes, való, valósággal lévő, valóságos, világban lévő*; natürlich, i. e. wirklich, in der Welt befindlich. Lactant. 4) *természetes, az az, természet rendi szerént való, rendes, szokott*; natürlich, i. e. der Ordnung der Natur gemäß, ordentlich, gewöhnlich. Plin.

Nātūrālĭtas, ātis, f. 3. *természetiség, természetesség*; die Natürlichkeit. Tertull.

Nātūrālĭter, Adv. *természetesen, természet szerént, valósággal*; wirklich, von Natur, der Natur gemäß. Cic. 2) *veleszületett módon*; angeboren. Idem.

Nātūrālĭtus, Adv. i. q. naturaliter, Sidon.

Nātūrĭfĭcātus, a, um, (natura et facio) e. gr. anima, Tert. *valósággá, v. valóvá lett, létell nyert, v. vett*;

was zu einem Wesen geworden ist, Daseyn erlangt hat. Tertull.

Nâtus, a, um, (nascor) *született*; geboren. e. gr. in miseriam, Tert. *nyomorúságra született*; zum Elende geboren. 2) e. gr. annos viginti, Idem. *húsz esztendős*; zwanzig Jahre alt. 3) unde hoc natum, est? *honnan van, lett, v. eredt ez?* woher kommt dieses? 4) e. gr. illustri loco, summo genere, Cic. Nep. *fő nemzetségből vette eredetét, v. származott*; von einem vornehmen Geschlechte entsprossen.

Nâtus, i, m. 2. *fijú, valaki fija*; der Sohn. Virg.

Nâtus, us, m. 3. *születés*; die Geburt. 2) *növés*; das Wachsen. Cupressus natu morosa, Plin. *nehezen, v. lassan növő*; schwer wachsend. 3) *kor, életidő, idő*; das Alter. Homo magno natu, Liv. *nagy idejű, koros, idős, vén*; von großem oder hohem Alter, bejahrt.

Naubŏlides, ae, m. 1. filius Nauboli, i. e. Iphitus. Val. Fl.

Naubŏlus, i, m. 2. rex Phocidis. Stat.

Naucella, i. q. Naviecella.

Nauci, Gen. (naucum, naux, et nux) *dió belső hártyája*; das innere Häutchen von der Nuß. Fest. 2) *semmit sem érő*; nichts werth. e. gr. homo, Plaut. *semmirevaló, semmirekellő, v. gaz ember*; ein nichtswürdiger Mensch.

Nauclĕrĭcus, et Nauclērĭus, a, um, e. gr. ornatus, Plaut. *hajó urához való, v. tartozó*; dem Schiffspatron gehörig.

Nauclērus, i, m. 2. *hajós úr, hajó ura, birtokosa, v. gazdája*; der Schiffsherr, Eigenthümer des Schiffs, Schiffspatron. Plaut.

Naucrătis, is, f. 3. urbs Aegypti, Plin.

Naucŭla, pro: navicula, Paulin.

Naucŭlor, āri, i. q. Naviculor.

Naucum, n. v. Naucus, i, m. 2. *a' mit a' dióról és más gyümöltsröl lehánt, v. lehámoz 's elvét az ember*; was man von den Nüssen oder von einem andern Obste abschält und abwirft. Naev. 2) *olajgyümölts magva*; der Kern von einer Olive. Fest. 3) *semmirekellő, semmirevaló, v. gaz dolog*; etwas Nichtswürdiges. Deducere aliquid nauco, Naev. ap. Fest. *fel sem venni, semmiben sem venni*; für nichts achten.

Naufrăgālis, e, (naufragium) i. q. naufragiosus, Mart. Cap.

Naufrăgiōsus, a, um, e. gr. pelagus, Sidon. *veszedelmes a' hajótörés miatt*; wegen Schiffbruche gefährlich. 2) *hajótörés által elszegényedett*; arm durch Schiffbruch. Gloss.

Naufrăgĭum, ii, n. 2. *hajótörés*; der Schiffbruch. Naufragium facere, Cic. *hajótörést szenvedni*; Schiffbruch leiden. Tabula ex naufragio, Cic. proprie: *deszka, darab deszka, mellyen, v. melly által az ember a' hajótörés veszedelméből kiszabadúl, v. megmenekszik*; ein Bret, Stück Bret, worauf man sich beym Schiffbruche rettet. Trop. *szabadúlásmód, szabadúló eszköz, vigasztaló eszköz, vigasztalás*; ein Rettungsmittel, Trostmittel. 2) Trop. e. gr. patrimonii, rei familiaris, Cic. belli, Flor. *szerentsétlenség, veszély, veszteség, romlás, rontas*; das Unglück, der Verlust, die Zerrüttung. Excipe naufragium nostrum, Ovid. pro: me naufragum, *engem szerentsétlent*; mich Unglücklichen. 3) poëtice: *hajótörést szenvedett emberek és dolgok*; schiffbrüchige Menschen und Dinge. Eurus spargens naufragium, Sil. 4) *hajótörésből kiszabadúlt maradék, hajódarab, hajótöredék*; der aus dem Schiffbruche entkommene Rest, Trümmer, Wrack Trop. a) *emberek*; Menschen. Naufragia Caesaris amicorum, Cic. b) *dolgok*; Dinge. Naufragia reip. colligere, Idem.

Naufrăgo, āre, 1. *hajótörést szenvedni*; Schiffbruch leiden. Sidon.

Naufrăgus, a, um, Pass. *a' ki hajótörést szenvedett*; der Schiffbruch erlitten hat. Ovid 2) Trop. e. gr. patrimonio, Cic. *a' ki minden atyai ősi jószágát elvesztette, v. attól elesett*; der um all sein väterliches Erbgut gekommen ist. 3) Act. e. gr. mare, Hor. *hajótörő, hajótörést okozó, veszedelmes*; Schiffbruch verursachend, schiffbrüchig, gefährlich.

Naulium, i. q. Nabla.

Naulum, i, n. 2. *hajóbér, révám*; der Schiffslohn, das Fahrgeld. Pand. Juv.

Naumăchĭa, ae, f. 1. *hajóviadal, melly mulatság kedvéért tartatott mint nézőjáték*; der Schiffkampf, der zum Vergnügen als ein Schauspiel

gegeben wurde. Suet. 2) *a' hely, a' hol, v. a' mellyen tartódott*; der Ort, wo er gehalten wird. Idem.

Naumăchiārĭus, a, um, e. gr. pons, Plin. *hajóviadalhoz való, v. tartozó, hajóviadali*; zum Schiffkampfe gehörig. 2) Subst. *bajnok a' hajóviadali nézőjátékokban*; ein Schiffkämpfer in den Schauspielen. Svet.

Naumăchos, i, f. 2. insula penes Cretam, hodie secundom nonnullos: Palamida, Mela.

Naupactos, i, m. 2. promontorium Cyrenaicae, regionis Africae. Mela.

Naupactus, i, f. et Naupactum, i, n. 2. urbs Aetoliae, Liv. hodie: Lepanto.

Naupēgus, i, m. 2. *hajótsináló, hajóáts*; ein Schiffszimmermann. Pand.

Nauplĭădes, ae, m. 1. filius Nauplii, i. e. Palamedes. Ovid.

Nauplĭus, ii, m. 2, rex Eoboeae. Prop. 2) i. q. Nautilus. Plin.

Nausĕa, ae, f. 1. proprie: *tengeri betegség*; die Seekrankheit. Cic. 2) *tsömör, undorodás, megundorodás, gyomorémelygés, hányás, okádás*; der Eckel, die Übelkeit, das Erbrechen. Horat. et Plin.

Nausĕābĭlis, e, *undorodást, tsömört, okádást, v. hányást okozó, undorító*; was Eckel oder Erbrechen macht. Coel. Aur.

Nausĕābundus, a, um, *tsömörlő, undorodó*; Eckel habend. Senec.

Nausĕātor, ōris, m. 3. *tengeri betegséget szenvedő*; der die Seekrankheit hat. Cic. 2) *tsömörlő, émejgő, undorodó, okádó*; der Eckel hat, Übelkeit empfindet.

Nausĕo, āvi, ātum, āre, 1. proprie: *tengeri betegséget szenvedni*; die Schiffkrankheit haben. Horat. 2) *hányhatni, émejegni, p. o. a' gyomrának, undorodni valamitől, megtsömörleni, tsömört kapni*; Eckel bekommen, Neigung zum Erbrechen haben, Übelkeit empfinden, vor etwas schaudern. Cic. Cels. 3) Trop. *udorító, v. undorodást okozó dolgokat hozni elő, v. fetsegni*; eckelhafte Dinge vorbringen oder schwatzen.

Nausĕŏla, ae, f. 1. Dim. *tsömörötske, émejgésetske, kis tsömör, kis émejgés*; kleiner Eckel, kleine Übelkeit. Cic.

Nausĕōsus, a, um, *tsömört szerző, okozó, v. hozó, undorító, émejgős*; Eckel machend, eckelhaft. Plin.

Nausĭcăa, ae, v. Nausicăe, es, f. 1. filia Alcinoi, regis Phaeaciorum. Mart.

Nauta, ae, vide: Navita.

Nautālis, e, (nauta) *hajósi, hajós*; schiffmännisch. Auson.

Nautĕa, ae, f. 1. *hajóban meggyűlt büdös víz, tisztátalanság, ganej, v. szemét*; das stinkende Schiffwasser, der Schiffsunrath. Plaut. 2) i. q. Nausea, Idem. 2) *bőrkészitő tsáva*; eine Gärberlohe. Opil.

Nauticus, a, um, *hajóhoz, v. hajókázáshoz tartozó, hajósi, révészi*; zum Schiffe, oder zur Schiffahrt gehörig, schiffmännisch e. gr. panis, Plin. *hajóskenyér, kétszer sűlt kenyér*; das Schiffsbrod, der Zwieback. e. gr. pixis, Gloss. *éjszakmutató, kompáss a' hajón*; ein Schiffscompaß. Castra nautica, Nep. *hajós sereg, hajók álló helye*; das Schifflager, der Standort der Schiffe. Scientia rerum nauticarum, Cic. *hajókázás mesterség tudományja*; Wissenschaft im Schiffwesen. Homines nautici, Hirt. v. nautici, sc. homines, Liv. *hajós v. révész legények, tengeri hajós legények*; Schiffsleute, Matrosen.

Nautĭlus, i, m. 2. *révész, kompos, héjjás állat*; der Nautilus, ein Schaltthier. Plin. Linn.

Nāvāle, is, n. 3. *kikötőhely*; ein Hafen. Ovid. 2) *hajótsináló, készitő, épitő, v. tartó hely*; der Ort, wo Schiffe gebaut und aufgehoben werden, die Docke, Werfte, Liv. 3) *rétze, rutza, kátsa, v. katsa tartó, ól, v. tartó hely*; ein Aufenthalt für die Anten. Varr.

Nāvālis, e, *hajókat illető, hajókhoz való, v. tartozó*; die Schiffe betreffend, dahin gehörig. e. gr. praelium, Cic. *tengeri üt közet, v. viadal*; eine Seeschlacht. e. gr. bellum, Idem *tengeri had, v. háború*; ein Krieg zu Wasser. e. gr. disciplina, Cic. *hajósi, v. hajókázási rendtartás*; die Einrichtung im Seewesen. Duumviri navales, Liv. i. e. commissarii ad instruendas naves constituti. Castra navalia, Caes. vide Castrum. Socii navales, Liv. *hajós, révész, v. tengeri hajóslegények*; Seeleute, Matrosen. Corona navalis, Virg. i. e. ob victoriam navalem. Honor navalis, Ovid, i. e. corona,

Navarchus, i, m. 2. *hajóskapitány*; ein Schiffscapitän, Cic.
Nāve, i. q. naviter, Plaut.
Navia, ae, f. 1. *hosszszú*, v. *hosszszúkás edény*, *kád*, *tseber*; ein länglichtrundes Gefäß, eine Wanne, ein Zober. Fest. 2) *lapát*, *lapitska*; eine Schippe, eine Schaufel. Idem.
Nāvicella, ae, f. 1. Dim. i. q. navicula, Pand.
Nāviculă, ae, f. 1. Dim. *kis hajó*, *hajótska*, *tsajka*, *tsónak*, *ladik*, *dereglye*; ein kleines Fahrzeug, Schiffchen, Boot, Kahn. Cic.
Nāviculāria, ae, f. 1. *hajós*, *hajókázó*, v. *hajókázás mesterség*; die Schifferkunst. Naviculariam facere, Cic. *hajókázást űzni*. Schifffahrt treiben.
Nāviculāris, e, e. gr. res, Pand. i. q. navicularius.
Nāviculāriŭs, a, um, *hajókázáshoz való*, v. *tartozó*; zur Schifffahrt gehörig. JCt. 2) Subst. *hajó ura*, v. *gazddja*, *hajómester*, *hajókázó*; ein Schiffsfahrer, Schiffspatron, Schiffer.
Nāviculātor, ōris, m. 3. i. q. Navicularius, Subst. Cic.
Nāviculor, āri, Dep. 1. *hajózni*, *hajókázni*, *hajón menni*, v. *járni*; schiffen, auf einem Fahrzeuge fahren. Martial.
Nāvifrăgus, a, um, i. e. naufragus, Ovid, Virg.
Nāvigābĭlis, e, e. gr. mare, Liv *hajókázható*, *mellyen lehet hajóval járni*; schiffbar.
Nāvigātio, ōnis, f. 3. *hajózás*, *hajókázás*, *hajónjárás*; das Schiffen, die Schifffahrt. Cic.
Nāvigātor, ōris, m. 3 *hajókázó*, *hajós*; ein Schiffer, Schiffmann. Quintil.
Nāvigātus, a, um, *a' min hajókáztak*, *p. o. tenger*; beschifft, z. B. Meer. Lucr.
Nāviger, a, um, e. gr. mare, Lucan. *hajókázható*, *hajót vivő*, v. *megbíró*, *hajóval járható*; Schiffe tragend, schiffbar, besegelt.
Nāvigiŏlum, i, n. 2. Dim. *kis hajó*, *hajótska*, *dereglye*, *ladik*, *tsajka*, *tsónak*; ein kleines Fahrzeug, Boot. Lentul. in Cic. Ep.
Nāvigium, ii, n. 2. *mindenféle hajó neme*, *bárkahajó*, *dereglye*, *ladik*, *tsajka*, *tsónak*, *szál*, *szálhajó*, *tutaj*; jedes Fahrzeug zu Wasser, ein Schiff, eine Barke, ein Kahn, Floß, eine Flöße. Cic. Pand. 2) *hajózás*, *hajókázás*; das Schiffen, die Schifffahrt. Pand. Ratio navigii jacebat, Lucret. i. e. ars.
Nāvĭgo, āvi, ātum, āre, 1. (navem ago) e. gr. navem, Pand. *hajót kormányozni*, v. *igazgatni*; ein Schiff führen. 2) e. gr. ex Asia in Macedoniam, Cic. *hajókázni*, *hajózni*, *hajón menni*, *evezni*; schiffen, segeln. Prov. In portu navigo, Ter. *veszedelmen kivűl*, v. *batorságban vagyok*, *nints mitól felnem*, v. *tartanom*; ich bin in Sicherheit, habe nichts zu fürchten. 3) de navibus; *menni*; fahren, segeln. Classis navigarit, Cic. 4) e. gr. terram, Cic. aequor, Virg. *hajón menni rajta*, *körűl*, v. *keresztűl hajókázni*; beschiffen, durchsegeln. Hinc: Pass. Navigatur Occidens, Plin. 5) *hajókázás által szerezni*, v. *gyűjteni*; durch die Schifffahrt erwerben, sich erschiffen, ersegeln. Quae homines arant, navigant etc., Sallust. 6) *úszni*; schwimmen. Ovid. Her. 7) *folyni*; fließen, strömen. In ipso ore navigat mare, Manil.
Nāvis, is, Acc. em, et im, f. 3. *hajó*; ein Schiff. e. gr. longa, Liv. Nep. *hadihajó*; ein Kriegsschiff. e. gr. oneraria, Liv. Nep. *szállitó*, *terh*, v. *terc szállító*, v. *terhes hajó*; ein Transportschiff, Lastschiff. e. gr. praetoria, Liv. *fővezéri hajó*; ein Admiralschiff. e. gr. tecta, Liv. constrata, Cic. *fedeles*, *fedett*; bedeckt, ein Verdeck habend. Navem construere, aedificare, Cic. v. facere, Caes. *tsinálni*, *építni*, *készítni*; erbauen. Navem adornare, Caes. ornare, Liv. v. instruere armareque, Liv. v. solum: armare, Caes. *fel*, v. *kikészítni*; ausrüsten. Navem adpellere ad locum, Cic. adplicare ad terram, Caes. v. terrae, Liv. *valakova hajtani a' hajót*, *valahova evezni*, *kikötni*; das Schiff wohin treiben oder führen, landen. Navem frangere, Terent. *hajótörést szenvedni*; Schiffbruch leiden. 2) Prov. Navibus, et quadrigis, Hor. *minden tehetségével*, *erejéből*, *erőból*, v. *erővel*; mit aller Macht, aus allen Kräften. 3) in eadem es navi, Cic. *ugyan azon veszedelemben*, v. *hajban vagy*, v. *ugyan azon hajóban evezel*; du bist in eben der Gefahr.

Nāvĭta, v. Nauta, ae. m. 1. *hajós*; der Schiffmann, Schiffer. Cic. Ovid.

Nāvĭtas, ātis, f. 3. *igyekezet*, *buzgó igyekezet*, *serénység*, *szorgalom*, *szorgalmatosság*; die Bestrebung, Emsigkeit, der Eifer. Cic.

Nāvĭter, Adv. *egész*, *v. buzgó igyekezettel*, *serényen*, *szorgalommal*, *szorgalmatosan*; eifrig, ämsig, betriebsam. Liv. 2) e. gr. impudens, Cic. *egészszen*, *telyességgel*; gänzlich.

Nāvo, āvi, ātum, āre, 1. *valamit minden kiteihető szorgalommal és gondossággal tenni*, *mivelni*, *v. tselekedni*, *valamin rajta lenni*, *serénykedni*; mit allem Fleiße und aller Sorgfalt etwas thun. e. gr. operam suam alicui, Cic. *valakinek segítségül lenni*, *v. segedelmet nyújtani*, einem Hülfe leisten. e. gr. benevolentiam in aliquem, Idem. *valakihez jó indúlattal*, *v. jó szívvel lenni*; einem geneigt seyn. e. gr. operam militarem, Liv. *valakinek hadban szolgálni*; einem im Kriege dienen. e. gr. bellum, Tac. *hadhoz készűlni*; sich zum Kriege rüsten. e. gr. flagitium, Idem. *gonoszságot forralni*; eine Bosheit vorhaben.

Nāvus, a, um, e. gr. homo, Cic. *igyekező*, *serény*, *szorgalmatos*; ämsig, fleißig. 2) *eleven*, *gyors*, *derék*, *erős*, *bátor*; munter, wacker, rüstig. Cic. scribitur etiam: Gnavus.

Naxa, ae, i. q. Nassa.

Naxĭum, ii, n. 2. *márvány pallérozó*, *és drágakő faragó*, *v. metsző kő*; ein Stein, Marmor zu poliren und Edelsteine zu schneiden. Plin.

Naxos, v. —us, i, f. 2. insula maris Aegaei, hodie: Naxia, v. Niseia. Hinc: Naxius, a, um, *Naxusi*; Naxisch. e. gr. ardor, i. e. corona Ariadnes, stella. Colum.

Nāzărēnus, a, um, *Nazaretből való*, *Nazaretbeli*; aus Nazareth. Hinc: Nazarenus, i. q. Christus. Prud. 2) *keresztyén*; christlich. Idem.

Nazăreth, Indecl. urbs Judaeae. Geogr.

Nāzărēus, a, um, i. q. Nazarenus, Prud.

Nē, Adv. prohib. *ne*; nicht. Ne metuas, Ter. *ne félj*; fürchte dich nicht. 2) Adv. negat. Ne vivam, v. ne sim salvus, si aliter sentio, Cic. *bár veszszek el*, *v. ne éljek egészségben ha*, *'s a' t.* ich will nicht gesund seyn, wenn ɛc. 3) ne tantillum quidem commotus, Cic. *leg kissebbé*, *v. leg kevésbbé sem indúlt meg*; er ist im geringsten nicht bewegt worden. 4) in compos. pro: non. Ne parcus, Poët. *nem takarékos*, *adakozó*, *bőkező*; nicht sparsam, freygebig.

Nē, Conj. caus. *ne hogy*, *hogy — ne*; daß nicht. Vide, ne pereas, Ter. *vigyázz*, *hogy el ne veszsz*; siehe zu, daß du nicht umkommst. 2) post verba: metuo, vereor, sollicitus sum, horreo, Cic. post: pavor, Liv. periculum, Nep. *hogy*; daß. Metuebat, ne indicarent, Cic. Vereor, ne nihil sit non malum, Cic. pro: ne omne sit malum. 3) *ha szinte*, *v. bár ha szinte nem*, *ha szinte nem — is*. *tegyük fel*, *de tegyük fel*, *hogy nem*; gesetzt, gesetzt auch, daß nicht. Ne sit sane summum malum dolor, malum certe est. Cic.

Nĕ, Adv. interrog. v. gr. estne hoc verum? Cic. *igaz e' ez*; ist dieses wahr? 2) *ha valyon*; ob. v. gr. Videamus, satisne justa sit ista defectio? Cic.

Nĕa, ae, f. 1. urbs in insula Cypro.

Nĕaera, ae, f. 1. Nom. pr. mulierum, Hor. Virg. Ovid.

Nĕaethus, i, m. 2. fluvius Italiae inferioris. Ovid.

Nĕāpŏlis, is, f. 3. *Nápoly*, *fővárosa Nápoly országnak*; Neapel, die Hauptstadt im Königreiche Neapel. 2) Neapolis Austriae; *Német Újvár Austriában*; Wienerisch Neustadt.

Nĕāpŏlītānus, a, um, *Nápolyi*, *Nápolyba*, *vagy onnan való*; Neapolitanisch, in oder aus Neapel. Cic.

Nebris, ĭdis, f. 3. *szarvasbőr*, *őzbőr*; ein Hirschfell, Rehbockfell. Claud.

Nebrĭda, ae, f. 1. *bőrkötő*, *mellyet a mesteremberek viselnek*; ein Schurzfell der Handwerksleute. Vet. Gloss.

Nebrītes, ae, m. 1. *valami kő neme*; *melly Bacchusnak volt szentelve*; ein dem Bacchus heiliger uns unbekannter Stein. Plin.

Nĕbŭla, ae, f. 1. *köd*; der Nebel. 2) nebula erroris, Juv. *tévelygő*, *hamis képzelődés*; eine falsche Einbildung. 3) *minden a' mi a' ködhöz hasonló*, *p. o. gőz*, *füst*, *porfelleg*; etwas Nebelartiges, z. B. Rauch, Dampf, Staubwolke. 4) Trop. Quasi per nebulam vidi, Plaut. *mintha álmomban láttam volna*; ich habe es wie im Traume gesehen. 5) nebula lintea, Petr. *patyolat*; der Schleyer.

6) nebulae; *a' szemnek hártyái*: die dünnen Häutchen des Auges. 7) *tsekélységek*; nichtige Sachen. Petr.

Nĕbŭlo, āre, 1. (nebula) *meghomályosítni*; verdunkeln. Tertull.

Nĕbŭlo, ōnis, m. 3. *gazember*, *semmirevaló*, *semmirekellő*; ein Schelm, Schurke, Taugenichts, Halunke. Cic. Ter. Svet.

Nĕbŭlōsĭtas, ātis, f. 3. *ködösség*, *homályosság*; das Nebelhafte, die Dunkelheit. Arnob.

Nĕbŭlōsus, a, um, v. gr. coelum, Cic. dies, Cels. *ködös*, *homályos*; voller Nebel, nebelig, finster, dunkel.

Nec, et Neque, Conj. disjunct, *és nem*, *nem pedig*; und nicht. ego, ego fui, nec tu; *én voltam, én, és nem te*; ich war es und nicht du. 2) nec — nec; *sem — sem*; weder — noch. Nec nocte, nec die, Liv. *sem éjjel, sem nappal*: weder des Nachts, noch des Tags. 3) nec non; *és, és még, osztán, és — is*; und, dann, auch. Quint. 4) nec et neque, pro: non, ab initio sententiae; v. gr. Nec vero, Cic Neque enim, Cic. Neque vero, Neque tamen, Idem.

Nĕcātor, ōris, m. et Necatrix, is, f. 3. *ölő, megölő*; der Tödter, eine Tödterinn.

Necāris, is, et Nĕcārus, i, m. *a' Nekkár folyóvize*; der Neckarfluß.

Necdum, v. Nequedum, pro: et non dum; *'s még se*, *még sem*; und noch nicht. Liv. Cic.

Nĕcĕphyllon, i, n. 2. *borostyánág*; Lorberzweig. Apul.

Nĕcessārĭe, Adv. *szükségesképpen*; nothwendig, unumgänglich. Cic.

Nĕcessārĭo, Idem. Cic.

Nĕcessārĭus, a, um, *szükséges, elmúlhatatlanúl szükséges, elkerülhetetlen*; nothwendig, unumgänglich nöthig, unumgänglich, unvermeidlich. e. gr. mors necessaria, Cic. *az elkerülhetetlen halál*; der unvermeidliche Tod. Senatori necessarium est nosse remp. Cic. Res necessaria, Caes. *szükség, szükségesség*; die Nothwendigkeit, wenn man es nicht anders machen kann. 2) *szükségesképpen megkívántató, szükséges*; nothwendig, nöthig, dringend, erforderlich. Quod mihi maxime necessarium. Cic. 3) *minden, a' kivel szoros öszveköttetésben vagyok, p. o. jóakaró, barát, pártfogó, atyafi*; jeder, der mit uns in genauer Verbindung steht, z.B. durch Verwandtschaft, Clientschaft, Freundschaft, ein Verwandter, Client, Freund, Patron etc. Hinc, Subst. Necessarius, ii, m. et Necessaria, ae, f. 1. *közelről való rokon*, *atyafi*; ein naher Anverwandter. Cic.

Necesse, n Indecl. *szükséges, elkerülhetetlen, a' minek meg kell lenni*; unausweichlich, nothwendig, unumgänglich, unvermeidlich, nicht anders möglich: Homini necesse est mori, Cic. Necesse est mihi, Cic. *kéntelen vagyok*; ich muß, ich bin genöthigt.

Nĕcessĭtas, ātis, f. 3. *szükség, szükségesség, kéntelenség, elkerülhetetlen volta valaminek*; Unausweichlichkeit, Unvermeidlichkeit, Nothwendigkeit, was nicht geändert, verhindert, aufgeschoben werden kann. exeundi, Cic. Necessitate coactus, *kénszeríttetvén*; nothgedrungen. Cic. Necessitatem alicui imponere alicujus rei, Cic. *valakit valamire kénszeríteni*; einen zu etwas nöthigen. Necessitati parere, vel servire, Cic. *a' kéntelenségnek engedni*; sich in die Nothwendigkeit schicken. — Fatum adfert vim necessitatis, Cic. Suprema vel ultima necessitas, Tac. *a' halál*; der Tod 2) *szükség, szorúltság*; die Noth, der Mangel, die Armuth. Quae necessitas tanta premebat? Cic. *ugyan mitsoda szorúltság vihetett erre*; was trieb dich für Noth dazu. 2) *szoros öszveköttetés valakivel, barátság, rokonság, v. atyafiság*; eine genauere Verbindung zwischen zwey Personen, z. B. Freundschaft, Anverwandtschaft u. s. f. Si nostram necessitatem familiaritatemque violasset, Cic. Magnam necessitatem possidet paternus sanguis, Cic.

Nĕcessĭtūdo, ĭnis, f. 3. *szoros öszveköttetés, barátság, rokonság, atyafiság*; eine genauere Verbindung, Freundschaft, Verwandtschaft. Cic. 2) *szükségesség, elkerülhetetlen volta valaminek, kéntelenség*; die Nothwendigkeit, Unvermeidlichkeit. Cic. 3) *kénszerítés*; der Zwang. Adferre necessitudinem, Tac. *kénszeríteni*; zwingen.

Nĕcesso, āre, 1, *sürgetni*; nothwendig machen. Ven. Fort.

Něcessum, i. q. necesse, *elmúlhatatlanúl szükséges, elkerülhetetlen*; unvermeidlich, unumgänglich, schlechterdings nöthig, nothwendig, nöthig.

Necne, v. Nec ne, *vagy nem*; oder nicht. Utrum ex usu esset, nec ne: Caes. Sintne dii, nec ne, Cic.

Necnon, v. Nec non (Neque non) *és, is*; und, auch. Cic.

Něco, āvi, ātum, (rarius: ui, ctum), āre, 1. (nex) *ölni, megölni*; tödten, umbringen. plebem fame necare, Cic. aliquem ferro necare, Horat. 2) Trop. *elrontani, megrontani, egészszen semmivé tenni*; verderben, zu Grunde richten. Imbres necant frumenta, Plin.

Něcōpīnans, Nec (Neque) opinans, tis, *véletlen, véletlenül*; nicht vermuthend, wider Vermuthen, unvermuthet. Ariobarzanem nec opinantem liberavi, Cic.

Nĕc ŏpīnāto, vide: Necopinatus.

Něcōpīnātus, v. Nec opinatus, a, um, v. gr. gaudium, Liv. bonum. Cic. *nem vélt, nem várt, véletlen*: was nicht vermuthet worden, was unvermuthet geschieht, unvermuthet. Nec opinato, Abl. Cic. *véletlenül*; unvermuthet, wider Vermuthen.

Něcōpīnus, a, um, *véletlen, váratlan*; unvermuthet. e. gr. mors, Ovid.

Něcrŏcŏrīnthia, ōrum, m. plur. scil. vasa, quae urbe Corintho diruta e ruinis effossa sunt.

Něcrŏmănta, ae, m. 1. et Necromantes, *holtakal beszéllő*; Todtenbeschwörer.

Necrŏmantīa, ae, f. 1. *a' felköltött holtak megkérdése és abból való jövendölés*; die Weissagung, Befragen der aufgeweckten Todten. 2) Necromantia Homeri, illa pars Odysseae, ubi Ulysses apud Inferos cum animabus mortuorum colloquitur. Plin.

Něcrŏmăntīcus, i, m. 2. Idem. Isid.

Něcrŏpŏlis, is, f. 3. urbs in Aegypto, Geogr.

Něcrōsis, is, f. 3. *valamelly tagnak elhalása*; das Absterben. Proprie partis alicujus in sphacelo. Med.

Necrōthytus, a, um, *holtaknak áldozott*; den Todten geopfert. Tertull.

Nectar, ăris, n. 3. *nektár, istenek költött itala*; Nektar, der Göttertrank. Cic. 2) Trop. *felette édes ital*; ein vorzüglich süßes Getränk. Cic. 3) *méz*; der Honig. Hor. 4) *akármelly kellemetesség*; jedes Angenehme. Nectar canere, Pers. nectar naribus halare. Lucr.

Nectărĕus, a, um, *nektári, nektárból való*; Nektarisch, aus Nektar. Ovid. 2) *édes, kellemetes*; süß, lieblich. Mart. Nectarea, Scil. herba, i. e. Inula Helenium; *örménygyökér, sertetsék*; der Alant; die Alantwurz.

Nectărites, ae, Vinum nectarites; *örménygyökérrel tsinált bor*; Alantwein.

Necto, xui, et xi, xum. ĕre, 3. *kötni, hozzákötni, vele egyesitni, öszvekötni, rákötni, öszvefonni*; knüpfen, anknüpfen, anfügen, binden, zusammen binden, in einander schlingen, zusammen knüpfen oder fügen. Alicui catenas nectere, Horat. Coronam alicui nectere, Hor. *valakinek koszorút fonni, v. kötni*: einem einen Kranz flechten. Brachia nectere, Ovid. *a' kezét (karjait) öszvedugni, v. karon fogódzni*; die Arme in einander schlingen. 2) *megkötni, megkötözni*; binden, fesseln. Ne in posterum necterentur, Liv. 3) Trop. *magát, v. mást lekötni, lekötelezni*; binden, verbinden, verbindlich machen. Sacramento nexi, Just. 4) nectere dolum alicui, Liv. *valakit rászedni, rá akarni szedni, megtsalni, tsalárdsággal megejteni*; einen mit Hinterlist hintergehen. Nectere moras, Tac. *halogatni, húzni halasztani valamit*; einen Verzug machen, zaudern, verzögern. — Jurgia nectere com aliquo, Ovid. *valakivel perelni, veszekedni*; mit einem zanken. Carmina nectere; *verseket írni*: Verse schreiben. Valer. Arg.

Něcŭbī, pro: ne alicubi. Caes.

Něcunde, pro: ne alicunde, *nehogy valahonnan*; damit nicht irgend woher. Liv.

Něcya, ōrum, n. 2. plur. *a' megholtak lelkeinek leírása*; eine Beschreibung der Seelen der Abgestorbenen. Cic.

Necydălus, i, m. 2. denominatio bombycis in tertio gradu metamorphoseos, primo enim est eruca, dein bombylius, post; necydalus, demum: bombyx. Plin.

Něcyŏmantīa, f. 1. idem quod Necrŏmantia.

Nēdum, Conj. pro: ne dicam; *nem*

mondom hogy: ich will nicht sagen. 2) nedum — sed etiam, Cic. *nem csak — hanem*; nicht nur, nicht bloß, sondern auch. Nedum morbum removisti, sed et gravedinem, Cic. 3) *nemhogy*, *nemhogy még*; geschweige, geschweige denn, viel weniger. Nedum his temporibus, Cic. 4) *hát meg, mennyivel inkább*; geschweige, viel mehr. Privatis deformia, nedum principi. Svet.

Nĕētum, i, n. 2. id. qu. Netum, urbs Siciliae, Cic.

Nĕfande, Adv. *rútúl, istentelenül, gonoszúl*; abscheulich, gottlos. Sallust.

Nĕfandus, a, um, v. gr. scelus, Cic. odium, Virg. *átkozott*, *rettenetes*, *iszonyú*; verflucht, abscheulich, gottlos. 2) *kimondhatatlanúl útálatos*; so schändlich, daß es nicht zu sagen ist. Cic. Sup. nefandissimus. Quint.

Nĕfans, tis, i. q. nefandus, Varr.

Nĕfărie, Adv. *istentelenül*, *gonoszúl*, *átkozott módon*; gottlos, verflucht, auf gottlose, verfluchte Art. Cic. aliquid nefarie facere, v. committere, Cic. *valami gonoszságot követni el*; etwas Gottloses, Ruchloses thun, begehen.

Nĕfărius, a, um, v. gr. homo, Cic. *istentelen*, *gonosz*, *átkozott*; gottlos, verflucht, verrucht.

Nĕfărium, ii, n. 2. *gonoszság*, *istentelenség*; eine Gottlosigkeit, Schandthat. Cic.

Nĕfas, n. 2. Indecl. *akármelly isten törvénnyei szerént való kötelességnek általhágása, a' törvény megsértése, a' mi nem szabad, vétséges, tilalmas, igasságtalan, v. törvénytelen dolog*; jede Verletzung göttlicher Pflichten, alles, was sündlich, unerlaubt, unrecht ist. Nefas dictu, Cic. *vétek azt kimondani is, nem szabad azt mondani is*; das ist eine Sünde nur zu sagen. Per fas et nefas, Liv. *szabad nem szabad*; *akár igaz, akár igasságtalan módon*; mit Recht und Unrecht. Nefas esse duxi, Hor. *igasságtalan v. tilalmas és illetlen dolognak tartottam*; ich habe es für unerlaubt und unbillig gehalten. 2) *gonoszság, istentelenség, gonosz tselekedet*; eine Gottlosigkeit gottlose böse That, Gräuelthat, Schandthat. Immane nefas, Virg. *kegyetlen, képtelen, v. iszonyú gonoszság*; eine grausame Schandthat. Nefas ultimum admittere, Sen. *attyát megölni*; einen Vatermord begehen. 3) *lehetetlen*, *lehetetlenség*; unmöglich, die Unmöglichkeit. Quidquid corrigere est nefas, Hor. *a' mit lehetetlen megjobbitni v. jóvá tenni*; was zu verbessern unmöglich ist.

Nĕfāstus, a, um, *törvénytelén*, *törvény ellen való*; unrecht, nicht erlaubt nach den Gesetzen und der Religion. Dies nefastus, Cic. *törvényszűnő nap, mellyen nem szabad volt törvényes dolgokat elővenni*; ein Tag an welchem kein Gericht gehalten werden durfte. 2) *szerentsétlen*; unglücklich; dies nefastus, Hor. *szerentsétlen nap*; ein Tag des Unglücks. Terra nefasta victoriae suae. Liv. 3) *istentelen, gonosz, útálatos*; gottlos, ruchlos, abscheulich. Cic.

Nefrens, tis, (dis) o, (ne et frendo) *még nem harapható, fogatlan*; der noch nicht beißen kann, zahnlos. Porci nefrentes, Varr.

Nĕgābundus, a, um, *tagadni akaró*; der etwas läugnen will. Fest.

Nĕgantia, ae, f. 1. *eltagadás*; die Läugnung. 2) *tagadás*; die Verneinung. Cic.

Nĕgassim, pro: negaverim, Plaut.

Nĕgātio, ōnis, f. 3. *tagadás*, *eltagadás*; das Läugnen. 2) *megtagadás valakitől*; die Abschlagung. 3) *tagadó felelet*, *tagadás*; die Verneinung. Cic.

Nĕgātīvus, a, um, *tagadó*, *eltagadó*; verneinend, läugnend. 2) *megtagadó*; abschlagend. Apul.

Nĕgātor, ōris, m. 3. *tagadó*, *eltagadó*; der Verneiner, Läugner. Tert.

Nĕgātōrius, a, um, *tagadó*, *eltagadó*; läugnend, verläugnend. Pand.

Nĕgātrix, īcis, f. 3. *eltagadó*, *tagadó*, *t. i. asszony*, *ledny*; die Verläugnerinn, Läugnerinn. Prud.

Nĕgibundus, a, um, id. qu. negabundus. Cato.

Nĕgito, āre, Frequ. *tagadgatni*; läugnen. Plaut.

Neglecte, Adv. et Neglectim; *tunyáúl*, *restül*, *immel ámmal*, *gondatlanúl*, *elhányva vetve*; nachläßig. Hieron.

Neglectio, ōnis, f. 3. *elmellőzés*, *elmúlasztás*, *t. i restségből, megvetésből, gondatlanságból*; die Vernachläßigung, Verabsäumung. Cic.

Neglector, ōris, m. 3. *elmúlasztó*, *elhevo*

róje valaminek, *gondatlan*; der Vernachlässiger, Verabsäumer. Augustin.

Neglectus, a, um, *elmúlasztott*, *elmellőzött*, *elkorhelkedett*; verabsäumt, vernachlässiget. 2) *megvetett*; verachtet. Cic.

Neglectus, us, m. 4. *elmúlasztás*; die Versäumung. Plin. 2) *korhelység*, *gondatlanság*; der Unfleiß, die Faulheit. 3) *megvetés*; die Verachtung. Ter.

Neglĭgens, tis, o. Adj. v. gr. negligens sui, Cic. *gondatlan*, *tunya*; sorglos, unachtsam, nachlässig 2) *valamivel nem gondoló*, *valamit fel sem vevő*; gleichgültig bey etwas. 3) negligens in aliquem, Cic. *valaki ellen figyelmetlenséggel viseltető*; der einen nicht achtet.

Negligenter, Adv. *gondatlanúl*, *tunyáúl*; nachlässig, sorglos, unachtsam. Ter.

Neglĭgentia, ae, f. 1. *gondatlanság*, *tunyaság*, *figyelmetlenség*; die Nachlässigkeit, Sorglosigkeit, Unachtsamkeit. 2) *megvetés*, *fel sem vevés*; die Verachtung, Hintansetzung. Ter. Negligentia tui non feci, Ter.

Neglĭgo, exi, ectum, ĕre, 3. (nec et lego) *gondatlanságból elmúlasztani*, *tunyaságból*, *v. restségből elmúlatni*; versäumen, vernachlässigen, hintansetzen. 2) *valamit fel se venni*, *nem gondolni vele*, *nem betsűlni*, *megvetni*; aus etwas sich nichts machen, etwas nicht achten, gering schätzen, verachten. Cic. Mandatum alicujus negligere, Caes.

Nĕgo, āvi, ātum, āre, 1. *tagadni*, *nemmel felelni*; verneinen, Nein sagen. Negaris esse domi, Mart. *azt mondják, hogy nem vagy itthon*; man sagt du seyst nicht zu Hause. Negare non possum, quin rectius sit, i. e. rectius esse, Liv. 2) *megtagadni valakitól a' mit kér*, *meg nem adni kérését*; abschlagen, versagen. Negare petitioni alicujus, Plin. jun. *valaki kérését meg nem adni*; einem seine Bitte abschlagen. 3) v. gr. alicui aliquid, Caes. *tagadni*, *eltagadni valamit*; läugnen, verläugnen, nicht geständig seyn. Negare factum, Ter.

Nĕgōtiālis, e, v. gr. locus, Quint. *dolgot vagy ügyet illető*; die Sache betreffend.

Nĕgōtiātio, ōnis, f. 3. (negotior) *foglalatosság*; die Beschäftigung, das Geschäft. 2) *kereskedés valamivel*; die Beschäftigung mit Handeln.

Nĕgōtiātor, ōris, m. 3 *kereskedő*, *nagykereskedő*, *pénzváltó*, *'s a' t.* ein Handelsmann der im Großen handelt, Großhändler, Wechsler, Banquier u. s. w. Cic. 2) *akármelly kalmár*, *v. kereskedő*; jeder Kaufmann, Handelsmann. Negotiator carbonarius, olearius, etc. Pand.

Nĕgōtiātōrius, a, um, *kereskedést illető*, *kereskedésbeli*, *kereskedőket illető*; die Handlung oder Handelsleute betreffend Navis negotiatoria, Vopisc. *kereskedő hajó*; ein Handelsschiff.

Nĕgōtinūmius, v. Negotinummius, a, um, *pénzbekerűlő*; Geld kostend. Apul.

Nĕgōtiŏlum, i, n. 2. (Dimin.) *foglalatosságotska*; kleine Beschäftigung. Cic.

Nĕgōtior, ātus sum, āri, Dep. 1. *foglalatoskodni*, *kereskedni*, *kereskedést űzni*: sich beschäftigen, Geschäfte haben, Handlung treiben, handeln. Cic.

Nĕgōtiōsitas, ātis, f. 3. *szüntelenvaló foglalatoskodás*; die Geschäftigkeit. Gell.

Nĕgōtiōsus, a, um, v. gr. homo, Sall. *foglalatos*, *foglalatoskodó*; geschäftig, voller Geschäfte. Cic Dies negotiosus; *dologtévő nap*; Geschäftstag, Werkeltag. Tacit.

Nĕgōtium, ii, n. 2. *akármelly dolog*, *munka*, *foglalatosság*; jedes Geschäft, jede Sache, die man zu thun hat, Affáre, Verrichtung Publicum negotium; *hivatalbéli foglalatosság*; Amtsgeschäfte. Cic. Quid tibi hic negotii esset, Ter. *mi dolgod volna itt*; was du hier zu thun hättest. Negotium suscipere, Cic. *valamelly dolgot felvállalni*: ein Geschäft übernehmen. 2) *baj*, *munka*, *fáradtság*; die Schwierigkeit, Mühe, Arbeit. Nullo negotio, Cic. *könnyen*, *kevés munkával*; ohne Schwierigkeit, leicht, ohne alle Mühe. Nihil est negotii, Cic. *nem nehéz az*; es ist nicht schwer. Negotium alicui facessere, Cic. vel facere, Quint. *valakinek bajt szerezni*; einem einen Verdruß machen. 3) *penzel való kereskedés*, *pénzelkereskedés*, *u-*

szordskodás; die Geldsachen, der Wucher. 4) környülállás, dolog; der Umstand. Neque est negotium, quin etc. Plaut.

Nĕgūmo, āre, 1. Obs. pro: negare, Fest.

Nēleus, ĕi, m. 2. pater Nestoris, rex Pyli. Hinc: 1) Nelēius, v. Nelēus, a, um, Néleusi; Nēleisch. Neleius, Ovid. i. e. Nestor. 2) Nelides, ae, m. 1. filius Nelei, Ovid.

Nēma, ătis, n. 3. fonal, szál; das Garn, der Faden. Pand.

Nĕmaeus, a, um, i. q. Nemeaeus. vide: Nemea. Hieron.

Nĕmausus, m, et Nemausum, i, n. 2. urbs Galliae, hodie: Nimes. Plin. Hinc: Nemausiacus, et Nemausiensis, illuc pertinens, inde oriundus. Svet.

Nĕmĕa, ae, v. Nemĕe, es, f. 1. regio Peloponnesi, cum sylva ejusdem nominis, in qua Hercules leonem mirae magnitudinis confecit, in cujus rei memoriam sacra ibi Herculi instituta. Liv. Hinc: Nemeaeus, a, um, e. gr. moles, v. pestis, Ovid. i. e. leo, vellus, Idem. i. e. pellis leonis. Nemēus, v. Nemĕus, a, um, e. gr. Nemea, Liv. sacra Herculis memorata.

Nĕmĕtăcum, i, n. 2. Arras város Belgiumban; die Stadt Arras in den Niederlanden. Geogr.

Nemesiăci, ōrum, plur. homines superstitiosi, et vani imprimis divinatores. Cod. Theod.

Nĕmĕsis, is, f. 3. dea u ciscens immoderatos et insolentes. Plin. Vocatur etiam Adrastea, Rhamnusia, et Leda, Lactant. 2) amica Tibulli formosa. Tibull.

Nemestrīnus, i, m. 2. deus sylvarum. Arnob.

Nĕmĕtes, um, Nĕmĕtae, ārum, m. plur. populus Germaniae ad Rhenum. Augusta Nemetum; Speyer város; die Stadt Speyer. Caes. Tac.

Nemetocenna, ae, f. 1. urbs Galliae Belgicae, hodie: Arras, Hirt.

Nemeturi, ōrum, m. plur. populus Liguriae, Plin. Hinc: Nemeturica, ae, f. 1. genus picis, Colum.

Nĕmĕus, v. Nĕmēus, a, um, vide Nemea.

Nēmo, ĭnis, c. 3. (ne et homo) senki; Niemand. Nemo homo, Ter. nemo hominum, Cic. senki sem, egy lélek sem; kein Mensch. Nemo unus, Cic. egy sem; keiner. 2) contigit tibi, quod haud scio an nemini, Cic. i. e. ulli; az esett rajtad, a' mi tudtomra, v. tudtommal senkin sem történt; dir ist etwas begegnet, das, so viel ich weiß, sonst keinem widerfahren ist 3) non nemo, Cic. valaki, egy valaki, v némelly; Jemand. 4) nemo non, Idem. minden; Jedermann. 5) nemon', Ter. i. e. nemone.

Nĕmŏrālis, e, (nemus) erdőt illető, erdóhöz tartozó, erdei, berki; den Wald betreffend, dahin gehörig, darin befindlich. Mart.

Nĕmŏrensis, e, i. q. nemoralis, e. gr. mel, Colum. erdei; wäldlich.

Nĕmŏrĭcultrix, īcis, f. 3. erdei lakos (asszony, v. leány); eine Waldbewohnerinn. Phaedr.

Nĕmŏrĭvăgus, a, um, e. gr. aper, Catull. erdőn, v. berken bújdokló, tsavargó, bújdosó; im Walde herum schweifend.

Nĕmŏrōsus, a, um, erdős, bértzes, ligetes; voller Wälder, waldig. Virg. Plin. 2) e. gr. sylva, Ovid. fás; voller Bäume. 3) ágas bogas; voller Zweige. Cupressus nemorosa vertice, Plin. Ep.

Nempe, Adv. minden bizonnyal, bizonnyal, bizonyára, igenis, kétség kivűl; ohne Zweifel, freylich, es versteht sich. Cic. 2) tudniillik, tudnillik, úgymint; nähmlich. Cic.

Nĕmus, ŏris, n. 3. mulató erdő; ein Lustwald. Ovid. Cic. 2) olly erdő berek, v liget, mellyben baromlegelő van; ein Wald der Triften und Weiden für das Vieh enthält. Idem. 3) poëtis: e. gr. opacum, umbrosum, ardnum, argutum; közönségesen: erdő; überhaupt Wald. 4) proprie: sylva Aricina cum templo Dianae ibidem. Cic. 5) szőlőhegy; ein Weinberg Virg.

Nēnia, v. Naenia, ae, f. 1. halotti ének, v. vers; ein Leichenlied, Leichengesang. Cic. 2) Trop. dolog szomorú kimenetele, v vége; trauriger Ausgang einer Sache. Plaut. 3) szomorú, v. gyász ének, v. vers; ein Trauerlied. Hor. 4) igéző ének, v. beszéd; ein Zauberlied, Zauberformel, Horat. Ovid. 5) mindenféle haszontalan ének, dana, v. nóta, bolondság, p. o. gyermek altató, v. rengő dana, danolás, v. dúdo-

lás; jedes gemeine schlechte Lied oder Posse, Narrenspoffe, z. B. Wiegenlied, Schlaflied. Arnob. 6) dea funerum, Idem.

Nēnu, Obs. l. e. non, Lucret.

Nĕo, nēvi, nētum, nēre, 2. e. gr. subtemen, Ter. *fonni*; spinnen. 2) *szőni, varni*; weben, nähen. Tunicam, quam molli neverat auro, Virg.

Nĕŏbūrgum, i, n. 2. *Újvár várοsa a' Duna mellett*; die Stadt Neuburg an der Donau. Geogr.

Nĕŏcles, is, m. 3. philosophus Atheniensis, frater Epicuri. Hist.

Neoclīdes, ae, m. 1. filius Neoclis, i. e. Themistocles. Ovid.

Nĕŏcŏrus, i, m. 2. *egyházfi*; ein Küster. Jul. Firm.

Nĕŏgămus, i, m. 2. *új házas, a' ki tsak most lépett házasségi életre*; ein Neuverlobter, der erst in den Ehestand getreten ist. Gloss.

Nĕŏgărdĭa, ae, f. 1. *Nevográd várοsa, Orosz országban*; die Stadt Nevogrod in Rußland. Geogr.

Nĕŏmăgus, i, f. 2. *Nimvegen várοsa Belgiumban*; die Stadt Nimwegen in den Niederlanden. Geogr.

Nĕŏmēnia, ae, f. 1. *újhold*; der Neumond. Tertull.

Nĕŏnymphus, i, m. 2. *új vőlegény*; neuer Bräutigam. Gloss.

Nĕŏphytus, i, m. 2. *új plántálás, újonnan plántált*; neugepflanzt. 2) neophiti; *új keresztyének*; neue Christen. Tertull.

Nĕŏpŏrtus, i, m. 2. *Neuport vára Flandriában*; die Festung Neuport in Flandern. Geogr.

Nĕoptŏlĕmus, i, m. 2. *leendő katona, v. vitéz*; ein angehender Kriegsmann. Varr. 2) filius Achillis alias Pyrrhus. Cic. Not. ponitur pro: Achille. Cic. Amic.

Nĕŏssŏtrŏphēum, ĕi, n. 2. *rutza, rétze, kátsa, v. katsaúl, v. ketretz*; ein Äntenhaus. Varr.

Nĕŏtĕrĭce, Adv. *új módon*; auf eine neue Weise. Ascon.

Nĕŏtĕrĭcus, a, um, *új, mai*; neu, heutig. Neoterici; *az újak, a' maiak (t. i. írók)*; die neuern (Scribenten). Aur. Vict.

Nĕpa, ae, 1. et Nepes, is, f. 3. (secundum Festum, vox Afrorum); *nepa*; der Wasserscorpion. Cic. 2) *skorpió, égi jel*; der Skorpion, ein Himmelszeichen. Cic. in Arat.

Nēpenthes, is, n. 3. proprie; *elmét víddmító, szomorúság űző*; Traurigkeit verscheuchend. Hinc: planta, quae alias, Helenium vocatur, vide: Helenium, Plin. Linn.

Nĕpet, et Nĕpĕte, is, n. 3. urbs Etruriae, hodie Nepi, Liv.

Nĕpĕta, ae, f. 1. *tsipkepitty*; Nepten. Cels. Linn.

Nĕphālia, ōrum, n. plur. festa Graecorum, in quibus non libabatur vinum, sed aqua melle diluta, in honorem e. gr. Mnemosynae, Aurorae, Solis, Lunae, Nympharum, Veneris, et Uraniae. Pollux. Nephalium convivium, Prov. *bor nélkül való vendegség*; eine Mahlzeit ohne Wein.

Nephĕlae, ārum, f. plur. *fejér szemfóltok*; weiße Augenflecken. Gloss. 2) *körmön lévő fejér fóltok*; weiße Flecken an den Nägeln der Finger. Idem.

Nĕphĕle, es, f. 1. uxor Athamantis, mater Phryxi et Helles. Hist. Hinc: Nepheleius, a, um, e. gr. pecus. Val. Fl. aries, qui Phryxum et Hellen per mare vexit. Nĕphĕlēias, ădis, Lucan. et Nĕphĕlēis, ĭdos, f. 3. filia Nepheles. Ovid.

Nĕphrălgia, ae, f. 1. *vese, v. ágyékfájás*; das Nierenweh, Lendenschmerz, Gries. Med.

Nĕphrĭtĭcus, a, um, *vesefájáshoz tartozó, v. való, vesekórságos*, zum Nierenweh oder Griese gehörig, nierensüchtig. 2) Subst. *a' ki vesefájásban szenved, vesekórságos*; der Nierenweh hat. Idem.

Nĕphrītis, ĭdis, f. 3. i. q. Nephralgia, vel Renum inflammatio, Idem.

Nĕphrŏcătartĭcus, a, um, *vesetisztító*; die Nieren purgierend oder reinigend. Idem.

Nĕphros, i, m. 2. *vese*; die Niere. Gloss.

Nĕphrŏtŏmĭa, ae, f. 1. *veséből való kőkimetszés*; der Steinschnitt aus der Niere. Med.

Nĕpos, ōtis, m. 3. *unoka, onoka*; ein Enkel. e. gr. ex filia, Cic. *ledny om gyermeke*; ein Tochterkind. e. gr. ex fratre, Tac. *bátyám, v. ötsém fija*; ein Brudersohn. e. gr. ex sorore, Idem. *néném, v. húgom fija*; ein Schwestersohn. 2) *tobzódó, tékozló*; ein Verschwender, Schlemmer. Nepos in patrimonio suo, Cic. *a' ki javait elpazérolja*; der sein

Vermögen verthut. 3) Trop. *szölö-vesszö új hajtása mellett nött gyenge sarjadzás*; ein junges Nebenschößlein am Weinstocke. Colum. 4) cognomen Romanum, e. gr. Cornelius Nepos. 5) nepotes: *maradék, kik utánnunk élni fognak*; die Nachkommen. Virg.

Nĕpōtālis, e, (nepus) *tékozlóhoz, v. tobzódóhoz illó*; verschwenderisch, schwelgerisch. Ammian

Nĕpōtātio, ōnis, f. 3. *tékozlás, tobzódás, pazérlás*; die Verschwendung, Schwelgerey. Gloss.

Nĕpōtātus, os, m. 4. idem. Plin.

Nĕpōtīnus, a, um, *tékozló, pazérló, tobzódó*; verschwendrerisch, schwelgerisch. Suet.

Nĕpōtor, āri, Dep. 1. *tékozolni, pazérolni, pazérlani, tobzódni*; schlemmen, schwelgen, verschwenden. Trop. Veto liberalitatem nepotari, Senec. *érdemetlenekkel közölni jótéteményt*; Unwürdigen Wohlthaten erweisen.

Nĕpōtŭlus, i, m. 2. *unokátska*; ein Enkelchen Cic. 2) *eszem iszom ember, v. pajtás*; ein Zechbrüderchen. Plin.

Neptĭcŭla, ae, f. 1. Dim. *unokátska, kis unoka*; eine junge Enkelinn. Symmach.

Neptis, is, f. 3. *ledny, v. asszszony unoka*; eine Enkelinn. Cic. e. gr. Veneris, i. e. Ino, Ovid. Neptes Cybeles, i. e. Musae, Ovid. 2) *valaki férjfi, v. fejérszemély testvérjének lednya, unoka húga*; eine Nichte, Niece. Spartian.

Neptūnālis, e, *Neptúnusi, Neptúnust illető*; Neptunisch, den Neptun betreffend. Ludi Neptunales, Tert. v. Neptunalia, Varr. sacra, v. festa Neptuni.

Neptūnĭcŏla, ae, c. 1. *Neptúnus tisztelője*; ein Verehrer des Neptuns. Sil. 2) *tenger mellyéki lakos*; einer der am Meere wohnt. Idem.

Neptūnīne, es, f. 1. filia neptis Neptuni, e. gr. Thetis, Catull. i. e. filia Nerei filii Neptuni.

Neptūnĭus, a, um. *Neptúnusi, Neptúnust illető, ő hozzá való, v. tartozó*; Neptunisch, den Neptunus betreffend. Neptunia loca, Plaut. arva, Virg. Neptuniae lacunae, Anct. ad Her. Neptunia prata, Cic. i. q. mare. e. gr. Troja, Virg. i. e. a Neptuno et Apolline muro cincta. Neptunia pistrix; i. e. marina, Cic. proles, i. e. filius Neptuni, Virg. Incola rupis Aetnaeae, Tibull. i. e. Polyphemus, Neptuni filius. e. gr. heros, Ovid. i. e. Theseus, quia pro Neptuni filio habebatur. e. gr. dux, Horat. i. e. Sext. Pompejus, filius Pompeji Magni, quia pro filio Neptuni haberi voluit.

Neptūnus, i, m. 2. deus maris, Opis et Saturni filius. Cic. e. gr. uterque, Catull. qei tam salsae, quam dulci aquae praeest. 2) *tenger*; das Meer. Virg. 3) Neptunus equus, i. q. Hippocampus. 4) Neptuni filius, Gell. *irgalmatlan, v. kegyetlen ember*; ein unbarmherziger Mensch. 5) Neptuni pecudes, Poëtae. i. e. pisces.

Nĕqua, v. Ne qua, Adv. (ne aliqua) se. ratione, via, Virg. *ne hogy valami úton, módon, valamerre, v. valamelly felé*; damit nicht irgend auf eine Weise.

Nĕquam, Indecl. *gonosz, roszsz, tsalfa, istentelen, v. gaz ember*; ein böser Bube, Schalk, Bösewicht. Cic. Plaut. 2) Adj. e. gr. homo, Cic. *semmirekellő, semmirevaló, gaz, galád*; nichtswürdig. 3) e. gr. piscis, Plaut. *roszsz, hitvány, haszontalan*; schlecht, untauglich. 4) *za-boldtlanság, roszszaság, gazság*; die Liederlichkeit. Nequam facere, Plaut. *otsmány, v. gonosz tselekedeteket, tetteket, v dolgokat követni el*; Niederträchtigkeiten begehen. Comp. nequior, Sup. nequissimus, Plin. jun.

Nĕquando, v. Ne quando, Adv. pro; ne aliquando, Cic.

Nĕquāquam, Adv. neg. *semmiképpen nem, semmimódon nem, tellyeséggel nem, éppen nem*; auf keine Art und Weise, keines Weges, ganz und gar nicht. Cic.

Nĕque, Conj. *sem nem*; auch nicht. 2) *sem — sem*; weder — noch. Neque ego, neque tu, Cic. 3) neque dum, Idem. *'s még sem, és még sem*; und noch nicht. 4) neque quidam, quam, Svet. *tsak*; nur. 5) neque secus, JCt. *külömben sem*; nichts desto weniger.

Nĕquĕdum, vide: Neque.

Nĕquĕo, ivi, et ii, itum, īre, 4. e. gr sanare, Cic. *nem tehetni, nem lehetni tölle, nem — hatni, v. — hetni*,

p. e. *megnemgyógyúlhatni*; nicht können, nicht im Stande seyn. 2) nequeo quin; *nem lehet tőlem, hogy ne, kéntelen vagyok, nem kerűlhetem el*; ich muß, ich kann nicht umhin. Nequeo, quin fleam, Plaut. *nem tartóztathatom, v nemtudom magamat tartóztatni a' sírástól*; ich kann mich des Weinens nicht enthalten. Nequitum, et nequitur, pro: non potuit, non potest. Obs. Fest.

Nequicquam, i. q. Nequidquam.

Nequidem, Ne quidem; *tsak — se*; nicht einmahl

Nē quidquam, Adv. *hasztontalan, haszontalanúl, hijjában*; vergeblich, umsonst. Caes. 2) *haszon nélkűl*; ohne Nutzen. Plaut. 3) *ok, v. fundamentom nélkűl*; ohne Grund. Caes.

Nequior, vide: Nequam.

Nĕquīquam, Adv. i. q. nequidquam, Prop.

Nĕquis, v. Ne quis, nequa, nequod, v. nequid; *hogy senki, v. semmi se, ne hogy valaki, v. valami, hogy valaki, v. valami ne*; daß niemand, daß keiner, daß nicht jemand, daß nicht einer. Cic. Ter.

Nēquissimus, a, um, Superl. a Nequam.

Nēquiter, Adv. e. gr. coenare, Cic. *roszszúl, nyomorultúl, gazúl, semmirekellően*; schlecht, nichtswürdig. 2) *tsalardúl, álnokúl, istentelenűl, gonoszúl, latrúl*; schelmisch. Cic 3) *restűl, gondatlanúl*; nachlässig. Plaut 4) *haszontalan, haszontalanúl, hijjában*; vergeblich. Idem. Comp. nequius, Liv. Super, nequissime, Cic.

Nĕquĭtĭa, ae, f. 1. v, Nēquĭtĭes, ēi, f. 5. *semmireválóság, semmirekellőség, roszsz mivólta, v. mindműsége valaminek*; die Nichtswürdigkeit, schlechte Beschaffenheit eines Dinges Cic. 2) *bujaság, fajtalanság*; die Geilheit. Nequitiae modum figere, Hor. 3) e. gr. aceti, Plin. *erősség, tsipősség, marósság*; die Schärfe. 4) *tobzódás*; die Schwelgerey. Gell 5) *gonoszság, istentelenség, tsalárdság, álnokság, pajzánság, v. latorság, tsintalanság, pajkosság*; die Schelmerey, Leichtfertigkeit. Hor.

Nĕquo, v. Ne quo Adv. pro: ne aliquo, Cato.

Nĕrēĭa, ae, f. 1. dea vates, Ovid.

Nērēis, et Nērĕis, ĭdis, f. 3. *Nereus leánya, az az tengeri nimfa*; eine Tochter des Nereus, i. e. Meernymphe. Ovid. Nereidum mater, i. e. Doris. Virg.

Nēreus, ěi, m. 2. deus marinus, Oceani, et Tethios filius, uxor ejus Doris, filiae Nereides vocantur, Virg. 2) poëtice; *tenger*; das Meer. Ovid.

Neriēne, es, f. 1. uxor Martis, Plaut. 2) potestas Martis, Gell.

Nerii, ōrum, m. plur. populus Hispaniae. Mela.

Nērīne, es, f. 1. i. q. Nereis, Virg.

Nērīnus, a, um, *Nereust, v. tengert illető*; den Nereus oder das Meer betreffend. e. gr, aqua, Nemes. *tengerviz*; das Meerwasser.

Nerio, nis, f. 3. i. q. Neriene.

Nērion, v. —um, ii, n. 2. *torokrojt, oleander torokrojt, rongyvirág*; ein Oleander, eine Lorberrose. Plin. (Nerium Oleander, L.)

Nērĭtos, v. —us, i, f. 2. insula prope Ithacam, Plin. Hinc: Neritius, ii, m. 2. cognomen Ulyssis. Ovid.

Nĕro, ōnis, m. 3. cognomen familiae Claudiae, e. gr. C. Claudius Nero, Hist.

Nĕrōnēus, a, um, i. q. Neronianus, Suet.

Nĕrōnĭānus, a, um, *Nérói, Nérói eredetű, Nérótól, v. —ról nevezett*; Neronisch, vom Nero herrührend oder benannt. Cic. Thermae Neronianae, Svet. *meleg, v. forró förödő*; ein heisses Bad.

Nĕrōnius, a, um, i. q. Neroneus, Suet.

Nersae, ārum, f. plur. urbs Italiae. Virg.

Nervālis, e, (nervus) *eres*; aderig, äderig. e. gr. herba, i. q. arnoglossa, Scrib. Larg.

Nervĭa, ae, f. 1. i. e. nervus; *húr*; die Saite. Gell.

Nervĭcus, a, um, *vesztő nyavalyában lévő*; die Nervenkrankheit habend. Vitruv. 2) (Nervii) Nervios concernens, Caes.

Nervii, ōrum, m. plur. populus Galliae Belgicae, Caes.

Nervīnus, a, um, (nervus) e. gr. funis, Veget. *érzőinakból álló, való, v. lévő*; aus Nerven.

Nervium, ii, n. 2. l. q. nervus, *érzöln, velörost*; die Nerve.

Nervōlāria, ae, f. 1. comoedia Plauti deperdita.

Nervōse, Adv. *erösen, nyomosan, fontosan, hathatósan, foganatosan*; kräftig, stark, mit Nachdruck. Planc. in Cic. Ep. Nervosius dicere, Cic.

Nervōsitas, ātis, f. 3. *erösség, p. o. a' fonal erössége*; die Stärke, z. B. eines Fadens. Plin.

Nervōsus, a, um, (nervus) *inas, érzöinas, velörostos*; nervig, voller Nerven. Cels. 2) *izmos, erös*; stark, kräftig. Prud. 3) *hathatós, foganatos, hathatós beszédü*; stark nachdrücklich, z. B. im Reden. Quis Aristotele nervosior? Cic.

Nervŭlus, i, m. 2. Dim. *rezgöinatska*; ein Spannäderchen. Cic.

Nervus, i, m. 2. *rezgöin, érzöin, velörost*; eine Spannader, Nerve. Nervi in omne corpus ducuntur. Cels. 2) *erö*; die Kraft, Stärke. Vectigalia esse nervos reip. Cic. Nervos belli pecuniam, Cic. 3) *hathatósság a' beszédben*; der Nachdruck im Reden. Cic. 4) *fö dolog, v. személy valamiben*; die Hauptsache, Hauptperson bey etwas. Nervi conjurationis, Liv. Inhaerentes loci in nervis causarum, Cic. 5) *állatok beléböl készített húr, bélhúr*; die aus den Därmen der Thiere gemachte Saite, Darmsaite. Virg. Hor. 6) *férjfi szemérem test*; das männliche Glied. Hor. 7) *ideg, v. húra' kéziven*; die Sehne am Bogen. Virg. Ovid. 8) *kéziv*; der Bogen. Val. Fl. 9) *paizs bévonó bár*; das Leder womit der Schild überzogen war. Tac. 10) *békó neme*; eine Art Fesseln. Nervo vinctus, Plaut. In nervis teneri, Liv. Eximere de nervo, Idem. 11) *tömlötz, foghás*; ein Gefängniß. In nervo, jacebis, Plaut. Vereor, ne istaec fortitudo in nervum e umpat denique Ter. *rosszszúl kisön ki*; übel ablaufe. Condamus alter alterum in nervum brachialem, Plaut. *öleljük meg egymást*; umarmen wir uns.

Nēsaee, es, v. Nēsaea, ae, f. 1. nympha marina, Virg.

Nēspius, a, um, *ostoba, oktalan*; unklug, dumm. Petron.

Nescienter, Adv. *tudatlanúl, nem tudva*; mit Unwissenheit, unwissend. Augustin.

Nescientia, ae, f. 1. *nem tudás, tudatlanság*; das Nichtwissen, die Unwissenheit. Claud. Mamert.

Nē cio, ivi, itum, ire, 4. (scio) *nem tudni*; nicht wissen. e. gr. de aliquo, Plaut. *valakiröl semmit sem tudni*; von einem keine Wissenschaft haben. Nescio quid, Ter. *nem tudom mért, v. miért*; ich weiß nicht warum. In oppidum nescio quod, Cic. *bizonyos, elöttem esmeretlen városba*; in eine gewisse mir unbekannte Stadt. Quod scis, nescis, Ter. *tetteted mintha nem tudnád*; thust so, als ob du es nicht wissest. 2) e. gr. aliquem, Plaut. *nem esmerni*; nicht kennen. Deos nescio, Ter. *nem esmerem az isteneket, v. semmit sem tudok az istenekröl*; ich kenne die Götter nicht, oder ich weiß nichts von den Göttern. e. gr. vinum, Juv. *magát megtartóztatni a' boritaltól*; sich vom Weine enthalten. 3) e. gr. graece, latine, Cic. *nem tudni, az az nem érteni*; nicht können, i. e. nicht verstehen.

Nēscitus, a, um, *esmeretlen*; unbekannt. Sidon.

Nescius, a, um, *tudatlan, nem tudó*; unwissend. Non sum nescius, Cic. *tudom, nints tudtom nélkül*; es ist mir nicht unbekannt. e. gr. rerum, Virg. *járatlan a' dolgokban*; der Sachen nicht erfahren. 2) *tudatlan, ostoba*; unwissend, als ein Schimpfwort. O nescii, Arnob. 3) Pass. *nem tudott, esmeretlen*; unbekannt. Nescia loca, Plaut. Neque nescium habebat, Tac. *és tudta*; und er wußte. 3) *nem —ható, v. hetö*; nicht könnend. e. gr. vinci, Ovid. *meg nem gyözhetö*; der nicht kann überwunden werden.

Nēsis, idis, f. 3. insula Campaniae prope Neapolin Cic.

Nessēus, a, um, ad Nessum pertinens, a Nesso oriundus, Ovid.

Nessotrŏphium, ii, n. 2. *rétze, rutsa, kátsa, v. katsa tartó ketretz, v. ól*; ein Antenbehältniß, Antenstall. Colum.

Nessus, i, m. 2. fluvius inter Macedoniam et Thraciam. Liv. Vocatur etiam Nestus. 2) inter centauros celeberrimus, quem Hercules, Dejani-

Nāvīta, v. Nauta, ae. m. 1. *hajós*; der Schiffmann, Schiffer. Cic. Ovid.

Nāvĭtas, ātis, f. 3. *igyekezet*, *buzgó igyekezet*, *serénység*, *szorgalom*, *szorgalmatosság*: die Bestrebung, Emsigkeit, der Eifer. Cic.

Nāvĭter, Adv. *egész*, *v. buzgó igyekezettel*, *serényen*, *szorgalommal*, *szorgalmatosan*; eifrig, ämsig, betriebsam. Liv. 2) e. gr. impudens, Cic. *egészszen*, *telyességgel*; gänzlich.

Nāvo, āvi, ātum. āre, 1. *valamit minden kitelhető szorgalommal és gondossággal tenni, mivelni*, *v. tselekedni*, *valamin rajta lenni*, *serénykedni*; mit allem Fleiße und aller Sorgfalt etwas thun. e. gr. operam suam alicui, Cic. *valakinek segítségül lenni*, *v. segedelmet nyújtani*, einem Hülfe leisten. e. gr. benevolentiam in aliquem, Idem. *valakihez jó indúlattal*, *v. jó szívvel lenni*; einem geneigt seyn. e gr operam militarem, Liv. *valakinek hadban szolgálni*; einem im Kriege dienen. e. gr. bellum, Tac. *hadhoz készűlni*; sich zum Kriege rüsten. e. gr. flagitium, Idem. *gonoszságot forralni*; eine Bosheit vorhaben.

Nāvus, a, um, e. gr. homo, Cic. *igyekező*, *serény*, *szorgalmatos*; ämsig, fleißig. 2) *eleven*, *gyors*, *derék*, *erős*, *bátor*; munter, wacker, rüstig. Cic. scribitur etiam: Gnavus.

Naxa, ae, i. q. Nassa.

Naxĭum, ĭi, n. 2. *márvány palléroző*, *és drágakő faragó*, *v. metsző kő*; ein Stein, Marmor zu poliren und Edelsteine zu schneiden. Plin.

Naxos, v. —us, i, f. 2. insula maris Aegaei, hodie: Naxia, v. Niscia. Hinc: Naxius, a, um, *Naxusi*; Naxisch. e. gr. ardor, i. e. corona Ariadnes, stella. Colum.

Nāzărēnus, a, um, *Nazaretből való*, *Nazaretbeli*; aus Nazareth. Hinc: Nazarenus, i. q. Christus. Prud. 2) *keresztyén*; christlich. Idem.

Nazăreth, Indecl. urbs Judaeae. Geogr.

Nāzărēus, a, um, i. q. Nazarenus, Prud.

Nē, Adv. prohib. *ne*: nicht. Ne metuas, Ter. *ne félj*: fürchte dich nicht. 2) Adv. negat. Ne vivam, v. ne sim salvus, si aliter sentio, Cic. *bár veszszek el*, *v. ne éljek egészségben ha*, *'s a' t.* ich will nicht gesund seyn, wenn ꝛc. 3) ne tantillum quidem commotus, Cic. *leg kissebbé*, *v. legkevésbbé sem indúlt meg*: er ist im geringsten nicht bewegt worden. 4) in compos. pro: non. Ne parcus, Poët. *nem takarékos. adakozó*, *bőkező*; nicht sparsam, freygebig.

Nē, Conj. caus. *ne hogy*, *hogy — ne*: daß nicht. Vide, ne pereas, Ter. *vigyázz*, *hogy el ne veszsz*; siehe zu, daß du nicht umkommst. 2) post verba: metuo, vereor, sollicitus sum, horreo, Cic. post: pavor, Liv. periculum, Nep. *hogy*; daß. Metuebat, ne indicarent, Cic. Vereor, ne nihil sit non malum, Cic. pro: ne omne sit malum. 3) *ha szinte*, *v. bár ha szinte nem*, *ha szinte nem — is*, *tegyük fel*, *de tegyük fel*, *hogy nem*; gesetzt, gesetzt auch, daß nicht. Ne sit sane summum malum dolor, malum certe est. Cic.

Nĕ, Adv. interrog. v. gr. estne hoc verum? Cic. *igaz e' ez*; ist dieses wahr? 2) *ha valyon*; ob. v. gr. Videamus, satisne justa sit ista defectio? Cic.

Nĕa, ae, f. 1. urbs in insula Cypro.

Nĕaera, ae, f. 1. Nom. pr. mulierum, Hor. Virg. Ovid.

Nĕaethus, i, m. 2. fluvius Italiae inferioris. Ovid.

Nĕāpŏlis, is, f. 3. *Nápoly*, *fővárosa Nápoly országnak*; Neapel, die Hauptstadt im Königreiche Neapel. 2) Neapolis Austriae; *Német Újvár Austriában*; Wienerisch Neustadt.

Nĕāpŏlītānus, a, um, *Nápolyi*, *Nápolyba*, *vagy onnan való*; Neapolitanisch, in oder aus Neapel. Cic.

Nebris, ĭdis, f. 3. *szarvasbőr*, *őzbőr*; ein Hirschfell, Rehbockfell. Claud.

Nebrīda, ae, f. 1. *bőrkötő*, *mellyet a mesteremberek viselnek*; ein Schurzfell der Handwerksleute. Vet. Gloss.

Nebrītes, ae, m. 1. *valami kő neme*; *melly Bacchusnak volt szentelve*; ein dem Bacchus heiliger uns unbekannter Stein. Plin.

Nĕbŭla, ae, f. 1. *köd*; der Nebel. 2) nebula erroris, Juv. *tévelygő*, *hamis képzelődés*; eine falsche Einbildung. 3) *minden a' mi a' ködhöz hasonló*, *p. o. gőz*, *füst*, *porfelleg*; etwas Nebelartiges, z. B. Rauch, Dampf, Staubwolke. 4) Trop. Quasi per nebulam vidi, Plaut. *mintha álmomban láttam volna*; ich habe es wie im Traume gesehen. 5) nebula lintea, Petr. *patyolat*; der Schleyer.

6) nebulae; *a' szemnek hártyái*; die dünnen Häutchen des Auges. 7) *tsekélységek*; nichtige Sachen. Petr.

Nĕbŭlo, āre, 1. (nebula) *meghomályosítni*; verdunkeln. Tertull.

Nĕbŭlo, ōnis, m. 3. *gazember, semmirevaló, semmirekellő*; ein Schelm, Schurke, Taugenichts, Haluuke. Cic. Ter. Svet.

Nĕbŭlōsĭtas, ātis, f. 3. *ködösség, homályosság*; das Nebelhafte, die Dunkelheit. Arnob.

Nĕbŭlōsus, a, um, v. gr. coelum, Cic. dies, Cels. *ködös, homályos*; voller Nebel, nebelig, finster, dunkel.

Nec, et Neque, Conj. disjunct. *és nem, nem pedig*; und nicht. ego, ego fui, nec tu; *én voltam, én, és nem te*; ich war es und nicht du. 2) nec — nec; *sem — sem*; weder — noch. Nec nocte, nec die, Liv. *sem éjjel, sem nappal*: weder des Nachts, noch des Tags. 3) nec non; *és, és még, osztán, és — is*; und, dann, auch. Quint. 4) nec et neque, pro: non, ab initio sententiae; v. gr. Nec vero, Cic Neque enim, Cic. Neque vero, Neque tamen, Idem.

Nĕcātor, ōris, m. et Necatrix, is, f. 3. *ölő, megölő*: der Tödtee, eine Tödterinn.

Neccăris, is, et Nĕccărus, i, m. *a' Nekkár folyóvize*; der Neckarfluß.

Necdum, v. Nequedum, pro: et non dum; *'s még se, még sem*; und noch nicht. Liv. Cic.

Nĕcĕphyllon, i, n. 2. *borostyánág*; Lorberzweig. Apul.

Nĕcessārĭe, Adv. *szükségeskèppen*; nothwendig, unumgänglich. Cic.

Nĕcessārĭo, Idem. Cic.

Nĕcessārĭus, a, um, *szükséges, elmúlhatatlanúl szükséges, elkerülhetetlen*; nothwendig, unumgänglich nöthig, unumgänglich, unvermeidlich. e. gr. mors necessaria, Cic. *az elkerülhetetlen halál*; der unvermeidliche Tod. Senatori necessarium est nosse remp. Cic. Res necessaria, Caes. *szükség, szükségesség*; die Nothwendigkeit, wenn man es nicht anders machen kann. 2) *szükségeskèppen megkívántató, szükséges*; nothwendig, nöthig, dringend, erforderlich. Quod mihi maxime necessarium. Cic. 3) *minden, a' kivel szoros öszveköttetésben vagyok, p. o. jóakaró, barát, pártfogó, atyafi*; jeder, der mit uns in genauer Verbindung steht, z.B. durch Verwandtschaft, Clientschaft, Freundschaft, ein Verwandter, Client, Freund, Patron rc. Hinc. Subst. Necessarius, ii, m. et Necessaria, ae, f. 1. *közelről való rokon, atyafi*; ein naher Anverwandter. Cic.

Necesse, n Indecl. *szükséges, elkerülhetetlen, a' minek meg kell lenni*; unausweichlich, nothwendig, unumgänglich, unvermeidlich, nicht anders möglich: Homini necesse est mori, Cic. Necesse est mihi, Cic. *kéntelen vagyok*; ich muß, ich bin genöthigt.

Nĕcessĭtas, ātis, f. 3. *szükség, szükségesség, kéntelenség, elkerülhetetlen volta valaminek*; Unausweichlichkeit, Unvermeidlichkeit, Nothwendigkeit, was nicht geändert, verhindert, aufgeschoben werden kann. exeundi, Cic. Necessitate coactus, *kénszeríttetvén*; nothgedrungen. Cic. Necessitatem alicui imponere alicujus rei, Cic. *valakit valamire kénszeríteni*; einen zu etwas nöthigen. Necessitati parere, vel servire, Cic. *a' kéntelenségnek engedni*; sich in die Nothwendigkeit schicken. — Fatum adfert vim necessitatis, Cic. Suprema vel ultima necessitas, Tac. *a' halál*; der Tod 2) *szükség, szorúltság*; die Noth, der Mangel, die Armuth. Quae necessitas tanta premebat? Cic. *ugyan mitsoda szorúltság vihetett erre*; was trieb dich für Noth dazu. 2) *szoros öszveköttetés volakivel, barátság, rokonság. v. atyafiság*; eine genauere Verbindung zwischen zwey Personen, z. B. Freundschaft, Anverwandtschaft u. s. f. Si nostram necessitatem familiaritatemque violasset, Cic. Magnam necessitatem possidet paternus sanguis, Cic.

Nĕcessĭtūdo, ĭnis, f. 3. *szoros öszveköttetés, barátság, rokonság, atyafiság*; eine genauere Verbindung, Freundschaft, Verwandtschaft. Cic. 2) *szükségesség, elkerülhetetlen volta valaminek, kéntelenség*; die Nothwendigkeit, Unvermeidlichkeit. Cic. 3) *kénszerítés*; der Zwang. Adferre necessitudinem, Tac. *kénszeríteni*; zwingen.

Nĕcesso, āre, 1. *sürgetni*; nothwendig machen. Ven. Fort.

Nĕcessum, i. q. necesse, *Ámúlhatlanúl szükséges, elkerűlhetetlen*; unvermeidlich, unumgänglich, schlechterdings nöthig, nothwendig, nöthig.

Necne, v. Nec ne, *vagy nem*; oder nicht. Utrum ex usu esset, nec ne: Caes. Sintne dii, nec ne, Cic.

Necnon, v. Nec non (Neque non) *és, is*; und, auch. Cic.

Nĕco, āvi, ātum, (rarius: ui, ctum), āre, 1. (nex) *ölni, megölni*; tödten, umbringen. plebem fame necare, Cic. aliquem ferro necare, Horat. 2) Trop. *elrontani, megrontani, egészszen semmivé tenni*; verderben, zu Grunde richten. Imbres necant frumenta, Plin.

Nĕcōpīnans, Nec (Neque) opinans, tis, *véletlen, véletlenűl*; nicht vermuthend, wider Vermuthen, unvermuthet. Ariobarzanem nec opinantem liberavi, Cic.

Nĕc ŏpīnāto, vide: Necopinatus.

Nĕcŏpīnātus, v. Nec opinatus, a, um, v. gr. gaudium, Liv. bonum, Cic. *nem vélt, nem várt, véletlen*; was nicht vermuthet worden, was unvermuthet geschieht, unvermuthet. Nec opinato, Abl. Cic. *véletlenűl*; unvermuthet, wider Vermuthen.

Nĕcōpīnus, a, um, *véletlen, váratlan*; unvermuthet. e. gr. mors, Ovid.

Nĕcrŏcŏrinthĭa, ōrum, n. plur. scil. vasa, quae urbe Corintho diruta e ruinis effossa sunt.

Nĕcrŏmănta, ae, m. 1. et Necromantes, *holtakal beszéllő*; Todtenbeschwörer.

Necrŏmantīa, ae, f. 1. *a' felköltött holtak megkérdése és abból való jövendőlés*; die Weissagung, Befragen der aufgeweckten Todten. 2) Necromantia Homeri, illa pars Odysseae, ubi Ulysses apud Inferos cum animabus mortuorum colloquitur. Plin.

Nĕcrŏmāntīcus, i, m. 2. Idem. Isid.

Nĕcrŏpŏlis, is, f. 3. urbs in Aegypto. Geogr.

Nĕcrōsis, is, f. 3. *valamelly tagnak elhalása*; das Absterben. Proprie partis alicujus in sphacelo. Med.

Necrŏthytus, a, um, *holtaknak áldozott*; den Todten geopfert. Tertull.

Nectar, ăris, n. 3. *nektár, isteneknek költött itala*; Nektar, der Göttertrank. Cic. 2) Trop. *felette édes ital*; ein vorzüglich süßes Getränk. Cic. 3) *méz*; der Honig. Hor. 4) *akármelly kellemetesség*: jedes Angenehme. Nectar canere, Pers. nectar naribus halare. Lucr.

Nectărĕus, a, um, *nektári, nektárból való*; Nektarisch, aus Nektar Ovid. 2) *édes, kellemetes*; süß, lieblich. Mart. Nectarea, Scil. herba, i. e. InulaHelenium; *örménygyökér, sertetsék*; der Alant; die Alantwurz.

Nectărites, ae, Vinum nectarites; *örménygyökérrel tsinált bor*; Alantwein.

Necto, xui, et xi, xum, ĕre, 3. *kötni, hozzákötni, vele egyesítni, összekötni, rákötni, összefonni*; knüpfen, anknüpfen, anfügen, binden, zusammen binden, in einander schlingen, zusammen knüpfen oder fügen. Aliculi catenas nectere, Horat. Coronam alicui nectere, Hor *valakinek koszorút fonni, v. kötni*: einem einen Kranz flechten Brachia nectere, Ovid. *a' kezét (karjait) összvedugni, v. karon fogódzni*; die Arme in einander schlingen. 2) *megkötni, megkötözni*; binden, fesseln. Ne in posterum necterentur, Liv. 3) Trop. *magát, v. mást lekötni, lekötelezni*; binden, verbinden, verbindlich machen Sacramento nexi, Just. 4) nectere dolum alicui, Liv. *valakit rászedni, rá akarni szedni, megtsalni, tsalárdsággal megejteni*: einen mit Hinterlist hintergehen. Nectere moras. Tac. *halogatni, házni halasztani valamit*; einen Verzug machen, zaudern, verzögern. — Jurgia nectere cum aliquo, Ovid. *valakivel perelni, veszekedni*; mit einem zanken. Carmina nectere; *verseket írni*; Verse schreiben Valer. Arg.

Nĕcŭbī, pro: ne alicubi. Caes.

Nĕcunde, pro: ne alicunde, *nehogy valahonnan*; damit nicht irgend woher. Liv.

Nĕcya, ōrum, n. 2. plur. *a' meghólt lelkeinek leírása*; eine Beschreibung der Seelen der Abgestorbenen. Cic.

Necydălus, i, m. 2. denominatio bombyeis in tertio gradu metamorphoseos, primo enim est eruca, dein bombylius, post; necydalus, demum: bombyx. Plin.

Nĕcyŏmantīa, f. 1. idem quod Necrŏmantia.

Nēdum, Conj. pro: ne dicam; *nem*

mondom hogy: ich will nicht sagen. 2) nedum — sed etiam, Cic. *nem tsak — hanem*; nicht nur, nicht bloß, sondern auch. Nedum morbum remuvisti, sed et gravedinem, Cic. 3) *nemhogy*, *nemhogy még*; geschweige, geschweige denn, viel weniger. Nedum his temporibus, Cic. 4) *hát még*, *mennyivel inkább*; geschweige, viel mehr. Privatis deformia, nedum principi. Svet.

Něĕtum, i, n. 2. id. qu. Netum, urbs Siciliae, Cic.

Něfande, Adv. *rútúl*, *istentelenűl*, *gonoszúl*; abscheulich, gottlos. Sallust.

Něfandus, a, um, v. gr. scelus, Cic. odium, Virg. *átkozott*, *rettenetes*, *iszonyú*; verflucht, abscheulich, gottlos. 2) *kimondhatatlanúl útálatos*; so schändlich, daß es nicht zu sagen ist. Cic. Sup. nefandissimus. Quint.

Něfans, tis, i. q. nefandus, Varr.

Něfārie, Adv. *istentelenűl*, *gonoszúl*, *átkozott módon*; gottlos, verflucht, auf gottlose, verfluchte Art. Cic. aliquid nefarie facere, v. committere, Cic. *valami gonoszságot követni el*; etwas Gottloses, Ruchloses thun, begehen.

Něfārius, a, um, v. gr. homo, Cic. *istentelen*, *gonosz*, *átkozott*; gottlos, verflucht, verrucht.

Něfārium, ii, n. 2. *gonoszság*, *istentelenség*; eine Gottlosigkeit, Schandthat. Cic.

Něfas, n. 2. Indecl. *akármelly isten törvénnyei szerént való kötelességnek általhágása*, *a' törvény megsértése*, *a' mi nem szabad*, *vétséges*, *tilalmas*, *igasságtalan*, *v. törvénytelen dolog*; jede Verletzung göttlicher Pflichten, alles, was sündlich, unerlaubt, unrecht ist. Nefas dictu, Cic. *vétek azt kimondani is*, *nem szabad azt mondani is*; das ist eine Sünde nur zu sagen. Per fas et nefas, Liv. *szabad nem szabad*; *akár igaz*, *akár igasságtalan módon*; mit Recht und Unrecht. Nefas esse duxi, Hor. *igasságtalan v. tilalmas és illetlen dolognak tartottam*; ich habe es für unerlaubt und unbillig gehalten. 2) *gonoszság*, *istentelenség*, *gonosz tselekedet*; eine Gottlosigkeit gottlose böse That, Gräuelthat, Schandthat. Immane nefas, Virg. *kegyetlen*, *képtelen*, *v. iszonyú gonoszság*; eine grausame Schandthat. Nefas ultimum admittere, Sen. *attyát megölni*; einen Vatermord begehen. 3) *lehetetlen*, *lehetetlenség*; unmöglich, die Unmöglichkeit. Quidquid corrigere est nefas, Hor. *a' mit lehetetlen megjobbítni v. jóvá tenni*; was zu verbessern unmöglich ist.

Něfāstus, a, um, *törvénytelen*, *törvény ellen való*; unrecht, nicht erlaubt nach den Gesetzen und der Religion. Dies nefastus, Cic. *törvényszűnö nap*, *mellyen nem szabad volt törvényes dolgokat elővenni*; ein Tag an welchem kein Gericht gehalten werden durfte. 2) *szerentsétlen*; unglücklich: dies nefastus, Hor. *szerentsétlen nap*; ein Tag des Unglücks. Terra nefasta victoriae suae. Liv. 3) *istentelen*, *gonosz*, *útálatos*; gottlos, ruchlos, abscheulich. Cic.

Nefrens, tis, (dis) o, (ne et frendo) *még nem harapható*, *fogatlan*; der noch nicht beißen kann, zahnlos. Porci nefrentes, Varr.

Něgābundus, a, um, *tagadni akaró*; der etwas läugnen will. Fest.

Něgantia, ae, f. 1. *eltagadás*; die Läugnung. 2) *tagadás*; die Verneinung. Cic.

Něgassim, pró: negaverim, Plaut.

Něgātio, ōnis, f. 3. *tagadás*, *eltagadás*; das Läugnen. 2) *megtagadás valakitól*; die Abschlagung. 3) *tagadó felelet*, *tagadás*; die Verneinung. Cic.

Něgātivus, a, um, *tagadó*, *eltagadó*; verneinend, läugnend. 2) *megtagadó*; abschlagend. Apul.

Něgātor, ōris, m. 3. *tagadó*, *eltagadó*; der Verneiner, Läugner. Tert.

Něgātōrius, a, um, *tagadó*, *eltagadó*; läugnend, verläugnend. Pand.

Něgātrix, īcis, f. 3. *eltagadó*, *tagadó*, *t. i. asszony*, *leány*; die Verläugnerinn, Läugnerinn. Prud.

Něgībundus, a, um, id. qu. negabundus. Cato.

Něgĭto, āre, Frequ. *tagadgatni*; läugnen. Plaut.

Neglecte, Adv. et Neglectim; *tunyáúl*, *restűl*, *immel ámmal*, *gondatlanúl*, *elhányva vetve*; nachlässig. Hieron.

Neglectio, ōnis, f. 3. *elmellőzés*, *elmúlasztás*, *t. i restségből*, *megvetésből*, *gondatlanságból*; die Vernachlässigung, Verabsäumung. Cic.

Neglector, ōris, m. 3. *elmúlasztó*, *elheve*

rôje valaminek, gondatlan; der Vernachlässiger, Verabsäumer. Augustin.

Neglectus, a, um, *elmúlasztott, elmellőzött, elkorhelkedett*; verabsäumt, vernachlässiget. 2) *megvetett*; verachtet. Cic.

Neglectus, us, m. 4. *elmúlasztás*; die Versäumung. Plin. 2) *korhelység, gondatlanság*; der Unfleiß, die Faulheit. 3) *megvetés*; die Verachtung. Ter.

Neglĭgens, tis, o. Adj. v. gr. negligens sui, Cic. *gondatlan, tunya*; sorglos, unachtsam, nachlässig 2) *valamivel nem gondoló, valamit fel sem vevő*; gleichgültig bey etwas. 3) negligens in aliquem, Cic. *valaki ellránt figyelmetlenséggel viseltető*; der einen nicht achtet.

Negligenter, Adv. *gondatlanúl, tunyáúl*; nachlässig, sorglos, unachtsam. Ter.

Negligentia, ae, f. 1. *gondatlanság, tunyaság, figyelmetlenség*; die Nachlässigkeit, Sorglosigkeit, Unachtsamkeit. 2) *megvetés, fel sem vevés*; die Verachtung, Hintansetzung. Ter. Negligentia tui non fecei, Ter.

Neglĭgo, exi, ectum, ĕre, 3. (nec et lego) *gondatlanságból elmúlasztani, tunyaságból, v. restségből elmúlatni*; versäumen, vernachlässigen, hintansetzen. 2) *valamit fel se venni, nem gondolni vele, nem betsülni, megvetni*; aus etwas sich nichts machen, etwas nicht achten, gering schätzen, verachten. Cic. Mandatum alicujus negligere, Caes.

Nĕgo, āvi, ātum, āre, 1. *tagadni, nemmel felelni*; verneinen, Nein sagen. Negaris esse domi, Mart. *azt mondják, hogy nem vagy itthon*; man sagt du seyst nicht zu Hause. Negare non possum, quin rectius sit, i. e. rectius esse, Liv. 2) *megtagadni valakitól a' mit kér, meg nem adni kérését*; abschlagen, versagen. Negare petitioni alicujus, Plin. jun. *valaki kérését meg nem adni*; einem seine Bitte abschlagen. 3) v. gr. alicui aliquid, Caes. *tagadni, eltagadni valamit*; läugnen, verläugnen, nicht geständig seyn. Negare factum, Ter.

Nĕgōtiālis, e, v. gr. locus, Quint. *dolgot vagy ügyet illető*; die Sache betreffend.

Nĕgōtiātio, ōnis, f. 3. (negotior) *foglalatosság*; die Beschäftigung, das Geschäft. 2) *kereskedés valamivel*; die Beschäftigung mit Handeln.

Nĕgōtiātor, ōris, m. 3 *kereskedő, nagykereskedő, pénzváltó, 's a' t.* ein Handelsmann der im Großen handelt, Großhändler, Wechsler, Banquier u. s. w. Cic. 2) *akármelly kalmár, v. kereskedő*; jeder Kaufmann, Handelsmann. Negotiator carbonarius, olearius, etc. Pand.

Nĕgōtiātōrius, a, um, *kereskedést illető, kereskedésbeli, kereskedőket illető*; die Handlung oder Handelsleute betreffend Navis negotiatoria, Vopisc. *kereskedő hajó*; ein Handelsschiff.

Nĕgōtinūmĭus, v. Negotinummĭus, a, um, *pénzbekerülő*; Geld kostend. Apul.

Nĕgōtiŏlum, i, n. 2. (Dimin.) *foglalatosságotska*; kleine Beschäftigung. Cic.

Nĕgōtior, ātus sum, āri, Dep. 1. *foglalatoskodni, kereskedni, kereskedést űzni*: sich beschäftigen, Geschäfte haben, Handlung treiben, handeln. Cic.

Nĕgōtiōsitas, ātis, f. 3. *szüntelenvaló foglalatoskodás*; die Geschäftigkeit. Gell.

Nĕgōtiōsus, a, um, v. gr. homo, Sall. *foglalatos, foglalatoskodó*; geschäftig, voller Geschäfte. Cic. Dies negotiosus; *dologtevő nap*; Geschäftstag, Werkeltag. Tacit.

Nĕgōtium, ii, n. 2. *akármelly dolog, munka, foglalatosság*; jedes Geschäft, jede Sache, die man zu thun hat, Affäre, Verrichtung. Publicum negotium; *hivatalbéli foglalatosság*; Amtsgeschäft. Cic. Quid tibi hic negotii esset, Ter. *mi dolgod volna itt*; was du hier zu thun hättest. Negotium suscipere, Cic. *valamelly dolgot felvállalni*; ein Geschäft übernehmen. 2) *baj, munka, fáradtság*; die Schwierigkeit, Mühe, Arbeit. Nullo negotio, Cic. *könnyen, kevés munkával*; ohne Schwierigkeit, leicht, ohne alle Mühe. Nihil est negotii, Cic. *nem nehéz az*; es ist nicht schwer. Negotium alicui facessere, Cic. vel facere, Quint. *valakinek bajt szerezni*; einem einen Verdruß machen. 3) *pénzel való kereskedés, pénzelkereskedés, u-*

szordskodás; die Geldsachen, der Wucher. 4) *környűlállás*, *dolog*; der Umstand. Neque est negotium, quin etc. Plaut.

Nĕgūmo, āre, 1.Obs. pro: negare, Fest.

Nēleus, ĕi, m. 2. pater Nestoris, rex Pyli. Hinc: 1) Nelēius, v. Nelēus, a. um, *Néleusi*; Neleisch. Neleius, Ovid. i. e. Nestor. 2) Nelides, ae, m. 1. filius Nelei, Ovid.

Nēma, ătis, n. 3. *fonal*, *szál*; das Garn, der Faden. Pand.

Nĕmaeus, a, um, i. q. Nemeaeus. vide: Nemea. Hieron.

Nĕmausus, m, et Nemausum, i, n. 2. urbs Galliae, hodie: Nimes. Plin. Hinc: Nemausiacus, et Nemausiensis, illuc pertinens, inde oriundus. Svet.

Nĕmĕa, ae, v. Nemĕe, es, f. 1. regio Peloponnesi, cum sylva ejusdem nominis, in qua Hercules leonem mirae magnitudinis confecit, in cujus rei memoriam sacra ibi Herculi instituta. Liv. Hinc: Nemeaeus, a. um, e. gr. moles, v. pestis, Ovid. i. e. leo. vellus, Idem. i. e. pellis leonis. Nemēus, v. Nemĕus, a, um, e. gr. Nemea, Liv. sacra Herculis memorata.

Nĕmĕtăcum, i, n. 2. *Arras vdrosa Belgiumban*: die Stadt Arras in den Niederlanden. Geogr.

Nemesiăci, ōrum, plur. homines superstitiosi, et vani imprimis divinatores. Cod. Theod.

Nĕmĕsis, is, f. 3. dea u ciscens immoderatos et insolentes. Plin. Vocatur etiam Adrastea, Rhamnusia, et Leda, Lactant. 2) amica Tibulli formosa. Tibull.

Nemestrinus, i, m. 2. deus sylvarum, Arnob.

Nĕmĕtes, um, Nĕmĕtae, ārum, m. plur. populus Germaniae ad Rhenum. Augusta Nemetum; *Speyer vdrosa*; die Stadt Speyer. Caes. Tac.

Nemetocenna, ae, f. 1. urbs Galliae Belgicae, hodie: Arras, Hirt.

Nemeturi, ōrum, m. plur. populus Liguriae, Plin. Hinc: Nemeturica, ae, f. 1. genus picis, Colum.

Nĕmĕus, v. Nemēus, a, um, vide Nemea.

Nēmo, ĭnis, c. 3. (ne et homo) *senki*; Niemand. Nemo homo, Ter. nemo hominum, Cic. *senki sem*, *egy lélek sem*; kein Mensch. Nemo unus, Cic. *egy sem*; keiner. 2) contigit tibi, quod haud scio an nemini, Cic. i. e. ulli; *az esett rajtad*, *a' mi tudtomra*, *v. tudtommal senkin sem történt*; dir ist etwas begegnet, das, so viel ich weiß, sonst keinem widerfahren ist 3) non nemo, Cic. *valaki*, *egy valaki*, *v némelly*; Jemand. 4) nemo non, Idem. *minden*; Jedermann. 5) nemon', Ter. i. e. nemone.

Nĕmŏrālis, e, (nemus) *erdőt illető*, *erdőhöz tartozó*, *erdei*, *berki*; den Wald betreffend, dahin gehörig, darin befindlich. Mart.

Nĕmŏrensis, e, i. q. nemoralis, e. gr. mel, Colum. *erdei*; wäldlich.

Nĕmŏrĭcultrix, īcis, f. 3. *erdei lakos (asszony, v. leány)*; eine Waldbewohnerinn. Phaedr.

Nĕmŏrĭvăgus, a, um, e. gr. aper, Catull. *erdőn*, *v. berken bújdokló*, *tsavargó*, *bújdosó*; im Walde herum schweifend.

Nĕmŏrōsus, a, um, *erdős*, *bértzes*, *ligetes*; voller Wälder, waldig. Virg. Plin. 2) e. gr. sylva. Ovid. *fás*; voller Bäume. 3) *ágas bogas*; voller Zweige. Cupressus nemorosa vertice, Plin. Ep.

Nempe, Adv. *minden bizonnyal*, *bizonnyal*, *bizonyára*, *igenis*, *kétség kívűl*; ohne Zweifel, freylich, es versteht sich. Cic. 2) *tudniillik*, *tudnillik*, *úgymint*; nähmlich. Cic.

Nĕmus, ŏris, n. 3. *mulató erdő*; ein Lustwald. Ovid. Cic 2) *olly erdő berek*, *v liget*, *mellyben barmlegelő van*: ein Wald der Triften und Weiden für das Vieh enthält. Idem. 3) poëtis: e. gr. opacum, umbrosum, ardnum, argutum: *közönségesen*: *erdő*; überhaupt Wald. 4) proprie: sylva Aricina cum templo Dianae ibidem. Cic. 5) *szőlőhegy*; ein Weinberg Virg.

Nēnia, v. Naenia, ae, f. 1. *halotti ének*, *v. vers*; ein Leichenlied, Leichengesang. Cic. 2) Trop. *dolog szomorú kimenetele*, *v vége*; trauriger Ausgang einer Sache. Plaut. 3) *szomorú*, *v. gyász ének*, *v. vers*; ein Trauerlied. Hor. 4) *igéző ének*, *v. beszéd*; ein Zauberlied, Zauberformel, Horat. Ovid. 5) *mindenféle haszontalan ének*, *dana*, *v. nóta*, *bolondság*, *p. o. gyermek altató*, *v. rengő dana*, *danolás*, *v. dúdo-*

lás; jedes gemeine schlechte Lied oder Posse, Narrenspoſſe, z. B. Wiegenlied, Schlaflied. Arnob. 6) dea funerum, Idem.

Nēnu, Obs. i. e. non, Lucret.

Nĕo, nēvi, nētum, nēre, 2. e. gr. subtemen, Ter. *fonni*; spinnen. 2) *szőni, varni*; weben, nähen. Tunicam, quam molli neverat auro, Virg.

Nĕŏbūrgum, i, n. 2. *Ujvár városa a' Duna mellett*; die Stadt Neuburg an der Donau. Geogr.

Nĕŏcles, is, m. 3. philosophus Atheniensis, frater Epicuri. Hist.

Neoclides, ae, m. 1. filius Neoclis, i. e. Themistocles. Ovid.

Nĕŏcŏrus, i, m. 2. *egyházfi*; ein Küster. Jul. Firm.

Nĕŏgămus, i, m. 2. *új házas, a' ki tsak most lépett házassági életre*; ein Neuverlobter, der erst in den Ehestand getreten ist. Gloss.

Nĕŏgărdia, ae, f. 1. *Nevogrd város-sa, Orosz országban*; die Stadt Nevogrod in Rußland. Geogr.

Nĕŏmăgus, i, f. 2. *Nimvegen városa Belgiumban*; die Stadt Nimwegen in den Niederlanden. Geogr.

Nĕŏmēnia, ae, f. 1. *újhold*; der Neumond. Tertull.

Nĕŏnymphus, i, m. 2. *új vőlegény*; neuer Bräutigam. Gloss.

Nĕŏphytus, i, m. 2. *új plántálás, újonnan plántált*; neugepflanzt. 2) neophiti; *új keresztyének*; neue Christen. Tertull.

Nĕŏpŏrtus, i, m. 2. *Neuport vára Flandriában*; die Festung Neuport in Flandern. Geogr.

Nĕoptŏlĕmus, i, m. 2. *leendő katona, v. vitéz*; ein angehender Kriegsmann. Varr. 2) filius Achillis alias Pyrrhus. Cic. Not. ponitur pro: Achille. Cic. Amic.

Nĕŏssŏtrŏphēum, ēi, n. 2. *rutza, rétze, kátsa, v. katsodl, v. ketretz*; ein Äntenhaus. Varr.

Nĕŏtĕrĭce, Adv. *új módon*; auf eine neue Weise. Ascon.

Nĕŏtĕrĭcus, a, um, *új, mai*; neu, heutig. Neoterici; *az újak, a' moiak (t. i. írók)*; die neuern (Scribenten). Aur. Vict.

Nĕpa, ae, 1. et Nepes, is, f. 3. (secundum Festum, vox Afrorum); *népa*; der Wasserscorpion. Cic. 2) *skorpió, egi jel*; der Skorpion, ein Himmelszeichen. Cic. in Arat.

Nēpenthes, is, n. 3. proprie; *elmét ylddmitó, szomorúság űző*; Traurigkeit verscheuchend. Hinc: planta, quae alias, Helenium vocatur, vide: Helenium, Plin. Linn.

Nĕpet, et Nĕpĕte, is, n. 3. urbs Etruriae, hodie Nepi, Liv.

Nĕpĕta, ae, f. 1. *tsipkepitty*; Nepten. Cels. Linn.

Nēphālia, ōrum, n. plur. festa Graecorum, in quibus non libabatur vinum, sed aqua melle diluta, in honorem e. gr. Mnemosynae, Aurorae, Solis, Lunae, Nympharum, Veneris, et Uraniae, Pollux. Nephalium convivium, Prov. *bor nélkül való vendegség*; eine Mahlzeit ohne Wein.

Nephĕlae, ārum, f. plur. *fejér szemföltok*; weiße Augenflecken. Gloss. 2) *kézuj körmön lévő fejér föltok*; weiße Flecken an den Nägeln der Finger. Idem.

Nĕphĕle, es, f. 1. uxor Athamantis, mater Phryxi et Helles. Hist. Hinc: Nepheleius, a, um, e. gr. pecus, Val. Fl. aries, qui Phryxum et Hellen per mare vexit. Nĕphĕlēïas, ădis, Lucan. et Nĕphĕlēis, ĭdos, f. 3. filia Nepheles. Ovid.

Nĕphrālgia, ae, f. 1. *vese, v. ágyékfájás*; das Nierenweh, Lendenschmerz, Gries. Med.

Nĕphrĭtĭcus, a, um, *vesefájáshoz tartozó, v. való, vesekórságos*; zum Nierenweh oder Griese gehörig, nierensüchtig. 2) Subst. *a' ki vesefájásban szenved, vesekórságos*; der Nierenweh hat. Idem.

Nĕphrītis, ĭdis, f. 3. i. q. Nephralgia, vel Renum inflammatio, Idem.

Nĕphrŏcătărtĭcus, a, um, *vesetisztító*; die Nieren purgierend oder reinigend. Idem.

Nĕphros, i, m. 2. *vese*; die Niere. Gloss.

Nĕphrŏtŏmĭa, ae, f. 1. *veséből való kőkimetszés*; der Steinschnitt aus der Niere. Med.

Nĕpos, ōtis, m. 3. *unoka, onoka*; ein Enkel. e. gr. ex filia, Cic. *leányom gyermeke*; ein Tochterkind. e. gr. ex fratre, Tac. *bátyám, v. ötsém fija*; ein Brudersohn. e. gr. ex sorore, Idem *néném, v. húgom fija*; ein Schwestersohn. 2) *tobzódó, tékozló*; ein Verschwender, Schlemmer. Nepos in patrimonio suo, Cic. *a' ki javait elpatérolja*; der sein

Vermögen verthut. 3) Trop. *szőlő-veszsző új hajtása mellett nőtt gyenge sarjadzás*: ein junges Nebenschößlein am Weinstocke. Colum. 4) cognomen Romanum. e. gr. Cornelius Nepos. 5) nepotes; *maradék, kik utánnunk élni fognak*; die Nachkommen. Virg.

Nĕpōtālis, e, (nepos) *tékozlóhoz, v. tobzódóhoz illő*; verschwenderisch, schwelgerisch. Ammian

Nĕpōtātio, ōnis, f. 3. *tékozlás, tobzódás, pazérlás*; die Verschwendung, Schwelgerey. Gloss.

Nĕpōtātus, us, m. 4. idem. Plin.

Nĕpōtīnus, a, um, *tékozló, pazérló, tobzodó*: verschwenderisch, schwelgerisch. Suet.

Nĕpōtor, āri, Dep. 1. *tékozolni, pazérolni, pazérlani, tobzódni*; schlemmen, schwelgen, verschwenden. Trop. Veto liberalitatem nepotari, Senec. *érdemetleneknek közölni jótéteményt*; Unwürdigen Wohlthaten erweisen.

Nĕpōtŭlus, i, m. 2. *unokátska*; ein Enkelchen Cic. 2) *eszem iszom ember, v. pajtás*; ein Zechbrüderchen. Plin.

Neptĭcŭla, ae, f. 1. Dim. *unokátska, kis unoka*; eine junge Enkelinn. Symmach.

Neptis, is, f. 3. *leány, v. asszony unoka*; eine Enkelinn. Cic. e. gr. Veneris, i. e. Ino, Ovid. Neptes Cybeles, i. e. Musae, Ovid. 2) *valaki férjfi, v. fejérszemély testvérjének leánya, unoka húga*; eine Nichte, Niece. Spartian.

Neptūnālis, e, *Neptúnusi, Neptúnust illető*; Neptunisch, den Neptun betreffend. Ludi Neptunales, Tert. v. Neptunalia, Varr. sacra, v. festa Neptuni.

Neptūnicōla, ae, c. 1. *Neptúnus tisztelője*; ein Verehrer des Neptuns. Sil. 2) *tenger mellyéki lakos*; einer der am Meere wohnt. Idem.

Neptūnīne, es, f. 1. filia neptis Neptuni, e. gr. Thetis, Catull. i. e. filia Nerei filii Neptoni.

Neptūnĭus, a, um. *Neptúnusi, Neptúnust illető, ő hozzá való, v. tartozó*; Neptunisch, den Neptunus betreffend. Neptunia loca, Plaut. arva, Virg. Neptuniae lacunae, Auct. ad Her. Neptunia prata, Cic. i. q. mare. e. gr. Troja, Virg. i. e. a Neptuno et Apolline muro cincta. Neptunia pistrix; i. e. marina, Cic. proles, i. e. filius Neptuni, Virg. Incola rupis Aetnaeae, Tibull. i. e. Polyphemus, Neptuni filius. e. gr. heros, Ovid. i. e. Theseus, quia pro Neptuni filio habebatur. e. gr. dux, Horat. i. e. Sext. Pompejus, filius Pompeji Magni, quia pro filio Neptuni haberi voluit.

Neptūnus, i, m. 2. deus maris, Opis et Saturni filius. Cic. e. gr. uterque, Catull. qui tam salsae, quam dulci aquae praeest. 2) *tenger*; das Meer. Virg. 3) Neptunus equus, i. q. Hippocampus. 4) Neptuni filius, Gell. *irgalmatlan, v. kegyetlen ember*; ein unbarmherziger Mensch. 5) Neptuni pecudes, Poëtae. i. e. pisces.

Nēqua, v. Ne qua, Adv. (ne aliqua) sc. ratione, via, Virg. *ne hogy valami úton, módon, valamerre, v. valamelly felé*; damit nicht irgend auf eine Weise.

Nēquam, Indecl. *gonosz, rosszsz, tsalfa, istentelen, v. gaz ember*; ein böser Bube, Schalk, Bösewicht. Cic. Plaut. 2) Adj. e. gr. homo, Cic. *semmirekellő, semmirevaló, gaz, galád*; nichtswürdig. 3) e. gr. piscis, Plaut. *rosszsz, hitvány, haszontalan*; schlecht, untauglich. 4) *zabolátlanság, rosszszaság, gazság*; die Liederlichkeit. Nequam facere, Plaut. *otsmány, v. gonosz tselekedeteket, tetteket, v dolgokat követni el*; Niederträchtigkeiten begehen. Comp. nequior, Sup. nequissimus, Plin. jun.

Nēquando, v. Ne quando, Adv. pro: ne aliquando, Cic.

Nēquāquam, Adv. neg. *semmiképpen nem, semmimódon nem, tellyeséggel nem, éppen nem*; auf keine Art und Weise, keines Weges, ganz und gar nicht. Cic.

Nĕque. Conj. *sem nem*; auch nicht. 2) *sem — sem*; weder — noch. Neque ego, neque tu, Cic. 3) neque dum, Idem. *'s még sem, és még sem*; und noch nicht. 4) neque quidam, quam, Svet. *tsak*; nur. 5) neque secus, JCt. *külömben sem*; nichts destoweniger.

Nĕquĕdum, vide: Neque.

Nĕquĕo, ivi, et ii, itum, īre, 4. e. gr sanare, Cic. *nem tehetni, nem lehetni tölle, nem —hatni, v. —hetni*,

p. e. megnemgyógyúlhatni; nicht können, nicht im Stande seyn. 2) nequeo quin: *nem lehet tólem, hogy ne, kéntelen vagyok, nem kerülhetem el*; ich muß, ich kann nicht umhin. Nequeo, quin fleam, Plaut. *nem tartóztathatom, v nem tudom magamat tartóztatni a' sirástól*; ich kann mich des Weinens nicht enthalten. Nequitum, et nequitur, pro: non potuit, non potest. Obs. Fest.

Nequicquam, i. q. Nequidquam.

Nequidem, Ne quidem; *tsak — se*; nicht einmahl

Nē quidquam, Adv. *hasontalan, hasontalanúl, hijjában*; vergeblich, umsonst. Caes. 2) *haszon nélkül*; ohne Nutzen. Plaut. 3) *ok, v. fundamentom nélkül*; ohne Grund. Caes.

Nequior, vide: Nequam.

Nĕquīquam, Adv. i. q. nequidquam, Prop.

Nĕquis, v. Ne quis, nequa, nequod, v. nequid: *hogy senki, v. semmi se, ne hogy valaki, v. valami, hogy valaki, v. valami ne*; daß niemand, daß keiner, daß nicht jemand, daß nicht einer. Cic. Ter.

Nēquissimus, a, um, Superl. a Nequam.

Nēquĭter, Adv. e. gr. cenare, Cic. *rosszúl, nyomorultúl, gazúl, semmirekellően*; schlecht, nichtswürdig. 2) *tsalardúl, álnokúl, istentelenűl, gonoszúl, latrúl*; schelmisch. Cic 3) *restűl, gondatlanúl*; nachlässig. Plaut 4) *haszontalan, haszontalanúl, hijjában*; vergeblich. Idem. Comp. nequius, Liv. Super, nequissime, Cic.

Nēquĭtĭa, ae, f. 1. v, Nēquĭties, ĕi, f. 5. *semmirevalóság, semmirekellőség, rossz mivólta, v. minémüsége valaminek*; die Nichtswürdigkeit, schlechte Beschaffenheit eines Dinges Cic. 2) *bujaság, fajtalanság*; die Geilheit. Nequitiae modum figere, Hor. 3) e. gr. aceti, Plin. *erősség, tsipősség, marósag*; die Schärfe. 4) *tobzódás*; die Schwelgerey. Gell 5) *gonoszság, istentelenség, tsalárdság, álnokság, pajzánság, v. latorság, tsintalanság, pajkosság*; die Schelmerey, Leichtfertigkeit. Hor.

Nĕquo, v. Ne quo Adv. pro: ne aliquo, Cato.

Nērēĭa, ae, f. 1. dea vates, Ovid.

Nērēis, et Nērēis, ĭdis, f. 3. *Nereus lednya, az az tengeri nimfa*; eine Tochter des Nereus, i. e. Meernymphe. Ovid. Nereidum mater, i. e. Doris. Virg.

Nēreus, ĕi, m. 2. deus marinus, Oceani, et Tethios filius, uxor ejus Doris, filiae Nereides vocantur. Virg. 2) poëtice; *tenger*; das Meer. Ovid.

Neriĕne, es, f. 1. uxor Martis, Plaut. 2) potestas Martis, Gell.

Nerii, ōrum, m. plur. populus Hispaniae. Mela.

Nērīne, es, f. 1. i. q. Nereis, Virg.

Nērīnus, a, um, *Nereust, v. tengert illető*; den Nereus oder das Meer betreffend. e. gr. aqua, Nemes. *tengervíz*; das Meerwasser.

Nerĭo, nis, f. 3. i. q. Neriene.

Nērĭon, v. —um, ii, n, 2. *torokrojt, oleánder torokrojt, rongyvirág*; ein Oleander, eine Lorberrose. Plin. (Nerium Oleander, L.)

Nērĭtos, v. —us, i, f. 2. insula prope Ithacam. Plin Hinc: Neritius, ii, m. 2. cognomen Ulyssis. Ovid.

Nĕro, ōnis, m. 3. cognomen familiae Claudiae, e. gr. C. Claudius Nero, Hist.

Nĕrōnēus, a, um, i. q. Neronianus, Suet.

Nĕrōnĭānus, a, um. *Nérói, Nérói eredetű, Nérótól, v. —ról nevezett*; Neronisch, vom Nero herrührend oder benannt. Cic. Thermae Neronianae, Svet. *meleg, v. forró fürdő*; ein heißes Bad.

Nĕrōnius, a, um, i. q. Neroneus, Suet.

Nersae, ārum, f. plur. urbs Italiae. Virg.

Nervālis, e, (nervus) *eres*; aderig, äderig. e. gr. herba, i. q. arnoglossa, Scrib. Larg.

Nervĭa, ae, f. 1. i. e. nervus; *húr*; die Saite. Gell.

Nervĭcus, a, um, *vesztő nyavalyában lévő*; die Nervenkrankheit habend. Vitruv. 2) (Nervii) Nervios concernens, Caes.

Nervii, ōrum, m. plur. populus Galliae Belgicae, Caes.

Nervīnus, a, um, (nervus) e. gr. funis, Veget. *érzőinakból álló, való, v. lévő*; aus Nerven.

Nervīum, ii, n. 2. i. q. nervus, *érzőin, velőrost*; die Nerve.

Nervŏlāria, ae, f. s. comoedia Plauti deperdita.

Nervōse, Adv. *erősen, nyomosan, fontosan, hathatósan, foganatosan*; kräftig, stark, mit Nachdruck. Planc. in Cic. Ep. Nervosius dicere, Cic.

Nervōsitas, ātis, f. 3. *erősség, p. o. a' fonal erőssége*; die Stärke, z. B. eines Fadens. Plin.

Nervōsus, a, um, (nervus) *inas, érzőinas, velőrostos*; nervig, voller Nerven. Cels. 2) *izmos, erős*; stark, kräftig. Prud. 3) *hathatós, foganatos, hathatós beszédű*; stark nachdrücklich, z. B. im Reden. Quis Aristotele nervosior? Cic.

Nervŭlus, i, m. 2. Dim. *rezgőinatska*; ein Spannäderchen. Cic.

Nervus, i, m. 2. *rezgőin, érzőin, velőrost*; eine Spannader, Nerve. Nervi in omne corpus ducuntur. Cels. 2) *erő*; die Kraft, Stärke. Vectigalia esse nervos reip. Cic. Nervos belli pecuniam, Cic. 3) *hathatósság a' beszédben*; der Nachdruck im Reden. Cic. 4) *fő dolog, v. személy valamiben*; die Hauptsache, Hauptperson bey etwas. Nervi conjurationis, Liv. Inhaerentes loci in nervis causarum, Cic. 5) *állatok beléből készitett húr, bélhúr*; die aus den Därmen der Thiere gemachte Saite, Darmsaite. Virg. Hor. 6) *ferjfi szemérem test*; das männliche Glied. Hor. 7) *ideg, v. húra' kéziven*; die Sehne am Bogen. Virg. Ovid. 8) *kéziv*; der Bogen. Val. Fl. 9) *paizs kévonó bőr*; das Leder womit der Schild überzogen war. Tac. 10) *békő keme*; eine Art Fesseln. Nervo vinctus. Plaut. In nervis teneri, Liv. Eximere de nervo, Idem. 11) *tömlötz, foghdz*; ein Gefängniß. In nervo, jacebis, Plaut. Vereor, ne istaec fortitudo in nervom e umpat denique Ter. *rossszúl üssön ki*; übel ablaufe. Cendamus alter alterum in nervum brachialem, Plaut. *öleljük meg egymást*; umarmen wir uns.

Nēsaee, es, v. Nēsaea, ae, f. 1. nympha marina, Virg.

Nēsapius, a, um, *ostoba, oktalan*; unklug, dumm. Petron.

Nescienter, Adv. *tudatlanúl, nem tudva*; mit Unwissenheit, unwissend. Augustin.

Nescientia, ae, f. 1. *nem tudás, tudatlanság*; das Nichtwissen, die Unwissenheit. Claud. Mamert.

Nĕ cio, īvi, ītum, īre, 4. (scio) *nem tudni*; nicht wissen. e. gr. de aliquo, Plaut. *valakiről semmit sem tudni*; von einem keine Wissenschaft haben. Nescio quid, Ter. *nem tudom mért, v. miért*; ich weiß nicht warum. In oppidum nescio quod, Cic. *bizonyos, előttem esmeretlen városba*; in eine gewisse mir unbekannte Stadt. Quod scis, nescis, Ter. *tetteted mintha nem tudnád*; thust so, als ob du es nicht wissest. 2) e. gr. aliquem, Plaut. *nem esmerni*; nicht kennen. Deos nescio, Ter. *nem esmerem az isteneket, v. semmit sem tudok az istenekről*; ich kenne die Götter nicht, oder ich weiß nichts von den Göttern. e. gr. vinum, Juv. *magát megtartóztatni a' boritaltól*; sich vom Weine enthalten. 3) e. gr. graece, latine, Cic. *nem tudni, az az nem érteni*; nicht können, i. e. nicht verstehen.

Nēscitus, a, um, *esmeretlen*; unbekannt. Sidon.

Nescius, a, um, *tudatlan, nem tudó*; unwissend. Non sum nescius, Cic. *tudom, nints tudtom nélkűl*; es ist mir nicht unbekannt. e. gr. rerum, Virg. *járatlan a' dolgokban*; der Sachen nicht erfahren. 2) *tudatlan, ostoba*; unwissend, als ein Schimpfwort. O nescii, Arnob. 3) Pass. *nem tudott, esmeretlen*; unbekannt. Nescia loca, Plaut. Neque nescium habebat, Tac. *és tudta*; und er wußte. 3) *nem — ható, v. hető*; nicht könnend. e. gr. vinci, Ovid. *meg nem győzhető*; der nicht kann überwunden werden.

Nēsis, idis, f. 3. insula Campaniae prope Neapolin Cic.

Nessēus, a, um, ad Nessum pertinens, a Nesso oriundus, Ovid.

Nessotrŏphīum, ii, n. 2. *rétze, rutza, kátsa, v. katsa tartó ketretz, v. ól*; ein Antrenbehältniß, Antenstall. Colum.

Nessus, i, m. 2. fluvius inter Macedoniam et Thraciam. Liv. Vocatur etiam Nestus. 2) inter centauros celeberrimus, quem Hercules, Dejani-

ram conjugem sibi rapere volentem, sagitta transfixit, Ovid. Hinc: Nessium, v. venenum Nessium, v. Nesseum, Idem. i. e. venenum sangvine Nessi mixtum, quod Herculi mortem adtulisse fertur.

Nestor, ŏris, m. 3. rex Pyli sapientissimus et eloquentissimus, qui secundum Homerum 300 annos, secundum ejus scholiastes 90 annos i. e. tres aevos vixisse fertur.

Nestŏrĕus, v. Nestorius, a, um, *Nesztori*; Nestorisch. Mart. Nestorea senectus, aetas, v. Nestorei anni, Stat. *nagy, v. hosszú idő, nagy öregség*; ein hohes Alter.

Nestŏrĭānus, a, um, hinc: Nestorianum, coloris species, Plin. 2) Nestoriani, disciputi Nestorii haeretici, Plin.

Nestŏrĭus, ĭi, m. 2. Ciceronis familiaris. Cic. 2) haereticus negans Mariam deiparam. Hist.

Nestos, i, m. 2. fluvius Thraciae. Mela.

Nēte, es, f. 1. *legalsó, v. utólsó húr*; die unterste oder letzte Saite. Vitruv.

Nētum, i, n. 2. urbs Siciliae, Cic. Hinc: Netini, v. Netinenses, Cic. incolae ejusdem.

Nētus, a, um, (neo) *font*; gesponnen. JCt.

Neu, a Neve Conj. disj. *és ne, ne is*; auch nicht, und nicht. Ne hanc abs te segreges, neu deseras, Serv. 2) *sem — sem*; weder — noch. Neu se, neu alium. Just. Cael. Sall.

Nēura, ōrum, n. plur. *rezgőinak*; die Spannadern. Gell.

Neuri, ōrum, m. plur. populus Sarmatiae. Mela.

Neurĭcus, a, um, i. q. Nervicus.

Neūris, idis, f. 3. *páponya, muhartz*; die Judenkirsche. (Physalis Alkekengi. L.)

Neurŏbăta, v. —es, ae, m. 1. *kötelen tántzoló*; ein Seiltänzer. Jul. Firm.

Neuroĭdes, is, m. 3. species lactucae sylvestris. Plin.

Neorospaston, i, n. 2. *drótonrángatható játszó báb*; die Marionette, Drathpuppe. Gell.

Neurospastos, i, m. 2. *tsipkerózsa*; wilde Rose, Hagebutte. Plin. (Rosa canina, L.)

Neūrŏtĭcus, a, um, i. q. Nervinus.

Neūrŏtŏmĭa, ae, f. 1. *érsdinak, v. velőrostok bontzoldsa*; die anatomische Zerschneidung der Nerven. Medic.

Neūrŏtŏmus, i, m. 2. *kinek az érsdina sebes*; der an den Nerven verwundet ist. Medic.

Neūstrĭa, ae, f. 1. provincia Galliae, alias Normandia. Geogr.

Neuter, tra, trum, (ne et uter) Gen. neutrius; *sem ez, sem amaz, egyik sem, egyik sem a' kettő közűl*; weder der, noch jener, keiner von beyden. 2) medius et neutrius partis, Svet. *egyik félhez, v. részhez (p. o. hadakozó félhez) sem tartozó*; neutral. In neutram partem moveri, Cic. *meg nem indúlni, megindúlatlan maradni*; gleichgültig bleiben. 3) genus neutrum, i. e. quod nec masculini nec feminini generis est. Gram. Verbum neutrum, i. e. nec Activum, nec Passivum. Idem.

Neutĭquam, Adv. *semmiképpen, v. semmi módon nem, telyességgel nem*; keines Weges, ganz und gar nicht. Ter.

Neutrālis, e, *egyikhez sem tartozó*; keinem von Beyden zugehörig. e. gr. nomen, Quint. l. e. Neutrum in Gram. 2) *egyik felekezettel sem tartó*; der mit keiner Parthey hält. Gloss.

Neutrālĭter, Adv. l. e. ut Neutrum, Charis.

Neutro, Adv. *egy felé sem*; weder auf diese noch auf jene Seite. Quint.

Neutrŭbi, Adv. *egyik helyen sem*; an keinem von beyden Orten. Plaut. 2) i. q. neutro, Ammian.

Nĕve, Conj. *ne, és ne, ne is, és hogy ne*; und das nicht. Rogo te ne contrahas, neve sinas, Cic. 2) *sem*; weder. Neve hoc, neve illud, Cic.

Neverĭta, ae, f. 1. reverentiae dea, Mart. Cap.

Nevŏlo, nevis, nevult, pro: nolo, non vis etc. e. gr. nevis, Plaut. nevolt (pro: nevult) Idem.

Nex, nĕcis, f. 3. *erőszakos halál*; der gewaltsame Tod. Necem alicui offerre, v. inferre, Cic. *valakit megölni, v. meggyilkolni*; einen tödten oder ermorden. 2) poëtice: *gyilkosság, gyilkolás, megöltek vére*; der Mord, das Blut der Erschlagenen. Manus imbutae nece Phrygia. Ovid. 3) Trop. in necem alterius; JCt.

más kárára, v. kárával; zu eines andern Nachtheile. 4) *természetes, v. természeti halál*; der natürliche Tod.

Nexibilis, e, i. q. nexilis. Lact.

Nexilis, e, (necto) e. gr. vestis, Lucr. *öszve köthető, akaszthatö kaptsolható, v. gombolható*; was sich binden oder knüpfen läßt. 2) e. gr. corona, Sen. *kötött, v. font koszorú*; ein gewundener Kranz.

Nexio, önis, f. 3. *öszvekaptsolás, kötés, v. foglalás*; die Verknüpfung. Arnob.

Nexo, āre, 1. Frequ. *kötözgetni, foglalgatni, kaptsolgatni, öszve kaptsolgatni*; zusammen knüpfen, schlingen, fügen. Lucret. Nexantem nodis, sc. se, Virg.

Nexum, i, n. 2. *egyezés*; ein Vertrag. Tollere nexa, Cic.

Nexūōsus, a, um, *öszvebomlott, öszvekuszált*; verknüpft, verschlungen, verwirrt. Comp. nexuosior. Super. nexuosissimus, Mammer.

Nexus, a, um, *öszvekötött, foglalt, v. akasztott*; verknüpft, verbunden. 2) omnes virtutes inter se nexae sunt, Cic. *egybeköttetésben vannak egymással*; hängen alle zusammen. 3) res nexa pignori, Mart. *zálogba vetett*; verpfändet. 4) *meg, v. befogott, rabbá tett*; gefangen, zum Sclaven gemacht. Nexus ob alienum aes, Liv.

Nexus, us, m. 4. e. gr. brachiorum, Svet. *kötés, öszvekötés, körülfogás, általölelés*; das Binden, Zusammenschlingen, Umschlingen. Serpens baculum nexibus ambit, Ovid. *körülfogja*; umschlingt. Nexu vincire aliquid, Liv. *tsimbókot, tsomót, v. gortsöt kötni valamin*; einen Knoten an etwas machen. Celare nexus in vinculis, Curt. 2) *öszveköttetés, öszvekaptsoltatás, egyesség*; die Verbindung. Liv. 4) actus, aliquid per aes et libram in praesentia quinque testium vendendi, cujus effectus erat, ut venditor evictionem praestare cogeretur. Fest. Cic.

Ni, Conj. *ha nem, hogy ha nem*; wenn nicht, wo nicht. Mirum ni domi est, Ter. *tsuda, ha otthon nints*; es ist ein Wunder, wo er nicht zu Hause ist. 2) pro: ne, *nem, ne*; nicht. Quidni? Cic. *miért ne, v. nem?* warum nicht?

Nīcaea, ae, f. 1. urbs Bithyniae, etiam Nicea. Hinc: Nicaeenses, Cic. v. Nicenses, Traj. in Plin. Ep. incolae ejusdem. b) Locrorum ad Thermopylas, c) Liguriae, hodie: Nizza, d) Indiae, Curt.

Nīcānder, i, m. 2. poëta Colophonius, Cic.

Nīcānor, ŏris, m. 3. grammaticus Alexandrinus, Hist.

Nīcātor, ŏris, m. 3. plur. Nicatores, cohors Macedonum regia, Liv.

Nīcēphŏrus, i, m. 2. villicus Quinti, fratris Ciceronis, Quint. 2) plures hujus nominis Constantinopolitani imperatores et scriptores, Hist.

Nīcēa, vide: Nicaea.

Nīcer, cri, m. 2. *Neckár vize Svábországban*; der Neckar, ein Fluß in Schwaben. Eumen.

Nīcĕrŏtiānum, i, n. 2. ungventum delisatius, a Nicerote sic dictum. Mart.

Nīcĕros, ōtis, m. 3. ungventarius certus. Mart.

Nīcētērium, ĭi, n. 2. *győzedelmi jutalom*; die Siegesbelohnung. Juv. 2) *öröminnep a' győzedelem után*; ein Freudenfest nach dem Siege. Varr.

Nīcĭas, ae, m. 1. Medicus regis Pyrrhi. Hist. 2) Grammaticus Romanus, Svet. 3) Atheniensium nobilis Dux, Nep.

Nīcĭŏbrīges, um, m. 3. plur. urbs Galliae: Moutpellier. Geogr.

Nīco, nici, nictum, nicĕre, 3. Obs. *inteni*; winken. Plaut.

Nīcŏdēmus, i, m. 2. Nom. prop. Eccles.

Nīcŏlāus, i, m. 2. Nom. propr. Virorum. Hist. 2) *Miklós, keresztnév*; Nicolaus, ein Taufnahme.

Nīcŏlāītae, ārum, m. 1. plur. a Nicolao diacono dicti haeretici Sec. 1-mi, Hist. Eccles.

Nīcŏmăchus, i, m. 2. Nomen propr. patris, et filii Aristotelis. Hist.

Nīcŏmēdes, is, m. 3. Nom. propr. regis Bithyniae. Hist.

Nīcŏmēdīa, ae, f. 1. urbs Bithyniae. Hinc: Nicomedenses, incolae ejusdem. Plin. Ep.

Nīcŏphŏrus, i, m. 2. *olasz bab*; eine wälsche Bohne. Apul.

Nīcŏpŏlis, is, f. 3. urbs Epiri, Thraciae, Bithyniae, etc. Plin.

Nicōstrăta, ae, f. 1. Nom. propr. matris Evandri. Dicitur et Carmentis.

Nicōstrătus, i. m. 2. Nom. prop. insignis Scriptoris Comoediarum. Hist.

Nicŏtēria, ōrum, n. 2. plur. i. q. Niceterium. Juv.

Nicōtiāna, ae, f. 1. *dohány*; der Toback. Linn. 2) *Indiai sebforrasztó nyúlherefű*; ein indianisches Wundkraut. Botan. (a Nicotio Regis Galliae Consiliario sic dicta.)

Nictātio, ōnis, f. 3. *pillogatás*, *hunyorgatás*, *katsongatás*, *katsingatás*; das Winken oder Hin- und Herbewegen der Augenlieder, das Blinzeln. Plin.

Nicto, āvi, ātum, āre, et Nictor, āri, Dep. 1. *pillogatni*, *hunyorgatni*, *katsongatni*; winken mit den Augen, die Augenlieder hin und her bewegen, blinzeln. Plaut. Plin.

Nicto, ĕre, 3. *kutya módra bűzölni*, *nyomozni*, *kutatni*, *kürkészni*, *v. keresni valamit*, *p. o. vadat*; nach Art der Hunde etwas suchen, schnuffeln, schnüffeln, beschnüffeln. Si forte feram ex nare sagaci sensit, voce sua nictitque ululatque. Fest. ex Ennio.

Nictātor, ōris, m. 3 *pillogató*, *hunyorgató*, *katsongató*; der mit den Augen winket, oder der blinzelt. Sidon.

Nictus, us, m. 4. i. q. nictatio, Caecil.

Nidāmentum, i. n. 2. *fészeknek való*; das, woraus ein Nest gemacht wird. Plaut. 2) *fészek*; ein Nest. Arnob.

Nīdicus, a, um, *fészket illető*; das Nest betreffend. Varr

Nīdificium, ii, n. 2. *fészkelés*, *fészek rakás*; das Nisten. Apul.

Nīdifico, āre, 1. *fészket rakni*, *fészkelni*; ein Nest machen, nisten Colum.

Nīdificus, a, um, (nidus et facio) *fészek rakó*, *fészkelő*; nistend. 2) e. gr. ver, Sen. *tavasz*, *mikor a' madarak fészkelnek*; der Frühling, in welchem die Vögel nisten.

Nīdor, ōris, m. 3. *gőz*, *pára*, *párázat*, *gőzölgés*, *szag*, *illat melly a' fött ételekből*, *petsenyékből*, *v. elégetett ételekből kigőzölög*, *v. száramazik*; ein Duft, Dunst, Brodem, Dampf, von gekochten, gebratenen, verbrannten Speisen. Virg. Not. Nidor e culina, Plaut. *te konyha bűz*, *v. konyha szenny!* Du Küchendunst.

Nīdōrōsus, a, um, *páradzó*, *gőzölgő*; duftend, dampfend. Tert.

Nīdŭlor, āri, Dep. 1. e. gr. in segetibus, Gell. *fészkelni*, *fészket rakni*; nisten, ein Nest bauen. 2) *költeni a' tojásból*, *ülni a' tojáson*, *kotlani*; brüten. Plin.

Nīdŭlus, i, m. 2. Dim. *kis fészek*, *fészketske*; ein Nestchen. Cic.

Nīdus, i. m. 2. *fészek*, *madárfészek*; ein Nest, Vogelnest. Nidos fingere, et construere, Cic. *fészkelni*, *fészket rakni és tsinálni*; Nester bauen und machen. 2) Trop. *madárfiak a' fészekben*; die jungen Vögel im Neste. Colum. 3) *könyv-*, *v. portéka tartó*, *v. tartóhely*; ein Behältniß für Bücher und Waaren. Mart. 4) *lakóhely*; ein Wohnsitz. Tu nidum servas, Hor. *a' házat őrzöd*, *mindég otthon ülsz*; du hütbest das Haus, steckst immer zu Hause. 5) *valami fészek forma*, *p. o. pohár*; etwas in der Gestalt eines Nestes, z. B. ein Becher. Varr. Not. Me majores pennas nido extendisse, Horat. i. e. ultra sortem natalium meorum progressum.

Nigĕlla, ae, f. 1. *kandilla*; das Nardenkraut. Linn.

Nigellus, a, um, (Dim. a niger) *feketés*, *feketétske*, *barna*; schwärzlich. Varr.

Nĭger, gra, grum, e. gr. crinis, Hor. sangvis, Ovid *fekete*; schwarz. In nigro rubens, Ovid. *setétbarna*; dunkelbraun. 2) Subst. *tsalárd*, *álnok*, *gonosz*, *ravasz*; ein Schalk. Hic niger est, hunc tu Romane caveto, Hor. 3) Trop. idem, Serv. ad Virg. 4) *hólt*, *meghólt*; todt. Nigros efferre maritos, Juv. 5) *árnyékos*, *homályos*, *setét*; schatticht, dunkel. Nigrae silvae, Hor. 6) *ártalmas*; schädlich. Nigri chelydri, Virg. 7) nigra somnia, Tibull. *borzasztó*, *v. rémitő álmok*, *v. álmodozások*; schreckliche Träume. Comp. -ior, Sup. -rimus.

Nigidiānus, a, um, *Nigidiusi*; Nigidisch. Gell.

Nĭgidius, ii, m. 2. nomen familiae Romanae, Cic.

Nigrāmen, inis, n. 3. *feketeség*; die Schwärze. Manil.

Nigrans, antis, o. 3. *feketéllő*, *fekete*; schwarz. Nigrantem Aegida concute-

ret, i. e. nubes commoventem, Lucr.

Nigratus, a, um, *feketített, megfeketített*; geschwärzt. Tert.

Nigrēdo, inis, f. 3. *feketeség, fekete szín*; die Schwärze, schwarze Farbe. Apul.

Nigrēo, ui, ēre, 2. *megfeketíteni*; schwarz machen. Pacuv. Perf. non videtur occurrere.

Nigresco, grui, escĕre, 3. *megfeketülni*; schwarz werden. Virg. Colum.

Nigrĭco, āre, 1. *feketélleni*; schwärzlich seyn. Plin. Hinc. Nigricans, *feketéllő*; schwärzlich. Idem.

Nigricŏlor, ōris, o. 3. *fekete színű, fekete*; schwarzfärbig. Solin.

Nigrifĭco, āre, 1. (niger, et facio) *feketíteni, megfeketíteni*; schwärzen, schwarz machen. Coel. Aur.

Nigris, is, f. 3. fluvius Africae. Hodie: Joliba. Plin. Hinc: Nigritae, incolae penes illum habitantes, Idem.

Nigritia, ae, 1. Nigrĭtĭes, ēi, f. 5. *feketeség, fekete szín*; die Schwärze, schwarze Farbe. Cels.

Nigritūdo, inis, f. 3. idem. Plin.

Nigro, āvi, ātum, āre, 1. *megfeketíteni, feketíteni, setét színűvé tenni*; schwarz machen, dunkelfarbig machen. Stat. 2) *fekete lenni, feketélleni*; schwarz seyn. Lucr.

Nigror, ōris, m. 3. e. gr. in ulceribus, Cels. noctis, Pacuv. ap. Cic. i. q. Nigritia.

Nĭhil, n. Indecl. *semmi*; nichts. Cum Gen. Plaut. et Cic. e. gr. nihil hominis est, Cic. *roszsz, v. gaz ember*; ein schlechter Mensch. 2) pro: non. Beneficio nihil utitur, Cic. Nihil opus est, Ter. 3) nihil est quod (cur, quare, quam ob rem) cum his pugnemus, Cic. *nints okunk*; wir haben keine Ursache. 4) nihil ad rem, Cic. *nem tartozik a' dologra*; thut nichts zur Sache. Nihil ad nos, sc. adtinet, Cic. Nihil ad Coelium, Idem. 5) nihil esse, Plaut. *semmit sem érni*; nichts werth seyn. Nihil agere, Cic. 6) nihil minus, Cic. *tellyességgel nem*; ganz und gar nicht. 7) nihil mihi cum illo est, Ter. *semmi közöm hozzá*; ich habe mit ihm nichts zu schaffen. 8) non nihil, Cic. *egy kevéssé, valamennyire*; etwas, einiger Maßen.

Nihildum, Adv. *még semmi*; noch nichts. Nihildum erat allatum, Cic. *még semmit sem hoztak*; es war noch nichts gebracht worden.

Nĭhĭlifăcio, feci, factum, facĕre, 3. *semminek tartani, semmibe venni, nem gondolni vele, fel sem venni, megvetni*; für nichts achten, verachten. Plaut.

Nĭhĭlĭpendo, di, sum, ĕre, 3. idem. Gloss.

Nĭhĭlōmĭnus, et Nihilosĕcius, Adv. *éppen úgy, azon szerént*; nichts desto weniger, eben so wohl. Nihilominus, ut ego absim, haec confici possunt, Ter. 2) *éppen annyi, semmivel sem kevesebb*; gerade so viel. Plaut.

Nĭhĭlum, i, n. 2. (non, et hilum) *semmi*; nichts. Ad nihilum redigere, Liv. *semmivé tenni*; vernichten. Ad nihilum venire, recidere, in nihilum interire, v. occidere, Cic. *semmivé lenni*; zu nichte werden. 2) non est de nihilo, Ter. Liv. *van valami benne, v. a' dologban*; es ist etwas dran. 3) pro nihilo est, Cic. *annyi mint semmi, v. semmit sem ér*; so gut als nichts, gilt nichts. 4) pro nihilo putare, v. ducere, Cic. v. habere, Liv. *semminek tartani, semmibe venni, fel sem venni*; für nichts halten. 5) homo nihili, Varr. v. saltim: nihili, sc. homo, Plaut. *semmirekellő, semmirevaló, v. gazember*; ein nichtswürdiger Mensch. Not. homo nihili factus, Plaut. *herélt*; castrirt. 6) minus nihilo, Ter. *semminél kevesebb*; weniger, als nichts. 7) nihilo plus, Ter. nihilo magis, Cic. *semmivel sem több, éppen ollyan kevés*; um nichts mehr, eben so wenig.

Nīl. pro: nihil, Cic. Hor. Tam nil, Pers. *ollyan tsekélység*; eine solche Kleinigkeit. Etiam pro: non, Lucr. Hor. Nil opus verbis, Enn. *nints szükség a' sok beszédre*; es braucht nicht viel Redens.

Nīlĭăcus, a, um, (Nilus) *Nílusi, Nílushoz való, v. tartozó azt illető*; Nilisch, zum Nile gehörig, den Nil betreffend. e. gr. fera, Mart. i. e. crocodilus. 2) *Egyiptomi*; Ägyptisch. Ovid. e. gr. juvenca, Mart. i. e. Jo, v. Isis.

Nīlĭcŏla, ae, c. 1. *Nílus melléki, v. Egyiptomi lakos*; Einwohner am Nil, Ägyptier. Prud.

Nīlĭgĕna, ae, c. 1. *Nilus mellett szü-*

letett, *Égyiptomi születés*; ein am Nil geborner, ein Ägyptier. Macrob.

Nilion, i, n. 2. gemma a Nilo fluvio ubi gignitur nomen habens. Plin.

Nilóticus, a, um, i. q. Niliacus, Senec.

Nilotis, idis, f. 3. *Nilusi*, *Nilusban*, *v. Nilus mellett lévő*, *Égyiptomi*; im oder am Nil befindlich, Ägyptisch. Martial.

Nilum, i, n. 2. i. q. nihilum, *semmi*; nichts. In nilum reverti, Lucr. *semmivé lenni*; zu nichts werden.

Nilus, i, m. 2. *Nilus*, *v. Nilus vize Égyiptomban*; der Nil oder Nilfluß in Ägypten. Hist. 2) *vizdrok*; ein Wassergraben. Cic.

Nimbátus, a, um, (nimbus) e. gr. meretrix, Plaut. *homlokkötővel ékesitett*; mit einer Stirnbinde geziert. 2) *jó szagú kenettel v. vizzel meglotsolt*, *v. hintett*; mit wohlriechender Salbe, oder wohlriechendem Wasser begossen. Idem.

Nimbifer, a, um, i. q. sequens. Ovid.

Nimbósus, a, um, e. gr. ventus, Ovid. *zápor esőt*, *v. zivatart hozó*, *zivataros*, *záporesős*; Platzregen bringend, voller Stürme, stürmisch.

Nimbus, i, m. 2. *záporeső*; ein Platzregen. Densi funduntur ab aethere nimbi, Ovid. Nimbus effusus, Liv. 2) *eső*, *esővíz*; der Regen, das Regenwasser. Sylva continere nimbos ac digerere consueta, Plin. Nimbi ligati, Petr. *jég*; das Eis. 3) *fekete esős felleg*, *zivataros*, *v. zivatart's esőt hozó felleg*; eine schwarze Regenwolke, Sturmwolke, die Sturm und Regen bringt. Involvere diem nimbi, Virg. 4) *közönségesen*: *felleg*; eine Wolke überhaupt. Denso operuit regem nimbo, Liv. 5) *pogány isteneket környül fogó felleg*, *mellyben a' földre leszállottak*; ein Gewölke, worin sich die heidnischen Götter niederließen. Venus obscuro faciem circumdata nimbo, Virg. Nimbo succincta, nimbo effulgens, Idem. 6) *fénysugár a' szentek feje körül*; der Heiligenschein, oder der strahlende Glanz um die Köpfe der Heiligen. Isidor. 7) Trop. e. gr. arenae, Virg. pulveris, Claud. *felleg*, *porfelleg*, *ollyan dolgok sokasága mellyek esőfelleg formán kiterjesztkednek*, *v. kiterjednek*; eine Wolke, Staubwolke, eine Menge von Dingen, die wir eine Regenwolke sich ausbreiten. Respiciunt atram in nimbo volitare favillam, Virg. *füstfelleg*; eine Rauchwolke. Nimbus saxorum, Flor. *kőeső*; ein Steinregen. e. gr. purpureus. Claud. *rakás*, *v. sok virág*: Menge Blumen. 8) *fergeteg*, *szélvészszel járó*, *v. szélvészes fergeteg*; ein Sturmwetter. Cic. 9) Trop. *szélvész*, *forgószél*, *az az hirtelen való szerentsétlenség*; ein Sturm, i. e. gähes Unglück. Hunc quidem nimbum cito transiisse laetor. Cic. 10) *szélvész*, *forgószél*; der Sturmwind. Nimborum in patriam, Aeoliam venit, Virg. 11) *homlok kötő*; eine Stirnbinde. Isidor. 12) *jó szagú kenet tartó edény*; ein Geschirr, worin man wohlriechende Salben hält. Mart.

Nimie, Adv. *igen*, *felettébb*, *igen nagyon*, *v. erőssen*; zu sehr, gar zu sehr. Plaut.

Nimiĕtas, ātis, f. 3. *felettébbvalóság*, *igen sokság*, *temérdekség*, *bőség*, *bővölködés*; die allzu große Menge, zu große Häufigkeit, der Überfluß. Colum.

Nimio, Adv. *igen*, *felettébb*, *erőssen nagyon*, *igen igen*, *igen erőssen*, *v. nagyon*; zu sehr. Plaut.

Nimiŏpĕre, Nimiŏ ŏpĕre, Adv. *igen nagyon*, *v. erőssen*, *felettébb*, *felette igen*; zu sehr.

Nimirum, Adv. *mert*, *ugyanis*, *tudniillik*, *v. tudnillik*; nähmlich. Cic. 3) *nyilván*, *minden bizonnyal*; freylich. Idem. 3) *kétség kivül*; ohne Zweifel. Quae non modo summa bona sunt, sed nimirum vel sola audebo dicere, Cic. 4) *akkor minden bizonnyal*; alsdann, freylich. Sed si res in contentionem venit, nimirum Themistocles est auctor adhibendus, Cic

Nimis, Adv. *felette igen*, *igen nagyon*, *v. erőssen*, *igen igen*; zu sehr, allzu sehr. Nimis bene, Plaut. *felette jól*; gar zu gut. Cum Gen. Nimis insidiarum, Cic. *igen sok leselkedések*; gar zu viel Nachstellungen.

Nimium, Adv. idem.

Nimius, a, um, *igen sok*, *felettébbvaló*; zu viel. Omne nimium naturae inimicum, Cic. *az igen sok mindenben ártalmas*; zu viel ist ungesund. 2) e. gr. aestus, Lucr. *igen nagy*; gar zu groß. 3) cum Gen. et Abl. Sermonis nimius erat, Tac. *igen bő beszédű vólt*; er war gar zu über-

flüßig im Reden. 4) e. gr. in honoribus decernendis, Cic. *valamiben a' mértéket haladó, v. általhágó*; das Maß worin überschreitend. Nimius mero, Hor. *ittas, részeg*: betrunken. 5) nimio plus, Plaut. *igen, felette igen*: sehr, allzu sehr. 6) nimio melius, Idem, pro: multo melius. 7) *felfúvalkodott, kevély, dölyfös*; übermüthig. Nimius jam Antonius, Tac.

Ningo, v. Ningŭo, xi, ĕre, 3. *havazni, esni mint a' hó, hónak esni*: schneyen. Ningit, Virg. *havaz, esik a' hó*; es schneyt. Etiam: Ningitur, Apul. 2) Trop. ningont floribus rosarum, Lucr. *rakással hintik a' rózsát*; streuen die Rosen haufenweise.

Ningor, ōris, m. 3. *havazás, havas idő*; das Schneyen, Schneewetter. Apul.

Ninguĭdus, a, um, *havas, hó lepte, hó béeste*: voller Schnee, schneeicht. Auson. 2) *hóhoz hasonló*: dem Schnee ähnlich. e gr. cibus, Prud. *Izraeliták manndja*; Manna der Israeliten. 3) e. gr. caesaries, Fulg. *hófejérségű haj*; schneeweißes Haar.

Ninguis, is, f. 3. Obs. i. q. nix, *hó*; der Schnee. Apul. Plur. Ningves, Lucr.

Ninguo, ĕre, vide: Ningo.

Ninive, v. Nīnĕve, es, f. 1. urbs principalis Assyriae. Vocatur etiam: Ninus, Plin. et Ninos, Tac. Hinc: Ninivitae, incolae ejusdem, Prud.

Ninos, vide: Ninive.

Ninus, i, m. 2. rex Assyriae, maritus Semiramidis. Just. 2) i. q. Ninive. Plin.

Niŏbaeus, a, um. *Niobei, Niobét illető*; Niobisch, die Niobe betreffend. Proles Niobaea, Hor. i. e. liberi Niobes.

Niŏbe, es, v. Niŏba, ae, f. 1. filia Tantali, uxor Amphionis, luctu ex liberorum orbitate in saxum, hoc est luctum aeternum conversa. Ovid.

Niphātes, ae, m. 1. fluvius Armeniae, Lucan. 2) mons Armeniam ab Assyria secernens. Virg.

Niptra, ōrum, n. 2. plur. i. q. lavacrum, tragoedia Pacuvii, Cic.

Nīrēus, ĕi, m. 2. Charopi et Aglajae filius, Graecorum ad Trojam pulcherrimus. Homer.

Nisa, ae, f. 1. urbs Siciliae. Idem. 2) Nom. propr. virginis formosae. Virg.

Nisaei campi, ōrum, m. 2. plur. planicies Mediae, magnis equis nobilis. Plin.

Nisaeus, Niseis, Niseius, vide: Nisus, i.

Nĭsi, Conj. *ha nem, hanem ha, hogy-ha nem*; wenn nicht. Nisi me animus fallit, Tert. *ha nem tsalatkozom*; wenn ich nicht irre. 2) *hanem, hanem hogy, hanem tsak*; außer, als. Nihil agam, nisi ut te audiam, Cic. *semmit sem tsinálok egyebet hanem tsak téged halgatlak*; ich will nichts anders thun, als dir zuhören. 3) *tsak, tsupán tsak*; nur, bloß. Nescio, nisi quod video, Cic. 4) *de, de ha, mégis*; aber, jedoch. Cic. Ter. 5) *hogy ha*; als wenn. Non aliter, nisi, Liv.

Nisĭas, ădis, f. 3. i. q. Megarensis, ex, v. in Sicilia, v. Siciliensis. Ovid.

Nissa, ae, f. 1, urbs Pedemontii. Geogr.

Nīsus et Nixus, a, um, (nitor) *valamihez támaszkodott*; angelehnt. Virg. 2) *megtámasztott*; gestemmet. Idem. 3) vestra auctoritate, nisi, confidimus, Cic. *a' ti tekintetetekbe vetjük bizodalmunkat*; wir verlassen uns auf euer Ansehen.

Nisus, i, m. 2. *karvaly, ragadozó madár*; der Sperber, ein Raubvogel. Virg. 2) rex Megarensis. Ovid. Hinc: Nisaeus, a, um, *Nisusi, Nisust illető*; Nisisch, den Nisus betreffend. Ovid. Nisēis, ĭdis, f. 3. filia Nisi, i. e. Scylla. Idem. Nisēius, a, um, i. q. Nisaeus, e. gr. virgo. Ovid. i. e. Scylla, filia Nisi. 3) amicus Euryali, Virg.

Nīsus, v. Nixus, us, m. 4. (nitor) *hozzátámaszkodás*; das Anstemmen. 2) *rálépés, rdhágás*; das Auftreten. Virg. Pacuv. ap. Cic. 3) *repülés*; das Fliegen, der Flug. Virg. Horat. 4) *tsillag fordúlás, v. járás*: der Flug, oder das Umdrehen der Sterne. Cic. 5) *szándék, igyekezet, erölködés*; die Bemühung, Anstrengung. Quint. 6) *szülés*; das Gebären. Ovid. Virg.

Nisyros, i, f. 2. insula maris Aegaei, hodie: Nisari, Mela. 2) urbs insulae Calydnae. Plin.

Nitēdŭla, ae, f. 1. *mezei egér*; eine Feldmaus (Mus terrestris, L.) 2) *fénybogár*; der Johanniswurm. Cic. (Lampyris, L.)

Nitĕfăcio, eci, actum, ĕre, 3. *megfényesítni, fényesítni*; glänzend machen. Gell. Nitefactus, a, um, *fényes*,

megfényesített; glänzend gemacht. Juvenc.

Nitēla, ae, f. 1. (niteo) *fény, tündöklés*; der Glanz, Schimmer. Solin. Hinc: a) *fényesse tevő*; was glänzend macht. e. gr. oris, Apul. *fogpor*; das Zahnpulver. b) *a' mi fénylik*; was glänzt. e. gr. pulveris, Solin. *aranypor*; der Goldstaub.

Nitēla, v. Nitella, ae, f. 1. l. q. nitedula, Plin. 2) *pallérozó*, v. *simitópor*; das Polierpulver. Mart. 3) *ékesség*; die Zierlichkeit. Plin.

Nitēlīnus, a, um, *veresez, verhenyes*; röthlicht. e. gr. salix, Plin. *vereses fűzfa*; ein röthlichter Weidenbaum. Ovid.

Nitens, tis, o. 3. *fénylő, tündöklő*; glänzend. 2) e. gr. femina, Ovid. *szép*; schön. Non valde nitens oratio, Cic. *nem igen ékes beszéd*; eine nicht sehr zierliche Rede.

Nitĕo, ēre, 2. e. gr. ungventis, Cic. *fényleni, tündökleni, tündökölni*; glänzen, schimmern. Pelopis ebur non nituisset, Tibull. 2) *ragyogni, fényes lenni*; blank seyn, blinken. Aera nitent usu, Ovid. 3) Trop. *fényeskedni, tündökleni, kitetszeni*; schön seyn, Ansehen haben, sich hervor thun. Homo nitens gloria, Liv. Miseri, quibus intentata nites, Hor. 4) Trop. *szép, v. jó szinben lenni, szép lenni*; wohl aussehen, schön aussehen oder seyn. a) de hominibus et aliis animalibus, *jó testel, testes, kövér, v. szép szinben lenni*; wohl bey Leibe seyn, fleischig seyn, schön aussehen. Unde sic nites? Phaedr. b) *szép lenni*; schön seyn. Nitet ante alias regina, Stat. c) de plantis et aliis rebus; *szép lenni*; schön aussehen oder seyn. Solum, in quo procerae arbores nitent, Plin. Omnia nitent oppidis, etc. Idem.

Nitesco, ĕre, 3. (niteo) *fényleni, v. tündökleni kezdeni*; anfangen zu glänzen. Virg. 2) luna nitescente, Solin. *holdvilágnál*; wenn der Mond scheint. 3) *ragyogni, fényes lenni, fényleni*; blinken. e. gr. candore, Cic. *tündöklő fejér lenni*; glänzend weiß seyn. 4) *húsosodni, kövéredni, telni*; fleischig werden. Greges nitescunt, Plin. *úgy hiznak a' nyájak, hogy szinte fénylenek a' kövérség miatt*; die Heerden werden fett, daß sie gleißen. 5) e. gr. doctrina, Cic. *hiresedni kezdeni*; anfangen berühmt zu werden.

Nitibundus, a, um, (nitor) *igyekező, iparkodó*; sich anstemmend, anstrengend. Gell.

Nitide, Adv. *fényesen, fénylően, tündöklően*; glänzend. Plaut. 2) e. gr. coenare, Idem. *tisztán, tsinosan, pompásan, úri módon, urasan, úriásan, úrisan*; säuberlich, nett, zierlich, herrlich. Comp. -ius, Liv.

Nitiditas, ātis, f. 3. i. q. Nitor, ōris, Acc.

Nitidiuscŭle, Adv. *fényesebbetskén, tündöklőbben*; etwas glänzender. 2) *pompásabban, úrisabban, úribb módon*; etwas herrlicher, prächtiger, netter. Plaut.

Nitidiuscŭlus, a, um, Dim. *fényesebbetske, pompásabb, diszesebb, tsinosabb*; etwas glänzender, zierlicher. Plaut.

Nitĭdo, āre, 1. *pallérozni, fényesitni*; poliren, glänzend machen. Colum. 2) *förösztení, fereszteni, fördetni*; baden. Enn.

Nitĭdŭlus, a, um, Dim. *fényesetske, tündöklőtske*; etwas glänzend, schimmernd. Sulp. Sev.

Nitĭdus, a, um, (niteo) e. gr. caput, Virg. ebur, Ovid. dies, Idem. *fénylő, fényes, tündöklő, ragyogó, tiszta, világos*; glänzend, schimmernd, blank, hell. 2) e. gr. femina, Plaut. villa, Hor. *szép, szembe tűnő*; schön, in Augen fallend. 3) *testes, húsos, kövér*; wohl beleibt, fleischig. Jumenta nitida, Nep. 4) *udvari, mánéros, módos*; artig, galant, höflich. Ex nitido fit rusticus, Hor. Comp. -ior, Pall.

Nitiobriges, um, m. 2. plur. populus Aquitaniae. Caes.

Nitor, nisus, et nixus sum, niti, Dep. 3. e. gr. hasta, in hastam, Virg. *valamihez, v. valamire támaszkodni*; sich an etwas stemmen, stützen. e. gr. genibus, Liv. *térdelni, térdepelni*; knien. e. gr. cubito, Ovid. *könyökölni*; sich an den Ellenbogen stemmen. 2) e. gr. humi, Virg. *rállépni, járni*; auftreten, gehen. Simul ac primum niti possunt, Cic. 3) *igyekezni, erölködni, magát eröltetni*; sich bemühen, anstrengen. Tantum quisque nitatur, quantum potest, Cic. 3) *szülni*; gebären. Ovid. 4)

Trop. e. gr. consilio alicujus, Cic. *valamibe bizni, valamire támaszkodni*; sich auf etwas verlassen. 5) e. gr. pro aliquo, Liv. *valakiról gondoskodni*; für einen sorgen. 6) e. gr. in aëre, Ovid. *a' levegőben lebegni*; in der Luft schweben. 7) in eo nititur civitatis salus, Cic. *azon áll, v. abban helyheztetődik a' társaság boldogsága*; darauf beruhet die Wohlfahrt des Staates. 8) e. gr. contra, Quint. *ellene szegezni magát*; sich entgegen setzen. 9) *bátorkodni*; sich unterwinden. 10) nitimur in vetitum, cupimusque negata, Ovid. *édesebb a' tiltott gyümölts, az az, legkivántsibb az ember a' tiltott dolog tselekvésére*; was verbothen ist, das gelüstet uns am meisten zu thun.

Nitor, ōris, m. 3. (niteo) e. gr. aurorae, Lucr. argenti, Ovid. gemmae Auct. ad Her. *fény, fényesség, fénylés, tündöklés, tsillám*; der Glanz, Schimmer. 2) e. gr. corporis, Ter. *kövérség*; die Fettigkeit. 3) e. gr. generis, Ovid. *fő, v. fő nemből való születés*; vornehme Geburt. 4) *szépség, tsinosság*; die Schönheit, Sauberkeit. Hor. 5) e. gr. orationis, Cic. eloquendi, Quint. *ékesség, jelesség, derékség*; die Schönheit, Vortrefflichkeit. 6) e. gr. in cultu victuque, Quint. *dísz, pompa*; die Pracht. Si quem offenderit splendor, si nitor, Cic. 7) *bőkezűség, adakozóság*; die Freygebigkeit. 8) e. gr. externus, Prop. *szin*; die Farbe.

Nitrāria, ae, f. 1. *salétrom ásó hely*; Salpetergrube. Plin.

Nitrātus, a, um, *salétromos*; mit Salpeter vermischt. Pallad.

Nitrōsus, a, um, *salétromos*; voller Salpeter. Vitruv.

Nitrum, i, n. 2. *salétrom*; der Salpeter. 2) i. e. natrum; *lúgsó, sziksó*; Laugensalz, natürlicher Soda. Plin.

Nivālis, e, (nix) *havas*; schneeicht. e. gr. dies, Liv. *havazó nap, az az, mikor hó esik, v. hóra mutat, v. van az idő*; Schneetag, i. e. da es schneyt oder doch schneyen kann. 2) e. gr. potus, Svet. osculum, Mart. *jég hidegségű, hideg mint a' jég*; eiskalt. 3) *hó fejérségű, fejér mint a' hó*; schneeweiß. Prud. Equi candore nivali, Virg.

Nivārius, a, um, *hóhoz való, v. tartozó, havas*; zum Schnee gehörig. e. gr. colom, Mart. *hóviz szűrő edény*; ein Geschirr, wodurch man Schneewasser seihet.

Nivātus, a, um, (nix) e. gr. potio, Sen. *hóban hűtött, v frissitett*; im Schnee gekühlt oder erfrischt.

Nive, Conj. i. q. nisi vel, Plaut.

Nivens, tis, o. 3. *hunyorgató*; blinzelnd. Niventibus oculis aliquem inspicere, Petron.

Nivĕo, ēre, 2. Obs. *bókolni, bóbiskolni*; nicken. Pet. Nivĕo, *hó fejérségű lenni*; schneeweiß seyn. Gloss.

Nivesco, ĕre, 3. (nix) *fejéredni, mint a' hó, v. hó formán fejéredni*; weiß werden, schneeweiß werden. Tertull.

Niveus, a, um, *hóból való, hó*; von Schnee. e. gr. liquor, Cic. aqua, Mart. *hóvíz*; das Schneewasser. e. gr. massa, Gloss. *hógulya, hólapta*; ein Schneeball. e. gr. mons, Catull. *hólepte*; voller Schnee. 2) e. gr. vitta, Virg. lac, Sen. *hófejérségű, fejér mint a' hó*; schneeweiß. e. gr. color, Hor. *fejér ábrázatszin, szépség*; weiße Gesichtsfarbe, Schönheit. 3) *fejér, fejérbe öltözött, fejér öltözetű*; weiß, weiß bekleidet. 4) e. gr. unda, Mart. flumen, Sen. *világos szinű, tiszta, nem zavaros*; hell, klar.

Nivĭfer, v. Nivĭfĕrus, a, um, e. gr. vallis, Salvian. *havas, hóval tele, hólepte*; voll Schnee, Schnee tragend.

Nivo, āvi, ātum, āre, 1. *hóval, el, v. megkésziteni, v. megfrissiteni*; mit Schnee versehen, oder durch Schnee erfrischen. Potio nivata, Sen.

Nĭvo, ĕre, 3. *havazni, hónak, v. hóúl esni*; schneyen. Pacuv.

Nivōsus, a, um, e. gr. hyems, Liv. locus, Colum. Scythia, Ovid. i. q. Nivifer.

Nix, nivis, f. 3. *hó*; Schnee. Cic. Virg. 2) nives capitis, Horat. *ősz haj, v. hajak*; graue Haare. Eboris nive, i. e. candore, Apul.

Nixipares, um, m. 3. plur. dii adjutores partus. Ovid.

Nixor, ātus sum, āri, Dep. 1, (nitor) *támaszkodni, dülni*; sich stemmen, stützen. Lucr. 2) *igyekezni, törekedni, iparkodni, erőlködni*; sich bemühen. Idem.

Nixūrio, īre, 4. Desid. *támaszkodni akarni*; sich anstemmen wollen. Lucr.

2) *igyekesni, iparkodni, v. törekedni akarni*; sich Mühe geben wollen. Nigid.

Nixus, a, um, i. q. Nisus, a, um.

Nixus, us, i. q. Nisus, us.

No, nāvi, nāre, 1. *úszni*; schwimmen. Cic. Liv. Nantes sc. bestiae, Colum. *úszóállatak*; Schwimmthiere. 2) *hajózni, hajókázni*; schiffen. Catull. 3) *repülni*; fliegen. Virg. 4) *folyni*; fließen. Catull. Oculi nant, Lucr. de homine ebrio: *öszve vissza forognak, keresztben állanak, v. pislognak a' szemei*; die Augen stehen kreutzweise, oder blinzeln.

Nōbilis, e, *esmeretes, a' kit esmernek*; kenntlich, den man kennt, bekannt. Iis nunquam nobilis fui, Plaut. 2) e. gr. gaudium, Tac. *észrevehető, látható*; merklich, sichtbar. 3) e. gr. rhetor, oppidum, taurus, Cic. scortum, Liv. crimen, Ovid. *jeles, nevezetes, híres, világ szerte esmeretes*; berühmt, bekannt in der Welt. Ex doctrina nobilis et clarus. Cic. Nobilis scelere, Plaut. *országos gazember*; ein berufener Bösewicht. 4) e. gr. homo, mulier, Cic. *nemes, jeles, főrendű, v. előkelő születésű*; edel, adelig, von adeliger oder vornehmer Geburt. Nobilis et clarus origine. Ovid. 5) e. gr. ad aliquid, Plin. *jó*; gut. 6) *derék, különösen derék*; vortrefflich, vorzüglich. Equae nobilissimae, Ovid. Fundi nobilissimi, Cic.

Nōbilis, is, m. 3. *nemes ember*; ein Edelmann. Liv.

Nōbilitas, ātis, f. 3. *ditsőség, nagy hír, v. hír név*; der Ruhm, großer Ruf. Cic. 2) *előkelő születés, nemesség*; vornehme Geburt, der Adel. Cic. Ovid. 3) *nemesség, az az, nemesek*; *nemes születésűek*; der Adel, i. e. die Adeligen. Cic. Caes. Liv. 4) *derékség, jelesség, tekintet, nevezetesség*; die Vortrefflichkeit, Vorzüglichkeit, das Ansehen, die Ansehnlichkeit. Florere Isocratem nobilitate discipulorum, Cic. 5) *kevélység*; der Stolz. Plaut.

Nōbilitātus, a, um, *híres, nevezetes*; berühmt. 2) *esmeretes*; bekannt. Crudelitas ejus est nobilitata, Cic. Plin. 3) *megnemesített, nemessé tett*; geadelt, JCt.

Nōbiliter, Adv. *nemesen*; edel. 3) *derekasan, jelesen, nevezetesen, ditséretesen*; herrlich, ansehnlich, vortrefflich, mit Ruhm. Plin. Vitr. Comp. -ius, Sidon. Sup. -issime, Epit. Liv.

Nōbilito, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. flagitiis aliquem, Ter. *esmeretessé, v. nevezetessé tenni, elhíresítni, jó, v. rossz értelemben*; bekannt oder berühmt machen, im guten oder bösen Verstande. Cic Nep. 2) *megnemesítni, nemessé tenni*; adeln. Pallad.

Nŏcens, tis, o. 3. *ártalmas*; schädlich. Cic. 2) *vétkes, bűnös, hibás*; schuldig. Idem. Comp. -ior, Idem. Sup. -issimus, Sallust. Victoria nocentissima, Cic. i. e. improbissima.

Nŏcenter, Adv. *ártalmasan, károsan*; schädlich, mit Schaden. Cels.

Nŏcentia, ae, f. 1. *vétek, hiba*; die Verschuldung. Tert.

Nŏcĕo, ui, ĭtum, ēre, 2. e. gr. alicui, Cic. *ártani, ártalmas lenni*; schaden, schädlich seyn. e. gr. noxam, Liv. *hibázni, vétkezni, rosszat, v. gonosz tettet vinni véghez, v. véghez, v. követni el*; eine böse That begehen. Quae nocent, docent, Cic. *kár után okosodik az ember, v. kárán tanúl*; durch Schaden wird man klug.

Nŏcīvus, a, um, *ártalmas, káros*; schädlich. Plin.

Nŏctambŭlo, onis, m. 3. *holdkórságos*; ein Nachtwanderer, Mondsüchtiger. Gloss.

Nŏctambŭlus, a, um, *éjjel járó, v. járó kelő*; bey der Nacht herumgehend. Barth.

Noctesco, ēre, 3. *alkonyodni, setétedni, estveledni, éjjeledni*; Nacht werden, dunkel werden. Fur. ap. Gell.

Noctĭcŏla, ae, c. 1. *éjj tisztelő*; ein Verehrer der Nacht. Prud. 2) *nap melege, v. forrósága miatt barlangban nyugvó Indus*; ein Indianer, der wegen der Tageshitze in Höhlen ruhte. Idem.

Noctĭcŏlor, ōris, o. *éjj színű, az az, fekete, setét*; nachtfarbig, i. e. schwarz, finster. Auson.

Noctĭcŭbus, i, m. 2. *házasságrontó*; ein Ehebrecher. Cassiod.

Noctĭfer, ĕri, m. 2. *esthajnalcsillag, esthajnal*; der Abendstern. Catull.

Noctĭlūca, ae, f. 1. (nox et luceo) *hold-világ, hold*; der Mond. Horat. 2) *lámpás*; die Laterne. Varr. 3) *éjjel-fénylő fénybogár*; der leuchtende Johanniswurm (Lampyris noctiluca, L.)

Noctilucus, i, m. 2. *éjjelfénylő szöktser*: der Cucugo, die Studierlampe. (Elater noctilucus, L.)

Noctilugus, a, um, *éjjel ordító*; bey Nacht heulend. Lucil.

Noctuosus, i, m. 2. *a' ki jobban lát éjjel mint nappal, farkashdjogos szemű*; der zu Nacht besser sieht als beym Tage. Papian.

Noctisurgium, ii, n. 2. *éjjeli felkelés*; das Aufstehen bey der Nacht. Fest.

Noctivagus, a, um, (nox et vagor) *éjjel bolygó, v. kóborló*; nachtschwärmend. 2) e. gr. labor, Claud. *éjjeli vigyázosdg, éjjeljárási foglalatosság*; die Arbeit die man hat, die Nacht herumzugehen. 3) noctivagae coeli faces, Lucr. *tsillagok*; die Sterne.

Noctividus, a, um, *éjjel látó*; bey Nacht sehend. Mart. Cap.

Noctu vide: Noctus.

Noctua, ae, f. 1. *bagoly*; die Nachteule. Virg.

Noctuabundus, a, um, *éjjel. v. éjtszaka bolygó*; bey Nacht herumschweifend. e. gr. ad me venit, Cic. *éjjel*; bey der Nacht.

Noctuinus, a, um, (noctua) e. gr. oculus, Plaut. *bagolyi, bagoly*: von Nachteulen.

Nocturnalis, e, (nocturnus) *éjjeli, éjtszakai*; nächtlich. Sidon.

Nocturnus, a, um, *éjjeli, éjtszakai*; nächtlich. Cic. 2) e. gr. advocatus, Petr. *talvaj*; ein Dieb. 3) nocturnus obambulat, Virg. *éjjel sétálgat*; er spaziert zur Nachtzeit herum. 4) *otsmány, útálatos*; häßlich. Nocturna ora, Plaut. 5) e. gr. testis, Cic. *hamis, v. nem hiteles tanú*; ein unglaubwürdiger Zeuge.

Nocturnus, i, m. 2. deus noctis, Plaut. 2) *esthajnaltsillag*; der Abendstern. Stat.

Noctus, us, f. 4. i. q. nox, Occurrit tantum Ablat. noctu *éjjel, éjtszaka*; bey Nacht. in der Nacht. Cic. Hac nocto. Plaut.

Noctuvigilus, a, um, e. gr. Venus, Plaut. *éjjel vigyázó, nem alvó*; bey der Nacht wachend, schlaflos.

Nocuus, a, um, (noceo) *ártalmas, káros*; schädlich. Ovid.

Nodamen, inis, n. 3. (nodus) *görts, tsomó, tsimbók, görtsre, tsomóra, v. tsimbókra húzódás*; der Knoten, die Verknüpfung. Paul. Nol.

Nodatio, onis, f. 3. *görtsösség, tsomósság, tsimbókosság, összvetsomodzás*; die Knotigkeit. Vitruv.

Nodatus, a, um, *összvekötött, v. foglalt*; geknüpft. Stat. 2) *gombos, tsomós, görtsös, tsimbokos*; knotig. Plin.

Nodia, ae, f. 1. herba, quae et mularis dicitur. Plin.

Nodinus, i, m. 2. 1) q. Nodotus. 2) fluviolus Latii, Cic.

Nodo, avi, atum, are, 1 *összvekötni, v. foglaini, tsomoba kötni*: knüpfen. Crines nodantur in aurum, Virg. *aranyos pántlikával*; mit einem goldenen Bande. 2) e. gr. vites, Colum. *kötni, megkötni*; binden.

Nodose, Adv. *tsomosan, görtsösen, tsimbókosan, gombosan*; knotig. Ter.

Nodositas, atis, f. 3. i. q. Nodatio.

Nodosus, a, um, *görtsös, tsomós. tsimbókos*; voller Knoten, knotig. Curt. 2) e. gr. chiragra, Ovid. podagra, Hor. *görtsöt okozó*; Krampf verursachend. 3) Trop. *zürzavaros, foglyos, nehez megfejtésű*; verwirrt, schwer aufzulösen. Nodosae quaestiones, Macrob. 4) *gántsoskodó, nehézségekkel tellyes*; voller Schwierigkeiten. Nodosa verba, Sen.

Nodotus, v. Nodutus, i, m. 2. deus, quem praefecerunt frumenti germinantis geniculis nodisque culmorum. August.

Nodulus, i, m. 2. Dim. *gombotska, görtsötske, tsomótska, tsimbókotska*; ein Knötchen. Apul.

Nodus, i, m. 2. *gomb, görts, tsomó, tsimbók*; ein Knoten. Cic. Cacum corripit in nodum complexus, Virg. *körül karolván, és mintegy kötéllel meg megkötvén*; indem er die Hände um ihn schlang, und ihn gleichsam wie mit einem Knoten band. Hinc. 2) Trop. e. gr. amicitiae, Cic. *kötél*; das Band. 3) vitales animae nodi, Lucr. *test és lélek összvekötteíse*; die Verbindung des Leibes und der Seele. 4) nodi aheni, Virg. Cato. *lántzok*; die Ketten. 5) e. gr. Herculeus, Gordius, Prov. *nehéz, v. kinyomozhatatlan dolog*; eine schwere, unerforschliche Sache. 6) *hajlás, tsukló, íz*; ein Gelenk. Articulorum nodi, Plin. *kézujjak tsuklói*; die Gelenke an den Fingern. 7) Trop. *gánts, nehézség, akadály*; die Schwierigkeit, der

Knoten. Nodum in scirpo quaerere, Ter. Prov. *a' kákán tsomót keresni, v. olly dolgokban gántsoskodni, mellyekben semmi nehésség sints*; Schwierigkeit suchen, wo keine ist. Incideramus in difficilem nodum, Cic. 8) *tsomó, görts, v. bütyök a' fában, v. füszdron*; ein Knorren oder Ast an Bäumen., Malo nodo durus quaerendus cuneus, Prov. *kemény görtsnek erős ék kell*; auf einen harten Ast gehört ein starker Keil. 9) e. gr. lingvae, Cels. *növés a' nyelven*; die Anwachs an der Zunge.

Nodutus, vide: Nodotus.

Noēga, ae, f. 1. urbs Asturiae, hodie Navia, Mela.

Nōēma, ătis, n. 3. *gondolat, különösen: elmés gondolat*; ein Gedanke, besonders witziger. Quintil.

Nōla, ae, f. 1. urbs Campaniae, Liv.

Nōla, ae, f. 1. *tsengetyű*; eine Schelle, ein Glöckchen. Quint.

Nōla, ae, f. 1. a nolo, in triclinio coa, (a coëo) in cubiculo nola, Quint. i. e. ad mensam bibax, in cubiculo obstrepera.

Nōlānus, a, um, *Nólába v. Nólából való, Nólai*; in oder aus Nola, Nolisch. Liv. Nolani, incolae urbis Nolae, Idem.

Nōlensis, e, i. q. Nolanus, August.

Nōlĕnter, Adv. *nem örömest*; unwillig, ungern. Fest.

Nōlentĭa, ae, f. 1. *nem akarás*; das Nichtwollen. Tert.

Nōlo, non vis, vult, plur. nolumus, non vultis, (noltis, Lucr.) nolunt, ŭi, nolle, e. gr. aliquid, Nep. *nem akarni*; nicht wollen. 2) non nolo, Cic. *nem bánom*; ich bins zufrieden. 3) nolle alicui, Idem. *valakiért nem jó hajlandósággal viseltetni*; einem nicht gewogen seyn. 4) noli ostendere, Idem. *tsak ne is mutasd*; zeige es nur nicht. 5) *valamit elkerülni igyekezni*; etwas zu vermeiden suchen. Debemus patrem familias domi suae occidere nolle, Cic. 6) nolite existimare, Cic. *ne higgyétek*; glaubt nicht. Nolite dubitare, Cic. i. e. ne dubitate. 7) non nolle, Cic. *akarni*; wollen. Neque nolunt, Cic. i. e. et volunt.

Nōluntas, ātis, f. 3. i. q. Nolentia, Eun.

Nŏmădes, um, vide: Nomas.

Nómărcha, ae, m. 1. praefectus nomi, i. e. districtus, Plin.

Nŏmae, ārum, i. q. Nome. Plin.

Nŏmas, ădis, c. *legeltető, a' ki p. o. marhát legeltet*: weidend. Hinc: Nomades, *pásztorkodó, pasztor, v. vándornépek*; Nomaden, Hirten- oder Wander- Völker. Plin 2) i. q. Numida, quia et Numidae nomades fuere, Prop. Virg. 3) Nomas, sc. terra, i. q. Numidia. Martial.

Nŏme, es, f. 1. *tovább harapódzó, elhatalmazó, v. mérges fekély, v. kelés*; ein um sich fressendes Geschwür. Plin.

Nōmen, ĭnis, n. 3. *név, nevezet*; der Nahme, die Benennung. Nomen capere, Caes. trahere, invenire, v. reperire, Cic. *venni, nyerni*; bekommen. Nomen dare, indere, Liv. v. imponere, Cic. *adni*: geben, beylegen. Si occurrit: est mihi nomen, tum ponitur nomen in Nominat. Genit. et Dativ., e. gr. ei morbo nomen est avaritia, Cic. nomen Mercurii est mihi, Plaut. Etiam: cui Egerio inditum nomen, Liv. Not. cui parentes Ascanium dixere nomen, pro: Ascanii, Liv. est via, lactea nomen habet, Ovid. 2) nomen (secundum alios: nomina) dare, Liv. Cic. *fel, v. béadni, valami végre magát jelenteni*: angeben, sich wozu melden. Etiam Trop. nomen profiteri, v. edere, Liv. *valahová, v. valakik közzé számlálni magát*; sich wohin, oder worunter rechnen, zählen. In his poëta nomen profitetur suum, Ter. 3) multi nominis mulier, Hor. *hires aszszony*; ein berufenes Weib. Pervenire ad nomen ingenii, Ovid. *eszéről elhiresedni*; durch seinen Verstand Ruhm erlangen. 4) magna nomina, Plin. *nagy, hires, v. nevezetes emberek*; berühmte Leute. 5) nomine; *helyett, ért*; anstatt. Nomine tuo, Cic. Nomine amicitiae, Idem. *barátságért, barátság kedvéért*; der Freundschaft wegen. Meo nomine illum saluta, Cic. *köszöntsd nevemben, v. nevemmel*: grüße ihn von mir. 6) honestis nominibus, Sallust. *tisztességes, v. betsületes szin alatt*; unter einem rühmlichen Vorwande. 7) *adósság*; die Schuld. Nomen solvere, v. dissolvere, Cic. *meg, v. kifizetni*; bezahlen. Nomina expedire, exsolvere, Cic. *eligazitni 's megfizetni*; in Richtigkeit bringen und bezahlen. Nomina exi-

gere, Cic. *bészedni*, *bévenni*; einkassiren. Pecuniam esse in nominibus, Cic. *másnál, v. kinn, mint adósság, v. adósságban*; in ausstehenden Schulden. Nomen locare, Phaedr. *pénzt költsönözni, v. költsön fel venni valakitól*; Geld borgen von Jemanden. Impedita nomina, Liv. *régi és rendetlen, v. helytelen adósságok*; alte und unrichtige Schulden. 8) ad nomina respondere, Liv. *megjelenni a' mustráláson, 's felelni ha neve olvasódik*; auf der Musterung erscheinen, und antworten wenn der Nahme abgelesen wird. 9) ire in nomen alicujus, Virg. *valakivel atyafiságba jönni*; sich mit einem befreunden. 10) e. gr. Latinum, Caeninum, Romanum, Liv. *nép, nemzet*; ein Volk, eine Nation. 11) contemptive: *név*; der Nahme. Reges nomine magis, quam imperio, Nep. 12) *tsak árnyéka valaminek*; nur ein Schatten von etwas. Cum exercitum micus noster habeat tantum, ego nomen habeo duarum legionum exilium, Cic. 13) nomen alicujus deferre, Idem. *valakit bévádolni*; einen anklagen. 14) *adós*; ein Schuldner. e. gr. bonum, Cic. *bizonyos adós, kinek hitele van*; ein sicherer Schuldner, der Credit hat. 15) *summa*; eine Summe. Non refert parva nomina in codices, Idem. 16) nomen facere, Cic. *a' bizonyos időben, v. időre béveendő adósságot könyvbe feljegyezni*; eine Schuld, die man zu einer bestimmten Zeit einfordern soll, im Buche eintragen. 17) nomen, grammaticis, Quint.

Nōmenclātio, ōnis, f. 3. *névvel nevezés*; die Benennung mit Nahmen. Cic. 2) e. gr. vitium, Colum. *dolgok megnevezése, v. laistromja*; die Nennung oder Verzeichniß der Dinge.

Nōmenclātor, v. Nōmencŭlātor, ōris, m. 3. *minden személyt, v. dolgot nevén nevező*; der jede Person oder Sache mit Nahmen nennt. Cic. Romae erat servus in familiis beatiorum, qui nomina quibus opus erat teneret, et salutaturo praesertim domino in aurem insusurraret. Hor.

Nōmenclātūra, ae, f. 1. i. q. Nomenclatio, Plin.

Nomenculator, vide: Nomenclator.

Nōmentum, i, n. 2. urbs Sabinorum. Hinc: Nomentanus, a, um, illuc pertinens. Nomentani, incolae ejusdem, Liv. Nomentanum, praedium ibidem, Nep.

Nōmĭnālis, e, *nevet illető, névhez tartozó, v. való*; den Nahmen betreffend, dahin gehörig. Varr. Hinc: Nominalia, Tert. *keresztelés nap, mellyen a' gyermeknek nevet adnak*; der Tag an dem das Kind den Nahmen bekommt.

Nōmĭnālĭter, Adv. *név szerént, nevénél fogva*; nahmentlich. Arnob.

Nōmĭnātim, Adv. idem, Cic. 2) e. gr. dicere, Idem. *nyilván, világosan*; ausdrücklich.

Nōmĭnātio, ōnis, f. 3. (nomino) *nevezés, elnevezés*; die Nennung, Benennung. Vitruv. 2) *kinevezés valamelly hivatalra, v. tisztségre*; Ernennung zu einem Amte. Cic.

Nōmĭnātīvus, a, um, *nevező, elnevező*; nennend, benennend. Gram. 2) *híres, nevezetes*; berühmt, berufen. Eccl.

Nōmĭnātor, ōris, m. 3. *kinevező*; ein Benenner. Pand.

Nōmĭnātus, us, m. 4. *nevezés, elnevezés*; die Nennung, Benennung.

Nōmĭnātus, a, um, *nevezett, meg, v. elnevezett*; benannt. Luc. 2) *esmeretes, nevezetes, híres*; bekannt, berühmt. Comp. -ior, August. Sup. -issimus. Nominatissimum bellum. Plin.

Nōmĭnĭto, āre, 1. Frequ. *gyakran nevezni, nevezgetni*; nennen, benennen. Lucret.

Nōmĭno, āvi, ātum, āre, 1. (nomen) *nevezni, elnevezni, nevet adni*; nennen, benennen. Cic. 2) *megnevezni, fel, v. kiadni*; angeben. Liv. 3) *esmeretessé, v. híressé tenni, elhíresítni*; bekannt oder berühmt machen. Nominari, Cic. *esmeretessé lenni, elhíresedni*; bekannt oder berühmt werden.

Nomisma, vide: Numisma.

Nōmŏdĭdactes, ae, m. 1. et Nōmŏdĭdascălus, i, m. 2. *törvénytanító*; ein Gesetzlehrer. Gloss.

Nōmŏphylax, ăcis, m. 3. *törvényre ügyelő, v. vigyázó*; ein Gesetzbewahrer. Cic.

Nōmos, v. —us, i, m. 2. *törvény*; ein Gesetz. Gloss. 2) i. q. praefectura, v. regio. Qua significatione, Plin. Aegyptis hoc nomen proprium facit. 3) *bizonyos időmérték, és végzet a' muzsikában*; ein gewisser Tact, und

eine gewisse Cadence in der Musik, Svet.

Nŏmŏthĕtes, ae, m. 1. *törvényhozó*; ein Gesetzgeber. Dicitur et Nomotheta. Gloss.

Nŏmŏthĕtĭcus, a, um, *töltvényhozói*, *törvényhozó*; gesetzgeberisch. Gloss.

Nŏmŭncius, pro novem unciis, vel dodrante. Fest.

Nōn, Adv. neg. *nem*; nicht, nein. Cic. 2) non minime, Cic. *nem kevessé*, *az az: igen*; nicht wenig. i. e. sehr. Cic. Homo non beatissimus, Nep. *nem a' legböldogabb állapotban lévő*: nicht in den besten Glücksumständen befindlich. 3) *talán nem*; nicht etwa. Tanta, non insolentia, sed immanitas, Cic. 4) non quod, non quo, *nem mintha*; nicht als wenn. Non quod sola ornent, Cic. Non quo sit mihi quidquam carius, Idem. Non quin etc. Cic. *nem mintha nem*; nicht als wenn nicht. 5) non nisi, Ovid. *tsak, hanem tsak*, *tsupán tsak*; nur. 6) non nihil, Cic. *valami*; etwas. Nihil non, Idem. *minden*; alles. Non nulli, Cic. *némellyek*; Einige. Nullus non, Idem. *minden*; jeder. Non nemo, Cic. *némelly*; mancher. Nemo non, Idem. *minden*; jeder. Non nunquam, Cic. *ollykor*, *néha néka*; zuweilen. Nunquam non, Idem. *mindeg*, *mindenkor*; immer. 7) non, ante duplex: nec, (neque) non tollit negationem. 8) *és nem*, *nem is*; und nicht, auch nicht. Virg. 9) saepe deest: non, e. gr. nescio (haud scio) an, pro: an non, Liv. Cic. *nem tudom*, *ha*, *v. hogy nem*; ich weiß nicht, ob nicht. 10) non possum non (sequ. Infin.) v. non possum, quin, etc. Cic. i. e. debeo. Non potest, quin obsit, Plaut. pro: non potest non abesse. 11) pro: nonne. Non idem fecit? 12) pro: ne. Non vivas, Ter. 13) Adj. non digna, Virg. i. e. indigna. 14) Subst. non possessor, Pand. *nembírtokos*; Nichtbesitzer. Non homo, Hor. pro: nemo. 15) *nem hogy*; geschweige. Vix servis, non vobis, Cic.

Nōna, ae, f. 1. Parcarum una. Varr. ap. Gell. 2) *valaminek kilentzed része*, *kilentzed*; der neunte Theil einer Sache. JCt.

Nōnăcris, is, f. 3. regio, urbs, et mons Arcadiae. Vitr. Hinc. Nonacrius, a, um, *Arcadiai*; Arkadisch. e. gr. heros, Ovid. i. e. Evander. Nonacria, Idem. i. e. Atalanta. Nonacrinus, a, um, i. q. Nonacrius, e. gr. virgo, Ovid. i. e. Callisto.

Nōnae, ārum, f. plur. dies septimus mensium Martii, Mai, Julii, et Octobris, reliquorum autem quintus: secundum Calendarium Romanum, Nonis Decembribus, Cic.

Nōnāgĕcŭplex, Icis, o. et Nōnāgĕcŭplus. a, um, *kilentzvenféle*; neunzigfältig. Steph.

Nōnāgēnārius, a, um, *kilentzvenes*, *kilentzvent magában foglaló*, *kilentzvenből álló*, *kilentzven esztendős*; neunzig enthaltend, aus neunzig bestehend, neunzigjährig. e. gr. motus stellae, Plin. i. e. nonaginta gradibus a sole distans.

Nōnāgēni, ae, a, *kilentzvenenként*; je neunzig. Plin.

Nōnāgēsĭmus, a, um, *kilentzvenedik*; der neunzigste. Cic.

Nōnāgies, Adv. *kilentzvenszer*; neunzig Mahl.

Nōnāginta, Indecl. plur. *kilentzven*; neunzig Cic.

Nōnāgium, ii, n. 2. nona ex rebus mortuorum mobilibus olim sacerdotibus competens, et ab illis in pios usus conversa. Eccles.

Nōnālĭa sac a, erant a Numa ordinata et Nonis cujuslibet mensis celebrata. Fest.

Nōnālis, e, Nonas concernens, Varr.

Nōnānus, a, um, *kilentzedik számhoz tartozó*; zur neunten Zahl gehörig. e. gr. miles, Tac. i. e. ex legione nona.

Nōnārĭus, a, um, idem. e. gr. nonaria sc. meretrix, Pers. i. e. quae a hora nona prostat.

Nondum, Adv. *még nem*, *még sem*; noch nicht. Cic.

Nongentēsĭmus, vide: Noningentesimus.

Nongenti, ae, a, plur. *kilentzszáz*; neunhundert. Cic. Occurrit etiam: noningenti, Colum.

Nōngēsĭmus, a, um, vide: Nonigesimus.

Nōnigēsĭmus, et Nongēsĭmus, a, um, pro: Nongentēsimus, Prisc.

Nōningentēsĭmus, et Nongentēsĭmus, a, um, *kilentzszázadik*; der neunhundertste. Prisc.

Noningenti, vide: Nongenti.

Nōningentĭes, Adv. *kilentzszázszor*; neunhundertmahl. Vitruv.

Nonna, ae, f. 1. *apátza*: eine Nonne. Hieron.

Non-nĕ, Adv. interr. *nem, nem é?* nicht? Nonne animadvertis? Cic. *nem látod é?* siehst du nicht? 2) *nem de nem? v. úgyé bár?* nicht? oder nicht wahr? Cic. 3) *valyon nem*; ob nicht. Quaero, nonne id effecerit, Cic.

Nonnēmo, v. Non nēmo, ĭnis, *némely, némelyik*; mancher. Cic. 2) *valaki, egy valaki*; Jemand oder ein Gewisser. Cic.

Nonnihil, v. non nihil, Adv. *valami, valamennyire, egy kevéssé*; etwas, ein wenig, einiger Maßen. Cic.

Nonnullus, v. Non nullus, a. um. *valaki, valamelly*; einiger, einige, einiges. Cic.

Nonnunquam, v. Non nunquam, Adv. *néha, ollykor ollykor, egyszer 's másszor, hébehóba*; zuweilen. Cic.

Nonnus, i, m. 2. *szerzetes, barát*; ein Mönch. Voss.

Nonnusquam, v. Non nusquam, Adv. *néhol, itt ott, valahol, némely helyen*; in einigen Örtern. Plin.

Nōno, Adv. sc. loco; *kilentzedszer*; zum neunten. Gloss.

Nōnsēnsus, us, m. 4. *esztelenség, eszementség, oktalanság*; die Unsinnigkeit. Lucr.

Nōnūncium, ĭi, n. 2. i. q. novem unciae. Fest.

Nōnus, a, um, *kilentzedik*; der neunte. Cic. 2) ad numerum nonum pertinens. Plin.

Nōnusdĕcĭmus, a, um, *tizenkilentzedik*; der neunzehnte. Auct. Dial. de Or.

Nōnussis, is, m. 3. i. q. novem asses, Varr.

Nōra, ōrum, plur. urbs Sardiniae. Hinc: Norenses, Cic. incolae ejusdem. 2) urbs Cappadociae, v. Phrygiae majoris. Nep.

Norba, ae, f. 1. urbs Latii. Hinc: Norbanus, a, um, e. gr. ager, Liv. *Norbai*; Norbisch. Norbani, incolae urbis ejusdem, Idem.

Nōrĭcum, i, n. 2. veteris Illyrici pars, Rhaetis Vindeliciisque finitima. Convenit fere cum hodierna Bavaria. Cluver.

Nōrĭcus, a, um, e. gr. ignis, Ovid. ager, Caes. ad Noricum pertinens. Castella Norica, Virg. Norica rura, Claud. Hinc: Norici, incolae Norici, Plin.

Nōrĭmbĕrga, ae, f. 1. *Nórimberga városa*; die Stadt Nürnberg. Geogr.

Norma, ae, f. 1. *szegletmérték, v. mérő, sinórmérték*; das Winkelmaß, die Richtschnur. Vitr. 2) Trop. e. gr. loquendi, Hor. juris, Cic. *regula, szabott rend, sinórmérték*; die Regel, Vorschrift. Vitam dirigere ad rationis normam, Cic. Demosthenes norma oratoris, et regula, Plin. Ep. *mustra, követő, v. példamustra*; die Muster, das Modell.

Normālis, e, *szegletmérték, v. mérő szerént való, v. tsinált*; nach dem Winkelmaße gemacht. e. gr. angulus, Quint. *rendes, v. fertály szeglet*; ein rechter Winkel. e. gr. virgula, Manil. *egyenes linea, v. pontérány*; gerade Linie oder Perpendickel.

Normālĭter, Adv. *szegletmérték, v. mérő szerént*; nach dem Winkelmaße. Hygin. 2) *egyenesen, egyenes lineában*; gerade, in gerader Linie. Ammian. 3) *régula, v. rend szerént, régulásan, rendesen*; regelmäßig. Idem.

Normātĭo, ōnis, f. 3. *mérséklés, ki, vagy megmérés*; die Abmessung. Fragm. de lim. ap. Goes. 2) *szegletmértékre helyheztetés, v. állitás*; das Stellen in das Winkelmaß. Idem. 3) *régula szerént való, v. régulás elrendelés, v. szerkesztetés*; die Einrichtung nach der Regel.

Normātūra, ae, f. 1. i. q. normatio. Innocent.

Nōrmātus, a, um, *szeglet mértékre vett, v. tsinált*; nach dem Winkelmaße gemacht. e. gr. ad perpendiculum. Colum. *fertály szegletű, szegletmérővel egyegyező*; winkelrecht. 2) *rendes, régulás, régula szerént való*; regelmäßig. Diomed.

Normo, āvi, ātum, āre, 1. *szegletmérő, v. mérték szerént elintézni, mérsékelni, v. mérni*; nach dem Winkelmaße richten oder messen. Colum. 2) *régula, v. sinórmérték szerént elrendelni, v. intézni*; nach der Regel einrichten. Hor.

Nortĭa, v. Nurtĭa, ae, f. 1. Tuscis, i. q. fortuna, quam Hetruscam deam vocat Livius.

Nōrmānnĭa, ae, f. 1. Alias Normannia, provincia Galliae. Geogr.

Nōrvēgĭa, ae, f. 1. *Norvégia*; Norwegen. Idem.

Nōs, plur. ab ego; *mi*; wir. Gen. nostri, et nostrum. Uterque nostrum, Cic. *mind ketten*; wir beyde. Patriam omnium nostrum, Idem. pro: nostram omnium patriam. Etiam: nostrorum, fem. nostrarum, pro: nostrum. Nemo nostrorum, Plaut. Nostrarum quisquam, Ter. 2) nosmet, i. e. nos, Cic. Dat. nobis, supervacue saepe occurrit (ut mihi, tibi etc.) e. gr. quid ait tandem nobis Sannio? Ter. 3) absente nobis, Idem. pro: me; *en ott nem lévén*; in meiner Abwesenheit.

Noscentia, ae, f. 1. (nosco) i. q. notitia. Symm.

Noscibilis, e, *esmerhető*, *megesmerhető*; erkennbar, was erkannt werden kann. Tert.

Noscitabundus, a, um, *esmérni kivánó*; begierig zu erkennen. Gell.

Noscito, āvi, ātum, ā e, 1. Frequ. *esmerkedni*, *esmergetni*, *esmerni*, *rá*, *v. megesmerni*; kennen lernen, erkennen. Curt. 2) e. gr. aedes, Plaut. *vizsgálni*, *megvizsgálni*, *szem ügyre venni*, *megszemlélgetni*, betrachten, untersuchen. 3) *észre venni*, *megsejditni*; bemerken, wahrnehmen. Liv.

Nosco, nōvi, nōtum, ēre, 3. *megesmerkedni valakivel*: kennen lernen. Ubi hominem novisti? Plaut. 2) *esmerni*, *tudni*; kennen, wissen. Novi rem omnem, Ter. Nostin', Idem. *tudod*, *v. értesz?* weißt du es oder verstehst du mich? 3) *megtudni*; erfahren. Id esse verum, ex me facile est cognoscere, Ter. 4) nosce te ipsum, Prov. *vizsgáld*, *v. esmérd meg magadat*; prüfe dich selbst. 5) e. gr. imaginem, Plaut. res suas, Liv. *megvizsgálni*; untersuchen. 6) *bévenni*, *elfogadni*; annehmen. Quod te excusas, ego vero caussas (*mentségeidet*; Entschuldigungen) tuas nosco, Cic. 7) e. gr. partes philosophiae, Cic. *tanúlni*; lernen.

Nosmet, vide: Nos.

Nōsōcōmium, ii, n. 2. *ispotály*, *ispitály*, *kórház*; ein Krankenhaus, Spital. Cod. Just.

Nōsōcōmus, i, m. 2. *betegekkelbánó*, *ápolgató*, *ápoló*; ein Krankenwärter. Cod. Just.

Noster, tra, trum, Pron. (nos) *miénk*; unser. Nostri, Caes. *miéink*: die Unsrigen. 2) *hozzánk tartozó*, *barátunk*, *rokonunk*, *atyánkfija*; zu uns gehörig, unser Freund, Anverwandter. e. gr. noster est, Ter. *a' házunknéphez*, *v. familiához tartozó*; gehört zur Familie. 3) *kedvesünk*, *kedveltünk*; unser Liebling. Furnius noster, Cic. *a' mi Furniusunk*, *az az*, *bardtunk*; unser Furnius, i. e. unser Freund. Noster Mars, Virg. *nekünk kedvező*; uns günstig. Amor noster, Cic. i. e. erga nos. 4) nostra omnis lis, Plaut. *nyert perünk van*: wir haben die Sache gewonnen. 5) *földink*; unser Landsmann. Nostri et externi, Plin. 6) Nostrorum, et nostrarum, pro: nostrum; *közűlünk*, *köztünk*; unter uns. Vide: Nos. 7) noster, tra, trum, pro: meus, a, um, Cic. O noster! Ter. *oh kedvesem!* o mein Lieber! Not. Nostrom, pro: nostrorum, Plaut. 8) notsrapte, pro: nostra, e. gr. nostrapte culpa facimus, Ter. 9) *nékünk*, *v. ránk nézve alkalmatos*; uns bequem. Nostra loca, Liv.

Nostrapte, vide: Noster, a, um.

Nostras, ātis, Pron. Adject. *miénk*, *hozzánk tartozó*, *felekezetünk*, *földink*; der Unsrige, unser Landsmann. Plaut. 2) nostratia verba, Cic. *mi szóllás formánkból való szók*; Worte von unserer Mundart.

Nostrātim, Adv. i. e. nostro more, Sisenn.

Nōta, ae, f. 1. *jegy*, *jel*, *esmértető*, *v. megesmértető jel*; ein Zeichen, Kennzeichen, Merkmahl. Cic. 2) *rövidítés*, *kurtítás*; eine Abbreviatur. Notis scribere, Sen. 3) *gyalázat*, *motsok*; die Unehre, ein Schandfleck. Homo omnium scelerum notis insignis, Cic. Notam inurere alicui, Idem. 4) *jegyzés valamelly könyvre*; die Anmerkung über ein Buch. Quint. 5) notae corporis, Vellej. *vonások az emberen*; die Lineamente an einem Menschen. 6) notae melioris, et primae notae homo, Prov. *kinek jó bizonyságlevele van*; von guten Zeugnissen. 7) de meliori nota aliquem commendare, Cic. *valakit igen ajánlani*; einen auf das beste empfehlen. 8) postremae notae homo, Prov. *rossz*, *v. gaz ember*; ein schlechter Mensch. 9) *boros edény jegye*; ein Merkmahl der Weingefäße. Se interiore nota Falerni beare, Hor. *igen régi Fa-*

lernumi bort inni; den ältesten falernischen Wein trinken. 10) *pénz bélyege*, *v. tzímere*; das Gepräge einer Münze. Plin. 11) notae librariorum, Cic. i. q. signa interpunctionum. 12) *homlokra sütött bélyeg*, *v. billeg*; ein Brandmahl, das man an die Stirn brannte. Barbarus compunctus notis Threiciis, Cic. 13) nota genitiva, Svet. *méhjel*, *anyaméhjel*, *velünk született jel*; ein Muttermahl. 14) *bizonyos mustra-formája a' vádnak*: ein gewisses Formular zu einer Anklage. Juris consulti notas quasdam composuerunt. Cic. 15) *betű*; ein Buchstabe. Ovid. 16) locus in libro, v. in comoedia. Svet.

Nŏtābĭlis, e, e. gr. exitus, Cic. *megjegyzésre méltó*, *szembetűnő*, *különös*; merkwürdig, auffallend, sich auszeichnend. Notabilior caedes, Tacit. 2) *észrevehető*, *szembetűnő*; merklich, sichtbar. Senec. 3) *ujjal mutatható*, *a' mire*, *v. kire ujjal mutat az ember*; auf den man mit Fingern zeigt. Apul.

Nŏtābĭlĭter, Adv. e. gr. expallescere, Plin. Ep. *nyilván*, *szembetűnőképpen*, *különösen*, *észrevehetőképpen*; merkwürdig, auf eine merkwürdige, merkliche, sich auszeichnende Art. Comp. notabilius, Tac.

Nŏtăcŭlum, i, n. 2. *jel*, *jegy*, *megesmértető jel*; ein Merkmahl, Kennzeichen. Minuc. Fel.

Nŏtārĭus, a, um, *írást*, *v. sebesírást illető*; das Schreiben oder Geschwindschreiben betreffend. Notaria (sc. ars), Fulg. *írás*, *v. sebes*, *és rövidítésekkel való írás mestersége*; die Schreibkunst oder die Kunst schnell und mit Abbreviaturen zu schreiben. 2) Subst. *sebes író a' ki rövidítésekkel ír*; ein geschwinder Schreiber, der mit Abbreviaturen schreibt. Quint. 3) generaliter; *író*, *jegyző*; ein Schreiber, Notarius. Cod. Theod.

Nŏtātio, ōnis, f. 3. *megjelelés*, die Bezeichnung. Cic. 2) *meg*, *v. fel jegyzés*; die Bemerkung. Notatione dignum, Cic. *nevezetes*, *megjegyzésre méltó*; merkwürdig. 3) notationes censorum, Idem. *gyalázás*, *meggyalázás*; die Beschimpfung. 4) i. q. Etymologia, Cic. 5) *megkülömböztetés*; die Unterscheidung. Idem. 6) e. gr. morum, Cic. i. q. descriptio characterum.

Nŏtātus, a, um, *megjelelt*; gezeichnet. 2) *fel*, *v. megjegyzett*: angemerkt. 3) *le*, *v. megírt*; beschrieben. 4) *megkülömböztetett*, *magát megrovatott*, *kimutatott*; ausgezeichnet. Notatissimus omnium scelerum libidinumque maculis. Cic. 5) a multis notatus, JCt. *sokaktól gyaláztatott*; von vielen gescholten. 6) e. gr. infamia, Idem. *becstelenné tétetett*; ehrenlos gemacht.

Nōtesco, tui, ĕre, 3. *esmeretessé kezdeni lenni*, *híresedni kezdeni*; bekannt werden. Tacit. Malis facinoribus notescere, Val.

Nŏthĭa, ōrum, n. plur. *házasságon kivűl lett gyermekeknek attyoktól adott vagyon*, *jószág*, *v. örökség*; Vermögen, das unehelichen Kindern vom Vater gegeben wird. JCt.

Nŏthus, a, um, *házasságon kivűl lett*; unehelich. 2) costae nothae, Anat. *a' rövid óldalbordák*; die kurzen Rippen. 3) nothi pulli, Colum. *két nemű madár*, *v. más állat fijak*; Bastarde unter den Vögeln und andern Thieren von zweyerley Art. 4) e. gr. mulier, Catull. *ágyas asszszony*; ein Kebsweib. 5) *idegen*, *mástól kölcsönözött*, *hamis*; fremd, falsch. Idem.

Nŏtĭa, ae, f. 1. gemma certa, etiam Ombria nominata, Plin.

Nŏtĭālis, e, (notus) *déli*, *délfelévaló*; südlich. Avien.

Nŏtĭfĭcātĭo, ōnis, f. 3. *hirdetés*, *közönségessététel*; die Kundmachung. JCt.

Nŏtĭfĭco, āre, 1. *tudtára adni*, *kijelenteni*; bekannt machen. Ovid.

Nōtĭo, ōnis, f. 3. (nosco) *megesmerkedés*; das Kennenlernen. Quid tibi notio est amicam meam, pro: amicae, Plaut. *miért esmerkedsz meg vele? mi gondod rá?* warum machst du dich bekannt mit ihr? was hast du dich um sie zu bekümmern? 2) *tudás*, *megtudás*, *értésérevevés*; das Wissen, die Wissenschaft. Habere notionem alicujus rei, Cic. 3) e. gr. de re, animi, deorum, Cic. i. q. conceptus; *megfogás*; der Begriff. 4) *törvényes megesmerés*: die gerichtliche Erkenntniß. Notio de eo ad senatum pertinet, Liv. 5) *megvizsgálás*; eine Untersuchung. Cic. 6)

megjegyzés, *jegyzés*; die Anmerkung. 7) e. gr. censoria, Cic. *gyalázás*, *motskolás*; der Tadel, die Beschimpfung.

Nŏtĭtĭa, ae, f. 1. *megértés*, *megtudás*, *megesmérés*; die Wissenschaft, Erkenntniß. 2) *esmeretség*; die Bekanntschaft. Quint. Vitr. 3) *lajstrom*, *mutatótábla*; ein Verzeichniß. Cod. Just. 4) i. q. conceptus; *megfogás*; ein Begriff. 5) *házasi szeretet*; die eheliche Liebe. Notitiam feminae habere, Caes. pro: concumbere. 6) *hír*, *nagy hír*, *v. hírnév*; ein Ruhm, großer Ruhm Nahme. Dial. de orat.

Nŏtĭties, ei, f. 5. i. q. notitia, Vitruv.

Nŏtius, a, um, i. q. Notialis, Manil.

Nŏto, āvi, ātum, āre, 1. (nota) e. gr. greges, Calp. *megjelelni*, *megjegyezni*, *jel*, *v. jegy által esmerhetővé tenni*; zeichnen, durch Zeichen kenntlich machen. 2) e. dicta alicujus mente, Ovid. *emlékezetben tartani*; merken. e. gr. res novis nominibus, Cic. *a' dolgoknak új neveket adni*; den Dingen neue Nahmen geben. 4) historiae hoc notant, Plin. *a' történetirások adják ezt tudtunkra*; die Historien melden dieses. 5) e. gr. aliquid ab aliquo, Liv. *megkülömböztetni*; unterscheiden. 6) e. gr. furti aliquem, Cic. *büntetni*; strafen. 7) notari ignominia, Cic. *meggyaláztatni*, *gyalázattal illettetni*; beschimpfet werden. 8) e. gr. libidinis crimine aliquem, Cic. *paráznasággal vádolni*; einen der Unzucht beschuldigen. 9) e. gr. sidera, Cic. *vizsgálni*; beobachten. 10) *rövidítésekkel*, *v. rejtett módon írni*; mit Abbreviaturen oder auf eine verborgene Art schreiben. Svet. 11) e. gr. diem, Cic. *bizonyos napra innepet határozni*, *v. tenni*; auf einen gewissen Tag ein Fest ansetzen. 12) e. gr. orationem, Idem. *ékesítni*, *diszesítni*, *tzifrázni*; schmücken.

Nŏtor, ōris, m. 3. *tudó*, *esmerő*, *a' ki valakit esmér*, *v. valamit tud*; der Kenner, der eine Person oder Sache kennt. Sen. 2) *hírüladó*, *hiradó*; ein Bekanntmacher. Gloss. 3) *bizonyság levelet adó*; der einem ein Zeugniß gibt. Sen.

Nŏtōrius, a, um, e. gr. crimen, JCt. *világos*, *nyilvánságos*, *nyilván való*, *világ szerte tudva levő*; bekannt, offenbar, weltkundig. 2) *jelentő*, *hírüladó*; anzeigend, kund thuend. Notoria, sc. epistola; *jelentőirás*, *jelentés*, *túdósitás*; ein Anzeigungsschreiben, Bericht, eine Nachricht. Treb. Poll. Apul. Notorium, Pand. i. q. denuntiatio.

Nŏtos, i, vide: Notus.

Nŏtŏzĕphyrus, i, m. 2, *délnapnyugotközöszél*; der Südwestwind.

Notŭla, ae, f. 1. Dim. a nota, Mart. Cap.

Nŏtus, a, um, *esmeretes*; bekannt. Cic. 2) *tudó*, *a' ki tud valamit*; wissend, Wissenschaft habend. Comp. notior, Sup. notissimus, Caes.

Nŏtus, v. —os, i, m. 2. *déliszél*; der Südwind. Ovid. Poëtae sumunt pro quovis vento. Tendunt vela noti, Virg.

Nŏvācŭla, ae, f. 1. *beretva*, *borotva*; ein Scheermesser. Cic. Liv. 2) *minden félegyilkoló eszköz*, *p. o. tőr*, *kard*; ein jedes Werkzeug zum Tödten, z. B. ein Dolch, Degen. Mart. 3) in acie novaculae sita res mea est, Prov. *igen veszedelmesen van a' dolgom*, *igen rosszszúl van a' fejem allja*; meine Sache steht sehr gefährlich. 4) genus piscis, Plin.

Nŏvālis, is, f. et Novale, is, n. 3. (novus) *ugar*, *ugarföld*; ein Brachacker. Plin. 2) *új szántó föld*; ein neues Ackerfeld. Idem. *minden munkában v. műben lévő szántóföld*; jeder Acker der bebauet wird. Virg.

Nŏvāmen, ĭnis, n. 3. *újitás*; die Neuerung. Tert. Ulp.

Nŏvātio, ōnis, f. 3. *megújitás*, *újjátevés*, *megváltoztatás*; die Erneuerung, Veränderung. Tert.

Nŏvātor, ōris, m. 3. *újító*, *megújító*; ein Neuerer, Erneuerer. Gell.

Nŏvātrix, īcis, f. 3. *megújító megváltoztató (asszszony*, *v. leány)*; eine Erneuerinn, Veränderinn. Ovid.

Nŏvātus, a, um, *megújitott*; erneuert. Ovid.

Nŏvātus, us, m. 4. i. q. novatio, Auson.

Nŏve, Adv. *újan*, *új*, *v. eddig szokatlan módon*, *v. formán*; neu, auf eine neue, bisher ungewöhnliche Art. Plaut. Senec. 2) *hallatlanúl*, *szokatlanúl*; unerhöret, ungewöhnlich. Auct. ad Her. 3) novissime; *a' m..nap*, *minap*, *kevéssel ez előtt*, *mostandában*; letzthin, vor Kurzem. Sa-

lust. Plin. Ep. b) *végre*, *végtére*, *végezetre*, *utóljára*; endlich. Plin. Ep. Cels.

Növĕllae, ārum, plur. i. q. constitutiones novae, pars juris Romani. JCt.

Nŏvellaster, tra, trum, e. gr. vinum, Marc. Emp. *új*, *fris*; neu, jung.

Nŏvellētum, i, n. 2. *fiatal fákkal*, *v. szőllőtőkkel beültetett hely*; ein mit jungen Bäumen oder Weinstöcken besetzter Ort. Pand.

Nŏvellĭtas ātis, f. 3. *újság*, *újdalog*; die Neuheit Tert.

Nŏvello, āre, 1. *újszőllőtőket rakni*, *új szőlőhegyeket*, *v. szőlőt ültetni*; neue Weinstöcke setzen, neue Weinberge anlegen. Suet. 2) *megújitni*; erneuern. Paullin.

Nŏvellus, a, um, (Dim a novus) e. gr. arbor, Cic. oppidum, Liv. vitis, Virg. gallina, Colum. *új*, *fris*, *fiatal*, *gyenge*, *újatska*, *frisetske*, *fiatalka*, *gyengétske*; neu, jung, gar neu, oder jung.

Nŏvem, Indecl. *kilentz*; neun. Cic. Decem novem, Caes. *tizenkilentz*; neunzehn.

Nŏvember, bris, m. 3. *November hónap*, *Szent András hava*; der Monath November. Mart Calendis Novembribus, Colum *November első napján*: am ersten Tage des Novembers.

Nŏvēnārius, a, um, *kilentzedik*: der Neunte. 2) e. gr. numerus, Varr. *kilentz számból*, *v. kilentzből álló*; aus neun bestehend. 3) *kilentzedik*, *számhoz való*, *v. tartozó*; zur neunten Zahl gehörig. Idem.

Nŏvendĕcim, v. Nŏvemdĕcim, Indecl. *tizenkilentz*; neunzehn. Liv.

Nŏvendiālis, v. Nŏvemdiālis, e, (novem et dies) *kilentz napos*, *az az kilentz napig tartó*: neuntägig, i. e. neun Tage dauernd. Sacrum, v. sacrificium novendiale, Liv. v. feriae novendiales, Cic. i. e. quae, diebus novem celebrabantur. 2) *kilentzedik napi*, *az az*; *kilentzedik napon eső*, *v. történő*: neuntägig, i. e. den neunten Tag geschehend. Novendiale, v. novendial, sc. sacrum, August. Liv. i. e. quod defunctis fiebat nono post sepulturam die. 3) e. gr. coena, Tac. *tor*, *temetési vendégség*; das Leidessen. 4) pulveres novendiales, Hor. *hólttest hamva*; die Leichenasche.

Nŏvennis, e, *kilentz esztendős*; neunjährig. Lact.

Nŏvensĭles Dii, (novus) i. e. qui serius in numerum deorum recepti sunt. Liv. Appellati videntur etiam a numero novenario, Arnob.

Nŏvēnus, a, um, Noveni, ae, a, *kilentz kilentz*, *kilentzen kilentzen*; je neun, je neun und neun. Ter novenae virgines, Liv.

Nŏverca, ae, f. 1. *mostoha anya*; die Stiefmutter. Cic. Apud novercam queri, Plaut. *hijában*, *haszontalanúl*, *haszontalan*; vergeblich. 2) Trop. *mostohaanya*, *mostoha*; Stiefmutter. Quorum Italia est noverca, Vellej. 3) noverca umbra, Plin. *ártalmas árnyék*; ein schädlicher Schatten.

Nŏvercālis, e, *mostohaanyai*, *mostoha*; stiefmütterlich. Tacit.

Nŏvercor, āri, Dep. 1. e. gr. alicui, Sidon. *mostohaanya módon*, *v. módra*, *v. keményen bánni*, *v. viselni magát*; stiefmütterlich sich betragen, hart begegnen.

Nŏvi, *esmerem*, *tudom*; ich kenne, weiß. Vide: Nosco.

Nŏviānus, a, um, Novium poëtam concernens. Tert.

Nŏvicius, a, um, i. q. Novitius.

Nŏvies, Adv. *kilentzszer*; neunmahl. Varr.

Nŏvilūnium, ii, n. 2. *újhold*, *holdujúlás*; der Neumond. Gloss.

Nŏvimestris, e, *kilentz hónapos*, *v. hónapi*; neunmonathlich. Idem.

Nŏvissime, Adv. vide: Nove.

Nŏvissimus, a, um, vide: Novus.

Nŏvitas, ātis, f. 3. e. gr. rei, Cic. *újság*, *valaminek újsága*; die Neuheit, das Neue einer Sache. e. gr. anni, Ovid. *új esztendő*, *esztendő eleje*, *v. kezdete*; das neue Jahr, der Anfang des Jahres. Novitates, Cic. sc. amicitiae, *új barátságok*; neue Freundschaften. 2) *új származás*, *v. eredet*; ein neues Herkommen. Cic. 3) *új nemesség*; der neue Adel. Vellei Pat. 4) *szokatlanság*, *szokatlan dolog*; die Ungewöhnlichkeit, das Ungewöhnliche. Ovid. e. gr. pugnae, Caes. *új módja*, *v. neme a' viadalnak*; neue, ungewöhnliche Art von Gefecht.

Nŏviter, Adv. i. q. nove, Fulg.

Nŏvitiŏlus, v. Noviciolus, a, um, Dim. *újatska*; etwas neu. Tert, 2) Subst.

új emberke, v. járatlanka valamiben, fiatal újontz; ein junger Neuling. Idem.

Nŏvĭtius, a, um, e. gr. vinum, Plin. quaestus, Plaut. *új*; neu. 2) Subst. *a' ki tsak jött valami új állapotba, járatlan, újember, újontz*; der erst in einen neuen Stand gekommen ist, ein Neuling. Ter. De grege novitiorum (servorum) Cic. Scribitur etiam Novicius, Ter.

Nŏvo, āvi, ātum, āre, 1. *újitni, megújitni, előbbeni állapotjába helyheztetni*; neu machen, erneuern, in seinen vorigen Stand setzen. Virg. 2) e. gr. aliquid in legibus, Cic. nomen, Ovid. *változtatni, megváltoztatni*; ändern, verändern. 3) e. gr. agrum, Cic. *több izben szántani*; mehrmahls pflügen. 4) *szokásba hozni, feltalálni*; aufbringen, erfinden. e. gr. verba, Cic. *új szókkal élni, új szókat tsinálni*; neue Worte machen. 5) *zenebonát inditni*; Unruhen anfangen. Novandis, quam gerendis rebus aptiorem esse, Curt. 6) e. gr. membra, Ovid. *éleszteni, elevenitni*; erquicken.

Nŏvŏcōmensis, e, in, v. ex urbe Novocomo. Hinc. Novocomenses, Cic. incolae urbis Novocomi.

Nŏvŏcōmum, i, n. 2. urbs Italiae Como, v. Comachio. Svet. Hinc: Novocomens.s, e, illuc pertinens.

Nŏvus, a, um, *új*; neu. Aliquid novi, Ter. *valami újság, v. új dolog*; etwas neues. 2) *tapasztalatlan*; unerfahren. Ille huic rei novus est, Liv. 3) novi milites, Curt. *újkatonák (rekruták)*; Recrouten. 4) res novae, Cic. *újitások, nagy és veszedelmes változtatás a' köztársaságban*; Neuerungen, eine große und schädliche Veränderung in einem Staate. 5) novi homines, Idem. *a' kik tsak most emelkedtek fel valami rangra*; Neuemporgekommenen. 6) *különös, szokatlan*; seltsam, ungewöhnlich. Novum quoddam et inusitatum genus dicendi, Cic. Comp. novior, Varr. Sup. novissimus, a, um, a) e. gr. bistrio, Cic. *legutólsó*; der letzte. e. gr. cauda, Ovid. i. e. pars ultima caudae. e. gr. agmen, Caes. *végső, v. hátulsó tsapat*; Hintertruppen. b) e. gr. casus, Tac. *legnagyobb, legrosszabb*; das größte, ärgste. e. gr. exempla, Idem. *büntetések*; Strafen.

Nox, noctis, f. 3. *éj, éjjel éjtszaka*; die Nacht. De nocte, Cic. *éjjel, éjtszaka*; in der Nacht. Multa nocte, Idem. *késő éjjel*; spät in der Nacht. Ad multam noctem, Caes. *szinte virradtáig*; bis gegen Morgen. De nocte media, Idem. *éjfélben, v. éjfélkor*; zu Mitternacht. 2) *homályosság, setétség*; die Dunkelheit, Finsterniß. Sen. Trop. mei versus aliquantum noctis habebunt, Ovid. *homályosok*; dunkel. 3) e. gr. animi, Idem. *tudatlanság, ostobaság*; die Unwissenheit, der Unverstand. 4) *alvás, álom*; der Schlaf. Accipere noctem oculis, Virg. *aludni kezdeni, szunyókálni*; anfangen zu schlafen. 5) *éjjeli el. v. vele hálás*; der nächtliche Beyschlaf. Militem ejus noctem orantem, Ter. 6) *halál*; der Tod. Dormienda est nox una perpetua, Catull. 7) *ellenkezőség*; die Widerwärtigkeit. e. gr. reipublicae, Cic. *zürzavaros, és szomorú állapot*; ein verwirrter und trauriger Zustand. 8) objicere noctem peccatis, Hor. *hibájit eltakarni, elrejteni, v. elpalástolni*; seine Fehler verbergen. 9) *vakság*; die Blindheit. Perpetua sub nocte trahere senectam, Ovid. 10) *al, v. alsó világ*; die Unterwelt. Ire per umbram, noctemque profundam, Virg.

Noxa, ae, f. 1. (noceo) *vétek, vétség, hiba, gonosztétel, gonosztett*; die Schuld, das Verbrechen. Sine ulla mea noxa, Plaut. *minden hibám, v. vétségem nélkül, ártatlanúl*; ohne meine Schuld. 2) *büntetés*; die Strafe. Eximere noxae, Liv. *büntetését elengedni*; die Strafe nachlassen. 3) quadrupedem noxae dare, Ulp. *által adni a' marhát, v. barmot annak, a' kinek kárt tett*; das Thier demjenigen übergeben, dem es Schaden gethan hat. 4) *kár, ártalom, sérelem*; der Schaden, die Verletzung. Noxam nocere, Liv. *kárt tenni, v. okozni*; Schaden thun. 5) *lopás, tolvajság, ragadozás*; der Diebstahl, der Raub. JCt.

Noxālis, e, *ártalmas, káros*; schädlich. Prud. 2) *kárt illető*; den Schaden betreffend. e. gr. actio, Pand. *kár ránt, v. kárért való kereset*; eine Klage wegen des Schadens.

Noxia, ae, f. 1. *kár*; der Schaden. Plin. Sarcire noxiam, JCt. *vissza pótolni*, *helyre hozni*; ersetzen. 2) *gonosztett*, *vétek*, *hiba*; das Verbrechen, die Schuld. Cic. 3) *büntetés*: die Strafe. Plaut.

Noxiālis, e, i. q. Noxalis, Prud.

Noxiōsus, a, um, *ártalmas*, *káros*; schädlich. Senec. 2) *hibás*, *vétkes*, *bűnös*: sträflich, voller Schuld, sündhaft. Idem.

Noxitūdo, ĭnis, f. 3. *hiba*, *vétek*, *vétség*, *gonosztett*: die Schuld, Verschuldung. das Verbrechen. Acc.

Noxius, a, um, *ártalmas*, *káros*; schädlich. Virg. 2) *vétkes*, *hibás*, *bűnös*; schuldig Liv. e. gr. scelere, Tac. *gonoszságban lélekző*: eines Verbrechens schuldig. Comp. -ior, Sen. Sup. -issimus, Idem.

Nūbĕcŭla, ae, f. 1. Dim. *felhőtske*, *fellegetske*: ein Wölkchen. Plin 2) Trop. e. gr. frontis, Cic. *komoly*, *v. komor tekintet*, *v. ábrázat*; ein ernsthaftes oder finsteres Gesicht. 3) *homály*, *v. hab a' drága kövön*; das dunkle, finstere auf dem Edelsteine. Plin. 4) *vizellet öszve állott része*, *felhője*; Wolken im Urine. Med.

Nūbes, is, f. 3. *felleg*, *felhő*; eine Wolke. Cic. 2) Trop. e. gr. reipublicae, Cic. *szomorú állapot*, *szomorúság*; trauriger Umstand, die Traurigkeit. 3) *komor tekintet*; finstere Miene. Nubes demere supercilio, Hor. 4) *sokság*, *valaminek sokvólta*, *v. soksága*; die Menge. Nubes peditum. Liv. *nagy tsoport gyalogság*: ein großer Haufen Fußvolk. 5) *palást*, *az az*: *rossz dolognak eltakarója*, *elpalástolás*; eine Decke, Bemäntelung. Objicere nubem fraudibus, Hor. *tsalárdságát takarni*, *takargatni*, *v. simitni*; seinen Betrug beschönigen. 6) *szerentsétlenség*, *k. szerentsétlen esetek*; Unglücksfälle. Tristi nube caret vita, Ovid. 7) nubes caeca reipublicae, Cic. *zűrzavaros állapotja a' köztársaságnak*: ein verwirrter Zustand der Republik.

Nūbifer, a, um, *felhő*, *v. felleg vivő*, *v. hordó*; Wolken tragend. Ovid. 2) *felleg hozó*, *v. hajtó*; Wolken bringend. Idem.

Nūbifŭgus, a, um, *felleg oszlató*, *v. űző*; Wolken vertreibend. Colum.

Nūbĭgĕna, ae, c. 1. *fellegből született*, *fellegfi*; von Wolken gezeugt, ein Wolkenkind. Virg. 2) cognomen centaurorum de nube oriundorum. Ovid. 2) Phryxus nubigena, Colum. i. e. filius Nepheles. 3) clypei nubigenae, Stat. i. e. ancilia. 4) i. q. amnis, Idem.

Nūbīlar, is, 3. et Nubilarium, ĭi, n. 2. *eszterha*, *filegória*, *szin*, *félszer*, *tsűr*, *gabona tartásra*; eine Wetterhütte, ein Schoppen zur Verwahrung des Getreides. Colum.

Nūbĭlis, e, (nubo) e. gr. filia, Cic. *férjhez mehető*, *v. adható*, *eladó*; heirathsfähig, mannbar.

Nūbīlo, āre, 1. (nubes) *homályos*, *borongós*, *v. felleges lenni*, *fellegzeni*: trübe, oder wolkig seyn. Nubilat aër, Varr. *felleges v. esőre van az idő*; das Wetter droht Regen. 2) Trop. *homályos*, *v. habos lenni*; wolkig, oder trübe seyn. Nubilans fulgor carbunculi, Plin. 3) transit. e. gr. lucem, Paul. Nol. *meghomályositni*; trübe machen.

Nūbilor, āri, Dep. 1. *fellegzeni*, *homályosodni*; wolkig, trübe werden. Varr.

Nūbilum, i, n. 2. *homályos*, *borongós idő*; trübes Wetter. Plin. Ep. 2) *fellegzet*, *felhők*; das Gewölk. Idem.

Nūbīlōsus, a, um, *felhős*, *felleges*, *homályos*; wolkig, trübe. Apul.

Nūbīlus, a, um, e. gr. coelum, dies, Plin. *felleges*, *borongós*, *homályos*; wolkig, trübe. 2) e. gr. auster, Ovid. aquilo, Plin. *felhő hozó*, *v. hajtó*; Wolken bringend. 3) e. gr. color, Plin. *setét*, *setétes*; dunkel. 4) Trop. *szerentsétlen*; unglücklich. Tempora nubila, Ovid. 5) Trop. *borongós*, *szomorú*, *homályos*; trübe, umnebelt. e. gr. mens, Plaut, *zűrzavarban lévő*, *zavaros*; verlegen. Mars nubilus ira, Stat. *felhevűlt*, *neki tüzesedett*; erhitzt.

Nūbis, pro: Nubes, Plaut.

Nūbĭvăgus, a, um, *fellegek közt bolygó*, *v. kóvályó*; in den Wolken herum schweifend. Sil.

Nūbo, psi, ptum, ĕre, 3. *béfedni*, *béfedezni*, *bétakarni*; bedecken, verhüllen. Tellus cupiet se nubere plantis, Colum. 2) e. gr. alicui, Ter. *férjhez menni*; einen Mann nehmen, verheirathet werden, heirathen. Na-

pta est cum illo, Cic. *hozzá ment férjhez*; sie ist an ihm verheirathet worden. 3) *meghâzasodni, feleséget venni*; heirathen, eine Frau nehmen. Frater meus nupsit dotatae vetulae, Pomp. 4) jocose: *férjfival hálni*; bey einer Mannsperson schlafen. Haec quotidie viro nubit, Plaut.

Nubs, pro: nubes, Auson.

Nŭcālis, e, (nux) *dióhoz hasonló, dió forma, ollyan mint a' dió*; Nüssen ähnlich. Coel. Aur.

Nŭcāmentum, i, n. 2. *barka a' fákon, p. o. diófákon, mogyorófákon*; das Kätzchen an Bäumen, z. B. an Nußbäumen, Haselbüschen. Plin. 2) *fenyőtobos*; der Taunzapfen. Idem.

Nŭcĕria, ae, f. 1. urbs Umbriae, Plin. 2) Campaniae, Liv. Hinc: Nucerini, Idem. incolae harum urbium.

Nŭcētum, i, n. 2. *diófás hely, diófa erdő*; ein Nußwald. Stat.

Nŭcĕus, a, um, *diófából való, diófa*; von Nußbäumen. Cato.

Nŭcifrangibŭlum, i, n. 2. *diótörő*; ein Nußknacker. Gloss. 2) *fog*; ein Zahn. Plaut.

Nŭcĭpersĭcum, i, n. 2. *diófába óltott baratzk, v. dióbaratzk*; eine auf einem Nußbaum gepfropfte Pfirsche, oder Nußpfirsche. Mart.

Nŭcĭprūnum, i, n. 2. *diófába óltott szilva*; eine auf einen Nußbaum gepfropfte Pflaume. Plin.

Nŭclĕātus, a, um, *magvától megtisztított, magva kiszedett, hüvelyéből kifejtett*; entkernt, enthülset. Nucleata uva, Scrib. Larg.

Nŭclĕo, āre, 1. (nucleus) *magvától megtisztítni, magvát kiszedni, hüvelyéből kifejteni, v. kifosztani*; entkernen, enthülsen. Idem.

Nŭclĕus, i, m. 2. *dióbél, 's más hasonló gyümölts béle, magva, v. széke*; der Kern der Nuß und anderer ähnlichen Früchte. Plin. 2) e. gr. allii, Idem. *foghagyma foka, v. tzikklye*; Knoblauchszehe. 3) Trop. *java, színe, lelke, veleje, v. summája valaminek*; der Kern von etwas. Gloss. 4) *a' legkeményebbje valaminek*; das härteste in einer Sache. e. gr. ferri, Plin. *atzél*; der Stahl.

Nŭcŭlātiae, ārum, f. plur. *kis nemű hajó*; eine Art von kleinen Schiffen. Gell.

Nŭcŭla, ae, f. 1. Dim. *diótska*; ein Nüßchen. Plin.

Nūdātio, ōnis, f. 3. *megmezítelenítés, megfosztás*: die Entblößung. Plin.

Nūdātus, a, um, *megmezítelenített, megfosztott*; entblößt. Liv. 2) *kinyilatkoztatott, kitanúlt*; entdeckt. Caes.

Nūde, Adv. *meztelenen, mezítelenűl, tsupaszon*; nackt. 2) e. gr. tradere, Lact. *egyenesen, igazán, magyarán, magyarosan*; schlechtweg, schlechthin.

Nūdipĕdālia, ium, n. plur. sacra nudis pedibus celebrata. Tert.

Nūdipes, ĕdis, m. 3. *mezítlábos*; barfüßig. Tert. 2) Trop. *soványsàg, v. szigorúsàg a' beszédben, v. írásban*; die Dürftigkeit im Reden und Schreiben. Quint.

Nūdius, pro: nunc dius, i. e. dies (est), *most a' napja*; es ist nun der Tag. e. gr. nudius tertius, *most harmad napja, ez előtt harmad nappal, tegnapelőtt*; es ist nun der dritte Tag, vor drey Tagen, vorgestern. Cic. Nudius quartus, Plaut. *ez előtt negyed nappal*; vor vier Tagen. Nudius quintus, Idem. *ez előtt ötöd nappal*; vor fünf Tagen. Nudius tertius decimus, Cic. *ez előtt tizenhárom nappal*; vor dreyzehn Tagen.

Nūdo, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. aliquem, Cic. corpus, Liv. *megmezítelenítni, mezítelenre, v. tsupaszra levetkeztetni*; entblößen, nacket ausziehen. 2) e. gr. gladium, Liv. *kardot húzni, v. rántani, kivonni a' kardat*; den Degen entblößen. 3) e. gr. animum, (alicujus) Idem. *kinyilatkoztatni, kikémlelni, kitanúlni*; entdecken, erforschen. 4) e. gr. praesidiis, Cic. *megfosztani*; berauben. 5) e. gr. messes, Ovid. *az életet, v. gabonát tokjából kifejteni, kitsépelni*; das Getreide der Hülsen berauben, ausdreschen. 6) e. gr. agros, Liv. *a' gabonát learatni, v. kaszálni, elhordani*; das Getreide wegnehmen. 7) e. gr. caput, Petr. *lenyirni, v. elvágni a' hajót*; einem die Haare abscheeren. 8) e. gr. omnia, Cic. *mindent kirabolni, feldúlni, v. potsékká tenni*; alles ausplündern.

Nūdŭlus, a, um, Dim. *mezítelenke, mezztelenke*; etwas entblößt oder nackend. Spart.

Nūdus, a, um, *mezítelen, mezztelen, tsupasz*; nackend, nackt, bloß. Cic. 2) *szegény*; arm. Quid nudo eripias?

Prov. 3) e. gr. senectus, Ovid. *gyenge, erőtlen:* schwach. 4) *világos, érthető:* deutlich, klar. Nuda verba, Plin. 5) e. gr. ab amicis, Cic. *elhagyatott;* verlassen. 6) *puszta, kopár:* wüste, leer. Sterile ac nudum solum, Curt. 7) *egyenes, igaz, nyiltszivű, magyaros, szinlés, v. pipereźés nélkűl való;* bloß, ohne Schmuck. JCt. 8) *együgyű, 's tzifraság nélkűl való írásmódú;* von einer einfachen und ungeschmückten Schreibart. Caesaris commentarii nudi sunt recti et venusti, Cic. 9) *egyedűl, hadisereg nélkűl;* allein, ohne Armee. Si nudus huc se Antonius conferet, Cic. Comp. -ior, Idem.

Nūgăcitas, ātis, f. 3. (nugax) *haszontalan, v. hijábavaló fetsegőség;* die Waschhaftigkeit. August.

Nūgae, ārum, f. 1. plur. *tréfa, bolondság, hijábavalóság, aláválóság, haszontalan, v. aláváló fetsegés;* Possen, Nichtswürdigkeit, unnützes Geschwätz. Bullatae nugae, Pers. *pompás szók, mellyekben semmi erő sints:* prächtige Worte, hinter denen nichts ist. 2) *haszontalan gaz nép, ember, v. tseléd;* unnützes Gesindel. Amicos habet meras nugas, Idem. 3) nugas agere, Plaut. *bolondoskodni, bolond módra viselni magát;* wie ein Narr verfahren.

Nūgālis, e, *haszontalan, aláváló, semmirekellő, gaz, roszsz;* possenmäßig, nichtswürdig, schlecht. Gell.

Nūgāmentum, i, n. 2. i. q. Nugae, Apul.

Nūgārius, a, um, *tsekélységekhez való;* zu Kleinigkeiten gehörig. e. gr. unguentum, Varr. i. e. ad mundum muliebrem pertinens.

Nūgātor, ōris, m. 3. *fetsegő, tséltsap, hijábavalóskodó;* ein Schwätzer, läppischer Mensch. Cic.

Nūgātōrie, Adv. *bolondoskodva, hijábavaló módon, haszontalanúl, tséltsap módon;* possenmäßig, schlecht, nichtswürdig. Auct. ad Her.

Nūgātōrius, a, um, *hijábavaló, haszontalan, gaz, aláváló:* possenmäßig, schlecht, nichtswürdig, läppisch. Cic.

Nūgātrix, īcis, f. 3. *haszontalan, v. hijábavaló fetsegő, tséltsap, hijábavalóskodó (aszszony, v. leány);* eine unnütze Plauderinn. Prud.

Nūgax, ācis, o. *bolondoskodó, haszontalankodó, hijábavalóskodó, tséltsap;* Possen oder unnütze läppische Dinge treibend. Coel. in Cic. Ep.

Nūgĭgĕrŭlus, a, um, *bolondoskodó, szóhajtó, hijábavalóságokkal, v. haszontalanságokkal, mese beszéddel házról házra tsalfálkodó;* ein Mährchenträger, mit Narrenpossen herumgehend. Plaut.

Nūgĭpŏlylŏquĭdes, *haszontalan fetsegő;* ein unnützer Schwätzer. Plaut.

Nūgĭvēndŭlus, i, m. 2. *gyermekeknek való aprósággal árúló, gyermekjátékáros;* der Sachen für Kinder verkauft, Kleinigkeitenkrämer. Plaut. 2) *a' ki aszszonyoknak árúl valamit;* der für Weiber etwas verkauft. Non.

Nūgĭvēndus, i, m. 2. idem.

Nūgo, ōnis, m. 3. i. q. nugator. Apul.

Nūgor, ātus sum, āri, Dep. 1. *fetsegni, lotsogni, szóthajtani, hijábavalóskodni;* schwatzen, närrisches Zeug treiben oder reden. Cic. 2) e. gr. cum aliquo, Hor. *tréfálni, tréfálódzni, enyelegni, hazudozni;* schäkern, lügen. Plaut.

Nūgŭlae, ārum, f. 1. plur. Dim. a nugae, Mart. Cap.

Nullātĕnus, v. Nulla tenus, Adv. *semmimódon nem, semmiképpen nem;* keines Wegs. Cod. Just.

Nullĭbi, Adv. *sehol sem; sohol sem:* niergendwo. Vitr.

Nullĭfĭcāmen, ĭnis, n. 3. *kevésrebetsűlés, felsemvevés;* die Geringschätzung. Tert.

Nullĭfĭcātĭo, ōnis, f. 3. idem. Tert.

Nullĭfĭco, āre, 1. *kevésre betsűlni, fel sem venni:* gering schätzen. Idem. 2) *semmivé tenni;* nichtig machen. Gloss.

Nullus, a, um, (non nullus) Gen. nullius, Dat. nulli, *senki, senki sem, egy sem:* kein, keiner, keines von allen. Nullo pacto, v. modo; *semmiképpen nem, semmi módon nem, tellyességgel nem;* auf keine Weise. 2) nullus dum, nulla dum, Liv. *még senki sem;* noch keiner, keine. 2) nulli rei esse, Gell. *semmit sem érni;* zu nichts taugen. 3) pro: neuter, e. gr. nullius partis esse, Asin. Poll. in Cic. Ep. 4) nulli duo, Plin. *kettő sem, ketten sem, az az, még tsak kettő sem, v. ketten sem:* keine zwey, i. e. auch nicht zwey. 5)

nullus unus, *egyetlen, egy sem*; kein einziger. Nulla re una magis etc., Cic. 6) nullum, *semmi*; nichts. Nullo, pro: nulla re, Quint. Plur. nulla, i. e. nullae res, Lucan. Nullo negotio, Cic. *könnyen, minden baj nélkül*; leicht, ohne Mühe. 7) nullo, i. e. nullo loco, Liv. *sehol sem, sohol sem*; nirgends. 8) nullus, seq. non, *minden*; aller, jeder. Nulla suarum rerum non relicta, Liv. sed si praeponitur non: *némelly*; einiger, einige. 9) e. gr. argumentum, imperator, judex, Cic. *keveset érő, roszsz mivóltú, nyomorúlt, tsekély, roszsz, gaz, haszontalan, semmire-való, semmirekellő*; nicht viel nütze, schlecht beschaffen, elend, gering, schlecht, nichtswürdig. Homo nullorum hominum, Ter. *a' kivel senki sem tarthat, v. társalkodhatik*; mit dem niemand umgehen kann. Homo nullo numero, Cic. *gaz, v. semmire kellő ember*; ein nichtswürdiger Mensch. 10) pro: non, e. gr. tametsi nullus moneas, Ter. Philotimus nullus venit, Cic. nullus dixeris, pro: ne dixeris, Ter. 11) nullus sum, et nulla sum, Ter. *végem van*; ich bin verloren. 12) l. q. mortuus, Plin. Prop. 13) tam nullus, Plin. *olly roszsz és számba sem vehető*; so schlecht und für gar nichts zu achten. 14) nulli, pro: nullius, Ter. Nullae, pro: nullius, Lucr. et pro: nulli, Plaut.

Num, Adv. interrog. *valyon, valyon — e', ha — e', e'?* ob. Num cogitat, quid dicat? Cic. *meg gondolja e?* bedenkt er? Numne, v. numnam ipsum Deum vidisti? Cic. *de hát magát láttadé az Istent?* hast du denn Gott selbst gesehen? Num furis? an prudens ludis me? Hor. *bolondoskodsz? vagy önként, szántszándékkal űzöl tsúfot belőllem?* schwärmst du? oder verspottest du mich mit Fleiß? 2) Num quid vis? v. num quid me vis? Cic. formula, cum quis ab alio discedere vult: *kell valami? van valami kivánsagod? tegyek még valamit? van még valami mondani valód, v. mondókád? 's a' t.* willst du etwas? soll ich etwas? oder soll ich noch etwas? hast du etwas mir noch zu sagen? rc. Cum, num quid vellem, rogasset, Cic. 3) numquid, pro: num forte, Num quid dubitas? Ter. *talán, talán bizony, v. bizony talán kételkedsz?* zweifelst du etwa? Num quid duas babetis patrias? Cic.

Nūma, ae, m. 1. cum cognomine Pompilius, rex Romae secundus, Liv.

Numāna, ae, f. 1. urbs Italiae, Mela.

Nūmantĭa, ae, f. 1. urbs Hispaniae, Liv. Hinc: Numantinus, a, um, e. gr. bellum, Cic. *Numantiai*; Numantisch. e. gr. foedus, Liv. *káros szövetség*; ein nachtheiliger Bund. Numantini, incolae Numantiae, Liv. Epit.

Nūmārius, Nūmātio, Nūmātus etc., vide: Nummarius etc.

Numella, ae, f. 1. *nyakvas*; ein Halseisen. Numellis publicis affigere, constringere, Varr. *nyakvasba, v. pelengérre, pelengérhez, v. bitófához állitni*; an das Halseisen oder an den Pranger stellen. 2) *békó*; Fesseln, Fußeisen. Plaut 3) *barom, v. oktalan állatra való kötél, v. lántz, p. o. borjú kötél, kopólántz*; ein Band, das Vieh zu binden. Colum.

Numellus, i, m. 2. i. q. numella, Colum.

Nūmen, ĭnis, n. 3. *fővel való intés, bókolás*: das Winken mit dem Haupte, das Nicken. Lucr. 2) *valami dolognak valamelly helyhez hajlása*; die Neigung einer Sache an einen Ort hin. Idem. 3) Trop. *intés, akarat, parantsolat*; der Wink, Wille, Befehl. Virg. 4) *isteni akarat és hatalom*; der göttliche Wille und Macht. Deus, cujus numini parent omnia, Cic. 5) (de personis potentibus) e. gr. Caesarum, Ovid. vestrum, Cic. (de populo) senatus, Cic. *hatalom*; die Macht. 6) e. gr. Palladis, Virg. *istenség*; die Göttlichkeit. 7) *istenség, isten, v. istenaszszony*; eine Göttlichkeit, Gottheit, ein Gott oder Göttinn. Virg. Ovid. Numine divino, Cic. *isteni látogatásból, v. végzésből*; durch göttliche Schickung.

Nŭmĕrābĭlis, e, (numero) *számlálható, v. olvasható, felszámlálható*; zählbar, was gezählt werden kann. Ovid. 2) *könnyen felszámlálható, kevés, kevés számú, kis, kitsiny*; leicht zu zählen, i. e. klein. Horat.

Nŭmĕrālis, e, *számokat illető*; die Zahlen betreffend. Prisc.

Nŭmerārius, ii, m. 2. *szamoló mester*;

ein Rechenmeister. August. 2) *számtartó, számadó, v. számadást vivő tiszt*; ein Rechnungsführer, Rechnungsbeamter. Cod. Just.

Nŭmĕrātim, Adv. *szám szerént*; nach der Zahl. Gloss.

Nŭmĕrātio, ōnis, f. 3 *számlálás, megolvasás*; das Zählen. Colum. 2) *kifizetés*; die Auszahlung. Idem.

Nŭmĕrātor, ōris, m. 3. *számláló, meg, v felszámláló, megolvasó*; der Zähler. August.

Nŭmĕrātus, a, um, *megszámlált, számba vett*; gezählt. Cic. 2) e. gr. pecunia, Idem. *kész pénz*; baares Geld. 3) in numerato esse, Quint. *készen lenni, kéznél lenni*: in Bereitschaft seyn, an der Hand seyn. 4) ingenium habere in numero, Idem. *gyors, v. eleven észszel birni*; einen hurtigen Kopf haben. 5) *mustrált, megmustrált*; gemustert. Sil.

Nŭmĕri, ōrum, m. 2. plur. liber quintus Moisis.

Nŭmĕria, ae, f. 1. dea numerationis. August.

Nŭmĕro, āvi, ātum, āre, 1. *számlálni, megolvasni, megszámlálni*; zählen. e. gr. per digitos, Ovid. *ujjára szedni, ujjain ki, v. felszámlálni*; an den Fingern abzählen. 2) e. gr. alicui pecuniam, militibus stipendium, Cic. *kifizetni*; auszahlen. 3) *tartani valaminek*; halten für etwas. In malis id numero, Cic. *szerentsétlenségnek tartom*; ich halte es für ein Unglück. e. gr. aliquid nullo loco, Cic. *semmiben sem venni*; für nichts halten. e. gr. mortem beneficii loco, Cic. *jótéteménynek, v. jótétemény gyanant*; für eine Wohlthat. 4) numera, quam multa falsa sint, Idem. i. e. vide.

Nŭmĕro, Adv. *szám szerént*; der Zahl nach. Virg. 2) *hamar, hamarjában, hirtelen, könnyen*; bald, geschwind, schnell, leicht. Varr. 3) *illendően, rendiben, annak rendi szerént*; gehörig. Compositi numero in turmas, Virg.

Nŭmĕrōse, Adv. *számosan*; zahlreich. Colum. 2) *arányosan*; proportionirt. Cic. 3) *idő mérték, v. tactus szerént, időmértékre, tactusra, a' muzsikában*; nach dem Tacte, in der Musik. 4) *vers szerént, mértékes beszédben, versben*; nach abgemessenen Gliedern. Cic. 5) *meg, v. öszvegyezően*; harmonisch. Comp. -ius, Gell. Sup. -issime, Quint.

Nŭmĕrōsĭtas, ātis, f. 3. *számosság, sokság, nagy szám*; große Anzahl, Menge. Tert.

Nŭmĕrōsus, a, um, *számos*; zahlreich. Plin. Ab annis numerosis, Eutrop. *sok, v. számos esztendők ólta*; von vielen Jahren her. 2) *idő mértékes v. rendesen kimért, v. felosztott szakaszonként való, egyező, öszveegyező*, nach dem Tacte, oder in regelmäßigen Absätzen, harmonisch. 3) *nagy, bő, széles kiterjedésű*; groß, weitläuftig. Comp. -ior, Sup. -issimus, Plin.

Nŭmĕrus, i, m. 2. *szám*; die Zahl, Anzahl. 2) e. gr. hominum, Cic. copiarum, Nep. *sokság, sokaság*; die Menge. Maximus vini numerus, Cic. *temérdek, v. sok bor*; eine große Menge Wein. 3) *szótagmérték*; das Sylbenmaß. Numeris orationem adstringere, Idem. *valamit versekbe foglalni*; etwas in Versen abfassen. 4) *tekintet, tisztelet, betsület*; die Achtung, das Ansehen, die Ehre. Aliquo numero et honore esse. Caes. Homo nullo numero, Idem. Obtinere aliquem numerum, Cic. Aliquem numero aliquo putare, Idem. *tisztelni, betsülni*; achten, schätzen. 5) parentis numero esse, Idem *atya helyett tartatni*; für einen Vater gehalten werden. In deorum numero venerandus. Cic. 6) *valami része az egésznek*; der Theil eines Ganzen. Animalia trunca suis numeris, Ovid. Elegans omni numero poëma, Cic. Expletus omnibus suis numeris et partibus, Cic. v. numeris omnibus absolutis, Plin. Ep. *egész, minden részben tökélletes*; vollständig, nach allen seinen Theilen vollkommen. 7) *egyező, öszve illő, v. egyező rendi a' száknak valamelly beszédben*; die harmonische Ordnung der Worte in einer Rede. 8) *kimért, v. mértékre szabott mozdúlásaik, és kéz-jártatásaik a' szinjátszóknak, és tántzosoknak*; die abgemessenen Bewegungen und Gestus der Schauspieler und Tänzer. Histrio si paullo se moveat extra numerum, exsibilatur, Cic. 9) *kötelesség, tiszt, hivatal*; die Pflicht, das Amt. Numeros principis implere, Auct. cons. ad Liv. 10) numeri legionis, Cic. i.

e. cohortes. 11) *katona laistrom*; eine Soldatenliste. Referre in numeros, Plin. 12) numeri eburni, Ovid *kotzkák, játszókotzkák*; Würfel. 13) *tsekélység, pótolék, 'a' mi tsak arra való, hogy a' számot bétöltse*; etwas Geringes, was nur die Zahl vollmachen hilft. Nos numerus sumus, Hor.

Nūmĭcŏla, et Numipĕta, ae, c. 1. *fösvény, zsugori*; ein Geitzhals. Sarisb.

Nūmĭcius, ii, et Nūmicus, i, m. 2. fluviolus Latii, Ovid.

Nūmĭda, ae, m. 1. *Numidiai lakos*; ein Numidier. Svet.

Nūmĭdia, ae, f. 1. regio, v. provincia Africae. *Numidia*; Numidien. Liv. Hinc: Numidiānus, a, um, *Numidiai*; Numidisch. Plin. Numidĭcus, a, um, e. gr. marmor, Isidor. idem.

Nūmisma, v. Nōmisma, atis, n. 3 *pénz, vert pénz*; die Münze, gemünztes Geld. Hor. 2) *bélyeg, v. bileg, kép, tzimer, tzim, a' pénzen*; das Gepräge, Stempel oder Bildniß auf der Münze. Prud.

Nūmĭtor, ōris, m. 3. rex Albae, pater Iliae, avus Romuli et Remi, Liv.

Nummārius, v. Nūmārius, a, um, (nummus) e. gr. res, Cic. *pénzt illető, pénzhez való, v. tartozó*; Geld betreffend, dahin gehörig. Difficultas nummaria, v. difficultas rei nummariae, Cic. *pénzbeli szükség, pénz szüke, pénztelenség*; die Geldnoth, der Geldmangel. e. gr. poena, *pénzbeli büntetés*; eine Geldstrafe. Pand. 2) e. gr. judex, judicium, Cic. *pénzel megvesztegetett*; mit Gelde bestochen.

Nummātio, v. Nūmātio, ōnis, f. 3. *pénzkereskedés*; der Geldhandel. Cic. 2) *pénzesség, pénzel birás*; der Geldbesitz, Idem.

Nummātus, v. Nūmātus, a, um, *pénzes, gazdag, vagyonos*; mit Gelde versehen, reich. Cic. Comp. -ior, Apul.

Nummorumexpalponides, is, m. 3. (nummus et expalpor) *pénzt hízelkedéssel, v. tsapodárkodással kikérő, v. kitsikaró*; Gelderschmeichler. Plaut.

Nummōsus, v. Nūmōsus, a, um, i. q. nummatus, Nigid.

Nummŭlārĭŏlus, i, m. 2. Dim. *kis pénzváltó, pénzváltótska, kinek nem nagy pénzkereskedése van*; ein kleiner Wechsler. Sen.

Nummŭlārius, v. Nūmŭlārius, ii, m. 2. *pénzváltó*; ein Geldwechsler. Suet.

Nummŭlus, v. Nūmŭlus, i, m. 2. Dim. *pénzetske*; kleine Münze. Nummulorum aliquid, Cic. *valami kevés pénz*; etwas Geld.

Nummus, v. Nūmus, i, m. 2. *rendes, v. folyó pénz, pénz, vert pénz*; das gebräuchliche currente Geld, die Münze. Habere in nummis, in suis nummis versari, esse, Cic. *pénzének lenni*; Geld haben. Nummo, Plin. Ep. v. nummis, *pénzért*; für Geld. 2) nummus sestertius, l. q. sestertius, Cic. 3) *tsekélység, p. o. garas, krajtzár, fillér, kispénz*; eine Kleinigkeit, z. B. ein Groschen, Kreuzer, Pfennig. Cic. 4) nummus omnis nota, Svet. i. e. omnis generis. 5) in Plauto; duae drachmae, secundum Gronovium.

Numnam, Numne, Adv. i. q. Num.

Nūmōsus, a, um, i. q. Nummosus.

Numquam, i. q. Nunquam.

Numquando, v. Num quando, Adv. *valyon ugyan valaha, v. valamikor*; ob auch jemahls. Cic.

Numquis, Numquid, Num quis etc., *valyon ugyan valaki, v. valami*; ob auch jemand, oder etwas. Ter.

Nūmŭlaria, ae, f. 1. *füzény lizinka, pénzlevelűfű, losn-ka*; das Pfennigkraut. Plin. (Lysimachia nummularia, L.)

Nūmŭlārĭŏlus, Nūmŭlārius, Nūmŭlus, Nūmus, vide: Nummulariolus, Numm. etc.

Nunc, Adv. *most, mostan, már most, mindjárt*; itzt, jetzt, nun. Nunc demum, Gell. *már most, v. most már egyszer, v. valahára*; nun erst. Nunc denique, Cic. *tsak most*; erst jetzt. Nunccine, Ter. *tsak most e'? v. most még, v. még most?* nun erst. Nunc jam, nunc nunc. Idem. *most már, most most*; jetzund, itzund, itzo. Nunc homines, Plaut. *a' mai, v. mostani emberek*; die jetzigen Leute. 2) nunc nuper, Ter. *tsak a' minap, v. a' minapában*; erst neulich. 3) nunc huc, nunc illuc, Virg. *majd, v. most ide, majd oda, v. amoda, majd erre, majd amarra*; bald hieher, bald dorthin 4) *de ha*; nun aber. Cic. 5) *azért, annakokáért, hát*; daher, also Quid nunc honeste dicitur? *mit hívnak hát már e' szerént tisztességre méltónak*; was heißt denn nun also ehrbar?

Nunccine, v. Nuncine, vide: Nunc.

Nuncio, Nuncius etc., vide: Nuntio etc.

Nuncŭbi, pro: num alicubi, Terent.

Nuncŭpātim, Adv. *név, v nevezet szerént*; nahmentlich. Sidon.

Nuncŭpātio, ōnis, f. 3. *nevezés, elnevezés*. das Nennen, die Benennung. Apul. 2) e. gr. votorum, Tac. *közönséges imádság*; öffentliches Gebeth. 3) *fogadás, fogadástétel, v. igérettevés, igéret, melly a' közönséges, p. o. Tsászárért való imádsággal öszve szokott foglaltatni*; die Gelübde, oder Gelobung, welche mit dem öffentlichen Gebethe, z. B. für das Wohl des Kaisers, verbunden zu seyn pflegte. Plin. 4) *örökösnek, v. örökössé nevezés, kinevezés, v. tevés*; die Ernennung zum Erben. Svet. 5) i. q. dedicatio libri, Plin. 6) *közönséges elmondás, v előadás*; das öffentliche Hersagen Val. Max. 8. *vásárlás ára, v. megfizetés*; der Kaufpreis, oder die Bezahlung.

Nuncŭpātīvus, a, um, *nevező, el, v. megnevező*; benennend e. gr. testamentum, JCt. *szóbeli testamentom*; ein mündlich gemachtes Testament.

Nuncŭpātor, ōris, m. 3 *nevező, elnevező*; Nenner, Benenner. Apul.

Nuncŭpātus, a, um, *nevezett, megnevezett*; genennet. Justin.

Nuncŭpo, āvi, ātum, āre, 1. (nomen, et capio) e. gr. mensem a suo nomine, Ovid. *nevezni, megnevezni, neve szerént, v. nevénél fogva emlitni*; nennen, benennen. e. gr. aliquem dei nomine, Cic. *valakinek isteni nevet adni, v tulajdonitni*; einem Gottes Nahmen geben. 2) *kinevezni*; ernennen. e. gr. aliquem haeredem, Svet. *örökösének tenni*; zum Erben einsetzen 3) *közönségesen kihirdetni, v. kijelenteni, közönségessé tenni*; öffentlich bekannt machen. e. gr. votum pro aliquo, Cic. *valakinek fogadást tenni*; ein Gelübde für einen thun. 4) e. gr. testamentum, Plin. *szóval tenni*; mündlich machen 5) e. gr adoptionem, Tac. *elhirlelni, kifetsegni, elárálni*; bekannt machen, ausschwatzen, verrathen.

Nuncusque, v. Nunc usque, Adv. *eddig, ekkordig, mind eddig, v. ekkoráig, mind e' mái napig*; bis jetzt, bis Dato, bis auf diesen Tag. Ammian.

Nundĭna, ae, f. 1. dea a nono die nascentium dicta, quo infantes nomen accipiebant. Macrob.

Nundĭnae, ārum, f. 3 plur. *hetivásár*; ein Wochenmarkt. Cic. 2) *vásár, országos vásár, sokadalom*; ein Markt, Jahrmarkt, eine Messe. Idem. 3) *kereskedőhely*; ein Handelsort. Capua, nundinae rusticorum, Cic. 4) proprie: dies nonus.

Nundĭnālis, e, *heti. v. országos vásárhoz való, v. tartozó, heti, v. országos vásári*; zum Wochen- oder Jahrmarkte gehörig. e. gr. coquus, Plaut. *rossz szakáts*; ein schlechter Koch.

Nundĭnārius, a, um, *vásárt illető*; den Markt betreffend. e gr. oppidum, Plin. *város, mellyben vásár esik, vásáros hely*; eine Marktstadt.

Nundĭnātīcius, v —tius. a, um, *eladó, árúba botsátott*; feil. Tert

Nundĭnātio, ōnis, f. 3 *adásvevés a' vásárokban kalmárkodás, kereskedés*; das Kaufen und Verkaufen in den Messen, der Handel. Cic e. gr. juris, Idem. *eladás, árúbabotsátás*; das Verkaufen. 2) *vásári v. piatzi ár*; der Marktpreis Cod. Theod.

Nundinatitius, a, um, vide: Nundinaticius.

Nundĭnātor, ōris, m. 3. *vásárokat járó kalmár, v. kereskedő*; ein Krämer, der die Märkte besucht. Fest.

Nundĭno, āvi, ātum, āre, 1. i. q. nundinor, Jul. Firm

Nundĭnor, ātus sum, āri, Dep 1. *vásárt tartani, a' vásárban adni venni, v. kalmárkodni*: Markt halten, auf der Messe handeln. Cic 2) e. gr. nomen senatorium, Idem. *venni, pénzen venni*; kaufen. 3) e. gr sententiam suam pretio, Apul. *eladni, adni venni, tserélni, tsereberélni*; verkaufen, schachern 4) *számosan, seregestől öszve jönni, öszvesereglení*; zahlreich zusammen kommen. Ubi ad locum angves nundinari solent, Cic

Nundinum, i. n. 2. dies, quo Romanis comitia et nundinae indicebantur. Cic.

Nunquam, v Numquam, Adv. (non, et unquam) *soha sem, soha se*; niemahls. Cic Not a) Nunquam non. Cic. *mindég, mindenkor, szüntelen*; immer, stets b) non nunquam, Idem. *néha, néha néha, olykor olykor*, zuweilen Cic. 2) *nem*; nicht. Ter. Cic.

Nunquis, i. q. Num quis.

Nuntia, ae, f. 1. *követ* (*asszszony*, *v. leány*): eine Bothschafterinn. Nuntia Jovis, Cic. e poëta, i. e. aquila. 2) *hirmondó*, *v. jelentő* (*asszszony*, *v. leány*): eine Ankündigerinn. Cic.

Nuntiātio, ōnis, f. 3. *jelentés*, *hirdetés*, *hiradás*, *túdósitás*: die Verkündigung, Meldung, Anzeige. Cic. 2) e. gr. novi operis, Pand. *tilalmazás*, *megtiltás*; die Verbiethung.

Nuntiātor, ōris, m. 3. *jelentő*, *hirdető*, *hiradó*, *túdósitó*; der Verkündiger, Anzeiger. Pand. 2) *tilalmazó*, *megtiltó*; der Verbiether. Idem.

Nuntiātrix, īcis, f. 3. *jelentő*, *hirdető*, *túdósitó* (*asszszony*, *v. leány*); eine Verkündigerinn. Cassiod.

Nuntiātus, a, um, *jelentett*, *kihirdetett*, *hirűladott*; verkündiget. Just.

Nuntĭo, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. alicui aliquid, Cic. *jelenteni*, *hirűl adni*, *v. vinni*, *izenni*, *mondani*; verkündigen, melden, sagen lassen oder sagen, anzeigen, hinterbringen, bekannt machen, Nachricht bringen. Nuntiato (Abl.) i. e. nuntio accepto, Liv. e. gr. salutem alicui, Cic. *valakinek köszöntését*, *v. tisztelését jelenteni*, *megvinni*, *v. általadni valakinek*, *valaki nevében köszönteni valakit*; einen Gruß (Compliment) vermelden oder bringen, Jemanden grüßen. 2) *tilalmazni*, *megtiltani*; verbiethen, untersagen. Pand.

Nuntĭum, ĭi, n. 2. *jelentés*, *hiradás*, *túdósitás*; eine Ankündigung, Anzeige, Nachricht. 2) *izenet*, *hir*; eine Bothschaft, Nachricht. Catull.

Nuntĭus, ĭi, m. 2. *követ*; ein Bothe. Nuntios mittere ad aliquem, Caes. 2) *hirmondó*, *hirűl adó*, *jelentő*, *izenet*, *v. hirhozó*; ein Ankündiger, Verkündiger, Melder. Cic. 3) nuntium remittere uxori, Plaut. *feleségétől elválni*; sich von seiner Frau scheiden. 4) *parantsolat*; der Befehl. Nuntio legatorum parere, Ovid.

Nuntĭus, a, um, *jelentő*, *hirdető*, *hirűl adó*, *hirt hozó*, *v. vivő*; verkündigend, Nachricht bringend. Ovid.

Nūper, Adv. (ooviper, v. novus) *kevéssel ez előtt*, *a' napokban*, *a' múlt napokban*, *mostanában*, *minap*, *a' minap*; vor nicht langer Zeit, unlängst, neulich. Nunc nuper, Ter. *éppen most*; gerade jetzt. Nuperrime; *a' minap*, *tsak a' minap*, *tsak most*; neulich. 2) *ez előtt*, *hajdan*, *hajdanában*; ehedem. Vixi puellis nuper idoneus, Hor. Quae nuper, id est paucis ante seculis, reperta sunt, Cic.

Nūpĕrus, a, um, e. gr. captivus, Plaut. *új*, *a' minapi*, *nem régi*, *az az*; *nem régen érkezett*, *lett*, *származott*, *eredt*, *valahol nem régen lévő*; neu, i. e. vor nicht langer Zeit gekommen, entstanden, nicht lange wo befindlich.

Nupta, ae, f. 1. *menyasszszony*, *jegyes*; eine Braut. Ter. 2) *feleség*, *házastárs*, *hitves*; eine Ehefrau. Cic.

Nuptālĭcĭus, v. --lius, a, um. (nupta) e. gr. donum, Pand. *lakodalmi*, *menyegzői*, *lakodalmat*, *v. menyegzőt illető*; hochzeitlich, die Hochzeit betreffend

Nuptĭae, ārum, f. 1. plur. *menyegző*, *lakodalom*; die Hochzeit, das Beylager. Solemnia nuptiarum, Tac. *menyegzői innep*, *v. pompa*: das Hochzeitfest. Nuptiarum conciliator, Nep. *mátka*, *t. i. férjfi*; ein Freyer, Freyersmann. 2) *házasság*; die Ehe. Nuptiarum expers, Hor. *nőtelen*, *nem házas*, *t. i. férjfi*, *hajadon*, *férjhez nem ment*, *t. i. leány*; unverheirathet. Mulier multarum nuptiarum, Cic. *a' kinek sok férje vólt*; die viele Männer gehabt hat. 3) *elhálás*, *velehálás*; der Beyschlaf. Novis quotidie nuptiis deditus, Just.

Nuptĭālis, e, e. gr. fax, Hor. donum, Cic. carmen, Catull. *menyegzői*, *lakodalmi*, *menyegzőt illető*, *ahoz való*, *v. tartozó*; hochzeitlich, die Hochzeit betreffend, dahin gehörig. e. gr. dies, Sen. *menyegzői öröminnep*; ein hochzeitliches Freudenfest.

Nuptĭālĭter, Adv. *menyegzői*, *v. lakodalmi módon*, *v. módra*; hochzeitlich. Mart. Cap.

Nuptĭātor, ōris, m. 3. *menyegző*, *v. lakodalom tartó*, *a' ki menyegzőt tart*, *v. házasodik*; der Hochzeit macht, heirathet. Hieron.

Nupto, āre, 1. *házasodni*, *férjhez menni*; heirathen. Tert.

Nuptŭla, ae, f. 1. (Dim. a nupta) *ifjú asszszony*, *menyetske*; ein junges Weibchen. Varr. ap. Non.

Nuptŭrĭo, ivi, itum, ire, 4. *házasodhatni*, *házasodni*, *v. férjhez menni kivánni*; heirathen wollen. Apul.

Nuptus, a, um, *megházasodott, házasságra lépett, férjhezment*; verheirathet, vermählet, verehelicht. Novus nuptus, Ovid. *ifjú házas (férjfi)*; ein junger Ehemann. 2) Trop. verba nupta, Plaut. *tisztátalan, v. fajtalan beszéd*; Worte von obscenen Dingen.

Nuptus, us, m. 4. *házasság, megházasodás, férjhez menés*; die Heirath, Ehe. Filiam nuptui collocare, Colum. *férjhez adni*; verheirathen. Dies nuptus. (Gen.) Gell. *menyegzőnap*; der Hochzeittag.

Nursia, ae, f. 1. urbs Campaniae, Virg. Hinc: Nursinus, a, um, illuc pertinens. Nursinae pilae, Mart. *répa*; die Rüben. Nursini, incolae urbis ejusdem, Liv.

Nŭrus, us, f. 4 *meny, valaki menye*; die Schwiegertochter, Schnur. Cic. Jam tua, Laomedon, oritur nurus, Ovid. i. e. Aurora, uxor Tithonii, filii Laomedontis. 2) *menyasszony*; eine Braut. Mart. 3) apud poëtas: *ifjú asszony, menyetske, v. dáma, általjában: fő asszonyság, dáma*; eine junge Frau, junge Dame, oder bloß Dame. Ovid.

Nūs (Nous) i. e. mens, Tert.

Nuspiam, Adv. *sehol, sehol sem, sehol se*; nirgends. Gell.

Nusquam, Adv. idem, Cic. Nusquam gentium, Ter. *sehol sem, sehol se az egész földkerekségén, v. hátán, v. a' széles világon*; niegends, oder nirgends in der Welt. Nusquam non, Plin. *mindenütt*; überall. 2) *sehova sem, v. se*; nirgends hin. Ter. Liv. 3) *semmiféle dologban sem*: in keiner Sache. Cic. Liv. 4) pro: ad nullam rem, *semmire, semmi dologra sem, v. se*: zu nichts. Liv.

Nŭtābĭlis, e, (nuto) *ingó, ingadozó, izgó*; wankend. Apul.

Nŭtābundus, a, um, *ingó, inogó, ingadozó, izgó, lógó*: wankend, wackelnd. Apul. 2) Trop. *habzó, ingadozó, vizesző, tétovázó, bizonytalan, változó*; ungewiß, wankend. Lact.

Nŭtāmen, ĭnis, n. 3. *ingás, inogás, izgás, ingadozás, lógás*; das Wanken. Sil.

Nŭtātĭo, ōnis, f. 3. *ingás, inogás, ingadozás, lógás, ide 's tova hajlás*; das Wanken. e. gr. capitis, Plin. *bókolás*; das Nicken. 2) Trop. e. gr. reipublicae, Idem. *ingadozás*; das Wanken.

Nūto, āvi, ātum, āre, 1. (nuo) *integetni, fejével integetni, bókolni*; oft winken, mit dem Haupte nicken. e. gr. alicui, Plin. *valakinek inteni, v. integetni*; einem winken. 2) *hajlani, előre görbedni, v. görbülni*; sich senken, vor sich beugen. Nutant pondere rami, Ovid. 3) *ingani, izgani, izogni, mozogni, lógni*; wanken, wackeln. Galeae nutant, Liv. 4) Trop. *ingadozni, habozni, p. o. vélekedésében, hűségében*; wanken, z. B. in seiner Meinung, in seiner Treue. 5) Trop. *kétségeskedni, kétséges lenni*; zweifelhaft seyn. Victoria nutat, Plin. *kétséges*; ist zweifelhaft. 6) e. gr. in aliqua re, Cic. *kételkedni*; zweifeln.

Nūtrībĭlis, e, (nutrio) *táplálható, tápláló*; ernährend, nahrhaft. Coel. Aur.

Nūtrĭcātĭo, ōnis, f. 3. *szoptatás*; die Säugung. Gell. 2) *táplálás, tartás, éltetés*; die Nährung, Ernährung. Varr.

Nūtrĭcātus, a, um, *táplált, tartott, éltetett*; ernährt.

Nutrĭcātus, us, m. 4. *szoptatás*; das Säugen. Varr. 2) *táplálás, tartás, éltetés*; die Nährung, Ernährung. Plaut. 3) de plantis, *növés, nevekedés*; das Wachsen.

Nūtrĭcĭus, v. —tius, a, um, (nutrix) *szoptató, tápláló, éltető*; säugend, ernährend. Hinc: 2) Subst. e. gr. pueri, Caes. *tápláló, nevelő*; der ernährt oder erziehet, Erzieher 3) Nutricia, *dajka, nevelő (asszony, v. leány)*; eine Amme, Erzieherinn. Hieron. 4) nutricium, a) e. gr. maternum, Sen. *szoptatás, gyermek táplálás, tartás, v. éltetés*; die Säugung, die einem Kinde zu Theil werdende Nahrung, Nährung. b) *dajkabér*; der Ammenlohn. Pand.

Nūtrĭco, āre, et Nutrĭcor, ātus sum, āri, Dep. 1. (nutrix) *táplálni, tartani, éltetni*; ernähren. Cic. 2) Trop. idem. Mundus omnia nutricatur, Idem. 3) *szoptatni, etetni*; säugen, Nahrung geben. Plaut.

Nūtrĭcŭla, ae, f. 1. (Dim. a nutrix) *szoptató dajka*; eine Säugamme, Hor. 2) Trop. *élesztő, pártfogó tápláló*; die Ernährerinn, Unterhalterinn. Gellius nutricula seditiosorum

Nūtrimen, ĭnis, n. 3. *tápláló eledel, élelem, eleség*; das Nahrungsmittel. Ovid.

Nūtrimentum, i, n. 2. idem, Cic. 2). *szoptatás*; das Säugen. Svet.

Nūtrio, ĭvi, et ĭi, ĭtum, īre, 4. *táplálni, tartani, éltetni*; ernähren. Cic. 2) *nevelni*; erziehen. Sen. 3) Trop. e. gr. vinum, Colum. *gondot viselni valamire*; Sorge für etwas tragen. 3) e. gr. ignem, Ovid. *táplálni, el nem hagyni aludni*; unterhalten, erhalten. 4) *ápolgatni, gédelgetni*; pflegen, warten. Liv.

Nūtrior, iri, i. q. nutrio, Virg.

Nūtritius, a, um, vide: Nutricius.

Nūtritor, ōris, m. 3. *tápláló, tartó*; der Nährer. 2) *nevelő, felnevelő*; Erzieher. Sueton.

Nūtritōrius, a, um. *táplálói, felnevelői, dajkálói*; nährend, zur Erziehung oder Nahrung dienlich oder gehörig. Augustin.

Nutritus, a, um, *táplált, tápláltatott*; ernährt. 2) *nevelt, neveltetett*; erzogen.

Nūtrītus, us, m. 4. *táplálás, táplálat*; die Nährung oder Nahrung. Plin.

Nutrix, īcis, f. 3. *dajka, szoptató dajka*; die Säugamme, Amme. 2) *dajkáló, tartó*; eine Pflegerinn. Cic. 3) nutrices, Catull. *emlő, emlők*; die Brüste. 4) gallina nutrix, Colum. *kotló, kotlástyúk*; die Bruthenne, Gluckhenne 5) *tsemetés, v. tsemeteoskola*; die Baumschule. 6) *tápláló, minden a' mi tart, táplál, tenyésztet*; alles was etwas ernährt oder erhält. Sicilia nutrix populi Romani. Cic. Africa nutrix ferarum. Plin.

Nūtus, us, m. 4. (nuo, ēre) *intés, fővel intés*; der Wink, das Nicken des Haupts. Ad nutum praesto esse, Cic. 2) *akarat, tetszés*; der Wille, die Willensmeinung, der Befehl. Ad alicujus nutum totum se accommodare, vel se fingere, Cic. *valakinek mindenben kedvét tölteni*; sich gänzlich in eines Willen schicken. Sub nutu, i. e. sub potestate. Sil. 3) *hajlás, sülyedés*; der Hang, das Herabsinken. Suopte nutu in terram ferri, Cic.

Nux, nŭcis, f. 3. *dió és mogyaró*; die Nuß, sowohl wälsche als Haselnuß Plin. Nux juglans, Plin. vel Basilica, vel Persica; *dió*; die wälsche Nuß. Nux avellana, vel pontica, Plin. *mogyaró*; die Haselnuß. Nux Sardinia; Macrob. *gesztenye*; die Castanie. Nux graeca, Colum. *mondola*; der Mandelkern. Amara nux, Cels. *keserű mondola*; bittere Mandel. Nux vitiosa; *férges dió*; eine wurmstichige oder taube Nuß. Nux cassa, Hor. *üres dió, férges dió*; eine leere Nuß. Non emam cassa nuce, Prov. *egy férges diót (fakovát) sem adok érte*; ich wollte nicht einen Heller darum geben. 2) Nuces relinquere, Pers. *felhagyni a' gyermeki játékokkal*; die Kinderschuhe ausziehen.

Nychthēmĕrum, i. n. 2. *éjjnap együtt*; Tag und Nacht zusammen. Gloss.

Nyctālōpia. ae, f. 1. *tompaldtás*; die Gesichtsblödigkeit. Gloss.

Nyctālops, ōpis, m. 3. *tompaldtású*; blödsichtig. Plin.

Nyctĕgrĕsia, et Nyctegersia, ae, f. 1. i. q. Nocturna excitatio; *éjjeli felköltés*; die Aufweckung des Nachts. 2) *a' Homerus Iliássa tizedik könyvének tzímje*; der Titel des zehnten Buchs der homerischen Ilias.

Nyctĕgrĕtum, i, n. 2. i. e. Caesalpinia, L. *egy növevény neve*; ein Kraut. Plin.

Nyctēis, ĭdis, v. ĭdos, f. 3. i. e. filia Nyctei, Antiopa, Ovid.

Nyctēlius, a, um, e. gr. Nyctelius pater, Ovid. cognomen Bacchi. Nyctelius latex, i. e. vinum. Senec.

Nyctĕris, ĭdis, f. 3. *denevér*; die Fledermaus. Plin.

Nycteus, ĕi, m. 2. filius Neptuni et pater Antiopae, Prop.

Nyctĭcŏrax, cis, m. 3. *éjjeli holló*; ein Nachtrabe. Gloss.

Nyctimene, es, f. 1 filia Nyctei. Ovid. 2) *bagoly*; die Nachteule. Ovid.

Nyctiphylax, cis, c. 3. *éjjeli drálló*; ein Nachtwächter. Gloss.

Nyctostrătēgus, i. m. 2. *őrállók hadnagya*; der Aufseher über die Nachtwächter. Pand.

Nympha, ae, et Nymphe, es, f. 1. *menyetske*; eine junge neu verheirathete Frau. Ovid. 2) *nimfa, erdei, tengeri, v. vízi kissebb rangú istenasszonyok*; eine Nymphe, eine Art Göttinnen der Wälder, Meere, Flüsse, u. s. f. 3) *hajadon ledny, szűz*; eine Jungfer. Ovid. 4) *bagdrbáb, pupa, nimfa*; die Puppe oder Nymphe eines Insekts. Plin.

Nymphaea, ae, f. 1. *nimfa, vizitök, nimfavirág*; eine Wasserpflanze, Seeblume, Haarwurz. Plin.

Nymphaeum, i, n. 2. promontorium et portus Illyriae ad fines Macedoniae, Caes.

Nympharēna, ae, *egy már ma esmeretlen drágakő*; ein uns unbekannter Edelstein. Plin.

Nymphēum, i. q. Nymphaeum.

Nymphon, ōnis, m. 3. *vőlegényi szoba*; das Brautzimmer. Tertull.

Nysa, et Nyssa, ae, f. 1. Nom. pr. urbium. 2) montis, Virg.

Nysaēus, i, m. 2. cognomen Bacchi. Sil. 2) Adj. *Bacchusi*: Bacchisch. Prop.

Nysēius, a, um, i. q. Nysaeus, Lucan.

Nyseus, ĕi, et ĕos, m. 2. cognomen Bacchi. Ovid.

Nysiăcus, a, um, *Bacchusi*; Bacchisch. Mart. Cap.

Nysias, ădis, f. i. q. Nysaeus, Adj. Ovid.

Nysigĕna, ae, i. e. in urbe Nysa natus. Catull.

Nysion, i, n. 2. *borostyán*; Epheu. Apul.

Nysius, a, um, i. q. Nysaeus, Plin.

Nyssa, ae, vide: Nysa.

Nystădium, ii, n. 2 *Nistadt városa Finnlandban*; Nystadt.

Nystăgmus, i, m. 2. idem quod Dormitatio: *szunyókálás, bóbiskolás*; das Schlummern. Scal.

O.

O! Interj. *óh! o!* ach! ey! O me miserum! Cic. *óh én boldogtalan!* o ich Unglücklicher! O utinam fiat! *adja Isten, hogy úgy legyen!* wollte Gott, es geschehe!

Oārion, ōnis, i. q. Orion, Catull.

Oăsis, is, urbs Marmaricae vel Lybiae. Plin.

Oaxes, vel Oaxis, is, m. 3. filius Apollinis. Virg.

Oaxis, is, m. 3 fluvius Candiae. Virg.

Ob, Praepos. cum Accus. *ért, miatt, végett*; wegen. Ob eam rem. Cic. *azért, azon dolog végett, vagy miatt*; deßwegen, wegen der Sache. 2) *helyett*; für. Ob asinos ferre argentum. Plaut. 3) *előtt*; vor. Mors ob oculos versatur. Cic. 4) *-val, -vel, által*; mit. Ob industriam, Plaut. *késszakartva*; mit Fleiß, mit Vorsatz. 5) *felé, körül*; gegen, hinwärts. Ob os effusus ignis. Cic.

Obăcerbo, āre, 1. *elkeseríteni*; erbittern. Fes.

Obaemŭlor, āri, *ingerleni, felingerleni, megharagitni*, reitzen, aufbringen, erzürnen. Tertull.

Obaerātus, a, um, (ob et aes) *sokkal adós, adósságba keve edett, fülig adós*; verschuldet, tief in Schulden steckend. Liv.

Obăgito, āre, 1. i. q. agito, exagito, Enn.

Obambŭlātio, ōnis, f. 3. *járkálás, sétállyaljárás, ide 's tova járás, járkelés*; das Herumgehen, Herumspatziren. Auct. ad Her.

Obambŭlo, āvi, ātum, āre, 1. *járkálni, sétállyaljárni, ide 's tova járni, járni kelni*; herum gehen oder spatzieren Ovid. 2) locum aliquem obambulare, Ovid. *valamelly helyet körüljárni*; um einen Ort herumgehen.

Obardesco, si, ĕre, 3. *meggyúladni*; entbrennen. Stat.

Obāresco, rui, ĕre, 3. *megszáradni, összeszáradni*; trocken werden, dürre werden. Lactant.

Obarmo, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. dextram securi, Hor. *fegyvert venni p. o. a' kezébe, felfegyverkeztetni*; bewaffnen.

Obāro, āvi, ātum, āre, 1. *körülszántani, megszántani köröskörül*; umpflügen, bepflügen. Liv.

Obāter, tra, trum, *fekete, feketés*; schwarz, schwärzlich. Plin.

Obātresco, ĕre, 3. *megfeketedni*; schwarz werden. Jul. Firm.

Obaudientia, ae, f. 1. *engedelmesség*; der Gehorsam. Tertull.

Obaudio, īre, 4. *engedelmeskedni, engedni*; gehorchen. Tertull.

Obaurātus, a, um, *megaranyozott*; vergoldet. Apul.

Obba, ae, f. 1. *tsobány, légely, tsobolyó*; ein hölzernes Trinkgeschirr. 2) *hasas ivó edény, korsó*; ein

Trinkgeschirr mit weitem Bauche. Varr.

Obbātus, a, um, *tsobány*, *v. légely formájú*, *kasas*; schlauchartig, wie ein Trinkgeschirr mit weitem Bauche Apul.

Obbibo, ĕre, 3. *inni*, *meginni*; trinken Cic.

Obblātĕro, āre, 1. *kifetsegni*; herplappern. Apol.

Obbrūtesco, tui, ĕre, 3, *elvadúlni*, *elbutúlni*; unvernünftig, dumm werden. Lucr.

Obcaecātio, ōnis, f. 3. *elfedés*, *béfedés*: die Bedeckung. Non.

Obcaeco, et Occaeco, āvi, ātum, āre, 1. *megvakítni*, *szeme világát elvenni*; blind machen, blenden. Hostem pulvere obcaecare. Liv. 2) v. gr. diem, Liv. orationem, Cic. *meghomályosítni*, *elsetétítni*; dunkel, finster machen, verfinsteen. 3) Trop. v. gr animos, Liv. *megvakítni*; verblenden. Obcaecati cupiditate, Cic. 4) *elfedni*, *béfedezni*; bedecken, unsichtbar machen. Sidera nimbis occaecare. Ovid.

Obcaedes, is, f. 3. pro: caedes, Plaut. *gyilkosság*; der Mord.

Obcălesco, lui, ĕre, 3. *köröskörül felmelegedni*; umher warm werden. Cels.

Obcallātus, a, um, *feltört keménybőrű*; dickhäutig, gefühllos. Senec.

Obcallesco, lui, escĕre, 3. *feltörni és megkeményedni (a' bőrről mondatik)*: dicke Haut bekommen, dickhäutig werden, hart werden an der Haut. Plaut. Ovid.

Obcallo, vel Occallo, āre, 1. *megkeményítni a' bőrét*, *feltörni*; dickhäutig machen. Sen.

Obcăno, vel Occano, ŭi, ĕre. 3. *énekkel fogadni*: entgegen singen, mit Gesang empfangen. Tubas obcanere, Tac. *trombitálni*; mit der Trompete blasen.

Obcanto, āre, 1. *megigézni*; bezaubern. Apul.

Obcensus, a, um, i. q. accensus, Enn.

Obcĭno, vide; Occino.

Obcludo, ĕre, id. qu. occludo, Cod. Theod.

Obcoeno, āre, i. q. coeno, Plaut.

Obdensātio, ōnis, f. 3. i. q. densatio; *megsűrítés*; die Dickmachung. Cael. Aur.

Obdĭtus, a, um, *bézárt*; verschlossen. 2) *körülvett*, *körülkötött*; umgeben, umgebunden. Apul.

Obdo, ĭdi, ĭtum, ĕre, 3. v. gr. pessulum ostio vel foribus, Ter. *bézárni*, *rátolni p. o. a' tolózárt*; zuschließen, vorschieben, z. B. den Riegel. 2) v. gr. latus apertum malo, Hor. *kitenni valaminek*, *ellene szegezni*; an etwas entgegenstellen, hinzufügen. 3) *valahová tenni*, *helyheztetni*; etwas wohin fügen oder thun. Apul.

Obdormĭo, īvi, ītum, īre, 4. *elaludni*; einschlafen. Cels. et Plin. 2) crapulam obdormire, Plaut. *kialudni a' mámort*; den Rausch ausschlafen.

Obdormisco, mivi, mitum, ĕre, 3. *elaludni*; einschlafen. Cic.

Obdūco, xi, ctum, ĕre, 3. *elővezetni*, *odavezetni valahová*; herzuführen, heranführen. Exercitum secum ad oppidum obduxit, Plaut. 2) *valamit vonni valamire*, *vagy eleibe*, *bévonni vele*; etwas ziehen, vor oder über etwas. Velum obducere, vel aulea obducere, Lucil. *a' kárpitokat bévonni*; die Vorhänge vorziehen. 3) v. gr. auro, Virg. *bévonni*, *p. o. aranynyal*, *megaranyozni*; überziehen, z. B. mit Golde. Rubiginem obducere, Plin. *megrozsdásodni*; verrosten. 4) Met. *meghomályosítni*; verdunkeln. Cic. Frontem obducere, Quint. *összvehúzni a' szemöldökét*; die Stirn rümpfen. 5) *hozzáadni*, *vele megtoldani*; dazu setzen, zugeben. Cic. 6) v. gr. venenum. Cic. *magába venni*, *bészívni*; an oder in sich ziehen.

Obductĭo, ōnis, f. 3. *béfedés*, *bétakarás*; die Verhüllung, Bedeckung.

Obducto, āre, 1. (Frequ. ab: obduco) *valahová vezetgetni*; herzu oder wohin führen. Plaut.

Obductus, a, um, *béborított*, *bévont*; überzogen. Cicatricem jam obductam refricare, Cic. *a' béhegedt*, *v. bévarasodott sebet felvájni*; eine alte Wunde wieder aufreißen. 2) obducta frons, Hor. *komor ábrázat*; eine finstere Stirn.

Obdulco, āre, 1. *megédesítni*; versüßen, süß machen. Coel. Aur.

Obdūrātĭo, ōnis, f. 3. *megfásúlás*; die Verhärtung, Verstockung. Aug.

Obdūrĕfăcio, ĕre, i. q. obduro, Non.

Obdūresco, rui, ĕre, 3. *megkeményedni*; hart werden. Varr. 2) Trop. *el-*

fásúlni, *megfásúlni*; abgehärtet oder verhärtet werden, das Gefühl verlieren. Cic.

Obdūro, āvi, ātum, āre, 1. *megkeményítni*; verhärten, hart machen. 2) scil. se; *megfásítni magát*, *kiállani*, *kitartani valamit*; sich hart machen, sich verhärten, aushalten, ausdauern. Horat.

Obdūrus, a, um, *igen kemény*; sehr hart.

Ŏbēdiens, tis, o. *engedelmes*; gehorsam. Cic. 2) *másra vagy más után halgató*; sich nach etwas oder nach Jemanden richtend. Sall. Comp. obedientior. Sup. obedientissimus.

Ŏbēdienter, Adv. *engedelmesen*; gehorsam, willig, gern. Liv. v. gr. facere adversus aliquem, Liv. *engedelmeskedni*, *szót fogadni*; gehorchen. Obedientius, Cic. obedientissime, Augustin.

Ŏbēdientia, ae, f. 1. *engedelmesség*, *szófogadás*; der Gehorsam. Cic.

Ŏbēdio, īvi, ītum, īre, 4. *engedelmeskedni*, *szótfogadni*; gehorsam seyn, gehorchen. Ad verba alicui obedire, Cic. praecepto obedire, Cic. legi obedire, Nep. 2) *magát valamihez alkalmaztatni*; sich nach etwas richten. Obedire tempori, Cic. *magát az időhöz alkalmaztatni*, *v. szabni*; sich nach der Zeit richten.

Ŏbĕdo, ēdi, ēsum, ēre, 3. *megenni*, essen, fressen, wegfressen. Gell.

Ŏbĕliscus, i, m. 2. *rövid nyárs*; ein Bratspießchen. 2) *toronyoszlop*, *négyszegletű 's a' talpától fagva a' tetejéig mindég keskenyedő oszlop*; ein Obelisk, eine Spitzsäule. Dignus obelisco, Prov. *érdemoszlopra méltó*; einer Ehrensäule werth. 3) *nyársforma jegy*, *mellyel a' jobbítni való helyeket a' könyv vagy írás szélére ki szokták jegyezni*; ein Strich am Rande, damit man etwas verbessert.

Ŏbĕlus, i, m. 2. *nyárs*; ein Bratspieß. 2) *hibajegy*; ein Fehlerzeichen in der Schrift. Hieron.

Ŏbĕo, īvi, et ii, itum, īre, 4. *oda menni vagy hozzá menni valamihez*, an oder zu etwas gehen oder kommen, wohin gehen oder kommen. Pericula obire, Liv. *kitenni magát a' veszedelemnek*, *vagy oda menni a' hol veszedelem van*; sich der Gefahr aussetzen, in die Gefahr gehen. 2) v. gr. provinciam, Cic. villas, Cic. *bejárni*, *eljárni*, *megjárni*, *beútazni*; bereisen, durchreisen, durchwandern, besuchen, herumziehen. Comitia obire, Cic. *megjelenni a' népgyűlésen*; die Volksversammlungen besuchen. Nundinas obire, Liv. *vásárokra járni*; die Jahrmärkte besuchen. 3) Trop. obire oculis, Plin. vel visu, Virg. *megvizsgálni*, *rendre nézegetni*, *megnézegetni*; mit den Augen durchgehen, betrachten, besehen, besichtigen. 4) *körülmenni*, *körülvenni*; herum gehen oder laufen, umgeben. Chlamydem limbus obibat. Ovid. Clypeum obit pellis circumdata, Virg. 5) v. gr. negotium, Cic. *magára venni valamelly dolgot*, *abban eljárni*, *teljesítni valamit*, *véghez vinni*; sich an etwas machen, verrichten, sich unterziehen. Munus suum obire, Liv. *hivatalában eljárni*; sein Amt verrichten. Bellum obire, Liv. *hadat viselni*; Krieg führen. Sacra obire, Liv. *isteni szolgálaton* (*tiszteleten*) *jelen lenni*, *azt véghez vinni*; den Gottesdienst verrichten. 6) hereditatem obire, Cic. *az örökséget általvenni*, *belépni az örökségbe*; die Erbschaft antreten. 7) sol obit, Cic. *a' nap lemegy*, *vagy elnyugszik*; die Sonne geht unter. Sidera obeunt, Plin. *a' tsillagok lemennek*; die Sterne gehen unter. 8) obire, i. e. mori. Liv. Hor. Mortem obire, mortr obire, Svet. Diem suum obire, vel, diem supremum obire, Cic. *meghalni*; sterben. Cito obire, Plaut. 8) Vadimonium obire, Cic. *a' meghatározott napon a' törvényszék előtt megjelenni*; an dem bestimmten Tage sich vor Gericht stellen. 9) Obeunt tres noctes, Plin. *eltelik három éjtszaka*; es gehen drey Nächte hin.

Ŏbĕquĭto, āre, 1. v. gr. castris, portis, Liv. *felé*, *v. neki lovagolni*; an etwas hinreiten. 2) v. gr. agmen, Curt. *körüllovagolni*, *körüllnyargalni*; herumreiten, umreiten.

Ŏberro, āvi, ātum, āre, 1. *járni kelni*, *kóválygni*, *bolyongni*; hin und wieder gehen, herumieren oder schweifen. 2) *tévelyegni*, *hibázni*; irren, fehlen. Eadem semper chorda oberrare, Hor. *ki nem tudni valamelly hibából vergődni*; immer in den

nähmlichen irrigen Meinung verbleiben.

Ŏbesco, āre, 1. *etetni, megetetni, p. o. a' madarakat*; äßen, zu fressen geben, z. B. den Vögeln. Colum.

Ŏbēsitas, ātis, f. 3 v. gr. hominis, Svet. *vastagság, potrohosság, kövérség*; die Dicke, Fettigkeit. Nimia corporis obesitas. Colum.

Ŏbēso, āre, 1. *hizlalni*; feist machen, mästen. Colum.

Ŏbēsus, a, um, (Obedo) *megharapdált, köröskörül megrágott*: angefressen benagt. 2) *kövér, potrohos*; fett, dick. 3) obesae naris homo, Hor. *ostoba ember*; ein dummer Mensch. 4) *rest, tunya*; träge, unthätig. Gell. Comp. obesior, Sup. obesissimus, Plin.

Ŏbex (pro: Objex, ab objiciendo) objicis, et obicis 3 *tolózár, retesz* ein Riegel, ein Schloß Virg. 2) *akadály, tartalék, a' mi feltartóztat, meg akadályoztat. p. o. gát. 'sa't* jedes Hinderniß Obicem alicui ponere. Liv. *valakit akadályoztatni, háträl tatni*: einen hindern.

Oblĕro, Obficio, etc., vide: Offero, Officio etc.

Obfirmāte, Adv. v. gr. resistere, Svet. *nyakason, makatsúl*; hartnäckig, steif und fest

Obfirmātus, a, um, *makats, állhatatos valamiben*; hartnäckig, beständig, steif Obfirmatior in iracundia, Cic.

Obfirmo, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. fores pertica, Apul. *bétsindlni, erősre tsindlni*; fest machen, stark machen, zu machen. 2) obfirmare animum, Plaut *feltett szándékában állhatatosan megmaradni*; bey seinem Vorhaben verharren.

Obfrenatus, a, um, (frenum) *megzabolázott*; gezäumt Apul

Obfulcio, Obfulgeo, vide: Offulcio etc.

Obfundo, vide: Offundo.

Obfuscātio, ōnis, f. 3. *meghomályosítás*; die Verdunkelung. 2) *megalatsonyítás*; die Herabsetzung. Tert.

Obfusco, āre, 1. *meghomályosítni*; verdunkeln Ne quis obfuscetur, Tert. i. e ignominia adficiatur. Gloriam alicujus macula obfuscare, Justin.

Obfŭtūrus, a, um, Particip. ab Obsum.

Obgannio, īvi, et ii, ītum, īre, 4. *megtsaholni, megugatni*; belfern, verbelfern. 2) Trop. *ellene tsevegni, fetsegni*; dawider schwatzen, schwatzen Eandem rem centies imperare et obgannire, Plaut.

Obgĕro, essi, estum, ĕre, 3. *odaadni, adni*; hingeben oder geben. Osculum alicui obgerere, Plaut.

Obhaerĕo, si, sum, ēre, 2. *valahol fennakadni, elakadni, megakadni*; wo hangen, stecken Sueton. 2) *odaragadni, hozzáragadni*; ankleben.

Obhaeresco, si, sum, ĕre, 3. idem.

Ŏbhorbesco, ĕre, 3. *bégyepesedni*; mit Grase überzogen werden. Cic.

Obhorrĕo, ēre, 2. i. q. horreo, *iszonyú, v. irtóztató lenni*: schrecklich aussehen. Plin.

Ŏbiciter, Adv. *hirtelenében*; geschwind. Gloss.

Ŏbicŭla, ae, f. 1. *tolózárotska, reteszetske*; ein kleiner Riegel. Sol.

Ŏbīrascor, ātus sum, irasci, Dep. 3. v. gr. alicui, Sen. *fellobbanni, megboszszankodni*; zürnen, sich heftig erzürnen.

Ŏbīrātio, ōnis, f. 3. *hirtelen való fellobbanás, megharagvás*; ein heftiger Zorn. Cic.

Ŏbīrātus, a, um, *megharagudott, haragos*; erzürnet, zornig. Liv.

Obĭter, Adv. pro: ob iter, i. e. in itinere, *egy úttal, egyszersmind, alkalmatosság adódván*: nebenbey, zugleich, gelegentlich. Plin. 2) *futtában, imígy amúgy*; obenhin. Juv.

Ŏbitus, a, um, *elvégzett, végrehajtott*; vollbracht Cic. 2) *megholt*; gestorben. Senec.

Ŏbitus, us, m. 4. (obeo) *hozzámenetel, látogatás*; der Zugang, Besuch. Ter. 2) v. gr. solis, stellarum, Cic. Virg. *elenyészés, lemenetel*; der Untergang, z. B. der Sonne, des Mondes 3) *végveszedelem, végromlás*; der Untergang, das Zugrundegehen. Obitus reipublicae, Cic. 4) *halál*; der Tod. Virg.

Objăcĕo, ui, ēre, 2. v. gr. pedibus, Liv. *előtte feküdni, ott feküdni*; vor oder bey etwas liegen.

Objectācŭlum, i, n. 2. *akadály, ellenvetés*; die Verhinderung. 2) *retesz, tolózár*; ein Schloß, ein Riegel. Varr.

Objectāmentum, i, n. 2. *szemrehányás*; der Vorwurf. Apul.

Objectātio, ōnis, f. 3. *felhányás*; die Vorrückung, der Vorwurf. Caes.

Objectio, ônis, f. 3. *előhozott nehézség, ell. nvetés*; der Einwurf, Gegensatz. 2) v. gr. facti, Mart. *felhánvás, szemrehánvás*; die Vorrückung, der Vorwurf.

Objective, Adv. *ellenvetésül*; im Gegensatze. 2) *tárgyképpen*; gegenständlich. Gloss.

Objecto, âvi, âtum, âre, 1. (Frequ. ab objicio) v. gr. aliquem periculis, Sall. caput suum periclis, Virg. *kitenni, eleibe tenni, valahová tenni, helyheztetni*; entgegen setzen, wohin setzen oder stellen, aussetzen. Animam objectare pro aliquo, Virg. *valakiért életét kotszkáztatni*; sein Leben für einen wagen. 2) v. gr. alicui probrum, Cic. *szemére vetni vagy hányni valamit valakinek*; vorrücken, vorwerfen.

Objectum, i, n. 2. *ellenvetés, eleibetevés*: die Entgegensetzung. Solin. 2) *tárgy, a' mivel foglalatoskodunk*; der Gegenstand, was man vor hat, womit man umgeht. Logic. 3) objecta, ôrum, pl. *szemrehánydsok*; Vorwürfe. Cic.

Objectus, a, um, *ellenébe tett, ellenébe vetett*: entgegengesetzt. 2) *eleibevetett*: vorgeworfen. Quint. 3) *szemrehányt, felhányt*; vorgeworfen, vorgerückt. Tac.

Objectus, us, m. 4. *ellenébetétel*; die Entgegensetzung, Entgegenstellung. Plin. 2) *szemrehánydás*; der Vorwurf. 3) *tárgy, a' mi előttünk megjelenik*; der Gegenstand, was sich unsern Augen darstellt, die Erscheinung. Nep.

Objicio, êci, ectum, ĕre, 3. (ob et jacio) v. gr. cibum porcis, Cic. *eleibe vetni, oda vetni, vetni valahová*; vorwerfen, entgegen werfen, hinwerfen, wohin werfen. 2) aliquid alteri objicere, Cic. *valaki állításra ellenvetést formálni, ellenemondani valamelly állításnak felhozott okkal, valamit mondani ellene*; einen Einwurf machen, vorwerfen. 3) v. gr. alicui metum et dolorem, Cic. spem, terrorem, Liv. laetitiam, Ter. *okozni, szerezni, tenni, alkalmatosságot adni valakinek valamire*; verursachen, verschaffen, beybringen. Mentem alicui objicere, Liv. *valakit eszelni, valamelly gondolatra hozni*; einem die Gedanken eingeben. Metum animo alicujus objicere, Cic. *valakire rdíjesszteni*; einem Furcht einjagen. Moram alicui objicere, Plaut. *valakit késleltetni, valamiben hátráltatni*; einen verhindern. 4) se objicere, v. gr. periculo, Liv. se telis hostium, Cic. *magát kitenni, p. o. veszedelemre*; sich aussetzen, entgegen werfen, Preis geben. Objicere se telis hostium, Cic. *bátran szembe menni az ellenséggel*; auf den Feind losgehen. 5) v. gr. alicui furta, Cic. *szemére vetni vagy lobbantani*; vorwerfen, vorrücken. Non tibi objicio, quod — spoliasti, Cic. Not. objexim, pro: objecerim, Plaut. Obicis, pro: objicis, Lucan.

Objurgâtio, ônis, f. 3. *dorgálás, feddés, pirongatás*; das Schelten, Tadeln, der Verweis. Cic.

Objurgâtor, ôris, m. 3. *feddő, dorgáló, pirongató*; ein Schelter, Tadler. Cic.

Objurgâtôrius, a, um, *dorgáló, feddő, pirongató*; scheltend. Epistola objurgatoria, Cic. *feddő, v. dorgáló levél*; worin man Verweise gibt, Scheltbrief.

Objurgito, âre, *dorgálgatni, pirongatni*; schelten. Plaut.

Objurgo, âvi, âtum, âre, 1. e. gr. aliquem in re, vel, de re, Cic. *feddeni, dorgálni, pirongatni, megfeddeni, megdorgálni, megpirongatni*; tadeln, schelten, Vorwürfe machen. 2) v. gr. aliquem verberibus, Sen. *megfenyítni, megbüntetni*; strafen, bestrafen.

Oblaedo, laési, laésum, laedĕre, 3. *megsérteni*; verletzen. Plaut.

Oblanguesco, gui, ĕscĕre, 3. *elfáradni, ellankadni*; müde oder matt werden, ermatten, laß werden. Cic.

Obláqueo, âre, 1. (a lacus) *körülárkolni, p. o. a' fa vagy a' szőlőtő gyökerét*; umgraben. Colum.

Obláqueo, âre, 1. v. gr. gemmam argento, Tert. *befoglalni, körülvenni*; umfassen, einfassen.

Oblâticius, v. —tius, a, um, (offero) v. gr. aurum, Cod. Theod. *önként ajánlott*: was freywillig dargebothen, angebothen oder gegeben wird.

Oblâtio, ônis, f. 3. (offero) *ajánlás, önként ajánlás vagy adás*; das Darbiethen, Anbiethen, freywillige Geben oder Erweisen. 2) *adomány*,

ajándék; das Geschenk, Präsent. Cod. Theod.

Oblatitius, a, um, vide: Oblaticius.

Oblātivus, a, um, (offero) i. q. oblaticius, Symm.

Oblātor, ōris, m. 3. *ajánló*, *adó*; Darbiethee, Anbiethee. Tertull.

Oblātrātor, ōris, m. 3. *megugató*; dee Anbellee. Sidon.

Oblātum, i, n. 2. *adomány*, *tiszteletből tett ajánlás*, *vagy ajándék*; das Ehrengeschenk. Gloss.

Oblātro, āre, 1 *megugatni*; anbellen. Sen.

Oblātus, a, um, (offero) *ajánlott*, *nyújtott*, *adott*; augebothen, angetragen. Cic.

Oblectābilis, e, *gyönyörködtető*, *kellemetes*; ergötzlich, angenehm. Auson.

Oblectāmen, ĭnis, n. 3 *gyönyörködés*, *gyönyörűség*, *gyönyörködtetés*; Vergnügung, Ergötzlichkeit. Ovid.

Oblectāmentum, i, n. 2 *gyönyörűség*; was einen ergötzt, Ergötzlichkeit. Cic.

Oblectātio, ōnis, f. 3. *gyönyörködés*; die Ergötzung. Cic.

Oblectātor, ōris, m. 3. *gyönyörködtető*; der Ergötzer. Apul.

Oblectātōrius, a, um, *gyönyörűség szerző*; ergötzend. Gell.

Oblecto, āvi, ātum, āre, 1. (ob et lacto) v. gr. senectutem, Cic. populum, Hor. se, Cic. *gyönyörködtetni*; ergötzen, amüsiren.

Oblĕnio, ire, i. q. lenio, Sidon.

Oblīdo, si, sum, ĕre, 3. *széllyelnyomni*, *széllyelzúzni*; erdrücken, zerquetschen. Oblidi pondere, Plin. 2) v. gr. gulam, Cic. *megfojtani*; erwürgen, ersticken.

Oblĭgāmentum, i, n. 2. *kötés*, *kötőlék*; das Band. 2) *kötelezés*, *lekötelezés*; die Verbindung, Verpflichtung. Cic.

Oblĭgātio, ōnis, f. 3. (obligo) *kötés*, *megkötés*, *kötőlék*; das Band, das Binden. 2) *kötelezés*, *lekötelezés*; die Verpflichtung, Verbindung. Cic. 3) *kötelezőírás*; die Obligation, eine Handschrift, eine Verpfändung.

Oblĭgātōrius, a, um, *kötelező*, *kötelezői*; verbindend, verbindlich. Pandect.

Oblĭgo, āvi, ātum, āre, 1. aliquid alicui rei, Plin. *megkötni valamihez*, *odakötni*, *hozzákötni*; anbinden, an oder in etwas befestigen, auf etwas binden. Prometheus obligatus aliti, Horat. 2) v. gr. manipulos, Colum. *összvekötni*, *összvekötözni*; zusammen binden. 3) v. gr. oculos alicui, Sen. vulnus, Cic. *bekötni*; verbinden, zubinden. 4) v. gr. aliquem sponsione, Liv. se chirographo ad aliquid, Pand. aliquem sibi liberalitate, vel, beneficio, Cic. *kötelezni*, *lekötelezni*; verbindlich machen, verpflichten. Obligabis me, Plin. Ep. *le fogsz engemet kötelezni*; du wirst mich verbindlich machen. — Obligare omnia bona sua pignori, Pand. *minden vagyonát elzálogosítni*: alle seine Haab und Gut verpfänden. Aliquem militiae sacramento obligare, Cic. *valakit a' zászló alá feleskétni*, *t. i. katonának*; einen (Soldaten) zur Fahne schwören lassen. 5) v. gr. rei, vel re aliqua, Cic. *bűnössé tenni magát valami által*, *beléketerni magát valamelly gonoszságba*: sich einer Sache, einer Gottlosigkeit schuldig machen. Aliquem scelere obligare, Cic. se furti obligare, Gell. Obligari fraude impia, Cic.

Oblĭgūrio, vel Obligurrio, īre, i. q. abligurio, Cic.

Oblĭgūritor, ōris, m. 3. *tobzódó*; ein Prasser. Jul. Firm.

Oblīmātus, a, um, *béiszapolt*; verschlemmt. Svet.

Oblīmo, āvi, ātum, āre, 1. (limus) v. gr. agros, Cic. *béiszapozni*, *iszappal elborítni*, *béhordani*: mit Schlamm überziehen, überschlämmen, verschlämmen. 2) *elpazérlani*; verschlämmen, verthun. Horat. 3) Met. *megzavarni*, *meghomályosítni*; verwirren, verfinstern. Luxus oblimat mentes, Claud.

Oblīnio, īvi, ītum, īre, 4. *bémázolni*; beschmieren. Colum.

Oblīno, lēvi, lĭtum, ĕre, 3. *békeverni*, *bémázolni*, *békenni*; beschmieren, überschmieren. Malas cerussa oblinere, Plaut. 2) v. gr. rimam, Mart. *békenni*, *betapasztani*; verschmieren, zuschmieren. 3) Trop. *elkeverni*, *elmotskolni*, *bémotskolni*; beschmieren, besudeln. Se externis moribus oblinere, Cic. Aliquem versibus atris oblinere, Hor. *az az*: *legyalázni*; schmähen. 4) Os alicui oblinere, Plaut. *mézes madzagot rántani keresztül valakinek a' száján*, *az az*; *hiú ígéretekkel áltatni*; mit leeren Versprechungen hintergehen, etwas weis machen, täuschen.

Obliquangulum, i, n. 2. *tompaszegletü rajzkép, tertyedtzugú rajzkép*; eine schrägwinklichte Figur. Math.

Obliquātio, ōnis, f. 3. *meghajtás, görbités, tsavaritás*; die Beugung, Krümmung, schräge Richtung. Macrob.

Obliquātus, a, um, *tsavaritott, félszeges, hajlitott*; gebogen, schief, seitwärts. Apul.

Oblique, Adv. *félszegesen, ferdén, félszakosan, kajátsúl, hajlottan, félre, oldalt*; nicht gerade zu, seitwärts, schräg, schief. Cic. 2) *oldalvást, nem egyenesen, példálódzva*; nicht gerade zu, auf verblümte, versteckte Art. Oblique admonere, Gell.

Obliquitas, ātis, f. 3. *görbeség, félszakosság, kajátsság, ferdeség*; schräge Richtung, Schiefheit, Schrägheit, Krümme. Plin.

Obliquo, āvi, ātum, āre, 1. *görbitni, félre tsavaritni, meghorgasitni, eltéritni*; auf eine Seite biegen, überzwerch richten. 2) oculos obliquare, Ovid. *oldalvást nézni*; etwas schräg ansehen. 3) v. gr. cursum, Plin. *görbe úton járni, nem vinni egyenességgel dolgait*; nicht gerade zu handeln.

Obliquus, a, um, *félretsavarodott, horgas, kajtsos, félszeges, félszakos, kajsza*; seitwärts gerichtet, gehend oder befindlich, schräg, schief, von der Seite. Obliquam facere imaginem, Plin. *oldalvást festeni a' képet*; von der Seite, oder im Profile mahlen. Amnis cursibus obliquis fluens, Ovid. *tsavargósfolyású víz*; schlänglich fliessendes Wasser. Ex obliquo, Plin. ab obliquo, Ovid. per obliquum, Hor. in obliquum, Plin. *oldalvást, oldalról, oldalaslag, nem egyenesen vagy szemközt neki*; von der Seite, seitwärts, nicht gerade zu. Oculo obliquo adspicere, Ovid. *görbe szemmel nézni*; scheel ansehen. 2) v. gr. sermo, oratio, Svet. *valamit tsak melleslegesen érdeklő, p. o. beszéd*; wenn man nicht geradezu etwas sagt, sondern seitwärts kommt und versteckt redet. 3) *irigy*; neidisch. Flor.

Oblīsus, a, um, (Oblido) *széllyelzúzott*; zerquetscht. Tac.

Oblĭtĕrātio, Oblitteratio, ōnis, f. 3. *kitörlés, p. o. az írásból*; die Ausstreichung, Auslöschung. 2) v. gr. aeris, Pand. *lefizetés*; die Tilgung, z. B. der Schuld. 3) v. gr. obliteratio praeteritorum, Amm. *elfelejtése az elmultaknak*; die Vergessenheit der geschehenen Dinge.

Oblĭtĕrātor, ōris, m. 3. *eltörlő*; der Vertilger. Tert.

Oblĭtero, āvi, ātum, āre, (oblino) v. gr. nomina, Tac. *kitörleni, kihúzni*; ausstreichen, auslöschen, durchstreichen. 2) v. gr. famam rei, Liv. memoriam, Liv. *kioltani az emlékezetből, eltörleni, elfelejtetni, semmivé tenni*; etwas aufheben, vernichten, aus dem Andenken bringen, machen, daß es vergessen wird.

Oblĭtĕrus, a, um, pro: obliteratus, Naev. ap. Gell. *megavult*; veraltet.

Oblĭtesco, tui, ĕre, 3. (ob et latesco) v. gr. a conspectu, Cic. *elrejteni magát, elbújni*: sich verbergen, sich verstecken.

Oblītus, a, um, (Obliviscor) *elfelejtett*; vergessen. Prop.

Oblĭtus, a, um, (Oblino) *békent, bemázolt*; bestrichen. Tib. 2) *bemotskolt, megfertéztetett*; befleckt. Oblitus parricidio, Cic.

Oblīviālis, e, *felejtető, feledékenység szerző*; Vergessenheit verursachend. Prud.

Oblīvio, ōnis, f. 3. (obliviscor) *feledékenység, elfelejtés*; die Vergessenheit. Aliquid oblivioni dare, Liv. *valamit elfelejteni*; etwas vergessen. Ab oblivione vindicare, Cic. *nem engedni, hogy valami feledékenységbe menjen*; der Vergessenheit entreissen. Capit me oblivio rei, Cic. *elfelejtem*; ich vergesse es. Aliquem in oblivionem rei adducere, Liv. *elfelejtetni valakivel valamit*; machen, daß ers vergißt. In oblivionem ire, Sen. *elfelejtődni, feledékenységbe menni*; vergessen werden.

Oblīviōsus, a, um, *feledékeny*; leicht vergessend, vergeßlich. Cic. 2) *felejtető, feledékenység okozó, p. o. bor*; Vergessenheit verursachend, z. B. Wein. Horat.

Oblīviscor, ītus sum, isci, Dep. cum Infinit. Ter. cum Gen. et Accus. Cic. *felejteni, elfelejteni valamit*; etwas vergessen. 2) v. gr. consvetudinis suae, Cic. rei, Ter. *elfelejtkezni valamiről, nem jutni eszébe*; sich nicht besinnen, nicht recht die Gedanken beysammen haben. 3) Trop. v. gr.

paterni generis, Cic. *megfelejtkezni, szemei elől elveszteni, nem figyelmezni valamire*; vergessen, nicht gemäß handeln, nicht Rücksicht haben, nicht beobachten.

Oblīvium, ii, n. 2. i. q. oblivio, *feledékenység*; die Vergessenheit. Tacit.

Oblīvius, a, um, *elfelejtett*; vergessen, in Vergessenheit gerathen. Varr.

Oblŏco, āvi, ātum, āre, 1. *bérbe kiadni*; vermiethen. Just. 2) *szakmányba adni*; verdingen. Svet.

Oblŏcūtor, ōris, m. 3. *ellenmodó*; der Widersprecher. Plaut.

Oblongŭlus, a, um, *hosszszatska*; etwas lang, länglich. Gell.

Oblongus, a, um, *hosszsas*, *hosszsádás*; länglich. Liv. Foramen oblongius, Vitruv.

Oblŏquĭum, ii, n. 2. *ellenmondás*; die Widersprechung. Sidon.

Oblŏquor, quūtus, vel cūtus sum, lŏqui, Dep. 3. v. gr. alicui, Cic. *ellene szólni valakinek, ellene mondani, beleszólni*; gegen Jemand, oder etwas reden, dazu reden, davon reden, auch widersprechen. 2) *énekét közzé elegyitni*; darein oder dazu singen. Non avis obloquitur, Ovid. Obloquitur numeris septem discrimina vocum, Virg. *lantjával belészáll, az az: közibe muzsikál*; mischt seine Leyer ein, spielt dazu. 3) *kissebbitni*, *gyalázni*; tadeln. Tacit.

Oblŏquūtor, vide: Oblocutor.

Obluctātio, ōnis, f. 3. *ellenetusakodás*, *küszdés*, *küszködés*; das Entgegenstreben, Widerstreben. Arnob.

Obluctor, ātus sum, āri, Dep. 1. *elleneállani, tusakodni ellene, küszködni*; gegen etwas sich anstrengen, dagegen streben, widerstreben. Flumini obluctari, Curt.

Oblūdo, si, sum, ĕre, 3. *valakivel ellenkedni, tréfálni*, *enyelegni*; gegen einen scherzen oder schäkern, oder bloß scherzen, schäkern. Plaut.

Oblūrĭdus, a, um, i. q. luridus, Ammian.

Obmarcesco, ĕre, i. q. marcesco, Lucil.

Obmōlĭor, ītus sum, īri, Dep. 4. v. gr. aliquid, Liv. *akadályt vetni eleibe*, *ellenedllani, ellenesszegezni magát*; etwas vor etwas schieben oder schaffen, z. B. der Vertheidigung oder Abhaltung wegen, widerstreben. Liv.

Obmŏvĕo, ēre, i. q. admoveo, Cato.

Obmurmŭrātĭo, ōnis, f. 3. *ellenemorgás*; das Muemeln gegen Jemand oder etwas, Murren. Ammian.

Obmurmŭro, āre, 1. *ellene morogni*; dagegen, oder bey oder zu etwas murmeln. Ovid. 2) *morogni*; murmeln. Sueton.

Obmussito, āre, 1. *ellene dünnyögni*, *dörmögni*; gegen einen munkeln, leise reden oder murmeln. Tertull.

Obmusso, āre, i. q. obmussito, Tertull.

Obmūtesco, tui, ĕre, 3. *megnémúlni*, *elállani a' szavának*; verstummen, i. e. die Sprache verlieren. Plin. 2) *elhallgatni*, *elnémúlni*, *p. o. tsudálkozásában*; verstummen, schweigen. Cic. Virg. 3) v. gr. ut dolor, Cic. *megszűnni*; aufhören, still seyn.

Obnascor, nātus sum, nasci, Dep. 3. *támadni rajta*, *ránőni*, *hozzánőni*; daran entstehen, dabey oder daran wachsen. Liv.

Obnăto, āre, 1. v. gr. alicui, Virg. *elleneébe úszni*; entgegen schwimmen. 2) *úszkálni idetova*; umherschwimmen.

Obnātus, a, um, *rajta felnőtt*; dabey empor gewachsen. Liv.

Obnecto, ĕre, 3. *összekötni*, *hozzákötni*; verknüpfen, daran knüpfen. Fest.

Obnexus, us, m. 4. i. q. nexus, Tertull.

Obnĭger, gra, grum, *feketés*; schwärzlich. Plin.

Obnītor, sus, et xus sum, niti, Dep. 3. *ellene feszitni magát*, *neki vetni vagy feszitni magát*; sich entgegen stemmen, sich gegen etwas stemmen. Trunco arboris obniti, Virg. *a' fatörzsének vetni magát*; sich gegen den Stamm des Baumes stemmen. 2) Trop. *ellene törekedni*, *ellene szegezni magát*; sich entgegen stemmen, sich dagegen bemühen. Obniti contra aliquem, Virg.

Obnixe, Adv. *magát ellene szegezve*, *tellyes igyekezettel, ellene törekedve*; sich dagegen stemmend, mit aller Mühe dagegen. 2) *tellyes igyekezettel, erős törekedéssel*, *nagyon*; mit aller Mühe, aus allen Kräften, sehr, heftig. Obnixe rogare, Senec.

Obnixus, a, um. (obnitor) *magát valami ellen szegező*, *nyakas*, *makats*; der sich widersetzt, hartnäckig. Liv. 2) *állandó*, *állhatatos*, *erős*; standhaft, beharrlich, fest. Liv.

Obnoxie, Adv. *vétkesen*, *hibásan*; schuldig. Plaut. 2) e. gr. sententias dicere, Liv. *alatsonyleikűen*, *szolgai*

módon, félénken, félékenyen; niederträchtig, sclavisch, furchtsam.

Obnoxio, āre, 1. *vétkessé, v. büntetésre méltóvá tenni magát*; sich schuldig, oder strafwürdig machen. Claud.

Obnoxiōse, Adv. *alája vettetett, v. alatta lévő módon, alája vettetve, nem szabadon*; unterwürfig, nicht frey. Plaut. 2) *alatsonylelkűen*; niederträchtig. Gell.

Obnoxiōsus, a, um, (obnoxius) *alája vettetett, alatta lévő, valakihez szító, valaki pártján lévő*; unterwürfig, zugethan. Plaut. 2) *alatsonylelkű*; niederträchtig. Enn.

Obnoxius, a, um, (noxia) *a' ki büntetést érdemlett, hibás, vétkes, bűnös*; der eine Strafe verdient, schuldig. Colum. 2) *alája vettetett, alatta lévő*; unterworfen. Tu mihi obnoxius es, Sallust. 3) e. gr. irae, Sen. periculis, Plin. *valaminek kitétetett*; ausgesetzt. 4) *engedelmes*; gehorsam. Nisi mihi obnoxius eris, Svet. 5) *le, v. elkötelezett, köteles*; verbunden. Obnoxius tibi sum, Ter. 6) obnoxia corpora, Plin. *beteges emberek*; kränkliche Leute 7) e. gr. pax, Liv. *káros, ártalmas*; schädlich. 8) *gyenge, erőtlen*; schwach. In hoc domicilio obnoxio animus liber habitat, Sen. 9) *félénk, eltsüggedt, tsüggedt*; furchtsam, verzagt. Cic. 10) *rabszolgai, szolgai, alatsonylelkű*; sclavisch, niederträchtig. Liv.

Obnūbĭlātus, a, um, *felhővel bévont, béfedett, eltakart*; umnebelt, verhüllet. Apul.

Obnūbĭlo, āvi, ātum, āre, 1. *felhővel bévonni, bésetétítni*; umwölken, mit Wolken oder Nebel umziehen, umnebeln, verfinstern. Apul. 2) Trop. *láthatatlanná tenni, meghomályosítni*; unsichtbar machen, verdunkeln. e. gr. serenitatem vultus, Gell. *vídám ábrázatját szomorúra változtatni*; anstatt der heiteren eine finstere Miene annehmen.

Obnūbĭlus, a, um, *setétes, homályos, borongós*; umwölkt, trübe, nebelig, finster. Cic. e poeta.

Obnūbo, psi, ptum, bĕre, 3. e. gr. caput, Liv. Cic. *béfedezni, fedni, v. takarni*; verhüllen, bedecken.

Obnuntiātio, ōnis, f. 3. *szerentsétlenség jelentése, rossz hír*; die Verkündigung eines Unglücks, die böse Post. Cic. 2) *szerentsétlen jelenség*; eine unglückliche Vorbedeutung. Idem. 3) *ellenmondó mentség, protestálás, ellenmondás*; die Protestation, der Widerspruch. Cic.

Obnuntĭo, v. Obnuncio, āvi, ātum, āre, 1. *jelenteni, hírűl adni, v. vinni, különösen: rossz hírt vinni, v. hozni*; melden, hinterbringen, verkündigen, besonders etwas Böses. Ter. 2) (de auguribus et magistratibus,) e. gr. concilio, Cic. *a' gyűlésnek rossz jelenséget, v. jelt adni tudtára, következésképpen azt megakadályoztatni*; der Versammlung ein böses Anzeichen melden, folglich sie verhindern. 3) *valaminek ellene mondani, valami ellen protestálni, valaminek szóval elleneszegezni magát*; wider etwas protestiren, sich mit Worten entgegen setzen. Svet.

Obnuptus, a, um, (obnubo) *béfedett el, v. bétakart, bévont*; bedeckt, verhüllt, umzogen. Obnupta nubibus terra, Mart.

Obŏlĕo, ui, v. evi, itum, ēre, 2. *szagos lenni, szagjának lenni, szagoskodni, valami szagnak érzeni rajta*; einen Geruch von sich geben, nach etwas riechen. Oboles allium, Plaut. *foghagymaszag vagy, büdös vagy a' foghagymától*; du riechst, oder stinkst nach Knoblauche. 2) Trop. *észre venni, sejdítni, sejteni, megszagolni*; merken, gewahr werden, riechen. Marsupium huic oboluit, Plaut.

Ŏbŏlēsco, ĕre, 3. Inch. idem, Plaut.

Ŏbŏlĭtio, ōnis, f. 3. *elrontás, megsértés*; die Zernichtung, Verletzung. Apul.

Ŏbŏlus, i, m. 2. sexta pars drachmae, Plin. 2) pondus sextae partis drachmae, Cels.

Ŏbŏmĭnor, ātus sum, āri, Dep. 1. *valami rosszat kívánni neki, v. rá*; etwas Böses anwünschen. Apul.

Ŏbŏrior, ortus sum, iri, Dep. 3. *támadni, származni, lenni, eredni*; entstehen. Obortum est bellum, Liv. 2) *magát mutatni, v. jelenteni, megjelenni*; sich zeigen, erscheinen Lux oborta est, Sen. *fel jött a' nap, napfény lett*; es ist Tag geworden. Lacrymae obortae mihi, Liv. *kigördült a' könnyem*; die Thränen sind mir aus den Augen geronnen.

Obörsus, us, m. 4. *elnyugvás, lemenetel, elenyészés*; der Untergang. Tert.
Öbortus, a, um, (oborior) *támadt, származott, lett, eredt*; entsprungen. Liv.
Öbortus, us, m. 4. *támadás, származás, kezdet*; das Entstehen. Lucr.
Obpallesco, lui, ĕre, 3. *elhalaványodni*; erblassen. Prud.
Obpando, Obpango, et alias voces cum: Obp. incipientes vide in: Opp.
Obraucātus, a, um, (raucus) *elrekedt, rekedtté lett*; heiser geworden. Solin.
Obrēpo, psi, ptum, ĕre, 3. *bétsúszni, alattomban bémászni*: herzukriechen, sich heimlich einschleichen. Tibull. 2) *észrevehetetlenűl meglepni*: unvermerkt überraschen. Somnus obrepit, Hor. *rájön, v. elnyomja az álom*; der Schlaf überfällt einen. 3) e. gr. imprudenti, Cic. *rászedni, megtsalni*: beschleichen, hintergehen. e. gr. in animum alicujus, Idem. *valakinél magát bészinleni*; sich bey einem einschmeicheln. e. gr. ad magistratum, Cic. *tilalmas, v. nem szabados úton, v. eszközök által jutni valamelly törvényszéki hivatalhoz*; durch unerlaubte Mittel zu einem obrigkeitlichen Amte kommen. Obrepsit dies, Cic. pro: advenit.
Obreptīcius, v. —tius, a, um, e. gr. petitio, Cod. Just. *tsúszva mászva, v. tsapodárkodással nyert, tsapodársággal egybe, v. összeköttetett*; erschlichen, mit Schleichen verbunden.
Obreptĭo, ōnis, f. 3. *bétsúszás, alattomos bémászás*; die Einschleichung. Pand. 2) *ravaszság, tsalárdság, tsúszás mászás, tsapodárkodás, v. maga bészinlelés által valamihez jutás, v. valaminek el, v. megnyerése*; der Betrug, die Erschleichung. Front.
Obreptitius, a, um, vide: Obrepticius.
Obreptīve, Adv. *tsúszva mászva, alattomosan, titkosan, titkon*; schleichend, insgeheim. Cod. Theod.
Obreptīvus, a, um, *titkos, alattomos*; insgeheim. Symmach.
Obrepto, āre, 1. *elő, oda, v. bé mászni, v. tsúszni, titkon, v. észrevehetetlenűl oda jönni, menni, v. érkezni*; heran herzu oder hinein schleichen, unvermerkt kommen, oder herzu kommen. Plaut.

Obrētio, īvi, ītum, īre, 4. (rete) *hálóba, v. törbe kerítni*; ins Netz ziehen, verstricken. Lucr.
Obrigesco, gui, ĕre, 3. i. q. rigesco, Cic.
Öbrima, ae, f. 1. fluvius Asiae, Liv.
Öbrīmo, ōnis, f. 3. cognomen Proserpinae, Cael. Rhod.
Öbrīncus, i, m. 2. *Móza vize Németországban*; die Mosel, ein Fluß in Deutschland.
Öbrīzātus, et Öbryzātus, a, um, *termés, v. tisztaaranyból való*; aus gediegenem Golde. Just.
Obrīzum, et Öbryzum, i, n. 2. *finom, tiszta, v. termésarany*; feines Gold, reines Gold. Plin. (i. q. Ophirizum, ab ins. Ophir.)
Obröbörātio, ōnis, f. 3. *tagmegmerevedés*; das Erstarren der Glieder. Veget.
Obrōdo, si, sum, ĕre, 3. *rágni, meg, v. körűlrágni*; an etwas nagen, benagen. Plaut. Plin.
Obrŏgātio, ōnis, f. 3. *törvény javallás, melly által egy más törvény eltörlődik, v. megváltoztatódik*; ein Vorschlag zu einem Gesetze, wodurch ein anderes Gesetz aufgehoben oder geändert wird. Auct. ad Her.
Obrŏgo, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. legi, Cic. *valamelly eddig vólt törvényt egészszen, v. tsak rész szerént eltörleni*; ein bisheriges Gesetz ganz oder zum Theil aufheben.
Obrōsus, a, um, (obrodo) *körűlrágott*; umnagt. Plin.
Obructo, āre, v. Obructor, āri, Dep. 1. e. gr. alicui, Apul. *eleibe, v. vele szemközt böfögni*; entgegen rülpsen.
Obrumpo, ĕre, 3. e. gr. collum, Varr. *kitörni*; brechen 2) *el, v. leszakasztani, v. szakítni*; abreißen. Idem.
Obrŭo, ui, utum, ĕre, 3. *földel's más egyébb dolgokkal béfedni, el, v. betakarni*; mit Erde oder mit andern Dingen bedecken. Cic. 2) e. gr. thesaurum, Cic. *elásni, bétemetni*; vergraben. e. gr. aliquem lapidibus, Idem. *megkövezni*; steinigen. 3) Trop. *megterhelni*; überhäufen. Magnitudine negotiorum obrui, Cic. e. gr. se vino, Cic. *megreszegedni*; sich besaufen. 4) *elrejteni, láthatatlanná tenni*; verbergen, unsichtbar machen. e. gr. facta sua, Idem. *tetteiről, v. —re többé nem emlékezni*; seiner

Thaten nicht mehr eingedenk seyn. Obruit eum oblivio, Tac. *minden megfelejtkezik róla*; es wird seiner vergessen. 5) *meggyőzni, felyűlmúlni*; übermannen. Obruimur numero, Virg. e. gr. testimoniis aliquem, Cic. *valakit sok tanúbizonyságokkal elnyomni*, v. *azok által rábizonyítani a' dolgot*, einen mit vielen Zeugnissen überführen. 6) *semmivé tenni*, *dugába dönteni*; vereiteln. Dii obruant omen, Cic. 7) Trop. e. gr. famam alicujus, Tac. *meghomályosítni*; verdunkeln. Quidquid est, in quo offenditur, id etiam illa, quae laudanda, sunt, obruit, Cic. Venus Nymphas obruit, Stat. 8) *vetni*, *magot vetni*; säen. Colum.

Obrussa, ae, f. 1. *arany*, *és ezüst tűzpróba*; die Gold- und Silberprobe, die durchs Feuer geschieht. Plin. 2) Trop. *mindenféle próba*; jede Probe. Adbibenda est ratio, tamquam obrussa, Cic. 3) *tiszta*, v. *termésarany*; reines Gold. Petron.

Obrūssus, a, um, i. q. Obryzus.

Obrŭtus, a, um, (obruo) *bé*, v. *rátöltött*, *béfedett*, *bétakart*; überschüttet, bedeckt. Cic. 2) e. gr. aere alieno, Idem. *fülig adós*; mit Schulden überhäuft. 3) e gr. somno, Stat. *álomtól elnyomott*; vom Schlafe überfallen. 4) classis obruta aquis, Ovid. *elsűllyedt hadihajó*; eine versenkte Flotte.

Obryzus, a, um, *kifőzött*; ausgekocht. Gloss. 2) e. gr. aurum, argentum, Svet. *megtisztított*, *tisztált*, *tiszta*, *finom*; gesäubert, lauter, fein.

Obryzatus, a, um, i. e. ex auro obryzo, Cod. Just.

Obsaēvio, īre, 4. (saevus) e. gr. in aliquem, Plaut. *kegyetlenkedni*; grausam seyn.

Obsălūto, āre, 1. *köszönteni*, *köszöntéssel fogadni*, *eleibe menni valakinek köszönni*; grüßen, mit Gruße empfangen, einem entgegen gehen und ihn grüßen. Fest.

Obsătŭro, āre, 1. *megelégítni*; ersättigen. Ter. 2) *bé*, v. *tele tölteni*; ausfüllen. Idem.

Obscaevo, āvi, ātum, āre, 1. *rossz hírt mondani*, *rossz tudósítást*, v. *hírt hozni*, v. *vinni*; böse Anzeige geben oder bringen. Plaut.

Obscoēna, et Obscena, ōrum, n. plur. sc. membra; *férjfi és asszony szeméremtestek*; männliche und weibliche Schamglieder. Svet.

Obscoene, v. Obscēne, Adv. *kellemetlenűl*, v. *kedvetlenűl hangzóan*; unangenehm klingend. Si ita diceretur, obscenius concurrerent literae, Cic. 2) *motskosan*, *undokúl*, *otsmanyúl*; unfläthig, garstig. Comp. obscoenius, Cic. Superl. obscoenissime, Eutrop.

Obscoenĭtas, v. Obscenĭtas, ātis, f. 3. e. gr. rerum, verborum, Cic. *rútság*, *undokság*, *otsmánysága*, *kellemetlenség*; die Garstigkeit, Häßlichkeit, Unannehmlichkeit. 2) *tisztátalanság*, *fajtalanság*; die Unzüchtigkeit. Arnob.

Obscoēnus, v. Obscenus, a, um, (ob et cenum) *rosszszat jelentő*, v. *jövendölő*; Böses andeutend. Obscoenae volucres, Virg. 2) *rút*, *undok*, *otsmány*, *trágár*, *tisztátalan*, *fajtalan*, *buja*; garstig, häßlich, unzüchtig. Versus obscoeni, Cic. 3) e gr. omen, Cic. *szerentsétlen*; unglücklich.

Obscūrātĭo, ōnis, f. 3. e. gr. solis, Cic. *homályosság*, *meghomályosodás*, *megsetétűlés*; die Verdunkelung, Verfinsterung. 2) Trop. *meghomályosítás*; die Verdunkelung. Idem.

Obscūrātus, a, um, *meghomályosíttott*; verdunkelt. 2) *elrejtett*; verborgen. Cic.

Obscūre, Adv. e. gr. cernere, Cic. *setétben*; dunkel, i. e. ohne Licht. 2) *homályosan*, *nem világosan*, *érthetetlenűl*; dunkel, i. e. undeutlich, unverständlich. Cic. 3) *észrevehetetlenűl*, *elrejtve*, *titkosan*; unvermerkt, in geheim. Non obscure ferre aliquid, Cic. v. gerere, Suet. *valamit nem tartani titokban*; etwas nicht geheim halten. 4) e. gr. natus; *homályosan*, *az az*; *esmeretlenűl*, *alatsony nemből*; dunkel, i. e. unbekannt, unberühmt, niedrig. Comp. obscurius, Sup. obscurissime. Cic.

Obscūrĭtas, ātis, f. 3. *homályosság*, *setétség*; die Dunkelheit, Verfinsterung. Cic. 2) *homályosság*, *az az*; *érthetetlenség*; die Dunkelheit, d. i. Unverständlichkeit. In ea obscuritate et dubietate, Idem. Inve-

luta obscuritate causa latet, Cic. *az ok a' természetben van elrejtve*; die Ursache ist in der Natur verborgen. 3) e. gr. oculorum, Curt. *tompaság*; die Blödigkeit. 4) *tsekély eredet*, *származás*, *v. születés*; das geringe Herkommen. Propter obscuritatem in hominum ignoratione versari, Cic. 5) *nyomorúság*, *viszontagság*; die Beschwerlichkeit.

Obscūro, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. lumen lucernae, Cic. aedes, Pand. *meghomályositni*, *vagy setétitni*, *világát elvenni*, *világától vagy világosságától megfosztani*; verdunkeln, des Lichtes berauben. 2) e. gr. caput lacerna, Hor. *elrejteni*, *eldugni*, *elfedezni*, *észrevehetetlenné tenni*, *eltitkolni*; verstecken, verbergen, bedecken, unmerklich machen, verhehlen. Cic. 3) magnitudinem periculi lucrum obscurat, Idem. *a' nyereség mellett semmiben sem veszi az ember a' veszedelmet*; der Gewinn macht, daß man der Gefahr nicht achtet. 4) e. gr. aliquid dicendo, Cic *rendetlenül adni elő*; unordentlich vortragen. e. gr. literas, Idem. *érthetetlenül mondani ki*; undeutlich aussprechen. 5) Trop. *meghomályositni*, *az az: nem hiresitni*; verdunkeln, d. i. unberühmt machen. Fortuna res celebrat, obscuratque, Sallust. 6) e. gr. consvetudinem, Cic. *eltörleni*, *elrontani*, *hijábavalóvá tenni*, *erejétől megfosztani*; vertilgen, wegschaffen, ungültig machen.

Obscūrus, a, um, e. gr. coelum, Hor. umbra, nubes, nox, Virg. *homályos*, *setét*; dunkel, finster. Jam luce obscura, Liv. *estve felé*, *alkonyodáskor*; da es schon dunkel war. 2) Trop. *homályos*, *nehezen érthető*, *homályos értelmű*; undeutlich, schwer zu verstehen. Obscura oracula, Cic. 3) *esmeretlen*; unbekannt. Vir obscurus, obscuro genere natus, Idem. *tsekély*, *v. alávaló eredetű*, *v. származású*; vom geringen oder schlechten Herkommen. 4) *szomorú*, *bús*; traurig. Vultus obscuriores, Cic. 5) e. gr. in agendo, Idem. *alattomos*, *álnok*, *ravasz*, schlau, brimlich. 6) e. gr. aqua, Ovid. *zavaros*; trübe. 7) e. gr. mamma, Val, Fl. *el fedezett*, *eltakart*; bedeckt.

Obsĕcrātio, ōnis, f. 3. *buzgó*, *vagy nagy kéres*, *v. esdezés*; eine inständige oder flehentliche Bitte, das Flehen. Cic. 2) *nagy veszedelem*, *v. veszély elháritása végett rendelt imádság*; öffentliches Gebeth, das zu Abwendung einer großen Gefahr angestellt wird. Idem. Liv. 3) *állitás*, *erősités*, *bizonyitás*, *Istennek segitségűl való hivása mellett*; die Betheurung oder Versicherung. mit Anrufung Gottes. Justin.

Obsécro, āvi, ātum, āre, 1. (ob et sacro) *buzgóan*, *erősen*, *nagyon*, *v. igen kérni*, *esedezni*, *Istenért*, *v. Isten nevében kérni*, *v. kénszeritni valakit*; inständig oder sehr bitten, um Gottes Willen bitten, flehen, einen beschwören. Obsecro te, ut id facias, Cic. Populum pro mea salute obsecravit, Idem. *esedezett érettem a' nép előtt*; er hat bey dem Volke für mich eine Fürbitte eingelegt. Not. a) in deprecationibus: obsecro, Ter. *kérem*, *esedezem*; ich bitte, flehe. b) formula proverbialis; *kérlek! halljadtsak! ugyan! ennye! az Istenért!* ich bitte! hör einmahl! ih! ums Himmels Willen! Attice, obsecro te, quid agit? Obsecro an is est? Obsecro, quem video? Ubi est, obsecro! Ter.

Obsĕcundanter, Adv. e. gr. naturae, Nigid. i. q. obsequenter.

Obsĕcundatiŏ, ōnis, f. 3. i. q. obsequium, Cod. Theod.

Obsĕcundātor, ōris, m. 3 *szolga*, *szolgáló legény*, *inas*; ein Diener. Cod. Theod.

Obsĕcundo, āvi, ātum, āre, 1. e gr. alicui, Cic. *kedvét telyesitni*, *kedvében járni valakinek*, *engedelmeskedni*, *engedni*, *szót fogadni*, willfahren, folgen, nachgeben, gehorchen. 2) *kedvezni*; günstig seyn. Cui venti, tempestatesque obsecundarunt, Idem.

Obsĕcūtio, v. Obsequūtio, ōnis, f. 3. i. q. obsequium, Arnob.

Obsĕcūtor, v. Obsequūtor, ōris, m. 3. e. gr. legis, Tert. *engedelmeskedő*; der Gehorcher.

Obsēpio, v. Obsaepio, psi, ptum, īre, 4. *bekeritni*, *sövénnyel körűlvenni*, *bekertelni*; umzäunen, verzäunen. Liv. 2) e. gr. alicui viam adipiscendi aliquid, Cic. *valakit megakadályoztatni*, *v. útját elzárni valaminek meg*, *v. elnyerésében*; einen hindern etwas zu erlangen.

Obseptus, a, um, *bé, v. körülkerített, körül vett, bekerítelt*; umzäunt, umgeben. Liv. 2) *megakadályoztatott*; verhindert. Idem.

Obsequēla, ae, f. 1. *kedvtelyesítés, kedvbenjárás, engedelmesség*; die Willfahrung, der Gehorsam. Paul. Obsequelam facere alicui, Plaut. *engedni*; nachgeben.

Obsĕquens, tis, o. *engedelmes*; gehorsam. 2) e. gr. homo voluptati, Ter. *gyönyörűségekbe merűlt*; der sich der Wollust ergibt. 2) *köteles, el, v. lekötelezett*; ergeben. JCt. Comp. obsequentior, Superl. obsequentissimus, Idem.

Obsĕquenter, Adv. *engedelmesen, engedően, szófogadóan, kedvét tellyesítőleg*; nachgebend, nachgiebig, willfährig. Comp. obsequentius, Superl. obsequentissime, Plin. jun.

Obsĕquentĭa, ae, f. 1. *engedelmesség, engedés, valaki kedvében, v. akaratja szerént járás*; der Gehorsam, die Nachgiebigkeit, Willfährigkeit, das sich Richten nach Jemanden. Caes.

Obsĕquiālis, i. q. obsequiosus, Ven. Fort.

Obsĕqbĭbilis, e, *engedő, kedvben járó*; nachgiebig, willfährig. Gell.

Obsĕquiōsus, a, um, *szófogadó, engedelmes, szolgálatra kész*; folgsam, dienstfertig. Mihi obsequiosus semper fuisti, Plaut.

Obsequium, ii, n. 2. *kedvtelyesítés, kedvbenjárás, engedés szófogadás, engedelmesség*; die Willfahrung, das Nachgeben, der Gehorsam. Cic. Jurare in alicujus obsequium, Just. *valakinek engedelmességet, v. hűségére esküdni*; Gehorsam schwören, den Eid der Treue leisten. Obsequium exuere, Tac. *nem engedelmeskedni*; nicht gehorchen. Obsequium sumere animo, Plaut. *akaratja, tetszése, v. kénye szerént élni*; nach seinem Willen leben. e. gr. ventris, Hor. *tobzódás*; das Schlemmen. Inter obsequia fortunae, Curt. *böldog napjaiban*; da es ihm glücklich ging. e. gr. corporis, Petr. *elhálás, vele hálás, párzás, nőszés*; der Beyschlaf, die Begattung. 2) *szolgálat, munka, foglalatosság*; der Dienst, die Verrichtung. Veget.

Obsĕquor, quutus, v. cutus sum, sĕqui, Dep. 3. e. gr. alicui, voluntati alicujus, Cic. *kedvét tellyesítni, kedvében járni, valaki akaratjához szabni, v. alkalmaztatni magát, szót fogadni, engedelmeskedni*; willfahren, sich nach Jemandes Willen richten, gehorchen. 2) e. gr. fortunae, Caes. *reá bízni magát*; sich überlassen. 3) e. gr. animo suo, Ter. *(hajlandóságát; seiner Neigung) követni*; folgen. 4) *engedni*; nachgeben. Aes malleis obsequitur, Plin. 5) obsequi tempori, Cic. *az időhöz, v. környűlállásokhoz alkalmaztatni magát*; sich in die Zeit schicken, sich nach den Umständen richten.

Obsĕrātus, a, um, *bézárt, bétsukott*; verriegelt, verschlossen. Ter.

Obsĕro, āvi, ātum, āre, 1. (sera) e. gr. aedificium, Liv. ostium, Ter. *bézárni, bétsukni*; verriegeln, verschließen. 2) Trop. e. gr. aures, Hor. *béfogni*; zuhalten. 3) e. gr. palatum, Catull. *halgatni*; schweigen.

Obsĕro, ēvi, itum, ĕre, 3. (sero) e. gr. frumentum, Plin. *vetni, magot vetni, v. ültetni*; säen, pflanzen. 2) Trop. e. gr. pugnos, Plaut. *pofot, pofontsapást, nyaklevest osztogatni*; Ohrfeigen austheilen. 3) e. gr. mores, Idem. *jó erköltsökre vezetni, v. vezérelni*; zu guten Sitten anführen. 4) *terhbe ejteni*; schwängern. Plaut. 5) *körülvenni*; umgeben. Virg.

Observābilis, e, *észrevehető, elméjében tartható*; merklich, bemerklich. Quint. 2) *megvizsgálandó, szemmel tartandó*; was beobachtet werden muß. Apul.

Observāns, tis, o. *vizsgáló, szemmel tartó*; beobachtend. 2) *betsűlő, tisztelő, nagyra betsűlő*; hochachtend. Spero illum fore tui observantem, Cic. Comp. observantior, Claud. Superl. observantissimus, Cic.

Observāntĕr, Adv. *gondosan*, sorgfältig. Apul. Comp. observantius, Ammian. Superl. observantissime, Gell.

Observantĭa, ae, f. 1. *vizsgálódás, észrevétel*; die Beobachtung, Wahrnehmung. Vellej. 2) *végre hajtás, engedelmeskedés*; die Verrichtung, Befolgung. Val. Max. 3) *gondosság, vigyázósság*; die Sorgfalt, Behutsamkeit. Nep. 4) *tiszteletmutatás, v. adás*; die Ehrerbietung. Liv. 5) *szokás*; die Gewohnheit.

Ex ea observantia solus coenitabat, Svet. 6) *Istenitisztelet*; der Gottesdienst. Cod. Th.

Observâte, Adv. *gondosan*; sorgfältig. Gell.

Observātio, ōnis, f. 3. *észrevétel, vizsgálódás*; die Wahrnehmung, Beobachtung. Cic. 2) *gondosság, pontosság*; die Sorgfalt, Genauigkeit. Idem. 3) *tiszteletmutatás, v adás*; die Ehrerbiethung. Val. Max.

Observātor, ōris, m. 3. *felvigyázó, vigyázó valamire*; Beobachter. Plin. Paneg.

Observātus, us, m. 4. i. q. observatio, Varr.

Observĭo, īre, 4. *szolgálni*; dienen. Apul.

Observĭto, āre, (Freq.) *vizsgálgatni, vigyázni*; beobachten, wahrnehmen. Apul.

Observo, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. motus stellarum, Cic. occupationem alicujus, Cic. *vizsgálni, szemmel tartani, rávigyázni*; beobachten, auf etwas Achtung geben, passen, lauern, die Gedanken wohin richten. 2) v. gr. greges, Ovid. ianuam, Plaut. *őrizni, rávigyázni*; hüthen, Achtung geben auf etwas. 3) aliquid, Cic. *észrevenni, tapasztalni*; beobachten, wahrnehmen. Cil. 4) v. gr. leges, Cic. praeceptum, Caes. *megtartani, magát valamihez szabni, szemei előtt tartani, engedelmeskedni valaminek*; beobachten, sich nach etwas richten, nicht außer Acht lassen, befolgen, thun, Rücksicht darauf nehmen, gehorchen, auf etwas halten. Nutum alicujus observare, Cic. *valakinek még az intésére is figyelmezni, tetszése szerént tselekedni, minden kedvét betölteni*: sich nach eines Willen richten. 5) observare aliquem, Virg. *tisztelettel viseltetni valaki eránt*, einen in Ehren halten.

Obses, ĭdis, m. 3. (ob et sedeo) *kezes, a' ki valamiért kezességet vállal*; ein Geißel, einer, der mit seiner Person Sicherheit wegen einer Sache gibt. Cic. Aliquem retinere obsidem, Nep. *valakit kezesül megtartani*; einen als Geißel behalten. 2) Trop. *kezesség, zálog, bizonyság*: die Bürgschaft, der Beweis, Unterpfand. Obsides dare, Cic. *kezességet állítni, zálogot adni*; Sicherheit oder ein Unterpfand geben.

Obsessĭo, ōnis, f. 3. *megszállás, békerítés*; die Belagerung, die Besetzung eines Orts, Blokade, Einschließung. Cic.

Obsessor, ōris, m. 3. (obsideo) v. gr. urbis, Liv. *megszálló, körülkerítő, őrző*; ein Belagerer, gleichsam ein Hüther, Umeinger.

Obsessus, a, um, Partic. ab Obsideo, et Obsido; *megszállatt, körülvett*; belagert, umringet, eingeschlossen. Obsessis viis, Liv. *elállván az útakat*; da er alle Wege besetzt hatte. 2) obsessus metu, Cic. *elfogta a' félelem*; von Furcht eingenommen. 3) *ördöngös*; vom Teufel besessen. Theol. Gloss.

Obsībĭlo, āre, i. q. sibilo, Apul.

Obsĭdātus, us, m. 4. i. q. obligatio obsidum; *kezesség*; die Geißelschaft. Ammian.

Obsĭdĕo, ēdi, essum, ēre, 2. v. gr. domi, Ter. *ülni, tartózkodni*; wo sitzen oder sich aufhalten. Ranae stagna obsident, Plin. Apollo, qui umbilicum terrarum obsides, Cic. *az az: a' ki a' föld középpontján lakosol*; den Mittelpunct der Erde bewohnst. v. gr. urbem, Cic. *körülfogni, megszállani*; eingeschlossen halten, blokiren, belagern. 3) v. gr. Italiam praesidiis, Cic. civitatem militibus, Virg. *megrakni p. o. őrizettel, katonákkal*; besetzen, besetzt halten. 4) Trop. *körülvenni, ostromolni, elfoglalni, hatalmába ejteni*; umgeben, sich einer Sache bemächtigen, gleichsam in Besitz nehmen. Varia pericula humanam vitam obsident, Sen. Animum alicujus obsidere, Just. i. e. in potestate habere. 5) *megtölteni, tele lenni, rakva lenni velez* erfüllen, besetzt seyn. Corporibus omnis obsidetur locus, Cic. 6) tempus alicujus obsidere, Cic. *valakinek az idejét elvenni, valakinek mindég a' nyakán lenni*; einem die Zeit wegnehmen. 7) Orator obsidet auditorem, Cic. *egészen hatalmában van a' hallgatója az Orátornak*; der Redner hat den Zuhörer ganz für sich eingenommen. 8) *valamire nagyon vigyázni, leselkedni*; auf etwas Achtung geben, passen, lauern.

Obsĭdiae, ārum, plur. f. *les, leselkedés*;

die Hinterlist, Nachstellung. Colum.

Obsidiānus, a, um, *Obsidiustól való*; Obsidisch. Lapis Obsidianus, Plin. *az agátkőnek egy neme*; eine Art Agtstein.

Obsidio, ōnis, f. 3. v. gr. urbis, Liv. *megszállás, körülfogás, vármegszállás*; die Blokade, Einschließung einer Stadt. Urbem obsidione claudere, vel, in obsidione tenere, Nep. *megszállani a' várost, körülvenni*; die Stadt blokiren. 2) *közelgető vagy fenyegető veszedelem*; die nahe oder drückende Gefahr. Rempublicam liberare obsidione, Cic. 3) *fogság valamelly helyen*; die Gefangenschaft an einem Orte. Just.

Obsidiōnālis, e, *vár, vagy városmegszállást illető, megszállásbéli*, die Blokade betreffend.

Obsidior, āri, i. q. insidior, Colum.

Obsidium, ii, n. 2. i. q. obsidio, *vármegszállás, körülvevés*; die Blokade. Plaut. 2) Trop. *les, leselkedés*; die Nachstellung, das Lauern. Colum. 3) *veszedelem*; die Gefahr. Plaut.

Obsido, ēdi, essum, ēre, 3. v. gr. urbem, Liv. *körülfogni, körülvenni, megszállani*; einschließen, blokiren. 2) v. gr. milite campos, Virg. *elfoglalni, megrakni, p. o. katonákkal*; besetzen, sich bemeistern.

Obsigillo, āre, 1. *bépetsételni*; versiegeln, Sen. 2) *titokban tartani*; heimlich halten. Gloss.

Obsignātio, ōnis, f. 3. *bépetsétlés*; die Besiegelung, Versiegelung. Gell.

Obsignātor, ōris, m. 3. *bépetsétlő*; der Besiegler, Versiegler. Cic.

Obsigno, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. tabulas, epistolam, Cic. *megpetsételni, bépetsételni, lepetsételni, p. o. a' testamentomot, levelet, 's a' t.* siegeln, besiegeln, versiegeln, z. B. ein Testament, einen Brief. Cic. 2) *aláírt és megpetsételt levél által valamit általengedni, elzálogosítani, 's a' t.* verpfänden durch Unterschrift seines Nahmens und Beydrückung des Petschafts. Val. Max. 3) *belényomni, leformálni valamibe*; eindrücken, einprägen.

Obsimūlātus, a, um, (Partic. ab Obsol. obsimulo) *elsimított, p. o. dolog*; vertuscht. Amm.

Obsipo, āre, 1. *vetni, adni, hinteni*; geben, hinstreuen. Obsipa pullis escam, Fest.

Obsisto, stiti, stitum, ēre, 3. *ellenébe állítni*; gegen etwas hinstellen. 2) v. gr. se, Plaut. *ellene szegezni magát*; sich gegen etwas stellen, 3) v. gr. alicui, Cic. dolori, Cic. *ellentállani, ellene szegezni magát, megakadályoztatni valamit*; sich widersetzen, widerstreben, etwas verhindern. 4) obsistere visis, Cic. *nem akarni a' szemeinek hinni, nem hinni a' mit lát valaki*; dem Gesichte nicht gleich Glauben beymessen.

Obsitus, a, um, (Obsero, ēre) *béfedett, bétakart, bévont*; bedeckt, überzogen. 2) *megrakott, körülrakott*; besetzt, um und um besetzt. 3) pannis et annis obsitus, Ter. *megterhelve foltokkal és esztendőkkel, az az: vén, rongyos vagy foltos*; alt und übel gekleidet. 4) *bévetett, béültetett*; besäet, bepflanzt. Obsitus campus, Cic.

Obsŏlēfăcio, fēci, factum, făcĕre, 3. in Pass. Obsŏlēfio, factus sum; *elnyőni, elnyűni, elrontani*; abnutzen, verderben. Sen. 2) Pass. *elallyasodni, kimenni a' szokásból, alászállani*; in Abnahme kommen. Suet.

Obsŏlĕo, (ēvi) ui, ēre, 2. *kimenni a' szokásból, alászállani a' betsűben, kivénűlni a' módiból*; veralten, nicht mehr geachtet werden. Cic.

Obsŏlesco, lēvi, lētum, escĕre, 3. *kimenni vagy kivénűlni a' módiból, megavúlni*; abkommen, aus der Mode kommen, alt werden. Jam hoc obsolevit, Cic. *elhagyták már azt*; das ist schon abgekommen.

Obsŏlēte, Adv. *ócsegesen, régi, szokatlan módon*; alt, abgetragen. Cic. Comp. obsoletius. Cic.

Obsŏlēto, āre, 1. *semmivé tenni, eltörleni*; zu nichte machen. 2) *elmotskolni, elpiszkolni*; besudeln. Tert.

Obsŏlētus, a, um, (Obsolesco) v. gr. vestis, Liv. *avult, régi, ótska*; veraltet, abgetragen, verlegen, 2) *szokásból kiment, ósi, megavult*; unbrauchbar, aus der Mode gekommen, altväterisch. Obsoleta verba, Cic. *szokásból kiment, v. megavúlt szók*; Wörter, die nicht mehr gebräuchlich sind. 3) *közönséges, zsibvásári*; gemein, schlecht. Nep. 4) *útálatos, rút*; häßlich, garstig. Hor.

5) *megfertéstetett*; besudelt. Obsoletus sangvine, Sen.

Obsŏlīdātus, a, um, *megkeményedett*; verhärtet. Vitr.

Obsŏlīdo, āre, 1. *megkeményítni*; verhärten. Vitr.

Obsōnātor, ōris, m. 3. *konyhára bévásárló*; der in die Küche einkauft. Plaut.

Obsōnātus, us, m. 4. *bévásárlás a' konyhára*; das Einkaufen in die Küche. Plaut.

Obsōnito, āre, 1. *tsemegézni, enni*; schmausen, essen. Cato.

Obsōnium, ii, n. 2. *mindenféle eledel a' mit kenyérrel esznek, p. o. hús, hal*; alles was man zum Brode ißt, als: Fleisch, Fische. u. s. w. Nep. 2) *dzalék, tsemege*; Zugemüse. Plaut.

Obsōno, (Ops.) āvi, ātum, āre, et Obsonor, (Ops.) ātus sum, āri, 1. Dep. *eledelt vásárolni, konyhára valót venni*; Speise einkaufen, für die Küche einkaufen. Plaut. Ter. 2) *tsemegézni, egy keveset enni*; etwas schmausen. 3) *vendégséget adni*: Schmaus anstellen, tractiren. Ter.

Obsŏno, ŭi, ĭtum, āre, v. gr. alicui sermone, Plaut. *belészóllani valaki szavába*; darein reden.

Obsŏpio, īvi, ītum, īre, 4. *elaltatni, elszenderítni*; einschläfern. Scrib. Larg.

Obsōpītus, a, um, v. gr. somno obsopitus, Solin. *az álom elnyomta, elszenderedett*; vom Schlafe überfallen.

Obsŏpoēus, i, m. 2. *étel készítő, szakáts*; der Speise zubereitet. Gloss.

Obsŏpōla, ae, m. 1. *ételáros*; der Speise verkaufet. Gloss.

Obsorbĕo, ui, ēre, 2. v. gr. aquam, Plaut. *felhörpenteni*; einschlürfen. 2) *lenyelni*; hinunterschlucken, verschlucken. Plaut.

Obsordesco, dui, ĕre, 3. et Obsordeo, ēre, 2. *elmotskolódni, elszennyesedni*; schmutzig werden. Prud. 2) *megavúlni, elkopni*; alt werden, sich abnützen. Caecil.

Obstācŭlum, i, n. 2. *akadály*; das Hinderniß. Plaut.

Obstantĭa, ae, f. 1. *ellentállás*; der Widerstand. 2) *akadék, akadályoztatás*; die Hinderung. Vitruv.

Obsterno, ĕre, 3. *odaszórni, alászórni*; hinstreuen, unterstreuen, unterwerfen. Apul.

Obstĕtrīcātĭo, ōnis, f. 3. *bábáskodás*; das Hebammenamt. Gloss.

Obstrĕtrĭcĭus, a, um, *bábát illető, bábai*; die Hebamme oder Wehmutter betreffend, wehmütterlich. Arnob. obstetricium, sc. officium; *bábáskodás*; Hebammendienst. Plin.

Obstĕtrico, āre, 1. *bábáskodni, bába hivatalt vinni, szülést segítni*; Geburtshülfe leisten. Virg.

Obstĕtricor, āri, Dep. idem.

Obstĕtrix, īcis, f. 3. (obsto) *bába*; die Wehmutter, Hebamme. Terent.

Obstĭnāte, Adv. *makatsúl, megátalkodva*; beharrlich, fest, entschlossen, hartnäckig im Guten und Bösen. Caes. et Liv. obstinatius, Suet. obstinatissime, ib.

Obstĭnātĭa, ae, f. 1. *makatsság, megátalkodás*; die Hartnäckigkeit, der Eigensinn. Gloss.

Obstĭnātĭo, ōnis, f. 3. *megátalkodás, makatsság*; die Hartnäckigkeit, Unveränderlichkeit im Entschlusse. Sententiae obstinatio, Cic. *állhatatos megmaradás a' maga vélekedése mellett*; die Beharrlichkeit in seiner Meinung. Cic. Obstinatio fidei, Tac. *állhatatos hívség*; die beständige Treue.

Obstinatus, a, um, *makats, megátalkodott, magafejű, nyakas*; eigensinnig, halsstarrig, trotzig. 2) animus obstinatus, Curt. *magát eltszánt, eltökéllett*; fest entschlossen, Comp. obstinatior, Superl. obstinatissimus, Sen.

Obstĭno, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. rem, Plaut. *eltökélleni, v. elszánni magát valamire*; etwas mit Beharrlichkeit vornehmen, hartnäckig sich versetzen.

Obstĭpesco, pui, pro: obstupesco, Terent.

Obstĭpo, āre, 1. v. gr. aquam, Plaut. *elrekeszteni, bédugni*; verstopfen. 2) verticem, Plaut. *lehúzni p. o. a' fejét*; den Kopf etwas bücken.

Obstĭpus, a, um, v. gr. cervix, Suet. *meggörbedt*; gebückt, gebogen, geduckt.

Obstĭtus, et Obstitus, a, um, *a' menkőtől megüttetett*; vom Blitze getroffen. Cic. 2) *keresztül álló, horgas*; verkehrt, krumm. Apul.

Obstitŭlum, i, n. 2. *ellentállás*; der Widerstand. Apul.

Obsto, iti, ātum, āre, 1. *elötte, vagy ellenébe állani*; an oder gegen etwas stehen. Stat. 2) Trop. v. gr. alicui, Cic. consiliis alicujus, Nep. *ellentállani, ellene szegezni magát*; widerstehen, entgegenstehen oder seyn. Obstare quin, Ter. vel, quo minus, Cic. vel, ne, Nep *nem engedni, hogy* —; nicht zu lassen, daß u. s. w. Conatibus alicujus obstare, Ovid. *valakit igyekezetében hátráltatni, vagy megakadályoztatni*; eines Vorhaben hindern. 3) *ellenére lenni, elötte gyűlölséges lenni*; entgegen, zuwider oder verhaßt seyn. Deae, quibus obstitit Ilium, Virg. Obstatur, Impers. Cic. *ellene vannak*; man widerstrebet. Obstaturus, a, um, Apul. *a' ki akadályoztatni fogja*; einer der hindern wird.

Obstrāgŭlum, i, n. 2. *ponyva, takaró*; eine Überdecke. 2) v. gr. crepidarum, Plin. *sarufűző*; ein Schuhriemen, Schuhband.

Obstrangŭlātus, a, um, *megfojtott*; erwürgt. Prud.

Obstrangŭlo, āre, i. q. strangulo, Prud.

Obstrĕpitācŭlum, i, n. 2. *keleptze, kelepelő*; ein Klapperwerk. Tert.

Obstrĕpĕrus, a, um, *trütsök módra szóló, trütskölő*; rauschend, zirpend, z. B. von der Heuschrecke. Apul.

Obstrĕpĭto, āre, Freq. ab: obstrepo, Claudian.

Obstrĕpo, ui, ĭtum, ĕre, 3. v. gr. pluvia obstrepit, Liv. aves obstrepunt, Sen. *zörögni, tsörögni, zúgni*; rauschen, Geräusch machen. 2) *akadályoskodni, ellene lenni*; stören, hinderlich seyn, entgegen seyn. Cic. Alicui literis obstrepere, Cic. *terhére lenni vagy alkalmatlankodni valakinek levelével*; einem mit Schreiben überlästig seyn oder beschwerlich fallen.

Obstrictus, a, um, *belékeveredett, belébonyolodott*; verwickelt, verstrickt. Flor. 2) *köteles, leköteleztetett*; verbunden, verpflichtet. Obstrictum sibi aliquem habere, Cic. *valakit maga eránt lekötelezni*; einen sich verpflichten. Religione voti obstrictus, Idem. *fogadása tartja*; er ist durch sein Versprechen verpflichtet. Obstrictus voluptatibus tenetur, Cic. *a' testi gyönyörűségek rabja*; er ist den Wollüsten ergeben.

Obstrictus, us, m. 4. *megkötés, békötés*; die Verbindung. Sen.

Obstrĭgillātor, ōris, m. 3. *akadályoskodó*; der Verhinderer. Varr.

Obstrĭgillo, et Obstringillo, āre, 1. *akadályoskodni, gantsoskodni*; hinderlich seyn. Varr.

Obstrigillus, i, m. 2. *botskor*; eine Schuhsohle, die durch Riemen über dem Fuße befestigt wird. Isid.

Obstringo, inxi, ictum, ĕre, 3. v. gr. viminibus aliquid, Colum. collum laqueo, Plaut. *megkötni, összekötni, megszorítni*; binden, anbinden, verbinden. 2) Trop. v. gr. aliquem legibus, Cic. jurejurando, Caes. foedere, Cic. beneficio sibi quem, Plin. *kötelezni, lekötelezni*; verpflichten, verbindlich machen. Fidem suam alteri obstringere, Liv. *magát valaki hűségére vagy valaki eránt való hűségre kötelezni*; einem versprechen treu zu seyn. 2) aliquem aere alieno obstringere, Cic. *valakit adósságba keverni*; einen in Schulden bringen. 4) se scelere obstringere, Cic. *gonoszságba keveredni, gonoszságot követni el*; eine böse That begehen, sich derselben schuldig machen. Se parricidio obstringere, Cic.

Obstructĭo, ōnis, f. 3. *berakás, elzárás, beépítés*; die Verbauung, Verschließung. Arnob. 2) *szorúlás, hasszorúlás*; die Verstopfung. Med. 3) *elrejtés, eldugás, teltetés*; die Verbergung, Verstellung. Cic.

Obstructus, a, um, (Obstruo) *berakott, beépített*; verbaut. Liv. 2) *bedugult, szorúlt, szorúlásban lévő*; verstopft. Cic. 3) res difficultatibus obstructa, Cic. *sok bajjal járó dolog*; mit Schwierigkeiten verknüpft.

Obstrūdo, si, sum, dĕre, 3. *beletömni, beledugni*; hineinstoßen, hineinstopfen. 2) *eldugni*; verbergen. Sen. 3) *tömni, megtömni*; stopfen. Prud.

Obstrŭo, xi, ctum, ĕre, 3. *eleibe építni*, verbauen. Luminibus alicujus obstruere, Cic. *az épitéssel a' világosságot elvenni*; einem das Licht verbauen. 2) v. gr. valvas, Nep. portas, Caes. aditus, Cic. *bétsinálni, bédugni, elzárni*; vermachen, verstopfen. Aures obstruere, Sen. *a' fü-*

leit bédugni, nem akarni hallani valamit; die Ohren verstopfen, nicht hören wollen.

Obstrūsus, a, um, *elrejtett, eldugott*; versteckt, verborgen. Ovid. 2) *bédugult, bédugott, elzárt*; verstopft, verrammelt

Obstŭpĕfacio, ēci, āctum, ĕre, 3. *bámulásra indítni, elbámitni*; in Erstaunen setzen, stutzig machen, außer sich setzen. Liv.

Obstŭpĕfactus, a, um, *elbámult, elálmélkodott*; erstaunt, betäubt. Cic. 2) *elbutult, érzéketlenné lett*; gefühllos. Cic.

Obstŭpĕfio, factus sum, fiĕri, Ioch. *elbámúlni, álmélkodni valamin*; erstaunen, außer sich selbst kommen. Cic.

Obstŭpesco, pui, ĕre, 3. *elhalni, érzéketlenné lenni, elrémülni*; sinnlos oder gefühllos werden, betäubt werden, seiner Sinne nicht mächtig seyn, erstarren, entsetzen. Varr. 2) *bámulni, elbámulni, álmélkodni*; erstaunen, stutzen. Cic.

Obstŭpidus, a, um, *elbámult, elrémült*; erstaunt, außer sich, betäubt, sinnlos, erstarret. Plaut.

Obstŭpro, āre, 1. i. q. constupro, Lamprid

Obsufflo, āre, 1. i. q. insufflo, Quintil. decl.

Obsum, lui, esse, v. gr. alicui, Cic. *ellene lenni, akadályára vagy kárára lenni, ártani*; entgegen oder hinderlich seyn, schaden.

Obsŭo, ui, ūtum, 2. *hozzávarni*; annähen. Ovid. 2) *összevarni*; zusammennähen Virg. 3) *bedugni, bezárni*; verstopfen, verschließen. Virg.

Obsurdesco, dui, ĕre, 3. *megsiketülni*; taub werden. 2) *nem akarni hallani*; nicht hören wollen. Cic.

Obsūtus, a, um, *megvarrott*; genäht. 2) *körülvarrott*; umnähet. Svet.

Obtectus, a, um, *béfedett*; bedeckt. Virg.

Obtĕgo, xi, ctum, ĕre, 3. *béfedni, bétakarni*; bedecken. Cic. 2) Trop. *eltakarni, eltitkolni*: bedecken, verhehlen, geheim halten. Cic.

Obtempĕranter, Adv. *készséggel, engedelmeskedve*; willig, gehorsam. Prud.

Obtempĕrātio, ōnis, f. 3. v. gr. legibus, Cic. *engedelmeskedés, engedelmesség*; die Willfahrung, der Gehorsam.

Obtempĕro, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. alicui, Ter. voluntati alicujus, Cic. *engedni, engedelmeskedni, szót fogadni, valaki akaratjára hajlani, szavára hajtani, valamihez tartani magát*; zu Willen seyn, willfahren, gehorchen, sich gemäß betragen, sich richten nach etwas.

Obtendo, di, tum, ĕre, 3. v. gr. velum ad lectum, Svet. *eleibehúzni, terjeszteni, vagy ásindálni*; vorziehen, vorspannen, vormachen. 2) *eltakarni, elrejteni*; verdecken, verbergen. Obtenditur natura velis quibusdam. Cic. 3) *fedezni, palástolni*; bemänteln, vorwenden Plin. 4) Obtendi, Pass. *előtte lenni, eleibe téve lenni, előtte kiterjedve lenni*; vorliegen, vorgemacht werden, sich vor etwas befinden. Britannia Germaniae obtenditur. Tac.

Obtĕnĕbro, āre, 1. *elsetétitni, meghomályositni*; verfinstern. Lactant.

Obtentio, ōnis, f. 3. *eltakarás, elfedés*; die Bedeckung, Verhüllung. Arnob.

Obtento, āre, 1. (obtineo) *nagy ügyel bajjal fenntartani*; mit Mühe aufrecht erhalten. Cic.

Obtentus, a, um, (Partic. ab Obtendo, et 2) ab Obtineo) *eleibehúzott*; vorgezogen 2) *kiterjesztett*; ausgebreitet. Virg. Obtenta nocte, Virg. *fedezvén az éjtszaka*; von der Nacht beschützt.

Obtentus, us, m. 4. (obtendo) *eleibehúzás*; das Vorziehen. 2) *béfedés, bétakarás*; die Bedeckung, Verhüllung. Lact. 3) *szin, palástolás, szépités*; der Vorwand, Schein, die Beschönigung. Tac.

Obtĕro, trīvi, trītum, ĕre, 3. v. gr. pedibus aliquid, Liv. *széllyelzúzni, eltapodni*; zerstoßen, zertreten. 2) Met. *potsékká tenni, összerontani, semmivé tenni*; zu nichte machen, vernichten. Aliquem verbis obterere, Liv. *valakit földig legyalázni, lemotskolni*; einen sehr herabmachen, ausschelten. 3) *dörgölni, megdörgölni*; reiben, abreiben. Apul.

Obtestātio, ōnis, f. 3. (obtestor) *az isten nevébe kérés vagy kénszerités valamire*; eine ernstliche Bitte und Beschwörung, Verpflichtung zu etwas durch Anrufung des göttlichen

Nahmens, das Bitten um Gottes Willen.

Obtēstātus, a, um, *kénszerített, segítségül hívott*; beschworen, angerufen. Apul.

Obtestor, ātus sum, āri, Dep. 1. *tanúbizonyságúl hívni, bizonyítni, állítni, erősítni*; zum Zeugen anrufen, bezeugen, betheuern.. 2) *kénszerítni, Istenre, Isten nevében, buzgón, erősen, v. igen kérni, v. esedezni*; beschwören, mit Anrufung Gottes oder inständig bitten, flehen, anflehen. Per omnes deos te obtestor, Cic. Deos imploro et obtestor, ut etc. Idem. Oro obtestorque vos, Cic. 3) e. gr. fidem alicujus, Idem. *valaki egyenességére útalni*; sich auf eines Aufrichtigkeit berufen. Not. Multa obtestatus Pomtinum, Sallust. ubi multa, pro i valde ponitur.

Obtexo, xui, xtum, ĕre, 3. *valamire szőni, valamit bészőni*; an oder über etwas weben. Plin. 2) *bévonni, béfakarni, béfedni*; bedecken. Coelum umbra obtexitur, Virg.

Obthūrācŭlum, i, n. 2. *tsap, dugó, dugasz*; ein Zapfen, Stopfel. Macr.

Obthūrāmĕntum, i, n. 2. idem. 2) e. gr. stagni, Idem. *zsilip, v. vizrekesz fel 's le járó deszkája, v. ajtaja*; das Schutzbret oder die Thüre an einer Schleuse.

Obtūrātus, et Obturatus, a, um, *bédugott*; verstopft. 2) *bézárt*; zugeschlossen.

Obthūro, et Obturo, āre, 1. e. gr. foramina, Plin. *bédugni*; verstopfen. 2) *bézárni*; zuschließen. Gloss.

Obticentia, ae, f. 1. *halgatás, elhalgatás, t. i. mikor az ember a' beszéd közepén önként, v. szántszándékkal elhalgat, v. megáll*; das Schweigen, i. e. wenn man mitten im Reden mit Fleiß abbricht. Quint. i. q. Aposiopesis.

Obticĕo, ui, ēre, 2. (taceo) *halgatni, elhalgatni*; schweigen. Ter.

Obtigo, ĕre, 3. pro: obtego, Plaut.

Obtinēntia, ae, f. 1. *meg, v. elnyerés, hozzájutás*; die Erlangung. Fest.

Obtinĕo, inui, entum, ēre, 2. (teneo) *meg, v. elnyerni, hozzá jutni, szert tenni rá*; erlangen. e. gr. Africam, Cic. *Afrikai igazgatóva lenni*; Gouverneur in Afrika seyn. 2) *megtartani*; behaupten. e. gr. causam, Idem. *perét megnyerni*; seine Sache gewinnen. 3) *lenni*; seyen. e. gr. locum proverbii, Cic. *példabeszéddé válni*; zu einem Sprichworte werden. 4) e. gr. domum suam, Idem. *bírni, birtokában lenni*; inne haben. Caligo noctem obtinuit, Liv. *egész éjjel setét vólt*; es ist die ganze Nacht finster gewesen. 5) e. gr. vitam per aliquem, Cic. *megtartani, p. o. birtokában valamit*; erhalten. 6) *maradni, állandó lenni*; dauern, bleiben. Ita mos apud nos obtinet, Idem. *e' nállunk a' szokás*; es ist bey uns also der Gebrauch. Antiquum suum obtinere, Ter. *régi szokása mellett maradni*; seine alte Gewohnheit behalten. 7) fama obtinet, Liv. *közönségesen az a' hír*; es ist die gemeine Sage. 8) *vinni, folytatni*; führen, verwalten. e. gr. partes accusatoris, Cic. *vádoló, v. felperes lenni*; die Stelle eines Anklägers behaupten. 9) e. gr. quod dicimus, Idem. *óltalmazni*; vertheidigen. 10) *végrehajtani, kivinni*; durchsetzen. Opibus magnis quidquid feceris obtinere, Cic. 11) *érni, erejének lenni, megállani*; gelten. Sententiae plurium obtinent, Pand. 12) e. gr. pro vero, Sallust. *tartatni*; gehalten werden. 13) *megfogni*; halten. Obtine aures (meas) Plaut.

Obtingit, obtigit, obtingĕre, Impers. (tango) *történik, esik*; es begegnet. Ter. 2) occasio nobis obtingit, Plaut. *alkalmatosságunk akadt, v. adatott*; wie haben Gelegenheit bekommen.

Obtingo, ĕre, 3. *illetni, megilletni, érinteni, megérinteni, valamihez ütődni*; berühren, an etwas anstoßen. Plaut. 2) *esni, jutni*; widerfahren, begegnen, zu Theil werden. Quod cuique obtigit, id quisque teneat, Cic. 3) *történni, megesni, lenni*; sich zutragen, passiren, geschehen.

Obtinnio, īre, 4. i. q. tinnio, Apul.

Obtorpĕo, ui, ēre, 2. i. q. sequens, Cic.

Obtorpesco, pui, ĕre, 3. *megmeredni, megtompúlni, érzéketlenné lenni*; erstarren, starr werden, gefühllos werden. Subactus miseriis obtorpui, Cic. ex Eurip. Pavore ita obtorpui, Liv.

Obtorquĕo, si, tum, ēre, 2. e. gr. proram in undis, Stat. *tekerni, tsavarni, valamerre tekerítni*; drehen oder wohin drehen.

Obtortus, a, um, *tekert*, *tekeritett*, *tsavart*, *görbitett*, *hajtott*; gedreht, gekrümmt. Circulus obtorti auri, Virg. *arany lántz*; goldene Kette. 2) *kénszeritett*; gezwungen. Obtorto collo rapere in jus, Plaut. *erövel*, *v. üstökénél fogva hurtzolni*, *v. vinni a' törvényszék elibe*; einen mit Gewalt vor Gericht hinreißen.

Obtrăho, xi. ctum, ĕre, 3 *eleibe fordítni*, *előtolni*; entgegen kehren, vorschieben. Ter.

Obtrectātĭo, ōnis, f. 3. *hátamegésszóllás*, *megszóllás*, *rágalmazás*, *gyalázás*; die böse Nachrede, Verläumdung. Cic. 2) e. gr. laudis, Caes. *kissebbités*, *megkissebbités*; die Verkleinerung.

Obtrectātor, ōris, m. 3. *hátamegésszóllő*, *megszóllő*, *rágalmazó*, *gúnyoló*, *gyalázó*, *kissebbítő*; ein Nachredner, Verläumder, Schmäher, Verkleinerer.

Obtrectatus, us, m. 4. i. q. Obtrectatio,

Obtrecto, āvi, ātum, āre, 1. *háta megé megszóllani*, *szóllni szapúlni*, *rágalmazni*; übel nachreden, verläumden. Cic. 2) e. gr. legi, Idem. *ellene zúgolódni*, *v. szegezni magát*; sich widersetzen. 3) laudes, laudibus alicujus, Liv. *betsűletétől megfosztani*, *gyalázni*, *betsűletében gásolni*; einem die Ehre abschneiden.

Obtrītĭo, ōnis, f. 3. e. gr. sordis, August. *töródés*; die Zerknirschung.

Obtrītus, a, um, (obtero) *széllyel taposott*, *összezúzott*; zertreten, zerquetscht. 2) *agyon nyomott*; erdrückt. Cic.

Obtrītus, us, m. 4. *széllyel*, *v. összetaposás*, *v. zúzás*; die Zertretung, Zerquetschung. Plin.

Obtrūdo, si, sum, ĕre, 3. *valahova*, *v. rá taszitni*, *v. lökni*; wohin stoßen. Apul. 2) *el*, *v. lenyelni*, *enni*, *megenni*; hinunterschlucken, essen. Plaut. 3) e. gr. monimenta, Cic. *elhányni*, *elrontani*; wegschaffen. 4) e. gr. alicui virginem, Ter. *rákötni*, *rátolni*, *rátukmálni*; aufbringen. 5) *eleibe tsinálni*, *tenni*, *rakni*, *v. tolni valaminek valamit*; vormachen vor etwas. e. gr. fores, Plaut. *az ajtót bétenni*, *húzni*, *v. tsapni*; die Thür zumachen. 6) e. gr. alicui palpum, Idem. *megtsalni*, *meg*, *v. rászedni*; einem eine Nase drehen.

Obtruncātĭo, nis, f. 3. *el*, *v. levágás*, *megtsonkázás*; die Abschneidung. e. gr. vitis, Colum. *metszés*, *megmetszés*; die Umhauung.

Obtruncātus, a, um, *el*, *v. levágott*, *megtsonkázott*, abgeschnitten. 2) *megölt*, *elvesztett*, *lenyakazott*; hingerichtet. Liv.

Obtrunco, āre, 1. *el*, *v. levágni*, *megtsonkázni*, *megnyesni*; abschneiden, die Äste abhauen. e. gr. vitem, Colum. *megmetszeni*; verschneiden, umhauen. 2) e. gr. puerum, Cic. *lenyakazni*, *fejét venni*, *felkontzolni*, *izre porra vagdalni*, *összedarabolni*, *megölni*, *v. gyilkolni*; niederhauen, in Stücken hauen, zerhauen, ermorden, umbringen. Liv.

Obtrusĭo, ōnis, f. 3. *rákötés*, *rátolás*, *rátukmálás*; die Aufdringung Cael.

Obtrusus, a, um, *rákötött*, *rátolt*, *rátukmált*; aufgedrungen. Cic.

Obtŭĕor, itus, v. tutus sum, ēri, Dep. 2. e. gr ad aliquem, Plaut. *szemeit ráfüggeszteni*, *erősen*, *v. merően nézni valakire*, *v. valakit*; steif und starr ansehen. 2) *meglátni*, *megpillantani*; erblicken. Idem.

Obtŭtus, us, m. 4. i. q. Obtutus.

Obtundo, tŭdi, tūsum, v. tunsum, ĕre, 3. e. gr. os alicui, Plaut. *rávütni*; auf etwas schlagen. 3) e. gr. gladios, Claud. *megtompítni*; stumpf machen, abstumpfen. 3) Trop. e. gr. aciem oculorum, Plin. *gyengitni*, *erőtlenítni*, *meggyengitni*; schwächen. 4) e gr., longis epistolis aliquem, Cic. *alkalmatlankodni valakinek*; einem beschwerlich seyn. 5) e. gr. aures alicujus, Cic. *elbóditni*; betäuben. 6) *ütni*, *verni*; schlagen. Obtundi pessime pugnis, Plaut. *igen*, *v. erősen megpáltzáztatni*, *v. öklöztetni*; sehr abgeprügelt werden. 7) e. gr. aegritudinem, Cic. *enyhítni*, *elnyomni*; lindern, unterdrücken.

Obtunsĭo, ōnis, f. 3. *rautés*, *lökés*, *taszítás*, *szúrás*; das Schlagen auf etwas, Stoßen. Lampr.

Obtŭor, l. q. obtueor, Acc.

Obtūrācŭlum, i, n. 2. (obturo) i. q. Obturaculum. Marc. Emp.

Obtūramentum, i, n. 2. i. q. Obturamentum. Plin.

Obturbātor, ōris, m. 3. *összve zavaró*; ein Verwirrer. Ascon. 2) *háborúság szerző*, *zenebona indító*; ein Unruhstifter. Idem.

Obturbātus, a, um, *összve zavart*, *meg-*

zavart, *zavarba kozott*; verwirrt. 2) *felzavart*; trübe gemacht.

Obturbo, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. aquam, Plin. *felzavarni*, *zavarossá tenni*; trüben, trübe machen. 2) e. gr. hostes, Tac. *rendetlenségbe*, *v. zavarba hozni*, *megzavarni*; in Unordnung bringen, verwirren. 3) e. gr. solitudinem alicujus, Cic. *megháboritni*, *háborgatni*, *bolygatni*; stören. 4) e. gr. lectorem, Svet. *meg zavarni*, *szavát félbe szakasztatni*; verwirren, confuß machen. 5) *lármázni*, *ellene lármázni*; lärmen, oder dagegen lärmen. Obturbabant patres, Tacit.

Obturgesco, ursi, ĕre, 3. *meg*, *v. feldagadni*; schwellen, aufschwellen. Obturgescit pes, Lucan.

Obtūro, āvi, ātum, āre, 1. i. q. Obthuro, Plin. e. gr. amorem edendi, Lucr. *letsilapitni*; stillen. 2) e. gr. foramina, Plin. *bédugni*; verstopfen.

Obtūse, Adv. *tompán*; stumpf. Solin. 2) *értetlenül*, *ostobáúl*; dumm, Cic. Comp. -ius, Solin.

Obtūsio, ōnis, f. 3. e. gr. sensuum, Tert. *tompaság*; die Stumpfheit.

Obtūsus, a, um, (obtundo) *ütött*, *vert*; geschlagen. Virg. 2) e. gr. falx, Colum. angulus, Vitr. *tompa*; stumpf. 3) e. gr. vigor animi, Liv vox, Quint. *gyenge*, *erőtlen*, *elalélt*; schwach, matt. 4) e. gr. homo, Cic. *ostoba*, dumm. 5) e. gr. auris, Auct. ad Her. *bódúlt*; betäubt.

Obtūtus, us, m. 4. (obtueor) *ránézés*, *odanézés*, *tekintés*, *odatekintés*, *tekintet*; das Sehen auf etwas, das Hinsehen, der Blick, Hinblick. Obtutum oculorum effugere, Val. Fl. *mások tekintetét kikerülni*; nicht können gesehen werden. 2) obtutus Lemnius, Cic. Prov. (a crudelitate Lemnensium) *iszonyú*, *v. rémitő tekintet*; ein schrecklicher Anblick.

Ŏbumbrātĭo, ōnis, f. 3. *béárnyékolás*, *meghomályositás*, *v. setétités*; die Beschattung, Verdunkelung. Arnob.

Ŏbumbrātus, a, um, *béárnyékozott*; beschattet. Pallad.

Ŏbumbro, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. humum, Ovid. *béárnyékozni*, *árnyékával béfedni*; beschatten. 2) *megsetétitni*, *v. homályositni*; verdunkeln. Nubes solem obumbrant, Plin. Obumbratur sapientia vino, Plin. 3) *eltakarni*, *elfedezni*; bedecken. Coma obumbrat humeros, Cic. 4) e. gr. crimen, Ovid. *titkolni*, *szépitni*, *simitni*; verhehlen, beschönigen. 5) *oltalmazni*; schützen. Reginae nomen obumbrat (eum). Virg.

Ŏbuncātus, a, um, *horgasitott*, *görbitett*, *befeléhajtott*; krumm gekrümmt, einwärts gebogen. Coel. Aur.

Ŏbunctus a, um, (ungo) *megkent*; gesalbt. Apul.

Ŏbuncŭlus, a, um, Dim. *egy kevéssé befelé görbitett*; etwas einwärts gebogen. Titinn.

Ŏbuncŭs, a, um, e. gr. rostrum, Virg. *horgas*, *görbe*, *befelé görbitett*, *v. hajtott*; krumm, einwärts gebogen.

Obundātĭo, ōnis, f. 3. e. gr. fluminis, Flor. *kiöntés*, *kiáradás*; die Überfließung, Überschwemmung.

Ŏbungo, nxi, nctum, ĕre, 3. i. q. ungo. Apul.

Ŏbūro, ussi, ustum, ĕre, 3. *körös körül meg égetni*; um und um verbrennen. Virg.

Obūstus, a. um, *körös körül megégetett*: um und um verbrannt. Ovid.

Obvāgĭo, īre, 4. *sirni*, *mint a' gyermek*, *nyivogni*; weinen wie das Kind. Plaut.

Obvagŭlo, āre, 1. Obs. *a' vele ellenkezőre hiteles tanúkkal rábizonyitni valamit*; seinen Widersacher mit glaubhaften Zeugen überführen. Fest.

Obvallātus, a, um, *körül sántzolt*, *v. árkolt*; verschanzt. Cic.

Obvallo, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. locum, Cic. *körülsántzolni*, *v. árkolni*, *bésantzolni*, *felárkolni*; mit einem Walle umgeben, verschanzen.

Obvārĭcātor, ōris, m. 3. *útban álló*, *akodályoztató*; einer der im Wege steht, ein Verhinderer. Fest.

Obvārĭco, āre, 1. *útjában állani*, *meg akadályoztatni*; im Wege stehen, verhindern. Fest.

*Obvāro, āre, 1. e. gr. consiliis, Enn. *ellene lenni*, *ellenzeni*, *akadályoztatni*; entgegen seyn, hindern.

Obvĕnĭentĭa, ae, f. 1. *történet*; die Begebenheit, der Zufall. Tert.

Obvĕnĭo, vēni, ventum, ire, 4. *elibe jönni*; entgegen kommen. 2) *történni*, *esni*, *megesni*; widerfahren. Plaut. 3) *valakiévé lenni*, *valakire jutni*; zu Theil werden, an Jemanden kommen. Hereditas alicui obvenit, Cic. 4) *magát előadni*; vorfal-

len. Occasio obvenit, Plaut. 5) v. gr. pugnae, Liv. *valamire jönni, v. ütni ki a' dolognak*; zu etwas kommen.

Obventicius, vel -tius, a, um, (obvenio) *történetbeli, történetből megeső*; zufällig. Tertull.

Obventio, ōnis, f. 3. *esztendei jövedelem*; das jährliche Einkommen. Pand.

Obventitius, a, um, vide: Obventicius.

Obventus, us, m. 4. *előtaláldlás, szembetaláldlás, őszvetaláldlkozás*; die Begegnung, das Aufstoßen. Tert.

Obverbĕro, āre, i. q. verbero, Apul.

Obversor, ātus sum, āri, Dep. 1. v. gr. in urbe, Liv. vestibulo, Liv. limini, Plin. *lenni valahol, ott forogni*; sich wo befinden, sich zeigen. Hoc mihi ante oculos (vel oculis, Liv.) obversabatur, Cic. *ez forgott a' szemem előtt*; dieses schwebte mir vor den Augen. 2) *ellene lenni, ellenkezni vele*; entgegen seyn, widerstehen. Tert.

Obversus, a, um, (Obverto) *ellenébe fordltott, ellenbeálló, ellenbefordúlt*; entgegen gekehrt. Colum.

Obvĕrto, ti, sum, ĕre, 3. *ellenébe fordltni, ellene fordltni*; entgegen kehren, wenden oder drehen. Ovid. Signa in hostem obvertere, Liv. *rámenni az ellenségre*; auf den Feind losgehen. 2) *elfordltni tőle, más felé fordltni*; wegwenden, wegkehren. Terga alicui obvertere, Virg. *valakinek hátat fordltni*; einem den Rücken kehren. 3) *hajlandó lenni valamire, valamire hajlani*; seine Neigung zu etwas kehren, ergeben seyn. Ad caedem obversus, Tac.

Obvīam, Adv. *eleibe, az útjában eleibe, ellenébe*; entgegen, am Wege entgegen. Obviam ire alicui, Cic. *valakinek eleibe menni*; einem entgegen gehen. Obviam mittere, Cic. *eleibe küldeni*; entgegen schicken. Obsistere alicui obviam, Plaut. *elfogni az útját, vagy útját állani valakinek, eláLlani az útját*; in den Weg treten. 2) Conatibus alicujus obviam ire, Liv. *valaki igyekezetének ellene dolgozni*; sich eines Vorhaben widersetzen. Obviam ire periculis, Sall. *szembeszállani a' veszedelemmel*; in die Gefahren gehen, sie nicht scheuen.

Obvĭgĭlāte, Adv. *szemesen, vigyázva* wachsam. Plaut.

Obvĭgĭlo, āre, 1. *vigyázni*; wachen. Plaut. Obvigilato est opus, Plaut. *szemesnek kell lenni, vigyázni kell*; es ist Wachsamkeit nöthig.

Obvĭo, āre, 1. v. gr. alicui, Veget. *előtaláldlni valakit, szemközt menni valakire*; begegnen. 2) Met. *ellentállani, ellene szegezni magát*; sich widersetzen, widerstehen. Macr. 3) *akadályoztatni*; verhindern. Pallad.

Obvĭus, a, um, *eleibe menő, vele szembe menő, rámenő*; entgegen kommend. Cic. Obvius esse alicui, vel fieri, Cic. *előtaláldlni valakit, szemközt menni valakire*; einem begegnen. Mater se tulit obvia, Virg. *az az*: *eleibe ment*; entgegen ging. Obvius esse, Nep. *előtte lenni, v. állani*: entgegen liegen. Montes, qui obvii erant itineri, Nep. 2) *a' mihez könnyű hozzá férni, kéznél lévő*; leicht, bald zur Hand. Opes obviae, Tac. 3) v. gr. homo, Plin. *kész szolgálatú, nyájas, készségével még a' kívánságot is megelőző*; entgegen kommend, gefällig. Juv.

Obvŏlĭto, āre, *széllyel repdesni*; herum fliegen, flattern. 2) *kószálni, kalózolni*; herumschweifen, flankiren. Porc. Latro.

Obvŏlūtātus, a, um, *belékeveredett*; verwickelt. Veget.

Obvŏlūtĭo, ōnis, f. 3. *beletakargatás*; die Einwickelung. Macr.

Obvŏlūtus, a, um, (Obvolvo) *beletakart*; eingehüllt. Cic. 2) *belékeveredett*; verwickelt. Pacuv. 3) *elrejtett, eltakart*; verdeckt.

Obvolvo, vi, ūtum, vĕre, 3. *beletakargatni*; einwickeln. 2) Met. v. gr. caput, Cic. *betakarni, eltakarni*; verhüllen, einhüllen, bedecken. 3) *elrejteni, eldugni*; verbergen. Vitium obvolvere, Hor.

Occa, ae, f. 1. *borona*; eine Egge oder Ege. Colum.

Occaecatio, Occaeco, vide: Obcaeco.

Occalesco, Occallatus, Occallesco, vide: Obcalesco, etc.

Occano, vel. Obcăno, ui, ĕre, 3. *énekelni, eleibe énekelni*; singen, entgegen singen. Sall.

Occanto, āre, vide: Obcanto.

Occāsĭo, ōnis, f. 3. *alkalmatosság, alkalom*; die Gelegenheit. Occasionem nancisci, Cic. *alkalmatosságra*

szert tenni, azt nyerni; Gelegenheit bekommen. Occasionem omittere, vel amittere, Cic. praetermittere, Caes. dimittere, Nep. *elszalasztani az alkalmatosságot*; die Gelegenheit fahren lassen. Occasionem arripere, Liv. captare, Cic. *kapni az alkalmatosságon*, die Gelegenheit ergreifen, darnach trachten. Data occasione, Cic. *alkalmatosság adódván*, *valamelly alkalmatossággal*; bey Gelegenheit. — Ex incommodo alieno suam occasionem petere, Liv. *a' zavarosban halászni*; *más kárát a' maga hasznára forditani*; im Trüben fischen; sich anderer Unglück zum Nutzen machen wollen. Occasio est premenda; *élni kell az alkalmatossággal*, *kapni kell az alkalmatosságon*; man muß die Gelegenheit brauchen. 2) *mód valamiben*, *valaminek szerzésére*, *alkalmatosság valamire*; Gelegenheit etwas zu haben, sich etwas zu verschaffen. Tac.

Occasionaliter, Adv. *alkalommal*, *alkalmatosság adódván*: bey Gelegenheit. JCt. 2) *történetből*; von ungefähr. Gloss

Occāsiuncŭla, ae, f. 1. Dimin. *alkalmatosság*; die Gelegenheit. Plaut.

Occāso, ĕre, 3. *elveszni*; zu Grunde gehen. Pereo ego, atque occaso, Plaut.

Occāsūrus, a, um, *elveszendő*; der zu Grunde gehen wird. Cic.

Occāsus, a, um, *lement*; untergegangen. Ante occasum solem, Prisc. *a' nap lemente előtt*; ehe die Sonne untergegangen war.

Occasus, us, m. 4 *lemenetel*, *elnyugvás*; der Untergang. Occasus solis, Plaut. 2) *naplemenet*, *napnyúgot*; der Untergang der Sonne. Tac. 3) *napnyúgoti tájjék*, *napnyúgot*; die Himmelsgegend wo die Sonne untergeht, der Abend, Westen. Caes. 4) *végromlás*, *végső veszedelem*; der Untergang, das Verderben. Occasus urbis, Virg. reipublicae, Cic. 5) pro: occasio. Enn.

Occātio, ōnis, f. 3. (occo) *boronálás*; das Egen. Cic.

Occātor, ōris, m. 3. *boronáló*; der Eger.

Occātōrius, a, um, *boronáláshoz való*; zum Egen gehörig Colum.

Occēdo, essi, essum, ĕre, 3. *menni valahova*: gehen oder wohin gehen. Alicui obviam occedere, Plaut.

Occento, āvi, ātum, āre, 1. *énekelni valamihez*, *valami mellett*; bey oder an etwas singen. Plaut.

Occentus, us, m. 4. *éneklés*; das Singen. Plin.

Occepso, pro: Occepero. Plaut.

Occepto, āre, Freq. ab, occipio, *el-elkezdeni*; oft anfangen. Plaut.

Occhi, ōrum, pl. *fa neme*; eine Art Bäume. Plin.

Occĭdānĕus, a, um, i. q. occidentalis, Innoc.

Occĭdens, tis, o, *lemenő*, *elnyugvó*; untergehend. Sol occidens, Cic. 2) occidens respublica, Cic. *végromlásra siető köztársaság*; die zu Grunde gehende Republik. 3) occidens vita, Cic. *elmúló élet*, *halál*; der Tod. 4) Occidens, tis, m. 3. Subst. *napnyúgot*, *napnyúgoti tájjék*; der Westen, der Untergang der Sonne. Cic.

Occĭdentālis, e, *napnyúgoti*, *napnyúgotra fekvő*; abendlich. Ventus occidentalis, Gell. *estveli szél*, *napnyúgoti szél*; der Abendwind.

Occīdio, ōnis, f. 3. *megölés*, *meggyilkolás*; das Umbringen. Occidione occisus est, Cic. *meggyilkolták*; er ist umgebracht worden.

Occīdĭum, ĭi, n. 2. i. q. occidio, Prud.

Occīdo, di, sum, ĕre, 3. (ob et caedo) v. gr. aliquem pugnis, Ter. *leverni*, *a' földre leverni*; zu Boden schlagen. 2) *megölni*, *levágni*; tödten, niederhauen. Cic. 3) Trop. v. gr. rogando, Hor. *kinozni*, *gyötreni*; martern, plagen.

Occĭdo, ĭdi, āsum, ĕre, 3. (ob et cado) v. gr. de coelo, Plaut. *leesni*, *lekullani*: herunter fallen. 2) *meghalni*, *elveszni*, *végét érni*; umkommen, untergehen, sein Ende erreichen, sterben. In bello occidit, Cic. Vita occidens, Cic. *meghalván*; da er starb. 3) *elveszni*, *oda lenni*, *végét érni*, *végső veszedelemre jutni*: untergehen, zu Grunde gehen, verloren gehen oder seyn. Sin plane occidimus, Cic. Occidi, Ter. *oda vagyok*; ich bin verloren. 4) v. gr. sol occidit, stellae occidunt, Liv. *lemenni*, *elnyúgodni*, *elenyészni*; untergehen.

Occĭdŭālis, e, *nyúgoti*, *napnyúgotra lévő*; abendlich, gegen Abend gelegen. Prud.

Occĭdŭus, a, um, (occīdo) *lemenő*; untergehend. Sole occiduo, Gell. *nap-*

lemenetkor; beym Untergang der Sonne 2) *napnyúgoti, napnyúgotra lévő*; abendlich, abendländisch. 3) *elenyésző, múlandó*; hinfällig. Paul. Nol.

Occillo, āre, 1. *borondlni*; egen, eggen. Gloss.

Occino, inŭi, entum, ĕre, 3. *énekelni*; singen Liv. 2) *eleibe énekelni*; entgegen singen. Idem.

Occipio, ĕpi, eptum, ĕre, 3. (ob et capio) *elkezdődni*: anfangen, den Anfang nehmen, sich anfangen. 2) *elkezdeni, hozzáfogni*: anfangen, antreten Magistratum occipere, Liv. Tac. 3) *valamihez kezdeni, próbálni valamit*: unternehmen. Ter. Pass. Occeptum est, Ter. *elkezdődött*; es ist angefangen worden.

Occipitium, ĭi, n. 2 (occiput) *nyakszirt*; das Hinterhaupt Plaut. et Varr. In occipitio oculos habere, Plaut. *alattomos lenni*; verschlagen seyn.

Occiput, ĭtis, n. 3 (ob et caput) *nyakszirt, főnek hátulsó része*; das Hintertheil des Haupts, das Hinterhaupt. Pers.

Occisio, ōnis, f. 3 (occīdo) *megölés, meggyilkolás*; die Tödtung, Ermordung. Cic. 2) *elvesztés, kipusztítás*; die gänzliche Vertilgung. Cic.

Occisor, ōris, m. 3. *megölő, gyilkos*; der Tödter, Mörder. Plaut.

Occisōrius, a, um, e. gr. animalia, occisoria, Tert. *leölni, v. levágni való*; die geschlachtet werden können.

Occisus, a, um, (occīdo) *megölt, meggyilkolt*; getödtet, gemordet. Cic. 2) occisa est haec res, Plaut. *tökélletesen, v. végképpen vége van*; es ist ganz aus damit. Sup. -issimus, Idem.

Occlāmito, āre, 1. *ellene kiáltozni*; entgegen schreyen. Plaut.

Occlaudo, ĕre, 3. i. q. sequens.

Occlūdo, si, sum, ĕre, 3. e. gr. tabernas, Cic. *bézárni, bétsukni*; zuschliessen. 2) e. gr. libidinem, Ter. *tartóztatni*: hemmen. e. gr. lingvam alicui, Plaut. *bédugni a' száját, elhalgattatni*; einem das Maul stopfen, einen zum Stillschweigen bringen. 3) *el, v. bézárni, bérekeszteni*; einschliessen, einsperren.

Occlūsus, a, um, *bézárt, bétsukott*; verschlossen, verriegelt. Cic. 2) Trop. e. gr. odium, Idem. *rejtett, titkos*, *alattomos*; verborgen, heimlich. Comp. -ior, Plaut. Sup. -issimus.

Occo, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. segetem, Hor. agrum, Colum. *borondlni*; eggen. 2) e. gr. vineas, Varr. *megkapálni*; hacken.

Occoepi, *elkezdtem*; ich habe angefangen Tac.

Occūbĭtus, us, m. 4. *meghalás, halál*; der Tod. Hieron.

Occūbo, ui, ĭtum, āre, 1. e. gr. tumulo, Virg. (*a' sírban*; im Grabe.) *feküdni, nyúgodni*: liegen, ruhen. e. gr. morte, Liv. *meghalni*; sterben.

Occulco, āvi, ātum, āre, 1. (calco) *el, v. letapodni, v. taposni*; niedertreten. Varr.

Occulo, ŭlui, ultum, ĕre, 3. e. gr. aliquem, Liv. *elrejteni, eldugni, eltitkolni*; verbergen, verstecken, verhehlen. e. gr. umbra se se, Virg. *árnyékba venni magát, rejtezni, v. búni*; sich in den Schatten begeben.

Occultāte, Adv. *titkon, alattomban*; heimlich. Occultatius conari, Cic.

Occultātio, ōnis, f. 3 *elrejtés, rejtegetés, eltitkolás, titkolódzás*; die Verbergung, Verhehlung. Cic.

Occultātor, ōris, m. 3. *elrejtő, rejtegető, eltitkoló*; ein Verberger, Verhehler. Cic.

Occulte, Adv. *titkon, titkosan, titokban, alattomosan, alattomban*; insgeheim, heimlich. e. gr. ferre, Ter. *eltitkolni, rejtegetni*; verhehlen. Comp. -ius, Cic. Sup. -issime, Caes.

Occoltim, Adv. i. q. occulte, Solin.

Occulto, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. aliquid, Cic. *elrejteni, eldugni, eltitkolni, rejtegetni*; verbergen, verstecken, verhehlen. e. gr. se latebris, Cic. *elbúni*; sich verstecken. e. gr. se ab aliquo, Plaut. *valaki elől, v. előtt elbúni, v. rejtezni*; sich vor einem verbergen. e. gr. fugam, Cic. *titkon elillantani, v. elszökni*; heimlich fliehen. e. gr. aliquid apud se, Plaut. *titokban tartani elhalgatni*, heimlich behalten, verschweigen.

Occulto, Adv. *titkon*; insgeheim.

Occultum, i, n. 2. *titkos dolog, titok*; geheime Sache, ein Geheimniß. Occulta credere servis, Cic.

Occultus, a, um, *elrejtett, titkos*; verborgen, heimlich. Occultum aliquid habere, Cic. *valamit titokban tartani*; etwas heimlich halten. 2) *eltitkoló*; verbergend. e. gr. homo,

Cic. *ravasz, v. álnok ember, a' ki eltudja paláztolni gazt, v. semmirekellő voltát*: ein listiger Kopf, der den Schalk verbergen kann. Comp. -ior, Sallust, Sup. -issimus.

Occumbo, cŭbui, cubĭtum, ĕre, 3. *esni, süllyedni, leszállyedni, le, v valahová esni, rogyni, rohanni*; fallen, sinken, oder herab fallen, wohin fallen, stürzen. Flacc. 2) e. gr. morti, mortem, v. morte, Virg. Liv. *meghalni*; sterben.

Occŭpātio, ōnis, f. 3. *foglalatosság, munka*; die Beschäftigung. Distineri occupationibus, Cic. *sok dolgának lenni*; mit Geschäften beladen seyn 2) *megvétel, elfoglalás*; die Einnehmung, Besetzung.

Occŭpātōrius, a, um, e. gr. ager, Fest. *a' mi elfoglaltatott, minthogy a' birtokasa elment, v. kiűzetett*; was in Besitz genommen ist, weil der Eigenthümer fortgegangen oder vertrieben worden.

Occŭpātus, us, m. 4. i. q. occupatio, Claud. Mam.

Occŭpātus, a, um, e. gr. in aliqua re, Cic. *foglalatos, foglalatoskodó*; beschäftiget. e. gr. auditioni, Plin. *halgató*; mit Anhören beschäftiget. 2) *megvett, elfoglalt*; eingenommen. Comp. -ior, Cic. Sup. -issimus, JCt.

Occŭpo, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. locum, possessiones, Cic. urbem, Liv. regnum, Cic. *megvenni, elfoglalni, birtokába ejteni*; einnehmen, besetzen. 2) Trop. *elfoglalni*; bemeistern. Occupaverat animos fuga, Liv. *mind untalan tsak a' futáson járt az eszek*; die Flucht hatte sich ihres Herzens bemeistert. 3) e. gr. animum, Ter. *foglalatoskodtatni*; beschäftigen. Occupari aliqua re, Cic. *valamivel foglalatoskodni*; mit etwas beschäftiget seyn. 4) *megelőzni*; zuvor kommen. Occupat transire in agrum, Liv. Ortum solis occupare, Cic. Curt. *nap feljötte előtt érkezni, v. jönni*; vor Aufgang der Sonne kommen. 5) *költsönözni, költsön adni*; ausleihen. e. gr. pecuniam alicui, et ad aliquem foenore, Cic. *interesre, v. uzsorára pénzt költsönözni valakinek*; einem Geld auf Zinsen oder Wucher leihen. 6) *meglepni, vétetlen rá, v. a' nyakára jönni*; überraschen, überfallen, unversehens über den Hals kommen. Mors illam occupat, Ter. 7) e gr. preces, Sen. bellum facere, Liv. *siettetni*; beschleunigen.

Occŭpo, ōnis m. 3. *elfoglaló, erővel magáévá tevő*; der sich einer Sache bemächtiget, ein Bemächtiger. Petron.

Occurro, curri, (Obs. cucurri, Gell.) cursum, ĕre, 3. e. gr. alicui, Caes. alicui obviam, *eleibe futni, szaladni, v. menni, rábukkanni, találni, találkozni vele*; entgegen laufen, gehen, aufstoßen, begegnen. 2) e. gr. venienti morbo, Pers. *ellentállani, eleit venni*; widerstehen, vorbeugen. Varietas occurrit satietati, Cic. *a' változtatás elhárítja az unalmat, v. unatkozást*; die Abwechslung verhüthet den Überdruß. 3) *találtatni, magát elő adni*; vorkommen. Nihil occurrit, Idem. *semmi sem adja elő magát, semmi sints*; es kommt nichts vor. 4) *eszébe jutni, v ötleni*; beyfallen, einfallen. Hoc mihi animo occurrit, Cic. 5) *segítni, segedelmet nyújtani*; helfen. e. gr suppetias fugientibus, Hirt. *a' futóknak v. szökevényeknek segítségekre jönni, v. lenni*; den Flüchtlingen zu Hülfe kommen. 6) *ellenvetést tenni, v. formálni*; einwenden. Mihi sic occurrit, Idem. *ezt az ellenvetést teszi nékem, v. ellenem*; er macht mir diesen Einwurf. 7) *megelőzni*; zuvorkommen. Ultro negotiis occurrere, Hirt. *bizonyos foglalatosságokat örömest magára vállalni*; gewisse Verrichtungen gern übernehmen. 8) e. gr. civitatem aliam, Idem. *jönni, menni*; kommen, gehen, sich begeben.

Occursācŭlum, i, n. 2. (occurso) *kisértet, késértet, ijesztő*; ein Gespenst, Schreckbild. Noctium occursacula, Apul.

Occursātio, ōnis, f. 3. *eleibemenés, v. jövés, öszvejövés, v. találkozás*; das Entgegengehen, die Begegnung. Cic. 2) *azoknak köszöntése, kik valami hivatalt, v. tisztséget akarnak adni*; die Begrüßung derer, die ein Amt vergeben wollen. Facilis est illa occursatio et blanditia popularis, Idem.

Occursātor, ōris, m. 3. *eleibejövő, v. menő, találkozó*; ein Entgegengeher, Begegner. Auson 2) *köszöntő, valakit köszöntő*; ein Begrüßer. Cic.

Occursĭo, ōnis, f. 3. i. q. occursus, Sulp. Sev. 2) *látogatás*; der Besuch. Sidon.

Occursĭto, āre, 1. Frequ. *találkozni*, *szembe találkozni valakivel*; begegnen. Solin.

Occurso, āre, 1. (curro) e. gr. alicui, Virg. *találkozni*, *szembe találkozni*, *szem közt jönni valakivel*, *rá bukkanni*; entgegen gehen, begegnen, anstoßen. 2) e. gr. portis, Liv. *eleibe jönni*, *v. menni*, *megjelenni*; herzukommen, erscheinen. Trop. Multa animo meo occursant, Plaut. *sok dolog jut*, *ötlik*, *v. meg fordúl az elmémbe*, *v. eszembe*; es kommen mir viele Sachen in den Sinn. 3) *ellene lenni*, *ellenkezni*, *magát ellene szegezni*, *megakadályoztatni*; entgegen seyn, sich widersetzen, verhindern. 4) *meg.lózni*; vorkommen. e. gr. numini, Plin. *az Istent megengesztelni*; Gott versöhnen.

Occursor, ōris, m. 3. i. e. qui occurrit, August.

Occursōrĭus, a, um, *találkozáshoz való*, *öszvetalálkozási*; zum Begegnen gehörig. Apul. 2) *valaki elfogadásához*, *v. szerentséltetéséhez való*; zum Bewillkommen gehörig. e. gr. potio, Idem. *szerentséltető*, *v. fogadó ital*, *v. pohár*; der Bewillkommungstrank.

Occursus, us, m. 4. *találkozás*, *szembetalálkozás*, *szemköztjövés*, *eleibe menés*, *v. jövés*, *rábukkanás*, *rábökkenés*; das Begegnen, Entgegengehen, Aufstoßen. Ovid.

Ŏcēănītis, ĭdis, f. 3. filia Oceani, Virg.

Ŏcēănus, i, m. 2. *nagy*, *tágas*, *v. széles tenger*; das Weltmeer, der Ocean. Cic. 2) deus maris, maritus Tethyos, Poët. 3) *nagy fördőkád*; große Badewanne. Lamprid. 4) nomen lictoris, v. viatoris cujusdam, Mart.

Ŏcella, ae, c. 1. *kisszemű*; der kleine Augen hat. 2) cognomen familiae Serviorum, Cic.

Ŏcellātus, a, um, *sok szemű*, *lyukatsos*, *sok lyukú*; mit Augen oder Äugelchen versehen. Ludere ocellatis, sc. lapillis, Suet. *szemes*, *kotzka formа kövētskékkel játszani*; mit Steinchen, die mit Augen bezeichnet sind, wie die Würfel.

Ŏcellus, i, m. 2. (Dim. ab oculus) *szemetske*; Äuglein, Äugelchen. Plaut. Ovid. 2) *jeles*, *díszes*, *v. pompás valami*; etwas Vortreffliches. Ocellos Italiae, villulas nostras, Cic. Insularum ocelle, i. e. decus, Catull. 3) Ocelle mi, Plaut. *gyöngyöm*, *szemem fénye*! mein Äugelchen. 4) *nád*, *v. káka gyökéren lévő tsomótska*; Knollen an den Wurzeln des Rohrs. Plin.

Ŏcēlum, i, m. 2. *Outi városa Pedemontziumban*; die Stadt Outy in Piemont. Caes.

Ŏchlŏcrătĭa, ae, f. 1. *a' köznép uralkodása*; die Regierung des gemeinen Volks, wenn der Pöbel die Herrschaft hat.

Ochra, ae, f. 1. *okraföld*, *sárgafestő föld*; Ocher, eine Erdart, die gelb färbt. Vitruv.

Ŏchus, i, m. Nomen propr. regis Persarum. 2) Nom. prop. aliorum Virorum.

Ŏcĭmăstrum, i, n. 2, *vadbiszioók*; wilde Basilie.

Ŏcĭmĭnus, a, um, *bazsalyikomból való*, *bazsalyikom*; von Basilien. Ociminum oleum, seu unguentum. *bazsalyikomolaj*; Basilienöhl. Diosc.

Ŏcĭmŏĭdes, is, m 2. *erdei bogáts*; die Walddistel. Apul.

Ŏcĭmum, et Ocymum, i, n. 2. *bazsalyikom*; Basilienkraut. (Ocimum basilicum, L.) Plin.

Ŏcĭor, ōius, Comp. Superl. ocissimus, a, um, *gyorsabb*, *hamarább*, *sebesebb*; geschwinder, schneller.

Ŏcĭrŏē, es, f 1. Nom. propr. nymphae, filiae Oceani et Thetidis.

Ŏcĭum, vide: Otium.

Ŏcĭter, Adv. et Ocyter, *hamar*, *hirtelen*, *gyorsan*; geschwind, schnell, hurtig. Apul. Comp ocius, *hamarább*, *gyorsabban*; geschwinder, eher, hurtiger, zeitiger. Cic. Serius ocius, Hor. *előbb utóbb*; später oder eher, es sey später oder zeitiger. Ocissime, Sall.

Ocius, Ocissime, vide: Ociter.

Oclus, pro: oculus, Prud.

Ocnus, i, m. 2. Num. pr. regis, qui Mantuam urbem aedificavit. Virg.

Ocquinisco, ĕre, 3. *guggolni*, *legugyorodni*; sich niederbücken, kauern. Pompon. ap. Non.

Ŏcrĕa, ae, f. 1. *lábpántzél*; ein Beinharnisch oder Stiefel, womit das Schienbein bedeckt war.

Ŏcrĕātus, a, um, *lábpántzéllal felké-*

nált; mit einem Beinharnisch versehen, gestiefelt. Hor.

Ocrĭcŭlum, i, n. 2. urbs in Umbria.

Octăchordos, vel Octochordos, *nyoltzhúrú*; achtsaitig. Vitruv.

Octăēdrum, i, n. 2. *egy ollyan rajzkép és test a' mathésisben, mellyben nyoltz egyenlő oldalú háromszeglet, tizenkét szegletoldal, és huszonnégy szeglet vagy zug van*; eine Figur in der Mathesi, die acht gleichseitige Dreyecke, zwölf Seiten, und vier und zwanzig Winkel hat.

Octăĕtēris, *nyoltzesztendei idő*; eine Zeit von acht Jahren. Gloss.

Octăgōnos, vel Octagōnum, i, n. 2. *nyoltzszegletű és nyoltzoldalú rajzkép*; eine Figur, die acht Winkel und acht Seiten hat. Vitr.

Octangŭlus, a, um, *nyoltzszegletű, nyoltzzugú*; achteckig, achtwinkelig. Apul.

Octandria, sc. classis, *nyoltzhimesek, nyoltzhimes sereg, a' füvésstudománybàn*; achtmännige Pflanzen. Bot.

Octans, tis, ~. 3. *egy mérőszerszám*; ein Meßinstrument, Octant. Vitruv.

Octăphŏros, vide: Octophoros.

Octăstylos, *nyoltzoszlopú*; achtsäulig. Vitruv.

Octāva, ae, f. 1. *oktáva, nyoltzad a' muzsikában, nyoltzhangköz*; die Octave in der Musik, der Zwischenraum von acht Tönen. 2) *nyoltzedrész*; der achte Theil, ein Achtel. 3) *valamelly innepnapnak, vagy más nevezetes napnak a' nyoltzadik napja*; der achte Tag nach einem Feste. Eccles.

Octāvāni, a, um, *a' nyoltsadik légióból való*; von der achten Legion. Mela.

Octāvārium, ĭi, n. *nyoltsad adó*; Abgabe des achten Theils. Cod. Just.

Octāvia, ae, f. 1. Nom. pr. mulieris.

Octāviānus, a, um, *Octaviusi, Octaviustól való*; Octavisch, den Octavius betreffend. Cic. Caes.

Octāvius, a, um, i. e. Octavium concernens, ab eo originem ducens. Geos Octavia, Svet.

Octāvius, ii, m. 2. et Octavia, ae, f. 1. Cognomen familiae Romanorum.

Octavo, Adv. sc. loco, *nyoltzadszor*; achtens, zum achten.

Octāvus, a, um, (octo) *nyoltzadik*; der achte. Cic. Octava est, sc. hora. Juv. *nyoltz óra*; es ist acht Uhr. Sume octavam, sc. partem, Auct. B. Afric. Octavum, Adv. *nyoltzadszor*; zum achten Mahle. Liv.

Octāvusdĕcĭmus, a, um, *tizennyoltzadik*; der achtzehnte. Vitruv.

Octennis, e, (octo et annus) *nyoltzesztendős*; achtjährig. Ammian.

Octĭes, *nyoltzszor*; achtmahl. Cic.

Octigēsimus, pro: octingentesimus, Prisc.

Octingēnārius, a, um, (octingeni) *nyoltzszázból álló*; aus acht hunderten bestehend. Varr.

Octingēni et Octingentēni, ae, a, *nyoltz nyoltz százan*; je achthundert. Prisc.

Octingentēsĭmus, a, um, *a' nyoltzszázadik*; der achthundertste. Cic.

Octingenti, ae, a, *nyoltzszáz, nyoltzszázan*; achthundert. Cic.

Octigentĭes, *nyoltzszázszor*; achthundertmahl. Ascon.

Octĭpes, ĕdis, *nyoltzlábú*; achtfüßig. Ovid.

Octo, Ind. *nyoltz, nyoltzan*; acht. Caes.

Octōber, bris, bre, mensis October, Vellej. Colum. *October, a' tizedik hónap*; der October.

Octochordos, vide: Octachordos.

Octōdĕcim, *tizennyoltz*; achtzehen. Frontin.

Octŏgămus, i, m. *a' ki nyoltzszor házasodott meg*; der achtmahl geheirathet. Hieron.

Octogēnārius, a, um, v. gr. homo, *nyoltzvanesztendős*; achtzigjährig. Plin.

Octōgēni, ae, a, *nyoltzvan nyoltzvan*; je achtzig, bey einer Eintheilung. Liv. 2) *nyoltzvanon*; achtzig. Plin.

Octōgēsĭmus, a, um, *nyoltzvanodik*; der achtzigste. Cic.

Octōgĭes, *nyoltzvanszor*; achtzigmahl. Cic.

Octōginta, *nyoltzvan*; achtzig. Cic.

Octōminūtālis, e, *nyoltz félpénzt érő*; acht Häller (oder sonstige kleine Münze) geltend. Lamprid.

Octōnārius, a, um, v. gr. numerus, Varr. *nyoltzból álló*; aus acht bestehend.

Octōni, ae, a, *nyoltz-nyoltz*; je acht bey Eintheilungen. 2) *nyoltz*; acht, ohne Eintheilung. Ovid.

Octŏphŏros, v. Octāphŏros, v. gr. lectica, Cic. nyoltzan melős, a' mit nyoltzan visznek; was von achten getragen wird.
Octŭĭ̆gies, pro: octogies. Plin.
Octŭāginta, pro: octoginta, Vitruv.
Octŭplicātio, ōnis, f. 3. nyoltzszorositás; die Achtfältigung, i. e. achtmahlige Vermehrung. Mart. Cap.
Octŭplico, āvi, ātum, āre, 1. nyoltzszorozni; achtfältigen, achtmahl vermehren. Liv.
Octŭplus, a, um, nyoltzszoros, nyoltzas; achtfach, achtfältig. Cic.
Octussis, is, m. 3. i. e. octo asses, Hor.
Ocŭlāris, e, szemet vagy szemeket illető; die Augen betreffend. Veget.
Ŏcŭlārĭter, Adv. szemmel, p. o. nézni; mit den Augen, z. B. betrachten. Sidon.
Ŏcŭlārius, a, um, szemeket illető; die Augen betreffend. Medicus ocularius, Cels. vel saltim: ocularius, szemorvos; Augenarzt. Scrib. Larg.
Ŏcŭlātus, a, um, szemes, látó, a' kinek szemei vannak; mit Augen versehen, sehend. Plaut. Oculatior, Tert. szemesebb; besser sehend. Pluris est oculatus testis unus, quam decem auriti, Plaut. egy szemmel látott tanú több bizonyság, mint tíz hallottamos; ein Zeuge, der etwas selbst gesehen hat, gilt mehr als zehen, die nur davon gehöret haben. 2) látható; sichtbar. Plin.
Ŏcŭlĕus, a, um, szemes, szemmel rakott; voller Augen. v. gr. Argus oculeus, Plaut. 2) élesszemű, szemes; scharfsichtig. Apul.
Ŏcŭlĭfĕrium, ii, n. 2. szemlélni kirakott dolgok; zur Schau aufgestellte Sachen. Sen.
Ŏcŭlissimus, a, um, legszemesebb, legélesebb szemű; der Scharfsichtigste. 2) a' legkedvesebb; der Allerliebste. Plaut.
Ŏcŭlitus, Adv. v. gr. amare, Plaut. mint a' szeme világát, p. o. úgy szeretni; wie seine Augen, z. B. einen lieben. Plaut.
Ŏcŭlo, āre, 1. látóvá tenni, szemeket adni neki; mit Augen versehen, sehend machen. Tert. 2) öltalni, bóoltani; oculiren, impfen. Gloss.
Ŏcŭlus, i, m. 2. szem, látó szem; das Auge, womit wir sehen. Cic. Oculis cernere, Nep. szemeivel látni, meglátni; sehen, bemerken. Oculos dejicere in terram, Quintil. szemeit lesütni, vagy a' földre szegezni; die Augen niederschlagen. Oculos in aliquem conjicere, Cic. szemeit valakire vetni vagy rávetni, valakire rátekinteni; die Augen auf einen werfen, oder richten. Ex oculis abire, Sen. szemei elől elmenni; aus den Augen gehen. Proponere vel ponere ante oculos, vel proponere oculis, Cic. szeme eleibe terjeszteni; vor Augen stellen. Res posita est ante oculos, Cic. nyilvánvaló dolog, látni való, világos; die Sache liegt vor Augen, ist augenscheinlich. In oculis, Cic. sub oculis, Caes. szemei előtt, szeme láttára; vor Augen, in seiner Gegenwart. Oculis subjicere, Cic. megmutatni, hogy nézze meg, vizsgálja meg; sehen lassen. Oculos pascere re, Cic. vel fructum oculis capere ex re, Nep. legeltetni szemeit valamin; die Augen weiden. — In oculis esse alicujus, vel alicui, Cic. nagy kedvességben lenni valakinél; sehr geliebt und geschätzt werden. Aliquem in oculis ferre, Cic. vel gestare, Ter. nagy kedvességben tartani, mint a' szeme fényét úgy kedvelleni, v. őrizni; sehr werth halten, sehr schätzen und lieben. Ocule mi! Plaut. óh te szemem fénnye! angyalom! mein Engel! 2) oculus mundi, Ovid. i. e. sol. 3) bimbó; ein Knospe, Auge. Virg. Oculos imponere, Virg. oltani, szemre oltani; oculiren. 4) oculi cancri, Med. rákszem: Krebsaugen. 5) Oculus leporis, Bot. pápafű gyökere; Benedictenwurz. 6) szemforma foltok, p. o. pávaszem, párdutzfolt, die Flecken auf den Pfauenschwänzen, Pantherthieren. Plin. 7) Configere oculos cornicum, Cic. Prov. még az okos embereket is meg tudni tsalni, v. rászedni; sogar kluge Leute hintergehen.
Ōcymāstrum, i, n. 2. veresellő drvalédnyhaj, v. lépfű; der Widerthon. (Asplenium Trichomanes, L.)
Ocyor, Ocyssimus, i. q. Ocior, ocissimus.
Ōcypĕte, es, f. 1. Harpyarum una, Cael.
Ōcyrŏē, l. q. Ociroë.
Ocyus, i. q. ocius, vide: ociter.
Ōda, ae, v. Ōde, es, f. 1. ének, dalolantos versezet, v. vers; ein Gesang, lyrischer Gesang, Lied.

Ŏdārium, ĭi, n. 2. idem, Petr.

Ŏdāriārius, ĭi, m. 2. *ének, v. éneklőmester*; ein Singemeister. Virg. pro quo tamen Reinesius habet: Odorarius.

Ŏdŏfăcio, ĕre, 3. Obsol. pro: Olfacio. Fest.

Ŏdĕra, ae, f. 1. fluvius Germaniae, Geogr.

Odessos, i, f. 2. urbs Moesiae inferioris, Mela.

Ŏdēum, i, n. 2. *éneklőhely, éneklőkar helye, éneklőkar, muzsika, v. koncert palota, v. szála*; ein zum Singen bestimmtes Gebäude, Musiksaal, Concert-Saal, Vitruv.

Ŏdi, isse, Def. *gyűlölni, útálni*; hassen. Cic. Inimicos semper osa sum intueri, Plaut. *soha sem néztem jó szemmel ellenségimre, soha sem kivántam ellenségimet látni*; ich habe niemahls gern meine Feinde ansehen mögen. Osus, a, um, Adj. *gyűlölő*; der hasset. Oditur, Ter. *gyűlölik, gyűlöltetik*; es wird gehasset.

Ŏdĭbilis, e, *gyűlölséges, útálatos, útálatraméltó*; verhaßt, hassenswerth. Acc.

Ŏdio, ivi, īre, 4. Inusit. i. q. odi, Cic. 2) *valamin, v. valamiért bosszankodni*; worüber verdrießlich seyn. Odi, cum cera vacat, Ovid.

Ŏdiōse, Adv. *gyűlölségesen, útálatosan*; auf eine hassenswerthe Art, verhaßt. Cic. 2) *bosszankodva, bosszúsággal, dérrel dúrral, mérgesen*; auf eine widrige, verdrießliche Art. Idem.

Ŏdiōsicus, a, um, i. q. sequens, Plaut.

Ŏdiōsus, a, um, *gyűlölséges, útálatos*; verhaßt. Plaut. 2) *alkalmatlan, terhes*; beschwerlich. Senectus senibus odiosa est, Cic. 3) *ellenséges indúlatú*; feindselig. Gloss. 4) *bosszús*; verdrießlich. Comp. odiosior, Cic. Superl. odiosissimus, Phaedr.

Ŏdium, ĭi, n. 2. *gyűlölség, idegenkedés, ellenségeskedés*; der Haß, die Abneigung, Feindschaft. In odium alicui venire, Cic. *valakinél, v. valaki előtt gyűlölségbe jönni, v. gyűlölségesse lenni*; bey Jemanden verhaßt werden. In odium Graciae pervenire, Nep. Alicui venire odio, Plin. Esse alicui in odio, v. odio, v. apud aliquem in odio, Cic. *gyűlöltetni, gyűlöletes lenni*; verhaßt seyn. Fuit mihi cum Clodio odium, Cic. *ellenségeskedésben voltam vele*; ich hatte mit ihm eine Feindschaft. Habere aliquid v. aliquem odio, Plaut. Ovid. *gyűlölni, útálni*; hassen. Odium alicujus subire, Cic. *magára vonni, venni, elviselni*; über sich nehmen, ertragen. Magno odio in aliquem ferri, Nep. *igen, erősen, v. nagyon gyűlölni*; sehr hassen. In odium alicujus, pro: odio, Ovid. *gyűlölségből*; aus Haß. Odium concitare, v. creare, Cic. movere, Ovid. v. facere, Quint. *okozni, szerezni*; erregen, verursachen, machen. In odium vocare, Cic. *gyűlölségbe hozni, gyűlölségessé tenni*; verhaßt machen, in Haß bringen. 2) *gyűlölséges, v. gyűlöletes ember*; ein verhaßter Mensch. Odium hominum, Plaut. *a' kit minden gyűlöl, v. útál*; den die Leute hassen. 3) *bosszúság, únalom*; der Verdruß. Odium cepit me negotii, Ter. 4) *kellemetlenség, undorodás*; die Unannehmlichkeit, der Eckel. Neque agri neque urbis odium me cepit, Idem. *egyiktől sem iszonyodom*; beydes wird mir nicht zum Eckel. Odio es, Plaut. *nem szenvedhetlek, ki nem állhatlak, kiállhatatlan vagy előttem*; du bist mir zuwider, ich kann dich nicht ausstehen. 5) *únalmas, v. kiállhatatlan kiabálás*; das verdrießliche Schreien. Odio tuo me vinces, Ter. 6) *útálatot gerjesztő kevélység, felfúvalkodás, v. dölyfösség*; der Hochmuth, der Haß erweckt. Quod erat odium! quae superbia! Cic. Not. odium tuum, pro: erga te. Ter.

Odo, ōnis, m. 3. *szőr, v. süvegtsizma neme, botos*; eine Gattung wollener oder Filzschuhe, eine Fußsocke. Ulp.

Ŏdontāgra, ae, f. 1. *fogvonó, v. foghúzóvas, pellikán*; ein Zahnzängelchen, Pelican. Chirurg.

Ŏdontalgĭa, ae, f. 1. *fogfájás*; das Zahnweh, der Zahnschmerz. Med.

Ŏdontalgicus, et Odonticus, a, um, *fogfájás ellen, v. -ról való*; wider die Zahnschmerzen dienend.

Ŏdontītis, idis, f. 3. *fogfájás szállató fű*; ein Kraut, das gut gegen Zahnschmerzen seyn soll, Zahnkraut. (Euphrasia Odontites, L.) Plin.

Ŏdontŏīdes, is, m. 3. idem, Plin.

Ödöntölĭthos, i, m. 2. i. q. Tartarus dentibus adolescens; *borkő a' fogakon*; Weinstein der Zähne. Med.
Ödöntŏphyia, ae, 1. et Odontiasis, is, f. 3. *gyermekek fogjövése*; das Zahnen der Kinder. Idem.
Ödöntŏtrimma, ătis, n. 3. *fogmosó, v. tisztító por, fogpor*; das Zahnpulver.
Odŏpēta, ae, f. 1. *agár*; ein Windhund, Windspiel Gloss 2) *orsóhal*; eine Lamprete, ein Fisch. Petr.
Ŏdor, ōris, m. 3. *szag, illat, jó és rossz, kedves, kellemes, kedvetlen, v. kellemetlen szag, büdösség*; der Geruch, er mag gut angenehm oder widrig seyn, der Gestank. Cic. 2) e. gr. ater, Virg. *gőz*; der Dampf. 3) Trop. e. gr. dictaturae, suspicionis, Cic. *szele valaminek, előre való érzés, előérzés gyanitás, sejtés, sejdités*; die Witterung einer Sache, Vorherempfindung, Vermuthung, Ahnung. 4) *jószagú dolog, p. o. füstölőszer, fűszerszám, kenet, balzsam*; ein wohlriechendes Ding, z. B. ein Rauchwerk, Gewürz, eine Salbe, ein Balsam. Horat. Cic. Curt. Assyrius odor, Catull.
Ŏdōrāmen, inis, n. 3. *szag, bűz, illat*; der Geruch. 2) i. q. odoramentum. Macrob.
Odōrāmentum, i, n. 2. *jószagú fűszerszám, jóillat gerjesztő szer, balzsam 's a' t.* wohlriechende Specereyen, ein Rauchwerk, Balsam ꝛc. Colum.
Odōrātus, a, um, e. gr. myrrha, Plin. *szagos, jó szagú, jó illat szerző, v. gerjesztő*; was riecht, wohlriechend.
Odōrātio, ōnis, f. 3. *szagolás, szaglás, mint érzékünk egyike*: das Riechen, der Geruch, als ein Sinn. Cic.
Odōrātīvus, a, um, e. gr. herba, Apul. *szagos, illatozó, jószagú*; riechend, wohlriechend.
Odōrātus, a, um, (odoro) *jószagú, szagos, illatozó*; wohlriechend. Tibull. Odoratus capillos rosa, Ovid. pro: habens capillos odoratos rosa. Comp. odoratior, Colum. Superl. odoratissimus, Plin.
Odōrātus, us, m. 4. *szagolás, szagérzés, szag, szaglás, mint érzék*; das Riechen, die Empfindung des Geruchs, der Geruch, auch Geruch,
als ein Sinn. Cic. 2) *kigőzölgés*; die Ausdünstung. Plin.
Odōrĭfer, a, um, *szagos, jószagú, v. illatú*; wohlriechend. Prop. 2) e. gr. Arabia, Plin. *jószagú dolgokat v. szereket termő*; wohlriechende Dinge hervorbringend. e gr. gens, Ovid. i. e Persae.
Odōrĭsĕquus, a, um, *szag után járó, azt követő*; dem Geruche nachgehend. Odorisequi canes, Liv. *Andr. vizslák*; Spürhunde.
Odōro, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. aëra, Ovid. mella, Colum. *szagositni, megszagositni, jószaggal, v. illattal el, v. betölteni, jó szagot adni valaminek*; riechend oder wohlriechend machen. 2) *szagoskodni, illatozni, szagot, v. illatot bocsátni ki magából*; einen Geruch von sich geben. Colum.
Odōror, ātus sum, āri, Dep. 1. *szagolni*; riechen. 2) Trop. e. gr. quid futurum sit, Cic. *megszagolni, azaz, kifürkészni, kitanúlni, kikémlelni*; riechen, erforschen, ausspüren. 3) Trop. contemptive: e. gr. decemviratum. Cic *valami után szaglálódni, valamire vágyni*; nach etwas trachten. 4) Trop. e. gr. philosophiam, Auct. Dial. de Orat. *valamibe ütni az orrát, az az, csak kevés esméretet szerezni valamiben*; riechen, wobin riechen, nur eine kleine Kenntniß erlangen.
Odōrus, a, um, e. gr. flos, Ovid *szagos, illatos, kedves, v. kellemetlen, jó, v. rossz szagú*; riechend, wohlriechend, unangenehm riechend. Comp. odorius, Plin. 2) *szagoló, szagláló, szaglás által vizsgáló, búzoló*; riechend, durch Geruch untersuchend, witternd. Odora canum vis, Virg.
Odos, ō-is, m. 3. i. q. odor, Sallust.
Odrysae, (Odrusae) ārum, m. plur. populus antiquus Thraciae. Plin. Hinc: Odrysius, a, um, ab Odrysis oriundus, Ovid. b) i. q. Thracicus, Stat.
Odynolytes, ae, m. 1. i. q. echeneis. Plin.
Ŏdyssēa, ae, f. 1. liber Homeri, de erroribus Ulyssis. Ovid.
Oea, ae, f. 1. urbs Africae, hodie: Tripoli. Tacit.
Oeăgrus, i, m. 2. rex Thraciae, pater Orphei. Hinc: Oeagrius, a, um, *Oeagrusi, Thraciai, Orphensi*; Oeagrisch, Thracisch, Orphisch.

Virg. Oeagrios pulsabat nervos, Sil. *lanton, v. tziterán játszott, lantolt, tziterázott (mint Orpheus)*; spielte auf der Cither (wie Orpheus).

Oeanthia, ae, f. 1. urbs Aetoliae, Mela.

Oeāso, ōnis, f. 3. urbs Hispaniae, ad fluvium Mograda, hodie: Giarco. Mela.

Oebălia, ae, f. 1. sc. urbs, Virg. i. q. Tarentum.

Oebălides, ae, m. 1. filius, v. posteri Oebali, v. Spartanus. e. gr. puer, Ovid. i. e. Hyacinthus. Oebalidae, Idem. i. e. Castor et Pollux.

Oebălis, idis, f. 3. *Oebalusi, v. Spártai*; Oebalisch oder Spartanisch. e. gr. nympha, Ovid. i. e. Helena. 2) *Sabinusi*; Sabinisch. Idem.

Oebălius, a, um, *Oebalusi, v. Spartai*; Oebalisch oder Spartanisch. e. gr. vulnus, Ovid. i. e. Hyacinthi. e. gr. pellex, Idem. i. e Helena. 2) *Sabinusi*; Sabinisch. Ovid.

Oebălus, i, m. 2. rex Spartae, pater Tyndari, Ovid. 2) rex Caprearum.

Oechălia, ae, f. 1. urbs Euboeae, Virg. b) Messeniae, Plin.

Oechălis, idis, f. 3. *Oechalisból való, Oechalisi aszszony, v. leány*; aus Oechalia, eine Oechalierinn. Ovid.

Oeclides, ae, m. 1. filius Oeclei, i. e. Amphiaraus, Ovid.

Oecŏnŏmĭa, ae, f 1. *gazdálkodás, gazdaság folytatás, gazdáskodás gazdaság*; die Haushaltung, Wirthschaft. Gloss. 2) Trop. *felosztás, rend, mellyet szab az ember p. o. valamelly beszédben, theátromi játékban, 's a' t.* Eintheilung, Ordnung, die man macht, z. B. in einer Rede, im Schauspiele ꝛc. Quint.

Oecŏnŏmicus, a, um, *gazdálkodáshoz való, gazdaságot illető*; die Wirthschaft betreffend. Oeconomicus, sc. liber, i. e. Xenophontis de oeconomia, Cic. 2) Trop. e. gr. dispositio causae, Quint. *illendő rendű, v. rendes felosztású, a' beszédben*; von der gehörigen Eintheilung in der Rede.

Oecŏnŏmus, i, m. 2. *gazda ember, gazdaság folytató, gazda, sáfár, majoros, tiszttartó*: ein Wirthschafter, Schaffner, Verwalter. Cod. Justin.

Oecūmĕnĭcus, a, um, i. q. Universalis; *közönséges, világ szerte való, egész világra szólló, v. tartozó*; allgemein, zur ganzen Welt gehörig. e. gr. concilium, Hist. Eccl. *közönséges egyházigyűlés, v. zsinat*; eine allgemeine Kirchenversammlung

Oecus, v. —os, i, m. 2. *ház*; ein Haus. Gloss. 2) *szoba a' házban, palota, v. szála*; ein Zimmer des Hauses, Saal. Vitruv.

Oedēma, tis, n. 3. *vizes daganat*; wässerige Geschwulst. Med.

Oedēmătōsus, a, um, *vizes daganatú*; wässerig geschwollen. Pedes oedematosi; *dagadt lábak*; geschwollene Beine. Medic.

Oedĭpŏdes, v. —da, ae, m. 1. i. q. Oedipus, Senec.

Oedĭpŏdĭōnĭdes, ae, m. 1. filius Oedipi, i. e. Polynices. Oedipodionidae, i. e. Eteocles et Polynices Stat.

Oedĭpŏdĭōnĭus, a, um, *Oedipust illető; Oedipushoz való, v. tartozó, Oedipusi*; den Oedipus betreffend, dahin gehörig, Oedipisch.

Oedĭpus, i, 2. et odis, m 3. rex Thebarum, filius Laji et Jocastae, qui solvit aenigma Sphingis. 2) *rejtett dolgok megfejtője, v. megmagyarázója*; ein Ausleger verborgener Dinge. Davus sum, non Oedipus, Ter.

Oenăgra, ae, f. 1. *bor szagú tsemete*; eine Staude, welche nach Wein riechet. Plaut.

Oenanthe, es, f. 1. *vadszőlő fürtje*; die Traube des wilden Weinstocks (vitis labrusca) Plin. 2) *mogyorós haramug, vizi mogyoró*; ein Dornengewächs. Plin. (Oenanthe pimpinelloides, L.)

Oenanthĭnus, a, um, e. gr. oleum, vinum, Plin. *vadszőlőből készített*; aus der Traube des wilden Weinstocks gemacht.

Oenēis, ĭdis, f. 3. vide: Oeneus.

Oeneus, ĕi, m. 2. rex Calydoniae, maritus Althaeae. Hinc: Oenēĭus, v. cont. Oenēus, a, um, *Oeneusi*: Oeneisch. Ovid. 2) Oenēis, ĭdis, f. 3. filia Oenei, i. e. Dejanira, Sen

Oenŏgărum, i, n. 2. *borlé, v. lév*; die Weinbrühe. Apic.

Oenōmăus, i, m. 2. rex Elidis. 2) tragoedia Accii, Cic.

Oenŏmĕli, ĭtos, n. 3. *borseprős méhser*; ein Weinmeth. Pand.

Oenōne, es, f. 1. nympha Phrygica, Paridis amica, v. uxor prima.

Oenŏphŏrum, i, n. 2. *boros edény, kantsó, v. kanna*; ein Weingeschirr. Horat.

Oenŏphŏrus, i, m. 2. *pintzemester, kultsár*; ein Kellermeister. Plin. 2) f. statua muliebris Praxitelis, Idem.

Oenŏpĭa, ae, f. 1. insula, postea Aegina vocata. Ovid.

Oenŏpĭon, ōnis, m. 3. rex in insula Chio, pater Meropes. Cic. in Arat.

Oenŏpŏla, ae, m. 1. *kortsma, tsupszék, bormérőház*; eine Weinschenke. Gloss.

Oenŏpŏlium, ii, n. 2. idem, Plaut.

Oenŏptae, ārum, m. plur. *borra ügyelők a' Görögök vendégségeikben*; Aufseher über den Wein bey den Mahlzeiten der Griechen. Cael. Rhod.

Oenŏthēra, ae, f. 1. *tsészekürt*; die Nachtkeeze, eine Pflanze, sonst auch Onoris genannt. Plin.

Oenōtrĭa, ae, f. 1. pars Italiae. 2) Synecd. Italia ipsa, Claud.

Oenōtrius, a, um, *Oenotriai, Olaszországi, Római*; Oenotrisch, Italisch, Römisch. Virg. Sil.

Oenōtrus, a, um, i. q. Oenotrius. Virg.

Oenus, a, um, veteribus, pro: unus.

Ōenus, v. Aenus, i, m. 2. *Inn vize, melly Passzaunál ömlik a' Dunába*; der Fluß Inn. Geogr.

Oenussa, ae, f. 1. insula ad promontorium Acritas (Capo de Gallo) in Peloponneso, ubi hodie Sapienza sita est, Mela.

Ōesŏphăgus, i, m. 2. *nyeldeklő, torok, gége*; die Speiseröhre, der Schlund. Medic.

Oestrus, i, m. 2. *lóbögöly, bögöly*; die Roßbrämse, Bräme. Virg. Oestro percitus, Prov. *dühös, neki dühödött, szelesedett, v. szilajodott, mint a' bögöly tsipte ló*; wild, wie ein Pferd, das von einer Roßbräme gestochen worden ist. 2) *dühösség, p. o. jövendő mondói, v. poétai dühösség, az az: fel, v. neki hevülés, v. tüzesedés, lelkesedés*; die Raserey, z. B. die weissagerische oder poetische, i. e. die Begeisterung, der Enthusiasmus. Stat.

Oesus, veteribus, pro: usus, Cic.

Oesypum, i, n. 2. *motsok, v. ganéj a' juhgyapjún*; der Koth an der Schafwolle. Ovid. 2) *motskos, v. pitzkos juhgyapjú*; die schmutzige Wolle von den Schafen. Plin. 3) *juhgyapjú motsokból készült kendőző, pirosító, v. szépitőszer*; ein Schönheitsmittel, eine Schminke aus dem Schmutze der Schafwolle. Ovid.

Oeta, ae, v. Oete, es, f. 1. mons inter Thessaliam et Macedoniam. Ovid.

Oetaeus (Oeteus) i, m. 2. cognomen Herculis. Ovid.

Ōfella, ae, f. 1. (Dim. ab offa) *falatotska, harapásotska, darabka, p. o. hús darabotska, általjában mindenféle darabka, falatotska, egy kis, pitziny valami*; ein Bissen, Mundbissen, Stückchen, z. B. Fleisch, Mart. auch überhaupt ein Stückchen, Bißchen. Seren. Samm.

Offa, ae, f. 1. e gr. pultis, Cic. panis, Colum. *harapás, falat, lisztből készült falat, gombótz, furkó*; ein Bissen, ein Kügelchen, Klößchen aus Mehl. 2) *mindenféle darab, p. o. hús darab, v. darab hús*; jedes Stück, z. B. Fleisch. Plaut. 3) *öszve állott darab*, ein Klumpen, Klümpchen. Gummi in offas convolutum. 4) *daganat*: eine Geschwulst. 5) e gr. leporis, Plin. Trop. carminis, Pers. *idétlen szülemény*; unzeitige Geburt. Not. inter os et offam, Cato, Prov. *mig a' szájához vinné az ember a' falatot*; ehe man den Bissen in den Mund bringt.

Offarcĭnātus, a, um, *tele tömött, v. rakott, megrakott, v. tömött*; voll gestopft, bepackt. Ter.

Offarius, ii, m. 2. *szakáts*; ein Koch. Gloss.

Offātim, Adv. *falatonként, harapásonként, darabonként*; bissenweise, stückweise. Plaut.

Offectio, ōnis, f. 3. (officio) *festés, megfestés*; die Färbung. Arnob.

Offectus, a, um (officio) *megakadályoztatott*; verhindert.

Offendĭcŭlum, i, n. 2. (offendo) *akadály*; ein Anstoß. 2) *boszszúság, boszszankodás, botránkozás*; ein Ärgerniß. Plin. jun.

Offendo, ĭnis, f. 3. i. q. offensio, Afran.

Offendo, di, sum, ĕre, 3. v. gr. caput, Liv. pedem, Ovid. aliquem pede, Plaut. caput ad fornicem, Quint. *megütni, beléütni valamibe, hozzáütődni valamihez, megütődni valamibe*; anstoßen, sich stoßen an etwas. Lapidem offendere, Apul. *a' kőbe*

megütni magát; sich an einen Stein stoßen. Navis offendit in scopulis, Ovid. *a' hajó a' kősziklákoz ütődött*; das Schiff stieß an einen Felsen. 2) Trop. *megbotlani*, *hibázni*, *botlani*; anstoßen, verstoßen, fehlen, einen Fehler machen, versehen. Neque in eo solum offenderat, quod etc. Nep. *nem tsak abban hibázott, hogy* —; er hat nicht nur darin gefehlt, daß rc. Apud aliquem offendere, vel, aliquem in aliqua re offendere, Cic. *valakit megsérteni*, *megbántani*, *valakinél elrontani a' dolgot*; bey Jemanden verstoßen, einen beleidigen. 3) In aliquo offendere, Cic. aliquid in aliquo offendere, Cic. *megütközni*, *megbotránkozni valakiben*, *az az: valamelly tselekedetében, azt nem hagyni helyben*, *hibásnak találni*, *'s a' t.* sich an Jemanden stoßen, etwas auszusetzen oder zu tadeln haben. 4) v. gr. aliquem in platea, Ter. vel, aliquid, Cic. *előtalálni*, *rábukkanni*, *történetből rátalálni*; antreffen, finden, auf etwas oder auf einen stoßen. 5) *megsérteni*, *megütni*, *megtsapni*; verletzen, beschädigen, anstoßen. Latus vehementer offendit, Cic. 6) v. gr. aliquem contumelia, Cic. animum alicujus, Cic. *megsérteni*, *megbántani*, *valakit*; beleidigen. 7) offendere apud judices, Cic. *a' birdktól kárhoztatódni*; von den Richtern verdammt werden.

Offensa, ae, f. 1. (offendo) *megütődés*, *beleütődés valamibe*; das Anstoßen. Plin. 2) *rossz indúlat valaki eránt*, *kedvetlenség*, *gyűlölség*, *harag*; die Ungunst, Ungnade, der Haß, die Feindschaft. In magna offensa sum apud Pompejum, Cic. *kiestem a' Pompéjus kegyelméből*: ich bin beym Pompejus in Ungnade gefallen. 3) *megsértés*, *megbántás*, *bosszúság*; die Beleidigung, erlittenes Unrecht, der Verdruß. Offensas vindicare, Ovid. 4) *baj*, *sérelem*; unangenehmer Zufall, die Verletzung. Sen.

Offensiculum, i, n. 2. *megütődés*; das Anstoßen Apul. 2) *akadály*, *a' mibe valaki megütközik*, *gánts*; der Anstoß, woran man stößt. Lactant.

Offensātio, ōnis, f. 3. *megütközés*, *botlás*, *megbotlás*; das Anstoßen. Quint.

Offensātor, ōris, m. 3. *botló*, *megbotló*; der anstößt, Strauchler. Quintil.

Offensĭbĭlis, e, *könnyen botló*; strauchelnd. Lactant.

Offensio, ōnis, f. 3. (offendo) v. gr. pedis, Cic. *megütés*, *megütődés*, *beleütődés valamibe*; der Anstoß, das Anstoßen an etwas. 2) *akadály*, *gánts*, *ütköző*, *a' mibe könnyű megütközni vagy beleütődni*; der Anstoß, das, woran man sich stoßt oder stoßen kann, das Hervorragende. Cic. 3) *baj*, *kedvetlenség*, *váratlan eset*, *p. o. betegség*, *változás*; der Anstoß, was einem zustößt, Unbequemlichkeit, Anfall von einer Krankheit, Unpäßlichkeit. Cic. 4) *kedvetlenség*, *harag*, *megsértés*, *megbántás*, *bosszúság*; Verstoß bey Jemanden, der Zorn, die Beleidigung, der Widerwille, die Abneigung, der Verdruß bey Jemanden. Offensionem vitare, Cic. *kerülni a' kedvetlenséget*; den Verdruß vermeiden. Esse offensioni Cic. i. e. molestiae. In alicujus offensionem incurrere, vel cadere, Cic. *valakinél kedvetlenségbe esni*, *valakit magára haragítni*; in Verdruß kommen. 5) *szerentsétlenség*, *szerentsétlen eset*, *viszontagság*; das Unglück, der Unglücksfall, Unfall, die Widerwärtigkeit. Offensionem timere, Cic. Offensio belli, Cic. 6) *hiba*, *elhibázása valaminek*; der Fehler, das Versehen. Offensio periculosa, Cic.

Offensiuncŭla, ae, f. 1. Dimin. *egy kis megsértés*, *megbántás*, *megbántódás*; eine Beleidigung. 2) *bosszúság*, *harag*; der Verdruß, das Ärgerniß. Cic.

Offenso, āre, 1. Frequ. ab offendo, v. gr. caput, Liv. *gyakran megütni*; oft anstoßen. 2) *akadozni*, *p. o. a' beszédben*; stocken. Quint.

Offensor, ōris, m. 3. *megbántó*, *megsértő*; der Beleidiger. Arnob.

Offēnsus, a, um, *megütődött*, *beleütődött*, *megütközött*; angestoßen. 2) *megsértett*; verletzt. 3) *megbántott*; beleidigt. 4) *felbosszszantott*, *haragra ingerlett*; aufgebracht, zornig. 5) v. gr. alicui, Cic. *gyűlölséges valaki előtt*; verhaßt. 6) existimatio offensa, Cic. *rossz hirnév*; ein übler Ruf.

Offēnsus, us, m. 4. *megütődés*, *megütközés*, *beleütődés valamibe*; der

lemenetkor; beym Untergang der Sonne 2) *napnyúgoti, napnyúgotra lévő*; abendlich, abendländisch. 3) *elenyésző, múlondó*; hinfällig. Paul. Nol.

Occillo, āre, 1. *boronálni*; egen, eggen. Gloss.

Occino, inŭi, entum, ĕre, 3. *énekelni*; singen. Liv. 2) *eleibe énekelni*; entgegen singen. Idem.

Occipio, ēpi, eptum, ĕre, 3. (ob et capio) *elkezdődni*: anfangen, den Anfang nehmen, sich anfangen. 2) *elkezdeni, hozzáfogni*: anfangen, antreten. Magistratum occipere, Liv. Tac. 3) *valamihez kezdeni, próbálni valamit*; unternehmen. Ter. Pass. Occeptum est, Ter. *elkezdődött*; es ist angefangen worden.

Occipitium, ii, n. 2 (occiput) *nyakszirt*; das Hinterhaupt. Plaut. et Varr. In occipitio oculos habere, Plaut. *alattomos lenni*; verschlagen seyn.

Occiput, ĭtis, n. 3 (ob et caput) *nyakszirt, főnek hátulsó része*; das Hintertheil des Haupts, das Hinterhaupt. Pers.

Occīsio, ōnis, f. 3 (occīdo) *megölés, meggyilkolás*; die Tödtung, Ermordung. Cic. 2) *elvesztés, kipusztítás*; die gänzliche Vertilgung. Cic.

Occīsor, ōris, m. 3. *megölő, gyilkos*; der Tödter, Mörder. Plaut.

Occisōrius, a, um, e. gr. animalia, occisoria, Tert. *leölni, v. levágni való*; die geschlachtet werden können.

Occisus, a, um, (occīdo) *megölt, meggyilkolt*; getödtet, gemordet. Cic. 2) occisa est haec res, Plaut. *tökélletesen, v. végképpen vége van*: es ist ganz aus damit. Sup. -issimus, Idem.

Occlāmito, āre, 1. *ellene kiáltozni*; entgegen schreyen. Plaut.

Occlaudo, ĕre, 3. i. q. sequens.

Occlūdo, si, sum, ĕre, 3. e. gr. tabernas, Cic. *bezárni, betsukni*; zuschließen. 2) e. gr. libidinem, Ter. *tartóztatni*: hemmen. e. gr. lingvam alicui, Plaut. *bédugni a' száját, elhalgattatni*; einem das Maul stopfen, einen zum Stillschweigen bringen. 3) *el, v. bézárni, bérekeszteni*: einschließen, einsperren.

Occlūsus, a, um, *bézárt, betsukott*; verschlossen, verriegelt. Cic. 2) Trop. e. gr. odium, Idem. *rejtett, titkos, alattomos*; verborgen, heimlich. Comp. -ior, Plaut. Sup. -issimus.

Occo, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. segetem, Hor. agrum, Colum. *boronálni*; eggen. 2) e. gr. vineas, Varr. *meghapálni*; hacken.

Occoepi, *elkezdtem*; ich habe angefangen. Tac.

Occŭbĭtus, us, m. 4. *meghalás, halál*; der Tod. Hieron.

Occŭbo, ui, ĭtum, āre, 1. e. gr. tumulo, Virg. (*a' sírban*; im Grabe.) *feküdni, nyúgodni*; liegen, ruhen. e. gr. morte, Liv. *meghalni*; sterben.

Occulco, āvi, ātum, āre, 1. (calco) *el, v. letapodni, v. taposni*; niedertreten. Varr.

Occulo, ŭlui, ultum, ĕre, 3. e. gr. aliquem, Liv. *elrejteni, eldugni, eltitkolni*; verbergen, verstecken, verhehlen. e. gr. umbra se se, Virg. *árnyékba venni magát, rejtezni, v. búni*; sich in den Schatten begeben.

Occultāte, Adv. *titkon, alattomban*; heimlich. Occultatius conari, Cic.

Occultātio, ōnis, f. 3 *elrejtés, rejtegetés, eltitkolás, titkolódzás*; die Verbergung, Verhehlung. Cic.

Occultātor, ōris, m. 3. *elrejtő, rejtegető, eltitkoló*; ein Verberger, Verhehler. Cic.

Occulte, Adv. *titkon, titkoson, titokbon, alattomosan, alattomban*; ingeheim, heimlich. e. gr. ferre, Ter. *eltitkolni, rejtegetni*; verhehlen. Comp. -ius, Cic. Sup. -issime, Caes.

Occultim, Adv. i. q. occulte, Solin.

Occulto. āvi, ātum, āre, 1. e. gr. aliquid, Cic. *elrejteni, eldugni, eltitkolni, rejtegetni*; verbergen, verstecken, verhehlen. e. gr. se latebris, Cic. *elbúni*; sich verstecken. e. gr. se ab aliquo, Plaut. *valaki elől, v. előtt elbúni, v. rejtezni*; sich vor einem verbergen. e. gr. fugam, Cic. *titkon elillantani, v. elszökni*; heimlich fliehen. e. gr. aliquid apud se, Plaut. *titokbon tartani elhalgatni*, heimlich behalten, verschweigen.

Occulto, Adv. *titkon*; ingeheim.

Occultum, i, n. 2. *titkos dolog, titok*; geheime Sache, ein Geheimniß. Occulta credere servis, Cic.

Occultus, a, um, *elrejtett, titkos*; verborgen, heimlich. Occultum aliquid habere, Cic. *valamit titokbon tartani*; etwas heimlich halten. 2) *eltitkoló*; verbergend. e. gr. homo,

Cic. *ravasz, v. álnok ember, a' ki eltudja palástolni gaz, v. semmire-kellő voltát*: ein listiger Kopf, der den Schalk verbergen kann. Comp. -ior, Sallust, Sup. -issimus.

Occumbo, cŭbui, cubĭtum, ĕre, 3. *esni, süllyedni, leszüllyedni, le, v. valahová esni, rogyni, rohanni*; fallen, sinken, oder herab fallen, wohin fallen, stürzen. Flacc. 2) e. gr. morti, mortem, v. morte, Virg. Liv. *meghalni*; sterben.

Occŭpātĭo, ōnis, f. 3. *foglalatosság, munka*; die Beschäftigung. Distineri occupationibus, Cic. *sok dolgának lenni*; mit Geschäften beladen seyn 2) *megvétel, elfoglalás*; die Einnehmung, Besetzung.

Occŭpātōrĭus, a, um, e. gr. ager, Fest. *a' mi elfoglaltatott, minthogy a' birtokasa elment, v. kiűzetett*; was in Besitz genommen ist, weil der Eigenthümer fortgegangen oder vertrieben worden.

Occŭpātus, us, m. 4. i. q. occupatio, Claud. Mam.

Occŭpātus, a, um, e. gr. in aliqua re, Cic. *foglalatos, foglalatoskodó*; beschäftiget. e. gr. auditioni, Plin. *halgató*; mit Anhören beschäftiget. 2) *megvett, elfoglalt*; eingenommen. Comp. -ior, Cic, Sup. -issimus, JCt.

Occŭpo, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. locum, possessiones, Cic. urbem, Liv. regnum, Cic. *megvenni, elfoglalni, birtokába ejteni*; einnehmen, besetzen. 2) Trop. *elfoglalni*; bemeistern. Occupaverat animos fuga. Liv. *mind untalan tsak a' futáson jártuaz eszek*; die Flucht hatte sich ihres Herzens bemeistert. 3) e. gr. animum, Ter. *foglalatoskodtatni*; beschäftigen. Occupari aliqua re, Cic. *valamivel foglalatoskodni*; mit etwas beschäftiget seyn. 4) *megelőzni*; zuvor kommen. Occupat transire in agrum, Liv. Ortum solis occupare, Cic. Curt. *nap feljötte előtt érkezni, v. jönni*; vor Aufgang der Sonne kommen. 5) *kőltsönözni, költsön adni*; ausleihen. e. gr. pecuniam alicui, et ad aliquem foenore, Cic. *interesre, v. uzsorára pénzt költsönözni valakinek*; einem Geld auf Zinsen oder Wucher leihen. 6) *meglepni, vétetlen rá, v. a' nyakára jönni*: überraschen, überfallen, unversehens über den Hals kommen. Mors illam occupat, Ter. 7) e. gr. preces, Sen. bellum facere, Liv. *siettetni*; beschleunigen.

Occŭpo, ōnis m. 3. *elfoglaló, erővel magáévá tevő*: der sich einer Sache bemächtiget, ein Bemächtiger. Petron.

Occurro, curri, (Obs. cucurri, Gell.) cursum, ĕre, 3. e. gr. alicui, Caes. alicui obviam, *eleibe futni, szaladni, v. menni, rábukkanni, találni, találkozni vele*; entgegen laufen, gehen, aufstoßen, begegnen. 2) e. gr. venienti morbo, Pers. *ellentállani, eleit venni*; widerstehen, vorbeugen. Varietas occurrit satietati, Cic. *a' változtatás elhárítja az unalmat, v. unatkozást*; die Abwechslung verhüthet den Überdruß. 3) *találtatni, magát elő adni*; vorkommen. Nihil occurrit, Idem. *semmi sem adja elő magát, semmi sints*; es kommt nichts vor. 4) *eszébe jutni, v. ötleni*; beyfallen, einfallen. Hoc mihi animo occurrit, Cic. 5) *segítni, segedelmet nyújtani*; helfen. e. gr. suppetias fugientibus, Hirt. *a' futóknak v. szökevényeknek segítségekre jönni, v. lenni*; den Flüchtlingen zu Hülfe kommen. 6) *ellenvetést tenni, v. formálni*; einwenden. Mihi sic occurrit, Idem. *ezt az ellenvetést teszi nékem, v. ellenem*; er macht mir diesen Einwurf. 7) *megelőzni*; zuvorkommen. Ultro negotiis occurrere, Hirt. *bizonyos foglalatosságokat örömest magára vállalni*; gewisse Verrichtungen gern übernehmen. 8) e. gr. civitatem aliam, Idem. *jönni, menni*; kommen, gehen, sich begeben.

Occursācŭlum, i, n. 2. (occurso) *kísértet, késértet, ijesztő*; ein Gespenst, Schreckbild. Noctium occursacula, Apul.

Occursātĭo, ōnis, f. 3. *eleibemenés, v. jövés, öszvejövés. v. találkozás*; das Entgegengehen, die Begegnung. Cic. 2) *azoknak köszöntése, kik valami hivatalt, v. tisztséget akarnak adni*; die Begrüßung derer, die ein Amt vergeben wollen. Facilis est illa occursatio et blanditia popularis, Idem.

Occursātor, ōris, m. 3. *eleibejövő, v. menő, találkozó*; ein Entgegengeher, Begegner. Auson 2) *köszöntő, valakit köszöntő*; ein Begrüßer. Cic.

Occursĭo, ōnis, f. 3. i. q. occursus, Sulp. Sev. 2) *látogatás*; der Besuch. Sidon.

Occursĭto, āre, 1. Frequ. *találkozni*, *szembe találkozni valakivel*; begegnen. Solin.

Occurso, āre, 1. (curro) e. gr. alicui, Virg. *találkozni*, *szembe találkozni*, *szem közt jönni valakivel*, *rá bukkanni*; entgegen gehen, begegnen, anstoßen. 2) e. gr. portis, Liv. *eleibe jönni*, *v. menni*, *megjelenni*; herzukommen, erscheinen. Trop. Multa animo meo occursant, Plaut. *sok dolog jut*, *ötlik*, *v. meg fordúl az elmémbe*, *v. eszembe*; es kommen mir viele Sachen in den Sinn. 3) *ellene lenni*, *ellenkezni*, *magát ellene szegezni*, *megakadályoztatni*; entgegen seyn, sich widersetzen, verhindern. 4) *meg.lózni*; vorkommen. e. gr. numini, Plin. *az Istent megengesztelni*; Gott versöhnen.

Occursor, ōris, m. 3. i. e. qui occurrit, August.

Occursōrĭus, a, um, *találkozáshoz való*, *összvetalálkozási*; zum Begegnen gehörig. Apul. 2) *valaki elfogadásához*, *v. szerentséltetéséhez való*; zum Bewillkommen gehörig. e. gr. potio, Idem. *szerentséltető*, *v. fogadó ital*, *v. pohár*; der Bewillkommungstrank.

Occursus, us, m. 4. *találkozás*, *szembetalálkozás*, *szemköztjövés*, *eleibe menés*, *v. jövés*, *rábukkanás*, *ráhökkenés*; das Begegnen, Entgegengehen, Aufstoßen. Ovid.

Ōcĕānītis, ĭdis, f. 3. filia Oceani, Virg.

Ōcĕānus, i, m. 2. *nagy*, *tágas*, *v. széles tenger*; das Weltmeer, der Ocean. Cic. 2) deus maris, maritus Tethyos, Poët. 3) *nagy fördőkád*; große Badewanne. Lamprid. 4) nomen lictoris, v. viatoris cujusdam, Mart.

Ŏcella, ae, c. 1. *kisszemű*; der kleine Augen hat. 2) cognomen familiae Serviorum, Cic.

Ŏcellātus, a, um, *sok szemű*, *lyukatsos*, *sok lyukú*; mit Augen oder Äugelchen versehen. Ludere ocellatis, sc. lapillis, Suet. *szemes*, *kotzka forma követskékkel játszani*; mit Steinchen, die mit Augen bezeichnet sind, wie die Würfel.

Ŏcellus, i, m. 2. (Dim. ab oculus) *szemetske*; Äuglein, Äugelchen. Plaut. Ovid. 2) *jeles*, *díszes*, *v. pompás valami*; etwas Vortreffliches. Ocellos Italiae, villulas nostras, Cic. Insularum ocelle, i. e. decus, Catull. 3) Ocelle mi, Plaut. *gyöngyöm! szememfényje!* mein Äugelchen. 4) *nád*, *v. káka gyökéren lévő tsomótska*; Knollen an den Wurzeln des Rohrs. Plin.

Ŏcēlum, i, m. 2. *Outi város Pedemontziumban*; die Stadt Outy in Piemont. Caes.

Ŏchlŏcrătĭa, ae, f. 1. *a' köznép uralkodása*; die Regierung des gemeinen Volks, wenn der Pöbel die Herrschaft hat.

Ochra, ae, f. 1. *okraföld*, *sárgafestő föld*; Ocher, eine Erdart, die gelb färbt. Vitruv.

Ŏchus, i, m. Nomen propr. regis Persarum. 2) Nom. prop. aliorum Virorum.

Ŏcimăstrum, i, n. 2. *vad bisziók*; wilde Basilie.

Ŏcimĭnus, a, um, *bazsalyikomból való*, *bazsalyikom*; von Basilien. Ociminum oleum, seu unguentum, *bazsalyikomolaj*; Basilienöhl. Diosc.

Ŏcimŏīdes, is, m. 2. *erdei bogáts*; die Walddistel. Apul.

Ŏcimum, et Ocymum, i, n. 2. *bazsalyikom*; Basilienkraut. (Ocimum basilicum, L.) Plin.

Ŏcĭor, ōris, Comp. Superl. ocissimus, a, um, *gyorsabb*, *hamarább*, *sebesebb*; geschwinder, schneller.

Ŏcĭrŏē, es, f. 1. Nom. propr. nymphae, filiae Oceani et Thetidis.

Ŏcĭum, vide: Otium.

Ŏcĭter, Adv. et Ocyter, *hamar*, *hirtelen*, *gyorsan*; geschwind, schnell, hurtig. Apul. Comp ocius, *hamarabb*, *gyorsabban*; geschwinder, eher, hurtiger, zeitiger. Cic. Serius ocius, Hor. *eléb-utóbb*; später oder eher, es sey später oder zeitiger. Ocissime, Sall.

Ocius, Ocissime, vide: Ociter.

Oclus, pro: oculus, Prud.

Ocnus, i, m. 2. Nom. pr. regis, qui Mantuam orbem aedificavit. Virg.

Ocquinisco, ĕre, 3. *guggolni*, *legugyorodni*; sich niederbücken, kauern. Pompon. ap. Non.

Ocrĕa, ae, f. 1. *lábpántzél*: ein Beinharnisch oder Stiefel, womit das Schienbein bedeckt war.

Ŏcrĕātus, a, um, *lábpántzéllal felke-*

sült; mit einem Beinharnisch verſehen, geſtiefelt. Hor.

Ocriculum, i, n. s. urbs in Umbria.

Octachordos, vel Octochordos, *nyoltzhúrú*; achtſaitig. Vitruv.

Octaëdrum, i, n. 2. *egy ollyan rajzkép és test a' mathésisben, mellyben nyoltz egyenlő oldalú háromszeglet, tizenkét szegletoldal, és huszonnégy szeglet vogy zug von*; eine Figur in der Mathesi, die acht gleichſeitige Dreyecke, zwölf Seiten, und vier und zwanzig Winkel hat.

Octaëteris, *nyoltzesztendei idő*; eine Zeit von acht Jahren. Gloss.

Octagonos, vel Octagonum, i, n. 2. *nyoltzszegletű és nyoltzoldalú rajzkép*; eine Figur, die acht Winkel und acht Seiten hat. Vitr.

Octangulus, a, um, *nyoltzszegletű*, *nyoltzzugú*; achteckig, achtwinkelig. Apul.

Octandria, sc. classis, *nyoltzhímesek*, *nyoltzhímes sereg*, *a' fűvésztudományban*; achtmännige Pflanzen. Bot.

Octans, tis, *. 3. *egy mérőszerszám*; ein Meßinſtrument, Octant. Vitruv.

Octaphoros, vide: Octophoros.

Octastylos, *nyoltzoszlopú*; achtſäulig. Vitruv.

Octava, ae, f. 1. *oktáva*, *nyoltzad a' muzsikában*, *nyoltzhongköz*; die Octave in der Muſik, der Zwiſchenraum von acht Tönen. 2) *nyoltzodrész*; der achte Theil, ein Achtel. 3) *valamelly innepnopnok*, *vagy más nevezetes napnak a' nyoltzadik napja*; der achte Tag nach einem Feſte. Eccles.

Octavanus, a, um, *a' nyoltzadik légióból való*; von der achten Legion. Mela.

Octavarium, ii, n. *nyoltzad odó*; Abgabe des achten Theils. Cod. Just.

Octavia, ae, f. 1. Nom. pr. mulieris.

Octavianus, a, um, *Octaviusi*, *Octaviustól való*; Octaviſch, den Octavius betreffend. Cic. Caes.

Octavius, a, um, i. e. Octaviam concernens, ab eo originem ducens. Gens Octavia, Svet.

Octavius, ii, m. 2. et Octavia, ae, f. 1. Cognomen familiae Romanum.

Octavo, Adv. sc. loco, *nyoltzadszor*; achtens, zum achten.

Octavus, a, um, (octo) *nyoltzadik*; der achte. Cic. Octava est. sc. hora. Juv. *nyoltz óra*; es iſt acht Uhr. Sume octavam, sc. partem, Auct. B. Afric Octavum, Adv. *nyoltzadszor*; zum achten Mahle. Liv.

Octavusdecimus, a, um, *tizennyoltzadik*; der achtzehnte. Vitruv.

Octennis, e, (octo et annus) *nyoltzesztendős*; achtjährig. Ammian.

Octies, *nyoltzszor*; achtmahl. Cic.

Octigesimus, pro: octingentesimus, Prisc.

Octingenarius, a, um, (octingeni) *nyoltzszázból álló*; aus acht hunderten beſtehend. Varr.

Octingeni et Octingenteni, ae, a, *nyoltz nyoltz százan*; je achthundert. Prisc.

Octingentesimus, a, um. *a' nyoltzszázadik*; der achthundertſte. Cic.

Octingenti, ae, a, *nyoltzszáz*, *nyoltzszázan*; achthundert. Cic.

Octigenties, *nyoltzszázszor*; achthundertmahl. Ascon.

Octipes, edis. *nyoltzlábú*; achtfüßig. Ovid.

Octo, Ind. *nyoltz*, *nyoltzon*; acht. Caes.

October, bris, bre, mensis October, Vellej. Colum. *Octóber*, *a' tizedik hónap*; der October.

Octochordos, vide: Octachordos.

Octodecim, *tizennyoltz*; achtzehen. Frontin.

Octogamus, i, m. *a' ki nyoltzszor házasodott meg*; der achtmahl geheirathet. Hieron.

Octogenarius, a, um, v. gr. homo, *nyoltzvanesztendős*; achtzigjährig. Plin.

Octogeni, ae, a, *nyoltzvan*, *nyoltzvon*; je achtzig, bey einer Eintheilung. Liv. 2) *nyoltzvanon*; achtzig. Plin.

Octogesimus, a, um, *nyoltzvanodik*; der achtzigſte. Cic.

Octogies, *nyoltzvanszor*; achtzigmahl. Cic.

Octoginta, *nyoltzvan*; achtzig. Cic.

Octominutalis, e, *nyoltz félpénzt érő*; acht Häller (oder ſonſtige kleine Münze) geltend. Lamprid.

Octonarius, a, um, v. gr. numerus, Varr. *nyoltzból álló*; aus acht beſtehend.

Octoni, ae, a, *nyoltz nyoltz*; je acht bey Eintheilungen. 2) *nyoltz*; acht, ohne Eintheilung. Ovid.

Octŏphŏros, v. Octăphŏros, v. gr. lectica, Cic. *nyoltzan melős, a' mit nyoltzan visznek*; was von achten getragen wird.

Octŭāgies, pro: octogies. Plin.

Octŭāginta, pro: octoginta, Vitruv.

Octŭplicātio, ōnis, f. 3. *nyoltzszorositás*; die Achtfältigung, i. e. achtmahlige Vermehrung. Mart. Cap.

Octŭplico, āvi, ātum, āre, 1. *nyoltzszorozni*; achtfältigen, achtmahl vermehren. Liv.

Octŭplus, a, um, *nyoltzszoros, nyoltzas*; achtfach, achtfältig. Cic.

Octussis, is, m. 3. i. e. octo asses, Hor.

Ŏcŭlāris, e, *szemet vagy szemeket illető*; die Augen betreffend. Veget.

Ŏcŭlārĭter, Adv. *szemmel, p. o. nézni*; mit den Augen, z. B. betrachten. Sidon.

Ŏcŭlārius, a, um, *szemeket illető*; die Augen betreffend. Medicus ocularius, Cels. vel saltim: ocularius, *szemorvos*; Augenarzt. Scrib. Larg.

Ŏcŭlātus, a, um, *szemes, látó, a' kinek szemei vannak*; mit Augen versehen, sehend. Plaut. Oculatior, Tert. *szemesebb*; besser sehend. Pluris est oculatus testis unus, quam decem auriti, Plaut. *egy szemmel látott tanú több bizonyság, mint tiz hallottamos*; ein Zeuge, der etwas selbst gesehen hat, gilt mehr als zehen, die nur davon gehört haben. 2) *látható*; sichtbar. Plin.

Ŏcŭlĕus, a, um, *szemes, szemmel rakott*; voller Augen, v. gr. Argus oculeus, Plaut. 2) *élesszemű, szemes*; scharfsichtig. Apul.

Ŏcŭlĭfĕrium, ĭi, n. 2. *szemlélni kirakott dolgok*; zur Schau aufgestellte Sachen. Sen.

Ŏcŭlissimus, a, um, *legszemesebb, legélesebb szemű*; der Scharfsichtigste. 2) *a' legkedvesebb*; der Allerliebste. Plaut.

Ŏcŭlĭtus, Adv. v. gr. amare, Plaut. *mint a' szeme világát, p. o. úgy szeretni*; wie seine Augen, z. B. einen lieben. Plaut.

Ŏcŭlo, āre, 1. *látóvá tenni, szemeket adni neki*; mit Augen versehen, sehend machen. Tert. 2) *óltalni, béoltani*; oculiren, impfen. Gloss.

Ŏcŭlus, i, m. 2. *szem, látó szem*; das Auge, womit wir sehen. Cic. Oculis cernere, Nep. *szemeivel látni, meglátni*; sehen, bemerken. Oculos dejicere in terram, Quintil. *szemeit lesütni, vagy a' földre szegezni*; die Augen niederschlagen. Oculos in aliquem conjicere, Cic. *szemeit valakire vetni vagy rávetni, valakire rátekinteni*; die Augen auf einen werfen, oder richten. Ex oculis abire, Sen. *szemei elől elmenni*; aus den Augen gehen. Proponere vel ponere ante oculos, vel preponere oculis, Cic. *szeme eleibe terjeszteni*; vor Augen stellen. Res posita est ante oculus, Cic. *nyilvánvaló dolog, látni való, világos*; die Sache liegt vor Augen, ist augenscheinlich. In oculis, Cic. sub oculis, Caes. *szemei előtt, szeme láttára*; vor Augen, in seiner Gegenwart. Oculis subjicere, Cic. *megmutatni, hogy nézze meg, vizsgálja meg*; sehen lassen. Oculos pascere re, Cic. vel fructum oculis capere ex re, Nep. *legeltetni szemeit valamin*; die Augen weiden. — In oculis esse alicujus, vel alicui, Cic. *nagy kedvességben lenni valakinél*; sehr geliebt und geschätzt werden. Aliquem in oculis ferre, Cic vel gestare, Ter. *nagy kedvességben tartani, mint a' szeme fényét úgy kedvelleni, v. őrizni*; sehr werth halten, sehr schätzen und lieben. Ocule mi! Plaut. *óh te szemem fénnye! angyalom!* mein Engel! 2) oculus mundi, Ovid. i. e. sol. 3) *bimbó*; ein Knospe, Auge. Virg. Oculos imponere, Virg. *oltani, szemre oltani*; oculiren. 4) oculi cancri, Med. *rákszem*: Krebsaugen. 5) Oculus leporis, Bot. *pápafű gyökere*; Benedictenwurz. 6) *szemforma foltok, p. o. pávaszem. párdutzfolt*, die Flecken auf den Pfauenschwänzen, Pantherthieren. Plin. 7) Configere oculos cornicum, Cic. Prov. *még az okos embereket is meg tudni tsalni, v. rászedni*; sogar kluge Leute hintergehen.

Ŏcymāstrum, i, n. 2. *veresellő drvalednyhaj, v. lépfű*; der Widerthon. (Asplenium Trichomanes, L.)

Ocyor, Ocyssimus, i. q. Ocior, ocissimus.

Ŏcypĕte, es, f. 1. Harpyarum una, Cael.

Ŏcyrŏë, i. q. Ociroë.

Ocyus, i. q. ocius, vide: ociter.

Ŏda, ae, v. Ŏde, es, f. 1. *ének, óda, lantos versezet, v. vers*; ein Gesang, lyrischer Gesang, Lied.

Ŏdārium, ii, o. 2. idem, Petr.

Ŏdāriārius, ii, m. 2. *ének, v. éneklőmester*; ein Singemeister. Virg. pro quo tamen Reinesius habet: Odorarius.

Ŏdēfăcio, ĕre, 3. Obsol. pro: Olfacio. Fest.

Ŏdēra, ae, f. 1. fluvius Germaniae, Geogr.

Odessos, i, f. 2. urbs Moesiae inferioris, Mela.

Ŏdēum, i, n. 2. *éneklőhely, éneklőkar kelye, éneklőkar, muzsika, v. kontzert palota, v. szála*; ein zum Singen bestimmtes Gebäude, Musiksaal, Concert-Saal, Vitruv.

Ŏdi, isse, Def. *gyűlölni, útálni*; hassen. Cic. Inimicos semper osa sum intueri, Plaut. *soha sem néztem jó szemmel ellenségimre, soha sem kivántam ellenségimet látni*; ich habe niemahls gern meine Feinde ansehen mögen. Osus, a, um, Adj. *gyűlölő*; der hasset. Oditur, Ter. *gyűlölik, gyűlöltetik*; es wird gehasset.

Ŏdibilis, e. *gyűlölséges, útálatos, útálatraméltó*; verhaßt, hassenswerth. Acc.

Ŏdio, ivi, īre, 4. Inusit. i. q. odi, Cic. 2) *valamin, v. valamiért boszszankodni*; worüber verdrießlich seyn. Odi, cum cera vacat, Ovid.

Ŏdiōse, Adv. *gyűlölségesen, útálatosan*; auf eine hassenswerthe Art, verhaßt. Cic. 2) *boszszankodva, boszszúsággal, dérrel dúrral, mérgesen*; auf eine widrige, verdrießliche Art. Idem.

Ŏdiōsicus, a, um, i. q. sequens, Plaut.

Ŏdiōsus, a, um, *gyűlölséges, útálatos*; verhaßt. Plaut. 2) *alkalmatlan, terhes*; beschwerlich. Senectus senibus odiosa est, Cic. 3) *ellenséges indúlatú*; feindselig. Gloss. 4) *boszszús*; verdrießlich. Comp. odiosior, Cic. Superl. odiosissimus, Phaedr.

Ŏdium, ii, n. 2. *gyűlölség, idegenkedés, ellenségeskedés*; der Haß, die Abneigung, Feindschaft. In odium alicui venire, Cic. *valakinél, v. valaki előtt gyűlölségbe jönni, v. gyűlölségessé lenni*; bey Jemanden verhaßt werden. In odium Graeciae pervenire, Nep. Alicui venire odio, Plin. Esse alicui in odio, v. odio, v. apud aliquem in odio, Cic. *gyűlöltetni, gyűlöletes lenni*; verhaßt seyn. Fuit mihi cum Clodio odium, Cic. *ellenségeskedésben voltam vele*; ich hatte mit ihm eine Feindschaft. Habere aliquid v. aliquem odio, Plaut. Ovid. *gyűlölni, útálni*; hassen. Odium alicujus subire, Cic. *magára vonni, venni, el viselni*; über sich nehmen, ertragen. Magno odio in aliquem ferri, Nep. *igen, erősen, v. nagyon gyűlölni*; sehr hassen. In odium alicujus, pro: odio, Ovid. *gyűlölségből*; aus Haß. Odium concitare, v. creare, Cic. movere, Ovid. v. facere, Quint. *okozni, szerezni*; erregen, verursachen, machen. In odium vocare, Cic. *gyűlölségbe hozni, gyűlölségessé tenni*; verhaßt machen, in Haß bringen. 2) *gyűlölséges, v. gyűlöletes ember*; ein verhaßter Mensch. Odium hominum, Plaut. *a' kit minden gyűlöl, v. útál*; den die Leute hassen. 3) *boszszúság, únalom*; der Verdruß. Odium cepit me negotii, Ter. 4) *kellemetlenség, undorodás*; die Unannehmlichkeit, der Eckel. Neque agri neque urbis odium me cepit, Idem. *egyiktől sem iszonyodom*; beydes wird mir nicht zum Eckel. Odio es, Plaut. *nem szenvedhetlek, ki nem állhatlak, kiállhatatlan vagy előttem*; du bist mir zuwider, ich kann dich nicht ausstehen. 5) *únalmas, v. kiállhatatlan kiabálás*; das verdrießliche Schreyen. Odio tuo me vinces, Ter. 6) *útálatot gerjesztő kevélység, felfuvalkodás, v. dölyfösség*; der Hochmuth, der Haß erweckt. Quod erat odium! quae superbia! Cic. Not. odium tuum, pro: erga te. Ter.

Odo, ōnis, m. 3. *szőr, v. süvegtsizma neme, botos*; eine Gattung wollener oder Filzschuhe, eine Fußsocke. Ulp.

Ŏdōntāgra, ae, f. 1. *fogvonó, v. foghúzóvas, pellikán*; ein Zahnzängelchen, Pelican. Chirurg.

Ŏdōntālgia, ae, f. 1. *fogfájás*; das Zahnweh, der Zahnschmerz. Med.

Ŏdōntālgicus, et Odonti[illegible], a, um, *fogfájás ellen, v. -ról [illegible]aló*; wider die Zahnschmerzen dienend.

Ŏdontītis, idis, f. 3. *fogánts szálkatsék*; ein Kraut, das gut gegen Zahnschmerzen seyn soll, Zahnkraut. (Euphrasia Odontites, L.) Plin.

Ŏdōntŏīdes, is, m. 3. idem, Plin.

Ŏdōntŏlĭthos, i, m, 2. i, q. Tartarus dentibus adolescens; *borkő a' fogakon*; Weinstein der Zähne. Med.

Ŏdōntŏphyĭa, ae, 1. et Odontiasis, is, f. 3. *gyermekek fogjövése*; das Zahnen der Kinder. Idem.

Ŏdōotŏtrĭmma, ătis, n. 3. *fogmosó*, *v. tisztitó por*, *fogpor*; das Zahnpulver.

Odŏpēta, ae, f. 1. *agár*; ein Windhund, Windspiel Gloss 2) *orsóhal*; eine Lamprete, ein Fisch. Petr.

Ŏdor, ŏris, m. 3. *szag*, *illat*, *jó és roszsz*, *kedves*, *kellemes*, *kedvetlen*, *v. kellemetlen szag*, *büdösség*; der Geruch, er mag gut angenehm oder widrig seyn, der Gestank. Cic. 2) e. gr. ater, Virg. *göz*: der Dampf. 3) Trop. e. gr. dictaturae, suspicionis, Cic. *szele valaminek*, *előre való érzés*, *előérzés gyanitás*, *sejtés*, *sejdités*; die Witterung einer Sache, Vorherempfindung, Vermuthung, Ahndung. 4) *jószagú dolog*, *p. o. füstölőszer*, *fűszerszám*, *kenet*, *balzsam*; ein wohlriechendes Ding, z. B. ein Rauchwerk, Gewürz, eine Salbe, ein Balsam. Horat. Cic. Curt. Assyrius odor, Catull.

Ŏdŏrāmen, inis, n. 3. *szag*, *bűz*, *illat*; der Geruch. 2) i. q. odoramentum. Macrob.

Odŏrāmentum, i, o. 2. *jószagú fűszerszám*, *jóillat gerjesztő szer*, *balzsam 's a' t.* wohlriechende Speccreyen, ein Rauchwerk, Balsam ꝛc. Colum.

Odŏrārius, a, um, e. gr. myrrha, Plin. *szagos*, *jó szagú*, *jó illat szerszó*, *v. gerjesztő*; was riecht, wohlriechend.

Odŏrātĭo, ōnis, f. 3. *szagolás*, *szaglás*, *mint érzékink egyike*: das Riechen, der Geruch, als ein Sinn. Cic.

Odŏrātīvus, a, um, e. gr. herba, Apul. *szagos*, *illatozó*, *jószagú*; riechend, wohlriechend.

Odŏrātus, a, um, (odoro) *jószagú*, *szagos*, *illatozó*; wohlriechend. Tibull. Odoratus capillos rosa, Ovid. pro: habens capillos odoratos rosa. Comp. odoratior, Colum. Superl. odoratissimus, Plin.

Odŏrātus, us, m. 4. *szagolás*, *szagérzés*, *szag*, *szaglás*, *mint érzék*; das Riechen, die Empfindung des Geruchs, der Geruch, auch Geruch, als ein Sinn. Cic. 2) *kigőzölgés*; die Ausdünstung. Plin.

Odŏrĭfer, a, um, *szagos*, *jószagú*, *v. illatú*; wohlriechend. Prop. 2) e. gr. Arabia, Plin. *jószagú dolgokat v. szereket termő*; wohlriechende Dinge hervorbringend. e gr. gens, Ovid. i. e Persae.

Odŏrĭsĕquus, a, um, *szag után járó*, *azt követő*; dem Geruche nachgehend. Odorisequi canes, Liv. Andr. *vizslák*; Spürhunde.

Odōro, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. aëra, Ovid. mella, Colum. *szagositni*, *megszagositni*, *jószaggal*, *v. illattal el*, *v. betölteni*, *jó szagot adni valaminek*; riechend oder wohlriechend machen. 2) *szagoskodni*, *illatozni*, *szagot*, *v. illatot botsátni ki magából*; einen Geruch von sich geben. Colum.

Odōror, ātus sum, āri, Dep. 1. *szagolni*; riechen. 2) Trop. e. gr. quid futurum sit, Cic. *megszagolni*, *az az*, *kifürkészni*, *kitanúlni*, *kikémlélni*; riechen, erforschen, ausspüren. 3) Trop. contemptive: e. gr. decemviratum. Cic *valami után szaglálódni*, *valamire vágyni*; nach etwas trachten. 4) Trop. e. gr. philosophiam, Auct. Dial. de Orat. *valamibe ütni az orrát*, *az az*, *tsak kevés esméretet szerezni valamiben*; riechen, wohin riechen, nur eine kleine Kenntniß erlangen.

Odōrus, a, um, e. gr. flos, Ovid. *szagos*, *illatos*, *kedves*, *v. kellemetlen*, *jó*, *v. roszsz szagú*; riechend, wohlriechend, unangenehm riechend. Comp. odorius, Plin. 2) *szagoló*, *szagláló*, *szaglás által vizsgáló*, *bűzölő*; riechend, durch Geruch untersuchend, witternd. Odora canum vis. Virg.

Odos, ŏ-is, m. 3. i. q. odor, Sallust.

Odrysae, (Odrusae) ārum, m. plur. populus antiquus Thraciae. Plin. Hinc: Odrysius, a, um, ab Odrysis oriundus, Ovid. b) i. q. Thracicus, Stat.

Odynolytes, ae, m. 1. i. q. echeneis. Plin.

Ŏdyssēa, ae, f. 1. liber Homeri, de erroribus Ulyssis. Ovid.

Oea, ae, f. 1. urbs Africae, hodie: Tripoli. Tacit.

Oeăgrus, i. m. 2. rex Thraciae, pater Orphei. Hinc: Oeagrius, a, um, *Oeagrusi*, *Thraciai*, *Orphensi*; Oeagrisch, Thracisch, Orphisch.

Virg. Oeagrios pulsabat nervos, Sil. *lanton, v. tziterán jdtszott, lantolt, tziterázott (mint Orpheus)*; spielte auf der Cither (wie Orpheus).

Oeanthia, ae, f. 1. urbs Aetoliae, Mela.

Oeāso, ōnis, f. 3. urbs Hispaniae, ad fluvium Mograda, hodie: Giarco. Mela.

Oebālia, ae, f. 1. sc. urbs, Virg. i. q. Tarentum.

Oebālides, ae, m. 1. filius, v. posteri Oebali, v. Spartanus. e. gr. puer, Ovid. i. e. Hyacinthus. Oebalidae, Idem. i. e. Castor et Pollux.

Oebālis, idis, f. 3. *Oebalusi, v. Spártai*; Oebalisch oder Spartanisch. e. gr. nympha, Ovid. i. e. Helena. 2) *Sabinusi*; Sabinisch. Idem.

Oebālius, a, um. *Oebalusi, v. Spartai*; Oebalisch oder Spartanisch. e. gr. vulnus, Ovid. i. e. Hyacinthi. e. gr. pellex. Idem. i. e Helena. 2) *Sabinusi*; Sabinisch. Ovid.

Oebālus, i, m. 2. rex Spartae, pater Tyndari, Ovid. 2) rex Caprearum.

Oechālia, ae, f. 1. urbs Euboeae, Virg. b) Messeniae, Plin.

Oechālis, idis, f. 3. *Oechalisból való; Oechalisi aszszony, v. leány*; aus Oechalia, eine Oechalierinn. Ovid.

Oeclīdes, ae, m. 1. filius Oeclei, i. e. Amphiaraus, Ovid.

Oecōnōmia, ae, f. 1. *gazdálkodás, gazdaság folytatás, gazdáskodás gazdaság*; die Haushaltung, Wirthschaft. Gloss. 2) Trop. *felosztás, rend, mellyet szab az ember p. o. valamelly beszédben, theátromi játékban, 's a' t.* Eintheilung, Ordnung, die man macht, z. B. in einer Rede, im Schauspiele rc. Quint.

Oecōnōmicus, a, um, *gazdálkodáshoz való, gazdaságot illető*; die Wirthschaft betreffend. Oeconomicus, sc. liber, i. e. Xenophontis de oeconomia, Cic. 2) Trop. e. gr. dispositio causae, Quint. *illendő rendű, v. rendes felosztású, a' beszédben*; von der gehörigen Eintheilung in der Rede.

Oecōnōmus, i, m. 2. *gazda ember, gazdaság folytató, gazda, sáfár, majoros, tiszttartó*; ein Wirthschafter, Schaffner, Verwalter. Cod. Justin.

Oecūmēnicus, a, um, i. q. Universalis; *közönséges, világ szerte való, egész világra szólló, v. tartozó*; allgemein, zur ganzen Welt gehörig. e. gr. concilium, Hist. Eccl. *közönséges egyházigyűlés, v. zsinat*; eine allgemeine Kirchenversammlung

Oecus, v. —os, i, m. 2. *ház*; ein Haus. Gloss. 2) *szoba a' házban, palota, v. szála*; ein Zimmer des Hauses, Saal. Vitruv.

Oedēma, tis, n. 3. *vizes daganat*; wässerige Geschwulst. Med.

Oedēmātōsus, a, um, *vizes daganatú*; wässerig geschwollen. Pedes oedematosi; *dagadt lábak*; geschwollene Beine. Medic.

Oedipōdes, v. —da, ae, m. 1. i. q. Oedipus, Senec.

Oedīpōdīōnīdes, ae, m. 1. filius Oedipi, i. e. Polynices. Oedipodionidae, i. e. Eteocles et Polynices Stat.

Oedīpŏdīōnīus, a, um, *Oedipust illető; Oedipushoz való, v. tartozó, Oedipusi*; den Oedipus betreffend, dahin gehörig, Oedipisch.

Oedīpus, i, 2. et odis, m. 3. rex Thebarum, filius Laji et Jocastae, qui solvit aenigma Sphingis. 2) *rejtett dolgok megfejtője, v. megmagyarázója*; ein Ausleger verborgener Dinge. Davus sum, non Oedipus, Ter.

Oenágra, ae, f. 1. *bor szagú tsemete*; eine Staude, welche nach Wein riechet. Plaut.

Oenanthe, es, f. 1. *vadszőlő fürtje*; die Traube des wilden Weinstocks (vitis labrusca) Plin. 2) *mogyorós haramug, vízi mogyoró*; ein Dornengewächs. Plin. (Oenanthe pimpinelloides, L.)

Oenanthīnus, a, um, e. gr. oleum, vinum, Plin. *vadszőlőből késztetett*; aus der Traube des wilden Weinstocks gemacht.

Oenēis, idis, f. 3. vide: Oeneus.

Oeneus, ěi, m. 2. rex Calydoniae, maritus Althaeae. Hinc: Oenēius, v. cont. Oenēus, a, um, *Oeneusi*; Oeneisch. Ovid. 2) Oenēis, idis, f. 3. filia Oenei, i. e. Dejanira, Sen.

Oenŏgărum, i, n. 2. *borlé, v. lév*; die Weinbrühe. Apic.

Oenŏmāus, i, m. 2. rex Elidis. 2) tragoedia Accii, Cic.

Oenŏmĕli, itos, n. 3. *borseprős méhser*; ein Weinmeth. Pand.

Oenōne, es, f. 1. nympha Phrygica, Paridis amica, v. uxor prima.

Oenŏphŏrum, i, n. 2. *boros edény, kantsó, v. kanna*; ein Weingeschirr. Horat.

Oenŏphŏrus, i, m. 2. *pintzemester, kulcsár*; ein Kellermeister. Plin. 2) f. statua muliebris Praxitelis, Idem.

Oenōpia, ae, f. 1. insula, postea Aegina vocata, Ovid.

Oenŏpion, ŏnis, m. 3. rex in insula Chio, pater Meropes. Cic. in Arat.

Oenŏpŏla, ae, m. 1. *kortsma, tsapszék, bormérőház*; eine Weinschenke. Gloss.

Oenŏpŏlium, ii, n. 2. idem, Plaut.

Oenŏptae, ārum, m. plur. *borra ügyelők a' Görögök vendegségeikben*; Aufseher über den Wein bey den Mahlzeiten der Griechen. Cael. Rhod.

Oenŏthēra, ae, f. 1. *tésszekürt*; die Nachtkerze, eine Pflanze, sonst auch Onuris genannt. Plin.

Oenōtria, ae, f. 1. pars Italiae. 2) Syneed. Italia ipsa, Claud.

Oenōtrius, a, um, *Oenotriai, Olaszországi, Római*: Oenotrisch, Italisch, Römisch. Virg. Sil.

Oenōtrus, a, um, i. q. Oenotrius. Virg.

Oenus, a, um, veteribus, pro: unus.

Oenus, v. Aenus, i, m. 2. *Inn vize, melly Passzaundl ömlik a' Dunába*; der Fluß Inn. Geogr.

Oenussa, ae, f. 1. insula ad promontorium Acritas (Capo de Gallo) in Peloponneso, ubi hodie Sapienza sita est, Mela.

Oesŏphăgus, i, m. 2. *nyeldeklő, torok, gége*; die Speiseröhre, der Schlund. Medic.

Oestrus, i, m. 2. *lóbögöly, bögöly*; die Roßbrämse, Bräme. Virg. Oestro percitus, Prov. *dühös, neki dühödött, szelesedett, v. szilajodott, mint a' bögöly tsipte ló*; wild, wie ein Pferd, das von einer Roßbräme gestochen worden ist. 2) *dühösség, p. o. jövendő mondói, v. poétai dühösség, az az: fel, v. neki hevülés, v. tüzesedés, lelkesedés*; die Raserey, z. B. die weissagerische oder poetische, i. e. die Begeisterung, der Enthusiasmus. Stat.

Oesus, veteribus, pro: usus, Cic.

Oesypum, i, n. 2. *motsok, v. ganéj a' juh gyapjún*; der Koth an der Schafwolle. Ovid. 2) *motskos, v. piszkos juhgyapjú*; die schmutzige Wolle von den Schafen. Plin. 3) *juhgyapjú motsokból készült kendőző, pirosító, v. szépítő szer*; ein Schönheitsmittel, eine Schminke aus dem Schmutze der Schafwolle. Ovid.

Oeta, ae, v. Oete, es, f. 1. mons inter Thessaliam et Macedoniam. Ovid.

Oetaeus (Oeteus) i, m. 2. cognomen Herculis. Ovid.

Ŏfella, ae, f. 1. (Dim. ab offa) *falatotska, harapdsotska, darabka, p. o. hús darabotska, általjában mindenféle darabka, falatotska, egy kis, pitziny valami*: ein Bissen, Mundbissen, Stückchen, z. B. Fleisch, Mart. auch überhaupt ein Stückchen, Bißchen. Seren. Samm.

Offa, ae, f. 1. e gr. *puitis*, Cic. panis, Colum. *harapás, falat, lisztből készült falat, gombótz, furkó*: ein Bissen, ein Knaelchen, Klöschen aus Mehl. 2) *mindenféle darab, p. o. hús darab, v. darab hús*: jedes Stück, z. B. Fleisch. Plaut. 3) *összve állott darab*, ein Klumpen, Klümpchen. Gummi in offas convolutum. 4) *daganat*: eine Geschwulst. 5) e gr. leporis, Plin. Trop. carminis, Pers. *idétlen szülemény*: unzeitige Geburt. Nat. inter os et offam, Cato, Prov. *míg a' szájához vinné az ember a' falatot*; ehe man den Bissen in den Mund bringt.

Offarcīnātus, a, um, *tele tömött, v. rakott, megrakott, v. tömött*; voll gestopft, bepackt. Ter.

Offarius, ii, m. 2. *szakáts*; ein Koch. Gloss.

Offātim, Adv. *falatonként, harapásonként, darabonként*; bissenweise, stückweise. Plaut.

Offectio, ōnis, f. 3. (officio) *festés, megfestés*; die Färbung. Arnob.

Offectus, a, um (officio) *megakadályoztatott*; verhindert.

Offendicŭlum, i, n. 2. (offendo) *akadály*; ein Anstoß. 2) *bosszúság, bosszankodás, botránkozás*; ein Ärgerniß. Plin. jun.

Offendo, inis, f. 3. i. q. offensio, Afran.

Offendo, di, sum, ĕre, 3. v. gr. caput, Liv. pedem, Ovid. aliquem pede, Plaut. caput ad fornicem, Quint. *megütni, beleütni valamibe, hozzáütődni valamihez, megütődni valamibe*; anstoßen, sich stoßen an etwas. Lapidem offendere, Apul. *a' kőbe*

megütni magát; sich an einen Stein stoßen. Navis offendit in scopulis, Ovid. *a' hajó a' kősziklákoz ütődött*: das Schiff stieß an einen Felsen. 2) Trop. *megbotlani, hibázni, botlani*; anstoßen, verstoßen, fehlen, einen Fehler machen, versehen. Neque in eo solum offenderat, quod etc. Nep. *nem tsak abban hibázott, hogy —*: er hat nicht nur darin gefehlt, daß rc. Apud aliquem offendere, vel, aliquem in aliqua re offendere, Cic. *valakit megsérteni, megbántani, valakinél elrontani a' dolgot*; bey Jemanden verstoßen, einen beleidigen. 3) In aliquo offendere, Cic. aliquid in aliquo offendere, Cic. *megütközni, megbotránkozni valakiben, és az valamelly tselekedetében, azt nem hagyni helyben, hibásnak találni, 's a' t.* sich an Jemanden stoßen, etwas auszusetzen oder zu tadeln haben. 4) v. gr. aliquem in platea, Ter. vel, aliquid, Cic. *előtalálni, rábukkanni, történetből rátalálni*; antreffen, finden, auf etwas oder auf einen stoßen. 5) *megsérteni, megütni, megtsapni*; verletzen, beschädigen, anstoßen. Latus vehementer offendit, Cic. 6) v. gr. aliquem contumelia, Cic. animum alicujus, Cic. *megsérteni, megbántani, valakit*; beleidigen. 7) offendere apud judices, Cic. *a' bíráktól kárhoztatódni*; von den Richtern verdammt werden.

Offensa, ae, f. 1. (offendo) *megütődés, beleütődés valamibe*; das Anstoßen. Plin. 2) *rossz indúlat valaki eránt, kedvetlenség, gyűlölség, harag*; die Ungunst, Ungnade, der Haß, die Feindschaft. In magna offensa sum apud Pompejum, Cic. *kiestem a' Pompéjus kegyelméből*: ich bin beym Pompejus in Ungnade gefallen. 3) *megsértés, megbántás, bosszúság*; die Beleidigung, erlittenes Unrecht, der Verdruß. Offensas vindicare, Ovid. 4) *baj, sérelem*; unangenehmer Zufall, die Verletzung. Sen.

Offensăcŭlum, i, n. 2. *megütődés*; das Anstoßen Apul. 2) *akadály, a' mibe valaki megütközik, gánts*; der Anstoß, woran man stößt. Lactant.

Offensātĭo, ōnis, f. 3. *megütközés, botlás, megbotlás*; das Anstoßen. Quint.

Offensātor, ōris, m. 3. *botló, megbotló*; der anstößt, Strauchler. Quintil.

Offensĭbĭlis, e, *könnyen botló*; strauchelnd. Lactant.

Offensĭo, ōnis, f. 3. (offendo) v. gr. pedis, Cic. *megütés, megütődés, beléütődés valamibe*; der Anstoß, das Anstoßen an etwas. 2) *akadály, gánts, ütköző, a' mibe könyű megütközni vagy beléütődni*; der Anstoß, das, woran man sich stoßt oder stoßen kann, das Hervorragende. Cic. 3) *baj, kedvetlenség, váratlan eset, p. o. betegség, változás*; der Anstoß, was einem zustößt, Unbequemlichkeit, Anfall von einer Krankheit, Unpäßlichkeit. Cic. 4) *kedvetlenség, harag, megsértés, megbántás, bosszúság*; Verstoß bey Jemanden, der Zorn, die Beleidigung, der Widerwille, die Abneigung, der Verdruß bey Jemanden. Offensionem vitare, Cic. *kerülni a' kedvetlenséget*; den Verdruß vermeiden. Esse offensioni Cic. i. e. molestiae. In alicujus offensionem incurrere, vel cadere, Cic. *valakinél kedvetlenségbe esni, valakit magára haragítni*; in Verdruß kommen. 5) *szerentsétlenség, szerentsétlen eset, viszontagság*; das Unglück, der Unglücksfall, Unfall, die Widerwärtigkeit. Offensionem timere, Cic. Offensio belli, Cic. 6) *hiba, elhibázása valaminek*; der Fehler, das Versehen. Offensio periculosa. Cic.

Offensĭuncŭla, ae, f. 1. Dimin. *egy kis megsértés, megbántás, megbántódás*; eine Beleidigung. 2) *bosszúság, harag*; der Verdruß, das Ärgerniß. Cic.

Offenso, āre, 1. Frequ. ab offendo, v. gr. caput, Liv. *gyakran megütni*; oft anstoßen. 2) *akadozni, p. o. a' beszédben*; stocken. Quint.

Offensor, ōris, m. 3. *megbántó, megsértő*; der Beleidiger. Arnob.

Offēnsus, a, um, *megütődött, beleütődött, megütközött*; angestoßen. 2) *megsértett*; verletzt. 3) *megbántott*; beleidigt. 4) *felbosszsantott, haragra ingerlett*; aufgebracht, zornig. 5) v. gr. alicui, Cic. *gyűlölséges valaki előtt*; verhaßt. 6) existimatio offensa, Cic. *rossz hírnév*; ein übler Ruf.

Offēnsus, us, m. 4. *megütődés, megütközés, beleütődés valamibe*; der

Anstoss. das Anstossen. Lucr. 2) *összetalálkozás*, *előtalálás*, *rábukkanás*; das Begegnen, Anstossen. Stat. 3) *viszontagság*, *szerentsétlenség*; die Widerwärtigkeit, das Unglück. Lucr. 4) Met. *megütközés valamin*; der Anstoss, die Bedenklichkeit. Lucr.

Offĕrentĭa, ae, f. 1. *odavivés*, *előadás*; die Darbringung, Darbiethung. Tert.

Offĕrre, obtŭli, oblātum, offerre, 3 (ob et fero) *eleibe vinni*, *odavinni*, *előmutatni*, *eleibe adni*; entgegen tragen oder bringen, darstellen, vorsetzlich zeigen. Se alicui offerre, Cic. *megjelenni valaki előtt*, *mutatni magát*; erscheinen, sich zeigen, sich sehen lassen. 2) v. gr. se periculis, Cic. se ad mortem, vel morti, Cic. se invidiae, Liv. *kitenni*, *p. o. magát*. *adni p. o. magát valamire*, *mintegy eleibe menni valaminek*; entgegen stellen, aussetzen, Preis geben. 3) *ajánlani*; anbiethen. Alicui operam suam offerre, Liv. *valakinek szolgálatját ajánlani*; einem seine Dienstleistung anbiethen. Auxilium alicui offerre, Cic. *segítséget ajánlani valakinek*, *vagy kínálni segítséggel*; einem Hülfe anbiethen. Se in alicujus rei societatem offerre, Ter. 4) *közleni vele*, *adni*, *ajánlani*; etwas von selbst geben oder erweisen. Beneficium alicui offerre, Caes. 5) *okozni*, *szerezni*, *tenni valamit*; verursachen, anthun, zufügen. Alicui mortem vel necem offerre, Cic. *halált okozni*, os az: *megölni*: einen tödten. Vitium virgini offerre, Ter. *erőszakot tenni rajta*; eine Jungfrau schwächen. Laetitiam alicui offerre, Ter. *örömöt tenni*, *megörvendeztetni*; eine Freude machen.

Offertōrĭum, ĭi, n. 2. id. quod, Oblatio, 2) *áldozat*; das Opfer. Eccl.

Offertus, a. um, *telyes*, *tele*; voll. Gaudii offertissimus, Plaut. *örömmel telyes*; voll Freuden. Hereditas offertissima, Plaut. *gazdag örökség*; eine reiche Erbschaft.

Offĕrūmentum, i, n. 2. *áldozat*: ein Opfer. Fest. 2) Met. *ajándék*; ein Geschenk. Offerumenta ae, f. Plaut.

Offĭciālis, is, m. 3. *hivatalbeli tiszt*, *tisztviselő*; ein Beamter. Tert. 2) Adj. *hivatalbeli*, *tisztséget illető*; das Amt oder den Dienst betreffend. Pand.

Offĭcĭens, tis, o, *káros*, *ártalmas*; schädlich, hinderlich. Lucr.

Officīna, ae. f. 1. *műhely*, *mívhely*; die Werkstatt, Werkstätte. Officina libraria; *könyvárosbolt*; ein Buchladen, Buchhandlung. 2) officina sapientiae, Cic. *oskola*; eine Schule. 3) officina cohortalis, Colum. *apró baromfi tenyésztető hely vagy ud vor*; ein Ort, wo das Geflügel herum läuft. 4) *készítése*, *tsinálása valaminek*; die Verfertigung. Plin. (quasi Opificina.)

Offĭcīnālis, e, *műhelybéli*, *műhelybe való*; zur Werkstatt gehörig. 2) v. gr. plantae officinales, Bot. *patikai*, *orvosi*; arzneylich, heilkräftig, officinell. Gloss.

Offĭcīnātor, ōris, m. 3. *műhelymester*, *mívészmester*; der eine Werkstätte hält, Meister in einem Handwerke, Werkmeister. Vitruv. et Colum.

Offĭcio, fēci, fectum, fĭcĕre, 3. (ob et facio) v. gr. luminibus alicujus. Liv. alicui apricanti, Cic. *eleibe állani*, *a' világosságot elvenni valaki előtt*, *útjába állani*; einem im Wege stehen, ihm den Sonnenschein benehmen. 2) v. gr. alicui, Cic. *ellene lenni*, *akadályoztatni*; zuwider seyn, hindern, verhindern. 3) *ártani*, *kárt tenni*, *káros lenni*; schaden, schädlich seyn. Officiunt frugibus herbae, Virg. Claritati oculorum officit, Plin.

Offĭcĭōse. Adv. *készséggel*, *nyájas megelőzéssel*, *barátságosan*; voller Gefälligkeit, gefällig. Officiosius, Cic. officiosissime, Plin. Ep.

Offĭcĭōsĭtas, ātis, f. 3. *nyájasság*, *készség a' szolgálatra*, *magakedveltető viselet*, *barátság*; Gefälligkeit, gefälliges Betragen, Dienstfertigkeit. Sidon.

Offĭcĭōsus, a, um, v. gr. in aliquem, Cic. *nyájas*, *barátságos*, *szolgálni kívánó*, *a' szolgálatra kész*, *emberséges*; voller Gefälligkeit, gefällig, gegen Jemandem dienend, dienstfertig. In omnes summe officiosus, Cic. *mindennek örömest szolgál*; er ist gegen Jedermann sehr gefällig. Homo officiosior, Cic. officiosissima natio, Cic. 2) *tisztiben eljáró*, *kötelességét telyesítő*; pflichtmässig handelnd. Sen. 3) *tiszti*, *kötelességbéli*; pflichtmässig. Labor officiosus. Cic. 4) Subst. *inas*, *szolga*; ein Bedienter, Diener. Petron.

Officiperda, ae, m. 1. *emberségvesztepető*; der die Gefälligkeit übel anwendet. Caton. Distich.

Officium, ii, n. 2. *szívesség, jóakarat, barátságos jótétel, v. szolgálat*; die Gefälligkeit, ein freundschaftlicher Dienst. Officia alicui praestare, Hirt. 2) *elkúlás, vele hálás*; der Beyschlaf. 3) *magakedveltetés, szolgálatra való készség, nyájas mivólt*; die Gefälligkeit, Dienstfertigkeit, gefälliges Betragen. Literae plenae officii, Cic. Homo summo officio praeditus, Idem. *igen nyájas, v. kedvkereső ember*: ein sehr gefälliger Mann. 4) *kötelesség*; die Pflicht. Esse in officio, Cic. v. officium suum facere, Ter. servare, exsequi, v. officio fungi, v. satisfacere, Cic. *kötelességét tenni, v. tellyesítni, kötelességében eljárni, annak eleget tenni, azt betölteni*; seine Pflicht thun, beobachten, erfüllen. Officii duxit, Svet. *kötelességének tartotta, v. esmerte*; hielts für Pflicht. Officium suum deserere, v. ab officio discedere, v. officio suo deesse, Cic. *kötelességéről meg- v. elfelejtkezni, azt elmúlasztani, v. nem tellyesítni, kötelességében el nem járni*; seine Pflicht aus den Augen setzen, nicht thun, nicht beobachten. 5) *alattvalóság*; die Unterwürfigkeit. In officio continere, Caes. *jobbágyságban tartani*; in Unterwürfigkeit erhalten. 6) *hivatal, tiszt*; das Amt. Cic. 7) *dolog, munka, foglalatosság*; die Verrichtung, das Geschäft. Caes. 8) *pompa, tzeremónia*; die Ceremonie. Officio togae virilis interfui, Plin. Ep. *jelen vóltam a' férjfi köntös adása tzeremóniáján*: ich habe der Ceremonie, als jemand ein männliches Kleid bekam, beygewohnt 9) *tisztelet*; die Ehre. Officii causa aliquem convenire, Liv. *valakinek tiszteletére v. udvarlására lenni*; einem seine Aufwartung machen. 10) suprema officia, Tac. *utólsó tisztesség, a' temetésen*; die letzte Ehre bey der Leiche. 11) *törvény évő szoba*; die Gerichtsstube. Pand. Plin. Ep.

Offigo, xi, xum, ĕre, 3. *hozzá szegezni, foglalni, v. kaptsolni*: anheften. Gloss 2) e. gr. palos, Varr. *béverni, béütni, megerősítni*; einschlagen, befestigen.

Offumo, Offirmate, vide: Obf.

Offlecto, xi, xum, ĕre, 3. *megfordítni, megtéritni, p. o. a' lovakat*; umwenden, umlenken. Plaut.

Offōco, āre, 1. (ob et faux) *megfojtani, megfúlasztani*; erwürgen, ersticken. Flor.

Offrēnātus, a, um, *felkantározott, bezabolázott*; aufgezäumt, gezäumt, bezähmt. Plaut. Apul.

Offrēno, āre, 1. *felkantározni, bézabolázni*; aufzäumen. Plaut.

Offringo, ēgi, actum, ĕre, *öszvetörni, v. tördelni*; zerbrechen. e. gr. terram, Varr. *forgatni, másodszor szántani*; wenden, zweybrachen, felgen, vom zweyten Pflügen.

Offūcia, ae, f. 1. (fucus) *kendőző, pirosító*; die Schminke. Plaut. 2) Trop. *vakítás, rászedés, ravaszság megtsalás, tsalárdság*: die Täuschung, Hintergehung. Stolido mihi os suis supplevere offuciis, Idem.

Offŭla, ae, f. 1. Dim. i. q. Ofella, Varr.

Offulcio, si, tum, īre, 4. *bédugni*; zustopfen. Apul.

Offulgĕo, si, sum, ēre, 2. *ellenébe, v. elibe sütni, v. fényleni*; entgegen scheinen. Virg.

Offultus, a, um, (offulcio) *bédugott*; verstopft. Apul.

Offundo, ūdi, ūsum, ĕre, 3. e. gr. cibum avibus, Plaut. *eleibe, v. elibetölteni, önteni, górni, v. vetni, odaszórni*; entgegen gießen oder schütten, hingießen, hinschütten, vorschütten. 2) Trop. *elterjeszteni*; verbreiten. Offundi, *elterjedni, kiöntődni*; sich verbreiten, sich ergießen. e. gr. noctem rebus, Cic. *elfelejteni a' dolgokat*; die Sachen vergessen. Aër nobis offunditur, Idem. *körülveszen bennünket*: umgibt uns. e. gr. caliginem oculis, Liv. *elvenni szeme fényjét*; die Augen blenden. e. gr. errorem alicui, Cic. *eltsábítni, elbóditni*; verführen. 3) *meghomályosítni*; verdunkeln. Lumen laternae luce solis offunditur, Idem. 4) *bétölteni, elfoglalni*; erfüllen. Marcellorum memoria meum pectus offudit, Cic 5) i. q. confundere, perturbare, Liv. Svet.

Offusco, āre, i. q. Obfusco.

Offūsus, a, um, (offundo) *elibe, v. rá töltött v. öntött*; entgegen geschüttet, überschüttet. 2) caligo animo offusa, Cic. *megvakított, v. homá*

lyosltott elme; ein verdunkelter Verstand.

Ogdŏas, ădis, f. 3. *nyóltzas*, *nyóltz*, *szám*; eine Zahl von Achten, die Achte. Tert.

Oegannio, Oggero. i. q. Obgannio etc.

Ŏgўgēs, is, 3. et Ŏgygius, v. Ŏgygus, i, m. 2. conditor et rex Thebarum in Boeotia. Hinc: Ŏgygĭdes, ae, m. 1. i. q. Thebanus, Stat. Ŏgygius, a, um, e. gr. populus, Sen. *Ogigiusi, az az, Thébei*; Ogygisch, i. e. Thebanisch. e. gr. deus, Ovid. i. e. Bacchus.

Ogyris, is, f. 3. insula ad fretum Persicum. Mela.

Oh! Interj. *oh! ah!* o! ach! Oh! qui vocare? Ter. *ugyan kinek hivnak!* ach! wie heißest du?

Ohē! i. q. o! v. oh! Ohe! jam desine, Idem. *nossa, ugyan, v. ha lelked van hadd el, v. hagyj fel vele, elég már*; hör auf, es ist genug.

Oho! Interj. admir. *óh! úgy! ugyan ugyé? valyon?* o! so, so? Plaut. Ter.

Oileus, ĕi, m. 2. rex Locridis, pater Ajacis, Virg.

Oilĭdes, ae, m. 1. filius Oilei, i. e. Ajax, Prop.

Olax, ăcis, o. *szagos*; riechend. Mart. Cap.

Olbĭa, ae, f. 1. urbs Bithyniae. Plin. 2) Sarmatiae, Mela, 3) Sardiniae. Cic.

Olca, ae, f. 1. *drágakő nem*; ein Edelstein. Plin.

Ŏlĕa, ae, f. 1. *olajfa*; ein Öhlbaum. Virg. 2) *olajfabogyó*; eine Olive. Varr. 3) extra oleas vagari, v. ferri, Prov. *kivül, v. kinn járni a' határon, elfajúlni, elkortsosodni*; außer den Schranken gehen, aus der Art schlagen. 4) *békesség, v. békejel*; ein Friedenszeichen Gloss.

Ŏlĕācĕus, a, um, e. gr. liquor. Plin *olajas, olaj forma, olyan mint az olaj*; öhlig, dem Öhle ähnlich. 2) *olajfából való, olajfa*; vom Öhlbaume. Plaut.

Ŏlĕāgĭnĕus, et Oleāgĭnus, v. Oleāgĭnius, a, um, e. gr. semen, Varr. *olajfai, olajfa*; von Öhlbäumen. Virgulae oleaginae, Nep. 2) e. gr. vitis, Colum. uva, Plin. *olajfához, v. olajbogyóhoz hasonló, olyan mint az olajfa, v olajbogyó*; dem Öhlbaume oder der Olive ähnlich. 3) *olaj szín, olajfabogyó szinű*; öhlfarbig, olivenfarbig.

Ŏlĕamen, ĭnis, 3. et Olĕāmentum, i, n. 2. *olajkenőts, olajosír*; eine Öhlsalbe. Scrib. Larg. Beryllus, ibid.

Ŏlĕānder, i, m. 2. i. q. Nerion, Botan.

Ŏlĕāris, e, *olajhoz való*; zum Öhle gehörig. e. gr. cos, Plin. *olajkő, az az, a' mellyet olajjal kennek meg mikor fenni akarnak rajta*; ein Öhlstein, i. e. der beym Wetzen mit Öhl besprengt wird.

Ŏlĕārĭus, a, um, idem. e. gr. vas, Colum. *olajos edény*; ein Öhlgeschirr. Subst. ii. m. 2. *olajütő, olajáros*; ein Öhlschläger, Öhlkrämer. Idem.

Ŏlĕăros, (us) v. Oliăros (us), i, m. 2. insula maris Aegaei, Virg.

Ŏlĕastellus, i, m 2. (Dim. ab oleaster) *vadolajfátska*; ein wildes Öhlbäumchen. Colum.

Ŏlĕaster, tri, m. 2. *vadolajfa*; ein wilder Öhlbaum. Cic. 2) lucus Hisp. Baeticae, penes Asiam in Andalusia, Mela.

Ŏleastrum, i, n. 2. i. q. oleaster, Calp.

Ŏlĕātus, a, um, e. gr. puls. Coel. Aur. *megolajozott, olajos, olajjal tsinált*; geöhlt, mit Öhl benetzt oder gemacht.

Ŏlĕĭtas, ātis, f. 3. *olajszűret, olajbogyó szedés, olajütés, v. sajtólás*; die Öhllese, Einsammlung der Oliven, die Auspressung des Öhls. Cato.

Ŏlĕnos, Ŏlĕnius, vide: Olenus.

Ŏlens, tis, o. *szagos, illatos*; riechend. Lucan.

Ŏlentĭa, ae, f. 1. (oleo) *szag, illat, bűz*; der Geruch. Tert.

Ŏlentĭcētum, i, n. 2. *büdös hely, ganéjdomb*; ein stinkender Ort, Misthaufen. Apul.

Ŏlĕnus, v. —os, i, f. 2. urbs Achajae, et Aetoliae, hinc: Ŏlĕnĭus, a, um, *Olenusi, Aetoliai*; Olenisch, Aetolisch. e. gr. capella, v. pecus, Ovid. i. e. capra Amaltheae.

Olĕo, evi, et ui, oletum, et olitum, olĕre, 2. *szagos lenni, szagának lenni, szagoskodni*; riechen, einen Geruch von sich geben. e. gr. bene, Cic. *jó szagú lenni*; wohl riechen. e. gr. male, Plaut. *büdös lenni*; stinken. Cui os olet, Pand. Hircum olet, Plin. *büdös mint a' bak*; er stinkt, wie ein Bock. 2) *igen hasonlítni, igen illyen, v. amolyan lenni*; viel ähnliches haben. Olet malitiam, Cic. *elárúlja istentelenségét*; er verräth

seine Gesheit. 3) *észre venni, meg sejditni, megsejteni, megszagolni*; merken, eiechen. Olet huic aurum meum, Plaut. 4) *valamiben részé-nek lenni, v. meg egyezni*; etwas an sich genommen haben. Epicurus nihil olet ex Academia, nihil ex Lyceo, Cic. 5) *nőni, nevekedni, öregbedni*; wachsen, zunehmen. Sealig.

Oleomella, ae, f. 1. *bizonyos fa, melly-nek törzsökéből olajos nedvesség foly*; ein Baum, dessen Stamm einen öhlichten Saft von sich läßt. Isidor.

Oleosus, a, um, *olajos, olajjal tellyes*; öhlig, voller Öhl. Plin.

Oleraceus, a, um, (olus) *zöldség, v. kerti vetemény forma*; dem Kraute ähnlich. Plin.

Olero, are, 1. (olus) *zöldséget, v. kerti veteményt plántálni*; Kraut pflanzen. Mart. ap. Prisc.

Olesco, ere, 3. *nőni, nevekedni*; wachsen. Lucr.

Oleto, are, 1. *elkeverni, el v. bémotskolni*; besudeln. Front. 2) *elbüdösitni, büdössé tenni*: stinkend machen. Idem.

Oletum, i, n. 2. (olea) i. q. olivetum, Cato.

Oletum, i, n. 2. (oleo) *motsok, undokság, ganéj*; der Unflath, Koth, das Excrement. Pers.

Oleum, i, n. 2. *olaj, faolaj*; das Öhl, Baumöhl. Cic. Oleo tranquillior, Plaut. *nyájas és szellíd*; freundlich und sanftmüthig. 2) oleum et operam perdere, Cic. *haszontalan munkálódni, minden munkájának hijába ésni*; alle Mühe umsonst anwenden. 3) pro: palestra; genus verborum nitidum, sed palestrae magis et olei, quam fori, Idem *inkább illik, v. való a' beszédbeli tudós gyakorláshoz, p. o. az oskolába, 's a' t.* schickt sich mehr für die gelehrte Übung im Reden, z. B. in die Schule 2c.

Olfacio, eci, actum, ere, 3. (oleo) e. gr. aliquid, Cic. unguentum, Catull *szagolni*: riechen. 2) Trop. e. gr. aliquid, Cic. nummum, Idem. *megszagolni, megsejditni, észre venni*; riechen, bemerken, wahrnehmen. 3) *valamit megszagoltatni valakivel*, Jemanden den Geruch von einer Sache beybringen. e. gr. labra (agnorum) lacte, Varr. *a' tejet megizlitetni véle, téjre szoktatni, v. kapatni*; Geschmack der Milch beybringen, sie daran gewöhnen.

Olfactatrix, icis, f. 3. *megszagoló, megsejditő, v. sejtő, észrevevő (asszszony v. ledny)*; die Riecherinn, Bemerkerinn. Plin.

Olfacto, avi, atum, are, 1. Frequ. e. gr. aliquid, Plaut, Plin. *szagolni, szagolgatni, szaglálni, hüsölgetni mint a' kutya*; riechen an etwas, beriechen, wittern. 2) Trop. *megszagolni, az az: megsejditni, v. sejteni, észrevenni*; riechen, d. i. bemerken, wahrnehmen. Plin.

Olfactoriolum, i, n. 2. Dim. *balsam tartó, balzsamos skatulyátska*; ein Balsambüchschen. Varr.

Olfactorium, ii, n. 2. *virágbokréta, bokréta*; ein Blumenstrauß, Strauß. Plin.

Olfactorius, a, um, *szaglásra szolgáló, szagláshoz való*; zum Riechen dienlich, dahin gehörig. Nervi olfactorii, Anat. *szaglóinak*; Geruchsnerven.

Olfactrix, l. q. Olfactatrix.

Olfactus, a, um, (olfacio) *szagolt, megszagolt*; gerochen. Plin.

Olfactus, us, m. 4. e. gr. thymi, Plin. *szag*; der Geruch. 2) *szaglás, szagló tehetség, mint érzékink egyike*; der Geruch, die Kraft zu riechen, ein Sinn. Idem.

Olficus, a, um, pro: olfaciens, *szagló, szagoló*; riechend. Mart.

Olfaros, i, vide: Olearos.

Olibanum, i, n. 2. *temjén, tömjén*; der Weihrauch. Med.

Olidus, a, um, (oleo) *szagos, jó szagú, v. illatú*; riechend, wohlriechend. Vasa bene olida, Colum. 2) *büdös*; stinkend. Hor. Olidissima asia, Petr.

Oligarchia, ae, f. 1. *ollyan igazgatás formája, mellyben kevesek az igazgatók, s' azok is a' főrendből valók*; eine Regierungsform, da wenige, und zwar die Vornehmsten regieren. Gloss.

Oligochronius, a, um, *rövid idejű, kevés ideig élő, v. tartó*; von kurzer Zeit, nicht lange lebend oder dauernd. Jul. Firm.

Olim, Adv. *ez előtt, az előtt, hajdan, régen, régenten*; einmahl, ehemahl, sonst, vor der Zeit, vor Zeiten. Cic. 2) *kevéssel ez, v. az előtt, a' minap, mostandban*; vor einer kurzen Zeit,

vorher, vor kurzem, neulich. Olim discedens, Cic. 3) *egykor, idővel, valaha, valahdra, még valaha, valamikor, v. idővel*; einmahl, künftig einmahl, dereinst. Cic. Ovid. Virg. Horat. 4) *valamikor, egyszer, majd egyszer*; einmahl oder jemahls. Olim si dicat, Virg. 5) *mindég, mindenkor*; je, immer. An quid est olim salute melius? Plaut. 6) *olykor, néha. olykor olykor, néha néha*; zu Zeiten, bisweilen, zuweilen, manchmahl. Saxum tumidis submersum tunditur olim fluctibus, Virg. 7) *régólta*; seit langer Zeit. Plin. Ep.

Olingi, örum, f. 2. plur. urbs Hisp. Baeticae, hodie: Alcontum, Mela.

Olisippum, i, n. 2. v. Olisipo, urbs Hispaniae, Plin. Hodie: Lisbona. Scribitur etiam: Olysippo, Varr. et: Ulyssipo, Mela.

Ólitor, öris, m. 3. (olus) *kertész*; ein Gärtner. Cic.

Olitörius, a, um, *kerti veteményhez, v. zöldséghez való*; zum Gartengewächse gehörig. e. gr. forum, Liv. *zöldségpiatz*; der Kohlmarkt. e. gr. hortus, Pand. *konyhakert*; ein Küchengarten.

Oliva, ae, f. 1. *olajfabogyó, olajfagyümölts*: die Olive. Hor. 2) *olajfa*; der Öhlbaum. Cic.

Olivärius, a, um. (oliva) *olajfabogyóhoz való; v. tartozó, olajfabogyót illető*; zu den Oliven gehörig, die Oliven betreffend. e. gr. metreta, Colum. *olajmérték*; ein Öhlmaß.

Olivetum, i, n. 2. *olajfákkal beültetett hely, olajfakert*; ein Ort mit Öhlbäumen besetzt, Öhlgarten. Cic.

Olivifer, a, um, *olajfabogyót termő*; Oliven tragend. Ovid.

Olivina, ae, f. 1. *olaj, v. olajütőmalom, olajütő*; eine Öhlmühle. Gloss. 2) *gazdag olajszüret*; eine reiche Öhllese. Idem. 3) *olajpintze*; ein Öhlkeller. Plaut.

Olivitas, ätis, f. 3 *olajfabogyó szedés, v. szüret*; die Olivenlese, Oliven-ernte. Varr.

Olivitor, öris, m. 3. *olajfa kertész, a' ki olajfákat ültet, 's azokkal bánik*; ein Öhlgärtner, der Öhlbäume pflanzt und wartet. Sidon.

Olivo, äre, 1. *olajfabogyót szedni, olajfa bogyó szüretet tartani*; Oliven lesen, Olivenernte halten. Plin.

Olivum, i, n. 2. i. q. oleum, Hor. 2) i. q. unguentum, Catull.

Olla, ae, f. 1. *fazék*; ein Topf. Colum. 2) ollam confregit, Prov. *tsuprot tört, tört tserepe van, ki esett a' kegyelemből*; er hat die Gunst verloren. 3) ollam inauratam, Catull. *érdemetlen embert, ollyat a' ki nem méltó a' ditséretre, ditsérni*; einen unwürdigen Menschen loben.

Ollar, is, n. 3. *fedő, fazékra való fedő*; eine Stürze, ein Topfdeckel. Varr.

Ollaria, ae, f. 1. *ötvözegyités, v. ögyelités*; die Mischung des Erzes. Plin.

Ollaris, e, *fazékhoz való*; zum Topfe gehörig. Uvae ollares, Mart. Colum. *mellyeket fazékban tartanak, v. tesznek el*; die in Töpfen aufgehoben werden.

Ollarius, a, um, i. q. ollaris, Plin.

Ollula, ae, f. 1. Dim. *kis fazék, fazekatska, tsupor, bögre, tsempe*; ein Töpfchen Varr.

Ollus, a, um, pro: ille, a, ud, e. gr. olli, Virg. ollis, Cic.

Olo, ëre, 3. pro: oleo, Plaut.

Olocrystallinus, a, um, *egészen kristály, v. kristályból való*; ganz von Crystall Gloss.

Olöferus, i, m. 2. *egészen veres bársonyszín, v. tsigavérszín köntös, v. ruha*; ein ganz von Purpur gemachtes Kleid. Isidor.

Ololygon, önis, m. 3. *béka kuruttyolás, vartyogás, v. brekegés*; das Geschrey und Quacken der Frösche. Plin. 2) *kuruttyolás által nőstény békát hivó, tsaló, v. édesgető kan béka*; ein Männchen unter den Fröschen, welches durch Quacken das Weibchen lockt. Idem.

Olor, öris, m. 3. *hattyú*; der Schwan. Virg. 2) e. gr. sporcissimi humoris, Apul. *büdösség*; der Gestank.

Oloriter, a, um, e. gr. amnis, Claud. *hattyúkkal bövölködő*; schwanenreich.

Olorinus, a, um, e. gr. color, Plin. *hattyúból való, hattyúi, hattyú*; von Schwänen. Olorinae pennae, Virg. alae, Ovid.

Oluros, i, f. 2. urbs Achajae, Mela.

Olus, ëris, n. 3. *mindenféle konyhára való zöldség, v. kerti vetemény*; allerley Küchen- oder Gartenkraut. Plin. 2) e. gr. securum, Hor. *rossz, tsekély és közönséges eledel. étel*,

mellyet bátran, *és minden gond nélkül eketik az ember*; schlechte und gemeine Speise, die man sicher und ohne Sorgen genießen kann.

Olūsātrum, v. Olus atrum, i, n. 2. *barna gyapor*; eine Art wilder Pasternack. Plin. Colum. (Smyrnium olusatrum, L.)

Olusculum, i, n. 2. Dim. *minden féle kerti vetemény*, *v. zöldség*; allerhand Gartengewächs.

Ŏlympe, es, f. 1. urbs Illyriae, Geogr.

Ŏlympēni ōrum, m. 2. plur. incolae urbis Olympi in Lycia, Cic.

Ŏlympia, ae, f. 1. urbs Achajae. Geogr.

Ŏlympia, ōrum, n. 1. plur. ludi, et certamina gymnastica Graecorum in honorem Jovis Olympii, quinto quovis anno recurrentia, Cic. Olympia vincere, Enn. ap. Cic. *győzedelmeskedni az Olympiai játékokban*; in den olympischen Spielen siegen. Coronari Olympia, Hor. i. e. Olympiis.

Olympiăcus, a, um, e. gr. cursus, Auct. ad Her. *Olympiai*, *az az*: *Olympia városát*, *v. Olympiai játékokat illető*; Olympisch, d. i. die Stadt Olympia, oder die olympischen Schauspiele betreffend.

Olympias, ae, m. 1. ventus insulae Euboeae proprius, Plin.

Olympias ădis, f. 3. spatium quatuor annorum, post quorum decursum Graeci ludos olympicos celebrabant, et secundum quam tempora numerarunt. *Olympias*; eine Olympiade. Not. Poëtae saepe quinque annorum spatium, pro una olympiade habent, Ovid. 2) *Muzsa*; eine Muse. Varr. 3) mater Alexandri Magni, Hist.

Olympĭcus, a, um, i. q. Olympiacus, Hor.

Olympiēum, i, n. 2. templum in honorem Jovis Olympici, Vellej. Alii legunt: Olympicum.

Ŏlympiŏdōrus, i, m. 2. Nom. prop. Musici, qui Epaminondam docuit cantare tibiis, Corn. Nep.

Olympiŏnīces, ae, m. 1. *győző*, *v. győzedelmeskedő az Olympiai játékokban*, *Olympiai győző*; ein Sieger in den olympischen Schauspielen. Cic.

Olympium, ii, n. 2. urbs parva cum templo in vicinio Syracusarum, Liv.

Olympius, a, um, *Olympiai*, *Olympia városát illető*, *oda tartozó*, *v. való*, *ott lévő*; Olympisch, i. e. Olympia betreffend, dahin gehörig, da befindlich. Jupiter Olympius, Cic. i. e. qui Olympiae templum splendidissimum et statuam pulcherrimam habebat. 2) *égi*, *mennyei*; himmlisch. Poët. 3) Subst. Olympius Nemesianus, poëta, de cujus scriptis Cynegetica tantum supersunt, Vopisc.

Olympus, v. —os, i, m. 2. mons altissimus inter Thessaliam et Macedoniam, pro loco habitationis deorum habitus. Hodie: Lacha. Geogr. 2) nomen complurium montium apud Strabonem. 3) *ég*, *menny*; der Himmel. Virg. Ovid. 4) i. q. Jupiter. Domus omnipotentis Olympi, Virg. 5) discipulus Marsyae. Ovid.

Ŏlynthĭacus, a, um, ad urbem Thraciae Olynthum pertinens.

Ŏlynthus, v. —os, i, f. 2. urbs Thraciae, Mela. Hinc: Olynthii, incolae ejusdem. Nep.

Ŏlyra, ae, f. 1. *alakor búza*; eine Getreideart, dem Spelt sehr ähnlich. Plin.

Olyssippo, v. Olysipp o, vide: Olisippum.

Oma, ae, f. 1. *Tarentumi fige*, *v. füge nem*; eine Art Feigen zu Tarent. Plin.

Ŏmāsum, i, n. 2. *kövér bél*; der fette Darm. Ventriculus tertius animalium ruminantium. Hor.

Ombrĭa, ae, f. 1. *belemnitkő*; der Donnerstein. Plin.

Ōmen, ĭnis, n. 3. *jövendőt jelentés*, *akármelly jelenség*, *mellyből jövendőt húz ki valaki*, *jel*, *valamelly jelnek jövendőre való elmagyarázása*; die Vorbedeutung, alles, woraus man Glück oder Unglück prophezeyet, jede Prophezeyung oder Anzeige einer künftigen Sache. Omen sinistrum, dirum, infaustum, triste, Cic. *rossz jel*; ein übles Zeichen, eine üble Vorbedeutung. — Nomen et omen habet, Prov. *megfelel a' nevének*; er führt den Nahmen mit der That. Hoc omen avertat Deus, Cic. *ne adja az Isten hogy ez bételyesedjék*; das wolle Gott verhüthen. Omen accipere, Cic. *elfogadni a' jelt*, *'s azt kívánni*, *hogy bártsak bételyesednék*; annehmen und wünschen daß sie eintreffen möchte. I secundo omine, Horat. *járj jó szerentsével*; wandere glücklich in Gottes Nahmen. 2) *kívánság*, *kívánás*;

der Wunsch. Optimis ominibus aliquem prosequi, Cic. 3) prima omina, Virg. pro : nuptiae. 4) *feltétel*; die Bedingung. Ea lege atque omine, Terent.

Ōmentātus, a, um, *potrohos*; wammicht. Apic.

Omentum, i, n. 2. *tsepless hdj*, *retsés hdj*, *fodor hdj*; das Netz, welches die Gedärme bedeckt, die Fetthaut. Cic.

Ōmĭnālis, e, Adject. *jelenséget adó*; eine Vorbedeutung gebend. Gloss.

Ōmĭnātĭo, ōnis, f. 3. *jelenség*, *elöjele valaminek*; die Vorbedeutung. 2) *jó jel*, *jó jele vagy elöjele valaminek*; ein gutes Vorbedeutungszeichen. 3) *jó szerentse*; gutes Glück. Fest. 4) *rélekedés*, *előre való gyanú*; die Muthmaßung. Fest.

Ōmĭnātor, ōris, m. 3. *jövendölö*; ein Weissager. Plaut.

Ōmĭnātus, a, um, *előre megjövendölt*; vorher geweissaget, vorbedeutet. Hor.

Ōmĭno, āre, i. q. ominor, Prop.

Ōmĭnor, ātus sum, āri, Dep. 1. v. gr. alicui, Cic. aliquid, Liv. *jövendölni*, *jót vagy rosszat jövendölni előre*; weissagen, Gutes oder Böses weissagen. 2) *a' jövendő dolgokról taláigatva beszéllni*; von künftigen Dingen oder Ereignissen Muthmaßungen hersagen. Plaut.

Ōmĭnōse, Adv. *jövendölöleg*; auf eine vorbedeutende Art. Quintil.

Ōmĭnōsus, a, um, *valami jövendőre mutató*, *jövendölést magába foglaló*; Prophezeyung in sich haltend, etwas (Künftiges) zu bedeuten habend. 2) *szerentsétlenségre mutató*; ein Unglück bedeutend. Plin.

Omissĭo, ōnis, f. 3. (omitto) *elhagyás*, *kihagyás*; die Weglassung, Auslassung. 2) *elmúlasztás*, *elmulatása valaminek*; die Unterlassung. Symmach.

Omissus, a, um, *elmúlasztott*, *elmellőzött*; unterlassen. 2) *rest*, *tunya*, *magát elhagyó*; nachlässig, unachtsam. Ter.

Omitto, misi, missum, mittĕre, 3. *elhagyni magától*, *valahol ott hagyni*; von sich lassen, fahren lassen, gehen lassen. Arma omittere, Liv. *elejteni*; fallen lassen. Omitte me, Ter. *hagy békét nékem*; laß mich, laß mich zufrieden. 2) *elmúlatni*, *elmúlasztani*; vorbey lassen, unterlassen. Navigationem omittere, Cic. 3) Trop. v. gr. rem, Cic. aliquem, Nep. *elmellőzni*, *nem venni tekintetbe*, *elhalgatni*; vorbey lassen, übergehen, nichts davon erden. 4) v. gr. timorem, Cic. tristitiam, Ter. *felhagyni vele*, *lemondani róla*, *abbahagyni*, *elhagyni*; unterlassen, fahren lassen, seyn lassen. Omnibus rebus omissis, Caes. *felhagyván mindennel*; mit Hintansetzung aller ꝛc. 5) *megszűnni*, *abbahagyni*; aufhören, unterlassen. Omittas urgere, Cic. *ne sürgesd*; hör auf es zu betreiben.

Omnicānus, a, um, *mindent egyre énekló*; alles singend. Apul.

Omnĭcarpus, a, um, *mindent elrágó*; alles benagend. Omnicarpae caprae, Varr. *a' ketskék*, *mellyek mindent elrágnak*; Ziegen, die alles abfressen.

Omnicŏlor, ōris, *mindenféle színű*; von allen Farben. Prud.

Omnĭfārĭam, Adv. *mindenfelé*; auf allen Seiten, allenthalb. Gell. 2) *mindenféle képpen*; auf allerley Weise, mannigfaltig. Gell.

Omnĭfer, a, um, *mindent termő*, *vagy megtermő*; alles tragend. Ovid.

Omniformis, e, *mindenféle formájú*; von allerhand Gestalten. Apul.

Omnĭgĕnus, a, um, *mindenféle*; von allerhand Art, allerley. Virg. 2) (omnis et gigno) *mindent megtermő*; alles hervorbringend. Prud.

Omnimĕdens, tis, *mindent meggyógyító*; alles heilend. Paul. Nol.

Omnĭmŏde, Adv. *minden módon*; auf alle Art. 2) *telyességgel*; gänzlich. Lucr.

Omnĭmŏdis, Adv. Idem.

Omnĭmŏdo, i. q. omnimode, Cels.

Omnĭmŏdus, a, um, *mindenféle nemű*, *mindenféle*; von allerhand Art, allerhand. Apul.

Omnino, Adv. *egészszen*, *telyességgel*; gänzlich, ganz und gar. Cic. Virg. et Hor. 2) *éppen*; gerade, just. Omnino id dicit, Cic. *éppen azt mondja ő*; das sagt er gerade. Cic. 3) *általjában*; überhaupt. Cic. et Caes. 4) *igenis*, *úgy vagyon*; allerdings. Omnino, sed, Cic. *igenis*, *hanem*; *igenis*, *de*; allerdings, aber ꝛc.

Omnĭpărens, tis, v. gr. terra, Virg.

mindentszülő; alles gebärend oder hervorbringend.

Omnipăter, tris, *mindenek' attya*; Allvater, Vater aller Dinge. Prud.

Omnipăvus, a, um, *mindentől félő*; alles fürchtend. Coel. Aur.

Omnipĕrītus, a, um, *mindenben jártas*, *mindentúdó*, *sokat látott hallott*; alles wissend, klug, erfahren. Albinov.

Omnipollens, tis, *mindenható*; allvermögend. Prud.

Omnipŏtens, tis, *mindenható*; allvermögend, allmächtig, über alles herrschend. Virg.

Omnipŏtentĭa, ae, f. 1. *mindenhatóság*; die Allmacht. Macrob.

Omnis, e, *minden*; aller, alle, alles. Omnes, scil. homines; *minden*, *mindenek*, *mindnyájan*; alle. Omnes et singuli, omnes ad unum, Cic. *mindnyájan*, *mindegyik*, *mind*, *együtt egyig*; alle und jede, alle insgesammt. Omne nimium nocet, Prov. *mindennek árt a' soka*; allzuviel ist ungesund. Omnia facere, Cic. *mindent elkövetni*, *mindent megtenni*, *vagy véghez vinni*; alles thun, alle Mühe anwenden. Ante omnia, Liv. *mindenek felett*, *kiváltképpen*; vor allen Dingen, vorzüglich. In alia omnia ire, vel discedere, Cic. *ellenkezőt állitni*, *ellenkező itélettel lenni*; das Gegentheil behaupten, anderer Meinung seyn. Is est omnia, Liv. *ő minden mindenekben*; er ist alles in allem. 2) *mindenik*, *mindegyik*, *minden*; jeder, aller. Omnibus mensibus, i. e. singulis, Cic. *minden hónapban*; in jedem Monathe. 3) *egész*, *az egész*; ganz, alle, aller, alles. Omnis Gallia, Caes. In omni vita, Cic. *egész vagy telyes életében*, *'s a' t.* in seinem (oder ihrem) ganzen Leben. Non omnis moriar, Hor. *nem halok meg egészen*, *az az*: *mindenestől fogva*; ich werde nicht ganz sterben.

Omniscientĭa, ae, f. 1. *mindentúdóság*; die Allwissenheit. Theol.

Omniscius, a, um, *mindentúdó*; allwissend. Theol.

Omnisŏnus, a, um, *mindenhangú*; allerhand Töne von sich gebend. Mart. Cap.

Omnitĕnens, tis, *mindent hatalmában tartó*; alles beherrschend. Tertull. adv. Marcion.

Omnitŭens, tis, *mindentlátó*; alles sehend. Lucret.

Omnĭvăgus, a, um, *mindenütt kóborló*; überall herum schweifend. Cic.

Omnĭvŏlus, a, um, *mindent akaró*; alles wollend. Catull.

Omnĭvŏrus, a, um, *mindent megevő*, *vagy megemésztő*; alles fressend. Plin.

Omŏgra, ae, f. 1. *a' váll lapotzkájában levő tsúsz*; Schulterfluß. Idem quod Dolor arthriticus humerum afficiens, Med.

Ōmŏphăgia, ōrum, m. 2 pl. *nyershúsevők*; die rohes Fleisch essen. Arnob.

Ōmŏplăta, et Homoplata, ae, f. 1. *vállapotzka*; das Schulterblatt. Med.

Omphăcium, ii, n. 2. *az éretlen olajgyümöltsből vagy egresszőlőből kinyomott lév*; Öhl oder Saft aus den unreifen Oliven oder Weintrauben. Plin.

Omphăcŏcarpos, i, (Galium Aparine, L.) *ragadánts*; das Klebkraut. Plin.

Omphăle, es, f. 1. regina Lydiae. Ovid.

Ōmphalŏcēle, es, f. 1. *köldökszakadás*; ein Nabelbruch. Gloss.

Omphălos, i, m. 2. *köldök*, *középpont*; der Nabel, Mittelpunct. Auson.

Onăger et Ŏnăgrus, i, m. 2. *vadszamár*; ein wilder Esel, Waldesel. Varr. 2) *hadi mivszer*, *kőhányó mivszer a' hadban*; eine Kriegsmaschine, womit Steine abgeschossen wurden. Vet.

Onăgos, i, m. 2. *szamárhajtó*; ein Eseltreiber. Plaut.

Onăsus, i, m. 2. *az Ens vize Ausztriában*; die Ens, ein Fluß in Österreich. Geogr.

Onchesmites, ae, m. 1. ventus, *Onchesmus felől fúvó szél*; ein von dem Epirischen Hafen Onchesmus wehender Wind. Cic.

Ŏnchēstus, i, m. 2. Nom. propr. filii Neptuni. 2) Fem. urbis Boeotiae.

Onĕrārius, a, um, *terhviső*, *terhvel megrakott*, *terhordó*; eine Last oder Fracht tragend. Navis oneraria, Nep. *terhes hajó*: ein Frachtschiff, Transportschiff.

Onĕro, āvi, ātum, āre, 1. (onus) v. gr. naves, Caes. cervicem tauri aratro, Cic. *terhelni*, *megterhelni*, *terhvel megrakni*, *megrakni*; beladen, bepacken, befrachten. 2) v. gr. aliquem mendaciis, Cic. *terhelni*, *terhére*

lenni; beschweren, belästigen. Populum onerare, Plin. *a' nepet adóval terhelni*; das Volk mit Auflagen beschweren. Onerare se vino, Curt. cibo, Plin. *magát borral, vagy étellel megterhelni*; sich voll Wein saufen, sich mit Essen überladen. Onerare aliquem contumeliis, Cic. *valakit nagyon meggyalázni*; einen sehr schmähen. 3) mensas dapibus onerare, Virg. *az asztalt étekekkel megrakni*; den Tisch mit Speisen besetzen.

Ŏnĕrose, Adv. *terhesen*; lästig. Paul. Nol. 2) *bosszúsággal*; verdrießlich. Plaut.

Ŏnĕrŏsĭtas, ātis, f. 3. *terhesség*, *tereh*; Lästigkeit, Last. Tertull.

Ŏnĕrōsus, a, um, *terhes*, *sullyos*, *nehés*; lästig, schwer, drückend, beschwerlich. Virg. et Plin. onerosior, Ovid.

Oningis, is, urbs Hispaniae, Plin.

Ŏnīrocrĭtes, ae, m. 1. *álommagyarázó*; ein Traumdeuter. Fulg.

Oniros, i, m. 2. *mák*; der Mohn. Apul.

Ŏnĭscus, v. —os, i, m. 2. *pintzebogár*, *százlábú*; Kellerwurm, Kellerassel. Plin.

Onīsia, ae, f. 1. insula ad Cretam. Plin.

Ŏnītis, ĭdis, f. 3. *szurokszagú murvapikk*, *fekete gyopár*, *szurokfű*; Wohlgemuth, Dosten, ein Kraut. Plin. (Origanum vulgare, L.)

Onŏba, ae, f. 1. urbs Hispaniae.

Ŏnŏbătis, is, f. 3. *paráznaságban ért asszszony*; ein Weib, das im Ehebruche ergriffen worden ist. Plaut.

Ŏnŏbrychis, is, (Hedysarum O. Linn.) *takarmány bultatsim*, *spanyol lóhere*, *varjúborsó*; Hahnenkopf, ein Kraut. Plin.

Ŏnŏcărdĭon, ii, n. (Carlina acaulis, Linn.) *bábakaláts körvény*; die Eberwurz. Apul.

Ŏnŏcēntaūrus, i, m. 2. *tsudakép*, *felyűl emberi formájú*, *ulól szamár*; ein Wunderthier, oben wie ein Mensch, unten wie ein Esel gestaltet, der Kobolt. Schott.

Ŏnŏcrŏtălus, i, m. *gödény*; die Kropfgans, der Pelikan (Pelecanus Onocrotalus, L.)

Ŏnŏldĭa, ae, f. 1. Onoldium, et Onoldsbachium, ii, n. *Ánspach városa*; die Stadt Anspach in Franken.

Ŏnŏldīnus, et Onoldsbachensis, e. Adject. *Ánspachi*; von Anspach. Geogr.

Ŏnŏmăsta, ae, m. 1. *elnevező*, *nevadó*; der einem den Nahmen gibt. Gloss.

Ŏnŏmăstĭcus, a, um; *névbeli*, *nevet illető*; zum Nahmen gehörig. Onomasticus dies; *névpap*, *neve napja valakinek*; der Nahmenstag. Gloss.

Ŏnŏmatŏmăntīa, ae, f. 1. *névből jövendölés*; die Wahrsagung aus dem Nahmen

Ŏnŏmătŏpoēia, ae, f. 1. *a' dolognak természeti hangja szerént adott neve*, *p. o. hang*, *peng*, *tsúk*; die Bildung eines Wortes nach einem Naturlaute, z. B. wie im Deutschen das Wichern, Grunzen, rc.

Ŏnōnis, is, f. 3. *iglitz*, *iglitze*, *gerlitze tövis*; eine stachelichte Pflanze, Hauhechel Plin.

Ŏnŏpordon, i, n. *bordon*; Wegedistel. Plin.

Onosma, ătis, n. 3. *vertő*; die Onosma, eine Pflanze, mit der Anchusa verwandt. Plin.

Ŏntŏsŏphĭa, ae, f. 1. i. q. Metaphysica.

Ŏnūris, is, f. 3. i. q. Oenothera. Plin.

Ŏnus, ĕris, n. 3. *tereh*, *terh*, *a' mit felraknak*, *p. o. hajóra*, *szekérre*; die Last, Bürde, Ladung, Fracht. Onus navium, Liv. *hajó terk*; Schifflast, Schiffsfracht. 2) *tereh*, *baj*, *a' mi terhére van valakinek*; die Last, alles Drückende, Beschwerliche, die Beschwerlichkeit, Bürde. Oneri esse alicui, Cic. *terhére lenni valakinek*; einem zur Last seyn oder beschwerlich fallen. 3) *méhtereh*, *méhbeli magzat*; die Leibesfrucht.

Ŏnustus, a, um, *terhelt*, *megterhelt*, *megrakott*, *teréhvel rakott*; belastet, bepackt, befrachtet. Naves onustae frumento, Cic. asellus onustus auro, Cic. 2) *telelévő*, *telyes*, *tele*; voll, erfüllt. Onustum laetitia pectus, Plaut. *örömmel telyes szív*; ein Herz voll Freuden. 3) *megterhelt*; beschwert. Cibo et vino onustus, Cic.

Ŏnychīnus, a, um, *ónikszból való*, *ónikszkő*, aus Onyxstein gemacht. 2) *ónikszhoz hasonló*; dem Onyxstein ähnlich. Vide: Onyx.

Ŏnychipuncta, ae, f. i. q. Jasponyx; *egy drágakő neme*; ein Edelstein. Plin.

Ōnychites, ae, m. 1. i. q. onyx, Plin.

Ōnyx, ychis, m. 3. *ujjköröm, a' kéz ujjain lévő köröm*; der Nagel am Finger. 2) *óniksz, óniks-kő*; der Onyx, eine Art Marmor, Plin. 3) *óniksz, drágakő*; der Onyx, ein Edelstein. Plin.

Öögăla, ăctis, n. 3. *tojdstéj*; die Eyermilch.

Öölŏgĭa, ae, f. 1. *a' külömbféle tojás nemek leirása*; Beschreibung der Eyer. Gloss.

Ōpa, ae, vel Ōpe, es, f. 1. *üreg, lyuk, falba tsinált lyukak p. o. állások gerendáinak*; eine Öffnung, das Loch.

Ōpăcitas, ātis, f. 3 *árnyék, árnyékosság*; der Schatten. 2) *homályosság*; die Dunkelheit. Plin.

Ōpāco, āvi, ātum, āre, 1. *béárnyékozni*; beschatten, mit Schatten bedecken. Rami opacant humum. Virg. 2) Met. *béboritni*; bedecken. Sil.

Ōpācus, a, um, *árnyékos*; schattig, schatticht. Virg. 2) *homályos, setét*; dunkel, finster. Nubes opaca, Stat. Nox opaca, Ovid. 3) *sürü, tömött*; dicht. Catull.

Ōpālis, e, i. e. Deam Opin concernens, Opalia, scil. sacra. Varr.

Ōpālus, i, m. 2. *opál, féldrágakő neme*; Opal, ein Halbedelstein. Plin.

Ŏpella, ae, f. 1. (Dimin. ab: opera); *munka, munkátska*; die Arbeit 2) *fáradtság, munka, szolgálat*; die Mühe, der Dienst. Hor.

Ŏpĕra, ae, f. 1. *fáradtság, munka, fáradozás*; die Mühe, Arbeit, Bemühung, besonders körperliche, oder wo doch der Körper mitwirkt. Operam in re consumere, vel locare, vel ponere, vel tribuere rei, Cic. *munkát fordítni valamire, fáradozni valamiben*; Mühe anwenden bey etwas. Operam sumere, Cic. insumere, Liv. conferre in rem, Cic. impendere, Cic. *munkálódni valamin*; Mühe anwenden. Dare operam rei ut, vel, ne etc. Cic. *azon lenni, azon igyekezni, dolgozni rajta vagy benne, hogy*; sich Mühe geben, Mühe anwenden. Operam dare, v. navare literis vel studiis, Cic. *tanúlni, a' tanúlásra adni magát*; sich dem Studiren widmen. Multae operae et laboris res, Liv. *sok munkával és fáradtsággal járó dolog*; die Sache kostet viel Mühe und Arbeit. Est opere pretium, Cic. *megérdemli a' fáradtságot*; es verlohnt sich der Mühe, ist der Mühe werth. Opera est mihi, Plaut. *rajta vagyok*; ich bemühe mich. Data opera, vel dedita opera, Cic. *szántszándékkel, készakartva*; mit Fleiß, vorsetzlich. 2) *szolgálat*; der Dienst, die Dienstleistung. Operam alicui dare, vel dicare, Ter. *valakinek valamiben szolgálni, szolgálatjára lenni*; einem dienen, Dienst oder Gefälligkeit erweisen. Operas dare v. gr. pro magistro, Cic. *szolgálatot tenni, szolgálni, p. o. mint kormányozó valamiben*; Dienste thun, z. B. als Director. Operam dare alicui, Plaut. vel sermoni alicujus, Cic. *halgatója lenni*; zuhören. Operam dare, v. gr. auctioni, funeri, Cic. *jelen lenni, ott lenni, p. o. a' kótyavetyén, hallotti temetésen, 's a' t.* beywohnen, z. B. der Versteigerung, der Leiche, u. s. w. Operam dare tonsori. Svet. *megborotváltatni magát*; sich rasiren lassen. 3) una opera, Plaut. vel eadem opera, Liv. *egy úttal, egyszersmind, egy füst alatt*; zugleich, zu gleicher Zeit. 4) *napszám*, die Tagearbeit, das Tagewerk. Varr. 5) *üres idő valamire, érkezés*; die Zeit, die man auf etwas wenden kann, die Muße. Deest mihi opera, Cic. *nints időm, nem érkezem, nints érkezésem, nem érek rá*; ich habe keine Zeit dazu. 6) *napszámos, napszámra dolgozó*; ein Taglöhner, Lohnsarbeiter. Plures operas conducere, Colum. *több napszámosokat fogadni*; viele Arbeiter annehmen. 7) *mív, tsinálmány, munka*; das Gemächt, Werk. Opera aranearum, Plaut. *pókháló*; das Spinngewebe. Exstabit opera peregrinationis tuae, Cic. i. e. descriptio. Opera, Plaut. *valójában*; in der That.

Ŏpĕrārius, a, um, v. gr. homo, Cic. *dolgozó, munkás, munkálódó*; arbeitend, der arbeitet. 2) *munkához tartozó*; zur Arbeit gehörig. Cic. Vinum operarium, Plin. *munkásoknak való bor*; Wein für die Werkleute.

Ŏpĕrārius, ii, m. 2. *munkás, dolgos*; der Arbeiter, die Arbeitsleute. 2) *napszámos*; ein Taglöhner. Varr.

3) *mesterember*; ein Handwerksmann. Cic.

Ŏpĕrātio, ōnis, f. 3. *akármelly munkának végrehajtása, végbevitel, munkálódás, foglalatosság, munka*; das Arbeiten, die Verrichtung, die Arbeit, die Ausführung einer Sache, Beschäftigung. 2) *áldozat, isteni szolgálat*; das Opfern, der Gottesdienst. Operatio expiat crimen, Plaut. 3) *jótétel*; die Gutthätigkeit. Prud.

Ŏpĕrātor, ōris, m. 3. *dolgozó, munkás*; der Arbeiter, Verrichter einer Sache. Tert.

Ŏpĕrātrix, īcis, f. 3. i. q. Operator, in femin.

Ŏpercŭlo, āre, 1. *fedövel béfedni*; mit einem Deckel zudecken. Colum.

Ŏpercŭlum, i, n. 2. *fedő*; der Deckel. Plin. Dignum patella operculum, Prov. *megtaláltta zsák a' foltját*; gleiche Brüder, gleiche Kappen.

Ŏpĕrīmentum, i, n. 2. *fedél, fedezet*; die Decke. 2) *fedő*; der Deckel. Cato. 3) *dugó, p. o. hordó dugó, akna*; der Stöpsel, Spund. Plin. 4) *lóteritó*; eine Decke der Pferde. Sall.

Ŏpĕrio, rŭi, rtum, īre, 4. *béfedni, bétakarni*; bedecken, zudecken. Operire caput, Hor. *feltenni a' kalapját vagy süvegjét*; das Haupt bedecken, den Hut aufsetzen. 2) v. gr. ostium, Ter. *bétenni, bézárni, bétsukni*; zumachen, verschliessen. Oculos operire, Plin. *szemeit béhúnyni*; die Augen zuschliessen. 3) v. gr. luctum, Plin. *eltitkolni, palástolni*; verbergen, verhehlen. 4) *megtetézni, elborítni*; überhäufen. Aliquem contumelia operire, Cic. *semmi betsületet sem hagyni valakin*; einen sehr schmähen.

Operior, īri, *várni*; warten. vide: Opperior.

Ŏpĕror, ātus sum, āri, Dep. 1. *dolgozni, munkálódni valamin, foglalatoskodni valamiben*; arbeiten, sich Mühe geben, beschäftigt seyn. Operatus in re, Hor. *foglalatos*; beschäftigt. 2) v. gr. alicui rei, Liv. studiis literarum, Val. Max. *ráadni magát valamire, neki adni magát valaminek, munkás lenni valamiben, szolgálni*; Mühe anwenden, obliegen, ergeben seyn, dienen, sich beschäftigen, abwarten. Deo, vel sacris operari, Liv. *áldozni, isteni szolgálatban foglalatoskodni*; opfern, Gottesdienst verrichten. 3) *jótételben foglalatoskodni, alamizsnát adni*; gutthätig seyn, Almosen geben. Cyprian.

Ŏpĕrōse, Adv. *nagy munkával, nagy ügyel bajjal, nehezen*; mit grosser Mühe, mühsam, mit vieler Arbeit. Cic. 2) *szorosan, szorgosan*; genau, sorgfältig. Plin. -ius, Idem.

Ŏpĕrōsitas, ātis, f. 3. *munkásság, szorgalom*; die Arbeitsamkeit, eine emsige Bemühung. Quint.

Ŏpĕrōsus, a, um, *munkás, sok munkával, v. bajjal járó*; voller Mühe, mühsam, sich sehr beschäftigend, sich viel Mühe gebend. Cic. Syria in hortis operosissima, Plin. Labor operosus, Cic. *bajos munka*; eine mühsame Arbeit. Carmina operosa, Hor. *sok munkával készült, v. munkába került versek*; fleissig gemachte Gedichte. 2) castaneae cibo operosae; *ez az; nehéz emésztetű, nehezen emészthető*; schwer zu verdauen. 3) v. gr. herba, Ovid. *hathatos erejű*; wirksam.

Ŏpertānĕus, a, um, *titkos, titokban lévő*; geheim, im verborgenen Orte befindlich. v. gr. sacra, sc. bonae deae, Plin.

Ŏperte, Adv. *béfedve*; bedeckt. 2) *alattomosan*; versteckt, verblümt. Gell.

Ŏperto, āre, 1. Freq. *béfedni*; bedecken. Enn.

Ŏpertōrium, ii, n. 2. *fedél, takaró*; die Decke.

Ŏpertūra, ae, f. 1. *béfedés*; die Bedeckung. Ammian.

Ŏpertus, a, um, *béfedett, bétakart*; bedeckt, zugedeckt. 2) *titkos, eltitkolt*; heimlich, verheimlicht. Operta proferre, Cic. *titkos dolgokat felfedezni*; heimliche Dinge offenbaren.

Ŏpertus, us, m. 4. *elfedezés*; die Bedeckung. Apul.

Ŏpĕrŭla, ae, f. 1. Dimin. *fáradozás, szolgálat*; der Dienst, die Bemühung. Operulam in aliquem conferre, Apul. *valakinek valamiben szolgálni*; einem einen Dienst erweisen. 2) *fáradozásnak jutalma*; der Gewinn, Verdienst. Apul.

Ŏpes, um, f. pl. *vagyon, jószág, gazdagság, birtok*; das Vermögen, der Reichthum. Homo praeditus magnis opibus. Cic. Opibus valere, Cic.

gazdag lenni; reich seyn, großes Vermögen besitzen. 2) *hatalom, erő*; die Macht. Non pugnandum contra tantas opes. Cic. 3) *segitség*; die Hülfe. Exspectare alterius opes, Cic. *más segitségére várni*; auf eines andern Hülfe warten. Vide etiam: Ops.

Ŏpĕtis, is, f. 3. *farkas gégevirág, farkasalma*; Osterluzey. (Aristolochia Clematitis, L.)

Ŏphīdĭon, ii, n. 2. *kigyótska*; ein Schlänglein. 2) *egy hal neme*; ein Fisch. Plin.

Ŏphiogĕnes, um, pl. populus Asiae minoris ad Hellespontum. Plin.

Ŏphiŏglōssum, i, n. 1. *kigyónyelvfű*; Natterzüngelchen, Speerkraut. Botan.

Ŏphīon, ŏnis, *egy költött állat neve*; ein fabelhaftes Thier, Plin. 2) Nom. pr. virorum. Sen.

Ŏphīŏnides, ae, filius Ophionis, Ovid.

Ŏphīŏnius, a, um, ab Ophione originem habens.

Ŏphiŏphăgi, ōrum, *kigyóval élő nép volt Afrikában*; Schlangenesser, Nation in Afrika. Plin.

Ophiorrhiza, ae, f. 1. *kigyófű*; die Natterwurz. Plin.

Ŏphiŏscŏrŏdon, i, n. 2. *kigyóhagyma*; Siegswurz, wilder oder Schlangenknoblauch. Plin.

Ophites, ae, f. 1. v. is, is, m. 3 *kigyókő*; der Serpentinstein, Schlangenstein.

Ŏphiūchus, i, m. *kigyós, egy tsillagzat*; der Schlangenhalter, Schlangenmann, ein Gestirn. Cic.

Ŏphiūsa, vel Ophiussa, ae, f. 1. *kigyótráng*; die Natterwurz. Plin. 2) Nom. pr. Insulae in mari Balearico. Plin.

Ŏphiūsius, a, um, i. e. in vel ex Insula Ophiusae, Ovid. e. gr. arva, Ovid. i. e. Cypria.

Ophrys, yos, et ydis, f. 3. *bangó, egy plánta neme*; eine Pflanze mit zwey Blättern, Zweyblatt. Plin.

Ophthalmia, ae, f. 1. *szemnyavalya*; eine Augenkrankheit. 2) *egy hal neme*; ein Fisch. Plin.

Ophthalmicus, a, um, *szemet, vagy szemeket illető, szembeli*; die Augen betreffend. Ophthalmicus, sc. medicus; *szemorvos*; der Augenarzt. Martial.

Ŏpiāta, ae, f. 1. *valami patikai liktáriom neme, melly mákkal kevert van*; eine Gattung Latwerge, darunter Mohnsame kommt. (Opium.)

Ŏpĭcillum, i, (Dimin. ab ops) *segitség*; die Hülfe. Varr.

Ŏpĭcus, a, um, *ostoba, tudatlan*; dumm, unwissend, albern. Cato ap. Plin. 2) *otsmány, rút*; häßlich, garstig. Juvenal.

Opidum, i, n. i. q. Oppidum.

Ŏpĭfer, a, um, (ops et fero) *segitő, segitséget nyújtó*; Hülfe leistend. Ovid.

Ŏpĭfex, ĭcis, c. 3. (opus et facio) *késsitő, alkató, tsináló*; der Werkmeister, Verfertiger, Arbeiter, Bewirker. Opifex mundi, Cic. *a' világ alkatója vagy teremtője*; der Urheber der Welt. 2) *kézi mesterember, mivéss, mivesmester*; ein Handwerksmann, Künstler. Cic.

Ŏpĭfĭcīna, ae, f. 1. i. q. officina, Plaut.

Ŏpĭfĭcium, ii, n. *késsitett miv, késsitmény, miv*; die Arbeit. 2) *késsités*; das Arbeiten, die Verfertigung einer Arbeit. Varr.

Ŏpĭgĕna, ae, f. 1. cognomen Junonis, quia parituris opem tulisse credebatur. Men.

Ŏpĭlio, ōnis, m. 3. (ovilio ab: ovis) *juhász, juhpásztor*; der Schafhirt, Schäfer. Plaut. et Colum.

Ŏpīmātus, a, um, *meghizlalt*; gemästet, fett gemacht. Sidon.

Ŏpīme, Adv. *kövéren, meghizlalva*; fett, feist. 2) *gazdagon, derékasan; pompásan*; reichlich, herrlich, prächtig. Plaut.

Ŏpīmiānus, a, um, ab Opimio originem habens. Cic.

Ŏpīmĭtas ātis, f. 3. *kövérség*; die Fettigkeit. 2) *gazdagság*; die Reichlichkeit. Maximae opimitates, Plaut.

Ŏpīmius, a, nomen familiae Romanum. 2) Adject. *Opimiusi*; Opimisch. Cic.

Opīmo, āvi, ātum, āre, 1. *hizlalni*; mästen. Colum. 2) e. gr. terram, Apul. *kövériteni, trágyázni, ganéjozni*; fett machen, düngen. 3) *jelessé, v. derékké tenni*; ansehnlich machen. e. gr. sales facundia, Auson. *elmés mondásinak díszét ékesenszollása által is nevelni*; seinen witzigen Einfällen durch Beredsamkeit noch mehr Glanz geben.

Opīmus, a, um, e. gr. bos, habitus corporis, Cic. *kövér, hizott, hizlalt,*

húsos, testes; fett, wohlgenährt. 2) *bővölködő*; reich, bereichert. Praeda opimus, Idem. 3) *termékeny*; fruchtbar. Opima praedia, Plin. *jó, v. szép jövedelmű jószágok*; Güter, wovon man ein gutes oder schönes Einkommen hat. 4) Trop. e. gr. regnum, Liv. ornamentum, Cic. *jeles, derék, nevezetes, pompás, úri, gazdag*; ansehnlich, herrlich, reichlich. Spolia opima, Liv. *egyik hadvezértől a' másik által elvett fegyverek*; die Waffen, die ein Feldherr dem andern abnimmt. e. gr. decus, Curt. *különös tisztelet*; eine sonderbare Ehre. 5) e. gr. genus orationis, Cic. *durva, otromba, darabos, faragatlan*; plump, nicht fein genug. Comp. opimior, Apul. Sup. opimissimus, Ter.

Opīnābĭlis, e, (opinor) e. gr. conjectura, Arnob. *hihető, vélhető, gyanítható*; glaublich, vermuthlich. Cic.

Opīnātĭo, ōnis, f. 3. *vélés, vélekedés, gyanitás, képzelés*; die Vermuthung, Vorstellung, Einbildung. Cic.

Opīnātor, ōris, m. 3. *vélő, vélekedő, gyanító*; ein Vermuther. Cic. 2) *katonaság számára gabona szedő*; der das Getreide für die Miliz einfordert. Cod. Just.

Opīnātus, a, um, e. gr. bonum, malum, Cic. *képzelt, vélt*; eingebildet, verhofft. Cic. 2) *ditsért, magasztalt, híres, nevezetes*; gelobt, berühmt. Eccles. 3) *a' ki valamit vélt, v. gyanitott*; der etwas vermuthet hat. Cic.

Opīnātus, us, m. 4. i. q. opinio, Lucr.

Opīnĭo, ōnis, f. 3. *hiedelem, vélekedés, gyanítás, képzelés*; die Meinung, Vermuthung, Einbildung. In his locis opinio est, Cic. (sequitur Acc. et Inf.) *azt hiszik*; glaubt man. Opinione duci, Idem. *vélekedni*; eine Meinung haben. In eam opinionem discessi, Cic. *ollyan vélekedésre jöttem*; bekam die Meinung. Sum hujus opinionis, Colum. *úgy vélem, v. vélekedek*; ich bin der Meinung. Opinio me tenet falsa, Liv. *hamis vélekedés foglalt el*; ich habe eine falsche Meinung. Ut mea opinio fert, v. est, Cic. *vélekedésem szerént*; nach meiner Meinung. Praeter opinionem, Idem. *véletlenül, vélekedésen kivül*; wider Vermuthen. Opinione celerius, Cic. *hamarébb, korábban, v. gyorsabban nintsem gyaníthatta vólna az ember*; schneller als es vermuthet worden. Opinionem habere, Idem. *velekedésben lenni, vélni, vélekedni*; in der Meinung stehen, meinen. In opinione esse, v. versari, Cic. *képzeződésben lenni, v. állani, képzelődni*; in der Einbildung bestehen. Opinio virtutis, i. e. de virtute, Caes. Duci opinione sui, Cic. *sokat hinni, v. tartani maga felől, magát kedvelleni, maga magától el lenni foglalva*; für sich eingenommen seyn. Venerat Cassius in opinionem, finxisse, Cic. *azt hitték hogy Cassius 's a' t.* man glaubte, Cassius habe, ꝛc. Nemini veniebat in opinionem, Nep. *senki sem hitte, senki sem vólt ollyan hiszemben*; Niemand glaubte. 2) *jó velekedés*; die gute Meinung. Cic. 3) *hir*; das Gerücht. Justin. Suet.

Ŏpīnĭōsus, a, um, *vélekedő, vélekedésekkel tellyes*: voller Vermuthungen oder Meinungen. Cic. Comp. opiniosior, Sup. opininiossisimus. Homines opiniosissimi. Idem. *a' kik bizonytalan vélekedéseket igen könnyen helybe hagynak*; die ungewissen Meinungen sehr leicht Beyfall geben.

Ŏpīnor, ātus sum, āri, Dep. 1. e. gr. aliquid, Cic. (sequitur Accus. et Infin.) *vélni, vélekedni vélekedésben lenni, gyanitni, gondolni*: meinen, vermuthen, in der Einbildung stehen, denken. e. gr. de aliquo male, Suet. *rossszúl gondolkozni, rossz vélekedésben lenni*; übel denken. De vobis non secus ac de teterrimis hostibus opinatur, Cic. Ut opinor, Idem. *a' mint vélem, v. gyanítom, vélekedésem szerént*; wie ich denke, vermuthe, nach meiner Vermuthung. Occurrit etiam simpliciter: opinor. e. gr. sed opinor, quiescamus, Cic.

Opīnus, a, um, *a' ki vélekedik, gyanít, v. vár valamit*; einer der wähnet. Ovid.

Opĭpăre, Adv. *úrisan, úri módon, pompásan*; herrlich, prächtig. Cic.

Opĭpăris, e. i. q. opiparus, Apul.

Opĭpărus, a, um, *úri, úris, úri módon való, pompás*; herrlich, prächtig. Obsonia opipara, Plaut.

Ŏpis, is, f. 3. (Paenult. longa) Nym-

pha, et comes Dianae. Virg. 2) Opis, opem, ope, (Paenult. brevis ab inusit. Ops.) *tehetség*; das Vermögen. Non opis est nostrae, Virg. 3) *segítség, segedelem*; die Hülfe, der Beystand. Ope tua, illius, Cic. Vide: Ops.

Ŏpismus, i. m. 2. i. q. lactei succi collectio, Medic.

Opisthŏgrăphus, a, um, e. gr. liber, Plin. Ep. *túlsó*, *v. hátúlsó óldalára írt*, *p. o. a' papírosnak*; auf der Rückseite (der Papiers) beschrieben.

Opisthŏtŏnĭcus, a, um, morbo Opisthotono laborans. Plin.

Opisthŏtŏnŏs, i. m. 2. *nyak hátra merevedés*, *nyavalya*; die Halsstarre hinterwärts, eine Krankheit. Cels.

Ŏpitĕrgium, ii, n. 2. orbs Italiae Oderzo. Hinc: Opiterginus, a, um, illuc pertinens, Hor.

Opitŭlātio, ōnis, f. 3. *segedelem*, *segítség*; die Hülfleistung. Arnob.

Opitŭlātor, ōris, m. 3. *segítő*, *segedelem nyújtó*; ein Helfer. Apul.

Opitŭlātus, us, m. 4. i. q. Opitulatio, Folg.

Opitŭlo, āre, 1. obs. i. q. opitulor, Liv. Andr.

Ŏpitŭlor, ātus sum, āri, Dep. 1. (ops et fero) e. gr. alicui, Cic. *segedelmet nyújtani*, *segíteni*, *segítségül lenni*; Hülfe leisten, helfen, beystehen. 2) e. gr. contra aliquid, Plin. *valamit ellenzeni*, *valaminek ellene*, *v. ellenére lenni*, *v. járni*; wider etwas seyn.

Opium, v. —on, i, n. 2. *álomhozó mák*, *mézga*, *ópium*; der Mohnsaft, das Opium. Plin.

Opŏbalsămētum, i, n. 2. *balzsamfával beültetett hely*; ein Ort mit Balsambäumen besetzt. Justin.

Ŏpŏbalsămum, i, n. 2. *balzsamfanedv*, *balzsam*, der Saft des Balsambaumes, Balsam. Plin. 2) *balzsamfa*; ein Balsambaum. Justin.

Ŏpŏpănax, ăcis, f. 3. *akármelly gyógyítófű nedve vagy leve*; der Saft der Pflanze: Panax, Plin.

Opōrice, es, f. 1. *fái gyümöltsből való orvosság*; eine Arzeney aus Baumfrüchten. Plin.

Opōrinus, a, um, *őszi*; herbstlich. Mart.

Ŏpōrŏpōlis, idis, f. 3. *gyümöltsáros* *(asszszony, v. leány)*, *gyümöltsös kofa*; eine Obstverkäuferinn. Erasm.

Opŏrŏthēca, ae, v. Oporothēce, es f. 1. *gyümöltstartó*, *v. tartóhely*; ein Obstbehältniß. Varr.

Oportet, uit, ēre, 2. Verb. imperson. *szükséges*, *meg kell lenni*, *illendő*, *illő*, *illik*; es ist nöthig, muß seyn, es ist billig, gebührt sich. Haec facta ab ipso oportebant, Ter. *ezt kelle vala néki tselekedni*; das hätte er thun sollen. 2) *nem lehet másként gondolni*; es ist nicht anders zu glauben. Exstent oportet vestigia, Cic.

Oppa, Opdāvĭa, ae, f. 1. *Oppau*, *v. Troppau városa Szilézidban*, *v. Sléziában*; die Stadt Oppau oder Troppau in Schlesien. Geogr.

Oppăllĕo, ŭi, ēre, 2. i. q. Obpalleo, *elhalaványodni*; erblassen. Prud.

Oppallesco, vide: Obpallesco.

Oppando, andi, ansum, et assum, ĕre, 3. *ellenébe*, *v. eleibe kifeszíteni*, *kiterjeszteni*, *v. kitárni*; gegen oder vor etwas ausspannen oder ausstrecken, ausbreiten. Grat. Tert.

Oppango, ēgi, āctum, ĕre, 3. (pango) *hozzá tsatolni*, *v. kaptsolni*; anfügen, anheften. e. gr. suavium, scori. Plaut. *tsókolni*, *megtsókolni*, küssen.

Oppansum, (Obpan) i, n. 2. *kiterjesztés*; die Ausbreitung. e. gr. corporis. Tert. *boríték*; die Hülle.

Oppansus, v. Oppassus, a, um, (oppando) *hozzá tsatolt*, *v. kaptsolt*; angefügt, angeheftet.

Oppecto, ĕre, 3. (pecto) *fésülni*, *fésülni*; kämmen. Plaut. 2) *leszedni*, *leszedegetni*, *lerágni*; abklauben, abnagen. Idem.

Oppēdo, ĕdi, ĕre, 3. i. e contra pedo, Horat.

Oppĕrĭor, perītus, et pertus sum, īri, Dep. 4. (perio) e. gr. aliquem, Ter. *várni*, *várakozni valaki után*, *várni valakit*; warten, abwarten.

Oppessŭlātus, a, um, *tolózárral bézárt*; verriegelt. Plaut.

Oppessŭlo, āre, 1. (pessulus) e. gr. januam, Apul. *tolózárral bézárni*; verriegeln.

Oppĕtītus, a, um, *magára vett*; übernommen.

Oppĕto, īvi, et ĭi, ītum, ĕre, 3. (peto) *magára venni*, *bátran kiállani*, *szenvedni*; übernehmen, entgegen

geben, leiden. e. gr. mortem, Cic.: absolute v: oppetere, Virg. *haldlt szenvedni, életét feláldozni, életét adni, meghalni*; den Tod leiden, sein Leben lassen, sterben.

Oppexus, us, m. 4. (oppecto) e. gr. crinium, Apul. *fûsûlés, fésûlés*: das Kämmen 3) *hajékesség*; der Haarputz. Idem.

Oppico, āre, 1. (pico) *bészurkolni*; verpichen. Cato.

Oppidānĕus, a, um. (oppidum) *vdrosi, vdrosból valo*: städtisch, aus einer Stadt. Cod. Theod.

Oppidānus, a, um, idem, e. gr. senex, genus dicendi, Cic. *kis vdrosi*; kleinstädtisch. 2) Subst. *vdrosi ember*; ein Stadtmann. Caes.

Oppidātim, Adv. e. gr. ludos constituere, Svet. *vdrosonként, minden vdrosokban*; städteweise, in allen Städten.

Oppido, Adv. *igen, felette igen, v. erösen*; sehr, gar sehr. Cic. Terent. 2) *valóban, valójában, valósággal*; wirklich, in der That. Plaut.

Oppidŭlum, i, n. 2. Dim. *vdrosotska*; ein Städtchen. Cic.

Oppidum, i, n. 2. *vdros, mezö vdros*; eine Stadt, ein Marktflecken. Liv. 2) i. q. carcer equorum in Circo, Varr. 3) sylva Britannorum vallo circumdata. Caes.

Oppignĕrātio, v. Oppignoratio, ōnis, f. 3. (pignus) *elzdlogositds, zálogbavetés*; die Verpfändung. JCt.

Oppignĕrātor, v. Oppignorator, ōris, m. 3. *zdlogvevö, zdlogos, zálogra költsönözö*; der ein Pfand annimmt, auf ein Pfand leiht. August.

Oppignĕro, et Oppignoro, āvi, ātum, āre, 1. *elzdlogositni, zálogba adni, v. vetni*; verpfänden, zum Pfande geben. Cic. 2) Trop. *magát lekötelezni*; sich verpflichten. Sen.

Oppilātio, ōnis, f. 3. *bédugás, elrekesztés*; die Zustopfung, Verstopfung. Scrib. Larg. 2) *mdjszorúlás, v mds tagok szorúldsa*; die Verstopfung der Leber, oder anderer Glieder. Cic.

Oppilātus, a, um, *bédugott, dugult v. szorúlt, bé, v. elzdrt*; verstopft, verschlossen.

Oppilo, āvi, ātum, āre, 1. *bédugni, v. szoritni, el, v. bezdrni*: verstopfen, verschliessen. Cic.

Opplĕo, ēvi, ētum, ēre, 2. (plenus) *bé, meg, v. teletölteni*; zufüllen, vollfüllen. Plaut. Cic 2) opplet luctus urbem, Liv. *gyászol, gydszba van, v. borúlt az egész város*; die ganze Stadt ist voll Trauer.

Opplētus, a, um, *bé, meg, v. teletöltött*; zugefüllt, angefüllt. 2) *béborított, bévont*; bedeckt, überzogen. Cic.

Opplōro, āre, 1. (ploro) *valaki elött sirni, v. sirdnkozni*; vor einem weinen. e. gr. auribus meis non desinitis, Cic. *tsak, v. untalan sirtok a' fülembe*: ihr hört nicht auf vor mir zu weinen.

Oppōno, sui, sĭtum, ĕre, 3. (pono) *ellenibe tenni, v. helyheztetni*; entgegen stellen, oder setzen Liv. e. gr. se alicui, Caes. *magát ellene szegezni, ellene lenni*; sich entgegen setzen, entgegen seyn. 2) e. gr. se periculo, Cic. *kitenni*; aussetzen. e. gr. corpus pro patria, Liv. *hazájdért hartzolni*; für das Vaterland streiten. 3) e. gr. aliquid pignori, Ter. *elzdlogositni, zálogba adni, v. vetni*; verpfänden, versetzen. 4) *ellene mondani, kifogást tenni, bizonysdgúl, mentségül, v. oltalmúl felhozni*: dagegen einwenden, zum Beweise, zur Entschuldigung, Vertheidigung anführen. Quid oppones tandem, si negem? Cic. e. gr. sanctissimum nomen reipublicae, Idem. *a' köztársasdggal takaródzni*; die Republik zum Deckmantel brauchen. 5) e. gr. in ludis, Plaut. *a' játékba valamit bétenni*; im Spiele etwas einsetzen. 6) *oda tartani*; hinhalten. e. gr. auriculam, Hor. *a' törvényszék elött tanú lenni*; sich zum Zeugen vor Gericht brauchen lassen. 7) e. gr. manus ad os, Cic. *jelt adni a' halgatásra*; ein Zeichen des Stillschweigens geben. 8) e. gr. fores, Hor. *bézdrni, bétenni*; verschliessen, zumachen.

Opportūne, Adv. e. gr. venire, Cic. *jókor, alkalmas, v. alkalmatos idöben*; bequem oder gelegen. Comp. -ius, Idem. Sup. -issime, Caes.

Opportūnĭtās, ātis, f. 3 e. gr. loci, Caes. viae, Plin. aetatis, Sallust. corporis, Cic. *alkalmatossdg, alkalmatos lét, vólt, v. mivólt*; die Bequemlichkeit, bequeme Beschaffenheit. 2) *alkalmatos idö*; die gelegene Zeit. e. gr. faciendi aliquid, Cic. *jó alkalma-*

tosság valami jónak tevésére, v. tselekvésére; die gute Gelegenheit etwas Gutes zu thun. 3) *haszon*; der Nutzen. Amicitia magnas habet opportunitates, Idem. 4) *alkat, az az: természeti hajlandóság, v. elrendeltetés*; die Anlage. Opportunitates in animis rerum optimarum, Cic. *nagy dolgokra alkalmatos lelkitehetségek, v. ajándékok, mellyek valakiben feltaláltatnak*; die Talente zu großen Dingen, die in einem liegen.

Opportūnus, a, um, e. gr. locus, Cic. *alkalmatos, alkalmas, jó, helyes*; bequem, gelegen. 2) *alája, v. alávettetett, kitétetett*; unterworfen, ausgesetzt. Corpora morbis opportuna, Plin. 3) *hasznos*; nützlich. Capua se opportunissimam nobis praebuit, Cic. 4) *kivánt, óhajtott, várt*; gewünscht. Caes. Comp. -ior, Sallust. Sup. -issimus.

Oppŏsĭtio, ōnis, f. 3. (oppono) *ellentétel, ellenébe tevés, ellenvetés*; die Entgegensetzung, der Gegensatz. Cic.

Oppŏsitus, a, um. (oppono) *ellenébe tett*; entgegen gesetzt. Luna opposita soli, Cic. *a' hóld általellenben van a' nappal*; der Mond stehet der Sonne gegenüber. 2) *elzálogositott, zálogba vetett*; verpfändet, versetzt. Juv. 3) e. gr. ad austrum, Cic. *délre fekvő*; gegen Mittag liegend.

Oppŏsitus, us, m. 4. *ellenébe tevés, ellentétel*; die Entgegenstellung, Entgegensetzung. Cic. 2) *közzététel*; die Dazwischenlage. Gell. 3) e. gr. vocabulorum, Idem. *ellene felhozás, ellenvetés*; die Anführung dagegen.

Oppressio, ōnis, f. 3. (premo) proprie: *lenyomás*; das Herabdrücken. 2) *erőszakoskodás*; die Gewaltthätigkeit. Ter. 3) *valamelly helynek erőszakos elfoglalása*; gewaltthätige Besetzung eines Orts. Cic. 4) e. gr. legum, Cic. *elnyomás*; die Unterdrückung. 5) *szolgaság, rabszolgaság*; die Sclaverey. Haec tamen in oppressione sermo liberior est, quam fuit, Cic.

Oppressiuncŭla, ae, f. 1. Dim. *nyomogatás, illetés, éríntgetés*; das Drücken, Betasten. Plaut.

Oppressor, ōris, m. 3. *nyomorgató, sanyargató, elnyomó*: ein Unterdrücker. Brut. in Cic. Ep.

Oppressus, a, um, (opprimo) e. gr. terra, Cic. *lenyomott*; unterdrückt. 2) *a' kire rátöttek, v. rontottak*: überfallen. 3) literae oppressae in sermone, Cic. *érthetetlenül mondott betűk*; dunkel ausgesprochene Buchstaben. 4) *rabbá tett, nem szabad*; gefesselt, nicht frey. Mens oppressa praemio, Idem. 5) *határok közzé szorított*; eingeschränkt. Audacia comprehensa et oppressa, Cic. 6) *ellopott élsikkasztott*; entwendet. Quid quid caelati argenti — hoc nemo dubitabat, quin ex illa domo capta et oppressa esset, Idem. 7) *egyszerre félbe szakasztott, v. szakadt*: auf einmahl getrennt oder unterbrochen. Ut amicitia potius exstincta, quam oppressa videretur, Cic.

Oppressus, us, m. 4. i. q. Oppressio, Lucr.

Opprĭmo, essi, essum, ĕre, 3. (premo) e. gr. taleam pede, Cato. *lenyamni*; herabdrücken, niederdrücken. 2) e. gr. patriam, reum, senatum, Cic. *elnyomni, szabadságától megfosztani*; unterdrücken, um seine Freyheit bringen. 3) *véletlenül meglepni, v. rájönni*; unvermuthet überfallen. Nox eum oppressit, Idem. Somnus virginem opprimit, Ter. 4) *megterhelni, gyötreni, szorongatni*: belasten, beschweren, ängstigen. Opprimi aere alieno, Cic. *fülig adós lenni*; mit Schulden sehr beladen seyn. 5) e. gr. exortum bellum, Idem. *tsendesítni, tsilapítni, letsendesítni, v. tsilapítni*; dämpfen, stillen. 6) *erőltetni, kénszeritni*; zwingen. Instiiit, oppressit, non remisit, Cic.

Opprŏbrāmentum, i, n. 2. *gyaláző beszéd, gyalázat*; eine Schmachrede, der Schimpf. Plaut. 2) *szemrehányás*; der Vorwurf. Idem.

Opprŏbrātio, ōnis, f. 3. *szemrehányás*; das Vorrücken, Vorwerfen. Geil. 2) *gyalázás, betsmelés, ótsárlás*; der Schimpf, die Beschimpfung. Plaut.

Opprŏbrātus, a, um, *szemére hányt*; vorgerückt. 2) *gyalázott, ótsárlott, betsmelt*; getadelt.

Opprŏbriosus, a, um, *tsúfos, kisséb-bítő*; schimpflich. Cod. Just.

Opprŏbrium, ii, n. 2. *szemrehányás, gyalázás, ótsárlás, betsmelés, pironság, szidalom, szidalmazás*: der Vorwurf, Schimpf, die Beschimpfung. Opprobrio esse, Nep. *gya-*

lázatjára válni; zum Schimpfe gereichen. 2) *gyalázó szó*, *v. beszéd*, *gyalázattal illetés*; ein Schimpfwort, eine Schimpfrede. Opprobrium dicere, Ovid. fundere, Hor.

Opprŏbro, are, 1. *szemére hányni*, *v. vetni*, *szemrehányásokkal illetni*, *gyalázni*; vorrücken, vorwerfen, schmähen. Plaut.

Oppugnatĭo, ōnis, f. 3. (pugna) e. gr. oppidorum, Cic. *ostromlás*, *ostrom*, *vívás*: die Bestürmung, Belagerung. Cic. 2) Trop. *megtámadás*, *ostromlás*, *p. o. szóval*: die Bestürmung, der Angriff auf Jemanden, z. B. mit Worten. Idem.

Oppugnātur, ōris, m. 3. e. gr. patriae, Cic. *ostromló*, *vívó*, *megtámadó*; ein Bestürmer, Belagerer, Angreifer.

Oppugnātōrĭus, a, um, *ostromláshoz*, *ostromhoz*, *v. víváshoz való*, *ostromló*: zur Bestürmung, zum Sturme gehörig. Vitruv.

Oppugnātus, a, um, *ostromolt*, *megtámadt*; angegriffen. Cic.

Oppugno, āvi, ātum, āre, 1. (pugna) e. gr. aliquem, Cic. Macedoniam, Liv. *haddal menni ellene*, *vívni*, *ostromolni*, *megtámadni*; bekriegen, bestürmen, angreifen. 2) e. gr. aliquem pecunia, Cic. *pénzel megvesztegetni igyekezni*; durch Geld zu bestechen suchen. 3) Trop. e. gr. aequitatem verbis, Idem. *megtámadni*: angreifen. e. gr. commoda patriae verbis, Cic. *hazája java ellen beszélni*; wider des Vaterlandes Wohlfahrt reden. 4) (pugnus) *ököllel verni*, *v. ütni*, *megöklözni*; mit Fäusten schlagen.

Oppūto, āre, 1. (puto) *elmetszeni*, *megnyesni*, *nyesni*, *p. o. a' fát*; beschneiden, z. B. Bäume. Plin.

Ops, ŏpis, f. 3. uxor Saturni, venerata sub nomine Rheae, v. Cybeles. Fest. 2) terra, qua mater fructuum, et symbolum fructificationis. Macrob. 3) *erő*, *hatalom*, *tehetség*: die Macht, Stärke, Kraft, das Vermögen. Omni ope eniti, Cic. *minden*, *v. tellyes erőből igyekezni*, *iparkodni*, *v. rajta lenni*; mit aller Macht sich bestreben. 3) *vagyon*, *tehetség*, *gazdagság*; das Vermögen, der Reichthum. Magnas opes habere, Hor. 4) *segítség*, *segedelem*; die Hülfe, Unterstützung, der Beystand. Opem ferre alicui, Cic. 5) *igyekezet*, *fáradozás*, *munka*; die Bemühung, Arbeit. Tantis opibus tantoque negotio, Idem. 6) *költség*; der Aufwand, die Kosten.

Opsimăthes, is, m. 3. *a' ki későn kezdi a' tanúlást*; einer, der spät zum Studieren kommt. Aul. Gell.

Opsōnĭum, Opsonor etc. vide: Obs.

Optābĭlis, e, (opto) *kívánatos*, *kívánásra méltó*; wünschenswerth. Comp. -ius, Cic.

Optābĭlĭter, Adv. *kívánatosan*, *kívánatos módon*, *kívánság*, *v. óhajtás szerént*; auf wünschenswerthe Art. Cic. Comp. -ius, Val. Max.

Optăndus, a, um, i. q. Optabilis. Liv.

Optātĭo, ōnis, f. 3. *kívánság*, *óhajtás*; das Wünschen, der Wunsch. Cic. 2) *választás*, *választásra való szabadság*; das Wählen, die Wahl, die Freyheit zu wählen. Optationem dare, Cic.

Optātīvus, a, um, e. gr. modus, Prisc. *kívánó*, *kívánást jelentő*; wünschend, einen Wunsch ausdrückend.

Optāto, Adv. e. gr. venire, Cic. *kívánság szerént*, *kívánatosan*, *jókor*; nach Wunsche, erwünscht. Comp. -ius, Idem.

Optātum, i, n. 2. *kívánság*, *óhajtás*; der Wunsch. Cic.

Optātus, a, um, *kívánt*, *óhajtott*; gewünscht. 2) *kívánatos*, *kedves*; erwünscht. Nihil mihi fuit optatius, quam etc. Cic. 3) *hívatt*, *kért*, *megkért*; gerufen, gebethen. Plaut. Comp. -ior, Catull. Sup. -issimus, Cic.

Optĭca, ae, et Optice, es, f. 1. *sugár világosság*, *v. látástudomány*; die Sehe- oder Perspectivkunst, die Optik. Vitr.

Optĭce, Adv. *sugár-világosság- v. látástudomány szerént*; nach der Sehe- odre Perspectivkunst. Gloss.

Optĭcus, a, um, *látáshoz való*, *v. tartozó*; zum Gesichte dienlich, zum Sehen gehörig. Idem.

Optĭmas, tis, c. 3. proprie: *egy azok közzül*, *kik a' legjobb részszel tartanak a' köztársaságban*; einer derer, die in der Republik mit der besten Partey halten. Enn. 2) optimates, *nép eleji*, *előkelők*, *fő emberek*; die Vornehmsten. Cic. e. gr. matronae, Idem. *fő rangú asszszonyságok*; die vornehmsten Frauen.

Optĭme, v. Optume, Adv. *igen jól*, *leg*

jobban, legjobb módon; sehr gut, aufs allerbeste. Cic.

Optimitas, ātis, f. 3. exemplo malae latinitatis adfertur, Mart. Cap.

Optimus, v. Optumus, a, um, (Superl. a bonus) *igen jó, legjobb*; der Beste.

Optio, ōnis, f. 3. *választás, választásra való szabadság*; die Wahl, Freyheit zu wählen. Plaut. 2) *szabad akarat, tetszés*; der freye Wille, die Willkühr. Optio haec tua est, Idem. *a' mint tetszik, tetszésedtől függ*: das steht in deinem Belieben. 3) *fogadás, fogadástétel*; ein Gelübde. Petr. 4) masc. *segéd, segítő társ, p. o. a' katonaságnál, kapitányseged, az az: hadnagy*; der Gehülfe, z. B. bey der Armee, ein Gehülfe des Hauptmanns, d. i. ein Lieutenant. Plaut. Varr.

Optiōnātus, us. m. 4. *hadnagyi rang*; eine Lieutenants-Stelle. Cato.

Optivus, a, um, *választott*; erwählt. 2) e. gr. cognomen, Hor. *felvett*; angenommen.

Opto, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. fortunam, Cic. *kivánni, óhajtani*; wünschen, verlangen. 2) *akarni, jónak 's tanátsosnak tartani*; wollen, für gut und rathsam halten. Cur me morti dedere optas? Plaut. Quis tam crudeles optavit sumere poenas, Virg. 3) *választani*; wählen. Optet, utrum malit ect. Cic. 4) *inkább akarni*; lieber wollen. Optat arare caballus, Hor. 5) *kivánni, magával hozni*; erfordern. Quid causa optaret, Cic.

Optŭmus, a, um, i. q. Optimus.

Opŭlens, tis, o. e. gr. agmen, Liv. *hatalmas, sokat tehető, v. végre hajtható*; mächtig, viel ausrichten könnend. 2) *tehetős, vagyonos, gazdag*; wohlhabend, reich. Cic. 3) Trop. e. gr. oratio, Gell *szép, ékes, díszes*: schön. 4) *jeles, nevezetes, pompás*; ansehnlich, herrlich. Plaut.

Opŭlenter, v. Opulente, Adv. *gazdagon, drágán, drágaláttosan, urasan, úri módon, pompásan*; reichlich, kostbar, herrlich. Ludos opulentius facere, Liv. Domus opulente ornata, Apul.

Opŭlentia, ae, f. 3. *gazdagság, bőség*; der Reichthum. Sallust. 2) *hatalom*; Macht. Opulentiam alicujus vereri, Plaut.

Opŭlentĭtas, ātis, f. 3. i. q. opulentia, Plaut.

Opŭlento, āre, 1. *meggazdagítni*; reich machen, bereichern. Hor. 2) e. gr. mensam pretiosis dapibus, Colum. *meg, v. tele rakni*; anfüllen, besetzen.

Opŭlentus, a, um, *hatalmas, sokat tehető*; mächtig. Opulentior factio, Liv. 2) *gazdag, tehetős, vagyonos*; reich. 3) *jeles, derék, nevezetes, úri, pompás*; ansehnlich, herrlich. Comp. -ior, Apul. Sup. -issimus, Liv. Cum Abl. opulentus auro, Plaut. *sok aranynyal bíró*; reich an Golde. Cum Gen. opulentus pecuniae, Tac. *pénzes*; reich an Gelde.

Opŭlesco, ĕre, 3. (opes) *meggazdagodni, meggazdagúlni*; reich werden. Fur. ap. Gell.

Opŭlus, i, f. 2. *juharfa, iharfa*; die Maseele, der Masholder. Varr.

Opuntius, a, um, ad urbem Graeciae Opuntem pertinens, Cic.

Opus, ĕris, n. 3. *munka, valaminek elkészítése*; die Arbeit, Verfertigung einer Sache. Opus facere, Ter. *valami munkát elvégezni*; eine Arbeit verrichten. Opus non deest, Cic. *meg vólt adva a' munkája*; es fehlte nicht an Arbeit. 2) *mív, műv, tsinálmány, munka, minden a' mit készít az ember, állókép, épület, könyv, mestermív*; das Werk, alles was verfertigt wird, eine Statue, ein Gebäude, Buch, Kunstwerk. Magnum opus habere in manibus, Cic. *nagy, v. nevezetes, v. fontos munkán dolgozni, v. míven munkálódni*; ein wichtiges Werk unter den Händen haben. 3) *dolog, foglalatosság, mindenféle tettnek végrehajtása, valaminek végrehajtása*; ein Geschäft, jede Handlung oder Verrichtung. 4) *mesterség, készítés*; die Kunst, Kunstarbeit. Locus egregie natura et opere munitus, Caes. 5) *fáradtság, fáradozás*; die Mühe, Bemühung. Tanto opere, Cic. *annyira, olly igen*; so sehr. 6) *kötelesség, tiszt, hivatal*; die Pflicht, der Beruf. Sui operis esse credit, Liv. *kötelességének tartja, v. esméri*; er hält es für seine Pflicht. 7) *erő, foganat, hathatósság*; die Wirkung. Duo tela diversorum operum, Ovid.

Ŏpus, Indecl. *szükség, szükséges, kell, a' m kell*; nöthig, nothwendig. Cum N.me Gen. Acc. Abl. Dux ne-

bis opus est, Cic. *vezérre van szükségünk*; wir haben einen Führer nöthig. Opus est cibum (cibo) puero, Plaut. *eledelre*, *v. ételre van szüksége*, *v. étel kell a' gyermeknek*; das Kind bedarf der Speise. Ejus operam tibi opus fuisse intelligo, Cic. *úgy veszem észre*, *hogy rá szorúltál a' segitségére*; ich merke, daß du seiner Hülfe benöthiget gewesen bist. Opus est lectionis, Quint. *szükséges az olvasás*; das Lesen ist nöthig. 2) *hasznos*, *jó*, *illendő*; nöthig, gut, schicklich. Cic.

Opus, untis, f. 3. urbs Locridis in Graecia. Geogr.

Opuscŭlum, i, n. 2. Dim. *munkátska*, *mivetske*, *művetske*, *dolgotska*, *kis dolog*; ein Werkchen, kleines Werk, kleine Arbeit. Cic.

Ōra, ae, f. 1. e. gr. poculi, Lucr. regionum, Cic. sylvae, Liv. clypei, Virg. *szélső része valaminek*, *szél*, *part*, *vég*, *határ*; das Äusserste einer Sache, der Rand, Saum, die Küste, das Ende, die Gränze. 2) *tájék*, *vidék*, *környék*; das Gebieth, die Gegend. Aetherenae orae, Lucr. *ég*; der Himmel. 3) *tenger*, *v. víz mellyéki föld*, *v. tartomány*; das Land am Meere oder am Wasser. Ora maritima, Cic. *tengerpart*; die Seeküste. 4) e gr. Acherontis, Lucr. *alvilág*, *alsóvilág*; die Unterwelt. 5) *hajókötél*, *alatság*; das Tau, der Schiffsseil. Oram resolvere, Liv. 6) *kezdet*, *elej*; der Anfang. Oram reperire nullam queo, Caecil. 7) orae luminis, Lucr. pro: lumen.

Ora, ae, f. 1. i. q. Hersilia, qua dea, O id

Ōrācŭlārius, a, um, *jövendölési*, *jövendőmondási*; weißsagerisch. Petr.

Ōrācŭlum, i, n. 2. *oraikulum*, *istenszózat*, *v. jelentés*, *jövendőszózat*; ein Orakel, eine Weissagung Gottes, ein Göttersprüch. 2) *istenszózat adóhely*; ein Ort, wo Göttersprüche geholt wurden. 3) e. gr. Delphicum, Just. *jövendőmondó isten*; ein Wahrsagergott. 4) e. gr. physicorum, Cic. *hiteles mondás*; ein glaubwürdiger Spruch. 5) *bizonyos jelentésű álom*; ein Traum, der seine gewisse Bedeutung hat. Idem.

Ōrāma, ătis, n. 3. *nézőjáték*; ein Schauspiel. Petr.

Ōrāmen, nis, n. 3. *könyörgés*, *imádság*; das Gebeth. Eccles.

Ōrāmĕntum, i, n. 2. *imádság*, *könyörgés*, *kérés*; das Gebeth, Bitten. Plaut.

Ōrārium, ii, n. 2. (os) *zsebkeszkenő*, *zsebbeli keszkenő*; ein Schnupftuch. Vopisc.

Ōrārius, a, um, (ora) *valaminek széléhez való*, *v. tártozó*; zum Rande gehörig. 2) *part mellett járó*, *v. evező*; am Ufer schiffend. Orariae naves, Plin. *apró hajók*, *tsajkák*, *ladikok*, *tsónakok*; kleine Schiffe, Nachen.

Ōrārius, a, um, (os, oris) *ábrázathoz*, *v. ortzához való*, *v. tartozó*; das Gesicht betreffend.

Ōrāta, ae, f. 1. *galótza*; eine Lachsforelle. (Salmo trutta, L.) 2) cognomen Romanum. Cic.

Ōrātim, Adv. *partról partra*; von Küste zu Küste. Solin.

Ōrātio, ōnis, f. 3. (oro) *szóllás*, *beszéllés*, *beszéd*, *kifejezés*, *előadás*; das Reden, Sprechen, der Ausdruck, die Worte Jemandes. Orationem habere cum aliquo, Ter. *valakivel beszéllgetni*; mit Jemanden reden. Latina oratio, Cic. *deák előadás*; lateinischer Vortrag. 2) *beszéd*, *tartott beszéd*, *valaki előtt*, *gyűlekezet előtt*, *a' néphez*, *'s a' t.* eine Rede, eine feyerliche Rede, die öffentlich gehalten wird, z. B. aus Volk. Orationem habere, recitare, vel dicere, agere, Cic. *beszédet tartani*, *v. mondani*; eine Rede halten. Orationem habere cum (pro: coram) multitudine, Cic. 3) a) *az előadás módja*, *előadás*; die Art zu reden. b) *írásmód*; die Schreibart. Oratio Platonis, Cic. 4) *ékesenszóllás*; die Beredsamkeit. Cic. 5) *a' beszéllgetésnek vagy beszédnek materiája*; die Materie zum Reden. Cic. 6) *könyörgés*; das Gebeth Eccles. Oratio Dominica; *az Úri könyörgés*; (*imádság*) das Gebeth des Herrn.

Ōrātiuncŭla, ae, f. 1. (Dimin. ab oratio) *rövid beszéd*; eine kleine Rede. Cic.

Ōrātor, ōris, m. 3. *szószólló*, *p. o. követség szószóllója*; der Sprecher einer Gesandtschaft, Gesandter mit mündlichen Aufträgen. Liv. 2) *éke-*

szenszóllo, beszédtartó, orátor; ein Redner. Cic. 3) *kérő*; der bittet, ein Bitter. Plaut.

Örātōria, ae, f. 1. *ékesszóllás, vagy ékesenszóllás mestersége*; die Redekunst. Quint.

Örātōrie, Adv. *szószóllói mesterséggel, ékesen szólló módon*; rednerisch. Cic.

Örātōrius, a, um, *szószóllót illető, szószollói*; den Redner betreffend, rednerisch. Cic. Hinc: oratoria, sc. ars, *az ékesszóllás, vagy ékesenszóllás mestersége*; die Redekunst. Quintil. 2) *könyörgést illető*; das Bitten oder Bethen betreffend. Hinc: oratorium, *isten háza, templomház*; das Bethhaus. Augustin.

Örātrix, īcis, f. 3. *szószólló, t. i. asszony személy*; die Redende, Rednerinn. 2) *kérő*; eine Bittende, Bitterinn. Plaut.

Örātum, i, n. 2. *kérés*; die Bitte. 2) *kért dolog*; das, darum man gebeten hat. Ter.

Orātus, a, um, (oro) *kért, megkért*; gebethen. Plaut. Oratus sis, Macr. *kérlek*; sey gebethen.

Örātus, us, m. 4. *kérés*; das Bitten. Cic.

Orbātio, ōnis, f. 3. (orbo) *megfosztás*; die Beraubung. Senec.

Orbātor, ōris, m. 3. *megfosztó*; der Berauber. Ovid.

Orbātus, a, um, Met. *megfosztott*; beraubt. 2) *gyermekeitől megfosztatott*; der Kinder beraubt. Mater orbata filio, Cic.

Orbēlus, i, m. 2. mons Thraciae. Mela.

Orbiculāris, e, i. q. orbiculatus, *kerek, karikaforma*; rund, zirkelrund, scheibicht. Marc. Emp.

Orbiculātim, Adv. *kereken*; zirkelweise, in Zirkeln oder Kreisen. Plin.

Orbiculātus, a, um, *kerekded, kerek, karikaforma*; rund geformt, rund, zirkelrund. Plin. Poma vel mala orbiculata, Varr. *pogátsa alma*; runde Äpfel.

Orbiculo, āre, 1. *kerekítni, kerekre tsinálni*; rund machen. Plin.

Orbiculus, i, m. 2. (Dimin. ab orbis) *gyűrűtske, karikátska*; ein Ringchen. Plin. 2) *tányér, kis tányér*; eine Schribe, ein Teller, Tellerchen. Cato.

Orbicus, a, um, *kerekded*; zirkelrund, kreisförmig. Varr.

Orbifico, āre, 1. *megfosztani szüléitől vagy gyermekeitől*; älternlos oder kinderlos machen. Acc.

Orbile, is, n. 3. *keréktalp*; die Felgen, oder der äusserste Umfang des Rades. Varr.

Orbis, is, m. 3. *kerekség, kerűlet, karika*; was sich wie eine Linie um einen festen Punct herumdreht, der Kreis, Zirkel, die Rundung. Equitavit in orbem, Ovid. *körösközűl, v. karikába lovaglott*; ringsherum, in einem Kreise. Orbem ducere, Senec. vel efficere, Ovid. *karikát tsinálni, formálni, írni, vagy vonni*; einen Kreis machen. In orbem consistere, Caes. *karikába állani*; in einen Kreis treten, einen Kreis machen, einen Kreis schliessen. Orbis signifer, Cic. *az állati jegykerűlet az égen*; der Thierkreis. Orbes finientes, Cic. *a' láthatár*; der Horizont. 2) *akármelly kerek lapos tányérforma karika, kerek laposság valaminek*; eine zirkelrunde Fläche, Schreibe, sie sey wirklich oder nur scheinbar. Orbis mensae, Ovid. *kerek asztaltábla*; ein rundes Tischblatt. Orbis genuum, Ovid. *térdkaláts*; die Kniescheibe. Luna implet orbem, Ovid. *a' hold megtelik*; der Mond wird voll. 3) *a' világ*; die Welt. Ab orbe condito; *a' világ teremtetésétől fogva*; von Erschaffung der Welt her. Orbis terrarum, vel terrae, Cic. *a' föld kereksége, az egész föld*; der Erdkreis. 4) *tartomány, ország*; ein Land, ein Theil der Erde. Orbis Eous, Ovid. *napkeleti tartomány*; das Morgenland. Orbis Romanus; *a' Római birodalom*; das römische Reich. Pand. 5) *tányér*; der Teller. Mart. 6) *keréktalp*; die Radfelge. Orbis rotarum, Plin. 7) *gyűrű*; ein Ring. Juv. Orbis verborum, i. e. periodus.

Orbīta, ae, f. 1. *kerékvágás*; das Wagengleise, der Einschnitt des Rades in die Erde. Plin. Orbita impressa, Cic. 2) *nyoma, vagy nyomdoka valaminek*; die Spur von etwas. Orbita culpae, Juv.

Orbĭtas, ātis, f. 3. *megfosztatás, p. o. gyermekeitől, szüléitől, 's a' t. árvaság*; die Beraubung der Kinder oder Ältern. Cic. Liv.

Orbitōsus, a, um, *kerékvágásos, eljárt, elvágott p. o. út*; voller Wagengeleise ausgefahren. Catalect. Virg.

Orbitūdo, ĭnis, f. 3. i. q. orbitas, Acc.

Orbo, âvi, âtum, âre, 1. *megfosztani, p. o. gyermekeitől, szüléitől,'s a' t.* der Kinder oder Ältern berauben, überhaupt berauben, einer werthen Sache.

Orbōna, ae, f. 1. fuit dea parentum liberis orbatorum, Cic.

Orbus, a, um, *megfosztatott, p. o. szüléitől, gyermekeitől, 's a' t.* der Ältern oder Kinder beraubt, älternlos, vaterlos, kinderlos. Cic. 2) Trop. *árva, árvaságra jutott*; verweiset. Respublica orba, Cic. Orbi parentibus, Cic. 3) *puszta, megfosztatott, üres*; beraubt, leer, einsam. Verba orba viribus, Ovid. 4) Orbus, i, m. 2. et Orba, ae, f. 1. *árvagyermek, árva*; ein verweisetes Kind, der und die Weise. Liv. et Ter.

Orca, ae, f. 1. *orka delfin*; der Butzkopf, Nordkaper. (Delphinus Orca, L.) Plin. 2) *tsobány, légely, tsobolyó, tömlő*; ein Gefäß, Weingeschirr, Schlauchfaß. Hor.

Orcădes, um, pl. insulae penes Scotiam. Plin.

Orchămus, i, m. rex Babyloniae. Ovid.

Orchas, ădis, vide: Orchis.

Orchestra, ae, f. 1. *a' Római tanáts ülőhelye a' játékszínen*; der Sitz des römischen Senats im Theater. Vitruv.

Orchis, et Orchitis, etiam Orchites, is, v. Orchas, adis, f. 3. *egy tojásforma olajgyümölts neme*; eine Art Oliven, eyrund und von vorzüglicher Güte. Colum. 2) *kosbor, kosborfű, vitézfű*; eine Pflanze mit hodenförmigen Wurzeln, das Knabenkraut. Plin.

Orchŏmĕnus (os) f. vel Orchomenon, (um), i, n. 2. urbs Boeotiae, Nep. Hinc: Orchomenius, a, um, Plin.

Orciniānus, a, um, i. q. Orcinus. Martial.

Orcīnus, vel Orcīvus, a, um, (orcus) *a' holtak országát illető, másvilági*; das Reich der Todten betreffend. Naev.

Orcŭla, ae, f. (Dimin. ab orca) *kis sajtár, dézsátska, rotska*; das Tönnchen, die Gelte. Cato.

Orcus, i, m. 2. *az alsó világ, alvilág, a' holtak országa*; Unterwelt, Reich der Todten. Virg. 2) *az alvilág istene Plútó*; der Gott der Unterwelt, Pluto. Cic. Victima nil miserantis Orci, Hor. 3) *a' halál*; der Tod. Orcum morari, *nem halni meg, késni a' meghalással*; nicht sterben. Hor.

Orcynus, i, m. 2. *egy tengeri hal neme, a' tinnhal faja*: eine Art großer Meerfische aus der Gattung der Thunfische. Plin.

Ordĕum, Ordeaceus, etc. i. q. Hordeum, etc.

Ordĭa prīma, pro: primordia. Lucret.

Ordĭnalis, e, *rendelő, p. o. szám, rendet illető, arra tartozó*; zur Ordnung gehörig, eine Ordnung anzeigend. Prisc.

Ordĭnārie, Adv. *rendesen, rendszerént*; ordentlich. Tertull.

Ordĭnārius, a, um, *rendes, rendszerént való*; ordentlich, der Ordnung und Gewohnheit gemäß. Consules ordinarii, Liv. *rendes Consulok*; ordentliche Consulen. 2) *szokott, közönséges*; gewöhnlich. Sen. 3) *rendes, jó, annak rendi szerént való*; ordentlich, gehörig, vorzüglich. Oleum ordinarium, Colum. *jó olaj*; ordentliches Öhl, gutes Öhl, aus guten Oliven gemacht. 4) *rendben álló*; in gehöriger Reihe und Ordnung stehend. Vites ordinariae, Colum.

Ordĭnāte, Adv. *rendesen, elrendelve*; ordentlich. Auct. ad Her. ordinatius, Tertull. ordinatissime, Augustin.

Ordĭnātim, Adv. *rendiben, sorjában, soronként*; nach der Ordnung, nach der Reihe. Sulp. in Cic. Ep. 2) *rendesen, rendszerént*; ordentlich, gehörig, der Ordnung gemäß. Caes.

Ordĭnātio, ōnis, f. 3. *elrendelés, rendbeszedés*; das Ordnen, ordentliche Einrichtung, die Regulirung. Plin. et Vitr. 2) *rend*; die Ordnung. Apul. 3) *rendelés, parantsolat*: die Anordnung. Svet. 4) *a' papi személynek hivatalába való betétele, hivatalba való béavatás*; die Einsetzung einer geistlichen Person in ihr Amt, Eccles.

Ordĭnātīvus, a, um, *rendszabó*; anordnend. Tert.

Ordĭnātor, ōris, m. 3. *rendelő, elrendelő*; der Anordner, der etwas ordentlich einrichtet, regulirt. Senec.

Ordĭnātrix, īcis, f. 3. *elrendelő t. i. asszony személy*; Ordnerinn. Augustin.

Ordĭno, âvi, âtum, âre, 1. (ordo) v. gr. agmina, Hor. copias, Nep. *rendelni, elrendelni, rendbe szedni, rugy állitni*; ordnen, rangiren, in Ord-

nung stellen. Partes orationis ordinare, Cic. 2) *rendelni, megrendelni*; verordnen, machen. Suprema sua, seu testamentum ordinare, Tac. *végrendelést vagy testamentomot tenni*; sein Testament machen. 3) v. gr. litem, Cic. *elintézni, elrendelni*; anordnen, bestimmen. 4) v. gr. aliquem, Svet. *valakit valamelly hivatalba béavatni, (felszentelni, p. o. papnak)* zu einem Amte verordnen, einsegnen.

Ordior, ōrsus sum, īri, Dep. 4. *elkezdeni, belékezdeni, hozzáfogni*; anfangen. Cic. 2) e. gr. telam, Plaut. *bordába szedni*: anzetteln. 3) *beszédhez, beszéllni, v. szólni kezdeni*; anfangen zu reden. Sic orsus, Virg. 4) *beszéllni, szólni*; reden. Idem.

Ordo, inis, m. 3. e. gr. arborum, Cic. *rend, szer, sor*; die Ordnung, Reihe. Ordine, ex ordine, in ordinem, in ordine, Cic. *rendibe, sorjába, rend, v. sor szerént*; nach der Reihe. Extra ordinem, Idem. *renden kivül*; außer der Reihe. 2) *állapot, helyheztetés*; der Stand. Homo inferioris ordinis, Cic. *szegény sorsú ember*; ein schlechter, gemeiner Mensch. Ordo amplissimus et summus, Cic. i. e senatus. Omnes ordines, Idem. i. e. senatus, et equestres. 3) *sereg, tsapat, tsoport, egy zászlóally, zászlós tsapat*; eine Schaar, Compagnie. Ordinem ducere, Liv. *egy zászlóallyát vezetni, kapitány lenni*; Hauptmann seyn. 4) e. gr. publicanorum, libertinorum, scribarum, Cic. *tzéh, társaság, osztály, rang, rend*; eine Zunft, Classe, Abtheilung, der Rang. Homo mei loci atque ordinis, Ter. *velem egy rangban lévő, v. egy szőrű*; von meinem Stande und Range 5) Ordines regni, JCt. *ország rendjei, rendek*; die Landstände, Stände. 6) *oszloprend, oszlopok elrendelése talpkövei és korondik kölömbbsége szerént az épitésmesterségben*: Ordnung in der Baukunst. die Stellung der Säulen nach Verschiedenheit ihrer Postamente und Hauptgesimse. Vitr. 7) ordines, *helyek, v. ülések a' theátromban*; die Sitze im Theater. Sedere in quatuordecim ordinibus, Cic. i. e. equitem esse. 8) *illendőség*; die Gebühr, Schicklichkeit. Recte atque ordine fecisti, Cic. *illendően, a' mint illik*; gebührend, wie sichs gebühret. Extra ordinem Idem. *törvénytelenül*; wider die Gesetze. 9) *környülállás, valaminek miben léte*; der Zustand. Ordo mearum rerum, Plaut. 10) *elrendelés, rendszabás, szerkesztetés*; die Einrichtung, Verordnung. Manil.

Ŏrĕae, ārum, f. plur. (os) *zabola, zabolás fék*: das Gebiß am Zaume, der Zaum. Cato. Equo oreas detrahere, Fest.

Ŏrĕas, ădis, f. 3. *hegyinimfa*; eine Bergnymphe. Virg.

Ŏrēon, i, n. 2. genus polygoni, Botan.

Ŏrĕŏsĕlīnum, i, n. 2. *tzitrom derczle*; Bergäppich, Berg-Petersilie. Plin. (Athamanta, v. Selinum oreoselinum, L.)

Ŏrestes, ae, 1. et is, m. 3. filius Agamemnonis et Clytaemnestrae, matricida. 2) Synecd. amicus sincerus, qualis Orestes Pyladi fuit. Cic.

Orestēus, a, um, ex Oreste oriundus. e. gr. dea, Ovid. i e. Diana.

Orexis, is, f. 3. *kivánság, ételkivánás éh, szájiz*; das Verlangen, der Appetit. Juv.

Orgănārius, ĭi, m. 2. (organum) *muzsika szerszám készitő, v. azon játszó*: der musikalische Instrumente macht oder spielt. Firmic.

Orgănĭcus, a, um, *szerszámot, v. eszközt illető*; Instrumente betreffend, organisch. Vitruv. 2) *muzsikaszerszámot illető*; musikalische Instrumente betreffend, musikalisch. Lucr. Hinc Organicus, Subst. i. q. Organarius, Lucret.

Orgănum, i, n. 2. *mindenféle szerszám, v. eszköz*; allerhand Instrumente, Werkzeuge. Plin. Colum. 2) *erőmív, gépely*; eine Maschine. Cic. 3) *muzsika szerszám*; ein musikalisches Instrument. e. gr. pneumaticum, Svet. *orgona*; eine Orgel.

Orgĭa, ōrum, n. plur. *minden féle innepek, innepléssek, v. szent foglalatosságok*; allerley Festtage oder heilige Verrichtungen. Juv. 2) festa Bacchi, quovis triennio recurrentia, Virg. 3) *titkok*; Geheimnisse. Colum.

Orgyŏra, ae, f. 1. *napfű*; das Sonnenkraut. Apul.

Orĭa, i. q. Horia.

Ŏrībăsus, i, m. 2. nomen canis, Ovid.

Ŏrībăta, ae, m. 1. *hegyre hágó, hegyre*

menő, *v.* *mászó*; ein Bergsteiger. Jul. Firm.

Ŏrĭchālcum, i, n. 2. i. q. Aurichalcum.

Ŏrĭchālcĕus, a, um, i. q. Aurichalceus.

Ŏrĭcilla, vide: Auricilla.

Ŏrĭcos, v. —us, i, f. et Ŏrĭcum, i, n. 2. urbs Epiri, Hinc: Oricius, a, um, illuc pertinens, Virg. Oricinus, a, um, i. q. Oricius. Oricini, incolae ejusdem, Liv.

Orĭcŭla, ae, pro: auricula, Trog. ap. Plin.

Ŏrĭcŭlārĭus, a, um, i. q. auricularius, e. gr. clyster, Cels. i. e quo in aures aliquid injicitur.

Oriens, tis, o. (orior) *származó*, *eredő*, *támadó*; entstehend, herstammend. 2) *megjelenő*, *feljövő*, *feltetsző*; anbrechend.

Oriens, entis, m. 3. *napfeljövetel*, *napkelet*; der Aufgang der Sonne. 2) *reggel*; der Morgen. Plin. 3) *napkelet*, *napkeleti tájjék*; das Land gegen Aufgang der Sonne, der Morgen.

Ŏrientālis, e, *napkeleti*; morgenländisch. Justin.

Ŏrĭfĭcĭum, ii, n. 2. *száj*, *lyuk*, *p. o. edény szája*; die Mündung. Macrob.

Ŏriga, ae, m. 1. pro: auriga, Varr.

Ŏrīgănum, —on, i, n. v. Orīgănus, m. 2. *szúfű*, *szurokfű*, *fekete gyopár*, der Wohlgemuth. (Origanum vulgare, L.) Origanitus, a, um, e. gr. vinum, Cato. *azzal fűszerszámozott*; damit gewürzt.

Orīgĕnes, is, m. 3. episcopus Alexandrinus, doctor ecclesiasticus Sec. tertii. Hist. Eccles.

Ŏrīgĭnālis, e, *eredeti*, *eredet szerént való*; ursprünglich, vom Ursprunge an. Apul. Originales venae fluminis, Solin.

Ŏrīgĭnālĭter, Adv. *eredet szerént*; ursprünglich. August.

Ŏrīgĭnārĭus, a, um, i. q. originalis. 2) *származását valami helyből vevő*, *bizonyos helyen született*; von einem Orte gebürtig. Cod. Just.

Ŏrīgĭnātĭo, ōnis, f. 3. *eredet*, *származás*; das Herkommen, die Abstammung. Quint. 2) *szó eredet*, *szószármaztatás*; der Ursprung oder die Etymologie eines Worts. Idem.

Ŏrīgĭnĭtus, Adv. *eredet szerént*; ursprünglich. Ammian.

Ŏrīgo, ĭnis, f. 3. (orior) *eredet*, *kezdet*; der Ursprung, Anfang. Cic. 2) *származás*, *születés*, *eredet*; das Herkommen, die Geburt. Originem ab aliquo trahere, Liv. habere, Plin. ducere, Hor. deducere, Plin. *származni*, *eredetét venni*, *származását*, *v. eredetét lehúzni*; abstammen, den Ursprung ableiten. Ab origine ultima stirpis, Rom. generatus. Nep. *igen régi familiából*, *v. nemzetségből*; aus einer sehr alten Familie. 3) *ok*; die Ursache. Id est mihi doloris origo, Cic. 4) e. gr. nominum, Quint. *származtatás*; die Ableitung. 5) Origines, liber Catonis majoris.

Ŏrīnda, ae, f. 1. *kenyér nem*, *mellyel a' szerecsenek élnek*; eine gewisse Art von Brote, dessen sich die Mohren bedienen. Calopin.

Ŏriŏla, ae, f. 1. pro: horiola, Gell.

Ŏrīon, ōnis, et ŏnis, m. 3. filius Neptuni, venator et satelles Dianae, inter sidera relatus, Ovid. *órion*, *kaszahúgy*; der Orion. Historicis: auditor Atlantis, qui doctrinam de caelestibus motibus et stellis ex Lybia in Graeciam adtulit.

Ŏrĭor, ortus sum, iri, Dep. 4. *magát mutatni*, *látható lenni*, *feljőnni*, *feltetszeni*; sich zeigen, sichtbar werden, empor kommen. Stella oritur, Ovid. *feljön*; geht auf. 2) *születni*, *születtetni*, *származását venni*; geboren werden, abstammen. Ex concubina ortus erat, Sallust. Numae nepos, filia ortus, Liv. Equestri loco ortus, Cic. 3) *lenni*, *támadni*, *eredni*, *eredetét venni*; entstehen, herrühren, herkommen. Homo a se ortus, Cic. i. e. novus, qui primus ex familia ad maximos honores evectus est. Facinus ex te oritur, Plaut. *te tőlled származik a' gonosz*; die böse That kommt von dir ther. Fons oritur, Plin. *ered*, *v. fakad a' forrás*; die Quelle entspringt. 4) *feláállani*, *felkelni*, *felemelkedni*; aufstehen, sich erheben. Consul oriens nocte ect, Liv. Ed. Drak. 5) *nőni*, *kinőni*; wachsen, hervor wachsen. A gemma oriens uva, Cic. 6) *kezdődni*, *elkezdődni*; anfangen, den Anfang nehmen. Ab his sermo oritur, Idem. *ezek kezdik a' beszédet*; diese fangen an zu reden.

Ŏrĭpĕlargus, i, m. 2. *égyiptomi keselyű*; der Aasgeyer. (Vultur Percnopterus, L.)

Ŏrītes, ae, m. 1. v. Ŏrītis, ĭdis, f. 3

drágakő nem, mellynek nem árt a' tűz; ein Edelstein, dem das Feuer nicht schadet. Plin.
Orithyia, ae, f. 1. filia Erechthei, regis Atheniensium, quam Boreas rapuit, et ex ea Zethen et Calaim suscepit. Cic. 2) regina Amazonum, Just.
Oriundus, a, um, (orior) e. gr. ab ingenuis, Cic. liberis parentibus, Colum. *származott, született*; gebohren, gebürtig. 2) *eredt, eredetét vett, támadt, lett*; entsprossen, entsprungen.
Orměnis, ĭdis, f. 3. neptis Ormeni, i. e. Astydamia, Ovid.
Orminium, ii, n. 2. *nyúlárnyék, vad spárga*; wilder Spargel. Botan.
Ornāmen, ĭnis, n. 3. i. q. ornamentum, Mart. Cap.
Ornāmentum, i, n. 2. (orno) e. gr. senectutis, Cic. *dísz, ékesség*; die Zierde, der Schmuck. Ornamento est civitati, Caes. 2) *a' mivel felruház-nak, v. felékesítenek valakit, díszes ruházat, ruha, v. köntös*; das, womit Jemand bekleidet wird, besonders auf eine ansehnliche Art, das Kleid, der Anzug. Plaut. 3) *felvegy-verkeztetés, felkészítés*; die Ausrüstung. Ornamenta, *fegyverek*; die Waffen. Ceteras copias et ornamenta vestra, Cic. Ornamenta boum, Cato. *járom, tésla*; der Kummet. 4) Trop. ornamenta dicendi, Cic. *ékesszóllás segítő eszközei, mintegy fegyverei*; Beförderungsmittel der Beredsamkeit, gleichsam Waffen. 5) *tisztelet, betsület, betsületjel, tisztelettzím*; die Ehre, ein Ehrenzeichen, Ehrentitel. Quaecunque a me ornamenta in te proficiscentur, Cic. 6) e. gr. sententiarum, Cic. *tzifraság, kitzifrázás*; der Schmuck, die Ausschmückung.
Ornāte, Adv. e. gr. dicere, Cic. *ékesen, díszesen, tsínosan, szépen*; zierlich, schön. Comp. -ius, Cic. Sup. -issime, Idem.
Ornātio, ĭnis, f. 3. i. q. Ornatus, us, m. Vitruv.
Ornātor, ōris, m. 3. *ékesítő, díszesítő, tsínosító*; ein Schmücker. Jul. Firm.
Ornātrix, īcis, f. 3. *ékesítő, díszesítő, tsínosgató, öltöztető (asszony, v. leány) szobaleány*; eine Schmückerinn, ein Kammermädchen. Ovid. Svet.
Ornātus, a, um, (orno) *ékes, díszes, ékesített, felékesített, szépített*; geziert, geputzt. 2) e. gr. ex suis virtutibus, Ter. (*érdeme szerént*; nach Verdiensten) *megjutalmaztatott*; belohnt. 3) *fel, v. kikészült, szükséges dolgokkal felruházott, megajándékoztatott, azokkal bíró*; ausgerüstet, mit den nöthigen Dingen versehen, begabt. e. gr. artibus, Cic. *tanúlt, tudós, tudományos*; gelehrt. Exercitus satis probe ornatus, Idem. *jól felkészített v. felfegyverkeztetett hadisereg*; ein wohlgerüstetes Kriegsheer. 4) *tiszteletet tellyes, betsületére váló, díszéretes*; ehrenvoll, Ehre machend, rühmlich. Ornatissimam de me sententiam dixit, Cic. *igen megdítsért, nagy dítsérettel szólt rólam*; er hat mir ein großes Lob gegeben. 5) e. gr. honoribus amplissimis, Idem. *megtisztelt*; geehrt, beehrt. 6) *derék, jeles*; vortrefflich. Homo ornatissimus, Cic. Comp. -ior, Sup. -issimus. Idem.
Ornātus, us, m. 4. *ékesség, díszesség, dísz*; die Zierde, der Schmuck. Cic. 2) *öltözet, ruházat*; die Kleidung. Idem. 3) *felfegyverkeztetés, felkészítés*; die Ausrüstung. Cic.
Ornĕus, ei, m. 2. cognomen Priapi. 2) Adj *gyertyánfa, gyertyánfából való*; Buchen, Hagebuchen. Colum.
Ornīthias, ae, m. 1. *éjszaki szél*; ein mitternächtlicher Wind. Colum. 2) *napkeletiszél*; ein morgenländischer Wind. Vitr.
Ornīthŏbŏscīum, ii, n. 2. *tyúkól, tikól*; ein Hühnerstall, Hühnerhaus. Varr.
Ornīthŏgăle, es, f. 1. *sárma, madártéjfű*; die Hühnermilch, ein Kraut. Plin. (Ornithogalum, L.)
Ornīthŏgălum, i, n. 2. *sárma, madártéj, tyúktaréj*; der Feldzwiebel. Botan.
Ornīthŏglōssum, i, n. 2. id. qu. Fraxinus.
Ornīthŏlŏgĭa, ae, f. 1. *madarakról való tudomány*; die Vögelkunde, die Lehre von den Vögeln. Gloss.
Ornīthon, ōnis, m. 3. *madártartó, kalitzka, kalitka, aprómarhaól, ketretz*; ein Vogelhaus, Geflügelhaus. Varr. 2) urbs Phoeniciae, Plin.
Ornīthŏtrŏphīa, ae, f. 1. *tyúktenyésztetés*; die Hühnerzucht. Colum.
Ornīthŏtrŏphēum, ei, n. 2. *tyúkkosár*, ein Hühnerkorb. Varr. 2) *tyúkól*,

ein Hühnerstall. Idem. Legitur et Ornotrophium.

Orno, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. aliquid, orationem, Cic. *ékesitni*, *dissesitni*, *széplitni*; zieren, schmücken. 2) e. gr. aliqoem amplissimis verbis, Idem. *ditsérni*, *magasztalni*; rühmen. e. gr. muuos verbis, Ter. *az ajándékot feldltsérni*; ein Geschenk anpreisen. 3) e. gr. aliquem armis, Virg. *ki*, *v. felkésziltni*, *szükséges dolgokkal felruházni*, *felfegyverkeztetni*; rüsten, ausrüsten, mit dem Nöthigen versehen. e. gr. classem, Cic. *valamelly hadi hajósereget felfegyverkeztetni*, *v. felkésziltni*; eine Flotte ausrüsten. Magistratus provinciales et ipsae provinciae ornantur, Idem. 4) *intézni*, *intézetet tenni*, *elintézni valamit*, *késziteni*, *elkésziltni*; veranstalten, zubereiten. e. gr. convivium, Cic. *vendégséget ülni*, *v. tartani*; eine Gasterey anstellen. 5) *tisztelni*, *megtisztelni*; ehren, beehren. e. gr. aliquem, Idem. *valakit tisztségre*, *v. tisztességre emelni*; einen zu Ehren befördern. e. gr. aliqoem beneficiis, Cic. *jótéteménnyel lenni valakihez*; einem Wohlthaten erweisen 6) *megjutalmazni*, *megjutalmaztatni*; belohnen. Ornatos esses ex virtutibus, Ter.

Ornus, i, f. 2. *gyertyánfa*; die Hagebuche, Mannaäsche. (Fraxinus Ornus, L.) Virg.

Ōro, āvi, ātum, āre, 1. (os, oris) *beszéllni*, *szóllni*; reden. Plaut. Virg. Ars orandi, Quintil. Complecti orando, Cic. *ki*, *v. el mondani*, *szóval kifejezni*; aussprechen, ausdrücken. e. gr. litem, causam, Cic. *szóval elő adni*; redend oder mündlich vortragen. 2) e. gr. aliquem, Idem. auxilium, Liv. *kérni*, *megkérni*, *esedezni valamiért*: bitten, ersuchen. e. gr. filiam gnato, Ter. *fijának leányt kérni*; um die Tochter für den Sohn bitten, anhalten. 3) *könyörögni*, *imádkozni*; bethen. Eccles. Not. orassis, pro: oraveris, Plaut.

Ŏrŏbanche, es, f. 1. *szádor*, *vajvirág*; die Sommerwurz, Sonnenwurz. Plin. (Orobanche major, L.)

Orŏbĭas, ae, f. 1. *tömjén nem*; eine Art Weihrauch. Plin.

Ŏrŏbĭnus, a, um, v. gr. color, Plin. *lednekből való*, *ahoz hasonló*; von der Kichererbse, ihr ähnlich.

Ŏrŏbitis, is, f. 3. *pázsitszín*; die grasgrüne Farbe. Plin.

Ŏrŏmĕdon, ŏntis, m. mons in Insula Coo, in mari Aegaeo.

Ŏrontes, is vel ae, m. fluvius Syriae. Hinc: Oronteus, a, um, Prop. Hodie: Orond, vel el Asi.

Oropus, i, urbs in Attica, Liv.

Ŏrŏsĕmon, i, n. 2. *mezei tsiprus*; Feldcypresse.

Orphăĭcus, a, um, *Orfeusi*, *Orpheusi*; den Orpheus betreffend, Orphisch. Macrob.

Orphănŏtrŏphīum, vel —ĕum, i, n. *árvaház*, *árvák háza*; Waisenhaus, Cod. Just.

Orphănŏtrŏphus, i, m. 2. *árvanevelő*, *árvagondviselő*, *gyám atya*; der Waisen erzieht, Waisenvater. Cod. Just.

Orphas, i. q.: Orphos.

Orphēus, a, um, i. q. Orphicos, Ovid.

Orpheus, ĕi et ĕos, m. 2 Thrax, filius Calliopes et Apollinis, philosophus et musicus insignis.

Orphicus, a, um, *Orpheusi*; Orphisch, den Orpheus betreffend, dahin gehörig, Cic.

Orphus, i, m. Cyprinus Orfus, L. *jász keszeg*; Orf, ein Meerfisch. Plin. Orphas, Ovid.

Orsos, a, um, (Ordior) *a' ki valamit kezdett*; der angefangen hat.

Orsus, us, m. 4. *kezdés*, *elkezdés*, *kezdet*: der Anfang, das Unternehmen. Beginnen. Cic.

Orthampĕlos, i, f. 2. *szőlőtőke*, *melly mellé nem kell karó*; ein Weinstock der keiner Stütze bedarf. Plin.

Orthĭum, ĭi, n. 2. *fennjáró ének*, *vékonyhangú ének*; ein Gesang in sehr hohem Tone. Gell.

Orthŏcissos, vel -us, i. f. *magas borostyán*; eine Art hohen Epheu. Colum.

Orthŏcōlus, a, um. *feszült hajlású*; mit steifen Gelenken. Veget.

Orthodoxe, Adv. *igaz*, *v. tiszta tudomány szerént*; der reinen Lehre gemäß. Cod. Just.

Orthodoxia, ae, f. 1. *az igaz vagy tiszta tudomány*; die rechte reine Lehre. Gloss.

Orthodoxus, a, um, et Subst. *igazán hivő*, *a' ki igaznak hiszi*, *a' mi taníttatik*; rechtgläubig, ein Rechtgläubiger, Cod. Just.

Orthŏēpĭa, ae, f. 1. *helyes kimondás*; die richtige Aussprache. Quint.

Orthŏgōnius, a, um, *fertályszegletü*; rechtwinkelig. Vitriv.

Orthŏgrăphia, ae, f. 1. *helyesírás*; die Rechtschreibung. Suet. 2) *artzrajzolatja, v. állórajza valaminek*; der Aufriß eines Gebäudes, Standriß, Zeichnunz desselben von vorn. Vitruv.

Orthogrăphĭce, Adv. *helyesen írva, a' helyesírás szerént*; nach der Orthographie oder Rechtschreibung.

Orthŏgrăphicus, a, um, *helyesírásbéli, helyesírást illető*; nach der Orthographie, orthographisch. Cassiod.

Orthographus, i, m. 2. *helyesíráshoz jól értő*; in der Othographie wohl erfahren. Idem.

Orthopnoea, ae, f. 1. *nehéz lélekzes, fúladozás*; schwerer Athem, die Engbrüstigkeit. Plin. Hinc: Orthopnoicus, a, um, *nehezen lélekző, fúladozó*; damit behaftet, engbrüstig, feuchend. Plin.

Orthostăta, ae, m. 1. *ágas, támaszdgas*; eine Art Pfeiler Strebepfeiler. Vitruv.

Orthogŏriscus, vel Orthagŏriscus, i. m. *egy tengeri hal, röfögőhal*; ein Saufisch. Plin.

Ortīvus, a, um, v. gr. sol, Apul. *felkelő, feljövő*; aufgehend. Apul.

Ortōna, ae, f. 1. urbs in Latio. Liv.

Ortus, a, um, *eredett, támadott*; entsprungen. Stat. 2) *felkelt, feljött, p. o. nap*: aufgegangen. Sol recens ortus, Cic. 3) *született, származott*; geboren. Ortus loco obscuro, tenuique fortuna, Cic. *alatsony születésü*; von schlechtem Herkommen.

Ortus, us, m. 4. (orior) v. gr. solis, lunae, siderum, Cic. *felkelés, feljövés, feltetszés*; der Aufgang. Ortus solis, Cic. et Liv. *napkelet, napkeleti tájjék*; der Sonnenaufgang, die Morgengegend, der Orient. 2) v. gr. tribuniciae potestatis, Cic. *eredet, kezdet, származás*; der Ursprung, die Entstehung. Ortum ducere, Ovid. *eredni, származni*; abstammen. 3) v. gr. puerorum, Cic. *születés*; die Geburt. Nobilis ortu, Sil. *nemes születésü, v. származásu*; von edlem Herkommen.

Ortygia, ae, vel Ortygie, es, f. 1. insula ad Syracusas. 2) nomen insulae Deli. Virg. Hinc: Ortygius, a, um, v. gr. dea, i. e. Diana. Ovid.

Ortygŏmētra, ae, f. 1. *harist*; der Wachtelkönig. Plin. 2) pro: Coturnix; *fürj*; die Wachtel. Tert.

Ŏryx, ygis, m. 3. *vadketske neme Áfrikában*; eine wilde Ziegen- oder Gazellenart in Afrika. Plin.

Ŏryza, ae, f. 1. *rís, vízi rís, riskása*; der Reis. Horat.

Ŏryzăminon, i, n. 2. Festuca fluitans, L. *harmatkása*; der Schwaden.

Ōs, ōris, n. 3. *száj*; der Mund, das Maul. In ore habere Cic. *szájában forogni, az az róla beszéllni*; im Munde haben, davon reden. In ore est omnium, Cic. *minden ember szájában forog, minden arról beszéll*; ist in allen Mäulern, Jeder redet davon. Abire in ora hominum, Liv. *elhírleledni, a' nép szájában forogni*; zum Gerede dienen. Uno ore, Ter. et Virg. *egy szájjal, egy akarattal*; einstimmig, einhellig. 2) pro: rostrum, v. gr. avis, navis, etc. *orr, p. o. madár orra, v. szája, hajó orra*: der Schnabel, z. B. des Vogels, des Schiffes. Plin. et Hor. 3) Trop. *nyelv, beszéd*; die Sprache, das Reden. Virg. 4) v. gr. Tiberis, Liv. portus, Cic. ulceris, Virg. *torkolatja, nyílása, v. beszakadása egy víznek a' másikba*: die Mündung, Öffnung, der Eingang. 5) *ábrázat, artzúlat*; das Gesicht, Angesicht. Laudare in os, Ter. *szembe ditsérni*; ins Gesicht loben. Oris honor, Lucr. *az ábrázat szépsége*; die Schönheit des Antlitzes. In ore et oculis omnium haec gesta sunt, Cic. *mindenek jelenlétében és szemeláttára történt*; dieses ist in Gegenwart aller geschehen. 6) os durum, Cic. *szemtelenség*; die Unverschämtheit.

Ŏs, Gen. ossis, n. 3. *tsont*: das Bein, Gebein, der Knochen. Ossa legere, Virg. *a' tsontjait öszveszedni, t. i. a' megégetett testnek eltemetés végett*; die Gebeine zusammen lesen, z. B. nach Verbrennung des Körpers, um sie zu begraben. 2) v. gr. olearum, Svet. fructuum, Plin. *a' gyümöltsnek kökeménységü magva, tsontár, p. o. meggymag, baratskmag, 's a' t.* der Stein oder Kern im Obste. 3) ossa arborum, Plin. *a' fa ágai*; die Äste der Bäu-

me. 4) ossa nudare, Cic. *szdrazan vagy sovdnyúl lrni, v. beszélni*; höchst mager schreiben oder reden.
Osca, ae, f. 1 urbs Hispaniae, hodie: Huesca. Flor. Hinc: Oscensis, e, *Oscából való, Oscai*: oscisch. Liv.
Osce, Adv. *Oscai módon*; auf oscische Art. 2) Met. *durván*: grob. Gell.
Oscēdo, inis, f. 3. *dsitozds*; die Gähnsucht, Neigung zum Gähnen. Gell.
Oscen, inis, m. 3. *ollyan maddr, a' mellynek szólldsdból a' régiek jövendöt mondtak*; ein Vogel aus dessen Gesange man weissagen wollte. Phoebeius oscen, Auson. *holló*; ein Rabe. Hor.
Oscenses, ium, incolae urbis Oscae. Caes.
Öschĕŏcēle, es, f. 1. *bélszakadds, tökösség*; ein Hodenbruch. Medic.
Öschĕum, ĕi, n. 2. *tök*; der Hodensack. Med.
Osci, ōrum, populus olim Campaniae. Cic.
Öscilla, ōrum, n. plur. *apró viosz képetskék, mellyeket a' régiek Saturnusnak bűneik botsdnatjdnak megnyerésdért szoktak áldozni*; kleine wächserne Bilder, welche die Alten dem Saturnus für ihre Sünden opferten. Virg.
Oscillātio, ōnis, f. 3. *hintdlds, lóbdlds*: das Schaukeln. Petron.
Oscillo, āre, 1 *magát hintdlni, lóbdlni vagy lógdzni*: sich schaukeln. Fest.
Oscilium, i, n. 2. (Dimin. ab os) *szdjatska, kis szdj*; das Mündchen. 2) *tsira, tsird'tska*; ein Keimchen. Colum. 3) *bdbotska*; eine kleine Puppe. Marc. 4) *hintóka, hirintó, hinta*; die Schaukel. Tert.
Oscitābundus, a, um, (oscito) *dsitó, dsitozó, dlmos*; gähnend, schläfrig. Sidon.
Oscitans, tis, o. *dsitó, dsitozó, dlmos, tunya*; gähnend, schläfrig, nachlässig. Cic.
Oscitanter, Adv. *dsitozva, tunydúl, aluszékony módon, dlmosan*; gähnend, schläfrig, nachlässig. Plin.
Oscitantia, ae, f. 1. i. q. Oscitatio.
Oscitātio, ōnis, f. 3. *dsitozds*; das Gähnen. 2) Met. *tunyasdg, gondatlanság*, die Sorglosigkeit. Svet.
Oscito, āre, 1. et Oscitor, āri, Dep. 1. *dsitni, dsitozni*; gähnen. 2) *szdjdt tdtni*; den Mund aus langer Weile aufsperren. Folia arborum ad solem oscitant, Plin. i. e. se convertunt.
Oscŭla vāsōrum, *az erek szdjai vagy nyilásai*: die Mundlöchelchen der Adern. Medic.
Oscŭlābundus, a, um, *tsókoló, tsókolni akaró*; küssend, der küssen will.
Oscŭlātio, ōnis, f. 3. *tsókolás, megtsókolds*; das Küssen. Cic.
Oscŭlātus, a, um, *megtsókolt*; geküsset. Cic.
Oscŭlo, āre, i. q. osculor, Apul.
Oscŭlor, ātum sum, āri, Dep. 1. v. gr. aliquem, Cic. *tsókolni, megtsókolni*; küssen. Osculari inter se, vel cum aliquo, Plaut. *tsókolódni*: sich unter einander küssen. 2) Met. *igen szeretni*; sehr lieben. Cic.
Oscŭlum, i, n. 2. (Dimin.) *szdjatska*; ein Mündchen, Mäulchen Ovid. 2) *tsók*; der Kuß. Osculum figere, dare, Plin. *tsokolni, tsókot adni*; küssen, einen Kuß geben.
Oscus, i, m. 2. vide: Osci, ōrum.
Ösdroēne, es, f. 1. regio in Mesopotamia. Eutrop. Scribitur et Osroene.
Ösiriāca, ae, f. 1. *vadrózsa, tsipkerózsa*; die Feldrose. Apul
Ösiris, is, et idis, m. 3. filius Jovis, qui ab Aegyptiis in simulacro bovis, sub nomine Apis et Serapis colebatur, Hor.
Ösirites, ae, m. 1. alias Linaria vel Urinalis; *vadlen*; wilder Flachs, Harnkraut, Krottenflachs, Nabelkraut, Flachskraut.
Osismii, ōrum, m. populus in Gallia Celtica, Mela.
Ösma, ătis, et Önōsma, ătis, f. 3. *ökörnyelvfű*; Ochsenzungenkraut. Diosc.
Ösmunda, ae, f. 1. *ozmund, koldruta*; Eichfaren, ein Kraut. Botan.
Ösnāmĕntum, i, n. i. q. Ornamentum.
Ösor, ōris, 3. m. *gyűlölő*; der Hasser. Plaut.
Ösprĭon, ĭi, n. 2. *hüvelyes veteményʼ*; die Hülsenfrucht. Apic.
Ösroēne, es, f vide: Osdroene.
Ossa, ae, f. 1. mons Thessaliae. Virg. Hinc: Ossaeus, a, um, Ovid.
Ossārius, vel Ossuārius, a, um, *tsontokat illető*; die Knochen betreffend. Ossarium (ossuarium) *tsonttartó*; ein Behältniß für die Gebeine, z. B. der Todten. Pandect.
Ossĕus, a, um, *tsont, tsontból való*; beinern, knöchern. Cultellus osseus,

Plin. 2) *tsontforma*, *tsonthoz hasonló*; Knochen ähnlich. Plin.

Ossiculāris, e, *apro tsontokat illető*; die Knöchlein betreffend. Veget.

Ossiculātim, Adv. *tsontonként*: knochenweise, knöchleinweise. Caecil.

Ossiculum, i, n. 2. (Dimin. ab os) *tsontotska*; ein Knöchlein. Plin.

Ossifragium, ii, n. 2. *tsonttörés*; ein Beinbruch. Gloss.

Ossifragus, a, um, *tsonttörő*; die Knochen zerbrechend. Hinc: ossifragus, Plin. vel ossifraga, Lucret. *a' sasnak egy faja*, *tsonttörő sas*; der Beinbrecher, Fischadler. (Falco Ossifragus, L.)

Ossilāgo, inis, f. 3. *tsontkeménység*; die Beinhärte, Härte. Veget.

Ossonōba, ae, f. 1. urbs Lusitaniae, hodie Estoy in Algarbia. Mela.

Ossuārius, a, um, vide: Ossarius.

Ossulāgo, i. q. Ossilago.

Ossūōsus, a, um, *tsontos*, *tsontal telyes*; voll Knochen. Veget.

Ossum, i, n. 2. i. q. Os, ossis, Pacuv. et Varr.

Ostendo, di, sum, et tum, ĕre, 3. *mutatni*; zeigen. Digito ostendere, Liv. *ujjal rámutatni*; mit dem Finger darauf zeigen. 2) v. gr. spem, metum, Cic. se alicui inimicum, Nep. *mutatni*, *kijelenteni*, *kinyilatkoztatni*, *nyilván kimutatni*, *észrevétetni*; zeigen, äussern, an den Tag legen, zu verstehen geben, bekannt machen, merken lassen. Ostendi, me ei esse satisfacturum, Cic.

Ostensio, ōnis, f. 3 (ostendo) *mutatás*, *megmutatás*, *előmutatás*; das Zeigen, Sehenlassen. Apul.

Ostensiōnālis, e, *tsak mutatásra vagy pompára való*; zur Parade dienend. Milites ostensionales, Lamprid.

Ostensor, ōris, m. 3. (ostendo) *mutató*; ein Zeiger. Tertull.

Ostensus, a, um, *mutatott*; gezeigt. Lucr.

Ostentābilis, e, *mutogatható*; was man zeigen kann. Gloss.

Ostentāmen, inis, n. 3. *pompa*; die Pracht. Prud. 2) *mutogatás*, *ditsekedés*, *fitogtatás*; die Prahlerey. Jsi. Caes.

Ostentārius, ii, m. 2. *jelekkel beszélő*; der Zeichendeuter. Macrob.

Ostentāticius, a, um, *mutogató*, *kérkedő*; prangend. Tert.

Ostentātio, ōnis, f. 3. *mutogatás*, *p. o. ditsekedésből*, *fitogtatás*: das Zeigen, Sehenlassen. Senec. 2) *magamutogatás*, *kerkedés*; das eitle Zeigen, Prahlerey, Cic.

Ostentātītius, a, um, i. q. Ostentaticius.

Ostentātor, ōris, m. 3. *magamutogató*, *kérkedő*; ein Prahler. Liv.

Ostentātrix, icis, f. 3. *kérkedő asszony vagy leány*; eine Prahlerinn. Apul.

Ostento, āvi, ātum, āre, 1. (Frequ. ab: ostendo) v. gr. aliquid, Virg. *mutogatni*; oft zeigen. 2) v. gr. arma capta, Liv. prudentiam suam, Cic. *kerkedésből mutogatni*, *fitogtatni*; zeigen, aus Prahlerey sehen lassen, mit etwas prahlen. Se in aliqua re ostentare, Cic. *valamivel kérkedni*; in einer Sache, oder mit etwas prahlen. 3) spem alicui ostentare, Cic. *valakit kecsegtetni*; einem Hoffnung machen. 4) *fenyegetni*; drohen. Belli exitus caedem ostentat, Cic. 5) *szinleni*, *mutatni*, *tettetni*; vorgeben. Aliud ostentare, Cic.

Ostentum, i. n. 2. *tsuda jelenség*, *tsudajel*; ein Wunderzeichen. Plin.

Ostentus, a, um, *mutatott*; gezeigt. 2) locus soli ostentus, Cato. *a' napnak kitétetett hely*; ein Ort, gegen die Sonne gelegen, oder der Sonne ausgesetzt.

Ostentus, us, m. 4. *mutatás*, *megmutatás*; das Zeigen, Sehenlassen. 2) *mutatás*, *mutogatás*, *p. o. pompára*; die Schau, Parade. 3) *jel*, *bizonyság valamire*, das Zeichen, der Beweiß. Ostentus scelerum, Sall. clementiae, Tac.

Ostĕŏcōlla, ae, f. 1. *tsontotska*; ein Beinchen. Gloss.

Ostĕōdes, ium, f. plur, insulae ad Siciliam.

Ostĕŏlŏgia, ae, f. 1. *a' tsontok leirása*, *tsontleirás*; die Beschreibung der Beine. Med.

Ostes, ae, m. 1. *földindulás neme*, *melly féloldalt vetődik*; eine Art Erdbeben. Apul.

Ostia, ae, f. 1. urbs in Latio, ad ostium Tiberis sita, Liv. Hinc: Ostiensis v. gr. populus, Liv.

Ostiārium, ii, n. 2 *ajtóvám*; die Thürsteuer, Abgabe von den Thüren. Caes.

Ostiārius, a, um, *ajtót illető*; die

Thür betreffend. Ostiārius, ii, m. 2. *kapus, ajtónálló*; der Thüewärter, Pförtner. Vitruv.

Ostiātim, Adv. *házról házra, ajtónként*; von Thür zu Thür, von Haus zu Haus. Cic. 2) *egyenként*; einzeln. Vopisc.

Ostiensis, e, vide: Ostia.

Ostīgo, ōnis, f. 3. i. q. mentigo; *rüh*; die Räude. Colum.

Ostiŏlum, i, n. 2. (Dimin ab: ostium) *ajtótska*; ein Thürchen. Colum.

Ŏstium, ii, n. 2. *ajtó*; die Thüe, Hausthür Cic. Exactio ostiorum, Cic. *ajtókra vetett adó*; Abgabe von den Thüren, Thürsteuer. 2) Trop, v. gr. portus, fluminis, Cic. *bejárás, bejáróhely, nyilás, általjárás*; jeder Eingang, Zugang. 3) *a' víznek torkolatja, béfolyása, v. kiömlése más vízbe*; der Ausfluß eines Flusses in ein andres Wasser. Ostia Nili. Cic.

Ostŏcŏpi, scil. dolores; *a' tsontokat körülvevő hártya fájdalmai*; Schmerzen des Beinhäutchens. Seren. Samm.

Ostrăcias, ae, m. 1. vel Ostracitis, ĭdis, f. 3. *egy drágakő neme*; ein Edelstein. Plin.

Ŏstrăcīna, ae, f. 1. urbs in Aegypto.

Ŏstrăcinda, ae, f. 1. *valamelly gyermeki játék neme*; eine Art eines Kinderspiels, Topfspiel. Gloss.

Ostrăcismus, i, m. 2. *számkivetés tíz esztendőre a' Görögöknél*; die Verschickung ins Elend auf zehn Jahre bey den Griechen. 2) *tserépre voksoló ítélőszék, melly által az elhatalmasodott férjfiak, ne hogy a' köztársaság szabadsága általok elnyomattassék, bizonyos időre számkivettettek*: das Scherbengericht, wodurch Männer in Athen, deren Macht der Freyheit des Staats gefährlich zu werden schien, auf gewisse Jahre aus der Stadt verwiesen wurden. Nep.

Ostracītes, ae, m. 1. *dardzskő*; ein Toffstein. Plin.

Ostrăcītĭs, i. q. Ostracias.

Ostrăcĭum, ĭi, n. 2. *egy kis tsiga neve*: eine Muschel, i. q. onyx, Plin. 2) Ostracion; *tsontpikkelyűhal*; der Panzerfisch, Beinfisch. Plin.

Ŏstrăcŏdĕrmus, i, m. *boritékos, héjjas állapot*: mit Schalen bedeckter Zustand. Gloss.

Ostrea, ae, f. 1. et Ostrĕum, i, n. 2. *osztrea, tsiga neme*; eine Auster, Muschel, Meerschnecke. Plaut. Horat. et Ovid.

Ostrĕārĭus, a, um, *osztreához való*; zu den Austern gehörig. Plin.

Ostrĕātus, a, um, *kagylóhátú, osztreás, darabos, ránczos*; rauh, gerunzelt, schrumpficht. Plaut.

Ŏstrĕītes, ae, m 1. *kagylókő*; Austerstein. Gesner.

Ostrĕōsus, a, um. *osztreával rakott, v. bővelkedő*; austernreich. Priap.

Ostrīāgo, ĭnis, f. 3. *bizonytalan plánta neve*; ein Kraut. Apul.

Ostrĭcŏlor, ōris, 3. *tsigavérszinű*; purpurfarbig. Sidon.

Ostrĭfer, a, um, *osztreával vagy tengeri tsigával bővelkedő*; Austern oder Meerschnecken bey sich führend, daran reich. Virg.

Ostrīnus, a, um, v. gr. color, Prop. *tsigavérszinű*; purpurn. Prop.

Ostrŏgŏthi, ōrum, pl. *napkeleti Gothusok*; die Ostgothen. Claudian.

Ŏstrūcĭum, ii, n. 2. *angyélikafű*: die Brustwurz, Meisterwurz. Hadrian.

Ostrum, i, n. 2. *osztreavér, tengeri tsigavér*; Meerschneckenblut, Purpur. Vitruv. Vestes ostro perfusae, Virg. 2) *veres bársonyszínű köntös, vagy terítő*; Purpur, purpurnes Gewand, purpurne Decke. Virg.

Ostrya, ae, 1. et Ostrys, yos, f. 3. *komlós venitzfa*; die Hopfenhagebuche. (Carpinus Ostrys, L.)

Osūrus, a, um. *gyűlölendő, a' ki gyűlölni fog*; der hassen wird.

Ōsus, a, um, *gyűlölt*; gehasset. (Odi.)

Osyris, is, f. 3. *bizonytalan plánta neve*; eine Pflanze. Plin.

Ōtăcusta vel Ōtăcustes, ae, m. 1 *hallgatódzó, leselkedő, kém*; ein Horcher, Ausspäher, Spion. Apul.

Ōtălgĭa, ae, f. 1. *fülfájás*; das Ohrenweh, der Ohrenschmerz. Med.

Ōtĕnchyta, ae, f. 1. *fülfetskendő*; ein Instrument, damit man in die Ohren spritzet Dicitur et Otenchytes.

Ōtho, ōnis, cognomen Romanum. Juv.

Ōthōnīānus, a, um, Othonem concernens. Tacit.

Othryădes, ae, m. filius Othrydis, i. e. Panthus, Virg.

Othrys, yos, et ydis, m. 3. mons Thessaliae, et Thraciae. Virg. 2) Nom. pr. virorum. Stat.

Othrysĭus, a, um, a monte Othrysio originem habens, Mart, vel Thracicus.

Ötion, i, n. *fültsiga*; Öhrchen, eine Art Muscheln. Plin.
Ötiābundus, a, um, i. q. otians, Sidon.
Otīcus, a, um, *hallásbéli, hallást illető*; das Gehör betreffend.
Ōtiŏlum, i, n. Dimin. *egy kis üresség t. i. a' munkától*; eine kleine Muße. Ubi delectem otiolum meum non habeo. Cic.
Ōtĭor, ātus sum, āri, Dep. 1. *hivalkodni, heverni*; müssig seyn. Cic. 2) *ürességének lenni. dolgának nem lenni, nyúgodni*; Muße haben, ruhen. Hor.
Ōtiōse, Adv. *hivalkodva, heverve*; müssig, ohne Geschäft. 2) *lassan, restül, ímmel ámmal*; langsam, träge, nachlässig. Negotium suum otiose gerere. Cic.
Otiōsitas, ātis, f. 3 i. q. Otium, Sidon.
Ōtiōsus, a, um, v. gr. homo, Cic. senectus, Cic *heverő, hivalkodó, munka nélkül való, dologtalan*; müssig, ohne Geschäft. Dies otiosus, Cic. *innepnap*; ein Feyertag. Otiosus studiorum, Plin. *a' ki nem tanúl*; der nicht studiert. Quid otiosius quiete animi, Sen. 2) Trop. *heverő, a' minek hasznát nem veszik*; müssig, unnütz, überflüssig. Otiosa pecunia, Plin. *heverő pénz*; müssig liegendes Geld, ein todtes Kapital. 3) otiosus sermo, Quint. *hijjába való beszéd*: unnützes Reden. 4) *gond nélkül élő, tsendességben lévő*; ohne Sorgen, ohne Kummer, ruhig. Otiosus ab animo, Ter. *a' ki gond nélkül él*, der ohne alle Sorgen ist. Otiosus a metu, Gell *félelem nélkül való*; ohne alle Furcht. 5) *egyik részre sem hajló, részt nem vevő, megindúlatlan*; neutral, die sich auf keine Partey wenden. Spectatores pugnae otiosi, Cic. 6) *lassú, tsendes*; langsam, gemächlich. Cic. Rivus otiosus, Pallad.
Ōtis, idis, f. 3. *[illegible]*; der Trappe. 2) pro: Tetrao Bonasia, L. *tsdszármadár*; das Haselhuhn. Plin.
Ōtites, tis, f. 3. l. e. Cucubalus Otites, L. *fodorszirmú kukuba*; das Öhrlöffelkraut. Botan.
Ōtium, ii, n. 1. *üresség, munkától való megszűnés, nyugvás, nyúgodalom*: die Muße, Ruhe, Ruhe nach Geschäften. Otium suum consumsit in historia scribenda, Cic. 2) *idő, üres idő valamire*; Zeit, Zeit zu etwas. Libros, cum est otium, legere soleo. Cic. Otium studio suppeditare, Auct. ad Herenn. *időt fordítni a' tanúlásra*; Zeit auf das Studieren wenden. Res plurimi otii, Ter. *ollyan dolog a' melly sok időt kíván*; eine Sache die viel Zeit erfordert. 3) *heverés, henyélés, hivalkodás*; der Müssiggang. Otio se dare, Just. *hivalkodni, henyélni, korhelységnek adni magát*; dem Müssiggange ergeben seyn.
Ōtŏpēta, ae, m. 1. *hosszszülü, nyúl*; ein Langohr, ein Hase. Petron.
Ōtos (Othos) et Otus (Othus) i. m. 2. nomen gigantis, Virg.
Ōttŏmānnicus, a, um, *Török, Török birodalmi*; ottomannisch, türkisch. Imperium Ottomannicum; *a' Fényes Porta, a' Török birodalom*; das türkische Reich, die ottomannische Pforte.
Ōtos, i, m. *fülesbagoly*; eine Ohreule, Schleyereule. Proverbialiter; *együgyű, bohó*; ein einfältiger Mensch, der leicht zu betriegen ist.
Ōtus, i, m. 2. *fülesbagoly*; eine Art von Ohreulen. Plin.
Ŏvālis, e, v gr. corona, Gell. *győzödelmi kis pompára tartozó*; zur Ovation gehörig 2) Ŏvālis, e, (ab: ovum) *tojásdad, tojásformájú*; eyrund, einem Ey gleich.
Ŏvanter, Adv. *vigadozva, vigadva*; frohlockend. Tertull.
Ŏvātio, ōnis, f 3. *a' győzödelmi pompának kissebb neme, midőn a' hadvezér nem kotsin, hanem vagy lovon, vagy tsak gyalog vezette bé győzödelmes seregét a' városba*; Ovation, kleiner Triumph, wenn nähmlich der Feldherr nach erhaltenem Siege, nicht auf einem Wagen, wie beym Triumphe, sondern nur zu Pferde oder zu Fuße seinen siegreichen Einzug hielt. Gell.
Ŏvātus, a, um, (ab: ovum) *tojásdad, tojásformájú*; eyförmig, oval. Plin.
Ŏvātus, a, um, (ab: Ovo, āre) *prédában nyert*; erbeutet. 2) *győzödelmi pompában vitt*; im Triumphe aufgeführt. Val. Flacc.
Ŏvātus, us, m. (iovo) 4 *vigadozás*; das Frohlocken. Val. Flacc.
Ŏvecŭla, ae, f. q. Ovicula, Tert.
Ŏviārĭa, ae. f. 1. *juhnyáj*; die Schäferey. Varr.
Ŏviārius, a, um, (ovis) *juhokat ille-*

tő; die Schafe betreffend. Pecus oviarium, Colum. *a' juhok, juhbarom*; das Schafvieh.

Ŏvĭcŭla, ae, f. 1. (Dimin.) *juhotska*; ein Schäfchen. Aur. Vict.

Ŏvīle, is, n. 3. *juhakol, juhtanya*; der Schafstall, eine Heerde. Colum.

Ŏvĭlĭo, ōnis, m. i. q. opilio, Pandect.

Ŏvīlis, e, (ovis) *juhokat illető*; die Schafe betreffend. Pandect.

Ŏvillīnus, a, um, i. q. ovillus, Th. Prisc.

Ŏvīllus, a, um, i. q. Ovilis, v. gr. pecus, Varr. *juhok, juh*; Schafvieh. Lac ovillum, Plin. *juhtej*; Schafmilch.

Ŏvīnus, a, um, (ovis) i. q. ovillus, v. gr. pellis ovina, Seren. Samm. *juhbőr, juhbunda*; das Schaffell.

Ŏvĭpărus, a, um, *tojó*; Eyer legend. Apul.

Ŏvis, is, f. 3. *juh, birka*; das Schaf. Cic. Ovem lupo committere, Terent. Prov. *farkast tenni juhpásztornak, ketskére bízni a' kertet*; den Wolf zum Schafmeister machen. 2) Met. ovis stupida, Prov. *ostoba ember*; ein einfältiger Mensch.

Ŏvo, āvi, ātum, āre, 1. (ab ove) quoniam ovans in Capitolio olim Romano oves sacrificabat; *győzödelmi pompát tartani, t. i. lóháton vagy gyalog*; siegreichen Einzug zu Pferde oder zu Fuße halten. Cic. et Liv. 2) *vígadozni, örvendezni, örömét ujjongatással vagy más modon mutatni*; frohlocken, seine Freude durch Stimme und Gebärden äußern. Liv.

Ŏvum, i, n. 2. *tojás, (tikmony, tyúkmony)*; das Ey. Ovum parĕre, vel gignere, Cic. edere, Plin. ponere, Colum. *tojni*; ein Ey legen. Ovi putamen, Colum. *tojáshéjj*; die Eyerschaale. Pullos ex ovis excludere, Cic. *kőlteni*; ausbrüten. Incubare ova, Varr. vel ovis, Colum. *tojáson űlni, kőlteni*; auf den Eyern liegen, brüten. Album ovi; *tojás fejére*; das Weiße im Eye. Luteum ovi, Plin. *tojás széke*; ein Eyerdotter. Ova piscium; *ikra*; der Fischrogen. Ab ovo usque ad mala, Hor. Prov. *eleitől fogva végig*; vom Anfange bis zu Ende. 2) *tojáshejj, a' tojásnak az üres héjja*; die Eyerschale. Plin.

Oxălis, ĭdis, f. 3. *sósdi, madár sóska*; eine Art Ampfer, Sauerampfer. Plin.

Oxalme, es, f. 1. *savanyú sós lév*; eine sauere Salzbrühe. Plin.

Ŏxĭa, ae, f. 1. *sebesfutó hajó*; ein Rennschiff. Gell.

Ŏxōnĭum, ĭi, n. et Oxōnĭa, ae, f. 1. *Oxfort várossa Angliában*; Oxfort, eine Stadt in England. Unde: Oxoniensis, e, Adject.

Ŏxos, vel —us, i, m. 2. fluvius Asiae.

Ŏxyăcantha, ae, f. 1. i. e. Crataegus Oxyacantha, L. *galagonya*; der Weißdorn, Hagedorn, Saurach, Sauerdorn.

Oxycomĭnum, Oxycominium, i, n. 2. *besózott vagy befőzött olajgyümölts*; eingesalzene oder eingemachte Olive. Petron.

Ŏxycrātum, i, n. 2. *vízből és etzetből készűlt ital*; Trank aus Wasser und Essig.

Ŏxycrŏceum, i, n. 2. *sáfrányflastrom*; Saffranpflaster.

Oxygala, ae, f. 1. vel Oxygăla, neutr. *íro*; die Buttermilch. Colum. et Plin.

Oxygărum, i, n. 2. *savanyú hallév*; eine sauere Fischbrühe. Mart.

Ŏxygōnĭum, ĭi, n. 2. *tsupa keskeny szegletekből álló rajz*; eine Figur, die lauter spitzige Winkel hat. Geometr.

Oxylăpăthum, i, n. 2. *sósdóm, lósóska, keserű lapu*; eine Art Ampfer mit spitzigen Blättern. Plin. (Rumex acutus, L.)

Ŏxylĕpes, is, m. 3. *savanyú kenyér*; Sauerbrot. Gloss

Ŏxylĭpărum, i, n. 2. *savanyú halmártás*; sauere Fischtunke. Gloss.

Ŏxyme, Adv. pro: Ocissime Antiqui dixerunt, Fest.

Ŏxymel, mĕllis, n. 3. *etzetméz*; der Syrup, Honigessig. Plin. Oxymel sciliticum; *tsillás etzetméz*; der Meerzwiebelsaft. Botan.

Ŏxymĕla, ōrum, n. 2 plur. *savanyú almák*; Saueräpfel. Gloss

Oxymĕli, ĭtis, n. id. qu. Oxymel, ellis, n.

Oxymōrus, a, um, *éleselméjű balgatag*; scharfsinnig närrisch, was dumm und einfältig scheint, aber einen verdeckten Scharfsinn enthält. Ascon.

Oxypōrus, a, um, *hatalmas, áltató, hamar munkálódó, p. o. or-*

vossåg; schnell durchgehend, durchdringend. Plin.

Oxyrrynchus, i, m. 2. *egy hegyes orrú tengeri hal neme*; ein Meerfisch mit einem langen spitzigen Schnabel.

Oxys, yos, f. 3. *nyúlsósdi*; eine Art Ampfer, Hasenampfer, Buchampfer, (Oxalis stricta, L.) Plin.

Ŏxytŏnon, i, n. 2. *pipats*: Klapperrose, Kornrose. Apul.

Oxytriphyllon, i, n. 2. *löherfű*, *lóhere*; eine Art Klee mit spitzigen Blättern. (Trifolium, L.) Plin.

Ŏyon, yi, n. 2. *barkótza*, *apróberkenye*; Speyerling, Arlesbeere. Diosc.

Ŏzaenĭtis, ĭdis, f. 3. *vad spikindrd*; unechte Narde, ein Kraut der Narde ähnlich. Plin.

Ŏze, es, f. 1. *szájszag, szájnak nehéz szaga vagy büdössége*; Gestank des Mundes. Gloss.

Ŏzymum, i. q. Ocimum.

P.

P, signom cognominis Publius, v. gr. P. Ovidius.

Păbo, ŏnis, m. 3. *talitska*; ein Schubkarren. Isidor.

Păbŭlamentum, i, n. 2. *eleség*, *takarmány*; Futter. 2) idem quod Paludamentum. Vet. Gloss.

Păbŭlāris, e, *abrakláshoz való*: zum Futter oder zur Fütterung dienlich, dahin gehörig. Colum.

Păbŭlātio, ŏnis, f. 3 *étetés*, *legeltetés*, *abraklás*; die Fütterung, Weide. Varr. 2) v. gr. militum in castris, Caes. *széna és abrak szedés vagy gyűjtés*; die Fouragirung. Caes

Păbŭlātor, ŏris, m. 3. *széna és abrak szedő*, *lóeleség szedő*; der Fourageur Caes.

Păbŭlātŏrius, a, om, *abraklásra való*; zum Futter dienlich. Corbis pabulatorius, Colum.

Păbŭlor, ātus sum, ări, Dep. 1. v. gr. in castris, Caes. *eleséget szedni*, *p. o. szénát abrakot szedni a' lovaknak*; auf Fourage ausgeben, fouragiren. 2) *legelni*: weiden. Colum. 2) pabulari oleas, Colum. i. e. fimo saturare, aot fovere.

Păbŭlŏsus, a, um, *eleséggel bővelkedő*; futterreich, voll Futter oder Fütterkräuter. Solin.

Păbŭlum, i, n. 2. *eleség*, *eledel*, *p. o. embereknek*; *takarmány*, *széna*, *abrak*, *p. o. baromnak*; die Speise, Nahrung, z. B. für Menschen; das Futter, z. B. des Viehes. Pabula carpit ovis, Ovid. 2) Fig. v. gr. morbi, Ovid. amoris, Lucr. *tártdlat*, *eledel*, *tápláló eszköz*; die Nahrung. Animorum pabulum, est contemplatio, Cic. *a' vizsgálódó gondolkozás*, *eledele a' léleknek*: Betrachtung ist der Seele Nahrung.

Păcālis, e, (pax) v. gr. olea, Ovid. *békességi*, *békességre tzélzó*, *azt illető*; friedlich, den Frieden betreffend, dahin gehörig.

Păcāte, Adv. *békességesen*, *békével*; friedlich, in Frieden, in Ruhe, ruhig. pacatius, Petron. pacatissime. Augustin.

Păcātio, ŏnis, f. 3. *békéltetés*; die Friedenstiftung. 2) *békélés*, *békesség kötés*; der Vergleich, Friedensschluß. Front.

Păcātor, ŏris, m. 3. *békéltető*, *tsendesítő*, *békességszerző*; der Ruhe und Frieden herstellt, Beruhiger, Friedemacher. Senec.

Păcātŏrius, a, um, (pacator) *békéltetést illető*, *békességbeli*, *békességes*; zum Frieden gehörig, ihn befördernd, friedfertig. Tertull.

Păcātus, a, um, *megbékéltetett*, *letsendesített*, *megkérlelt*; besänftiget, gestillet. 2) *tsendes*, *nyugvó*; ruhig, still. Cic. 3) pacatus alicui, Cic. *valakihez megengeszteIődött*; mit einem versöhnt. Comp. pacatior, Cic. Sup. pacatissimus. Idem.

Păchydermus, a, um, *vastagbőrű*; dickhäutig. 2) Metaph. *ostoba*; dumm, närrisch. Colum.

Păchynum, i, n. 2. Pachynus, —os, i, f. 2. promontorium Siciliae, Cic. Hodie: Cap Passaro.

Păchyntis, ytidis, f. 3. *szemdaganat*; Augenkrankheit, Geschwulst der Augen. Marc.

Păcĭdējānos (Pacidianus) i, fuit insignis gladiator. Cic.

Pācĭfer, a, um, *bekességszerző*; Friede bringend. Lucan. 2) *békességes*, *békességjelentő*; den Frieden anzeigend. Plin.

Pācĭfĭcātĭo, ōnis, f. 3. *békességszerzés*; die Friedensstiftung. Cic. 2) *megbékéllés*; die Versöhnung. Liv.

Pācĭfĭcātor, ōris, m. 3. *békességszerző*, *összvebékéltető*; der Friedensstifter. Cic.

Pācĭfĭcātōrĭus, a, um, *békességes*, *békéltetési*, *békességszerzésre való*; die Friedensstiftung betreffend, friedensstifterisch. Cic.

Pācĭfĭce, Adv. *békességesen*, *békével*, *békességben*; friedlich. Cyprian.

Pācĭfĭco, āvī, ātum, are, et Pācĭfĭcor, ātus sum, āri, Dep. 1. *békességet kötni*, *megbékélni*; Frieden machen oder schließen. Pacificatus cum Carthaginiensibus, Justin. 2) *megkérlelni*, *megbékéltetni*, *letsendesítni*; besänftigen, stillen, beruhigen. Senec.

Pācĭfĭcus, a, um, *békességes*, *békességszerető*; friedsam, friedlich. Persona pacifica, Cic. 2) mare pacificum, pars Oceani inter Asiam et Americam.

Pacio, ĕre, pro: paciscor, Gell.

Păcisco, ĕre, pro: paciscor, Naev.

Pacīscor, pactus sum, păcīsci, Dep. 3. *egyezésre*, *v. egyességre lépni*, *megegyezni*; einen Vertrag machen, sich vergleichen. e. gr. inducias cum hoste, Cic. *fegyvernyugvást*, *v. szünést kötni az ellenséggel*; einen Waffenstillstand mit dem Feinde machen. 2) e. gr. vitam ab hoste, Sallust. *az egyezésben valamit kikötni magának*; sich etwas bey einem Vertrage ausdingen. 3) Trop. *el*, *v. megtserélni*, *oda adni érte*; vertauschen, dafür hingeben. e. gr. vitam pro laude, Virg. *a' ditséretért életét kotzkáztatni*; um das Lob sein Leben wagen. 4) e. gr. pretium praedonibus pro capite, Cic. *ígérni*; versprechen. 5) e. gr. cum aliquo, Just. *alkudozni*, *szegődni*; teartiren. 6) Pass. Sisani filia pacta erat Neroni, Tac. *Nérónak ígérődött feleségűl*; war dem Nero versprochen.

Pāco, āvi, ātum, āre, 1. (pax) e. gr. Galliam, Caes. *megbékélltetni*, *megnyugtatni*, *letsendesítni*; zum Frieden bringen, befriedigen, beruhigen. 2) Trop. e. gr. vomere terras, Hor. *termékennyé tenni*, *megszántani*; fruchtbar machen, pflügen. 3) e. gr. feras voce, Claud. *megszelidítni*; zahm machen.

Pacta, ae, f. 1. *menyasszony*, *mátka*; eine Braut. Vellei.

Pācta, ae, f. 1. insularum Cycladarum una. Geogr.

Pactīcius, a, um, (paciscor) *egyezés által véghez ment*, *ki*, *v. megalkudott*; abgeredet, accordirt. Gell.

Pactīlis, e, (pango) e. gr. corona. Plin. *összvefoglalt*, *v. font*; zusammengefügt oder geflochten.

Pactĭo, ōnis, f. 3. (paciscor) *egyezés*, *végzés*, *kikötés*, *szegődés*, *megalkudás*; die Verabredung, Accordirung, Ausbedingung, der Vertrag. Nuptialem facere pactionem, Liv. *házassági kötésre lépni*; einen Heirathsvergleich machen. 2) *titkos egyetértés*; ein geheimes Verständniß. Sciebam in rejiciendis judicibus non nullos pactionis suspicionem non vitasse, Cic. 3) e. gr. praemiorum, Idem. *ígéret*; das Versprechen. 4) *fegyvernyugvás*, *v. szünés*; der Waffenstillstand. Pax aut pactio, Flor.

Pactis, ĭdis, f. 3. *két húrú muzsikaszerszám*; ein musikalisches Instrument mit zwey Saiten. Cael. Rhod.

Pactītius, a, um, i. q. Pacticius.

Pactōlis, ĭdis, f. 3. *Paktolusi*, *Paktolus vizében*, *v. vize mellett lévő*; Paktolisch, im oder am Fluße Paktolus befindlich. Pactolides nymphae, Ovid.

Pactōlus, i, m. 2. fluvius Lydiae aureis arenis abundans, Ovid.

Pactor, ōris, m. 3. (paciscor) *egyezés*, *v. egyesség szerző*, *egyeztető*, *közbenjáró*; der einen Vergleich stiftet, Unterhändler. Cic.

Pactum, i, n. 2. *egyezés*, *egyesség*; ein Vertrag, Vergleich. Cic. 2) pacto, Abl. i. q. modo, nullo pacto, Cic. *semmiképpen*, *v. módon nem*; auf keinerley Weise, keinesweges.

Pactūmējus, i, m. 2. fors filius Canidiae, consequenter. Nom. pr. Hor.

Pactus, a, um, (paciscor) *megegyezett*, *egyet értett*, *elvégzett*, *kialkudott*; vertragen, abgeredet. 2) pacta conjux, Ovid. *oda ígért*, *v. eljegyzett feleség*; eine versprochene Frau. 3)

pactae cum hostibus induciae, Cic. *megkötött fegyvernyugvás, v. szűnés*; ein gemachter Waffenstillstand. 4) pecuniam dare pactis legibus, Plaut. *bizonyos feltétel alatt adni pénzt*; mit gewisser Bedingung Geld geben. 5) *a' ki valamit ki, v. megalkudott*; der etwas bedungen hat.

Pactus, us, m. 4. *egyezés*; der Vertrag. Petron.

Pactus, i, m. 2. *vőlegény*; der Bräutigam. Stat.

Pactus, a, um, (pango) *összefoglalt, összdragasztott*; zusammen gefügt, angehängt. 2) *bévert, megvetett, mint p. e. a' vasmatska*; eingeschlagen. Ovid.

Pactye, es, f. 1. urbs Thraciae ad Propontidem, Nep.

Pācŭvĭānus, a, um, *Pacuviusi*; Pacuvisch.

Pācŭvius, ii, m. 2. poëta Brundusinus, tragoediarum scriptor, Cic.

Padaeus, i, plur. Padaei, populus Indiae, Tibull.

Pădānus, a, um, (Padus) *Pó vizében, v. a' mellett lévő*; im oder am Po. Sidon.

Pădūa, ae, f. 1. urbs Italiae, Catull.

Pădus, i, m. 2. *Pó vize Lombárdiában*; der Fluß Po in der Lombardie. Virg.

Pădūsa, ae, f. 1. *a' Pó vizének egyik torkolatja*; eine von den Mündungen des Po. Virg.

Paean, ānis, m. 3 i. q. Apollo, Cic. 2) hymnus in Apollinis, et omnium deorum laudem decantari solitus, Virg. 3) *felkiáltás az örvendezés közben*; eine Ausrufung bey der Freude. Io Paean! Ovid. *juhé! hopp sza!* Juch hey! Hey sa! 4) i. q. Paeon sig. 1 ma, Cic.

Paeaniades, Paeanius, Paeas, vide: Poeant. etc.

Paedāgōga, ae, f. 1. *udvari tanító (asszony, v. ledny)*; eine Hofmeisterinn. Hieron.

Paedāgōgātus, us, m. 4. officium paedagogi, Tert.

Paedāgōgĭānus, a, um, ad paedagogum pertinens, Ammian.

Paedāgōgium, v. —ēum, i, n. 2. *gyermek, különösen fiú gyermek nevelő hely, nemes úrfiak nevelő intézetjek*; ein Ort, wo Knaben erzogen werden, besonders Knaben, ein Pagen- Institut. Plin. Ep. 2) *magok a' fiú gyermekek, v. nemes úrfiak, v. úrfiinasok*; die Knaben oder Pagen selbst. Plin. Suet.

Paedāgōgo, āre, 1. *tanítóként oktatni, nevelni*; als Hofmeister anführen, erziehen. Pacuv.

Paedāgōgus, i, m. 2. proprie: *gyermek vezető, gyermekekre felvigyázó rabszolga*; Kinderführer, der Sclav, der Aufsicht über die Kinder hatte. 2) *udvari, v. úri gyermek tanító, v. nevelő*; ein Hofmeister. Gloss. 3) *vezér, valamire vezérlő, oktató, v. tanító*; ein Anführer zu etwas, Führer. Plaut. Sen. 4) contemptive: *oskolai tudós*; ein Pedant. Svet. 5) jocose: *kedvesét oskolába és haza kísérő szerető*; ein Liebhaber, der seine Liebste in die Schule hin und zurück begleitet. Ter.

Paedĕros, ōtis, m. 3. proprie: Amor puer, i. e. unus ex Amoribus. Hinc: propter pulchritudinem; *opál, opálkő*; der Opal. Plin. 2) *medvetalpfű, barts*; die Bärenklau, (acanthus) Plin. 3) i. q. caerefolium, Idem.

Paedīa, ae, f. 1. *fenyíték, oktatás, tanítás, nevelés*; die Zucht, Unterweisung, Erziehung. Aul. Gell. 2) *gyermekség, ifjúság*; die Kindheit, Jugend. For. Rom.

Paedicātor, ōris, m. 3. i. q. paedico, ōnis, Licin. ap. Suet.

Paedico, āre, 1. *fiú, v. férfi gyermek fertéztetést követni el*; Knabenschänderey begehen. Mart.

Paedico, ōnis, m. 3. *férfi, v. fiúgyermek fertéztető*; ein Knabenschänder. Martial.

Paedidus, a, um, (paedor) *undok, motskos, piszkos*; unflätig, schmutzig. Lucil. 2) *büdös*; übel riechend. Paedidissimi servi, Petron.

Paedor, ōris, m. 3. *motsok, piszok, undokság, a' gondviseletlenség miatt*; der Schmutz, Unflath, aus Mangel der Wartung. Cic. 2) *büdösség*; der Gestank. Idem.

Paemīnōsus, a, um, e. gr. area, Varr. *egyenetlen, darabos*; ungleich, rauh, oder voller Ritzen. 2) *büdös*; stinkend. Fest.

Paene, v. Pene, Adv. *tsaknem, szinte, közel, majd, kitsinybe hogy—nem, alig hogy nem*; beynahe, fast. Cic. Caes. Ter. 2) *egészen, telyességgel*; gänzlich. Non paene sum deceptus,

Plane. in Cic. Ep. Superl. paenissime, Plaut. Apul.

Paeoinsŭla, ae, f. 1. (paene et insula) *félsziget*; eine Halbinsel. Liv.

Paenissime, vide: Paene.

Paenŭla, ae, f. 1. *köpönyeg*, *eső ellen való*, *v. úti ruha*, *v. köntös*; ein Oberkleid, Mantel, Regen- oder Reisemantel. Cic. Quint. e. gr. scortea, Mart. *katonák bőrtarisznyája*, *v. táskája*, *p. o. borjúbőrből való*; ein lederner Soldatensack von Fellen. Paenulam alicui scindere, Cic. *igen kérni a' maradásra*, *v. múlatásra*; einen sehr bitten, zu bleiben. 2) *mindenféle takaró, boríték, kárpit*; jede Bedeckung, Hülle, jeder Umhang. Vitr.

Paenŭlārius, a, um, ad paenulam pertinens. Hinc: penularium; *köpönyegtartóhely*, *ruhatartó almáriom*; ein Behältniß des Mantels, ein Kleiderkasten. Non.

Paenŭlātus, a, um, *köpönyeges, a' kin eső ellen való*, *v. úti ruha van*; einen Mantel, Regen- oder Reisemantel anhabend. Cic.

Paenultĭmus, a, um, *utólsó előtt való*, *utólsó előtti*; der vorletzte. Paenultima, sc. syllaba, Gell.

Paenuria, i. q. Penuria.

Paeon, ōnis, m. 3. pes versus quatuor syllabarum, trium brevium, unius longae, Quint. 2) deus medicinae, hinc etiam medicus, Homer.

Paeon, ōnis, m. 3. incola Paeoniae, Liv. plur. Paeones, Ovid.

Paeōnĭa, ae, f. 1. *bazsarózsa*; die Päonie Gichtrose. Plin. (Paeonia officinalis, L.)

Paeōnĭa, ae, f. 1. pars Macedoniae. Plin.

Paeōnis, ĭdis, f. 3. *Paeoniából való*, *Paeoniai*, *Paeoniai asszony*, *v. leány*: aus Päonia, eine Päonierinn. Ovid.

Păeōnĭus, a, um, Paeonem, deum medicinae, v. medicorum concernens. Herbae Paeoniae, Virg. *orvosi*, *v. gyógyító füvek*; medicinische oder heilsame Kräuter. Mos Paeonius, Idem. *orvosok módja*; die Art der Ärzte.

Paeōnĭus, a, um, *Paeoniai*, *Paeoniából való*, *v. —ből való*; Päonisch, in oder aus Päonia. Plin.

Paesicae, ārum, m. 1. plur. populus ad mare Caspium inter fluvios Oxum, et Jaxartem. Mela.

Paestum, i, n. 2. urbs Lucaniae, de rosarum pulchritudine memorabilis. Paestānus, a, um, *Paestumba való*, *Paestumi*; dahin gehörig. Pästisch. Cic.

Paetŭlus, a, um, Dim. *egy kevéssé*, *v. kitsit kantsal*; ein wenig schielend. Cic.

Paetus, a, um, *sanda, kantsal, kantsi*; schielend. Hor. 2) *szerelmesen néző*, *kunyorító*, *katsintó*; verliebt blinzelnd, liebäugelnd. Ovid.

Pagae, ārum, f. 1. plur. urbs Megaridis. Mela.

Păgae, ārum, f. 1. plur. urbs Locrodis, Plin.

Păgānālis, e, (pagus) *falut*, *v. mezei embereket illető*, *falusi*, *mezei*; die Dörfer oder Landleute betreffend, ländlich. Paganalia, sc. solennia, Varr. *falusi*, *v. mezei innep*; ein Dorffest, ländliches Fest.

Păgānicus, a, um, (pagus) *falut*, *v. mezei*, *v. falusi embereket illető*, *falusi*, *mezei*; die Dörfer oder Landleute betreffend, ländlich. Bona habere in paganico, sc. solo v. agro etc. Cod. Just. Pila, v. saltim: paganica, sc. pila, Martial. *pejhel*, *pehejjel*, *v. pihvel tömött*, *v. kitömött lapta*; ein mit Flaumfedern ausgestopfter Ball. 2) (paganus) *pogányi*, *pogányúl való*; heidnisch. Salvian.

Păgānĭtās, ātis, f. 3. (paganus) *pogányvallás*; das Heidenthum. Cod. Theod.

Păgānus, i, m. 2. (pagus) *falusi*, *v. mezei ember*, *paraszt*; ein Landmann, Bauer. Cic. 2) *a' ki nem katona*; der kein Soldat ist. Liv. 3) *pogány*; ein Heide. Tert.

Păgānus, a, um, *falut illető*, *faluba való*, *falusi*, *mezei*, *paraszti*, *paraszt*; die Dörfer betreffend, dahin gehörig, da befindlich, ländlich, bäuerisch. Fercula pagana, Prop. 2) e. gr. peculium, Cod. Theod. *nem katonai*, *polgári*; unsoldatisch, bürgerlich. 3) Trop. *tudatlan*; ungelehrt. Plin. Ep.

Păgăsa, ae, Păgăsae, ārum, f. 1. plur. urbs Thessaliae, ubi navis Argo fabricata est, Plin. Pagasaeus, a, um, illuc pertinens, e. gr. puppis, carina, Ovid. i. e. Argo. Pagasaeus, Idem.

i. q. Jason. e. gr. conjux, Ovid. i. e. Alcestis, filia Peliae, regis Thessaliae, uxor Admeti. Pagaseīus, a, um, i. q. Pagasaeus, Val. Fl. Pagasicus, a, um, i. q. Pagasaeus, Plin.

Păgātim, Adv. *faluról falura, falunként*; vom Dorfe zu Dorfe, Dorfweise.

Păgella, ae, f. 1. (Dim. a pagina) *egy darabka, v. leveletske papiros*; ein Blättchen Papier. Cic.

Păgina, ae, f. 1. (pango) *papiros, v. irott levél óldala, lap, v. óldal a' könyvben*; die Seite eines Papiers, Briefs, oder Buchs. Cic. Paginam utramque facere. Plin. *a' bevételt a' kiadást magában foglaló óldallal a' számvető könyvben megegyeztetni*; die Einnahme auf der einen Seite des Rechenbuchs mit der Ausgabe auf der andern Seite übereinstimmend machen. 2) *levél, darab papiros*: ein Blatt. Plin. 3) e. gr. lasciva, Mart. *papiros, irás, minden a' mi irva, v. irásban van*; ein Papier, eine Schrift, oder alles Geschriebene. Cum hanc paginam tenerem, Cic. 4) *pléh, p. o. ezüst, arany, v. márvány pléh*: eine Platte, z. B. von Silber, Gold, oder Marmor. Pallad. 5) *hézag, v. köz a' szöllőtövek közt*; der Raum zwischen den Weinstöcken. Plin.

Păginātus, a, um, (pagino) *öszvetett, öszveragasztott*; zusammengefügt. Paulin.

Păgino, āre, 1. *öszvetenni, öszveragasztani*; zusammenfügen. Paulin.

Păgĭnŭla, ae, f. 1. (Dim. a pagina) *leveletske, kis darab, v. darabka papiros*: ein Blättchen. Plin. 2) *óldal, laistrom*; eine Seite, ein Verzeichniß. Cic.

Păgmēntum, i, n. 2. *faragott munka*; ein Schnitzwerk. Vitr.

Păgo, pepegi, pactum, ĕre, 3. (forma antiqua a pango, v. paciscor) *egyezésre lépni*: einen Vertrag machen. Virg.

Păgrus, v. Pager, et Phagrus, v. Phager, i. m. 2. *tengeri veres spár hal*; eine große rothe Meerbrassen. Plin.

Păgur, is, m. 2. genus piscis, Ovid.

Păgŭrus, i, m. 3. *tengeri rák*; eine Meerspinne, ein Meerkrebs. Plin.

Păgus, i, m. 2. *falu*; ein Dorf. Jura per pagos vicosque dare, Tacit. Apud poëtas: *falusi lakosok, falusiak, faluhéliek*; Dorfbewohner. Pagus agat festum, Ovid. 2) *tartomány, darab föld, kerület, megye*; ein Gau, Kanton. Omnis civitas Helvetiae in quatuor pagos divisa, Caes.

Păla, ae, f. 1. *ásó, ásókapa*; ein Spaten, Grabscheit. Varr. Liv. 2) *sütő lapát*: eine Backschaufel. Catull. 3) *szóró lapát*; eine Wurfschaufel. Tert. 4) *gyűrű fészke, mellyben a' kő foglalva van*: der Kasten am Ringe, worin der Stein gefaßt ist. Cic. 5) *pisáng, pizángfa*; der Pisang. (Musa paradisiaca, L.) Plin. 6) *vállapotzka, vállapitzka*: das Schulterblatt. Coel. Aur.

Pălābundus, a, um, i. q. palans, Tert.

Pălăcra, et Palacrāna, ae, f. 1. *arany-darab*; ein Goldklumpen. Plin.

Pălaemon, ōnis, m. 3. deus maris, Ovid. 2) grammaticus, Juv. 3) pastor, Virg.

Pălaemonĭa, ōrum, n. 2. plur. festa in honorem dei Palaemonis, Stat.

Pălaemŏnĭus, a, um. *Palaemoni, Palaemont illető*; Palämonisch, den Palämon betreffend. Stat.

Pălaeŏpŏlis, is, f. 3. Graeca quondam urbs in Italia, ubi jam est Neapolis. Liv.

Pălaeŏtyrus, i, f. 2. i. q. Tyrus antiqua. Curt.

Pălaepăphus, i, f. 2. urbs olim Cypri insulae, in qua Templum fuit Veneri Paphiae consecratum. Mela.

Pălaepharsālus, (Palaeopharsalus), i, f. 2. urbs Thessaliae, Liv.

Pălaephătus, i, m. 2. scriptor fabularum tempore Artaxerxis. Liv. Palephatius, a, um, Adject. Palaephatia papyrus, Virg. *tréfás bolondság, furtsa bohóskodás*; Eulenspiegelspossen.

Palaeste, es, f. 1. locus, v. portus Epiri, Caes.

Palaestes, ae, m. 1. *küzdő, vívó, bajnok*; ein Ringer. Lamprid.

Palaestīna, ae, f. 1. *Palaestina, Szent föld, v. zsidóország*; Palästina, oder das jüdische Land.

Pălaestīnensis, e, i. q. Palaestinus, Spartian.

Pălaestīnus, a, um, *Palaestinába, v. Palaestinából való, Palaestinai, Zsidóországi*: in oder aus Palästina, Palästinisch. Ovid. 2) *Palaestéből, v. Palaestébe való, Palaestei, Epirusban*; aus oder in Paläste in Epirus, dahin gehörig, Palästisch.

Lucan. Not. Palaestinae deae, Ovid. i. e. Furiae.

Pălaestra, ae, f. 1. *bajnok oskola, küzdőhely*; die Fechtschule, der Ringplatz. Palaestrae operam dare, Nep. *viaskodni, bajnokoskodni, v. küzdeni, vini, vivni*; fechten oder ringen. 2) *viadal, v. futtatóhely*; der Kampf- oder Rennplatz. Cic. 3) *küzdés, birkozás, vivás, bajnokoskodás*; das Ringen, Fechten. 4) *jó mód, illendőség, mellyel tesz, v. tselekszik az ember valamit*; der gute Anstand, mit dem man etwas thut. Juv. 5) dea, mater Mercurii. 6) *oskolai gyakorlás, oskola*; eine Schulübung, Schule. Nitidum quoddam genus est verborum, sed palaestrae magis et olei, quam hujus civilis turbae ac fori, Cic. 7) *mesterség*; die Kunst. Utemur ea palaestra, quam a te didicimus, Idem.

Pălaestrĭca, ae, f. 1. *bajnok, bajnokoskodó, viaskodó, küzdő, küszködő, vivó (asszony, v. leány)*; eine Fechterinn, Ringerinn. Petr. 2) Trop. *kurva*; eine Hure. Idem.

Pălaestrĭce, Adv. *viaskodó, v. bajnoki módon*; fechterischer Weise. Cic. 2) e. gr. spatiari in xysto, Idem. *oskolai módon, v. módra*; schulmäßig.

Pălaestrĭcus, a, um, *bajnokhoz való, bajnoki*; fechterisch. e. gr. ars, Quint. *bajnok, küszdés v. vivásmesterség*; die Fecht- oder Ringekunst. Vacare palaestris, Idem. *vini, küszdeni, v. bajnokoskodni tanúlni*; fechten, oder ringen lernen.

Pălaéstrĭcus, i, m. 2. *bajnokoskodást tanító, v. hadazó mester*; ein Fechtmeister. Afran.

Pălaestrīta, ae, m. 1. *bajnok, viaskodó, küszdő*; ein Fechter, ein Ringer. Cic.

Pălālĭa, ae, f. 1. *krumpli, kolompér, pityóka, burgonya, földi alma*; der Erdapfel. Apul. (Solanum tuberosum, L.)

Pălam, Adv. *nyilván, nyilvánságosan, szemlátomást*; öffentlich. Palam populo, Liv. *a' község láttára*; öffentlich vor dem Volke. Me palam, Ovid. *szemem láttára*; in meiner Gegenwart. Res est palam, Plaut. Palam est, Ter. *tudja minden*; jeder weiß es. Palam facere, Nep. *kijelenteni, közönségessé tenni*; bekannt, offenbar machen.

Pălămēdes, is, m. 3. filius Nauplii regis Euboeae, inventor sequentium literarum Graecarum ϑ, ξ, φ, χ, ut et literae Δ (deltae) ex observatione volaturae gruum. Hinc: Palamedis avis, Mart. i. e. grus, Palamedēus, a, um, *Palamédesi*; Palamedisch. Manil. Palamēdĭcus, a, um, idem. Auson.

Palanga, vide: Phalanga.

Pălans, antis, (Part. a palor) *ide 's tova tébolygó, ögyelgő, v. kóborló*; hin und wieder schweifend. Stellae palantes polo, Virg.

Pălăra, ae, f. 1. avis genus, Auct. Carm. de Philom.

Pălāris, e, (palus, i) *karót illető*; Pfähle betreffend. e. gr. sylva, Pand. *a' mellyből karót hordanak*; woraus Pfähle geholt werden.

Palasĕa, v. Plasĕa, ae, f. 1. *farktő a' szarvasmarhában*; das Schwanzstück vom Rinde. Arnob.

Pălātha, ae, f. 1. *öszvenyomott füge*; zusammengedrückte Feigen. Hesych.

Pălātim, Adv. (palor) *tébolyogva, ögyelegve, elszéledve, öszvevissza*; hin und wieder schweifend, zerstreut. Palatim fugere, Liv. *tsavarogva futni*; nicht geraden Wegs fortfliehen.

Pălātīnātus, us, m. 4. *Palatinátus*; die Pfalz. Palatinatus superior et inferior. Geogr.

Pălātīnus, a, um, *palotához való, v. tartozó*; was zum Pallaste gehöret. 2) *Palatinátusi, Palatinátusból való*; einer aus der Pfalz, ein Pfälzer. Elector Palatinus Rheni, *választófejedelem a' Rhénus mellyéki Palatinátusban*; der Churfürst in der Pfalz am Rhein. Comes Palatinus Caesareus, *tsászári udvari, v. Palatinátusi gróf*; ein kaiserlicher Hof- oder Pfalzgraf. JCt. Palatina officia, Aurel. Vict. *udvari tisztségek*; Hofämter. Domus Palatina, Suet. *fejedelmi udvar, v. lakóház*; ein Residenzhaus.

Pălātīnus, i, m. 2. *udvari úrfi*; ein Hofjunker. Gloss. 2) *királyi helytartó, palatinus, nádorispány, p. o. Magyarországon*; ein königlicher Statthalter, Palatinus, z. B. in Ungarn. JCt.

Pălātīnus, a, um, *Palátium hegyét illető, Palátiumi*: den Berg Palatium betreffend, Palatinisch. Ovid. e. gr. Apollo. Hor. i. e. qui in monte Palatino templum et bibliothecam

habuit. Ludi Palatini, Svet. qui ibidem annuatim celebrabantur. Aves Palatinae, Ovid. quas ibidem vidit Romulus. 2) e. gr. domus, Svet. *tsászári*; kaiserlich. e. gr. laurus, Ovid. *tsászári palota előtt lévő*; vor dem kaiserlichen Pallaste.

Pălātio, ōnis, f. 3. (palo) *tsövek. tsölöp, v. karó leverés*; das Einschlagen der Pfähle. Vitr. 2) *karókból álló alsó fundamentom*; eine Grundfeste von Pfählen. Idem.

Pălātium, ĭi, n. 2. unus ex septem montibus Romae. Liv. Cic. 2) *tsászári, királyi, v. fejedelmi lakóhely, v. palota*; eine Wohnung eines Kaisers, Königs, oder Fürsten. August. 3) *mindenféle fényes, pompás, v. úri épület, palota*; jedes herrliche Gebäude, ein Pallast. Palatia fulgent, Ovid. Romana palatia, Virg. Secreta palatia, Juv.

Pălātŭa, ae, f. 1. dea montis Palatini, cujus sacerdos flamen Palatualis vocabatur, Varr.

Pălātum, i, n. 2. *szájpadlás*; der Gaumen. Cic. 2) *íz, ízlés*; der Geschmack. Est ad palatum, Cic. Prov. *ínyem szerént van, kellemetes*; es ist angenehm. Judicare palato, quid sit optimum, Cic. 3) e. gr. coeli, Enn. ap. Cic. *boltozat, kárpit*; das Gewölbe.

Pălātus, a, um, (palor) *elszélesztett*; zerstreuet, herumschweifend. Liv. 2) (palo, are) *tsövekekkel, v. karókkal megvert, v. megerősített*; angepfählet. Colum.

Pāle, es, f. 1. *küszdés, küszködés, viadás*; das Ringen. Stat.

Pălĕa, ae, f. 1. *polyva, pelyva*; die Spreu. Plin. Varr. Inanes paleae, Virg. *haszontalan dolgok*; unnütze Dinge. 2) *kakastoka, kakastaréj*; der Hahnenbart, der Kamm an einem Hahne. Varr. 3) e. gr. aeris, Plin. *értstajték*; der Erzschaum.

Pălĕālis, e, e. gr. uva, Coel. Aur. *polyva közt tartott*; in Spreu aufbehalten. 2) *polyvából való, polyvás*; von Spreu. Idem.

Pălĕar, āris, n. 3. *az ökörnek lefüggő tarja, v. lepenyegje*; eine Ochsenwamme. Virg. 2) *kérődző torka, gyomra, v. bélé az ökörnek*; die Kehle oder der Magen, womit der Ochs wiederkäuet. Palearibus revocat herbas, Calp. *ismét megrágja*; käuet wieder.

Pălĕāris, e, l. q. Palealis, Ven. Fort.

Pălĕārium, ĭi, n. 2. *polyvatartó, v. tartóhely, polyvapadlás*; ein Spreubehältniß, Spreuboden. Colum.

Pălĕātus, a, um, *polyvás, polyvával elegyített*; mit Spreu versehen oder vermischt. Colum.

Păles, is, f. 3. dea pastorum, Virg. Ovid. Not. generis masc. apud Varronem et Arnob. Lux (i. e. dies) Palis, Ovid. Sacra Palis, Idem. i. q. Palilia.

Pallbŏtri, ōrum, m. 2. plur. populus Indiae, Plin.

Pălĭcus, i, m. 2, plur. Palici, fratres gemini, Jovis et nymphae Thaliae filii, Ovid. Virg.

Pălīlĭa, ōrum, n. plur. festa deae Palis, Ovid. 2) dies (21. Apr.) qua Roma condita erat. Idem. Scribitur etiam: Parilia, Cic. Varr.

Pălīlĭcius —tius, v. Parilicius —tius, a, um, (Palilia) e. gr. sidus, Plin. *fiastyúk, két tsillagú égijel*; das Siebengestirn.

Pălīlis, e, ad cultum deae Palis pertinens, e. gr. flamma, Ovid. Ignis ex stramento, v. foeno, qui festis Palilibus annuatim celebratis transiliebatur.

Pălilitius, a, um, i. q. Palilicius.

Pălimbacchīus, ĭi, m. 2. pes versus duabus syllabis longis, et una brevi constans, Quint.

Pălimpissa, ae, f. 1. *kétszer főtt, v. főzött szurok*; zweymahl gesottenes Pech. Plin.

Palimpsestus, i, m. 2. membrana, v. tabella rasilis; *írótábla*; eine Schreibtafel. Cic.

Pălinōdia, ae, f. 1. *ismét elmondása az éneknek, ismét elmondott ének*; eine Wiederhohlung des Gesangs, wiederhohlter Gesang. Ammian. 2) *megmásolás, szavának visszavonása*; der Widerruf. Palinodiam canere, Macr. *megmásolni*; widerrufen.

Pălinūrus, i, m. 2. gubernator classis Aeneae, Virg. 2) quilibet prudens nauta, Ovid. 3) promontorium Lucaniae, Mela.

Pălitor, āri, Dep. 1. Freq. *ide' stova ögyelegni, v. kóborolni*; umherschweifen. Plaut.

Păliūrus, i, m. 2. *szárnyas benge*; der

Judendorn, Christendorn. Virg. (Rhamnus Paliurus, L.)

Palla, ae, f. 1. *fő asszonyok köpönyegje, v. palástja*; ein Damenmantel. Virg. 2) pallium tragoedorum, et citharistarum, Auct. ad Her. 2) *szőnyeg*: eine Tapete. Mart. 3) *kárpit, fedező, firhang*; ein Vorhang. Sen.

Pallăca, ae, f. 1. *ágyas asszony, ágyas*; ein Kebsweib. Suet.

Pallacāna, ae, f. 1. i. q. Sethyum, Plin.

Palladium, ii, n. 2. quodvis simulacrum Palladis, inprimis vero id, quod regnante Ilo, Priami avo, Trojae de coelo cecidisse fertur, Virg. 2) forum Athenis, ubi de caede non voluntaria agebatur. Hist. 3) privilegia regnorum, urbium et collegiorum, Cic.

Pallādīus, a, um, *Palládiumi, Pallást illető, ő hozzá való*; Palladisch, die Pallas betreffend, dahin gehörig. e. gr. numen, Ovid. i. e. Pallas. e. gr. ramus, Virg. *olajfaág*; ein Öhlzweig. e. gr. corona, Ovid. *olajfaágból való, olajfaág*; aus Öhlzweigen. e. gr. arx, Prop. in qua Athenis Pallas colebatur. Arces Palladiae, Ovid. i. q. Athenae, e. gr. ratis, Idem. i. e. navis Argo. Palladii latices, Ovid. *olaj*; das Öhl. 2) Subst. nomen viri, qui de agricultura scripsit. Fabric.

Pāllanteum, ei, n. 2. urbs Italiae ab Evandro ad Tiberim condita, Virg. 2) urbs Arcadiae, Liv.

Pallantēus, a, um, Pallantem concernens. Moenia Pallantea, Virg. urbs Evandri: Pallanteum.

Pallantĭas, ădis, f. 3. lacus Africae, Plin. 2) sc. femina, i. q. Aurora, qua progenies Pallantis Gigantis, Ovid.

Pallantis, ĭdis, v. ĭdos. f. 3. i. q. Pallantias, v. Aurora, Ovid.

Pallantĭus, a, um, Palladem, v. Pallantem concernens, a. gr. heros, Ovid. i. e. Evander, qua progenies Pallantis.

Pallas, ădis, et ados, f. 3 alias Minerva, filia Jovis ex cerebro, *had, bölcsesség, és mesterségek istenasszonya*; die Göttinn des Krieges, der Weisheit und der Künste. Simulacrum ejus in templo Vestae servabatur. Hinc: exstinctos Palladis ignes, Prop. pro: ignes Vestae, qui simul cum Palladio servabantur. Palladis ars, Ovid. i. e. lanificium. Palladis arbor, Idem. *olajfa*; ein Öhlbaum. Palladis ales, Ovid. i. e. noctua. 2) apud poëtas: *olajfa*; ein Öhlbaum. Ovid. b) *olaj*: das Oehl. Pingvi pallade linire membra, Idem. c) simulacrum Palladis, Ovid. 3) templum ejus, Idem.

Pallas, āntis, m. 3. proavus, v. avus Evandri, qui ab eo urbem suam Pallanteum appellavit. Virg. 2) Evandri hujus filius, Idem. 3) gigas, pater Aurorae, Claud.

Pāllātīnus, a, um, pro: Palat. Pallatium, pro: Palat. Mart.

Pallēne, es, f. 1. urbs Macedoniae, Herod.

Pāllens, tis, o *halavány*; blaß. 2) e. gr. cura, Mart. *meghalaványitó*; bleich machend.

Pāllĕo, ui, ēre. 2. *halavány, halovány, sáppadt, v. sárga lenni*; bleich oder blaß seyn. Palleat omnis amans, Ovid. *halavány színének kell lenni*; muß blaß aussehen. Pallet argenti amore, Hor. *a' pénz szerelme miatt egészen elsárgúlt, v. haloványodott*; die Geldliebe macht, daß er blaß aussieht. 2) *színét elváltoztatni, színében elváltozni, termésszetes színét elveszteni*; sich entfärben, seine natürliche Farbe verlieren. Nec vitio coeli palleat aegra seges, Ovid. e. gr. multos colores, Prop. *gyakran elváltozni színében, sokféle színt venni, v. öltözni magára*; sich oft entfärben, vielerley Farben annehmen. 3) a gr. fraudes, Hor. (*a' tsalárdságtól, v. miatt*; vor Betrug) *félelemben, rettegésben, v. nyughatatlanságban lenni, félni, rettegni, nyughatatlankodni*; in Furcht oder Angst seyn, sich fürchten. e. gr. pueris, (Dat.) Hor. *a' gyermekek miatt*; wegen der Kinder.

Pallesco, ui, ĕre, 3. Inch. (palleo) *halaványodni, sáppadni, sárgúlni, elhalaványodni, elsárgúlni, színében megváltozni*; blaß werden, erblassen, sich entfärben, gelb oder gelblich werden. Pallescunt frondes, Ovid. e. gr. in femina, Prop. *bele szeretni, v. szerelmesedni*; verliebt werden. Illa vita pallascere, Quint. *illyen életmódra (szobábaülésre) adni magát*; sich dieser Lebensart

(dem Stubensitzen) ergeben. 2) e. gr. nulla culpa, Hor. *megfélemleni, magát nyughatatlankadtatni*; erschrecken, sich ängsten. 3) saxum palluit auro, Ovid. *aranyszinűvé lett*; ward goldfarbig.

Palliastrum, i, n. 2. (pallium) *rossz köpönyeg, palást, mente, v. más felső ruha, v. köntös*; ein schlechter Mantel. Apul.

Palliātus, a, um, pallio (Graecorum habitu) indutus, Cic. 2) *görög*; griechisch. e. gr. fabula, Varr. *görög nézőjáték, p. o. komédia, mellyben görög köntösben vóltak a' játszók*; griechisches Schauspiel, z. B. Komödie, welche in griechischer Tracht aufgeführt wurde. 3) Subst. *Görög*; ein Grieche. Svet. 4) *eltakart, elfedezett*; bedeckt. Val. Max.

Pallidŭlus, a, um, Dim. *halaványka, halaványatska, sáppadtatska, sárgátska*; etwas blaß, bleich oder gelblich. Catull.

Pallĭdus, a, um, (palleo) *halavány, halovány, sáppadt, sárga, sárgás*; bleich, blaß, gelblich. Hor. 2) e. gr. mors, Hor. cura, Mart. *el, v. meghalaványító, elsáppasztó, el, v. megsárgító*; blaß oder gelblich machend. 3) *penészes, tsupa penész*; schimmelig, voll Schimmel. Ficus fit pallidior, Varr. Comp. -ior, Mart. Sup. -issimus, Plin.

Palliŏlātim, Adv. e. gr. amictus, Plaut. *köpönyegesen, palástosan, mentésen, köpönyegben, palástban, mentében*; mit einem Mantel, bemäntelt. Mart.

Palliŏlātus, a, um, palliolo indutus, v. vestitus, Sen.

Palliŏlum, i, n. 2. Dim. *köpönyegetske, palástotska, mentétske, kis felső ruha*; ein Mäntelchen, Oberkleidchen. Cic. 2) *főtakaró, főfedél*; eine Kopfhülle, Capuchon. Ovid.

Pallium, ii, n. 2. *köpönyeg, palást, mente, felső ruha, v. köntös*; ein Mantel, Oberkleid. Tunica proprior pallio, Plaut. Prov. *közelebb az ingem, mint a' subám*: das Hemd ist mir näher als der Rock. Manum intra pallium continere, Quint. *a' beszédben magát tartóztatni, nem igen ereszkedni ki*: sich im Reden einschränken, nicht sehr weitläuftig seyn. 2) *mindenféle takaró, v. bariték*; jede Hülle, Bedeckung.

Pallor, ŏris, m. 3. e. gr. amantium, Hor. *halaványság, sáppadtság, sárgaság, halavány, sáppadt, v. sárga szín, elhalaványodás, elsárgúlás, elhalás*; blasse Farbe, Blässe, Bleichheit, das Erblassen. Pallore suffusus est, Curt. *elhalaványodott*; er ist erblasset. 2) *félelem, rettegés, nyughatatlanság*; die Furcht, der Angst. Plaut. Prop. 3) deus apud veteres Romanos, Liv. 4) *penész*; der Schimmel, der sich ansetzt. Vitr. Colum.

Pallŭla, ae, f. 1. (Dim. a palla) *köpönyegetske, palástotska, mentétske*; ein Mäntelchen. Plaut.

Palma, ae, f. 1. *tenyér*; die flache Hand. Cic. 2) e. gr. dextra, Idem. *az egész kéz, kar*; die ganze Hand. 3) *lúdláb*; der Gänsefuß. Plin. 4) *evezőrúd széles vége, lapátja*; der breite Theil des Ruders, die Schaufel. Vitr. 5) *pálmafa*; die Palme, der Palmbaum. (Phoenix dactylifera, L.) Plin. 6) *pálmafagyümöltse, az az: Égyiptomi szilva*: die Frucht davon, i. e. Dattel. Ovid. 7) *pálmafaág, mint győzedelem jel*; der Palmzweig, als ein Siegeszeichen. Liv. Hinc: *győzedelmi jutalom, mellyért viaskodott valaki*; der Preis, um den man ficht. Palmam accipere, dare, Cic. b) *elsőség*; der Vorzug. Palmam ferre, Cic. *elsőségének lenni, elsőséget nyerni*; den Vorzug haben oder bekommen. c) *ditsősség*; der Ruhm. Palma belli Punici patrati, Liv. d) *győzedelem*; der Sieg. Cic. Bellorum palmas, Justin. e) Trop. *öldöklés, gyilkosság*; der Mord, die Mordthat. Plurimarum palmarum gladiator, Cic. f) e. gr. tertia, Virg. *győző, győzedelmes, v. jutalmat nyerő*; der Sieger, oder der den Preis erhalten. g) *a' meggyőzendő, a' kivel a' győzedelemért viaskodik az ember*; der zu Besiegende, oder der, mit dem man um den Sieg streitet. Sil. 8) *szőlővesszső újhajtása*; der Rebschoß. 9) *bálzsamgyümöltshöz hasonló Égyiptomi fa gyümöltse*; die Frucht eines Baumes in Ägypten, ähnlich der Balsamfrucht. Plin. 10) *olajos gyümöltsű fa Áfrikában*: ein Baum in Afrika, zum Salben dienlich. 11) i. q. parma; *kerek paizs*; runder Schild. Tibull. 12) figura

quaedam insula, Varr. 13) urbs insulae Majoreae. Plin.

Palmāria, ae, f. 1. *kesztyű*; ein Handschuh. Varr.

Palmāris, e, e. gr. lucus. Ammian. *pálmafát illető, pálmafás, pálmafával tellyes*; die Palmen betreffend, voller Palmen. 2) *győzedelmi*; zum Siege gehörig. e. gr. statua, Cic. *győzedelmi oszlop*; eine Siegessäule. 3) *tenyérnyi, arasznyi*; handbreit, spannenlang. Varr. 4) e. gr. sententia, Cic. *elsőséget érdemlő, derék, nevezetes*; den Vorzug verdienend, vorzüglich.

Palmārium, ii, n. 2. *győzedelmi jutalom*; die Siegsbelohnung. JCt. 2) honorarium Advocatorum post devictam causam. Pand. 2) *fő munka*; das Hauptwerk. Ter.

Palmārius, a, um, *jutalmat érdemlő, derék, jeles*; den Preis verdienend, vorzüglich. Hoc mihi puto palmarium, Ter. 2) *győzedelmet illető*; den Sieg betreffend. Pand. 3) *tenyérnyi, arasznyi*; handbreit, spannenlang. Colum.

Pălmāta, ae, f. 1. *a' mennyi a' tenyerén, v. markába elfér az embernek*; so viel man auf der flachen Hand haben kann. Palmata salis, Eccles. *egy marék v. marok só*; eine Hand voll Salz.

Palmātias, ae, m. 1. *földindúlás neme*; eine Art Erdbeben. Apul.

Palmātus, a, um, e. gr. lapis, Plin. *pálmázott, a' mellyben a' pálmafa formája látszik*; gepalmt, i. e. die Figur der Palmen inwendig habend. 2) e. gr. tunica, Liv. *pálmafaágakkal ékesített, az az: azzal himezett, v. kivart, v. a' mibe azok vannak szőve*; mit Palmzweigen geschmückt, i. e. Palmen eingewirkt oder eingestickt habend. Not. toga picta et tunica palmata, Liv. habitus belli ducum triumphantium. 3) e. gr. paries, Quint. *tenyér formájú, v. forma*; die Figur der flachen Hand habend. e. gr. cervus, Capit. *tenyér forma, v. tenyérhez hasonló szarvú*; der flachen Hand ähnliches Geweih habend.

Palmes, ĭtis, m. 3. *szőlővessző, venyike, venyege, szőlővessző újhajtása*; eine Rebe, ein Rebschoß. Colum. 2) *szőlőtő, v. szőlőhegy*; der Weinstock oder Weinberg. Mart. 2) *ág, gally*; ein Zweig. Curt.

Palmētum, i, n. 2. *pálma, v. pálmafa erdő*; ein Palmenwald. Hor.

Palmĕus, a, um, *pálmafai, pálmafából való, pálmafa*; aus Palmen. e. gr. vinum, Plin. *Égyiptomiszilva bor*; der Dattelwein.

Palmicĕus, v. Palmicĭus, a, um, i. q. palmeus. Augurium palmiceum, Sulp. Sev. *pálmafa mozgásából való jövendőlés*; das Wahrsagen aus der Bewegung der Palmen.

Palmĭfer, a, um, *pálmafa, v. Egyiptomi szilva termő*; Palmen oder Datteln tragend. Prop.

Palmĭger, a, um, *pálmafaágat vivő*; Palmenzweige tragend. Plin.

Palmĭpĕdālis, e, *egy láb és egy tenyérnyi*; einen Schuh und eine Palme (i. e. Hand breit oder Spanne) groß. Varr.

Palmĭpes, ĕdis, o. (palma et pes) *széles, v. tertyedt lábú*; breitfüßig. Plin. 2) i. q. palmipedalis, Idem.

Palmiprĭmus, a, um, e. gr. vinum, Plin. *figebor*; ein Wein aus Feigen.

Palmo, āvi, ātum, āre, 1. (a palmes) *szőlőt kötni, kötözni*; den Wein anbinden. Colum.

Palmŏpes, Palmopĕdālis, i. q. Palmipes, Palmipedalis.

Palmōsus, a, um, *pálmafás, pálmafákkal rakott*; voller Palmbäume, palmenreich. Virg.

Palmŭla, ae. f. 1. (Dimin. a palma) *tenyér*; die flache Hand oder Hand. Varr. 2) *az evedzőnek a' lapátja*; der unterste breite Theil des Ruders, das Ruder selbst. Virg. 3) *madárszárny*; von Vögeln, der Flügel. Apul. 4) *égyiptomi szilva*; die Dattel. Varr. 5) *égyiptomi szilvafa*; Palme, Dattelbaum. Ibid.

Palmŭlāris, e, v. gr. frictus, Mart. Cap. *tenyérrel való, azzal véghezmenő*; mit der flachen Hand.

Palmus, i, m. 2. *tenyér, tenyérformájú lap*; die flache Hand oder Gestalt derselben. Per manus palmum, Vitr. *tenyérrel*; mit der flachen Hand. 2) *kettős mérték neme*, Palmus minor; *egy tenyérnyi, vagy négy ujjnyi szélesség, egy lábnyom negyed része*; die Breite von vier Fingern oder vier Zoll, Vitr. Palmus major; *egy arasznyi, egy arasz*; eine Spanne oder zwölf Zoll. Plin.

Palmyra, ae, f. 1. urbs Syriae, Plin.
Palmyrenus, et Palmyranus, a, um, *Palmirai*; Palmyrisch. Plin.
Palmyrius, ii, Nom. pr. regis Aegyptiorum. Hist.
Pālo, āre, 1. v. gr. vites, Colum. *karózni, megkarózni, p. o. a' szőlőt*; beypfählen, mit Pfählen befestigen.
Pālor, ātus sum, āri, Dep 1. *széllyel portyázni, v. portázni, szédelgeni, kóborlani*; hin und her schweifen, herumschweifen. Agmen palatur per agros, Liv. Palantibus supervenire, Curt. *az elszéledett katonákra rá-jok ütni*; die Zeestreuten überfallen.
Palpābilis, e, *tapintható, kézzelfogható*; was sich betasten läßt, handgreiflich. Oros.
Palpāmen, inis, n. 3. *simogatás*; das Streicheln. Prud.
Palpāmentum, i, n. 2. *simogatás, tzirólgatás*; das Streicheln, Schmeicheln. Ammian.
Palpātio, ōnis, f. 3. *simítás, tapintás, tapogatás, simogatás, tzirólgatás*; das Streicheln, Schmeicheln. Plaut.
Palpātor, ōris, m. 3. *tzirólgató, hízelkedő*; ein Streichler, Schmeichler. Plaut.
Palpĕbra, ae, f. 1. *szemhéjj*; das Augenlied. Cels Palpebrae, Cic. *szemhéjjak*; die Augenlieder. 2) *szemszőr*; die Augenwimpeen, die Haare an den Augenliedern. Plin.
Palpĕbrālis, e, v. gr. setae, Prud. *szemhéjjakat illető, azon lévő*; die Augenlieder betreffend, da befindlich.
Palpĕbrātio, ōnis, f. 3. *pillogatás*; die öftere und schnelle Bewegung der Augenlieder. Coel. Aur.
Palpĕbro, āre, 1. *pillogatni*; die Augenlieder öfters bewegen. Coel. Aur.
Palpitātio, ōnis, f. 3. v. gr. oculorum, Plin. *pillogatás*; die öftere und schnelle Bewegung. 2) v. gr cordis, Plin. *dobogás, lebegés*; das Klopfen, Zappeln.
Palpito, āvi, ātum, āre, 1. *lebegni, remegni*; sich öfters und schnell bewegen, zittern. 2) v gr. ut cor, Cic. *dobogni, verni*; klopfen.
Palpo, āvi, ātum, āre, et Palpor, ātus sum, āri, Dep. 1. *simogatni, tapintani*; streicheln, sanft betasten. Sen. 2) *tzirólgatni, hízelkedni*; streicheln, schmeicheln, liebkosen. Ovid. et Hor.
Palpo, ōnis, m. 3. *tzirólgató, hízelkedő*; ein Streichler, Schmeichler. Pers.
Palpum, i, n. vel Palpus, i, m. 2. Nomin. inusit. *tzirókálás, hízelkedés*; das Streicheln, Schmeicheln, Caressiren. Plaut.
Pălūdāmentum, i, n. 2. *köpönyeg, palást, felső ruha*; ein Oberkleid, Mantel. Plin. 2) *hadipalást, hadiöltözet*; Kriegsmantel, Feldmantel. Liv.
Pălūdātus, a, um, *palástos, köpönyeges, hadi palástba öltözött*; ein Obergewand umhabend, im Kriegskleide, Kriegsmantel &c. Cic.
Pălūdester, tris, tre, i. q. paluster, Cassiod.
Pălūdĭcŏla, ae, c. *motsári, motsárban v. mellette lakó*; in oder an Sümpfen wohnend. Sidon.
Pălūdifer, a, um, *motsáros*; morastig, sumpfig. Auct. Carm. de Philom.
Pălūdĭvăgus, a, um, *motsári, tói, motsárban, v. tóban lakó*; in Sümpfen wohnend. Avien.
Pălūdōsus, a, um, *tavas, potsolyás, motsáros*; sumpfig, morastig. Ovid.
Palum, i, n. pro: Palus, i, m. 2.
Pālumba, ae, f. 1. i. q. palumbes. Cels.
Pālumbes, is, c. 3. et Palumbus, i, m. 2. *vadgalamb*; eine wilde Taube, Holztaube. Plin. Palumbes torquatus, Virg. *örvesgalamb, székács*; die Ringeltaube.
Pālumbīnus, a, um, v. gr. caro, Plin. *vadgalamb, p. o. hús*; von Holztauben.
Pālumbŭlus, i, m. 2 (Dimin. a palumbus) *kis vadgalamb*; ein Holztäubchen. Apul.
Pālumbus, i, m. 2. i. q. Palumbes.
Pālus, i, m. 2. *karó*; der Pfahl. Cic. Palus annularius, Pand. *bitófa, nyakvas*; der Pranger, das Halseisen.
Pălus, ūdis, f. 3. *potsolya, tótsa, motsár, tó*; stehendes Wasser, der Sumpf, die Pfütze, der Morast, Teich. Caes. 2) *nádas*; Rohr, das in Sümpfen wächst, Sumpfrohr. Martial.
Păluster, tris, tre, v. gr. ager, Liv. *motsáros, vizenyős*; sumpfig. Palustria, *motsáros helyek*; sumpfige Oerter oder Gegend. Plin. 2) Met. lux palustris, Pers. *vétkekben lélekző élet*; ein lasterhaftes Leben.
Pāmĕnōthus, i, m. 2. *az Aprilis hónap neve, az Egyiptombelieknél*; bey

den Ägyptiern der Aprilismonath. Idem.
Pammyles, m. deus Aegyptiorum, Priapi instar. Hinc: Sacra Pammylia.
Pampelona, et Pampelon, f. 3. urbs in regno Navarrae. Geogr.
Pamphagus, i, m. 2. *mindent felfaló és megemésztő*; der alles auffrißt und verzehrt. 2) nomen canis, Ovid.
Pamphilus, i, m. 2. *a' kit minden kedvell*; der jedermann liebst ist. Terent. 3) Nom. propr. Virorum.
Pamphylia, ae, f. 1. regio Asiae minoris ad mare penes Ciliciam sita. Hinc: Pamphilius, a, um, i. e. ex Pamphylia, etc. Liv. Pamphylii, i. e. incolae regionis. Cic.
Pampinācēus, a, um, i. q. pampineus. Colum.
Pampinārius, a, um, v. gr. palmes, Colum. *meddő venyike, vagy szőlővesszsző*; der nur Ranken und Blätter hat, aber keine Frucht.
Pampinatio, ōnis, f. 3. *levelezés, szőlőlevél szedés*; ist, wenn man dem Weine die überflüssigen Ranken und Blätter abbricht, das Abranken, Abblättern, Ablauben. Colum.
Pampinator, ōris, m. 3. *levelező, szőlőlevel szedő vagy leszedő*; der den Weinstöcken die überflüssigen Ranken und Blätter abbricht, Abranker, Abblätter. Colum.
Pampinātus, a, um, *katsos és leveles, p. o. szőlővesszső*, Ranken und Blätter habend, rankig. Treb. Poll. 2) *szőlőlevel formára kitsipkézett*; rankenförmig. Plin.
Pampinĕus, a, um, *szőlőleveles*; voller Weinblätter 2) *katsos*; rankig. Tac.
Pampino, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. vites, Varr. salicem, Colum. *levelezni, a' leveleit leszedni*; abblatten, die Blätter abbrechen.
Pampinōsus, a, um, *szőlőleveles, szőlőlevéllel rakott*: voll Rebenblätter, voll Rebenlaub. Colum.
Pampinus, i, m. 2. *új hajtás a' szőlőtőkén*; ein Ranken, junger Zweig am Weine. Colum. 2) *kats, fogódzó, sündörgő, p. o. a' szőlővesszsőn, borsón, 's a' t.* der Ranken, das dünne Bändchen an Bohnen und jedem Gewächse, womit es sich anhält. Plin. 3) *szőlőlevél*; das Weinlaub. Cic.
Pān, Gen. Pānos, m. 3. deus pastorum, ovium vel opilionum, et gregum, Virg. 2) pan, pantos, id quod : omne.
Pānăcēa, ae, f. 1. Pānăces, is, n. 3. Panax, ăcis, m. 3. *mindent gyógyító orvosság, vagy szer*; eine allgemeine Arzney, die alle Krankheiten heilen soll. 2) *gyógyítófű*; ein Heilkraut. Plin.
Panacra, ae, f. 1. urbs in insula Cretae. Mela.
Panaetolicus, a, um, v. gr. consilium, Liv. i. e. Aetoliam omnem concernens.
Pānaetōlĭus, a, um, i. q. Panaetolicus, Liv.
Pānăgyris, is, f. 3. rectius Panegyris, confluxus solennis, qualis e. gr. Athenis in templo Neptuni quovis quinquennio celebrabatur Hist.
Panaricium, ii, n 2. morbus unguium, Apul
Pānārĭŏlum, i, n. 2. Dim. *kenyereskosárka*; ein Brotkörbchen. Mart.
Pānārĭum, ii, n. 2, (panis) *kenyereskosár*; ein Brotkorb. Varr. 2) *kenyértartó, v tartohely, kenyeres almárium*; ein Brotbehältniß, Brotschrank. Plin. jun.
Pānathēnaea, ōrum, n. 2 plur. festum Minervae, Cic.
Pānathēnāĭcum, i, n. 2. ungventum Athenis usitatum Plin.
Pānathēnāĭcus, i, m. 2, liber Isocratis, continens Athenarum, et Atheniensium encomium in Panathenaeis recitandum, Cic
Pānax, ăcis, m. 3. i. q. Panacea. Plin.
Pancarpinĕus, a, um, e. gr. cibus, Varr. *mindenféle gyümöltsből álló, v. lévő*; aus allerley Früchten bestehend.
Pancarpius et Pancarpus, a, um, idem. 2) *mindenféleből álló, egyvelges*; aus allerhand bestehend. Tert.
Panchāia, ae, f. 1. regio Arabiae thurifera, Tibull. Hinc: Panchaeus, Panchaicus, et Panchaius, a, um, *Panchájába, v. onnan való, Panchájai*; dahin gehörig, Panchaisch. Lucret. Virg. Ovid.
Panchrēstārius, v. Panchristarius, ii, m. 2. *tsúkorsüteményes, tsúkros*; ein Zuckerbäcker. Arnob
Panchrestum, i, n. 2. medicamentum contra omnes morbos, Cic.
Panchrēstus, a, um, *különösen, v. mindenre hasznos*; überaus oder überall nützlich. Plin. Trop. e. gr. medicamentum, Cic. i. e. pecunia.

Panebrŏmos, i, m. 2. *galambótz, szaporafű*; das Eisenkraut. Apul. (Verbena, L.)

Panchrus, i, m. 2. gemma omnium colorum, Plin.

Pānchrysos, i, c. *egészen arany, v. aranyból való*; ganz gülden. Plin.

Pancrătiās, ae, m. 1. pro: Pancratiastes, Gell.

Pancrătĭastes, ae, m. 1. *hartzoló, viaskodó, Pancratiumi bajnok*: ein Kämpfer, der das Pancratium treibt, Pankratiast. Gell.

Pancrătice, Adv. more Pancratiastarum: *jó erővel, bajnoki módon*: mit guten Leibeskräften, kämpfermäßig. Plaut.

Pancrătium, ii, n. 2. ludus gymnasticus, qui omnium nervorum contentione transigitur. Erat autem duplex: alterum ex lucta, et pugilatu compositum: alterum voluntarium dicebatur et luctae species erat: *küszdő, viaskodó, v. bajnokjáték*; ein Kampfspiel. Cael. Rhod. 2) *katang, vadkatang, katangkóró*; die Cichorie. Plin. (Cichorium Intybus, L.) 3) *apró tsilla*; eine Art Meerzwiebel. Plin. (scilla pusilla.)

Pancrătius, ii, m. 2. i. q. Pancratiastes. 2)*Pongrátz, keresztnév*; Pancratius, ein Taufnahme.

Pancrĕas, ătis, n. 3. *gyomorikráskás, belekkez nőtt mirigy*; Magendrüse, eine Drüse, die an den Gedärmen mit angewachsen ist. Medic.

Pāncros, et Pāncrus, i, m. 2. i. q. panchrus.

Panda, ae, f. 1. dea Romanorum, secundum Varronem i. q. Ceres: secundum Arnobium, dea, quae Tatio viam ad Capitolium aperuit, qui illam etiam Panticam vocat. 2) dea pacis (a pandendis Jani portis). 3) oppidum Sogdianorum, Solin. 4) fluvius Scythiae. Tacit.

Pāndaēsia, ae, f. 1. *drágalátos, derék, v. pompás vendégség*; eine köstliche Mahlzeit. Prud.

Pandana, ae, f. 1. porta Romae, Varr.

Pandatio, ōnis, f. 3. (pando, āre) *meghajtás, görbités, görbülés, meghajlás*; die Krümmung. Vitruv.

Pandectae, ārum, f. plur. 1. *mindenféle, v. egyvelges dolgokat magában foglaló könyv, v. gyűjtemény*; ein Buch, das alles oder allerley in sich faßt, eine schriftliche Sammlung. Plin. 2) *törvénytudók irásaiból összeszedegetett törvények és jussok gyűjteményje*: die Sammlung der Gesetze und Rechte aus den Schriften der Juristen. Justinian.

Pandēmus, i. m. 2. luis, per universum populum grassantis species. Ammian.

Pandĭcŭlātio, ōnis, f. 3. *nyújtózás, kinyújtózás*; das Ausdehnen der Glieder. Fest.

Pandĭcŭlor, āri, Dep. 1. (a pandendo) *nyújtozni, kinyújtózni, p. o. az ásitás közben*: sich dehnen oder ausdehnen, z. B. beym Gähnen. Plaut.

Pandion, ŏnis, m. 3. filius Erichthonii, regis Atheniensis, pater Progne, et Philomelae. Pandione nata, Ovid. Met. i. q. Progne: at apud eundem de Ponto, i. q. Philomela, luscinia; nam Philomela in lusciniam, Progne in hirundinem erat transformata. e. gr. populus, i. e. Athenienses, Lucr. Hinc: Pandionius, a, um, *Pandiont illető, Pandioni, Athénei, Atticai*; den Pandion betreffend, Pandionisch, Athenisch, Attisch. e. gr. volucris, Sen. *fülemile, fetske*; eine Nachtigall, Schwalbe. Ovid.

Pando, āvi, ātum, āre, 1. (pandus) *hajtani, meghajtani, görbitni, meggörbitni, meghorgasitni*; krümmen, beugen. Quint. Hinc: pandari, Colum. et pandare, sc. se, Vitr. *meghajolni, meggörbülni, v. görbedni*; sich beugen.

Pando, pandi, pansum, et passum, ĕre, 3. e. gr. vela, Cic. pennas ad solem, Virg. *kiterjeszteni, kifeszitni, kiszélesitni*; ausbreiten, ausspannen. e. gr. rupem, Liv. *széllyel vettetni*; sprengen, zersprengen. Planities panditur, Idem. *megnyilik, látszik*; breitet sich aus, verbreitet oder eröffnet sich, zeigt sich. Crines passi, Caes. *lebegő haj*; fliegende Haare. Palmis passis, Idem. *kiterjesztett karokkal*; mit ausgebreiteten, ausgestreckten Händen. Hinc Trop. divina bona longe lateque se pandunt, i. e. patent, Cic. 2) e. gr. uvam in sole, Colum. *szárasztani, megszárasztani, szárítni*; trocknen. 3) e. gr. januam, Plaut. moenia, Virg. vias, Liv. *ki, fel, v. megnyitni*; öffnen, eröffnen. 4) Trop. e. gr. viam, Liv. spectacula, Hor. *fel, v. megnyitni, az az: mutatni, megmutat-*

ni; zeigen, sehen lassen. 5) e. gr. nomen, Ovid. res, Virg. aliquid, Lucr. *kijelenteni, ki, v. elbeszélni, megvilágosítni, v. magyarázni*; bekannt machen, erzählen, erklären.

Pāndŏchēum, ēi, et Pāndŏchium, ii, n. 2. *vendégfogadó, fogadó*; ein Wirthshaus, Gasthof. Gloss.

Pāndŏchĕus, i, m. 2. *vendégfogadós, fogadós*; ein Wirth. Erasm.

Pandōra, ae, f. 1. uxor Epimethei a diis dotata.

Pāndōrae, ārum, m. 1. plur. populus Indiae duo secula vivens, in juventute albos, in senectute nigros capillos habens, Plin.

Pandrŏsos, i, f. 2. filia Cecropis, Ovid.

Pandūra, ae, f. 1. et Pandurium, ii, n. 2. *három húrú, v. húros muzsikaszerszám, hegedű, lant, koboz*; ein musikalisches Instrument mit drey Saiten, eine Violine, Geige, Leyer. Varr. Isid. Pandurizo, āre, *pandúrán játszani, pandúrázni*; auf der Pandura spielen. Lamprid.

Pandus, a, um, e. gr. rostrum, Ovid. *horgas, görbe, meghajlott*; krumm, gekrümmt, gebogen. Virg. Quintil.

Pănēgyricus, a, um, *közönséges öszvegyűléshez való, v. tartozó, közönséges gyűlekezetben eső, v. történő*; zur allgemeinen Versammlung gehörend, darin geschehend. 2) e. gr. libellus, Auson. *ditsérő, magasztaló*; lobend, rühmend. 3) Subst. *ditsérőbeszéd*; eine Lobrede. Cic. 4) i. q. Panegyrista.

Pănēgyris, is, f. 3. vide. Panagyris.

Pănēgyrista, ae, m. 1. *ditsérőbeszédet tartó*; ein Lobredner. Sidon.

Pănĕros, i, m. 2. gemma foecunditatem afferre credita, Plin.

Pangaēus, i, m. 2. Plin. et Plur. Pangaea, ōrum, n. 2. plur. mons Thraciae, Lucan. Adj. e. gr. Pangaea nemora, Sil.

Pango, nxi, nctum, et pĕgi, v. pĕpĭgi, pactum, ĕre, 3. e. gr. clavum, Liv. ancoram litoribus, Ovid. literam in cera, Colum. *megerősítni, beütni, béverni, béereszteni, bényomni*; befestigen, einschlagen, einsenken. 2) e. gr. ramulum, Svet. *ültetni, elültetni*; pflanzen, einpflanzen. e. gr. colles, Prop. *beültetni, p. o. szőlőtőkékkel*, bepflanzen, z. B. mit Weinstöcken. 3) e. gr. pacem cum aliquo, Liv. *kötni, szerezni*; stiften. 4) e. gr. versus, Tac. carmina, Lucr. *készítni tsinálni*; verfertigen. e. gr. facta, Enn. ap. Cic. *énekelni, énekbe foglalni*; besingen. 5) e. gr. terminos, Cic. *meghatározni, tenni*; festsetzen, bestimmen. 6) *kikötni, alku szerént*; sich ausbedingen. Pepigistis, ut — mulierem, Liv.

Paogōnius, ii, m. 2. gemma plures angulos habens, Plin.

Panhormus, —os etc., vide: Panormus.

Pānica, ae, f. 1. *egy marok, egy tsomó*; ein Busch, ein Büschchen.

Panicĕus, a, um, (panis) *kenyérből tsinált*; aus Brot gemacht.

Pānĭcŭla, ae, f. 1. *buga, ágbog*; an den Gewächsen, Büschel, Rispe. Plin. 2) *daganat neme*; eine Art Geschwulst. Scrib. Larg.

Pānĭcum, i, n. 2. *muhar*; Hirsegras, Fennich. Plin.

Pānĭcum, i, n. 2. i. q. Panicus terror, Cic. vide: Panicus, a, um.

Pānĭcus, a, um, *Páni, Pántól eredt*; Panisch, vom Pan herkommend. 2) e. gr. terror, Prov. *Páni, az az: hirtelen való megrettenés, v. ok nélkül való ijedtség*; panischer oder leerer Schrecken.

Pānificium, ii, n. 2. *kenyérsütés*; das Brotmachen. Varr. 2) *sütemény, kenyér, kaláts, lepény*; das Backwerk, Brot, Kuchen etc. Caes.

Panion, i, n. 2. i. q. satyrion, *nőszőfű*; die Stendelwurz. Apul.

Pānĭōnia, ōrum, n. 2. plur. festum in tota Jonia celebratum. Vitr.

Pānĭōnĭum, ii, n. 2. regio sacra Joniae, Mela.

Pānis, is, m. 3. e. gr. ater, Tac. siccus, Sen. *kenyér*; das Brot. e. gr. cibarius, Cic. *házi, v. étellhezvaló kenyér*; das Hausbrot. e. gr. secundarius, Hor. *közönséges, v. köz kenyér*; gemeines Brot. e. gr. bis coctus, v. nauticus, Gloss. *kétszer sült, v. hajóskenyér*; der Zwieback. Mollia panis, Plin. *kenyérbél*; die Krume. Crusta panis, Item. *kenyérhaj*; die Brotrinde. 2) Trop. *barátság*; die Freundschaft. Panem ne frangito. Symb. Pythag. 3) *fekély, v. kelés neme*; eine Art eines Geschwürs. Cels.

Pāniscus, i, m. 2. deus sylvestris, quasi parvus Pan, Cic.

Pānnārius, a, um, e. gr. pannaria, Stat.

posztóajándékok; Geschenke an Tuche.

Panniculārius, a, um, (panniculus), *rongyot illető*; Lumpen betreffend. Subst. pannicularia, Plur. *hányt vetett dolgok, roszsz, tsekély, v. ringy-rongy ruha, köntös, ruházat, v. öltözet*; schlechte Dinge, schlechter Anzug. Pand. e. gr. causa, Idem. *rongyokat, v. roszsz ruhákat, v. köntösöket illető*; Lumpen oder schlechte Kleider betreffend.

Panniculus, i, m. 2. (Dim. a pannus) *darab ruhátska, rongy, foszlány*; ein Stückchen Tuch, Läppchen, Lumpen. Cels.

Pānnitēndium, ii, n. 2. *posztórâma*; ein Tuchrahmen. Gloss.

Pannŏnia, ae, f. 1. regio, quae a Raba flumine in Hungaria ad montem usque Viennae imminentem (Kahlenberg) protenditur. Hinc: Pannŏniăcus, Spartian. et Pannonĭcus, a, um, Mart. v. Pannonius, a, um, *Pannoniai*; Pannonisch. Pannonius, *Pannoniai lakos*; ein Pannonier. Tibull. Plural. Sueton.

Pannŏsitas, ātis, f. 3. *rongyosság, rongyosvólta valóminek, ringy-rongyság*; lumpige, lappige Beschaffenheit. Coel. Aur.

Pannŏsus, a, um, (pannus) e. gr. homo, Cic. *rongyos, ringy rongy, tsupa rongy*; lumpig, zerlumpt, voller Lumpen. 2) e. gr. macies, Sen. faex aceti, Pers. *rongyhoz hasonló*, Lumpen ähnlich, lappig, welk. Mammae pannosae, Mart.

Pannūcēus, v. —ĭus, a, um, (pannus) i. q. Pannosus, Pers. Mart. Plin. 2) *nyomorúlt, szegény*; aemselig. Apul.

Pannuleium, vide: Panucellium.

Pannūlus, i, m. 2. Dim. *darab ruhátska, rongy, foszlány*; ein Stückchen Tuch, Lumpen. Ammian.

Pannus, i, m. 2. *posztó, matéria*; das Tuch, der Zeug. Hor. e. gr. pinguis, Tar. *bolyhos, v. félkészitésű posztó*; die Boy, Boj. 2) e. gr. albus, duplex. Hor. *ruha, köntös, öltözet*; ein Kleid. 3) *darab posztótska*; ein Stückchen Tuch. Adsuitur pannus, Hor. 4) *mindenféle ruha, kendő, p. o. zsebbevaló, v. orrfúvó keszkenő, zsebbeli, asztolkendő's a' t.* jedes Tuch oder Tüchlein, z. B. Schnupftuch, Serviette 2c. Mart. 5) *sebre való ruha, kérő*; ein Tuch, was man auf oder in die Wunde thut. Plin. 6) *fej, v. fószorító, p. o. pántlika*; eine Kopfbinde. Val. Max. 7) *ruha darab, v. zatskó, a' mibe valamit elteszen az ember*; ein Tüchlein oder Säcklein, etwas darin aufzuheben. Petr. 8) *rongy, viselt ruha darab*; ein Lumpen, i e. abgetragenes Stück Tuch. Pannis obsitus, Ter. *rongyból álló, rongyos*; mit Lumpen behängt.

Pannychismus, i, m. 2. *egész éjjeli vigyázás*; das Wachen durch die ganze Nacht. Arnob.

Pănomphaeus, ei, m. 2. cognomen Jovis, Ovid.

Pănŏpe, es, f. 1. urbs Phocidis, Ovid.

Pănŏpe, es, et Panŏpēa, ae, f. 1. nympha marina, Virg.

Pănormus, v. —os, f. et Panormum, i, n. 2. urbs Siciliae, hodie Palermo. Hinc: Panormitanus, a, um, *Palermoi, Palermóból való*; aus Palermo. Cic. 2) urbs Sami, Liv. 3) Cretae, Plin.

Pansa, ae, m. 1. *széles, v. tertvedt lábú ember*; breitfüßig, breitfüßiger Mensch. Plaut.

Pansēbastos, i, f. 2. i. q Paneros, Plin.

Pansus, a, um, (pando ĕre,) *kiterjesztett, kifeszitett*; ausgebreitet, ausgespannt.

Păntăgăthus, i, m. 2. *egészen, v. igen jó*; ganz gut. Pantagathi, Lamprid. *szerentsét jövendőlő, v. jelentő madarak neme*; eine Art glücklicher Vögel.

Pantàgĭes, Pantăgĭas, v. Pantăgĭa, ae, m. 1. fluvius Siciliae, Virg.

Pantex, ĭcis, m. 3. Plur. pantices; *has, kövér, v. potrohos has, belsőrészek, bél*; der Wanst, Gedärme. Plaut.

Panthĕon, v. —um, i, n. 2. templum Jovis, v. omnium deorum splendidissimum Romae, Plin. 2) statua Bacchi, Auson.

Panther, ēris, m. 3. *párdutz*; der Panther oder das Pantherthier. Auct. Carm. de Philom. 2) *háló, v. tőr neme*; ein gewisses Netz. Varr.

Panthēra, ae, f. 1. idem. Cic. Pand.

Panthērīnus, a, um, *párdutzból való, párdutz*; von Panthern. Plin. 2) *pettegetett, foltos, v. tarka mint a' párdutz*; gefleckt, wie ein Panther. Plin.

Panthēum, vide: Pantheon.

Panthŏides, ae, m. 1. filius Panthi,

i. e. Euphorbus, Ovid. 2) i. q. Pythagoras, quia se Euphorbum fuisse dictitavit, Hor.

Panthŏus, v. —ŏos, et contr. Panthus, i, m. 2. filius Othryis, Virg. Vocat. Panthu et Panthoē. Idem.

Pantica, vide: Panda.

Panticapeum, i, n. 2. urbs ad Bosporum Cimmerium, Mela.

Panticăpes, is, m. 3. fluvius ibidem, Idem.

Pantĭces, um, vide: Pantex.

Pantŏmīma, ae, f. 1. *tsupa tagjártatással játssó, v. ballet tántsos (asszony, v. leány) a' játékszínen*; eine Pantomimistinn, Ballet-Tänzerinn. Senec.

Pantŏmīmĭcus, a, um, *tagjártatási, v. tsupa tagjártatásból, v. abban álló*; Pantomimisch. Senec.

Pantŏmīmus, i, m. 2. *tsupa tagjártatással játssó, v. ballet tántzos a' theátromon*; ein Pantomimist, Ballet-Tänzer. Suet. 2) *tsupa tagjártatásból álló theátromi játék, v. darab, ballét, theátromi tánts*; ein pantomimisches Stück, Ballet. Plin.

Pănūcellium, v. Panuellum, Panuelium, Panuellium, Panuelum, Panuelium, Panuleium, i, n. 2. *gyapjú gombolyag, fonallal teli orsó, v. vetélő, a' takátsoknál*; ein Knauel Wolle, oder die mit Fäden angefüllte Spindel oder das Weberschiff. Varr.

Pănūrgia, ae, f. 1. *ravaszság, fortélyosság*; die Arglistigkeit, Schalkheit. Gloss.

Pănūrgus, a, um, *ravasz, fortélyos, vissketeges eszű, furfangos*; arglistig, spitzfindig. Idem. 2) Subst. *ravasz, v. fortélyos ember*; ein listiger Mensch. Plaut.

Pānus, i, m. 2. *fonnivaló gombolyag, v. tsomó gyapjú*; ein Knaul oder Büschel Wolle zum Spinnen. Lucil. 2) *tsévé, fonaltső*; eine Weberspuhle. Noa. 3) *bizonyos daganat*; eine gewisse Geschwulst. Cels. 4) *nyakon, v. fültövön lévő mirigy, daganat, v. kelevény*; eine Deuse oder ein Geschwulst am Halse oder an den Ohren. Plin.

Păpa, ae, m. 1. *gyügyögő gyermekek szavok, mellyel az ételt nevezik*; das Wort, womit lallende Kinder die Speise benennen. Varr. 2) *atya*; der Vater. Tert. 3) *nagy tekintetű egyházitanító, püspök*; ein

ansehnlicher Kirchenlehrer, Bischof. Idem. 4) *pápa*; der Papst. Glos. Confer. Pappa.

Păpae! Interj. admir. *jé, óh jé! ennye a' gutát! a' gutába! mi a' tatár! ennye szettevettét! ei!* oder der Guckguck! der Geyer! Potz tausend! Ter. 2) dolentis, *az Istenért! Isten óltalmasz*; hilf Himmel! Idem.

Papas, ătis, m. 3. *gyermektanító*; ein Kinderlehrer. Juv.

Păpātus, us, m. 4. *pápaság, pápai méltóság*; das Papstthum, des Papstes Würde. Gloss.

Păpāver, ĕris, n. 3. *mák*; der Mohn. Plin. Trop. verba sesamo atque papavere sparsa, Petr. *mesterkézett és tsinosan kigondolt szók, v. beszéd*; gekünstelte und zierlich ausgesonnene Worte. Papaverum capita, Liv. *mákfők, v. fejek*; Mohnköpfe. Not. etiam mascul. e. gr. Gallicanus, Cato. Hinc: papaverem, Plaut. 2) papaver fici, Tert. *fige magok*; Feigenkerne.

Păpāvĕrātus, a, um, *mákkal készült, v. készített, mákos*; mit Mohne gemacht oder versehen. Plin. 2) Trop. *mákhoz hasonló*; dem Mohne ähnlich. e. gr. vestis, Idem. *kivarrott, v. virágos köntös, ruha, v. öltözet*; ein gesticktes oder geblümtes Kleid.

Păpāvercŭlum, i, n. 2. Dim. *mákotska*; kleiner Mohn. Apul. 2) i. q. Leontopodion. Idem.

Păpāvĕrĕus, a, um, *mákból való, mák*; von Mohn. Comae papavereae, Ovid. *mákvirág*; die Mohnblüthe.

Păphāges, is, m. 3. rex Ambraciae, Ovid.

Paphiăcus, a, um, *Páfusi*; Paphisch. Avien.

Păphĭe, es, f. 1. i. q. Venus, Mart. 2) species lactucae, Colum.

Păphĭus, a, um, *Páfusban való, Páfusi, Páfusból való, Cyprusi*; in oder aus Paphos, Paphisch, Cyprisch. e. gr. heros, Ovid. i. e. Pygmalion. 2) e. gr. myrtus, Ovid. columba, Mart. Venerem concernens, Veneri sacer. Paphio imperio subesse, Prov. *szerelmes lenni*; der Liebe ergeben seyn.

Paphlăgon, v. Paphlăgo, ŏnis, m. 3. filius Phinei. 2) *Paphlagóniai lakos* ein Paphlagonier. Nep. Etiam: Paphlageni s, Curt. 3) Trop. *ha-*

szontalan fetsegő; ein unnützer Schwätzer. Gloss.

Paphlăgŏnia, ae, f. 1. regio Asiae minoris, Liv.

Păphos, -i, -us, i, f. 2. urbs Cypri, Veneri sacra, quae ibidem splendidissimum templum habuit, Ovid. 2) m. filius Pygmalionis, conditor Paphi. Idem. 3) Paphia i. q. Venus.

Păpia Lex, de exitu peregrinorum ex urbe, (a M. Papio Mutilo Consule) Cic. Lex Papia Poppaea, de coniugiis, sub Augusto, (a M. Papio Mutilo, et Poppaeo Consulibus) Svet.

Păpĭlio, ōnis, m. 3. *pillangó, pille, lepke;* ein Schmetterling, Zweyfalter, Sommervogel. Ovid. 2) *sátor;* ein Zelt. Lampr.

Păpiliuncŭlus, i, m. 2. Dim. *pillangótska, pillétske, lepketske;* ein kleiner Schmetterling. Tert.

Păpilla, ae, f. 1 *tsetsbimbó, tsetsbúb, tsetsszem, tőlgybimbó;* die Warze an den Brüsten der Menschen und Thiere. Plin. Ep. 2) *tsets. tőlgy;* die Brust, das Euter. Virg. Papillae auratae, Juv. de catenis aureis collo impositis. 3) *pattands, fakadék, v. felomlás a' testen, tarjagosság;* die Blatter, das Bläschen, Hitzbläschen. Seren. Samm.

Păpillātus, a, um, *tsetsbimbó forma, v. formájú;* wie ein Brustwärzchen gestaltet. Gloss.

Păpiniānista, ae, m. 1. studiosus, v. discipulus Papiniani, Just.

Păpiniānus, i. m. 2. jurisconsultus, Severo principi gratissimus, Spart.

Păpiriānus, a, um, *Papiriusi;* Papirisch. Cic.

Păpirius, a, um, e. gr. lex, Liv. idem. 2) Subst. nomen familiae Romanum.

Papius, ii, m, 2. et Papia, ae, f. 1. nomen familiae Romanum. Hinc: Papius, a, um. Adj.

Papo, āre, vide: Pappo.

Pappa, ae, vide: Papa.

Pappārium, ii, n. 2. *pép;* ein Brey.

Pappas, ae, m. 1. *atya, vagy nevelő;* Vater oder Erzieher. Juvenal.

Pappo, Papo, āre, 1. *enni, a' gyermekekről mondatik;* pappen, essen.

Pappus, i. m. *öreg ember;* ein alter Mann. Varr. 2) *öreg v. nagy atya;* der Großvater. Auson. 3) *magpejh, bóbita, koszorú;* der wollichte oder haarichte Samen gewisser Pflanzen, als des Löwenzahns, Sallats, &c. die Samenkrone. Plin. 4) *kullőrojt;* eine Pflanze. i. q. Erigeron, Plin.

Păpŭla, ae, f. 1. *hójag, pattands;* Blatter, Bläschen, Hitzbläschen. Cels. et Virg.

Păpyrācĕus, a, um, *paplrtserjéből való;* aus der Papierstaude. Plin.

Păpyrĭfer, a, um, (fero) *papírtserjetermő;* die Papierstaude hervorbringend oder tragend. Ovid.

Păpyrīnus, a, um, *papírtserje, t. i. abból való;* von oder aus der Papierstaude. Varr.

Papyrius, a, um, Idem. Auson.

Păpyrŏpōla, ae, m. *papiroskereskedő;* ein Papierhändler. Gloss.

Păpyrus, i, c. et Papyrum, i, n. 2. *papírtserje, melly Égyiptomban terem;* die Papierstaude in Ägypten. (Cyperus Papyrus, L.) 2) *papiros;* das Papier. Catull.

Pār, Gen. păris. Adj. et Subst. *egyenlő hasonló;* gleich. Pari jure, Cic. *egyenlő jussal;* mit gleichem Rechte. Libertate parem esse alicui, Cic. *szinte olly szabadsággal bírni, mint —;* gleiche Freyheit mit einem besitzen. Pares aetate, vel aetatis, Sil. *egy idejűek;* in gleichem Alter. Pares altitudine, Sall. *egyforma nagyságúak;* gleich hoch. Inter se pares, i. e. sibi invicem, Cic. *egyenlők, p. o. nagyságokra, erejekre, tehetségekre nézve, 's a' t.* sie sind einander gleich. Pares cum paribus facillime congregantur, Cic. Pari par respondere, Plaut. vel: paria paribus respondere, Cic. *úgy felelni, a' mint a' kérdés hozza magával;* gleiches mit gleichem erwiedern. Par pari referre, v par pro pari referre, Ter. *viszsza adni a' költsönt;* gleiches mit gleichem vergelten. Ex pari, Senec. *hasonlóképpen, hasonló módon;* gleich, auf gleiche Art, auf gleichem Fuße. Par impar ludere, Hor. *páros vagy páratlant játszani;* Paar oder Unpaar spielen, ist ein Kinderspiel. 2) v. gr. alicui, Caes. *egyenlő erejű, tehetségű;* gleich, z. B. an Stärke einem gewachsen. 3) par est, Cic. *illő, illendő;* es ist billig, es gebühret sich, es ist recht. 4) *szinte annyi, egyenlő számú;* gleich, eben so viel. Numero pares, Curt. *egyik anyi mint a' másik, egyenlő számúak;* in

Judendorn, Christendorn. Virg. (Rhamnus Paliurus, L.)

Palla, ae, f. 1. *fő asszonyok köpönyegje, v. palástja*; ein Damenmantel. Virg. 2) pallium tragoedorum, et citharistarum, Auct. ad Her. 2) *szőnyeg*; eine Tapete. Mart. 3) *kárpit, fedező, firhang*; ein Vorhang. Sen.

Pallăca, ae, f. 1. *ágyas asszony, ágyas*; ein Kebsweib. Suet.

Pallacāna, ae, f. 1. i. q. Gethyum, Plin.

Palladium, ii, n. 2. quodvis simulacrum Palladis, inprimis vero id, quod regnante Ilo, Priami avo, Trojae de coelo cecidisse fertur, Virg. 2) forum Athenis, ubi de caede non voluntaria agebatur. Hist. 3) privilegia regnorum, urbium et collegiorum, Cic.

Pallădīus, a, um, *Palládiumi, Pallást illető, ő hozzá való*; Palladisch, die Pallas betreffend, dahin gehörig. e. gr. numen, Ovid. i. e. Pallas. e. gr. ramus, Virg. *olajfaág*; ein Öhlzweig. e. gr. corona, Ovid. *olajfaágból való, olajfaág*; aus Öhlzweigen. e. gr. arx, Prop. in qua Athenis Pallas colebatur. Arces Palladiae, Ovid. i. q. Athenae. e. gr. ratis, Idem i. e. navis Argo. Palladii latices, Ovid. *olaj*; das Öhl. 2) Subst. nomen viri, qui de agricultura scripsit, Fabric.

Păllanteum, ei, n. 2. urbs Italiae ab Evandro ad Tiberim condita, Virg. 2) urbs Arcadiae, Liv.

Pallantēus, a, um, Pallantem concernens. Moenia Pallantea, Virg. urbs Evandri: Pallanteum.

Pallantĭas, ădis, f. 3. lacus Africae, Plin. 2) sc. femina, i. q. Aurora, qua progenies Pallantis Gigantis, Ovid.

Pallantis, ĭdis, v. ĭdos, f. 3. i. q. Pallantias, v. Aurora, Ovid.

Pallantĭus, a, um, Palladem, v. Pallantem concernens, e. gr. heros, Ovid. i. e. Evander, qua progenies Pallantis.

Pallas, ădis, et ados, f. 3 alias Minerva, filia Jovis ex cerebro, *had, bölcsesség, és mesterségek istenaszszonya*; die Göttinn des Krieges, der Weisheit und der Künste. Simulacrum ejus in templo Vestae servabatur. Hinc: exstinctos Palladis ignes, Prop. pro: ignes Vestae, qui simul cum Palladio servabantur. Palladis ars, Ovid. i. e. lanificium. Palladis arbor, Idem. *olajfa*; ein Öhlbaum. Palladis ales, Ovid. i. e. noctua. 2) apud poëtas: *olajfa*; ein Öhlbaum. Ovid. b) *olaj*; das Oehl. Pingui pallade linire membra, Idem. c) simulacrum Palladis, Ovid. 3) templum ejus, Idem.

Pallas, ăntis, m. 3. proavus, v. avus Evandri, qui ab eo urbem suam Pallanteum appellavit. Virg. 2) Evandri hujus filius, Idem. 3) gigas, pater Aurorae, Claud.

Pāllātīnus, a, um, pro: Palat. Pallatium, pro: Palat. Mart.

Pallēne, es, f. 1. urbs Macedoniae, Herod.

Pălleus, tis, o *halavány*; blaß. 2) e. gr. cura, Mart. *meghalaványító*; bleich machend.

Păllĕo, ui, ēre. 2. *halavány, halovány, sáppadt, v. sárga lenni*; bleich oder blaß seyn. Palleat omnis amans, Ovid. *halavány színének kell lenni*; muß blaß aussehen. Pallet argenti amore, Hor. *a' pénz szerelme miatt egészen elsárgúlt, v. haloványodott*; die Geldliebe macht, daß er blaß aussieht. 2) *színét elváltoztatni, színében elváltozni, természetes színét elveszteni*; sich entfärben, seine natürliche Farbe verlieren. Nec vitio coeli palleat aegra seges, Ovid. e. gr. multos colores, Prop. *gyakran elváltozni színében, sokféle színt venni, v. öltözni magára*; sich oft entfärben, vielerley Farben annehmen. 3) e. gr. fraudes, Hor. (*a' csalárdságtól, v. miatt*; vor Betrug) *félelemben, rettegésben, v. nyughatatlanságban lenni, félni, rettegni, nyughatatlankodni*; in Furcht oder Angst seyn, sich fürchten. e. gr. pueris, (Dat.) Hor. *a' gyermekek miatt*; wegen der Kinder.

Pallesco, ui, ĕre, 3. Inch. (palleo) *halaványodni, sáppadni, sárgúlni, elhalaványodni, elsárgúlni, színében megváltozni*; blaß werden, erblassen, sich entfärben, gelb oder gelblich werden. Pallescunt frondes, Ovid. e. gr. in femina, Prop. *bele szeretni, v. szerelmesedni*; verliebt werden. Illa vita pallescere, Quint. *illyen életmódra (szobában ülésre) adni magát*; sich dieser Lebensart

(dem Stubensitzen) ergeben. 2) e. gr. nolla culpa, Hor. *megfélemleni, magát nyughatatlankodtatni*; erschrecken, sich ängsten. 3) saxum palluit auro, Ovid. *aranyszinűvé lett*; ward goldfarbig.

Palliastrum, i, n. 2. (pallium) *rossz köpönyeg, palást, mente, v. más felső ruha, v. köntös*; ein schlechter Mantel. Apul.

Palliātus, a, um, pallio (Graecorum habitu) indutus, Cic. 2) *görög*; griechisch. e. gr. fabula, Varr. *görög nézőjáték, p. o. komédia, mellyben görög köntösben voltak a' játszók*; griechisches Schauspiel, z. B. Komödie, welche in griechischer Tracht aufgeführt wurde. 3) Subst. *Görög*; ein Grieche. Svet. 4) *eltakart, elfedezett*; bedeckt. Val. Max.

Pallidŭlus, a, um, Dim. *haloványka, halaványatska, sáppadtatska, sárgátska*; etwas blaß, bleich oder gelblich. Catull.

Pallĭdus, a, um, (palleo) *halavány, halovány, sáppadt, sárga, sárgás*; bleich, blaß, gelblich. Hor. 2) e. gr. mors, Hor. cura, Mart. *el, v. meghalaványító, elsáppasztó, el, v. megsárgító*; blaß oder gelblich machend. 3) *penészes, tsupa penész*; schimmelig, voll Schimmel. Ficus fit pallidior, Varr. Comp. -ior, Mart. Sup. -issimus, Plin.

Palliŏlātim, Adv. e. gr. amictus, Plaut. *köpönyegesen, palástosan, mentésen, köpönyegben, palástban, mentében*; mit einem Mantel, bemäntelt. Mart.

Palliŏlātus, a, um, palliolo indutus, v. vestitus, Sen.

Palliŏlum, i, n. 2. Dim. *köpönyegetske, palástotska, mentétske, kis felső ruha*; ein Mäntelchen, Oberkleidchen. Cic. 2) *főtakaró, főfedél*; eine Kopfhülle, Capuchon. Ovid.

Pallium, ii, n. 2. *köpönyeg, palást, mente, felső ruha, v. köntös*; ein Mantel, Oberkleid. Tunica propior pallio, Plaut. Prov. *közelebb az ingem, mint a' subám*: das Hemd ist mir näher als der Rock. Manum intra pallium continere, Quint. *a' beszédben magát tartóztatni, nem igen ereszkedni ki*; sich im Reden einschränken, nicht sehr weitläuftig seyn. 2) *mindenféle takaró, v. boríték*; jede Hülle, Bedeckung.

Pallor, ōris, m. 3. e. gr. amantium, Hor. *halaványság, sáppadtság, sárgaság, halavány, sáppadt, v. sárga szín, elhalaványodás, elsárgúlás, elhalás*; blasse Farbe, Blässe, Bleichheit, das Erblassen. Pallore suffusus est, Curt. *elhalaványodott*; er ist erblasset. 2) *félelem, rettegés, nyughatatlanság*; die Furcht, der Angst. Plaut. Prop. 3) deus apud veteres Romanos, Liv. 4) *penész*; der Schimmel, der sich ansetzt. Vitr. Colum.

Pallŭla, ae, f. 1. (Dim. a palla) *köpönyegetske, palástotska, mentétske*; ein Mäntelchen. Plaut.

Palma, ae, f. 1. *tenyér*; die flache Hand. Cic. 2) e. gr. dextra, Idem. *az egész kéz, kar*; die ganze Hand. 3) *lúdláb*; der Gänsefuß. Plin. 4) *evezőrúd széles vége, lapátja*: der breite Theil des Ruders, die Schaufel. Vitr. 5) *pálmafa*; die Palme, der Palmbaum. (Phoenix dactylifera, L.) Plin. 6) *pálmafagyümöltse, az az: Égyiptomi szilva*: die Frucht davon, i. e. Dattel. Ovid. 7) *pálmafaág, mint győzedelem jel*; der Palmzweig, als ein Siegeszeichen. Liv Hinc: *győzedelmi jutalom, mellyért viaskodott valaki*: der Preis, um den man ficht. Palmam accipere, dare, Cic. b) *elsőség*; der Vorzug. Palmam ferre, Cic. *elsőségének lenni, elsőséget nyerni*; den Vorzug haben oder bekommen. c) *ditsősség*; der Ruhm. Palma belli Punici patrati, Liv. d) *győzedelem*; der Sieg. Cic. Bellorum palmas, Justin. e) Trop. *öldöklés, gyilkosság*; der Mord, die Mordthat. Plurimarum palmarum gladiator, Cic. f) e. gr. tertia, Virg. *győző, győzedelmes, v. jutalmat nyerő*; der Sieger, oder der den Preis erhalten. g) *a' meggyőzendő, a' kivel a' győzedelemért viaskodik az ember*; der zu Besiegende, oder der, mit dem man um den Sieg streitet. Sil. 8) *szőlővessző újhajtása*; der Rebschoß. 9) *balzsamgyümöltshöz hasonló Égyiptomi fa gyümöltse*; die Frucht eines Baumes in Ägypten, ähnlich der Balsamfrucht. Plin. 10) *olajos gyümöltsűfa Áfrikában*: ein Baum in Afrika, zum Salben dienlich. 11) i. q. parma; *kerek paizs*; runder Schild. Tibull. 12) figura

quaedam inusta, Varr. 13) urbs insulae Majoreae. Plin.

Palmāria, ae, f. 1. *kesztyű*; ein Handschuh. Varr.

Palmāris, e, e. gr. lucus, Ammian. *pálmafát illető, pálmafás, pálmafával tellyes*; die Palmen betreffend, voller Palmen. 2) *győzedelmi*; zum Siege gehörig. e. gr. statua, Cic. *győzedelmi oszlop*; eine Siegessäule. 3) *tenyérnyi, arasznyi*; handbreit, spannenlang. Varr. 4) e. gr. sententia, Cic. *elsőséget érdemlő, derék, nevezetes*; den Vorzug verdienend, vorzüglich.

Palmārium, ii, n. 2. *győzedelmi jutalom*; die Siegsbelohnung. JCt. 2) honorarium Advocatorum post devictam causam. Pand. 2) *fő munka*; das Hauptwerk. Ter.

Palmārius, a, um, *jutalmat érdemlő, derék, jeles*; den Preis verdienend, vorzüglich. Hoc mihi puto palmarium, Ter. 2) *győzedelmet illető*; den Sieg betreffend. Pand. 3) *tenyérnyi, arasznyi*; handbreit, spannenlang. Colum.

Pālmāta, ae, f. 1. *a' mennyi a' tenyerén, v. markába elfér az embernek*; so viel man auf der flachen Hand haben kann. Palmata salis, Eccles. *egy marék v. marok só*; eine Hand voll Salz.

Palmātias, ae, m. 1. *földindúlás neme*; eine Art Erdbeben. Apul.

Palmātus, a, um, e. gr. lapis, Plin. *pálmázott, a' mellyben a' pálmafa formája látszik*; gepalmt, i. e. die Figur der Palmen inwendig habend. 2) e. gr. tunica, Liv. *pálmafaágakkal ékesített, az az: azzal himezett, v. kivart, v. a' mibe azok vannak szőve*; mit Palmzweigen geschmückt, i. e. Palmen eingewirkt oder eingestickt habend. Not. toga picta et tunica palmata, Liv. habitus bell. ducum triumphantium. 3) e. gr. paries, Quint. *tenyér formájú, v. forma*; die Figur der flachen Hand habend. e. gr. cervus, Capit. *tenyér forma, v. tenyérhez hasonló szarvú*; der flachen Hand ähnliches Gewreih habend.

Palmes, ĭtis, m. 3. *szőlővessző, venyike, venyege, szőlővesszső újhajtása*; eine Rebe, ein Rebschoß. Colum. 2) *szőlőtő, v. szőlőhegy*; der Weinstock oder Weinberg. Mart. 2) *ág, gally*; ein Zweig. Curt.

Palmētum, i, n. 2. *pálma, v. pálmafa erdő*; ein Palmenwald. Hor.

Palmĕus, a, um, *pálmafai, pálmafából való, pálmafa*; aus Palmen. e. gr. vinum, Plin. *Égyiptomi szilva bor*; der Dattelwein.

Palmicēus, v. Palmicius, a, um, i. q. palmeus. Augurium palmiceum, Sulp. Sev. *pálmafa mozgásából való jövendőlés*; das Wahrsagen aus der Bewegung der Palmen.

Palmifer, a, um, *pálmafa, v. Egyiptomi szilva termő*; Palmen oder Datteln tragend. Prop.

Palmiger, a, um, *pálmafaágat vivő*; Palmenzweige tragend. Plin.

Palmīpĕdālis, e, *egy láb és egy tenyérnyi*; einen Schuh und eine Palme (i. e. Hand breit oder Spanne) groß. Varr.

Palmĭpes, ĕdis, o. (palma et pes) *széles, v. tertyedt lábú*; breitfüßig. Plin. 2) i. q. palmipedalis, Idem.

Palmiprimus, a, um, e. gr. vinum, Plin. *figebor*; ein Wein aus Feigen.

Palmo, āvi, ātum, āre, 1. (a palmes) *szőlőt kötni, kötözni*; den Wein anbinden. Colum.

Palmōpes, Palmopĕdālis, i. q. Palmipes, Palmipedalis.

Palmōsus, a, um, *pálmafás, pálmafákkal rakott*; voller Palmbäume, palmenreich. Virg.

Palmŭla, ae, f. 1. (Dimin. a palma) *tenyér*; die flache Hand oder Hand. Varr. 2) *az evedzőnek a' lapátja*; der unterste breite Theil des Ruders, das Ruder selbst. Virg. 3) *madárszárny*; von Vögeln, der Flügel. Apul. 4) *égyiptomi szilva*; die Dattel. Varr. 5) *égyiptomi szilvafa*; Palme, Dattelbaum. Ibid.

Palmŭlāris, e, v. gr. frictus, Mart. Cap. *tenyérrel való, azzal végheznendő*; mit der flachen Hand.

Palmus, i, m. 2. *tenyér, tenyérformájú lap*; die flache Hand oder Gestalt derselben. Per manus palmum, Vitr. *tenyérrel*; mit der flachen Hand. 2) *kettős mérték neme*, Palmus minor; *egy tenyérnyi, vagy négy ujjnyi szélesség, egy lábnyom negyed része*; die Breite von vier Fingern oder vier Zoll. Vitr. Palmus major; *egy arasznyi, egy arasz*; eine Spanne oder zwölf Zoll. Plin.

Palmyra, ae, f. 1. urbs Syriae, Plin.

Palmyrenus, et Palmyranus, a, um, *Palmirai*; Palmyrisch. Plin.

Palmytius, ii, Nom. pr. regis Aegyptiorum. Hist.

Pālo, āre, 1. v. gr. vites, Colum. *karózni, megkarózni, p. o. a' szőlőt*; beyfählen, mit Pfählen befestigen.

Pālor, ātus sum, āri, Dep 1. *széllyel portydzni, v. portdzni, szédelgeni, kóborlani*; hin und her schweifen, herumschweifen. Agmen palatur per agros, Liv. Palantibus supervenire, Curt. *az elszéledett katonákra rdjok ütni*; die Zerstreuten überfallen.

Palpābilis, e, *tapintható, kézzelfogható*; was sich betasten läßt, handgreiflich. Oros.

Palpāmen, inis, n. 3. *simogatás*; das Streicheln. Prud.

Palpāmentum, i, n. 2. *simogatás, tzirólgatás*; das Streicheln, Schmeicheln. Ammian.

Palpātio, ōnis, f. 3. *simítás, tapintás, tapogatás, simogatás, tzirólgatás*; das Streicheln, Schmeicheln. Plaut.

Palpātor, ōris, m. 3. *tzirólgató, hízelkedő*; ein Streichler, Schmeichler. Plaut.

Palpĕbra, ae, f. 1. *szemhéjj*; das Augenlied. Cels Palpebrae, Cic. *szemhéjjak*; die Augenlieder. 2) *szemszőr*; die Augenwimpern, die Haare an den Augenliedern. Plin.

Palpĕbrālis, e, v. gr. setae, Prud. *szemhéjjakat illető, azon lévő*; die Augenlieder betreffend, da befindlich.

Palpĕbrātio, ōnis, f. 3. *pillogatás*; die öftere und schnelle Bewegung der Augenlieder. Coel. Aur.

Palpĕbro, āre, 1. *pillogatni*; die Augenlieder öfters bewegen. Coel. Aur.

Palpitātio, ōnis, f. 3. v. gr. oculorum, Plin. *pillogatás*; die öftere und schnelle Bewegung. 2) v. gr cordis, Plin. *dobogás, lebegés*; das Klopfen, Zappeln.

Palpito, āvi, ātum, āre, 1. *lebegni, remegni*; sich öfters und schnell bewegen, zittern. 2) v gr. ut cor, Cic. *dobogni, verni*; klopfen.

Palpo, āvi, ātum, āre, et Palpor, ātus sum, āri, Dep. 1. *simogatni, tapintani*; streicheln, sanft betasten. Sen. 2) *tzirólgatni, hízelkedni*; streicheln, schmeicheln, liebkosen. Ovid. et Hor.

Palpo, ōnis, m. 3. *tzirólgató, hízelkedő*; ein Streichler, Schmeichler. Pers.

Palpum, i, n. vel Palpus, i, m. 2. Nomin. inusit. *tzirókálás, hízelkedés*; das Streicheln, Schmeicheln, Caressiren. Plaut.

Pālūdāmentum, i, n. 2. *köpönyeg, paldst, felső ruha*; ein Oberkleid, Mantel. Plin. 2) *hadipaldst, hadiöltözet*; Kriegsmantel, Feldmantel. Liv.

Pālūdātus, a, um, *paldstos, köpönyeges, hadi paldstba öltözött*; ein Obergewand umhabend, im Kriegskleide, Kriegsmantel rc. Cic.

Pālūdester, tris, tre, i. q. paluster, Cassiod.

Pālūdicŏla, ae, c. *motsdri, motsdrban v. mellette lakó*; in oder an Sümpfen wohnend. Sidon.

Pālūdifer, a, um, *motsdros*; morastig, sumpfig. Auct. Carm. de Philom.

Pālūdivăgus, a, um, *motsdri, tói, motsárban, v. tóban lakó*; in Sümpfen wohnend. Avien.

Pālūdōsus, a, um, *tavas, potsolyás, motsdros*; sumpfig, morastig. Ovid.

Palum, i, n. pro: Palus, i, m. 2.

Pălumba, ae, f. 1. i. q. palumbes, Cels.

Pălumbes, is, c. 3. et Palumbus, i, m. 2. *vadgalamb*; eine wilde Taube, Holztaube. Plin. Palumbes torquatus, Virg. *örvesgalamb, székáts*; die Ringeltaube.

Pălumbīnus, a, um, v. gr. caro, Plin. *vadgalamb, p. o. hús*; von Holztauben.

Pălumbŭlus, i, m. 2 (Dimin. a palumbus) *kis vadgalamb*; ein Holztäubchen. Apul.

Pălumbus, i, m. 2. i. q. Palumbes.

Pālus, i, m. 2. *karó*; der Pfahl. Cic. Palus annularius, Pand. *bitófa, nyakvas*; der Pranger, das Halseisen.

Pălus, ūdis, f. 3. *potsolya, tótsa, motsár, tó*; stehendes Wasser, der Sumpf, die Pfütze, der Morast, Teich. Caes. 2) *nádas*; Rohr, das in Sümpfen wächst, Sumpfrohr. Martial.

Păluster, tris, tre, v. gr. ager, Liv. *motsdros, vizenyős*; sumpfig. Palustria, *motsdros helyek*; sumpfige Oerter oder Gegend. Plin. 2) Met. lux palustris, Pers. *vétkekben lélekző élet*; ein lasterhaftes Leben.

Pāmĕnōthus, i, m. 2. *az Aprilis hónap neve, az Egyiptombelieknél*; bey

den Ägyptiern der Aprilmonath. . Idem.

Pāmmyles, m. deus Aegyptiorum, Priapi instar. Hinc: Sacra Pammylia.

Pāmpēlōna, et Pāmpēlon, f. 3. urbs in regno Navarrae. Geogr.

Pāmphăgus, i, m. 2. *mindent felfaló és megemésztő*; der alles auffrißt und verzehrt. 2) nomen canis, Ovid.

Pāmphĭlus, i, m. 2. *a' kit minden kedvell*; der jedermann liebst ist. Terent. 2) Nom. propr. Virorum.

Pamphylia, ae, f. 1. regio Asiae minoris ad mare penes Ciliciam sita. Hinc: Pamphilius, a, um, i. e. ex Pamphylia, etc. Liv. Pamphylii, i. e. incolae regionis. Cic.

Pampĭnācĕus, a, um, i. q. pampineus. Colum.

Pampĭnārĭus, a, um, v. gr. palmes, Colum. *meddő venyike, vagy szőlővessző*; der nur Ranken und Blätter hat, aber keine Frucht.

Pampĭnātio, ōnis, f. 3. *levelezés, szőlőlevél szedés*; ist, wenn man dem Weine die überflüssigen Ranken und Blätter abbricht, das Abranken, Abblättern, Ablauben. Colum.

Pampĭnātor, ōris, m. 3. *levelező, szőlőlevél szedő vagy leszedő*: der den Weinstöcken die überflüssigen Ranken und Blätter abbricht, Abranker, Abblätter. Colum.

Pampĭnātus, a, um, *katsos és leveles, p. o. szőlővessző*; Ranken und Blätter habend, rankig. Treb. Poll. 2) *szőlőlevel formára kitsipkézett*; rankenförmig. Plin.

Pampĭnĕus, a, um, *szőlőleveles*; voller Weinblätter 2) *katsos*; rankig Tac.

Pampĭno, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. vites, Varr. salicem, Colum. *levelezni, a' leveleit leszedni*; abblatten, die Blätter abbrechen.

Pampĭnōsus, a, um, *szőlőleveles, szőlőlevéllel rakott*: voll Rebenblätter, voll Rebenlaub. Colum.

Pampĭnus, i, m. 2. *uj hajtás a' szőlőtőkén*: ein Ranken, junger Zweig am Weine. Colum. 2) *kats, fogódzó, sündörgő, p. o. a' szőlővesszőn, borsón, 's a' t.* der Ranken, das dünne Bändchen an Bohnen und jedem Gewächse, womit es sich anhält. Plin. 3) *szőlőlevél*; das Weinlaub. Cic.

Pān, Gen. Pānos, m. 3. deus pastorum, ovium vel opilionum, et gregum, Virg. 2) pan, pantos, id quod: omne.

Pānăcēa, ae, f. 1. Pānăces, is, n. 3. Panax, ăcis, m. 3. *mindent gyógyító orvosság, vagy szer*; eine allgemeine Arzney, die alle Krankheiten heilen soll. 2) *gyógyítófű*; ein Heilkraut. Plin.

Panacra, ae, f. 1. urbs in insula Cretae. Mela.

Panaetolicus, a, um, v. gr. consilium, Liv. i. e. Aetoliam omnem concernens.

Pānaetōlius, a, um, i. q. Panaetolicus, Liv.

Pānăgyris, is, f. 3. rectius Panegyris, confluxus solennis, qualis e. gr. Athenis in templo Neptuni quovis quinquennio celebrabatur. Hist.

Panaricium, ii, n. 2. morbus ungvium. Apul.

Pānāriŏlum, i, n. 2. Dim. *kenyereskosárka*; ein Brotkörbchen. Mart.

Pānārium, ii, n. 2. (panis) *kenyereskosár*; ein Brotkorb. Varr. 2) *kenyértartó, v. tartohely, kenyeres almáriom*; ein Brotbehältniß, Brotschrank. Plin. jun.

Pānăthēnaea, ōrum, n. 2 plur. festum Minervae, Cic.

Pānăthēnāicum, i, n. 2. ungventum Athenis usitatum Plin.

Pānăthēnāicus, i, m. 2. liber Isocratis, continens Athenaeum, et Atheniensium encomium in Panathenaeis recitandum, Cic.

Pānax, ăcis, m. 3. i. q. Panacea. Plin.

Pancarpinĕus, a, um, e. gr. cibus, Varr. *mindenféle gyümöltsből álló, v. lévő*; aus allerley Früchten bestehend.

Pancarpius et Pancarpus, a, um, idem. 2) *mindenféléből álló, egyvelges*; aus allerhand bestehend. Tert.

Panchāia, ae, f. 1. regio Arabiae thurifera, Tibull. Hinc: Panchaeus, Panchaicus, et Panchaius, a, um, *Panchájába, v. onnan való, Pancháji*; dahin gehörig, Panchaisch. Lucret. Virg. Ovid.

Panchrēstārius, v. Panchristarius, ii, m. 2. *tsúkorsütemenyes, tsúkros*; ein Zuckerbäcker. Arnob

Panchrestum, i, n. 2. medicamentum contra omnes morbos, Cic.

Panchrēstus, a, um, *különösen, v. mindenre hasznos*; überaus oder überall nützlich. Plin. Item, e. gr. medicamentum, Cic. i. e. pecunia.

Panchrōmos, i, m. 2. *galambötz, szaporafű*; das Eisenkraut. Apul. (Verbena, L.)
Panchrus, i, m. 2. gemma omnium colorum, Plin.
Pānchrysos, i, c. *egészen arany*, *v. aranyból való*; ganz gulden. Plin.
Pancrātiās, ae, m. 1. pro: Pancratiastes, Gell.
Pancrātīastes, ae, m. 1. *hartzoló, viaskodó*, *Pancratiumi bajnok*; ein Kämpfer, der das Pancratium treibt, Pankratiast. Gell.
Pancrātīce, Adv. more Pancratiastarum; *jó erővel, bajnoki módon*; mit guten Leibeskräften, kämpfeemäßig. Plaut.
Pancrātium, ii, n. 2. ludus gymnasticus, qui omnium nervorum contentione transigitur. Erat autem duplex: alterum ex lucta, et pugilatu compositum: alterum voluntarium dicebatur et luctae species erat: *küszdő, viaskodó, v. bajnokjáték*; ein Kampfspiel. Cael. Rhod. 2) *katang, vadkatang, katangkóró*; die Cichorie. Plin. (Cichorium Intybus, L.) 3) *apró tsilla*; eine Art Meerzwiebel. Plin. (scilla pusilla.)
Pancrātius, ii, m. 2. i. q. Pancratiastes. 2) *Pongrátz, keresztnév*; Pancratius, ein Taufnahme.
Pancrēas, ătis, n. 3. *gyomorikrdskús, belekhez nőtt mirigy*: Magendrüse, eine Drüse, die an den Gedärmen mit angewachsen ist. Medic.
Pāncros, et Pāncrus, i, m. 2. i. q. panchrus.
Panda, ae, f. 1. dea Romanorum, secundum Varronem i. q. Ceres; secundum Arnobium, dea, quae Tatio viam ad Capitolium aperuit, qui illam etiam Panticam vocat. 2) dea pacis (a pandendis Jani portis). 3) oppidum Sogdianorum, Solin. 4) fluvius Scythiae. Tacit.
Pāndaēsia, ae, f. 1. *drágalátos, derék*, *v. pompás vendégség*; eine köstliche Mahlzeit. Plud.
Pandana, ae, f. 1. porta Romae, Varr.
Pandatio, ōnis, f. 3. (pando, āre) *meghajtás, görbités, görbülés, meghajlás*; die Krümmung. Vitruv.
Pandectae, ārum, f. plur. 1. *mindenféle, v. egyvelges dolgokat magában foglaló könyv, v. gyűjtemény*; ein Buch, das alles oder allerley in sich faßt, eine schriftliche Sammlung. Plin. 2) *törvénytudók irásaiból összeszedegetett törvények és jussok gyűjteményje*: die Sammlung der Gesetze und Rechte aus den Schriften der Juristen. Justinian.
Pandēmus, i. m. 2. luis, per universum populum grassantis species. Ammian.
Pandīcŭlātĭo, ōnis, f. 3. *nyújtózás, kinyújtózás*: das Ausdehnen der Glieder. Fest.
Pandīcŭlor, āri, Dep. 1. (a pandendo) *nyújtozni, kinyújtózni, p. o. az ásitás közben*; sich dehnen oder ausdehnen, z. B. beym Gähnen. Plaut.
Pandīon, ŏnis, m. 3. filius Erichthonii, regis Atheniensis, pater Progne, et Philomelae. Pandione nata, Ovid. Met. i. q. Progne: at apud eundem de Ponto, i. q. Philomela, luscinia; nam Philomela in lusciniam, Progne in hirundinem erat transformata. e. gr. populus, i. e. Athenienses, Lucr. Hinc: Pandīonĭus, a, um, *Pandiont illető, Pandioni, Athénei, Atticai*; den Pandion betreffend, Pandionisch, Athenisch, Attisch. e. gr. volucris, Sen. *fülemile, fetske*; eine Nachtigall, Schwalbe. Ovid.
Pando, āvi, ātum, āre, 1. (pandus) *hajtani, meghajtani, görbitni, meggörbitni, meghorgasitni*; krümmen, beugen. Quint. Hinc: pandari, Colum. et pandare, sc. se, Vitr. *meghajolni, meggörbülni, v. görbedni*; sich beugen.
Pando, pandi, pansum, et passum, ĕre, 3. e. gr. vela, Cic. pennas ad solem, Virg. *kiterjeszteni, kifeszitni, kiszélesitni*; ausbreiten, ausspannen. e. gr. rupem, Liv. *széllyel vettetni*; sprengen, zersprengen. Planities panditur, Idem. *megnyilik, látszik*; breitet sich aus, verbreitet oder eröffnet sich, zeigt sich. Crines passi, Caes. *lebegő haj*; fliegende Haare. Palmis passis, Idem. *kiterjesztett karokkal*; mit ausgebreiteten, ausgestreckten Händen. Hinc Trop. divina bona longe lateque se pandunt, i. e. patent, Cic. 2) e. gr. uvam in sole, Colum. *szárasztani, megszárasztani, szárítni*; trocknen. 3) e. gr. januam, Plaut. moenia, Virg. vias, Liv. *ki, fel, v. megnyitni*; öffnen, eröffnen. 4) Trop. e. gr. viam, Liv. spectacula, Hor. *fel, v. megnyitni, az az: mutatni, megmutat-*

ni; zeigen, sehen lassen. 5) e. gr. nomen, Ovid. res, Virg. aliquid, Lucr. *kijelenteni, ki, v. elbeszélni, megvilágosítni, v. magyarázni*; bekannt machen, erzählen, erklären.

Pāndŏchēum, ēi, et Pāndŏchium, ii, n. 2. *vendégfogadó, fogadó*; ein Wirthshaus, Gasthof. Gloss.

Pāndŏchēus, i, m. 2. *vendégfogadós, fogadós*; ein Wirth. Erasm.

Pandōra, ae, f. 1. uxor Epimethei a diis dotata.

Pāndōrae, ārum, m. 1. plur. populus Indiae duo secula vivens, in juventute albos, in senectute nigros capillos habens, Plin.

Pandrŏsos, i, f. 2. filia Cecropis, Ovid.

Pandūra, ae, f. 1. et Pandurium, ii, n. 2. *három húrú, v. húros muzsikaszerszám, hegedű, lant, koboz*; ein musikalisches Instrument mit drey Saiten, eine Violine, Geige, Leyer. Varr. Isid. Pandurizo, āre, *pandúrán játszani, pandúrázni*; auf der Pandura spielen. Lamprid.

Pandus, a, um, e. gr. rostrum, Ovid. *horgas, görbe, meghajlott*; krumm, gekrümmt, gebogen. Virg. Quintil.

Pānēgyricus, a, um, *közönséges összegyűléshez való, v. tartozó, közönséges gyűlekezetben eső, v. történő*; zur allgemeinen Versammlung gehörend, darin geschehend. 2) e. gr. libellus, Auson. *ditsérő, magasztaló*; lobend, rühmend 3) Subst. *ditsérőbeszéd*; eine Lobrede. Cic. 4) i. q. Panegyrista.

Pānēgyris, is, f. 3. vide. Panagyris.

Pānēgyrista, ae, m. 1. *ditsérőbeszédet tartó*; ein Lobredner. Sidon.

Pānĕros, i, m. 2. gemma foecunditatem afferre credita, Plin.

Pangaeus, i, m. 2. Plin. et Plur. Pangaea, ōrum, n. 2. plur. mons Thraciae, Lucan. Adj. e. gr. Pangaea nemora, Sil.

Pango, nxi, nctum, et pēgi, v. pĕpĭgi, pactum, ĕre, 3. e. gr. clavum, Liv. ancoram litoribus, Ovid. literam in cera, Colum *megerősítni, beütni, béverni, béereszteni, bényomni*; befestigen, einschlagen, einsenken. 2) e. gr. ramulum, Svet. *ültetni, elültetni*; pflanzen, einpflanzen. e. gr. colles, Prop. *beültetni, p. o. szőlőtő ekkel*, bepflanzen, z. B. mit Weinstöcken. 3) e. gr. pacem cum aliquo, Liv. *kötni, szerezni*; stiften. 4) e. gr. versus, Tac. carmina, Lucr. *kesziltni tsinálni*; verfertigen. e. gr. facta, Enn. ap. Cic. *énekelni, énekbe foglalni*; besingen 5) e. gr. terminos, Cic. *meghatározni, tenni*; festsetzen, bestimmen. 6) *kikötni, alku szerént*; sich ausbedingen. Pepigistis, ut — mulierem, Liv.

Pangōnius, ii, m. 2. gemma plures angulos habens, Plin.

Panhormus, —us etc., vide: Panormus.

Pānĭca, ae, f. 1. *egy morok, egy tsomó*; ein Busch, ein Büschchen.

Panicēus, a, um, (panis) *kenyérből tsinált*; aus Brot gemacht.

Pānĭcŭla, ae, f. 1. *buga, dgbog*; an den Gewächsen, Büschel, Rispe. Plin. 2) *daganat neme*; eine Art Geschwulst. Scrib. Larg.

Pānĭcum, i, n. 2. *muhar*; Hirsegras, Fennich. Plin.

Pānĭcum, i, n. 2. i. q. Panicus terror, Cic. vide: Panicus, a, um.

Pānĭcus, a, um, *Páni, Pántól eredt*; Panisch, vom Pan herkommend. 2) e. gr. terror, Prov. *Páni, az az: hirtelen való megrezzenés, v. ok nélkül való ijedtség*; panischer oder leerer Schrecken.

Pānĭfĭcium, ii, n. 2. *kenyérsütés*; das Brotmachen. Varr. 2) *sütemény, kenyér, kaldts, lepény*; das Backwerk, Brot, Kuchen ec. Caas.

Panion, i, n. 2. i. q. satyrion, *nászófű*; die Stendelwurz. Apul.

Pāniōnia, ōrum, n. 2. plur. festum in tota Jonia celebratum. Vitr.

Pāniōnium, ii, n. 2. regio sacra Joniae, Mela.

Pānis, is, m. 3. e. gr. ater, Tac. siccus, Sen. *kenyér*; das Brot. e. gr. cibarius, Cic. *házi, v. ételhezvaló kenyér*; das Hausbrot. e. gr. secundarius, Hor *közönséges, v. köz kenyér*; gemeines Brot. a. gr. bis coctus. v. nauticus, Gloss. *kétszer sült, v. hajóskenyér*; der Zwieback. Mollia panis, Plin. *kenyérbél*; die Krume. Crusta panis, Idem. *kenyérhaj*; die Brotrinde. 2) Trop. *barátság*; die Freundschaft. Panem ne frangito, Symb. Pythag. 3) *fekély, v. keles neme*; eine Art eines Geschwürs. Cels.

Pāniscus, i, m. 2. deus sylvestris, quasi parvus Pan, Cic.

Pannārius, a, um, e. gr. pannaria, Stat.

posztóajándékok ; Geschenke an Tuche.

Pannĭcŭlārĭus, a, um, (panniculus), *rongyot illető* ; Lumpen betreffend. Subst. pannicularia, Plur. *hányt vetett dolgok, roszsz, tsekély, v. ringy-rongy ruha, köntös, ruházat, v. öltözet* ; schlechte Dinge, schlechter Anzug. Pand. e. gr. causa, Idem. *rongyokat, v. roszsz ruhákat, v. köntösöket illető* ; Lumpen oder schlechte Kleider betreffend.

Pannicŭlus, i, m. 2. (Dim. a pannus) *darab ruhátska, rongy, foszlány* ; ein Stückchen Tuch, Läppchen, Lumpen. Cris.

Pānnĭtēndium, ĭi, n. 2. *posztóráma* ; ein Tuchrahmen. Gloss.

Pannŏnĭa, ae, f. 1. regio, quae a Raba flumine in Hungaria ad montem usque Viennae imminentem (Kahlenberg) protenditur. Hinc: Pannŏnĭăcus, Spartian. et Pannonĭcus, a, um, Mart. v. Pannonius, a, um, *Pannoniai* ; Pannonisch. Pannonius, *Pannoniai lakos* ; ein Pannonier. Tibull. Plurai. Sueton.

Pannŏsĭtas, ātis, f. 3. *rongyosság, rongyosvólta valaminek, ringy-rongyság* ; lumpige, lappige Beschaffenheit. Coel. Aur.

Pannōsus, a, um, (pannus) e. gr. homo, Cic. *rongyos, ringy rongy, tsupa rongy* ; lumpig, zerlumpt, voller Lumpen. 2) e. gr. macies, Sen. faex aceti, Pers. *rongyhoz hasonló*, Lumpen ähnlich, lappig, welk. Mammae pannosae, Mart.

Pannŭcēus, v. —īus, a, um, (pannus) i. q. Pannosus, Pers. Mart. Plin. 2) *nyomorúlt, szegény* ; armselig. Apul.

Pannuleium, vide: Panuceliium.

Pannŭlus, i, m. 2. Dim. *darab ruhátska, rongy, foszlány* ; ein Stückchen Tuch, Lumpen. Ammian.

Pannus, i, m. 2. *posztó, matéria* ; das Tuch, der Zeug. Hor. e. gr. pingvis, Tsr. *bolyhos, v. félkészitésü posztó* ; die Boy, Boj. 2) e. gr. albus, duplex, Hor. *ruha, köntös, öltözet* ; ein Kleid. 3) *darab posztótska* ; ein Stückchen Tuch. Adsuitur pannus, Hor. 4) *mindenféle ruha, kendő, p. o. zsebbevaló, v. orrfúvó keszkenő, zsebbeli, asztalkendő 's a' t.* jedes Tuch oder Tüchlein, z. B. Schnupftuch, Serviette 2c. Mart. 5) *sebre való ruha, kéró* ; ein Tuch, was man auf oder in die Wunde thut. Plin. 6) *fej, v. fószorító, p. o. pántlika* ; eine Kopfbinde. Val. Max. 7) *ruha darab, v. zatskó, a' mibe valámit elteszen az ember* ; ein Tüchlein oder Säcklein, etwas darin aufzuheben. Petr. 8) *rongy, viselt ruha darab* ; ein Lumpen, i. e. abgetragenes Stück Tuch. Pannis obsitus, Ter. *rongyból álló, rongyos* ; mit Lumpen behängt.

Pannychismus, i, m. 2. *egész éjjeli virrasztás* ; das Wachen durch die ganze Nacht. Arnob.

Pănomphaeus, ei, m. 2. cognomen Jovis. Ovid.

Pănŏpe, es, f. 1. urbs Phocidis, Ovid.

Pănŏpe, es, et Panŏpēa, ae, f. 1. nympha marina, Virg.

Pănormus, v. —os, f. et Panormum, i, n. 2. urbs Siciliae, hodie Palermo. Hinc: Panormitanus, a, um, *Palermoi, Palermóból való* ; aus Palermo. Cic. 2) urbs Sami, Liv. 3) Cretae, Plin.

Pansa, ae, m. 1. *széles, v. tertvedt lábú ember* ; breitfüßig, breitfüßiger Mensch. Plaut.

Pansĕbastos, i, f. 2. i. q. Paneros. Plin.

Pansus, a, um, (pando ĕre,) *kiterjesztett, kifeszitett* ; ausgebreitet, ausgespannt.

Păntăgăthus, i, m. 2. *egészen, v. igen jó* ; ganz gut. Pantagathi, Lamprid. *szerentsét jövendőlő, v. jelentő madarak neme* ; eine Art glücklicher Vögel.

Pantăgĭes, Pantăgĭas, v. Pantăgĭa, ae, m. 1. fluvius Siciliae, Virg.

Pantex, ĭcis, m. 3. Plur. pantices ; *has, kövér, v. potrohos has, belsőrészek, bél* ; der Wanst, Gedärme. Plaut.

Panthĕon, v. —um, i, n. 2. templum Jovis, v. omnium deorum splendidissimum Romae, Plin. 2) statua Bacchi, Auson.

Panther, ēris, m. 3. *párdutz* ; der Panther oder das Pantherthier. Auct. Carm. de Philom. 2) *háló, v. tőr neme* ; ein gewisses Netz. Varr.

Panthēra, ae, f. 1. idem. Cic. Pand.

Panthērinus, a, um, *párdutzból való, párdutz* ; von Panthern. Plin. 2) *pettegetett, foltos, v. tarka mint a' párdutz* ; gefleckt, wie ein Panther. Plin.

Panthēum, vide: Pantheon.

Panthŏïdes, ae, m. 1. filius Panthi,

i. e. Euphorbus, Ovid. 2) i. q. Pythagoras, quia se Euphorbum fuisse dictitavit, Hor.

Panthŏus, v. —ŏos, et contr. Panthus, i, m. 2. filius Otbryis, Virg. Vocat. Panthu et Panthoë. Idem.

Pantica, vide: Panda.

Panticapeum, i, n. 2. urbs ad Bosporum Cimmerium, Mela.

Panticăpes, is, m. 3. fluvius ibidem, Idem.

Pantĭces, um, vide: Pantex.

Pantŏmīma, ae, f. 1. *tsupa tagjártatással játszó*, v. *ballet tántzos* (*asszony*, v. *leány*) *a' játékszínen*; eine Pantomimistinn, Ballet-Tänzerinn. Senec.

Pantŏmīmĭcus, a, um, *tagjártatási*, v. *tsupa tagjártatásból*, v. *abban álló*; Pantomimisch. Senec.

Pantŏmīmus, i, m. 2. *tsupa tagjártatással játszó*, v. *ballet tántzos a' theátromon*; ein Pantomimist, Ballet-Tänzer. Sue'. 2) *tsupa tagjártatásból álló theátromi játék*, v. *darab*, *ballét*, *theátromi tántz*; ein pantomimisches Stück, Ballet. Plin.

Pānŭcellium, v. Panuellum, Panuellium, Panuellium, Panuelum, Panuelium, Panuleium, i, n. 2. *gyapjú gombolyag*, *fonallal teli orsó*, v. *vetélő*, *a' takátsoknál*; ein Knauel Wolle, oder die mit Fäden angefüllte Spindel oder das Weberschiff. Varr.

Pănūrgia, ae, f. 1. *ravaszság*, *fortélyosság*; die Arglistigkeit, Schalkheit. Gloss.

Pănūrgus, a, um, *ravasz*, *fortélyos*, *viszketeges eszű*, *furfangos*; arglistig, spitzfindig. Idem. 2) Subst. *ravasz*, v. *fortélyos ember*; ein listiger Mensch. Pisut.

Pānus, i, m. 2. *fonnivaló gombolyag*, v. *tsomó gyapjú*; ein Knaul oder Büschel Wolle zum Spinnen. Lucil. 2) *tsëve*, *fonaltsö*; eine Weberspuhle. Non. 3) *bizonyos daganat*; eine gewisse Geschwulst. Cels. 4) *nyakon*, v. *fültövön lévő mirigy*, *daganat*, v. *kelevény*; eine Drüse oder ein Geschwulst am Halse oder an den Ohren. Plin.

Pāpa, ae, m. 1. *gyüpyögő gyermekek szavok*, *mellyel az ételt nevezik*; das Wort, womit lallende Kinder die Speise benennen. Varr. 2) *atya*; der Vater. Tert. 3) *nagy tekintetű egyházitanító*, *püspök*; ein ansehnlicher Kirchenlehrer, Bischof. Idem. 4) *pápa*; der Papst. Gloss. Confer. Pappa.

Păpae! Interj. admir. *jé*, *óh jé! ennye a' gutát! a' gutába! mi a' tatár! ennye szettevettét! ej!* oder der Guckguck! der Geyer! Potz tausend! Ter. 2) dolentis, *az Istenért! Isten áltálmasz*; hilf Himmel! Idem.

Papas, ătis, m. 3. *gyermektanító*; ein Kinderlehrer. Juv.

Pāpātus, us, m. 4. *pápaság*, *pápai méltóság*; das Papstthum, des Papstes Würde. Gloss.

Păpāver, ĕris, n. 3. *mák*; der Mohn. Plin. Trop. verba sesamo atque papavere sparsa, Petr. *mesterkézett és tsinosan kigondolt szók*, v. *beszéd*; gekünstelte und zierlich ausgesonnene Worte. Papaverum capita, Liv. *mákfők*, v. *fejek*; Mohnköpfe. Not. etiam mascul. e. gr. Gallicanus, Cato. Hinc: papaverem, Plaut. 2) papaver fici, Tert. *fige magok*; Feigenkerne.

Păpāvĕrātus, a, um, *mákkal készült*, v. *készített*, *mákos*; mit Mohne gemacht oder versehen. Plin. 2) Trop. *mákhoz hasonló*; dem Mohne ähnlich. e. gr. vestis, Idem. *kivarrott*, v. *virágos köntös*, *ruha*, v. *öltözet*; ein gesticktes oder geblümtes Kleid.

Păpāvercŭlum, i, n. 2. Dim. *mákotska*; kleiner Mohn. Apul. 2) i. q. Leontopodion. Idem.

Păpāvĕrĕus, a, um, *mákból való*, *mák*; von Mohn. Comae papavereae, Ovid. *mákvirág*; die Mohnblüthe.

Păphāges, is, m. 3. rex Ambraciae, Ovid.

Paphiăcus, a, um, *Páfusi*; Paphisch. Avien.

Păphĭe, es, f. 1. i. q. Venus, Mart. 2) species lactucae, Colum.

Păphĭus, a, um, *Páfusba való*, *Páfusi*, *Páfusból való*, *Cyprusi*; in oder aus Paphos, Paphisch, Cyprisch. e. gr. heros, Ovid. i. e. Pygmalion. 2) e. gr. myrtus, Ovid. columba, Mart. Venerem concernens, Veneri sacer. Paphio imperio subesse, Prov. *szerelmes lenni*; der Liebe ergeben seyn.

Paphlăgon, v. Paphlăgo, ōnis, m. 3. filius Phinei. 2) *Paphlagóniai lakos* ein Paphlagonier. Nep. Etiam: Paphlagoni s, Curt. 3) Trop. *ha-*

szontalan fetsegő; ein unnützer Schwätzer. Gloss.

Paphlăgŏnia, aa, f. 1. regio Asiae minoris, Liv.

Păphos, v. —us, i, f. 2. urbs Cypri, Veneri sacra, quae ibidem splendidissimum templum habuit, Ovid. 2) m. filius Pygmalionis, conditor Paphi. Idem. 3) Paphia i. q. Venus.

Păpia Lex, de exitu peregrinorum ex urbe, (a M. Papio Mutilo Consule) Cic. Lex Papia Poppaea, de conjugiis, sub Augusto, (a M. Papio Mutilo, et Poppaeo Consulibus) Svet.

Păpilio, ōnis, m. 3. *pillango, pillepke;* ein Schmetterling, Zweyfalter, Sommervogel. Ovid. 2) *sátor;* ein Zelt. Lampr.

Păpiliuncŭlus, i, m. 2. Dim. *pillangótska, pillétske, lepkétske;* ein kleiner Schmetterling. Tert.

Păpilla, ae, f. 1. *tsetsbimbó, tsetsbúb, tsetsszem, tőlgybimbó;* die Warze an den Brüsten der Menschen und Thiere. Plin. Ep. 2) *tsets. tőlgy;* die Brust, das Euter. Virg. Papillae auratae, Juv. de catenis aureis collo impositis. 3) *pattands, fakadék, v. felomlás a' testen, tarjagosság;* die Blatter, das Bläschen, Hitzbläschen. Seren. Samm.

Păpillātus, a, um, *tsetsbimbó forma, v. formájú;* wie ein Brustwärzchen gestaltet. Gloss.

Păpiniānista, ae, m. 1. studiosus, v. discipulus Papiniani, Just.

Păpiniānus, i. m. 2. jurisconsultus, Severo principi gratissimus, Spart.

Păpiriānus, a, um, *Papiriusi;* Papirisch. Cic.

Păpirius, a, um, e. gr. lex, Liv. idem. 2) Subst. nomen familiae Romanum.

Papius, ii, m. 2. et Papia, ae, f. 1. nomen familiae Romanum. Hinc: Papius, a, um. Adj.

Papo, āre, vide: Pappo.

Pappa, ae, vide: Papa.

Pappārium, ii, n. 2. *pép;* ein Brey.

Pappas, ae, m. 1. *atya, vagy nevelő;* Vater oder Erzieher. Juvenal.

Pappo, Papo, āre, 1. *enni, a' gyermekekről mondatik;* pappen, essen.

Pappus, i. m. *öreg ember;* ein alter Mann. Varr. 2) *öreg v. nagy atya;* der Großvater. Auson. 3) *magpejh, bóbita, koszorú;* der wollichte oder haarichte Samen gewisser Pflanzen, als des Löwenzahns, Sallats, &c. die Samenkrone. Plin. 4) *küllőrojt;* eine Pflanze. i. q. Erigeron, Plin.

Păpŭla, ae, f. 1. *hójag, pattands;* Blatter, Bläschen, Hitzbläschen. Cels. et Virg.

Păpyrācĕus, a, um, *paplrtserjéből való;* aus der Papierstaude. Plin.

Păpyrĭfer, a, um, (fero) *paplrtserjetermő;* die Papierstaude hervorbringend oder tragend. Ovid.

Păpyrĭnus, a, um, *paplrtserje, t. i. abból való;* von oder aus der Papierstaude. Varr.

Papyrius, a, um, Idem. Auson.

Păpyrŏpōla, ae, m. *papiroskereskedő;* ein Papierhändler. Gloss.

Păpyrus, i, c. et Papyrum, i, n. 2. *paplrtserje, melly Égyiptomban terem:* die Papierstaude in Ägypten. (Cyperus Papyrus, L.) 2) *papiros;* das Papier. Catull.

Pār, Gen. păris. Adj. et Subst. *egyenlő hasonló;* gleich. Pari jure, Cic. *egyenlő jussal;* mit gleichem Rechte. Libertate parem esse alicui, Cic. *szinte olly szabadsággal birni, mint —;* gleiche Freyheit mit einem besitzen. Pares aetate, vel aetatis, Sil. *egy idejűek;* in gleichem Alter. Pares altitudine, Sall. *egyforma nagyságúak;* gleich hoch. Inter se pares, i. e. sibi invicem, Cic. *egyenlők, p. o. nagyságokra, erejekre, tehetségekre nézve, 's a' t.* sie sind einander gleich. Pares cum paribus facillime congregantur, Cic. Pari par respondere, Plaut. vel: paria paribus respondere, Cic. *úgy felelni, a' mint a' kérdés hozza magával;* gleiches mit gleichem erwiedern. Par pari referre, v par pro pari referre, Ter. *vissza adni a' kőltsönt;* gleiches mit gleichem vergelten. Ex pari, Senec. *hasonlóképpen, hasonló módon;* gleich, auf gleiche Art, auf gleichem Fuße. Par impar ludere, Hor. *páros vagy páratlant játszani;* Paar oder Unpaar spielen, ist ein Kinderspiel. 2) v. gr. alicui, Caes. *egyenlő erejű, tehetségű;* gleich, z. B. an Stärke einem gewachsen. 3) par est, Cic. *illő, illendő;* es ist billig, es gebührt sich, es ist recht. 4) *szinte annyi, egyenlő számú;* gleich, eben so viel. Numero pares, Curt. *egyik anyi mint a' másik, egyenlő számúak;* in

gleicher Anzahl. Par ejus rei est ratio, Plaut. *hasonló oka van annak is*: es hat eben die Bewandniß. 5) *fél, pár, fele, párja, társa a' másiknak*; der Compan, Camerad. Est ausus cum illo suo pari, Cic. 6) Subst. Neutr. *egy pár*; ein Paar. Par columbarum, Ovid. *egy pár galamb*; ein Paar Tauben. Tria paria amicorum, Cic. 7) pro: duo, Fest.

Pār-băsis, id. qu. Transgressio; *hirtelenvaló áltálmenetel a' beszédben egy dologról másra*; schneller Übergang auf andere Sachen in der Rede.

Părābĭlis, e, *szerezhető. könnyen megszerezhető*; leicht anzuschaffen. Cic.

Părăbŏla, ae, vel Părăbŏle, es, f. 1. *hasonlatosság, példabeszéd*; ein Gleichniß. Quintil.

Părăbŏlĭce, Adv. *hasonlatosság-vagy példabeszédképpen*; gleichnißweise. Sidon.

Părăbŏlus, i, m. 2. *vakmerő, a' veszedelemmel szembeszálló*. ein Wagehals, der sein Leben der augenscheinlichen Gefahr aussetzt. Cassiod.

Părăcatăbŏle, es, f. 1. i. q. Depositum, vel Fidejussio.

Părăceutēsis, is, f. 3. *felmetszés, felnyitás, a' seborvosoknál*; das Aufstechen, z. B. in der Chyrurgie, Incision. Plin.

Părăchărăctes, ae, m. 1. *hamis pénz készítő*; falscher Münzer. Cod. Theod.

Părăchărăgma, ătis, n. 1. q. Nummus adulterinus; *hamis pénz*; falsche Münze.

Părăclētus, i, m. 2. *segéd*; der Beystand. 2) *vigasztaló*; der Tröster. Tertull.

Părăcŏpe, es, f. 1. i. q. Delirium, *eszelősség*; der Aberwitz. Gloss.

Părăda, ae, f. 1. *hajóernyő, vagy fedél nap ellen*; eine Bedeckung über ein Schiff im Sommer. Sidon.

Părădiăstŏle, es, f. 1. Fig. Rhet. *egymás ellenébe tétele két dolognak*; die Entgegensetzung. Quint.

Părădiăzeŭxis, is, f. 3. Figur. Rhetor. quando *vel* pro: *et* ponitur.

Părădigma, ătis, n. *példa, mustrapélda*; ein Beyspiel, Muster. Tert.

Părădisĕa, ae, f. 1. *paraditsmadár*; ein Paradiesvogel. Gloss.

Părădīsiăcus, a, um, *paraditsomi*; paradisisch. Alcim. Avit.

Părădīsicŏla, ae, c. 1. *paraditsom (ég) lakosa*; Einwohner des Paradieses (Himmels). Prud.

Părădīsus, i, m. 2. *a' Persiai királyok mulató kertje, paraditsom*; ein Lustgarten der persischen Könige, Paradies. 2) *paraditsom, kies mulató kert*; das Paradies, ein angenehmer Lustgarten. Tert. Hinc: Paradiseus, a, um, v. gr. paradisea poma; *paraditsom alma*; Paradiesäpfel. 3) fluvius Ciliciae. 4) urbs in Syria.

Părădŏxum, i, n. 2. *képtelenség, p. o. képtelen állitás, 's a' t.* ein wunderbarer Ausspruch, eine unglaubliche Meinung. Illa mirabilia Stoicorum, quae paradoxa nominantur, Cic.

Părădŏxus, a, um, *képtelen, tsudálatos*; widersinnig, wunderbar, seltsam. Cic.

Părăenĕsis, is, f. 3. *emlékeztetés, intés*; die Ermahnung, Erinnerung. Vulg. Gall.

Paraetacēne, es, terra vel regio Persiae, Curt.

Păraetŏnium, ii, n. urbs et portus in Mamarica, penes Aepyptum, Hirt.

Părăgŏge, es, f. *a' szónak hosszabbítása, p. o.* mittier, pro: mitti; Verlängerung eines Wortes, z. B. mittier, statt: mitti.

Părăgŏne, *fekete márvány neme*; eine Art von schwarzen Marmor. Gloss.

Părăgrămma, ătis, n. 3. *fondkirás*; die Umkehrung der Schrift.

Părăgrămmătismus, i, m. Fig. Gramm. quum una litera pro alia ponitur. Gramm.

Părăgrăphus, i, m. 2. *tzikkely*; ein Absatz. Gloss.

Părălēpsis, is, f. 3. i. q. Assumtio, vel Exceptio.

Părălīpŏmĕna, ōrum, i. e. praetermissa.

Părălīpsis, is, f. 3. i. q. praeteritio. Fig. Rhetor. *tettetett elmellőzés, midőn valaki azt állítja, hogy nem akar bizonyos dolgot előhozni, 's mégis arról beszéll*; wenn man sagt, man wolle von einer gewissen Sache nicht reden, und doch, indem man dieses sagt, davon redet.

Părălius, vel -os, i, *tengermellyéki*;

am Meere befindlich oder wachsend. Plin.

Părăllāxis, is, f. 3. *valamelly tsillag valóságos és tetsző állóhelye között a' különbség*; die Verschiedenheit des wahren und scheinbaren Sternstandes. Astron.

Părăllēlĕpĭpĕdum, i, n. *hosszszúkotzka, hasábkotzka*; ein länglicher Würfel, Langwürfel, Gleichscheit. Mathem.

Părăllēlismus, i, m. 1. *egyközűség*; der Gleichlauf. 2) *egyezés, két dolognak egyezősége*; die Übereinstimmung.

Pă ăllēlŏgrammum, i, n. 2. *egyenlő-közű hosszszas négyszeglet*; ein gleichlaufiges längliches Viereck. Frontin.

Părallēlus, a, um, *egyenlőközű*; parallel. Vitruv.

Părălŏgīsmus, i, m. *helytelen vagy hamis következtetés*; ein falscher Schluß. Logic.

Părălus, i, m. Nom, pr. primi inventoris navium oblongarum, Cic.

Părălysis, is, f. 3. *tagelhalás, v elesés, szélütése valamelly tagnak*; die Lähmung der Glieder. Plin.

Părălyticus, a, um, *szélütött tagú*; gelähmt, gliedlahm. Plin.

Părămēnta, ōrum, n. plur. *oltári vagy templombéli ékességek*; Altar oder Kirchenzierde Gloss.

Părămēnĭa, n. plur. *a' tsípőbelső részei*, die innern Theile der Hüfte. 2) *a' vékonya a' testnek és annak részei*; Theile, die zwischen den Rippen und Hüften sind. Medic.

Părămēntum, i, n. 2. *ékesség*; eine Zierde, der Schmuck. Eccles.

Părămēse, es, f. 1. chorda secunda. Vitr.

Părămythĭa, ae, f. 1. *vigasztaló biztatás*; ein tröstlicher Zuspruch. Gloss.

Părănēte, es, f. se. chorda penultima, Vitr.

Părănītes, ae, m. 1. *drágakő neme*; eine Art von Edelsteinen, dem Amethiste gleich. Plin.

Părănymphus, i, m. 2. *vőfély*; der Brautführer. Ven. Fort. paranympha; *nyoszolyóleány*; Brautjungfer. Isid.

Părăpēchĭum, ĭi, n. 2. *könyöktsont*; das Bein im Elbogen, Knöchelchen. Anatom.

Părăpēchy, *veres bársonnyal prémzett fejér köntös*; ein weisses Kleid, das auf beyden Seiten mit Purpur verbrämt war. Varr.

Părăpegma, ătis, n. 3. *felfüggesztett számvető tábla*; eine aufgehängte Rechnungstabelle. Vitr.

Părăpĕtăsĭa, ōrum, n. pl. *szín, tsűr*; Schoppen, Schauer. Cod. Just.

Părăphŏnista, ae, m. 1. *kápolnabeli énekes*; ein Kapellsänger. Eccles.

Părăphŏra, ae, f. 1. *eszeveszettség, esztelenség*; Unsinnigkeit. Gloss.

Părăphŏros, i, *rosszs, rosszféle*; schlecht, von schlechter Art. Plin.

Părăphrăsis, is, f. 3. *környűlírás, magyarázás, környűlállásos előadása vagy leírása valaminek*; die Umschreibung. Quintil.

Părăphrăstes, ae, m 1. *magyarázó, kimagyarázó*; ein Ausleger, Erzähler oder Erklärer einen Dinges. Dicitur et Pharaphrasta,

Părăphrŏsyne, es, f. *esztelenség*; der Aberwitz. Gloss.

Părăphimōsis, is, f. i. q. praeputii decurtatio, ut glandem penis tegere nequeat. 2) Uteri angustia et contractio.

Părăplēgĭa, et Părăplēxĭa, ae, f. 1. *szélütés*; der halbe Schlag, die Lähmung. Medic. Paraplecticus; *fel oldalról szélütött*; auf einer Seite vom Schlage getroffen.

Părăpŏtămĭa, ae, f. 1. regio Asiae ad Tigrim fluvium sita.

Parapsis, vide: Paropsis.

Părărĭus, ĭi, 2. *alkumester*; ein Unterhändler, Mäckler, Sensal. Senec.

Părăsanga, ae, m. 1. *Persa mértföld, melly mintegy 1750 lépést tett*; persische Meile, gewöhnlich von 30 Stadien, Plin.

Părăscēve, es, f. *készülés valamihez, készület*; die Zurüstung, Vorbereitung. 2) *készülőnap*; der Rüsttag. 3) *nagypéntek*; der Charfreytag. Tert.

Părăsēlēne, es, f. *mellékhold*; der Nebenmond.

Părăsēmon, i, n. *hajójel*; das Zeichen des Schiffes. Gloss.

Părăsĭōpēsis, is, f. Fig. Rhet. quum orator aliquid reticere velle affirmat, et tamen commemorat. Rutil.

Părăsīta, ae, f. 1. *élődi, élősködő*; eine Schmarotzerinn. Plin.

Părăsītaster, tri, m. 2. *élősködő*; ein

Schmarotzerchen, Afterschmarotzer. Terent.

Părăsītătio, ōnis, f. 3. *élődés, élőskődés*; Schmarotzen, Schmarotzerey. Plaut.

Părăsītor, āri, Dep. 1. *élődni, élősködni*; schmarotzen. Plaut. 2) *tsapaddrkodni*; schmeicheln. Plaut.

Părăsītus, i, m. 2. *élődi, élőskődő, ingyenélő*; ein Schmarotzer. 2) *tsapoddr*; ein Schmeichler. Plaut.

Părăsphăgis, ĭdis, f. Pars juguli. Med.

Părăstăda, ae, f. 1. et Părastas, ădis, f. 3. *segéd, segítő társ*; ein Gehülfe, Beystand. 2) m. *adjutáns*; der Adjutant. Veget. 3) parastatae; *négy szegletű oszlopok, p. o. ajták mellett, vagy aszlopok megett*; viereckigte Säulen an den Thüren oder hinter den Säulen. Vitruv.

Părăstăta, ae, c. i. q. parastada, Vitruv.

Părăstătĭca, ae, *oszlop, dgas*; eine Saule, ein Pfeiler. Vitr.

Părăster, stri, m. 2. *mostoha atya*; der Stiefvater. Eccles.

Părăstĭchis, ĭdis, f. 3. *sarkezdő vagy sorvégző betűkből szdrmazott név és mondds*; eine Reihe Buchstaben zu Anfange oder Ende der Verse, die einen besondern Sinn geben, z. B. den Nahmen des Verfassers nennen. Sueton. et Gell.

Părăsynaxis, is, 3. *titkos és tilalmas összvejövetel*; eine geheime verbothene Zusammenkunft. Cod. Just.

Părătārius, a, um, i. q. parabilis. Apic.

Părătātĭcōs, Adv. i. q. Extensive.

Părāte, Adv. *készen, elkészülve*; bereitet, vorbereitet, mit Vorbereitung. Cic. Paratius dicere, Cic. 2) *szorosan, gondosan*; sorgfältig, genau. Plaut. 3) *nagy készséggel, könnyen, folyvást*; fertig, behend. Paratissime dicere, Plin. Ep.

Părātella, ae, f. 1. *vad lórom*; wilder Ampfer. Macrob.

Părāthĕsis, is, f. 3. *hozzátétel*; die Beysetzung.

Părātio, ōnis, f. 3. (paro) *készítés*; die Zubereitung. Afran. 2) *megszerzés, szertételvalamire*; die Anschaffung, Erwerbung. Pand.

Părātĭtla, ōrum, n. plur. *valami foglalatjának summás előadása*; kurze Angebung des Inhalts. 1Ct.

Părătrăgoedio, āre, 1. *tsekélységen nagy lármát indítni*; ein großes Lärmen über eine Kleinigkeit machen. Plaut.

Părătrimma, ătis, n. 3. *bőrnek feltörése*; das Aufreiben der Haut, Wolf. Gloss.

Părātūra, ae, f. 1. (paro) *készítés, elkészítés*; Zubereitung, Zurüstung. Tertull.

Părātus, a, um, *készített*; bereitet. 2) *kész*; bereit. Paratus omnia perpeti, Caes. *kész mindent kidllani, vagy elszenvedni*; bereit alles zu leiden. 3) *magát valamire készen tartó, hozzákészült valamihez*; gefaßt. Paratus ad omnem eventum, Cic. 4) *felkészített, elkészült*; versehen. Paratus ab exercitu, Cic. *sereggel elkészült*; mit einer Armee versehen. Comp. paratior. Cic. Sup. paratissimus.

Părātus, us, m. 4. *készület, p. o. valamihez*; die Zubereitung. Tert.

Părătypus, a, um, *hamis készületű, rosszúl készült, vagy vert, p. o. pénz*; schlecht nachgemacht oder nachgeschlagen. Gloss.

Părăuxēsis, is, f. i. q. Exaggeratio, vel Amplificatio.

Părăzōnium, ĭi, n. 2. *handzsdr, tőr*; ein kleines Schwert, Dolch. Martial.

Parca, ae, f. 1. *Párka*; eine Parze. Ovid. Plur. Parcae, *a' Párkák*; die Parzen. Cic. Harum nomina fuere apud Graecos: Clothu, Lachesis, Atropos.

Parcae, ārum, vide: Parca.

Parce, Adv. *takarékosan, szűkön*; sparsam, mit Sparsamkeit, kärglich, Cic. Parcissime, Colum. 2) Trop. *tsinnyán, tartózkodva*; sparsam, zurückhaltend. Cic.

Parcĭlŏquium, ĭi, n. 2. *kevés beszéd, szótalanság*; sparsames Reden. Apul.

Parcĭprōmus, i, m. 2. *szűkmarkú, zsobrák, zsugari*; der kärglich hervor gibt, folglich filziger Mensch. Plaut.

Parcĭtas, ātis, f. 3. *takarékosság*; Sparsamkeit. Senec 2) *zsobrákság, szűkmarkúság*; die Kargheit. Idem.

Parcĭter, Adv. i. q. parce.

Parco, pĕperci, (et parsi) parcĭtum et parsum, parcĕre, 3. *kémélni, megkémélni*; schonen. Parcitum est Italiae, Plin. *megkímélték Olaszországot*; man hat Italien verschont. Parcere valetudini, Cic. Pecuniam parcere, Plaut. vel impensae parce-

re, Liv. *kémélni a' pénzt vagy költséget*; das Geld oder die Kosten sparen. Nihil parcere labori, Cic. *nem kémélni a' munkát vagy fáradtságot*; die Arbeit oder die Mühe nicht sparen. 2) *magát megtartóztatni valamitől, mérsékelni magát valamiben*; sich enthalten, mäßigen. A caedibus et incendiis parcere, Liv. Parce metu, Virg. *ne félj*; fürchte dich nicht. 3) parce: Imper. cum Infin. v. gr. parce nimirum cavere, pro: ne caveas, vel, noli cavere, Poet.

Parcus, a, um, *takarékos, nem vesztegető*; sparsam, nicht verschwenderisch. Parcus donandi, Hor. *a' ki szűkön adja az ajándékot*; der mit Geschenken sparsam umgeht. Parcus pecuniae, Svet. *szűkmarkú*; karg, kärglich. Parcus opum, Claud. *fösvény*; geizig, karg. 2) *kevés, szűkön lévő, tsekély*: wenig, gering, sparsam. Parcus et brevis somnus, Plin. *mértékletes rövid álom*; ein mäßiger Schlaf. Parcum vitrum, Mart. *egy kis darab üveg*; ein kleines Stück Glas. Comp. parcior, Sup. parcissimus, Svet.

Pardălianches, is, n. 3. *farkasölőfű*; die Wolfswurz. Plin.

Pardălios, vel Pardalĭos, i, sc. lapis, *párdutzkő, tarkakő*; Pantherstein. Plin.

Pardālis, is, f. 3. *párdutz, nöstény párdutz*; der Panther, das Pantherthier. Curt.

Pardus, i, c. 2. *párdutz, hím és nöstény*: der Pardel oder Panther. Plin.

Părēas, vel Părīas, ae, m. 1. *kigyó neme*; eine Art Schlangen. Lucan.

Părecbăsis, is, f. 3. *kitsapongás a' beszédben*; die Ausschweifung in der Rede. Quintil.

Părectăsis, is, f. 3. i. q. Extensio.

Parectătus, a, um, *férjfikoros*; erwachsen, mannbar. Lucil.

Părēgŏria, ae, f. 1. *enyhülés, vigasztalás*; die Linderung, der Trost. Apul.

Părēgŏricus, a, um, *enyhitő*; lindernd. Marc. Emp.

Părĕlcon, ŏntis, n. 3. i. q. Dictio, vel Adjectio abundans, cum scil. met, piam, pte, ornatus causa adponuntur pronominibus, e. gr. Tibimet, quidpiam, suapte, etc.

Părēlĭon, i, n. 2. *melléknap*; eine Nebensonne. Senec.

Părĕmbŏle, es, f. 1. i. q. Interpositio, cum in medio ornatus causa, res interponitur. Mart.

Părĕncĕphălis, ĭdis, f. 3. *kisagyvelő*; das kleine Gehirn. i. q. Cerebellum.

Părĕnchyma, ătis, n. 3. *bélretze, retzésbártya, p. o. lépben, májban*; das Gewebe der Gedärme. Med.

Părens, tis, c. 3. (a pario) *atya, vagy anya*; Vater oder Mutter. Cic. parentes (masc.) *a' szülék*; die Ältern. Cic. Hinc: a) parens Idaea, Ovid. vel parens Idaea deum, Virg. i. e. Cybele. b) Parens, scil. hominum, i. e. Jupiter, Hor. 2) Trop. v. gr. patriae, Cic. *attya, gyámola, kezdője, pártfogója, p. o. a' hazának, 's a' t.* der Vater, Stifter, Urheber, Gönner. Socrates parens philosophiae, Cic. 3) *feltaláló ja valaminek*; der Erfinder. Lyrae parens, Hor. Not. in Genit. Plur. parentum, et parentium, Cic.

Parens, tis, Partic. (a pareo) *engedelmeskedő*; gehorsam. Comp. parentior; parentiores exercitus, Cic.

Părentālia, ōrum et ĭum, plur. *halotti tor*; ein Todtenmahl. Cic. 2) *halotti gyászpompa*; eine Feyerlichkeit zu Ehren des Verstorbenen, Todtenfest. Ovid.

Părentālis, e, *szülékét illető, szüléknek tulajdonitott*; die Ältern betreffend, was der Ältern ist. 2) *a' szülék vagy atyafiak halotti tiszteségek megadását illető*; was den Ältern oder Anverwandten nach ihrem Tode zu Ehren geschieht. Dies parentalis, Ovid. *hallotti pompa, temetés, 's a' t.* Leichenbegängniß, Todtenfest.

Părentātio, ōnis, f. 3. *halotti tisztesség megadása*; die Leichenbegängniß. Tertull. 2) *halotti beszéd*; eine Leichenrede. Gloss.

Părentēla, ae, f. 1. (parens) *atyafiság, rokonság*; die Verwandtschaft. Capitol.

Parenthĕsis, is, f. 1. *rekesz, kapotsrovás*; die Parenthese, Einschaltung, der Klammersatz, die Klammer. Quintil.

Părentĭa, ae, f. 1. i. q. patientia, *engedelmesség*; der Gehorsam.

Părento, āvi, ātum, āre, 1. et Parentor, āri, Dep. 1. *a' megholt szülék*

vagy rokonok emlékezetét áldozattételek által megtisztelni; der verstorbenen Ältern oder Anverwandten Gedächtniß durch Leichenopfer begehen. Cic. 2) *valaki halálát megbosszúlni*; eines Tod rächen. Parentemus Cethego, Cic. 3) *halotti beszédet tartani*; eine Parentation oder Leichenrede halten. Parentare alicui, Curt.

Pārĕo, ui, ĭtum, ēre. 2. *mutatni magát, megjelenni*; sich sehen lassen, erscheinen, sichtbar seyn. Ad portam paruit, Mart. 2) v. gr. parere alicui, Cic. legibus parere, Cic. dicto parere, Liv. *engedelmeskedni valakinek*; gehorchen. 3) v. gr. naturae, Nep. cupiditatibus, Cic *szabni vagy alkalmaztatni magát valamihez, engedni valaminek*: sich nach etwas richten, gemäß sich betragen. Utilitati parere, Cic. *a' hasznonra hajtani*; auf den Nutzen sehen. Promissis parere, Ovid. *igéretét telyesitni*; sein Versprechen erfüllen. Necessitati parere, Cic. *a' kénteleneségnek engedni*; sich der Nothwendigkeit unterwerfen. Gulae parere, Hor. *tobsódni*; dem Schwelgen ergeben seyn. 4) parere debito, Tert. *megfizetni*; bezahlen. 5) *világos vagy nyilvánvaló lenni*; bekannt seyn, deutlich, offenbar seyn. Cum pareat igitur aeternum esse, Cic. 6) *valaki parantsolatjára megjelenni, udvarolni, szolgálatjára lenni, mint szolga*; auf jemandes Befehl erscheinen, aufwarten als Diener. Gell

Părĕphippĭus, ĭi, rectius Parhippus, *vezeték ló*; ein Nebenpferd. Justin.

Párergon, i, n. 4. *mellesleg való dolog*; eine Nebensache. Vitr.

Părĕsis, is, f. 3. idem quod Resolutio partium nervosarum in passione colica. Med.

Părhippus, i, m. 2. *vezeték ló*; ein Beypferd, Nebenpferd Cod. Just.

Păriambus, i, m. 2. *öt szótagos versláb, melly egy hoszszú és négy rövid tagból áll*; ein fünfsylbiges Versglied, aus einer langen und vier kurzen Sylben.

Părĭanus, a, um, i. e. ex urbe Pario. Plin. vide: Parium.

Părĭātĭo, ōnis, f. 3 *készpénzel való fizetés*; die gleiche baare Bezahlung. Pand.

Părĭātor, ōris, m. 3 *a' ki egészen megfizet*; der völlig bezahlt. Pand.

Părĭātrĭx, ae, i. q. pariatio. August.

Paricīda, ae, vide: Parricida.

Părĭĕdres, ae, m. 1. pars montis Tauri, Plin.

Părĭēndus, a, um, *a' születendő, születtetendő*; der da soll geboren werden. August.

Parientĭa, ae, f. 3. (pareo) *engedelmesség, engedelmeskedés*; der Gehorsam. Tac.

Părĭes, ĕtis, m. 3. *fal*; die Wand. e. gr. intergerinus, Gloss. *közfal*; eine Scheidewand. Parietem ducere, Cic. *falat húzni, tsinálni, v. épitni*; eine Wand führen oder bauen. Intra parietes, Idem. *otthon*; zu Hause. 2) Trop. *halgató, halgatni tudó*; ein Verschwiegener. Parieti loqueris, Erasm. 3) e. gr. dealbatus, Idem. *hizelkedő, tsapodár*; ein Schmeichler. 4) parietum perfossor, Plaut. *tolvaj*; ein Dieb.

Părĭĕtālis, e, i. q. parietarius, e. gr. herba, Marc. Emp.

Părĭĕtārĭa, ae, f. 1. *falfű*; das Wand- oder Mauerkraut. Apul. Linn.

Părĭĕtārĭus, a, um. *falat illető, falon lévő*; die Wände betreffend, daran befindlich. Jul. Firm. e. gr. herba, Apul i. q. Parietaria.

Părĭĕtīna, ae, f. 1. *romlott, kidőlt, v. összveomlott fal, v. kőfal*; alte verfallene Wand oder Mauer. Cic. 2) Trop. e. gr. reipublicae, Idem. *maradványok*; die Überbleibsel.

Părĭĕtīnus, v. Părĭĕtīnus, a, um, *falat, kőfalat, házfalat illető, ahoz való*; die Wand- oder Hausmauer betreffend. Tert.

Párilĭa, ium, n. plur. i. q. Palilia.

Părĭlĭcĭus, a, um, i. q. Palilicius.

Părĭlis, e, (par) *egyenlő, egyforma*; gleich, gleichförmig. Ovid. Varr.

Párilĭtas, ātis, f. 3. *egyenlőség, egyformaság*; Gleichheit. Gell.

Părĭlĭtĭus, a, um, i. q. Pallilicius.

Părĭo, āvi, ātum, āre, 1. *egyenlővé tenni, megegyeztetni*; gleich machen. 2) *a' bévételt és kiadást összveegyeztetni*; die Einnahme und Ausgabe einander gleich machen. JCt. 3) *egyezni, egyforma lenni*; gleich seyn. Pariant inter se, Tert. 4) e. gr. alicui, Pand. *tökélletesen v. egészen eleget tenni, v. megfizetni*; völlig bezahlen.

Părĭo, pĕpĕri, parĭtum, et partum, ĕre, 3. *szülni, költeni, tenyészni, fiadzani, kölykezni, elleni*; gebären, hecken, von Menschen und Thieren. e. gr. liberos. Cic. *gyermekeket szülni, v. a' világra hozni*; Kinder gebären. e. gr. ex aliquo, Ter. *valakitöl gyermekének lenni*; von einem ein Kind bekommen. Gallina parit ova, Cic. *tojik*; legt Eyer. 2) *fajzani*; zeugen. Leo pariet, Quint. e poëta 3) Trop. *teremni*; hervorbringen. Terra parit fruges, Lucr. 4) e. gr. verba, Cic. *találni, tsinálni*; erfinden, machen. 5) e. gr. sibi laudem, Cic. victoriam ex hoste, Liv suspicionem, Nep. dolorem, consulatum, Cic. sibi amicitiam cum aliquo, Nep. *okozni, szerezni, végrehajtani*: verursachen, verschaffen, zuwege bringen. Veritas odium parit, Sen. *az igazság gyülölséget szül*, Prov. *szóllj igazat, betörik a' fejed*: die Wahrheit erweckt Haß. e. gr. sibi beneficium, Ter. *kieszközölni magának valami jótéteményt*; sich eine Wohlthat zuwege bringen. 5) *fel, v. kitalálni, kigondolni*; erfinden, erdenken. Quae tota ab oratore pariuntur, Cic.

Părīon, i, vide: Parium.

Părĭs, ĭdis, m. 3. filius Priami, Virg.

Părīsii, ōrum, m. plur. *Pári's, város Frantziorszégban*; die Stadt Paris in Frankreich. Vocatur etiam: Lutetia Parisiorum, Caes. Hinc: Parisiacus, a, um, *Pári'si*; Parisisch. Ven. Fort. 2) populus Galliae regionem Lutetiae Parisiorum quondam incolens, Caes.

Părĭtas, ātis. f 3. (par) *egyenlöség, egyformaság*: die Gleichheit. Arnob.

Părĭter, Adv *egyenlöen, egyformán, éppen úgy*; gleich, auf gleiche Weise, eben so Cic. Pariter ac si etc. Sall. *éppen mintha*; gleich, als wenn. 2) *egyszerre, egy idöben*; zugleich. Cic. 3) *hasonlóúl, hasonlóképpen, hasonlóan, — is*: ebenfalls, gleichfalls, auch. Ter. Ovid. 4) *együtt, öszveséggel*; sämmtlich, insgesammt, zusammen. Virg.

Părĭto, āre, 1. (Freq. a paro) *készülgetni*; zubereiten. Plaut.

Părĭtor, ōris, m. 3. *szolga, szolgáló legény, testörzökatona*; ein Diener, Aufwärter, Gaede-Soldat. Auct. Vict.

Părĭtūdo, ĭnis, f. 3. (pario) *szülés*; das Gebären. Solin. 2) *szülés ideje*; die Zeit zu gebären. Plaut.

Părĭtūra, ae, f. 1. *méh gyümöltse, szülött*; die Leibesfrucht. Varr. 2) *szülö, a' ki szül, szülöasszszony*; die Gebärerinn. Ovid. 3) *költö madár*; ein brütender Vogel. Pallad.

Părĭtūrus, a, um, *szülö, szülendö, a' ki szülni fog*; der gebären wird. Ovid.

Părĭum, v. Parion, i, n. 2. urbs Asiae minoris. Parianus, a, um, e. gr. civitas, Cic.

Părĭus, a, um, (Paros, v. -us) *Párusi*, Parisch. e. gr. lapis, Virg. *Párusi, v. fejér márvány*; ein Parischer oder weißer Marmor. Jambi Parii, Hor. i. q. Antilochii, quia Antilochus Parius fuit.

Părlāmēntum, i, n. 2. Italic. proprie: Colloquium. 2) Comitia, conventus ordinum Angliae; Summa curia, Supremus Senatus regni.

Părlātōrĭum, ĭi, n. 2. *beszéllöröstély a' klastromokban*; das Sprachgitter in Klöstern. Eccles.

Parma, ae, f. 1. *rövid kerek, v. Tatár paizs neme, a' millyet a' könnyü gyalogság és lovasság viselt*; eine Art kurzer runder Schilde, dergleichen die leichte Infanterie und die Reiterey trug. 2) poëtis generaliter; *paizs*; der Schild. Virg. 3) *fúvó szelelölyuka*; das Ventil im Blasbalge. Auson. 4) urbs Italiae superioris. Hinc: Parmensis, e, illuc pertinens Parmenses, incolae ejusdem. Cic.

Parmātus, a, um, *paizsos, kerek, v. Tatárpajzst viselö, v. hordozó*; mit einem runden Schilde versehen, beschildet. Liv.

Parmĕnĭo, ōnis, m. 3. Nom. propr. belliducis Alexandri Magni.

Părmĕno, ōnis, m. 3. Nom. propr. Viri cujusdam imitatoris vocis humanae, et mugitus animalis, Hist.

Parmensis, e, vide: Parma.

Parmŭla, ae, f. 1 Dim. *kis paizs, paizsotska*; kleiner Schild, Schildchen. Hor.

Parmŭlārĭus, ĭi, m. 2. *paizstsináló, v. paizszsal vívó*; der Schilde macht oder braucht. Quint.

Parnāsus, (os) v. Parnassus, i, m. 2. mons Phocidis, Apollini et Musis sacratus, Virg. Parnassi gramen, Ovid. *májfü*; das Leberkraut. (Parnassa palustris, L.) Hinc: Parnā-

sĭus (Parnass.) a, um, *Parnassusi*; Parnassisch. Saepe refertur ad Musas, v. Apollinem, e. gr. laurus, Virg. Templa Parnassia, Ovid. i. q. Parnasus. Parnāsis, (Parnass.) ĭdis, f. i. q. Parnasius, Ovid. Parnasēus, (Parnass.) a, um, idem, Avien.

Păro, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. orationem ad tempus, Liv. convivium, Cic. turres, falces, Caes. *tsindlni*, *késszitni*, *elkésszitni*; bereiten, zubereiten, fertig machen. e. gr. exitium alteri, Cic. *valakinek szerentsétlenségén*, *szerentsétlenné tevésen*, v. *veszedelmén igyekezni*, v. *munkálódni*; einen unglücklich zu machen sich bemühen. 2) *valamihez*, v. *valamire késszülni*, *valamire késsen lenni*; sich zu etwas bereiten, sich worauf gefaßt machen. e. gr. bellum, Caes. *hadhoz*, v. *háborúhoz késszülni*: sich zum Kriege rüsten. 3) e. gr. divitias, amicos, Ter. *szerezni*, *valamire szert tenni*; erwerben. e. gr. exercitum, Tac. *hadi sereget gyűjteni*; eine Armee anschaffen. 4) *tenni*, *véghezvinni*, *végrehajtani*; verrichten. Quod parato opus est, para, Ter. 5) *rendelni*, *elrendelni*, *szerkeztetni*; einrichten, reguliren. Deos paravisse, ne etc. Plaut. e. gr. se alicui, Ter. *valakihez szabni magat*; sich nach einem richten. 6) *öszvehasonlitni*; vergleichen, gegen einander halten. Plaut. 7) *felkészitni*, v. *felruházni valamivel*; versehen, rüsten. Paratum esse a re aliqua, Cic. *valamivel felruházva lenni*; mit etwas versehen seyn. 8) e. gr. deterrere aliquem, Ter. *szándékozni*, *igyekezni*, *valamelly szándékkal*, v. *igyekezettel lenni*; vorhaben. 9) *valakivel öszve*, v. *megegyezni*; sich mit einem vergleichen. Si curiata lex non esset, se paraturum cum collega, Cic.

Păro, ōnis, m. 3. *könnyű hajó neme*; eine Art leichter Schiffe. Cic.

Părŏchĭa, ae, f. 1. *papi lakóhely*, *parókia*, *egyházimegye*, v. *kerület*, *püspöki megye*: die Parochie, der Kirchensprengel, die Diöces. Hieron.

Părŏchĭāgium, ii, n. 2. *papijövedelem*; die Pfarreneinkünfte. Eccles.

Părŏchĭālis, e, Adj. *paphoz tartozó*, *papi*; einem Pfarrer zugehörig. Idem.

Părŏchĭānus, a, um, i. q. Parochialis.

Părŏchus, i, m. 2. *portéka*, v. *eleség-szállitó*, *útasokat*, v. *idegeneket mindenféle szükséges dolgokkal felruházó*; ein Lieferant, der die Leute auf der Reise mit aller Nothdurft versieht. Cic. 2) *vendéglő*, *megvendéglő*, *vendégségetadó*, *házigazda*; der andere als Gäste tractirt, ihnen ein Gastmahl gibt, Wirth vom Hause. Hor. 3) *pap*, *predikátor*, *lelkiatya*; ein Pfarrer, Seelsorger. Eccles.

Părōdĭa, ae, f. 1. *nevetséges*, v. *tsúfolódó követés*, p. o. *éneknek*, *versnek*, *versezetnek*, v. *theátromi játéknak majmolása*; die Nachäffung, lächerliche oder spottende Nachbildung, z. B. eines Liedes, Gedichtes, oder Theaterstückes. Auson.

Părōdontis, ĭdis, f. 3. *fogdaganat*; die Zahngeschwulst. Med.

Păroecĭa, ae, f. 1. i. q. parochia. August.

Părœcus, i, m. 2. *szomszéd*; ein Nachbar. Gloss. 2) *papi hivatalba*, v. *papságba helyheztetett*, v. *béiktatott*; ein Eingepfarrter. August.

Părœmĭa, ae, f. 1. *példabeszéd*; ein Sprichwort. Quint.

Părŏmoeum, i, n. 2. Figura Rhetorica, i. q. vocum una eademque litera, v. syllaba incipientium coagmentatio. e. gr. Mala mali malo mala contulit omnia mundo, Diòmed. Dicitur et Parechesis.

Părŏmŏlŏgĭa, ae, f. 1. i. q. Figura Rhetorica, qua quid condonatur, idque Particulis: Esto, Sane. Sit. etc.

Părŏmphălon, i, n. 2. i. q. Concretio Tophi lapidis in umbilico. Med.

Părŏnŏmăsĭa, ae, i. q. agnominatio.

Părŏnychĭa, ae, f. 1. et Părŏnychĭum, i, n. 2. *körömméreg*; der Wurm, ein böses Nagelgeschwür an Fingern oder Zehen. 2) *tyukszem a' lábon*; ein Hühnerauge. Plin. 3) *körömke*; das Nägelkraut, die Mauerraute. Diosc.

Părōnymus, a, um, *egyaránt hangzó*, *egyenlő hangzású*; gleichlautend. Gloss.

Paropamisus, i, m. 2. mons ad limites Indiae orientalis. Mela.

Părōpĭae, ārum, f. 1. plur. *szemzug*; die kleinen Augenwinkeln.

Păropsis, vel Parapsis, ĭdis, f. 3. *tál*; eine Schüssel. Martial.

Păroptēsis, is, f. 3. *fördőbeli izzadás*; das Schwitzen im Bade. Cael. Aur.

Păroptus, a, um, *sült, megsültött*; gebraten. Apic.

Păros, vel Parus, i, f. 2. insula maris Aegaei, marmore candido celebris. Parii, i. e. incolae hujus insulae. Nep.

Părōpis, ĭdis, f. 3. *fülkelés, v. kelevény*; ein Geschwür bey den Ohren. Plin.

Părŏxismus, i, m. 2. *valamelly nyavalya sullya, p. o. a' hideg ellelése vagy kiródása, forróság; 's a' t.* der starke Anfall des Fiebers oder anderer Krankheiten. Med.

Para, ae, f. 1. *egy madár neme, mellynek kiáltását a' régiek szerentsétlenség jelének tartották*; ein Vogel, dessen Geschrey Unglück bedeutete. Horat.

Parrhasia, ae, f. 1. regio Arcadiae in Graecia. Plin.

Parrhăsis, ĭdis, f. 3. *Arkádiai asszony*; eine Arkadierinn. 2) Parbasis ursa, Ovid. *egy tsillagzat: a' nagy göntzöl szekere*; der Heerwagen, der große Bär, ein Gestirn.

Parrhăsius, a, um, *Arkádiai*; Arkadisch. v. gr. virgo, i. e. Callisto, Ovid. Jugum i.e. plaustrum septentrionale, Mart.

Parrhăsius, ii, m. 2. Nom. pr. celebris pictoris in Ephese. Hor.

Parrhăsus, i, m. 2. *Arkádiai ember*; ein Arkadier. Ovid.

Parricīda, v. Paricīda, ae, c. (parens et caedo) *attya vagy annya gyilkosa*; Vater- oder Älternmörder. Cic. 2) *atyafigyilkos, rokona gyilkosa*; Mörder der Anverwandten. Liv. Parricida civium, Cic. *a' ki polgárt öl meg*; der einen Bürger ermordet hat. 3) *hazadrúló*; ein Landesverräther. Sall.

Parricīdātus, us, m. 4. pro: parricidium Coel. ap. Quintil.

Parricīdiālis, vel Parricīdālis, e, *gyilkosi, gyilkoshoz illő, istentelen*; menschenmörderisch, mörderisch, verrucht, gottlos. Justin.

Parricidiāliter, Adv. *kegyetlen gyilkos módon*; mörderisch. Lamprid.

Parricīdium, ii, n. 2. *atyagyilkolás, anyagyilkolás*; Vater- oder Älternmord. Cic. 2) *akármelly gyilkolás*; jeder Mord. Cic. Parricidium committere, Justin. *testvérjét megölni*; seinen Bruder tödten. 3) *istentelenség, hallatlan gonoszság*; verruchte, unerhörte That. Cic.

Pars, tis, f. 3. v. gr. urbis, Cic. fluminis, Caes. alicujus rei, vel totius, Cic. *rész*; der Theil. Facere partes, Cic. *elosztani, részekre osztani*; theilen. In partem vocare, Tacit. *meghivni a' részvételre*; zur Theilnahme auffordern. Magna pars hominum, Cic. i. e. multi homines. Pars hominum, Horat. *némellyek*; Einige. Aliquid in optimam partem accipere, vel in meliorem partem interpretari, Cic. *valamit igen jó neven venni, jóra magyarázni*; etwas zum Besten aufnehmen. Ex parte, Cic. *nagy részént, nagyobb részént*; größtentheils, meistentheils. Ex altera parte, Cic. *más részről*; von der andern Seite. Parte flavus, parte melleus, Plin. *részszerént sárga, részszerént mézszinű burna*; zum Theile bleich, zum Theile wie Honig. Not. pars conjungitur cum plur. Verbi. v. gr. Pars fugiunt, Liv. Magna pars caesi sunt. Liv. — Per partes, Plin. *részenként, darabonként*; theilweise, stückweise. In omnes partes valet, Cic. *minden esetre jó, minden tekintetben jó vagy helybenhagyható*; auf jeden Fall ist es gut, es ist überhaupt gut, oder zu billigen, u. s. w. Nullam ad partem valet, Cic. *semmit sem ér*; gilt oder taugt schlechterdings nichts. 2) *fél, felekezet, párt*; die Parthey. Nullius partis esse, Cic. *egyik félhez se tartozni, egyik részhez se szítni*; keiner Parthey zugethan seyn. Pars adversa, Quint. *az ellenkező fél vagy rész*; die Gegenparthey. 3) *személy, mellyet valaki a' játékszínben visel vagy játszik*; die Rolle eines Schauspielers. Primas partes agere, Ter. *főszemélyt játszani*; die Hauptrolle spielen. 4) in plur. partes; *kötelesség, hivatal*; die Pflicht, das Amt, Obliegenheit. Partes implere, Ovid. *kötelességében eljárni, kötelességét telyesíteni*; seine Pflicht erfüllen. 5) *tájék, környék, vidék*; die Gegend, Gegenden. Cic.

Parsimonia, ae, f. 1. (parco) *takarékosság, kémélles*; die Sparsamkeit. Sera in fundo parsimonia, Prov. Sen. *addig gazdálkodj, míg van mivel, vagy: késő a' fogytán a' szűk költés*; es ist nicht gut zu sparen,

wenn man schon auf die Neige gekommen ist. Parsimonia est magnum vectigal, Prov. a' *takarékosság tőkepénz*; die Sparsamkeit ist ein großes Capital.

Parthāon, ŏnis, pater Oenei. Parthaonius natus, i. e. Oeneus, Ovid. Parthaonius, a, um, v. gr. domus, i. e. Oenei, Ovid.

Parthēni, vel Parthīni, ōrum, populus Illyriae. Cic.

Parthenias, ae, m. 1. *szűztől született gyermek*; ein Jungferkind. Justin.

Parthĕnīce, es, f. 1, i. q. parthenium, Catull.

Părthĕnīcon, i, n. 2. *tsombor ménta, putnokfű*; die Poley, das Flöhkraut. Apul. (Mentha Pulegium, L.)

Parthĕnis, ĭdis, f. 3. i. q. artemisia, *üröm*; der Beyfuß. Plin.

Parthēnium, ii, n. 2. 1) e. Matricaria Parthenium. L. vel. Pyrethrum, P. Wild. *nádra pástamag*; das Mutterkraut.

Parthĕnius, ii, m. 2. mons Arcadiae. 2) cognomen Virgilii, Sen.

Parthĕnŏpaeus, i, rex Arcadiae. Virg.

Parthĕnŏpe, es, f. 1. nomen olim urbis Neapolis, a Sirene hujus nominis in hac urbe sepulta. Virg.

Parthenopeius, a, um, i. e. Neapolitanus. Ovid.

Părthenŏpŏlis, is, f. 3. urbs Mysiae. Plin. 2) urbs Magdeburgi.

Parthi, ōrum, *Pártusok*; die Parther. Hor.

Parthĭa, ae, f. 1. regio Asiae, penes Persiam.

Parthĭcus, a, um, *Párthai*; Parthisch. Flor.

Parthiēne, es, f. 1. i. q. Parthia, Curt.

Parthus, a, um, *Párthai*; Parthisch. Ovid. Parthus, i. m. 2. Subst. *Párthus*; ein Parther. Horat.

Partiālis, e, *elosztható*; theilbar. 2) *részszerénti, részéntvaló, egy részt illető, részes*; theilig, eintheilig, einseitig. Gloss.

Partiārio, Adv. et Abl. *részszerént, feliben*; theilweise, zur Hälfte. Apul.

Partiārius, a, um, *részenkentvaló, részes, megosztott*; was theilweise geschieht, was man mit Jemanden theilt. Honor partiarius, Apul. 2) *feles, felében osztozó, részes*; der mit Jemanden zur Hälfte geht, ein Theilnehmer. Cato.

Partĭātim, Adv. *részenként, darabonként*; theilweise, stückweise. Coel. Aur.

Partibilis, e, *megosztható*; theilbar. Claud. Mam.

Particeps, ĭpis, o. (pars et capio) alicujus rei, Cic. voluptatis, Cic. *részt vevő, részes, részesülő*; theilnehmend, theilhaft. 2) Subst. *részestárs*; der Mitgenosse, Camerad. Terent.

Participālis, e, verbum, i. e. participium, Varr. 2) pro: particeps. Paul.

Participātio, ōnis, f. 3. *résztvevés, részesülés valamiben*; die Gemeinschaft. 2) *részesités*; die Theilhaftmachung, Mittheilung. Spartian.

Participātus, us, m. 4. i. q. participatio. Spartian.

Participiālis, e. v. gr. verbum, i. e. participium, Quintil.

Participium, ii, n. 2. pars orationis, quae partem capit a Verbo, partem a Nomine, Quint. *részesülő*; das Participium, Mittelwort, Wechselwort. Gramm. 2) *részvétel*; die Theilnehmung. Cod. Just.

Participo, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. aliquem consilii. Plaut. *közleni vele, részeltetni valamiben, részt engedni*; theilhaft machen, mittheilen, gemeinschaftlich machen, theilen mit Jemanden. Laudes cum aliquo participare, Liv. 2) v. gr. aliquem, Plaut. *tudósitni, közleni vele*; benachrichtigen, Nachricht geben. 3) v. gr. pestem, Cic. lucrum, damnum, Paul. *részesülni benne, részt venni*; Theil nehmen an etwas, theilhaft werden.

Partĭcŭla, ae, f. 1. (Dimin. a pars) *részetske, kis része valaminek*; ein kleiner Theil, Stückchen, Bißchen, ein Weniges. Cic. 2) *szótska*; eine Partikel in der Grammatik. Gell.

Partĭcŭlāris, e, *egy részt illető, egyes részt vagy személyt illető*; einen Theil betreffend, particulär. Apul.

Particulāriter, Adv. *részenként, különösen*; in Rücksicht eines Theils, particulär, insbesondere. Apul.

Partĭcŭlātim, Adv. *részenként, darabonként*; theilweise, stückweise. Auct. ad Her. 2) *kiváltképpen, különösen*; insbesondere. Varr.

Partĭcŭlātio, ōnis, f. 3. *részekre osztás, felosztás apró részekre*; Theilung in kleine Theile, Zerstückelung. Mart. Cap.

Particŭlo, ōnis, m. 3. *részestárs, részvevő*; Theilnehmer, Mitgenosse, Mitterbe, Fest. 2) Nom. prop. Phaedr.
Partilis, e. *feloszthatő, eloszthatő*; was getheilt wird oder sich theilen läßt, theilbar. Augustin.
Partiliter, Adv. *felosztva*; theilweise, stückweise. Arnub.
Partim, Adv. *részszerént, egy részént*; Theils, zum Theile, eines Theils. Ter. Partim, partim; *egy részént, más részént*; eines Theils, andern Theils. Partim ex illis, Cic. *némellyek közzülök*; einige von ihnen.
Partio, īvi, ītum, īre, 4. i. q. partior; *megosztani, felosztani, elosztani*; theilen. Plaut.
Partio, ōnis, f. 3. *szülés*; das Gebären. Plaut.
Partior, ītus sum, īri, Dep. 4. *elosztani, kiosztani*; theilen. Praedam in socios partiri, Virg. bona cum aliquo partiri, Cic. Inter se partiri, Cic. *magok között megosztozni*; sich theilen unter sich. Cum aliquo partiri, Cic. *valakivel megosztozni, elosztozni*; sich mit Jemanden theilen. 2) *felosztani, részekre osztani*; eintheilen, abtheilen. Virg.
Partite, Adv. *elosztva, felosztva*: abgetheilt, gehörig eingetheilt. Cic.
Partītim, Adv. *részenként, egyenként*; theilweise, stückweise, einzeln. Claudian.
Partītio, ōnis, f. 3. *elosztás, kiosztás, felosztás*; die Theilung, Eintheilung, Abtheilung. Cic.
Partīto, vel Partite, Adv. *részenként, darabonként*; stückweise. Ulp.
Partitūdo, inis, f. 3. *szülés*; das Gebären. Plaut.
Partitus, a, um, *elosztott, kiosztott*; getheilt. 2) *felosztott, megosztott*; eingetheilt. Ovid.
Partor, ōris, m. 3. *kereső, a' ki valamit maga keres vagy szerez*; ein Erwerber. Plaut.
Partūālis, e, (partus) *szülési, szülésbeli*; das Gebären betreffend. Tert.
Partula, ae, f. 1. dea partus, Tert.
Partūra, ae, f. 1. *szülés*; das Gebären. Varr.
Partūrio, ivi, ītum, īre, 4. (Desider. a pario) *szülni akarni, vajudni*; gebären wollen, kreißen. Parturiunt montes nascetur ridiculus mus, Hor. *vajudik a' hegy, félő hogy egeret szül, az az: nagyok az ígéretek, félő, hogy tsekély foganatja lész*; große Dinge versprechen, aber wenig zu Stande bringen. 2) *valamire igyekezni*; mit etwas umgehen, etwas vorhaben. Quod diu parturit animus tuus aliquando pariat, Liv. 3) pro: pario, ĕre; *szülni*; gebären. Hor.
Paturītio, ōnis, f. 3. *vajudás, szülés*; das Gebärenwollen, Kreißen, Gebären. Augustin.
Partus, a, um, *született*; geboren. Lucr. 2) *szerzett, keresett, p. o. jószág*; erworben. Bona honeste parta. Cic.
Partus, us, m. 4. *szülés*; das Gebären, die Geburt. Partus appropinquat, Cic. *a' szülés ideje közelget*; die Geburtszeit ist nahe. 2) *szülemény, magzat, fi*; die Geburt, Leibesfrucht. Ferae partus suos diligunt, Cic. *az állatok szeretik a' fiaikat, v. kölykeiket*; die Thiere lieben ihre Jungen. Partum edi Liv. vel, edere, Cic. *szülni*; gebären.
Părūlis, ĭdis, f. 3. *inymeggyúlás*; ein Geschwür am Zahnfleische. Medic.
Părum, Adv. Comp. minus, Superl. minime; *kevés, nem sok*; wenig, nicht viel. Parum sapientiae, Sallust. Parum id facio, Sallust. *nem sokat ügyelek rá, nem igen gondolok vele*; ich achte es wenig. 2) *nem elég valamire, kevés, nem elegendő*; zu wenig, nicht genug. Parumne est, quod etc. Cic. *hát nem elég még, s a' t.* ist noch nicht genug ꝛc. Vide: Minor, Minus, Minimus.
Părumper, Adv. *kevéssé, egy kevéssé, egy kitsit, egy kisség, kevés korig, kevés ideig, egy kis ideig*; ein wenig, eine Weile, Weilchen, eine kurze Zeit. Ter. Cic. 2) *rövid ideig, rövid idő alatt, hirtelen, gyorsan*; in kurzer Zeit, schnell. Virg.
Părunculus, i, m. 2. (Dim. a paro) *kis bárkahajó*, eine kleine Barke. Cic.
Pārus, i, m. 2. *tzinke, tzinege, madár*; die Meise, ein Vogel. Auct. Carm. de Philom. Linn.
Parus, i, f. i. q. Paros.
Parve, Adv. *kevéssé, röviden, rövideden*: wenig, kurz. Vitruv. Parvissime memorare, Coel. Aur.
Parvibĭbŭlus, a, um, *keveset ivó, ke-*

vés itallal élő; der wenig trinkt. Coel. Aur.

Parvĭcollis, e, (parvus et collum) *kis*, *v. kitsiny nyakú*; einen kleinen Hals habend. Coel. Aur.

Parvidūco, ĕre, 3. i. q. sequens, Non.

Parvĭfăcĭo, feci, factum, facĕre, 3. *kevésre betsűlni*; gering schätzen. Pompon. Parvifaciatur, Titinn.

Parvĭpendo, ĕre, 3. idem, Ter.

Parvĭtas, ātis, f. 3. *kitsinység*, *kisség*; die Kleinheit. Parvitas mea, Val. Max. *az én kitsinységem*, *az az: én, magam*; meine Wenigkeit, statt ich.

Parvŭlum, Adv. *kitsinnyé*, *kevéssé*, *igen kevéssé*; wenig, sehr wenig. Parvulum refert, Plin. *keveset ér*, *v. teszen*; es ist wenig daran gelegen.

Parvŭlus, a, um, (Dim. a parvus) e. gr. proelium, Caes. res, Cic. *kis*, *kitsiny*, *kitsinyke*; klein. e. gr. pecunia, Idem. *kevés pénz*, *kis vagyon*; wenig Geld, kleines Vermögen. Ex parvulo incipere, Caes. *kitsinyen kezdeni*; klein oder vom Kleinen anfangen. 2) e. gr. aetas, Just. Aeneas, Virg. *ifjú*, *igen ifjú*, *v. fiatal*; jung, sehr jung. Hinc: Subst. parvulus; *kis gyermek*; kleines Kind. Just. Parvulorum judicia, Quint. *gyermekek itéletei*, *v. itélettételei*; die Urtheile der Kinder. A parvulo, et a parvulis, Ter. *gyermeksége olta*, *gyermekségétől fogva*; von Kindheit auf. In parvulis esse, Cic. *tsekély dolgokkal foglalatoskodni*; mit geringen Sachen umgehen. 3) *kevés*; wenig. Parvulum differt, v. revert, Plin. Ep.

Parvus, a, um, e. gr. locus, Cic. *kitsiny*, *kis*; klein. Pisciculi parvi, Idem. 2) Trop. e. gr. animus, Hor. fides, Ter. *kis*, *kitsiny*; klein. Parvi (homines) Hor. i. e. humiles. 3) *tsekély*, *nem szembetűnő*; gering, unbeträchtlich. Parvi ducere, Plaut. Cic. vide: Parviduco. Hinc: parvum; *tsekélység*; eine Kleinigkeit, etwas Geringes. Liv. Haec parva sunt. 4) *kevés*; wenig. Parvo vivere, Hor. *kevéssel beérni*, *v. megelégedni*, *szegényűl*, *v. nyomorúltúl élni*; sich mit Wenigem begnügen lassen, armselig leben. 5) *ifjú*, *fiatal*; jung. Hinc: Subst. parvus, Cic. *kis férjfi gyermek*, *v. fijú*; kleiner Knabe. Parva, Idem. Ter. Hor. *kis lyány*, *leány*, *v. lyányka*; kleines Mädchen. Parvi, Cic. *kis gyermekek*; die kleinen Kinder. 6) *rövid*, *kurta*; kurz. Luc. 7) *szűk*; enge. Cic. 8) e. gr. odor, Plin. *gyenge*; schwach. Comp. minor, Cic. Superl. minimus, Idem. (minissimus, Arnob.) Not. Comp. parvior, Coel. Aur. Sup. parvissimus, Lucr.

Părypbe, es, f. 1. et Paryphus, is, m. 3. *mind két óldalán tsigavérszin bársonnyal megboritott ruha*, *v. köntös*; ein Kleid, auf beyden Seiten mit Purpur belegt. Jul. Poll.

Pascālis, e, e. gr. ovis, Cato. pecus, Lucil. *legelőre járó*, *legelő*; auf die Weide gehend.

Pascĕŏlus, i. m. 2. *pénzes zatskó*, *erszény*, *tüszű*, *táska*; ein Geldsäckchen, Beutel. Plaut.

Pascha, ae, f. 1. et ătis, n. 3. proprie: i. q. transitus. 2) *húsvét*, *húsvét-innep*; die Ostern, das Osterfest. Tert. Symm.

Paschālis, e, e. gr. tempus, Cod. Theod. *húsvéti*, *húsvétot illető*; österlich, Ostern betreffend.

Pascito, āre. 1. (Freq. a pasco) *legelgetni*; weiden. Varr.

Pasco, pāvi, pastum, ĕre, 3. *legelni*, *mezón élődni*; weiden, auf der Weide fressen. Capellae pascentes, Virg. Ire pastum, Plaut. 2) e. gr. greges armentaque, Ovid. *legeltetni*, *legelőre hajtani*, *etetni*; weiden, auf die Weide führen, fressen lassen. 3) *táplálni*, *éltetni*, *tartani*; speisen, nähren. Cic. 4) Trop. *magát múlatni*, *szemeit legeltetni*; sich belustigen oder weiden. e. gr. dolore nostro, Ovid. oculos supplicio alicujus, Idem. *valaki büntetésében gyönyörködni*; seine Lust an eines Abstrafung haben. Alicujus bibliotheca pasci, Cic. 5) e. gr. nummos alienos, Hor. *interesre*, *v. uzsorára pénzt költsönözni*, *v. költsön venni*; Geld auf Zinsen borgen. 6) e. gr. lingvam, Fest. *zabolán tartani*, *halgatni*, *elhalgatni*; im Zaume halten, schweigen. 7) pasci: *nőni*, *nevekedni*, *öregbedni*; wachsen, zunehmen. Ovid. 8) e. gr. barbam, Hor. *nőtetni*, *nevelni*; wachsen lassen. 9) *marhát tenyésztetni*; Viehzucht treiben. Qui arant, qui pascunt, Cic. 10) *valamiból élni*; von

etwas leben. Qui scelere et maleficio pascuntur, Idem.

Pascor, pastus sum, pasci, Dep. 3. *legelni*; weiden. Pascuntur virides armenta per herbas, Virg. *a' zöld füben legel a' marha*; das Vieh weidet im grünen Grase. 2) e. gr. pane mendicato, Ovid. *koldulásból élni*; Bettelbrod essen.

Pascŭa, ōrum, n. plur. *legelő*, *legelőhely*, die Weide. Cic.

Pascŭōsus, a, um, *legelőnek való*, *p. o. hely*; zur Weide dienlich. Apul.

Pascŭum, ui, n. 2. i. q. Pascua, Varr. Colum.

Pascŭus, a, um, e. gr. ager, Plaut. sylva, Pand. *legelésre*, *v. legelőnek való*, *legelő*; zur Weide dienlich.

Pāses, ētis, m. 3. Nom. propr. magi celeberrimi, Erasm.

Pāsiphăē, es, et Pasiphăa, ae, f. 1. filia Solis, soror Circes, uxor Minois, regis Cretae, mater Minotauri. Prop. Pasiphaës gener, i. e. Theseus, Ovid. Pasiphăēus, et Pasiphaēïus, a, um, Pasiphaën concernens. Pasiphaëia, Ovid. filia Pasiphaës, i. e. Phaedra.

Pāsithĕa, ae, et Pasithĕe, es, f. 1. Gratiarum una, Catull.

Pāspăla, ae, f. 1. *leg kissebb részetskéje a' lisztnek*; der allerdünnste Staub von Mehl. Hinc: Prov. Paspalam non habet, Erasm. *földhöz ragadt szegény*, *igen szegény*; er ist blutarm.

Pasquillus, i, m. 2. i. q. Libellus famosus; *gúnyoló*, *motskolódó*, *v. rágalmazóirás*; eine Schmähschrift. Gloss. (A sutore Romano Pasquino ad cujus aedes statua truncata ad hodierna usque tempora stat, ad quam libelli famosi affiguntur.)

Pāssāgium, ii, n. 2. *vám*, *út*, *v. általmenetelbér*; der Zoll, Passage-Zoll. Matt. 2) expeditio in terram sanctam, Hist.

Pāssālis, e, Adj. *hizlalt*, *legeltetett*; gemästet, geweidet. Pecus passale; *legelő marha*; das Weidevieh, Lucil.

Passārius, a, um, (passus, a, um, a pando) e. gr. ficus, Capitol. *napfényre terített*, *napra kitett és száraztott*; an der Sonne ausgebreitet und getrocknet.

Passer, ĕris, m. 3. *veréb*; der Sperling. Cic. e. gr. aquaticus; *nádiveréb*; ein Rohrsperling. Passere salacior, Prov. *igen buja*, *v. fajtalan*; sehr geil. 2) *platájzhal*; die Platteise, Steinbütte, ein Seefisch. Hor. Ovid. 3) passer marinus, Plaut. i. q. struthiocamelus.

Passercŭlus, i, m. 2. Dim. *verebetske*, *kis veréb*; ein kleiner Sperling. Cic.

Passĕrīnus, a, um *verébnek való*, *verébi*; für Sperlinge. e. gr. prandium, Pompon. *vékony ebéd*; geringe Mahlzeit.

Passernīces, um, m. plur. *köszörükő*, *fénkő*; Wetzstein. (cotes Transalpinae) Plin.

Passĭbĭlis, e, (patior) *érezhető*, *szenvedhető*; der Empfindung fähig, leiden könnend. Arnob.

Passĭbĭlĭtas, ātis, f. 3. *szenvedőség*, *szenvedő tehetség*; das Vermögen zu leiden. Arnob.

Passĭbĭlĭter, Adv. *szenvedően*, *szenvedőleg*; leidend. Tert.

Passim, Adv. *itt ott*, *imitt amott*, *különböző helyeken*; hier und da, an verschiedenen Örtern. Cic. 2) e. gr. vagari, Idem. *széllyel*, *széledve*, *imide amoda*, *különböző helyekre*; hier und dahin, an verschiedene Örter. 3) *különbség nélkül*, *vegyesen*; ohne Unterschied. Justin.

Passio, ōnis, f. 3. (patior) *szenvedés*, *elszenvedés*, *elviselés*, *elhordozás*; das Leiden, Erdulden. Apul. 2) *betegesség*, *betegeskedés*, *betegség*; die Unpäßlichkeit, Krankheit. Coel. Aur. 3) *érzőség*, *indúlat*, *indúlatosság*, *hevesség*; die Empfindsamkeit, der Affect. Augustin. 4) *történet*, *eset*, *magát előadó dolog*, *p. o. a' természetben*; ein Zufall, eine Begebenheit, z. B. in der Natur. Apul.

Passiōnālis, e, *érző*, *érzékeny*, *érezni tudó*, *érzésre alkalmatos*; empfindsam, der Empfindung fähig. Tert.

Passīve, Adv. *szenvedően*, *szenvedőmódon*; leidendlich. 2) e. gr. dispersi crines, Apul. *ide 'stova*, *itt ott*; hier und da. 3) i. q. promiscue, Tert.

Passīvitas, ātis, f. 3. *változandóság*, *változóság*; die Unstätigkeit, Unbeständigkeit. Tert.

Passīvitus, i. q. passim, Tert.

Passīvus, a, um, (pando) *itt ott*, *v. nem egy helyen lévő*; hier und da

befindlich, nicht an einem Orte. e. gr. nomen dei, Tert. *sokaknak tulajdonitott, v. adott*; mehreren beygelegt. 2) i. q. promiscuus. Idem.

Passivus, a, um, (patior) *szenvedő*; leidend. Apul. 2) *érzékeny, indúlatos, megindúló*; empfindsam, der Empfindung und der Affecten fähig. Idem.

Pāssūla, ae, f. 1. *malozsa*; eine Cibebe. Legitur et in plur. Passulae minores Corinthiacae vel Uvae passae, Plaut. *aprószőlő*; Rosinen.

Passum, i, n. 2. *naponszáraztott szőlőből késziltett bor*; Wein aus an der Sonne gedörrten Weinbeeren. Plin. 2) *ránczos, v. száradt kép, v. forma*; eine runzlichte oder dürre Gestalt.

Passus, a, um, (patior) *szenvedett, a' ki szenvedett*; der gelitten hat. O passi graviora! dabit deus his quoque finem, Virg. *óh ti, kik már többeket is szenvedtetek, 's a' t.* ihr, die ihr schon mehr ertragen habt, u. s. w. 2) (pando) e. gr. capillus, Ter. *széllyelszórt*; zerstreuet. 3) e. gr. lac, Ovid. *melegitett*; gewärmt. 4) *ránczos*; runzelicht. Lucil. 5) *napon száraztott*; an der Sonne gedörrt. 6) *élt, el, által, v. keresztűl élt*; überlebt. Cornix novem secula passa, Ovid.

Passus, us, m. 4. *lépés*; der Schritt. 2) Trop. idem. Passibus ambiguis Fortuna errat, Ovid. Strepitum passu non faciente venit senectus, Idem. 3) *lábnyom, nyom*; Fußstapfe. Ovid. 4) *lépés, öt lábnyi mérték*; der Schritt, ein Maß von fünf Fuß. Plin. 5) *szoros általjárás, p. o. egyik tartománGyból a' másikba*; ein enger Paß. Matth. Paris.

Pāsta, ae, f. 1. *tészta, gyúrt tészta*; der Teig. Guil. Brito.

Pastĭcus, a, um, (pastus, a, um) *hízlalt, hizott*; gefüttert, gemästet. Aplic.

Pastillĭco, āre, 1. (pastillus) *golyóbitsotska formájú lenni*; die Gestalt eines Kügelchens haben. Plin.

Pastillum, i, n 2. *orvosságokból késziltett kerek golyóbisotska, pilula*; ein rundes Kügelchen aus Medicamenten gemacht, die Pille. Varr.

Pastillus, i, m. 2. *áldozatra való kerek kalátsotska*; ein rundes Opferkügelchen. Plin. 2) *gombótz, furkó, étel neme*; der Klos, Klöser, eine Art Speise. Idem. 3) *jószagú golyóbis*; eine wohlriechende Kugel. Pers. 4) *pástétom*; eine Pastete. Pastillus carne aut alio edulio farctus, Eccles.

Pastĭnāca, ae, f. 1. *peszternák, kertiveteməny*; die Pastinake, ein Küchengewächs. Plin. 2) *nyíl farkú rájahal*; die Stachelroche. (Raja pastinaca, L.)

Pastĭnātio, ōnis, f. 3. (pastinum) *szőlőhegy, v. szőlő kapálás*; Behackung und Umgrabung des Weinbergs, Colum. 2) *maga a' kapált, meg. v. felkapált föld*; die behackte Erde selbst. Idem.

Pastĭnātor, ōris, m. 3. *szőlőkapás, vintzellér*; ein Weinhacker, Winzer. Colum.

Pastĭnātum, i, n 2. *kapált, meg, v. felkapált, felásott föld*; ein umgehacktes Land. Idem.

Pastĭnātus, us, m. 4. i. q. pastinatio. Plin.

Pastĭnātus, a, um, *megkapált, kapált, felásott*, behackt, umgraben. Colum.

Pastĭno, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. vineas, Plin. agrum, Colum. *megkapálni, felásni, p. o. valamely helyet, hogy a' szőlőültetésre alkalmatossá tegődjék*; behacken oder umgraben, z. B. einen Ort, um ihn geschickt zu machen, Weinstöcke hinein zu pflanzen.

Pastĭnum, i, n. 2. *két ágú kapa*; ein Karst, zweyzackige Hacke. Colum. 2) *két ágú kapával való ásás, v. felásás*; das Umhacken mit der zweyzackigen Hacke. Pallad. 3) *felásott föld*; umgehackter (umgegrabener) Boden. Idem.

Pastĭo, ōnis, f. 3. (pasco) *legeltetés, marhalegeltetés*; die Weide, Viehweide. Varr. Cic. 2) *altaljában: etetés, abrakolás*; die Fütterung überhaupt. Varr.

Pastōmis, idis, f. 3. *tsiptető fa, v. vas a' ló orrára*; eine Bremse auf die Nase des Pferdes. Lucil.

Pastŏphŏri, ōrum, m. plur. caetus sacerdotum, simulacrum dei cujusdam circumferentium, Apul.

Pastor, ōris, m. 3. (pasco) *barom, v. marhapásztor, pásztor, juhász*; der das Vieh weidet, Weider, Hirt, der Schäfer. Cic. Apul. Not. pastorum

domina, i. e. Pales, Ovid. Pastor Aetuaeus, i. e. Polyphemus, Idem. Pastorum dux geminus, Ovid. l. e. Romulus et Remus. 2) Trop. *pap, predikátor, lelkipásztor*; ein Prediger. Eccles.

Pastōrālis, e, e. gr. vita, Varr. habitus, Liv. cantus, Claud *pásztorokat illető, pásztori, pásztor*; die Hirten betreffend, ihnen eigen. e. gr. canis, Colum. *juhász kutya* ein Schäferhund. e. gr. myrtus, Virg. i. e. hasta e myrto, qua utuntur pastores.

Pastōrālĭter, Adv. *pásztorosan, pásztori módon, v. módra*; hirtenmäßig. Ven. Fort.

Pastōrĭcius (—tius), a, um, i. q. pastoralis, e. gr. fistula, Cic. *pásztorsíp, bördö, dörgösíp, pásztori tdrogató*; die Hirtenschalmey.

Pastōrius, a, um, i. q. pastoralis, e. gr. pellis, Ovid. *pásztorbunda*; Hirtenpelz. Pastoria sacra, Idem. i. e. Palilia.

Pastūra, ae, f. 1. i. q. pastio, Pallad.

Pastus, a, um, (pascor) *legeltetett, megabrakolt, étetett*; geweidet, gefüttert. 2) *jóltartott, eledellet megelégitett, tápldlt*; gespeiset. 3) *lerett, leevett*; abgefressen. Pastae radices, Plin.

Pastus, us, m. 4. *legelő, marha, v. barom legeltető hely*; die Weide, der Ort wo das Vieh weidet. Virg. Gell. 2) *abrakolás*; die Fütterung. Ad pastum accedunt, Cic. 3) *abrak, eledel, p. o. a' lónak, marhának*; das Futter, Nahrung des Viehes. Pastum capessere, Cic. *enni*; fressen. 4) *emberek eledele, élelem, eleség, tápláló eszköz*; der Menschen Nahrung, Nahrungsmittel. Lucr. 5) Trop. e. gr. animorum, Cic. *eledel, az az: gyönyörűség, gyönyörködés*; die Vergnügung.

Pătăgiārius, ii, m. 2. qui patagia facit, Plaut.

Pătăgiātus, a, um, patagio circumdatus, v. praetextus, Idem.

Pătăgium, ii, n. 2. *széles prémezés, prem, v. paszamánt a' Római főasszonyok köntösén, v. ruhájan*; eine breite Verbrämung oder Besätze am Kleide der römischen Damen. Apul.

Pătăgus, i, m. 2. genus morbi, Fest. 2) capitis morbus, Plaut.

Pătălēna, ae, f. 1. nomen deae, August.

Pătălēne, es, f. 1. insula Indiae, Mela.

Pătălis, e, (pateo) *széles, kitárt, kiterjesztett, kiterjedt, terpedt*; offen, ausgebreitet. e. gr. bos, Plaut. *széles, v. széllyel álló szarvú ökör*; ein Ochs, dessen Hörner auswärts gehen.

Pătăra, ae, f. 1. urbs Lyciae, de oraculo Apollinis memorabilis, hodie Patarra. Hinc: Patăreus, ei, m. 2. i. q. Apollo, Hor. Pataraeus, a, um, *Patarai*; Patarisch. Ovid. Patarĕis, idis, f. 3. i. q. Pataraea, Avien. Patarānus, a, um, i. q. Pataraeus. Pataraei, incolae urbis ejusdem, Cic.

Pătăvinitas, ātis, f. 3. *Páduai beszédmód*; die Art zu reden in Padua. Quintil.

Pătăvīnus, a, um, *Pádubá, v. Páduából való, Páduai*; in, aus Padua, dahin gehörig. Mart. Patavini incolae urbis Patavii, Cic.

Pătăvium, ii, n. 2. *Pádua város Olaszországban*; die Stadt Padua in Italien. Virg.

Pătĕfăcio, ēci, actum, ĕre, 3. a. gr. portam, Liv. *kl. v. felnyitni, kitárni*; öffnen, aufthun, aufmachen 2) e. gr. vias, iter, Caes. *járhatóvá tenni*; gangbar machen. e. gr. aditum alicui ad aliquem, Cic. *valakinek valakihez útat nyitni*; einem den Zugang zu einem verschaffen. e. gr. alicui fenestram ad nequitiam, Ter. *valakit rossza útra vezetni, valami rosszra venni, eltsábítni*; einen zur Bosheit verleiten. 3) e. gr. conjurationem, Cic. *kijelenteni, kinyilatkoztatni, felfedezni, világosságra hozni*; entdecken, offenbar machen, ans Licht bringen. e. gr. se alicui, Idem. *magát az az: indúlatját*; sich, d. i. seine Gesinnungen. e. gr. aures assentatoribus, Cic. *meghalgatni, a' hizelkedőket, azoknak hitelt adni*; den Schmeichlern Gehör geben. Patefacere, et illustrare obscura, Idem. *a' homályos dolgokat megvilágositni*; dunkle Dinge offenbaren.

Pătefactio, ōnis, f 3. v. gr. portae, Liv. *felnyitás, kinyitás*; die Öffnung, Eröffnung. 2) *kinyilatkoztatás, kihirdetés*; die Entdeckung, Bekanntmachung. Cic. *megmagyarázás*; die Erklärung. Cic.

Pătĕfactus, a, um, *megnyitott, kinyitott*; geöffnet, aufgethan. 2) *kinyilatkoztatott*; geoffenbaret. Cic. 3) *megmagyarázott*; erkläret. Cic.

Pătĕfio, factus sum, patefieri, Pass. a patefacio: *megnyilni*; eröffnet werden 2) *kitudódni, kinyilatkoztatódni*; offenbar werden. Ter.

Pătella, ae, f. 1. (Dimin. a patera) *kis lapos tál*; ein flaches Geschirr, Schale, Schüssel. Plin. et Cic. Dignum patella operculum, Prov. *megtaláltta zsák a' foltját*; es schickt sich wohl zusammen. 3) *térdkaláts*; die Kniescheibe. Cels. 3) deae nomen. Arnob.

Patellarii, dii, Plaut. i. q. Lares.

Patĕna, id. qu. Patina.

Patens, tis, o. *nyitva lévő, kitárt*; offen. Cic. 2) *szélesen kiterjedő, tér*; weit. Liv. Sub coelo patenti, Cic. *a' szabad ég alatt*; unter freyem Himmel. 3) *felfedezett, kitudódott*; entdeckt. Virg. Comp. patentior, Sup. patentissimus. Colum.

Pătenter, Adv. *nyitva*; offen. 2) *nyilván, mindennek szeme láttára*; öffentlich, offen. Comp. patentius, Cic.

Pătĕo, ui, ēre, 2. *nyitva lenni*; offen seyn, offen stehen. Janua patet, Sen. *nyitva az ajtó*; die Thüre steht offen. Aures ejus omnibus patent, Cic. *mindent meghallgat*; er hört jedermann. 2) *szabadon állani, t. i. valakinek tetszésére, szolgálatjára*; offen stehen, frey stehen, zu Diensten stehen. Omnia mea tibi patent, Cic. *mindenemmel szabad vagy, vagy: tetszésed szerént bánhatsz*; alles was ich habe steht zu deinen Diensten. 3) *világos lenni, nyilvánvaló lenni.* Omnibus patet, Cic. *mindenek előtt tudva vagyon*; es ist jedermann bekannt. Patet, Cic. *látni való, nyilván való dolog*; es ist offenbar, es erhellet. 4) *kiterjedni*; sich erstrecken. Hoc praeceptum patet latius, Cic. Late patet ejus familia, Cic. *kiterjedő, vagy nagyon elágazott a' familiája*; seine Freundschaft erstreckt sich weit. 5) *kitétetve lenni*: ausgesetzt oder unterworfen seyn. Senectus multis morbis patet, Cic.

Păter, tris, m. 3. *atya, apa*; der Vater. Patres, Cic. *szülék*; die Aeltern. Pater familias, Cic. vel: familiae, Liv. *familia attya, háznép attya*; der Hausvater, Hausherr. 2) *valakinek attya helyett lévő gondviselője, v. gyámola, gyámatya*; der Pflegevater. Ter. 3) *attya, inditója, kezdője valaminek*; der Vater oder Urheber einer Sache. Virg. 4) *a' ki valaki felől atyai módon gondoskodik, atya (tiszteletből szólván)*; Vater, als ein Ehrentitel. Pater patriae, Cic. *a' hazának attya*; Vater des Vaterlandes. Pater conscriptus, Cic. *tanátsos, tanátsbeli ember*; ein Rathsherr. Patres, Liv. *a' tanáts*; der Senat. 5) *megélemedett öreg, ősz öreg*; der Greis. Virg.

Pătĕra, ae, f. 1. *ivó tsésze, pohár, lapos formájú pohár, tsésze*; eine Trinkschale, eine Tasse, ein Becher. Implere pateram mero, Virg. *a' poharat borral megtölteni*; den Becher voll Wein schenken.

Pătercŭlus, cognomen. Velleji.

Paterfămilias, Gen. patrisfamilias, m. *háznép attya*; der Hausvater. Cic.

Păternĭtas, ātis, f. 3. *atyai jóság*; die Väterlichkeit, väterliches Betragen, Augustin.

Păternus, a, um, *atyai*; väterlich. Cic. Nep. et Terent. 2) *hazai*; vaterländisch. Horat. et Ovid.

Pătesco, tui, patescĕre, 3. *nyitva lenni*; offen seyn. Janua patescit, Cic. 2) *kinyilni*; sich öffnen 3) *kitudódni, kivilágosodni*: offenbar werden, ans Tageslicht kommen. Virg. 4) *kiterjedni*; sich ausdehnen, sich erstrecken. Liv.

Păthēma, ătis, n. 3. i. q. passio sensuum, *indúlatoskodás*; die Leidenschaft. Gloss.

Păthētice, Adv. *megindúlva, indúlattal*; beweglich, pathetisch Macr.

Păthētĭcus, a, um, *indúlattal telyes, megindúlássalesö, vagy telyes*; pathetisch, affectvoll. Macrob.

Păthĭcus, a, um, qui muliebria patitur. Juvenal.

Păthmos, i, f. 2. insula Asiae minoris, hodie Palmosa.

Păthŏlŏgĭa, ae, f. *a betegségesméret tudománya, az a' tudomány, melly a' betegségeket megesmerni tanítja, 's azoknak természetét magyarázza*; Krankheitserzählung, ein Theil der Medicin, welcher die Krankheiten und derselben Natur erklärt.

Păthos, n. i. q. Affectus, vel pertur-

batio animi, *belső megindúlás*; die Gemüthsbewegung.

Pătibĭlis, e, (patior) *szenvedhető*, *tűrhető*; erträglich, leidlich. Cic. 2) *érzékeny*; empfindsam, der Empfindungen fähig. Cic. 3) *szenvedő*; leidend, was sich leidend verhält. Lactant.

Pătĭbŭlātus, a, um. *felakasztott*, *akasztott*; an den Galgen geheftet, gehenkt. Plaut.

Pătĭbŭlo, āre, 1. *felakasztani*; henken, an den Galgen schlagen. Plaut.

Patibŭlum, i, n. 2. et Patibulus, i, m. 2. *akasztófa*: der Galgen. Plaut. 2) *kereszt*; ein Kreutz. Sall. Aur. Vict. 3) id. qu. Vectis. 4) *szőlőkaró*; ein Weinpfahl. Cato.

Pătibŭlus, a, um, *felakasztott*; gehenkt. 2) Subst. *akasztófa tzimere*; ein Galgenschwengel. Apol.

Patiens, tis, o. *szenvedő*, *tűrő*; leidend, duldend. 2) *békességestűrő*; geduldig. Cic. 3) patiens navium fluvios, Plin. *hajókázható víz*; ein schiffbarer Strom. Comp. patientior, Sup. patientissimus, Cic.

Pătĭenter, Adv. *tűrve*, *békességestűréssel*; geduldig. Cic. Comp. patientius, Sup. patientissime, Svet.

Pătĭentĭa, ae, f. 1 v. gr. famis, Cic. *eltűrése*, *elszenvedése valaminek*; die Ertragung, Erduldung. 2) *tűrés*, *békességestűrés*; die Geduld. Cic. 3) *engedelmesség*; der Gehorsam. Tacit.

Pătĭna, ae, f. 1. *tsésze*; die Schale. 2) *tál*; die Schüssel. Cic. et Horat. Animus meus est in patinis, Ter. *az evésen jár az eszem*; meine Gedanken sind aufs Essen gerichtet.

Pătĭnārĭus, a, um, v gr. piscis. Plaut. *tálba rakott*, *kitálalt*; in der Schüssel aufgetragen.

Pătĭnārĭus, ii, m. 2. *tobzódó*, *nagyehető*; ein Prasser, ein Vielfraß. Svet.

Pătĭo, ĕre, id. qu. patior, Cic.

Patior, passus sum, pāti, Dep. 3. *szenvedni*, *kiállani*; leiden, ausstehen, erdulden müssen. Servitutem pati, Cic. supplicium pati, Caes. 2) v. gr. dolores, Cic. *szenvedni*, *elszenvedni*, *eltűrni*; leiden, ausstehen, erdulden, sich gefallen lassen. Omnes (homines) facile perferre ac pati, Ter. Facile pati, Cic. *valamit könnyen elszenvedni*, *nem sokat gondolni vele*; sich etwas leicht oder gern gefallen lassen. Moleste pati, Cic. v. aegre pati, Ter. *nehezen szenvedni*, *rosszra neven venni*; sich etwas nicht gern gefallen lassen, übel aufnehmen. Pati nequeo, Plaut. *nem szenvedhetem*, *ki nem állhatom*; ich kanns nicht aushalten. 3) pati aevum, Colum. *sok ideig eltartani*, *elállani*; lange Zeit dauern. 4) falcem pati, Plin. *lekaszáltatni*; abgeschnitten werden. 5) Non patitur moram, Erasm. *nem lehet halasztani*, *v. halogatni*; es leidet keinen Verschub.

Pătisco, ĕre, i. q. Patesco.

Patmos, id. qu. Pathmos.

Pător, ōris, m. 3. *nyílás*; die Oeffnung. Apul.

Pătrae, ārum, orbs Achajae. Patrensis, e, Cic. Patrenses, Cic. i. e. incolae urbis Patrarum.

Patrāster, tri, m. 2. *mostoha atya*; ein Stiefvater. Inscript.

Pătrātĭo, ōnis, f. 3. (patro) *véghezvitel*, *elkövetés*; die Verrichtung, Bewerkstelligung. Vellej. 2) i. q. concubitus. Theod. Prisc.

Pătrātor, ōris, m. 3. v. gr. necis, Tacit. *véghezvivő*, *elkövető*, *tselekvő*; der Vollzieher, Vollstrecker. Tacit.

Pătrātus, a, um, *véghezvitt*, *elkövetett*: verrichtet, verübt, vollbracht. Tacit.

Patrensis, vide: Patrae.

Pătrĭa, ae, f. 1. *haza*; das Vaterland. Cic. 2) *születés földje vagy helye*, *haza*; der Geburtsort. Cic.

Pătrĭarcha, ae, m. 1. *pátriárka*, *törzsökatya*, *ősatya*; der Patriarch, Erzvater, Stammvater. 2) *pátriárka*, *igy nevezték hajdan a' legfőbb püspököt*; einer der vornehmen Bischöfe ehemahls. Vopisc.

Pătrĭarchālis, e, Adj *pátriárkai*; patriarchalisch. Tert.

Pătrĭarchātus, us, m. 4. *pátriárkai hivatal*; das Amt des Patriarchen. Tert.

Pătrĭcālis, is, f. 3. *bibetyű*, *forrasztófű*; das Gliedkraut. Apul. (Sideritis, L.)

Pătrice, Adv. *atyai módon*; väterlich. Plaut.

Pătrĭcĭātus, us, m. 4. munus, officium et auctoritas Patriciorum Romae, Svet.

Pātrĭcīda, ae, m. 1. *attya gyilkosa*; der Vatermörder. Cic

Patricii, ōrum, pl. vide: Patricius, ĭi.

Pātrĭcĭus, a, um, (pater) *régi Római Tanátsbeliektől vagy is Senátaraktól származott*; von uralten römischen Senatoren abstammend. Patricius magistratus, i. e. Consulatus, et Praetura, Cic.

Pātrĭcius, ĭi, m. 2. i. e. ex antiqua Senatorum familia oriundus, Cic. 2) Patricii, ōrum, m pl. *régi Római nevezetes familiából származott nemesek, a' kik a' Romulust és Tarquinius Priscust királynak választott Senátorak familiáiból származtak; tanátsbeli személyek maradéki*; Patricier waren in Rom eine Art von hohem, uralten Adel, oder diejenigen, die aus den Familien der Senatoren stammten, welche Romulus und Tarquinius Priscus erwählt hatten.

Pātrĭcus, a, um, I. q. patrius, Varr.

Pātrĭe, Adv. *atyai módon*; väterlich. Quintil.

Pātrĭmōnĭālis, e, *ősi, ősi vagy atyai örökséget illető*; zu dem väterlichen Erbgute gehörig, vom Vater geerbt. Pand.

Pātrĭmōnĭŏlum, i, n. 2, Dimin. a patrimonium. Hieron.

Pātrĭmōnium, ĭi, n. 2. *atyai örökség, örökös jószág*: das vom Vater geerbte Gut, Erbgut, Erbvermögen. Cic.

Pātrīmus, a, um, *kinek attya még életben van*: den Vater noch am Leben habend. Cic.

Pātrīnus, i, m. 2. idem quod Pater lustricus, vel Susceptor, *keresztatya*; ein Taufpathe, Taufzeuge. Eccles.

Pātrĭōta, ae, m. 1. *hazafi*; der seines Vaterlandes getreuer Beystand ist, ein Patriot, ein Landsmann. Eccles. Gloss.

Pātrĭōtĭcus, a, um, *hazafiúi*; zum Patrioten gehörig, patriotisch. Gloss.

Pātrĭpāssĭāni, ōrum, m. 2. plur. haeretici, qui etiam deum patrem pro peccatis humani generis perpessum esse adfirmabant Hist. Eccles.

Pātrisso, āre, 1. *attyát követni, az attyára ütni, t. i. természetére nézve*; dem Vater nacharten oder nachschlagen. Terent.

Pātrĭtus, a, um, *atyai*; väterlich. Arnob.

Pātrĭus, a, u m, *atyai*; väterlich. res patriae, Cic. vel: bona patria, Ter. *attyáról, vagy szüléiről maradott jószág, vagyon*; vom Vater oder von den Aeltern geerbt. Cic 2) Patria, sc. terra, *haza, születése földje, vagy hazája valakinek*; das Vaterland, der Geburtsort. Hinc: patria est, ubicunque est bene, Cic. e poëta. Hinc: patrius, a, um, *hazai*; vaterländisch. sermo patrius, Cic. *hazai nyelv*; Landessprache. Cic.

Pātro, āvi, ātum, āre, 1. *elkövetni, véghezvinni, tselekedni*; vollbringen, zu Stande bringen, verrichten oder machen. Facinus patrare, Liv. *valamelly gonoszt követni el*; irgend etwas Böses thun oder verüben. Caedem patrare, Tac *ölni, gyilkosságot követni el*; einen Todschlag begehen. — Patrare promissa, Cic. *fogadását telyesitni*; sein Versprechen halten. 2) concumbere, Pers.

Pātrōcĭnātus, a, um, *oltalmába vett*; beschützt. Tert.

Pātrōcĭnium, ĭi, n. 2. *altalom, pártfogás*; die Beschützung, Vertheidigung, Beschirmung 2) *törvényes védés, védelem*; der rechtliche Beystand z. B eines Advocaten. JCt. Suscipere patrocinium alicujus causae, JCt. *valamelly pert felvállalni*: die Führung eines Rechtsstreites übernehmen.

Pātrōcĭnor, ātus sum, āri, 1. v. gr. alicui, Ter. *valakinek pártját fogni, valakit pártfogása alá venni, altalmazni*: beschützen, beschirmen, Schutz leisten, vertheidigen. Ter.

Pātrŏclīdes, ae, m 1. *Patroclustól származott*; der von dem Patroklus herstammt. Cic.

Pātrŏclus, i, m. 2. filius Menoetii, patruus Achillis. 2) avarus quidam Atheniensis. Hinc: Patroclo sordidior, Ovid.

Pātrōna, ae, f. 1. *pártfogó, jóltévő, t. i. asszony, védelmező*; die Patroninn, Beschützerinn, Vertheidigerinn, Beystcherinn, Gönnerinn. Terent et Cic.

Pātrōnālis, e, *pártfogói, védői*; einen Gönner betreffend. Macrob.

Pātrōnātus, us, m. 4. *pártfogóság, oltalmazás, védelmezés*: die Beschirmung, Gönnerschaft. Pand. 2) jus patronatus, Pand. *pártfogói juss, gondviselői juss*; Patronatsrecht.

Pătrōnus, i, m. 1. (pater) *pártfogó, oltalmazó, védő*; der Patron, Beschützer. Liv. 2) *jóltévő, pártfogó*; der Wohlthäter. Cic. 3) *a' ki a' rabszolgáját szabadossá teszi*: ein Freylasser, der einen Leibeigenen frey läßt. Cic. 4) *prokátor, ügyész, ügyvédő*; der Advokat. Svet. 5) *házi gazda*; Herr im Hause. Pand.

Pătrōnymĭcum nomen, i, e. ex nomine patris, patrum, vel majorum factum, v. gr. Anchisiades, i. e. filius Anchisae.

Pătrōus, i. q. patrius, v. gr. virgo, i. e. Minerva, Catull.

Pătrŭēlis, is, c. 3. *valaki attya férjfi vagy leány testvérjének a' fija, unoka testvér*; Vaters Bruderskind. Fratres patrueles, et sorores patrueles, Pand. *unoka testvérek*; Geschwisterkinder, wenn die Väter Brüder sind. Cic. Svet.

Pătrŭēlis, e, Adj. *unoka testvéreket illető*; Geschwisterkinder betreffend.

Patrŭus, i, m. 1. v. gr. meus; *nagy bátyám, az az: az atyám báttya vagy öttse*; Vaters Bruder. Cic. Patruus magnus, Pand. l. e. frater avi, patruus major, i. e. frater proavi, Ibid. patruus maximus, i. e. frater abavi, Ibid. 3) Trop. *dorgáló, dorgálódzó, feddő*; ein Tadler, der die Fehler anderer gern tadelt. Cic. et Hor.

Patruus, a, um, *valakinek nagy bátyát illető, arra tartozó*; vatersbrüderlich, den Vatersbruder betreffend. Hor.

Pătulcĭus, ĭi, (pateo) cognomen Jani. Ovid.

Pătŭlus, a, um, (pateo) v. gr. fenestra, Ovid. *nyilt, nyitva lévő, kitárt*; offen, offen stehend, aufgemacht. 2) v. gr. quercus, fagus, Ovid. Virg. *terepély, szélesen kiterjedő*; ausgebreitet, breit von einander gemacht, breit. 3) Trop. aures alicui patulas praebere, Hor. *örömest hallgatni valakit*; einem fleißig oder gern hören.

Paucies, vel Pauciens, *ritkán*; selten. Titinn.

Paucilŏquĭum, ĭi, n. 2. *szótalanság*; das wenige Reden. Plaut.

Paucitas, ātis, f. 3. (paucus) *kevés száma valaminek*; die Wenigkeit, kleine Anzahl. Cic.

Paucŭlus, a, um, (Dimin. a paucus), *igen kevés*; sehr wenig. Plur. pauculi, ae, a, Terent. et Cic.

Paucus, a, um, Pluralis usitatior, Pauci, ae, a, *kevés, kevesen*; wenig, wenige. Pauci, *kevesen, (kevés ember)*; wenige (Menschen) Cic. Pauca, plur. *egy két szó*; wenig Worte, ein Paar Worte. Ut in pauca cooferam, Cic. *rövideden szólván*; daß ichs kurz fasse. Paucis te volo, Terent. *egy szóra, egy két szóm van veled*; auf ein Paar Worte, oder ich will ein Paar Worte mit dir reden. Cetera quam paucissimis absolvam, Sallust. 2) *egynehány*; etliche, einige. Paucae bestiarum, Liv. paucis diebus, Terent. et Cic. *egynehány nap alatt*; in einigen Tagen.

Paulātim, (Paullātim) Adv. *lassan lassan*; allmählich, nach und nach. Caes. et Sallust. 2) *egy kevéssé*; ein wenig: paulatim aquae additio, Cato. 3) *egyenként*; einzeln. Discedere ex castris paulatim. Caes.

Paulisper, (Paullisper) Adv. *egy kevéssé, egy kis időre, kevés korig*; ein Weilchen, ein wenig, i. e. kurze Zeit. Cic.

Paulo (Paullo) Abl. et Adv. *egy kevéssé*; ein wenig. Paulo minus prudens, Cic. *egy kevéssé vigyázatlan, vagy maga gondolatlan*; ein wenig unvorsichtig. Paulo magis priscus, Cic. *nagyon is öreges vagy ősi*; gar zu altväterisch. 2) paulo post, Hor. *tsak hamar azután*; bald darauf, bald hernach.

Paulŭlātim, Adv. i. q. paulatim, Apul.

Paulŭlo, Adv. *egy kevéssé*; ein wenig Cic.

Paulŭlum, Adv. *egy kevéssé, egy kis korig*; ein wenig. Cic. Paulum ante, Gell. *egy kevéssel az előtt*; kurz vorher.

Paulŭlus, a, um, Dimin. *igen kevés, igen kitsiny*; gar wenig, gar klein. Paululum pecuniae, Ter. paululum morae, Cic.

Paulum, v. Paullum, Adv. e. gr. enim morari, Cic. *kevéssé, egy kevéssé, keveset*; ein wenig. Ter.

Paulus, v. Paullus, a, um, e. gr. sumtus, momentum, Ter. *kevés, kis, kitsiny*; wenig, klein. Abl. usitatior e. gr. paulo sumtu, Idem *kevés költséggel*; mit geringen Kosten. Paulo, cum Comp. e. gr. melior, minus, salubrius, Cic. *kevéssel, egy kevés-*

sel, valamivel; um ein Weniges, ein Weniges, wenig. Paulo minus, Svet. *tsaknem*; beynahe. Paulo ante, Cic. *kevéssel az előtt*; kurz vorher. Paulo post, Idem. v. post paulo, Caes. *kevéssel az utdn*; kurz hernach.

Paulus, i, m. 3. cognomen familiae Aemilianae, Cic.

Pauper, ĕris, o. e. gr. homo, Cic. domus, Virg. *szegény*, *szűkölködő*; arm, armselig, dürftig. Argenti et auri pauper, Hor. *nints pénze, szegény pénz dolgában*; arm an Geld. Pauper aquae, Idem. *nints vize*; arm an Wasser. Comp. -ior, Plin. Sup. -rimus, Plaut.

Pauperātus, a, um, *elszegényített*, *elszegényedett*; arm gemacht, verarmt. 2) e. gr. luminibus, Firm. *szeme világától megfosztott*; der Augen beraubt.

Paupercŭlus, a, um, Dim. e. gr. anus, Ter. res, Plaut. *szegény*, *szegenyke*; arm, armselig.

Paupĕries, ēi, f. 5 *szegénység*; Armuth. Terent. Virg. 2) *kár*, *veszteség*; der Verlust, Schaden. Pauperiem facere, Pand. (de quadrupedibus).

Paupĕrius, Adv. (Comp. a pauper) *szegényebbül*, *szegényebben*; ärmer, armseliger. Tert.

Paupĕro, āre, 1. *szegényé tenni*, *elszegényíteni*; arm machen. Plaut. 2) e. gr. aliquem re, Idem. *megfosztani*; darum bringen, berauben.

Paupertas, ātis, f. 3. *szegénység*; die Armuth. Cic. Facilius est paupertatem laudare, quam ferre, Sen. 2) Trop. e. gr. sermonis, Quint. *szegénység*, *fogyatkozás*, *hijjánosság*; die Armuth, der Mangel.

Paupertātŭla, ae, f. 1. Dim. *szegénység*; die Armuth. Hieron.

Paupertīnus, a, um, i. q. pauper, Varr. Gell. Paupertinae sortis homo, Non.

Pausa, ae, f. 1. *nyugvás*, *v. pihenés a' munka között*; eine Ruhe zwischen der Arbeit. Lucr. 2) e. gr. vitae, Idem. *vég*; das Ende. Pausam facere, *megszűnni*; aufhören. Pausam dare conciliis, Lucr. *végét szakasztani*, *bévégezni*; ein Ende machen, endigen. 3) e. gr. membrorum, Eccles. *sír*; das Grab. 4) *szünet*, *v. szünetjel az éneklésben*, *v. más muzsikában*, *pausa*; die Pause im Singen, in der Musik. Gloss.

Pausābĭlis, e, *megállapodó*, *megálló*, *megszűnő*; inne haltend. Comp. pausabilior, Coel. Aur.

Pausānias, ae, m. 1. bellidux Lacedaemoniorum, Nep.

Pausārios, ii, m. 2. *evezőmester*, *a' ki az evezőlegényeknek megszűnést parantsol*; ein Rudermeister, der die Ruderknechte stillhalten heißt. Sen.

Pausātio, ōnis, f. 3. *megszűnés*, *megállapodás*, *megállás*; das Innehalten. Hieron.

Pausātōrium, ii, n. 2. *sír*, *temető*; das Grab, der Kirchhof. Eccles.

Pausātus, a, um, *megállapodott*, *állott*, *v. szűnt*; still gehalten. Arnob.

Pausĕa, v. Pausia, ae, f. 1. *olajfabogyó*, *v. olajfa neme*; eine Gattung von Oliven oder Oehlbäumen. Varr. Colum.

Pausias, ae. m. 1. celebris pictor Sicyonius, Plin. Pausiacus, a, um, *Pausiás festőtől való*, *Pausiási*; von dem Mahler Pausias. Hor.

Pausillŭlum, Adv. *kevéssé*, *egy kevéssé*, *egy kisség*; ein wenig. Plaut.

Pauso, āvi, ātum, āre, 1. *szűnni*, *pihenni*, *nyugodni*, *megállapodni*, *veszteglení*; pausiren, inne halten. Dolor pausavit, Coel. Aur.

Pausus, i, m. 2. (pausa) *nyugodalom istene*; der Gott der Ruhe. Arnob.

Pauxillātim, i. q. paulatim, Plaut.

Pauxillisper, i. q. paulisper, Plaut.

Pauxillo, Adv. *egy kevéssé*; um ein wenig. Cels.

Pauxillŭlus, a, um, (Dim. a pauxillus) e. gr. fames, Plaut. *igen kevés*, *kis*, *v. kitsiny*; wenig klein, sehr wenig. Pauxillulum nummorum, Ter. *igen kevés pénz*; sehr wenig Geld. Da quid pauxillulum, Plaut. Adj. *valami keveset*, *v. kitsit*; gib etwas Weniges. Hinc: Pauxillulum, Adv. *egy kevéssé*, *igen kevéssé*; ein wenig, sehr wenig. Idem.

Pauxillum, Adv. e. gr. contentus, Plaut. *kevéssé*, *igen kevéssé*; wenig, sehr wenig.

Pauxillus, a, um, (Dim. a paulus) *kevés*; wenig. Cels. 2) *kis*, *kitsiny*; klein. Ossa pauxilla, Lucr.

Pāva, ae, f. 1. (pavus) *nőstény páva*; die Pfauhenne. Auson.

Pavĕfăcio, eci, actum, ĕre, 3 *meg*, *v. reá ijeszteni*, *megrettenteni*; in Angst setzen, erschrecken. Gloss.

Pavefactus, a, um, *megijesztett*, *meg-*

ijedt; erschrocken, erschreckt. Ovid, Gell.

Pavesio, ĕri, 4. *meg, v. elrettent, megijedni, v. félelemleni*; erschreckt werden. Gloss.

Pavĕndus, a, um, *félelmes, a' mitöl félni lehet*; erschrecklich. Plin.

Pavens, entis, o. *félelmes, félékeny*; furchtsam. Ovid.

Pavĕntia, ae, f. 1. dea pavoris, de pavore infantium sic nuncupata, Aug.

Pavĕo, vi, ēre, 2. *félni, rettegni, félénk, v. bátortalan lenni*; sich fürchten, erschrecken, schüchtern seyn. Pavet hoc dicere, Cic. *nem meri, v. fél mondani*; er fürchtet sich es zu sagen.

Pavĕrātus, a, um, *megijedt, megfélemlett*; erschrocken Plin.

Pavĕrus, a, um, (pavio) *kivert, kitsépelt*; ausgeschlagen, ausgedroschen. Fest.

Pāvesco, ĕre, 3. Inch, *megijedni, v. retteni, félni kezdeni, megfélemleni*; sich entsetzen, erschrecken. e. gr. bellum, Tac. *a' hadtól, v. had miatt*; vom Kriege, oder wegen des Krieges.

Pāvibundus, a, um, e. gr. trepidatio, Arnob. *félelmes, rettegő*; ängstlich, angstvoll.

Pāvicŭla, ae, f. 1. (pavio) *egyengető sulyok, v. furkó*; ein Schlegel, womit man etwas eben schlägt. Colum.

Pāvide, Adv. *félelmesen, félénken, félve, rettegve*; ängstlich, furchtsam. Liv.

Pāvidus, a, um, *megijedt, megrettent*; erschrocken. Liv. 2) e. gr. lepus, Hor. avis, Ovid. *félénk, bátortalan*; furchtsam, schüchtern. Excipiunt plausu pavidos, Virg. 3) e. gr. e somno, Liv. *felijedt, hirtelen felébredő*; aufgeschreckt, gähling auffahrend. 4) e. gr. fuga, Sil. metus, Ovid. religio, Lucr. lucus, Stat. *félelmes, nyughatatlan, nyughatatlansággal öszve, v. egybe köttetett, v. kötött, v. azzal járó*; ängstlich, mit Angst verbunden.

Pavimentātus, a, um, *pallózott, földdel meg egyengetett, deszkázott, pádimentomozott, p. o. szoba*; mit einem Boden versehen. Cic.

Pavimento, āvi, ātum, āre, 1. *meg, v. kipádimentomozni, ki, v. megpallózni p. o. a' szobát*; mit einem Aftrich versehen. Cic. 2) *pádimentomot tsinálni*; Arstrich machen. Plin. 3) *kövel kirakni*; pflastern. Cic.

Pāvīmentum, i, n. 2. (pavio) *kőzföld, szoba palló, v. deszkázat, pádimentom*; ein Aestrich, Boden. Pavimentum facere, Cic.

Pāvio, ivi, itum, īre, 4. e. gr. terram, Cic. *verni, egyenlőre verni, egyenlitni, egyengetni, sulyokkal, v. furkóval verni, sulykolni, furkózni*; gleich schlagen, ebnen, mit einem Schlegel schlagen.

Pāvitātio, ōnis, f. 3. *megrázkódás, reszketés*; die Erschütterung, das Zittern. Apul. 2) *félelem, rettegés*; die Furcht. Gloss.

Pāvito, āre, 1. Freq. *rettegni, igen félni*; sich heftig fürchten. Ter. 2) *hideg miatt reszketni*; vor Frost zittern. Idem.

Pāvitus, a, um, (pavio) e. gr. area, Varr. *megvert, megegyengetett*; geschlagen.

Pāvo, ōnis, m. 3. *páva*; der Pfau. Plin. 2) *pávafark*; Pfauschwanz. Mart.

Pāvōnāceus, a, um, *pávaforma, tarka, pettegetett*; pfauenartig, buntfarbig. Plin.

Pāvōnīnus, a, um, e. gr. ovum, Varr. pullus, Colum. *pávai, páva*; von Pfauen.

Pāvor, ōris, m. 3. *reszketés*; das Zittern. Virg. 2) *félelem, rettegés, irtózás, iszonyodás*; die Furcht, das Entsetzen, die Scheu. Cic. Pavorem injicere, v. incutere, Liv. *rá, v. megijeszteni, megrettenteni*; erschrecken, Furcht einjagen. e. gr. aquae, Plin. *víztől való irtózás*; die Wasserscheu. 3) deus pavoris, Liv.

Pāvos, i, m. 2. *kanpáva*; das Männchen von einem Pfau. Arnob.

Pax, pācis, f. 3. *békesség, béke*; der Friede. Cic. Pacibus perfectis, Plaut. *békességkötés után*; nach gemachtem Frieden. 2) *nyugodalom, nyugalom, tsendesség*; die Ruhe. Pax mihi est cum mortuis, Plaut. *nem félek a' kisértettől*; ich fürchte kein Gespenst. 3) *kegyelem, segedelem, segítség*; die Gnade, der Beystand. Exorat pacem divum, Virg. 4) Pax! Interj. *halgass! pszt!* still! schweig! pst! Auson. 5) *engedelem, botsánat*; die Erlaubniß, Verzeihung. Pace tua dixerim, Ter. Veniam pacemque rogare, Ovid. *engedelmet, v. botsánatot kérni*; um Verzeihung bitten. 6) *szövetség*; ein Bündniß. Virg.

7) *egyezés*, *egyesség*, *kötés*; ein Vertrag. Gloss.

Păxămas, ăntis, et Păxămătius, ii, vel Păxĭmas, *kétszersült kenyér*, *piskóta*; zweymahl gebackenes Brot, Biscoten, Zwieback. (Ab inventore Paximo.)

Păxămătium, ii, n. 2. *rosskenyér*; ein Rockenbrot. Isidor.

Păxămus, i, m. 2. *jó levest főző szakáts*; ein guter Suppenkoch. Cael. Rhod.

Paxillus, i, m. 2. (Dim. a palus) *faszeg*, *mellyre valamit akasztanak*; ein hölzerner Nagel, worauf man etwas hängt. Varr. 2) paxillo nudior, Prov. *földhöz ragadt szegény*; blutarm.

Peccāmen, ĭnis, n. 3. *hiba*; ein Fehler. Prud. 2) *vétek*, *bün*; die Sünde. Idem.

Peccanter, Adv. *hibásan*, *rosszúl*, *helytelenül*, *hamissan*; fehlerhaft, unrecht, falsch. Coel. Aur.

Peccantia, ae, f. 1. i. q. peccatio, Tert.

Peccātēla, ae, f. 1. i. q. peccatio, Tert.

Peccātio, ōnis, f. 3. *vétkezés*, *bünhödés*; die Vergehung. Gell.

Peccātor, ōris, m. 3. *vétkes*, *bünös*; ein Sünder. Lact.

Peccātōrius, a, um, *vétkes*, *bünös*; sündhaft. Tert.

Peccātrix, īcis, f. 3. *vétkes*, *bünös (asszony, v. leány)*; eine Sünderinn. Tert.

Peccātum, i, n. 2. *hiba*; der Fehler. Cic. 2) *vétek*, *bün*; die Sünde. Eccles.

Peccātus, a, um, *a' ki vétkezett*, *v. bünhödött*; der gesündiget hat. Eccles.

Peccātus, us, m 4. *hibázás*, *hiba*, *vétség*; das Fehlen, der Fehler. Cic.

Pecco, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. erga aliquem, Plaut. *hibázni*, *hibát tenni*; fehlen, Fehler machen. e. gr. multa, Cic. *sok dolgokban hibázni*, *v. megesni*; in vielen Dingen fehlen. Si unam peccavisses syllabam, Plaut. 2) e. gr. in togata (muliere) Hor. *paráználkodni*, *kurválkodni*; huren. 3) *bünhödni*, *vétkezni*; sündigen. Eccles.

Pĕchĭăgra, ae, f. 1. i. q. Arthritis cubiti, Med.

Pĕcŏrārius, ii, m. 2. *barom*, *v. marha tartó gazda*, *marhás gazda*, *barom pásztor*, *göbölyös*, *marhakereskedő*, *v. kupetz*; ein Viehherr, Viehhirt, Viehhändler. Ascon.

Pĕcŏrīnus, a, um, i. q. sequens.

Pĕcŏrius, a, um, *markából*, *v. baromból való*, *marha*, *barom*; viehisch, was vom Viehe ist.

Pĕcŏrōsus, a, um, *markával bővölkődő*; reich an Vieh. e. gr. ver, Stat. *mikor böven van fiatal marha*; der an jungem Viehe reich ist.

Pecten, ĭnis, m. 3. *borda*, *a' takáts szövőszéken*; der Kamm, oder das Blatt am Weberstuhle Virg. 2) *fésű*, *füsű*, *vakaró*, *lóvakaró*: ein Kamm, Striegel. Ovid. 3) *gerében*: die Hechel. Plin 4) *hegedűvonó*, *nyirettyű*; ein Geigenbogen. Virg 5) *borona*: eine Egge. Ovid. 6) *fésűtsiga*; eine Kammmuschel. Hor. (Patella pecten, L.) 7) os pectinis. Anat. *szemérem-tsont*; das Schaambein. 8) *ujj v. kéz törés mikor nagy rettegésben van az ember*; die Zusammenhaltung der Finger oder Hände, wenn man in großer Angst ist Ovid. 9) i. q. pubes, Juv. 10) pectines in arboribus, Plin. *rétek a' fában*, *mellyek minden esztendőben nőnek*; die jährlichen Ansätze im Holze. 11) e. gr. dentium, Prud. *füsű formu fogsor*, *v. rend*; die kammförmige Reihe der Zähne.

Pectĭnātim, Adv. *fésű formán*; kammförmig. Vitr.

Pectĭno, āvi, ātum, āre, 1. *füsűlni*, *fésűlni*, *gerebelni*, *gyaratni gyapjút gyaratni*, *kártolni*; kämmen, hecheln, krämpeln. Apul. 2) Trop. e. gr. segetem, Plin. *boronálni*: egen.

Pectĭtus, a, um, (pecto) *füsűlt*, *fésűlt*, *megfésűlt*; gekämmt. 2) *tisztított*, *megtisztított*; geputzt. 3) e gr. lana, Colum *gyaratolt*, *kártolt*; gekrämpelt. 4) e. gr. tellus, Idem. *megkapált*; behackt.

Pecto, pexi, pexui, v. pectivi, pexum, v. pectĭtum, pectĕre, 3. (pecten) e. gr. capillos, Ovid. *fésűlni*, *füsűlni*; kämmen. 2) *vakarni*, *mint a' lovat*; striegeln. Idem 3) Trop e. gr. aliquem pugnis, Plaut. *erőssen megbotozni*; derb abprügeln 4) e. gr. stupam, Plin. *gerebelni*; hecheln. 5) e. gr. lanam, Colum. *gyaratni*, *kártolni*: krämpeln.

Pectŏrāle, is, n. 3. *mejjpántzél*; ein Brustharnisch. Varr. 2) *mejjre való keszkenő*; ein Brusttuch. Gloss. 3)

lājbli, derékrevaló, (puszli); eine Weste. Idem. 4) szügyellő a' nyergelt lovon; ein Brustriemen bey einem gesattelten Pferde. Idem.

Pectŏrālis, e, mejjre, v. -hez való, mejjé; die Brust betreffend, dahin gehörig. e. gr. os, Cels. mejjtsont; das Brustbein.

Pectŏrōsus, a, um, széles mejjű, kidlló mejjű, mejjes; mit starker, hoher Brust, hochbrüstig. Colum.

Pectuncŭlus, i, m. 2. Dim. fésűtske; ein kleiner Kamm. 2) kis fésűtsiga; eine kleine Kammmuschel. Colum.

Pectus, ŏris, n. 3. mejj; szügy, szegy; die Brust, an Menschen und Thieren Plin. Virg. 2) mejjtsont; das Brustbein. Cels. 3) Trop. szív, indúlat; das Herz, Gemüth. Toto pectore aliquem amplecti, Cic. tiszta szívből szeretni; von ganzem Herzen lieben. Homo sine pectore, Ovid. érzéketlen, fa; ohne Empfindung. Cara sororum pectora, Virg. i. e. sorores, v. gr. amicitiae, Manil. i. e. amicos 4) ész, elme; der Verstand. Pectus ipsi sapit, Plaut. okos; er ist klug. Excidere pectore alicujus, Ovid. elfelejtődni; vergessen werden.

Pectuscŭlum, i, n. 2. mejjetske, szügyetske, szegyetske; das Brüstchen, Hieron.

Pĕcu, n. Indecl. in Sing. in Plur. pecua, pecuum, mindenféle marha; barom; allerley Vieh. Pecua rure pascere, Plaut. Pecu squammosum, Idem. i. e. pisces.

Pĕcŭālis, e, (pecu) baromhoz, v. marhához való, barom, marha; zum Vieh gehörig.

Pĕcŭāria, ae, f. 1. barom, v. marhatartás; die Viehzucht. Varr. 2) barom, 2. marha akol, v. ól; die Viehstallung. Idem.

Pĕcŭāria, ōrum, n. 2. plur. barom, v. marho legeltető helyek, barommal, v. marhával tele ólak, aklok; Heerden oder Ställe voll Vieh. Solin.

Pĕcŭārius, ii, m. 2. barom, v. marha pásztor; ein Viehhirt. Cic. 2) baromtartásból élő, marha tartó gazda; einer der durch die Viehzucht sich nährt. Idem.

Pĕcŭārius, a, um, barom, v. marhatartáshoz való; zur Viehzucht gehörig. Cic. e. gr. canis, Colum. juhász, v. pásztorkutya, öreb; ein Hirtenhund.

Pĕcŭātus, a, um, baromhoz hasonló; dem Viehe gleich. Fulg.

Pĕcŭdālis, e, boromi, barom, marha; viehisch. Mart. Cap.

Pĕcŭīnus, a, um, marhából való, marho, baromi, barom; vom Vieh. Ossa pecuina, Apul. 2) e. gr. animus, Idem. baromi, vad, kegyetlen; viehisch.

Pĕcūlātor, ōris, m. 3. (peculium) publicae pecuniae fur, Cic.

Pĕcūlātōrius, a, um, i. q. peculiaris, Varr.

Pĕcūlātus, us, m. 4. közönséges javak meglopása; die Bestehlung des gemeinen Guts. Sallust.

Pĕcūliāris, e, (peculium) e. gr. causa, Pand. tulajdon birtokot, v. vagyont illető; das Eigenthum, oder eigenthümliche Vermögen betreffend. 2) tulajdon, a' mi nem másé, eigenthümlich. Oves peculiares, Plaut. e. gr. testis, Cic. különös, mással nem közös; eigen, nicht mit andern gemein. 3) különös, rendkívül való; eigen in seiner Art, besonder, ausserordentlich. Peculiarem operam impendere, Quint. különös szorgolmat, v. szorgalmatosságot fordítni valamire; besonderen Fleiß anwenden.

Pĕcūliārĭter, Adv. tulajdonképpen; eigenthümlich. Pand. 2) különösen, kivált képpen; besonders, insbesondere. Quintil. Plin. Comp. peculiarius, Plin.

Pĕcūliārius, a, um, i. q. Peculiaris.

Pĕcūliātus, a, um, pénzes, gazdag, vagyonos, marhás, a' kinek sok marhái vannak; reich an Gelde oder Viehe. Cic. 2) e. gr. servus, JCt. jószágos, v. birtokos tseléd, v. szolga; ein Knecht, der sein eigenes Gut hat.

Pĕcūliātus, i, m. 2. publicae cassae fur, Cic. 1) grandi mentula praeditus, Petr.

Pĕcūlio, āvi, ātum, āre, 1. (peculium) tulajdon vagyont, v. jószágot adni, v. ajándékozni valakinek; mit etwas Eigenthümlichen versehen oder beschenken. Aliquid te peculiabo, Plaut.

Pĕcūliŏlum, i, n. 2. Dim. kis vagyon, birtokotska; ein kleines geringes Eigenthum. Quintil.

Pěcūlĭōsus, a, um, e. gr. servus, Plaut. *a' ki sok vagyonnal bír, gazdag, vagyonos*; viel Eigenthümliches habend.

Pěcūlĭum, ĭi, n. 2. *marhából, v. -ban álló vagyon v. birtok*; das Eigenthum an Vieh. Cura peculi, Virg. *baromra való gondoskodás*; die Sorge für das Vieh. 2) *mindenféle tulajdon, örökös v. szerzett vagyon, v. jószág, örökség*; jedes eigenthümliche und erworbene Gut. Cic. 3) *különös vagyon, jószág, v. birtok, meilyet a' gyermekek és szolgák szerzettek magoknak*; das besondere Vermögen, das die Kinder und Knechte für sich erwaeben. 4) *skatulya, persely*; die Schatulle, Sparbüchse. Plaut. 5) i. q. pudendum virile, Petr.

Pěcūlor, āri, Dep. 1. *a' köztársaságot, v. kintstárt meglopni*; den Staat oder der gemeine Casse bestehlen. Flor.

Pěcūnĭa, ae, f. 1. (a pecude cujus signo signabatur) *vagyon, jószág, birtok*; das Vermögen, Gut, zeitliches Vermögen. Pecuniam facere, Cic. *vagyont szerezni*; ein Vermögen erwerben. 2) *pénz*; das Geld., Cic. e. gr. grandis, Plaut. *nagy darab pénz, v. pénz darab*; ein großes Stück Geldes. Praesenti pecunia emere, Idem. *kész pénzen venni*; um baares Geld kaufen. e. gr. signata, Curt. *vert pénz*; geprägtes Geld. Dies pecuniae, Liv. *fizetés, v. fizetőnap*: der Zahlungstag. 3) dea, Arnob.

Pěcūnĭālis, e, *pénzt illető, pénzhez való, pénzbeli*; Geld betreffend, zum Gelde gehörig. Coel. Aur.

Pěcūnĭārie, Adv. e. gr. punire, Pand. *pénzt illetőleg, pénz szerént, pénzre, pénzbe*; Geld betreffend, nach Gelde.

Pěcūnĭāris, e, i. q. Pecuniarius, Pand.

Pěcūnĭārĭter, i. q. Pecuniarie.

Pěcūnĭārĭus, a, um, e. gr. lis, Quint. poena, Pand. condemnatio, Idem. *pénzre, -be v. -hez való, pénzbeli*; Geld betreffend, dahin gehörig. Inopia rei pecuniariae, Cic. *pénzbeli szükség, pénzszűke*; der Geldmangel. Praemia rei pecuniatiae, Caes. *pénzbeli, v. pénzjutalom*; eine Belohnung am Gelde.

Pěcūnĭōsus, a, um, *pénzes, gazdag*; viel Geld habend, reich. Cic. pecuniosior, Sueton. pecuniosissimus, Cic.

Pěcus, ŏris, n. 3. *juh, t. i. nyáj juh, juhok*; das Schaf, die Schafe. Pecus tondere, Sueton. Balatus pecorum, Virg. 2) *barom, marha*; das Vieh, Hausvieh. v. gr. pecus bubulum, Varr. *szarvas marha*; das Rindvieh. Pecus ovillum, vel caprinum, Colum. Pecus equinum. Pecus lanigerum, Ovid. *juhok*; Schafe. Pecus volatile, Colum. *baromfi, aprómarha*; das Geflügel. Pecus aquatile, Colum. *halak*; Fische. Pecus magnae Parentis, i. e. leo, Ovid. 2) *barom, (csúfságúl az emberről mondva)*: Vieh, von Menschen als Schimpfwort. Imitatorum servum pecus, Hor.

Pěcus, ŭdis, f. 3. (cum praecedente: pecus, ŏris, cognatum) *juh, birka*; das Schaf, Schafvieh. Lien pecudis, i. e. ovis, Plin. Pecus Helles, i. e. aries, Ovid. 2) *kissebb nemű barmok, p. o. juhok, ketskék*; das kleine Vieh überhaupt, als Schafe, Ziegen etc. Armenta et pecudes, Lucr. 3) *barom, általjában véve*; das Vieh überhaupt. Pecudes, quae generis sui sequuntur greges, Cic. Pecudes natantes, *halak*; Fische. Lucret. Indicae pecudis, i. e. elephanti, Martial. Solertia pecudum, i. e. apum, Virg. Pecudes ferae, Varr.

Pěcus, us, m. 4. i. q. pecus, oris, Lucil.

Pěcuscŭlum, i, n. 2. Dimin. a pecus, Juvenc.

Pěda, ae, f. 1. *lábnyom, ember- lábnyom*; Spur oder Fußstapfen eines Menschen. Fest.

Pědāgĭum, ĭi, n. 2 *útvám*; Weggeld, Passagegeid, Zoll. JCt.

Pědālis, e, (pes) *lábbeli, lábot illető*; den Fuß betreffend. 2) *egy lábnyi, egy lábnyomnyi*: das Maß eines Fußes enthaltend, einen Fuß groß, lang. Cic.

Pědāmen, ĭnis, n. 3. i. q. pedamentum, Colum.

Pědāmentum, i, n. 2. *szőlőkaró*; ein Weinpfahl. Plin. 2) *fa mellé vert karó, támasz*; der Pfahl, die Stütze. Varr.

Pědānĕum, i, n. 2. *zsámoly*; ein Fußschemmel. Firm.

Pědānĕus, a, um, (pes) *egy lábnyi, lábnyomnyi*; das Maß von einem

Fuße enthaltend. Pallad. 2) v. gr. judex pedaneus, Pand. *tsekély dolgok eligazitására választott bíró, falusi bíró*; niederer Richter, der nur kleinere Dinge zu untersuchen hat, ein Dorfrichter.

Pĕdānus, a, um, vide: Pedum.

Pĕdārius, a, um, (pes) v. gr. senatores, Gell. *alsóbb rendű Senátorok*; niedere Rathsherren.

Pĕdātim, Adv. *lépésenként, léptetve*; Fuß für Fuß, einen Fuß nach dem andern, z. B. gehen. Plin.

Pĕdātio, ōnis, f. 3. *szőlőkarózás*; das Anpfählen der Weinstöcke. Colum.

Pĕdātūra, ae, f. 1. *kimérés lábnyomokra*; die Abmessung nach Füßen. Frontin.

Pĕdātus, a, um; *megkarózott, p. o. szőlő*; gepfählt. 2) male pedatus, Svet. *rossz gyalog, v. gyalogló*; der übel zu Fuße ist. Svet.

Pĕdātus, us, m. 4. *nekimenés, megtámadás*; das Anrücken, z. B. auf den Feind, Angriff. Plaut.

Pĕdĕllus, i, m. 2. *lábatska*; ein kleiner Fuß. 2) i. q. Minister Academiae, *hiteles, t. i. hiteles belsőszolga az Universzitásoknál*; Pedell, ein Bedienter bey den Universitäten. Gloss.

Pĕdĕma, ătis, n. 3. *tántz, balét*; ein Tanz, Ballet. Gloss.

Pĕdĕmōntium, ii, n. 2. Pedemontana regio, *Piemont*; Piemont. Pedemontanus, a, um, *Piemonti*; aus Piemont, ein Piemonteser.

Pĕdĕplāna, ōrum, sc. loca, *földszint lévő hely*; Örter eines Gebäudes auf der Erde, Parterre. Cod. Theod.

Pĕdes, ĭtis, m. 3. (pes) *gyalog, gyalog járó, vagy menő*; jeder, der zu Fuße ist oder geht, zu Fuße, Fußgänger. Cum pedes iret, Virg. *gyalog menvén*; da er zu Fuße ging. 2) *gyalog katona, gyalog*; ein Fußgänger bey der Armee, Infanterist. Caes. Pedes milito, Curt. *gyalog szolgálok vagy katonáskodom*; ich diene zu Fuß. Equites peditesque, Horat. 3) *szárazföldi katona, az az: nem tengeren szolgáló*; Soldat zu Lande. Vellej.

Pĕdester, tris, tre, *gyalog, gyalog lévő, járó, 's a' t.* zu Fuße, z. B. gehend u. s. w. Copiae pedestres, Caes. Exercitus pedester, Nep. *gyalog sereg, gyalogság*; Infanterie, Fußvolk. 2) *szárazon lévő, száraz földi*; zu Lande. Pedestres navalesque pugnae, Cic. 3) v. gr. oratio, Quint. Met. *folyóbeszédben lévő*; prosaisch. 4) v. gr. sermo, Hor. musa, Ibid. *lennt járó, közönséges, nem felemelkedett, nem fellengős*; niedrig, nicht erhaben im Schreiben.

Pĕdĕtentim, Adv. *lépésenként, lépést, léptetve*; Fuß für Fuß, Schritt für Schritt. Pacuv. 2) Trop. *lassan, halkal, lassan lassan*; allmählich, nach und nach, bedächtig. Cic.

Pĕdĭbŭlum, i, n. 2. *dobogás*; der Klang vom Gehen und Einhertreten. Audio pedibulum equorum currentium. Gregor. Tur.

Pĕdĭca, ae, f. 1. (pes) *hurok, tőr*; womit man den Fuß fängt oder fest hält, die Schlinge, Dohne. Avibus pedicas ponere, Virg. 2) Trop. *nyűg, békó*; die Fessel, Fußfessel. Plaut. 3) *bilints, vas*; das Fußeisen, ein Fessel, das man den Gefangenen an die Beine legt. Plaut.

Pĕdĭcīnus, i, m. 2. *sajtóláb*; der Fuß der Kelter. Cato.

Pĕdĭcōsus, a, um, *tetves*; voller Läuse. Titinn.

Pĕdĭcŭlāris, e, *tetves*; lausicht, Läuse betreffend. Colum.

Pĕdĭcŭlāris, is, f. 3. *kajmatsór, egy plánta neme*; das Läusekraut. Plin.

Pĕdĭcŭlōsus, a, um, (pediculus) *tetves*; voller Läuse. Martial.

Pĕdĭcŭlus, i, m. 2. (Dimin. a pes) *lábatska, kis láb*; kleiner Fuß, Füßchen. Plin. 2) pro: pedunculus; *szár, kotsán, tsutka, tsutkó, p. o. a' gyümölts szára, almaszár vagy tsutka, levélkotsánja, vagy szára*; der Stiel an einer Frucht, z. B. Apfel, Traube. Colum. auch des Blattes. Plin. 3) *tetű, féreg*; die Laus, das Ungeziefer. Caes. Colum. Pediculi terrae, i. e. scarabaei terrestres, Plin.

Pĕdĭlon, i, n. 2. *lábbeli neme, saru, paputs*; eine gewisse Art von Schuhe oder Pantoffeln. Hom.

Pĕdĭŏlus, i, m. 2. Dimin. a pes, vide: Petiolus. Afran.

Pĕdis, is, c. 3. *tetű*; eine Laus. Plaut.

Pĕdisĕquus, vel Pedissĕquus, a, um, (pes et sequor) *valakit nyomba követő*; auf dem Fuße folgend. Hinc: Pedisequus, et pedisequa, Subst. *inas, szolgáló, szobaleány*; Lakey, Nachtreter, die Nachtreterinn, Zofe.

Cic. et Plaut. Trop. divitiae, quae virtutis pedisequae sint, Auct. ad Her.

Pěditātus, us, um. 4. *gyalogság, gyalog katonaság*; das Fußvolk, die Infanterie. Cic.

Peditum, i, n. 2. et Peditus, us, m. 4. i. e. crepitus ventris; *szél, melly alól megy ki a' hasból*; der Bauchwind. Catull.

Pědo, āvi, ātum, āre, 1. (pes) Obs. *lábát tsinálni*; mit Füßen versehen. Svet. 2) *támasztani, megtámasztani, támaszt vetni alá*; stützen. Vineam pedare, Colum. *a' szőlőt megkarózni*; den Wein durch Pfähle stützen. 3) *menni*; gehen. Lucil. Male pedatur, Svet. *rossz gyalog*; schlecht zu Fuße.

Pēdo, pěpēdi, pedītum, ěre, 3. *szelet botsátni*; einen Wind oder Winde von sich geben lassen. Horat.

Pědum, i, n. 2. *pásztorbot, pásztori bot*; der Hirtenstab. Virg. 2) urbs in Latio. Hinc: Pedanus, a, um, Horat.

Pedunculus, i, m. 2. Dimin. *lábatska*; ein Füßchen 2) *szár, kotsán, tsutka, p. o. a' gyümöltsön, levelen*; der Stiel, z. B. der Früchte, Blätter. Plin.

Pēgănon, i, n. *ruta*; die Raute, Gartenraute. (Ruta graveolens, L.) Apul.

Pēgăsa, ae, f. 1. urbs Thessaliae. Geogr.

Pēgăsārius, ii, m. 2. *postakövet*; ein Postbothe. Bud.

Pēgăsēa, ae, f. 1. scil. Navis, cognomen navis Argonautarum. Ovid.

Pēgăscius, a, um, *Pegazusi, poétai*; Pegasisch, dichterisch. Pers.

Pēgăsēus, a, um, *Pégazusi, sebes, gyors, mint a' szárnyas Pégazus*; Pegasisch, geschwind, wie das geflügelte Pferd Pegasus. Sen. Pegaseo gradu, Sen. i. e. veloci.

Pegasianum, scil. Senatus Consultum a Pegaso et Pollione, imperante Vespasiano latum. Juv.

Pēgăsis, ĭdis, f 3. *a' Pégazust vagy is a' Múzsák szárnyas lovát illető*; Pegasisch, das Musenpferd Pegasus betreffend. 2) i. q. Hippocrene. 3) *vízi nimfa*; eine Wassernymphe. Ovid.

Pēgăsus, i, m. 2. *a' Múzsák szárnyas lova, Pégazus*; das Musenpferd, Pegasus, ein geflügeltes Pferd. Ovid. 2) *egy tsillagzat neve*; der Pegasus, ein Gestirn. Hygin.

Pēge, es, f. *forrás*; die Quelle. Prop.

Pegma, ătis, n. 3. *állás, deszkából készült állás*; ein Gerüst aus Bretern zusammengestellt. Auson. 2) *könyves téka, v. póltz*; ein Bücherschrank, Bücherfächer. Cic. 3) *mesterséges fagépely a' játékszínen*; eine künstliche hölzerne Maschine auf der Schaubühne. Juv.

Pegmăris, e, (pegma) v. gr. gladiatores pegmares, Svt. *közönséges helyre kiállított küszdők*; öffentlich aufgestellte Gladiatoren. Svet.

Pēgu, Indeclin. regnum Indiae orient. 2) urbs et fluvius ejusdem regni.

Pěguntium, ii, n. 2. urbs Illyriae. Plin.

Pěgūsa, ae, f. 1. urbs Cariae. Plin.

Pējěrātio, ōnis, f. 3. i. q. perjurium.

Pējěro, āvi, ātum, āre, 1. *hamisan esküdni*; falsch schwören. Cic. 2) *hitét vagy esküvését megszegni*; meineidig seyn. Svet.

Pějor, m. et f. Pejus, ōris, n. (Comp. a malus) *rosszabb, gonoszabb*; schlechter, böser. Cic.

Pējōro, āre, 1. *jobban elrontani*; schlechter machen, verschlimmern. Paul 2) *jobban elromlani*; sich verschlimmern. Coel. Aur.

Pějus, Adv. (Comp. a male) *rosszabbúl, nagyobban*; ärger. Quo neminem pejus odi, Cic. *senkit se gyűlölök annyira mint őtet*; ich hasse Niemanden ärger als ihn.

Pěito, āre, 1. *megfizetni, p. o. a' bért*; bezahlen, Zins abtragen. Dipl.

Pěkīnga, ae, f. 1. *Peking, Chinának fővárosa*; Peking, die Hauptstadt in China. Geogr.

Pēla, ae, f. 1. insula maris Aegaei. Plin.

Pělăgia, ae, scil. concha: *veres bársony szint festő tsiga*; eine Purpurschnecke. Plin.

Pělăgiānus, i, m. 2. haereticus, qui dogma Pelagii haeretici adoptavit. Hist. Eccles.

Pělăgicus, a, um, i. q. pelagius, Colum.

Pělăgius, a, um, i. q. marinus, v. gr. greges piscium pelagiorum. Varr.

Pělăgŏnia, ae, f. 1. regio Macedoniae, cujus incolae Pelagones vocabantur. Liv.

Pělăgus, i, n. 2. *tenger*; das Meer.

Virg. 2) *kidradt nagy víz*; ein aus getretenes Wasser. Pelago premit arva, Virg.

Pēlāmis, ĭdis, et Pēlāmys, ydis f. *fiatal tinnhal*; ein Thunfisch, wenn er noch kein Jahr alt ist. Plin.

Pēlānus, i, m. 2. *lepény neme volt, mellyel a' régiek áldoztak*; eine gewisse Art von Kuchen, welcher allen Göttern geopfert wurde. Paus.

Pēlārgicus, a, um, *gólyai, gólydt illető*; zum Pelargus oder Storche gehörig. Hinc: pelargici nomi, i. e. Leges ciconiariae. JCt.

Pēlārgus, i, m. 2. *gólya*; ein Storch.

Pēlāsgia, ae, f. 1. regio olim Thessaliae, Plin.

Pēlasgi, ōrum, incolae quondam in Peloponneso. Mela. 2) i. e. Graeci; *Görögök*; Griechen. Virg.

Pēlāsgius, a, um, a Pelasgo, filio Jovis oriundus. Ovid.

Pēlasgus, i, m. 2. Nom pr. filii Jovis.

Pēlasgus, a, um, i. e. Graecus, a, um. Virg.

Pēlēcānum, i, n. 2. *pelikán, foghúzó fogó*; ein Zahnzängelchen oder Pelekan, ein chieurgisches Instrument.

Pēlēcānus, i, m. *pelikán*; der Pelikan. Pelecanus Onocrotalus; *gödény*; die Kropfgans.

Pēlēcinus, i, m. *baltavadótz, a' lentse között*; ein Unkraut in den Linsen, Beilkraut. Plin.

Pēlēius, a, um, *Péleusi*; Peleisch. Stat.

Pēlēthrŏnĭa, scil. herba; *százforintosfű, ezeriófű* (Gentiana Centaurium, L.) das Tausendgüldenkraut.

Pēleus, ĕi et ĕos, rex Thessaliae, filius Aeaci et pater Achillis.

Pelia, ae, m. i. q. Pelias, ae.

Pēlīăcus, a, um, *Péleusi illető, Péleusi*; Pelisch, den Peleus betreffend. Ovid. 2) *Achillesi*; Achillisch. Ovid.

Pēlias, ădis, f. i. e. de monte Pelione, Ovid.

Pēlias, ădis, f. 3. *Pélidsi. Pélidst illető*; Pelisch, den Pelias betreffend. Phaedr.

Pēlias, ae, m. rex Thessaliae, frater Aesonis et Nelei, qui Jasonem, ademto ei regno, Colchidem misit, pro aureo vellere auferendo. Ovid.

Pēlicānus, i. q. Pēlecanus.

Pēlīdes, ae, m. i. e. filius Pelei, Achilles. Virg.

Pēligni, ōrum, populus Italiae: in Pelignos proficisci. Liv. Hinc: Pelignus, a, um. Adj.

Pēlion, i, n. et Pēlios, ĭi, m. mons Thessaliae, hodie: Petras. Ovid. Horat. et Virg.

Pella, ae, et Pelle, es, f. 1. urbs Macedoniae, solum natale. Alexandri Magni, hodie: Jeniza. Hinc: Pellaeus juvenis, Juv. vel tyranous, Mart. i. e. Alexander M.

Pellācia, ae, f. 1. (pellax) *tsábítás, szédítés, tsapodárság által, 's a' t.* die Lockung, Anlockung durch Schmeicheley. Lucr.

Pellaeus, a, um, vide: Pella.

Pellaria, ae, f 1. *szűtsműhely*; eine Kieschnerwerkstatt. Varr.

Pellārius, ii, m 2. (pellis) *szűts*; der Kirschner. Firmic.

Pellax, ācis (pellicio) *szédítő, tsábító*; verführerisch, betriegerisch. Virg.

Pellĕātus, a, um, (pellis) i. q. pellitus, Paul Nol.

Pellēcebrae, ārum, pro: Illecebrae. Plaut.

Pelleotio, v. Perlectio, ōnis, f. 3. (perlego) *áltaolvasás, elolvasás, végig olvasás*; die Durchlesung. Cic.

Pellectus, a, um, Particip. von Pellego, pro: perlego; *elolvasott*; durchgelesen.

Pellĕgo, ĕre, pro: perlego: *elolvasni, végig olvasni*; durchlesen. Plaut.

Pellex, ĭcis, f. 3. *ágyas*; ein Kebsweib, Concubine, Maitresse, u. s. w. Pandect.

Pellicātus, us, m. 4. *ágyastartás, nőspardznaság*; Concubinat, das Hurenleben. Cic.

Pellicēns, a, um, i. q. Pellicius.

Pellicio, exi, ectum; ĕre, 3. *magához édesgetni, tsábítni*; locken, anlocken, an sich ziehen oder zu ziehen suchen. Animum adolescentis pellicere; mulierem ad se pellicere. Cic.

Pellicius, a, um, (pellis) *szőrös bőrből való, bundabőr*; aus Fellen. Pandect.

Pellicŭla, ae, f. 1. (Dimin. a pellis) *lehúzott kis bőr, szőrös bőr*; kleines Fell, Haut, Fellchen, Häutchen. Haedina pellicula, Cic. *fiatal ketskebak bőr*; ein Fell von einem jungen Ziegenbocke.

Pellicŭlo, āre, 1. v. gr. vas, Colum. *szőrös bőrrel behúzni*; mit Fellen bedecken oder überziehen.

Pelliger, a, um, (pellis et gero) *bundás*; Fell oder Pelz tragend. Ven. Fort.

Pellio, ōnis, m. 3. *szűts*; der Kirschner, Rauchhändler. Plaut.

Pěllĭpărius, ii, m. 2. *szűts*; ein Kirschner. Gloss.

Pellis, is, f. 3. *lehúzott bőre az állatnak, bőr, szőrösbőr*; das Fell, der Pelz, die abgezogene Haut eines Thieres. Pellis caprina, Cic. *ketskebőr*; ein Ziegenfell. 2) *a' testén lévő szőrös bőre az állatnak*; die Haut die noch am Leibe ist. Lucr. et Colum. 3) *a' mi bőrből készült, azzal van bévonva, p. o. mint a' Római tábori sátorok télben*; das Fell, die Haut, das was daraus gemacht wird, z. B. die Winterzelte der Römer. Hinc: sub pellibus, Cic. *téli sátorokban*; in Winterzelten. Pellibus (*kutsmával*; mit Pelzmützen) tecta tempora, Ovid. Detrahere alicui pellem, Hor. Prov. *valakinek a' hibáit felfedezni*; die Fehler aufdecken. Caninam pellem rodere, Mart. *szitkozódni, indít martzangolni*; lästern, schmähen.

Pellitus, a, um, *bőrrel behúzott, bévont*; mit einem Felle, Pelze bedeckt, bepelzt.

Pello, pĕpŭli, pulsum, pellĕre, 3. *taszítni, lökni*; stoßen Cic. e. gr. humum pedibus, Catull, *dobogni, dörömbözni, a' földet verni lábaival*; stampfen. 2) Trop. e. gr. animos auresque, Cic. *meghatni valamit, benyomást tenni valamire*; stoßen, Eindruck machen. 3) e. gr. hostes, Caes. possessionibus, Cic. regno, Just. loco, Liv. patria, Nep. *kergetni, elkergetni, űzni, el, v. kiűzni, űzőbe venni*; in die Flucht schlagen. 4) *érni, esni rajta*; treffen, widerfahren. 5) *illetni*; treffen. Injuria me pepulit, Cic. 6) *mozgásba hozni*; in Bewegung setzen. e. gr. sagittam, Virg. *ellőni*; losdrücken. 7) e. gr. fores, Ter. *ütni, verni, zörgetni*; schlagen, klopfen. Pueri pulsi, Cic. 8) e. gr. introitum, Plin. *megakadályoztatni, tartóztatni*; verhindern, zurückhalten. 9) e. gr. lyram, Ovid. *muzsika szerszámon játszani*; ein Instrument spielen.

Pellōnia, ae, f. 1. dea, quae pellendis hostibus praeerat, Arnob.

Pellos, i, m. 2. i. q. ardea, avis, Plin.

Pellūcens, v. Perlucens, tis, o. *e.* gr. aether, Cic. amictus, Ovid. *általlátszó*; durchsichtig. 2) Trop. e. gr. oratio, Cic. *tiszta, világos*; deutlich.

Pellucĕo, v. Perluceo, xi, ēre, 2. *általvilágitni, v. világoskodni, által, v. elő ragyogni*; durchscheinen, durchschimmern, hervorschimmern. Lux perlucens, Liv. 2) *általlátszó lenni, a' világosságot keresztül ereszteni, v. botsátni*; durchsichtig seyn, das Licht durchlassen. Plaut. Amethysti perlucent, Plin. 3) Trop. *kitetszeni, kilátszani, kitűndökleni, világos, v. nyilván való lenni*; erhellen, zu ersehen seyn. Perlucet ex eis virtutibus, Cic. Perlucent mores ex voce, Quint.

Pellūcĭdĭtas, ātis, f. 3. e. gr. vitri, Vitr. *általlátszóság*; die Durchsichtigkeit.

Pellūcĭdŭlus, a, um, Dim. *kevéssé általlátszó*; ein wenig durchsichtig. Catull.

Pellūcĭdus, a, um, *általlátszó*; durchsichtig. Cic. e. gr. homo, Sen. *a' kin általlátszó, vékony köntös, v. ruha van*; der ein durchsichtiges, feines Kleid an hat. 2) e. gr. stella, Cic. *tiszta, fényes, világos, tündöklő*; klar, hell, sehr hell. Comp. pellucidior. Hor.

Pellŭvĭae, ārum, f. plur. (pes et luo) *lábmosadvis*; das Waschwasser, die Füsse zu waschen. Fest.

Pellŭvĭum, ii, n. 2. *lábmosóedény*; ein Fußbecken. Fest.

Pělŏpēa, v. -ia, ae, f. 1. filia Thyestae, Sen.

Pělŏpēĭas, ădis, f. 1. *Pélopsi, Peloponnésusi*; Pelopisch, Peloponnenfisch. e. gr. Mycenae, Ovid. i. e. Peloponnesus.

Pělŏpēĭus, a, um, *Péloptot illető, ő hozzá való, v. tartozó, Pélopsi, v. Peloponnésusi*; den Pelops betreffend, dahin gehörig, Pelopisch, auch Peloponnesisch. e. gr. Atreus, i. e. filius Pelopis, Ovid. e. gr. virgo, i. e. Iphigenia, filia Agamemnonis, nepotis Pelopis, Ovid.

Pělŏpēus, a, um, i. q. Pelopeius, e. gr. Agamemnon, Prop. i. e. Pelopis nepos. e. gr. domus. Idem. i. e. familia Pelopis. Pelopea moenia, Virg. i. q. urbs Argos, v. Achaja, v. insula Peloponnesus.

Pělŏpĭa, i. q. Pelopea.

Pĕlŏpĭdas, ae, m. 1. dux Thebanorum fortissimus, Nep. 2) Pelopidae, ārum, m. plur. progenies Pelopidae, Cic.
Pĕlŏpius, a, um, i. q. Pelopeus. Sen.
Pĕlŏponnensis, e, *Peloponnesusi*; Peloponnesisch. Peloponnenses, incolae Peloponnesi, Just.
Pĕlŏponnēsĭăcus, a, um, idem, Cic.
Pĕlŏponnēsĭus, a, um, idem, Cic. e. gr. tempora. Quint. i. e. belli Peloponnesii. Peloponnesii, incolae Peloponnesi, Varr.
Pĕlŏponnēsus, v. —os, i, f. 2. *Peloponésus, ma Mórea; félsziget Görögországban*; Peloponnes, jetzt Morea, eine Halbinsel Griechenlands. Plin.
Pĕlops, ŏpis, m. 3. filius Tantali, rex Phrygiae ditissimus et potentissimus, Virg.
Pĕlōrias, ădis, f. 3. *tsiga neme*; eine Art von Schnecken. Ovid.
Pĕlōris, idis, f. 3. i. q. Pelorus, Cic. signif. 1 m. 2) *nagy nemü kagyló, matsiga*; eine große Art von Gienmuscheln. Hor.
Pĕlōrĭtānus, a, um, ad promontorium Pelorum pertinens, Solin.
Pĕlōrus, v. —os, i, m. 2 promontorium Siciliae ad Italiam, Ovid. Vocatur etiam Pelorum, Plin. hodie: Capo di Faro. 2) navis praefectus, v. gubernator Hannibalis, quem interfectum, Hannibal in hoc promontorio sepelivit, Mela.
Pelta, ae, f. 1. *hold formájú, v. forma kis könnyü paizs*; ein kleiner leichter Schild, von der Gestalt eines halben Mondes. Nep.
Peltastes, v. —a, ae, m. 1. miles peltatus, Nep.
Peltātus, a, um, pelta utens, v. armatus, Mart.
Peltĭger, a, um. idem. Peltigerae puellae, Stat. i. e. Amazones.
Pēlūsiōtae, ārum, m. plur. (Pelusium) populus ad Nilum, v. incolae urbis Pelusii, Plin.
Pēlūsium, ii, n. 2. ostium Nili, v. urbs Aegypti ad mare mediterraneum, in vicinio ostii Nili, ubi hodie Tineh jacet, Caes. Hinc: Pēlūsiacus, a, um, *Pelúsiumi*; Pelusisch. Mart. Pēlūsianus, a, um, i. q. Pelusiacus, Colum. Pelusinus, idem, Colum.
Pelvis, is, f. 3. *mosdótál, medentze*; ein Becken. Varr.
Pemma, ătis, n. 3. *sütemény*; das Backwerk. Varr. 2) *tsemege fogás, ebéd, v. asztal után való tsemege*; der Nachtisch, Confect. Idem.
Pēnārium, ii, n. 2. (penus) *elés kamara, v. ház*; die Speisekammer. Etiam: Panaria, ae, f. 1. Varr.
Pēnārius, a, um, *élelmet, eleséget illető, eleségre, v. élelemre való*; den Vorrath der Lebensmittel betreffend. e. gr. cella, Cic. *éléshaz, v. kamara*; die Vorrathskammer.
Pĕnātes, ium, m. plur. *köztársaság védistenei*; die Schutzgötter des Staats. e. gr. privati, vel absolute: penates; *házi, és familiai istenek*; Haus- und Familiengötter. Claud. Hor. 2) *lakóhely, ház*; die Wohnung, das Haus. Diis penatibus exturbare, Cic. *kilökni a' házból*; aus dem Hause werfen. Parvi penates, Ovid. Vallum et tentorium cuique militi domus ac penates sunt, Liv. 3) *haza, honny*; das Vaterland. Cic.
Pĕnātĭger, a, um, *védisteneket vivő, v. hordó*; die Schutzgötter tragend. Ovid.
Pendens, tis, o. *függő, tsüggő, lebegő, lebegve függő*; hangend, schwebend. e. gr. vinum, Colum. *tövén függő szőlőgerézd*, eine am Weinstocke hangende Traube.
Pendeo, pĕpendi, pensum, pendēre, 2. e. gr. de alicujus collo, Ovid. *függeni, tsüggeni, valamihez ragadva függeni, lebegni, lebegve függeni*; hangen, schweben. e. gr. in arbore, v. ex arbore, Cic. *fán függeni*; an einem Baume hängen. Sagittae pendent ab humero, Id. in e. gr. pennis, Ovid. *repülni*; fliegen. 2) Trop. e. gr. ex sermone alicujus, Cic. *függeni valamitől, v valakitől, valamin, v. valakin állani*; abhangen, worauf beruhen. Ex quo verbo tota causa pendebat, Idem. Tuorum, qui ex te pendent, Cic. Spes pendet ex fortuna, Idem. 3) *bizonytalan, v. kétséges lenni, bizonytalanságban lenni, kétségeskedni, kételkedni*; ungewiß oder zweifelhaft seyn, zweifeln. In pendenti habere, Paud. *valami felől kételkedni, bizonytalannak tartani*; woran zweifeln, für ungewiß halten. Obscura spe et exspectatione pendeo, Cic. *bizonytalan dolgokat remények és várok*; ich hoffe und warte auf un-

gewisse Dinge. 4) *állani*, *szűnni*, *nem folytatódni*, *nem folyni*; hangen, nicht betrieben werden. Pendent opera, Virg. 5) *eséshez*, *bukáshoz*, *v. megbukáshoz közel járni*; dem Falle nahe seyn. Nec pendentem amicum corruere patitur, Cic. 6) e. gr. In limine nostro, Virg. *lappangani*, *dugaszba lenni*, *kevés ideig valahol tartózkodni*; stecken, sich eine Weile wo aufhalten. 7) reus pendet, Svet. *kitették a' nevét*; sein Nahme ist angeschlagen. Claudius pependit venalis, Idem. *kitették a' háza eladását jelentő tzéduláit*; sein Haus war angeschlagen. 8) e gr. ab alicujus ore, Ovid. *valakit igen figyelmetesen*, *v. nagy figyelemmel halgatni*; einem sehr aufmerksam zuhören.

Pendīgo, inis, f. 3. (pendeo) *fedező*, *fi' hang*, *képelőző*; die Decke, ein Vorhang um die Bilder. Arnob. 2) *belső sérűltség*; innerer Schade des Leibes. Veget. (dubia signif.) 3) *belső hiba*, *v. fogyatkozás*; inneres Gebrechen, Fehler. Arnob.

Pendo, pependi, pensum, pendĕre, 3. transit. *mérni*, *megmérni*; wägen, abwägen. Lana pensa, Tibian. Herbae pensae, Ovid. 2) e. gr. pecuniam alicui, vectigal, Cic. stipendium, bina millia aeris, Liv. usuram pecuniae alicui, Cic. *fizetni*, *megfizetni*; zahlen, bezahlen. 3) Trop. *megfizetni*, *eleget tenni*, *az azt megadni a' mivel tartozik az ember*; bezahlen, i. e. leisten was man schuldig ist. e. gr grates, Stat. *megköszönni*; Dank abstatten. 4) e. gr. poenas pro scelere, Lucr. ignominiam, Liv. *kiállani*, *elszenvedni*, *a' mit érdemlett az ember*; ausstehen, leiden, was man verdient hat. e. gr. crimen, culpam, Val. Fl. *meglakolni*, *büntetést szenvedni érte*; büßen, Strafe dafür leiden. 5) e. gr. res, non verba, consilium ex opibus, Cic. *meghányni vetni*, *megitélni*; erwägen, beurtheilen. 6) *betsűlni*, *tisztelni*; schätzen, achten. e. gr. magni, Hor. parvi, Ter. *nagyra betsűlni*, *kevésre betsűlni*; hoch schätzen, gering schätzen. Nihil pensi habeo, Svet. *fel sem veszem*, *nem gondolok vele*; ich achte nicht darauf, frage nicht darnach. intrans. 7) e. gr. decem drachmas, Plin. minus pondo, octoginta Liv. *nyomni*, *nehéz*, *v. nehézségű lenni*; wiegen, schwer seyn.

Pendŭlus, a, um, *függő*, *lefüggő*, *tsüggő*; hangend, herabhangend. 2) e. gr. locus, Colum. *lejtős*, *meneteles*; abhängig. 3) *bizonytalan*, *kétes*, *kétséges*; ungewiß, zweifelhaft. Spe pendulus. Hor.

Pēne, Adv. i. q. Paene.

Pēnēis, Penēius, vide: Peneus.

Pēnēlŏpe, es, et Penēlŏpa, ae, f. 1. filia Icari, uxor Ulyssis, Cic Hinc: Penelopēus, a, um, *Penelopei*; Penelopisch. Ovid.

Pēnēlops, ŏpis, m. 3. *vérnyak rétze*; der Rothhals, eine Entenart. Plin. Anas Penelope. L.

Pĕnes, Praep. cum Acc. *mellett*, *mellette*, *—nál*, *—nél*: bey. Penes te est, Fest. *tőled függ*, *hatalmadban áll*; es steht bey dir. Te penes culpa est, Ter. *te vagy benne hibás*, *te vagy az oka*; du bist Schuld daran. Fides ejus rei sit penes auctorem, Sallust. *a' szerző feleljen mondásáról*; der Schriftsteller mag, was er sagt, verantworten. Exercitatus penes scenam, Cic. *gyakorlott a' játékszínen*; auf dem Theater geübt.

Pĕnĕtrābĭlis, e, *általhatható*, *v. járható*; durchdringlich. Corpus nullo penetrabile telo, Ovid. 2) e. gr. frigus, Virg. *keresztűl*, *által*, *v. megható*, *által járó*; durchdringend. Comp. penetrabilior, Mart.

Pĕnĕtral, pro: penetrale, Prop.

Pĕnĕtrāle, is, n. 3. e. gr. urbis, Liv. *belsőrésze valamelly helynek*, *p. o. a' templomnak*, *háznak*, *belső szoba*, *rejtek hely*; der innere Theil eines Orts, z. B. des Tempels, des Hauses, inneres Zimmer. 2) *kripta*, *gyászbolt*, *sir*; die Gruft, das Grab. Svet. 3) gaudium in ipso penetrali cordis et animae ingens, Gell. *igen szíves és belső öröm*; eine recht herzliche und innige Freude. 4) locus deorum Penatum, Fest. 5) e. gr. sapientiae, Quint. *titok*; die Heimlichkeit.

Pĕnĕtrālis, e, *általható*: durchdringend. Lucr. Comp. penetralior, Idem. 2) e. gr. focus, Cic. *belső*, *belől lévő*; innerlich, inwendig. Dii penetrales, Sen. i. e. penates.

Pĕnĕtrālĭter, Adv. *belől*, *belőlről belsőképpen*; inwendig, innerlich.

Pĕnĕtrātio, ōnis, f. 3. *béhatás, áltał-hatás*; das Eindringen, Durchdringen. Apul.

Pĕnĕtrātor, ōris, m. 3. *béható, áltał-ható*; der eindringt, ein Durchdringer. Prud.

Pĕnĕtrātus, a, um, *béhatott*; hineingedrungen. Vellei. Pat. 2) penetratus est Rhenus, Flor. *keresztűl hatottak*, *v. áltałmentek a' Rajnán, v. Rhénuson*; man hat über den Rhein gesetzt.

Pĕnĕtro, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. pedem intra aedes, Plaut. *bétenni*; hinein thun oder setzen. 2) e. gr. in et ad urbem, Liv. per angustias, Cic. Ovid. *bényomúlni*, *v. hatni, áltał, v. keresztűl hatni*: hineindringen, durchdringen. 3) *valahova menni*, *v. jőnni*; wohin kommen. e. gr. fuga ad locum aliquem, Curt. *futásában valamelly helyre menni*; auf der Flucht sich an einen Ort begeben. 4) *meghatni, lelkére hatni, megindítni*; rühren. Res penetrat in animos, Cic. Nihil magis Tiberium penetravit, Tac.

Pĕnēus, v. —os, i, m. 2. fluvius Thessaliae, pater Daphnes. Hinc: Penēis, ĭdis, f. 3. e. gr. unda, Ovid. i. e. aqua fluvii Penei. e. gr. nympha, Idem. i. e. filia ejus Daphne. Pĕnēius, a, um, *Peneusi*; Peneisch. e. gr. arva, Ovid. i. q. Tempe. e. gr. Daphne. Ovid. i. e. filia Penei.

Pĕnĭcillum, et Penicillus, i, m. 2. (Dim. a peniculus) *seprő, borosta seprő*; ein Kehrbesen, Bartwisch. Ter. 2) *etset, pamats, pemets*; ein Pinsel. Quint. 3) *tépés, tépett ruha a' sebbe*; eine Wicke. Cels. 4) *spongyia*; ein Schwamm. Plin.

Pĕnĭcŭlāmentum, i, n. 2. *úszó vége a' ruhának, v. köntösnek*; die Schleppe eines Kleides. Enn.

Pĕnĭcŭlus, i, m. 2. i. q. Penicillum.

Pĕninsŭla, vide: Paeninsula. Liv.

Pēnis, is, m. 3. i. q. cauda, Cic. 2) *férjfi szeméremtest*; das männliche Glied. Idem. Pene; *kurválkodás áltał*; durch Hurerey. Sallust.

Penissime, vide: Paene.

Pĕnĭte, Adv. *belől, belőlről*; inwendig, innerlich. Catull.

Pĕnĭtus, a, um, *belső, belől lévő*; inwendig, innerlich. Usque ex penitis faucibus, Plaut. Ex barbaria penitissima, Idem. Comp. penitior, Apul.

Pĕnĭtus, a, um, (penis) i. q. caudatus. Penita ossa, Plaut. *farkтó*; ein Schwanzstück.

Pĕnĭtus, Adv. *belől, leg, v. egészen belől*, inwendig, ganz inwendig, im Innersten. Manil. 2) *mellyen, méllyen bé, v. belé*; tief, tief hinein, tief darin. Inclusum penitus in venis, Cic. Saxum penitus excisum, Idem. Argentum penitus abditum, Nep. Comp. penitius, Cels. 3) e. gr. perspicere, nosse, Cic. *vóltaképpen*; genau. 4) e. gr. se perdere, Cic. *egészen, tellyességgel, tellyesen, tökélletesen*; gänzlich, ganz und gar, völlig. 5) e. gr. rogare, Idem. *szívesen, szívből*; herzlich, von Herzen. 6) *messze, távol*; weit. Penitus repostas gentes, Virg. Hinc: penitus crudelior Prop. i. e. longe etc.

Pĕnĭus, ii, m. fluvius Colchidis, fluens in mare nigrum, Ovid.

Penna, ae, f. 1. *toll*; die Feder. Colum. e. gr. marina, Plin. *tengeri toll, féreg*; die Meerfeder. (Pennatula, L.) 2) *szárny*; der Flügel. Pennas vertere, Prop. *elrepűlni valahonnan*; davon fliegen. Secare aëria pennis, Virg. *repűlni*; fliegen. 3) *repűlés*; das Fliegen, der Flug. Ovid. Prop. 4) i. q. avis, e. gr. certis pennis, Val. Fl. *a' mellyekből jövendőltek*; Weissagevögel 5) *nyíl rúgója*; die Feder am Pfeile. Ovid. 6) *nyíl*; der Pfeil. Idem. 7) *író-toll, toll, penna*; eine Schreibfeder.

Pennārĭum, ii, n. 2. *pennatartó*; ein Pennal, eine Federbüchse. Gloss.

Pennatŭlus, a, um, *tollasotska, tsonka-tollas*; etwas beflügelt, befiedert. Ter.

Pennātus, a, um, e. gr. equus; *szárnyas, tollas, feltollasott*; beflügelt, befiedert. e. gr. ferrum, Idem. *tollasnyíl*; ein befiederter Pfeil.

Pennesco, ĕre, 3. *tollasodni, szárnyának nőni*; Federn oder Flügeln bekommen. Cassiod.

Pennĭfer, a, um, i. q. sequens. Cato.

Pennĭger, a, um, *tollas, szárnyas, feltollazott*; mit Federn oder Flügeln versehen, geflügelt, befiedert. Cic.

Pennīnus, i, m. 2. deus ethnicorum, quem in summo vertice montium colebant. Plin.

Pennĭpes, ĕdis, v. gr. columba. Plin. *tollaslábú, gatyás, p. o. galamb*; an den Füßen befiedert oder geflügelt. Catull.

Pennĭpŏtens, tis, *szárnyas*; beflügelt, Lucret.

Pennŭla, ae, f. 1. (Dimin.) *szárnyatska*: Flügelchen. Cic. 2) *tollatska*; Federchen. Cic.

Pensābĭlis, e, (penso) *helyrehozható, kipótolható*; ersetzlich. Ammian

Pensātĭo, ōnis, f. 3. (penso) *mérés, meg mérés, t. i. fontal, mázsával*; die Wägung, Abwägung. 2) *kipótolás*; die Ersetzung. Pand. 3) *meggondolás, megfontolás*; die Erwägung, Überlegung. Ammian.

Pensātor, ōris, m. 3. *mérőmester, fontmester*; der Wagemeister, Wäger, Abwäger. Plin.

Pensātus, a, um, *megfontolt, meggondolt*; erwogen. Pensata sententia; *megfontolt mondás*; ein erwägter Spruch.

Pense, Adv *szorosan, jól*; genau eifrig. Pensius, Symmach.

Pensĭcŭlāte, Adv. *jól megfontolva*; genau überlegt. Gell.

Pensĭcŭlo, āre, 1. (pendo) *megfontolgatni*; abwägen, erwägen. Gell. vide: Pensito.

Pensĭlis, e, (pendeo) *függő, lefüggő*; hangend, herabhangend, Plin. Pensilia poma, Varr. Uva pensilis, Plaut. et Horat. *felkötőzött alma, vagy szőlő*; Äpfel oder Weintrauben die man zur Winterzeit aufhängt. Pensilem se facere, Plaut. *magát felakasztani*; sich selbst erhenken. 2) *oszlopokon álló, bolthajtásokra épitett, mintegy lebegő*; schwebend, hoch in die Luft auf Pfeiler und Gewölbe gebaut. Horti pensiles, Curt. *Babilonbeli lebegő kertek*; die hochschwebenden Gärten in Babylon.

Pensim, Adv. *megfontolva*; abgewogen. 2) *szorosan, jól*; genau. Gell.

Pensĭo, ōnis, f. 3. (pendo) *fontolás, mérés, megmérés, font vagy mázsa számra*; die Wägung, Abwägung. Vitruv. 2) *fizetés, kifizetése valamelly summának*; die Zahlung, Auszahlung. 3) *a' fizetés ideje*; der Zahlungstermin. Prima pensio, altera pensio, Cic. Pensio praesens, Liv. *készpénz fizetés*; bare Bezahlung. 4) *bér, adó, vám valamitől*; Miethzins Svet. 5) *kamat fizetés*; die Zahlung der Interessen. Lampr. 6) *penzió, jövedelem, fizetés, melly hivatalt viselt tiszteknek vagy azok özvegyeinek rendeltetik*; ein Jahegeld, die Pension, Gloss.

Pensĭtātĭo, ōnis, f. 3. *fontolgatás, méregetés*; das Wägen, Abwägen. 2) *fizetgetés*; die Zahlung. Ascon. 3) *kipótolás*; die Ersetzung. Plin.

Pensĭtātor, ōris, m 3. *fontoló, fontolgató, méregető*; der Wäger, Abwäger. 2) *a' ki mindent jól meggondol, megfontol*; Erwäger. Verborum pensitator, Gell. *a' ki minden szót latra vét, vagy megfontol*; der jedes Wort genau erwägt.

Pensĭto, āvi, ātum, āre, 1. (Freq. a penso) *megméregetni, t. i. fontal, font számra*; fleißig wägen, abwägen. Plin. 2) v. gr. aliquid, Liv. *megfontolni, meggondolni*; erwägen, überdenken. 3) *fizetni, megfizetni*; zahlen, bezahlen. Vectigalia pensitare, Cic.

Pensĭuncŭla, ae, f. 1. Dimin. *fizetésetske*; eine kleine Zahlung. 2) *kifizetni való*; eine Auszahlung. Colum.

Penso, āvi, ātum, āre, 1. (Freq. a pendo) v. gr. aurum, Liv. *mérni, t. i. fontal, font számra, megmérni, kimérni*; wägen, abwägen, darwägen. Caput auro pensatum, Flor. *a' feje annyit nyomó arannyal váltodott meg*; so viel Gold ist gegeben worden, als der Kopf wog. 2) Trop. *megitélni, itéletet hozni felőle*; abwägen, beurtheilen. Amicos ex factis pensare, Liv. 3) *megfontolni, meggondolni, gondolóra venni valamit*; erwägen, überlegen. Consilium bene pensare, Liv. 4) *egybevetni, egybehasonlitni, öszve mérsékelni*; eins gegen das andere wägen, vergleichen. Adversa secundis pensare, Liv. 5) *kipótolni, helyrehozni*; wieder einbringen, ersetzen, vergüten. Exiguâ impensâ magna beneficia pensare, Curt. *kevés költséggel nagy jótéteményt meghálálni*; mit geringen Kosten große Wohlthaten vergelten. 6) *megfizetni*; bezahlen. Concubitum morte pensare, Val. Max. 7) *megszerezni, megvenni*; erkaufen. Vitam auro pensare, Sil. 8) v. gr. laetitiam moerore, Plin. *felcserélni*; vertauschen.

Pensor, ōris, m. 3. *mérő, kimérő, megmérő, t. i. font számra*; der

Wäger, Abwäger, Erwäger. Augustin. 2) vide: Pensitator.

Pensum, i, n. 2. *kiszabott munka, fontszámra kimért fonni való napszám, p. o. a' rabszolgáknak, vagy szolgálóknak*; ein Tagewerk, die Tagearbeit der Sclaven und Sclavinnen im Wollspinnen, welche ihnen zugewogen wurde. Virg. et Justin. 2) Trop *akármelly rendes foglalatosság, hivatalbéli munka*, jede Verrichtung die einem zukommt, Amtsverrichtung, Pflicht. Cic Pensum absolvere, Varr 3) non est pensi, Sallust. *nem érdemli a' fáradtságot*; ist nicht der Mühe werth.

Pensūra, ae, f. 1. *megmérés, fontal, vagy fontszámra, kimérés*; die Abwägung, das Wägen. Varr.

Pensus, a, um, *megmért, megmázsált*; gewogen 2) *megfontolt, meggondolt*; erwogen. Ovid. 3) *jó, helyes, fontos*; gut, wichtig. Utra conditio sit pensior. Plaut.

Pensylvania, ae, f. 1. regio Canadae in America, ubi urbs primaria Philadelphia.

Pentăchordus, a, um, *öthúrú*; fünfsaitig. Mart. Cap.

Pĕntadăctylon, i, n. *terjedő pimpó, ötlevelű fű*; das Fünffingerkraut. Apul. Potentilla reptans L.

Pentadactylus, a, um, *ötujjú*; fünffingerig. Plin.

Pĕntaĕdrum, i, n. i. q. Prisma; *öt egyenlő zugú rajz*; eine Figur von fünf gleichen Ecken oder Winkeln.

Pĕntăglōttus, a, um, *öt nyelven beszéllő*; einer der fünf Sprachen redet. 2) *öt nyelven lévő*; aus fünf Sprachen bestehend.

Pentăgōnus, et Pentagōnius, a, um, *ötszegletű, ötzugú*; fünfeckig. Pentagonium; *ötszeglet*; Fünfeck. Auct. de limit. Pentagonum, i. q. pentaphyllon, Apul.

Pentămĕter, tra, trum, *öt verslagú*; fünf Versglieder habend. Pentameter, sc. versus, Quintil.

Pĕntămĭron, i, n. *öt rész*; fünf Theile. Vitruv.

Pentăpĕtes, n. *pimpó*; Fünfblatt, Fünffingerkraut Potentilla L.

Pentăphyllon, v. —um, i, n. 3. *ötlevelű fű*; Fünffingerkraut. i. q. pentapetes, Plin.

Pentăpŏlis, is, f. 3, regio Syriae. Solin.

Pentăprōtīa, ae, f. 1. *öt főszemélyes szék*; das Collegium von fünf Obern. Cod Just.

Pentăptōton, sc. nomen, i. e. quinque Casus habens, Prisc.

Pĕntărchus, i, m. 2. *öt személynek parantsoló*; der über fünf Mann zu befehlen hat. Gloss.

Pentas, ădis, f 3. *ötös, öt szám*; die Fünfe, Zahl von Fünfen. Mart. Cap.

Pentaspastos, sc. machina; *öt kerekű gépely, vagy erőmív*; eine Maschine von fünf Rollen oder Rädern. Vitruv.

Pentastĭchos, i, *ötsorú, ötrendű*, fünf Reihen habend. Trep Poll.

Pentăteuchus, i, m vel Pentateuchum, i, n. 2. *Móses öt könyve*; die fünf Bücher Mosis. Tertull.

Pentathlum, i, n. 2. id. qu. Quinquertium; *az öt testigyakorlás, ú. m. karikázás, futás, tántz, nyilazás, küsdés*; (discus, cursus, saltus, jaculatio, lucta;) die fünf Künste der Leibesübungen: das Scheibenwerfen, Rennen, Tanzen, Pfeilschießen, Ringen. Plin.

Pentathlus, i, m. 2. qui artes proxime memoratas exercebat. Plin.

Pĕntēcōstālis, e, Adj. *pünkösti*; zum Pfingstfeste gehörig. Eccles.

Pentēcoste, es, f. *pünköst*; die Pfingsten. Tert.

Pentĕlĭcus, mons ad urbem Athenarum sita, marmore celebris. Cic.

Pentĕloris, *ötszijjú*, fünfriemig, fünfstreifig. Vopisc.

Pentēris, is, f. 3. sc. navis; *öt evedzős hajó*: ein fünfruderiges Schiff. Hirt. Alex.

Penthēĭus, a, um, vide: Pentheus.

Penthĕsĭlēa, ae, f. 1. regina Amazonum. Justin.

Pentheus, ĕi, et ĕos, m. rex Thebarum, Cadmi nepos. Ovid. Hinc: Pentheus, a, um, Adj. Ovid.

Penthīdes, ae, m. 1 unus ex posteris Penthei, v. gr. Lycurgus. Ovid.

Pentĭrēmis, e, id qu. Penteris.

Pēnŭārius, a, um *éléshez való*; zum Vorrathe gehörig. Cella penuaria, Svet. *éléskamara*; die Vorrathskammer.

Pēnŭla, vide: Paenula,

Pēnultĭmus, a, um, Paenultimus,

Penum, i, n. 2. vide: Penus.

Pēnūria, ae, f. 1. v. gr. cibi, Lucr. ci-

vium, Cic. argenti, Liv. *fogyatkozás, szükség valamiben*; der Mangel an etwas. Prop er penuriam temporis, Liv. *az idő szűk volta miatt*; wegen Kürze der Zeit. 2) *szegénység*; die Armuth. Ter.

Pĕnus, us, et i, c. Pĕnum, i, n. 2. Pĕnus, ŏris, n. 3. *összveszerzett eleség, eleségszerzemény*; Vorrath an Speisen und Lebensmitteln, Mundvorrath Cic. et Plaut. 2) *eleségtárház*; Vorrathskammer. Lampr. 3) locus occultus et clandestinus in templo Vestae. Idem.

Pĕparĕthus vel —os, i, f. 3. insula maris Aegaei. Ovid.

Peplion, i, n. 2. et Peplis, ĭdis, f. 3. i. e. Euphorbia Peplis, L. *dudva szentyin, ebtejfű*; eine Art Wolfsmilch.

Peplum, i, n. et Peplus, i, n. 2. vestis talaris splendide ornata Palladis, in urbe Athenarum. Virg.

Pĕpo, ŏnis, m. 3. *úritök, dinka, linka*; die Pfebe. Plin.

Pĕprōmĕne, es, f. i. q. Fatum, *sors*; das Schicksal, Verhängniß. Poe. Rom.

Pĕpsis, is, f. 3. *emésztés*; die Verdauung. Gloss.

Pepticus, a, um, *ételemésztésre való*; zur Verdauung dienlich. Plin.

Per, Praepos. cum Accus. *által, keresztül*; durch; per infundibulum, Plin. *töltséren által*; durch einen Trichter. Per membranas oculorum cernere, Cic. 2) *által, mintegy eszköz által*; durch, (als Mittel). Per me, per te; *én általam, te általad*; durch mich, durch dich. Statuerunt injurias per vosulcisci, Cic. Per insidias, Cic. *leselkedés vagy ravaszság által*; durch Hinterlist, hinterlistig. Per literas, Cic. *levél által, levéllel*; schriftlich. 3) *által, miatt, t. i. ok által*; durch, (als eine Ursache) wegen; Per ignaviam, Sall. *a' restség miatt*; aus Faulheit. Per avaritiam, Cic. *fösvénységből, fösvénység miatt*; aus Geiz Per me, per te, etc. *én miattam, te miattad*; durch mich, durch dich, u. s. w. Per me licet, Cic. *én miattam meg lehet*; wegen meiner. 4) *-ért, -ból, ből, miatt*; wegen, aus, um. Per avaritiam decipere, Cic. *fösvénységből megtsalni*; aus Geiz betriegen. Per deos immortales, Cic. *az Istenért*; um

Gottes Willen. Oro te per deos, Cic. *az Istenre kérlek*; ich bitte dich um Alles in der Welt, oder um Gottes Willen. Per aetatem, Cic. i. e. propter aetatem. 5) *-ból, -ből, által*; aus, durch. Per simulationem amicitiae, Cic. *barátság színe alatt*; unter dem Scheine der Freundschaft. 6) *alatt, ig, t. i. idő alatt, ideig*; unter, während, in. Per decem annos, Cic. *tíz esztendeig*; zehn Jahre lang. Per id tempus, Liv. *azon idő alatt*; unter der Zeit. 7) *-ban, -ben, keresztül, -bol, -ből, val, vel, 's a' t.* in, über, aus, mit. Per ludum et jocum, Cic. *a' játékban, játék közben*; in Spielen und Scherzen. Per forum ferre aliquid, Cic. *valamit a' piatson keresztül vagy végig vinni*; etwas über den Markt tragen. Per somnium, Cic. *álmában*; im Traume. Per occasionem, Cic. *alkalmatosság adódván*; bey Gelegenheit, gelegentlich. Per otium, Cic. *ideje lévén, egykor ha érkezése leszen*; bey Muße. — Per tempus advenis, Ter. *éppen jókor jössz*; du kommst zu rechter Zeit. Not. Per, Adjectivo et Adverbio praepositum auget significationem vocum, v. gr. perfacilis, i. e. valde facilis: percharus, vel percarus, etc. Vide haec suis locis.

Pĕra, ae, f. 1. *bőrtáska, iszák, lohátra való kettős tarisznya*; ein Ranzen, Quersack. Phaedr.

Pĕrabsurdus, a, um, *igen balgatag*; sehr ungereimt, abgeschmackt. Cic.

Peraccommŏdātus, a, um, *igen alkalmatos*; sehr bequem, sehr gelegen. Per fore accommodatum, Cic. pro: peraccomodatum fore.

Pĕrācer, cris, cre, *igen erős v. tsípős*; sehr scharf. Cic.

Pĕrăcerbus, a, um, *igen fojtós vagy fanyar*; sehr herbe. Cic. 2) *keserves*; sehr empfindsam. Plin. Ep.

Pĕrăcesco, cui, ĕre, 3. *egészszen megsavanyodni, megposhadni*; durch und durch sauer werden. 2) *megbosszankodni*; zornig werden. Plaut.

Pĕractor, ŏris, m. 3. *végrehajtó, elvégző*; der Vollender. Sen.

Pĕractio, ōnis, f. 3. (perago) *végrehajtás*; die Vollendung. Cic.

Pĕractus, a, um, (perago) *elvégzett, bévégzett, végrehajtott, véghezvitt*; vollbracht, vollendet. Opus pera-

ctum, Liv. Caedes peracta; *véghezvitt gyilkosság*; verübte Mordthat.

Pĕrăcŭo, ĕre, 3. *jól kiköszörűlni*; sehr scharf machen. 2) *jól kihegyezni*; sehr spitzig machen. Cato.

Pĕrăcūte, Adv. *igen élesen*, *igen elmésen*; sehr scharf, sehr scharfsinnig. Cic.

Pĕrăcūtus, a, um, v. gr. falx. Mart, *igen éles*; sehr scharf. 2) Trop. *igen elmés*, *elmésen kigondolt*; sehr scharfsinnig. Cic. 3) v. gr. vox, Cic. *éles*, *p. o. hang*, *szó*; sehr hell, durchdringend.

Pĕrădŏlescens, tis, o. *igen ifjú*, *vagy fiatal*; sehr jung. Cic.

Pĕrădŏlescentŭlus, i, m. 2. *igen fiatal ember*; ein sehr junger Mensch. Nep.

Pĕraea, ae, f. 1. regio trans fluvium vel trans mare jacens. Plin. 2) nomen regionum a) in Caria, b) in Palaestīna, c) in Hispania, Liv.

Pĕraedĭfĭco, āre, 1. *megépítni*, *az építést elvégezni*; fertig bauen. Colum.

Pĕraequātĭo, ōnis, f. 3. *egyenlőítés*, *egyenlővé tétel*; die völlige Gleichmachung. Tert.

Pĕraequātor, ōris, m. 3. *adóelrendelő*; der die Abgaben ordnet. Cod. Theod.

Pĕraeque, Adv. *egyaránt*, *egyenlően*; völlig gleich, ohne Unterschied. Cic.

Pĕraequo, āvi, ātum, āre, *egyenlővé tenni*, *elegyengetni*; völlig gleich machen. Vitr.

Pĕraequus, a, um, *egyenlő*, *igen egyenlő*; völlig gleich. Peraequa proportione. Cic. 2) *igen illendő*, *igazságos*; sehr billig. Cic.

Pĕraestĭmo, āre, pro: aestimo, Cod. Theod.

Pĕrăgĭto, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. hostes, Caes. *hajhászni*, *űzni*; herum treiben, herum jagen, beunruhigen. 2) v. gr. manu, Colum. *felkeverni*; umrühren.

Pĕrăgo, ēgi, actum, ĕre, 3. v. gr. rem, Liv. propositum, Nep. mandata alicujus, Ovid, *véghezvinni*, *megtselekedni*, *telyesíteni*, *elvégezni*; durchsetzen, zu Stande bringen, vollenden, verrichten, thun. Pauca cum aliquo peragere, Ovid. *rövideden végezni valakivel*; etwas kurz abthun. Preces peragere, Ovid. *könyörögni*, *imádkozni*; das Gebeth verrichten, bethen. Laudes alicujus peragere, Liv. *valakit hosszasan dítsérni*; einem eine Lobrede halten. 2) v. gr. pecora, Sen. *kergetni*, *űzni*, *háborgatni*, *hajhászni*; herumjagen, beunruhigen. 3) Trop. v. gr. cibum, Plin. *megemészteni*; verdauen. 4) v. gr. aliquid animo, Virg. *meggondolni*, *gondolóra venni*, *megfontolni*; überdenken, überlegen, erwägen. 5) *eljárni*, *béjárni*, *elmenni*, *elfutni*, *végezni útját*; durchgehen, durchreisen, durchwandern. Sol duodena signa peragit, Ovid. 6) v. gr. noctem, Ovid. aestatem, Hor. *eltölteni*; zubringen. 7) aliquem, Mart, *megölni*; tödten. Latus ense peragere, Virg. *keresztűl ütni*; durchstoßen.

Pĕrăgranter, Adv. *útjában*, *általmenvén*; im Durchreisen. Ammian

Pĕrăgrātĭo, ōnis, f. 3. *általmenetel*, *keresztűlútazás*; die Durchreise, Durchwanderung. Cic.

Pĕrăgro, āvi, ātum, āre, 1. (per et ager) *általmenni*, *keresztűlútazni vala hol*, *béjárni*, *béutazni*, *p. o. nagy darab földet*, *'s a' t.* durchwandern, durchgehen, durchreisen, durchstreichen. Cic. 2) Trop. *elterjedni*, *elhatni*; durchwandern, durchdringen. Fama peragravit, Cic. *eljutott vagy elhatott a' híre*; das Gerücht hat sich verbreitet.

Pĕralbus, a, um, *igen fejér*; sehr weiß. Apul.

Pĕraltus, a, um, *igen magas*; sehr hoch. Ammian.

Pĕrămans, tis, v. gr. nostri, *a' ki valakit igen szeret*; sehr liebend. Cic.

Pĕrămanter, Adv. *igen nyájasan*; sehr freundlich. Cic.

Pĕrambŭlo, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. rura, Hor. terras, Varr. *béjárni*, *eljárni*, *megjárni*, *összvejárni*; durchgehen, durchspatzieren, durchwandern oder wo herum gehen. Medicus perambulat aegrotos, Sen. *az*: *eljárja*, *sorra járja*, *meglátogatja*; besucht, geht von einem zum andern.

Pĕrămoenus, a, um, *igen kies*, *kellemetes*; sehr angenehm. Tacit.

Pĕramplus, a, um, *igen bő*, *tágas*, *kiterjedő*, *nagy*; sehr weit, von sehr weitem Umfange, sehr groß. Cic.

Pĕranceps, ĭpĭtis, i. e. valde anceps, Ammian.

Pĕranguste, Adv. *igen szorosan*, *szűkön*; sehr enge. Cic.

Pĕrangustus, a, um, v. gr. fretum, Cic. *igen keskeny*, *szoros*, *szűk*; sehr enge, sehr schmahl. Cic.

Pĕranno, āre, 1. *egész esztendeig élni*, *vagy tartani*; das ganze Jahr durch leben oder dauern. Suet.

Pĕrantīquus, a, um, *igen régi*, *agg*; sehr alt. Cic.

Pĕrappŏsĭtus, a, um, v. gr. alicui, Cic. *igen alkalmatos*, *vagy helyes*, *igen illendő*; sehr passend, sehr schicklich.

Pĕrardĕo, si, ēre, 2. *egészen meggyúladni és égni*, *nagyon égni*; durchbrennen, sehr brennen. Paul. Nol.

Pĕrardŭus, a, um, *igen magas*; sehr hoch. 2) *igen nehéz*, *t. i. véghez vinni*; sehr schwer zu thun. Cic.

Pĕrāresco, rui, ĕre, 3. *igen megszáradni*; recht trocken werden. Varr.

Pĕrargūtus, a, um, *igen elmés*, *vagy éles elméjű*; sehr scharfsinnig, sehr witzig. Cic. 2) *igen hangos*; sehr ertönend, sehr hell klingend. Apul.

Pĕrārĭdus, a, um, *nagyon száraz*; sehr trocken, sehr dürr. Cato.

Pĕrarmo, āvi, ātum, āre, 1. *jól felfegyverkeztetni*; wohl bewaffnen, wohl rüsten. Curt.

Pĕrăro, āvi, ātum, āre, 1. *egészen újra szántani*; ganz umackern. Ovid. 2) Met. v. gr. pontum, Sen. *béhajókázni*; durchschiffen. 3) ora rugis perarare, Ovid. *bérántzolni*, *rántzokkal bébarázdálni az ortzáját*; das Gesicht mit Runzeln anfüllen. 4) v. gr. literam, Ovid. *írni*; schreiben.

Pĕrasper, a, um, *igen darabos*, *durva*; sehr rauh. Cels.

Pĕrastūtŭlus, a, um, v. gr. mulier, Apul. *igen ravasz*; sehr listig.

Pĕrātim, Adv. *zsebenként*, *zsebszámra*; taschenweise. Plaut.

Pĕrattente, Adv. *egész figyelemmel*; sehr aufmerksam. Cic.

Pĕrattentus, a, um, *igen figyelmetes*; sehr aufmerksam. Cic.

Pĕraudio, īre, 4. *jól meghalgatni*; genau anhören. Plaut.

Perbacchor, ātus sum, āri, Dep. 1. v. gr. multos dies, Cic. *lármázva tobzódni*; lärmend schwelgen. Cic.

Perbāsĭo, āre, 1. *öszve meg öszve tsókolni*; sehr küssen oder durchküssen. Petron.

Perbĕātus, a, um, *igen szerentsés*; sehr glücklich. Cic.

Perbelle, Adv. *igen jelesen*, *vagy módosan*, *igen helyesen*, *igen jól*; sehr fein, sehr artig, sehr gut. Cic.

Perbĕne, Adv. *igen jól*, *igen helyesen*; sehr wohl, sehr gut. Cic.

Perbĕnĕvŏlus, a, um, v. gr. alicui, Cic. *nagy jóakarója valakinek*; sehr günstig, sehr wohlwollend.

Perbĕnigne, Adv. *igen kegyesen*, *különös jósággal*; sehr gütig. Terent. et Cic.

Perbibesia (perbibo) *költött szó*; *ivgyunkország*; ein erdichtetes Wort, Trinkland. Plaut.

Perbibo, bi, *egészen kiinni*; gar austrinken. 2) Met. *kiszivni*; aussaugen. Mihi lassitudo medullam perbibit, Plaut. 3) Met. *magába szívni*, *elinni*; einsaugen. Ovid.

Perbito, ĕre, 3. *elveszni*, *meghalni*; zu Grunde gehen, umkommen. Plaut. 2) *valahová menni*; wohin gehen. Ibid.

Perblande, Adv. *igen nyájasan*, *hízelkedve*; sehr liebkosend, sehr schmeichelhaft. Macrob.

Perblandus, a, um, *igen nyájas*, *barátságos*, *magukedveltető*; sehr liebkosend, sehr einnehmend. Cic.

Perbŏnus, a, um, *igen jó*; sehr gut. Cic.

Perbrĕvis, e, *igen rövid*; sehr kurz. Cic. perbrevi tempore, Cic. perbrevi, Cic. *igen rövid idő alatt*; in sehr kurzer Zeit.

Perbrĕvĭter, Adv. *rövideden*; sehr kurz. Cic.

Perca, ae, f. 1. *sügér*, *sügér*, *hal neme*; Barsch, ein Fisch. Perca fluviatilis, L., Plin.

Percaedo, cĕcīdi, caesum, ĕre, 3. *levágni*, *felkontzolni*; völlig niederhauen. Flor.

Percălĕfăcĭo, (Percalf.) ĕci, ăctum, ĕre, 3. (Pass. Percalefio v. Percallio, actus sum) *egészen keresztül melegíteni*, *bémelegíteni*. durchhitzen, durch und durch warm oder heiß machen. Vitruv. 2) *nagyon béfűteni*; sehr stark einheitzen. Gloss.

Percălĕfīo, vide: Percalefacio.

Percălesco, lui, *egészen általmelegedni*; durch und durch heiß werden, durchhitzen. Ovid.

Percallĕo, ui, ēre, 2. v. gr. linguas, Gell. *jól tudni*; *jól érteni és beszélni*, *p. o. nyelveket*; wohl wissen, genau verstehen und sprechen.

Percallesco, lui, lescere, 3. *feltörni*,

megkeményedni mint a' bőr; hartbäutig werden, abgehärtet, empfindungslos, gefühllos werden. Cic. 2) v. gr. usum rerum, Cic. legem, Gell. *jól beletanúlni valamibe*, *jól fel fogni valamit*, *t. i. értelemmel*; gute Kenntniß worin bekommen, gut verstehen lernen.

Percandĕfăcio, ĕre, 3. (Pass. Percandefio) *jól megtüzesítni*; sehr glühend machen. Vitr.

Percandĭdus, a, um, *igen fejér*, *fényes*, *vagy világos*; sehr weiß oder hell.

Percārus, a, um, *igen drága*, *v. nagy árrú*; sehr theuer, sehr viel kostend. Terent. 2) *igen kedves*; sehr theuer, sehr werth, sehr schätzbar, sehr lieb. Justin.

Percautus, a, um, *igen vigyázó*, *igen szemes*, *v. okos*; sehr vorsichtig. Cic.

Percĕlĕber, bris, bre *igen híres*, *vagy elhíresedett*, *esmeretes*; sehr bekannt, sehr berühmt. Plin.

Percĕlĕbrātus, a, um, v. gr. res, Cic. *igen esmeretes*, *híres*; sehr bekannt.

Percĕlĕbro, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. mala, Arnob. *gyakorta elkövetni*; sehr häufig thun 2) *gyakran emlegetni v. hirdetni valamit*; von etwas oft reden, etwas oft im Munde haben. Cic.

Percĕler, is, e, *igen gyors*; sehr geschwind. Cic.

Percĕlĕrĭter, Adv *igen hamar*, *v. gyorsan*, *sebesen*; sehr geschwind, sehr bald. Cic

Percello, culi, culsum, cellĕre, 3. *leverni*, *földhözverni*, *felforgatni*; niederwerfen, umwerfen, zu Boden werfen. Plaustrum perculi, Plaut. Prov. *bakot lütöttem*, *az oz*; *elrontottam a dolgot*; ich habe dem Fasse den Boden ausgestossen, oder ich habe die Sache schlecht gemacht. Percellere hostes, Liv *megverni az ellenséget*; den Feind schlagen, über den Haufen werfen. 2) v. gr. aliquem, Liv. imperium, Nep. rempublicam, Tacit. *meghatni*, *eltsüggeszteni*, *rémülésbe hozni*; erschüttern, niederschlagen, bestürzt machen. Timore percelli, Lucr. *megrémülni*; erschreckt werden. Haec vox me perculit, Cic. *ezen szóra megrémültem*; dieß Wort machte mich bestürzt. 3) v. gr. aliquem, Liv. *megtsapni*, *megsujtani*; schlagen, mit einer Heftigkeit. 4) *felfordulni*, *megrongúlni*; über den Haufen werfen, zu Grunde richten. Nep.

Percenso, ui, ēre, 2. v. gr. numerum legionum, Tacit. infortunium, Apul. *előszámlálni*, *előkordani*, *előbeszélni*; herzählen, hererzählen. Cic. 2) v. gr. captivos, Liv. *előszóllongatni*, *p. o. nevekről fogva*, *megnevezni*; nach der Reihe hernennen. 3) v. gr. orationem, Gell. *megrostálni*, *megítélni*; durchgehen, beurtheilen, kritisiren 4) v. gr. Thessaliam, Liv. *béjárni*, *eljárni*; durchreisen, durchwandern.

Perceptio, ōnis. f. 3. (percipio) v. gr. frugum, Cic. *beszedés*, *általvétel*; die Einsammlung, Empfangung. 2) i. e. animo, Cic. *felfogás*, *megértés*, *megfogás*, *esmeret*; die Fassung, Begreifung einer Sache, Kenntniß, Wissenschaft.

Perceptor, ōris, m. 3. (percipio) *beszedő*, *általvevő*, *bévevő*; der Empfänger, Bekommer. 2) *felfogó*, *megértő*; der Erlerner. Augustin.

Perceptus, a, um, *felfogott*, *megértett*; gefaßt, verstanden. 2) *bévett*, *általvett*; empfangen.

Percīdo, di, sum, ĕre, 3. (per et caedo) *ketté vagy keresztűl vágni*; zerhauen, hindurch hauen. Flor. 2) *keresztűl tosztitni rajta*; hindurch stoßen. Plaut.

Percĭĕo, et Percio, ivi, et ii, ĭtum, (ītum) ēre, 2. et īre, 4. *indítni*, *mozgásba hozni*; erregen, in Bewegung setzen. Lucret. Hinc: percitus, a, um, *felindított*, *mozgásba hozott*; erregt, in Bewegung gesetzt, aufgebracht. Ter. et Liv. 2) v. gr. aliquem impudicum, Plaut. *nevezni*; nennen.

Percingo, ĕre, i. q. cingo, Colum.

Percio, vide: Percieo.

Percĭpio, ĕpi, eptum, ĕre, 3. (per et capio) v. gr. lanas, Colum. *általvenni*; in Besitz nehmen, in Empfang nehmen. 2) v. gr. fructus, Cic. vectigalia, Plin. *beszedni*; einsammeln, empfangen. Cibum percipere, Veget. *enni*; essen. 3) aliquid, Cic. *megfogni*, *megérteni*; wohl fassen und begreifen. Nec ratione, nec visu aliquid percipere, Curt. *valamit sem meg nem érteni*, *sem nem látni*; etwas weder verstehen, noch sehen. 4) v. gr. aliquid oculis, auribus, sensibus, Cic. *érezni*, *az érzékek által észrevenni*; wahrnehmen, empfin-

den, bemerken. Oculis percipere, Cic. *látni*, *meglátni*; sehen. Auribus percepi, Cic. *hallottam*; ich habe es gehört. Sonum percipere, Cic. *hangot hallani*; einen Schall hören. Quaerelas percipio, Liv. *panaszt hallok*; ich höre eine Klage. Dolores percipio, Cic. *fájdalmakat érzek*; ich empfinde Schmerzen. 5) aliquid mente percipere, Cic. *valamit tanúlni*, *megtanúlni*, *megfogni*, *általlátni*; lernen, erlernen, fassen, begreifen, deutlich einsehen.

Percīsus, a, um, *öszvevagdalt*; durch und durch gehauen. Mart.

Percĭtus, a, um, (Percieo) *felgerjedett*, *megboszszankodott*; sehr aufgebracht. Animo irato atque percito aliquid facere, Cic. Atra bile percitus est; *nagyon megboszszankodott*; er ist sehr aufgebracht. Ingenium percitum, Liv. *heves indúlat*, v. *természet*; ein hitziges Naturell.

Percivīlis, e, *igen nyájas*, v. *emberséges*; sehr leutselig oder herablassend. Sueton.

Perclāresco, rui, ĕre, 3. *igen elhíresedni*; sehr berühmt werden. Symm.

Perclūdo, ĕre, 3. (per et claudo) *bezárni*, *jól bétsinálni*; verschließen, befestigen. Vitruv.

Percnoptĕrus, i, i. e. Vultur; *égyiptomi keselyű*; der Aasgeyer, Erdgeyer. Plin.

Percŏarcto, āre, 1. *nagyon öszveszorítni*; sehr fest zusammen drücken. Colum.

Percoctus, a, um, *jól megfőtt*; durchgekocht. 2) *érett*; reif. Plin.

Percognĭtus, a, um, *jól megesmért*, *jól esmért*; genau erkannt. Plin.

Percognosco, ōvi, ĭtum, ĕre, 3. *jól megesmerni*, *vagy kiesmerni*; recht kennen lernen. Plaut.

Percŏlăpho, vel Percŏlăpo, āre, 1. *megöklözni*; mit Fäusten schlagen. Petr.

Percōlātio, ōnis, f. 3. *megszűrés*; die Durchseihung. Vitruv.

Percōlo, āvi, ātum, āre, 1. *megszűrni*; durchseihen. Colum. Humor per terras percolatur, i. e. transmittitur, Lucr.

Percŏlo, ŏlŭi, ultum, ĕre, 3. v. gr. inchoata, Plin *végrehajtani*, *tökélletességre vinni*; bearbeiten, oder vollends bearbeiten, zu Stande bringen. 2) *igen tisztelni*, *betsűlni*; ehren, oder sehr ehren. Plaut, 3) aliquem aliqua re, Tacit. *megtisztelni valamivel*, *hivatallal*, *'s a' t.* beehren. 4) *tisztogatni*, *ékesgetni*; putzen, reinigen, schmücken. Plaut. et Apul.

Percōmis, e, *igen nyájas*, *barátságos*; sehr freundlich, sehr gefällig. Cic.

Percommŏde, Adv. *igen kedvére*, *kénnyére*; sehr bequem, sehr passend, sehr gelegen, sehr gut. Cic.

Percommŏdus, a, um, *igen alkalmatos*, *kénnyére lévő*; sehr passend, sehr bequem, sehr gelegen. Liv.

Percontātio, ōnis, f. 3. (percontor) *tudakozódás*, *kérdezés*, *kérdezősködés*; das Fragen, die Frage, Erkundigung. Cic.

Percontātor, ōris, m. 3. *tudakozódó*, *kérdezősködő*; ein Frager, Erkundiger. Plaut.

Percontο, āre, i. q. percontor, Naev. et Gell.

Percontor, ātus sum, āri, Dep. 1. *kérdezni*, *kérdezősködni*, *tudakozódni*; fragen, sich fragen, erkundigen. Aliquid percontari; *valami felől tudakozódni*; nach etwas fragen, oder sich erkundigen. Ter. Ab vel ex aliquo percontari, Cic. *valakitől tudakozni valamit*, *vagy tudakozódni valami ránt*; Jemanden fragen, sich bey Jemanden erkundigen. 2) *megtudni*, *kitudni*, *kitanulni valamit*; etwas erfragen, erforschen. Apul.

Percontŭmax, ācis, *igen nyakas*, *makats*; sehr hartnäckig, sehr trotzig. Terent.

Percōpĭōse, Adv. *igen bőven*, *gazdagon*; sehr reichlich. Sidon.

Percōpĭōsus, a, um, *igen bő*, *hoszszas*, *p. a. a' beszédben*, *előadásban*, *bőbeszédű*; sehr reich im Ausdrucke, wortreich. Plin. 2) *szerfelett való*, *kelletinél több*; gar zu überflüssig. Plin. jun

Percŏquo, xi, ctum, ĕre, 3. v. gr. carnem, Plin. *megfőzni*, *jól megfőzni*; durchkochen, weich kochen. 2) v. gr. messem, Plin. *megérlelni*; reif machen.

Percrassus, a, um, *igen vastag*; sehr dick. Cels.

Percrēbresco, brui, vel Percrēbesco, bui, bescĕre, 3. *elterjedni*, *elhatalmazni*; sehr häufig werden, überhand nehmen. Cic. 2) *elhíresedni*; sehr ruchbar werden. Cic. Res per-

crebuit. Cic. *minden arról beszéll, azt minden tudja*; jedermann redet davon. Cic.

Percrĕpo, ui, ĭtum, āre, 1. *igen harsogni, hangzani*; sehr ertönen oder rauschen. Lucus percrepat vocibus. Cic.

Percrībro, āre, 1. *megrostálni*; durchsieben. Scrib. Larg.

Percrŭcio, āre, 1. *sanyargatni, gyötreni*: sehr martern, ängsten. Plaut.

Percrūdus, a, um, v. gr. corium, Vitr. *egészen nyers*; ganz roh. 2) *egészen éretlen*; ganz unreif. Pruna percruda. Colum.

Percūdo, di, sum, ĕre, 3. *keresztülverni, keresztülüzdgni*; durchschlagen, durchhacken. Colum.

Perculsus, a, um, *eltsüggedt*; niedergeschlagen. 2) *megrettent*; erschrocken. Animus perculsus et abjectus, Cic. (Percello.)

Perculsus, us, m. 4. (percello) *megrázkódtatás*; der Stoß oder Erschütterung. 2) *szerentsétlenség*; das Unglück. Tert.

Percultor, ōris, m. 3. (percolo) *tisztelő*; der Verehrer. Aur. Vict. 2) *gondviselő*; der Aufwärter. Gloss.

Percultus, a, um, (Percolo, ere) *igen feltzifrázott, szépen feltsinosgatott*; überaus schön geputzt. Plaut.

Percunctor, Percunctātio, etc. i. q. Percontor, etc.

Percŭpĭde, Adv. *igen nagy kivánsággal*; sehr begierig. Cic.

Percŭpĭdus, a, um, *igen kivántsi*; sehr begierig. 2) v. gr. tui, Cic. *igen nagy hajlandósággal viseltető*; sehr geneigt Jemanden. Cic.

Percŭpĭo, ĕre, 3. *igen nagyon kivánni, óhajtani*; sehr wünschen, sehr gern wollen. Terent.

Percŭriōsus, a, um, *újságon kapó*; sehr neugierig. Cic. 2) *mindent kifürkészni szerető*; sehr geschäftig in Ausspähung der Dinge. Cic.

Percūro, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. vulnus, Liv. mentem, Sen. *meggyógyítni*; völlig heilen, zur Gesundheit bringen.

Percurro, cŭcurri, vel curri, cursum, ĕre, 3. v. gr. agrum, Caes. *bejárni, összvejárni, béfutni*; schnell durchgehen, durchlaufen, durchreisen. 2) Trop. v. gr. honores, Svet. *végig futni rajta*; durchlaufen. 3) Trop. v. gr. verbis, sermone, oratione, Cic. *végig menni rajta, summásan előadni, sorjában elbeszélni*; durchlaufen, nach der Reihe erzählen. Animo percurrere, Cic. *elgondolni*; durchdenken. Legendo percurrere, Cic. *hirtelen végig olvasni, végig futni rajta, t. i. olvasva*; mit den Augen durchlesen. 4) v. gr. ad forum, Ter. *futni, valahova, p. o. a' piatzra*; laufen, wohin laufen.

Percursātio, ōnis, f. 3. *megfutás, sebességgel való béjárása valamelly környéknek*; das Durchlaufen, Durchreisen. Cic.

Percursio, ōnis, f. 3. *általmenetel, végigmenés*; der Durchzug. 2) v. gr. mentis, Cic. *megfontolás, elgondolás*; die Erwägung, Überdenkung. 3) *hirtelenvaló végigmenés, végigfutás valamin szóval*; das Durchlaufen mit Worten. Cic.

Percurso, āre, 1. Frequ. v. gr. ripas, Plin. *végigfutni*; durchlaufen. 2) *béjárni, bévándorlani*; durchstreifen. Liv.

Percursor, ōris, m. 3. *vándorló*; ein Wandersmann. Lactant.

Percursus, a, um, *béjárt, bévándorlott*; durchgelaufen. 2) *megfontolt, meggondolt*; überlegt. Cic.

Percussio, ōnis, f. 3. (percutio) *ütés, megütés*; das Schlagen. Cic. Percussio capitis, digitorum, Cic. 2) *taktus ütés, v. idómérték verés, a' muzsikában*; das Taktschlagen in der Musik. Plin.

Percussor, ōris, m. 3. *a' ki valakit megüt, meglő, megszúr*; der einen schlägt, schießt oder sticht. Plin. 2) *orozó, agyonütő, gyilkos*; ein Todtschläger, Mörder. Cic.

Percussūra, ae, f. 1. (percutio) *ütés, megütés, szúrás, döfés*; der Schlag, Stich, Stoß. Apul.

Percussus, a, um, *megüttetett, megsebesíttetett*; geschlagen, verwundet. Percussus gladio, Cic. 2) *a' kit valami ért, p. o. szerentsétlenség*; betroffen. Percussus calamitate, Cic.

Percussus, us, m. 4. id. qu. Percussio.

Percŭtio, ussi, ussum, tĕre, 3. (per et quatio) v. gr. manu, gladio, Cic. *megütni, rávágni*; schlagen, hauen. Percutere aliquem palma graviter, Plin. *valakit nagyon pofon tsapni*; einem eine derbe Maulschelle geben. Venam percutere, Sen. *eretvágni*; Ader lassen. 2) *megsebesítni*; ver-

wunden. Hirt. 3) v. gr. hostem, Svet. feras, Ovid. *megölni, levágni*; tödten, erlegen. Securi percutere, Cic. *fejét venni*; köpfen. Foedus percutere, Cic. *szövetséget kötni, mivel azon alkalmatossággal Rómában az úgy nevezett Pater Patratus egy disznót vágott ketté*; ein Bündniß machen, weil man dabey ein Schwein schlachtete. 4) *meghajitni, meglőni, lövéssel vagy hajitással érni, megütni*; treffen, schießen, stoßen, schlagen. Aliquem lapide percutere, Cic. *valakit kővel meghajitni*; mit einem Stein auf einen werfen. Fulmine percussit, Cic. *menkővel ütötte meg*: mit dem Bliß getroffen. 5) nummum percutere, Svet. *pénzt verni*; Geld schlagen oder prägen. 6) Met. v. gr. aliquem inani cogitatione, Cic. *valakire rá ijjeszteni*; einen erschrecken. 7) v. gr. aliquem, Cic. *valakit rászedni, megtsalni*; einen hintergehen, betriegen.

Perdāgo, āre, f. q. indago.

Perdècōrus, a, um, *igen jeles, illendő, ékes*; sehr anständig, sehr schicklich, sehr schön. Plin. Epist.

Perdēlĕo, ēvi, ētum, ēre, 2. *egészen eltörleni, kiírtani*; gänzlich vertilgen. Tertull.

Perdēmĭrus, a, um, *igen esztelen, igen ostoba*; sehr albern, sehr unsinnig. Lucret.

Perdensus, a, um, *igen sűrű, vagy tömött*; sehr dicht. Colum.

Perdĕo, ire, pro: pereo, Plaut.

Perdepso, ĕre, 3. (sensu obsceno) *megdolgozni*; durchkneten, durcharbeiten. Catull.

Perdēspŭo, ĕre, 3. *egészen, v. mindenestől megköpni*; über und über bespeyen. Catull. 2) *igen megvetni, v. megútálni*; sehr verachten.

Perdīcālis, e, (perdix) *fogolymadárbélvaló, fogolymadár*; von einem Repphuhne. e. gr. herba, Apul. i. q. perdicium.

Perdīcĭum, ii, n. 2 *falfű, orvosi falfű*; das Repphühnerkraut, Glaskraut. Plin. (Parietaria officinalis, L.)

Perdīco, xi, ctum, ĕre, 3. *mondani, megmondani, v. egészen kimondani*; sagen, oder völlig heraus sagen. Alcim. Avit.

Perdifficĭlis, e, *igen nehéz, sullyos*; sehr schwer. Cic. perdifficillimum. Liv.

Perdifficĭlĭter, Adv. *igen nehezen*; sehr schwer. Cic.

Perdignus, a, um, *igen méltó, v. érdemes*; sehr würdig. Cic.

Perdīlĭgens, tis, *igen gondos, v. szorgalmatos*; sehr sorgfältig, fleißig. Cic.

Perdīlĭgenter, Adv. *igen gondosan, v. szorgalmatosan*; sehr sorgfältig, fleißig. Cic.

Perdisco, didici, ĕre, 3. *egészen, v. jól megtanúlni, v. tsak tanúlni*; völlig lernen, ganz lernen, es gut lernen, recht lernen, oder bloß lernen. Cic.

Perdiserte, Adv. *igen világosan, v. magyarosan*; sehr deutlich. 2) *igen ékesenszólólag*; sehr beredt. Cic.

Perdĭte, Adv. e. gr. se gerere, Cic. *igen felette, v. rendkivűl rosszúl*; äußerst schlecht. 2) *igen, rendkivűl, a' legnagyobb mértékben*; äußerst, im höchsten Grade. e. gr. amare, Ter. *halálba, veszettűl*; sterblich.

Perdĭtim, Adv. i. q. perdite. Afran.

Perdĭtĭo, ōnis, f. 3. *elromlás, veszedelem, nagy kár*; die Verderbung. Plin.

Perdĭtor, ōris, m. 3. *elrontó, összverontó, semmivétevő, dugába döntő*; der Verderber, Zugrunderichter. Cic.

Perdĭtrix, īcis, f. 3. *el, v. összverontó, semmivétevő (asszszony v. leány)*; die Verderberinn. Tertull.

Perdĭtus, a, um, (perdo) *elvesztett*; verloren. Cic. 2) *el, v. megromlott, veszett*; verdorben. Fest. 3) *a' kihez semmi reménység nints, a' ki felől, v. eránt minden reménység füstbe ment, elveszett, v. oda lett*; an dem alle Hoffnung verloren ist. Perditus ac dissolutus homo, Cic. *a' kinek jobbúlásához nints reménység, és a' ki feslett erköltsű*; hoffnungslos und liederlich. 4) *mértéktelen, mértéket nem ismerő*; unmäßig e. gr. amore, Plaut. *halálba szerelmes*; bis zum Sterben verliebt. 5) e. gr. consilium, Cic. *istentelen, gonosz*; heillos. Comp. -ior, Catul. Sup. -issimus, Plaut.

Perdĭu, Adv. *igen sokáig, igen sok idő alatt*; sehr lange, in sehr langer Zeit. Cic.

Perdĭus, a, um, (per et dies) *egész napi, egész nap tartó*; den Tag hindurch. Gell. Apul.

Perdiŭturnus, a, um, *igen sokáig tartó, igen tartós*; sehr lange dauernd, sehr langwierig. Cic.

Perdives, itis, *igen, v. nagyon gazdag*; sehr reich. Cic.

Perdix, icis, c. 3. *fogolymadár*; das Repphuhn. Ovid. Varr.

Perdo, idi, ĭtum, ĕre, 3. e. gr. aliquem, civitatem, Cic. *el, v. megrontani, semmivé, v. szerentsétlenné tenni*; verderben, zu Grunde richten, ruiniren, unglücklich machen. Etiam moraliter: Cur perdis adolescentem nobis? Ter. 2) e. gr. rem paternam, Plaut. *elvesztegetni, elpazérolni, kimenni a' hátán, eltékozolni*; verthun, verschwenden. 3) Trop. e. gr. tempus, Cic. *elvesztegetni, haszontalanságra fordítni*; verschwenden, unnütz anwenden. Decius amisit vitam, at non perdidit, Auct. ad Her. 4) e. gr. serpentem, Ovid. *megölni*; tödten. 5) e. gr. litem, Cic. spem, Plaut. *elveszteni, elesni tőlle*; verlieren, um etwas kommen. e. gr. operam et sumtum, Idem. *hijábavaló költséget tenni*: vergebliche Unkosten machen. e. gr. diem, Plin. jun. *haszontalan tőlteni, v. eltőlteni, elveszteni*; unnütz zubringen. e. gr. oleum et operam, Cic. *haszontalan munkálódni, minden munkájának porba v. hijába esni*; alle Mühe vergeblich anwenden. 6) e. gr. nomen, Ter. *elfelejteni*; vergessen. 7) e. gr. funditus stomachum, Cic (*minden haragjával*; allen Zorn) *felhagyni*; fahren lassen. Not. Perduim, is, it, pro: perdam, as, at, Plaut. Dii te perduint, Cic. Perduunt, pro: perdunt, Plaut.

Perdŏcĕo, cui, ctum, ēre, 2. e. gr. aliquem, Ovid. *tanítni, aktatni, jól megtanítni*; lehren, unterrichten, wohl lehren. 2) e. gr. aliquid, Idem. *tanítni, előadni valamit*; etwas lehren, vortragen. Res difficilis ad perdocendum, Cic. 3) e. gr. stultitiam, Quint. *kijelenteni, v. mutatni, elárúlni*; bekannt machen, sehen lassen, verrathen, zeigen.

Perdocte, Adv. *igen túdósan, igen ügyesen*; sehr gelehrt, sehr geschickt. Plaut.

Perdoctus, a, um, *igen túdós, igen ügyes*; sehr gelehrt, sehr geschickt. Stat. Cic. Perdocta est probe, Ter. *tanúlt mestersége*; sie hat darauf ausgelernt.

Perdŏlātus, a, um, *szépen, v. jól megv. ki faragott, bárdolt, v. gyalúlt*; gut behauen oder gehobelt. Vitr.

Perdŏlĕo, ui, ĭtum, ēre. 3. *fájni*; schmerzen. Ter. Gell. 2) *fájlalni, bánni, bánkódni valamin, fájdalmat érezni*; Schmerz empfinden, sich betrüben. Ter. Caes. 3) *a' fájdalmon által esni*; verschmerzen, den Schmerz überstehen. Tandem perdoluit, Ter.

Perdŏlesco, luï, ĕre, 3. *fájlalni, fájdalmat érezni*; Schmerzen empfinden. Acc.

Perdŏlo, āvi, ātum, āre, 1. *jól, v. szépen meg, v. kifaragni, bárdolni, v. gyalúlni*; gut behauen, bezimmern, zubauen, oder hobeln. Vitruv.

Perdŏmĭnor, āri, Dep. 1. e. gr. annum, Claud. *uralkodni, uralkodásban tőlteni*; herrschen oder durchherrschen.

Perdŏmĭtor, ōris, m. 3. *megszelídítő*; ein Bezähmer. Prud.

Perdŏmĭtus, a, um, *megszelídített*; bezähmt.

Perdŏmo, ui, ĭtum, āre, 1. *megszelídítni*; bezähmen. Mart. 2) Trop. terram, v. solum, Colum. *jól v. emberűl megszántani*; wohl umackern. 3) e. gr. provinciam, Liv. *meghódoltatni*; unterjochen.

Perdormisco, ĕre, 3. e. gr. usque ad lucem, Plaut. *aludni, egészen kialudni, p. o. a' éjtszakát*; schlafen, ganz ausschlafen, z. B. die Nacht.

Perdŭăxo, ĕre, 3. i. q. Perdo, Plaut.

Perdūco, xi, ctum, ĕre, 3. proprie: *által, v. keresztűl vezetni*; durchführen. Quint. 2) e. gr. altercationem in serum, Liv. *folytatni*; fortsetzen. 3) e. gr. aliquem Romam, Liv. omnes naves incolumes, Caes. aliquem ad Caesarem, Idem. *valahova vinni, v. vezetni*; wohin führen oder bringen. 4) e. gr. murum fossamque ad montem, Caes. porticum a porta ad etc. Liv. *vinni, vonni, venni valahova, p. a. kőfalat, árkot, vizet*; wohin führen, z. B. Mauern, Gräben, Wässer, etc. 5) *valameddig vinni*; wohin bringen. e. gr. vitam ad centesimum annum, Cic. *száz esztendeig élni*; hundert Jahre leben. Eo rem perduxit, Nep. *annyira vitte a' dolgot*; brachte es dahin e. gr.

ad dignitatem, Cic. *emelni*; erheben. 6) e. gr. aliquem ad suam sententiam, Cic. *venni*, *rávenni valamire*; bringen, wohin bewegen. 7) e. gr. oppugnationem ad mediam noctem, Liv. *halasztani*, *halasztgatni*, *halogatni*; verzögern. 8) e. gr. noctes, Prop. *eltölteni*; zubringen. 9) e. gr. aliquam, Cic. *eltsábítni*, *fajtalanságra venni*; verleiten, zur Unzucht verführen. 10) e. gr. corpus odore ambrosiae. Virg. cor stercore, Seren. Samm. *bémázolni*, *békenni*, *bé*, *v. meghinteni*, *megnedvesítni*: beschmieren, benetzen. 11) e. gr. nomen, Pand. *kihúzni*, *kitörölni*; ausstreichen.

Perductio, önis, f. 3. *áltál v. keresztül vezetés*; die Durchführung. 2) e. gr. aquarum, Vitr. *vízárkolás*; die Wasserleitung.

Perducto, äre, 1. Frequ. *valakova vinni*, *p. o. a' házba*, *és ott meghordozni*; wohin führen, z. B. ins Haus, und zugleich herum führen. Plaut.

Perductor, öris, m. 3. *vezető*, *vezetgető*; der Führer, Herumführer. Plaut. 2) *kerítő*, *kurva kerítő*; ein Kuppler. Asc. Cic.

Perductus, a, um, *odavezetett*; hingeführt. Lucr.

Perdüdum, Adv. *igen régen*, *igen rég' időtől fogva*, *v. ólta*; sehr lange, vor sehr langer Zeit. Haud perdudum, Plaut. *nem igen régen*; nicht gar lange.

Perdüellio, önis, f. 3. crimen civis Romani, qui contra statum aliquid molitur, quapropter quasi hostis publicus persequitur. Quodvis crimen adversus salutem reipublicae, v. parricidium. Perduellionis reus Horatius, Liv. *árúlás*, *pártütés*, *felségsértő bűn*, *felségsértés*; die Verrätherey, der Hochverrath. Svet. JCt.

Perdüellis, is, m. 3. *hazájának halálos ellensége*, *árúló*, *pártütő*; ein abgesagter Feind seines Vaterlandes, ein Verräther. Cic. 2) *ellenség*; ein Feind. Perduelles se penetrant in fugam, Plaut.

Perdüellum, i, n. 2. i. q. bellum, Acc.

Perdüim, is, it, etc. vide: Perdo, ad finem.

Perdürätus, a, um, *sokáig tartott*; lange gewährt. 2) *megkeményedett*; ausgehärtet. 3) *állandó*, *maradandó*; beständig.

Perdüro, äre, 1. *megkeményítni*; hart machen, härten. Prud. 2) *sokáig tartani*; lange währen. Ter. 3) *állandó lenni*; beständig seyn. Idem.

Perdürus, a, um, *igen kemény*; sehr hart. Pandect.

Pĕrĕdia, ae, f. 1. (fictum vocabulum) *tobzódó ország*, *eszemiszomország*; ein Eßland, Freßland. Plaut.

Pĕrĕdo, pĕres, v. peredis, edi, esum, edĕre, 3. e. gr. cibum, Plaut. *megemészteni*; verzehren. 2) *keresztül enni*, *v. marni*; durchätzen. Catull.

Pĕrĕdo, ĕre, 3. i. q. edo, emitto, Sidon.

Pĕreffio, äre, 1. e gr. animam, Apul. *egészen kilehelleni*, *kiadni*; gänzlich ausbauchen, oder bloß aushauchen.

Pĕrĕger, ĕgris, (per et ager) *mezőre*, *v. falura ment*, *városon kívül lévő*; der über Land gereiset, oder außer der Stadt befindlich ist. Si pereger factus sit, Pand. *ha elútazott*; verreiset ist.

Pĕrĕgre, Adv. *városon kívül*; außer der Stadt. Hor. 2) Trop. *másutt*, *kinn*; auswärts, nicht bey sich. Animus peregre est, Idem. *másutt jár az esze*, *nintsenek otthon a' gondolatjai*; seine Gedanken sind nicht daheim. 3) *mezőn*, *falun*; auf dem Lande.

Pĕrĕgrĕgius, a, um, *igen jeles*, *igen derék*; sehr vortrefflich. Apul.

Pĕrĕgri, Adv. i. q. Peregre, Plaut.

Pĕrĕgrīnābundus, a, um, *bújdosó*, *vándorló*, *külföldön járó*; herumreisend. Liv.

Pĕrĕgrīnātio, önis, f. 3. (peregrinor) *külföldi útazás*, *mindenfelé való útazás külföldön*, *v. külsőországon*; das Reisen in die Fremde, Herumreisen. Cic. 2) v. gr. opificii causa, Gloss. *vándorlás*; die Wanderschaft.

Pĕrĕgrīnātor, öris, m. 3. (peregrinor) *útazó*, *külföldön útazó*; ein Herumreiser. Cic. 2) v. gr. opifex, Gloss. *vándorló*; ein Wanderer.

Pĕrĕgrīnĭtas, ätis, f. 3. *külsőországiság*, *idegenség*, *jövevénység*; der Stand eines Fremdlings. Svet. 2) *jövevényszokás*, *idegenszokás*; fremde Sitten. Cic. 3) *jövevények beszédmódja vagy kimondása*; die Aussprache oder Dialect eines der Fremden. Quint.

Pĕrĕgrīnor, ātus sum, āri, Dep. 1. *mint idegen úgy útazni, jöveveny lenni valahol*; sich als Fremder wo aufhalten, fremd wo seyn. Philosophia Romae peregrinari videbatur, Cic. Peregrinatur in urbe, Cic. *jöveveny a' városban, idegen vagy esmeretlen*; er ist in der Stadt fremd oder unbekannt. 2) *útazni*; reisen, herumreisen. Cic. 3) *vándorlani*; wandern. Opificum operarii peregrinentur necesse est. Gloss. *szükséges a' mester-legényeknek vándorlani*; die Handwerksburschen sollen in die Fremde wandern oder reisen.

Pĕrĕgrīnus, a, um, v. gr. divitiae, Hor. arbor, Plin. *idegen, külföldi, külsőországi*; fremd, ausländisch. 2) v. gr. in re, Cic. *járatlan, tapasztalatlan valamiben*; fremd, unerfahren. 3) Subst. *idegen, jöveveny*; ein Fremder, Fremdling. Cic.

Pĕrēlĕgans, tis. v. gr. oratio, Cic. *igen jeles, igen ékes*; sehr artig, sehr schön.

Pĕrēlĕganter, Adv. *igen jelesen, szépen, ékesen*; sehr schön. Pereleganter dicere, Cic.

Pĕrēlixo, āre, 1. *jól megfőzni*; wohl sieden. Apic.

Pĕrēlŏquens, tis, *igen ékesenszólló*; sehr beredt. Cic.

Pĕremnis, e, (per et amnis) *általjárási, általjárást illető, t. i. a' vizen*; den Übergang des Flusses betreffend.

Pĕrĕmo, ĕre, 3. *megakadályoztatni*; verhindern. JCt.

Pĕremtālia fulgura, Fest; *villámások, mellyek az elébbenieknek erejeket elveszik*; Blitze, welche die Wirkung der vorigen Blitze vernichten.

Pĕremtĭo, ōnis, f. 3. *semmivététel*; die Vernichtung. 2) *megölés, elvesztés*; die Tödtung. Augustin.

Pĕremtŏrĭe, Adv. *tovább halasztás nélkül*; ohne weitere Frist. JCt.

Pĕremtŏrĭus, a, um, v. gr. venenum, Apul. *megölő, halálos*; tödtend, tödtlich. 2) v. gr. sententia, edictum, Pandect. *a' pernek véget vető*; dienlich, dem Streite ein Ende zu machen.

Pĕremtrix, īcis, f. 3. *elvesztő, megölő, t. i. asszony*; eine Vernichteriun, Tödterinn. Tertull.

Pĕremtus, a, um, *megöletett, elvesztett*; umgebracht. Fest. 2) macie peremtus, Liv. *elfonnyadt, elszáradt, elhervadt*; durch die Schwindsucht verzehrt. 3) peremti ludi, Cic. *eltiltott játékok*; aufgehobene Spiele.

Pĕrendie, Adv. *holnapután*; übermorgen. Cic.

Pĕrendĭnātĭo, ōnis, f. 3. *holnaputánra való halogatás*; die Verschiebung bis übermorgen. Mart. Cap.

Pĕrendĭnus, a, um, v. gr. dies, Cic. *holnaputánni*; übermorgend. In perendinum, Plaut. *holnaputan, vagy harmadnapra*; übermorgen.

Pĕrenna, ae, vel Anna Perenna, i. e. dea, soror Didonis. Macrob.

Pĕrenne, Adv. *örökké*; immerwährend. Colum.

Pĕrennis, e, (per et annus) *egész esztendeig tartó, vagy megmaradó, elálló*; das ganze Jahr hindurch dauernd, bleibend. Plin. 2) v. gr. virtus, Cic. *szüntelentartó, tartós, örökös, örökkétartó*; beständig dauernd oder während, immer während, beständig. 3) *tartós, állandó*; dauerhaft. Monumentum aere perennius, Hor.

Pĕrennĭservus, i, m. 2. *örökös rabszolga*; ewiger Sclav. Plaut.

Pĕrennĭtas, ātis, f. 3. *örökkévalóság, sokáig tartóság*; die beständige Dauer, Dauerhaftigkeit. Cic. 2) Perennitas Vestra, Symmach. *a' tisztdrok tzimje volt*; war ein Titel der Kaiser.

Pĕrennĭter, Adv. *szüntelenül, örökké*, ohne Aufhören, beständig, immer, in einem fort. Augustin.

Pĕrenno, āre, 1. *sok esztendőkig tartani, eltartani, tartós lenni*; viele Jahre oder lange währen, dauern, oder dauerhaft seyn. Ovid. et Colum. 2) *sokáig eltartani*; lange erhalten. Colum.

Pĕrenticida, ae, m. 1. pro; pericida (a pera et caedo) *zsebelő zsivány*; ein Ranzen- oder Beutelschneider. Plaut.

Pĕrĕo, ii, (et ivi) itum, īre, 4. v. gr. e patria, Plaut. *elveszni, eltűnni, elenyészni*; verloren gehen, sich verlieren, verschwinden. Nix periit, Ovid. *elolvadt a' hó*; der Schnee ist zergangen. 2) v. gr. ut; regnum, Virg. *elveszni, semmivé lenni, véget érni*; zu Grunde gehen, umkommen, sein Ende erreichen. 3) *meghalni, elveszni, életét elveszteni*; umkommen, sterben, sein Leben verlieren. Cic.

et Virg. Amore perire, Virg. *a' szeretet miatt majd elveszni, haldlból szeretni*; vor Liebe fast vergehen Perii! Ter. *oda vagyok!* ich bin verlorrn! ich bin des Todes! Pereant, si — Ovid. *vesszsek el, ha* —; ich will des Todes seyn, wenn —.

Pĕrĕquĭto, āvi, ātum, āre, v. gr. inter duas acies, Caes *végig vagy keresztül lovagolni*; hindurch reiten. 2) *ide'stova, v. szerteszéllyel lovagolni*; herum reiten. Liv.

Pĕrerro, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. orbem, Colum. forum, Hor. *bejárni*, *összvejárni*; durchirren, durchstreichen.

Pĕrĕrŭdītus, a, um, v. gr. homo, Cic. *igen tanult, v. túdos*; sehr gelehrt.

Pĕrexĭgŭe, Adv. *igen szűken*; sehr kärglich. Cic.

Pĕrexĭgŭus, a, um, *igen kitsiny*; sehr klein. Cic. et Caes. 2) *igen kevés*, *igen tsekély*; sehr wenig. Caes. et Liv.

Pĕrexĭlis, e, *felette kitsiny*; überaus klein. Colum.

Pĕrexoptātus, a, um, *igen jókor*, *éppen a' kivánság szerént*; sehr erwünscht. Per inquit, exoptatus venis, Gell.

Pĕrexpĕdītus, a, um, *igen könnyű*, *minden nehézség nélkűl való*; sehr leicht, sehr frey von Schwierigkeiten. Cic.

Pĕrexsiccātus, a, um, *egészen kiszáraszttatt, v. kiszáradott*; ganz ausgetrocknet. Arnob.

Perfābrico, āre, 1. *készre kifaragni*; fertig zimmern. Aliquem perfabricare, Plaut. *valakit rászedni*; einen anführen, überlisten.

Perfacēte, Adv. *igen elmésen*, *tréfásan*; sehr witzig. Cic.

Perfăcētus, a, um, *igen tréfás, elmés*; sehr witzig. Cic.

Perfăcile, Adv. *igen könnyen*; sehr leicht Cic. 2) *igen örömest*; sehr gern. Perfacile perpetior, Plaut.

Perfăcĭlis, e, *igen könnyű*; sehr leicht. Cic. 2) *igen nyájas*; sehr gefällig. Cic.

Perfăcundus, a, um, v. gr. homo, Justin. *igen beszédes, vagy bőbeszédű*; sehr beredt.

Perfămĭlĭāris, e, v. gr. alicui, Cic. *igen meghitt, meghitt barátságban lévő*; sehr vertraut im Umgange. 2) Subst. v. gr. Familiaris meus, Cic. *meghitt vagy jó barátom*; ein sehr vertrauter Freund.

Perfătŭus, a, um, *igen esztelen*; sehr albern. Martial.

Perfecte, Adv. *tökélletesen*, *egészen*, *teljesen*; vollständig, völlig, vollkommen. Cic. 2) *szorosan*; genau. Cic. Comp. perfectius, Apul. perfectissime, Gell.

Perfectio, ōnis, f. 3. *jeles tulajdonság*, *jelesség*; die Vortrefflichkeit. 2) *tökélletesség*; die Vollendung, Vollkommenheit. Cic.

Perfectissĭmātus, us, m. 4. i. e. dignitas praefecti provinciae, sub Constantino, et Imp. sequentibus. Cod. Just.

Perfector, ōris, m. 3. *végrehajtó*, *tökélletességre vivő*; der Vollender, Brevollkommner. Cic.

Perfectus, a, um, (Perficio) *végrehajtott*, *elvégzett*; vollbracht. 2) *tökélletes*; vollkommen. Cic. Aetas perfecta, Paud. *emberkor*, 25 *esztendőbéli kor*; das mannbare Alter von 25 Jahren. 3) Perfectum, scil. tempus, *elmult v. egészenmult idő*, *az igék ejtegetésében*; die vergangene Zeit in den Conjugationen. Quint Comp. perfectior, Sup. perfectissimus, Martial.

Perfectus, us, m. 4. *végrehajtás*; die Vollendung. 2) *tökélletesség*; die Vollkommenheit Vitr.

Perfĕcundus, a, um, *igen termékeny*; sehr fruchtbar. Mela.

Perferentia, ae, f. 1. *elviselés*, *eltűrés*, *elszenvedés*; die Ertragung, Erduldung Lactant.

Perfĕro, tŭli, lātum, ferre, 3. *elvinni*, *oda vinni*, *valamit a' helyéig*, *a' kirendelt vagy meghatározott helyre*; hintragen, überbringen, z. B. an den bestimmten Ort. Aeneas sulit patrem per ignes et pertulit, Sen. 2) v. gr. laborem, Stat. *elbírni elvégezni*; ertragen, vollbringen, verrichten. 3) v. gr. poenam, Nep. *kiállani*, *elszenvedni*; leiden, ausstehen, ertragen. Perfer si me amas, Cic. *szenvedd el*, *ha engemet szeretsz*; erdulde es, wenn du mich lieb hast. 4) v. gr. nuntium alicui, Cic. literas ad aliquem, Cic. *vinni*, *hozni*; überbringen. Perferre aliquid ad notitiam alicujus, Liv. *valakinek valami' tudtára adni*; einem Nachricht von einer Sache geben. Per-

fertur fama ad me, Liv. *ollyan hírt hoznak nekem*; ich bekomme Nachricht. Fama Romam perlata est. Liv. *Romába jött a' hire*; das Gerücht kam nach Rom, oder erscholl zu Rom. 5) v. gr. legationem, Svet. *hordozni, viselni*; tragen, verwalten.

Perfĕrus, a, um, *igen vad*; sehr wild, Varr.

Perfervēſco, ĕri, 4. *igen felhevülni*; sehr heiß werden. Varr.

Perfervĕo, ĕre, 2 *forró meleg lenni*; sehr heiß seyn. Fons perfervet, Mela.

Perfervĭdus, a, um, *heves, hév*; sehr heiß. Aestas perfervida, Colum.

Perfĭca, ae, f. 1. sc. dea, i. e. quae concubitum perficit, Arnob.

Perfĭcĭo, ĕci, ectum, ĕre, 3 (per et facio) v. gr. laborem, multa, Cic. pontem, Caes. *elvégezni, végrehajtani*; zu Stande bringen, vollenden. Bellum perficere, Cic. *a' hadakozásnak véget vetni*; den Krieg endigen. Annos perficere, v. gr. decem, etc. Hor. *esztendőkig, v. esztendőket élni*; Jahre leben oder durchleben. Sole perfecto, Stat. l. e. die finito. 2) v. gr. rem, Ter. *véghez vinni, megtselekedni, annyira vinni, p. o. a' dolgot*; zuwege bringen, machen, es dahin bringen. Perfice id, ut etc. Cic. *vidd véghez, vagy tselekedd meg*; mache, daß ꝛc. 3) v. gr. promissa, Ter. *telyesitni*; thun, erfüllen. Scelus perficere, Cic. *gonoszságot követni el*; eine Frevelthat begehen. 4) v. gr. cibos ambulatione perficere, Plin. *az étel megemésztését járkálással segíteni elő*; die Speisen durch Bewegung verdauen. Corium perficere, Plin. *a' bőrt kikésziteni*; das Leder zubereiten. 5) *tökélletesitni, tökélletességre vinni*; vervollkommnen, ausbilden. Ovid.

Perfĭcus, a, um, (perficio) *végrehajtó, telyesitő*; vollendend, vollbringend. Lucret.

Perfĭde, Adv. *hitetlenül*; treulos. Gell.

Perfĭdēlis, e, *igen hűséges, igen hív*; sehr ehrlich, sehr treu. Cic.

Perfĭdens, tis, *valamiben bizodalmát helyheztető, nagyon bizakodó valamiben*; sehr vertrauend, sich sehr verlassend. Aur. Vict.

Perfĭdia, ae, f. 1. *hitetlenség, hitszegés*; die Untreue, Treulosigkeit, Unrechtschaffenheit, Unredlichkeit. Cic.

Perfĭdiōse, Adv. *hitetlenül, hivségtelenül, hamisan*; treulos, unrechtschaffen, unredlich. Cic. perfidiosius, Sueton.

Perfĭdiōsus, a, um, v. gr. homo, Cic. *hitetlen, hivségtelen, hűségtelen*; treulos, unredlich, wider Treue und Glauben handelnd. Perfidiosum est, fidem frangere, Cic. perfidiosissimus, Cic.

Perfĭdus, a, um, (per et fides) v. gr. amicus, Cic *hitszegő, hitetlen, ki teszegett*; wortbrüchig, der sein gegebenes Wort gebrochen hat, treulos, untreu. 2) Trop. *állhatatlan, tsalárd, kétséges, bizonytalan*; unsicher, unbeständig, treulos. Flumen glacie perfidum, Flor.

Perfĭgo, xi, xum, ĕre, 3. *általszúrni, keresztűlütni*; durchbohren, durchstechen. Lucr.

Perfĭnĭo, ire, 4. *elvégezni*; endigen. Lucret.

Perfixus, a, um, *általütött, általvert*; durchbohren. Lucr.

Perflābĭlis, e, (perflo) *a' min a' szél szabadon keresztül járhat*; was durchgeweht werden kann, der freyen Luft ausgesetzt. Cic

Perflāgĭtiōsus, a, um, *igen gonosz, gonoszsággal telyes*; sehr schädlich, sehr lasterhaft. Cic.

Perflāmen, ĭnis, n 3. (perflo) *fúvallat, szél*; die Durchwehung, der Wind. Prud.

Perflātĭlis, e, (perflo) *a' mit keresztűl lehet fújni*; was durchgeweht werden kann. Apul.

Perflātus, us, m. 4. *keresztűlfúvás, általjáró szél*; das Durchweben, der durchwehende Wind, oder überhaupt das Wehen, der Wind. Cels.

Perflĕo, ēvi, ētum, ēre, 2. *igen megsiratni*; sehr beweinen. Apul.

Perflo, āvi, ātum, āre, 1 *keresztűl fújni rajta*; durchwehen, durchblasen. Virg 2) *fújni, fúni, mint a' szél*; blasen, wehen. Colum.

Perfluctŭo, āre, *ide'stova hab módjára kánykódva béjárni*; durchwallen, durchwimmeln. Lucret.

Perflŭo, xi, xum. ĕre, 3. v gr. per colum, Lucr. *általfolyni, keresztűl folyni*; durchfließen. 2) *kifutni, kifolyni, p. o. az edényből*; auslaufen, durchfließen 3) v. gr. in mare, Plin. *folyni, belé folyni*: fließen, wohin fließen. 4) Trop Plenus rimarum es, hac atque illac perfluis,

Ter. *az az: nem áll meg benned a' szó, v. a' titok;* du kannst nichts verschweigen.

Perflŭus, a, um, *folyó;* fliessend. 2) Met. incessus perfluus, Apul *tsoszogó járás;* ein weichlicher Gang.

Perfŏco, āre, 1, (per et fauces) *megfojtani;* ersticken. Pandect.

Perfŏdio, ōdi, ossum, ĕre, 3. v. gr. parietem, Cic. *általlyukasztani, áltältörni, keresztűlásni;* durchgraben. 2) v. gr. pectus, Plin. *keresztülütni, áltálverni;* durchbohren.

Perfoecundus, a, um, i. q. Perfecondus.

Perfŏlĭātus, a, um, *áltálnőtt, t. i. a' levelen keresztűl nőtt, galléroző;* durchgewachsen. Botan.

Perfŏrācŭlum, i. n. 2. *fúrú, fúró;* der Bohrer. Arnob.

Perfŏrātio, ōnis, f. 3. *áltál, v. keresztülfúrás;* die Durchbohrung. Vitr.

Perfŏrātus, a, um, *áltálfúrt, kifúrt, keresztülfúrt;* durchbohrt. 2) *áltállyuggatott;* durchbrochen. Sen.

Perfore, Infin. pro: omnino fore.

Performīdātus, a, om, *igen rettenetes;* sehr furchtbar. Sil.

Performīdŏlōsus, a, um, *igen félénk;* sehr furchtsam. Aur. Vict.

Performo, āre, *kiformálni;* bilden. Tertull.

Perfŏro, āvi, ātom, āre, 1. v. gr. dolium, Liv. *kifúrni;* durchbohren. Latus ense perforare, Ovid. *keresztűl verni kardal;* durchbohren. 2) *áltályuggatni;* durchlöchern. Stat.

Perfortiter, Adv. *igen bátran vagy vitézűl;* sehr tapfer, sehr brav. Terent.

Perfossor, ōris, m. 3. (perfodio) v. gr. parietum, Apul. *keresztűltörő, vagy ásó;* der Durchgräber. 2) *a' ki a' házakba betör, p. o. tolvaj;* der in Häuser einbricht, als Dieb. Gloss.

Perfossus, a, um, *áltáldsott, keresztűldsott;* durchgraben. 2) *áltálvert, keresztűlvert, vagy szúrt;* durchstochen. Naves perfossae, Plin. *általlyuggatott hajók;* durchlöcherte Schiffe.

Perfŏvĕo, ēre, 2. *jól megmelengetni;* durchwärmen. Sedul.

Perfracte, Adv. *makatsúl;* halsstarrig. Perfracte aliquid defendere, Cic.

Perfractus, a, um, *áltáltört, keresztűl rontott;* durchbrochen. 2) *eltört;* gebrochen. Ovid.

Perfrĕmo, ĕre, 3. *tsikorogni;* toben, rauschen. Cic.

Perfrequens, tis, o. *népes, számos;* volkreich, zahlreich. Liv.

Perfrĕto, āre, 1. (per et fretum) *áltálevezni, áltál menni hajóval;* hinüber segeln, hinüber schiffen. Solin.

Perfrico, cui, catum et ctum, cāre, 1. v. gr. caput ungvento, Cic. *megkenni, bekenni, bédőrgölni;* reiben, einreiben, schmieren. 2) v. gr. caput, Cic. frontem, Mart. *vakarni;* kratzen. Caput sinistra manu perfricare, Cic. i. e. omnem pudorem deponere.

Perfrīctio, ōnis, f. 3. (a perfrigesco) *megfázás;* die Erkältung. Plin.

Perfrictio, ōnis, f. 3. (a perfrico) *megdörzsölés;* das Reiben. Plin.

Perfrictus, a, um, (perfrico) et Perfricatus; *megdörzsölt;* gerieben. Plin.

Perfrīgĕfăcio, ĕre, 3. *meghűteni, kidegé tenni;* sehr kalt machen. 2) v. gr. cor alicui, Plaut. *megrettenteni;* einem ein grosses Schrecken einjagen.

Perfrīgĕro, āre, 1. *meghűtni, elhűtni;* kalt machen, abkühlen, kalt werden lassen. Scrib. Larg.

Perfrīgesco, ixi, ĕre, 3. *meghűlni, megfázni;* kalt werden, sich erkälten. Cels.

Perfrīgĭdus, a, om, *igen hideg;* sehr kalt. Cic.

Perfringo, ēgi, actum, ĕre, 3. (per et frango) v. gr. nucem, Plin. *törni, megtörni;* aufbrechen, aufschlagen. 2) v. gr. saxum, Cic. *összetörni, széllyeltörni;* zerbrechen, zerschmettern. 3) v. gr. hostium phalangem, Caes. *keresztűltörni, vagy rontani rajta;* durchbrechen, hindurch brechen. 4) Trop. *elrontani, összerontani;* zu nichte machen, vereiteln. Leges perfringere, Cic. *a' törvényt megrontani;* die Gesetze verletzen.

Perfrio, āre, 1. *széllyelmorzsálni;* zerreiben, krümmeln, bröckeln. Colum.

Perfrivŏlus, a, um, *semmirevaló, rossz;* sehr nichtswürdig, sehr schlecht. Vopisc.

Perfrŭitio, et Perfructio, ōnis, f. 3. *vevelés, hasznavétele valaminek;* die Geniessung, Ergötzung. Augustin.

Perfrŭor, ctus sum, ŭi, Dep. 3. v. gr. laetitia, Cic. *élni vele, hasznát venni;* geniessen. Cic. 2) v. gr. mandatis, Ovid. *véghez vinni, megtselekedni, telyesíteni;* verrichten, thun, erfüllen.

Perfŭga, ae, m. 1. *szökevény*; der Überläufer, Deserteur. Cic. 2) Trop. *elpártolt*; ein Abtrünniger. Cic.

Perfŭgio, ūgi, ūgitum, ĕre, 3. v. gr. Corinthum, Nep. ad aliquem, Liv. *valakihez vagy valahova futni, menedékhelyet keresni valahol, v. valakinél*; wohin fliehen der Zuflucht wegen, seine Zuflucht nehmen. 2) v. gr. ad hostem, Cic. *általszökni, p. o. az ellenséghez*; überlaufen, desertiren.

Perfŭgium, ii, n. 2. *menedékhely, menedék*; der Zufluchtsort, die Zuflucht. Cic. et Caes. 2) *szabadkozás, mentség, szín*; die Ausflucht, der Vorwand. Cic. 3) perfugia causarum, Idem. *mindenféle mesterkézett észbeötlések, mellyekkel a' hamis ügyet óltalmazza az ember*; allerhand künstliche Einfälle, wodurch man eine schlechte Sache vertheidigt.

Perfulcĭo, īre, 4. *gyámolitni, felsegéllni*; stützen, unterstützen. Auct. Carm. in Pis.

Perfulgŭro, āre, 1. *villámlani, tsillámlani*; blitzen. Stat.

Perfunctĭo, ōnis, f. 3. (fungor) e. gr. laborum, Cic. *véghezvivés, eljárás valamiben*; die Verrichtung, Verwaltung.

Perfunctōrĭe, Adv. e. gr. rem agere, August. *imigyamúgy, immeldmmal, elhányvavetve, könnyedibe*; nur obenhin, leicht weg.

Perfunctus, a, um, (perfungor) *a' ki valamiben eljárt, valamit folytatott, p. o. hivatalt*; der etwas verrichtet, verwaltet hat. 2) *a' ki valamit eltűrt, elszenvedett, kiállott*; der etwas überstanden hat. e. gr. misero bello, Cic. *a' ki valamelly szerentsétlen háborúnak megérte a' végét*; der das Ende eines elenden Krieges erlebt hat. e. gr. fato, Liv. *megholt*; der gestorben ist. e. gr. a febri; *elhagyta a' hideg, v. hideglelés*; vom Fieber befreyt. Perfunctum esse molestia aliqua, Cic. *keresztűl, v. általesni a' bajon, v. terhen*; eine Beschwerde überstanden haben. 3) Pass. memoria perfuncti periculi, Cic. Omnia perfunctus, Lucr. *mindent elvégzett*; der alles verrichtet hat. Perfunctus sum, Cic. *elvégeztem*; ich bin fertig.

Perfundo, ūdi, ūsum, ĕre, 3. *megöntözni, meglotsolni, megástatni*; begießen, benetzen. e. gr. gelida aliquem, Hor. *hideg vízzel megöntözni*; mit kaltem Wasser begießen. Boves hic perfunduntur, Varr. *fördenek*, baden sich. 2) Trop. *bévonni*; überziehen. e. gr. auro aliquid, Sen. *megaranyozni*; vergolden. 3) e. gr. animum amore, Catull. *bé, v. eltölteni*; erfüllen. Horror eum perfundit, Cic. *megijedt, megrettent, megborzadt*; es ist ihm ein Schrecken angekommen. Perfundi gaudio, Liv. laetitia, Cic. timore, Liv. 4) *nyughatatlankodtatni, meg, v. rájeszteni*; beunruhigen, in Schrecken setzen. e. gr. aliquem judicio, Cic. *törvényszék elibe idéztetni*; einen dahin bringen, daß er sich vor dem Gerichte stellen muß. 5) e. gr. oculum alicui, Pand. *kiütni*; ausschlagen.

Perfungor, unctus sum, fungi, Dep. 3. e. gr. honoribus, munere, Cic. *eljárni valamiben, folytatni valamit, p. o. tisztséget, hivatalt*; verrichten, thun, verwalten. 2) e. gr. laboribus, molestia, bello, periculis, Cic. *kiállani, elszenvedni, v. tűrni*; überstehen. e. gr. fato, Liv. vita, Lucr. *meghalni*; sterben. 3) e. gr. bonis, Sulpic in Cic. Ep. epulis, Ovid. *élni valamivel, részesűlni, v. részt venni valamiben*; genießen.

Perfŭro, ĕre, 3 *dühösködni, igen, v. erősen dühösködni*; wüthen, sehr wüthen. Virg. 2) e. gr. domos, Stat. *mint a' dühödt, v. dühösködve járni fel 's alá benne*; durchwüthen, durchrasen.

Perfūsĭo, ōnis, f. 3. (perfundo) *megöntés, öntözés, lotsolás, v. ástatás*; die Begießung, Benetzung. Cels.

Perfūsōrĭe, Adv. e. gr. dicere, Pand. *imigyamúgy, hánydelvesdel, nem pontosan, nem nyilván, nem meghatározva, összevissza*; nur obenhin, leicht hin, nicht genau, nicht bestimmt.

Perfūsōrius, a, um, e. gr. adsertio, Svet. voluptas, Sen. *imigyamúgy való, hánytvetett, felesleges, nem nyomos, nem hathatós*; obenhin, oberflächlich, nicht gründlich, nicht durchdringend.

Perfūsus, a, um, (perfundo) *megöntött, öntözött, v. lotsolt, ráöntött, valamivel bé, v. leöntött*; begossen, überschüttet. Postquam (in bal-

neis) perfusus est, Auct. ad Her. *megfördött*; sich gebadet hat. 2) e gr. dulcedine, Cic. *kellemetességek kel el. v. betöltött, v. tellyes*: mit Lieblichkeiten erfüllt. 3) e. gr. metu et timore, Liv. *megijedt, megfélemlett*; vom Schrecken eingenommen. 4) ostro perfusae vestes, Virg. *tsigavér, v. skárlát szin, tsigavérszin premű, v. szélű*; mit Purpur gefärbt, mit Purpur verbrämt.

Perga, ae, f. 1. urbs Pamphiliae de templo Dianae memorabilis, Liv. Hodie: Kara-hissar, Hinc: Pergaeus, a, um, e. gr. Diana, Mela. *Pergai*; Pergenisch. 2) Prov. perpetuus itinerator, Juv. 3) *sigér, sügér, hal*; ein Bärsch. Ovid. (Perca, L.)

Pergăma, ōrum, n. plur., arx Trojae, Virg. 2) urbs Trojae, Ovid. 3) Trop. *magas épületek*; hohe Gebäude.

Pergamēnus, a, um, *Pergamumi, Pergamusi*; von Pergamo. Virg. e gr. charta, Plin. *pergamen*; das Pergament. Pergameni, incolae Pergami, Cic. Nep.

Pergămēus, a, um, e. gr. arx, Virg. *Pergamum városát, v. Tróját illető, oda való, Trójai*; die Stadt Pergamum oder Troja betreffend, dahin gehörig, Trojanisch. 2) *Pergamumi*; Pergamisch. e. gr. deus, Martial. i. e. Aesculapius, qui ibi colebatur.

Pergămum, i, n. Pergamus, (os) f. 2. nomen urbium in Asia, et in Italia, Liv. 2) i. q. Troja.

Pergaudĕo, ēre, 2. *igen örülni, v. örvendeni*: sich sehr freuen. Cic.

Pergigno, ĕre, 3. *nemzeni, szülni*; zeugen, gebären. Catull. 2) *teremni, hozni*; hervorbringen. Idem.

Pergliseo, ĕre, 3. *igen nőni, nevekedni, v. öregbedni*; sehr wachsen und zunehmen. Colum.

Pergnārus, a, um, e. gr. artis, Sall. *valamihez igen értő, igen jártas valamiben, igen tapasztalt*; sehr kundig, sehr erfahren in etwas.

Pergo, perrexi, perrectum, ĕre, 3. e. gr. ad aliquem, Cic. ad speluncam, Liv. in Macedoniam, eadem via, Cic. *menni*; gehen. 2) e. gr. horsum, huc, Ter. *jönni*; kommen. 3) e. gr. explicare, Cic. *folytatni, p. o. a' munkát, beszédet*; fort fahren. Pergis pergere, pro: pergis, Plaut. 4) *elhallgatni, nem szóllni róla*; übergehen. Pergo praeterita, Cic. 5) pro: perago; *tselekedni, tsinálni, tenni*; machen. Quae pergerent, Tacit. Pergite Pierides, Virg.

Pergrăcilis, e, *igen sugár, v. kartsú*; sehr schlank. Plin.

Pergraecor, āri, Dep. 1. *Görögök módja szerént élni, vendégeskedni, tobzódni*; auf griechische Art leben, schmausen, zechen, schwelgen. Plaut.

Pergrandesco, ĕre, 3. *igen megnőni*; sehr groß werden. Acc. ap. Non.

Pergrandis, e, *igen nagy*; sehr groß, Cic. 2) e. gr. natu, Liv. *igen öreg, vén, v. éltes*; sehr alt, oder bejahrt.

Pergraphĭcus, a, um, *finom, szépen ékesen, v. jól tsinált*; fein, wohl gemacht Plaut. 2) *álnok, ravasz, fortélyos*; listig. Idem.

Pergrātus, a, um, *igen kedves, v. kellemetes*; sehr angenehm. Cic. Hinc: pergratum, *igen kedves dolog, nagy szívesség*; etwas sehr angenehmes, ein großer Gefallen. Pergratum mihi feceris, Cic.

Pergrăvis, e, *igen nehéz*; sehr schwer. Cic. 2) *igen nagy*; sehr groß Ter. 3) *igen fontos, nagy fontosságú*; sehr wichtig, vom großen Gewichte. Cic.

Pergrăvĭter, Adv. *igen nehezen*; sehr schwer. Pergraviter hoc fero, Cic. *igen nehezen esik*; es thut mir sehr weh. 2) e. gr. offendere aliquem, Cic. *igen erősen, v. keményen*; sehr heftig.

Pergŭla, ae, f. 1. *ház külső falához épitett boltjok a' kereskedőknek, kalmároknak, v. mivészeknek, p. o. festőknek*; ein an die äußere Mauer des Hauses befestigter Laden der Kaufleute und Künstler, z. B. Mahler. Plin. 2) *lugas*; ein Weingeländer. Colum. 3) *nyári levelesszín*; eine Sommerlaube. Idem. 4) *kinnálló, erkely, függőfolyosó*; ein Altan. Suet. 5) *gunyhó, kalyiba, házikó, szegény ember háza*; eine Hütte, schlechtes kleines Haus, zur Wohnung für Arme. Petr. 6) *tanitóhely, oskola*; eine Schule, Ort, wo Unterricht gegeben wird. Suet. 7) *főzés mesterségét tanító oskola*; die Schule, worin die Kochkunst gelernt wird. Juv. 8) *bordélyház*; das Bordell. Plaut.

Pergŭlānus, a, um, *nyári levelesszínhez, v. lugashoz való*; zur Sommer

oder Weinlaube gehörig. e. gr. via, Colum. *sétálóhely a' lugas alatt*; ein Gang unter den Reben.

Pĕrhaurio, si, stum, īre, 4. e. gr. calicem. Apul. *kimerítni*, v. *merni*, *kiinni*, *üríteni*, v. *üresítni*; ganz ausschöpfen, austrinken.

Pĕrhibĕo, ui, itum, ēre, 2. (habeo) e. gr. verba, Plaut. *kiadni*, *adni*, *p. o. szót*, *mondani*, *szóllni*, *beszéllni*; von sich geben, sagen, sprechen. e. gr. testimonium, Plin. *bizonyságot tenni*; Zeugniß geben. Ut perhibent, Virg. *a' mint mondják*; wie man sagt. Nuntii fuisse perhibentur, Cic. 2) e. gr. suo nomine aliquem, Idem. *nevezni*; nennen. 3) *adni*, *megadni*, *mutatni valaki eránt*, *viseltetni valakihez*; geben, erweisen, erzeigen. e. gr. honorem, Plin. *tiszteletet*, v. *betsületet adni*; Ehre erweisen. 4) e. gr. aliquem optimum, Idem. *tartani*, *valaminek tartani*, *gondolni*, *hinni*; dafür halten, glauben. 5) e. gr. aliquem patronum, Cic. *szerezni*, *kerítni*; schaffen, verschaffen.

Pĕrhiĕmo, i. q. Perhyemo. Colum.

Pĕrhīlum, Adv. e. gr. vacillare, Lucr. *kevéssé*, *igen kevéssé*; wenig, sehr wenig.

Pĕrhŏnestus, a, um, *igen tisztességes*, v. *betsületes*; sehr ehrbar. Arnob.

Pĕrhŏnŏrĭfĭce, Adv. *igen tisztességesen*, v. *betsületesen*, *nagy tisztelettel*; auf sehr ehrenvolle Art. Cic.

Pĕrhŏnŏrĭfĭcus, a, um, e. gr. discessus, Cic. *igen tisztességes*, v. *betsületes*, *tisztelettel telyes*; große Ehre machend, ehrenvoll. 2) e. gr. in aliquem, Idem. *nagy tisztelettel lévő*, *nagy tiszteletet*, v. *betsületet adó*, *igen tisztelő*; große Ehre erweisend, sehr ehrend.

Pĕrhorrĕo, rui, ēre, 2. *reszketni*, *remegni*, *megijedni*; erzittern, einen Schrecken bekommen. Cic.

Pĕrhorrēscĕntĭa, ae, f. 1. *félelem*, *ijedtség*; die Furcht, der Schrecken. Gloss.

Pĕrhorrēsco, ēre, 3. *irtózni*, *iszonyodni*; schaudern, sich entsetzen. e. gr. memoriam alicujus diei, Cic. *valamelly napra iszonyodás nélkül nem emlékezhetni*: ohne Schrecken an einen Tag nicht denken können. 2) e. gr. toto animo et corpore, Idem. *reszketni*, *remegni*; erzittern.

Pĕrhorrĭdus, a, um, *rémitő*, *rettentő*, *rettenetes*, *iszonyú*, *iszonyatos*; schaudervoll, schrecklich. Liv.

Pĕrhospĭtālis, e, *igen vendég szerető*, v. *szívesen fogadó*; sehr gastfrey. Cic.

Pĕrhospĭtus, a, um, idem, Tibull.

Pĕrhūmānĭter, Adv. *igen jó szívvel*, v. *szívesen*, *nyájasan*, *udvarisan*, *manérosan*; sehr liebreich, sehr höflich. Cic.

Pĕrhūmanus, a, um, e. gr. sermo, Cic. *igen emberséges*, v. *emberszerető*, *igen szíves*, *nyájas*, v. *udvari*; sehr leutselig, sehr menschenfreundlich, sehr höflich.

Pĕrhyĕmo, āre, 1. *kitelelni*. az az: *a' télen által elállani*, v. *megmaradni*; durchwintern, den Winter hindurch dauern oder bleiben. Colum.

Pĕrĭămma, ătis, n. 3 idem quod Amuletum, vel Medicamentum de collo suspensum, Med.

Pĕrĭambus, i, m. 2. i. q. Pyrrhichius, Quint.

Pĕrĭander, dri, m. 2. rex Corinthi, unus e septem sapientibus, Gell. Auson.

Pĕrĭbŏētus, a, um, *híres*, *nevezetes*; berühmt. Plin.

Pĕrĭbŏlus, i. m. 2. *sántz*, *bástya*; eine Schanze, Bastey, ein Bollwerk. Vitr. 2) *támasz*, *könyöklő*, *karfa*, *grádits*, v. *folyosó szélén*; eine Lehne an einer Stiege oder an einem Gange, ein Geländer. Idem. 3) *folyosót* ein Gang. Gloss.

Pĕrĭcardĭum, ii. n. 2. *szív borító hártya*; das Fell, darein das Herz eingewickelt ist. Med.

Pĕrĭcarpium, ii, n. 2. *tok*, *héjj*, *hüvely*, *mellyben a' mag van*; eine Hülse, worein die Same steckt. Plin. 2) *karkötő*; das Armband. Poll.

Pĕrĭcarpum, i, n. 2. *hagymagyökerű növevény nem*; eine Art Zwiebelgewächse. Plin.

Pĕrĭchăracter, ĕris, m. 3. *a' fogaktól a' húst v. ínyet elválasztó szerszám*; ein Instrument, womit das Fleisch von den Zähnen abgesondert wird. Chirurg.

Pĕrĭchrīstārĭum, ii, n. 2. *felkennivaló orvosság*; eine Arzeney, die aufgestrichen wird. Marcell.

Pĕrĭcĭŏnius, ii, m. 2. cognomen Bacchi.

Pĕrĭclăsis, is, f. 3. *tsonttörés*; ein Beinbruch. Med.

Pericles, is, m. 3. celebris orator Atheniensis, Cic.

Pĕrīclĭtābundus, a, um, e. gr. aciem sagittae, Apul. *próbáló*, *megpróbáló*, *probát tevő*; probirend, versuchend, eine Probe machend.

Pĕrīclĭtātĭo, ōnis, f. 3. *próbálás*, *próba*, *szerentse próbálás*, *szerentséltetés*; die Probirung, der Versuch. Cic.

Pĕrīclĭtātus, a, um, *a' ki mert*, *merészelt*, *v. bátorkodott*; der es gewagt hat. Cic. 2) Pass. *megpróbált*, *próbált*, *megvizsgált*; versucht, geprüft.

Pĕrīclĭtor, ātus sum, āri, Dep. 1. *próbát tenni*, *próbálni*; eine Probe machen, probiren, versuchen. e. gr. alicujus animum, Plaut. *valaki lelkét kitanúlni*; eines Sinn ausforschen. Puer s periclitari et experiri, Cic. *kikérdezni*; examiniren. 2) *veszedelemre ki tenni*, *szerentséltetni*; in Gefahr setzen, riskiren. Non est reip. salus periclitanda, Cic. 3) *veszedelemben lenni*, *v. forogni*; in Gefahr sich befinden. e. gr. de vita, salute, Idem. *életveszedelemben lenni*, *v. forogni*, *életét kotzkáztatni*; in Lebensgefahr seyn.

Perīclymĕnium, ii, n. 2. *erdei liliom*; die Waldlilie. Plin.

Pĕrīclymĕnus, v. —os, i, m. 2. *szulok*, *lontz*; das Geißblatt. (Lonicera caprifolium, L.) Plin. 2) filius Nelei, Ovid.

Pĕrīcŏpe, es, f. 1. *rész*, *szakasz*, *tzikkely*, *egész beszéd része*, *v. darabja*; der Abschnitt, ein Stück einer ganzen Rede. Hieron.

Perīcrānium, ii, n. 2. *kaponya*, *kaponya boritó vékony hártya*; die Hirnschale, das zarte Häutchen, das unmittelbar auf dem Hirnschädel liegt. Med.

Pĕrīcŭlor, ātus sum, āri, Dep. 1. Obsol. l. q. Periclitor, *veszedelemben lenni*, *v. forogni*; in Gefahr seyn. Fest.

Pĕrīcŭlōse, Adv. *veszedelmesen*, *szerentséltetve*; mit Gefahr, mit Risico. Cic. Comp. periculosius, Hirt. Sup. periculosissime, Sen.

Pĕrīcŭlōsus, a, um, e. gr. bellum, vulnus, Cic. *veszedelmes*, *veszedelemmel járó*, *veszedelmet*, *v. veszélyt hozó*, *v. okozó*; gefährlich, mit Gefahr verbunden, Gefahr bringend. Comp. -ior, Sen Sup. -issimus, Cic. 2) *veszedelemben lévő*, *v. forgó magának veszedelmet szerző*, *v. okozó*; in Gefahr befindlich, oder sich Gefahr zuziehend. In nosmet ipsos periculosi, Cic. 3) *merész*, *vakmerő*, *szerentséltető*; viel wagend, riskirend. Idem.

Pĕrīcŭlum, i, n. 2. *veszedelem*; die Gefahr. Periculo suo in aliqua re versari, Cic. *tulajdon veszedelmével forgódni valami dologban*; auf seine eigene Gefahr in einer Sache zu thun haben. 2) *veszedelemtől félés*, *v. tartás*; die Befürchtung einer Gefahr. Periculum est ab illo, Ter. *veszedelmes ember*, *tartani lehet tőle*; man hat vor ihm Gefahr zu befürchten. Periculum est, ne etc. Cic. *tarthatni tőle*, *nehogy 's a' t.* es ist zu besorgen, daß ꝛc. 3) *kotzkaszerentse*, *szerentséltetés*, *kezesség*; das Risico, die Gewährleistung. Meo periculo, Plaut. *az én kezességemre*; auf meine Verantwortung. Periculo reipublicae vivere, Cic. *közönség költségén*, *v. közönséges költségen élni*, *v. enni inni*; auf gemeine Kosten zehren. Periculum in mora, Prov. *nints helye a' késedelmezésnek*, *káros a' késedelmezés*; die Sache leidet keinen Aufschub. 4) *tanúság*; die Warnungslehre. Periculum facito ex aliis, Ter. 5) *próbadarab*, *mustra*; ein Probestück. Cic. 6) *próba*, *próbatétel*, *megpróbálás*, *megkisértés*; die Probe, der Versuch. Periculum facere, Ter Caes. *megpróbálni*, *próbát tenni*; versuchen, probiren. 7) *betegség*; eine Krankheit. Plin. 8) *per*, *processus*, *mellyben betsűletét*, *és életét kotzkáztatja az ember*, *főben járó per*; ein Proceß, wobey man um seine Ehre und um sein Leben kommen kann. Periculum creare, Cic. *illyen dologban vádolni el valakit*; einen in einer solchen Sache anklagen. 9) *jegyzőkönyv*; ein Protocoll. In suo periculo inscriberent, Nep. Scribis tabulae publicae periculaque magistratuum committuntur, Cic. 10) periculum sui facere non ausus, Idem. *nem merte magát szerentséltetni*, *nem merte rá vetni a' fejét*; er wollte sich nicht wagen. Not. periclum, pro: periculum, Ter. Lucr.

Pĕrīdōnĕus, a, um, e. gr. ad rem, Sall.

alicui rei, Caes. *igen alkalmatos, alkalmas, v. jó valamire*; sehr geschickt, sehr bequem zu etwas.

Pĕrīdrŏmis, idis, f. 3. *sétálás a' tsatahelyek körül*; der Spaziergang um die Kampfplätze. Vitr. 2) *minden ollyan hely, a' mellyet körös körül lehet járni*; jedweder Ort, um den man rings herum gehen kann. Gloss.

Pĕrīdrŏmus, a, um, *ide'stova, v. körül futó, v. szaladó*; umher laufend. 2) subst. i. q. Peridromis. 3) *hajó, v. vasmatskakötél, mellynél fogva ide'stova húzzák a' hajót*; ein Schiff- oder Ankertau, ein Seil, mit dem man die Schiffe hin- und herzieht. Gloss.

Pĕrĭēgēsis, is, f. 3. *ide'stova, v. meghordozás, mindennek megmutogatására*; das Herumführen, um Jemanden alles zu zeigen. 2) descriptio telluris, poëma Avieni.

Pĕiĕro, i. q. Pejero.

Pĕriĕrgia, ae, f. 1. *szükségtelen, v. feleslegvaló gondoskodás*; eine überflüssige Sorge. Quint. 2) *illendő ideig tartó beszéd*; eine Rede, die nicht länger währt, als sichs gebühert. Idem.

Pĕrĭgaeum, i, n. 2. *az a' pont, mellyben legközelébb van a' nap a' földhöz*; der Punct, wo die Sonne in ihrer Bahn der Erde am nächsten ist. Astron.

Pĕrīgēus, et Pĕrīgaeus, a, um, *földhöz közel lévő*; nahe bey der Erde.

Pĕrignārus, a, um, e. gr. locorum, Sall. *igen járatlan, v. tapasztalatlan*: sehr unkundig, sehr unerfahren.

Pĕrihēlium, ii, n. 2. *a' mi a' naphoz közel, v. a' nap körül van*; was nahe bey der Sonne ist

Pĕrileucon, i, n. 2. *tsigavérszín köntös, mellynek allyába valami fejérség van szőve*; ein Purpurrock, an welchem unten etwas Weißes eingewirket ist. Pollux.

Pĕrileucos, i, m. 2. (circum circa albus) gemmae species, Plin.

Perillus, i, m. 2. artifex aenei tauri sub tyranno Phalaride, Ovid. Hinc. Perilleus, a, um, *Perillusi*; Perillisch. e. gr. aes, Ovid. i e. taurus Perilli.

Pĕrillustris, e, *igen világos, igen értelmes*; sehr lichtvoll, sehr deutlich. Nep. 2) *igen jeles, nevezetes, v. kiváltképpen derék*; sehr ansehnlich, res, *nagy tekintetű*; sehr ansehnlich, in großem Ansehen. Cic.

Pĕrĭmăchĭa, ae, f. 1. *megtámadás*; der Angriff, die Attake. Sidon.

Pĕrimbēcillus, a, um, *igen erőtlen, v. gyenge, elerőtlenedett, v. gyengült*; sehr schwach. Cic.

Pĕrimēde, es, f. 1. insignis venefica apud Theocritum. Hinc: Perimedes, a, um, *szemfényvesztői, bájoló, bűvösbájos, bűbájos*; zauberisch. Prop.

Pĕrimēle, es, f. 1. nympha in insulam sui nominis mutata, Ovid.

Pĕrimĕtros, i, f. 2. *karikalinea*; die Zirkellinie. Vitruv.

Pĕrimo, ēmi, emtum, ĕre, 3. (emo) e. gr. sensum, Cic. *egészen elvenni*; gänzlich wegnehmen. Luna peremta est, i. e. evanuit, Cic. 2) e. gr. ludos, reditum, consilium, Cic. sententiam, Plin. *elrontani, félbe szakasztani, elnyomni, megakadályoztatni, hátráltatni, akadályt vetni valaminek*; vernichten, unterbrechen, hintertreiben, hemmen, oder machen, daß etwas nicht zu Stande komme 3) e. gr. simulacra, Cic. *semmivé tenni, elpusztítni*; vernichten, zu Grunde richten, zerstören. Cic. Troja peremta, Virg. 4) Trop. *semmivé tenni, megemészteni*; zu Grunde richten. Corpus pallore et macie peremtum, Liv. 5) *gyötreni, kínozni, megsérteni*; martern, plagen, verletzen. Pestis (i. e. sagitta) perimens, sc. corpus, Liv. 6) e. gr. aliquem, Ovid. matrem, Cic. ex Hom. *megölni*; tödten.

Pĕrimpĕdītus, a, um, e. gr. locus, Auct. Bell. Afric. *igen összvekevert, tsavargós, alkalmatlan, bajos, v. járatlan*; sehr verwickelt, unbequem, unwegsam.

Pĕrincertus, a, um, *igen bizonytalan*; sehr ungewiß. Sallust. ap. Gell.

Pĕrincommŏde, Adv. *igen alkalmatlanúl*; sehr unbequem, sehr ungelegen. Cic.

Pĕrincommŏdus, a, um, e. gr. alicui, Liv. *igen alkalmatlan*; sehr unbequem, sehr ungelegen.

Pĕrinconsĕquens, tis, *igen helytelenül következő, igen nem egyező, igen nem illő*; was sehr ungereimt folgt, sehr ungereimt. Gell.

Pĕrinde, Adv. *úgy, éppen úgy, azonképpen, azon módon, szinte, szintén, szinte, v. szintén úgy*; eben

so, auf gleiche Weise. Cic. Perinde atque capta urbe, Svet. *szinte úgy, azon módon, v. akként mintha megvevődött volna a' város*; nicht anders, als wäre die Stadt eingenommen. Perinde quasi, Sall. Ironice. *éppen mintha bizony*; gerade als ob. Hoc perinde est, tanquam si ego dicam, Gell. *annyi mintha mondanám, v. mondom*; es ist eben als wenn ich es sage. Perinde est mihi Cic. *nékem mindegy*; es gilt mir gleich. 2) *különösen, igen*; sonderlich, sehr. Svet.

Pĕrindigĕo, ui, ēre, 2. *igen szűkölködni, igen szűkiben lenni valaminek*; sehr bedürfen, sehr bedürftig seyn. Tert.

Pĕrindigne, Adv. e. gr. ferre, Svet. *igen nem jó szívvel*; sehr unwillig.

Pĕrindignus, a, um, *igen érdemetlen, méltatlan, igen illetlen*; unwürdig, sehr unanständig. Sidon.

Pĕrindulgens, tis, *igen szíves, kedvkereső, nyájas*; sehr gütig, sehr willfährig, sehr zärtlich. Cic.

Pĕrinfāmis, e, *igen rossz hírű, veszett nevű, becstelen*; sehr übel berüchtigt. Suet.

Pĕrinfirmus, a, um, *igen gyenge, v. erőtlen*; sehr schwach. Cic.

Pĕringĕniōsus, a, um, e. gr. homo, Cic. *igen éleselméjű, v. találós eszű, igen elmés*; sehr scharfsinnig, sehr witzig.

Pĕringrātus, a, um, *igen háládatlan*; sehr undankbar. Sen.

Pĕrinīquus, a, um, *igen igazságtalan*; sehr ungerecht, sehr unbillig. Cic. 2) *igen nehezteló*; sehr unwillig. Periniquo pati animo, Idem. *igen rossz nevén venni*; sehr ungern sehen.

Pĕrinjūrius, a, um, *igen igazságtalan*; sehr ungerecht, sehr unrecht. Cato ap. Prisc.

Pĕrinsignis, e, *igen fontos*; sehr wichtig. 2) *igen híres, v. nevezetes*; sehr berühmt. 3) *igen jeles, derék, v. ditső*; sehr vortrefflich. Cic.

Pĕrintĕger, gra, grum, *igen betsűletes, igen egyenes lelkű, v. szívű*; sehr rechtschaffen. Gell. 2) *egész, ép, épségében lévő*; ganz unverletzt.

Pĕrinthus, v. —os, i f. 2. urbs Thraciae, Plin. Hinc: Perinthius, a, um, illuc pertinens, Ter.

Pĕrinundo, āre, 1. *igen elönteni*; sehr überschwemmen. Alc. Av.

Pĕrinungo, ĕre, 3. *egészen bé, v. megkenni*; gänzlich besalben oder beschmieren. Varr.

Pĕrinvīsus, a, um, *igen gyűlölséges, v. gyűlöletes*; sehr verhaßt. Cic. Fragm.

Pĕrinvītus, a, um, *igen kelletlen, kedvetlen, v. nem örömest való*; sehr ungern. Cic.

Pĕriŏcha, ae, f. 1. *foglalat, rövid summa, p. o. könyvfoglalat*; der kurze Inhalt, z. B. eines Buches. Auson.

Pĕriŏdeuta, ae, m. 1. *felvigyázó*; ein Aufseher. Cod. Just.

Pĕriŏdícus, a, um *időre kerengő, időre előkerülő, forgandó*; was zu bestimmten Zeiten kommt und fortgeht, periodisch. Plin.

Pĕriŏdus, i, f. 2. *kerekmondás*; die Periode, der Wortkreis, Redesatz. Cic. 2) *kerülő*; der Umweg. Fest. 3) *időszakasz*; eine Reihe Jahre. Chron.

Pĕriŏstĕum, i, n. 2. *tsonthártya*; das Beinhäutchen. Medic.

Pĕripătētĭcus, a, um. *sétálva tanító*; der im Spazieren lehret. Colum. Secta peripathetica, vel, Peripathetici, scil. philosophi, i. e. Aristotelici.

Pĕrĭpateus, et Peripatus, i, m. 2. erat locus Athenis, ubi Aristoteles discipulos suos deambulando docebat.

Pĕrĭpĕtasma, ătis, n. 3. *terítő, szőnyeg, kárpit*; eine Decke, Tapete. Cic.

Pĕrĭpēzĭa, ōrum, n. et Pĕrĭpēzĭdes, um, m. plur. *tzipőtsat*; die Schuhschnallen. 2) *lábon lévő tzifraságok*; allerhand Zierrathen an den Füßen. Pollux.

Pĕrĭphănes, Adj. 1) idem quod Conspicuus, 2) substant. Nom. propr. Comici cujusdam.

Pĕrĭphas, antis, rex in Attica. Ovid.

Pĕrĭphĕrĭa, ae, f. 1. *kerület, karikakerület*: der Umfang, der Umkreis eines Zirkels. Euclid. Mart. Cap.

Pĕrĭphŏrētus, i. m. 2. Artemonis cognomen. 2) Metaph. *rendkívül félénk, t. i. képzelődések miatt*; sehr furchtsam. 3) *gyors, serény, virgontz*; hurtig gelenk. Plin.

Pĕrĭphrăsis, is, f. 3. *körülírás, valaminek hosszas körülírással való megnevezése*; die Umschreibung. Suet.

Pĕrĭplērōma, ătis, n. 3. *pótlás, pótlék*; die Ausfüllung.

Pĕrĭplus, i, m. 2. *körülhajókázás, körülhajózás*; die Umschiffung. Plin.

Pĕrĭpneumŏnĭa, ae, f. 1. *tüdőkórság*, *tüdővészés*; Lungensucht. Coel. Aur. Hinc: Peripneumonicus, a, um, *tüdővészésben hervadozó*; lungensüchtig. Plin.

Pĕrĭpsēma, ătis, n. 3. *tisztátalanság*, *undokság*; Unreinigkeit, Unflath. Tert. 2) *szemét*; das Auskericht. Tert.

Pĕrĭptĕrus, a, um, v. gr. aedes, Vitr. *oszlopokkal körülvett*; mit Säulen umgeben.

Pĕrīrātus, a, um, v. gr. alicui, Cic. *igen haragos*, *v. megneheztelt p. o. valakire*; sehr zornig.

Pĕriscĕlis, ĭdis, f. 3. *térdkötő*; *harisnyakötő*; Band um die Schenkel, nach unserer Art Knieband, Strumpfband. Horat.

Pĕriscĕlĭum, ii, n. i. q. periscelis, Tert.

Pĕriscii, ōrum, i. e. populi, ad polum arcticum et antarcticum, quos umbra radians circumit.

Pĕrisseuma, ătis, n. 3 *pótló zsold a' katonáknál*; die Zugabe, die man den Soldaten über den ordentlichen Sold schenket. JCt.

Pĕrissŏlŏgĭa, ae, f. 1. *felesleg való beszéd*; das Überflüssige im Reden. Gloss.

Pĕristăsis, is, f. 3. *környülállás*, *t. i. a' beszédben*; der Umstand, z. B. bey einer Rede. Petron.

Pĕristrōma, ătis, n. 3. *kárpit*; ein Vorhang. 2) *terítő*, *szőnyeg*; die Decke, Tapete. Cic

Pĕristrŏphe, es, f. 1. *megfordítása a' felvett vádnak*, *a' vádoló ellen*; die Umdrehung, z. B. des Arguments gegen den Gegner. Mart. Cap.

Pĕristylium, ii, n. 2. *oszloprend*; ein Säulengang. 2) *korlát*; die Schranken. Vitr.

Pĕristylum, i, n. i. q. Peristylium, Cic.

Pĕristylŏle, es, f. 1. id. qu. Tempus quietis inter Systolen et Diastolen, Med.

Pĕrīte, Adv. *tapasztalt béldtással*, *okosan*; geschickt, mit Geschicklichkeit, mit Einsicht. Cic. peritius, Senec. peritissime, Cic.

Pĕrītia, ae, f. 1. *tapasztaltság*; die Erfahrung worin. Sall. 2) *jártasság valamiben*, *esméret*, *ügyesség*; die Kenntniß, Geschicklichkeit. Plin.

Pĕrĭto, āre, 1. (Frequ. a pereo) *elveszni*, *vesztére sietni*; verloren gehen, zu Grunde gehen. Plaut.

Pĕrĭtŏnaeum, i, n. 2. *böndő*; die Darmhaut. Coel. Aur.

Pĕrĭtrăchēlĭon, ii, n. 2. vel perideraeon; *nyakszorító*; ein Halsbinde. Gloss.

Pĕrĭtrōma, ătis, n. 3, reliquiae morborum. Med.

Pĕrītus, a, um, v. gr. rei, Cic. rei navalis, Caes. *tapasztalt*, *tudós valamiben*, *ügyes*, *a' ki valamihez ért*, *a' dologhoz értő*; erfahren, verständig, gelehrt. Peritus belli ac rei militaris, Cic. *tapasztalt hadi ember*; im Kriege erfahren. Peritus jure, vel juris, Cic. *törvénytudó*; ein Rechtsgelehrter. Usu peritus, Cic. *sokat látott hallott ember*; ein kluger Mann. Docendi peritus, Quint. *ügyes tanító*, *a' tanításhoz értő*; geschickt zu lehren. Comp. peritior, Sup. peritissimus, Nep.

Pĕrĭzōma, ătis, n. 3. *előkötő*, *kötény*; die Schürze. Gloss

Pĕrĭzōnĭum, ii, n. 2. Idem, Varr.

Perjĕro, āre, pro: pejero. Plaut.

Perjucunde. Adv. *igen vígan*, *örvendezve*; mit großem Vergnügen Cic.

Perjūcundus, a, um, *igen örvendetes*, *örvendező*, *gyönyörűséges*; sehr angenehm, sehr erfreulich Cic.

Perjūrătio, ōnis, f. 3. *hamis esküvés*; der Meineid, falscher Schwur. Gloss

Perjūrātiuncŭla, ae, f. 1. Dimin. *kicsiny dologban hamis esküvés*; Meineid. Plaut.

Perjūriōsus, a, um, *esküvésével nem gondoló*, *hamisan esküvő*; falsch schwörend, seinen Eid verletzend, sich an den Eid nicht kehrend. Plaut.

Perjūrĭum, ii, n. 2. *hitszegés*, *hamis esküvés*; falscher Eid oder auch Meineid, Verletzung des Eides. Cic. Not. Graja perjuria, i. e. perjuri Graeci, Sil.

Perjūro, āvi, ātum, āre, 1. *esküvését megszegni*, *hitét megszegni*, *hamisan esküdni*; falsch schwören oder Meineid begehen, seinen Eid brechen. Cic 2) *hazudni*; lügen. Plaut.

Perjūrus, a, um. *hitszegett*, *hitetlen*; eidbrüchig, schwurbrüchig, meineidig. Cic. 2) *tsalárd*, *hazug*; vorsetzlich, oder mit Betheuerung und Versicherung lüger. Plaut.

Perlābor, psus sum, lābi, Dep. 3. *keresztül esni valamin*; durchfallen. 2) *keresztül repülni rajta*; durch-

fliegen. Volucris perlabitur aura, Tibull. *által menni*, *keresztűl menni*, *p. o. valamelly helyen, hirtelen*, *sebesen áltulmenni*, *kotsin*, *gyalog*, *'s a' t.* wohin kommen, schnell durchgehen oder fahren. Per locum aliquem perlabi, Lucr. 4) *általrontani*, *keresztűltörni*; durchbrechen. Per acies perlabi, Luci.

Perlaetus, a, um, *igen víg v. vidám*; sehr freudig, sehr fröhlich. Liv.

Perlapsus, a, um, (perlabor) *áltál*, *v. keresztűl rontott*; durchdrungen. Stat.

Perlāte, Adv. *igen messze*, *messzire*; sehr weit. 2) *igen szélesen kiterjedve*; sehr weit und breit. Cic.

Perlătĕo, ui, ēre, 2. *lappangani*; immer verborgen bleiben. Ovid.

Perlātio, ōnis, f. 3. (perfero) *elszenvedés*, *eltűrés*; die Ertragung, Erduldung. Lactant. 2) *odavivés*, *elvivés*, *áltulvitel*; die Überbringung. Cic.

Perlātor, ōris, m. 3. (perfero) *vivő*, *áltulvivő*, *megvivő*; Überbringer. 2) *eltűrő*, *elszenvedő*; der Erdulder. Symm.

Perlātus, a, um, (perfero) *megvitt*; überbracht. 2) (latus) *igen széles*; sehr breit.

Perlaudabĭlis, e, *igen ditséretes*; sehr lobenswerth. Dict Cret.

Perlăvo, āre, 1. *egészen megmosni*, *megförösztení*; gänzlich waschen oder baden. Tert.

Perlĕcĕbra, ae, f. 1, i. q. Illecebra,

Perlectĭo, ōnis, f. 3. i. q. Pellectio; *végigolvasás*, *áltatolvasás*; die Durchlesung. Cic

Perlectus, a, um, *elolvasott*, *áltatolvasott*; durchgelesen. Cic.

Perlĕgo, ēgi, ectum, ĕre, 3. *végig olvasni*, *elolvasni*, *áltál olvasni*; durchlesen. Cic. 2) *elolvasni*, *felolvasni*; herlesen. Plaut. 3) v. gr. aliquid oculis, Virg. *rendre vizsgálni*; etwas genau besichtigen.

Perlĕpide, Adv. *igen nyájasan*; sehr artig, sehr fein. Plaut.

Perlĕpĭdus, a, um, *igen nyájas beszédű*: sehr artig. Plaut.

Perlevis, e, *igen könnyű*, *igen tsekély*; sehr leicht, sehr gering. Cic.

Perlĕviter, Adv. *igen tsekély módon*, *félvállról*; sehr leicht, sehr gering. Cic.

Perlĭbens, id. qu. Perlubens.

Perlĭbenter, (Perlub.) Adv. *igen örömest*, *édes örömest*, *szivesen*; sehr gern, mit großem Vergnügen. Cic.

Perlībĕrālis, e, *igen emberséges*; von guter Erziehung. Ter. 2) *igen bőkezű*, *v. adakozó*; sehr freygebig. Cic. 3) *igen jóltévő*; sehr wohlthätig. Sil.

Perlībĕrālĭter, Adv. *nagy szivességgel*; sehr gütig. Cic. 2) *jóltévő módon*, *bőkezűen*; sehr gütig oder freygebig. Cic.

Perlĭbet, id. qu. Perlubet.

Perlībrātĭo, ōnis, f. 3. *megmérés*, *fontérányra vevés*; die Abwägung. Vitruv.

Perlĭbro, āvi, ātum, āre, 1. *megmérsékelni*, *egyenlővé tenni*; abwägen, gleich machen. Colum. et Vitruv. 2) Trop. v. gr. hastam, Sil. *hajítni*; schläudern, werfen.

Perlĭcĭo, i. q. Pellicio.

Perlīmo, āre, 1. *megreszelni*; feilen. Vitruv.

Perlīnio, ire, i. q. perlino, Colum.

Perlĭno, lēvi, lĭtum, ĕre, 3. v. gr. aliquid pice, Colum. *békenni*, *bémázolni*; beschmieren oder ganz beschmieren.

Perlĭquĭdus, a, um, *igen híg*; sehr flüssig, sehr lauter. Cels.

Perlĭtĕrātus, a, um, *igen tanúlt*, *tudós*; sehr gelehrt. Hieron.

Perlĭto, āvi, ātum, āre, 1. *szerentsésen áldozni*; glücklich opfern. Liv.

Perlitterātus, i. q. Perliteratus.

Perlĭtus, a, um, (perlino) *békent*, *bémázolt*; beschmiert. Cic.

Perlonge, Adv. *igen messze*; sehr weit. Perlonge est, Ter. *igen távol*, *vagy messze van*; es ist sehr weit.

Perlonginquus, a, um, *igen távollévő*; sehr weit abgelegen. 2) *igen sokáig tartó*, *tartós*; sehr lange dauernd, sehr langwierig Plaut.

Perlongus, a, um, *igen hosszú*; sehr lang. Cic. 2) *igen hosszas*, *tartós*; sehr langwierig. Plaut.

Perlŭbens, tis, *valamit örömest tselekvő*, *látó*, *'s a' t.* etwas gern thuend, sehend, &c. Cic.

Perlŭbenter, vide: Perlibenter.

Perlŭbet, uit, lŭbĭtum est, lŭbēre, 2. Impers. v. gr. scire, Plaut. *igen kivánni valamit p. o. tudni*; große Lust oder Begierde haben, z. B. etwas zu wissen, zu erfahren.

Perlucĕo, Perlucĭdus etc. vide: Pelluceo, etc.

Perluctŭōsus, a, um, v. gr. funus, Cic. *igen szomorú, siralmas, gyászos*; sehr trauervoll, sehr kläglich, sehr traurig

Perlūdo, ĕre, 3. *játszani, játszva végig futni*; spielen, spielend durchlaufen. Prop.

Perlūmĭno, āre, 1. *általvilágitni*; durchleuchten. Tert.

Perlŭo, ŭi, ūtum, ĕre, 3. v. gr. vasa aqua, Colum. manus unda, Ovid. *mosni, megmosni, kimosni, kiöblitni, p. o. az edényt*; waschen, rein abspühlen.

Perlūsōrius, a, um, (perludo) *játszó, tréfálódó*; spielend, scherzend. 2) v. gr. judicium, Pand. *szemfényvesztő, ámitó*; zum Scheine dienend.

Perlustro, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. agros, Liv. *bejárni, eljárni*; durchgehen, durchwandern 2) v. gr. omnia oculis, Liv. gregem oculis, Liv. *rendre vizsgálni, megvizsgálni*: durchgehen, betrachten, untersuchen. 3) *megszentelni*; heiligen. Colum.

Perlūtus, a, um, (perluo) *tisztán kimosott, kiöblitett*; rein ausgewaschen. Colum.

Permăcĕo, ēre, 2 *igen sovány lenni*; sehr mager seyn. Enn.

Permăcer, cra, crum, v. gr. caro, Cels. *igen sovány*: sehr mager. Cels.

Permăcĕro, āre, 1. *áztatni, meg. v. leáztatni*: einweichen, durchweichen. Vitruv.

Permădĕfăcio, eci, actum, ĕre, 3 *jól megnedvesitni, megáztatni, általáztatni*; durch und durch naß machen, durchnässen, durchfeuchten. Plaut.

Permădesco, dui, ĕre, 3. *egészen megnedvesedni, megázni, általázni*; ganz naß oder feucht werden, benetzt werden. Colum.

Permagnus, a, um, *igen nagy*; sehr groß. Permagni interest, Cic. *sok függ attól, fontos a' dolog*; es liegt sehr viel daran. Permagno vendere, Cic. *igen drágán adni el*; sehr theuer verkaufen.

Permāle, Adv. *igen roszszúl*; sehr schlecht, sehr böse, auf sehr schlechte, böse Art. Cic.

Permānans, tis, o *által, v. keresztülfolyó, keresztülható*; durch fliessend, durch dringend. Cic.

Permānanter, Adv. *általfolyva, keresztülhatolag*; hindurch fließend, hindurch dringend. Lucret.

Permānasco, ĕre, 3. (permano) *odafolyni, elfolyni valahova*; hinfließen. 2) Trop *valahova eljutni, elmenni, elhatni*; wohin kommen oder dringen. Plaut. Ad eum id potest permanascere, Plaut. i. e. id ille potest rescire.

Permānĕo, nsi, nsum, nēre, 2. v. gr. in re: in sententia sua, Cic. *megmaradni*; bleiben, verbleiben, verharren. Permanere in eadem mente, Plaut. *értelmét nem változtatni, abban az értelemben maradni*; bey seiner Meynung verharren.

Permāno, āvi, ātum, āre, 1. *keresztül folyni rajta*; hindurch fließen, durchfließen. Lucret. 2) Trop. *széllyel oszlani, elterjedni*; durchdringen, sich zertheilen. Anima permanat per membra, Lucret. 3) v. gr. in omnes partes, Cic. *eljutni, elhatni*; wohin gelangen oder kommen. Ad aures meas permanavit, Cic. *fülembe jött a' hire, meghallottam*; ich habe vernommen oder gehört.

Permansio, ōnis, f. 3. v. gr. in sententia, Cic. *megmaradás*; das Verharren, Verbleiben.

Permărīnus, a, um, *tengeren lévő*; auf dem Meere befindlich. Liv.

Permātūresco, rui, ĕre, 3. *megérni, mint a' gyümölts*; völlig reif werden. Ovid. et Cels.

Permātūrus, a, um, *megérett, egészen megért, v. érett*; ganz reif. Cels.

Permaximus, a, um, (permagnus) *felette nagy*; gar sehr groß. Latro.

Permĕābilis, e, (permeo) *a' mináltal lehet menni, általjárható*; wodurch man gehen kann, durchgängig Solin.

Permĕātor, ōris, m. 3. *általmenő, általjáró*; der hindurch geht. Apul.

Permĕdiŏcris, e, *igen középszerű*; sehr mittelmäßig. Cic.

Permĕdĭtāte, Adv. *jól meggondolva*; nach reifer Überlegung. Plaut.

Permĕdĭtātus, a, um, *előre jól elgondolt, jól kifőzött*; wohl überlegt. Plaut.

Permensio, ōnis, f. 3. (permetior) *kimérés, felmérés*; die Ausmessung. Mart. Cap.

Permensus, a, um, (permetior) *kimért*,

felmért; abgemessen, gemessen. Colum.

Permeo, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. maria ac terras, Ovid. *bējárni, béutazni*; durchgehen, durchwandern. Cic. 2) *menni*; gehen. Colum.

Permĕrĕo, ui, ītum, ēre, 2. v. gr. stipendia, Stat. *szolgálni, szolgálatja által keresni*; verdienen.

Permessus, i, m. 2. fluvius Boeotiae, ex monte Helicone emanans, Musisque sacer. Virg.

Permētior, mensus sum, īri, Dep. 4. v. gr. alicujus rei magnitudinem, Cic. *megmérni*; abmessen, messen. 2) Met. v. gr. aequor, Virg. viam, Plaut. *bėjárni, menni, v. útazni rajta*; passiren, durchwandern.

Permĕtŭo, ĕre, 3. v. aliquid, Virg. *nagyon félni, v. tartani valamitól*; sehr befürchten, es befürchten.

Permilito, āre, 1. *szüntelen hadban lenni, v. szolgálni, v. hadi szolgálatot tenni, katonáskodni*; beständig Kriegsdienste thun. Pandect.

Permingo, inxi, ictum, ĕre, 3. *megvizelleni*; beharnen, bepissen. Horat.

Permĭnĭmus, a, um, *felette kitsiny, legkissebb*; gar sehr klein. Juv.

Permīrābĭlis, e, *igen tsudálatos*; sehr wunderbar. Augustin.

Permirandus, a, um, *tsudálkozásra méltó, a' mit tsudálni kell*; sehr wunderbar. Gell.

Permīrus, a, um, *igen tsudálatos*; sehr wunderbar. Cic.

Permiscĕo, scui, stum vel xtum, ēre, 2. *összvekeverni, elegyíteni*; durch einander mengen, vermischen. Cic. 2) *összvezavarni, rendetlenségbe hozni*; verwirren, in Unordnung bringen. Cic. et Virg. 3) v. gr. omnia timore, Flor. *betölteni*; erfüllen. Dominus permixtus dolore, i. e. plenus, Apul.

Permissĭo, ōnis, f. 3. (permitto) *általengedés, p. o. valakinek*; die Überlassung, z. B. der Willkühr Jemandes. Liv. 2) *megengedés, engedelem*; die Zugestehung, Erlaubniß, Zulassung, Cic.

Permissor, ōris, m. 3. (permitto) v. gr. mali, Tert. *megengedője, elnézője, p. o. a' rosssznak*; der Zulasser.

Permissum, i, n. 2. *engedelem*; die Erlaubniß. Varr. et Pand.

Permissus, a, um, (permitto) *megengedett, elnézett*; erlaubt, vergünstigt. Cic.

Permissus, us, m. 4. *megengedés, elnézés, engedelem valamire*; die Zulassung, Erlaubniß. Cic.

Permiste, Permixte, et Permixtim, Adv. *keverve, összvekeverve, elegyítve, összveelegyítve*; untereinander gemengt, gemischt. Cic. (Misceo)

Permistĭo, ōnis, f. 3. *összveelegyítés, összvekeverés*; die Vermischung. 2) v. gr. reipublicae, Aur. Vict. *zűrzavar*; die Verwirrung.

Permistus, et Permixtus, a, um, *elegyített, összveelegyített, kevert*; vermischt. 2) *zavaros, zűrzavaros*; verwirrt. Cic.

Permītis, e, *szelíd, engedelmes*; sehr sanft, mild. 2) v. gr. fructus, Colum. *kedves ízű*; sehr mild.

Permitto, mīsi, missum, mittĕre, 3. *általeresszteni valamin, az általmenetelt megengedni*; durchlassen, durchgehen lassen. Pallad. 2) *hagyni, eresszteni, botsátni, engedni, t. i. menni*; lassen, gehen lassen. Gregem campo permittere, Calpurn. Permitte me in meam quietem, Apul. scil. ire. 3) *küldeni, elküldeni*; schicken, verschicken. Caseos trans maria permittere, Colum. 4) v. gr. saxum in hostem, Ovid *hajítni, repítni*; werfen, schleudern, fliegen lassen. Tela longius permittunt, Hirt. 5) v. gr. alicui potestatem, Cic. negotium alicui, Cic. consulibus rempublicam, Idem. *általengedni, adni, rábízni*; überlassen, lassen, übergeben. 6) v. gr. aliquid alicui, Cic. *megengedni valakinek valamit, engedelmet adni valamire*; zulassen, erlauben. Permittitur, Senec. v. permissum est, Quint. *szabad, megengedődik*; es ist erlaubt, man darf. Precibus alicujus aliquid permittere, Stat. *valakinek kérését megadni, vagy telyesítni*; einem was er bittet verwilligen. 7) se ad famam permittere, Gell. *hírre, névre vágyni*; nach Ruhm streben.

Permixte, Permiste, Adv. *keverve, elegyítve*; vermischt. Cic.

Permixtim, Permistim, Adv. idem. Prud.

Permixtĭo, vel Permistio, ōnis, f. 3. (permisceo) *összveelegyítés, összvekeverés*; die Vermischung. Cic. 2)

zűrzavar; die Verwirrung. Aur. Vict.

Permixtus, a, um, vide: Permistus.

Permodestus, a, um, *igen mérséklett, magamérséklő*, *emberséges*: sehr gemäßigt, im Betragen, sehr bescheiden. Cic.

Permodice, Adv. *igen mértékletesen, igen takarékosan*; sehr mäßig, sehr sparsam. Colum.

Permodicus, a, um, *igen kitsiny*: sehr klein. 2) *igen tsekély*: sehr gering. 3) *igen mértékletes, takarékos*; sehr mäßig, sparsam. Svet.

Permoestus, a, um, *igen szomorú*; sehr betrübt. Dict. Cret.

Permoleste, Adv. v. gr. ferre aliquid; *nehezen*, *rossza kedvel*; sehr beschwerlich, mit großem Verdrusse, sehr ungern.

Permolestus, a, um, *igen terhes, bajos*; sehr beschwerlich. Cic.

Permollis, e, *igen puha*, *v. lágy*; sehr weich. Quint.

Permolo, ĕre, 3. v. gr. grana piperis, Ser. *széllyel dörzsölni*, *széllyelzúzni*; zermahlen, zerstampfen. Hinc: uxores alienas parmolere, Horat. i. e. concumbere.

Permonstro, āre, 1. *kimutatni*; zeigen. Ammian.

Permōtio, ōnis, f. 3. (permoveo) v. gr. mentis, Cic. animi, Cic. *megindítás*; Bewegung, Erregung, Setzung in Bewegung.

Permōtus, a, um, (permoveo) *megindúlt*; bewegt. Permotus iracundia, Cic. *haragra indúlt*; aufgebracht. 2) mente permotus, Cic. *megtébolyodott*; verrückt.

Permŏveo, ōvi, ōtum, ēre, 2. *nagy mozgásba hozni*, *igen megindítni*, *megmozgatni*, *megrázni*; in starke Bewegung setzen, sehr bewegen, schütteln. Permotum mare, Luci. 2) v. gr. precibus aliquem, Claud. *megindítni*, *valamire venni*, *valamire indítni*, *v. gerjeszteni*: Eindruck machen, bewegen, rühren, reizen. Cic. Permoveri, Pass. *megindúlni*, *felgerjedni*; Eindruck bekommen, bewegen werden, bewegt werden, aufgebracht werden. Cic. et Caes. 3) v. gr. invidiam, misericordiam, metum, Tacit. *gerjeszteni*, *szerezni*, *okozni*; erregen, verursachen.

Permulceo, si, sum, et ctum, ēre, 2. v. gr. aliquem manu, Ovid. alicui malas, Svet. *simogatni*, *tsirólgatni*, *tsiróktlni*; streichen oder streicheln. 2) Trop. v. gr. aliquem, Cic. animum alicujus, Caes. *valakinek nyájaskodni*, *hizelkedni*; einen liebkosen, einem schmeicheln. 3) v. gr. iram alicujus, Liv. *engesztelni*, *enyhítni*, *tsendesítni*; besänftigen, mildern, beruhigen. Cic. 4) *gyengén hozzáérni*, *illetni*; sanft berühren, betasten. Cic.

Permulctus, a, um, (permulceo) et Permulsus, a, um, *megengesztelte-tett*, *megengesztelődött*; besänftigt, beruhigt. Cic.

Permulsio, ōnis, f. 3. *tsirólgatás*, *simogatás*; das Streichen oder Streicheln. Non.

Permulsus, a, um, vide: Permulctus.

Permulti, ae, a, plur. *igen sokan*; sehr viele. Cic.

Permulto, Adv. *sokkal*; viel, vielmehr. Cic.

Permultum, Adv. *nagyon*, *igen*; sehr, viel. Permultum interest, utrum etc. *sok függ attól*, *ha valyon 's a' t*, es liegt sehr viel daran, ob u. s. w. Permultum ante, Cic. *jóval az előtt*, *sokkal az előtt*; lange vorher.

Permultus, a, um, *igen sok*; sehr viel. Permulti viri, Cic. *sok férjfiak*; viele Männer.

Permundus, a, um, *igen tiszta*, *tisztaságot szerető*; sehr reinlich. Varr. 2) *igen tiszta*; sehr rein. Varr.

Permūnio, īvi, ītum, īre, 4. v. gr. munimenta, Liv. *egészen megerősítni*, *az erősítést elvégezni*; vollends befestigen, die Befestigung vollenden. 2) *erősítni*, *jól megerősítni*; befestigen. Liv.

Permūtātio, ōnis, f. 3. v. gr. defensionis, Quint. *változás*, *megváltozás*, *változtatás*; Veränderung. 2) *eltserélés*, *feltserélés*, *tsere*; die Vertauschung, Umtauschung. Pandect. Permutatio pecuniae, Cic. *pénzváltás*, *a' pénznek elváltása*, *vagy felváltása*; die Verwechselung des Geldes, das Wechseln.

Permūtātus, a, um, *megváltoztatott*; verändert. Lucr. 2) *eltserélt*; vertauscht. 3) *felváltott*, *elváltott*, *p. o. pénz*; verwechselt. Plin.

Permūto, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. statum reipublicae, Cic. *megváltoztatni*, *változtatni*; verändern, ändern. Cic. 2) v. gr. rem re, Martial. plum-

bum margaritis, Plin. *tserélni*, *el tserélni*, *feltserélni*; vertauschen, umtauschen, eintauschen. Pecuniam permutare, Plin. *pénzt váltani*, *a' pénzt elváltani*, *v. felváltani*; das Geld wechseln, verwechseln oder einwechseln. 3) v. gr. pecuniam ab aliquo, Cic. *pénzt költsönözni*, *v. venni fel*; Geld aufnehmen. 4) *váltólevelet küldeni*, *váltólevél által fizettetni ki pénzt*; einen Wechsel übermachen oder durch Wechsel übermachen. Ut permutetur Athenas, Cic. *hogy a' pénz váltólevél által fizettessék le Athenében*: daß das Geld durch Wechsel nach Athen geschickt werde. 5) permutata ratione, Plin. *megfordítva*; umgekehrt, auf umgekehrte Art.

Perna, ae, f. 1. *az egész láb*, *egészen a' tsipőig*, *főképpen disznóláb*; die Hüfte nebst dem Fuße. Pernae priores. Plin. 2) *sódor*, *sonka*; ein Schinken. Hor. 3) *egy tsiga neme*; eine Art Muschel. Plin. 3) *a' levágott vagy leszakasztott ágnak felső része*; der obere Theil eines abgerissenen od. abgeschnittenen Zweiges. Plin.

Pernāvigo, āre, 1. *hajóval béjárni*, *béhajókázni*; durchschiffen. Plin.

Pernĕcessārius, a, um. *igen szükséges*; sehr nöthig, sehr nothwendig, sehr dringend. Cic. 2) v. gr. homo, Cic. *atyafiságos vagy más szoros öszveköttetésben lévő*; nahe verwandt, in großer Verbindung mit Jemanden stehend. 3) Subst. *atyafi*, *vagy jó barát*; ein Verwandter, großer Freund. Cic.

Pernĕco, āre, 1. *megölni*; tödten. August.

Pernĕgo, āvi, ātum, āre, 1. *egyáltaljában tagadni*, *egészen megtagadni*; gänzlich läugnen oder nein sagen, gänzlich oder auf immer abschlagen. Senec. et Plaut.

Pernĕo, ēvi, ētum, ēre, 2. *fonni*, *lefonni*; spinnen oder abspinnen. Martial.

Perniciābĭlis, e, (pernicies) *veszedelmes*, *ártalmas*; verderblich, schädlich, den Untergang bringend. Tac.

Perniciālis, e, (pernicies) *halálos*, *megölő*; tödtlich. Liv. 2) *veszedelmes*; verderblich. Plin.

Pernicies, ēi, f. 5. (perneco) *veszedelem*, *veszély*, *szerentsétlenség*; das Verderben, der Untergang, das Unglück. Cic. Perniciem adferre, Plin. 2) *kár*; der Schaden, Verlust. Facere perniciem alicui, Tac. *valakinek kárt tenni*; einem Schaden zufügen. 3) *romlást*, *v. veszedelmet okozó személy*, *veszedelem*; das Verderben, verderbliche schädliche Person. Ille est pernicies adolescentium. Ter.

Perniciōse, Adv. *veszedelmesen*, *veszedelmes módon*; verderblich, schädlich, auf verderbliche, schädliche, gefährliche Art. Plin. perniciosius, Cic. perniciosissime, Augustin.

Perniciōsus, a, um, *veszedelmes*, *ártalmas*; verderblich, schädlich. Cic. perniciosior, Cic. perniciosissimum tore, Nep.

Pernicitas, ātis, f. 3. (pernix) *serénység*, *gyorsaság*, *elevenség*; Behendigkeit, Hurtigkeit, schnelle Beweglichkeit. Cic.

Perniciter, Adv. *hirtelen*, *gyorsan*; schnell, behende, hurtig Liv. pernicius. Plin.

Perniger, gra, grum. *igen fekete*; sehr schwarz. Plaut.

Pernimium, Adv. *felette*, *felette igen*; gar zu sehr. Pernimium interest, Ter. *igen nagy a' külömség*; es ist ein gar sehr großer Unterschied.

Pernimius, a, um, *felette nagy*; gar zu sehr groß oder gar sehr groß. Plaut.

Pernio, ōnis, m. 3. *lábon lévő fagyás*, *hidegvette gümő*; das erfrorne an den Füßen, die Frostbeule. Plin.

Pernitĕo, ēre, 2. *igen fényleni*; sehr glänzen. Mela.

Perniuncŭlus, i, m. 2. Dimin. i. q. pernio. Plin.

Pernix, īcis, o. Adj. v. gr. corpus, Liv. puella, Catull. *gyors*, *serény*; behende, schnell, hurtig. Pernicior vento, Stat. Pernicissimum tempus, Senec 2) *eleven*, *vidám*; lebhaft, munter. Plin.

Pernōbĭlis, e, *igen híres*, *igen nevezetes*; sehr berühmt Cic 2) *jeles nemességű*, *nemes születésű*; sehr edel von Geburt.

Pernocto, āre, 1. *hálni*, *megháIni valahol*; die Nacht wo zubringen, übernachten. Apud aliquem pernoctare, Cic.

Pernonides, ae, jocose: v. gr. laridum

pernoxidem, Plaut. pro; luridum de perna praesectum.

Pernosco, övi, ōtum, ĕre, 3. *kiesmerni, megesmerni*: kennen lernen, oder recht kennen lernen. Hominum mores ex oculis, vultu etc. pernoscere, Cic. 2) *megnézni, megvizsgálni*; sehen, untersuchen. Terent.

Pernōtesco, tui, ĕre, 3. *esmeretessé lenni*; bekannt werden. Quintil.

Pernōtus, a, um, v. gr. alieni, Curt. *igen esmeretes*; sehr bekannt. Curt.

Pernox, octis. o. Adj. *egész éjjel tartó*; die ganze Nacht hindurch während. Luna pernox erat, Liv. Luna pernocte, Ovid. *éjjeli holdvilágnál*; bey nächtlichem Mondscheine.

Pernoxius, a, um, *igen ártalmas*; sehr schädlich. Mela.

Pĕrnŭmĕro, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. pecuniam. Liv. *kifizetni, lefizetni, leszámlálni*; auszahlen, hinzahlen, aufzahlen.

Pēro, ōnis, m. 3. *botskor*; die Schnürsohlen. Gloss. 2) *bakkants*; ein Halbstiefel. Virg.

Pēro, ōos, us, f. filia Nelei et soror Nestoris, Prop.

Pĕrobscūrus, a, um, v. gr. quaestio, Cic. *igen homályos*; sehr dunkel.

Pĕrōdi, isse, v. gr. culpam, Vopisc. *gyűlölni*; hassen oder sehr hassen.

Pĕrōdiōsus, a, um, *igen gyűlöletes, útálatos*; sehr verhaßt, sehr zuwider. Cic.

Pĕrofficiōse, Adv. *igen nagy késszséggel*; sehr gefällig. Cic.

Pĕrolĕo, ēre, 2. *nehéz szagú lenni, büdös lenni*; riechen, stinken. Lucr.

Pĕrōlesco, levi, ĕre, 3. *nőni, nevekedni*; wachsen. Lucil.

Pĕrōna, ae, f. 1. *lábszár és lábikra együtt*; die Schienbeine und die Waden. Med.

Pĕrōnaeus, i, m. 2. i. q. Musculus pedis. Idem.

Pĕrōnātus, a, um, (pero) *botskoros*; Schnürsohlen anhabend. 2) *bakkantsos*; mit Halbstiefeln versehen. Pers.

Pĕrōnis, ĭdis, f. 3. *disznóhúsból készült étel*; eine gewisse Speise von Schweinenfleische. Plaut.

Pĕrŏpăcus, a, um, v. gr. spelunca, Laet. *igen homályos, árnyékos*; sehr schattig.

Pĕroppŏrtūne, Adv. v. gr. venire, Cic. *igen jókor, alkalmas időben*; sehr bequem, recht gelegen, zu recht gelegener Zeit.

Pĕroptātus, a, um, *igen alkalmatos*; recht bequem, sehr gelegen. Cic.

Peroptato, Adv. *kívánva, óhajtva*; sehr nach Wunsche. Cic.

Pĕroptātus, a, um, *kívánt, óhajtott*; sehr erwünscht. Cic.

Pĕropto, āre, 1. *óhajtani*; sehr wünschen. Nep.

Pĕrŏpus, *igen szükséges*; sehr nöthig. Terent.

Pĕrŏrātio, ōnis, f. 3. i. q. epilogus, conclusio; *a' beszéd bérekesztő része, bérekesztés*; der Schluß einer Rede, der letzte Theil derselben nach der Abhandlung des Thema. Cic. 2) *beszédtartás, beszédmondás, beszéd*; die Haltung einer Rede. Quint.

Pĕrŏrātus, a, um, *elmondott, bérekesztett, p. o. beszéd*; ausgeredet, beschlossen. Cic.

Pĕrornātus, a, um, *igen felékesített*; sehr geschmückt. Cic.

Pĕrorno, āvi, ātum, āre, 1. *ékesgetni*; sehr oder beständig zieren oder schmücken. Tacit.

Pĕrōro, āvi, ātum, āre, 1. *elmondani vagy végezni a' beszédet*; ausreden. Nep. Narratione perorata, Auct. ad Her. *végezvén a' beszédet*; nach geendigter Rede. 2) *beszédet tartani*; eine Rede halten. Perorare in aliquem, Plin. *valaki ellen beszédet tartani*; wider einen eine Rede halten. 3) v. gr. causam, Cic *valaki ügye védelmére beszédet tartani*; einen Rechtsstreit in einer Rede vertheidigen oder erörtern.

Pĕrosculor, āri, Dep. 1. *mégtsókolni, tsókolgatni*; küssen oder sehr küssen.

Pĕrōsus, a, um, (perodi) *gyűlölő*; hassend. Virg. 2) *gyűlölséges*; ganz verhaßt. Comp. perosior, Tert.

Perpacatus, a, um, *megengesztelte-tett*; besänftigt. Liv.

Perpāco, āvi, ātum, āre, 1. *egészen megengesztelni, v. megbékéltetni*; ganz besänftigen, ruhig stellen. Liv.

Perpallĭdus, a, um, *igen halavány*; sehr blaß. Gell.

Perparce, Adv. *igen takarékosan, szűken*; sehr sparsam, sehr knapp. Ter.

Perpārum, Adv. *igen kevéssé*; sehr wenig. Cic.

Perparvŭlus, a, um, Dim. *igen kitsiny-ke*; sehr klein. Cic.

Perparvus, a, um, *igen kitsiny, igen*

, tsekély; sehr klein. Cic. Perparvum, igen kevés; sehr wenig. Cic.

Perpasco, avi, astum, ĕre, 3. i. q. pasco, Varr. fluvius perpascitur agros, Sever. in Aetna, végig follya; durchströmt.

Perpastus, a, um, (perpasco) meghizlalt; wohl gemästet, Phaedr.

Perpaucŭlus, a, um, igen kevés; sehr wenig. Cic.

Perpaucus, a, um, igen kevés; sehr wenig. Liv.

Perpauxillus, a, um, felette kevés; gar sehr wenig. Cic.

Perpaululum, Adv. felette kevéssé; sehr wenig. Cic.

Perpaulus, a, um, igen kevés; sehr wenig. Perpaulum, Adv. egy kevéssé; ein klein Wenig. Cic.

Perpauper, ĕris, o. igen szegény; sehr arm. Cic

Perpauxillus, a, um, igen kevés; sehr wenig. Plaut.

Perpăvĕfăcio, ĕre, igen megijeszteni; sehr erschrecken oder ängsten. Plaut.

Perpĕdio, ire, i. q. impedio. Acc.

Perpello, pŭli, pulsum, ĕre, 3. verni, késztetni, ráverni, kénszerítni valamire; treiben, antreiben, wozu bringen. Urbem ad deditionem perpellere, Liv.

Perpendĭcŭlāris, e, et Perpendĭcŭlārius, a, um, függőleges; senkrecht, perpendiculär. Frontin.

Perpendiculariter, Adv. függőlegesen; senkrecht. Front.

Perpendĭcŭlātor, ōris, m. 3. áts, kőmíves, kik a' függőónnak hasznát veszik; ein Zimmermann, ein Maurer, der das Senkbley braucht. Aur. Vict.

Perpendĭcŭlātus, a, um, függőleges; senkrecht. Mart. Cap.

Perpendĭcŭlum, i, n. 2. (perpendo) függő, ponterdnymérték: das Bleyloth, der Perpendikel. Ad perpendiculum; függőlegesen; senkrecht, schnurgerade. Cic. et Caes. Ad perpendiculum exigere, Cic. függőmértékre venni, a' szerént megvizsgálni; nach dem Perpendikel untersuchen.

Perpendo, di, sum, ĕre, 3. fontal megmérni; wägen, abwägen. Gell. 2) Trop. megfontolni, meggondolni, gondolóra venni; wohl erwägen, untersuchen.

Perpĕnsa, ae, f. 1. kapotnyak; die Haselwurz. Plin. (Asarum, L.)

Perpensătio, ōnis, f. 3. megfontolás, meggondolás; die Erwägung. Gell.

Perpense, Adv. megfontolva; erwogen, mit Überlegung. Perpensius eligere, Ammian

Perpenso, āre, 1 (Freq. a perpendo) megfontolgatni; erwägen. Grat.

Perpensus, a, um, (perpendo) megfontolt, meggondolt; erwogen, genau überlegt. Colum.

Perpĕram, Adv. helytelenül, rosszúl unrecht, übel Cic. Perperam judicare, Cic. helytelenül ítélni; unrecht urtheilen. 2) hamisan, gonosszúl; fälschlich, falsch. Ter.

Perpĕritūdo, inis, f. 3. helytelenség, balgatagság; die unrechte Beschaffenheit. Fehlerhaftigkeit, fehlerhaftes Betragen, Unbesonnenheit. Acc.

Perpĕrus, a, um, helytelen, hibás; nicht gehörig beschaffen, fehlerhaft, unrecht. Acc.

Perpes, ĕtis, i. q. perpetuus; szüntelen tartó; nicht unterbrochen, in einem fort während, beständig. Des mihi operam perpetem, Pacuv. 2) szakadatlan, egész; nicht unterbrochen, ganz. Noctem perpetem, Plaut. egész éjjel; die ganze Nacht (hindurch).

Perpessicius, a, um, (perpessus) tűrő, békességestűrő; der viel aussiehen kann, geduldig. Senec.

Perpessio, ōnis, f 3. (perpetior) tűrés, szenvedés, kiállás; das Ausstehen, Erdulden. Cic.

Perpessitius, a, um, i. q. Perpessicius.

Perpessus, a, um, (perpetior) tűrt, szenvedett; der gelitten oder ertragen hat. Ventos perpessus et imbres, Virg.

Perpĕtim, Adv. szüntelen, örökké; stets, ohne Unterlaß. Plin.

Perpĕtior, essus sum, perpĕti, Dep. 3. eltűrni, kiállani, elszenvedni; erdulden, leiden, ausstehen. Dolorem perpeti, Cic. fájdalmat szenvedni; Schmerzen leiden. 2) állhatatosan kiállni, v. eltűrni; standhaft aushalten oder erdulden. Cic.

Perpĕtrābĭlis, e, véghezvihető, szabados; thunlich, erlaubt. Tert.

Perpĕtrātio, ōnis, f. 3. véghezvitel, elkövetés; die Vollziehung, Verrichtung. Tert

Perpĕtrātor, ōris, m. 3. véghezvivő,

elkövető; der Vollzieher, Verrichter, Begeher. Sidon.

Perpĕtro, āvi, ātum, āre, 1. (per et patro) *véghezvinni*, *elkövetni*; zu Stande bringen, vollziehen, verrichten, begehen. Plaut. Promissa perpetrare, Tacit. *ígéretét telyesitni*; sein Versprechen erfüllen.

Perpĕtŭālis, e, i. q. perpetuus, Quint.

Perpĕtŭārius, a, um, *szüntelen ugyan azon egy dologgal foglalatoskodó*; beständig sich mit etwas beschäftigend. Senec.

Perpĕtŭitas, ātis, f. 3. *szüntelenvalóság*, *szüntelentartás*, vagy *tartósság*; ununterbrochene Fortdauer, die beständige Währung. 2) perpetuitas sermonis, Cic. *egymásból folyó hosszszú beszéd*; eine fortgehende lange Rede. Perpetuitas vitae, Cic. *hosszszú élet*; ein langes Leben. 3) *halhatatlanság*; die Unsterblichkeit. Cic.

Perpĕtŭito, āre, 1. Freq. *öröklitni*, *örökösitni*; fortdauernd machen. Enn.

Perpĕtŭō, Adv. *szüntelen*, *szüntelenül*, *szüntelenül*, *örökké*; ohne Aufhören, immer. Cic.

Perpĕtŭo, āre, 1. *öröklitni*, *szüntelen tartová tenni*; machen daß etwas ununterbrochen sey. Cic.

Perpĕtŭus, a, um, v. gr. ut munitiones, Caes. risus, Ovid. *szakadatlan*, *egymástérő*: an einander hangend, nicht unterbrochen, in einem fortgehend oder dauernd. 2) v. gr. historia, Cic. *egymásból folyó meg nem szakasztott*; zusammenhangend, nicht unterbrochen. 3) v. gr. lex, Cic. imperium, Nep. *maradandó*, *szüntelen tartó*, *örökké tartó*; beständig, immer fortwährend. In perpetuum, Cic. (sc. tempus) vel in perpetuum modum, Plaut. *örökre*; auf immer, auf ewig. Perpetuum, Stat. pro: Perpetuo, vide supra. 4) *szüntelen valo*, *közönségesen és általándóul fenn maradandó*; was beständig und überall gilt, allgemein. Quaestio perpetua, Cic. i. e. universalis. Comp perpetuior, Cato. Sup. perpetuissimus Idem.

Perpexus, a, um, *megfésült*; gekämmt oder wohl gekämmt. Jul. Firm.

Perplăcĕo, ēre, 2. *igen tetszeni*; sehr gefallen. Cic.

Perplānus, a, um, *igen világos*, *érthető*; sehr deutlich. Diomed.

Perplexābilis, e, v. gr. verbum, Plaut. *homályos*, *zavaros értelmű*, *érthetetlen*, *kétértelmű*; verwirrend, dunkel, unverständlich, zweydeutig.

Perplexābiliter, Adv. *érthetetlenül*, *összevezavarva*; unverständlich, verwirrt. Plaut.

Perplexe, Adv. v. gr. loqui, Ter. *homályosan*, *összevezavarva*; undeutlich, verworren. Perplexius, Prud.

Perplexim, i. q. perplexe, Plaut.

Perplexio, ōnis, f. 3. *homályosság*, *kétértelműség*; die Dunkelheit, Zweydeutigkeit. Latro.

Perplexĭtas, ātis, f. 3. *szövevényes homályosság*, *p. o. a' beszédben*, *zűrzavar*; die Verwirrung, Dunkelheit. Ammian.

Perplexor, āri, Dep. 1. *homályosan szólni*; zweifelhaft reden. 2) *zűrzavart tsinálni*; viel Verwirrung machen. Plaut.

Perplexus, a, um, v. gr. iter, Virg. *szövevényes*, *akadályos*; verflochten, irrig. 2) v. gr. sermo, Liv. carmen, Liv. *homályos*, *zűrzavaros*; dunkel, verworren, unverständlich. 3) v. gr. responsum, Liv. *kétértelmű*, *kétséges*; zweydeutig, zweifelhaft.

Perplicātus, a, um, *igen ránczos*; sehr fältig. 2) *zűrzavaros*, *szövevényes*; verworren, verwickelt. Lucr.

Perplŭo, ĕre, 3. *bésni rajta az esőnek*; durchregnen, hereinregnen. Cato. Cum coenaculum ejus perplueret, Quint. *az ebédlőházába beesvén az eső*; da es in seinen Speisezimmer hinein regnete. Tectum perpluit, Plaut. *a' házfedélen keresztül hull az eső*; es regnet durch das Dach.

Perplures, c. plur. *igen sokan*; sehr viele. Plin.

Perplurimum, Adv. *felette igen*; sehr viel. Plin.

Perplus, plūris, o. Adj. *igen sok*; sehr viel. Plin.

Perpol, Adv. jurandi. i. e. per Pollucem. Plaut.

Perpŏlĭo, īvi, ītum, īre, 4. v. gr. aurum, Plin. *kipalérozni*, *kisimitni*, *kifényesitni*, *kisikálni*; auspoliren, glätten. 2) *kisimitni*, *p. o. a' bevakolt falat*; die Wände tünchen. Locus calce arenaque perpolitus, Vell. 3) Trop. v. gr. orationem, Cic. *kitsinosgatni*, *ékesgetni*, *kipalléroz-*

ni: poliren, feilen, verfeinern, vervollkommnen.

Perpolite, Adv. *kitsinositva, kipallérozva*; auspolirt, verfeinert, gefeilt. Auct. ad Heren.

Perpŏlītio, ōnis, f. 3. v. gr. sermonis, Auct. ad Heren. *kipallérozás, kitsinosítás, kisimítás*; die Auspolirung, Verfeinerung, Ausfeilung.

Perpŏlītus, a, um, *kitisztított, kisimított, kipallérozott*; ausgepuzt, auspolirt. 2) Met. perpolitus literis, Cic. *igen tudós*; sehr gelehrt. 3) Oratio ornata et perpolita, Cic. *ékes és jól kidolgozott beszéd*; eine sehr schön ausgearbeitete Rede. 4) v. gr. homo, Tac. *tsinos, pallerozott*; gebildet. Sup. Perpolitissimus.

Perpŏpŭlor, ātus sum, āri, Dep. 1. *kirablani, elpusztítni*; ganz ausplündern, öde machen, verwüsten, entvölkern. Italiam perpopulari, Liv. 2) perpopulatus a, um, Passiv. v. gr. Perpopulato agro Campano, Liv.

Perporto, āre, 1. v. gr. praedas Carthaginem, Liv. *valahová vinni, v. hordani*; wohin tragen, bringen.

Perpōtātio, ōnis, f. 3. *részegeskedés, ivás*; das Saufen, wenns anhält, Gesauf. Cic.

Perpōtior, ītus sum, īri, Dep. 4. v. gr. pace, Justin. *megnyerni*; erlangen.

Perpōto, āre, 1. v. gr. totos dies, Cic. *részegeskedni, inni*; saufen, zechen. 2) *inni, kiinni, meginni*; trinken, austrinken. Lucr.

Perprĕmo, pro: perprimo, Senec.

Perpressa, ae, f. 1. *kapotnyak*, die Haselwurz Plin. (Asarum, L.)

Perprĭmo, essi, essum, ĕre, 3. *szűnet nélkül nyomni, p. o. az ágyat, v. rajta feküdni*; in Einem weg drücken oder darauf liegen. Hor. 2) *valakinek nem hagyni békét, szüntelen ingerleni*; Jemanden sehr zusetzen, sehr reitzen. Ovid. 3) v. gr. humorem, Sen. *általnyomni, valamin*; durchdrücken.

Perprŏpĕre, Adv. *igen nagy sietséggel, hirtelen, sietve*; sehr eilend, sehr schnell Plaut.

Perprŏpinquus, a, um, *igen közellévő*; sehr nahe. Acc. ap. Cic.

Perprosper, a, um, *igen szerentsés*; sehr glücklich. Perprospera valetudine usus est, Svet. *igen jó egésségben volt*: er befand sich bey sehr guter Gesundheit.

Perprūrīsco, ĕre, *minden testének viszketni*; sehr beißig seyn. Plaut.

Perpugnax, ācis, o. *viaskodni szerető*; sehr gern streitend. Cic.

Perpulcher, chra, chrum, vel Perpulcer; *igen szép*; sehr schön. Ter.

Pērpūnctum, i, n. 2. *mondér, katona-köntös*; ein Soldatenkleid. Gloss.

Perpungo, nxi, nctum, ĕre, *keresztűl-szurkálni*; durchstechen. Coel. Aur.

Perpūro, āvi, ātum, āre, 1. *megtisztítni, tisztogatni*: reinigen, rein machen. Cic. 2) *végrehajtani, elvégezni*: zu Stande bringen, vollbringen. Cic.

Perpŭsillus, a, um, *igen kevés, igen kitsiny*; sehr klein. Cic.

Perpŭto, āre, 1. v. gr. aliquid alicui, Plaut. *világosan megmagyarázni*: genau erklären. Plaut. 2) *keresztűl vágni*; durchschneiden. Colum.

Perquam, Adv. *igen, felette igen*; sehr oder recht sehr. Cic. et Ter.

Perquiēsco, ĕre, 3. v. gr. totam noctem, Apul. *nyúgodni, jól aludni*: ruhen, wohl schlafen.

Perquīrītātus, a, um, i. q. perquisitus; *felkeresett, megkeresett*; aufgesucht. Claud. Mam.

Perquīro, sivi, sītum, ĕre, 3. *felkeresni*; aufsuchen. Cic. 2) *tudakozódni, kérdezősködni valami felől*; nach etwas fragen oder sich erkundigen Cic. 3) *végire járni, megvizsgálni*; untersuchen. Cic.

Perquīsīte, Adv. *szorosan, jól végire járva*; genau. Perquisitius conscribere, Cic.

Perquīsītor, ōris, m. 3. *felkereső, kitudakozó*: der Aufsucher, oder Erkundiger. Plaut.

Perquīsītus, a, um, *kikeresett*; ausgesucht. Plin.

Perrāro, Adv. *igen ritkán*; sehr selten. Cic.

Perrārus, a, um, *igen ritka*; sehr selten. Liv.

Perrĕcondĭtus, a, um, *igen elrejtett, titkos*; sehr verborgen, sehr geheim. Cic.

Perrēpo, psi, ptum, ĕre, 3. v. gr. tellurem, Tibull. *rajta mászkálni*; durchkriechen, worüber kriechen. 2) v. gr. ad praesepia, Colum. *oda mászni*; hin kriechen.

Perrepto, āvi, ātum, āre, 1. *bémászkálni, az az: bejárni, p. o. az egész várost*; durchkriechen. Ter. 2) *min-*

denfelé mászkálni; herum kriechen. Plaut.

Perrhaebĭa, ae, f. 1. regio Thessaliae. Ovid.

Perridicŭle, Adv. *igen nevetségesen*; sehr lächerlich. Cic.

Perridicŭlus, a, um, *igen nevetséges*; sehr lächerlich. Cic.

Perrōdo, si, sum, ĕre, 3. *általrágni, kirágni*; durchnagen, durchbeißen.

Perrŏgito, āre, 1. Freq. *kérdezősködni*; oft nachfragen. Pacuv.

Perrŏgo, āvi, ātum, āre, 1. *sorba tudokozni*, v. *kérdezni*; durchfragen nach der Reihe oder bey Allen fragen. Liv. 2) v. gr. legem, Val. Max. *elfogadtatni, bévétetni, p. o. a' törvényt*; durchsetzen.

Perrumpo, ūpi, uptum, 3. v. gr. rates, Caes. limina bipenni, Virg. *keresztül törni*; durchbrechen. 2) v. gr. per hostes, Caes. per aciem, Liv. *keresztül rontani rajta, keresztül törni rajta, útat nyitni magának*; durchbrechen, hindurch brechen, durchdringen, mit Gewalt sich einen Weg machen. 3) v. gr. in urbem, Liv. *bérontani, betörni*; hineindringen. 4) Trop. v. gr. difficultates, Plin. *meggyőzni, elhárítni*; überwinden.

Perruptus, a, um, *keresztültört*; durchbrochen. Sil.

Persa, ae, m. 1. *Persa, Persiából való ember*; ein Perser. Plur. Persae; *a' Persák*; die Perser. Cic. In Persas proficisci. Nep. *Persiába menni*; nach Persien reisen. 2) nomen canis, apud Cic.

Persaepe, Adv. *igen gyakran*; sehr oft. Cic.

Persaepŏlis, v. Persepolis, is. f. 3. urbs quondam Persiae, cujus ruinae hodie Tschil-Minar vocantur.

Persaevus, a, um, *igen kegyetlen, dühös*; grimmig, sehr wüthend. Mela.

Persalse, Adv. *igen sósan*; sehr salzig. 2) Trop. *igen elmésen*; sehr witzig. Cic.

Persalūtātio, ōnis, f. 3. *köszöntés, megköszöntés*; die Begrüßung. Cic.

Persalūto, āvi, ātum, āre, 1. *köszöntgetni*; oft grüßen. Cic.

Persancte, Adv. *igen szentül*; sehr heilig. Terent.

Persāno, āvi, ātum, āre, 1. *egészen meggyógyitni*; völlig heilen. Plin.

Persānus, a, um, *egészen egésséges*; völlig gesund. Cato.

Persăpiens, tis, o. *igen bölts*; sehr weise. Cic.

Persăpienter, Adv. *igen böltsen*; sehr weise. Cic.

Persciens, *jól tudván*; wohl wissend. 2) *a' ki jól tud valamit*; der etwas sehr wohl weiß.

Perscienter, Adv. *igen böltsen, okosan*; sehr weißlich. Cic.

Perscindo, idi, issum, ĕre, 3. *elvagdalni*; zerschneiden. Liv. 2) v. gr. vestem, Tib. *elszaggatni*; zerreißen.

Perscĭo, ire, 4. *jól tudni*; wohl wissen. Lampr.

Perscīsco, ĕre, 3. *megtudni, kitudakozni és az által megérteni*; erfahren, vernehmen. Causam tumultus persciscere, Dict. Cret.

Perscissus, a, um, *elszakadt*; zerrissen. Lucr.

Perscītus, a, um, *igen jeles, igen módos*; sehr artig, sehr fein. Cic.

Perscribo, psi, ptum, ĕre, 3. *irásba foglalni, megirni, leirni, t. i. bőven leirni*, v. *megirni*; schreiben, schriftlich verfertigen, aufschreiben, niederschreiben, besonders genau und ausführlich. Epistola, in qua omnia perscripta erant, Nep. Literas perscribere, Cic. *betűket irni*; Buchstaben schreiben. 2) v. gr. nomen, Cic. usuras, Cic. *beirni, p. o. a' könyvbe*; einschreiben, z. B. ins Buch. 3) v. gr. res, Liv. *felirni, feljegyezni*; aufschreiben, aufzeichnen. 4) v. gr. alicui aliquid, Cic. *megirni, irásban jelenteni, irás. v. levél által tudtára adni valakinek valamit*; einem etwas beschreiben oder überschreiben, schriftlich melden. Cic. 5) v. gr. planitiem, Sallust. *lerajzolni*; abzeichnen, abreißen, einen Riß davon machen. 6) v. gr. alicui pecuniam, Cic. *útasitóirás által fizettetni le pénzt valakinek, útasitóirást adni*; schriftlich etwas einem anweisen, Jemanden durch Assignation bezahlen, einem wohin Assignation geben. 7) *valamit egészen kiirni, betűről betűre, az az: nem röviditve*; etwas ganz ausschreiben, nicht mit Abbreviaturen. Svet.

Perscriptĭo, ōnis, f. 3. *felirás, feljegyzés*; die Aufschreibung. Cic. 2) *kötelezőirás, váltólevél*; die Verschreibung, der Contract, Wechsel. Cic. 3) *fizetésre útasitó irás*; eine schrift-

liche Anweisung oder Assignation zur Bezahlung, oder Bezahlung durch Assignation. Cic.

Perscriptor, ōris, m. 3. *iró, a' ki valamit leir*; der Schreiber, der etwas schreibt. Cic.

Perscriptūra, ae, f. 1. i. q. perscriptio, Pandect.

Perscriptus, a, um, *felirt, feljegyzett*; aufgeschrieben, aufgezeichnet. Cic.

Perscrūtātio, ōnis, f. 3. *végirejárás, vizsgálódás, vizsgálás*; die Durchsuchung, Erforschung. Senec.

Perscrūtātor, ōris, m. 3. *végirejáró, vizsgáló*: der Durchsucher, Erforscher. Capitol.

Perscrūto, āvi, ātum, āre, i. q. perscrutor.

Perscrūtor, ātus sum, āri, Dep. 1. v. gr. omnia, Cic. *végirejárni, vizsgálni, megvizsgálni*; durchsuchen, durchforschen, visitiren. Naturam rei perscrutari, Cic. *a' dolog mivoltát jól megvizsgálni*; die Beschaffenheit der Sache genau untersuchen.

Persěa, ae, f. 1. genus arboris in Aegypto. Plin.

Persěco, cui, ctum, care, 1. *elvágni, keresztülvágni*; durchschneiden, zerschneiden. Cic. 2) Trop. *eleit venni valaminek, fundamentomostól, v. gyökerestől kiirtani*; etwas aus dem Grunde heben, zu Ende bringen. Cic. et Liv. Persecare aliquod vitium ne serpat, Cic.

Persector, āri, Dep. 1. *nyomba követni*; fleißig nachgehen, nachforschen. Lucret.

Persěcūtio, ōnis, f. 3. (persequor) v. gr. bestiae, Pand. *űzés, kergetés*; die Verfolgung. 2) alicujus, Cic. *üldözés*; die Verfolgung. Persecutio christianorum. Tert. 3) v. gr. negotii, Apul. *eljárás a' dologban, utánajárás, p. o. a' dolognak*; die Verfolgung, Fortsetzung.

Persěcūtor, ōris, m. 3. et Persecutrix, cis, f. 3. *üldöző*; der Verfolger, die Verfolgerinn. Pand. et Augustin.

Persěcūtus, a, um, *üldözött, üldöztetett*; verfolgt. Paud.

Persěděo, ēdi, essum, ēre, 2. *egy helyben sokáig ülni, veszteg ülni*; lange wo sitzen oder sitzen, sitzen bleiben. In equo dies noctesque persedere, Liv.

Persegnis, e, *igen rest, lassú, tunya*; sehr laß, sehr träg. Liv.

Pērsēīdes, um, f. pl. *Perseis bájoló füvei*; gewisse zauberische Kräuter der Perseis, einer Zauberinn. Ovid.

Persěis, idis, f. 3 filia Persae, i. e. Hecate, Stat. 2) ic. Musa, Carmen, Ovid.

Pérsěīus, a, um, Persen, v. Perseum concernens, Ovid.

Persěnesco, ui, ěre, 3. *megvénülni*; veralten. Eutrop.

Persěnex, is, *igen öreg*; sehr alt. Suet.

Persentio, si, sum, ire, 4. v. gr. aliquid, Virg. *érezni*; empfinden. 2) *észrevenni, sejditni*; merken, wahrnehmen. Virg.

Persentisco, ěre, 3. *érezni*; empfinden. Lucret. 2) *észrevenni, sejditni, megérzeni*; merken, wahrnehmen, spüren. Terent.

Persěphŏne, es, f. 1. i. e. Proserpina. Ovid. 2) i. q. mors, Ovid.

Persěpolis, vide: Persaepolis.

Persěquax, ācis, *üldözni szerető*; sehr verfolgend, eifrig im Verfolgen. Apul.

Persěquor, cūtus, vel quutus sum, sequi, Dep. 3. v. gr. vestigia alicujus, Cic. *utánna menni, követni*; folgen, nachfolgen, nachgehen. Viam suam persequi, Cic. *útját folytatni*; seinen Weg fortsetzen. 2) v. gr. aliquem, Cic. *üldözni*; verfolgen. 3) v. gr. fugientes, Caes. hostem, Cic. *űzni, kergetni*; verfolgen, jagen. 4) Trop. v. gr. voluptates, Cic. *neki adni magát valaminek, igyekezni valamit elérni*; einer Sache nachgehen, darnach trachten, streben, sie zu erreichen suchen. 5) v. gr. jus suum, Cic. bona sua judicio, Cic. *megnyerni igyekezni, keresni, törvényesen keresni*; zu erhalten suchen, gerichtlich suchen. Pecuniam ab aliquo persequi, Cic. *törvényesen keresni valakin pénzét, v. az adósságot*: sein Geld gerichtlich fordern. 6) celeritate scribendi, quae dicuntur, persequi, Cic. *utánna írni, v. leirni a' beszédet, vagy a' mit pennára mondanak (dictálnak)*: nachschreiben, was dictirt wird. 7) v. gr. incepta, Liv. mandata, Cic. *végrehajtani, telyesitni, elvégezni*; ausführen, verrichten, zu Stande bringen.

Persěro, ēvi, itum, ěre, 3. *vetni, ültetni, plántálni*; säen, pflanzen. Sid.

Persěro, ui, rtum, ěre, 3. v. gr. resticulas per ficos, Varr. *keresztül dugdosni, v.*

húzogatni rajta, felfűzni rá; durch-stecken, durchziehen.

Perservio, ire, 4. v. gr. alicui, Vopisc. *szolgálni, mind végig szolgálni*; dienen, durchgängig dienen.

Perservo, āre, 1. *megtartani, p. o. mar gándl*; beybehalten. Tertull.

Perses, ae, m. 1. filius Persei, Plin. 2) filius Solis et Persae, frater Circes. Hygin. 3) i. q. Perseus, ultimus rex Macedoniae, a Consule Aemilio victus, et per triumphum Romam ductus.

Persēus, a, um, *Perseusi, Perseust illető*; Persisch, den Perseus betreffend. Prop. 2) *Persiai, Persidba való*; Persisch, zu Persien gehörig. Lucan.

Perseus, ĕi et ĕos, m. 1. filius Jovis et Danaes. 2) i. q. Perses, ultimus rex Macedoniae ab Aemilio Consule Romano victus.

Persĕvĕrābĭlis, e, *állhatatos*; beharrlich. Coel. Aur.

Persĕveranter, Adv. *állhatatosan*; beharrlich. Liv. perseverantius, Liv. perseverantissime, Plin. Ep.

Persĕvĕrantĭa, ae, f. 1. *állhatatosság, állhatatos megmaradás*; die Beharrung, Beharrlichkeit. Cic. 2) v. gr. belli, Justin. *tartósság, sok ideig való tartás*; die Langwierigkeit.

Persĕvĕrātĭo, ōnis, f. 3. *állhatatos megmaradás*; die Beharrung. 2) *tartás, tartósság*; die Fortdauer. Apul.

Persĕvĕre, Adv. *igen komolyan*; sehr ernstlich. Plin. jun.

Persĕvero, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. in in sententia, Cic. *állhatatosan megmaradni, végig megmaradni*; verharren, standhaft bey etwas bleiben, fortfahren worin. Bellis continuis perseverat, Justin. *szűnet nélkül hadakozik*; er führt unaufhörlich Krieg. In querela perseverat; *mind egyre panaszolkodik*; klagt unaufhörlich. 2) cum Infinit. *valamelly állítás mellett megmaradni, szűntelen ugyan azt állítani*; darauf stehen bleiben, versichern, behaupten. Perseverat, se esse Orestem, Cic.

Persĕvērus, a, um, *igen komoly*; sehr ernsthaft. 2) *igen kemény, t. i. maga viseletében*; sehr streng. Tacit.

Persia, ae, f. 1. vel Persis, idis, f. 3. *Persia, t. i. ország*; das Königreich Persien. Plaut.

Persiānus, a, um, i. e. Persium poëtam concernens, Apul.

Persica, ae, f. 1. scil. arbor; *baratzkfa*; der Pfersichbaum, oder Pfirschenbaum. Plin.

Persiccātus, a, um, *egészen megszarasztott*; ganz getrocknet. Apic.

Persiccus, a, um, *egészen száraz, igen száraz*; ganz trocken, sehr trocken. Cels.

Persice, Adv. *Persául*; Persisch. Quint.

Persicus, a, um, *Persiai, Persidból való, Persidba való*; Persisch, Persien betreffend, dahin gehörig. Hor. Persica, orum, *Persiai történetek*; Persische Geschichte. Cic. Persica malus, Macrob. et Plin. v. Persicus, i, f. 2. Colum. *baratzkfa*; (Amygdalus persica, L.) Pfirschenbaum. Persicum (neutr.) *baratzk, őszi, v. szőrös baratzk*; die Pfirsche. 2) Perseum concernens, Bellum Persicum, Cic.

Persidĕo, ēdi, essum, ēre, 2. i. q. persedeo, Plin.

Persīdo, ēdi, essum, ĕre, 3. *megtelepedni, valahol*; sich niederlassen. 2) *valahova ülni, oda ülni*; sich wohin setzen. Virg.

Persigno, āre, 1. *feljegyezni*; aufzeichnen. Liv. 2) *megjelelni*; bezeichnen. Mela.

Persillum, i, n. 2. *egy edény neme volt, mellyben szentelő kenet tartatott, 's a' mellyből Portunalis nevű pap a' hadrainenők fegyvereit békente*; ein gewisses Geschirr, in welchem eine geweihte Salbe bey den heidnischen Römern war, womit der Priester Portunalis die Waffen der Römer bestrich, wenn sie zu Felde zogen. Fest.

Persimĭlis, e, cum Genit. et Dat. *igen hasonlatos*; sehr ähnlich. Cic. Horat.

Persimplex, icis, v. gr. victus, Tac. *igen együgyű*; sehr einfach, sehr ungekünstelt.

Persis, ĭdis, v. ĭdos, f. 3. *Persiai*; Persisch. Ovid. 2) scil. femina; *Persa asszony*; eine Perserinn. Claud. 3) sc. terra, Virg. *Persia*; Persien.

Persisto, stiti, ĕre, 3. *megállani*; stehen bleiben. 2) v. gr. in re, vel in sententia, Liv. *megmaradni, valami mellett maradni*; verbleiben, verharren.

Persius, ii, m. 2. poë a satyricus latinus Mart.

felmért; abgemessen, gemessen. Colum.

Permĕo, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. maria ac terras, Ovid. *béjárni*, *béutazni*; durchgehen, durchwandern. Cic. 2) *menni*; gehen. Colum.

Permĕrĕo, ui, itum, ēre, 2. v. gr. stipendia, Stat. *szolgálni*, *szolgálatja ál-tal keresni*; verdienen.

Permessus, i, m. 2. fluvius Boeotiae, ex monte Helicone emanans, Musisque sacer. Virg.

Permētior, mensus sum, īri, Dep. 4. v. gr. alicujus rei magnitudinem, Cic. *megmérni*; abmessen, messen. 2) Met. v. gr. aequor, Virg. viam, Plaut. *béjárni*, *menni*, *v. útazni rajta*; passiren, durchwandern.

Permĕtŭo, ĕre, 3. v. aliquid, Virg. *nagyon félni*, *v. tartani valamitól*; sehr befürchten, es befürchten.

Permīlito, āre, 1. *szüntelen hadban lenni*, *v. szolgálni*, *v. hadi szolgálatot tenni*, *katonáskodni*; beständig Kriegsdienste thun. Pandect.

Permingo, inxi, ictum, ĕre, 3. *megvizelleni*; beharnen, bepissen. Horat.

Permĭnĭmus, a, um, *felette kitsiny*, *legkissebb*; gar sehr klein. Juv.

Permīrābĭlis, e, *igen tsudálatos*; sehr wunderbar. Augustin.

Permirandus, a, um, *tsudálkozásra méltó*, *a' mit tsudálni kell*; sehr wunderbar. Gell.

Permīrus, a, um, *igen tsudálatos*; sehr wunderbar. Cic.

Permiscĕo, scui, stum vel xtum, ĕre, 2. *összekeverni*, *elegyítni*; durch einander mengen, vermischen. Cic. 2) *összezavarni*, *rendetlenségbe hozni*; verwirren, in Unordnung bringen. Cic. et Virg. 3) v. gr. omnia timore, Flor. *betölteni*; erfüllen. Dominus permixtus dolore, i. e. plenus, Apul.

Permissio, ōnis, f. 3. (permitto) *általengedés*, *p. o. valakinek*; die Überlassung, z. B. der Willkühr Jemandes. Liv. 2) *megengedés*, *engedelem*; die Zugestehung, Erlaubniß, Zulassung, Cic.

Permissor, ōris, m. 3. (permitto) v. gr. mali, Tert. *megengedője*, *elnézője*, *p. o. a' rossznak*; der Zulasser.

Permissum, i, n. 2. *engedelem*; die Erlaubniß. Varr. et Pand.

Permissus, a, um, (permitto) *megengedett*, *elnézett*; erlaubt, vergünstiget. Cic.

Permissus, us, m. 4. *megengedés*, *elnézés*, *engedelem valamire*; die Zulassung, Erlaubniß. Cic.

Permiste, Permixte, et Permixtim, Adv. *keverve*, *összekeverve*, *elegyítve*, *összeelegyítve*; untereinander gemengt, gemischt. Cic. (Misceo)

Permistio, ōnis, f. 3. *összeelegyítés*, *összekeverés*; die Vermischung. 2) v. gr. reipublicae, Aur. Vict. *zűrzavar*; die Verwirrung.

Permistus, et Permixtus, a, um, *elegyített*, *összeelegyített*, *kevert*; vermischt. 2) *zavaros*, *zűrzavaros*; verwirrt. Cic.

Permītis, e, *szelíd*, *engedelmes*; sehr sanft, mild. 2) v. gr. fructus, Colum. *kedves ízű*; sehr mild.

Permitto, mīsi, missum, mittĕre, 3. *általereszteni valamin*, *az általmenetelt megengedni*; durchlassen, durchgehen lassen. Pallad. 2) *hagyni*, *ereszteni*, *botsátni*, *engedni*, *t. i. menni*; lassen, gehen lassen. Gregem campo permittere, Calpurn. Permitte me in meam quietem, Apul. scil. ire. 3) *küldeni*, *elküldeni*; schicken, verschicken. Caseos trans maria permittere, Colum. 4) v. gr. saxum in hostem, Ovid *hajítni*, *repítni*; werfen, schleudern, fliegen lassen. Tela longius permittunt, Hirt. 5) v. gr. alicui potestatem, Cic. negotium alicui, Cic. consulibus rempublicam, Idem. *általengedni*, *adni*, *ráblzni*; überlassen, lassen, übergeben. 6) v. gr. aliquid alicui, Cic. *megengedni valakinek valamit*, *engedelmet adni valamire*; zulassen, erlauben. Permittitur, Senec. v. permissum est, Quint. *szabad*, *megengedődik*; es ist erlaubt, man darf. Precibus alicujus aliquid permittere, Stat. *valakinek kérését megadni*, *vagy telyesítni*; einem was er bittet verwilligen. 7) se ad famam permittere, Gell. *hirre*, *névre vágyni*; nach Ruhm streben.

Permixte, Permiste, Adv. *keverve*, *elegyítve*; vermischt. Cic.

Permixtim, Permistim, Adv. idem. Prud.

Permixtio, vel Permistio, ōnis, f. 3. (permisceo) *összeelegyítés*, *összekeverés*; die Vermischung. Cic. 2)

zürzavar; die Verwirrung. Aur. Vict.

Permixtus, a, um, vide: Permistus.

Permŏdestus, a, um, *igen mérséklett, magamérséklő, emberséges*; sehr gemäßigt, im Betragen, sehr bescheiden. Cic.

Permŏdice, Adv. *igen mértékletesen, igen takarékosan*; sehr mäßig, sehr sparsam. Colum.

Permŏdĭcus, a, um, *igen kitsiny*: sehr klein. 2) *igen tsekély*; sehr gering. 3) *igen mértékletes, takarékos*; sehr mäßig, sparsam. Svet.

Permoestus, a, um, *igen szomorú*; sehr betrübt. Dict. Cret.

Permŏleste, Adv. v. gr. ferre aliquid; *nehezen, roszsz kedvel*; sehr beschwerlich, mit großem Verdrusse, sehr ungern.

Permŏlestus, a, um, *igen terhes, bajos*; sehr beschwerlich. Cic.

Permollis, e, *igen puha, v. lágy*; sehr weich. Quint.

Permŏlo, ĕre, 3. v. gr. grana piperis, Ser. *széllyel dörzsölni, széllyelzúzni*; zermahlen, zerstampfen. Hinc: uxores alienas parmolere, Horat. i. e. concumbere.

Permonstro, āre, 1. *kimutatni*; zeigen. Ammian.

Permōtĭo, ōnis, f. 3. (permoveo) v. gr. mentis, Cic. animi, Cic. *megindítás*; Bewegung, Erregung, Setzung in Bewegung.

Permōtus, a, um, (permoveo) *megindúlt*; bewegt. Permotus iracundia, Cic. *haragra indúlt*; aufgebracht. 2) mente permotus, Cic. *megtébolyodott*; verrückt.

Permŏvĕo, ōvi, ōtum, ēre, 2. *nagy mozgásba hozni, igen megindítni, megmozgatni, megrázni*; in starke Bewegung setzen, sehr bewegen, schütteln. Permotum mare, Lucr. 2) v. gr. precibus aliquem, Claud. *megindítni, valamire venni, valamire indítni, v. gerjeszteni*; Eindruck machen, bewegen, rühren, reizen. Cic. Permoveri, Pass. *megindúlni, felgerjedni*; Eindruck bekommen, bewogen werden, bewegt werden, aufgebracht werden. Cic. et Caes. 3) v. gr. invidiam, misericordiam, metum, Tacit. *gerjeszteni, szerezni, okozni*; erregen, verursachen.

Permulcĕo, si, sum, et ctum, ēre, 2. v. gr. aliquem manu, Ovid. alicui malas, Svet. *simogatni, tzirógatni, tzirókálni*; streichen oder streicheln. 2) Trop. v. gr. aliquem, Cic. animum alicujus, Caes. *valakinek nyájaskodni, hizelkedni*; einen liebkosen, einem schmeicheln. 3) v. gr. iram alicujus, Liv. *engesztelni, enyhitni, tsendesitni*; besänftigen, mildern, beruhigen. Cic. 4) *gyengén hozzáérni, illetni*; sanft berühren, betasten. Cic.

Permulctus, a, um, (permulceo) et Permulsus, a, um, *megengesztelte-tett, megengesztelődött*; besänftigt, beruhigt. Cic.

Permulsĭo, ōnis, f. 3. *tzirógatás, simogatás*; das Streichen oder Streicheln. Non.

Permulsus, a, um, vide: Permulctus.

Permulti, ae, a, plur. *igen sokan*; sehr viele. Cic.

Permulto, Adv. *sokkal*; viel, vielmehr. Cic.

Permultum, Adv. *nagyon, igen*; sehr, viel. Permultum interest, utrum etc. *sok függ attól, ha valyon 's a' t.* es liegt sehr viel daran, ob u. s. w. Permultum ante, Cic. *jóval az előtt, sokkal az előtt*; lange vorher.

Permultus, a, um, *igen sok*; sehr viel. Permulti viri, Cic. *sok férjfiak*; viele Männer.

Permundus, a, um, *igen tiszta, tisztaságot szerető*; sehr reinlich. Varr. 2) *igen tiszta*; sehr rein. Varr.

Permūnĭo, īvi, ītum, īre, 4. v. gr. munimenta, Liv. *egészen megerősítni, az erősítést elvégezni*; vollends befestigen, die Befestigung vollenden. 2) *erősitni, jól megerősítni*; befestigen. Liv.

Permūtātĭo, ōnis, f. 3. v. gr. defensionis, Quint. *változás, megváltozás, változtatás*; Veränderung. 2) *eltserélés, feltserélés, tsere*; die Vertauschung, Umtauschung. Pandect. Permutatio pecuniae, Cic. *pénzváltás, a' pénznek elváltása, vagy felváltása*; die Verwechselung des Geldes, das Wechseln.

Permūtātus, a, um, *megváltoztatott*; verändert. Lucr. 2) *eltserélt*; vertauscht. 3) *felváltott, elváltott, p. o. pénz*; verwechselt. Plin.

Permūto, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. statum reipublicae, Cic. *megváltoztatni, változtatni*; verändern, ändern. Cic. 2) v. gr. rem re, Martial. plum-

bum margaritis, Plin. *tserélni*, *eltserélni*, *feltserélni*; vertauschen, umtauschen, eintauschen. Pecuniam permutare, Plin. *pénzt váltani*, *a' pénzt elváltani*, v. *felváltani*; das Geld wechseln, verwechseln oder einwechseln. 3) v. gr. pecuniam ab aliquo, Cic. *pénzt költsönözni*, v. *venni fel*; Geld aufnehmen. 4) *váltólevelet küldeni*, *váltólevél áltál fizettetni ki pénzt*; einen Wechsel übermachen oder durch Wechsel übermachen. Ut permutetur Athenas, Cic. *hogy a' pénz váltólevél áltál fizettessék le Athenében*: daß das Geld durch Wechsel nach Athen geschickt werde. 5) permutata ratione, Plin. *megfordítva*; umgekehrt, auf umgekehrte Art.

Perna, ae, f. 1. *az egész láb*, *egéssen a' tsipőig*, *főképpen disznóláb*; die Hüfte nebst dem Fuße. Pernae priores. Plin. 2) *sódor*, *sonka*; ein Schinken. Hor. 3) *egy tsiga neme*; eine Art Muschel. Plin. 3) *a' levágott vagy lessakasztott ágnak felső része*; der obere Theil eines abgerissenen od. abgeschnittenen Zweiges. Plin.

Pernāvigo, āre, 1 *hajóval bejárni*, *behajókázni*; durchschiffen. Plin.

Pernēcessārius, a, um. *igen szükséges*; sehr nöthig, sehr nothwendig, sehr dringend. Cic. 2) v. gr. homo, Cic. *atyafiságos vagy más szoros összeköttetésben levő*; nahe verwandt, in großer Verbindung mit Jemanden stehend. 3) Subst. *atyafi*, *vagy jó barát*; ein Verwandter, großer Freund. Cic.

Pernĕco, āre, 1. *megölni*; tödten. August.

Pernēgo, āvi, ātum, āre, 1. *egyáltaljában tagadni*, *egészen megtagadni*; gänzlich läugnen oder nein sagen, gänzlich oder auf immer abschlagen. Senec. et Plaut.

Pernĕo, ēvi, ētum, ēre, 2. *fonni*, *lefonni*; spinnen oder abspinnen. Martial.

Perniciābilis, e, (pernicies) *veszedelmes*, *ártalmas*; verderblich, schädlich, den Untergang bringend. Tac.

Perniciālis, e, (pernicies) *halálos*, *megölő*; tödtlich. Liv. 2) *veszedelmes*; verderblich. Plin.

Perniciēs, ēi, f. 5. (perneco) *veszedelem*, *veszély*, *szerentsétlenség*; das Verderben, der Untergang, das Unglück. Cic. Perniciem adferi. Plin. 2) *kár*; der Schaden, Verlust. Facere perniciem alicui, Tac. *valakinek kárt tenni*; einem Schaden zufügen. 3) *romlást*, v. *veszedelmet okozó személy*, *veszedelem*; das Verderben, verderbliche schädliche Person. Ille est pernicies adolescentium. Ter.

Perniciōse, Adv *veszedelmesen*, *veszedelmes módon*; verderblich, schädlich, auf verderbliche, schädliche, gefährliche Art. Plin. perniciosius, Cic. perniciosissime, Augustin.

Perniciōsus, a, um, *veszedelmes*, *ártalmas*; verderblich, schädlich. Cic. perniciosior, Cic. perniciosissimum lore, Nep.

Pernicitas, ātis, f. 3. (pernix) *serénység*, *gyorsaság*, *elevenség*; Behendigkeit, Hurtigkeit, schnelle Bewegliichkeit. Cic.

Perniciter, Adv. *hirtelen*, *gyorsan*; schnell, behende, hurtig Liv. pernicius. Plin.

Pernĭger, gra, grum. *igen fekete*; sehr schwarz. Plaut.

Pernimium, Adv. *felette*, *felette igen*; gar zu sehr. Pernimium interest, Ter. *igen nagy a' különbség*; es ist ein gar sehr großer Unterschied.

Pernimius, a, um, *felette nagy*: gar zu sehr groß oder gar sehr groß. Plaut.

Pernio, ōnis, m. 3. *lábon levő fagyás*, *hidegvette gümő*; das erfrorne an den Füßen, die Frostbeule. Plin.

Pernitĕo, ēre, 2. *igen fényleni*; sehr glänzen. Mela.

Perniuncŭlus, i, m. 2. Dimin. i. q. pernio. Plin.

Pernix, īcis, o. Adj. v. gr. corpus, Liv. puella, Catull. *gyors*, *serény*; behende, schnell, hurtig. Pernicior vento, Stat. Pernicissimum tempus, Senec 2) *eleven*, *vidám*; lebhaft, munter. Plin.

Pernŏbilis, e, *igen híres*, *igen nevezetes*; sehr berühmt Cic 2) *jeles nemességű*, *nemes születésű*; sehr edel von Geburt.

Pernocto, āre, 1. *hálni*. *meghálni valahol*; die Nacht wo zubringen, übernachten. Apud aliquem pernoctare, Cic.

Pernonides, ae, jocose: v. gr. laridum

pernonidem, Plaut. pro: laridum de perna praesectum.

Pernosco, ōvi, ōtum, ĕre, 3. *kiesmerni, megesmerni*; kennen lernen, oder recht kennen lernen. Hominum mores ex oculis, vultu etc. pernoscere, Cic. 2) *megnézni, megvizsgálni*; sehen, untersuchen. Terent.

Pernōtesco, tui, ĕre, 3. *esmeretessé lenni*; bekannt werden. Quintil.

Pernōtus, a, um, v. gr. alicui, Curt. *igen esmeretes*; sehr bekannt. Curt.

Pernox, octis. o. Adj. *egész éjjel tartó*; die ganze Nacht hindurch während. Luna pernox erat, Liv. Luna pernocte, Ovid. *éjjeli holdvilágnál*; bey nächtlichem Mondscheine.

Pernoxius, a, um, *igen ártalmas*; sehr schädlich. Mela.

Pĕrnŭmĕro, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. pecuniam, Liv. *kifizetni, lefizetni, leszámlálni*; auszahlen, hinzahlen, aufzahlen.

Pēro, ōnis, m. 3. *botskor*; die Schuhsohlen. Gloss. 2) *bakkants*; ein Halbstiefel. Virg.

Pēro, ŏos, us, f. filia Nelei et soror Nestoris, Prop.

Pĕrobscūrus, a, um, v. gr. quaestio, Cic. *igen homályos*; sehr dunkel.

Pĕrōdi, isse, v. gr. culpam, Vopisc. *gyűlölni*; hassen oder sehr hassen.

Pĕrŏdiōsus, a, um, *igen gyűlöletes, útálatos*; sehr verhaßt, sehr zuwider. Cic.

Pĕrofficiōse, Adv. *igen nagy készséggel*; sehr gefällig. Cic.

Pĕrolĕo, ēre, 2. *nehéz szagú lenni, büdös lenni*; riechen, stinken. Lucr.

Pĕrōlesco, levi, ĕre, 3. *nőni, nevekedni*; wachsen. Lucil.

Pĕrōna, ae, f. 1. *lábszár és lábikra együtt*; die Schienbeine und die Waden. Med.

Pĕrōnaeus, i, m. 2. i. q. Musculus pedis. Idem.

Pĕrōnātus, a, um, (pero) *botskoros*; Schnürsohlen anhabend. 2) *bakkantsos*; mit Halbstiefeln versehen. Pers.

Pĕrōnis, ĭdis, f. 3. *disznóhúsból készült étel*; eine gewisse Speise von Schweinenfleische. Plaut.

Pĕrŏpācus, a, um, v. gr. spelunca, Lact. *igen homályos, árnyékos*; sehr schattig.

Pĕropportūne, Adv. v. gr. venire, Cic. *igen jókor, alkalmas időben*; sehr bequem, recht gelegen, zu recht gelegener Zeit.

Pĕroptātus, a, um, *igen alkalmatos*; recht bequem, sehr gelegen. Cic.

Peroptato, Adv. *kívánva, óhajtva*; sehr nach Wunsche. Cic.

Pĕroptātus, a, um, *kívánt, óhajtott*; sehr erwünscht. Cic

Pĕropto, āre, 1. *óhajtani*; sehr wünschen. Nep.

Pĕrŏpus, *igen szükséges*; sehr nöthig. Terent.

Pĕrōrātio, ōnis, f. 3. i. q. epilogus, conclusio; *a' beszéd bérekesztő része, bérekesztés*; der Schluß einer Rede, der letzte Theil derselben nach der Abhandlung des Thema. Cic. 2) *beszédtartás, beszédmondás, beszéd*; die Haltung einer Rede. Quint.

Pĕrōrātus, a, um, *elmondott, bérekesztett, p. o. beszéd*; ausgeredet, beschlossen. Cic.

Pĕrornātus, a, um, *igen felékesítetett*; sehr geschmückt. Cic.

Pĕrorno, āvi, ātum, āre, 1. *ékesgetni*; sehr oder beständig zieren oder schmücken. Tacit.

Pĕrōro, āvi, ātum, āre, 1. *elmondani vagy végezni a' beszédet*; ausreden. Nep. Narratione perorata, Auct. ad Her. *végezvén a' beszédet*; nach geendigter Rede. 2) *beszédet tartani*; eine Rede halten. Perorare in aliquem, Plin. *valaki ellen beszédet tartani*; wider einen eine Rede halten. 3) v. gr. causam, Cic *valaki ügye védelmére beszédet tartani*; einen Rechtsstreit in einer Rede vertheidigen oder erörtern.

Pĕroscūlor, āri, Dep. 1. *mégtsókolni, tsókolgatni*; küssen oder sehr küssen.

Pĕrōsus, a, um, (perodi) *gyűlölő*; hassend. Virg. 2) *gyűlölséges*; ganz verhaßt. Comp. perosior, Tert.

Perpacatus, a, um, *megengesztelte-tett*; besänftigt. Liv.

Perpāco, āvi, ātum, āre, 1. *egészen megengesztelni, v. megbékéltetni*; ganz besänftigen, ruhig stellen. Liv.

Perpallĭdus, a, um, *igen halavány*; sehr blaß. Gell.

Perparce, Adv. *igen takarékosan, szűken*; sehr sparsam, sehr knapp. Ter.

Perpārum, Adv. *igen kevéssé*; sehr wenig. Cic.

Perparvŭlus, a, um, Dim. *igen kitsinyke*; sehr klein. Cic.

Perparvus, a, um, *igen kitsiny, igen*

ı, *tsekély*; sehr klein. Cic. Perparvum, *igen kevés*; sehr wenig. Cic.
Perpasco, avi, astum, ĕre, 3. i. q. pasco, Varr. fluvius perpascitur agros, Sever. in Aetna. *végig follya*; durchströmt.
Perpastus, a, um, (perpasco) *meghizlalt*; wohl gemästet. Phaedr.
Perpaucŭlus, a, um, *igen kevés*; sehr wenig. Cic.
Perpaucus, a, um, *igen kevés*; sehr wenig. Liv.
Perpaulŭlus, a, um, *felette kevés*; gar sehr wenig. Cic.
Perpaulŭlum, Adv. *felette kevéssé*; sehr wenig. Cic.
Perpaulus, a, um, *igen kevés*; sehr wenig. Perpaulum, Adv. *egy kevéssé*; ein klein Wenig. Cic.
Perpauper, ĕris, o. *igen szegény*; sehr arm. Cic.
Perpauxillus, a, um, *igen kevés*; sehr wenig. Plaut.
Perpăvĕfăcio, ĕre, *igen megijeszteni*; sehr erschrecken oder ängsten. Plaut.
Perpĕdio, ire, i. q. impedio. Acc.
Perpello, pŭli, pulsum, ĕre, 3. *verni, késztetni, ráverni, kénszeríteni szalamire*; treiben, antreiben, wozu bringen. Urbem ad deditionem perpellere, Liv.
Perpendĭcŭlāris, e, et Perpendĭcŭlārius, a, um, *függőleges*; senkrecht, perpendiculär. Frontin.
Perpendiculariter, Adv. *függőlegesen*; senkrecht. Front.
Perpendĭcŭlātor, ōris, m. 3. *áts, kőmíves, kik a' függőónnak hasznát veszik*; ein Zimmermann, ein Maurer, der das Senkbley braucht. Aur. Vict.
Perpendĭcŭlātus, a, um, *függőleges*; senkrecht. Mart. Cap.
Perpendĭcŭlum, i, n. 2. (perpendo) *függő, ponterdnymérték*; das Bleyloth, der Perpendikel. Ad perpendiculum; *függőlegesen*; senkrecht, schnurgerade. Cic. et Caes. Ad perpendiculum exigere, Cic. *függőmértékre venni, a' szerént megvizsgálni*; nach dem Perpendikel untersuchen.
Perpendo, di, sum, ĕre, 3. *fontal megmérni*; wägen, abwägen. Gell. 2) Trop. *megfontolni, meggondolni, gondolóra venni*; wohl erwägen, untersuchen.
Perpĕnsa, ae, f. 1. *kapotnyak*; die Haselwurz. Plin. (Asarum, L.)
Perpensātio, ōnis, f. 3. *megfontolás, meggondolás*; die Erwägung. Gell.
Perpense, Adv. *megfontolva*; erwogen, mit Überlegung. Perpensius eligere, Ammian.
Perpenso, āre, 1. (Freq. a perpendo) *megfontolgatni*; erwägen. Grat.
Perpensus, a, um, (perpendo) *megfontolt, meggondolt*; erwogen, genau überlegt. Colum.
Perpĕram, Adv. *helytelenűl, rosszsút* unrecht, übel Cic. Perperam judicare, Cic. *helytelenűl itélni*; unrecht urtheilen. 2) *hamisan, gonoszúl*; fälschlich, falsch. Ter.
Perpĕritūdo, ĭnis, f. 3. *helytelenség, balgatagság*; die unrechte Beschaffenheit. Fehlerhaftigkeit, fehlerhaftes Betragen, Unbesonnenheit. Acc.
Perpĕrus, a, um, *helytelen, hibás*; nicht gehörig beschaffen, fehlerhaft, unrecht. Acc.
Perpes, ĕtis, i. q. perpetuus; *szüntelentortó*; nicht unterbrochen, in einem fort während, beständig. Des mihi operam perpetem, Pacuv. 2) *szakadatlan, egész*; nicht unterbrochen, ganz. Noctem perpetem, Plaut. *egész éjjel*; die ganze Nacht (hindurch).
Perpessĭcius, a, um, (perpessus) *tűrő, békességestűrő*; der viel ausstehen kann, geduldig. Senec.
Perpessio, ōnis, f. 3 (perpetior) *tűrés, szenvedés, kiállás*; das Ausstehen, Erdulden. Cic.
Perpessitius, a, um, i. q. Perpessicius.
Perpessus, a, um, (perpetior) *tűrt, szenvedett*; der gelitten oder ertragen hat. Ventos perpessus et imbres, Virg.
Perpĕtim, Adv. *szüntelen, örökké*; stets, ohne Unterlaß. Plin.
Perpĕtior, essus sum, perpĕti, Dep. 3. *eltűrni, kiállani, elszenvedni*; erdulden, leiden, ausstehen. Dolorem perpeti, Cic. *fájdalmat szenvedni*; Schmerzen leiden. 2) *állhatatosan kiállni, v. eltűrni*; standhaft aushalten oder erdulden. Cic.
Perpĕtrābilis, e, *véghezvihető, szabados*; thunlich, erlaubt. Tert.
Perpĕtrātio, ōnis, f. 3. *véghezvitel, elkövetés*; die Vollziehung, Verrichtung. Tert.
Perpĕtrātor, ōris, m. 3. *véghezvivő*,

elkövető; der Vollzieher, Verrichter, Vergeher. Sidon.
Perpětro, āvi, ātum, āre, 1. (per et patro) *véghezvinni*, *elkövetni*; zu Stande bringen, vollziehen, verrichten, begehen. Plaut. Promissa perpetrare, Tacit. *igéreretét telyesitni*; sein Versprechen erfüllen.
Perpětuālis, e, i. q. perpetuus, Quint.
Perpětuārius, a, um, *szüntelen ugyan azon egy dologgal foglalatoskodó*; beständig sich mit etwas beschäftigend. Senec.
Perpětuitas, ātis, f. 3. *szüntelenvalóság*, *szüntelentartás*, *vagy tartósság*; ununterbrochene Fortdauer, die beständige Währung. 2) perpetuitas sermonis, Cic. *egymásból folyó hosszú beszéd*; eine fortgehende lange Rede. Perpetuitas vitae, Cic. *hosszú élet*; ein langes Leben. 3) *halhatatlanság*; die Unsterblichkeit. Cic.
Perpětuito, āre, 1. Freq. *örökitni*, *örökösitni*; fortdauernd machen. Enn.
Perpětuo, Adv. *szüntelen*, *szüntelenül*, *szüntelenül*, *örökké*; ohne Aufhören, immer. Cic.
Perpětuo, āre, 1. *örökitni*, *szüntelen tartóvá tenni*; machen daß etwas ununterbrochen sey. Cic.
Perpětuus, a, um, v. gr. munitiones, Caes. risus, Ovid. *szakadatlan*, *egymásútró*: an einander hangend, nicht unterbrochen, in einem fortgehend oder dauernd. 2) v. gr. historia, Cic. *egymásból folyó meg nem szakasztott*; zusammenhangend, nicht unterbrochen. 3) v. gr. lex, Cic. imperium, Nep. *maradandó*, *szüntelen tartó*, *örökké tartó*; beständig, immer fortwährend. In perpetuum, Cic. (sc. tempus) vel in perpetuum modum, Plaut. *örökre*; auf immer, auf ewig. Perpetuum, Stat. pro: Perpetuo, vide supra. 4) *szüntelen valo*, *közönségesen és dolandóúl fenn maradandó*; was beständig und überall gilt, allgemein. Quaestio perpetua, Cic. i. e. universalis. Comp perpetuior, Cato. Sup. perpetuissimus idem.
Perpexus, a, um, *megfésült*; gekämmt oder wohl gekämmt. Jul. Firm.
Perplăceo, ēre, 2. *igen tetszeni*; sehr gefallen. Cic.
Perplānus, a, um, *igen világos*, *érthető*; sehr deutlich. Diomed.

Perplexābilis, e, v. gr. verbum, Plaut. *homályos*, *zavaros értelmű*, *érthetetlen*, *kétértelmű*; verwirrend, dunkel, unverständlich, zweydeutig.
Perplexābiliter, Adv. *érthetetlenül*, *összezavarva*; unverständlich, verwirrt. Plaut.
Perplexe, Adv. v. gr. loqui, Ter. *homályosan*, *összezavarva*; undeutlich, verworren. Perplexius, Prud.
Perplexim, i. q. perplexe, Plaut.
Perplexio, ōnis, f. 3. *homályosság*, *kétértelműség*; die Dunkelheit, Zweydeutigkeit. Latro.
Perplexĭtas, ātis, f. 3. *szövevényes homályosság*, *p. o. a' beszédben*, *zűrzavar*; die Verwirrung, Dunkelheit. Ammiam.
Perplexor, āri, Dep. 1. *homályosan szólni*; zweifelhaft reden. 2) *zűrzavarttsinálni*; viel Verwirrung machen. Plaut.
Perplexus, a, um, v. gr. iter, Virg. *szövevényes*, *akadályos*; verflochten, irrig. 2) v. gr. sermo, Liv. carmen, Liv. *homályos*, *zűrzavaros*; dunkel, verworren, unverständlich. 3) v. gr. responsum, Liv. *kétértelmű*, *kétséges*; zweydeutig, zweifelhaft.
Perplicātus, a, um, *igen ránczos*; sehr faltig. 2) *zűrzavaros*, *szövevényes*; verworren, verwickelt. Lucr.
Perplŭo, ĕre, 3. *bésni rajta az esőnek*; durchregnen, hereinregnen. Cato. Cum coenaculum ejus perplueret, Quint. *az ebédlőházába beesvén az eső*; da es in seinen Speisezimmer hinein regnete. Tectum perpluit, Plaut. *a' házfedélen keresztül hull az eső*; es regnet durch das Dach.
Perplures, c. plur. *igen sokan*; sehr viele. Plin.
Perplurimum, Adv. *felette igen*; sehr viel. Plin.
Perplus, plūris, o. Adj. *igen sok*; sehr viel. Plin.
Perpol, Adv. jurandi. i. e. per Pollucem. Plaut.
Perpōlio, īvi, ītum, īre, 4. v. gr. aurum, Plin. *kipallérozni*, *kisimítni*, *kifényesitni*, *kisikálni*; auspoliren, glätten. 2) *kisimítni*, *p. o. a' bévakolt falat*; die Wände tünchen. Locus calce arenaque perpolitus, Vell. lej. 3) Trop. v. gr. orationem, Cic. *kitsinosgatni*, *ékesgetni*, *kipalléroz-*

ni: poliren, feilen, verfeinern, ver- vollkommnen.

Perpolite, Adv. *kitsinositva*, *kipallérozva*; auspolirt, verfeinert, gefeilt. Auct. ad Heren.

Perpolītio, ōnis, f. 3. v. gr. sermonis, Auct. ad Heren. *kipallérozás*, *kitsinosítás*, *kisimítás*: die Auspolirung, Verfeinerung, Ausfeilung.

Perpolītus, a, um, *kitisztított*, *kisimított*, *kipallérozott*; ausgeputzt, auspolirt. 2) Met. perpolitus literis, Cic. *igen tudós*; sehr gelehrt. 3) Oratio ornata et perpolita, Cic. *ékes és jól kidolgozott beszéd*; eine sehr schön ausgearbeitete Rede. 4) v. gr. homo, Tac. *tsinos*, *pallérozott*; gebildet Sup. Perpolitissimus.

Perpŏpŭlor, ātus sum, āri, Dep. 1. *kirablani*, *elpusztítni*; ganz ausplündern, öde machen, verwüsten, entvölkern. Italiam perpopulari, Liv. 2) perpopulatus a, um, Passiv. v. gr. Perpopulato agro Campano, Liv.

Perporto, āre, 1. v. gr praedas Carthaginem, Liv. *valahová vinni*, *v. hordani*; wohin tragen, bringen.

Perpōtātio, ōnis, f. 3. *részegeskedés*, *ivás*; das Saufen, wenns anhält, Gesauf. Cic.

Perpŏtior, ītus sum, īri, Dep. 4. v. gr. pace, Justin. *megnyerni*; erlangen.

Perpōto, āre, 1. v. gr. totos dies, Cic. *részegeskedni*, *inni*; saufen, zechen. 2) *inni*, *kiinni*, *meginni*; trinken, austrinken. Lucr.

Perprĕmo, pro: perprimo, Senec.

Perpressa, ae, f. 1. *kapotnyak*, die Haselwurz Plin. (Asarum, L)

Perprĭmo, essi, essum, ĕre, 3. *szűnet nélkül nyomni*, *p. o. az ágyat*, *v. rajta feküdni*; in Einem weg drücken oder darauf liegen. Hor. 2) *valakinek nem hogyni békét*, *szüntelen ingerleni*; Jemanden sehr zusetzen, sehr reitzen. Ovid. 3) v. gr. humorem, Sen. *általnyomni*, *valamin*; durchdrücken.

Perprŏpĕre, Adv. *igen nagy sietséggel*, *hirtelen*, *sietve*; sehr eilend, sehr schnell. Plaut.

Perprŏpinquus, a, um, *igen közellévő*; sehr nahe. Acc. ap. Cic.

Perprosper, a, um, *igen szerentsés*; sehr glücklich. Perprospera valetudine usus est, Svet. *igen jó egésségben volt*: er befand sich bey sehr guter Gesundheit.

Perprūrīsco, ĕre, *minden testének viszketni*; sehr beißig seyn. Plaut.

Perpugnax, ācis, o. *viaskodni szerető*; sehr gern streitend. Cic.

Perpulcher, chra, chrum, vel Perpulcer; *igen szép*; sehr schön. Ter.

Pērpūnctum, i, n. 2. *mondér*, *katonaköntös*; ein Soldatenkleid. Gloss.

Perpungo, nxi, nctum, ĕre, *keresztülszurkálni*; durchstechen. Coel. Aur.

Perpūro, āvi, ātum, āre, 1. *megtisztítni*, *tisztogatni*; reinigen, rein machen. Cic. 2) *végrehajtani*, *elvégezni*; zu Stande bringen, vollbringen. Cic.

Perpŭsillus, a, um. *igen kevés*, *igen kitsiny*; sehr klein. Cic.

Perpŭto, āre, 1. v. gr. aliquid alicui. Plaut. *világosan megmagyarázni*; genau erklären. Plaut. 2) *keresztül vágni*; durchschneiden. Colum.

Perquam, Adv. *igen*, *felette igen*; sehr oder recht sehr. Cic. et Ter.

Perquĭesco, ĕre, 3. v. gr. totam noctem, Apul. *nyúgodni*, *jól aludni*; ruhen, wohl schlafen.

Perquīrītātus, a, um, i. q. perquisitus; *felkeresett*, *megkeresett*; aufgesucht. Claud. Mam.

Perquīro, sivi, sītum, ĕre, 3. *felkeresni*; aufsuchen. Cic. 2) *tudakozódni*, *kérdezősködni valami felől*; nach etwas fragen oder sich erkundigen Cic. 3) *végire járni*, *megvizsgálni*; untersuchen. Cic.

Perquīsīte, Adv. *szorosan*, *jól végire járva*; genau. Perquisitius conscribere, Cic.

Perquīsītor, ōris, m. 3. *felkereső*, *kitudakozó*; der Aufsucher, oder Erkundiger. Plaut.

Perquīsitus, a, um, *kikeresett*; ausgesucht. Plin.

Perrāro, Adv. *igen ritkán*; sehr selten. Cic.

Perrārus, a, um, *igen ritka*; sehr selten. Liv.

Perrĕcondĭtus, a, sum, *igen elrejtett*, *titkos*; sehr verborgen, sehr geheim. Cic.

Perrēpo, psi, ptum, ĕre, 3. v. gr. tellurem, Tibull. *rajta mászkálni*; durchkriechen, worüber kriechen. 2) v. gr. ad praesepia, Colum. *oda mászni*; hin kriechen.

Perrepto, āvi, ātum, āre, 1. *bémászkálni*, *az az*: *béjárni*, *p. o. az egész várost*; durchkriechen. Ter. 2) *min-*

denfelé mászkálni; herum kriechen. Plaut.

Perrhaebĭa, ae, f. 1. regio Thessaliae. Ovid.

Perrīdĭcūle, Adv. *igen nevetségesen*; sehr lächerlich. Cic.

Perrīdĭcūlus, a, um, *igen nevetséges*; sehr lächerlich. Cic.

Perrōdo, si, sum, ĕre, 3. *általrágni*, *kirágni*; durchnagen, durchbeitzen.

Perrŏgĭto, āre, 1. Freq. *kérdezősködni*; oft nachfragen. Pacuv.

Perrŏgo, āvi, ātum, āre, 1. *sorba tudokozni*, *v. kérdezni*; durchfragen nach der Reihe oder bey Allen fragen. Liv. 2) v. gr. legem, Val. Max, *elfogadtatni*, *bévétetni*, *p. o. a' törvényt*; durchsetzen.

Perrumpo, ūpi, uptum, 3. v. gr. rates, Caes. limina bipenni, Virg. *keresztül törni*; durchbrechen. 2) v. gr. per hostes, Caes. per aciem, Liv. *keresztül rontani rajta*, *keresztül törni rajta*, *útat nyitni magának*; durchbrechen, hindurch brechen, durchdringen, mit Gewalt sich einen Weg machen. 3) v. gr. in urbem, Liv. *bérontani*, *betörni*; hineindringen. 4) Trop. v. gr. difficultates, Plin. *meggyőzni*, *elhárítni*; überwinden.

Perruptus, a, um, *keresztültört*; durchbrochen. Sil,

Persa, ae, m. 1. *Persa*, *Persiából való ember*; ein Perser. Plur. Persae; *a' Persák*; die Perser. Cic. In Persas proficisci. Nep. *Persiába menni*; nach Persien reisen. 2) nomen canis, apud Cic.

Persaepe, Adv. *igen gyakran*; sehr oft. Cic.

Persaepŏlis, v. Persepolis, is. f 3. urbs quondam Persiae, cujus ruinae hodie Tschil-Minar vocantur,

Persaevus, a, um, *igen kegyetlen*, *dühös*; grimmig, sehr wüthend. Mela.

Persalse, Adv. *igen sósan*; sehr salzig. 2) Trop. *igen elmésen*; sehr witzig. Cic.

Persălūtātĭo, ōnis, f. 3. *köszöntés*, *megköszöntés*; die Begrüßung. Cic.

Persălūto, āvi, ātum, āre, 1. *köszöntgetni*; oft grüßen. Cic.

Persancte, Adv. *igen szentül*; sehr heilig. Terent.

Persāno, āvi, ātum, āre, 1. *egészen meggyógyítni*; völlig heilen. Plin.

Persānus, a, um, *egészen egésséges*; völlig gesund. Cato.

Persăpĭens, tis, o. *igen bölts*; sehr weise. Cic.

Persăpĭenter, Adv. *igen böltsen*; sehr weise. Cic.

Perscĭens, *jól tudván*; wohl wissend. 2) *a' ki jól tud valamit*; der etwas sehr wohl weiß.

Perscienter, Adv. *igen böltsen*, *okosan*; sehr weißlich. Cic.

Perscindo, ĭdi, issum, ĕre, 3. *elvagdalni*; zerschneiden. Liv. 2) v. gr. vestem, Tib. *elszaggatni*; zerreißen.

Perscio, ire, 4. *jól tudni*; wohl wissen. Lampr.

Perscīsco, ĕre, 3. *megtudni*, *kitudakozni és az által megérteni*; erfahren, vernehmen. Causam tumultus persciscere, Dict. Cret.

Perscissus, a, um, *elszakadt*; zerrissen. Lucr.

Perscītus, a, um, *igen jeles*, *igen módos*; sehr artig, sehr fein. Cic.

Perscrībo, psi, ptum, ĕre, 3. *írásba foglalni*, *megírni*, *leírni*, *t. i. bőven leírni*, *v. megírni*; schreiben, schriftlich verfertigen, aufschreiben, niederschreiben, besonders genau und ausführlich. Epistola, in qua omnia perscripta erant, Nep. Literas perscribere, Cic. *betűket írni*; Buchstaben schreiben. 2) v. gr. nomen, Cic usuras, Cic. *beírni*, *p. o. a' könyvbe*; einschreiben, z. B. ins Buch. 3) v, gr. res. Liv. *felírni*, *feljegyezni*; aufschreiben, aufzeichnen. 4) v. gr. alicui aliquid, Cic. *megírni*, *írásban jelenteni*, *írás*, *v. levél által tudtára adni valakinek valamit*; einem etwas beschreiben oder überschreiben, schriftlich melden. Cic. 5) v. gr. planitiem, Sallust. *lerajzolni*; abzeichnen, abreißen, einen Riß davon machen 6) v. gr. alicui pecuniam, Cic. *útasítóírás által fizettetni le pénzt valakinek*, *útasítóírást adni*; schriftlich etwas einem anweisen, Jemanden durch Assignation bezahlen, einem wohin Assignation geben. 7) *valamit egészen kiírni*, *betűről betűre*, *az az: nem rövidítve*; etwas ganz ausschreiben, nicht mit Abbreviaturen. Svet.

Perscriptĭo, ōnis, f. 3. *felírás*, *feljegyzés*; die Aufschreibung. Cic. 2) *kötelezőírás*, *váltólevél*; die Verschreibung, der Contract, Wechsel. Cic. 3) *fizetésre útasító írás*; eine schrift-

liche Anweisung oder Assignation zur Bezahlung, oder Bezahlung durch Assignation. Cic.

Perscriptor, ōris, m. 3. *író, a' ki valamit leír*; der Schreiber, der etwas schreibt. Cic.

Perscriptūra, ae, f. 1. i. q. perscriptio, Pandect.

Perscriptus, a, um, *felírt, feljegyzett*; aufgeschrieben, aufgezeichnet. Cic.

Perscrūtātio, ōnis, f. 3. *végirejárás, vizsgálódás, vizsgálás*; die Durchsuchung, Erforschung. Senec.

Perscrūtātor, ōris, m. 3. *végirejáró, vizsgáló*: der Durchsucher, Erforscher. Capitol.

Perscrūto, āvi, ātum, āre, i. q. perscrutor.

Perscrūtor, ātus sum, āri, Dep. 1. v. gr. omnia, Cic. *végirejárni, vizsgálni, megvizsgálni*; durchsuchen, durchforschen, visitiren. Naturam rei perscrutari, Cic. *a' dolog mivoltát jól megvizsgálni*; die Beschaffenheit der Sache genau untersuchen.

Persēa, ae, f. 1. genus arboris in Aegypto. Plin.

Persĕco, cui, ctum, care, 1. *elvágni, keresztülvágni*; durchschneiden, zerschneiden. Cic. 2) Trop. *eleit venni valaminek, fundamentomostól, v. gyökerestől kiírtani*; etwas aus dem Grunde heben, zu Ende bringen. Cic. et Liv. Persecare aliquod vitium ne serpat, Cic.

Persector, āri, Dep. 1. *nyomba követni*; fleißig nachgehen, nachforschen. Lucret.

Persĕcūtio, ōnis, f. 3. (persequor) v. gr. bestiae, Pand. *űzés, kergetés*; die Verfolgung. 2) alicujus, Cic. *üldözés*; die Verfolgung. Persecutio christianorum. Tert. 3) v. gr. negotii, Apul. *eljárás a' dologban, utánnajárás, p. o. a' dolognak*; die Verfolgung, Fortsetzung.

Persĕcūtor, ōris, m. 3. et Persecutrix, cis, f. 3. *üldöző*; der Verfolger, die Verfolgerinn. Pand. et Augustin.

Persĕcūtus, a, um, *üldözött, üldöztetett*; verfolgt. Pand.

Persĕdĕo, ēdi, essum, ēre, 2. *egy helyben sokáig ülni, veszteg ülni*; lange wo sitzen oder sitzen, sitzen bleiben. In equo dies noctesque persedere, Liv.

Persegnis, e, *igen rest, lassú, tunya*; sehr laß, sehr träg. Liv.

Pērsēĭdes, um, f. pl. *Perseis bájoló füvei*; gewisse zaubrerische Kräuter der Perseis, einer Zauberinn. Ovid.

Persēis, idis, f. 3 filia Persae, i. e. Hecate, Stat. 2) sc. Musa, Carmen, Ovid.

Pērsēĭus, a, um, Persan, v. Perseum concernens, Ovid.

Persĕnesco, ni, ĕre, 3. *megvénülni*; veralten. Eutrop.

Persĕnex, is, *igen öreg*; sehr alt. Suet.

Persentio, si, sum, īre, 4. v. gr. aliquid, Virg. *érezni*; empfinden. 2) *észrevenni, sejdítni*; merken, wahrnehmen. Virg.

Persentisco, ĕre, 3. *érezni*; empfinden. Lucret. 2) *észrevenni, sejdítni, megérzeni*; merken, wahrnehmen, spüren. Terent.

Persĕphŏne, es, f. 1. i. e. Proserpina. Ovid. 2) i. q. mors, Ovid.

Persĕpolis, vide: Persaepolis.

Persĕquax, ācis, *üldözni szerető*; sehr verfolgend, eifrig im Verfolgen. Apul.

Persĕquor, cūtus, vel quutus sum, sequi, Dep. 3. v. gr. vestigia alicujus, Cic. *utánna menni, követni*; folgen, nachfolgen, nachgehen. Viam suam persequi, Cic. *útját folytatni*; seinen Weg fortsetzen 2) v. gr. aliquem, Cic. *üldözni*; verfolgen. 3) v. gr. fugientes, Caes. hostem, Cic. *űzni, kergetni*; verfolgen, jagen. 4) Trop. v. gr. voluptates, Cic. *neki adni magát valaminek, igyekezni valamit elérni*; einer Sache nachgehen, darnach trachten, streben, sie zu erreichen suchen. 5) v. gr. jus suum, Cic. bona sua judicio, Cic. *megnyerni igyekezni, keresni, törvényesen keresni*; zu erhalten suchen, gerichtlich suchen. Pecuniam ab aliquo persequi, Cic. *törvényesen keresni valakin pénzét, v. az adósságot*: sein Geld gerichtlich fordern. 6) celeritate scribendi, quae dicuntur, persequi, Cic. *utánna írni, v. leírni a' beszédet, vagy a' mit pennára mondanak (dictálnak)*; nachschreiben, was dictirt wird. 7) v. gr. incepta, Liv. mandata, Cic. *végrehajtani, telyesítni, elvégezni*; ausführen, verrichten, zu Stande bringen.

Persĕro, ēvi, itum, ĕre, 3. *vetni, ültetni, plántálni*; säen, pflanzen. Sid.

Persĕro, ui, rtum, ĕre, 3. v. gr. resticulas per foros, Varr. *keresztül dugdosni, v.*

húzogatni rajta, felfűzni rá; durchstecken. durchziehen.

Perservio, ire, 4. v. gr. aulicul, Vopisc. *szolgálni, mind végig szolgálni*; dienen, durchgängig dienen.

Perservo, āre, 1. *megtartani, p. o. magánál*; beybehalten. Tertull.

Perses, ae, m. 1. filius Persei, Plin. 2) filius Solis et Persae, frater Circes. Hygin. 3) i. q. Perseus, ultimus rex Macedoniae, a Consule Aemilio victus, et per triumphum Romam ductus.

Persēus, a, um, *Perseusi, Perseust illető*; Persisch, den Perseus betreffend. Prop. 2) *Persiai, Persiába való*; Persisch, zu Persien gehörig. Lucan.

Perseus, ĕi et ĕos, m. 3. filius Jovis et Danaes. 2) i. q. Perses, ultimus rex Macedoniae ab Aemilio Consule Romano victus.

Persĕvērābĭlis, e, *állhatatos*; beharrlich. Coel. Aur.

Persĕveranter, Adv. *állhatatosan*; beharrlich. Liv. purseverantius, Liv. perseverantissime, Plin. Ep.

Persĕvērantia, ae, f. 1. *állhatatosság, állhatatos megmaradás*; die Beharrung, Beharrlichkeit. Cic. 2) v. gr. belli, Justin. *tartósság, sok ideig való tartás*; die Langwierigkeit.

Persĕvērātio, ōnis, f. 3. *állhatatos megmaradás*; die Beharrung. 2) *tartás, tartósság*; die Fortdauer. Apul.

Persĕvēre, Adv. *igen komolyan*; sehr ernstlich. Plin. jun.

Persĕvero, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. in in sententia, Cic. *állhatatosan megmaradni, végig megmaradni*; verharren, standhaft bey etwas bleiben, fortfahren worin. Bellis continuis perseverat, Justin. *szűnet nélkül hadakozik*; er führt unaufhörlich Krieg. In quaerela perseverat; *mind egyre panaszolkodik*; klagt unaufhörlich. 2) cum Infinit. *valamelly állítás mellett megmaradni, szüntelen ugyan azt állítni*; darauf stehen bleiben, versichern, behaupten. Perseverat, se esse Orestem, Cic.

Persĕvērus, a, um, *igen komoly*; sehr ernsthaft. 2) *igen kemény, t. i. maga viseletében*; sehr streng. Tacit.

Persia, ae, f. 1. vel Persis, idis, f. 3. *Persia, t. i. ország*; das Königreich Persien. Plaut.

Persiānus, a, um, i. e. Persium poëtam concernens, Apul.

Persica, ae, f. 1. scil. arbor; *baratzkfa*; der Pfersichbaum, oder Pfirschenbaum. Plin.

Persiccātus, a, um, *egészen megszárasztott*; ganz getrocknet. Apic.

Persiccus, a, um, *egészen száraz, igen száraz*; ganz trocken, sehr trocken. Cels.

Persĭce, Adv. *Persául*; Persisch. Quint.

Persĭcus, a, um, *Persiai, Persiából való, Persiába való*; Persisch, Persien betreffend, dahin gehörig. Hor. Persica, orum, *Persiai történetek*; Persische Geschichte. Cic. Persica malus, Macrob. et Plin. v. Persicus, i, f. 2. Colum. *baratzkfa*; (Amygdalus persica, L.) Pfirschenbaum. Persicum (neutr.) *baratzk, őszi, v. szőrös baratzk*; die Pfirsche. 2) Perseum concernens, Bellum Persicum. Cic.

Persĭdĕo, ēdi, essum, ĕre, 2. i. q. persedeo, Plin.

Persīdo, ēdi, essum, ĕre, 3. *megtelepedni, valahol*; sich niederlassen. 2) *valahova ülni, oda ülni*; sich wohin setzen. Virg.

Persīgno, are, 1. *feljegyezni*; aufzeichnen. Liv. 2) *megjelelni*; bezeichnen. Mela.

Pērsīllum, i, n. 2. *egy edény neme volt, mellyben szentelt kenet tartatott, 's a' mellyből Portunalis nevű pap a' hadramenők fegyvereit békente*; ein gewisses Geschirr, in welchem eine geweihte Salbe bey den heidnischen Römern war, womit der Priester Portunalis die Waffen der Römer bestrich, wenn sie zu Felde zogen. Fest

Persĭmĭlis, e, cum Genit. et Dat. *igen hasonlatos*; sehr ähnlich. Cic. Horat.

Persimplex, icis, v. gr. victus, Tac. *igen együgyű*; sehr einfach, sehr ungekünstelt.

Persĭs, ĭdis, v. ĭdos, f. 3. *Persiai*; Persisch. Ovid. 2) scil. femina; *Persa asszony*; eine Perserinn. Claud. 3) sc. terra, Virg. *Persia*; Persien.

Persisto, stiti, ĕre, 3. *megállani*; stehen bleiben. 2) v. gr. in re, vel in sententia, Liv. *megmaradni, valami mellett maradni*; verbleiben, verharren.

Persius, ii, m. 2. poëta satyricus latinus Mart.

Persŏlennis, vel Persolemnis, e, *igen pompás, innepi*; sehr feyerlich. Suet.

Persŏlido, āre, 1. *tömötté tsinálni*; dichte machen. Stat.

Persolla, ae, f. 1. (Dimin. a persona) *álortzátska, (tsúfolodva)*; eine kleine Maske als Schimpfwort. Plaut.

Persŏlus, a, um, *egyedül*; ganz allein. Plaut.

Persŏlūta, ae, f. 1. *nagy lapu, öreg bojtorján*; groß Klettenkraut.

Persŏlūtus, a, um, (persolvo) *kifejtett, megmagyarázott*; entwickelt, erklärt. 2) *kifizetett, lefizetett, megfizetett*; bezahlt, ausgezahlt. Sall.

Persolvo, solvi, solūtum, solvĕre, 3. *kifejteni, megmagyarázni*; auflösen, entwickeln, erklären. Cic. 2) v. gr. stipendium militibus, Cic. *kifizetni, megfizetni*; auszahlen, bezahlen. Alienis nominibus persolvere, Sall. *más adósságait fizetni le*; die Schulden anderer bezahlen. Ab aliquo persolvere, Cic. *költsön kért pénzel fizetni*; mit geborgtem Gelde seine Schuld bezahlen. 3) Trop. grates persolvere, Virg. *megköszönni*; Dank abstatten. Poenas persolvere, Caes. *büntetését hordozni, v. szenvedni, megbüntetődni*; Strafe leiden, gestraft werden. Promissum persolvere, Colum. *fogadását telyesitni*; sein Versprechen halten. Epistolam persolvere, Cic. *a' levélre felelni*; den Brief beantworten.

Persōna, ae, f. 1. *álortza*; die Larve, Maske. Cic. 2) *személy, mellyet a' szinjátszó a' játékszinen visel vagy játszik*; eine Rolle des Schauspielers. Tantam personam sustinet, Cic. *ollyan nevezetes vagy nagy ember személyét vagy képét viseli*; stellt eine so wichtige Person vor, oder spielt eine so wichtige Rolle. Personam gerere, v. tenere, Cic. *személyt viselni, v. játszáni, valaki képet viselni*; eine Person vorstellen, Rolle spielen. 3) *személy, valakinek tulajdon személye*; die Person. Mea persona, Cic. i. e. ego; tua persona, Cic. i. e. tu. In ejus personam, Cic. *az ő személye ellen, vagy ő ellene*; gegen seine Person, gegen ihn. 4) personae vocum in variatione per modos, tempora et personas, Quint. tertia persona, Quint. *harmadik személy, p. o. ő*; die dritte Person, z. B. er, sie.

Persōnālis, e, *személyes*; persönlich. Pandect.

Persōnālĭter, Adv. *személyesen*; persönlich. Arnob.

Persōnāta, ae, f. 1. *széles lapu, keserülapu bojtorján*; die Großklette. Plin. (Arctium Lappa, L.)

Persōnātus, a, um, (persona) *álortzás*; vermummt, verlarvt, maskirt. Hor., 2) *tettetett, álortzás*; verstellt. Cic.

Persŏno, ui, ĭtum, āre, 1. *messzire hangzani, harsogásával betölteni*; hindurch schallen, mit dem Schalle erfüllen, durchtönen. Regna personat Cerberus, Virg. 2) *hangzani, harsogni*; erschallen, ertönen, erklingen. Id personabat totis castris, Liv. *az egész táborban az hallatott, v. hangzott*; im ganzen Lager ertönte es, oder hörte man das. 3) *kiabálni*; laut schreyen. Non loquuntur solum, sed etiam personant, Cic.

Persŏnus, a, um, *hangzó, harsogó*; ertönend, erschallend. Petron.

Persorbĕo, ēre, 2) *behörbölni, felhörbölni*; einschlürfen, in sich trinken. Plin.

Perspecte, Adv. *meggondolva, a' dologban való belátással*; bedächtlich, mit Einsicht, einsichtsvoll. Plaut.

Perspectĭo, ōnis, f. 3. (perspicio) *belátás, t. i. a' dologba*; die Einsicht. Lact.

Perspĕctīva, ae, f. 1. *messzeláttás mestersége*; die Sehekunst in der Ferne. Mathem. 2) *messzelátó, t. i. tső*; eine Fernröhre, Perspectiv, Gläser in eine Röhre gefaßt, durch die man in die Weite sehen kann. Idem.

Perspecto, āre, 1. (Frequ. perspicio) *megnézegetni, körös körül nézegetni*; besehen, besichtigen, sich überall umsehen. Plaut. 2) v. gr. certamen, Svet. *nézni*; zusehen, zuschauen.

Perspector, ōris, m. 3. *néző, vizsgáló*; der Zuschauer. Juven.

Perspectus, a, um, (perspicio) *jól megvizsgált*; wohl betrachtet. 2) *megesmért*; erkannt. Plaut.

Perspectus, us, m. 4. *megvizsgálás*; die genaue Beschauung, Betrachtung. Lucan.

Perspĕcŭlor, āri, 1. *vizsgálódni, nézni*; sehen oder wohin sehen, Achtung geben. Plin.

Perspergo, ĕre, 3. *behinteni, befetskendezni*; besprengen, bestreuen, benetzen. Cic.

Perspĭcābĭlis, e, (perspicio) *vizsgálható, látható*; was sich sehen läßt. 2) *világos, általlátható*; hell. Ammian.

Perspĭcācia, ae, f. 1. *belátás a' dologba, éles belátás*; die Einsicht, Scharfsinnigkeit. Cic.

Perspĭcācitas, ātis, f. 3. id. qu. Perspicacia. Cic.

Perspĭcāciter, Adv. *élesen, éles belátással*; scharfsichtig. Ammian.

Perspĭcax, ācis, *éleselméjü, éles belátású*; einsichtsvoll, scharfsichtig. Cic. perspicacior, Apul.

Perspĭcĭbĭlis, e, *látható, világos*; sichtbar, hell. Vitr.

Perspĭcĭentĭa, ae, f. 1. *belátás, t. i. a' dologba értelemmel*; die Einsicht Cic.

Perspĭcillum, i, n. 2. *szemüveg, pápaszem, okulár*; eine Brille. Gloss. 2) *messzelátó, t. i. tsö, v. üveg*; ein Fernglas. Gloss.

Perspĭcio, exi, ectum, ĕre, 3. (per et specio) *általnézni, keresztülnézni valamin, benézni valahova*; durchsehen, hineinsehen. Quo ne perspici quidem posset, Caes. Coelum perspicere, Liv. *az eget nézni*; den Himmel sehen, oder gen Himmel sehen. 2) v. gr. domum, Cic. opus, Caes. *megnézni, vizsgálni, megvizsgálni*; genau besehen, besichtigen, besehen, beschauen, betrachten. 3) v. gr. intentionem, sententiam alicujus, Cic. *általlátni, észrevenni, előre ellátni, p. o. valaki igyekezetének tzélját*; sehr bemerken, einsehen, wahrnehmen. Aliquid conjectura perspicere, Cic. *valamit kitalálni, eltalálni*; errathen.

Perspĭcŭe, Adv. *nyilván, láthatóképen*; sichtbar, offenbar. Cic. 2) *világosan*; deutlich. Cic.

Perspĭcŭĭtas, ātis, f. 3. *általlátszóság, világosság*; die Durchsichtigkeit, Helle, Klarheit. Plin. 2) *nyilvánvalóság, világosság*; Sichtbarkeit, Augenscheinlichkeit, Deutlichkeit. Cic.

Perspĭcŭus, a, um, (perspicio) *általlátszó, világos, a' min könnyü általlátni*; durchsichtig, hell. Ovid. 2) *nyilvánvaló, látható, látnivaló, világos, megérthető*; augenscheinlich, sichtbar, deutlich. Cic.

Perspīro, āre, 1. *lehelleni*; athmen. Cato. 2) *fújni*; wehen. Plin.

Persterno, strāvi, strātum, sternĕre, 3. v. gr. viam, Liv. *egyenlőre tsinálni, egyengetni*; eben machen.

Persĭmŭlo, āre, 1. *felingerleni, ingerleni*; anreitzen, reitzen. Tacit.

Persto, iti, ātum, āre, 1. *merőn állani, megállani*; fest stehen oder stehen bleiben. Liv. 2) v. gr. in sententia, Cic. *állhatatosan megmaradni, p. a. valami mellett, feltételeiben, 's a' t.* beharren, verharren. 3) *megmaradni, elállani, eltartani*; beständig bleiben, dauern. Ovid

Perstrātus, a, um, (persterno) v. gr. via, Liv. *kirakott*; gepflastert. Via silice perstrata, Liv.

Perstrēnue, Adv. *igen serényen, gyorsan*; sehr thätig, sehr hurtig. Abi perstrenue, Terent.

Perstrĕpo, ui, ĭtum, ĕre, 3. *zörögni, lármázni*; lärmen, oder sehr lärmen, Geräusch machen. 2) *hangzani, hallatszani*; ertönen, erschallen. Terent.

Perstrictus, a, um, (perstringo) *keményen megkötöztetett, megkötözött*; hart gebunden. 2) *megsebesített, megsértett*; verwundet verletzt. Curt. 3) Met. gelu perstrictus, Plin. *megfagyott*; gefroren.

Perstringo, inxi, ictum, ĕre, 3. v. gr. vites, Cato. *kötni, megkötni*; binden, anbinden. 2) *súrolni, sodorni, érdekleni*; streifen, schlagend, stossend, oder werfend berühren. Femur perstrinxit, Virg. Solum aratro perstringere, Cic. *szántani, felszántani a' földet*; pflügen, durch pflügen. e. gr. aliquem, Idem. *valakit illetni, hozzáérni valakihez*; einen antasten, berühren. e. gr. aliquid breviter, Cic. *valamit rövid szóval illetni*; etwas kurz berühren. Perstringere aliquem asperioribus verbis, Cic. *valakit kemény szókkal illetni, sértegetni, motskolni*; einen durchziehen, durchhecheln. 3) v. gr. aciem gladii, *eltompitni, kivenni az élit*; stumpf machen. Aciem oculorum perstringit, vel oculos, Cic. *tompitja a' látást*; es blendet, macht die Augen stumpf. 4) *végig menni roita rövid szóval, rövid szóval illetni, v. elbeszélni*; durchgehen, durchlaufen, kürzlich erzählen. Cursum vitae breviter perstringere, Cic.

Perstrŭo, xi, ctum, ĕre, 3. *felépitni, felállitni, az épületet, megépitni*; aufbauen, errichten, erbauen. Vitruv.

Persuādīse, Adv. *igen nagy buzgósággal, buzgoan;* sehr eifrig, sehr begierig. Cic.

Persuāciōsus, a, um, *igen buzgó, magát valamire redadó;* sehr eifrig, einer Sache sehr ergeben.

Persuādēo, si, sum, ēre, 2. v. gr. alicui aliquid. Cic *elhitetni valakivel valamit, meggyőzni valami felöl;* überreden, machen, daß einer etwas glaubt, überzeugen. Persvasum habere, Cic. *meggyőzödve lenni valami felöl, bizonyosnak tartani, v. hinni valamit;* überzeugt seyn, gewiß glauben. Sibi persvadere, Caes. *elhitetni magával, bizonyosnak tartani;* überzeugt werden, gewiß glauben. Persvasum est mihi, v. gr. de re, Cic. *meg vagyok győzödve, p. o. a' dolog felöl;* ich bin überzeugt. Persvadeo aliquem, Enn. Hinc: Persvadeor, eris, etc. Persvasus est, Caecin. in Cic. Ep. *elhitették vele;* man hat ihn überredet. 2) alicui, Caes. vel aliquem, Petron. *rábeszéllni vagy rávenni volakit valamire, javasolni valakinek valamit;* überreden, durch Vorstellung machen, daß einer etwas thut, rathen. Persvadere alicui, nuptias ut maturet, Ter.

Persuāsībilis, e, *könnyen elhitethető;* leicht zu bereden. Quint.

Persuāsībiliter, Adv. *hihetőképpen;* auf eine glaubwürdige Art. Quint.

Persuāsio, ōnis f. 3. *elhitetés, rábeszéllés;* die Überzeugung, Überredung. Cic. 2) *meggyőződés, magával való elhitetés;* die Überzeugung die man hat, Glaube. 3) *képzelődés, vélekedés;* die Einbildung, Meinung. Quintil.

Persvāsor, ōris, m. 3. *rábeszéllő, elhitető;* ein Überreder. Gloss.

Persuāsōrius, a, um, *elhitető, elhitetésre való;* zur Überredung dienlich. Svet.

Persuastrix, īcis, f. 3. *elhitető, rábeszéllő, t. i. asszony;* die Überrederinn. Plaut.

Persuāsus, a, um, *elhitetett, meggyőzödött, meggyőzödve lévő;* überredet, überzeugt. Cic. Vide: Persvadeo, 2) *magát elszánt, kész;* entschlossen. Mori persvasus, Val. Max.

Persuāsus, us, m. 4. id. qu. Persvasio. Plaut.

Persuāvīter, Adv. *igen kellemetesen;* sehr angenehm. Augustin.

Persubtīlis, e, *igen finom;* sehr fein. Cic. 2) v. gr. oratio, Cic. *igen szép;* sehr schön.

Persulco, āre, 1. *bébarázdálni;* durchfurchen. Claudian.

Persultātor, ōris, m. 3. *ugráló;* ein Springer. Symm.

Persulto, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. in agro, Liv. *szerteszéllyel ugrálni, szaladgálni;* hin und her springen oder laufen, herum springen oder schwärmen, auch bloß springen, schwärmen. 2) v. gr. aliquid, Prud. *parantsoló hangon mondani, parantsolni;* gebieterisch sagen, befehlen. 3) *hallani, hangzani;* erschallen, erschallen, sich hören lassen. Vox persultat, Prud.

Pertābesco, bui, ēre, 3. *elmállani, megemésztődni;* nach und nach verzehrt werden oder vergehen. Sever. in Aetna.

Pertaedēo, dŭi, sum, ēre, 2. Impers. *rúnni valamire, megbánni valamit;* überdrüssig seyn. Pertaesum est illos incepti, Virg. *megbánták, v. bosszankodnak, hogy elkezdették;* es verdrießt sie, daß sie es unternommen haben.

Pertaedesco, dui, ēre, 3. id. qu. Pertaedeo.

Pertango, ēre, 3. *mindenütt illetni;* über und über berühren. Apic.

Pertĕgo, ēre, 3. *béfedni;* bedecken. Plaut.

Pertĕmĕrārĭus, a, um, *igen vakmerő, vagy merész;* sehr unbesonnen, sehr verwegen. Cod. Just.

Pertendo, di, sum (tum) ĕre, 3. *kinyújtani;* ausdehnen, ausspannen. 2) v. gr. Romam, Liv. *igyekezni, valahova, t. i. menni;* wohin gehen. 3) v. gr. aliquid, Ter. *valamit vitatni, állitni;* etwas behaupten, bey etwas beharren.

Pertentātus, a, um, *megpróbált, próbára vett;* versucht. Apul.

Pertento, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. aliquem, Ter. *megpróbálni, jól próbára venni, kivizsgálni;* probiren, versuchen, auf die Probe stellen, erforschen. 2) v. gr. rem aliquam, Cic. *meggondolni, gondolóra venni, megfontolni;* überlegen, überdenken. Cic. 3) *meghatni, általjárni;* überfallen, durchdringen. Tremor pertentat corpora, Virg. gaudia pectus, ib.

Pertĕnŭis, e, *igen kitsiny, igen ve-*

kony; sehr klein, sehr dünn. Plin. 2) v. gr. spes, Cic. suspicio, Cic. *igen tsekély, kevés*; sehr klein, sehr gering, sehr schwach.

Pertĕpidus, a, um, *igen langyos*; sehr lau. Vopisc.

Pertĕrĕbro, āvi, ātum, āre, 1. *keresztülfúrni, általfúrni*; durchbohren. Cic.

Pertergĕo, si, sum, ēre, 2. *megtörleni, letörleni*; abwischen, abtrocknen. Horat.

Pertergo, ĕre, 3. idem.

Pertĕro, trīvi, trītum, ĕre, 3. *széllyelzúzni, széllyeltörni*; zerdrücken, zerreiben, zerquetschen, zerstampfen. Colum. 2) *elkoptatni*: abnutzen. Pertritus, a, um, *kopott, mindennapi, közönséges*; abgenutzt, gemein, alltäglich.

Perterrĕfăcĭo, ĕre. 3. v. gr. aliquem, Ter. *megijjeszteni*; erschrecken, in Furcht setzen.

Perterrĕo, ui, ĭtum, ēre, 2. v. gr. aliquem, Caes. *megijjeszteni valakit, ráijjeszteni valakire*; in Schrecken setzen, erschrecken. 2) v. gr. aliquem ab aedibus, Cic. *elriasztani*; wegscheuchen, wegschrecken.

Perterricrĕpus, a, um, *irtóztató módon ropogó*; schrecklich rauschend, tönend, knallend. Lucret.

Perterrĭto, āre, i. q. perterreo, Avien.

Perterrĭtus, a, um, *igen megijjedt*; sehr erschrocken. Timore vel metu perterritus, Cic.

Pertexo, xui, xtum, ĕre, 3. *beléssőni, közzé szőni*; durchweben, mit einweben. 2) *végezni a' szövést, megszőni*; durchweben, bis zu Ende weben, mit dem Gewebe fertig werden. 3) Met. *előadni, p. o. valamelly dolgot*; anführen, z. B. eine Materie mit Worten. Cic. 4) *végrehajtani, elvégezni*; ausführen, zu Stande bringen, zu Ende bringen. Cic.

Pertextus, a, um, *szőtt*; gewebt, gewirkt. Lucr.

Pertica, ae, f. 1. *rúd, pózna, karó*; jede Stange, langer Stock. Ovid. et Colum. 2) *mérő öl, mérőrúd, borakóző, akó*; die Meßruthe, Visirruthe. 3) *tsemete*; ein Setzling, junger Baum. Plin.

Perticālis, e, *karónak való, karóhoz hasonló*; zu Stangen oder Pfählen dienlich. Colum.

Perticātus, a, um, *karózott*; mit einer Stange versehen.

Pertĭmĕfăcĭo, ĕci, actum, ĕre, 3. *megijjeszteni*; in Furcht setzen. Brut. in Cic. Ep.

Pertĭmĕo, ui, ēre, 2. *nagyon félni*; sich sehr fürchten. Lactant.

Pertimesco, mui, ĕre, 3. v. gr. aliquid, Cic. *nagyon félni, tartani valamitől*; sich sehr fürchten, in Furcht seyn, oder gerathen, etwas befürchten.

Pertĭnācĭa, ae, f. 1. (pertinax) *állhatatosság*; die Beharrlichkeit. 2) *megátalkodás, megátalkodottság*; die Hartnäckigkeit. Cic.

Pertĭnācĭter, Adv. v. gr. haerere, Quint. *erősen*; fest. Pertinacissime retinere, Plin. *erősen tartani, v. megfogni*; sehr fest halten. 2) *állhatatosan, makatsúl, megátalkodva, t. i. jó és rossz értelemben*; beharrlich, hartnäckig, unablässig im Guten und Bösen. Resistere pertinaciter, Sallust. pertinacius, Hirt. pertinacissime, Sueton. 3) *tartósan, szüntelen*; anhaltend, dauerhaft, unaufhörlich. Sueton.

Pertĭnax, ācis, o. (per et tenax) *igen szűkmarkú, fösvény*; sehr karg, geizig. Ter. 2) *makats, megátalkodott*; hartnäckig. Liv. 3) v. gr. virtus, Liv. miles, Liv. *állhatatos*; beharrlich, unablässig. 4) *tartós*; dauerhaft. Plin.

Pertĭnenter, Adv. v. gr. ad causam, Tert. *illendően, rátartozva*; gehörig zu etwas, schicklich.

Pertĭnĕo, nui, ēre, 2. *kinyúlni, kiterjedni, p. o. valamelly helyig, addig érni*; sich erstrecken, wohin reichen oder gehen, sich ausbreiten. Arteria aspera ad pulmones usque pertinet, Cic. In omnes partes pertinet, Cic. *mindenfelé elterjed*; breitet sich überall hin aus. Ad pedes usque pertinet, Cic. *egész bokáig lenyúlik*; es geht bis auf die Füße oder Knöchel hinab. 2) Trop. *kiterjedni, elhatni, kihatni*: sich erstrecken, sich verbreiten. Caritas patriae per omnes ordines pertinebat, Liv. In totam nostram vitam pertinet, Sen. *egész életünkre kihat, v. kiterjed*; hat Einfluß auf unser ganzes Leben. 3) *tartozni reá, illetni*; gehören, Beziehung haben, betreffen. Ad rem non pertinet, Cic. *nem*

tartozik a' dologra; es gehört nicht zur Sache. Hoc eo pertinet, Cic. *ez oda tzéloz, es arra való*; das dienet dazu. Pertinet ad rem publicam, Cic. *a' közjót illeti, a' közjóra tartozik*; es betrifft den gemeinen Nutzen, oder das gemeine Beste.

Pertingo, ĕre, 3. (per et tango) i. q. pertineo, Cic. et Liv. *érni, p. o valamelly helyig, kiterjedni, kinyúlni*; an etwas hinreichen, etwas berühren.

Pertŏlĕro, āre, 1. e. gr. tormenta aetatis, Lucr. *elszenvedni, elviselni, eltűrni*; erdulden, ertragen.

Pertŏno, ui, āre, 1. *igen, v. erősen menydörögni, dörögni, v zengeni az égnek*; sehr oder stark donnern. 2) Trop. e. gr. gloriam alicujus, Ambros. *kimenydörögni, az az: hirdetni*: herdonnern, i. e. verkündigen.

Pertorquĕo, ēre, 2. *igen gyötreni, kínozni, v. sanyargatni*; martern. Liv. 2) *eltekerni, elfatsarni*; verdrehen. e. gr. ora sapore, Lucr. *keserűen esni, keserű izének lenni*; bitter schmecken.

Pertractāte, Adv. *közönséges módon, felében, harmadában, t. i. valamit tenni, könnyeden*; auf gemeine Weise, leichthin, oder schlecht. Plaut.

Pertractātio, ōnis, f. 3. e. gr. partium aegrarum, Gell. *illetés, érintés, velebánás*; die Betastung, Behandlung. 2) e. gr. reip. Cic. *velebánás, az az foglalatoskodás valamivel*; die Behandlung, Beschäftigung mit etwas.

Pertractātus, a, um, *a' miről elmélkedett az ember, megrostált, megvisgált, meghányt vetett*; abgehandelt, untersucht. Cic.

Pertracto, āvi, ātum, āre, 1. *illetni, érintni, hozzá érni*; betasten, anrühren. Cic. Etiam oculis, poetice, e. gr. vulnera visu, Sil. 2) e. gr. aliquid, de re aliqua, Cic. *elmélkedni valamiről, megrostálni a' dolgot*; abhandeln. 3) e. gr. philosophiam, Cic. *forgatni, megtanúlni, körülte lenni, nyomozni, visgálni, magyarázni, vilagositni, előadni, tanítni*; durchstudieren, untersuchen, erklären. e. gr. omni cogitatione aliquid, Idem. *egész erővel utána látni, minden gondolatját a' körűlte való eszmélődésre fordítni*; mit Fleiße nachsinnen. Not. res pertractatas habere, Cic. pro: pertractasse.

Pertractus, a, um, (pertraho) *ide, v. oda húzott, vont, hurtzolt*; hingerissen, hergeschleppt.

Pertractus, us, m. 4. *késés, késedelem, tartás, eltartás, tartósság*; der Verzug, die Dauer. Quidam pertractatum quendam in seculo postulant, Tert.

Pertraho, xi, ctum, ĕre, 3. e. gr. aliquem in castra, ratem ad ripam, navim, Liv. aliquem in jus, Val Max. *valahova vinni, húzni, vonni, hurtzolni, erővel vinni*; wohin ziehen, schleppen, mit Gewalt wohin bringen oder führen. 2) *édesgetni, tsalogatni*; locken. In locum iniquum pertractus, Liv. *jutott, tsalatott, tsaltták*; gerieth, wurde gelockt. 3) e gr. virus, Scrib. Larg. *kihúzni, v vonni*; heraus ziehen. 4) *meghosszabbítni*; verlängern. e. gr. vitam, Plin. *folytatni életét, tovább élni, élni*; das Leben fortsetzen.

Pertransĕo, īre, 4. *keresztűl, v. által menni*; durchgehen, hindurch gehen. Plin. e. gr. veterum errores, Cael. Aur. *a' régiek hibáit elmellőzni*; der Alten Fehler durchgehen. 2) *elmenni mellette*; vorbey gehen. Senec.

Pertranslūcĭdus, a, um, *keresztűl világoskodó, v. világitó, általlátszó, igen általlátszó*; durchscheinend, durchsichtig, sehr durchsichtig. Plin.

Pertrĕctātus, a. um, *illetett, érintett, tapintott*; befühlt, betastet, Petron

Pertrĕcto, āre, i. q Pertracto.

Pertrĕpĭdus, a, um, *igen remegő, v. reszkető*; sehr zitternd. 2) *igen félénk, v. félékeny*; sehr furchtsam. Curt

Pertrĭbŭo, ui, ūtum, ĕre, 3. e. gr. testimonium, Plin. *adni, részeltetni valamiben*; geben, ertheilen.

Pertrĭcōsus, a, um, e. gr. res, Mart. *igen rendetlen, v. összehányt vetett, összezavart*; sehr verworren.

Pertristis, e, *igen szomorú, v. bús*; sehr traurig. Cic. 2) e. gr. patruus, Idem. *haragos, igen komor, v komoly*; sehr finster oder ernsthaft. Cic.

Pertrītus, a, um, (pertero) *meg, össze, v. széllyel tört, törött, v. töretett, jól megdörgölt, v. dörzsölt*; zerstoß-

fen, wohl gerieben. Colum. 2) *kö zönséges, szokott*; gewöhnlich. Gloss.

Pertrux, ūcis, o. e. gr. bestia, Apul. *igen irtöztató, rémitö, iszonyú, v. iszonyatos*; sehr schrecklich.

Pertŭ m dus, a, um, *igen feldagadt, v. feldült*; sehr aufgeschwollen. Apul.

Pertŭmultŭōse, Adv. *nagy lármával, v. tsetépatéval*; mit vielem Lärmen, lärmhaft. Cic.

Pertunda, ae, f. 1. sc. dea, i. e. quae in primo concubitu naturam feminae pertundere dicitur, Arnob.

Pertundo, tŭdi, tūsum, ĕre, 3. e. gr. ova, Colum. crumenam, Plaut. *keresztül, v. általszúrni, fúrni, v. lyukasztani*; durchstoßen, durchbohren, durchlöchern. Guttae pertundunt saxa, Lucr. *kivölgyelik, keresztül, v. kilyukasztják*; aushöhlen, durchbohren. 2) *össze, v. széllyel törni, v. verni*: zerstoßen, zerschlagen. Cato.

Perturbāte, Adv. e. gr. dicere, Cic. *megzavarva, megháborodva, összezürve zavarva, rendetlenül, rend nélkül*; verwirrt, unordentlich.

Perturbātio, ōnis, f. 3. *zűrzavar, rendetlenség*; die Verwirrung, Unordnung. Cic. 2) *összezavarodás, megindúlás*: die Bestürzung, Gemüthsbewegung. e. gr. animi, Idem. *heves indúlat, erős megindúlás*; heftiger Affect, 3) Trop. e. gr. coeli, Cic. *borongos idő*; trübes Wetter.

Perturbātor, ōris, m. 3. *háborgató, bolygató, összezavaró*; ein Beunruhiger, Verwirrer. Sulp. Sev.

Perturbātrix, īcis, f. 3. *háborgató, bolygató, összezavaró (asszony, v. leány)*; eine Beunruhigerinn, Verwirrerinn. Cic.

Perturbātus, a, um, *megszomorított*; betrübt. 2) *nyughatatlankodtatott, megzavart*; beunruhigt, verwirrt. Cic. 3) seditionibus perturbata civitas, Idem. *zenebonás, v. zenebanás dó város*; eine aufrührerische Stadt. 4) perturbatissimum genus tempestatis, Sen. *nagy fergeteg, v. zivatar*; ein großes Ungewitter.

Perturbĭdus, a, um, e. gr. civitas, Vopisc. *nyughatatlan, zenebonás*; sehr unruhig, voll Unruhr.

Perturbo, āvi, ātum, āre, 1. *meghábortani, megzavarni, elrontani, zavarba, v. rendetlenségbe hozni*: verwirren, in Verwirrung oder Unordnung bringen. Caes. 2) e. gr. animum, Cic. *felzavarni, felháborítni, háborgatni, nyughatatlankodtatni, igen megszomorítni*; beunruhigen, sehr betrüben. 3) e. gr. aliquem ex civitate, Auct. ad Her. *kilökni, kihajtani, kiverni*; hinaus stoßen. 4) e. gr. lauri folia et inulam, Pallad. *összekeverni, v. elegyitni*: vermengen, unter einander mengen.

Perturpis, e, *igen illetlen, rút, otsmány, v. gyaláztatos*; sehr unanständig, sehr häßlich, sehr schändlich. Cic.

Pertussis, is, f. 3. *hosszas köhögés, v. hurut*; ein langwieriger Husten. Senec.

Pertūsūra, ae, f. 1. *keresztül szúrás, döfés, fúrás, v. lyukasztás*; die Durchstoßung, die Durchbohrung, Durchlöcherung. Coel. Aur.

Pertūsus, a, um, (pertundo) *általkeresztülszúrt, döfött, fúrt, v. lyukasztott*; durchstoßen, durchbohrt, durchlöchert. Cato. 2) e. gr. sella, Idem. *szükség, v. éjjeli láda*; ein Nachtstuhl.

Pērū, indecl. *nagy királyság, v. ország Déli Amerikában*; ein großes Königreich in Süd-Amerika. Geogr. Hinc Peruanus et Peruvianus, a, um, *Perui*; peruvianisch.

Pērūbīque, Adv. *mindenütt*; überall. Tert.

Pērūla, ae, f. 1. (Dim. a pera) *tüskátska, tarisznyátska, zatskó*; ein Säckchen, Täschchen. Sen.

Pērunctio, ōnis, f. 3. *megkenés*; das Besalben, Beschmierung. Plin.

Pērunctus, a, um. (perungo) *megkent, jól meg, v. béhalzsamozott*; besalbt, beschmiert, wohl einbalsamirt. Hor.

Pērungo, nxi, nctum, ĕre, 3. e. gr. corpora oleo, Cic. *megkenni, meg, v. bébalzsamozni*; besalben, einbalsamiren. e. gr. ora manu, Ovid. *bémázolni, elkeverni*; beschmieren, besudeln.

Pērurbāne, Adv. *igen emberséges, v. udvariasan, módosan, v. nyájasan*; sehr höflich, sehr artig. Sidon.

Pērurbānus, a, um, *igen nagy városi, különösen Római ízlés szerént való*; sehr großstädtisch, besonders nach Roms Geschmack Cic. 2) *igen emberséges, v. betsülletes*; sehr höflich, Idem. 3) *igen nyájas, módos, ma-*

néros, *v. finom*; sehr artig, sehr fein. Cic.

Pĕrurgĕo, si, ēre, 2. a. gr. aliquem, Svet. *erőltetni, kénszeríteni*; in einen sehr dringen. 2) ultima fata perurgent eum, Aur. Vict. *haldlán van, haldoklik*; er liegt in letzten Zügen. 3) *meg nem szűnni valamitől, alkalmatlankodni*; inständig anhalten, incommodiren. Ammian.

Pĕrūro, ussi, ustum, ĕre, 3. *által, v. keresztül égetni*; durchbrennen. Liv. 2) *megégetni*; verbrennen. Aestu peruri, Ovid. *a' hévségtől megégni*; von der Hitze verbrannt werden. 3) *égetni, felhevíteni, hőséget, v. tüzesseget okozni, meggyújtani*; brennen, Hitze verursachen, entzünden. Febre peruri, Plin. Perurimur aestu (amoris), Ovid. 4) *megharagítni, tűzbe hozni, feltüzelni*; zornig machen, aufbringen. Sen. Catull. e. gr. eos alicujus, Mart. *nagy szomorúsdgot, v. bánatot okozni, szívét epeszteni*; ein großes Leid zufügen.

Pĕrŭsĭa, ae, f. 1. urbs Etruriae, hodie: Perugia. Hinc: Perusinus, a, um, *Perusiai, oda, v. onnan való*; in oder aus Perusia, Perusisch. Liv. Perusini, incolae ejusdem, Idem.

Pĕrustus, a, um, (peruro) *megégetett, megégett*; verbrannt. e. gr. ardenti febri, Plin. *forró hideglelésben lévő*; mit einem hitzigen Fieber behaftet. 3) e. gr. gelu, Ovid. *erősen megfagyott*; stark gefroren.

Pĕrūtĭlis, e, *igen hasznos, v. hasznavehető*; sehr nützlich, sehr brauchbar. Cic.

Pervādo, si, sum, ĕre, 3. e. gr. per loca ad castra, Liv. *által, v. keresztül menni, valahova menni, jönni*; durchgehen, wohin gehen, kommen. 2) *által, v. keresztül hatni, el, v. béjárni, útat nyitni*: durchdringen. Morbus pervasit omnia membra, Cic. *minden tagokra elhatott a' betegség, v. nyavalya*; die Krankheit ist in alle Glieder geschlagen. Pervasit fama hujus rei, Tac. *elterjedt a' híre*; das Gerücht davon ist ausgekommen. Opinio pervasit per animos hominum, Cic. *azt hiszik az emberek, v. az a' tévelygő vélekedés foglalta el az embereket*; dieser Wahn hat die Leute eingenommen.

Pervăgābĭlis, e, e. gr. locus, Sidon. *bé, v. megjárható, békóborolható, v. bolyongható*; durchschweifend, durchstreichend.

Pervăgātus, a, um, e. gr. fama, Cic. *elterjedt*; ausgebreitet. 2) *igen esmeretes, v. közönséges*; sehr bekannt, sehr gemein. Pervagatum et commune vitium, Idem. Sup. -issimus, Cic.

Pervăgor, ātus sum, āri, Dep. 1. e. gr. domos, Liv. *bé, v. összvejárni, mindenütt béjárni, békóborolni, v. bujdosni*; durchwandern, durchschweifen, durchstreichen. 2) *igen el, v. kiterjedni*; sich sehr ausbreiten. Quod in exteris nationibus usque ad ultimas terras pervagatum est, Cic. Trop. dolor omnia membra pervagatur, Plin. jun. 3) *közönségessé lenni*; gemein werden. Ne is honos nimium pervagatur, Cic.

Pervăgus, a, um, e. gr. puer, Ovid. *kóborló, ögyelgő, bujdosó*; herumschweifend.

Pervălĕo, ui, ēre, 2. *sokat tehetni, v. megtehetni, erős, v. jó erőben lenni*; viel vermögen, stark seyn. Lucr.

Pervălĭdus, a, um, e. gr. agmen, Ammian. *igen erős, jó erőben lévő*; sehr stark.

Pervārĭe, Adv. *igen sokféleképpen, külömbkülömbféleképpen, külömbféleképpen, v. külömbféleként*; sehr mannigfaltig. Cic.

Pervārĭus, a, um, *igen sokféle, igen külömbkülömbféle*; sehr mannigfaltig. Apul.

Pervāsor, ōris, m. 3. *béjáró, portyázó*; ein Durchstreifer. Gloss. 2) *elpártolt*; ein Partheygänger. Cassiod.

Pervāstātus, a, um, e. gr. Italia, Tac. *elpusztított*; verwüstet.

Pervasto, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. fines, Liv. *pusztítni, elpusztítni*; verwüsten.

Pervāsus, a, um, (pervado) *által, v. keresztül ment*; durchgegangen. 2) *által, keresztül, v. el hatott*; durchdrungen. Ammian.

Pervector, ōris, m. 3. *általadó, v. vivő*; ein Überbringer. e. gr. apicum, Symmach. *levélhordó, levélhordó követ*: ein Briefbothe.

Pervectus, a, um, *elvitt*; fortgeführt. e. gr. in littus, Plin. *a' partra vitt*; an das Gestade geführt.

Pervĕho, xi, ctum, ĕre, 3. *keresztül,*

v. dltal vinni; durchtragen, durchführen. Hinc: pervehi, e. gr. oceanum, Tac. *keresztül, v. béjárni, hajózni, v. hajókázni*; durchfahren, befahren. 2) *valahova vinni, elvinni*; tragen, führen, bringen. Virgines Caere pervexit, Liv. *Cerébe vitte őket*; fuhr sie nach Cäre. Equus me pervexit, Apul. Hinc: pervehi, e gr. in portum, Cic. *szekéren, lovon, hajón, v. gyalog menni, eljutni*; fahren oder reiten, auch kommen. Ad exitus optatos, Cic. *kivánt véget, v. kimenetelt érni*; einen erwünschten Ausgang erlangen.

Pervĕlim, is, it, *szeretném, kivánnám, ohajtanám*; ich möchte gern. Cic.

Pervĕllo, elli, vulsi, vulsum, ĕre, 3. e. gr. pilos, Ascon. *tépni, megtsipni, tsipdesni, megtsipdesni*; rupfen, berupfen, bezwacken. e. gr. aurem alicujus, Val. Max. *emlékeztetni*; einen erinnern. e. gr. aurem sibi, Sen. *emlékezni*; sich erinnern. 2) e. gr. stomachum, Horat. *ingerleni*; reizen. 3) *szomorítni, keserítni, búsítni, bosszantni*; wehe thun, fränken, Verdruß anthun. Fortuna pervellere te poterit, Cic. 4) e. gr. jus civile, Idem. *gyaldzni, ótsárolni, betsmelni*; tadeln.

Pervĕnio, eni, entum, īre, 4. e. gr. ad ...tum, Cic. *elérkezni, odajutni, megérkezni*; wohin kommen oder gelangen, ankommen. 2) *jutni, esni, érni, elérni*; kommen, gelangen, erreichen. e. gr. in potestatem alicujus, Cic. *jutni, esni*; gerathen. e. gr. ad nummos, Idem. *sok pénzre tenni szert*; viel Geld bekommen. Hereditas ad me pervenit testamento, Cic. *rám szállott, nékem jutott*; ist an mich gekommen. Pervenit ad septuagesimum annum, Idem *elérte*; hat erreicht. e. gr. in notitiam alicujus, Colum. *esmeretségébe jutni*; einem bekannt werden. e. gr. in scripta alicujus, Cic. *valaki írásában említődni, v. neveződni*; in eines Schrift genannt werden. Res pervenit ad herum, Ter. *híréül adták a' házigazdának*; ist dem Hausherrn hinterbracht worden. 3) *eredni, származni*; herkommen, entstehen. A singulis pervenerant factiones, Liv. Not. pervenibo, pro: perveniam, Pompon.

Pervĕnor, āri, Dep. 1. *megvadászni, vadászva keresztül járni*; durchjagen. 2) *gondosan meg, v. felkeresni, felbújni*; genau durchsuchen. Defessus sum urbem totam pervenarier, Plaut.

Perventĭo, ōnis, f. 3. *odajutás, elérés*; das Hinkommen, die Erlangung. Augustin.

Perventor, ōris, m. 3. *a' ki valahova, v. valamire eljutott, valamit elért*; der wohin oder wozu gelangt. Augustin.

Pervĕnustus, a, um, *igen szép, módos, manéros, v. nyájas*; sehr schön, sehr artig. Sidon.

Perverro, ĕre, 3. *megsepreni*; abkehren. Virg. Moret. Ed. Heyn. habet: praeverrit.

Perverse, Adv. *elforgatva, visszájára, fonákúl*; verkehrt. Svet. 2) *helytelenűl, istentelenűl, gonoszúl, elfordúltúl*; unrecht, aus Bosheit. Cic. 3) *ferdén, kajátson, görbén, félre*; schief. e. gr. aliquem intueri, Plaut. *oldalról nézni meg valakit*; einen von der Seite ansehen. Comp. -ius, Tert. Sup. -issime, Hieron.

Perversĭbĭlis, e, *el, v. vissza fordítható*; was sich verkehren läßt. Prud.

Perversĭo, ōnis, f. 3. *el, v. megfordítás*; die Umdrehung, Verdrehung. Auct. ad Her.

Perversĭtas, ātis, f. 3. e. gr. hominis, opinionum, Cic. *elfordultság, elfordúlt mivólt, gondolat, elme, v. magaviselet. gonoszság*; die Verkehrtheit, verkehrte Beschaffenheit, verkehrter Sinn, verkehrtes Betragen.

Perversus, a, um, (perverto) e. gr. oculus, Cic. *el, fel, v. vissza fordított, v. fordúlt*; verkehrt. 2) *rossz, gonosz, istentelen*; bös. Cachinno perverso distorquere ora, Ovid. *gyaldzatos nevetséget tenni*; ein schändliches Gelächter aufschlagen. 3) e. gr. dies, Plaut. *alkalmatlan*; widrig. Sup. -issimus, Cic.

Perverto, v. Pervorto, ti, sum, ĕre, 3. *el, vissza, v. megfordítni*; verkehren, umkehren. Plaut. 2) e. gr. tecta, Cic. turrim ballista, Plaut. *összve, v. elrontani, felforgatni*; zerstören, umwerfen. 3) Trop. e. gr. jura, Cic. *eltörleni, félbeszakasztani, felforgatni*; aufheben. 4) e. gr. civitatem, Nep. aliquem, Cic. *ki, v. elpusztítni, semmivé, v. szerentsétlenné ten-*

ni; zu Grunde richten, verderben, unglücklich machen.

Pervespĕri, Adv. *igen késő estve*, *v. estven*; sehr spät Abends. Cic.

Pervestigātio, ōnis, f. 3. *kinyomozás*, *kikürkészés*, *felkeresés*; die Ausspürung, Aufsuchung, Erforschung. Cic.

Pervestīgātor, ōris, m. 3. *kinyomozó*, *kikürkésző*, *fel*, *v. kikereső*; ein Ausspürer, Durchsucher. Hieron.

Pervestīgātus, a, um, *ki*, *v. felkeresett*, *kinyomozott*; durchsucht, erforscht. Cic.

Pervestīgo, āvi, ātum, āre, 1. (vestigium) *felkeresni*, *v. kutatni*, *nyomozni* (*a' kopókról*, *vadászkutyákról*); ausspüren, durchsuchen (von Jagdhunden) Cic. 2) Trop. *ki*, *v. felkeresni*, *v. kürkészni*, *kinyomozni*, *kitanúlni*, *megvizsgálni*; ausspüren, durchsuchen, erforschen, untersuchen. Idem.

Pervĕtus, ĕris, o. e. gr. amicitia, oppidum, epistula, Cic. vinum, Cels. *igen régi*, *v. ó*; sehr alt.

Pervĕtustus, a, um, idem, Cic.

Perviam, Adv. *útban*; am Wege. Angulos aedium perviam facitis, Plaut. i. e. pervios, *hozzá mehetően*, *v. járálhatóan*, *következésképpen üresen*, zugänglich, folglich leer.

Pervicācia, ae, f. 1. (pervicax) *nyakasság*, *megátalkodás keménynyakúság*; die Hartnäckigkeit. Cic. 2) *állhatatosság*; die Beharrlichkeit, Standhaftigkeit. Tacit.

Pervicāciter, Adv. *nyakasan*, *megátalkodva*; hartnäckig. Pandect. Comp. pervicacius, Liv.

Pervĭcax, ācis, o. *nyakas*, *megátalkodott*; hartnäckig. Ter. Liv. pervicacior ira, Colum. 2) e. gr. recti, Tac. (*a' jóban*; im Guten) *állhatatos*; beständig, beharrlich.

Pervictus, a, um, (pervinco) *meggyőzött*, *a' kin*, *v. min erőt vettek*; besiegt, überwunden. Liv.

Pervĭcus, a, um, i. q. pervicax, Plaut.

Pervīdĕo, idi, īsum, ēre, 2. *által*, *v. keresztül látni*; durchsehen. Ovid. 2) *körűl*, *v. megnézni*, *nézni*; überschauen, beschauen. Sol omnia pervidet, Ovid. 3) *megszemlélni*, *megnézegetni*, *megvizsgálni*; beschauen, betrachten, untersuchen. Cic. Lucr. 4) *érteni*, *általlátni*; verstehen, einsehen. Cur id accidat, non pervidet, Colum. 5) e. gr. centum et triginta quinque millia passuum, Cic. *látni*, *ellátni*; sehen.

Pervĭgĕo, ui, ēre, 2. *igen jó erőben lenni*; sehr stark seyn. 2) *magát igen megkülömböztetni*, *kitetszeni*, *nagy tekintetben lenni*; sich sehr hervor thun, im großen Ansehen seyn. Tacit.

Pervĭgil, is, o. *igen*, *v. mindég ébrékeny*, *v. vigyázó*; sehr oder immer wachsam. Ovid. Subst. *éjjeli vigyázó*, *v. őr (bakter)*; der Wächter. Plin. Not. pervigilis, pro: pervigil. Apul.

Pevīgilātus, a, um, *ébrentöltött*, *v. eltöltött*; mit Wachen zugebracht.

Pervīgĭlia, ae, f. 1. i. q. sequens, Justin.

Pervīgilium, ii, n. 2. *éjtszakázás*, *ébrenlét*, *v. létel*, *egész éjjeli vigyázóság*, *v. ébrékenység*; das Wachsambleiben die Nacht hindurch. Plin. 2) *éjjeli isteni tisztelet*, *éjjeli innep*; der nächtliche Gottesdienst, die Nachtfeyer. Liv. Not. pervigilium Veneris, poëma, quod Catullo tribuitur.

Pervīgilo, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. noctem, Cic. in armis, Liv. *ébren*, *v. vigyázva tölteni el*, *egész éjjel*, *v. éjtszaka ébren lenni*, *v. vigyázni*; durchwachen, die ganze Nacht hindurch wachen, wachsam bleiben. Nox pervigilata in mero, Ovid. *egész éjjel*, *v. éjtszaka ittak*, *v. az egész éjtszakát ivásban töltötték el*; man hat die ganze Nacht hindurch getrunken.

Pervīlis, e, e. gr. annona, Liv. *kitvány*, *alávaló*, *igen óltsó*; sehr gering, sehr wohlfeil.

Pervinca, ae, f. 1. *börvén meténg*, *földi borostyán*, *lontz*; der Inngrün (Vinca minor, seu pervinca, L.)

Pervinco, ici, ictum, ĕre, 3. e. gr. mores dominae, Prop. (*fejességét*; den Eigensinn) *meggyőzni*, *erőt venni rajta*; besiegen, überwinden. 2) *felyűlhaladni*, *megelőzni*; übertreffen, zuvor thun. Plant. Hor. 3) e. gr. aliquem, (sequ. ut) Liv. *valahára rá venni*, *reábírni*, *v. indítni*; endlich zu etwas bringen oder bewegen. 4) *győzni*, *győzedelmeskedni*; siegen, den Sieg erhalten. Tacit. 5) Trop. *győzni*, *győztes lenni*, *vélekedése mellett megállani*: siegen, i. e. Recht behalten, seine Mei-

nung behaupten 6) *végrehajtani*, *kivinni*, *p. o. feltételét*; es durchsetzen. seq. ut, Liv. 7) e. gr. aliquid dictis, Lucr. *megmutatni*, *bebizonyitni*; erweisen.

Pervĭrĕo, ēre, 2. *mindég zöldelleni*; *v. zöld lenni*; stets grünen. Paul. Nol.

Pervĭrĭdis, e, *igen zöld*; sehr grün. Plin.

Pervīso, ĕre, 3. *megnézni*, *nézegetni*, *v. tekintni*; beschauen. Manil.

Pervīvo, xi, ctum, ĕre, 3. e. gr. ad summam aetatem, Plaut. *bizonyos ideig élni*, *el*, *v. megélni*, *bizonyos időt megérni*; leben bis zu einer gewissen Zeit.

Pervium, ĭi, n. 2. *keresztűl*, *v. általjárás*, *v. menetel*; der Durchgang. Tac.

Pervĭus, a, um, (via) *a' hol által*, *v. keresztűl menetni*, *járható*, *általjárható*, *a' hol út van*; wo man durch oder übergehen kann, gangbar, durchgängig, wegsam. e. gr. amnis, Tac. i. e. vadosus. Phasis pontibus 120 pervius, Plin. Perviae aedes, Ter. *nyitva lévő*; offen stehend. e. gr. domus ventis, Ovid. *mellyen keresztűl fújhat a' szél*, *szellős*; wodurch der Wind wehen kann. Loca non pervia equo, Idem. *lóval*, *v. lóhátonnem járható*; durch die man nicht reiten kann. Not. annulus pervius, i. e. cavus, non solidus, Pict. ap. Gell. 2) e. gr. sacrarium, Calp. *a' hova szabad menetel van*; wozu der Zugang frey, unverwehrt ist. 3) e. gr. ensis, Sil. *keresztűlható*; durchdringend.

Pervŏlātĭcus, a, um, *ide'stova repeső*, *nem állandó*, *múlandó*; herumfliegend, unstät, flüchtig. Tert.

Pervolgo, āre, 1. i. q. Pervulgo.

Pervŏlĭtantĭa, ae, f. 1. *repesés*, *repdesés*, *lebegés*; das Herumfliegen, Schwingen. Vitruv.

Pervŏlĭto, āre, 1. Frequ. e. gr. loca, Virg. *bérepdesni*, *v valahol repdesni*, *v. repesni*; durchfliegen, oder wo herum fliegen. 2) Trop. *hirtelen érkezni*, *megérkezni*, *v. eljutni*; geschwind ankommen. Cic.

Pervŏlo, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. aedes, Virg. *keresztűl*, *v körűlte repűlni*; durchfliegen, wo herum fliegen. 2) e. gr. in domum suam, Cic. *hirtelen a' házába*, *v. haza futni*, *v. szaladni*; schnell in sein Haus laufen. 3) rumor pervolat agitatis alis, Ovid. *sebesen szárnyal*, *sebes szárnyakon repűl*, *v hirtelen elterjed a' hir*; das Gerücht kommt schnell aus.

Pervŏlo, vŏlui, velle, *igen kivánni*, *akarni*, *v. ohajtni*; gern wollen, sehr gern sehen, sehr wünschen. Mihi ignosci pervellem, Cic. Pervelim scire, Idem. Pervidere vellem, pro: pervellem videre, Cic.

Pĕrvŏlūto, āre, 1. (Frequ. a pervolvo) *ide'stova hengergetni*, *v. hempelygetni*; herum wälzen. Cic. 2) Trop. e. gr. libros, Idem. *szorgalmatosan keresztűl*, *által*, *v. megolvasni*; fleißig durchlesen.

Pervŏlūtus, a, um, (pervolvo) *elhengergetett*, *v. hempelygetett*, *eltolt*; fortgewälzt, fortgeschoben. Liv.

Pervolvo, volvi, vŏlūtum, ĕre, 3. e. gr. aliquem in luto, Ter. *hengeritni*, *meghengergetni*, *hempelygetni*, *megforgatni*; herumwälzen, herumrollen, herumkollern. Pervolvi, e. gr. in suo sanguine, Apul. *hengeregni*, *fetrengeni*; sich herumwälzen. 2) Trop. e. gr. librum, Catull. *keresztűl*, *v. általforgatni*, *levelezni*, *v. olvasni*; durchblättern, durchlesen. 3) animus pervolvatur in hac re, Cic. *gyakorolni kell*, *v. gyakorlódjék*; muß geübt werden.

Pervorse, Pervorso etc. i. q. Perverse, Perverso etc.

Pervulgāte, Adv. *igen közönséges módon*, *köznép módja szerént*; auf sehr gemeine Art, nach Art des Pöbels. Gell.

Pervulgātus, a, um, *igen közönséges*; sehr gemein. 2) *igen esmeretes*; sehr bekannt. Comp. -ior, Gell. Sup. -issimus, Auct. ad Her.

Pervulgo, āvi, ātum, āre, 1. (vulgus) *elhirlelni*, *mindenűtt*, *v. mindenfelé elhirlelni*, *közönségessé tenni*; allenthalben bekannt machen, gemein machen. e. gr. librum aliquem, Cic. *kiadni*; herausgeben. Se omnibus pervulgat mulier. Idem. *mindenre kőti magát*; hängt sich an jedermann. e. gr. aliquid cum aliquo, Cic. *közőlni*; mittheilen. 2) *gyakran lenni valahol*, *valamit gyakran megkeresni*, *bé v. fel járni*, *v. futni*; oft wo seyn, oft etwas besuchen, durchwandern, durchlaufen.

Tempore, quo solis pervulgant lumina coelum, Lucr. Litus pervulgans furor, i. e. pererrans, Paeuv.

Pes, pĕdis, m. 3. *láb*; der Fuß. Digiti pedis, Ovid. *lábujjak*; die Zehen. Ad pedes alicujus accedere, se projicere, v. se prosternere, Cic. *lábaihoz esni*; zu Fuße fallen. Vincere pedibus, Ovid. i. e cursu. Ad pedes descendere, v. degredi, Liv. *leszállni a' lóról*; vom Pferde strigen. Ad pedes desilire, Caes. *leugrani a' lóról*; vom Pferde speingen. Deducere equitem (pro: equites) ad pedes, Liv. *leszállitni*; absteigen lassen. Pugna it ad pedes, Idem. *gyalog viaskodnak, v. hartzolnak*; man ficht zu Fuße. Pedem ferre, Virg. et Sen. *menni, jönni, járni*; gehen, kommen. Pedem inferre, Cic. *valahova menni*; wohin gehen. Pedem referre, Liv v. revocare, Virg. *vissza menni, magát vissza vonni*; zurück gehen, retirieen. Pedem conferre, Cic. *összve menni, v. tsapni, viaskodni, vívni*; zusammen gehen, anrücken, fechten. Pedibus stipendia facere, v. merere, Liv. *gyalog tenni hadi szolgálatot*; zu Fuße im Reiege dienen. Tacito pede, Prov. *észrevehetetlenül*; unvermerkt. Pedibus ire in alicujus sententiam, Cic. *hozzá menetele által valakinek értésére adni, hogy rádál vélekedésére*; dadurch, daß man zu jemanden hintritt, zu erkennen geben, daß man seinee Meinung beywohne. Pedem ponere in provincia; Idem. *valamelly tartományban megtelepedni*; in einee Landschaft sich niederlassen. 2) Trop. v. gr. pes mensae, *asztalláb*; ein Tischfuß. Plin. 3) *versláb, v. tag*; ein Versglied. Verba in sooe pedes cogere, Ovid. Pedibus claudere verba, Hor. *verset késziteni, tsinálni, v. írni*; Veese machen. Per undenos pedes, Ovid. i. e. per hexametros et pentametros. 4) e. gr. Lesbius, Hor. *versezet, versnem*; das Gedicht, die Versart. 5) *láb, mérték*; Fuß, als ein Maß. Octo pedes, Virg. 6) *tetü*; eine Laus. Varr. Pedibus obsitus, Fest. 7) e. gr. gallinaceus, Plin. *kakasszárú muhar*; der Hahnenfuß. (Panicum grus galli, L.) 8) e. gr. alaudae, Plin. *szarkaláb*; der Rittersporn. (Delphinium, L.) 9) e. gr. betacei, Varr. *czékla töve*; die Wurzel des Mangolds. 10) *vitorla, v. hajókötél*; das Seil am Segel, das Schiffseil. Prolatis pedibus navigare, Plin. *kiterjesztett, v. feszitett, vitorlákkal hajókázni, v. evezni*; mit ausgespannten Segeln schiffen. 11) i. q. decursus aquarum, Hor. 12) e. gr. montis, Ammian. *hegy allja, v. alsó része*; das Unterste des Berges. 13) Metonym. i. q. accessus, Sil 14) i. q. modus. Pede se suo metiri, Hor. *addig nyújtódzni a' meddig a' takaró ér*; sich nach seinee Decke strecken. 15) e. gr. uvae, Plin. *szőlő, v. szőlőgerézd szára*; dee Stiel der Weintraube. 16) servus a pedibus, Cic. *szolga, inas*; der Diener. 17) *egy talpallatnyi föld*; ein Fußbreit Landes. Pedem in Italia video nullum esse, qui non sit in ejus potestate, Idem. 18) consitui ante pedes, Cic. *a' birák elibe állittatni*; voe die Richter hintreten müssen. 19) pedibus trahor, Idem. *igen roszszúl bánnak vélem*; ich werde sehr übel behandelt. Not. Bacchus fluerat pede suo, Sever. in Aetna. *magától folyt a' bor*; der Wein floß von selbst.

Pescenniānus, a, um, *Pescenniusi*, *Pescennius tsászárt illető*; Pescennisch, den Kaiser Pescennius betreffend. Spart.

Pescĕsium, ii, n. 2. *hivatalpénz, mellyet a' Görög Patriárkák a' Török Tsászárnak fizetnek*; das Standgeld, welches die griechischen Patriarchen dem türkischen Kaiser für das Patriaechat geben. Hist.

Pescĭa, ōrum, n. 2. plur. *szőrsapkák*; Pelzmützen oder Pelzhauben. Fest.

Pĕsĕstas, i. q. Pestilentia. Fest.

Pĕsna, ae, f. 1. Obsol. i. q. Penna. Fest.

Pessărium, ii, n. 2. i. q. pessum, i, Theod. Prisc.

Pessĭme, Adv. (Superl. a male) *igen roszszúl, v. gazúl*; sehr übel, aufs allerärgste.

Pessĭmum, i, n. 2. *nagy kár*; großer Schaden. Pessimo publico id fecit, Liv. *a' köztársaság igen nagy kárával, ártalmával, v. kárára*; zum größten Nachtheile der Republik. 2) pessima rerum, Ovid. *rosz állapot*; übler Zustand

Pessĭmus, a, um, (Sup. a malus) *legroszszabb l. leggonoszabb*; der allerärgeste, allerschlimmste.

Pessinus, v. Pesĭnus, untis, f. 3. urbs Phrygiae, de templo Cybeles memorabilis, Plin. Hinc: Pessinuntia, ae, f. 1. i q. Cybele, Cic. Pessinuntius, Idem. et Pessinunticus, a, um, *Pessinusi*; Pessinuntisch. Apul.

Pessulum, i, i. q. pessum, i, Coel. Aur.

Pessulus, i, m. 2. *tolózár, toló retesz*; der Riegel. Pessulum obdo ostio, Ter. *tolózárral bezárom az ajtót*; schiebe den Riegel vor, verriegle die Thür.

Pessum, n. v. Pessus, i, m. 2. *anyaméh tsap, melly ruhadarabból van hosszszúkásan öszvegöngyölgetve, 's bizonyos esetekben orvosló írral meg kenve az asszonyi méh torkába tétetik*; ein Mutterzäpfchen, Mutterkranz, ein länglichrunder Körper aus Leinwand mit Arzeney angefeuchtet, der bey gewissen Zufällen in die Mutterscheide gesteckt wird. Apul. Plin. Valer.

Pessum, Adv. *alá, maga alá, lába, v. talpa alá, aláfelé, lefelé*; unter sich, abwärts. Pessum ire, abire, Colum. *lemenni a' fenekére, be, v. elsüllyedni*; zu Grunde gehen, untergehen. Pessum premere, Plaut. *földre taposni, v. tiporni*; zu Boden treten. Pessum acta aetas, Lactant. *nagy öregség*; das hohe Alter.

Pessumdo, v. Pessundo, ĕdi, ătum, āre, 1. *földhöz, v. földre taposni, nyomni, v. tiporni*; zu Boden treten. 2) *semmivétenni*; zu Grunde richten. 3) e. gr. herum, Cic. *szerentsétlenné tenni*; unglücklich machen. 4) e. gr. iracundiam. Plaut. *elnyomni, eltitkolni*; unterdrücken.

Pessus, i, m. 2. i. q. pessum, i, Med. 2) *fenék, allj, valaminek feneke, v. allja*; der Grund oder Boden eines Dinges. Hinc. Pessum ire, Cic. vide: Pessum, Adv.

Pestibĭlis, e, (pestis) *veszedelmes, káros, ártalmas, pestises, halálos*; verderblich, schädlich, pestilenzialisch, tödlich. Cod. Just.

Pestĭfer, et Pestifĕrus, a, um, e. gr. civis, rediens, Cic. sudor, Cels. *veszedelmet okozó, veszedelmes, ártalmas, dögletetes*; Verderben bringend, verderblich, schädlich.

Pestĭfĕre, Adv. *veszedelmesen, ártalmasan, dögleletesen*; verderblich, schädlich. Cic.

Pestilens, tis, o. e. gr. locus, adspiratio, Cic. *pestises, az egésségnek ártalmas, egésségtelen, dögleletes, megvesztegetett, veszett*; pestilenzialisch, der Gesundheit schädlich, ungesund, inficirt. 2) e. gr. munus, Liv. *káros, veszedelmes*; schädlich, verderblich. Homo pestilentior, Cic. Superl. -issimus, Idem.

Pestĭlentia, ae, f. 1. *pestis, döghalál, mindenféle dög, ragadónyavalya*; die Pest oder Pestilenz, jede Seuche, jede ansteckende Krankheit Caes. Pestilentia incedit per urbem, Liv. *dühösködik a' pestis a' városban*; die Pest wüthet in der Stadt. 2) *egésségtelen levegő, idő, tájjék, v. tartomány közönségesen*; überhaupt ungesunde Luft, Witterung oder Gegend. In pestilentiae finibus, pro: in pestilentibus finibus, Cic. Possessor pestilentiae, pro: agri pestilentis, Idem. 3) Trop. *ártalmas, v. veszedelmes dolog, pestis*; ein schädliches Ding, eine Pest. Oratio plena veneni et pestilentiae, Catull.

Pestĭlēntĭālis, e, *veszedelmes, ártalmas*; schädlich. Gloss. 2) *mérges*; giftig. Idem. 3) *pestist illető, pestises*; die Pest angehend, pestilenzialisch. Gloss.

Pestĭlentĭārius, a, um, idem, Tert.

Pestĭlentĭōsus, a, um, e. gr. locus, Pand. i. q. Pestilens.

Pestĭlentus, a, um, i. q. pestilens, Liv. Laev. ap. Gell.

Pestĭlis, e, i. q. pestilens, Arnob.

Pestĭlĭtas, ātis, f. 3. i. q. pestilentia, Lucret.

Pestis, is, f. 3. *pestis, dőghalál, dög*; die Pest, Pestilenz, Seuche. Contagio pestis, Luc. *ragadó pestis, v. pestis*; die ansteckende Pest. 2) e. gr. civitatis, Cic. *veszedelem, veszély, kár, romlás*; ein Übel, Schade, Verderben. e. gr. nasorum, Catull. *büdösség*; ein stinkender Geruch. Pestem alicui importare, machinari, Cic. Servatae a peste carinae, Virg. i. e. incendio. 3) e. gr. ultima, Curt. *szerentsétlenség*; das Unglück. 4) Trop. *pestis, veszedelmes dolog, v. személy*; eine verderbliche Sache oder Person. Pesti-

textilis, Cic. e Sophocl. i. e. vestis pestilentia is, v. venenata Nessi. Pestem patriae vocat Clodium Cic. Pestis adolescentium, Ter. *pestise, tsábitója, v. elrontója az ifjúságnak*; ein Verführer junger Leute. 5) *halál*; der Tod. Pestem oppetere, Plaut.

Pĕta, ae, f. 1. (peto) dea precum, Arnob.

Pĕtăla, ōrum, plur. *épület gombja*; der Hahn oder die Spitze auf einem Gebäude. Gloss.

Pĕtălĭsmus, i, m. 2. exilii genus apud Syracusanos, uti Ostracismus Athenis, ad comprimendos potentiores, Alex. ab Alex.

Pĕtălium, ĭi, n. 2. *kandilla levélből készült kenet, kenőts, v. ír*; eine Salbe aus Maedenkrautblättern gemacht. Plaut.

Pĕtălum, i, n. 2. *széles levél, p. o. falevél*; ein breites Blatt. Isidor. 2) *pléh, bádog*; ein Blech. Gloss.

Pĕtălūrgus, i, m. 2. *bádogos, bádogmíves*; ein Blechschmidt, Klempener, Klippeere.

Pĕtămĭnārius, ĭi, m. 2. *kötelentántzoló*; ein Seiltänzer. Firmic.

Pĕtăsātus, a, um, (petasus) *útikalapos, a' kinek útikalap van a' fején, útazó félben való, kész az útra*; einen Reisehut aufhabend, reisefertig. Cic.

Pĕtăsio, ōnis, m. 3. i. q. petaso, Varr.

Pĕtăsītes, ae, f. 1. *mirigyfű*; die Pestilenzwurz. (Tussilago petasites, L.)

Pĕtăso, ōnis, m. 3. *disznóláb, sódor*; ein Schinken. Martial.

Pĕtăsuncŭlus, i, m. 2. (Dim. a petaso) *kis disznóláb, v. sódor*; ein kleiner Schinken. Juv.

Pĕtăsuncŭlus, i, m 2. (Dim. a petasus) *útikalapotska*; ein Reisehütchen. Arnob.

Pĕtăsus, i, m. 2. *széles karimájú kalap nap és eső ellen, útikalap*; ein breiter Hut wider die Sonne und den Regen, Reisehut. Plaut. 2) *tető, fedél, tornyon, v. más épületen*; eine Decke auf einem Thurme oder auf einem anderen Gebäude. Plin. 3) *úti saru, v. lábbeli*; ein Reiseschuh. Erasm.

Pĕtaurista, ae, m. 1. *kötelentántzoló*; ein Seiltänzer. Varr.

Pĕtauristārius, ĭi, m. 2. i. q. petaurista, Petron.

Pĕtaurum, i, n. 2. *szemfényvesztő, v. alakos (kaukler) játék*; das Gaukelspiel. Juv. 2) *kötelentántzolók és szemfényvesztők állása, v. alkotmányja*; das Gerüst der Seiltänzer und Gaukler. Mart.

Pĕtax, ăcis, o. *kívánó, kívántsi*; begierig. Fulg. Erasm.

Pĕtēlia, ae, f. 1. urbs in Brutiis, hodie: Strongoli, Virg. Hinc: Petelinus, a, um, illuc pertinens. Petelini, incolae ejusdem, Val. Max.

Pĕtesso, v. Pĕtisso, ĕre, 3. (peto) e. gr. rem, Cic. *igen kívánni, v. kérni, kunyorálni, kéregetni*; verlangen, heftig begehren.

Pĕtīgĭnōsus, a, um, (petigo) *rühes, pattogzásos*; voller Räude oder Ausschlag. Theod. Prisc.

Pĕtīgo, ĭnis, f. 3. *rüh, kipattogzás, pattogzás a' testen*; die Räude, der Ausschlag an der Haut. Cato.

Pĕtĭgŏri, ōrum, m. 2. plur. populus Circassiae, Geogr.

Pĕtīlia, ae, f. 1. urbs Graeciae. 2) petilia, scil. Lex. *melly a' sokkal adósoknak megöletését tiltja*; welches die in großen Schulden steckenden Personen zu tödten untersagte. For. Rom.

Pĕtīlīa, i. q. Petelia.

Pĕtīlium, ĭi, n. 2. *őszirózsa*; eine Herbstblume. Plin.

Pĕtīlius, ĭi, m. 2. *büdöske*; eine gelbe Sammetblume. Botan.

Pĕtīlus, a, um, *vékony, száraz, sovány, kitsiny, kis*; dünn, mager, klein. Lucil.

Pĕtīmen, ĭnis, n. 3. *fekély, v. kelés az igásbarmok hátán*; ein Geschwür auf dem Rücken der Last- und Zugthiere. Lucil.

Petiŏlus, i, m. 2. (Dim. a pes) e. gr. agni, Cels. *lábatska, kis láb*; ein Füßchen, Beinchen. 2) *gyümöltsszár*; der Stiel am Obste. Colum.

Petisius, a, um, *Petisiusi*; Petisisch. Mala Petisia, Plin. *apró almák neme*; eine Art kleiner Äpfel.

Pĕtisso, vide: Petesso.

Pĕtītio, ōnis, f. 3. *kérés, kérelem*; die Bitte. Cic. 2) *tisztség, v. hivatalkérés*; das Anhalten um ein Amt. Dare se petitioni, Idem. 3) *szúrás, döfés, vágás*; ein Stoß, Hieb. Conjicere petitiones, Cic. 4) Trop. *megtámadás, szóval a' törvényszék előtt*; der Angriff mit Worten vor Gerichte. Idem. 5) e. gr. hereditatis, pecuniae, Cic. *kereset, juss, juss-*

tartás valamihez; ein Anspruch, oder eine Anspruchmachung. Cujus sit petitio, Idem.

Pĕtītor, ōris, m. 3 *hivatalt*, v. *tisztséget kérő*; der um ein Amt anhält. Hor. 2) *a' kinek valakin*, v. *valami erânt törvényes keresete van*; der an Jemanden oder etwas gerichtlich Anspruch macht Cic. 3) *mátka*, *t. i. férjfi*; der ein Frauenzimmer heirathen will, Freyer. Apul. 4) e. gr. famae, Lucan *arra vágyó*, v *vágyakodó azon igyekező*. v. *törekedő*, *valamit elérni kivánó*; darnach strebend, der etwas zu erreichen sucht.

Pĕtītōrius, a, um, *törvényes keresetet illető*; das gerichtliche Verlangen betreffend. Pand. 2) *kérést illető*; das Bitten betreffend. Mamertin.

Pĕtītrix, īcis, f. 3. *jusstartó*, *a' kinek törvényes keresete van* (*asszony* v. *leány*); eine Anspruchmacherinn. Pand. 2) *kérő*, *a' ki valamit kér*; die Anhalterinn. Quintil. Decl.

Pĕtītum, i, n 2. *kérés*, *kérelem*, *kereset*; die Bitte. Catull. JCt.

Pĕtūrio, īre. Desid 4 *erősen*, v. *igen kérni*, *kéregetni*; heftig bitten. Cic. 2) *igen kivánni*, v. *óhajtani*; heftig begehren. Idem.

Pĕtītus, a, um, *kért*; gebethen. Cic. 2) *kivánt*, *óhajtott*; begehrt. Ovid. 3) *megtámadt*; angefallen. Bellua petita ferro, Hor.

Pĕtītus, us, m 4. *kérés*, *kérelem*; die Bitte, das Verlangen. Gell. Aur. 2) terrae petitus suavis, Lucr. *földreesés*, *diúlás*, *eldjúlás*; das Fallen auf die Erde, die Ohnmacht.

Pĕto, īvi, et ii. ītum, ĕre, 3. e. gr. sibi ab aliquo auxilium, Cic. *kérni*; bitten. Peto abs te etiam, atque etiam, Idem. *igen*, *erősen*, v *nagyon kérlek*; ich bitte dich sehr. 2) e. gr. aliquid ab aliquo, Cic. *kivánni*; begehren. 3) e. gr. consulatum, Cic. *keresni*, *utánna járni*; anhalten darum. 4) *kérni*, *megkérni*; sich bewerben. Multi illam petiere, Ovid. 5) e. gr. praesidium ex alicujus benevolentia, Cic. salutem fuga, Nep. *valamit megszerezni*, v. *elnyerni igyekezni*, *valamire szert tenni kivánni*; etwas zu erlangen oder zu verschaffen suchen. 6) e. gr. Romam, Liv urbem bello, Virg. aliquem, *megtámadni*, *haddal rá*, v. *ellene menni*; anfallen. 7) e. gr. insidiis vitam alicujus, Plin. *valaki élete után leselkedni*; einem heimlich nach dem Leben stellen 8) e. gr. poenam ab aliquo, Sall. *büntetni*, *megbüntetni*; strafen. 9) e. gr. saxis aliquem, Ovid. *hajítni*, *rá*, v. *meghajítni*: werfen. 10) e. gr. loca, Cic. castra, Nep. *valahova menni*, v. *útazni*; wohin gehen, auf einen Ort zu reisen. e gr. coelum pennis, Ovid. *repülni*; fliegen. e. gr. aequora ima, Virg. *lebukni*, *t. i. a' vízbe*; sich untertauchen. 11) e. gr. viam, Liv. *választani*, *menni rajta*; ergreifen, nehmen. e. gr. fugam, Caes. *futni*, *szaladni*, *elszaladni*; fliehen e gr. iter Brundusium terra, Cic. *a' szárazon venni útját*; seinen Weg zu Lande nehmen. e gr. cursum alium, Idem. *más útat választani*; einen andern Weg nehmen. 12) e. gr. cibum e flamma, Ter aliquid a Graecis, Cic. *hozni*; hohlen 13) e gr. suspirium alte, Plaut *mély lélekzetet venni*; den Seufzer tief hohlen. 14) *részére*, v. *pártjára venni*, v *húzni*; zu seiner Parthey ziehen. Eos non sequebar, qui petebant, Cic.

Pĕtōrā, Oscorum lingua, i. q. Quatuor.

Pĕtōrrĭtum, v. Petorrītum, i, n. 2. *négy kerekű hintó*, v. *függő szekér*, v. *kotsi*; ein hangender vierräderiger Wagen. Varr. Hor.

Pĕtŏsīris, is, m. 3. celebris mathematicus et astrologus Aegyptius, Juv.

Pĕtŏvĭum, ii, n. 2. urbs Daciae, Geogr.

Pĕtra, ae, f. 1. *kőszikla*, *kőszál*; ein Fels. Plin. 2) Trop. per Hebr. *oltalom*, *védelem*, *bástya*, *paizs*; ein Schutz. 3) urbs Arabiae, Plin. 4) *kő*; ein Stein Plaut

Petraeus, a, um, *kősziklás*, *köves*; felsicht, steinig Plin. 2) i. e. urbem Petram concernens. Plin.

Pĕtrĕfactus, a, um, *kővévált*; zu Stein verwandelt. Gloss.

Pĕtrĕlaeon, i, n. 2. *kőolaj*; das Steinöhl. Alias: petroleum.

Petrensis, e, (petra) *kősziklai*, *kőszáli*; an oder in Felsen oder Steinen befindlich. Coel. Aur. 2) i. e. ex urbe Petra. Solin.

Petreus, a, um, *kősziklás*; felsigt, steinigt. Plin. 2) Petrum Apostolum concerneus, August.

Pĕtrĭfĭcātĭo, ōnis, f. 3. *kővéváltozás*; die Verwandlung in Stein. Gloss.

Petrĭcosus, a, um, *kősziklás*, *köves*;

felsig, steinig. 2) Trop. v. gr. res, Mart. *bajos, terhes*; mühsam, schwer.

Petrinus, a, um, ex urbe Petra in Sicilia. 2) Petrini, i. e. incolae urbis Petrae. Cic.

Petrinus, a, um, *kő, kőbőlvaló*; aus Stein. Tertull.

Petrites, ae, m. 1. *drágakőneme*; eine Art Edelstein. 2) vinum Petrites, i. e. ex Petra urbe Arabiae.

Petro, ōnis, m. 3 *ürü, berbets*; ein Hammel, Schöps. Plaut.

Petrōcōrii, ōrum, pl. populus Aquitaniae. Caes.

Petronia, ae, f. 1. fluvius Italiae. Fest.

Pĕtrŏsĕlīnītes, ae, m. 1. *petrezselyembor*; der Wein aus Petersilien gemacht. Diosc.

Petrŏsēlīnum, i, n. 2. *petrezselyem*; die Petersilie, Peterstilge. Plin. (Apium Petroselinum, L.)

Petrosus, a, um, *kősziklás, köves*; felsig, steinig. Plin.

Pĕtŭlans, tis, o. v. gr. homo, Cic. *pajkos, vásott, tsintalan*; muthwillig, leichtfertig, ausgelassen. 2) v. gr. verba, Gell. *tsintalan, tréfás*; muthwillig, leichtfertig, zu sehr schäckerhaft. 3) v. gr. sermo, Cic. *fajtalan, szemtelen*; muthwillig, leichtfertig, geil. Petulantia dicta, Cic.

Pĕtŭlanter, Adv. *pajkosan, tsintalanúl*; muthwillig, leichtfertig, ausgelassen. Cic. 2) *szemtelenül, fajtalanúl*; frech, unverschämt. Cic. Petulantius, Cic. petulantissime, Cic.

Pĕtŭlantia, ae, f. 1. *pajkosság, tsintalanság*; der Muthwille, die Leichtfertigkeit. 2) *szemtelenség*; die Frechheit, Unverschämtheit. Cic. 3) v. gr. pecoris, Colum. *ugrándozás*; das Herumspringen. 4) *vigyázatlanság*; die Unachtsamkeit. Plaut.

Pĕtulcus, a, um, (peto) v. gr. haedi, Virg. *öklelős*; stoßend, wie z. B. das Vieh mit den Hörnern, Köpfen, 2c. 2) v. gr. agni, Lucr. *tsintalan, játékos*; muthwillig.

Petum, i, n. 2. id. qu. Nicotiana; *dohány*; der Tabak. Gloss.

Peuce, es, f. 1. *szurkos fenyő, lúcz fenyő*; der Kienbaum, die Pechfichte. (Pinus picea, L.) 2) insula Danubii. Plin. 3) *szőlő neme*; eine Art Weintrauben. Plin.

Peucĕdănum, v. —on, i, n. 2. et Peucĕdănos, i, m. 2. *kénköves kotsord, erdei vadkömény*; der Haarstrang, Saufenchel, eine doldentragende Pflanze. (Peucedanum officinale, L.) Plin.

Peucĕtia, ae, f. 1. regio Apuliae. Hinc: Peucetius, a, um, Ovid.

Peumĕne, es, f. 1. *ezüst tajték neme*; eine Art Silberschaums. Plin.

Peūsis, is, f. 3. id. qu. Soliloquium. Isid.

Pexātus, a, um, (pexus) *bojhos ruhájú*, mit einem zottichten Kleide bekleidet. Mart.

Pexĭtas, ātis, f. 3. v. gr. telae, Plin. *tömöttség, sűrűség*; die Dichtheit.

Pexus, a, um, (pecto) *megfésűlt*, gekämmt. Pexus capillus, Cic. 2) pexae vestes, Plin. *bojhos ruha*; zottichte Kleider. 3) folia pexa, Cic. *sűrű, v. tömött levelek*; dichte Blätter.

Pezĭcae, ārum, pl. *pöfeteg*; Staubpilze. 2) i. e. Peziza. L. *szitalap*; Pilze oder Schwämme ohne Stiel und Wurzel. Plin.

Phăbirānum, i, n. *Bréma város*; die Stadt Bremen. Geogr.

Phăcia, ae, f. 1. *szeplő*; die Sommersprossen im Gesichte. 2) *bibirtsó*; die Warzen. Cels.

Phăcos, i, m. 2. i. q. Lens. 2) urna pro cineribus combustorum. 3) *sömör, kanyaró, szeplő*; die Leber- oder Sommerflecken im Angesichte. Gloss.

Phăcōtus, i, m. i. q. Scalprum chirurgicum, lentem referens. Gloss.

Phaeāces, um. i. e. incolae in Phaeacia, (Corfu). Cic.

Phaeăcia, ae, f. 1. insula in Mari Jonio, alias, Corcyra, Tib.

Phaeăcis, idis, f. 3. scil. musa, Ovid. i. e. carmen de Ulysse in Phaeacia.

Phaeăcius, a, um, v. gr. tellus, i. e. Corfu. Ovid.

Phaeăcus, a, um, i. q. Phaeacius, Prop.

Phaeax, ācis, m. i. e. ex Phaeacia oriundus, v. ibi habitans. Cic.

Phaecăsium, ii, n. 2. *fejér saru neme volt, mellyet Athenéban a' papok hordtak*; Art weißer Schuhe, welche in Athen die Priester trugen.

Phaedĭmus, i, m. 2. filius Amphionis et Niobes.

Phaedon, ōnis, m. 3. discipulus Socratis, et familiaris Platonis: unde hic dialogum suum de immortalitate ani-

mae hoc nomine (Phaedon) insignivit. Gell.

Phaedra, ae, f. 1. filia Minois in Creta, uxor Thesei. Ovid.

Phaedrus, i. m. 2. libertus Augusti Imp. scripsit fabulas Aesopicas versibus senariis. 2) discipulus Socratis. Cic. Hinc: dialogus Platonis hoc nomine insignitur.

Phaeniāna, ae, f. 1. Phaeniana castra; *Burgau város Svábországban*; die Stadt Bebenhausen oder Buegau in Schwaben. Geogr.

Phaenŏmĕnon, i, n. 2. *jelenség, tünet, tünemény, égi tünemény*; eine Erscheinung, besonders Lufterscheinung. Plur. Phaenomena. Lactant.

Phaenon, ontis, i. e. planeta Saturnus. Apul.

Phāĕŏcŏmes, is, m. 3. *feketefő, feketefejű*; ein Schwarzkopf. Ovid.

Phāĕŏpus, ŏdis, m. 3. *póling sneff, szalóka*; ein Brachvogel.

Phaestus, i, f. 2. v Phaestum, i, urbs in Creta. Hinc: Phaestius, a, um. Ovid.

Phāĕthon, tis, m. 3. cognomen Solis. Virg. 2) Nom. pr. regis. 3) filius Solis et Climenes. Ovid. et Cic.

Phāĕthontēus, et Phaĕthontius, a, um, i. e. Phaëthontem concernens, Ovid. Ingenium phaëthonteum, Prov. *kü belé balázs*; ein unbesonnener hitziger Kopf.

Phāĕthondiădes (sc feminae, puellae) i. e. sorores Phaëthontis. Virg.

Phāĕthontis gutta, Martial. *borostyánkő*; Bernstein.

Phāĕthontius, a, um, vide: Phaëthonteus.

Phāĕthūsa, ae, f. 1. una sororum Phaëthontis. Ovid.

Phăgĕdaena, ae, f. 1. *éhes kórság*; die Fresssucht, Heisshunger. 2) *pokolvar*; ein um sich fressendes Geschwür. Plin. 3) *méhek betegsége*; eine Krankheit der Bienen. Colum.

Phager, Phagrus, i, m. 2. *egy hal neve*; Nahme eines Fisches. Plin.

Phăgēsĭa, ōrum, n. plur. *húshagyó kedd éjtsakája*; ein Esfest, die Fastnacht. Gloss.

Phăgo, ōnis, m. 3. *nagyevő, torkos*; ein Fresser. Varr.

Phalăcrŏcŏrax, ăcis, m. 3. *vizkörül lakó holló neme*; eine Art Raben, Wasserrabe. Plin.

Phălăcrus, i, m. 2. i. q. Calvus, *kopasz*; kahl. Phalacrae, f. plur. *kopár rét*;

eine dürre Wiese, wo kein Gras wächst. Gloss.

Phălăcrōsis, is, f. 3. *hajhullás, kopaszodás*; das Ausfallen der Haare. Gloss.

Phalae, ārum, f. plur. *fadlás, álló*; ein hohes Gerüst von Holz. Juven.

Phălaecus, i, m. 2. poëta Graecus, a quo carmen Phalaecium (Phalaecum) nomen habet. Gloss.

Phălăena, ae, f. 1. *pille*; der Nachtvogel, Nachtfalter. His. Nat.

Phălanga, v. Palanga, ae, f. 1. *pózna, rúd*; eine Stange, langer Stock. Plin. 2) *emelőrúd, emeltső*; ein Stück Holz, um Schiffe und Maschinen fortzuschieben, Hebebaum. Caes.

Phălangărcha, ae, m. 1. *mintegy nyoltszezer embernek, vagy egy Phalanxnak vezére*; der über achttausend Mann gesetzt ist, ein General über eine Phalanx. Liv.

Phălangărchia, ae, f. 1. *nyoltszezer ember vezérlése*; das Commando über achttausend Mann. (phalaux.)

Phălangārius, v. Palangarius, ii, m. 2. *emelőrúddal dolgozó*; der mit der phalanga eine Last fortschiebt. Vitr.

Phălangārius, ii, m. 2 (phalanx) scil. miles: *phalanx közé tartozó*; zur Phalanx gehörig. Lampr.

Phalangion, i, vide: Phalangium.

Phălangītae, ārum, pl. *phalanxbeli katonák*; Soldaten von der Phalanx. Liv.

Phălangītes, ae, m. 1. *liliomos kölye*; Spinnenkraut. (Anthericum liliastrum, L.) Plin.

Phălangium, ii, n. 2. *kaszás falangya*; die Afterspinne. Krebsspinne. Plin. 2) i. q. phalangites, Plin.

Phalantum, i, *Tarentom város*; Tarent. Martial.

Phălanx, ngis, f. 3. *nyoltszezer emberből álló seregosztály*; eine Beigade von achttausend Mann. Curt. 2) *a' hüvelyk gyökérhajlása, a' második íz végen*; das Gelenk am großen Finger nahe an der Hand. Med. 3) *emelőrúd, emeltső*; der Hebebaum. 4) *a' mázsáló igája*; der Waagebalken. 5) id. qu. Phalangium.

Phalăra, ōrum, n. urbs Thessaliae.

Phalarica, vide: Falarica.

Phălăris, ĭdis, m. 3. Nom. pr. tyranni crudelis Agrigentini. 2) i. e. Phalaris canariensis, L. *Canári köles, poly-*

vatsukk; Canarienganß. 3) i. e. Fulica, L. *szártsa*; das Bläßhuhn. Varr.

Phălēra, vide: Phalerum.

Phălĕrae, ārum, f. plur. *paripa fejére váló ékesség*; der Kopfschmuck eines Pferdes. Cic. Liv. et Virg. 2) *mindenféle ékesség, tzifraság*; jeder Schmuck. Svet.

Phălĕrātus, a, um, (phalerae) v. gr. equi, Liv. *feltzifrázott*; geschmückt. 2) Met. v. gr. dicta, verba, Ter. *kikeresett, válogatott, ékes*; ausgesucht, zierlich.

Phălēreus, vide: Phalerum.

Phaleris, i. q. Phalaris.

Phălĕro, āre, 1. *feltzifrázni, ékesgetni*; schmücken. Nep.

Phălērum, i, et Phalēra, ōrum, n. pl. pagus prope Athenas cum portu ejusdem nominis. Hinc: Phalereus, a, um, i. e. inde oriundus, etc. v. gr. Demetrius Phalereus, Cic.

Phallăgŏgia, erant Bacchi sacra. For. Rom.

Phāllŏphŏrĭa, ōrum, n. plur. dies festi, in honorem Isidis consecrati. Plaut.

Phallus, i, m. simulacrum Priapi, quod in Bacchanalibus circumferebatur. Arn. 2) *szömörtsög gomba, kutsmagomba*; die Morchel, Maurache. (Phallus esculentus, L.)

Phălōrĭa, ae, f. 1. urbs Thessaliae, Liv.

Phămĕnoth, Indecl. *Mártsius hónap*; der Monath März. Gloss.

Phănae, ārum, pl. portus et promontorium insulae Chii. Hinc: Phanaeus, a, um, v. gr. mons, Virg.

Phanagorĭa, ae, f. 1. urbs Asiae, ad Bosporum Cimmerium. Mela.

Phănĕrōsis, is, f. 3. *isteni jelentés*; die Offenbarung. Tertull.

Phănĭas, ae, m. 1. Nom. propr. pauperrimi cujusdam, qui sibi persvasit se ditissimum existere. Hinc, 2) Nom. appell. i. e. mendicus.

Phantăsia, ae, f. 1. *gondolat, képzelet*; Ein Gedanke, Einfall. Senec. 2) phantasia, non homo, Petron. i. e. imago tantum hominis, (ignominiose dictum).

Phantasma, ătis, n. 3. *tünemény*; Erscheinung. 2) *ijjesztő*; ein Gespenst. Plin. Ep. 3) *képzet, kép, t. i. gondolt képe valaminek*; Bild, Vorstellung einer Sache in Gedanken. Augustin.

Phantăsos, i, i. e. filius Somni. Ovid.

Phāon, ōnis, m 3. Nom. pr. juvenis ex insula Lesbo, quem Sappho adamavit. Ovid.

Phàrào, ōni, m. 3. Nom. pr. regum in Aegypto. Joseph.

Phărĕtra, ae, f. 1. *tegez*; der Köcher, worin man die Pfeile trägt. Virg.

Pharĕtrātus, a, um, (pharetra) *tegzes*; mit einem Köcher versehen. Virg. puer, i. e. Cupido, Ovid. virgo, i. e. Diana. Ibid.

Phărĕtrigar, a, um, *tegzes, tegzet hordó*; einen Köcher führend. Sil.

Phariăcus, a, um, i. q. Pharius, Apul.

Pharĭcon, i, n. 2. *méreg neme*; ein gewisses Gift. Plin.

Pharisaeus, a, um, *Farizéusi*: Pharisäisch. Sedul. Pharisaeus, i, Subst. *Farizéus*; ein Pharisäer. Tertull. 2) *képmutató, szinmutató*; ein Gleißner, Heuchler, Scheinheiliger.

Pharĭsaicus, a, um, *Farizéusi*: Pharisäisch. Hieron. 2) *képmutató*; gleißnerisch, scheinheilig.

Phărisàismus, i. m. 2. *Farizéusság, a' Farizéusok felekezete, s ahoz való hajlás*: der Pharisäismus. 2) Met. *képmutatás, szinmutatás*; die Gleißnerey, Scheinheiligkeit.

Phărĭtae, ārum, pl. incolae insulae, Phari. Hirt.

Phărius, a, um, i. e. ex insula Pharo, vel pro: Aegyptiacus. 2) Pharia uva, et vinum Pharium, Plin. i. e. Italicum.

Pharmăceūtĭce, es, f. 1. *orvosságkészités mestersége, szerkészités*: die Kunst Arzneyen zu bereiten. Cels.

Pharmăceūticus, a, um, *orvosságra való*; zur Arzney dienlich. Gloss.

Pharmăceūtrĭa, ae, f. 1. *babonás aszszony*: eine Zauberinn. Virg.

Phărmăcĭa, et Phărmăcŏlŏgĭa, ae, f. 1. *orvosságkészités mestersége, szerkészités*; die Kunst Arzneyen zu bereiten. Med.

Phărmăcōdes, *az orvosságok szaga*; der Geruch der Arzeneyen.

Pharmacologia, ae, f. 1. vide: Pharmacia. Gloss.

Phărmăcŏlŏgicus, a, um, *orvosság tudományi*; zur Arzneylehre gehörig. Med.

Pharmăcŏpoea, ae, f. 1. *patikáriusság, az orvosságkészités tudománya és*

mesterségé: die Apothekerkunst, die Lehre von der Zubereitung der Medicamente. Med.

Phārmăcŏpoeus, i, m. 2. *patikárius*; ein Apotheker. Gloss.

Pharmăcŏpola, ae, m. *orvosságáros*; *szerárus*; Arzneyverkäufer. Cic.

Pharmacopolium, ii, n. 2. *patika*; eine Apotheke. Gloss.

Pharmăcum, i, n. 2. *orvosság*; eine Arzney. 2) pharmacum malum; *méreg*; ein Gift. Pandect.

Pharmăcus, i, m. 2. *mást méreggel megetető*; ein Vergifter. Petr.

Pharmăcūsae, ārum, pl. insulae in mari Graeco, Svet.

Pharnăcēa, ae, f. 1. urbs in Ponto.

Pharnăces, is, m. 3. rex in Ponto, filius Mithridatis. Svet.

Phăros, v. —us, i, f. 2. insula prope ad Aegyptum, ubi turris lucens Pharos, sub Ptolem. Philadelpho exstructus. Caes. 2) insula Italiae ad Brundisium, hodie: Lezina. Mela.

Pharsālia, ae, f. 1. regio circa urbem Pharsalum. Tac.

Pharsālicus, a, um, v. gr. pugna, v. proelium, ubi Caesar Pompejum vicit, Cic. *Pharsalusi*; Phersalisch.

Pharsālius, a, um, i. q. Pharsalicus, Liv.

Pharsālos, vel us, i, f. 2. urbs Thessaliae, ad quam Pompejus a Caesare victus est.

Pharus, vide: Pharos.

Phārynx, yngis, f. 3. i. q. Superior pars Oesophagi, tribus musculorum partibus constans, *a' nyeldeklő torkolatja*; der Eingang des Schlundes. Gloss.

Phasāchātes, is, m. 3. *agátkő neme*; eine Art des Agtsteins. Plin.

Phaseŏlus. Phasēlus, vide: Faseolus, Faselus.

Phasgănion, i, n. 2. i. q. gladiolus; *dákoska*; Schwertel, Schwerdtlilie. Plin.

Phāsiăcus, a, um, v. gr. conjux, i. e. Medea, Senec.

Phāsiānārius, ii, m. 2. *a' kifátzánokat tart*; der Fasanen wartet oder hält. Pandect.

Phāsiānus, a, um, i. e. in vel ex regione ad fluvium Phasidem sita. Avis Phasiana, vel Phasianus i, m. et Phasiana, ae, f. 1. *fátzán*; der Fasan. (Phasianus colchius, L.)

Phāsias, ădis, f. 3. *Phasisi*, *Phasis környékéről való*, *vagy Colchisi*; im, beym, am Phasis, Phasisch, Colchisch. Puella Phasias, vel saltim: Phasias, sc. femina, Ovid. i. e. Medea.

Phāsiŏlus, i, m. 2. i q. isopyron; *galamó*; die Doltocke. Plin.

Phāsis, is, et idis, v. idos, m. 3. fluvius in Colchide, hodie: Fazo, Ovid. 2) Adj. i. q. Phasias. 3) *jelenés*, *tünemény*; die Erscheinung eines Dinges. Phases lunae: *a' hold változó formája*; die Gestalt des Mondes. Gloss.

Phasma, ătis, n. 3. *tünemény*, *ijjesztő*; Erscheinung, Gespenst. Plin. Ep.

Phatnae, ārum, f. pl. constellatio stellarum in signo cancri, seu asellorum, Cic.

Phĕcasia, ōrum, n. plur. *saru neme*; eine gewisse Art von Schuhen. Erasm.

Phēgeus, ĕi, et ĕos, Nom. pr. patris Alphesiboeae. Hinc: Phegeius, a, um, Ovid. i. e. a Phegeo oriundus.

Phellandrion, v. —um, ii, n 2. *bösövény*; Peersaat, Wasserpferdesamen. Plin.

Phĕllinas, ae, m. 1. idem quod Homo levis.

Phĕllŏdrys, yos, f. 3. *parafa*; der Pantoffelholzbaum. Bot.

Phellos, i, m. 2. *paratölgy*; die Korkeiche. Vitruv.

Phēmius, ii, m. 2. *hires tziterás*, *Homér tanitója*; ein Citherspieler, Homers Lehrmeister. Ovid.

Phĕnēos, ei, f. 2. urbs Arcadiae, cujus incolae Pheneatae dicti. Cic.

Phengītes, ae, m. 1. *üvegkristály*; das Marienglas. Plin.

Phĕnion, ii, n. 2. *pipats*; die Kornrose. Gloss.

Phĕrae, ārum, urbs Thessaliae. Cic. 2) Messeniae. Nep. Hinc: Pheraeus, a, um, i. e. Pheris oriundus.

Phĕrĕcydes, is, m. 3. philosophus ex insula Scyro, praeceptor Pythagorae. Cic. 2) historiographus Graecus. Cic.

Phĕres, ētis, m. 3. Nom. pr. principis Thessaliae, patris Admeti. Hinc: Pheretiades, i. e. Admetus, Ovid.

Phĕrĕtrum, i, n. 2. *testhordó*, *Sz. Mihály lova*; die Todtenbahre, Bahre. Gloss.

Phĕrinum, i, n. 2. urbs Thessaliae. Liv.

Pheūgārum, i, n. 2. *Halberstadt várossa alsó Saxonidban*; Halberstadt in Niedersachsen. Geogr.

Phĭăla, ae, f. 1. *ivópohár*; ein Trinkgeschirr. 2) *tsésze*; die Tasse, Schale. Martial.

Phicŏtes, um, m. pl. populus Asiae, ad lacum Meotidis. Mela.

Phĭdias, ae, m. 1. *híres képfaragó volt, kivált elefántsontból*; ein berühmter Bildhauer, besonders aus Elfenbein. Cic. Phidiacus, a, um, *Phidiási*; Phidisch. Ovid.

Phiditĭa, ōrum, plur. *takarékos és mérsékletes vendégség neme volt a' Lacedémonbélieknél*; öffentliche sparsame Mahlzeiten der Lacedämonier. Cic.

Philădelphia, ae, f. 1. urbs Lydiae in Asia, cujus incolae Philadelpheni nominati. Tacit.

Philădelphus, i, f. 2. *jézsament, (tserje)*; Waldjasmin, eine Staude. Botan.

Philammon, ōnis, m. 3. filius Apollinis, musicus et cantator. Ovid.

Philanthrōpĭa, ae, f. 1. *emberszeretet*; die Menschenliebe. Pandect.

Philanthrōpus, i, m. 2. *emberszerető*; ein Menschenfreund. 2) *ragadánts*; kleine Klette, Klebkraut. i. q. aparine, Plin.

Philantia, ae, f. 1. *magaszeretet, önnönszeretet, önnszeretett*; die Eigenliebe. Plaut.

Phileae, ārum, f. plur. urbs Thraciae, hodie: Filen. Mela.

Philēma, ătis, n. 3. *tsók*; ein Kuß. 2) *nyájaskodó szó, p. o. szivem, lelkem, galambom*; eine schmeichelhafte Benennung, mein Herzchen, mein Schätzchen. Lucret.

Philēmătium, ii, n. 2. *szajha*; eine Hure. Plaut.

Philēmon, ŏnis, m. 3. Nom. pr. virorum. Ovid.

Philera, ae, f. 1. vide: Philyra.

Philētas, ae, m. 1. Nom. pr. poëtae elegiaci Graeci. Prop.

Philĭa, ae, f. 1. dea amicitiae. Gloss.

Philĭātros, i, m. 2. i. e. artis medicinae studiosus. Gloss.

Philippensis, e, i. e. in vel ex urbe Philipporum. Svet.

Philippēus, a, um, i. e. Philippum regem Macedoniae concernens. Prop. 2) i. e. ex urbe Philipporum. Mart.

Philippi, ōrum, m. plur. urbs Macedoniae.

Philippĭcus, a, um, i. e. Philippum regem concernens. Plaut. 2) in vel ex urbe Philipporum. Plin.

Philippius, a, um, i. q. Philippicus, Plaut.

Philippŏbŭrgum, i, n. *Philippsburg vára a' Rhénus mellett*; die Festung Philippsburg am Rheine. Geogr.

Philippus, i, m. 2. Nom pr. *Filep*; Philipp. 2) rex Macedoniae, pater Alexandri Magni. 3) rex ibidem, pater Persei. 4) nomen nummi aurei a Philippo excusi. Hor.

Philistaea, ae, f. 1. i. q. Palaestina. Hier.

Philistēus, et Philistīnus, i, m. 2. *Filiszteus*; ein Philister. Adj. Gigas Philistaeus: *az óriás Góliát*; der Riese Goliath. Plin.

Phillyra, ae, f. 1. mater Chironis Centauri, unde hic Phillyrides nominatur. Ovid.

Philo, ōnis, m. 3. philosophus academicus. Cic. 2) Judaeus Alexandrinus, scriptor celebris.

Philŏchăres, is, n. 3. i. q. marrubium.

Philŏcles, is, m. 3. Nom pr. Poëtae cujusdam Tragici, picturae linearis inventoris.

Philŏcompĭa, ae, f. 1. *kérkedés*; die Prahlerey. Wolph.

Philŏcompus, i, m. 2. *kérkedő*; ein Prahler, Aufschneider. Suid.

Philŏcrēus, i, m. 2. *telhetetlenbélű, torkos*; ein Freßteufel. Paling.

Philoctēta, et Philoctētes, ae, m. 1. filius Poeae, commilito Herculis. Cic.

Philŏdicus, i, m. 2. i. q. Amans litem: *a' ki szereti a' perlekedést*; ein Zanksüchtiger, der gern prozessirt. Gloss.

Philŏdŏxus, i, m. 2. *betsületrevágyó*; ein Ehrbegieriger. Paling.

Philograecus, i, m. 2. *kedvellője a' Görög nyelvnek*; ein Liebhaber der griechischen Sprache. Varr.

Philŏhistor, et Philoistor, ŏris, m. 3. *a' históriának kedvellője*; ein Liebhaber der Geschichte. Hieron.

Philŏlŏgĭa, ae, f. 1. *a' szép mesterségek vagy nyelvek kedvellése 's azokkal való foglalatoskodás*; die Liebe der freyen Künste oder Sprachen, und das Studium derselben. Cic. 2) *a' szép mesterségek 's nyelvek tudomány*; die freyen Künste und die Sprachgelehrsamkeit. 3) *a' tudós munkák igaz értelmének kitanúlása*; das Studium, gelehrte

Arbeiten zu erklären und den richtigen Sinn herauszufinden. Senec.

Philologicus, a, um, vel Philologus, a, um, *Philologidra tartozó, vagy azt illető*; zur Philologie gehörig, sie betreffend. 2) *nyelvkedvellő, nyelvvizsgáló, nyelvhez értő, nyelvekhez értő*; sprachliebend, sprachkundig.

Philologus, i, m. 2. *tudománykedvellő, tudományokkal foglalatoskodó*; ein Liebhaber der Gelehrsamkeit. Cic. 2) *a' szép mesterségek vagy nyelvek kedvellője, nyelveket tudományosan értő*; ein Liebhaber der Künste oder Sprachen, Sprachkenner, Sprachgelehrter. Cic.

Philomela, ae, f. 1. *fülemile*; die Nachtigall. Mart. (Motacilla Luscinia, L.) 2) filia Pandionis, regis Atheniensium, cujus soror erat Progne. Ovid.

Philomelium, et Philomelum, i, n. 2. urbs Phrygiae Magnae, cujus incolae, Philomelenses dicti. Cic.

Philomusus, i, m. 2. i. q. Musarum amicus.

Philonides, is, m. 3. Nom. pr. cursoris Alexandri M. qui uno die 36 milliaria percurrisse fertur, Plin. 2) Nom. pr. aliorum virorum Hist.

Philopaes, aedis, m. 3. et Philopaeda, ae, f. 1. i. e. Pulmonaria, L. *tüdőfű*; das Lungenkraut. Plin.

Philoparabolus, i, m. et f. 2. *vakmerő*; ein Verwegener, Wagehals. Gloss.

Philopator, oris, m. 3. cognomen regis Ptolemaei in Aegypto. Just. 2) *atyát szerető*; den Vater liebend.

Philopeda, ae, f. 1. *pemetfű*; der Andorn. Plin.

Philopinacium, ii, n. 2. *barátság emlékkönyve, emlékkönyv*, ein Stammbuch. Gloss.

Philoponus, i, m. 2. i. q. Amans laboris; *dolgosni szerető*; ein Fleißiger, der gern arbeitet. Paling.

Philorthus, i, m. 2. *igazság szerető*; einer der da liebt was recht ist. Gloss.

Philosarca, ae, m. 1. *hússzerető*; Liebhaber des Fleisches. Hieron.

Philosopha, ae, f. 1. *kedvellője a' philosophiának, t. i. asszony*; eine Liebhaberinn der Philosophie. Gloss.

Philosophaster, stri, m. 2. Demin. *nyomorult vagy rossz philosophus*; ein elender Philosoph. Gloss.

Philosophema, atis, n. 3. *philosophusi kérdés vagy mondás*; eine philosophische Frage oder Ausspruch.

Philosophia, ae, f. 1. *böltsességkedvellés*; die Liebe zur Weisheit. 2) *philosophia, böltsesség tudománya, világi böltsesség*; die Philosophie, Weltweisheit. Cic. Philosophiae in Plur. id est: Sectae Philosophorum. Cic.

Philosophice, Adv. *philosophusosan, philosophikosan*; philosophisch. Lactant.

Philosophicus, a, um, *philosophusos, philosophikos, philosophiai*; philosophisch, die Philosophie betreffend.

Philosophor, atus sum, ari, Dep. 1. *böltselkedni, minden dolognak mivoltát és okait böltselkedve vizsgálni*; der Weisheit obliegen, überall sich bemühen gründliche Kenntniß zu erlangen, zu forschen etc. Cic. 2) *philosophálni, valamit philosophusosan előadni*; philosophiren, philosophisch abhandeln. Cic.

Philosophus, i, m. 2. *böltsességszerető*; ein Liebhaber der Weltweisheit. 2) *philosophus, világböltsé*; ein Philosoph, Weltweiser. Cic.

Philostorcia, ae, f. 1. i. q. propensio ad naturalem amorem. Gloss.

Philotechnus, a, um, *mesterségeket kedvellő és azokkal foglalatoskodó*; Künste liebend, und sich gern damit beschäftigend. Vitr.

Philotheorus, i, m. 2. *kedvellője a' böltselkedő vizsgálódásoknak*; ein Liebhaber philosophischer Untersuchungen. Cic.

Philoteria, ae, et Philoteris, idis, f. urbs litoralis sinus Arabici. Plin.

Philotimia, ae, f. 1. *betsületrevágyás*; der Ehrgeiz. 2) i. q. Munificentia.

Philotimus, i, m. 2. *betsületrevágyó*; ein Ehrgeitziger. Gloss.

Philoxenus, i, m. 2. Nom. prop. philosophi voracissimi, Cic. 2) Nom. pr. aliorum Virorum.

Philtrum, i, n. 2. *szerelemre gerjesztő ital*; Liebestrank. Ovid.

Philus, i, m. 2. i. q. Amicus; *barát*; ein Freund. 2) *kedvellője valaminek*; Liebhaber. Petron.

Philyra, vel Philura, ae, f. 1. *hársfa*; die Linde. Plin. 2) *hárshéjj*; der Lindenbast. Hor. 3) Appell. *egy darabka papiros, egy levél papiros*; ein Bogen Papier, auch ein Blatt

denfact, der Ausdruck im Reden. Senec

Phrātrĭae, ārum, f. i. q. Conventus tribuum apud Athenienses.

Phrĕnes, um, f. plur. *szívzatskó*; das Netz um das Herz. Plin.

Phrĕnēsis, is, f. 3 *agydühödés*, *őrültség*, *megtébolyodás*; die Hirnwuth, Verrückung des Verstandes. Senec.

Phrĕnētĭcus, a, um, *őrült*, *megtébolyodott*; mit der Hirnwuth behaftet, wahnwitzig, verrückt. Cic.

Phrĕnītĭcus, a, um, i. q. phreneticus. Cels.

Phrĕnītis, is, v. idis, f. 3. i. q. phrenesis, Cels.

Phrĕnītizo, āre, 1. *tébolyodott lenni*; die Hirnwuth haben, wahnwitzig seyn, verrückt seyn. Coel. Aur.

Phrŏnēsis, is, f. 3. *okosság*, *előrevigyázás*; die Klugheit, Vorsichtigkeit. Cic.

Phrygăntion, ĭi, n. 2. animal ignotum. Plin.

Phryges; *Phrygiusok*; die Phrygier. Vide: Phryx.

Phrygia, ae, f. 1. *Phrygia*, *kis Ázsiai tartomány*; Phrygien, Landschaft in Klein-Asien. Liv.

Phrygiānus, a, um, *Phrygiai*; phrygisch Plin.

Phrygĭcus, a, um, id. qu. Phrygius.

Phrygio, ōnis, m. 3. *himvarró*; ein Sticker. Plaut.

Phrygionĭus, a, um v. gr. vestis, Plin. *kivarrott*, *himmelvarrott*; gestickt.

Phrygius, a, um, *Phrygiai*; in, aus Phrygien, Phrygisch. 2) *Trójai*; Trojanisch. Virg. Vestis Phrygius, Ovid. *himmel kivarrott ruha*; ein gesticktes Kleid. Phrygius lapis, Plin. *ruhafestő föld*; eine gewisse Erde zum Kleiderfärben.

Phryne, es, f. 1. Nom. pr. amatricis libidinosae, opulentia et pulchritudine celebris. Prop.

Phrynĭon, ĭi, n. 2. *tsábalr*; eine Pflanze. i. q. Poterion. Plin.

Phrynos, i, m. 2. *mérges varasbéka*; eine Art giftiger Kröten. Plin.

Phryx, Gen. Phrygis; *Phrygiai (ember)*; ein Phrygier. Cic. 2) *Trojai (ember)*; ein Trojaner. Ovid. 3) fluvius Phrygiae Majoris. Plin.

Phryxēus, a, um, vide: Phryxus.

Phryxiānus, a, um, v. gr. toga, Plin. *göndör*, *bodor*; kraus.

Phryxus, v. Phrixus, i, m. 2. filius Athamantis regis Thebarum, frater Helles, cum qua ille, ariete vectus, Colchos aufugit, Helle exterrita in Pontum decidit, Phryxus autem Colchos pervenit. Ovid.

Phthīa, ae, f. 1. urbs Thessaliae, patria Achillis. Virg.

Phthīas, ădis, f. 3. i. e. ex urbe Phthia oriundus. Ovid.

Phthiōta, ae, f. 1. et Phthiotes, ae, i. e. incola urbis Phthiae. Cic.

Phthiotis, ĭdis, f. 3. sc. terra; regio Thessaliae Liv.

Phthīrĭāsis, is, f. 3. *tetvesség*; die Läusekrankheit, Läusesucht. Plin.

Phthīrŏphăgi, populus Sarmatiae. Plin.

Phthīrŏphŏros, i, m. 2. *napkeleti szurkos fenyő*; die orientalische Fichte. Pinus orientalis. L.

Phthĭsicus, a, um, *szárazbetegségben levő*, *száraznyavalyában sínlődő*, schwindsüchtig. Vitruv.

Phthisis, is, f. 3. *száraznyavalya*, *szárazbetegség*; die Schwindsucht. Senec.

Phthĭsisco, ĕre, 3. *száraznyavalyában sínlődni*; schwindsüchtig werden. Sidon.

Phthirārus, i, m. 2. genus piscium. Plin.

Phthius, a, um, ex urbe Phthia oriundus, Ovid. 2) Subst. i. e. Achilles. Hor.

Phthongārĭum, ĭi, n. 2. *hangadó*; die Stimmgabel oder Stimmpfeife, ein Instrument, damit man den Ton in der Musik angibt. Dicitur et Tonorium. Quint.

Phthongus, i, m. 2. *hang*; ein Ton. Plin.

Phthŏrĭum, ĭi, n. 2. *orvosság*, *melly a' holt magzatot a' méhből kihajtja*; eine Arzney die todten Kinder von der Mutter weg zu treiben. Plin.

Phu, n. *nárdus gyökönke*; eine Art Baldrian. (Valeriana Phu, L.)

Phu! *piha!* pfui! Plaut.

Phy! Interj. *ejnye!* ey! Ter.

Phycis, ĭdis, f. 3. *bizonytalan hal neme*; eine Art Fische. Plin.

Phycītis, ĭdis, f. 3. sc. gemma, v. Phycītes, ae, m. 1. sc. lapis; *ma már esmeretlen drágakő*; ein uns unbekannter Edelstein. Plin.

Phycos, n. *vízi festőfű*, *festőtarjag*; Seetang, Meergras. Plin.

Phycus, i, m. 2. urbs et promontorium, in Cyrenaica Africae. Mela.

Phygēla, ae, f. 1. urbs Joniae. Mela.

Phygethlon, i, n. 2. *tüzes kelevény*; eine rohe, harte hitzige Geschwulst. Gell.

Phylăca, ae, f. 1. *fogság, fogház*; das Gefängniß. Plaut.

Phylăce, es, f. 1 Nom. pr. urbium. Epiri, Thessaliae, etc.

Phylăcista, ae, m. 1. *tömlötztartó*; der Kerkermeister. 2) *adósság beszedő*; der eine Schuld einnahmet.

Phylactērium, ii, n. 2. *nyakbahordó mentőszer*; ein Amulet. Marc. Emp. 2) *nyakbavető, tízparantsolatra emlékeztető a' Zsidoknál*; der Zettel mit den zehen Gebothen, den sich die Juden anhängten, um sie immer vor Augen zu haben. Hieron.

Phylarchus, i, m. 2. *tzéhmester*; der Zunftmeister. Cic. 2) *vajda, a' nemzetség feje, p. o. az Arabsoknál*; der Stammfürst, z. B. bey den Arabern. Cic.

Phyle, es, f. 1. Castellum Atticae. Nep.

Phyllăcides, urbs Epiri, item: Thessaliae.

Phyllanthes, is, *valamelly tüskésleveliü plánta*; eine Pflanze mit stachlichten Blättern. Plin.

Phyllēis, ĭdis, f. 3. ex urbe Thessaliae Phylla. Ovid.

Phyllis, ĭdis, et ĭdos, f. 3. Nom. pr. puellae, ap. Virg. 2) reginae Thraciae, filiae Lycurgi. 3) nutricis Imp. Domitiani, Svet. 4) *fillis, egy virág neve*; die Phillis. Bot.

Phyllītis, is, f. 3. *szarvasnyelvüfü*; Hirschzunge, ein Kraut. Diosc.

Phyllon, v. Phyllum, i, n. 2. i. q. Mercurialis; *szélfü, disznóparéj*; das Bingelkraut. Plin.

Phyllŏphŏres, is, n. 3. *tüdőfü*; das Lungenkraut. Apul.

Phyllum, i, n. 2. vide: Phillon.

Phyma, ătis, n. 3. *kelés*; eine Art von Geschwulst. Cels.

Phynon, ōnis, *szemír*; eine Art Augensalbe. Cels.

Phyrăma, ătis, n. 3. *fatsipa, mézga*; ein gewisses Harz oder Gummi. Plin.

Physa, ae, f. 1. *Nílusi hal neme*; eine Art Fische im Nilflusse. Plaut.

Physălis, ĭdis, *pápponya*; die Schlutte. Physalis Alkekengi; *zsidótseresznye, piros pápponya*; die Judenkirsche. Diosc. Linn.

Physcolla, ae, f. 1. urbs Macedoniae, hodie; Golfo di Romanna. Mela.

Physcon, ōnis, m. 3. (*pohos*; Dickbauch); cognomen Ptolemaei regis Aegyptiorum. Hist.

Physēma, ătis, n. 3. i. q. Abortus Concharum. Plin.

Physes, *pallérozott kövek*; geschliffene Steine. Gloss.

Physēter, ēris, m. 3. *fizéter, tzetnemü hal*; der Spritzwall, eine große Art Wallfische. Plin.

Physica, ae, vel Physĭce, es, f. 1. v. Physica, ōrum. n. plur. *természettudomány, physica, fizika*; Physik, Naturlehre. Cic.

Physĭce, Adv. *természettel, természet szerént, a' természeti dolgok törvénye szerént*; phisikalisch, nach der Physik, nach den Gesetzen der natürlichen Dinge. Cic.

Physĭcŭlo, āre. 1. *a' természet titkait vizsgálni*; das, was in der Natur verborgen ist, erforschen. Mart. Cap.

Physĭcus, a, um, *természeti, természetbeli*; natürlich. Cic.

Physĭcus, i, m. 2. *természetvizsgáló, természettudó*; ein Physiker, Naturkündiger. Cic. 2) *közönséges hivatalbeli orvos, orvosdoktor*; ein Kreis-Arzt, Stadt-Arzt. Gloss.

Physĭognōmĭa, ae, f. 1. *ortzatudomány, az ortzulat vonásaiból valakinek természeti hajlandóságait kitanúlni vagy megtudni*; die Gesichtskunde, Mienenkunde, die Kunst aus den Lineamenten des Gesichts einen Character zu erkennen.

Physĭognōmon, ōnis, m. 3. et Physiognomus, i, m. 2. *ortzulatvizsgáló, ortzulatból ítélő*; ein Gesichtsforscher, ein Mienendeuter. Cic.

Physiographia, ae, f. 1. *természetleírás*, die Naturbeschreibung. Gloss.

Physĭŏlŏgĭa, ae, f. 1. *az élőtestek természetének vizsgálása, és tudománya*; die Naturlehre belebter Körper. 2) *az orvosi tudománynak egy része, melly az egésséges emberi test minémüségeit magyarázza, testépségtudomány*; die Naturlehre des gesunden Menschenkörpers, ein Theil der Medicin, welcher von der Beschaffenheit eines gesunden menschlichen Körpers handelt. Cic.

Physĭŏlŏgus, i, m. 2 *természetvizsgáló, a' ki a' testek természeti tulaj-*

donságait vizsgálja; ein Naturkundiger, der die natürliche Beschaffenheit der Körper betrachtet. Bot. et Med.

Physis, is, f. 3. *természet*; die Natur. Plin.

Physöcēle, es, f. 1. *szélsérés*; der Windbruch. Gloss.

Phyteŭma, ătis, n. 3 *rapontz*; die Kreuzwurz Plin.

Phytŏgraphia, e: Philologia, ae, f. 1. *a növevényeknek leirása*; die Beschreibung der Gewächse Bot.

Phytotomia, ae, f. 1. *növevénybontzolás, vagy feltagolás*; die Gewächszergliederung Botan.

Piăbilis, e, (pio) *megengesztelhető*; versöhnlich. Ovid.

Piācŭlāris, e, v. gr. sacrificium, Liv. *engesztelő megengesztelő*; versöhnend, zum Versöhnen dienlich. Liv.

Piācŭlāriter, Adv. *engesztelő módon*; versöhnlich. Tert.

Piăcŭlo āre. 1. *megengesztelni*; aussöhnen. Cato.

Piăcŭlum, i, n. 2. (pio) *engesztelő áldozat*; ein Versöhnungsmittel, Sühnopfer. Te piacula nulla resolvent, Hor. *tégedet semmiféle engesztelő áldozat fel nem szabadít*; dich werden keine Sühnopfer aussöhnen. Ut luendis periculis publicis piacula simus, Liv. Piaculum rupti foederis, sc. Hannibal. Liv. 2) *gyogyitószer, valamit helyre hozó eszköz*; Heilungsmittel, jedes Mittel etwas wieder gut zu machen. Hor. 3) *gonoszság, bűn, vétek*; böse That, Sünde, Verbrechen Committere piaculum, Virg. *gonoszságot követni el*; ein großes Laster begehen.

Piamen, ĭnis, n. 3. i. q. piamentum, Prud.

Piāmentum, i, n. 2. *engesztelőeszköz, vagy áldozat*; Versöhnungsmittel oder Opfer. Senec.

Piātio, ōnis, f. 3. *megengesztelése az isteneknek, p. o. áldozat által*; Versöhnung der Götter, z. B. durch ein Opfer. Plin.

Piātor, ōris, m 3. *engesztelő, p. o. áldozat által*; ein Versöhner. Plaut.

Piātrix, īcis f. 3. *engesztelő, t. i. asszony*; eine Versöhnerinn der Götter, z. B. durch ein Opfer. Plin.

Pica, ae, f. 1. *szarka*; die Älster (Elster). Ovid.

Picāria, ae, f. 1. (pix) sc. officina; *szurok főző, t. i. műhely*; Pechhütte. Cic.

Picatus, a, um, *bészurkozott*; bepicht. Picata vasa, Plin.

Picĕa, ae, f. 1. i. e. Pinus picea, L. *látsfenyő, szurkos fenyő*; die Pechföhre, Kiefer. Plin.

Picĕātus, a, um, (pix) *szurkos*; mit Pech beschmiert. 2) Met. Piceata manus, Mart. *szurkos, v. ragadós kezű, az az tolvaj*; diebische Hände.

Picens, tis, i. q. Picenus, a, um. 2) Picentes, i. e. incolae in Piceno. Cic

Picentĭa, ae, f. 1. urbs Italiae inferioris.

Picentīnus, a, um, i. e. ex urbe Picentia. Plin.

Picēnum, i, n. 2. regio Italiae, propa ad sinum Venetum. Cic.

Picēnus, a, um, v. gr. ager. Cic.

Picĕus, a, um, (pix) *szurok, szurokból való*; von Pech. 2) *szurkos*; harzicht. Plin. 3) *szivos*; zähe. Virg. 4) *fekete mint a' szurok*; pechschwarz. Nubes piceae, Ovid.

Picĭnus, a, um, *fekete mint a' szurok*; pechschwarz. Plin.

Pĭco, āvi, ātum, āre, 1. (pix) *bészurkozni*; mit Pech beschmieren, verpichen. Vitruv. 2) *szurokkal ízt adni valaminek*; mit Pech anmachen, würzen. Vinum picatum, Colum.

Picridĭae, ārum, f. plur *keserű saláta*; bitterer Salat. Augustin.

Picris, ĭdis, f 3 *magvaróft, egy plánta neve*; Bitterkraut, eine Art bittern Salats oder bittere Lactuke. Plin.

Pictacĭum, ĭi, l. q. Pittacium.

Pictāvi, ōrum, populus Galliae. Amm.

Pictāvĭum, ii, et Pictāvia, ae, f. 1. urbs Galliae, hodie: Poitiers. Hinc: Pictaviensis, i. e. Pictavia oriundus. Geogr.

Picti, ōrum, pl. populus Britanniae. Ammian.

Pictĭlis, e, (pictus) *festett, kifestett*; gemahlt. 2) *kivarrott*; gestickt. Apul.

Pictŏnes, um, i. q. Pictavi, Caes.

Pictor, ōris, m. 3. (pingo) *festő, képfestő*; der Mahler. Cic. 2) cognomen Romanum. Liv.

Pictōrĭus, a, um, *festői, képfestőt illető*; die Mahler betreffend, dahin gehörig. Tert.

Pictūra, ae, f. 1. (pingo) *festés, képfestés, festés mestersége*; das Mah-

len, die Mahlerey, die Mahlerkunst. Cic. 2) *festés, festett kép*; das Gemählde. Plin. 3) pictura loquens; *poetai festés*; die Mahlerey mit Worten, die Dichtkunst. Cic. 4) pictura in textili; *hímvarrás*; das Sticken, die Stickerey.

Pictūrātus, a, um, *festett, kifestett*; gemahlt, buntfärbig. Stat. 2) *kivarrott, kihímelt, hímmel kivarrott*; gestickt. Virg.

Pictus, a, um, (pingo) *festett, kifestett*; gemahlt. 2) *kihímelt, hímmel varrott*; gestickt. 3) *ékes, jeles, kitzifrázott*; geschmückt, hübsch. Eo nihil esse potest pictius. Cic.

Picŭla, ae, f. 1. *egy kevés szurok*; ein wenig Pech. Apul.

Pīcumnus, i, m. 2. deus frumenti, apud Romanos, Serv.

Pīcus, i, m. 2. *harkály*; Specht, Baumhacker. Ovid. 2) Nom. pr. filii Saturni, regis Aboriginum, mutatus in Picum. Virg. 3) *grifmadár*; der Greif. Plaut.

Pie, Adv. *kegyesen*; fromm, pflichtmäßig. Cic. Piissime, Senec.

Pientissimus, a, um, Superl. a pius.

Pīĕrĭa, ae, f. 1. regio Macedoniae. 2) regio Syriae.

Pīĕrĭcus, a, um, *Piériai*; Pierisch. Plin.

Pīĕrĭdes, um, f. pl. scil. musae, i. e. de monte Piero sic dictae, qui musis sacer erat. Ovid. 2) i. e. Musae. Cic. 3) i. e. filiae Pieri. Ovid.

Pīĕris, ĭdis, v. ĭdos, f. 3. filia Pieri. Ovid. 2) i. e. musa. Hor. et Ovid.

Pīĕrĭus, a, um, *Pierusi, Pierustól való*; Pierisch. Pieriae Musae. Cic. 2) *músákat illető*; die Musen betreffend. 3) *poétai*; dichterisch. Ovid. 4) i. e. de monte Piero. Prop.

Pīĕrus, vel —os, i, m. 2. Nom. pr. viri, patris novem Pieridum. 2) pater Musarum 3) mons Thessaliae musis sacer. Plin.

Pĭĕtas, ātis, f. 3. (pius) *kegyesség*; die Frömmigkeit, Gottseligkeit. 2) pietas in parentes, Cic. *engedelmesség, fiúi tisztelet és szeretet a' szülék eránt, hűség*; der Gehorsam, die kindliche Ehrfurcht und Liebe gegen Ältern, die Treue. 3) *haza eránt való hűség*, die Treue gegen sein Vaterland. Cic. 4) *háládatosság a' jóltévő eránt*; die Dankbarkeit gegen den Wohlthäter. 5) *igazság*; die Gerechtigkeit. Virg. 6) Pietas, dea. Cic.

Pīgĕlla, ae, f. 1. *ostyasütő*; die Oblatenform. Gloss.

Pigelius, a, um, Dim. *restetske*; etwas träge. Gloss.

Pĭĕtātĭcultrix, īcis, f. 3, i. e. pietatem colens, Petron.

Pĭgendus, a, um, (pigeo) *sajnálható*; was zu bedauern ist. Factum nulla parte pigendum, Ovid.

Pĭgĕo, ui, ēre, 2. 1) Personal. *neheztelni valamiért, sajnálni valamit*; Verdruß empfinden. Pudere, quam pigere praestat, Plaut. 2) Impers. piget, uit, et ĭtum est; *meghánni, bánni valamit*; bedauern, gereuen. Num piget te facti? Sall. *megbántad tselekedetedet?* gereuet dich die That? Illa me composuisse piget. Ovid. 3) *szégyenleni valamit*; sich schämen. Fateri pigebat, Liv.

Pĭger, gra, grum, *rest, lomha*; faul, träge. Ad literas scribendas pigerrimus, Coel. in Cic. Ep. 2) *lassú, kéntelen dolgozó*; langsam, verdrossen in der Arbeit. Ad opera militaria piger, Liv. 3) Trop. *hosszas, unalmas*; langsam, unthätig, verdrießlich. Bellum piger, Ovid. annus piger, Hor. *lassan folyó, v. unalmas esztendő*; langsam vergehendes Jahr. 4) *bosszús, megunatkozott, kedvetlen*; verdrüßlich, mißmuthig, betrübt. Apul. Comp. pigrior. Sup. pigerrimus. Liv.

Piget, Pigitum, vide: Pigeo.

Pigmentārius, a, um, (pigmentum) *festéktsináló, vagy készítő*; ein Farbenbereiter. Cic. 2) *festékáros*; ein Farbenhändler. 3) *patikárius*; ein Apothecker. Plin.

Pigmentātus, a, um, *befestett*; gefärbt, geschminkt. Prud.

Pigmentum, i, n. 2. *festő eszköz, festék*; Mittel zum Färben, Farbe zur Mahlerey. Cic. 2) *kendőző, ortzafestő, pirosító*; die Schminke. Plin. 3) *festés, festett kép*; das Gemählde. 4) *szépítés a' beszédben*; der Schmuck im Reden Cic. 5) *tsalfaság, szín*; die Falschheit. Cic. 6) Trop. pingere aliquem pigmentis ulmeis, Plaut. *valakit jól meghusángolni*; einen braun und blau schlagen oder tüchtig prügeln.

Pignĕrātĭcius, i. q. Pignoraticius.

Pignoraticius, vel Pignoratitius, a, um,

(pignoro) *zálogos*, *zálogot illető*; das Pfand betreffend, zum Pfande gehörig. Pand. 2) v. gr. fundus, Pand *zálogos*, *zálogban lévő*, *zálogba adott*; verpfändet, was zum Pfande gegeben ist. Pand. 3) *zálogba adandó*; was zum Pfande gegeben wird. Idem.

Pignŏrātĭo, ōnis, f. 3. *elzálogosítás*, *zálogbavetés*; die Verpfändung.

Pignŏrātor, ōris, m. 3. *zálogvevő*, *zálograadó*; der Pfänder nimmt, der Pfänder. Cic.

Pignŏrātus, a, um, *elzálogosított*; verpfändet. 2) *magát lekötelezett*; der sich verbindlich gemacht hat.

Pignŏrĭcăpĭo, et Pignoris capio, ōnis, f. 3. *zálogvevés*; die Pfändung, Annehmung eines Pfandes. Gell.

Pignŏro, et Pignero, āvi, ātum, āre, 1. *zálogba vetni*, *elzálogosítni*; verpfänden, versetzen. Svet. 2) *zálogot adni*; ein Pfand geben. Svet 3) pignorare se, Apul. *magát lekötelezni*; sich verbindlich machen. Aliquem sibi beneficio pignorare, Apul.

Pignŏror, ātus sum, āri, Dep. 1. *zálogot venni*, *megzálogolni*; pfänden, zu Pfande nehmen. 2) Trop. *magáévá tenni*, *magának feláldozni*; zu seinem Eigenthume machen. Mars fortissimum quemque pignorari solet, Cic. *Mars még a' legerőssebb vitézeket is feláldozza*; auch die Tapfersten kommen in der Schlacht um. 3) v. gr. omen, Ovid. *bizonyosnak tartani valamit*; etwas für gewiß annehmen.

Pignus, ŏris, n. 3. *zálog*; ein Pfand. Pignori opponere agrum, Ter. *zálogba adni*, *v. vetni*, *elzálogosítni*; verpfänden. Liberare pignus, Pomp. *kiváltani a' zálogot*; ein Pfand lösen. 2) *kezesség*, *kezes*; der Geißel. Sine pignore, Liv. Pignora marium, Svet. *férjfi kezesek*; männliche Geißel. 3) *költsönpénz költsön felvett pénz*; ein geborgtes Geld. Caes. 4) *a' mibe fogad az ember*; das, warum man wettet. Pignore contendere. Virg. *fogadni*, *felfogadni*; wetten. Posito pignore, Ovid. *fogadván*; wettend. 5) *alkukötés*, *v. kötelezőírás*, *mellyben zálog köttetik le*; der Contract, wobey ein Unterpfand gegeben wird. Pand. 6) Trop. e. gr. voluntatis, injuriae Cic. *zálog*, *az az*: *bizonyság*, *bizonyos jel*; ein Pfand, Unterpfand, d. i. ein Beweis, sicheres Kennzeichen. 7) pignora; *gyermekek*, *mint a' házasságí szeretet zálogai*; die Kinder als Unterpfänder der ehelichen Liebe. Ovid. 8) *unokák*; Enkel. Idem.

Pĭgre, Adv. *resten*, *tunyán*, *lomhán*, *lassan*; faul, träg, langsam. Colum. Comp. pigrius, Sen.

Pĭgrĕo, ēre, 2. (piger) *rest*, *v. tunya lenni*; faul oder träg seyn. Enn.

Pĭgresco, ĕre. 3. (pigreo) *el*, *v. megrestűlni*, *eltunyúlni*, *meglassúdni*; faul, träg oder langsam werden.

Pĭgrĭtĭa, ae, 1. et Pigrities, ēi, f. (piger) 5. *restség*, *tunyaság*, *lomhaság*, die Faulheit, Trägheit. Cic. Liv. 2) Trop. e. gr. stomachi, Sen. *gyengeség*; die Schwäche.

Pĭgro, āvi, ātum, āre, 1. (piger) *unatkozott*, *rest*, *tunya*, *v. késedelmes lenni*, *restelkedni*, *késedelmezni*; verdrossen, träg oder säumig seyn. Lucr.

Pĭgror, āri, Dep. 1. idem. Ne pigreris scribere, Cic. *ne terheltessél*, *v. ne sajnálj írni*; lasse dich es nicht verdrießen zu schreiben.

Pĭgror, ōris, m. 3. i. q. pigritia, Lucil.

Pīla, ae, f. 1. *mozsár*, *v. más törő edény*; ein Mörser oder anderes Stoßgefäß. Cat. Ovid. 2) *bástyagát*, *a' vizek partján*, *v. négyszegletű kövekből rakott*, *v. tsinált osslop a' vízben*; ein Bollwerk oder von Quadratsteinen aufgemauerter Pfeiler im Wasser. Vitr. Virg. 3) *ágas*; ein Pfeiler. Nep Hor.

Pĭla, ae, f. 1. *lapta*, *játszólapta*; ein Ball, Spielball. Pila ludere, Cic. Claudas pilam, Idem. Prov. *mikor nem igen veheti valaminek hasznait az ember*: wenn man von etwas nicht recht Gebrauch machen kann. Pila est mea, Plaut. Prov. *nyertes vagyok*; ich habe gewonnen. 2) *minden a' mi gömbölyű*, *gombolyag*, *kerektsomó*, *v. rakás valami*, *teke*, *golyóbis*; alles was rund ist, ein Knaul, runder Haufen, der Kegel. die Kugel. e. gr. terrae, Varr. *a' földgolyóbisa*; die Erdkugel. 3) e. gr. fullonica, Cic. *kallózó bunkó*; eine Walkkeule. 4) e. gr. fortunae, Vict. *a' kivel tsudálatosan játszik a' szerentse*; ein Mensch mit dem das Glück wunderlich spielet. 5) *ki*

tömött ember; ein ausgestopfter Mann. Mart. 6) *agátkő*; der Agtstein. Ovid. 7) *juhganéj*, *v. ganéjlat*; Schaflorbeer. Seren. 8) *égő*, *v. gyújtó szurkoslapta*; ein Pechkranz. Stat.

Pīlānus, i, m. 2. i. q. Triarius, Ovid.

Pīlāris, e, *laptákot való*; zum Bälle gehörig. e. gr. lusio, Stat. *laptázás*, *tekézés*; das Ballspiel, Kegelspiel.

Pīlārius, ii, m. 2. *laptázó*, *laptás*, *a' ki a' laptával mindenféle mesterséget tsinál*, *szemfényvesztő*; ein Ballspieler, der mit Ballwerfen allerhand Künste macht, Taschenspieler. Quint.

Pīlārius, a, um, *lapta kerekségű*, *v. gömbölyűségű*; rund wie ein Ball. Idem.

Pīlatim, Adv. *osztloponként*, *osztlopról osztlopra*, *ágasról ágasra*; pfeilerweise, von einem Pfeiler zum andern. Vitr. 2) *seregenként*, *tsapatonként*, *tsoportonként*; truppweise. Serv.

Pīlātrix, īcis, f. 3. (pilo) *haramia*, *útonálló (asszszony*, *v. leány)*; die Räuberinn. Titin.

Pīlātus, et Pilanus, a, um, *dárdás*, *kopjás*, *a' ki azt visel*; der einen Wurfspieß trägt. Mart 2) *erősen összezúzott*, *v. vert*; derb gestampft. Enn. 3) *tömött*, *össze szorított*, *sűrű*; dicht, enge beysammen. Scal.

Pīlātus, a, um, *szőrös*; haaricht. Veget. 2) *kopasz*, *tar*; kahl. Mart.

Pīlax, ācis, m. 3. *görény*; ein Iltis. (Mustela putorius, L.) Gloss.

Pīleārius, ii, m. 2. *kalapos*, *kalaptsináló*; ein Hutmacher. Gloss.

Pīleātus, a, um, (pileus) *kalapos*, *a' kinek kalap van a' fején*; der einen Hut aufhat. Liv. Pileati fratres, Catull. i. e. Castor et Pollux.

Pīlentum, i, n. 2. *függő szekér*, *v. kotsi*, *hintó*; ein Hangewagen, eine Kutsche. Liv. Virg.

Pīleo, ōnis, m. 3. i q. Pilearius. Gloss.

Pīleŏlus, m. et Pileŏlum, i, n. 2. Dim. *kalapotska*, *kis kalap*; ein Hütchen. Hor. Colum.

Pīlĕus, m. et Pilĕum, i, n. 2. *kalap*; ein Hut. Plaut. e. gr. pelliceus, Gloss. *sapka*; eine Mütze. 2) *szabadság*, die Freyheit Pileum sedimere, Mart. Ad pileum vocare, Liv. *a' rabszolgákat szabadságra híni*, *v. meghíni*; die Sclaven zur Frey-heit rufen. 3) *burok*, *hártya*, *mellyben a' gyermek az annya méhébe béburkolva volt*, *'s magával a' világra hoz*; das sogenannte Kleid, Häutchen, womit das Kind im Mutterleibe umgeben war, und es mit auf die Welt bringt Lamprid. 4) *oltalom*, *védelem*, *az az*: *védelmező személy*; der Schutz, d. i. schützende Person. Plaut.

Pīlicrepus, i, m 2. (pila et crepo) *ollyan játékot játszó*, *mellyhez lapta*, *v. golyóbis kell*, *v. szükséges*, *mint p. o. a' billiárd*, *'s a' t.* etwa der ein Spiel spielt, wobey Bälle oder Kugeln gebraucht werden, wie z. B. das Billard-Spiel, &c. Sen.

Pīlo, āre, 1. (pīlus) *megszőrösödni*; Haare bekommen. Afran. ap Non. 2) *szőrétől megfosztani*, *szőrét kiszaggatni*, *v. kitépni*; der Haare berauben Mart.

Pīlo, āvi, ātum, āre, 1 *kirabolni*, *meglopni*; plündern, berauben. Pilare et incendere villas, Ammian. 2) *összezúzni*, *dörzskölni*, *összeszorítni*; stampfen, zusammenpressen Idem. 3) *nyomni*; drücken. Virg. 4) *dárdával*, *v. kopjával felfegyverkeztetni*; mit Wurfspießen versehen. Virg.

Pīlŏpoeus, i, m. 2. i. q. Pilearius. Gloss.

Pīlōrium, ii, n. 2. *pelengér*, *bitófa*, *nyakvas*; der Pranger, das Halseisen. Gloss.

Pīlŏsella, ae, f. 1. *nyúlfülfű*; das Mausöhrchen, Nagelkraut. (Hieracium Pilosella, L.)

Pīlōsus, a, um, (pīlus) *szőrös*; behaart, haarig. Cic. Comp. pilosior, Priap.

Pīlŭla, ae, f. 1. (Dim. a pīla) *golyóbisotska*; ein Kügelchen. Plin. 2) *pilula*; eine Pille. Idem.

Pīlŭlārius, et Pīllŭlārius, ii, m. 2. (pila) *pilulatsináló*; ein Pillenmacher. Gloss. 2) nomen scarabaei stercorarii, Idem.

Pīlum, i, n. 2. *dárda*, *hajítódárda*, *kopja*; ein Wurfspieß. Cic. 2) *mozsártörő*, *mozsárütő*; der Stößer im Mörser, die Mörserkäule. Plin. 3) *zúzókölyű*; der Stämpel, Stämpfel. Idem. 4) pilum alicui injicere, Plaut. Prov. *valakit akadályoztatni*; einen hindern. 5) *egy zászlós tsapat dárdás katonaság*; eine

Compagnie von den Soldaten die Wurfspieße trugen. Primus pilus Caes. *az első zászlóstsapat ezekből*; die erste von diesen Compagnien. 6) Meton. pilum ducere, Idem. *az elöljáró tsapatot vezetni*; den Vortrab führen. 7) e. gr. murale, Curt. *kőfaltörőkos*; ein Mauerbrecher.

Pīlūmen, ĭnis, n. 3. *a' mit törnek a' mozsárban*; was im Mörser gestoßen wird. Gloss.

Pīlumnus, i, m. 2. filius Jovis, avus Turni, deus conjugii, Varr. Virg.

Pīlus, i, m. 2. cohors prima Triariorum. Caes. Primipilus, Liv. centurio primi pili.

Pĭlus, i, m. 2. *szőr, közönségesen; rövid szőr*; ein Haar, insgemein ein kurzes Haar. Palpebrae sunt munitae vallo pilorum, Cic. 2) Trop. *hajszál, tsekélység, semmiség*; ein Haar, eine Kleinigkeit. Pili non facio, non aestimo, Idem. *egy hajszálra sem, v. semmire sem betsűlöm, semminek tartom*; ich schätze es kein Haar werth. E Cappadocia ne pilum quidem, sc. accepi, sumsi, Cic. Ne ullum pilum viri boni habere dicatur, Idem. *még tsak árnyéka sem a' betsületes embernek*; es ist kein gutes Haar an ihm.

Pimpĭnella, ae, f. 1. *pimpinella, bipenella, rákfarkfű*; Bibernell, Stein- oder Bockpeterlein. Bot.

Pimpla, ae, f. 1. mons Thraciae, Musis sacer. Pimplēis, (Piplēis) ĭdis, f. *Pimplai*; Pimplisch. Si recolis Pimpleida etc. Auson. *ha szereted a' Múzsákat*; wenn du die Musen liebst. Hinc: Pimpleis, (Pipl.) sc. Musa; *Múzsa*; die Muse. Mart. Varr. Pimplēus, (Pipl.) a, um, e. gr. mons, Catull. fons, Hor. *Pimplai, v. Múzsáknak szentelt*; Pimplisch, oder den Musen heilig. Pimplea; *Múzsa*; die Muse. Hor. Pimplīas, v. Pimplīas, ădis, f. 3. idem, Varr.

Pimplēa, Pimplēis, Pimplēus, Pimplias, vide: Pimpla.

Pina, ae, f. 1. *bíbortsiga, ormóstsiga*; die Steckmuschel. Cic. (Pinna, L.)

Pinăces, ium, m. plur. *írótábla*; eine Schreibtafel. Gloss.

Pinăcidia, ōrum, m. plur. *táblátska, laistrom, mutatótábla*; ein Täfelchen, Register. Plin.

Pinacŏthēca, ae, et Pinacothece, es, f. 1. *képes ház, v. szoba*; eine Bildergallerie. Vitruv.

Pīnāria, ae, f. 1. gens nobilis Romana, a Pino Numae regis filio sic vocata, Plaut. Hinc: Pinarius, a, um, e. gr. domus, Virg. *Pináriai*; Pinarisch. Subst. Pinarius, unus ex hac familia, Liv.

Pinastellus, i, m. 2. i. q. Peucedanum, Apul.

Pinaster, stri, m. 2. *vad fenyő, vad fenyőfa*; wilder Fichtenbaum. Plin.

Pĭnax, ăcis, m. 3. *tábla, v. négyszegletű asztal, mellyre ételeket raknak, evőasztal*; eine Tafel oder runder Tisch worauf man die Speisen setzt. Vitr. 2) *laistrom*; ein Register. Svet.

Pincerna, ae, m. 1. *pohárnok*; ein Mundschenk. Ascon.

Pindărēus, v. Pindarēus, a, um, *Pindarusi*; Pindarisch. Mart. Cap.

Pindăricus, a, um, *Pindarusi, Pindarust illető, ő hozzá való*; Pindarisch, Pindarus betreffend, dahin gehörig. Horat. Ovid.

Pindărus, i, m. 2. poëta Graecus Thebanus, tempore Xerxis, Hor.

Pindenissus, i, f. 2. urbs Ciliciae. Cic. Pindenissae, ārum, plur. incolae ejusdem, Idem.

Pindus, v. —os, i, m. 2. mons Thessaliae, cujus pars una Helicon, altera Parnassus vocatur, Musis sacer, Plin. Hodie: Mezzo nuovo.

Pīnĕa, ae, f. 1. *fenyő*; eine Fichte. Plin.

Pīnētum, i, n. 2. *fenyőfaerdő, fenyves*; ein Fichtenwald. Ovid.

Pīnĕus, a, um, e. gr. sylva, Virg. *fenyőfából való, fenyőfa, fenyves*; von Fichten. e. gr. ardor, Idem. *fenyőfatűz*; Feuer vom Fichtenholz. e. gr. cortex, Colum *fáklya fenyőfahéjj*; die Kieferrinde.

Pingo, nxi, ctum, ĕre, 3. e. gr. simulacrum Helenae, speciem hominis, Cic. *festeni, lefesteni*; mahlen, abmahlen. 2) e. gr. caussas, Tibull. *hamissan adni elő*; fälschlich vorgeben. 3) *leírni, megírni, lerajzolni, v. festeni, előadni*; beschreiben, schildern. Cic. 4) *hímezni, mesterségesen kivarni*; sticken. Ovid. Picti reges, Mart. *a' kiken hímezett ruha van*; gestickte Kleider anhabend. 5) e. gr. verba, Cic. tropicis locutionibus uti.

Pinguamen, inis, n. 3. *kövérség, zsír*; das Fett, die Fettigkeit. Cyprian.

Pingue, is, n. 3. *kövérség*; das Fette, Fett. Virg.

Pinguēdo, inis, f. 3. *kövérség, zsír*; die Fettigkeit, das Fett. Plin. Hinc: Pinguedinēus, a, um, *kövér, zsíros*; voll Fett, fettig. Idem.

Pinguēfacio, ēci, actum, ēre, 3. *meg-kövéríteni, hizlalni*; fett machen, mästen. Plin.

Pinguēfactus, a, um, *hizlalt, hízott, megkövéredett*; gemästet, fett gemacht. Hor.

Pinguesco, ēre, 3. *kövéredni, hízni*; fett werden. Pinguescit armentum, Colum.

Pinguetūdo, i. q. Pinguitudo.

Pinguiārius, a, um, *kövért, v. zsírost szerető*; Fett liebend, Liebhaber vom Fette. Mart.

Pinguis, e, e. gr. laridum, Hor. agnus, Plaut. *kövér, zsíros*; fett, feist 2) e. gr. solum, Virg. *termékeny, kövér*; fruchtbar, fett 3) *termékenyítő*; fruchtbar machend. Nilus pingvi flumine, Virg. 4) Trop. e. gr. ingenium, Ovid. *ostoba, ügyetlen, esetlen*; dumm, ungeschickt, plump. 5) e. gr. toga, Svet. *durva, nem finom*; grob, nicht fein. 6) *pompás, úri, gazdag*; herrlich, reichlich e. gr. mensa, Colum. *pompás vendégség*; eine herrliche Mahlzeit. 7) *atromba*, nicht eben subtil. Agamus pingvi Minerva, Cic. i. e. non subtiliter. 8) *darabos, nem ékes, nem díszes*; rauh. Pingue sonantes poëtae, Idem. 9) e. gr. coelum, Cic. (*levegő*; die Luft) *vastag, sűrű*; dick. 10) e. gr. vita, Plin. Ep. somnus, amor, Ovid. *tsendes, lágy*; ruhig, sanft. Comp. pinguior, Mart. Sup. pinguissimus, Juv.

Pinguiter, Adv. *kövéren, zsírosan*; fett, mit Fettigkeit. Solum pingviter densum, Colum. *kövér föld*; ein fettes Land. 2) Trop pinguius succurrere, Pand. *jobban, hathatósabban, gazdagabban*; stärker, reichlicher. Pinguius accipitur, Idem. *nem veszik szorosan*; man nimmt es nicht zu genau.

Pinguitia, ae, f. 1. *kövérség*; die Fettigkeit. Arnob.

Pinguities, ēi, f. 5. idem, Apul.

Pinguitudo, inis, f. 3. *kövérség*; die Fettigkeit. Varr. 2) Trop. *otrombaság, durvaság, ostobaság*; die Plumpheit, Grobheit, Dummheit. Labora e nimia pinguitudine, Quint.

Pinguiūsculus, a, um, Dim. *kövéretske*; etwas fett. Solin.

Pīnifer, a, um, *fenyő termő*; Fichten tragend Virg.

Pīniger, a, um, idem.

Pinna, ae, f. 1. *toll, különösen: kemény toll a' madarak szárnyában és farkában*; die Feder, besonders die starken in den Flügeln und im Schwanze der Vögel. Varr. Colum. 2) *szárny, repülő szárny*; der Flügel. Cic. 3) *úszószárny, halszárny*; die Floßfeder der Fische. Plin. 4) *fal ormója, v. gerintze*; die Spitze auf der Mauer, Zinne. Cels. Virg. 5) *sisak bokréta*; der Federbusch auf der Sturmhaube. Liv. 6) *malomkerék lapátja*; die Schaufel am Mühlrade. Vitr. 7) *orgona klavirja, v. billentője*; das Clavier oder Claviatur einer Orgel. Idem. 8) i. q. Pina, Cic. 9) urbs Italiae. Vitruv.

Pinnāculum, i, n. 2 *épület tsútsa, v. ormoja*; der Giebel, die Spitze eines Gebäudes. Ter.

Pinnātus, a, um, e gr. Cupido, Cic. *szárnyas, tollas*; beflügelt, befiedert. 2) Trop e. gr. nuntius, Prud. *sebes követ, kurír*; ein geschwinder Bothe, Courier. 3) *tsútsos, ormós, p. o. épület*; mit Zinnen versehen. Gloss. 4) *ágasbogas*; zackig. Folia pinnata, Plin

Pinnicillus, m. et Pinnicillum, i, n. 2. *etset, pemets, pamats*; ein Pinsel. Pallad. 2) *fetskendező, szenteltvízhintő*; ein Sprengwedel. Idem.

Pinniger, a, um, *tollas, szárnyas*; gefiedert, geflügelt. Lucr. e. gr. piscis, Ovid. *úszószárnyas*; Floßfedern habend.

Pinnirăpus, i, m. 2. *sisaktoll, v. bokréta elragadásán igyekező bajnok*; ein Fechter, der den Federbusch des Helms zu berauben sucht. Juv.

Pinnŏphylax, ăcis, m. 3. i. q. Pinnoteres, Plin.

Pinnŏtēres, ae, m. 1. *bibortsiga, v. ormostsigaőrző*; Pinnenwächter, Hüther der Steckmuschel Plin.

Pinnŏthēres, ae, m. 1. *legkissebb nemű rák*; die kleinste Art von Krebsen Plin. (Cancer Bernhardus, L.)

Pinnŭla, ae, f. 1. Dim. *szárnyatska*;

ein Flügelchen. Colum. 2) *vékony toll*; dünner Kiel. Plaut. 3) *fül felső széles része*; der oberste breite Theil des Ohres. Med. 4) *úszószárnyatska*; ein Floßfederchen. Plin.

Pinsătĭo, ōnis, f. 3. *összezúzás, verés, v. törés*; das Stampfen, Stoßen, Zerstoßen. Vitruv.

Pinsĭto, āre, 1. Freq. *megőrölgetni, megdarálgatni*; öfters mahlen oder schroten. Plaut.

Pinsĭtus, a, um, *megőrt, őrlött, v. darált*; gemahlen, geschroten. 2) *összezúzott, v. tört*; gestampft, zermalmt. Colum.

Pinso, pinsi et pinsui, pinsum, pinsitum et pistum, ĕre, 3. *őrni, őrleni, darálni*; mahlen, schroten. Varr. 2) *zúzni, törni, összezúzni, v. törni*; stampfen, zerstoßen, zermalmen. Idem. 3) *kenyeret dagasztni, gyúrni, v. sütni*; Brot kneten, backen. Varr. 4) e. gr. humum cubitis, Enn. *a' földet verdesni*; die Erde stoßen. e. gr. aliquem flagro, Plaut. *megkorbátsolni*; geißeln. Quem nulla ciconia pinsit, Pers. *a' kit nem lehet kinevetni, kikatzagni*; den man nicht verhöhnen kann. Not. pinsibant, pro: pinsebant. Enn.

Pinsor, ōris, m. 3. *molnár*; der Müller. Gloss. 2) *kenyérsütő, (pék)*; ein Bäcker. Varr.

Pinsus, a, um, i. q. Pinsitus. Plaut.

Pinus, us, 4. et i, f. 2. *fenyő, topolyafa, vad fenyő*; die Fichte, Föhre, Kiefer. (Pinus sylvestris, L.) Virg. 2) *tsirbolyafenyő*; die Pinie oder der Zirbelbaum. (Pinus Pinea, L.) 3) Trop. *a' mit fenyőből tsinálnak, p. o. hajó, szurkosfenyő fáklya, hajító dárda, evezőlapát, fenyőkoszorú*; was vom Fichtenbaume gemacht wird, z. B. ein Schiff, Virg. Hor. Ovid. Kienfackel, Virg. Wurfspieß, Stat. Ruder, Lucan. Fichtenkranz, Ovid. Not. secundum fabulam Pitys (i. e. pinus) amica Panis. Hinc: amata Arcadio deo, Prop.

Pĭo, āvi, ātum, āre, 1. (pius) e. gr. Sylvanum lacte, Hor. ossa, Virg. busta, i. e. Manes, Ovid. *áldozattal megengesztelni, v. megengesztelni akarni, v. igyekezni, eleget tenni*; durch ein Opfer versöhnen od. zu versöhnen suchen, besänftigen, befriedigen. 2) e. gr. pietatem, Plaut. sacra, Prop. *kegyesen tisztelni, áhitatosan vinni véghez*; religiös verehren oder ausüben, verrichten. 3) *áhitatos módon megtisztítni, bűnei alól feloldozni*; auf religiöse Art reinigen, von der Schuld befreyen, entsündigen. Plaut. Cic. 4) e. gr. nefas triste, Virg. *valamit ismét jóvá tenni, v. jóvá tenni igyekezni*; etwas wieder gut machen oder gut zu machen suchen. e. gr. damna, Ovid. *kipótolni, megtéríteni*; ersetzen. e. gr. fulmen, Idem. *a' menykő jelentése akadályoztatása végett áldozni*; wegen des Blitzes opfern. Piare imaginem noctis (i. e. somnium triste) Ovid. e. gr. culpam morte, Virg. *büntetni, megbüntetni, v. bosszúlni*; bestrafen, rächen.

Pīpātus, us, m. 4. *tsipogás, pipegés, kárálás, kotyogás*; das Pipen Varr.

Pīper, ĕris, n. 3. *bors*; der Pfeffer. Hor. Trop. piper, non homo, Petron. *tsipős beszédű*; der beißend redet. 2) *borsfa, borstsemete*; ein Pfefferbaum. Plin.

Pīpĕrārius, ii, m. 2. *borsáros*; ein Pfeferkrämer. Eccl.

Pīpĕrātum, i, n. 2. *borsos étel*; ein gepfeffertes Essen. Cels.

Pīpĕrātus, a, um, *borsos, megborsolt*; gepfeffert. e. gr. libum, Gloss. *borsos mézeskaláts*; ein Pfefferkuchen. 2) Trop. e. gr. facundia, Sidon. *tsipős*; beißend.

Pīpĕrītis, ĭdis, f. 3. (Mentha piperita, L.) *borsos menta*; die Pfeffermünze. 2) *paprika, törökbors*; Pfefferkraut, türkischer Pfeffer. (Capsicum annuum, L.)

Pīpĭlo, āre, 1. *tsipogni, tsiribelni*; pipen. Catull.

Pipinna, ae, f. i. q. parva mentula. Mart.

Pipio, āre, 1. *tsipogni, tsiripolni, tsiribelni*; zwitschen, pipen. 2) *nyöszörögni*; wimmern. Infantes pipantes, Tert. Imbres pipiavit, i. e. quasi flens effudit, Idem.

Pīpio, īre, 4. *tsipogni, tsiripolni*; zwitschern, pipen. Colum.

Pīpio, ōnis, m. 3. *pipegő, tsipegő, v. búgó madárfi, p. o. galambfi*; ein junger pipender Vogel, z. B. ein Täubchen. Lamprid.

Pīpo, āre, 1. *tsipogni, pipegni, kárálni, kotyogni*; pipen. Gallina pipat. Varr.

Pipŭlum, i, n. vel Pipŭlus, i, m. 2. (pipio) *kárálás, kotyogás*; das Pipen. 2) Trop. *szitkozódás*; das Schimpfen, Schmähworte. Plaut.

Pĭracium, ii, n. 2. (pirum) *körtvélybor*; ein Birntrank. Hier.

Pĭraeĕus, vide: Piraeus.

Pĭraeum, i, n. 2. oppidum, ad urbem Athenarum, cum portu. Ter.

Pĭraeus, et Piraeeus, i, m. 2. portus, in vicinia Athenarum. Nep.

Piraeus, a, um, i. e. ad portum Piraeum pertinens. Ovid.

Pira ium, ii, n. 2. *körtvélyfás hely*; ein Ort wo viele Birnbäume wachsen. Gloss.

Pīrāta, ae, m. 1. *tengeri tolvaj, vagy rabló*; ein Seeräuber, Corsar. Cic.

Pīrātĭcum, i. q. Piracium, Hier.

Pīrātĭcus, a, um, *tengeri tolvajokat illető, tengeri tolvajsághoz való*; die Seeräuber betreffend, dahin gehörig, seeräuberisch. Navis piratica, Liv. *rablóhajó*; ein Raubschiff.

Pīrēne, es, f. 1. fons in urbe Corintho, et quidem in Acrocorintho, i. e. in arce vel castello urbis. 2) i. e. fons musarum, vel musis sacer. Stat.

Pīrēnis, idis, f. 3. *Pirénei*; Pirenisch. Ovid. Pirenis Ephyre, i. e. Corinthus, Ovid.

Pīrĭthŏus, i, m. 2. filius Ixionis, regis Thessaliae, Thesei familiarissimus, Horat.

Pĭrum, i, n. 2. *körtvély*; die Birne. Horat.

Pĭrus, i, f. 2. *körtvélyfa*; der Birnbaum. Virg.

Pĭrustae, ārum, m. plur. populus Illyriae. Caes.

Pīsa, ae, f. 1. urbs Elidis in Peloponneso, ubi ludi Olympici celebrabantur. Virg.

Pisae, ārum, pl. f. urbs Italiae, in Hetruria, hodie: Pisa. Liv. et Virg.

Pisaeus, a, um, i. e. in vel ex urbe Pisa. Ovid.

Pīsānus, a, um, i. e. in vel ex urbe Pisarum. Liv. Hinc: Pisani, i. e. incolae Pisarum. Liv.

Pisaurum, i, n. 2. urbs Umbriae, hodie: Pesaro, Caes.

Piscāria, ae, f. 1. *halpiatz*; der Fischmarkt. Varr.

Piscarius, a, um, (piscis) v. gr. hamulus; *halakat, vagy halászást illető, arra tartozó*; die Fische betreffend, dahin gehörig. Forum piscarium, Plaut. *halpiatz*; der Fischmarkt.

Piscātĭlis, e, *hallal bővelkedő*; fischreich. 2) *halászható*; was sich fischen läßt. Cato.

Piscātio, ōnis, f. 3. (piscor) *halászat, halászás*; das Fischen, die Fischerey. Pandect.

Piscātor, ōris, m. 3. *halászó, halász*; ein Fischer. Cic.

Piscātōrius, a, um, (piscator) *halászatot vagy halászokat illető*; die Fischer betreffend, dahin gehörig. Navis piscatoria, Caes. *halászhajó*; ein Fischerkahn.

Piscātrix, īcis, f. 3. *halászó asszony*; eine Fischerinn. Plin.

Piscātūra, a, f. 1. *halászás*; das Fischen. Tert.

Piscātus, us, m. 2. *halászat*; das Fischen, der Fischfang. Plin. 2) *a' halak*; die Fische.

Piscĭcŭlus, i, m. 2. (Dimin. a piscis) *halatska*; ein Fischchen. Cic.

Piscīna, ae, f. 1. (piscis) *halastó*; ein Wasser, worin man Fische hält, Fischteich, Weiher. Cic. 2) *ásott tó, úsztató, 's a' t.* ein gegrabener Teich zum Baden, Schwimmen, eine Schwemme. Plin. Ep.

Piscīnālis, e, i. e. ad piscinam pertinens, Pallad. 2) Subst. *halbárka, haltartó bárka*; ein Fischkasten, Fischbehälter. Pallad. 3) *úsztató*; die Viehschwemme. Gloss.

Piscīnārius, a, um, *halas, hallal bővelkedő*; fischreich. 2) Subst. *halastó ásó*; ein Teichgräber. Cic. 3) *haltartásban gyönyörködő*; der gern Fischteiche hält. Cic.

Piscīnensis, e, i. q. piscinalis. Lucil.

Piscīnella et Piscīnŭla, ae, f. 1. Dim. i. e. piscina, Varr.

Piscis, is, m. 3. *hal*; ein Fisch. Cic. 2) pisces, vel gemini; *halak, egy csillagzat*; die Fische, ein Gestirn. Ovid.

Piscor, ātus sum, āri, Dep. 1. *halászni*; fischen. Ante hortulos piscari, Cic.

Piscōsus, a, um, v. gr. amnis. Ovid. *halas, hallal bővelkedő*; voller Fische, fischreich.

Pisculentus, a, um, (piscis) i. q. piscosus, Plaut.

Pisēnor, ōris, m. 3. unus ex Centauris, Ovid.

Pisĭda, ae, m. 1. incola Pisidiae, Ovid.

Pisĭdĭa, ae, f. 1. regio Asiae minoris. Liv.

Pisinnus, i, m. 2. antiqu. *fiú gyermek*; Knabe, Knäbchen. Laber.

Pīsinus, a, um, *borsoból való, borsó*; von Erbsen. Plin.

Pīsistrătus, i, m. 2 tyrannus vel regnator Athenis, tempore Servi Tullii regis Romae. Liv.

Pisito, āre, 1. *tsevegni, mint a' seregely*; schreyen wie ein Staar. Auct. Carm. de Philom.

Pīso, āre, 1. et pisere, 3. *a' hüvelyes veteményt, p. o. borsot lentsét tokjából kiverni*; stampfen oder die Hülsen abstoßen. Varr.

Piso, ōnis, m 3 *mozsár*; ein Mörser. Marc. Emp. 2) cognomen familiae Romanum. Cic. Hinc: Pisonianus, a, um. Svet.

Pissa, ae, f. 1. *szurok*; das Pech. Gloss.

Pissasphaltus, i, m. 2. *földgyanta*; Erdpech. Plin.

Pissĕlaeon, i, n. 2. *szurokolaj*; Öhl aus Cederpech. Plin.

Pissīnus, a, um, *szurokból való, szurok*; aus Pech. Plin. Oleum pissinum, Plin. *szekérkenő, dohot, kulimáz*; die Wagenschmiere, das Pechöhl.

Pissŏcēros, i, m. 2. *szurkosviasz*; das Pechwachs. Plin.

Pistăcia, ae, f. 1. *pisztátzfa*; der Pistacienbaum. Pallad.

Pistăcium, v. eum, i, n. 2. *pisztátz*; die Frucht des Pistacienbaumes, Pistacie, Pimpernuß. Plin.

Pistāna, ae, f. 1. *nyilfű*; Pfeilkraut. Plin. (Sagittaria, L.)

Pistillum, i, n. v. Pistillus, i, m. 2. *mozsártörő*; der Stämpel zum Stampfen, Mörserkeule, Reibekäule. Plaut. Plin. 2) *a' virágokban az anyaszál, anya, v. nőstény*; der Stampel.

Pisto, āre, 1. Freq. a pinso; *megtörni, összetörni*; stampfen, zerstoßen. Veget.

Pistŏlŏchĭa, ae, f. 1. *gégevirág, farkasalma*; die Hohlwurz, Osterluzey. (Aristolochia, L.) Plin.

Pistor, ōris, m 3 (pinso) *kenyérsütő, (pék)*; der Bäcker, Brodbäcker. Cic. Pistor dulciarius, Gloss. *mézeskalátsos*; der Pfefferküchler. 2) *molnár*, der Müller. Plin.

Pistorīcus, a, um, i. q. pistorius, Pand.

Pistōrĭum, ii, n. 2. urbs Hetruriae; hodie: Pistoja. Hinc: Pistoriensis, e, Sallust.

Pistōrĭus, a, um, *kenyérsütői*; die Bäcker betreffend, dahin gehörig. Opus pistorium, Cels. *sütemény*; Backwerk.

Pistrilla, ae, f. 1. (Dimin. a pistrina) *kölyű*; eine kleine Stampfmühle. Terent.

Pistrīna, ae, f. 1. (pinso) *sütőház*; die Backstube. Plin.

Pistrīnālis, e, (pistrinum) *malombeli, malomhoz való*; aus der Mühle, zur Mühle gehörig. Colum.

Pistrīnārius, i, m. 2. (pistrinum) *molnár*; der Müller Ulp. 2) *kölyüs*; der Stampfmüller. Pand.

Pistrīnensis, e, i. q. pistrinalis, Suet.

Pistrīnum, i, n. 2. (pinso) *kölyű*; die Stampfmühle, der Ort, wo das Getreide, vor Erfindung der Mühlen, in hohlen Klötzen oder Mörsern gestampft wurde. 2) Met. *fenyítőház*; ein Zuchthaus. Cic.

Pistris, id. qu. Pistrix.

Pistrix, īcis, f. 3. (a pinso) *kenyérsütő asszony*; eine Bäckerinn. Lucil. 2) *tzethal neme*; eine Art Wallfische. Plin. 3) *tzethal nevű tsillagzat*; der Wallfisch, als Gestirn. Virg. 4) *hajó neme*; eine Art von Schiffen. Liv.

Pistūra, ae, f. 1. (pinso) *sütemény*; das Backwerk, Bäckerwerk. Plin. 2) *a' gabonának megtörése vagy őrlése kölyűben, őrlés*; das Stampfen des Getreides, Mahlen. Plin.

Pistus, a, um, (pinso) *megtört*; zerstoßen. Plin.

Pisum, i, n. 2. *borsó*; die Erbse. Colum.

Pitāne, es, f. 1. urbs Aeoliae. Ovid.

Pithaules, ae, m. 1. *dudás*; ein Sackpfeifer. Sen.

Pithēcium, ii, n. 2. *majmotska*; ein kleiner Affe, Äffchen. Plaut.

Pithēcūsa, ae, f. 1. v. Pithecusa, ārum, plur. insula prope ad Italiam, hodie: Ischia. Liv.

Pitheus, ĕi et ĕos, Pithus, i, 2. Pitĭas, ae, m. 1. *lidértz, tüzes tünemény*: eine feurige Lufterscheinung in Gestalt eines Fasses. Plin. et Senec.

Pithyia, ae, f. 1. insula maris Adriatici. Mela.

Pitisso, (pytiso) *kóstolgatni, hörbölgetni*; kosten, schlürfen. Tac.

Pittăcium, ii, n. 2. *fejszörítő*, *p. o.*

fődjdskor; eine Stienbinde, z. B. für das kranke Haupt. 2) *sebreva-ló flastrom*; ein Wundpflaster. Cels. 3) *jegyzőkönyv*; eine Schreibtafel. 4) *tzédula, darab papiros, p. o. irni red, és felragasztani, p. o. orvosságos edényekre*; ein Blättchen, Zettelchen zum Beschreiben und aufzukleben, z. B. auf Flaschen, u. s. w. Petron.

Pittăcus, v. —os, i, m. 2. philosophus Mitylenensis, unus septem sapientum Graeciae. Cic.

Pittheus, ĕi et ĕos, rex Troezenes, in Peloponneso, pater Aethrae, uxoris Aegei et matris Thesei. Hinc: Pittheis, sc. femina, i. e. Aethra. Ovid.

Pitŭīnus, a, om, *fenyőfa, fenyőfából való*; von Fichten. Veget.

Pītŭīta, ae, f. 1. *takony*; zähe Feuchtigkeit, der Schleim. Cic. 2) *nátha*; der Schnupfen. Hor. 3) *tyúknak a' pipja*; der Pipps der Hühner. Colum.

Pītŭītāria, ae, (pituita) sc. herba; *borsos ménta*; die Pfeffermünze. (Meotha piperita, L.) Plin.

Pitŭītōsus, a, um, (pituita) *taknyos, náthás*; voller Schleim. Cic.

Pityĭnus, a, um, *fenyőfa, fenyőfából való*; von Fichten. Marc. Emp.

Pĭtyis, ĭdos, f. *fenyőtoboz*; ein Fichtenzapfen. Plin.

Pityŏcampa, ae, et Pĭtyŏcampe, es, f. 1. *fenyőhernyó*; Fichtenraupe. (Phalaena bombyx pityocampa, L.) Plin.

Pĭtys, yos, f. 2. i. e. pinus.

Pityūsa, ae, f. 1. *ebtéjfű, szettyln*; die Wolfsmilch, Teufelsmilch, ein Kraut. Plin. 2) i. e. Chios, insula.

Pĭtyūsae, f. plur. insulae maris mediterranei.

Pĭus, a, um, v. gr. homo, Cic. uxor, Plaut. *istenfélő, kegyes*; gottesfürchtig, fromm. 2) *jámbor, jó*; gütig. Cic. 3) *hűséges szülei erdnt, szeretettel teljes*; treu, zärtlich gegen seine Ältern. Cic. 4) *hűséges hazája erdnt*; treu gegen sein Vaterland. Cic. 5) *szent, szentelt*; heilig. Pius lucus Hor. 6) *ártatlan*; unschuldig. Pius amor, Quint. 7) *igazságos*; rechtmäßig, gerecht. Pium bellum, Liv. Comp. magis pius. Superl. maxime pius, et piissimus, Curt.

Pix, pĭcis, f. 3. *szurok*; das Pech. Horat. et Plin. 2) *földolaj, kátrány*; flüssiges Pech, Theer. Virg.

Plăcābĭlis, e, (placo) v. gr. animus, Cic. ira, Ovid. *engesztelhető*; leicht zu besänftigen, versöhnlich. 2) *engesztelő, megkérlelő, letsendesítő*; besänftigend, beruhigend, versöhnend. Placabile sacrificium, Lactant. Comp. placabilior.

Plăcābĭlĭtas, ātis, f. 3. *engesztelhetőség*: die Versöhnlichkeit. Cic.

Plăcābĭlĭter, Adv. *engesztelő módon*; besänftigend. Gell.

Plăcāmen, ĭnis, n. 3. *engesztelő, engesztelő eszköz*; das Besänftigungsmittel, Versöhnungsmittel. Liv.

Plăcāmentum, i, n. 2. i. q. placamen. Tacit.

Plăcāte, Adv, v. gr. ferre, Cic. *békével, tsendesen*; besänftigt, mit sanftem Gemüthe. Placatius ferre, Cic.

Plăcātĭo, ōnis, f. 3. *megengesztelés*; die Besänftigung, Beruhigung, Versöhnung. Cic.

Plăcātor, ōris, m. 3. *engesztelő, békéltető*; der Versöhner. Gloss.

Plăcātōrius, a, um, v. gr. hostia, Tert. *engesztelő*; besänftigend, versöhnend.

Placatus, a, um, *megengesztelődött*; versöhnt. Plaut. 2) *tsendes*; ruhig. Maria placata, Virg. *a' letsendesedett tenger*; das gestillte Meer. Comp. placatior. Superl. placatissimus.

Plăcenta, ae, f. 1. *lepény, pogátsa*; der Kuchen. Placenta mellita, Gloss. *mezés pogátsa*; der Pfefferkuchen. 2) placenta uterina, Cels. *méhtermés, méhburok*; die Nachgeburt.

Plăcentĭa, ae, f. 1. (placeo) *tetszés*; das Gefallen, die Gefälligkeit. Apul. 2) urbs Italiae superioris, hodie: Piacenza. Liv.

Plăceotĭnus, a, um, ad urbem Placentiam pertinens, inde oriundus, etc. Cic.

Plăcĕo, ui, ĭtum, ēre, 2. v. gr. alicui, Cic. *tetszeni, tetszésére lenni*; gefallen, gefällig seyn. Res mihi placet, Ter. et Cic. *nekem a' dolog tetszik, meg vagyok vele elégedve*; ich bin mit der Sache zufrieden. Placens, v. gr. uxor Hor. *tetsző, kedves*; gefällig, angenehm. 2) placet mihi, tibi, etc. *én azt tartom, úgy itélek, jónak taldlom, 's a' t.* ich bin der Meinung, ich halte da-

für, ich finde für gut. Ita nobis placitum est, ut etc. *jónak találtam, hogy 's a' t.* ich habe für gut befunden, ꝛc. Auct. ad Her.

Plăcĭbĭlĭs, e, (placeo) *tetszhető*; was gefallen kann, gefällig. Tert.

Plăcide, Adv. v. gr. ire, Ter. *tsendesen*. *lassan*; ruhig, sanft. 2) *lassan lassan*: nach und nach, allmählich. Liv. Comp placidius. Sall.

Placitejānus, vel Pacidianus, Nom. pr. insignis gladiatoris. Non.

Plăcĭdĭtas, ātis, f. 3. *szelidség, jámborság*; die Sanftheit, sanftes Wesen, sanftes Naturell. Varr.

Plăcĭdŭlus, a, um, (Dimin. a placidus) *szelid, tsendes*; sanft, ruhig, stille. Auson.

Placidus, a, um, (placeo) v. gr. homo, Cic. *szelid, jámbor, nyájas*; friedsam, ruhig, still, freundlich, gütig. 2) v. gr. ventus, dies Plin. somnus, Ovid. *tsendes*; ruhig, still, sanft. Mare placidum, Plin. *a' tendes tenger*; das ruhige Meer. 3) arbor placida, Plin. *szelid, vagy jó gyümölts termő fa*; ein zahmer, fruchtbarer Baum

Plăcito, āre, 1. Freq. a placeo; *megtetszeni, jól tetszeni*; wohlgefallen. Plaut.

Plăcitum, i, n 2. *vélekedés, gondolat*; die Meinung Plin. 2) *tetszés*; das Gefallen, was einem gefällt. 3) *akarat, rendelés, kinyilatkoztatott akarat*; die geäußerte Willensmeinung, Verordnung. Placita medicorum, Plin.

Plăco, āvi, ātum, āre, 1. v gr. animum alicujus, vel, aliquem Cic. aliquem in aliquem, Liv. v. aliquem alicui, Cic. *engesztelni, megengesztelni, letsendesitni. megbékéltetni, p. o. valakit valakivel, vagy hozzá megengesztelni*; besänftigen. wieder gut machen, versöhnen, beruhigen, besänftigen gegen Jemanden oder mit ihm versöhnen. Placare sibi aliquem, Plaut, *valakit magához engesztelni*; einen sich wieder gut machen oder besänftigen. 2) *kérlelni, tsendesítni*; zu besänftigen suchen. Hor. Iram alicujus placare, Cic. *valaki haragját tsendesítni, valakit megkérlelni*; eines Zorn stillen, einen besänftigen.

Plăcor, ōris, m. 3. (placeo) *tetszés*; das Wohlgefallen. Interpr. Syr.

Plăga, ae, f. 1. *tsapás, ütés*; der Streich, Schlag. Cic. 2) *döfés*; der Stoß. Ter. 3) *seb, tsapás vagy ütés által okozott seb, nagy ütés*; eine Wunde, ein Schlag oder Hieb, der eine Wunde macht. Plagis vulnerari, Nep. Plagam accipere, infligere, vel imponere, Cic. 4) Trop. *tsapás, szerentsétlenség, kár*; ein Schlag, Unglück, der Schaden, Verlust Levior est plaga ab amico, Cic.

Plāga, ae, f. 1. v. gr. coeli, Cic. septentrionalis, Plin. *tájjék*; die Gegend. 2) *vaddsákló*; ein Jägergarn, Jägernetz. Tendere plagas, Ovid. *a' hálót megvetni*; das Netz stellen. 3) Met. Incidere in plagas, Cic. *bajba keveredni, veszedelembe esni*; in Gefahr kommen. 4) *kárpit, előfüggő*; ein Vorhang. Varr.

Plăgiārius, ii, m. 2. *emberlopó, szabad embert pénzen megvásárló, és azzal rabszolgagyanánt bánó*; ein Menschendieb, Sclavendieb. 2) *kiíró szerző; a' ki munkáját más munkákból írja ki és a' maga munkája gyanánt kiadja*; der aus andern Büchern etwas ausschreibt, und sich für den Verfasser der fremden Schrift ausgibt. Martial.

Plăgiātor, ōris, m. 3. i. q. plagiarius, Tert.

Plăgiger, a, um, *verést szenvedő*; Schläge bekommend. Plaut.

Plăgĭgĕrŭlus, a, um, i. q. plagiger. Plaut.

Plăgĭpătĭda, ae, m 1. *verést szenvedő*; der Schläge erduldet. Plaut.

Plăgium, ii, n. 2. *emberlopás*; der Menschenraub, Menschendiebstahl. Pand.

Plăgo, āvi, ātum, āre, 1. *valakit megverni*; einen schlagen. Leg. Atiqu.

Plăgōsus, a, um, *ütésekkel vagy sebekkel telyes*; voller Schläge oder Wunden Apul. 2) *verekedő*; der gern schlägt. Hor.

Plăgŭla, ae, f. 1. (Dimin. a plăga) *kárpit, fedező, előfüggő*; der Vorhang. Liv. 2) v. gr. chartae; *egy árkus papiros*; ein Bogen Papier. Plin. 3) *a' kiszabott ruha v. köntös darabjai, vagy levelei*; der Theil der zugeschnittenen Kleider, das Blatt. Varr.

Plagusia, ae, f. 1. *egy hal neme*; eine Art Fische. Plaut.

Planarātum, i, n. 2. *eke neme*; eine Art Pflug. Plin.

Plānāris, e, *egyenlő, sík térségű*; gleich, eben. Mart. Cap.

Plānārius, a, um, *síkon, térségen lévő, vagy ott történő*; auf der Ebne befindlich, geschehend. Ammian.

Planasia, ae, f. 1. insula maris Ligurici. Tac.

Planca, ae, f 1. *deszka gerenda, p. o. hídnak való*; ein Brückladen, ein Bret. Pall. 2) *palánk*; eine Planke. 3) *palánk- vagy deszkakerítés*; ein Zaun von Planken oder Bretern.

Planctus, us, m. 4. (plango) *tsapkodás, tsattogás, p. o. szárnyaival*; das Schlagen oder Klatschen, z. B. mit den Flügeln. Val. Fl. 2) *keserves panaszolkodás*; eine große Klage. Senec.

Plāne, Adv. v. gr. loqui, Cic. *egyenesen, világoson, nyilván*; gerade weg, ohne Umschweife, offen, deutlich. Cic. 2) *egészen, tellyességgel*; gänzlich, völlig. Plane periit; *egészen oda van*; es ist gänzlich um ihn geschehen. Cic. 3) *valójában*; *valósággal*; gewiß, wirklich. Ter.

Plānes, ētis, m. 3 *bolygótsillag, planéta*; ein Planet. Gell.

Plānēta, vel Planetes, ae, m. 1. *bolygótsillag, planéta*; ein Planet, Irrstern, Wandelstern. Gell.

Plānētārius, i. q. astrologus, August.

Plānēticus, a, um, *bolygó*; irrend, herumirrend. Sidera planetica. Sidon.

Plango, nxi, nctum, ĕre, 3. *verni, tsapkodni*; schlagen. Plangere pectora manu, Ovid. 2) *jajszóval siratni, megsiratni*; beweinen, beklagen. Funera alicujus (i. e mortem) plangere, Stat 3) *harsogni, hangzani*; schallen, erschallen. Nemora plangunt, Virg.

Plangor, ōris, m. 3. *tsattogás, tsapás, tsapkodás*; das Schlagen mit Geräusch, ein Streich. Virg. 2) *panaszolkodás, jajgatás, óbégatás*; das Klagen, lautes Klagen, Winseln, Wehklagen. Cic. Virg. 3) *szomorúság, szomorkodás*; die Betrübniß Cic. 4) *harsogás, hangzás*; der Schall. Sonant plangore cachinni, Catull.

Plānĭlŏquus, a, um, *egyenesen beszéllő, valamit nyilván, magyarán, v. kereken kimondó*; platt oder gerade heraus redend, deutlich redend. Plaut

Plānĭmĕtrĭa, ae, f. 1. *térségmérés*; die Ausmessung der ebenen Flächen. Math.

Plānĭpes, ĕdis, m. 3. *mezítlábjáró*; barfuß gehend. 2) *baléttántzos*; ein Balletttänzer. Gell. et Juven.

Plānitas, ātis, f. 3. *síkság, térség*; die Ebenheit. 2) v. gr. sententiarum, Auct. Dial. de Orat. *világosság, érthetőség*; die Deutlichkeit.

Plānĭtia, ae, f. 1. *térség, síkság, rónaföld*; die Ebne, Fläche. Caes.

Plānĭtĭes, ēi, f. 5. i. q. planitia, Cic.

Plānĭtus, Adv. *síkon, térségen, egyenes úton*; eben, auf ebnem Wege. Tert.

Plāno, āre, 1. v. gr. vias, Tert. *egyengetni*; ebnen, eben machen. 2) *kisimítni*; glätten. Tert.

Planta, ae, f. 1. *növevény*; das Gewächs. Ovid. et Colum. 2) *ültetni való palánt, ültetmény, sarjúág, oltovány, oltóág*; ein Pflänzling, Setzling, Pfropfreis, Pflanzreis. Cic 3) *tsemeteág*; ein Setzling, Setzholz Plin 4) i e. planta pedis, Virg *talp*; die Fußsohle. Virg. Ovid. Not. Supra plantam, i. e. ultra crepidam. v. gr. sutorem ultra plantam adscendere vetuit, Val. Max.

Plantāgo, ĭnis, f. 3. *útifű*; der Wegerich, Wegebreit. Plin.

Plantāris, e, *talpi, talpat illető*; die Fußsohle betreffend, dahin gehörig. Stat. 2) *tálpnak való*; zur Fußsohle dienlich. Stat. 3) *növevényeket vagy plántákat illető*; die Gewächse oder Pflanzen betreffend. Plin.

Plantārĭum, ĭi, n. 2. *tsemetéskert, faoskola*; die Baumschule. Plin. 2) *zsámoly*; der Fußschammel. Gloss.

Plantātĭo, ōnis, f. 3. *plántálás, ültetés*; das Pflanzen, Verpflanzen, Versetzen eines Gewächses. Plin.

Plantātor, ōris, m. 3. *plántáló, ültető*; der Pflanzer, Verpflanzer, Versetzer eines Gewächses. Augustin.

Plantĭger, a, um, *fiatal ágakot hajtott, p. o. fa*; junge Zweige habend. Plin.

Planto, āre, 1. *plántálni, ültetni, p. o. kerti plántákat, tsemetéket*; pflanzen oder versetzen, z. B. Gartengewächse. Pallad.

Plānum, i, n. 2. *síkság*, *térség*; die Ebene, Fläche. Liv.

Plānus, a, um, v. campus, Liv. via, Plaut. *egyenes*, *sík*; eben, gleich. 2) v. gr. corpus, Cic. pisces, Plin. *lapos*; platt, flach. 3) v. gr. narratio, Cic *világos*, *egyenes*, *érthető*; deutlich, verständlich. Planum facere, Cic. *megvilágosítni*, *világosan előadni*, *megmagyarázni*; deutlich machen, erklären. 4) v. gr. via, Flacc. *könnyű*, *nehézség nélkül való*; leicht, ohne Schwierigkeit.

Plānus, i, m. 2. *kóborló*; ein Landstreicher. Petron. 2) *tsalárd*, *ravasz ember*; ein Betrieger. Cic. Horat.

Plasma, ătis, n 3. *tsinálmány*, *késsítmény*; ein Gemächt. Prud. 2) *költemény*, *költött dolog*; eine Erdichtung. Auson. 3) *torok gargarisáló*, v. *gurgulyázó ital*, v *víz*; ein Trank zum Gurgeln. Quintil.

Plasmātio, ōnis, f. 3 (plasmo) *formálás*, *alkatás*; die Bildung, Schöpfung, Gestaltung. Hieron.

Plasmātor, ōris, m. 3 *formáló*, *alkató*; der etwas bildet. Tert.

Plasmātus, a, um, *formált*, *alkatott*; gestaltet. Arat.

Plasmo, āvi, ātum, āre, 1. (plasma) *formálni*, *alkatni*; bilden. Tert 2) *fazekasmunkát késsítni*, v. *tsinálni*; Töpferwerk machen. Hier.

Plasso, āre, 1. i. q plasmo. Aple.

Plastes, ae, m. 1. *formáló*, *alkató*, a' ki p. o *agyagból formál valamit*, *sármíves*, *fazekas*, *képfaragó*; ein Bildner, i. e. der etwas bildet, z. B. aus Thon. Vellej.

Plastīca, vide: Plastice.

Plasticātor, ōris, m. 3. l. q. Plastes. Jul. Firm.

Plastice, es, v. Plastica, ae, f. 1. *képfaragás*, *képfaragó mesterség*, *valaminek agyagból*, *gipszből 's a' t. formálása*; die Kunst, aus Thon, Gyps rc. etwas zu bilden. Plin.

Plasticus, a, um, e. gr. ratio, Vitr. *képfaragási*, *képfaragáshos való*, *agyagból 's egyébből való formáltatást illető*, *ahos való*; das Bilden oder Figurenmachen aus Thon rc. betreffend, dahin gehörig.

Plataeae, ārum, f. plur. urbs Boeotiae, Cic. Hinc; Plataeensis, e, illuc pertinens. Plataeenses, incolae urbis ejusdem, Nep. Plataeeus, a, um, i, q. Plataeensis, Vitruv.

Platalea, ae, f. 1. *kanálosgém*; eine Löffelgans. Cic. Linn.

Plătaninus, a, um, *boglárfai*, *boglárfa*; vom Platanus. Colum.

Platanista, ae, m. 1. piscis in fluvio Gange, Plin.

Plătănon, ōnis, m. 3. *boglárfás hely*, *boglárfákkal beültetett hely*; ein Ort mit Platanen besetzt. Vitr.

Plătănus i, 2. et us, f. 4. *borglárfa*, *platanas*, *napkeleti juharfa*: die Platane, der morgenländische Ahorn. (Platanus orientalis, L.) Plin. e gr. caelebs, Hor. *mivel nem szokták hozzá kötözni a' szőlőtőveket*; weil man die Weinstöcke nicht an ihn zu binden pflegte.

Plătea, ae, f. 1 *úttsa*; die Straße, Gasse. Ter Caes. 2) *udvar*; ein Hof. Lamprid 3) *piatz*, *a' hol a' nép öszve szokott gyűlni*: ein Platz wo das Volk zusammenkommt. Idem.

Platēa, ae, f. 1. *kanálosgém*, *némellyek szerént bobosgém (vízibika)*; die Löffelgans, nach andern die Rohrdommel. Plin.

Plătessa, ae, f. 1. *platájshal*; der Plattfisch, die Platteise. Auson.

Plătice, Adv *közönségesen*, *áltáljában*: im Allgemeinen. Jul. Firm.

Plătice, es, f. 1. *közönséges*, *áltáljában*, *rövid summában*, v. *rövideden való*, v. *rövid tanítás*, v. *oktatás*, *áltáljábanvaló előleges rajzolat*; der allgemeine, compendiarische Unterricht, der allgemeine Entwurf. Jul. Firm.

Pläticus, a, um, *summás*, *rövid*, *rövid summába foglalt*, *áltáljában öszvesummázott*; compendiarisch, ins Allgemeine gezogen. Jul. Firm.

Plăto, v. Plăton, ōnis, m. 3. philosophus celebris, Socratis discipulus, docebat in gymnasio Academia vocato, hinc discipuli ejus Platonici, et Academici vocabantur. Cic.

Plătōnicus, a, um, *Platói*, *Platót illető*, *ő hozzá való*, v. *tartozó*; Platonisch, den Plato betreffend dahin gehörig. e. gr. coena, Plin. Ep. *melly inkább tudós beszéllgetésből*, *mint sok étekekből áll*; wobey man mehr mit gelehrten Gesprächen als mit vielen Speisen bewirthet wird.

Plătycĕros, ōtis, m. 3. *széles szarvú*, *mint a' jávorszarvas*, *dámvad*, v. *irámszarvas*, *nyargalótz*: breite Hörner

habend, wie Elend, Dammhirsch und Rennthier. Plin.

Plātycŏriăsis, is, f. 3. *szemgolyó nagysága*; zu weite Ausdehnung des Augapfels. Veget.

Plătyophthalmos, i, 2. *piskoltz nem*; einer Gattung des Spiegglases. Plin.

Plătyphyllon, i, n. 2. *ebtéj, v. farkastéjfű nem*; eine Gattung Wolfsmilch. Plin.

Plaudo, si, sum, ĕre, 3. e. gr. alicui, Cic. alicujus versibus, Ovid. *örűlni, vigadni, örvendeni, tapsolni, helybehagyni*; frohlocken, klatschen, Beyfall geben. e. gr. sibi, Ovid. *magát nagyra tartani*: sich selbst hochhalten. Non plauditur victoria, Cic. *ollyan győzedelem mellynek nem igen lehet örűlni*; es ist ein Sieg über den man sich nicht sehr zu freuen hat. 2) e. gr. pectora manu, Ovid. *úgy ütni valamire, v. úgy verni valamit, hogy tsattanjék*; an etwas so schlagen, daß es klatsche. e. gr. pedibus choreas, Virg. *tombolórendtántzot járni*; Reihentänze aufführen, stampfend mit den Füßen. 3) e. gr. alas, Ovid. *tsattogtatni*; klatschend zusammen schlagen. Not. pro: plaudo, occurrit etiam: plodo, Varr.

Plausĭbĭlis, e, *tapsoldst, v. tapsot érdemlő, tapsoldsra érdemes, helybenhagyható*: Händeklatschen verdienend, des Beyfalls würdig. Cic. Laetus et plausibilis locus, Quint. *kedves, v. kellemetes hely*; ein lieblicher Ort.

Plausĭbĭlĭter, Adv. *helybenhagyhatóan, tetszően, kellemetesen*; mit Beyfall, angenehm. Comp. plausibilius, Sidon.

Plausĭlis, e, i. q. plausibilis, Sidon.

Plausĭto, āre, 1. Freq. *örűlni, örvendezni*; froh seyn. Gloss. 2) *nyögdétselni, mint a' vadgalamb*; girren wie eine Holztaube. Auct. Carm. de Philom.

Plausor, ōris, m. 3. *örűlő, örvendező, vigadó, tapsoló*; ein Frohlocker, einer der mit den Händen klatscht. Quint. Hor.

Plaustrārius, ii, m. 2. *szekértsináló, kerékgyártó*; ein Wagner, Rademacher. Lamprid. 2) *kotsis*; ein Kutscher. Pand.

Plaustrārius, a, um, *kotsishoz való*; zum Kutscher gehörig. Lamp.

Plaustrātum, i, n. 2. *kerekes eke*; ein Pflug mit Räder. Plin.

Plaustrio, ire, 4. *nyikorogni, mint a' szekérkerék*; knarren wie ein Wagenrad. Isidor.

Plaustrum, i, n. 2. *szekér, terehordó szekér, közönséges, v. parasztszekér*; ein Wagen, Lastwagen oder Fuhrwagen, gemeiner Wagen. Cic. 2) *talyiga*; ein Karren. Idem. 3) Plaustrum percellere, Plaut. *felfordítani a' szekeret, az az valamit rosszúl tenni, v. tsindlni*; den Wagen umwerfen, d. i. die Sache schlecht machen. 4) *temérdekség, a' mi igen sok*; eine große Menge. Plaustra conviciorum in aliquem effundere, Cic. Plaustra bonorum, Idem. *sok, v. nagy szerentse*; viel Glück. 5) *göntzölszekér, egy tsillagzat*; der Herrwagen, ein Gestirn. Ovid. Not. plostrum, pro: plaustrum, Cic. Varr.

Plausus, a, um, *tapsolt, tsattogott*; geklatscht, geschlagen. Virg.

Plausus, us, m. 4. *vigadás, örvendezés, tapsolás, taps*; das Frohlocken, Händeklatschen. Cic. 2) *ditsérét*; das Lob. Plausum quaerere, captare, Cic. *ditséretre vágyni*: nach Lobe streben. 3) *verés, tsattogás*; das Schlagen. e. gr. laterum, Idem. *oldalainak szárnyaival verdesése*; das Schlagen der Seiten mit den Flügeln.

Plautiānus, a, um, vide: Plautius.

Plautīnus, a, um, vide: Plautus.

Plautĭus, v. Plotĭus, a, um, e. gr. lex, Cic. *Plautiusi, Plotiusi*; Plautisch, Plotisch. 2) Subst. nomen familiae Romanum. e. gr. Plautius (Plotius) poëta, Cic. Hinc: Plautianus (Plotianus) a, um, *Plautiusi*; Plautisch. e. gr. fabula, Gell. i. e. poëtae Plautii.

Plautus, i, m. 2. M. Accius Plautus, celebris comoediarum scriptor. 2) *tsüggő fülű kutya*; ein Hund mit Lappenohren. Fest. 3) *széles lábú*; ein Breitfuß. Idem. Plautinus, a, um, *Plautusi*; Plautisch. Not. Plautinissimi versus, Gell. *igen Plautusi, igen é hozzá illő*; sehr Plautisch, seiner sehr würdig.

Plautus, a, um, *széles lábú*; breitfüßig. Conchae plautiores, Tert.

Plăxĭtĭum, ii, n. 2. *önként nött zöld sövény*; ein grüner selbstwachsender Zaun. Gloss.

Plēbānātus, us, m. 4. id. qu. plebis

dignitas. 2) *falusi papság*; eine Dorfpfarre. Gloss.

Plēbānus, a, um, *köznéphez való, v. tartozó*; zum gemeinen Volke gehörig. 2) *közönséges, együgyü*; gemein, einfältig. Idem.

Plēbānus, i, m. 2. idem ac Gubernator plebis. 2) *falusi pap, plébánus*; ein Dorfpfarrer. Gloss.

Plēbēcŭla, ae, f. 1. *köznépetske, köznép*; das gemeine Völkchen. Cic.

Plēbējus, a, um, (plebs) e. gr. homo, familia, Cic *polgári, v. közrendbéli, nem nemes*; den Bürgerstand betreffend, bürgerlich, unadelich. Pudicitia (dea) plebeja, i. e. plebis, Liv. Consul plebejus, i. e. ex plebe, Liv. Ordo plebejus, Cic. *polgári-rend, melly a' Senátori és vitézi-rend után következett*; der Bürgerstand, wie der dritte Stand, der nach dem rathsherrlichen und ritterlichen kam. Ludi plebeji, Liv. *polgárság kasznára tartott nézőjátékok*; Schauspiele, die der Bürgerschaft zum Besten gehalten wurden. 2) e. gr. philosophus, Cic. vinum, Plin. sermo, Cic. *köznépi, közönséges, tsekély*; plebejisch, gemein, geringe.

Plēbes, ĕi, (contr. i) f. pro: plebs, Cic. Sallust. Liv.

Plēbicŏla, ae, m. 1. *köznép tisztelő, szerető, v. barát*; ein Verehrer oder Freund des gemeinen Volks. Cic.

Plēbiscītum, i, n. 2. (plebs et scisco) *köznépvégzés*; ein Volksschluß. Nep. Cic. Not. occurrit etiam: plebisscitus, 4-tae Declin. Cic.

Plēbĭtas, ātis, f. 3. *közrendből való-ság, közrendüség*; der Stand des gemeinen Mannes. Cato.

Plebs, plēbis, f. 3. *köznép, község*; das gemeine Volk, der Pöbel. Cic. Not plebs eris, i. e. unus de plebe, Hor. 2) Trop. *tsekély osztály, rend, nem, valaminek neme*; die geringe Classe, Ordnung, Sorte. Plebs superum, Ovid. Etiam de apibus respectu reginae. Tres alveorum plebes in unum contribuere, Plin.

Plectĭbĭlis, e, plecto) *büntetésre méltó*; strafbar. Sidon.

Plectĭlis, e, *font, fűzött, tekert*; geflochten. e. gr. corolla, Plaut. *virágból font koszorú*; ein geflochtener Blumenkranz. 2) *összvesződött font, foglyos*; verflochten, intricat. Syllogismi plectiles, Prud.

Plecto, xi, et xui, xum, ĕre, 3. e. gr. flores, Catull. *fonni, összvefonni, v. fűzni, egymásba foglalni*; flechten, in einander flechten oder fügen. 2) *meghajtani*; beugen. e. gr. se, Phaedr. *meghajolni*; sich beugen.

Plēcto, ĕre, 3. *büntetni*; strafen. Plecti capite, Cic. *fejének vétettetni*; enthauptet werden. 2) *gyalázni, betsmelni*; tadeln. Cavit, qua in re jure plecteretur, Nep.

Plectĭpŏtens, tis, o. *muzsikához értő*; ein Musikverständiger. Sidon.

Plectrum, i, n. 2. *tzitera verő, lantpengető, toll, fa, v. vas, mellyel a' tziterát verik*: das Stäbchen, womit der Citherspieler die Saiten reißt, oder in Bewegung setzt, der Kiel, das Schlageisen. Cic. 2) poëtice: *tzitera*; die Cither. Hor. b) i. q. poëma lyricum, Idem. 3) *kormánylapát, kormány*; das Steuerruder oder Steuer. Sil.

Plēĭas et Plejas, v. Plīas, ădis, f. 3. *a' fiastyúk, v. hét tsillagú égijel közzül egy*; einer von den sieben Sternen, die man das Siebengestirn oder Gluckhenne nennt. Virg. Plur. Pleiades (Pliades) *fiastyúk, hét tsillagú égijel*; das Siebengestirn, die Gluckhenne. Ovid. Secundum fabulam septem filiae Atlantis et Pleiones, quae sunt; Electra, Halcyone, Celaeno, Maja, Sterope, Taygete, Merope. Hinc; Pleias, (Plias) una harum filiarum. Ovid. 2) *idő, időjárás, v. eső*; eine Witterung oder ein Regen. Val. Fl.

Plēĭŏne, es, f. 1. mater Plejadum, uxor Atlantis, filia Oceani et Tethyos, Ovid. Pleiones nepos, i. e. Mercurius, Idem.

Plemmyrĭum, ĭi, n. 2. promontorium Siciliae in vicinio Syracusarum, Virg.

Plēne, Adverb, e. gr. infundere, Plin. *telyesen, tele, egészen, épen*; voll, vollständig. 2) *gazdagon, böven*; reichlich. Cic. 3) *böven, környülállásosan*; weitläufig. Cic. Hor. Comp. plenius, Ovid. Sup. plenissime, Plin. Ep.

Plēnĭlūnium, ĭi, n. 2. *holdtölte*; der Vollmond. Colum.

Plēnĭtas, ātis, f. 3. *telyesség, teliség, teliűlét*; die Fülle, Vollheit. Vitr. 2) e. gr. corporis, Idem. *vastagság*;

die Dicke. 3) a. gr. humoris, Vitr. *bővség*; die Reichlichkeit.

Plenĭter, Adv. i. q plane, Hor.

Plēnĭtūdo, ĭnis, f. 3. *telyesség, telilét*; die Fülle, das Vollseyn. 2) e. gr. syllabae, Auct. ad Her *egésszség, épség, telyesség*; die Völligkeit, Vollständigkeit. 3) *vastagság*; die Dicke. Colum. Plin.

Plēnus, a, um, cum Gen. et Abl. e. gr. argenti, vini, Cic *telyes, teli, tele-lévő, az, az: valamivel tele, v. meg-töltött*; voll, i. e. erfüllt mit etwas. Pleno (sc. vento) velo subitósitia, Virg. Pleniore ore laudare, Cic. *erősebben, nagyobban, jobban*; stärker, lauter. Hinc: Plenum, *telyesség, telilét*; das Volle, das Vollseyn, die Völligkeit, Fülle. Ad plenum, Virg. *egészen tele, telyesen*; bis zum Vollseyn, völlig. 2) a. gr. homo, Cic. femina, Ovid. corpus, Hor. vox, Cic. *erős, vastag, vaskos testes*; stark, dick, wohlbeleibt, corpulent. Syllaba planior, Auct. ad Her. *hosszabb szótag, az az: több betűből álló*; längere Sylbe, i. e. mehr Buchstaben enthaltend. e. gr. litera, *erősen hangzó*; der stark klingt. Plenissima verba, Ovid. *erős kifejezésű*; die etwas stark ausdrücken. Cibi pleniores, Cels. *erősebb, táplálóbb eledelek*; stärkere, nahrhaftere Speisen. e. gr. femina, Ovid. *terhes, viselős*; schwanger. e. gr. sus, Cic. *hasas*; trächtig. 3) *megelégedett, unatkozott, megunatkozott*; gesättigt, überdrüssig. Ovid. Hor. 4) e. gr. urbs, Cic. domus, Hor. mensa, Virg. homo, Cic. *mindennek bőviben lévő, mindennel bővölködő, gazdag, bővös*; vollauf alles habend, reich. Pecunia plena, Cic. *gazdag birtok, v. jószág*; reiches Vermögen. 5) e. gr. agmen, Ovid. *népes*; zahlreich. 6) *megrakott, megrakodott, megterhelt*; bepackt, beladen. Exercitus plenissimus praeda, Liv. e. gr. inimicorum, Cic. *kinek sok ellenségi, v. rosszakarói vannak*; viele Feinde habend. e. gr. negotiis, Idem. *foglalatoskodó, kinek sok foglalatosságai vannak*; beschäftigt. Plenus officii, Cic. vitii, Plaut. annis, Plin. 7) e. gr. annus, numerus, Cic. luna, Virg. gaudium, Cic. *telyes számú, egész*; vollzählig, vollständig, ganz. Cohortes plenissimae, Cic. Pleno aratro sulcare, Colum. i. e. toto. Pleno vertice, i. e. toto, Ovid. Pleno gradu, Liv. *egész lépéssel, v. rendesen*; mit vollem Schritte, oder ordentlich. 8) a. gr. concordia, Ovid. jus, Pand. *tökélletes*; vollkommen. 9) in plenum, *általjában, általjánfogva, közönségesen*; überhaupt. Plin.

Plĕo, ēre, 2. i. e. impleo, Fest.

Plĕŏnasmus, i, m. 2. *beszédbeli bőség*; der Überfluß in der Rede. Quint.

Plērique, Plēraeque etc. vide: Plerusque.

Plērōma, ătis, n. 3. *töltelék, a' mi bé, v. megtölt valamit*; die Fülle. Tert.

Plēropīcus, a, um, *telyes, egész*; vollständig. Front.

Plērōticus, a, um, *bétöltő*; ausfüllend. Front. Remedia plerotica, Med. *húsoslító, v. húst nöttető orvosságok*; fleischmachende Arzneyen.

Plērumque, vide: Plerusque.

Plērus, a, um, pro: plerusque, e. gr. pars, Pacuv. Plures in plera sunto, Cic. a Lagg. 12 tab. i. e. in plures administrationes muneris. Hinc: plerum, pro: plerumque, Asellio ap. Prisc.

Plērusque, āque, umque, Adj. e. gr. juventus, nobilitas, Sall. *legtöbb, legnagyobb rész*; meist, der meiste. Exercitum plerumque, Idem. i. e. maximam partem exercitus. Plural. plerique, pleraeque, pleraque, e. gr. plerique, credebant, Ter. *legtöbben, többnyire*; die meisten. Plerosque Belgas, Caes. Pleraeque boves, Varr. Plerique omnes, Ter. *többnyire mind*; meist alle. 2) *sok, v. igen sok*. viel oder sehr viel. Cum pleraque possimus etc., Nep. Non dubito fore plerosque etc., Nep. Not. pleraque i. e. in plerisque rebus, Gell. 3) Plerumque, a) Subst. e. gr. Europae, Liv. *legtöbb, v. legnagyobb rész*; das Meiste, der meiste, größte Theil. Ubi plerumque noctis processit, Sallust. b) Adverb. *leginkább, többnyire, nagy részént*; Meistens, meistens Theils, insgemein. Cic. Ter. c) *néha, néha néha*; zuweilen. Quint. Decl. Pandect. d) e. gr. permoveor, Tac. *gyakran, v. igen*; oft oder sehr.

Plēthōra, ae, f. 1. *nedvbőség, bővérűség*; der Überfluß der Feuchtigkeiten, die Vollblütigkeit. Med.

ból késziteni, *v. tsinálni valamit*; etwas aus Bley machen.

Plumbōsus, a, um, *ónas*, *onnal teli*, *ónnal vegyes*; voll Bley, mit Bley vermischt. Plin.

Plumbum, i, n. 2. e. gr. nigrum, Plin. *ón*; das Bley. Plin. e. gr. album, v. candidum, Idem. *tzin*; das Zinn. 2) Trop. *ón*, *az az*: *ónból való*, *p. o. óngolyóbis*; das Bley, i. e. was daraus gemacht ist, z. B. Bleykugel. Virg. Ovid. 3) Trop. *óngolyóbisos végű korbáts*, *v. ostor*: ein Geißel, an die man dergleichen Kugeln macht. Prud. 4) Trop. *óntső*; eine bleyerne Röhre. Hor. 5) *szemhiba*; ein Fehler im Auge. Plin.

Plūmesco, ĕre, 3. (pluma) *pihesedni*, *pejhesedni*, *tollasodni*, *annyányi lenni*: Federn bekommen, Flügge werden. Plin.

Plūmĕus, a, um, e. gr. culcita. Cic. *pihes*, *tollas*, *pehejből álló*, *pihvel töltött*; flaumig, aus Flaumen oder weichen Federn bestehend, damit erfüllt oder versehen. 2) e. gr. pondus, Mart. nix Arnob. cutis, Apul. *pehejhez hasonló*, *ollyan mint a' pehej*, *v. toll*, *az az*: *könnyű*, *gyenge*: Flaumfedern oder leichten Federn ähnlich, i. e. leicht, zart.

Plūmĭger, a, um, e. gr. anser, Plin. *tollas*; Federn tragend.

Plūmĭpes, ĕdis, o. *tollas*. *v. pihes lábú*, *gatyás*, *mint p. o. galamb*; an den Füßen gefiedert oder Federn habend. Catull.

Plūmo, āvi, ātum, āre, 1. *meg*, *v fel-tollasni*: mit Federn bedecken, befiedern. e. gr. se in avem, Apul. *madárrá válteszni*; sich in einen Vogel verwandeln. Hinc: e. gr. se se, Gell. *pihesedni*, *tollasodni*, *annyányi lenni*; Federn bekommen, Flügge werden. 2) *tollformára*, *v. tollasan kivarni*, *v. kihimezni*; sticken, auf flaumenfederähnliche Art. Vopisc. Pars auro plumata, Lucan. 3) *pikkelyekkel bévonni*, *p. o. a' pántzélt*; von den Schuppen auf dem Harnische, gleichsam mit Flaum oder Federn bedecken. Lorica plumata, Justin *pikkelyes*, *halpénzes*; schuppig.

Plūmōsus, a, um, *tollas*, *pihes*, *pejhes*; voller Flaumfedern und Federn. Prop.

Plūmŭla, ae, f. 1. (Dim. a pluma) *tollatska*, *pejhetske*; ein Flaumfederchen, oder Federchen. Colum.

Plŭo, plui et pluvi, plutum, ĕre, 3. *esni*, *mint az eső*; regnen. Pluendo, *eső által*; durch den Regen. Cic. Pluit, *esik valami mint az esső*; es regnet etwas. Pluit lapides, v. lapidibus, Liv. *kő esik*, *kőesső esik*: es regnet Steine. 2) Trop. *esső módra esni*, *v. húllni*; regenweise herabfallen. Tantum glandis pluit, Virg. Fundae saxa pluunt, Stat. Ubi fundae etiam Nominat. esse potest. Passive: pluitur, pro: pluit, Apul. Nunc pluit, et claro nunc Jupiter aethere fulget, Prov. *hol fel a' kerék a' talpával hol alá*, *v. a' szerentse forgandó*, *v. változó*; es gehet bald wohl, bald übel.

Plŭor, ŏris, m. 3. *eső*, *esső*; der Regen. Laber.

Plūrālis, e, (plus) e. gr. numerus, Quint *többes*, *többeket illető*; mehrere betreffend. Plurale, sc. nomen, i. e. In Plurali, Idem

Plūrālĭter, Adv. i e. in Plurali, Quint.

Plūrātīvus, a, um, i. q. Pluralis, Gell.

Plūres, vide: Plus.

Plūries, Adv. *gyakran*, *többször*; oft, öfter. Caes.

Plūrĭfărĭam, Adv. *sok*, *v. több óldalról*, *v. helyen*; auf vielen Seiten oder Orten. Suet 2) *sokféleképpen*, *sokképpen*, *több módon*; auf vielfältige Art, vielfältig. Apul.

Plūrĭformis, e, *sokformájú*, *sokrétű*, *sokféle*; vielgestaltig, vielfältig. Apul.

Plūrĭlātĕrus, a, um, *több óldalú*; mehrseitig. Frontin.

Plūrĭmum, Adv. *legtöbbnyire*; am allermeisten 2) *igen*, *erősen*, *nagyon*; sehr. Plurimum aliquem diligere, Cic. 3) e. gr. domi esse, Nep. *gyakran*; oft.

Plūrĭmus, a, um, (Superl. a Multus) *igen sok*; sehr viel. Plurimi aliquid aestimare, Cic. *igen nagyra betsülni*; sehr hochachten.

Plus, pluris, n. Adj. (Comp. a Multus) *több*; mehr. Plur. plures, plura, pluria. Plus decem millia capti, Liv. *többen estek fogságba tíz ezernél*; es sind mehr als zehn tausend gefangen worden. Plus quingentos milites amisit, Caes. Plus aequo, plus justo, Cic *több mint illik*; mehr als sich gebührt. Plus satis, Ter.

kelletinél több; mehr als genug. 2) pluris aestimare, Cic. *többre*, *v. nagyobbra betsülni*; höher schätzen. 3) *sok*; viel. Pluribus verbis aliquid petere, Idem. Plus minus, Virg. *mint egy*; ungefähr. 4) *többször, gyakrabban*; öfter. Plus quam bis senatum cogere, Sen. 5) plus plusque, Gloss. *mindeg több több*; immer mehr und mehr.

Plūsculum, Adv. *valamivel több, kelletinél több*; etwas mehr. Plusculum amori largiri, Cic. *nagyon elmerülni a' szeretetbe*; der Liebe zu viel nachhängen.

Plūsculus, a, um, Dim. *kelletinél több, többetske*; etwas mehr. Ter.

Plūsĕrit, Obs. pro: plauserit.

Plūsimus, a, um, pro: Plurimus, Varr.

Plūtarchus, i, m. 2. historiographus Graecus tempore Trajani.

Plūtĕalis, e, *trópólt-hoz tartozó*, *v. való*; zum Schreibepulte gehörig. 2) *könyves almáriomhoz*, *v. könyvtartóhoz való*; zum Bücherschranke gehörig. Signa plutealia, Cic. *fennálló*, *v. rámába foglalt képek*; Bilder die auf Füßen stehen, in Täfelchen eingeschlossen sind.

Plūtĕus, v. Pluteum, i, n. 2. *deszkából álló ostromfedél*; das bretterne Sturmdach. Caes. 2) *ellenző deszka*; ein Schutzbret. Suet. Calig. Plutei fulcra, i. e. lecti tricliniaris, Prop. 3) *nyújtóztató deszka, mellyen holt ember fekszik*; Bret, worauf ein Todter liegt. Mart. 4) *könyvtartó, könyves almáriom*; ein Bücherbret, Bücherschrank. Juv. Pers. 5) *pólts, trópólts*; ein Pult, Schreibepult. 6) *két oszlop közt lévő közfal az épületekben*; bey Gebäuden die Zwischenwand zwischen zwey Säulen. Vitruv.

Plūto, v. Plūton, ōnis, m. 3. filius Saturni, maritus Proserpinae, frater Jovis et Neptuni, deus inferorum. 2) Pluto caecus, v. mortuus, Pers. *ládában használatlanúl heverő pénz*; das Geld, das im Kasten unangewendet liegt.

Plūtōnius, a, um, *Plútói*: *az az Plútót illető, Plútóhoz való, pokolbéli*; Plutonisch, i. e. den Pluto betreffend, dahin gehörig, höllisch. e. gr. domus, Hor. *holtak országa*; Reich der Todten. e. gr. conjux, i. P. Proserpina. Prud. Hinc: Plutonia, sc. loca, Cic. regio Asiae, ubi secundum Strabonem templum Plutonis erat.

Plūtor, ōris, m. 3. *a' ki esőt ád*, *v. okoz*; der regnet. Augustin.

Plūtus, i, m. 2. deus divitiarum, Phaedr. 2) Trop. *gazdagság*; der Reichthum. Idem.

Plūvia, ae, f. 1. *eső, esső*; der Regen. Virg. 2) *esővíz*; das Regenwasser. Plin.

Plūviălis, e, e. gr. dies, Colum. *essői, essős, essőt illető*; den Regen betreffend, dahin gehörig, regenhaft, regnerisch. e. gr. aqua, Ovid. *esővíz*; das Regenwasser. Fungi pluviales, Idem. *essó által nővő*; die durch den Regen wachsen.

Plŭviātĭcus, a, um, i. q. pluvialis. e. gr. aqua, Marc. Emp. *esővíz*; das Regenwasser.

Plŭviātĭlis e, e. gr. aqua, Cels. i. q. pluvialis.

Plŭviōsus, a, um, *esős, eső verte*; voller Regen. e. gr. hyems Plin. *nedves tél*; ein nasser Winter.

Plŭvius, a, um, *esőt illető*, *esőhöz való, eső*; den Regen betreffend, dahin gehörig, regenhaft e. gr. Jupiter, Tibull. *esőt adó*; der regnen läßt. e. gr. arcus, Horat. *szivárvány*; der Regenbogen. e. gr. aqua, Cic. Ovid. *esővíz*; das Regenwasser. Aurum pluvium, Ovid. *aranyeső*, *v. essó módra hulló arany*; der Goldregen, oder regnendes Gold. 2) *esős, essős*; regnerisch. e. gr. ver, Colum. *nedves tavasz*; ein nasser Frühling. 3) e. gr. ventus, Hor. *esőhozó, essőhajtó*; regenbringend.

Pneumătĭcus, a, um, *a' mit szél hajt, szél által munkálódó*; was der Wind treibt. Organa pneumatica, Plin. *orgonasípok*; die Pfeifen in den Orgeln. 2) *levegői, levegőt illető*; die Luft betreffend. Vitr.

Pnĭgeus, ĕi et ĕos, m. 2. *erős levegőt tsendesítő eszköz*, *v. borítéк az orgonában*; ein Werkzeug oder Deckel, der bey der Orgel die aufsteigende Luft dämpft. Vitr.

Pnĭgītis, ĭdis, f. 3. sc. terra: *agyag nem*; eine Art Thon. Plin.

Pocillātor, ōris, m. 3 *bort töltő, pohárnok*, der den Wein einschenkt, Mundschenk. Apul.

Pōcillum, i, n. 2. Dim. *poharatska*; ein Becherchen. Liv.

Pōcŭlentus, a, um, *ihatò*, *megihatò*, trinkbar. Scaev. ap. Gell.

Pōcŭlum, i, n. 2. *ivèdény*, *pohár*; das Trinkgeschirr, ein Becher. Poculum exhaurire, Cic. v. siccare, Petr. *klinni*, *kiürlni*; austrinken. Poscunt majoribus poculis (sc. bibere), Cic. *tulpas pohárakból*; aus Pokalen. Eodem poculo bibere, Trop. *ugyan azon hajóban evezni*, *éppen abban a' bajban lenni*; eben diese Noth erfahren. 2) *itál*; der Trank. Pocula sunt fontes, Virg. Poculum mortis exhaurire, Cic. e. gr. desiderii, v. amoris, Hor. *szerelem ital*; ein Liebestrank. e. gr. sobrium, Tibull. *vizzel elegyitett ital*; ein mit Wasser vermischter Trank. Prae poculis, Flor. *az ittasság miatt*; vor Trunkenheit. In poculis, Cic. *borital*, *v. bor közben*; beym Weintrinken. 3) *szerelem*; die Liebe. Plaut. 4) *méreg*, *méregital*; ein Gifttrank. Cic. Not. poclum, pro: poculum, Prud.

Pŏdager, gri, m. 3. *köszvényes*, *podágrás*, *köszvényben szenvedö*; der das Podagra hat. Enn.

Pŏdăgra, ae, f. 1. *köszvény*, *podágra*; das Podagra. Cic. Plural. Cels.

Pŏdăgricus, a, um, *köszvényes*, *podágrás*; das Podagra habend, podagrisch. Cels.

Pŏdăgrōsus, a, um, idem, Plaut.

Pŏdălīrius, ii, m. 2. filius Aesculapii, medicus celebris, Ovid. 2) i. q. Trojanus, Virg.

Pŏdarge, es, f. 1. *sebes futó kantza*; ein schnelles Stutenpferd. Hor.

Pŏdārgus, i, m. 2. *agár*; ein Windspiel. Idem.

Pŏdēres, v. Pŏdēris, is, m. 3. *bokáig érö férjfi köntös*: bis an die Knöchel gehendes Manns-Kleid. Tert.

Pōdex, icis, m. 3. *ségbélnyllás*, *alfel*, *segg*; die Öffnung des Mastdarms, der Hintere. Hor.

Pŏdismătus, a, um, *lábnyom szerént ki*, *v. felmért*; nach Füßen oder Schuhen abgemessen. Front.

Pŏdismus, i, m. 2. *ki*, *v. felmérés lábnyom szerént*; die Abmessung nach Füßen oder Schuhen. Veget.

Pŏdium, ii, n. 2. *nyom*, *lábnyom*; ein Tritt, Fußtritt Vitr. 2) *erkély*, *folyosó*; ein Erker, Gang. Plin. Juv. 3) *nézöszobák (lözsék) a' játékszinben*; die Logen im Theater. Svet.

Poeantiades, Poeantius, vide: Poeas.

Poeas, antis, m. 3. pater Philoctetis. Ovid. Hinc: Pocantiădes, ae, m. 1. filius Poeantis, i. e. Philoctetes, Idem. Ovid. Poeantius, a, um, ad Poeantem pertinens. Poeantius, Subst. i. q. Philoctetes. Not. scribitur etiam: Paeas, Paeant. etc.

Poecĭle, es, f. 1. sc. porticus, *képes tornátz*; eine Bilderhalle. Nomen porticus pictae Athenis. In illa docebant stoici philosophi. Plin.

Pŏēma, ătis, n. 3. *vers*, *versezet*, *költemény*; ein Gedicht. Poema facete, componere, v. condere, Cic. pangere, v. scribere, Hor. *tsindlni*, *készitni*, *irni*, *költeni*; machen, verfertigen, schreiben, dichten. Not. Genit. Plur. poëmatorum, Cic. ap. Charis. Dat. v. Ablat. poëmatis, Plaut. Varr. Cic.

Pŏēmătium, ii, n. 2. *versetske*, *költeményetske*, *kis versezet*; ein Gedichtchen. Plin. Ep.

Poena, ae, f. 1. *elégtétel*, *bosszúállás*, *bosszú*, *büntetés*; die Satisfaction, Rache, Strafe. Ab aliquo petere poenas sui doloris, Cic. *megsértését valakin megbosszúlni*; sich seines Schmerzes wegen an jemand rächen. Poenas domestici sangvinis expetere, Idem. *az atyafivér kiontásáért elégtételt kivánni*; Ersatz für das vergossene Familienblut verlangen. Afficere aliquem poena, Cic. *valakit megbüntetni*; einen strafen. Poenas parentum a filiis repetere, Idem. *a' szülék megöletteteését a' fijakban bosszúlni meg*; den Mord der Ältern an den Kindern rächen. Poenas hominis persequi, Cic. Poenas capere pro aliquo, Sallust. *valakiért bosszút állani*; Jemanden rächen. Poenam habere, Liv. *elvenni büntetését*, *meglakolni*; seine Strafe haben, gestraft seyn. Poena vitae, Cic. v. capitis, Caes. *halálos büntetés*; die Lebensstrafe. Poenas capere de aliquo, Liv. v. sumere, Virg. *megbüntetni*, bestrafen. In poenas ire, Ovid. *büntetni*; strafen. Teneri poena, Cic. *büntetés alá kerülni*; in eine Strafe verfallen seyn. Poenas alicui pendere, e. gr. alicujus rei, Cic. (*valamiért*); wegen etwas), v. dependere, expendere, solvere, persolvere. *büntetést szenvedni*, *megbüntetöd*

ni; Strafe leiden, gestraft werden. Sustinere poenam, poenas sufferre, subire, perferre, luere, ferre, Cic. v. pati, Ovid *büntetést szenvedni, kiállani a' büntetést, meglakolni, megbüntetődni*; Strafe leiden oder gestraft werden. 2) i. q. Furia. Val. Flacc. 3) mater Furiarum, Idem. 4) *gonosz, nyomorúság*; ein Übel. Mors ultima poena, Lucan. 5) *munka, baj, terek*; die Arbeit, Mühe. Levior poena duobus erit, Ovid. 6) e. gr. pariendi, Plin. *fájdalom*; der Schmerz. Levatur illico perculsus a poena, Idem. 7) *méltatlanúl bánás*; die Mißhandlung. Crudeles sumere poenas, Virg. *igen méltatlanúl bánni véle*; grausam mißhandeln.

Poenālis, e, *büntetést illető, v. tárgyazó, büntetéshez való, v. tartozó, büntetésre czélozó, büntetési*; die Strafe betreffend, dahin gehörig oder abzielend. Poenalia opera, Plin. *büntetésűl ki, v. rámért munka*; zur Strafe auferlegte Arbeit. e. gr. homo. Cod. Just. *büntetésre méltó*; straffällig.

Poenāliter, Adv. *büntetésűl, büntetőleg, büntetés által*; zur Strafe, durch die Strafe. Ammian.

Poenārius, a, um, i. q. poenalis, Quint.

Poeni, ōrum, vide: Poenus.

Poenīce, Adv. i. q. punice, Varr.

Poenīcĕus, a, um, i. q. Phoeniceus.

Poenīcus, a, um, i. q. puoicus, Nep.

Poeoīnus, i. q. Penninus.

Poenio, ire, Obs. pro: punio, Gell. Occurrit etiam: poenior, Deponens, Cic. Tusc.

Poenīta ossa, i. e. absegmen carnis cum cauda, Plaut.

Poenītĕndus, a, um, *megbánandó*; was man bereuen muß. Liv.

Poenitens, tis, o. *megbánó*; den etwas gereuet. Svet.

Poenitenter, Adv. *megbánással, megbánva, megbánólag*; mit Reue, bereuend. Minuc. Fel.

Poenītentĭa, ae, f. 1. *megbánás*; die Reue, Bereuung. Liv. Agere poenitentiam rei alicujus, Plin. Ep. *megbánni*; bereuen. 2) *bűnbánás, bűnön való bánat*; die Buße. Theol. 3) *megvetés, megútálás*; die Verachtung. Aliorum vitae poenitentia, Liv. 4) *szemérmesség, szemérmetesség*; die Schamhaftigkeit. Pacuv.

Poenĭtentiālis, e, *megbánásra, bűnbánásra való*; zur Reue, zur Buße gehörig. Gloss.

Poenitentiārius, ii, m. 2. *gyóntatóatya*; ein Beichtvater. Erasm.

Poenĭtĕo, ui, ēre, 2. *megbánni, sajnálni, szánni, bánni*; bereuen, sich etwas leid seyn lassen. 2) *szégyenleni*; sich schämen. Poeniteat ipsus facti sui, Cic. Ter. 3) *valamivel meg nem elégedni*; unzufrieden mit etwas seyn. Haud me poenitet sententiae eorum, Liv. *azoknak vélekedések nékem tetszik*; mir mißfällt nicht die Meinung derer.

Poenĭtio, ōnis, i. q. punitio, Gell.

Poenĭtūdo, inis, f. 3. i. q. poenitentia, Pacuv.

Poenĭtus, a, um, i. q. Punitus, a, um.

Poenŭlus, i, m. 2. (Poenus) *Karthagói ifjú ember*; der junge Karthager. (Comoedia Plauti).

Poenus, a, um, i. q. Carthagioensis, e. Subst. incola Carthaginiensis Pl. Poeni, ōrnm, Virg. Hinc: Poenus, i. e. Hannibal, Cic. Poenus plane es, Plaut. *testestől lelkestől Karthagóbeli vagy, az az: ravasz, álnok*; bist ein völliger Karthager, i. e. listig, schlau.

Pŏēsis, is, f. 3. *versszerzés, versköltés, költés*; die Dichtkunst. Quint. 2) *verseset, költemény*; ein Gedicht. Cic. Horat.

Pŏēta, ae, m. 1. *versszerző, versköltő, költő, verselő, poéta*; ein Dichter. Cic. 2) *ügyes ember, t. i. valaminek késztésére*; ein geschickter Mann, nähmlich etwas zu verfertigen. Poëta ad eam rem, Plaut.

Pŏētica, ae, v. Poētice, es, f. 1. *versszerzés, versköltés, költőmesterség*; die Dichtkunst. Cic.

Pŏētice, Adv. *versszerző, v. versköltő módon, poétásan*; poetisch, dichterisch, nach Dichter Art Cic.

Pŏēticus, a, um, *versszerzői, versköltői, poétai*; dichterisch, poetisch. Poëticum, *poétai dolog*; etwas poetisches. Quint. Poëtice, ōrum, *versköltői dolgok, versek*; poetische Dinge, Verse. Idem.

Pŏētilla, ae, m. 1. Dim. *poétácska, ifjú versköltő, nyomorúlt verselő*; ein Dichterchen, Dichterling, elender Versmacher. Plaut.

Pŏētor, āri, Dep. 1. *poétáskodni, verselni*; Dichter seyn, Verse oder Gedichte machen. Kun. Auson.

Pŏĕtria, ae, f. 1. *versköltő (asszony, v. ledny)*; eine Dichterinn. Cic.
Pŏĕtris, idis, f. 3. Idem, Pers.
Pogōnias, ae, m. 1. sc. cometa, *szakállas tsillag*; ein Bartstern. Plin.
Pogōnus, i, m. 2. portus Peloponnesi, Mela.
Pol! Adv. Iur. *Polluxra mondom! valósággal*; beym Pollux; wahrhaftig. Sane pol. Ter. v. certe pol, Idem. Not. per pol scitus, pro: pol perscitus, Ter.
Pōlĕa, ae, f. 1. *szamár vemhének első ganéjja a' syrusoknál*; der erste Koth des jungen Eseis bey den Syrern. Plin.
Pŏlĕmicus, a, um. Adj. *vittató, vitatáshoz való*; streitig, zum Streite gehörig. Gloss.
Pŏlĕmo, v. Pŏlĕmon, ōnis, m. 3 philosophus Atheniensis, praeceptor Zenonis, Hor. Cic.
Pŏ ĕmōnēus, a, um. philosophum Polemonem concernens, Cic.
Pŏlĕmōnia, ae, f. 1. *görögországi gyökönke*; griechischer Baldrian. Cic.
Pŏlĕmōnium, ii, n. 2. urbs Ponti ad mare nigrum, Plin.
Pŏlĕmŏscŏpium, ii, n. 2. *hadi messzeláttó üveg*; ein Kriegsfernglas. Mathem.
Pŏlenta, ae, f. 1. *árpakása, árpalepény, szalad, maláta, dardlt árpa*; die Gerstengraupen, geschrotenes Malz. Plin.
Pŏlentārius, a, um, *árpakásához, v. malátához való*; zur Gerstengraupen, oder zum Malze gehörig. Plaut. 2) Subst. *malátatsináló*; ein Malzer. Apul.
Pŏlia, ae, f. 1. gemma ignota, Plin.
Pŏlia, ae, f 1. *ménes*; eine Heerde Pferde, Stuterey. Pand.
Pŏlicīāstrum, (Poly) i, n. 2. *kapuvettető bomba, petarda*; ein Thorbrecher, eine Petarde. Gloss.
Pŏlīmen, inis, n. 3. *ragyogás, fényesség a' pallérozástól, pallérozásfény*; der Blankseyn vom Poliren. Apul. 2) polimina, *tökgolyók*; die Hoden. Arnob.
Pŏlīmentum, i, n. 2. i. q. Polimen, Apul. 2) Plur. polimenta, i. q. Polimina, vide: Polimen. Plaut.
Polindrum, i, n. 2. *költött fűszerszám*; ein erdichtetes Gewürz. Plaut.
Pŏlĭo, ivi, itum, īre, 4. e. gr. gemmas, ebur, marmora, ligna, Plin. frontes (libelli) pumice, Ovid. *pallérozni, simítni, sikárlani*; poliren, glatt machen. 2) *jól elkészítni, v. rendelni, tsinosítni, ékesítni*; wohl zubereiten, putzen, schmücken. e. gr. columnas albo, Liv. *befejérítni*; überweißen. e. gr. orationem, Cic. carmina, Ovid. *kitsinosgatni, ékesítni, finomítni*; poliren, feilen, verfeinern.
Pŏlio, ōnis, m. 3. *pallérozó, kipallérozó, ékesítő, tsinosító*; ein Polirer, Schmücker. Pand. 2) *fegyver, kárd. v. pántzéltisztító*; ein Waffen- Schwert- oder Harnischfeger. Firm.
Pŏlion, v. um, ii, n. 2. *pólé tarorja, hegyi pólé*; eine Art Gamander. Plin. (Teucrium polium, L.)
Pŏliorcētes, ae, m. 1. *városok ostromlója és meg, v. bévevője*; Belagerer und Eroberer der Städte. Cognomen Demetrii, regis Macedoniae. Sen.
Pŏlīte, Adv e. gr. dicere, scribere, Cic. *jól elkészítve, tsinosan, finomúl, ékesen, díszesen, szépen*; wohl gearbeitet, nett, fein, schön. Comp. ius, Cic. Sup. issime, Auct. ad Her.
Pŏlītes, ae, m. 1 filius Priami. Virg.
Pŏlītia, ae, f. 1 *status, községes társaság*; der Staat. Cic. 2) *kormányozás, igazgatás*; das Regiment. Idem.
Pŏlītica, ae, f. 1. *kormányozásértés, politika*; die Staatsklugheit Apul.
Pŏlītice, es, f 1. idem, Cic.
Pŏlīticus, a, um, *községet, v. kormányozásmesterséget illető, ahoz való*; den Staat oder die Staatskunst betreffend, dahin gehörig. Cic. 2) Subst *közdársaságidolgokban jártas, v tapasztalt*; der in Staatssachen wohl erfahren ist. Idem.
Pŏlītio, ōnis, f. 3. *pallérozás, simítás, sikárlás, tisztítás, finomítás, el, v. kikészítés*; das Poliren, Abreiben oder Abputzen, die Verfeinerung, Zubereitung. Vitr. 2) *kifejérítés, p. o. gipszel*; das Überweißen, z. B. mit Gyps. Idem. 3) *szántóföld szorgalmatos mivelése*; die fleißige Bauung des Äcker. Non. 4) i. q. perfectio, Fest.
Pŏlītor, ōris, m. 3. *pallérozó, simító, sikárló, a' ki kisimítja valamit*; ein Polirer, Glätter. Firm. e. gr. gemmarum, Idem. *drágakőköszörűlő*; ein Edelsteinschleifer. 2) *szántóföld rendbeszedő, és tisztogató*;

einer der Äcker bestreut und säubert. Cato.

Pŏlītŭlus, a, um. *Dim. ékesetske, díszesetske, módosotska*; etwas zierlich oder manierlich. Limatulum et politulum judicium, Cic. *gyakorlott és éles ítélőtehetség*; eine geübte und scharfe Urtheilskraft.

Pŏlītūra, ae, f. 1. e. gr. chartae, Plin. *pallérozás, simitás, síkárlás, tisztositás, készités, megkészités*; die Polirung, Glättung, Verfeinerung, Bearbeitung. e. gr. pavimenti, Vitr. vestium, Plin. *elegyengetés, elkészités*: die Appretur.

Pŏlītus, a, um, (polio) *pallérozott, simitott, síkárlott, ékesitett, díszesitett, sima, ékés, díszes*; polirt, glatt, geschmückt. Cic. 2) *udvari, manéros*; galant, manierlich. e. gr. homo, Idem. *pallérozott ember*; gebildeter Mensch. 3) e. gr. artibus, Cic. *tudós*; gelehrt. 2) e. gr. oratio, Idem. *igen helyes beszéd, v. írásmód*; eine sehr richtige Schreibart.

Pŏlĭūchos, i, f. 2. cognomen Minervae apud Lacedaemonios. Herodot.

Pŏlium, vide: Polion.

Pŏlla, ae, f. 1. pro: Paula, nomen uxoris D. Bruti, Cic. 2) poëtae Lucani, Mart. 3) poëtae Statii, Idem.

Pollen, ĭnis, n. et Pollis, ĭnis, c. 3. *legtisztább liszt, lisztláng*. das reinste Mehl, feines Mehl. Ter. 2) *himpor*; der Samenstaub. Bot.

Pollens, tis, o. cum Gen. et Abl. *erős, hatalmas, tehetős, tehetséges*; mächtig. 2) e. gr. opibus, Lucr. *gazdag*; reich. 3) pollentes herbae, Ovid. *hathatós füvek*; wirksame Kräuter. 4) e. gr. matrona, Apul. *nagytekintetű*; ansehnlich. Comp. -ior, JCt. Sup. -issimus, Solin.

Pollenter, Adv. *erősen, hatalmasan, hathatósan, tehetősen*; mächtig. Comp. -ius, Claudian.

Pollentĭa, ae, f. 1. *sokattehetőség, erő, hatalom*; Vielvermögenheit, Macht. Plaut. 2) *kitelező erő*; die Gültigkeit. Idem. 3) dea apud Romanos, Liv. 4) urbs Liguriae, Brut. in Cic. Ep. 5) urbs in insula Majorca, hodie Buglierza. 6) urbs Piceni, Plin. Hinc: Pollentinus, a, um, illuc pertinens, Plin. Pollentini, incolae urbis Piceni, Idem

Pollĕo, ēre, 2. *tehetni, véghezvihetni, hathatósságának, foganatjának*, v. *erejének lenni*; etwas vermögen oder ausrichten können, Wirkung thun, Kräfte haben, stark worin seyn. Qui in rep. plurimum pollebant, Caes. Ubi plurimum pollet oratio, Cic. Pollens sum, es, est, pro: Polleo, etc. Ovid. Not. pollere, et posse saepe simul occurrunt, e. gr. potes pollesque, potens pollensque. Liv. 2) *betsben, tekintetben lenni*; gelten, Werth oder Ansehen haben. e. gr. contra, v. adversus aliquid, Plin. *valamit kedvellni, v. szeretni*: wider etwas gut seyn. Pedum celeritate multum pollere, Curt. *különös jó futó lenni*, überaus hurtig laufen können. 3) e. gr. utensilibus, Apul. *valamiben tehetős lenni, valamiből sokkal bírni, valamivel bővölködni*; worin viel besitzen, reich daran seyn.

Pollex, ĭcis. m. 3. (polleo) *hüvelyk, v. nagyujj a' kézen*; der Daumen an der Hand. Cic. 2) *nagyujj, a' lábon*: die große Fußzehe. Plin. 3) e' gr. infestus, Quint. *kinyújtott, nekiszegzett hüvelyk, mintha valakit keresztül akarna vele döfni az ember*; der gerade hingestreckte Daumen, als ob man einen damit erstechen wollte. Pollicem premere, Plin. *béfogni*; eindrücken. Trop. Pollicem premere alicui, Idem. *valaki eránt jó indúlattal lenni*; einem günstig seyn. Pollicem vertere, Juv. Prov. *gyalázni, nem ditsérni*; tadeln, nicht loben. Not. pollex pro: digitus, Ovid. A. a. 4) Trop. *íz, hüvelyk, mértéknem*; ein Zoll. Gloss. 5) *rövid ág, p. o. a' szőlőtőn, melly az első szemzeten felyül el van vágva*; ein kurzer Zweig, z. B. am Weinstocke, der über dem ersten Auge abgeschnitten ist. Plin. 6) *kiálló görts, v. vágottág, a' fa' derékon*; ein hervorragender Knoten oder Absatz am Stamme des Baums. Idem. 7) servus Ciceronis. Cic.

Pollĭçāris, e, (pollex) e. gr. crassitudo, Plin. *egy hüvelyknyi, v. hüvelyk, hüvelyknyi*; von einem Daumen, eines Daumes.

Pollicĕor, ĭtus sum, ēri, Dep. 2. e. gr. montes auri, Ter. alicui suum praesidium, Cic. *ígérni, megígérni*; versprechen. Sibi polliceri aliquid, Sen. *valamit reményleni, valamire szá-*

mot tartani; auf etwas hoffen, auf etwas Rechnung machen. 2) e. gr. operam suam alicui, Cic. *ajánlani*; anbiethen.

Pollicitātio, ōnis, f. 3. *igéret, igérés, önkéntajánlás*; das Versprechen, die Verheißung, freywillige Anerbiethung. Caes. Plin.

Pollicitātor, ōris, m. 3. *igérö, igérettevő*; der Versprecher, Verheißer. Tertull.

Pollicitātrix, īcis, f. 3. *igérő (asszony, v. leány)*; die Versprecherinn, Verheißerinn. Tertull.

Pollicitor, ātus sum, āri, Dep. 1. Frequ. *igérgetni*; oft versprechen, verheißen. Ter. 2) *ajánlgatni*, oft anbiethen. Plaut.

Pollicitum, i, n. 2. *igéret*; das Versprechen. Pollicitis dives, Ovid. *sokat igérő*; einer der viel verspricht.

Pollicitus, a, um, (polliceor) *a' ki valamit igért*; der etwas versprochen hat. 2) e. gr. fides, Ovid. *igért, megigért*: versprochen.

Pollinārius, a, um, (pollen) e. gr. cribrum, Plaut. Plin. *finom liszthez, v. lisztlánghoz való*; zum feinen Mehl gehörig.

Pollinctio, linxi, linctum, īre, 4. *holttestel bánni, azt mosni, és balzsamozni*; einen todten Körper waschen und balsamiren. Plaut. 2) *lisztet szitálni*; Mehl sieben. Perott.

Pollīnctio, ōnis, f. 3. *lisztszitálás*; die Siebung des Mehls. Cato.

Pollīnctor, ōris, m. 3. *holttestmosó, holttestel bánó*; ein Leichenwäscher, Leichenbereiter. Plaut. Mart. 2) *sírásó*; ein Todtengräber. JCt.

Pollingo, nxi, nctum, ĕre, 3. *megmosni és bébalzsamozni a' holtat*; den Leichnam waschen, balsamiren. Plaut.

Pollĭo, īre, 4. *laptázni*; mit dem Balle spielen. Fest.

Pollĭo, ōnis, m. 3. cognomen Romanum, v. gr. Asinius Pollio. Virg.

Pollis, inis, m. 3. *zsemlyeliszt*; Semmelmehl. Cato.

Pollius, a, um, v. gr. tribus, Liv. ad Pollionem pertinens.

Pollūbrum v. Polūbrum, i, n. 2. *medentze, mosdóedény*; ein Waschbecken. Fab. Pict.

Pollūcĕo, xi, ctum, ēre, 2. v. gr. piscem, Plaut. *feltenni, p. o. az asztalra a' vendégek eleibe, kinálkozni vele, nekik szentelni*; aufsetzen, vorsetzen, widmen, weihen. 2) *nagy vendégséget adni*; eine herrliche Mahlzeit geben. Plaut. 3) *fényleni, világitni*; glänzen, sehr scheinen. 4) *hússal és borral áldozni*; Fleisch und Wein zum Opfer geben. Plaut.

Polluces, is, pro: Pollux, Plaut.

Pollūcĭbĭlis, e, v. gr. coena, Macrob. *derék, nagy, pompás*; herrlich, prächtig.

Pollūcĭbilĭtas, ātis, f. 3. *jelesség*; die Vortrefflichkeit. Fulgent.

Pollūcĭbĭlĭter, Adv. *jól, derekasan, pompásan, p. o. vendégeskedni*; herrlich, köstlich z. B. Schmausen. Plaut.

Pollucte, Adv. *pompásan, nagy pompával*; herrlich, mit Aufwande.

Polluctum, i, n. 2. *vendégség*; ein Schmaus. Plin.

Polluctūra, ae, f. 1. *vendégeskedés*; der Schmaus, köstliche Mahlzeit.

Polluctus, a, um, *bébalzsamozott, békent*; besalbet, beschmieret. 2) Met. polluctus virgis, Plaut. *megkent, megvert, megvesszőzött*; mit Ruthen gehauen.

Pollŭo, ŭi, ūtum, ĕre, 3. *elmotskolni, bémotskolni, elrútitni*; besudeln, verunreinigen. 2) v. gr. virginem, Prop. *megszeplősitni*; entehren, verletzen.

Pollūtio, ōnis, f. 3. *bémotskolás*; die Besudelung. 2) *megfertéztetés, megszeplősités*; die Entehrung, Verunreinigung. Pallad.

Pollūtus, a, um, *bémotskolt*; besudelt, befleckt. 2) *megfertéztetett, megszeplősitett*; entehet, befleckt, verunreiniget. Lucan.

Pollux, ūcis, m. 3. Nom. pr. filii Tyndari seu Jovis et Ledae, frater Castoris.

Pŏlōse, Adv. *felemelkedve, magasan*; hoch, erhaben. Mart. Cap.

Pōlŭlus, v. Pollŭlus, a, um, id. qu. parvulus, et paululus, Cato.

Pŏlus, i, m. 2. *égsark, pólus*; der Angel des Himmels, der Pol. Polus arcticus vel Septentrionalis, v. glacialis, Ovid. *az éjszaki égsark*; der Nordpol; Polus antarcticus vel australis, Ovid. *a' déli égsark*; der Südpol. 2) *az ég*; der Himmel. Hor. Virg. et Ovid. 3) *a' sarktsillag*; der Polarsteen, Nordsteen. Vitr.

Pŏlyăcanthos, i, *úti tövises lapu*; der Wegdistel. Plin.

Polyaegos, i, f. 2. insula maris Aegaei. Mela.
Pŏlyāndria, ae, f. 1. *sokhlmesek, sokhlmes sereg, t. i. a' növevények közt*; die vielmännige Classe in der Botanik. Bot.
Pŏlyāndrium, ii, n. 2. *köztemető-hely*; eine gemeinschaftliche Grabstätte, Gottesacker, Kirchhof. Arnob.
Pŏlyānthĕmum, i, n. 2. *sokvirágú szirontók*; vielblumiger Hahnenfuß. (Ranunculus polyanthemos, L.)
Pŏlyărna, ae, c. 1. *juhos gazda, a' kinek sok juhai vannak*; der viel Schafe hat. Varr.
Pŏlybius, ii, m. 2. Nom. pr. celebris Historiarum Scriptoris Graeci. Cic.
Pŏlybūtes, is, c. 3. *ökrös gazda, a' kinek sok ökrei vannak*; einer, der viel Ochsen hat. Varr.
Pŏlycāndēlum, i, n. 2. *függő gyertyatartó*; ein Kronleuchter. August.
Pŏlycarpos, i, i. q. polygonos, Apul.
Pŏlychrēstus, a, um, *mindenre jó, lőzhasznú*; zu vielen Dingen nützlich. Sal polychrestum, *kénköves salétromsó*; ein chymisches Salz aus Schwefel und Salpeter gemacht. Miner.
Pŏlychrŏnius, a, um, *hosszúéletű*; langwierig, lange lebend. Jul. Firm.
Pŏlyclētus, i, m. 2. celebris sculptor et statuarius, Stat. Hinc: Polycletius, a, um, i. e. ab eo factus, vel oriundus.
Pŏlycnēmon, i, n. 2. *vad gyopár*; ein wilder Wohlgemuth. Plin.
Polycrătes, is, m. 3. princeps felicissimus in insula Samo. Cic.
Pŏlyctētes, ae, m. 1. Nom. propr. tyranni ditissimi insulae Sami in Archipelago.
Pŏlydaedălus, i, m. 2. *ezermester, mindennek mestere*; ein kunstreicher Mann, Tausendkünstler. Gloss.
Pŏlydāmus, antis, m. 3. vir Trojanus. 2) pignore certator celebris. Val. Max.
Pŏlydōrus, i, m. 2. filius Priami, Virg. 2) *adakozó*; freygebig. Gloss.
Pŏlydorĕus, a, um, a Polydoro oriundus, etc. Ovid.
Pŏlyēdrum, i, n. 2. *sokszegletű test*; ein vieleckiger Körper. Math.
Pŏlygăla, ae, f. 1. *tejsesszárny, tejhozófű*; Milchkraut, Kreuzblume. Plin.
Pŏlygamĭa, ae, f. 1. *sok feleség tartás*; die Vielweiberey, wenn einer viel Weiber hat. 2) *nősözvegy sereg a' füvésztudományban*; die Polygamie, Vielgatterey. Botan.
Pŏlygămus, i, m. 2. *sokfeleségű*; der viel Weiber nimmt.
Pŏlygnōtus, i, m. 2. pictor celebris, Cic.
Pŏlygŏnātum, i, n. 2. *sokbötykű gyöngyvirág, salamon petsétje, erdei sülyfű*; die Weißwurz, eine Pflanze. (Convallaria polygonatum, L.)
Pŏlygŏnium, i, i. q. polygonos, Scrib. Larg.
Pŏlygŏnius, a, um, *sokszegletű*; vieleckig, vielwinkelig. Vitruv.
Pŏlygŏnos, vel —us, i, f. 2. et Polygŏnon, i, n. 2. *tsikszár*; eine Pflanze, Blutkraut. (Polygonum, L.)
Polygonum, i, n. 2. *sokszegű, v. sokszegletű test*; ein Vieleck. Math.
Polŏgrammos, i, *smaragdforma jáspiskő neme*; eine Jaspisart mit vielen Linien. Plin.
Pŏlyhistor, ŏris, m. 2. *soktudományú*; Vielwisser. Gell.
Pŏlyhydion, ii, n. 2. *ezerjófű, százforintosfű*; Tausendgüldenkraut. Apul.
Pŏlyhymnĭa, ae, f. 1. una Musarum. Hor. *a' Dallos Músa*; die Gesangreiche. Horat.
Pŏlymăthĭa, ae, f. 1. *sokattudás, soktudóság*; die Vielwissenheit. Gell.
Pŏlymēlus, i, m. 2. *juhos gazda, a' kinek sok juhai vannak*; reich an Schafen. Varr.
Pŏlymĭtus, a, um, *sokszálú, soknyüstös*; vielfädig, mit vielen Fäden gewirkt. Plin.
Pŏlymnestor et Polymestor, ŏris, m. 3. rex Thraciae.
Pŏlymyxos, i, f. 2. sc. lucerna, *sokbélű, p. o. mets, 's a' t.* viel Dochte oder Dillen habend. Martial.
Pŏlyneuron, i, n. 2. i. q. plantago, Apul.
Pŏlynīces, is, m. 3. filius Oedipi.
Pŏlyŏptrum, i, n. 2. *sokszorozó üvegtükör, melly a' tárgyat apróformában sokszorozza*; ein Glas, dadurch man eine Sache vielmahl sehen kann, jedoch kleiner, als sie ist. Diopt.
Pŏlyphăgus, i, m. 2. *nagyehető, torkos*; ein starker Esser, Vielfresser. Suet.
Pŏlyphēmus, i, m. 2. Cyclops monoculus, filius Neptuni.
Pŏlyplūsius, a, um, *igen gazdag*; sehr reich. 2) *költött emberi név*; ein erdichteter Geschlechtnahme. Plaut.

Pŏlypŏdĭum, ĭi, n. 2. *páfrán, páprág*; Engelsüß eine Pflanze. Plin.

Pŏlypŏsus, a, um, *orrgombás*; ein Nasengeschwür habend. Martial.

Pŏlyptōton, i, n. 2. Fig. Rhet. *ugyan azon szónak változtatott ejtésekben való sokszori előhozása*; wenn ein Wort vielmahl in verschiedenen grammaticalischen Abänderungen wiederhohlet wird. Gloss.

Pŏlyptycha, ōrum, plur. *jegyzőkönyv*; Rechnungsbücher oder Aufschreibebücher. Veget.

Pŏlypus, i, m. 2. *habárnitza*: der Vielfuß, Polyp, ein gewisses Wasserthier mit 8 Füßen oder Fangarmen, Meer-Polyp. 2) *orrgomba*; ein Fleischgewächs in der Nase. Gell.

Pŏlyrrhĭzon, ĭi, n. 2. *bokrósgyökerű plánta*; eine Pflanze die viele Wurzel hat Plin.

Pŏlyspastus, i, m. 2. *ollyan gépely vagyis masina, melly sok kerekek és tsigáknál fogva nagy terhet felemel*; eine Maschine, welche durch Hilfe vieler Räder und Winden eine große Last in die Höhe ziehet. Vitr.

Pŏlyspermus, a, um, *sokmagú*; vielsamig. Botan.

Pŏlysyndĕton, i, Fig. Rhet. quando Conjunctiones, (et, que) in aliqua sententia ultra necessitatem multiplicantur.

Pŏlytĕles, is, c. *drága, nagybetsű*; kostbar.

Polytĕlĭa, ae, f. 1. urbs Mesopotamiae. Plin.

Pŏlytrĭchon, i, n. 2. *páprád*; Goldhaar, Frauenhaar, Venus-Haar. Plin.

Pŏlyxĕna, ae, f. 1. filia Priami, regis Trojanorum.

Polyxo, us, f. 4. saga, in insula Lemno, Stat.

Pŏlyxōnos, i, *már ma esmeretlen fekete drágakő neme*; ein uns unbekannter schwarzer Edelstein. Plin.

Pŏmārium, ĭi, n. 2 *gyümöltskert, gyümöltsös kert*; ein Obstgarten, Cic. 2) *gyümölts tartó kamara*; eine Obstkammer. Plin.

Pŏmārius, a, um, *gyümöltsös, gyümöltsfákat illető, azokkal bánó*; die Obstbäume betreffend, sich damit beschäftigend, dahin gehörig. Cato.

Pŏmārĭos, ĭi, m. 2. *gyümöltsáros*; ein Obsthändler. Hor.

Pŏmāta, ae, f. 1. vel pomadum, i, n. 2. *hajkenőts, vagy más jóillatú kenőts*; die Pomade, eine wohlriechende Salbe. Gloss.

Pŏmĕrānĭa, ae, f. 1. *Pomerániai Hertzegség*; das Herzogthum Pommern.

Pŏmĕranus, a, um, *Pomerániából való, Pomeránus*; aus Pommern, Geogr.

Pŏmĕrĭdĭānos et Postmĕrĭdĭānus, a, um, *délutánni, délesti, dállyesti*; nachmittägig. Cic. et Vitruv.

Pŏmērium, vide: Pomoerium.

Pŏmētĭa, ae, f. 1. urbs in Latio. Liv.

Pŏmētum, i, n. 2. *gyümöltsös kert*; ein Obstgarten. Pallad.

Pŏmĭfer, a, um, v. gr. annus, autumnus, Hor. *gyümöltstermő, gyümöltsös*; Obst tragend oder bringend.

Pŏmĭlĭo, ōnis, m. 3. et Pomilius, ĭi, m. 2. *törpe*; ein Zwerg. Mart. Plin. (Alias; pumilio.)

Pŏmoerĭum, ĭi, n. 2. *kerítésmellyék, a' város kerítésének mellyéke kivül és belől*; der leere Platz außerhalb und innerhalb der Stadtmauer. Liv. Cic. 2) pomoeria excedere, Erasm. *túl menni a' határon, vagy az illendőség határán*; über das Ziel schreiten.

Pŏmōna, ae, f. 1. (pomum) *a' gyümölts istenaszszonya Pomona*; Göttinn des Obstes. 2) Trop. *gyümöltsfák, gyümölts*; Obstbäume, Obst. Plin.

Pŏmōsus, a, um, *gyümöltsös, gyümöltsel bővelkedő*; voller Obst, obstreich. Tibull.

Pompa, ae, f. 1. *pompa, közönséges pompa*; ein öffentlicher, feyerlicher Aufzug oder Prozession, Cic. Pompam funeris ire, Ovid. *a' halotti pompán jelen lenni*; mit zur Leiche gehen. 2) Met. *külső pompa, tseremónia*; die äußerliche Pracht, der Prunk, Pomp. Ad pompam vel ostentationem, Cic.

Pompabĭlis, e, *pompás*; öffentlich Aufsehen machend, pompös. Treb. Poll.

Pompālis, e, *pompás*; öffentlich Aufsehen machend, pompös. Capitol.

Pompālĭter, Adv. *pompásan*; prächtig, Aufsehen machend. Treb. Poll.

Pompātĭcus, a, um, *pompás*; präch‑

tig, Aufsehen machend, pompöß. Tert.

Pompātus, a, um, (pompo) *pompás, nagy pompával végheztmenő*; prächtig, ansehnlich. Ter.

Pompējānus, a, um, *Pompéjusi*; Pompejisch, den Pompejus betreffend, dahin gehörig. Caes. Hinc: Pompejanum, sc. praedium; villa et ager Ciceronis prope ad urbem Pompeji. Cic.

Pompēji, ōrum, urbs in Latio.

Pōmpējōpōlis, is, f. 3. urbs Navarrae, bodie: Pampelona.

Pompēius, i, m, 2. vel Pompējus, cognomen familiae Romanum Adj. Pompeius, a, um, *Pompéjusi, Pompéjustól való*; Pompejisch. Domus Pompeia, Cic. 2) Cn. Pompeius Magnus, quem J. Caesar pugna Pharsalica vicit.

Pomphōlyx, ygis, f. 3. *vízbuborék*; eine Wasserblase. 2) *az értzolvasztó hutákból felmenő vastag füst*; Hüttenrauch. Plin.

Pompīlius, a, um, cognomen familiae Romanum. 2) Subst. Numa Pompilius, secundus rex Romae.

Pompilus, i, m. 2. *durbants, egy tengeri hal*; der Stachelbarsch. (Gasterosteus ductor, L.) Plin.

Pompo, āre, 1. *pompázni, valamit pompával tenni*; etwas mit Pracht machen. Sedul.

Pompōniānus, a, um, i. e. a Pomponio oriundus. Gell.

Pompōnius, a, Subst. cognomen familiae Romanum. Hinc: Pomponius, a, um, Adj. *Pompóniusi*; Pomponisch.

Pompōse, Adv. *pompásan*; prächtig. Sidon.

Pompōsus, a, um, *pompás*; prächtig. Sidon.

Pomptina, vel Pomtina palus, vide: Pontinus.

Pōmum, i, n. 2. *mindenféle gyümölts*; allerley Obst. Plin. 2) *alma*; der Apfel. Hor. Pomum aureum; *narants*; eine Pomeranze. Pomum Eridos, Prov. *ok a' vesszekedésre*; ein Zankapfel; eine Ursache zu zanken. 3) poma Veneris; *tsets*; die Brüste. Gloss. 4) Trop. *gyümöltsfa*; ein Obstbaum, Virg.

Pōmus, i. f. 2. *gyümöltsfa*; ein Obstbaum. Tibull. 2) *fái gyümölts*; Baumfrucht. Cato. 3) *almafa*; ein Apfelbaum. Gloss.

Pondĕrābilis, e, (pondero) *megfontolható, megmérhető*; was gewogen werden kann. Claud. Mam.

Pondĕrātio, ōnis, f. 3. (pondero) *megmérés, megmázsálás, megfontolás*; das Wägen, Abwägen. Vitruv.

Pondĕrātor, ōris, m. 3. *megmérő*; der Wäger. Cod. Just.

Pondĕritas, ātis, f. 3. Obsol. *fontosság*; die Wichtigkeit. Non.

Pondĕro, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. aliquid, Plaut. *mérni, megmérni, megfontolni, megmázsálni*; wägen, abwägen. 2) Trop. v. gr. aliquid, i. e. perpendere, animo, Cic. *megfontolni, gondolóra venni, meggondolni*; wägen, abwägen, erwägen, beurtheilen. Cic.

Pondĕrōsus, a, um, *nehéz, sokat nyomó*; schwer, wichtig. Plin. 2) v. gr. epistola, Cic. vox, Val. Max. *fontos*; wichtig.

Pondĭcŭlum, i, n. i. q. ponduscullum, Claud. Mam.

Pondo, Indecl *font, fontnyi*; Pfund, Gewicht, am Gewichte. Auri quinque pondo, Cic *öt font arany*; fünf Pfund Gold. Patera ex quinque auri pondo, Liv. Fulmen aureum quinquaginta pondo, Idem. Torques aureus duo pondo, Liv. Pondo semis salis, Cels. *félfont só*; ein halb Pfund Salz. Pondo quadrans, *egy fertály font*; ein Viertelpfund.

Pondus, ĕris, n. 3. *nehézség, sullyosság, terek, terh*; die Schwere, das Gewicht. In terram feruntur omnia pondera, Cic. 2) *méhnek gyümöltse*; die Leibesfrucht. Ovid. 3) pondera, pro: partes genitales, Catull. 4) *állhatatosság*; die Standhaftigkeit, Beständigkeit. Prop. 5) e. gr. verborum, Cic. *fontosság, sikeresség, foganatosság, erő, foganat, tekintet*; das Gewicht, der Nachdruck, Eindruck, das Ansehen. Literae maximi apud me sunt ponderis, Cic. Commendatio magnum pondus apud te habuit. Idem. Pondus habere. Cic. *valamit tehetni*; etwas vermögen 6) *komolyság, illendőség, illőviselet*; die Ernsthaftigkeit, der Anstand, Stat. 7) *mértékerány, pontarány*; das Gleichgewicht, der Perpendickel. Motus oritur extra pondus, Cic. *kijön az egyenes linéából*,

v. azon kivül esik; kommt aus der geraden Linie. Trans pondera (sc. corporis) dextram porrigere, Hor. *midőn nagyon meghajlik az ember*; wenn man sich etwas zu sehr bückt. Tellus ponderibus librata suis, Ovid. 3) *font*, *mérték*; das Pfund, die Wage. Varr. 9) e. gr. auri, Cic. argenti, Caes. *sokság*, *valaminek soka*, *v. sokvolta*; die Menge. Magnum pondus artificum, Varr. *sok*, *v. nagy számú művészek*; eine große Anzahl Künstler.

Pondusculum, i. n. 2. Dim. *kis terek*, *v. nehézség*; das Gewichtchen. Plin. Colum.

Pōnĕ, Adv. v. sine Casu; *hátúl*, *végről*; hinten, hintennach. Cic. Virg. 2) Praep. cum Accus. *megett*, *hátúl*; hinter. Pone castra ibant, Liv. Et ante et pone, Cic. *elől hátúl*; vorn und hinten. Not. pone versus (vorsus) v. versum (vorsum); *hátra*, *hátrafelé*; hinter, hinterwärts. Cato.

Pōnĕversus, Poneversum, vide: Pone.

Pŏno, pŏsŭi, (posivi) pŏsĭtum, ĕre, 3. e. gr. tabulas in aerario, Caes. legionem tuendae orae, Idem. *tenni*, *állítni*, *hellyheztetni*, *oda tenni*, *állítni*, *v. helyheztetni*; setzen, legen, stellen oder hinsetzen, hinlegen, hinstellen. e. gr. se in sella, Flor. *leülni*; sich niedersetzen. e. gr. insidias contra aliquem, Cic. *valakinek lest hányni*, *valakinek lest vetni*, *utánna leselkedni*; einen Hinterhalt legen, nachstellen. e. gr. castra, Caes. *tábort ütni*; ein Lager aufschlagen. e. gr. ova, Colum. *tojni*; Eyer legen. e. gr. aliquem in gratiam, v. in gratia, Cic. *kegyelembe helyheztetni*; in Gunst setzen. e. gr. fundamenta, Idem. *fundamentomot tenni*; den Grund legen. e. gr. aliquem terra, pro: in terra, Virg. *eltakarítni*, *eltemetni*; beerdigen. e. gr. naves, Liv. *építni kezdeni*; zu bauen anfangen. 2) e. gr. milium, lactucam, Colum. arborem, Hor. piros, Virg. *ültetni*, *vetni*, *plántálni*; setzen, säen, pflanzen. 3) e. gr. statuam, Cic. domum, Hor. aram, Liv. templum, Virg. *állítni*, *feláll ítni*, *emelni*, *építni*; setzen oder hinsetzen, errichten, erbauen. 4) *lefesteni*, *leábrázolni*; abbilden. Orphea posuit in medio (poculo), Virg. Coloribus ponere hominem, Hor. 5) *tenni*, *tsinálni*; machen. e. gr. leges, Cic. *törvényt hozni*; ein Gesetz geben. e. gr. initium, Idem. *elkezdeni*; anfangen. e. gr. ritus festos, Tacit. *szokásba hozni*; einführen. 6) e. gr. in laude, Cic. (*ditséretesnek*; für löblich) *tartani*, *úgy tartani*, *annak tartani*, *v. gondolni*; dafür halten, rechnen, glauben. Quae omnia infamia ponuntur, Nep. e. gr. in metu, Cic. *félelmesnek tartani*; für etwas zu fürchtendes halten. 7) Trop. e. gr. spem in virtute, Cic. *helyheztetni*, *valamibe állítni tenni*; setzen, beruhen lassen. e. gr. in dubio, Liv. *kételkedni*; zweifeln. 8) e. gr. aliquid pro certo, Liv. *felhozni*, *előhozni*, *mondani*, *említni*; anführen, sagen. Ut paulo ante posui, Cic. Ponor ad scribendum, Idem. *engem is (az én nevemet) óda teszneк a' tanátsvégzés leirásakor*; man setzt mich (meinen Nahmen) mit bin bey Niederschreibung des Rathschlusses. 9) *megállítni*, *p. o. a' szóbeli versengésben*, *feltenni*, *mint bizonyost elfogadni*; fest setzen, z. B. im Disputiren, als gewiß annehmen. Pone, esse victum, Ter. Hoc posito atque concesso, Cic. 10) *letsendesitni*; setzen oder machen das sich etwas setzt. Ventus ponit, sc. se, Virg. *letsilapodik*; legt sich. 11) e. gr. alicui custodem, Caes. custodem frumento, Cic. *rendelni*, *mellé rendelni*, *állítni*, *v. adni*; setzen oder an die Seite setzen. 12) e. gr. porcum alicui, Mart. merum, v. Bacchum, i. e. vinum, Ovid. *feltenni*, *eleibe tenni*, *p. o. az asztalra*; aufsetzen, z. B. Speise. 13) e. gr. praemium, Liv. *jutalmat tenni fel*, *jutalmúl tenni*; aufsetzen, als Belohnung. 14) Trop. e. gr. quaestiunculam, Cic. *feltenni*, *felhozni*, *p. o. valamelly dolgot szóbéli vitatás végett*; aufsetzen, aufwerfen, z. B. eine Materie zum Disputiren. Ponere jubebam, de quo quis audire vellet, Cic. 15) e. gr. capillos, Ovid. *elrendelni*, *rendbeszedni*; in Ordnung setzen oder legen, ordnen. 16) e. gr. tunicam, Cic. arma, Caes. *levetni*, *letenni*; wegsetzen, ablegen. 17) Trop. e. gr. curas, Liv. vitia, metum, Ovid. animos feroces, Liv.

amorem, Ovid. vitam, Cic. *letenni*, *elhagyni*, *felhagyni vele*, *elűzni*, *szélnek ereszteni*; ablegen oder fahren lassen, von sich geben, unterlassen. e. gr. ambitum (verborum), Cic *módosan*, *v. jó móddal végezni*; mit einer Manier endigen. e. gr. rudimentum, Liv. v. tirocinium, Justin. *első próbát tenni*; die erste Probe ablegen. 18) e. gr. orationem, Svet. *tartani*; halten. 19) e. gr. nomen alicui rei, Cic. *adni*, *ráruházni*; beylegen oder geben. 20) *valamibe tenni*, *v. adni*, *valamire fordítni*; anlegen, anwenden. e. gr. pecuniam (fenori), Hor. *költsön adni*; ausleihen. e gr. sumtum melius, Cic. *jobban használni*; besser anwenden. 21) Trop. e. gr. curam, operam in re, Cic. diem in considaranda re, Idem. *ráfordítni*; anwenden. e. gr. se in rebus contemplandis, Cic. *foglalatoskodni*, *körülte fáradozni*; sich beschäftigen. Otia recte ponare, Hor. 22) e. gr. caput suum periculo, Plaut. *kitenni*; aussetzen. 23) e. gr. oscula in labellis, Prop. *tsókolni*, *megtsókolni*, *tsókot adni*; küssen. 24) *elzálogosítni*, *zálogba adni*, *v. vetni*; zum Pfande geben. Plaut. Virg. e. gr. spem, Plaut. *reménylení*; hoffen. 25) e. gr. calcules, Plin. *tsinálni*, *tenni*, *tartani*; machen, halten, anstellen. Not. posivi pro posui, Plaut. postus, a, um, pro: positus, Lucr.

Pons, tis, m. 3. *híd*, *gyaloghíd*, *palló*, *bürü*; die Brücke, der Steg. Pontem in flumine facere, Nep. Amnem jungere ponte, Liv. *hidat tsinálni a' vizen keresztül*; eine Brücke über den Fluß schlagen. Etiam: flumini pontem imponere, Curt. pontem injicere, Liv.—Pontem rumpere, Quint. excindere, Nep. interscindere, Cic. dissolvere, Nap. v. vellere, Virg. *letörni*, *lerontani*; abreißen, abbrechen. e. gr. versatilis. Cic. *felvonóhíd*; eine Zugbrücke, e gr. navalibus factus, Solin. *hajóhíd*, *komp*, *hidas*; eine Schiffbrücke. Sexaginarios de ponte dejicare, Cic. *az öregeket kirekeszteni a' voksoldásból*; alte Leute vom Votiren ausschießen. 2) *hajófenék*; der Schiffboden. Virg. 3) *hajófedél*, *hajótető*; der Verdeck. Tac. 4) pons a tergo abruptus est, Prov. *minden segítség és reménység haszontalan*, *elrántották alólla a' gyékényt*; es ist alle Hülfe und Hoffnung umsonst.

Pōntātĭcum, i, n. 2. *hídvám*; der Brückenzoll. Etiam: pontagium, Ammon.

Pontiae, ārum, f. plur. insulae maris inferi (Mar di Toscana), hodie: Ponza, Mela.

Pōntĭcŏla, ae, m. 1. *tengeren lakó*, *v. tartózkodó*; der sich auf dem Meere aufhält. Gloss.

Pontĭcŭlus, i, m. 2. Dim. *kis híd*, *v. palló*, *hidatska*, *pallótska*; ein Brückchen, kleiner Steg. Cic.

Pontĭcus, a, um, Pontum Euxinum, v. mara, v. provinciam Pontum concernens, illuc pertinens; *Pontusi*; Pontisch. a. gr. nux, Plin. *mogyoró*, *v. mogyoró neme*; Haselnuß, oder eine Art davon. e. gr. mus, Idem. *mogyorópele*, *v. pölyü*; eine Nellmaus. (Glis avellanarius, L.) a. gr. radix, Cels. *rapontz-rabarbara*; der Rhapontik. (Rhaum raponticum, L.) e. gr. sapor, Med. *fanyar íz*; ein herber Geschmack. Not. Ponticus, Subst. nomen marium, a. gr. poëtae cujusdam, Prop. Ovid.

Pontĭfex, ĭcis, m. 3. *főpap*; ein Pontifex. Pontificum summus vocabatur Pontifex maximus, Cic. Not. Erant etiam pontifices minores, Cic. Scribae pontificis, quos nunc minores pontifices adpellant. Liv. hi erant forsan secretarii Pontificum donec ad Pontificalem dignitatem parvenissent. 2) *püspök*; ein Bischof. Sidon. e. gr. summus, Gloss. *pápa*; der Papst.

Pontĭfĭcālis, e, e. gr. insigne, Liv. auctoritas, Cic. *főpapi*, *főpapokat illető*, *azokhoz való*; den Pontifex oder die Pontifices betreffend, dahin gehörig, Pontificisch.

Pontĭfĭcātus, us, m. 4. *főpapi hivatal*, *tisztség*, *tekintet*, *és méltóság*; das Amt und die Würde eines Pontifex. Cic.

Pontĭfĭcius, a, um, a. gr. liber, jus, Cic. i. q. Pontificalis. Pontificium, Subst. *papság*, *papihivatal*; das Priesterthum. Gell.

Pontĭlis, e, i. e. ad pontem pertinens, Veget.

Pontīnus, Pomtīnus, v. Pomptīnus, a, um, significat regionem Latii, Hinc: e. gr. palus, Plin. lacus ibidem magnus. Ager Pamptinus, Liv. Hinc,

edény; das Porzellan-Geschirr. Gloss.

Porcellinus, a, um, *malatzból való*; von jungen Schweinen. Apic

Porcellio, ōnis, m. 3. *százlábú, pinczebogár*; Assel, Kellerwurm, Schabe. Coel. Aur. (Oniscus. L.)

Porcellus, i, m. 2 *kis malatz, süldő malatz*: ein kleines Schweinchen, Ferkelchen. Phaed.

Porcĕo, ēre, 2. Obsol. *megtartóztatni*; abhalten, zurück halten. Enn.

Porcētra, ae, f. 1. (porca) *emse disznó, melly még tsak egyszer fiadzott*; Sau, die einmahl geworfen hat. Meliss. ap. Gell.

Porcilāca ae, f. 1, id. qu. Portulaca.

Porcīnārius, ii, m. 2. *disznókupetz*; ein Schweinhändler. Plaut.

Porcīnus, a, um, (porcus) *disznóból való, disznó sertés*; von Schweinen. Porcina, sc. caro; *disznóhús, sertéshús*; Schweinefleisch. Plaut. Caput porcinum, Veget. fuit acies cuneiformis.

Porcius, ii, m. 2. cognomen Romanum. M. Porcius Cato, Censor, Censorius vel major dictus, et M. Porsius Cato, Uticensis, qui tempore Ciceronis vixit. Hinc; Porcius, a, um, i. e. a Porcio oriundus, vel eum concernens. Lex Porcia, quae vetuit civem Romanum virgis caedi aut capite plecti.

Porcŭla, ae, f. 1. Dim. a porca: *kis emse*; eine kleine Sau. Plaut.

Porcŭlātio, ōnis, f. 3. *disznó, v. sertés tenyésztetés*; die Erziehung junger Schweine, Schweinezucht. Varr.

Porcŭlātor, ōris, m. 3. *sertéstartó gazda*; der junge Schweine heran zieht. Colum.

Porcŭlētum, i, n. 2. *ágyakra osztott föld*; ein in Furchen oder Beete abgetheiltes Feld. Plin.

Porcŭlus, i, m. 2. (Dimin a porcus) *süldő, malatz*; ein Schweinchen, Ferkel. Plaut.

Porcus, i, m. 2. *ártány disznó*; ein Schwein männlichen Geschlechts. 2) *süldő, malatz*; junges Schwein, das Ferkel. Porcos suos alit scrofa, Cic. Porcus femina; *emse malatz*; ein Ferkel weiblichen Geschlechts. Cic. 3) porci caput, Ammian. i. e. acies cuneiformis, vel id. qu. cuneus. 4) *eszemiszom ember, részeges, buja, 's a' t.* ein Vielfraß, ein Trunkenbold, ein ausschweifender Mensch. Porcus de grege Epicuri, Hor. 5) id. qu. pudendum muliebre. Varr.

Porcus, a, um, *hízott, kövér*; fett, feist, gemästet. Catull.

Pordaca, ae, m. 1. Nom. pr. viri. Amm.

Porgo, ĕre, pro: porrigo, Virg. et Cic. 2) pro: pergo, Lucret.

Pōri, ōrum. m. pl. *izzadólyukak, verejtéklyukak*; die Schweißlöcher. Gloss.

Pŏrĭātĭcum, i, n 2. *terehvám a' portékás szekerektől*; der Zoll für die Waarenladung, oder von den mit Waaren beladenen Wägen. JCt.

Pŏrŏcēle, es, f. 1. *ágyéksérültség neme*; Art eines Hodenbruchs Gloss.

Pŏrōsus, a, um, *lyukatsos*; löcherícht. Panis porosus, Gloss. 2) *izzadólyukakkal teljes, verejtéklyukatsos*; was viele Schweißlöcher hat. Gloss.

Porphyrēticus, a, um, *porfirmárványszinű, vagy ahoz hasonló*; purpurfarbig oder dem Porphyr ähnlich. Svet.

Porphyrio, ōnis, m. 3. *karmassin fű, egy madár neme*; der Purpurvogel, eine Art Wasserhuhn. (Fulica porphyrio, L.) Plin.

Porphyrion, ōnis, m. 3. *egy óriás neve*; ein Riese. Hor.

Porphyrītes, ae, m. 1. *fejér pontos piros márványkő, porfir*; der Porphie, ein rother harter Marmorstein, mit weißen Punkten. Plin.

Porphyrītis, idis, f. 3. *porfirszinű, veresbársonyszinű*; purpurfarbig. Plin.

Porphyrius, ii, m. 2. Nom. pr. philosophi.

Porphyrogenitus, i, m. 2. *tsászári módon veres bársonyra született, tsászári hertzeg*; ein kaiserlicher Prinz.

Porrācĕus, a, um, *párhagymanemű, párhagymaszinű*; lauchartig, lauchfarbig. Plin.

Porrecte, Adv. *kiterjesztve, kifesztve*; ausgespannt, ausgebreitet, weit. Porrectius, Ammian.

Porrectio, ōnis, f. 3. v. gr. digitorum, Cic. *kiterjesztés, kinyújtás*; die Ausstreckung.

Porrectus, a, um, v. gr. manus porrecta, Cic. *kinyujtott, kiterjesztett*; ausgestreckt. 2) *meghosszabbitott, elhalasztott*; verlängert. Porrecta mora, Ovid. 3) *odanyujtott, odaadott, általadott*; dargereicht, über-

geben. Cic. 4) fronte porrectiori loqui, Plaut. *vídáman vagy bátran és szabadon szólni*; fröhlich und frey reden.

Porricio, ēre, 3. pro: projicio; *messze elvetni magától*; weit werfen. Virg. 2) pro: porrigo; *általadni, odanyújtani*; darreichen, geben. Liv.

Porriginōsus, a, um, *kossos*; mit dem Erbgrinde behaftet. Plin.

Porrigo, inis, f. 3. *koss, fejenvaló seb*; eine Hautkrankheit des Kopfes zwischen den Haaren, der Erbgrind oder anhaltende Grind. Cels. et Horat.

Porrigo, rexi, rectum, ēre 3. v. gr. manum, Cic. brachia, Ovid. *kinyujtani, kiterjeszteni*; vor sich hin strecken, ausstrecken, ausdehnen, ausbreiten. Porrigi; *kiterjedni, kinyúlni, kiterjesztetni*; sich ausstrecken, ausdehnen, ausgedehnt, ausgebreitet werden. Porrigitur in novem jugera, Virg. 2) *odanyújtani, odaadni*; darreichen, geben. Cic. Alicui manum dextram porrigere, Cic. *valakinek a' jobb kezét nyújtani, az az segítségül lenni*; einem die rechte Hand biethen, behülflich seyn. 3) *elhalasztani*; verschieben. Aliquid in tempus porrigere, Cels.

Porrima, ae, f. 1. mater Evandri, et soror Carmentae. Ovid.

Porrīna, ae, f. 1. *hagymatermő kert, hagymáskert*; ein Lauchgarten. Scaer.

Porro, Adv. *távol, messzire, messze*: in der Ferne oder in die Ferne, weit. 2) *tovább*; weiter. Perge porro. Cic. et Ter. 3) *tovább*; ferner, weiter. Ter. Cic. 4) et sic porro; *és így tovább*; und so weiter. Cic. 5) *jövendőben, ezután*; in der Zukunft. Ter..

Porrum, i. n, et Porrus, i, m. 2. *póréhagyma, párhagyma*; der Lauch, Porree. Plin. (Allium porrum, L.) Porrom sectile, Juv. (Allium Seboenoprasum, L.) *metélőhagyma*; Schnittlauch.

Porsĕna et Porsenna, ae, m. 1. rex Etruriae. Liv.

Porta, ae, f. 1. *kapu*; das Thor, die Pforte. Virg. Porta urbis, Cic. *a' város kapuja*; das Stadtthor. 2) *akármelly bejárás, vagy kijárás*, jeder Ausgang oder Eingang. Solis porta, Macroc. l. e. duo tropica signa. Portae, Nep. *szoros által járás, p. o. két hegy között egy országból másikba, 's a' t.* ein enger Paß, enge Pässe. 3) *alkalmatosság, eszköz valamire*; Gelegenheit, Mittel. Utar ea porta, quam primum videro. Cic.

Portābĭlis, e, *hordozható*; tragbar. Sidon. Onus portabilius, Augustin.

Portārium, ii, n. 2. *kapupénz*; das Thorgeld. Gloss.

Portārius, ii, m. 2. *kapus, kapunálló*; ein Thorhüter. Eccles.

Portatilis, e, *hordozható, könnyen hordozható*, tragbar, leicht zu tragen. Horologium portatile; *zsebóra, zsebbelióra*; die Sackuhr. Gloss.

Portātio, ōnis, f. 3. *hordozás, vivés*; das Tragen. Sallust.

Portātōrius, a, um, *hordoznivaló, hordozható*; zum Tragen dienlich. Coel. Aur.

Portātus, us, m, 4. *hordozás, hordás*; das Tragen. Plin.

Portĕmium, ii, n. 2. *széles hajó neme volt a' Szirusoknál, hidas*; eine Art von breiten Schiffen, deren sich die Syrer bedienten. Isidor.

Portendiculum, i, n. 2. *szerentsés jelenség valamire, előrevaló jójel*; eine glückliche Vorbedeutung. Lamb.

Portendo, di, tum, ēre, 3. *előre jelenségét adni valaminek, előre való jeladás által megjövendölni valamit*; zuvor andeuten, etwas prophezeyen. Cic. Dii pordenderunt, clarum fore hoc caput, Liv. Quod aves fieri posse portendunt, Liv.

Portentifer, a, um, id. qu. portentosus. Ovid.

Portentificus, a, om, *rendkivűlvaló, tsudálatos, tsudás*; außerordentlich, Verwunderung erregend, wunderbar, unnatürlich. Lactant.

Portentōsus, a, um, *rendkivűlvaló, természetfelettvaló, tsudálatos, tsudás, rémséges*; außerordentlich, unnatürlich oder übernatürlich, wunderbar. Cic. Comp. portentosius, Senec. oratio portentosissima, Sen.

Portentum, i, n. 2. *jövendő eset jelensége, rendkivűlvaló történet, mellyből jövendölni szoktak*; eine weissagerische Anzeige, ein Anzeichen, eine außerordentliche Erscheinung. Cic. 2) *rendkivűlvaló költemény, rémség*; eine seltsame Erdichtung. Poëtarum et pictorum portentum, Cic. Loqui monstra et portenta, Lucr.

3) *tsudadllat, rémség, szörnyeteg*; jedes widernatürliche Thier, Ungeheuer, Unthier. Svet. Portentum reipublicae, Cic.

Portentŭōsus, a, um, id. qu. portentosus, Cic.

Porthmĕus, i, m. 2. *révész*; ein Fährmann, der die Leute über das Wasser führet. 2) cognomen Charontis, Petron.

Porthmos, i, m. 2. *tengerszoros*; eine Meerenge. Plin. 2) urbs Euboeae.

Porticātio, ōnis, f. 3. id. qu. Porticula.

Portĭcŭla, ae, f. 1. *tornátzotska*, *folyosó*; eine kleine Gallerie, ein kleiner bedeckter Gang. Cic.

Porticum, i, n. 2. *kapuvám*; das Thorgeld. Eccles.

Porticus, us, f. 4. *tornátz*, *folyosó*, *tsinterem*; ein bedeckter Gang, ein auf Säulen ruhender Gang, eine Halle, Gallerie. 2) *sátor*; ein Zelt. Cic.

Portio, ōnis, f. 3. (pars) *rész*; der Theil. Magna portio mortalium, Plin. *nagy része az embereknek*; ein großer Theil der Menschen. 2) pro: proportio; *arányosság*; die Proportion, das Verhältniß. Plin. 3) *mivolt*; die Beschaffenheit. Plin. Ad suam quisque portionem, Plin.

Portiōnālis, e, *részszeréntvaló*; einen Theil betreffend. Tert.

Portiscŭlus, i, m, 2. *jeladó az evezősre*; ein Zeichengeber für die Ruderer. Enn.

Portito, āre, (Frequ. a porto) *hordozgatni*; tragen. Gell.

Portitor, ōris, m. 3. *vámos*, *vámszedő*; ein Zöllner, Zolleinnehmer. Cic. 2) *terehordó*; ein Träger. Mart. 3) *révész*; ein Fährmann. Portitor orci, Virg. 4) portitor literarum, Ter. *levélhordo*; ein Briefträger.

Portiuncŭla, ae, f. 1. (Dimin. a portio) *részetske*, *darabotska*, *darabka*; ein Theilchen, Stückchen. Plin.

Porto, āvi, ātum, āre, 1. *vinni*, *emelni*, *p. o. vállán*, *hátán*, *kezében*; tragen, z. B. auf der Schulter, auf dem Rücken, in der Hand. 2) *vinni*, *p. o. valamit*, *lovon*, *kotsin*, *hajón*; etwas führen, z. B. durch Pferde, im Wagen, im Schiffe. 3) *vinni*, *hozni*; führen, bringen. Ter. Alicui auxilium portare, Sall. Laetum nuntium ad te porto, Liv.

Portōrium, ii, n. 2. *vám*, *p. o. e' portékától a' kikötőhelynél*, *harmintzadnál*; der Zoll, die Abgabe von eingeführten Waaren im Hafen u. s. w. Cic. Portorium solvere, Plaut. *vámot fizetni*; den Zoll bezahlen. Portorium exigere, Cic. imponere, Cic. 2) *révpénz*, *rév*; Geld fürs Überfahren, Fährgeld, Schifferlohn. Apul.

Portuensis, e, *kikötőhelybéli*; im Hafen befindlich Cod. Theod.

Portŭla, ae, f. 1. (Dimin. a porta) *kaputska*, *kis kapu*; ein kleines Thor, Pförtchen. Liv.

Portulāca, ae, f. 1. *portsin*, *portsfű*; der Portulak. Varr.

Portūnālis, v. Portumnālis, e, i. e. deum Portumnum concernens. Hinc: Portunalia, sc. festa, i. e. in honorem Portumni. Varr.

Portūnus, v. Portumnus, i, m. 2. deus marinus, alias: Palaemon. Ovid.

Portŭōsus, a, um, v. gr. mare, Cic. *kikötőhelyes*, *sok kikötőhelyű*; voller Häfen, mit Häfen wohl besetzt, Cic. portuosior, Sallust.

Portus, us, m. 4. *kikötőhely*; der Hafen. Petere portum, Virg. vel: intrare, Nep. *kikötni*; anlanden. Solvere e portu, Cic. *elevezni a' kikötőhelyből*; abschiffen. 2) Met. *menedékhely*, *bátorságos menedék*; die Zuflucht, Sicherheit. Senatus erat portus nationum, Cic. 3) *torkolat*, *béfolyás*, *bérugás*, *p. o. valamelly víznek a' tengerbe való béfolyása*; der Ausfluß oder Mündung eines Stroms in das Meer. Ovid 4) *társzin*, *tárbolt*, *tárház*; ein verschlossener Ort, um Waaren hinein oder heraus zu schaffen, Magazin. Pandect.

Pōrus, i, m. 2. *menetel*, *általjárás*; der Gang, Durchgang. Plin. 2) *verejtéklyuk*, *izzadólyuk*; ein Schweißlöchelchen. Plin.

Pōrus, i, m. 2. rex Indiae. Curt. 2) *tófkő*; der Tuffstein. Plin.

Posca, ae, f. 1. *etzetes bor (vagy etzet) vízzel elegyítve*; saurer Wein (oder Essig) mit Wasser vermischt. Plaut.

Poscinūmmius, v. Poscinummius, a, um, *pénzrevágyó*; geldbegierig, geldfordernd. Apul.

Posco, pŏposci, ĕre, 3. *kivánni valamit valakitől*; etwas von Jemanden haben wollen, fordern oder ver-

langen. Aliquid sibi poscere, Cic. *kikérni magának valamit*; sich etwas ausbitten. Aliquem poscere, v. gr. in proelia, Virg. *valakit kihívni, p. o. verekedni, vagy vele megvívni*; einen ausfordern. Uti poscit res; *a' mint a' dolog hozza magával, vagy kívánja*; wie es die Sache erfordert. Com tempus ita posceret, Nep. 2) *valamelly áron tartani, p. o. az eladó portékát, valamit kívánni érte*; etwas so und so hoch biethen, einen gewissen Preis für etwas fordern. Quanti poscit, Plaut. *a' mint tartja, a' mit érte kíván*; so hoch er sie biethet. 3) v. gr. causas, Virg. *tudakozni, kérdezni*; forschen, fragen, zu wissen verlangen. 4) v. gr. aliquem, Sen. *hívni, kiáltva hívni valakit*; einen rufen, sehr laut rufen. 5) numina poscere. Ovid. *az isteneket segítségül hívni*; die Götter um Hülfe anrufen.

Pōsĕa, Posĭa, i. q. pausea, Cato.

Posidorĭum ii, n. 2. promontorium in Jonia versus Cariam. Mela.

Pōsĭtĭo, ōnis, f. 3. (pono) v. gr. nominis pro nomine, Quint. *tétel, tevés*; das Setzen. 2) *tétel, mondás, állítás*; der Satz, Lehrsatz, das Thema, die Aufgabe. Quint. 3) v. gr. urbis, Cic. *fekvés, helyheztetés*; die Lage, z. B. eines Orts. 4) *valamelly szónak a' végzete, p. o. az ejtegetésben, hajtogatásban*; die Endung eines Worts, z. B. in der Abänderung, Abwandelung. 5) positio syllabae, Quint. *a' rövid szótagnak az a' helyheztetése, midőn az hosszúvá leszsz, p. o. két utánna következő mássalhangzó miatt*; die Stellung einer kurzen Sylbe, wodurch sie lang wird, besonders wenn zwey Consonanten zusammen kommen, Position.

Pōsĭtīvus, a, um, (pono) *tett, tétetett*; gesetzt. Nomen positivum, *adott, nem természetes név*; ein gegebener, nicht natürlicher Nahme. Nigid. ap. Gell. b) vox, quae in gradu positivo est, Serv. c) i. q. Substantivum, Macrob.

Pōsĭtor, ōris, m. 3 e. gr. templorum, Ovid. *tevő, helyheztető, építő, felállító*; ein Setzer, Erbauer, Hinsetzer, Errichter.

Pōsĭtūra, ae, f. 1. e. gr. corporum, Locr. *állítás, helyhetés, helyheztetés, fekvés, állás, tétel*; die Stellung, Lage. 2) i. q. Interpunctio, Diomed.

Pŏsĭtus, a, um. (pono) *tett, tétetett, helyheztetett, helyhetett, állított*; gelegt, gesetzt, gestellt. 2) in medio positus, Cic *nyilvánságos, nyilvánvaló, világos*; offenbar. 3) *elmellőzött, fel sem vett, szélnek eresztett*; hintangesetzt. Positis omnibus curis. Liv.

Pŏsĭtus, us, m. 4. e. gr. urbis, Ovid. regionis, Tac. *helyheztetés, tétel, állás, fekvés*; die Stellung, Lage.

Possessĭo, ōnis, f. 3. (possideo) e gr. fundi, Cic. *birtok, valaminek birtoka*; der Besitz. Esse in possessione bonorum, Cic. In possessionem venire, v. proficisci, Idem. Possessionem hereditatis alicui dare, eripere, Cic. Mittere aliquem in possessionem, Idem. *betenni*; einsetzen. 2) *örökség, jószág, különösen fekvő jószág, p. o. telek, szántóföld, rét, 's a' t.* das Eigenthum, besonders einer unbeweglichen Sache, z. B. Äcker, Wiesen etc. Cic. Nep. Hinc: Si ignis prima possessio rerum fuit, Justin. i. e. mundum prius possedit 3) Trop possessionem laudis occupare, Cic. *betsűletet, és hírnevet nyerni*; Ehre und Ruhm erlangen.

Possessĭuncŭla, ae, f, 1. Dim. *jószágotska, fekvő jószágotska, telketske*; ein Gütchen, Grundstückchen Cic.

Possessīvus, a, um, (possideo) *birtokot jelentő*; einen Besitz anzeigend. e. gr. a) pronomen, Quint, ut meus etc. 2) e. gr. casus, i. e. genitivus, Prisc.

Possessor, ōris, m. 3. e. gr. bonorum, Cic. *birtokos, ura, v. gazdája valaminek*; der Besitzer. e. gr. regni inertis, i. e. Pluto, Lucan. e. gr. invidiae aut pestilentiae i. e. agri invidiosi aut pestilentis, Cic. Trop. Aquilo possessor Italici litoris, Petron.

Possessōrĭus, a, um, e. gr. actio, Pand. *birtokot, vagyont, v. jószágot illető*; den Besitz betreffend.

Possessus, a, um, *birt, birtokba volt, elfoglalt*; besessen, in Besitz genommen. Cic.

Possessus, us, m. 4. *birtok, valami-*

nek birása, *valamivel birás*; der Besitz. Apul.

Possestrix, īcis, f. 3. *birtokos (asszony*, *v. ledny)*; eine Besitzerinn. Afran.

Possibilis, e, (possum) *lehető*, *lehetséges*, *véghezvihető*; möglich, thunlich. Quint. Pand.

Possibĭlĭtas, ātis, f. 3. *lehetőség*, *lehetség*: die Möglichkeit. Arnob.

Possidĕo, edi, essum, ēre, 2. e. gr. bona, pastem agri, aliquid communites cum aliquo, Cic. *birni*, *birtokában lenni*, *valaminek*, *birni valamit*, *v. valamivel*; besitzen, im Besitze haben, inne haben. 2) Trop. e. gr. aliquem totum, animum alicujus, Cic. *valakivel egészen birni*, *valakinek egész hatalmának lenni valakin*; einen ganz in seiner Gewalt haben. 3) e. gr. forum armatis, Idem. *elfoglalni*; in Besitz nehmen.

Possīdo, ēdi, essum, ĕre, 3. *elfoglalni*, *erővel v. erőszakosan magáévá tenni*; in Besitz nehmen, sich bemächtigen. Bona sine testamento possedeiat, Cic.

Possum, pŏtui, posse, e. gr. facere, Cic. *-hatni*, *-hetni*; können, vermögen. Gratia et largitione multum apud aliquem posse, Idem. *sokat tehetni valakinél*; viel bey einem vermögen. 2) *erejének*, *hatalmának lenni*; Kraft und Gewalt haben. Non potui, quin rideam, Cic. *nem tartóztathattam meg magam a' nevetéstől*; ich habe mich des Lachens nicht enthalten können. 3) *kelleni*; sollen. Orbis est conversus citius quam potuit. Fluctuatus est, utrum in regnum se reciperet, an reverti in Thessaliam posset, Liv. pro: reverteretur. Potest, ut alii alia arbitrentur, Plaut. *meglehet*, *hogy mások*, *másként gondolkodnak*, *v. más gondolattal vannak*; es kann seyn, daß andere, andere Gedanken haben. 4) *tehetni*, *véghezvihetni*, *megtehetni*; vermögen, auszurichten im Stande seyn. Multum posse facundia, Ter. *igen ékesenszólló lenni*; sehr stark in der Beredsamkeit seyn. 5) *egészséges lenni*; wohlauf seyn. Cic. 6) e. gr. ad morsum serpentum, Plin. *valamiről*, *valamire*, *v. valami ellen használni*, *v. hasznos lenni*; wider etwas helfen. Not. potesse, Ter. pro: posse. Potessit, Plaut. pro: possit. Possiem, es, et, Idem. pro: possim etc. Potestur, Lucr. (sequ. Infin. Pass) pro: potest.

Post, Praep. cum Acc. *után*, *azután*; nach, hernach. 2) post hominum memoriam, Cic. *a' mennyire az emberek emlékezhetnek*; bey Menschengedenken. 3) post homines natos, Idem. *mólta tsak emberek élnek*; seit dem Menschen gewesen sind. 4) post diem tertium, Liv. i. e. die tertio. 5) post tergum, Gloss. *hátúl*, *hát megett*; hinter dem Rücken.

Post, Adv. *azután*, *osztán*, *annakutánna*; darnach. Longo post tempore venit, Virg. Non multo post, paullo post, Plaut. Cic. Caes. *nem sokára azután*; nicht lange darnach. 2) *hátul*, *hát megett*, *hátulról*; dahinten. Servi, qui post erant, Cic.

Postautumnālis, e, *ősz után való*, *ősz utánvaló*; nachherbstlich. Pira postautumnalia, Plin.

Postĕa, Adv. *azután*, *annakutánna*; hernach. Cic. Postea multo, Plin. *sokkal azután*; lange hernach. Postea loci, Sallust. pro: postea. 2) quid tum postea? Ter. *hát osztán? 's osztán?* was ist mehr?

Posteaquam, Adv. *minekutánna*; nachdem. Cic.

Postĕo, ire, 4. e. gr. aliquem, Sidon. *azután menni*, *utánna menni*, *utánna lenni*; hernachgehen, nachgehen, nachstehen.

Postergānĕus, a, um, *hátúl*, *hátrafelé*, *v. hát megett lévő*, *hátmegetti*; hinter dem Rücken befindlich. Arnob.

Pŏstergāle, is, n. 3. *székhát*; die Lehne an einer Bank, wo sich der Rücken anlehnen kann. Eccles.

Postĕrgo, āre, 1. *megvetni*, *visszavetni*; hintan setzen, zurück werfen. Postergatis opibus, Paling.

Pŏstĕrgus, a, um, *hátrafelőllévő*; hinterwärts. Arnob.

Pŏstĕri, ōrum, m. 3. plur. *maradék*, *utánnunk következő nemzetségünk*, *atyánkfiai*, *kik utánnunk élni fognak*; die Nachkömmlinge, Nachkommen. Cic.

Posterior, et Posterius, ōris, Comp. *következendő*, *a' következő*, *utánna való*; der Folgende. 2) posterior aetate, Cic. *ifjabb*; jünger.

Postĕrĭtas, ātis, f. 3. *maradék*, *mara*

dékink, a' késő nyom, utánnunk következő nemzetség; die Nachkommenschaft, Nachwelt. Ovid. Rationem habeat posteritatis, i. e. famae apud posteros, Caes. Posteritati servire, Cic. *a' maradék előtt érdemessé tenni magát, a' maradéknak használni*; um die Nachkommenschaft sich verdient machen. 2) *utólsó hely, többi után létel, v. lévöség*; der letzte Platz, das Nachstehen. Tert.

Postĕrius, Adv. *utóbb, azután, annakutánna*; hernach. 2) *végre, végtére*; endlich. Ter.

Postĕro, āvi, ātum, āre, 1. *későjönni, késő érkezni, lassan jönni*; verspätett, langsam kommen. Pallad.

Postĕrŭla, ae, f. 1. *hátúlsó ajtó*; die Hinterthür. Ammian.

Posterus, et Poster, a, um, e. gr. annus, Cic. *következendő, következő, azutánni, azutánvaló*; folgend. 2) in posterum tempus prospicere, Idem. *a' jövendőről gondoskodni*; für das künftige sorgen. 3) *roszsz, alávaló*; schlecht. Nihil isto est posterius, nihil nequius, Cic. 4) *gonosz, istentelen*; boshaft, gottlos. Sic fortuna cum improbitate certavit, ut nemo posset, utrum posterior, an infelicior esset, judicare, Idem. Comp. posterior, Sallust. Sup. postremus, Idem. v. postremissimus, Gell.

Postfăcio, ĕre, 3. *azután tenni, tselekedni, v. mivelni*; hernach thun. Gell.

Postfăctum, i, n. 2. *azutáni tett, v. tselekedet*; die nachherige That. Ex postfacto, Plaut. *azután, utóbb*; nachgehends.

Postfactus, v. Post factus. a, um, *azután történt, esett, v. lett*; hernach geschehen. Postfacta furta, Gell.

Postfĕro, ferre, e. gr. opes suas libertati, Liv. *utánna tenni, kevesebbre, v. kissebbre betsülni, kevesebbnek tartani*; nachsetzen, hintansetzen.

Postfŭtūrum, i, n. 2. *történendő, leendő, a' mi ezután fog történni*; was hernach geschehen wird. Gell.

Postfŭtūrus, a, um, (post et sum) *jövendő, a' ki ezután fogjönni*; der nachkommen wird.

Postgĕnĭtus, v. Post genĭtus, a, um, *azután született*; nachher geboren. Post geniti (postgeniti); *maradék, utánnunk születendők*; die Nachkommen. Horat.

Posthăbĕo, ui, ĭtum, ēre, 2. e. gr. omnia, Caes. *hátratenni, kevesebbre betsülni, alábbvalónak tartani*; nachsetzen, hintansetzen. Omnibus rebus posthabitis, Cic. *hátratételével*; mit Hintansetzung

Posthac, pro: post haec; *ezekután, ezután, ezeknek utánna*; hernach. Plaut. 2) *jövendőben, ezentúl*; künftig. Cic.

Posthinc, v. post hinc; *ezután, erre, attól fogva, ezolta*; hernach, hierauf oder hernach von hier. Virg.

Posthoc, v. post hoc, i. e. postea, fragm. leg. Pap. ap. Fest.

Posthumia, ae, f. 1. virgo Vestalis, Liv.

Posthŭmus, v. Postumus, a, um, *legutólso*; der Letzte. Proles postuma, Virg. *utólsó gyermek, a' ki után nem nemz többet az attya*; das letzte Kind, nach dem der Vater keines mehr zeuget. b) *attya halála után született*; nach des Vaters Tode geboren. 2) e. gr. spes, Apul. *jövendő*; künftig. 3) e. gr. opus, Gloss. i. e. post mortem auctoris editum.

Postibi, Adv. *azután, osztán, annakutánna, arra*; hernach, hierauf. Plaut.

Postīca, ae, f. 1. *hátúlsó ajtó*; die hintere Thüre. Varr.

Pōstĭcipo, āre, 1. *azután venni*; hernach nehmen. Catull. Mam.

Postīcŭla, ae, f. 1. Dim. *hátúlsó ajtótska*; ein Hinterthürchen. Apul.

Postīcŭlum, i, n. 2. Dim. *hátúlsó épületetske, v. házatska*; ein Hintergebäude, Hinterhäuschen. Plaut.

Postīcum, vide: Posticus.

Postīcus, a, um, e. gr. pars aedium, Liv. ostium, Plaut. pes, Solin. *hátúlsó, hátúllévő*; was hinten ist. Hinc: posticum, i, n. 2. *hátúlsó ajtó*; die Hinterthür. Hor. b) *hátúlsó ház*; ein Hinterhaus. Vitr. c) *árnyékszék, buda*; ein Abtritt, heimliches Gemach. Lucil. d) i. q. podex, Varr.

Postidĕa, Adv. i. q. postea, Plaut.

Postīlēna, ae, f. 1. *farmatring, farhám*; Schwanzriemen, Schweifriemen. Plaut.

Postilla, v. post illa, i. q. postea, Ter.

Pōstĭlla, ae, f. 1. *vasárnapi, és inne-*

pi predikátzìós könyv; die Postille, Predigten über die sonn- und feyertäglichen Texte. Eccles.

Pŏstillo, āre, 1. *az Evangyéliomokra magyarázatot, v. vildgosìtást írni*; Erklärungen über die Evangelien schreiben. Lyra.

Postinde, Adv. *azután, osztán, annakutánna*; daenach, hernach. Svet.

Postis, is, m. 3. *ajtófél, ajtómellyék*; die Pfoste. Cic. 2) *ajtó*; die Thür. Senec. Virg. Not. posti, pro: poste, Ovid.

Postlīmĭnium, ii, n. 2. *hazamenetel, hazájába visszatérés, és így régi állapotjába és jussaiba visszaállés, v. juss a' hazájába való visszatérésre, 's ott régi szabadságával való élésre*; nach Hause, folglich in seinen alten Stand und seine ehemahligen Gerechtsame, oder das Recht, nach Hause und in seinen vorigen Stand und Gerechtsame zurück zu kehren. Ei esse postliminium, Cic. Jus postliminii, Pand. idem. Hinc: postliminio (Abl.) a) e. gr. redire, Cic. *visszatérési jussal*; durch das Rückkehrrecht: b) e. gr. in forum reducere, Apul. *ismét, újra, v. vissza*; wieder, vom neuem oder zurück. 2) *vissza, v. megtérés általjában*; die Rückkehr überhaupt. Trop. e. gr. pacis ecclesiasticae, Tert. *engesztelés*; die Versöhnung.

Postmĕrīdiānus, i. q. Pomeridianus.

Postmitto, ĕre. 3. *fel sem venni, elmulatni, abban hagyni*; nicht achten, unterlassen, Cic.

Postmŏdo, Adv. pro: post, postea, Liv.

Postmŏdum, Adv. id. qu. postmodo, Ter.

Postŏmis, idis, f. 3. *lakatkosár a' harapós ló orrára*; ein Maulkorb von Eisen, welchen man unbändigen Pferden auf die Nase setzt.

Postpartor, ōris, m. 3. *hivatalban, v. tisztségben követő*; ein Nachfolger im Amte. Plaut.

Postpōno, sui, sĭtum, ĕre, 3. omnia, Cic. aliquem alicui, Ovid. *hátravetni, v. tenni, kevésre betsülni, elmellőzni, megvetni*; nachsetzen, hintensetzen.

Postprincipia, ōrum, n. plur. *dolog menetele, előmenés, előmenetel a' dolognak annak elkezdése után, kimenetel*; der Fortgang einer Sache nach überstandenem Anfange, der Ausgang. Voluptas disciplinarum in postprincipiis exsistit, Varr. ap. Gell.

Postpŭto, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. omnes res prae parente, Ter. *hátra tenni, elmellőzni, kevésre betsülni, megvetni*; nachsetzen, hintansetzen oder gering schätzen.

Postquam, v. post quam, Adv. *minekutánna, mikor, midőn*; nachdem, als. 2) *mivel, mivelhogy, minthogy*; da oder weil. Postquam sensit, Ter.

Postrēmĭtas, ātis, f. 3. *utólja, v. vége valaminek, vég, utólj*; das Letzte, das Ende. Macrob.

Postrēmo, v. Postremum, Adv. *legutóljára*; zuletzt. Ter.

Postrēmus, a, um, (Superl. a Posterus) *legutolsó*; der Allerletzte. Cic. 2) *legalábbvaló, legtsekélyebb*; der Geringste. Esse in postremis, Idem. 3) postremum munus Virg. *halotti temetés, temetés*; das Leichenbegängniß. 4) postremo die, Plin. *estve*; am Abende. Comp. postremior, Apul. Sup. postremissimus nequissimusque omnium nationum existimator, Gell. *a' ki minden népekről leg gyaláztatossabban ítél*; der am schimpflichsten von allen Völkern urtheilt.

Postrīdie, Adv. (a postero die) *másod nap, más nap, egy nappal azután, következő napon*; Tags darauf, am folgenden Tage, des folgenden Tags. Postridie ludos, Cic. *a' játékok után való nap*; am andern Tage nach den Spielen. Postridie, quam tu es profectus, Idem. *elmeneteled után egy nappal*; am andern Tage nach deiner Abreise.

Postrīduanus, v. Postridianus, a, um, *más napi, más napon eső, v. történő*; was am folgenden ist, kommt, geschieht. Macr.

Postrīdŭum, i, n. 2. *következő nap, más nap*; der folgende Tag. Postriduo; *másod nap*; Tags darauf. Plaut.

Postscēnium, ii, n. 2. pars posterior theatri, Lucr. Trop. postscenia vitae, Idem. actiones, quas celant homines.

Postscrībo, ĕre, 3. e. gr. nomen Ti-

berii suo, Svet. *álá, v. alánna irni*: darunter schreiben.

Postsignānus, i, m. 2. *zászló után menő, zászlótartó*: der nach der Fahne folgt, ein Fahnenjunker. Gloss. 2) Adj. milites postsignani, Ammian. *tartalék, v. segitősereg*: eine Reserve.

Postsum, fui, esse, *utól lenni*: hinten seyn. Sallust. 2) *elmellőztetni, megvettetni*: hintangesetzt werden. Idem.

Postŭlārius, a, um, *kivánó*: fordernd. Fest.

Postŭlātīcius, a, um, *kivánt, kivántatott*: gefordert, verlangt. Sen. 2) *a' kin keresete van az embernek*; an dem man eine Forderung hat. Idem.

Postŭlātio, ōnis, f. 3. e. aequa et honesta, Cic. *kivánság, kérés*: die Forderung, das Begehren. 2) *istenség kivánsága, p. o. áldozattétel ernt*; das Verlangen der Gottheit, daß z. B. ein Opfer gebracht werde. Postulationem decernere Jovi, Idem. 3) *panasz, vád*; die Beschwerde, Anklage. Postulationem brevem adterre, Cic. 5) *per, pör*; ein Proceß. Svet. 6) *veszekedés, tzivódás*; ein Zank. Ter.

Postulatitius, a, um i. q. Postulaticius.

Postŭlātor, ōris, m. 3. *kérő, kivánó, megkivánó*; ein Forderer. 2) *panaszlevő, vádoló*; ein Kläger. Svet.

Postŭlātōrius, a, um, e. gr. fulmen, Sen. *melly által valami kivánódik*; wodurch etwas begehrt wird.

Postŭlātrix, icis, f. 3. *kivánó*: fordernd. Postulatricinae solennitates, Tert. i. e. Supplicationes.

Postŭlātum, i, n. 2. *kivánás, megkivánás*; die Forderung. 2) *vádolás, el, v. bévádolás*; die Anklage. 3) *békesség feltétel*: eine Friedensbedingung. Intolerabilia postulata, Cic. *meg nem engedhető*; die man nicht einräumen kann.

Postŭlātus, a, um, *vádaltatott*; angeklagt.

Postŭlātus, us, m. 4. *kivánás, megkivánás*; eine Forderung. 2) *vád, vádolás, bévádolás*; eine Anklage Liv.

Postŭlio, ōnis, f. 3. i. q Postulatio. Varr.

Postŭlo, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. aliquid ab aliquo. Cic. *kérni, kivánni*; bitten, fordern. 2) jus accusandi aliquem a Praetore rogare, Idem. 3) e. gr. reum, Plin. *el, v. bévádolni*; verklagen, anklagen. e. gr. capitis, JCt. *főbenjáró vétekkel vádolni valakit*: einen aufs Leben anklagen. 4) *megkivánni, megvárni*; erfordern. Res hoc postulat, Cic. *azt kivánja, v. hozza magával a' dolog*; die Sache erfordert es. 5) *javunkra kérni valamit*; bitten, daß etwas uns zu guten geschehe. Gaditani a senatu de foedere postulaverunt, Idem. 6) *kérdezősködni, nyomozni, kitudakozni*; anfragen, forschen. Caes. 7) *kérőtétel, v. feltételállitásúl valamit feltenni*: etwas als einen Heischesatz voraussetzen. Geometrae solent postulare, ut quaedam sibi concedantur, Cic.

Postŭmātus, us, m. 4. (postumus) *legutólsó, v. legalsó hely*; die letzte Stelle, der unterste Platz. Tert.

Postŭmiānus, a, um, *Postumiusi*; Postumisch. Liv.

Postŭmius, a, um, e. gr. via, Tac. idem. 2) Subst. nomen familiae Romanum, Cic.

Postŭmo, āre, 1. e. gr. alicui, Tert. *utánna lenni*; nach einem seyn, nachstehen.

Postŭmus, a, um, i. q. Posthumus.

Postus, a, um, pro: positus.

Postvĕnio, ire, 4. *utánna menni, v. jönni, utól, v. hátúl menni, v. jönni*; nachkommen, hinten nachkommen. Plin.

Postverta, v. Postvorta, ae, f. 1. dea apud Romanos, una ex Carmentibus, quae partui feminarum praesidebant. Gell. Macr. Varr.

Pōtābilis, e, *iható, megiható*; trinkbar. Auson.

Pōtācŭlum, i, n. 2. i. q. potatio, Tert.

Potamantis, idis, f. 3. *Indus vize környékén növő plánta*; eine am Indus wachsende Pflanze. Vocatur etiam: thalassegle, Plin.

Pŏtămŏgĕton, v. —giton, ōnis, f. 3. *úszány*; Sam- oder Wasserkraut. Plin. (Potamogeton, L.)

Pōtātio, ōnis, f. 3. *ivás, ivó, v. részeges tzimborasság*: das Trinken oder Saufen, Trinkgelage. Plaut.

Pōtātor, ōris, m. 3. *ivó, nagyivó, részegeskedő*; ein Trinker oder Säufer. Plaut.

Pōtātōrius, a, um, *ivásra való, v. szolgáló*; zum Trinken gehörig. e. gr.

vas, Plin. Val. *ivóedény*; ein Trinkgeschirr.

Potātus, a, um, *ivott*, *megivott*, *itt*; getrunken. Plin.

Pŏtātus, us, m. 4. *ivás*, *ital*; das Trinken. Apul.

Pŏte, i. e. potest, Plaut.

Pŏtens, entis, o. *tehető*, *a' ki sokat tehet*, *hatalmas*, *erős*; vermögend, mächtig. Potens classe, Ovid. *hatalmas a' tengeren*; mächtig auf dem Meere. 2) *hathatós*, *hathatós erejű*; kräftig, wirksam. Herbae potentes, Virg. 3) e. gr. armorum tenendorum, Liv. *-ható*, *-ható valamire ügyes*, *alkalmatos*; fähig. 4) *valakinél kegyelemben lévő*; der viel bey einem vermag. Prop. 5) e. gr. odor, Plin. *erős*; stark. 6) e. gr. in amore, Catull. *szerentsés*, *boldog*, *a' kinek kívánsága szerént folynak dolgai*; glücklich, dem es nach Wunsche geht. 7) *pompás*, *úri*; vornehm, prächtig. 8) e. gr. jussi, Ovid. *a' ki végrehajtotta a' parantsolatot*; der den Befehl vollzogen hat. Comp. potentior, *hatalmasabb*; der Mächtigste. 9) Subst. *gazdag*, *hatalmas*; ein Reicher, Gewaltiger. Gloss.

Pŏtentātor, ōris, m. 3. *uralkodó*, *ország/ó*; ein Herrscher. Tert.

Pŏtentātus, us, m. 4. *főhatalom*; die Oberherrschaft. De potentatu inter se contendere, Caes. 2) *erő*, *v. tehetség valaminek tselekvésére*, *tehetőség*; das Vermögen, etwas zu thun. Arnob.

Pŏtenter, Adv. *hatalmasan*, *hathatósan*, *erősen*; mächtig, kräftig, wirksam. Quint. Comp. potentius, Horat. Sup. potentissime, Quint. Decl. 2) *tehetsége*, *ereje szerént*, *minden erővel*, *v. a' mint valakitől telik*; nach Vermögen, nach Kräften Hor.

Pŏtentĭa, ae, f. 1. *tehetség*, *erő*; das Vermögen, die Kraft, Kräfte. e. gr. solis, Virg. *látástehetség*, *látóerő*; die Sehkraft. 2) e. gr. herbarum, Ovid. aquarum, Plin. *hathatósság*, *erő*; die Kraft, Wirksamkeit. 3) *hatalom*, *erő*; die Macht, Gewalt. Cic. 4) *tekintet*; das Ansehen. Caes. Erant in magna potentia, Cic. Not. Plur. contra potentias hominum, Cic. 5) *főhatalom*, *főuraság*; die Obergewalt, Oberherrschaft. Idem e gr. singularis, Nep. *egyedűluralkodás*; die Alleinherrschaft, Monarchie. 6) *szerentse*, *világi jó*; das Glück. Nulla potentia longa, Ovid. 7) urbs a) Piceni, Cic. b) Liguriae, Plin. c) Lucaniae, Idem. quarum incolae Potentini vocantur, Plin.

Pŏtentĭālis, e, *hatalmas*, *hathatós*; mächtig, mit Nachdruck. Prisc.

Pŏtentĭālĭter, Adv. *hathatósan*, *tehetsége*, *v. ereje szerént*; kräftig oder nach Vermögen. Sidon.

Potērium, v. —on, i, n. 2. *ivóedény*, *kúpa*, *pohár*; ein Trinkgeschirr, Becher. Plaut. 2) *pimpinella*; die Pimpernelle. Plin.

Pŏtesse, pro posse.

Pŏtestas, ātis, f. 3. (possum) *tehetség*, *hatalom*, *juss*, *v. erő valaminek tevésére*, *valamire*, *v. valamin*; das Vermögen, die Macht etwas zu thun, die Gewalt zu oder über etwas. Habere potestatem vitae necisque in aliquem, Cic. Pari potestate, Liv. *hasonló erővel*, *v. hatalommal*; mit gleicher Gewalt. Esse in sua potestate, Nep. *maga ura lenni*; sein eigener Herr seyn. Mihi est potestas, v. est in potestate mea, Cic. *hatalmamban áll*, *tehetem*, *tselekedhetem*; es steht in meiner Macht, ich kann. 2) *szabadság*, *engedelem*; die Erlaubniß. Potestatem alicui concedere peccati, Cic. *szabadságot engedni valakinek a' bűnhődésre*; einem zu sündigen erlauben. 3) *tellyes hatalom*; die Vollmacht. Cum potestate esse, Fest. *tellyes hatalmának lenni*; bevollmächtigt seyn. 4) *észnek használtatása*; der Gebrauch des Verstandes. Exire potestate, de potestate, Cic. *esztelen lenni*, *eszén nem lenni*; sinnlos seyn. 5) *uraság*, *hatalom*, *tisztség*, *hivatal*; die Herrschaft, das Amt. Sallust. 6) e. gr. herbarum, Plin. *hathatósság*, *erő*; die Wirksamkeit, Kraft. 7) e. gr. pecuniae, Pand. *betsű*; der Werth. 8) *alkalmatosság*; die Gelegenheit. Data est potestas augendae dignitatis, Cic. Quoties mihi certorum hominum potestas erit, Idem. *alkalmatosság bizonyos v. hiteles emberekre való találásra*; Gelegenheit, zuverlässige Leute zu finden. 9) i. q. princeps, Svet. 10) *szó értelme*; die Bedeutung eines Worts. Gell. 11) e. gr. colorum, Vitr. actionum, Pand. *tulajdonság*,

természet, mivolt; die Eigenschaft, Natur, das Wesen. e. gr. plumbi, Lucr. i. q. plumbum.

Pŏtestātive, Adv. *erővel és hatalommal*; mit Gewalt und Macht. Tert.

Pŏtestātivus, a, um, e. gr. principatus, Tert. *hatalommal bíró, hatalmas, erős*; Gewalt habend.

Pŏtestur, Impers. *lehet*; man kann. Plaut.

Pŭthos, i, m. 2. *nyáriplánta, v. nyárivirág*; ein Sommergewächs oder Sommerblume. Plin. 2) statua celebris Scopae, Idem.

Pŏtĭca, ae, f. 1. *ital, egy ital*; ein Trunk. Val. Max. 2) *ivás*; das Trinken. Varr.

Potidaea, ae, f. 1. urbs Macedoniae, Mela.

Potidania, ae, f. 1. urbs Aetoliae, Liv.

Pŏtĭlis, e, (poto) i. q. potabilis, Coel. Aur.

Pŏtin', (possum) i. q. potesne? Potin' mihi verum dicere, Ter. 2) pro: potisne est i. e. potest, Ter. Potin' ut desinas? Idem. *ugyan ne beszélly annyit*; höre doch auf zu reden.

Pŏtīna, ae, et Potua, f. 1. dea potus infantum, Varr.

Pŏtĭo, ivi, itum, ire, 4. (potis) Obsol. *valaminek elfogadására alkalmatossá tenni*; fähig machen. Plaut. Vide: Potior.

Pŏtĭo, ōnis, f. 3. *ital*; der Trunk. Cels. 2) *ivás*; das Trinken. Cic. 3) *méregital*; der Gifttrank. Cic.

Pŏtiōnātus, a, um, *megitatott*; getränket. 2) *méreggel megitatott*; dem Gift beygebracht worden ist.

Pŏtĭōno, āre, 1. v. gr. jumentum, Veget. *inni adni, megitatni*; zu trinken geben, tränken.

Pŏtĭor, ītus sum, īri, Dep. 4. (potis) *hatalmába ejteni, elfoglalni, magáévá tenni*; theilhaft werden, sich einer Sache bemächtigen. Potiri regno, Cic. *elfoglalni az országot*; sich des Reichs bemächtigen. 2) cum Genit. Accus. et Ablat. *elérni vagy megnyerni valamit, hozzájutni valamihez*; etwas bekommen, erlangen. Pace potiri, Liv. *megnyerni a' békességet, békességet nyerni*; den Frieden erlangen. Monte potiri, Ovid. *elérni a' hegyet, és elfoglalni a' hegyet*; den Berg erreichen, sich des Berges bemächtigen. Morte potiri, Auson. i. e. mori. Victoriam et victoria potiri, Liv. *győzedelmeskedni*; den Sieg davon tragen. 3) Rerum potiri, Cic. *legfőbb hatalommal birni*; die Oberherrschaft oder die höchste Gewalt besitzen. 4) potiri hostium, Cic. *erőt venni az ellenségen*; den Feind übermeistern.

Pŏtĭor, Neutr. Potius, Adj. (Compar. a potis) *elébbvaló, jobb, jelesebb*; vorzüglicher, vornehmer. Mors servitute potior, Cic. 2) sequitur: qui, quae, quod; *érdemesebb*; würdiger. Superl. potissimus, a, um, *legjelesebb, legfontosabb, legnevezetesebb*; der vorzüglichste, hauptsächlichste, wichtigste. Plaut. Potissimum, Adv. *leginkább, kiváltképpen, különösen, többnyire*; vornehmlich, meistentheils, hauptsächlich.

Pŏtis, et Pŏte, Adj. Indecl. vel Adv. ut: satis, et magis, *hatalmas, valamit tehető, lehető*; mächtig, könnend, vermögend, möglich. Potis est, pro: potest. v. gr. sangvis potis est consistere, Cic. Potis est vis ulla tenere, Virg. Nec potis est cerni (corpus) Lucret. Si potis est, Ter. 2) potis, pro: potest. Nec potis aequare, Virg. Potin', pro: potes ne? Ter. 3) pote, pro: potest esse, v. gr. nihil pote supra, Ter. i. e. potest esse. 4) potius. Compar. *inkább, sőt inkább*; vielmehr. Cic. Potius quam; Caes. *inkább —, hogy sem*; lieber — als daß u. s. w. Perpessus est omnia potius, quam consocios indicaret, Cic. Superl. potissime; *leginkább*; hauptsächlichst. Cic.

Pŏtissime, Adv. *leginkább, többnyire*, am vorzüglichsten, hauptsächlichst, meistens.

Pŏtissimum, Adj. vide: Potior. 2) Adv. *leginkább, kiváltképpen, különösen, többnyire*; vornehmlich, hauptsächlich, meistentheils.

Pŏtissum, Pŏtis sum, i. e. possum, Plaut.

Pŏtĭto, āre, (Frequ. a poto) *iszogatni, iddogálni*; trinken, zumahl oft. Plaut.

Pŏtītus, a, um, *a' ki valamit megnyert*; der etwas bekommen hat. Nep.

Pŏtĭuncŭla, ae, f. 1. (Dimin. a potio) *italotska*; ein Tränkchen. Suet.

Potnĭae, ārum, f. pl. oppidum ad Thebas; hinc: Potnias, ădis, f. 3. i. e. inde oriundus. Ovid. Virg.

Pōto, potavi, potatum, et potum, āre,

1. v. gr. aquam, Plin. *inni*; trinken. Cic. 2) v. gr. vinum, Ter. *inni, részegeskedni*; trinken, zechen, saufen. Cic. 3) Met. *magába szívni*; einsaugen. Hor.

Pōtor, ōris, m. 3 v. gr. aquae, Hor. *ivó, a' ki iszik, p. o. vízivó*; ein Trinker. 2) *borivó, részeges*: ein Trinker, Saufer, Zecher. Hor. Plin.

Pōtōrius, a, um, v. gr. vas, Plin. *innivaló, ivó, p. o. edény*; zum Trinken gehörig. Potorium sc. vas, Plin. *ivóedény, pohár*; ein Trinkgeschirr, Becher.

Pōtrix, icis, f. 3. *részeges asszony*; eine Säuferinn. Phaedr.

Pōtŭlentus, a, um, *megiható*; trinkbar. Potulenta, vel potulentia, Cic. *valami innivaló*; *ital*; das Getränke. Cic. 2) *ittas, részeg*; betrunken. Suet.

Pōtūra, ae, f. 1. *ital*; der Trank. Varr.

Potus, a, um, *ittas, részeg*; betrunken. Pota anus, Ovid. 2) *ivott, megivott, kiivott*; ausgetrunken. Quo plus sunt potae, plus sitiuntur aquae, Ovid.

Pōtus, us, m. 4. *ivás, ital*; das Trinken, der Trank. Cic. 2) *ivás, részegeskedés*; das Trinken, Zechen, Saufen. Plin.

Prae, Praep. cum Ablat. *előtt*; vor. Prae foribus, Ter. *az ajtó előtt*; vor der Thüre. Prae se mittere, Sal. *előre küldeni maga előtt*; voraus schicken, vor sich. Prae se agere armenta, Liv. 2) Trop. Prae se ferre, Cic. *valamit nyilvánvalóvá tenni, úgy, vagy azt mutatni, jelenteni, valaminek jelensége vagy jele lenni*; etwas bekannt machen, vorgeben, zeigen. Prae manu, Plaut. *kéznél, mintegy készen, p. o. kezemben, kezem között*; vor der Hand, bey der Hand, zur Hand. Aurom, quod fuit prae manu, Plaut. Si liber prae manibus est, i. e. apud te, Gell. Non habeo prae manibus, i. e. hic apud me. Si prae manu dederis, Ter. i. e. in manus. I prae, Ter. vel; abi prae, Ter. *menni elől, v. előre*; geh voran. 3) *miatt*; vor, wegen. Nec loqui prae moerore potuit, Cic. Prae metu, Cic. prae gaudio, Ter.

Praeăcŭo, ŭi, ūtum, ĕre, 3. *kihegyezni*; vorn spitzen, vorn spitzig machen. Cato.

Praeăcūte, Adv. *igen kihegyezve, kiköszörülve*; sehr zugespitzt, sehr scharf. 2) *találó elmésséggel*; sehr spitzfindig, sehr scharfsinnig. Apul.

Praeăcutus, a, um, *igen kihegyzett*; sehr spitzig. Sall.

Praealte, Adv. *igen magasan*; sehr hoch. 2) *igen mélyen*; sehr tief. Veget.

Praealtus, a, um, *igen magas*; sehr hoch. Liv. 2) *igen mély*; sehr tief. Liv. praealtissimus, Apul.

Praeambŭlo, āre, 1. *elöljárni, előre menni*; vorher oder voran gehen. Mart.

Praeambŭlus, a, um, *előremenő, elöljáró, előlmenő*; vorhergehend, Vorangänger, Vorangängerinn. Mart. Cap.

Praeaudītus, a, um, *az elébb hallott*; zuvor gehört, vorher gehört. Pandect.

Praebendă, ōrum, n. 2. pl. *útravaló, útravaló szükséges dolgok, p. o. eleség, 's a' t.* die Versehung mit den nothwendigen Bedürfnissen auf der Reise. 2) *egyházi jövedelemre adott jószág*; eine Pfründe. Aul. Gell. 3) *egyházi jövedelem*; geistliches Einkommen. Eccles.

Praebĕo, ui, itum, ĕre, 2. *odatartani, odanyújtani*; hinhalten, hinreichen, darreichen. Terent. Alicui aures praebere, Ter. *ráhallgatni valakire, figyelmezni, és meghallgatni valakit, p. o. valaki kérését*; einem zuhören, und einem Gehör geben. 2) v. gr. se, *kitenni magát*; sich aussetzen. Se telis hostium praebere, Liv. Aliquem hosti ad caedem praebere, Liv. 3) *mutatni valakinek, láttatni valakivel*; zeigen, sehen lassen. Pulchritudinem suam alicui praebere, Apul. Operam alicui praebere, Liv. *szolgálni valamiben valakinek*; einen in einer Sache dienen. Exemplum alicui praebere, Liv. *példát adni, vagy mutatni*; einem ein Exempel geben. Talem se praebuit, Cic. *úgy, v. ollyannak mutatta magát*; hat sich als einen solchen gezeigt. 4) *adni*; geben, reichen. Pauem alicui praebere, Nep. Eondem usum praebent, Plin. *úgyan az a' haszna van*; haben den nämlichen Nutzen. Haec studia rebus adversis perfugium ac solatium praebent, Cic. 5) v. gr. suspicionem, Nep. *okozni, tsinálni, okot adni vala-*

mire; verursachen, machen. 6) *megengedni, hogy valami megessék*; erlauben, geschehen lassen. Ovid.

Praebia, ōrum, pl. n. (praebeo) *nyakbakötö orvosság, p. o. méreg ellen*; die Amulette, welche man Kindern wider Gift und Beschreyung an den Hals hängt. Varr.

Praebibo, bi, ĕre, 3. *elöl inni*; vorher trinken. 2) *ráköszönni valakire a' poharat*; zutrinken. Cic.

Praebĭtĭo, ōnis, f. 3. *odaadás, megadás, általadás*; das Darreichen, Geben. Justin.

Praebĭtor, ōris, m. 3. (praebeo) v. gr. pecuniae, Cic. *kiosztó, kiadó, sáfár*; Darreicher, Geber, Austheiler.

Praebitus, a, um, *adott, k adott, általadott*; gegeben, gereicht. Colum.

Praecādens, tis, i. q. procidens, Coel. Aur.

Praecālĕfactus, vel Praecalfactus, a, um, *elöre megmelegített*; vorher gewärmt. Coel. Aur. 2) *elöre befütött, bémelegített*; voraus geheitzt. Gloss.

Praecălĭdus, a, um, *igen meleg forró*; sehr warm oder sehr heiß. Tacit.

Praecalvus, a, um, *elöl kopasz*; vorn kahl. Suet.

Praecano, ĕre, 3. *elöl énekelni, kezdeni az éneket*; vorsingen. 2) *elöre megjövendölni*; vorher sagen, weissagen. Tertull.

Praecantātĭo, ōnis, f. 3. *megigézés, megbájolás*: die Bezauberung. Quintil. Decl.

Praecantātor, ōris, m. 3. *bájoló, v. igézömester*; ein Zauberer. August.

Praecantātrix, īcis, f. 3. *megbájoló asszony, megbűvölö*; eine Zauberinn. Augustin.

Praecanto, āre, 1. *elöre megmondani, megjövendölni*; vorher sagen, prophezeyen. Lucil. 2) *megigézni, megbájolni*; bezaubern. Petron

Praecantrix, īcis, f. 3. id. qu. Praecantatrix.

Praecānus, a, um, *igen ösz, idönap elött megöszült*; sehr grau oder vor der Zeit grau. Horat.

Praecarpo, pro: praecerpo.

Praecautĭo, ōnis, f. 3. (praecaveo) *elörevigyázás*: die Vorsehung, Vorsicht. 2) *örás*; die Vorsicht, um etwas abzuwenden. Coel. Aur.

Praecautor, ōris, m. 3. *megóvó, magára, v. elörevigyázó*; der Verhüther. Plaut.

Praecautus, a, um, v. gr. res, Cic. *a' mitöl örizkedett az ember*; was man zu verhüthen gesucht hat. Praecauto opus est, Plaut. *jól magára kell vigyázni, örizkedni kell*; man hat sich wohl vorzusehen, es ist Vorsicht nöthig.

Praecăvĕo, cāvi, cautum, ĕre, 2. sequ. ne. Caes. vel. ab insidiis, Liv. *magára vigyázni, óvni magát, örizkedni*; sich in Acht nehmen, sich vorsehen, Vorsicht gebrauchen. 2) v. gr. decemviris, Liv. sibi, Ter. *gondoskodni felöle, bátorságba helyheztetni*; sorgen für Jemanden, Sicherheit verschaffen. 3) v. gr. injurias, Gell. peccata, Cic. *elkerülni, eltávoztatni, elhárítni igyekezni*; abzuwenden suchen, verhüthen, vorbeugen.

Praecēdo, essi, essum, ĕre, 3. v. gr. agmen, Virg. *elöl menni elötte*; vorhergehen, vorangehen. 2) *megelözni, elöre odamenni, elébb menni valahova*; vorangehen, zuvorkommen. Fama praecessit ad aures. Ovid. Nulla praecendente injuria, Plin. 3) Trop. v. gr. aliquem re, Caes. vel: in re, Plin. *megelözni, felyülmúlni*; vorgehen, übertreffen, den Vorzug haben. Aliquem auctoritate praecedere, Plin.

Praecĕler, is, e, *igen gyors, igen sebes*; sehr schnell. Plin.

Praecĕlĕro, āre, 1. *igen sietni*; sehr eilen. Stat. 2) v. gr. aliquem, Svet. *megelözni*; ereilen.

Praecellens, entis, o. *igen jeles, másokat felyülhaladó, fö*; vortrefflich. Comp. praecellentior, Sup. vir preecellentissimus, Cic.

Praecellentĭa, ae, f. 1. id. qu. praestantia: *különös jelesség*; die Vortrefflichkeit. Tertull.

Praecellĕo, ĕre, pro: praecello, Plaut.

Praecello, ĕre, 3. v. gr. arte, Svet. *magát valamiben különösen kimutatni, v. megkülömböztetni, jeles lenni*; sich hervor thun, vorzüglich oder vortrefflich worin seyn. Opibus vetustis et gravitate morum praecellere, Tacit. 2) v. gr. aliquem re, Tacit. *felyülmúlni, felyülhaladni*; übertreten. 3) v. gr. alicui, Tac *valakin uralkodni, hatalmának lenni rajta*; herrschen, vorstehen.

Praecelsus, a, um, v. gr. locus, Cic. *igen magas*; sehr hoch, sehr erhaben.

Praecentio, ōnis, f. 3. (praecino) *elöléneklés vagy elölmuzsikálás*; das Vorsingen oder Vorspielen der Instrumente. Cic.

Praecentor, ōris, m. 3. (praecino) *énekkezdő, elöléneklő, vezérénekes*; ein Vorsänger. Apul.

Praecentōrius, a, um, *az elölvaló éneklést vagy muzsikálást illető*; zum Vorsingen oder Vorspielen auf Instrumenten oder Vorblasen gehörig. Solin.

Praeceps, ĭpĭtis, o. (prae et caput) *fővel elöre lévő, v. elöre menő, elő*; kopfüber, mit dem Kopfe voran, z. B. wenn man fällt oder läuft. Aliquem praecipitem dare, Terent. dejicere, Cic. *nyakraföre lebuktatni, letaszítni*; herabstürzen. Projecit praecipitem in undas, Virg. Praeceps fertur, Hor. *nyakraföre szalad*; läuft über Hals und Kopf. 2) v. gr. amnis, Hor. ventus, Ovid. nox, Ovid. *hirtelen menő, nyakraföre siető, gyors*; schnell eilend, schnell, übereilend. 3) *hajlandó, v. gyors valamire*; geneigt. Praeceps in iram, Liv. *hirtelen haragú*; zum Zorne geneigt. 4) *végére siető, végére járó*; zu Ende gehend. Dies praeceps, Liv. aestas praeceps. Sall. 5) v. gr. locus, Caes. fossa, Virg. *meredek*, jäh, abschüssig. In praeceps deferri, Liv *a' mélységbe lerohanni, lebukni*; hinabstürzen. 6) *veszedelmes*; gefährlich. In tam praecipiti tempore, Ovid 7) *hebehurgya, vigyázatlanúl hirtelenkedő*; unbesonnen sich übereilend. Praeceps consiliis omnibus, Cic.

Praeceptio, ōnis, f. 3. (praecipio) *elelbe szabott tanúság, oktatás, szabás*; eine Lehre, Vorschrift. Cic. 2) *parantsolat*; der Befehl. Cod. Just. 3) *elöre formált gondolat vagy megfogás valami felöl*; vorgefaßte Gedanken, Vorbegriff. Cic. 4) v. gr. dotis, vel bonorum, Pandect. *elörevétel*: die Vorausnehmung, Vorausempfangung.

Praeceptive, Adv. *szabásként*; vorschriftlich. Tertull. 2) *parantsolólag*; gebiethend. Gluss.

Praeceptīvus, a, um, *eleibe szabó, kirendelő, parantsoló*; vorschriftlich, vorschreibend, gebiethend. Senec.

Praeceptor, ōris, m. 3. (praecipio) *parantsoló*; der Befehler. Gell. 2) *tanító, oktató*; der Lehrer. Cic.

Praeceptrix, īcis, f. 3. *tanító asszony*; die Lehrerinn. Cic.

Praeceptum, i, n. 2. *parantsolat*; ein Geboth, Befehl. Cic. 2) *szabás, oktatás, regula*; eine Vorschrift, Lehre. Vivendi praecepta dare, Cic.

Praeceptus, a, um, *elöre kivett, v. elfoglalt*; zuvor genommen. 2) *parantsolt, eleibeszabott*; gebothen, vorgeschrieben. Cic. 3) *tanított*; gelehrt. Cic.

Praecerpo, psi, ptum, ĕre, 3. *elöre vagy ideje elött leszedni, p. o. a' gyümöltsöt*: vorher oder vor der Zeit abbrechen. 2) *elöl leszedni, leszaggatni*; vorn abpflücken. 3) v. gr. libros, Gell. *kisummázni, kiírni a' summáját, kiszedni a' nevezetesebb foglalatját*; excerpiren, Auszüge machen.

Praecertatio, ōnis, f. 3. *próba-vetélkedés*; ein Vorspiel zum Streite. Auct. ad Her.

Praecessor, ōris, m. 3. (praecedo) *megelözött, valakinek elötte volt, p. o. a' hivatalban*: Vorgänger. Tertull.

Praecia, ae, m. 1. *kikiáltó, p. o. a' kótyavetyén*; ein Ausrufer z. B. bey einer Auction. Apul.

Praeciānus, a, um, v. gr. vinum, Plin. *híres bor*; ein berühmter Wein.

Praecīdānĕus, a, um, *elöre levágott és áldozott*; zuvor geschlachtet und geopfert. Gell. 2) hostia praecidanea, Varr. *elöáldozat*; ein Voropfer.

Praecido, īdi, īsum, ĕre, 3. (prae et caedo) v. gr. lingvam alicui, Plaut. *elvágni, elmetszeni*; abschneiden, abhauen. Manum alicui gladio praecidere, Cic. 2) Met. v. gr. spem alicui, Cic. *megvonni tőle, elvenni*; benehmen, aufheben. 3) *megrövidítni, rövidre összvehúzni*; abkürzen, kurz fassen. Brevi praecidam, Cic. *röviden elöadom*; ich will es kurz sagen. Praecide, Cic. *röviden szóllj*; mach's kurz. 4) *kereken megtagadni valamit valakitöl*; rund abschlagen. 5) *összvevagdalni, bévagdalni*; zerschneiden. Cotem novacula praecidere, Cic. 6) v. gr. amicitiam, Cic. *egyszerre félbe szakasztani, kettő-*

vágni; auf einmahl trennen. 7) os praecidcre, Plaut. *a' szájára ütni*; auf das Maul schlagen.

Praecinctio, ōnis, f. 3. (praecingo) *körülövedzés, övezet*; die Umgürtung, der Gurt. Vitr.

Praecinctōrium, ii, n. 2. *előkötő*; die Schürze. Augustin.

Praecinctōrius, a, um, v. gr. funis, Vitr. *körülövedző*; zum Umgürten dienlich.

Praecinctūra, ae, f. 1. *körülkötés, körülövedzés*; die Umgürtung. Macrob.

Praecinctus, a, um, *körülkötött, körülövedzett*; umgürtet, umgeben. 2) parietes praecincti, Plin. *bévont falak*; überzogene Wände.

Praecinctus, us, m. 4. *körülövedzés*; die Umgürtung. Varr. 2) *felöltözés*; die Ankleidung. Macrob.

Praecingo, nxi, nctum, ĕre, 3. *körülövedzeni*; gürten, umgürten. Ense praecingi, Ovid. *kardot kötni*; sich mit dem Säbel umgürten. 2) *körülvenni, körülfogni, békerítni*; umgeben. Tellus praecincta mari, Plin.

Praecĭno, cinui, centum, ĕre, 3. (prae et cano) *elől énekelni, kezdeni az éneket*; vorsingen, den Gesang anfangen. 2) v. gr. tibiis alicui, Flor. v. cithara, Gell. *elől muzsikálni*; vorspielen, vorblasen. 3) v. gr. futura, Plin. *előre megjövendölni*; weissagen. 4) *igézni, igéző beszédet mondani*; zaubern, eine Zauberformel hersagen. Tibull.

Praecĭpio, ēpi, eptum, ĕre, 3. (prae et capio) *előre elvenni, más előtt elvenni, előre elfoglalni*; hinweg nehmen, vor andern nehmen. Caes. Littora praecipere, Virg. *előre elfoglalni a' partokat*; sich des Ufers voraus bemächtigen. Laetitiam praecipere, Hirt. *előre örvendeni valaminek*; sich im voraus freuen. Fata veneno praecipere, Flor. *a' természeti halált méreggel megelőzni, az az: méreggel megölni magát*; sich durch Gift tödten. Aliquid opinione praecipere, Caes. vel: cogitatione futura praecipere, Cic. *előre is gondolni valamit, v. gyanítni*; voraus vermuthen, im voraus denken. 2) v. gr. aliquid alicui, Cic. *eleibe adni, rendelni, parantsolni, meghagyni valakinek valamit*; einem etwas vorschreiben, gebiethen, befehlen. 3) *tanátsolni, javasolni, reguldt szabni*; rathen, anrathen, Regel geben. Hoc tibi praecipio, Cic. Quid quid praecipies, esto brevis, Hor. 4) *tanítani, oktatni*; lehren, Untrrricht geben. Cic. 5) praecipere consilium, Cic. *tanátsot adni*; einen Rath geben.

Praecĭpĭtanter, Adv. *hebehurgyán, nyakraföre*; hinstürzend, über Hals und Kopf, jähling, hastig. Lucret.

Praecĭpĭtantĭa, ae, f. 1. *hebehurgyaság, hebehurgyálkodás*; die Übereilung. 2) *lebukás*; der Herabsturz, das Herabfallen. Gell.

Praecĭpĭtātio, ōnis, f. 3. *lebuktatás*; die Herabstürzung. Senec.

Praecĭpĭtium, ii, n. 2. (praeceps) *meredek hely, meredekség*; ein jäher, abschüssiger Ort, ein steiler Ort. Svet. 2) *lebukás, lerohanás, leesés*; das Herabstürzen, Herabfallen. Plin.

Praecĭpĭto, āvi, ātum, āre, 1. (a praeceps) Activ. v. gr. equites ex equis, Liv. *lebuktatni, letaszítni, levetni*; herabstürzen. Se praecipitare, Cic. *nyakra före leugrani, levetni magát, lebukni*; sich herabstürzen. 2) vitem praecipitare, Cato. *homlítni*; senken. Palmitem praecipitare, Colum. *karikára mivelni a' szőlőt, (mint Erdélyben szokás)*; umbiegen und anbinden. 3) Trop. v. gr. spem, Ovid. aegrum, Caes. *leverni, eltsüggeszteni*; niederschlagen, herabstürzen. 4) *sietni*; eilen. Praecipitare moras, Virg. *nyakraföre sietni*; sehr eilen. Ira montem praecipitat, Idem. *a' hirtelen harag hebehurgyává teszi az embert*; im jähen Zorne übereilet man sich bald. 5) Intransit. v. gr. in fossam, Liv. *lebukni, leesni, lerohanni*; herabstürzen, sich herabstürzen. Nilus praecipitat (pro: praecipitat se) ex montibus, Cic. Ad exitium praecipitare, Cic. *veszedelmére sietni*; in sein Verderben rennen. 6) *végére sietni; végefelé járni*; zu Ende gehen. Dies in occasum praecipitat, Tac. Hyems jam praecipitaverat, Caes.

Praecĭpŭe, Adv. *kiváltképpen, mindenek felett*; vornehmlich, vorzüglich, besonders, vor andern. Cic.

Praecĭpŭus, a, um, v. gr. amor, fortuna, dolor, Cic. *különös, kiváltképpenvaló*; besonderers, vorzüglich. 2) *legjelesebb, rendkivülvaló*; der Vornehmste, außerordentlich. Cicero

praecipuus in eloquentia. Quint. 3) *különösen jó, v. hasznos*; vorzüglich gut. Praecipuus ad serpentis ictum, Cels.

Praecīse, Adv. *elvágva*: abgeschnitten. 2) *röviden, rövideden, kurtán, rövid szóval*; kurz, mit wenigen Worten. Cic. 3) *egyátaljában, egyenesen, feltételetlenül*; schlechtweg, ohne Bedingung. Aliquid praecise negare, Cic.

Praecīsĭo, ōnis, f. 3. *elmetszés, elvágás*; die Abschneidung, der Abschnitt. Vitruv. 2) i. q. Aposiopesis. Fig. Rhet. *félbeszakasztás*; die Abbrechung, eine Redefigur. Auct. ad Her.

Praecīsūra, ae, f. 1. *elmetszett darab, szelet*; was man abschneidet, Schnitz, Schnitzchen. Apic.

Praecīsus, a, um, *elvágott, levágott*; abgeschnitten. Caput praecisum, Plin. *levágott fő*; abgehauener Kopf. 2) Met. *megvont, megtagadott*; benommen. Praecisa opitulandi potestas, Cic.

Praeclāmo, āre, 1. *előre kiabálni*; vorher schreyen oder rufen. Pandect.

Praeclāre, Adv. v. gr. intelligo, Cic. explicare, Cic. *igen világosan, tisztán*; sehr hell, sehr deutlich. 2) v. gr. gerere negotium, Cic. memini, Idem. facere, Cic. *jelesen, igen jól, v. helyesen, ditséretesen*; vortrefflich, sehr wohl. Comp. praeclarius, Sup. praeclarissime facta. Cic.

Praeclārĭter, Adv. i. q. praeclare, Quadrig.

Praeclārus, a, um, v. gr. sol, Lucret. *igen világos*; sehr hell. 2) *igen híres*; sehr berühmt. Virg. 3) *jeles, különösen derék, szép, v. nevezetes, ditséretes*; vortrefflich, herrlich, schön, ansehnlich, merkwürdig. Homo in philosophia praeclarus, Cic. praeclarius, Cic. praeclarissimum facinus, Nep. Livius eloquentiae praeclarus, Tacit.

Praeclāvĭum, ii, n. 2. *a' ruha széle, melly a' veres bársony prémet megelőzte*; der Theil des Kleides vor dem Purpurstreifen. Non.

Praeclūdo, si, sum, ĕre, 3. v. gr. portas, Caes. *bézárni, bétsukni*; verschließen. 2) *elzárni, megakadályoztatni*; verschließen, hindern, hemmen, benehmen. Aditum misericordiae praecludere, Cic. Linguam praecludere, Phaedr. *bédugni a' száját*; das Maul stopfen. Cic. 3) v. gr. negotiatores, Svet. *zaboldzni, ki-szorítni*; einschränken od. ausschließen.

Praeclŭens, entis, o, *igen híres*; sehr berühmt. Prud.

Praeclŭis, e, *igen nevezetes, híres*; sehr berühmt. Mart. Cap.

Praeclūsio, ōnis, f. 3. v. gr. aquarum, Vitr. *elrekesztés*; die Verstopfung, Verschließung. 2) *elzárás*; die Versperrung. Idem.

Praeclūsor, ōris, m. 3. v. gr. legis, Tert. *elzáró, megakadályoztató*; Verschließer, Verhinderer von etwas. Tert.

Praeclūsus, a, um, *elzárt*; verschlossen. 2) *bezárt, berekesztett*; verschlossen, versperrt. 3) sub poena praeclusi, JCt. *az alatt a' büntetés alatt, hogy többé meg nem hallgattatik valaki*; bey Strafe, daß man nicht mehr gehört werden soll.

Praeco, ōnis, m. 3. *valamit kikiáltó vagy kihirdető, p. o. piatzon, 's a' t.* ein Herold, Verkünder, Ausrufer. 2) praeco feralis, Cic. *halottas ember*; ein Todtenansager. v. gr. nuptialis, Idem. *főfény, vőfély, lakodalomba hívogató*; ein Hochzeitbitter. 3) v. gr. virtutis, Cic. *ditsérő, ditsérethirdető*; ein Rühmer, Lobredner.

Praecoctus, a, um, *előre megfőzött, v. megfőtt*; vorher gekocht. Plin. 2) *korán megért*; frühzeitig reif.

Praecōgĭtātĭo, ōnis, f. 3. *előre való meggondolás, v. elgondolás*; das Bedenken vorher, die Überlegung vorher. Tert.

Praecōgĭto, āre, 1. *előre meggondolni, gondolóra venni*; vorher bedenken oder überlegen. Liv.

Praecognĭtĭo, ōnis, f. 3. *előleges esméret*; die Vorkenntniß. Boëth.

Praecognĭtus, a, um, *előre megtudott*; vorher erfahren. 2) *világos, tudvalévő*; kund. Plaut.

Praecōgnōscentĭa, ae, f. 1. *előrevaló tudás, előleges esméret*; die vorherige Wissenschaft. Mart. Vict.

Praecognosco, ōvi, ĭtum, ĕre, 3. *előre megesmerni, v. megtudni*; zuvor erkennen, vorher erfahren. Planc. in Cic. Ep.

Praecŏlo, cŏlui, cultum, ĕre, 3. *előre mivelni, megmivelni, v. elkészítni*; vorher bearbeiten oder bereiten.

Cic. 2) *előre, v. különösen tisztelni, betsülni*; im voraus oder vorzüglich ehren oder schätzen. Tacit.

Praecomminodo, āre, 1. *előre költsönözni, v. kedveskedésből adni*; vorausleihen, oder als Gefälligkeit geben. Cod. Just.

Praecommŏvĕo, ēre, 2. *előre, v. különösen megindítni, v. meghatni*; vorher oder vorzüglich bewegen. Senec.

Praecompōno, sui, situm, ĕre, 3. e. gr. os, Ovid. *előre rendbeszedni*; vorher in Ordnung bringen.

Praecōmpŏsitus, a, um, *előre rendbe szedett, v. elrendelt*; vorhin in Ordnung gebracht. Ovid.

Praeconceptus, a, um, *előre bévett, v. meggondolt*; zuvor angenommen oder überdacht. Plin.

Praecondio, īre, 4. e. gr. leporem, Apic. *előre megfűszerszámozni*; vorher würzen.

Praecōnĭum, ĭi, n. 2. (praeco) *kikiáltás, hirdetés*; der Ausruf. Cic. 2) *hirdető hivatal*; ein Amt eines Präco. Praeconium facere, Idem. *kikiáltó, v. közhirdető lenni*; ein Präco seyn. 3) *közönséges ditséret*; ein öffentliches Lob. Cic.

Praecōnĭus, a, um, ad praeconem pertinens, illum concernens. Cic.

Praecōnor, āri, Dep. 1. *közhirdető lenni, közönségesen kikiáltani*; ein Präco seyn, öffentlich ausrufen. Mart. Cap.

Praeconsūmo, si, tum, ĕre, 3. *előre megemészteni, v. megfogyasztani*; vorher verzehren. e. gr. vires suas, Ovid. *erejét előre ellankasztani*; seine Kräfte zuvor abmatten.

Praecōnsūmtus, a, um, *előre megemésztetett, v. megfogyasztott*; vorher verzehrt. Ovid.

Praecontrecto, āre, 1. *előre megtapintani, illetni, v. tapogatni*; vorher betasten. Ovid.

Praecŏquis, e, vide: Praecox.

Praecŏquo, xi, ctum, ĕre, 3. *előre megfőzni*; vorher kochen. Coel. Aur. Plin. 2) *igen főzni*; sehr kochen. Plin.

Praecordĭa, ōrum, n. plur. (cor) *keresztkártya, melly a' szivet, és tüdőt a' has alsó részétől elválasztja, szívhártya*; die Haut, welche Herz und Lunge vom Unterleibe trennt, das Netz ums Herz, Zwerchfell, Plin. 2) *szív, mejj, 's más részek, mellyeket a' keresztkártya elválaszt a' hastól*; das Herz, die Brust und andere Theile des Körpers, welche das Zwerchfell vom Unterleibe absondert. Coit in praecordia sanguis, Virg. 3) *belsőrészek, bél*; das Eingeweide. Annulus in praecordiis piscis inventus, Cic. 4) poëtice: i. q. corpus. In terra ponunt praecordia, Ovid. 5) Trop. *szív, indúlat*; das Herz, Gemüth. Ferrea praecordia, Ovid. Aperit praecordia liber, Hor.

Praecorrumpo, ūpi, uptum, ĕre, 3. *előre elrontani, rosszra venni, v. vezetni, v. eltsábítni*; vorher verderben, verführen. e. gr. aliquem donis, Ovid. *megvesztegetni*; bestechen.

Praecorruptus, a, um, *előre eltsábított, v. rosszra vett*; vorher verführet. Idem.

Praecox, ŏcis, v. ŏquis, v. Praecŏquis, e, et Praecŏquus, a, um, *idején, v. korúnvaló, jókori, az az: idején, v. elein érő, korán érő, nővő, virágzó*; frühzeitig, i. e. vor der Zeit reif oder reifend, wachsend, blühend. Vites praecoquis fructus, Colum. Pira praecocia, Idem. Rosa praecox, Plin. b) e. gr. vitis, Colum. arbor, Plin. *korán, v. idején gyümöltsöző*; vor der Zeit Früchte tragend. c) loca praecocia, Idem. *a' hol korán érik a' gyümölts*; wo die Früchte früh reifen. 2) *sietvevaló, hebehurgya*; übereilt. Gloss. 3) Trop. e. gr. pugna, Enn. risus, Plin. *korán való, ideje előtt történő, v. eső*; frühzeitig, vor der Zeit geschehend. Praecox ingenium, Quint. *korán érő elme, v. ész*; ein frühzeitiger Verstand. Praecox fatum, Sep. *korán való halál*; ein frühzeitiger Tod.

Praecrassus, a, um, e. gr. cortex, Plin. *igen vastag*; sehr dick.

Praeculco, āre, 1. *előre, v. igen bétaposni, v. bényomni*; vorher oder sehr eintreten. 2) *sokszor elmondani előtte*; etwas einem oft vorsagen. Tert.

Praecultus, a, um, (praecolo) *eleve elkészített*; vorher vorbereitet. 2) *eleve fel, v. kiékesített*; vorher geziert. Cic.

pi predikátziós könyv; die Postille, Predigten über die sonn- und feyertäglichen Texte. Eccles.

Postillo, āre, 1. *az Evangyéliomokra magyarázatot, v. világosítást irni*; Erklärungen über die Evangelien schreiben. Lyra.

Postinde, Adv. *azután, osztán, annak utánna*; darnach, hernach. Sert.

Postis, is, m. 3. *ajtófél, ajtómellyék*; die Pfoste. Cic. 2) *ajtó*; die Thür. Senec. Virg. Not. posti, pro: poste, Ovid.

Postlīminium, ii, n. 2. *hazamenetel, hazájába visszatérés, és igy régi állapotjába és jussaiba visszaállépés, v. juss a' hazájába való visszatérésre, 's ott régi szabadságával való élésre*; nach Hause, folglich in seinen alten Stand und seine ehemahligen Gerechtsame, oder das Recht, nach Hause und in seinen vorigen Stand und Gerechtsame zurück zu kehren. Ei esse postliminium, Cic. Jus postliminii, Pand. idem. Hinc: postliminio (Abl.) a) e. gr. redire, Cic. *visszatérési jussal*; durch das Rückkehrrecht; b) e. gr. in forum reducere, Apul. *ismét, újra, v. vissza*; wieder, vom neuem oder zurück. 2) *vissza, v. megtérés általjában*; die Rückkehr überhaupt. Trop. e. gr. pacis ecclesiasticae, Tert. *engesztelés*; die Versöhnung.

Postmĕrīdianus, i. q. Pomeridianus.

Postmitto, ĕre. 3. *fel sem venni, elmulatni, abban hagyni*; nicht achten, unterlassen, Cic.

Postmŏdo, Adv. pro: post, postea, Liv.

Postmŏdum, Adv. id. qu. postmodo, Ter.

Postōmis, īdis, f. 3. *lakatkosár a' harapós ló orrára*; ein Maulkorb von Eisen, welchen man unbändigen Pferden auf die Nase setzt.

Postpartor, ōris, m. 3. *hivatalban, v. tisztségben követő*; ein Nachfolger im Amte. Plaut.

Postpōno, sui, situm, ĕre, 3. omnia, Cic. aliquem alicui, Ovid. *hátravetni, v. tenni, kevésre betsülni, elmellőzni, megvetni*; nachsetzen, hintensetzen.

Postprincipia, ōrum, n. plur. *dolog menetele, előmenés, előmenetel a' dologban annak elkezdése után, kimenetel*; der Fortgang einer Sache nach überstandenem Anfange, der Ausgang. Voluptas disciplinarum in postprincipiis exsistit, Varr. ap. Gell.

Postpŭto, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. omnes res prae parente, Ter. *hátra tenni, elmellőzni, kevésre betsülni, megvetni*; nachsetzen, hintansetzen oder gering schätzen.

Postquam, v. post quam, Adv. *minekutánna, mikor, midőn*; nachdem, als. 2) *mivel, mivelhogy, minthogy*; da oder weil. Postquam sensit, Ter.

Postrēmitas, ātis, f. 3. *utólja, v. vége valaminek, vég, utólj*; das Letzte, das Ende. Macrob.

Postrēmo, v. Postremum, Adv. *leguttóljára*; zuletzt. Ter.

Postrēmus, a, um, (Superl. a Posterus) *legutólsó*; der Allerletzte. Cic. 2) *legalábbvaló, legtsekélyebb*; der Geringste. Esse in postremis, Idem. 3) postremum munus. Virg. *halotti temetés, temetés*; das Leichenbegängniß. 4) postremo die, Plin. *estve*; am Abende. Comp. postremior, Apul Sup. postremissimus nequissimusque omnium nationum exsistimator, Gell. *a' ki minden népekről leg gyaláztatossabban itél*; der am schimpflichsten von allen Völkern urtheilt.

Postrīdie, Adv. (a postero die) *másod nap, más nap, egy nappal azután, következő napon*; Tags darauf, am folgenden Tage, des folgenden Tags. Postridie ludos, Cic. *a' játékok után való nap*; am andern Tage nach den Spielen. Postridie, quam tu es profectus, Idem. *elmeneteled után egy nappal*; am anderen Tage nach deiner Abreise.

Postrīduanus, v. Postridianus, a, um, *más napi, más napon eső, v. történő*; was am folgenden ist, kommt, geschieht. Macr.

Postrīdŭum, i, n. 2. *következő nap, más nap*; der folgende Tag. Postriduo; *másod nap*; Tags darauf. Plaut.

Postscēnium, ii, n. 2. pars posterior theatri. Lucr. Trop. postscenia vitae, Idem. actiones, quas celant homines.

Postscrībo, ĕre, 3. e. gr. nomen Ti-

berii sun, Svet. *áld, v. útánna írni*; darunter schreiben.

Postsignānus, i, m. 2. *zászló után menő, zászlótartó*; der nach der Fahne folgt, ein Fahnenjunker. Gloss. 2) Adj. milites postsignani, Ammian. *tartalék, v. segítősereg*; eine Reserve.

Postsum, fui, esse, *utól lenni*; hinten seyn. Sallust. 2) *elmellőztetni, megvettetni*; hintangesetzt werden. Idem.

Postŭlārius, a, um, *kivánó*; fordernd. Fest.

Postŭlātĭcius, a, um, *kivánt, kivántatott*; gefordert, verlangt. Sen. 2) *a' kin keresete van az embernek*; an dem man eine Forderung hat. Idem.

Postŭlātio, ōnis, f. 3. e. aequa et honesta, Cic. *kivánság, kérés*; die Forderung, das Begehren. 2) *istenség kivánsága, p. o. áldozattétel eránt*; das Verlangen der Gottheit, daß z. B. ein Opfer gebracht werde. Postulationem decernere Jovi, Idem. 3) *panasz, vád*; die Beschwerde, Anklage. Postulationem brevem adiere, Cic. 5) *per, pör*; ein Proceß. Svet. 6) *veszekedés, tzivódás*; ein Zank. Ter.

Postulatitius, a, um i. q. Postulaticius.

Postŭlātor, ōris, m. 3. *kérő, kivánó, megkivánó*; ein Forderer. 2) *panaszlevő, vádoló*; ein Kläger. Svet.

Postŭlātōrius, a, um, e. gr. fulmen, Sen. *melly által valami kivánódik*; wodurch etwas begehrt wird.

Postŭlātrix, icis, f. 3. *kivánó*; fordernd. Postulatriciae solennitates, Tert. i. e. Supplicationes.

Postŭlātum, i, n. 2. *kivánás, megkivánás*; die Forderung. 2) *vádolás, el, v. bévádolás*; die Anklage. 3) *békesség feltétel*; eine Friedensbedingung. Intolerabilia postulata, Cic. *meg nem engedhető*; die man nicht einräumen kann.

Postŭlātus, a, um, *vádaltatott*; angeklagt.

Postŭlātus, us, m. 4. *kivánás, megkivánás*; eine Forderung. 2) *vád, vádolás, bévádolás*; eine Anklage Liv.

Postŭlio, ōnis, f. 3. i. q. Postulatio. Varr.

Postŭlo, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. aliquid ab aliquo. Cic. *kérni, kivánni*; bitten, fordern. 2) jus accusandi aliquem a Praetore rogare, Idem. 3) e. gr. reum, Plin. *el, v. bévádolni*; verklagen, anklagen. e. gr. capitis, JCt. *főbenjáró vétekkel vádolni valakit*; einen aufs Leben anklagen. 4) *megkivánni, megvárni*; erfordern. Res hoc postulat, Cic. *azt kivánja, v. hozza magával a' dolog*; die Sache erfordert es. 5) *javunkra kérni valamit*; bitten, daß etwas uns zu guten geschehe. Gaditani a senatu de foedere postulaverunt, Idem. 6) *kérdezősködni, nyomozni, kitudakozni*; anfragen, forschen. Caes. 7) *kérőtétel, v. feltételállítás úl valamit feltenni*; etwas als einen Heischesatz voraussetzen. Geometrae solent postulare, ut quaedam sibi concedantur, Cic.

Postŭmātus, us, m. 4. (postumus) *legutólsó, v. legalsó hely*; die letzte Stelle, der unterste Platz. Tert.

Postŭmĭānus, a, um, *Postumiusi*; Postumisch. Liv.

Postŭmĭus, a, um, e. gr. via, Tac. idem. 2) Subst. nomen familiae Romanum, Cic.

Postŭmo, āre, 1. e. gr. alicui, Tert. *utánna lenni*; nach einem seyn, nachstehen.

Postŭmus, a, um, i. q. Posthumus.

Postus, a, um, pro: positus.

Postvĕnio, ire, 4. *utánna menni, v. jönni, utól, v. hátúl menni, v. jönni*; nachkommen, hinten nachkommen. Plin.

Postverta, v. Postvorta, ae, f. 1. dea apud Romanos, una ex Carmentibus, quae partui feminarum praesidebant. Gell. Macr. Varr.

Pōtābilis, e, *iható, megiható*; trinkbar. Auson.

Pōtācŭlum, i, n. 2. i. q. potatio, Tert.

Potamantis, idis, f. 3. *Indus vize környékén növő plánta*; eine am Indus wachsende Pflanze. Vocatur etiam: thalassegle, Plin.

Pōtāmŏgēton, v. —gīton, ōnis, f. 3. *úszány*; Sam- oder Wasserkraut. Plin. (Potamogeton, L.)

Pōtātio, ōnis, f. 3. *ivás, ivó, v. részeges tzimborasság*; das Trinken oder Saufen, Trinkgelage. Plaut.

Pōtātor, ōris, m. 3. *ivó, nagyivó, részegeskedő*; ein Trinker oder Säufer. Plaut.

Pōtātōrius, a, um, *ivásra való, v. szolgáló*; zum Trinken gehörig. e. gr.

vas, Plin. Val. *ivóedény*; ein Trinkgeschirr.

Potātus, a, um, *ivott*, *megivott*, *itt*; getrunken. Plin.

Pŏtātus, us, m. 4. *ivás*, *ital*; das Trinken. Apul.

Pŏte, i, e. potest, Plaut.

Pŏtens, entis, o. *tehető*, *a' ki sokat tehet*, *hatalmas*, *erős*; vermögend, mächtig. Potens classe, Ovid. *hatalmas a' tengeren*; mächtig auf dem Meere. 2) *hathatós*, *hathatós erejű*; kräftig, wirksam. Herbae potentes, Virg. 3) e. gr. armorum tenendorum, Liv. *-ható*, *-ható valamire ügyes*, *alkalmatos*; fähig. 4) *valakinél kegyelemben lévő*; der viel bey einem vermag. Prop. 5) e. gr. odor, Plin. *erős*; stark. 6) e. gr. in amore, Catull. *szerentsés*, *boldog*, *a' kinek kívánsága szerént folynak dolgai*; glücklich, dem es nach Wunsche geht 7) *pompás*, *úri*; vornehm, prächtig. 8) e. gr. jussi, Ovid. *a' ki végrehajtotta a' parantsolatot*; der den Befehl vollzogen hat. Comp. potentior, *hatalmasabb*; der Mächtigste. 9) Subst. *gazdag*, *hatalmas*; ein Reicher, Gewaltiger. Gloss.

Pŏtentātor, ōris, m. 3. *uralkodó*, *országló*; ein Herrscher. Tert.

Pŏtentātus, us, m. 4. *főhatalom*; die Oberherrschaft. De potentatu inter se contendere. Caes. 2) *erő*, *v. tehetség valaminek tselekvésére*, *tehetőség*; das Vermögen, etwas zu thun. Arnob.

Pŏtenter, Adv. *hatalmasan*, *hathatósan*, *erősen*; mächtig, kräftig, wirksam. Quint. Comp. potentius, Horat. Sup. potentissime, Quint. Decl. 2) *tehetsége*, *ereje szerént*, *minden erővel*, *v. a' mint valakitől telik*; nach Vermögen, nach Kräften Hor.

Pŏtentĭa, ae, f. 1. *tehetség*, *erő*; das Vermögen, die Kraft, Kräfte. e. gr. solis, Virg. *látástehetség*, *látóerő*; die Sehkraft. 2) e. gr. herbarum, Ovid. aquarum, Plin. *hathatósság*, *erő*; die Kraft, Wirksamkeit. 3) *hatalom*, *erő*; die Macht, Gewalt. Cic. 4) *tekintet*; das Ansehen. Caes. Erant in magna potentia, Cic. Not. Plur. contra potentias hominum, Cic. 5) *főhatalom*, *főuraság*; die Obergewalt, Oberherrschaft. Idem. e. gr. singularis, Nep. *egyedüluralkodás*; die Alleinherrschaft, Monarchie. 6) *szerentse*, *világi jó*; das Glück. Nulla potentia longa, Ovid. 7) urbs a) Piceni, Cic. b) Liguriae, Plin. c) Lucaniae, Idem. quarum incolae Potentini vocantur, Plin.

Pŏtentĭālis, e, *hatalmas*, *hathatós*; mächtig, mit Nachdruck. Prisc.

Pŏtentĭālĭter, Adv. *hathatósan*, *tehetsége*, *v. ereje szerént*; kräftig oder nach Vermögen. Sidon.

Pŏtērium, v. —on, i, n. 2. *ivóedény*, *kúpa*, *pohár*; ein Trinkgeschirr, Becher. Plaut. 2) *pimpinella*; die Pimpernelle. Plin.

Pŏtesse, pro: posse.

Pŏtestas, ātis, f. 3. (possum) *tehetség*, *hatalom*, *juss*, *v. erő valaminek tevésére*, *valamire*, *v. valamin*; das Vermögen, die Macht etwas zu thun, die Gewalt zu oder über etwas. Habere potestatem vitae necisque in aliquem, Cic. Pari potestate, Liv. *hasonló erővel*, *v. hatalommal*; mit gleicher Gewalt. Esse in sua potestate, Nep. *maga ura lenni*; sein eigener Herr seyn. Mihi est potestas, v. est in potestate mea, Cic. *hatalmamban áll*, *tehetem*, *tselekedhetem*; es steht in meiner Macht, ich kann. 2) *szabadság*, *engedelem*; die Erlaubniß. Potestatem alicui concedere peccati, Cic. *szabadságot engedni valakinek a' bűnhődésre*; einem zu sündigen erlauben. 3) *tellyes hatalom*; die Vollmacht. Cum potestate esse, Fest. *tellyes hatalmának lenni*; bevollmächtigt seyn. 4) *észnek hasznavétele*; der Gebrauch des Verstandes. Exire potestate, de potestate, Cic. *esztelen lenni*, *eszén nem lenni*; sinnlos seyn. 5) *uraság*, *hatalom*, *tisztség*, *hivatal*; die Herrschaft, das Amt. Sallust. 6) e. gr. herbarum, Plin. *hathatósság*, *erő*; die Wirksamkeit, Kraft. 7) e. gr. pecuniae, Pand. *betsű*; der Werth. 8) *alkalmatosság*; die Gelegenheit. Data est potestas augendae dignitatis, Cic. Quoties mihi certorum hominum potestas erit, Idem. *alkalmatosság bizonyos v. hiteles emberekre való találásra*; Gelegenheit, zuverlässige Leute zu finden. 9) i. q. princeps, Svet. 10) *szó értelme*; die Bedeutung eines Worts. Gell. 11) e. gr. colorum, Vitr. actionum, Pand. *tulajdonság*,

természet, mivolt; die Eigenschaft, Natur, das Wesen. e. gr. plumbi, Lucr. i. q. plumbum.

Pŏtestātive, Adv. *erővel és hatalommal*; mit Gewalt und Macht. Tert.

Pŏtestātīvus, a, um, e. gr. principatus, Tert. *hatalommal bíró, hatalmas, erős*; Gewalt habend.

Pŏtestur, Impers. *lehet*; man kann. Plaut.

Pŏthos, i, m. 1. *nydripldnta, v. nydrivirág*; ein Sommergewächs oder Sommerblume. Plin. 2) statua celebris Scopae, Idem.

Pŏtĭca, ae, f. 1. *ital, egy ital*; ein Trunk. Val. Max. 2) *ivás*; das Trinken. Varr.

Potidaea, ae, f. 1. urbs Macedoniae, Mela.

Potidania, ae, f. 1. urbs Aetoliae, Liv.

Pŏtĭlis, e, (poto) i. q. potabilis, Coel. Aur.

Pŏtin', (possum) i. q. potesne? Potin' mihi verum dicere, Ter. 2) pro: potisne est i e. potest, Ter. Potin' ut desinas? Idem. *ugyan ne beszélly annyit*; höre doch auf zu reden.

Pŏtĭna, ae, et Potua, f. 1. dea potus infantum, Varr.

Pŏ'io, ivi, itum, ire, 4. (potis) Obsol. *valaminek elfogaddsdra alkalmatossá tenni*; fähig machen. Plaut. Vide: Potier.

Pŏtĭo, ōnis, f. 3. *ital*; der Trunk. Cels. 2) *ivás*; das Trinken. Cic. 3) *méregital*; der Gifttrank. Cic.

Pŏtiōnātus, a, um, *megitatott*; getränket. 2) *méreggel megitatott*; dem Gift beygebracht worden ist.

Pŏtiōno, āre, 1. v. gr. jumentum, Veget. *inni adni, megitatni*; zu trinken geben, tränken.

Pŏtior, ītus sum, iri, Dep. 4. (potis) *hatalmába ejteni, elfoglalni, magáévá tenni*: theilhaft werden, sich einer Sache bemächtigen. Potiri regno, Cic. *elfoglalni az országot*; sich des Reichs bemächtigen. 2) cum Genit. Accus. et Ablat. *elérni vagy megnyerni valamit, hozzdjutni valamihez*; etwas bekommen, erlangen. Pace potiri, Liv. *megnyerni a' békességet, békességet nyerni*; den Frieden erlangen. Monte potiri, Ovid. *elérni a' hegyet; és elfoglalni a' hegyet*; den Berg erreichen, sich des Breges bemächtigen. Morte potiri, Auson. i. e. mori. Victoriam et victoria potiri, Liv. *győzedelmeskedni*; den Sieg davon tragen. 3) Rerum potiri, Cic. *legfőbb hatalommal birni*; die Oberherrschaft oder die höchste Gewalt besitzen. 4) potiri hostium, Cic. *erőt venni az ellenségen*; den Feind übermeistern.

Pŏtior, Neutr. Potius, Adj. (Compar. a potis) *elébbvaló, jobb, jelesebb*; vorzüglicher, vornehmer. Mors servitute potior, Cic. 2) sequitur: qui, quae, quod; *érdemesebb*: würdigere. Superl. potissimus, a, um, *legjelesebb, legfontosabb, legnevezetesebb*; der vorzüglichste, hauptsächlichste, wichtigste. Plaut. Potissimum, Adv. *leginkább, kivált képpen, különösen, többnyire*; vornehmlich, meistentheils, hauptsächlich.

Pŏtis, et Pŏte, Adj. Indecl. vel Adv. ut: satis, et magis, *hatalmas, valamit tehető, lehető*; mächtig, könnend, vermögend, möglich. Potis est, pro: potest. v. gr. sangvis potis est consistere, Cic. Potis est vis ulla tenere, Virg. Nec potis est cerni (corpus) Lucret. Si potis est, Ter. 2) potis, pro: potest. Nec potis aequare, Virg. Potin', pro: potes ne? Ter. 3) pote, pro: potest esse, v. gr. nihil pote supra, Ter. i. e. potest esse. 4) potius. Compar. *inkább, sőt inkább*; vielmehr. Cic. Potius quam, Caes. *inkább —, hogy sem*; lieber — als daß u. s. w. Perpessus est omnia potius, quam consocios indicaret, Cic. Superl. potissime; *leginkább*; hauptsächlichst. Cic.

Pŏtissime, Adv. *leginkább, többnyire*, am vorzüglichsten, hauptsächlichst, meistens.

Pŏtissimum, Adj. vide: Potior. 2) Adv. *leginkább, kiváltképpen, különösen, többnyire*; vornehmlich, hauptsächlich, meistentheils.

Pŏtissum, Pŏtis sum, i. e. possum, Plaut.

Pŏtĭto, āre, (Frequ. a poto) *iszogatni, iddogálni*; trinken, zumahl oft. Plaut.

Pŏtītus, a, um, *a' ki valamit megnyert*; der etwas bekommen hat. Nep.

Pŏtiuncŭla, ae, f. 1. (Dimin. a potio) *italotska*; ein Tränkchen. Suet.

Potniae, ārum, f. pl. oppidum ad Thebas; hinc: Potnias, ădis, f. 3. i. e. inde oriundus. Ovid. Virg.

Pōto, potavi, potatum, et potum, āre,

1. v. gr. aquam, Plin. *inni*; trinken. Cic. 2) v. gr. vinum, Ter. *inni, részegeskedni*; trinken, zechen, saufen. Cic. 3) Met. *magába szivni*; einsaugen. Hor.

Pōtor, ōris, m. 3. v. gr. aquae, Hor. *ivó, a' ki iszik, p. o. vizivó*; ein Trinker. 2) *borivó, részeges*: ein Trinker, Saufer, Zecher. Hor. Plin.

Pōtōrius, a, um, v. gr. vas. Plin. *innivalo, ivó, p. o. edény*; zum Trinken gehörig. Potorium sc. vas, Plin. *ivóedény, pohár*; ein Trinkgeschirr, Becher.

Pōtrix, īcis, f. 3. *részeges asszony*; eine Säuferinn. Phaedr.

Pōtŭlentus, a, um, *megiható*; trinkbar. Potulenta, vel potulentia, Cic. *valami innivaló; ital*; das Getränke. Cic. 2) *ittas, részeg*; betrunken. Suet.

Pōtūra, ae, f. 1. *ital*; der Trank. Varr.

Pōtus, a, um, *ittas, részeg*; betrunken. Pota anus, Ovid. 2) *ivott, megivott, kiivott*; ausgetrunken. Quo plus sunt potae, plus sitiuntur aquae, Ovid.

Pōtus, us, m. 4. *ivás, ital*; das Trinken, der Trank. Cic. 2) *ivás, részeskedés*; das Trinken, Zechen, Saufen. Plin.

Prae, Praep. cum Ablat. *előtt*; vor. Prae foribus, Ter. *az ajtó előtt*; vor der Thüre. Prae se mittere, Sal. *előre küldeni maga előtt*; voraus schicken, vor sich. Prae se agere armenta, Liv. 2) Trop. Prae se ferre, Cic. *valamit nyilvánvalóvá tenni, úgy, vagy azt mutatni, jelenteni, valaminek jelensége vagy jele lenni*; etwas bekannt machen, vorgeben, zeigen. Prae manu, Plaut. *kéznél, mintegy késszen, p. o. kezemben, kezem között*; vor der Hand, bey der Hand, zur Hand. Aurum, quod fuit prae manu, Plaut. Si libet prae manibus est, i. e. apud te, Gell. Non habeo prae manibus, i. e. hic apud me. Si prae manu dederis, Ter. i. e. in manus. I prae, Ter. vel: abi prae, Ter. *menj elől, v. előre*; geh voran. 3) *miatt*; vor, wegen. Nec loqui prae moerore potuit, Cic. Prae metu, Cic. prae gaudio, Ter.

Praeăcŭo, ŭi, ūtum, ĕre, 3. *kihegyezni*; vorn spitzen, vorn spitzig machen. Cato.

Praeăcūte, Adv. *igen kihegyezve, kiköszörülve*: sehr zugespitzt, sehr scharf. 2) *taldlós elmésséggel*: sehr spitzfindig, sehr scharfsinnig. Apul.

Praeăcutus, a, um, *igen kihegyzett*; sehr spitzig. Sall.

Praealte, Adv. *igen magasan*; sehr hoch. 2) *igen mélyen*; sehr tief. Veget.

Praealtus, a, um, *igen magas*; sehr hoch. Liv. 2) *igen mély*; sehr tief. Liv. praealtissimus, Apul.

Praeambŭlo, āre, 1. *előljárni, előre menni*; vorher oder voran gehen. Mart.

Praeambŭlus, a, um, *előremenő, előljáró. előlmenő*; vorhergehend, Vorgänger, Vorangängerinn. Mart. Cap.

Praeaudītus, a, um, *az elébb hallott*; zuvor gehört, vorher gehört. Pandect.

Praebenda, ōrum, n. 2. pl. *útravaló, útravaló szükséges dolgok, p. o. eleség, 's a' t.* die Versehung mit den nothwendigen Bedürfnissen auf der Reise. 2) *egyházi jövedelemre adott jószág*: eine Pfründe. Aut. Gell. 3) *egyházi jövedelem*; geistliches Einkommen. Eccles.

Praebĕo, ui, ĭtum, ēre, 2. *odatartani, odanyújtani*; hinhalten, hinreichen, darreichen. Terent. Alicui aures praebere, Ter. *rdhallgatni valakire, figyelmezni, és meghallgatni valakit, p. o. valaki kérését*; einem zuhören, und einem Gehör geben. 2) v. gr. se, *kitenni magát*; sich aussetzen. Se telis hostium praebere, Liv. Aliquem hosti ad caedem praebere, Liv. 3) *mutatni valakinek, láttatni valakivel*; zeigen, sehen lassen. Pulchritudinem suam alicui praebere, Apul. Operam alicui praebere, Liv. *szolgálni valamiben valakinek*; einen in einer Sache dienen. Exemplum alicui praebere, Liv. *példát adni, vagy mutatni*; einem ein Exempel geben. Talem se praebuit, Cic. *úgy, v. ollyannak mutatta magát*; hat sich als einen solchen gezeigt. 4) *adni*; geben, reichen. Panem alicui praebere, Nep. Eundem usum praebent, Plin. *ugyan az a' haszna van*; haben den nähmlichen Nutzen. Haec studia rebus adversis perfugium ac solatium praebent, Cic. 5) v. gr. suspicionem, Nep. *okozni, tsinálni, okot adni vala-*

mire; verursachen, machen. 6) *megengedni, hogy valami megessék*; erlauben, geschehen lassen. Ovid.

Praebĭa, ōrum, pl. n. (praebeo) *nyakbakötő orvosság, p. o. méreg ellen*; die Amulette, welche man Kindern wider Gift und Beschreyung an den Hals hängt. Varr.

Praebĭbo, bi, ĕre, 3. *elől inni*; vorher trinken. 2) *rákösző̈nni valakire a' pokarat*; zutrinken. Cic.

Praebĭtĭo, ōnis, f. 3. *odaadás, megadás, általadás*; das Darreichen, Geben. Justin.

Praebĭtor, ōris, m. 3. (praebeo) v. gr. pecuniae, Cic. *kiosztó, kiadó, sáfár*; Darreicher, Geber, Austheiler.

Praebĭtus, a, um, *adott, kiadott, általadott*; gegeben, gereicht. Colum.

Praecădens, tis, i. q. procidens, Coel. Aur.

Praecălĕfactus, vel Praecalfactus, a, um, *előre megmelegített*; vorher gewärmt. Coel. Aur. 2) *előre befűtött, bémelegitett*; voraus geheitzt. Gloss.

Praecălĭdus, a, um, *igen meleg forró*; sehr warm oder sehr heiß. Tacit.

Praecalvus, a, um, *elől kopasz*; vorn kahl. Suet.

Praecăno, ĕre, 3. *elől énekelni, kezdeni az éneket*; vorsingen. 2) *előre megjövendölni*; vorher sagen, weissagen. Tertull.

Praecantātĭo, ōnis, f. 3. *megigézés, megbájolás*; die Bezauberung. Quintil. Decl.

Praecantātor, ōris, m. 3. *bájoló, v. igézőmester*; ein Zauberer. August.

Praecantātrix, īcis, f. 3. *megbájoló asszony, megbűvölő*; eine Zauberinn. Augustin.

Praecanto, āre, 1. *előre megmondani, megjövendölni*; vorher sagen, prophezeyen. Lucil. 2) *megigézni, megbájolni*; bezaubern. Petron

Praecantrix, īcis, f. 3. id. qu. Praecantatrix.

Praecānus, a, um, *igen ősz, időnap előtt megőszült*; sehr grau oder vor der Zeit grau. Horat.

Praecarpo, pro: praecerpo.

Praecautĭo, ōnis, f. 3. (praecaveo) *elővigyázás*; die Vorsehung, Vorsicht. 2) *óvás*; die Vorsicht, um etwas abzuwenden. Coel. Aur.

Praecautor, ōris, m. 3. *megóvó, magára, v. elővigyázó*; der Verhüthee. Plaut.

Praecautus, a, um, v. gr. res, Cic. *a' mitől őrizkedett az ember*; was man zu verhüthen gesucht hat. Praecauto opus est, Plaut. *jól magára kell vigyázni, őrizkedni kell*; man hat sich wohl vorzusehen, es ist Vorsicht nöthig.

Praecăvĕo, cavi, cautum, ēre, 2. sequ. ne, Caes. vel. ab insidiis, Liv. *magára vigyázni, óvni magát, őrizkedni*; sich in Acht nehmen, sich vorsehen, Vorsicht gebrauchen. 2) v. gr. decemviris, Liv. sibi, Ter. *gondoskodni felőle, bátorságba helyheztetni*; sorgen für Jemanden, Sicherheit verschaffen. 3) v. gr. injurias, Gell. peccata, Cic. *elkerülni, eltávoztatni, elhárítni igyekezni*; abzuwenden suchen, verhüthen, vorbeugen.

Praecēdo, essi, essum, ĕre, 3. v. gr. agmen, Virg. *elől menni előtte*; vorhergehen, vorangehen. 2) *megelőzni, előre odamenni, elébb menni valakonál*; vorangehen, zuvorkommen. Fama praecessit ad aures. Ovid. Nulla praecendente injuria, Plin. 3) Trop. v. gr. aliquem re, Caes. vel: in re, Plin. *megelőzni, felyülmúlni*; vorgehen, übertreffen, den Vorzug haben. Aliquem auctoritate praecedere, Plin.

Praecĕler, is, e, *igen gyors, igen sebes*; sehr schnell. Plin.

Praecĕlĕro, āre, 1. *igen sietni*; sehr eilen. Stat. 2) v. gr. aliquem, Svet. *megelőzni*; ereilen.

Praecellens, entis, o. *igen jeles, másokat felyülhaladó, fő*; vortrefflich. Comp. praecellentior, Sup. vix praecellentissimus, Cic.

Praecellentĭa, ae, f. 1. id. qu. praestantia: *különös jeleség*; die Vortrefflichkeit. Tertull.

Praecellĕo, ēre, pro: praecello, Plaut.

Praecello, ĕre; 3. v. gr. arte, Svet. *magát valamiben különösen kimutatni, v. megkülömböztetni, jeles lenni*; sich hervor thun, vorzüglich oder vortrefflich worin seyn. Opibus vetustis et gravitate morum praecellere, Tacit. 2) v. gr. aliquem re, Tacit. *felyülmúlni, felyülhaladni*; übertreten. 3) v. gr. alicui, Tac *valakin uralkodni, hatalmának lenni rajta*; herrschen, vorstehen.

Praecelsus, a, um, v. gr. locus, Cic. *igen magas*; sehr hoch, sehr erhaben.

Praecentio, ōnis, f. 3. (praecino) *elöléneklés vagy elölmuzsikálás*; das Vorsingen oder Vorspielen der Instrumente. Cic.

Praecentor, ōris, m. 3. (praecino) *énekkezdő*, *elöléneklő*, *vezéréneklő*; ein Vorsänger. Apul.

Praecentōrius, a, um, *az elölvaló éneklést vagy muzsikálást illető*; zum Vorsingen oder Vorspielen auf Instrumenten oder Vorblasen gehörig. Solin.

Praeceps, ipĭtis, o. (prae et caput) *fővel elöre lévő*, v. *elöre menő*, *eső*; kopfüber, mit dem Kopfe voran, z. B. wenn man fällt oder läuft. Aliquem praecipitem dare, Terent. dejicere, Cic. *nyakraföre lebuktatni*, *letaszitni*; herabstürzen. Projecit praecipitem in undas, Virg. Praeceps fertur, Hor. *nyakraföre szalad*; läuft über Hals und Kopf. 2) v. gr. amnis, Hor. ventus, Ovid. nox, Ovid. *hirtelen menő*, *nyakraföre siető*, *gyors*; schnell eilend, schnell, übereilend. 3) *hajlandó*, v. *gyors valamire*; geneigt. Praeceps in iram, Liv. *hirtelen haragú*; zum Zorne geneigt. 4) *végére siető*, *végére járó*; zu Ende gehend. Dies praeceps, Liv. aestas praeceps. Sall. 5) v. gr. locus, Caes. fossa, Virg. *meredek*, jäh, abschüssig. In praeceps deferri, Liv. *a' mélységbe leroh anni*, *lebukni*; hinabstürzen. 6) *veszedelmes*; gefährlich. In tam praecipiti tempore, Ovid 7) *hebehurgya*, *vigyázatlanúl hirtelenkedő*; unbesonnen sich übereilend. Praeceps consiliis omnibus, Cic.

Praeceptio, ōnis, f. 3. (praecipio) *elelbe szabott tanúság*, *oktatás*, *szabás*; eine Lehre, Vorschrift. Cic. 2) *parantsolat*; der Befehl. Cod. Just. 3) *elöre formált gondolat vagy megfogás valami felöl*; vorgefaßte Gedanken, Vorbegriff. Cic. 4) v. gr. dotis, vel bonorum, Pandect. *elörevétel*; die Vorausnehmung, Vorausempfangung.

Praeceptive, Adv. *szabásként*; vorschriftlich. Tertull. 2) *parantsolólag*; gebiethend. Gloss.

Praeceptīvus, a, um, *eleibe szabó*, *kirendelő*, *parantsoló*; vorschriftlich, vorschreibend, gebiethend. Senec.

Praeceptor, ōris, m. 3. (praecipio) *parantsoló*; der Befehler. Gell. 2) *tanító*, *oktató*; der Lehrer. Cic.

Praeceptrix, īcis, f. 3. *tanító asszony*; die Lehrerinn. Cic.

Praeceptum, i, n. 2. *parantsolat*; ein Geboth, Befehl. Cic. 2) *szabás*, *oktatás*, *regula*; eine Vorschrift, Lehre. Vivendi praecepta dare, Cic.

Praeceptus, a, um, *elöre kivett*, v. *elfoglalt*; zuvor genommen. 2) *parantsolt*, *eleibeszabott*; gebothen, vorgeschrieben. Cic. 3) *tanított*; gelehrt. Cic.

Praecerpo, psi, ptum, ĕre, 3. *elöre vagy ideje előtt leszedni*, p. o. a' *gyümöltsöt*; vorher oder vor der Zeit abbrechen. 2) *elöl leszedni*, *leszaggatni*; vorn abpflücken. 3) v. gr. libros, Gell. *kisummázni*, *kürni a' summáját*, *kiszedni a' nevezetesebb foglalatját*; excepiren, Auszüge machen.

Praecertātio, ōnis, f. 3. *próba-vetélkedés*; ein Vorspiel zum Streite. Auct. ad Her.

Praecessor, ōris, m. 3. (praecedo) *megelőzött*, *valakinek elötte volt*, p. o. a' *hivatalban*; Vorgänger. Tertull.

Praecia, ae, m. 1. *kikiáltó*, p. o. a' *kótyavetyén*; ein Ausrufer z. B. bey einer Auction. Apul.

Praeciānus, a, um, v. gr. vinum, Plin. *híres bor*; ein berühmter Wein.

Praecīdānĕus, a, um, *elöre levágott*, *és áldozott*; zuvor geschlachtet und geopfert. Gell. 2) hostia praecidanea, Varr. *elöáldozat*; ein Voropfer.

Praecīdo, īdi, īsum, ĕre, 3. (prae et caedo) v. gr. linguam alicui, Plaut. *elvágni*, *elmetszeni*; abschneiden, abhauen. Manum alicui gladio praecidere, Cic. 2) Met. v. gr. spem alicui, Cic. *megvonni tőle*, *elvenni*; benehmen, aufheben. 3) *megrövidítni*, *rövidre összevehúzni*; abkürzen, kurz fassen. Brevi praecidam, Cic. *röviden elöadom*; ich will es kurz sagen. Praecide, Cic. *röviden szóllj*; mach's kurz. 4) *kereken megtagadni valamit valakitől*; rund abschlagen. 5) *összevagdalni*, *bévagdalni*; zerschneiden. Cotem novacula praecidare, Cic. 6) v. gr. amicitiam, Cic. *egyszerre félbe szakasztani*, *kettő-*

vágni; auf einmahl trennen. 7) os praecidere, Plaut. a' szájára ütni; auf das Maul schlagen.

Praecinctio, ōnis, f. 3. (praecingo) körülövedzés, övezet; die Umgürtung, der Gurt. Vitr.

Praecinctōrium, ii, n. 2. elökötö; die Schürze. Augustin.

Praecinctōrius, a, um, v. gr. funis, Vitr. körülövedző; zum Umgürten dienlich.

Praecinctūra, ae, f. 1. körülkötés, körülövedzés; die Umgürtung. Macrob.

Praecinctus, a, um, körülkötött, körülövedzett; umgürtet, umgeben. 2) parietes praecincti, Plin. bévont falak; überzogene Wände.

Praecinctus, ūs, m. 4. körülövedzés; die Umgürtung. Varr. 2) felöltözés; die Ankleidung. Macrob.

Praecingo, nxi, nctum, ĕre, 3. körülövedzeni; gürten, umgürten. Ense praecingi, Ovid. kardot kötni; sich mit dem Säbel umgürten. 2) körülvenni, körülfogni, békeríteni; umgeben. Tellus praecincta mari, Plin.

Praecino, cinui, centum, ĕre, 3. (prae et cano) elöl énekelni, kezdeni az éneket; vorsingen, den Gesang anfangen. 2) v. gr. tibiis alicui, Flor. v. cithara, Gell. elöl muzsikálni; vorspielen, vorblasen. 3) v. gr. futura, Plin. elöre megjövendölni; weissagen. 4) igézni, igéző beszédet mondani; zaubern, eine Zauberformel hersagen. Tibull.

Praecipio, ĕpi, eptum, ĕre, 3. (prae et capio) elöre elvenni, más elött elvenni, elöre elfoglalni; hinweg nehmen, vor andern nehmen. Caes. Littora praecipere, Virg. elöre elfoglalni a' partokat; sich des Ufers voraus bemächtigen. Laetitiam praecipere, Hirt. elöre örvendeni valaminek; sich im voraus freuen. Fata veneno praecipere, Flor. a' természeti halált méreggel megelözni, az az: méreggel megölni magát; sich durch Gift tödten. Aliquid opinione praecipere, Caes. vel: cogitatione futura praecipere, Cic. elöre is gondolni valamit, v. gyanítni; voraus vermuthen, im voraus denken. 2) v. gr. aliquid alicui, Cic. elöbe adni, rendelni, parantsolni, meghagyni valakinek valamit; einem etwas vorschreiben, gebiethen, befehlen. 3) tanátsolni, javasolni, reguldt szabni; rathen, anrathen, Regel geben. Hoc tibi praecipio, Cic. Quid quid praecipies, esto brevis, Hor. 4) tanítani, oktatni; lehren, Unterricht geben. Cic. 5) praecipere consilium, Cic. tanátsot adni; einen Rath geben.

Praecipitanter, Adv. hebehurgyán, nyakraföre; hinstürzend, über Hals und Kopf, jähling, hastig. Lucret.

Praecipitantia, ae, f. 1. hebehurgyaság, hebehurgyáskodás; die Übereilung. 2) lebukás; der Herabsturz, das Herabfallen. Gell.

Praecipitātio, ōnis, f. 3. lebuktatás; die Herabstürzung. Senec.

Praecipitium, ii, n. 2. (praeceps) meredek hely, meredekség; ein jäher, abschüssiger Ort, ein steiler Ort. Svet. 2) lebukás, lerohanás, leesés; das Herabstürzen, Herabfallen. Plin.

Praecipito, āvi, ātum, āre, 1. (a praeceps) Activ. v. gr. equites ex equis, Liv. lebuktatni, letaszítni, levetni; herabstürzen. Se praecipitare, Cic. nyakra före leugrani, levetni magát, lebukni; sich herabstürzen. 2) vitem praecipitare, Cato. homlítni; senken. Palmitem praecipitare, Colum. karikára mivelni a' szölöt, (mint Erdélyben szokás); umbirgen und anbinden. 3) Trop. v. gr. spem, Ovid. aegrum, Caes. leverni, eltaszigeszteni; niederschlagen, herabstürzen. 4) sietni; eilen. Praecipitare moras, Virg. nyakraföre sietni; sehr eilen. Ira mentem praecipitat, Idem. a' hirtelen harag hebehurgyává teszi az embert; im jähen Zorne übereilet man sich bald. 5) Intransit. v. gr. in fossam, Liv. lebukni, leesni, lerohanni; herabstürzen, sich herabstürzen. Nilus praecipitat (pro: praecipitat se) ex montibus, Cic. Ad exitium praecipitare, Cic. veszedelmére sietni; in sein Verderben rennen. 6) végére sietni, végefelé járni; zu Ende gehen. Dies in occasum praecipitat, Tac. Hyems jam praecipitaverat, Caes.

Praecipūe, Adv. kiváltképpen, mindenek felett; vornehmlich, vorzüglich, besonders, vor andern. Cic.

Praecipuus, a, um, v. gr. amor, fortuna, dolor, Cic. különös, kiváltképpenvaló; besonderers, vorzüglich. 2) legjelesebb, rendkivülvaló; der Vornehmste, außerordentlich. Cicero

praecipuus in eloquentia. Quint. 3) *különösen jó, v. hasznos*; vorzüglich gut. Praecipuus ad serpentis ictum, Cels.

Praecise, Adv. *elvágva*; abgeschnitten. 2) *röviden, rövideden, kurtán, rövid szóval*; kurz, mit wenigen Worten. Cic. 3) *egyátaljában, egyenesen, feltételetlenül*; schlechtweg, ohne Bedingung. Aliquid praecise negare, Cic.

Praecisio, önis, f. 3. *elmetszés, elvágás*; die Abschneidung, der Abschnitt. Vitruv. 2) i q. Aposiopesis. Fig. Rhet. *félbeszakasztás*; die Abbrechung, eine Redefigur. Auct. ad Her.

Praecisūra, ae, f. 1. *elmetszett darab, szelet*; was man abschneidet, Schnitz, Schnitzchen. Apic.

Praecīsus, a, um, *elvágott, levágott*; abgeschnitten. Caput praecisum, Plin. *levágott fő*; abgehauener Kopf. 2) Met. *megvont, megtagadott*; benommen. Praecisa opitulandi potestas, Cic.

Praeclāmo, āre, 1. *előre kiabálni*; vorher schreyen oder rufen. Pandect.

Praeclāre, Adv. v. gr. intelligo, Cic. explicare, Cic. *igen világosan, tisztán*; sehr hell, sehr deutlich. 2) v. gr. gerere negotium, Cic. memini, Idem. facere, Cic. *jelesen, igen jól, v. helyesen, ditséretesen*; vortrefflich, sehr wohl. Comp. praeclarius, Sup. praeclarissime facta. Cic.

Praeclāriter, Adv. i. q. praeclare, Quadrig.

Praeclārus, a, um, v. gr. sol, Lucret. *igen világos*; sehr hell. 2) *igen híres*; sehr berühmt. Virg. 3) *jeles, különösen derék, szép, v. nevezetes, ditséretes*; vortrefflich, herrlich, schön, ansehnlich, merkwürdig. Homo in philosophia praeclarus, Cic. praeclarius, Cic. praeclarissimum facinus, Nep. Livius eloquentiae praeclarus, Tacit.

Praeclāvium, ii, n. 2. *a' ruha széle, melly a' veres bársony prémet megelőzte*; der Theil des Kleides vor dem Purpurstreifen. Non.

Praeclūdo, si, sum, ĕre, 3. v. gr. portas, Caes. *bézárni, bétukni*; verschliessen. 2) *elzárni, megakaddlyoztatni*; verschliessen, hindern, hemmen, benehmen. Aditum misericordiae praecludere, Cic. Lingvam praecludere, Phaedr. *bédugni a' száját*; das Maul stopfen. Cic. 3) v. gr. negotiatores, Svet. *szaboldzni, kiszorítni*; einschränken od. ausschliessen.

Praeclūēns, entis, o, *igen híres*; sehr berühmt. Prud.

Praeclūis, e, *igen nevezetes, híres*; sehr berühmt. Mart. Cap.

Praeclūsio, önis, f. 3. v. gr. aquarum, Vitr. *elrekesztés*; die Verstopfung, Verschliessung. 2) *elzárás*; die Versperrung. Idem.

Praeclūsor, öris, m. 3. v. gr. legis, Tert. *elzáró, megakaddlyoztató*; Verschliesser, Verhinderer von etwas. Tert.

Praeclūsus, a, um, *elzárt*; verschlossen. 2) *bezárt, berekesztett*; verschlossen, versperrt. 3) sub poena praeclusi, JCt. *az alatt a' büntetés alatt, hogy többé meg nem hallgattatik valaki*; bey Strafe, daß man nicht mehr gehört werden soll.

Praeco, önis, m. 3. *valamit kikiáltó vagy kihirdető, p. o. piatzon, 's a' t.* ein Herold, Verkünder, Ausrufer. 2) praeco feralis, Cic. *halottas ember*; ein Todtenansager. v. gr. nuptialis, Idem. *főfény, vőfély, lakodalomba hívogató*; ein Hochzeitbitter. 3) v. gr. virtutis, Cic. *ditsérő, ditsérethirdető*; ein Rühmer, Lobredner.

Praecocius, a, um, *előre megfőzött, v. megfőtt*; vorher gekocht. Plin. 2) *korán megért*; frühzeitig reif.

Praecōgitātio, önis, f. 3. *előre való meggondolás, v. elgondolás*; das Bedenken vorher, die Überlegung vorher. Tert.

Praecōgito, āre, 1. *előre meggondolni, gondolóra venni*; vorher bedenken oder überlegen. Liv.

Praecognitio, önis, f. 3. *előleges esméret*; die Vorkenntniß. Boëth.

Praecognitus, a, um, *előre megtudott*; vorher erfahren. 2) *világos, tudvalévő*; kund. Plaut.

Praecōgnōscentia, ae, f. 1. *előrevaló tudás, előleges esméret*; die vorherige Wissenschaft. Mart. Vict.

Praecognosco, övi, ĭtum, ĕre, 3. *előre megesmerni, v. megtudni*; zuvor erkennen, vorher erfahren. Planc. in Cic. Ep.

Praecōlō, cŏlui, cultum, ĕre, 3. *előre mivelni, megmivelni, v elkészíteni*; vorher bearbeiten oder bereiten.

Cic. 2) *elõre, v. különösen tisztelni, betsülni*; im voraus oder vorzüglich ehren oder schätzen. Tacit.

Praecomimŏdo, āre, 1. *elõre költsönözni, v. kedveskedésből adni*; vorausleihen, oder als Gefälligkeit geben. Cod. Just.

Praecommŏvĕo, ēre, 2. *elõre, v. különösen megindítni, v. meghatni*; vorher oder vorzüglich bewegen. Senec.

Praecompōno, sui, situm, ĕre, 3. e. gr. os, Ovid. *elõre rendbeszedni*; vorher in Ordnung bringen.

Praecōmpŏsitus, a, um, *elõre rendbe szedett, v. elrendelt*; vorhin in Ordnung gebracht. Ovid.

Praeconceptus, a, um, *elõre bévett, v. meggondolt*; zuvor angenommen oder überdacht. Plin.

Praecondĭo, īre, 4. e. gr. leporem, Apic. *elõre megfűszerszámozni*; vorher würzen.

Praecōnĭum, ĭi, n. 2. (praeco) *kikiáltás, hirdetés*; der Ausruf. Cic. 2) *hirdető hivatal*; ein Amt eines Präco. Praeconium facere, Idem. *kikiáltó, v. közhirdető lenni*; ein Präco seyn. 3) *közönséges ditséret*; ein öffentliches Lob. Cic.

Praecōnĭus, a, um, ad praeconem pertinens, illum concernens. Cic.

Praecōnor, āri, Dep. 1. *közhirdető lenni, közönségesen kikiáltani*; ein Präco seyn, öffentlich ausrufen. Mart. Cap.

Praeconsūmo, si, tum, ĕre, 3. *elõre megemészteni, v. megfogyasztani*; vorher verzehren. e. gr. vires suas, Ovid. *erejét elõre ellankasztani*; seine Kräfte zuvor abmatten.

Praecōnsūmtus, a, um, *elõre megemésztetett, v. megfogyasztott*; vorher verzehrt. Ovid.

Praecontrecto, āre, 1. *elõre megtapintani, illetni, v. tapogatni*; vorher betasten. Ovid.

Praecŏquis, e, vide: Praecox.

Praecŏquo, xi, ctum, ĕre, 3. *elõre megfőzni*; vorher kochen. Coel. Aur. Plin. 2) *igen főzni*; sehr kochen. Plin.

Praecordĭa, ōrum, n. plur. (cor) *keresztharátya, melly a' szívet, és tüdőt a' has alsó részétől elválasztja, szívhalló*; die Haut, welche Herz und Lunge vom Unterleibe trennt, das Netz ums Herz, Zwerchfell, Plin. 2) *szív, mejj, 's más részek, mellyeket a' keresztharátya elválaszt a' hastól*: das Herz, die Brust und andere Theile des Körpers, welche das Zwerchfell vom Unterleibe absondert. Coit in praecordia sanguis, Virg. 3) *belsőrészek, bél*; das Eingeweide. Annulus in praecordiis piscis inventus, Cic. 4) poëtice: i. q. corpus. In terra ponunt praecordia, Ovid. 5) Trop. *szív, indúlat*; das Herz, Gemüth. Ferrea praecordia, Ovid. Aperit praecordia liber, Hor.

Praecorrumpo, ūpi, uptum, ĕre, 3. *elõre elrontani, rosszra venni, v. vezetni, v. eltsábítni*; vorher verderben, verführen. e. gr. aliquem donis, Ovid. *megvesztegetni*; bestechen.

Praecorruptus, a, um, *elõre eltsábított, v. rosszra vett*; vorher verführt. Idem.

Praecox, ŏcis, v. ŏquis, v. Praecŏquis, e, et Praecŏquus, a, um, *idején, v. korán való, jókori, az az: idején, v. elein érő, korán érő, nővő, virágzó*; frühzeitig, i. e. vor der Zeit reif oder reifend, wachsend, blühend. Vites praecoquis fructus, Colum. Pira praecocia, Idem. Rosa praecox, Plin. b) e. gr. vitis, Colum. arbor, Plin. *korán, v. idején gyümöltsöző*; vor der Zeit Früchte tragend. c) loca praecocia, Idem. *a' hol korán érik a' gyümölts*; wo die Früchte früh reifen. 2) *sietvevaló, hebehurgya*; übereilt. Gloss. 3) Trop. e. gr. pugna, Enn. risus, Plin. *korán való, ideje előtt történő, v. eső*; frühzeitig, vor der Zeit geschehend. Praecox ingenium, Quint. *korán érő elme, v. ész*; ein frühzeitiger Verstand. Praecox fatum, Sep. *korán való halál*; ein frühzeitiger Tod.

Praecrassus, a, um, e. gr. cortex, Plin. *igen vastag*; sehr dick.

Praeculco, āre, 1. *elõre, v. igen betaposni, v. bényomni*; vorher oder sehr eintreten. 2) *sokszor elmondani előtte*; etwas einem oft vorsagen. Tert.

Praecultus, a, um, (praecolo) *eleve elkészített*; vorher vorbereitet. 2) *eleve fel, v. kiékesített*; vorher geziert. Cic.

Praecūpĭdus, a, um, *igen kívánó, kívántsi*; sehr begierig. Suet.

Praecūro, āre, 1, *előre gondoskodni rólla, eleve körülteldtni*; vorher besorgen, vorher pflegen. Tert.

Praecurro, cŭcurri et curri, cursum, ĕre, 3. e. gr. ad aliquem, Caes. *előre, vagy elől futni, vagy szaladni, vagy menni*; vorher oder voraus laufen. Etiam de rebus, e. gr. eo jam fama praecurrerat, Caes. Hinc: praecurrentia; *az előtti dolgok*; vorhergehende Dinge. Cic. 2) e. gr. alicujus adventum, Plin. *megelőzni, elébb érkezni mint más*; zuvor kommen, eher kommen als ein Anderer. Trop. e. gr. aliquem aetate, Cic. *idősebb lenni másnál*; älter seyn als ein Anderer. Lingva praecurrit mentem, Prov. *elébb jár a' nyelve az eszénél, v. gondolatlanúl beszél*; er redet ohne Vorbedacht. Approbatio cognitioni non debet praecurrere, Cic. *nem kell valamit addig javallani, míg azt az ember nem ésméri*; man muß etwas nicht eher gut heissen, als bis man es kennt. 3) e. gr. aliquem re, Nep. *felyülmúlni, meghaladni*; übertreffen.

Praecursio, ōnis, f. 3. *elől, v. előreszaladás, v. futás, megelőzés*; das Vorherlaufen, Vorherkommen. 2) *előrefutás a' hadban, minekelőtte a' rendes megötközés elkezdődnék*; im Kriege, das Vorlaufen, um zu fechten, ehe das rechte Fechten angeht. Plin. Ep. 3) *előrekészítés*; die Vorbereitung. Praecursionem adhibeant ad efficiendum, Cic.

Praecursor, ōris, m. 3. *előljáró, előlfutó*; ein Vorläufer. Cic.

Praecursōrius, a, um, *elölvaló, előljáróbanvaló, előljáró*; voran oder voraus laufend. Plin. Ep.

Praecursus, a, um, (praecurro) *előrement, eleve elhaladt*; vorhergegangen.

Praecursus, us, m. 4. l. q. Praecursio. Praecursu Etesiarum Plin. i. e. ante flatum Etesiarum.

Praecŭtio, ussi, ussum, ĕre, 3. e. gr. taedas, Ovid. *előre rázni, forgatni, v. lebegtetni*; vorher schütteln, schwenken, schwingen.

Praeda, ae, f. 1. *ragadomány, zsákmány, préda, martalék*; die Beute. Praeda parta, Cic. *nyert, v. szerzett préda*, eine eroberte Beute. Praedam capere de hostibus, Plaut. Ingentes praedes faciunt, Liv. Regnum facit paedam sceleris sui, Sallust. 2) *fogott, v. lött állat. p. o. a' vadászaton*; ein gefangenes oder erlegtes Thier, z. B. auf der Jagd. Hor. 3) Trop. *mindenféle haszon, v. nyereség*; jeder Gewinn. Hor. Tibull. Maximas praedas facere, Cic. 4) *találmány, talált dolog*; der Fund. Ostendit praedam, Phaed.

Praedābundus, a, um, *ragodozó, prédáló, prédálni járó*; räuberisch, auf Beute oder Raub ausgehend. Liv.

Praedamnātio, ōnis, f. 3. *előre, v. elevekárhoztatás*; die Vorherverdammung. Tert.

Praedamnātus, a, um, *előre, v. eleve kárhoztatott*; vorher verdammt. Liv.

Praedamno, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. aliquem, Liv. *előre, v. eleve kárhoztatni*; vorher verdammen oder verurtheilen. Trop. e. gr. se perpetuae infelicitatis, Val Max. *szerentsésebb állapotra nem tartani érdemesnek magát*; sich selbst für einen schlechten Menschen halten, der nicht glücklicher zu werden verdiene. 2) e. gr. spem, Liv. *eleve kétségbe esni valami felől, felhagyni vele*; vorher verwerfen oder fahren lassen.

Praedāticius, v. Praedatitius, a, um, e. gr. pecunia, Gell. *prédául, v. prédálással nyert, zsákmányolt*; erbeutet. Gell.

Praedātio, ōnis, f. 3. *prédálás, ragadozás, zsákmányolás, rablás*; das Beutemachen, Plündern, Rauben. Tacit.

Praedatitius, a, um, vide: Praedaticius.

Praedātor, ōris, m. 3. *prédáló, ragadozó, zsákmányoló, rabló*; ein Beutemacher, Räuber, Plünderer. Cic. Exercitus praedator (pro: praedans) ex sociis, Sallust. Hinc: Trop. e. gr. corporis, Petron. *kurválkodó*; ein Hurer. 2) e. gr. aprorum, Ovid. *vadászó, vadász*; ein Jäger. 3) *nyereségkívánó, kintskórságos*; gewinnbegierig, habsüchtig. Tibull.

Praedātōrius, a, um, *prédáló, ragadozó, pusztító, zsákmányoló*; Beute machend, plündernd, räuberisch. e. gr. manus, Sall. *haramia tsim-*

bordstársaság; eine Räuberbande. e. gr. navis, Liv. *rablóhajó*; ein Raubschiff, Caperschiff.

Praedātrix, īcis, f. 3. *ragadozó, prédáló, rabló* (*asszony, v. ledny*); eine Beutemacherinn, Räuberinn. Stat. 2) Adj. Ferae praedatrices, Ammian. *ragadozó állatok*; Raubthiere.

Praedātus, a, um, (praedo) *a' ki prédált, v. ragadozott*; der geraubt hat. 2) *prédált, ragadozott, rablott, prédául nyert*; erbeutet.

Praedātus, us, m. 4. i. q. Praedatio, Stat.

Praedătus, a, um, *előre, v. eleve adott*; vorher gegeben. Coel. Aur.

Praedēcessor, ōris, m. 3. i. q. Antecessor, Symmach.

Praedēlasso, āre, 1. *előre elfárasztani, v. ellankasztani*; vorher ermüden. Ovid.

Praedēlēgātio, i. e. delegatio ante tempus, Cod. Theod.

Praedemno, āre, i. q. Praedamno.

Praedensus, a, um, e. gr. terra, Plin. *igen tömött, v. sürü*; sehr dicht.

Praedēsignātus, a, um, *előre megjelelt*; vorher bezeichnet. Tert. 2) *előre kinevezett, tett v. rendelt*; vorher bestimmt. Tert.

Praedēsigno, āvi, ātum, āre, 1. *előre megjelelni, v. jegyezni*; vorher bezeichnen. Tert. 2) *előre kinevezni, tenni, v. rendelni*; vorher bestimmen. Idem.

Praedestinātio, ōnis, f. 3. *előre elrendelés, Isteni gondviselés, elválasztás*; die Vorherbestimmung, die Vorsehung Gottes, Gnadenwahl. Boëth.

Praedestino, āvi, ātum, āre, 1. *előre elrendelni*; vorher bestimmen. Prud. 2) e. gr. triumphos, Liv. *előre erősen feltenni, v. elvégezni*; vorher sich etwas fest vorsetzen.

Praedexter, a, um, *igen ügyes, v. alkalmatos*; sehr geschickt. Grat.

Praediātor, ōris, m. 3. (praedium) *a' ki a' köztársaság eladó mezei jószágait megveszi*; der die Landgüter der Republik, die verkauft werden sollen, an sich kauft. 2) *fekvő jószágok jussaihoz értő*; der das Recht von liegenden Gütern wohl versteht. Cic.

Praediātōrius, a, um, *mezei majorkodást, v. fekvőjószágok elidegenítését illető*; die Güter, oder die Verpfändung der Güter betreffend. e. gr. jus. Cic. *fekvő jószágok törvénye*; das Landgüterrecht.

Praediātus, a, um, (praedium) *mezei majorságot bíró*; Landgüter besitzend, begütert. Apul.

Praedicābilis, e, *hirdetésre méltó*; sagenswerth, rühmlich. Cic.

Praedicātio, ōnis, f. 3. (praedico) *közönséges helyen való hirdetése valaminek, közönséges kikiáltás, kihirdetés*; das öffentliche Sagen oder Bekanntmachen, das öffentliche Ausrufen. Cic. 2) *ditsérés, magasztalás*; das Rühmen, Lob. Cic. 3) *prédikálás*; das Predigen. Tert.

Praedicatīvus, a, um, v. gr. propositio, Apul. *valamit erősítő, állító*; behauptend, bejahend.

Praedicātor, ōris, m. 3. *közönség előtt valamit hirdető, kihirdető*; der etwas öffentlich bekannt macht, Ausrufer. Apul. 2) *ditsérő beszédet tartó*; ein Lobpreiser. Cic. 3) *prédikátor, pap*; ein Prediger. Tertull.

Praedicātrix, īcis, f. 3. *kihirdető (asszony, v. ledny)*; Bekanntmacherinn.

Praedĭco, āvi, ātum, āre, 1. aliquid, pro: praedicere; *előre hirdetni*; vorher verkünden. Tert. 2) *közönséges helyen hirdetni, kihirdetni*, öffentlich bekannt machen, ausrufen. Cic. 3) v. gr. vera, Ter. *mondani, állítni, hirdetni*; sagen, behaupten, bekannt machen. 4) *ditsérni, ditsérettel szóllani valamiről*; rühmen, rühmlich machen. Nostra praedicabitur pugna. Cic. 5) *prédikálni, az evangyéliomot hirdetni*; predigen. Fest.

Praedīco, xi, ctum, ĕre, 3. *előre megmondani*; vorher sagen. Tert. 2) v. gr. futura, Cic. *jövendölni, előre hirdetni*; prophezeyen, vorher verkündigen. 3) v. gr. diem, Tacit. horam, Svet. *kihirdetni, meghatározni*; bekannt machen, ansagen, bestimmen. Accusationibus diem praedicere, Tac. 4) *parantsolat, intés, vagy tanátsadásként valamit tudtára adni valakinek, előre megmondani mihez tartsa magát*; zur Nachachtung bekannt machen, befehlen, warnen, rathen. Eis praedixit, ut ne prius legatos dimitterent, Nep. 5) ut praediximus, Vellej. *a' mint feljebb megmondottuk*; wie wir oben gesagt haben.

Praedictio, ōnis, f. 3. *előrevaló meg-*

mondás; das Vorhersagen. Quintil. 2) *előrehirdetés*, *jövendőlés*; die Vorherverkündigung, Prophezeyung. Cic.

Praedictum, i, n. 2. *jövendőlés*, *előre megmondás*; die Weissagung, Vorhersagung. Liv.

Praedictus, a, um, *a' feljebb megmondott*, *előre megmondott*; vorhergesagt. Cic.

Praedifficilis, e, *igen nehéz*; sehr schwer, Tertull.

Praediŏlum, i, n. 2. (Dimin. a praedium) *mezei majorotska*; ein Landgütchen.

Praedīrus, a, um, *irtóztató*, *útálatos*; sehr schrecklich, sehr abscheulich. Ammian.

Praedisco, dĭdĭci, ĕre, 3. *előre megtanúlni*; vorher oder zuvor lernen. Cic.

Praedispōno, sui, sĭtum, ĕre, 3. *előre elrendelni*, *elrakni*; vorher ordnen. Liv.

Praedĭtus, a, um, (prae et datus) *valamivel biró*, *a' kinek valamije van*; mit etwas versehen oder begabt, folglich etwas habend. Sensibus praeditus, Cic. *érzékekkel biró*, *a' kinek érzékenységei*, *v. érzékei vannak*; Sinne habend, mit Sinnen begabt. Nulla spe praeditus, Cic. *semmi reménysége nints*; er hat keine Hoffnung. Praeditus amentia, Cic. *eszetelen*, *bolond*; des Verstandes beraubt.

Praedĭum, ĭi, n. 2. *jószág*, *birtok*; ein Gut. Cic. Praedium urbanum, Cic. *városi ház*, *vagy más városi ház formájára épűlt mezei major*; ein Haus in der Stadt, oder auch jedes Gebäude auf dem Lande, wenn es auf städtische Art eingerichtet ist. Pandect.

Praedīves, ĭtis, o. *felette gazdag*; überaus reich. Liv.

Praedivīnātio ōnis, f. 3. *előre való megjövendőlés*; die Weissagung. Plin. 2) *megérzés előre*, *előérzés*; die Ahndung. Plin.

Praedīvīno, āre, 1. *előre megérzeni valamit a' mi meg fog történni*; eine zufällige Vorempfindung einer künftigen Sache haben, voraus wissen. Varr. 2) *előre hirdetni*, *v. jövendőlni*; zuvor verkündigen, weissagen. Plin.

Praedīvīnus, a, um, *isteni*; göttlich. Plin.

Praedo, āvi, ātum, āre, 1. i. q. praedor, Plaut.

Praedo, ōnis, m. 3. (praeda) v. gr. urbis. Cic. *rabló*, *prédáló*; der Plünderer, Räuber. Praedo maritimus, Nep. *tengeri tolvaj*; ein Seeräuber. 2) Trop. *tolvajméh*, *here*; Räuber, so heißen die Hummeln oder Drohnen. (fuci) Colum.

Praedŏcĕo, cui, ctum, ĕre, 2. *előre megtanítni*; vorher lehren, unterrichten. Sall.

Praedoctus, a, um, *előre megtaníttatott*; belehrt.

Praedŏmĭnor, āri, Dep. 1. *mások felett uralkodni*; vor andern herrschen. Gloss.

Praedŏmo, ui, ĭtum, āre, 1. *előre megszelidítni*; vorher bezähmen. Senec.

Praedōnius, a, um, *rabló*, *rablói*, *ragadozó*; räuberisch. Pandect.

Praedor, ātus sum, āri, Dep. 1. *zsákmányolni*, *prédálni*, *pusztítni*; Beute machen, plündern, rauben. In bonis alienis praedari, Cic. 2) v. gr. ovem, Ovid. *elragadni*, *erőszakkal elvinni*; rauben, plündern. Me puella praedata est, Ovid. *engemet ez a' leány rabjává tett*; dieß Mädchen hat mich gefangen.

Praedūco, xi, ctum, ĕre, 3. v. gr. fossam, Tac. *eleibe vonni*, *v. ásni*, *p. o. árkot*; vorführen, vorziehen vor etwas.

Praeductōrius, a, um, v. gr. funis, lorum, Cato. *huzásra való*, *p. o. kötőfék*, *olattság*, *kantárszár*, *'s a' t.* zum Vorziehen dienlich.

Praeductus, a, um, *előrehúzott*; vorgezogen. Sen.

Praedulcis, e, v. gr. mel, Plin. *igen édes*; sehr süß. Praedulcia, *igen édes ételek*, *édességek*; sehr süße Dinge oder Speisen. Plin. 2) Trop. *igen kedves*, *kellemetes*; sehr angenehm. Virg.

Praedūro, āre, 1. *megedzeni*; sehr härten. Plin.

Praedūrus, a, um, v. gr. faba, Plin. *igen kemény*; sehr hart. Virg. 2) Met. v. gr. labor, Val. Flacc. *igen kemény*, *terhes*, *sullyos*, *nehéz*; sehr hart, beschwerlich.

Praeēminentia, ae, f. 1. *jelesség*, *elsőség*, *különös jelesvolta valaminek*; der Vorzug, die Vorzüglichkeit. Claud.

Praeēmĭnĕo, vel Praemĭnĕo, ui, ēre, 2. *kilátszani a' többi közzűl ma-*

gassága miatt; hervor ragen. Augustin. 2) v. gr. alicui, Cic. aliquem, Tac. *felyülmúlni*, *felyülhaladni*; übertreffen. Auson.

Praeĕo, ivi et ii, ĭtum, īre, 4. *elől menni*, *előre menni*: vorher gehen, voran gehen, von Menschen und Dingen. Laevinus Romam praeivit, Liv. *az az: előre Rómába ment*; ging voraus nach Rom. 2) v. gr. aliquem, Tacit. famam cui, Idem. *megelőzni*; vorangehen. 3) Trop. v. gr. praeire alicui voce, verbis, vel: verba, Plin. *mondani valaki előtt*, *n' mit az utánna mondjon*: einem etwas vorsprechen. Sacramentum praeire, Tacit. *az esküvés formáját mondani valaki előtt, hogy utánna mondja*; die Eidesformel vorsprechen. 4) *előre meg tenni a' rendelést valami eránt, hogy meglegyen*; verordnen, was geschehen soll Liv.

Praeexercitāmentum, i, n. 2. *előrevaló gyakorlás*, *előgyakorlás*, *próbagyakorlás*; die Vorübung. Prisc.

Praefăcilis, e, *igen könnyű*; sehr leicht. Plaut.

Praefāmen, ĭnis, n. 3. (praefor) id. qu. Praefatio, *előbeszéd*, *előljáró-beszéd*; Vorrede. Symmach.

Praefāri, Praefāris, vide: Praefor.

Praefātio, ōnis, f. 3. (praefor) *előljáró-beszéd*, *előbeszéd*; die Vorrede. Cic.

Praefātiuncŭla, ae, f. 1. (Dimin.) *előszó*, *rövid előbeszéd*; kurze Vorrede, Eingang. Hieron.

Praefātus, a, um, *előbbmondott*, *fennt említett*, *v. feljebb mondott*; zuvor gesagt. Just.

Praefātus, us, m. 4. *előremondás*, *előbeszéd-tartás*; das Vorhersagen, die Haltung einer Vorrede. Symmach.

Praefectiānus, i, m. 2. i. e. famulus praefecti praetorii, Amm.

Praefectĭo, ōnis, f. 3. (praeficio) *kinevezés valamelly tisztség előljárójává*, *főhivatalra*, *fővététel*, *tiszttartóságra való kinevezés a' régieknél*; die Vorsetzung, Bestellung. Mart. Cap.

Praefectōrius, a, um, praefecti munus concernens, Sidon.

Praefectūra, ae, f. 1. *akármelly főtisztikar*, *felvigyázó tisztség*; jedes Vorsteher- oder Aufseheramt. Varr. et Sueton. 2) *főtiszttartó*, *valamelly tisztikarnak feje*; ein Obervorsteher, Oberverwalter. Pand. 3) v. gr. praefectus civitatis, Cic. *valamelly városnak főkormányozója*; ein Oberverwalter einer Stadt. 4) *kerület*, *p. o. valamelly tartománynak kerületei*; ein Distrikt, ein Kreis, eine Statthalterschaft. Aegyptus dividitur in praefecturas, Plin.

Praefectus, i, m. 2. *felvigyázó*, *főgondviselő*; ein Vorsteher. Praefecti alarum, Liv. *a' lovasság vezérlő tisztjei*; die Offiziers, die die Cavallerie commandirten. Praefecti civitatum, Cic. *alkormányozók a' Praetorok alatt*; die Untergouverneurs unter den Prätoren. Praefectus Gymnasii, Gell. *valamelly főbb oskolának felvigyázója*; Schulaufseher. Praefectus morum, v. moribus. Cic. *erkőltsi nevelő*; ein Hofmeister. Praefectus annonae, Liv. *fősáfár*; ein Proviantmeister. Praefectus classis, Cic. *tengeri hajósvezér*; ein Admiral zur See. Praefectus armorum, Pand. *fegyvertármester*; ein Zeugmeister. Praefectus fabrorum, Pand. *hadi tárnokmester*; ein Feldzeugmeister. Praefectus metallicorum, JCt. *főbányászmester*; der Berghauptmann.

Praefēcundus, a, um, *igen termékeny*; sehr fruchtbar. Plin.

Praefĕrĭcŭlum, i, n. 2. *áldozó edény rézből*; ein ehernes Opfergefäß. Fest.

Praefermento, āvi, ātum, āre, 1. *előre megsavanyítni*, *hogy megkeljen*, *p. o. a' tészta*; vorher säuern. Plin.

Praefĕro, tŭli, lātum, ferre, 3. *elől vinni*, *valakinek előtte vinni*, *előtte hordozni*; vortragen. Fasces praetoribus praeferre, Cic. Trop. Alicui facem ad libidinem praeferre, Cic. i. e. exemplo praeire in libidine. 2) *többre vagy feljebb betsülni*, *eleibe tenni másnak*; vorziehen, höher achten. Salutem reipublicae suis commodis praeferre, Cic. Praefert otium labori, Sall. *jobban szeret heverni*, *mint dolgozni*; er will lieber müssig gehen als arbeiten. 3) *mutatni valamit*, *jele lenni valaminek*, *eláruľni valamit*; anzeigen, verrathen, äußern. Avaritiam praefert, Cic. *fösvénységet mutat*, *fösvénységnek a' jele*, *fösvénységet árúl el*; das verräth oder zeigt den Geiz. Amorem praefert, Ovid. *szeretet*

jele az; das verräth Liebe. 5) eam causam praeferi, Sisenn. *azt az okát adja, azzal áll elő*; er wendet vor.

Praefĕrox, ōcis, o. *igen bátor, kevély, vad, kegyetlen. durva, v. makats*; sehr muthig, sehr stolz, wild trotzig. Liv.

Praeferrātus, a, um, *elől vasas, v. megvasazott*; vorn mit Eisen beschlagen oder versehen. Plin. 2. i. q. ferro vinctus, Cic.

Praefertĭlis, e, *igen termékeny*; sehr fruchtbar. Prud.

Praefervĭdus, a, um, *igen meleg, forró, hév, heves v. tüzes*; sehr heiß, sehr hitzig. Colum. Trop. e. gr. ira, Liv. *hirtelen harag*; ein jäher Zorn.

Praefestīnātim, Adv. *igen sietve, hamar, v. hirtelenkedve*; sehr eilig oder voreilig. Sisenn.

Praefestīnātus, a, um, e. gr. ictus, Ovid. *hirtelenkedő, hamari, igen siettetett*; voreilig, übereilt.

Praefestine, et Praefestinate, Adv. i. q. Praefestinatim, Plaut.

Praefestino, āre, 1. *nyakraföre sietni, hirtelenkedni*; zu sehr eilen, voreilig seyn. Liv. 2) *elsietni előtte*; vorher eilen. Tacit.

Praefica, ae, f. 1. *pénzen fogadott sirató, a' halottnál*: das Klageweib bey Leichen, das gedungen wurde zu weinen. Plaut.

Praeficio, ēci, ectum, ĕre, 3. *elöljáróvá tenni valakit valamiben, a' kormányozását valamelly dolognak valakire bízni, igazgatóvá tenni valakit valamiben*; Jemanden über etwas oder Jemanden setzen, vorsetzen, z. B. als Haupt, Befehlshaber. Aliquem provinciae praeficere; *valakit valamelly hivatalban fővé tenni, vagy valamelly tisztikarnak fejévé tenni*; einen einem Amte vorsetzen. Plaut. Aliquem imperatorem bello praeficere, Cic. *valakit vezérré tenni a' hadban, v. valakire bízni a' hadivezérséget*; einen zum Generale oder Heerführer machen.

Praefīdenter, Adv. *nagy megbizakodással, igen mérészen*; sehr vermessen. Praefidentius, Augustin.

Praefīdo, sus sum, ĕre, 3. v. gr. sibi, Cic. *nagyon bízni, vagy bizakodni, p. o. magában*; zu sehr vertrauen. Cic.

Praefīgo, xi, xum, gĕre, 3. v. gr. arma puppibus, Virg. capita in hastas, Virg. *eleibe tenni, szúrni, függeszteni, 's a' t.* vorn anheften, vorstecken. 2) *elől rátenni, rávetni*; vorn anlegen, beschlagen. Virg. 3) *elzárni, elrekeszteni*; verschließen, versperren. Plin. 4) *keresztülszúrni; keresztüldöfni*; durchbohren. Tibull. 5) *megigézni*; bezaubern. Quintil.

Praefigūrātio, ōnis, f. 3. *kiábrázolás t. i. előtte, v. eleibe*; die Vorbildung. Augustin.

Praefigūro, āvi, ātum, āre, 1. *kiábrázolni*; bilden. Lactant.

Praefinio, ivi et ii, ītum, īre, 4. v. gr. diem, Cic. *előre meghatározni, eleibe szabni, v. kiszabni*; vorher bestimmen, festsetzen, vorschreiben.

Praefīnītio, ōnis, f. 3. *előrevaló meghatározás, kiszabás, kirendelés*; die Vorherbestimmung, Festsetzung, Vorschrift. Pandect.

Praefiscine, vel Praefiscini, Adverb. *dicsekedés nélkül szólván, vagy: nem dicsekedésképpen mondom*; ohne Ruhm zu melden. Praefiscine dixerim, Plaut.

Praefixus, a, um, (praefigo) *eleibe tett, szúrt vagy dugott*; vorgestellt, vorne angesteckt.

Praeflētus, a, um, v. gr. visu praefleto, Apul. *kisírt ábrázattal (szemekkel)*; mit ausgeweinten Augen.

Praeflōrĕo, ēre, 2. *jókor virágozni*; zeitlich blühen. Plin.

Praeflōro, āvi, ātum, āre, 1. *eleve leszedni a' virágát*; die Blumen oder die Blüthe vor der Zeit abbrechen. Gell. 2) Trop. Virgo ab alio praeflorata, Apul.

Praeflŭo, xi, ctum, ĕre, 3. alicubi, vel aliquid, Hor. Liv. *előtte vagy mellette folyni el*; vorbey fließen.

Praeflŭus, a, um, *mellette elfolyó*; vorbey fließend. Plin.

Praefŏcātio, ōnis, f. 3. *megfojtás*; die Erwürgung, Erstickung. Coel. Aur.

Praefŏco, āvi, ātum, āre, 1. *megfojtani*; ersticken, erwürgen. Ovid.

Praefŏdio, ōdi, ossum, ĕre, 3. v. gr. portas, Virg. *előtte árkot ásni, vagy felárkolni*; vor etwas graben.

Praefoecundus, id. qu. Praefecundus.

Praefor, ātus sum, āri, Dep. 1. v. gr. aliquid, carmen, Liv. *előre elmondani valamit, valamit mondani el, mineklőtte hozzákezdene az ember valamihez*; vorher sagen, vorher

reden, ehe man etwas thut oder sonst sagt. Majores nostri omnibus rebus agendis, quod bonum, faustum, felix sit, praefabantur, Cic. Veniam praefari, Apul. *előre engedelmet kérni*; um Erlaubniß bitten ehe man redet. Quae de deorum natura praefati sumus, i. e. ante diximus, Cic. 2) *előre megmondani valamit, megjövendölni*; vorher sagen, vorher verkündigen, weissagen. Catull.

Praeformator, ōris, m. 3. *mutató, valamit előre elintéző*; ein Anweiser.

Praeformīdo, āre, 1. aliquid, Quint. *előre félni vagy tartani valamitől*; etwas besorgen, befürchten.

Praeformo, āvi, ātum, āre, 1. *előre kiformálni*; vorher bilden, zustutzen. 2) v. gr. literas infantibus, Quint. *eleibe kiformálni, eleibe írni*; vorbilden, den Kindern vorschreiben.

Praefortis, e, *igen erős, vitéz*; sehr tapfer, sehr stark. Tert.

Praefōtus, a, um, *előre megmelegített*; vorher gewärmt.

Praefŏvĕo, ōvi, ōtum, ēre, 2. *előre melengetni, megmelegitni*; vorher wärmen oder bähen. Coel. Aur.

Praefracte, Adv. v. gr. defendere, Cic. *állhatatosan, megátolkodva*: beharrlich, nicht nachgiebig, streng, hart.

Praefractus, a, um, *elől eltört*; vorn abgebrochen. Colum. 2) *megátalkodott, makats*; hartnäckig. 3) *durva*; rauh. Cic.

Praefrigidus, a, um, v. gr. auster, Ovid. *igen hideg*; sehr kalt.

Praefringo, ēgi, āctum, ĕre, 3. (prae et frango) *elől eltörni*; vorn abbrechen. Liv. 2) v. gr. hastas, Liv. *eltörni, kettétörni*; zerbrechen, brechen.

Praefŭgio, ūgi, ūgĭtum, ĕre, 3. *elől futni*; voran fliehen. Tert.

Praefulcio, si, tum, īre, 4. *megtámasztani, támaszt vetni alá*; unterstützen. 2) *megerősitni*; befestigen. 3) negotiis suis aliquem praefulcire, Plaut. *valakire bízni dolgait*; seine Sachen einem anvertrauen oder zu verwalten geben.

Praefulgĕo, si, ēre, 2. *közzűle kivilágitni, kifényleni, nagyon fényleni*; hervor leuchten oder sehr leuchten oder schimmern.

Praefulgĭdus, a, um, *igen fényllő, villámló, tsillámló*; sehr blitzend oder schimmernd. Juvenc.

Praefulgŭro, āre, 1. v. gr. vias, Stat. *előre bevilágitni villámlásával*; durch blitzen voraus beleuchten.

Praefurnĭum, ii, n. 2. *kementze szája*; die Mündung des Ofens, das Ofenloch. Vitruv.

Praefŭro, ĕre, 3. *igen dühösködni*; sehr wüthen. Stat.

Praefuscus, a, um, *igen setét szinű*; sehr dunkelfarbig. Manil.

Praegĕlĭdus, a, um. *igen fagyos, vagy hideg*; sehr kalt Liv.

Praegermino, āre, 1. *jókor kihajtani, elébb kihajtani mint más fák*; vorher oder zeitig ausschlagen. Plin.

Praegĕro, essi, estum, ĕre, 3. *elébb hordozni, v. viselni, mint p. o. más*; vorher tragen. Apul. 2) *elébb tsinálni, v. véghez vinni*; vorher thun. Coel. Aur.

Praegestĭo, ire, 4. v. gr. aliquid videre, Cic. *nagyon kivánni, vagy örvendeni, p. o. valamit látni*; sehr begierig seyn.

Praegigno, ĕre, 3. *szűlni, nemzeni*; zeugen, hervor bringen. Plaut.

Praegnans, tis, o, v. gr uxor; *terhes, viselős, várandós, hasas*; schwanger, trächtig. Cic. 2) Trop. *telyes, bujálkodó*; voll, strotzend, üppig. Vipera veneno pregnans, Plin. 3) praegnantes plagae, Plaut. *erős verés, mellynek meglátszik a' kék helye*; derbe Schläge. Plaut.

Praegnas, ātis, i. q. Praegnans. Plaut.

Praegnātĭo, ōnis, f. 3. *terhbeejtés, megterhesítés*; die Befruchtung, Schwängerung, Schwangerschaft, von Menschen. Apul.

Praegnātus, a, um. *terhbe ejtett, megterhesített*; geschwängert. Tert.

Praegnātus, us, m. i. q. praegnatio. Tert.

Praegnāviter, Adv. *igen szorgalmatosan*; sehr fleißig. Plaut.

Praegnax, ācis, i. q. praegnans, Fulg.

Praegrăcĭlis, e, *igen kartsú, vékony*; sehr schlank. Tacit.

Praegrădo, āre, 1. Obs. id. qu. Praegredior.

Praegrandis, e, *felette nagy, igen nagy*; sehr groß, überaus groß. Oculi praegrandes, Svet. 2) *igen öreg, elagott*; sehr alt Senex praegrandis, Pers. i. e. Aristophanes.

Praegrăvĭdus, a, um, v. gr. moles, Stat. *igen nehéz*; sehr schwer.

Praegrăvis, e, v. gr. onus, Ovid. *igen nehéz, igen sullyos*; sehr schwer. 2) v. gr. imperium, Plin. *igen terhes*; sehr beschwerlich.

Praegrăvo, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. aliquem, Liv. *valakit nagyon terhelni, nyomni*; sehr beschweren, sehr drücken, sehr incommodiren. 2) *nehezebb lenni, mint a' másik dolog, vagy rész, elnyomni a' másikat, vagy lenyomni, p. o. a' mérőfonton*; schwerer seyn als etwas, überwiegen oder überwiegend seyn. Haec pars multum praegravat, Sen. *ez a' rész sokkal nehezebb, lenyomja a' másikat*; dieser Theil ist schwerer, schlägt weit vor.

Praegrĕdior, gressus sum, grĕdi, Dep. 3. cum Accus. et Dat. *elötte menni, elölmenni valami elött, elöremenni*; vorgehen, voran gehen, voraus gehen. Gregi praegredi, Varr. *a' nyáj elött menni, elötte menni a' nyájnak*; vor der Heerde hergehen. Praegredi nuncios, Liv. *a' követek elött menni, vezetni a' követeket*; den Bothen vorgehen, sie anführen. 2) *elötte elmenni*; vorbey gehen. Liv. 3) Trop. v. gr. aliquem, Sall. *felyülmúlni, megelözni*; übertreffen, vorgehen. (Prae et gradior.)

Praegressio, ōnis, f. 3. *megelözés*; das Vorhergehen Cic.

Praegressus, a, um, *megelözött, elébbjárt, elöljárt*; vorangegangen. Praegressi hominis vestigia, Plin. *az elölmentnek a' nyomai*; des Vorgängers Fußstapfen.

Praegressus, us, m. 4. i. q. praegressio, Ammian.

Praegŭberno, āre, 1. *elöre kormányozni*; vorwärts steuern oder lenken. Sidon.

Praegustātor, ōris, m. 3. *kóstolómester*; der die Speisen und Getränke vorher kostet, ehe sie z. B. auf die Tafel des Fürsten kommen, Kredenzer. Sueton.

Praegusto, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. cibos, Ovid. *elöre megkóstolni*; vorher kosten. Potum regis praegustare, Justin.

Praegypso, āre, 1. v. gr. os vasculi, Coel. Aur. *elöl gipszel betsinálni*; vorn oder vorher begypsen.

Praehĭbĕo, ui, ĭtum, ēre, 2. i. q. praebeo, v. gr. alicui cibum, Plaut.

Praeinfundo, ūdi, ūsum, ēre, 3. *elöre beléitölteni*; vorher eingießen. Coel. Aur.

Praejăcĕo, ui, ēre, 2. *elötte feküdni, vagy lenni*; vorliegen, vor etwas liegen. Mare praejacens Asiae, Plin. Campus praejacet castra, Tacit.

Praejăcĭo, ēci, ăctum, ēre, 3. *eleibe vetni*; vorwerfen. 2) *elöre vetni*; voraus werfen. 3) v. gr. probra; *felhányni, szemére hányni*; vorwerfen, vorrücken. Dict. Cret.

Praejūdĭcatio, ōnis, f. 3. *elöre való itélés*; das Vorurtheilen. Quint.

Praejūdĭcātus, a, um, *elöre megitélt*; vorher geurtheilt. Liv. Praejudicata opinio, Cic. *balvélekedés*; vorgefaßte Meinung, Vorurtheil.

Praejūdĭciālis, e, *elörevaló megitélést illető, ahoz szabott*; das vorhergehende Urtheil oder den Ausspruch betreffend, ihm gemäß. Symmach.

Praejūdĭcium, ii, n. 2. *elöre hozott itélet valami felöl, minekelötte t. i. valamelly dolog vagy valaki birói módon, okoknál fogva megitéltetett volna*; jedes vorhergehende Urtheil, besonders Urtheil, es sey richterlich oder nicht, das vor dem richterlichen Urtheile oder Ausspruche vorher geht. 2) *példa*; das Beyspiel. Facti vestri praejudicium, Caes. 3) *kár, káros következés valamiböl*; der Nachtheil, Eintrag. Praejudicium facere, Plin. *kárt okozni, v. tenni, káros lenni*; nachtheilig seyn. Neque veritati facit praejudicium, Pand. *az igazsággal sem ellenkezik*; es schadet auch der Gerechtigkeit nichts. 4) *balvélekedés, helytelen okoknál fogva való és hirtelen hozott itélet valamiröl, balitélet*; das Vorurtheil. JCt.

Praejūdĭco, āvi, ātum, āre, 1. *elöre itélni valamiröl, elöre itéletet hozni, minekelötte az itélö a' dolgot jól megvizsgálta volna, és arról okoknál fogva itélhetne*; ein Urtheil im Voraus fällen. Cic. 2) *káros lenni, ártani*; nachtheilig seyn, schaden. Praejudicare alicui, Pandect. *valakinek tsorbúlást szerezni, haszna ellen járni vagy dolgozni*; einen beeinträchtigen.

Praejūrātio, ōnis, f. 3. *az esküvésnek más elött való mondása*; das Vor-

schwören, d. i. damit andere nach-schwören. Fest.

Praejŭvo, ŭvi, ūtum, āre, 1. v. gr. aliquem, Tacit. *előre segitni*; im Voraus helfen.

Praelābor, psus sum, lābi, Dep. 3. *hirtelen elötte elsuhanni, eltünni, elfolyni, elrepülni, 's a' t.* schnell sich vorbey bewegen, vorbey schlüpfen, fließen, fliegen. Moenia Romae praelabitur Tigris, Lucan. Praelabi flumina rotis, Vir. Tempus praelabens, Colum. *a' hirtelen elmúló, v. eljáró idő*; die schnell vorübergehende Zeit. 2) *előre suhanni, menni, vagy úszni, repülni, folyni, 's a' t.* voran schlüpfen, schwimmen, fliegen, fließen. Apul.

Praelambo, bi, ĕre, 3. *előre megnyalni*; etwas belecken. Hor.

Praelapsus, a, um, *elötte elfolyt*; vorbey geflossen. Lucan.

Praelargus, a, um, *igen bővséges*; sehr reichlich. Juvenc. 2) *igen bőkezű*; sehr freygebig. Pers.

Praelasso, āvi, ātum, āre, 1. *előre elfárasztani*; vorher ermüden. Front.

Praelātĭo, ōnis, f. 3. (praefero) *feljebbbetsülés, többrebetsülés, eleibetevés*; das Vorziehen. Val. Max.

Praelātor, ōris, m. 3. *elelbetevő, többrebetsülő*; der Vorzieher. Tert.

Praelātus, a, um, *másoknak eleibetett*; vorgezogen. Ovid. Hinc: Praelatus, Subst. *tekintetként felemelt pap, főbbpap*; ein Hochgeistlicher, Prälat, Gloss. Eccl.

Praelautus, a, um, *igen jeles*; sehr prächtig, sehr galant. Sueton.

Praelăvo, āre, 1. v. gr. os, Apul. *előre kimosni*; vorher waschen, ausspühlen. Apul.

Praelaxo, āvi, ātum, āre, 1. *előre megtágitni*; vorher erweitern. Coel. Aur.

Praelectio, ōnis, f. 3. (praelĕgo) *felolvasás valaki előtt*; das Vorlesen. Quintil. 2) *tanitás, közönséges tanitás*; die Vorlesung, öffentlicher Unterricht in hohen Schulen. Gloss.

Praelector, ōris, m. 3. *felolvasó*; ein Vorleser. Gell.

Praelectus, a, um, *felolvasott, mások előtt elolvasott*; vorgelesen. 2) *kiválasztott, válogatott, igen szép*; auserlesen, sehr schön. Apul.

Praelĕgo, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. aliqui rem, Pand. *előre valakinek hagyni, mint egy testamentomban*; etwas voraus vermachen.

Praelĕgo, ēgi, ectum, ĕre, 3. v. gr. auctores, Quint. vel alicui, Idem. *más előtt olvasni, másnak olvasni, előtte olvasni*; vorlesen. 2) *kiválogatni, kikeresni*; auslesen, aussuchen. Apul. 3) cum Accus. *elötte elevezni*; vorüber schiffen, vorbey segeln. Tacit.

Praeliāris, e, *hadakozásra való*; zum Streiten dienlich. Plaut. 2) praeliaris dies, Pomp. *ütközet napja*; der Tag der Schlacht.

Praeliātor, ōris, m. 3. *hadban vivó*; ein Streiter. Tac.

Praelībātĭo, ōnis, f. 3. *előrevaló megkóstolás*; das Vorherkosten. 2) *zsengeáldozat*; Opferung der Erstlinge. Fest. 3) *probatétel*; ein Versuch. Tert.

Praeliber, a, um, *egészen szabados, v. szabad*; gänzlich frey. Prud.

Praelibo, āre, 1. *előre megkóstolni*; vorher kosten, kredenzen. Stat. 2) Met. *előre megpróbálni, megvizsgálni*; vorher versuchen, besehen. Stat.

Praelicenter, Adv. v. gr. verba fingere, Gell. *mérészen, igen szabadon*; zu kühn oder sehr frey, sehr kühn.

Praeligāmen, ĭnis, n. 3. *elökötő, eleibekötő*; was man vorn anbindet oder umbindet. Marc. Emp.

Praeligānĕus, a, um, (praelego) *előreszedett, p. o. szőlő*; vorher ausgelesen. Vinum praeliganeum, Cato. *bajor bor*; Wein von den Erstlingen.

Praelĭgo, āvi, ātum, āre, 1. *elöl rekötni*; vorn anbinden. 2) v. gr. os, Cic. vulnera, Plin. *bekötni*; umbinden, zubinden.

Praelino, lēvi, lītum, ĕre, 3. *kivül vagy elöl bekenni, bemázolni*; vorn beschmieren, anstreichen. Gell.

Praelitus, a, um, *bemázolt*; angestrichen. Gell.

Praelium, Praelior etc. vide: Proelium etc.

Praelŏco, āvi, ātum, āre, 1. *legelöltenni, elŏretenni*; voransetzen, vorn oder voranstellen. Augustin.

Praelŏcūtĭo, ōnis, f. 3. (praeloquor) *előre botsátott beszéd*; das Vorherreden, die Vorrede. Senec.

Praelongo, āvi, ātum, āre, 1. *meghosszabbitni*; verlängern. Plin.

Praelongus, a, um, *igen hosszú*; sehr lang. Liv.

Praelŏquor, cutus (quutus) sum, lŏqui, Dep. 3. *legelöl beszéllni, t. i. mások előtt*; zuerst reden. Plaut. 2) *elöbeszédet mondani, vagy irni*; eine Vorrede halten oder machen. Plin. Ep.

Praelūcĕo, xi, ēre, 2. *elöre világitni*; vorleuchten. Faces praeluxere, Martial. Ignis praeluceat facinori, Phaed. 2) v. gr. alicui, Stat. *valaki eleibe világitni, világot vinni, vagy tartani elötte*; einem vorleuchten, das Licht vortragen. 3) *jobban világitni, mint mas, felyülmúlni világával*; vorleuchten, heller leuchten.

Praelūcĭdus, a, um, *nagyon világitó*; vorzüglich leuchtend, sehr hell. Plin.

Praelūdium, ĭi, n. 2. *elöjáték*; das Vorspiel. 2) *játekkezdet*; ein Eingang zum Spiel. Gloss.

Praelūdo, si, sum, ĕre, 3. *eleibe játszani*; vorspielen. 2) *elöre játszani, probát tartani a' játékból*; vorspielen, ein Probespiel halten. Pugnam praeludere, Rutil. *készülni a' verekedéshez, probálni verekedni*; sich zum Kampfe vorbereiten.

Praelum. vide: Prelum

Praelŭmbo, āre, 1. *a' tzombját eltörni*: die Lenden entzwey brechen. Non.

Praelūmĭno, avi, ātum, āre, 1. *elöre megvilágositni*; zuvor beleuchten. 2) Met. *megvilágositni, megmagyarázni*; erklären. Tert.

Praelūsio, ōnis, f. 3. *elöjáték*; ein Vorspiel. Plin. Ep. 2) *probatétel*; der Versuch.

Praelustris, e, *igen híres*; sehr berühmt. 2) *derék, jeles*; sehr ansehnlich, hoch, vornehm. Ovid.

Praemăcĕro, āre, 1. v. gr. mala cydonia; *elöre beáztatni*; vorher einweichen. Scrib. Larg.

Praemalĕdĭco, xi, ctum, ĕre, 3. v. gr. aliquem. Tert. *valakit elöre átkozni, szidni*; vorher verfluchen.

Praemālo, praemalle, v. gr. aliquid, Apul. *inkább akarni, feljebb betsülni valamit másnál*; lieber wollen, vorziehen.

Praemando, āvi, ātum, āre, 1. *elöre megrendelni valamit, v. rendelést tenni valami eránt*; vorher oder im voraus auftragen oder bestellen. Cic.

Praemando, di, sum, ĕre, 3. Trop. *eleiberágni valakinek valamit, nagyon is kimagyarázni*; vorkauen, zu genau erklären. Gell.

Praemātūre, Adv. *korán, igen korán, v. jókor, eleve, idö elött*; frühzeitig, zu zeitig, vor der Zeit. Plaut.

Praemātūrus, a, um, *eleinérö*; frühzeitig. 2) *igen megért*; sehr reif. 3) v. gr. hyems, Tacit. *korán való, nagyon hamar beállott, v. eljött*; frühzeitig, zu zeitig.

Praemĕdĭcātus, a, um, *eleve megorvosolt*; mit Arzney oder Zaubermittel verwahret. Ovid.

Praemĕdĭtātio, ōnis, f. 3. *eleve való gondolkozás, elöregondolkozás*; die Vorherbetrachtung, Vorherbedenkung. Cic.

Praemĕdĭtātōrium, ĭi, n. 2. *készülö-hely, p. o. a' beszédtartásra, 's a' t.* ein Zubereitungsort. Tert.

Praemĕdĭtātus, a, um, *elöre, v. eleve meggondolt, megfontolt*; vorher bedacht. Cic.

Praemĕdĭtor, ātus sum, āri, Dep. 1. *elöre meggondolni, elgondolni, gondolóra venni*; etwas voraus bedenken; vorher darauf studieren oder sinnen. Praemeditari, quo animo accedam, Cic.

Praemensus, a, um, *elöre megmért*; zuvorgemessen. Tibull.

Praemercor, ātus sum, āri, Dep. 1. *elöre venni, elöre megvenni*; vorher oder voraus kaufen. Plaut.

Praemessum, i, n. 2. *Céresnek zsengekalászból vitt áldozat*; ein Opfer, das von den ersten Ähren der Ceres gebracht wurde. Fest.

Praemētātus, a, um, *kimért, elöre kimért* abgemessen, zuvor gemessen. Mart. Cap.

Praemētior, mensus sum, īri, Dep. 4. *elöre kimérni*; vorher messen oder abmessen.

Praemētium, ĭi, n. 2. *a' legelsö levágott gabona, zsenge*; die Erstlinge der Früchte. Fest.

Praemēto, messui, messum, ĕre, 3. *elöre lekaszálni*; vorher abmähen. Fest.

Praemētor, āri, Dep. 1. *elöre kimérni, v. megmérni*; vorher messen oder abmessen. Solin.

Praemĕtŭenter, Adv. *tartózkodva, elörevigyázva*; sorgsam, vorsichtig. Lucr.

Praemĕtŭo, ĕre, 3. *elöre félni, tartani valamitöl*; vorher fürchten, im Voraus in Furcht seyn. Lucret.

praemetuo illi, Caes. *féltem ötet*; ich bin um ihn besorgt.

Praemiātor, ōris, m. 3. *megjutalmaztató*; ein Belohner. 2) id. qu. praedo, Non.

Praemicans, tis, o, 3. *elölfénylő, kitsillámló*; vorschimmernd. Apul.

Praemīco, āre, 1. *igen, vagy kitsillámlani*; sehr oder hervor schimmern. Apul.

Praemigro, āre, 1. *előre elköltözni*; vorher wegziehen. Plin.

Praemīnĕo, vel praemineo, ēre, 2. *kiláttszani a' többi közzűl, kitetszeni, felyűlmúlni*; übertreffen. Tac.

Praemĭnister, tri, m. 2. *gondviselőszolga, fószolga, komornyik*; ein Diener, Kammerdiener, Aufwärter. Macrob.

Praemĭnistra, ae, f. 1. *komorna, szobaleány*; ein Kammermädchen, Dienerinn. Macrob.

Praemĭnistro, āre, 1. v. gr. alicui, Gell. *szolgálni valakinek, szolgálatot tenni valaki körül*; aufwarten. 2) *kezéreadni v. játszani valakinek valamit*; darreichen, an die Hand geben. Tert.

Praemĭnor, ātus sum, āri, 1. *előre fenyegetőzni*; vorher drohen. 2) *igen fenyegetősni*; sehr drohen. Tert.

Praemior, āri, Dep. 1. *nyerekedni*; Gewinn suchen, wuchern. Svet.

Praemiscĕo, scui, stum et xtum, ēre, 2. *előre összvekeverni, v. elegyitni*; vorher vermischen. Apul.

Praemissus, a, um, (praemitto) *előrebotsátott*; vorangeschickt. Praemissae, ārum, pl. *a' két első tétel a' Syllogismusban*; die zwey Vordersätze in einem Syllogismo. Logic.

Praemītis, e, *igen szelid*; sehr sanft. Juvenc.

Praemitto, īsi, issum, ĕre, 3. v. gr. aliquem, Cic. *elöl küldeni, előre küldeni*; vorher oder voraus schicken, vorher oder voraus gehen lassen. 2) v. gr. literas alicui, Cic. *eleibe küldeni*; vorausschicken. 3) Trop. v. gr. aliquid, Plin. *előlteni, előrebotsátni valamit*; voransetzen, vorausschicken. Plin.

Praemĭum, ii, n. 2. *jutalom, megjutalmaztatás*; der Lohn, die Belohnung. Praemio aliquem adficere, v. donare, Cic. Alicui praemium dare, v. tribuere, v. persolvere, Cic. vel ponere, Liv. vel exponere, Cic. 2) *ajándék*; ein Geschenk. Praemia amplissima alicui dare, Cic. 3) *haszon*; der Vortheil, Nutzen. Hor. et Cic. 4) *szádkmány, martalék*; die Beute, der Raub. Praemia pugnae, Virg. 5) *vitézi jeles tett, vitézség*; die Heldenthat. Virg. Aeo. 12.

Praemixtus, a, um, (praemisceo) *előre összvekevert*; vorher vermischt. Apic.

Praemŏdĕror, āri, Dep. 1. *kormányozva mérsékelni, igazgatni*; aufführen, dirigiren. Gell.

Praemŏdŭlor, āri, Dep. 1. *előre kimérni*; vorher abmessen. 2) *előre illendően elrendelni*; vorher gehörig einrichten rc. vide: Modulor.

Praemŏdum, i. e. supra modum, Liv.

Praemoenio, īre, pro: praemunio, Gell.

Praemŏlestĭa, ae, f. 1. *előre való kedvetlenség*; die Vorbetrübniß, Betrübniß im Voraus. Cic.

Praemŏlior, ītus sum, īri, Dep. 4. v. gr. res, Liv. *készülni valamihez előre*; sich zu etwas vorbereiten.

Praemollio, īvi, ītum, īre, 4. *előre meglágyítni*; vorher lindern oder weich machen. Quint.

Praemollis, e, *igen lágy, vagy puha*; sehr weich. Plin.

Praemŏnĕo, ui, ītum, ēre, 2. *előre emlékeztetni, vagy inteni*; vorher erinnern, warnen. Cic. 3) *előre megmondani, vagy jelenteni*; vorher sagen oder anzeigen. Ovid.

Praemŏnitio, ōnis, f. 3. (praemoneo) *előreintés, elevevaló emlékeztetés*; die Warnung, Vorhererinnerung, Voreeinnerung. Tert.

Praemŏnĭtor, ōris, m. 3. *előreintő, emlékeztető*; der Vorhererinnerer, Warner. Apul.

Praemŏnitōrius, a, um, *előreintő*; zur Vorhererinnerung dienlich. Tert.

Praemŏnĭtus, a, um, *előre emlékeztetett*; vorher erinnert. 2) *előre megintett*; zuvor gewarnet. Gell.

Praemŏnĭtus, us, m. 4. *elevevaló emlékeztetés*; die Vorhererinnerung. 2) *előremegintés*; die Warnung. Ovid.

Praemonstrātio, ōnis, f. 3. *előrevaló megmutatás*; die Vorherzeigung. Lactant.

Praemonstrātor, ōris, m. 3. *előremutató, v. megmutató, útba igazító*;

der einem etwas vorher anzeigt, z. B. wie ers machen soll. Terent.

Praemonstro, āvi, ātum, āre, 1. *előre megmutatni, megtanitni valamire*; vorher zeigen, z. B. damit der andere weiß, wie ers machen soll. Plaut. 2) *előre megjövendőlni*; prophezeyen. Cic.

Praemordĕo, di, sum, ēre, 2. *elől megharapni*; vorn beißen. Senec. 2) Trop. v. gr. aliquid ex aliquo, Juv. *elkapni előle*; wegnehmen.

Praemŏrior, tuus sum, mŏri,, Dep. 3. *korán meghalni, időnap előtt elhalni*; frühzeitig sterben, absterben. Ovid

Praemorsus, a, um, *elől elharapott*; vorn abgebissen. Plin.

Praemortuus, a, um, *időnap előtt elhalt*; vor der Zeit gestorben. Liv. 2) praemortua membra, Ovid. *elhalt, vagy érzéketlen tagok*; erstorbene Glieder.

Praemŏvĕo, ōvi, ōtum, ēre, 2. *előre mozgatni*; vorher bewegen. Coel. Aur.

Praemulcĕo, si, sum, ēre, 2. *tűrölgetni, simogatni*; streicheln. Apul.

Praemūnio, īvi, ītum, īre, 4. v. gr. aditus, Caes. *elől megerősitni*; vorn befestigen 2) v. gr. arcem, Caes. *megerősitni, körül sántzolni*; befestigen, verschanzen. 3) v. gr. aliquem medicamentis, Svet. *oltalmazni, őrizni*; beschützen.

Praemūnītio, ōnis, f. 3. *előreépités, eleve megerősités, bésántzolás*; die Vorbauung, Verschanzung. 2) Trop. *előre, v. eleve elkészités valamihez, mellynél fogva mondásunk nem szúr könnyen szemet*; eine Vorbereitung zu etwas, welche macht, daß das, was wie sagen, nicht so leicht auffällt. Sine ulla praemunitione rationis invehi, Cic.

Praemūnītus, a, um, *megerősitett, bésántzolt*; verschanzt. Cic.

Praenarro, āvi, ātum, āre, 1. *előre elmondani, elbeszélni, előre mondani*; vorher erzählen, vorher sagen. Ter.

Praenăto, āre, 1. *elől, v. előre úszni*; vorschwimmen, voran, oder vorbeischwimmen. Plin. 2) *folyni, elfolyni, v. úszni mellette*; vorbey schwimmen oder fließen. Amnis domos praenatat, Virg.

Praenāvigātio, ōnis, f. 3. *által evezés, v. hajózás, mellette elhajózás*; das Vorüberschiffen, die Vorbeyschiffung. Plin.

Praenāvigo, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. litus, Val. Max. *mellette elevezni, elhajózni, v. hajóval menni*; vorbey schiffen. Oppida praenavigari tradunt, Plin. Trop. e. gr. vitam, Sen. *eltőlteni*; zubringen.

Praenecto, xui, xum, ĕre, 3. e. gr. os, Solin. *elől békötni, v. őssve kötni*; vorn knüpfen oder zubinden.

Praeneste, is, n. 3. urbs Latii, hodie Palestrina. Hinc: Praenestīnus, a, um, *oda való, Praenestei*; dahin gehörig, Pränestisch, Cic. e. gr. urbs Virg. i. e. Praeneste. Praenestini' incolae ejusdem. Cic.

Praenexus, a, um, (praenecto) *őszve, v. békőtött*; zugebunden. Solin.

Praenimis, Adv. *felette igen, igen nagyon*; allzusehr. Gell.

Praenitĕo, ui, ēre, 2. *kitündőkleni, előrefényleni*; hervorleuchten, oder glänzen. Praenitent vestes, Apul. Trop. e gr. ut; virtus, Vellej. *másak felett fényleni, fényével felyül múlni*; überglänzen, vor andern glänzen. Cur tibi junior praeniteat, Hor. *szeretetre méltóbbnak tetszik*; liebenswürdiger erscheint.

Praenōbilis, e, *igen, v. különősen híres, jeles, v. nevezetes*; sehr oder vorzüglich berühmt. Apul.

Praenōmen, īnis, n. 3. *személyesnév, más ma: keresztnév*; der Vornahme. Cic.

Praenōmĭno, āre, 1. *személyes nevet adni, személyes névvel nevezni*; mit einem Vornahmen belegen, oder benennen. Varr.

Praenosco, ōvi, ōtum, ēre, 3. e. gr. promissum sibi coelum, Ovid. fata rerum, Sil. *előre megtudni, előre megesmerni*; vorher erfahren, vorher kennen lernen. 2) e. gr. futura, Cic. *előre tudni*; vorher wissen.

Praenŏtātus, a, um, *elől megjelelt*; vorn bezeichnet. 2) *tolmezett, tolmmel feldkesitett*; betittelt. Prud.

Praenotio, ōnis, f. 3. *elöleges megfogás*; der Vorbegriff. e. gr. deorum, Cic. *természeti, v. velünk született megfogás*; angeborner Begriff.

Praenŏto, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. librum literis, Apul. *elől megjelelni, v. megjegyezni*; vorn bemerken oder

bezeichnen. e. gr. librum, Augustin. *tolmezni, tolmet tenni neki*; betiteln. 2) e. gr. adventum, Tert. *elő-re feljegyezni*; vorher bemerken oder bezeichnen. 3) e. gr. fabellas, Apul. *feljegyezni, írásba tenni*; aufzeichnen, aufschreiben.

Praenūbilus, a, um, e. gr. lucus, Ovid. *igen felleges, borongós, setét*; sehr wolkig, sehr trübe, finster.

Praenuncia, Praenuncio etc. vide: Praenuntia, Praenunt. etc.

Praenuncŭpo, āvi, ātum, āre, 1. *előre megnevezni, v. nevet adni valaminek*; vorher benennen. Prud.

Praenuntia, vide: Praenuntius.

Praenuntiātio, ōnis, f. 3. *előre megjelentés, hirdetés, jelentés, megjövendölés*; die Vorherverkündigung. Tert.

Praenuntiātīvus, a, um, e. gr. ignis, Plin. *előre megjelentő, v. hirdető*; vorher verkündend.

Praenuntiātrix, īcis, f. 3. *jövendőmondó (asszszony, v. leány)*; eine Wahrsagerinn. Prud.

Praenuntio, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. futura. Cic. de adventu, Nep. *előre megjelenteni, hírűl adni, elhírlelni, v. megjövendölni*; vorher verkündigen oder melden, vorher bekannt machen oder anzeigen.

Praenuntium, ii, n. 2. *elöljáróbeszéd*; ein Vorbericht. 2) *hírűladás*; eine Anzeigung. Sen.

Praenuntius, a, um, *előre megjelentő*; vorher verkündigend. Subst. *minden, valamit előre jelentő, hirdető, v. jövendölő személy, v. dolog, posta, elöljáró, követ, jelenség*; jede Person oder Sache, die etwas vorher verkündigt oder bekannt macht. Hirundo praenuncia veris, Ovid. Zephyrus, praenuntius Veneris, Lucr. Inquisitio, praenuntia repulsae, Cic.

Praeobtūro, āre, 1. *előre bédugni*; vorher verstopfen, Vitr.

Praeoccīdo, ĕre, 3. *előre lemenni, v. elenyészni, p. o. mint a' tsillag*; vorher untergehen, z. B. Gestirn, Stern. Plin.

Praeoccŭpātio, ōnis, f. 3. e. gr. locorum, Nep. *elől, v. előre elfoglalás*; die Zuvoreinnahme. 2) *betegség, mellyben a' gyomor fájdalmasan kiszélesedik*; eine Krankheit, wenn der Magen auf eine schmerzhafte Art ausgedehnt wird. Veget.

Praeoccŭpātus, a, um, *előre elfoglalt*; vorher eingenommen. Liv. 2) *foglalatosságokkal igen megterhelt*; sehr beschäftigt.

Praeoccŭpo, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. loca, socios, Liv. *előre erőt venni rajta, előre elfoglalni*; sich vorher bemächtigen, sich vorher bemeistern, vorher einnehmen. 2) *megelőzni*; vorkommen. Ne alteruter alterum praeoccuparet, Nep. 3) e. gr. partes alterius, Cic. *valaki hivatalába elegyitni magát*; einem in sein Amt greifen.

Praeŏpīmus, a, um, e. gr. vitulus, Tert. *igen kövér, v. hízott*; sehr feist, sehr fett.

Praeopto, āvi, ātum, āre, 1. *inkább, v. örömestebb kivánni, inkább akarni*; lieber wollen. Praeopto id fieri, Ter. Punica societas Romanae praeoptanda, Liv.

Praeordĭno, āvi, ātum, āre, 1. *előre rendelni*; vorher ordnen. Coel. Aur.

Praeostendo, di, sum, ĕre, 3. *előre mutatni, v. megmutatni*; vorher zeigen. Tert.

Praepalpo (or), āre (āri), 1. *elől, v. előre simogatni*; vorn oder vorher streicheln. Paulin. Nol.

Praepando, di, sum, ĕre, 3. *elől, v. előre kinyitni, v. kiterjeszteni, mutatni*; vorn oder vorher eröffnen oder ausbreiten, oder überhaupt eröffnen, ausbreiten, verbreiten, sehen lassen, zeigen. Cic.

Praepărātio, ōnis, f. 3. *el, v. hozzákészités, hozzákészülés*; die Vorbereitung. Cic.

Praepărāto, Adv. *idején, idejében, elkészülve, készen*; mit Vorbereitung. Quint.

Praepărātor, ōris, m. 3. e. gr. viarum, Tertull. *előre készitő, elkészitő*; ein Vorbereiter, Zubereiter. Tert.

Praepărātōrius, a, um, *elkészitésre, v. -hez való, elkészitő*; vorbereitend. Pand.

Praepărātūra, ae, f. 1. *előre való készités, elkészités*; die Vorbereitung, Zubereitung. Tert.

Praepărātus, a, um, *meg, v. elkészitett*; vorbereitet. Poenae apud inferos sunt impiis praeparatae, Cic.

Praepărātus, us, m. 4. *előre elkészülés, hozzákészülés*; die Vorbereitung, Zubereitung. Vellej.

Praeparcus, a, um, *igen takarékos,*

igen szűkmarkú, zsobrák, zsugori; sehr sparsam, sehr karg. Plin.

Praepăro, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. animos ad sapientiam, Cic. *előre megtsinálni, elkészitni, v. alkalmaztatni*; vorbereiten, vorher bereiten oder zubereiten, zurecht machen. e. gr. se ad proelia, Sallust. *valaminek, v. valamire készülni*; sich zu etwas vorbereiten. 2) e. gr. res necessarias, Cic. *meg, v. bészerezni*; anschaffen. 3) e. gr. hortos, Idem. *elrendelni, elintézni, szerkeztetni*; zubereiten, zurecht machen.

Praeparvus, a, um, *igen kitsiny, v. kis, pitziny*; sehr klein. Juvenc.

Praepălior, assus sum, ati, 3 *igen, v. módnélkül szenvedni*; vorzüglich oder sehr leiden. Coel. Aur.

Praepĕdimentum, i, n. 2. *akadály, akadályoztatás, meggátolás, gát*; das Hinderniß. Plaut.

Praepĕdio, īvi, ītum, īre, 4. (pes) *megkötni, lekötni, bilintselni*; verwickeln, verstricken oder binden, fesseln. Praepeditus ferro, Plaut. 2) e. gr. sonum, Ovid. *megakadályoztatni, v. gátolni*; verhindern, hemmen.

Praepĕdĭtus, a, um, *megkötött*; gebunden, gefesselt. 2) e. gr. morbo, Cic. *megakadályoztatott*; aufgehalten.

Praependĕo, di, ēre, 2. *elölfüggeni, elöl letsüngeni*; vorhangen, vorn herab hangen. Caes.

Praepes, ĕtis, (prae et peto) *gyors, serény*; schnell, hurtig. Praepetibus pennis volans, Cic. *sebesen repülő*; schnell fliegend. 2) *magasan vagy fennyen repülő*; hoch fliegend. 3) aves praepetes, Cic. v. Praepetes, Liv. *mellyeknek repülésekből jövendőltek*; aus deren Fluge man weissagte. 4) *szerentsés*; glücklich. Enn.

Praepeto, ĕre, 3. *elöl menni*; vorgehen. Fest.

Praepignĕratus, a, um, *előre elzálogositott, elkötelezett*; zuvor verpfändet, verbindlich gemacht. Ammian.

Praepignero, v. Praepignoro, āre, 1. *előre elzálogositni*; zuvor verpfänden. Amm. Mart.

Praepilatus, a, um, (praepilo) *vasas hegyű*, vorne mit Eisen beschlagen. Plin.

Praepīlo, āvi, ātum, āre, 1. (pila) *hegyét gombölyűre tsinálni*; vorn mit einem Balle versehen. Liv.

Praepīlo, āvi, ātum, āre, 1. (pilum) *dárda formára hegyezni*; vorn wie einen Wurfspieß zuspitzen. Praepilata missilia, Ammian.

Praepinguis, e, *igen kövér, v. hízott*; sehr feist, sehr fett. Virg. Plin. Trop. e. gr. vox, Quintil. *dörgő, igen erős, v. vastag*; zu derb, zu stark.

Praepollĕns, tis, o. *igen tehetős v. sokat tehető*; sehr vermögend, viel geltend. Augustin.

Praepollĕo, ēre, 2. *sokat tehetni, erősebb, hatalmasabb lenni másnál, más erővel, tehetséggel felyülmúlni*; viel vermögen, stärker, mächtiger, ansehnlicher seyn als ein anderer. Tacit.

Praepondĕro, āvi, ātum, āre, 1. *többet nyomni, lenyomni a' fontban vagy mérésben az ellenző terhet vagy fontot, lesüllyedni, a' nehezebbség miatt*; das Übergewicht haben, folglich herab sinken, sich herab neigen. Ne aequitate turbata mundus praeponderet, Senec. 2) Trop. *elébbvaló lenni*; den Vorzug haben. Honestas praeponderat, Gell. 3) *felyülmúlni*; übertreffen. Praeponderari honestate. Cic.

Praepōno, sui, sĭtum, ĕre, 3. *elöltenni, eleibetenni a' többinek*; vorsetzen, voran setzen. Ultima primis praeponere, Hor. 2) v. gr. aliquem alicui rei, vel negotio, Cic. *a' felvigyázást vagy főgondviselést valakire bízni*; die Aufsicht übertragen. Aliquem provinciae praeponere, Cic. 3) *feljebb betsűlni, eleibetenni*; vorsetzen, des Vorzugs wegen, vorziehen. Salutem publicam vitae suae praeponere, Cic. 3) *eleibe épitni*; vorbauen. Aedibus vestibula proponere, Cic.

Praeporto, āre, 1. *előtte hordozni*; vor sich tragen. Cic.

Praepŏsĭtio, ōnis, f. 3. (praepono) *eleibetétel*; die Vorsetzung. 2) *eleibetétel, t. i. feljebbbetsülésből, többre betsülés*; das Vorziehen, der Vorzug. Cic. 3) *elöljáró- szótska, Grammatikai nevezete egy szó neménak*; das Vorwort oder die Präposition in der Grammatik. Cic.

Praepŏsĭtīvus, a, um, *előrevaló, elöl tétetni szokott, elöl tenni való*; was man vor oder voran setzt. Prisc.

Praepositura, ae, f. 1. *fögondviselői tisztség*; das Amt eines Vorgesetzten. Lampr.

Praepositus, a, um, *elöltett, előretett*; vorgesetzt. Cic.

Praepossum, potui, posse, *igen sokat tehetni, hatalmas lenni*; sehr viel vermögen, vorzügliche Gewalt haben, die Oberhand haben. Tacit.

Praepostĕre, Adv. *rendetlenül, megfordítva*; verkehrt, in verkehrter Ordnung, auf verkehrte Art. Cic. Praepostere agere, Cic.

Praeposterĭtas, ātis, f. 3. *felfordult rend, visszás rend*; umgekehrte Ordnung. Arnob.

Praeposterō, āre, 1. v. gr. ordinem, Quint. *megfordítni, v. visszafordítni a' rendet*; umkehren, der Ordnung nach.

Praepostĕrus, a, um, v. gr. ordo, Lucr. *megfordított, v. visszás*; verkehrt, unrecht. Cic. 2) *rossz, helytelen*; schlecht, unrecht. Lucr.

Praepŏtens, tis, o. v. gr. vir, Cic. *igen hatalmas, igen sokat véghez vihető, vagy megtehető*; sehr mächtig, sehr viel vermögend oder ausrichten könnend. Opibus praepotens, Plin. *igen gazdag*; sehr reich.

Praepŏtentia, ae, f. 1. *nagy, v felettébb-való hatalom*; vorzügliche Macht. Tert.

Praepōto, āre, 1. *előre inni*; vorher trinken. Coel. Aur. 2) *előre megitatni*; vorher tränken. Idem.

Praeprŏpĕranter, Adv. *igen sietve, hirtelenkedve*; sehr eilend, sehr schnell. Lucret.

Praeprŏpĕre, Adv. v. gr. agere, Liv. *igen hirtelen, nagyon hirtelenkedve, sietve, futtában*; sehr eilfertig, sehr eilend oder schnell.

Praeprŏpĕrus, a, um, *hirtelenvaló, nagyon hirtelenkedő, siető*; zu schnell, sehr eilend. 2) *hebehurgya*; zu voreilig. Liv.

Praepulcher, chra, chrum, *igen szép, felette szép*; sehr schön. Juvenc.

Praepurgo, āre, 1. *előre metisztítni, kitisztítni*; vorher reinigen. Coel. Aur.

Praepūtĭātĭo, ōnis, f. 3. *környűlnemmetszés*; die Behaltung der Vorhaut, Nichtbeschneidung. Tert.

Praepūtĭātus, a, um, *környűlnemmetszett*; die Vorhaut habend, unbeschnitten. Tert.

Praepūtĭum, ĭi, n. 2. *szemérem test kúpbőre, vagy kupakja*; Vorhaut. Juvenal.

Praequam vel prae quam, *több mint*; mehr als. Plaut.

Praequĕror, estus sum, ĕri, Dep. 3. v. gr. multa, Ovid. *előre panaszolkodni*; vorher klagen.

Praerādio, āre, 1. *előre súgárlani, fénylení*; vorher strahlen oder schimmern. Claudian.

Praerādo, si, sum, 3. *elől megnyírni, elnyírni*; vorn oder vorher scheeren, abscheeren. Coel. Aur.

Praerancĭdus, a, um, *igen avas, büdös*; sehr ranzig, stinkend. Gell.

Praerăpĭdus, a, um, v. gr. amnis, Sen. *igen sebes, p. o. folyóvíz*; sehr reissend, sehr schnell.

Praerāsus, a, um, *elnyírt, megnyírt*; abgeschoren. Cael. Aur.

Praereptor, ōris, m. 3. (praeripio) *előle elragadó, erőszakos elvevő*; der Vorräuber. Hieron.

Praereptus, a, um, *elragadott, elragadtatott*; zuvor weggenommen. Praereptus immatura morte, Plin.

Praerĭgĭdus, a, um, *megmerevedett*; sehr starr. Quint.

Praerĭpia, ōrum, n. sc loca; *a' part szélén fekvő helyek*; Örter am Ufer. Apul.

Praerĭpĭo, ĭpui, eptum, ĕre, 3. *előre elragadni, eleve elvenni*; zuvor wegnehmen. Cic. 2) alicui aliquid, Cic. *elvenni más előtt, megelőzni mást elvevésben*; vor Andern wegnehmen, Andern im Wegnehmen zuvorkommen. 3) praeripi nnis brevibus, Val. Flacc. *ideje előtt, hamar meghalni*; frühzeitig sterben. 4) *hirtelen elkapni, elvenni*; schnell wegnehmen. Svet. 5) *jó előre vagy eleve elfoglalni*; sich zeitig bemächtigen. Virg. 6) v. gr. se, Pand. *hirtelen elmenni, elillantani*; sich eilend wegmachen, entfliehen.

Praerōbŏro, āvi, ātum, āre, 1. *előre megerősítni*; vorher stärken. Coel. Aur.

Praerōdo, si, sum, ĕre, 3. *elől megharapdálni, elharapdálni*; vorn benagen oder bloß benagen. Plaut.

Praerŏgātīva, ae, f. 1. *az első voksolás jussa, mellyel a' Száad tsapat bírt a' Rómaiaknál*; das Recht, das eine Centurie hatte, zuerst zu votiren. Cic. 2) *elsőbb jus, vagy ka-*

talom valamire, jus szerént való elsőbbség. der Vorzug, die Prärogative, der Vortheil. Gloss.

Praerŏgātīvārius, a, um, *bizonyos elsőbbséggel bíró, 's azzal élő;* gewisse Prärogative oder Vorzüge zu genießen habend. Symm.

Praerŏgātīvus, a, um, *a' kit legelősször kell a' vélekedése megmondása végett megkérdezni, legelől voksoló;* der zuvor oder vor andern um seine Meinung gefragt wird, vorher oder zuerst votirend. Cic.

Praerŏgo, āvi, ātum, āre, 1. *előre megkérdezni, legelősször kérdezni meg, p. o. valakit a' voksáért, v. a' voksolásra;* vorher oder voraus befragen, einen zuerst um seine Stimme fragen. 2) v. gr. expensas, Cod. Just. *előre kifizetni;* voraus bezahlen.

Praerōsus, a, um, (praerodo) *elől megharapdált;* vorn abgenagt. Colum.

Praerumpo, ūpi, uptum, ĕre, 3. *elszakasztani, kettészakasztani;* abreißen. Funes praerumpebantur, Caes. *a' kötelek elszakadtak;* die Stricke rissen ab.

Praerupta, ōrum, n. pl. *meredek kősziál:* ein jäher Fels. Ad praerupta ducere, Plin.

Praerupte, Adv. *meredeken, függőlegesen;* abgebrochen, jäh, steil, abschüssig. Mons praerupte altus, Plin *meredek magas hegy;* ein hoher steiler Berg.

Praeruptus, a, um, *elől eltört, elszakadt;* vorn abgebrochen, abgerissen. 2) v. gr. saxum, Liv. *meredek;* steil, jäh, abschüssig. 3) imber praeruptus, Claud. *zápor-eső;* ein Platzregen. 4) v. gr. juvenis animo praeruptus; *tüzes, hebehurgya, szeles;* hitzig, rauh, sich übereilend. Comp. praeruptior, Sup. praeruptissimus, Colum.

Praerŭtĭlus, a, um, *igen verhenyeges;* sehr roth, sehr röthlich. Tertull.

Praes, aedis, m. 3. *kezes, főként pénz dolgában;* ein Bürge, besonders in Geldsachen. Praedem esse pro aliquo, Cic Praedes dare, Idem.

Praesāgātus, a, um, i. e. praesagiendo formatus, Hieron.

Praesāgio, īvi, ītum, īre, 4. e. gr. aliquid animo, Liv. *előre észre venni, v. megérezni, sejdítni; megszagolni, v. érezni valamit mint p. o. a' kutya;* vorher merken oder empfinden, eine Ahndung bey sich empfinden, etwas wittern. Cic. Equi praesagiunt pugnam, Plin. Animus praesagit mihi aliquid mali, Ter. 2) *előre megmondani, megjelenteni, v. megjövendölni;* vorher sagen, prophezeyen, vorher anzeigen. Galli praesagivere victoriam, Plin. Luna tempestatem praesagit, Idem. 3) *előre gyanítni, v. hozzávetni;* vorher muthmaßen. Liv. 4) *feltalálni;* entdecken. Lucret. Not. Occurrit etiam: praesagior, (Depon.) Plaut.

Praesāgītio, ōnis, f. 3. *előre megérzés, előérzés;* die Vorausempfindung, Ahndung. 2) *előre megmondás, megjelentés, v. megjövendölés, jövendőmondó tehetség;* die Vorhersagung, Weissagung, Weissagungskraft. Cic.

Praesāgium, ii, n. 2. e. gr tempestatis futurae, Colum. vatum, Ovid. *előremegérzés, előérzés, jövendölés, megszagolás;* die Vorausempfindung, Witterung einer Sache, Ahndung, Prophezeyung.

Praesāgus, a, um, e. gr. fulmen, Virg. *előre megérző, előérzéssel bíró, megjövendölő, megjelentő, v. megszagoló;* vorausempfindend, prophezeyend, Ahndung habend, etwas witternd, vorher anzeigend.

Praesamarchi, ōrum, m. 2. plur. populus Lusitaniae, Mela.

Praesānātus, a, um, *idő előtt meggyógyúlt, v. meggyógyított;* vor der Zeit geheilt oder gesund gemacht. Plin.

Praesāno, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. vulnus, Plin. *idő előtt v. eleve meggyógyítni;* vor der Zeit heilen oder gesund machen. 2) *idő előtt meggyógyúlni;* vor der Zeit heilen, heil, (gesund) werden. Praesanavit cicatrix, Idem.

Praesaucĭātus, a, um, *előre megsebesített;* vorher verwundet. Coel. Aur.

Praesaucio, āvi, ātum, āre, 1. *előre megsebesítni;* vorher verwunden, Coel. Aur.

Praescātĕo, ēre, 2. e. gr. aliqua re, Gell. *igen bővölködni, igen tele lenni;* sehr voll seyn.

Praescĭentĭa, ae, f. 1. (praescio) *előre való tudás;* das Vorherwissen. Tert.

Praescindo, ĕre, 3. e. gr. sedes, Vitr. *elől, v. előre elvágni, v. elválasz-*

tani: vorn oder vorher abschneiden, zerschneiden, trennen.

Praescio, ivi, itum, ire, 4. *előre tudni*; vorher wissen. Tert.

Praescisco, ivi, itum, ĕre, 3. *előre*, *v. eleve észrevenni*, *megtudni*, *megérteni*; vorher merken, vorher erfahren. Liv. Virg.

Praescita, ōrum, n. plur. Praescitum, i, n. 2. et Praescitio, ōnis, f. 3. *előre tudás*, *előérzés*; das Vorherwissen, die Ahndung. Ammian. 2) *leendő dolgok megjövendölése*, *jövendölés*; die Weissagung.

Praescītum, i, vide: Praescita.

Praescĭus, a, um, e. gr. futuri, Virg. *előretudó*; vorher wissend. Praescium habere aliquid, Solin. *jövendölni tudni*; weissagen können.

Praescrībo, psi, ptum, ĕre, 3. e. gr. nomen, Virg. *elölirni*, *előre irni*; vorschreiben, vorher oder voran schreiben. 2) e. gr. fidem alicui, Tert. *eleibe adni*, *v. szabni*, *meghatározni*, *v. parantsolni*; vorschreiben, bestimmen. Ut lege praescribitur, Idem. *a' mint a' törvény rendelte*; wie es im Gesetze verordnet ist. 3) *elidősitni*; verjähren. JCt.

Praescriptĭo, ōnis, f. 3. *eleibeirás*; die Vorschreibung. Cic. 2) *tzim*, *felyülirás*; der Titel, die Überschrift. JCt. 3) *elibeszabás*, *rendelés*, *meghagyás*, *p. o. orvosrendelés*; die Verordnung, z. B. des Arztes. Gloss. 4) *elidősités*; die Verjährung. JCt.

Praescriptīve, Adv. *szabott*, *v. meghagyott rend szerént*, *régula szerént*; vorgeschriebener Maßen. Tert.

Praescriptum, i, n. 2. *rendelés*, *szabott rend*, *régula*; eine Verordnung, Regel, Vorschrift. Cic.

Praescrīptus, a, um, *rendelt*, *kiszabott*, *meghagyott*; vorgeschrieben. Praescriptis verbis agere, Cic.

Praescriptus, us, m. 4. i. q. Praescriptum, Tert.

Praesĕca, ae, f. 1. i. q. brassica, Varr.

Praesĕcātus, a, um, i. q. Praesectus.

Praesĕco, cui, catum, v. ctum, cāre, 1. e. gr. partem, Ovid. *elöl elvágni*, *v. elmetszeni*, *közönségesen*: *elvágni*; vorn abschneiden, oder überhaupt abschneiden.

Praesectus, a, um, (praeseco) *elöl elvágott*, *elmetszett*; vorn abgeschnitten. Colum.

Praesegmen, ĭnis, n. 3. *levágott rész*, *p. o. a' körömből*: das Abgeschnittene, z. B. der Nägel. Plaut. 2) *metélék*, *esőlék*, *lemetélt apróléк*; der Abschnitt. Gloss.

Praesēmĭnātĭo, ōnis, f. 3. *előre elvetés*, *p. o. magvetés*; das Vorhersäen. Gloss. 2) *méhnek gyümöltse*; die Leibesfrucht. Vitr.

Praesēmĭnātus, a, um, *elöl*, *v. eleve vetett*, *ültetett*, *v. plántált*: vorgesäet, vorher gepflanzt. August.

Praesēmĭno, āvi, ātum, are, 1. *előre*, *v. elöl vetni*, *ültetni*, *v. plántálni*; vorher säen oder pflanzen. Lactant.

Praesens, (praesum) entis, o. *jelenvaló*; gegenwärtig. 2) *személyes*; persönlich. Presens tecum egi, Cic. 3) e. gr. judicium, Cic. verbum, Gell. *most történő*, *most szokásban lévő*; jetzt geschehend, jetzt üblich. In praesens, Cic. *ezúttal*; für itzt. Venire in rem praesentem, Idem *valamit szemügyre venni*; eine Sache selber in Augenschein nehmen. 4) praesenti argento mercari, Plaut. *készpénzen venni*; baar auszahlen. 5) e. gr. mors, Gloss. *bizonyos halál*; der gewisse Tod. 6) medicina praesentissima, Colum. *bizonyosan segítő orvosság*; ein Mittel, das gewiß hilft. 7) *segítségre kész*; hülfreich. Praesentem habere deum, Virg. *istenisegedelemmel birni*; den Beystand Gottes haben. 8) e. gr. animus, Cic. *bátor sziv*; ein tapferes Herz. 9) *nyilvánvaló*, *világos*; offenbar. Illud ita praesens est, ut nutu Jovis factum esse videatur, Cic. Comp. -ior, Sup. -issimus, Erasm.

Praesensĭo, ōnis, f. 3. (praesentio) e. gr. rerum futurarum, Cic. *előre megérzés*, *előérzés*; die Vorherempfindung, Ahndung. 2) *velünk született megfogás*; ein angeborner Begriff. Idem.

Praesensus, a, um, *előre érzett*, *sejditett*, *v. észrevett*; vorher gemerkt oder geahndet. Cic.

Praesentālis, e, (praesens) *jelenvaló*; gegenwärtig. Cod. Just.

Praesentānĕus, a, um, (praesens) *jelenvaló*; gegenwärtig. 2) e. gr. venenum, Svet. *hamar foganatú*; schnellwirkend. e. gr. remedium, Plin. *próbált*; bewährt.

Praesentārius, a, um, *jelenvaló*, *egyszerre történő*, *v. eső*; gegenwärtig, sogleich geschehend. Malum est

aliquid, Plaut. *megalkudni*, *megvenni*; kaufen, erhandeln. Plaut.

Praestitor, ōris, m. 3. *adó*, *telyesitő*; der Geber. Apul.

Praestĭtŭo, ui, ūtum, ĕre, 3. v. gr. diem operi, Cic. *meghatározni*; bestimmen, festsetzen.

Praestĭtūtus, a, um, *meghatározott*; bestimmt, festgesetzt. Ad praestitutum diem, Curt.

Praesto, Adv. *jelen*, *itt*, *kéznél*; gegenwärtig, da, hier, bey der Hand. Praesto esse; *kéznél lenni*, *jelen lenni*; gegenwärtig seyn. Praesto est, Ter. i. e. adest, *itt van*; er ist da. 2) praesto esse alicui, Cic. *valakinek segitségűl lenni*; einem beystehen, einem Hülfe leisten. Cic.

Praesto, ĭti, ĭtum, et ātum, āre, 1. *elől állani*, *kiállani elől*, *v. előre*; vorn oder voran stehen. Acies praestant, Lucret. 2) *elébbvaló lenni*, *magát megkülömböztetni*, *v. mások felett kimutatni*; vorstehen, vorzüglicher seyn, Vorzüge haben, sich hervor thun. Praestat inter suos, Cic. 3) *tenni*, *tselekedni valamit*, *mutatni erántа*, *véghez vinni*; machen, thun, verrichten. Benevolentiam praestare alicui, Cic. *valaki eránt jóakarattal lenni*, *v. kegyességgel viseltetni*; einem Gewogenheit erzeigen. Fidem praestare, Cic. et Liv. *szavát vagy igéretét telyesitni*, *v. megtartani*; sein Wort oder Versprechen halten. Honorem debitum patri praestare, Cic. *a' tartozó tiszteletet az attyának megadni*; dem Vater die schuldige Ehrerbiethung erweisen. Stipendium exercitui praestare, Liv. Silentium praestare, Idem. *hallgatni*, *megállani hogy ne szóllјon*; still schweigen. 4) *megtartani*; erhalten. Socios salvos praestare, Cic. 5) *felyűlmúlni*; übertreffen. Humanitate alicui praestare, Cic. *emberséggel valakin kifogni*; einen an Leutseligkeit übertreffen. 6) *költsönözni*, *költsön adni*; leihen. Capitol. 7) Praestat, Impers. *jobb*; es ist besser. Praestat tacere, quam male loqui, Prov. Mori millies praestitit, quam haec pati, Cic. 8) *igérni*, *felelni a' felől*, *v. fogadni*, *hogy valami meg nem történik*; dafür gut stehen, daß etwas nicht geschehen wird. Not. Supin. in hoc sensu: praestatum, et Partic. praestaturus.

Praestolo, āre, 1. Obs. i. q. Praestolor, Turpil.

Praestolor, ātus sum, āri, Dep. 1. e gr. apud aliquem, Cic. ante ostium, Ter. *várakozni*; warten. e. gr. alicui, Cic. *valakinek szolgálni*; einem aufwarten.

Praestrangŭlo, āre, 1. *megfojtani*; ersticken, des Athems berauben. Quintil. Decl.

Praestrēnŭe, Adv. *igen frissen*, *v. gyorsan*; sehr munter, sehr hurtig. Abi praestrenue, Ter.

Praestrictĭo, ōnis, f. 3. (praestringo) *bé*, *v. ráhúzás*, *béfűzés*, *ráhurkolás*; die Zuziehung, Zuschnürung. Tert.

Praestrictus, a, um, *öszve húzott*, *béfűzött*, *öszvé hurkolt*; zusammen gezogen, zugeschnürt. Ovid.

Praestringo, inxi, ictum, ĕre, 3. e. gr. faucem laqueo, Ovid *rászorítni*, *ráhúzni*, *ráhurkolni*, *megkötni*; zuziehen, zuschnüren, zubinden. 2) e. gr. tempora sertis, Stat. *bé*, *v. körűl kötni*, *tekergetni*, *v. göngyölgetni*; umbinden, umwinden. 3) *tartóztatni*, *meggátolni*; hemmen. Humor gelu praestrictus, Plin. 4) e. gr. terras, Ammian. *sodorni*, *megérni*; streifen, berühren. e. gr. vites, Plin. *szemzeteitől megfosztani*; sie der Augen berauben. 5) e. gr. aciem ferri, Plin. oculos, Cic. aciem oculorum, Liv. Trop. e. gr. aciem mentis, v. animi, Cic. *kivenni az élit*, *megtompitni*, *gyengitni*, *meghomályositni*; schwächen, stumpf machen, oder verdunkeln.

Praestructim, Adv. *eleit véve*, *előkészűléssel*; vorbauend, mit Vorbereitung. Tert.

Praestructĭo, ōnis, f. 3. (praestruo) *eleitvevés*, *előkészűlet*; die Vorbauung, Vorbereitung. Tert.

Praestructūra, ae, f. 1. i. q. praestructio, Tert.

Praestructus, a, um, (praestruo) *előre épitett*; vorangebauet. 2) *hozzá*, *v. elkészitett*; vorbereitet. 3) *segitett*, *eltalmazott*; unterstützt. Claud.

Praestrŭo, xi, ctum, ĕre, 3. *előre épitni*; vorher bauen. Colum. 2) *előre el*, *v. hozzá késziteni*; vorbereiten. Apul. 3) e. gr. aditum obice, Ovid. *bérakni*, *elzárni*, *elrekeszteni*, *bédugni*; vorbauen, verriegeln, ver-

köpfen. 4) Trop. e. gr. alicui venenum, Svet. *méreggel megakarni etetni*; einen mit Gifte vergeben wollen.

Praestūpĭdus, a, um, *igen érzéketlen, v. ostoba*; sehr empfindungslos, sehr dumm. Juvenc.

Praesūdo, āre, 1. *előre izzadni, v. verejtékezni*; vorher schwitzen. Claudian. 2) *előre gyakorolni magát, v. igyekezni*. sich vorher üben, oder Mühe geben.

Praesul, ŭlis, m. 3. (praesilio) *előltántzoló, tántzkezdő*; ein Vortänzer. Cic. 2) primus Saliorum, i. e. sacerdotum Martis. Capit. 3) *egyházi főszemély*; ein Prälat. Gloss. 4) *elöljáró, előkelő, főfő személy*; ein Vorgesetzter, Vorsteher.

Praesulsus, a, um, *igen sós*; sehr gesalzen. Colum.

Praesultātor, ōris, m. 3. *előltántzoló, tántzkezdő, tántzosztó*; der Vortänzer. Liv.

Praesulto, āre, 1. e. gr. hostium signis, Liv. *elől, v. előtte ugrálni, szökdelleni, v. tántzolni*; vorher springen, vorspringen, vortanzen.

Praesultor, ōris, m. 3. i. q. praesultator, Lact.

Praesum, fui, esse, *elől lenni*; vorn seyn. 2) e. gr. sacris, Cic. negotio, Caes. exercitui, Idem. *elöljáró lenni, fő lenni valamiben, igazgatni, v. kórmányozni valamit*; vorstehen, über etwas gesetzt seyn, commandiren, dirigiren. 3) e. gr. alicui rei, Cic. *nagy részt venni valamiben*; großen Antheil nehmen. 4) e. gr. moenibus, Ovid. *oltalmazni*; schützen. 5) e. gr. ei studio, artificio, Cic. *folytatni, űzni*; betreiben. 6) *jelen lenni*; gegenwärtig seyn. Hinc. Part. Praesens, entis, Adj.

Praesūmo, msi, mtum, ĕre, 3. *előre, v. előbb venni*; vorher nehmen. 2) *elhitetni magával, képzelni, gyanítni, hozzávetni, gondolni, hinni*; sich vorher einbilden, vermuthen, glauben. Justin. JCt. 3) *előre venni*; vorkommen, vorbauen. Rhetorica. 4) e. gr. gaudium; Plin. jun. *előre v. idő előtt örülni*; sich zum voraus freuen. 5) praesumtum habere, Tac. *előre feltenni*; vorausfetzen. 6) e. gr. fortunam utriusque, Tac. *előre látni, v. ellátni*: vorher sehen. 7) Ingenium judicio praesumitur, Quint. *előbb jár, v. előbb való, erősebb*; geht vorher, ist stärker. 8) e. gr. supplicium in aliquem, Cic. *előre megbüntetni*; einen vorher strafen. 9) e gr. illicita, Sulp. Sev. *valamihez kezdeni, próbálni*; Unternehmen, wagen.

Praesumte, Adv. *mérész módon, mérészen, maga elbízással*; kühnlich. Vopisc.

Praesumtĭo, ōnis, f. 3. *előrevétel*; die Vorausnehmung. 2) e gr. rerum, Plin. Ep. *előre használás, előre vevés*; der Vorgebrauch, Vorgenuß. 3) *magahittség, maga felől való sokat állítás, magával elhitetés, előre képzelés, gyanítás, vélekedés*; die Vermuthung, Einbildung, Vorstellung im voraus. Justin. 4) *mérészség, vakmerőség*; die Dreistigkeit, Vermessenheit. Tert. 5) *előítélet, eleve ítélés, balítélet*; das Vorurtheil. Idem. 6) *nyakasság, makacsság*; die Hartnäckigkeit. Apul.

Praesumtiōse, Adv. e. gr. loqui, Sidon. *mérészen, magában bizakodólag*; kühn, vermessen.

Praesumtiōsus, a, um, *igen mérész, mérész*; voll Kühnheit. Sidon.

Praesumtor, ōris, m. 3. *magában bizakodó, magát elbízó ember*; vermessener Mensch. Tertull.

Praesumtōrie, Adv. *magába bizakodólag, mérészen*; wagend, kühn. Tert.

Praesumtūōse, Adv. i. q. praesumtorie, Sidon.

Praesumtūōsus, a, um, i. q. praesumtiosus, Salvian.

Praesumtus, a, um, (praesumo) *gyanított, képzelt, hozzávetett*; gemuthmaßt. 2) e. gr. opinio, Quint. *előre bévett*; vorgefaßt.

Praesŭo, ŭi, ūtum, ĕre, 3. *elől bévarni*; vorne zunähen. 2) *betakarni, béfedezni*; bedecken, verhüllen. Praesuta foliis hasta, Ovid.

Praesuppōno, ĕre, 3. *előre rendelni, v. elrendelni*; zuvor ordnen. Cic. 2) *előre feltenni, valamelly esetet tenni*; voraus setzen, den Fall setzen. JCt.

Praesurgo, rrexi, rrectum, ĕre, 3. *előbb felkelni*; vorher aufstehen. Avien.

Praetactus, a, um, (praetango) *előre illetett, érintett, v. tapintott*; zuvor betastet. Coel. Aur.

 86

Praetango, tĕtĭgi, tactum, ĕre, 3. *előre illetni, érinteni, v. tapintani*; vorher betasten, vorher berühren. Coel. Aur. 2) *elébb elgyengíteni, elébb érni, a' nagy nyavalyákról*; vorher angreifen, von heftigen Krankheiten. Praetacta membra, Idem.

Praetardo, āvi, ātum, āre, 1. *hátráltatni, tartóztatni, késleltetni*; aufhalten, zurückhalten. Incerti auct. epit. Iliad. ed. van. Kooten.

Praetectus, a, um, (praetego) *bétakart, béfedezett, béfedett*; bedeckt Coel. Aur.

Praetĕgo, exi, ectum, ĕre, 3. e. gr. caput, Trop. *előre, v. elől bétakarni, béfedni, v. béfedezni. v. általjában, béfedezni*; vorher oder vorn bedecken, oder überhaupt bedecken. Quae saxa somnum (tuum) praetexerint, Plin. Paneg. *a mitsoda kövön aludtál*: auf welchen Steinen du geschlafen.

Praetendo, di, tum, ĕre, 3. (tendo) e. gr. cornua, Plin. *elő nyujtani, kiterjeszteni, előre kiterjeszteni*; hervordehnen oder strecken, vorwärts ausdehnen oder ausstrecken. 2) e. gr. membranam cordi, Idem. *elibe feszíteni, tenni, v. tsinálni*; etwas vorspannen vor etwas, vormachen. 3) e. gr. sepem segeti, Virg. *körülkeríteni a' vetést*; die Saat umzäunen. 4) *okúlvetni, okolni*; vorwenden. e. gr. lactam speciem fraudi, Claud. *palástolni*: bemänteln. 5) e. gr. aliquid. Plin. jun. *valamire just formálni, valamihez just tartani, kívánni*; einen Anspruch machen, begehren. 6) *helyheztetni, állítni*; postiren. Claud.

Praetĕner, a, um, *igen gyenge, gyengétske*; sehr zart. Plin.

Praetēnsio, ōnis, f. 3. *szín, színes ok, palást*; der Vorwand. Gloss. 2) *justartás valamihez, kívánás*; ein Anspruch auf etwas. JCt.

Praetĕntātus, a, um, *előre meg próbált, megkísértett*; vorher versucht. 2) *előre végére járt, v. megvizsgált*; vorher erforscht, oder geprüft. Cic.

Praetentātus, us, m 4. *előre megpróbálás, megkísértés*; das Probiren, die Versuchung. Plin.

Praetento, āre, 1. e. gr. vires, Ovid. misericordiam judicis, Quint. *előre megpróbálni, próbára tenni, megkísérteni, megvizsgálni*; vorher versuchen, oder prüfen. 2) e gr. pallia, Claud. *elibe v. maga elibe tartani*; vor sich halten.

Praetentūra, ae, f. 1. *sántz, bástya*; eine Schanze, ein Bollwerk. Gloss. 2) *határszéli őrsősereg, táborlinea*; eine Gränzwache, ein Cordon. Ammian. Marc.

Praetentus, a, um, *kiterjesztett, elibe húzott, v. vont*; vorgestreckt, vorgezogen. Ovid.

Praetĕnŭis, e, e. gr. folium, pons, Plin. *igen vékony, v. keskeny*; sehr dünn oder schmal.

Praetepĕo, ui, ēre, 2. (tepor) *igen lágymeleg, v. langyos lenni*; sehr lau-licht seyn. Ovid.

Praetapesco, i. q. Praetepeo.

Praeter, Praep. et Adv. *nélkül*; ohne. Nihil praeter rem loqui, Auct. ad Her. *semmit sem mondani ok nélkül*; nichts ohne Ursache reden. 2) *felyűl, kivűl*; über. Praeter hoc. Quint. *ezen felyűl, ezen kivűl*; über dieß. Praeter modum, Cic. *rendkivűl, mód nélkül*; über das Maß. 3) *ellen*; wider. Praeter aequum, Idem. *az illendőség ellen*; wider die Billigkeit. 4) *mellett*; neben. Praeter moenia fluere, praeter ripam ire, Liv. 5) praeter ceteros, Cic. *mindenek felett*; vor andern, mehr, als andere. 6) praeter ora suorum, Idem. *az övéinek szeme láttára*: vor dem Antlitze der Ihrigen. 7) *előtt*; vor. Praeter pedes, Plaut. 8) *-val, vel, kivűl, mellett*: mit, außer, nächst. Praeter se denos adducere, Caes. Not. praeter propter, Gell. *mintegy*; ungefähr.

Praetĕrago, ēgi, actum, ĕre, 3. *mellette elhajtani, v. űzni*; vorbey treiben. Hor.

Praeterbīto, ĕre, 3. e. gr. aedes, Plaut. *mellette elmenni*; vorbey gehen.

Praecurro, curri, cursum, ĕre, 3 *mellette elfutni, v. szaladni*; vorbey laufen. Vegel.

Praetercursus, a, um, *mellette elfutott, v. szaladt*; vorbey gelaufen. Ammian.

Praeterdūco, xi, ctum, ĕre, 3. *mellette elvinni, v. vezetni*; vorbey führen. Plaut.

Praetĕrĕā, Adv. *azon, v. ezenkivűl, azon felyűl*; außerdem, überdieß. Cic. 2) *azontúl, azután, többé*; fer-

nerhin, oder ferner, weiter. Neque illum praeterea vidit, Virg.

Praetěrěo, ivi, et ii, itum, īre, 4. e. gr. hortos, Cic. *mellette elmenni*; **vorbey gehen.** 2) *elmúlni, haladni, eltelni, elsietni,* (*az időről*); **von der Zeit, vorbey oder vorüber gehen, vergehen.** Praeteriit tempus, Ter. hora, Ovid. Etiam passive, e. gr. diebus decem praeteritis, Varr. *tíz nap múlva*; **nach zehn Tagen.** 3) *tudtára nem lenni, nem esmérni, valamiről esmeretének nem lenni, valaminek eszébe nem jutni*; **der Kenntniß entgehen, unbekannt seyn, nicht einfallen.** Non me praeterit, Cic. *tudom, esmeretes előttem, van tudtommal*; **ich weiß, mir ist nicht unbekannt.** An quidquam Parmenionem praetereat? Ter. 4) e. gr. silentio, Cic. *elhallgatni, nem említni*; **vorbey gehen, übergehen, nicht erwähnen.** 5) *el nem olvasni, elforgatni az olvasás közben*; **nicht mitlesen, überschlagen im Lesen.** Praetereas, si quid non facit ad stomachum, Mart. 6) e. gr. syllabas, Suet. *el, v. kihagyni, p. o. az írásban*; **weglassen, z. B. im Schreiben.** Quae foeniseces praeterierunt secari, Plin. 8) e. gr. dicere, Plaut. sciscitari, Apul. *elfelejteni*; **vergessen.** 9) e. gr. dignos, Cic. *elmellőzni valakit, nem ügyelni rá, nem venni tekintetbe, p. o. az örökségekben, ajándékokban; hivatalokban, v. tisztségekben*; **übergehen Jemanden, vorbey gehen, z. B. bey Erbschaften, Geschenken, Ämtern nicht Rücksicht nehmen.** Philippus et Marcellus praetereuntur, Caes. Me quoque Romani praeteriere patres. Ovid. *elmellőztek, megvetettek, elfelejtettek*; **hintan gesetzt, vergessen.** 10) e. gr. malum, Ter. *elkerülni valamit, megmenekedni valamitól*; **entgehen.** 11) e. gr. aliquem cursu, Virg. *elől menni, valaki előtt menni, lovagolni, v. futni*; **vorgehen, vorausgehen vor Jemanden, vorreiten, vorlaufen.** 12) e. gr. aliquem, Varr. Ovid. *megelőzni, felyülmúlni*; **vorgehen, übertreffen.** 13) e. gr. modum, Ovid. *áthághatni, túl menni*; **überschreiten**

Praetĕrĕquito, āre, 1. *mellette ellovagolni*; **vorbey reiten.** Liv.

Praetĕrĕuntĕr, Adv. *mellette elmenőben*: **im Vorbeygehen.** Augustin. 2) Trop. *mellesleg*; **nebenbey.** Idem.

Praeterfĕro, tŭli, lātum, ferre, 3. *elvinni mellette*; **vorbey tragen.** Hinc praeterferri, *elmenni, gyalog, szekéren, v. lovon, elfutni, v. szaladni mellette*; **vorbeykommen, laufen, fahren, fliegen, reiten, gehen.** Acies praeteriata est latebras, Liv.

Praeterflŭo, xi, xum, ěre, 3. *folyni, v. elfolyni mellette*; **vorbey fließen.** Flumen praeterfluit muros, Liv. 2) Trop. *elmúlni, elenyészni, elrepűlni, elreppenni*; **vorüber oder vorbey gehen.** Voluptas praeterfluit, Cic.

Praetergĕo, si, sum, ěre, 2. e. gr. oculos, Lucr. *megtörölni, letörleni*; **abwischen.**

Praetergrĕdior, essus sum, gredi, Dep. 3 e. gr. castra, Cic. *mellette elmenni*; **vorbey gehen.** 2) *elébb, odébb, v. tovább menni*; **weiter ziehen.** Idem.

Praetĕrhac, pro: praeter haec, *tovább*: **ferner oder fernee hin.** Plaut.

Praetĕrinquīro, ěre, 3. e. gr. in negotium, in aliquid, Ammian. *tovább tudakozódni, v. vizsgálni*; **weiter nachforschen.**

Praetĕritio, ōnis, f. 3. *elmellőzés, elhallgatás*; **die Übergehung.** Cod. Just.

Praetĕritus, a, um. e. gr. aetas, Cic. *múlt, elmúlt, elenyészett*; **vergangen** 2) *elmellőzött, a' kit elmellőztek*; **der übergangen worden ist,** Idem. 3) praeteritos amare viros, Prop. *a' megholt férjfiakat szeretni*; **die gestorbenen Männer lieben.**

Praeterlābor, psus sum, labi, Dep. 3. *mellé esni, mellette leesni*: **neben hin fallen.** 2) e. gr. tumulum, Virg. tellurem, Idem. *mellette elfolyni, repűlni, futni, hajózni*; **vorbey fließen, fliegen, laufen, vorben schiffen.** 2) Trop. *elmúlni, elenyészni*; **vorbey schlüpfen, schleichen.** Cic.

Praeterlambo, ěre, 3. *mellette elmenvén nyalni, illetni, v. hozzá érni*; **vorbeygehend lecken oder berühren.** Fluvius praeterlambit oppidum, Ammian. *mellette folyik el, mossa az oldalát*; **fließt vorbey.**

Praeterlātus, a, um, (praeterfero) *mellette elvitt, v. vitetett*; **vorbey getragen.**

Praeterlŭo, ĕre, 3. *mellette elfolyni, mosni a' vizével*; vorbey fliessen, waschen, bespülen. Apul.

Praetermĕo, āre, 1. *elmenni mellette*; vorbey gehen. Lucret.

Praetermissĭo, ōnis, f. 3. *elhagyás, elmellőzés, elmulasztás*; die Vorbeylassung, Weglassung. Cic. 2) e. gr. aedilitatis, Idem. *felhagyás valamivel, utánna nem járás, nem keresés*; die Unterlassung, Nichtansuchung um etwas.

Praetermissus, a, um, *elmellőzött, elmulasztott*; ausgelassen, vorbey gelassen. Cic. 2) *hátra hagyott, a' mi hátra marad*; was zurück bleibt. Idem.

Praetermitto, isi, issum, ĕre, 3. e. gr. diem, Cic. occasionem, Cic. *elhagyni, menni, elmulasztani*; vorbey lassen, vorbey gehen lassen. 2) e. gr. gratulationem, Cic. *felhagyni vele*; unterlassen. 3) e. gr. verba, locum, Cic. *kihagyni, elhagyni, elugrani*; vorbey lassen, im Reden und Schreiben weglassen, übergeben. 4) *elhallgatni, elnézni, elengedni*; nachsehen, geschehen lassen. 5) *által ereszteni, v. botsátni, v. vinni, p. o. a' tengeren*; hinüber lassen oder bringen, z. B. übers Meer. Stat.

Praetermonstro, āre, 1. *elútasitni magától, máshoz útasitni*; vorbey weisen, von sich zu einem andern weisen. Gell.

Praeternāvĭgātĭo, ōnis, f. 3. *mellette elevezés, v. elhajókázás*; die Vorbeyschiffung. Plin.

Praeternāvĭgo, āre, 1. *mellette elhajókázni, v. elevezni*; vorbey schiffen. Suet.

Praetĕro, trivi, trītum, ĕre. 3. *elől ledörzsölni, v. ledörgölni*; vorn abreiben, oder bloß abreiben. Plin. 2) *előre elkoptatni, v. elnyűni*; vorher abnützen. Paul.

Praeterpropter, vide: Praeter,

Praeterquam, v. Praeter quam, Adv. *kivévén, kivül, hanem tsak egyedül*; ausgenommen, außer, ohne, allein. Cic. 2) *azonkivül, a' nélkül is*; außerdem, ohnedem. Liv.

Praeterrādo, si, sum, ĕre, 3. *súrolni, sodorni*; vorbeystreifend kratzen, oder bloß vorbey streifen. Lucret.

Praeterrŭo, ĕre, 3. *mellette lerohanni, leesni, v. eldűlni*: vorbey stürzen. Apul.

Praetersum, fui, esse, e. gr. rebus, Tert. *kivül lenni, nem venni benne részt, jelen, v. ott nem lenni*, außerhalb seyn, nicht dabey seyn.

Praetervectĭo, ōnis, f. 3. *mellette elmenés lovon, v. kotsin*; das vorüber Reiten, Fahren Cic.

Praetervectus, a, um, *mellette elment elhaladt, lovon, v. kotsin*; vorbey gegangen. Cic.

Praetervĕho, xi, ctum, ĕre, 3. e. gr. Judaeam, Svet. *mellette elmenni, kotsin, lovon, hajón, 's a' t.* vorbey fahren, z. B. zu Wagen, Pferde, Schiffe 2c. 2) Trop. e. gr. silentio, Cic. *elmellőzni, elhallgatni*; übergehen, verschweigen. Oratio mea aures vestras praetervecta est, Idem. *nem hallgattatok az én beszédemre*; ihr habt meine Rede verhört. 3) praetervehi scopulos, Cic. *a' kőszikla előtt elhaladni, megmenekedni a' szerentsétlenségtől*, vor dem Felsen passiren, dem Unglücke entgehen.

Praeterverto, ĕre, 3. e. gr. solem, sermone aliquid, Plin. *megelőzni*; vorher gehen.

Praetervŏlo. āre, 1. *mellette elrepülni*; vorbey fliegen. Cic 2) *mellette elmenni, lovon, v. kotsin, elhaladni*; vorbey fahren. 3) Trop. *elugrani, elhagyni*; überhüpfen. Aures ejus praetervolat, Cic *elmegy a' füle mellett, egyik fülén ki, a' másikon bé megy*, er läßt es vor seinen Ohren vorbey gehen. 4) e. gr. lacum, Claud *hirtelen általevezni rajta*; geschwind darüber fahren.

Praetestor, ātus sum, āri, Dep. 1. *előre bizonyságot tenni*; vorher bezeugen. Tertull.

Praetexo, xui, xtum, ĕre, 3. *elibe, v. elől szőni*; vorweben. Sen. 2) e. gr. retia, Plin. *kifeszitni*; vorspannen. 3) e. gr. aliquid, Cic *okúlvetni, szinűl adni*; vorwenden. 4) e. gr. culpae nomen, Idem. *menteni*; entschuldigen. 5) *elvégezni, v. elkészitni a' szövést*; auswerben, fertig machen. Praetexe, quod exorsus es, Cic. 6) *előre tenni*; voran setzen. Plin. 7) Littora praetexunt puppes, Virg. *elterülve vannak hajók a' parton*; die Schiffe liegen am Ufer hin.

Praetēxo, xŭi, xtum, ĕre, 3. *eleibeszőni*; vorweben, vorwirken. Sen. 2) *szélt, vagy szegélyt szőni, vagy varr-*

ni valaminek; wehend oder nähend, etwas vorn besetzen, verbrämen. Praetextum velamen, i. e. toga praetexta, Sil. 3) v. gr. retia, Plin. *elei-behúzni*; vorspannen. 4) v. gr. aliquid, Cic *valamit mentségűl vagy okúl hozni fel, vagy adni elő, palástolni valamit*; etwas zur Entschuldigung oder als Ursache vorwenden, bemänteln. 4) *leszőni, a' szövését elvégezni valaminek, elkészitni*; ausweben, fertig machen. Praetexe, quod exorsus es, Cic. 5) *ékesitni*; zieren. Ovid.

Praetēxta, ae, f. 1. vel: praetexta toga, fuit toga purpureo limbo, qua pueri civium Romanorum utebantur usque ad annum decimum septimum, quo tempore togam virilem sumebant, deposita praetexta puerili. Praetexta utebantur etiam magistratus, qui in aliquo loco publico ludos faciebant. Praetextae jus datum est item Consulibus et Praetoribus vota nuncupantibus. Praetexta pulla utebatur, qui funus faciebat. Fest.

Praetextātus, a, um, i. e. praetextam gerens. Hinc: praetextata aetas, Gell. vel: amicitia, Mart. i. e. juvenilis, usque 17-mum annum. 2) v. gr. verba, Svet. mores, Juven. *fajtalan*; *erkölstelen*; unzüchtig

Praetextum, i. n. 2. *szin, paláśt, valaminek elfedezésére, eltitkolására*; der Schein, Vorwand. Svet. 2) *ékesség, dísz*; die Zierde, der Schmuck. Val. Max.

Praetextus, a, um, *szegélyel prémzett*; verbrämt. 2) *szinlett*; vorgewendet. Calumnia praetexta, Cic. 3) *pompás öltözetű*; mit einem feyerlichen Rocke bekleidet. Hor.

Praetextus, us, m. 4. *ékesség, dísz*; die Zierde, der Schmuck. Val. Max. 2) *külső szin, tekintet*; der äußerliche Schein, das Ansehen Tac. 3) *szin, fogás*; der Vorwand. Hoc praetextu, Just. *ez alatt a' szin alatt*; unter diesem Vorwande. Hoc praetextu utebatur, Just. *illyen fogással élt*; er gab vor.

Praetĭmĕo, ui, ēre, 2. v. gr. sibi, Plaut. *előre félni valamitől*; zum voraus fürchten. 2) *igen félni*; sehr fürchten.

Praetĭmesco, mui, ĕre, 3. *előre megijedni, vagy félni*; vorher in Furcht gerathen, vorher sich fürchten.

Praetĭmidus, a, um, *igen félénk*; sehr furchtsam. Tert.

Praetinctus, a, um, v. gr. cruore, Coel. Aur. *mártott, feresztett, ázott*; benetzt.

Praetingo, nxi, nctum, ĕre, 3. *előre megnedvesitni, bádztatni*; vorher eintauchen, vorher benetzen. Ovid.

Praetondĕo, tondi, tonsum, ēre, 2. *elől vagy előre elvágni, elnyirni, elborotválni*; vorn oder vorher abscheeren. Apul.

Praetor, ōris, m. 3. (pro: praeitor, a praeeo) *főbiró, illyen Rómában kettő volt.* a) urbanus; *polgári főbiró*; ein Oberrichter, der zwischen den Bürgern das Recht sprach; b) peregrinus; *a' ki a' polgárok és idegenek között tett igazságot*; der zwischen Bürgern und Fremden die Streitigkeiten schlichtete. *Illyen főbirák Sylla idejében hatan voltak, Caesar alatt pedig nyolczan*; Sylla hatte sechs solche Oberrichter ernannt, und Cäsar acht. 2) i. e. Consul, Liv. 3) i. e. dux belli, vel imperator, v. gr. Atheniensium, Nep. et Cic. et Thebanorum. Cic. 4) pro: praefectus, v. gr. Praetor aerarii, vel praefectus, Cic.

Praetōriānus, a, um, v. gr. miles, Tac. qui apud praetorem, vel in praetorio versatur. 2) *prétori*; Prätorisch, den Prätor betreffend. Ulp. 3) *a' főbirákat illető, főbirói*; den Oberrichter betreffend. Mart.

Praetōricius (—tius) id. qu. Praetorius 2-do. Mart.

Praetōrium, ii, n. 2. *a' fővezér sátora, fővezéri sátor*; des Feldherrn Zelt. Liv. 2) *a' fővezér főhadi szállása*; das Hauptquartier, wo der Feldherr im Felde sein Quartier hatte. Curt. 3) *valamelly tartomány helytartójának a' lakása, vagy lakhelye*; das Haus, in welchem der Gouverneur einer Provinz wohnte. Cic. 5) *mulatóház*; ein Lusthaus. 6) *palota, kastély*; ein Pallast. Svet.

Praetōrius, a, um, *prétori, prétort illető*; Prätorisch, den Prätor angehend. Caes. 2) cohors praetoria, Cic. *a' fővezér testőrző serege*; die Leibgarde des Feldherrn. 3) navis praetoria, Liv. *a' tengeri fővezér hajója*; ein Admiralschiff. 4) vir

praetorius, Cic. *prétorságot viselt férjfiú, volt- prétor*; ein gewesener Prätor. 5) *főbírói, főbírót illető, t. i. Rómában*; den Oberrichter in Rom betreffend, ihn angehend, von ihm herrührend. Cic. Potestas praetoria, Cic.

Praetorquĕo, si, tum, ēre, 2. *előre tekerni, vagy fordítni*; vorwärts drehen oder umdrehen. Plaut.

Praetorrĭdus, a, um, v. gr. aestas, Calp. *igen heves, hév*; sehr heiß. 2) *igen száraz*; sehr dürre.

Praetortus, a, um, *tekervényes*; sehr krumm. Colum.

Praetractātus, us, m. 4. *előadás*; Vorbericht. Tertull.

Praetrĕpĭdo, āre, 1. *igen reszketni*; sehr zittern. Catull.

Praetrĕpĭdus, a, um, *remegő, reszkető*; sehr zitternd. Suet.

Praetrīcōsus, a, um, v. gr. res, Mart. *öszve megöszve zavart, v. bomlott*; verworren. 2) *nehéz, bajos*; mühsam. Martial.

Praetrunco, āvi, ātum, āre, 1. *elöl elvágni, megtsonkítni*; vorn abhauen, abschneiden, verstümmeln. Plaut.

Praetŭmĭdus, a, um, *igen felpuffadt*; sehr aufgeschwollen, aufblähend. Cl.

Praetūra, ae, f. 1. *prétorság, prétori méltóság, vagy hivatal*; Prätur, Würde und Amt des Prätors. Cic. praetura se abdicare. Cic. *a' prétorságot letenni*; die Prätur niederlegen, abdanken.

Praetūtii, orum. pl. populus Italiae.

Praeulcĕro, āre, 1. *előre kisebesítni, vagy meggyűleszteni*; vorher wund oder schwärend machen. Coel. Aur.

Praeumbro, āre, 1. *beárnyékozni*; beschatten. 2) *meghomályosítni*; verdunkeln. Tac.

Praeungo, nxi, nctum, ĕre, 3. *előre megkenni, v. bekenni*; vorher salben oder beschmieren. Prisc.

Praeūro, ussi, ustum, ĕre, 3. *elöl meg sütögetni, megégetni*; etwas vorn brennen. Liv.

Praeustus, a, um, *elöl megsütögetett*; vorn gebrannt. Liv.

Praeut, Adv. *mint*; als wie. Plaut.

Praevălentia, ae, f. 1. *többetérőség, tehetőbbség*; vorzügliches Vermögen, die Übermacht. Pandect.

Praevălĕo, ui, ēre, 2. *többet érni*; mehr gelten. 2) *többet tehetni, tehetősebb lenni*; mehr vermögen. Liv. 3) *erősebb, hatalmasabb vagy jobb lenni, mint p. o. egyik orvosság a' másiknál*; vorzüglicher oder wirksamer seyn. Plin. 4) *elébbvaló lenni*; vorgehen. Svet.

Praevălesco, ĕre, 3. *erősebb lenni, felyülhaladni v. elnyomni a' másikat*; stärker werden, sehr stark werden. Colum.

Praevălĭde, Adv. *telyes erőben, másokat erejében megelőzve*; sehr stark. Plin.

Praevălĭdus, a, um, v. gr. juvenis, Liv. ramus, Svet. *igen erős, erejében lévő*; sehr stark. 2) v. gr. urbs, Liv. *hatalmas, tehetős*; sehr mächtig 3) v. gr. vitia, Tac. *elhatalmazott*; überhand genommen.

Praevallo, āre, 1. *elsántzolni*; verschanzen. Hirt.

Praevārĭcātio, ōnis, f. 3. *kétfelésántikálás, kétszínűség, hűségtelenség*: das Tragen auf beyden Achseln, die Untreue. Cic. 2) *elpártolás, általmenés az ellenkező félhez*; die Übertretung 3) *kötelességének áltálhágása*: die Überschreitung der Pflicht. Plin.

Praevārĭcātor, ōris, m. 3. *kétfelé sántikáló, tsapodár, alattomban mind a' két ellenkező féllel tartó*; einer der auf beyden Achseln trägt, der es zugleich mit der Gegenparten hält. Cic. 2) *áruló*; ein Verräther. Cic. In foemin. Praevaricatrix, cis, f. 3. Augustin.

Praevārico, āre, pro: praevaricor, Augustin.

Praevārĭcor, ātus sum, āri, Dep. 1. *nem egyenes úton járni, nem egyenesen és igasságosan bánni, kötelessége ellen tselekedni, tsapodárkodni*; nicht gerade gehen, seine Pflicht überschreiten, heucheln. Cic.

Praevārus, a, um, *rendetlen, semmi rendet nem tartó*; sehr unregelmäßig. 2) *igen rossz*; sehr schlimm. Cic.

Praevectus, a, um, *elöl v. előre vitetett*; voran oder vorher geführt. Liv.

Praevĕho, xi, ctum, ĕre, 3. *előtte vinni el*; vorüber führen. Praevehi, Passiv. *elöl vagy előtte lovagolni, repülni, folyni, 's a' t.* voran oder voraus reiten, fliegen, fließen u. s. w. praevectus equo, Virg. *elöl lovagolt*; voran geritten. 2) *elöl vinni*; voran tragen oder führen.

Praevello, velli (et vulsi) vulsum, vel-

lére, 3. *elszakasztani töle*; wegreißen. Tert.

Praevēlo, āre, 1. v. gr. pudorem, Claud. *eltakarni, elfedezni*; verhüllen.

Praevēlox, ōcis, o. *igen sebes vagy gyors*; sehr schnell. Plin.

Praevĕnio, ēni, entum, īre, 4. *megelözni, elébb odaérni valakova*; vorher oder zuvor kommen. Hostis breviore via praevenit, Liv. Desiderium alicujus praevenire, Cic. Hostem praevenire, Liv. 2) *megelözni, felyülmúlni*; zuvor kommen, übertreffen. Colum.

Praeventor, ōris, m. 3. *megelözö*; der zuvor kommt. Amm.

Praeventus, a, um, *megelözött*; dem man vorgekommen ist. Tac.

Praeventus, us, m. 4. *megelözés*; das Zuvorkommen. Tert.

Praeverbĭum, i, n. 2. *elöljáró szó*; ein Vorsetzwort. Varr.

Praeverno, āre, 1. *hamar kitavaszodni*, zeitig Frühling werden. Plin.

Praeverro, ĕre, 3. *elöre leseperni, elébb meghefélni, kikefélni*; vorher kehren oder abkehren, abbürsten. Ovid.

Praeverto, v. Praevorto, ti, sum, ĕre, 3. *megelözni, eleibe kerülni*; zuvor kommen. Cursu pedum praevertere ventos, Virg. *a' szélnél is sebesebben futni*; geschwinder laufen als der Wind. 2) *kikerülni, elkerülni, elhárítni*; einer Sache entgehen, etwas verhüthen. Supplicium fuga praevertere, Liv. 3) v. gr. aliquem, Cic. *megelözni, felyülmúlni*; übertreffen. 4) *többre betsülni, eleibe tenni*; vorziehen. Voluptatem praevertere aliis rebus, Plaut. 5) serio praevertere, quod dictum est joco, Plaut. *valódiságnak venni a' tréfát*; für Ernst annehmen, was im Scherze gesagt ist. 6) praeverti foras, Plaut. *kitaszítódni vagy kivettetni a' házból*; hinaus gestossen werden.

Praevĕto, ui, ĭtum, āre, 1. *elöre eltiltani*; vorher verbiethen. Sil.

Praevexo, āvi, ātum, āre, 1. *igen sanyargatni*; sehr plagen. Coel. Aur.

Praevĭdeo, īdi, īsum, ēre, 2. v. gr. futura, Cic. *elöre ellátni*; zuvor oder voraus sehen. 2) *elöre gondoskodni felöle*; vorbeugen, dafür sorgen. Nisi quid praevidisset, Nep.

Praevincio, nxi, nctum, īre, 4. *elöl vagy elöre megkötözni*; vorher oder vorn binden. Gell.

Praevinctus, a, um, *megkötözött*; gebunden. Gell.

Praevĭrĭdis, e, *igen zöld*; sehr grün. Frontin.

Praevĭrĭdo, āre, 1. *igen zöldelleni*; sehr grünen. 2) Trop. *igen eleven lenni*; sehr lebhaft seyn. Laber.

Praevisus, a, um, *elöre ellátott*; vorgesehen. Ovid.

Praevĭtio, āvi, ātum, āre, 1. *elöre elrontani, megvesztegetni*; vorher verderben. Ovid.

Praevius, a, um, *elörevaló, elöljáró*; voraus gehend. Ovid.

Praevŏlo, āre, 1. *elöre vagy elöl repülni*; vorher oder voran fliegen. Cic.

Pragma, ătis, n. 3. *foglalatosság, munka*; das Geschäft. 2) *fáradtság, bajlódás, bajoskodás*; die Mühe, Beschwerlichkeit. Gloss.

Pragmătĭcum, i, n. 2. *világ láttára végbement történet*; eine öffentliche Begebenheit. Cic.

Pragmătĭcus, a, um, v. gr. homo, Cic. *státus dolgaiban jártas, dologhoz értö, politikus*; in Staatsgeschäften erfahren, sachkundig, Weltkenntniß habend, politisch. Cic. 2) *által jában a' polgári dolgokat illetö*; Civilsachen betreffend. Pragmatica sanctio, Cod. Just. 3) historia pragmatica, Pand. quae causas rationesque factorum aut rerum gestarum enumerat.

Pragmătĭcus, i, m. 2. *a' státus dolgaiban jártas férjfiú*; ein Staatsmann, in Staatsgeschäften erfahren. Quint.

Pramnĭum, vinum, Plin. nobile vinum in regione ad Smyrnam.

Prandĕo, di, sum, ēre, 2. *délelött enni, früstükölni, kenyérebédet tartani*; Vormittags essen, frühstücken. Cic. et Hor. 2) *enni*; essen. Plaut. 3) *ebédelni, mai szokás szerént*; zu Mittag speisen, eine Mittagsmahlzeit halten. Gloss.

Prandĭum, ii, n. 2. *a' Romaiaknál ollyanforma délel'tti evés volt, mint nálunk ma a' früstük, vagy fölöstököm, kenyérebéd; minthogy nálok tsak egy ebéd volt* (Coena) *melly 3 óra tájban kezdödött*; war bey den Römern nach unserer Art Frühstück, Vormahlzeit: sie hielten nur eine ordentliche Mahlzeit (Coe-

na) etwa um den Uhr, wer bis dahin nicht warten wollte, aß etwas, z. B. Brot, Fische, Braten &c. Cic. Prandium comedere, vel prandere, Plaut. 2) *ebéd, vagy akármelly evés*; jede Mahlzeit, Mittagsessen, Mart.
Pransito, āvi, ātum, āre, 1. (freq. a prandeo) *eddegélni, t. i. delelőtt*; Vormittags essen. Cic.
Pransor, ōris, m 3. *délelőtt evő, früstükölő*. der Vormittags ißt, oder an einem Vormittagsessen Theil nimmt. 2) *vendég*; ein Gast. Plaut.
Pransorium, ii, n 2. *ebédlő szoba, ebédlő*; das Tafelzimmer. Gloss.
Pransōrius, a, um, *früstüköléshez való*; zum Frühstücken gehörig. Quint.
Pransus, a, um, *früstükölt*; der gefrühstückt hat. Varr.
Prapedilon, i, n. 2. *bizonytalan mitsoda növevény neve volt*; ein Kraut. Apul.
Prăsinātus, a, um, *pázsitszín köntösű*; mit einem grasgrünen Kleide bekleidet. Petron.
Prăsinus, a, um, *pázsitszínű*; grasgrün. Plin.
Prasion, v. Prasium, ii, n. 2. *egy pázsitszínű drágakő neme*: ein lauchfarbiger Edelstein. Plin. 2) *pemetfű*; weißer Andorn. Plin. (Marrubium vulgare, Linn.)
Prasius, a, um, *pázsitszínű*; grasgrün, lauchgrün. Plin.
Pratensis, e, (pratum) v. gr. flos, Plin, fungus, Hor. *réti*; auf den Wiesen wachsend, da befindlich. 2) pratenses flores, Plin. *réti virágok*; Wiesenblumen.
Pratitae, ārum, pl. popul. Mediae, Plin.
Prātŭlum, i, n. 2. *rétetske*; eine kleine Wiese. Cic.
Prātum, i, n. 2. *rét*; die Wiese. Cic. 2) Trop. *gyep, fű*; das Gras. Ovid.
Prāve, Adv. *nem jól, rosszúl*; übel, böse. Cic. 2) *helytelenül, igasságtalanúl*; unrechtmäßig. Ter. Comp. pravius, Cic. Sup. pravissime, Sall.
Prāvicordius, a, um, *rosszszivű*; ein böses Herz habend. Augustin.
Prāvitas, ātis, f. 3. v. gr. membrorum, Cic. *görbeség, kinövés*; die Krümme, Ungleichheit, übler Wuchs. 2) *elfajultság, rosszaság*; die Bosheit. Ab animi pravitate deducere, Cic. Pravitas morum, Quint *feslettség, rossz erkölts*; verderbliche Sitten,
Prāvus, a, um, *egyenetlen, görbe*; ungleich, krumm. Recta prava facere, Cic. *az igasságot elferdíteni*; das Recht verkehren. 2) *rossz, helytelen, gonosz*; übel, unrecht, böse, gottlos. Liv. Cic. 3) *elfajult, feslett*: verderbt, ausgeartet. Tac. Comp. pravior, Tac. Superl. pravissimus, Vellej.
Praxis, is, vel eos, f. 3. *tselekedet*; eine Handlung. 2) *gyakorlás*; die Übung. Cic
Praxitĕles, is, m. 3. insignis statuarius Graecus, Cic. Hinc. Praxitelius, a, um, *Praxitelesi*; Praxitelisch. Cic.
Prĕcabundus, a, um, (precor) *kérő, könyörgő*; bittend. Pacat.
Prĕcāmen, inis, n. 3 *kérés, kéremény*; die Bitte. 2) *kivánság*; der Wunsch. Mart.
Prĕcārio, Adv. et Abl. *kérve, kéréssel, könyörögve*; bittweise. Precario rogare, Cic. *kérve kérni, könyörögve kérni*; flehen. 2) precario regnare, Plin. *kegyelemből uralkodni*: aus Gnaden und Barmherzigkeit herrschen.
Prĕcārium, ii, n. 2. *házi kápolna*; eine Hauscapelle. Petron. 2) *valamelly kérés által megnyert dolognak hasznavétele*; der Gebrauch eines Dinges, das man bittweise erlanget hat. Liv. 3) *ollyan birtok, mellynek tsak a' hasznavételét nyerte meg valaki bizonyos időre*; ein Gut, dessen Genuß man sich auf eine Zeit lang ausgebethen hat. Sen.
Prĕcātio, ōnis, f. 3. *kérés, kéremény*; die Bitte, das Bitten. 2) *könyörgés*; das Gebeth. Cic. 3) *kivánság*; ein Wunsch. Tac.
Prĕcātive, Adv. *kérve, kérésképpen, kérőleg*; bittend, bittweise. Ulp.
Prĕcātiuncŭla, ae, f. 1. *rövid könyörgés, fohdszkodás*; ein Gebethchen, Gloss.
Prĕcātīvus, a, um, v. gr. pax, *kérésképpen való*; was gebethen wird, oder bittweise geschieht. Amm. Modo precativo, *kérésképpen*; bittweise. Ulp.
Prĕcātor, ōris, m. 3. *kérő*; der Bitter, Terent.
Prĕcātus, us, m. 4. *kérés*; die Bitte. 2) *könyörgés*; das Gebeth. Stat.
Prĕces, um, pl. f. 3. *könyörgés, kérés, esedezés*; das Gebeth, die Bitte. Vide: Prex,

Preciosus, Precium, vide: Pretiosus, Pretium, etc.

Precĭus, v. Pretius, a, um, *édes nemű, p. o. bor*; süßartig. Preciae uvae, Virg. *édes szőlő*; süße Weintrauben.

Prĕcor, ātus sum, ari, Dep. 1. (prex) *kérni*; bitten. Precari deum aliquid, Cic. et Liv. *valamit kérni istentől*; etwas von Gott bitten. 2) *könyörögni*; bethen Precari ad deos, Liv. *az istenhez könyörögni*; bethen. 3) v. gr. alicui aliquid, Cic. et Liv. *kivánni valakinek valamit*; wünschen, anwünschen. Dira precari alicui, Tibull. *valakit átkozni*; einem fluchen.

Prĕhendo, et contr. Prendo, di, sum, ĕre, 3. *megfogni (kézzel) megmarkolni*; ergreifen, fassen, anfassen, nehmen, angreifen. Aliquem manu prehendere, Cic. 2) v. gr. locum, Cic. *elfoglalni, fogni, p. o. helyet*; nehmen, einnehmen. Obnabat locum, quem prehenderat, Cic. 3) v. gr. aliquem, Ter. *valakit elfogni, p. o. az úton, megtartóztatni, megfogni, p. o beszéllgetés végett*; anfassen, erwischen, nehmen, anpacken, einen vor sich kriegen, vorkriegen, um mit ihm zu reden. Cic. 4) v. gr. in furto, Plaut. *rajtakapni, rajtaérni, p. o. valakit a' tolvajságon*; ertappen bey etwas. Plaut. et Gell. Mendacii prehendere, Plaut. *hazugságba érni, v. utólérni a' hazugságban*; in der Lüge erwischen. 5) Met. oculis prehendere, Lucr. *felvenni, meglátni*; sehen. Animo prehendere, Cic. *általlátni, megfogni*: einsehen, fassen, begreifen. 6) v. gr. ora Italiae, Virg. *elérni*; erreichen. 7) *elfogni, p. o. a' tolvajt, megfogni, megtsipni*; ergreifen, arretiren. Gell.

Prĕhensĭo, v. Prensĭo, ōnis, f. 3. *megfogás megmarkolás*: das Ergreifen, Anfassen 2) *béfogás, fogságravivés*; die Arretirung. Varr. 3) *taskörön, egy gépely neve, mellyel valamit megfognak, és felemelnek*: eine Maschine, um etwas anzufassen, und an sich oder in die Höhe zu ziehen, etwa Winde. Caes.

Prĕhenso, et Prenso, āvi, ātum, āre, 1. (Frequ. a prehendo) v. gr. manus, Liv. *megragadni, megfogni*; anfassen, angreifen, ergreifen 2) v. gr. homines, patres, Liv. *kezét megfogni 's úgy kérni*; bey der Hand fassen und bitten.

Prĕhensus, et Prensus, a, um, (prehendo) *megfogott, megmarkolt*; angegriffen 2) *megfogott, elfogatott*; ergriffen. Prehensus manifesto furto, Gell.

Prelius lacus, Lacus Hetruriae, hodie: Lago di Castiglione, Cic.

Prēlum, i, n 2. *sajtó*; die Presse, der Kelter. Virg. 2) *prés, borprés, törkölyprés*; der Weinkelter. Varr.

Prēma, ae, f. 1. cognomen deae maritis cultae, August.

Prĕmo, pressi, pressum, ĕre, 3. *nyomni, szorítni*; drücken, pressen. Natos ad pectora premere, Virg. Premere angvem, Virg. *ráhágni a' kigyóra, v. megnyomni a' kigyót*; auf die Schlange treten. Feminam premere, i. e. concumbere, Svet. Vestigia alicujus premere, Tac. *nyomba követni valakit, nyomába lenni*: einen auf dem Fuße nachfolgen. Necessitas eum premebat, Cic *a' szükség terhe nyomta*; die Noth drang ihn. Aerumnae me premunt, Sall. Premi aere alieno, Cic. *adósággal terheltetni, adósságba keveredve lenni, sokkal adós lenni*; in schweren Schulden stecken 2) v. gr. litus, Hor. latus, Ovid. *mellé nyomúlni, mellé nyomúlva tartózkodni*; sich an etwas halten. 3) v. gr. frena manu, Ovid. habenas, Virg. *tartani, húzósan tartani*; halten, kurz halten, anziehen. 4) v. gr. locum, forum, Cic. *gyakran lenni valahol, valamelly helyet gyakran nyomni*; sich oft wo befinden, einen Ort gleichsam oft drücken. Humum premere, Ovid. *a' földön feküdni*; auf der Erde liegen. Terga equi premere, Ovid. *lóhátan ülni, lovagolni*; zu Pferde sitzen, reiten. 5) *béfedni, béfedezni, eltakarni*; bedecken. Fronde premit crinem, Ovid. Canitiem galea premimus Virg. Hinc. 6) Trop. *eltakarni, elrejteni, elfedezni*; bedecken, verbergen. Prudens futuri temporis exitum caliginosa nocte premit deus. Hor. Lumenque obscura luna premit, Virg. *a' hold elrejti világát*; der Mond verbirgt sein Licht. Me pressit alta quies, Virg. *mély álomba merültem, elnyomott a' mély álom*; ich lag im

tiefen Schlafe gefühllos. Aliquid ore premere, Virg. *valamit elhallgatni, eltitkolni*; etwas verschweigen. 7) *valamit nyomás által készíteni*; drückend etwas machen, oder bilden. Caseos premere, vel: lac premere, Virg. *sajtot csinálni*; Käse machen. 8) v. gr. hostes, Caes. *űzni, kergetni, üldözni, sarkában lenni*; drängen, verfolgen, hinter ihm her seyn. Culpam poena premit comes, Hor. 9) v. gr. ratem meree, Tibull. *megterhelni, megrakni*; beladen, beschweren, befrachten. 10) v. gr. alicui oculos, Virg. *bényomni, béfogni*; zudrücken. 11) v. gr. succos, Lucan. *kinyomni*; ausdrücken. —Sulcum premere, Virg. *barázdát vonni*; eine Furche machen oder bilden. 12) *lenyomni, felyűlmúlni, meghaladni*; herabdrücken, übertreffen. Facta premant annos, Ovid. 13) v. gr. os, Virg. *összeszorítni*; zusammendrücken. Collum laqueo premere, Hor. *hurokkal megfojtani*; erdrosseln. 14) v. gr. famam alicujus, Tac. *kissebbítni*; geringer machen, verkleinern. 15) *megvetni*; verachten. Humana omnia premens, Cic. 16) v. gr. virgulta, Virg. *ültetni*; pflanzen.

Prendo, ĕre, 3. contract. pro: Prehendo.

Prensātĭo, ōnis, f. 3. *kézszorítás*; das Händedrücken. 2) *hivatalért való esdeklés*; das Anhalten um ein Amt. Cic.

Prensĭto, āre, 1. *fogdosni*; anfassen, angreifen. Sidon.

Prenso, āre, 1. (prehendo) *mègfogni, megmarkolni*; anfassen, angreifen. Cic. 2) manus prensare, Hor. *a' kezét megszorítni vagy megfogni és úgy kérni*; einem die Hand drücken und bitten.

Prensus, a, um, (prehensus) *megfogott*; ergriffen. Virg.

Presbyter, ĕri, m. 2. *tiszteś öreg*; ein ehrbarer alter Mann. 2) *felsőbb rangú papi személy*; ein Priester in der christlichen Kirche, zwischen dem Bischoff und den Diakonen. Tert.

Presbytĕrātus, us, m. 4. id. qu. praesbyterium. Hieron.

Presbytĕrĭālis, e, Adject. *főbbpapi*; priesterlich. Presbyterialis ordo; *főbbpapi rend*; der Priesterorden.

Presbytĕrium, ii, n. 2. *az idősbb és főbb papi személyek gyűlése, kik az egyházi dolgokat elintézik*; die Versammlung der ältesten und vornehmeren Priester, die in Kirchensachen das Recht sprechen. 2) *a' főbb papság*; die vornehmere Priesterschaft. Tert. 3) *főbb papi intézet*; eine höhere Priesteranstalt. Gloss.

Presse, Adv. *összvenyomva, összeszorítva*; gedrückt, gepreßt. 2) v. gr. loqui, Cic. *röviden, kurtán*; kurz, knapp. Cic. 3) *szorosan*: genau. Presse dicere, Cic. *szoros meghatározással szóllani*; genau und bestimmt reden. Comp. pressius, Plin. Pressius agere, Cic.

Pressim, Adv. v. gr. deosculari, Apul. *magához szorítva*; an sich drückend. 2) *szorosan*; knapp. 3) *éppen mellette, vagy mellé*; dicht an etwas. Apul.

Pressio, ōnis, f. 3. (premo) *nyomás, lenyomás*; das Drücken, Herabdrücken, der Druck. Vitruv. 2) *alzok, az emelőrúd, v. emeltsű alatt*; die Unterlage unter dem Hebel, während die Last gehoben wird. Idem.

Presso, āre, 1. (Freq. a premo) *nyomogatni*; drücken. Plaut. 2) ubera pressare, Ovid. *fejni*; melken.

Pressor, ōris, m. 3. *nyomó*; ein Drücker. Gloss.

Pressōrium, ii, n. 2. *sajtó, prés*; eine Presse, ein Kelter. Exprimere in pressorio. Plin.

Pressōrius, a, um, v. gr. vas. Colum. *nyomó, nyomni való*; zum Pressen dienlich.

Pressŭle, Adv. *szorítva, p. o. magához*; andrückend, an sich drückend. Apul.

Pressŭlus, a, um, *nyomogatott*; etwas gedrückt. Idem.

Pressūra, ae, f. 1. (premo) *nyomás*; der Druck, das Drücken. 2) v. gr. vini, Colum. *sajtolás*; das Pressen, z. B. des Weins. 3) Trop. *nyomás, sanyargatás*; die Bedrückung. 4) Met. *nyomorúság*; das Elend. Lact.

Pressus, a, um, *nyomott*; gedrückt. 2) vinum pressum, Hor. *sajtóalja, sajtolt bor*; gekelterter Wein. 3) *terhelt*; beschwert. Bello pressus iniquo, Val. 4) *elrejtett, eltitkolt*; verborgen. Dolor pressus sub corde, Stat. 5) v. gr. stylus, Quint. in re explicanda, Cic. *rövid, a' ki valamit röviden előád*; kurz, der etwas kurz erzählt. 6) *erős, szoros*

dlhatatos; fest, standhaft. Presso pede, vel gradu Liv. *szorosan, erö-sen*; genau, fest. 7) v. gr. vox, Cic. *mély, lassú, p. o. hang, szó*; tief, dumpf.

Pressus, us, m, 4. *nyomás*; der Druck, das Drücken. 2) *lenyomás*; das Herabdrücken. Cic.

Prester, ēris, m. 3. *tüzes forgószél*; ein feuriger Wirbelwind. Plin. 2) *egy kigyó neme, mellynek harapása égető szomjúságot okoz*; eine Art Schlangen, deren Biß einen brennenden Durst verursacht. Plin.

Prĕtiōse, Adv. *drágán, betsesen*; kostbar. Cic. Pretiosius. Curt.

Prĕtiōsĭtas, ātis, f. 3. *betsesség, drágaság*; die Kostbarkeit Macr.

Prĕtiōsus, a, um, (pretium) *betses, nagy betsü, drága*; kostbar, vom hohen Werthe, Cic. et Nep. Pretiosior, Ovid Res pretiosissimae, Cic. 2) *nagyon drága, nagy drrú*; kostbar, sehr theuer, viel Kosten verursachend. Plaut.

Prĕtium, ii, n. 2. *árr*: der Preis. Pretium statuere merci, Plaut. v. constituere, Cic. *drrát szabni, az árrát meghatározni*; den Preis setzen, bestimmen. Magno pretio emere, Cic. *nagy drron, vagy drágán venni*; theuer kaufen. Parvo pretio, Cic. *tsekély drron, oltsón*; wohlfeil, um einen geringen Preis. 2) *bets*; der Werth. Pretium habere, Cic. *betsének lenni, érni valamit*; einen Werth haben, gelten. Esse in pretio, Plin. Esse in suo pretio, Ovid. Maximo pretio esse, Plin. Esse magni pretii, Ter. *nagy betsben lenni, betsének lenni*; im großen Werthe seyn. Parvi pretii est, Cic. *keveset ér, nem sokat ér*; ist wenig werth. 3) *pénz, mellyen valamit vesznek*; das Geld, das für etwas verwendet wird. Pretio emere, Cic. *pénzen venni*; fürs Geld kaufen. 4) *jutalom, megjutalmaztatás*; der Lohn, die Belohnung. Habes pretium, Hor. *elvetted jutalmát*; bist belohnt. Pretio adficere, Virg. *megjutalmaztatni*; belohnen. Operae pretium, Cic. *a' munkának jutalma, vagy megjutalmaztatása*; die Belohnung der Mühe. Operae pretium est, Cic. *megérdemli a' fáradtságot*; es lohnt der Mühe, es ist der Mühe werth. Est operae (scil. pretium) Plaut. *méltó, megérdemli, hogy 's a' t.* es lohnt der Mühe. 5) *áldomás, borravaló*; das Trinkgeld. JCt. 6) *váltság bére*; das Lösegeld. Curt.

Pretius, a, um, vide: Precius.

Prex, Gen. prĕcis, f. 3. *kérés, kérelem*; die Bitte, das Bitten. Prece humili, Cic. *alázatos kéressel*; mit unterthäniger Bitte. In plur. usitatior: Preces, ium; *kérés*; die Bitte. Preces adhibere, Cic. *kérni*; bitten. 2) *könyörgés*; das Gebeth. Ovid. et Cic. 3) *másért közbevetett kérés*; die Fürbitte. Catull. 4) *kívánság*; der Wunsch. Ovid.

Prĭămēis, ĭdis, *Priamusi*; Priamisch.

Prĭămēius, a, um, *Priamusi, Priamust illető*; Priamisch, den Priamus betreffend. Virg.

Prĭămĭdes, ae, m. 1. i. e. filius Priami. Virg.

Prĭămus, i, m. 2. rex Trojanorum; fuit filius Laomedontis, maritus Hecubae, et pater Hectoris, Heleni, Paridis, etc.

Prĭāpēĭa, ōrum, sc. carmina de Priapo.

Prĭāpiscus, i, m. 2. *kosbor*; (Orchis, L.) Knabenkraut. Apul.

Prĭāpismus, i, m. 2. i. e. morbus, cum mentula in longitudinem extenditur sine veneris adpetitu, Coel. Aur.

Prĭāpus, vel — os, i, m. 2. filius Bacchi et Veneris, deus hortorum et vinearum. Virg. 2) virga virilis. Ovid. 3) i. q. homo libidinosus. Ovid.

Prĭdem, Adv. *régen*, längst, vor langer Zeit. Non ita pridem venit, Plin. *nem igen régen jött*; er kam ohnlängst. 2) *kevéssel ez előtt*; vor kurzem. Just. 3) *régenten*; ehemahls. Cic.

Prĭdiānus, a, um, *tegnapi*; gestreig, gestrig, vortägig. Svet.

Prĭdie, Adv. *egy nappal az előtt*; Tags vorher. Cic. Pridie quam Athenas veni Cic. Pridie eum diem, Cic. *az előttvaló nap*; den Tag zuvor. Pridie Calendas, et Calendarum, Cic. *az ez előttvaló holdnap utolsó napján*; den letzten Tag des vorhergehenden Monaths.

Prĭēne, es, f. 1. urbs maritima Joniae; hodie: Samsunkalesi; suium natale Biantis, sapientis Graecorum.

Prīmaevus, a, um, *fiatal, ifjú, elsőbb esztendejebeli*; in seinen ersten Jahren, jung, jugendlich. Virg. 2) *az idősebb, vagy öregebb. p. o. a' testvérek között*; der Älteste.

Primānus, a, um, *az első seregből vagy osztályból való*; von der ersten Classe, Legion, ꝛc. Tacit.

Primārius, a, um, (primus) e. gr. locus, femina, vir, Cic. *elsőbbek közzül való, főfő, előkelő, jeles, nevezetes*; einer der ersten, vornehm, vorzüglich, ansehnlich.

Primas, ātis, c. 3. i. q. Primarius; *előkelő, főfő, nagy tekintetű t. i. ember*; einer der vornehmsten und ersten, vornehm. Apul.

Prīmas, ātis, m. 3. Quasi qui primas partes tenet; *ország püspökjeinek feje, azok között első, ország Primása*: der Oberste oder das Haupt unter den Bischöfen eines Königreichs, oder Landes.

Primātus, us, m. 4. *legfőbb méltóság, első rang*; die höchste Würde. Plin. Primatus Papae, i. e. dignitas, Eccl. 2) *első hivatal, hely, v. polcz elsőség, főség*; die erste Stelle, der erste Platz, der Vorzug. Varr.

Prīme, Adv. *különösen, kiváltképpen*; besonders, vorzüglich. Naev.

Primicēriātus, us, m. 4. *főigazgatói hivatal*; die Stelle eines Chefs. Cod. Just.

Primicērius, ii, m. 2. (primus in ceram et tabulam relatus) *főigazgató, v. fő az egyforma tisztséget viselők közt*; der erste unter denen, die ein gleiches Amt bekleiden, ein Chef. e. gr. notariorum, Cod. Theod. *kantzellárius*; ein Kanzler. 2) *főtiszt, legfőbb a' katonatisztek közt*; ein Oberoffizier. Gloss. 3) *fejedelmi fő szolga*; ein vornehmer Bedienter bey einem Fürsten. Veget.

Primigēnitūra, ae, f. 1. *elsőszülöttség*; die Erstgeburt. Gloss.

Primigēnitus, a, um, *először születetett, első szülött*; zuerst geboren. Pallad.

Primigēnius, a, um, *eredeti*; ursprünglich. Varr. 2) *első szülött, először születetett*; erstgeboren. Cic.

Primigēnus, a, um, *eredeti, legelső*; ursprünglich, allererst. Lucret.

Primipăra, ae, f. 1. *először szült, előhasú*; die das erste Mahl geboren oder geheckt hat. Plin.

Primipīlāris, e, (primipilus) ad primam cohortem Triariorum pertinens. Hinc: Subst. i. q. centurio cohortis primae Triariorum, v. pili primi, Svet.

Primipīlārius, ii, m. 2. i. q. primipilaris, Subst. Senec.

Primipīlātus, us, m. 4. officium centurionis primi pili. Cod. Just.

Prīmipīlus v. **Prīmŏpīlus**, i, m. 2. i. q. Primipilarius, Caes.

Primipŏtens, tis, o. *legfőbb hatalmú*; der erste an Macht. Apul.

Primiscrīnius, ii, m. 2. qui primum locum occupat in scriniis publicis, primus collegii, v. expeditionis cujusdam. Cod. Just.

Primĭter, Adv. *elsőben, kezdetben, elöl*; zuerst. Pompon. ap. Non.

Primĭtiae, ārum, f. plur. *zsenge, első termés*; die Erstlinge, ersten Früchte. Colum.

Primĭtius, a, um, (primus) *első a' maga nemiben*; das erste in seiner Art. Colum. 2) Trop. *nevezetes, jeles*; ansehnlich. Ovid.

Primĭtīvus, a, um, *első a' maga nemében, elsőből való, első*; das erste in seiner Art. Flores primitivi, Colum. *tavaszi virágok*; Frühlingsblumen. Verba primitiva, Prisc. *törzsök szók*; die ersten Verba, Stamm-Verba.

Primĭtus, et Primitu, Adv. *elsőben, először, kezdetben*; zuerst, anfänglich. Lucr. Catull.

Prīmo, Adv. se. loco, idem. Ter.

Prīmŏgĕnĭtālis, e, *első származású, v. eredetű, eredetére nézve legelső*; der allererste der Entstehung nach. Tert.

Prīmŏgĕnitus, a, um, i. q. Primigenitus, Plin.

Prīmŏpīlus, vide: Primipilus.

Prīmŏplastus, a, um, *először teremtett, alkotott*; zuerst geschaffen. Prud.

Primordiālis, e, e. gr. caussa, Tert. *legelső, eredeti*; was zu allererst ist, ursprünglich.

Prīmordium, ii, n. 2. e. gr. urbis, Liv. *elej, kezdet, származás, eredet*; der erste Anfang, oder bloß Anfang, Ursprung. Primordia rerum, Cic. mundi, Ovid. Etiam: ordia prima, Lucr.

Prīmordius, a, um, *eredeti*; ursprünglich. Colum.

Primōris, e, (primus) *első, legelső, legelöllévő*; der erste, vorderste. Primori in acie versari, Tac. *az első hadirendben állani*; in der ersten Schlachtordnung stehen. Primoribus

labiis gustare, Cic. *alig izellni meg*; ein wenig versuchen. Primores dentes, Plin. 2) e. gr. *juventus*, Liv. *elökelö, jeles, az elsök között való*; der Erste, Vornehmste, Ansehnlichste. Primores, Subst. m. gr. civitatis, Liv. populi, Hor. *föfö emberek, elökelök*; die Vornehmsten.

Primōticus, a, um, (primus) *idején, v. korán való, ideji*; frühzeitig. Apic.

Primōtinus, a, um, i. q. Primoticus.

Primŭlum, Adv. Dim. *elöször, elébben*; erstlich. Tert.

Primŭlus, a, um, (Dimin. a primus) *elsö, eleinte lévö*; anfänglich. Primulo diluculo, Plaut. *hajnalhasadáskor, pitymallatkor, reggeli szürkületkor*; beym Anfange der Morgendämmerung.

Primum, Adv. *kezdetben, elöször, elsöben*; anfangs, erstlich. 2) *azonnal, egyszerre*; sogleich. Ut primum potestas data est, Cic. *mihelyt engedelmem lészen*: so bald ich die Erlaubniß erlangt habe. 3) i. q. praecipue, Plin.

Primus, a, um, *elsö*; der Erste. 2) *fö, föfö, elökelö, nevezetes*; der Oberste, Vornehmste. Decem primi, Cic. 3) *az elött való, az elötti, elöbbeni*; der Vorige. Ad prima redire, Idem. *az elöbbiekre vissza menni*; wieder aufs Vorige kommen. 4) *legközelébbi*; der Nächste. Primo quoque tempore, Cic *mihelt lehetséges lészen*; sobald es wird seyn können. 5) Primis labris aliquid degustare, Cic. Prov. i. q. primoribus labris gustare, vide: Primoris. 6) *legkedvesebb*; der Liebste. Primus apud me est, Ter. 7) Primae, ārum, f. plur. *elsöség*; der Vorzug. Cic. 8) In primis stare, Nep. *legelöl állani*; an der Spitze stehen. 9) Prima luce, Svet. *jókor reggel, korán*; bey anbrechendem Tage. 10) *kezdet, elej*; der Anfang. Si prima satis prospera fuissent, Liv.

Princeps, ĭpis, c. (primus et capio) *elsö, az idö v. rend szerént, v. az idöre, v. rendre nézve*; der Erste, der Zeit und Ordnung nach. Princeps in proelium ibat, Liv. *elöször ment*; ging zuerst. Princeps senatus, Liv. *elsö a' senatorok laistromán*; der erste im Verzeichnisse der Rathsherrn. 2) *legnevezetesebb, legjelesebb, legderekabb, föfö*; der Vornehmste. e. gr. civitatis, Cic. *föfö a' köztársaság nagyjai közt*; der erste unter den Großen im Staate. Principes, *nagy, v. fö emberek, nagyok, fök, elökelök a' társaságban*; die Großen im Staate Idem. Princeps philosophorum, Cic. *a' legderekabb philosophus*; der vornehmste Philosoph. Principes militum, Idem. *generálisok*; die Generalspersonen. Princeps juventutis, Svet. proprie: *a' kit legelöször olvasott a' Censor a' vitézek laistromából*; der, welchen der Censor zuerst von der Rolle der Ritter las; *korona örökös, v. trónár rokona*; der Erbprinz oder Verwandter des Kaisers. 3) e. gr. conjurationis, Cic. *inditó, szerzö, ok, szerzöok, vezér*; der Urheber, Anführer. 4) *elöljáró, fö-igazgató*; ein Vorgesetzter, Chef. Varr. 5) *fejedelem, igazgató*; Fürst, Regent. Ovid. Tacit. 6) nomen tibicinis, Phaedr. 7) principes, erant milites qui cum gladio dimicabant, interque hastatos et triarios stabant. Liv. 8) Adj. *elsö, legjelesebb*; der Erste, Vornehmste. Locum principem tenere, habere loco principe, Solin. *nagy betsülletben tartatni*: hochgehalten werden. Not Genit. principium, pro: principum, Liv.

Principālis, e, e gr. significatio, Quint. *elsö, eredeti*; der Erste, ursprünglich. 2) Trop. e. gr. vir, Apul. quaestio, Quint. *jeles, nevezetes, fö, föfö, kiváltképpen való*; der vornehmste, hauptsächlichste, ansehnlichste. Principale fuit, Plin. *födolog, fontos dolog*; Hauptsache, Sache von Wichtigkeit. 3) e. gr. cura, Plin. Paneg. majestas, Svet. *fejedelmet, v. ország fejét illetö, fejedelmi, tsászári*; den Fürsten oder Landesherrn betreffend, fürstlich, kaiserlich. 4) ad principes (milites) pertinens. 5) portae principales, i. e. portae in castris, una: dextra, altera: sinistra, Liv. 6) Principalis, Subst. *valamelly városban bizonyos hivatalt viselö ember*; ein Mann, der ein gewisses Amt in einer Stadt bekleidet. Symm.

Principālitas, ātis, f. 3. *jelesség, elsöség*; die Vorzüglichkeit, der Vorzug. Tert.

Principāliter, Adv. *különösen, kiváltképpen*; vorzüglich, hauptsächlich.

Solin. 2) *fejedelmi, v. tsász-ári mó-don, fejedelmisen, tsászárosan*; fürstlich, kaiserlich. Plin. Paneg. Etiam pro: a principe, Arnob.

Principâtus, us, m. 4. *elsőség, első hely*; die erste Stelle, der Vorzug. Tenere principatum sententiae, Cic. *vélekedését mások előtt adhatni, v. mondhatni*; seine Meinung eher sagen können als andere. e. gr. belli propulsandi, i. e. in bello propulsando, Cic. 2) *legfőbb hivatal a' központasságban, igazgatói hivatal, igazgatóság, igazgatószék*; die oberste Stelle im Staate, erste Befehlshaberstelle. Idem. e. gr. Tiberii, Plin *tsászári igazgatás*; kaiserliche Regierung. 3) e. gr. anomae, Cic. *fő rész*; ein Haupttheil, Hauptstück. 4) *elej, kezdet, eredet, származás*; der Anfang, Ursprung. Cic.

Principâlis, e. *első, eredeti*; anfänglich, ursprünglich. Lucret.

Principium, ii, n. 2. (princeps) *kezdet, eredet*; der Anfang, Ursprung. Dicendi principium, Cic. *a' beszéd kezdete, v. eleje*; der Anfang der Rede. Ducere principium ab aliquo, Cic. *valakitől származni, vagy eredetét venni*; von Jemanden abstammen. Principium capessere. Tac. *elkezdeni*; den Anfang machen. In principio, vel: principio, Cic. *kezdetben, először, eleinte*; anfangs, zuerst. Principio atque, Plaut. *mihelyt*; so bald als. A principio, Cic. a) *eleitől fogva, kezdetitől fogva*; vom Anfange. b) *eleinte, kezdetben*; anfangs. 2) *első kezdete valaminek, p. o. tudománynak, a' mint valami kezdődik, p. o. az olvasás a' betűk esméretén*; das Erste in jeder Art, die Elemente. Principia juris, Cic. 3) *kezdő, elkezdő*; der den Anfang macht, der Anfänger. Graecia principium moris fuit, Ovid. 4) v. gr. urbis, Cic *fundamentom, talpkő*; der Grund, die Grundlage. 5) *főhely, elsőhely, elsőség*: die Oberstelle, der erste Platz. 6) principia; i. e. locus ille publicus circa praetorium et tentoria legatorum in castris, ubi belli duces consilia iniebant, Liv. 7) *fenektétel, főtétel, főregula*; der Grundsatz, die Hauptregel. Gloss.

Princìpor, âri, Dep. 1. *uralkodni*; herrschen. Lact.

Prior, öris, m. et prius, öris, n. 3. Comp. (a Primus); *elsőbb*; der, die, das erstere. Priori posterius jungitur. Cic. Qui prior occupaverit, Cic. *a' ki elébb elfoglalja*; der es eher in Besitz nimmt. Priores dentes, Plin. *az elsőbb fogak*; die Vorderzähne. Nos ibimus priores, Plaut. *mi megyünk elébb*; wir wollen zuerst gehen. 2) *elébb való, elmult*; vorig, vergangen. Priora tempora, Plin. *az emúlt idők*, die vorigen Zeiten. Priore aestate, Cic. *az elmúlt nyáron*; im vorigen Sommer. 3) priores nostri, Plin *a' mi eleink*; unsere Vorfahren. 4) *elébbvaló, jelesebb, derekabb*; vorzüglicher, vortrefflicher. Liv et Hor. 5) a priori, Gloss. et Philos. *előlegesen, tsak tsupa okoskodásból, okoskodólag, minekelőtte tapasztalás járulna hozzá, tapasztalás előtt*; von vorn, voruber, vor oder ohne Erfahrung, aus Vernunftgründen. Vide etiam: Prius.

Prior, öris, m. 3. *valamelly szerzet vagy klastrom feje, főszerzetes*; der Vorsteher eines Stiftes oder Klosters. Gloss. Eccles.

Priörâtus, us, m. 4. *elsőbbség, előség*; die erstere Stelle, der Vorzug vor andern. Tert.

Priorsus, v. —um, Adv. *előre*; vorwärts. Macrob.

Prisce, Adv. *régi módon, ősi módon*; auf alte Art. Cic.

Prisciana, ae, f. 1. urbs Mauritaniae. Mela.

Priscïânus, i, m 2. fuit grammaticus tempore Imp. Justiniani.

Priscus, a, um, *hajdani, igen régi, ősi*; alt, ehemahlig. Prisca verba, Sen. *régi szók*; alte Wörter. Credendum est veteribus et priscis, ut ajunt, viris, Cic. Beatus ille qui procul negotiis, ut prisca gens mortalium, Hor. *be boldog a' ki távol aggodalmitól, miként a' régi nemzetek, 's a' t.* selig, der sorgenfrey wie einst die alten Völker u. s. w.

Prisma, âtis, n. 3. *háromoldalú hasábtest*; ein dreyeckigter Stab. Mart. Cap.

Prista, ae, m. 1. *fafűrészelő*; ein Holzsäger. Plin.

Pristinus, a, um, *régi, hajdani*; alt,

vorig, ehemahlig. Dignitas pristina, Cic. mos pristinus. Cic. Pristinum animum erga aliquem conservare, Liv. In pristinum statum redire, Caes. 2) v. gr. dies, Caes. nox, Svet. *közelebb mult, tegnapi*; nächst-vergangen, gestrig.

Pristis et Pristrix, is, v. icis, f. 3. *egy hosszsú tzethal neme*; eine Art langen Wallfisches.

Prius, ōris, n. 3. *elsőbb*; der, die, das erstere. 2) *jelesebb, elébbvaló, derekabb*; vortrefflicher. Nil prius fide, Prop. 3) prius quam, vide: priusquam.

Prius, Adv. Temp. *elebb, minekelötte*; zuvor, eher. Prius orto sole, Hor. *elébb, hogy sem a' nap felkelne, napfelkölte elött*; vor der Sonnen Aufgang. 2) *az elött, hajdan, régenten*; vor Zeiten. Haec prius fuere, Catull.

Prĭusquam, Adv. *minekelötte*; ehe als. Cic.

Privatim, Adv. *magánosan, tsak magára nézve, tsak magában*; für seine Person, für sich selbst. Privatim aliquid agere, Cic. *tsak magánosan tenni valamit, v. magára nézve tenni*: für sich selbst etwas thun. 2) *különösen*; insbesondere, besonders. De iis privatim condidit volumen, Plin.

Privātio, ōnis, f. 3. *megfosztás*; die Beraubung. 2) *megszabadítás valamitől*; die Befreyung von etwas. Cic.

Privātīvus, a, um, *megfosztó, megfosztást jelentő*; beraubend, Beraubung anzeigend. v. gr. particula privativa, ut: in, Gell.

Prīvato, i. q. Privatim.

Privātus, a, um, *megfosztott, megfosztatott*; beraubt. Lumine privatus. Ovid. 2) v. gr. vita, Cic. *magános*; einsam. 3) *a' ki közönséges hivatalt nem visel*; der kein öffentliches Amt bekleidet. Cic.

Privernum, i, n. 2. urbs in Latio. Liv.

Prīvignus, i, m. 2. *mostoha fijú*; der Stiefsohn. Cic. Privigna, ae, f. 1. *mostoha leány*; die Stieftochter. Cic. Privigni; *mostohák, mostoha gyermekek*; Stiefkinder. Horat.

Prīvilēgiārius, ii, m. 2. i. q. Privilegiatus.

Prīvilēgiātus, a, um, *a' felsőségtől különös szabadsággal vagy privilégiummal megajándékoztatott, privilégiomos*; mit einer besondern Freyheit begnadigt, privilegirt. JCt.

Prīvilēgium, ii, n. 2. *egyes személyt illető törvény, vagy rendelés*; ein Gesetz oder Verordnung wider eine einzelne Person. Ferre privilegium de aliquo, Cic. 2) *szabadság, vagy privilégiom, mellyel a' felsőség egyes személyeket vagy egész községet is megajándékoz*; die Freyheit, die eine hohe Obrigkeit einer Privatperson oder einer ganzen Gemeinde ertheilet. JCt.

Prīvo, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. aliquem vita, Cic. *megfosztani*; berauben. 2) v. gr. aliquem exilio, Cic. *megszabadítni*; befreyen. 3) *elválasztani*; absondern. Cic.

Prīvus, a, um, *egyes*; einzeln. Privi homines. Cic. 2) *tulajdon, különös*; eigen, besonders. Quem ducit priva triremis, Hor. 3) *megfosztatott*; beraubt. Privus rationis, Apul. *esztelen, eszement, oktalan*; vernunftlos.

Prō vel Prōh! Interj. *óh! juj!* o! ey! ach! leider! Pro dii imortales. Cic. Pro deorum atque hominum fidem! *az Isten szerelméért!* ums Himmels Willen.

Prō, Praep. cum Abl *ért*; für. Dulce est pro patria mori, Cic. Solvere pro vectura. Cic. 2) *helyett*; an Statt, oder anstatt. Pro magistro esse, vel, operas dare, Cic, Pro collegio, Liv. *az egyesület, vagy társaság nevében*: im Nahmen des Vereins. 3) *elött*; vor. Sedens pro aede. Cic. Copias pro oppido collocaverat. Caes. 4) loco: in; *ban, ben, on, en, ön*; in, auf, cum Dat. v. gr. pro concione, Liv. pro rostris, Svet. pro ripa. Tac. I. e. in concione, etc. 5) *szerént, -hoz képest. hez képest*; nach, nach Beschaffenheit, vermöge, gemäß. v. gr. pro viribus, Cic, pro tempore, Liv. *az időhöz képest*; der Zeit nach, oder nach Gelegenheit der Zeit. Pro re nata, Sil. *az alkalmatossághoz képest*: Pro mea parte, Cic. *részemről*; für meinen Theil. Pro eo ac debui, Cic. Ep *kötelességem szerént, v. kötelességemhez képest*; nach meiner Pflicht. Pro eo habeamus, Cic. *annak tartsuk*; halten es dafür. Pro eo ut, Cic. *ahoz képest, a' mint 's a' t.* nach-

dem als, u. s. w. 6) *mint*; als, wie, so gut als. Scire pro certo, Liv. *bizonnyal tudni, úgy tudni mint bizonyost*; für gewiß oder als gewiß wissen. Pro infecto habere, Cic. *olly bá tartani, mintha meg sem esett volna*; für ungeschehen halten. 7) pro aliquo stare, Cic. *valakivel tartani, valaki részére állani*; es mit einem halten.

Prŏăgŏrus, i, m. 2. i. q. magistratus. Cic.

Prŏămĭta, ae, f. 1. i. e. soror proavi; *nagyatya v. öregatya nénje, vagy húga*; des Ältervaters Schwester. Pandect.

Prŏauctor, ōris, m. 3. *ős törzsöke, p. o. valamelly familiának*; Stammvater, Urstammvater einer Familie. Sueton.

Prŏăvia, ae, f. 1. *ős nagy anya, a' nagyatya, vagy nagy anya annya*; Ältermutter, Mutter des Großvaters, oder Großmutter. Sueton.

Prŏăvītus, a, um, v. gr. regnum, Ovid. *ősi*; altväterlich, die Vorfahrer betreffend, daher rührend.

Prŏăvuncŭlus, i, m. 2. frater proaviae; *az ősapa vagy ősanya, férjfi testvérje*; Bruder der Ältermutter. Pandect.

Prŏăvus, i, m. 2. *ősapa, az az: valaki nagyattyának, vagy nagy annyának az attya*; der Ältervater, Vater des Großvaters oder der Großmutter. Cic.

Prŏba, ae, f. 1. *próba, megpróbálás, kivizsgálás, vizsgálóravonás*; die Probe, Prüfung. Ammian.

Prŏbābĭlis, e, (probo) *hihető*; glaublich, wahrscheinlich. Cic. Non est probabile. Cic. 2) *helybehagyható, javallható*; Beyfall verdienend, annehmbar. Cic. 3) *meglehetős*; so ziemlich gut. Plin. 4) v. gr. discipulus, orator, Cic. *jó, helyes, alkalmatos, ditséretes*, gut, tauglich, lobenswerth.

Prŏbābĭlĭtas, ātis, f. 3. *hihetőség*; die Wahrscheinlichkeit, Glaubhaftigkeit. Cic.

Prŏbābĭlĭter, Adv. *hihetőleg, hihetőképpen*; glaublich, wahrscheinlich. Cic. 2) *ditséretesen*; löblich. Val. Max.

Prŏbāmentum, i, n. 2. *megvizsgálás, próba*; die Prüfung, Probe. Cod. Theod.

Prŏbāta, ōrum, plur. *juhok*; Schafe. Plin.

Prŏbātio, ōnis, f. 3. *jóváhagyás, helybehagyás*; die Billigung, Genehmigung. Cic. 2) *bizonyítás, megbizonyítás, bizonyság*; der Beweis. Quintil. 3) *megvizsgálás*; die Prüfung, Untersuchung. Cic.

Prŏbātīvus, a, um, *megmutató, megbizonyító*; den Erweis betreffend. Quintil.

Prŏbātor, ōris, m. 3. v. gr. facti, Cic. *helybehagyó, jóváhagyó*; der etwas gut heißt oder billigt. Cic.

Prŏbātōria, ae, f. 1. (sc. epistola) *ajánló bizonyságlevél*; ein Zeugniß, wodurch Jemand für tüchtig gehalten wird. Cod. Just.

Prŏbātus, a, um, *megpróbált, kivizsgált*; bewährt, geprüft. 2) *helybehagyott*; gebilliget. Comp probatior, Liv. Superl. probatissimus.

Prŏbe, Adv. *helyesen, jól*; wohl gut, brav. Probe scio, Cic. 2) v. gr. errare, Plaut. *nagyon*; sehr.

Prŏbĭtas, ātis, f. 3. *jóság*; die Güte einer Sache. 1) *jámborság, egyenesség, egyenesszívűség*; die Rechtschaffenheit, Redlichkeit. Cic.

Prŏbĭter, Adv. pro: probe, Varr.

Prŏblēma, ătis, n. 3. *fejtőtétel, megfejtenivaló tétel*; zur Auflösung vorgelegte Frage, Problem, eine Aufgabe. Svet.

Prŏbo, āvi, ātum, āre, 1. *jóváhagyni, helybehagyni*; für gut halten, billigen. Hoc non probatur in vulgus, Cic. *azt közönségesen nem hagyják helybe*; das wird im Allgemeinen nicht gebilliget. 2) *megvizsgálni, megpróbálni, próbára venni, megitélni*; prüfen, untersuchen, beurtheilen. Amicitiam utilitate probare, Cic. 3) v. gr. aliquid, Cic. *hihetővé tenni, megmutatni, megbizonyítni*; glaublich machen, darthun, beweisen. Patrio metu pater esse probor, Ovid. Probare argumentis, Quint. *erősségekkel megmutatni*, mit Gründen beweisen. 4) *megmutatni, kimutatni, nyilvánvalóvá tenni*; an den Tag legen, zu erkennen geben. Diligentiam suam in aliqua re probare, Cic.

Prŏboscis, ĭdis, f. 3. v. gr. elephantis, Flor. *orrozat, ormány*; der Saugrüssel, Rüssel, besonders des Elephanten.

Prŏbrāchys, yos, sc. pes, *ollyan verstag, mellynek az első fogása rövid*

négye pedig hosszú, mint p. o. rĕdŭndāvērŭnt; ein Versglied, bestehend aus einer kurzen und vier langen Sylben.

Prŏbrōse, Adv. *tsúfosan, tsúfos módon*; auf schimpfliche Art Gell.

Prŏbrōsus, a, um, v. gr. crimen, Cic. *tsúfos, gyalázatos*, schimpflich, schändlich, Schimpf verursachend.

Prŏbrum, i, n. 1. *gyalázat, tsúfság*; die Schande. Probro esse parentibus, Cic. *szüléinek gyaldzatjára lenni*; den Ältern zur Schande seyn. 2) *gyaldzatos tselekedet*; schimpfliche Handlung, schimpfliche That. 3) *pardznaság*; die Hurerey, der Ehebruch. 4) *pironság, szégyen*; ein Vorwurf. Sall.

Prŏbus, a, um, e. gr. artifex, Ter. merx, Plaut. argentum, Liv. color, Colum. *minden, a' mi ollyan, a' milyennek kell neki lenni, jó, derék, derekas, jóféle*; alles, was so ist, wie es seyn soll, gut, tüchtig, brav. e. gr. filius, Cic. mulier, Ter. virgo, Plin. *erköltsiképpen jó, jó, jámbor, betsületes, emberséges, derék, virtusos*; moralisch gut, rechtschaffen, brav, ehrlich, redlich, tugendhaft. Cp. -ior, Plt. Sup. -issimus.

Prŏca, vide: Procas.

Prŏcācĭa, ae, f. 1. (procax) i. q. procacitas, Auson.

Prŏcācĭtas, ātis, f. 3. *szemtelenség, p. o. a' kívánságokban, kérésekben, tsintalanság, vásottság*; Frechheit, Unverschämtheit im Fordern, der Muthwille. Cic. 2) *fajtalanság, bujaság*; die Geilheit. Cod. Theod.

Prŏcācĭter, Adv. *gonoszúl, elvetemedve, szemtelenül*; freventlich, frech. Curt. 2) *tisztátalanúl, fajtalanúl*; unzüchtig. 3) *szabadosan*; unbändig. Liv. Comp. procacius, Liv. Sup. -issime, Idem.

Prŏcas, et Prŏca, ae, m. 1. rex Albae, Liv. Virg.

Prŏcātĭo, ōnis, f. 3. (proco) *kérés, leánykérés*; die Forderung, z. B. zur Ehe, Anwerbung. Apul.

Prŏcax, ācis, o. *szemtelen a' kívánásban v. kérésben, sokat kívánó*; frech im Fordern. 2) *szemtelen, vásott, pajkos*; frech, muthwillig, leichtfertig. Cic. Sequitur etiam Genit. e. gr. otii, i. e. in otio, Tacit. 3) *fajtalan, buja*; unzüchtig. Comp. procacior, Colum. Sup. -issimus, Tac.

4) Trop. e. gr. auster, Virg. Brachia procacia vitis, Plin. *fára tekergőző, mint egy pajkos, v. tsintalan*; sich herumschlingend um den Baum, gleichsam muthwillig.

Prŏcēdens, tis, o. *neevekedő, öregbedő*; zunehmend. 2) procedente die, Liv. *virradtakor*; bey anbrechendem Tage. 3) procedente tempore, Plin. *időjártával, idővel*; mit der Zeit.

Prŏcēdo, essi, essum, ĕre, 3. e gr. ante agmen, Hirt. castris. Virg. *elől, v. elötte menni*; vorgehen, hervor gehen. 2) *elmenni*; fortgehen. Ter. 3) e. gr. in aliquem locum, Cic. *menni*; gehen. e. gr. alicui obviam, Idem. *elibe menni*; entgegen gehen. 4) *előmenni, folyni*; von Statten gehen. Res lente et paulatim procedit, Liv. 5) procedunt stipendia militibus, Idem. *kijár a' katonák*; werden bezahlt. 6) e. gr. in virtute, ad virtutem, Cic. *folytatni valamit, előmenni, v. haladni, nevekedni, öregbedni, gyarapodni valamiben*; fortfahren, weiter kommen. 7) e. gr. aetate, Idem. *idősödni*; älter werden. 8) eo insolentiae processit, Cic. Plin. jun. *annyira vitte a' dölyfösségét*; er ist im Übermuthe so weit gegangen. 9) e. gr. cum purpura, Idem. *jőnni*; einher treten. 10) *származni*; entstehen. Posteaquam philosophia processit, nemo philosophorum aliter sensit, Cic. 11) e. gr. alicui, Sallust. *használni, javára lenni*; nützen, zu gute kommen.

Prŏcĕleusmătĭcus, i, m. 2. pes versus constans quatuor syllabis brevibus, ut: ărĭĕtĕ.

Prŏcella, ae, f. 1. *szélvész, forgószél, fergeteg*; ein Sturmwind. Catull. 2) Trop. e. gr. equestris, Liv. *összetsapás, tsetepaté*; ein Scharmützel. 3) e. gr. invidiarum, Cic. *nagy irigység*; eine große Mißgunst. 4) Procellae civiles, Nep. *zendülés, zenebona*; Unruhen. 5) e. gr. eloquentiae, Quint. *tüzesség, hevesség*; die Heftigkeit. 6) ventosis aliquid dare procellis, Buch. *feledékenységbe juttatni*; in Vergessenheit stellen.

Prŏcello, ĕre, 3. *leverni, lepaskolni, földhözverni*; niederwerfen, zu Boden werfen. Plaut. 2) *felfordítni, felforgatni*; umkehren. Plin.

Prŏcellōsus, a, um, e. gr. mare, Sen. *szélveszes, fergeteges*; ungestüm,

stürmisch. 2) e. gr. ventus, Liv. *fergeteget hozó, v. szerző*; Sturm erregend.

Prŏcer, ĕris, m. 3. *fő, fűfő, előkelő*; der Vornehmste. Agnosco procerem, Juvenal. Plur. proceres, usitatior, e. gr. Latinorum, juventutis, Liv. Nostros proceres, Cic. 2) proceres, *épületből kiálló, v. kinéző nagy faragott kövek*; große Kracksteine. 3) proceres gulae, Plin. *finnyás nyalánkok*; die delicatesten Nascher.

Prŏcēre, Adv. *magasan, hosszszan, terjedten, kiterjesztve*; hoch, lang, ausgestreckt. Comp. -ius, Procerius projectum brachium, Cic.

Prŏcēres, um, vide: Procer.

Prŏcērĭtas, ātis, f. 3. (procerus) e. gr. arboris, Cic. corporis, Plin. *szálasság, hoszszúság, magasság*; die Länge, Höhe.

Prŏcērĭtūdo, ĭnis, f. 3. l. q. proceritas.

Prŏcērŭlus, a, um, *hoszszúkás, hoszszatska*; etwas lang. Apul.

Prŏcērus, a, um, e. gr. collum, Cic. *hoszszú*; lang. 2) e. gr. alnus, Virg. statura, Svet. *magas, szálas*; hoch. Comp. -ior, Svet. Sup. -issimus, Plin.

Prŏcessĭo, ōnis, f. 3. (procedo) *előre menés, elébbmenés, elébbnyomulás*; das Hervorgehen, Vorrücken, Fortgehen, Fortmarschirrn. Cic. 2) *egyház- innepi menetel, protzeszszió*; der Umgang, Kirchenzug. Eccl.

Prŏcessus, a, um, (procedo) *előrement, elébbment, nevekedett*; zugenommen. Scrib. Larg.

Processus, us, m. 4. *tovább menés, elmenés*; das Fortschreiten, der Fortgang. Efficere processus, Cic. *elútazni*; fortreisen. 2) *előmenetel, nevekedés, öregbedés, boldogúlás*; der Fortgang, das Zunehmen. Habere processum in literis, Svet. 3) *tsont növés*; der Anwachs eines Beins. Cels.

Prŏcēstrium, ii, n. 2. aedificium, v. locus ante urbem, v. prae castris, Fest. 2) *bémenetel a' táborba*; der Eingang ins Feldlager. Idem.

Prochosagrios, *kőrontófű*; der Steinbrech. Apul. (Saxifrage, L.)

Prŏchyta, ae, et Prŏchyte, es, f. 1. insula Campaniae vicina, hodie: Procita.

Prŏcĭdentĭa, ae, f. 1. *előre, elő, v. leesés, termésszetes helyéből kijövés*; das Hervorfallen, Herunterfallen, wenn etwas aus seinem natürlichen Orte weicht. e. gr. uteri, Plin. *méhnek előreesése*; das Vorfallen der Gebärmutter.

Prŏcĭdo, ĭdi, cāsum, cidĕre, 3. *leesni, le bukni*; niederfallen. Liv. 2) *előreesni*; vorfallen. Cels. 3) e. gr. ad pedes alicujus, Hor. *lábaihoz borúlni*; einem zu Füßen fallen.

Prŏcĭdŭus, a, um. *előre eső, dűlőfélben lévő*; vorfällig. Plin. 2) *előre esett*; was hervor gefallen ist. Idem.

Prŏcĭĕo, ivi, itum, ēre, *kiványni, előhívni*; verlangen oder hervor rufen. Liv. Andr. ap. Fest.

Prŏcinctŭālis, e, (procinctus) *sereg indúlásához való*; zum Aufbruche des Heeres gehörig. Cassiod.

Prŏcinctus, a, um, (procingo) *fel v. körűl övedzett*; gegürtet. Plin. 2) *kész, viadalra elkészűlt, készen álló, v. lévő*; bereit, gerüstet zum Fechten.

Prŏcinctus, us, m. 4. (procingo) *körűl-övedzés*; das Gürten. Plin. 2) *viadalhoz készűlés, tsatakészűlés*; die Rüstung zum Fechten. Idem. 3) *ütközetrend*; eine Schlachtordnung. Ad procinctum teadere, Plin 4) *készenlét, készenállás*; die Bereitschaft. Stare in procinctu, Quint. 5) testamenta in procinctu facere, Cic. *midőn az ütközetbe menendő volt a' katona*: da man just ins Treffen gehen wollte.

Prŏcingo, nxi, nctum, ĕre, 3. *övedzeni, körűl, v. felövedzeni*; gürten Gell.

Prŏclāmātio, ōnis, f. 3. *kikiáltás, kihirdetés*; das Ausrufen, Aufgeboth. Quint. JCt.

Prŏclāmātor, ōris, m. 3. *kikiáltó, kiabáló*; ein Ausrufer, Schreyer. 2) *tsevegő ügyész, v. prokátor*; ein Rabulist. Cic.

Prŏclāmo, āvi, ātum, āre, 1. *kikiáltani, kiabálni*; ausrufen, schreyen. Cic. e. gr. pro aliquo, *prokátori fővel oltalmazni (tsúfosan)* vertheidigen als Advocat (verächtlich) e. gr. ad, v. in libertatem, Pand. *szabadsága végett bírói segítséget kérni*; seiner Freyheit wegen des Richters Hülfe anrufen.

Prŏclīnātio, ōnis, f. 3. (proclino) *előre hajlás*; die Neigung vorwärts. Vitr.

Prŏclīnātus, a, um, *előre hajlott, dűlőfélben lévő*; vor sich geneigt. Ovid. 2) e. gr. res, Caes. *végéhez közelgető*; was dem Ausgange nahe ist. Adjuvare rem proclinatam, Idem.

a' mi külömben is rossz; die ohnedem schlecht ist.

Prōclīno, āvi, ātum, āre, 1. *előre hajtani*: etwas vorwärts neigen oder beugen. Hinc: proclinari, e. gr. in partem aliquam, Colum. *előre hajolni, meghajolni, valamerre, v. valahova hajolni*; sich vorwärts neigen. sich neigen, oder wohin neigen. Proclinata ad mare, Vitr.

Prōclīvis, e, (clivus) e. gr. via, Liv. *lefelé menő, meredek, lejtős*; bergabwärts gehend, abschüssig, abhängig. Per proclivia devolare, Cic. *lefelé repülni*; abwärts fliegen. 2) e. gr. ad, v. circa aliquid, Idem. Quint. *hajlandó, hajló*; geneigt zu etwas. Ad morbum proclivior, Cic. 3) *könnyü*; leicht. Proclive dictu, Idem. Comp. -ior, Cic.

Prōclīvĭtas, ātis, f. 3. *lejtősség, lejtő, meredekség, menedékes hely*; die Abschüssigkeit, bergabwärtsgehende Lage. Auct. B. Afr. 2) *hajlandóság, p. o. betegségre, hibára, 's a' t.* die Neigung zu etwas, z. B. zu einer Krankheit, zu einem Fehler u. s. f. Cic.

Prōclīvĭter, Adv. *lejtősen*; abschüssig. Gell. 2) *hajlandóan, hajlóan*; geneigt. Cic. 3) *könnyen*; leicht. Gell. proclivius, Cic.

Prōclīvĭum, ii, n. 2. *lejtős hely, lejtő*: die bergabwärts gehende Lage, Abhang. Frontin.

Proclivus, a, um, i. q. Proclivis, Lucr.

Prōclūdo, ĕre, 3. (claudo) *el, v. bezárni*; verschließen, einschließen. Pallad.

Prōcne, v. Prōgne, es, f. 1. filia Pandionis regis Atheniensis, uxor Terei regis Thraciae, in hirundinem mutata, Ovid. Hinc: 2) *fetske*; die Schwalbe. Virg. Ovid.

Prŏco, āre, 1. *kivánni, kérni*; fordern, verlangen. Cic. Varr.

Prŏcoeton, ōnis, m. 3. *külsőszoba, udvarló-palota*; ein Vorgemach, Vorzimmer. Plin. Ep.

Proconnesos, i, f. 2. insula Propontidis, (Marmora) Mela.

Prōconsul, ŭlis, m. 3. *képviselő, helytartó valamelly tartományban, ki egyszersmind hadisereget vezérlett*; ein Statthalter, Gouverneur in einer Provinz, welcher eine Armee zu commandiren hatte. Cic. 2) *általjában: tartomány helytartó*; überhaupt ein Gouverneur der Provinz. i. q. Propraetor. Idem.

Prōconsŭlāris, e, *helytartói, képviselői, helytartóhoz való*; Proconsularisch. Liv.

Prōconsŭlātus, us, m. 4. *helytartói méltóság, v. hivatal, helytartóság*; die Würde eines Proconsuls, Proconsulat. Tacit.

Procor, āri. Dep. 1. i. q. Proco. Fest. 2) *hizelkedni, tsapodárkodni*; schmeicheln. Sen.

Procrago, craxi, cragĕre, 3. (κράζω) *kiáltani, kiabálni, lármázni*; schreyen. Lucr.

Procrastĭnātio, ōnis, f. 3. (cras) *holnapra, v. más napra halasztás, v. egy napról más napra halogatás*; die Verschiebung bis morgen oder von einem Morgen zum andern. Cic.

Procrastĭnātus, a, um, *halasztott, halogatott, elhalasztott*; aufgeschoben. Gell.

Prōcrastĭno, āvi, ātum, āre, 1. *holnapra, v. más napra halasztani, v. egy napról más napra halogatni, halasztgatni, sokáig halogatni*; verschieben bis morgen, oder von einem Morgen, von einem Tage zum andern, verschieben, oder lange verschieben. Cic.

Prōcraxe, pro: procraxisse, l. e. clamasse. Lucret.

Prōcrĕātio, ōnis, f. 3. (creo) e. gr. liberorum, Cic. *szülés, nemzés, szaporítás, termés*; das Gebähren, die Hervorbringung, Zeugung.

Prōcrĕātor, ōris, m. 3. e. gr. mundi, Cic. *szerző, teremtő*; ein Hervorbringer, Urheber. 2) *szülő, szaporító, nemző*; ein Gebährer, Zeuger. Idem. Procreatores: *szülék*; Ältern.

Prōcrĕātrix, icis, f. 3. e. gr. artium, Cic. *szülő, szerző*; die Gebährerinn, Hervorbringerinn.

Prōcrĕātus, a, um, *nemzett, született, származott*; gezeugt. Cic.

Prōcrĕo, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. fetus, Cic. liberos ex uxoribus, Nep. *világra hozni, nemzeni, szülni*; hervor bringen, zeugen, gebären. 3) *szerezni, okozni, tenni, tsinálni*; hervor bringen, machen, verursachen. Lucr. Cic.

Prōcresco, ĕre, 3. *kinőni*; hervor wachsen. Lucret. 2) *nevekedni, nagyob-*

bodni. öregbedni. erőt venni; fortwachsen, oder größer werden. Idem.
Procris, is et idis. f. 3. filia Erechthei, uxor Cephali, Ovid.
Prŏcrustes, ae, m. 1. celebris latro Atheniensis a Theseo interfectus, Ovid.
Prŏcŭbĭtor, ōris, m. 3. *tábor előtt vigyázó, tábori strázsa*; ein Wächter vor dem Lager, eine Feldwache. Fest.
Prŏcŭbo, ui, ĭtum, āre, 1. *feküdni, heverni, elterülni*; liegen, da liegen, sich hinstrecken. Virg.
Prŏcūdo, di, sum, ĕre, 3. *meg lapitni, laposra kiverni, v. ki kalapálni*; breit schmieden. Hor. 2) *elkészítni*; zurichten. Idem. 3) Trop. *okozni, szerezni, tsinálni*; hervorbringen. e. gr. dolos, Plaut. *tsalárdságot gondolni ki*; Betrug erfinnen. e. gr. lingvam, Cic. *ékesenszóllásra szoktatni magát*; sich beredt machen. e. gr. ingenium, Ammian. *élesitni*; schärfen. e. gr. prolem propagando, Lucr. *gyermekeket nemzeni*; Kinder zeugen. 4) e. gr. nummum, Hor. *verni*: schlagen, prägen.
Prŏcul, Adv. et Praep. *messziről, távolról, messze, távol*; von fern, weit. Eum procul video, Ter. *távolról látom*: ich sehe ihn von fern. Non procul hinc, Virg. *innen, v. ide nem messze*; nicht weit von hier. Procul este, Idem. *távozzatok, takarodjatok*; entfernt euch. 2) e. gr. errare, Sall. *igen, nagyon, erősen*; sehr. 3) *nélkül, kivül*; ohne, sonder. Procul dubio, Liv. *kétség kivül*; ohne Zweifel. 4) aes procul a Corinthio, Plin. *sokkal rosszabb*; ist weit schlechter. Durabisne procul, Stat. *sokáig*; lange.
Prŏcŭla, ae, f. 1. *kurva*; eine Hure. Juv.
Prŏculcātĭo, ōnis, f. 3. *el, v. széllyeltapodás*; die Zertretung. Plin. 2) Trop. e. gr. regni, Sen. *elpusztitás*; die Verwüstung.
Prŏculcātor, ōris, m. 3. *el, v. széllyeltapodó*; ein Zertreter. Ammian. 2) *előlmenő, előljáró*; ein Vortreter. Idem.
Prŏculcātus, a, um, *el, le, v. széllyeltaposott*; niedergetreten. Tac. 2) Trop. e. gr. verbum, Gell. *alatsony, aldvaló*; niedrig.
Prŏcolco, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. segetes, Ovid. *el, le, v. széllyel tapodni*; niedertreten. 2) Trop. e. gr. fata, Sen. *fel sem venni, vele nem gondolni*; verachten.
Prŏcŭlĭānus, v. Procŭlējānus. i, m. 2. discipulus, v. adsecta Proculi Jurisconsulti. Pand.
Prŏcŭlus, i, m. 2. qui natus est patre peregrinante a patria procul. Fest. 2) nomen imperatoris libidinosi, Vopisc. 3) senator Romanus, qui Romulum inter deos vidisse dictitabat, Liv. 4) nomen Jurisconsulti. Pand.
Prŏcumbo, cŭbŭi, cŭbĭtum, ĕre, 3. (cubo) *ledűlni, leesni, leheveredni, lehajlani*; niederstürzen, niederfallen, sich niederlegen, sich senken. Vulneribus confectum procumbere, Caes. Tecta procumbunt, Quint. e. gr. ad pedes, Caes. *térdre esni*; zu Fuße fallen. 2) e. gr. ad arborem, Plin. *támaszkodni*; sich aufstemmen. 3) *dugába dűlni, semmivé lenni*; zu Grunde gehen. Res procubuere meae, Ovid. 4) *rdrohanni, megtámadni*; stürzen auf etwas, angreifen, anfallen. Mart. 5) Trop. e. gr. ad infimas obtestationes, Tacit. *leereszkedni, magát megalatsonyítni*; sich herablassen, sich erniedrigen. 6) e. gr. in voluptates, Sen. *magát neki adni*; sich ergeben.
Prŏcŭpīdo, ĭnis, m. 3. i. q. anteceptus amor, Minuc. Fel.
Prŏcŭrātĭo, ōnis, f. 3. (procuro) *gondoskodás, gondviselés, gondaltartás, sáfárkodás, gondviselő hivatal*; die Besorgung, Verwaltung. 2) e. gr. prodigii, Liv. *engesztelés, engesztelő áldozat*; die Versöhnung, ein Sühnopfer. 3) e. gr. gratiae recipiendae, Gell. *igyekezet*; die Bemühung.
Prŏcŭrātĭuncŭla, ae, f. 1. Dim. *sáfárhivatalotska, tsekély tisztség*; eine kleine Verwaltung, ein geringes Ämtchen. Sen.
Prŏcŭrātor, ōris, m. 3 *gondviselő, sáfár*; ein Verwalter, Besorger. Cic. 2) *tellyes hatalmú biztos, ki más távollévőnek dolgaira ügyel*; ein Bevollmächtigter, der die Sachen eines Abwesenden besorgt. Idem. 3) e. gr. regni, Caes. *helytartó*; ein Statthalter. 4) *prokátor, ügyész*; ein Advokat, Fiskal. JCt.

Prŏcūrātōrĭus, a, um, *gondviselőhőz, v. sáfárhoz való, gondviselői*; dem Verwalter gehörig. JCt.

Prŏcūrātrix, icis, f. 3. *gondviselő (asszony, v. leány)*; die Besorgerinn. Cic.

Prŏcūro, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. rationes et negotia alicujus, Cic. *eljárni valamiben, folytatni valamit*; verwalten. 2) e. gr. provinciam, Plin. *igazgatni, kormányozni*; regieren. 3) e. gr. corpus, Virg. *gondját viselni, táplálni*; versorgen. 4) e. gr. sacrificia, Gloss. *áldozni, áldozatot tenni*; opfern. 5) *megvendégelni*; bewirthen. Idem. 6) sine Acc. e. gr. jovi hostiis majoribus, Gell. *megengesztelni*; aussöhnen. (Etiam impersonaliter: procuratum est, Liv.)

Prŏcurrens, entis, o, *hosszszú kinyúló*; was sich in die Länge erstreckt. Saxa procurrentia, Virg. *kiállókősziklák*; hervorragende Felsen.

Prŏcurro, cŭcurri et curri, cursum, ĕre, 3. *előfutni*; hervor laufen. e. gr. in publicum, Liv. *kiszaladni az utszára*; auf die Gasse laufen. 2) e. gr. vitae spatium, Liv. *pályafutását elvégezni*; seinen Lauf vollenden. 3) *kiterjedni, kinyúlni, nyúlni*; sich erstrecken. Apenninus in mare procurrit. Hor.

Prŏcursātĭo, ōnis, f. 3. e. gr. velitum, Liv. *előrefutás, előre nyomulás*; das Hervorlaufen, Vordringen. 2) e. gr. Numidarum, Idem. *előre lovaglás*; das Hervorreiten. 3) *megütközés, összvetsapás, tsetepaté*; eine Attake, ein Scharmützel. Liv.

Prŏcursātor, ōris, m. 3. *a' ki előre ki fut v. rá üt az ellenségre*; der Scharmuzirer. Procursatores, Liv. *könnyű elől járósereg*; leichte Vortruppen, oder Fourice-Schützen.

Prŏcursio, ōnis, f. 3. *előre futás*; das Hervorlaufen. Quint. 2) *kerengés, v. kitsapongás a' beszédben*; die Ausschweifung in der Rede. Idem.

Prŏcurso, āre, 1. Freq. *kifutosni, előre kikifutni, rárá ütni az ellenségre*; hervor laufen, z. B. um zu scharmuziren, foglich scharmuziren. Liv.

Prŏcursōrĭus, a, um, *előre futó, v. futosó*; vorlaufend. Am ɩan.

Procursus, us, m. 4. *elő futás, szaladás, különösen ellenségre*; das Hervorlaufen, Laufen, besonders um zu fechten. Virg. Lucr. 2) e. gr. virtutis, Val. Max. *előmenetel, öregbedés, nevekedés*; der Fortgang. 3) *kiállás, kinyúlás*; das Hervorragen. Plin.

Prŏcurvo, āre, 1. *görbítni, horgasítni, v. előre görbítni*; krümmen, oder vorwärts krümmen. Stat.

Prŏcurvus, a, um, e. gr. falx, Virg. *görbe, horgas*; krumm, oder vorwärts krumm.

Prŏcus, i, m. 2. *leánynéző, leánykérő, mátka, t. i. férjfi*; ein Freyer. Cic. Virg.

Prŏcyon, ōnis, m. 3. *legnagyobb tsillag a' kutyátska tsillagzatban*; der größte Stern im kleinen Hunde. Cic. 2) *ebtsillagzat*; der Hundstern. Plin.

Prŏdactus, a, um, (prodigo) *elhajtott*; fortgetrieben.

Prŏdĕambŭlo, āre, 1. *előre menni, jönni, v. sétálni, ide 's tova járkálni*; hervor gehen, oder spazieren. Ter.

Prŏdĕo, īvi, ĭi, ĭtum, īre, 4. *előmenni, kimenni, elő, v. ki jönni, előjárúlni*; hervor gehen oder kommen. Cic. Ter. 2) Trop. e. gr. extra modum, Cic. *mértéket nem tartani*; keine Maß halten. 3) e. gr. obviam alicui, Idem. *jönni, menni*; kommen, gehen. Trop. e. gr. ad extremum, Cic. 'se. in oratione. Hinc: prodeuntibus annis, Petr. *esztendők múlva*; mit den Jahren. 4) Trop. consvetudo serpere et prodire coepit, Cic. *lábradállott, bétsúszott, béjött*; ist aufgekommen.

Prŏdesse, vide: Prosum.

Prŏdīco, xi, ctum, ĕre, 3. e. gr. diem, Cic. *előre megmondani, előre meghatározni*; vorher sagen, vorher bestimmen, festsetzen. 2) e. gr. diem, Liv. *(a' rendelt időt v. napot*; den Termin) *tovább tenni, halasztani, meghoszszabbítni*; weiter hinaus setzen, aufschieben, verlängern.

Prŏdictātor, ōris, m. 3. vicarius dictatoris. Liv.

Prŏdictus, a, um, (prodico) *előre megmondott*; vorher gesagt.

Prŏdĭcius, a, um, *Prodicusi*; Prodicisch. e. gr. Hercules, Cic. *Prodicus philosophusnál előforduló*; beym Philosophen Prodicus vorkommend.

Prōdigālitas, ātis, f. 3. *tékozlás, pazérlás, vesztegetes*; die Verschwendung. Auct. Decl. in Catil.

Prōdige, Adv. e. gr. vivere, Cic. *pazérolva, vesztegetve, tékozolva*; verschwenderisch.

Prōdigentia, ae, f. 1. l. q. Prodigalitas, Tac.

Prōdigiālis, e, e. gr. res, Ammian. *nem természetes, tsudás, rémséges*; unnatürlich, wunderbar, abenteuerlich. Prodigiale, Adv. i. q. Prodigialiter, Suet. 2) e. gr. Jupiter, Plaut. *rossza jelenségeket elhárító*; der die bösen Anzeigen abwendet.

Prōdigiāliter, Adv. *nem természetesen, tsudálsan, különösen, különös módon*; unnatürlich, wunderbar, auf seltsame Art. Horat.

Prōdigiōse, Adv. idem, Plin.

Prōdigiōsus, a, um, *nem természetes, tsudás, különös, rémséges*; unnatürlich, wunderbar, seltsam, abenteuerlich. Ovid. 2) *valami szerentsétlenséget jelentő*; etwas unglückliches vorbedeutend. Prodigiosi solis defectus, Plin. Ovid. 3) partus prodigiosi, Idem. *tsudasszülemények*; Wundergeburten. 4) e. gr. inscitia, Gloss. *irtóztató, v. rettenetes tudatlanság*; eine gräuliche Unwissenheit. Comp. prodigiosior, Treb. Poll.

Prōdigitas, ātis, f. 3. l. q. Prodigalitas. Lucil.

Prōdigium, ii, n. 2. *jövendölő jelenség, jel, mellyből valamit jövendölnek, tsuda jel*; eine weissagerische Anzeige, oder ein Anzeichen, woraus etwas prophezeyet wird, ein Wunderzeichen. Cic. Liv. Virg. 2) 2) *tsudaállat, rémség, iszonyúság*; ein Ungeheuer. Fatale portentum, prodigiumque reipublicae, Cic. *legistentelenebb gonosz*; ein Erzbösewicht.

Prōdigo, ēgi, actum, ĕre, 3. (ago) e. gr. pullos in solem, Varr. *előre, valahova, el, v. kihajtani*; vortreiben, hervor treiben, wohin treiben, forttreiben. 2) e. gr. suum, Plaut. *eltékozolni, elpazérolni, elvesztegetni, ki menni a' hátán*; verschwenden.

Prōdigus, a, um, e. gr. homo, Cic. *tékozló, pazérló, vesztegető*; verthulich, verschwenderisch. e. gr. animae, Hor. *éltét pazérló, azt kevésre betsülő*; einer der sein Leben verschwendet, es wenig achtet. 2) Subst. *főfő pazérló, v. tékozló*; ein Erzverschwender. JCt. 3) *tsudatevő*; ein Wunderthäter. Front. 4) *kívánó, vágyódó valamire*; begierig zu etwas. Gloss. 5) *bővölködő, valaminek bőviben levő, bővös*; reichlich, reich. Locus prodigus multae herbae, Hor. *bő fű termő hely*; ein grasreicher Ort. 6) e. gr. odor, Plin. *drága, drágalátos*; kostbar. 7) e. gr. res, Idem *vesztegetést okozó, pazérlásra vezető*; Verschwendung verursachend.

Prōdigŭus, a, um, (prodigo) *a' mi megeméztetik*; was verzehrt wird. Veran. ap. Fest.

Prōpitio, ōnis, f. 3. *árúlás, elárúlás, hitetlenség*; die Verrathung, Verrätherey. Liv. 2) *elhalasztás, elhalasztó juss*; Aufschiebung, oder das Recht aufzuschieben. Cato. 3) e. gr. arcanorum, Plin. *kivilágosodás, kinyilatkozás, napfényre jövés*; die Offenbarung. 4) *előjövés, megjelenés*; das Hervorgeben, Hervorkommen, die Erscheinung. Sidon.

Prōditor, ōris, m. 3. (prodo) e. gr. patriae, Cic. *árúló, elárúló, hitszegő*; ein Verräther. 2) *felfedező*; ein Entdecker. Hor. 3) *kibeszéllő, kifetsegő*; ein Ausschwätzer. Hor.

Prōditrix, īcis, f. 3. *árúló, hitszegő* (*asszony, v. leány*); eine Verrätherinn. Lactant. 2) *felfedező, kinyilatkoztató*; eine Entdeckerinn.

Prōditus, a, um, (prodo) e. gr. a socio, Ovid. *elárúlt, elárúltatott*; verrathen. 2) e. gr. dies, Cic. *meghatározott*; bestimmt. 3) *választott*; erwählt. Dictatores proditi, Pomp.

Prōdius, Adv. Obs. a prodeo, *tovább, odébb, arrébb*; weiter fort. Non.

Prōdo, idi, itum, ĕre, 3. *ki, v. előadni*; hervor geben. Ovid. 2) *szülni*; gebären. Idem. 3) e. gr. decretum, Cic. *kijelenteni, hírűladni*; bekannt machen. e. gr. exemplum, Liv. *büntetés által példát adni*; andern zum Beyspiele etwas bestrafen. 4) e. gr. literis, Cic. *előadni, előbeszéllni*; erzählen. 5) e. gr. flaminem, interregem, Idem. *nevezni, kinevezni, választani*; ernennen. 6) e. gr. crimen vultu, Ovid. *felfedezni, kinyilatkoztatni, elárúlni*; entdecken, verrathen. 7) Trop. e. gr. urbem, Liv. *elárúlni, hibábúl veszedelemre kitenni*; verrathen, durch

seine Schuld der Gefahr aussetzen. 8) e. gr. classem praedonibus, Cic. *ellenség kezére játszani, kiadni, általadni*; in des Feindes Hände spielen, ausliefern. 9) e. gr. officium, libertatem, Cic. *oda hagyni, kitetlenül el, v. oda hagyni*; im Stiche lassen, treuloser Weise verlassen. 10) e. gr. diem nuptiis, Ter. *halasztani, tovább tenni, rendelni, v. határozni*; verschieben, weiter hinaussetzen. 11) e. gr. genus sangvine Teucri, Virg. *terjeszteni, szaporítni, elszaporítni*; fortpflanzen.

Prōdūco, ere, 2. *előtte mondani, elől imádkozni*; vorsagen, vorbethen Hor.

Prodrŏmus, i, m. 2. *elöljáró, előlfutó, elökövet*; ein Vorläufer, Vorbothe. Cic. 2) *homlokfalas oszloprend*; eine Säulenordnung mit einem Fronton. Vitr. 3) prodromi; *bizonyos éjszaki szelek, mellyek az ebtsillagzat feljövése előtt nyoltz nappal fúnak*; gewisse Nordwinde, die acht Tage vor Aufgange des Hundssterns wehen. Plin. Cic. 4) *elein, korán, v. jókor írő figék*; frühzeitige Feigen. Plin.

Prōdūco, xi, ctum, ēre, 3. *elővinni, előhozni*; vorführen. Plaut. 2) e. gr. aliquem rus, Ter. ad necem, Cic. ad balneas, Apul. *vinni, vezetni*; führen, hinbringen. 3) e. gr. testes, Idem. *előállítni, állítni, p. o. tanút*; stellen. Cic. *előmutatni, előadni, felhozni, p. o. bizonyságot*; hervorbringen, hervorgeben. JCt. 4) e. gr. copias in aciem, Cic. *állítni*; stellen. 5) e. gr. pelles dentibus, Mart. *nyújtani, hosszítni, kinyújtani*; in die Länge ziehen, ausdehnen. 6) Trop. e. gr. sermonem longius, convivium, Idem. *tovább húzni, nyújtani, meghosszíttani*; verlängern. 7) e. gr. liberos Plaut. *nemzeni, szülni*; zeugen, gebären. 8) e. gr. scelus, Ter. *elkövetni, tenni*; begehen. 9) e. gr. funus ad tumulum, Lucan. *kísérni*; begleiten. 10) produci ab aliquo, Cic. *serkentetni, ösztönöztetni, sarkaltatni*; angetrieben werden. 11) e. gr. aliquem falsa spe, Ter. *tartani, tartóztatni*; aufziehen. 12) *valamelly szótagot meghúzni*; eine Sylbe lang aussprechen. 13) *elmozdítni*; befördern. Cato. 14) i. q. prostituere, Auct. ad Her. 15) *vezérelni, oktatni, nevelni, formálni*; anführen, unterweisen, erziehen, bilden. Cicerone producendo, Cic. 16) e. gr. bovem cunctantem, Colum. *elvinni, elhajtani*; fortführen, forttreiben. 17) *felemelni, felmagasztalni, p. o. tisztes hivatalokra*; erheben, zu Ehrenstellen. Quem tu non pro illius dignitate produxeras, Cic. 18) e. gr. diem, Idem. *elhalasztani*; aufschieben.

Producte, Adv. *hosszan, meghúzva nyújtva, p. o. kimondani*; lang gedehnt, z. B. aussprechen. Cic.

Productio, ōnis, f. 3. e. gr. temporis, Cic. *meghosszabbitás*; die Verlängerung. 2) e. gr. verbi, Idem. *húzás, nyujtás, a' kimondásban*; das Dehnen in der Aussprache. 3) *tanú-állítás, oklevél előmutatása, előadása*; die Darstellung der Zeugen, die Vorlegung der Documente. JCt.

Productus, a, um, *elővitt, v. hozott*; vorgeführt. 2) e. gr. litera, nomen, syllaba, Cic. *hosszú, nyujtott, meghúzott*; lang, gedehnt. 3) *kivezetett, kivitt*; herausgeführt. Idem. Comp. productior, Cic. Sup. productissimus, Idem.

Proëdri, ōrum, m. plur. i. e. Praesides, apud Athenienses. Svid.

Proēgmĕnon, i, n. 2. i. q. productum, Cic.

Proeliālis, pro: proeliaris, Macrob.

Proeliāris, e, i. e. proelium vel pugnam concernens. Plaut. Dea proeliaris, i. e. Minerva. Apul.

Proeliātor, ōris, m. 3. *hartzoló, verekedő, tsatázó*; ein Streiter, Fechter im Kriege. Tacit.

Proelio, āre, 1. pro: proelior. Enn.

Proelĭor, ātus sum, āri, Dep. 1. *hartzolni, tsatázni*; ein Treffen liefern, fechten. Cic.

Proelium, ii, n. 2. *hartz, tsata*; das Treffen, Gefecht. Proelium committere, v. conserere, Cic. *megütközni, összvetsapni*; ein Treffen liefern, fechten. 2) Trop. *viaskodás, perlekedés, t. i. szóval*; das Fechten, Kämpfen, z. B. mit Worten. Cic.

Proërna, ae, f. 1. urbs Thessaliae. Liv.

Proetus, i, m. 2. rex, frater Acrisii. Hinc: Proetides, um, i. e. filiae Proeti. Virg.

Prŏfānātio, ōnis, f. 3. *megfertéztetés*, *szentségtelenítés*; die Entheiligung. Tert.

Prŏfānātor, ōris, m. 3. *megfertéztető*; der Entheiliger. Prud.

Prŏfānātus, a, um, *megfertéztetett*, *megszentségtelenített*; entheiliget, entweihet. Ovid.

Prŏfāne, Adv. *istentelenül*, *gonoszúl*; unheilig, gottlos. Lactant.

Prŏfānĭtas, ātis, f. 3. *szentségtelenség*, *gonoszság*; die Unheiligkeit. Tert.

Prŏfāno, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. dapem, Cato. *valamelly istennek áldozni*; einem Gotte etwas heiligen, opfern. 2) v. gr. dies festos, sacra, sacerdotes, Liv. *megfertéztetni*, *szentségét megsérteni*, *megszentségtelenitni*; entweihen. Liv. 3) Trop. v. gr. secreta, Apul. *eldrúlni*, *kifecsegni*; verrathen, ausplaudern.

Prŏfānus, a, um, v. gr. locus, Cic. usus, Plin. *nem szent*, *közönséges*; unheilig, gemein. 2) *meg nem szentelt*; unheilig. Cic. 3) *bé nem avatott*, *t. i. az isteni tisztelet titkaiba*; nicht eingeweiht. Procul este profani. Virg. 4) *istentelen*, *gonosz*; gottlos, ruchlos. Ovid 5) profani literarum, i. e. indocti, Macrob. Profana historia, Plin. *világi história*; die weltliche Historie.

Prŏfātum, i, n. 2. (profor) *mondás*, *szószat*; der Spruch, Ausspruch.

Prŏfātus, us, m. 4. *beszéd*; eine Rede. Stat.

Prŏfecticius, v. tius, a, um, (proficiscor) *valakitől származó*, *mástól került*; von Jemanden kommend oder herrührend. Pandect.

Prŏfectio, ōnis, f. 3. *elmenés*, *elútazás valahova*, *menetel*; das Weggehen, Wohingehen, die Reise, Abreise. Cic. 2) Trop. v. gr. pecuniae; *származás*, *valahonnan való kerülés*; die Herkunft.

Prŏfecto, Adv. *valójában*, *valóban*, *valósággal*; wirklich, fürwahr, wahrhaftig. Cic.

Prŏfectus, a, um, Partic. a Proficio; *előrement*, *előhaladott*, *boldogult*; der Fortschritte gemacht hat. 2) a Proficiscor; *elutazott*, *elment*; abgereiset, abgegangen. Cic. 3) *származott*, *lett*, *eredett*; entstanden, entsprungen. Plin.

Prŏfectus, us, m. 4. (proficio) *előmenetel*, *előment*; der Fortgang. Profectum facere, Plin. *előmenetelt tenni*, *előmenni valamiben*; Fortschritte machen. 2) *nevekedés*; die Zunahme, der Wachsthum. 3) *haszon*; der Nutzen. Liv.

Prŏfĕro, tŭli, lātum, ferre, 3. v. gr. pecuniam ex arca, Cic. *előhozni*, *elővenni*; hervor bringen, nehmen oder tragen. 2) verba proferre, Cic. *szóllani*, *vagy mondani valamit*; reden, etwas sagen. In lucem proferre, Cic. *világosságra hozni*, *nyilvánvalóvá tenni*; ans Licht bringen. Testes proferre, Cic. *tanúkat állitni*; Zeugen stellen. Aliquid in medium proferre, Cic. *valamit mindenek előtt kimondani*, *előbeszélni*; etwas vor Jedermann sagen. 3) *valahova vinni*; wohin bringen, Longius Caecilium protulisset pietas, Cic 4) v. gr. gradum, Plaut. pedem, Hor. *előrevinni*, *előbb vinni*, *folytatni*; fortsetzen, weiter rücken. Castra proferre. Liv. 5) *húzni*, *halasztani*, *elhalasztani*, *halogatni*; verschieben, aufschieben. Res in annum proferre, Liv. 6) imperium proferre, Liv. *kiterjeszteni birodalmát*; das Reich erweitern. 7) v. gr. artem, Cic. enses Tibull. *kitalálni*, *kigondolni*; erfinden.

Prŏfessio, ōnis, f. 3. (profiteor) *közönséges vallástétel*, *megvallás*, *vallomás*; das öffentliche Geständniß, Bekenntniß. Gell. 2) *nevének és vagyonának bévallása*; die öffentliche Angabe seines Nahmens, und seines Vermögens. Cic. 3) *közönséges tanítás*; das öffentliche Lehren. Cic. 4) *életneme*, *tanúlt mesterség*; das Metier, Gewerbe. Professio honestarum artium, Cic. *tanúlás*; das Studieren. Professio dicendi, Cic. *oratorság*; die Redekunst.

Professor, ōris, m. 3. (profiteor) *közönséges tanító*, *professor*; ein öffentlicher Lehrer, Professor. Svet.

Prŏfessōrius, a, um, *tanítói*, *professori*. professorisch. Tacit.

Prŏfessus, a, um, (profiteor) *megvallott*, *nyilvánvaló*; bekannt, offenbar. Ex professo, Val. Max. *nyilvánvaló*, *szántszándékos*; offenbar, vorsetzlich.

Prŏfestus, a, um, v. gr. dies, Liv. vel lux. Hor. *nem innepi*, *p. o. nap*, *az oz*; *hétköznap*; nicht festlich, z.

B. ein Werktag. 2) v. gr. vulgus, Gell. *bé nem avatott*, *p. o. köznép*; ungeweiht.

Prōficio, ēci, ectum, ĕre, 3. *előrehaladni*, *elébbbmenni*, *haladni előre*; fortrücken, avanciren. Plin. 2) *előmenni valamiben*, *boldogúlni*, *nevekedni az esméretben*; fortschreiten, zunehmen, an Kenntniß wachsen. Proficere in philosophia, Cic. Nihil proficere, Caes. *semmire sem menni*, *nem boldogúlni*; nichts ausrichten. Ad bonitatem proficere, Plin. *jobbúlni*; besser werden. 3) *hasznalni*, *hasznos lenni*; nützen, dienlich seyn. Hoc remedium proficit morbo. Ulp.

Proficisco, ĕre, Obsol. pro: proficiscor.

Prōficiscor, fectus sum, ficisci, Dep. 3. v. gr. ad dormiendum, vel ad somnum, Cic. *menni valahova*; gehen. Ad urbem proficisci, Cic. Ali cui obviam proficisci, Caes. 2) v. gr. ad bellum, Nep. *elmenni*, *menni*, *útazni*; wohin gehen, reisen. Ex Asia Romam versus proficisci, Cic. Proficisci in exilium. Cic. 3) *jönni*, *származni*, *eredni*, *eredetét venni*, *kezdődni*; herkommen, entstehen, seinen Ursprung nehmen, entspringen, herrühren, ausgehen, den Anfang nehmen. Hoc a natura proficiscitur. Cic. Venae proficiscuntur a corde. Cic. Multa ab isto in me profecta sunt beneficia, Cic. Proficisci ad aliquem, Cic. *valakihez folyamodni*, *valakinél menedéket keresni*, seine Zuflucht zu einem nehmen.

Prōfiteor, fessus sum, ēri, 2. (pro et fateor) *közönséges helyen és önként megvallani valamit*; öffentlich und freywillig bekennen oder gestehen. Non solum fateri, sed etiam profiteri, Cic. 2) *kindlkosni valamivel*, *önként ajánlani valamit*; freywillig etwas antragen. Operam suam in re aliqua profiteri, Cic. *segitségül lenni valamiben*; in einer Sache behülflich seyn. 3) v. gr. nomen, Plin. *béiratni*, *p. o. közönséges helyen*, *bémondani*, *béjelenteni*; öffentlich angeben, anzeigen, einschreiben lassen. 4) aes alienum profiteri, Sen. *adósságát megvallani*, *megesmerni hogy adós*; sich zur Schuld bekennen. Res magnas profiteri, Liv. *nagy tettekkel ditsekedni*; sich grosser Thaten rühmen. 5) profiteri se medicum, Cic. *orvosnak adni ki magát*: sich für einen Arzt ausgeben. 6) profiteri philosophiam, Cic. *philosophiát tanítni közönséges helyen*; die Philosophie öffentlich lehren. 7) *beszéllni*, *beszéllgetni*, *p. o. valamiről*; reden. De aliqua re profiteri. Cic.

Prōflātus, us, m. 4. *fúvás*, *szélfúvás*, *szellem*; das Blasen, Wehen, der Anhauch. Cic.

Prōflātus, a, um, *fútt*, *kifútt*; ausgeblasen.

Prōflictus, a, um, (profligo, ĕre) *levert*; niedergeschlagen. Gell.

Prōflīgātio, ōnis, f. 3. *megrontás*; die Ruinirung. Auson.

Prōflīgātor, ōris, m. 3. *pazérló*, *tékozló*, *vesztegető*; Durchbringer, Verschwender. Tacit.

Profligatus, a, um, (profligo, āre) *elrontott*, *megrontott*; ruinirt, verderbt. Profligatissimus omnium mortalium, Cic *elfajult gonosz*; ein Erzbösewicht.

Prōflīgo, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. copias hostium, vel classem hostium, Cic. *megverni*, *leverni*, *meggyőzni*, *megtörni*, *összetörni*, *p. o. az ellenséget*; schlagen, niederschlagen, über den Haufen werfen, besiegen. 2) v. gr. aliquem, Liv. *földhöz verni*, *v. vágni*; einen zu Boden schlagen. 3) v. gr. rempublicam, Cic. *megrontani*, *megrongálni*; ruiniren, zu Grunde richten. 4) profligare bellum, Tac. *a' hadnak végét szakasztani*; dem Kriege ein Ende machen.

Prōflīgo, xi, ctum, ĕre, 3. *leverni*, *megrongálni*; niederschlagen, ruiniren. Res proflictae. Gell.

Prōflo, āvi, ātum, āre, 1. *fújni*, *kifelé fújni*, *v. fúni*; hervor blasen. Flammas proflare, Ovid. Proflare pectore somnum, Virg. *hortyogni*; schnarchen. Iras proflare, Plin. *mérgében fúni*; vom Zorne schnauben. 2) v. gr. aes, Plin. *fúva megolvasztani*; blasend auflösen, schmelzen.

Prōfluens, entis, o. *kifolyó*; hervorfließend. 2) *bő*, *hosszsas*, *p. o. beszéd*; weitläuftig. Cic.

Prōfluens, entis, m. 3. *folyóvíz*; ein fließendes Wasser. Cic.

Prōfluenter, Adv. *folyva*, *folyvást*; fließend. 2) Temp. *böven*, *gazdagon*; häufig, reichlich. Cic.

Prōflŭentĭa, ae. f. 1. *bőség*; der Ueberfluß. Cic. Inanis profluentia loquendi. Cic. *haszontalan fetsegés*; unnützes Geschwätz.

Prōflŭo, xi, xum, ĕre, 3. v. gr. ex monte, Caes. *kifolyni, vagy folyni belőle*; hervor fließen. 2) *folyni valahová*; wohin fließen. In mare profluens, Cic. 3) Trop. *jőni, folyni, tódúlni belőle*; hervor fließen oder strömen. Cujus ore sermo melle dulcior profluebat, Auct. ad Her.

Prōflŭus, a, um, *folyó, folyvást menő*; fließend, flüssig Ovid

Prōflŭvium, ii, n. 2. *folyás, kifolyás*; das Fließen oder Hervorfließen. Sanguinis profluvium, Lucret. Alvi profluvium, Colum. *hasmenés*; flüssiger Leib, der Durchfall. Profluvium mulierum, vel genitale, Plin. *hónapszám, tisztúlás*; die monathliche Reinigung.

Prōflŭvius, a, um, *folyó*; fließend. Profluvia fides, Cic. *ingadozó hűség*; die Unbeständigkeit in der Treue.

Prōfor, ātus sum, āri, 1. *kibeszéllni, beszéllni*; heraus reden, oder bloß sagen, reden. Virg. 2) *előre megmondani, megjövendőlni*; vorher sagen, weissagen. Lucret.

Proforem, es, profore, Verb. Defect. *hasznos lenni*; nützlich seyn. Hor.

Prōfringo, ĕre, 3. v. gr. inarata, Sal. *az ugart feltörni*; wüste Äcker pflügen.

Prōfŭgio, ūgi, itum, ĕre, 3. v. gr. ex oppido, Caes. ad aliquem, Cic. *szaladni, futni, elszaladni, elfutni*; fort fliehen, davon fliehen oder laufen, oder bloß fliehen.

Prōfŭgium, ii, n. 2. *menedékhely, menedék*; die Zuflucht. Sallust.

Prōfŭgus, a, om, *elszökött, szökevény*; flüchtig. Servus a domino profugus. Liv. 2) *elbujdosott, elment, kiköltözött, p. o. hazájából*; flüchtig, der geflohen ist. Hannibal patria profugus. Liv 3) *futó, szaladó, elfutott*; der flieht oder geflohen ist. 4) *megszalasztott, megfutamtatott*; der in die Flucht geschlagen worden ist Sall. 5) Subst. *szökevény*; ein Flüchtling Sall. 6) *számkivettetett, elbujdosott*; ein Exulant, Vertriebener, Verbannter. Ov.

Prōfunde, Adv. *mélyen*; tief. Profundius, Plin.

Prōfundĭmētrĭa, ae, f. 1. *mélységmérés*; die Meßkunst der Tiefen.

Prōfundĭtas, ātis, f. 3. *mélység*; die Tiefe. Macr. 2) *vastagság*; die Dicke. Macr. 3) Trop. v. gr. disciplinae, Amm. *nagyság, fontosság, mélység*; die Größe, Wichtigkeit.

Prōfundo, fūdi, fūsum, ĕre, 3. *kiönteni, kitölteni, elönteni*; hingießen, hinschütten, vergießen. Sanguinem suum profundere, Cic. *vérét kiontani*; sein Blut vergießen. Lacrymas profundere, Sen. *sírni*; weinen. 2) Trop. v. gr. verba ventis, Lucr. laborem, Cic. *hijjába vesztegetni, haszon nélkül valamire fordítni*; verschütten, ohne Nutzen anwenden. Vitam pro patria profundere, Cic. Pecuniam profundere, Plin. Bona omnia profundere, Cic. *minden vagyondt elpazérlani*; sein ganzes Vermögen verschwenden. 3) v. gr. palmites, Colum. *kihajtani*; austreiben. 4) v. gr. clamorem, Cic. *indítni, tsinálni*; hervorbringen. 5) v. gr. puerum ex alvo matris, Lucr. *előhozni, kiadni*; hervorbringen. 6) *elvetni, odavetni*; hinwerfen, hinstrecken. Somnus membra profudit. Lucr.

Prōfundus, a, um, *mély*; tief. Mare profundum, Cic. Gurges profundissimus, Cic. 2) v. gr. coelum, Cic. *magas*; hoch. 3) Trop. v. gr. avaritia, Sall. altitudo, Liv. *nagy, felettébb való, feneketlen*; groß, unmäßig, bodenlos. Profundus venter, Curt. *telhetetlen has*; ein unersättlicher Bauch. 4) liquidum profundum, Lucr. *levegőég*; die Luft.

Prōfūse, Adv. *vesztegetve, mértéketlenűl, felettébb*; verschwenderisch, unmäßig, überflüssig. Liv. profusius. Sall.

Prōfūsio, ōnis, f 3. (profundo) v. gr. sanguinis, Cels. *kiontás*; die Vergießung. 2) profusio alvi, Cels. *hasmenés*; der Durchfall. 3) v. gr. sumtuum, Vitr. *vesztegetés*; die Verschwendung. Svet.

Prōfūsor, ōris, m. 3. *vesztegető*; der Verschwender. Tert.

Prōfūsus, a, um, *kiontott, p. o. vér*; vergossen. 2) v. gr. caudae nonnullorum animalium; *hosszú, lefüggő*; lang, herabhängend. 3) v. gr. hilaritas, Cic. libido, Svet. *mértékletlen, kitsapongó*; unmäßig, ausgelassen. 4) v. gr. homo, Matt. *bőke-*

zó, *vesztegető*; freygebig, verschwenderisch.

Progemmo, āre, 1. *bimbózni*; Augen oder Knospen ansetzen, oder bekommen. Colum.

Prŏgĕner, i, m. 2. v. gr. meus, Svet. *unokám férje*; Kindestochtermann, Gatte der Enkelinn. Suet.

Prŏgĕnĕrātio, ōnis, f. 3. *nemzés*; die Zeugung. Plin.

Prŏgĕnĕro, āre, 1. *nemzeni*; zeugen, hervor bringen. Hor. 2) terra progenerat, Stat. *a' föld terem*; die Erde bringt hervor.

Prŏgĕnies, ēi, f. 5. (progigno) *nemzetség*, *familia*; das Geschlecht, der Stamm, die Familie. Cic. 2) *származás valamelly nemzetségből*, *szülöit*, *maradék*, *fija valakinek*, 's a' t. die Abstammung, der Nachkomme, das Kind, der Abkömmling. Veteres se progeniem deorum esse dicebant, Cic. 3) de animalibus et plantis, Colum. *faj*, *fajta*; eine Abart, ein Abkömmling.

Prŏgĕnĭtor, ōris, m 3. (progigno) *szüle*, *törzsökszüle*; der Stammvater, Ahnherr. Nep. 2) progenitores, Ovid. *őseink*, v. *őseink*; unsere Voraltern.

Prŏgĕnĭtus, a, um, (progigno) *született*, *nemzett*; geboren, gezeuget.

Prŏgermĭno, āre, 1. *kihajtani*, *kisarjadzani*; hervor sprossen. Surculus progerminat, Colum.

Prŏgĕro, essi, estum, ĕre, 3. *elővenni*, *előhozni*, *kivinni*, *kihordozni*; hervor oder heraus tragen, bringen oder schaffen. Plin. 2) *elölvinni*; vortragen, voran tragen. Apul.

Progesto, āre, 1. *előre viselni*, *hordozni*; vorher tragen. Apul.

Prŏgigno, gĕnui, genĭtum, ĕre, 3. *szülni*; gebären. Virg. 2) v. gr. lumen, Cic. *szülni*, *tenni*, *előhozni*; hervorbringen.

Prŏgnāvĭter, Adv. *elevenen*, *gyorsan*; munter, hurtig. Plaut.

Prŏgnātio, ōnis, f. 3. *szülés*; die Geburt. Mart. Cap.

Prŏgnātus, a, um, *született*, *származott*, *nemzett*; geboren, entsprossen. 2) prognati, Plaut. *a' gyermekek*, *fijak*; die Kinder.

Prŏgne, es, f. 1. i. q. Procne.

Prognōsis, is, f. 3. *előre valo jelenség*, *előrejelentés*; die Vorheranzeigung. 2) idem quod praenotio, vel praescientia.

Prŏgnōstes, ae, m. 1. *valamit előre jelentő vagy hirdető*; ein Vorherverkündiger. Gloss.

Prognostĭcum, vel —on, i, n. 2. *előre-való jelenség*, *jel*; ein Anzeichen künftiger Dinge. Cic.

Prognostĭcus, a, um, *előrejelentő*, *jövendölő*; vorheranzeigend. Gloss.

Programma, ătis, n. 3. *kiadás*, *t. i. írásba foglalt hirdetés*, *nyilatkoztatás*; eine schriftliche Bekanntmachung, ein Edict, Manifest, Avertissement. Vulcat. Gallic. 2) *meghivó irás p. o. valamelly pompára*; Einladungsschreiben zu gewissen Solennitäten. Cod. Just.

Prŏgrĕdior, essus sum, gredi, Dep. 3. *előremenni*, *előhaladni*; vorwärts gehen, vorgehen, vorrücken. Cic. 2) *elébb menni*, *tovább menni*, *menni valahová*; fortgehen, gehen, wohin gehen. Ne digitum quidem progredi, Cic. *egy lepést se mozdulni helyéből*; keinen Tritt weiter gehen. Obviam alicui progredi, Liv. *valakinek eleibe menni*; einem entgegen gehen. 3) Trop. v. gr. aetate, Cic. in virtute, Cic. *elébb menni valamiben*, *előrehaladni*, *boldogúlni*, *nevekedni valamiben*; vorrücken, fortschreiten, zunehmen. Cic.

Progressio, ōnis, f. 3. (progredior) *előmenetel*, *nevekedés*, *előhaladás*; der Fortgang, das Fortschreiten. 2) *nevekedés*, *boldogulás*; der Wachsthum, die Zunahme. Cic.

Progressor, ōris, m. 3. *a' ki elébb megy vagy előrehalad valamiben*; der vorwärts geht, fortschreitet. August.

Prŏgressus, a, um, *előrehaladott*; fortgegangen. Cic.

Prŏgressus, us, m. 4. *előrehaladás*, *előmenetel*; der Fortgang. Progressus in studiis, Cic. *a' tudományokban való előmenetel*; das Fortschreiten in den Wissenschaften.

Prŏgŭbernātor, ōris, m. 3. *alkormányos*; der Vice-Steuermann. Caecil.

Prŏgymnastes, ae, m. 1. *versent futó*, *vagy küszdő*, 's a' t. der sich mit Jemanden im Laufen, Ringen rc. übt. Senec.

Proh! vide: Pro! (Interj.)

Prŏhĭbĕo, ui, ĭtum, ēre, 2. v. gr. vim hostium ab oppidis, Caes. *feltartóztatni*, *megtartóztatni*; abhalten, zurückhalten, verhindern, abwenden, verhüthen. 2) v. gr. alicui aliquid,

Plaut. *megtiltani*, *nem engedni meg*; verbiethen. 3) v. gr. aditum alicui, Cic. *megakaddlyoztatni*, *hátráltatni*; verhindern. Haec herba dolores dentium prohibet, Plin. Quod dii prohibeant, Ter. *az isten ne adja*, *v. isten őrizz*; das wolle Gott verhüthen.

Prŏhĭbĭtĭo, ōnis, f. 3. *megtiltás*; die Verbiethung. 2) *megakaddlyoztatás*; die Verhinderung. Quint.

Prŏhĭbĭtor, ōris, m. 3. *megtiltó*; der Verbiether. Apul. 2) *akaddlyoztató*, *hátráltató*; ein Verhinderer. Am.

Prŏhĭbĭtōrĭus, a, um, *megtiltó*, *tiltó*, *meg nem engedő*; verbiethend. Plin. 2) *visszatartóztató*; zurückhaltend.

Prŏhĭbĭtus, a, um, (prohibeo) *megtiltott*, *tiltott*; verbothen. Cic.

Prŏhinc, *azért*, *onnan*, *ahonnan*: daher, deßwegen. Apul.

Prŏin, at Proinde, Adv. *azért*, *tehát*; daher, deßwegen. Proinde bono animo sis, Cic.

Prŏinde, Adv. *a' honnan*, *azért*, *tehát*, *annakokáért*; daher, deßwegen, dannenhero. Cic. 2) pro: perinde, *éppen úgy*; eben so, just so. Solum.

Prŏjecte, Adv. *megvetve*, *gondatlanúl*, *odavetve*; mit Geringschätzung, sorglos. Tertull.

Prŏjectĭcĭus, vel —tius, a, um, (projicio), v. gr. puella, Plaut. *kitett*, *elvetett*; hingeworfen, ausgesetzt.

Prŏjectĭo, ōnis, f. 3. *elővetés*, *odavetés*, *kivetés*; das Vorwerfen, Herwerfen. Cic.

Prŏjecto, āre, 1. (Frequ. a projicio) *kihányni*; hinwerfen. 2) v. gr. aliquem probris, Plaut. *betsmelni*, *ötsdrolni*; tadeln, beschuldigen. Enn.

Prŏjectūra, ae, f. 1. *eresz*, *az épület tetején*; das Vordach. Vitr.

Prŏjectus, a, um, *odavetett*, *kivetett*; hingeworfen, ausgeworfen. Cic. 2) v. gr. puella projecta, Plaut. *kitett leány*, *talált gyermek*; ein Findelkind. 3) *megvetett*; verachtet. Tac. 4) *kitetsző*, *szembetűnő*; hervorstechend. Projecta audacia, Cic.

Projectus, us, m. 4. *odavetés*, *elővetés*; das Vorwerfen. Plin. 2) v. gr. Corporis, Lucr. frontis, Plin. *kiállás*, *kinyújtás*, *kinyújtás*, *kiterjedés*; die Hervorragung, Ausstreckung.

Prŏjĭcĭo, ēci, ectum, ĕre, 3. v. gr. cibum cani, Hor. *eleibe vetni*, *oda*, *vagy neki vetni*; vorwerfen. 2) v. gr. linguam, Lucan. brachium, Cic. *kinyújtani*, *kivetni*, *kiőteni*, *p. o. a' nyelvét*; hervorwerfen, ausstrecken, machen, daß etwas hervorragt. Hinc: projici, Cic. *kinyúlni*, *nyúlni*, *terjedni valahová*; hervorragen; Tectum projiceretur, Cic. Urbs projecta in altum, Cic. *melly a' tengerre kinyúlik*; die in die See hinaus ragt, in die See hinaus gebaut ist. 3) *elvetni*, *elhajitni*; wegwerfen. Aliquid ad terram projicere, Caes. *valamit a' földre levetni*; auf die Erde hinwerfen. Arma projicere, Caes. *a' fegyvereit elhányni*; die Waffen wegwerfen. Se ad pedes alicujus projicere, Caes. *valakinek lábaihoz esni*, *vagy borúlni*; einem zu Fuße fallen. Se ex urbe projicere, *a' városból elváosni*; sich aus der Stadt machen. 4) *szórni maga körűl*; um sich her werfen. Projicere ampullas et sesquipedalia verba, Hor. *igen kérkedni*, *ditsekedni*, *vetni magát*; sehr prahlen. 5) diem projicere, Stat. *meghalni*; sterben. 6) lacrymas projicere, Hir. *sírni*, *könnyeket hullatni*; Thränen vergießen. 7) Se projicere, Cic. a) *elhagyni magát*, *eltsüggedni*; den Muth fahren lassen. b) *magát veszedelemre kitenni*; sich der Gefahr aussetzen. 8) *megvetni*, *fel sem venni*; nicht achten, verschmähen. Projectus a Pompejo, Caes.

Prōlābor, psus sum, lābi, Dep. 3. *leesni*, *magát levetni*; niederfallen. Cic. 2) *leesni*, *lebukni*; herabfallen, stürzen. Ex equo prolabi, Liv. 3) *valamire jutni*, *menni*, *v. vetemedni*; wohin gerathen, kommen, verfallen. In misericordiam prolabi, Liv. *könyörűletességre fakadni*, *megesni szivének*; mitleidig werden. 4) *elallyasodni*, *aldszállani*; herunter kommen in Verfall gerathen. Juventus ita prolapsa est, ut, Cic.

Prōlapsĭo, ōnis, f. 3. *esés*, *leesés*, *lebukás*; das Fallen, Stürzen. Cic. 2) *bédülés*, *összveomlás*; der Einfall, Einsturz. Sueton.

Prōlapsus, a, um, *leesett*, *elesett*; gefallen. 2) *összveomlott*; verfallen 1c. vide: Prolabor.

Prōlātātĭo, ōnis, f. 3. *húzás*, *halasztás*, *halogatás*; die Verzögerung, Aufschub. Tacit.

Prōlātĭo, ōnis, f. 3. (profero) v. gr.

rei, Cic. *előadás, elbeszéllés*; die Hervorbringung, z.B. einer Sache, die Erzählung, Erwähnung. 2) v. gr. vocis, Liv. *kimondás*; die Aussprechung. 3) v. gr. judicii, Cic. *elhalasztás, halogatás*; die Verschiebung, Aufschiebung. 4) v. gr. temporum, Cic. *meghosszszabbítás*; die Verlängerung.

Prōlāto, āvi, ātum, āre, 1. (profero) v. gr. imperium, Quint. vitam, Tac. *tovább kiterjeszteni, nevelni, nagyobbítni, hosszszabbítni*; erweitern, verlängern, vergrößern. 2) *elhalogatni, halogatni*; aufschieben, verzögern. Prolatando, Cic.

Prōlātus, us, m. 4. (profero) i. q. prolatio. Tertull.

Prōlectibilis, e, (prolicio) *magához édesgető*; lockend. Sidon.

Prōlecto, āvi, ātum, āre, 1. (Frequ. a prolicio) *elötsalogatni*; hervor locken. Apul. 2) *tsalogatni, odatsalni; édesgetni*; locken, anlocken, köruen. Cic. et Ovid. 3) *gyönyörködtetni*; ergötzen. Plaut.

Prōlĕgŏmĕnon, i, n. 2. *előbeszéd*; die Vorrede. Prolegomena, *bevezetés valamelly munkába, melly elöljáró beszéd helyett van*; die Einleitung, Abhandlungen, die statt einer Vorrede in jedweder Wissenschaft voraus geschickt werden. Gloss.

Prŏlepsis, is, f. 3. *megelőzés, valaminek még nem esmért névvel való nevezése a' beszédben*; das Vorausnehmen, wenn man z.B. in Erzählungen etwas mit einem Nahmen benennt, das damahls den Nahmen noch nicht gehabt hat.

Prŏles, is, f. 3. (pro et oleo, olesco) *nem, nemzetség*; das Geschlecht. Virg. 2) *gyermek, mugzat, maradék*; das Kind, Kinder, der Nachkomme. Posthuma proles, Virg. Gemella proles, Ovid. 3) *emberkor, időszakasz*; Menschenalter. Ferrea proles, Poet. ap. Cic. 4) proles olivae, Virg. *fiatal olajfák, v. tsemeték*; junge Ölbäume.

Prŏlētārius, a, um, *gyermekekkel foglalatoskodó*; sich mit Kindern beschäftigend. Proletarii, i. e. infima plebs Romae. 2) v. gr. sermo, Pand. *közönséges, aldávaló, rosszsz*; gemein, gering, schlecht.

Prōlĕvo, āre, 1. *elővenni, előhúzni*; hervor ziehen. Tertull.

Prōlĭbo, āre, 1. *áldozni*; opfern. Plin.

2) *előre megkóstolni*; zuerst ein wenig kosten. Plin.

Prōlĭcĕo, (proliqueo) cui, ēre, 2. i. q. emano, Varr.

Prōlĭcio, ēre, 3. (pro et lacio) *odatsalogatni, édesgetni, hitegetni*; hervor locken, herzu locken, oder locken, reitzen. Plaut. et Ovid.

Prōlĭquātus, a, um, *megolvasztott, folyó*; flüssig gemacht, daher flüssig, fließend. Apul.

Prōlĭtas, ātis, f. 3. *nemzetség, fajta*; das Geschlecht. Apul.

Prōlixe, Adv. v. gr. respondere, Cic. *hosszszasan*; weitläufig. 2) v. gr. promittere, Cic. *böven, gazdagon*; reichlich. 3) v. gr. aliquem accipere, Ter. *nyájasan, szívesen*; gefällig, gütig.

Prōlīxĭtas, ātis, f. 3. *hosszszasság, hosszúság, hosszas volta valaminek*, p. o. *a' beszédnek*; die Länge, Weitläufigkeit. Apul.

Prōlīxĭtūdo, īnis, f. 3. i. q. prolixitas.

Prōlīxo, āre, 1. *nyújtani*; lang machen, verlängern. Colum.

Prōlīxus, a, um, (pro et laxus) v. gr. capillus, Ter. barba, Plaut. *hosszszú*; lang. 2) v. gr. sermo, Macr. *hosszszas*; weitläufig im Reden. 3) v. gr. animus, Cic. *jó, hajlandó, nyájas*; gut, willig, geneigt. 4) v. gr. res prolixae, Gell. *szerentsés*; glücklich.

Prōlŏbus, i, m. 2. *begy, a' madarak begye*; der Kropf der Vögel. Gloss.

Prōlŏcūtor, vide: Proloquutor.

Prōlŏcūtōrĭum, ii, n. 2. *közönséges beszéllgetőhely*; ein öffentlicher Unterredungsort. Dipl.

Prōlŏgĭum, ii, n. 2. *előbeszéd, elöljáró beszéd*; die Vorrede. Pacuv.

Prōlŏgus, i, m. 2. *bevezető előbeszéd, bevezetés*; die Vorrede, z. B. einer Komödie. Terent. 2) *szószólló*; der Vorredner. Ter.

Prōlongo, āre, 1. *hosszszabbítni, meghosszszabbítni, nyújtani*; verlängern. Senec. et Plin.

Prōlŏquium, ii, n. 2. *előadás*; ein Vortrag. 2) *előbeszéd*; die Vorrede.

Prōlŏquor, cūtus, (quutus sum) lŏqui, Dep. 3. *mondani, kimondani, szóllani*; sagen, heraus sagen, aussprechen. Terent. et Liv. 2) *előbeszédet tartani*; eine Vorrede machen. Omitto prologui, Terent.

Prōlŏqūtor, ōris, m. 3. *szószólló*; der redet oder für jemanden redet, Redner, Advocat. Quintil. Decl.

Prōlŭbīdo, inis, f. 3. i. q. prolubium,

Prŏlŭbĭum, ĭi, n. 2. (pro et lubet) *tetszés, kedv, hajlandóság valamire, valakihez*; das Belieben, die Neigung, Lust. Terent. 2) *gyönyörködés, gyönyörűség*; das Vergnügen. Gell.

Prōlūcĕo, ēre, 2. *kitetszeni, kivilágitni*; hervor scheinen. Signa prolucent, Senec.

Prŏlūdĭum, ĭi, n. 2. *kezdet, bévezetés valamire*; eine Einleitung. 2) *előjáték*; das Vorspiel. Gell.

Prŏlūdo, si, sum, ĕre, 3. v. gr. ad pugnam, Virg. *előre gyakorolni, vagy probálgatni valamit*; ein Vorspiel machen, sich vorher üben. Virg.

Prŏlŭo, ŭi, ūtum, ĕre, 3. *kimosni, kiöblögetni, kiöblitni*; ausspühlen. Labra proluere fonte, Pers. *a' szájat kimosni*; den Mund waschen. 2) v. gr. ut tempestas nives proluit, Caes. *elmosni*; wegspühlen. 3) v. gr. pecuniam, Gell. *elpazérlani, elvesztegetni*; verschwenden. 4) *megnedvesitni, megmosni*; benetzen, waschen. Manus in rore proluere, Ovid. Pleno se proluit auro, Virg. az az: *kiitta a' tele arany poharat*; trank den Becher aus. 5) ventrem proluere, Colum. *a' hasat meghajtani*; den Durchfall erregen. 6) *ellepni, elboritni, mint az árvíz valamit*; überschwemmen. Prolutas esse regiones imbribus, Apul.

Prōlūsĭo, ōnis, f. 3. (proludo) *előjáték*: das Vorspiel. 2) *előrevaló próbatétel, készülés, készület*; die Vorübung, Probe, die man vor der Hauptsache vorausschickt. Cic.

Prŏlūsōrius, a, um, (proludo) *próbául való*; zum Versuch dienend. Pand.

Prŏlūtus, a, um, *megmosott, megöblitett*; gewaschen, ausgespühlt. 2) *elázott, megittasodott*; betrunken.

Prŏlŭvĭes, ēi, f. 5. *áradás*; die Überschwemmung. 2) v. gr. alvi, Lucr. vel ventris, Virg. *undokság*; der hervorgeschwemmte Unflath.

Prŏlŭvĭo, ōnis, f. 3. *áradás*; die Überschwemmung. Apul.

Prŏlŭvĭum, pro: prolubiam, Apul.

Prŏlytae, ārum, m. plur. i. e. juris Candidati, JCi.

Prōmăgĭster, stri, m. 2. *státus titoknok, kabinétbeli titoknok*; ein geheimer Staats- oder Cabinets-Secretär. Vet. Inscr. 2) *aligazgató*; ein Vice-Director. Cic.

Prōmāno, āre, 1. *kifolyni*; hervor fließen, ausgehen. Sermo promanat, Senec. *úgy foly a' hire*; es ist die gemeine Sage.

Prōmātertĕra, ae, f. 1. i. e. soror proaviae, *valaki nagyannyának a' testvér nénje, vagy öttse*; die Schwester der Großmutter. Pandect.

Prōmercālis, e, v. gr. vestis, Svet. *eladó*; feil, zu verkaufen.

Prōmercĭum, ĭi, n. 2. *adásvevés*; der Handel, Kaufhandel. Pandect.

Prōmĕrĕo, ui, ĭtum, ēre, 2. et Promĕrĕor, ĭtus sum, ēri, Dep. *érdemleni, megérdemleni*; verdienen. Promerui poenam, Ovid. Quid mali sum promeritus? Plaut. 2) v. gr. de aliquo, Cic. *érdemessé tenni magát valaki jóakaratjára, 's a' t.* sich verdient machen. Optime de republica promereri, Cic. 3) *szerezni, nyerni*; erwerben. Svet.

Prōmĕrĭtum, i, n. 2. *érdem*; das Verdienst. 2) *jótétemény*; die Wohlthat. Cic.

Prōmĕrĭtus, a, um, *érdemlett*; verdient. Cic. 2) bene promeritus, Ter. *érdemes, igen érdemes*; wohl verdient. Ter.

Prŏmēthēus, a, um, *Prométheusi*; Prometisch, den Prometheus betreffend. Prop.

Prŏmētheus, ĕi et ĕos, m. 2. filius Japeti Gigantis, pater Deucalionis, Virg. 2) Met. i. e. vir sagax, et prudens. 3) I. q. figulus, Juven.

Prŏmēthĭdes, ae, m. 1. filius Promethei, i. e. Deucalion, Ovid.

Prōmĭco, āre, 1. *tsillogni, tsillámlani*; hervorschimmern. Apul.

Prominens, tis, o. *kiálló, kitetsző, kiülő*: hervorragend. Oculi prominentes, Plin.

Prōmĭnenter, Adv. *kiállólag, kitetszőleg*; hervorragend. Coel. Aur.

Prōmĭnentĭa, ae, f. 1. *kiállás, kiülés, kidudorodás*; die Hervorragung. Vitruv.

Prōmĭnĕo, ui, ēre, 2. *kiállani, kiülni, kitetszeni, kilátszani a' többi közzül*; hervorragen. Liv. 2) Trop. *elterjedni, kihatni*; sich erstrecken. Gloria in posteritatem prominet, Liv.

Prōmĭno, āre, 1. v. gr. jumenta ad lacum, Apul. *maga előtt hajtani*; vor sich hin treiben.

Prōmĭnŭl. s, a, um, *valamennyire ki-*

álló, kitetsző; etwas hervorragend, hervorstehend. Solin.

Promiscam, Adv. Obsol. pro: promiscue, Plaut.

Prōmisce, Adv. i. q. promiscue, Gell.

Prōmiscĕo, ēre, 2. i. q. permisceo, *öszveelegyíteni, v. keverni*; vermischen, vermengen. Macrob.

Prōmiscŭe, Adv. *elegyest, elegyesleg, elegyítve, keverve, közösleg, egyaránt, minden külömbség nélkül*; vermischt, ohne Unterschied. Cic. Liv.

Promiscus, a, um, i. q. promiscuus.

Prōmiscŭus, a, um, (promisceo) *elegyes*; vermischt. 2) *közös*; gemein, gemeinschaftlich. Liv. Comitia plebi et patribus promiscua, Liv. 3) *mindegy*; einerley. Divina atque humana promiscua habere, Sall. *az az: mindegynek tartani*; für einerley halten.

Prōmissio, ōnis, f. 3. (promitto) *ígérés, megígérés, ígéret, fogadás*: die Versicherung, Versprechung, Verheißung. Cic.

Prōmissīve, Adv. *ígérve, ígéröleg*; verheißend. Tert.

Prōmissor, ōris, m. 3. *ígérő, valamit megígérő*; Verheißer, Versprecher.

Prōmissum, i, n. 2. *ígéret, fogadás*; die Verheißung, das Versprechen. Promissa servare, implere, Plin. vel promissis stare, Cic. *megtartani szavát, szavának v. ígéretének eleget tenni, ígéretét telyesíteni*; sein Versprechen halten, oder erfüllen.

Prōmissus, a, um, *ígért, megígért*; versprochen. Dona promissa, Ovid. 2) v. gr. barba, Virg. *hosszszú, lefüggő*; lang herabhangend.

Prōmissus, us, m. 4. (promitto) i. q. Promissum. Manil.

Prōmitto, īsi, issum, ĕre, 3. v. gr. capillum ac barbam, Liv. ramos, Colum. *elől leeresszteni függőlegesen, hosszszúra megnőtetni*; vorwärts gehen lassen, daher herab hangen lassen, wachsen lassen. 2) v. gr. ut arbor ramos, Plin. *kihajtani*; hervor gehen lassen. Nec ulla arborum avidius se promittit, Plin. *az az: nem nő, vagy nem hajt ki hamarább*; wächst schneller. Hinc: promitti; *kinyúlni, kiterjedni*; hervorragen, sich erstrecken. Gallia hucusque promissa, Mela. 3) v. gr. aliquid alicui, Cic. *ígérni, megígérni, ígéretet, v. fogadást tenni*; versprechen, verheißen. Promittere sibi aliquid, Liv. *valamire számot t.rtani*; sich die Rechnung auf etwas machen. Se promittere, v. gr. oratorem, Cic. *reménységet nyújtani maga felől valami ránt, p. o. hogy jó orátor válik belőle*; Hoffnung von sich geben, z. B. daß man ein Redner seyn werde. 4) *előre megmondani valamit*; etwas vorher sagen. Cic.

Prōmnēstrĭa, ae, f. 1. *kerítő aszszony*; eine Kupplerinn. Scribitur et proxenestria. Gloss.

Prōmo, msi, mtum, ĕre, 3. v. gr. vina dolio, Hor. pecuniam alicui ex aerario, Cic. *venni, kivenni, kiadni belőle*; hervor oder heraus nehmen, geben. 2) *szerezni, előhozni valamit a' mi nem volt, támasztani*; hervorbringen. Sol diem promit, Hor. *a' nap szűli a' nappalt*; die Sonne bringt den Tag hervor. Vites se promunt, Colum. *fakad vagy hajt ki a' szőlővesszző*; die Weinreben schlagen aus. 3) Trop. v. gr. Consilia, Cic. *adni, szerezni*; geben, schaffen. 4) v. gr. obscura, Hor. *világosságra hozni, megmagyarázni, előadni*; ans Licht bringen, erklären, erzählen. 5) *felfedezni*; entdecken. Percontanti omnia promere, Plaut.

Prōmŏnĕo, ēre, 3. *előre emlékeztetni valakit valamire, vagy inteni*; vorher erinnern. Cic.

Prōmōnstra, ōrum, n. plur. *tsudadolgok*; die Wunderwerke. Fest.

Prōmontōrĭum, ĭi, n. 2. (pro et mons) *hegyfok, a' hegynek kinyúló eleje*; ein Vorgebirge, hervorragender Theil eines Berges, wenn er auch nicht ins Meer ragt. Liv. 2) *fok, tengerbe nyúló hegy foka*; ein Vorgebirge, der ins Meer ragende Theil eines Berges, Cap. Cic.

Prōmōtĭo, ōnis, f. 3. (promoveo) *elébbmozdítás, elébbtaszítás*; die Fortschiebung. 2) *előmozdítás, p. o. hivatalraemelés*; die Beförderung, z. B. zu Ehrenstellen, Avancement.

Prōmōtus, a, um, *elébb vitt, v. mozdított*, weiter gerückt. 2) v. gr. ad dignitates, Plin. *előmozdított, hivatalokra emelt*; zu Ehren befördert.

Prōmōtus, us, m. 4. (promoveo) i. q. promotio, Tert.

Prōmovĕo, ōvi, ōtum, ēre, 2. *elébb vinni, előre mozdítni, előrvinni*;

vorwärts bewegen, fortrücken, vorrücken, fortschaffen, weiter schaffen oder bringen. Castra ad Carthaginem promovere, Liv. Exercitum in Aetoliam promovit, Justin. Nihil promoves, Terent. *semmire sem mégy, nem mégy elóre*; du richtest nichts aus, kommst nicht vom Flecke. 3) v. gr. imperium, Ovid. *kijjebb terjeszteni, nevelni, nagyobbitni*; erweitern, vergrößern. 4) *tovább halasztani, halogatni*; verschieben, aufschieben. Ter. 5) v. gr. aliquem ad dignitates, ad praefecturam, Svet. *felemelni, p. o. hivatalra; tenni valaminek*; befördern, z. B. zu Ehrenstellen. 6) arcana loco promovere, Hor. *a' titkot kinyilatkoztatni, kimondani*; Geheimnisse offenbaren.

Promtārium, pro: promtuarium, Auson.

Promte, vel Prompte, Adv. *gyorsan, minden halogatás nélkül*; ohne Zaudern, behend, schnell. Tacit. Promtius, Idem. Promtissime adero, Plin. Ep. 2) *könnyen*; leicht. Promtius, Juvenal. promtissime, Val. Max. 3) *egész készséggel*; willig. Tacit.

Promtim, i. q. promte. Tert.

Promto, āre, 1. (Freq. a promo) *kiszedegetni, v. adogatni*; herausnehmen, herausgeben. Plaut.

Promtŭārium, ĭi, n. 2. *éléskamara, éléstár*; die Speisekammer, das Vorrathsgewölbe. Cato.

Promtŭārius, vel Promptuarius, a, um, (promo) *elrakásra, v. bérakásra, és onnan való elővevésre szánt t. i hely, kamara*; zum Herausgeben und Aufheben dienlich. Cato. Hinc: Cella promtuaria, Plaut. i. e. Promtuarium.

Promtŭlus, a, um, (Dimin.) *gyors, serény*; fertig, behend. Hieron.

Promtus, vel Promptus, a, um, *kész, készél lévő*; fertig, bereit, zur Hand. Cic. 2) *gyors*; geschwind, munter. Promtus lingva: *gyors beszédű*; geschwind mit der Zunge, beredt. 3) *könnyű, valamit könnyen, vagy könnyűséggel véghezvivő*; leicht. Fingere Graecis promtum est, Quint. 4) *szabados*; frey. Promta loca, Liv. 5) *közel lévő, közelgető*, nahe, bevorstehend. Promta pericula, Liv. Comp. promtior, Liv. Sup. promtissimus, Svet.

Promtus, vel Promptus, us, m. 4. *elővevés*; das Hervornehmen. 2) *elő adás, kiadás valahonnan*; die Hervorgebung. Apul. 3) *kinyilatkoztatás, felfedezés*; die Entdeckung. Idem. 4) *készen vagy késznél létel*; die Bereitschaft. In promtu esse, Cic. *késznél lenni, készen lenni*; bey der Hand seyn, da seyn. 5) in promtu, Cic. *nyilván, mindennek szeme láttára*; sichtbar, öffentlich vor Augen. In promtu esse. Cic. a) *közönséges v. esmeretes lenni*; gemein oder bekannt seyn. b) *könnyű lenni*; leicht seyn. Ovid.

Prōmulcĕo, si, sum, ēre, 2. *simítni, simogatni, p. o. a' hajat*; streichen, z. B. Haare. Apul.

Prōmūlcum, i, n. 2. *az a' kötél, mellyel a' kissebb hajókat a' nagyobbakhoz kötik*: ein Seil, womit die kleinen Schiffe an die großen angebunden werden. Dicitur et promulcus.

Prōmulgātĭo, ōnis, f. 3. *kihirdetés*; die öffentliche Bekanntmachung. Cic.

Prōmulgo, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. legem, Cic. *kihirdetni*; öffentlich bekannt machen.

Prōmulsĭdārĭs, is, f. 3. vel Promulsidārium, ĭi, n. 2. (promulsis) *az az edény, mellyben az első ételt feladták a' Rómaiaknál*; das Geschirr, darin das Vorgericht aufgetragen ward. Petron.

Prōmulsis, idis, f. 3. (pro et mulsum) *az első étel*: das Vorgericht, erste Gericht bey der Mahlzeit. Cic.

Prōmulsus, a, um, (promulceo) *simogatott*; gestreichelt. Apul.

Prōmunctorium, ĭi, n. 2. *koppantó, hamvevő*; eine Lichtputze. Gloss.

Prōmuntōrium, i. q. Promontorium.

Prōmūrāle, is, n. 3. *védfal, ellenzőfal*; die Vormauer. Gloss.

Prōmūrium, ĭi, n. 2. *külső kerítés*; der Zwinger. Cathol.

Prōmus, a, um, (promo) *kiadó, t. i. a' ki az éléskamarából a' szükséges dolgokat kiadja, p. o. kultsár*; hervor langend, z. B. aus dem Vorrathsgewölbe. Plaut. Cella proma, Tert. *éléskamara*; die Vorrathskammer.

Prōmus, ī, m. 2. *éléskamara mestere, kiadó gazda, sáfár*; der Speisemeister, ein Kellner. Promus con-

cus Plaut. *kultsár*, *pintzemester*; ein Kellermeister. 2) promus prodigus, Plaut. *vesztegető*, *pazérló*, *tékozló*; ein Verschwender. Condus quaerit promum, Prov. *a' zsugorgató a' pazérlóról gondoskodik*; ein Sparer muß einen Zehrer haben.

Prŏmūtŭus, a, um, i. q. mutuus, *előreadott*, *költsönözött*; vorgestreckt, dargeliehen. Promutuum, ii, n. 2. *költsönadott pénz*; Darlehn. Pand.

Prŏmylĕa, ae, f. 1, cognomen deae molarum. Gloss.

Prŏnāto, āre, 1. *oda*, *v. elúszni*; hervorschwimmen, hinschwimmen. Hygin.

Prŏnātus, a, um, *meggörbedt*; gebückt. Sidon.

Prŏnāus, v. —os, i, m. 2. *tolnterem*, *templom tornátza*: Vortempel, i. e. bedeckter Platz vor dem Tempel, Halle. Vitruv.

Prōne, Adv. *örömest*, *készséggel*; geneigt. Pronius, Ammian.

Prŏnecto, ĕre, 3. v. gr. seriem, Stat. *egymásba fűzni*, *öszvekötni*; an einander knüpfen.

Prŏnĕpos, ōtis, m. 3. *második unoka*, *t. i. fiú*, *unokám fia*; Urenkel. Ovid.

Prŏneptis, is, f. 3. *második unoka*, *t. i. leány*; Urenkelinn. Pers.

Prōnis, e, pro: pronus, a, um, Varr.

Prōnĭtas, ātis, f. 3. (pronus) *készség*, *hajlandóság*; die Neigung. Senec.

Prōno, āvi, ātum, āre, 1. *előre hajlani*, *meggörbedni*; vorwärts neigen, bücken. Sidon.

Prŏnoea, ae, f. 1. *gondviselés*; die Vorsehung. Tibi suggessit hoc dia Pronoea. Cic.

Pronōmen, ĭnis, n. 3. *névmás*, *név mássa*; ein Fürwort in der Grammatik. Varr.

Prōnōmĭnālis, e, *névmási*; das Pronomen betreffend. Prisc.

Prōnōmĭnātĭo, ōnis, f. 3. est Tropus, quando nomen proprium circumscripte indicatur, v. gr. Africani nepos, i. e. Gracchus. Auct. ad Her.

Prŏnŭba, ae, f. 1. i. e. dea Juno. 2) *házasságszerző*; die Ehestifterinn. Virg. 3) *nyoszolyó asszony*; die Ehevorsteherinn. Gloss.

Prŏnŭbo, āre, 1. *házasságot szerezni*; Ehe stiften. Hieron.

Prŏnŭbus, a, um, *házasságszerző*; die Heirath stiftend. Virg.

Prŏnŭbus, i, m. 2. *násznagy*; der Ehevorsteher. Gloss.

Prŏnŭmĕro, āre, 1. *odaszámlálni*, *hozzászámlálni*; hinzählen, zuzählen. Sidon.

Prōnuntĭābĭlis, (Pronunc.) e, *kimondható*; was sich aussprechen läßt. Apul.

Prōnuntĭātĭo, (Pronunc.) ōnis, f. 3. (pronuntio) *kimondás*; das Aussprechen. Cic. 2) *szózat*, *mondás*; der Ausspruch. Cic. 3) *hirdetés*, *kihirdetés*; eine Kundmachung. 4) *kifejezés*, *szó*; der Ausdruck, das Wort. Valer. Max. 5) *tétel*, *p. o. a' lógikában*; der Satz in der Logik. Cic.

Prōnuntĭātor, (Pronunc.) ōris, m. 3. *hirdető*, *kihirdető*; der Bekanntmacher. Cic.

Prōnuntĭātum, i, n. 2. *tétel*, *mondás*; ein Satz. Cic. 2) *válasz*, *felelet*, *végzés*; der Bescheid. JCt.

Prōnuntĭātus, (Pronunc.) us, m. 4. *kimondás*; das Aussprechen, die Aussprache. Gell.

Prōnuntĭo, vel Pronuncio, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. leges, Cic. *közönséges helyen kihirdetni*; öffentlich bekannt machen, ankündigen. 2) v. gr. rem, Cic. *kimondani*, *felfedezni*; bekannt machen, entdecken, sagen. 3) v. gr. aliquid sincere, Caes. *elbeszélni*, *megvallani*; erzählen, sagen. 4) v. gr. pecuniam pro reo, Cic. *igérni*, *ajánlani*; versprechen. 5) v. gr. victorum nomina, Cic. ut praeco: *kikiáltani*; bekannt machen, ausrufen. 6) v. gr. aliquem praetorem, Liv. *kinevezni*; ernennen, z. B. zu einem Amte. 7) v. gr. vocem, Cic. *kimondani*, *p. o. a' szót*; aussprechen.

Prŏnūper, Adv. *a' minap*; neulich. Plaut.

Prŏnŭrus, us, f. 4. *valaki unokájának felesége*; *unoka menye*; Gattinn meines Enkels, Groß-Schwiegertochter. Ovid.

Prōnus, a, um, *előre hajlott*, *vagy görbedt*; vorwärts gekehrt, vorwärts sich neigend oder hangend. Motus corporis pronus, Cic. 2) *hajlandó valamire*, *valami felé*; sich neigend, zu oder gegen etwas. Urbs prona in paludes, Liv. Pronus in bellum, Liv. Pronus ad meridiem, Varr. *délfelé hajló*, gegen Mittag gelegen. 3) v. gr. lepus, Ovid. *előre*

igyekező, futó; vorwärts laufend. 4) v. gr. in aliquem, Tac. alicui, Svet. *hajlandó valaki ellen, kedvező, jó indúlattal viseltető*; geneigt, günstig, gewogen. Mihi pronior est, Tac. *én hozzám hajlandóbb*; er ist mir gewogener. 5) prona dies, Stat. *estendre hajló nap*; ein zu Ende gehender Tag. 6) *könnyű*; leicht. Omnia virtuti prona, Sall. Pronum est, Tac. *könnyű dolog az*; es ist leicht.

Prŏoemior, āri, Dep. 1. (prooemium) *bévezetést tsinálni, p. o. a' beszédbe, elkezdeni a' beszédet*; einen Eingang oder eine Vorrede machen, z. B. in der Rede. Plin. Ep.

Prŏoemium, ii, n. 2. *előljáró beszéd, bévezetés, p. o. beszéd, vagy könyv előtt*; Vorrede, Eingang, z. B. einer Rede, eines Buches. Cic. 2) v. gr. rixae, Juv. *kezdet*; jeder Anfang.

Prōpāgātio, ōnis, f. 3. (propago, āre) *szaporítás, termesztés, szaporodás, elszaporodás*; Fortpflanzung, Verpflanzung, z. B. der Weinstöcke und Bäume. Cic. 2) *tenyésztés, szaporodás*; Fortpflanzung, z. B. des Geschlechts. 3) v. gr. nominis, Cic. *elhíresítés*; die Ausbreitung. 4) v. gr. imperii, Cic. *kiterjesztés*; die Erweiterung. 5) v. gr. vitae, Cic. *meghosszszabítás*; die Verlängerung.

Prōpāgātor, ōris, m. 3. *szaporító, termesztő, tenyésztető*; der Fortpflanzer. 2) *meghosszszabbító*; der Verlängerer. 3) v. gr. imperii, Cic. *kiterjesztő*; der Erweiterer.

Prōpāgatus, a, um, *elszaporodott, elterjedt*; fortgepflanzt. Cic.

Prōpāges, is, f. 3. *tsemete, sarjúág, ültetnivaló, bujtás, bujtóág*; Setzling, Senker, Ableger. 2) Trop. v. gr. sangvinis, stirpis, Auson. *származás, maradék, tsemete, magzat*; Abkömmling, Kinder, Nachkommenschaft. Pacuv.

Prōpagmen, inis, n. 3. id. qu. Propago, inis.

Prōpāgo, āvi, ātum, āre, 1. (pro et pago, v. pango) *plántálás, ültetés, v. mivelés által szaporítni, plántálni, termeszteni*; fortpflanzen, z. B. ein Gewächs. Apul. 2) v. gr. stirpem, Cic. *szaporítni, p. o. nemét, nemzetségét*; fortpflanzen. 3) v. gr. terminos urbis, Tac. imperium, Svet. *terjeszteni, öregbítni, nevelni*; erweitern, weiter ausbreiten. 4) v. gr. bellum, Cic. *folytatni*; fortsetzen. 5) v. gr. vitam, Cic. *nyújtani, meghosszszabbítni*; verlängern. 6) v. gr. laudem alicujus, v. gloriam, Cic. *terjeszteni, hirdetni*; verbreiten, verkünden.

Prōpāgo, inis, f. 3. *bujtás, homlítás, p. o. a' szőlőtőkéről, sarjúág, tsemete, a' fákról*; was man fort oder weiter pflanzt, Setzling, Ableger, Senker eines Gewächses, z. B. des Weinstocks, Cic. und überhaupt der Bäume, Virg. der Pflanzen, Plin. auch jeder Zweig, der zum Fortpflanzen gebraucht werden kann. Horat. 2) *nemzetség, maradék, fajta*; Abkömmling, Kind, Kinder, Geschlecht. Romana propago, Virg.

Prōpōla, ae, m. 1. *zsibvásáros*; ein Trödler, Vorkäufer, Aufkäufer. Varr.

Prōpălam, Adv. *nyilván, mindenek szemeláttára*; öffentlich, vor den Leuten. Cic. 2) v. gr. fieri, Plaut. *nyilvánvalóvá lenni*; offenbar werden.

Prōpălo, āvi, ātum, āre, 1. *kinyilatkoztatni, nyilvánvalóvá tenni*; offenbar machen. Sidon.

Prōpando, andi, ansum, et assum, ĕre, 3. *elterjeszteni, kiterjeszteni*; ausbreiten. Apul.

Prōpansus, et Propassus, a, um, *kiterjesztett*; ausgebreitet. Apul.

Prōpātor, ōris, et Propater, tris, m. 3. *nagyatya, öregatya*; der Großvater, Ahnherr. Tert.

Prōpātrŭus, i, m. 2. i. e. frater proavi; *valaki nagyatyjának testvér bátyja vagy öttse*; des Großvaters Bruder. Pand.

Prōpătŭlus, a, um, v. gr. locus, Cic. *szabados, tér*; frey, offen, wo jeder hin sehen oder gehen kann. Cic. Propatulum; *szabados v. térhely, térség*; das Freye, ein freyer offener Platz, z. B. im Hofe. In propatulo, vel in propatulo aedium, Liv. *az udvaron*; im freyen Hofe. In propatulo esse, Gell. *nyilván való helyen lenni*; öffentlich vor Augen liegen.

Prŏpe, Adv. *közel*; nahe, in der Nähe. Prope esse, Cic. *közel lenni*; nahe seyn. Propius accedere, Cic. *közelebb menni valamihez*; näher kommen. Proxime, Cic. *igen közel*,

legközelebb; nächst, sehr nahe. Prope erat, ut pelleretur, Liv. *nem sok hijja volt, hogy ki nem hajtották*; es fehlte wenig, daß er nicht ausgestossen wurde. 2) propius; *közelebbröl, szorosabban*; näher, genauer. Propius adspicere, Virg. 3) Praep. et Adv. cum Accus. Dat. nonnunquam cum Praepos. a, v. gr. Prope me, Cic. *közel hozzám*; nahe bey mir. Prope ripam, Cic. *közel a' parthoz, nem messze a' parttól*; nahe bey dem Gestade. Prope a Sicilia, Cic. Prope a meis aedibus, Cic. Propius urbem, Cic. *közelebb a' városhoz*; der Stadt näher. 4) Adv *tsaknem, majd*; beynahe, fast. Prope desperatis rebus, Cic.

Prŏpĕdiem, Adv. *rövidnap, legközelebb, nem sokára*; nächster Tage, ehester Tage, ehestens. Cic. Seribitur etiam: prope diem.

Prŏpello, pŭli, pulsum, ĕre, 3. *maga előtt hajtani, kihajtani*; vor sich hintreiben, hervortreiben. Oves in pabulum propellere, Varr. 2) v. gr. multitudinem hostium, Caes. *kergetni, elkergetni*; fortjagen, wegtreiben. 3) v. gr. periculum, Liv. *eltávoztatni, elhárítni*; entfernen, abhalten, abwenden.

Prŏpĕmŏdo, Adv. *tsaknem*; beynahe, fast. Liv.

Prŏpĕmŏdum, Adv. *tsaknem, szinte*; beynahe, fast. Cic.

Prŏpemtĭcus, a, um, *kísérő, útra kísérő*; zur Reise begleitend. Carmen propemticum, Stat. *búcsúzó vers*; ein Abschiedsgedicht.

Prŏpendĕo, di, sum, ĕre, 2. *függeni, lefüggeni*; herab hangen, hervor hangen. Lanx propendet, Cic. Herba propendens ex ramis, Plin. Aures propendentes, Colum. *konya, vagy lekonyúlt fülek*; herabhängende Ohren. 2) Met. *hajlandósággal viseltetni valakihez*; geneigt seyn, günstig seyn. Cic.

Prŏpendo, ĕre, 3. pro: propendeo, Plaut.

Prŏpendŭlus, a, um, v. gr. crines, Apul. *lefüggő, lenyúló*; herabhangend.

Prŏpense, Adv. *örömest, készséggel, hajlandósággal*; willig, geneigt, mit Neigung, mit Zuneigung. Lentul. in Cic Ep. propensius, Liv.

Prŏpensĭo, ōnis, f. 3. *hajlandóság*; die Neigung. Cic.

Prŏpensus, a, um, (propendeo) *lefüggő*; herabhangend. Solin. 2) v. gr. animus; Cic ad misericordiam, Cic. *hajlandó valamire, kész*; geneigt zu etwas, sich hin neigend. Propensior ad voluptatem. Cic. Propenso animo aliquid facere, Liv. *örömest tselekedni valamit*; etwas gern thun. 3) propensa munera, Plaut. *nagy ajándékok*; große Geschenke.

Prŏpĕrābĭlis, e, *siető, gyors*; eilend, schnell. Tert.

Prŏpĕranter, Adv. *sietve, gyorsan, hirtelen*; eilend, schnell. Liv. Comp. properantius, Sall. properantissime. Cod. Theod.

Prŏpĕrantĭa, ae, f. 1. et Prŏpĕrātĭo, ōnis, f. 3. *sietség, gyorsaság, sietés*; das Eilen, die Eilfertigkeit. Sall.

Prŏpĕrātim, Adv. *sietve, gyorsan*; eilend, eilfertig. Caecil.

Prŏpĕrātĭo, ōnis, f. 3. id. qu. Properantia, Cic.

Prŏpĕrāto, Adv. *sietve, sietséggel, gyorsan*; eilend.

Prŏpĕre, Adv. *hamar, gyorsan, sietve*; geschwind, eilend, eilfertig. Nep.

Prŏpĕrĭpes, ĕdis, c. *gyorslábú, sebesmenő*; geschwindfüßig, eilend, schnell. Catull.

Prŏpĕrĭter, Adv. *sietve, gyorsan*; eilend, schnell. Pacuv.

Prŏpĕro, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. deditionem, Tac. *siettetni*; beschleunigen. 2) v. gr. in patriam. Cic. Romam, Cic. *sietni*; eilen.

Prŏpĕrus, a, um, *sebes, gyors, siető*; eilend, eilfertig. Virg. et Tacit.

Propes, ĕdis. m. 3. *vitorlakötél*; das Segelseil. Isid.

Prŏpexus, a, um, *előrefésűlt, lefüggő*; herab oder vorwärts gekämmt, herabhangend. Virg.

Prŏphēta, ae, vel Prophētes, ae, m 1. *próféta*; ein Weissager, Prophet. Apul. et Lactant.

Prŏphētālis, e, *prófétai, jövendölői*; prophetisch, weissagerisch. Hieron.

Prŏphētīa, ae, f. 1. *jövendőmondás; prófétzia*; die Weissagung. Tert.

Prŏphētĭālis, e, *prófétai*; die Weissagung betreffend, prophetisch. Tert.

Prŏphētĭce, Adv. *próféta módon, jövendölőleg*; prophetisch, weissagerisch. Tert.

Prŏphētĭcus, a, um, *jövendőmondói, prófétai*; weissagerisch, prophetisch. Prud.

Prŏphētis, ĭdis, f. 3. *jövendőmondó asszony*; Prophetinn, Weissagerinn. Tert.

Prŏphētissa, ae, f. 1. i. q. prophetis. Tert.

Prŏphēto, āvi, ātum, āre, 1. *próféṫálni*, *jövendölni*, *jövendőt mondani*; prophezeyen, weissagen. Tert. Mortem Christi prophetatam. Tacit.

Prŏpīnātio, ōnis, f. 3. (propino) *rákö-szönés*, *t. i. a' pohárnak rákösző-nése*, *és általadása*; das Zutrinken. Senec. 2) *vendégség*; ein Schmaus. Inscript.

Prŏpīnātor, ōris, m. 3. *rákösző*ṅő; ein Zutrinker. Ovid.

Prŏpīno, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. poculum, Plaut. *rákösző*ṅni *valakire a' poharat*; zutrinken. Salutem propinare, Plaut. *valakinek az egésségéért inni*; eines Gesundheit trinken. 2) *inni adni*; zu trinken geben. Mart. Radicem cum vino propinare, Plin. v. gr. aegrotis; *az az*: *megitatni vele*, *béadni*; trinken lassen, eingeben. 3) *enni adni*, *eleibe rakni az ételt*; zu essen geben, vorsetzen. Capit. 4) Trop. *adni*, *általadni*; geben, übergeben. Hunc comedendum et deridendum vobis propino. Ter.

Prŏpinque, Adv. v. gr. adesse, Plaut. *közel*; nahe, in der Nähe.

Prŏpinquitas, ātis, f. 3. v. gr. loci, Cic. hostium, Caes. *közelség*, *közelvalóság*; die Nähe. 2) *rokonság*, *atyafiság*; die Verwandtschaft. Vinculo propinquitatis, Cic.

Prŏpinquo, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. foribus, Virg. amnem, Sall. *közelítni valamihez*; sich nähern. Dies propinquat, Virg. 2) v. gr. mortem, Sil. augurium, Virg. *siettetni*; beschleunigen, nähern, nahe bringen, herbey bringen.

Prŏpinquus, a, um, (prope) v. gr. praedium, Cic. provincia, Cic. *közellévő*, *közelvaló*, *közelfekvő*; nahe, dem Orte oder der Lage nach. In propinquis urbis locis, Nep. Propinquum, i, n. 2. *közelvaló hely*, *szomszédság*; die Nähe. In propinquo esse, Liv. *közel lenni*; in der Nähe seyn. 2) v. gr. tempus, reditus, mors, Cic. *közelgető*, *közellévő*, nahe, der Zeit nach. 3) *közelítő valamihez*, *t. i. a' hasonlatosságra nézve*, *hasonló*; nahe, der Ähnlichkeit nach, nahe kommend, ähnlich. Cic. 4) *atyafiságban lévő*, *atyafias*, *közellévő*, *t. i. rokonságra nézve*; nahe, der Verwandtschaft nach. Tibi genere propinqui, Sall. Hinc: Propinquus, i, m. et Propinqua, ae, f. Subst. *atyafi*, *rokon*; ein Verwandter, eine Verwandte. Tot propinqui, Cic.

Propio, āre, 1. (prope) *közelítni hozzá*; sich nähern. Paul. Nol.

Prŏpior, ōris, m. et f. et Propius, ōris, n. Compar. *közelebbvaló*, *t. i. a' fekvésére v. helyére nézve*; näher, in Ansehung des Orts oder der Lage. Propiora (sc. loca) tenere, Virg. *a' közelebblévő helyeknek birtokában lenni*, *v. elfoglalva tartani*; die nähern Orte besetzt halten. 2) v. gr. periculum, Cic. tempus, Pand. *közelebbi*; näher. 3) v. gr. gradus sangvinis, Pand *közelebbvaló*, *p. o. atyafiság*, *v. rokonság*; näher, der Verwandtschaft nach. Cic. 4) v. gr. tauro, Virg. *jobban közelítő*, *hasonlóbb*; näher, ähnlicher, näher kommend. Id propius fidei est Cic. vel: propius est fidem, Liv. *az hihetőbb*; das ist viel glaublicher, oder glaubwürdiger, wahrscheinlicher. 5) *hajlandóbb*; geneigter, günstiger. Ovid. 6) *alkalmatosabb*, *jobb*, *illendőbb valamire*; bequemer, schicklicher, besser, passender. Cic. Superl. Proximus, a, um, vide suo loco.

Prŏpĭtĭābĭlis, e, *megengesztelhető*; versöhnlich. Enn.

Prŏpĭtĭātio, ōnis, f. 3. *megengesztelés*; die Versöhnung, Besänftigung. Macrob.

Prŏpĭtio, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. Junonem, Tac. *megengesztelni*, *megkérlelni*; besänftigen, gnädig machen.

Prŏpĭtius, a, um, v. gr. homo, Cic. deus, Cic. *jó*, *jóságos*, *kegyes*, *kegyelmes*; geneigt, günstig, gnädig gesinnt, gütig. Aliquem propitium facere, Plaut. *valaki hajlandóságát meg nyerni*; eines Gunst für sich gewinnen. Deo propitio, Stat. *ha Isten akarja*; wenns Gott will.

Prŏpius, Adv. *közelebb*; näher. Propius accedere, Cic. *közelebb menni*; näher kommen. 2) v. gr. adspicere, Virg. *közelebbről*, *jobban*; näher, genauer.

Proplasma, ătis, n. 3. *mustraforma, p. o. agyagból, mellynek formájára valami készittetik*; Vorbild, Modell, wornach der Künstler etwas bildet. Plin.

Prŏpnigēon, vel —um, i, n. 2. *kementzeszáj*; ein Mundloch im Ofen. 2) *fűtött kis szoba*; eine warme Kammer. Vitr.

Prŏpoĕtĭdes, um, f. plur. *kőré változtatott Cyprusi leányok, kik Vénus Istenségét tagadták*; Mädchen in Cyprus, die die Gottheit der Venus längneten, und in Stein verwandelt wurden. Ovid.

Prŏpōla, ae, m. 1. *kiskalmár, félkézhalmár*; ein Höcker. Cic.

Prŏpolis, is, f. 3. *sonkolykenyér, a' lépben*; das Stopwachs, Vorwachs, Bienenharz. Varr.

Prŏpŏma, ătis, n. 3. *ételelőttvaló ital, (appetitórium)*; ein Vortrank vor dem Essen. Pallad.

Prŏpōno, sui, sĭtum, ĕre, 3. v. gr. vexillum, Caes. signum pugnae, Liv. *kitenni közönséges helyre*; öffentlich hinstellen, legen, setzen, hängen, heften, vorlegen, ausstellen, auslegen. Oculis, vel, ante oculos proponere, Cic. *a' nézésre kitenni*; vor Augen stellen oder zur Schau aufstellen, auslegen. Spem proponere, Caes. *reménységet nyújtani*; Hoffnung machen. 2) *előadni, megmondani*; vortragen, sagen. Proponat quid dicturus sit. Cic. Quae proposueram. Cic. 3) v. gr. aliquid, Caes. *feltenni, ajánlásképpen az elfogadásra előadni, eleibe terjeszteni, p. o. a' hallgatóknak vagy a' gyülésnek*; vortragen, vorstellen, vorschlagen. 4) v. gr. praemia alicui, Caes. *feltenni, ajánlani, igérni*; anbiethen, versprechen. 5) v. gr. remedia morbo, Nep. *ajánlani, javasolni*; vorschlagen. 6) v. gr. quaestionem Nep. *feltenni, p. o. kérdésképpen, vagy a' megfejtésre*; vorlegen, aufgeben, z. B. zur Beantwortung. Cic. 7) v. gr. aliquid sibi, vel, animo, Cic. *feltenni valamit, p. o. magában, v. elméjében*; sich vornehmen. Cum mihi proposuissem, ut animos commoverem, Cic. Hinc: Propositus, a, um, v. gr. propositum est mihi, Cic. *ez a' szándékom, v. feltettem magamban, hogy, 's a' t.* ich habe mir vorgenommen. Hinc: Propositum, i, n. 2. vide suo loco. — Aliquem sibi ad imitandum proponere, Cic. *valakit követésre való például szemei előtt tartani*; einen sich zur Nachahmung als Beyspiel vorsetzen. 8) *előltenni, előre kitenni, elöl helyheztetni*; voran setzen, voraus setzen. Ut proposueram, Colum.

Prŏpontis, ĭdis, vel ĭdos, f. 3. i. e. mare inter Hellespontum, et Bosporum Thracicum, hodie: Mar di Marmora. Ovid. Hinc: Propontiacus, a, um, Ovid.

Prŏporro, Adv. *továbbá*; ferner, weiter. Lucret.

Prŏportĭo, ōnis, f. 3. *ardnyosság, egyarányosság*; die Proportion, Ebenmaß, Analogie, Ähnlichkeit. Varr. et Cic.

Prŏportĭōnālis, e. *arányossági, arányosságos*; die Proportion betreffend, Frontin.

Prŏportĭōnātus, a, um, *arányos, arányosságos*; proportionirt, proportionirlich eingerichtet. Jul. Firm.

Prŏpŏsĭtĭo, ōnis, f. 3. (propono) v. gr. vitae, Cic. *feltétel*; die Vorstellung. Propositio hujus vitae, Cic. *ennek az életnek tzélja*; die Absicht dieses Lebens. 2) *főtétel, előtétel, a' Syllogismusban*; der Vordersatz des Syllogismus. Cic. 3) *mondás*; der Satz. Quint. 4) v. gr. animi, Cic. *feltétel, feltett szándék*; der Vorsatz, Entschluß. 5) *kinyilatkoztatás*; die Bekanntmachung. Pand.

Prŏpŏsĭtum, i, n. 2. *feltétel, feltett szándék*; das Vorhaben, der Vorsatz. Nep. Propositum adsequi, Cic. *feltett tzélját elérni, tzéljára jutni*; seinen Vorsatz erreichen. Premere propositum, Liv. *feltett szándékát titkon tartani*; seinen Vorsatz verbergen. 2) *fődolog, a' dolog veleje*; das Thema, die Hauptsache. Sed ad propositum revertamur. Cic.

Prŏpŏsĭtus, a, um, (propono) *feltett*; vorgesetzt, vorgenommen. Cic. 2) v. gr. in praedam, Caes. *kitett, kitétetett, p. o. ragadománynak*; ausgesetzt. 3) *kitétetett, alája vettetett*; ausgesetzt, unterworfen. Vita omnibus telis fortunae proposita. Cic. 4) *adatott*; gegeben. Propositus ad imitandum. Cic. 5) *feltett*; vorgenommen. Propositum est mihi, Cic.

feltettem magamban; ich habe mir vorgenommen.

Prŏpraefectus, i, m. 2. *helytartó*; ein Statthalter. Amm.

Propraetor, ōris, m. 3 *prétori helytartó*, v. *kormányozó, ki vezéri hatalommal nem bír*; Proprätor, Landvogt oder Statthalter, der keine Armee hat. Cic.

Propriātim, Adv. *tulajdonképpen*; eigentlich. Arnob.

Proprie, Adv. *tulajdonképpen, sajátúl*; eigen, eigenthümlich, für seine eigene Person. Cic. 2) *tulajdonképpen, szorosan, igaz értelemben*; eigentlich, genau, im eigentlichen Verstande. Cic.

Proprĭĕtārius, ii, m. 2. *tulajdonos, tulajdonosa, saját birtokosa valaminek*; der Eigenthümer, Eigenthumsherr. Pand.

Proprĭĕtas, ātis, f. 3. v. gr. rerum, Cic. *különös tulajdonság*; eine besondere Eigenschaft. 2) *tulajdon, tulajdon birtok*; das Eigenthum, was man eigentlich hat. Dominus proprietatis, Pand. 3) v. gr. vocis, Quint. *tulajdonképpen való jelentés*; eigentliche Bedeutung, z. B. eines Wortes.

Prŏprĭo, āvi, ātum, āre, 1. *tulajdonítni, tulajdonává tenni*; zu eigen machen. Coel. Aur.

Prŏprĭtim, Adv. id. qu. proprie, Lucret.

Proprĭum, ii, n. 2. *tulajdonság*; die Eigenschaft. Quod est oratoris proprium. Cic. 2) *tulajdon, saját, tulajdon v. saját vagyona valakinek*; das Eigenthum. Vivere de proprio, Mart.

Prŏprĭus, a, um, *tulajdon, saját*; eigen, eigenthümlich, nicht mit andern gemein. Libertatem propriam Romani generis, Cic. Sua propria facultate, Cic. Propriis viribus bella gerere, Liv. Propria familia, Liv. *saját familiája*; seine eigene Familie. Mihi proprium est, Quint. *tulajdonságom az nekem*; es ist meine Eigenschaft. 2) *tartós, állandó*; dauerhaft, beständig. Voluptates propriae. Ter. Nihil homini proprium, Ter. 3) *tsalhatatlan*; zuverlässig. Caes. 4) *alkalmatos, tulajdonképpen való*; passend, eigentlich passend. Remedia propria, Scrib. Larg. 5) v. gr. tempus, Quint. lex Cic. *különös, magános*; besonders, aparte.

Propter, Adv. sine Casu; *mellette*; daneben. Propter est spelunca, Cic. 2) Praepos. seq. Accus. a) *mellett*; neben, nahe bey, hart an. Insulae propter Siciliam, Cic. propter urbem, Cic. b) *miatt*; wegen. Propter metum, Cic. propter hoc, Varr. *ezért, e' miatt*; deßwegen. Propterea, vel proterea: *azért*; deßwegen. Propter invidiam, Ter. *irigységből*; aus Neid.

Prŏptĕrĕa, (propter ea) *azért*; deßwegen. Cic.

Proptervŏlo, āre, 1. *mellette elrepülni*; vorbey fliegen. Phaedr.

Prŏpŭdĭōsus, a, um, *szemtelen, gyalázatos*; voller Schande, unverschämt, schändlich, infam. Plaut.

Prŏpŭdium, ii, n. 2. *szemtelenség, gyalázatosság*; eine schändliche That, z. B. Hurerey. Plaut. 2) *szemtelen*; schändlicher Mensch, Schandbalg. Plaut. et Cic.

Prŏpugnācŭlum, i, n. 2. *oltalmazó bástya, sántz, erősség, védfal, 's a' t. mellyből vagy a' melly mellől magát az ellenség ellen oltalmazhatni*; alles, wodurch man wider die Feinde geschützt wird, Schutzwehr, Schutz, Vormauer, Festungswerk, Bastey 2c. Cic. et Tacit 2) Trop. *védelem, oltalom*; der Schutz, die Schutzwehr, Vormauer. Nep. Propugnaculo uti, Liv. i. e. argumentis, vel, argumenta adferre.

Prŏpugnātio, ōnis, f. 3. *valamelly helynek hartzolva való oltalmazása*; die Verfechtung eines Orts, Valer. Max. 2) v. gr. dignitatis, Cic. *oltalmazás*; die Vertheidigung.

Prŏpugnātor, ōris, m. 3. *oltalmazó, mellette vagy érette hartzoló*; der Verfechter, Streiter. 2) v. gr. libertatis, Cic. *oltalmazó, védő*; der Verfechter, Vertheidiger.

Prŏpugno, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. pro partu suo, Cic. commoda patriae. Cic. *valami mellett vagy érette hartzolni*; für etwas fechten, oder streiten. 2) *oltalmazni, védelmezni*: vertheidigen, verfechten. Cic.

Prŏpulsātio, ōnis, f. 3. v. gr. periculi, Cic. *visszaverés, elkergetés, elfordítás, elhárítás*; die Zurücktreibung, Abhaltung, Abwendung.

Pröpulsātor, ōris, m. 3. *elűző, elkergető, visszaverő, elhárító*; Zurücktreiber, Abhalter, Abwender. Val.

Pröpulso, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. hostem, Caes. famem, Cic. suspicionem a se, Cic. *visszaverni, elűzni, elkergetni, elhárítni*; zurücktreiben, abhalten, abwenden.

Pröpulsus, a, um, (propello) *elűzött, elvert*; fortgetreiben. Liv.

Pröpulsus, us, m. 4. *elűzés, elverés*; das Fortteriben. Senec.

Pröpylaeon, vel —um, i, n. 2. *pitvar*; der Vorhof. Cic.

Pröquaestor, ōris, m. 3. *a' Quaestor helytartója*; der Stellvertreter des Quästors. Cic.

Pröquam, vel pro quam, i. e. prout. Lucr.

Pröquiilto, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. legem, Sidon. *közönséges helyen kihirdetni*; öffentlich ausrufen, bekannt machen.

Pröra, ae, f. 1. *a' hajó eleje vagy orra*; das Vordertheil des Schiffes. Virg. Puppis; *a' hajó fara*; das Hintertheil des Schiffes. Hinc: Met. A prora et puppi periit, Prov. *mindenestől elveszett*: er ist ganz verloren. Mihi prora et puppis est, Cic. *mindenem ettől függ*; daran liegt mir alles. 2) pro: navis, *hajó*; das Schiff. Virg.

Prörēpo, psi, ptum, ĕre, 3. *elömdszni*; hervor kriechen. Plin. 2) *mdszni, elmdszni valahova*; fortkriechen, wohin kriechen. Svet. 3) v. gr. ut radices, Colum. *elterjedni, elfutni*; sich erstrecken, sich ausdehnen.

Prörēta, ae, m. 1. *kormányos*; der Steuermann. Plaut.

Pröreus, ĕi et ĕos, m. 2. i. q. proreta, Ovid.

Pröripio, ipui, eptum, ĕre, 3 *előrántani, előkapni*; hervorreissen. Cic. 2) v. gr. aliquem, Cic. *elhurtzolni*; fortschleppen. 3) se proripere, Cic. *hirtelen felszedni magát 's elébb állani*; sich eilend davon machen.

Prörito, āre, 1. *kipiszkálni, ingerelve kitsalni*; hervor reitzen. Plin. 2) *valamire ingerleni*; wozu reitzen, anreitzen oder reitzen. Senec.

Prörögatio, ōnis, f. 3. v. gr. diei, Cic. *továbbra halasztás, elhalasztás*; die Verlängerung, Aufschub. 2) v. gr. legis, Cic. *szélesebb kiterjesztése és alkalmaztatása, p. o. a' törvénynek*; die weitere Ausdehnung, Application auf den jetzigen Fall. 3) v. gr. imperii, Liv. *kiterjesztés, nagyobbitás*; die Vergrösserung, z. B. des Reichs.

Prörögātīvus, a, um, *halasztó, halogató, halasztásra való*; verlängernd, Aufschub betreffend. Senec.

Prörögātor, ōris, m. 3. *halasztó; halogató*; der Verzögerer. 2) *kifizető*; der Auszahler. Cassiod.

Prörögo, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. tempus, Plin. dies ad solvendum, Cic. *meghosszabbitni, p. o. az idejét valaminek, továbbra terjeszteni*; der Zeit nach verlängern, weiter hinaus schieben. 2) v. gr. moras, Plin. diem, Cic. *halasztani, elhalasztani, halogatni*; verschieben. 3) v. gr. vitam, Plin. *megtartani, nyújtani*; lange erhalten. 4) v. gr. numos, Pand. *kifizetni*; auszahlen.

Prorsum, Adv. i. q. prorsus; *előre*; vorwärts. Rursum prorsum, *elébb. tovább*; hin und wieder. Ter. 2) *egészen, teljeséggel*; gänzlich. Terent.

Prorsus, Adv. *előre, egyenesen előfelé*; vorwärts, vor sich hin, gerade vor sich hin, geraden Weges. Plaut. Prorsus iruat, Terent. 2) Trop. *egyenesen, minden tétovázás nél kül*; gerade zu, ohne Bedenken, ohne Umstände. Cic. 3) *teljeséggel, éppen*; gerade, just, eben, gänzlich, völlig. Ita prorsus existimo, Cic.

Prorsus, a, um, *előre álló, artzal előre fordúlt*; vor sich hin gesehet, gerade hin. Fest. 2) oratio prorsa, i. e. prosa; *folyó, nem versben lévő, nem kötött*; nicht in Versen, ungebundene Schreibart. Quint.

Prörumpo, rūpi, ruptum, ĕre, 3. *kirontani, előre kitörni, vagy kirohanni*; hervorbrechen. Virg. In fugam prorumpere, Gell. 2) v. gr. per, vel, in medios hostes, Caes. *rohanni, bérontani, keresztűl rontani, betörni, p. o. az ellenség közzé*; stürzen, brechen, einbrechen, dringen. 3) v. gr. fons prorumpit; *a' forrás fakad, kömlik*; der Brunnen entspringt, die Quelle bricht hervor. Caes. 4) eo hominum audacia prorumpit, ut etc. Cic. *olly vakmerőségre vetemednek sokan, hogy 's a' t.* die Leute sind so vermessen, dass ꝛc. 5) Activ. v. gr. nubem atram

ad aethera, Virg. *ereszteni*; hervorbrechen lassen.

Prōrŭo, ŭi, ŭtum, ĕre, 3. v. gr. in hostem, Curt. *rohanni, rárohanni, kirohanni*; vorwärts stürzen, hervor stürzen, dahin stürzen, hinaus stürzen. 2) v. gr. aliquid a fundamentis, Liv. *felforgatni, lerontani, összverontani*; niederstürzen, zerstören. 3) v. gr. aciem hostium. Tac. *megtörni, leverni*; verderben, vertilgen.

Prōruptio, ōnis, f. 3. v. gr. hostium, Aur. Vict. *kiütés, kirohanás*; das Hervorstürzen, der Ausfall.

Prōruptor, ōris, m. 3. *kirontó, kirohanó*; der hervorbricht oder dringt, ausfällt. Ammian.

Prōrŭptus, a, um, (prorumpo) *összvetört*; zerbrochen. 2) *összverontott, felforgatott*; zerstört. Caes. 3) prorupta audacia, Cic. *vakmerő bátorság, merészség*; die verwegene Kühnheit, Frechheit. 4) *kiütött, kirontott*; hervorgebrochen. Virg.

Prōrŭtus, a, um *leejtett, földhöz vert*; gefällt, zu Boden geworfen. Liv.

Prŏsa, ae, f. 1. *folyó beszéd, nem vers*; eine ungebundene Rede. Colum. 2) i. e. dea parturientium apud Romanos. Aul. Gell.

Prŏsāĭcus, a, um, *folyó, nem kötött, nem versben lévő*; prosaisch, ungebunden. Prosaica oratio, Plin.

Prŏsāpia, ae, f. 1. i. e. genus. stirps; *nemzetség, nem, familia*; ein Geschlecht, eine Familie, Sippschaft. Plaut. et Sall.

Prŏsāpies, ēi, f. 5. id. qu. Prosapia. Non.

Prŏsăpŏdŏsis, *midőn az órátor minden mondásának azonnal okát adja*; ist, wenn der Redner, bey Anführung mehrerer Sätze, jedem eine Ursache beyfügt, Quint.

Prŏsārius, a, um, *folyó, nem versben lévő*; prosaisch. Sidon.

Prŏsătus, a, um, (prosero, evi) *származott, lett, született, nőtt*; hervorgebracht, erzeugt, entsprossen. Apul.

Prŏscēnium, ii, n. 2. *játszóhely a' játékszinen, a' hol játszanak*; die Vorscene, Vorbühne, der Platz, wo die Schauspieler agirten und redeten. Virg. 2) *játékszin*; das ganze Theater oder Schauspielgebäude. Claudian.

Prōschŏlus, i, m. 2. *alsóbb rendű tanító*; ein Unterlehrer. Auson.

Prōscindo, scĭdi, scissum, ĕre, 3. v. gr. quercum, Lucan. *hasítni, elhasítni*; zerspalten. 2) v. gr. terram aratris, Virg. *metszeni, vágni, felhasítni, ekével felvágni, felszántani*; durchschneiden, aufbrechen, brechen, stürzen. 3) Trop. v. gr. aliquem conviciis, Svet. *sértegetni, bántani, p. o. szóval, megszóllani*; einen durchziehen, herunter machen, schimpfen, lästern.

Prōscissio, ōnis, f. 3. (proscindo) *felhasítás*; die Aufreissung. 2) v. gr. terrae, Colum. *felszántás*; das Pflügen.

Proscissus, a, um, (proscindo) *széllyelhasogatott*; zerschnitten. 2) terra proscissa, Colum. *felszántott föld*; das umgepflügte Land. 3) proscissum aequor, Virg. *a' hajóval béjárt vagy felhasogatott tenger*; das durchschiffte Meer.

Prōscrībo, psi, ptum, bĕre, 3. v. gr. auctionem, Cic. legem, Cic. *kiragatni, t. i. a' hirdetést, kihirdetni, közönségessé tenni*; öffentlich anschlagen, bekannt machen. 2) v. gr. aliquem, Cic. Pompejum, Cic. *valakit jószágától megfosztottnak hirdetni ki*; schriftlich bekannt machen, daß einer seiner Güter verlustig seyn soll. 3) *valakit számkivetettnek kihirdetni, számkivetni, kitiltani hazájából, kitsapni, kihirdetni hogy valaki életére és vagyonára érdemetlen*; einen in die Acht erklären, ächten, schriftlich bekannt machen, daß einer seines Lebens und Vermögens verlustig sey. 4) v. gr. aedes, bona, fundum, Cic. *árúba vetni, v. botsátni*; feil biethen.

Prōscriptio, ōnis, f. 3. *kihirdetés az eladásra, vagy hogy valami eladó, árúba botsátás*; die öffentliche Ausbiethung, Feilbiethung. 2) *számkivetés*; die Achtserklärung. Cic.

Prōscriptor, ōris, m. 3. *számkivető*; der in die Acht erklärt. Plin.

Prōscriptŭrio, ire, 4 (Desider. a proscribo) *számkivetni akarni, vagy azon igyekezni*; in die Acht erklären wollen, Lust zur Achtserklärung haben. Cic.

Prōscriptus, a, um, (proscribo) *árúba vetett, t. i. hirdetés által*; feil gebothen, öffentlich zum Verkaufe an-

geschlagen. Cic. 2) *számkivetett*, *számkivettetett*, *kitsapott*; in die Acht erklärt, geächtet 3) Subst. *számkivettetett*: einer der in die Acht erklärt worden ist. Cic.

Prōsĕco, cui, cium, āre, 1. v. gr. nasum, aures, Apul. *elvágni*, *elvagdalni*, *elmetszeni*, *elől vagy a' hegyit elvágni*: abschneiden, oder vorn abschneiden. 2) *széllyelvágni*, *elvagdalni*; zerschneiden. Plin. 3) *felvágni*, *felbontani*; zerlegen, schneiden, aufschneiden. Tert.

Prōsĕcro, āre, 1. (pro et sacro) *áldozni*, *megáldozni*; opfern. Lactant.

Prōsecta, ōrum, n. pl. *az áldozatravaló állat kivettetett béle*; das ausgenommene Eingeweide der Opferthiere. Lucr.

Prōsectio, ōnis, f. 3. *felvágás*, *felbontás*; die Zerlegung, die Zergliederung. Apul.

Prōsector, ōris, m. 3 (proseco) *felvágó*, *bontzoló*; der Zerschneider. Tertull. 2) *bontómester*; der Vorschneider, Profector, Oberzergliederer. Chirurg.

Prōsectus, a, um, (proseco) *felvágott*, *felbontott*; zerschnitten. 2) *kimetszett*; ausgeschnitten. Ovid. 3) *megáldozott*; geopfert. Cato.

Prōsectus, us, m. 4. *felvágás*, *felbontás*; das Zerschneiden. 2) *vágás*, *metszés*; das Schneiden, der Hieb. Apul.

Prōsĕcūtio, (Prosequut.) ōnis, f. 3. (prosequor) *késérés*, *elkésérés*; die Begleitung. Cod. Theod.

Prōsĕcūtor, (prosequutor) ōris, m. 3. *késérő*; der Begleiter. Pandect.

Prōsĕcūtōrius, a, um, *késérői*; die Begleitung betreffend. Prosecutoria (sc. epistola) *mellétett ajánlólevél*, t. i. *valakinek valamelly kérése mellé*; das Begleitungsschreiben. Cod. Just.

Prōsĕda, ae, f. 1. *szajha*; eine öffentliche Hure. Plaut.

Prōsedāmum, i, n. 2. i. e. pigritia equorum in coitu, Plin.

Prōsēlyta, ae, f. 1. *zsidó vallásra állott pogány asszony*; eine Heidinn, die eine Jüdinn geworden ist. Gloss.

Prōsēlytus, i, m. 2 *zsidóvá lett pogány*; der vom Heidenthum zum Judenthum übergegangen ist, Proselyt. Tertull. 2) *egyik vallásból másikra állott*, *eltért*, *megtért*; ein Glaubensübergänger, Neubekehrter. Gloss. Eccl.

Prōsēmĭno, āvi, ātum, āre, 1. *előre elvetni*, *elhinteni*; *vetni*; hinsäen, aussäen oder säen. Cic.

Prōsentio, si, sum, īre, 4. *előre észrevenni*; vorher merken oder wahrnehmen. Plaut.

Prōsĕquor, cūtus, vel quūtus sum, sequi, Dep. 3. v. gr. aliquem, Cic. *valaki után menni*, *utánna menni*, *követni*, v. *késérni valakit*; folgen, hinten drein gehen, begleiten. Exequias funeris alicujus prosequi, Quint. 2) Trop. v. gr. aliquem beneficiis, vel amore, Cic. misericordia, Cic. virtutem alicujus grata memoria, Cic. *viseltetni valamivel valakihez*, *lenni hozzá valamivel*, *megtisztelni*; einem etwas erweisen, etwas widerfahren lassen, mit etwas beehren. Aliquem largissime prosequi, Svet. vel. legatos donis prosequi, Liv. az az: *megajándékozni*, *ajándékokkal megtisztelni*; beschenken. Lacrymis prosequi aliquem; *megsiratni*; beweinen. Prosequi aliquem verbis vehementioribus, Cic. *valakit erősen megpirongatni*, v. *szidni*; einen ausschelten. 3) v. gr. sermone, Liv. *folytatni*, *tovább mondani vagy előbeszéllni*, *folytatni az előadást*; fortsetzen, weiter darin fortfahren, ausführlicher beschreiben. Quod non longius prosequar, Cic. 4) v. gr. hostem, Caes. *űzni*, *kergetni*; verfolgen. 5) v. gr. jus suum prosequi, Cic. *valaminek nyomozásában*, *kikeresésében*, *megállitásában állhatatosan fáradozni*; *el nem állani valaminek megnyerésétől*; worauf bestehen, darauf dringen.

Prōsĕro, rui, rtum, ĕre, 3. v. gr. caput, Plaut. *kidugni*, *kiütni*; hervor strecken, oder recken.

Prōsĕro, sevi, sătum, ĕre, 3. v. gr. segetem, Lucr. *vetni*, *termeszteni*; säen, säend hervorbringen.

Proserpīna, ae, f. 1. filia Cereris a Jove, uxor Plutonis, regina vel dea orci, Ovid.

Prōserpĭnāca, ae, f. 1. i. q. polygonos, Plin. et Linn.

Prōserpĭnālis, e, (scil. herba) *sárkányfű*; Drachenwurz, eine Pflanze. Marc. Emp.

Prōserpo, psi, ptum, ĕre, 3. *előmász-*

ni, előtsúszni; hervor kriechen. Ap. 2) Trop. v. gr. ut herba, Plin. *kibujni, kinőni*; unvermerkt hervor kommen. 3) *másszni, tsúszni*; kriechen. Plaut.

Prōseucha, ae, f. 1. *könyörgés*: das Gebeth. 2) *könyörgőház*; ein Bethhaus. Juven.

Prosferari, i e. impetrari, Lucil.

Prōsiciae, ārum, f. sc. partes, *az áldozatban holmi apró hulladékok*: der Theil des Fleisches, der zerschnitten und den Göttern geopfert wurde. Solin.

Prōsicies, ēi, f. 5. i. q. prosiciae, Varr.

Prōsicium, ii, n. 2. i. q. prosiciae, Fest.

Prōsico, āre, 1. i. q. Proseco.

Prōsignānus, i, m. 2. *a' zászló előtt menő vagy álló katona*; vor der Fahne gehender oder stehender Soldat.

Prōsilio, ui (et īvi vel ii), īre, 4. *előugrani, előpattanni*; hervorspringen. 2) v. gr. a sede, Liv. *felugrani*; aufspringen. 3) v. gr. ex tabernaculo, Liv. *kiugrani*; hervorspringen. 4) v. gr. ut sangvis e venis, Ovid. *kiszökni, kilövelleni*; hervorspringen.

Prōsisto, ēre, 3. *elődállani*; hervor treten. Apul.

Prōslambānŏmĕnos, i, m. 2. *a' muzsikában az A hang*; ein Ton in der Musik, und zwar der Ton A. Vitruv.

Prŏsŏcer, eri, m. 2. *az ipam attya*; Großschwiegervater, Großvatter meiner Gattinn. Ovid.

Prŏsŏcrus, us, f. 4. *a' napam annya*; Großschwiegermutter, Großmutter meiner Gattinn. Pandect.

Prŏsōdia, ae, f. 1. *az írásban és kimondásban való meghúzása a' szó tagjainak*; Prosodie, Accent eines Worts im Schreiben, oder in der Aussprache. 2) *a' szótagok helyes meghúzását tanító reguláh*; die Regeln der Wortabmessung nach dem Sylbenmaaße. Quint.

Prŏsōdiăcus, a, um, *szótagmértéki*; prosodisch. Mar. Vict.

Prŏsŏpis, idis, f. 3. et Prosōpites, ae, f. 1. *egy bizonytalan plánta neve*; ein Kraut. Apul.

Prŏsōpŏlēpsia, ae, f. 1. *személyre való tekintet, személyválogatás*; das Ansehen der Person. Gloss.

Prŏsōpŏpoeia, ae, f. 1. Fig. Rhet. *megszemélyesítése és beszéltetése a' lelketlen dolgoknak*: Prosopopöie, Personendichtung, wenn man leblose Dinge als Personen betrachtet und reden läßt. Quintil.

Prospecte, Adv. *vigyázva, meggondolva*: vorsichtig, bedächtig. Tert.

Prospectivus, a, um, (prospicio) *kinézést vagy kilátást illető*; den Prospect oder die Aussicht betreffend. Cod. Just.

Prospecto, āvi, ātum, āre, 1. (Frequ. a prospicio) v. gr. ex fenestris, Liv. *kinézni, nézegetni*; hervor sehen, hinaus sehen. 2) v. gr. proelium, Sall. *nézni valamire, vagy valamit maga előtt*; vor sich hinsehen nach etwas. 3) Trop. *valamelly hely felé feküdni, vagy lenni*; wo zu liegen. Septentrionem prospicit, Tac. *éjszakra fekszik, éjszakra van*; es liegt gegen Norden zu. 4) *körül nézni magát, v. maga körül, nézegetni*; sich umsehen. Sinite me prospectare, Plaut. 5) *kitetszeni, kilátszani, p. o. a' többi közzül*; hervorstehen. Virg. 6) *előre nézni*; vorher sehen. Apul. 7) *megláttni, megpillantani*; erblicken, sehen. Prospectat euntem, Virg.

Prospector, ōris, m. 3. (prospicio) *előrevigyázó, gondoskodó*; der vorher sieht, Vorsorger. Tertull.

Prospectus, us, m. 4. (prospicio) v. gr. maris, Plin. *kinézés, nézés, kilátás*; die Aussicht. Pulcerrimus prospectus, Cic *szép kilátás*; eine schöne Aussicht. Prospectum impedire, Caes. 2) *látás, tekintet*; der Anblick. In prospectum populi producere, Liv. *a' nép szemei eleibe vinni*; dem Volke unter die Augen führen. Esse in prospectu, Caes. *szemei előtt lenni*; gesehen werden. 3) Trop. *tekintet valamire*; die Rücksicht, Betrachtung. Prospectum rei habere, Gell. *tekinteni a' dologra, tekintetbe venni a' dolgot*; auf die Sache sehen, Rücksicht darauf nehmen. 3) *előrevaló nézés, előrevigyázás*; die Vorsicht. Tert.

Prospĕcŭlor, āri, Dep. 1. v. gr. aliquid, Liv. *kikémlelni*; auskundschaften. 2) v. gr. adventum alicujus, Liv. *lesni*; auf etwas lauernd sehen oder lauern. 3) *valahova nézni*; wo hin sehen. Auct. B. Afr.

Prosper vel Prospĕrus, a, um, v. gr. fortuna, Cic. res prosperae, Cic. eventus prosperrimus, Vellej. *szerentsés*,

kivánt; glücklich, erwünscht, den Wünschen gemäß. 2) *kedvező*, *szerentséltető*; günstig, beglückend. Ov. Comp. prosperior, Svet. Sup. prosperrimus, Cic.

Prospĕrātus, a, um, *kivánt*, *áldott*; beglückt, gesegnet, erwünscht. Tert.

Prospĕre, Adv. *szerentsésen*, *kivánság szerént*, glücklich, nach Wunsch. Cic. prosperius, Colum. prosperrime, Suet.

Prospergo, si, sum, ĕre, 3. (spargo) v. gr. aliquem aqua, Tac. *behinteni*, *béfetskendezni*; bestreuen, bespreugen.

Prospĕrĭtas, ātis, f. 3. v. gr. vitae, Cic. *szerentsés volt*, *boldogság*, *elömenetel*; das Glück, erwünschte Beschaffenheit. Improborum prosperitates, Cic.

Prospĕrĭter, Adv. i. q. prospere, Enn.

Prospĕro, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. consilia reipublicae, Tac. *boldogítni*, *szerentsésse tenni*, *szerentséltetni*; beglücken, glücklich machen, glücklichen Ausgang verschaffen. Deum precor, ut Caesari victoriam prosperet, Liv. *az az*: *hogy tegye győzödelmessé*; den Sieg verleihe.

Prospersus, a, um, (prospergo) *behintett*, *befetskendett*; besprengt, bestreuet. Apul.

Prospĕrus, a, um, vide: Prosper.

Prospex, icis, o. (prospicio) *előrenéző*, *előrevigyázó*; voraussehend, Vorherseher. Tertull.

Prŏsphĕrŏmĕna, ōrum, n. 2. plur. *bévett eledel*, *ital*, *vagy orvosság*; Speise, Trank, oder Arzneyen, die man zu sich nimmt. Med. 2) idem quod Auxilium, Med.

Prospĭcĭenter, Adv. *előre vigyázva*, *szemesen*; vorsichtig. Gell.

Prospĭcĭentia, ae, f. 1. *elővigyázás*, *gondoskodás*; die Vorsichtigkeit, Vorsicht, Vorsorge. Cic.

Prospĭcĭo, exi, ectum, ĕre, 3. v. gr. ex castris in urbem, Cic. *messzsire ellátni előre*: vor sich sehen, in die Weite sehen. Parum prospiciunt oculi, Ter. *nem látnak jól messzsire*; sehen nicht gut in die Ferne. 2) Trop. *artzal vagy elejével fordúlva lenni valami felé*; wo zu liegen, vor sich hin sehen. Mare prospicit, Plin. *a' tengerre van artzal*, *a' tengerre néz*; liegt gegen das Meer zu. Domus prospicit agros, Hor. 3) v. gr. aliquem, Nep. *nézni valakire*; ansehen. 4) v. gr. casus futuros, Cic. *előre elláthatni valamit*; vorher sehen. Prospicere aliquid animo et cogitatione, Cic. *előre elláthatni eszével valamit*; im Geiste etwas vorher sehen. 5) v. gr. patriae, Cic. liberis suis, Nep. *gondoskodni felőle*, *gondjának lenni valamire*; Vorsorge tragen, Vorsicht haben wegen etwas, dafür sorgen, Sorge tragen. Nisi prospicis, Terent. Prospicite, Cic. Nisi prospectum aliquid est, Terent. Prospicere malo Cic. *a' rossznak eleit venni*; dem Übel vorbeugen. Filiae maritum prospicere, Plin. Ep *a' leányának férjet szerezni*; der Tochter einen Mann verschaffen.

Prospĭcŭe, Adv. *gondosan*, *gondoskodva*; vorsichtig, sorgfältig. Apul.

Prospĭcus, a, um, *gondos*, *gondoskodó*; Sorge tragend. Naev.

Prospĭcŭus, a, um, (prospicio) v. gr. turris, Stat. *messzsire látható*, *vagy kildtsző*, *magas*; was weit zu sehen ist, hoch. 2) *gondoskodó*; Sorge tragend. Apul.

Prospīro, āvi, ātum, āre, 1. *fújni*, *szellőzni*; blasen oder duften. Apul.

Prostas, ădis, f. 3. *folyosó*, *pitvar*; die Gallerie vor dem Hause, nebst dem Vorzimmer. Vitruv.

Prŏstăsia, ae, f. 1. *elsőség*, *elöljárói tisztség*; das Vorsteheramt. Cod. Just.

Prosterno, strāvi, strātum, sternĕre, 3. v. gr. folia, Plin. *aláteríteni*, *vagy szórni*; hinstreuen, unterstreuen. 2) v. gr. materiam laudibus, Plin. Paneg. *adni*, *szolgáltatni*; geben. 3) *leveteni a' földre*, *odavetni*; hinstrecken, zu Boden strecken, zur Erde werfen, zu Boden werfen, niederwerfen. Se ad pedes alicujus, prosternere, Cic. *lábaihoz esni*; sich einem zu Füßen legen oder werfen. 4) v. gr. hostem, Cic. *leverni*, *potsékká tenni*, *megverni*, *megtörni*; zu Boden strecken, niederwerfen, zu Grunde richten. 5) v. gr. se, Cic. *magát nagyon megalázni*, *megalatsonyítni*; sich zu sehr erniedrigen.

Prosthĕsis, is, f. 3. Fig. Rhet. *betűtétel a' szó elejébe*, *p. a.* gnatus, *ebből*: natus; die Hinzusetzung eines Buchstabens im Anfange eines Wortes. Serv.

Prostĭbĭlis, e, *aldvaló*, *megvettetett*, gering, verachtet. Plaut.

Prostĭbŭla, ae, f. 1. *szajha*, *kurva*; eine öffentliche Hure, Metze. Plaut.

Prostĭbŭlum, i, n. 2. i. q. Prostibula, Plaut. 2) *bordélyház*; ein Bordell, Isid.

Prostĭtŭo, ŭi, ūtum, ĕre, 3. *elől kiállítni*, *elől állítni*; voran stellen. Arnob. 2) *kitenni*, *kiállítni*, *p. o. eladás végett*; öffentlich hinstellen, z. B. zum Verkaufe. Faciem suam prostituere lucro, Ovid. *szépségével kereskedni*, *magát árulni*; mit der Schönheit Geld gewinnen. Se risui, Stat. vel se prostituere, Cat. *magát közönséges helyen nevetségessé tenni*, *vagy tsúfságra*, *nevetségre kitenni*; sich zum Gelächter öffentlich Preis geben. Famam alicujus prostituere, Cato.

Prostĭtūtĭo, ōnis, f. 3. *kiállítás*, *kitétel közönséges helyre*; das öffentliche Hinstellen. 2) *fajtalan életre adás*; die Preisgebung zur Hurerey. Arnob. 3) *tsúfſátevés*; die Beschimpfung, Entehrung. Pand.

Prostĭtūtor, ōris, m. 3. *a' ki valamit közönséges helyre kiállít*, *árúba vét*, *'s a' t.* der etwas ausstellt oder öffentlich Preis giebt. Tert.

Prōstĭtūtus, a, um, *eladó*; feil liegend. Mart. 2) *tsúffátett*; beschimpft, entehet. Sidon.

Prosto, ĭti, ātum, āre, 1. *kiállani a' többi közzűl*, *kilátszani*; hervor ragen. 2) *közönséges helyen állani mint eladó*, *a' ki valamit elád*, *és mint eladó vagy eladnivaló*, *p. o. portéka*; öffentlich da stehen, z. B. als Verkäufer oder als Waare feil stehen, zum Verkaufe da stehen, z. B. ein Buch. Liber prostat, i. e. venalis prostat, Hor. Hinc. Amicitiae venerabile nomen prostat, Ovid. *az az: a' gazdagságáért betsűlik a' barátot*; man schätzt den Freund nach dem Reichthume. Pretio prostare, Ovid. *eladó lenni*; feil seyn.

Prostŏmis, i. qu. Postomis.

Prostrātĭo, ōnis, f. 3. (prosterno) *leverés*, *lepotsékolás*; die Niederwerfung, Niederschlagung. Tertull.

Prostrātor, ōris, m. 3. *földhözverő*; der Niederschlager. Jul. Firm.

Prostrātus, a, um, (prosterno) *levert*, *földhözvert*; zu Boden geworfen. Lucr. 2) morte prostratus, Lucr. *megholt*; todt. 3) virtus prostrata et afflicta, Cic. *az elnyomott virtus*; die unterdrückte Tugend.

Prostylos, *elől oszlopokon álló*, *vagy oszlopokra épűlt*; vorn Säulen habend. Vitruv.

Prostypus, a, um, *kitetsző*, *kilátszó*; hervorragend. Plin.

Prōsŭbĭgo, ĕre, 3. v. gr. terram, Virg. *kitúrni*; hervor wühlen. 2) *előre elkészítni*, *hozzá alkalmaztatni*; vorher bearbeiten, zurecht machen. Val. Fl.

Prōsum, prōful, prōdesse, v. gr. alicui, Cic. *hasznos lenni*, *hasznot tenni*, *használni*; nützlich seyn, nützen. Contra aliquid prodesse. Plin. *jó vagy hasznos lenni valami ellen*, *mint*, *p. o. az orvosság füvek*, *'s a' t.* gut seyn, dienlich oder nützlich seyn wider etwas.

Prōsūmĭa, ae, f. 1. *kémhajó*, *kémlelő hajó*; ein Spähschiff, Jachtschiff, zum Ausspähen der Feinde, Caecil.

Prosumnus, vel Prosymnus, i, m. 2. fuit proditor orci, Arnob.

Prōsus, a, um, vide: Prorsus, a, um.

Prōtăgĭon, i, n. 2. *valamelly jó bor neme*; eine Art guten Weins. Plin.

Prōtăgŏras, ae, m. 1. Nom. pr. philosophi Abderitani, vel in Abdera nati. Gell.

Prŏtăsis, is, f. 3. *mondás*, *tétel*; der Satz. Apul. 2) *az elsőtétel*; der Vordersatz. 3) *valamelly dolognak a' kezdete*, *eleje*, *első része*, *p. o. theátromi játéknak*; der Anfang oder das erste Stück einer Sache, z. B. des Schauspiels. Donat. Hinc. protaticus, a, um, *az elején előforduló*; im Anfange nur vorkommend. Id.

Prote, es, f. 1. insula maris Jonii, ad sinum Cyparissium, bodie: Golfo di Arcadia.

Prōtectĭo, ōnis, f. 3. (protego) *fedezés*, *védés*, *oltalmazás*, *oltalom*; die Bedeckung, Beschützung, Vertheidigung. Tertull. 2) *pártfogás*; der Schutz. Pand.

Prōtector, ōris, m. 3. *fedező*, *védő*, *oltalmazó*; der Bedecker, Beschützer. Tertull. 2) *testőrző*; ein Trabant, einer von der Garde oder Leibwache, Ammian.

Prōtectōrĭus, a, um, v. gr. dignitas, Cod. Just. *testőrzői*; die Leibgarde betreffend. 2) *oltalmazói*; beschützend. Ibid,

Prōtectus, a, um, *béfedett, betakart*; bedeckt. Tempora capillo protecta, Ovid. 2) *fedezett; oltalmazott, bátorsàgban helyhetett*; beschützt, sicher. Sapientia omni ratione protectior, Cic.

Prōtectus, us, m. 4. et Protectum, i, n. 2. *eresz*; ein Vordach. Seaev.

Prōtĕgo, xi, ctum, ĕre, 3. v. gr. aliquem scuto, Caes. tabernaculum hedera, Caes. *béboritni, béfedni*; bedecken. 2) Trop. v. gr. armis aliquem, Ovid. regem, Liv. *oltalmazni, védelmezni*; beschützen. 3) v. gr. aedes, Cic. *ereszt tsinálni a' házfedélnek, eresz alá venni, t. i. az épűletet*; ein Vordach machen.

Prōtēlo, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. aliquem saevis dictis, Ter. *eltávoztatni, elkergetni, elűzni*; entfernen, fortjagen. 2) v. gr. diem, Pand. litem, Cod. Just. *húzni, halasztani, halagatni, elhalasztani*; in die Länge ziehen, verschieben, weiter hinaus setzen, aufschieben.

Prōtēlum, i, n. 2. v. gr. boum, Plin. *egy igába hosszszára béfogott marhák*, der Zug zusammen gespannter Thiere 2) v. gr. plagarum, Lucr. *valaminek folytatása*; der Zug, die Reihe oder Fortsetzung gleicher Dinge.

Prōtendo, di, sum et tum, ĕre, 3. v. gr. brachia, Ovid. cervicem, Tac. *előre kinyújtani*; hervorstrecken, ausstrecken. 2) v. gr. comitia in mensem Januarium. Cic. *elhalasztani*; aufschieben. 3) v. gr. famam alicujus, Claud. *elterjeszteni, elhíresítni*; ausbreiten, ausdehnen.

Prōtensio, ōnis, f. 3. (protendo) i. q. Protasis, *mondás*; ein Satz. Apul.

Prōtento, āre, 1. *próbálni*; probiren. Avien.

Prōtentus, a, um, et Protensus, a, um, *hosszú, kinyúlt, nyúlánk*; lang, ausgedehnt. Sil.

Prōtĕnus, vel Prōtinus, Adv. *előre, előbb, tovább*; vor sich hin, vorwärts, weiter oder weiter fort. Protenus ago capellas, Virg. Ut perge ret protinus, Cic. Protinus profecti sunt ab hac disciplina. Cic. 2) *asonnal, mindjárt azután*; sogleich darauf, sogleich hierauf. Protinus ut moueam, Hor. 3) *tüstént, egyszeriben*; sogleich, alsbald. 3) protinus ut, Ovid. protinus eum, Plin. *mihelyt*; sobald als. 4) *folytában, szüntelen*; immerfort, fortlaufend, ununterbrochen. 5) *egyszersmind*; zugleich. Hor.

Prōtermĭno, āre, 1. v. gr. fines, Apul. *határát kijjebb terjeszteni*; weiter hinaus rücken, erweitern.

Prōtĕro, trivi, tritum, tĕrĕre, 3. v. gr. arva florentia, Ovid. *letapodni, összvetapodni, összvegázolni*; zertreten. 2) Trop. v. gr. aliquem, Cic. *mintegy lábbal tapodni, megvetni, fel se venni*; gleichsam mit Füßen treten, verachten. 3) *elhajtani, elűzni*; vertreiben. Ver proterit aestas, Hor.

Prōterrĕo, ui, ĭtum, ēre, 2. v. gr. hostes, Caes. *elrijasztani, elkergetni*; fortschrecken, durch Schrecken und Drohungen fortjagen, fortscheuchen. Ter.

Prōterrĭtus, a, um, (proterreo) *megrijasztott*; erschreckt. 2) *elkergetett, elrijasztott*; verscheucht, fortgejagt. Ter.

Prōterve, Adv. *szemtelenűl, ortzátlanúl*; muthwillig, unverschämt. Plaut. 2) v. gr. loqui, Plaut. *mérészen, vakmerően*; dreist, frech. Ovid. Protervius, Ovid. Protervissime, August.

Prōtervĭa, ae, f. 1. i. q. protervitas, Auson.

Prōtervĭo, īre, 4. *szemtelenkedni, fajtalankodni*; schamlos seyn, frech, muthwillig seyn. Tert.

Prōtervĭtas, ātis, f. 3. *szemtelenség, ortzátlanság, fajtalanság*; die Schamlosigkeit, Frechheit, Unverschämtheit. 2) *mérészség, vakmerőség, felfúvalkodottság*; Dreistigkeit, Keckheit. Cic. et Horat.

Prōtervĭter, Adv. i. q. proterve, Enn.

Prōtervus, a, um, *szemtelen, ortzátlan, fajtalan*; schamlos, frech, unverschämt. 2) *vakmerő, elvetemedett mérész, kevély, felfúvalkodott*; dreist, keck, muthwillig. Cic.

Prōtĕsilāēus, a, um, i. q. Protesilaum concernens. Catull.

Prōtĕsilāŏdămīa, ae, f. 1. nomen tragoediae Livii Andronici. Gell.

Prōtĕsĭlāus, i, m. 2. Nom. pr. viri, qui primus Graecorum in obsidione Trojae succubuit.

Prōtestantes, ĭum, m. pl. i. e. qui protestantur contra despotismum con-

scientiae; *prostestánsok, evangélikusok, az az: lutheránusok, és reformátusok*; die Protestanten, Lutheraner und Reformirten. Gloss.

Prōtestātĭo, ōnis, f. 3. *ellenemondás*; die Widersprechung, Gegenerklärung. Gloss.

Prōtestor, ātus sum, āri, Dep. 1. *nyilván v. közönséges helyen megbizonyitni, megmutatni*; öffentlich beweisen, bezeugen. Macr. 2) *ellene mondani*; widersprechen. Gloss.

Prōteus, ĕi et ĕos, m. 2. filius Oceani, numen maris, seu Triton comes Neptuni. Virg.

Prōthyme, Adv. *örömest, szivesen*; willig, gern, mit Vergnügen. Plaut.

Prōthymĭa, ae, f. 1. *hajlandóság, késség valamire*; die Geneigtheit, Willigkeit. Plaut.

Prōthyris, ĭdis, f. 3. *párkány*: der Sims, z. B. über der Thüre. Vitr.

Prōthyrum, i, n. 2. i. q. diathyrum.

Prōtĭnam, Adv. i. q. protenus.

Prōtĭnus, vide: Protenus.

Prōtŏcāncēllārĭus, ĭi, m. 2. *első, vagy főcancellárius*; der Oberkanzler.

Prōtŏcōllum, i, n. 2. *törvényes és hiteles beirókönyv, jegyzőkönyv*; ein Verzeichniß, ein Entwurf, ein Buch, darin die Gerichtssachen verzeichnet werden. JCt.

Prōtŏcōmĭum, ĭi, n. 2. *hajkezdet, a' hajnak kezdete*; das vorderste Haar, die ersten Haare. Veget.

Prōtŏgĕnes, is, m. 3. insignis pictor. Cic.

Prōtŏgĕnīa, ae, f. 1. filia Deucalionis et Pyrrhae. Arist.

Prōtŏgŏnon, i, n. 2. *fülfű*; die Hauswurz. Bot.

Prōtŏgŏnos, i, m. 2. *első szülött*; ein Erstgeborner. Gloss.

Prōtollo, ĕre, 3. v. gr. manum, Plaut. *felemelni, kinyújtani*; hervor strecken oder bringen. 2) *elhalasztani, meghosszabbitni*; verschieben, aufschieben, verzögern, verlängern. Vitam in crastinum protollere, Plaut.

Prōtŏlŏgĭa, ae, f. 1. id. qu. Anteloquium.

Prōtŏmārtyr, tyris, m. 3. *az első mártir*; der erste Blutzeuge. Gloss.

Prōtŏno, āre, 1. *mennydörgéssel jelenteni magát*; hervor donnern. Tali protonat ira, Val. Fl.

Prōtŏnŏtārĭus, ĭi, m. 2. *itélőmester, helytartó főnotárius*; der oberste Schreiber. Gloss.

Prōtŏpāpa, ae, m. 1. i. q. primus Papa, vel qui primas a patriarcha tenet partes.

Prōtŏpăthīa, ae, f. 1. Morbus primarius.

Prōtŏplāstes, ae, m. 1. *legelső formálója vagy feltalálója valaminek*; der zuerst etwas erfindet oder bildet. Gloss.

Prōtŏplāstus, a, um, *legelsőben formáltatott vagy teremtetett*; zuerst gebildet oder geschaffen. Protoplasti; *az első emberek, legelőszször formáltattak*; die ersten Menschen. Tert.

Prōtŏpraxĭa, ae, f. 1. *elsőség, első jus az adósság bevételére*; das Vorrecht bey Schuldforderungen, daß man vor andern Creditoren bezahlt werden muß. Plin. Ep.

Prōtŏsĕdĕo, ēre, 2. *elölülni*; zuerst sitzen, oben an sitzen. Tert.

Prōtŏstăsĭa, ae, f. 1. *fő adószedői hivatal*; das Vorsteheramt, oder Amt die Contribution zu besorgen. Cod. Just.

Prōtostrātor, ōris, m. 3. i. e. qui toti exercitui praeest; *helytartó vezér*; ein General-Feldmarschall-Lieutenant. Gloss.

Prōtŏtŏcos, i, f. 2. *az első anya Éva*; die erste Mutter Eva. Eccles.

Prōtŏtŏcus, a, um, idem ac primum natus.

Prōtŏtŏmus, a, um, *először levágott*: zuerst abgeschnitten. Colum.

Prōtŏtypĭa, ae, f. 1. *az első formáltatása, p. o. az ifjúságnak*; die erste Bildung, z. B. der Jugend. Cod. Theod.

Prototypus, i, m. 2. *az első nyomás, első mustra, az első kinyomott képe vagy formája valaminek*: das erste Muster, der erste Abdruck einer Figur, eines Bildes. 2) Adj. id. qu. primitivus.

Protractĭo, ōnis, f. 3. (protraho) *előhúzás, elővonás*; die Hervorziehung. 2) *megnyújtás, meghosszabbitás*; die Verlängerung, Zug. Macr.

Protractus, a, um, (protraho) *elővont, előhúzott*; hervorgezogen. 2) *nyújtott, elhúzott, elhalogatott*: in die Länge gezogen, verzögert. Pand.

Prōtrāho, trāxi, tractum, trāhĕre, 3. v. gr. aliquem in medium, Liv. e tentorio, Tac. *kihúzni, előhúzni, elővonni*; hervorziehen. 2) Trop.

előhozni; hervorbringen. Omnia in lucem protrahere, Lucr. *mindent nap fényre, v. világosságra hozni*; alles an den Tag bringen. Aliquem ad judicium protrahere, Liv. *valakit törvényszék eleibe vinni, vagy vonni, állitni*; einen vor Gericht bringen. — Ad paupertatem pro trahi, Plaut. *szegénységre jutni*; in Armuth gerathen. 3) v. gr. aliquid aliquot dies, vel in dies, Sen. *elhúzni, elhalasztani, halogatni*; aufschieben, verzögern. 4) v. gr. verum protrahere alicunde, Lucr. *felfedezni, kivilágositni*; entdecken, bekannt machen. 5) v. gr. insolentiam, Val. Max. *nevelni*; vermehren.

Prōtrepticus, a, um, *nógató, intő*; antreibend, anmahnend. Symm.

Prōtrīmentum, i, n. 2. *vágalék, mindenféle vagdalt aprólékból készült étel*; Ragou, gebackenes Gericht. 2) *tsibere*; eine dicke Brühe, worein Brod gebröckelt worden, etwas eingebrocktes. Apul.

Protrītus, a, um, *széllyel morzsált v. morzsolt, reszelt*; zerrieben. 2) v. gr. frumentum, Tac. *elgázolt, letapodott*; zertreten. 3) v. gr. verba protrita, Gell. *közönséges, igen esmeretes, mindennapi*; gemein, zu bekannt, alltäglich.

Protrōpum, i, n. 2. sc. vinum; *a' kádra hányt szőlőből kifolyt must*; ungekelterter Most, Vormost. Plin.

Protrūdo, si, sum, dĕre, 3. *előre taszitni, tovább taszitni*; fortstoßen. Cic. 2) v. gr. comitia in Januarium, Cic. *elhalasztani*; hinausschieben.

Prōtūbĕrāntia, ae, f. 1. *daganat*; die Geschwulst. 2) *kidudorodás, gümő*; eine Erhebung. Solin.

Prōtūbĕro, āre, 1. *feldagadni*; hervorschwellen, 2) *kidudorodni, kinőni*; hervortreten oder wachsen. Solin.

Prōtŭmĭdos, a, um, *kidagadt, feldagadt, felpuffadt*; vorwärts geschwollen. Apul. 2) *púpos, kidudorodott*; bucklig.

Prōturbo, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. hostes telis, Liv. aliquem de domo, Apul. *elhajtani, elverni, kitaszitni*; forttreiben, fortstoßen, fortjagen. 2) *lebuktatni, lehányni*; niederstoßen, niederwerfen, niederstürzen. Ovid.

Prōtūtēla, ae, f. 1. *altútorság*; Vice-Vormundschaft. Pandect.

Prōtūtor, ōris, m. 3. *altútor, helytartó tútor*; der Vice-Vormund.

Prōtypum, i, n. 2. *az első mustra, mustrapélda*; das Vorbild, das erste Muster. Plin.

Prōtypus, a, um, *például kiformált, előreformált*; vorgeformt, vorgebildet. Plin.

Protyrum, i, n. 2. *bor neme Lesbus szigetében*; eine Art Wein in der Insel Lesbos. Vitr.

Prŏut, *a' mint, a' hogy, úgy a' mint*; so wie, nachdem wie. Prout res postulat. Cic.

Prōvectio, ōnis, f. 3. (proveho) *előmozditás*; die Beförderung. Lact.

Prōvectus, a, um, (proveho) *előrevitt*; fortgeführt. 2) provectus aetate, homo provecta aetate, Cic. *idős vagy korosidejű ember*; ein alter Mann, bejahrt. 3) nox erat provecta, Tac. *késő éjtszaka volt már*; es war späte Nacht. Comp. provectior. Pall.

Prōvectus, us, m. 4. *előmozditás, p. o. hivatalokra*; die Beförderung, z. B. zu Ehren. Aur. Vict. 2) *nevekedés, öregbedés*; die Zunahme, der Wachsthum. Sidon.

Prōvĕgĕo, ēre, 2. v. gr. gradum, Pacuv. *előre mozgatni*; fortbewegen.

Prōvĕho, xi, ctum, ĕre, 3. *előhozni, p. o. kotsin, lovon*; vorführen oder fahren. Hinc: provehi Pass. v. gr. equo, Liv. *előlovagolni, előjönni, oda állani, p. o. kotsival*; hervor reiten oder fahren. 2) v. gr. aliquem ad honores, Svet. *elővinni, felemelni, emelni, p. o. tisztségre*, empor bringen, befördern. Ecquo te tua virtus provexisset, Cic. Pass. *menni, előmenni*; vorrücken. Ad optatos exitus provehi, Liv. *kivánt véget érni valamiben*; zum erwünschten Ende kommen. 3) v. gr. ut navis aliquid, Plin. aër, Lucr. *előbb v. előre vinni, hordani, elvinni*; weiter oder fortragen. Provehere vitam in periculum, Cic. *életét veszedelemre kitenni*; sein Leben in Gefahr setzen. Provehi in altum, Caes. *a' tengerre menni*; sich auf das Meer begeben. In maledicta provehi, Liv. *szitokra, v. szitkozódásra fakadni*; bis zum Schimpfen gehen. 4) *nyújtani, tovább tovább vinni*; immer weiter führen. Vestra beni-

gnitas provexit orationem meam, Cic. *a' ti jóságtok tselekedte, hogy hogy beszédemben hosszsas voltam*; euere Güte hat mich weitläufig gemacht. Sentio me longius provectum, quam etc, Cic. *az az: tovább mentem, 's a' t.* daß ich zu weit hingeriffen worden sey, u. s. w. Vide etiam: Provectus, a, um.

Prōvendo, ĕre, 3. *eladni*; verkaufen. Afran.

Prōvĕnio, ēni, entum, īre, 4. *lenni, származni, előjönni min egy a' semmiségből, támadni*; hervorkommen. Oratores novi proveniebant, Naev. ap. Cic. Carmina proveniunt animo deducta sereno. Ovid. 2) *teremni, születni, nőni, származni*; hervor kommen, geboren werden, wachsen oder hervor wachsen, entstehen oder werden. Frumentum angustius provenerat, Caes. Plumbum provenit, Plin. Huic lena proveni, i. e. nata sum (vel facta sum, Ovid. 3) *történni, esni*; vorkommen, vorfallen, passiren, sich zutragen. Alexandro simile provenisset ostentum, Suet. Proveniant medii sic mihi saepe dies, Ovid. *adjon isten több illyen szerentsés napokat (deleket) érnem*; Gott gebe mir ferner solche glückliche Tage. 4) v. gr. ut arbor, Plaut. plantae, Colum. *megeredni, tenyészni, nőni*; fortkommen, bekleiben, wachsen. 5) *menekedni, szabadúlni*; wegkommen, durchkommen. Proveni nequiter, Plaut.

Prōventus, us, m. 4. v. gr. rosarum, Plin. vinearum, Svet. *növés, kinővés, hajtás*; das Hervorwachsen. 2) v. gr. artium, Apul. *nevekedés, előmenetel*; die Zunahme, Wachsthum, Fortgang. 3) *esztendei termésekből való jövedelem, termésbeli jövedelem*; das Einkommen der jährlichen Gefälle. Plin. 4) Met. calamitatum proventus, Plin. *sok viszontagság, v. szerentsétlenség*; viel Unglück.

Prōverbĭālis, e, (proverbium) *példabeszédbeli*; sprichwörtlich. Gell.

Prōverbĭālĭter, Adv. *példabeszédképpen, példabeszédben*; sprichwörtlich. Ammian.

Prōverbĭum, ĭi, n. 2. (pro et verbum) *példabeszéd*: das Sprichwort. Venit in proverbium, Liv. vel: in consuetudinem proverbii, Cic. *példabeszédbe ment*; ist zum Sprichwort geworden. Quod est Graecis in provertio, Cic. *példabeszéd az a' Görögöknél*: ist bey den Griechen ein Sprichwort. Veteri proverbio, Cic. *a' régi példabeszéd szerént*; nach dem alten Sprichworte. 2) i. e. Praepositio, Gell.

Prōversus, a, um, (proverto) *egyenesen előfelé hajló, a' mi előre van, előre fordúlt*: vorwärts gerathen. Varr. Non proversa cedit, Plaut. *nem előre megy*; er gehet nicht vorwärts.

Prōverto, v. Provorto, ti, sum. ĕre. 3. *előre fordítni*; vor sich hin oder vorwärts kehren. Varr.

Prōvide, Adv. *vigyázva, szemesen*; vorsichtig. Plin.

Providens, tis, o, *előrevigyázó*; vorsichtig. Homo multum providens, Cic. *nagyon előrelátó ember*; einer der weit hinaus sieht. Comp. providentior. Superl. providentissimus. Cic.

Providenter, Adv. *előrevigyázva*; vorsichtig, mit Vorsicht. Sallust. providentissime, Cic.

Providentĭa, ae, f. 1. (provideo) *előrelátás, előretudása valaminek*; das Vorhersehen, Vorherwissen. Cic. 2) *előre vigyázás, gondviselés*; die Vorsicht, Vorsehung, Vorsorge. Providentia divina, dei, vel deorum, Cic. *isteni gondviselés*; die göttliche Vorsehung. 2) providentia, pro: divina providentia, vel deus. Quint.

Provĭdĕo, vīdi, visum, vidĕre, 2. v. gr. morbum, Cic. *előre látni, előre elláttni, tudni*; vorher sehen, voraus sehen. 2) *előrevigyázó lenni, előre gondoskodni valami felől*; vorsichtig seyn, vorsichtig handeln, sich vorsehen. Actum de te est, nisi provides, Cic. 3) *eleit venni valaminek, gondoskodás által eltávoztatni*; vorbeugen, verhüthen oder zu verhüthen suchen. Provide, ne quid ei desit, Cic. Quae providenda sunt, Cic. *a' minek eleit kellvenni*; was zu verhüthen ist. 4) *gondjának lenni valamire, gondoskodni valami felől*; Vorsorge tragen, sorgen für etwas. Providere de re frumentaria, Caes. *szükséges gabondról v. életről gondoskodni, azt bészerezni*; sich mit Getreide versehen.

Prōvĭdus, a, um, v. gr. rerum futurarum, Cic. *előrelátó*; vorher sehend.

2) v. gr. homo, Cic. *előre vigyázó, gondos, eszes*; vorsichtig, klug. 3) *gondoskodó valami felől*; sorgend, Vorsorge tragend. Natura provida, Cic.

Prōvincĭa, ae, f. 1. *tartomány*; eine Provinz, Landschaft. Proprie, Provinciae dictae sunt Regiones extra Italiam bello acquisitae, quod eas Romanus Populus provicerit, id est, ante vicerit, et quae per Propraetores, aut Consules gubernabantur. Fest. Hinc: Provinciae praeesse, vel provinciam obtinere, vel administrare, Cic. De provincia decedere, Cic. Provinciam deponere, Cic. 2) *akármelly hivatal, tisztség, tisztviselés*; jedes Amt, Amtsverrichtung oder aufgetragene Verrichtung. Duram suscepisti provinciam, Terent. *bajos, vagy nehéz hivatalt vállaltál magadra*; du hast ein schweres Amt übernommen. Dare alicui provinciam, Cic. *valakire valamelly hivatalt bizni, hivatalba tenni valakit*; einem ein Amt anvertrauen. Abi tuam in provinciam, Plaut. *tedd azt, a' mi redd van bízva*; thue was dir befohlen ist.

Prōvinciālis, e, *tartományi, tartománybéli, tartományt illető*; provinzialisch, die Provinz oder Provinzen betreffend, dahin gehörend. Cic. Provinciales, plur. *tartománybéli lakosok*; die Einwohner in der Provinz.

Prōvinciātim, Adv. *tartományonként*; provinzenweise. Suet.

Prōvindēmia, ae, f. 1. *az ősz eleje, őszkezdet*; der Vorherbst. Vitr. 2) *a' szüret kezdete*; die Vorweinlese.

Prōvīsĭo, ōnis, f. 3. (provideo) v. gr. animi, Cic. *előreldtás*; das Vorhersehen. 2) v. gr. vitiorum, Cic. *elkerülés, eltávoztatás*; die Vorbeugung, Verhütung. 3) *előrevigyázás*; die Vorsicht. 4) *gondoskodás*; die Vorsorge. Cic.

Prōvīso, ĕre, 3. *utánna látni valaminek*; hinsehen, hingehen, und nach etwas sehen. Ter. 2) v. gr. aliquem, Ter. *meglátogatni, megnézni*; besuchen.

Prōvīsor, ōris, m. 3. (provideo) *gondviselő*; der Besorger, Verpfleger, Versorger. Hor. 2) v. gr. bonorum, dominii, Gloss. *tiszttartó*; der Hofrichter.

Prōvīsus, a, um, (provideo) *előre elládott*; vorhergesehen. Provisa fiunt leviora, Cic. 2) *bészerzett*; besorgt. Provisa in annum copia frugis, Hor.

Prōvīsus, us, m. 4 *előreldtás*; das Vorausſehen. Periculi provisus, Tacit. 2) v. gr. rei, Tac. *gondoskodás*; die Vorsorge.

Prōvīvisco, vixi, ĕre, 3. *feléledni, felelevenedni*; aufleben, neues Leben bekommen. Tacit.

Prōvīvo, vixi, ctum, ĕre, 3. *elélni, tovább elélni*; fort leben, länger leben. Ter.

Prōvŏcābilis, e, *könnyen felindítható*; leicht zu erregen. Coel. Aur.

Prōvŏcābŭlum, i, n. 2. *más szó helyett állható szó*; ein Wort das Statt des andern steht. Varr.

Prōvŏcātīcius, vel —itius, a, um. *ingerlés által kitsalt, kiingerlett, p. o. szó valakiből*; hervor gelockt, gereizt. Tert.

Prōvŏcātĭo, ōnis, f. 3. *kihivás, p. o. viadalra*; die Ausfoderung. 2) *felfolyamodás, p. o valamelly felsőbb törvényszékhez*; die Appellirung, Appellation. Cic. Est provocatio, Cic. et Liv. *lehet feljebb folyamodni*; man kann (darf) appelliren.

Prōvŏcātītius, a, um, vide: Provocaticius.

Prōvŏcātīvus, a, um, *ingerlő, kivevő, kitsaló*; hervor lockend. Tert.

Prōvŏcātor, ōris, m. 3. v. gr gladiator, Cic. *kihivó, t. i. viadalra*; der Herausforderer. Justin.

Prōvŏcātōrius, a, um, *kihivást illető, t. i. viadalra*: die Herausforderung betreffend. Gell.

Prōvŏcātrix, cis, f. 3. *ingerlő, t. i. asszony személy*; eine Anreizerinn. Lact.

Prōvŏco, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. aliquem ad pugnam, Plaut. *kihívni, p. o. viadalra*; herausfordern. 2) v gr. aliquem in aleam, Plaut. *hívni, meghívni, redvenni, p. o. játékra*; aufrufen, einladen, auffordern. 3) v. gr. aliquem ad judicem, Apul. *hívni, oda kívánni, p. o. bíró eleibe*; vorfordern. 4) *ingerleni, felingerleni, felindítni*; anreizen. Tuis amantissimis literis provocatus sum, Plaut. Aliquem ad hilaritatem provocare, Svet. Aliquem maledictis provocare, Cic. 5) v. gr. ad senatum, Plaut.

ad populum, Cic. *folyamodni, appellálni, p. o. föbb törvényszékhez*; appelliren, ein höheres Gericht anrufen, sich dahin wenden. 6) *vetélkedni, megmérközni vele*; wetteifern, es mit Jemanden aufnehmen. Provocare Graecos elegia. Quint.

Prŏvŏlo, āvi, ātum, āre, 1. *elörepülni, kirepülni valahonnan*; hervor fliegen. Plin. 2) Trop. *hirtelen megjelenni, elöjönni, kiugrani, ott teremni valahol*; hervorfliegen, schnell hervor kommen, laufen. Ad aliquem provolare, Liv. *valakihez repülve menni*; zu einem eilen, laufen.

Prŏvŏlūtus, a, um, (provolvo) v. gr. ad pedes, Liv. *leesett, oda borúlt*; niedergefallen, hingeworfen. 2) in iram, Gell. *elragadtatott*; hingerissen.

Prŏvolvo, volvi, vŏlūtum, volvĕre, 3 v. gr. aliquid, Ter. *elöre vagy maga elött hengergetni, görgetni*; vorwärts oder vor sich hin wälzen, kollern oder hinwälzen, hinkollern. Se provolvere, Liv. *hengeregni, hengergözni*; sich wälzen. 2) v. gr. se alicui ad pedes, Liv. vel provolvi ad genua, Liv. *leesni, leborulni valaki elött, térdre esni*; niederfallen, zu Fuße fallen, niederknieen. 3) provolvi, Pass. *hengeregni, gördülni*; sich fortwälzen, kollern. Hinc: Trop. fortunis provolvi, Tac. *szerentsétlen lenni*; unglücklich werden.

Prŏvŏmo, ui, ĭtum, ĕre, 3. *kihányni, kiokádni*; hervor speyen, von sich geben. Lucret.

Prŏvulgātus, a, um, *kihirdettetett*; kund gemacht. Svet.

Prŏvulgo, Provolgo, āvi, ātum, āre, 1. *kihirdetni*; kund machen, öffentlich bekannt machen. Suet.

Proxĕnēta, ae, m. 1. *alkuszerzö, t. i. két alkudó felek, vagy az adó és vevö között*; ein Unterhändler bey Verkaufen, Mäkler. Martial.

Proxĕnētĭcum, i, n. 2. *az alkuszerzö dijja*; Mäklerlohn. Pandect.

Proxĭme, Proximum, vel Proxume, (prope.) Adv. *legközelebb*; am nächsten. Proximum accedere ad verum; *legközelebb járni az igassághoz*; der Wahrheit am nächsten kommen, oder sehr gemäß seyn. 2) *a' minap, legközelebb*; neulich, erst nicht lang. Proxime accepi literas, Cic. 3) Praep. cum Acc. *éppen mellette*; neben. Proxime aliquem sedere, Cic. *valaki mellett ülni*; neben einem sitzen.

Prŏxĭmior, ōris, m. et f. et Proximius, ōris, n. 3. Comp. *közelebbvaló, közellelbi, közelebb lévö*; näher. Sen.

Prŏxĭmĭtas, ātis, f. 3. *közelvalóság, szomszédság*; die Nähe, Nachbarschaft. Ovid. 2) *közelvaló atyafiság, rokonság*; die nahe Verwandtschaft. Vitr. et Ovid. 3) *összeköttetés*; die Verbindung. Apul. 4) *hasonlitás, közelités egymáshoz*; die Ähnlichkeit. Ovid.

Prŏxĭmo, āre, 1. v. gr. alicui, Cic. vel aliquem, Apul. *közelitni valakihez, megközelitni valakit*; sich nähern, nahe bey einem seyn.

Prŏxĭmo, Abl. et Adv. *legközelebb, mostanában*; nächsthin. Cic.

Prŏxĭmus, a, um, Superl. vel Proxumus, (a prope) v. gr. alicui, Cic. *legközelebbvaló, legközelebbi, legközelebb lévö*; der, die, das Nächste. Proximum ad aliquem sedere, Ovid. *legközelebb ülni valakihez*; zunächst bey einem sitzen. Eum proximis mensibus non vidi, Ter. Primo et proximo die, Cic. *mindjárt holnap*; morgen gleich. 2) *a' legközelebb következö valaki után*; der nächste in der Folge. Proximus post ducem, Ovid. 3) *a' legközelebb való atyafi*; der nächste Anverwandte. Genere alicui proximus. Pand. Proximus quisque sibi, Prov. *mindennek maga felé hajlik a' keze*; jeder ist sich selbst am nächsten. 4) religioni proximus, Cic. i. e. servans religionis. 5) *igen hasonló*; sehr ähnlich. Plin.

Prŏxĭmus, i, m. 2. *felebarát*; der Nebenmensch, der Nächste. Theol.

Prūdens, tis, o, (pro: providens) *elöreláto, valamit elöre tudó*; vorher sehend, vorher wissend. Prudens futuri temporis exitum, caliginosa nocte premit deus. Hor. 2) *tudván, tudva*; wissend, wissentlich. Prudens praetereo. Hor. 3) *elörevigyázó, eszes*; vorsichtig, klug. Vir prudens, Cic. Homo prudentissimus, Sall. *igen eszes ember*; ein sehr kluger Mann. 4) *okos, okokon fundált*; klug. Consilium prudentissimum. Nep. 5) *értelmes, a' dologhoz értö, a' dologba béláto*; kundig einer Sache, einsichtsvoll,

geschickt oder erfahren worin. In jure prudens, Cic. Prudens rei militaris, Nep. Comp. prudentior. Sup. prudentissimus.

Prūdenter, Adv. (pro: providenter) *okosan, eszesen, elõrevigyázva*; klug, vorsichtig. Cic. 2) *értelmesen, ügyesen*; geschickt, mit Einsicht. Cic. Comp. prudentius. Sup. prudentissime.

Prūdentĭa, ae, f. 1. v. gr. futurorum, Cic. *elõrelátás, elõrevaló ellátása, vagy általlátása valaminek*; das Vorhersehen. 2) *okosság*; die Klugheit. Cic. 3) *elõrevigyázás*; die Vorsicht. Prudentiam adhibere, Cic. *elõrevigyázással élni, elõre nézni*; Vorsicht brauchen. 4) *belátás, értés valamihez*; die Einsicht, Kenntniß. Cic. 5) *tudomány, esméret*; die Wissenschaft, Kenntniß. Prudentia juris. Cic.

Prŭīna, ae, f. 1. *dér*; der Reif, gefrorner Thau. Cic. 2) *zúz, zuzmarás*; der gefrorne Schnee. Circum fusa pruinis, Virg.

Prŭīnōsus, a, um, *deres, zúzos*; voller Reif, bereift. Ovid.

Prūna, ae, f. 1. *eleven szén, parázsén*; glühende Kohle. Virg.

Prūnella, ae, f. 1. *torokgyík, ebag*; die Bräune im Halse. 2) *villahim, torokfû, gyékfû*; die Prunelle, Braunheil, Gottheil. Bot.

Prūnellum, i, n. 2. *kökénysziva*; die Prunellen, eine Art Schlehen oder kleiner Pflaumen. Gloss.

Prūnellus, i, f. 2. *kökényfa*; die Schlehenstaude. Gloss.

Prūnētum, i, n, 2. *szilvás, szilváskert*; ein Pflaumengarten. Gloss.

Prūnĭceps, ĭpis, f. 3. *szénfogó, vasfogó*, eine Feuerzange. Gloss.

Prūnĭtĭus, a, um, *szennévált*; zur Kohle geworden. Ovid.

Prūnum, i, n. 2. *szilva*; die Pflaume, Zwetschke. Virg.

Prūnus, i, f. 2. *szilvafa*; der Pflaumenbaum. Colum.

Prūrīgĭnōsus, a, um, *koszos, varas*; voller Grind. Pand.

Prūrigo, ĭnis, f. 3. v. gr. cutis, Plin. *viszketés*; das Jucken. 2) *viszketegség, nagy kívánság valamire, buja kívánság*; groß: Begierde, geile Begierde. Mart. 3) *kosz, rüh*; der Grind, die Krätze. Cels.

Prūrĭo, ĭre, 4. *viszketni*; jucken. Frons prurit, Cels. 2) Met. *kívánni, v. megkívánni valamit*; nach etwas lüstern seyn. Plaut.

Prūrītīvus, a, um, *viszketõ*; Jucken verursachend. Plin.

Prūrītus, us, m. 4 *viszketés, viszketegség*; das Jucken. Plin.

Prūsa, ae, f. 1. urbs Bithyniae. Plin.

Prūsĭas, ae, m. 1. rex Bithyniorum. Sil.

Prytănes, vel Prytănyis, is. m. 3. *a' fõtanáts, p. o. Athenében*; die höchste Obrigkeit, z. B. zu Athen. 2) *tanátsbéli ember, tanátsnok*; ein Rathsherr. Sen.

Prytănēum, i, n. 2. *város háza volt Athenében, 's a' t. a' hol a' tanáts gyûlést tartott, 's a' hol a' Státus nagy érdemû hasznos hazafiai ingyen tartattak*; ein öffentliches Gebäude in Athen, u. s. w. wo die Prytanes sich versammelten, und verdienten Männern auf Lebenszeit Unterhalt gegeben wurde. Cic.

Prytănis, is, vide: Prytanes.

Psallo, psalli, psallĕre, 3. *énekelni, kintornálni, húrokon muzsikálni, azokat pengetni*; singen, auf Saiten spielen. Hor.

Psalma, ătis, n. 3. *ének, mellyet muzsika, v. kintorna mellett mondanak*; ein Lied, dazu man auf einem Instrumente spielet. August.

Psalmĭcen, ĭnis, m. 3 *éneklõ, énekes*; ein Psalmsänger. Sidon.

Psalmista, ae, m. 1. *éneklõ, és énekszerzõ*; der Psalmen macht und singt, Psalmist. Hieron.

Psalmus, i, m. 2. *zsoltár, ének*; ein Gesang, Psalm. Tert.

Psaltērium, ii, n. 2. *kintorna, egy húros muzsika neme volt*; Psalter, ein Saiten-Instrument, einer Cither ähnlich. Varr. et Cic. 2) *ének, mellyet kintorna mellett énekleltek vagy kintornáltak*; ein Lied, das zu einem Psalter gesungen wurde. Varr. 3) *zsoltár, Sz. Dávid zsoltári, vagy énekei*; der Psalter Davids, seine Psalmen. Hieron.

Psaltes, ae, m. 1. *kintornáló*; der auf einem Saiten-Instrumente spielt, auch wohl dazu singt. Quint.

Psăltria, ae, f. 1. *hárfás asszony vagy leány*; eine Saitenspielerinn, Harfenistinn. Cic.

Psaltrium, pro: Psalterium, Cic.

Psămăthe, es, f. 1. filia Krotopi regis Argivorum. Ovid.

Psărŏnĭus, i, m. 2. sc. lapis; *egy tarka bá-bos kö neme*; ein gewisser bunter Stein. Plin.
Psecas, ădis, f. 3. *szitáló eső, lany-házó eső*; ein Staubregen, kleiner Regen. Apul. 2) Nom. pr. nymphae e cohorte Dianae. Ovid.
Psēgma, ătis, n. 3. *aranypor*; der Goldsand. Herod. 2) *vaspor*; die Feilspäne. Gloss.
Psēphisma, ătis, n. 3. *nép végzése*; Volksschluß bey den Griechen. Cic.
Psetta, Psitta, ae, f. 1. i. e. rhombus; *a' félszegúszónak (halnak) egy neme*; eine Art Schollen. Plin.
Pseudanchūsa, ae, f. 1. *vad ökörnyelv-fű*; unechte Ochsenzunge. Plin.
Pseudăpostŏlus, i, m. 2. *hamis apostol*; unechter Apostel. Tert.
Pseudisŏdŏmos, i, *nem egyenlőn épült*; nicht gleich gebaut. Plin.
Pseudŏădămas, ntis, m. 3. *hamis, v. al-gyémánt*; ein falscher Diamant. Gloss.
Pseudŏcăto, ōnis, m 3. *hamis Cato*; unechter Cato. Cic.
Pseudŏchristus, i, m. 2. *hamis Krisztus*; falscher Christus. Tert.
Pseudŏcypērus, Pseudocyprus, i, f. 2. *vad tziprus*; falscher Cyprus. Plin.
Pseudŏdictămnus, i, f. 2. *vad diptám*; unechter Diptam. Plin.
Pseudŏăpiscŏpus, i, m. 2. *hamis, v. nemigazi püspök*; unechter Bischof. Cyprian.
Pseudŏflāvus, a, um, *sárgálló*; nicht recht gelb, fast gelb. Marc. Emp.
Pseudŏmĕnos, (l. e. mentiens) *tsaló okoskodás*; ein Trugschluß. Cic.
Pseudŏprŏphēta, ae, m. 3. *hamis pro-féta*; unechter, falscher Prophet. Tert.
Pseudŏprŏphētīa, ae, f. 1. *hamis jö-vendölés*; unechte Prophezeyung. Tert.
Pseudŏprŏphētis, ĭdis, f. 3. *hamis proféta asszony*; unechte Prophetinn. Tert.
Pseudosmăragdus, i, m. 2. *nem igazi smaragd*; unechter Smaragd. Plin.
Pseudŏthyrum, i, n. 2. v. gr. palatii, Ammian. *titkos ajtó*; eine geheime Thür.
Pseudŏurbānus, a, um, v. gr. aedificium, Vitr. *várasit mutató*; der städtischen Art ähnlich.
Psīla, ae, f. 1. *szőnyeg*; eine Decke, Tapete. Lucil.

Psilŏcĭthărista, ae, m. 1. *tziterajátszó, hárfás, hárfajátszó*; der die Cither bloß spielt, ohne dazu zu singen. Suet.
Psilōthrum, i, n. 2. *szer neme, melly a' szőrt eleszi*; eine Salbe, wodurch das Haar ausfällt. Martial.
Psimmythium, i, n. 2. *bőr vagy ortza-fejérítő festék*; Anstrichweiß, Bleyweiß. Plin.
Psitta, vide: Psetta.
Psittăcinus, a, um, *papagáj- vagy publikánszinű*; papageyenfarbig. Scrib. Larg.
Psittăcus, i, m. 2. *papagáj, publikán*; ein Papagey. Ovid.
Psŏădicus, a, um, *alfelfájós*; Schmerzen an dem Gesäße habend. Coel. Aur.
Psōlĕos, i, i. e. penis, Auct. Priap. 2) *herélt*; ein Verschnittener. Gloss.
Psophis, is, f. 3. urbs Arcadiae. Mela.
Psōra, ae, f. 1. et Psoriasis, is, f. 3. *rüh*; die Krätze, Räude. Plin.
Psōranthĕmis, ĭdis, f. 3. *rozmaring neme*; eine Art des Rosenmarins. Apul.
Psōrĭcus, a, um, v. gr. medicamentum, Plin. *rüh ellen való*; die Krätze betreffend. 2) *rühes*; krätzig. Scrib. Larg.
Psyche, es, f. 1. i. q. Anima. 2) *lóhér, komótyú*; ein Kleeblatt. Apul.
Psychăgōgus, i, m. 2. id est, qui animas decipit, id. qu. Plagiarius.
Psychĭcus, a, um, *testiképpen gondolkozó*; fleischlich gesinnt. Tert.
Psychŏlŏgĭa, ae, f. 1. *lélektudomány, a' lélekről való tudomány*; die Lehre von der Seele, Seelenkunde, Seelenlehre. Philos. Gloss.
Psychŏmăchĭa, ae, f. 1. *a' virtusnak és bűnnek viaskodása a' lélekkel*; der Streit der Tugend und des Lasters mit der Seele. Prud.
Psychŏmantīa, ae, f. 1. *a' holtak lelkének esküvéssel való kénszerítése, a' jövendőknek felfedezésére*; die Todtenbeschwörung, die Beschwörung der Seelen, um durch sie künftige Dinge zu erfahren. Gloss.
Psychŏmantīum, v. —ēum, i, n. 2. *az a' hely, a' hol a' holtak lelkei kérdőre vonatnak*; ein Ort, wo man die Seelen der Verstorbenen befragt. Cic.
Psychotrŏphon, i, n. 2. id. qu. Betonica. Plin.
Psychrŏlūta, Psychrolūtes, ae, m. 1.

hidegvizben ferdő; der sich kalt badet. Senec. Psychrölüsia, ae, f. 1. *hidegferdés*; das kalte Baden. Coel. Aur.

Psycter, ĕris, m. 3. *borhűtő edény*; ein Kühlkessel. JCt.

Psyctĭcus, a, um, *hivesítő*; was kühlet. Medicamenta psyctica. Med.

Psydrăcium, ĭi, n. 2. *köleshimlő*; die spitzigen Blattern auf dem Haupte, die Bläschen, das Friesel. Medic.

Psydrax, ăcis, *fejkelevény*; ein Geschwür des Haupts. Med.

Psylli, ōrum, m. pl. populus Africae.

Psyllĭon, i, n. 2. *balha útifű*, *balhafű*, *balhamag*; Flöhkraut. Plin. (Plantago Psyllium. L.)

Psyra, ae, f. 1. insula ad Graeciam.

Psythia, ae, f. 1. regio Graeciae. Geogr.

Psythĭus, Psĭthĭus, a, um, v. gr. vitis, Virg. vel vinum, Plin. *Psythiai*; psytisch.

Ptarmĭca, ae, f. 1. (i. e. Achillea) *kenyérbél tsitskóró*, *kenyérbélvirág*; wilder Bertram, ein Kraut.

Ptarmĭcus, a, um, *prüsszszentető*, *prüsszköltető*; was stark niesen macht. Coel. Aur.

Pte, Particula, quae adjicitur Abl. pronominum, ut: suapte manu, Cic. suopte pondere, Cic. etc.

Pteleos, i, f. 2. urbs Thessaliae. Mel.

Ptĕra, ae, f. 1. *kettős templomkerítés*; eine doppelte Kirchenmauer. 2) *oszlopfal, p. o. a' templom oldalán*; ein auswendiger Pfeiler an den Kirchenmauern. Strab. Dicitur et Pteroma.

Ptĕris, ĭdis, f. 3. *repő (haraszt neme)*; eine Art des Farnkrauts. Plin.

Pternix, ĭcis, f. 3. *a' kaktus pöznaforma szára*; der gerade Stängel des Krauts Cactos. Plin.

Ptĕrōma, ătis, n. 3. vide: Ptera.

Ptĕron, i, n. 2. i. q. Ptera.

Ptĕrōtus, a, um, *szárnyas*, *mintha szárnyai volnának*; geflügelt, oder gleichsam geflügelt. Plin.

Ptĕrygium, ĭi, n. 2. *külső hájog a' szemen*, *bőrhájog*; ein Fell im Auge. Cels. 2) *körömméreg*; ein Nagelgeschwür. Cels. 3) *homály a' berillkövön*; das Wölkchen im Beryll. Plin.

Ptĕrygōdes, ae, m. 1. *kiálló lapotskájú*, *púposhátú*; dem die Schulterblätter herausstehen. Med.

Ptĕrygōstăphylini, ōrum, m. plur. scil. Musculi; *nyelvtsaptató inak*; die kleinen Muskeln, welche das Zäpfchen im Munde in die Höhe halten. Med.

Ptĭsăna, ae, f. 1. *árpalév*; Ptisane, Decoct aus Gerste, Gerstentrank. Plin. 2) *árpakása*; die enthülsete Gerste selbst, Gerstengraupen. Cels.

Ptĭsănārium, ĭi, n. 2. (ptisana) *árpalév*; ein Decoct oder Saft aus Gerste oder Reis. Hor.

Ptōchia, ae, f. 1. et Ptōchīum, ĭi, n. 2. *szegények háza*, *vagy ispotályja*; ein Armenhaus, Hospital. JCt.

Ptōchīum, v. —ēum, et Ptochotrophīum, v. —ēum, i, n. 2. id. qu. Ptochia.

Ptōchotrŏphus, i, m. 2. *szegények dajkálója*; ein Armenverpfleger. Cod. Just.

Ptŏlĕmaeēus, Polemaeĭus, vide: Ptolemaeus.

Ptŏlĕmaeus, i, m. 2. filius Lagi, primus rex in Aegypto post mortem Alexandri M. Ptolemaeus Lagi.

Ptolemaeus, Ptolemaeius, et Ptolemaicus, a, um, *Ptoleméusi*; Ptolemäisch. Cic. 2) *Égyiptomi*; Aegyptisch. Prop.

Ptŏlĕmāis, ĭdis, f. 3. urbs in Aegypto, et in Phoenicia. Plin.

Ptŏlomaeus, erronee, pro: Ptolemaeus.

Ptyădes, um, f. plur. vid. Sing. Ptyas.

Ptyălon, i, n. 2. *turha*, *melly köhögés által a' tüdőből jő ki*; der Speichel, welcher durch Husten aus der Lunge geworfen wird. Med.

Ptyas, ădis, f. 3. (aspis) *mérgetlövő áspis kigyó*; eine giftspeyende Schlangenart. Plin.

Ptynx, gis, f. 3. *ragadozó bagoly*; eine Raubeule. Gesn.

Pūbēda, ae, m. 1. *fiatal ember*, *ifjú*; ein Jüngling. Mart. Cap.

Pūbens, tis, o. *felserdült*; mannbar, mündig. 2) genae pubentes, Virg. *bojhosodó ortza, v. áll, mellyen a' szakáll ütöget már kifelé*; Wangen, an denen der Bart hervorsticht. Virg.

Pūbĕo, ui, ēre, 2. *felserdült korra jutni*; mannbar seyn. Virg. 2) *szőrösödni*; Haare bekommen. Ulp.

Pūber, ĕris, vide: Pubes, Adj.

Pūbertas, ătis, f. 3. *felserdültség*, *melly kor a' férjfiaknál a' 15dik, a' leányoknál a' 13dik esztendővel kezdődik*; die Mannbarkeit, das

männliche Alter, das bey Mannspersonen nach dem vierzehnten, bey Frauenzimmern nach dem zwölften Jahre sich anfängt. Suet. 2) *a' felserdültségkori szőrösödés*; die Mannbarkeit, die Kennzeichen derselben, als Bart- und Schamhaare. Cic. Etiam de plantis et fructibus, v. gr. incipientis uvae pubertas, i. e. lanugo, Plin. 3) *férjfiúság, nemző erő*; die Mannheit, Männlichkeit, i. e. Mannskraft oder Zeugungskraft Inexhausta pubertas, Tacit.

Pūbes, is, f. 3. locus pudendi, in quo nascuntur pili. 2) pili ipsi in parte verenda, Virg. 3) *pejh, pejhszakáll, a' legelső pejhes szakálla az ifjúnak*: das Milchhaar, der erste Bart der Jünglinge. 4) *egy tsoport fiatal ifjak*; ein Haufen junger Mannschaft Omnis Italiae pubes, Cic.

Pūbes, vel Pūber, ĕris, o. Adj. *felserdült, ifjúkoros*; mannbar, männlich, von oder in männlichen Jahren, erwachsen. Nisi Puberem te haberet, Crass. ap. Cic. Puberem aetatem, Liv. Priusquam pubes esset, Nep. 2) v. gr. folium, Virg. *szőszös*; weichbehaart.

Pūbesco, bui, ĕre, 3. (pubeo) *pejhes dni, szőrösödni, szakállasodni*: mit den Barthaaren oder andern Haaren der Mannbarkeit bekleidet werden, einen Bart bekommen 2c. Molli pubescere veste, i. e. barba, Lucret. 2) Trop. *felnővén leveledzeni, bimbózni, gyümöltsbimbókat hajtani*; erwachsen, Blätter, Knospen und Früchte bekommen. Quae terra gignit, maturata pubescunt, Cic. 3) *szőszösödni, szőrösödni*; behaart werden. Folia pubescunt, Plin. Prata pubescunt flore, Ovid. i. e. incipiunt florescere.

Pūbis, is, pro: Pubes, Prud.

Pūbliānus, a, um, v. gr. sententia, i. e Publii Syri sententia. Sen.

Pūblicandum, i, n. 2. *kihirdetnivaló*; etwas Bekanntzumachendes, eine öffentliche Anzeige. JCt.

Pūblicānus, a, um, *a' státus jövedelmeit, vámjait 's a' t. illető, azzal foglalatoskodó*; die Staatseinkünfte oder den Pacht derselben betreffend, damit sich beschäftigend. Cic.

Publicānus, i, m. 2. *vámos, a' ki a' Római státus adóit, vámjait 's a' t. kiárendálta*; ein Pachter, oder Generalpachter der römischen Einkünfte (vectigalium).

Pūblicātio, ōnis, f. 3. (publico) v. gr. bonorum, Cic. *a' státus számára való elfoglalása valamelly jószágnak*; Confiscation, Einziehung in die öffentliche Casse. 2) *kihirdetés, közönségessététel*; die Gemeinmachung, Ausbreitung. JCt. 2) *eladás végett való kiragasztott hirdadás*; der öffentliche Anschlag zum Verkauf.

Publicātor, ōris, m. 3. *kihirdető*; Bekanntmacher. Arnob.

Pūblicātus, a. um, *kihirdettetett, közönségessé tétetett*, publiciet, bekannt gemacht, eröffnet. Nep 2) *a' státus kintstárja számára elfoglaltatott*; confiscirt, in die öffentliche Casse eingezogen. Cic.

Pūblice, Adv. v. gr. dicere, Cic. *közönségesen, a' státus, köztársaság vagy a' nép nevében, p. o. beszéllni*; im Nahmen des Staats oder des Volks, z. B. reden. 2) v. gr. scribere, Cic. *a' státushoz, vagy a' Római tanátshoz intézve, p. o. írni*; an den Staat, oder an den Senat schreiben, u. s. w. 3) v. gr alere, Nep. *a' státus vagy város költségén, p. o. tartani*; auf Kosten oder Veranstaltung des Staats, oder der Stadt, z. B. ernähren oder unterhalten. 4) v. gr. dissecere, Gell. *közönséges helyen, nyilván, mindenek láttára*; öffentlich, vor der ganzen Stadt, u. s. w. Nullo tumultu publice concitato, Cic. 5) *az útszán, az ország úton*; öffentlich auf der Gasse oder Straße.

Publiciānus, a, um, i. e. Praetore Publicio ortiundus, vel eum concernens. 2) v. gr. locus, Cic. *közönséges*; öffentlich. allgemein.

Pūblicista, ae, m. 1. qui Juri Publico operam dat. Gloss.

Pūblicitus, i. q. publice; *a' státus nevében, vagy annak rendeléséből 's a' t.* im Nahmen, auf Verordnung des Staats 2c. Ter. 2) *közönséges helyen, mindenek előtt*; öffentlich, vor Jedermann. Apul.

Pūblicius, a, um, *Publiciustól való, Publiciusi*; Publicisch. 2) v. gr. iter, Ovid. *közönséges*; gemein, öffentlich.

Publicius, ii, m. 2. Nom. pr. familiae Romanae Ovid.

Pūblico, āvi, ātum, āre, 1. *közönséges helyen kikiáltani, kihir-*

detni; öffentlich ausrufen, kund machen. Justin. Reticenda publicare, Just. *az as*: *elhirlelni*, *kibeszéllni mindenek elött*; öffentlich bekannt machen. 2) v. gr. bona, Cic. *a' státus tárháza számára elfoglalt jószágot eladni*, *eladóvá tenni*; confiscirte Güter öffentlich verkaufen. 3) v. gr. librum, Plin. jun. *kiadni*, *kihirdetni*; herausgeben 4) publicare hominem, Svet. *valakit szabadossá tenni*, *v. hirdetni*; einen aus der Dienstbarkeit frey machen. 5) corpus publicare, Plaut. *kurvaságra adni magát*; Hurerey treiben. 6) v. gr. aliquem, Liv. *valaki vagyondt*, *vagy jószágát 'a' státus tárháza számára elfoglalni*; eines Vermögen confisciren, oder dem Staate zueignen.

Pūblicŏla, ae, m. 1. pro: Populicola, cognomen Valerii. 2) *a' népnek tisztelője*, *barátja*; der das Volk ehrt, Volksfreund. Liv.

Publicum, i, n. 2. *a' státus vagyona*, *jószága*, *földjei*. *'s a' t.* das Eigenthum des Staats, Commun-Güter, Aecker, u. s. w. Cic. 2) *a' státus jövedelme*, *város jövedelme*; Einkünfte des Staats oder der Stadt. Convivari de publico, Hor. 3) *vám*, *vámok jövedelme*; der Zoll, öffentliche Abgaben. Publica redimere, Cic. *a' vámokat kidrendálni*; den Zoll pachten. Publica, plur. *státus dolgai*; Staats-Sachen. 5) *a' státus kintstárja*, *pénztárja*; öffentliche Casse, das Aerarium. In publicum redigere, Liv. vel, referre, Nep. 6) *a' közönség*, *p. o. státus*, *város*, *'s a' t.* das Publicum, der Staat, die Stadt, u. s. w. Publico, vel in publicum consulere, Ter. et Plin. Ep. *a' státus vagy a' közönség javára tenni valamit*, *annak javáról gondoskodni*, *a' közjóra munkálódni*; für den Staat sorgen, das gemeine Beste befördern, u. s. f. 7) *akármelly közönséges hely*, *p. o. a' hol hallgatók vagy nézők vannak*, *vagy p. o. piatz*, *vásár*, *'s a' t.* jeder öffentliche Ort, wo z. B. Zuhörer, Zuschauer sind, oder z. B. Marktplatz, Markt, u. s. w. Prodire in publicum, Cic. Publico abstinere, vel carere, Cic. *nem menni ki közönséges helyre*, *vagy nem jelenni meg semmi közönséges helyen*; nicht ausgehen, zu Hause bleiben.

Publicus, a, um, *az egész népet*, *a' közönséget*, *vagy a' tanátsot illető*; das ganze Volk, das Publicum, oder den Senat betreffend. Literae publicae; *a' néphez vagy a' tanátshoz intézett levél*; ein Schreiben an das Volk oder an den Senat. 2) *közönséges*; gemein. Publica via, Ovid. *országút*; die Landstrasse. In publico, sc. loco; *közönséges helyen*, *a' közgyűlésben*; in der öffentlichen Versammlung. 3) sumtu publico, Cic. *a' státus*, *v. a' köztársaság költségén*; auf Kosten des Staats. 4) publica persona, JCt. *közönséges hivatalt viselő személy*; eine Person in einem öffentlichen Amte. 5) causam publicam dicere, Cic. *főbenjáró dolgot védelmezni*; eine Criminalsache vertheidigen. Causa publica, Liv. *a' státus vagy köztársaság dolga*; die Sache des Staats.

Pūblĭlius, ĭi, m. 2. et Publilia, ae, f. 1. Praenomen Romanorum. Cic. Publilia, i. e. conjux Ciceronis secunda. Cic.

Pūblĭpor, ŏris, m. 3. i. e. Publii puer (servus) Quintil.

Pūblius, ĭi, m. 2. Praenomen Romanum, v. gr. P. Cornelius.

Pŭcĭnum, i, n. 2. urbs Carnioliae (in Carnis) Plin. Hinc: Pucinus, a, um, Adj. v. gr. vinum, Plin.

Pŭdĕfăcĭo, ĕci, actum, ĕre, 3. *megszégyeníteni*; machen, daß sich Jemand schämt. Pass. Pudefio, factus sum, fieri; *megszégyenűlni*; sich schämen. Pudefactus, Gell.

Pŭdendus, a, um, *szégyenleni való*; schämenswerth. Svet. Hinc: pudendum, v. gr. virile, aut muliebre, vel: partes pudendae; *szemérem test*; die Schaamglieder. 2) *rút*, *útálatos*; häßlich, schändlich.

Pŭdens, tis, o. (pudeo) *szemérmes*; schamhaft, züchtig, bescheiden. Cic. Comp. pudentior. Sup. pudentissimus. Cic.

Pŭdenter, Adv. *szemérmesen*, *szemérmesel*; mit Schamhaftigkeit, bescheiden, sittsam. Cic. Pudentius, Cic. pudentissime, Cic.

Pŭdĕo, ui, ĭtum, ēre, 2. *szégyenleni*; sich schämen. Pudeo, Plaut. *szégyenlem*; ich schäme mich. 2) Impers. cum Gen. v. gr. pudet me tui, Ter. *szégyenlem (magamat) előtted*;

ich schäme mich vor dir. Pudet me dicere, Ter. *szégyenlem kimondani*; ich schäme mich es zu sagen. Caeteros pudeat si, Cic. Quod illum non puditum est ostentare, Apul. Non te haec pudent? Ter. Pudeat te! Petron. *nem szégyenled? vagy szégyenld magadat!* schäme dich!

Pŭdesco, ĕre, 3. *szégyenleni*; sich schämen. Minuc. Fel.

Pŭdet, -ide: Pudeo.

Pŭdĭbĭlis, e, i q. pudendus, Lampr.

Pŭdĭbundus, a, um, *szégyenlős, szemérmes*; sich schämend, schamhaft. Horat. Virg. et Colum. 2) *szégyenleni való, a' mit szégyenleni kell*; schämenswerth. Justin. 3) *elpirúlt*; roth, schamroth. Svet.

Pŭdīce, Adv. *szemérmesen*; schamhaft, züchtig, sittsam. Terent. pudicius, Plaut.

Pŭdīcitia, ae, f. 1, *szemérmesség*; die Schamhaftigkeit, Sittsamkeit. 2) *szűzesség, tisztaság*, die Züchtigkeit, Keuschheit. Cic. et Liv. 3) i. e. dea Pudicitia. Liv.

Pŭdīcus, a, um, (pudeo) *szemérmes, a' ki valamit szégyenl*; der sich schämt, schamhaft. Plaut. 2) v. gr. homo, Cic. mater, Ovid. *tisztaéletű, szűz, tiszta erköltsű*; keusch, züchtig, sittsam. Comp. pudicior, Sup. pudicissimus, Plin.

Pŭdor, ōris, m. 3. (pudeo) *szemérem, szégyen, szemérmetesség*. die Scham, Schamhaftigkeit, wenn man sich schämt etwas Unanständiges oder Böses zu thun oder zu sagen. Cic. Pudor est (mihi) referre, Ovid. *szégyenlem elbeszéllni*; ich schäme mich es zu erzählen. Non est pudori, Liv. *nem szégyen az*; das ist keine Schande. 2) v. gr. patris, Ter. *tisztelet valaki eránt*; die Hochachtung vor Jemanden. 3) *szemérmesség, illendőség*; die Bescheidenheit, Sittsamkeit, Wohlstandsliebe. 4) *az asszony személynek betsűlete, szűzessége, tiszta élete*; die Ehre eines Frauenzimmers, Keuschheit, Züchtigkeit. Oblita pudoris, Ovid. 5) *elpirúlás*; die Röthe der Haut, das Erröthen. Ovid.

Pŭdōrĭcŏlor, ōris, o. *elpirúlt*; schamroth, Schamröthe habend, röthlich. Laev. ap. Gell.

Pŭella, ae, f. 1, *lednygyermek, ledny*; ein Mädchen. Puellam parere, Ter. 2) *asszonyszemély, fejérszemély, ledny, menyetske, vagy ifjú asszony*; jedes Frauenzimmer, sie sey ledig oder verheirathet. Laborantes utero puellae, Hor. *fiatal menyetskék*; junge Weiber. 3) *szerető, mátka*; die Liebste. Prop. et Ovid. 4) *ledny, lednya az atyának és anyának*; die Tochter. Hor.

Pŭellāris, e, *lednyi, a' lednyokat illető*; ein Mädchen oder junges Frauenzimmer betreffend, den Töchtern zugehörig. 2) *ifjúi, fiatal lednykori, gyermeki*; jugendlich, jung, kindisch. Aetas puellaris, Quint.

Pŭellāriter, Adv. *ledny módra, lednyosan*; auf Mädchenart, als ein Mädchen. Plin. Ep.

Pŭellārius, ii, m. 2. *lednyokat kedvellő*; Mädchenfreund. Petron.

Pŭellasco, ĕre, 3. *elledyosodni*; kindisch, weibisch werden. Varr.

Pŭellātōrius, a, um, *apró lednykáknak való*; kleinen Mädchen gehörig. Solin.

Pŭellītor, āri, Dep. 1. *gyermekeskedni*; Kinderey treiben, spielen, schäkern. Laber.

Pŭellŭla, ae, f. 1, (Dimin.) *lednyka, kis lednyka, lyánka*; ein kleines Mädchen. Terent.

Pŭellus, i, m. 2. (Dimin.) *kis gyermek, gyermeketske*; ein Knäbchen. Lucret.

Pŭer, ĕri, m. 2. *gyermek, fiú vagy ledny gyermek*; jedes Kind, es sey Knabe oder Mädchen. Proserpina puer Cereris, Naev. Pueri; *gyermekek*; Kinder. Cic. 2) *fiúgyermek, fiú, férjfigyermek*; ein Knabe. Ovid. 3) *gyermek, t. i. az idejére nézve mintegy tizenkét esztendős korig*; ein Knabe den Jahren nach, junge Mannsperson bis ins zwölfte Jahr und darüber. A puero, Cic. *gyermek korától (v. koromtól) fogva*; von Kindheit an. Audivi a puero, Cic. *gyermek koromtól fogva mindég hallottam*; von meiner Kindheit an habe ich es immer gehört. Ex pueris excedere, Cic. *kikelni a' gyermeki korból*; ein Jüngling werden. 4) v. gr. meus, tuus, Virg. *valakinek fija, gyermeke*; Knabe Jemandes, sein junger Sohn. 5) *inas, szolgáló gyermek, vagy ifjú*; ein Knabe, Junge, zur Aufwartung, Bedienter. Pueri regii, Liv. *a' királyi*

szolgáló úrfiak; die königlichen Pagen. 6) *nőtelen fiatal ember*; eine unverheirathete Mannsperson. Fac puer esse velis, Ovid.

Pŭĕra, ae, f. 1. (Fem. a puer) *leány*; ein Mädchen. Liv. Andr. et Varr.

Pŭĕrasco, ĕre, 3. *felserdülni*; ein Knabe oder Jüngling werden. Suet. 2) *megifjodni*; sich verjüngeren. Auson.

Pŭercŭlus, i, m. 2. (Dimin.) *gyermeketske, kis gyermek*; ein Knäbchen. Arnob.

Pŭĕrīlis, e, *gyermeki*; kindlich, kindisch. Aetas puerilis, Cic. *gyermeki kor*; das Knabenalter. Anni pueriles, Ovid. *gyermeki esztendők*; die Kinderjahre. 2) *gyermekes, együgyü*; kindisch, einfältig. Consilium puerile, Cic. *együgyü gyermeki ész*; kindischer Verstand. Puerile est, Ter. *gyermekség*; etwas kindisches.

Pŭĕrīlĭtas, ātis, f. 3. *gyermekkor, gyermeki kor*; das Knabenalter, die Knabenjahre. Varr. 2) *gyermeki szokás, v. magaviselet*; kindische oder knabenmäßige Sitten. Senec.

Pŭĕrīlĭter, Adv. v. gr. blandiri, Liv. *gyermeki módon*; kindisch, wie Kinder oder Knaben. 2) v. gr. facere, Cic. *gyermekesen, gyermek módra*; kindisch, einfältig.

Pŭĕrĭtia, ae, f. 1. *gyermekség, gyermeki kor, gyermekkor*; das Knaben- oder Mädchenalter, die ersten Jahre, die Kindheit. In pueritia mea, Cic. *gyermekkoromban, mikor gyermek voltam*; in meiner Kindheit. A pueritia, Cic. (sc. mea, tua etc.) *gyermekségemtől fogva, 's a' t.* von meiner Kindheit an.

Pŭĕrĭties, ēi, f. 5. pro: pueritia, Auson.

Pŭerpĕra, ae, f. 1. *gyermekágyas asszony*; eine Kindbetterinn, Sechswöchnerinn. Ter.

Pŭerpĕrium, ii, n. 2. *gyermekszülés*; das Kindergebären. 2) *gyermekágy, lebetegedés*; Kindbette, Sechswochen, Niederkunft. Puerperio cubare, Plaut. *gyermekágyat feküdni*; im Kindbette liegen.

Pŭertia, pro: pueritia, Hor.

Pŭĕrŭlus, i, m. 2. (Dimin.) *kis fiú, fiútska*; ein kleiner Knabe. Cic.

Pŭĕrus, i, m. 2. pro: puer.

Pūga, vel Pyga, ae, f. 1. *fartsik*; der Steiß. Non.

Pūgil, ĭlis, m. 3. *bajnok, öklölő küzdködő*; ein Fechter, Faustfechter. Cic.

Pŭgĭlātĭo, ōnis, f. 3. *bajnokoskodás*; das Faustfechten. Cic.

Pŭgĭlātor, ōris, m. 3. id. qu. pugil, Arnob.

Pŭgĭlātus, us, m. 4. *öklöllel küszdés, bajnokság*; das Faustfechten. Plaut.

Pŭgĭlĭce, Adv. *bajnok módra, bajnokúl*; faustfechterisch, nach Art der Faustfechter. Plaut.

Pŭgĭllar, āris, vel Pugillare, is, n. 3. *jegyzőkönyv, jegyző zsebkönyv*; eine Schreibtafel. Auson.

Pŭgĭllāres, ium, m. pl. id. qu. Pugillar. Plin.

Pŭgĭllaris, e. *egy öklönyi*; einer Faust groß. Juv.

Pŭgillo, Pugillor, id. qu. Pugilo, Pugilor.

Pugillus, i, m. 2. (Dimin. a pugnus) *egy kis ököl, öklötske*; eine kleine Faust. Plin.

Pŭgĭlo, āvi, ātum, āre, et Pugilor, ātus sum, āri, Dep. 1. *öklöllel verekedni*; mit der Faust fechten. Apul.

Pūgio, ōnis, m. 3. *handzsár, tőr*; ein Dolch, Stoßdegen. Cic. 2) Met. pugio plumbeus, Cic. *tsekély vagy gyenge megmutatás*; ein schwacher Beweis.

Pūgiuncŭlus, i, m. 2. *törötske*; ein kleiner Dolch. Cic.

Pugna, ae, f. 1. *viadal, hartz, verekedés*; der Kampf, das Gefecht, der Streit. Pugna singularis, Macr. *személyes viadal, megvívás*; der Zweykampf. 2) *ütközet*; das Treffen, die Schlacht. Pugna navalis, Nep. *tengeri ütközet*; ein Seetreffen, eine Seeschlacht. 3) Trop. *viaskodás, veszekedés, p. o. szóval*; der Streit, z. B. mit Worten. Cic.

Pugnācĭtas, ātis, f. 3. *hartzosság, viaskodóság, vágyás a' viaskodásra*; die Streitbegierde, Streitbarkeit. Plin.

Pugnācĭter, Adv. *viaskodva*; streitbegierig, heftig im Streiten. Cic. Pugnacius, Quintil. pugnacissime, Cic.

Pugnācŭlum, i, n. 2. *bástya*; die Basteÿ. Plaut.

Pugnātor, ōris, m. 3. *hartzoló, vívó, viaskodó*; ein Fechter, Streiter. Liv.

Pugnātōrius, a, um, *hartzolói, vias-*

kodói, viaskodásra való, hartzoló; das Fechten betreffend, dahin gehörig. Suet.

Pugnātrix, īcis, f. 3. *hartzoló, t. i. asszony személy*; Fechterinn. Ammian.

Pugnax, ācis, o. (pugno) *viaskodó, hartzoló, örömest hartzoló, hartzos*; gern fechtend oder streitend, streitbar, kriegerisch. Ovid. 2) *veszekedő*; zänkisch. 3) *vele ellenkező*; widerwärtig. Ignis aquae pugnax, Ovid. 4) Trop. v. gr. contra aliquem, Cic. *nyakas, makats*; widersetzlich, hartnäckig.

Pugnĕus, a, um, (pugnus) *ököllel való*; die Faust betreffend. Plaut.

Pugnitus, Adv. *ököllel*; mit Fäusten. Caecil.

Pugno, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. cum aliquo, vel contra aliquem, Cic. *viaskodni, hartzolni, vivni*; kämpfen, fechten, streiten. Pro commodis patriae pugnare, Cic. De genu pugnare, Sen. *térden állva hartzolni*; knieend fechten. De loco pugnare, Ter. *a' helyért viaskodni*; wegen des Platzes kämpfen. 2) *tusakodni, ellenkezésben lenni, ellenkezni*; streiten, uneinig seyn. Secum pugnare, Cic. *maga magával ellenkezni*; sich widersprechen. 3) Trop. v. gr. pugnare ut, Cic. vel ne, Cic. *erővel rajta lenni valamin, hartzolni mellette vagy ellene, p. o. szóval*; alle Mühe anwenden, streiten dafür oder dawider.

Pugnus, i, m. 2. *ököl*; die Faust. Contundere aliquem pugnis: *megöklözni valakit*; einen mit der Faust schlagen. Pugno victus, Hor. 2) *egy marok, (mérték)*; die Faust als ein Maaß. Cato.

Pulcellus, vel Pulcellus, a, um, (Dimin. a pulcher) *szépetske*; hübsch, artig, nett. Cic.

Pulcher, chra, chrum, vel Pulcer, era, erum, v. gr. puer, Cic. hortus, Ovid. *szép, jeles*; schön. Quid adspectu pulchrius, Cic. Urbs pulcherrima, Caes. 2) v. gr. exemplum, Caes. *szép, jeles, derék, dítses*; schön, vortrefflich, herrlich, rühmlich. Nil virtute pulchrius, Cic. Pulcra dies, Hor. *ditső, v. szerentsés nap*; ein glückseliger Tag. Difficilia quae pulcra, Prov. *nem könnyű az a' mi szép*; gut Ding will Weile haben. Comp. pulcrior, pulcrius. Sup. pulcerrimus, et pulcherrimus, Cic.

Pulchralis, vel Pulcrālis, e, *szép*; schön. Cato.

Pulchre, vel Pulcre, Adv. *szépen, jelesen, jól, helyesen*; schön, vortrefflich, herrlich, gut, wohl. Pulcre vendere, Plaut. *jól, az az: drágán eladni*; gut, oder theuer verkaufen. Pulcre est mihi, Cic. Pulcre sum, Plaut. *jól vagyok*; ich befinde mich wohl, mir ist wohl. Comp. pulchrius, Sup. pulcherrime, vel pulcerrime, Cic.

Pulchresco, (pulcr.) ĕre, 3. *szépülni*; schön werden. Cassiod.

Pulchrĭtas, (pulcr.) ātis, f. 3. *szépség*; die Schönheit. Caecil.

Pulchrĭtūdo, (pulcrit.) ĭnis, f. 3. *szépség, jelesség, jeles vagy szép volta valaminek*; die Schönheit, Vortrefflichkeit. Cic.

Pūlējum, et Pūlēgĭum, ĭi, n. 2. *tsombor ménta, póléj, putnokfű*; die Poley, das Flöhkraut. (Mentha pulegium, L.) Cic.

Pūlex, ĭcis, m. 3. *balha*; der Floh. Plaut. 2) *maróka*; der Blumenkäfer, Erd...h. Colum. (Mordella, L.)

Pūlĭcōsus, a, um, (pulex) *bolhás*; voller Flöhe. Colum.

Pullārius, a, um, (pullus) v. gr. collectio, Veget. *apró baromfiakat vagy más állatok kölykeit illető, azoknak való*; junge Thiere betreffend, dahin gehörig.

Pullārĭus, ĭi, m. 2. *baromfiakat tartó*; ein Hühnerwärter. Cic.

Pullastra, ae, f. 1. sc. gallina; *fiatal tyúk, jertse*; eine junge Henne. Varr.

Pullātio, ōnis, f. 3. *költés, kotlás*; die Ausbrütung. Colum.

Pullātus, a, um, *fekete öltözetű, mint a' gyászolók*; schwarz gekleidet, z. B. bey Trauer. Juvenal. 2) Trop. *közönséges, szennyes, p. o. öltözetű*; schmutzig, gemein, gering. Pullati, Plin. Ep. *közönséges emberek*; gemeine Leute.

Pullējăcĕus, a, um, pro: pullus; *fekete*; schwarz. Suet.

Pullīgo, ĭnis, f. 3. *fekete vagy setét szín*; schwarze oder dunkle Farbe. Plin.

Pullīnus, a, um, v. gr. dens, Plin. *fiatalkori*; von jungen Thieren.

Pullĭprēma, ae, m. 1. Pullĭprēmo, ōnis,

m. 3. *gyermek szeplősítő*; ein Knabenschänder. Auson.

Pullities, ei, f. 5. *apró baromfi*; die junge Brut der Hühner. Colum.

Pullo, are, 1 *költeni, kikölteni*; Junge hervorbringen. 2) l. q. germino. Varr.

Pullŭlasco, ĕre, 3 *kihajtani, hajtani, mint az ág*; ausschlagen, hervor kommen, z. B. ein Zweig ꝛc. Colum.

Pullŭlo, āvi, ātum, āre, 1. *hajtani, kihajtani, kinőni, kitsirázni*; ausschlagen, hervorsprossen. Virg. et Colum. 2) *költeni, kikölteni, szülni*; ausbrüten, etwas Junges hervor bringen, zeugen. Apul.

Pullŭlus, a, um, (Dimin. a pullus) *fiatal*; jung. Apul. 2) *feketés, feketéllő*; etwas schwarz, schwärzlich. Colum.

Pullulus, i, m. 2. *fiatal vagy fattyú ág*; ein junges Sprößchen. Plin. 2) *tsirke, tsibe*; ein junges Hühnchen. Apul.

Pullus, a, um. *fiatal*; jung. Meus pullus passer, Plaut. 2) pro: purulus, a, um, *tiszta*; rein. Veste pulla candidi, Varr. 3) *szennyes, setétszínű, földszínű, fekete*; schmutzig, dunkel, erdfarbig, schwarz. Toga pulla, Cic. *szennyes, szurtos, fekete ruha, mint a' millyent a' közönséges szegény emberek hordtak*; ein schmutziger und schwarzer Rock, wie die gemeinen Leute trugen.

Pullus, i, m. 2. *akármelly állatnak a' fija vagy kölyke*; das Junge eines jeden Thieres. Pulli ranae, Hor. *béka porond, v. porongy*; die jungen Frösche. Pullus columbinus, Cic. *galambfi*; ein junges Täubchen. Pullus equinus, Quint. *tsikó*; ein Füllen. Pullus asininus, Varr. *vemhe*; ein junger Esel. Pulli gallinacei, Liv. *tsirkák, tsibék, pizsék*; junge Hühnchen. 2) pulli arborum, Plin. *fiatal tsemeték*; junge Bäumchen.

Pulmentāris, e, (pulmentum) *pépnek való, kásának való*; zum Breye gehörig. Plin.

Pulmentārium, ii, n. (pulmentum) 2. *mindenféle főzelék és más tsemege, a' mit kenyérrel szoktak enni*; alles, was man zum Brote ißt, Zukost, z. B. Gemüse, Fleisch, ꝛc.

Pulmentum, i, n. 2. (puls) i. q. Pulmentarium, Justin. 2) *étel, étek*; das Essen, Gericht, die Speise. Plaut. et Horat.

Pulmo, ōnis, m. 3. *tüdő*; die Lunge. Cic. Plur. pulmones, pro: Sing. pulmo. Cic. et Ovid. 2) pulmo marinus: *egy tengeri hal neme, tengeri tüdőhal*; ein Seegeschöpf, Seelunge, Meerlunge. Plaut.

Pulmōnāceus, a, um, *tüdőnek való, tüdőt illető*; die Lunge betreffend, ihr heilsam. Veget.

Pulmōnāria, ae, f. 1. *gálna, tüdőfű*, das Lungenkraut, Christwurz. Bot.

Pulmōnārius, a, um, *tüdője veszett*; lungensüchtig. Colum.

Pulmōnĕus, a, um, *tüdőt illető*; die Lunge betreffend. Plaut.

Pulmuncŭlus, i, m. 2. *kis tüdő, tüdőtske*; kleine Lunge. Veget.

Pulpa, ae, f. 1. *az állati testnek vastag húsos része*; das Fleischige an thierischen Körpern, das derbe Fleisch. Cato. 2) *a' gyümöltsnek húsos vagy leves része*; das Fleischige am Obste. Scrib. Larg. 3) pulpa arboris, Plin. *a' fának a' fás része*; das Fleischige am Holze. Plin.

Pulpāmen, inis, n. 3. *vastaghús*; das Fleisch ohne Bein. Plin. 2) *a' mit kenyérrel szoktak enni*; was man zum Brote isset. Liv.

Pulpāmentum, i, n. 2. *az állatnak a' húsos része*; das Fleischige an Thieren, z. B. Fischen. Plin. 2) *tsemege*; Leckerbißlein. Plaut. 3) *a' mit kenyérhez enni szoktak, főzelék, hús, 's a' t.* was man zum Brote ißt, Zukost, z. B. Gemüse, Fleisch ꝛc. Cic.

Pulpĭto, āre, 1. *bedeszkázni*; mit Bretern verschlagen. Sid.

Pulpĭtum, i, n. 2. i. q. Proscenium, *az a' felemelt hely a' theátromban, a' hol a' játék előadatik*; der Schauplatz, darauf man spielt. Mart. 2) *katedra, beszéllőszék*; die Kanzel, die Bühne. 3) *akármelly deszkából készült állás*; ein Gerüst. Ovid. 4) *íróasztal, mellynek hátulsó része pulpitus módra felemeltetett*; ein Schreibepult. 5) *pulpitus, olvasó pulpitus*; ein Pult.

Pulpōsus, a, um, *húsos*; fleischig. Ap.

Puls, tis, f. 3. *pép, kása, p. o. lisztből, lentséből, köleskásából, 's a' t.* ein Brey oder Mus, z. B. aus Mehl, Linsen, Hülsenfrüchten ꝛc.

Pulsābŭlum, i, n. 2. (pulso) *kótis, fa-*

kalapáts; der Schlägel oder hölzerner Hammer. 2) *tzimbalomverő*, *pengető*; der Klöppel. Apul.

Pulsātio, ōnis, f. 3 *verés*, *veregetés*; das Schlagen, der Schlag. Liv. 2) *zörgetés*; das Klopfen, z. B. an der Thür. Non.

Pulsātor, ōris, m. 3. *ütő*, *verő*; der da schlägt. 2) *zörgető*; der da klopft, z. B. an der Thür. 3) v. gr. citharae, Val. Max. *tsiterás*; der Citherspieler. Val. Fl.

Pulsātus, a, um, *ütött*, *vert*, *megveregetett*; geklopft, geschlagen. Ovid.

Pulsim, Adv. *ütésenként*; schlagweise. Nigid.

Pulsĭo, ōnis, f. 3. (pello) i. q. pulsatio, Arnob.

Pulso, āvi, atum, āre, 1. (Frequ. a pello), v. gr. aliquem, Cic. *verni*, *megverni*, *megütögetni*; schlagen, Schläge geben. 2) v. gr. fores, Ovid. ostium, Plaut. *zörgetni*, *p. o. az ajtón*, *kopogatni*; klopfen, z. B. an der Thüre. 3) *veregetni*, *ütögetni*, *kopogatni*; klopfen, schlagen an etwas, aufschlagen. Terras grandine pulsat, Ovid. *jéggel veri*, *kopogatja*, *'s a' t.* läßt auf die Erde hageln. 4) v. gr. campanis, vel campanas pulsare; *harangozni*; die Glocken läuten. Citharam pulsare, Virg. *tsiterázni*; die Cither schlagen. 5) *nyughatatlankodtatni*, *hánykódtatni*; beunruhigen. Quae te vecordia pulsat, Ovid. 6) v. gr. pericula, Claud. *elhárítni*, *elűzni*, fortstoßen, entfernen. 7) v. gr. pede terram; *dobogni*; stampfen. Tellurem pulsare libero pede, Hor. *tántzolni*, *ugrálni*; tanzen, hüpfen, springen. Semen in pila pulsare, Plin. *törni*, *p. o. mozsárban*; stampfen, stoßen. 8) v. gr. digitis, Ter. *verni*, *pengetni*, *p. o. a' muzsikát*, *hárfát*, *klavirt*, *játszani rajta*; schlagen, spielen.

Pulsŭōsus, a, um, v. gr. dolor, Coel. Aur. *lüktető*, *p. o. fájdalom*; voller Stöße.

Pulsus, a, um, (Pello) *elvert*, *elhajtott*; vertrieben. Regno pulsus, Virg. *országából kihajtatott*, *kiűzetett*; aus dem Reiche vertrieben. 2) *vert*; geschlagen. Lyra manu pulsa, Ovid.

Pulsus, us, m. 4. *ütődés*, *verés*, *verődés*; das Stoßen, Schlagen. Remorum pulsus, Cic. *evezés*; das Rudern. 2) v. gr. pedum, Virg. *kopogás*, *dobogás*; das Klopfen, Schlagen. Pulsus arteriarum, Plin. *érverés*; der Puls. 3) *előre való mozgás*, v. *verődés*; der Trieb, eine Bewegung. Amm.

Pultārius, ii, m. et Pultarium, ii, n. 2. *pépes edény*, *mellyben a' pépet vagy kását főzték és enni feladták*; ein Gefäß, worin ein Brey gekocht und aufgetragen ward. Cels. 2) *ivó lapos edény*, *tsésze*; ein Schälchen, woraus allerhand abgekochte Tränke getrunken wurden. Mart. 3) *főző-fazék*; ein Kochtopf. Colum.

Pultātio, ōnis, f. 3. (pulto) *kotzogatás*, *kotsogatás*, *p. o. az ajtón*; das Klopfen, Anklopfen. Plaut.

Pultĭcŭla, ae, f. 1. *pépetske*; ein Müschen, etwas wenig Brey. Colum.

Pultĭfĭcus, a, um, *pépnek vagy kásának való*; zum Brey dienlich. Aus.

Pultĭphăgŏnĭdes, ae, m. 1. *pépevők*, *kásaevők*; Breyesser. Plaut. i. c. Carthaginenses.

Pultĭphăgus, i, m. 2. *kásaevő*, *pépevő*; ein Breyesser. Plaut.

Pulto, āre, i. q. pulso, Terent.

Pulver, ĕris, m. 3. i. q. pulvis, Apul.

Pulverarius, a, um, *porhozvaló*; zum Pulver gehörig. Pixis pulveraria, Gloss. *puskaportartó*; eine Pulverflasche.

Pulvĕrātĭcum, i, n. 2. *borravaló*, *kivált valami terhes poros munkáért*; ein Trinkgeld. besonders für eine große (staubige) Arbeit. Cod. Theod.

Pulvĕrātĭo, ōnis, f. 3. *porrátörés*; das Pulverisiren. Colum.

Pulvĕrĕus, a, um, (pulvis) *porhos hasonló*, *ollyan mint a' por*; wie Staub. Virg. 2) *porból való*, *por*; aus Staub. 3) *poros*, *porral bélepett*; voll Staub, bestäubt. Ovid.

Pulvĕro, āre. 1. *béporozni*, *porral béhinteni*; bestäuben, mit Staub bestreuen. Plin. 2) v. gr. herbas, Calp. *porrá törni*, *széllyel dörzsölni porrá*; zerstäuben, zu Staub machen.

Pulvĕrŭlentus, a, um, v. gr. via, Cic. *poros*, *porral tele*, *béporosodott*; voller Staub, staubig, bestäubt. 2) Met. *munkával*, *fáradtsággal járó*; mit Mühe verbunden. Ovid.

Pulvillus, i, m. 2. *vánkoska*, *vánkotska*, *kis vánkos*; ein kleines Küssen, Küßchen. Hor.

Pulvīnar, vel Polvinar, āris, n. 2. *vánkos*, *párna*, *fóalj*; ein Polster,

Hauptküssen. Varr. 2) *oltár vagy más felemelt hely, mellyet a' házi istenek számokra vánkosokkal béborítottak, 's oda eleibek étkeket is raktak*; ein Altar oder ein erhabener Ort, worauf man die Götzen stellte, und ihnen allerhand Speisen setzte. Cic. Hinc: Julio Caesari pulvinar dedicatum fuit, Cic. 3) *fejedelmi háló ágy*; das Bett oder Ehebett, insbesondere kaiserlicher Personen. Catull.

Pulvīnāris, e, *vánkoshoz való, azt illető*; das Polster oder Küssen betreffend. Petron.

Pulvīnārĭum, ĭi, n. 2. i. q. pulvinar, 2) *hajóállás, tengeröböl, kikötő*; der Ruheplatz der Schiffe, Hafen. Plaut.

Pulvīnātus, a, um, (pulvinus) *vánkos formára kitömött*; gleichsam gepolstert, gleichsam mit einem Küssen versehen. Plin.

Pulvīnŭlus, i, m. 2. (Dimin. a pulvinus) *párnátska, vánkoska*; ein kleines Polster. 2) *zsombék*; eine kleine Erhöhung, z. B. der Erde. Colum.

Pulvīnus, i, m. 2. *vánkos, párna, ?. i. rajta feküdni, vagy ülni való*; ein Polster, Küssen, darauf zu sitzen oder zu liegen. Cic. 2) *derékally, párna*; ein Unterbette, Madratze. Cic. 3) *veteményes ágy*; ein Gartenbeet. Plin. 4) *fövénytorlás*; die Sandbank. Serv.

Pulvis, ĕris, m. 3. (Not. ap. Prop. f. v. gr. horrida pulvis) *por*; der Staub. Multus in calceis pulvis, Cic. Sulcos in pulvere ducere, Prov. Juven. *hijjában fáradozni*; vergebliche Mühe anwenden. Sine pulvere, Hor. *munka és fáradtság nélkül*; ohne Mühe. 2) *por*; das Pulver. Pulvis pyrius vel nitratus, Gloss. *puskapor*; das Schießpulver. 3) *szerpor, orvosságnak való por*; ein Arzneypülverchen. 4) pulvis scholasticus, v. pulvis eruditus, Cic. *rajzoló homok, a' földmérőkre nézve*; geometrischer Staub, worin die alten Mathematiker ihre mathematischen Figuren machten.

Pulviscŭlus, i, m. 2. *kis por*; sehr kleiner Staub, Stäubchen. Solin.

Pūmex, ĭcis, m. 3. *tajtékkő, sikárlókő*; Bimsstein. Plaut. Aquam a pumice postulas, Prov. Plaut. *koldústól kérsz alamisnát*; du sprichst den Bettler um Almosen an. 2) *porlókő*; jeder weiche Stein. Virg. et Ovid.

Pūmĭcātor, ōris, m. 3. *kipallérozó*; der Polirer. Gloss.

Pūmĭcātus, a, um, *kisikárlt, kisimított, pallérozott*; geglättet, polirt. Plin.

Pūmĭcĕus, a, um, (pumex) *tajtékkőből való, tajtékkő*; aus Bimsstein. Ovid. Met. Oculi pumicei, Plin. i. e. qui plorare nequeunt.

Pūmĭco, āre, 1. *tajtékkővel kipallérozni, kisikárlani, kidörgölni, kisimítni*; mit Bimsstein reiben oder glätten. Lucil.

Pūmĭcōsus, a, um, v. gr. lapis, Plin. *lyukatsos mint a' tajtékkő*; Bimsstein ähnlich, löcherig, porös.

Pūmĭlio, ōnis, m. 3. *törpe, kitsiny*; ein Zwerg. Senec.

Pūmĭlo, ōnis, m. 3. *törpe*; ein Zwerg. Stat.

Pumilus, i, m. 2. *törpe*; ein Zwerg. Suet.

Pumŭla, ae, f. 1. species vitis viniferae. Plin.

Puncta, ae, f. 1. (pungo) *szúrás, döfés, vágás*; ein Stich, ein Stoß, ein Hieb. Veg.

Punctātim, Adv. *pontonként*; punctweise, vom Puncte zu Puncte. 2) *rövideden*; kürzlich. Claud.

Punctillum, i, n. 2. *pontotska*; ein Pünctchen, Tüpfel, Tüpflein. Sol.

Punctim, Adv. v. gr. petere hostem, Liv. *szúrással*; stichweise, mit Stechen.

Punctĭo, ōnis, f. 3. (pungo) *szúrás*; das Stechen, der Stich. Cels.

Punctĭuncŭla, ae, f. 1. (Dimin) *szúrátska*; der Stich, das Stichlein. Senec.

Punctŭlum, i, n. 2. *kis szúrás*; ein kleiner Stich. Apul.

Punctum, i, n. 2. (pungo) *pont*; der Punct. 2) *egy szempillantásnyi idő*; eine kurze Zeit, wie ein Augenblick. Cic. 3) *voks a' választásban, úgy mint a' mellyet pontokkal jegyzettek fel*; die Stimme in der Wahl, weil diese mit Puncten angemerkt wurde. Suffragiorum puncta ferre, Hor. *legtöbb voksot nyerni*; die meisten Stimmen haben. Hinc: Omne tulit punctum, qui miscuit utile dulci. Hor. 4) *szúrás*;

bre Stich. 5) puncta, Svet. *a' kotska szemei*; die Augen auf den Würfeln.

Punctura, ae, f. 1. *szúrás*; das Stechen, der Stich. Jul. Firm.

Punctus, us, et, i, m. 4. et 2. *szúrás*; das Stechen. 2) *pont*; der Punct. Plin.

Pungo, pŭpŭgi, punctum, ĕre, 3. v. gr. aliquem, Cic. *szúrni*, *megszúrni*; stechen. 2) v. gr. vulnus, Cic. *felfakasztani*, *felszúrni*; stechen, aufstechen. 3) v. gr. sensum, Lucr. vel: ut nitrum pungit, Plin. *csipni*, *marni*, *enni*, *mint*, *p. o. a' salétrom a' nyelvet*, *'s a' t.* empfindlich berühren, beißen. 4) Met. *nyughatatlankodtatni*, *bántani*, *sérteni*; beunruhigen, kränken, verdrießen. Haec epistola pungit me, Cic.

Pūnicans, tis, o. *piros*, *pirosas*; roth, röthlich. Apul.

Pūnicānus, a, um, (punicus) *Carthágóbeli*, *Carthágói módra készült*; Carthagisch, auf Carthagische Art gemacht. Cic.

Pūnice, Adv. *Carthágói módon*; Carthagisch. Plaut.

Pūnicĕus, a, um, v. gr. dux, Ovid. *Carthágóbeli*; Carthagisch. 2) *barnapiros*, *v. veres*, *setetpiros*; braunroth, dunkelroth, purpurfärbig. Virg.

Pūnico, āre, 1. *piros*, *v. veres lenni*; roth seyn. Punicat prae pudore, Apul. *elpirult szégyenletében*; ist schamroth geworden.

Pūnicus, a, um, *Fenitziai*; Phönicisch. Lingva Punica, Plin. 2) v. gr. bellum, Cic. *Carthágói*, *Carthágóbeli*; Carthagisch. Punica fides, Prov. Sall. *hitetlenség*, *hitszegés*; die Treulosigkeit Pomum punicum, Ovid. *grándtalma*, *pómagránát*; ein Granatapfel. Arbor v. malus Punica (Punica Granatum, L.) *pómagránát*; der Granatbaum. 3) *piros*, *veres*; roth, röthlich. Ovid.

Pūnio, ivi et ii, itum, ire, 4. v. gr. maleficia, Cic. *büntetni*, *megbüntetni*; strafen, bestrafen. Aliquem capite punire, Plin. *fővételre büntetni*; einen am Leben strafen. 2) *megbosszúlni*; rächen. Cic.

Pūnior, iri, Dep. v. aliquem, Cic. *megbüntetni*; bestrafen.

Pūnior, Compar. id. qu. magis Poenus, Plaut.

Pūnitio, ōnis, f. 3. *büntetés*, *megbüntetés*; die Bestrafung, Strafe. Val. Max.

Pūnitor, ōris, m. 3. *megbüntető*; der Bestrafer, Strafer. Val. Max. 2) *megbosszúló*, *bosszúálló*; der Rächer. Cic.

Pūnitus, a, um, *megbüntetett*; gestraft. Suet.

Pūnus, a, um, i. q. Poenus; *Carthágói*; Carthagisch. 2) Subst. *Carthágóbeli ember*; ein Carthager. Plaut.

Pūpa, ae, f. 1. *lednyka*, *lyánka*; ein Mädchen. Martial. 2) *báb*, *játszó báb*; eine Puppe, Docke zum Spielen. Varr. 3) *báb*, *púpa*, *nimfa*, *mellyre a' hernyók elváltoznak*, *és a' mellyből osztán bogarakká lesznek*; die Puppe, Nymphe in dem Insectenreiche. Hist. Nat.

Pūpilla, ae, f. 1. *lednyka*, *kis lednyka*; ein kleines Mädchen. Hor. 2) *árva lednyka*; eine Waise, eine Mündel. Cic. 3) *szemfény*; der Augapfel. Plin. 4) *a' szemfényben mint tükörben meglátszó kép*; das Bild, das sich im Auge zeigt. Plin.

Pūpillāris, e, *árvákat illető*, *árva*; Waisen oder Unmündige betreffend, dahin gehörig, unmündig. Pecuniae pupillares, Liv. *árvák pénze*; Waisengelder, Pupillengelder.

Pupillāriter, Adv. *árvákat illető módon*; wie es Waisen zukommt. JCt.

Pūpillus, i, m. 2. *kis gyermek*, *fiútska*; ein kleiner Knabe. 2) *árva gyermek*, *árva*, *t. i. fiú*; ein unmündiger Waise, unmündiger. Cic.

Pupinius, a, um, v. gr. ager, terra, Cic. *Pupiniusi*; Pupinisch.

Pūpius, a, um, v. gr. lex, Cic. *Púpiusi*; Pupisch. 2) Subst. Nom. familiare Romanum, Hor.

Puppis, is, f. 3. *hajófar*, *a' hajó fara*; das Hintertheil des Schiffes. Cic. Sedebamus in puppi, Cic. *a' hajó farában ülvén*, *a' hajót kormányoztuk*; *az az*: *kormányos voltam*, *a' köztársaságot kormányoztam*; ich war Steuermann, regierte den Staat. 2) *hajó*, *az egész hajó*; das ganze Schiff. Virg. et Ovid. 3) *egy tsillagzat*; ein Gestirn. Cic.

Pūpula, ae, f. 1. (Dimin. a pupa) *lednyka*, *baba*; Mädchen, Püppchen. Mea pupula, Apul. *babátskám*; meine Liebe, mein Püppchen 2c. 2) *szemfény*; der Augapfel. Cic.

Pūpulus, i, m. 2. (Dimin. a pupus)

fiútska; ein Knäbchen. Catull. 2) *bábotska*; ein Püppchen. Arnob.

Pūpus, i, m. 2. *kis gyermek*, *kis fiú*; ein Knabe oder Kind. Varr.

Pūre, Adv. v. gr. lavare, Liv. *tisztán*; rein, reinlich. 2) *tisztán*, *erköltsi hiba vagy bűn nélkül*; rein, unbefleckt, ohne Sünden. Aetatem pure agere, Liv. 3) v. gr. loqui, Cic. *hiba nélkül*, *tisztán*; ohne Fehler, rein. Purissime loqui, Gell. 4) v. gr. adparere, Hor. *tisztán*, *természeti módon*; rein, natürlich, so wie es von Natur ist.

Pūrĕfăcĭo, ĕre, 3. *megtisztálni*, *tisztítni*, *megtisztítni*. reinigen. Non.

Purgābilis, e, (purgo) *tisztítható*; was leicht gereinigt wird. Plin.

Purgāmen, ĭnis, n. 3. *szemet*, *motsok*, *sepredék*; Unflath, Schmutz. Ovid. 2) v. gr. mali, Ovid. *tisztító eszköz*; Reinigungsmittel. 3) *tisztaság*, *világosság*; Reinigkeit, Reinlichkeit, Helle. Prud.

Purgāmentum, i, n. 2. v. gr. urbis, Liv. *tisztátalanság*, *szemét*, *undokság*; Unflath, Schmutz. 2) *tisztálás*, *meg tisztító eszköz*; Reinigungsmittel. Petron.

Purgāte, Adv. *tisztán*, *megtisztítva*; rein. Non.

Purgātĭo, ōnis, f. 3. (purgo) *megtisztítás*, *kitisztítás*; die Reinigung. Purgatio alvi; *hastisztítás*, *hashajtás*; die Purgirung, das Laxiren, Purgiren. Purgatio menstrua, Plin. *hónapi tisztálás*, *hónapszám*; die monathliche Reinigung des Frauenzimmers. 2) v. gr. peccati, Cic. *maga kitisztítása*, *kimentése*, *p. o. a' vád v. bűn alól*; die Entschuldigung, Rechtfertigung.

Purgatīvus, a, um, v. gr. medicamentum, Coel. Aur. *tisztító*; reinigend.

Purgātor, ōris, m. 3. *tisztító*; der Reiniger, Säuberer. Jul. Firm.

Purgātōrĭus, a, um, *tisztító*, *tisztításra való*; reinigend. Symmach.

Purgātrix, īcis, f. 3. *tisztító*, *t. i. asszony személy*; reinigend, Reinigerinn. Tert.

Purgātus, a, um, *megtisztított*; gereinigt. 2) *kimentett*; entschuldiget. Cic. 3) *kitisztított*; ausgeputzt. Comp. purgatior. Sup. purgatissimus.

Purgito, āre, 1. (Frequ.) *tisztogatni*; reinigen. Plaut. 2) *mentegetni*; entschuldigen. Ibid.

Purgo, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. pisces, Ter. urbem, Cic. *tisztítni*, *megtisztítni*, *kitisztítni*, *tisztogatni*, *kitisztogatni*; reinigen, rein machen. Alvum purgare, v. se purgare, Cels. *hashajtót venni be*, *meghajtani a' hasat*; purgiren, zur Abführung einnehmen oder eingeben. 2) v. gr. se alicui, Cic. *menteni*, *kimenteni*, *mentegetni*; entschuldigen, sich entschuldigen. Aliquem crimine purgare, Tac. *valakit a' vád vagy bűn alól felszabadítni*; einen frey sprechen. Purgare se jure jurando. Aur. Vict.

Pūrĭfĭcātĭo, ōnis, f. 3. *megtisztítás*; Reinigung. Plin. Festum purificationis Mariae; *Mária tisztúlása innepe*, *gyertyaszentelő boldogasszony napja*, *(Febr. 2dika)*: das Fest der Reinigung Mariä, Lichtmesse. Eccles.

Pūrĭfĭco, āvi, ātum, āre, 1. *megtisztítni*, *kitisztítni*; reinigen. 2) v. gr. se, ut gallinae, Svet. *magát tisztogatni*; sich putzen. 3) *kitisztítni erköltsi*, *v. lelki képpen*; reinigen, moralisch oder der Seele nach. Svet.

Pūrĭfĭcus, a, um, *tisztító*; reinigend. Lactant.

Pūrĭtas, ātis, f. 3. *tisztaság*; Reinigkeit. Pallad.

Pūrĭtas, ātis, f. 3. (a pus) *megggyűlés*; die Eiterung. Coel. Aur.

Pūrĭter, Adv. *tisztán*; rein, reinlich. Catull.

Pūrĭtĭa, ae, f. 1. *tisztaság*; die Reinigkeit. Non.

Pūro, āre, 1. *tisztítni*; reinigen. Varr.

Purpŭra, ae, f. 1. *bársonytsiga*; die Purpurschnecke. Plin. 2) *piros bársony szín*, *pirosló violaszín*; Purpur, Purpurfarbe. Hor. 3) *pirosbársony színű ruha*; ein Purpurkleid. Purpura fulgere. Cic. 4) purpura Romana, Plin. *Római felsőség*, *p. o. Consulok*, *Senátorok*; römische Obrigkeit.

Purpŭrārĭus, a, um, v. gr. piscator purpurarius, Plin. *bársonytsiga halászó*; ein Purpurschneckenfänger.

Purpŭrasco, ĕre, 3. *pirosodni*; purpurn werden. Cic.

Purpŭrātōrĭus, a, um, *a' legfőbb hivatalbéli*; die höchsten Landesofficianten betreffend, dahin gehörig.

Purpŭrātus, a, um, *piros bársonyszín öltözetű*; mit Purpur gekleidet.

Purpŭrĕus, a, um, *pirosbársony szinű*; purpurfärbig, purpurn. 2) *violaszinű*; violett. 3) *piros, kékes piros*; roth, bläulich roth. Sanguis purpureus, Plin. 4) *fényes, fénylő, szép világos*; glänzend, schön hell. Purpurei capilli, Virg. 5) id. qu. purpuratus, Hor.

Purpŭrissātus, a, um, *pirosra festett, kipirositott*; roth gefärbt. Plaut.

Purpŭrissum, i, n. 2. *piros szin vagy festék neme*; eine Art Purpurfarbe, die zum Mahlen diente. Plin. 2) *pirositó, orczafestő, kendőző*; eine Rothschminke. Plaut.

Purpŭro, āvi, ātum, āre, 1. *szép pirosra megfesteni*; purpurfarbig machen. Gell. 2) Intrasit. *fénylení, ragyogni*; glänzen, schimmern. Purpurat auro, Colum. 3) Act. *kifényesitni*; glänzend machen. Gell.

Pūrŭlentātio, ōnis, f. 3. *meggyülés, megevesedés*; die Eiterung. Coel. Aur.

Pūrŭlente, Adv. *genyetséggel tele*; voll Eiter. Plin.

Pūrŭlentĭa, ae, f. 1. *evesség*; die Eiterung. Tert.

Pūrŭlentus, a, um, (pus) *eves, meggyült*; eiterig, voller Eiter. Cels.

Pūrus, a, um, v. gr. manus, Virg. fons, Prop. unda, Virg. *tiszta*, rein. Purissima aetheris pars, Cic. Aëre purior ignis, Ovid. 2) *a' mi nem kevert, tiszta, természeti*; rein, mit nichts vermischt, unvermischt. Aurum purum, Pand. Hinc: Charta pura, Pand. *tiszta papiros, mellyre nints meg semmi irva*; nicht beschriebenes Papier. 3) Met. purus a cultu humano locus, Liv. *pusztą hely, mellyen nem laknak*; ein unbewohnter Ort. 4) *tiszta, t. i. erköltsű, ártatlan*; fromm, rechtschaffen. Purus sceleris, vel scelere, Hor. 5) *tiszta tsupa*; rein, gänzlich. Purus putus est Sycophanta, Stat. *tiszta tsupa álnokság, v. tsalárdság, föravasz*; er ist ein ganzer Betrieger. 6) *nem mesterséges, természeti, együgyű*; ungekünstelt, natürlich. Oratio pura, Ter. 7) *feltételetlen, kifogás nélkül való*; frey von aller Bedingung, ohne Ausnahme. Judicium purum, Cic. 8) *tiszta, világos, p. o. ég, levegő*; [illegible] ... *genyetség, eves-*

ség; der Eiter. Cels. Plur. pura, Plin. Pus exprimere, Cels. *az evességet kinyomni*; den Eiter ausdrücken.

Pūsa, ae, f. 1. Obs. *leányka*; ein Mädchen. Fest.

Pūsillănĭmis, e, *kitsinyszivű, tsüggedtszivű*; kleinmüthig. Tertull.

Pūsillănĭmĭtas, ātis, f. 3. *tsüggedtség, kitsinyszivűség*; die Kleinmüthigkeit. Gloss.

Pūsillĭtas, ātis, f. 3. *kitsinység*; Kleinheit. Lactant.

Pūsillo, Adv. et Abl. *valamivel, kevéssel*; ein wenig. Plin.

Pūsillŭlus, a, um, *igen kitsiny*; sehr klein. Varr.

Pūsillum, Adv. id. qu. Pusillo, Cato.

Pūsillus, a, um, *kitsiny*; klein. Cic. Pusillum intelligere, Plin. *valami keveset érteni*; ein wenig verstehen. 2) Trop. *tsekély, alávaló*; gering, schlecht. Pusillus animus, a) Hor. *tompa elme*; Blödigkeit. b) Cic. *kitsiny lélek*; kleiner Geist. Pusillum est, Mart. 3) *az tsekélység*; das ist eine Kleinigkeit.

Pūsio, ōnis, m. 3. *kitsiny gyermek*; ein kleiner Knabe, Knäbchen. Cic.

Pūsiŏla, ae, f. 1. id. qu. parva puella, Prud.

Pustŭla, ae, f. 1. *pattanás a' testen, pertenés, bibirtsó*; Bläschen an der Haut, Blatter. Cels. 2) *hojagotska; buborék a' vizen*; Bläschen, z. B. in kochendem Wasser, am Brote, &c. Vitruv.

Pustŭlātio, ōnis, f. 3. *bibirtsódzás, kihányás, pattogzás*; die Ausfahrung der Blattern. Coel. Aur.

Pustŭlātus, a, um, *pattogzásos, bibirtsós*; voll Blattern. Argentum pustulatum; *finom ezüst*; reines, sehr gutes Silber. Svet.

Pustŭlesco, ĕre, 3. *felhójagzani*; Blasen bekommen. Coel. Aur.

Pustŭlo, āvi, ātum, āre, 1. *hójágot okozni*; Blasen machen. Coel. Aur. 2) *hójagzani*; Blasen bekommen. Tertull.

Pustŭlōsus, a, um, *hójagos*; voller Blasen. Cels.

Pūsŭla, ae, f. 1. *hójag, bibirtsó*; eine Blase oder Bläschen. Plin.

Pūsŭlātus, a, um, i. q. pustulatus, Pand.

Pūsŭlōsus, a, um, id. qu. Pustulosus. Colum.

Pûsus, i, m. 2. *fütska*; ein Knabe, Knäbchen. Lucr.

Pûta, ae, f. 1. dea putationis arborum. Arnob.

Pûta, Adv. ex Imperativo verbi, puto: *tudnillik*, *az az*, *úgymint*, *pél dául*; nähmlich, das ist, zum Beyspiel. Sen.

Pûtâmen, inis, n. 3. v. gr. fabae, Plin. juglandium, Cic. *héjj*, *p. o. almahéjj*, *dióhéjj* (*dióhaj*), *kopáts*; *hüvely*, *p. o. bab hüvely*; die Schale, die Hülse. Putamen ovi, Plin. *tojás héjj*; Eyerschale.

Pûtâtio, ônis, f. 3. *tisztítás*, *tisztogatás*; das Reinigen, Putzen. 2) v. gr. arborum, Cic. vitium, Cic. *megnyesés*, *megmetszés*; das Beschneiden, Schneiteln, z. B. der Bäume. 3) *számvetés*, *öszveszámolás*; das Rechnen, die Rechnung. Macrob. 4) *gondolás*, *gondolomra való ráfogás*; das Dafürhalten. JCt.

Pûtâtive, Adv. *gondolomra*; vermeintlich. Hieron.

Pûtâtîvus, a, um, *gondolomravaló*, *ráfogott*; vermeintlich. Tert.

Pûtâtor, ôris, m. 3. v. gr. arborum, Varr. *nyeső*, *metsző*; Beschneider, Schneitler.

Pûtâtôrius, a, um, *nyesésre való*, *nyeső*, *metsző*, *p. o. kés*; zum Beschneiden gehörig. Pallad.

Pûteal, v. Puteale, alis, n. 3. *kútfedél*; der Brunnendeckel. Cic. 2) *bírószék*; der Richterstuhl. Hor. 3) Met. *adós*; der Schuldner. Pers. 4) *az az oltár Rómában*, *mellynél a' pénzköltsönözök alkudoztak*; ein Altar, bey welchem die Geldwechsler in Rom ihre Geschäfte trieben. Pers.

Pûteâlis, e, *a' merítőkútból való*; aus dem Ziehbrunnen. Lucr. 2) *kúthozvaló*; zum Ziehbrunnen gehörig. Ovid.

Pûteânus, a, um, i. q. putealis, v. gr. aqua, *kútvíz*; Brunnenwasser. Colum.

Pûteârius, ii, m. 2. sc. fossor, *kútásó*; Brunnengräber. Plin.

Pûtêfactus, a, um, pro: putrefactus, Prud.

Pûtêo, ui, êre, 2. *büdös lenni*; stinken. Horat. Perf. putuit, Horat. a putesco. 2) *rothadt*, *reves lenni*; faul oder morsch seyn. Plaut.

Pûtêôli, ôrum, m. pl. urbs Campaniae, hodie: Pozzuolo. Hinc: Puteolanus, a, um, Adj. i. e inde oriundus, etc. Cic. Puteolani, Cic. i. e. incolae urbis Puteolorum.

Pûter, putris, putre (puteo) v. gr. palus, Varr. ulcus, Cels. *pállott*, *megposhadt*, *megrothadt*, *reves*, *büdös*; verfault, faul, verwesett, vermodert, stinkend. Poma putrida, Ovid. 2) v. gr. solum, Virg. terra, Colum. *porhanyó*, *pardzs*; locker, mürbe, morsch. 3) oculi putres, Hor. *buja szemek*; geile, unzüchtige Augen. Vide etiam: Putris.

Pûtesco, vel Pûtisco, ui, êre, 3. *rothadni*, *megrothadni*; faulen, verfaulen. Varr. et Cic. putuit, Horat.

Pûtêum, i, n. 2. pro: puteus. Varr.

Pûtêus, i, m. 2. *kút*, *ásott kút*; *merítőkút*; ein (gegrabener) Brunnen. Cic. Puteum fodere, Plaut. v. effodere, Colum. *kútat ásni*; einen Brunnen graben. 2) *verem*, *ásott verem*, *p. o. életet tartani benne*; eine Grube, z. B. zur Aufhebung des Getreides. Varr. 3) *bányamenetel*; in Bergwerken, die Schacht. Plin. 4) *föld alatt ásott tömlötz*; ein unterirdisches Behältniß, worein man die Sclaven sperrte. Plaut.

Puticûli, orum, Puticûlae, ârum, pl. *a' rabszolgák és szabadosok temetőhelyek volt Rómában*; der Begräbnißort der Sclaven und Freygelassenen zu Rom. Varr.

Pûtide, Adv. *büdösen*; stinkend. 2) v. gr. dicere, Cic. *dísztelenűl*, *illetlenűl*, *eröltetve*; eckelhaft, unangenehm, affectiert. Comp. putidius, Cic.

Pûtidîusculus, a, um, *büdösetske*; ein wenig stinkend. 2) v. gr. in dicendo, Mart. *másnak terhére lévő*, *únalmas*, *terhes*; unangenehm, eckelhaft.

Pûtidulus, a, um, *büdösetske*, *nehéz szagú*; etwas stinkend. 2) Trop. *únalmas*, *terhes*; eckelhaft im Betragen oder Reden, fatal, affectirt. Martial.

Pûtidus, a, um, (puteo) v. gr. caro, Cic. uva, Varr. *rothadt*, *megrothadt*, *vesszett*, *büdös*; faul, stinkend. 2) v. gr. homo, Plaut. orator, Cic. *kiállhatatlan*, *unalmas*, *magát hánytató*, *kevély*; widerlich, eckelhaft, unangenehm, fatal, affectiert. Jactatio putidissima, Petr.

Putilla, ae, f. 1. pars pudendi, muliebris, Hor.

Putillus, i, m. 2. pellis ea, qua glans membri virilis tegitur, Hor.

Pūtis, e, pro: putris, e. Lucret.

Pūtisco, vide: Putesco.

Pūto, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. arbores, Cato. vites, Virg. *tisztogatni, nyesni, megnyesni, p. o. a' fát, metszeni, megmetszeni, p. o. a' szőlőt*; behauen, beschneiden, putzen, reinigen. 2) Trop. rationes cum aliquo putare, Plaut. et Cic. *számot vetni valakivel*; Rechnung halten, zusammen rechnen mit Jemanden. 3) *venni, számlálni*; rechnen. Pro binis putabuntur, Cato. *kettőbe számláltatnak, vagy vétetnek*; werden für zwey gerechnet werden. Hinc. 4) v. gr. magni, Cic. pluris, Cic. *betsülni*; schätzen. Aliquid denariis quingentis putare, Cic. Pro nihilo putare, Cic. *semmibe se venni*; für nichts halten. 5) *vélni, gondolni, úgy tartani, úgy itélni*; meinen, denken, glauben, dafür halten, urtheilen. Recte putas, Ter. Rem ipsam putasti, Ter. *eltaláltad a' dolgot*; hast die Sache getroffen. Non putaram, Cic. *nem gondoltam volna*: ich hätte es nicht vermuthet. Turpe est dicere, non putarem, Sen. Putatur prudens, Cic. *okos embernek tartják*; er wird für verständig gehalten. Putes, Ovid. Putares, Ovid. *azt gondolnád az ember*; man sollte denken oder glauben. Ut puto, Ovid. *úgy gondolom, a' mint hozzá vetem*; wie ich glaube, meines Bedünkens. 6) *meggondolni, megfontolni*; erwägen. Ter. Rationem secum putare, Plaut. *jól gondolóra venni valamit, meghányni vetni magában*; bey sich wohl überlegen.

Pūtor, ōris, m. 3. *rothadtság*; Fäulniß. 2) *büdösség*; Gestank. Cato.

Pūtrāmen, inis, n. 3. id. qu. Putredo.

Pūtrēdo, inis, f. 3. (putreo) *rothadás, rothadtság*; die Fäulniß. Apul.

Pūtrĕfăcio, ēci, actum, ĕre, 3. *elrothasztani*; faul oder faulend machen, z. B. durch Nässe. Liv. 2) v. gr. saxa infuso aceto, Liv. *elmállasztani, porhanyóvá tenni*; locker oder mürbe machen, beitzen.

Pūtrĕfactio, ōnis, f. 3. *elrothasztás*; die Verfaulung. Gloss.

Pūtrĕfactus, a, um, *elrothadt*; verfault, verwest. Lucr.

Putrĕlio, factus sum, fieri, Pass. (a Putrefacio) *elrothadni, megrothadni*; verfaulen, verwesen. Pallad.

Pūtrĕo, ui, ēre, 2. *rothadt lenni*; faul seyn. Pacuv.

Pūtresco, ui, ĕre, 3. *rothadni, elrothadni, rothadni kezdeni, veszni*; faul werden, in Fäulniß gerathen, verfaulen, vermodern. Cic. Dentes mei putrent, Plin. *a' fogaim vesznek*; meine Zähne vermodern. 2) v. gr. ut solum, Colum. *pardásúlni, porlódni*; mürbe werden, locker werden.

Pūtrĭcāvus, a, um, *odvas*; hohl von Fäulniß. Lucret.

Pūtrĭdus, a, um, v. gr. dens, Cic. *vesznitért, rothadó, odvas*; faul, morsch. 2) *rothadt*; faul, angefault Sen. 3) *porló, purzsás*; morsch, locker. Plin.

Pūtris, e, *rothadt*; faul. 2) *pállott, veszett*; vermodert, verwesst. 3) *penészes, megpenészedett*; schimmlicht. Liber situ putris, Apul. 4) *porló, pardás, porhanyó*; weich, mürbe, locker. Solum putre, Virg. 5) *büdös*; stinkend. Sanies putris, Stat. Oculi putres, Hor. *buja szemek, katsér szemek*: geile unzüchtige Augen.

Pūtor, ōris, m. 3. *rothadtság*; die Fäulung. Lucr.

Pūtrŭōsus, a, um, *rothaddsos*; faul. 2) *eves*; voll Eiter. Coel. Aur.

Putus, a, um, id. qu. Purus, *tiszta, tsupa*; rein, lauter. Aurum putum, Juven. *tiszta tsupa arany, finom arany*; rein Gold. 2) *természeti, minden mesterkélé nélkül való*; natürlich, ungekünstelt Orationibus putissimis, Cic. 3) *tiszta, minden elegyítés nélkül való*; pur, rein, mit nichts vermischt. Hinc: Purus putus hic sycophanta est, Plaut. *ez merő álnokság, v. gonoszság*; das ist ein Erzbösewicht.

Putus, i, m. 2. *fiútska*; ein Knabe. Virg.

Pycnītis, idis, f. 3. i. q. verbascum, *farkkóró, ökörfarkkóró*; Wollkraut. Apul.

Pycnŏcŏmon, i, n. 2. *egy plánta*; eine Pflanze. Plin. (Scabiosa succisa L., vel: Leonurus Marrubiastrum, L.)

Pycnostylos, i, *sok oszlopú*; mit vielen Säulen. Vitruv.

Pycta, ae, vel Pyctes, ae, m. 1. i. q. pugil; *öküllel viaskodó*; der Faustfechter. Senec.

Pyctŏmăchārius,ii,m. 2. i. q. Pycta, Jul. Firm.

Pydna, ae, f. 1. urbs Macedoniae. Nep.

Pyga, ae, f. 1. *fartsik, fartsika*; der Steiß. Horat.

Pygargus, i, m. 2. *fejér sas*; der Weißkopf, eine Art Adler. Plin. (Falco Albicilla, L.) 2) *vadketske neme*; eine Art wilder Ziegen. Plin.

Pygmaeus, a, um, *három arasznyi*; drey Spannen groß. Hinc: 2) v. gr. virgo, Juv. *törpe*; ein Zwerg.

Pygmălĭon, ōnis, m. 3. filius Beli, regis in Tyro. Ovid.

Pygmălĭōnēus,a,um, *Tirusi*; Tyrisch. 2) *Carthagóbeli*; Carthagisch. Sil. 3) a Pygmalione oriundus.

Pygme, es, f. 1. *ököl*; die Faust. 2) *bajvivók küssdése*; der Kampf der Fechter bey den Griechen. Cael. Rhod.

Pyla, ae, f. 1. *kapu*; ein Thor, oder eine Pforte. Virg. Pylae; *szoros általjárás v. nyilás két hegy között*; enge Päsſe, Zugänge zwischen den Bergen. Curt.

Pylădes, ae, 1. et is, m. 3. filius regis Strophii; comes et familiarissimus Orestis. Cic.

Pylae, ārum, f. plur. vide: Pyla.

Pylăĭcus, a, um, v. gr. conventus, Liv. *szoros általjárási, nyilásnál való*; an oder in engen Päſſen.

Pylĭus, a, um, i. e. ex urbe Pylo. Ovid.

Pylōrus, i, m. 2. idem quod Janitor, vel inferius orificium ventriculi, Med.

Pylus, vel —os, i, f. 2. Nom. pr. urbium, in Peloponneso.

Pyōsis, is, f. 3. idem quod paris collectio, Gloss.

Pyra, ae, f. 1. *testégetö rakásfa*; ein Scheiterhaufen. Virg.

Pyracmon, ŏnis, m. 3. unus Cyclopum. Virg.

Pyraei, ōrum, m. pl. populus Illyriae, Mela.

Pyraeus portus; *kikötöhely volt Athénd mellett, mellyet Themistocles készittetett*; war ein Seehafen bey Athen.

Pyrălis, ĭdis, f. 3. *tüz gyék*; die Molle, Molchsalamander. Plin.

Pyrămĭdātus, a, um, (pyramis) *toronyoszlopos*; pyramidenförmig. Cic.

Pyrămis, ĭdis, f. 3. *toronyoszlop*; die Pyramide. Cic.

Pyrămus, i, m. 2. juvenis, amasius Thisbes. Ovid. 2) fluvius Ciliciae, Curt.

Pyren, ēnis, gemma hodie ignota. Plin.

Pyrēnaeus, (Pyrenēus) a, um, *Pirenéumi*; Pirenäisch. Montes vel saltus Pyrenaei, Liv. qui inter Galliam et Hispaniam jacent, vide: Pyrene.

Pyrēnāĭcus, a, um, v. gr. aix, Auson. *Pirenéumi*; Pyrenäisch.

Pyrēne, es, f. 1. filia regis Bebryeis, quae in monte Pyrenaeo, ab ea hoc nomine insignito sepulta est. Lucan.

Pyrēneus, ĕi et ĕos, m. 2. rex Thraciae. Ovid.

Pyrĕthrum, v. —on, i, n. 2. *imelyfü, imely montika*; der Bertram. (Anthemis pyrethrum, L.) Plin.

Pyrĕtŏlŏgia, ae, f. 1. i. e. Febrium descriptio.

Pyrĕtus, i, i. q. Febris. Ovid.

Pyrgi, ōrum, pl. urbs Etruriae. Virg.

Pyrgis, is, *ebnyelvüfü*; Hundszunge. Apul.

Pyrgo, us, f. 4. nutrix filiorum Priami regis. Virg.

Pyrgus, i, m. 2. *kotskatöltsér*; Würfeltrichter. Hor. 2) *tornyotska, vd. ratska*; ein Thürmchen. Liv.

Pyriăstus, i. q. Lac coactum, absque tamen coagulo, quale est, quod edito partu mulgeri potest. Gloss.

Pyriătērium, ii, n. 2. *ferdöszoba*; eine Badrstube. Gloss.

Pyrĭo, āre, 1. *füteni*; wärmen, einheitzen. Petron.

Pyriphlĕgĕthon, tis, fluvius candens inferorum, alias, Phlegethon. Cic.

Pyrites, ae, m. 1. *tüzkö, kova*; ein Feuerstein. Plin. 2) *malomkö*; ein Mühlstein. Plin.

Pyrĭtis, ĭdis, f. 3. gemma atra, hodie ignota, Plin.

Pyrŏbŏlārius, ii, m. 2. *pattantyús*; ein Feuerwerker. Apul.

Pyrŏbŏli, ōrum, m. plur. *pattantyú*; Feuerkugeln, Racketchen. Veg.

Pyrŏbŏlica, scil. Ars; *pattantyússág*; die Feuerwerkerkunst. Gloss.

Pyrŏbŏlus, i, m. 2. *bomba, grándt*; ein Feuerball, eine Bombe, Grenade. Plaut.

Pyrŏcŏrax, Pyrrhocŏrax, ăcis, m. 3. *pi-*

kodói, viaskodásra való, hartzoló; das Fechten betreffend, dahin gehörig. Suet.

Pugnātrix, īcis, f. 3. *hartzoló, t. i. asszony személy*: Fechterinn. Ammian.

Pugnax, ācis, o. (pugno) *viaskodó, hartzoló, örömest hartzoló, hartzos*; gern fechtend oder streitend, streitbar, kriegerisch. Ovid. 2) *veszekedő*; zänkisch. 3) *vele ellenkező*; widerwärtig. Ignis aquae pugnax, Ovid. 4) Trop. v. gr. contra aliquem, Cic. *nyakas, makats*; widersetzlich, hartnäckig.

Pugnĕus, a, um, (pugnus) *ököllel való*; die Faust betreffend. Plaut.

Pugnītus, Adv. *ököllel*; mit Fäusten. Caecil.

Pugno, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. cum aliquo, vel contra aliquem, Cic. *viaskodni, hartzolni, vívni*; kämpfen, fechten, streiten. Pro commodis patriae pugnare, Cic. De genu pugnare, Sen. *térden állva hartzolni*; knieend fechten. De loco pugnare, Ter. *a' helyért viaskodni*; wegen des Platzes kämpfen. 2) *tusakodni, ellenkezésben lenni, ellenkezni*; streiten, uneinig seyn. Secum pugnare, Cic. *maga magával ellenkezni*; sich widersprechen. 3) Trop. v. gr. pugnare ut, Cic. vel ne, Cic. *erővel rajta lenni valamin, hartzolni mellette vagy ellene, p. o. szóval*; alle Mühe anwenden, streiten dafür oder dawider.

Pugnus, i, m. 2. *ököl*; die Faust. Contundere aliquem pugnis; *megöklözni valakit*; einen mit der Faust schlagen. Pugno victus, Hor. 2) *egy marok, (mérték)*; die Faust als ein Maaß. Cato.

Pulchellus, vel Pulcellus, a, um, (Dimin. a pulcher) *szépetske*; hübsch, artig, nett. Cic.

Pulcher, chra, chrum, vel Pulcer, cra, crum, v. gr. puer, Cic. hortus, Ovid. *szép, jeles*; schön. Quid adspectu pulchrius, Cic. Urbs pulcherrima, Caes. 2) v. gr. exemplum, Caes. *szép, jeles, derék, díszes*; schön, vortrefflich, herrlich, rühmlich. Nil virtute pulchrius, Cic. Pulcra dies, Hor. *ditső, v. szerentsés nap*; ein glückseliger Tag. Difficilia quae pulcra, Prov. *nem könnyű az a' mi szép*; gut Ding will Weile haben. Comp. pulcrior, pulcrius. Sup. pulcerrimus, et pulcherrimus, Cic.

Pulchralis, vel Pulcrālis, e, *szép*; schön. Cato.

Pulchre, vel Pulcre, Adv. *szépen, jelesen, jól, helyesen*; schön, vortrefflich, herrlich, gut, wohl. Pulcre vendere, Plaut. *jól, az az: drágán eladni*; gut, oder theuer verkaufen. Pulcre est mihi, Cic. Pulcre sum, Plaut. *jól vagyok*; ich befinde mich wohl, mir ist wohl. Comp. pulchrius, Sup. pulcherrime, vel pulcerrime, Cic.

Pulchresco, (pulcr.) ēre, 3. *szépülni*; schön werden. Cassiod.

Pulchritas, (pulcr.) ātis, f. 3. *szépség*; die Schönheit. Caecil.

Pulchritūdo, (pulcrit.) inis, f. 3. *szépség, jelesség, jeles vagy szép volta valaminek*; die Schönheit, Vortrefflichkeit. Cic.

Pūlējum, et Pūlēgium, ii, n. 2. *tsombor ménta, póldj, putnokfű*; die Poley, das Flöhkraut. (Mentha pulegium, L.) Cic.

Pūlex, īcis, m. 3. *balha*; der Floh. Plaut. 2) *maróka*; der Blumenkäfer, Erd[illegible]h. Colum. (Mordella, L.)

Pūlīcōsus, a, um, (pulex) *bolhás*; voller Flöhe. Colum.

Pullārius, a, um, (pullus) v. gr. collectio, Veget. *apró baromfiakat vagy más állatok kölykeit illető, azoknak való*; junge Thiere betreffend, dahin gehörig.

Pullārius, ii, m. 2. *baromfiakat tartó*; ein Hühnerwärter. Cic.

Pullastra, ae, f. 1. sc. gallina; *fiatal tyúk, jertze*; eine junge Henne. Varr.

Pullātio, ōnis, f. 3. *költés, kotlás*; die Ausbrütung. Colum.

Pullātus, a, um, *fekete öltözetű, mint a' gyászolók*; schwarz gekleidet, z. B. bey Trauer. Juvenal. 2) Trop. *közönséges, szennyes, p. o. öltözetű*; schmutzig, gemein, gering. Pullati, Plin. Ep. *közönséges emberek*; gemeine Leute.

Pullējācĕus, a, um, pro: pullus; *fekete*; schwarz. Suet.

Pullīgo, inis, f. 3. *fekete vagy setét szín*; schwarze oder dunkle Farbe. Plin.

Pullīnus, a, um, v. gr. dens, Plin. *fiatalkori*; von jungen Thieren.

Pullipræma, ae, m. 1. Pullipræmo, ōnis,

m. 3. *gyermek szeplősítő*; ein Knabenschänder. Auson.
Pullities, ēi, f. 5. *apró baromfi*; die junge Brut der Hühner. Colum.
Pullo, āre, 1 *költeni, kikölteni*; Junge hervorbringen. 2) i. q. germino. Varr.
Pullŭlasco, ĕre, 3. *kihajtani, hajtani, mint az ág*; ausschlagen, hervor kommen, z. B. ein Zweig 2c. Colum.
Pullŭlo, āvi, ātum, āre, 1. *hajtani, kihajtani, kinőni, kitsirázni*; ausschlagen, hervorsprossen. Virg. et Colum. 2) *költeni, kiölteni, szülni*; ausbrüten, etwas Junges hervor bringen, zeugen. Apul.
Pullŭlus, a, um, (Dimin. a pullus) *fiatal*; jung. Apul. 2) *feketés, feketéllő*; etwas schwarz, schwärzlich. Colom.
Pullulus, i, m. 2. *fiatal vagy fattyú ág*; ein junges Sprößchen. Plin. 2) *tsirke, tsibe*; ein junges Hühnchen. Apul.
Pullus, a, um. *fiatal*; jung Meus pullus passer, Plaut. 2) pro: purulus, a purus, *tiszta*; rein. Veste pulla candidi, Varr. 3) *szennyes, setétszínű, földszínű, fekete*; schmutzig, dunkel, erdfarbig, schwarz. Toga pulla, Cic. *szennyes, szurtos, fekete ruha, mint a' millyent a' közönséges szegény emberek hordtak*; ein schmutziger und schwarzer Rock, wie die gemeinen Leute trugen.
Pullus, i, m. 2. *akármelly állatnak a' fija vagy kölyke*; das Junge eines jeden Thieres. Pulli ranae, Hor. *béka porond, v. porongy*; die jungen Frösche. Pullus columbinus, Cic. *galambfi*; ein junges Täubchen. Pullus equinus, Quint. *tsikó*; ein Füllen. Pullus asininus, Varr. *vemhe*; ein junger Esel. Pulli gallinacei, Liv. *tsirkék, tsibék, pizsék*; junge Hühnchen. 2) pulli arborum, Plin. *fiatal tsemeték*; junge Bäumchen.
Pulmentāris, e, (pulmentum) *pépnek való, kásának való*; zum Breye gehörig. Plin.
Pulmentārium, ii, n. (pulmentum) 2. *mindenféle főzelék és más tsemege, a' mit kenyérrel szoktak enni*; alles, was man zum Brote ißt, Zukost, z. B. Gemüse, Fleisch, 2c.
Pulmentum, i, n. 2. (puls) i. q. Pulmentarium, Justin. 2) *étel, étek*; das Essen, Gericht, die Speise. Plaut. et Horat.
Pulmo, ōnis, m. 3. *tüdő*; die Lunge. Cic. Plur. pulmones, pro: Sing. pulmo, Cic. et Ovid. 2) pulmo marinus: *egy tengeri hal neme, tengeri tüdőhal*; ein Seegeschöpf, Seelunge, Meerlunge. Plaut.
Pulmōnāceus, a, um, *tüdőnek való, tüdőt illető*; die Lunge betreffend, ihr heilsam. Veget.
Pulmōnāria, ae, f. 1. *gálna, tüdőfű*, das Lungenkraut, Christwurz. Bot.
Pulmōnārius, a, um, *tüdője veszett*; lungensüchtig. Colum.
Pulmōnĕus, a, um, *tüdőt illető*; die Lunge betreffend. Plaut.
Pulmuncŭlus, i, m. 2. *kis tüdő, tüdőtske*; kleine Lunge. Veget.
Pulpa, ae, f. 1. *az állati testnek vastag húsos része*; das Fleischige an thierischen Körpern, das derbe Fleisch. Cato. 2) *a' gyümöltsnek húsos vagy leves része*; das Fleischige am Obste, Scrib. Larg. 3) pulpa arboris, Plin. *a' fának a' fás része*; das Fleischige am Holze. Plin.
Pulpāmen, ĭnis, n. 3. *vastaghús*; das Fleisch ohne Bein. Plin. 2) *a' mit kenyérrel szoktak enni*; was man zum Brote isset. Liv.
Pulpāmentum, i, n. 2. *az állatnak a' húsos része*; das Fleischige an Thieren, z. B. Fischen. Plin. 2) *tsemege*; Leckerbißlein. Plaut. 3) *a' mit kenyérhez enni szoktak, főzelék, hús, 's a' t.* was man zum Brote ißt, Zukost, z. B. Gemüse, Fleisch 2c. Cic.
Pulpĭto, āre, 1. *bedeszkázni*; mit Bretern verschlagen. Sid.
Pulpĭtum, i, n. 2. i. q. Proscenium, *az a' felemelt hely a' theátromban, a' hol a' játék előadatik*; der Schauplatz, darauf man spielt. Mart. 2) *katedra, beszéllőszék*; die Kanzel, die Bühne. 3) *akármelly deszkából készült állás*; ein Gerüst. Ovid. 4) *íróasztal, mellynek hátulsó része pulpitus módra felemeltetett*; ein Schreibepult. 5) *pulpitus, olvasó pulpitus*; ein Pult.
Pulpōsus, a, um, *húsos*; fleischig. Ap.
Puls, tis, f. 3. *pép, kása, p. o. lisztből, lentséből, köleskásából, 's a' t.* ein Brey oder Mus, z. B. aus Mehl, Linsen, Hülsenfrüchten 2c.
Pulsābŭlum, i, n. 2. (pulso) *kótis, fa-*

kalapáts; der Schlägel oder hölzerner Hammer. 2) *tzimbalomverő*, *pengető*; der Klöppel. Apul.

Pulsātio, ōnis, f. 3 *verés*, *veregetés*; das Schlagen, der Schlag. Liv. 2) *zörgetés*; das Klopfen, z. B. an der Thüre. Non.

Pulsātor, ōris, m. 3. *ütő*, *verő*; der da schlägt. 2) *zörgető*; der da klopft, z. B. an der Thür. 3) v. gr. citharae, Val. Max. *tziterás*; der Citherspieler. Val. Fl.

Pulsātus, a, um, *ütött*, *vert*, *megveregetett*; geklopft, geschlagen. Ovid.

Pulsim, Adv. *ütésenként*; schlagweise. Nigid.

Pulsĭō, ōnis, f. 3. (pello) i. q. pulsatio, Arnob.

Pulso, āvi, atum, āre, 1. (Frequ. a pello), v. gr. aliquem, Cic. *verni*, *megverni*, *megütögetni*; schlagen, Schläge geben. 2) v. gr. fores, Ovid. ostium, Plaut. *zörgetni*, *p. o. az ajtón*, *kopogatni*; klopfen, z. B. an der Thüre. 3) *veregetni*, *ütögetni*, *kopogatni*; klopfen, schlagen an etwas, aufschlagen. Terras grandine pulsat, Ovid. *jéggel veri*, *kopogatja*, *'s a' t.* läßt auf die Erde hageln. 4) v. gr. campanis, vel campanas pulsare; *harangozni*; die Glocken läuten. Citharam pulsare, Virg. *tziterázni*; die Cither schlagen. 5) *nyughatatlankodtatni*, *hánykódtatni*; beunruhigen. Quae te vecordia pulsat, Ovid. 6) v. gr. pericula, Claud. *elhárítni*, *elűzni*, fortstoßen, entfernen. 7) v. gr. pede terram; *dobogni*; stampfen. Tellurem pulsare libero pede, Hor. *tántzolni*, *ugrálni*; tanzen, hüpfen, springen. Semen in pila pulsare, Plin. *törni*, *p. o. mozsárban*; stampfen, stoßen. 8) v. gr. digitis, Ter. *verni*, *pengetni*, *p. o. a' muzsikát*, *hárfát*, *klavirt*, *játszani rajta*; schlagen, spielen.

Pulsŭōsus, a, um, v. gr. dolor, Coel. Aur. *lüktető*, *p. o. fájdalom*; voller Stöße.

Pulsus, a, um, (Pello) *elvert*, *elhajtott*; vertrieben. Regno pulsus, Virg. *országából kihajtatott*, *kiűzetett*; aus dem Reiche vertrieben. 2) *vert*; geschlagen. Lyra manu pulsa, Ovid.

Pulsus, us, m. 4. *ütődés*, *verés*; *verődés*; das Stoßen, Schlagen. Remorum pulsus, Cic. *evezés*; das Rudern. 2) v. gr. pedum, Virg. *kopogás*, *dobogás*; das Klopfen, Schlagen. Pulsus arteriarum, Plin. *érverés*; der Puls. 3) *előre való mozgás*, *v. verődés*; der Trieb, eine Bewegung. Amm.

Pultārius, ĭi, m. et Pultarium, ĭi, n. 2. *pépes edény*, *mellyben a' pépet vagy kását főzték és enni feladták*; ein Gefäß, worin ein Brey gekocht und aufgetragen ward. Cels. 2) *ivó lapos edény*, *tsésze*; ein Schälchen, woraus allerhand abgekochte Tränke getrunken wurden, Mart. 3) *főző-fazék*; ein Kochtopf. Colum.

Pultātĭo, ōnis, f. 3. (pulto) *kotzogatás*, *bekotsogatás*, *p. o. az ajtón*; das Klopfen, Anklopfen. Plaut.

Pultĭcŭla, ae, f. 1. *pépetske*; ein Müschen, etwas wenig Brey. Colum.

Pultĭficus, a, um, *pépnek vagy kásának való*; zum Brey dienlich. Aus.

Pultĭphăgōnĭdes, ae, m. 1. *pépevők*, *kásaevők*; Breyesser. Plaut. i. e. Carthaginenses.

Pultĭphăgus, i, m. 2. *kásaevő*, *pépevő*; ein Breyesser. Plaut.

Pulto, āre, i. q. pulso, Terent.

Pulver, ĕris, m. 3. i. q. pulvis, Apul.

Pulverarius, a, um, *porhozvaló*; zum Pulver gehörig. Pixis pulveraria, Gloss. *puskaportartó*; eine Pulverflasche.

Pulvĕrātĭcum, i, n. 2. *borravaló*, *kivált valami terhes poros munkáért*; ein Trinkgeld, besonders für eine große (staubige) Arbeit. Cod. Theod.

Pulvĕrātĭo, ōnis, f. 3. *porrátörés*; das Pulverisiren. Colum.

Pulvĕrĕus, a, um, (pulvis) *porhoz hasonló*, *ollyan mint a' por*; wie Staub. Virg. 2) *porból való*, *por*; aus Staub. 3) *poros*, *porral bélepett*; voll Staub, bestäubt. Ovid.

Pulvĕro, āre. 1. *béporozni*, *porral béhinteni*; bestäuben, mit Staub bestreuen. Plin. 2) v. gr. herbas, Calp. *porrá törni*, *széllyel dörzsölni porrá*; zerstäuben, zu Staub machen.

Pulvĕrŭlentus, a, um, v. gr. via, Cic. *poros*, *porral tele*, *béporosodott*; voller Staub, staubig, bestäubt. 2) Met. *munkával*, *fáradtsággal járó*; mit Mühe verbunden. Ovid.

Pulvillus, i, m. 2. *vánkoska*, *vánkotsotska*, *kis vánkos*; ein kleines Küssen, Küßchen. Hor.

Pulvīnar, vel Pulvīnar, āris, n. 2. *vánkos*, *párna*, *főalj*; ein Polster,

Hauptküssen. Varr. 2) *oltár vagy más felemelt hely, mellyet a' házi istenek számokra vánkosokkal béboritottak, 's oda eleibek étkeket is raktak*; ein Altar oder ein erhabener Ort, worauf man die Götzen stellte, und ihnen allerhand Speisen setzte. Cic. Hinc: Julio Caesari pulvinar dedicatum fuit, Cic. 3) *fejedelmi háló ágy*; das Bett oder Ehebett, insbesondere kaiserlicher Personen. Catull.

Pulvīnāris, e, *vánkoshoz való, azt illető*; das Polster oder Küssen betreffend. Petron.

Pulvinārium, ii, n. 2. i. q. pulvinar, 2) *hajóállás, tengeröböl, kikötő*; der Ruheplatz der Schiffe, Hafen. Plaut.

Pulvīnātus, a, um, (pulvinus) *vánkos formára kitömött*; gleichsam bepolstert, gleichsam mit einem Küssen versehen. Plin.

Pulvinŭlus, i, m. 2. (Dimin. a pulvinus) *párnátska, vánkoska*; ein kleines Polster. 2) *zsombék*; eine kleine Erhöhung, z. B. der Erde. Colum.

Pulvīnus, i, m. 2. *vánkos, párna, k. i. rajta feküdni, vagy ülni való*; ein Polster, Küssen, darauf zu sitzen oder zu liegen. Cic. 2) *derékally, párna*; ein Unterbette, Madratze. Cic. 3) *veteményes ágy*; ein Gartenbeet. Plin. 4) *fövényturlás*; die Sandbank. Serv.

Pulvis, ĕris, m. 3. (Not. ap. Prop. f. v. gr. horrida pulvis) *por*; der Staub. Multus in calceis pulvis, Cic. Sulcos in pulvere ducere, Prov. Juven. *hijjában fáradozni*; vergebliche Mühe anwenden. Sine pulvere, Hor. *munka és fáradtság nélkül*; ohne Mühe. 2) *por*; das Pulver. Pulvis pyrius vel nitratus, Gloss. *puskapor*; das Schiesspulver. 3) *szerpor, orvasságnak való por*; ein Arzneypülverchen. 4) pulvis scholasticus, v. pulvis eruditus, Cic. *rajzaló homok, a' földmérőkre nézve*; geometrischer Staub, worin die alten Mathematiker ihre mathematischen Figuren machten.

Pulviscŭlus, i, m. 2. *kis por*; sehr kleiner Staub, Ständchen. Solin.

Pūmex, ĭcis, m. 3. *tajtékkő, sikárlókő*; Bimsstein. Plaut. Aquam a pumice postulas, Prov. Plaut. *koldústól kérsz alamizsnát*; du sprichst den Bettler um Almosen an. 2) *porlókő*; jeder weiche Stein. Virg. et Ovid.

Pūmĭcātor, ōris, m. 3. *kipallérozó*; der Polirer. Gloss.

Pūmĭcātus, a, um, *kisikárlt, kisimitott, pallérozott*; geglättet, polirt. Plin.

Pūmĭcĕus, a, um, (pumex) *tajtékkőből való, tajtékkő*; aus Bimsstein. Ovid. Met. Oculi pumicei, Plin. i. e. qui plorare nequeunt.

Pūmĭco, āre, 1. *tajtékkővel kipallérozni, kisikárlani, kidörgölni, kisimitni*; mit Bimsstein reiben oder glätten. Lucil.

Pūmĭcōsus, a, um, v. gr. lapis, Plin. *lyukatsos mint a' tajtékkő*; Bimsstein ähnlich, löcherig, poröß.

Pūmĭlio, ōnis, m. 3. *törpe, kitsiny*; ein Zwerg. Senec.

Pūmĭlo, ōnis, m. 3. *törpe*; ein Zwerg. Stat.

Pūmĭlus, i, m. 2. *törpe*; ein Zwerg. Suet.

Pumŭla, ae, f. 1. species vitis viniferae. Plin.

Puncta, ae, f. 1. (pungo) *szúrás, döfés, vágás*; ein Stich, ein Stoß, ein Hieb. Veg.

Punctātim, Adv. *pontonként*; punctweise, vom Puncte zu Puncte. 2) *rövideden*; kürzlich. Claud.

Punctillum, i, n. 2. *pontotska*; ein Pünctchen, Tüpfel, Tüpflein. Sol.

Punctim, Adv. v. gr. petere hostem, Liv. *szúrással*; stichweise, mit Stechen.

Punctio, ōnis, f. 3. (pungo) *szúrás*; das Stechen, der Stich. Cels.

Punctiuncŭla, ae, f. 1. (Dimin) *szúrástska*; der Stich, das Stichlein. Senec.

Punctŭlum, i, n. 2. *kis szúrás*; ein kleiner Stich. Apul.

Punctum, i, n. 2. (pungo) *pont*; der Punct. 2) *egy szempillantásnyi idő*; eine kurze Zeit, wie ein Augenblick. Cic. 3) *voks a' választásban, úgy mint a' mellyet pontokkal jegyzettek fel*; die Stimme in der Wahl, weil diese mit Puncten angemerkt wurde. Suffragiorum puncta ferre, Hor. *legtöbb voksat nyerni*; die meisten Stimmen haben. Hinc: Omne tulit punctum, qui miscuit utile dulci. Hor. 4) *szúrás*;

der Stich. 5) puncta, Svet. *a' kotzka szemei*; die Augen auf den Würfeln.

Punctura, ae, f. 1. *szúrás*; das Stechen, der Stich. Jul. Firm.

Punctus, us, et, i, m. 4. et 2. *szúrás*; das Stechen. 2) *pont*; der Punct. Plin.

Pungo, pŭpŭgi, punctum, ĕre, 3. v. gr. aliquem, Cic. *szúrni, megszúrni*; stechen. 2) v. gr. vulnus, Cic. *felfakasztani, felszúrni*; stechen, aufstechen. 3) v. gr. sensum, Lucr. vel: ut nitrum pungit, Plin. *tsipni, marni, enni, mint, p. o. a' salétrom a' nyelvet, 's a' t.* empfindlich berühren, beißen. 4) Met. *nyughatatlankodtatni, bántani, sérteni*; beunruhigen, kränken, verdrießen. Haec epistola pungit me, Cic.

Pūnicans, tis, o. *piros, pirosas*; roth, röthlich. Apul.

Pūnicānus, a, um, (punicus) *Carthágóbeli, Carthágói módra készült*; Carthagisch, auf Carthagische Art gemacht. Cic.

Pūnice, Adv. *Carthágói módon*; Carthagisch. Plaut.

Pūniceus, a, um, v. gr. dux, Ovid. *Carthágóbeli*; Carthagisch. 2) *barnapiros, v. veres, setetpiros*; braunroth, dunkelroth, purpurfärbig. Virg.

Pūnĭco, āre, 1. *piros, v. veres lenni*; roth seyn. Punicat prae pudore, Apul. *elpirult szégyenletében*; ist schamroth geworden.

Pūnĭcus, a, um, *Fenitziai*; Phönicisch. Lingva Punica, Plin. 2) v. gr. bellum, Cic. *Carthágói, Carthágóbeli*; Chartagisch. Punica fides, Prov. Sall. *hitetlenség, hitszegés*; die Treulosigkeit Pomum punicum, Ovid. *grándtalma, pómagránát*; ein Granatapfel. Arbor v. malus Punica (Punica Granatum, L.) *pómagránát*; der Granatbaum. 3) *piros, veres*; roth, röthlich. Ovid.

Pūnio, īvi et ii, ītum, īre, 4. v. gr. maleficia, Cic. *büntetni, megbüntetni*; strafen, bestrafen. Aliquem capite punire, Plin. *fővételre büntetni*; einen am Leben strafen. 2) *megboszszúlni*; rächen. Cic.

Pūnior, īri, Dep. v. aliquem, Cic. *megbüntetni*; bestrafen.

Pūnior, Compar. id. qu. magis Poenus, Plaut.

Pūnĭtio, ōnis, f. 3. *büntetés, megbüntetés*; die Bestrafung, Strafe. Val. Max.

Pūnĭtor, ōris, m. 3. *megbüntető*; der Bestrafer, Strafer. Val. Max. 2) *megboszszúló, boszszúálló*; der Rächer. Cic.

Pūnĭtus, a, um, *megbüntetett*; gestraft. Suet.

Pūnus, a, um, i. q. Poenus; *Carthágói*; Carthagisch. 2) Subst. *Carthágóbeli ember*; ein Carthager. Plaut.

Pūpa, ae, f. 1. *ledny ka, lyánka*; ein Mädchen. Martial. 2) *báb, játszó báb*; eine Puppe, Docke zum Spielen. Varr. 3) *báb, púpa, nimfa, mellyre a' hernyók elváltoznak, és a' mellyből osztán bogarakká lesznek*; die Puppe, Nymphe in dem Insectenreiche. Hist. Nat.

Pūpilla, ae, f. 1. *ledny ka, kis ledny ka*; ein kleines Mädchen. Hor. 2) *árva ledny ka*; eine Waise, eine Mündel. Cic. 3) *szemfény*; der Augapfel. Plin. 4) *a' szemfényben mint tükörben meglátszó kép*; das Bild, das sich im Auge zeigt. Plin.

Pūpillāris, e, *árvákat illető, árva*; Waisen oder Unmündige betreffend, dahin gehörig, unmündig. Pecuniae pupillares, Liv. *árvák pénze*; Waisengelder, Pupillengelder.

Pupillāriter, Adv. *árvákat illető módon*; wie es Waisen zukomint. JCt.

Pūpillus, i, m. 2. *kis gyermek, fiútska*; ein kleiner Knabe. 2) *árva gyermek, árva, t. i. fiú*; ein unmündiger Waise, unmündiger. Cic.

Pupinius, a, um, v. gr. ager, terra, Cic. *Pupiniusi*; Pupinisch.

Pūpius, a, um, v. gr. lex, Cic. *Púpiusi*; Pupisch. 2) Subst. Nom. familiare Romanum, Hor.

Puppis, is, f. 3. *hajófar, a' hajó fara*; das Hintertheil des Schiffes. Cic. Sedebamus in puppi, Cic. *a' hajó farában ülvén, a' hajót kormányoztuk; az az: kormányos voltam, a' közdársaságot kormányoztam*; ich war Steuermann, regierte den Staat. 2) *hajó, az egész hajó*; das ganze Schiff. Virg. et Ovid. 3) *egy tsillagzat*; ein Gestirn. Cic.

Pūpŭla, ae, f. 1. (Dimin. a pupa) *ledny ka, baba*; Mädchen, Püppchen. Mea pupula, Apul. *babátskám*; meine Liebe, mein Püppchen &c. 2) *szemfény*; der Augapfel. Cic.

Pūpŭlus, i, m. 2. (Dimin. a pupus)

fiútska; ein Knäbchen. Catull. 2) 2) *bábotska*; ein Püppchen. Arnob.

Pūpus, i, m. 2. *kis gyermek, kis fiú*; ein Knabe oder Kind. Varr.

Pūre, Adv. v. gr. lavare, Liv. *tisztán*; rein, reinlich. 2) *tisztán*, *erköltsi hiba vagy bűn nélkűl*; rein, unbefleckt, ohne Sünden. Aetatem pure agere, Liv. 3) v. gr. loqui, Cic. *hiba nélkűl*, *tisztán*; ohne Fehler, rein. Purissime loqui, Gell. 4) v. gr. adparere, Hor. *tisztán*, *természeti módon*; rein, natürlich, so wie es von Natur ist.

Pūrĕfăcio, ĕre, 3. *megtisztálni*, *tisztítni*, *megtisztítni*. reinigen. Non.

Purgābĭlis, e, (purgo) *tisztítható*; was leicht gereinigt wird. Plin.

Purgāmen. ĭnis, n. 3. *szemet*, *motsok*, *sepredék*; Unflath, Schmutz. Ovid. 2) v. gr. mali, Ovid. *tisztító eszköz*; Reinigungsmittel. 3) *tisztaság*, *vildgosság*; Reinigkeit, Reinlichkeit, Helle. Prud.

Purgāmentum, i, n. 2. v. gr. urbis, Liv. *tisztátalanság*, *szemét*, *undokság*; Unflath, Schmutz. 2) *tisztúlás*, *meg tisztítóeszköz*; Reinigungsmittel. Petron.

Purgāte, Adv. *tisztán*, *megtisztítva*; rein. Non.

Purgātĭo, ōnis, f. 3. (purgo) *megtisztítás*, *kitisztítás*; die Reinigung. Purgatio alvi; *hastisztítás*, *hashajtás*; die Purgierung, das Laxieren, Purgiren. Purgatio menstrua, Plin. *hónapi tisztúlás*, *hónapszám*; die monathliche Reinigung des Frauenzimmers. 2) v. gr. peccati, Cic. *maga kitisztítása*, *kimentése*, *p. o. a' vád v. bűn alól*; die Entschuldigung, Rechtfertigung.

Purgatīvus, a, um, v. gr. medicamentum, Coel. Aur. *tisztító*; reinigend.

Purgātor, ōris, m. 3. *tisztító*; der Reiniger, Säuberer. Jul. Firm.

Purgātōrius, a, um, *tisztító*, *tisztításra való*; reinigend. Symmach.

Purgātrix, īcis, f. 3. *tisztító*, *t. i. asszony személy*; reinigend, Reinigerinn. Tert.

Purgātus, a, um, *megtisztított*; gereinigt. 2) *kimentett*; entschuldiget. Cic. 3) *kitisztított*; ausgeputzt. Comp. purgatior. Sup. purgatissimus.

Purgĭto, āre, 1. (Frequ.) *tisztogatni*; reinigen. Plaut. 2) *mentegetni*; entschuldigen. Ibid.

Purgo, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. pisces, Ter. urbem, Cic. *tisztítni*, *megtisztítni*, *kitisztítni*, *tisztogatni*, *kitisztogatni*; reinigen, rein machen. Alvum purgare, v. se purgare, Cels. *hashajtót venni be*, *meghajtani a' hasat*; purgiren, zur Abführung einnehmen oder eingeben. 2) v. gr. se alicui, Cic. *menteni*, *kimenteni*, *mentegetni*; entschuldigen, sich entschuldigen. Aliquem crimine purgare, Tac. *valakit a' vád vagy bűn alól felszabaditni*; einen frey sprechen. Purgare se jure jurando. Aur. Vict.

Pūrĭfĭcātĭo, ōnis, f. 3. *megtisztítás*; Reinigung. Plin. Festum purificationis Mariae; *Mária tisztúlása innepe*, *gyertyaszentelő boldogasszony napja*, *(Febr. 2dika)*: das Fest der Reinigung Mariä, Lichtmesse. Eccles.

Pūrĭfĭco, āvi, ātum, āre, 1. *megtisztítni*, *kitisztítni*; reinigen. 2) v. gr. se, ut gallinae, Svet. *magát tisztogatni*; sich putzen. 3) *kitisztítni erköltsi*, *v. lelki képpen*; reinigen, moralisch oder der Seele nach. Svet.

Pūrĭfĭcus, a, um, *tisztító*; reinigend. Lactant.

Pūrĭtas, ātis, f. 3. *tisztaság*; Reinigkeit. Pallad.

Pūrĭtas, ātis, f. 3. (a pus) *megegyűlés*; die Eiterung. Coel. Aur.

Pūrĭter, Adv. *tisztán*; rein, reinlich. Catull.

Pūrĭtĭa, ae, f. 1. *tisztaság*; die Reinigkeit. Non.

Pūro, āre, 1. *tisztítni*; reinigen. Varr.

Purpūra, ae, f. 1. *bársonytsiga*; die Purpurschnecke. Plin. 2) *piros bársony szín*, *pirosló violaszín*; Purpur, Purpurfarbe. Hor. 3) *pirosbársony színű ruha*; ein Purpurkleid. Purpura fulgere. Cic. 4) purpura Romana, Plin. *Római felsőség*, *p. o. Consulok*, *Sendtorok*; römische Obrigkeit.

Purpŭrārius, a, um, v. gr. piscator purpurarius, Plin. *bársonytsiga halászó*; ein Purpurschneckenfänger.

Purpŭrasco, ĕre, 3. *pirosodni*; purpurn werden. Cic.

Purpŭrātōrius, a, um, *a' legfőbb hivatalbéli*; die höchsten Landesofficianten betreffend, dahin gehörig.

Purpŭrātus, a, um, *piros bársonyszín öltözetű*; mit Purpur gekleidet.

Purpŭrĕus, a, um, *pirosbársony színű*; purpurfárbig, purpurn. 2) *violaszínű*; violett. 3) *piros, kékes piros*; roth, bláulich roth. Sanguis purpureus, Plin. 4) *fényes, fénylő, szép világos*; glánzend, schön hell. Purpurei capilli, Virg. 5) id. qu. purpuratus, Hor.

Purpŭrissātus, a, um, *pirosra festett, kipirosított*; roth gefárbt. Plaut.

Purpŭrissum, i, n. 2. *piros szín vagy festék neme*; eine Art Purpurfarbe, die zum Mahlen diente. Plin. 2) *pirosító, ortzafestő, kendőző*; eine Rothschminke. Plaut.

Purpūro, āvi, ātum, āre, 1. *szép pirosra megfesteni*; purpurfarbig machen. Gell. 2) Intrasit. *fénylení, ragyogni*; glánzen, schimmern. Purpurat auro, Colum. 3) Act. *kifényesítni*; glánzend machen. Gell.

Pūrūlentātio, ōnis, f. 3. *meggyűlés, megevesedés*; die Eiterung. Coel. Aur.

Pūrūlente, Adv. *genyetséggel tele*; voll Eitec. Plin.

Pūrŭlentĭa, ae, f. 1. *evesség*; die Eiterung. Tert.

Pūrŭlentus, a, um, (pus) *eves, meggyűlt*; eiterig, voller Eiter. Cels.

Purus, a, um, v. gr. manus, Virg. fons, Prop. unda, Virg. *tiszta*, rein. Purissima aetheris pars, Cic. Aëre purior ignis, Ovid. 2) *a' mi nem kevert, tiszta, természeti*; rein, mit nichts vermischt, unvermischt. Aurum purum, Pand. Hinc: Charta pura, Pand. *tiszta papiros, mellyre nints még semmi írva*; nicht beschriebenes Papier. 3) Met. purus a cultu humano locus, Liv. *puszta hely, mellyen nem laknak*; ein unbewohnter Ort. 4) *tiszta, t. i. erköltsű, ártatlan*; fromm, rechtschaffen. Purus sceleris, vel scelere, Hor. 5) *tiszta tsupa*; rein, gánzlich. Purus putus est Sycophanta, Stat. *tiszta tsupa álnokság, v. tsalárdság, fővavass*; er ist ein ganzer Betrieger. 6) *nem mesterséges, természeti, együgyű*; ungekünstelt, natürlich. Oratio pura, Ter. 7) *feltételetlen, kifogás nélkül való*; frey von aller Bedingung, ohne Ausnahme. Judicium purum, Cic. 8) *tiszta, világos, p. o. ég, levegő*; rein, hell. Hor.

Pūs, G. pūris, n. 3. *genyetség, evesség*; der Eiter. Cels. Plur. pura, Plin. Pus exprimere, Cels. *az evességet kinyomni*; den Eiter ausdrücken.

Pūsa, ae, f. 1. Obs. *lednyka*; ein Mádchen. Fest.

Pŭsillānĭmis, e, *kitsinyszívű, tsüggedtszívű*; kleinmüthig. Tertull.

Pŭsillānĭmĭtas, ātis, f. 3. *tsüggedtség, kitsinyszívűség*; die Kleinmüthigkeit. Gloss.

Pŭsillĭtas, ātis, f. 3. *kitsinység*; Kleinheit. Lactant.

Pŭsillo, Adv. et Abl. *valamivel, kevéssel*; ein wenig. Plin.

Pŭsillŭlus, a, um, *igen kitsiny*; sehr klein. Varr.

Pŭsillum, Adv. id. qu. Pusillo, Cato.

Pŭsillus, a, um, *kitsiny*; klein. Cic. Pusillum intelligere, Plin. *valami keveset érteni*; ein wenig verstehen. 2) Trop. *tsekély, alávaló*; gering. schlecht. Pusillus animus, a) Hor. *tompa elme*; Blödigkeit. b) Cic. *kitsiny lélek*; kleiner Geist. Pusillum est, Mart. 3) *az tsekélység*; das ist eine Kleinigkeit.

Pūsĭo, ōnis, m. 3. *kitsiny gyermek*; ein kleiner Knabe, Knábchen. Cic.

Pūsĭŏla, ae, f. 1. id. qu. parva puella, Prud.

Pustŭla, ae, f. 1. *pattanás a' testen, persenés, bibirtsó*; Blásschen an der Haut, Blatter. Cels. 2) *hojagotska*; *buborék a' vízen*; Blásschen, z. B. in kochendem Wasser, am Brote, &c. Vitruv.

Pustŭlātĭo, ōnis, f. 3. *bibirtsódzás, kihányás, pattogzás*; die Ausfahrung der Blattern. Coel. Aur.

Pustŭlātus, a, um, *pattogzásos, bibirtsós*; voll Blattern. Argentum pustulatum; *finom ezüst*; reines, sehr gutes Silber. Svet.

Pustŭlesco, ĕre, 3. *felhójagzani*; Blasen bekommen. Coel. Aur.

Pustŭlo, āvi, ātum, āre, 1. *hójágot okozni*; Blasen machen. Coel. Aur. 2) *hójagzani*; Blasen bekommen. Tertull.

Pustŭlōsus, a, um, *hójagos*; voller Blasen. Cels.

Pūsŭla, ae, f. 1. *hójag, bibirtsó*; eine Blase oder Blásschen. Plin.

Pūsŭlātus, a, um, i. q. pustulatus, Pand.

Pūsŭlōsus, a, um, id. qu. Pustulosus. Colum.

Pûsus, i, m. 2. *fütska*; ein Knabe, Knäbchen. Lucr.

Pūta, ae, f. 1. dea putationis arborum. Arnob.

Pūta, Adv. ex Imperativo verbi, puto: *tudniillik*, *az az*, *úgymint*, *pél dául*; nähmlich, das ist, zum Beyspiel. Sen.

Pūtāmen, inis, n. 3. v. gr. fabae, Plin. juglandium, Cic. *héjj*, *p. o. almuhéjj*, *dióhéjj* (*dióhaj*), *kopáts*; *hüvely*, *p. o. bab hüvely*; die Schale, die Hülse. Putamen ovi, Plin. *tojás héjj*; Eyerschale.

Pŭtātĭo, ōnis, f. 3. *tisztítás*, *tisztogatás*; das Reinigen, Putzen. 2) v. gr. arborum, Cic. vitium, Cic. *megnyesés*, *megmetszés*; das Beschneiden, Schneiteln, z. B. der Bäume. 3) *számvetés*, *öszveszámolás*; das Rechnen, die Rechnung. Macrob. 4) *gondolás*, *gondolomra való ráfogás*; das Dafürhalten. JCt.

Pŭtātīve, Adv. *gondolomra*; vermeintlich. Hieron.

Pŭtātīvus, a, um, *gondolomravaló*, *ráfogott*; vermeintlich. Tert.

Pŭtātor, ōris, m. 3. v. gr. arborum, Varr. *nyeső*, *metsző*; Beschneider, Schneitler.

Pŭtātōrius, a, um, *nyesésre való*, *nyeső*, *metsző*, *p. o. kés*; zum Beschneiden gehörig. Pallad.

Pŭtēal, v. Puteale, alis, n. 3. *kút fedél*; der Brunnendeckel. Cic. 2) *bírószék*; der Richterstuhl. Hor. 3) Met. *adós*; der Schuldner. Pers. 4) *az az oltár Rómában*, *mellynél a' pénzköltsönözők alkudoztak*; ein Altar, bey welchem die Geldwechsler in Rom ihre Geschäfte trieben. Pers.

Pŭtĕālis, e, *a' merítőkútból való*; aus dem Ziehbrunnen. Lucr. 2) *kúthozvaló*; zum Ziehbrunnen gehörig. Ovid.

Pŭtĕānus, a, um, i. q. putealis, v. gr. aqua, *kútvíz*; Brunnenwasser. Colum.

Pŭtĕārius, ii, m. 2. sc. fossor, *kútásó*; Brunnengräber. Plin.

Pŭtĕfactus, a, um, pro: putrefactus, Prud.

Pŭtĕo, ui, ēre, 2. *büdös lenni*; stinken. Horat. Perf. putuit, Horat. a putesco. 2) *rothadt*, *reves lenni*; faul oder morsch seyn. Plaut.

Pŭtĕŏli, ōrum, m. pl. urbs Campaniae, hodie: Pozzuolo. Hinc: Puteolanus, a, um, Adj. i. e inde oriundus, etc. Cic. Puteolani, Cic. i. e. incolae urbis Puteolorum.

Pūter, putris, putre (puteo) v. gr. palus, Varr. ulcus, Cels. *pállott*, *megposhadt*, *megrothadt*, *reves*, *büdös*; verfault, faul, verwesen, vermodert, stinkend. Poma putrida, Ovid. 2) v. gr. solum, Virg. terra, Colum. *porhanyó*, *pardzs*; locker, mürbe, morsch. 3) oculi putres, Hor. *buja szemek*; geile, unzüchtige Augen. Vide etiam: Putris.

Pūtesco, vel Pūtisco, ui, ĕre, 3. *rothadni*, *megrothadni*; faulen, verfaulen. Varr. et Cic. putuit, Horat.

Pŭtĕum, i, n. 2. pro: puteus, Varr.

Pŭtĕus, i, m. 2. *kút*, *ásott kút*; *merítőkút*; ein (gegrabener) Brunnen. Cic. Puteum fodere, Plaut. v. effodere, Colum. *kútat ásni*; einen Brunnen graben. 2) *verem*, *ásott verem*, *p. o. életet tartani benne*; eine Grube, z. B. zur Aufhebung des Getreides. Varr. 3) *bányamenetel*; in Bergwerken, die Schacht. Plin. 4) *föld alatt ásott tömlötz*; ein unterirdisches Behältniß, worein man die Sclaven sperrte. Plaut.

Putĭcŭli, orum, Putĭcŭlae, ārum, pl. *a' rabszolgák és szabadosok temetőhelyek volt Rómában*; der Begräbnißort der Sclaven und Freygelassenen zu Rom. Varr.

Pūtide, Adv. *büdösen*; stinkend. 2) v. gr. dicere, Cic. *disztelenűl*, *illetlenűl*, *eröltetve*; eckelhaft, unangenehm, affectirt. Comp. putidius, Cic.

Pūtidĭuscŭlus, a, um, *büdösetske*; ein wenig stinkend. 2) v. gr. in dicendo, Mart. *másnak terhére lévő*, *únalmas*, *terhes*; unangenehm, eckelhaft.

Pūtidŭlus, a, um, *büdösetske*, *nehéz szagú*; etwas stinkend. 2) Trop. *únalmas*, *terhes*; eckelhaft im Betragen oder Reden, fatal, affectirt. Martial.

Pūtidus, a, um, (puteo) v. gr. caro. Cic. uva, Varr. *rothadt*, *megrothadt*, *veszett*, *büdös*; faul, stinkend. 2) v. gr. homo, Plaut. orator, Cic. *kiállhatatlan*, *unalmas*, *magát kényttató*, *kevély*; widerlich, eckelhaft, unangenehm, fatal, affectirt. Jactatio putidissima, Petr.,

Putilla, ae, f. 1. pars pudendi, muliebris, Hor.

Putillus, i, m. 2. pellis ea, qua glans membri virilis tegitur, Hor.

Pūtis, e, pro: putris, e. Lucret.

Pūtisco, vide: Putesco.

Pūto, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. arbores, Cato. vites, Virg. *tisztogatni, nyesni, megnyesni, p. o. a' fát, metszeni, megmetszeni, p. o. a' szőlőt*; behauen, beschneiden, putzen, reinigen. 2) Trop. rationes cum aliquo putare, Plaut. et Cic. *számot vetni valakivel*; Rechnung halten, zusammen rechnen mit Jemanden. 3) *venni, számlálni*; rechnen. Pro binis putabuntur, Cato. *kettőbe számláltatnak, vagy vétetnek*; werden für zwey gerechnet werden. Hinc. 4) v. gr. magni, Cic. pluris, Cic. *becsülni*; schätzen. Aliquid denariis quingentis putare, Cic. Pro nihilo putare, Cic. *semmibe se venni*: für nichts halten. 5) *vélni, gondolni, úgy tartani, úgy itélni*; meinen, denken, glauben, dafür halten, urtheilen. Recte putas, Ter. Rem ipsam putasti, Ter. *eltaláltad a' dolgod*; hast die Sache getroffen. Non putaram, Cic. *nem gondoltam volna*: ich hätte es nicht vermuthet. Turpe est dicere, non putarem, Sen. Putator prudens, Cic. *okos embernek tartják*; er wird für verständig gehalten. Putes, Ovid. Putares, Ovid. *azt gondolná az ember*; man sollte denken oder glauben. Ut puto, Ovid. *úgy gondolom, a' mint hoszú vetek*; wie ich glaube, meines Bedünkens. 6) *meggondolni, megfontolni*; erwägen. Ter. Rationem secum putare, Plaut. *jól gondolóra venni valamit, meghányni vetni magában*; bey sich wohl überlegen.

Pūtor, ōris, m. 3. *rothadtság*; Fäulniß. 2) *büdösség*; Gestank. Cato.

Pūtrāmen, īnis, n. 3. id. qu. Putredo.

Pūtrēdo, īnis, f. 3. (putreo) *rothadás, rothadtság*; die Fäulniß. Apul.

Pūtrēfăcio, ēci, actum, ĕre, 3. *elrothasztani*; faul oder faulend machen, z. B. durch Nässe. Liv. 2) v. gr. saxa infuso aceto, Liv. *elmállasztani, porhanyóvá tenni*; locker oder mürbe machen, beitzen.

Pūtrēfactio, ōnis, f. 3. *elrothasztás*; die Verfaulung. Gloss.

Pūtrēfactus, a, um, *elrothadt*; verfault, verwest. Lucr.

Putrēfio, factus sum, fieri, Pass. (a Putrefacio) *elrothadni, megrothadni*; verfaulen, verwesen. Pallad.

Pūtrĕo, ui, ēre, 2. *rothadt lenni*; faul seyn. Pacuv.

Pūtresco, ui, ĕre, 3. *rothadni, elrothadni, rothadni kezdeni, veszni*; faul werden, in Fäulniß gerathen, verfaulen, vermodern. Cic. Dentes mei putrent, Plin. *a' fogaim vesznek*; meine Zähne vermodern. 2) v. gr. ut solum, Colum. *pardzsúlni, porlódni*; mürbe werden, locker werden.

Pūtrĭcāvus, a, um, *odvas*; hohl von Fäulniß. Lucret.

Pūtrĭdus, a, um, v. gr. dens, Cic. *vessni tért, rothadó, odvas*; faul, morsch. 2) *rothadt*; faul, angefault. Sen. 3) *porló, porhadó*; morsch, locker. Plin.

Pūtris, e, *rothadt*; faul. 2) *pállott, veszett*; vermodert, verwesét. 3) *penészes, megpenészedett*; schimmlicht. Liber situ putris, Apul. 4) *porló, pardás, porhanyó*; weich, mürbe, locker. Solum putre, Virg. 5) *büdös*; stinkend. Sanies putris, Stat. Oculi putres, Hor. *buja szemek, katzér szemek*; geile unzüchtige Augen.

Pūtror, ōris, m. 3. *rothadtság*; die Fäulung. Lucr.

Pūtrŭōsus, a, um, *rothadásos*; faul. 2) *eves*; voll Eiter. Coel. Aur.

Putus, a, um, id. qu. Purus, *tiszta, tsupa*; rein, lauter. Aurum putum, Juven. *tiszta tsupa arany, finom arany*; rein Gold. 2) *természeti, minden mesterkélés nélkül való*; natürlich, ungekünstelt Orationibus putissimis, Cic. 3) *tiszta, minden elegyítés nélkül való*; pur, rein, mit nichts vermischt. Hinc: Purus putus hic sycophanta est, Plaut. *ez merő álnokság, v. gonoszság*; das ist ein Erzbösewicht.

Putus, i, m. 2. *fútska*; ein Knabe. Virg.

Pycnītis, īdis, f. 3. i. q. verbascum, *farkkóró, ökörfarkkóró*; Wollkraut. Apul.

Pycnŏcŏmon, i, n. 2. *egy plánta*; eine Pflanze. Plin. (Scabiosa succisa L., vel: Leonurus Marrubiastrum, L.)

Pycnostylos, i, *sok oszlopú*; mit vielen Säulen. Vitruv.

Pycta, ae, vel Pyctes, ae, m. 1, i. q. pugil; *öküllel viaskodó*; der Faustfechter. Senec.
Pyctomachārius, ii, m. 2. i. q. Pycta, Jul. Firm.
Pydna, ae, f. 1. urbs Macedoniae. Nep.
Pyga, ae, f. 1. *fartsik, fartsika*; der Steiß. Horat.
Pygargus, i, m. 2. *fejér sas*; der Weißkopf, eine Art Adler. Plin. (Falco Albicilla, L.) 2) *vadketske neme*; eine Art wilder Ziegen. Plin.
Pygmaeus, a, um, *három arasznyi*; drey Spannen groß. Hinc: 2) v. gr. virgo, Juv. *törpe*; ein Zwerg.
Pygmălĭon, ōnis, m. 3. filius Beli, regis in Tyro. Ovid.
Pygmăliōnēus, a, um, *Tirusi*; Tyrisch. 2) *Carthagóbeli*; Carthagisch. Sil. 3) a Pygmalione oriundus.
Pygme, es, f. 1. *ököl*; die Faust. 2) *bajvivók küszdése*; der Kampf der Fechter bey den Griechen. Cael. Rhod.
Pyla, ae, f. 1. *kapu*; ein Thor, oder eine Pforte. Virg. Pylae; *szoros általjárás v. nyilás két hegy között*; enge Pässe, Zugänge zwischen den Bergen. Curt.
Pylădes, ae, 1. et is, m. 3. filius regis Strophii, comes et familiarissimus Orestis. Cic.
Pylae, ārum, f. plur. vide: Pyla.
Pylăĭcus, a, um, v. gr. conventus, Liv. *szoros általjárási*, *nyilásnál való*; an oder in engen Pässen.
Pylius, a, um, i. e. ex urbe Pylo. Ovid.
Pylōrus, i, m. 2. idem quod Janitor, vel inferius orificium ventriculi, Med.
Pylus, vel —os, i, f. 2. Nom. pr. urbium, in Peloponneso.
Pyōsis, is, f. 3. idem quod puris collectio, Gloss.
Pyra, ae, f. 1. *testégető rakásfa*; ein Scheiterhaufen. Virg.
Pyracmon, ŏnis, m. 3. unus Cyclopum. Virg.
Pyraei, ōrum, m. pl. populus Illyriae. Mela.
Pyraeus portus; *kikötőhely volt Athéné mellett, mellyet Themistocles késziltetett*; war ein Seehafen bey Athen.
Pyrălis, ĭdis, f. 3. *tűz gyék*; die Molke, Molchsalamander. Plin.
Pyrămĭdātus, a, um, (pyramis) *toronyoszlopos*; pyramidenförmig. Cic.
Pyrămis, ĭdis, f. 3. *toronyoszlop*; die Pyramide. Cic.
Pyrămus, i, m. 2. juvenis, amasius Thisbes. Ovid. 2) fluvius Ciliciae. Curt.
Pyren, ēnis, gemma hodie ignota. Plin.
Pyrēnaeus, (Pyrenēus) a, um, *Pirenéumi*; Pirenäisch. Montes vel saltus Pyrenaei, Liv. qui inter Galliam et Hispaniam jacent, vide: Pyrene.
Pyrēnăĭcus, a, um, v. gr. nix, Auson. *Pirenéumi*; Pyrenäisch.
Pyrēne, es, f. 1. filia regis Bebryeis, quae in monte Pyrenaeo, ab eâ hoc nomine insignito sepulta est. Lucan.
Pyrēneus, ĕi et ĕos, m. 2. rex Thraciae. Ovid.
Pyrēthrum, v. —on, i, n. 2. *imelyfű*, *imely montika*; der Bertram. (Anthemis pyrethrum, L.) Plin.
Pyrĕtŏlŏgia, ae, f. 1. i. e. Febrium descriptio.
Pyrĕtus, i, i. q. Febris. Ovid.
Pyrgi, ōrum, pl. urbs Etruriae. Virg.
Pyrgis, is, *ebnyelvűfű*; Hundszunge. Apul.
Pyrgo, us, f. 4. nutrix filiorum Priami regis. Virg.
Pyrgus, i, m. 2. *kotskatöltsér*; Würfelleichter. Hor. 2) *tornyotska, váratska*; ein Thürmchen. Liv.
Pyriăstus, i. q. Lac coactum, absque tamen coagulo, quale est, quod edito partu mulgeri potest. Gloss.
Pyriătērium, ii, n. 2. *ferdőszoba*; eine Badrstube. Gloss.
Pyrio, āre, 1. *fűteni*; wärmen, einheitzen. Petron.
Pyriphlĕgĕthon, tis, fluvius candens inferorum, alias, Phlegethon. Cic.
Pyrites, ae, m. 1. *tűzkő*, *kova*; ein Feuerstein. Plin. 2) *malomkő*; ein Mühlstein. Plin.
Pyritis, ĭdis, f. 3. gemma atra, hodie ignota, Plin.
Pyrŏbŏlārius, ii, m. 2. *pattantyús*; ein Feuerwerker. Apul.
Pyrŏbŏli, ōrum, m. plur. *pattantyú*; Feuerkugeln, Racketchen. Veg.
Pyrŏbŏlica, scil. Ars; *pattantyússág*; die Feuerwerkerkunst. Gloss.
Pyrŏbŏlus, i, m. 2. *bomba*, *gránát*; ein Feuerball, eine Bombe, Grenade. Plaut.
Pyrŏcŏrax, Pyrrhocŏrax, ăcis, m. 3. *pi-*

ros orrú holló neme; eine Rabenart, auf den Alpen, mit röthlichem Schnabel. Plin.
Pyrŏis, vel Pyrŏeis, entis, m. 3. i. q. planeta Mars. Col. 2) i. e. sol. Ovid.
Pyrŏpus, i, m. 2. *arannyal elegyes értz*; eine gewisse Masse Erzes mit Golde vermischt. Ovid. et Lucr.
Pyrōsis, is, f. 3. *gyomorégés*; das Sodbrennen. Med.
Pyrŏtechnia, ae, f. 1. *tűzijáték mestersége*; die Feuerwerkkunst. Gloss. 2) *választó és alkotó mesterség, khémia*; die Chemie. Idem.
Pyrōticus, a, um, *égető*; brennend. Remedia pyrotica, quae, corpori adhibita, valde urunt: qualia sunt Rubefacientia, Escharotica, Med.
Pyrpĭle, es, f. 1. Maris Aegei insula. Plin.
Pyrrha, ae, et Pyrrhe, es, f. 1. filia Epimethei, conjux Deucalionis. Ovid. 2) Nom. pr. urbium. Mela
Pyrrhaeus, a, um, i. e. Pyrrham concernens. Stat.
Pyrrhe, vide: Pyrrha.
Pyrrhĭas, ădis, f. 3. i. e. ex urbe Pyrrha. Ovid.
Pyrrhĭcha, ae, Pyrrhĭce, es, f. 1. *fegyveres tántz neme*; ein gewisser Waffentanz. Sueton.
Pyrrhĭchius, a, um, v. gr. versus, i. e. pedibus brevibus constans. Quint.
Pyrrhĭdes, ae, m. 1. unus ex posteris Pyrrhi. Hinc: Pyrrhidae, i. e. incolae Epiri. Justin.
Pyrrho, ōnis, m. 3. Nom. pr. philosophi sceptici, cujus discipuli Pyrrhonii, i. e. Sceptici, Cic.
Pyrrhōnĭus, a, um, Pyrrhonii, i. e. discipuli Pyrrhonis.
Pyrrhŭlas, ae, m. 1. *veresbegy*; der Goldgimpel, Rothfinke. Hist. Nat.
Pyrrhus, i, m. 2. filius Achillis, et nepos Pelei regis, alias: Neoptolemus, Virg. 2) Nom. pr. regis Epiri, Flor.
Pyrum, i, n. 2. i. q. Pirum; *körtvély*; die Birne.
Pyrus, i, f. 2. i. q. Pirus; *körtvélyfa*; der Birnbaum. Virg.
Pysma, ătis, n. 3. *kérdés*; die Frage. Mart. Cap.
Pythăgŏras, ae, m. 1. Nom. pr. philosophi Graeci, ex insula Samo.
Pythăgŏrēus, a, um, *Pithagorási*; Pythagorisch. Horat. Pythagorei, Cic. i. e. discipuli Pythagorae.

Pythăgŏrĭcus, a, um, v. gr. liber, Liv. *Pythagorástól való*; Pythagoreisch. Pythagorici, i. e. discipuli eius. Cic.
Pythăgŏrisso, āre, 1. *Pythagorást követni*; den Pythagoras nachahmen, Abhänger von ihm seyn. Apul.
Pythia, ae, f. 1. vates et sacerdos Apollinis, quae de tripode Delphico vaticinabatur.
Pythĭa, ōrum, n. plur. ludi Apollinares, qui in honorem Apollinis sunt instituti, ob caedem serpentis, pythonis, nocentissimi. Ovid.
Pythĭas, vel Phintias, ae, m. 1. et Damon amicissimi inter se, Cic.
Pythĭcus, a, um, i. q. Pythius, Liv.
Pythĭus, a, um, i. e. Delphicus, v. gr. incola, i. e. Apollo, Hor. 2) v. gr. oraculum; *Apollói*; Apollisch. Cic.
Pytho, us, f. 4. urbs Delphorum, in Phocide ad Parnassum montem.
Python, ōnis, m. 3. nomen serpentis nocentissimi, quem Apollo interfecit. Ovid.
Pythōnicus, a, um, *jövendőlő, jövendő mondó*; weissagerisch. Tert.
Pythōnion, i, n. 2. *sárkánygyökér*; Drachenwurz. Apul.
Pytina, ae, et Pytine, es, f. 1. *putton*; eine Weinbutte. Gloss.
Pŭtisma, ătis, n. 3. *köpés, kiköpés*; das Ausspeyen. Vitr.
Pytisso, āre, 1. *kiköpködni, p. o. a' mit a' szájába vett valaki*; ausspucken, ausspeyen, z. B. Wein ꝛc. Terent.
Pytyanthe, es, f. 1. *galagonya*; Weißdorn. Diosc. (Crataegus oxyacantha, L.)
Pyūlcus, a, um, *evesség kihúzó*; was den Eyter auszieht. Pyulcon vel Pyulcum, scil. Instrumentum, Chir.
Pyxăcanthus, vel —os, i, c. 2. *tövises vadpuszpáng*; Buchsbaumdorn. Plin.
Pyxăgăthus, vel —os, i, m. 2. id. qu. pugil. Mart.
Pyxĭdātus, a, um, *egymásba járó, mint a' tok, v. szelentze, katulya, 's a't.* büchsenförmig gemacht. Plin.
Pyxĭdĭcŭla, ae, f. 1. *toketska, berbentzétske, szelentzétske*; ein Büchschen. Cels.
Pyxĭnus, a, um, *puszpángból való, puszpáng*; von Buchsbaum.
Pyxĭŏnos, i, f. 2. *farkasalma*, Osterlucey, ein Kraut. Apul.
Pyxis, ĭdis, f. 3. *tok, tartó, pikszis, szelentze, berbentze, p. o. orvos-*

sdgnak, írnak, 's a' t. eine Büchse, Büchschen. z. B. zu Arzney, Salbe, rc. Cic. Pyxis aurea, Svet. *arany pikszis*; eine goldene Dose oder Tabatiere. 2) pyxis nautica, Gloss. *tengeri kompdss, v. tdjékmérő*: der Seecompaß. 3) pyxis Paudorae, Prov. *minden rosszsnak és szerentsétlenségnek forrdsa*; eine Sache, daraus lauter Unglück kommt.

Pyxites, ae, m. 1, fluvius in Cholchide. Plin.

Pyxus, untis, f. 3. i. e. Buxentum, urbs Lucaniae. Plin.

Q.

Q, 1) signif. cognomen. Quintus, v. gr. Q. Caecilius Metellus. 2) pro: que, v. gr. S. P. Q. R. i. e, senatus populusque Romanos. Cic.

Quā, Abl. a qui, quae, quod, et Adv. *merre, a' merre, hol*; wodurch, wo. Ipse in templum, nescio qua, ascendit, Cic. Effuge, qua potes, Ovid. 2) *hova*; wohin. Qua tulit impetus illos, Ovid. 3) qua. sc. ratione; *mi módon, miképpen*; wie, auf welche Art. 4) pro: aliqua ratione; *valami módon*; auf irgend eine Art. Si qua fata sinant, Virg. 5) qua — qua; *résszerént — résszerént, mind — mind*; theils — theils, sowohl — als auch.

Quācunque Adv. *valahol, a' holtsak, mindenütt a' hol*; wo nur, überall wo. Quacunque iter fecit, Cic. 2) *a' hova tsak*; wohin nur. Quacunque nos commovimus, Cic. 3) *akár honnan*; woher nur. 4) quacunque, sc. ratione; *akárhogy, minden módon*; wie nur, auf alle Weise. Virg.

Quādamtĕnus, vel Quādamtēnus, sc. parte; *valamennyire, valami részből*; ein wenig, gewisser Maßen, einiger Maßen. Plin.

Quadi, ōrum, m. pl, populus Moraviae. Tacit.

Quadra, ae, f. 1. *négyszegletű dolog, p. o. tdnyér*; ein viereckigtes Ding, Viereck. 2) *négyszegű evő asztal*; ein viereckiger Eßtisch. Aliena vivere quadra, Juven. *más asztalról élni*; vom fremden Tische leben.

Quadrāgēnārius, a, om, *negyvenesztendős*; vierzigjährig. Liv.

Quadrāgēni, ae, a, *negyven-negyven, mindenütt negyven*; je vierzig. Cic. et Liv. 2) *negyven*; vierzig. Quadragena millia, Cic. *negyven ezer*; vierzig tausend.

Quadrāgēsies, Adv. *negyvenszer*; vierzigmahl. Catull.

Quadrāgēsima, ae, f. 1. *negyvenedrésze valaminek*; der vierzigste Theil von einer Summe. Svet. 2) i. e. tempus quadragiota dierum; *a' negyvennapi böjt húsvét előtt*; die vierzigtägige Fasten vor Ostern. Gloss.

Quadrāgēsĭmus, a, um, v. gr. pars, Cato. *negyvenedik*; der vierzigste. Nono et quadragesimo anno, Varr.

Quadrāgies, Adv. *negyvenszer*; vierzigmahl. Aur. Vict.

Quadrāginta, Indecl. *negyven*; vierzig. Cic.

Quadrangŭlāris, e, *négyszegletű*; viereckig. Stat.

Quadrangŭlātus, a, um, *négyszegletes*; viereckig. Tert.

Quadrangŭlum, i, n. 2. *négyszegletrajz, négyszeglet*; ein Viereck. Plin.

Quadrangŭlus, a, um, *négyszegletű, négyszugú*; viereckig, vierwinkelig. Plin.

Quadrans, tis, o. 3. *negyedrész*; der vierte Theil. Assis quadrans, Juv. vel quandrans; *félpénz*; ein Pfennig. 2) *egy fertály font*; ein viertel Pfund. Mart. 3) quadrans geometricus; *negyedmérő, szegletmérő*; ein Winkelmesser, Quadrant. Math.

Quadrantal, ālis, n. 3. mensura unius amphorae, octo congios continens. 2) *kotzka*; ein Würfel. Gell.

Quadrantālis, e, i. e. quartam partem mensurae alicujus continens. Plin.

Quadrantārius, a, um, *egy félpénzt érő*; einen Heller oder Pfennig werth. Sen. Mulier quadrantaria, i. e. prostibula. Cic.

Quadrārius, a, um, *izmos, erős*; vierschrötig. Cato.

Quadrāta, erat locus, vel aedificium, ante templum Apollinis Romae, ubi reposita sunt, quae boni ominis gratia, aut pro amplificanda urbe conferebantur. Fest.

Quadrātārius, ĭi, m. 2. *kőfaragó*; ein Steinmetz. Sidon.

Quadrāte, Adv. *négyszegletesen*; gevieret, ins Gevierte. Manil.

Quadrātio, ōnis, f. 3. *négyszegletekre osztás*; die Theilung ins Gevierte, 2) *négyszeglet*; Viereck. Vitr.

Quadrātor, ōris, m. 3. i. q. Quadratarius.

Quadrātum, i, n. 2. *négyszeglet*; ein Geviertes. Math.

Quadrātūra, ae, f. 1. *négyszegletesítés*; die Bringung ins Gevierte. Apul. 2) *négyszeglet*, *négyszegletű rajz*; ein Viereck. Vopisc.

Quadrātus, a, um, (quadro) *négyszegletű*; viereckigt. Lucr. 2) numerus quadratus, Arithm *négyszeresett szám*; eine Quadratzahl. 3) quadratae literae, Pand. *nagy betűk*; große Versalbuchstaben. 4) Met. homo quadratus, Gloss. *értelmes okos ember*, *talpra esett ember*; ein kluger Mann.

Quadrĭdens, tis, o. *négyfogú*; vierzähnig. Cato.

Quadrĭennālis, e, id. qu. Quadriennis.

Quadrĭennis, e, *négy esztendős*; vierjährig. Aur. Vict.

Quadrĭennium, ĭi, n. 2. *négy esztendő*, *négy esztendei idő*; eine Zeit von vier Jahren. Cic.

Quadrĭfārĭam, Adv. *négyfelé*, *négy részre*; vierfach, in vier Theile. Liv. 2) *négyszeresen*; vierfältig. JCt.

Quadrĭfārius, a, um, *négyszeres*, *négyrészű*; vierfach, viertheilig. Cassiod.

Quadrĭfāriter, Adv. id. qu. Quadrifariam. Virg.

Quadrĭfidus, a, um, *négyhasítékú*, *négyfelé osztott*; vierspaltig, in vier Theile getheilt. Virg.

Quadrĭfinālis, e. *négy végű*; an vier Orten gränzend. Innocent.

Quadrĭfinium, ĭi, n. 2. *a' hol négy határ öszvetűközik*; ein Ort, wo vier Gränzen zusammen stoßen. Innocent.

Quadrĭflūvium, ĭi, n. 2. *négyfelé folyás*; das Fließen in vier Theile. Vitr.

Quadrĭfluus, a, um, *négyfolyású*; vierströmig, in vier Theile fließend. Prud.

Quadrĭfŏris, e, v. gr. nidus, Plin. *négy bejárású*; vierthürig, vier Thüren oder Öffnungen habend.

Quadrĭfrons, tis, *négyhomlokú*; vierstirnig, vier Stirnen habend. Augustin.

Quadrĭga, ae, f. 1. Plur. Quadrigae, pro: quadrijugae; *négy igás*, *p. o. kotsi*, *négylovas*, *négy ökrös*, *'s a' t.* ein Gespann von vieren, z. B. Pferden. Liv. Curru quadrigarum vehi. Cic. 2) *négylovas kotsi*; ein vierspänniger Wagen. Svet. 3) quadrigae meae decurrerunt, Petron. *oda van az én elevenségem*; meine Heiterkeit ist vorbey.

Quadrĭgămus, i, m. 2. *négyszer házasodott*; der viermahl geheirathet hat, viermahliger Gatte. Hieron.

Quadrĭgārius, a, um, *kotsisos*; Fuhrmännisch. Svet.

Quadrĭgārius, ĭi, m. 2. *négylovas kotsis*; ein Kutscher eines Wagens mit vier Pferden. 2) *négy lóval versent futtató*; ein Wettfahrer im Circus. Cic.

Quadrĭgātus, a, um, v. gr. numus, Liv. *négylovas kotsijú*, *p. o. pénz*, *mellynek az a' tzímere*; mit der Figur der quadrigarum bezeichnet.

Quadrĭgĕminus, a, um, *négyszeres*; vierfach, vier. Plin.

Quadrĭgēni, pro: Quadringeni, Varr.

Quadrĭcŭla, ae, f. 1. (Dimin.) *négylovas szekeretske*, *v. kotsi*; ein kleiner Wagen mit vier Pferden. Cic.

Quadrĭjŭgis, e, v. gr. currus, Apul. equi, Virg. *négylovas*, *négylovú*; vierspännig.

Quadrĭjŭgus, a, um, i. q. quadrijugis; *négylovas*, *négylovú*; vierspännig. Currus quadrijugus, Virg. *négylovas kotsi*, *v. szekér*; ein vierspänniger Wagen.

Quadrĭlătĕrus, a, um, *négyoldalú*; vierseitig. Frontin.

Quadrĭlibris, e, *négyfontos*; vierpfündig. Plaut.

Quadrĭmănis, e, i. q. quadrimanus, Jul. Obs.

Quadrĭmănus, a, um, *négykezű*; vierhändig, vier Hände habend. Jul. Obs.

Quadrĭmātus, us, m. 4. *négy esztendei idő*; eine Zeit von vier Jahren. Quadrimatum agit, Colum. *négy esztendős*; ist vier Jahre alt.

Quadrĭmembris, e, *négytagú*; viergliederig. Rhet.

Quadrĭmestris, e, *négyholdnapi*; viermonathlich. Sueton.

Quadrĭmŭlus, a, um, *négy esztendős*; vierjährig. Plaut.

Quadrimus, a, um, v. gr. bos, Varr. *négy esztendős*; vierjährig.

Quadringēnārius, a, um, *négyszázból álló*; von vierhundert bestehend. Cic.

Quadringēni, ae, a, *négy száz, négyszázan*; vierhundert. Liv.

Quadringentēni, ae, a, i. q. quadringeni, Vitr.

Quadringentēsĭmus, a, um, *négyszázadik*; der vierhundertste. Liv.

Quadringenti, ae, a. *négyszáz, négyszázan*; vierhundert. Cic.

Quadringentĭes, *négyszázszor*; vierhundertmahl. Cic.

Quadrīni, ae, a, *négy négy*; vier oder je vier. Plin.

Quadrĭpartītio, ōnis, f. 3. *négyfelé osztás, fel osztás négy részre*; vierfache Theilung, Eintheilung in vier Theile. Varr.

Quadrĭpartītus, a, um, *négyfelé osztott*; in vier Theile getheilt. 2) *négyszeres*; vierfach. Cic.

Quadripertitus, i. q. quadripartitus.

Quadrĭrēmis, e, *négyevezős, négyevezőjű*; vierenderig. Cic.

Quadrivĭum, ii, n. 2. *keresztút*; Ort, wo vier Wege zusammen stoßen, Kreuzweg. Juvenal.

Quadro, āvi, ātum, āre, 1. Transit. *négyszegletűvé tenni*, p. o. *négyszegletre kifaragni*, 's a' t. viereckig machen. 2) Trop. v. gr. orationem, Cic. *öszveszerkeztetni*, *kitsinálni*; gehörig zusammenfügen, oder verfertigen. 3) Intrans 1. *négyszegletű lenni*; viereckig seyn. 4) Met. *illeni*, *hozzá illeni*; *ráilleni*; passen, sich schicken. Hoc in ta non quadrat. Cic. 5) *hasznos*, *alkalmatos lenni*; nützlich, bequem seyn. Qaoniam tibi ita quadrat. Cic.

Quadrŭla, ae, f. 1. (Dimin. a quadra) *négyszegletű deszkátska*, *vagy tányér*; ein viereckiger Teller. Solin.

Quadrum, i, n. 2 *négyszegletű dolog*; etwas Viereckiges, Viereck. Colum. 2) *kotzkaszeglet*; ein echtes und gleichförmiges Viereck. In quadrum redigere; *négyszegletbe venni*; ins Gevierte bringen. 3) Met. Sententias redigere in quadrum, Cic. *kerek mondásokba szedni valamit*; die Sätze in eine numeröse Periode bringen.

Quadrŭpĕdans, tis, o. *négylábon járó*, *négylábú*; auf vier Füßen gehend, vierfüßig. Plin. 2) *habókoló*; galoppirend. Virg.

Quadrŭpĕdus, a, um, *négylábú*; vierfüßig. Ammian.

Quadrŭpes, edis, o, *négylábú*; vierfüßig. 2) *négykézláb járó*; auf allen Vieren gehend. Quadrupedem aliquem constringere, Ter. *valakinek kezét lábát öszvekötni*; einem Hände und Füße zusammenbinden. 3) Subst. *négylábú állat*; ein vierfüßiges Thier. Cic.

Quadruplāris, e, pro: quadruplus, Macr.

Quadruplātor, ōris, m. 3. *nagyító*; ein Vergrößerer. Cic. 2) *tsalárd*, *tsaló*; ein Betrieger. Cic.

Quadruplex, ĭcis, *négyszeres*; vierfach. Liv. 2) *négy*; vier. Cic.

Quadruplĭcātio, ōnis, f. 3. *négyszerezés*; Vierfachmachung. Mart. Cap.

Quadruplĭcāto, Adv. *négyszeresen*; vierfach, vierfältig.

Quadruplĭcātus, a, um, *négyszeres*; vierfältig, vierfach. Plin.

Quadruplĭcĭter, Adv. *négyszeresen*; vierfältig, vierfach. Cic.

Quadruplĭco. āvi, ātum, āre, 1. *négyszerezni*; vierfach machen. Plaut.

Quadruplo, Adv. *négyszerte*; viermahl so viel. Quadruplo major, Plaut. *négyszerte nagyobb*; viermahl größer.

Quadruplo, āvi, ātum, āre, 1. *négyszerezni*; vierfach machen. Pandect.

Quadruplor, āri, Dep. 1. *tsalárdkodni*; ein Betrieger seyn. Plaut.

Quadruplus, a, um, *négyszeres*, *négyes*; vierfach. Sueton. 2) *négy annyi*, *négyszer ollyan sok*; viermahl so viel. Quadruplum, i, n. 2. *négyszer véve valami*, *négy annyi valamiből*; das Vierfache oder viermahl so viel. Plin.

Quadrurbs, ūrbis, f. 3 *négy városból egyé lett város*, *négyes város*; eine Stadt, die aus vier Städten zu einer gemacht worden ist. Fest.

Quadrus, a, um, *négy-szegletű*; viereckig. Pallad. Quadra, scil. res; *négyszegletű dolog*, *négyszeglet*; ein viereckiges Ding, Viereck. Vitruv. 2) in quadrum redigere, Cic. Prov. *rendbeszedni*, *jó*

rendbe venni; in gehörige Ordnung bringen. Varr.

Quadrŭus, a, um, *négyszegletü, vagy négyszeres*; viereckig oder vierfach. Auson.

Quaerĭto, āre, 1. Frequ. a quaero, v. gr. aliquem, Ter. *keresgetni, keresgélni*; suchen, oft suchen, hie und da suchen. 2) v. gr. aliquid ab aliquo, Ter. *tudakozni*, *kérdezgetni*; fragen, forschen.

Quaero, sīvi, sītum, ĕre, 3. v. gr. aliquem, aliquid, Ter. et Cic *keresni*; suchen. Quem quaeris? Ter. *kit keresel?* wen suchst du? 2) v. gr. victum, Ter. alicui honores, Cic. *szerezni, keresni*; suchen, zu erwerben suchen, zu verschaffen suchen. 3) v. gr. invidiam in aliquem, Cic. ignominiam alicui, Liv. *támasztani, szerezni, okozni*; erregen, verschaffen, zuziehen 4) v. gr. aliquid manu, Cic. *keresni, szerezni, p. a. valamit munkája által*; erwerben, verdienen. Mihi opus est quaesito, i. e. quaerere, Cic. *munkával kell nekem valamit keresni vagy megszerezni*; ich muß etwas erwerben. Nobilitas periculis quaeritur, Sall. 5) v. gr. fugam, Cic. remedium sibi, Cic. *keresni valamit, utánna járni valaminek, igyekezni valamin, gondolkozni valami felöl*; suchen, sich Mühe geben, sinnen oder denken auf etwas. 6) *kivánni, megkivánni valamit, szükségének lenni valamire*; erfordern, verlangen, nöthig haben. Cic. 7) v. gr. aliquid ab aliquo, vel ex aliquo, Cic. *kérdezni, tudakozni*; fragen. De aliquo quaerere, Cic. *valaki felöl tudakozódni*; nach Jemanden oder wegen Jemandes fragen. Noli quaerere, Cic. *ne tudakozd*; frage es nicht. 8) v. gr. rem, Ter. de re aliqua, Cic. *utánna járni, végire járni valaminek*; untersuchen, Untersuchung anstellen.

Quaesītio, ōnis, f. 3. (quaero), *keresés, kereset*; das Suchen. Apul. 2) *törvényes megvizsgálás*; die Untersuchung, z. B. peinliche. Tacit.

Quaesītor, ōris, m. 3, *keresö*; der etwas sucht, Sucher. Pacat. 2) v. gr. criminum, Liv. *megvizsgáló*; der Untersucher.

Quaesītum, i, n. 2. *kereset, kivánság*; das Begehren, der Gesuch. Accipe quaesiti causam, Ovid, 2) *feltett kérdés*; eine aufgeworfene Frage. Cic.

Quaesītūra, ae, f. 1. pro; quaestura, Tacit.

Quaesītus, a, um, (quaero) *keresett*; gesucht. 2) *szerzett, keresett*; erworben. De male quaesitis non gaudet tertius haeres, Prov. *ebül gyült vagyonnak ebül kell elveszni*; unrecht Gut gedeihet nicht. 3) *eröltetett*; gezwungen, affectirt. Quaesita comitas, Cic 4) *válogatott, kiválogatott*; auserlesen. Tac. Comp. quaesitior, Sup. quaesitissimus, Sall.

Quaesītus, us, m. 4. *keresés, utánnajárás*; das Suchen, Forschen. Plin.

Quaeso, īvi, ītum, ĕre, 3. *keresni*; suchen. Plaut. 2) v. gr. aliquem, Cic. ab aliquo aliquid, Cic. *kérni*; bitten. Deos quaeso, Ter. 3) Interj. Quaeso! *kérlek*; ich bitte! Ubinam est quaeso! Ter. *ugyan, kérlek! hol van*; ich bitte dich, wo ist er denn?

Quaestĭcŭlus, i, m. 2. (Dimin. a quaestus), *valami kis nyereség*; kleiner Profit oder Gewinnst. Cic.

Quaestĭo, ōnis, f. 3 (quaero) *keresés*; das Suchen. Esse in quaestione, Plaut. vel quaestioni, Id. *kerestetni*; gesucht werden. 2) v. gr. captivorum, Liv *kikérdezés*; die Befragung. 3) *kérdés*; die Frage. Magna quaestio est, Cic. *nagy kérdés az*; es fragt sich sehr, ist eine große Frage. 4) *kétség, kétséges dolog*; der Zweifel. In quaestionem vocare, Cic. *kétségbe hozni*; es bezweifeln. Versatur in quaestione, Cic. *kérdésbe forog a' dolog, kétséges a' dolog*; es ist die Frage, es ist zweifelhaft. 5) *törvényes megvizsgálás, kikérdezés*; eine gerichtliche Untersuchung einer Sache. Servos in quaestionem dare vel ferre, Cic.

Quaestĭōnālĭter, Adv. *kérdésképpen*; frageweise. Fulg.

Quaestĭōnārĭus, ii, m. 2. *vallató*; ein Folterer. Hieron.

Quaestĭuncŭla, ae, f. 1. (Dimin.) *kérdésetske*; eine kleine Frage. Cic.

Quaestor, ōris, m. 3 (pro: quaesitor, a quaero): *keresö, felkeresö*; der Sucher, Aufsucher. Plaut. 2) v. gr. parricidii, Pand. *megvizsgáló, kivallató*; der Untersucher. 3) Quaestor urbanus vel aerarii Romae, Cic. *kintstartó, jövedelmi számadó*,

a' kt a' státus jövedelmeit beszédte és azokról számot adott; der Quästor, eine obrigkeitliche Person, die dir Einkünfte des Staats besorgte.

Quaestōrius, a, um, v. gr. officium, Cic. *kintstartót, vagy Quaestort illető, kintstartói, Quaestori*; Quästorisch, den Quästor betreffend, dahin gehörig. Hinc: Quaestorium, scil. tentorium vel aedificium Quaestoris, Liv.

Quaestōrĭus, ii, m. 2. sc. vir, Cic. *kintstartóságot, vagy Quaestorságot viselt férjfiú*; der Quästor gewesen ist.

Quaestŭārius, a, um, *nyereség után járó, valamivel kereskedő*; gewinnsüchtig, Gewinn treibend, ein Metier treibend, wobey Geld zu verdienen ist.

Quaestŭōse, Adv. *nyereséggel, hasznonnal*; vortheilhaft, mit Gewinn oder Profit. Quaestuosius, Plin. quaestuosissime, Senec.

Quaestŭōsus, a, um, v. gr. mercatura, Cic. *nyereséges, jövedelmes, hasznos*; vortheilhaft, einträglich, Vortheil oder Profit bringend. Res quaestuosissima Verri, Cic. Est multo quaestuosius, Cic. 2) v. gr. homo, Cic. *nyereségre néző, hasznonvadász*: vortheilhaft, auf seinen Vortheil oder Profit sehend oder erpicht.

Quaestūra, ae, f. 1. *Quaestorság, kintstartóság*; das Amt des Quästor, Quästur. Cic.

Quaestus, us, m, 4. v. gr. pecuniae, Caes. *keresés, szerzés*; die Erwerbung. 2) *haszon, nyereség*; Profit, Gewinn, Vortheil. In quaestu esse, Quint. *hasznot hajtani, nyereséget hozni*; Gewinn bringen. In quaestu habere, vel, quaestum facere in aliqua re, Cic. *nyerekedni valamivel*; Gewinn erwerben mit etwas. 3) *nyerekedés*; jede Handthierung oder Metier das Vortheil bringt. Ter. 4) *uzsordskodás*; der Wucher. Cic.

Quālibet (Ablat. a quilibet) sc. parte; *akárhol, mindenütt*; wo es beliebt, überall. Plaut. 2) sc. ratione; *mindenképpen*; auf jede oder beliebige Art. Catull.

Quālis, e, Interrog. *millyen? mitsodás? mitsoda?* wie beschaffen? was für ein? Qualis est istorum oratio? 2) Relativ. *a' millyen, a' mitsodás, mitsoda*; was für ein, welcher, cy. Cic. Qualem te praebuisti, talem te impertias, Cic.

Quāliscunque, lĕcunque, *akármillyen, akárminémű*; wie nur beschaffen, z. B. es sey. Cic.

Quālislibet, lĕlibet, *akárminémű, akármillyen*; es sey beschaffen wie es wolle. Cic.

Quālisnam, lĕnam, *akármillyen*; von was denn für Beschaffenheit. Apul.

Quālisquālis, id. qu. Qualiscunque. Pand.

Quālĭtas, ātis, f. 3. *minémüség*; die Beschaffenheit. Cic. et Quintil.

Quālĭter, Adv. *miképpen, mimódon, mint, hogy*; auf was für Art, wie. Colum. 2) *valamint*; gleichwie oder wie, so wie. Plin.

Quālĭtercunque, Adv. *akárhogy, akármimódon, akármint*; auf was für Art nur, es geschehe wie es wolle. Justin.

Quālĭterquālĭter, Idem.

Quălum, i, n. et Quălus, i. m. 2. *kosár, karabó, font kosár*; ein Korb, ein geflochtener Korb, zu allerhand Gebräuche. Cato. Virg. 2) *kenyeres kosár*; ein Brotkorb. Colum.

Quam, Adv. vel Conj. *millyen*; wie, wie sehr. Quam pulchre! Ter. *millyen szépen!* wie schön! Quam multa, quam paucis! *kevéssel, millyen sokat!* wir viel, mit wenig Worten! Quam sint morosi, intelligi potest. Cic. 2) *mint, a' mint, a' meddig*: als. Vixit tam diu, quam licuit, Cic. *addig élt, a' meddig lehetett*; er hat so lange gelebt, als er gekonnt hat. Tacita semper bona (i. e. melior) est mulier, quam loquax. Plaut. Melius est tacere, quam male loqui, Prov. 3) *a' mennyire*; in wie fern, in so weit. Quam potero, adjuvabo senem, Ter. 4) *igen*; sehr. Scribit ad me, quam honorifice; *igen nagy betsülettel ír nekem*; er schreibt mir auf eine ehrenvolle Art. Sunt vestrum quam multi, Cic. *igen sokan vannak köztetek*; es sind sehr viele von euch. 5) *mennyire*; wie sehr. Quam optarem, quam vellem! Cic. Heu, quam verum est! Cic. *mennyire igaz az!* ach, wie wahr ist es!

Quamde, pro: quam; *mint*; als. Lucr.

Quamdiu, v. quam diu; *a' meddig*; wie lange, oder so lange als, oder so lange. Cic. 2) *míg*; so lange bis. Lamprid. 3) Interrogat. *meddig? miólta?* wie lange? seit wie langer Zeit? Plaut.

Quamdūdum? Adv. *miólta?* wie lange? Plaut.

Quamlibet, vel Quamlūbet, Adv. *a' mint tetszik*; wie beliebt, nach Belieben. Phaedr. 2) *akárhogy, akármint, akármennyire*; so sehr auch, noch so sehr. Ovid.

Quamobrem, vel Quam ob rem, *a' miért*; warum, weßwegen. Cic. 2) Interrogat. *miért? miokon?* warum? weßwegen? Cic. 3) *minekokáért, azért, annakokáért*; darum, deßwegen. Cic.

Quamplūres, a, vel Quam plura; *igen sokan*; sehr viele. Plaut. Superl. quamplurimus, a, um, *igen sok*; sehr viel. Caes. Quam plurimo vendere, Cic *igen drágán eladni*; sehr theuer verkaufen.

Quamplūrimus, a, um, vide: Quamplures.

Quamprīdem? *miólta? millyen régen? mennyi ideje?* wie lange? Cic.

Quamprīmum, Adv. *mennél hamarább, mihelyt, mihelyt lehet*; ehestens, so bald als möglich. Cic.

Quamquam, vel Quanquam, Conj. *jóllehet, noha, ámbár*; obschon, obgleich, wiewohl, Cic.

Quamvis, Adv. et Conj. *jóllehet, ámbár, noha*; obwohl, obgleich. Quamvis non fueris suasor. Cic. 2) *bár melly, ha szinte*; so sehr auch, wenn auch noch so. Quamvis prudens sis, tamen, etc. Cic. Nec timeo rhetorem quamvis eloquentem, Cic. 3) pro: quantumvis; *akármennyi, akármint, 's a' t.* wie du willst. Plaut.

Quānam, (Abl. a quisnam) sc. parte vel ratione; *de hol, merről*; wo denn. Liv. 2) *de hogy; mi módon*; wie denn. Plin.

Quandiu, i. q. Quamdiu.

Quando, Adv. et Conj *mikor, midőn, melly időben*; wenn. Cic. 2) Interrogat. *mikor?* wenn? zu welcher Zeit? 3) *midőn, akkor mikor*; als, da. Tum, quando misimus. Cic. 4) *mivel, minthogy*; weil. Quando ita placet, Liv. *minthogy nektek úgy tetszik*; weil es euch so gefällt.

Quandōcunque, Adv. *akármikor*; zu welcher Zeit nur, wenn oder so oft nur, sobald nur. Colum. 2) *valaha, egyszer, akármikor akkor*; einmahl, es sey wenns wolle, zu seiner Zeit. Quandocunque mihi poenas dabis, Ovid.

Quandōlibet, *akármikor, egyszer*; einmahl, es sey wenns wolle, zu seiner Zeit. Lactant.

Quandōque, pro: quandocunque. 2) *néha*; zuweilen. Cels. 3) pro: et quando, Hor.

Quandōquidem, Conj. *minthogy, mivelhogy*; weil, da allerdings. Cic.

Quanquam, vide: Quamquam.

Quantillus, a, um, (Dimin. a quantulus) *mennyi, millyen sok vagy nagy, vagy kevés*; wie groß, wenn man vermindernd redet, wie viel, wie wenig. Plaut.

Quantisper, Adv. *meddig?* wie lange? Caecil.

Quantĭtas, ātis, f. 3. *nagyság*; die Größe. 2) *sokaság, száma valaminek*; die Menge, Anzahl. Vitr. 3) *summa*; die Summe. Pand. 4) quantitas syllabarum, Poet. *a' szótagoknak hosszú, vagy rövid volta*; die Länge oder Kürze der Sylben.

Quanto, Abl. et Adv. *mennél*; je. Quanto quis doctior, tanto humanior est.

Quantōcius, pro: quanto ocius; *mennél elébb, minél hamarább*; aufs geschwindeste, je eher je lieber. Lact.

Quantōpĕre (pro: quanto opere) *mennyire, melly igen*; wie sehr. Cic. 2) tantopere — quantopere; *annyira — a' mennyire*; so sehr — als. Cic.

Quantŭlus, a, um, (Dimin. a quantus) *mekkorátska, mennyitske*; wie klein, wie gering, wie wenig. Cic. Quantulum, quasi Adv. *melly kevéssé*; wie wenig. Senec.

Quantŭluscunque, ăcunque, umcunque; *akármelly kevés, akármennyi, akármelly nagy v. kitsiny*; so gering als, so groß nur, so groß, als nur, wenn man vermindernd redet. Cic.

Quantŭluslibet, ălibet, umlibet; *akármelly kevés vagy kitsiny legyen is*; so klein als es sey. Pandect.

Quantŭlusquisque, quaeque, quodque; *akármillyen nagy vagy kitsiny*

legyen is bár; so groß, so klein als es nur seyn. Gell.

Quantum, Adv. *a' mennyire*: so viel als. Quantum intelligo, Ter. Quantum in me erit, Ter. *a' mennyiben tőlem fog függeni*; so viel auf mich ankommen wird. In quantum, Ovid. *a' mennyiben*; in wie fern.

Quantum, i, n. 2. *mennyiség, summa*; die Summe. Apul.

Quantumvis, quasi Adv. *akármint, valamint akarod*; so sehr, als du willst. 2) *akármennyire, akármelly igen, bár mint*; noch so sehr. Quantumvis licet excellas. Cic. 3) *jóllehet, noha*; obgleich, obwohl. Hor. 4) *akármelly, akármillyen, p. o. kevés vagy sok*; wenn auch noch so sehr, z. B. wenig oder viel. Senec.

Quantus, a, um, *melly nagy? millyen nagy?* wie groß? Quantus homo in dicendo! Ter. *melly nagy ember ő az ékesenszóllásban!* o wie groß ist er in der Beredsamkeit! 2) *mekkora, melly nagy, millyen nagy, vagy millyen kitsiny*; wie groß, wie klein. Quanti est sapere! Ter. *melly nagy dolog bőltselkedni tudni!* was für eine große Sache ist die Klugheit und der Verstand! Pluris aestimare, quam quanti est, Cic. *többre betsülni, mint a' mennyit ér, vagy mint az árra*; theurer schätzen als der Werth ist. Quanti? *mi az árra? hogy? hogy adják?* wie hoch? wie theuer? Quanti emit? *hogy vette?* wie theuer hat er es gekauft? 3) quantus quantus, quanta quanta, etc. *akármillyen nagy, akármekkora*; so groß auch immer seyn. Ter. et Cic. 4) tantus — quantus; *annyi — a' mennyi*; so groß — als. Cic.

Quantuscunque, ăcunque, umcunque; *akármelly nagy vagy kitsiny*; so groß als nur, z. B. es sey, es sey so groß wie es wolle. Cic. 2) *akármennyi*; so viel als nur. Cic.

Quantuslibet, ălibet, umlibet, *akármekkora, akármennyi*; so groß es nur sey, so viel oder so sehr es nur sey Ovid.

Quantusquantus, vide: Quantus.

Quantusvis, ăvis, umvis, *akármelly nagy, akármekkora*: so groß er (sie, es) auch sey, jeder (jede, jedes) ohne Unterschied, noch so groß. Caes.

Quapropter, Adv. *a' miért*; warum. 2) Interrog. *miért?* warum? weßwegen? 3) Conj. *minekokáért*; daher, deßwegen. Cic.

Quăquā et Quaquam, (Ablat. a quisquis) sc. parte, *akárhova, akármerre*; wo nur oder wohin nur. Plaut.

Quăquam, idem.

Quăquăversus, et Quaquaversum, Adv. *akármerre, mindenütt*; allenthalben. Caes.

Quăque, (Abl. a quisque) sc. parte, *akárhol, akárhova*; wo nur, wohin nur. Manil.

Quăre, v. Qua re, *a' melly áltál, a' mi áltál*; wodurch. Nep. 2) Interr. *miért? mi okon?* warum? weßwegen? Cic. 3) Relat. *a' miért*; warum, weßwegen. Cic. 4) *minekokáért*; daher, dannenhero. Cic.

Quarta, ae, f. 1. *negyed része, valaminek, negyed*; der vierte Theil eines Dinges. JCt.

Quartădĕcimānus, Quartadecumanus, a, um, (quartus decimus) *a' tizennegyedik rendből, vagy Légióból való*; einer von der vierzehnten Classe, Ordnung, Legion, etc. Tacit.

Quartāna, ae, f. 1. *negyednapos hideg*; das viertägige Fieber. Med.

Quartānārius, a, um, *negyedrészt mutató*; das Viertel zeigend. Pallad.

Quartānus, a, um, *negyednapi*; viertägig. Febris quartana, vel quartana, Cic. *negyednapos hideg*; das viertägige Fieber. 2) *a' negyedik Légióból való*; von der vierten Legion. Tacit.

Quartārius, ii, m. 2. v. gr. vini, Pand. *egy pintnek vagy egy kupának negyed része, egy meszely*; das Viertel eines Maßes, eines Sextarii, ein Quartier oder Quartierchen, Mäßchen. Liv.

Quartātio, ōnis, f. 3. *elválasztása az aranynak más értsektől*; die Scheidung des Goldes von andern Mineralien. Gloss.

Quartāto, Adv. *negyedszer*; zum viertenmahle. Serv.

Quarto, āvi, ātum, āre, 1. *negyedszer tenni valamit*; etwas viermahl oder zum vierten Mahle thun. Cato.

Quarto, v. Quartum, Adv *negyedszer*; zum vierten Mahle. Gell.

Quartus, a, um, v gr. locus, Cic pars, Caes. *negyedik*; der vierte. Quarta pars, Caes. *negyed része valaminek*; der vierte Theil.

Quartusdecimus, a, um, *tizennegyedik*; der vierzehnte. Cic.

Quăsi, (pro: quamsi) *mintha, vagy mint ha*; als wenn, wie wenn. Perinde quasi, Cic. *éppen úgy, mintha*; eben so als wenn. Quasi vero, Cic. *mintha bizony*; gleich, als wenn. 2) *mint, valamint*; wie, gleich wie. Plaut. 3) *mintegy*; gleichsam. Cic. 4) *körülbelől, mintegy, tsaknem*; ungefähr, beynahe, fast. Cic.

Quăsillāria, ae, f. 1. sc. ancilla; *fonóleány*; Spinnemädchen. Petron.

Quăsillus, i, m. vel Quasillum, i, n. 2. (Dimin. a qualus) *kosárka, kosaratska*; ein Köebchen zu allerhand. Cato.

Quassābĭlis, e, (quasso) *megrázható*; erschütterlich. Lucan.

Quassātio, ōnis, f. 3. *rázás, megrázás, megtsóválása, p. o. a' fejnek*; die Erschütterung, das schütteln, z. B. des Kopfes. Liv.

Quassātūra, ae, f. 1. *megrázás*; die Erschütterung. 2) *megrontsolódás*; die Verletzung. Plin.

Quassātus, a, um, *megrongált, összetört*; ruinirt, zerstoßen, zerschlagen. Cic.

Quassĭa, ae, f. 1. vel Quesia amara, Linn. *keserűfa*; der surinamische Bitterholzbaum. Bot.

Quasso, āvi, ātum, āre, 1. (Frequ. a quatio) *rázni, megrázni*; oft schütteln oder erschüttern. 2) v. gr. caput, Virg. *tsóválni, p. o. a' fejét*; schütteln. 3) *összetörni, széllyeltörni, összerontsolni*; zerschüttern, zerschmettern, zerschlagen, zerbrechen, zerstoßen. Vasis quassatis diffluit humor, Lucret. Classis quassata, Virg. 4) Trop. *összerontani, megrongálni, elgyengitni*; ruiniren, mitnehmen, zerrütten, schwächen. Resp. quassata, Cic.

Quassus, a, um, *megrázattatott*; erschüttert. 2) rates quassae, Hor. *megrongált hajók*; zerrüttete Schiffe. 3) vox quassa, Curt. *reszkető hang*; eine zitternde Stimme.

Quassus, us, m. 4. (quatio) *rázás, megrázás*; das Schütteln, Erschüttern. Pacuv.

Quătĕfăcio, feci, ĕre, 3. *megrázni megingatni*; erschüttern, wankend machen. Cic.

Quătĕnus, Adv. *a' mennyiben*; in so fern. Liv. 2) *mennyire*; wie weit, wie sehr. Cic. 3) *minthogy*; weil. Hor. 4) *a' hol*; wo. Colum. 5) *meddig*; wie lange. Cic. 6) *hogy, azért hogy*; damit, auf daß. Mart.

Quăter, (quatuor) *négyszer*; viermahl. Virg. et Horat. 2) *nagyon, felette, sokszor, sokszorosan*, sehr, vielmahl, vielfältig. Terque quaterque beati, Virg.

Quăterdĕcies, Adv. *tizennégyszer*; vierzehnmahl. Cic.

Quăternārius, a, um, *négyszeres, négyes*; geviert, je aus vieren bestehend, vier enthaltend. Colum.

Quăterni, ae, a, *négyen négyen, négyesével*; vier bey Eintheilungen, je viere, oder jedesmahl viere. Cic. 2) *négyen*; viere überhaupt. Manil.

Quăternio, ōnis, m. 3. *négyszeresen vett vagy hajtott*; etwas Gevierteß. 2) *négyrét hajtott árkus papiros*; ein Bogen Papier in Quart. Mart. Cap.

Quătĭnus, i. q. Quatenus.

Quătio, quassi, quassum, quătĕre, 3. v. gr. alas, Virg. *rázni, megrázni*; schütteln, erschüttern. 2) v. gr. caput, Ovid. *tsóválni, v. rázni a' fejét*; den Kopf schütteln. 3) v. gr. animum, Gell. mentem, Hor. *megreszkettetni, felháboritni*; erschüttern, rühren, in Bewegung setzen. 4) Trop. v. gr. oppida bello, Virg. equum cursu, Virg. *elbádjasztani, ellankasztani, nyomorgatni*; abmatten, ermüden, plagen. 5) v. gr. moenia, muros arietibus, Liv. *verni, törni, széllyel verni, veréssel lerontani, leverni*; zerschlagen, zerbrechen, zerrütten, schlagen, stoßen. Quatit ungula campum, Virg. Aliquem foras quatere, Ter. i. e. pellere.

Quatrĭdŭānus, a, um, *negyednapi*; von vier Tagen, viertägig. Hieron.

Quatrĭdŭo, Adv. *negyednap mulva*; in vier Tagen. Cic.

Quatrĭdŭum, i, n. 2. ssil. spatium, Cic. *négynapi idő, négy nap*: eine Zeit von vier Tagen, vier Tage.

Quătuor, vel Quăttuor, Indecl. *négy, négyen*; vier. Cic.

Quătuordecies, Adv. *tizennégyszer*; vierzehnmahl. Plin.

Quatuordĕcim, Indecl. *tizennégy*; vierzehn. Colum. Sedere in quatuordecim ordinibus, Cic. vel in quatuordecim, Svet. i. e. in scamnis vel sedibus equitum in theatro, quia

equites 14 scamna in theatro habebant.

Quătuorsignani, populus Galliae. Plin.

Quatuorvir, vide: Quatuorviri.

Quatuorvĭrātus, us, m. 4. *négyférjfias tisztség*; das Vierherrenamt. Asin. Poll. in Cic. Ep.

Quătŭorvĭri, ōrum, m. pl. *négyférjfiakból álló fő tisztség, v. hivatal*; die Obrigkeit von vier Männern.

Quăxo, āre, vel Coaxo, *kuruttyolni, rekegni, mint a' békák*; schreyen, quaken wie ein Frosch. Fest.

Que, Conj. Enclitica, Copulativa, et Expletiva; *és, is*; und, auch. Teque (i. e. et te) hortor, Cic. Vidimusque, Cic. *láttuk is*; wir haben auch gesehen. 2) *vagy*; oder. Praecipitare subjectisque urere flammis, Virg.

Quĕi, Adv. pro: qui? *hogy? miképpen?* wie? Ter.

Quĕis, Dat. et Abl. Poet. pro: quibus.

Quĕmadmŏdum, vel Quem ad modum, Adv. *valamint, valamiképpen*; gleichwie. Cic. 2) *hogy? miképpen, mimódon?* auf welche Art? wie?

Quĕo, ivi et ii, ĭtum, ire, 4. *-hatni, -hetni, tudni*; können. Efficere non queo, Cic. *meg nem tehetem, véghez nem vihetem*; ich kann es nicht zuwege bringen. Agnosci non quita est, Ter. *nem lehetett megesmerni*; man hat sie nicht erkennen können.

Quercĕrus, l. q. Querquerus.

Quercētum, i, n. 2. *tölgyes, tölgyes erdő, tsere*; ein Eichenwald. Varr.

Quercĕus, a, um, *tölgyfából való, tölgyfa*; von Eichen. Tacit.

Querci.us, a, um, idem.

Quercus, us, f. 4. *tölgyfa*; die Eiche. Quercus robur, L. *közönséges, vagy kotsánlan tölgyfa*: die Steineiche. Quercus austriaca, L. *tserfa*; die Zerreiche, Sommereiche.

Quĕrēla, ae, f. 1. (queror) *panasz, panaszolkodás*; die Klage, Beschwerde, das Klagen. Epistola plena querelarum, Cic. 2) *vád, panasztétel*; die Klage, gerichtliche Klage. Justin. et Pand.

Quĕrēlo, āre, 1. *panaszolkodni*; klagen. Serv.

Quĕrēlor, ātus sum, āri, Dep. 1. Idem.

Quĕrēlōsus, a, um, idem quod Querulus.

Quĕrens, tis, o, 3. *panaszolkodó*; klagend. Virg.

Quĕrfurtum, i, n. 2. urbs in Thuringia. Geogr.

Quĕrībundus, a, um, *panaszolkodó*; klagend. Cic.

Quĕrimōnĭa, ae, f. 1. i. q. querela; *panasz*; Klage, Beschwerde. Hor.

Quĕrĭtor, āri, Dep. 1. *panaszolkodni*; klagen. Tacit.

Quernĕus, a, um, id. qu. querceus. Colum.

Quernus, a, um, id. qu. quercicus, Virg.

Quĕror, questus sum, quĕri, Dep. 3. v. gr. alicui, vel apud aliquem de aliqua re, Cic. *panaszolkodni valami felől, panaszolni valamit*; klagen, sich beklagen, sich beschweren. Quaestus est mecum, Cic. *nekem, v. előttem panaszolkodott*; er hat sich bey mir beklagt. Queri suum fatum, Caes. *maga szomorú sorsán siránkozni*; sich über sein Schicksal beklagen. 2) *siránkozni, siránkozó hangon szóllani, énekelni, 's a' t.* einen kläglichen Ton von sich geben. Dulce queruntur aves, Ovid.

Querquĕdŭla, ae, f. 1. l. e. anas; *telelő rétse, makkrétze*; die Winterhalbente, Tauchente. Varr.

Querquĕrus, v. Quercĕrus, a, um, *vatzogó hideg*; kalt, daß man zittert. Febris quercera, Plaut. *rázó hideglelés*; das kalte Fieber. Plaut.

Querquĕtŭlānus, a, um, *tölgyeserdő, vagy tserebéli*; den Eichenwald betreffend, davon benannt. Fest.

Quĕrŭlōsus, a, um, id. qu. Querulus.

Quĕrŭlus, a, um, v. gr. homo, Hor. *panaszolkodó*; klagend, voller Klagen. 2) v. gr. tibia, Hor. cicada, Virg. *siránkozó, nyögő, nyögdétsélő, keserves hangot adó*; klagend, von Thieren und Dingen, kläglich ertönend oder klingend, schwirrend, gierend, zwitschernd, sanft ertönend.

Questus, a, um, *panaszolkodott*; der sich beklaget hat. Ovid.

Questus, us, m. 4. *panaszolkodás, panasz, siránkozás*; das Klagen. Cic. Moestis late loca questibus implere, Virg.

Qui, vel quis et quae, quod, vel quid, Pron. Relat. *a' ki, a' melly, a' mi*; welcher, welche, welches. Is, quem ego semper dilexi, Apul. Id, quod audivi, etc. Cic. 2) Interrog. *ki? ki-*

tsoda? mi? mitsoda? wer? welcher? was? Quem te apellem? *kinek szóllitsalak?* wie soll ich dich nennen? Quid aliud agimus? Cic. Qua stultitia fuit Roscius? Quid est tibi nomen? Plaut. Not. Quid? cum Genitiv. v. gr. Quid causae est? Ter. pro: quae causa est? Quid hominis sit? Cic. *miféle ember legyen?* was er für ein Mensch sey? Quid hominum? Ter. i. e. qui sint illi homines? 3) pro: qualis, qualis, v. gr. Qui vir, et quantus! Ter. 4) quid? pro: quare? v. gr. Quid venisti? Plaut. i. e. quare venisti? Sed quid argumentor? Cic. Laetus est, nescio quid? Ter. Quid ita? Cic. *hogy hogy? de miért?* wie so? warum das? 5) pro: quisque, v. gr. quantum quis professus erat, Tacit. 6) quis, pro: quomodo: v. gr. quis vocatur? Plaut. 7) pro: aliquis; v. gr. injuriam cui (alicui) facere. Cic. Num quod (aliquod) vestigium invenisti? Cic. Si te quis interroget. Cic. 8) qui, quae, pro: ut, v. gr. dignus sum qui lauder, i. e. ut lauder. Cic. Dignus est quem laudemus, pro: ut eum laudemus. Cic. Nec sum tam insolens, qui Jovem me esse dicam. Cic. 9) quod; vide: Quod: Conj. 10) quod, pro: igitur, v. gr. quod te oro. Ter. 11) quod, pro: quantum: v. gr. quod in te est, Ter. *a' mennyiben rajtad áll, vagy tőled függ*; so viel es von dir abhängt.

Quī, vel Queî? Adv. pro: quomodo: *hogy? mi módon?* wie? auf welche Art? Qui fieri poterat? Cic. pro: quomodo etc. 2) *hogy*; daß, damit. Qui illi Deum omnes perdant. Plaut.

Quĭa, Conj. caussal. *minthogy, mivelhogy, mivel*; weil. Sed quia irata est, Ter. *de mivel, v. minthogy megharagudott*; weil sie aber erzürnet war. 2) *mert, azért hogy, azért mert*: weil, daß, darum. Carum, quia rarum, Plin. *betses, mert ritka, vagy*; *azért betses, hogy ritka*; es wird wegen der Seltenheit geschätzt.

Quiănam, Adv. Interr. *de miért?* warum denn? Virg.

Quiăne, Adv. *valóban, bizonyára*; wahrhaftig, gewiß. Virg.

Quicquam, v. Quidquam, vide: Quisquam.

Quicque, vel Quidque, vide: Quisque.

Quicquid, vel Quidquid, n. *akármi, minden a' mi*; was immer, was auch, alles das. Quidquid est futurum, Plaut. *akármi l. sziz belőle*; es mag daraus entstehen was da will.

Quicum, i. e. quocum, pro: cum quo, vel qua. Quicum loquitur filius? Ter.

Quīcunque, Quaecunque. Quodcunque, vel Quicumque, quaecumque, etc. *akárki, minden, minden valaki*: wer auch immer, ein jeder, jeder welcher Quodcunque; *akármi, valami tsak, minden*: alles was. Quicunque is est, Cic. *akárki legyen is az*; wer er auch sey. Quacunque potui ratione, placavi, Cic. *minden lehető módon, 's a' t.* auf jede mögliche Art, wie ich nur gekonnt, u. s. w. 2) *akármelly akárminemű*; welcher immer, von was für einer Art immer. Cic.

Quid, vide: Quis, vel Qui.

Quīdam, Quaedam, Quoddam, et Quiddam, Pron. *valaki, egy valaki, valamelly, valami*; jemand, einer, ein gewisser, irgend ein. Quidam ex advocatis. Cic. Quodam tempore, Cic. *egy időben, egykor*; zu einer gewissen Zeit. Quiddam divinum, Cic. *valami felséges*; etwas göttliches. 2) *egynehány, némelly*; einige, etliche. Quosdam dies, Cic.

Quĭdem, Adv. et Conj *ugyan*; zwar. Probo quidem, Cic. *helybe hagyom ugyan*; ich billige es zwar. 2) et quidem; *még pedig*; und zwar. Cic. 3) si quidem, Cic. *ha ugyan, ha tudnillik*; wenn nähmlich. 4) *valóban, valójában, igen is*; fürwahr, allerdings. Cic. 5) ne quidem; *még tsak nem is*; nicht einmahl. Cic.

Quidnam, vide: Quisnam.

Quidni, Adv. *hogy ne? miért ne?* warum nicht? Ter.

Quidpĭam, Quidquam, vide: Quispiam, Quisquam.

Quidquid, vide: Quisquis.

Quiēs, ētis, f. 3. *nyugvás, nyúgodalom, megnyugvás*; die Ruhe, z. B. von der Arbeit. Quieti se dare, Caes. *megnyúgodni, kinyúgodni magát*; sich ausruhen. 2) *tsendesség, békesség*; die Ruhe, der Friede. Sall. et Tac. 3) v. gr. ventorum, Plin. *le-*

tsendesedés; die Ruhe. 4) *nyúgodalom, dlom*; die Ruhe, der Schlaf. Virg. Quietem capere, Ovid. *lenyúgodni, aludni*; schlafen. Ire ad quietem, Cic. *lefeküdni, aludni menni*; schlafen gehen 5) dura quies. Virg. *haldl*; der Tod. 6) *dlom*; der Traum. Videre in quiete, Cic. *dlmdban látni*; im Traume sehen, träumen.

Quiescentia, ae, f. 1. *nyugvás, nyúgodalom*; die Ruhe. Jul. Firm.

Quiesco, ēvi, ētum, ĕre, 3. Intransitiv: *nyúgodni, kinyúgodni magát, p. o. a' munka vagy fáradság után*; ruhen, ausruhen, z. B. von der Arbeit. Dux gruum revolat, ut ipse quoque qiescat, Cic. Felicius ossa quiescant, Ovid. Non potest quiescere, Cic. *nem nyughatik*; er kann nicht ruhig seyn. Alta quierunt aequora, Virg. Venti quiescunt, Plin. 2) *tsendesen lenni, hallgatni*; sich ruhig verhalten, in Worten, schweigen, still seyn. Quiesce, Auct. ad Her. 3) *nyúgodni, aludni*; ruhen, schlafen. Cic. Somnum humanum quievi, Apul. *aludtam, mint ember*; ich schlief wie ein Mensch. 4) *megszűnni valamitől, abba hagyni valamit*; inne halten, aufhören, ablassen. Aliquanto prius quiescere, Cic. Bellum quiescit, Ovid. *megszűnt a' hdború*; der Krieg hört auf. 5) Transit. v. gr. rem, Plaut. *szűntetni, nyugtatni*; ruhig machen, aufhörend machen.

Quiētālis, is, f. 3. cognomen deae Romanorum. Aug. 2) Adj. i. q. quietus.

Quiētantia, ae, f. 1. i. e. Apocha. ICt. *nyugtatólrás*; die Quittung.

Quiēte, Adv. *tsendesen, tsendességben, nyúgodalomban*; ruhig, still. Quiete vitam agere, Cic. quietius, Liv. quietissime, Caes.

Quiētōrium, ii, n. 2. *nyugvókamara*; ein Ruhekämmerchen. 2) *sírbólt*; die Grabstätte. Inscript.

Quiētus, a, um, (quiesco) v. gr. nox, Sall. *nyúgodalmas, tsendes*; ruhig. 2) v. gr. homo, Cic. *tsendes, tsendességet szerető*; ruhig, still, Ruhe haltend. Quietus esto, Ter. *légy tsendességben*; sey ruhig. 3) *tsendességben lévő, vagy élő*; Ruhe genießend. Respublica quieta. Caes.

Quilibet, quaelibet, quodlibet, quidlibet, Gen. cujuslibet; *kiki, akárki, minden, akármelly, akármi*; wer (was) es auch sey, jeder (jede, jedes) ohne Unterschied. Quibuslibet temporibus, Liv. *minden időben*; zu allen Zeiten. Quolibet modo, Plin. *minden módon*; auf allerley Art oder Weise.

Quīmātus, us, m. 4. *öt esztendei idő*; das Alter von fünf Jahren. Plin.

Quīn, Adv. *hogy ne*; daß nicht. Facere non possum, quin mittam, Cic. Nihil abest, quin sim miserrimus, Cic. Non poterit recusare, quin dicat, Cic. 2) id. qu. qui non, quod non, *a' ki nem, a' mi nem*; welcher nicht, was nicht. Quis est, quin intelligat? Cic. i. e. qui non intelligat. 3) *ha tsak*; wenn nicht. Quin ipse dissentiam. Cic. 4) *sőt, sőt még*; ja, ja vielmehr. Quin hoc tempore ipso, Cic. *sőt, éppen most*; ja, eben zu dieser Zeit. Non est credibile, quantum scribam die, quin etiam noctibus. Cic. 5) pro: quare non; *miért nem?* warum nicht? Quin continetis vocem? Cic.

Quīnam, vide: Quisnam.

Quīnārius, a, um, (quini) v. gr. numerus, Macr. *ötös, öt számot magába foglaló*; fünf in sich fassend, fünfe enthaltend. 2) Subst. *ötös, egy ötös, p. o. tizesnek a' fele, fél dénár*; ein halber Denarius, z. B. ein Fünfkreuzerstück.

Quinctilis, Quinctius, vide: Quintilis, etc.

Quincuncĭālis, e, (quincunx) *a' Római ötös számhoz (V) hasonló*; einer römischen Fünfe ähnlich. Plin. 2) *egy egésznek öt tizenkettőd részét magába foglaló*; fünf Zwölftheile eines Ganzen enthaltend. Plin.

Quincunx, cis, (quinque et uncia) *öt tizenkettőd része valaminek, vagy annyit béfoglaló*; fünf Zwölftheile betragend, fünf Zwölftheile, z. B. eines As, Horat. eines Pfundes, Cic. 2) *a' Római ötös számnak (V) a' formája*; die Gestalt einer römischen Fünfe. Quintil. In quincuncem, *V formába*; in Gestalt dieser römischen Fünfe.

Quincŭpĕdal, ālis, n. 3. (quinque et pes) *öt lábnyomos mérő eszköz*; ein Instrument von fünf Fuß. Martial.

Quincŭplex, icis, *ötszörös*; fünffach.

Quindĕcies, Adv. *tizenötször*; fünfzehnmahl. Cic.

Quinděcim, *tizenöt*; fünfzehn. Caes.
Quindĕcimviri, ōrum, Plur. *tizenöt férjfiakból álló fötisztikar*; ein Collegium von fünfzehn Männern, die gemeinschaftlich ein Amt zu verrichten hatten. Plin.
Quindĕcimvĭrālis, e, *tizenöt férjfias*; die fünfzehn Männer betreffend. Tacit.
Quindĕcĭmus, a, um, *tizenötödik*; der fünfzehnte. Marc. Emp.
Quindēni, ae, a, *tizenöten*; je fünfzehen. Liv.
Quingēni, ae, a, *ötszázan*, *ötszás*; fünfhundert, je fünfhundert. Cic.
Quingentārius, a, um, v. gr. cohors, Veget. *ötszázból álló*; aus fünfhundert bestehend.
Quingentēsimus, a, um, *ötszázadik*; der fünfhundertste. Cic.
Quingenti, ae, a, *ötszás*, *ötszázan*; fünfhundert. Horat.
Quingenties, *ötszázszor*; fünfhundertmahl. Vitr.
Quīni, ae, a, *öten*, *öt*; fünfe, je fünf. Cic. Nep. et Liv.
Quīnīdēni, vel Quīnī dēni, i. q. Quindēni, ae, a.
Quīnĭmo, v. Quinimmo, Conj. *sötinkább*; ja vielmehr. Plaut.
Quīnio, ōnis, m. 3. *öt*, *öt számból álló dolog*; eine Zahl von fünfen. Tert.
Quīnivīcēni, vel Quini viceni, ae, a, *huszonöt*, *huszonöten*; fünf und zwanzig, je fünf und zwanzig. Liv.
Quinquagēnārius, a, um. *ötvenből álló*; aus fünfzig bestehend, fünfzig enthaltend. Varr. 2) senex quinquagenarius; *ötvenesztendős ember*; ein fünfzigjähriger Mann.
Quinquāgēni, ae, a, *ötvenen*, *ötven*; fünfzig, je fünfzig. Cic.
Quinquāgēsies, pro: quinquagies; *ötvenszer*; fünfzigmahl. Plaut.
Quinquāgēsimus, a, um, *ötvenedik*; der fünfzigste. Plin.
Quinquāgies, Adv. *ötvenszer*; fünfzigmahl. Gell.
Quinquāginta, Indecl. *ötven*, *ötvenen*; fünfzig. Cic.
Quinquangŭlāris, e, *ötszegletü*; fünfeckig.
Quinquangŭlum, i, n. 2. *ötszegletü rajzolat vagy test*; ein Fünfeck.
Quinquatrĭa, um, vel ōrum, sc. solennia, i. q. Quinquatrus, Sueton.
Quinquātrus, uum. f. pl. *ötnapig tartó innep Pallás tiszteletére*; ein Fest zu Ehren der Minerva. Cic.
Quinque, *öt*, *öten*; fünf. Cic.
Quinquĕfŏlium, ĭi, n. 2. i. e. Potentilla reptans, L. *ötlevelüfü*, *terjedő pimpó*; das Fünffingerkraut.
Quinquĕfŏlius, a, um, *ötlevelü*; fünfblätterig. Plin.
Quinquègentiāni, populus Lybiae. Eutrop.
Quinquĕgĕnus, a, um, *ötnemü*; von fünf Gattungen. Auson.
Quinquĕlibrālis, e, *ötfontos*; fünfpfündig. Colum.
Quinquĕlibris, e, *ötfontnyi*, *ötfontos*; fünfpfündig. Vopisc.
Quinquĕmestris, e, *öthónapi*, *öthónapos*; fünfmonathlich. Varr.
Quinquennālis, e, *ötesztendei*, *ötesztendönként előforduló*; fünfjährig, alle fünf Jahre geschehend. Cic. 2) *ötesztendeig tartó*; fünfjährig, fünf Jahre dauernd. Liv.
Quinquennis, e, *ötesztendős*; fünfjährig. Hor.
Quinquennium, ĭi, n. 2. *ötesztendő*; eine Zeit von fünf Jahren, fünf Jahre, Cic. Duo quinquennia; *tiz esztendő*; zehn Jahre. Ovid.
Quinquĕpartītus, vel Quinquĕpertitus, a, um, *ötosztályú*; fünffach. Cic.
Quinquĕplico, i. q. Quinquiplico.
Quinqueprimi, vel Quinque primi; *az öt főbbek*; die fünf Vornehmsten. Cic.
Quinquĕrēmis, e, v. gr. navis, Liv. *ötevezős*, *ötevezőjü*; fünfruderig. Liv.
Quinquertio, ōnis, m. 3. i. e. Quinquertium exercens. Liv.
Quinquertium, ĭi, n. 2. (quinque et ars) *az ifjúság eleibe szabott öt testi gyakorlások, ú. m. a' karikázás, futás, tánts, vagy ugrálás, küszködés, v. birkozás, és hajigálás*; so heißen die fünferley Leibesübungen der Jugend, nähmlich: discus, cursus, saltus, lucta, jaculatio.
Quinquessis, i. e. quique Asses. Apul.
Quinquĕvir, i, m. 2. Plur. Quinquĕviri, ōrum: *öt személyes fötisztikar*; die Fünfmänner, ein Collegium von fünf Männern, die gemeinschaftlich ein Amt verwalten. Cic.
Quinquĕvĭrātus, us, m. 4. *ötszemélyes tisztség*; Fünfmänneramt, Fünfherrenamt. Cic.
Quinquies, Adv. *ötször*; fünfmahl. Cic.
Quinquĭplico, āre, 1. *ötszörözni*; fünffach machen. Tacit.

Quintādĕcĭmānus, v. Quintadecumanus, (miles) a' *tizenötödik Légióból való*; einer von der fünfzehnten Legion. Tacit.

Quintānus, a, um, v. gr. miles, Tac. *az ötödik Légióból való*: von der fünften Legion. 2) *ötödik a' sorban*; der fünfte in der Reihe. Varr.

Quintārius, a, um, v. gr. numerus, Vitr. *ötöt magába foglaló, ötös*; fünf enthaltend.

Quintĭānus, (Quinct.) a, um, *Quintiusi*; Quintisch, einem Quintius gehörig, von ihm benannt. Cic.

Quintĭlĭānī, ōrum, plur. haeretici, a Quintilia sic dicti.

Quintĭlĭānus, i, m. 2. celebris Rhetor Hispanus. Mart.

Quintilis, (Quinct.) is, m. 3. *Július hónapja*; ist die Benennung des Monaths Julius. Cic.

Quintipor, i. e. Quinti puer, Varr.

Quintĭus, (Quinct.) a, Adj. et Subst. cognomen familiae Romanum. Liv.

Quinto, vel Quintum, Adv. *ötödször*; fünftens, zum fünften Mahle. Liv.

Quintus, a, um, *ötödik*; der fünfte. Cic. 2) Quintus, cognomen Romanum.

Quintusdĕcĭmus, v. Quintus decimus, a, um, *tizenötödik*; der fünfzehnte.

Quinus, a, um, *ötösöröš*; fünffach, fünf. Hor.

Quippe, *úgymint*; nähmlich, als. Quippe qui, Ter. *úgymint a' ki*; welcher nähmlich. 2) *ugyan is, hiszen*; denn, ja. Quippe vides, Cic. *hiszen magad látod*; du siehst es ja. 3) quippe ni? Plaut. *miért ne?* warum nicht?

Quippiam, vide: Quispiam.

Quippini? *miért ne?* warum nicht? Plaut. 2) *miért?* warum? Plaut.

Quīque, pro: Quisque. 2) pro: et qui.

Quiqui, pro: Quisquis.

Quirĭānus, a, um, v. gr. mala: *különös alma fajta*; eine besondere Art Äpfel. Plin.

Quirīnālis, e, *Quirinusi, vagy Rómulusi, Rómulust illető*; Quirinisch, den Quirinus (Romulus) betreffend, dahin gehörig. Virg. Collis vel mons Quirinalis, unus septem montium Romae. Varr. Quirinalia, sc. solennia in honorem Romuli. Cic.

Quirīnus, i, m. 2. cognomen Romuli, Aur. Vict. 2) Adj. pro: Quirinalis.

Quiris, itis, m. 3. unus ex incolis vel civibus Curium, urbis Sabinorum (Cures). 2) *polgár, Rómái polgár*; *Rómulus idejében a' Sabinusoknak egy része Romába költözött, 's egyesült a' Rómaiakkal, 's talám nekik kedvezésből nevezték osztán a' Romai polgárokat általjában Quiriteseknek*; Bürger, römischer Bürger; zur Zeit des Romulus zogen die Sabiner zum Theile nach Rom, und vereinigten sich mit den Römeren zu einem Volke, und um ihnen eine Gefälligkeit zu erzeigen, wurden die römischen Bürger Quirites genannt. Liv.

Quirītātio, ōnis, f. 3. *jajgató kiáltozás*; klägliches Geschrey. Liv.

Quirītātus, us, m. 4. idem. Plin. Ep.

Quirites, um, vide: Quiris.

Quirīto, āre, et Quirītor, āri, Dep. 1. *kiabálni, sikoltani*; klägtich schreyen, kreischen, Liv. 2) v. gr. casum, Apul. *siratni*; beklagen, beweinen.

Quis, quae, quod, et quid? *ki? kitsoda? melyik? mitsoda?* wer? welcher? was? Cic. 2) pro: qualis, v. gr. quid hominis, Cic. pro: quis vel qualis homo. 3) post: si, nisi, ne, pro: aliquis; v. gr si quis vestrum expectat, Cic. i. e. si aliquis vestrum, etc. 4) quid est, quod, pro: cur? quam ob rem? v. gr. Quid est, quod laetus sis? Ter. 5) quid ita? *hogy hogy?* wie so? Ter. Vide etiam: Qui, quae, quod.

Quisnam, et Quīnām, Quaenam, Quodnam, et Quidnam? Interrog. *ugyan ki? v. kitsoda? ugyan mi? v. mitsoda? mellyik?* wer denn? welcher denn? welche denn? welches denn? was denn? Cic.

Quispiam, quaepiam, quodpiam, et quidpiam: *valaki, valamelly, valami*; iegend jemand, irgend einer, irgend eine, eines, iegend etwas. Quispiam deus, Terent. Si cuipiam pecuniam ademit, Cic. Rem quampiam, Cic. Quidpiam, Adv. v. gr. nocere. Cic. *valamennyire, valamit*; etwas, in etwas, ein wenig.

Quisquam, quaequam, quidquam, *valaki, valamelly, valami*; irgend einer, eine zc., irgend jemand, irgend etwas. Estne quisquam, qui etc. Cic.

Quisque, quaeque, quodque et quidque, Gen. cujusque; *minden, kiki*; jeder, jede, jedes. Cic. Decimus quisque, Cic. *minden tizedik*; jeder ze-

hente. Quotus quisque invenitur? Plaut. *hány közt találkozik?* unter wie vielen findet man? Quinto quoque anno, Cic. *minden ötödik esztendőben*; alle fünf Jahre, jedesmahl im fünften Jahre. Unus quisque, Cic. *kiki, minden*; ein jeder, ein jedes. Suum cuique, Prov. *mindennek add meg az övét, v. a' mivel tartozol*; gib jedem das Seine. 2) cum Sup. v. gr. Doctissimus quisque, Cic. *még a' legtudósabbak is*; auch die Gelehrtesten.

Quisquiliae, ārum, f. pl. *szemét, gaz*; das Auskehricht, Unrath. Caecil. 2) *alávalóság, haszontalanság*; etwas Unnützes. Cic. 3) Quisquiliae populi, Cic. *a' nép sepreje*; liederliches Gesinde.

Quisquis, quaequae, quodquod et quidquid, *akárki, akármelly, akármi, minden valaki, v. valami*; wer (was) da nur, jeder welcher, jede welche, alles was. Quisquis ille est, Cic. *akárki legyen is az*; er sey wer er wolle. Quidquid deorum, Cic. i. e. dii omnes. Unus quisque, Ter. *kiki, minden*; ein jeder.

Quītus, a, um, vide: Queo. Non quitus sum, Apūl. *nem lehetett tőlem*; ich vermochte es nicht.

Quīvis, quaevis, quodvis et quidvis; *akárki, akármelly, akármi, kiki, minden*; wer oder was es nur sey, jeder, jede, jedes ohne Unterschied. Quivis ut perspicere possit, Cic. Quemvis numerum, Caes. Quovis sermone, Horat. Quodvis genus, Cic. Ab quivis (pro: quovis) homine, Ter. Not. Quidvis, Subst. *minden a' világon*; alles in der Welt, alles ohne Unterschied, Cic. seq. Genit. v. gr. quidvis oneris impone, Terent. Vide: Quovis, Adv.

Quiviscunque, quaeviscunque, quodviscunque; *akárki is, akármi is*; wer es nur sey, jeder, jede, jedes, Lucret.

Quo, Adv. ante Comp. *mennél*; je. Quo plus prodest, eo praestantior. Cic. 2) *annál*; desto. Quo magis cavendum est, Cic. *annál inkább őrizkedni kell*; desto mehr muß man sich hüthen. 3) pro: ut; v. gr. non eo dico, quo mihi veniat in dubium tua fides. Cic. 4) Quo, Ablat. vide: Qui, vel Quis.

Quŏad, Adv. *meddig?* wie lange. Quoad exspectatis? Ter. 2) *a' meddig, míg*: so lange. Tam diu, quoad potui, Cic. 3) *meddig, millyen messze*; wie weit. Cic 4) *a' mennyiben, a' mennyire*; in so weit, in wie fern. Cic. 5) cum Accus. *a' mi illeti*: was anbelangt Liv. Quoad solutionem, Pand. i e. quod solutionem adtinet: *a' mi a' fizetést illeti*: in Ansehung der Zahlung.

Quŏădusque, Adv. *a' meddig*; so weit. 2) *míg, a' míg*; so lange. Svet.

Quŏcirca, *azért, a' mellyre nézve*; darum, daher, dannenhero, deßwegen. Cic.

Quŏcunque, Adv. *akárhova*; wo nur hin, auch wohin es nur sey. Virg.

Quod, Conj. cum Indic. et Conjunct. *hogy*; daß, weil. Quod convaluisti gaudeo, Cic. 2) *azért hogy, minthogy*; weil. Mihi, quod te defendissem, succensuit, Cic. *minthogy tégedet védelmeztelek, rám megharagudott*; er zürnte über mich, weil ich dich vertheidigt habe. 3) Pron. Quod, vide sub: Qui et Quis.

Quŏdammŏdo, *valami módon, valamiképpen*; einiger Maßen, gewisser Massen. Cic.

Quŏi, pro: cui. Plaut.

Quŏjas, Quŏjātis, e, pro: Cujas vel Cujātis, Plaut.

Quŏjus, a, um, pro: cujus, a, um, Plaut.

Quŏjus, Genit. pro: cujus, Plaut.

Quŏlibet, Adv. *akárhova*; wohin immer; überall hin. Ovid.

Quom, pro: Quum, vide: Cum.

Quŏminus, Quo minus; *hogy nem*; daß nicht. Ter.

Quŏmŏdo, v. Quo modo, *hogy? mi módon? miképpen?* auf welche Art? wie? Cic. 2) *a' mint, a' hogy, miképpen*; wie, auf welche Art. Cic.

Quŏmŏdŏcunque, *akármiképpen, akármi módon*; wie nur, auf welche Art nur, wie es nur sey, es sey wie es wolle. Plaut.

Quŏmodŏnam, *hogy hogy? ugyan hogy?* wie denn? Cic.

Quŏnam, *ugyan hova? hát hova?* wohin denn? Cic 2) *ugyan merre?* wozu denn? Caes.

Quondam, *hajdan, egykor, régenten*; zu einer gewissen Zeit, einstmahls.

ehemahls. Cic. 2) *valaha, jövendőben*; künftig, einmahl. Virg.

Quŏnĭam, Conj. *minthogy, mivelhogy*; weil, indem, nachdem. Plaut.

Quŏpĭam, *valahova*; irgend wohin. Terent.

Quŏquam, *akárhova, valahova*; irgend wohin. Cic.

Quŏque, Conj. *is*; auch. Cic. Ille quoque; *ő is*; er auch. 2) pro: quidem. Gell. 3) pro: et quo, Liv.

Quŏquo, Adv. *akárhova, mindenfelé*; allenthalben hin, wohin man nur will. Cic.

Quŏquŏversus, (vel —um) vel Quoquovorsus, *mindenfelé*; überall hinwärts, nach allen Seiten hin. Cic.

Quorsus, et Quorsum, (pro: quo versus v. —um) *hova, merre*; wohin, wozu, wohinwärts. Nescio, quorsum eam, Terent.

Quot, Adj. Indecl. *mennyi? hány*? wie viele? oder wie viel? Quot calamitates? Cic. 2) quot — tot; *a' mennyi — annyi*; so viel — so viel. Quot homines, tot causae, Cic.

Quŏta, idem ac Quantum; *valamelly dolognak valakit illető része*; der gebührende Antheil an einem Dinge, den jemand zu fordern oder zu geben hat. JCt.

Quŏtannis, *esztendőnként*; jährlich, alle Jahre. Cic.

Quotcunque, Adv. *akármennyi, akárhány*; so viel (viele) nur. Catul.

Quŏtēni, ae, a, *hányan, mennyin*; wie viele. Cic.

Quŏtennis, e, *hány esztendőtől fogva való*; von wie viel Jahren. August.

Quŏtĭdĭāno, Adv. *mindennap, naponként*; täglich. Cic.

Quŏtĭdĭānus, a, um, *mindennapi, naponkéntvaló*; alltäglich, täglich, was täglich ist, geschieht, gebraucht wird. Caes. Cic. 2) *mindennapi, közönséges, szokott*: alltäglich, gemein, gewöhnlich. Cic.

Quŏtĭdĭe, Adv. *mindennap, naponként*; täglich, Cic.

Quŏtĭdĭo, pro: quotidie. Obs.

Quŏtĭes, Quotiens, Adv. *hányszor? mennyiszer?* wie oft? wie viel Mahl? Cic. Toties — quoties, Virg. *annyiszor — a' mennyiszer*; so oft — als. Toties quoties, Cic. *mindannyiszor*; so oft als.

Quŏtĭescunque, *valahányszor, mindannyiszor mikor, valamikor tsak*; so oft nur. Cic.

Quotquot, *valahány, valamennyi*; so viel nur, so viel als nur. Cic.

Quŏtŭmus, a, um, *hanyadik?* der wievielste? Plaut.

Quŏtus, a, um, *hanyadik?* der wievielste? Cic. Quota hora est? Hor. *hány óra?* wie viel Uhr ists? Quota (Abl. sc. hora); *hány órakor?* um wie viel Uhr. Hora.

Quŏtuscunque, acunque, umcuoque, v. gr. pars, Tibull. *akármennyi, akárhanyadik, p. o. része valaminek*; der wievielste nur, es sey so viel oder so wenig als es wolle.

Quŏtusquisque, Quotus quisque, quotaquaeque, quotomquodque; *valaki, akárki, minden ember*; wer es nur sey. 2) *ki? kitsoda? p. o. a' többek közzül*; wer? welcher? Cic.

Quŏusque, Adv. *meddig? mennyi ideig?* wie lange? Cic. 2) *meddig? mennyire?* wie weit, bis wohin? Plin.

Quŏvis, Adv. *akárhova*; wohin immer, überall hin. Plaut.

Quum, Adv. vel Conjunct. vide: Cum; *midőn, minthogy*; da, ꝛc.

R.

R. 1) in abbreviationibus significat Romanus, v. gr. pop. R. 2) mutatur nonnunquam in L. v. S. v. gr. pelluceo pro: perluceo; Jusa pro Jura.

Răba, ae, f. 1. *Rába vize, melly Stájerországból foly Magyarországba*; der Fluß Rab oder Raab in Nieder-Steyermark und Ungarn. 2) *Győr városa*; die Stadt Rab oder Raab in Ungarn. Alias Arrabonia, vel Jaurinum. Geogr.

Rabbi, m. Indeclin *Zsidó pap, ó törvény magyarázó*; ein jüdischer Lehrer oder Ausleger des Gesetzes. Gloss.

Răbbīnus, i, m. 2. *rabbi, Zsidó pap, v. ó testamentom magyarázó*; ein Rabbiner, ein jüdischer Lehrer und Ausleger des alten Testaments. Gloss.

Râbdŏīdēs, i. q. Sutura Cranii sagittalis apud Anatomicos.
Răbĭa, ae, f. 1. Obsol. pro Rabies.
Răbĭde, Adv. *dühösen*; rasend, wüthend. Cic.
Răbĭdus, a, um, *dühös*; rasend, wüthend, toll. Plin. 2) v. gr. ventus, Ovid. furor, Catull. *dühösködö*; rasend, wüthend.
Răbĭes, ēi, f. 5. *dühösség*, *düh*; die Raserey, Wuth. Ovid. et Plin. 2) v. gr. canis, Colum. *megveszés*; die Wuth.
Rabio, ire, i. q. Rabo, ĕre.
Răbĭōse, Adv. *dühösen*, *dühösködve*; wüthend, rasend. Cic.
Răbĭōsŭlus, a, um, *dühösötske*; etwas rasend. Cic.
Răbĭōsus, a, um, *dühös*; rasend, wüthend. Plaut. 2) v. gr. canis, Plin. *veszett*, *megveszett*, *dühös*; wüthend.
Răbīrĭus, a, cognomen Romanum. Cic.
Răbo, ĕre, 3. *dühösködni*; rasen, wüthen. Cic. e poëta.
Rabo, ōnis, f. 3. jocose pro: arrhabone, Plaut.
Răbŭla, ae, m. 1. *fetsegő roszsz prókátor*; ein schlechter Advokat, der nur schreyen und schwatzen kann, etwa Rabulist. Cic.
Răbŭlātĭo, ōnis, f. 3. *fetsegés*, *roszsz prókátorok' fetsegése*; das Geschwätz der schlechten Advocaten vor Gerichte. Mart. Cap.
Răbŭlātus, us, m. 4. i. q. Rabulatio.
Răbuscŭlus, a, um, v. gr. uva, Plin. *setétszinű*; dunkelfarbig.
Răcēmārĭus, ii, m. 2. *fattyú szölövesszö*; ein Nebenschoß am Weinstocke.
Răcēmātim, Adv. *fürtönként*, *fejenként*; Traubenweise. Gloss.
Răcēmātĭo, ōnis, f. 3. *tarlózás*, *billengéresés*; die Nachlese im Weinberge. Tert.
Răcēmātus, a, um, *fürtös*; Trauben habend. Plin.
Răcēmĭfer, a, um, *fürtös*, *fürttermö*; Trauben tragend. Ovid.
Răcēmor, āri, Dep. 1. *tarlózni*, *billengérezni*; Nachlese halten im Weinberge, nachstoppeln. Varr.
Răcēmōsus, a, um, *fürtös*, *gerezdes*; voller Kämme, Trauben oder Beeren. Plin.
Răcēmus, i, m. 2. *kotsány*, *p. o. a' szölöfürt kotsánnya*, *mellyen a' gerézdek és billengek függnek*; der Kamm der Trauben. Dependent racemis ut uvae etc. Plin. 2) *fürt*, *billeng*, *p. o. szölöfürt*; die Traube, z. B. Weintraube. Virg. et Ovid. 3) racemi, *szölö gerézdek*; Beere, Weinbeere. Virg. et Ovid.
Răchĭtis, idis, f. 3. *gerintshúsrostok*; Rückenmuskeln. Gloss. 2) *betegség*, *mellyben a' tsontok megpuhúlván meggörbülnek*; die englische Krankheit. Med.
Răcŏnĭscum, i, n. 2. urbs in Pedemontio, hodie Racooiggi. Gloss.
Rădĭāmĕntum, i, n. 2. *sugárzat*; der Glanz. Gloss.
Radiaei, mŭscŭli, m. plur. i. q. musculi cubitus. Med.
Rădĭābĭlis, e, *súgárzó*; strahlend. Ven. Fort.
Rădĭātĭo, ōnis, f. 3. *súgárzás*; das Strahlen. Plin.
Rădĭātus, a, um, *súgárzó*, *fénylö*; strahlend, glänzend. Sol radiatus, Cic. 2) *küllös*; mit Speichen versehen. Rota radiata, Varr.
Rădīcālis, e, *gyökeres*, *mélyen meggyökeredzett*; eingewurzelt. Gloss.
Rădīcātus, a, um, *meggyökeredzett*; eingewurzelt. Colum.
Rădīcesco, ĕre, 3. (radix) *meggyökeredzni*; Wurzeln bekommen. Senec.
Rădīcĭtus, Adv. *gyökerestöl*; mit der Wurzel. Herbas malas radicitus effodere, Colum. 2) Trop. *gyökerestöl*, *egészen*; mit der Wurzel, mit Stumpf und Stiel, von Grund aus, ganz. Radicitus evellere actiones. Cic.
Rădīcor, ātus sum, āri, Dep. 1. *meggyökeredzeni*, *gyökeret verni*; Wurzel fassen, einwurzeln, z. B. Bäume, Pflanzen. Colum.
Rădīcōsus, a, um, *gyökeres*, *sok gyökerű*; voll Wurzeln, viel Wurzeln habend. Plin.
Rădīcŭla, ae, f. 1. *gyökeretske*; eine kleine Wurzel, Würzelchen. Colum. et Cic. 2) *szappanfű*; das Seifenkraut. Plin. 3) *apró retek neme*; eine Art kleiner Rettige, Radies, Radieschen. Colum.
Rădĭo, āvi, ātum, āre, 1. *megküllözni*; mit Speichen versehen. Varr. 2) Intransit (a radius); *súgározni*, *fénylení*, *ragyogni*; strahlen, glänzen, schimmern. Oculi radiant, Plin.
Rădĭŏlus, i, m. 2. Dim. *páltsátska*, *vesszsző*; ein Stäbchen. 2) *súgárotska*; ein kleiner Strahl. Am-

mian. 3) Linum Radiola, L. *berse*; eine Art wilder Flachs.

Rădĭōsus, a, um, v. gr. sol, Plaut. *súgáros, ragyogó, tündöklő, fénylő*; strahlend, oder sehr strahlend.

Rădĭus, ii, m. 2. *mindenféle bot, páltza, rúd, pózna*; jeder Stab oder Stecken. Radii immissi, Liv. 2) e. gr. ferreus, Plin. *rajzpáltza*; Stab der Mathematiker, womit sie die Figuren im Staube machten. Cic. 3) *karikalinea széléről középpontra menő vessző, v. páltza*; der Stab, der aus der Zirkellinie auf den Mittelpunct des Zirkels geht. 4) e. gr. rotarum, Virg. *küllő, kerékküllő*; die Speiche des Rades. 5) *súgár, p. o. nap, mennykő, v. szem súgára*; der Strahl, z. B. der Sonne, Cic. des Blitzes, Virg. der Augen. Gell. 6) *féldiátmérő, küllővonás a' mathematikusoknál*; der Radius bey den Mathematikern, der Halbmesser. Cic. 7) *vetéllő, a' takátsoknál*; das Weberschiffchen. Virg. Ovid. 8) *könyöksúgár*; die Elbogenröhre, Speiche. Cels. 9) *haltüske, halszálka*; der Stachel oder Dorn des Fisches. Plin. 10) *némelly szárnyasállatak, v. aprómarhák sarkantyúja, p. o. kakassarkantyú*; der Sporn manches Geflügels, z. B. des Haushahnes. Plin. 11) *hoszszúkás olajbogyó*; eine Art längliche Olive. Virg. Colum.

Rădix, īcis, f. 3. *gyökér, p. o. fa, v. plánta gyökere*; die Wurzel, z. B. des Baumes, der Pflanze. Cic. Ab radicibus erueres segetem, Virg. Radicem, v. radices capere, Cato. Agere radicem, Varr. v. radices, Ovid. *gyökeret verni, meggyökeredzni*; Wurzel bekommen, Wurzel treiben. Hinc: Trop. Vera gloria radices agit, Cic. A radicibus, e. gr. evertere domum, Phaedr. *egészen, mindenestől, fenekestől*; von Grund aus, gänzlich. 2) Trop. *tő, töve valaminek, mellyen erősen áll, v. nő, p. o. nyelvnek, hajnak, tollnak, v. kősziklának a' töve*; die Wurzel, woran ein Ding festsitzt oder wächst, z. B. der Zunge, Ovid. der Haare, Petron. der Feder, Ovid. des Felsens. Virg. Ovid. 3) Trop. e. gr. Palatii, i. e. montis Palatini, Cic. *alsó rész, allja, tő, p. o. hegynek, dombnak az allja, v. töve*; die Wurzel, i. e. das Unterste, der Fuß, z. B. eines Berges Hügels. 4) Trop. e. gr. Apollinis, Plin. patientiae, Cic. *eredet, kezdet, törzsök, nemzettség, ág, forrás*; die Wurzel, i. e. Ursprung, Stamm, Quelle. Marium ex iisdem, quibus nos, radicibus natum, Cic. 5) Trop. *talpkő, fundamentom, erősség*; Wurzel, Festigkeit, worauf etwas gegründet ist. Pompejus iis radicibus Cassium sine sorte delegit etc. Cic. 6) *enni való gyökér*; Wurzel, ein Küchenkraut oder sonst eine Wurzel zum Essen. Caes. e. gr. dulcis, Cels. *édesgyökér*; das Süßholz. 7) *retek*; der Rettig. Colum. Ovid.

Rādo, si, sum, ĕre, 3. e. gr. genas, Plin. *vakarni, megvakarni*; schaben, kratzen. 2) e. gr. tigna, Lucr. lapides palma, Hor. *vakarás, v. faragás 's a' t. áltał megsimítni*; durch Schaben, Kratzen, Hacken ɛc. glatt machen. 3) e. gr. aream, Colum. *megsepreni*; abkehren. 4) Trop. e. gr. aliquid lima, Mart. *pallérozni finomítni*; poliren, verfeinern. 5) *levakarni*, abkratzen. e. gr. barbam, Svet. *lenyírni, leberetválni*; abscheeren. 6) Trop. *elvenni, valamiből, megkevesítni valamit*; wegnehmen, etwas vermindern. Damnosa canicula quantum raderet, Pers. 7) e. gr. nomen alicujus libro, Tac. *kivakarni, kitörleni*; austilgen. 8) Trop. e. gr. aures alicujus, Quint. *terhére lenni*; beschwerlich seyn. 9) e. gr. saxa vomere, Sil. *érni, megérni, sodorni, súrolni*; berühren, streifen. 10) e. gr. littus, Virg. *a' part mellé evezni*; am Ufer hin schiffen. 11) e. gr. iter liquidum, Idem. *a' levegőbe elrepülni*; durch die Luft fliegen. Aquilo radit terras, Horat. *az az: béjárja*; durchstreicht.

Rădŭla, ae, f. 1. (rado) *vakaró, vakaró eszköz*; ein Werkzeug zum Abkratzen oder Abschaben, Krätzer, Krätzeisen. Colum.

Raetia, Raeticus, vide: Rhaetia etc.

Răgūsa, ae, f. 1. urbs Dalmatiae. Ditio liberae Reipublicae Ragusinae. Geogr.

Rāja, ae, f. 1. *rájahal, rája*; Roche, ein Seefisch. Plin.

Ralla, ae, f. 1. id. qu. Rallus.

Rallum, i, n. 2. (pro: radulum, a rado) *eszteke*; ein Pflugstecken, die

Reute, ein Werkzeug, die Erde vom Pfluge abzustoßen. Plin.

Rallus, a, um, v. gr. tunica, Plaut. *vékony fátyol ruha*; ein dünnes Kleid.

Rămāle, is, n. 3. *galy*; ein Ast, Zweig, oder das in Ästen und Zweigen bestehende Reisholz. Ramalia arida, Ovid.

Rămenta, ae, f. 1. pro: ramentum, Plaut.

Rămentōsus, a, um, i. e. plenus ramentorum, Coel. Aur.

Rămentum, i, n. 2. v. gr. ferri, Lucr. eboris, Plin. salis, Plin. *aprò hulladék, p. o. vaspor, tsontpor, 's a' t* jedes kleine Stückchen, das vom Metall, Elfenbein abgeht, Abgang. Ramentum ferri, Lucr. *vaspor*; der Feilstaub. Ramenta lignorum; a) *fűrészpor*; die Sägespäne. b) *szilánk, forgáts*; Holzspäne. Matt.

Rămĕus, a, um, *ágból való, ágból készült*; von oder aus Ästen gemacht. Virg.

Rămex, ĭcis, m. 3. *ág, galy*; ein Ast. 2) *pózna, rúd, suhang*; eine Stange. Colum. 3) *sérültség*; ein Bruch am Leibe. Cels. 4) *tüdőre szolgáló véredények, vérerek*; Lungengefäße. Ramices rumpere, Plaut.

Rămicōsus, a, um, *sérült*, einen Bruch (am Leibe) habend. Plin.

Ramnes, ium, Ramnenses, ium, plur. *Római lovas vitézek, v. lovagok századjai*; Centurien, römischer Ritter. Pers. 2) *lovas vitéz*; ein Ritter. Hor.

Rămōsus, a, um, v. gr. arbor, Lucr. *ágas, ágasbogas*; voller Äste, ästig. Cornua ramosa cervi, Virg.

Rămŭlōsus, a, um, *galyas, ágasbogas*; voll kleiner Äste oder Zweige. Plin.

Rămŭlus, i, m. 2. *ágatska*; ein kleiner Ast, Ästchen, Zweig. Cic.

Rămus, i, m. 2. *ág*; der Ast, Zweig. Cic. 2) rami: *bogai v. bugái, hegyei, p. o. a' szarvas ágasbogas szarvának*: die Zacken oder Enden an einem Hirschgeweihe. Solin. 3) *tenjén*: Weihrauch. Claudian. 4) *elágazása, p. o. az atyafisági linedának*; der Verwandtschaftszweig, die Linie. Pers. 5) *rúd, pózna*; ein Knüttel, Prügel, Stock. Prop.

Rămuscŭlus, i, m. 2. *ágatska*; ein Ästchen, Zweiglein. Hieron.

Rāna, ae, f. 1. *béka*; der Frosch. Rana viridis, Plin. *leveli béka, zöld béka*; ein Laubfrosch. Rana rubeta, Plin. *varas béka*; eine Kröte. 2) *nyelvfekély, béka, a' szarvasmarhák nyavalydja*; der Frosch auf der Zunge, eine Krankheit des Rindviehes, ein Geschwür. Colum. 3) *békahal*; der Froschfisch. Lophius. L. vel rana marina, Cic.

Rancens, tis, o. *avas*; ranzig, stinkend. Lucr.

Rancĕo, ēre, 2. Obs. *avas lenni, megavasodott lenni*; ranzig oder stinkend seyn. Lucr.

Rancesco, ēre, 3. *megavasodni, mint, p. o. a' vaj, zsír, szalonna*; ranzig werden. Arnob.

Rancĭde, Adv. *avason*; ranzig. Gell.

Rancĭdŭlus, a, um, *avasotska*; etwas ranzig. Juvenal.

Rancĭdus, a, um, *avas, p. o. zsír, szalonna*; ranzig. 2) *büdös*; stinkend. Apul. 3) *tsömört okozó*; eckelhaft. Juven.

Rancor, ōris, m. 3. *avasság*; das Ranzige, der ranzige Geschmack oder Geruch. Pallad. 2) Trop. *fenekedés, torsalkodás*; alter Haß, Groll. Hieron.

Rānŭla, ae, f. 1. *békátska*; ein Fröschchen. Apul. 2) i. q. Rana, sub 2) sign.

Rānuncŭlus, i, m. 2. *békátska, kis béka*; ein Fröschchen. Cic. 2) *szirontdk, békavirág, boglárka*; der Hahnenfuß. Plin.

Răpa, ae, f. 1. i. q. rapum, vel Brassica Rapa, L. *kerek répa*; weiße Rübe. Colum.

Răpācĭa, ōrum, pl. (rapa) *a' répának a' levelei*; das Kraut oder die Blätter an den Rüben. Plin.

Răpācĭda, ae, m. 1. (rapax) *ragadozó, tolvaj*; ein Räuber. Plaut.

Răpācĭtas, ātis, f. 3. (rapax) *ragadozóság*; Raubbegierde, das räuberische Betragen. Cic.

Răpax, ācis, o. (rapio) *ragadozó, tolvajló, tolvaj*; räuberisch, raubbegierig. Cic. 2) *tolvaj*; der Räuber. Cic. 3) v. gr. animal, bestia, lupus, Hor. aves rapaces, Plin. *ragadozó, prédából élő*; räuberisch, z. B. Raubthier. 4) v. gr. ventus, Ovid. fluvius, Lucr. ignis, Ovid. *valamit hirtelen és sebességgel elragadó*; reißend, hinreißend, unaufhaltsam.

Răphănīnus, a, um, *retekből való*; von Rettigen. Plin

Răphănītis, ĭdis, f. 3. *kék liliom*; eine Art Iris, Schwertlilie, blaue Lilie. Plin.

Răphănus, i, m. 2. *retek*; der Rettig. Rhaphanus sativus, L. *kerti retek*; der Gartenrettig. Plin.

Răpĭcius, a, um, (rapa) *répa, répából való*; von Rüben, Rüben betreffend. Semen rapicium, Cato.

Răpĭde, Adv. *gyorsan, sebesen, sebességgel*; reißend, schnell. Cic. Rapidius, Tacit.

Răpĭdĭtas, ātis, f. 3. *gyorsaság, sebesség*; Schnelligkeit. Caes.

Răpĭdus, a, um, pro: rapax; v. gr. fera; *ragadozó*; reißend. 2) v. gr. ventus, Virg. fluvius, Caes. *sebes, gyors*; reißend, schnell. 3) v. gr. ignis, Virg. *sebesen harapódzó*; heftig, schnell um sich greifend.

Răpīna, ae, f. 1. *elragadás, ragadozás*, der Raub, das Rauben, die Räuberey, Plünderung. Cic. Facere rapinas, Auct. B. Afric. *ragadozni*: rauben. 2) *ragadomány, szüdmány, préda, martalék*; der Raub, das Geraubte, die Beute, Virg.

Răpīna, ae, f. 1. (rapa) *répaföld, répatermő föld*; ein Rübenfeld, Rübenacker. Colum.

Răpīnātor, ōris, m. 3. *ragadozó, tolvaj*; ein Räuber. Lucil.

Răpio, pui, ptum, ĕre, 3. v. gr aliquid, Cic. aliquem, Ovid *ragadni, elragadni, erősszakkal elvenni, elvinni*; rauben, entreißen, mit Gewalt nehmen, entziehen. Cic. 2) v. gr. ut equus rectorem, Ovid. *elragadni, elkapni*; fortreißen, fortschleppen. Aliquem ad supplicium, vel ad mortem rapere, Cic. *valakit erősszakos halálra vinni*, v. *hurtzolni*; einen zum Tode schleppen. Quo te rapit cupiditas? Cic. 3) v. gr. lumen, Cic. *megragadni és nagy sebességgel elvinni. elragadni*; schnell ergreifen, schnell nehmen. 4) fugam rapere, Val. Flacc. *hirtelen elszaladni*; schnell davon fliehen. 5) in errorem rapi, Plin *megtsalattatni*; betrogen werden 6) morte rapi immatura, Plin. *idő előtt a' halál áltál elragadtatni*: frühzeitig sterben. 7) rapere se ad urbem, Cic. *sebesen a' városba menni*; sich schnell in die Stadt begeben.

Răpistrūm, i, n. 2. *vad retek, repísin*; der wilde Rettig. Colum.

Răpo, ōnis, m. 3. *tolvaj*; ein Räuber. Varr.

Rapsōdia, ae, f. 1. *mindenünnen összeirt dolgok*; allerhand zusammen geschriebene Sachen. Gloss.

Raptim, Adv. *ragadozva*; raubend. Plin. 2) *hirtelen, sebesen*; schnell. Cic. et Liv.

Raptio, ōnis, f. 3. *elragadás*; das Rauben, die Entführung. Ter.

Raptito, āre, i. q. raptare, Gell.

Rapto, āvi, ātum, āre, 1. (Frequ. a rapio) *ragadozni, elragadozni*; rauben, berauben, plündern. Tacit. 2) *elragadni, magával elvinni, hurtzolni*; hinreißen, fortreißen, hinreißen, hinschleppen oder schleppen. Hectora circum muros, raptavit, Virg.

Raptor, ōris, m. 3. *ragadozó, elragadó*; ein Räuber, Entführer. Virg. et Tacit. 2) *magához ragadó*; der an sich reißt oder zieht. Magnes raptor ferri, August.

Raptōrius, a, um, *sebes elragadásra való*; zum Hinreißen oder Fortschleppen dienlich. Machinamentum raptorium, Coel. Aur. *kortsoja, jégrevaló*; eine Schleife.

Raptus, a, um, (rapio) *elragadott, elragadtatott*; geraubt, entführt. Cic.

Raptus, us, m. 4. (rapio), *elragadás*; das Rauben, die Entführung. 2) *elragadás, elvevés, magához ragadás*; das Hinreißen, Wegnehmen. Plin.

Răpŭlum, i, n. 2. *répátska*; eine kleine Rübe. Horat.

Răpum, i, n. 2. *répa*; die Rübe. (Brassica rapa, L.) Colum.

Răpuncŭlus, i, m. 2. *raponts, vad répa*; Rapunzchen. Gloss.

Răre, Adv. *ritkán, nem sűrűen, p. o. vetni, ültetni*; dünn, nicht dicht beysammen, weit auseinander, z. B. säen oder pflanzen Colum. 2) *ritkán, nem gyakran*; nicht oft, selten. Plaut. rarius, Cic. rarissime, Sueton.

Rărĕfăcio, ēci, actum, ĕre, 3. v. gr. terram, Lucr. *ritkítni, ritkábbá, porhanyóbbá tenni*, p. o. *a' földet*; locker machen, von einander machen, der Dichte berauben, verdünnen.

Rārēfio, actus sum, ēri, *megritkúlni*; dünn werden. Lucr.

Rārenter, Adv. *ritkán*; selten, nicht oft. Liv. Andr. 2) *néha néha*; zuweilen. Cato.

Rāresco, ĕre, 3 v. gr. ut nubila, Lucr. terra, Lucr. *ritkúlni*, *porhanyúlni*; die Dichte verlieren, locker werden, nicht dicht an einander hangen. 2) ut montes, Tac. *ritkúlni*, *ritkábban állani egymáshoz*; dünn werden, nicht dicht beysammen seyn. Plin. 3) *ritkúlni*, *kevesedni*, *fogyni*; weniger werden, abnehmen, seltner werden. Prop.

Rāripilus, a, um, *ritkasszőrű*, *vagy hajú*; dünnhaarig, i. e. dünne Haare habend. Colum.

Rārĭtas, ātis, f. 3. v. dentium, Quint. pontium, Plin. *ritkaság*, *ritkán állás egymástól*: Mangel der Dichte, Lockerheit, Löchrigkeit. 2) v. gr. equorum, Plin. pecuniae, Pand. *ritkaság*, *megritkúlás*, *kevés volta valami*- die Wenigkeit, Seltenheit.

Rārĭtūdo, inis, f. 3 (rarus) i. q. raritas.

Rāro, Adv. *ritkán*, *néhanéha*; selten, dann und wann. Cic.

Rārus, a, um, v. gr. dentes, Plin. aer, Lucr. coma. Ovid. *ritka*, *egymástól távolabb álló mint kellene*, *vagy a' szokás hozzá magával*; nicht dicht beysammen, dünn, locker, löcherig. Rara terra, Colum. *ritkás*, *vagy porhanyó föld*: lockere Erde. 2) v. gr. homo, Quint. juvenes, Hor. *ritka*, *kevés*; selten, rar, wenig. Cic. 3) Trop. v. gr. puella, Prop. *ritka*, *i. e. a' maga neméhen*, *rendkivűl való*, *jeles*; selten, selten in seiner (ihrer) Art, außerordentlich, vortrefflich. Comp rarior, rarius, Ovid.

Rāsāmen, ĭnis, n. 3. pro: rasura, Marc. Emp.

Rāsētta. Rāscētta, ae, f. 1. id. qu. Carpus, Med.

Rāsilis, e, (rado) *megsimított*, *kisimított*, *megvakart*; glatt gemacht, folglich glatt, polirt. Ovid. 2) v. gr. buxum, Virg. *simítható*, *pallérozható*; was sich glatt machen läßt.

Rāsis, is, f. 3. *olvasztatlan szurok*; rohes Pech. Colum.

Rāsito, āre, 1. *vakargatni*; kratzen, oft schaben. Svet. 2) v. gr. barbam, Gell. *leberetválgatni*; abscheeren.

Rāsor, ōris, m. 3. *vakaró*; ein Schaber, Kratzer. 2) *beretváló*; ein Barbierer. 3) *rossz hegedűs*, *nyúzó*; ein elender Musicant. Fest.

Rāsōrium, ii, n. 2. *beretva*, *borotva*; ein Schermesser. Gloss.

Rāsōrius, a, um, *nyirésre*, *levagdalásra leberetválásra való*; zum Scheeren oder zum Barbieren dienlich. Culter rasorius; *beretva*; ein Barbiermesser. Gloss.

Rāspātorium, ii, n. 2. Scalprum rasorium, sive Instrumentum Chirurgicum, ossibus cariosis ad abradendum destinatum, Med.

Rastellus, et Rastellum, i, m. et n. 2. *útnyeső kis kapa*; eine Hacke, Karst. Varr. 2) *irtó kapa*; eine Jäthacke. 3) *kis gereblye*; ein kleiner Rechen. Varr.

Raster, Rastrus, i, m. 2. i. q. rastrum Virg.

Rastrum, i, n. 2. (Plur. rastra et rastri a Raster) *gereblye*; ein Rechen. 2) *borona*; die Egge. 3) *kapa*, *kapátska*, *p. o. irtó kapa*, *útnyeső kapa*; der Karst, eine Hacke. Virg. et Colum.

Rāsūra, ae, f. 1 (rado) *vakarás*, *megvakarás*, *megresselés*, *p. o. vakaró*, *v. simító vassal*, *ráspollyal*, *megsikárlás*; das Schaben, Kratzen oder Glattmachen. Colum. 2) v. gr. ligni, eboris, Veget. *vakarék*, *levakart por*, *vagy apró szilánk*; das Abgeschabte, Abgekratzte, z. B. Späne.

Rāsus, a, um, (rado) *megvakart*, *megsikárlt*; geschabt, gekratzt, glatt gemacht. Plin.

Rāsus, us, m. 4. *megvakarás*; das Schaben, Kratzen. 2) *megresselés*; das Raspeln. Varr. 3) *megnyesés*, *p. o. útnyesés*; das Hacken. Varr.

Rătārĭa, ae, f. 1. sc. navis, *tsajka*, *sajka*, *tutaj*; eine Art kleiner Fahrzeuge. Gell.

Rătiārius, ii, m. 2. (ratis) *tutajos mester*; Flößenfahrer. Pand.

Rătĭcŭla, ae, f. 1. *tutaj*; eine kleine Flöße. Gloss.

Rătĭfĭcātĭo, ōnis, f. 3. *megerősítés*, *helybehagyás és megerősítés*; Bestätigung einer Sache. JCt.

Rătĭfĭco, āre, 1. (ratum facio, a ratus) *helybehagyni*, *megerősítni*, *állítni*; bestätigen, ratificiren, unterschreiben. Cic.

Rătĭhăbĕo, ēre, 2. *jóvá hagyni, helybehagyni*; genehm halten. JCt.

Rătĭhăbĭtĭo, ōnis, f. 3. *jóvdhagyds*; die Gültigmachung, Genehmigung. Pandect.

Rătĭo, ōnis, f. 3. (reor) *szdmadds, szdmtartds, szdm*; die Rechnung. A rationibus, Tacit. *szdmadó*; Rechnungsführer. Rationem putare cum aliquo, Plaut. *szdmot vetni valakivel*; Rechnung halten, zusammen rechnen mit Jemanden. Rationes referre, Cic. *szdmot adni, szdmolni*; Rechnung ablegen. Rationem inire, Cic. a) *szdmolni, szdmot vetni*; rechnen, berechnen. b) *gondolóra venni, meggondolni*; überlegen, bedenken. Rationem reddere rei, et de re, Cic. *szdmot adni, szdmolni*; Rechnung ablegen, Rechenschaft geben. Rationem dare, pro: reddere, Cic. Ratione conjuncti, Cic. *szdmaddsban vagynak egymdssal, szdmaddssal tartoznak egymdsnak*; sie stehen mit einander in Rechnung. 2) *tekintet valamire, gond valamire, gondoskodds valami felől*; Rücksicht auf etwas, Sorge für etwas. Habere rationem veritatis, Cic. *tekinteni, v. gondjdnak lenni az igazsdgra, tekintetbe venni az igazsdgot*; Rücksicht oder Sorge haben für die Gerechtigkeit. Nulla habita ratione utilitatis, Cic. *éppen nem tekintvén a' hasznra*; ohne auf den Nutzen Rücksicht zu nehmen. In me est ratio reipublicae, Cic. *én redm néz a' köztdrsasdg gondja*; ich sorge für den Staat. 3) *haszon, java valakinek*; das Interesse, der Vortheil. Rationes meas vestrae saluti anteposuissem, Cic. 4) *okoskodds, okokon funddlt gondolat*; die Meinung. Cujus ratio etsi non valuit, tamen magnopere est laudanda, Nep. Ab hac ratione dissentiunt, Cic. Ratio mea mutata est, Cic. *én a' gondolatomat vagy szdndékomat megvdltoztattam*; ich habe meine Meinung oder mein Vorhaben geändert. Ratio Platonis, aut Stoicorum, Cic. *a' Plato vagy a' Stoikusok okoskoddsa*; die Meinungen des Plato oder der Stoiker. 5) *okossdg, a' léleknek valamit meggondoló és okoskodó tehetsége*; die Vernunft, das Vermögen der Seele Dinge zu überdenken und zu schließen. Ratio adhibenda est, Cic. *okossággal kell a' dologban járni*; man muß die Sache mit Überlegung angreifen. Ratio non est, Cic. *nem okosság*; es ist nicht klug, nicht vernünftig. Hinc: 6) *akdrmelly dolog, tselekedet, vagy munka, mellyhez okossdg, megfontolds 's tudomdny kivdntatik*; das Thun oder die Handlung, wo Vernunft, Überlegung und Wissenschaft gebraucht wird. Ratio belli Gallici, Cic. Ratio de natura Deorum, Cic. 7) *megvizsgálds, okossdg szerént való megvizsgdldsa valaminek*; die Untersuchung. Negat opus esse ratione, Cic. 8) *rend, regula*; die Ordnung, Regel. Adhibenda est ratio Cic. 9) *mód, módja, elintézése, mivolta valaminek*; die Art und Weise, Beschaffenheit, Verfassung. Ratio civitatis, Cic. Qua ratione? Caes. *mi módon?* Auf was für Art? wie? Aliqua ratione, Cic. *valami módon*; auf irgend eine Art. Totius belli ratio, Cic. Quaerere rationem in re, Cic. *módot keresni valamiben*; Mittel suchen. 10) *tudomdny*; die Wissenschaft, Kenntniß. Ratio civilis, Cic. Ratio rei, Cic. vel jurisprudentiae, Pand. 11) *fundamentom, fundamentomosok*; der Grund, die Ursache. Rationem subjicit, Cic. *okdt adja*; er gibt den Grund oder die Ursache an. Nihil rationis affers, Cic. Est aliqua rei ratio, Cic. *kell valami okdnak lenni*; es ist doch eine vernünftige Ursache. 12) *ardnyossdg*; das Verhältniß eines Dinges gegen das andere. Pro ratione rei, Cic. *a' dologhoz képest*; der Sache gemäß. Nune alia est ratio omnium rerum, Cic.

Rătĭōcĭnābĭlĭter, Adv. *okosan, az okossdg szerént*; vernünftig, vernünftiger Weise. Macrob.

Rătĭōcĭnātĭo, ōnis, f. 3. *szdmvetés, összeszdmolds*; das Rechnen, die Berechnung, Überschlagung. 2) *meggondolds, elgondoldsa valaminek*; die Überdenkung. Cic. et Vitr. 3) *okoskodds*; der Vernunftschluß. Cic.

Rătĭōcĭnātīvus, a, um, *okoskodó, okoskoddsra való*; schließend, zum Schließen dienlich. Cic.

Rătĭōcĭnātor, ōris, m. 3. *szdmvető, szdmvetéshez értő*; ein Rechner, Rechnungskundiger. Colum.

Rătiōcĭnium, ii, n. 2. *számvetés, számadás*: Berechnung, Ausrechnung. Colum. 2) *okoskodás*; ein vernünftiger Schluß. Colum.

Rătiōcĭnor, ātus sum, āri, Dep. 1. *számot vetni, felvetni*; rechnen, berechnen Cic. 2) *okoskodni*; schließen, einen Schluß machen. Cic. 3) *meggondolni, meghányni vetni, gondolóra venni*; überlegen, nachsinnen, überschlagen. Auct. ad Her.

Rătiōnābĭlis, e, i. q. rationalis; *okos, okosságos, okossággal megegyező*; vernünftig, der Vernunft gemäß. Sen.

Rătiōnābĭlĭtas, ātis, f. 3. *okoskodhatóság*: die Kraft zu schließen. Apul.

Rătiōnābĭlĭter, Adv. i. q. rationaliter, *okosan*; vernünftig. Apul.

Rătiōnālia, ium, pl. *számadókönyv*; ein Rechnungsbuch. JCt.

Rătiōnālis, e, (ratio) *számadásbeli, számadást illető*; die Rechnungen betreffend. Hinc: rationalis, Subst. *számadó, számvevő*; der Rechnungsführer, Rentmeister, Cassirer. Lampid. 2) v. gr. animal, Quint. *okos, okossággal biró, okoskodó*; vernünftig, mit Vernunft begabt. 3) *okoskodásbeli, okoskodási, az okoskodáson fundált, abból vett nem pedig tapasztalásból, p. o. Logica, 's a' t.* die Vernunft betreffend, dahin gehörig, der Vernunft folgend, nicht der Erfahrung. v. gr. philosophia vel pars philosophiae rationalis, Senec. Quint. i. e. Logica.

Rătiōnālĭtas, ātis, f. 3. *okosság*; die Vernunft. Tert.

Rătiōnālĭter, Adv. *okosan, okosság szerént*; vernünftig. Senec.

Rătiōnārius, a, um, (ratio) *számadást illető, számadásbeli*; die Rechnung betreffend. Hinc: rationarius, Subst. *számadó*; Rechnungsverfertiger, Rechnungsführer. Pandect. 2) rationarium, Subst. *számadáskönyv*; Rechnungsbuch, Journal. Sueton.

Rătis, is, f. 3. *szál, szálhajó, tutaj*; ein Floß oder Flöße, zusammengefügte Balken oder Hölzer, um darauf zu schiffen. Cic. 2) *hajó, tsónak, dereglye*; ein Fahrzeug, Kahn, Barke, Schiff. Virg. et Horat.

Rătiuncŭla, ae, f. 1. (Dimin. a ratio) *kis számadás*; eine kleine Rechnung. Plaut. 2) *okoskodás, ok*; der Vernunftgrund, die Ursache, der Grund. Cic. 3) *okoskodás*; Vernunftschluß. Concludunt ratiunculas, Cic.

Rāto, Adv. *bizonnyal*; gewiß.

Rattus, i, m. et f. 2. *patkány*; die Ratte, Hausratte. Hist. Nat.

Rătus, a, um, *vélekedett*; einer, der dafür gehalten hat. Plaut. 2) *bizonyos*; gewiß. 3) ratum mihi est, Plaut. *feltettem magamban*; ich habe es bey mir beschlossen. 4) ratae praeces, Ovid. *meghallgatott könyörgés*; das erhörte Gebet.

Rătŭmēna porta, una portarum urbis Romae. Fest.

Rătŭmenna, ae, m. 1. Nom. propr. juvenis, qui ludicro certamine quadrigis victor evasit, sed consternatis equis ad portam Romae excussus periit, quae dein porta Ratumenna nominata fuit. Fest.

Rauca, ae, f. 1. *gyökerész féreg*: ein Wurm, der die Wurzeln verdirbt. Plin.

Raucĭdŭlus, a, um, *rekedtetske*; etwas heiser. Hier.

Raucio, si, sum, īre, 4. *rekedt lenni*; heiser seyn. Lucil.

Raucĭsŏnus, a, um, *rekedtszavú vagy hangú, rikdtsoló*; heiser klingend oder tönend. Lucret.

Raucĭtas, ātis, f. 3. *rekedtség*; Heiserkeit. Cels.

Raucus, a, um, *rekedt, rekedtszavú*; heiser, heiser redend. 2) *rikdtsoló szavú, vagy rekedt hangú*; dumpf, hohl, heiser ertönend oder klingend. Cic.

Raudĭus, a, um, *Raudiusi*; Raudisch Campi Raudii, in Italia superiori, ubi Marius Cimbros bello superavit.

Raudus, Rodus, vel Rudus, ĕris, n. 3. *értzdarab*: Erz, oder ein Stückchen Erz. Liv.

Rauduscŭla, vel, Rauduscŭlana porta, Romae. Varr.

Rauduscŭlum, v. Rudusculum, i, n. 2. *kisdarab értz, réspénz*: ein kleines Stückchen Erz, Kupfergeld. Cic.

Raurăci, ōrum, pl. populi Galliae ad Rhenum, Caes.

Răvenna, ae, f. 1. urbs Italiae in Gallia Cispadana. Colum.

Răvĭdus, a, um, *szürkés, setétes szinű*; graulich oder dunkelfarbig. Colum.

Răvio, īre, 4. *elrekedni a' sok beszéd-*

ben, vagy kiabdlásban; sich heiser reden oder schreyen. Plaut.

Răvis, is, f. 3. rekedtség; Heiserkeit. Plaut.

Răvŭlus, a, um, elrekedt; heiser. Sidon.

Răvus a, um, v. gr. oculus, Plin. sárgás fakó, sárgás szürke; gelbgrau, graulich 2) rekedt, rikátsoló; heiser. Cic.

Rĕ, Praepos. inseparab. (ante Voc. etiam red) vissza; zurück. v. gr. redire; vissza menni, zurückgehen, zurückkehren. 2) ismét, újra, vissza; wieder: redamare. 3) ellene, ellent; wider; resistere; ellentállani, ellene állani; widerstehen.

Rĕa, vel Rhĕa, ae, f. 1. mater omnium deorum, etiam: Ops. et Cybele.

Rĕa, ae, f. 1. bévádoltatott, t. i. aszszonyszemély; eine Beklagte, Beschuldigte. Sen.

Rĕactio, ōnis. f. 3. régi per megújjítása; die Erneuerung eines alten Processes. JCt. 2) ellentállás, viszszaütés, visszahatás; der Widerstand, die Rückwirkung. Gloss.

Rĕadūnātio, ōnis, f. 3. újraegyesítés; die Wiedervereinigung. Tert.

Rĕaedifico, āre, 1. újra felépítni; wieder erbauen, wieder aufbauen. Tert.

Rĕāgentia, ōrum, pl. ellenható szerek; entgegenwirkende Mittel. Med.

Rĕāgo, ĕre, 3. id. qu. vicissim ago, 2) visszahatni; zurückwirken. Gloss.

Rĕālis, e, valódi, valóságos; wirklich, thätlich. 2) dologi, dologbeli, dolgokat illető; zu den Sachen gehörig, dinglich, sachlich. Gloss.

Rĕālitas, ātis, f. 3 valóság, valóságos kész dolog, vagy vagyon; die Wirklichkeit, wirkliches Hab und Gut, Realität Gloss.

Rĕālĭter, Adv. valóban, valósággal, voltaképpen; wirklich, in der That. Gloss.

Rĕapse, pro: re ipsa, valóban, tsele-kedettel; in der That, in der That selbst, Cic.

Rĕāte, is, n. 3. urbs Sardiniae. Varr. Reatini, incolae hujus urbis. Liv.

Rĕātus, us, m. 4. alperesség; wenn man verklagt ist, Stand eines Verklagten, das Verklagt seyn. Mart. In reatu esse, Pand 2) bűn, rosszatett; die Schuld oder Verbrechen. Apul. 3) vád; die Beschuldigung. Apul.

Rĕbaptizo, āre, 1. ujrakeresztelni; wiedertaufen. Cod. Just.

Rĕbellātio, ōnis, f. 3. (rebello) felzendülés, pártütés; der Aufruhr, Aufstand. Val. Max.

Rĕbellator, ōris, m. 3. pártütő; ein Aufrührer. Treb. Poll. in sem. Rebellatrix, icis, f. 3. Liv.

Rĕbellio, ōnis, f. 3. felzendülés, pártütés, támadás; der Aufruhr, die Erneuerung des Krieges. Caes.

Rĕbellio, ōnis, m. 3. pártütő; Empörer, Rebell.. Treb. Poll.

Rĕbellis, e, újra támadást vagy háborút kezdő, t. i. a' győzödelmes ellen, den Krieg wieder erneuernd, Erneuerer des Krieges, besonders gegen seinen Überwinder, rebellisch. Virg. 2) Trop. v. gr. Amor, Ovid. újra felzendülő, zaboldtlan; widerspenstig. 3) pártütő, lázzadást támasztó; aufrührisch, rebellisch. Stat.

Rĕbellium, ii, n. 3. i. q. rebellio, Liv.

Rĕbello, āvi, ātum, āre, 1. újra feltámadni a' békességre lépett győzödelmes ellen, pártot ütni; den Krieg wieder anfangen, den Krieg erneuern, besonders gegen seinen Überwinder, rebelliren, sich empören. Liv.

Rĕbīto, ĕre, 3. i. q. redeo, Plaut.

Rĕbōo, āre. 1. visszahangzani; zurückschallen, einen Wiederschall (Echo) geben. Reboant sylvae. Virg. 2) harsogni, hangzani; erschallen, ertönen. Tympana rebuant. Catull.

Rĕbullio, ivi, itum, ire, 4. buzogva forrni, buzogni; aufwallen, brudeln, hervor brudeln Apul

Rĕcalcitro, āre, 1. kirugni, rugdosni; hinten ausschlagen. Hor.

Rĕcalco, āre, 1. újra ráhágni, rátapodni; wieder treten, von neuem auf etwas treten, betreten. Vestigia priora recalcare. Apul.

Rĕcălĕfăcio, et Recalfacio, ēci, actum, ĕre, 3. újra bemelegítni, befűtni; wieder warm machen. Ovid.

Rĕcălĕo, ui, ēre, 2. felmelegedni; wieder warm seyn, oder bloß warm seyn. Virg.

Rĕcălesco, lui, ĕre, 3 újra megmelegedni, felmelegedni; wieder warm werden. Cic.

Rĕcălĕfio, fieri, Pass. újra felmeleg-

gedni, *v. megmelegedni*; wieder warm werden. Scrib. Larg.

Rĕcalfăcĭo, vide: Recalefacio.

Rĕcalvaster, tri, m. 2. *hátúl kopaszotska*; hinten ein wenig kahl. Senec.

Rĕcalvus, a, um, *hátúl kopasz*; hinten her kahl. Plaut.

Rĕcandesco, ui, ĕre, 3. et Recandeo, ēre, 2. *ismét neki melegedni*; wieder warm werden. 2) *neki tüzesedni*; entglühen. 3) Met. recanduit ira, Ovid. *ismét felgerjedt*, *v. felforrott a' harag*; der Zorn ist wieder entbrannt. 4) *újra neki fejéredni*; wieder weiß werden. Ovid.

Rĕcăno, ĕre, 3. *vissza énekelni*; zurück singen. Plin. 2) *visszaigézni*; zurückzaubern. Plin.

Rĕcanto, āre, 1. *utánna énekelni*, *p. o. más után*; nachsingen. 2) *ismét énekelni*; wieder singen. Mart. 3) *a' megigézés alól felszabadítani*; von der Zauberey befreyen. Plin. 4) *megmásolni*, *visszavenni*, *p. o. szavát*, *ígéretét*; wiederrufen Hor.

Rĕcăpitŭlātio, ōnis, f. 3. *megújítása*, *újraváló előkezdése valaminek*, *ismétlés*; eine kurze Wiederhohlung. Gloss.

Rĕcăpitŭlo, āre, 1. *valamit röviden újra elővenni*, *újra végig futni valamit*, *v. valamit ismételni*; etwas kürzlich oder punctweise wieder durchgehen, wiederhohlen. Tert.

Rĕcăvĕo, cavi, cautum, ēre, 2. *megnyugtató bizonyságot adni valami eránt*; dagegen Sicherheit geben. Cod. Just. Hinc: recautum, i, *nyugtatóirás*; die Quittung. Justinian.

Rĕcăvus, a, um, *üreg*, *odvas*; hohl. Prud.

Rĕcēdo, essi, essum, ĕre, 3. v. gr. in castra, Caes. *visszatérni*, *vissza menni*; zurück gehen. 2) *távozni*, *eltávozni*, *elmenni*; weichen, sich entfernen, fortgehen. Recede ab oculis meis, Plin. jun. *távozz szemeim elől*; gehe mir aus den Augen. Ab officio recedere, Cic. *hivatalával felhagyni*, *elhagyni hivatalát*; sein Amt aufgeben. In otia recedere, Hor. *ismét nyúgodalomra adni magát*; sich wieder zur Ruhe begeben. Recedere a vita, Cic. *meghalni*; sterben. 3) v. gr. ut tumor, Cels. aqua, Stat. *apadni*; fallen.

Rĕcello, ĕre, 3. *vissza esni*, *vissza hajlani*; zurück schlagen oder beugen. Apul.

Rĕcens, tis, o. *friss*, *új*, *mostani*; frisch, neu, neuerlich erhalten. Lac recens, Ovid. *friss tej*, *most fejt tej*; frische Milch. Butyrum recens, Plin. *friss író vaj*; frische Butter. Milites recentes, Caes. *újonnan érkezett katonák*; frische Soldaten. Aqua recens, Ovid. *friss víz*; frisches Wasser. Epistola tua recentissima, Cic. *a' legújabb leveled*; dein neuester Brief. Recens in re, Tacit. *új ember*, *v. járatlan valamiben*; neu in etwas, unerfahren. Pullus recens a partu, Varr. Homines a Roma recentes, Cic. *kik Rómából tsak most jöttek*; die erst von Rom gekommen sind. Comp. recentior. Sup. recentissimus. Cic.

Rĕcens, Adv. *tsak most*, *mostanában*, *újontan*; erst neulich, neu. Recens natus, Plaut. *legközelebb*, *v. mostanában született*; vor kurzem, oder neulich geboren. 2) sole recens orto, Virg. *nap felköltekor*; bey anbrechendem Tage.

Rĕcensĕo, sui, situm, v. sum, ēre, 2. *rendre vi'sgálni*, *felvi'sgálni*; etwas durchgehen, um es zu betrachten, zu untersuchen, mustern. 2) v. gr. numerum suorum, Virg. *felszámlálni*, *számba venni*; durchgehen. 3) v. gr. exercitum, Liv. *szemügyre venni*, *megvi'sgálni*; mustern. 4) v. gr. facta, Ovid. *elbeszéllni*; erzählen.

Rĕcensĭo, ōnis, f. 3. *rendre vi'sgálás felvi'sgálás*; die Durchgehung, Untersuchung, Musterung. Cic.

Rĕcensītio, ōnis, f. 3. i. q. recensio, Pandect.

Rĕcensītus, a, um, *megvizsgált*, *felvi'sgált*; gemustert. Claud. 2) *megszámlált*, *felszámlált*; gezählet. Svet.

Rĕcensus, a, um, *ismét felszámlált*; wieder abgezählt. Svet.

Rĕcensus, us, m. 4. i. q. recensio, Sueton.

Rĕcenter, Adv. *újolag*, *mostanában*, *legközelebb*; neuerlichst, ganz frisch, nur erst. Pallad. recentissime, Justin.

Rĕcento, āre, 1. *megújítani*; erneuern. Mart.

Rĕceptāculum, i, n. 2. v. gr. cibi, Cic. mercibus, Liv. *tartó kamara*, *tartó*,

vagy lerakóhely; das Behältniß, Magazin. 2) v. gr. hostium, Liv. *menedékhely*, *tartózkodó rejtek hely*, *elrejtező hely*; ein Aufenthalt, Schlupfwinkel, ein Zufluchtsort.

Rěceptātio, ōnis, f. 3. *visszavétel*, *visszafogadás*; das Wiedernehmen oder Aufnehmen. Ammian.

Rěceptātor, ōris, m. 3. *magához béfogadó*: der aufnimmt, Aufnehmer. Cic.

Rěceptibilis, e, *visszavehető*, *visszafogadható*; was man wieder bekommen kann, aufnehmlich. August.

Rěcepticius, v. —tius, a, um, *kikötött*, *p. o. az alkuban*; was sich jemand ausbedingt, ausnimmt, z. B. beym Verkauf. 2) v. gr. dos, Pand. *jegybe adatott*; was stipulirt worden.

Rěceptio, ōnis, f. 3. *béfogadás*, *p. o. szállásra*; die Aufnahme. Plaut.

Rěceptitius, a, um, vide: Recepticius.

Rěcepto, āre, 1. *vissza venni magához*; wieder nehmen, wieder an sich nehmen. 2) *visszakapni*, *visszanyerni*; wieder bekommen. Lucr. 3) v. gr. aliquem ad se, Ter. *béfogadni*, *p. o. magához valakit*; aufnehmen. 4) v. gr. se receptare aliquorsum, Pers. *odavenni magát valahova*, *p. o. mint menedék helyre*; sich wohin zurückziehen.

Rěceptor, ōris, m. 3. *orrgazda*; der Aufnehmer, Heger, Hehler. Tacit.

Rěceptōrium, ii, n. 2. *béfogadó hely*, *tartózkodó*; ein Aufenthalt. Sidon.

Rěceptōrius, a, um, v. gr. locus, Tert. *béfogadásra alkalmatos*; zur Aufnahme geschickt.

Rěceptrix, icis, f. 3. v. gr. furtorum, Cic. *orrgazda asszony*; eine Hehlerinn.

Rěceptum, i, n. 2. *felfogadott*, *megigért*, *t. i. dolog*; das Versprochene. Cic.

Rěceptus, a, um, *ismét béfogadott*, *visszafogadott*; wieder aufgenommen. Cic. 2) v. gr. coelo, Quint. *béfogadott*, *felvett*; aufgenommen. 3) *megigért*; versprochen. Cic. 4) *jóváhagyott*, *bévett*; genehmigt. Cic. Usu receptum, Plin. *szokásban levő*, *bévett*; durch die Gewohnheit eingeführt.

Rěceptus, us, m. 4. v. gr. sententiae, Liv. *visszavétel*, *megmásolás*; die Zurücknahme, Änderung. 2) *hátrálás*, *maga visszahúzása*; der Rückmarsch, die Retirade. Signum dare vel canere receptui, Cic. et Caes. *jelt adni a' hátrálásra*; zum Rückzuge blasen. 3) *menedékhely*; die Zuflucht, der Zufluchtsort. 4) receptus spiritus; *lélekzés*; das Athemhohlen. Receptus et recursus maris, Enn. *a' tenger apadása és áradása*; Ebbe und Fluth.

Rěcessim, Adv. *hátrafelé*, *p. o. menni*; rückwärts, z. B. gehen. Plaut.

Rěcessio, ōnis, f. 3. *visszatérés*, *visszamenetel*; das Zurückgehen. Vitr.

Rěcessus, us, m. 4. v. gr. lunae a sole, Cic. *visszamenés*, *hátrálás*, *eltávozás*; das Zurückgehen, der Rückgang, Rückzug. 2) *menedékhely*, *csendes magános hely*, *zug*; ein Schlupfwinkel, einsamer Ort, Winkel. In animis hominum tanti sunt recessus, Cic. 3) *nyúgodalom*, *megszűnés a' munkától*; die Muße, Ruhe. Val. Max.

Rěchămus, i, m. 2. i. q. trochlea, *emelő tsiga*; die Winde. Vitruv.

Rěcidīvātus, us, m. 4. *újra feláll(í)tás*, *v. helyreállítás*; die Wiederherstellung. Tertull.

Rěcidīvus, a, um, v. gr. febris, Cels. *visszatérő*; wiederkommend. 2) *újra feláll(ó)*, *feléledő*; nach dem Untergange wieder aufkommend, sich wieder erhohlend. Virg.

Rěcĭdo, cĭdi, cāsum, ĕre, 3. *visszaesni*; zurückfallen. Liv. 2) v. gr. ut febris, Plin. *visszatérni*, *visszajönni*; wiederkommen. 3) *jutni*, *esni*, *keveredni*; verfallen, fallen, gerathen. Ad nihilum recidere, Cic. *semmivé lenni*; zu nichts werden. In memoriam recidere, Cic. *ismét eszébe jutni*; wieder ins Gedächtniß kommen. In morbum recidere, Liv. *ismét betegségbe esni*; wieder in eine Krankheit fallen. In invidiam recidere, Nep. *irigységet vonni magára*; Neid erregen. Recidunt haec eodem, Liv. *mind egyre megy ki*; es kömmt dieses auf eins hinaus.

Rĕcīdo, īdi, īsum, ĕre, 3. v. gr. barbam, Ovid. ungues, Plin. *elvágni*, *levágni*; abschneiden, abhauen. Caput ense recidere, Lucan. 2) *kiirtani*, *megkevesíteni*; ausrotten, vermindern. Hor.

Rěcinctus, a, um, (recingo) *feloldott*,

...gombolt, p. o. ruha; aufgeschr- losgemacht, aufgeknüpft. Virg.

Rĕcingo, nxi, nctum, ĕre, 3. v. gr. vestem, Virg. feloldozva szabadon lebotsátni; losmachen. 2) felgombolni; aufgürten. Val. Fl.

Rĕcinium, vide: Ricinium.

Rĕcĭno, inui, entum, ĕre, 3. énekelni; singen. Hor. 2) visszahangzani; wiederhallen. Hor. 3) visszakiáltani; wiederrufen. Apul.

Rĕcĭpĕrātio. Reciperator, etc. vide: Recuperatio, etc.

Rĕcĭpio, ĕpi, eptum, ĕre, 3. v. gr. urbem, Cic. et Liv. visszavenni; einnehmen, wieder bekommen. Tarentum recepit, Cic. *Tarentumot visszavette, v. ismét megvette*; Tarent hatte er wieder eingenommen. 2) *visszavenni, visszafogadni, p. o. magához*; zurücknehmen, wieder aufnehmen. Recipere aliquem in domum suam, Cic. 3) v. gr. aliquem, Liv. *befogadni*; aufnehmen. Aliquem in tutelam recipere, Plin. *valakit oltalmába venni*; einen in seinen Schutz nehmen. 4) v. gr. pecuniam, Cic. mandatum, Cic. *elfogadni, elvenni, felvenni*; annehmen, an sich nehmen, in Empfang nehmen. 5) se recipere, Cic. et Ter. *magát valahova venni, valahova húzódni, visszavonni magát*; sich zurück begeben, sich zurückziehen. In portum se recepit, Cic. *a' kikötőhelybe vette magát, vagy vonta magát vissza*; er hat sich in den Hafen begeben, oder dahin zurückgezogen. 6) v. gr. causam, Cic. *felvállalni, p. o. a' pert*; übernehmen, z. B. einen Proceß. In, vel ad me recipio, Cic. *magamra vállalom*; ich übernehme es, dafür zu sorgen, oder ich will gut dafür seyn. Omnia se facturum, recepit, Cic. *mindent megígért*; er versprach uns alles. 7) recipere aliquem in civitatem, Cic. *polgárnak bevenni valakit*; einen zu einem Bürger aufnehmen.

Rĕcĭprŏcātio, ōnis, f. 3. *visszatérés*; das Wiederkehren. Plin. 2) *felváltás, váltogatás*; die Abwechselung. Aestus reciprocatio, Plin. *a' tenger járása, t. i. apadása és áradása*; die Ebbe und Fluth des Meeres.

Rĕcĭprŏcātus, us, m. 4. i. q. reciprocatio. Prud.

Rĕcĭprŏco, āvi, ātum, āre, 1. *ismét visszahozni*: wieder zurück bringen. 2) v. gr. motum, Cic. *megújítni, ismételni*; wiederhohlen. Liv. 3) v. gr. aliquid, Cic. *visszsonozni*: erwiedern. 4) *váltogatólag egymást felváltani, váltani*; abwechseln. Hinc: animam reciprocare, Liv. *lélekzeni, lehegni*; Athem hohlen. Mare reciprocat, Curt. *jár a' tenger ide s' tova, apad árad*; das Meer läuft ab und zu, es hält Ebbe und Fluth.

Rĕcĭprŏcus, a, um, *visszatérő, visszafordúló*; zurückkehrend. Varr. 2) *váltólagos, váltogató, visszonos, viszszonozó*, wechselseitig. Plin. Pronomina reciproca, Prisc. *visszonozó névmássai*; zurückkehrende Fürwörter.

Rĕcīsāmentum, i, n. 2. *levágott darabka, hulladék, szelet*; das Stückchen, Bißchen, der Abgang. Plin.

Rĕcīsio, ōnis, f. 3. *elmetszés, lemetszés, levágás t. i. belőle, elvágás tőle*; Abschneidung, Abhauung. Plin. 2) Trop. *megtsonkítás, kevesítés*; die Verstümmelung, Verminderung. Pandect.

Rĕcīsus, a, um, (recido) *elvágott, levágott, lemetszett*; abgeschnitten, abgehauen. Lucan.

Rĕcĭtātio, ōnis, f. 3. v. gr. literarum, Cic. *felolvasás, p. o. nagy felszóval; elolvasás*; das Herlesen, Vorlesen. 2) *elmondása valaminek*; das Hersagen. Plin Ep.

Rĕcĭtātive, Adv. *felmondólag, elbeszéllőleg, mintha könyv nélkül mondana valamit*; erzählungsweise. Gloss.

Rĕcĭtātor, ōris, m. 3. *felolvasó, elolvasó*; der Herleser, Ableser, Vorleser. Cic. 2) *elmondó, felmondó*; der Hersager. Hor. et Plin. Ep.

Rĕcĭto, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. literas in senatu, Cic. *elolvasni, felolvasni*: herlesen, vorlesen. 2) v. gr. jusjurandum, Liv. *elmondani*; hersagen. 3) *a' fejéből vagy könyv nélkül mondani, felmondani, elmondani*; etwas aus dem Kopfe hersagen. Cels. Qui recitare solent. Martial.

Rĕclāmātio, ōnis, f. 3. *ellenekiabálás*: das Gegengeschrey, Darwiderschreyen. Cic. 2) *visszakiváss*; die Wiederrufung. Apul. 3) *biróra való útálás, igazság szolgáltatásért*; die Anrufung des Richters um Recht. Cic.

Reclāmito, āre, 1. (Frequ.) *ellene kiabálni*, *ellene mondani*; dagegen schreyen, widersprechen. Cic.

Reclāmo, āvi, ātum, āre, 1. *felszóval ellene mondani*, *ellene szóllani*, *vagy kiabálni*, *fenn szóval ellene szegezni magát*; dagegen schreyen, dawider schreyen, laut widersprechen, seinen Unwillen oder Abneigung durch Schreyen an den Tag legen. Cic. et Plin. Ep. 2) *kiáltani*, *felkiáltani*; schreyen, ausrufen. Hor. 3) *valami ellen törvényes kifogást tenni*, *törvényesen ellene mondani*, *protestálni*; wider etwas protestiren. Cic. 4) *hangzani*, *visszahangzani*; ertönen, einen Widerschall geben. Virg.

Reclango, ĕre, 3. *hangzani*, *harsogni*, *visszahangzani*; ertönen, schallen, wiederschallen. Ammian.

Reclīnātus, a, um, *rátámaszkodott valamire*; gestützt. 2) v. gr. in gramine, Hor. *leheveredett*; hingestreckt.

Reclīnis, e, *lehajló*, *hátrahajlott*, *visszafelé hajlott*; *hajtott*, *vagy támasztott*; zurück gelehnt, rückwärts gebogen, angelehnt. Tacit.

Rĕclīno, āvi, ātum, āre, 1. *hátra*, *vagy visszafelé hajtani*, *görbitni*; zurück beugen, auch überhaupt beugen, anlehnen. Plin. 2) se reclinare, Caes. *támaszkodni*; sich stützen. 3) v. gr. a labore, Hor. *elvonni*, *elidegenitni*; abbringen, abwendig machen.

Reclīnus, a, um, pro: reclinis, Vopisc.

Reclīvis, ve, (re et clivus), *lejtős*, *alá hajlott*; abhängig. Pallad.

Reclūdo, si, sum, ĕre, 3. v. gr. portas, hosti, Ovid. ostium, Plaut. *megnyitni*, *kinyitni*, *felnyitni*; öffnen, aufschließen, eröffnen. 2) Trop. v. gr. occulta, Stat. *kinyilatkoztatni*, *felfedezni*; entdecken. 3) v. gr. ensem, Virg. *kivonni*, *kirántani*; entblößen, herausziehen, das Schwert zucken. 4) v. gr. pellices, Just. *bezárni*, *elzárni*; verschließen, einschließen.

Reclūsus, a, um, (recludo) *kinyitott*, *felnyitott*; aufgeschlossen. Ovid. Fores reclusae, Petr.

Rĕcoctus, a, um, (recoquo) *újra megfőzött*, *felmelegitett*; noch einmahl gekocht, aufgewärmt.

Rĕcoeno, āre, 1. *újra vatsorálni*, *v. enni*; wieder speisen. Macrob.

Rĕcōgitātio, ōnis, f. 3. *megfontolás*, *meggondolás*; Erwägung, überdenkung. Tertull.

Rĕcōgitātus, us, m. 4. idem. Tertull.

Rĕcōgito, āre, 1. *visszaemlékezni v. rágondolni valamire*; zurück denken, wieder an etwas denken. Cic. 2) *megfontolni*, *meggondolni*; erwägen. Plaut.

Rĕcognĭtio, ōnis, f. 3. (recognosco) *újra meggondolás*, *megfontolás*; die Wiederbedenkung, Wiederüberdenkung, überdenkung, Überlegung. Scelerum suorum recognitio, Cic. 2) *újravaló megvi'sgálás*, *új megvi'sgálás*; die nochmahlige Untersuchung. Cic. 3) *rendre nézés*, *megnézés*; die Besichtigung. Liv. 4) *vallástétel*, *megesmérés*; das Bekenntniß. Colum.

Rĕcognĭtus, a, um, *újra megnézett*; wieder besehen. 2) *megvizsgált*; untersucht. Summa cura recognitus liber, Cic. *gondosan megvizsgált és megjobbitott könyv*; ein sorgfältig verbessertes Buch.

Rĕcognosco, nōvi, nĭtum, noscĕre, 3. v. gr. aliquem, aliquid, Cic. *ráesmerni*, *megesmerni*; wieder erkennen. 2) v. gr. ex aliquo aliquid, Cic. *megtudni*; *megérteni*; etwas vernehmen. 3) *rácmlékezni valamire*; *eszébe jutni*, *mint p. o. a' régi dolog valakinek*; sich an etwas erinnern. Fugam istius recognovit. Cic. Virtutem pristinam recognoscere. Cic. Ep. 4) aliquid, libellos, Plin. Ep. *újra elgondolni*, *meggondolni*, *megvi'sgálni*; von neuem durchgehen, überdenken, untersuchen. 5) *megesmerni*, *megitélni*; erkennen, urtheilen. Ex eo recognoscere poterit, Cic. 6) v. gr. turmas, Svet. *megvizsgálni*, *rendrevi'sgálni*, *szemügyre venni*; besichtigen, untersuchen, mustern.

Rĕcōgo, ĕre, 3. i. e. rursus cogo, Paul, Nol.

Rĕcollĭgo, ēgi, ectum, ĕre, 3. v. gr. ova, Colum. ignes sparsos. Lucan. *összeszedni*; sammeln, wieder zusammen lesen. 2) v. gr. vires, Plin. *visszanyerni*, *visszaszerezni*; wieder bekommen. Se recolligere, Plin. a) *Fel venni magát*, *p. o. betegségből felépülni*; sich wieder erhohlen von der Krankheit. b) se recolligere, Ovid. *ismét magához térni*, *magához jönni*, *összeszedni magát*; sich erhohlen, sich fassen, Muth fassen.

Rĕcollŏco, āre, 1. *ismét visszatenni, v. helyére tenni*; wieder hinstellen oder legen. Coel. Aur.

Rĕcōlo, āre, 1. *újra megszűrni*; wieder seihen. Scrib. Larg.

Rĕcōlo, cōlui, cultum, ĕre, 3. v. gr. terram, Liv. *újra munkálni, p. o. újra felszántani, 's a' t.* von neuem bearbeiten. 2) Trop. v. gr. ingenia, Plin. *kipallérozni, kimivelni, kiformálni*; von neuem bearbeiten, bilden, ausbilden. 3) *újra benne lakni, vagy múlatni*; wieder bewohnen, wieder besuchen. Pan recolit sylvas, Calp. 4) v. gr. aliquem sacerdotiis, Tacit. *újra megtisztelni valamivel*; von neuem beehren. 5) v. gr. dignitatem, Cic. decus avitum, Tac. *újra v. viszont felállítni, megújítni, helyre állítni*; wieder errichten, erneuern, wieder herstellen. 6) v. gr. studia, Cic. *újra elkezdeni, folytatni*; wieder vornehmen, erneuern, wieder treiben. 7) v. gr. aliquid secum, Cic. *meggondolni, gondolóra venni, meghányni vetni*; überdenken, überlegen. 8) v. gr. aliquid, Ovid. *valamire vissza emlékezni, valamit emlegetni*; sich erinnern. Ovid.

Rĕcommĭniscor, nisci, Dep. 3. *ismét rdemlékezni, megemlékezni*; sich wieder erinnern, besinnen. Plaut.

Rĕcompingo, ĕre, 3. *ismét öszvekötni*; wieder zusammen fügen. Tert.

Rĕcompōno, sui, situm, ĕre, 3. *ismét öszverakni, öszveszedni, rendbeszedni*; wieder zusammen setzen Ovid.

Rĕconcĭliātio, ōnis, f. 3. v. gr. concordiae, Cic. *ismét helyreállitás*; die Wiederherstellung. 2) v. gr. inter fratres, Just. *öszvebékéltetés, megengesztelés*; die Versöhnung, Aussöhnung. 3) *megbékélés, megengesztelődés*; die Versöhnung. Simulare reconciliationem, Svet. *szinleni a' megengesztelődést*: thun als ob man keine Feindschaft mehr häge. 4) *hitegetés, tsapodárság*; Lockungsmittel zur Freundschaft. Svet.

Rĕconcĭliātor, ōris, m. 3. *engesztelő, megkérlelő*; ein Versöhner. Liv. 2) v. gr. pacis, Liv. *helyreállitó*; Wiederhersteller, Wiederverschaffer.

Rĕconcĭlio, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. aliquem domum, Plaut. *ismét visszavinni, visszaszerezni*; wieder bringen, wieder verschaffen. 2) v. gr. pacem, Liv. gratiam alicujus, Cic. *helyreállitni, visszaszerezni, p. o. a' békességet, ismét megnyerni, p. o. valaki barátságát*; wieder verschaffen, herstellen, z. B. den Frieden wieder gewinnen, z. B. eines Freundschaft. 3) v. gr. aliquem alicui, Cic. animum alicujus alicui, Cic. *ismét megnyerni, megengesztelni, egyesítni vele*: wieder gewinnen, versöhnen, vereinigen.

Rĕconcinno, āre, 1. *ismét helyre hozni, rendbeszedni*; wieder zurecht bringen, zusammen ordnen. Plaut. 2) *megjobbítni*; verbessern. Caes.

Rĕconclūdo, ĕre, 3. *bezárni, elzárni*; verschliessen, einsperren. Tertull.

Rĕconditus, a, um, (recondo) *eltett, félretett*: verwahrt. 2) *elrejtett, eldugott*; verborgen, versteckt. Habere aliquid reconditum, Cic. *rejtekbe tartani*; etwas verborgen halten. 3) *titkos, titkolódzó, alattomos*; geheim, verschlossen. Fuit natura tristi et recondita, Cic.

Rĕcondo, dĭdi, dĭtum, ĕre, 3. v. gr. victum tectis, Cic. oleum vasis, Colum. frumenta in annos, Colum. *eltenni*; aufheben. 2) v. gr. opes, Ovid. *elrejteni, eldugni*; verbergen, verstecken. Virg. 3) v. gr. odia, Tac. *eltitkolni*; verbergen, verhehlen, verschweigen. 4) v. gr. oculos, Ovid. *elfedni, eltakarni*; bedecken. 5) v. gr. gladium in vaginam, Cic. *bédugni, bétenni, visszadugni*; wieder hinein stecken. Gladium lateri recondere, Ovid. *oldalába ütni v. szúrni*; in die Seite stoßen. 6) *eltemetni*; begraben. Plin.

Rĕcondūco, xi, ctum, ĕre, 3. *újra kifogadni, megfogadni*; wieder miethen, pachten, dingen. Pandect. 2) *vissza hozni*; zurück bringen. Quint.

Rĕconflo, āre, 1. *újra felfújni*; wieder aufblasen. Lucret.

Rĕconsigno, āre, 1. *újra megjegyezni*; wieder bemerken. Tertull.

Rĕconsuesco, ēvi, ĕre, 3. *ismét szokásba menni, szokássá lenni*; gewöhnlich werden. Tertull.

Rĕcŏquo, xi, ctum, ĕre, 3. *újra megfőzni, felmelegitni*; wieder kochen. Cic. 2) v. gr aurum, Virg *újra megolvasztani*; noch einmahl schmelzen, umschmelzen, umschmieden. 3) *megjobbítni*; verbessern. Dare alicui recoquendum aliquem. Quint.

Rĕcordābĭlis, e, *a' mire lehet emlékezni, rdemlékezhető*; erinnerlich,

dessen man sich erinnern kann oder erinnert. Claud.

Rĕcordātĭo, ōnis, f. 3. v. gr. temporis, Cic. alicujus, Cic. *megemlékezés valamiről, rdemlékezés valamire, emlékezet*; Erinnerung, Andenken. Habere recordationem rei, Cic. *emlékezni valamire, emlékezetében lenni*; erinnern an etwas.

Rĕcordātus, us, m. 4. i. q. recordatio, Tert.

Rĕcordĭum, ii, n. 2. *vizsgálat, megvizsgálás és a' tanúknak kihallgatása*; eine angestellte Untersuchung mit Abhörung vieler Zeugen. Flor.

Rĕcordo, āre, 1. i. q. sequens. Recordor.

Rĕcordor, ātus sum, āri, Dep. 1. v. gr. alicujus rei, aliquam rem, et de aliqua re, Cic. *vissza emlékezni valamire, rdemlékezni, rdeszmélni*; zurück denken an etwas, sich besinnen auf etwas, sich erinnern. 2) v. gr. aliquid, Cic. *meggondolni, elgondolni, gondolóra venni, vizsgálni*; bedenken, zu Herzen nehmen, erwägen, betrachten.

Rĕcorpŏrātĭo, ōnis, f. 3. *újolagvaló egyesűltése a' testnek*; die Wiedervereinigung des Leibes. Tert. 2) *helyreállítása a' testnek elébbeni állapotjába*; die Wiederherstellung des Körpers in seinen vorigen Stand. Coel. Aur.

Rĕcorpŏrātīvus, a, um, v. gr. medicina, Aurel. *testerősítő*; den Leib stärkend.

Rĕcorpŏro, āre, 1. v. gr. animam, Tert. *új testbe öltöztetni*; mit einem Körper wieder versehen. 2) *helyreállítni a' testet*; den Körper in seinen vorigen Stand setzen. Coel. Aur.

Rĕcorrĭgo, exi, ectum, ĕre, 3. *újra megjobbítni*; wieder verbessern. Senec.

Rĕcrastino, āre, 1. *halogatni, napról napra elhalogatni*; verschieben von einem Morgen oder Tage zum andern, aufschieben. Colum.

Rĕcrĕātĭo, ōnis, f. 3. *megújítás, megfrissítés, megelevenítés, megerősítés*; Wiederherstellung, Erquickung, Stärkung. Plin.

Rĕcrĕātor, ōris, m. 3. *megújító, megelevenítő*; Wiederhersteller, Erquicker. Tertull.

Rĕcrĕmentum, i, n. 2. v. gr. ferri, Plin. plumbi, Cels. *salak, ally*; der Schlacken, Abgang. 2) *ganéj, ganéjlat*; die Excremente, der Unrath. 3) *gaz, szemet*; der Unflath. Plin. Recrementum farris, Plin. *polyva*; die Kornspreu.

Rĕcrĕo, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. rempublicam perditam, Cic. *újra felélleszteni, felsegélleni, helyreállítni*; aufhelfen, wieder oder von neuem herstellen. 2) recreari, v. gr. ex morbo, Cic. *felgyógyúlni*; sich erhohlen. 3) v. gr. mentem, Cic. animos adflictos, Cic. *megújítni, felvidámítni, megviddmítni, felelevenítni, vigasztalni*; erquicken, aufrichten, trösten. Recreari, Cic. *megújúlni, megviddmodni*; sich erquicken.

Rĕcrĕpo, āre, 1. *visszahangzani*; wiederschallen. Catull.

Rĕcresco, ēvi, ētum, ĕre, 3. v. gr. ut luna, Ovid. *megtelni, újra megnőni*; wieder wachsen, zunehmen. Liv. 2) *megújúlni*; sich erneuern. Liv.

Rĕcrētus, a, um, *újra megnőtt*; wieder gewachsen. Paul. Nol.

Rĕcrūdesco, dui, ĕre, 3. v. gr. ut vulnus, Cic. *kiújúlni, kifakadni*; wieder aufbrechen. Cic. 2) *megújúlni, újra kiütni, feltámadni, mint. p. o. a' zenebona*; sich erneuern, wieder anfangen, von heftigen und bösen Dingen. Seditio recrudescit, Liv.

Recta, Adv. *éppen, egyenesen*; gerades Weges, gerade zu. Recta ad me venit, Cic.

Rectangŭlum, i, n. 2. *kotzkarajz*: ein Rechteck, ein langes Viereck. Mat.

Rectangŭlus, a, um, *egyenlő szegletű*; gleicheckig. Mat.

Recte, Adv. *egyenesen, egyenes líneában*; gerade, in gerader Linie. Cic. 2) v. gr. facere, Cic. *helyesen, jól, annak rende vagy módja szerént*; recht, auf gehörige Art, eichtig, gehörig. Recte aliquem nosse, Cic. *valakit jól esmerni*; einen recht gut kennen. 3) *betsűletesen, igazán, jámborúl p. o. élni*; ehrlich, aufrichtig, ohne Falsch. Recius vivere, Hor. 4) *jól*; gut. Recte vel: jam recte, Ter. *jól van*; es ist gut. Recte vendere, Cic. *jól eladni*; gut verkaufen. 5) *egészen*; völlig. Recte sanus, Varr. Comp. rectius, Sup. rectissime, Cic.

Rectilineus, a, um, *egyenes líneákból álló*; aus rechten und geraden Linien bestehend. Mat.

Rectĭo, ōnis, f. 3. (rego) *kormányozás, igazgatás*; die Regierung, Verwaltung. Cic.

Rectĭtūdo, inis, f. 3. *egyenes volta valaminek*; die gerade Beschaffenheit.

Front. 2) *helyesség*; die Richtigkeit. Justinian.

Recto, pro; recta, Pandect.

Rector, ōris, m, 3. (rego) v. gr. navis, Cic. elephanti. Liv. reipublicae, Liv. *kórmányozó, igazgató*; der Regierer, Lenker. Rector navis, Cic. *kórmányos*; der Steuermann. Rector provinciae, Svet. *kórmányozó, helytartó*; Gouverneur, Statthalter. Rector exercituum, Svet. *vezér, fővezér*; Befehlshaber, ein commandirender General. Rector scholae, Gloss. *kórmányozó főtanító az oskolában, rektor*; der oberste Lehrer in einer Schule.

Rectōrātus, us, m. 4. *kórmányozó hivatal, az oskolában*; das Amt eines Rectors. Gloss.

Rectrix, īcis, f. 3. *kórmányzó asszony*; Regiererinn. Colum.

Rectūra, ae, f. 1. i. q. rectitudo, Front.

Rectus, a, um, (rego) *helyes, illendő*; recht, billig. Rectum est, Cic. *helyes van*; es ist recht. 2) *egyenes*; gerade. Linea recta, Caes. *egyenes linea*; eine gerade Linie. Hinc: Recta, Abl. sc. via, Cic. vel: recta via, Ter. *egyenesen*; gerades Wegs. Rectam insistit viam. Prov. Plaut. *jó útban van, nyomába akadt*; er ist auf dem rechten Wege. 3) *hasznos, jó*; nützlich, gut. Consilium rectum dare, Ter. 4) *jámbor, igaz, egyenes szívű*; rechtschaffen. Homo rectus, Cic. 5) rectis oculis intueri, Cic. *merően ránézni*; mit unverwandten Augen ansehen. 6) casus recti, Quint. in Grammat. i. e. Nominat. et Vocat. Comp. rectior.

Rĕcŭbĭtus, us, m. 4. (recumbo) *lerogyás, leesés*; das Niederfallen. Plin.

Rĕcŭbo, ui, ĭtum, āre, 1. *hanyatt feküdni, heverni*; auf den Rücken liegen, oder liegen, z. B. um zu ruhen. Cic. et Virg.

Rĕcūdo, cūdi, cūsum, cūdĕre, 3. *újonnan kiverni, kikovátsolni*; wieder schmieden. Varr.

Rĕcŭla vel Rescula, ae, f. 1. Dimin. i. e. res parva, v. parvi momenti, Plaut.

Rĕcultus, a, um, (recōlo ĕre) *újra mívelt*; wieder gebaut. Ovid.

Rĕcumbo, cŭbui, cŭbitum, ĕre, 3. *újra lefeküdni*; sich wieder niederlegen. Cic. 2) *hanyatt feküdni, lefeküdni, leheveredni*; sich rücklings niederlegen, oder sich niederlegen, z. B. zu ruhen. Cum recubuisset in herba, Cic. 3) v. gr. in sinu, Plin. Ep. *feküdni, heverni*; liegen. Recumbens antro, i. e. jacens, Senec. 4) *leroskadni, lerogyni, leesni red, ránehezkedni, ráfeküdni*; niedersinken, niederfallen, oder sich legen. Nebulae campo recumbunt, Virg.

Rĕcŭpĕrābĭlis, e, *visszaszerezhető*; wiederbringlich. Stat.

Rĕcŭpĕrātio, ōnis, f. 3. *visszaszerzés, visszavétel*; Wiedererlangung, Wiedererwerbung. Cic.

Rĕcŭpĕrātīvus, a, um, *visszaszerezhető*; wiedererwerblich. Frontin.

Rĕcŭpĕrātor, (Recip.) ōris, m. 3. (recupero) v. gr. urbis, Tac. *visszaszerző, visszavevő*; Wiedererwerber, Wiederverschaffer. 2) *visszaszerző bíró, a' Romaiaknál*; ein Richter, durch den in Rom jeder zu dem Seinigen gelangte. Plaut.

Rĕcŭpĕrātōrius, (Recip.) a, um, v. gr. judicium. Cic. *visszaszerző*; wieder verschaffend.

Rĕcŭpĕro, (Recip.) āvi, ātum, āre, 1. v. gr. sanitatem, Justin. urbem, Livius suum, Cic. libertatem, Caes. *visszaszerezni, visszanyerni*; wieder erlangen, wieder bekommen. 2) Met. se ipsum recuperare, Cic. *ismét magához jőnni*; wieder zu sich selbst kommen.

Rĕcūro, āvi, ātum, āre, 1. *ismét meggyógyítni*; wieder heilen. Catull. 2) *ápolgatni, gondosan bánni vele*; warten, pflegen, oder sorgfältig pflegen. Plin.

Rĕcurro, cŭcurri et curri, cursum, ĕre, 3. v. gr. in aliquem locum, Liv. *visszafordúlni, visszajőnni, visszatérni*; zurückkehren, zurückkommen, wieder kommen. 2) *ismét előfordúlni*; wieder vorkommen. Versus recurrens, Sidon. 3) memoria recurrit, Plin. *jut eszembe*; ich erinnere mich. Mihi non amplius recurrit, Pand. *nem jut már eszembe*; ich erinnere mich nicht mehr. 3) v. gr. ad aliquem, Quint. *folyamodni*; Zuflucht nehmen.

Rĕcursio, ōnis, f. 3. i. q. recursus, Mart. Cap.

Rĕcursĭto, āre, 1. (Frequ.) *vissza szaladgálni*; zurück laufen. Mart. Cap.

Rĕcurso, āre, 1. (Freq.) *ismét vissza jőnni, vissza futni, szaladgálni*;

zurücklaufen, wiederkommen. Plaut. Hic et huc recursare, *ide amoda szaladgálni*; hin und her laufen. 2) v. gr. animo, Virg. *gyakran eszébe jutni, v. megfordúlni az eszében*; oft wieder einfallen.

Rĕcursus, us, m. 4. *visszaszaladás*; das Zurücklaufen. Virg. 2) v. gr. aquae, Ovid. *visszafolyás*; das Zurücklaufen, Zurückfließen. 3) *visszatérés, visszafordúlás, visszajövetel*; die Zurückkunft, der Zurückgang, die Rückkehr. Ovid. Annus recursus, Plin. *esztendőnkéntvaló visszatérés*; die jährliche Wiederkehr. 4) v. gr. ad aliquem, Plin. *folyamodás*; die Zuflucht.

Rĕcurvātus, a, um, *hátraszegett, visszafelé görbített*; zurückgebogen 2) *meggörbített*; gekrümmt. Colum.

Rĕcurvo, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. colla equi, Ovid. *hátrafelé hajtani v. görbítni, hátraszegni*; zurück oder rückwärts krümmen, zurück beugen. Ovid.

Rĕcurvus, a, um. v. gr. cornu, Virg. *hátrahajló*; rückwärts gebogen oder gekrümmt. 2) *horgas, görbe*; krumm, gebogen. Ovid.

Rĕcūsābilis, e, *magavonogatás által elhárítható, megtagadható*; verweigerlich. Tertull.

Rĕcūsātio, ōnis, f. 3. (recuso) *magavonogatás, megtagadás*; Weigerung, Verweigerung, Abschlagung, Cic. 2) *kifogás, ellenvetés*; die Einwendung. Cic.

Rĕcūso, avi, ātum, āre, 1. *kifogást tenni ellene*; etwas dagegen einwenden. 2) *vonagatni magát, nem akarni valamit, megtagadni*; sich weigern, etwas verweigern, ausschlagen, nicht daran gehen wollen, nicht wollen. Recusare de re, Cic. vel: rem, Cic. Non recuso, Cic. *reá állok, nem vonom ki magamat*; ich schlage es nicht aus. Laborem recusare, Caes. Non recuso quin, et quominus, Cic. *nem bánom, ha 's a' t. v. nem ellenzem, hogy 's a' t.* ich habe nichts dagegen, daß u. s. w. 3) *tagadni*; läugnen. Pand. 4) v. gr. mendacium, Tert. *megtzáfolni*; widerlegen.

Rĕcussus, a, um, (recutio) *visszavert*; v. *veretett*; zurückgetrieben. 2) *megrázott*; erschüttert. Val. Flacc.

Rĕcussus, us, m. 4. (recutio) *visszaütődés, visszaverődés*; das Zurückschlagen, Zurückprallen. Plin.

Rĕcūtio, ussi, ussum, ĕre, 3. (re et quatio) *visszaverni, hátraverni*; zurück treiben, zurück schlagen, rückwärts schlagen. Val. Fl. 2) *megrázni*; erschüttern. Virg. 3) v. gr. somno, Apul. *felverni, felrijasztani*; aufschrecken.

Rĕcūtitus, a, um, v. gr. judaeus, Mart. *környűlmetszett, p. o. Zsidó*; beschnitten, an der Vorhaut. 2) *megnyírt, megnyesett*; beschnitten. Mart. 3) Subst. i. q. Judaeus, Mart.

Rĕdaccendo, ĕre, 3. *újra meggyújtani*; wieder anzünden. Tertull.

Rĕdactio, ōnis, f. 3. v. gr. Ephemeridum; *írás, öszveírás, rendbeszedés, p. o. újságírás, 's a' t.* die Abfassung, Sammlung, z. B. Zeitschriften. Gloss.

Rĕdactor, ōris, m. 3. v. gr. Ephemeridum, Gloss. *újságíró és kiadó*; Herausgeber einer Zeitschrift oder eines Zeitungsblattes.

Rĕdactus, a, um, (redigo) *visszahajtott, visszavert*; zurückgetrieben. Lucr. 2) v. gr. pecunia, JCt. *visszavett, visszaszerzett*; zurückgetrieben, eingebracht. 3) v. gr. in ordinem redactus, Liv. *rendbe szedett*; in Ordnung gebracht. Ad nihilum redactus; *semmivé lett*; vernichtet. Ad inopiam redactus, Ter. *koldús botra jutott*; an den Bettelstab gebracht. Familia ad paucos redacta, Cic. *kevés személyekre öszveolvadott familia, az az: megkevesedett*; verringert, auf wenige zusammengeschmolzen.

Rĕdactus, us, m. 4. *jövedelem, p. o. a' jószágból*; das Einkommen. Pand. 2) *portékából bevett pénz*; das aus der Waare gelöste Geld. JCt.

Rĕdădopto, āre, 1. *ismét fijává fogadni*; wieder annehmen, z. B. als Kind, oder an Kindes Statt. Pandect.

Rĕdambŭlo, āre, 1. *vissza jönni, v. térni*; zurückkommen. Plaut.

Rĕdămo, āre, 1. *viszontszeretni*; wieder lieben, dagegen lieben. Cic.

Rĕdănĭmātio, ōnis, f. 3. *fel, v. megelevenítés*; die Wiederbelebung. Tert.

Rĕdănĭmo, āre, 1. *feleleveníteni*; wieder beleben, wieder lebendig machen, Tertull.

Rĕdardesco, ĕre, 3. *ismét meggyúladni*; wieder entbrennen. Ovid.

Rĕdarguo, ui, ūtum, ĕre, 3. v. gr. ali-

quid, et aliquem, Cic. *megtzáfolni*; wiederlegen, des Gegentheils überführen. 2) v. gr. inconstantiam alicujus, Cic. *kárhoztatni*, *feddeni*; tadeln. 3) v. gr. rationem falsam esse, Gell. *ellene megbizonyitni*, *megmutatni*; tadeln, gegen einen etwas darthun, beweisen, zeigen.

Rĕdauspĭcor, āri, Dep. 1. *újra elkezdeni*; wieder anfangen. Plaut.

Reddĭtio, ōnis, f. 3. (reddo) *visszaadás*; die Wiedergabe. Quint. 2) *a' periodus visszszonozó része*; der Nachsatz einer Periode oder des Gleichnisses. Quintil. 3) rationis redditio, August. *okadás*; die Anführung der Ursache.

Reddĭtor, ōris, m. 3. *visszaadó*; Wiedergeber. Augustin.

Reddĭtus, a, um, (reddo) *visszaadott*; wiedergegeben, zurückgegeben. Liv.

Reddo, ĭdi, ĭtum, ĕre, 3. (re et do) v. gr. alicui amissa, Liv. obsides, Caes. *visszaadni*: zurückgeben, wiedergeben, zurückstellen. 2) v. gr. literas alicui, Cic. hereditatem alicui, Cic. *általadni*, *odaadni*, *kezéhez adni*, v. *szolgáltatni*; geben, übergeben, hingeben, einhändigen, zustellen. Suum cuique honorem reddere, Cic. *mindennek megadni az illendő tisztelетet*: jedem die gebührende Ehrerbiethung erweisen. 3) *adni*; geben. Rationem reddere, Cic. vel causam reddere, Ovid. *okát adni*, *az okát megmondani*; die Ursache sagen, oder die Beweggründe angeben. Rationem reddere, Plaut. *számot adni*, *számolni*; Rechenschaft geben. Reddere testimonium, Plin. *tanubizonyságot tenni*; ein Zeugniß ablegen. 4) *magából kiadni*; von sich geben. Sangvinem reddere, Plin. Ep. *vért hányni*; Blut speyen. Urinam reddere, Cels. *vizelleni*; das Wasser abschlagen. Vitam reddere, Lucr. v. lucem, Ovid. *meghalni*; sterben. Stridorem reddere, Ovid. *nyikorogni*, *tsikorogni*; rauschen, knarren. — Poenas reddere, Sall. *lakolni*, *meglakolni*, *szenvedni valamiért*; büßen, leiden. 5) *adni*, *visszaadni*, *visszszonozni valamit*; geben, wieder geben, erwiedern. Pratum non minus in pabulo reddit, quam in foeno, Colum. Modius farinae viginti duas libras panis reddit, Plin. Responsum reddere, Liv. *felelni*; antworten. Gratiam reddere, Colum. v. beneficium, Cic. *a' szivességet vagy jótéteményt visszszonozni*; die Gefälligkeit, oder die Wohlthat vergelten, erwiedern. Promissa reddere, Virg. *igéretét telyesitni*, *szavát megtartani*; das Versprechen halten, sein Wort halten. — Latine reddere, Cic. *deák nyelvre fordítani*; in die lateinische Sprache übersetzen. Aliquem iratum reddere, Cic. *valakit megharagítni*; einen zornig machen, oder in Zorn bringen. Eum placidum reddidi, Cic *megkérleltem*, *letsendesitettem*; ich habe ihn besänftiget. 6) *elbeszéllni*, *elmondani*, *kimondani*; erzählen, hersagen, aussagen. Redde, quae restant, Cic. Male reddidit, Ovid. 7) Aliquem reddere, Plin *valakihez nagyon hasonlítni*; einem sehr ähnlich seyn. Vicem alterius reddere, Plin. *valaki helyett lenni*, *személyét viselni*; eines Stelle vertreten. 8) Aliquem meliorem reddere, Hor. *valakit megjobbitni*; einen bessern. 9) Reddere aliquem inter philosophos, Quint. *a' philosophusok közzé számlálni valakit*; einen zu den Philosophen zählen.

Rĕdemtĭo, vel Redemptĭo, ōnis, f. 3. (redimo) *megvesztegetés*, *megvásárlás*; die Erkaufung, Bestechung. Cic. 2) *megváltás*, *kiváltás*, *váltság*, *kiszabaditás*; die Loskaufung, Befreyung. Liv. 3) *kibérlelés*, *kiárendálás*; die Pachtung. Cic.

Rĕdemtĭto, āre, 1. Frequ. v. gr. captivos, Fest. *kiváltogatni*; loskaufen.

Rĕdemto, vel, Redempto, āre, 1. *kiszabadítni*, *megváltani*; erlösen. Tac.

Rĕdemtor, v. Redemptor, ōris, m. 3. (redimo) v. gr. frumenti, Liv. *vevő*, *vásárló*; ein Käufer, Aufkäufer. 2) *kiváltó*, *kiszabadító*; Loskäufer, Auslöser. 3) *megváltó*, *megszabadító*, *a' Krisztusról*; der Erlöser. Hieron. 4) *a' ki pénzért*, *vagy nyereségre valamit általvesz*, *felvállal*, *p. o. építtetést*, *'s a' t.* der für Geld oder Profit etwas übernimmt, z. B. zu bauen u. s. w. Cic. et Hor. 5) v. gr. vectigalium, Pand. pontis, Pand. *kibérlő*, *kiárendáló*; ein Pachter.

Rĕdemtrix, vel Redemptrix, īcis, f. 3. *megváltó*, *t. i. asszony*; die Erlöserinn. Prud.

Rĕdemtūra, v. Redemptura, ae, f. 1. i. q. redemtio.

Rĕdemtus, Redemptus, a, um, (redimo) *kiváltott*; losgekauft. Virg.

Rĕdĕo, ivi, et ii, itum, ire, 4. v. gr. e provincia, Cic. rure, Ter. Romam, Cic. ad suos, Caes. domum, Ovid. *vissza jőnni, vissza térni, vissza menni*; wieder oder zurück kommen, zurück kehren, zurück gehen. Animus mihi redit, Terent. *ismét megjött a' kedvem*; ich habe wieder Muth bekommen. Redeunt gramina campis, Horat *ismét zöldűlnek a' mezők*; die Felder grünen wieder — In gratiam cum aliquo redire, Cic. *megbékélleni valakivel*; sich wieder mit einem versöhnen. Ad se redire, Cic. *magához térni*; wieder zu sich selbst kommen. Redire in memoriam alicujus rei, Cic. *ismét emlékezni valamire*; wieder an etwas gedenken. Ad priora redire, Nep. *vissza térni az elébbeni dologra, az az: ismét arról szóllani*; wieder von der vorigen Sache reden. — Eo res rediit, Ter. *annyira, ment a' dolog*; die Sache ist so weit oder dahin gekommen. Eo res redit, Ter. *oda megy ki a' dolog*; es geht dahin aus. 2) *bejőnni, p. o. haszon vagy jővedelemképpen*; einkommen, von Einkünften, Nutzungen. Pecunia ex metallis redibat, Nep. Ex qua regione quinquaginta ei talenta quotannis redibant. Nep. Semen redit cum decimo, Varr. *az az: tízszeresen fizet*; bringt zehnfachen Samen hervor. Nihil ad me ex his redit, Cic *ebből nekem semmi hasznom*; ich habe keinen Nutzen davon.

Rĕdhĭbĕo, ui, itum, ĕre, 2. *a' vett dolgot visszaadni, visszavetni, p. o. ha hibás*; dem Verkäufer wieder geben, was man von ihm gekauft. Cic. 2) *visszavenni*; wieder nehmen. Plaut.

Rĕdhĭbĭtĭo, ōnis, f. 3. *visszaadás*; die Rückgabe. Pandect. 2) *visszavétel*; die Rücknahme. Quintil.

Rĕdhĭbĭtōrĭus, a, um, *visszavételt vagy visszaadást illető*; die Rücknahme und Rückgabe beym Verkaufe betreffend. Pandect.

Rĕdhostĭo, ire, 4. *visszszonozni, visszaadni a' költiónt*; erwiedern, wieder vergelten. Fest.

Rĕdīco, ĕre, *ismét, v. híráℓmondani, ismét elmondani*; wieder sagen, wiederhohlend sagen. Sidon.

Rĕdĭgo, ēgi, actum, ĕre, 3. v. gr. in exilium, Just. hostem in castra, Liv. *visszaűzni, visszahajtani*; zurück treiben. 2) v. gr. aliquem Capuam, Liv. *hozni, visszahozni*; bringen, zurück oder wieder bringen. Rem ad pristinam rationem redigere, Caes. *a' dolgot régi állapotjára visszaállitani*; die Sache in den vorigen Stand zurücksetzen. Sub potestatem v. imperium redigere, Nep. *hatalma alá hajtani*; unter seine Gewalt bringen. Homines in gratiam redigere. Ter. *öszvebékéltetni*; wieder versöhnen. Ad inopiam redigere, Ter. *szegénységre juttatni*; an den Bettelstab bringen. Ad nihilum, v. in nihilum redigere, Liv. *semmivé tenni*; vernichten. In ordinem redigere, Cic. *rendbe szedni*; in Ordnung bringen. Redigere in versiculos, Quint. *versekbe szedni*; in Verse bringen. 3) *öszveszedni, öszveszerkeztetni, öszvegyűjteni, beszedni*; zusammen bringen, einsammeln, versammeln. Fructus redigere, Pand. 4) v. gr. pecuniam, Hor. *beszedni, bevenni*; eincassiren.

Rĕdīmīcŭlum, i, n. 2. *fejet körűlkötő pántlika*; die Hauptbinde. Cic. 2) *főkötőn lévő pántlika*; das Haubenband. Cic.

Rĕdĭmĭo, ivi, itum, ire, 4. v. gr. capillos mitra, Virg. *körűlkötni*; umbinden. 2) *felékesítni*; zieren. Liv.

Rĕdĭmītus, a, um, (redimio) *körűlkötött*; umbunden. Cic. 2) *koszorúzott*; bekränzt. Virg.

Rĕdĭmītus, us, m. 4. *körűlkötés*; das Umbinden. 2) *felkoszorúzás*; die Bekränzung. Solin.

Rĕdĭmo, ēmi, emtum (emptum) ĕre, 3. v. gr. domum, Cic. *ismét megvenni, vissza váltani*; wieder kaufen, wieder erkaufen. Pacem sibi redimere re aliqua, Plin. 2) *megvenni*; erkaufen. Vitam alicujus pretio redimere, Cic. 3) v. gr. captos e servitute. Cic. *megváltani, kiváltani, kiszabaditni*; loskaufen, frey machen. 4) v. gr. vectigalia, Caes. *kiárendálni*; pachten. 5) *megvesztegetni, megvásárolni valakit*; einen bestechen. Plaut. 6) *egyezés szerént magára vállalni, p. o. valaminek a' készítését, v. megépittetését pénzért*; ein verdungenes Werk annehmen, übernehmen.

Rĕdindŭo, ui, ūtum, ĕre, 3. *ismét felvenni, felöltözni magára*; wieder anziehen. Tertull.

Rĕdintĕgrātĭo, ōnis, f. 3. *egészszen való megújitás, helyreállitás*; Erneuerung, Wiederherstellung. Macrob. 2) *újonnanvaló kipótolás, helyrehozás*; die Wiederergänzung. Tert.

Rĕdintegrātor, ōris, m. 3. *megújitó, helyreállitó*; der Erneuerer, Wiederhersteller. Tertull.

Rĕdintĕgro, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. deminutas copias, Caes. *kipótolni, újra helyrehozni*; ergänzen oder wieder ergänzen, ganz wieder herstellen. 2) v. gr. proelium. Caes. memoriam alicujus rei, Liv. *megújitni, újra elkezdeni*; erneuern, wieder erneuern, wieder anfrischen. 3) *ismét előhozni, vagy elmondani, emlitni*; wiederhohlen. Auct. ad Her. 4) v. gr. animos legentium, Tac. *megújitni, megeleveníteni, felvidámitni*; erquicken, wiederherstellen.

Rĕdinvĕnĭo, īre, 4. *ismét megtalálni, v. feltalálni*; wieder finden. Tert.

Rĕdipiscor, deptus sum, dipisci, Dep. 3. *visszszanyerni*; wieder erlangen oder bekommen. Plaut.

Rĕdisco, ĕre, 3. *újra megtanúlni*; wieder lernen. Ven. Fort.

Rĕdĭtĭo, ōnis, f. 3. v. gr. domum, Caes. *visszszajövetel, visszszatérés*; das Zurückkehren. Cic.

Rĕdĭtus, us, m. 4. (redeo) v. gr. Romam. Cic. ad aliquem, Cic. domum, Cic. *visszszajövetel, visszszatérés*; die Rückkehr, Rückkunft. 2) reditus in gratiam. vel gratiae, Cic. *megbékélés*; die Versöhnung. 3) *jövedelem, p. o. jószágból, haszon*; das Einkommen, die Einkünfte, der Nutzen. Reditus quisque suos amat, Ovid. *kiki szereti a' hasznot*; ein jeder liebt seinen Nutzen.

Rĕdivia, Rediviosus, vide: Reduv.

Rĕdivīvus, a, um, v. gr. Christus, Prud. *feltámadott, újonnan életre jött*; wieder lebendig. 2) *megújult*; wieder erneuert. Cic. 3) lapis redivivus, Cic. *kő, melly valaha falban volt, 's újra felépittetett*; ein alter Stein, der im Bau wieder gebraucht worden ist.

Rĕdo, ōnis, m. 3. *hal neme*; Art eines Fisches. Auson.

Rĕdŏlĕo, ui, ēre, 2. (re et oleo) *szagának lenni, valami illatú vagy szagú lenni*; riechen, einen Geruch von sich geben. Ovid. Quid redolet? Ter. *mitsoda szaga van?* wornach riecht es denn? Redolet vinum, Cic. *bor szaga van, érzik rajta a' borszag*; es riecht nach Weine. Doctrinam redolet, Cic. *szintúgy érzik rajta a' tudománysszag*; er riecht völlig nach Gelehrsamkeit. 2) Met. *mutatni, hasonlitni hozzá*; ähneln, ähnlich seyn, gleichkommen. Antiquitatem redolet, Cic.

Rĕdŏmitus, a, um, *mégszelíditett*; bezähmt. Cic.

Rĕdŏmo, āre, 1. *megszelíditni*; zähmen, bändigen. Cic.

Rĕdōno, āvi, ātum, āre, 1. *visszszaajándékozni*; wieder schenken. Hor.

Rĕdopto, āre, 1. *ismét kívánni, óhajtani*; wieder wünschen. Tert.

Rĕdordĭor, iri, Dep. 4. v. gr. telas, Plin. *újra kezdeni*; wieder anfangen.

Rĕdormĭo, ire, 4. *ismét, elaludni*; wieder einschlafen. Plin. Ep.

Rĕdormītātĭo, et Redormitio, ōnis, f. 3. *ismét elalvás*; das Wiedereinschlafen. Plin.

Rĕdorno, āre, 1. *újra felékesitni*; wieder zieren, wieder schmücken. Tert.

Rĕdūco, xi, ctum, ĕre, 3. v. gr. regem, Cic. aliquem de exilio, Cic. *visszsza hozni, visszsza vinni*; zurück führen, wieder oder zurück bringen. Aliquem in gratiam alicujus reducere, Ter. *megbékéltetni*; versöhnen. Aliquid cui in memoriam reducere, Liv. *eszébe juttatni*; ins Gedächtniß zurückbringen. Sibi in memoriam reducere, Cic. *eszébe jutni*; wieder ins Gedächtniß kommen. Hoc febrem reducet, Hor. *ez a' hideglelést ismét visszsza hozza*; das bringt das Fieber wieder zurück. Uxorem reducere, Ter. *a' feleségét visszsza fogadni*; seine Frau wieder annehmen 2) v. gr. legem. Tac. Morem, Plin. *ismet behozni, visszsza hozni, megújitni*; wieder aufbringen, erneuern. 3) in formam reducere, Ovid. *valamelly formát adni neki, formába venni*; Gestalt geben. 4) v. gr. calculum, Cic. *visszszahúzni, visszszavonni*; zurückziehen.

Rĕductĭo, ōnis, f. 3. *visszszahozás, visszszavitel*; die Zurückführung,

Zurückbringung, Wiederbringung. Cic. 2) *visszahúzás*; Zurückziehung. Vitr.

Rĕducto, āre, Frequ. a reduco, Aur. Vict.

Rĕductor, ōris, m. 3. *visszahozó*, *visszavivő*; Zurückführer, Zurückbringer. Liv.

Rĕductus, a, um, *visszahozott*, *visszavitt*; zurückgeführt, zurückgebracht. Reductus in gratiam, Cic. *ismét megbékéltetett*; wieder versöhnt. 2) *mély*, *mélyen bémenő*; tief. Reducta vallis, Virg. 3) *távollévő*, *eltávozott*; entfernt. Hor. Comp. reductior. Quint.

Rĕdulcĕro, āre, 1. *újra kisebesítni*; wieder wund machen. Colum. v. gr. dolorem, Apul. *megújítni*; erneuern.

Rĕduncus, a, um, *hátra horgadt*, v. *görbedt*; rückwärts gebogen oder gekrümmt. Plin. 2) *befelé görbült*; einwärts gebogen oder gekrümmt. Ovid.

Rĕdundanter, Adv. *bővségesen*, *feleslegesen*, *bőven*, *özönnel*; überströmend, überflüssig. Plin. Ep.

Rĕdundantia, ae, f. 1. *kiáradás*; das Austreten des Wassers. 2) Trop. *bőség*, *bővség*, *p. o. az előadásban*, *beszédben*; der Überfluß, z. B. im Ausdrucke. Cic.

Rĕdundātio, ōnis, f. 3. v. gr. aquae, Plin. *kiáradás*, *eláradás*; das Austreten des Wassers. 2) Trop. v. gr. stomachi, Plin. *émelygés*; Aufsteigen des Magens.

Rĕdundātus, a, um, *kiáradott*, *kiöntött*; übergelaufen.

Rĕdundo, āvi, ātum, āre, 1. (re et unda) v. gr. ut mare, lacus, Cic. *áradni*, *megáradni*, *kiáradni*, *kiönteni*; übertreten oder austreten, sich ergießen, von Gewässern. 2) v. gr. aliqua re, Cic. *bővelkedni valamivel*; Überfluß an etwas haben. Locus sanguine redundavit, Cic. *úszott a' vérben*; schwamm vom Blute. 3) *kitetszeni*, *vagy megtetszeni belőle*; sichtbar werden, sich zeigen, sich ergeben. Ex eo redundat, Cic. *kitetszik abból*; daraus ergibt sich. Ex ea causa redundat reus Postumius, Cic. 4) Trop. v. gr. in aliquem, Cic. *ráтódúlni*, *hárúlni*, *ráháramlani*; sich erstrecken, hinüber gehen, widerfahren. Infamia ad amicos redundat, Cic.

Rĕdŭplĭcātus, a, um, *megkettőztetett*; verdoppelt. Tert.

Rĕdŭplĭco, āre, 1. *ismét megkettőztetni*; wieder verdoppeln. Tert.

Rĕdūresco, ĕre, 3. *ismét megkeményedni*; wieder hart werden. Vitr.

Redŭvia, vel Redivia, ae, f. 1. *körömhárászálka*, der Nietnagel Plin. 2) v. gr. escarum, Colum. *étel maradék*; übergebliebene Speisen.

Rĕdŭvĭōsus, v. Rediviosus, a, um, *körömszálkás*; voller Nietnägel.

Redux, ŭcis, *visszahozó*; zurückführend oder bringend. Jupiter redux, Ovid. 2) v. gr. navis, Liv. *visszajövő*, *visszajött*; zurück kommend oder gekommen. Facere aliquem reducem, Ter. *valakit visszahozni*; einen wieder zurückbringen. Me reducem esse voluistis, Cic. *az az: vissza hoztatok*, *vissza hívtatok*, *t. i. a' számkivetésből*; habt mich wieder zurückgebracht, sc. aus dem Exilio.

Rĕfabrĭco, āre, 1. *újra készítni*, *építni*, v. *tsinálni*; wieder bauen. Cod. Just.

Rĕfăcio, ĕre, 3. pro: reficio, Prop.

Rĕfectio, ōnis, f. 3. *megjobbítás*, *újolag tsinálás*, *megújítás*; die Ausbesserung, Reparirung. Sueton. 2) *megújúlás*, *megvídámítás*; Erhohlung, Erquickung. Quintil.

Refector, ōris, m. 3. *megújító*, *megmegjobbító*; Wiederhersteller, Ausbesserer. Sueton.

Rĕfectōrium, ii, n. 2. *ebédlőház*, *p. o. a' klastromban*, *'s más közönséges intézetben*; ein Speisesaal, z. B. in Klöstern, u. s. w. Gloss.

Rĕfectus, a, um, (reficio) *helyrehozott*, *megjobbított*, *újra megtsinált*; wieder hergestellt, verbessert, wieder gemacht. 2) *megújúlt*, *megvídámított*; erquickt. Liv.

Rĕfectus, us, m. 4. *megújúlás*, *megvídámítás*; die Erhohlung. Apul.

Rĕfello, i, ĕre, 3. v. gr. aliquem, aliquid, Cic. *megtzáfolni*; widerlegen.

Rĕfercio, fersi, fertum, īre, 4. (re et farcio) *megtömni*, *teletölteni*, *telerakni*; *megrakni*: vollstopfen, anfüllen, erfüllen mit etwas. Omnia libris refersernnt, Cic. Aures sermonibus refercire, Cic. *tele beszéllni*

valakinek a' füleit; die Ohren voll reden.

Rĕfĕrendārius, ii, m. 2. *hivatalbéli tanátsnok, hivatalbéli törvényes előadó*; Berichtsteller, Berichterstatter, ein vortragender Hofrath, der aus gerichtlich eingegebenen Acten vorträgt. JCt.

Rĕfĕrio, ire, 4. *visszsaütni*; wieder schlagen, zurück schlagen. Plaut. Referiri, Ovid *visszsaütődni, visszsapattanni*: zurückprallen.

Rĕfĕro, tŭli, lātum, ferre, 3. v. gr. praedam, Liv *visszszahozni, visszsza vinni*; zurück tragen, zurück oder wieder bringen. Me referunt pedes in Tusculanum, Cic. 2) se referre, Cic. *visszszatérni, visszsza menni, v. jönni*; sich zurückbegeben, zurückkehren. Rerum Romam se retulit, Cic. 3) v. gr. aliquid domum, Tac. *hozni, vinni*; bringen. Ex agris segetes domum referre, Tac. 4) v. gr. manus, Ovid. pedem, vel gradum, Liv. *visszszahúzni, visszszavonni*; zurückziehen. 5) v. gr. consuetudinem aliquam, Cic. arma, i. e. bellum, Virg. responsum, Liv. *megújítni, újolag visszszahozni*: erneuern, wieder aufbringen, wiederhohlen. 6) v. gr. aliquem ore, Virg. *hasonlítni, vagy hasonló lenni hozzá, követni valakit*: ähnlich seyn, nachahmen. Nomine avum referens, animo manibusque parentem. Virg. *a' neve a' nagy attyáé, a' bátorsága és vitézsége pedig az attyáé*; hatte den Nahmen des Großvaters, den Muth und die Tapferkeit des Vaters. Saporem salis refert, Virg. *sós ízű*; es schmeckt salzig. 7) *változtatni*; ändern. In melius referre, Virg. *megjobbítni*; verbessern. 8) *nyerni, valamivel térni visszsza*; erlangen, davon tragen. Laudem retulit, Virg. *ditséretet nyert*; er hatte sein Lob davon getragen. Repulsam referre, Cic. *megtagadó feleletet nyerni*; eine abschlägige Antwort bekommen. 9) *visszszonozni*; erwiedern, vergelten. Salutem alicui referre, Cic. *fogadni a' köszöntést, v. visszszonozni*; den Gruß erwiedern. Gratiam referre, Cic. *megháláîni, háládatos lenni*; sich dankbar erweisen. Par pari referre, Cic. Vicem referre, Ovid. *visszszaadni a' költsönt*; gleiches mit gleichem vergelten. 10) *valamitől függeszteni fel, arrá vinni reá vagy visszsza, arra nézni benne*; machen daß etwas Beziehung wohin habe, wohin beziehen. Omnia ad voluptatem corporis refert, Cic. Quidquid ad fructum refert, Varr. *mindent a' haszontól függeszt fel, mindenütt a' haszonra néz*; er sieht überall auf den Nutzen. Referri; *illetni, reá tartozni*; sich beziehen, gehören, angehen, betreffen. Hoc refertur ad te, Cic. *ez te reád tartozik, ez tégedet illet*; dieß betrifft dich. 11) v. gr. alicui aliquid, Ter responsum, Caes. mandata, Caes. legationem, Liv. *megvinni, tudtára adni, elbeszéllni, megmondani, előadni*; überbringen, hinterbringen, erzählen, sagen, hersagen. Cum relatum legent, Nep. *midőn ezen előadásban olvassák, vagy midőn ezen írásban azt olvassák*; da sie angeführet lesen. Relata refero, Prov. *azt beszéllem a' mit nekem beszéllték, v. a' mit hallottam, vagy úgy mondom a' mint hallottam*; ich erzähle, wie ich es gehöret habe. Referre de re aliqua ad Senatum, Cic. *valamit a' tanátsban előadni*; dem Senate etwas vortragen. — Ad animum referre, Phaedr. Ad se ipsum referre. Cic. *gondolóra venni, megh ányi vetni*; sich zu Rathe ziehen. 12) v. gr. animum ad veritatem, Cic. oculos in aliquem, Virg. *reáfordítni, reáfüggeszteni*; hinrichten, hinwenden. 13) v. gr. in libellum, Cic. in rationibus, Cic. nomen in codicem, Cic. *beírni, feljegyezni*; einschreiben, eintragen. Acceptum alicui referre, Cic. *beírni valaki részére a' számadókönyvbe, p. o. a' felvett pénzt, interest, 's a' t.* einschreiben ins Rechnungsbuch, daß man etwas von Jemanden empfangen habe. 14) *oda számlálni, hozzá vagy közzé számlálni*; zählen, rechnen, mit oder darunter zählen. Referre in deorum numero, Cic. vel, numerum, Svet. vel, in deos, Cic. *az istenek közzé számlálni*; unter die Götter zählen. Hoc tibi acceptum refero, Cic. *ezt neked köszönöm*; das habe ich dir zu verdanken. — Opem referre, Liv. *segítni*; helfen.

Rĕfert, Impers. *tartozik, illet*; geht

an, betrifft. Quid id ad me refert? Plaut. *mit tartozik az én redin?* was geht das mich an? Quid te (pro: ad te) retulit? Plaut. *mit tartozott az te redd?* was ging es dich an? Tua quod nihil refert, Ter. *a' mi redd éppen nem tartozik*; was dich nichts angeht. 2) *használ*; nützt. Quid retulit? Ter. vel, cui rei retulit? Plaut. *mit használt*; was hats genützt? wozu hats gedient? Multum refert, Quint. *sokat használ*; es nützt viel. 3) *függ attól, tess*; ist daran gelegen. Nihil refert, Ter. *semmit se tess*; es ist nichts daran gelegen. Magnopere refert id ipsum, Cic. *red nézve sokat tess az, vagy, fontos dolog az*; hieran ist eben viel gelegen. Nostra multum refert, Cic. *redánk nézve fontos dolog az, minket közelről illet az*; es ist uns viel daran gelegen.

Refertus, a, um, (refercio) cum Genit. et Abl. *tele, vagy teli, meg rakott, megtöltött*; voll, angefüllt. Mare refertum predonibus, Cic. Insula referta divitiis, Cic. Vita referta bonis, Cic. Sup. refertissimus. Cic.

Referveo, vi, bui, ēre, 2. *felforrani, buzogva forrani*; empor wallen, kochen. Plin. 2) Trop. *ismét vagy újra neki hevűlni*; von neuem in Hitze gerathen. Cic.

Refervesco, vi vel bui, vescĕre, 3. v. gr. ut sanguis, Cic. *neki hevűlni*; sich sehr erhitzen. 2) Trop. *aldbb-hagyni a' tűzéből*; seine Hitze verlieren. Oratio referverat, Cic.

Refībŭlo, āre, 1. *kikaptsolni, kitsatolni*; aufhäfteln, aufschnallen. Martial.

Refĭcio, ēci, ēctum, ĕre, 3. (re et facio) v. gr. pontem, Caes. naves, Caes. aedes, Cic. muros, Caes. opus, Cic. *ismét, v. újra megtsinálni, helyreállítni, megjobbítni*; wieder machen, von neuem machen, wieder herstellen, ausbessern. Exercitum reficere, Liv. *a' sereget kipótolni*; die Armee ergänzen. 2) v. gr. stomachum, Plin. vires cibo, Liv. saucios, Sall. exercitum ex labore, Caes. *régi jó állapotjára ismét vissza állítni, helyreállítni, helyrehozni*; wieder herstellen. Animum reficere, Cic. *felvidámítni magát, újúlást engedni magának*; sich erheitern. Reficite vos, Cic. *vidámítsátok fel magatokat*; ermuntert euch. 3) v. gr. pecuniam ex venditionibus, Pand. *összeszerezni, összetsinálni, bévenni*; zusammen bringen, einnehmen.

Refectio, ōnis, f. 3. i. q. refectio, Pandect.

Refīgo, xi, xum, ĕre, 3. v. gr. tabulas, Cic. signa templis, Hor. *ismét levenni, leszaggatni*; wieder abreissen, losmachen. 2) Trop. v. gr. leges, Cic. *eltörleni, visszavenni*; abschaffen, aufheben, ungültig machen.

Refingo, ĕre, 3. *újra kitsinálni, helyrehozni*; wieder machen, herstellen. Virg.

Refixus, a, um, (refigo) *lekaköztott*; abgerissen. Hor. 2) *odahelyhez-tetett, odaszegezett*; angeheftet. Virg.

Reflāgĭto, āre, 1. *vissza kivánni*; wieder fordern. Catull.

Reflātio, ōnis, f. 3. (reflo) *visszafúvás*; die Zurückwehung. 2) *kigőzölgés*; die Ausdünstung. Coel. Aur.

Reflātus, us, m. 4. idem. Plin.

Reflecto, xi, xum, ĕre, 3. v. gr. caput, Catull. cervicem, Ovid. *hátraszegni, visszafordítni*; zurück beugen oder biegen. 2) Trop. animum alicujus, Cic. *valamire indítni, rávenni, megnyerni*; lenken, bewegen. 3) v. gr. animum ad aliquid, Cic. *valamire fordítni, p. o. elméjét*; auf etwas richten, z. B. sein Gemüth.

Reflexe, Adv. *visszafordítva*; hinum gebogen. 2) *-ra, -re, nézve*; in Rücksicht. Pand.

Reflexĭbĭlĭtas, tis, f. 3. v. gr. radiorum, Optic. *visszaverődés*; das Zurückprallen der Strahlen.

Reflexim, Adv. *megfordítva*; umgekehrt. Apul.

Reflexio, ōnis, f. 3. *visszatekerés, hátrafordítás*; das Zurückbeugen. Macrob. 2) *megfordítás, visszafordítás*; die Umkehrung. Apul.

Reflexus, a, um, (reflecto) *visszafelé fordult*; herum gebogen. Plin.

Reflexus, us, m. 4. v. gr. oceani, Apul. *öböl*; der Busen, Meerbusen.

Reflo, āvi, ātum, āre, 1. *ellenébe fújni, vissza fújni*; entgegen wehen, zurück blasen. Cic. 2) Trop. fortuna reflat, Cic. *a' szerentse ellenünk van*; das Glück ist widerwärtig. 3) v. gr. aërem, Lucr. *ismét kifújni, p. o. a' levegőt*; wieder von sich blasen. 4) *kigőzölgeni, kiillatozni*; ausdünsten, ausduften. Coel. Aur.

Refloreo, ui, ēre, 2. *újra virágzani*; wieder blühen. Cyprian.
Refloresco, rui, ēre, 3. *újolag virágozni*; wieder blühen. Plin.
Reflŭo, xi, xum, ēre, 3. *visszafolyni*; zurück fließen. Virg.
Reflŭus, a, um, *visszafolyó*; zurück fließend. Plin.
Refōcillo, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. lugentem, Sen. *feléleszteni*, *feleleveníteni*, *megvidámítni*; wieder aufleben machen, erquicken, wieder zu sich bringen.
Refŏdio, ōdi, ossum, ĕre, 3. v. gr. solum, Plin. *feldásni*, *megásni*, *kiásni*; ausgraben, aufgraben. Plin.
Rĕformātio, ōnis, f. 3. (reformo) *újj formába vevés*; Veränderung der Gestalt. Apul. 2) *erkölts és tudomány jobbítás*; Sitten- und Lehrverbesserung. Gloss. Eccl.
Rĕformātor, ōris, m. 3. *új formába vevő*; Veränderer der Gestalt. 2) v. gr. literarum, Plin. Ep. *megváltoztató*, *megjobbító*; Veränderer, Verbesserer.
Rĕformātus, us, m. 4. i. q. reformatio, Tertull.
Rĕformātus, a, um, *megváltoztatott*; verändert. 2) *megújított*; erneuert. Ovid.
Rĕformīdātio, ōnis, f. 3. *félelem*, *rettegés*; das Fürchten, die Furcht, eine große Furcht. Cic.
Rĕformīdo, āre, 1. v. gr. aliquid, bellum, Cic. *nagyon félni*, *rettegni*, *iszonyodni valamitől*; sich fürchten, scheuen, schaudern.
Rĕformo, āvi, ātum, āre, 1. *más formába venni*, *elváltoztatni*, *megváltoztatni*; anders gestalten, verwandeln, anders bilden. Ovid. 2) Trop. v. gr. mores depravatos, Plin. Paneg. *megváltoztatni*, *megjobbítni*; verändern, verbessern.
Rĕfossus, a, um, (refodio) *újra megásott*, *kiásott*; wieder aufgegraben, ausgegraben. Colum.
Rĕfōtus, a, um, (refoveo) *újra megmelegített*, *felmelegített*; wieder erwärmt. 2) *megvidámított*; erquickt. Svet.
Rĕfŏvĕo, ōvi, ōtum, ēre, 2. *újra megmelegítni*; wieder erwärmen. 2) v. gr. animum, Gell. pectora, Ovid. *megújítni*, *megvidámítni*, *feleleveníteni*; auffrischen, erquicken, wieder auflebend machen.

Rĕfractārĭŏlus, a, um, *egy kevéssé makats*, *nyakas*; etwas hartnäckig. Cic.
Rĕfractārĭus, a, um, (refringo) *makats*, *nyakas*: hartnäckig, halsstärrig, widerspänstig. Senec.
Rĕfractio, ōnis, f. 3. v. gr. carceris, Liv. *kitörés*; das Aufbrechen. 2) v. gr. radiorum, Plin. *visszaverődés*; die Zurückschlagung, Brechung.
Rĕfractus, a, um, *kettétört*, *eltört*; zerbrochen. 2) v. gr. radii, Plin. *visszaverődött*; gebrochen.
Rĕfraenātio, i. q. Refrenatio.
Rĕfrāgātio, ōnis, f. 3. *ellenemondás*; das Widersprechen. 2) *ellenetörekedés*; die Widersetzung, Widerstrebung. Symmach.
Rĕfrāgātor, ōris, m. 3. *ellenemondó*, *visszafelelgető*; der Widersprecher. 2) *magát ellene szegező*; Widersetzer, Widerstreber. Ascon.
Rĕfrāgor, ātus sum, āri, Dep. 1. v. gr. alicui, Cic. *ellene szegezni magát*, *visszafelelgetni*, *ellentállani*; dawider seyn, sich widerstreben, widerstehen.
Rĕfrēnātio, ōnis, f. 3. *megzabolázás*; die Bezähmung. Senec.
Rĕfrēno, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. equos, Curt. *zabolán tartani*; mit dem Zaume zurück halten. 2) v. gr. libidines, Cic. *zabolázni*; zäumen, bändigen, zurückhalten.
Rĕfrĭcātio, ōnis, f. 3. *felvakarás*; die Aufkratzung. Augustin.
Rĕfrĭco, ui, ātum, āre, 1. v. gr. vulnus, Cic. *újra kivakarni*, *felvakarni*; wieder aufkratzen. 2) Trop. v. gr. dolorem, Cic. *felingerleni*, *megújítni*; wieder erregen, erneuern.
Rĕfrīgĕrātio, ōnis, f. 3. *hivesítés*, *meghűsítés*; die Kühlung, Abkühlung. Cic. 2) *enyhítés*; die Linderung. Veget.
Rĕfrīgĕrātōrĭus, a, um, *hivesítő*; kühlend. Plin.
Rĕfrīgĕrĭum, ii, n. 2. *hivesítés*; die Kühlung. 2) *enyhítés*, *vigasztalás*; die Linderung, Labung, Trost. Tert.
Rĕfrīgĕro, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. aquam, Plin. *meghivesítni*, *meghűteni*; der Wärme oder Hitze berauben, kalt oder kühl machen, kühlen, abkühlen. 2) Trop. *a' tüzét*, *vagy nagy hevességét elvenni*, *szűntetni*; des Feuers berauben, die Hitze dämpfen, machen, daß etwas nachläßt.

4) v. gr. dolorem, Plin. *enyhitni*; lindern, Linderung geben.

Refrigescentia, ae, f. 1. i. q. refrigeratio, Tert.

Refrigesco, frixi, ĕre, 3. *meghlvesedni, ismét meghálni*; erkalten, kalt oder kühl werden. Ovid. 2) Trop. *tüzében vagy hevességéből alább hagyni, elevenségét elveszteni, tsüggedni kezdeni*; das Feuer, die Lebhaftigkeit verlieren, einschlafen, nicht wohl von Statten gehen. Cic.

Refringo, ēgi, actum, ĕre, 3. v. gr. carcerem, Liv. *kitörni, kirontani rajta*; erbrechen, aufbrechen, zerbrechen. 2) Trop. v. gr. dominationem, Nep. *megtörni, megaláźni*; brechen, schwächen, überwältigen. 3) refringi, ut radii solis; *megtörni, vissza verődni*: sich brechen, zurückprallen. Plin.

Refrivus, vel Referivus, a, um, v. gr. faba, Plin. *a' gabona vetésekor szakasztott és jó jelűl haza vitt bab*; eine Bohne, die man beym Getreidesäen als eine gute Anzeige pflückte.

Refrondesco, ĕre, 3. *újra kileveledzeni*; wieder belaubt werden, wieder grünes Laub bekommen. Sidon.

Refūga, ae, c. 1. *szökevény*; ein Entlaufener. Pandect.

Refŭgio, ūgi, ŭgitum, ĕre, 3. v. gr. in castra, Hirt. *visszaszaladni, visszafutni*; zurückfliehen. 2) Trop. *eltávozni tőle, távol lenni*: sich entfernen, entfernt seyn. Refugit a litore templum, Virg. 3) v. gr. impetum ac tela, Cic. *futni, szaladni valami elől, kerülni valamit*; etwas fliehen, vor etwas fliehen. 4) v. gr. in aquam, Liv. ad urbem, Liv. ad legatos, Cic. *valahova futni és ott menedékhelyet keresni*; wohin fliehen, der Zuflucht wegen. 5) *irtózni, vonogatni magát*; sich scheuen, weigern. Animus refugit hoc dicere, Cic. *irtózom kimondani*; ich scheue mich, dieß zu sagen.

Refŭgium, ii, n. 2. *menedék, menedékhely*; die Zuflucht. Sylvae dedere refugium, Liv. Refugium populorum erat senatus, Cic. 2) *menedékhely, titkos rejtek hely*: Zufluchtsort, versteckter geheimer Ort. Cic.

Refŭgus, a, um, (refugio) *visszaszaladó, visszafelé futó*; zurückfliehend. Tacit. 2) Met. *hátráló*; zurückweichend. Tac. Unda refuga, Ovid. Amnis refugus, Tac. *az árkába visszatakarodó, vagy apadó víz*; ein zurücktretender Fluß.

Refulgentia, ae, f. 1. *fénylés, ragyogás, villogás*; der Wiederschein. Apul.

Refulgeo, ulsi, ĕre, 2. *fényleni, villogni, ragyogni, tündökleni*; zurück blitzen, einen Wiederschein geben, schimmern, blitzen. Arma refulgentia, Liv. 2) Trop. *kitündökleni*; *fényleni*; hervor schimmern, glänzen. Fama refulget, Prop.

Refulgesco, fulsi, ĕre, 3. *villogni, ragyogni*; blitzen, schimmern. Hor.

Refundo, ūdi, ūsum, ĕre, 3. *visszatölteni, v. önteni*; zurück gießen oder schütten. Cic. 2) Met. *visszaadni, visszaosztani*; zurück geben, zurück erstatten. Refundere bona alicui, Liv. Impensas refundere, Pand. *megtéríteni, visszafizetni*; wieder geben, ersetzen. 3) refundi, Ovid. *eláradni, elterjedni*; sich ergießen, sich erstrecken. 4) v. gr. glaciem, Plin. *megolvasztani*; schmelzen.

Refūse, Adv. *bőven, feleslegʼ*; überflüssig, häufig. Colum. Comp. refusius.

Refūsio, ōnis, f. 3. *kiöntés, kiradás*; die Ergießung. Macrob. 2) *visszafizetés, megtérítés*; die Bezahlung, Wiedererstattung. Arn.

Refūsōrius, a, um, *visszaadó, visszaosztó*; wieder gebend oder erwiedernd. Sidon.

Refūsus, a, um, (refundo) *kiöntött, kiradott*; übergelaufen, ergossen. Virg.

Refūtātio, ōnis, f. 3. (refuto) *megtzáfolás*; Widerlegung. Cic.

Refūtātor, ōris, m. 3. *megtzáfoló*; der Widerleger. Arnob.

Refūtātōrius, a, um, Adj. *megtzáfoló*; die Widerlegung betreffend. Cod. Just.

Refūtātus, us, m. 4. *megtzáfolás*; die Widerlegung. Lucret.

Refūto, āvi, ātum, āre, 1. *a' víz forrását hideg víz hozzátöltésével eloltani*; kochendes Wasser durch Zugießung kalten Wassers zurücktreiben. 2) Met. *tsillapítni, zabolázni, ellentállani*; dämpfen, zurück halten, einschränken, widerstehen. Cupiditatem alicujus refutare, Cic. 3)

v. gr. testes, Cic. *megtsdfolni*; wie betriegen.

Rēgāliŏlus, vel Rēgavīŏlus, i, m. 2. *ökörszem*, (*maddr*); ein kleiner Vogel, Zaunkönig. Suet.

Rēgālis, e, (rex) *kirdlyi*; königlich. Ornatus regalis, Cic. Potestas regalis, Cic. 2) regalia, ium, n. pl. *felség jussai*; die Rechte der Majestät, Regalien. Ammian.

Rēgālĭter, Adv. *kirdlyi módon*; königlich, auf königliche Art. Liv.

Regaviolus, vide: Regaliolus.

Rēgĕlātus, a, um, *felolvadt*, *elolvadt*; aufgethaut. Mart.

Rēgĕlo, āvi, ātum, āre, 1. *felolvasztani*, *p. o. a' fagyot*, *jeget*; aufthauen. Sen. 2) Trop. v. gr. granaria, *kiszellőztetni*; lüften, abkühlen.

Rēgĕmo, ĕre, 3. *sohajtani*; seufzen. Stat.

Rēgĕnĕrātĭo, ōnis, f. 3. *újjászületés*; die Wiedergeburt. August.

Rēgĕnĕro, āvi, ātum, āre, 1. *újonnan v. ismét szülni*; wieder gebären oder zeugen. Plin. 2) Trop. v. gr. vitium, Plin. *megújitni*, *újra elkövetni*; erneuern. 3) v. gr. patrem, Plin. *a' születés által hasonlóvá lenni valakihez, magában mintegy újra feltámasztani*; durch die Geburt wieder herstellen, ihm ähnlich werden.

Rĕgermĭnātĭo, ōnis, f. 3. *kiújúlás*, *kizöldülés*; das Wiederausschlagen, Grünen. Plin.

Rĕgermĭno, āre, 1. *kizöldülni*, *kihajtani újra*; wieder ausschlagen. Plin.

Rĕgĕro, essi, estum, ĕre, 3. *visszavinni*, *vagy hordani*; zurück tragen, wieder hintragen. 2) Met. v. gr. culpam in aliquem, Plin. Ep. *red hárítni*, *tolni*; schieben, zurückwerfen. 3) v. gr. aliquid in librum, Quint. *beírni*; eintragen, einschreiben. 4) Trop. *felelni*, *visszszonozni*; antworten, versetzen. Hor. 5) regerere tellurem, Ovid. *felhányni a' földet*; Erde aufwerfen.

Rĕgestum, i, n. 2. *felhányt föld*; aufgeworfene Erde. Colum. 2) *laistrom*, *mutatótábla*; ein Verzeichniß. JCt.

Rĕgestus, a, um, (regero) v. gr. tellus, Ovid. *felhányt*; aufgeworfen. 2) *beírt*, *feljegyzett*; eingeschrieben, eingetragen. Quint.

Rēgia, ae, f. 1. *kirdlyi palota*; die Burg, ein königlicher Pallast. Cic.

Rēgĭbĭlis, e, (rego) *igazgatható*, *kormányozható*; lenkbar. Ammian.

Rēgĭe, Adv. *kirdlyi módon*; königlich. Cic. 2) *tirannus módra*; despotisch, tyrannisch. Cic.

Rēgĭfĭce, Adv. *kirdlyi módon*; königlich. Enn. ap. Cic.

Rēgĭfĭcus, a, um, *kirdlyi*, *pompás*; königlich, prächtig. Virg.

Rēgĭfŭgium, ii, n 2. *kirdlyfutás*, *azon nap meg inneplése*, *mellyen Tarquinius Romából a' kirdlyságból elüzetett*; die Königsflucht, ein Fest zu Rom, zum Andenken der Vertreibung des letzten Königs Tarquinius.

Rĕgigno, ĕre, 3. *ismét szülni*; wieder gebären. Lucret.

Rēgillum, i, n. 2. urbs Sabinorum, Liv.

Rēgillus, a, um, *kirdlyi*; königlich. Plaut.

Rĕgĭmen, ĭnis, n. 3. *kórmány*, *kórmányozó lapát*; womit man lenkt oder regiert, Steuerruder. Ovid. 2) v. gr. navis, Tac. *kórmányozás*; die Lenkung, Regierung des Schiffes. 3) Trop. v. gr. rerum, Liv. reipublicae, Cic. *kórmányozás*, *igazgatás*; die Regierung, Verwaltung. 4) *kórmányozó, a' ki valamit kórmányoz*; der etwas lenkt oder regiert, Regierer. Liv.

Rĕgĭmentum, i, n. 2. i. q. regimen, Pandect.

Rēgīna, ae, f. 1. (rex) *kirdlyné*; die Königinn. Cic. et Hora. 2) Trop. *uralkodó*; die Beherrscherinn. Oratio regina omnium rerum, Cic. 3) *főfő asszonyság*: eine vornehme Dame. Plaut. 4) *kirdlyi fejedelem asszony*, *vagy kisasszony*; eine königliche Prinzessinn. Virg.

Rēgīna, ae, f. 1. urbs Hispaniae, Plin.

Rēgīnŏburgum, i, n. 2. i. e. Ratisbona; *Regenspurg város*; die Stadt Regensburg. Geogr.

Rĕgĭo, ōnis, f. 3. *rend*, *linea*, *sor*; die Richtung, Reihe, Linie. Liv. Hinc: e regione, Cic. a) *egyenes linedban*; in gerader Linie. b) *egyenesen általellenben*; gerade gegenüber. Caes. E regione, Trop. *megfordítva*, *ellenben*; umgekehrt. 2) *határszél*, *határlinea*; die Gränzlinie. Regiones vineae terminare, Cic. 3) *határ*, *kerülete valaminek*, *vagy határa*; die Gränze, Schranken. Lunae regio, Cic. Se regionibus officii continere, Cic. 4) *tájék*, *környék*, *néha*: *tartomány*; die Gegend, zuweilen Landschaft. Terrae maximas regio-

nes in habitabiles videmus, Cic. Hac regione, Plaut. *ezen a' tájon, itt körül belől*; in der Gegend hier, hier herum. Regione occidentis, Liv. *napnyúgot felé*; gegen Abend zu.

Rĕgiŏmŏntium, ii, n. 2. *Königsberga, város Prussziában*: Königsberg in Preußen. Regiomontanus, *Königsbergoi*; ein Königsberger.

Rĕgiŏnālis, e, *környékbeli*: die Gegend betreffend, dahin gehörig. Augustin.

Rĕgiŏnātim, Adv. *tájékonként*; gegendweise. Liv.

Rĕgistrātor, ōris, m. 3. *béjegyző, a' ki az akleveleket 's más hiteles írásokat rendbeszedi és béjegyzi, p. o. a' törvenszékeknél, 's a' t.* ein Einschreiber, Eintrager, der Schriften und Urkunden ordnet und einträgt. JCt.

Rĕgīstro, āre, 1. *béírni, béjegyezni a' jegyző könyvbe*; registriren, ins Protokoll bringen. JCt.

Rĕgistrum, i, n. 2. *laistrom, mutatótábla*; ein Register, der Inhalt eines Buchs. Vopisc.

Rēgium, Rēgium lepidi, urbs Italiae, hodie: Reggio.

Rēgius, a, um, (rex) v. gr. potestas, Cic. nomen, Liv. *királyi, királyt illető, királyhoz illő, 's a' t.*; königlich, einen König betreffend, dahin gehörig, ihm gemäß. 2) Trop. *felséges, fejedelmi, ditső, pompás*; herrlich, majestätisch, prächtig, fürstlich. Hor. 3) regia via, Pand. *ország-út*: Landstraße. Morbus regius, Plin. *sárgaság*; die Gelbsucht. Ales regia, Ovid. *sas*; der Adler. Charta regia, Pand. *abrosz, v. régál papiros*; Regalpapier.

Reglescit, pro: regliscit, *neki tüzesedik, nevekedik*; entglüht wieder, nimmt zu. Plaut.

Reglūtino, āre, 1. *elválasztani a' mi össze volt enyvezve*; entleimen, losmachen, vom Leime trennen. Catull. 2) *ismét összeragasztani*; wieder zusammen fügen. Prudent.

Regnātor, ōris, m. 3. *uralkodó*; der Beherrscher. Virg. 2) Trop. *király*; König. Stat. 3) v. gr. agelli, Mart. *birtokos, tulajdonos*; der Eigenthümer, Besitzer.

Regnātrix, īcis, f. 3. *uralkodó, t. i. asszony*; eine Regiererinn, Beherrscherinn. Domus regnatrix, Tac. *uralkodó v. fejedelmi ház, v. família*; ein regierendes Haus.

Regnicŏla, ae, c. 1. *ország lakosa*; Reichseinwohner, Reichsgenoß. Augustin.

Regno, āvi, ātum, āre, 1. (regnum) *uralkodni, országolni*; herrschen, regieren. Cic. 2) *király lenni, királyi hatalommal uralkodni*; König seyn, als König herrschen. Romae regnatum est, Liv. 3) Trop. *uralkodni, legfőbb hatalommal bírni másokon felett*; herrschen, mächtig seyn, die Oberhand haben. Cic. 4) *elhatalmazni, közönséges lenni, uralkodni*; im Schwunge seyn oder gehen. Ebrietas regnat, Ovid.

Regnum, i, n. 2. (rex) *királyi méltóság, uralkodás, országlás*; die königliche Würde, königliche Regierung. Cic. Caes. Regnum agere. Liv. *uralkodni mint király*; die königliche Regierung verwalten, König seyn. 2) Trop. *nagy hatalom, uralkodás*; hohe Gewalt, Vielvermögenheit. Habet regnum forense, Cic. *mindenkor megnyeri a' pert a' törvényszék előtt, az az nagy orátor, nagy prokátor*; wenn man vor Gerichte allemahl den Proceß gewinnt, folglich ein großer Redner ist. 3) *erőszakos uralkodás, tirannusság*; die Tyranney. Regnum est, dicere, Cic. *tirannusság, azt mondani*; es ist tyrannisch zu sagen. 4) *ország*; das Königreich, Land. Caes. 5) regna, pro teges, Stat.

Rĕgo, rexi, rectum, ĕre, 3. *intézni, erányozni*; gerade richten, richten. Tela per auras regere, Virg. 2) v. gr. fines, Cic. *elintézni*; gehörig einrichten, reguliren. Naturam ad tempus regere, Cic. *az az: ahoz szabni*; darnach einrichten. 3) v. gr. habenas, Ovid. *tartani, kormányozni, igazgatni*; lenken, richten, regieren. Motum mundi regere, Cic. Rempublicam regere, Cic. Imperium regere, Virg. 4) Trop. v. gr. errantem, Caes. *útba igazítni, vezetni*; zurecht helfen, leiten, Juvenem regere, Cic.

Regrădātio, ōnis, f. 3. *lejjebbtevés, t. i. tisztségiben*; die Zurücksetzung in Ansehung der Ehrenstellen. Cod. Theod.

Regrădātus, a, um, *lejjebb tett, t. i.*

rangjában; zurückgesetzt in Ansehung des Ranges. Solin

Rĕgrĕdior, essus sum, grĕdi, Dep. 3. *visszatérni*, *vissza fordúlni*, *v. jönni*, *v. menni*; zurück gehen, zurück kehren oder kommen. Cic. In memoriam regredi, *eszébe jutni*; sich erinnern, besinnen. Plaut.

Rĕgrĕdo, ĕre, 3. v. gr. gradum, Enn. *vissza vonni*; zurückziehen.

Rĕgressio, ōnis, f. 3 *visszatérés*, *visszamenetel*, *visszajövetel*; die Rückkunft, Rückkehr, Rückgang. Apul. 2) *újraemlítés*; die Wiederhohlung eines Wortes in der Rede. Quintil.

Regressus, a, um, (regredior) *visszatért*; was wiedergekehrt ist. Quint.

Rĕgressus, us, m. 4. *visszatérés*, *visszajövetel*, *visszamenetel*; die Rückkehr, Rückkunft, der Rückgang. Cic. 2) Trop. *menedék*, *végső folyamodás*; der Regreß, endliche Zuflucht. Regressus ad principem, Tacit.

Rēgula, ae, f. 1. (rego) *akármelly egyenes páltza*, *p. o. mérni*, *sing*, *réf*, 's a' t. jedes gerade Stuck Holz. Caes. 2) *linea*, *sinórmérték*; das Lineal, die Richtschnur. 3) Met. *regula*, *szabás*; eine Regel, wornach man etwas beurtheilt und einrichtet. Habere regulam, qua vera et falsa judicentur, Cic.

Rēgūlāris, e, *reguláś*, *rendtartó*; regelmäßig, nach der Regel. Plin. 2) v. gr. aes regulare, Plin. *rudakba nyujtható*, *kiverhető*; was sich in Stangen formen läßt.

Rēgūlāriter, Adv. *reguláśan*, *rendszerént*; regelmäßig. Pandect.

Rēgūlātim. Adv. *reguláśan*; regelmäßig. Veget.

Rēgūlo, āre, 1. *regulázni*, *intézni*; reguliren einrichten. Coel Aur.

Rēgūlus, i, m. 2. (Dimin. a rex) *kis király*, *fejedelem*; ein kleiner König oder Fürst. Liv. 2) *királyi herczeg*; ein königlicher Prinz. Liv. 3) *ökörszem*, *billegető*; der Zaunkönig. Auct. Carm. de Philom. 4) cognomen familiare Romanum, Cic.

Rĕgusto, āre, 1. *ismét megkóstolni*; wieder kosten, noch einmahl kosten. Senec. 2) Trop. v. gr. literas, Cic. *ismét elolvasni*; wieder lesen. 3) *kóstolgatni*, *enni*; kosten, essen. Pers.

Rĕgyro, āvi, ātum, āre, 1. *kerengeni*; sich im Kreise herum drehen. 2) Trop. v. gr. bellum in Hispaniam regyravit, Flor. *ismét oda kerűlt*; hat sich wieder dahin gedreht.

Rĕhālo, āre, 1. *visszalehelleni*, *gőzölgeni*; zurück hauchen, dampfen, dünsten. Lucret.

Rĕhisco, ĕre, 3. *ismét felhasadni*; sich wieder von einander thun, aufspalten. Stat.

Rĕicio, pro: Rejicio.

Reicūlus, pro: Reiiculus.

Rĕintegro, āre, 1. i. q. Redintegro.

Rĕitĕrātio, ōnis, f. 3 *megújítás*, *ismétlés*; Wiederhohlung. Quintil.

Rĕitĕro, āre, 1. *megújítni*, *újra tenni valamit*, *ismétlni*; wiederhohlen. Apul.

Rĕjectānĕus, a, um, *megvetnivaló*; verwerflich. Cic.

Rĕjectātio, ōnis, f. 3. *visszavetés*; die Zuruckweesung. Solin.

Rējectio, ōnis, f. 3 (rejicio) *visszavetés*; die Zuruckweesung. Rejectio sanguinis, *vérhányás*; Blutspeyen. 2) Met. *megvetés*, *felsemvevés*; die Verwerfung, Verschmähung. Cic.

Rĕjecto, āre, (Frequ.) 1. *visszahányni*; zurück werfen. Lucr.

Rējectus, a, um, (rejicio) *visszavetett*; zurückgeworfen. 2) *megvetett*; verschmähet. Cic.

Rējectus, us, m. 4. *visszavetés*; die Zurückwerfung 2) v. gr. cibi. Cels. *kihányás*; das Ausspeyen.

Rĕjīcio, jēci, jectum, cĕre, 3. v. gr. telum in hostem, Caes. *vissza lövelleni*, *vagy hajítni*; zurück werfen, wieder werfen. 2) v. gr. togam in humerum, Quint. *hátravetni*; zurück werfen, hinter sich werfen. 3) v. gr. hostes, Caes. *visszaűzni*, *visszanyomni*; zurück treiben oder jagen. 4) v. gr. aliquem a se, Cic. *elútasítni*, *eligazítni magától*, *elküldeni*; zurück weisen, abweisen, entfernen. 5) *visszatartóztatni*, *elhárítni*; abhalten, zurück halten, abwenden. Oculos rejicere, Virg. *elfordítni szemeit*; die Augen wegwenden 6) v. gr. cibum, Cels. *kihányni*, *kiadni magától*; von sich geben, ausspeyen. Sangvinem rejicere, Plin. *vért hányni*; Blut speyen, oder auswerfen 7) v. gr. rem ad aliquem, Liv. *útasítni*; wohin verweisen. Aliquem ad epistolam rejicere, Cic. Causam ad Senatum rejicere, Cic. 8) v. gr. aliquid, Hor. judices, Cic. *nem fogadni el*, *megvetni*, nicht

annehmen, verwerfen, verschmähen. 9) v. gr. in aliud tempus, Cic. *elhalasztani*; verschieben. 10) v. gr. aliquem ex senatu, Cic. *kivetni*, *kirekeszteni*; heraus stoßen. 11) rejicere se in aliquem, Ter. *valakire támaszkodni*; sich auf einen stützen.

Rējicŭlus, a, um, (rejicio) v. gr. oves, Varr. *kihányt*; ausgemärzt.

Rĕlābor, psus sum, lābi, Dep. 3. *visszaesni*; zurück fallen. 2) i. e. reverti, Hor. *visszatérni*, *vissza folyni*; zurück kehren oder fließen. Relabitur rivus, Hor.

Rĕlambo, ĕre, 3. *nyalogatni*; belecken. Sedul.

Rĕlanguesco, gui, ĕre, 3. *elbádjadni*, *újra ellankadni*; matt werden, wieder ermatten, ermatten. Ovid. Animi relanguescunt, Caes.

Rĕlātio, ōnis, f. 3. (refero) *visszahozás*, *visszavivés*; das Zurücktragen; die Zurücktragung, Zurückbringung. Quintil. 2) *visszszonozás*; die Erwiederung, Vergeltung. Grata relatio, Sen. *köszönet*; der Dank. 3) *előadás*, *előterjesztés*; der Vortrag. Consulis relatio in Senatu vel ad Senatum, Cic. 4) v. gr. rerum gestarum, Justin. *előadás*, *elbeszéllés*; die Erzählung. 5) *rávitel valamire*, *p. o. az öszvekötés*, *vagy hasonlatosság megmutatása végett*; das Verhältniß, die Rücksicht, eine Beziehung auf etwas. Quintil.

Rĕlātive, Adv. *rávitelként*; beziehungsweise. Augustin.

Rĕlātīvus, a, um, (refero) *rávitelbeli*; sich beziehend zu etwas. Arnob.

Rĕlātor, ōris, m. 3. (refero) *előadó*, *előbeszéllő*; der Erzähler, der etwas vorträgt. Prop.

Rĕlātus, a, um, (refero) *előadott*, *elbeszéllett*; vorgebracht, erzählt. Ovid.

Rĕlātus, us, m. 4. *előadás*, *előbeszéllés*; die Anführung, Erzählung. Tacit.

Rĕlăvo, āre, 1. *újra megmosni*; wieder waschen Lucr.

Rĕlaxātio, ōnis, f. 3. *megtágítás*, *engedés*, *alábbhagyás valamiben*; die Erweiterung, Nachlassung. 2) v. gr. animi, Cic. *könnyebbítés*, *élesztés*; die Erleichterung, Erhohlung. Cic.

Rĕlaxo, āvi, ātum, āre, 1. *bőviteni*, *tágasabbra tsinálni*; erweitern, weit machen. Cic. 2) Trop. v. gr. animum, Cic. se occupationibus, Cic. *tágúlást szerezni*, *könnyebbséget*, *v. újúlást szerezni*; erleichtern, Erleichterung verschaffen. Dolor relaxat, Cic. *a' fájdalom szűnik*, *enyhűl*, *vagy alább hágy*; der Schmerz läßt nach, wird gelinder. 3) v. gr. tristitiam, Cic. *oszlatni*, *enyhítni*; aufheitern, lindern, mildern. 4) v. gr. arcum, Sen. *tágítni*, *megereszteni*; nachlassen, schlaff machen. 5) v. gr. vias, Virg. claustra, Ovid. *szabadabbá tenni*, *megnyitni*; losmachen, eröffnen. 6) alvum relaxare, Cic. *a' hasat meghajtani*; purgieren.

Rĕlaxus, a, um, *kitágított*; erweitert. 2) v. gr. humus, Colum. *felpurhított*, *porhanyóvá tett*, *felkapált*; aufgelockert, locker gemacht.

Rĕlectus, a, um, (relĕgo) *ismét megolvasott*; wieder gelesen, wieder überlesen. Cic.

Rĕlēgātio, ōnis, f. 3. (relego) *elküldés*, *t. i. büntetésűl*, *kirekesztés*, *p. o. a' társaságból*, *számkivetés*; die Fortschickung, Wegschaffung, Verweisung, Verbannung. Cic.

Rĕlēgo, āvi, ātum, āre, 1. *elküldeni*, *eltávoztatni*, *t. i. büntetésűl*, *elparantsolni*, *t. i. menni*; fortschicken, wegschaffen, entfernen. Aliquem in exilium relegare, Liv. Aliquem ab hominibus relegare, Cic. *valakit az emberi társaságból kirekeszteni*; einen aus der menschlichen Gesellschaft ausschließen 2) v. gr. aliquem ad auctores, Plin. *valahová útasítni*, *p. o. könyvre*, *írásra*; wohin verweisen, z. B. auf ein Buch. 3) v. gr. culpam in aliquem, Quint. *valakire hárítni*, *rátolni*, *valakinek tulajdonítni*, *valamit*; auf jemanden schieben, Schuld geben, beylegen, zuschreiben. 4) v. gr. dotem alicui, Pand. *ismét ráhagyni valakire testamentomban*; wieder vermachen im Testament.

Rĕlĕgo, vel Religo, ēgi, ectum, ĕre, 3. v. gr. fila, Ovid. *egymásután másához visszaszedni*; Stück für Stück wieder zurücknehmen. 2) Trop. v. gr. vias, Val. Fl. *vissza menni*; zurückgehen, wieder durchwandern. 3) v. gr. scripta, Ovid *olvasni*, *ismét elolvasni*, *újra megolvasni*; lesen, wieder lesen, von neuem lesen. 4) *szorosan meghányni vetni*; genau überdenken. Cic.

Relentesco, ĕre, 3. v. gr. ut amor, Ovid. *aldbb hagyni*, *lassúdni*; nachlassen, langsam werden.

Relĕvāmen, inis, n. 3. *könnyebbülés*; die Erleichterung. Prisc.

Relĕvo, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. famem, Ovid. morbum, Cic. labores, Plin. *enyhitni*, *könnyebbitni*; erleichtern, vermindern. Sitim relevare, Ovid. *szomjúságát óltani*; den Durst löschen. Relevari; *könnyebbülni*, *megújúlni*: Erleichterung bekommen, sich erhohlen. Non est in medico semper, relevetur ut aeger, Ovid. 2) v. gr. corpus e terra, Ovid. *felemelni*, *felvenni*; aufheben, in die Höhe heben. 3) v. gr. aliquem, Cic. *valakit menteni*; einen entschuldigen.

Relictio, ōnis, f. 3. (relinquo) *hátrahagyás*, *elhagyás*; die Zurücklassung, Weglassung. Cic.

Relictus, a, um, (relinquo) *hátrahagyott*; zurückgelassen. 2) *elhagyatott*, *elhagyatt*; verlassen. 3) *maga után hagyott*; hinterlassen. Ter.

Relictus, us, m. 4. *elhagyás*; die Verlassung. Gell.

Relīdo, si, sum, ĕre, 3. *visszzaütni*, *megütni*; zurück schlagen, schlagen. Prud. 2) *semmivé tenni*, *elrontani*; zu nichte machen. Auson.

Religāmen, inis, n. 3. *kötelék*, *kötő*; ein Band. Prud.

Religātio, ōnis, f. 3. *megkötés*; das Aubinden, die Aubindung. Cic.

Religātus, a, um, *megkötött*; angebunden. Prud.

Religio, ōnis, f. 3. (relego, ĕre) *isteni szolgálat*, *religyió*, *isteni szolgálatra tartozó valldsbeli szeremóniák a' Rómaiaknál*; die Religion, der Inbegriff der religiösen Gebräuche und Institute bey den Römern, zur Verehrung der Götter. Cic. Colere religionem, Cic. Plur. religiones, *religyióbeli szokások*, *religyiói hit*; religiöse Gebräuche, ReligionsGlaube. Caes. 2) v. gr. judicis, Cic. vitae, Cic. *jó lelkiesméret*, *jó lelküség*, *feddhetetlenség*; die Gewissenhaftigkeit, Unsträflichkeit. Religio in consilio dando, Cic. 3) *lelkiesméret*; das Gewissen. Ducere sibi aliquid religioni, Cic. *nem férni a' lelkéhez*, *t. i. a' törvénytelen dolognak*; sich über etwas ein Gewissen machen. 4) *kötelesség szentsége*, *n. sérthetetlensége*; die Heiligkeit oder Unverletzlichkeit der Pflicht. A re ligione officii declinare, Cic. 5) *valamelly helynek szentsége*, *vagy szent volta*; die Heiligkeit eines Ortes; Eripere religionem fani, Cic. Violare religionem loci, Cic. 6) *köteleztetés*: die Verbindlichkeit. Religione exsolvere, Liv. *a' köteleztetés alól feloldani*; von der Verbindlichkeit lossprechen. Obstringere religione, Liv. *köteleztetésénél fogva kénszeritni*; vermöge der Verbindlichkeit zu etwas zwingen. 7) *kétségeskedés valamelly dolognak igasságos volta felől*; die Bedenklichkeit. Religione solvere, Cic. 8) Religio est existentiae hominis terrestris cum aeterna ejus duratione seu immortalitate, cumque fide in Deum conjunctio; *a' Vallás általjában*, *vagy*, *az ember földi létének az örök létellel 's halhatatlansággal és az Istennek hivésével való egybekaptsaldsa*; die Religion überhaupt, oder die Verbindung unseres irdischen Daseyns mit der Ewigkeit, mit der Unsterblichkeit, und mit dem Glauben an Gott. Gloss. 9) religio, i. e. complexus officiorum nostrorum, moralium, tamquam praecerptorum divinorum; *mordlis vallás*, *a' mi minden erköltsi kötelességeinknek Isten parantsolatául való tartása*; der Inbegriff aller unserer Pflichten als göttlicher Gebothe. Lactant. 10) complexus eorum, quibus favorem gratiamque Dei praeter officiorum moralium praestationem speramus et captamus; *vallási babona*, *vagy is mind az*, *a' mivel az Istennek erköltsi kötelésgeink telyesitésen kivül akarunk tetszeni*; der Aberglaube, alles, wodurch wir außer der Erfüllung unserer moralischen Pflichten Gott gefallen wollen. Religiones deponere, Cic. Not. Religio, Poëtis nonnunquam prima syllaba longa, unde etiam Relligio scribitur.

Rĕligiōse, Adv. *szentül*, *igazán*, *jó lélekkel*, *szorosan*; heilig, gewissenhaft, aufrichtig, genau. Cic. Religiose testimonium dicere, Cic.

Rĕligiōsitas, ātis, n. 3. *lelkiesméretesség*; die Gewissenhaftigkeit. 2) *isteni félelem*; Gottesfurcht. Apul. 3) *buzgóság*; die Andacht. Lact.

Rĕligiōsus, a, um, v. gr. locus, tem-

plum, Cic. *szent*, *felszentelt*; hei-lig. 2) *szent*, *istenfélő*; fromm, gottesfürchtig. Plin. 3) *jóleikű feddhetetlen életű*; gewissenhaft, religiös. Homo religiosus, Sall. 4) *kötelességében szorosan eljáró*; in Erfüllung seiner Pflichten genau, pünctlich. Liv.

Religo, āvi, ātum, āre, 1. *hátrakötni*; zurück binden. 2) *kötni*, *megkötni*; binden, anbinden, befestigen. Navem ad terram religare, Caes. 3) v. gr. herbam dissectam, Colum. *összekötni*; zusammenbinden. 4) *eloldani*; losbinden, Catull.

Rĕlino, lēvi, litum, ĕre, 3. v. gr. epistolam, Cic. *felbontani*, *felszakasztani*, *feltörni*, *felnyitni*; öffnen, aufmachen.

Rĕlinquo, līqui, lictum, linquĕre, 3. v. gr. fratrem, Cic. *hagyni maga után*; hinterlassen, zurücklassen. Aes alienum relinquere, Cic. *adósságot hagyni*, *adósságnak maradni*; Schulden hinterlassen 2) v. gr. aliquem, Nep. *elhagyni*, *odahagyni*; zurücklassen, verlassen. Animam relinquere, Ter. *meghalni*; sterben. Urbem direptioni relinquere, Cic. *prédára hagyni a' várost*; die Stadt der Plünderung überlassen 3) *abba hagyni*, *nem gondolni vele*; seyn lassen, hintan setzen, sich nicht darum bekümmern, nicht darnach fragen. Jus suum relinquere, Cic. 4) *hagyni*, *vagy meghagyni t. i. belőle*; übrig lassen. Granum nullum reliquit, Cic. *egy szemet se hagyott*; nicht ein Körnchen ist übrig blieben. Relinqui, *maradni*, *megmaradni*; übrig bleiben. Cic.

Rĕliquia, ae, vide: Reliquiae.

Rĕliquiae, ārum, f. 1. pl. v. gr. copiarum, Nep. cibi, Cic. vel, ciborum, Plaut. *maradvány*, *a' mi megmaradt*, *maradék*; das Zurückgebliebene, übriger von etwas, Überbleibsel, Rest. 2) v. gr. mortuorum, Liv. *megholtaknak maradványi*, *hamvai*, *tetemei*, *tsontjai*; das Überbleibsel eines Todten. 3) *ereklye*, *szent tetem*; das Heiligthum, eine Reliquie. Gloss. Eccl.

Rĕliquo, āre, vide: Reliquor.

Rĕliquor, ātus sum, āri, Dep. 1. *egy részivel az adósságnak adós maradni*; Restant seyn, im Rest bleiben, noch nicht alles bezahlt haben. Pandect.

Rĕliquus, a, um, *hátralévő*, *megmaradt*, *a' több*; zurück gelassen oder geblieben, übrig. Si qua spes reliqua est, Cic. *ha van még valami reménység*; wenn noch irgend eine Hoffnung wäre. Reliqua reddere, Pand. *a' többit vissza adni*; das Übrige zurückgeben. Reliquum est, ut etc. *a' van még hátra*, *hogy 's a' t.* nun ist noch übrig, daß etc. Nihil est reliqui, Cic. *semmi sem maradt*; nichts bleibt übrig. Nihil est reliquum, Liv. *semmi sints hátra*; nichts bleibt mehr übrig. Reliquum facere, Cic. *hagyni*, *úgy intézni*, *hogy maradjon*; übrig lassen. Quod reliquum est, Cic. vel: de reliquo, Cic. *egyébaránt*, *többnyire*; übrigens. Et reliqua, Vopisc. *'s a' többi*; *és igy tovább*; und so weiter. 2) reliqui, Cic. *a' többek*, *a' többiek*; die Übrigen, die Andern.

Rĕlīsus, a, um, (relido) *vissza ütődött*; zurückgestoßen. Prud.

Relligio, vide: Religio.

Rĕlŏco, āre, 1. *ismét kiadni árendába*, *bérbe*; wieder verdingen, verpachten oder vermiethen. Pandect.

Rĕlŏquor, cutus sum, lŏqui, Dep. 3. *vissza szóllani felelni*; wieder reden, antworten. Varr.

Rĕlūcĕo, luxi, ēre, 2. *villogni*, *tündökleni*; zurück leuchten, scheinen, einen Wiederschein geben. Stella relucet, Cic.

Rĕlūcesco, luxi, ĕre, 3. Inchoat. *újra kivilágosodni*; wieder hell werden. Ovid.

Rĕluctātio, ōnis, f. 3. *ellene tusakodás*, *ellentállás*; das Widerstreben. August.

Rĕluctio, āre, 1. pro: reluctor. Apul.

Rĕluctor, ātus sum, āri, Dep. 1. *ellentállani valamiben*, *ellene dolgozni*, *magát ellene szegezni*, *tusakodni ellene*; dagegen handeln, dagegen kämpfen, sich widersetzen, sich sträuben. Virg. Ovid.

Rĕlūdo, si, sum, ĕre, 3. *viszont tréfálódni*; dagegen scherzen. 2) *kitsúfolni*; ausspotten. Sen.

Rĕluĭtio, ōnis, f. 3. v. gr. pignoris, Caecil. *kiváltás*, *visszaváltás*; die Wiedereinlösung.

Rĕluĭtiōnālis, e, *visszaváltásra való*,

visszaváltandó; zur Einlösung bestimmt. Gloss.

Rělūmino, āre, 1. *ismét kivilágítni*; wieder erleuchten, wieder hell machen. Tert.

Rělūo, ěre, 3. *megváltani*, *kiváltani*, *p. o. a' zálogot*; wieder einlösen. Caecil. 2) v. gr. domum paternam, Cic. *magához váltani*; an sich kaufen.

Rěmacresco, crui, ěre, 3. *ismét megsoványodni*; wieder mager werden. Suet.

Rěmălědīco, ěre, 3. *viszont szidni*; wieder schimpfen, schmähen. Suet.

Rěmando, āvi, ātum, āre, 1. *vissza izenni*; wieder (dagegen) sagen lassen. Eutrop.

Rěmando, di, sum, ěre, 3. *újra megrágni*, *kérődzeni*; wieder kauen. Plin.

Rěmăněo, ansi, ansum, ēre, 2. v. gr. domi, Caes. *maradni*, *megmaradni*, *p. o. otthon*, *v. itthon maradni*; bleiben, zurückbleiben. 2) Trop. *megmaradni valamiből*, *hátramaradni*; übrig bleiben, zurück bleiben, übrig seyn. Pars integra remanebat Caes. Vestigia remanent. Cic.

Rěmāno, āre, 1. *folyni*, *vissza folyni*; fließen, wieder oder zurück fließen. Lucr.

Rěmansĭo, ōnis, f. 3. *hátramaradás*; das Zurückbleiben. 2) *megmaradás a' maga helyén*; das Bleiben an dem bisherigen Orte. Cic.

Rěmĕābilis, e, v. gr. iter, Auson. *a' mellyen vissza lehet menni*; wodurch man wieder zurückgehen kann.

Rěmĕācŭlum, i, n. 2. *visszamenetel*; der Rückgang. Apul.

Rěmĕātus, us, m. 4. *visszatérés*, *visszamenés*, *v. jövés*; die Rückkehr, Wiederkunft. Pand.

Rěmědiābilis, e, *gyógyítható*; heilbar. Senec.

Rěmědiālis, e, *gyógyító*; heilend. Macr.

Rěmědiātĭo, ōnis, f. 3. *gyógyítás*, *meggyógyítás*; die H. ilung. Scrib. Larg.

Rěmědiātor, ōris, m. 3. *gyógyító*, *orvos*; der Heiler. Tert.

Rěmědĭo, āvi, ātum, āre 1. v. gr. aliquem, Scrib. Larg. *meggyógyítni*; heilen.

Rěmědĭor, āri, Dep. 1. v. gr. alicui, Apul. *valakin segítni*, *valakit meggyógyítani*; einem helfen, ihn heilen.

Rěmědĭtor, āri, Dep. 1. *ismét meggondolni*, *gondolóra venni*; wieder darauf oder daran denken, sich besinnen Senec.

Rěmědium, ii, n. 2. *gyógyító szer*, *vagy eszköz*, *orvosság*; ein Arzeneymittel gegen etwas, Heilungsmittel, die Arzeney. Cic. Remedio esse, Cic. *használni*, *segítni*, *orvosság lenni*; dienen, helfen. Efficax remedium, Cels. *igen jó*, *v. hatalmas orvosság*; eine kräftige Arzeney. 2) Trop. v. gr. timoris, Liv. *segitség*, *segitő eszköz valami ellen*; ein jedes Mittel. Quaerere remedium ad aliquid. Cic.

Rěměmĭni, isse, v. gr. priorum, Tert. *rdemlékezni valamire*; sich wieder erinnern.

Rěmĕmŏro, āre, 1. *ismét előhozni v. elbeszéllni*; wieder erwähnen, erzählen, Tert.

Rěmensus, a, um, (remetior) *ismét megmért*; wieder gemessen. Virg.

Rěmĕo, āvi, ātum, āre, 1. *vissza jönni*, *visszafordúlni*, *visszatérni*; zurück kehren, wieder kommen, zurück kommen. Remeat victor, Virg. Navis remeat, Tacit.

Rěmergo, ěre, 3. *újra belémerítni*, *v. elmerítni*; wieder eintauchen, wieder versenken. August.

Rěmētior, mensus sum, īri, Dep. 4. v. gr. astra, Virg. *méregetni*, *vizsgálni*; messen, beobachten. 2) *újra megmérni*; wieder messen. 3) v. gr. iter, Stat. *visszaútazni*, zurück reisen. 4) *adni érette*, *azzal visszafizetni*; dagegen geben oder messen. Frumentum pecunia remetiri, Quint. *gabonáért pénzt adni*; für Korn Geld geben. 5) v gr. discrimen, Plin. *rágondolni*, *vissza emlékezni*, *gondolóra venni*; überdenken, an etwas zurückdenken. Dicta ac facta sua remetiri, Sen.

Rēmex, ĭgis, m. 3. *hajóslegény*, *evező hajóslegény*; ein Matrose, Ruderknecht. Cic.

Rēmi, vel Rhēmi, ōrum, pl. urbs Galliae, hodie: Reims 2) populus quondam Galliae, in regione hujus urbis. Caes.

Rēmĭgātĭo, ōnis, f. 3. *evezés*; das Rudern. Cic.

Rēmĭgium, ii, n. 2. (remex) *evezés*; das Rudern. Plin. 2) *evező eszközök*, *v. lapátok*; das Ruderwerk.

Virg. 3) *evező vagy repülő szárnyak*; die Flügel der Vögel. 4) *az evező, vagy hajós legények*; die Ruderer, Ruderknechte. Liv.

Rēmĭgo, āvi, ātum, āre, 1. *evezni*; rudern. Sen.

Rĕmĭgro, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. Romam, Cic. *vissza költözni*; wieder zurückziehen. 2) Trop. *vissza térni, v. jönni*; zurück kehren, wieder kommen. Animus remigrat mihi, Plaut. *újra megjön a' kedvem*; ich bekomme wieder Muth.

Rĕmĭniscentĭa, ae, f. 1. *visszaemlékezés, megemlékezés valamire*; das Zurückdenken, Wiederbesinnen, die Erinnerung. Tert.

Rĕmĭniscor, isci, Dep. 3. v. gr. alicujus rei, aliquam rem, de aliqua re, Caes. *visszaemlékezni, rámlékezni valamire*; zurück denken, sich wieder erinnern an etwas. Cic. 2) *meggondolni, eszébe venni, megfontolni*; bedenken, erwägen. Ea potius reminiscere, Cic. 3) *kigondolni*; erdenken, ausdenken, ausfinnen. Nep.

Rēmĭpes, ĕdis, o. Adj. *úszólábú, p. o. rétse, lúd*; mit den Füßen rudernd, z. B. die Ente. Remipedes anates, Auson.

Rĕmiscĕo, scui, stum, et xtum, ēre, 2. *újra öszve elegyíteni, öszvekeverni*; wieder mischen oder vermischen. Senec. 2) *öszve elegyítni, öszvezavarni*; mischen, vermischen. Falsa veris remiscere, Horat.

Rĕmissa, ae, f. 1. (remitto) *elengedés*; die Erlassung. Tert.

Rĕmissārĭus, a, um, *előre 's hátra tolható, p. o. tolózár*; was man vor und wieder zurückschieben kann, z. B. ein Vorschiederiegel. Cato.

Rĕmisse, Adv. *tunyán, restül, lomhán*; nachlässig. Colum. 2) v. gr. loqui, Sall. *lassan, lassú hangon*; schwach, mit leiser Stimme. 3) *lanmel ámmal*; nicht genau. Remissius disputare, Cic. 4) *elevenen, vidáman*; aufgeräumt, lust g. Suet.

Rĕmissĭbĭlis, e, v. gr. delictum, Tert. *elengedhető, megbotsátható*; erläßlich. 2) *tsendes*; sanft. Cael. Aur.

Rĕmissio, ōnis, f. 3. (remitto) v. gr. morbi, Cic. *tágítás, szűnés, alábbhagyás*; das Nachlassen. Remissio febris, Cels. *a' hidegnek megszűnése*; das Aufhören des Fiebers. 2) v. gr. poenae, Cic. tributi, Tac. *elengedés*; die Erlassung. 3) v. gr. usus, Cic. *elhagyás*; die Unterlassung. 4) v. gr. animi, Cic. *felvidámítás, p. o. mulatság által*; die Erhohlung, z. B. durch Ergötzlichkeit. 5) *lágyság, muga elhagyása*; die Gelindigkeit.

Rĕmissīvus, a, um, *alábbhagyó*; nachlassend. Cael. Aur.

Rĕmissor, ōris, m. 3. i. q. qui remittit, Ambros.

Rĕmissus, a, um, (remitto) *megeresztett*; nachgelassen. Arcus remissus, Hor. 2) v. gr. frigus, Caes. *alábbszállott*; was nachgelassen hat, nicht so heftig. 3) v. gr. studia, Cic. *félbeszakasztott*; unterlassen. 4) *tunya, rest*; nachlässig, träg. Jul. Caes. 5) *lágy, engedelmes*; gelind, nachsichtig. Cic. 6) *tréfás*; scherzhaft. Cic.

Rĕmistus, a, um, (remisceo) *öszveelegyített, öszvekevert*; unter einander vermischt. Sen.

Rĕmitto, misi, missum, ĕre, 3. v. gr. aliquem Romam, Cic. *visszaküldeni*; zurückschicken. Obsides alicui remittere, Caes. Librum alicui remittere, Cic. 2) *vissza ereszteni magától, visszaadni*; wieder von sich lassen, von sich geben. Vocem nemora remittunt, Virg. *az az: vissza adják a' hangot, ekhozzák*; geben ein Echo. Vasa aenea eruginem remittunt, Colum. 3) *vissza hajtani*; zurückwerfen. Caes. — Calces remittere, Nep. *kirugni*; hinten ausschlagen. 4) v. gr. arcum, Hor. habenas, Cic. frena equo, Ovid. *megereszteni*; zurück geben lassen, abspannen. 5) v. gr. ut dolores, Cic. frigus, vel ventus, Caes. febris, Cels. *alábbhagyni, szűnni, tsendesedni*; abnehmen, aufhören, nachlassen. 6) v. gr. poenam, Liv. culpam, Val. Fl. *elengedni*; nachlassen, erlassen. Remittas mihi, Cic. *megengedj*; verzeihe mir. 7) v. gr. animum, Cic. *felvidámítni, p. o. mulatság által*; erhohlen, sich ergötzen. 8) *eloltasztani, felolvasztani*; zerschmelzen, auflösen. Virg.

Rēmĭvăgus, a, um, *evezős, evezők által hajtott*; durch Ruder getrieben. Varr.

Rĕmixtus, a, um, (remisceo) id. qu. remistus.

Remmius, et a, praenomen familiae Romanum. Hinc: Remmius, a, um,

Rĕflōreo, ui, ēre, 2. *újra virágzani*; wieder blühen. Cyprian.

Rĕflōresco, rui, ĕre, 3. *újolag virágozni*; wieder blühen. Plin.

Rĕflŭo, xi, xum, ĕre, 3. *visszafolyni*; zurück fließen. Virg.

Rĕflŭus, a, um, *visszafolyó*; zurück fließend. Plin.

Rĕfōcillo, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. lugentem, Sen. *feléleszteni*, *feleleveníteni*, *megvidámítani*; wieder auflebend machen, erquicken, wieder zu sich bringen.

Rĕfŏdio, ōdi, ossum, ĕre, 3. v. gr. solum, Plin. *feldásni*, *megásni*, *kiásni*; ausgraben, aufgraben. Plin.

Rĕformātio, ōnis, f. 3. (reformo) *újra formábavevés*; Veränderung der Gestalt. Apul. 2) *erkölts és tudomány jobbítás*; Sitten- und Lehrverbesserung. Gloss. Eccl.

Rĕformātor, ōris, m. 3. *új formába-vevő*; Veränderer der Gestalt. 2) v. gr. litterarum, Plin. Ep. *megváltoztató*, *megjobbító*; Veränderer, Verbesserer.

Rĕformātus, us, m. 4. i. q. reformatio, Tertull.

Rĕformātus, a, um, *megváltoztatott*; verändert. 2) *megújított*; erneuert. Ovid.

Rĕformīdātio, ōnis, f. 3. *félelem*, *rettegés*; das Fürchten, die Furcht, eine große Furcht. Cic.

Rĕformīdo, āre, 1. v. gr. aliquid, bellum, Cic. *nagyon félni*, *rettegni*, *iszonyodni valamitől*; sich fürchten, scheuen, schaudern.

Rĕformo, āvi, ātum, āre, 1. *más formába venni*, *elváltoztatni*, *megváltoztatni*; anders gestalten, verwandeln, anders bilden. Ovid. 2) Trop. v. gr. mores depravatos, Plin. Paneg. *megváltoztatni*, *megjobbítani*; verändern, verbessern.

Rĕfossus, a, um, (refodio) *újra megásott*, *kiásott*; wieder aufgegraben, ausgegraben. Colum.

Rĕfōtus, a, um, (refoveo) *újra megmelegített*, *felmelegített*; wieder erwärmt. 2) *megvidámított*; erquickt. Svet.

Rĕfŏveo, ōvi, ōtum, ēre, 2. *újra megmelegíteni*; wieder erwärmen. 2) v. gr. animum, Gell. pectora, Ovid. *megújítani*, *megvidámítani*, *feleleveníteni*; auffrischen, erquicken, wieder auflebend machen.

Rĕfractāriŏlus, a, um, *egy kevéssé makats*, *nyakas*; etwas hartnäckig. Cic.

Rĕfractārius, a, um, (refringo) *makats*, *nyakas*: hartnäckig, halsstärrig, widerspänstig. Senec.

Rĕfractio, ōnis, f. 3. v. gr. carceris, Liv. *kitörés*; das Aufbrechen. 2) v. gr. radiorum, Plin. *visszaverődés*; die Zurückschlagung, Brechung.

Rĕfractus, a, um, *kettétört*, *eltört*; zerbrochen. 2) v. gr. radii, Plin. *visszaverődött*; gebrochen.

Rĕfraenātio, i. q. Refrenatio.

Rĕfrāgātio, ōnis, f. 3. *ellenemondás*; das Widersprechen. 2) *ellenetörekedés*; die Widersetzung, Widerstrebung. Symmach.

Rĕfrāgātor, ōris, m. 3. *ellenemondó*, *visszafelelgető*; der Widersprecher. 2) *magát ellene szegező*; Widersetzer, Widerstreber. Ascon.

Rĕfrāgor, ātus sum, āri, Dep. 1. v. gr. alicui, Cic. *ellene szegezni magát*, *visszafelelgetni*, *ellentállani*; dawider seyn, sich widersetzen, widerstreben.

Rĕfrēnātio, ōnis, f. 3. *megzabolázás*; die Bezähmung. Senec.

Rĕfrēno, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. equos, Curt. *zabolán tartani*; mit dem Zaume zurück halten. 2) v. gr. libidines, Cic. *zabolázni*; zäumen, bändigen, zurückhalten.

Rĕfricātio, ōnis, f. 3. *felvakarás*; die Auffratzung. Augustin.

Rĕfrico, ui, ātum, āre, 1. v. gr. vulnus, Cic. *újra kivakarni*, *felvakarni*; wieder auffratzen. 2) Trop. v. gr. dolorem, Cic. *felingerleni*, *megújítani*; wieder erregen, erneuern.

Rĕfrīgĕrātio, ōnis, f. 3. *hivesítés*, *meghűsítés*; die Kühlung, Abkühlung. Cic. 2) *enyhítés*; die Linderung. Veget.

Rĕfrīgĕrātōrius, a, um, *hivesítő*; kühlend. Plin.

Rĕfrīgĕrium, ii, n. 2. *hivesítés*; die Kühlung. 2) *enyhítés*, *vigasztalás*; die Linderung, Labung, Trost. Tert.

Rĕfrīgĕro, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. aquam, Plin. *meghivesíteni*, *meghűteni*; der Wärme oder Hitze berauben, kalt oder kühl machen, kühlen, abkühlen. 2) Trop. *a' tüzet, vagy nagy kevességét elvenni*, *szüntetni*; des Feuers berauben, die Hitze dämpfen, machen, daß etwas nachläßt.

5) v. gr. dolorem, Plin. *enyhítni*; lindern, Linderung geben.

Rĕfrīgescentĭa, ae, f. 1. i. q. refrigeratio, Tert.

Rĕfrīgesco, frixi, ĕre, 3. *meghivesedni, ismét meghűlni*; erkalten, kalt oder kühl werden. Ovid. 2) Trop. *tüzében vagy hevességéből alább hagyni, elevenségét elveszteni, tsüggedni kezdeni*; das Feuer, die Lebhaftigkeit verlieren, einschlafen, nicht wohl von Statten gehen. Cic.

Rĕfringo, ēgi, actum, ĕre, 3. v. gr. carcerem, Liv. *kitörni, kirontani rajta*; erbrechen, aufbrechen, zerbrechen. 2) Trop. v. gr. dominationem, Nep. *megtörni, megalázni*; brechen, schwächen, überwältigen. 3) refringi, ut radii solis; *megtörni, vissza verődni*: sich brechen, zurückprallen. Plin.

Rĕfrīvus, vel Refĕrīvus, a, um, v. gr. faba, Plin. *a' gabona vetésekor szakasztott és jó jelül haza vitt bab*; eine Bohne, die man beym Getreidesäen als eine gute Anzeige pflückte.

Rĕfrondesco, ĕre, 3. *újra kileveledzeni*; wieder belaubt werden, wieder grünes Laub bekommen. Sidon.

Rĕfūga, ae, c. 1. *szökevény*; ein Entlaufener. Pandect.

Rĕfūgĭo, ūgi, ūgitum, ĕre, 3. v. gr. in castra, Hirt. *visszaszaladni, visszafutni*; zurückfliehen. 2) Trop. *eltávozni tőle, távol lenni*: sich entfernen, entfernt seyn. Refugit a litore templum, Virg. 3) v. gr. impetum ac tela, Cic. *futni, szaladni valami elől, kerülni valamit*; etwas fliehen, vor etwas fliehen. 4) v. gr. in aquam, Liv. ad urbem, Liv. ad legatos, Cic. *valahova futni és ott menedékhelyet keresni*; wohin fliehen, der Zuflucht wegen. 5) *irtózni, vonogatni magát*; sich scheuen, weigern. Animus refugit hoc dicere, Cic. *irtózom kimondani*; ich scheue mich, dieß zu sagen.

Rĕfūgĭum, ĭi, n. 2. *menedék, menedékhely*; die Zuflucht. Sylvae dedere refugium, Liv. Refugium populorum erat senatus, Cic. 2) *menedékhely, titkos rejtek hely*; Zufluchtsort, versteckter geheimer Ort. Cic.

Rĕfūgus, a, um, (refugio) *visszaszaladó, visszafelé futó*; zurückfliehend; Tacit. 2) Met. *hátráló*; zurückweichend. Tac. Unda refuga, Ovid. Amnis refugus, Tac. *az árkába vissza takaradó, vagy apadó víz*; ein zurücktretender Fluß.

Rĕfulgentĭa, ae, f. 1. *fénylés, ragyogás, villogás*; der Wiederschein. Apul.

Rĕfulgeo, ulsi, ĕre, 2. *fényleni, villagni, ragyagni, tündökleni*: zurück blitzen, einen Wiederschein geben, schimmern, blitzen. Arma refulgentia, Liv. 2) Trop. *kitündökleni; fényleni*; hervor schimmern, glänzen. Fama refulget, Prop.

Rĕfulgesco, fulsi, ĕre, 3. *villogni, ragyagni*; blitzen, schimmern. Hur.

Rĕfundo, ūdi, ūsum, ĕre, 3. *vissza tölteni, v. önteni*; zurück gießen oder schütten. Cic. 2) Met. *visszaadni, visszaszanosni*; zurück geben, zurück erstatten. Refundere bona alicui, Liv. Impensas refundere, Pand. *megtéríteni, visszafizetni*; wieder geben, ersetzen. 3) refundi, Ovid. *eláradni, elterjedni*; sich ergießen, sich erstrecken. 4) v. gr. glaciem, Plin. *megolvasztani*; schmelzen.

Rĕfūse, Adv. *bőven, felesleg*; überflüssig, häufig. Colum. Comp. refusius.

Rĕfūsĭo, ōnis, f. 3. *kiöntés, kiáradás*; die Ergießung. Macrob. 2) *visszafizetés, megtérítés*; die Bezahlung, Wiedererstattung. Arn.

Rĕfūsōrĭus, a, um, *visszaadó, visszonzó*; wieder gebend oder erwiedernd. Sidon.

Rĕfūsus, a, um, (refundo) *kiöntött, kiáradott*; übergelaufen, ergossen. Virg.

Rĕfūtātĭo, ōnis, f. 3. (refuto) *megtzáfolás*: Widerlegung. Cic.

Rĕfūtātor, ōris, m. 3. *megtzáfoló*; der Widerleger. Arnob.

Rĕfūtātōrĭus, a, um, Adj. *megtzáfoló*; die Widerlegung betreffend. Cod. Just.

Rĕfūtātus, us, m. 4. *megtzáfolás*; die Widerlegung. Lucret.

Rĕfūto, āvi, ātum, āre, 1. *a' víz forrását hideg víz hozzátöltésével elállítni*; kochendes Wasser durch Zugießung kalten Wassers zurücktreiben. 2) Met. *tsillapítni, zabolázni, ellentállani*; dämpfen, zurück halten, einschränken, widerstehen. Cupiditatem alicujus refutare, Cic. 3)

v. gr. testes, Cic. *megczáfolni*; widerlegen.

Rĕgălĭŏlus, vel Rēgavĭŏlus, i, m. 2. *ökörszem*, (*madár*); ein kleiner Vogel, Zaunkönig. Suet.

Rēgālis, e, (rex) *királyi*; königlich. Ornatus regalis, Cic. Potestas regalis, Cic. 2) regalia, ium, n. pl. *felség jussai*; die Rechte der Majestät, Regalien. Ammian.

Rēgālĭter, Adv. *királyi módon*; königlich, auf königliche Art. Liv.

Regaviolus, vide: Regaliolus.

Rĕgĕlātus, a, um, *felolvadt*, *elolvadt*; aufgethaut. Mart.

Rĕgĕlo, āvi, ātum, āre, 1. *felolvasztani*, *p. o. a' fagyot*, *jeget*; aufthauen. Sen. 2) Trop v. gr. granaria, *kiszellőztetni*; lüften, abkühlen.

Rĕgĕmo, ĕre, 3. *sohajtani*; seufzen. Stat.

Rĕgĕnĕrātio, ōnis, f. 3. *újjászületés*; die Wiedergeburt. August.

Rĕgĕnĕro, āvi, ātum, āre, 1. *újonnan v. ismét szülni*; wieder gebären oder zeugen. Plin. 2) Trop. v. gr. vitium, Plin. *megújítni*, *újra elkövetni*; erneuern. 3) v. gr. patrem, Plin. *a' születés által hasonlóvá lenni valakihez*, *magában mintegy újra feltámasztani*; durch die Geburt wieder herstellen, ihm ähnlich werden.

Rĕgermĭnātio, ōnis, f. 3. *kiújulás*, *kizöldülés*; das Wiederausschlagen, Grünen. Plin.

Rĕgermĭno, āre, 1. *kizöldülni*, *kihajtani újra*; wieder ausschlagen. Plin.

Rĕgĕro, essi, estum, ĕre, 3. *vissza vinni*, *vagy hordani*; zurück tragen, wieder hintragen. 2) Met. v. gr. culpam in aliquem, Plin. Ep. *reá hárítni*, *tolni*; schieben, zurückwerfen. 3) v. gr. aliquid in librum, Quint. *beírni*; eintragen, einschreiben. 4) Trop. *felelni*, *visszszonozni*; antworten, versetzen. Hor. 5) regerere tellurem, Ovid. *felhányni a' földet*; Erde aufwerfen.

Rĕgestum, i, n. 2. *felhányt föld*; aufgeworfene Erde. Colum. 2) *laistrom*, *mutatótábla*; ein Verzeichniß. JCt.

Rĕgestus, a, um, (regero) v. gr. tellus, Ovid. *felhányt*; aufgeworfen. 2) *beírt*, *feljegyzett*; eingeschrieben, eingetragen. Quint.

Rēgia, ae, f. 1. *királyi palota*; die Burg, ein königlicher Pallast. Cic.

Rēgĭbĭlis, e, (rego) *igazgatható*, *kormányozható*; lenkbar. Ammian.

Rēgĭe, Adv. *királyi módon*; königlich. Cic. 2) *tirannus módra*; despotisch, tyrannisch. Cic.

Rēgĭfĭce, Adv. *királyi módon*; königlich. Enn. ap. Cic.

Rēgĭfĭcus, a, um, *királyi*, *pompás*; königlich, prächtig. Virg.

Rēgĭfŭgium, ii, n. 2. *királyfutás*, *azon nap meg inneplése*, *mellyen Tarquinius Romából a' királyságból elűzetett*; die Königsflucht, ein Fest zu Rom, zum Andenken der Vertreibung des letzten Königs Tarquinius.

Rĕgigno, ĕre, 3. *ismét szülni*; wieder gebären. Lucret.

Rēgillum, i, n. 2. urbs Sabinorum, Liv.

Rēgillus, a, um, *királyi*; königlich. Plaut.

Rĕgimen, ĭnis, n. 3. *kormány*, *kormányozó lapát*; womit man lenkt oder regiert, Steuerruder. Ovid. 2) v. gr. navis, Tac. *kormányozás*; die Lenkung, Regierung des Schiffes. 3) Trop. v. gr. rerum, Liv. reipublicae, Cic. *kormányozás*, *igazgatás*; die Regierung, Verwaltung. 4) *kormányozó*, *a' ki valamit kormányoz*; der etwas lenkt oder regiert, Regierer. Liv.

Rĕgĭmentum, i, n. 2. i. q. regimen, Pandect.

Rēgīna, ae, f. 1. (rex) *királyné*; die Königinn. Cic. et Horat. 2) Trop. *uralkodó*; die Beherrscherinn. Oratio regina omnium rerum, Cic. 3) *főfő asszonyság*; eine vornehme Dame. Plaut. 4) *királyi fejedelem asszony*, *vagy kisasszony*; eine königliche Prinzessinn. Virg.

Rēgina, ae, f. 1. urbs Hispaniae, Plin.

Rēgīnōburgum, i, n. 2. i. e. Ratisbona; *Regenspurg városa*; die Stadt Regensburg. Geogr.

Rĕgio, ōnis, f. 3. *rend*, *linea*, *sor*; die Richtung, Reihe, Linie. Liv. Hinc: e regione, Cic. a) *egyenes lineában*; in gerader Linie. b) *egyenesen általellenben*; gerade gegenüber. Caes. E regione, Trop. *megfordítva*, *ellenben*; umgekehrt. 2) *határszél*, *határlinea*; die Gränzlinie. Regiones vineae terminare, Cic. 3) *határ*, *kerülete valaminek*, *vagy határa*; die Gränze, Schranken. Lunae regio, Cic. Se regionibus officii continere, Cic. 4) *tájék*, *környék*, *néha*: *tartomány*; die Gegend, zuweilen Landschaft. Terrae maximae regio-

nes in habitabiles videmus, Cic. Hac regione, Plaut. *ezen a' tájon, itt körül belöl*; in der Gegend hier, hier herum. Regione occidentis, Liv. *napnyúgot felé*; gegen Abend zu.

Rĕgiŏmŏntium, ii, n. 2. *Königsberga, város Prussziában*; Königsberg in Preußen. Regiomontanus, *Königsbergai*; ein Königsberger.

Rĕgiŏnālis, e, *környékbeli*: die Gegend betreffend, dahin gehörig. Augustin.

Rĕgiŏnātim, Adv. *tájékonként*; gegendweise. Liv.

Rĕgistrātor, ōris, m. 3. *béjegyző, a' ki az okleveleket 's más hiteles írásokat rendbeszedi és béjegyzi*, p. o. *a' törvenszékeknél*, 's a' t. ein Einschreiber, Eintrager, der Schriften und Urkunden ordnet und einträgt. JCt.

Rĕgistro, āre, 1. *béírni, béjegyezni a' jegyző könyvbe*; registriren, ins Protokoll bringen. JCt.

Rĕgistrum, i, n. 2. *laistrom, mutatótábla*; ein Register, der Inhalt eines Buchs. Vopisc.

Rĕgium, Rĕgium lepidi, urbs Italiae, hodie: Reggio.

Rĕgius, a, um, (rex) v. gr. potestas, Cic. nomen, Liv. *királyi, királyt illető, királyhoz illő*, 's a' t.: königlich, einen König betreffend, dahin gehörig, ihm gemäß. 2) Trop. *felséges, fejedelmi, ditső, pompás*; herrlich, majestätisch, prächtig, fürstlich. Hor. 3) regia via, Pand. *országút*: Landstrasse. Morbus regius, Plin. *sárgaság*: die Gelbsucht. Ales regia, Ovid. *sas*; der Adler. Charta regia, Pand. *abrosz*, v. *régál papiros*; Regalpapier.

Reglescit, pro: regliscit, *neki tüzesedik, nevekedik*; entglüht wieder, nimmt zu. Plaut.

Reglūtino, āre, 1. *elválasztani a' mi öszve volt enyvezve*; entleimen, losmachen, vom Leime trennen. Catull. 2) *ismét öszveragasztani*; wieder zusammen fügen. Prudent.

Regnātor, ōris, m. 3. *uralkodó*; der Beherrscher. Virg. 2) Trop. *király*; König. Stat. 3) v. gr. agelli, Mart. *birtokos, tulajdonos*; der Eigenthümer, Besitzer.

Regnātrix, icis, f. 3. *uralkodó*, t. i. *asszony*; eine Regiererinn, Beherrscherinn. Domus regnatrix, Tac. *uralkodó v. fejedelmi ház, v. família*: ein regierendes Haus.

Regnicŏla, ae, c. 1. *ország lakosa*; Reichseinwohner, Reichsgenoß. Augustin.

Regno, āvi, ātum, āre, 1. (regnum), *uralkodni, országolni*; herrschen, regieren. Cic. 2) *király lenni, királyi hatalommal uralkodni*; König seyn, als König herrschen. Romae regnatum est, Liv. 3) Trop. *uralkodni, legfőbb hatalommal bírni mások felett*; herrschen, mächtig seyn, die Oberhand haben. Cic. 4) *elhatalmazni, közönséges lenni, uralkodni*: im Schwunge seyn oder gehen. Ebrietas regnat, Ovid.

Regnum, i, n. 2. (rex) *királyi méltóság, uralkodás, országlás*; die königliche Würde, königliche Regierung. Cic. Caes. Regnum agere. Liv. *uralkodni mint király*; die königliche Regierung verwalten, König seyn. 2) Trop. *nagy hatalom, uralkodás*; hohe Gewalt, Vielvermögenheit. Habet regnum forense, Cic. *mindenkor megnyeri a' pert a' törvényszék előtt, az az nagy orátor, nagy prokátor*; wenn man vor Gerichte allemahl den Prozeß gewinnt, folglich ein großer Redner ist. 3) *erőszakos uralkodás, tirannusság*; die Tyranney. Regnum est, dicere, Cic. *tirannusság, azt mondani*; es ist tyrannisch zu sagen. 4) *ország*; das Königreich, Land. Caes. 5) regna, pro reges, Stat.

Rĕgo, rexi, rectum, ĕre, 3. *intézni, egyenyozni*; gerade richten, richten. Tela per auras regere, Virg. 2) v. gr. fines, Cic. *elintézni*; gehörig einrichten, reguliren. Naturam ad tempus regere, Cic. *az az: ahoz szabni*; darnach einrichten. 3) v. gr. habenas, Ovid. *tartani, kormányozni, igazgatni*; lenken, richten, regieren. Motum mundi regere, Cic. Rempublicam regere, Cic. Imperium regere, Virg. 4) Trop. v. gr. errantem, Caes. *útba igazítni, vezetni*; zurecht helfen, leiten. Juvenem regere, Cic.

Regrădātio, ōnis, f. 3. *lejjebbtevés*, t. i. *tisztségiben*; die Zurücksetzung in Ansehung der Ehrenstellen. Cod. Theod.

Regrădātus, a, um, *lejjebb tett*, t. i.

rangjában; zurückgesetzt in Ansehung des Ranges. Solin

Rĕgrĕdior, essus sum, grĕdi, Dep. 3. *visszatérni*, *vissza fordúlni*, *v. jönni*, *v. menni*; zurück gehen, zurück kehren oder kommen. Cic. In memoriam regredi, *eszébe jutni*; sich erinnern, besinnen. Plaut.

Rĕgrĕdo, ĕre, 3. v. gr. gradum, Enn. *vissza vonni*; zurückziehen.

Rĕgressio, ōnis, f. 3. *visszatérés*, *visszamenetel*, *visszajövetel*; die Rückkunft, Rückkehr, Rückgang. Apul. 2) *újraemlités*; die Wiederhohlung eines Wortes in der Rede. Quintil.

Regressus, a, um, (regredior) *visszatért*; was wiedergekehrt ist. Quint.

Rĕgressus, us, m. 4. *visszatérés*, *visszajövetel*, *visszamenetel*; die Rückkehr, Rückkunft, der Rückgang. Cic. 2) Trop. *menedék*, *végső folyamodás*; der Regreß, endliche Zuflucht. Regressus ad principem, Tacit.

Rĕgŭla, ae, f. 1. (rego) *akármelly egyenes páltza*, *p. o. mérni*, *sing*, *réf*, *'s a' t.* jedes gerade Stück Holz. Caes. 2) *linea*, *sinórmérték*; das Lineal, die Richtschnur. 3) Met. *regula*, *szabás*; eine Regel, wornach man etwas beurtheilt und einrichtet. Habere regulam, qua vera et falsa judicentur, Cic.

Rĕgŭlāris, e, *reguláś*, *rendtartó*; regelmäßig, nach der Regel. Plin. 2) v. gr. aes regulare, Plin. *rudakba nyujtható*, *kiverhető*; was sich in Stangen formen läßt.

Rĕgŭlāriter, Adv. *reguláśan*, *rendszerént*: regelmäßig. Pandect.

Rĕgŭlātim. Adv. *reguláśan*; regelmäßig. Veget.

Rĕgŭlo, āre, 1. *reguláśni*, *intézni*; reguliren einrichten. Coel Aur.

Rĕgŭlus, i, m. 2. (Dimin. a rex) *kis király*, *fejedelem*; ein kleiner König oder Fürst. Liv. 2) *királyi hertzeg*; ein königlicher Prinz. Liv. 3) *ökörszem*, *billegető*; der Zaunkönig. Auct. Carm. de Philom. 4) cognomen familiare Romanum, Cic.

Rĕgusto, āre, 1. *ismét megkóstolni*; wieder kosten, noch einmahl kosten. Senec. 2) Trop. v. gr. literas, Cic. *ismét elolvasni*; wieder lesen. 3) *kóstolgatni*, *enni*; kosten, essen. Pers.

Rĕgyro, āvi, ātum, āre, 1. *kerengeni*; sich im Kreise herum drehen. 2) Trop. v. gr. bellum in Hispaniam regyravit, Flor. *ismét oda került*; hat sich wieder dahin gedreht.

Rĕhālo, āre, 1. *visszalehelleni*, *gőzölgeni*; zurück hauchen, dampfen, dünsten. Lucret.

Rĕhisco, ĕre, 3. *ismét felhasadni*; sich wieder von einander thun, aufspalten. Stat.

Rĕicio, pro: Rejicio.

Reicŭlus, pro: Reiiculus.

Rĕintegro, āre, 1. i. q. Redintegro.

Rĕitĕrātio, ōnis, f. 3 *megújítás*, *ismétlés*; Wiederhohlung. Quintil.

Rĕitĕro, āre, 1. *megújítni*, *újra tenni valamit*, *ismétlni*; wiederhohlen. Apul.

Rējectānĕus, a, um, *megvetnivaló*; verwerflich. Cic.

Rējectātio, ōnis, f. 3. *visszavetés*; die Zurückwerfung. Solin.

Rējectio, onis, f 3 (rejicio) *visszavetés*; die Zurückwerfung. Rejectio sanguinis, *vérhányás*; Blutspeyen. 2) Met. *megvetés*, *felsemvevés*; die Verwerfung, Verschmähung. Cic.

Rējecto, āre, (Frequ.) 1. *visszahányni*; zurück werfen. Lucr.

Rējectus, a, um, (rejicio) *visszavetett*; zurückgeworfen. 2) *megvetett*; verschmähet. Cic.

Rējectus, us, m. 4. *visszavetés*; die Zurückwerfung 2) v. gr. cibi. Cels. *kihányás*; das Ausspeyen.

Rējĭcio, jēci, jectum, cĕre, 3. v. gr. telam in hostem. Caes. *vissza lövelleni*, *vagy hajítni*; zurück werfen, wieder werfen. 2) v. gr. togam in humerum, Quint. *hátravetni*; zurück werfen, hinter sich werfen. 3) v. gr. hostes. Caes. *visszaűzni*, *visszanyomni*; zurück treiben oder jagen. 4) v. gr. aliquem a se, Cic. *elútasítni*, *eligazítni magától*, *elkülldeni*; zurück weisen, abweisen, entfernen. 5) *visszatartóztatni*, *elhárítni*; abhalten, zurück halten, abwenden. Oculos rejicere, Virg. *elfordítni szemeit*: die Augen wegwenden. 6) v. gr. cibum, Cels. *kihányni*, *kiadni magától*; von sich geben, ausspeyen. Sangvinem rejicere, Plin. *vért hányni*; Blut speyen, oder auswerfen 7) v. gr. rem ad aliquem, Liv. *útasítni*; wohin verweisen. Aliquem ad epistolam rejicere, Cic. Causam ad Senatum rejicere, Cic. 8) v. gr. aliquid, Hor. judices, Cic. *nem fogadni el*, *megvetni*; nicht

annehmen, verwerfen, verschmähen. 9) v. gr. in aliud tempus, Cic. *elhalasztani*; verschieben. 10) v. gr. aliquem ex senatu, Cic. *kivetni*, *kirekeszteni*; heraus stoßen. 11) rejicere se in aliquem, Ter. *valakire támaszkodni*; sich auf einen stützen.

Rējicŭlus, a, um, (rejicio) v. gr. oves, Varr. *kihányt*; ausgemärzt.

Rĕlābor, psus sum, lābi, Dep. 3. *visszaesni*; zurück fallen. 2) i. e. reverti, Hor. *visszatérni*, *vissza folyni*; zurück kehren oder fließen. Relabitur rivus, Hor.

Rĕlambo, ĕre, 3. *nyalogatni*; belecken. Sedul.

Rĕlanguesco, gui, ĕre, 3. *elbádjadni*, *újra ellankadni*; matt werden, wieder ermatten, ermatten. Ovid. Animi relanguescunt, Caes.

Rĕlātio, ōnis, f. 3. (refero) *visszahozás*, *visszavivés*; das Zurücktragen; die Zurücktragung, Zurückbringung. Quintil. 2) *visszonozás*; die Erwiederung, Vergeltung. Grata relatio, Sen. *köszönet*; der Dank. 3) *előadás*, *előterjesztés*; der Vortrag. Consulis relatio in Senatu vel ad Senatum. Cic. 4) v. gr. rerum gestarum, Justin. *előadás*, *elbeszéllés*; die Erzählung. 5) *rávitel valamire*, *p. o. az öszvekötés*, *vagy hasonlatosság megmutatása végett*; das Verhältniß, die Rücksicht, eine Beziehung auf etwas. Quintil.

Rĕlātive, Adv. *rávitelként*; beziehungsweise. Augustin.

Rĕlātīvus, a, um, (refero) *rávitelbeli*; sich beziehend zu etwas. Arnob.

Rĕlātor, ōris, m. 3. (refero) *előadó*, *előbeszéllő*; der Erzähler, der etwas vorträgt. Prop.

Rĕlātus, a, um, (refero) *előadott*, *elbeszéllett*; vorgebracht, erzählt. Ovid.

Rĕlātus, us, m. 4. *előadás*, *előbeszéllés*; die Anführung, Erzählung. Tacit.

Rĕlăvo, āre, 1. *újra megmosni*; wieder waschen Lucr.

Rĕlaxātio, ōnis, f. 3. *megtágitás*, *engedés*, *alábbhagyás valamiben*; die Erweiterung, Nachlassung. 2) v. gr. animi, Cic. *könnyebbités*, *élesztés*; die Erleichterung, Erhohlung. Cic.

Rĕlaxo, āvi, ātum, āre, 1. *böviteni*, *tágasabbra tsinálni*; erweitern, weit machen. Cic. 2) Trop. v. gr. animum, Cic. se occupationibus, Cic. *tágúlást szerezni*, *könnyebbséget*, *v. újúlást szerezni*; erleichtern, Erleichterung verschaffen. Dolor relaxat, Cic. *a' fájdalom szűnik*, *enyhűl*, *vagy alább hágy*; der Schmerz läßt nach, wird gelinder. 3) v. gr. tristitiam, Cic. *oszlatni*, *enyhítni*; aufheitern, lindern, mildern. 4) v. gr. arcum, Sen. *tágítni*, *megereszteni*; nachlassen, schlaff machen. 5) v. gr. vias, Virg. claustra, Ovid. *szabadabbá tenni*, *megnyitni*; losmachen, eröffnen. 6) alvum relaxare, Cic. *a' hasat meghajtani*; purgiren.

Rĕlaxus, a, um, *kitágított*; erweitert. 2) v. gr. humus, Colum. *felpurhította*, *porhanyóvá tett*, *felkapált*; aufgelockert, locker gemacht.

Rĕlectus, a, um, (relĕgo) *ismét megolvasott*; wieder gelesen, wieder überlesen. Cic.

Rĕlēgātio, ōnis, f. 3. (relego) *elküldés*, *t. i. büntetésűl*, *kirekesztés*, *p. o. a' társaságból*, *számkivetés*; die Fortschickung, Wegschaffung, Verweisung, Verbannung. Cic.

Rĕlēgo, āvi, ātum, āre, 1. *elküldeni*, *eltávoztatni*, *t. i. büntetésűl*, *elparantsolni*, *t. i. menni*; fortschicken, wegschaffen, entfernen. Aliquem in exilium relegare, Liv. Aliquem ab hominibus relegare, Cic. *valakit az emberi társaságból kirekeszteni*; einen aus der menschlichen Gesellschaft ausschließen 2) v. gr. aliquem ad auctores, Plin. *valahova útasítni*, *p. o. könyvre*, *írásra*; wohin verweisen, z. B. auf ein Buch. 3) v. gr. culpam in aliquem, Quint. *valakire háritni*, *rátolni*, *valakinek tulajdonítni*, *valamit*; auf jemanden schieben, Schuld geben, beylegen, zuschreiben. 4) v. gr. dotem alicui, Pand. *ismétráhagyni valakire testamentomban*; wieder vermachen im Testament.

Rĕlĕgo, vel Religo, ēgi, ectum, ĕre, 3. v. gr. fila, Ovid. *egymásután magához visszaszedni*; Stück für Stück wieder zurücknehmen. 2) Trop. v. gr. vias, Val. Fl. *vissza menni*; zurückgehen, wieder durchwandern. 3) v. gr. scripta, Ovid *olvasni*, *ismét elolvasni*, *újra megolvasni*; lesen, wieder lesen, von neuem lesen. 4) *szorosan meghányni vetni*; genau überdenken. Cic.

Relentesco, ĕre, 3. v. gr. ut amor, Ovid. *aldbb hagyni, lassúdni*; nachlassen, langsam werden.

Relevāmen, inis, n. 3. *könnyebbűlés*; die Erleichterung. Prisc.

Relĕvo, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. famem, Ovid. morbum, Cic. labores, Plin. *enyhitni, könnyebbitni*; erleichtern, vermindern. Sitim relevare, Ovid. *szomjúságát óltani*; den Durst löschen. Relevari; *könnyebbűlni, megújúlni*: Erleichterung bekommen, sich erhohlen. Non est in medico semper, relevetur ut aeger, Ovid. 2) v. gr. corpus e terra, Ovid. *felemelni, felvenni*; aufheben, in die Höhe heben. 3) v. gr. aliquem, Cic. *valakit menteni*; einen entschuldigen.

Relictio, ōnis, f. 3. (relinquo) *hátrahagyás, elhagyás*; die Zurücklassung, Weglassung. Cic.

Relictus, a, um, (relinquo) *hátrahagyott*; zurückgelassen. 2) *elhagyatott, elhagyott*; verlassen. 3) *maga után hagyott*; hinterlassen. Ter.

Relictus, us, m. 4. *elhagyás*; die Verlassung. Gell.

Relīdo, si, sum, ĕre, 3. *visszaütni, megütni*; zurück schlagen, schlagen. Prud. 2) *semmivé tenni, elrontani*; zu nichte machen. Auson.

Religāmen, inis, n. 3. *kötelék, kötő*; ein Band. Prud.

Religātio, ōnis, f. 3. *megkötés*; das Anbinden, die Anbindung. Cic.

Religātus, a, um, *megkötött*; angebunden. Prud.

Religio, ōnis, f. 3. (relego, ĕre) *isteni szolgálat, religyió, isteni szolgálatra tartozó vallásbeli szeremóniák a' Rómaiaknál*; die Religion, der Inbegriff der religiösen Gebräuche und Institute bey den Römern, zur Verehrung der Götter. Cic. Colere religionem, Cic. Plur. religiones, *religyióbeli szokások, religyiói hit*; religiöse Gebräuche, Religions-Glaube. Caes. 2) v. gr. judicis, Cic. vitae, Cic. *jó lelkiesméret, jó lelkűség, feddhetetlenség*; die Gewissenhaftigkeit, Unsträflichkeit. Religio in consilio dando, Cic. 3) *lelkiesméret*; das Gewissen. Ducere sibi aliquid religioni, Cic. *nem férni a' lelkéhez, t. i. a' törvénytelen dolognak*; sich über etwas ein Gewissen machen. 4) *kötelesség szentsége, u. sérthetetlensége*; die Heiligkeit oder Unverletzlichkeit der Pflicht. A religione officii declinare, Cic. 5) *valamelly helynek szentsége, vagy szent volta*; die Heiligkeit eines Ortes; Eripere religionem fani, Cic. Violare religionem loci, Cic. 6) *kötelezteté*s; die Verbindlichkeit. Religione exsolvere, Liv. *a' köteleztetés alól feloldani*; von der Verbindlichkeit lossprechen. Obstringere religione, Liv. *köteleztetésénél fogva kénszeritni*; vermöge der Verbindlichkeit zu etwas zwingen. 7) *kétségeskedés valamelly dolognak igasságos volta felől*; die Bedenklichkeit. Religione solvere, Cic. 8) Religio est existentiae hominis terrestris cum aeterna ejus duratione seu immortalitate, cumque fide in Deum conjunctio; *a' Vallás általjában, vagy, az ember földi létének az örök létellel 's halhatatlansággal és az Istennek hivésével való egybekaptsolása*; die Religion überhaupt, oder die Verbindung unseres irdischen Daseyns mit der Ewigkeit, mit der Unsterblichkeit, und mit dem Glauben an Gott. Gloss. 9) religio, i. e. complexus officiorum nostrorum, moralium, tamquam praeceptorum divinorum; *morális vallás, a' mi minden erköltsi kötelességeinknek Isten parantsolatiaiúl való tartása*; der Inbegriff aller unserer Pflichten als göttlicher Gebothe. Lactant. 10) complexus eorum, quibus favorem gratiamque Dei praeter officiorum moralium praestationem speramus et captamus; *vallási babona, vagy is mind az, a' mivel az Istennek erköltsi kötelességeink telyesitésen kivűl akarunk tetszeni*; der Aberglaube, alles, wodurch wir außer der Erfüllung unserer moralischen Pflichten Gott gefallen wollen. Religiones deponere, Cic. Not. Religio, Poëtis nonnunquam prima syllaba longa, unde etiam Relligio scribitur.

Religiōse, Adv. *szentűl, igazán, jó lélekkel, szorosan*; heilig, gewissenhaft, aufrichtig, genau. Cic. Religiose testimonium dicere, Cic.

Religiōsitas, ātis, n. 3. *lelkiesméretesség*; die Gewissenhaftigkeit. 2) *isteni félelem*; Gottesfurcht. Apul. 3) *buzgóság*; die Andacht. Lact.

Religiōsus, a, um, v. gr. locus, te...

plum, Cic. *szent, felszentelt*; heilig. 2) *szent, istenfélö*; fromm, gottesfürchtig. Plin. 3) *jólelkü feddhetetlen életü*; gewissenhaft, religiös. Homo religiosus, Sall. 4) *kötelességében szorosan eljáró*; in Erfüllung seiner Pflichten genau, pünctlich. Liv.

Religo, āvi, ātum, āre, 1. *hátrakötni*; zurück binden. 2) *kötni. megkötni*; binden, anbinden, befestigen. Navem ad terram religare, Caes. 3) v. gr. herbam dissectam, Colum. *összekötni*; zusammenbinden. 4) *eloldani*; losbinden. Catull.

Rělino, lēvi, lītum, ěre, 3 v. gr. epistolam, Cic. *felbontani, felszakasztani, feltörni, felnyitni*; öffnen, aufmachen.

Rělinquo, liqui, lictum, linquěre, 3. v. gr. fratrem, Cic. *hagyni maga utánn*; hinterlassen, zurücklassen. Aes alienum relinquere, Cic. *adósságot hagyni, adósságnak maradni*; Schulden hinterlassen 2) v. gr. aliquem, Nep. *elhagyni, odahagyni*; zurücklassen, verlassen. Animam relinquere, Ter. *meghalni*; sterben. Urbem direptioni relinquere, Cic. *prédára hagyni a' várost*; die Stadt der Plünderung überlassen 3) *abba hagyni, nem gondolni vele*; seyn lassen, hintan setzen, sich nicht darum bekümmern, nicht darnach fragen. Jus suum relinquere, Cic. 4) *hagyni, vagy meghagyni t. i. belőle*; übrig lassen. Granum nullum reliquit, Cic. *egy szemet se hagyott*; nicht ein Körnchen ist übrig blieben. Relinqui, *maradni, megmaradni*; übrig bleiben. Cic.

Rěliquia, ae, vide: Reliquiae.

Rěliquiae, ārum, f. 1. pl. v. gr. copiarum, Nep. cibi, Cic. vel, ciborum, Plaut. *maradvány, a' mi megmaradt, maradék*; das Zurückgebliebene, übrige von etwas, Überbleibsel, Rest. 2) v. gr. mortuorum, Liv. *megholtaknak maradványi, hamvai, tetemei, tsontjai*; das Überbleibsel eines Todten. 3) *ereklye, szent tetem*; das Heiligthum, eine Reliquie. Gloss. Eccl.

Rěliquo, āre, vide: Reliquor.

Rěliquor, ātus sum, āri, Dep. 1. *egy részivel az adósságnak adós maradni*; Restant seyn, in Rest bleiben, noch nicht alles bezahlt haben. Pandect.

Rěliquus, a, um, *hátralévő, megmaradt, a' többi*; zurück gelassen oder geblieben, übrig. Si qua spes reliqua est, Cic. *ha van még valami reménység*; wenn noch irgend eine Hoffnung wäre. Reliqua reddere, Pand *a' többit vissza adni*; das Übrige zurückgeben. Reliquum est, ut etc. *a' van még hátra, hogy 's a' t.* nun ist noch übrig, daß ꝛc. Nihil est reliqui, Cic. *semmi sem marad*; nichts bleibt übrig. Nihil est reliquum, Liv. *semmi sints hátra*; nichts bleibt mehr übrig. Reliquum facere, Cic *hagyni, úgy intézni, hogy maradjon*; übrig lassen. Quod reliquum est, Cic. vel: de reliquo, Cic. *egyébaránt, többnyire*; übrigens. Et reliqua, Vopisc. *'s a' többi; és így, tovább*; und so weiter. 2) reliqui, Cic. *a' többek, a' többiek*; die übrigen, die Andern.

Rělisus, a, um, (relido) *vissza ütődött*; zurückgestoßen. Prud.

Relligio, vide: Religio.

Rělŏco, āre, 1. *ismét kiadni árendába, bérbe*; wieder verd ngen, verpachten oder vermiethen. Pandect.

Rělŏquor, cutus sum, lŏqui, Dep. 3. *vissza szóllani felelni*; wieder reden, antworten. Varr.

Rělūcěo, luxi, ēre, 2. *villogni, tündökleni*; zurück leuchten, scheinen, einen Wiederschein geben. Stella relucet, Cic.

Rělūcesco, luxi, ěre, 3. Inchoat. *újra kivilágosodni*; wieder hell werden. Ovid

Rěluctātio, ōnis, f. 3. *ellene tusakodás, ellenállás*; das Widerstreben. August.

Rělucto, āre, 1. pro: reluctor, Apul.

Rěluctor, ātus sum, āri, Dep. 1. *ellentállani valamiben, ellene dolgozni, magát ellene szegezni, tusakodni ellene*; dagegen handeln, dagegen kämpfen, sich widersetzen, sich sträuben. Virg. Ovid.

Relūdo, si, sum, ěre, 3. *viszont tréfálódni*; dagegen scherzen. 2) *kitsúfolni*; ausspotten. Sen.

Rělūitio, ōnis, f. 3. v. gr. pignoris, Caecil. *kiváltás, visszaváltás*; die Wiedereinlösung.

Rělūitiōnālis, e, *visszaváltásra való*,

visszaváltandó; zur Einlösung bestimmt. Gloss.

Rělūmino, āre, 1. *ismét kivilágítni*; wieder erleuchten, wieder hell machen. Tert.

Rělŭo, ěre, 3. *megváltani*, *kiváltani*, *p. o. a' zálogot*; wieder einlösen. Caecil. 2) v. gr. domum paternam, Cic. *magához váltani*; an sich kaufen.

Rěmacresco, crui, ěre, 3. *ismét megsoványodni*; wieder mager werden. Suet.

Rěmălědico, ěre, 3. *viszont szidni*; wieder schimpfen, schmähen. Suet.

Rěmando, āvi, ātum, āre, 1. *vissza izenni*; wieder (dagegen) sagen lassen. Eutrop.

Rěmando, di, sum, ěre, 3. *újra megrágni*, *kérődzeni*; wieder kauen. Plin.

Rěmăněo, ansi, ansum, ěre, 2. v. gr. domi, Caes. *maradni*, *megmaradni*, *p. o. otthon*, *v. itthon maradni*; bleiben, zurückbleiben. 2) Trop. *megmaradni valamiből*, *hátramaradni*; übrig bleiben, zurück bleiben, übrig seyn. Pars integra remanebat Caes. Vestigia remanent. Cic.

Rěmāno, āre, 1. *folyni*, *vissza folyni*; fließen, wieder oder zurück fließen. Lucr.

Rěmansio, ōnis, f. 3. *hátramaradás*; das Zurückbleiben. 2) *megmaradás a' maga helyén*; das Bleiben an dem bisherigen Orte. Cic.

Rěmĕābilis, e, v. gr. iter, Auson. *a' mellyen vissza lehet menni*; wodurch man wieder zurückgehen kann.

Rěmĕācŭlum, i, n. 2. *visszamenetel*; der Rückgang. Apul.

Rěmĕātus, us, m. 4. *visszatérés*, *visszamenés*, *v. jövés*; die Rückkehr, Wiederkunft. Pand.

Rěmědiābilis, e, *gyógyítható*; heilbar. Senec.

Rěmědiālis, e, *gyógyító*; heilend. Macr.

Rěmědiātio, ōnis, f. 3. *gyógyítás*, *meggyógyítás*; die Heilung. Scrib. Larg.

Rěmědiātor, ōris, m. 3. *gyógyító*, *orvos*; der Heiler. Tert.

Rěmědio, āvi, ātum, āre 1. v. gr. aliquem, Scrib. Larg. *meggyógyítni*; heilen.

Rěmědior, āri, Dep. 1. v. gr. alicui, Apul. *valakin segítni*, *valakit meggyógyítni*; einem helfen, ihn heilen.

Rěmĕditor, āri, Dep. 1. *ismét meggondolni*, *gondolóra venni*; wieder darauf oder daran denken, sich besinnen. Senec.

Rěmědium, ii, n. 2. *gyógyító szer*, *vagy eszköz*, *orvosság*; ein Arzneymittel gegen etwas, Heilungsmittel, die Arzeney. Cic. Remedio esse, Cic. *használni*, *segítni*, *orvosság lenni*; dienen, helfen. Efficax remedium, Cels. *igen jó*, *v. hatalmas orvosság*; eine kräftige Arzeney. 2) Trop. v. gr. timoris, Liv. *segítség*, *segítő eszköz valami ellen*; ein jedes Mittel. Quaerere remedium ad aliquid. Cic.

Rěmĕmĭni, isse, v. gr. priorum, Tert. *ráemlékezni valamire*; sich wieder erinnern.

Rěmĕmŏro, āre, 1. *ismét előhozni v. elbeszéllni*; wieder erwähnen, erzählen. Tert.

Rěmensus, a, um, (remetior) *ismét megmért*; wieder gemessen. Virg.

Rěmĕo, āvi, ātum, āre, 1. *vissza jönni*, *visszafordúlni*, *visszatérni*; zurück kehren, wieder kommen, zurück kommen. Remeat victor, Virg. Navis remeat, Tacit.

Rěmergo, ěre, 3. *újra belémerítni*, *v. elmerítni*; wieder eintauchen, wieder versenken. August.

Rěmētior, mensus sum, īri, Dep. 4. v. gr. astra, Virg. *méregetni*, *vizsgálni*; messen, beobachten. 2) *újra megmérni*; wieder messen. 3) v. gr. iter, Stat. *visszaútazni*, zurück reisen. 4) *adni érette*, *azzal visszafizetni*; dagegen geben oder messen. Frumentum pecunia remetiri, Quint. *gabonáért pénzt adni*; für Korn Geld geben. 5) v. gr. discrimen, Plin. *rágondolni*, *vissza emlékezni*, *gondolóra venni*; überdenken, an etwas zurückdenken. Dicta ac facta sua remetiri, Sen.

Rēmex, igis, m. 3. *hajóslegény*, *evező hajóslegény*; ein Matrose, Ruderknecht. Cic.

Rēmi, vel Rhēmi, ōrum, pl. urbs Galliae, hodie: Reims 2) populus quondam Galliae, in regione hujus urbis. Caes.

Rēmigātio, ōnis, f. 3. *evezés*; das Rudern. Cic.

Rēmigium, ii, n. 2. (remex) *evezés*; das Rudern. Plin. 2) *evező eszközök*, *v. lapátok*; das Ruderwerk.

Virg. 3) *evező vagy repülő szárnyak*; die Flügel der Vögel. 4) *az evező, vagy hajós legények*; die Ruderer, Ruderknechte. Liv.

Rēmigo, āvi, ātum, āre, 1. *evezni*; rudern. Sen.

Rĕmigro, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. Romam, Cic. *visszsa költözni*; wieder zurückziehen. 2) Trop. *vissza térni, v. jönni*; zurück kehren, wieder kommen. Animus remigrat mihi, Plaut. *újra megjön a' kedvem*; ich bekomme wieder Muth.

Rĕmĭniscentia, ae, f. 1. *visszsaemlékezés, megemlékezés valamire*; das Zurückdenken, Wiederbesinnen, die Erinnerung. Tert.

Rĕmĭniscor, isci, Dep. 3. v. gr. alicujus rei, aliquam rem, de aliqua re, Caes. *visszsaemlékezni, rá emlékezni valamire*; zurück denken, sich wieder erinnern an etwas. Cic. 2) *meggondolni, eszébe venni, megfontolni*; bedenken, erwägen. Ea potius reminiscere, Cic. 3) *kigondolni*; erdenken, ausdenken, ausfinnen. Nep.

Rēmĭpes, ĕdis, o. Adj. *úszólábú, p. o. rétze, lúd*; mit den Füßen rudernd, z. B. die Ente. Remipedes anates, Auson.

Rĕmiscĕo, scui, stum, et xtum, ēre, 2, *újra össze elegyíteni, összekeverni*; wieder mischen oder vermischen. Senec. 2) *össze elegyíteni, összezavarni*; mischen, vermischen. Falsa veris remiscere, Horat.

Rĕmissa, ae, f. 1. (remitto) *elengedés*; die Erlassung. Tert.

Rĕmissārius, a, um, *előre 's hátra tolható, p. o. tolózár*; was man vor und wieder zurückschieben kann, z. B. ein Vorschieberiegel. Cato.

Rĕmisse, Adv. *tunyán, restül, lomhán*; nachlässig. Colum. 2) v. gr. loqui, Sall. *lassan, lassú hangon*; schwach, mit leiser Stimme. 3) *ümmel ámmal*; nicht genau. Remissius disputare, Cic. 4) *elevenen, vidáman*; aufgeräumt, lust g. Suet.

Rĕmissĭbĭlis, e, v. gr. delictum, Tert. *elengedhető, megbotsátható*; erläßlich. 2) *tsendes*; sanft. Coel. Aur.

Rĕmissio, ōnis, f. 3. (remitto) v. gr. morbi, Cic. *tágítás, szűnés, alábbhagyás*; das Nachlassen. Remissio febris, Cels. *a' hidegnek megszűnése*; das Aufhören des Fiebers. 2) v. gr. poenae, Cic. tributi, Tac. *elengedés*; die Erlassung. 3) v. gr. usus, Cic. *elhagyás*; die Unterlassung. 4) v. gr. animi, Cic. *felvidámítás, p. o. mulatság által*; die Erhohlung, z. B. durch Ergötzlichkeit. 5) *lágyság, maga elhagyása*; die Gelindigkeit.

Rĕmissīvus, a, um, *alábbhagyó*; nachlassend. Coel. Aur.

Rĕmissor, ōris, m. 3. i. q. qui remittit, Ambros.

Rĕmissus, a, um, (remitto) *megeresztett*; nachgelassen. Arcus remissus, Hor. 2) v. gr. frigus, Caes. *alább szállott*; was nachgelassen hat, nicht so heftig. 3) v. gr. studia, Cic. *félbeszakasztott*; unterlassen. 4) *tunya, rest*; nachlässig, träg. Jul. Caes. 5) *lágy, engedelmes*; gelind, nachsichtig. Cic. 6) *tréfás*; scherzhaft. Cic.

Rĕmĭstus, a, um, (remisceo) *összeelegyített, összekevert*; unter einander vermischt. Sen.

Rĕmitto, misi, missum, ĕre, 3. v. gr. aliquem Romam, Cic. *visszsaküldeni*; zurückschicken. Obsides alicui remittere, Caes. Librum alicui remittere, Cic. 2) *vissza ereszteni magától, visszsaadni*; wieder von sich lassen, von sich geben. Vocem nemora remittunt, Virg. *az az: vissza adják a' hangot, ekhoznák*; geben ein Echo. Vasa aenea eruginem remittunt, Colum. 3) *vissza hajtani*; zurückwerfen. Caes. — Calces remittere, Nep. *kirugni*; hinten ausschlagen. 4) v. gr. arcum, Hor. habenas, Cic. frena equo, Ovid. *megereszteni*; zurück gehen lassen, abspannen. 5) v. gr. ut dolores, Cic. frigus, vel, ventus, Caes. febris, Cels. *alábbhagyni, szűnni, tsendesedni*; abnehmen, aufhören, nachlassen. 6) v. gr. poenam, Liv. culpam, Val. Fl. *elengedni*; nachlassen, erlassen. Remittas mihi, Cic. *megengedj*; verzeihe mir. 7) v. gr. animum, Cic. *felvidámítni, p. o. mulatság által*; erhohlen, sich ergötzen. 8) *elolvasztani, felolvasztani*; zerschmelzen, auflösen. Virg.

Rēmĭvăgus, a, um, *evezős, evezők által hajtott*; durch Ruder getrieben. Varr.

Rĕmixtus, a, um, (remisceo) id. qu. remistus.

Remmius, et a, praenomen familiae Romanum. Hinc: Remmius, a, um,

Adj. v. gr. Lex Remmia, i. e. a Remmio lata.

Rĕmōlior, ītus sum, īri, Dep. 4. v. gr. pondera, Ovid. *helyéről eltaszitni, elmozditni*; von seinem Orte wegstoßen, zurückbewegen.

Rĕmollesco, ĕre, 3. *meglágyúlni*; weich werden. Cera remollescit sole, Ovid. 2) Trop. v. gr. precibus, Ovid. *meglágyúlni szivében, megindúlni*; erweicht oder gerührt werden.

Rĕmollio, īvi, ītum, īre, 4. *meglágyitni, ismét meglágyitni*; weich machen, wieder weich machen. Apul.

Rĕmŏnĕo, ēre, 2. *inteni, ismét meginteni, emlékeztetni valamire*; erinnern, wieder erinnern. Apul.

Rĕmōra, ae, f. 1. *késedelem, haladék*; der Verzug. Plaut. 2) *akadály*; die Verhinderung, das Hinderniß. Cels. 3) *ragadó gályagánts, egy hal neme*; der Saugefisch. (Echeneis Remora, L.) Plin.

Rĕmŏrāmen, ĭnis, n. 3. *hátráltatás, akadály*; die Hinderung, das Hinderniß, die Aufhaltung. Ovid.

Rĕmorbesco, ĕre, 3. *ismét megbetegedni*; wieder krank werden. Enn.

Rĕmordĕo, di, sum, ēre, 2. v. gr. aliquem, Hor. *visszsza harapni*; wieder beißen. 2) Met. v. gr. animum, Liv. *mardosni, bántani, nyughatatlankodtatni*; ängstigen, peinigen. Virg.

Rĕmŏris, e, *késleltető*; aufhaltend. Aves remores in auspicio, Fest. 2) *lassú*: langsam. Aur. Vict.

Rĕmŏror, ātus sum, āri, Dep. 1. v. gr. aliquem a re aliqua, Cic. *visszsza-tartóztatni, hátráltatni*; zurückhalten, verhindern, aufhalten. verzögern, hemmen. 2) *késni, késedelmezni*; sich aufhalten, verzögern, zögern, säumen. Liv.

Rĕmōte, Adv. *távol, messzze*; weit, entfernt. Remotius, Cic. remotissime, August.

Rĕmōtio, ōnis, f. 3. *eltávoztatás*; die Entfernung, Wegschaffung. Cic. 2) Trop. *letetel, p. o. hivatalbol, elmozditás*; die Absetzung. Cic.

Rĕmōtus, a, um, (removeo) *eltávoztatott*; entfernt, weggeschafft. 2) *nem részes valamiben*; nicht theilhabend. A culpa remotus, Cic. *ártatlan*; unschuldig. Joco remoto, Cic. *tréfán kivül*; ohne Scherz. 3) *távollévő, messzzelévő, messzze*; entfernt, entlegen, weit. Antrum remotius, Ovid. 4) *idegen valamitől*; abgeneigt. Ab inani laude remotus, Cic. Comp. remotior, Sup. remotissimus, Cic.

Rĕmŏvĕo, ōvi, ōtum, ēre, 2. v. gr. aliquid ab oculis, de medio, Cic. *félre tenni, eltenni, p. o. az útból*; wegschaffen, zurückschaffen. Aliquem a vita removere, Lucr. *megölni*; tödten. 2) v. gr. motum, Cic. aliquem quaestura, Suet. *eltávoztatni, elmozditni*; entfernen, wegschaffen.

Rĕmūgio, īre, 4. *bőgni, visszsza bőgni*; wieder brüllen, zurück brüllen. Ovid. 2) *visszsza hangzani, hangzani*; zurück ertönen, erschallen. Virg.

Rĕmulcĕo, si, sum, ēre, 2. *simogatni, visszsza felé simogatni*; zurück streichen, streicheln. Virg. 2) v. gr. animos, Apul. *tsendesitni, kérlelni*; besänftigen.

Rĕmulcum, i, n. vel Rĕmulcus, i, m. 2. *vontató, alattság, hajohúzó kötél*; Schlepptau. Navem remulco trahere, Caes.

Rĕmŭlus, i, m. 2. rex in Alba. Ovid. 2) i. q. Remus, Sat.

Rĕmŭlus, i, m. 2. (Dimin.) *evezőtske*; ein kleines Ruder, Ruderchen. Titinn.

Rĕmūnĕrātio, ōnis, f. 3. *megjutalmaztatás*; die Vergeltung. Cic.

Rĕmūnĕrātor, ōris, m. 3. (remuneror) *megjutalmaztató*; der Vergelter. Tert.

Rĕmūnĕro, āre, 1. i. q. remuneror.

Rĕmūnĕror, ātus sum, āri, Dep. 1. v. gr. aliquem, Cic. *megjutalmaztatni, ajándékkal visszsza fizetni, visszszonozni, vagy visszsa adni*; vergelten, wieder beschenken. Quibus officiis beneficia remunerabor? Cic. *mitsoda szolgálattal visszsza nozzam jótéteményit?* wie soll ich diese Wohlthat vergelten? Aliquem munere remunerari, Cic. *ajándékkal visszszonozni az ajándékot*; einen wieder beschenken.

Rĕmūria, ōrum, pl. (Lemuria) festum, in memoriam mortuorum. Ovid.

Rĕmurmŭro, āre, 1. *morogni, visszsza morogni*; murmeln, zurückmurmeln. 2) Trop. ut unda, Virg. *tsergedezni*; murmeln.

Rēmus, i, m. 2. *evezőlapát, evező*; das Ruder. Cic. Remos ducere, Ovid. vel impellere, Virg. *evezni*; rudern. Inhibere remos, Quint. *lassan evez-*

ni; langsam rudern. Servos ad remum dare, Liv. *gályára, v. hajóhúzásra adni a' rabszolgákat*; die Knechte auf die Galeere schmieden. 2) Trop. ventis remisque, vel remis velisque, Virg. Cic. *teljes igyekezettel, minden erővel, erőnek erejével*; mit allen Kräften, mit allem Fleiße und Sorgfalt. Ventis, remis in patriam festinare, Cic. 3) remi, i. e. alarum remi, Ovid. *a' szárnyak evezése*; das Fliegen.

Rēmus, i, m. 2, frater Romuli, conditoris urbis Romae. Liv.

Rēmūto, āre, 1. *ismét megváltoztatni*; wieder ändern. Tac.

Rēn, rēnis, m. 3. *vese*; die Niere. Plur. Renes, Genit. renum, et renium, Plin. Laborare ex renibus, Cic. *vesefájásban szenvedni*; Nierenschmerzen haben. 2) Trop. *legbelsőbb rész*; das Innerste. Renes alicui explorare, Prov. *valakinek a' veséit, v. belső gondolatjait, titkait visgálni*; eines Gedanken erforschen.

Rēnālis, e, *veséket illető*; die Nieren betreffend. Coel. Aur.

Rēnanciscor, ncisci, Dep. 3. *visszanyerni*; wieder bekommen. Fest. vide: Nanciscor.

Rēnarro, āre, 1. *újra elbeszélni*; wieder erzählen. Virg.

Rēnascor, nātus sum, nasci, Dep. 3. *újra születni, újra lenni, v. kinőni*; wieder geboren werden, wieder entstehen oder wachsen. Pinnae renascuntur, Cic. 2) Trop. *újra kiütni, származni, vissza jönni*; wieder entstehen, wieder kommen. Ne malum renascatur, Cic. Annus renascens, Plin. *tavasz*; der Frühling. Sol renascens, Solin. *a' felkelő nap*; die aufgehende Sonne.

Rēnāto, āre, (reno, āre,) 1. *vissza úszni*; zurück schwimmen. August.

Renātus, a, um, (Partic. a renascor) *újra született, újdszületett*; wieder geboren. 2) *megújúlt, újra kiütött*; erneuert. Renatum bellum, Cic. Urbs renata, Liv. *újra felépült város*; eine wieder gebaute Stadt.

Rēnāvīgo, āre, 1. *vissza hajókázni*; wieder schiffen, zurück schiffen. Cic.

Rēnecto, ēre, 3. *összekötni, megkötni*; knüpfen, verknüpfen. Avien.

Rēnēo, ēvi, ētum, ēre, 2. *vissza felé fonni, p. o. az élet fonalát, mint a' Párkák*; zurück spinnen, von den Parzen, den Tod rückgängig machen oder ändern. Ovid.

Rēnes, um, vide: Ren.

Rēnĭcŭlus, i, m. 2. (Dimin. a ren) *vesétske*; kleine Niere, Nierchen. Coel. Aur.

Rēnīdentĭa, ae, f. 1. *mosolygás*; das Lächeln. Tert.

Rēnīdeo, ēre, 2. *ragyogni, világitni*; schimmern, glänzen. Renidet luna, Horat. Non domus auro renidet, Lucret. 2) *mosolyogni*; lächeln. Liv.

Rēnīdesco, ēre, 3. *ragyogni*; schimmern. Lucr.

Rēnīsus, Renixus, us, m. 4. *ellentállás*; der Widerstand. Cels.

Rēnītĕo, ēre, 2. *villogni, ragyogni*; einen Widerschein geben, schimmern, glänzen. Plin.

Rēnītor, nisus, nixus sum, nīti, Dep. 3. *ellentállni, ellene szegezni magát*; sich dagegen stemmen, sich widersetzen, widerstehen. Liv. Alter motus alteri renititur, Plin.

Rēnīxus, us, vide: Renisus.

Rēno, āvi, ātum, āre, 1. *vissza úszni*; zurück schwimmen. Horat.

Reno, Rheno, ōnis, m. 3. *háti bőr, hatzagány*; ein Pelz, Pelzwerk. Caes.

Rēnōdis, e, *hátra kötött, megkötött*; zurück geknüpft, geknüpft. Capillus renodis, Capitol.

Rēnōdo, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. comam, Hor. *megkötni, összekötni, hátrakötni*; knüpfen, zurück knüpfen.

Rēnormo, āre, 1. i. e. ad normam rursus redigere, Frontin.

Rēnosco, ēre, 3. *rá esmerni*; wieder erkennen. Paulin. Nol.

Rēnŏvāmen, inis, n. 3. *megújítás, megváltoztatás*; die Erneuerung, Veränderung. Ovid.

Rēnŏvātio, ōnis, f. 3. v. gr. mundi, Cic. timoris, Cic. *megújítás*; die Erneuerung. 2) v. gr. doctrinae, Cic. *újrakezdés, újra elkezdés*; die Wiederhohlung, Wiedervornehmung.

Rēnŏvello, āre, 1. *ismét megújítani*; wieder erneuern. Colum.

Rēnŏvo, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. templum, Cic. bellum, Caes. memoriam rei, Cic. *megújítani*; erneuern. 2) v. gr. proelium, Caes. *újra elkezdeni*; wiederhohlen. — Agrum renovare, Ovid. *szántani*; pflügen. 3) Trop. v. gr. animum, Cic. *megvidámítani*;

ermuntern. 4) *újra elmondani valamit*; mit Worten wiederhohlen. Cic. 5) *megváltoztatni*; verändern. Petron.

Rěnūbo, ěre, 3. *ismét férjhezmenni*; wieder heirathen (einen Mann). Tert.

Renūdo, āvi, ātum, āre, 1. *megmezitelenitni*; entblößen, bloß machen. Apul. 2) *kitakarni*; aufdecken. Arnob.

Rěnūdus, a, um, i. q. nudus, Tert.

Rěnuměro, āre, 1. *viszszaadni, viszszafizetni*; wieder zahlen, zurück zahlen. Tert.

Rěnuntiātio, vel Renunciatio, ōnis, f. 3 *hirreádás, hirűladás*; die Hinterbringung, Bekanntmachung, Bericht. Cic. 2) *lemondás valamiről*; die Aufsagung, die Aufkündigung. Ascon.

Rěnuntiātor, vel Renunciator, ōris, m. *hirűladó*; der Bekanntmacher, Verkündiger. Tert.

Renuntio, vel Renuncio, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. alicui aliquid, de re aliqua Cic. vel, ad aliquem aliquid, Cic. *hirűl adni, hirré adni, megmondani, jelenteni*; verkündigen, melden, berichten. Legationem renuntiare, Cic. *követségéről számot adni*, v. *feleletet hozni*; von seiner Gesandtschaft Bericht abstatten. 2) v. gr. aliquem consulem, Cic. *kihirdetni*; öffentlich bekannt machen. 3) v. gr. hospitium alicui, Liv. alicui amicitiam, Liv. *felmondani valamit, lemondani valamiről*; aufkündigen etwas, aufsagen. 4) v. gr. ad coenam, Sen. ad aliquem, Plaut. *megizenni, hogy nem mehet valahi, p. o. ebédre, 's a' t.* einem absagen, z. B. daß man nicht kommen könne. 5) v. gr. rei, Plin. *lemondani róla, letenni róla*; etwas aufgeben, einer Sache entsagen.

Rěnuntius, a, um, *jelentő, hirreádó, hirűladó*; hinterbringend, meldend. 2) Subst. *hiradó*; der Nachricht bringt. Plaut.

Rěnŭo, ui, ūtum, ěre, 3. v. gr. aliquid, Hor. *intés által, p. o. fejrázás által megtagadni, nem hagyni helybe*; durch Winken verneinen oder mißbilligen, den Kopf schütteln zu etwas. 2) *ellene lenni, ellenzeni*; dawider seyn, mißbilligen. Cic.

Rěnūto, āre, 1. (Freq. a renuo) *ellenzeni, nem akarni*; dawider seyn, nicht wollen, abschlagen. Lucr. 2) *meg nem vallani, tagadni*; läugnen, nicht zugestehen. Lucr.

Rěnūtrio, īre, 4. *feltartani, táplálni*; ernähren. Nol.

Rěnūtus, us, m. 4. *megtagadás, helybe nem hagyás, ellenzés, p. o. intés által*; Verneinung durch Winke oder Kopfschütteln, die Verweigerung, Abschlagung, das Neinsagen. Plin. Epist.

Rěor, ratus sum, ēri, Dep. 2. *vélni, azt gondolni, úgy tartani, úgy vélekedni*; achten, meinen, dafür halten. Rebar, te me amare, Cic. *azt gondoltam, v. véltem, hogy te engemet szeretsz*; ich dachte du hättest mich lieb.

Rěpāges, is, f. 3. *tolózár*; ein Riegel. Cic.

Rěpāgŭlum, i. n. 2. (repages) *tolózár, retesz*; ein Riegel, Vorschub vor die Thüre. Occludere aedes repagulis, Plaut. 2) *sorompó*; ein Schlagbaum. Cic.

Rěpandīrostrus, a, um, *felfelé hajlott orrú*; mit aufwärts gebogenem Schnabel oder Rüssel. Pacuv.

Rěpando, ěre, 3. *ismét kinyitni, kitárni*; wieder öffnen, wieder eröffnen. 2) v. gr. fores, Apul. *megnyitni, felnyitni, kinyitni*; öffnen, aufmachen.

Rěpandus, a, um, *hátra hajlott*, v. *görbült*; rückwärts gebogen oder gekrümmt. Ovid.

Rěpango, ěre, 3. v. gr. arbuscula, Colum. *bédugni, elültetni*; hinein setzen, pflanzen.

Rěpărābĭlis, e, v. gr. damnum, Ovid. *helyrehozható, kipótolható*; ersetzlich, wiederbringlich. 2) *megszerezhető*; erwerblich. Val. Fl.

Rěpărāmen, ĭnis, n. 3. id. qu. Reparatio, Sall.

Rěpărātĭo, ōnis, f. 3. (reparo) *helyrehozás, helyreállítás, megújítás*; die Wiederherstellung, Erneuerung. Prud. 2) reparatio damni, Pand. *a' kárnak kipótolása, kárpótlás*; die Ersetzung des Schadens.

Rěpărātŏr, ōris, m. 3. *helyreállító, megújító*; der Wiederhersteller, Erneuerer. Stat.

Rěpărātus, a, um, *megújított*; erneuert. 2) *ismét megszerzett*; wie-

der angeschafft. 3) *kipótolt, megtérített, p. o. kdr*; ersetzt. Stat.

Rěparco, ěre, 3. *megkéméllni, megtakaritni*; sparen, ersparen. Plaut.

Rěpăro āvi, ātum, āre, 1. v. gr. classem, Hirt. exercitum, Liv. res amissas, Hor. *helyrehozni, helyreállitni, ismét vissza szerezni, megújitni, kipotolni*: wieder erwerben, wieder anschaffen, wieder herstellen, wieder erneuern, ersetzen. 2) v. gr. aedificia, Plin. *kijobbitatni, megújitni, ismét, v. újra megtsinálni, reparálni, megjobbitni*: wieder herstellen, erneuern, ergänzen, ausbessern, repariren. 3) v. gr. membra, Ovid. *megfrissitni, kinyugtatni, felviddmitni*; wieder herstellen, erquicken, verjüngern. 4) v. gr. bellum, Liv. proelium, Just. *megújitni, újra elkezdeni*; erneuern, wiederhohlen. 5) v. gr. merces, Pand. *ismét beszerezni, venni*; dagegen anschaffen, erwerben, einkaufen. Vina merce reparare, Hor. *borért portékát tserélni*; Wein gegen Waaren eintauschen.

Rěpartūrio, īre, 4. *ismét szülni*; wieder gebären. Alcim. Av.

Rěpasco, ěre, 3. *megetetni*; füttern. Nol.

Rěpastinātio, ōnis, f. 3. *újra felkapáldsás, v. feldsás*; das Wiederbehacken, Wiederumgraben. Colum.

Repastino, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. agrum, Plin. vineas, Colum. *újra megkapálni, feldsni, keverni*; wieder behacken, umgraben.

Rĕpatrio, āvi, ātum, āre, 1. *vissza térni, v. menni hazájába*; wieder ins Vaterland zurückkehren, wieder heim gehen. Solin.

Repecto, xi, (xūi) xum, ěre, 3. v. gr. comas, Ovid. *megfésülni, ismét megfésülni*; kämmen, wieder kämmen.

Rěpědo, āvi, ātum, āre, 1. *vissza menni*; zurück gehen. Lucil.

Rěpello, pŭli, pulsum, ěre, 3. v. gr. homines, Cic. *vissza úzni, v. hajtani*; zurück treiben. 2) v. gr. aliquem ex urbe, Cic. *elkergetni, elhajtani*; vertreiben. 3) Trop. v. gr. vim vi, Cic. dolorem a se, Cic. *elűzni, vissza tartóztatni, eltávoztatni, megakadályoztatni*; abhalten, entfernen, verhindern. 4) v. gr. aliquem a genibus suis, Cic. navem a terra, Hirt. *eltaszitni, visszataszitni*; zurück stoßen. 5) Trop. *megtzáfolni*; widerlegen. Repulsus veritatis viribus, Phaedr.

Rěpendo, di, sum, ěre, 3. *fontal vissza mérni, ugyan annyit vissza adni*; zurückwägen, wieder darwägen, in eben dem Gewichte wieder zustellen. Ovid. 2) *vissza szolgálni, megjutalmaztatni*; wieder vergelten. Virg. 3) *megfizetni, fizetni érette*; bezahlen, dafür zahlen. Caput alicujus auro rependere, Val. Max. *az az: annyi aranyon váltani meg valaki fejét, mint a' mennyit a' feje nyomna*; mit so viel Geld bezahlen als der Kopf schwer ist. 4) *megbüntetni (meglakolni érette)*; bestrafen (dafür büßen) Pares sceleribus poenas rependere, Sen. *érdeme szerént büntetni meg, v. lakolni meg valamiért*; nach Verdienste gestraft werden. 5) *kipótolni, helyrehozni*; ersetzen. Ingenio formae damna rependere, Ovid. 6) *viszszonozni*; erwiedern. Grates rependere, Virg. *meghálálni, megköszönni*; Dank abstatten.

Rěpens, tis, Partic. a Repo; *tsúszó, mászó*; friechend. 2) Trop. v. gr. sermo, Hor. *alatsony, hizelkedő*; niedrig, schmeichlerisch.

Rěpens, tis, o. *hirtelen való, vdratlan, véletlen*; plötzlich, schnell, unvermuthet. Repens adventus hostium, Cic.

Rěpensātio, ōnis, f. 3. *visszontaglás, kipótolás*; die Vergeltung, Ersetzung. Salv.

Repensātrix, īcis, f. 3. *visszontagló, megjutalmaztató (asszszony)*; Vergelterinn. Val. Max.

Rěpenso, āre, 1. (Freq. a rependo) v. gr. aliquid aliqua re, Colum. *kipótolni, helyre hozni, viszszonozni, megjutalmaztatni*; ersetzen, vergelten, erwiedern.

Rěpensus, a, um, (rependo) *fontal hasonló mértékben visszamért*; wieder zugewogen. Plin. 2) *visszaadott, kipótolt, megtéritett, p. o. kdr. megjutalmaztatott, p. o. fáradtság*; vergolten, wieder ersetzt. Cic.

Rěpente, Adv. *hirtelen, egyszerre*; plötzlich, schnell. Cic.

Rĕpentīne, Adv. *hirtelen*; plötzlich. Lactant.

Rĕpentīnus, a, um, v. gr. adventus, Caes. mors, Cic. *váratlan, hirtelen-való*; plötzlich, jähe. Exercitus repentinus. Liv. *hirtelen összveszedett sereg*; hurtig zusammen geraffte Truppen. Repentino, Abl. et Adv. *hirtelen*; plötzlich.

Rĕpercussibilis, e, *visszaüthető, visszapattanható*; was zurück geschlagen werden, oder zurück prallen kann. Coel Aur.

Rĕpercussio, ōnis, f. 3 (repercutio) v. gr. soni, vocis. Hirt. *visszaütődés, visszaverődés*; das Zurückprallen, der Wiederschall. 2) v. gr. radiorum, Plin. *visszaverődés*: die Zurückprallung, der Wiederschein.

Rĕpercussus, a, um, (repercutio) v. gr. sonus, Liv. *vissza ütődött, visszahangzó*; zurückprallend, wiederschallend.

Rĕpercussus, us, m. 4. i. q. repercussio.

Rĕpercŭtio, ussi, ussum, ĕre. 3. *visszaütni, visszaüritni*; zurück schlagen, zurück prellen, zurück stoßen. Val. Max. 2) v. gr. sonum, Plin. *visszaverni, v. hangzani*; wiederschallen. 3) v. gr. alicujus dicta, Quint. *megczáfolni*; widerlegen.

Rĕpĕrio, peri, pertum, īre, 4. v. gr. parentes suos, Ter. *ott találni, megtalálni, valahol, mintegy történetből*; finden, antreffen. 2) v. gr. medicinam alicui rei, Cic. *találni, kitalálni, feltalálni, kigondolni*; finden, erfinden, erdenken. Causam alicujus rei reperire, Plin. Reperi tu aliquid melius, Ter. 3) *tapasztalni, úgy találni, valaminek találni*; erfahren, dafür befinden, bemerken. Aliquem ingratum reperire. Plaut. 4) *felkeresni, feltalálni, szerezni*; ausfindig machen, auftreiben, verschaffen Viam reperire, Cic. Modum reperire. Pand.

Rĕpertor, ōris, m, 3. v. gr. medicinae, Virg. *találó, kitaláló, feltaláló*; der Erfinder, Urheber

Rĕpertōrium, ii, n 2. *laistrom, mutatótábla*; das Verzeichniß. Pandect.

Rĕpertrix, īcis, f. 3. *feltaláló, t. i. asszony*; die Erfinderinn, Urheberinn. Apul.

Rĕpertum, i, n, 2. *talált dolog*; etwas Gefundenes. 2) *találmány*; die Erfindung. Gloss.

Rĕpertus, a, um, (reperio) *feltalált, kitalált, megtalált*; erfunden, gefunden. Pand.

Rĕpertus, us, m. 4. *megtalálás*; das Finden. Apul. 2) *kitalálás, feltalálás*; die Erfindung. Apul.

Rĕpĕtentia, ae, f. 1. *rāemlékezés valamire*; die Erinnerung. Lucret. 2) *ismét előhozása valaminek*; die Wiederhohlung. Lucr.

Rĕpĕtītio, ōnis, f. 3. v. gr. ejusdem verbi, Cic. *ismét elmondása, újra elmondása valaminek, ismétlés*; die Wiederhohlung. 2) v. gr. lectionum repetitio, Gloss *a' kiszabott leczkéknek újra való felmondása*; die Wiederhohlung der Lectionen. 3) *visszakivánás*; die Wiederforderung, Zurückforderung. Pandect.

Rĕpĕtītor, ōris, m. 3. *visszakivánó*; der Wiederverlanger, Wiederforderer, Zurückforderer. Ovid.

Rĕpĕtītus, a, um, (repeto) *visszsont v. újra kezdett, megújított*; wiederhohlt. 2) *visszakivánt*; wieder begehrt. Ovid.

Rĕpĕto, ivi et ii, itum, ĕre, 3. v. gr. aliquid ab aliquo, Caes. *újra kivánni, ismét valamit kivánni, p. o. hogy adjon*; wieder verlangen, von neuem verlangen. Aliquem repetere, Svet. *valakit újra elraddolni*; einen wieder verklagen. 2) *vissza kérni, visszakivánni, t. i. adatni, hogy adja vissza valaki*; zurück verlangen oder fordern. Pecunias ereptas repetere. Cic 3) v. gr. suum, jus, Cic. *kivánni*; fordern, verlangen. Poenas ab aliquo repetere, Cic. *valakit büntetésre vonni, megbüntetni*; einen zur Strafe ziehen, strafen. Rationes ab aliquo repetere, Cic. *valakit számadásra vonni*; einen zur Rechenschaft ziehen. 4) v. gr. pugnam. Liv *megújítni, újra elkezdeni*: erneuern, wieder anfangen. 5) v. gr. verba, Cic. praecepta, Cic. *újra elmondani, ismét elmondani, ismételni*; wiederhohlen, wieder sagen oder hersagen. Rei memoriam repetere, Cic. *visszsa, v. rāemlékezni valamire*; sich an etwas erinnern. 6) v. gr. originem domus, Virg. *lehozni, származtatni, onnan kezdeni*; herleiten, herhohlen. Initia amicitiae ex parentibus repetere,

Cic. 7) v. gr. Macedoniam, Nep. domum, Ovid. castra, Cic. *vissza menni, vissza térni*; zurück gehen, zurück kehren.

Rĕpĕtundae, Nom. Inust. Repetundarum, Sen. et Repetundis, Abl. Repetundarum teneri, Cic. *az elidegenitett (eltökitett) vagyont visszaadni tartozni*; das Entwandte wieder zu geben schuldig seyn. Accusatus de pecuniis repetundis, Quint. *erőszakosan kitsikart pénz végett vádoltat ett*; er ist erpreßter Gelder wegen angeklagt worden.

Rĕpexus, a, um, *hátrafésült*; rückwärts gekämmt. Ovid.

Rĕpignoro, āre, 1. *a' zálogot kiváltani*, das Pfand einlösen. Pand.

Rĕpigro, āre, 1. v. gr. impetum, Apul. *tartóztatni, akadályoztatni*; hemmen, zurückhalten.

Rĕpingo, ĕre, 3. *újra festeni*; wieder mahlen. Ven. Fort.

Rĕplaudo, ĕre, 3: *visszatapsolni*; zurück klatschen. Apul.

Rĕplecto, xi, xum, ĕre, 3. *visszahajtani, vagy görbitni*; zurückbeugen. Plin.

Rĕplĕo, ēvi, ētum, ēre, 2. v. gr. amphoram exhaustam, Nun. domos, Cic. *újra, v. ismét megtölteni*; wieder füllen, anfüllen, ausfüllen. 2) *tele tölteni*, *megtölteni*; füllen, voll machen, erfüllen. Floribus replere, Ovid. *virágokkal megrakni*; mit Blumen füllen. Cibo replere, v. carne, Ovid. *jól tartani*; sättigen.

Rĕplētio, ōnis, f. 3. *megtöltés, teletöltés*; die Füllung, Anfüllung. Plaut.

Rĕplētūra, ae, f. 1. idem; Plaut.

Rĕplētus, a, um, (repleo) cum Gen. et Abl. Virg. *tele, megtöltött*; voll, angefüllt. 2) repleta; *terhes, viselős*; schwanger. Just.

Rĕplexus, a, um, (replecto) *hátra görbedt, v. hajlott*; zurück gebogen. Plin.

Rĕplĭcātĭo, ōnis, f. 3. *visszatekergetés*: die Zurückwickelung. Cic. 2) *visszafordúlás, visszaforgás*: das Umdrehen, die Umwälzung. 3) *a' bévádolt személly kifogásaira tett visszonozás, visszonozó válasz*; die Antwort auf des Beklagten gemachte Exception. JCt.

Rĕplĭco, cui, et cāvi, cātum, āre, 1. *letekergetni, kifejteni*; zurück falten, aufwickeln. Hinc.: Memoriam annalium replicare, Cic. *kikeresni a' könyvekből*, in den Büchern aufschlagen. 2) replicare in rugas, Plin. *ránczba szedni*; in Runzeln falten. 3) v. gr. vestigium suum, Apul. *vissza húzni a' lábát*; den Fuß zurückziehen. 4) *elgondolni*; überdenken. Haec identidem mecum replicans, Apul. 5) *újra elbeszéllni*; wiederhohlt erzählen. Amm. 6) *visszonosó választ adni*; repliciren, eine Replik machen. Pand.

Rĕplum, i, n. 2. *borīték, béllés, p. o. a' kettős ajtó béllése*; ein Deckel, die Füllung. Vitr.

Rĕplumbo, āre, 1. *az óntól megtisztitni*; entbleyen. Sen.

Rĕplūmis, e, *vedlés után újra tollasodó*; Federn wieder bekommend, wieder flück. Paul. Nol.

Rĕplŭo, ĕre, 3. *újra esni, t. i. az esőnek*; wieder regnen. Isid.

Rĕpo, psi, ptum, ĕre, 3. *mászni, tsúszni*; kriechen, schleichen. Cochlea repens, Sallust. formica, Plin. 2) Trop. *mászni, lassan menni*; kriechen. Colum.

Rĕpŏlio, īre, 4. *kisimitni, fényesre kisikárlani, pallérozni*; glätten. 2) *újra kitisztitni*: wieder reinigen oder ausputzen. Colum.

Rĕpondĕro, āre, 1. *ugyan azon mértékben visszonozni, visszaadni*; dagegen zuwägen, erwiedern, vergelten, zur Vergeltung geben. Sid.

Rĕpōno, sui, situm, ĕre, 3. v. gr. pecuniam in thesauris, Liv. alimenta in hyemem, Quint. *eltenni*; aufheben. 2) v. gr. scripta in aliquod tempus, Quint. *félre tenni*; bey Seite legen, weglegen. 3) v. gr. aliquid suo loco, Cic. *visszatenni, helyére tenni*; wieder hinsetzen oder hinlegen, wieder zurück an seinen vorigen Ort legen oder setzen. 4) v. gr. reges, Sil. aliquem in sceptra, Virg. *vissza tenni a' királyságba*; in die königliche Würde wieder einsetzen. 5) v. gr. nummos, Plaut. donata, Hor. *visszaadni, ismét általadni*: wieder geben, wieder zustellen. 6) v. gr. aliquid alicui, Cic. *felelni, visszonozni, viszont felelni*: erwiedern, dagegen antworten, dagegen versetzen. Tibi idem reponam, Cic. 7) pro: pono; *tenni, helyheztetni*; setzen, stellen, legen. Ligna super foco reponere, Hor. *fel rakni a'*

tűzhelyre; Holz auf die Feuerstätte legen. In deos reponere, Cic. *istenek közzé számlálni*; unter die Götter setzen. Aliquem in suis reponere, Plin. *valakit baráti közzé számlálni*; einen unter seine Freunde rechnen. Spem in virtute reponere, Caes. *a' virtusban helyheztetni reménységét*; seine Hoffnung auf seine Tugend beruhen lassen. Causam totam in judicum humanitate repono, Cic. *az az, bízom*; ich anvertraue, überlasse. 8) lacrymas reponere, Stat. *megszűnni a' sírástól*; zu weinen aufhören. 9) *eltemetni*; begraben, beerdigen. Virg.

Rĕporrĭgo, ĕre, 3. *ismét visszaadni*; wieder hinreichen. Petron.

Rĕporto, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. infantem, Quint. aliquem humeris suis, Sall. *vissza vinni*, *vissza hozni*, zurück tragen oder bringen. Se reportare, Stat. *visszatérni*; zurückkehren. 2) *valamivel térni vissza*, *nyerni*; davon tragen, erlangen. Victoriam reportare, Cic. *győzödelemmel térni vissza*; den Sieg davon tragen, siegreich zurückkehren.

Rĕposco, ĕre, 3. *visszakívánni valamit*; wieder oder zurück verlangen, oder fodern. Cic 2) v. gr. poenas, Virg. *kívánni*; fordern. Rationem ab aliquo reposcere, Cic. *számot kérni valakitől*, *számadásra húzni valakit*; Rechenschaft fordern.

Rĕposco, ōnis, m. 3. *visszakívánó*; der Wiederforderer. Ammian.

Rĕpŏsĭtĭo, ōnis, f. 3. *félretevés*, *félretétel*, *eltevés*; die Aufhebung. Pallad. 2) *visszatétel*, *visszahelyheztetés*; die Zurücksetzung, Zurücklegung. Pand.

Rĕpŏsĭtor, v. Repostor, ōris, m. 3. v. gr. templorum, Ovid. *visszaállító*; Wiederhersteller.

Rĕpŏsĭtōrĭum, ii, n. 2. *pohárszék*; ein Gläserschrank. Plin. 2) *szekrény*, *mindenes almárium*; ein jeder Kasten, wo verschiedene Dinge aufgehoben werden Idem. 3) *rejtek kamara*; ein Zimmer oder eine Kammer, Sachen darin aufzuheben. Capitol.

Rĕpŏsĭtus, a, um, (repono) *eltett*, *félretett*: aufgehoben, zurück gelegt. 2) *elzárt*, *elrejtett*, *tartogatott*; aufbewahrt.

Rĕpostor, vide: Repositor.

Rĕpostōrĭum, id. qu. Repositorium.

Rĕpostus, a, um, Poët. i. q. Repositus.

Rĕpōtātĭo, ōnis, f. 3. *ismét ivás*, *újra ivás*; das Wiedertrinken, nochmahlige Trinken. Varr.

Rĕpōtĭa, ōrum, n. pl. *tobzódás*, *tivornyázás*, *az ebéd után*; das Trinken oder Saufen nach der Mahlzeit, der Nachschmaus. Apul. et Hor.

Rĕpraesentānĕus, a, um, v. gr. potestas, Tert. *mindenkor kész*, *készen lévő*, *p. o. a' megitélésre*, *büntetésre*, *'s a' t.* bey der Hand, sogleich etwas thuend oder strafend.

Rĕpraesentātĭo, ōnis, f. 3. *jelenvalósítás*, *képviselés*, *személyviselés*; die Vergegenwärtigung, Stellvertretung. 2) *elöterjesztés*; die Darstellung, Vorstellung. Plin. 3) *készpénzel való fizetés*, *készfizetés*; die baare Bezahlung. Pand.

Rĕpraesentātor, ōris, m. 3. v. gr. patris, Tert. *képviselő*, *személyviselő*; ein Vorsteller, z. B. einer Person.

Rĕpraesento, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. rei memoriam, Cic. *jelenvalóvá tenni*, *ismét előállítani*, *megújítani*; wieder gegenwärtig machen, wieder herstellen, erneuern. 2) *előadni*, *szem eleibe állítni*, *előterjeszteni*, *kifejezni*, *mutatni*, *mint p. o. a' rajzolat valamit*; darstellen, vor Augen stellen, vorstellen. Veritatem repraesentat, Plin. Hoc imaginem sceleris repraesentat, Quint. Alcibiadem repraesentat, Plin. Gemma cerasum repraesentat, Plin. 3) v. gr. poenam, Svet. verbera, Svet. solutionem v. mercedem alicui, Cic. *azonnal telyesítni*, *siettetni*; sogleich vollziehen, beschleunigen. 4) *megfizetni*; sogleich, oder baar bezahlen. Repraesentabimus, Cic. *mindjárt megfizetünk*; wir zahlen gleich.

Rĕpraesto, ĭti, (āvi) āre, 1. *hitelesen visszaszolgáltatni*; wieder gewähren, zuverlässig wieder verschaffen. Pand.

Rĕprĕhendo, vel Reprendo, di, ĕre, 3. v. gr. aliquem pallio, i. e. alicujus pallium a tergo. Plaut. aliquem manu, Liv. *megfogni hátúl*, *vissza húzni*, *v. rántani*, *feltartóztatni*; hinten anfassen, zurückziehen, zurückhalten. 2) v. gr. aliquem, Cic. *megtzáfolni*; widerlegen, überführen. 3) v. gr. aliquid, Ter. aliquid in aliquo, Cic. *betsmelni*, *nem hagyni helybe*; tadeln. Aliquem in re,

vel etiam de re reprehendere, Cic. *valakit valamiről megfeddeni*; einen in oder wegen etwas tadeln. 4) *helyrehozni, kipótolni az elmúlatottat, vagy elfelejtett dolgot*; nachhohlen was versäumt oder vergessen war. Quod erat praetermissum, id reprehendisti, Cic.

Rěprěhensio, ōnis, f. 3. *feltartóztatás, visszatartóztatás, akadály*; das Zurückziehen, Zurückhalten, Hemmen, Hindern. Cic. 2) *betsmelés, feddés*; das Tadeln, der Verweis. Cic. 3) *szemrehányás*; der Vorwurf. Cic. 4) *megtzáfolás*; die Widerlegung. Cic.

Rěprěhenso, āre, 1. Freq. *feltartóztatni*; zurückhalten. Liv. 2) *betsmelni*; tadeln. Liv.

Rěprěhensor, ōris, n. 3. *betsmelő*; der Tadler. Cic. 2) *változtató, jobbító*; der Veränderer, Verbesserer. Cic.

Rěprěhensus, a, um, (reprehendo), *feltartóztatott*; zurückgehalten. 2) *betsmelt*; getadelt. 3) *megtzáfolt*; widerlegt. Cic.

Rěprendo, ěre, vide: Reprehendo.

Rěpressālia, ōrum, n. plur. *erőszakvisszonozás*; die Gegengewalt. Repressaliis uti, JCt. *költsönös jussal élni, t. i. valamelly külsőországi jobbágy vagyonának vagy személyének letartóztatásában, midőn ott tulajdon javunkhoz törvényesen nem juthatunk*; das Gegenrecht gebrauchen, gegen eines Herrn Unterthanen, weil uns in desselben Lande zu dem Unserigen nicht geholfen wird. JCt. Scribitur et Represalia, item: Represaliae.

Rěpresse, Adv. *visszatartóztatva*; zurückhaltend. Repressius, Gell.

Rěpressor, ōris, m. 3. *visszatartóztató, akadályoztató*; der Zurückhalter, Hemmer, Einschränker. Cic.

Rěpressus, a, um, (reprimo) *akadályoztatott*; gehindert. Cic. 2) *visszanyomott*; zurückgedrückt. Stat.

Rěprimo, essi, essum, ěre, 3. *visszanyomni*; zurück drücken. 2) v. gr. cursum, Caes. conatus alicujus, Cic. impetus, Cic. *fel. v. visszatartóztatni, hátráltatni*; zurück halten, hemmen, hindern. 3) v. gr. odium suum, Cic. *mérsékelni, tartóztatni*; mäßigen, einschränken.

Rěprŏbātio, ōnis, f. 3. *megvetés, helybe nem hagyás*; die Verwerfung. Tertull.

Rěprŏbātrix, īcis, f. 3. *megvető, el nem fogadó, t. i. asszony*; die Verwerferinn. Tertull.

Rěprŏbātus, a, um, *megvetett*; verworfen. Ulp.

Rěprŏbo, āvi, ātum, āre, 1. *megvetni, el nem fogadni, helybe nem hagyni*; verwerfen, mißbilligen. Cic. 2) *megtzáfolni*; widerlegen. Cic.

Rěprŏbus, a, um, *megvetett*; verworfen. 2) pecunia reproba, Pand. *hamis, v. nem jó pénz*; nicht gute oder verrufene Münze.

Reprōmissio, ōnis, f. 3. *visszontigérés, v. igéret*; die Gegenversprechung. Cic.

Rěprōmissus, a, um, *visszont igért*; dagegen versprochen. Cic. 2) *megigért*; versprochen. Plin.

Reprōmitto, īsi, issum, ěre, 3. *visszont megigérni*; dagegen versprechen. Cic. 2) *megigérni*; versprechen. Plin. Ep. et Cic.

Rěprŏpitio, āre, 1. *ismét megbékéltetni*; wieder versöhnen. Tert.

Reptābundus, a, um, (repto) *mászó, mászkáló*; kriechend, schleichend. Senec.

Reptans, tis, o. v. gr. radix, Plin. *terjedő*; kriechend.

Reptātio, ōnis, f. 3. *mászkálás, mászás*; das Kriechen. Quintil.

Reptātus, us, m. 4. *mászás, tsúszás*, das Kriechen, z. B. der Schnecke. Tertull. 2) *terjedése, p. o. gyökérnek a' föld alatt*; das Kriechen der Wurzel, der Gewächse. Plin.

Reptĭlis, e, (repo) *tsúszó, mászó*; kriechend. Sidon.

Repto, āvi, ātum, āre, 1. (Frequ. a repo) *tsúszni, mászni*; kriechen. Plaut. et Plin. 2) *mászni, lassan menni*; langsam einher gehen, schleichen, kriechen. Horat. 3) v. gr. ut radices plantarum, Plin. *terjedni*; kriechen.

Rěpūbesco, ěre, 3. *újra megifjodni*; wieder die mannbare Jugend erlangen. Colum.

Rěpŭdiātio, ōnis, f. 3. *megvetés, el hagyás*; die Verwerfung, Verschmähung. Cic.

Rěpŭdiātor, ōris, m. 3. *valakit megvető, elhagyó*; der Verwerfer, Verschmäher. Tertull.

Rěpŭdiātus, a, um, *megvettetett, el-*

hagyattatott, *elüzetett*; verschmähet, verstoßen. Ter.

Rĕpŭdĭo, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. consilium, Ter. *megvetni*, *el nem fogadni*; verwerfen, verschmähen. 2) v. gr. consilium senatus a republica, Cic. *kirekeszteni*, *eltaszitni*, *fel sem venni*; wegstoßen, hintansetzen, verschmähen. 3) v. gr. uxorem, Svet. sponsam, Svet. *elhagyni*, *elválni tőle*, *elküldeni magától*, *kiadni rajta*; verlassen, sich scheiden, verabschieden, verstoßen.

Rĕpŭdĭōsus, a, um, *megvetendő*; verwerflich, anstößig. Plaut. Repudiosas facere nuptias, Plaut. *kiadni a' mátkáján*, *v. a' menyasszonyon*; eine Heirath rückgängig machen.

Rĕpŭdĭum, ĭi, n. 2. *lemondás a' menyasszonyról*, *kiadás a' vőlegényen*, *és házassági elválás*; der Aufkündigung der Ehe. Uxorem repudio dimittere, Justin. Mittere repudium marito, Pand. Repudium inter uxorem et maritum intercessit, Val. Max. *elváltak*; sie sind geschiedeu.

Rĕpŭĕrasco, v. —isco, ĕre, 3. *újra gyermekké lenni*, *megifjodni*; wieder ein Knabe, oder jung werden. Cic.

Rĕpugnans, tis, o. 3. *ellenkező*; widerstreitend, widersprechend. Plaut.

Rĕpugnanter, Adv. *ellenkezve*, *ellenkezőleg*: widerstreitend, sich widersetzend, widersetzlich. Cic.

Rĕpugnantia, ae, f. 1. v. gr. rerum, Cic. *ellenkezés*; der Streit, Widerspruch, wenn zwey Dinge mit einander streiten, einander entgegen sind.

Rĕpugnātio, ōnis, f. 3. *ellentállás*; das Widersetzen. Apul.

Rĕpugnātor, ōris, m. 3. *ellentálló*, *ellenemondó*; der Widerstreiter, Widersprecher. Apul.

Rĕpugnātōrius, a, um, id. qu. repugnans. 2) *oltalmazó eszköz*; das, womit man sich wehrt. Var.

Rĕpugno, āvi, ātum, āre, 1. *ellene hartzolni*, *ellentállani*, *magát oltalmazni*, *védelmezni*; dagegen fechten oder streiten, sich widersetzen oder vertheidigen, Widerstand thun. Nostri primo fortiter repugnarunt, Caes. 2) Trop. *ellene lenni*, *ellentállani*, *ellene szegezni magát*, *ellene mondani*; entgegen seyn, sich widersetzen, widersprechen, widerstehen. Contra veritatem repugnare, Cic. Non repugno, Cic. *semmi szóllóm sints ellene*; ich habe nichts dagegen. 3) *ellenkezni*; widersprechen, dagegen seyn. Haec inter se repugnant, Cic. *ez a' dolog maga magával ellenkezik*; das widerspricht sich.

Rĕpullesco, ĕre, 3. *újra kihajtani*, *fakadni*; ausschlagen, wieder hervor sprossen. Colum.

Rĕpullŭlo, āre, 1. id. qu. Repullesco, Plin.

Rĕpulsa, ae, f. 1. (repello) *hijábaesett kérés*, *kérdésnek meg nem hallgattatása*, *megtagadás*, *megtagadó válasz*, *elutasittatás*; vergebliche Bitte, Abschlagung der Bitte, abschlägige Antwort, Abweisung, Fehlbitte. Repulsam ferre, Nep. vel pati, Ovid. *meg nem hallgattatni*, *elutasittatni*, *meg nem nyerni a' mit kért valaki*; eine Fehlbitte thun. 2) *megvettetés*; die Verstoßung. In tristitiam ira post repulsam revolvitur, Senec.

Rĕpulsio, ōnis, f. 3. *visszaverés*; die Zurücktreibung. 2) *megczáfolás*; die Widerlegung. Coel. Aur.

Rĕpulso, āre, 1. (Freq.) id. qu. Repello. 2) v. gr. dicta, Lucr. *megczáfolni*; widerlegen.

Rĕpulsōrius, a, um, *visszaverő*; zurück treibend. Amm.

Rĕpulsus, a, um, (repello) *visszahajtott*; zurück getrieben. 2) *elutasitott*, *visszaigazitott*; abgewiesen. 3) *megczáfolt*; widerlegt. Sall.

Rĕpulsus, us, m. 4. *visszaűzés*, *visszahajtás*, *visszaverés*; die Zurücktreibung, Zurückschlagung. Plin. 2) *ellentállás*; die Widersetzung. Cic.

Rĕpūmĭcātio, ōnis, f. 3. *megtisztítás*; die Abputzung. Plin.

Rĕpungo, ĕre, 3. *visszaszúrni*; wieder stechen. Cic.

Rĕpurgium, ii, n. 2. *megtisztogatás*; die Säuberung. JCt.

Rĕpurgo, āvi, ātum, āre, 1. *megtisztogatni*; reinigen, säubern. Liv. Ovid. 2) Trop. v. gr. coelum, Ovid. *kideriteni*; wieder heiter machen.

Rĕpŭtātio, ōnis, f. 3. *számbavétel*, *felszámlálás*; die Rechnung, Berechnung. Pand. 2) *megfontolás*, *meggondolás*; die Überdenkung, Erwägung. Tacit.

Rĕpūtesco, ĕre, 3. *megbüszhödni*; stinkend werden. Tert.

Rĕpūto, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. annos, Plin. *számbavenni, felszámlálni*; rechnen, berechnen. 2) v. gr. alicui aliquid, Pand. *tulajdonítni*; anrechnen. 3) v. gr. aliquid secum, Cic. *megfontolni, gondolóra venni, meggondolni*; überlegen, überdenken, erwägen.

Rĕquies, ētis 3. et ēi, f. 5. v. gr. curarum, Cic. *újúlás, megszűnés, megnyugvás, nyugodalom*; die Ruhe, Rast, Erholung. Quaerere requiem occupationibus, Cic. 2) *időtöltés, múlatság*; die Kurzweile, Erholung. Hor.

Rĕquiesco, ēvi, ētum, ĕre, 3. v. gr. sub umbra, Virg. a muneribus reipublicae, Cic. *nyúgodni, megnyúgodni*; ruhen, ausruhen. 2) v. gr. lecto, Prop. *nyúgodni, aludni*; ruhen, schlafen. 3) *megnyúgodni valamin*; sich beruhigen. Cic. 4) v. gr. aliquem, Virg. *megnyugtatni*; beruhigen, besänftigen. Virg.

Rĕquiētio, ōnis, f. 3. *nyugvás*; die Ruhe. Hieron.

Rĕquiētus, a, um, (rĕquiesco) *megnyúgodoti*; ausgeruht. Veget. 2) *állott*; abgelegen, was nicht mehr neu und frisch ist. Colum.

Rĕquīrito, āre, 1. Frequ. v. gr. rem, Plaut. *tudakozódni felőle*; fragen nach etwas.

Rĕquīro, sīvi, sītum, ĕre, 3. v. gr. aliquem, Ter. libros, Cic. *keresni, felkeresni*; suchen, aufsuchen. 2) v. gr. aliquid in aliqua re, Cic. *hijánosságot találni valamiben, nem találni fel azt a' mit valaki keres, hijjával lenni valaminek*; vermissen, wahrnehmen, daß etwas fehlt. Subsidia belli requirimus, Cic. 3) *kívánni, szükségesnek tartani*; verlangen, erfordern, für nöthig halten. Neque amplius requisivit, Nep. Non intelligo, quid requirat, ut sit beatior, Cic. 4) v. gr. aliquid ab vel ex aliquo, Cic. *tudakozni, kérdezni*; fragen, nachfragen, forschen, sich sich erkundigen. 5) *megtudni, kitudni valamit*; erforschen, erfahren, Nachricht einziehen. Nep.

Rĕquīsītio, ōnis, f. 3. (requiro) *kívánság, valaminek megkívánása*; das Begehren. 2) *megkérés, megkeresés valami ernt*; das Ersuchen. 3) *megvizsgálás*; die Untersuchung. Gell.

Rĕquīsītus, a, um, (requiro) *megkivánt, kívánt*; erfordert. 2) *megtudakozott*; erkundigt. 3) *szükséges, megkivántató*; nothwendig. Gell.

Res, rĕi, f. 5. *dolog*; die Sache, das Ding. Res necessaria, Cic. *szükséges dolog*; eine nothwendige Sache. Pro re nata, Cic. vel e re nata, Ter. *a' dolognak mivoltához képpest*; nach Beschaffenheit der Sache. Natura rerum, Cic. *a' világ*; die Welt. Sic se res habet. Cic. *úgy van a' dolog*; so verhält es (die Sache) sich. Male se res habet, Cic. *rosszúl van a' dolog, rosszúl vannak a' környűlállások*; es sieht schlecht aus. Mala res, Ter. *rossz dolog, szerentsétlenség*; ein böses Ding, ein Unglück. I in malam rem! Ter. *eredj, vigyen el a' tatár!* geh zum Henker! 2) *viselt dolog, tett, tselekedet, dolog*; die Handlung, Verrichtung, That. Aut consilio, aut re juvero, Ter. Rem gerere, Cic. *dolgot viselni, vagy folytatni*; eine That verrichten. Ante rem, Liv. *az ütközet előtt*; vor dem Treffen. Cominus rem gerunt, Caes. *közelről hartzolnak, vagdalkoznak*; sie fechten. Res gestae, Cic. *viselt dolgok, jeles tettek*; Handlungen, Thaten. Rem administrare, Cic. *hadat viselni*; Krieg führen. Summa rerum, Liv. *a' fő ütközet*; das Haupttreffen. 3) Res, in Plur. *történet, história*; die Geschichte. Res populi Romani, Liv. Res Persicae, Nep. *Persiai történetek*; Persische Geschichte. 4) res publica, vel respublica, Cic. *a' közönséges társaságot vagy státust illető dolgok, háború, 's a' t.* jede Handlung oder That, die den Staat betrifft, z. B. Krieg u. s. w. Rem publicam gerere. Cic. et Liv. 5) *tapasztalás*; die Erfahrung. Res eum quotidie meliorem facit, Caes. 6) *valóság, valóságos dolog, igazság, történt dolog*; die Wirklichkeit, Wahrheit, That. Re vera, vel re ipsa, Cic. *valósággal*; in der That, wirklich. Suadet rebus, non voce, Ovid. 7) *dolog, a' dolognak kimenetele*; die Sache, der Ausgang der Sache, der Erfolg. Ut ipsa res declaravit, Cic. 8) *dolog, környűlállás*; die Sache, der Umstand. Si res ita postulabit, Cic. Res secundae, adversae etc., Cic. 9) *ok*, die Ursache. Ea re, Cic. *azon az*

okon, azon okból; aus der Ursache. Ob eam rem, Plaut. azért; deswegen. 10) vagyon, jószág; das zeitliche Vermögen. Rem augere, Cic. Rem conficere, Cic. vagyonát elvesztegetni; sein Vermögen verthun. 11) haszon, javu valakinek; der Vortheil, der Nutzen, das Beste, das Wohl. In rem suam convertere, Cic. hasznára fordítni; zu seinem Nutzen verwenden. Dum ob rem, Ter. tsak hogy legyen haszna; wenn es nur nützlich ist. Si in rem est, Ter. ha hasznos; wenns nützlich ist. E re est, Cic. hasznos, jó; es ist nützlich. Ab re esset, Liv. káros volna, illetlen volna; es wäre schädlich, es wäre unschicklich. 12) hatalom; die Macht, Gewalt. Potiri rerum, Nep. a' Státus kormányán ülni; am Ruder des Staates sitzen. Cic. 13) kereset, kereskedés; das Gewerbe, der Handel. Res frumentaria, Cic. gabonával való kereskedés, gabonakereskedés. 14) Res bellica, Hor. hadakozás; das Kriegswesen. Res navalis, Cic. hajókázás; das Schiffswesen. Res domestica, res familiaris, Cic. házi környülállások, gazdaság; das Hauswesen. Res uxoria, Ter. házasodás; die Heirath. 15) foglalatosság; das Geschäft. Rem habere cum aliqua, Cic. tilalmas dologba ereszkedni valamelly asszony személyel; sich mit einer Weibsperson auf eine unerlaubte Art einlassen.

Rēsacro, āre, 1. az átok alól felszabadítni; von der Verfluchung befreyen. Nep.

Rēsaevio, īre, 4. újra dühösködni; wieder wüthen. Ovid.

Rēsălūtātio, ōnis, f. 3. elfogadása a' köszöntésnek, visszaköszöntés; das Wiedergrüßen, Gegencompliment. Suet.

Rēsălūto, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. aliquem, Cic. elfogadni a' köszöntést, visszaköszönteni valakit; wieder grüßen, ein Gegencompliment machen.

Rēsānesco, nui, ēre, 3. meggyógyúlni, felgyógyúlni; wieder gesund werden, wieder heilen. Ovid.

Rēsāno, āvi, ātum, āre, 1. meggyógyítni, kigyógyítni; wieder gesund machen, wieder heilen. Lactant.

Rēsarcio, sarsi, sartum, īre, 4. v. gr. vestem, Ter. megfoltozni, megjobbítgatni; wieder ausbessern, wieder ausflicken. 2) Trop. v. gr. damnum, Svet. kipótolni, helyre hozni; wieder ersetzen, wieder ergänzen.

Rēsarrio, īre, 4. újra felkapálni, (irtó kapával); wieder behacken, um das Unkraut heraus zu bringen. Plin.

Rescindo, idi, issum, ĕre, 3. v. gr. pontem, Caes. elszakasztani, elvágni, elbontani, elrontani; zerreißen, zerschneiden, einreißen, abbrechen. Venam rescindere, Colum. az eret megnyitni, eret vágni; die Ader öffnen. 2) v. gr. pactiones, Cic. megszegni, félbeszakasztani, p. o. a' barátságot; trennen, aufsagen. Hor. 3) v. gr. voluntates mortuorum, Cic. megsemmisítni, elrontani; zu nichte machen, cassiren, ungültig machen.

Rescio, ivi, (ii) itum, ire, 4. et Rescisco, ivi, itum, ĕre, 3. megtudni, kitudni; erfahren, Nachricht erhalten. Ubi rem rescivi, Ter.

Rescisco. vide: Rescio.

Rescissio, onis, f. 3. semmivététel; Vernichtung, Cassirung. Tert.

Rescissōrius, a, um, megsemmisítő, eltörlő; vernichtend, cassirend. Pand.

Rescissus, a, um, (rescindo) elmetszett, elvágott; abgeschnitten. 2) elválasztott, elszakasztott; getrennt.

Rescribo, psi, ptum, ĕre, 3. ismét írni, újra írni; wieder schreiben, von neuem oder nochmahls schreiben. Epistolae alicujus rescribere, Cic. valaki levelére felelni; einem auf seinen Brief antworten. 2) v. gr. epistolam, Cic. ad aliquem, vel alicui, Cic. visszaírni, felelni, írásban felelni; zurückschreiben, schriftlich antworten. 3) v. gr. argentum, Ter. vissza fizetni főként váltólevél által; wieder bezahlen, durch Wechsel übermachen. 4) újra írni, másként írni; anders schreiben. 5) ad equum rescribere, Caes. gyalogokat lovasokká tenni; aus Infanteristen zu Reitern machen.

Rescriptio, ōnis, f. 3. visszaírás, felelés, felelet; das Wiederschreiben, Antwort, Rescript. Pandect.

Rescriptum, i, n. 2. írásban adott felelet; eine schriftliche Antwort. 2) fejedelmi végzés, v. intézet valamelly dolognak eligazítására, pa-

rantsolat; ein Rescript, Ausschreiben, Befehl. Immite rescriptum, *kemény parantsolat*; ein harter Befehl. Tac.

Rescriptus, a, um, (rescribo) *megirt, leirt*; beschrieben. Cic.

Resculă, v. Recula, ae, f. 1. *tsekélység, tsekély dolog*; eine geringe Sache. Apul.

Resculpo, ĕre, 3. *újra kimetsseni, kifaragni*; von neuem schnitzen, bilden. Tert.

Rĕsĕco, cui, ctum et cātum, cāre, 1. v. gr. partem de tergore, Ovid. *levágni, elvágni belőle*; abschneiden. 2) Trop. v. gr. libidinem, Cic. *akadályoztatni, saboldzni*; hemmen, Einhalt thun, einschränken. 3) v. gr. spem, Hor. *megtsonkítni*; verkürzen. 4) Trop. *szorosan megvizsgálni*; zu sehr untersuchen. Cic.

Rĕsecro vel Resacro, āvi, ātum, āre, 1. *esdekelve kérni, esenkedni*; sehr bitten. Plaut. 2) *az átok alól felszabadítni*; aus dem Banne thun. Plaut.

Rĕsectĭo, ōnis, f. 3. *elmetszés, elvágás töle, v. belőle*; das Abschneiden. Colum.

Rĕsectus, a, um, (reseco) *lemetszett*; abgeschnitten, abgehauen. Ovid.

Rĕsĕda, ae, f. 1. *reseda*, (*növevény, virág*); die Resede, Wau. Plin.

Rĕsēdo, āre, 1. *újra letsillapítni*; wieder stillen. Plin.

Rĕsegmen, inis, n. 3. *szelet*; ein Abschnitt. 2) *lemetszett darab*; was abgeschnitten ist. Plin.

Rĕsēmino, āre, 1. *újra vetni*; wieder säen. Ovid.

Rĕsĕquor, cūtus, v. quūtus sum, sequi, Dep. 3. v. gr. aliquem, *követni*; folgen. 2) v. gr. dictis, Ovid. *felelni*; antworten.

Rĕsĕrātus, us, m. 4. *felnyitás, megnyitás*; das Aufschließen, Eröffnen. Sidon.

Rĕsĕro, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. portas, Ovid. *megnyitni, felnyitni*; aufschließen, eröffnen. 2) Trop. v. gr. Italiam gentibus, Cic. *megnyitni, el nem zárni*; aufschließen, eröffnen. 3) v. gr. annum, Ovid. *kezdeni*; anfangen.

Rĕsĕro, sēvi, (sātum) ĕre, 3. v. gr. agrum, Varr. *újra bévetni, beültetni*; wieder säen oder pflanzen. Colum.

Rĕservātum, i, n. 2. *magának feltartott juss*; ein vorbehaltenes Recht. Reservata Principis, JCt.

Rĕservo, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. in aliud tempus, Caes. legiones ad pericula, Caes. *tartogatni, szükségre tartani, megkémélni*; aufsparen, versparen, aufbehalten, aufheben. Ad extremum reservare, Cic. *utoljára tartogatni*; bis zuletzt verspahren. 2) *megtartani, eltenni*; erhalten, aufheben, beybehalten. Cic.

Rĕses, ĭdis, o. *egy helyben megülő, v. megmaradó, nem mozdúló*; was sich nicht rührt noch bewegt. Caseus in corpore reses, Varr. *a' gyomorban megülő sajt*; Käs, der im Magen sitzen bleibt. Aqua reses, Varr. *álló víz*; stillstehendes Wasser. 2) *heverő, rest*; müssig, träge. Animi resides, Virg.

Rĕsex, ĭcis, m. 3. *megmetszett vesszsző*; eine geschnittene Rebe, ein Rebschoß Colum.

Rĕsĭdĕo, sēdi, sessum, ēre, 2. (re et sedeo) *űlni*; sitzen. Corvus arbore residens, Phaedr. 2) *maradni, megmaradni, még meg lenni*; bleiben, zurück bleiben. In corpore nullum residere sensum, Cic. 3) *nyúgodni egy helyben, heverni*; ruhen, unthätig oder müßig seyn. Qua residens mortui, Cic. *hol a' holtak nyúgosznak*; wo die Verstorbenen ruhen. 4) *lakni, lakóhelyének lenni valahol*; residiren, wohnen, seinen Wohnsitz an einem Orte haben. Residere in villa, Cic. 5) pro: resido: v. gr. resideamus, Cic. *üljünk le*; wie wollen uns setzen, laßt uns sitzen.

Rĕsĭdĭa, ae, f. 1. *restség*; die Trägheit. Plaut.

Rĕsĭdo, sedi, sessum, ĕre, 3. *leülni, valahova*; sich niedersetzen, sich setzen, sich niederlassen. Fessa resedit humi, Ovid. *elfáradván leült a' földre, v. a' földre ült*; ermüdet, ließ sie sich zur Erde nieder 2) *megtelepedni valahol lakás végett*; sich niederlassen, um wo zu wohnen, sich häuslich niederlassen. Siculis arvis residet, Virg. 3) *sülyedni, lesippadni*; sinken, sich senken. Si montes resedissent, Cic. 4) *letsilapodni, megszűnni, eltsendesedni*; sich setzen, sich legen, ruhig werden, ablassen. Omni pace et otio reside-

sunt, Cic. Ira resedit, Liv. 3) *vissza húzni magát, hátrálni*; sich zurück ziehen, sich zurück begeben, sich retiriren. Retro residunt, Virg.

Rĕsĭdŭum, i, n. 2. *maradék a' mi még hátra maradt*; der Rest, das Rückständige, übrige. 2) *felesleg való summa*; der Überschuß. Svet.

Rĕsĭdŭus, a, um, (resideo) *maradék, megmaradt, hátralévő, többi*; was zurück bleibt oder geblieben ist, übrig, zurück geblieben, rückständig. Quid potest esse residui? Cic. *mi lehet még hátra?* was kann noch übrig seyn? Pecuniae residuae, Cic. *megmaradt pénz*; rückständige Gelder. 2) *lassú, rest, lomha*; träg, unbetriebsam. Acc

Rĕsignācŭlum, i, n. 2. *felszakasztása a' petsétnek*; die Entsieglung. Tert.

Rĕsigno, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. literas, Cic. *felszakasztani, felbontani*; entsiegeln. 2) Trop. *felfedezni, kinyilatkoztatni*: eröffnen, bekannt machen. Venientia fata resignat, Ovid. 3) v. gr. officium, Cic. *letenni, p. o. a' hivatalt, lemondani róla*; abtreten, resigniren, aufgeben, z. B. sein Amt. 4) *visszaadni*; zurückgeben. Cuncta resigno, Hor. 5) *bezárni, betsukni*; zuschließen, verschließen. Lumina resignat, Virg. *a' szemeit bezárja*; schließt die Augen.

Rĕsĭlĭo, silui et silii, sultum, īre, 4. *vissza ugrani, v. pattanni, pattogni*; zurückspringen, zurückprallen. Ranae resiliunt in lacus, Ovid. *as az: visszaugrálnak*; sie springen zurück. 2) Met. *vissza húzni, v. vissza rántani magát*; sich zurückziehen. Emtor resilit, Ulp. *vissza húzza a' szavát*; steht vom Kaufe ab.

Rĕsīmus, a, um, v. gr. nares, Ovid. *tömpe, fitos, pisze*; zurück oder aufwärts gebogen. Boves naribus resimis, Colum.

Rēsīna, ae, f. 1. *fatsipa, mézga, mezge, faszurok*; der Harz. Plin. Resina laricea, vel terebenthina, Vitr. *sűrű, v. vastag terpentina*, Terpentin.

Rēsīnācĕus, a, um, *ragadós mint a' szurok, mezgés*; klebrig, wie Harz, harzig. Plin.

Rēsīnālis, e, *mezgés*; harzig. Coel. Aur.

Rēsīnātus, a, um, *bémezgelt*; mit Harz beschmiert. Plin. 2) *mezgés*; harzig. Plin.

Rēsīnōsus, a, um, *mezgével telyes, mezgés, fatsipás*; voller Harz, harzig. Plin. Sup. resinosissimus, Plin.

Rēsīnŭla, ae, f. 1. (Dimin.) *kis darab mezge*; ein Stückchen Harz. Arn.

Rĕsĭpio, ivi et ii, aut ui, ĕre, 3. (re et sapio) *valami ízű lenni*; nach etwas schmecken. Vinum resipit picem, Plin. *szurok ízű bor*; der Wein schmeckt nach Pech. 2) Trop. *hasonlítni, v. hasonló lenni valamihez*; Ähnlichkeit haben mit etwas. Gell.

Rĕsĭpiscentia, ae, f. 1. *megjobbúlás, megtérés*; die Besserung. August.

Rĕsĭpisco, sipui, etiam sipivi, sipii et sipi, ĕre, 3. (resipio) *az ízlését ismét vissza nyerni*; den Geschmack wieder bekommen. Hinc. 2) *ismét magához térni, erőre kapni*; wieder zu sich kommen, sich wieder erhohlen. Aegrotus resipiscit, Plaut. 3) *ismét néki bátorodni*; wieder Muth bekommen. Ter. 4) *ismét magához térni, ismét eszére jőnni*; wieder zu sich kommen, sich wieder erhohlen, wieder Muth bekommen. Terent. And. wieder vernünftig werden, wieder zu Verstande kommen. Resipui, Cic.

Rĕsistentia, ae, f. 1. *ellentállás*; der Widerstand. Mon.

Rĕsistĭbĭlis, e, *ellenedállható*; dem man Widerstand leisten kann. Gloss.

Rĕsisto, stiti, stitum, ĕre, 3. v. gr. ad fores alicujus, Ovid. *megállapodni, megállani*: still stehen. 2) v. gr. in sermone, oratione. Cic. *megállani, félbeszakasztani a' beszédet*; stille stehen, inne halten. Sed ego in hoc resisto, Cic. 3) v. gr. hostibus, Caes. contra veritatem, Cic. *ellent állani, ellene szegezni magát*; sich widersetzen, widerstehen. Qui adversus resistere auderent, Nep.

Rĕsŏlūbilis, e, (resolvo) *feloldozható*; auflöslich. Prud. 2) *megolvasztható*; was leicht zu schmelzen ist. 3) *megfejthető*; leicht zu beantworten. Prud.

Rĕsŏlūte, Adv. *feloldozva, szabadon*; aufgelöst, los, frey, ausgelassen. Tert.

Rĕsŏlūtio, ōnis, f. 3. (resolvo) v. gr. lori, Gell. *feloldozás*; die Auflösung.

2) Trop. *megfejtés, megmagyarázás, magyarázat*; die Auflösung, Erklärung. Gell. 3) *elosztatás*; die Zertheilung. Cic. 4) *magaelszánás, merésség*; der Entschluß, die Kühnheit. Gloss. 5) *végzés, p. o. melly a' felsőségtől valamelly kérésre adatott, elhatározás, megadó válasz, engedelem*; der Entschluß, Bescheid, Beschluß, die Verfügung. JCt.

Rěsŏlūtus, a, um, *megoldott, feloldozott*; aufgelöst. 2) *felszabadúlt*; befreyt, frey. 3) *elosztatott*; zertheilt. 4) resoluta terra, Colum. *porhanyó föld*; lockere Erde. 5) *magaelszánt, feltételeiben állhatatos*; entschlossen, standhaft. 6) *asszonyos, puha, buja*; weibisch, wollüstig. Resolutior cinaedo, Mart. Sup. resolutissimus, Val. Max.

Rěsolvo, solvi, sŏlūtum, ěre, 3. v. gr. nodum, Plin. *megoldani, feloldozni*; auflösen. 2) v. gr. literas, Liv, *felbontani*; aufmachen, öffnen. 3) v. gr. ambiguitatem, Quint. *megfejteni, megmagyarázni*; auflösen, erklären. 4) v. gr. nivem, Ovid. nummos, Lampr. *megolvasztani, elolvasztani*; schmelzen. 5) v. gr. glebam in pulverem, Colum. *felosztatni, elmállasztani*; zertheilen, auflösen. 6) venas resolvere, Tac. *eret vágni*; zur Ader lassen. 7) v. gr. stipulationem, Pand. *felbontani, megmásolni, eltörleni*; aufheben, ungültig machen, vernichten. 8) v. gr. pecuniam, Plaut. *visszafizetni*; wieder bezahlen. 9) *megszabadítni, felszabadítni*; befreyen. Te piacula nulla resolvent, Hor. 10) curas resolvere, Virg. *a' gondokat elosztatni, v. elűzni*; die Sorgen vertreiben. 11) *meghatározni, elvégezni*; beschließen. Pand.

Rěsŏnābilis, e, *visszahangzó*; wiedertönend, wiederschallend. Ovid.

Rěsŏnantia, ae, f. 1. *visszahangzás*; Widerhall, Wiederschall. Vitruv.

Rěsŏno, āvi, ātum, et sonui, āre, 1. *visszahangzani*; einen Wiederschall geben, wiederschallen, wiederhallen, wiedertönen. Doces sylvas resonare Amarillida, Virg. 2) *hangzani, harsogni*; ertönen, erschallen. Resonant avibus virgulta, Virg.

Rěsŏnus, a, um, *visszahangzó*; wiederschallend, wiederhallend. Ovid.

2) *hangzó, kongó*; schallend, tönend. Val. Fl.

Rěsōpio, ire, 4. *elaltatni*; einschläfern. Fulg.

Rěsorběo, bui et psi, ptum, ēre, 2. *visszahörpenteni*: zurückschlürfen. Plin. 2) *vissza szívni magába, viszszanyelni, elnyomni*: zurück ziehen in sich, wieder in sich schlucken, unterdrücken. Fletum resorbere, S. l.

Respecto, āvi, ātum, āre, 1. (Frequ. a respicio): *vissza tekintgetni, vissza nézni*; zurück sehen, sich umsehen. Ter. 2) *tekintetbe venni valamit, gondoskodni róla*; Rücksicht oder Sorge haben für etwas. Si qua pios respectant numina, Virg. 3) *várni, reménylení*; erwarten, warten. Respectare munus par ab aliquo, Cic.

Respectus, us, m. 4. (respicio) *visszatekintés, visszanézés*; das Zurücksehen, Umsehen. Sine respectu fugere, Liv. 2) *tekintet*; die Rücksicht, Betrachtung. Respectum habere ad aliquem, Cic. *tekintetbe venni valakit*; auf einen Rücksicht nehmen. Respectum ad senatum habere, Cic. Respectu mei, Hirt. *én reám nézve, az én reám való tekintetből*; in Rücksicht meiner 3) *menedék, menedékhely*; die Zuflucht, der Zufluchtsort. Cic. 4) *tisztelet*; die Ehrerbiethung. Liv.

Rěspergo, ĭnis, f. 3. *béfetskendezés*; das Bespreitzen. Prud.

Rěspergo, si, sum, ěre, 3. v. gr. aliquem sangvine, Cic. *béfetskendezni*; bespritzen.

Rěspersio, ōnis, f. 3. *béfetskendezés*; das Bespritzen. Cic.

Rěspersus, a, um, (respergo) *béfetskendezett*; bespritzt, besprengt. Sen.

Rěspersus, us, m. 4. *béfetskendezés*; das Bespritzen. Plin.

Rěspĭcio, exi, ectum, ěre, 3. v. gr. ad aliquem, Ter. *visszanézni, hátra, v. visszatekinteni*; zurück sehen, hinter sich sehen. Cic. 2) v. gr. aliquid, Cic. *meggondolni, gondolóra venni, rágondolni valamire, tekintetbe venni valamit*; bedenken, überdenken, Rücksicht haben auf etwas. Commoda populi respicere, Cic. 3) *nézni, tekinteni*; sehen auf etwas sehen. Respicere a tergo, Ter. *hátra nézni*; sich umsehen. Summa rei ad me respicit, Liv, *engemet*

illet ez a' dolog; die Sache geht mich an.
Respīrāculum, i, n. 2. *lélekzőlyuk*; die Luftröhre. 2) *lélekzés*; das Athemhohlen. Claud.
Respīrāmen, inis, n. 3. *lélekzet*; das Athemhohlen. Ovid.
Respīrāmentum, i, n. 2. *lélekzés*; das Athemhohlen. 2) *megújúlás, megvidúlás, kipihenés*; die Erhohlung. Augustin.
Respīrātĭo, ōnis, f. 3. (respiro) *lélekzés, lehellés, lélekzetvevés*; das Athemhohlen. Cic. 2) v. gr. aquarum, Cic. *kigőzölgés*; die Ausdünstung. 3) *pihenés, megszűnés egy kis ideig*; das Ausruhen, die Ablassung. Liv.
Respīrātus, us, m. 4. *lélekzés, lehellés*; das Athemhohlen. Apul.
Respīrītus, us, m. 4. id. qu. Respiratus, Cic.
Respīro, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. animam, Cic. *kibotsátni a' lehelletet*; den Athem wieder von sich lassen. 2) *lehelleni, lélekzeni, lélekzetet venni*; Athem hohlen. Cic. 3) *gőzölgeni*; einen Dunst von sich geben. Stat. 4) Trop. v. gr. a metu, Cic. *újra magához jönni, újra lelket venni, p. o. ijjedtség után, 's o' t.* sich wieder erhohlen, von Furcht, Schrecken. 5) *kipihenni, megszűnni*; ausruhen, aufhören. Cic. Quem nunc respirare non sinis, Cic.
Rēsplendentĭa, ae, f. 1. *ragyogás*; der Wiederschein, Glanz. August.
Rēsplendeo, ēre, 2. *villogni, ragyogni*; glänzen, schimmern. Manil. 2) *visszaverni, vissza adni a' világosságot*; einen Wiederschein geben. Virg. 3) *sütni, világitni*; scheinen.
Rēspondeo, di, sum, ēre, 2. v. gr. ad aliquid, Cic. advesario, Quint. epistolae, Cic. *felelni, feleletet adni, megfelelni valamire*; antworten, Antwort ertheilen. 2) v. gr. de jure, Cic. *megfelelni magaért, kielégítő okát adni*; sich verantworten. 3) *megfelelni, p. o. valaminek, eleget tenni*; entsprechen. Fructus non respondet labori, Ovid. Expectationi respondere, Sen. *a' várakozásnak megfelelni*; der Erwartung entsprechen. Tua virtus opinioni hominum respondet, Cic. Male respondere, Sen. *nem felelni meg, nem jól ütni ki*; nicht gut gerathen. 4) *visszszonozni, megfelelni*; erwiedern, entsprechen. Amori amore respondere. Cic. 5) pro alio respondere, Capit. *szavát adni másért, v. kezességet vállalni*; für einen gut sagen, Bürge werden. 5) *összveilleni, egyezni, egymásnak megfelelni, illeni egymáshoz*; passen, sich schicken, übereintreffen, harmoniren. Verba verbis respondeant, Cic. Respondet patri, Cic. *hasonlít az attyához, az attyára ütött*; ist dem Vater ähnlich. 6) *megfizetni, szavát megtartani*; bezahlen. Respondere ad tempus. Cic. 7) *foganatjának lenni*; wirken. Medicina non respondet, Cels. *az orvosság nem használ*; die Arzeny schlägt nicht an.
Rēsponsĭo, ōnis, f. 3. *felelet*; die Antwort. Cic.
Rēsponsĭto, āre, 1. Freq. *felelgetni*; oft antworten. Cic.
Rēsponsive, Adv. *feleleőleg*; antwortend. Ascon.
Rēsponso, āre, 1. Frequ *felelni*; antworten. Plaut. Ripae responsant, Virg. *a' partok vissza felelgetnek, az az: vissza adják a' hangokat*; geben einen Widerschall. 2) v. gr. fortunae, Hor. *ellene állani, ellene szegezni magát*; widerstehen, sich widersetzen. 3) v. gr. palato, Hor. *megfelelni, illeni hozzá, tetszeni*; entsprechen, gemäß seyn, übereintreffen, passen.
Responsor, ōris, m. 3. *felelő*; der Antworter. 2) *kezes*; der Bürge. Plaut.
Responsōrĭus, a, um, *felelő, feleletadó*; antwortend, zur Antwort gehörig. Epistola responsoria, Stat. *felelő levél*; ein Antwortschreiben.
Rēsponsum, i, n. 2. *felelet*; die Antwort. Cic. 2) *felelő szózat, p. o. az ordkulumtól*; ein Bescheid, Ausspruch. 3) *visszszonozás, válasz, felelet*; die Erwirderung, Antwort. Responsum dare alicui, vel reddere, Cic. *válaszolni, felelni, feleletet adni*; Bescheid oder Antwort geben. Responsum ferre, v. auferre, Cic. *feleletet venni, v. nyerni*; Antwort erhalten.
Rēsponsus, us, m. 4. *megfelelés*; das Antworten. Pand.
Respublica vel Res publica, ae, f. 1.

köztársaság, *közönséges társaság*: die Republik, das gemeine Wesen. Cic. 2) *közönséges hivatal*; das öffentliche Amt. Capessere rempublicam, v. accedere ad rempublicam, Cic. *közönséges hivatalokat kezdeni viselni*; anfangen öffentliche Ämter zu verwalten. 3) *minden dolog, melly a' köztársaságot vagy a' státust illeti*; alles was den Staat betrifft. Cic. vide: Res. 4) *köz bátorság*; die öffentliche Sicherheit. Cic. 5) *a' köztársaság kintstá'ja*; die Casse oder der Geldvorrath der Republik. 6) *az adónak beszedése*; die Eintreibung des Tributs. Respublica administrari non poterat, Cic. 7) republica perfrui, Cic. *élni a' békesség javaival*; die Vortheile eines Friedens geniessen.

Respŭo, ŭi, ŭtum, ĕre, 3 *köpni*, *pökni*, *kiköpni*; ausspeyen. Cic. 2) *megvetni*; verachten Cic. 3) v. gr. aliquid, Caes. *el nem fogadni*, *megvetni*; ausschlagen. Respuere aliquem auribus, Cic. *semmit sem akarni valakitól hallani*; nichts von einem hören wollen.

Restābŏvis, (Ononis) *ekeakaddly*, *iglitze*, *v. gerlitze tövis*; das Stallkraut, der Hauhechel. Bot.

Rĕstagnātio, ōnis, f. 3. *vizáradás*, *kiöntés*, *kiáradás*; das Austreten des Wassers, Überströmung, Überschwemmung. Plin.

Rĕstagno, āre, 1. *kiönteni*, *kiáradni*; austretten, überlaufen, sich ergiessen. Restagnans mare, Ovid.

Rĕstaurātio, ōnis, f. 3. *megújítás*, *megépítés*, *helyreállítás*; die Erneuerung, Wiederherstellung. Pandect.

Rĕstauro, āvi, ātum, āre, 1 v. gr. theatrum, Tac. *megújítni*, *megépítni*, *helyreállítni*; wieder herstellen. Aliquid in pristinum statum restaurare, Pand. 2) v. gr. bellum, Just. *megújítni*, *újra kezdeni*; erneuern, wiederhohlen, wieder anfangen.

Rĕstĭārius, ĭi, m. 2 *kötélverő*; ein Seiler. Front.

Rĕstĭbĭlio, īre, 4. *ismét helyreállítni*; wieder herstellen. Pacuv.

Rĕstĭbĭlis, e, v. gr. ager, Colum. *minden esztendőben mivelhető*, *bévethető*; was jährlich hergestellt und besäet werden kann. Varr.

Rĕstĭcŭla, ae, f. 1. Dim. *istráng*, *madzag*, *sinór*; ein kleines Seil, eine Schnur. Varr.

Rĕstĭcŭlus, i, m. 2. i. q. resticula, Pand

Rĕstillo, āre, 1. *vissza tsepegtetni*; zurück träufeln oder tropfenweise fliessen lassen. 2) *vissza tsepegni*; zurück träufeln, tropfenweise herabfallen. Prud.

Rĕstinctio, ōnis, f. 3. (restinguo) v. gr. sitis, Cic. *megoltás*; das Löschen. 2) *eloltás*; die Auslöschung. Cic.

Rĕstinctus, a, um, (restinguo) *eloltott*; ausgelöscht. 2) Met. v. gr. seditio, Cic. *letsillapított*, *letsendesített*; gestillt.

Rĕstinguo, nxi, nctum, guĕre, 3. v. gr. incendium, Caes, ignem, Cic. *oltani*, *eloltani*, *megoltani*; löschen, auslöschen. 2) v. gr. sitim, Cic. *megoltani*; löschen, stillen. 3) v. gr. odium, Cic. ardorem cupiditatum, Cic *tsillapítni*, *mérsékelni*; stillen, mässigen, dämpfen. 4) v. gr. morbum, Plin. *megszüntetni*, *elvenni*; vernichten, vertilgen

Rĕstĭo, ōnis, m. 3. (restis) *kötélverő*, *kötélgyártó*; der Seiler. Svet. 2) Met. jocose; *kötélrevaló*; ein henkenswürdiger Bube. Plaut.

Rĕstĭpŭlātio, ōnis, f. 3. *viszont felfogadás*; die Gegenverheissung. Cic. 2) *viszont felfogadtatás*; die Forderung einer Gegenverheissung Cic.

Rĕstĭpŭlor, āri, 1. *viszont*, *v. újra felfogadtatni*; eine Gegenverheissung fordern. 2) *fogadni*, *felfogadni*; eine Gegenverheissung thun, dagegen verheissen. Cic.

Restis, is, f. 3. *kötél*, *istráng*; ein Seil, Strick. Varr. Res redit ad restim, Ter. *tsak az a' hijja, hogy felakasszam magamat*; es ist bey mir bis zum Aufhängen gekommen. Ductare restim, Ter. *elöl tántzolni (mert a' tántzolók valamelly sinórba fogódzva tántzoltak)*; vortanzen 2) Met restes allii, Plin. *a' hagyma levelei*; die Blätter am Lauche.

Rĕsĭto, āre, 1 Frequ *megállapodni*; stehen bleiben, still stehen. Plaut. 2) *ellentállani*; sich widersetzen, Liv. 3) *vonogatni magát*; sich weigern. Ter.

Rĕstĭtrix, īcis, f. 3. *hátramaradó*; die Zurückbleiberinn. Plaut.

Rĕstĭtŭo, ŭi, ŭtum, ĕre, 3. v. gr. sta-

tuam, Cic. *helyére vissza állítni*, wieder hinstellen, an seinen vorigen Ort. 2) v. gr. aedes, Cic. muros, Nep. *helyreállítni, régi állapotjába vissza állítni, p. o. újra felépítni, megújítni, 's a' t.* wieder herstellen, in seinen vorigen Stand setzen, wieder aufbauen, repariren. Aliquid in antiquum statum, vel in integrum restituere, Cic. *valamit elébbeni állapotjába vagy egészen helyreállítni*; etwas in den vorigen Stand setzen. Restituere aliquem sanitati, vel alicui sanitatem, Plin. *valakit meggyógyítni*; einen wieder gesund machen. Se restituere, Varr. *helyreállani*: sich erhohlen. Damnum restituere, Liv. *a' kárt kipótolni, megtéríteni*; den Schaden ersetzen. 3) v. gr. aliquid alicui, v. ad aliquem, Liv. *vissza adni*; zurückstellen, zurück geben. Se alicui restituere, Cic. *valakinek ismét barátjává lenni*; eines Freund wieder werden.

Rĕstĭtūtĭo, ōnis, f. 3. v. gr. domus, Svet. *helyreállítás, újra megépítés*; die Wiederherstellung. 2) v. gr. libertatis, Val. Max. *visszaszerzés, helyreállítás*; die Wiederherstellung. 3) *visszaadás*; die Wiederzustellung, Wiedergabe, Rückgabe. Pand.

Rĕstĭtūtor, ōris, m. 3 v. gr. templi, Liv. salutis, Cic. *visszaállító, visszaadó*; Wiederhersteller, Wiedergeber. et Restitutrix, icis, f. 3. Apul.

Rĕstĭtūtōrĭus, a, um, *visszaállítást illető*; die Wiederherstellung betreffend. Pand.

Rĕstĭtūtus, a, um, *helyreállított, visszaállított*; wieder hergestellt. 2) *visszaadott*; zurückgestellt, zurückgegeben. Ter. 3) *kipótolt, megtérített, p. o. kár*; ersetzt. Cic.

Rĕsto, ĭti, āre, 1. *megállapodni*; still stehen, stehen bleiben. Cic. 2) *hátra lenni*; übrig seyn. Duae noctes restant de mense secundo, Ovid. Quid amplius restat? Restat ut etc. Cic. *a' van még hátra, hogy, 's a' t.* es ist noch übrig, daß 2c. 3) *maradni*; bleiben. In Africa restitit, Liv. 4) v. gr. in re aliqua, Tert. pro: resistere; *ellentállani*; widerstehen. 5) *hibázni, hijjával lenni*; fehlen. Unum restat amico ad omne decdecus, Cic.

Rĕstrictē, Adv. *megkötve, szoros határok közzé szorítva*; eingeschränkt. 2) *szűkön*; karg, sparsam. 3) v. gr. observare, Cic *szorosan, pontosan*; genau, pünktlich. Restrictius, restrictissime, Plin.

Restrictim, Adv. idem.

Rĕstrictĭo, ōnis, f. 3. *megszorítás, határok szorítás, szoros feltételek*; die Einschränkung, eingeschränkte Bedingungen. August.

Rĕstrictus, a, um, (restringo) *megkötött, hátrakötött*; gebunden zurückgebunden. Catena restrictus, Cato. Manibus restrictis a tergo, Plin. 2) *megszorított, határok közzé szorított*; eingeschränkt. Plin. 3) *szűkmarkú, takarékos*; genau, sparsam. Cic. 4) *szoros, kemény*; strenge. Restrictum imperium, Tac. 5) pedes restricti, Svet. *rövid, v. kurta lábak*; kurze Füße. Comp. restrictior, Cic.

Restringo, inxi, ictum, ingĕre, 3 v. gr. laevam, Quint. *visszahúzni, v. vonni, maga felé húzni*; zurückziehen, an sich ziehen. 2) v. gr. manus a tergo, Plin. *hátrakötni*; zurückbinden. 3) *megkötni, megkötözni*, binden, fesseln. Tac. 4) v. gr. sumtus, Plin. *megszorítni, határok közzé szorítni*; einschränken, knapp machen. Restrinxit sumtus, Plin. *szűkön költ*; er ist sparsam, schränkt die Ausgaben ein. 5) dentes restringere, Plaut. *fogait vitsorgatni*; die Zähne fletschen. 6) v. gr. jumentum, boves, Apul. *eloldani*; auflösen; *kifogni*; losspannen. 7) v. gr. nauseam, Plin. *eloszlatni*; zertheilen.

Rĕstructus, a, um, (restruo) *újra felépített*; wieder aufgebaut. Tert.

Rĕstrŭo, xi, ctum, ĕre, 3. *újra felépítni*; wieder aufbauen. Tert.

Rĕsūdo, āre, 1. *izzadni*; schwitzen. Curt.

Rĕsulco, āre, 1. *újra felszántani*; wieder pflügen. 2) Met. *felvakarni*; aufkratzen. Prud.

Rĕsulto, āre, 1. *visszapattogni*; zurück springen, zurück prallen. Virg. 2) Trop. v. gr. clamore, Virg. *viszszahangzani*; zurückschallen. 3) *harsogtatni*; ertönen lassen. Apul.

Rĕsūmo, msi (mpsi), mtum (mptum), ĕre, 3. v. gr. librum in manus, Quint. *újra v. ismét elővenni*; wieder neh-

men, wieder Gebrauch von etwas machen. 2) v. gr. vires, Ovid. *újra hozzá jutni*, *szert tenni valamire*, wieder bekommen. 3) *megújitni*; erneuern. Tac. 4) v. gr. aegrum, Cels. *helyrehozni*; wieder herstellen.

Rĕsumtio, vel Resumptio, ōnis. f. 3. *helyrehozás*; die Wiederherstellung. Cels.

Rĕsumtīvus, vel Resumptīvus, a, um, *megújúlásra való*; zur Erhohlung und Erquickung dienlich. Cels.

Rĕsumtōrius, (resumpt.) a, um, pro: resumtivus.

Rĕsumptus, (resumpt.) a, um, *ismét*, *újra elővett*; wieder genommen.

Rĕsŭo, ŭi, ūtum, ĕre, 3. *felfejteni*; auftrennen. Suet.

Rĕsŭpīno, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. caput, Plin. *hátra hajtani*, *hátra szegni*; hinterwärts beugen, zurückbeugen. 2) v. gr. aliquem, Liv. *hanyatt*, *v. hátára fektetni*; auf den Rücken legen. 3) Met. *elrontani*; verderben, Acc.

Rĕsŭpīnus, a, um, *hanyatt*, *v. hátán fekvő*; rücklings, auf den Rücken liegend. Humi jacet resupinus, Plin. 2) Met. *buja*; weichlich. Resupina voluptas, Quint. 3) v. gr. homo, Pand. *kevély*, *tunya*, *gondatlan*; nachlässig, träg, sorglos.

Rĕsurgo, surrexi, surrectum, ĕre, 3. *ismét felkelni*; wieder aufstehen. Ovid. 2) v. gr. ut bellum, Vellej. *ismét kiütni*, *feltámadni*; sich wieder erheben, wieder ausbrechen. 3) *ismét feláUani*, *helyre állani*; wieder hervor oder empor kommen. Liv. 4) *feltámadni*; wieder lebendig werden. Lact.

Rĕsurrectio, ōnis, f. 3. *feltámadás*, *t. i. a' haláìból*; die Wiederaufstehung, z. B. von den Todten. Lact.

Rĕsuscĭtātio, ōnis, f. 3. *feltámasztás*; die Wiedererweckung, z. B. von den Todten. Tert.

Rĕsuscĭtātor, ōris, m. 3. *feltámasztó*; der Wiedererwecker, z. B. von den den Todten. Tert.

Rĕsuscito, āre, 1. v. gr. iram, Ovid. *feleleveníteni*, *felélesztení*; wieder ermuntern, wieder erregen. Ovid. 2) *feltámasztani*, *a' haláìból*; wieder erwecken von den Todten. Tert.

Rĕsūtus, a, um, (resuo) *felfejtett*; aufgetrennt. Svet.

Rĕtae, ārum, f. pl. *bokrok a' víz parton*; die Gesträuche am Wasser. Gell.

Rĕtālio, āre, 1. *visszsza adni a' költsönt*; vergelten, Gleiches mit Gleichem vergelten. Gell.

Rĕtardātio, ōnis, f. 3. *késleltetés*, *feltartóztatás*; die Verzögerung. Cic.

Rĕtardo, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. aliquem in via, Cic. v. a scribendo, Cic. *feltartóztatni*, *hátráltatni*, *akadályoztatni*; zurück halten, aufhalten, hindern. Impetus hostium retardare, Cic.

Rĕtaxo, āre, 1. *visszsza gúnyolni*; wieder tadeln. Suet.

Rĕte, is, n. 3. *háló*; das Netz. Cic. Rete jacere, Plaut. Tendere retia, Ter. v. ponere, Virg. *megvetni a' hálót*; das Netz werfen. Abl. reti, et rete; Reti ventos venari, Prov. *hijjába munkálódni*, *falra hányni a' borsót*; vergeblich arbeiten.

Rĕtectus, a, um, (retego) *felfedezett*; aufgedeckt. Res luce retecta, Virg. *nyilvánságos dolog*; eine offenbare Sache.

Rĕtĕgo, xi, ctum, ĕre, 3. v. gr. thecam nummariam, Cic. *felnyitni*, *kinyitni*; öffnen. 2) v. gr. vultum, Lucr. *kitakarni*, *felfedezni*; aufdecken, entblößen. 3) v. gr. arcanum consilium, Hor. *felfedezni*, *kitudni*; entdecken. 4) v. gr. pedes, Svet. *bétakarni*; bedecken.

Rĕtendo, di, sum et tum, ĕre, 3. v. gr. arcum, Ovid. *a' mi ki volt feszítve visszsza eszteni*; zurück spannen, zurück lassen, was gespannt war.

Rĕtensus, a, um, id. qu. retentus.

Rĕtentio, ōnis, f. 3. v. gr. pecuniae, Cic. *megtartás magánál*; die Zurückhaltung. 2) *visszsza tartóztatás*, *feltartóztatás*; die Zurückhaltung, Zurückbehaltung, Beybehaltung, Behaltung. Lact.

Rĕtento, āvi, ātum, āre, 1. (a tento) *újra megpróbálni valamit*; etwas nochmahls versuchen. Ovid. 2) (a retineo) *feltartóztatni*; aufhalten. Plaut.

Rĕtentor, ōris, m. 3. *feltartóztató*; der Zurückhalter. Apul.

Rĕtentus, a, um, Particip. a retendo; *megeresztett*, *visszsza eresztett*, abgespannt, nachgelassen. Ovid. 2) a retineo; *visszsza tartóztatott*; zurückgehalten. Plin.

Rĕtentus, us, m. 4. i. q. retentio, Claud.

Rĕtergĕo, vel Retergo, si, ĕre, 2. et ĕre, 3. *letörleni, megtörleni, megtisztitni*; abwischen, reinigen, säubern. Ammian.

Rĕtĕro, trīvi, trītum, ĕre, 3. *újra megdörgölni*; wieder reiben. 2) *megtisztitni*; wieder reinigen, reinigen. Naev.

Rĕtexo, xui, (xi) xtum, ĕre, 3. *felfejteni, a' kötött vagy szött munkát*; das Gewebte wieder auftrennen. Ovid. 2) Met. v. gr. orationem, Cic. *megváltoztatni, máskeppen intézni el*; verändern, anders einrichten. 3) *eltörleni*; vernichten. Cic. 4) v. gr. ordine singula, Apul. *rendre elbeszélini*; durchgehen, erzählen. 5) se ipsum retexere, Cic. *egeszen megváltozni, egészen más szokást venni fel*; sich ganz ändern, neue Sitten annehmen.

Rĕtextus, a, um, (retexo) *felfejtett*; aufgetrennt. Ovid. 2) *megváltoztatott*; geändert. Cic.

Rĕtiārius, ii, m. 2. (rete) *hálókötő*; ein Netzstricker. 2) *bajvivó, a' ki viaskodó társa fejére hálót akar vetni*; ein Fechter der seinen Gegner ein Netz über den Kopf zu werfen sucht. Mart. Hinc: Ferula contra retiarium, Prov. *grenge fegyver egy olly hatalmas viaskodó ellen*; schwache Waffen gegen einen so mächtigen Gegner. Mart.

Rĕtĭcenter, Adv. *elhallgatva*; stille, im Stillen, verschwiegener Weise. Cic.

Rĕtĭcentĭa, ae, f. 1. *hallgatás, elhallgatás*; das Schweigen, Stillschweigen. Cic. 2) *hallgatóság*; die Verschwiegenheit. Cic.

Rĕtĭcĕo, ui, ēre, 2. v. gr. aliquid, Cic. *elhalgatni*; verschweigen. 2) v. gr. de injuriis, Cic. *hallgatni*; schweigen, still schweigen.

Rĕtĭcŭlātus, a, um, *retzés, hálóforma*; netzförmig gemacht, netzförmig. Varr.

Rĕtĭcŭlum, i, n. 2. Dim. *halotska, kis háló, retze*; ein Netzchen, kleines Netz. 2) v. gr. aeneum, ferreum, Fest. *rostély, vasrostély, p. o. ablakra*; ein Gitter, Drahtgitter. 3) *retzefátyol, p. o. az ábrázatra*; ein Flor, z. B. vors Gesicht. Cic. 4) *zatskó, tarisznya*; ein Säckchen. Reticulum panis, Hor.

Rĕtĭcŭlus, i, m. 2. i. q. Reticulum, Varr.

Rĕtĭformis, e, *retzés, hálóforma*; wie ein Garn gestaltet. Fest.

Rĕtĭna, ae, f. 1. sc. tunica; *retzehártya a' szemben*; das Netzhäutchen im Auge. Med.

Rĕtĭnācŭlum, i, n. 2. (retineo) *tartó, minden a' mivel valamit tartani, húzni, öszvefoglalni lehet, p. o. kötél, horog, vaskapots vagy pánt, 's a' t.* der Halter, alles, was zurück oder fest hält, es sey ein Seil, Haken, Klammer, ꝛc. Ovid. Virg. Hor. 2) Trop. vitae retinacula abrumpere; *az élet fonalát elszakasztani*, az az: *az életét elvenni*; die Bande des Lebens zerreißen, das Leben nehmen. Plin. Epist.

Rĕtĭnax, ācis, *vissza tartó*; zurück haltend. Symm.

Rĕtĭnentĭa, ae, f. 1. *megtartás, emlékezet*; die Behaltung, das Gedächtniß. Lucr.

Rĕtĭnĕo, tinui, tentum, ēre, 2. *visszatartani, visszahúzni*; zurück halten, oder halten, daß etwas nicht fortgehe. Aliquem retinere, Cic. *valakit nem eresztení, marasztani, feltartóztatni*; einen nicht fort lassen, zurückhalten. Se domi retinere, Nep. *otthon maradni, v. tartózkodni*; sich zu Hause halten. 2) v. gr. morem, Cic. jus suum, Cic. aliquid memoria, Gell. *megtartani*; erhalten, behalten. 3) v. gr. arcum manu, Cic. *tartani*; halten, haben. 4) morbo retineri, Liv. *beteg lenni*; krank seyn.

Rĕtingo, ĕre, 3 *újra megfesteni*; wieder färben. Stat.

Rĕtĭŏlum, i, n. 2. *hálótska*; ein kleines Netz, Netzchen. Apul.

Rĕtis, is, id. qu. Rete.

Rĕo, āre, 1. *megtisztogatni*; reinigen. Gell.

Rĕtondĕo, di, sum, ĕre, 2. *ismét megnyirni, megborotválni*; wieder abscheeren. 2) Trop. v. gr. segetes, Plin. *levágni, lekaszálni, learatni*; abmähen, abgrasen, abschneiden. Plin.

Rĕtŏno, āre, 1. *vissza dörgeni, v. harsogni*; zurück donnern, zurück erschallen. 2) *hangzani, harsogni*; ertönen, schallen. Catull.

Rĕtonsus, a, um, (retondeo) *megnyirt*; beschoren.

Rĕtorpesco, ĕre, 3. *megmerevedni*; erstarren, gefühllos werden. Vert.

Rĕtorquĕo, si, tum, ĕre, 2. v. gr. oculos ad urbem, Cic. *visszafordítni*; zurück drehen, wenden, kehren, beugen. Animum ad praeterita retorquere, Sen. *az elmúltakra vissza emlékezni*; an das Vergangene zurückdenken. 2) v. gr. pilam; *visszaütni*; zurückschlagen. 3) v. gr. aliquem, Hor. *vissza verni, v. űzni*; zurücktreiben. Aliquem a scopo, Quint. *feltartóztatni, elvonni*; abhalten, zurückziehen. 4) v. gr. argumentum alicujus, Apul. *megtzáfolni, megfordítni*; widerlegen, retorquiren, z. B. den Beweis.

Rĕtorrĕo, torrui, tostum, ĕre, 2. *aszalni, szárasztani*; rösten, dörren. Plin.

Rĕtorresco, ĕre, 3. *kiszáradni, összveaszni, elsűlni*; dürr werden, vertrocknen. Colum.

Rĕtorride, Adv. *megaszva, elsűlve*; dürr. Plin.

Rĕtorrĭdus, a, um, v. gr. planta, Colum. pratum, Varr. *megaszott, elsűlt*; dürre, trocken, verdorrt. 2) *összvezsugorodott, ránczos*; eingeschrumpft, runzlicht. Phaedr.

Rĕtorsĭo, ōnis, f. 3 *visszonozása, v. visszaadása a' méltatlanságnak vagy sérelemnek, sérelem visszonozás*; die Vergeltung oder Erwiederung erlittener Beleidigungen. Jus retorsionis, Pand.

Rĕtortus, a, um, (retorqueo) *visszatekert*; zurückgedreht. 2) *görbe*; krumm. Plin.

Rĕtostus, a. um, (retorreo) *elsűlt, elaszott*; ausgedörrt. Plin.

Rĕtractātĭo, ōnis, f. 3. v. gr. rei, August. *újonnan való felvétele és megvizsgálása valamelly dolognak*; die Wiedervornehmung. 2) *magavonogatás*; die Weigerung. Sine retractatione, Cic.

Rĕtractātor, ōris, m. 3. *magavonogató*; der Weigerer. Tert.

Rĕtractātus, us, m. 4. *újonnanvaló felvétele és megvizsgálása valamelly dolognak*; die Wiedervornehmung. Tert. 2) *magavonogatás, tétovázás*; die Bedenklichkeit, Bedenken, Weigerung. Sine ullo retractatu, Tert.

Rĕtractātus, a, um, *megváltoztatott, megjobbított*; geändert, gebessert. Opus retractatum, Cic. 2) *megmásolt, visszavett*; widerrufen. Cic. Comp. retractatior, Cic.

Rĕtractĭo, ōnis, f. 3. (retraho) *visszahúzás*; die Zurückziehung. Vitr. 2) *maga visszavonása, magavonogatás*; die Weigerung. 3) v. gr. dierum, Macr. *rövidedés, fogyás*; die Abnahme.

Rĕtracto, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. arma, Liv. causas, Plin. Ep. *újra elővenni*; wieder vor die Hand nehmen, wieder vornehmen. 2) v. gr. aliquid diligenter, Cic. *újra megvizsgálni, meghányni vetni*; wieder besichtigen, wieder überdenken. 3) v. gr. dicta, Virg. *visszavenni, megmásolni*; widerrufen. 4) *magát vonogatni, nem akarni valamit, ellene lenni*; sich weigern, nicht gern an etwas gehen, sich widersetzen. Virg. 5) v. gr. opus, Gell. *betsmelni*; tadeln, herabsetzen.

Rĕtractus, a, um, (retraho) *visszahúzott, visszavont*; zurückgezogen. Cic. 2) *távollévő*; entfernt. Comp. retractior, Liv.

Rĕtractus, us, m. 4. *visszahúzás*, das Zurückziehen. Tert.

Rĕtrādo, dĭdi, dĭtum, ĕre, 3. *ismét általadni*; wieder übergeben. Pand.

Rĕtrăho, xi, ctum, ĕre, 3. v. gr. manum, Cic. *visszahúzni, visszavonni*; zurück ziehen. 2) *feltartóztatni, elvonni valamitől*; abhalten. Aliquem a studiis retrahere, Ter. 3) *visszahozni*; zurückbringen. Plin. 4) se retrahere, Catull. *szavát visszahúzni, megmásolni*; sein gegebenes Wort wieder zurückziehen. 5) pro: trahere; *húzni*; ziehen. In odium trahere, Cic. *gyűlölségessé tenni*; verhaßt machen.

Rĕtrecto, i. q. Retracto.

Rĕtrĭbŭo, ŭi, ūtum, ĕre, 3. v. gr. pecuniam, Liv. *visszaadni*; wieder geben, zurück geben. 2) *megadni, t. i. a' mi illik, a' mivel tartozik valaki*; einem etwas geben, das ihm gebühret, zueignen. Hoc ei retribuendum est, Cic. *meg kell azt neki adni*: das muß man ihm geben. 3) *megjutalmaztatni*; belohnen. Lucr.

Rĕtrĭbūtĭo, ōnis, f. 3. *megjutalmaztatás*; die Vergeltung, Gegenerweisung, Belohnung. Tert.

Rĕtrĭbūtor, ōris, m. 3. *megjutalmaztató*; der Vergelter. Tert.

Rĕtrĭbūtus, a, um, (retribuo) *vissza-*

dott; wieder gegeben. 2) *megjutalmaztatott*; belohnt. Lucr.

Rětrimentum, i, n. 2. *sepró*: der Hefen. 2) *salak, ally*; der Schlacken. 3) v. gr. cibi, Varr. *ganély*; die Excremente.

Rětrītūro, āre, 1. *újra kitsépelni*; wieder dreschen. August.

Rětrītus, a, um, (retero) *újra megdörgölt, megtisztitott*; wieder gerieben, gereinigt. Naev.

Rětro, Adv. v. gr. in aedibus retro, Ter. *hátúl, oda hátra*; hinten. 2) v. gr. ponere, Cic. fugere, Hor. respicere, Cic. *hátra, vissza*; zurück, rückwärts. 3) v. gr. dare, Pand. *vissza*; zurück, wieder. Retro remittere, Liv. retro redire, Liv. 4) v. gr. vivere, Sen. *visszásan, megfordítva*; verkehrt.

Rětrŏăgo, vel Rětro ăgo, ēgi, actum, ěre, 3. *vissza hajtani, visszaűzni*; zurück treiben. 2) v. gr. capillos, Quint. *hátra simogatni*; zurück streichen. 3) v. gr. ordinem, Quint. *megfordítva tenni valamit*; verkehrt machen.

Rětrŏcēdo, ěre, 3. *visszamenni*; zurück gehen. Liv.

Rětrŏcessus, us, m. 2. *visszatérés*; der Rückgang. Apul.

Rětrŏcĭtus, a, um, *visszahívott*; zurück berufen. 2) v. gr. cornua, Lucr. *hátrahajlott*; rückwärts gebogen.

Rětrŏdūco, xi, ctum, ěre, 3. *hátravezetni, v. vinni*; rückwärts oder zurück führen oder bringen. Vitr.

Rětrŏěo, ĭre, 4. *visszamenni*; zurück gehen. 2) *hátrafelé menni*; rückwärts gehen. Sen.

Rětroflecto, xi, xum, ěre, 3. *hátrafelé hajtani*; rückwärts beugen. Petr.

Rětrŏgrădātio, ōnis, f. 3. *vissza, v. hátramenés*; das Rückwärts- oder Zurückgehen. Mart. Cap.

Rětrogrădior, essus sum, grădi, Dep. 3. *hátrafelé menni*; rückwärts gehen. 2) *vissza menni*; zurück gehen. Plin.

Rětrogrădis, e, id. qu. retrogradus, Apul.

Rětrogrădo, āre, 1. id. qu. retrogradior, Mart. Cap.

Rětrogrădus, a, um, *hátramenő, visszamenő*; rückwärts, oder zurück gehend. Plin.

Rětrogressus, us, m. 4. *hátramenés*; *visszamenés*; das Rückwärts- oder Zurückgehen. Macr.

Rětrogrědior, grědi, id. qu. Retrogradior.

Rětrŏlěgo, ěre, 3. v. gr. litora, Quint. *visszafelé menni, v. hajókázni*; rückwärts oder zurück gehen oder schiffen.

Rětrŏpendŭlus, a, um, *hátúl függő*; rückwärts hangend. Apul.

Rětrorsum, v. Rětrorsus, Adv. *hátúl*; rückwärts. 2) *hátra*; rückwärts, zurück. Cic.

Rětrorsus, a, um, *hátrafordúlt*; rückwärts gekehrt. Plin. 2) Trop. *régi, az elmúlt időbeli*; was vorher oder ehemahls gewesen. Compar. retrorsior, vel retrosior, i. e. antiquior, Tert. 3) Retrorsus, Adv. id. qu. retrorsum.

Retrōsior, vide: Retrorsus.

Rětrospĭcio, exi, ectum, ěre, 3. *hátra vagy vissza nézni*; rückwärts oder zurück sehen. Vitr.

Rětrŏversim, Adv. *hátra, vissza, hátrafelé*; rückwärts. Claud.

Rětrŏversum, et Retroversus, Adv. *visszafelé, hátra fordúlva*; rückwärts, hinter sich gewandt. Ovid.

Rětrŏverto, ti, sum, ěre, 3. *hátrafelé fordítani, vissza fordítani*; rückwärts drehen, zurück drehen. Ovid.

Rětrūdo, si, sum, ěre, 3. *vissza taszítni*; zurück stoßen. Plut. 2) Trop. *eltenni, félretenni, eldugni, elrejteni*; entfernen, verbergen, verstecken. Cic.

Rětundo, tŭdi, tūsum et tunsum, ěre, 3. *visszaverni, visszaűzni*; zurück stoßen oder treiben. Lucan. 2) Trop. *visszatartóztatni, zabolázni*; zurück halten, im Zaume halten. Improbitatem alicujus retundere, Lentul. in Cic. Ep. 3) v. gr. tela, Ovid. mucronem, Cic. *megtompítni*; stumpf machen, abstumpfen. 4) Trop. *semmivé tenni, dugába dönteni*; vereiteln. Ter.

Rětunsus, a, um, l. q. Retusus.

Rětūro, āre, 1. v. gr. aures, Varr. *megnyitni*; aufschließen, öffnen.

Rětūsus, a, um, (retundo) *tompa*; stumpf. 2) *visszavert*; zurückgeschlagen. Colum. 3) Met. retusum ingenium, Cic. *gyenge, tompa, v. buta ész*; ein schwacher Verstand.

Reudigni, ōrum, pl. populus Germaniae, Tacit.

Rěunctor, ōris, m. 3. *kenő, betegeket*

kendéssel gyógyító; ein Salber der Kranken. Plin.

Rĕus, i, m. 2. et Rĕa, ae, f. 1. *bévádoltatott, bévádolt, törvénybe idéztetett, bűnös*; jeder, der verklagt ist, ein Verklagter, Beklagter, schuldig. Reum facere aliquem, Cic. vel agere, Liv. *vádolni valakit, bévádolni*; einen beschuldigen. Reum fieri, Cic. *bévádoltatni*: verklagt werden. Reus agor, Ovid. *engemet vádolnak*; man beschuldigt mich. 2) reus voti, Virg. *tartozik fogadását telyesitni*; er ist schuldig, sein Versprechen zu erfüllen. 3) *kezes*; ein Bürge. Ulp.

Rĕvălĕo, id. qu. Revalesco.

Rĕvălesco, lui, ĕre, 3. *felgyógyúlni, meggyógyúlni*; wieder gesund werden, sich von der Krankheit wieder erhohlen. Ovid.

Rĕvānesco, nui, ĕre, 3. *ismét elenyészni*; wieder verschwinden. Ovid.

Rĕvĕho, xi, ctum, ĕre, 3. v. gr. equo, nave, Ovid. curru, Plin. humeris, Plin. *viszszahozni, viszszavinni*: zurück führen, tragen oder bringen.

Rĕvēlātio, ōnis, f. 3. *kitakarás, felfedezés*; die Enthüllung, Aufdeckung, Entblössung. Arnob. 2) Trop. *felfedezés, kinyilatkoztatás*; die Enthüllung, Entdeckung, Offenbarung. Tertull.

Rĕvēlātor, ōris, m. 3. *felfedező, kinyilatkoztató*; der Enthüller, Offenbarer. Tertull.

Rĕvēlātor, ōris, m. 3. *felfedező, kinyilatkoztató*: der Enthüller, Offenbarer. Tertull.

Rĕvēlātōrius, a, um, *kinyilatkoztató*; offenbarend, zur Offenbarung gehörig. Tertull.

Rĕvello, velli, vulsum, ĕre, 3. v. gr. tela de corpore, Cic. pellem bovis, Colum. *lehúzni, lerántani*; wegreissen, abreissen, losreissen. 2) v. gr. telum, Virg. *kihúzni, kirántani*; herausreissen. 3) Met. *kiirtani, eltörleni*; vertilgen, vernichten. Aliquid ex omni memoria revellere, Cic. *valaminek az emlékezetét is eltörleni*: eines Dinges Gedächtniss austilgen. 4) januam revellere, Cic. *az ajtót feltörni*; die Thüre aufbrechen.

Rĕvēlo, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. caput, Svet. *felfedezni, kitakarni*; enthüllen, entblössen. 2) Trop. *felfedezni, kinyilatkoztatni*; enthüllen, entdecken, offenbaren. Tert.

Rĕvendo, didi, ditum, ĕre, 3. *ismét eladni*; wieder verkaufen. Pand.

Rĕvēnĕo, ivi et ii, ĭtum, ire, 4. *ismét eladódni*; wieder verkauft werden. Pand.

Rĕvĕnĭo, veni, ventum, īre, 4. v. gr. domum, Cic. *viszsza jönni*; wieder kommen, zurück kommen. 2) Trop. In gratiam cum aliquo revenire, Plaut. *megbékélni*; sich versöhnen.

Rĕventus, us, m. 4. *viszszajövetel*; die Rückkunft. Macr.

Rĕvērā, vel Rē vēra, *valóban, valósággal, valójában*; in der That, wirklich. Cic.

Rĕverbĕro, āvi, ātum, āre, 1. *viszszaverni, viszszaűzni*; zurückschlagen, zurücktreiben. Sen.

Rĕvĕrĕcundĭter, Adv. id. qu. reverenter. Enn.

Rĕvĕrendus, a, um, *tisztelendő, tiszteletre méltó, tiszteletes*; ehrwürdig, wohlehrwürdig. Claud. Reverendissimus, a, um, *főtisztelendő*; hochwürdig, hochwürdigst. Gloss.

Rĕvĕrens, entis, o. 3. *tisztelő, tisztelettel viseltető*; ehrerbiethig. 2) *félő*; fürchtend. Comp. reverentior, Ovid. Sup. reverentissimus, Plin. jun.

Rĕvĕrenter, Adv. *tisztelettel, nagy tisztelettel*; ehrerbiethig, achtungsvoll. Plin. Ep. reverentius, Tacit. reverentissime, Suet.

Rĕvĕrentĭa, ae, f. 1. (revereor) *szemérmesség, félékenység*; die Scham, Scheu. Absit reverentia vero, Cic. *távol légyen az igazság kimondásában a' félékenység*; man darf sich nicht fürchten, die Wahrheit zu reden. 2) *tisztelet, tiszteletmutatás, a' tiszteletnek megadása*; die Ehrfurcht, Ehrerbiethung. Alicui reverentiam praestare, Plin. Ep. vel, reverentiae alicujus inservire, Plin. Paneg. *tisztelettel viseltetni valaki erránt, a' tiszteletet megadni valakinek*; einem Ehrerbiethung erweisen.

Rĕvĕrĕor, itus sum, ēri, Dep. 2. v gr. suspicionem, Cic. adventum, Ter. *félni, vagy tartani valamitől*; scheuen, sich scheuen, fürchten, Bedenken haben. Revereor, quo minus etc. Ter. *tartok tőle, ne hogy*; ich befürchte, dass etc. 2) *tisztelni, tiszte-*

letben tartani, tisztelettel viseltetni, betsülni; Achtung, Ehrerbiethung erzeigen, hochachten, ehren. Plaut. Auctoritatem illustrium scriptorum revereri, Colum.

Rĕvergo, si, sum, ĕre, 3. *vissza hajlani*; sich zurückneigen. 2) *lenni, válni*; gereichen. In aliorum commodum revergit, Claud.

Rĕverro, ĕre, 3. *vissza sepreni*; zurück kehren. Plaut.

Rĕversio, v. Revorsio, ōnis, f. 3. (reverto) *visszafordúlás, p. o. az útból*; die Umkehrung auf der Reise. Cic. Reversionem facere, Cic. *visszatérni*; zurückkehren.

Rĕverso, āre, 1. *vissza fordítni, megfordítni*; wieder umkehren oder umdrehen. Augustin.

Rĕversus, a, um, (reverto) *visszatért, visszajött*; zurück gekommen. Plaut.

Rĕvertĭcŭlum, i, n. 2. *visszajövetel, visszatérés*; die Rückkehr. Apul.

Rĕverto, vel Revorto, ti, sum, ĕre, 3. *megfordítni, visszafordítni, vissza tekerni*; etwas umdrehen, umkehren, zurück drehen oder kehren. Cic. 2) se vertere, v. gr. ad aliquem, Caes. *vissza jönni, vissza térni*; zurückkehren. 3) id. qu. Revertor.

Rĕvertor, sus sum, verti, Dep. 3. v. gr. ex itinere, Cic. domum, Ter. *megfordúlni, vissza fordúlni, vissza jönni, visszatérni*; umkehren, zurück kehren, zurück kommen. 2) Trop. In gratiam cum aliquo reverti, Liv. *megbékélni valakivel*; sich versöhnen. Ad sanitatem reverti, Caes. *eszére térni*; zur Vernunft kommen. 3) Sed ut ad me revertar, Cic. *de hogy szavamra visszatérjek*; daß ich nun auf mich wieder komme. Ad propositum reverti, Cic. *a' beszéd tzéljára vissza menni*; auf den Zweck der Rede wieder kommen. 4) *jönni, menni*; gehen, kommen. Cic.

Rĕvestĭo, ivi, itum, ire, 4. *újra felruházni*; wieder bekleiden. Tert.

Rĕvibrātus, us, m. 4. et Revibratio, ōnis, f. 3. *vissza tündöklés*; der Wiederschein. Mart. Cap.

Rĕvibro, āvi, ātum, āre, 1. *visszaverdesni*; zurück prallen lassen. Mart. Cap. 2) *visszatündökleni*; einen Widerschein geben. Idem.

Rĕvictĭo, ōnis, f. 3. (revinco) *megtzáfolás, meggyőzés valami felől*; die Widerlegung, Überführung. Apul.

Rĕvictus, a, um, (revinco) *meggyőzött*; überwunden. 2) *megtzáfolt*; widerlegt. Apul.

Rĕvĭdĕo, ēre, 2. *ismét meglátogatni*; wieder besuchen. Plaut.

Rĕvĭgĕo, ēre, 2. *ismét feléledni, felelevenedni*; wieder aufkommen. Cic.

Rĕvĭgesco, gui, ĕre, 3. *ismét megvidúlni, felelevenedni*; wieder lebhaft werden. Juven.

Rĕvīlesco, ĕre, 3. *elallyasodni, alávalóva lenni*; gering werden, den Werth verlieren. Senec.

Rĕvincĭbĭlis, e, *megtzáfolható, meggyőzhető*; widerleglich, überführlich. Tertull.

Rĕvincĭo, vinxi, vinctum, īre, 4. v. gr. manus post terga, Virg. *hátrakötni*; zurück oder rückwärts binden. 2) *megkötni, összekötni, megkötözni*; binden, anbinden, befestigen. Caes. 3) v. gr. aliquem, Colum. *eloldani*; losbinden.

Rĕvinco, vici, victum, ĕre, 3. v. gr. catervas, Hor. *meggyőzni*; besiegen. 2) v. gr. aliquem, Cic. *megtzáfolni*; widerlegen. 3) v. gr. in culpa, Gell. *rábizonyítni*; überführen.

Rĕvinctus, a, um, (revincio) *hátrakötött*; zurückgebunden. 2) *megkötött*; befestiget. Ovid.

Rĕvĭrĕo, ēre, 2. *újra kizöldülni*; wieder grünen. Albinov.

Rĕvĭresco, rŭi, ĕre, 3. *újra kizöldülni*; wieder grünen, wieder grün werden. Sylvae revirescunt, Ovid. 2) Met. *új elevenséget nyerni, mintegy megifjodni*; neuen Muth bekommen, wieder jung werden. Ovid.

Rĕviscĕrātĭo, ōnis, f. 3. *ismét meghúsosodás*; die Wiederherstellung des Fleisches. Tertull.

Rĕvīsĭo, ōnis, f. 3. (revideo) *megvizsgálása, megnézegetése valamelly dolognak*; die Untersuchung und Besichtigung einer Sache. Claudian.

Rĕvīsĭto, āre, 1. *ismét meglátogatni*; wieder besuchen. Plin.

Rĕvīso, si, sum, ĕre, 3. *ismét meglátni, megnézni*; wieder sehen, wieder besehen. 2) v. gr. aliquem, vel, ad aliquem, Plaut. et Cic. *meglátogatni*; besuchen.

Rĕvīvĭfĭco, āvi, ātum, āre, 1. *újra megelevenítni, feltámasztani*; wieder lebendig machen. Tertull.

Rĕvīvisco, vixi, ctum, ĕre, 3. *feltámadni, feléledni, felelevenedni*; wie-

der lebendig werden, wieder aufleben. Cic. 2) Trop. *újra kinóni, mint a' tolla a' madárnak*; wieder wachsen. Pennae avulsae reviviscunt, Plin. Gramina reviviscunt, Colum. 3) *újra magához térni, erőre kapni, lábra kapni*; sich wieder erhohlen, zu Kräften kommen. Justitia reviviscit, Cic. *helyre áll az igasság, v. feláll*; die Gerechtigkeit kommt wieder auf.

Rĕvīvo, xi, ctum, vĕre, 3. *ismét élni*; wieder leben. Paul. Nol.

Rĕvŏcābilis, e, *megmásolható*; wiederruflich. Ovid. 2) v. gr. damnum, Plaut *kipótolható, helyrehozható*; ersetzlich, wiederbringlich.

Rĕvŏcāmen, ĭnis, n. 3. *visszahívás*; die Zurückrufung. Ovid.

Rĕvŏcātio, ōnis, f. 3. v. gr. a bello, Cic. *elhívás, visszahívás*; die Zurückrufung. 2) *hívás, tsalogatás*; das wohin Rufen oder Locken, Cic.

Rĕvŏcātor, ōris, m. 3. *visszahívó*; der Zurückrufer. Quintil.

Rĕvŏcātōrius, a, um, v. gr. epistola, Cod. Just. *visszahívó*; zurück rufend.

Rĕvŏco, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. rursus ad bibendum, Petron. *visszahívni, ismét hívni*; wieder rufen, nochmahls rufen. 2) v. gr. aliquem ex itinere, Cic. *visszahívni*; zurückrufen. 3) v. gr. studia intermissa, Cic. *megújítni, újra elkezdeni*; erneuern, wieder anfangen. 4) v. gr. vires, Cic. priscos mores, Liv. *megújítni, újra felvenni*; erneuern, wieder herstellen. 5) v. gr. pedem, v. gradum, Virg. *vissza húzni, p. o. a' lábait, vissza térni, vissza menni, v. lépni*; zurückziehen, zurücksetzen, z. B. den Fuß, zurückkehren. 6) v. gr. praetermissa, Plin. *kipótolni, helyrehozni*; wieder einbringen, nachhohlen. 8) se revocare ad aliquid, Cic. *eszmélni, emlékezni valamire*; sich besinnen, sich erinnern auf etwas. 8) v. gr. aliquem ab aliqua re, Cic. *vissza tartóztatni, feltartóztatni, elvonni, valakit valamitől*; einen zurück ziehen, abhalten, zurückhalten von etwas. 9) v. gr. promissum suum, Sen. facta, Ovid. *vissza húzni, megmásolni, p. o. ígéretet, szavát, 's a' t.* zurück ziehen, widerrufen. 10) v. gr. aliquid, versus, Cic. *újra, v. ismét elmondatni*; wiederhohlen lassen. 11) in dubium revocare, Cic. *kétségbe hozni*; in Zweifel ziehen. Ad rationem revocare, Cato. *számadásra vonni, v. húzni*; zur Rechenschaft ziehen. 12) aliquem ad vitam revocare, Plin. *valakit az életre vissza hívni, feltámasztani*; einen wieder lebendig machen. 13) *valamire rávinni, ahoz mérni, ahoz mérveitélni meg*; wohin ziehen, nach etwas beurtheilen. Omnia ad gloriam revocare. Cic.

Rĕvŏlo, āvi, ātum, āre, 1. *visszarepülni*; zurück fliehen. Cic.

Rĕvolsus, a, um, i. qu. Revulsus.

Rĕvŏlūbĭlis, e, *hengergő, visszahengergethető, forgatható*; was sich zurück wälzen oder kollern läßt. Ovid.

Rĕvŏlūtio, ōnis, f. 3. (revolvo) *visszahengerědés, visszafordúlás*; die Umwälzung, Zurückwälzung. 2) *felfordúlt állapot, felfordúltság*; die Umwälzung, Veränderung. Revolutio regni, Augustin.

Rĕvŏlūtus, a, um, (revolvo) *visszafordúlt, visszahengeredett*; umgewälzet. 2) *megfordúlt*; umgewandt. Virg. 3) v. gr. liber; *felnyitott*; aufgeschlagen. 4) *elmúlt, elfolyt*; vergangen. Secula revoluta, Ovid.

Rĕvolvo, volvi, vŏlūtum, vĕre, 3 *vissza hengergetni, görgetni, v. tekergetni*; zurück wälzen, kollern oder wickeln. Cic. 2) se revolvere, vel revolvi, Plin. *vissza felé fordúlni, v. forgani*; sich zurückwälzen, zurückkehren, vom Kreislauf der Gestirne, Jahre und Zeiten. Centesima revolvente se luna, Plin. Eodem revolvi, Plin. *ugyan oda visszamenni, visszakerűlni*; wieder dahin zurückkehren. Revolvere iter, Virg. *ugyan azon az úton visszatérni*; den Weg zurück gehen. Revolvi ad sententiam alicujus, Cic. *valaki értelmére térni*; der Meinung Jemandes bestreben. 3) v. gr. libros, Liv. *forgatni, kinyitni, forgatni és elolvasni*; ein Buch aufschlagen und durchlesen. 4) *megújítni, újra, v. ismét tenni valamit*; etwas wiederhohlen. Dicta alicujus revolvere, Tac. *újra elmondani valaki szavait*; eines Worte wiederhohlen.

Rĕvŏmo, ŭi, ĭtum, ĕre, 3. *kihányni, ismét kiadni*; zurück speyen, speyend wieder von sich geben.

Rĕvorsĭo, ōnis, f. 3. vide: Reversio.

Rĕvorto, Revortor, vide: Reverto.

Rĕvulsĭo, ōnis, f. 3. (revello) *elszakasztás töle, lesszakasztás*; die Abreissung, Losreissung. Plin.

Rĕvulsus, a, um, (revello) *tőle elszakasztott, leszakasztott*; abgerissen. 2) v. gr. caput a cervice, Virg. *levágott*; abgehauen. 3) v. gr. homo, Plin. *erejesztegett, herélt*; entmannt.

Rex, rēgis, m. 3. (rego) *király*; der König. Rex regum, Svet. i. e. rex Persarum. Rex deorum atque hominum, Virg. i. e. Jupiter. Rex aquarum, Ovid. i. e. Neptunus. Rex stygius, Virg. i. e. Pluto. 2) *királyi hertzegek*; königliche Prinzen oder Kinder. Cic. et Caes. Rex Aeneas, Virg. 3) rex sacrorum, Cic vel, rex sacrificus, et sacrificulus, Liv. i. e. primus v. summus sacerdos a Pontifice Maximo. 3) *minden, a' ki valamiben leghatalmasabb, és legszerentsésebb*; jeder Mächtige oder Glückliche. Rex eris, si etc. Hor. 4) rex, i. e. moderator: rex pueritiae, rex vini, Hor. 5) id. qu. patronus, Ter.

Rha, Indecl. fluvius Sarmatiae; *a' Volga vize*; die Wolga. Amm. 2) Rha ponticum, v. Rhapontium. Am.

Rhăbăthmōua, ae, f. 1. i. q. Acropolis.

Rhăbdŏmāntĭa, ae, f. 1. i. q. Divinatio per baculum.

Rhabdos, i, f. 2. *lidérts*; eine gewisse Lufterscheinung. Apul.

Rhăchītis, ĭdis, f. 3. *velő a' tsontokban*; das Mark in den Beinen. 2) *hát*; der Rücken. 3) *ánglus nyavalya, tsontpuhúlás*; die englische Krankheit. Med.

Rhăcinus, i, m. 2. *egy feketés tengeri hal*; ein schwärzlichter Meerfisch. Ovid.

Rhăcōma, ae, f. 1. *bizonytalan plánta gyökere*; die Wurzel einer Pflanze. Plin.

Rhădămanthus, vel —os, i, m. 2. Jovis ex Europa filius, rex Lyciae, qui, quod esset justitiae executor severus, fingitur a Poëtis apud inferos nocentum explorare culpas, Virg.

Rhaeti, Rheti, vel Raeti, ōrum, pl. incolae in Rhaetia.

Rhaetĭa, Raetia, vel Rhetia, ae, f. 1. regio intra Danubium, Rhenum et Leccum fluvios sita. Hinc: Rhaeticus (Raeticus, Rheticus) a, um, v. gr. vinum, Plin. vitis, Virg. *Rétiai*; Rhätisch.

Rhăgădes, um, f. 3. et Rhagădĭa, ōrum, n. 2. pl. *kitserepesedés az ajakon, feltörés a' lábon*; Risse oder Ritze an der Lippe, an Füssen Plin.

Rhăgion, i, n. 2. *mérges fekete földipók*; eine schwarze giftige Erdspinne. Plin.

Rhăgŏīdes, *szemhártya*; ein Häutchen des Auges. Cels.

Rhamnes, Rhamnenses, vide: Ramnes.

Rhamnos, vel Rhamnus, i, f. 2. *hengye, varjutövis, ebtövis*; der Wegdorn, Kreuzdorn Plin.

Rhamnus, untis, f. 3. urbs in insula Creta. 2) oppidum vel pagus in Attica, hodie: Tauro Castro.

Rhamnūsĭus, a, um, i. e. ex Rhamnute. Rhamnusia, vel virgo Rhamnusia, i. e. dea Nemesis, seu Adrastea, quae in Rhamnunte colebatur. Exiget at dignas ultrix Rhamnusia poenas, Ovid.

Rhānis, ĭdis, f. 3. nympha, una comitum Dianae, Ovid.

Rhăpēĭon, i, n. 2. i. q. Leontopetalon, Plin.

Rhăphae, ārum, f. 3. plur. Dicuntur suturae in cranio, quae serratae inter se coalescunt, Medic.

Rhăphănus, i, m. 2. *retek*; der Rettig. (Dicitur et Raphanus).

Rhăphănĭtis, vide: Raphanitis.

Rhăphēa, ae, f. 1. urbs in Palaestina, hodie: Rama, Geogr.

Rhăphĭda, ae, f. 1. genus piscis, Plin.

Rhăphĭus, ĭi, m. 2. *egyszínű farkas*; ein ungefleckter Wolf. Plin.

Rhăpontĭcum, i, n. 2. (Centaurea Rhapontica, L.) *raponts tsűküllő*; die Rhapontik. Bot.

Rhapsōdĭa, ae, f. 1. *külömbféle vagy elegyes versek gyűjteménye*; die Sammlung von allerhand Gedichten. 2) i qu. liber. Ex secunda rhapsodia. Nep. i. e. ex libro secundo.

Rhēa, ae, f. 1. dea, id. qu. Cybele, Ovid. 2) Rhea Sylvia, filia Numitoris regis in Alba, mater Romuli et Remi, Liv.

Rhēda, ae, f. 1. *kotsi, négykerekű kotsi*; ein Wagen, eine Kutsche. Vehi in rheda, Cic. *kotsin menni*; fahren. Rheda meritoria, Svet. *fogadott kotsi*; eine Miethkutsche.

Rhēdārius, a, um, *kotsikos való*, *ko-*

tsit illető; den Reisewagen, die Kutsche betreffend. Equus rhedarius, Varr. *kotsibavaló ló, igás ló, hámos ló*; ein Kutschenpferd, Wagenpferd.
Rhēdārius, ii, m. 2. *kotsis*; der Kutscher. Cic. 2) *kotsigyártó, kerékgyártó*; der Wagen oder Kutschen macht, ein Wagner, Radmacher. Capit.
Rhēdŏnes, vel Rēdŏnes, um, pl. populus in Gallia Celtica. Caes.
Rhēgium, vel —on, ii, n. 2. urbs sita in margine Italiae, ex adverso Siciliae, hodie: Reggio, Cic. Hinc: Rheginus, a, um, et Rhegini, i. e. incolae hujus urbis, Liv.
Rhēnānus, a, um. (Rhenus) *Rhénusi, Rajnai*; den Rhein betreffend, dahin gehörig, Rheinisch. Martial.
Rhēnus, i. m. 2. *Rhénus, vagy Rajna folyóvize*; der Rhein, ein deutscher Fluß. Caes. Flumen Rhenum, Hor.
Rhēsus, i, m. 2. rex Thraciae.
Rhētico, ōnis, m. 3. mons Germaniae, Mela.
Rhētor, ŏris, m. 3. *orátor, beszédmester*; ein Redner. Cic. 2) *ékesenszóllás tanítója vagy mestere*; ein Lehrer der Beredsamkeit. Cic.
Rhētŏrica, ae, et Rhetorice, es, f. 1. *ékesenszóllás, ékesszóllás mestersége*; die Redekunst. Cic. 2) Rhetorica, ōrum, n. pl. *ékesszóllást tanító könyvek*; Bücher von der Redekunst. Cic.
Rhētŏrice, Adv. *orátori módon, ékesenszóllva*; rednerisch. Cic.
Rhētŏrico, āre, 1. i. qu. rhetoricor, Non.
Rhētŏricor, āri, Dep. 1. *orátorkodni*; auf rednerische Art reden. Tertull.
Rhētŏricus, a, um, *orátori, beszédmesteri, ékesenszóllást illető*; die Redekunst betreffend. Ars rhetorica, Cic. *az ékesszóllás mestersége*; die Redekunst.
Rhētŏrisso, āre, 1. *úgy beszélni mint egy orátor*; wie ein Redner reden. Non.
Rhētra, ae, f. 1. *szózat, törvény*; ein Wort, Ausspruch, Gesetz. Rhetrae Lycurgi, Ammian.
Rheūma, ătis, n. 2. *tsúsz, v. tsúz, folyóndtha a' testben*; Fluß im Körper, Katarrh, Hieron.
Rheŭmătĭcus, a, um, *tsúzos, folyóndthás*; einen Fluß oder Katarrh habend, flüssig, katarrhalisch, schnupfig. Plin.
Rheŭmătismus, i, m. 2. *tsúz, v. tsúsz a' testben, folyóndtha*; ein Fluß im Körper, Katarrh, Schnupfen ꝛc. Plin.
Rhīna, ae, f. 1. i. q. squatina, *egy tengeri hal neme*; ein Meerfisch. Plin.
Rhīnion, ii, n. 2. (collyrium) *pukitó kenőts*; ein Mittel oder Salbe, die Narben, harte Haut ꝛc. wegzubringen. Cels.
Rhīnŏbătus, i, m. 2. *tengerihal neme*; ein Meerfisch. Plin.
Rhīnŏcĕros, ōtis, m. 3. *szarvorrú, (emlősállat)*; das Nashorn. Plin.
Rhīnŏcĕrōtĭcus, a, um, i. e. ex Rhinocero. 2) *gúnyoló*; spöttisch. Sid.
Rhion, vel Rhium, ii, n. 2. promontorium Graeciae intra mare Jonium et Corinthicum, Liv.
Rhīza, i. qu. radix; *gyökér*; die Wurzel.
Rhīzagra, ae, f. 1. *foghúzó pelikán*; eine Zange oder ein Geißfuß, damit die ausgebrochenen Zähne ausgezogen werden. Aul. Gell.
Rhīzŏtŏmus, i, m. 2. *gyökérássó, gyökérdsó*; ein Wurzelgraber.
Rhīzŏtŏmos, i, m. 2. *a' nősziromnak egy faja*; eine Art der Iris. Plin.
Rho, i. e. litera R apud Graecos, Cic.
Rhŏa, ae, f. 1. *pómagránát*; ein Granatapfel. Diosc.
Rhŏae, ārum, f. 3. plur. *az apróbb és hajlós oldaltsontok*; die kleinen, dünnen und weichen Rippen. Med.
Rhŏda, ae, f. 1. urbs et arx Cataloniae, hodie: Rotes. Geogr.
Rhŏdănĭtis, i. e. Rhodanum fluvium concernens.
Rhŏdănus, i, m. 2. *a' Rhóna, v. Rhodanus vize Frántzia országban*; die Rhone, ein Fluß in Frankreich. Caes.
Rhŏdia, ae, f. 1. Nom. pr. deae matiuae. 2) i. qu. Rhodiola, L.
Rhŏdinus, a, um, *rózsából való*; aus Rosen; unguentum rhodinum; *rózsakenőts*; die Rosensalbe. Gloss.
Rhodiola, ae, f. 1. *rózsika, rózsagyökér*; die Rhodiole. Bot.
Rhŏdĭtes, ae, m. 1. sc. lapis, vel Rhoditis, idis, f. 3. gemma hodie ignota, Plin.
Rhŏdius, a, um, *Rhódusi, Rhódus szigetéből való*; aus, in Rhodus, dahin gehörig, Rhodisch. Ovid. Rhodii, i. e. incolae insulae Rhodi, Cic.
Rhŏdŏdaphne, es, f. 1. *oleander torok*-

rojt; die Lorberrose, der Oleander. Plin.

Rhŏdŏdendros, et Rhododendron, i, n. 2. *ragyubura*; der Alpbalsam. Plin.

Rhŏdŏmĕli, itis, n. 3. *rózsaméz*; der Rosenhonig. Pallad.

Rhŏdon, i, n. 2. *rózsa*; eine Rose. Gloss.

Rhŏdŏgĕne, es, f. 1. Nom. pr. filiae Darii, Hist.

Rhŏdŏpe, es, f. 1. mons primarius Thraciae, Hinc: Rhodŏpēius, a, um, *Thráciai*; Thracisch. Vates Rhodopeius, Ovid. i. e. Orpheus.

Rhŏdŏpēius, Rhŏdŏpēus, vide: Rhodope.

Rhŏdos, vel Rhodus, i, f. 2. insula et urbs in mari mediterraneo ad ora Asiae. Virg.

Rhŏdŏsăccharum, i, n. 2. *rózsanádméz*; Rosenzucker.

Rhŏdostagma, ătis, n. 3. *rózsavíz*; Rosenwasser.

Rhoeas, ădis, Rhoea, ae, f. 1. (Papaver Rhoeas, L.) *pipats mák*; wilder Mohn. Plin.

Rhoetēum, i, n. 2. urbs et promontorium in Troade, hodie: Cap Barbieri, Hinc: Rhoeteus, a, um, i. e. Trojanus, Virg.

Rhoetēus, a, um, vide: Rhoeteum.

Rhoetus, vel Rhoecus, i, m. 2. unus Gigantum, Hor. 2) i. qu. centaurus, Ovid.

Rhŏites, ae, m. 1. sc. vinum, *pómagránát bor*; Wein aus Granatäpfeln. Plin.

Rhombŏīdes, is, *kótaforma*; rautenförmig. 2) Subst. *kótaformájú négyszegletű rajz*; geschobene Raute. Front.

Rhombus, i, m. 2. *kótafejű rajz, négyszegletű rajz, mellynek négy egyenlő oldala, és két hegyes, két tompa szeglete van*; eine Raute, Rautenvierung, ein gleichseitiges Viereck, das lauter schiefe Winkel hat. Front. 2) *kerek motóla*; eine Garnwinde, Weife, ein Haspel. Ovid. 3) i. qu. pleuronectes rhombus, L. *négyszegletű félszegúszó, egy tengeri hal*; der Glattbutt.

Rhomphaea, Romphaea, ae, f. 1. *pallos*; ein großes zweyschneidiges Schwert. Liv.

Rhonchisŏnus, a, um, *hortyogó*; schnarchend. Sidon.

Rhonchisso, āre, 1. *hortyogni*; schnarchen. Plaut.

Rhoncho, āre, 1. *hortyogni*; schnarchen. Sidon.

Rhonchus, i, m. 2. *hortyogás*; das Schnarchen. Martial.

Rhŏpalon, i, n. 2. *ék*; die Keule. 2) i. q. Nymphaea, Plin.

Rhŏsos, vel —us, i, f. 2. urbs Syriae, Hinc: Rhosius, a, um, i. e. ex illa urbe etc. Plin.

Rhūs, Gen. rhŏis, c. 3. *szömörtze*; der Sumach. Plin. Rhus Coriaria, L. *etzet szömörtze, etzetfa*; der Essigbaum, Sumach. Rhus Cotinus, L. *sárga szömörtse, iszkompia*; der Perückenbaum, Färberbaum, Gärberbaum.

Rhūsĕlinon, i, n. 2. *vad borostyán*; wilder Epheu. Apul.

Rhyas, ădis, m. 2. *tsipásság, szemkönnyezés szüntelen*; das Triefen der Augen. Cels.

Rhymus, i, m. 2. fluvius Mysiae, Strab.

Rhyndăcus, i, m. 2. fluvius Mysiae, hodie: Michaliza, Mela.

Rhynthon, Rhinthon, ōnis, m. 3. *haszontalan buja ember*; ein wollüstiger Mensch. Colum.

Rhypōdes, sc. emplastrum, *hójaghúzó flastrom*; Zugpflaster. Cels.

Rhyptĭcus, a, um, *tisztító*; säubernd. Remedia rhyptica, *tisztító szerek*; reinigende Arzneymittel. Med.

Rhythmĭce, es, f. 1. *a' jólhangzás mestersége*; die Kunst des Wohlklangs. 2) *a' rímezés vagy az egyenlő végzetű versetés mestersége*; die Reimkunst. Marc. Cap.

Rhythmĭcus, a, um, *versszerzői, versszerzést illető*; rhythmisch, den Rhythmus betreffend. 2) *jól összeilló*; wohl zusammen passend. Cic.

Rhythmus, i, m. 2. i q. numerus, *hasonló mértékre való osztása a' részeknek a' kimondásra nézve, mint a' millyen elosztás a' mértékes versezetben vagyon, p. o. ezen szokban*: conterit, mensas, *és* superant, *egyenlő a'* rhythmus, *ámbár ezek háromféle lábú szók, úgymint*: dactylus, spondeus, *és* anapestus; die gleiche Abmessung der Theile in Ansehung der Zeit, in der Aussprache, z. B. in conterit, mensas, und superant ist gleicher rhythmus, Quint.

Rhytium, i, n. 2. *ivó türök*; das Trink-

horn, ein Trinkgeschirr, unten enge, oben weit. Martial.

Ribes, Ribēsium, ii, n. 2. *tengeriszö-lö tserje*, *ribiszke*; die Johannisbeerstaude.

Rica, ae, f. 1. *szemfedező fátyol*; der Schleyer der römischen Damen. Plaut.

Ricinium, Recinium, Ricinus, vel Recinus, i, m. 2. *asszszony gyászruha*; ein Trauerkleid der Weiber. Varr.

Ricinus, i, m. 2. v. gr. ricinus ovium, Cato. *kollants*; eine Schaflaus. Ricinus canum, Plin. *eblégy*; eine Hundsfliege. 2) *himboj*, *plánta neme*; der Wunderbaum. Plin.

Ricio, āre, 1. *ordítni*; schreyen wie ein Parder. Spart.

Rictum, i, n. 2. i. q. rictus, Cic.

Rictus, us, m. 4. (ringo) *száj eltátás*, *tátott száj*; die Öffnung des Mundes, das aufgesperrte Maul, der Rachen. Ovid.

Ricŭla, ae, f. 1. *ingetske*; ein Hemdchen. Fest.

Rideo, risi, risum, ēre, 2. *nevetni*, *katzagni*; lachen. Cic. Non puto esse, qui his temporibus ridere possit, Cic. Omnia nunc rident, Virg. 2) v. gr. aliquem, Plaut. *kinevetni valakit*, *megnevetni*; belachen, verlachen, auslachen. 3) *tréfálni*, *enyelegni*; scherzen, fröhlich seyn. Stat. 4) tempestas ridet, Ovid. *mosolyog az idő*, *szép idő van*; es ist lieblich Wetter. 5) *valamit mosolyogva mondani*; etwas lachend sagen. Cic. 6) Hoc mihi praeter omnia ridet, Hor. *ez nekem leginkább tetszik*; dieses gefällt mir vor allen.

Ridibundus, a, um, *nevető*, *mosolygó*; lachend. Plaut.

Ridica, ae, f. 1. *szőlőkaró*; ein Weinpfahl. Varr.

Ridicŭla, vel Redicula, ae, f. 1. *tzövek*; ein Pflock. Senec.

Ridiculārius, a, um, *nevetséges*; lächerlich. Plaut.

Ridicŭle, Adv. *nevetségesen*, *nevetséges módon*; lächerlich, auf lächerliche Art. Cic.

Ridiculōsus, a, um, *nevetséges*; lächerlich. Arnob.

Ridicŭlum, i, n. 2. *nevetséges dolog*; etwas lächerliches. 2) *tréfa*, *tréfaság*; ein Spaß. 3) ridiculo esse alicui, Ter. *nevetségére lenni valakinek*, *kinevettetni*; ausgelacht werden.

Ridicŭlus, a, um, *nevetséges*, *nevetségre méltó*; lächerlich, belachenswerth, worüber man lachen muß. 2) *rendes*, *furtsa*, *mulatságos*, *tréfás*; possierlich, spaßhaft. Ter.

Rien, ēnis, Obs. pro: Ren.

Riga, ae, f. 1. *Riga*, *város Liflándban*; die Stadt Riga in Liefland. Hinc Rigensis, Adject. *Rigai*; aus Riga. Geogr.

Rigātio, ōnis, f. 3. *megöntözés*, *meglotsolás*; die Wässerung, Besprengung, Begießung. Colum.

Rigātor, ōris, m. 3. *megöntöző*, *meglotsoló*; der Wässerer, Besprenger, Befeuchter. Tertull.

Rigens, tis, o. *merő*, *merevény*; starrend. Oculi rigentes, Plin. *meredt szemek*; Augen, die einen starr ansehen. 2) *érzéketlen*; gefühllos, unempfindlich. Ovid. Sup. rigentissimus, Solin. i. e. frigidissimus.

Rigeo, ui, ēre, 2. *megmerevedni*; starren, unbiegsam seyn, starr oder steif seyn. Frigore riget, Cic. 2) *igen fázni*, *fagyos lenni*; sehr frieren. Prata rigent, Liv. sc. gelu; *dér lepte el a' réteket*; die Wiesen sind bereift. Sine frondibus arbor riget, Ovid. *az az: ollyan mint ha a' hideg megvette volna*; sieht kahl und erfroren aus.

Rigesco, gui, ēre, 3. Inchoat. *megmerevedni*, *p. o. hideg miatt*; erstarren oder starr werden, z. B. vor Frost. 2) v. gr. ut capilli, Ovid. *felborzadni*, *merőn felállni*; erstarren, empor stehen. Virg. 3) *elkomolyodni*; ernsthaft werden, männlich werden. Claud.

Rigide, Adv. *merően*, *merevényen*; starr, steif, unbiegsam. Vitruv. 2) *egyenesen*, *egyenes linedban*; gerade hin, in gleicher Linie. Senec. 3) *keményen*, *komolyan*; strenge Ovid. rigidius, Val. Max.

Rigidĭtas, ātis, f. 3. *merevénység*, *hajlékatlanság*; die Steife, Unbiegsamkeit. Vitruv.

Rigido, āre, 1. *megmerevítni*; steif oder hart machen. Senec.

Rigidus, a, um, (rigeo) v. gr. terra, aqua, Ovid. *megmerevedett*, *nem hajló*, *hajlékatlan*, *kemény*, *megkeményedett*, *p. o. a' hidegtől*; starr, steif, unbiegsam, hart, z. B.

von der Kälte. 2) v. gr. columna, Ovid. *merőn felálló*; starr, gerade stehend. Capilli rigidi, Ovid. 3) Trop. *keményen, v. merőn álló, mozdúlhatatlan*; hart, starr, unbeweglich. Innocentia rigida, Liv. 4) v. gr. mens, Ovid. mores, Ovid. *hajthatatlan, durva*; ungeschmeidig, rauh, steif. 5) v. gr. censor, Ovid. sententia, Plin. *kemény, kémélletlen*; strenge, hart. 6) *tűrő, sokat kiálló*; geduldig viel ausstehend. Martial. 7) v. gr. ferae, Ovid. *vad, kegyetlen*; wild, grausam.

Rigo, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. aquam per agros, Liv. *a' vizet elárkolni p. o. a' földekre, 's az által azokat megnedvesítni*; Wasser wohin leiten und dadurch wässern. Sangvinem per venas rigare, Plin. *az az: elterjeszteni*; verbreiten. 2) *megnedvesítni, megöntözni*; wässern, benetzen, befeuchten. Fluvius rigat campos, Plin. Lacrymis rigare, Ovid. *könnyekkel áztatni*; mit Thränen benetzen. 3) Met. *elterjedni, kiterjedni*; sich verbreiten. Lux solis rigat coelum, Lucr.

Rigŏdūnum, i, n. 2. urbs in Gallia Belgica, Tac.

Rĭgor, ōris, m. 3. v. gr. nervorum, Cels. *megmerevedés, hajlékatlanság*; das starre Wesen, die Unbiegsamkeit. 2) v. gr. disciplinae, Tac. juris, Pand. *keménység, kémélletlenség*; die Strenge, Schärfe. 3) v. gr. ferri, Virg. *keménység*; die Härte. 4) *megmerevedés a' hideg miatt, meggémberedés, megfagyás*; die Erstarrung vor Kälte, ein harter Frost. 5) v. gr. morum, Ovid. *hajthatatlanság, megátalkodottság*; die Ungeschmeidigkeit, Unmanierlichkeit, Härte, Steifigkeit. 6) v. gr. fluminis, Paull. *egyenes menetel v. folyás*; der gerade Lauf.

Rĭgōrātus, a, um, *megmerevitett, megkeményitett*; gesteift. Plin.

Rĭgōrōse, Adv. *keményen, kémélletlenűl*; streng, unbarmherzig

Rĭgōrōsus, a, um, (rigor) *kemény, kémélletlen, minden kémélles nélkűl való, szoros, p. o. megvizsgálás*; streng, scharf. Voss. et Gloss.

Rignum, i, n. 2. id. qu. Rigatio.

Rĭgŭus, a, um, v. gr. hortus, Ovid. *a' mit öntöznek, öntözött, megázott*; was gewässert wird, gewässert. 2) *nedvesítő, megöntöző*; befeuchtend. Amnes rigui, Virg. 3) Met. *bővelkedő, tele levő*; voll, strotzend. Bos lacte plurimo rigua, Solin.

Rīma, ae, f. 1. *repedés, hasadék*; der Ritz, Spalt, die Spalte. Cic. Agere rimas, Ovid. *megrepedezni*; zerspalten. 2) plenus est rimarum, Ter. *semmit se tud elhallgatni, mindent kibeszéll*; er kann nichts verschweigen. 3) *rés*; eine Ausflucht. Rimam quaerere, Prov. *kibúvó rést keresni*; eine Ausflucht suchen.

Rīmābundus, a, um, (rimor) *gondolkozó, vizsgálódó*; nachdenkend, betrachtend. Apul.

Rīmātim, Adv. *a' hasadékon által, p. o. nézni*; durch die Ritzen, z. B. etwas sehen. Mart. Cap.

Rīmātor, ōris, m. 3. *vizsgálódó*; ein Nachforscher. Arnob.

Rīmo, āre, pro: Rimor, Sid.

Rīmor, ātus sum, āri, Dep. 1. (rima) v. gr. terram rastris, Virg. *barázdánként feldsni, felkapálni*; durchgraben, umhacken. 2) *felvájni, felvagdalni*; durchwühlen. Volucres rimantur prata, Virg. 3) v. gr. aliquid diligentissime, Quint. *valamit kikémlélni, kivizsgálni, felkutatni, felkurkászni, vizsgálni*; etwas ausspähen, forschen, nachforschen, aufspühren, betrachten. Canes elatis rimantur naribus auras, Ovid. Secreta rimari, Tacit.

Rīmōsus, a, um, v. gr. cymba, Virg. *hasadásos, repedezett*; voller Ritze oder Spalte, Ritze habend, leck. 2) Trop. auris rimosa, Hor. *a' fetsegő fülei, mellyben a' szó meg nem áll*; Ohren eines Schwätzers, der alles wieder ausplaudert.

Rīmŭla, ae, f. 1. Dim. *repedés, kis hasadás*; ein Ritzchen, Spaltchen. Lact.

Ringo, rinxi, rictum, gĕre, 3. id. qu. Ringor.

Ringor, rictus sum, ringi, Dep. 3. *félrehúzni a' száját*: das Maul krümmen. 2) ringitur, Ter. *békételenkedik*: er ist verdrießlich. 3) *összvezsugorodni*; sich zusammen runzeln. Varr.

Rīpa, ae, f. 1. *part, vízpart, folyóvíz partja*; das Ufer, die Gestade eines Flusses. Caes. et Ovid. 2) *tengerpart*; das Ufer des Meeres. Hor.

Ripāriensis, e, *parti*; am Ufer befindlich, dabin gehörig. Milites riparienses, Vopisc. *a' partot, v. határt őrző katonák*; Gränzsoldaten.
Ripārius, a, um, v. gr. hirundo, Plin. *parti*; am Ufer befindlich.
Ripensis, e, *parton lévő, parton fekvő*; am Ufer befindlich. Ammian.
Ripŭla, ae, f. 1. Dimin. a ripa, *partotska*; ein kleines Ufer. Cic.
Riscus, i, m. 2. *bőrös láda*; ein Reisekoffer, Koffer. Ter. 2) *vakablak, falban lévő szekrény, v. almáriom*; ein Schränkchen in der Wand. Ter.
Rīsilŏquium, ii, n. 2. *nevetve beszéllés*; das Reden mit Lachen. Tertull.
Rīsio, ōnis, f. 3. (rideo) *nevetés, katzagás*; das Lachen. Plaut.
Rīsito, āre, 1. Freq. *nevetkőzni*; lachen. Non.
Rīsor, ōris, m. 3. *nevető, katzagó*; der Lacher. 2) *kinevető, kigúnyoló*; der Verlacher, Spötter. Horat.
Rīsus, us, m. 4. *nevetség, nevetés*; das Lachen, Gelächter. Aliquid in risum vertere, Hor. *valamit nevetségessé tenni*; etwas lächerlich machen. Risui esse, Liv. *másnak nevetségére lenni, kinevettetni*; zum Gelächter seyn, belacht oder verlacht werden. Risum edere, Cic. *nevetni, katzagni*; lachen. Risum movere, vel concitare, Cic. dare alicui, Hor. vel praebere, Justin. *nevetséget indítni*; Lachen erregen. Risu corruere, Cic. vel emori, Terent. *majd megszakadni vagy meghalni nevetésben*; vor Lachen bersten wollen. Risum tollere, Hor. *nagy hahotával nevetni, v. katzagni, elnevetni magát*; ein Lachen erheben, lachen, zu lachen anfangen. Risum tenere, Cic. *tartóztatni magát a' nevetéstől*; sich des Lachens enthalten. Risum captare, Hor. *mást akarni megnevettetni*; Lachen zu erregen suchen. Risus sardonius, Cic. *gúnyoló kinevetés, kár-öröm*; ein höhnisches Lachen.
Rīte, Adv. *illendő módon, illendően, a' mint illik*; auf gehörige Art, gebührend. Deum rite colere, Cic. 2) *annak módja szerént*, auf gehörige oder gewöhnliche Art. Testes rite adsuerunt, Auct. ad Her. 3) *igazság szerént, méltó jussal, méltán*; mit Recht, wohl. Quae potest adpellari rite sapientia, Cic. 4) *szerentsésen*; glücklich. Plaut.
Ritŭālis, e, (ritus) v. gr. liber, Fest. *szokásokat vagy tzeremóniakat illető*; die Gebräuche oder Ceremonien betreffend.
Ritŭāliter, Adv. *a' szokások vagy tzeremóniák szerént*; den Gebräuchen und Ceremonien gemäß. Ammian.
Rītus, us, m. 4. *bevett szokás vagy tzeremónia, p. o. a' vallásban*; der hergebrachte Gebrauch, Ceremonie, z. B. in der Religion. Cic. 2) *ahármelly szokás vagy mód*; jeder Gebrauch oder Gewohnheit, Art, Manier. Nuptiarum ritus, Pandect. Novo ritu, Hor. *új módon, új mod szerént*; auf neue Manier, Mode. Horat. Pecudum ritu, Cic. *mint a' barmok*; wie das Vieh, nach Art des Viehes. Mullerum ritu altercantes, Liv. Fluminis ritu, Horat. Quo ritu, i. e. quo modo, Lucret.
Rīvālis, e, (rivus) *folyóvizi, folyóvizbeli*; aus dem Bache. Cancer rivalis; *folyóvizbeli rák*; ein Bachkrebs. 2) rivales, pl. *a' kiket ugyan azon egy patak választ el egymástól birtokaikra nézve*; die einen gemeinschaftlichen Bach zur Gränze haben. Pand. 3) *szerelembéli vetélkedőtárs*; ein Nebenbuhler, Mitbuhler. Plaut.
Rīvālitas, ātis, f. 3. *szerelembéli vetélkedés*; die Mitbuhlerschaft. 2) *szeretőféltés*; die Eifersucht. Apul.
Rīvātim, Adv. *patakonként*; bachweise. Macrob.
Rivo, āre, 1. *elárkolni, p. o. a' vizet*; ableiten. Paulin. Nol.
Rīvŭlus, i, m. 2. Dimin. *patakotska, kis patak*; ein Bächlein. Cic.
Rīvus, i, m. 2. *patak, kis folyó*; jedes kleine fließende Wasser, der Bach. 2) Trop. lacrymarum rivus, Ovid. *könnyek záporа*; ein Thränenguß.
Rixa, ae, f. 1. *veszekedés, visszavonás*; der Zank, Streit, Zwist. Cic. In rixam ire, Quintil. *veszekedni*; sich zanken. 2) Trop *békételenség, egyenetlenség*; die Uneinigkeit. Cic.
Rixātor, ōris, m. 3. *veszekedő*; ein Zänker. Quintil.
Rixo, āre, 1. i. q. rixor, Varr.
Rixor, ātus sum, āri, Dep. 1. v. gr. cum aliquo de re, Cic. *veszekedni, gorombáskodni*; zanken, hadern. 2)

ellenkezni egymással, egyenetlenkedni; gegen einander seyn, uneinig seyn. Plin.

Rixōsus, a, um, *veszekedő, garázda, visszavonó*; zänkisch. Colum.

Rōbīginōsus, i. qu. Rubiginosus, a, um.

Rōbīgo, vel Rubīgo, īnis, f. 3. *rozsda*; der Rost, z. B. des Metalls. Virg. Rubiginem trahere, Plin. *megrozsdásodni*; rosten. 2) *rozsdaforma folt, vagy szenny*; der Rost oder Rostfleck, Schmutz. Ovid. 3) *üszög, p. o. a' búzában, 's a' t.* der Brand im Getreide. Virg. et Colum.

Rōbīgus, i, m. 2. vel Robigo, i. q. deus robiginis, Varr.

Rōbōrārium, ii, n. 2. id. qu. vivarium; *állatoskert, vadaskert*; ein Thiergarten. Gell.

Rōbōrasco, ĕre, 3. *megerősödni*; stark werden. Naev.

Rōbŏrĕus, a, um, *tölgyfából való, tölgyfa*; aus Steineichen. Ovid. 2) Met. *erős*; stark, fest. Stat.

Rōbŏro, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. artus, Lucr. *megerősítni*; stark machen, stärken, verstärken.

Rōbōrōsus, a, um, (robur) *tsökönös, p. o. ló*; starrig, gichtstarrig, z. B. Pferd. Veget.

Rōbur, ŏris, n. 3. *tölgyfa*; eine Hageiche, Steineiche. Plin. (Quercus Robur, L.) 2) *akármelly erős fa dereka vagy törzsöke, faderék, fatörzsök*; der Stamm von jedem starken Baume. Quercus antiquo robore, Virg. *régi törzsökből nőtt tölgyfa*; eine Eiche aus altem Stamme. 3) *tölgyfából vagy más erős fából készült akármelly eszköz, p. o. pad, kaloda, fegyvernyél p. o. lándzsa, 's a' t.* was aus Eichenholze, oder sonst aus starkem harten Holze ist, z. B. Bank, Gefängniß, oder Schandkloß, Geschoß, z. B. Speer rc. Robur praefixum ferro, Virg. Robur aratri, Virg. i. e. aratrum ex robore factum. Robur Herculis, Mart. *buzgány*; die Keule. Epulis in robore accumbunt, Cic. *az az: kemény padokra dűlve vendégeskedtek*; auf harten Bänken liegend rc. 4) *erő, erős volta valaminek*; alles was stark ist. Robur ferri, Virg. Robora peditum, Liv. *a' gyalogság kiválogatott ereje, vagy színe, java*; der Kern des Fußvolkes. 5) *keménység*; die Härte; Robur saxi, Lucr. 6) *erő, bátorság*; die Kraft, der Muth. Robur animi, Cic. Illi robur et aes triplex circa pectus erat, Hor.

Rōburnĕus, a, um, *tölgyfából való, tölgy*; von Eichen. Fruges roburneae, Colum. *tölgymakk*; Eicheln.

Rōbus, i, m. 2. *a' legjobb búza*; der beste Weitzen. Colum. 2) Adj. pro: rufus; *rót*; ziegelroth. Fest.

Rōbus, ŏris, id. qu. Robur.

Rōbuste, Adv. *erősen*; stark. Robustius, August.

Rōbustĕus, a, um, *tölgy, vagy más kemény fából készült*; aus Steineichen oder sonstigem harten Holze. Vitr.

Rōbustus, a, um, v. gr. fores, Hor. carcer, Plaut. *tölgyfából készült, abból való*; eichen, aus Eichenholze. 2) v. gr. puer, Hor. homo, Cic. animus, Cic. *erős*; stark. Comp. robustior. Sup. robustissimus. Flor.

Rōdo, si, sum, ĕre, 3. *rágni, harapdálni*; nagen, benagen. Pollicem rodere, Hor. 2) Trop. v. gr. aliquem, Hor. *valakit mardosni, megszóllani, rágalmazni*; einen schmähen, lästern. Amicum absentem rodere, Hor. 3) *megemészteni, megenni, mint, p. o. a' rozsda valamit*; verzehren, zerfressen, fressen. Ferrum rubigine roditur. Ovid.

Rōdumna, ae, f. 1. Roanne, urbs in Gallia.

Rōdus, vide: Raudus.

Rŏgālis, e, *testégető rakásfát illető, oda tartozó*; den Scheiterhaufen betreffend, dahin gehörig. Flamma rogalis, Ovid.

Rŏgāmentum, i, n. 2. et Rogamen, inis, n. 3. *kérdés*; die Frage. Apul.

Rŏgātio, ōnis, f. 3. (rogo) Fig. Rhet. *kérdés*; die Frage. Cic. 2) *meg kérdezése a' népnek valamelly új törvény behozása eránt*; Anfrage ans Volk oder ein Vortrag wegen eines neuen Gesetzes. Ferre rogationem ad populum, Cic. et Caes. 3) *törvény*; ein Gesetz. Liv. 4) *kérés, kérelem*; eine Bitte, das Ansuchen. Rogationi alicujus resistere. Val. Max.

Rŏgātiuncŭla, ae, f. 1. Dimin. *kis, v. rövid kérdés*; eine kleine Frage. Cic. 2) *egy kis kérés*; eine kleine Bitte. Cic.

Rŏgator, ōris, m. 3. v. gr. legum, Lucii. *a' népet valamelly törvényhozás eránt megkérdő*: Frager, Anfrager, z. B. beym Volke, der ein Gesetz in Vorschlag bringt. 2) *szószólló a' néphez, a' népgyülés kormányozója*; der die Comitia dirigirte und das Volk fragte, Director. Cic. 3) *kérő*; der Bitter, Ansucher. Cic. 4) *koldús, kéregető*; der Bettler. Rogator panem ostiatim petit, Plaut.

Rŏgātus, us, m. 4. *kérés, kérelem*; die Bitte, das Ansuchen, Ersuchen. Ejus rogatu, Cic. *az ő kérésére*; auf sein Bitten. 2) *kérdés*; die Frage. Ad rogatum respondere, Cic.

Rŏgito, āvi, ātum, āre, 1. Frequ. *kérdezgetni*; fragen. Ter. 2) *kérni*; bitten. Ter.

Rŏgo, āvi, ātum, āre, 1. cum Accus. personae et rei, v. gr. aliquem beneficium, Cic. deos divitias, Martial. vel aliquid ab aliquo, Cic. *kérni valamit valakitől*; bitten, ersuchen, sich ausbitten. Hoc te rogo, Cic. *erre kérlek*; das bitte ich von dir, oder ich bitte dich darum. 2) v. gr. aliquid aliquem, aliquid ab aliquo, Caes. *kívánni valamit valakitől*; verlangen, begehren. 3) v. gr. aliquem, Cic. *kérdezni, megkérdezni, tudakozni*; fragen. 4) rogare legem, Cic. *elfogadás végett előterjeszteni*; in Vorschlag bringen, vorschlagen. 5) *a' közgyülésekben előlülő lenni*; den Vorsitz in den Comitiis haben. Quibus consulatus me rogante datus est, Cic. 6) rogare sacramento militem, Liv. *a' katonákat zászló alá esketni*; den Soldaten den Eid abnehmen. 7) apud aliquem rogare, Cic. *valakinél keresni valamit*; bey einem etwas suchen. 8) *költsönözni, költsön venni*; entlehnen, borgen. Cic. Exemplum aliunde rogare, Auct. ad Hor.

Rŏgum, i, n. 2. pro: Rogus, Afran.

Rŏgus, i, m. 2. *testégető rakásfa, mellyen a' holttestet megégették*; ein Scheiterhaufen um die Todten zu verbrennen &c. Metellum in rogum imposuerunt, Cic. Usque ad rogos, Prop. *haldlig*; bis in den Tod.

Rōma, ae, f. 1. *Róma, Olaszország fővárosa*; Rom, die Hauptstadt von Italien, Liv.

Rōmāndiŏla, ae, f. 1. regio Italiae; Romagna, olim Flaminia, Geogr.

Rōmāne, Adv. *Római módon*; römisch. Gell.

Rōmānĭcus, a, um, v. gr. aratrum, Cato. *Római, Rómában készült*, römisch, in Rom gemacht.

Rōmāniensis, e, *Római*: römisch. Cato.

Rōmānitas, ātis, f. 3. *Római mód, v. szokás*; römische Art. Tert.

Rōmānŭlus, a, um, Dim. id. qu. Romanus. 2) porta Romanula, fuit porta, in monte Palatino, Varr.

Rōmānus, a, um, *Római*; römisch. Populus Romanus, Cic. 2) Romani, pl. *a' Rómaiak*; die Römer. Virg.

Rōmātīnus, i, m. 2. fluvius in terra Venetorum, hodie; Lemna. Plin.

Rōmīlius, a, um, v. gr. tribus, i. e. tribus populi Romani. Cic.

Rōmŭlāris, e. *Rómulusi, Rómulust illető*; den Romulus betreffend. Liv. 2) v. gr. populus, Sid. *Római*; römisch.

Rōmŭlĕus, a, um, *Rómulusi*; den Romulus betreffend. 2) *Római*; römisch. Ovid.

Rōmŭlĭdes, ae, m. 1. *Rómulus maradéka*; ein Nachkomme des Romulus. Hinc: Romulidae; *a' Rómaiak*; die Römer. Virg.

Rōmŭlus, a, um, id. qu. Romuleus; *Rómulusi*; Romulisch. 2) *Római*; römisch. Virg.

Rōmŭlus, i. m. 2. Martis, et Iliae seu Reae Sylviae filius, frater Remi, conditor urbis Romae et primus Rex Romanorum, Liv.

Rŏob, in. *sűrűre főzött nedv, lekvár, nedvpép*; ein dickgekochter Saft. Roob sambuci; *bodzalekvár*; Hollér- oder Hollundermuß. Med.

Rōrālis, e, (ros) *harmatból való, harmat*; aus dem Thau entstehend. Aqua roralis, Ovid. *harmatvíz*; Thauwasser.

Rōrans, tis, o, Part. *harmatosó*; thauend.

Rōrārii, so. milites, qui armatura levi, primi proelium committebant. Liv.

Rōrātĭo, ōnis, f. 3. *harmatozás, harmatosés*; das Thauen. Apul. 2) *erős és hideg harmat, melly a' virágzó szőlőt elrontja*; eine Krankheit des Weinstocks, wenn bey seiner Verblühung ein kalter Thau darauf fällt. Plin.

Rōrātus, a, um, *pettegetett, iromba*; besprengt, beträufelt. Ovid.
Rōrēlla, ae, f. 1. *harmatfű*; Sonnenthau. (Drosera, Linn.)
Rōresco, ĕre, 3. *harmatozni, harmattá válni*; sich in Thau auflösen, wie Thau träufeln. Ovid.
Rōridus, a, um, id. qu. Roscidus, Prop.
Rōrifer, a, um, *harmatozó*; Thau bringend. Lucr.
Rōrifluus, a, um, *harmathozó*; Thau bringend. Poët.
Rōriger, a, um, idem. Fulg.
Rōro, āvi, ātum, āre, 1. *harmatozni*; thauen. Rorat; *esik a' harmat, vi leszáll*; es thaut, der Thau fällt. Colum. 2) *harmatos lenni*; bethaut seyn. 3) *csepegni, cseppenként hullani*; träufeln, tröpfeln, tropfenweise herabfallen. Lucr. 4) transit. *harmatot hullatni, beharmatozni*; thauen lassen, Thau entstehen oder fallen lassen, bethauen. Cum rorare Tithonia conjux coeperit, Ovid. 5) *csepegtetni, hullatni*; träufeln lassen, tropfenweise fallen lassen. Ovid.
Rōrŭlentus, a, um, *harmatos*; bethaut. Colum.
Rōs, rōris, m. 3. *harmat*; der Thau. Virg. Ros cadit, Plin. Rores cadunt, Plin. *harmat esik*; es thaut, der Thau fällt. 2) i. e. liquor quilibet. Lucr. Ovid. 3) ros maris, Ovid. ros marinus, Hor. vel rosmarinus, et marinus ros, Colum. *rozmarin, rozmaring*; der Rosmarin.
Rōsa, ae, f. 1. *rózsa, esmeretes virág*; die Rose, eine bekannte Blume. Cic. In rosa, Cic. *rózsával koszorúzva*; mit Rosen bekränzt. 2) i. q. color roseus; *piros, rózsaszín*; Rosenröthe. Rubeant labra rosis, Martial. 3) Mea rosa, Plaut. *rózsám, galambom*; mein Röschen. 4) *rózsabokor*; Rosenstrauch. Plin.
Rŏsācĕus, a, um, v. gr. corona, Plin. *rózsából való, rózsa*; aus Rosen. Oleum rosaceum, Plin. *rózsaolaj*; Rosenöhl.
Rŏsans, tis, *rózsaszínű*; rosenroth, Poët.
Rŏsārium, ii, n. 2. *rózsáskert*; ein Rosengarten. Virg. 2) *rózsabokor*; ein Rosenbusch, Rosenstock. Fresn. 3) *olvasó*; ein Rosenkranz. Gloss.
Rŏsārius, a, um, *rozsákbol álló*; aus Rosen bestehend. Apul.
Rŏsātus, a, um, *rózsás*; mit Rosen versehen. Oleum rosatum; *rózsaolaj*; Rosenöhl. Seren. Samm.
Rosciānus, a, um, *Rosciusi*; Roscisch. Cic.
Roscidus, a, um, v. gr. herba, Varr. *harmatos*; bethaut. 2) *deres, zúzos*; bereift. Ovid.
Roscius, ii, m. 2. nomen familiare Romanum. L. Roscius, fuit comoedus Romae. L. Roscius Otho, Tribunus plebis. Cic.
Rŏsea, ae, f. 1. regio Italiae, Sabinorum. Plin.
Rŏseānus, a, um. i. e. e regione Rosea. Varr.
Rŏsētum, i, n. 2. *rózsákkal beültetett hely, rózsás, rózsáskert*; ein Ort mit Rosen besetzt, Rosengarten. Virg.
Rŏsĕus, a, um, *rózsából való, rózsa*; aus oder von Rosen. Virg. 2) *rózsaszínű*; rosenfarbig, rosenroth, ro, fig. Color roseus; *rózsaszín*; Rosenfarbe. Plin.
Rŏsia, ae, f. 1. id. qu. Rosea.
Rŏsidus, a, um, i. q. roscidus, Colum.
Rōsio, ōnis, f. 3. (rodo) *rágás, harapdálás*; die Nagung, Benagung. Cels.
Rosmărīnus, et Rosmărīnum, i, n. 2. *rozmarin, rozmaring*; Rosmarin. Plin.
Rostellum, i, n. 2. Dimin. *kis orr, t. i. madár orr, 's a' t.* ein Schnäbelchen. Plin.
Rostōchium, ii, n. 2. *Rostok, uradalom és város a Meklenburgi Hertzegségben*; die Herrschaft und Stadt Rostock. Geogr.
Rostrātus, a, um, *orros*; mit einem Schnabel, Schnauze, Rüssel, oder etwas ähnlichem versehen. Falx rostrata, Plin. Navis rostrata, Cic.
Rostrum, i, n. 2. *orr, madár orr*; der Schnabel am Geflügel. 2) v. gr. suis, canis, Cic. *orr*: der Rüssel, die Schnauze, das Maul. 3) v. gr. navis, Plin. *hajóorr, a' hajó orra*; der Schiffschnabel, die Spitze vorn am Schiffe. 4) rostra, plur. *beszéllőszék, ördőszék vagy katédra*; die Rednerbühne. Descendere de rostris. Cic.
Rŏsŭlentus, a, um, *rózsás*; voll Rosen. Prud. 2) *rózsaszínű*; rosenfarbig. Mart.
Rŏta, ae, f. 1. *kerék, p. o. kotsikerék*; das Rad, z. B. am Wagen. Virg.

Ovid. Rota solis, *a' nap kintaja*; Sonnenwagen. Lucret. 2) *karika, tányér*; ein runder Körper. Lucret. Solis major rota. Lucret. 3) *kerengés, kerület, forgás*; der Kreis, die Kreisung, z. B. des Rades. Virg. 4) *kerék, mellyben, v. mellyel a' gonosztévőt megtörik*; das Rad, als Leibesstrafe oder Tortur. Cic. 5) *korong, v. karang a' fazekasoknál*; das Rad der Töpfer. Horat. 6) *egy tengeri hal*; eine Art Seefisch. 7) *ketske neme*; eine Art Ziegen. Varr.

Rŏtăbilis, e, *kerék módra forgó, v. forgatható*; wie ein Rad sich umdrehend. Amm.

Rŏtālis, e, *kerekes*; mit Rädern versehen. Capitol.

Rŏtātilis, e, *kerék módra forgatható*; was sich rund umtreiben läßt.

Rŏtātim. Adv. *kerék módra*; radförmig. Apul.

Rŏtātio, ōnis, f. 3. *forgatás, kerengetés*; das Drehen in einem Kreise. 2) *kerengés*; das Herumdrehen.

Rŏtātor, ōris, m. 3. *forgató*; der Herumdreher. Stat.

Rŏtātus, us, m. 4 *forgatás*; das Drehen in einem Kreise. Stat.

Rŏtĕrŏdămum, i, n. 2. *Roterdam város a' Móza vize mellett Hollandidban*; die Stadt Rotterdam an der Maas. Geogr.

Rŏto, āvi, ātum, āre, 1. *kerék módra forgatni*; radförmig herumdrehen, in einem Kreise herumdrehen. Hor. 2) *hengergetni, görgetni*; umwälzen. Se rotare; *forogni, gördülni, görögni*; sich herum drehen, sich umwälzen. Virg. Pavo rotat gemmantes caudae pennas, Plin. *a' páva sátoroz*; der Pfau schlägt ein Rad (mit dem Schwanze).

Rŏtŭla, ae, f. 1. Dim. *kis kerék*, ein Rädchen. Plaut.

Rŏtundātio, ōnis, f. 3. *kerekítés*; das Rundmachen. Vitr.

Rŏtunde, Adv. *kereken*; rund. 2) v. gr. dicere, Cic. *jól, szépen*; schön, wohlklingend. 3) *egyenesen, kereken, p. o. kimondani*; aufrichtig, frey heraus. Cic.

Rŏtundifŏlius, a, um, *kereklevelű*; rundblätterig. Apul.

Rŏtundĭtas, ātis, f. 3. *kerekség*; die Rundung. Plin. 2) v. gr. verborum, Macrob. *helyes összerakás*; geschickte Zusammenfügung.

Rŏtundo, āvi, ātum, āre, 1. *kerekre tsinálni, megkerekíteni*; rund machen, runden. Cic. 2) Met. v. gr. summam, Hor. *kerek számba venni*; die Zahl voll machen.

Rŏtundŭla, ae, f. 1. *gömbölyű test, p. o. golyóbis, 's a' t.* etwas rundes, z. B. Kügelchen. Apul.

Rŏtundus, a, um, *kerék, tányér kerekségű*; scheibenrund. 2) *gömbölyű, gömbölyeg*; kugelrund. Cic. 3) v. gr. oratio, Cic. *kerek, talpra esett, helyesen egybeszerkeztetett, p. o. beszéd*; wohl zusammengefügt. Verborum apta et quasi rotunda constructio, Cic. Ore rotundo loqui, Horat. *kellemetes módon és szépen előadni valamit*; etwas angenehm und schön vortragen.

Rox, rŏgis, f. 3. Rŏgium, ii, n. 2. *apró fekete nemű pókok*; eine Art kleiner schwarzer Spinnen. Plin.

Rŏxa, ae, f. 1. regnum Aethiopiae in Africa. Geogr.

Rŭbĕa vīmĭnĕa, *veres kosárkák, (v. káskák*; rothe Körbchen. Virg.

Rŭbĕcilla, ae, f. 1. *veresfarkú billegető (madár)*; ein Rothschwänzchen. Gesn.

Rŭbĕcŭla, ae, f. 1. *veresbegy (madár)*; ein Rothkehlchen. Hist. Nat.

Rŭbēdo, ĭnis, f. 3. *veresség*; die Röthe. Firmic.

Rŭbĕfăcio, ēci, actum, ĕre, 3. Pass. Rubeño, factus sum; *megveresítni, megpirosítni*; roth machen, röthen. Ovid.

Rŭbĕfactus, a, um, *megveresített, megpirosított*; roth gemacht. Ovid. 2) *elpirúlt*; erröthet. Prop.

Rŭbellianus, a, um, v. gr. vitis, Colum. *veresses, piros*; röthlich.

Rŭbellio, ōnis, m. 3. *rózsahal*; der Röthling. Plin.

Rŭbellŭlus, a, um, *verhenyeges, pirosatska*; etwas röthlich. Mart. Cap.

Rŭbellus, a, um, *veresses*; röthlich. Plin.

Rŭbens, tis, o. *veresellő, piroslő*, roth. 2) ferrum rubens igne, Ovid. *tüzes vas*; ein glühendes Eisen.

Rŭbĕo, ui, ēre, 2. *vereselleni, piroslani*; roth seyn. Virg. 2) *elpirúlni, elveresedni*; erröthen. Cic.

Rŭber, bra, brum, v. gr. flamma, Ovid. sanguis, Hor. crine ruber (homo), Martial. color, Cels. *veres*; roth. Color rubro roseus; *piros szín*; eine hochrothe Farbe. Mare rubrum,

seu Erythraeum, Cic. *veres tenger*; das rothe Meer. Comp. rubrior. Sup. rubberrimus, Scrib. Larg. *piros*; hochroth.

Rŭbesco, bui, ĕre, 3. *pirosodni*, *piroslani*; roth werden. Auroa rubescit, Virg. *hasad a' hajnal*; die Morgenröthe oder Aurora geht auf. 2) *elpirúlni*, *szégyenleni*; erröthen, sich schämen. Ovid.

Rŭbēta, ae, f. 1. *vereshasú varasbéka*; die Feuerkröte. Plin.

Rŭbetra, ae, f. 1. *tsipegő rigó*; die Zippdrossel, Weindrossel. (Turdus iliacus, L.)

Rŭbētum, i, n. 2. *máglás v. szedres hely*; ein Ort, wo Brombeergesträuche beysammen stehen. Ovid.

Rŭbĕus, a, um, (a ruber) v. gr. color; *veres*, *piros*; roth. Varr.

Rŭbĕus, a, um, (a rubus) v. gr. virga, Virg. *mágla v. szederj, p. o. vesszŏ, inda, 's a' t.* von Brombeerstreichen.

Rŭbi, ōrum, plur. urbs Apuliae. Hor.

Rŭbia, ae, f. 1. *buzér*, *buzérfű*, *pirosítófű*; die Färberröthe, der Krapp. Vitr.

Rŭbĭcilla, ae, f. 1. *pirnyak pinty*; ein Blutfinke. Gesn.

Rŭbĭco, vel Rŭbĭcon, ōnis, m. 3. fluvius Italiae, hodie: Pisciatello.

Rŭbĭcundŭlus, a, um, *veresetske*, *pirosatska*; ziemlich roth, etwas roth. Juvenal.

Rŭbĭcundus, a, um, *veres*, *piros*; roth. Ovid.

Rŭbĭdus, a, um, *verhenyő*, *setét veres*, *v. piros*; schwarzroth. Svet.

Rŭbīgĭnōsus, a, um, *rozsdás*; rostig. Plaut. 2) *motskos*; schmuzig. Plaut.

Rŭbīgo, ĭnis, f. 3. *rozsda*; der Rost. Rubigo ferri, Plin. 2) v. gr. segetum, Plin. *üszög*; der Brand. 3) *ragya*; der Mehlthau. Non.

Rŭbīnus, i, m. 2. *rubin*, *rubint*; der Rubin. Gloss.

Rŭbor, ōris, m. 3. *veresség*, *pirosság*; die Röthe. Plin. 2) *elpirúlás*; die Schamröthe. Ovid. Rubori est mihi, Ovid. *szégyenlem*; ich schäme mich.

Rŭbrĭca, ae, f. 1. sc. terra; *veresföld*, *veres agyag*; jede rothe Erde. 2) *veres plajbász*, *veres kréta*; der Röthelstein. Pallad. 3) *valamelly törvénynek veres titulusa vagy tzímje*; der Titel eines Gesetzes oder Verordnung, Rubrik. Pandect.

Rŭbrĭcātus, a, um, *veresre festett*; roth gemacht oder gemahlt. Auct. Priap.

Rŭbrĭcōsus, a, um, v. gr. ager, Cato. *veres földes*; voll rother Erde.

Rŭbrĭcus, a, um, *veres*; roth. Colum.

Rŭbrus, a, um, pro: Ruber, Solin.

Rŭbum, i, n. 2. id. qu. Rubus.

Rŭbus, i, m. 2. *szederj*, *szederjtserje*; die Brombeerstaude. Virg. et Plin. Rubus idaeus, L. *málna*; die Himbeere. Rubus caesius et fruticosus, L. *hamvas szederj*; die Kratzbeere, Brombeere.

Ructāmen, ĭnis, n. 3. *böfögés*, *böffentés*; das Rülpsen. Prud.

Ructo, āvi, ātum, āre, et Ructor, ātus sum, āri, Dep. 1. *böfögni*, *felböfögni*; rülpsen Cic. 2) *böffenteni*; rülpsen. Stomachus acida ructans. Plin. 3) *kihányi*; von sich geben. Hor.

Ructor, āri, vide: Ructo.

Ructuo, āre, i. q. Ructo. Augustin.

Ructŭōsus, a, um, *böfögő*; rülpsend. Quint.

Ructus, us, m. 4. *böffentés*, *böfögés*; ein Rülps, das Rülpsen, Aufstoßen des Magens. Cic.

Rŭdectus, a, um, v. gr. terra, Cato. *sovány*; mager, trocken. 2) *kövecses*; steinicht. Cato.

Rŭdens, tis, m. 3. *hajóhúzókötél*, *vasmatskakötél*; ein Schiffseil, ein Ankerseil. Fest. 2) Partic. *szamár módra ordító*; schreyend wie ein Esel. Virg.

Rŭdentīsĭbĭlus, i, m. 2. *kötélnyikorgás*; das Knarren der Schiffseile oder Taue. Pacuv.

Rŭdĕra, um, n. plur. *omladék*, *düledék*; der Schutt von einem alten Gebäude, der Steinhaufen. Suet.

Rŭdĕrārius, a, um, *omladékot illető*; den Schutt betreffend. Apul.

Rŭdĕrātio, ōnis, f. 3. *a' ház földjének, v. szoba földjének feltöltése, kirakása kővel*; das Machen eines Estrichs aus Schutt oder allerhand kleinen Steinen ec. Vitr. 2) *vakolás*, *falvakolás*; das Bewerfen oder Tünchen. Vitr.

Rŭdĕrātus, a, um, *feltöltött*; beschüttet. Plin.

Rŭdĕro, āvi, ātum, āre, 1. (rudus) *kőfal omladékkal vagy apró kövekkel feltölteni*; mit Schutt oder

kleinen Steinen bedecken, beschütten. 2) *bévakolni*; vertünchen. Vitr.

Rūdĕtum, i, n. 2. *amladékos, düledékes hely, összedült kőomlás*; ein Schutthaufen. 2) *köves szántóföld*; ein steinichter Acker. Cato.

Rūdiae, ārum, f. 1. urbs Calabriae, locus natalis Ennii. Hinc: Rudinus, et Rudius, a, um, i. e. ex urbe Rudiarum. Cic.

Rūdiārius, ii, m. 2. *szabadossá tétetett bajnok*; ein Fechter der den Freyheitsstab erhalten. Suet. 2) *szitás, szitakötő*; ein Siebmacher. Colum.

Rūdĭcŭla, ae, f. 1. *pereszlén*; ein Rührstock, Quirl. Colum.

Rūdīmentum, i, n. 2. v. gr. militare, Liv. rhetorices, Quint. *akármelly tanúlásnak a' kezdete, próbatétel*; die erste Probe, der Anfang worin, z. B. im Lernen. 2) rudimenta lucis, Plin. *az élet kezdete*; der Anfang des Lebens. 3) *tudatlanság*; die Unwissenheit. Apul.

Rūdīnus, a, um, vide: Rudiae.

Rūdis, e, v. gr. terra, Varr. lana, Ovid. lingua, Liv. *természeti, kimíveletlen, durva*; was noch ist wie es von Natur war, unbearbeitet, roh. 2) *tudatlan, tapasztalatlan, ügyetlen*; unwissend, unerfahren worin, ungeschickt. Rerum omnium rudis, Cic. In omni arte, Ovid. 3) *éktelen, formátlan, minden kellemetesség nélkül való*; ungeformt, unlieblich. Ovid. 4) *mesterség nélkül való, természeti, együgyű*; ungekünstelt, natürlich, einfach, simpel. Quaerelae rudes, Mart. Oratio rudis, Quint. 5) *fiatal, ifjú*; jung, neu. Anni rudes, Tac. Amor rudis, Apul.

Rūdis, is, f. 3. *pereszlén, habaró kanál, 's a' t.* ein Quirl, ein Rührlöffel, u. s. w. Plin. 2) *bajvívó próbafegyver vagy páltza, a' millyennel a' közönséges helyen való bajvívástól felszabadított bajvívókat szokták megajándékozni*; eine Art von Rappier oder Stab zum Fechten, ein solches Rappier bekamen die Gladiatoren auch, wenn sie von den öffentlichen Fechten befreyet wurden. Rudem accepisti, Cic. Donatum jam rude, Horat. Me meruisse rudem, Martial.

Rūditas, ātis, f. 3. *durvaság*; die Rohheit. 2) *ügyetlenség, tudatlanság*; die Ungeschicklichkeit, Unwissenheit. Apul.

Rūdītus, us, m. 4. *ordítás, p. o. a' szamáré*; das Brüllen, z. B. des Esels. Apul.

Rūdius, a, um, vide: Rudiae.

Rūdo, rūdi, et rudivi, ruditum, ĕre, 3. v. gr. ut leo, Virg. cervus, Virg. *ordítni, bőgni*; brüllen oder schreyen, z. B. von Löwen, von Hirschen, u. s. w.

Rūdor, ōris, m. 3. *ordítás, bőgés*; das Brüllen. Apul.

Rūdus, ĕris, n. 3. *amladék, düledék, p. o. összeomlott kőfal, v. lerontott ház összetöredezett darabjai*; der Schutt, die zerbrochenen Steine, Kalk, u. s. w. z. B. aus alten Gebäuden. 2) *apró darab értz*; kleines Stück Erz. Prud.

Rūduscŭlum, v. Rauduscŭlum, i, n. 2. *darabokba öntött ezüst*; das ungeprägte Silber. Fest.

Rūfĕo, ēre, 2. *verhenyeges lenni*; roth oder röthlich seyn. Plin.

Rūfesco, ĕre, 3. *megveresedni*; roth oder röthlich werden. Plin.

Rūfo, āre, 1. *verhenyegessé tenni*; roth oder röthlich machen. Plin.

Rufrae, ārum, f. plur. urbs Campaniae.

Rūfŭlus, a, um, *verhenyeges*; röthlich. Plin. 2) Rufuli i. e. Tribuni militum, quos dux belli v. imperator creavit. Fest.

Rūfus, a, um, *verhenyő, verhenyeges, sárgás veres, mint p. o. a' róka*; roth, röthlich, gelbroth. 2) *vereses hajú ember*, ein Rothkopf. Plaut. 3) cognomen Romanum, v. gr. Curtius Rufus.

Rūga, ae, f. 1 *ránts, ábrázatránts*; die Runzel, z. B. des Gesichts. Tunc ruga tristis abit, Ovid. Capitis nives et rugae te turpant, Hor. 2) v. gr. rugae vestium, Plin. *ránts a' ruhában*; die Falten an Kleidern.

Rūgātus, a, um, *rántzos*; gerunzelt. 2) v. gr. vestis, Plaut. *rántzos*; gefaltet.

Rūgĭnōsus, a, um, i. q. rugosus, Coel. Aur.

Rūgĭo, īre, 4. *ordítni, mint, p. o. az oroszlán*; brüllen, von Löwen. Spartian.

Rūgītus, us, m. 4. *ordítás*; das Brüllen des Löwen. Vopisc. 2) *korgás a' hasban*; Knurren in den Gedärmen. Coel. Aur.

Rŭgo, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. frontem, August. *öszverántzolni*; runzeln. 2) *öszverántzolodni*; sich runzeln. Plaut.

Rŭgōsitas, ātis, f. 3. *rántzosság*; die Runzeligkeit, die Runzeln. Tert.

Rŭgōsus, a, um, v. gr. cortex, Ovid. genae, Ovid. *ráńtzos*; voller Runzeln oder Falten, runzelig.

Rŭdus, a, um, *göröngyös*, *darabos*; rauh, uneben. Plin.

Rŭīna, ae, f. 1. v. gr. conclavis, Cic. *leeses ledűlés*, *lerohanás*, *bédűlés*, *öszveomlás*; der Fall, Herabfall, Einsturz 2) *romlás*, *veszedelem*, *végromlás*, *elveszés*; der Untergang. Cic. Ruinae fortunarum, Cic. *minden vagyonának elvesztegetése*; die Verschwendung des ganzen Vermögens. 3) *szerentsétlenség*: das Unglück, Übel. Magna ruina, Sall. 4) coeli ruina, Virg. *menydörgés*; der Donner. 5) ruina Neronis, Plin. *Nero halála*; der Tod des Nero.

Rŭīnōsus, a, um, v. gr. aedes, Cic. *düledekes*, *romlo*, v. *dűlő félben lévő*; baufällig. 2) *bédült*, *öszvedült*; was eingefallen oder eingestürzt ist. Ovid.

Rūma, ae, f. 1. Rūmis, is, f. et Rūmen, ĭnis, n. 3. i. q. mamma. Varr. 2) *torok*; die Kehle. Plaut.

Rūmen, ĭnis, n. 3. *kérőgyomor*, *a' kérődző állatoknál*; der Kropf der Thiere, aus dem sie die Speisen wiederkäuen.

Rŭmex, ĭcis, c. 3. *lórom*: der Ampfer. Rumex Acetosa, L. *sós lórom*, *mezei sósko*, *sósdi*; der Sauerampfer. Rumex acetosella, L. *moddr sóska*; der kleine Sauerampfer. 2) *lövő szerszám*, *nyil*; eine Art Geschoß. Gell.

Rūmĭa, v. Rūmīna, ae, f. 1. dea infantum apud Romanos. Varr.

Rūmĭfĭco, āre, 1. *elhirlelni*, *a' hirt kivinni*; ein Gerücht ausbringen. Plaut.

Rūmĭgĕrātĭo, ōnis, f. 3. *elhirlelés*; die Bekanntmachung. Lamprid.

Rūmĭgĕro, āre, 1. *elhirlelni*; bekannt machen. Fest.

Rūmigo, āre, 1. *kérődzni*; wiederkäuen oder fressen. Apul.

Rūmīna, vide: Rumia.

Rūmĭnālis, e, *kérődző*; wiederkäuend. Plin. 2) Ruminalis ficus, Liv. sub qua lupa Romulo et Remo fertur mammam praebuisse. Fest.

Rūmĭnātĭo, ōnis, f. 3. *kerődsés*; das Wiederkäuen. Plin. 2) *valamelly dolognak újra való meggondolása*, *megrágogatása*, *megfontolása*; die Wiederüberdenkung einer Sache. Cic. 3) v. gr. hyemis, Plin. *visszatérés*; die Rückkehr.

Rūmĭnātor, ōris, m. 3. *kérődző*; der wiederkäut. Arnob.

Rūmĭno, āre, et Ruminor, āri, Dep. 1. *kérődzni*; wiederkäuen. Bos ruminat, Colum. 2) Trop. *újra meggondolni*, *meghányni vetni*, *megrágogatni*; wieder überdenken, ins Gedächtniß zurückbringen. Varr.

Rūmĭnus, a, um, *szopó*, *szopós*, *tsetsemő*; säugend. 2) *tápláló*; nährend. August.

Rūminus, a, um, i. q. Ruminalis.

Rūmis, vide: Ruma.

Rūmĭto, āre, i. q. rumigero, Naev.

Rūmor, ōris, m. 3. *közhir*, *hir*; das Gerücht, die Sage. Rumor multa fingit, Caes. Rumor serpit, Cic. *homar elterjed a' hir*; das Gerücht verbreitet sich. Rumorem de aliqua re spargere, Cic. *valamit elhirlelni*; ein Gerücht ausstreuen. Rumor est, Cic. *úgy foly a' hire*; es gebt ein Gerücht. Rumore adverso esse, Liv. *rosz hirben lenni*, im übeln Rufe stehen. 2) *a' víznek tsergedezése*, *v. zuhogása*; das Geräusch des Wassers. Auson. 3) *a' szélnek zúgása*; das Geräusch der Winde. Cic.

Rumpo, rūpi, ruptum, ĕre, 3. v. gr. catenas, Ovid. funem, Virg. *elszakasztani*, *kettészakasztani*; abreißen, zerreißen. 2) se rumpere, vel rumpi, Virg. Plaut. *elszakadni*, *széllyelszakadni*: zerreißen, zerbersten. Rumpor, Ovid *mojd megpukkadok*; ich zerplatze. 3) *széllyelszaggatni*, *semmivé tenni*; zerreißen, zu nichte machen. Rumpere foedus, Cic. v. testamentum, Cic. *felbontani a' kötést*, *v. szövetséget*, *elrontani a' testamentomot*; das Bündniß brechen, das Testament aufheben. Rumpere moras, Virg. *sietni*; eilen. 4) se rumpere, v. rumpi: *kitörni*, *kirontani*, *kirohanni*; hervorbrechen, mit Gewalt hervorkommen. Tantus se nubibus imber ruperat Virg. Amnes rumpuntur fon-

tibus. Virg. 5) *félbeszakasztani*; unterbrechen. Somnum rumpere, Virg. Iter inceptum rumpere, Curt.

Rumpŏtĭnētum, i, n. 2. *apró fákra p. o. fodor jávorra felfuttatott szőlőtövek*; ein Weingeäusch. Colum.

Rumpŏtĭnus, a, um, v. gr. arbores rumpotinae, Colum. *fodor jávorok*; Maßholder.

Rumpus, i, m. 2. *tserjekaró, felnőtt jávorok, mellyek a' szőlőtők mellett karók gyanánt vannak*; ein natürlicher, und selbstgewachsener Weinpfahl. 2) *bujtás*; ein Rebschoß. Varr.

Rūmuscŭlus, i, m. 2. *kis hír, valami fetsegés*; ein Geschwätz. Cic.

Rūna, ae, f. 1. *hajitódárda, kopja*; Wurfspieß. Cic.

Runcātio, ōnis, f. 3. (runco) *gyomlálás, kigyomlálás*; das Gäten oder Jäten, Ausgäten. Col. 2) *gyom, kigyomlált gaz*; das Unkraut, das ausgegätet wird. Colum.

Runcātor, ōris, m. 3. *gyomláló*; der Gäter oder Jäter. Colum.

Runcīna, ae, f. 1. *nagyoló gyalú*; ein grober Hobel. Colum. 2) *nagy fűrész*; eine große Schrotsäge. 3) *irtókapa*; eine Reuthaue. Plin. 4) dea Runcina, dea frugum, Minut. Fel.

Runcīno, āre, 1. *gyalúlni, meggyalúlni*; hobeln, abhobeln. 2) *vetni*; säen. Varr.

Runco, āre, 1. v. gr. segetes, Varr. *gyomlálni, kigyomlálni*; gäten, ausgäten. 2) Trop. *kitépni, kiszaggatni, megkopasztítni*; rupfen, kahl machen.

Runco, ōnis, m. 3. *irtókapa*; eine Reuthe, Reuthacke, Gäthacke. Pallad.

Rŭo, rŭi, rŭitum, et contr. rŭtum, ĕre, 3. Transit. *erőszakos módon letaszítni, lebuktatni, ledönteni, levetni*; mit Heftigkeit hinabstürzen, zu Boden stürzen, umreißen, zu Boden werfen. Procellae ruunt antennas, Plaut. 2) v. gr. aliquem, Ter. *elhajtani, elűzni*; forttreiben. 3) *kitépni, kiszaggatni*; herausreißen. Herbas ruere, Virg. *a' füvet kitépni*; das Gras ausrupfen. 4) Intransit. *leesni, lerohanni, lefelé rohanni, leszakadni*; fallen, herabstürzen, herabfallen. Quid si nunc coelum ruat? Ter. Tecta ruunt, Liv. Ruunt de montibus amnes, Virg. 5) *hanyat homlok rohanni, kirohanni, előrohanni*; stürzen, herausstürzen, hineinstürzen, dahinstürzen. Huc omnis turba ruebat, Virg. In media arma ruere, Virg. Ad interitum ruere. Cic. *veszedelmére sietni, hanyathomlok rohanni a' veszedelembe*; dem Untergange entgegen gehen, in sein Verderben stürzen. Omnia in pejus ruunt, Virg. 6) *elenyészni, elmúlni*; vergehen, untergehen. Sol ruit coelo, Apul. vel sol ruit, Virg. *lefelé siet a' nap*; die Sonne geht unter.

Rūpes, is, f. 3. *kőszál, meredek kősziklá*; eine Klippe, ein Fels. Caes.

Rūpes Allŏbrŏgum, urbs in Ducatu Sabaudiae, hodie: Roche. Geogr.

Rūpes Fucaldi, urbs Galliae, hodie: Rochefoucault. Geogr.

Rūpes Rĕgia, ae, f. 1. urbs Galliae, hodie: Rocroy. Geogr.

Rūpex, ĭcis, i. e. homo rusticus et inhumanus. Gell.

Rūpĭcāpra, ae, f. 1. *kőszáli kerge*; die Gemse. Plin.

Rūpĭco, ōnis, m. 3. i. q. Rupex, Apul.

Rūpĭfortium, ii, n. 2. urbs Galliae, hodie: Rochefort. Geogr.

Rūpīna, ae, f. 1. *kőszálakkal körülvett mélység*; die Steinkluft. Apul.

Ruptim, Adv. *hirtelen*; plötzlich. Caes.

Ruptio, ōnis, f. 3. *szakadás, elszakadás*; die Zerreißung, der Riß. Pand.

Ruptor, ōris, m. 3. (rumpo) *elszakasztó*; ein Zerreißer. 2) ruptor foederis, Liv. *szövettség felbontó*; ein Bundbrüchiger.

Ruptūra, ae, f. 1. *szakadás*; der Riß. 2) *sérültség*; der Bruch. Sil.

Ruptus, a, um, *elszakadt*; zerrissen. 2) Met. v. gr. fides, Virg. *megszegett, általhágott*; gebrochen. 3) *felbomlott*; aufgelößt. JCt.

Rūrālis, e, *mezei*; ländlich. Ammian.

Rūrālĭter, Adv. *mezei módon*; ländlich. Cassiod.

Rūrātio, ōnis, f. 3. *mezei gazdálkodás, mezei élet*; das Landleben, Landwirthschaft, Abwartung der Landwirthschaft. Apul.

Rūresco, ĕre, 3. *elparasztosodni*; bäuerisch werden. Enn.

Rūrestris, e, *mezei*; ländlich. 2) *parasztos*; bäuerisch. Apul.

Rūri, Adv. *a' mezőn*; auf dem Felde. Ruri se continere, Ter.

Rūrĭcŏla, ae, c. 1. v. gr. aratrum, Ovid. boves, Ovid. *földmivelésre való*,

földet szántó; das Feld bauend, zum Feldbau gehörig. 2) *földmivelő, paraszt, szántóvető*; ein Ackersmann. Colum.

Rūricŏlāris, e, *földmivelésre vagy szántásra való*; den Feldbau betreffend, das Feld bauend. Ren. Fort.

Rūrigĕna, ae, c. 1. *mezőn vagy faluhelyen született*; auf dem Lande geboren. Rurigenae, *földmivelők, parasztok*; Landleute, Bauern. Ovid.

Rūrina, ae, f. 1. dea ruris, apud Romanos, Apul.

Rūro, āre, et Ruror, āri, Dep. 1. *mezőn vagy falun lakni, mezei munkát űzni*; auf dem Lande leben, Landwirthschaft treiben. Plaut.

Rursus, et Rursum, Adj. *ismét, újolag, újra*; wirderum, noch einmahl, wieder. 2) *vissza, hátrafelé*; zurück, rückwärts. Ter. Rursum cadere, Plaut.

Rus, Gen. rūris, n. 3. *mező, szántóföld*: das Feld, der Acker. Rus colere, Hirt. *a' földet mivelni*; das Feld bauen 2) *falu, faluhely*; das Land, das Dorf, die Dörfer. Rus ibo, Ter. *falura megyek*; ich gehe aufs Land. Ruri esse, ruri vivere, Cic. *falun lakni*; auf dem Lande wohnen Redire ruri, Plaut. vel rure, Cic. 3) *falusi vagy paraszt szokás, mód, 's a' t.* das ländliche oder bäuerische Wesen. Manent vestigia ruris. Hor.

Ruscārius, a, um, v. gr. falculae, Cato. *egértövishez való, p. o. azt írtani való, 's a' t. v. abból való*; Brüsch oder Mäusedorn betreffend, dahin gehörig.

Ruscīno, ōnis, f. 3. urbs Cataloniae: hodie: Roussillon, Geogr.

Rusculum, i, n. 2. *kis birtok*; ein Gütchen. Gell.

Ruscum, i, n. vel Ruscus, i, m. 2. *szúrós pera, egértövis*; der Brüsch, Mäusedorn, Myrtendorn. (Ruscus aculeatus, L.) Virg.

Rūsina, id. qu. Rurina.

Ruspor, āri, Dep 1. *a' lábával kaparni, mint a' tyúk*: mit den Füßen scharren wie eine Henne. 2) Met. *keresgélni, kurkászni*; sorgfältig suchen, forschen, untersuchen. Apul.

Russātus, a, um, *verésre festett*; roth gefärbt. Tert.

Russĕus, a, um, *vereses, rőt*; roth röthlich. Apul.

Rŭssia, ae, f. 1. *Oroszország*; Reußen oder Rußland. Hinc: Russus, *Orosz*; ein Russe.

Russŭlus, a, um, *vereses*; röthlich. Cap.

Russus, a, um, v. gr. color, Gell. *veres*; roth.

Rustārius, a, um, i. qu. Ruscarius.

Rusticānus, a, um, v. gr. vita, Cic. *mezei, falusi*; ländlich, das Land (d. i. Feld, Dorf, Landgut) betreffend. Homo rusticanus, Cic *földmivelő*; ein Landmann, der auf dem Lande lebt, und Landwirthschaften treibt. 2) *paraszt, paraszti*; bäurisch. Cic.

Rusticātim, Adv. pro: rustice, Pomp.

Rusticātio, ōnis, 3. *mezei élet, mezei lakás*; der Aufenthalt auf dem Lande oder Landgute, Landleben. Cic. 2) *mezei gazdaság, gazdálkodás*; die Landwirthschaft. Col. Rustice, v. gr. loqui, Cic. *parasztúl, parasztosan*; bäuerisch.

Rusticitas, ātis, f. 3. *földmivelés, mezei élet, gazdaság*; die Landwirthschaft, das Landleben, Landwesen. Pallad. 2) *földmivelők*; die Landleute. 3) *együgyű, v. paraszt szokás vagy mód*; die Landmanier, das bäuerische Wesen. 4) *parasztság, gorombaság*; etwas Bäuerisches, die Plumpheit, Unmanierlichkeit, Grobheit. Ovid.

Rusticor, āri, Dep. 1. *mezei, v. falusi életet élni, gazdaságot, v. mezei munkát űzni*; auf dem Lande wohnen, Landwirthschaft treiben. Cic. et Colum. 2) *parasztosan viselni magát*; sich bäuerisch betragen. Sid.

Rusticŭla, ae, f. 1. *szártsa*; das Wasserhuhn. Plin. (Fulica atra, L.)

Rusticŭlus, a, um, *egy kevéssé parasztos*; ein wenig bäuerisch. Cic. 2) *gorombátska*; etwas grob. Mart.

Rusticŭlus, i, m. 2. *parasztotska*; ein Bäuerchen. Cic.

Rusticus, a, um, v. gr. praedium, Cic. *mezei*; ländlich. Vita rustica, Cic. *mezei élet*; das Landleben. 2) *földmivelőhöz illő, paraszt, parasztos*; ländlich, bäuerisch. Homo rusticus, Cic. *földmivelő, paraszt*; ein Landmann, ein Bauer. 3) *goromba*; grob. Virg 4) *együgyű, idomtalan*; einfältig, ungekünstelt, plump. Ovid. et Sen.

Rusticus, i, m. 2. *födmivelő, paraszt*; ein Landmann, Bauer. Hor. et Ru-

stica, ae, f. 1. *parasztasszony*; eine Bäuerinn. Hor.

Rûta, ae, f. 1. *ruta, virndnts*; die Raute, ein bitteres Kraut. Ovid. 2) ruta muraria, (Asplenium, L.) *kôruta bordalap*; die Mauerstreinraute, das Venushaar. 3) Trop. *kemény v. kedvetlen beszéd*; eine harte und unangenehme Rede. Ovid.

Rûta caesa, Cic. vel ruta et caesa, Pand. *ingó bingó jószág*; was nicht niet und nagelfest ist.

Rûtâbri, ōrum, i. q. rastri, Varr.

Rûtâbŭlum, i, n. 2. *szénvonó, aszag*; Werkzeug, das Feuer vorzuscharren, beym Backen, eine Ofenkrücke. Cato. 2) *keverökalán pereszlén*; ein Werkzeug zum Umrühren, Kelle, Rührlöffel. Colum. 3) i. q. penis, Naev.

Rûtâcĕus, a, um, *rutából való*; aus Raute. Plin.

Rûtâtus, a, um, *rutás*; mit Raute versehen, mit Raute angemacht. Plin.

Rûtellum, i, n. 2. *dsótska*; ein Schaufelchen. Plin.

Rûtēni, v. Ruthēni, ōrum, pl. populus in Gallia Aquitanica, Caes.

Rûtilesco, ĕre, 3. *megveresedni*; roth oder röthlich werden. Plin.

Rûtilius, a, um, *Rutiliusi*; Rutilisch. 2) Subst. v. gr. P. Rutilius Lupus, orator et historiarum scriptor, Liv.

Rûtilo, āvi, ātum, āre, 1. *verhenyeges festeni*; roth färben. Plin. 2) *verhenyös lenni*; roth oder röthlich seyn. 3) *fényleni mint as arany*; schimmern, glänzen wie Gold. Virg.

Rûtilus, a, um, v. gr. ignis, Virg. caput, Plaut. *veres, tüzessznű, röt*; roth, röthlich. 2) *fénylő, fényes, tsillámló*; schimmernd, glänzend. Valer. Fl.

Rûtrum, i, n. 2. *nyeső kapa*; eine Reuthaue. Ovid. 2) *dsó*; eine Schaufel. Plin. 3) *keverő kapa vagy kalán*; eine Kelle, Mörtelkelle. Vitr. 4) *korhány*; ein Streichholz. Liv.

Rûtŭba, ae, f. 1. *zűrzavar*; die Verwirrung. Varr. 2) fluvius Liguriae, Lucan.

Rûtŭla, ae, f. 1. *rutátska*; ein Bißchen Raute. Cic.

Rûtŭlus, a, um, Substant. *Rutulusok közzül való*; ein Rutuler. Virg. Plur. Rutuli, populi antiqui Italiae, Liv. 2) Adject. *Rutulusi*; Rutulisch, die Rutuler betreffend. Virg.

Rûtŭpĭae, ārum, f. pl. urbs et portus in Anglia, Lucan.

Ryas, ădis, f. 3. *tsipásság, szüntelenvaló könnyezés*; eine gewisse Krankheit, wenn die Thränen häufig aus den Augen fließen. Med.

Rythmus, vide: Rhythmus.

S.

S, vel Sext. praenomen, i. e. Sextus, v. gr. S. Roscius: S. C. i. e. Senatus consultum: S. P. Q. R. i. e. Senatus populusque Rom.

Săba, ae, f. 1. urbs in Arabia felici, 2) regnum in Aethiopia. Hinc: Sabaei, ōrum, pl. i. e. populi in hoc Regno, et Sabaeus, a, um, Adj. i. e. ex urbe Saba. Virg.

Sabacius, vide: Sabazius.

Sabadia, ōrum, vide: Sabazia.

Sabadius, vide: Sabazius.

Sābaei, Săbaeus, a, um, vide: Saba.

Sabăĭa v. Sabaja, ae, f. 1. *árpalév, ser neme*; ein Gerstentrank. Amm.

Săbājārius, ii, m. 2. *serivó*; ein Biertrinker. Amm. 2) *serfőző*; ein Bierbräuer. Idem.

Sābănum, vel Săvănum, i, n. 2. *törölköző kendő*; ein leinen Tuch zum Abtrocknen. Pallad.

Sabaria, ae, f. 2. urbs Pannoniae, Plin. hodie: *Szombathely*; Stein am Anger. (In Comitatu Castri-Ferrei).

Săbāriensis, e, *Szombathelyi*; von Stein am Anger. Gloss.

Săbăoth v. gr. deus Sabaoth, *seregek istene*; Gott der Heerschaaren. Prud.

Săbāta, vel Sabbata, ōrum, urbs maritima Liguriae, hodie Savona. Sil. 2) Sabata, ae, f. 1. urbs in Assyria, Plin.

Săbāte, es, f. 1. urbs Hetruriae. Hinc: Sabatinus, a, um, v. gr. ager, stagna, etc. Liv.

Sabatia, ae, f. 1. urbs, olim in republ. Genuensi; hodie: Savona, Mela.

Sabatinus, a, um, i. e. ex urbe Sabate, vel ad illam pertinens.

Săbātius, a, um, i. e. ex orbe Sabata, vel Sabatorum.

Săbatus, i, m. 2. fluvius Campaniae, Liv.

Săbaudĭa, ae, f. 1. Ducatus, in regione Pedemontana, Geogr.

Săbaudus, i, m. 2. *Szabaudiai lakos, v. ember, Szabaudus, Szavojárd*; ein Savoyard. Geogr.

Săbâzia, v. Sabadia, ōrum, festa, in honorem dei Sabazii, Jovis vel Bacchi, Cic.

Săbâzius, Sabādĭus, vel Sabacius, ĭi, m. 2. cognomen Jovis, et Bacchi, Cic.

Sabbătārĭus, a, um, i. e. Sabbatum concernens. 2) i. q. Judaeus, Mart.

Sabbătismus, i, m. 2. *a' szombatnap innepi megtartása*; die Feyer des Sabbats. Augustin.

Sabbătīzo, āre, 1. *a' szombat napot megtartani mint innepet*; den Sabbat feyern. Tertull.

Sabbătum, i, n. 2. *a' Zsidók szombat napja*; der Sabbat der Juden. Plin. 2) dies Sabbati; *szombat*; der Sonnabend oder Samstag. — Prima Sabbati; *vasárnap*; der Sonntag.

Săbelli, ōrum, pl. i. e. Samnites, populi Italiae, Virg.

Săbellĭci, ōrum, m. pl. haeretici, seculo tertio, qui nullum discrimen personarum in S. Trinitate admiserunt. Hist. Eccl.

Săbellĭcus, a, um, i. e. Samniticus, Virg.

Săbellum, i, n. 2. *tzoboly*; schöner Marder, ein Zobel. Sabellinae pelles, Bromt.

Săbellus, a, um, id. qu. Samniticus, Hor.

Săbīna, ae, f. 1. (Juniperus L.) *nehézszagú boróka, tziprus fenyő, lótziprus*; der Säbenbaum. Plin.

Săbīne, Adv. *Szabinusi módon*; Sabinisch. Varr.

Săbīni, ōrum, pl. pop. olim Italiae, Liv.

Săbīnus, a, um, *Szabinusi, a' Szabinusokat illető*; die Sabiner betreffend, Sabinisch. Varr.

Săbis, is, m. 3. *a' Szambre vize Belgiumban*; die Sambre, ein Fluß in den Niederlanden. Geogr.

Săbûcus, vide: Sambucus.

Săbŭlētum, i, n. 2. *homokos hely, homokság*; ein sandiger Ort. Plin.

Săbŭlo, ōnis, m. 3. *homok, föveny*; der Sand. Varr.

Săbŭlōsus, a, um, *homokos, fövenyes*; voll Sand, sandig. Vitruv.

Săbŭlum, i, n. 2. *homok, föveny*; der Sand. Plin.

Săburra, (Sabūra) ae, f. 1. *kövecses homok, vízi föveny*; der Sand, Schiffsand. Liv.

Săburrālis, e, *fövenyből álló, fövenyes*; aus Sand bestehend. Vitruv.

Săburrātus, a, um, *fövennyel megterhelt, p. o. hajó*; mit Sande beschwert. Plaut.

Săburro, āvi, ātum, āre, 1. *fövennyel megterhelni, megrakni*; mit Sande beschweren oder beladen. Plin.

Saccārĭus, a, um, v. gr. homo, Pand. *zsákhordó*; ein Sackträger. Navis saccaria, Quint. *zsákokba töltögetett élettel megterhelt hajó*; ein Getreideschiff, Sackschiff.

Saccātus, a, um, *megszűrt, p. o. durva vásznon keresztűl*; durchgeseihet, z. B. durch grobe Leinwand. Sen. 2) saccatus humor, Lucr. id. qu. urina.

Saccellātĭo, ōnis, f. 3. *meleg zatskóborogatás p. o. daganatra, fájós tagra*; das Auflegen warmer Säckchen. Veget.

Saccellus, i, m. 2. *zatskó*; ein Säckchen. Cels.

Saccēus, a, um, *zsáknak való durva vászonból készült, 's a' t.* aus grobem Tuche oder grober Leinwand. Hieron.

Sacchărum, i, n. 2. *nádméz, tzúkor*; der Zucker. Plin.

Saccĭbuccis, e, *pofók*; pausbäckig. Arnob.

Saccĭpērĭum, ĭi, n. 2. *iszák, táska*; Tasche oder Schubsack. Plaut.

Sacco, āvi, ātum, āre, 1. *megszűrni, p. o. vásznon által*; durchseihen, z. B. durch grobe Leinwand etc.

Saccŭlārius, ii, m. 2. *zsebelő zsivány*; ein Beutelschneider. JCt. 2) *szemfényvesztő, kaukler*; ein Taschenspieler. JCt.

Saccŭlus, i, m. 2. *kis zatskó, erszény*; ein Säckchen, ein Beutel. Cic. 2) *szütyő*; ein Schnappsack. Apul. 3) *bornyomózsák*; ein Weinsack. Lucil.

Saccus, i, m. 2. *zsák*; der Sack. Cic. 2) *zseb*; die Tasche, der Schubsack. Plin. 3) *zatskó, szütyő, iszák*; das Säckchen, der Schnappsack. 4) *kol-*

dustdska; der Bettelsack. Ad saccum ire, Plaut. *koldús botra jutni*; an den Bettelstab gerathen. 5) *szőrő ruha*; ein Tuch zum Durchseihen. Hieron.

Sacellum, i, n. 2. *kápolna*; eine Kapelle. Cic.

Sâcer, cra, crum, *szent, istennek szentelt*; heilig, Gott geweiht. Aedes sacrae, Cic. *templom*; ein Tempel. 2) *szentelt, ajánlott*; geheiliget, gewidmet. Insula eorum deorum sacra putatur, Cic. 3) per Antiphras. *átkozott, szertelen*; verflucht, entsetzlich. Auri sacra fames, Virg. 4) Subst. sacrum; *szent dolog, szentség*; eine heilige Sache, ein Heiligthum. Sacra facere, Cic. *áldozni*; opfern. 5) Morbus sacer, Coel. Aur. *nyavalya törés, körsdg*; die fallende Sucht, Epilepsie. Ignis sacer, Cels. *orbánts*, *Szent Antal tüze*; der Rothlauf, Antonius Feuer. Os sacrum, Cels. *fartsik, fartsont*; das heilige Bein. Comp. sacrior, Sup. sacerrimus, Plaut.

Sâcerdos, ôtis, c. 3. *áldozó pap*, *és áldozó papné*; ein Priester, eine Priesterinn. Sacerdotes populi Rom. Cic. Sacerdotes Cereris, Cic. *papnék*; Priesterinnen. Vestae sacerdos, Ovid. *Vesta papnéja*; Vestalinn. 2) Sacerdos, cognomen Romanum, Cic.

Sâcerdôtâlis, e, *papi*; priesterlich. Plin. Ep.

Sâcerdôtissa, ae, f. 1. *papasszony*; *apátza*; die Priesterinn. Gell.

Sâcerdôtium, ii, n. 2. *papság, papi hivatal*; das Priesterthum, Priesteramt, Würde eines Priesters oder einer Priesterinn. Cic. 2) Sacerdotiom inire, Cic. *pappá lenni*; ein Priester werden.

Sâcersanctus, a, um, pro: sacrosanctus, Tertull.

Sâces, ae, m. 1. plur. Sacae, ârum, populus Asiae, ultra mare Caspium, Catull.

Sâcôma, âtis, n. 3. *nyomtaték, a' mit a' font erányába a' mérésben lévő dologra vetnek*, *hogy megüsse a' mértéket*; die Zuwage, das Gegengewicht, Gleichgewicht. Vitruv.

Sâcondios, i, m. 2. species amethystii Plin.

Sâcrâmentâlis, e, *sákramentomi*; zum Sacramente gehörig. Theol. 2) *esküvési, esküvéssel való*; eidlich. JCt.

Sâcrâmentum, i, n. 2. *esküvés*; der Eid. Sacramento se obstringere, Plin. Ep. *esküvéssel fogadni valamit*, v. *kötelezni magát valamire*; sich durch einen Eid verbindlich machen, Aliquem militiae sacramento obligare, Cic. *valakit a' zászló alá eskelni*; *katonának beeskelni*; einen zur Fahne schwören lassen, vereiden. Dicere sacramentum, Caes. v. sacramento, Liv. *megesküdni*; schwören, den Eid leisten. 2) *hivség*, v. *hüség záloga*, *mellyet p. o. a' perlekedők annak zálogául, hogy ügyöket hiven előadták a' birák v. Romában a' főpap előtt letettek*, *és a' mellyet az ügyevesztett el is vesztett*; das Pfand der Partheyen vor Gericht, welches der verlor, der den Proceß verspielte. Varr. 3) *az ekklézsiai íróknál*: *titok*, *szentség*, *sákramentom*; bey Kirchen-Scribenten: Geheimniß, oder heilige Sache, das Sacrament. 4) v. gr. amicitiae, Petr. *szövetség*; die Verbindung, das Bündniß.

Sacrâni, ôrum, pl. populus in Latio, Fest. Hinc: Sacrânus, a, um, Virg.

Sâcrârium ii, n. 2. *szentségtartó hely*; *szenthely*, *sekrestye*; ein Ort, wo Heiligthümer aufgehoben werden, Sacristey. 2) *kápolna*; die Capelle, das Bethhaus. Cic.

Sâcrâtio, ônis, f. 3. *szentelés*, *megszentelés*; die Weihung, Widmung, Heiligung. Macrob.

Sâcrâtor, ôris, m. 3. *szentelő*; der Heiliget. Augustin.

Sacratus, a, um, *szentelt*; geheiligt, geweihet. Virg. 2) v. gr. templum, Virg. *szent, felszentelt*; heilig, geheiligt.

Sâcricôla, ae, c. 1. *áldozó pap*, v. *áldozó papné*; ein Opferpriester oder Priesterinn. Tacit.

Sâcrifer, a, um, *szentséget vivő*; Heiligthümer tragend. Ovid.

Sâcrificâlis, e, *áldozati*, *áldozatot illető*; das Opfern betreffend, dahin gehörig. Tacit.

Sâcrificâtio, ônis, f. 3. *áldozás*, *megáldozás*; das Opfern, die Opferung. Cic.

Sâcrificâtor, ôris, m. 3. *áldozó*, *megáldozó*; der Opferer. Tertull.

Sâcrificâtus, us, m. 4 *áldozás*, *áldozat*; das Opfern. Apul.

Săcrĭfĭcĭum, ii, n. 2. *áldozat*; das Opfer, das Opfern. Sacrificium facere, Cic. *áldozni*; opfern.

Săcrĭfĭco, āvi, ātum, āre, 1. *áldozni*, *megáldozni valamit*; opfern. Ovid. 2) *szentelni*, *p. o. valakinek valamit*; etwas weihen. Plaut.

Săcrĭfĭcor, ātus sum, āri, Dep. 1. idem, Gell.

Săcrĭfĭcŭlus, i, m. 2. *pap*, *áldozópap*; ein Priester opfernd, Opferer, Opferpriester. Liv.

Săcrĭfĭcus, a, um, *áldozó*; opfernd. Ovid. 2) *áldozatbéli*; das Opfer betreffend. Ovid.

Săcrĭlĕge, Adv. *istentelenül*, *gonoszúl*; gottlos. Tertull.

Săcrĭlĕgium, ii, n. 2. *szentséglopás*, *templomrablás*, *templomfeltörés és kiraólás*; der Kirchenraub, Tempelraub. Quint. 2) *szentségtörés*; Verletzung, Entweihung der religiösen Pflichten und Gebräuchen. Nep.

Sacrĭlĕgus, a, um, *szentségtörő*; kirchenräuberisch. Cic. 2) *istentelen*, *gonosztévő*; gottlos. Ter. Superl. sacrilegissimus, Plaut.

Sacrĭlĕgus, i, m. 2. *templomrobló*; ein Kirchenräuber. Quint. 2) *szentségtörő*, *legnagyobb gonosztevő*; ein Erzbösewicht. Ovid.

Sacrĭma, ătis, n. 3. *Bacchusnak áldozott must*; der neue Most, der dem Bacchus geopfert ward. Fest.

Sacrĭportus, us, m. 4. fuit arcus Romae, v. fornix. 2) urbs Volscorum in Italia, Liv.

Sacris, e, *áldozatra való*, *tiszta*; zum Opfern dienlich, rein. Fest.

Sacrista, ae, m. 1. *egyházfi*; der Küster. 2) fem. gen. *sekrestye*; die Sacristey. Gloss.

Sacrium, ĭi, n. 2. *agátkő*; der Agatstein. Plin.

Sacro, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. deo templum, Plin. aras, Virg. *istennek szentelni*, *ajánlani*; der Gottheit etwas heiligen oder widmen. 2) v. gr. alicui honorem, Virg. *adni*, *megadni*, *tulajdonítni*, *szánni*, *p. o. valakinek volamit*; widmen, geben, bestimmen. 3) v. gr. foedus, Liv. *szentnek vallani*, *szentté tenni*: heiligen, für heilig und unverletzlich erklären.

Sacrŏsanctus, a, um, *szentséges*, *sérthetetlen*; unverletzlich, was man bey hoher Strafe nicht verletzen darf, hochheilig. Cic.

Sacrufico, āre, vide: Sacrifico.

Săcrum, i, n. 2. *isteni tisztelet*, *vagy szolgálat*; Gottesdienst. Sacra facere, Liv. 2) *áldozat*; das Opfer. Sacrum piaculare; *engesztelő áldozat*; ein Sühnopfer. 3) sacra, pl. *az istenek bálványképei*; die Statuen der Götter. Cic. 4) *szentség*, *sérthetlenség*; die Unverletzlichkeit. Sacra legationis rumpere. Tac.

Saddūcaeus, i, m. 2. pl. Sadducaei, secta Judaeorum, qui angelorum existentiam et animae immortalitatem negarunt, Tert.

Saecŭlāris, vel Secularis, e, v. gr. ludi, Valer. Max. *százados*, *századot v. százesztendőt illető*; ein Jahrhundert betreffend, alle hundert Jahre geschehend, hundertjährig. 2) v. gr. historia, Sidon. literae, Tert. *világi*, *nem egyházi*, *nem papi*; weltlich, zeitlich.

Saecŭlum, et Seculum, i, n. 2. *század*, *százesztendő*; das Jahrhundert, eine Zeit von hundert Jahren. Cic. 2) *emberkor*, *embernyom*, *mintegy 33 esztendei idő*, *a' meddig egy ötöbeli ember együtt élhet*: ein Menschenalter, Zeit, so lange Menschen mit einander leben und umgehen, die ungefähr zu 33 Jahren gerechnet wird, eine Generation. Liv. 3) *emberek*; Menschen. Impia aeternam timuerunt saecula noctem, Virg. 4) *idő*: die Zeit. Seculum aureum, Prov. Hujus seculi mores in se possidet, Plaut. 5) saeculum, vel saeclum, Poët. *nemzetség*; das Geschlecht. Virg.

Saepe, Adv. *gyakran*, *gyakorta*; oft. Cic. saepius, Cic. saepissime, Cic. *igen gyakran*, *sokszor*: sehr oft.

Saepĕnŭmĕro, *igen gyakran*, *gyakorta*; sehr oft, oft.

Saepes, is, f. 3. *sövény*; der Zaun etc. vide: Sepes.

Saepĭcŭle, Adv. *gyakorta*; oft. Plaut.

Saepio, ire, 4. vide: Sepio.

Saepis, e, *gyakori*; oftmahlig.

Saeta, ae, f. 1. *serte*, *borosta*; Borste. Vide: Seta.

Saetĭger, Saetosus, vide: Setiger etc.

Saeve, Adv. *kegyetlenül*, *dühösen*, grausam wüthend, heftig. Sueton. saevius, Ovid. saevissime, Colum.

Saevĭdictum, i, n. 2. *szitok, pironszó*; ein hartes zorniges Wort. Ter.
Saevĭdĭcus, a, um, *pirongató*; hart oder zornig geredet. Ter.
Saevio, ivi, v. ii, itum, ire, 4. *kegyetlenkedni, dühösködni*; wüthen, grausam verfahren. Liv. Ventus saevit, Caes. 2) *dúlni fúlni, mérgelődni*; zornig seyn, mit Worten toben, böse seyn. Ter. 3) *lármázni, t. i. haragjában*; schreyen, lärmen. Plaut.
Saevis, e, pro: saevus, a, um; Amm.
Saevĭtas, ātis, f. 3. *kegyetlenség, dühösség*; die Grausamkeit, Wuth. Prud.
Saevĭter, Adv. i. q. saeve, Plaut.
Saevĭtia, ae, f. 1. *kegyetlenség*; die Grausamkeit. Cic. 2) v. gr. hyemis, Plin. *kegyetlenkedés, dühösködés*; die Härte, Strenge, Wuth. 3) v. gr. annonae, Tac. *drágaság*; die Theuerung.
Saevĭties, ei, f. 5. i. q. saevitia, Tacit.
Saevĭtūdo, ĭnis, f. 3. i. q. saevitia, Plaut.
Saevus, a, um, v. gr. homo, Ter. *kegyetlen, dühösködő*; grausam, wüthend. Cic. 2) v. gr. ventus, Cic. *erőszakos, dühösködő, rettenetes*; gewaltig, wüthend, schrecklich. Comp. saevior, Juv. saevissimus, Liv.
Săga, ae, f. 1. *boszorkány, bűbájos asszony*; eine Hexe, Zauberinn. Fest. 2) gen. masc. *áldozópap*; ein Opferpriester. Fest. gen. fem. *áldozó papné*; eine Opferpriesterinn. 3) id. qu. sagum, Cato. *köntös*; ein Kleid.
Săgācĭtas, ātis, f. 3. v. gr. sensuum. Sen. *az érzékek élessége, vagy az érzéki tehetségek finomsága*; die Kraft, scharf zu spüren. Sagacitas narium, Cic. *éles szaglás, finom orr*; ein feiner Geruch. Sagacitas canum, Plin. 2) Met. v. gr. hominis, Cic. consilii, Val. Max. *éles elmésség, hirtelenvaló észrevétele, gyors feltaláldása valaminek*; der Scharfsinn, die Scharfsinnigkeit. 3) *furfangosság, ravasz elme*; die Schlauheit, Verschlagenheit. Cic.
Săgācĭter, Adv. v. gr. odorari, Colum. *élesen, hirtelen*: scharf, schnell. Plin. 2) v. gr. aliquid pervestigare, Cic. *éles elmésséggel*; scharfsinnig. 3) *ravaszúl*; listig. Svet. Comp. sagacius, Sup. sagacissime, Cic.
Săgălassus, i, f. 2. urbs Pisidiae, Plin.
Săgāna, ae, f. 1. i. q. saga, Prisc.
Săgāna, ae, f. 1. *mozsár*; ein Mörsel, darin man etwas stößt. Gloss.
Săgăris, is, m. 3 fluvius Phrygiae, et Bithyniae, Ovid.
Săgārius, a, um, *ruhával báró*; mit Kleidern umgehend. 2) Subst. *ruhaáros*; ein Kleiderkrämer. JCt.
Săgātus, a, um, *hadi köntösbe öltözött*; mit einem Soldatenkleide bekleidet. Svet.
Săgax, ācis, v. gr. nasus, Plaut. *éles szaglású*; scharf und leicht etwas spürend. Canis sagax, Cic. *vizsla*; ein Spürhund. Sagacior anser, Ovid. *az élesebb hallású lúd*; die Gans mit feinerem Gehör. 2) v. gr. homo, Cic. mens, Cic. *éles és gyors elméjű, valamit hirtelen és könnyen észrevevő*; leicht etwas spürend, scharfsinnig.
Sagda, gemma coloris prasini, Plin.
Săgēna, ae, f. 1. *húzó v. kerítő háló*; ein Fischgarn, Zuggarn. Manil.
Săgīna, ae, f. 1. v. gr. anserum, Varr. *hizlalás*; die Mast, Mästung, Fütterung bis zur Fettigkeit. 2) *hízó, hízlalt állat*; das gemästete Thier. Saginam caedere, Plaut. *levágni vagy megölni a' hizlalt állatot*; das Mastvieh schlachten. 3) *hizlalástól lett kövérség*; das Fett, die Fettigkeit, die vom Mästen oder vielen Essen kommt. Justin. 4) *eleség*; die Nahrung, das Lebensmittel, der Vorrath. Ista domus sagina plena est, Plaut. 5) *hizlaló hely, ól, ketrets*; ein Maststall. Plaut.
Săgīnārium, i, n. 2. *hizlaló ól, ketrets*; ein Maststall, Gänsekorb u. s. w. Varr.
Săgīnātio, ōnis, f. 3. *hizlalás*; das Mästen, Füttern bis zum Fettwerden
Săgīno, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. boves, Varr. porcum, Prop. *hizlalni*; mästen, füttern bis zum Fettwerden. 2) *enni adni, tartani*; füttern, zu essen geben. Plin.
Săgio, ire, 4. *megérezni, észrevenni, megszagolni*; leicht etwas spüren, wittern, wahrnehmen, wie z. B. ein Spürhund 2c. Cic.
Săgitta, ae, f. 1. *nyil*; der Pfeil. Cic. Sagittam jacere, Tibull. conjicere, Virg. impellere nervo, Ovid. *ellőni a' nyilat*; den Pfeil abdrücken, abschießen. 2) *a' nyil, egy tsillagzat*;

der Pfeil, ein Gestirn. Cic. 3) i. e. Sagittaria, L. *nyílfű*; das Pfeilkraut. Plin. 4) *nyilazó, loérvágó vas*; das Laßeisen, mit dem die Schmiede den Pferden zur Ader lassen. 5) *szőlővessző kattsa vagy kotsánnya*; das äusserste Spitzchen am Rebschosse. Colum.

Săgittārius, a, um, *nyílhozvaló*; zum Pfeile gehörig. 2) Subst. *nyilas*; ein Bogenschütz. Cic. 3) *nyilas, egy tsillagzat*; der Schütz, ein Gestirn. Cic.

Săgittātus, a, um, *nyílforma, nyíl-szabású*; den Pfeilen ähnlich. 2) *nyíllal lőtt, talált, v. ért*; mit Pfeilen geschossen oder getroffen. Coel. Aur. 3) *keresztűl, v. áltáljáró mint a' nyíl*; durchdringend, wie ein Pfeil. Svavia sagittata, Plaut. *lelket sebhető tsókok*; Küsse, die das Gemüth wie Pfeile durchdringen.

Săgittĭfer, a, um, *nyíl hordozó, nyílat viselő, nyilas*; Pfeile tragend, Pfeile führend. Virg. 2) Subst. *nyilas, egy tsillagzat*; der Schütz, ein Gestirn. Manil.

Săgittĭger, a, um, idem, Avien.

Săgittĭpŏtens, tis, o. *jó nyilas, nyíllal jól lövő*; pfeilmächtig. Hinc: *nyilas tsillagzat az égen*; der Schütz, ein Gestirn. Cic.

Săgitto, āvi, ātum, āre, 1. *nyíllal lőni, nyilazni*; Pfeile abschießen, mit Pfeilen schießen. Justin. 2) e. gr. aliquem, Coel. Aur. *nyíllal meglőni, v. érni*; mit Pfeilen schießen oder treffen. 3) *nyíllal felkészítni*; mit Pfeilen versehen. Plaut.

Săgittŭla, ae, f. 1. Dim. *nyilatska, kis nyíl*; ein Pfeilchen. Apul.

Sagma, ae, f. 1. Veget. et ătis, n. 3. Vulgat. *tsótár, tsujtár, tsábrág, lótakaró, szekszena*; eine Roßdecke, ein Saumsattel.

Sagmārius, a, um, *tsótárt illető, tsótárhoz való*; den Saumsattel betreffend, dahin gehörig. e. gr. equus, Lampr. *tsótáros, mellyen lótakaró van, szekszenás*; Saumsattel tragend. 2) Subst. *terch hordozó, v. szekszenás ló*; ein Saumroß. Veget.

Săgmen, ĭnis, n. 3. *galambótz, szaporafű, v. földel együtt felszakított fű, mellyet a' Római követek az innepi pompák alkalmatosságával feltartottak*; das Eisenkraut, ein Kraut, das die römischen Gesandten bey Feyerlichkeiten aufhuben. Liv.

Săgŏchlămys, ydis, f. 3. *katona ruha v. köntös*; ein Soldatenkleid. Treb. Poll.

Sagra, ae, f. 1. fluvius Graeciae, Cic.

Sagrus, i, m. 2. fluvius Italiae, Strabo.

Săgŭlātus, a, um, i. e. sagulo indutus. Suet.

Săgŭlum, i, n. 2. Dim. *rövid köntös, kurta mente, hadiköntös*; ein kurzer Rock, ein Kriegskleid. Liv.

Săgum, i, n. 2. *hadiköntös, hadikőpönyeg, felsőruha*; ein Kriegskleid, Kriegsmantel, ein Überrock. Fest. 2) Met. *had, háború*; der Krieg. Saga sumere, parare, v. ad saga ire, Cic. *hadhoz készűlni*; sich zum Kriege rüsten. 3) *mindenféle sűrű, v. tömött gyapjú 's a' t.* alles Dichte, z. B. Wolle. Sagum aut tomentum in ea (culcita) calcabant, Varr.

Săguntīnus, a, um, *Saguntusi*; Saguntisch. e. gr. fides, Liv. *állandó hűség*; eine beständige Treue.

Săguntus, vel —os, i, f. et Săguntum, i, n. 2. urbs Hispaniae Tarraconensis, hodie: Murviedro in Hispania. Saguntini, incolae ejusdem, Liv.

Săgus, i, m. 2. i. q. Sagum. Enn. ap. Non.

Săgus, a, um, e. gr. avis, Stat. anus, Cic. *valamit könnyen, v. hamar észrevevő, jövendölő*; leicht etwas spürend oder wahrnehmend, weissagend. 2) *éles elméjű, elmés*; scharfsinnig. Svet.

Sais, urbs Aegypti, hodie: Sa. Hinc: Saites, ae, illuc pertinens. Plur. Saitae, incolae ejusdem, Cic.

Sal, G. salis, m. 3. e. gr. fossilis, Varr. coctum, montanum, Colum. *só*; das Salz. Adspergi solent sales, Varr. Vides, poni sal et mel, Idem. Salem lingere, Plaut. *enni*; essen. 2) Trop. *só, beszéd sava, finom elmésség, ízes tréfa*; Salz, feiner Witz im Reden, Scherz. Leporem quendam et salem consequi, Cic. Sale et facetiis Caesar vicit omnes, Cic. Urbani sales, Cic. *emberséges, módos, v. finom tréfák*; feine Scherze. Sal nigrum, Hor. *martzongó elmésség, sértő tréfa*; beißender Witz oder Scherz. 3) *elme, ész, okosság, ravaszság*; Verstand, Klugheit, List. Qui habet salem, quod in te est,

Terent. 4) *módosság, finomság, ízlés*; die Artigkeit, Feinheit, der Geschmack. Tectum plus salis, quam sumtus habebat, Nep. 5) *inger, ingerlés, ösztön*; der Reiz. Calor, sangvis, sudor animalium aviditatem naturali sale augent, Plin. 6) *a' verskölтőknél: tenger*; bey Dichtern das Meer. Artus sale tabentes, Virg. *tengervíz*; Meerwasser. Tyrrheno sale, Virg. i. e. mari. Campi salis, Idem. *tenger síkja*; Flächen des Meeres. 7) *hiba a' drágakőben, és kristályban*; ein Fehler auf dem Edelsteine und Krystalle: Plin. Not. sale-pro: sal, Varr.

Sàla, ae, f. 1. urbs Mauritaniae, Mela.

Sălăcaccăbĭa, ōrum, n. plur. (sal et caccabus) *megsózott és fazékban főzött ételek*; gesalzene und im Topfe gekochte Speisen. Apic.

Sălăcĭa, ae, f. 1. (salum et cieo) dea maris, Graecorum Tethys, uxor Oceani, Cic. 2) poëtice: *tengervíz, tenger*; das Meerwasser, Meer. Pacuv. Salacia et venilia, Varr. *tengerjárás*; Ebbe und Fluth. 3) urbs Lusitaniae, hodie: Alcacer de Sal, Mela.

Sălăcĭtas, ātis, f. 3. (salax) e. gr. passeris, Plin. *nőszésre, v. párzásra való hajlandóság, katzérság, bujaság, fajtalanság*; die Neigung zur Begattung, Geilheit.

Sălăcōma, tis, n. 3. *hiú kérkedékenység, v. ditsekedés*; die eitle Ruhmredigkeit. Cic.

Sàlăcon, v. Sălăco, ōnis, m. 3 *rossz, v. gaz, nyakas, v. makats ember, kinek nints oka a' nyakaskodásra*; ein schlechter, trotziger Mensch, der es nicht Ursache hat, trotzig zu seyn. Cic.

Sălămandra, ae, f. 1. *szalamándra; mérges gyék nem*; der Salamander, eine Art giftiger Eidechsen. Plin.

Sălămbo, ōnis, f. 3 cognomen Veneris apud Babylonios. Camp.

Sălămĭna, ae, vide: Salamis.

Sălămĭnĭăcus, a, um, *Szalamina szigetét illető, ahoz tartozó, Salaminai*; die Insel Salamis betreffend, dahin gehörig, Salaminisch. Lucan. 2) *Salamist, Cyprus várost illető*, die Stadt Salamis in Cyprus betreffend. Cic.

Sălămĭnĭus, a, um, idem, Nep. Salaminii, incolae insulae Salaminae, v. urbis Salaminis, Cic.

Sălămis, v. Sălămin, înis, 3. etiam Salamina, ae, f. 1. insula et urbs, hodie Colouri in sinu Saronico penes Atticam, Cic. 2) urbs Cypri, Plin.

Sălăpĭa, ae, f. 1. urbs Apuliae, hinc Salapini, Cic et Salapitāni, Liv. incolae ejusdem.

Sălăpitta, ae, f. 1. *pofontsapás, pofonvágás*; eine Maulschelle. Arnob. dub

Sălăpūtĭum, ĭi, n. 2. (sal et pulsio) *gúnyoló szó a' kis emberekre: borsszem- Jankó; törpe*; scheint ein Schimpfwort auf einen kleinen Menschen zu seyn, Duodezmännchen, ein Zwerg. Catull.

Sălar, ăris, m. 3. *lazatz*; ein Lachs. Svet. 2) *pisztráng*; eine Forelle. 3) *galótza*: eine Lachsforelle.

Sălārĭānus, a, um, e. gr. castanea, *gesztenye nem*; eine Art Castanien. Plin.

Sălārĭārĭus, ĭi, m. 2. (salarium) *zsoldos, zsoldért szolgáló*; ein Söldner, der seinen Sold bekommt. Pandect.

Sălārĭum, ĭi, n. 2. *bér, jutalom, esztendei fizetés*; der Lohn, die jährliche Besoldung. Plin. 2) *ajándék*; ein Geschenk. Svet.

Sălārĭus, a, um, (sal) *sót illető, sóhoz való*; Salz betreffend, dahin gehörig. e. gr. annona, Liv. *sóból való esztendei jövedelem, v. eszten, dő alatt elkelt só*: Ertrag oder das jährliche Einkommen aus dem Salze, oder das jährlich verkaufte oder zu verkaufende Salz, Absatz am Salze. e. gr. via, Liv. *ország út, mellyen sót hordanak*; die Salzstraße. Salarius, Subst. *sódros, v. sós haldras*; der Salz oder gesalzene Fische verkauft. Mart.

Sălassi, ōrum, m. plur. populus Alpium, Liv.

Sălax, ăcis, o. e. gr. aries, Ovid gallus, Varr. *katzér, buja, fajtalan*; geil, unkeusch Colum. 2) e gr eruca, Ovid. *bujálkó tévő, fajtalanságra ingerlő*; geil machend, zur Wollust reizend. Comp. salacior, Sup. salacissimus, Lact.

Sălde, urbs Mauritaniae, Plin.

Săldūba, ae, f. 1. urbs a) Hispaniae, Mela. b) ad mare mediterraneum, Plin.

Săle, is, n. 3. pro: sal, v. mare, Enn.

Sălĕbra, ae, f. 1. (salio) *járhatatlan, v. játratlan, egyenetlen, göröngyös, v. rögös hely*; das Holperige, ein holperiger unebner Ort. Hor. Colum. 2) Trop. *darabosság, durvaság a' beszédben*; das Holperige, Rauhe, die Rauhigkeit, z. B. im Reden. Nunquam in tantas salebras incidisset, Cic. *akadályokba, bajokba*; in Schwierigkeiten. 3) salebrae; *zavaros kérdések, mellyekből nehéz eligazodni*; verworrene und zweifelhafte Fragen, aus denen man sich nicht leicht finden kann. Cic.

Sălēbrātim, Adv. *göröngyösen, rögösen, darabosan*; holperig. Sidon.

Sălēbrātus, a, um, i. q. Salebrosus, Sidon.

Sălēbrĭtas, ātis, f. 3. *göröngyösség, darabosság, egyenetlenség*; das Holperige, Unebne. Apul.

Sălēbrōsus, a, um, e. gr. semita, Apul. *göröngyös, rögös, darabos, egyenetlen*; voller Holpern, holperig, uneben, rauh. e. gr. oratio, Ovid. *darabos, nem folyó, nem egymásból, v. nem szépen folyó*; holperig nicht recht fließend.

Sălentīni, v. Sallentini, ōrum, m. plur. populus ad mare Tarentinum, Liv. Salentinum promontorium, hodie: Capo di S. Maria di Leuca.

Sălernum, i, n. 2. urbs Neapolis, hodie Salerno, hinc: Salernitanus, a, um, *Salernói, Salernóba való*; dahin gehörig, Salernisch. Plin.

Salgāma, ōrum, n. plur. *betsinált; állanivaló gyümölts, p. o. alma, körtvély, fige*; eingemachte Früchte, z. B. Äpfel, Bienen, Feigen. Colum. Hinc: Salgamārius, *effélét készítő és árúló*; der dergleichen einmacht und verkauft. Idem.

Sălĭāris, e, *Saliusi, az az Saliusokat v. Márs papjait illető, azokhoz való*; Salisch, i. e. die Salier oder Priester des Mars betreffend, dahin gehörig. Hor. 2) *pompás, úri, derék, mikor vendégségről van szó*; prächtig, herrlich, wenn vom Schmause die Rede ist. Epulari saliarem in modum, Cic.

Sălĭātus, us, m. 4. *Saliusi hivatal, Márs papja tisztsége*; das Amt eines Salius oder Priester des Mars. Capitol.

Sălĭcastrum, i, n. 2. (salix) *vad szőlőtő nem*; eine Art des wilden Weinstocks. Plin.

Sălĭctārius, a, um, (salictum) *fűzfabokrot illető, ahoz való*; die Weidenbüsche betreffend, dahin gehörig. Salictarius, Subst. *fűzfákra ügyelő*; der die Weidenbäume besorgt. Cato.

Sălĭctētum, i, n. 2. pro: salictum, Pandect.

Sălictum, et Sălĭcētum, i, n. 2. (a salix) *fűzfás hely, fűzfabokor, füzes*; ein Ort mit Weiden besetzt, Weidengebüsch, Weidicht. Cic. Virg.

Săliens, tis, o. *felszökellő, szökdétselő, szökő, ugró*; springend. e. gr. foos, Virg. *szökőkút*; ein Springbrunnen.

Sălĭentes, ium, m. plur. *tsők, mellyekből a' víz felszökik*; Röhren, woraus das Wasser springt. Vitr.

Sălĭfŏdina, ae, f. 1. *sóakna, sóbánya*; eine Salzgrube. Vitr.

Sălignĕus, v. Sălignus, a, um, (salix) *fűzfából való, fűzfa*; aus Weiden oder Weidenholz. Saligna clava, Colum. Salignae crates, Virg.

Sălii, ōrum, m. plur. (a saliendo) *Saliusok, Márs papjai*; Salii, Priester des Mars. Hinc: Salia, ōrum, n. plur. sc. festa, Fest. 2) populus Germaniae, gens Francica, Ammian.

Sălillum, i, n. 2. (Dim. a salinum) *sótartótska*; ein Salzfäßchen. Catull.

Sălīna, ae, f. 1 *sóakna, sóbánya*; eine Salzgrube, ein Salzwerk. Plin. 2) locus Romae, et penus salis, Liv. 3) Trop. *az elmésségről és elmés mondásokról*; vom Witze und von witzigen Reden. Possessio salinarum mearum, Cic. *elmés mondások*; witzige Reden, bon mots.

Sălīnārium, ii, n. 2. *sóakna, sóbánya*; eine Salzgrube. Vitr.

Sălīnācidus, Salinacius, et Salsacidius, a, um, *sós*; salzig. Solin.

Sălīnārius, a, um, *sót, v. sóaknát illető, ahoz való*; das Salz oder Salzwerk betreffend, dahin gehörig. Vitr.

Sălīnātor, ōris, m. 3. *sókészítő, sóvágó, sófőző, v. sódros*; der Salz bereitet oder verkauft. Enn. Arnob. 2) cognomen Romanum, Liv.

Sălīnum, i, n. 2. *sótartó*; ein Salzgefäß, Salzfaß. Pers. 2) *mindenféle tserép v. fa edény*; irdenes oder hölzernes Geschirr. Plin.

Sālīnus, a, um, *sót illető, sóhoz való*; Salz betreffend, dahin gehörig.

Sālio, v. Sallio, īvi et ii, ītum, īre, 4. e. gr. pernas, Varr. *sózni, megsózni, besózni*; salzen, einsalzen.

Sālio, salivi v. salii et salui, saltum, īre, 4. v. gr. de muro, super vallum, Liv. in aquas, Ovid. *szökni, szökelleni, ugrani, ugrdlni*; springen, hüpfen. Aves ambulant quaedam, saliunt aliae, Plin. De rebus: v. gr. salit grando, Virg. 2) e. gr. e. terra, Lucr. *hirtelen előjönni, előpattanni, kibúvni*; schnell hervor kommen, hervor schießen. 3) *sebessen, v. gyorsan mozogni, szökdétselni, rezegni*; sich schnell bewegen, zittern. Gutta salit in ovo, Plin. Salit mihi cor, Plaut. *dobog a' szívem örömömben*; das Herz springt mir vor Freude 4) *meghágni, bagzani*; bespringen. Verres incipit salire. Pass. saliri, Lacta salitur ovis, Ovid. Not. salui, et salii saepe occurrunt; salivi fors nullibi.

Sālīsātĭo, v. Salissatĭo, ōnis, f. 3. e. gr. cordis, Marc. Emp. *ugrdlds, sebes mozgás, szökdellés, rezgés, dobogás*; das Speingen, die schnelle Bewegung, das Zittern.

Sālīsātor, v. Salissator, ōris, m. 3. *tagok rezgő mozgásából jövendölő*; der aus der zitternden Bewegung der Glieder prophezeyt. Isidor.

Sālisburgum, i, n. 2. *Salzburg, város és érsekség*; die Stadt, und das Erzbischofthum Salzburg. Dicitur et Juvavia, Geogr. 2) *Vizakna, város Erdélyben*; Salzburg, eine Stadt in Siebenbürgen.

Sālīsubsŭlus, i, m. 2. (Salius et subsilio, pro: Salius subsiliens) *Márs tántzoló papja*; ein tanzender Priester des Mars. Catull. 2) Mars ipse, Idem.

Sālītĭo, ōnis, f. 3. *mesterséges ugrás, szökés, ugrás, ugrdlds*; das Voltigiren, Springen. e. gr. equorum, i. e. in equos, Veget.

Sālītor, ōris, m. 3. *sóbirtokos, sós úr*; ein Salzherr. Cic.

Sālītōrius, ii, m. 2. *sóvámszedő*; ein Salzzolleinnehmer, Cic.

Sālītūra, ae, f. 1. e. gr. musti, Colum. *sózás, besózás, sóval bétsinálás, v. elkészítés*; die Salzung, Anmachung mit Salze.

Sālītus, a, um, *sózott, meg, v. bésózott*; gesalzen. Colum.

Sāllūnca, ae, f. 1. *Római gyökönke, Bétsifű, Római nárdus, Magdolna fű*; ein wohlrüchendes Kraut, wilde oder celtische Narde. (Valeriana Celtica, L.) Virg. Plin.

Sālius, ii, m. 2. sacerdos Martis, vide Salii, Liv.

Sālius, a, um, sacerdotes Martis concernens, Hor.

Sālīva, ae, f. 1. *nyál, pök*; der Speichel. Catull. e. gr jejuna, Plin. *éh nyál*; nüchteener Speichel. Salivam ciere, Idem. v. movere *megkívántatni, kívánságot gerjeszteni, hogy mintegy a' nyála folyjon valami után*; den Speichel erregen, den Mund wässerig machen, Appetit erregen. Aetna salivam tibi movet, Senec. 2) *kívánság, valaminek kívánása, valamire vágyás*; Appetit, Begierde. e. gr. mercurialis, Pers. *nyereségre*; nach Gewinn. 3) *íz, p. o. bornak íze*; der Geschmack, z. B. des Weins. Prop. Plin. 4) *nyálkás nedvesség, nyálkásság, p. o. mint a' tsigáé*; die speichelartige Feichtigkeit, das Schleimige, z. B. dee Schnecken, Austeen. Lacrymationum salivae, Tert. *könnyek*; die Thränen.

Sālīvāris, e, *nyálhoz való*; zum Speichel gehörig. e. gr. glandula Gloss. *nyálkrás hús*; die Speicheldrüse.

Sālīvārius, a, um, *nyál forma, nyálas, nyálkás, enyekes*; dem Speichel ähulich, schleimig. Plin.

Sālīvātĭo, ōnis, f. 3. *nyálfolyás*; der Speichelfluß. Coel. Aur.

Sālīvātum, i, n. 2. *nyálfolyást indító ital*; ein Trank, um den Speichel zu erregen. Colum.

Sālīvo, āre, 1. *tajtékzani, tajtékot túrni*; geifern. Plin. 2) *bédztatni, senyveszteni, v. pátzolni*; einwässern, einbeitzen. Colum. 3) e. gr. pecus, Idem. *nyálfolyás által orvosolni*; durch den Speichelfluß curiren.

Sālīvōsus, a, um, *nyálas*; voll Speichel. Apul. 2) *nyálforma, nyálkás, enyekes, nyúlós, szívos*; speichelartig, schleimig, zähe. Plin.

Sălix, icis, f. 3. *fűzfa, fűz*; die Weide, Weidenbaum. Varr. Linn.

Sallentini, Sallentinus, vide: Salent.

Salliu, Sallītus, vide: Salio, *sózni*; salzen. et Salitus.

Sallo, v. Salo, salli, salsum, ěre 3.

(sal) *sózni, megsózni, besózni*; salzen, einsalzen. Varr. Lucil.

Sallustiānus, (Salust.) a, um, v. gr. brevitas, Quint. lectio, Gell. *Sallustiusi, az as Sallustiust illető, ő hozzá való, v. illő*; Sallustisch i. e. den Sallustius betreffend, dahin gehörig. Sallustianus, Subst. *Sallustiust követő*; ein Nachahmer desselben. Senec.

Sallustius, ii, m. 2. (Salust.) C. Sallustius Crispus, celebris historiographus tempore Ciceronis. 2) *az ő asszszony testvérjének fia*; sein Schwestersohn. Hor.

Salmăcidus, a, um, e. gr. aqua, Plin. *savanyús, és egyszersmind sós*; säuerlich, und zugleich gesalzen. 2) *asszszonyos, asszszonyi*; weibisch. Spolia salmacida, Cic.

Salmăcis, ĭdis, f. 3. nympha, filia Coeli, at Terrae. Fast. 2) fons in Caria juxta Halicarnassum, cujus potus effeminare dicitur, Ovid.

Salmo, ōnis, m. 3. *szemling, lazats, hal*: ein Salm, Lachs. Auson. Linn. Trutta salmonata, *galótza*; eine Lachsforelle. Scalig. (Salmo trutta, L.)

Salmora, ae, f. 1. *Salm vize*; der Fluß Salm. quem Mosella excipit, Auson.

Salmōneus, ei, m. 2. filius Aeoli, imitator tonitruum. Virg. Salmoneus alter, Prov. *kevély ember*: ein hochmüthiger Mensch.

Salmōnis, ĭdis, f. 3. filia Salmonei, alias Tyro, quae dilexisse dicitur Enipum, Ovid.

Salnitrum, i. q. Nitrum.

Sălo, ōnis, m. 3. fluvius Hispaniae, Mart.

Sălŏmon, ōnis, m. 3. rex sapientissimus, Davidis regis Israëlitici filius, Juvenc.

Sălŏmōnius, a, um, *Salamoni*: Salomonisch e. gr. templum. Prud. *Salaman templama*; der Tempel Salomonis.

Sălōna, ae, f. 1. et Sălōnae, ārum, plur. urbs Dalmatiae, Caes. hodie: Spalatro.

Sălor, ōris, m. 3. *tengerszín, zöldszín*; die Meerfarbe, grüne Farbe. Mart. Cap.

Salpa, ae, f. 1. piscis marinus, qui nisi verberatus, coqui non potest; *tőkehal*; ein Stockfisch. Plin.

Salpicta, v. Salpista, ae, m. 1. *trombitás, kürtös*; ein Trompeter. Vopisc. Jul. Firm.

Salpinx, ingis, f. 3 *trambita, kürt*; eine Trompete. Serv.

Salpūga, ae, f. 1, i. q. Solipuga, Plin.

Salsāmen, inis, n. 3. i. q. salsamentum, Arnob.

Salsāmentārius, a, um, (salsamentum) *besózott, v. etzettel borsal, v. etzettel faolajjal bétsinált halat, v. ételt, v. annak sós levét illető, v. ahoz való*; eingesalzene oder marinirte Fische Speisen, oder ihre Lacke betreffend, dahin gehörig. Colum. Salsamentarius, Subst. *a' ki illyen halakat árúl, halárus*; der mit solchen Fischen handelt, Fischhändler. Auct. ad Her.

Salsāmentum, i, n. 2. *sós hallév*; Fischlacke. Cic. 2) *besózott, v. etzettel, borsal, v. etzettel faolajjal bétsinált hal, v. étel, v. hús*; eingesalzener oder marinirter Fisch, eingesalzene Speise, eingesalzenes Fleisch. Ter. Varr. Colum

Salse, Adv. *sóval; sósan*; mit Salz, gesalzen. 2) Trop. e. gr. dicare, Cic. *elmésen, éles elmével, eszesen, böltsen*; mit Witz, witzig, scharfsinnig. 3) *tréfalódra*; spöttisch. Idem. Comp. salsius, Quint. Sup. salsissime, Cic.

Salsēdo, ĭnis, f. 3. *sósság, sós íze, v. valta valaminek*; die Salzigkeit, salziger Geschmack oder Wesen, das Salzige einer Sache. Pallad.

Salsilāgo, ĭnis, f. 3. *sósság, sós tulajdonság*; die Salzigkeit, salzige Eigenschaft. Plin. 2) *sós lév, aludt lév, kotsonya*; gesalzene Brühe, Sulze. Idem.

Salsipŏtens, tis, o. *tengeren uralkodó*; Beherrscher des Meeres. e. gr. Neptunus, Plaut. *tenger istene Neptunus*; der Meergott Neptunus.

Salsitūdo, ĭnis, f. 3 *sósság, sós íz*; die Salzigkeit, salziger Geschmack. Plin. Vitr. 2) *sós nedv, v. nedvesség*; eine salzige Feuchtigkeit. Gloss. 3) Met. salsitudo non est illi, Erasm. *e lélek se élet benne*; es ist weder Geist noch Leben in ihm.

Salsūgo, ĭnis, f. 3. *sós lev*; eine Salzbrühe Vitr. 2) *besózás*; die Einsalzung. Plin.

Salsūla, ae, f. 1. *sóskút*; Salzbrunnen. Amm.

Salsūra, ae, f. 1. *besózás, etzettel*

bo-sal, *v. etsettel faolajjal betsinálás*: die Einsalzung, Marinirung. Colum. 2) *sóslév*; eine Salzlacke. Varr. 3) Trop. meae animae salsura evenit, Plaut. *rossz kedvem van*, *kedvetlen vagyok*; ich bin mißmuthig.

Salsus, a, um, e. gr. mare, Virg. *sós*; gesalzen. 2) *módos*, *jeles*, *tréfás*; artig, scherzhaft. Hoc ipsum salsum illi et venustum videbatur, Cic. 3) salsa verba, Idem. *vagdalódások*; Stichelreden. Comp. salsior, Cic. Sup. salsissimus, Plin.

Saltābundus, a, um, *tántzoló*; tanzend. Gell.

Saltātĭo, ōnis, f. 3. *tántzolás*, *tánts*; das Tanzen, der Tanz, Cic. 2) gestus actorum, praesertim pantomimorum, Idem.

Saltātiuncŭla, ae, f. 1. *tántsotska*; ein Tänzchen. Macr.

Saltātor, ōris, m. 3. *tántzoló*, *tántzos*; ein Tänzer. Cic. 2) *tántsmester*; ein Tanzmeister. Idem. 3) *ballét tántzos a' theátromon*; auf der Bühne, Ballet-Tänzer. Quint.

Saltātōrie, Adv. *tántzolva*, *tántzoló módon*; tanzend. Apul.

Saltātōrius, a, um, *tántsot illető*, *tántshoz való*; das Tanzen betreffend, dahin gehörig. Orbem saltatorium versare, Cic. *karikában*, *v. kerekben tántzolni*, *karikás tántsot járni*; im Kreise tanzen, einen Kreistanz machen. e. gr. ludus, Scip. Afric. ap. Macr. *tántzoskola*; eine Tanzschule.

Saltātrīcŭla, ae, f. 1. (Dim. a saltatrix) *tántzos asszszonyka*, *v. leányka*; eine Tänzerinn, wenn man vermindernd redet. Gell.

Saltatrix, īcis, f. 3. *tántzos asszszony*, *v. leány*, *ballét tántzos*, *theátromi tántzos*; eine Tänzerinn, Ballet-Tänzerinn, Actrice. Cic.

Saltātus, us, m. 4. *tántzolás*; das Tanzen. Liv.

Saltem, Adv. *legalább*; wenigstens, zum wenigsten. Cic. 2) *külömben*, *egyébképpen*; sonst. Quis ego sum saltem, si non sum Sosia? Plaut. 3) *annyira*; sogar. Quint. Hinc: non saltem, Plin. Panrg. *még tsak nem is*; nicht einmahl.

Saltĭcus, a, um, *ugráló*, *szökdellő*, *tántzoló*; hüpfend, tanzend. Tert.

Saltim, i. q. Saltem, Auson.

Saltĭto, āre, 1. Frequ. *ugrálni*, *tántzolgatni*; oft springen, tanzen. Quint.

Salto, āvi, ātum, āre, 1. *tántzolni*, *ugrani*, *ugrálni*, *szökdétselni*; tanzen, springen. e. gr. commode, Nep. *díszesen*, *v. ékesen tántzolni*; zierlich tanzen. 2) e. gr. puellam, carmina, Ovid. Cyclopa, Hor. *valamit*, *v. valaki történetét tántzolva*, *tánts által*, *v. tántzban kifejezni*; etwas oder eine Geschichte von Jemanden tanzend ausdrücken.

Saltŭāris, e. *tántzoló*; tanzend. Plin.

Saltŭārius, ĭi, m. 2. *erdőségre*, *berekre*, *ligetre*, *és legelőre*, *'s általjában jószágra ügyelő*, *erdőmester*; der auf die Waldungen, Gehölze und Triften, und überhaupt auf das Gut Achtung geben muß, ein Forstmeister, Förster. Pand.

Saltŭātim, Adv. *szökdétselve*, *ugrándozva*; springend, hüpfend. Gell. 2) Trop. e. gr. scribere, Idem. *nem rendiben*, *hanem hol es hol amos dologról*, *v. materiáról*; nicht nach der Ordnung, sondern bald von dieser, bald von jener Materie.

Saltŭensis, e, e. gr. colonus, Cod. Just. *erdőt*, *ligetet*, *v. legelőt illető*, *ohos*, *v. oda való*, *erdőségi*, *ligeti*, *legelői*; Wald, Gehölz oder Triften betreffend, dahin gehörig.

Saltŭōsus, a, um, e. gr. locus, Sall. regio, Nep. *erdős*, *ligetes*; voll Wald, waldig, Nep.

Saltus, us, m. 4. e. gr. agrestis, Ovid. *ugrálás*, *ugrás*, *tántzolás*, *tánts*; das Springen, der Sprung, das Tanzen, der Tanz. Cic. Saltu venit super ardua Pergama, Virg. *keresztül ugrott*; hinüber gesprungen Saltum dare, Ovid *ugrást tenni*, *ugrani*; einen Sprung thun, springen. 2) e. gr. Pyraeneus, Nep. *erdős hegy*, *bérts*; ein waldiges Gebirge. Saltus sylvasque, Virg. 3) *erdőség*, *tsere*, *liget*, *markalegelő*; ein Forst, eine Waldung, worin Vieh weidet, Gebirgwald, Viehtrift. Saltibus in vacuis pascant, Virg. 4) *mezei*, *v. falusi jószág*, *mellynek marha legelői vannak*; ein Landgut, das Viehtriften hat. Juv. De saltu agroque dejicitur, Cic. 5) numerus agrorum, continens quatuor centurias, v. 800 jugera, Varr. 6) e. gr. Thermopylarum, Liv. nemorum, Virg.

erdőnek, v. szoros útnak ki, v. bémenetele, v. ki, v. bejárása, mély út, szoros út, partos út; Ausgang oder Eingang eines Waldes oder engen Passes 7) Trop. *bajos dolog*; eine bedenkliche Sache. Ex hoc saltu damni eliciam foras, Plaut. 8) Trop. saltum obseptum, i. e. pudendum muliebre, Idem. Not. Gen. salti pro: saltus, Acc.

Sălūber, bris, bre, et Sălūbris (masc. et fem.) e, e. gr. consilium, Cic. *hasznos, hasznalatos, jó, valakinek javára tzélozó*; heilsam, nützlich. 2) e. gr. corpus, Liv. *egésséges, egésséges*; gesund. Comp. salubrior, Idem. Sup. saluberrimus.

Sălūbrĭtas, ātis, f. 3. *egésség, v. egésség*: die Gesundheit. Cic. 2) *hasznosság, hasznalatosság*; die Heilsamkeit. Plin.

Sălūbrĭter, Adv. *egésségesen*; gesund. Cic. Colum. 2) e. gr. emere, Plin. Ep. bellum trahere, Liv. *hasznosan, hasznalatosan, hasznonnal*; nützlich, heilsam, mit Vortheil.

Sălum, i, n. 2 *tenger méllye, az az: a' tenger távol a' parttól*; das offene hohe Meer, i. e. das Meer in einiger Entfernung vom Ufer. Cic. Nep Liv. 2) Poët. *áltáljában tenger*; Meer überhaupt. Virg. Ovid. Prop 3) *folyóviz habja, v. hullámja*; Wellen eines Flusses Amnis saevit majore salo, Stat. 4) *tengeren járás, hajókázás, v. hajórázás*; das Fahren auf der See, die Schifffahrt, oder das Rütteln des Schiffes beym Fahren. Salo nauseaque confecti, Caes. 5) *tengerszín*; die Meerfarbe. Mart. Cap. 6) Trop. *elme, v. lélek nyughatatlanság*; die Gemüthsunruhe. Cum in isto engitatinnis salo fluctuarem, Apul. Not. occurrit etiam: salus, e. gr. undantem salum, Eno.

Sălus, ūtis, f. 3. *egésség*; die Gesundheit. Cum salute ejus fiat, Ter. *egésségének ártalma nélkül*; ohne Schaden seiner Gesundheit. Medicina ad salutem reducere, Cic. *meggyógyitni*; heilen. 2) *egésség istenasszanya*; die Göttinn der Gesundheit. Ipsa Salus servare illos non potest, Ter. Virg. 3) *boldogság, szerentse, előmenetel, java valakinek*; das Heil, Wohl, Glück. Nulla salus bello, Virg. 4) *Rómaí polgárnak polgári java, v. szerentséje, az az: mikor nem számkivetésben él*; das bürgerliche Wohl eines Römers, i. e. wenn er nicht im Exilio lebt. Restitutio salutis, Cic. *számkivetésből való visszahivattatás*; die Zurückberufung aus dem Exilio. 5) *élet (de közönségesen tsak akkor, mikor az veszedelemben forog)*; das Leben, (doch insgemein nur wenn es in Gefahr ist). Salutis tuae rationem judicum severitati reservavit, Cic. 6) *nyájaskodó szó*; ein Liebkosungswort. Quid agis mea salus, Plaut. 7) *megmenekedés, megszabadúlás, megmaradás*; die Rettung. Sine spe salutis, Nep. Ad salutem vocare, Cic. *megmenteni, v. bátorságba helyheztetni*; retten oder in Sicherheit setzen. Pecuniae salutem adtulit, Caes. *megmentette*; hat gerettet. 8) *szabadúló eszköz, v. mód*; ein Rettungsmittel. Una est salus, Liv. Nulla salus reip. reperiri potest, Cic. 9) *bátorság, bátorságbanlét*; die Sicherheit. Juris, libertatis, fortunarum suarum salus in istius damnatione coosistit, Cic. 10) *köszöntés*; der Gruß. Impertit tibi multam salutem, Cic. *szivesen köszönt*; grüßt dich vielmahls. Salutem dare; *köszönni*; grüßen. Salutem reddere; *a' köszöntést visszszonozni, v. fogadni*; erwiedern. Salute data redditaque, Liv. v. salute accepta redditaque, Idem. Salutem dicere alicui, Plaut. *köszöntesét tenni, köszönteni*; grüßen. Etiam sine: dicere, e. gr. Aoachasis Hennoni salutem, Cic. Not. Salutem dicere, significat etiam: *elbútsúzni, bútsút, végbútsút venni*; Abschied nehmen. Hinc: Trop. e. gr. foro et curiae, Cic. *lemondani valamiről, felhagyni vele*; entsagen, sich lossagen, aufgeben.

Sălustĭus, Salustianus, vide: Sallust.

Sălūtābundus, a, um, (saluto) *köszöntő*; grüßend. Mart. Cap.

Sălūtāris, e, (salus) e. gr. res, Cic. herba, Ovid. *egésséges, az egésségnek hasznos*; heilsam, der Gesundheit zuträglich, gesund. e. gr. ars, Hor. *orvostudomány*; die Arzneykunst. 2) e. gr. consilium, Cic. *hasznos, hasznalatas, előmeneteles, valakinek javára tzélozó, jó*; heilsam, zuträglich, vortheilhaft, dienlich.

e. gr. litera, Cic. i. q. A (i. e. absolvo) *mivel felszabaditást jelentett*; weil er die Lossprechung anzeigte. 3) e. gr. digitus, Gloss. *mutató ujj*; der Zeigefinger. 4) e. gr. porta, Fest. i. e. ad quam templum Salutis erat Romae.

Sălūtārĭter, Adv. *hasznosan, hasznolatosan, maga hasznára, v. javára, hasznalatos módon*; heilsam, vortheilhaft, auf zuträgliche Art. Cic.

Sălūtārĭum, ii, n. 2. *megnyert egésségért való ajándék*; ein Geschenk für die erlangte Gesundheit. Tert.

Sălūtārĭus, a, um, id. qu. salutaris. Tert.

Sălūtātĭo, ōnis, f. 3. *köszöntés*; das Grüßen, Begrüßen. Cic. Liv. 2) *udvarlás, tisztelet, látogatás*; die Aufwartung, der Besuch. Dare se salutationi amicorum, Cic. *a' látogatást, v. udvarlást elfogadni*; Besuch oder Cour annehmen. Opperientes salutationem Caesaris, Gell. *udvarolni akartak a' tsászárnak*; wollten dem Kaiser ihre Aufwartung machen.

Sălūtātor, ōris, m. 3. *köszöntő, a' ki valakit köszönt, v. valakinek köszön*; der einen grüßt. Stat. 2) *különösen: a' ki valamelly előkelő embernél reggelenként teszi tiszteletét, v. udvarlását*; besonders: der einem Vornehmen täglich früh seine Aufwartung, sein Compliment macht. Mart. Cic. 3) *látogató*; der einen besucht. Cic.

Sălūtātōrĭus, a, um, *köszöntést illető, köszöntéshez való, v. tartozó*; das Grüßen betreffend, zum Grüßen gehörig. e. gr. cubiculum, Plin. Ep. *udvarló, v. meghallgatószoba, v. palota*; ein Audienz-Zimmer oder Saal.

Sălūtātrix, īcis, f. 3. *köszöntő (asszony, v. leány)*; eine Grüßerinn. Juv. e. gr. turba, Idem. *tiszteletet tevő, udvarló, látogató*; Aufwartung machend, besuchend.

Sălūtātus, a, um, *köszöntött*; gegrüßet. Ovid.

Sălūtĭfer, a, um, *boldogság, szerentse, szabadúlás, v. egésség hozó, hasznos, hasznalatos*; Heil, Glück, Rettung, Gesundheit bringend, heilsam. e. gr. puer, Ovid. i q. Aesculapius.

Sălūtĭfĭcator, ōris, m. 3. *szabadító, megmentő*; ein Retter. Tert.

Sălūtĭgĕr, a, um, *hasznos, hasznalatos, jó, egésséges, boldogság, szerentse, v. szabadúlás hozó*; heilsam, Heil, Glück, Rettung bringend. Auson. 2) e. gr. libellus, Idem. *köszöntést hozó, köszöntő*; Grüße bringend, grüßend. Subst. *küldözgetésre való szolga, követ*; ein Bedienter zum Verschicken, Bothe. Apul.

Sălūtĭgĕrŭlus, a, um, e. gr. puer, Plaut. idem.

Sălūto, avi, ātum, āre, 1. (salus) *köszönteni*; grüßen. Cic. e. gr. aliquem verbis alicujus, Ovid. *valaki nevében, v. nevével*; im Nahmen eines andern. 2) *tzímezni, titulálni*; tituliren. Ut salutas, ita resalutaberis, Prov. *a' mint köszönsz, úgy fogadják, v. a' millyen a' mosdó, ollyan a' kendő*; wie es in den Wald schallt, so schallt es wieder zurück. 3) *megszóllítni, hozzászóllni*; anreden. e. gr. aliquam paullo liberius, Cic. *valakivel szabadotsabban társalkodni*; mit einer etwas frey umgehen. 4) e. gr. deum, Ter. *segítségűl hívni, kérni valakit, esedezni valaki előtt, v. valakinek*; anrufen, bitten. 5) *elbútsúzni, bútsút venni*; Abschied nehmen. Plaut. 6) *nevezni, hívni*; nennen. Poëta salutatur, Hor. 7) *valakinek udvarolni, tiszteletet tenni, valakit tisztelni, látogatni, meglátogatni*; einem sein Compliment machen, einen besuchen. Venit Ephesum mei salutandi caussa, Cic. 8) *meghagyni, megtartani*; lassen, retten. Palmites saiutentur, Plin.

Salvātor, ōris, m. 3. (salvo) *megszabadító, megtartó*; Erretter, Erlöser, Erhalter. Tert.

Salve, Adv. *egésségesen, egésségben, jó karban, jó állapotban*; gesund, bey gutem Befinden, bey guten Umständen. Plaut.

Salve, Imperat. a salveo; *egésséggel! Isten áldjon meg! Isten hozott! jó napot! Isten veled! jó szerentsével járj!* sey gegrüßt! Gott grüße dich! willkommen! guten Tag! Gott behüte dich: lebe wohl! Plaut.

Salvĕo, ēre, 2. (salvus) *egésséges lenni, jó állapotban, v. jó karban lenni*; gesund seyn, sich gesund und

wohl befinden. Ter. Plaut. Praesertim in salutationibus Imperat. vide: salve. Dionysium velim salvere jubeas, Cic. *kérlek, köszöntsd Dionysiust*; ich bitte dich den Dionysius zu grüssen. Deum salvere jubent, Liv. *istennek nevezték, v. titulálták*: grüssten ihn als Gott, titulirten ihn Gott. Etiam de rebus inanimibus: salve, magna parens frugum, Saturnia tellus, Virg. Not. mane in salutationibus dicebatur: salve; vesperi: ave, Svet. *A' prüsszentésközben*; beym Niesen. Salvere Githona jubet, Petr.

Salvĭa, ae, f. 1. (salvus) *zsálya*; Salvey, eine Pflanze. Plin. Linn

Salvĭficator, ōris, m. 3. i. q. salvator, Tert.

Salvĭfico, āre, 1. *megszabaditni, megváltani, megtartani*; erretten. Sedul.

Salvĭficus, a, um, *megszabadító, oltalmazó, hasznos, használatos*; erretend, heilbringend. Alcim. Avit.

Salvo, āvi, ātum, āre, 1, *megtartani, megmenteni, elébbeni állapotjába, v. karba helyheztetni*; retten, in vorigen Stand setzen. Plin.

Salvus, a, um, *egésséges*; gesund. Cic. 2) *bátorságos, veszedelmen kivül lévő*; sicher, ohne Gefahr. Salva res est, Ter. *jól van a' dolog*; es gehet gut. 3) *ép, egész*; unverletzt, unbeschädigt, ganz. e. gr. Penelope, Prop. *még nem sértett, szűz*: unverletzt, keusch. 4) sana et salva respublica, Cic. *jó karban lévő*; wohl eingerichtet. 5) salvis legibus, Idem, *a' törvények sérelme nélkül*; ohne Nachtheil der Gesetze. 6) salva conscientia: *jó, v. tiszta lelki esméretre*; mit gutem Gewissen. 7) salvum te advenire gaudeo, Ter. *Isten hozott*; sey mir willkommen 8) deus me salvum servatum vult, Plaut. *Isten kegyelméből még jó állapotban vagyok*: es gebt mir durch Gottes Gnade noch wohl. 9) salva veria, Gloss. *engedelemmel legyen mondva*; mit Erlaubniß zu reden.

Sam pro: suam. v eam obsolet. Enn.

Sămaei, ōrum, vide: Same.

Sămăra, vide: Samera.

Sămărdăcus, i, m. 2. *néptsaló, ámító, szemfényvesztő, alákos*; ein Leutebetrieger, ein Gaukler. August.

Sămărĭa, ae, f. 1. regio et urbs Palaestinae. Hinc: Samarītes(a) ae, m. 1. *Samariabeli lakos*; ein Samariter. Tacit. Samarītānus, a, um, *Samáriába való, Samariai*; dahin gehörig, Samaritanisch. Sedul. Samarīticus, a, um, i. q. Samaritanus, Juvenc. Samarītis, ĭdis, f. 3. *Samariai asszony, v. leány*; eine Samariterinn. Idem. et Alcim. Avit.

Sămărŏbrīva, ae, f. 1. urbs Galliae, Cic. hodie: Amiens.

Sambūca, ae, f. 1. *három szegű hűros muzsikaszerszám, mint a' hárfa*; ein dreyeckigtes Saiten-Instrument, etwa eine Art von Harfe. Vitr. 2) *hadi gépely, v erőmiv, kőfaltörőkos*; eine Kriegsmaschine, ein Mauerbrecher. Idem.

Sambūcātus, a, um, *bodzából készült, v. való, bodza*; aus Hollunder bereitet. e. gr. vinum, Prisc. *bodzabor*; der Hollunderwein.

Sambūceārius, ii, m. 2. *hárfás, hárfásó*; ein Harfenschläger. Gloss.

Sambūcĕlaeon, i, n. 2. *bodzaolaj*; das Hollunderöhl. Afr.

Sambūcĕus, a, um, *bodzából, v. bodzafából való, hodza, bodsafa*: aus Hollunder. Aur. Vict.

Sambūcina, ae, f. 1. *húros muzsikán játszó, v. hárfás asszony, v. leány*; ein Frauenzimmer das auf der Sambuca spielt, ein Saitenspielerinn. Plaut.

Sambūcistria, ae, f. 1. i. q. sambucina, Liv.

Sambūcus, i, f. 2. *bodzafa, bodza*: ein Hollunderbaum. Plin. Etiam: săbucus, Seren. Samm. Săbucum, Idem. *bodzafa gyümöltse, bodza*: die Frucht desselben.

Săme, es, f. 1. insula maris Ionici penes Cephalloniam, Ovid. Virg. 2) urbs ibidem, Virg. Hinc: Samaei, incolae ejusdem, Liv.

Sămĕra, v. Samara, ae, f. 1. *szilfa mogva*: der Same des Ulmbaums. Colum. Plin.

Sămĭa, ae, f. 1 *Samosi lepény neme*; eine Art samischer Kuchen. Tert.

Sămio, āvi, ātum, āre, 1. *fényesítni, pallérozni*; blank machen, poliren. Veget. Ferramenta samiata. Vopisc.

Sămiŏlus, a, um, (Demin. a Samius) e. gr. poterium, Plaut. *földből való, föld*; irden.

Sămius, a, um, *Samosba, v. -ből való, Sámusi*: in, aus Samos, dahin ge-

hörig, Samisch. e. gr. mater, Ter. terra, Liv. i. e. insula Samos. e. gr. Juno, Cic. quae ibidem colebatur. Genitrix, quae delectatur Samia arena, i. e. Juno, Juv. Samii, incolae insulae Sami, Cic. Not. a) Samius senex, Ovid. v. saltim: Samius, Idem. i, e. Pythagoras. b) lapis, Plin. *aranypalléroző kő*: ein Stein zum Goldpoliren. 2) e. gr. testa, Tibull. *földből való, föld*; irden. Samia. sc. vasa. Auct. ad Her. *tserép edény*; irdenes Geschirr.

Samnis, ĭtis, v. Samnītis, e, *Samniumba, v. -ből való, Samniumi*; in oder aus Samnium, dahin gehörig, Samnisch. Exercitum Samnitem, Liv. Ager Samnis, Liv. Subst. Samnis, Plur. Samnites, Liv. incolae Samnii. 2) certi gladiatores, Lucil. ap. Cic. Not. Nominat. Samnitis, Cato ap. Fest.

Samnītĭcus, a, um, (samnis) *Samniumi, Samniusokat illető, ahoz tartozó, v. való*; Samnisch, die Samniter betreffend, dahin gehörig. Suet.

Samnītis, Samnītes, vide: Samnis.

Samnĭum, ii, n. 2. regio Italiae, in qua Samnites habitarunt. Liv.

Sāmŏlus, i, f. 2. *lédny kökörtsin, tavaszi kökörtsin. v. patatz*; die Küchenschelle. (Anemona Pulsatilla, L.) Plin.

Sāmos, v. —us, i, f. 2. insula frugifera, una cum urbe ejusdem nominis Joniae vicina, locus natalis Pythagorae. Plin. Not. Samos Threicia, i. e. Samothrace, Virg. 2) pro insula: Same, Auson.

Sămŏsăta, ae, f. 1. urbs Asiae, Plin.

Sămŏtrāce, es, f. et Samotrāca, ae, f. insula maris Aegei ad Thraciam, vocatur etiam Samothracia, Virg. hodie: Samandrachi.

Sămŏthrācēnus, a, um, in, v. ex insula Samothraciae, Plin.

Sămŏthrāces, um, vide: Samothrax.

Sămŏthrāce, es, et Samothracia, ae, f. 1. insula Lemnó vicina, in ora Thraciae. Virg. 2) species gemmae, Plin.

Sămŏthrācius, a, um, *Samothrdcidba, v. -ből való, Samothrdciai*; in, aus Samothrace, Samothracisch, Plin. Samothracia ferrea, i. e. annuli ferrei, Lucr.

Sămŏthrax, ăcis, idem. Dii Samothraces, Varr. Subst. incola Samothraciae. Plur. Samothraces, Liv.

Sampsicerāmus, i, m. 2. rex parvus urbis Emesae in Coelesyria victus 4 Pompejo. Jocose sic Cicero Pompejum nominat. Attic.

Sampsūchĭnus, a, um, e. gr. oleum, Plin. *majoránnából való, majoránna*; aus Majoran.

Sampsūchum, i, n. 2. *majoránna*; der Majoran. (Origanum Majorana, L.) Plin.

Samsa, Sampsa, v. Sansa, ae, f. 1. *olajbogyómag*; ein Olivenkern. 2) *béttsinált olajbogyó*; eingemachte Oliven. Colum.

Sāmus, i, vide: Samos.

Sāna căsa, f. Sanagannum, comitatus et urbs Sargans in Helvatia. Geogr.

Sānābĭlis, e, e. gr. vulnus, Ovid. homo, Cic. *gyógyítható, meggyógyítható, orvosolható, javítható, jobbítható mind testére mind lelkére nézve*; heilbar, dem Leibe und der Seele nach. Comp. sanabilior, Cels.

Sānas, ātis, Plur. Sanates, quasi sanati appellati, i. e. sanatae mentis. Fuerunt autem Sanates qui supra infraque Romam habitaverunt, qui cum defecissent a Romanis, bravi post redierunt in amicitiam, quasi sanata mente. Gall. a legg. XII. tab. Fest.

Sānātĭo, ōnis, f. 3. e. gr. corporum, Cic. Trop. malorum, Idem. *meggyógyítás, megorvoslás*; die Heilung.

Sānātor, ōris, m. 3. *meggyógyító, megorvosló, orvos*; ein Heiler, Gesundmacher, Arzt. Paul. Nol.

Sānātus, a, um, *meggyógyított, megorvosolt*; geheilet. Cic.

Saneaptis, ĭdis, f. 3. condimentum fictum. Plaut. Pseud.

Sanchromăton, i, n. 2. i. q. dracontium, Apul.

Sancĭo, īvi, v. ii, xi, cītum, et ctum, īre, 4. a. gr. carmina alicui, Stat. *szentelni, ajánlani*; heiligen, weihen, widmen. 2) e. gr. legem, Cic. foedus sanguine alicujus, Liv. poenam, Stat. *valamit szentté, v. sérthetetlenné tenni, szentül, v. sérthetetlenül elvégezni, rendelni, meghatározni*; etwas heilig, unverbrüchlich oder unverletzlich machen, als heilig und unverbrüchlich festsetzen. Etiam absolu-

te, e. gr. sanxit edicto, ne etc. Cic. Solon capite sanxit, si qui etc. Cic, *haldlos büntetést szabott*; bey Lebensstrafe verordnet. 3) e. gr. acta Caesaris, Cic. dignitatem alicujus, Idem. *hitelessé, v. dllandóvd tenni megerősitni*; gültig oder dauerhaft machen, bekräftigen, bestätigen. Qui foedera fulmine sancit, Virg. Quae conjuctio necessitudinem eorum sanxit, Nep. e. gr. augurem, Cic. *helybenhagyni, a' vdlasztdsdt jóvd hagyni*; genehmigen, die Wahl billigen. Hercules sanxerat orbem, Prop. i. e. fimaverat, in pertnnm pacaverat. 4) e. gr. aliquid lege, Cic. incestum supplicio, Idem. *büntetés dltal, v. alatt megtiltani, büntetést tenni rd*; etwas bey Strafe verbiethen, verpönen. 5) *büntetni, megbüntetni*; strafen. Honoris cupiditas Ignominia sancitur, Cic

Sancte, Adv. *szentül, sérthetetlenül*; heilig, unverletzlich. Cic. 2) e. gr. deum colere, Cic. *kegyesen, igazdn, fedhetetlenül, v. lekiesméretesen*; fromm, religiös, unsträflich, gewissenhaft. Se sanctissime gerere, Cic. Sanctissime observare promissa, Cic. 3) *szemérmesen, betsületesen, tisztességesen*; züchtig, ehebar. Dicta sancte et antique, Quint. 5) *szorosan, gondosan, pontosan*; genau, pünctlich. Opinionem sanctissime conservare, Quint. Tabulas sancte servare, Cic..

Sanctesco, ĕre, 3. *szenté lenni*, heilig werden. Acc.

Sanctĭfĭcātĭo, ōnis, f. 3. *megszentelés*; die Heiligung. Tert.

Sanctĭfĭcātor, ōris, m. 3. *megszentelő*; der Heiligmacher. Tert.

Sanctĭfĭcātus, a, um, *megszentelt*; geheiliget. Tert.

Sanctĭfĭcium, ĭi, n. 2. *megszentelés, szentség*; die Heiligung, das Heiligthum. Tert.

Sanctĭfĭco, āre, 1. *megszentelni*; heiligen. Tert.

Sanctĭfĭcus, a, um, *megszentelő*; heiligend. Juvenc.

Sanctĭlŏquus, a, um, *szentül beszéllő, szent beszédű*; heilig redend. Prud.

Sanctĭmōnĭa, ae, f. 1. *lelkiesméretesség, lekiesméretes magaviselet, betsületesség, kegyesség*; die Gewissenhaftigkeit, gewissenhaftes Betragen, Rechtschaffenheit, Frömmigkeit. Domus clausa sanctimoniae, Cic. 2) e. gr. nuptiarum, Auct. ad Her. *szentség*; die Heiligkeit. Ad deorum religionem et sanctimoniam demigrasse, Cic. pro: ad deos sanctos. 3) *pontosság, pontos rendtartás*; die Püncktlichkeit. Sanctimonia et diligentia, Cic.

Sanctĭmōnĭālis, e, *szent, kegyes, istenes*; heilig, fromm. e. gr. vita, Cod. Just. *klastromi élet*; das Klosterleben. e. gr. mulier, Idem. v. saltim: sanctimonialis, Auct, *apdtza*; eine Nonne.

Sanctĭmōnĭālĭter, Adv. *szentül, kegyesen, istenesen, jdmborúl*; heilig, fromm. e. gr tempus vitae degere. Cod. Just. *a' klastromban*; im Kloster.

Sanctĭo, ōnis, f. 3. e. gr. legum, foederis, Cic. *szoros, v. kemény rendelés, végzés, megdllapitds, megkötés*; geschärfte Verordnung oder Festsetzung. 2) *törvény*; das Gesetz. Jacere irritas sanctiones, Liv. Sanctiones sacrandae sunt etc. Cic.

Sanctĭtas, ātis, f. 3. e. gr. tribunatus, Cic. *szentség, sérthetetlenség, tiszteletesség, tiszteletre méltóság*; die Heiligkeit, Unverletzlichkeit, Ehrwürdigkeit. Templo sanctitatem tribuere, Tac. Etiam Plur. e. gr. religionum sanctitates, Cic. 2) *szentség, kegyesség, feddhetetlenség, jóság, jdmborság*; die Heiligkeit, Frömmigkeit, Unsträflichkeit, Rechtschaffenheit, Tugend. Placere sanctitatem, Cic. Quanta sanctitate bellum gessisset, Nep. 3) e. gr. matronarum, Cic. *tisztaság, szüzesség*; die Keuschheit. Deos placatos pietas efficiet et sanctitas, Cic.

Sanctĭtūdo, ĭnis, f. 3. i. q. sanctitas, Cic. fragm.

Sanctor, ōris, m. 3. *határozó, rendelő, végező, szabó, tevő*; der etwas festsetzt oder verordnet, Verordner. e. gr. legum, Tac. *törvény tévő, v. hozó*; ein Gesetzgeber.

Sanctuārĭum, ĭi, n. 2. *szent hely*; ein Heiligthum, heiliger Ort. Aggen. ap. Goss. 2) *rejtekhely, hol titkos dolgok tartatnak*; geheimer Ort wo geheime Dinge, aufgehoben werden. Plin. 3) *kirdlyi palota*; ein königlicher Pallast. Gloss. 4) *fejedelmi levéltdr*; ein fürstliches Archiv. JCt.

Sanctus, a, um, *szent, megsérthetetlen*; heilig, unverbrüchlich. Sanciae leges, Cic. 2) *betses, fontos, tisztelctes*; schätzbar, wichtig, ehrwürdig. Arcanum et sanctum, Liv. *a' mit titokban kelletik tartani*; was man verschweigen muß. 3) *szent, feddhetetlen, kegyes, igaz, jámbor, tiszta életű*; heilig, unsträflich, fromm. Religiosus et sanctus homo, Cic. 4) *sérthetetlen*; unverletzlich. Tribuni sancti sunto, Idem. Comp. sanctior, Mart. Sup. sanctissimus, Vellej. Pat. Sanctum sanctorum, Tert. *szentek szente a' Jérusálemi templomban*; das Allerheiligste im Tempel zu Jerusalem.

Saneus, i, m. 2. deus Sabinorum, Liv. i. q. Hercules, Varr.

Sandăla ae, f. 1. i. q. Sandalum.

Sandălārium, ĭi, n. 2. *paputsútsza, vargaútsza*; Pantoffelgasse, Schustergasse. Gell.

Sandăliărius, ĭi, m. 2. cognomen Apollinis, Gell. 2) cognomen Jovis, Suet. 3) *paputstsinálö, v. készítő*; ein Pantoffelmacher. Vicus Sandaliariorum, Gell. i. q. sandalarium.

Sandăligĕrŭlus, a, um, *paputshordó*; Pantoffel tragend. Plaut.

Sandălis, ĭdis, f. 3. *pálmafa nem, mellynek paputs forma a' gyümöltse*; eine Art Palmbäume, deren Frucht den Pantoffeln ähnlich seyn soll. Plin.

Sandălium, ĭi, n. 2. *lábbeli nem, paputs, tsipellő*; eine Gattung von Schuhen, ein Pantoffel. Ter.

Sandălum, i, n. 2. *frantzia tönköly, v. tenkely*; französischer Dinkel.

Sandăpila, ae, f. 1. *koporsóvivő, Szent Mihály lova*; die Todtenbahre. Mart.

Sandăpilārius, ĭi, m. 2. *holttestvivő*; der die Bahre trägt, Leichenträger. Sidon. 2) *sírásó*; ein Todtengräber.

Sandărăca, v. Sandaracha, ae, f. 1. *fattyúaranymás*; das Bergroth. Plin. 2) i. q. erithace: *a' lép kenyere*; das Bienenbrot. Idem.

Sandărăcātus, v. Sandarachātus, a, um, *fattyúaranymással vegyes, v. elegyített*; mit Bergroth gemengt. Plin. 2) *veresre festett*; roth gefärbt.

Sandărăcinus, (Sandarach.) a, um, *fattyúaranymás forma, ahoz hasonló, vereses sárga*; dem Bergrothe gleich, rothgelb. Merula sandaracino ore, Naev. ap. Fest.

Sandărēsos, v. Sandarēsus, i, f. 2. species gemmae, Plin.

Sandăra, ae, f. 1. *Segesvár, város Erdélyben*; Schäßburg, eine Stadt in Siebenbürgen. Geogr.

Sandix, īcis, v. Sandyx, ycis, m. 3. *skárlát piros virágú tsemete*; eine Staude mit scharlachrother Blume. Vopisc. in Aurel. 2) *veres ásványszín, melly miniomból és fattyúaranymásból áll, mások szerént maga a' miniom*; eine rothe Mineral-Farbe, aus Mennig und Bergroth zusammengesetzt, nach andern der Mennig selbst. Plin. Prop. Virg.

Sāne, Adv. (sanus) *egésségesen*; gesund. 2) c. gr. amare, Plaut. *okosan, ésszel, eszesen*; vernünftig, mit Vernunft. 2) *bizonydra, bizony, bizonynyal, valóban, valósággal, igazán*; fürwahr, in der That, wirklich, wahrhaftig, wahrlich. Sane vellem, Cic. 3) *nem bánom, miattam lehet*; immerhin, meinetwegen. Sint falsa sane, Cic. 4) *igen, helyesen*; sehr, recht. Sane bene, Plaut. Ter. Sane quam, Cic. *igen, igen igen, igen is*; sehr oder gar sehr. 5) *hát, tsak, bár*; dann, nur, doch. Age sane, Cic. Ter. *nem bánom, jól van hát*; wohlan dann. Abi sane. I sane, Ter. *eredj hát*; gehe dann. 6) Ironice: e. gr. legem timeo, Svet. *igen is, valójában*; freylich.

Sānesco, nui, ĕre, 3. Inchoat. *egésségesedni, gyógyúlni*; gesund oder heil werden. Corpus sanescit, Cels.

Sangallum, i, n. 2. urbs Helvetiae. Geogr.

Sangărius, ĭi, m. 2. i. q. Sagaris. Liv.

Sanguālis, v. Sanquālis, is, f. 3. *bizonyos sas forma madár, haldszó sas, rárő*; ein gewisser Vogel, dem Adler, oder Meeradler gleich. Liv.

Sanguen, ĭnis, n. 3. id. qu. sanguis.

Sanguĭcŭlus, i, m. 2. *egy kevés, v. kis vér*; etwas Blut. Plin. 2) *vérből készített eledel, véres hurka*; ein Essen von Blut gemacht, Blutwurst. Idem.

Sanguĭlentus, a, um, *véres*; blutig. Scrib. Larg.

Sanguĭnālis, e, e. gr. herba, Cels. i. q. sanguinaria.

Sanguĭnans, tis, o. *vérző*; blutend. Quint.

Sanguĭnāria, ae, f. 1. *vérállítófű*; das Nägelkraut, Colum. 2) *paper-*

szényfü, pásztortáska szükésfü; das Säckelkraut. Plin. (Thlaspi bursa Pastoris, L.)

Sanguĭnārius, a, um, *vért illető, vérhez való, v. tartozó*; Blut betreffend, dahin gehörig. e. gr. herba, Colum. *vért el, v. megallitófü*; ein Kraut, das das Blut stillen soll. 2) e. gr. juvenus, Cic. sententia, Plin. Ep. *vérszomjúzó, vérszomjúhozó, kegyetlen*; blutgierig, grausam.

Sanguĭnātĭo, ōnis, f. 3. *vérzés, vérfolyás*; das Bluten. Coel. Aur.

Sanguĭnĕus, a, um, e. gr. gutta, Ovid. *vérből álló, vér*: aus Blut bestehend. e. gr. imber, Cic. *véresső*; Blutregen. 2) e. gr. caput, Ovid. manus, Idem. *véres*; blutig. 3) e. gr. sagulum, Sil. color vini, Plin. *vérszin, veres, piros*; blutfarbig, roth. 4) e. gr. Mars, Ovid. *vérszomjúhozó*; blutgierig.

Sanguĭno, āre, 1. *vérzeni, vérének folyni*; bluten, von Blute fließen. Quint. Decl. Femina sanguinans, i. e. cui menses fluunt, Tert. 2) *vérszomjúzó lenni, vért szomjúhozni*; blutgierig seyn. Trop. eloquentia sanquinans, Auct. Dial. de Orat. *melly a' védendőnek pénzét eltsikarja*; welche die Clienten um Geld bringt. 3) *vérszinű lenni*; blutfarbig seyn. Apul.

Sanguĭnŏlentus, a, um, e. gr. pectus, Ovid. *vérrel tellyes, véres*; voll Blut, blutig. 2) *vérszomjúzó, kegyetlen*; blutgierig, grausam. e. gr. litera, Ovid. *sértő, megtámadó*; beleidigend, angreifend. Sanguinolentae centesimae, Sen. *nagy interesek, kamatok, uzsorák, mellyek a' szegények zsirját kiszivják*; harte Interessen, die das Blut der Armen aussaugen.

Sanguĭnōsus, a, um, *bővérü, véres*; *véres*; blutig, vollblütig Coel. Aur.

Sanguis, ĭnis, m. 3. *vér, testben lévő vér*; 1) das Blut im Körper. Cic. Sanguinem mittere, Coel. Aur. *eret vágni*; Ader lassen. Detractio, missio sanguinis, Cels. *köppölyözés, eruágás*; das Schröpfen, Aderlassen. Sanguinem sistere, Plin. v. cohibere, Cels. *megállitni*; stillen, hemmen. Effundere, Cic. *kiontani*; vergießen. Facere, *vért ontani a' háborúban*; Blut vergießen im Kriege. Sanguinem factum, Liv. 2) Trop. *vér, az az: halál, t. i. erőszakoshalál*; Blut, i. e. Tod, nähmlich gewaltsamer. Fraterni sanguinis insons, Ovid. 3) Trop. *vér, az az: elevenség, erő*; Blut, i. e. Lebhaftigkeit, Kräfte. Amisimus succum et sanguinem, Cic. Quibus integer aevi sanguis, Virg. 4) Trop. *vér, zsir; az az: vagyon, jószág, birtok, tehetség, pénz*; Blut, i. e. Vermögen, Geld. De sanguine aerarii detrahere, Cic. 5) *természeti nedvesség, nedv*; die natürliche Feuchtigkeit, der Saft Viridis nemori sanguis decedit, Manil. *a' fák nedve*; Saft der Bäume. 6) *vér, vérség, vérszerént való atyafiság, rokonság, törzsök, nemzettség*; das Blut, die Blutsverwandtschaft, der Stamm, das Geschlecht. Magnam possidet religionem paternus maternusque sanguis, Cic. Cognatio materna Transalpini sanguinis, Cic. Ne sanguis societur, Liv. *az összve-házasodás által*; durch das Heirathen unter einander. Sanguine conjunctus, Cic. *vér szerént való atyafi*; Blutsverwandter. Adtingere aliquem sanguine, Plin. Ep. *valakivel atyafiságban lenni*; verwandt seyn mit 2c. 7) *maradék, gyermek, unoka, 's a' t.* Abkömmling, Kind, Enkel 2c. Projice tela sanguis meus, Virg. Est sanguis tuus, Tibull. pro: filia. e. gr. regius, Hor. de Europa; *király kisasszony*; königliche Prinzessinn. 8) *élet*; das Leben. Dare sanguinem invidiae, Liv.

Sanguĭsūga, ae, f. 1. *piótza, nadály*; ein Blutigel. Cels.

Sănĭes, ēi, f. 5. *véres genyetség, ev, evesség, v. tsunyaság, az az: romlott, v. még éretlen vér és más nedvességek a' testben*; blutiger Eiter, i. e. verdorbenes Blut und andere Säfte des Körpers, die noch nicht in weißen und zähen Eiter übergegangen. Dicitur etiam de sanguine, e. gr. saniem eructare, Virg. Saniem conjecto emittite ferro, dicit Medea de sene. Ovid. Antiqui medici nesciebant saniem emittere, Sen. 2) *kürttsiga nedv*; der Saft der Purpurschnecke, Plin. 3) *nyúlós nedv, p. o. a' mi a' fülből foly*; zähe Feuchtigkeit, z. B. die aus dem Ohre fließt. Plin. Sanies

aranei, Plin. *pókban lévő nedv melly vér helyett szolgál*; der Saft der Spinne, der statt des Blutes dient. Sanies pretiosa fluit, Manil, i. e. muria; *sós lév*; die Lake. Auri sanies, Plin. i. e. chrysocolla. 4) Poëtis: *tajték, tajtékos nyál, méreg*; der Geifer, das Gift. Sanies manat ore trilingui. Hor. Colubrae saniem vomunt, Ovid.

Sănifer, a, um, v. gr. virtus, Paul. Nol. *egésség szerző, egésséges, boldogságot szerző, boldoggá tévő, boldogító*; gesund machend, Heil bringend.

Sănĭōsus, a, um, *eves, meggyűlt*; voll Eiter, Gauche, Materie ꝛc. Plin.

Sānitas, ātis, f. 3. v. gr. corporis, Cic. *egésség*; die Gesundheit: Sanitati restituere, *meggyógyítni*; Plin. heilen. 2) Trop. v. gr. animi, Cic. *józan értelem*; die Gesundheit der Seele, Vernünftigkeit, Vernunft, vernünftiges Denken und Handeln. Ad sanitatem reverti, Caes. vel redire, Cic. vel se convertere, Cic. *eszére térni*; vernünftig werden. Ad sanitatem reducere, Cic. *eszére hozni*; zur Vernunft wieder bringen, wieder vernünftig machen. Sanitate vacans, Cic. *esztelen*; unvernünftig. 3) *épség, ép és helyes volta valaminek*; die Unversehetheit, Richtigkeit, Vollständigkeit. Tac. et Cic.

Sānĭter, Adv. *okosan, eszesen*; vernünftig. Afran.

Sanna, ae, f. 1. *száj félrevonás, és fogtsikorítás*; Verzerrung des Mundes mit Fletschung der Zähne. Juvenal. 2) *szájjal való kigúnyolás*; eine Art Verspottung mit verzerrtem Munde. Juven.

Sannĭo, ōnis, m. 3. *vigyorogva gúnyoló*; der das Maul verzerrt und dadurch andere aus spottet. 2) *bolondoskodó, magát mások nevettetése végett bolondá tévő*; Possenreißer, Stocknarr, Harlekin, Hanswurst. Cic.

Sāno, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. aliquem, Nep. vulnus, Plin. *gyógyítni, meggyógyítni*; heilen, gesund machen, curiren. 2) Met. *megjobbítni, helyrehozni*; verbessern, wieder gut machen. Sanare mentem et animum consolatione, Caes. *megvigasztalni*; mit Trost aufrichten.

Santerna, ae, f. 1. *bértsmás, bóráksz*; der Borax, Berggrün. Plin.

Santo, ōnis, et Santŏnus, i, m. et Santones, Plin. v. Santoni, Mela, incolae regionis vel provinciae Saintogne in Gallia. Hinc: Santonicus, a, um, Adj. i. e. inde oriundus.

Santŏnes, Santŏnus, vide: Santo.

Sānus, a, um, *egésséges*; gesund. Sanum facere aliquem, Cic. *meggyógyítni*; heilen, gesund machen. Aer sanus, Lucan. *egésséges, vagy jó levegő*; gesunde Luft. 2) *épségben és jó állapotban lévő*; in guter Beschaffenheit, im guten Zustande. Respublica sana, Cic. 3) v. gr. mens, Cic. sensus, Virg. *ép, józan, okos*; gesund, nüchtern, vernünftig, klug. Male sanus, Curt. *a' ki nints eszén*; der nicht bey Sinnen ist. Comp. sanior, Plaut. Sup. sanissimus, Gell.

Săpa, ae, f. 1. *vastagra, v. sűrűre főzött must, szirup*; dickgekochter Most. Plin.

Săpaei, ōrum, pl. populus Thraciae, Ovid.

Săperda, ae, m. 1. *hal neme*; ein gewisser Fisch. 2) *tengeri tsiga*; eine Meerschnecke. 3) *elmés, bölts*; witzig, weise. Fest.

Săphon, ōnis, m. 3. *hajókötél*; ein Schiffseil, Tau. Isidor.

Săpĭde, Adv. *jóízűen*; schmackhaft. Sapidissime, Apul.

Săpĭdus, a, um, *jóízű*; schmackhaft; Apul. 2) *okos, eszes*; klug, weise. Alcim. Com. sapidior, Sup. sapidissimus, Apul.

Săpĭens, entis, o. v. gr. homo, Cic. *bölts, értelmes*; weise, verständig. Sapiens futurorum, Cic. *a' jövendőkbe okosan belátó*; der künftige Dinge wohl errathen kann. 2) *jóízű, ízes*; schmackhaft. Comp. sapientior, Sup. sapientissimus, Colum. 3) *egy a' hét Görögországi böltsek közül, kiknek nevei: Chilo, Cleobulus, Bias, Thales, Pittacus, Solon, Periander*; einer von den sieben Weisen in Griechenland.

Săpĭenter, Adv. *böltsen*; weise, weislich. Plaut. Comp. sapientius, Sup. sapientissime, Cic. 2) *nagylelkű módon*; großmüthig. Ovid.

Săpĭentia, ae, f. 1. *böltsesség*; die Weisheit. Nep. et Cic. 2) *okosság, belátás a' dologba*; Klugheit, Einsicht. Quanta mea sapientia est,

Plaut. 3) *ész, értelem*; der Verstand. Non habet plus sapientiae, quam lapis, Plaut. 4) *bőltselkedés*; die Weltweisheit. Sapientia est rerum divinarum, humanarumque scientia, Cic. 5) *ízlés*; der Geschmack. Cic.

Săpientiālis, e, *bőltsességi, bőltsességbeli*; die Weisheit betreffend, dahin gehörig. Tertull.

Săpientĭpŏtens, tis, *bőltshatalmas*; mächtig durch Weisheit. Enn.

Săpīnĕus, Sappīnĕus et Sappīnĭus, a, um, *fenyő, fenyőfából való*; von der Tannenart. Colum.

Săpīnos, i, m. 2, *ametkő*; ein Amethyst.

Săpīnus et Sappīnus, i, f. 2. *fenyőfa*; eine Tanne. Varr.

Săpĭo, ivi et ĭi vel ui, ĕre, 3. Intransit. *ízű lenni, íznek lenni, p. o. az ételnek, italnak*; schmecken oder Geschmack haben, von Dingen, die gegessen oder getrunken werden. Sus sapit, Plaut. Caseus jucundissime sapit, Colum. Sapere aliquid, Plin. *valami ízű lenni*; nach etwas schmecken. Quid sapit? Plaut. *mitsoda illatú, v. szagú*; wornach riecht es? 2) Transit. *ízt érezni*; den Geschmack empfinden. Palatus sapit, Cic. 3) *eszes lenni, okos lenni*; klug, verständig seyn. Ad rem suam sapere, Plaut. *a' maga hasznára eszes lenni*; zu seinem Vortheile klug seyn. Si sapis, Ter. *ha eszed van*; wenn du Verstand hast. Quantum ego sapio, Plin. Ep. *a' mennyire én a' dolgot értem*; so fern ich die Sache verstehe.

Săpis, is, m. 3. fluvius Italiae, Liv.

Săpĭum (Sappium) vel Sapius, i, *szurkos fenyő neme*; eine Art Kienbaum. Plin.

Săpo, ōnis, f. 3. *szappan*; die Seife. Sapone purgare, Plin. *szappannal mosni*; mit Seife waschen.

Săpōnārĭa, ae, f. 1. *szappanfű*; das Seifenkraut. Linn. et Gesn.

Săpōnārius, ĭi, m. 2. *szappanos, szappanfőző*; der Seifensieder. Cic.

Săpōnātum, i. n. 2. *szappanvíz, szappanosvíz*; das Seifenwasser. Prisc.

Săpōnātus, a, um, *szappanozott*; geseifet. Med.

Săpor, ōris, m. 3. *íz, íze valamelly dolognak*; der Geschmack, den etwas gibt. Plin. 2) *íz, mellyet valaki érez*; der Geschmack, den man hat. Lucr. 3) *szag*; der Geruch. Plin. 4) *ízlés, ítélet valami felől, valamire nézve*; der Geschmack, Urtheil. Homo sine sapore, Cic. *a' kinek nints ízlése*; der keinen Geschmack hat.

Săpōrātus, a, um, v. gr. cibus, Amm. *jó ízűvé tett, a' minek jó ízt adtak*; mit Geschmack versehen, schmackhaft gemacht.

Săpōrus, a, um, *jóízű*; schmackhaft. Lactant. id. qu. sapidus.

Sapphĭcus, a, um, i. e. Sapphonem concernens, ab ea oriundus, etc. Cat.

Sapphīrātus, a, um, *safírral ékesített*; mit Sapphiren versehen oder geschmückt. Sidon.

Sapphīrĭnus, a, um, *zafírból való, zafír*; aus Sapphir. Plin.

Sapphīrus, i, f. 2. *zafír, egy drágakő*; Sapphir, ein Edelstein. Plin.

Sappho, us, f. 4. poëtria Lesbia, Sapphici carminis inventrix, Cic. Hinc: Sapphicus, a, um, *Sapphói*; Sapphisch. e. gr. musa, Catull. i. e. Sappho.

Sappīnĭus, a, um, e. gr. tribus, Liv. regio Umbriae.

Sappĭum, vide: Sapium.

Saprŏphăgo, ĕre, 3. *rothadt ételt enni*; faule Speise essen. Mart.

Sapros, Adject. *rothadt*; faul. Plaut.

Saprum, i. n. 2. *somlév*; der Kornellbeertrank. Plin. 2) *sajt neme*; eine Art von Käsen. Varr.

Saprus, a, um, *büdös*; stinkend. Idem.

Sapsa, Obs. pro: se ipsa, v. ipsa, Fest.

Săra, vide: Sarra.

Sărăbalia, ōrum, i. q. Sarabara, Hieron.

Sărăbăra, ae, f. 1. et Sarabăra, ōrum, n. plur. *hosszszú, bőv nadrág, bugyogó*; lange, weite Beinkleider, Pluderhosen. Tert.

Sărăcēni, ōrum, m. plur. populus Arabiae, Ammian.

Sarcasmus, i, m 2. *mérges, v. tsípős gúnyolás, v. tsúfolás*; ein beißender Spott. Quint.

Sarcīmen, ĭnis, n. 3. (sarcio) *varrás, öszvevarrása helye valaminek*; die Naht. Apul.

Sarcĭna, ae, f. 1. (sarcio) *terek, bútyor, podgyász, málha, zajda*; eine Bürde, ein Bündel, Pack. Legionem sub sarcinis adoriri, Caes. *mikor még le nem rakta a' bútyorát*; unter dem Gepäcke, da sie ihr Gepäcke oder Bürde noch nicht abgelegt. Salva est uxor sarcinaeque,

Mart. *vagyon, birtok*; Habseligkeiten. e. gr. militiae tuae, Prop. pro: comes, Sarcinas colligere, Varr. *elrakodni*; einpacken. 2) e. gr. prima, Ovid. *tereh, terh, méhnek gyümöltse*; die Leibesbürde, Leibesfrucht. 3) *tereh, baj*; Bürde, Last, Beschwerlichkeit. e. gr. publica rerum, Idem. *az igazgatás terhe*; die Last der Regierung.

Sarcĭnālis, e, e. gr. jumentum, Amm. *terehhordozásra való, terehhordozó*; lastbar.

Sarcĭnārius, a, um, idem. Sarcinaria jumenta, Caes. *terehhordó, v. igás marhák, v. barmok*; Lastthiere. Subst. *tereh, v. bútyor hordozó*; ein Bündelträger. Idem.

Sarcinas, ātis, f. 3. i. q. Sarcina, Plaut.

Sarcĭnātor, ōris, m. 3. *jobbító, tataroző, foltozó, szabó*; Ausbesserer, Flicker, Schneider. Plaut. 2) *bútyorkötöző*; ein Packbinder. Idem.

Sarcĭnātrix, īcis, f. 3. *jobbító, tatarozó, foltozó, varró, ruhavarró asszony, v. leány*; die ausbessert, flickt, Kleidermacherinn, Schneiderinn. Varr. Pand.

Sarcĭnātus, a, um, *terhelt, megterhelt, bútyoros*; mit Bürden oder Bündeln versehen, bepackt. Plaut.

Sarcĭno, āre, 1. *varni, foltozni*; nähen, flicken. 2) *fel, öszve, v. tsomóba rakni*; packen, zusammen packen.

Sarcĭnōsus, a, um, *megterhelt, terhes, nehéz*; belastet, schwer. Lupi vastis corporibus sarcinosi, Apul. Sarcinosior, i. e. majore mentula praeditus, Priap.

Sarcĭnŭla, ae, f. 1. Dim. *terhetske, bútyoratska, podgyászotska*; Bündelchen, Bürde. Collige sarcinulas et exi, Juv. 2) *vagyon, jószág, birtok*; die Habe, das Vermögen. Gener puellae sarcinulis impar, Juv.

Sarcĭo, sarsi, sartum, īre, 4. e. gr. vestem, aedes, Fest. funes veteres, Cato. dolia quassa, Plin. *foltozni, jobbítni, tatarozni, megigazgatni, kiegészítni*; flicken, ausbessern, wieder herstellen, wieder ganz machen. 2) Trop. e. gr. damnum, Liv. detrimentum, Caes. injuriam, Cic. ruinas generis (apum), Virg. *helyrehozni, kipótolni, jóvá tenni*; ersetzen, wieder gut machen.

Sarcīon, ii, n. 2. *hiba a' smaragdkő*-*ben*; ein Fehler an den Smaragden. Plin.

Sārcītēctor, ōris, m. 3. *házfedő, áts*; ein Dachdecker, Zimmermann. Isid.

Sarcītes, ae, m. 1. v. Sarcītis, idis, f. 3. gemma, hodie ignota, Plin.

Sarcŏcēle, es, f. 1. *tökösség, sérültség*; ein Hodenbruch. Cels.

Sarcŏcolla, ae, f. 1. *Persiai fatsipa, v. gummi neme*; eine Art von Gummi von einem Baume in Persien. Plin. 2) *maga az ezt termő fa*; der Baum selbst. Idem.

Sarcŏgrăphĭa, ae, f. 1. *húsos tagoklerása*; die Beschreibung der fleischigen Gliedmaßen. Saresb.

S[illegible]ma, ātis, n. 3. *hús kinövése, v. tsutsoroddása*; überflüssiges Wachsthum des Fleisches. Med. Aliis etiam Sarcosis. 2) *húsos orrtermés, v. kinövés*; ein fleischiges Nasengewächs.

Sarcŏphăgo, āre, 1. *eltemetni*; begraben. Eccles.

Sarcŏphăgus, i, m. 2. *húsevő*; ein Fleischfresser. Plin. 2) *mészkő, melly a' sírokban a' testeket megemészti*; ein Kalkstein, der die Leichname in den Gräbern verzehrt. Idem. 3) *sír, koporsó*; das Grab, der Sarg. Juv.

Sarcoptes, ae, m. 1. *piatzi szakáts, ételáros*; ein Garkoch. Apic.

Sarcōsis, is, f. 3. *húsdaganat*; ein Fleischgeschwulst. Veget.

Sarcōtĭcus, a, um, *húsnövető*; Fleisch machend. Medic. Sarcotica, scil. Medicamenta, *húsnövető orvosságok*; fleischmachende Arzeneyen. Idem.

Sarcŭlātĭo, ōnis, f. 3. *kapállás, ösztökelés, gereblyélés, gyomlálás*; das Behacken, Jäten. Plin.

Sarcŭlātus, a, um, *megkapált, kigyomlált, kitisztított*; behackt, gejätet, ausgeputzt.

Sarcŭlo, āvi, ātum, āre, 1. *megkapálni, ösztökelni, gereblyélni, gyomlálni*; behacken, jäten. Colum. Pallad.

Sarcŭlum, i, n. et Sarcŭlus, i, m. 2. (sarrio, s. sarlo) *gyomláló vas, ösztöke, gereblye, borona*; eine Jäthaue, Ege. Cato. 2) *ganéj hányó kapa*: eine Misthacke. Isidor.

Sarda, ae, f. 1. *veres dragakő nem, kárniól*; eine Gattung von rothen Edelsteinen, ein Carniol. Plin. 2) *szardella, apró héring*; die Sardelle Id.

Sardăchātes, ae, m. 1. *kárniolákhátkő, olly ákhát mellybe kárniol nött*

belé; Carneolachat, ein Achat, daran ein Carniol gewachsen ist. Plin.

Sardanapalicus, a, um, *Sardanapalusi*; Sardanapalisch Sidon.

Sardanapalus, i, m. 2. rex ultimus Assyriae. Justin.

Sardemisos, i, m. 2. mons Pamphiliae, hodie: Castnios, Mela.

Sardi, ōrum, vide: Sardus.

Sardiānus, a, um, vide: Sardis.

Sardica, ae, f. 1. urbs Illyriae, Geogr.

Sardicēnsis, e, Adj. *Sardikai*; von der Stadt Sardica. Synodus Sardicensis.

Sardina, ae, f. 1. Sarda vel Sardēna, *szárdella*, *melly a' héringhez hasonlit*; eine Sardelle, den Häringen nicht ungleich. Colum.

Sardinia, ae, f. 1. insula, Italiae vicina. 2) sc. pelamys, i. q. sarda, Colum.

Sardiniānus, a, um, *Sardiniai*; Sardinisch. Varr.

Sardiniensis, e, idem, Nep.

Sardis, is, f. 3. et saepe, Plur. Sardes, ium, f. urbs principalis Lydiae. Sardius, a, um, *oda való*, *Sardisi*; dahin gehörig, Sardisch. Plin. Sardiānus, a, um, idem, idem. Sardiani, incolae ejusdem, Cic.

Sardius, lāpis, *kárniol*, *bizonyos drágakő*; ein Carniol, ein gewisser Edelstein. Dicitur et Sarda.

Sardo, āre, i. q. Intelligo, Fest.

Sardōa, ae, f. 1. herba, quam qui gustarunt, labiis dolore in rictum contractis, veluti ridentes emoriuntur. Virg.

Sardōnicus, a, um, i. q. Sardous.

Sardōnius, a, um, *Sardiniai*; Sardinisch. Virg.

Sardonychātus, a, um, *szárduskövel*; *v. azzal felékesített*; mit Sardonyx versehen oder geschmückt. Mart.

Sardonychus, i, m. 2. pro: Sardonyx. Juv.

Sardōnyx, ychis, c. 3. *szárdus*, *drágakő*; Sardonyx, ein Edelstein. Plin.

Sardōus, a, um, *Sardiniát illető*, *oda való*, *Sardiniai*; Sardinien betreffend, dahin gehörig, Sardinisch. Ovid.

Sardus, a, um, *Sardiniából*, *v. -ba való*, *Sardiniai*; in, aus Sardinien. dahin gehörig, Sardinisch. Hor. Sardi, incolae Sardiniae, Liv. Sardi venales, Cic. Prov. *haszn[ave]hetetlen emberek*; unbrauchbare Leute.

Sargus, i, m. 2. *bizonyos tengeri hal*, ein Meerfisch. Plin.

Sărepta, ae, f. 1. urbs Sidoniae. Sareptanus, *Sareptabeli*; ein Sareptaner. Sidon.

Sări, n. *Nilus mellyéki tsemete*; ein am Nil wachsender Strauch. Plin.

Sărio, ire, vide: Sartio.

Sărissa, ae, f. 1. *hosszszú hajitóddárda*, *v. lándzsa a' Macedonoknál*; ein langer Wurfspieß oder Lanze bey den Macedoniern. Liv.

Sărissŏphŏrus, i, m. 2. *Macedoniai lándzsa hordozó*; ein macedonischer Lanzenträger. Idem.

Sarmădăcus, i, m. 2. *tsalárd*; eine Art Betrieger. Augustin

Sarmăta, ae, m. 1. Plur. Sarmatae, *Szarmaták*; die Sarmatier. Natio veteris Poloniae, Tartariae minoris, et finitimorum regnorum.

Sarmătĭa, ae, f. 1. regio Sarmatarum, est duplex, altera Asiae, quam nunc Tartariam vocant, Europae altera; quae Scythiae olim regio fuit. Mela.

Sarmătĭce, Adv. *Sarmatziai módon*; Sarmatisch. Ovid.

Sarmătĭcus, a, um, *Sarmatziai*; Sarmatisch. e. gr. mare; Ovid. i. q mare nigrum. e. gr. laurus, Mart. *Sarmatákon való győzedelem*; der Sieg über die Sarmatier.

Sarmătis, idis, f. 1. i. q. Scythia. Ovid. 2) Adj. *Sarmatziai*; Sarmatisch. Idem.

Sarmen, inis, n. 3. pro: sarmentum, Plaut.

Sarmentĭcius, v. —tius, a, um, e. gr. cinis, Colum. *venyikéből való*, *venyike*; aus Reben.

Sarmentōsus, a, um, *venyikés*, *tsemetés*, *burkos*; voll Rebenholz, voller Reiser. Plin.

Sarmentum, i, n. 2. *levágott venyike*, *ágbog*, *gally*, *késallyafa*; ein abgeschnittenes Rebenholz, Reisig. Cic. 2) *szőlővesszsző új hajtása*; ein Rebschoß. Sylvescit sarmentis vitis, Cic. *igen bokros a' szőlő*; der Weinstock ist voll Rebschoßen. 3) fasces sarmentorum, Liv. *nyaláb vesszsző*, *vesszsző nyaláb*, *ágnyaláb*, *fasina*; eine Faschine.

Sarnus, i, m. 2. fluvius Campaniae, Virg. 2) urbs Neapolis, Plin.

Sâron, ônis, f. 3. urbs Palaestinae, hodie: Castell. S. Lamberti. 2) rex Troezenorum. Hinc: Saronicus sinus, i. q. Golfo d'Engia, inter Atticam et Moream. Saronites, is, m. 3. *Sároni ember*; ein Saroniter. Adj. *Sároni*; saronisch. Plin.
Sârônicus sinus, vide: Saron.
Sarpêdon, ônis, m. 3. filius Jovis et Laudamiae, v. Europae, rex Lyciae, Virg. 2) promontorium Ciliciae, Mela.
Sarpo, psi, ptum, ĕre, 3. *megmetszeni, a' szőlőt, p. o. metsző késsel*; mit dem Rebmesser beschneiden. Fest.
Sarptus, a, um, *megmetszett, megtisztított*; beschnitten, abgeputzt. Idem.
Sarra v. Sara, ae, f. 1. nomen antiquum urbis Tyri in Phoenicia. Hinc: Sarrânus, a, um, a) *Tyrusi*; Tyrisch. Virg. b) *Karthágói*; Karthagisch. Sil.
Sarrăcŭlum, et contr. sarraclum, i, n. 2. (Dim. a sarracum), Ammian.
Sarrăcum, i, n. 2. *terehordószekér*; ein Lastwagen. Vitr. Etiam Serracum, Sidon. et Soracum, Plaut.
Sarranus, a, um, vide: Sarra.
Sarrastes, um, m. plur. populus Campaniae, Virg.
Sarrio v. Sario, ivi et ii, etiam: ui, itum, īre, 4. *gyomlálni, a' gyomtól megtisztítni, gereblyélni*; jäten, das Unkraut ausrotten. Hinc: saxum sarrire, Mart. *haszontalan munkába kezdeni*; unnütze Arbeit unternehmen.
Sarrītio, v. Saritio, ônis, f. 3. *gyomlálás, gereblyélés irtás*; das Jäten, das Behacken. Colum.
Sarrītor, v. Saritor, ōris, m. 3. *gyomláló, gereblyélő*; der Jäter, ein Behacker. Idem.
Sarrītōrius, a, um, *gyomlálóshoz v. gereblyéléshez való, azt illető*; zum Jäten gehörig, das Behacken betreffend. Colum.
Sarrītūra, ae, f. 1. i. q. sarritio, Idem.
Sarrītus, a, um, *gyomtól megtisztított, kigyomlált, meggereblyélt*; vom Unkraute gesäubert. Plin.
Sars, tis, m. 3. fluvius Hispaniae, hodie: Lezaro in Gailicia, Mela.
Sarsăpărilla, ae, f. 1. *szártsagyökér, szasszaparilla*; die Sarsaparill-wurzel, Sassaparille. Linn.
Sarsina, ae, f. 1. urbs Umbriae. Hinc: Sarsinas, v. Sarsinatis, e, Plaut. Sarsinates, incolae ejusdem, Plin. Scribitur etiam: Sassina.
Sarsōrium, ii, n. 2. *kirakott munka, p. o. tzifrasdgokkal*; eingelegte Arbeit. Gregor. Tur. Unde Sarsor, ōris, m. 3. *kirakott munkát dolgozó*; einer, der dergleichen Arbeit macht.
Sartāgo, inis, f. 3. *konyhaedény, serpenyő*; ein Küchengeschirr, Pfanne. Plin. Trop. sartago loquendi, Pers. *elegybelegy beszéd*; Mischmasch, Allerley.
Sarte, Adv. *egészen*; ganz.
Sario, āre, 1. *miveletlen földet mivelni, v. munkálni*; ein ungebautes Land bauen. Dipl.
Sārtor, ōris, m. 3. (sarcio) *szabó*; Schneider Non.
Sartor, ōris, m. 3. (sarrio) *gyomláló, irtó*; ein Jäter, Behacker. 2) Met. sator sartorque scelerum, Plaut. *sok rossznak oka, v. szerzője*; der viel Böses stiftet.
Sartōrius, a, um, *szabóhoz tartozó*; zum Schneider gehörig.
Sartrix, īcis, f. 3. *varró asszony, v. ledny*; eine Nähterinn. Front.
Sartūra, ae, f. 1. *varrás, összevarrás helye*; die Naht. Plin. 2) *foltozás*; das Flicken. Nova sartura opus est, Colum. *szükség neki a' tatarosás*; es bedarf des Ausbesserns. 3) *gyomlálás*; das Jäten. Idem.
Sartus, a, um, *megvarrott, foltozott*; genäht, geflickt. 2) Met. *újra helyre állított, megújított*; wieder hergestellt, erneuert. Male sarta gratia nequidquam coit, Hor. *nints állandósága az újra kötött barátságnak*; neu gestiftete Freundschaft hat keinen Bestand. 3) *jó karban lévő, ép, egész*; in gutem Zustande, ganz. 4) censores exigunt, sarta, tecta, Cic. *megvizsgálják az épületet, hogy egyeség szerént való é*; versehen das Gebäude, ob es auch dem Contracte gemäß ist.
Sārūnētum, i, n. 2. urbs Helvetiae: Sargans, Sarunetes, incolae ejusdem, Plin.
Sārus, i, m. 2. fluvius Ciliciae, Liv. 2) fluvius Cappadociae, Plin.
Sas, Obs. pro: suas, et eas, Fest.
Săsăfras, n. *szasszafrás*; die Sassafraß. (Lignum sassafras, L.)
Săson, v. Sasson, ōnis, m. 3. insula patrva maris Jonici, Plin.

Sassina, ae, f. 1. vide: Sarsina.

Sassius, a, cognomen familiae Romanum, Cic.

Sassula, ae, f. 1. urbs Latii, Liv.

Sat, Adv. *elég*, *eléggé*; genug. Sat diu, Plaut. *elég regen*; lange genug. Testium sat est, Cic. *elég tanú van*; es sind genug Zeugen. Sat bonus, Idem. Sat scio, Ter. *jól tudom*; ich weiß es wohl. Sat habeo, Idem. *megelégszem*; ich bin zufrieden. Sat est osculi mihi vestri, Plaut. *nem vágyok a' tsókodra*; ich mag euern Kuß nicht haben. Sat esse alicui, Idem. *bírni valakivel, kiállhatni valakinek, megmérközhetni valakivel*; gewachsen seyn Jemanden.

Sătageus, a, um, (satago) *epekedő, gyötrődő, vesződő, bajoskodó*; sich ängstend, seine Noth habend, sich kümmernd. Senec.

Satăgito, v. Sat agito, āre, 1. *bajoskodni, vesződni*; genug zu thun haben, Noth genug haben. Agitas sat rerum tuarum, Plaut. *a' magad dolga is elég gondot ád*; hast mit dir selbst genug zu thun.

Sătăgo, ēgi, actum, ĕre, 3. *eleget tenni, betölteni valamit*; Genüge thun. Nunc satagit, Plaut. *most mindjárt megfizet*, v. *szorongattatásban van a' fizetés miatt*; jetzt bezahlt er gleich, oder auch, ist in Angst wegen der Bezahlung. 2) *szorgalmatoskodni, lotni futni*; sehr geschäftig thun, immer hin und her laufen. Quint. Petr. 3) *bajlódni, bajoskodni, gyötródni, epekedni, vesződni*; genug zu thun haben, seine Noth haben, Kummer haben, sich ängsten. Scribitur etiam: satis agere, e. gr. agitur tamen satis, Cic. *tsak vesződik az ember*; man hat doch seine Noth.

Sătan, indecl. et Sătănas, ae, m. 1. *valaminek ellenzője, ellenség, ördög*; ein Widersacher, Feind, der Teufel. Tert.

Sătanāria, ae, f. 1. i. q. Peucedanum, Apul.

Sătārius, a, um, i. q. satorius, Cato.

Sătelles, itis, c. 3. *drabant, darabont, testörző katona*; ein Trabant, einer von der Garde. Nep. Liv. Etiam de apibus: circa eum (regem apum) satellites quidam etc. Plin. 2) Trop. *a' ki szolgál valakinek, szolga*; der einem dient, Diener. e. gr. Aurorae, i. e. Lucifer, Cic. Orci, i. e. Charon, Hor. Jovis, Cic. *sas*; der Adler. 3) e. gr. audaciae, scelerum, Cic. *rosszs értelemben: a' ki valakit a' rosszsban segít, annak végrehajtásában munkás, segítő*; im bösen Verstande: der jemanden im Bösen beystebt, es ausführen hilft, Helfershelfer. 4) *mellék vándortsillag*; ein Nebenplanet. Astron.

Sătellitium, ii, n. 2. *testörző sereg, testörsák*; die Leibwache. 2) Met. *oltalom, védelem*; der Schutz. Apul.

Sătĕrĭna, Sathĕrium, ii, n. 2. animal amphibium, Arist.

Săti, pro: satis, *elég*; genug. Ter.

Sătiābilis, e, *ki*, v. *megelégíthető*; ersättlich. Svet.

Sătianter, Adv. *a' megelégedésig, v. jóllakásig, elégségesen, elegendően*; bis zur Sättigung, sattsam. Equi satianter pasti, Apul.

Sătias, ātis, f. 3. (satis) pro: satietas, *megelégedés, jóllakás, elegendőség, elégség*; die Sättigung, das Sattseyn, Hinlänglichkeit. Cic. 2) e. gr. alicujus rei, Ter. *unalom, undorodás*; der Überdruß, Eckel. Satias eum cepit amoris, Liv. *megunatkozott a' szerelemtől*; er ist der Liebe überdrüßig.

Sătiāte, Adv. *elégségesen, elegendőképpen, az elégségig*; zur Genüge. Vitr. satiatissime. Tert.

Sătiātus, a, um, *megelégített, eltölt*; gesättiget, satt. Cum Gen. et Abl. e. gr. vitae, Sil. *a' ki megunta az életét*; lebenssatt e. gr. somno, Liv. *a' ki kialudta magát*, v. *eleget aludt*; der genug geschlafen hat.

Săticŭla, ae, f. 1. urbs Samnii, Liv. Hinc; Saticulanus, a, um, illuc pertinens, Liv. Saticulani, incolae ejusdem, Idem. Saticulus, a, um, i. q. Saticulanus, Subst. Saticulus, incola ibidem, Virg.

Sătĭes, ēi, f. 5. i. q. Satias, Plin.

Sătiĕtas, ātis, f. 3. i. q. Satias. Plin. Cic. 2) *bövség, sokság*; die Reichlichkeit, Menge. Vitr. 3) i. q. stercus, Solin.

Sătin, pro: satine, *elég é? v. jó é?* genug? oder recht? Satin' sanus es? Ter. *helyén van é az eszed?* bist du recht klug? Santin' plane video? Plaut. *vallyon jól látok é?* sehe ich euch recht? Satin' recte? Ter. *jól*

vagy é, jól van é dolgod; stehts noch recht wohl? Satin salve? v. satin' salvae? idem. 2) *valóban, valójában, bizonnyal*; wahrhaftig, wirklich, in der That. Satin' parva res est, Plaut. Satin' si cui etc. Plaut. *valóban, v. nem igaz é?* wirklich, oder ists nicht wahr? Satin' abiit, Idem. Etiam: satine, Plaut. Satin' ut, Idem. sequ. Iudic saepe: *ugyé? úgy*; so?

Sătīne, pro: satisne, vide: Satin'.

Sătĭo, āvi, ātum, āre, 1. (satis) e. gr. turtures, Colum. agnos, Lucr. *meg-elégitni, jóltartani*; sättigen. Trop. *elegendóen bé, v. eltölteni*; hinlänglich anfüllen. a) color Tyrius pelagio satiatur, Plin. b) de stercore, Plin. c) de aliis rebus: ignes satiantur odoribus (i. e. thure), Ovid. e. gr. loca (aegra) oleo, Veget. *jól bé, v. megkenni*; recht einschmieren. 2) e. gr. desideria naturae, famem, Ovid. sitim, Mart. sitim cupiditatis, aviditatem legendi, animum, Cic. *meg, v. kielégitni, bé, v. eltölteni, letsendesitni, letsilapitni, eloltani*; sättigen, stillen, befriedigen. 3) *az unalomig tsömörlésig, v. undoroddsig meg, v. kielégitni, v. unalmat szerezni, v. okozni*; bis zum Überfluß oder Eckel befriedigen, oder Überdruß verursachen. Numerus agnoscitur, deinde satiat, Cic. Satiatus aratro, Tibull. *a' ki el, v. kifáradt a' szántásban*; der sich satt und müde gepflügt.

Sătĭo, ōnis, f. 3. (sero) *vetés, elvetés, magvetés*; das Säen. Cic. 2) *ültetés*; das Pflanzen. Virg.

Sătis, Adv. (Comp. satius) *elég, eleget, eléggé*; genug, zur Genüge, hinlänglich. Satis temporis habere, Cic. *elég idejének lenni*; genug Zeit haben. Satis est, Cic. *elég már*; es ist schon genug. Nequeo satis mirari, Cic. *nem győzők rajta eléggé tsudálkozni*; ich kann mich nicht genug darüber wundern. De hoc satis, sc. dictum est, Cic. Satis superque, Cic. *az elégségig*; bis zur Genüge. Satis dare, Cic. a) *elegendő zálogot adni*: hinlängliches Pfand geben. b) *kötelezőlevás vagy magáról adott váltólevél által tenni eleget*; eine schriftliche Caution geben. Satis facere, vide: Satisfacio. 2) *jól, illendően*; recht, gehörig. Non satis intelligebam, Cic. Satis magnus, Cic. *jó nagy, elég nagy*; ziemlich groß. Comp. Satius, vide: inferius.

Sătĭsacceptĭo, ōnis, f. 3. *elfogadása a' kötelezésnek, p. o. kezes személyében, 's a' t.* Annahme der Caution. Pandect.

Sătĭsaccipĭo, vel Satis accipio, ĕre, 3. *valaki által kezességet állíttatni, vagy más kötelezest venni, p. o. zálogot 's a' t.* sich einen Bürgen stellen lassen, oder eine Caution nehmen. Cic.

Sătisdătio, ōnis, f. 3. (satisdo) *elégtétel, p. o. fizetés által*; Befriedigung, z. B. durchs Bezahlen. Pandect. 2) *kezesállitás*; die Stellung der Bürgen oder der Caution. Pand.

Sătisdăto, Abl. et Adv. *kezesek által*; durch Bürgschaft.

Sătisdātor, ōris, m. 3. *elégtévő, kezes*; der Sicherheit oder Caution gibt, Gutsteher, Bürge. Ascon.

Sătisdătum, i, n. 2. *elegendő bátorság, vagy elégtétel*; genugsame Versicherung. Cic.

Sătisdo, vel Satis do, dĕdi, dătum, dăre, 1. *eleget vagy elegendőt adni*; genug oder hinlänglich geben. 2) *kezesség állitás vagy más mód által, p. o. zálogadás által eleget tenni*; Bürgschaft oder Caution stellen. Cic.

Sătisfăcĭo, vel Satis facio, fēci, factum, făcĕre, 3. *eleget tenni, v. elegettenni, kielégitni, p. o. az adóssait*; genug thun, Genüge thun, befriedigen. Officio suo satisfacere, Cic. 2) v. g. pro re, Plaut. *megfizetni*; bezahlen.

Sătisfactio, ōnis, f. 3. *elégtétel*; die Genugthuung, Befriedigung. 2) *mentség, maga mentése*; die Entschuldigung, Rechtfertigung, Excuspirung. Cic. 3) *meglakolás, büntetés*; die Strafe. 4) *megfizetés, kifizetés*; die Bezahlung.

Sătĭus, Adv. Comp. *inkább*; besser, lieber. 2) *tanátsosabban*; rathsamer. Nep.

Sătīvus, a, um, *vetett*; gesäet. 2) *vetni való*; zum säen. Tempus sativum, Plin. *vetni való idő*; die Saatzeit.

Sător, ōris, m. 3. *vető*; ein Säer, Säemann. Plin. 2) *kertész*; ein Gärtner, Varr. 3) *nemző, atya*; ein Zeuger, Hervorbringer, Vater, Urheber. Coelestum sator (Jupiter), Cic.

Sătōnius, a, um, *vetési, vetésre való*;

das Säen oder Pflanzen betreffend, dahin gehörig. Colum.

Sătrapēa, vide: Satrapia.

Sătrăpēne, es, f. 1. regio circa Babyloniam, Curt.

Sătrăpes, ae, vel is', et Satrāpa, ae, vel Satraps, ăpis, m. 3. *helytartó, vagy basa Persidban*; ein persischer Gouverneur, Statthalter, Bassa.

Sătrăpia, vel Sătrapēa, ae, f. 1. *helytartóság*; die Statthalterschaft, Provinz in Persien. Curt.

Sătraps, vide: Satrapes.

Sătrĭcum, i, n. 2. urbs in Latio, Cic.

Sătulle, Adv. *eléggé, feleslég*; satt, hinlänglich. Apul.

Sătullo, āre, 1. *jóltartani*; sättigen, satt machen. Varr.

Sătullus, a, um, *valamennyire jóllakott*; etwas satt. Varr.

Sătum, i, n. 2. *vetés*; die Saat. Virg.

Sătur, ŭra, ŭrum, *jóllakott, megelégedett, eleget evett*; satt, gesättigt, der sich satt gegessen hat. Ter. Ire quo saturi solent, i. e. ire cacatum, Plaut. 2) *termékeny*; fruchtbar. Virg. 3) *tele lévő, megtöltött*; voll. Satura praesepia, Virg. Colore satur, Non. *tele itta magát festékkel*; satt von der Farbe. 4) *kövér, hizlalt*; fett, feist. Aves saturae, Mart. 5) *mindenféle, elegyes*; mancherley. Manil. Comp. saturior.

Sătŭra, ae, f. 1. *mindenféle gyümölcsel megrakott tsésse vagy tál, mint a' millyent a' régiek áldoztak*; eine Schale voll verschiedenen Obstes, dergleichen man den Göttern opferte. 2) *mindenféle ételekből álló ebéd vagy vatsora*; eine Ollapatride, ein Essen von vielerley Speisen. 3) per saturam, *összevissza, rend nélkül*; alles unter einander ohne Ordnung. Fest. Sallust. 4) *sokféle rendelésekből összeszedett törvény*; ein Gesetz, das aus vielen andern Gesetzen gemacht ist. 5) i. q. Satyra.

Sătŭrābĭlis, e, *jóltartható*; ersättlich.

Sătŭrāmen, inis, n. 3. *jóltartás, jóllakás*; die Sättigung. Paul. Nol.

Sătŭrātĭo, ōnis, f. 3. *jóltartás*; die Sättigung. Augustin.

Sătŭrātor, ōris, m. 3. *a' ki mást jól tart*; ein Sättiger. Augustin.

Sătŭrātus, a, um, *jóltartott*; gesättigt. 2) e. gr. honoribus, Cic. *a' kinek elég betsülete van*; einer der Ehre genug hat.

Sătŭrēja, ae, f. 1. et Sătŭrējum, i, n. 2. *tsombor, tsombor szátorja*; Saturey, eine Pflanze, Sadrey. Plin.

Sătŭrējānus, a, um, i. e. ex urbe Saturejum dicta, in Apulia, Hor.

Sătŭrējum, i, n. 2. urbs Apuliae. 2) i. q. Satureja.

Sătŭrĭtas, ātis, f. 3. (satur) *jóllakás*; Sättigung, Sattigkeit. Plaut. 2) e. gr. omnium rerum, Cic. *bőség*; die Reichlichkeit, der Überfluß. 3) *termékenység*; die Fruchtbarkeit. Cic. 4) *ganéjlat*; die Excremente. Saturitatem emittere, Plin.

Sāturnālia, ōrum, n. plur. festa in honorem Saturni quinque aut septem dierum, per omnem laetitiam celebrata. Dies primus dicebatur: Saturnalia prima, Liv. dies secundus ete: Saturnalia secunda, etc. Cic. Non semper erunt Saturnalia, Prov. *nem minden nap van búcsú*; es ist nicht alle Tag Kirchmeß.

Sāturnālĭcius, v. —tius, a, um, *Saturnus innepét illető, ahoz való, v. tartozó*; das Saturnusfest (Saturnalia) betreffend, dahin gehörig. e. gr. tributum, Martial. *ezen napi ajándék*; ein Geschenk an diesem Tage.

Sāturnālis, e, *Saturnusi, Saturnust illető, ő hozzá való, v. tartozó*; Saturnisch, den Saturnus betreffend, dahin gehörig. Macr.

Sāturnālĭtius, a, um, vid Saturnalicius.

Sāturnia, ae, f. 1. i. q. Italia (a Saturno, rege Italiae primo) Liv. 2) i. q. Juno, filia Saturni, Ovid.

Sāturnĭgĕna, ae, c. 1. filius, v. filia Saturni, e. gr. Jupiter. Auson.

Sāturnīnus, i, m. 2. tribus inquieta, Cic.

Sāturnĭus, a, um, *Saturnusi, Saturnust illető, ő hozzá való, v. tartozó*; Saturnisch, den Saturnus betreffend, dahin gehörig. e. gr. stella, Cic. i. e. planeta Saturnus. Saturnia regna, Virg. *az aranykor, mellyben Saturnus uralkodott*; das goldene Alter, da Saturnus regiert hat. e. gr. arva, v. tellus, Idem, v. saltim: Saturnia, Justin. i. q. Italia, ubi Saturnus regnavit. e. gr. numerus, Hor. *régi darabos Olasz versköltőség*, die alte Italische, rauhe Dichtkunst. e. gr. falx, Ovid. i. e. Saturni, cum qua pingitur. Hinc: Saturnius, filius Saturni, e. gr. Saturnius pater, i. e. Jupiter, Virg. Domitor maris, i. e. Neptunus, Idem.

Saturnia, sc. Juno, i. a. filia Saturni. e. gr. virgo, Ovid. i. e. Vesta, filia, et secundum alios mater Saturni. e. gr. proles, Idem. i. e. Picus.

Sāturnus, i, m. 2. primus rex Aboriginum, filius Caeli et Vestae, pater Jovis, Plutonis, Neptuni, Junonis, Cereris, Pici, etc. 2) *egy bolygótsillag, vándortsillag*; ein Planet, Cic. Not. dies Saturni, Tibull. *szombat*; der Sonnabend.

Sătŭro, āvi, ātum, āre, 1. (satur) e. gr. animalia ubertata maiomarum, Cic. se sanguine civium, Cic. *megelégîtni*; sättigen. Glebula (i. e. agellus) saturabat patrem, i. e. alebat, Juv. 2) e. gr. famem epulis, Claud. perfidiam alicujus, odium, Cic. *kielégîtni, eleget tenni, letsilapîtni, meg, v. letsendesîtni*; befriedigen, Genüge thun, stillen. 3) *bé, v. tele tölteni*; erfüllen, voll füllen. e. gr. sola fimo, Virg. *bőven megganéjozni*; reichlich düngen. Color saturatior, Plin. *sűrűbb, erősebb*; dichter, stärker. e. gr. aditus cinere, i. e. implere, Pallad. Saturata Cydonia melle, Mart. *bétsinált*; eingemacht. 4) *unatkozottá tenni, megtsömörltetni*; überdrüssig machen. Hae res vitae me saturant, Plaut. *az életemet megunatják velem*; machen mich des Lebens überdrüssig.

Sătus, a, um, (sero, sevi) *vetett, elvetett*; gesäet. Frumenta sata, Virg. 2) e. gr. arbor, Cic. *ültetett, plántált*; gepflanzt. 3) *nemzett*; gezeuget. Satus Aochisa, Virg. i. e. filius Aochisae.

Sătus, us, m. 4. e. gr. vitis, Cic. *vetés, ültetés, plántálás*; das Säen, die Saat, das Pflanzen. Trop. philosophia praeparat animos ad satus accipiendos, Cic. 2) *nemzés, eredet, nemzetség, törzsök*; die Zeugung, der Ursprung, das Geschlecht, der Stamm. Hercules Jovis satu editus, Cic.

Sătyra, v. Satira et Satura, ae, f. 1. *gúnyolóbeszéd, írás, v. vers, szatira*; eine Spottschrift. Sunt qoibus in satyra videar oimis acer, Hor.

Sătyriăsis, is, f. 3. i. e. cum nimia tentigine membrum virile erigitur, et palpitat, Coel. Aur.

Sătyrĭcus, a, um, *szatirai, gúnyolóbeszédet, v. írást illető, ahoz tartozó, v. való*; Satyrisch, die Satyre betreffend, dahin gehörig. Lact. Satyricum signum, Plin. i. e. statua Priapi. 2) Subst. *gúnyolóbeszédíró*; ein Satyrenschreiber. Sidoo. 3) *Szatyrusi, Szatyrust illető*; Satyrisch, die Satyren betreffend, Vitr.

Sătyrion, i, n. 2. *nőszőfű, kosbor, kosborvirág*; die Stendelwurz, das Knabenkraut, Hundshödlein. Plin.

Sătyriscus, i, m. 2. satyrus parvus, Cic.

Sătyrismus, i, m. 2. tuberculum praelongum, cujusmodi in ipsis Satyrorum auribus visitur, Cael. Rhod.

Sătyrŏgrăphus, i, m. 2. *gunyolóbeszéd, v. versíró*; ein Satyrenschreiber. Sid.

Sătyrus, i, m. 2. *majom faj*; eine Art Affen. Plin. 2) poëtis: dii inferioris gentis, ex superiore parte homines cum capite cornuto, ex altera capri. *Szatyrusok*; Satyren. Ovid. 3) *gúnyoló nézőjátékok, mellyekben Szatyrusok játszodtak*; satyrische Schauspiele, worin Satyre auftraten. Satyrorum scriptor, Hor.

Saucĭātio, ōnis, f. 3. (saucio) *megsebesítés, megsértés*; die Verwundung. Cic.

Saucĭātus, a, um, *megsértett, megsebesített*; verletzt, verwundet. Liv.

Saucĭĕtas, ātis, f. 3. id. qu. Sauciatio, Coel. Aur. 2) *betegeskedés, gyenge, v. vékony egésség*; die Unpäßlichkeit. Idem.

Saucio, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. telis, Cic. genas ungve, Ovid. *megsérteni, megsebesíteni*; verletzen, verwunden. e. gr. aliquem virgis, Plaut. *megverni, jól felvágni*; derb abprügeln. 2) Trop. e. gr. famam alicujus, Plaut. *megsérteni*; verletzen. Per latus alicujus sauciari, Cic. *más áltál (közbevetőleg) megsértetni*; durch einen andern (mittelbar) beleidigt werden. 3) e. gr. se flore Liberi, Enn *megittasodni, megrészegedni*; sich betrinken.

Saucius, a, um, e. gr. vulnere gravi, Virg. *megsebesített, sebes, megsértett*; verwundet, verletzt, beschädigt. 2) e. gr. animus, Cic. *bánatos, búbamerült, megsebhetett, sebes*; verwundet im Gemüthe, Schmerz empfindend, betrübt, bekümmert, beleidigt. 3) *szerelmes, szerelemtől, v. szerelemnyilától sebhetett*; verwundet von der Liebe oder den Liebespfeilen. Regina saucia cura (i. e. amore), Virg. Saucius a nostro igne, Ovid. 4) *ittas, részeg*; betrunken. Justin. 5) *beteg, beteges*,

nem jó állapotban lévő; frank, sich nicht wohl befindend. Apul. Etiam: bellua male saucia, Sil. *ehes*, hungerig. e. gr. fatigationis hesternae, Apul. *a' tegnapi útazás miatt elfáradt*; müde von der gestrigen Reise.

Sauconna, ae, f. 1. fluvius Galliae. Ammian.

Saura, ae, f. 1. *gyék, gyik, göte*; eine Eidechse. Plin.

Saurion, i, n. 2. *mustár, reptse, reptsény*; der Senf. Plin.

Sauītes, ae, m. 1. v. Sauritis, idis, f. 3. *gyékkő*; ein Eidechsenstein. Plin. (lapis hodie ignotus).

Saurix, v. Sorix, icis, m. 3. *bagoly nemű madár*; ein Vogel aus dem Geschlechte der Eulen. Mar. Victorin.

Sauroctŏnos, *gyékölő*; Eidechsentödter. Apollo Sauroctonos, Plin. statua celebris Praxitelis.

Saurŏmătes, v. Saurŏmăta, ae, m. 1. *Sarmátziai ember*; ein Sarmatier. Ovid. Plur. Sauromatae, i. e. Sarmatae, Idem. Etiam Adj. e. gr. tabellarius, Plin. Ep. *Sarmatziai*; Sarmatisch.

Saurŏmătis, idis, f. 3. *Sarmatziai aszszony, v. leány*; Sarmatierinn. Plin. Adj. *Sarmatziai*; Sarmatisch. Id.

Savănum, vide: Sabanum.

Savillum, i, n. 2. *kaláts, v. lepény nem*; eine Art Kuchen. Cato.

Savio, Savior, Saviolum, Savium, vide: Suavio etc.

Săvus (Saus), i, m. 2. *Száva, víz Magyar Országon*; die Save (Sau) ein Fluß in Ungarn. Plin.

Saxătĭlis, e, *köves helyen, kősziklán, v. kő közt lakó, v. lévő*; in Felsen befindlich, in Steinen wohnend. e. gr. piscis, Colum. *kövi hal, köves helyen lakó hal*; ein Fisch, der sich im steinigten Orte befindet.

Saxĕtānus, a, um, e. gr. lacertus, Mart. i. q. saxatilis. Alii legunt: Saxitani, i. e. ex urbe Sex, v. Sexti Firmum in Hispania, occurrit etiam: Sextianus, Plin.

Saxētum, i, n. 2. *köves, v. kősziklás hely*; ein steinigter oder felsiger Ort. Cic.

Saxĕus, a, um, e. gr. scopulus, Ovid. tectum, Idem. *kőszikláből, v. kőből való, kőszikla, kő*; aus Stein oder von Felsen, aus Stein oder Steinen, steinern. e. gr. umbra, Virg. i. e. a saxo imminenti oriens. Niobe saxea facta, Ovid. Hinc: Trop. saxeus, es, Plin. Ep. *kő, érzéketlen*; steinern, ohne Gefühl.

Saxĭālis, e, e. gr. terminus, Frontin. *kőszikláből, v. kőből való, kőszikla, kő*; aus Felsen oder Stein oder Steinen.

Saxĭfer, a, um, *kőhordó, követ hordó*; Steine tragend. Val.

Saxĭfĭcus, a, um, e. gr. Medusa, Ovid. *kővéváltoztató*; in Stein verwandelnd, versteinernd.

Saxĭfrăga, ae, f. 1. *kőrontófű*; der Steinbrech. Plin. Lin.

Saxĭfrăgus, a, um, e. gr. unda, Cic. e poëta. *kőzúzó, kőrontó*; Felsen oder Steinen zerbrechend.

Saxgigĕnus, a, um, *kőből született, származott, v. nemzett*; aus Felsen oder Steinen geboren oder entsprossen. Prud.

Saxitas, ătis, f. 3. id. qu. Saxositas.

Saxo, ŏnis, m. 3. *Szász*; ein Sachse. Claudian.

Saxŏnĭa, ae, f. 1. *Szászország, Szakszónia*; Sachsenland. Geogr.

Saxŏsĭtas, ātis, f. 3. *kősziklai keménység*; die Felsenhärte. Coel. Aur.

Saxōsus, a, um, *kősziklás*; voll Felsen, voll Steine, felsig. Virg. 2) *köves*; steinig. Plin.

Saxŭlum, i, n. 2. *kőszdatska*; ein Felschen. 2) *kövecske*; ein Steinchen. Cic.

Saxum, i, n. 2. *kőszikla*; ein Fels. Virg. et Liv. Saxa, pl. *kősziklás helyek*; felsige Örter. Saxum volvere, Ter. Prov. *hijjába fáradozni és munkálódni*; vergeblich sich bemühen. 2) *kő, kemény kő, kőszikladarab*; ein Stein, harter Stein, ein Felsenstück. Saxum silex, Virg. *kovakő, a' millyennel az áldozatokat, t. i. barmot megmetszették*; ein Kiselstein, womit das Opfer geschlachtet wurde. Hinc: esse inter sacrum et saxum, Plaut. Prov. i. e. in periculo vitae.

Saxŭōsus, a, um, i. q. Saxosus, Sicul. Fl.

Scăbellum et Scăbillum, i, n. 2. *zsámoly, kisszék*; ein Fußtritt, Schämel, Fußschämel. Varr. 2) *valamelly muzsika szerszám neme volt*; ein musikalisches Instrument. Cic.

Scăber, bra, brum, v. gr. folium, Plin.

darabos, nem sima; rauh, nicht glatt. Ovid. 2) v. gr. oves, Cato, et Colum. *rühes, kossos*; krätzig, räudig schäbig.

Scābĭdus, a, um, *rühes*; krätzig. Marc. Emp.

Scābies, ēi, f. 5. *rüh*; die Krätze, Räude. Virg. et Plin. 2) v. gr. ferri, Virg. *darabosság, durvaság*; Rauhigkeit einer Sache, Mangel der Glätte. 3) *nagy ingerlődés, viszketegség, nagy kivánság valamire*; großer Reitz, das Jucken, große Begierde. Cic.

Scābillum, vide: Scabellum.

Scābiōsus, a, um, *rühes*; krätzig, räudig. Colum. 2) *darabos, durva*; rauh. Plin. 3) *rosszs, aldvaló, hitvány*; schlecht, gering.

Scābĭtūdo, inis, f. 3. *rühesség, kossosság*; die Schäbigkeit, Krätze. 2) Met. *harag*; der Zorn. Petr.

Scăbo, bi, ĕre, 3. v. gr. caput, Hor. *vakarni, dörzsölni*; kratzen, reiben. 2) *levakarni*; abkratzen. Plin. 3) *kikaparni*; auskratzen Plin.

Scabrātus, a, um, *megvakart*; gekratzet. Colum.

Scabrēdo, inis, f. 3. *rühesség*; die Rauhigkeit der Haut, Krätze. Hieron.

Scăbres, is, f. 3. i. q. scabritia, Varr.

Scabrĭdus, a, um, *darabos*; rauh. Fort.

Scăbritia, ae, f. 1. et Scabrĭties, ei, f. 5. *darabosság*; die Rauhigkeit, Mangel der Glätte. Plin. 2) *rühesség, rüh*; die Krätze, Räude. Colum.

Scabro, āvi, ātum, āre, 1. *vakarni, felvakarni, megvakarni*; kratzen, schaben. 2) *felkaparni*; aufscharren. Colum.

Scabrōsus, a, um, *darabos, durvatapintású*; rauh. Prud.

Scaea, sc. porta, Trojae urbis, Virg.

Scaena, id. qu. Scena.

Scaeus, a, um, i. q. Scaevus.

Scaeva, ae, m. 1. *bal, sete, balog, a' ki jobbkeze helyett balkezének veszi hasznát*; der die linke Hand statt der rechten gebraucht, der links ist. Pandect.

Scaeva, ae, f. 1. *jel, p. o. jónak vagy rossznak a' jele*; ein Anzeichen, es sey glücklich oder unglücklich. Plaut.

Scaevĭtas, ātis, f. 3. *istentelenség, gonoszság*; die Gottlosigkeit. Gell. 2) *szerentsétlenség*; unglückliche Beschaffenheit, Unglück. Apul.

Scaevŏla, ae, m. 1. *balkezű, balog, a' ki balkézzel dolgozik, 's a' t.* der links ist, die linke Hand statt der rechten gebraucht. 2) cognomen Qu. Mucii Scaevolae.

Scaevus, a, um, *bal, balfelől lévő*; links. 2) *élhetetlen ostoba*; albern, dumm. Gell. 3) v. gr. fortuna, eventus, Apul. *szerentsétlen, szomorú*; unglücklich, traurig. 4) id. qu. ominosus; *szerentsés*; glücklich. Varr.

Scāla, ae, f. 1. *lajtorja*; die Leiter. Pand. 2) *grádits*; die Treppe, Stiege. Scalae orbiculatae, cochlides; *tsigagrádits*; eine Schneckenstiege. 3) *léptső*; die Stufe. Mart. 4) scala geometrica, Geogr. *kitsinyben elő-adott mérték*; ein verjüngter Maßstab.

Scālāris, e, v. gr. forma, Vitr. *lajtorja, v. grádits szabású*; einer Leiter, oder Treppe ähnlich.

Scaldis, is, m. 3. *a' Schelde folyó vize, Belgiumban*; die Schelde. Caes.

Scālēnus, a, um, v. gr. triangulum, Math. *egyenetlen, p. o. oldalú*; ungleich, ungleichseitig. Auson.

Scalmus, i, m. 2. *hubláb, a' hajóban, a' hajóborddk feldlló végeik, mellyekhez az evezőket gúzsoljdk*; das Holz an der Seite des Schiffes, woran das Ruder angebunden wird, das Ruderholz. Cic. 2) *hajótska, tsónak*; ein Schiffchen, Kahn. Scalmum nullum videt, Cic.

Scalpello, āre, 1. *lántzétával felmetszeni*; mit der Lanzette ritzen. Veget.

Scalpellum, i, n. et Scalpellus, i, m. 2. *lántséta*; eine Lanzette, ein kleines scharfes chirurgisches Schneide-Instrument. Cic. 2) *pennakés, penitzlus*; ein Federmesser. Gloss.

Scalper, pri, m. 2. i. q. scalprum, Cels.

Scalpo, psi, ptum, ĕre, 3. *metszeni, vésni, p. o. képet kőbe, v. kőre; 's a' t.* schneiden oder graben, z. B. ein Bild in Marmor. Apta manus ad scalpendum, Cic. Alexandrum in gemma scalpsit, Plin. 2) v. gr. caput digito, Juven. dentes, Plin. *vakarni, vájni*; kratzen, reiben. 3) v. gr. terram ungvibus, Hor. *kaparni, vájni*; scharren. 4) Trop. *ingerleni*; reitzen. Pers.

Scalprātus, a, um. *lántzétás, lántséta forma*; wie eine Lanzette geformt. Colum.

Scalprum, i, n. 2. *akármelly éles met-*

szó szerszám, p. o. penitzllus, metszőkés, lántzéta, dikis, 's a' t. jedes scharfe Schneide-Instrument, z. B. Federmesser, Winzermesser, eine Lanzette, ein Kneif u. s. w. Svet. Hor. Plin.

Scalptor, ōris, m. 3. *metsző, p. o. kőre, résre*; der schneidet oder gräbt, z. B. mit dem Meißel oder Grabstichel. Plin.

Scalptōrĭum, ĭi, n. 2. (sc. instrumentum) Mart. *vakaró szerszám*; ein Werkzeug zum Kratzen.

Scalptūra, ae, f. 1. *metszés, i. kőre, résre*; das Graben oder Schneiden, z. B. mit dem Grabstichel, um Figuren zu machen. Plin. 2) *metszett kép*: eine gegrabene Figur. Vitruv.

Scalptūrīgo, v. Scalpurigo, ĭnis, f. 3. *viszketés, viszketegség*; das Jucken der Haut. Solin.

Scalptūrio, v. Scalpūrio, īre, 4. *vakaródzni*: kratzen. Plaut.

Scalptūro, āvi, ātum, āre, 1. *kimetszett, v. kifaragott munkákkal felékesgetni*; mit Schnitzwerk schmücken. Plin.

Scalptus, a, um, *metszett, vésett*; gestochen, gegraben. 2) *faragott*; geschnitzt, geschnitten. Cic.

Scalpurigo, vide: Scalpturigo.

Scalpurio, vide: Scalpturio.

Scāmander, dri, m. 2. fluvius ad Trojam. Catull.

Scambus, a, um, *görbelábú, gatsos*; krumbeinig. Sueton.

Scămillus, i, m. 2. *oszloptalp*: ein Untersatz der Säule. Vitr.

Scamma, ătis, n. 3. *árok, ásott gödör*; ein Graben. Cael. 2) *vívóhely, pállyafuttató hely*; ein Kampfplatz, eine Renn ahn. Tert.

Scamnellum, i, n. 2. *padotska, lótza*; ein Bänkchen.

Scammōnia, v. Scammōnĕa, ae, f. 1. *hashajtó szulák*; Purgierkraut, Purgierwinde. (Convolvulus Scammonia, L.) Plin.

Scammōnium, i. q. Scammonia.

Scamnŭlum, i, n. 2. Dimin. *padotska*; ein Bänkchen. Diom.

Scamnum, i. n. 2. *zsámoly, kisszék*; Fußschämel. Ovid. 2) *akármelly ülőhely, szék, pad, lótza*; jeder Sitz oder Bank. Ovid. Sedere in scamnis equitum, Martial. 3) *barázda gerintz*; das Erhöhte zwischen zwey Furchen. Colum.

Scandălizo, āvi, ātum, āre, 1. *boszszantani, meg botránkoztatni*; ärgern, ein Ärgerniß oder Anstoß geben, zum Bösen verführen. Tertull.

Scandălum, i, n. 2. *a' mibe valaki megbotlik*; das, woran man sich im Gehen stößt oder stoßen kann, Anstoß. Prud. 2) *botránkozás*; der Anstoß. Tertull.

Scandĭnāvĭa, (Scandĭnŏvia) ae, f. 1. insula maris germanici, Plin.

Scandix, īcis, f. 3. *közönséges turbolya, olasz saláta*: Kerbel, eine Pflanze. (Scandix Cerefolium, L.) Plin.

Scando, di, sum, ĕre, 3. v. gr. muros, montem, Cato. in aggerem, Liv. *mászni, felmászni*; steigen, hinaufsteigen, besteigen. 2) v. gr. versum, Claud. *lábakra szaggatni a' verset, mérni*: den Vers nach seinen Gliedern abmessen.

Scandŭla, ae, f. 1. *zsindely, fedélzsindely*; der Schindel, Dachschindel. Vitruv. Hirt.

Scandŭlāris, e, v. gr. tectum, *zsindelyes, p. o. fedél*; von Schindeln. Apul.

Scandŭlārĭus, ĭi, m. 2. *házfedő, v. zsindelyező*; der die Dächer mit Schindeln deckt. Pandect.

Scansilis, e, *könnyen megmászható, a' mire könnyű felmászni*; steigbar, leicht zu steigen. Plin. 2) ferrum scansile, Gloss. *kengyelvas, kengyel*; der Steigbügel.

Scansio, ōnis, f. 3. *mászás*; die Steigung. Vitr. 2) *a' hangok felmenése*; das Steigen der Töne. 3) *a' vers tagokra való kimérése*; das Scandiren oder die Abmessung der Verse. Beda.

Scansōrĭus, a, um, *felmászásra való*; zum Steigen dienlich.

Scantiānus, a, um, a Scantio nomen habens, Varr.

Scantīnius, v. Scatinius, ĭi, m. 2. cognomen Romanum, Cic.

Scantius, ĭi, m. 2. cognomen Romanum, Hinc, Scantius, a, um, Adj. i. e. a Scantio oriundus, etc.

Scăpha, ae, f. 1. *tsajka, tsónak*; ein kleines Fahrzeug, Boot, Kahn, Nachen. Cic.

Scăphe, es, f. 1. i. q. scaphium, Vitr.

Scăphiārĭus, ĭi, m. 2. *tsajkás*; der mit kleinen Schiffen umgeht, sie macht, u. s. w. Gruter.

Scăphium, ĭi, n. 2. *mosogató tál*; ein tiefes Geschirr zum Abwaschen. 2) *éjjeli medentse*; ein Nachttopf. Mart.
Scăphŭla, ae, f. 1. *tsónak, ladik, tsajka*; der Kahn, das Boot. Veget.
Scăphum, i, n. 2. i. q. scaphium, Vitr.
Scăptĕsŭla, ae, f. 1. urbs Thraciae, Lucr.
Scaptia, ae, f. 1. urbs in Latio. Hinc: Scaptius, a, um, Liv.
Scăpŭla, ae, f. 1. *vállapotzka*: ein Schulterblatt, Achselblatt. Scapulas elevare, Non. *vállat vonitni*; die Achsel zucken. 2) cognomen familiae Romanum, Cic.
Scăpŭlānus, a, um, i. e. a scapula oriundus, etc. Cic.
Scăpes, i, m. 2. v. gr. plantae, florum; *szár, tökotsán*: der Stiel, Stängel, Schaft, Stamm. 2) *az oszlop dereka*; der Schaft der Säule. Vitruv. 3) *a' gyertyatartó szára, v. dereka*; der Schaft des Leuchters. Plin. 4) *a' tsigagrádits orsója, vagy külsöje*: die Säule worauf die Treppe ist. Vitr. 5) *ajtófél*; die Thürpfoste. Vitr. 6) *az a' henger, mellyre a' régiek irásaikat tekergették*; die Rolle oder der Cylinder, um welchen die Alten ihre Schriften rollten. Plin.
Scărābēus, v. Scărābaeus, i, m. 2. *tserebüly*; der Käfer. Scarabaeus Melolontha; *tserebogár*; der Maykäfer. Plin.
Scardia, ae, f. 1. i. q. aristolochia, Apul.
Scărificātio, ōnis, f. 3. *a' bőrnek felkartsolása, felhasitása*; das Aufritzen. 2) *köppölyözés*; das Schröpfen. Colum. 3) *tsekély szántás, felhantolás*; das leichte überpflügen. Plin.
Scărifico, āvi, ātum, āre, 1. *felkartsolni, felhasitni a' bőrt*; ritzen, aufschlitzen. Plin. 2) *köppölyözni*; schröpfen. Plin.
Scărifio, ōri, (Pass. irreg. a scarifico), *megköppölyöztetni*: geschröpft werden. Scrib. Larg.
Scărites, ae, m. 1. vel Scaritis, idis, f. 3. *esmeretlen drágakő*; ein uns unbekannter Edelstein. Plin.
Scarlātum, i, n. 2. *skárlát*; ein Schaelach. Bellov.
Scărus, i, m. 2. *ajakhal*; der Lippfisch. Plin. (Labrus Scarus, L.)
Scătebra, ae, f. 1. *kibuzgás, kiforrása a' víznek*; das Hervorquellen, Hervorspringen einer Quelle. Plin. 2) *forrás, víz*; die Quelle, das Wasser. Virg.
Scătĕo, ēre, 2. et Scăto, ĕre, 3. *kibuzogni, forrani, kiforrani*; hervor quellen, hervor sprudeln. Fons scatit, Lucret. 2) Trop. *forrani, nagy számmal előjönni, pezsegni*; hervor kommen, oder haufenweise hervor kommen. Lucret. 3) *nagy számmal lenni*; häufig seyn. Cuniculi scatent in Hispania, Plin. 4) *tele lenni vele, szintúgy pezsegni benne*; voll seyn von etwas, davon wimmeln; cum Genit. et Abl. v. gr. arx scatens fontibus, Liv. Pontus scatens belluis, Hor. Nilus scatet piscibus, Mela. Metallis scatet Hispania.
Scăto, ĕre, vide: Scateo.
Scătŭrĭgĭnōsus, a, um, *forrásokkal tele lévő*; voll Quellwasser, voll hervorsprudelnden Wassers. 2) *mo-tsáros*; sumpfig. Colum.
Scătŭrigo, ĭnis, f. 3. *forrás, a' forrás kútfeje*: die Quelle, der Ursprung. Liv.
Scătŭrio, īre, 4. v. gr. ut aqua, Pallad. *kibuzogni, kiforrani*; hervor quellen, hervor sprudeln. 2) *tele lenni vele, megrakva lenni*; voll seyn von etwas. Solum fontibus scaturit, Colum. *a' föld tele van forrásokkal*; die Erde ist voller Quellen.
Scătŭrix, īcis, f. q. scaturigo, Varr.
Scaurus, a, um, *bötykös lábú*; ein Klumpfuß. Hor. 2) cognomen Romanum, Cic.
Scāzon, ŏntis, m. 3. *sántikáló, sántitó*; ein Hinkender. 2) genus Jambicii versus claudum, Mart.
Scĕlĕrāte, Adv. *gonoszúl, istentelenül*; lasterhaft, gottlos, auf gottlose verruchte Art. Cic. sceleratius, Cic. sceleratissime, Cic.
Scĕlĕrātus, a, um, *istentelen, elvetemedett, gonosz*; gottlos, lasterhaft, verrucht. Scelerata audacia, Justin. *vakmerő bátorság*; verwegene Kühnheit. 2) v. gr. homo, Cic. *utálatos, gyalázatos, átkozott*; abscheulich, infam, verflucht. 3) *valamelly gonoszság által megfertéztetett, p. o. hely*; durch Laster oder Gottlosigkeit befleckt. Hine: Vicus sceleratus, Liv. fuit platea Romae. Porta scelerata Romae, per quam trecenti Fabii contra Hetruscos egressi et uno die omnes interfecti sunt.
Scĕlĕrĭtas, ātis, f. 3. id. qu. Scelus.
Scĕlĕro, āvi, ātum, āre, 1. *valamelly*

gonoszság által megfertéztetni; durch eine gottlose Handlung beflecken Virg.

Scĕlĕro, ōnis, m. 3. *lator*, *istentelen gaz ember*; ein böser Bube, gottloser Mensch. Petron.

Scĕlĕrōsus, a, um, *gonósz*, *istentelen*, *lator*; lasterhaft, abscheulich, gottlos. Terent.

Scĕleste, Adv. *gonoszúl*, *istentelenűl*; lasterhaft, gottlos, auf gottlose Art. Liv.

Scĕlestus, a, um, v. gr. facinus, Cic. homo, Ter. *gonosz*, *álnok*, *istentelen*, *lator*, *útálatos*; lasterhaft, gottlos, verflucht, verrucht, schelmisch, abscheulich. Comp. scelestior, Liv. scelestissimus, Plaut.

Scĕlĕtus, i, m. 2. sc. homo, *tsontváz*; ein Skelet, Todtengerippe. Apul.

Scĕlĕtyrbe, es, et ae, f. 1. *tántorgó szélütés*; eine Krankheit oder Lähmung der Schenkel und Knie, wenn man beym Gehen hin und her schwankt. Plin.

Scĕlio, ōnis, m. 3. i. qu. Scelero, onis.

Scĕlus, ĕris, n. 3. *gonoszság*, *istentelen gonosz tselekedet*, *p. o. gyilkosság*; ein Verbrechen, eine gottlose verruchte That, Laster, gottlose That, z. B. Mord ꝛc. Scelus facere, admittere, edere, v. committere, Cic. 2) *irtóztatóság*, *irtóztató eset*, *v. történet*; eine schreckliche Sache, ein Gräuel. 3) *büntetés a' gonoszságért*; eine Strafe für die Gottlosigkeit. Virg. 4) *gonosz ember*, *lator*; ein böser gottloser Mensch Abi in malam crucem, scelus! Ter.

Scēna, ae, f. 1. *leveles szín*; eine Laube, Laubhütte. Tac. 2) *öltözőhely a' theátromban*; der Ort, wo die Schauspieler sich ankleideten. Nep. 3) *theátromi munka*, *v. darab készítése*; die Verfertigung eines Theaterstückes. Ovid. 4) id. qu. pompa, vel adparatus, Svet. 5) *nézőszín*, *theátrom*; ein Schauplatz, die Schaubühne. Vitr. Scenam tenere, Svet. *nézőjátékos lenni*; ein Theatralist seyn. 6) Met. *tettetés*, *szín mutatás*; die Verstellung 7) Scena totius rei haec est, Fest. *az egész dolog így történt*; dieses ist der Verlauf der ganzen Sache. 8) *nézőjáték*, *vígjáték 's a' t.* ein Theaterstück, ein Schauspiel. 9) *jelenés a' nézőjátékban*; eine Scene, ein Auftritt in einem theatralischen Stücke. Gloss.

Scēnālis, e, i. q. scenicus, *theátromi*, *nézőszíni*; theatralisch. Lucr.

Scēnārius, a, um, i. q. scenicus, Amm.

Scēnāticus, a, um, i. q. scenicus, Varr.

Scēnātilis, e, i. q. scenicus, Varr.

Scēnice, Adv. *theátromi módon*, *mint a' nézőjátszók szokták*; wie auf der Scene, theatralisch, nach Schauspieler Art. Quintil.

Scēnicus, a, um, v. gr. ludi, Liv. *theátromi*, *nézőszíni*; sceuisch, theatralisch. 2) *ál*, *tettetett*; vorgeblich, verstellt. Flor.

Scēnītae, ārum, pl. *sátorozó*, *v. vándorló népek*; Zeltbewohner, Völker, die in Zelten oder beweglichen Hütten wohnten, die sie auf ihren Wanderungen mit sich führten. Plin.

Scēnŏgrăphĭa, ae, f. 1. *épületrajz*; Riß oder Entwurf eines Gebäudes. Vitruv.

Scēnōma, ătis, n. 3. *sátor*, *gunyhó*; Gezelt, Hütte. Gloss.

Scēnŏpēgia, ōrum, n. plur. *a' Sidók sátoros innepeik*; das Lauberhüttenfest der Juden.

Scepsis, is, f. 3. urbs Mysiae, Cic.

Scepticismus, i, m. 2. *kételkedés minden dolognak mivolta és valamelly állítás igaz volta felől*; das Zweifeln an allen Sachen. Gloss.

Scepticus, a, um, *meggondoló*, *gondolkosó valami felett*; überlegend. Sceptici, sc. philosophi Pyrhonii, qui nihil decernunt, nihil constituunt, sed in quaerendo semper considerandoque sunt etc. Quintil.

Sceptos, i, m. 2. *szélvész*; ein Sturm, Sturmwind. Apul.

Sceptrifer, a, um, *királyi páltzát hordozó*; Zepter tragend. Ovid.

Sceptriger, a, um, idem. Sil.

Sceptrum, i, n. 2. *királyi páltza*; ein Scepter oder Zepter. 2) Trop. *ország*, *királyság*; Königreich, Regentschaft. Pulsus sceptris, Virg. Potiri sceptro, Non.

Sceptūchus, i, m. 2. *királyi páltza hordozó*; ein Scepterträger. Tac. 2) *országló*; ein Regent. Ovid.

Schĕda, v. Scida, ae, f. 1. *irótábla*, *jegyzőtábla*; eine Schreibtafel. 2) *tzédula*, *egy levélke papiros*; ein Zettel, ein Blättchen Papier. Quint. 3) *írás*; eine Schrift. Mart.

Schēdĭcus, a, um, *hamarjában készült*; plötzlich hingemacht. Pand.

Schēdŭla, vel Scidŭla, ae, f. 1. *tzédula*; ein kleiner Zettel. Cic.

Schēma, ătis, n. 3. et Schema, ae, f. 1. *öltözet*; die Kleidung, der Anzug. Plaut. 2) *forma, képrajz*; die Gestalt, Figur. Suet. 3) *ábrázolt beszédmód*; figürliche oder verblümte Art zu reden. Quint.

Schēmătismus, i, m. 2. *ábrázolat, ábrázolt beszédmód*; figürliche Art zu reden. Quint. 2) *ábrázolatban való előadása vagy rajzolatja valaminek*: die Vorbildung, vorbildende Erklärung. Gloss.

Schĭdium, ĭi, n. 2. *forgáts*: ein Span. 2) *hasábfa*; ein Scheit Holz. Vitr.

Schisma, ătis, n. 3. *szakadás, meghasonlás*; eine Trennung, Spaltung, Uneinigkeit, Zwist. Tert.

Schismătĭcus, a, um, *a' meghasonlott v. elszakadt félhez való*; zur Trennung gehörig. Hier.

Schistos, v. —us, a, um, *hasadó, fejlő, foszló*; was sich spalten, zersplittern, oder zertheilen läßt. Lapis schistus, Plin. *fosslókő, palakő*; Schieferstein Lacschistum, Plin. *összefutott tej*; zusammen geronnene Milch.

Schoenēus, ĕi, et ĕos, m. 2. pater Atalantae. Hinc Schoenēis, ĭdis, f. 3. sc. femina, filia Schoenei, i. e. Atalanta, et Schoeneius, a, um, v. gr. virgo, Ovid.

Schoenŏbătes, ae, m. 1. *kötelenjáró, v. tántzoló*; ein Seiltänzer. Juv.

Schoenum, i, n, et Schoenus, i, m. 2. *sásté*; das Schilf, der Binsen. Cato. 2) *kötél, gúzs*; ein Seil. 3) i. q. milliare Persicum et Aegyptiacum.

Schŏla, ae, f. 1. *megszűnés a' munkától, szünet*; die Muße, Feyer, Ruhe von der Arbeit. 2) *tudós értekezés, tudós beszéllgetés, vetélkedés, tanítás, 's a' t.* jede gelehrte Untersuchung, Abhandlung. Unterredung über einen gelehrten Gegenstand, Vorlesung und Erklärung gelehrter Werke. Certae scholae sunt de exilio, de interitu patriae etc. Cic. Scholam explicare; *tanítást tartani*; Vorlesungen halten Cic. 3) *oskola, iskola*; eine Schule. Scholam aperire, Suet. 4) *valamelly tanítónak követői, tanítványi, tudós fél, v. felekezet*; Anhänger eines Lehrers oder einer Schule, die Secte. Clamabunt omnes philosophorum scholae, Cic. Schola Platonis. Cic. i. e Secta. 5) *nézőtár, hol a' nevezetesebb mestermívek tartattak*; eine Gallerie wo Kunstwerke aufgestellt waren. Octaviae Scholae, Plin.

Schŏlāris, e, v. gr. declamatio, Hier. *oskolai, iskolai, oskolát illető*; die Schule betreffend, zur Schule gehörig. 2) Subst. *tanítvány*; ein Schüler. 3) scholares, *testőrző seregbéli katonák*; Soldaten von der Garde. Cod Just.

Schŏlastĭcus, a, um, v. gr. materia, Quint. liber, declamatio, Gell. *oskolai, iskolai*; zur Schule gehörig. 2) Subst. scholasticus, i, m. 2. i. q. Rhetor. 3) *tanítvány*; der Schüler. Plin. 4) *tudós*; ein Gelehrter. Sulp. 5) *törvény tudó*; ein Rechtsgelehrter, Advocat. Aug. 6) Scholastici medii aevi; *a' kik a' theológiai és philosophiai dolgokról inkább a' szók mint a' dolgok felett szőrszálhasogatólag vetekedtek*; Schulweiser, Wortkrämer des Mittelalters.

Schŏlĭastes, ae, m. 1. *a' könyveket jegyzésekkel rövideden magyarázó*; der kurze Erklärungen über Bücher schreibt. Non.

Schŏlĭcus, a, um, *oskolát, v. oskolai dolgokat illető*; Schule oder Schulsachen betreffend. Gell.

Schŏlĭon, i, n. 2. *magyarázó rövid jegyzés*; eine Note oder kurze Erklärung. Cic.

Schultetus, i, m. 2. *falusi bíró*; der Schultheiß. Gloss.

Scia, ae, f. 1. *árnyék*; Schatten. Sciāre, es, f. *bogáts*; das Distelkraut. Apul.

Sciădēus, ĕi, et ĕos, m. 2. id. qu. Sciaena Plin.

Sciaena, *árnyékhal*; der Umberfisch, die Seerappe. Plin.

Sciăgrăphia, v. Sciographia, ae, f. 1. *árnyékrajz, körrajz*; der Schattenriß, Umriß. Vitr.

Sciămachia, ae, f. 1. *árnyékviadal*; Schatten- oder Spiegelgefecht. Gell.

Sciapŏdes, um, m. pl. populi Indiae. Plin.

Sciăther, ĕris, v. Sciathēras, ae, m. 1. *árnyékóra mutatója*; Zeiger an der Sonnenuhr. Vitr.

Sciāthēricа, ae. ars, *árnyékóra készités mestersége*; die Kunst Sonnenuhren zu machen.

Sciātica, ae, f. 1. *derékfájás*, *sérés*; das Hüftweh, Lendenweh. Alias: dolor sciaticus.

Scibilis, e, *tudható*; was man wissen kann. Tert.

Scĭda, Scidula, vide: Scheda, Schedula.

Scienter, Adv. v. gr. dicere, Cic. *ügyesen*, *ügyes módon*, *jelesen*; geschickt, mit Geschicklichkeit, auf geschickte Art. Scientius, Cic. scientissime, Cic. 2) *tudva*; wissentlich, mit Wissen. Plin. Paneg.

Scientĭa, ae, f. 1. v. gr. artium, Cic. *tudomány*, *tudás*, *valaminek tudománya*, *esmérete*; das Wissen, die Wissenschaft in (von) einer Sache, Kenntniß. Scientiam hominis fugere, Cic. *esmeretlen lenni előtte*; unbekannt seyn. Habere scientiam rei, Cic. v. tenere, Sulpic. *tudni*, *esméretének lenni valamiről*; wissen, Wissenschaft, Kenntniß haben.

Scientiŏla, ae, f. 1. (Dimin. a scientia) Arnob.

Scilicet, pro: scire licet; *kétségkivül*, *bizonyosan*, *úgy vagyon*, *valóban*; es versteht sich, oder freylich, gewiß, ohne Zweifel, wirklich, in der That. 2) *úgymint*, *tudniillik*, v. *tudnillik*; nähmlich. Cic. 3) Ironice: *mintha bizony*; ja freylich. Virg.

Scilla, v. Squilla, ae, f. 1. *tengeri hagyma*, v. *tsilla*; Meerzwiebel. (Scilla maritima, L.) 2) vide: Squilla. Plin.

Scillīnus, a, um, v. gr. acetum, Plin. *tengeri hagymából*, *tsillából készült*; aus oder von Meerzwiebeln.

Scillites, ae, m. 1. v. gr. vinum scillites; *tsillásbor*; Wein, mit Meerzwiebel gemacht, Meerzwiebelwein. Colum.

Scillītĭcus, a, um, i. q. scillinus, Colum.

Scimpŏdĭum, ii, n. 2. *keverőágy*, *nyugvóágy*; ein Ruhebette. Gell.

Scin', i. e. scisne, a Scio.

Scincus, i, m. 2. *stintsagyék*; der Stink. Plin. (Lacerta Stincus, L.)

Scindo, scidi, scissum, ĕre, 3. *hasitni*, *erőszakkal egymástól elválasztani*, *elszakasztani*; spalten, mit Gewalt trennen oder zertheilen, zerreißen. Cuneis scindere robur, Virg. Ferro scindere terram, Col. *szántani*; pflügen. Navis scindit aquas, Ovid. 2) v. gr. epistolam, Cic. *elszaggatni*, zerreißen. Vestes de corpore scindere, Prop. *leszaggatni*; vom Leibe herunter reißen. 3) Trop. Penulam scindere hospiti, Cic. *erőssakkal marasztani a' vendéget*; den Gast nöthigen zu bleiben. 4) *kiosztani*; austheilen. Solin. 5) *elrontani*, *összerontani*; zerstöhren, zu Grunde richten. Plaut.

Scindŭla, vel Scandula, ae, f. 1. *szindely*; die Schindel. Hirt.

Scintilla, ae, f. 1. *szikra*, *tűzszikra*; der Funken des Feuers. Virg. 2) Trop. *szikra*, *legkissebb része valamelly dolognak*; Funken, der kleinste Theil einer Sache. Cic.

Scintillātio, ōnis, f. 3. *szikrázás*; das Funkeln. Plin.

Scintillo, āvi, ātum, āre, 1. *szikrázni*; funkeln. Virg. 2) Trop. v. gr. ut ira, Sil. *felgyúladni*, *felgerjedni*; auflodern, sich lebhaft zeigen. Scintillat Venus, i. e. amor, Calp.

Sintillŭla, ae, f. 1. *szikrátska*; ein Fünkchen. Cic.

Scio, īvi, ītum, īre, 4. *tudni*, *értésére lenni*; wissen, Kenntniß von etwas haben. Cic. Scire licet, Liv. *tudni kell*, *tudnivaló*, *nyilvánvaló*; man muß wissen, es ist offenbar, es versteht sich. Facile est scitu, Liv. Facio, ut scias, Cic. *tudtodra adom*; ich mache bekannt. Scito, Cic. *tudd meg*; wisse, du mußt wissen. Scires, Ovid. *azt gondolnád az ember*; man sollte meinen, denken, schließen. Scire ex aliquo, Cic. *valakitól tudni valamit*; etwas von Jemanden wissen (erfahren). Quod sciam, Cic. *tudtomra*; meines Wissens, so viel ich weiß. Scin' pro: Scis ne, Plaut. 2) v. gr. latine, graece, Cic. *tudni*, *érteni*; können, verstehen. Fidibus scire, (sc. canere) Ter. *tudni hegedűlni*; auf dem Saiten-Instrumente spielen können. 3) *tapasztalni*, *megtudni valamit*; erfahren. Scies, vel sciturus es, Cic. *tapasztalni fogod*; du wirst es erfahren. Haec nihil opus sunt sciri, Ter. *nem szükséges ezeket megtudni*; dieses ist nicht nöthig zu wissen. 4) scire, id. qu. Scientia. Scire tuum nihil est, nisi te scire hoc sciat al-

ter, Pers. 5) pro: scisco; *rendelni*; verordnen. Liv.

Sciographia, vide: Sciagraphia.

Sciölus, a, um, *tudóska*, *tudósotska*; ein Klügling, Naseweis. Arnob.

Sciothericon, i, n. 2. sc. horologium; *napóra*; eine Sonnenuhr. Plin. etiam: sciother, Hyg.

Scipiades, vel Scipiada, ae, f. 1. i. e. unus ex familia vel genere Scipionum. Hor.

Scipio, önis, m. 3. *bot*, *páltza*; der Stock, ein Stab, z. B. zum Gehen, u. s. w. Plaut. 2) Met. Scipione arundineo inniti, Prov. *nádszálosz-lophoz támaszkodni*; sein Vertrauen auf etwas schwaches setzen. 3) cognomen Corneliorum, v. gr. P. Corn. Scipio Africanus, etc.

Sciröma, v. Scirrhöma, ätis, n. 3. *fekély*, *veszedelmes daganat*; eine harte, schmerzlose, gefährliche Geschwulst. Plin.

Sciron, önis, m. 3. *híres haramia neve*, *kit Theseus ölt meg*; ein berüchtigter Straßenräuber. Ovid. 2) caurus, i. e. ventus Atticis occidentalis. Sen.

Scironius, a, um, i. e. a Scirone nomen habens, vel oriundus, etc. Plin.

Sciros, Scirrhos, v. —us, i, m. 2, i. q. Sciroma, Plin.

Scirpea, ae, f. 1. *kas*, *szekérkas*; ein Wagenkorb. Ovid.

Scirpeus, v. Sirpeus, a, um, v. gr. ratis, Plaut. *kákából való*, *káka*; aus Binsen.

Scirpicula, ae, f. 1. et Scirpiculum, i, n. 2. *kákából vagy vessződből font kosár*, *kas*; ein geflochtener Korb. 2) *metszőkés*; ein Rebmesser. Cato.

Scirpo, v. Sirpo,ävi, ätum, äre, 1. *fonni*, *kötni*, *p. o. kosarat*; flechten, binden. Varr.

Scirpus, vel Sirpus, i, m. 2. *káka*; die Binse. Nodum in scirpo quaerere, Ter. Prov. *a' kákán is tsomót keresni*, *szőrszálhasogató lenni*; Schwierigkeiten finden, wo keine sind. 2) *mese*, *találós mese*; ein Räthsel. Gell.

Scirrhoma, Scirrhus (os) vide: Sciroma, Sciros.

Sciscitätio, önis, f. 3. *tudakozódás*, *kérdezöskődés*; das Forschen, Nachforschen, Fragen, Erkundigung. Petron.

Sciscitätor, öris, m. 3. *tudakozódó*, *kérdező*; ein Forscher, Nachforscher, Untersucher. Prud. et Mart.

Sciscito, äre, pro: sciscitor, Plaut.

Sciscitor, ätus sum, äri, Dep. 1. v. gr. de re, Cic. aliquid ex aliquo, Cic. *tudakozni*, *kérdezöskődni*; fragen, forschen, sich erkundigen. 2) *megpróbálni*, *próbát tenni*; versuchen, einen Versuch machen. Cap.

Scisco, scivi, scitum, ëre, 3. (a scio) *meg akarni tudni*; wissen wollen. Plaut. 2) *rendelni*, *parantsolni*; verordnen, befehlen. Curt. 3) v. gr. legem, Cic. *jóvá hagyni*, *elfogadni*; genehmigen.

Scissilis, e, *könnyen hasítható*, *osztható*, *tördelhető*; was sich spalten oder zertheilen läßt. Cels.

Scissim, Adv. *elszaggatva*, *elhasogatva*; zerrissen, gespalten, zertheilt. Prud.

Scissio, önis, f. 3. *szakadás*, *elválás*, *megoszlás*; Zerreißung, Trennung, Zertheilung. Macrob.

Scissor, öris, m. 3. *osztó*; der Zertheiler. 2) *a' ki a' sültet felvágja*, *elvagdalja*; der Vorschneider. Petr.

Scissüra, ae, f. 1. *elszakadás*, *elválás*; die Zerreißung, Trennung. Plin. 2) Trop. *meghasonlás*, *visszavonás*, *szakadás*; der Zwiespalt, Zwist. Prud. 3) *hasadék*; die Spalte, der Riß. Plin.

Scissus, a, um, (scindo) *metszett*, *elhasadt*, *elhasított*, *elszakasztott*; von einander geschnitten, gespalten, zertheilt. Virg.

Scitämentum, i, n. 2. plur. scitamenta; *nyalánkságok*; delikate Speisen, Leckerbißlein. Plaut.

Scitätio, önis, f. 3. id. qu. Sciscitatio.

Scitätor, öris, m. 3. *tudakozódó*; Forscher, Erkundiger. Amm.

Scite, Adv. v. gr. loqui, Liv. *ügyesen*, *jelesen*, *elmésen*, *okosan*, *jól*; geschickt, klug, fein, artig. Scitius, Gell. scitissime, Plaut.

Scito, äre, 1. *tudni*; wissen. Amm.

Scitor, ätus sum, äri, Dep. 1. v. gr. aliquid, Cic. ex aliquo, Hor. *tudakozni*, *kérdezni valamit*, *tudakozódni*, *kérdezöskődni valami felől*; wissen wollen, forschen, erforschen, fragen. Ovid.

Scitüle, Adv. *elmésen*, *jelesen*; geschickt, fein, artig. Apul.

Scitülus, a, um. *jeles*, *ügyes*; artig, fein, schön. Apul.

Scitum, i, n. 2. *rendelés, parantsolat, törvény*; eine Verordnung, der Befehl, das Gesetz. Liv. 2) *tétel*; ein Lehrsatz. Philos. Sen.

Scitus, a, um, v. gr. homo, Plaut. *ügyes, okos, tapasztalt, jeles, módos*; gescheit, klug, erfahren, kündig, geschickt, fein, artig. 2) *illő, alkalmatos*; schicklich, passend. Gell. 3) scitum est, Cic. *tudvavaló dolog, tudnivaló*; es ist bekannt. 4) *rendelt*; verordnet. Cic. Scitior, Plaut. Scitissimus, Apul.

Scitus, us, m. 4. v. gr. plebis, Cic. *rendelés*; die Verordnung.

Sciūrus, i, m. 2. *mókus, evet, evetke*; das Eichhorn, Eichhörnchen. Plin.

Scius, a, um, id. qu. sciens; *tudó, tudván*; wissend, Kenntniß habend, kundig. Pacuv. 2) *tudva*; mit Wissen, wissentlich. Lact.

Sclărĕa, f. 1. *skárlát zsálya, sebes zsálya*; der Scharlach, das Muskateller-Kraut. (Salvia Sclarea, L.)

Sclăvŏnĭa, et Slavonia, ae, f. 1. *Slavónia, Ujdrtzországzdg*; das Königreich Slavonien. Geogr.

Sclăvŏnĭcus, a, um, et Slavonicus, *Slavóniai*; sclavonisch. Geogr.

Sclăvus, et Slavus, i, m. 2. *Ujrátz*; ein Slavonier.

Sclērōma, ătis, n. 3. *méhüszög*; ein Mondkind, hartes Gewächs im Utero. Med.

Sclērōtĭcus, a, um, *erősítő, megkeményítő*; verhärtend. Sclerotica, scil. Medicamenta; *erősítő szerek*; verhärtende Mittel. Med.

Sclērōtis, ĭdis, f. 3. *szaruhártya a' szemben*; das Hornhäutchen im Auge. Anat.

Sclŏpētārius, ii, m. 2. *puskás*; ein Musquetier. Gloss.

Sclŏpētum, i, n. 2. *puska*; eine Musquete, Flinte. Sclopetum pneumaticum; *szélpuska*; eine Windbüchse. Gloss.

Scloppus, vel Sclŏpus, i, m. 2. *pukkanás*; ein Schall. Pers.

Scnips, ĭpis, n. 3. *szú*; ein Holzwurm. Gloss.

Scŏbīna, ae, f. 1. *reszelő, ráspoly*; eine Feile oder ähnliches Werkzeug. Varr.

Scŏbis, is, v. Scobs, bis, f. 3 *reszelőally, ráspoly ally, p. o. vaspor, fűrészpor, 's a' t.* alles Feine, o. Kleine, was beym Feilen, Sägen, Raspeln herabfällt, Feilstaub, Raspelspäne, Sägespäne. Cels.

Scodia, ae, f. 1. urbs Illyriae, Liv.

Scodrus, i, m. 2. mons Illyriae, Liv.

Scŏlax, cis, f. 3. *fáklya, szövétnek*; die Fackel, das Windlicht. Isid.

Scŏlēcia, ae, f. 1. *rézrozsda*; Kupferrost. Plin.

Schŏlĭăsis, is, f. 3. *a' hátgerintz görbesége*; das Krummstehen des Rückgrades. Med.

Scŏlius, a, um, *meggörbedt, görbe*; gekrümmt, krumm. Diom.

Scŏlŏpax, ăcis, m. 3. *snef, szalonka*; eine Schnepfe. 2) *snefhal*; die Meerschnepfe. (Centriscus Scolopax, L.)

Scŏlŏpendra, ae, f. 1. *rinya*; der Skolopender, Tausendfuß, die Assel. Plin. 2) *egy tengeri hal*; ein Meerfisch. Plin.

Scŏlŏpendrĭum, ii, n. 2. (Asplenium Scol. L.) *szarvasnyelvűfű, v. bodalap*; das Milzkraut. Plin.

Scŏlymus, i, m. 2. (Cynara Sc. L.) *ártitsóka*; die Artischoke, der Strobeldorn. Plin.

Scomber, bri, m. 2. *skomber, egy hal*; die Makrele. Plin.

Scomma, ătis, n. 3. *vágás, t. i. szóval, gúnyoló szó, bestelenítő szó*; ein spöttischer Ausdruck, Stich. [illegible], Moferie. Macr.

Scŏpae, ārum, f. pl. *seprű, seprő*; der Besen. Scopis verrere, Petr. *megseperni, kiseperni, öszvesepérni*; mit dem Besen abkehren, auskehren, zusammen kehren. 2) *veszsző tsomó, szúp kéve, 's a' t.* eine Faschine, ein Bündel von Gesträuche oder Stroh. Veg. 3) Met. scopae dissolutae, Cic. *rendetlen dolgok, írások, 's a' t.* Dinge ohne Ordnung, oder Schriften, u. s. w.

Scŏpārius, ii, m. 2. *kiseprő, seprő*; ein Auskehrer. Pand.

Scŏpas, ae, m. 1. statuarius et sculptor celebris, Cic. et Hor.

Scŏpes, um, f. pl. *bagoly faja*; eine Art Eulen. Plin.

Scŏpĭo, ōnis, m. 3. *szőlőkotsán*; der Stiel woran die Beeren der Weintrauben hangen. Colum.

Scŏpĭum, id. qu. Scopio.

Scŏpŭla, ae, f. 1. *kis seprő*; ein kleiner Besen. Colum.

Scŏpŭlōsus, a, um, v. gr mare, Cic. locus, Cic. *kősziklás, kőszálas*; voller Felsen, voller Klippen, felsig,

klippenvoll. 2) Trop. *veszedelmes*; gefährlich. Cic.

Scŏpŭlus, i, m. 2. *kőszál, kőszikla*; eine Klippe, ein Steinfelsen. Cic. 2) Met. *veszedelmes dolog*; eine gefährliche Sache. Ter. 3) *hegy, bértz*; ein Berg. Enn. 4) *nehéz kérdések*; schwere Fragen. Cic. 5) pro: scopus; *tzél*; ein Ziel. Suet.

Scŏpus, i, m. 2. *tzél, t. i. kitett tzél, mellyre lőnek*; das Ziel wornach man schießt. Suet. 2) Trop. *tzél, a' tselekedet tzélja*; der Zweck, die Absicht. Cic.

Scŏrbūtĭcus, a, om, *vérveszélyes, süllyös*; scorbutisch. Morbus scorbuticus; *vérveszély, süly*; der Scharbock. Medic.

Scŏrbūtus, i, m. 2. *vérveszély, süly*; der Scorbut, Scharbock.

Scordălia, ae, f. 1. *veszekedés, tsivódás*; Zank, Zänkerey. Petr.

Scordălus, i, m. 2. *árnyékszéktisztító, t. i. ember*; ein Privaträumer. Sen.

Scordilon, i, n. 2. i. q. scordion, Apul.

Scordĭon, vel —um, ii, n. 2. *hagymaszagú tarorja, vizi foghagyma, fodorka*; Scordien, Lachenknoblauch, Wasserbathengel. (Teucrium Scordium, L.)

Scordŏtis, is, f. 3. et Scordonia, ae. f. 1. i. q. scordion, Plin.

Scōrĭa, ae, f. 1. *salak, kohally*; Schlacken des Metalls. Plin. Scoria ferri, Pall. *vassalak, vaskoh*; der Eisenschlacken. 2) *motsok, tisztátalanság*; der Schmutz, Unflath. Virg.

Scŏrŏdon, i, n. 2. *hagyma, foghagyma*; der Knoblauch, Lauch. Botan.

Scŏrŏdŏprăsum, i, n. 2. (sc. Allium, Lin.) *kígyós hagyma*; der Feldknoblauch. Matthiol.

Scŏrŏdum, i, n. 2. id. qu. Scorodum. Botan.

Scorpaena, ae, f. 1. *eskarap, egy tengeri hal*; der Meerscorpion. Plin.

Scorpĭăcus, a, um, *skorpiót illető*; die Scorpionen betreffend. Scorpiacum, sc. medicamentum; *skorpió tsipés ellenvaló orvosság*; Mittel wider den Scorpionstich. Tert.

Scorpĭo, ŏnis, m. 3. et Scorpius ii, m. 2. *skorpió*; der Scorpion, ein giftiges Insect. Plin. et Ovid. 2) *skorpió egy égi jel vagy tsillagzat*; ein Himmelszeichen oder Gestirn. Virg. 3) *hadi szerszám*; ein Kriegsgewehr. Liv.

Scorpītes, ae. m. 1. sc. lapis vel Scorpītis, idis, f. 3. sc. gemma; *skorpiókő*; ein Scorpionstein, ein uns unbekannter Edelstein. Plin.

Scorpiūrus, i, m. et Scorpiuron, i, n. 2. species Heliotropii, Plin.

Scorpius, ii, m. 2. vide: Scorpio. Plin.

Scortātor, ōris, m. 3. *latorkodó, kurválkodó*, ein Hurer. Hor.

Scortātus, us, m. 4 *kurválkodás*; das Huren. Apul.

Scortes, um, f. pl. pelles testiculorum arietum; *kostök, dohányzatskó*; ein Hodenbalg. Fest.

Scortĕus, a, um, *bőrbőlvaló, bőr*; aus Fell oder Leder. Cels.

Scortillum, i, n. 2. *kiskurva*; ein Hurchen. Catull.

Scortor, āri, Dep. 1. *kurválkodni*; mit Huren Umgang haben, huren. Ter.

Scortum, i, n. 2. *bőr*; die Haut, das Leder, Fell. Tibull. 2) *kurva*; eine Hure. Cic.

Scŏrzŏnēra, ae, f. 1. *pozdor*; Schlangenmord, ein gewisses Kraut. Bot.

Scŏti, ŏrum, plur. a Scotus.

Scŏtĭa, ae, f. 1. *könyöktsap, az építőmesterségben*; in der Baukunst ein hohles, eingebogenes, vertirftes Glied, Hohlkehle, Hohlleisten, Vitr. 2) *Skótzia (ország)*; Schottland. Geogr.

Scŏtĭcus, a, um, *Skótziai*; Schottisch. Claudian.

Scŏtŏmia, ae, f. 1. *fősszédülés*; der Schwindel. Gloss.

Scŏtus, i, m. 2. *Skótus, Skótziai ember, v. lakos*; ein Schotte, Schottenländer. Claudian.

Screātor, ōris, m. 3. *hákogó*; der sich räuspert, Räusperer. Plaut.

Screātus, us, m. 4. *hákogás*; das Räuspern. Ter.

Screo, āre, 1. *hákogni*; sich räuspern. Plaut.

Scrība, ae, m. 1. *író, íródeák*; ein Schreiber. Liv. Scriba quaestorius, Cic. *jegyző, számtartó*; ein Buchhalter. 2) *jegyző titoknok*; ein Secretär. Varr.

Scrībātus, us, m 4. *íródeákság*; der Schreiberdienst, Secretär-Dienst. Cod. Just.

Scrībīlita, v. Scriblīta, ae, f. 1. *lepény*; ein Kuchen. Plaut.

Scrībo, psi, ptum, ĕre, 3. *írni*; schreiben. In animo scribere, Tac. *szivé-*

ben elrejteni, elnem felejteni; ins Herz schreiben, sich genau merken. Salutem alicui scribere, Plaut. *valakit köszönteni, t. i. írásban, levélben*; einen grüssen. Lineam scribere, Cic. *lineát húzni*; eine Linie ziehen. 2) *írásban foglalni, feljegyzeni*; schriftlich aufsetzen, aufschreiben. 3) *írásban meghatározni, meghagyni*; schriftlich festsetzen, vermachen. Haeredem aliquem scribere, Mart. *valakit a' testamentomban örökösének nevezni ki*; einen im Testamente zum Erben einsetzen. Nummos alicui scribere, Pand. *valakinek váltólevél által pénzt küldeni*; einen durch Wechsel Geld übermachen. 4) *kötelező írást adni valamelly adósságról*; eine schriftliche Obligation über eine Schuld geben. Plaut. 5) *rajzolni, festeni, lefesteni*; zeichnen, mahlen. Scribere Martem, Plin. *a' hadistent lerajzolni, v. lefesteni*; den Kriegsgott mahlen. 6) *leírni valamit, írásban előadni, lefesteni*; etwas beschreiben. Rem versibus scribere. Cic.

Scribōnĭus Largus, medicus tempore Tiberii et Claudii.

Scrīnĭārĭus, ii, m. 2. *asztalos*; ein Tischler. 2) *levéltárgondviselő*; ein Archivarius. JCt.

Scrīnĭŏlum, i, n. 2. *szekrénytske, almáriomotska*; ein Schränkchen. Gloss.

Scrīnium, ii, n. 2. e. gr. librorum, Catull. *tartó, tartóhely, almáriom*; ein Behältniß, Schrank, eine Kiste. Sallust. Hor.

Scriplum pro: scripulum, Rhemn. Fann.

Scriptĭlis, e, *írható*; was sich schreiben läßt. Amm.

Scriptĭo, ōnis, f. 3. *írás*; das Schreiben. Cic. 2) *írás, munka, könyv*; eine Schrift. Cic.

Scriptĭto, āvi, ātum, āre, 1. Frequ. *irkálni, irogatni, mind egyre írni*; oft schreiben. Scribas, vel potius scriptites, Cic. 2) e. gr. orationes multas, Cic. *írni*; schreiben. Graeci sic scriptitarunt, i. e. scripserunt, Cic.

Scripto, āre, 1. i. e. scriptito, Hor.

Scriptor, ōris, m. 3. *minden, a' ki valamit ír, írásba foglal, könyv-szerző, szerző*; jeder, der etwas schreibt, schriftlich aufsetzt oder verfaßt, Verfasser, Scribent, Schriftsteller. e. gr. Trojani belli, Hor. i. e. Homerus, e. gr. legum, Cic. *törvényadó, törvényhozó*; ein Gesetzgeber. Subtilis scriptor, i. e. Lysias. Cic.

Scriptōrĭus, a, um, *írást illető, íráshozvaló, v. tartozó*; das Schreiben betreffend, dahin gehörig. e. gr. atramentum, Cels. *ténta, tinta*; die Dinte. e. gr. calamus, Idem. *író toll*; die Schreibfeder.

Scriptŭlum, i, n. 2. Dim. *linea, rend sor*; eine Linie. Ovid. 2) pro: scripulum, Varr.

Scriptum, i, n. 2. *írás*; das Schreiben. In scripto celebrior, Cic. *az ás a' levélírásban*; in Briefschreiben. 2) *írás, könyv*; eine Schrift, ein Buch. Mandare scriptis, Idem. *írásba, v. könyvbe foglalni*; in Schriften verfassen. 3) *linea, rend, sor*; eine Linie. Cic.

Scriptūra, ae, f. 1. e. gr. malorum, Petr. *linea, rend, sor, határ*; die Linie oder Gränze. 2) e. gr. assidua, Cic. *írás*; das Schreiben. Scriptura persequi aliquid, Idem. *írni*; schreiben. 3) *írás, munka*; die Schrift. Genus scripturae, Nep. *írásmód*; Schreibart. Mendum scripturae, Caecin. in Cic. Ep. *írásbélihiba*; ein Schreibfehler. Per scripturam complecti, Cic. *írásba foglalni*; schriftlich verfassen. Ex inferiore scriptura, i. e. parte testamenti, Idem. 4) *biblia*; die Bibel. Eccl. 5) e. gr. levis, Ter. *írásmód*; die Schreibart. 6) *marhalegeltetés bére, legelésbér, adó, v. vám*; die Abgabe von der Viehweide oder Leiften, Triftweidegeld. Vectigal (*jövedelem*; Einkünfte) ex scriptura, Cic. Qui pro magistro est in scriptura, Idem.

Scriptūrārĭus, a, um, *legelésbért, v. adót, v. közönséges legelőt illető*; die Abgaben von der Viehweide, folglich die öffentlichen Viehtriften betreffend. e. gr. ager, Fest. *melly re bérért hajtatik a' marha*; worauf das Vieh für einen Zoll getrieben wird. Subst. *jegyzőkönyvíró, számtartó, számadásjegyző, vám beíró*; ein Buchhalter, Zollschreiber. Idem.

Scriptŭrio, īre, 4. Desid. *írhatni, örö-*

most írni szeretni; gern schreiben wollen. Sidon.

Scriptus, a, um, *irt, írott*; geschrieben.

Scriptus, us, m. 4. *írás*; das Schreiben. Scriptu se abdicare, Gell. *felhagyni az írással*; die Schreiberey aufgeben. 2) *író, v. titoknok hivatal, íróság, titoknokság*; Schreiberdienst, Secretär-Dienst. Scriptum facere, Liv. *író, v. íródeák (titoknok) lenni*; ein Schreiber (Secretär) seyn.

Scripulāris, v. Scrupulāris, e, (scripulum) *húsz árpaszemnyi nehézségű*; von einem Scrupel, am Gewichte.

Scripulātim, vel Scrupulātim, Adv. *húsz árpaszemnyi nehézségként*; scrupelweise dem Gewichte nach.

Scripulum, v. Scrupulum, i, n. 2. *húsz árpaszemnyi nehézség, nehézék*; ein Scrupel. i. e. 288-va pars unius librae, Cic. Scrupula quinque, Ovid. 2) 288-va pars jugeri. Colum. 3) i. q. minuta apud Astronomos. Plin. Not. occurrit etiam: scriptulum, Varr. et scriplum, Rhemn. Fann. etiam: scrupulus, Inscript.

Scrobiculus, i, m. 2. Dim. e. gr. cordis, Plin. *gödrötske*; eine kleine Grube, Grübchen. Colum.

Scrobis, et contr. Scrobs, is, c. 3. *gödör, p. o. a' mellybe fát ültetnek*; eine Grube, z. B. Bäume hinein zu setzen. Colum. 2) *sír*; ein Grab. Suet.

Scrōfa, v. Scrōpha, ae, f. 1. *kotza, eme, emse*; *v. mag disznó*; eine Saumutter oder Sau. Colum. 2) *kurva*; eine Hure. Juv. 3) m. cognomen Romanum. Varr.

Scrōfīnus, a, um, *kotzádisznóból való*; *kotzádisznó*; von Säuen. Marc. Emp.

Scrofio, vel Scrophio, ōnis, ubi duo fines cuneati se jungunt. Script. rei agr.

Scrōfipascus, v. Scrōphipascus, a, um, *disznó legeltető, tartó, v. hizlaló*; Säue weidend oder haltend. Plaut.

Scrōfŭla, v. Scrophŭla, ae, f. 1. (a crofa) *fiatal kotza, kotza malatz*; eine junge Sau. 2) *nyak mirigydaganat*; Halsdrüsengeschwulst. Veget.

Scrōtum, i, n. 2. *tökzatskó*; der Hodensack. Cels.

Scrūpĕda, ae, f. 1. (a scrupus et pes); *nehezen menő, v. járó*; schwerfällig gehend. 2) (a scaurus) *görbe lábú*; krummbeinig. Plaut.

Scrūpeus, a, um, (scrupus) e. gr. spelunca. Virg. *köves, darabos, meredek*; steinig, schroff, rauh, steil. 2) e. gr. difficultas, Auson i. e. ardua.

Scrūpōsus, a, um, (scrupus) e. gr. via, Plaut. ager, Apul. *egyenetlen, darabos, meredek*; uneben, schroff, rauh.

Scrūpŭlāris, Scrupulātim, vide: Scripul. etc.

Scrūpŭlōse, Adv. *kétségesen, akadályoskodva, szőrszálhasogatva, szorosan, gondosan, pontosan*; scrupulös, sorgfältig, genau, pünctlich. Quint. Comp. scrupulosius, Idem. Sup. scrupulosissime, Colum.

Scrūpŭlōsitas, ātis, f. 3. *szerfelett való, v. szoros gondosság, pontosság, szőrszálhasogatás, nehézségkeresés*; übertriebene Sorgfalt, Pünctlichkeit, große Genauigkeit, Colum. 2) *bizonytalanság, kétség, nehézség, bú, bánat*; die Bedenklichkeit, der Kummer. Tert.

Scrūpŭlōsus, a, um, (scrupulus) *köves, kövecses*; steinicht. Cic. 2) e. gr. lector, Apul. *igen v. felette'b pontos, szőrszálhasogató*; sehr genau, pünctlich, voll Bedenklichkeiten. Scrupulosior observatio ventorum, Plin. 3) e. gr. disputatio, Quint. *kétséges, bizonytalan, nehéz*; bedenklich, schwer. 4) *lelkiesméretes, jólelkiesméretű, jólelkű*; gewissenhaft. Plin. Comp. scrupulosius, Idem. Sup. scrupulosissimus, Colum.

Scrūpŭlum, vide: Scripulum.

Scrūpŭlus, i, m. 2. (Dim. a scrupus) *hegyes kövecske, mint a' melly p. o. a' saruban a' lábat töri*; ein spitziges Steinchen, dergleichen z. B. im Schuhe drückt. Solin. 2) *bizonytalanság, kétség, nyughatatlanság, nyughatatlanító kételkedés*; die Bedenklichkeit, der Scrupel, die Unruhe, beunruhigender Zweifel. Scrupulum ex animo evellere, Cic. 3) *gondosság, gondoskodás, előrelátás*; die Sorgfalt, Vorsicht. Apul. 4) *nehézség*; die Schwierigkeit. Gell. 5) i. q. scripulum.

Scrūpus, i, m. 2. *darabos hegyes kő*; ein schroffer, rauher, spitziger Stein. Petr. 2) *karika (calculus) az ostáblajátékban*; ein Stein im Bretspiele. Duodecim scrupis ludere, Cic. *ostáblázni*; Dambret spielen. 3) *találós mese*; ein Räthsel. Gell.

Serūta, ōrum, n. plur. *ó, viselt, v. töredezett dolgok, p. o rozsdás vas, ótska, avúlt eszközök, zsibvásáros portéka*; alte, abgenutzte, halbzerbrochene Dinge, z. B. altes Eisen, altes Gerümpel, Trödlerwaare. Hor.

Serūtābilis, e, *kikurkászható*; erforschlich.

Serūtanter, Adv. *vizsgálólag kurkászólag*; untersuchend, erforschlich. Ambros.

Serūtārĭa, ae, f. 1. *zsibvásáros portéka*; ein Trödlerwerk. Gell. Scrutariam facere, Apul. *zsibvásároságot űzni*; einen Trödler abgeben.

Serūtārĭa, ōrum, n. pl. i. q. scruta. Gell.

Serūtārium, ii, n. 2. *zsibvásár*; der Trödlermarkt. Gloss.

Serūtārius, ii, m. 2. *zsibvásáros, ó szerszám áros*; ein Trödler. Gell.

Serūtātio, ōnis, f. 3. (scrutor) *felkeresés, megvizsgálás*; Durchsuchung, Aufsuchung, Untersuchung, Erforschung. Senec.

Serūtātor, ōris, m. 3. *meg, v. felkereső, kutató, motozó, megvizsgáló*; ein Aufsucher, Durchsucher, Visitirer. Suet. e. gr. profundi, Stat. *gyöngyhalászó*; ein Perlenfischer.

Serūtatrix, īcis, f. 3. *felkereső, kutató, motozó, kurkászó, megvizsgáló, (asszony, v leány)*; Durchsucherinn, Aufsucherinn, Forscherinn, Erforscherinn. Alcim. Avit.

Serūtātus, a, um, *megvizsgált, kitudakozott*; untersucht. Amm.

Serūtillus, i, m. 2. *gömbötz*; eine Magenwurst. Plaut.

Serūtinium, ii, n. 2. i. q. scrutatio. Apul.

Serūtor, ātus sum, āri, Dep. 1. (scruta) e. gr. domos, naves, Cic. *felkutatni, megmotózni, ki, v. megkeresni, szaguldozni, kivizsgálni*; durchsuchen, visitiren, recognosciren. e. gr. latebras animae mucrone, Stat. *mélyen a' mejjébe szúrni*; tief in die Brust stechen. e. gr. mare, Tac. *halászni*; fischen. 2) e. gr. argumenta, Cic. venas inter saxa, Plin. *keresni, fel, v. előkeresni*; suchen, aufsuchen. 3) e. gr. fata alicujus, Tac. arcanum, Hor. mentes Deum, Ovid. *kitudakozni, értekezni felőle, utánna járni, kikürkészni*; zu erforschen suchen, untersuchen, nachforschen.

Sculeātor, et Sculatos, ōris, m. 3. *tudakozó, kémlélő, kém*; ein Kundschafter. Veget.

Sculeātōrius, a, um, e. gr. navis, Caesiod. *kémlélésre való, v. tartozó kémlélő, szaguldozó*; zum Ausspähen gehörig.

Sculna, ae, m. 1. (pro: seculna a sequor) *közbíró, közbenjáró bíró*; ein Schiedsrichter. Lavin. ap. Gell.

Sculpo, psi, ptum, ĕre, 3. e. gr. ebur, Ovid. gemmas, Apul. ancoram in gemma, Just. *kőbe, v. fába metszeni, vésni, faragni*; in Stein oder Holz hauen, graben, schneiden.

Sculpōnĕa, ae, f. 1. *lábra kötő szíjjak, botskor, saru neme*; Riemen, die man um die Füße bindet, eine Art von Schuhen. Plaut.

Sculpōnĕātus, a, um, *sarus*; beschuhet. Varr.

Sculptilis, e, et Sculptuarius, a, um, (sculpo) e. gr. opus, Ovid. *metszett, vésett, faragott*; geschnitzt, gegraben.

Sculptor, ōris, m. 3. *metsző, faragó, kőbe, v. fába*; der in Stein oder Holz schnitzt oder gräbt. Plin.

Sculptūra, ae, f. 1. *kőbe, v. fába metszés, képfaragás*; das Bilden durch Graben, Stechen, Schnitzen. Vitr.

Sculptūrātus, a, um, e. gr. ars, Ven. Fort. *kő, v. fametszés mestersége*; Kunst durch Graben, Stechen, Schnitzen zu bilden.

Sculptus, a, um, *metszett, faragott, vésett*; geschnitzt, gehauen, gegraben. Svet.

Scultĕnna, ae, f. 1. fluvius Italiae superioris, Liv.

Scurra, ae, m. 1. *városi, városi ember*; ein Städter. Non placet, quem scurrae laudant, Plaut. 2) *nyalkalegény, nyalkafi*; süßer Herr, petit maitre, oder galanter Herr. Plaut. 3) *bolondoskodó, tréfás ember*; ein Lustigmacher, Possenreißer, Spaßvogel. Cic.

Scurrilis, e, *bolondoskodó, mód nélkül, v. szerfelett űzött tréfáju*; possenreißermäßig, übertrieben im Scherzen. 2) e. gr. lusus, Val. Max. *víg, tréfás*; lustig, schäkerhaft.

Scurrīlĭtas, ātis, f. 3. *bolondoskodás, tsélstapság*; die Lustigmacherey, Possenreißerey, das Possenreißermäßige. Auct. Dial. de Or.

Scurrīlĭter, Adv. *bolondoskodva, mód nélkül, v. szerfelett a' tréfában*,

és gúnyoldásban, tsufoldóva, tsúfolólag; possenreißermäßig, übertrieben im Scherzen und Spotten, spöttisch. Plin. Ep.

Scurror, ári, Dep. 1. *bolondoskodni;* Possenreißer, Lustigmacher seyn. Hor. 2) *élődni;* schmarotzen. Idem.

Scurrŭla, ae, m. 1 Dim. a scurra, Apul.

Scūta, ae, vide: Scutra et Scutum.

Scūtāle, is, n. 3. (scutum) *paritytaszíj, v. az a' bőr, mellybe a' hajítandó kő, golyóbis, v. galatsér tétetik;* der Riemen an der Schleuder, oder das Leder, worauf der Stein oder die Kugel gelegt wird. Liv.

Scūtārĭus, a, um, (scutum) *paizst illető, paizshoz való, v. tartozó:* die Schilde betreffend, dahin gehörig. e. gr. fabrica, Veget. *paizs mívház;* die Schild-Fabrike. Veget. 2) Subst. *paizstsináló, paizsmíves;* ein Schildmacher. Plaut. 3) *paizshordó, v. viselő;* der einen Schild trägt. Amm. 4) *paizsgondviselő;* ein Aufseher über die Schilde. Plaut.

Scūtātor, ōris, m. 3. i. q. scutatus v. scutarius (miles) Veget.

Scūtātus, a, um, (scutum) *paizsos;* mit einem Schilde versehen, beschildet. Caes. Virg.

Scutella, ae, f. 1. Dim. *tsésze, kis tál, tálatska;* eine Schale, Schüsselchen. e. gr. potionis, Cic. *ivótsésze;* eine Trinkschale.

Scūtĭca, ae, f. 1. *ostor, korbáts szíjból, szíjostor, szíjkorbáts;* eine Peitsche aus Riemen. Hor.

Scūtĭger, i, m. 2. *paizshordozó, fegyverhordozó;* ein Schildträger, Waffenträger. Plaut.

Scūtĭgĕrŭlus, i, m. 2. idem, Idem.

Scutra, ae, f. 1. *tál, tsésze;* eine Schüssel, Schale. Cato. Ocurrit etiam: scuta, Lucil. an pro: scutra, v. scutum, est incertum.

Scutriscum, i, n. 2. Dim. *tálatska;* ein Schüsselchen. Cato.

Scūtŭla, ae, f. 1. *hengergő, henger;* eine Walze, Cylinder. Caes. 2) *tálatska, tsésze;* eine kleine Schüssel, Schüsselchen, eine Schale. Mart. 3) *az az oltás neme, mikor az ággal együtt a' héjja is beóltatik más fába, szuhaszás;* die Art zu pfropfen, bey der man die Rinde nebst dem Zweige in einen andern Baum pfropft. Plin. 4) *sokféle színű kövekkel kirakott házföld, v. padimentum;* ein Fußboden von mannigfärbigen gehauenen Steinen. Vitr. 5) *kövecske, v. kis darab fa;* ein Steinchen, oder kleines Stück Holz. Pallad.

Scūtŭlatus, a, um, *kerek mint a' paizs;* rund wie ein Schild. Plin. 2) e. gr. equus, Pallad. *almás szürke ló;* ein apfelgraues Pferd 3) *kotskás, recézés;* gewürfelt, gegittert. Plin.

Scūtŭlum, i, n. 2. Dim. *paizsotska;* ein Schildchen. Cic. 2) *válltsont, vállapotska;* das Schulterbein, Schulterblatt. Cels.

Scūtum, i, n. 2 *paizs;* der Schild. Liv. 2) Trop. *védelem, oltalom;* der Schutz. Scuto plebi opus est, Idem. 3) scutum abjicere, Prov. *magát nem oltalmazni;* sich nicht wehren. Scuto protegere, Caes *paizsal oltalmazni magát;* sich mit dem Schilde schützen. Not. scuta, pro: scutum, Luer. ubi non pro: scutra dicitur.

Scūtus, i, m. 2. i. q. Scutum, Enn.

Scybăla, ōrum, n. plur. sunt excrementa alvina in globulos cocta et excreta, *ember és oktalan állat ganéja;* Auswurf der Menschen und Thiere. A Sing. scybalum. 2) *Megaz, semmirekellő ember;* ein böser und nichtswürdiger Mensch. Gloss.

Scybĭlītes, ae, m. 1. vinum dulce in Galatia. Plin.

Scylăce, es, f. 1. urbs Asiae, Plin.

Scylăcēum et Scylacium, ii, n. 2. urbs Italiae inferioris, hodie: Squillace. Hinc: Scylăcēus, a, um, e. gr. litus, Ovid. *oda való, Scylaceumi;* dahin gehörig, Scylazisch.

Scylax, ăcis, o. Adj. id. qu. Ferox. 2) nomen canis, Colum.

Scylla, ae, f. 1. saxum Italiae inferioris prominens et periculosissimum ad fretum Siculum e regione Charybdis, Virg. Incidit in Scyllam, qui vult vitare Charybdim, Prov. *tseberből vederbe;* aus dem Regen in die Traufe. 2) filia Phorci, conversa in saxum maris periculosum, Ovid. 3) filia Nisi, regis Megarensium, quae cumam patris purpuream clam abscissam Minoi tradidit, quare in avem Ciris mutata est, Idem. 4) genus piscis, Plin. 5) genus avis Idem. 6) i. q. scilla; *tengeri hagyma;* ein

Meerzwiebel. Colum. 7) cognomen Q. Marcii, Liv. ubi alii Rallam substituunt.

Scyllaeum, i, n. 2. promontorium Moreae, hodie: Capo Scylligo, secundum alios: Damola, Mela.

Scyllaeus, a, um, ad filiam Phorci pertinens, Virg. 2) Nisi filiam concernens. Scyllaea rura, Stat. i. e. Megarensia. 3) *veszedelmes*, *kegyetlen*; gefährlich, grausam, Virg.

Scymnus, i, m. 2. *fiatal oroszlán*, *oroszlán kölyök*; ein junger Löwe. Lucr.

Scynifes, is, f. 3. *repülő*, *és szúró kis tipoly* eine kleine fliegende und stechende Mücke. Etiam: Cinifes. Isidor.

Scyphŭlus, i, m. 2. Dim. *tsészétske*, *poharatska*; eine kleine Schale, kleiner Becher. Paul. Nol.

Scyphus, i, m. 2. *ivóedény*, *tsésze*, *pohár*; ein Trinkgeschirr, ein Becher, Pokal. Hor. Inter scyphos, Cic. *borozás*, *v. bor közben*; beym Weintrinken.

Scyreis, Scyrias etc. vide: Scyros.

Scyros v. —us, i, f. 2. una insularum maris Aegei. Hinc: Scyrēis, ĭdis, f. 3. *Scyrosból*, *v. -ba való*, *Scyrusi*; aus oder in Scyros, Scyrisch. Scyreides, sc. puellae, Stat. Scyrēticus, a, um, *Scyrusi*; Scyrisch. Plin. Scyrias, ădis, f. 3. i. q. Scyreis, e. gr. puella, Ovid. i. e. Deidamia. Scyrĭcus, a, um, i. q. Scyreticus, Plin. Scyrius, a, um, i. q. Scyreis, Virg.

Scytăla, ae, v. Scytăle, es, f. 1. genus serpentis, Lucr. Plin. 2) *tsitskány*; eine Spitzmaus. Colum. 3) genus occultae epistolae, quo Lacedaemonii utebantur, ad imperatores perscripturi, quae secretissima esse volebant, Gell. 3) baculus, circum quem epistola occulta circumplicabatur. Nep.

Scytălĭdes, *lábujj hajlása*; das Gelenk an den Zehen. Cael. Rhod.

Scytălĭon, ii, n. 2. *köldökfű*; das Nabelkraut. Diosc.

Scytălŏsăgittĭpellĭger, ĕri, m. 2. nomen Herculis, i. e. clavam, sagittam et pellem gerens, Tert.

Scytălum, i. q. Schytanum.

Scytha, v. Scythes, ae, m. 1. *Scytha*, *Szittya*; ein Scythe. Cic. Plur. Scythae, populus antiquissimus. 2) Adj. e. gr. smaragdus, Mart. *Scythai*, *Szittyai*; Scytisch. e. gr. pontus, i. e. Euxinus, Sen.

Scythia, ae, f. 1. regio, quae nec septentrionalem partem Asiae tantum, sed universam prope Europam fuit complexa. Ovid.

Scythice, es, f. 1. planta Scythica, Plin.

Scythĭcus, a, um, *Scythákat*, *v. tartományjokat illető*, *Scythai*, *Szittyai*; die Scythen oder ihr Land betreffend, Scythisch. e. gr. oceanus, Plin. *jeges tenger*; Eismeer. e. gr. Diana, Ovid. i. e. in Chersoneso olim culta et Ariciam translata.

Scythis, ĭdis, o. 3. *Scythiából*, *v. -ba való*, *Scythiai*, *Szittyai*; aus oder in Scythien, Scythisch. Subst. *Scytha asszony*, *v. leány*; eine Scythierinn. Ovid.

Scythissa, ae, f. 1. *Scytha asszony*, *v. leány*; eine Scythierinn. Nep.

Scytisso, āre, 1. *tele inni magát*, *részegedni*; sich voll saufen. Cael. Rhod.

Scytŏtŏmus, i, m. 2. *szíjjártó*; ein Riemenschneider. Gloss.

Scyzinum, i, n. 2. vinum ex herba, Plin.

Se, Accus. pron. sui, *magát*; sich. 2) Praepos. insepar. pro: sine; *nélkül*; ohne. Securus, i. e. sine cura, *gond nelkül*; ohne Sorgen. 3) *félre*, *el*; bey Seite. e. gr. Sepono. 4) pro: semi; *fél*; halb. e. gr. selibra, semodius. 5) pro: sex. e. gr. semestris.

Sēbācĕus v. Sevāceus, a, um, (sebum) *fadgyúból való*, *fadgyú*; aus Inselt, Unschlitt oder Talg. Apul.

Sēbālis v. Sevalis, e, e. gr. fax, Amm. idem.

Sebazius, id. qu. Sabazius.

Sebennĭtĭcum, sc. ostium, *Nilus torkolatja*; eine Mündung des Nils. Mela.

Sēbēthos (—us), v. Sēbētus (—os), i, m. 2. fluviolus Campaniae. Sebethis, ĭdis, f. 3. e. gr. nympha, Virg. illuc pertinens.

Sēbo, v. Sevo, āre, 1. (sebum) *megfadgyúzni*; mit Inselt, Unschlitt oder Talg überziehen. e. gr. candelas, Colum. *gyertyát mártani*; Lichter ziehen.

Sēbōsus, v. Sevosus, a, um, *fadgyas*, *fadgyús*; voll Talg, talgig. Plin.

Sēbum v. Sevum, i, n. 2. *fadgyú*; Talg, Unschlitt. Colum.

Sebusiani, orum, m. plur. i. q. Segusiani, Cic.

Sĕcābĭlis, e, (seco) *vághátó*, *metszhető*; was sich schneiden läßt. Lact.

Sĕcāle, is, n. 3. *rozs*, *tönkölybúza*; der Rocken, Schelt. Plin.

Sĕcāmen, ĭnis, n. 3. *vágás*, *metszés*, *hasítás*, *hasadék*; ein Schnitt, Spalt. Sid.

Sĕcāmentum, i, n. 2. *vágott fa*, *darab fa*, *fa hulladék*, *p. o. forgács*; ein abgehauenes Stück, z. B. ein Span. Plin.

Sĕcārius, a, um, *hasogatott fából tsinált*; aus Späne gemacht. Secariae sportae, Cato.

Sēcēdo, cessi, cessum, cedĕre, 3. *félre menni*, *elmenni*, *eltávozni*, *elválni*, *elszakadni*; bey Seite gehen, weggehen, fortgehen, sich entfernen. Cic. e. gr. de via, Plaut. *félre térni az útból*; aus dem Wege gehen. 2) e. gr. a lusu, Prov. *felhagyni a' játékkal*, *elhagyni a' játékot*; vom Spiele lassen. 3) e. gr. ad stilum, Quint. *íráshoz fogni*; sich zum Schreiben begeben. 4) populus secedit a magistratu, Aur. Vict. *zúg a' nép a' felsőség ellen*; das Volk wird wider die Obrigkeit aufrührisch. 5) e. gr. ad officia naturalia, Cael. Aur. *árnyékszékre menni*; aufs Secret gehen.

Sēcerno, crevi, cretum, cernĕre, 3. e. gr. arietes, Varr. Europam ab Asiis, Hor. *elválasztani*, *különválasztani*; absondern, trennen. Me Nympharum chori secernunt populo (Dat) i. e. a populo, Hor. 2) e. gr. blandum amicum a vero, Cic. iniquum justo, Hor. honestum turpi, Idem. *megkülömböztetni*; unterscheiden.

Sēcespita, ae, f. 1. (seco) *áldozókés*, *áldozathoz való kés*; ein Opfermesser. Sueton.

Sēcessio, ōnis, f. 3. *félre menés*, *elmenés*, *eltávozás*, *elválás*; das Beyseitegehen, Fortgehen, die Trennung. Cic. Liv.

Sēcessus, us, m. 4. e. gr. animi a corpore, Gell. *elmenés*, *elválás*; das Fortgehen, die Trennung. Cic. 2) *eltávozás másoktól*, *magaelvonás*, *magánosság*, *magános tartózkodás*; die Entfernung von andern, Zurückgezogenheit, Einsamkeit, einsamer Aufenthalt. Ovid. 3) *félrevaló magános hely*; ein entfernter einsamer Ort. Virg. Suet. Hinc: Trop. In secessu quam in fronte beatior, Val. Max. *lelkében*, *belsőképpen*; im Innern der Seele.

Sēcius, vide; Secus.

Sēclūdo, si, sum, ĕre, 3. (claudo) *kizárni*, *kirekeszteni*; ausschließen. Virg. 2) e. gr. flumen a monte, Caes. *elválasztani*, *külön választani*; absondern. 3) *eltávoztatni*; entfernen. e. gr. communi, a communi luce, aliquem, vitam corpore, Cic. Plaut. *valakit megölni*; einen tödten. e. gr. curas, Virg. *szélnek ereszteni*; fahren lassen.

Sēclum, pro; seculum, vide: Seculum.

Sēclusorium, ii, n. 2. (secludo) *tartó*, *különös*, *v. rejtek hely*, *külön rekesztett hely*; ein Behältniß, abgesondertes Behältniß. Varr.

Sēclūsus, a, um, *elválasztott*, *különválasztott*; abgesondert. Seclusa sacra, Fest. i. e. Mysteria.

Sēco, cui, ctum, cātum, cāre, 1. e. gr. digitum, Plaut. alicui collum, Cic. *vágni*, *elvágni*; schneiden oder abschneiden. 2) *megvágni*, *megsebesítni*, *megsérteni*, *megkarmolni*; schneiden, verwunden, ritzen. Secuerunt corpora vepres, Virg. e. gr. comas, Mart. *összetépni*; zerrissen. 3) *fájdalmat okozni*, *v. szerezni*, *kínozni*, *gyötreni*; Schmerzen erregen, quälen. Si quem podagra secat, Catull. Hinc; verbis, e. gr. urbem, Pers. *kigúnyolni*; durchziehen. 4) e. gr. corium in partes tenuissimas, Justin. marmora, Hor. *elvagdalni*, *eldarabolni*; zerschneiden. 5) *elválasztani*; trennen. Amnis urbem secans, Plin. 6) e. gr. lites, Hor. magnas res, Idem. *végre hajtani*, *elvégezni*, *eldűjteni*; endigen, entscheiden. 7) e. gr. causas in plura genera, Cic. *osztani*, *el*, *v. felosztani*; theilen, abtheilen. 8) Trop. *bejárni*, *befutni*, *valamin keresztül menni*, *törni*, *v. hatni*, *repülni*, *hajózni*, *evezni*; durchgehen, durchlaufen, durch etwas gehen, laufen, dringen, fliegen, schiffen. Avis secat aethera, Virg. e. gr. aequor puppe, Ovid. *keresztül hajózni*; durchschiffen. 9) e. gr. corpora, Plin. *vágni*, *metszeni*, *gyógyítás véget*, *n-*

gás, v. metszés által gyógyítni, v. gyógyítni igyekezni; schneiden, der Cur wegen, durch Schneiden curiren, oder zu curiren suchen. Marius cum secaretur, Cic. 10) *férjfiúságától megfosztani, erejét szegni, kiherélni*; entmannen, castriren. Sectus puer, Martial. 11) e. gr. viam ad naves, Virg. *útat tsinálni, v. nyitni, menni*; den Weg machen, gehen. Diversae viae secari coeperunt, Quint. 12) e. gr. spem, Virg. *reménységének lenni*; Hoffnung haben. Not. secaturus, Colum. consequenter, Supin. secatum erat usitatum

Sēcordia, i. q. Socordie.

Sēcrētārium, ii, n. 2. *titkos, v. rejtekhely*; ein heimlicher Ort. 2) *ki hallgató szoba, a' hol valaki ki, v. meghallgattatik*; eine Verhörstube. Lect. 3) *sekrestye*; ein Sacristey. Sulp.

Sēcrētārius, ii, m. 2. *titoknok*; ein Secretär. Gloss. 2) *egyházfi*; ein Küster. Eccl.

Sēcrēte, Adv. *titkon, alattomban*; heimlich. Tert.

Sēcrētim, Adv. i. q. secrete, Amm.

Sēcrētio, ōnis, f. 3. (secerno) *elválasztás, különválasztás*; die Absonderung, Trennung. Cic.

Sēcrēto, Adv. i. q. Secrete. Est, quod te volo secreto. Plaut. *titokban akarok néked valamit mondani*; ich will dir heimlich etwas sagen. Comp. secretius, Colum.

Sēcrētum, i, n. 2. *titok*; ein Geheimniß. Animi secreta detegere, Quint. 2) *titkos kamara, rejtek hely*; ein heimliches Gemach, heimlicher Ort. Tac.

Sēcrētus, a, um, *el, v. különválasztott*; abgesondert. 2) *eltávoztatott*; entfernt. Voluptate secretus, Cic. 3) e. gr. colloquium, Plin. *titkos*; heimlich. Secretum ceptare, Svet. *titkos helyre, v. rejtekbe vissza vonni magát*; sich an einen geheimen Ort retiriren. Comp. ior, Tac. Sup. issimus, Colum.

Secta, ae, f. 1. (sequor) e. gr. vitae, Cic. *mód, rendszabás a' magaviseletben 's tselekedetben, regula*; die Art und Weise im Verhalten und Handeln, Regel. Horum sectam persequimur, Cic. 2) e. gr. philosophorum, Cic. *fél, felekezet, rész*; die Partey. Sectam Antonii secuti essent, Cic. 3) *tolvaj, v. haramiabanda*; die Straßenräuberbande. Apul. 4) e. gr. mulierum, Idem. *nem*; das Geschlecht.

Sectāculum, i, n. 2. v. Sectacula, ae, f. 1. (sequor) *következés, rend, sor*; die Folge, Reihe. Natalium sectacula, Apul. 2) *nemzetség linea*; Geschlechtslinie.

Sectārius, a, um, (secta) *elöljáró, v. menő*; dem andern folgend. e. gr. vervex, Plaut. *vezér ürü*; der Leithammel. 2) (a seco) *megmetszett, herélt*; geschnitten, castrirt.

Sectārius, ii, m. 2. *különös felekezet formálója*; der Stifter einer besondern Secte. 2) *különös felekezet követője*; ein Anhänger einer besondern Partey. Gloss. 3) e. gr. vervex, Fest. *kolompos kos*; ein Widder, der vor der Heerde hergehet.

Sectātio, ōnis, f. 3. (sector) e. gr. boni, Tert. *követés, igyekezés, iparkodás valamire*; die Nachfolgung, Bestrebung nach etwas.

Sectātor, ōris, m. 3. (sector) *valaki után járó, követő*; der einen überall begleitet, Begleiter. Cic. 2) *valaki pártján, v. részén levő, sorsos*; ein Anhänger. Sectatoribus dimissis, Tacit. 3) e. gr. Aristotelis, Gell. *tanítvány*; Schüler.

Sectilis, e, (seco) e. gr. ebur, Ovid. *hasogatott, részekre osztott, vágott, vagdalt, metélt*; gespalten, getheilt, geschnitten. Pavimenta sectilia, Svet. *apró darabokból álló, mozaik munkájú*; aus kleinen Stückchen bestehend, musivische (mosaische) Arbeit. 2) *vágható, metszhető, hasítható*; was sich schneiden oder spalten läßt. e. gr. porrum, Mart. *metélőhagyma*; Schnittlauch. Plin.

Sectio, ōnis, f. 3. (seco) e. gr. corporum, Vitr. brassicae, Plin. *vágás, metszés, metélés, vagdalás, bontzolás, elvágás, összevágás, szélylyel vagdalás v. metélés*; das Schneiden, Abschneiden, Zerschneiden, Verschneiden. 2) *herélés*; die Castrirung. Apul. 3) e. gr. oppidi, Caes. *felosztás*; die Vertheilung. 4) *kótyavetye*; die Auction. Sectionibus exercendis, Tac. 5) *elkótyavetyélendő jószág*; das Vermögen, das ver-

auctionirt wird. Reliquiae Neronianarum sectionum, Tac.

Sectīvus, a, um, *metélő, metélnivaló, vágnivaló, vagdalható*; was geschnitten wird, oder sich schneiden läßt. Colum.

Sector, ātus sum, āri, Dep. 1. v. gr. aliquem, Cic. *utánnajárni, v. menni, követni*; einem folgen, einen begleiten. 2) v. gr. oves, Tibull. *őrizni, utánna lenni, v. járni*; begleiten, hüthen 3) v. gr. leporem, Ovid. apros, Virg. *kergetni, űzni, hajtani*; jagen, verfolgen. 4) v. gr. aliquid, praedam, Caes. *utánna járni, elnyerni igyekezni*; nach etwas trachten, streben. 4) Trop. *rajta lenni valamin, kitudakozni akarni*; etwas zu erforschen suchen. Mitte sectari, Hor.

Sector, ōris, m. 3. *a' ki valamit elvág, elmetsz, vágó, metsző*; der schneidet, abschneidet, zerschneidet. Sector zonarius, Plaut. *zsebelő zsivány*; ein Beutelschneider. Sector foeni, Colum. *kaszás, kaszáló*; Heumäher. 2) v. gr. bonorum, Cic. *a' ki a' Státus elkótyavetyélt jószágait általjában megveszi*; der die Staatsgüter im Ganzen kauft. In femin. Sectrix, cis, Plin.

Sectūra, ae, f. 1. *metszés, vágás*; der Schnitt, das Schneiden. Plin.

Sectus, a, um, *metszett, vágott*; geschnitten. Sectus in partes, Quint. *részekre vagdalt, v. osztott*; getheilt. 2) v. gr. capilli, Ovid. *elvágott*; abgeschnitten.

Sĕcūbātio, ōnis, f. 3. i. q. secubitus, Solin.

Sĕcūbĭtus, us, m. 4. *magában hálás*; das Alleinliegen, Alleinschlafen. Ovid.

Sĕcŭbo, ui, ĭtum, āre, 1. *magában hálni*; allein liegen oder schlafen. Liv.

Sĕcŭla, ae, f. 1. i. q. falx, Varr.

Sĕcŭlāris, e, Adj. *százados, százesztendős*; hundertjährig, was in hundert Jahren einmahl geschieht. Seculares ludi, Plin. 2) sacerdotes seculares, *világi papok, kik semmi szerzethez nem tartoznak*; sind in der katholischen Kirche solche Geistliche, welche in keinem gewissen Orden leben. 3) *világi*; weltlich Brachium seculare, JCt. *világi személyek kezében lévő törvényes hatalom*; obrigkeitliche Gewalt in weltlichen Händen.

Sĕcŭlārĭsātio, ōnis, f. 3. *papi jószágoknak és jövedelmeknek világi végekre való fordítása*; wenn geistliche Güter und Einkünfte zu weltlichen Dingen angewendet werden. Gloss.

Sĕcŭlum, vide: Saeculum.

Sēcum, i. e. cum se; *magával*; mit sich selbst. Cic.

Sĕcundae, ārum, f. plur. *burok, méhburok*; die Nachgeburt. Plin.

Sĕcundānus, a, um, *a' második rendből való*; von der zweyten Classe, Abtheilung. Miles secundanus, Liv. *a' második légióbeli katona*; von der zweyten Legion.

Sĕcundārius, a, um, *második rendbeli, második az első után*; was nach dem ersten folgt, das zweyte der Ordnung nach, von der zweyten Sorte. Cic. Panis secundarius, Svet. *középszerű kenyér, tselédkenyér*; das Gesindebrod. Cerevisia secundaria, Gloss. *asztali ser, gyenge ser*; das Nachbier.

Sĕcundātus, us, m. 4. *második hely, v. rang*; zweyter Platz, zweyte Stelle. Tert.

Sĕcunde, Adv. *szerentsésen*; glücklich, Cato.

Sĕcundo, āre, 1. *szerentsessé tenni, megáldani, szerentséltetni*; glücklich machen, segnen, begünstigen, beglücken. Secundante vento, Just. *kedvezvén a' szél*; mit gutem Winde. Dii incepta secundent, Virg. 2) *ahoz képest intézni, kedvezni néki*; schicklich einrichten nach etwas. Tempus ei rei secundet, Plaut.

Sĕcundo, Adverb. *másodszor, másod izben*; zweytens, zum zweyten Mahle. Cic.

Sĕcundum, Praepos. cum Accus. *közel hozzá, v. valamihez, mellette, mellett, mentébe*; nächst an, nahe bey, hart an, oder bloß an. Iter facere secundum mare, Cic, secundum flumen, Caes 2) pro: post, *után, megett*; nach, hinten nach, hinter, hinter drein. Ite secundum me, Plaut. Secundum aram, Plaut. *az oltár megett*; hinter dem Altare. 3) *után, t. i. idő után, elmúlván*; nach, der Zeit nach, nach Verfließung. Secundum comitia, Cic. Secundum haec, Liv. *ezek után*; hierauf. 4)

szerént, *-hoz*, *v.* *hez képest*; nach, oder gemäß. Secundum naturam vivere, Cic. Secundum aliquem sentire, Svet. Secundum Platonem, Cic. *Plátó szerént, Plátó vélekedése szerént*; nach des Plato Meinung. 5) *valaki hasznára vagy javára*; für oder zu Gunsten, zum Vortheil. Secundum aliquem decernere, Cic. 6) Adv. *másodszor*, *másod ízben*; zum andern Mahle, zweytens.

Sĕcundus, a, um, (sequor) *következő*, *következendő*; folgend. Lumine secundo, Enn. *a' következendő napon*, *holnap*. am folgenden Tage, morgen. 2) *második*; der, (die, das) zweyte. Pars secunda, Plin. *a' második rész*; der zweyte Theil. Secundus a rege, *a' király után második*, *vagy*, *első a' király után*; der nächste nach dem Könige. Secundus a fine, Ovid. i. e. penultimus. 3) Trop. *alábbvaló*, *utánna lévő*, *t. i. rangjára vagy jóságára nézve másnak*; geringer, nachstehend, schlechter. Panis secundus, Hor. *nem a' legjobb féle*; nicht von der besten Gattung. Haud ulli virtute secundus, Virg. 4) *a' többi után következő*; nachfolgend. Mensa secunda, v. secundae mensae, Cic. *tsemege*, *t. i. az ételek után feladott gyümölts, édességek's a' t.* der Nachtisch, das Confect und Obst. 5) *kedvező*, *jó*, *szerentsés*; begünstigend, günstig, glücklich. Res secundae, Cic. *kedvező környűlállások*, *szerentse*; glückliche Umstände, Glück. Fortuna secunda, Nep. *jó szerentse*; gutes Glück. Secundis auribus accipere, Liv. *jó hajlandóságból meghallgatni*, *szívesen hallgatni*; geneigt anhören. 6) *lefelé*, *p. o. a' víz mentében*; abwärts, herunterwärts. Secundo Tiberi defertur, Liv. Secunda aqua, Liv. *a' víz mentibe*; Strom herunterwärts.

Sĕcūre, Adv. *bátran*, *bátorságban*, *gond nélkűl*; kummerfrey, sorgenfrey, sicher. Suet. securius. Justin.

Sĕcūriclātus, a, um, *hevederes*, *meghevederezett*; mit einer Holzklammer befestigt. Vitr.

Sĕcūrĭcŭla, ae, f. 1. *balta*, *szekertzétske*; ein kleines Beil, Axt. Plaut. 2) *heveder*, *fapánt*; ein Leisten. Vitr.

Sĕcūridăca, ae, f. 1. *vadótz*, *vadlentse*; Beilkraut, ein Unkraut in den Linsen. Plin.

Sĕcūrĭfer, a, um. *fejszés*, *baltás*, *fejszehordozó*; ein Beil oder Axt tragend. Ovid.

Sĕcūriger, a, um, idem, Ovid.

Sĕcūris, is, f. 3. *fejsze*, *balta*, *szekertse*; das Beil, die Axt. Cic. 2) Met. *kár*, *veszteség*, *veszély*; der Schaden, der Verlust. Gravem reipublicae securim injicere, Cic. 3) *pallos*, *lenyakasnivaló szekertse*; das Beil. Securi ferire, vel percutere; *fejét venni*, *lenyakazni*; köpfen. 4) secures, in plur. *főhatalom*, *a' Romai hatalom*; Oberherrschaft, Macht der Obrigkeit, der Römer. Gallia securibus subjecta, Caes. 3) Securis Tenedica, Prov. *ollyan kapós mint a' Tenedusi pénz*, (*mellyen egy fejsze ízlmer volt*); was plötzlich entrissen wird.

Sĕcūritas, ātis, f. 3. *gond nélkűl valóság*, *tsendesség*; die Sicherheit, Kummerlosigkeit, Gemüthsruhe. Cic. 2) *bátorság*; die Sicherheit. Securitatem praestare reipublicae, Cic. Nulla securitas itinerum est, Plin. *nem lehet bátorságban útazni*; man kann nicht sicher reisen.

Sĕcūrus, a, um, v. gr. homo, Hor. *gondtalan*, *bútalan*, *gond és bú nélkűl élő*, *semmivel nem gondoló*; sicher, ohne Kummer, unbekümmert, kummerlos, sorglos. 2) v. gr. a metu, Plin. urbs, Lampr. *bátorságos*, *bátor*, *nem félelmes*, *semmitől nem tartó*, *tsendes*; sicher, ohne Furcht, furchtlos, ruhig. Comp. securior, Sup. securissimus, Lampr.

Sĕcus, subst. gen. neutr. i. q. sexus, *nem*; das Geschlecht. v. gr. muliebre secus, i. e. sexus, Svet. Virile secus nunquam habui, Plaut. i. e. filium.

Sĕcus, Adv. Compar. sĕcius. pro: aliter; *másként*, *külömben*; anders, nicht so. Secus est, Cic. *másként van a' dolog*; die Sache verhält sich nicht so. Non secus, haud secus, Cic. *nem külömben*, *éppen úgy*; eben so, nicht anders. 2) *ellenkezőleg*, *nem jól*, *rosszúl*, *helytelenűl*, *szerentsétlenűl*; im Gegensatze, nicht recht, schlecht, unglücklich. Aut beate aut secus vivendi, Cic. Si secus acciderit, Cic. Secus existimare de aliquo, Cic. 3) id. qu. secundum; cum Accus. *mellette*, *közel hozzá*; neben bey, an. Secus viam stare,

Quint. Nascūtur secus fluvios, Plin. 4) Compar. secius, vel sequius, a) v. gr. non secius, v. nihilo secius, quam etc. *szintúgy*, *mint*, *'s a' t. nem különben*, *mintha*, *'s a' t.* eben so, nicht anders, u. s. w. b) pro: minus, eum negat. non, nihilo, nec; *nem kevésbbé*, *mégis*, *mind-azáltal*, *mind a' mellett is*; nichts destoweniger, dennoch, dessen ungeachtet. Svet. Virg. etc. c) *rosszabb*, *alább való*: schlechter, geringer. Plaut.

Sēcūtio, vel Sequutio, ōnis, f. 3. *követés valami után*; das Folgen, Nachfolgen. Gell.

Sēcūtor, v. Sequutor, ōris, m. 3. *utána következő*, *utánnavaló*; der Nachfolger. Juv. 2) genus gladiatorum, Cic. 3) *követői valakinek*; die Anhänger. Gloss.

Sēcūtulējus, a, um, *utánna járó valakinek*; der oder die einem stets nachgehet. Petr.

Sēcūtus, a, um, *következett*; nachgefolgt. Caes. 2) secuto die, Pall. *más nap*; am folgenden Tage.

Sēd, Conj. *de*, *hanem*; aber, allein. Sed etiam, Cic. *hanem még*, *sőt még*; sondern auch noch, ja. Sed et, Virg. *sőt — is*, *— hanem — is*; sondern auch.

Sēdāmen, inis, n. 3. *enyhítő*, *enyhítő*, *v. tsillapító eszköz*; Stillungsmittel, Befriedigungsmittel. Senec.

Sēdāte, Adv. *tsendesen*, *tsendes módon*; sanft, gelassen, ruhig. Cic. sedatius, Ammian.

Sēdātio, ōnis, f. 3. *letsendesítés*, *megnyugtatás*, *letsilapítás*; Stillung, Mäßigung, Beruhigung, z. B. der Affecten. Cic.

Sēdātor, ōris, m. 3. *letsendesítő*, *megnyugtató*; der Besänftiger. Arn.

Sēdātus, a, um, *letsendesített*, *letsillapított*; gestillet, besänftiget. Virg. 2) *letsendesedett*, *letsillapodott*; ruhig, still. Cic. Animo sedatiore scribere, Cic. Comp. sedatior, Cic. sedatissimus, Plaut.

Sēdēcennis, e, *tizenhatesztendős*; sechzehnjährig. Auson.

Sēdēcies, *tizenhatszor*; sechzehnmahl. Plin.

Sēdēcim, (sex et decem) *tizenhat*; sechzehn. Liv. etiam: sexdecim, Nep. vel: decem et sex, Liv.

Sēdēcŭla, ae, f. 1. *kis szék*, *széketske*; ein Sitzchen, Stühlchen. Cic.

Sēdentārius, a, um, v. gr. vita, sutor, Plaut. *ülő*, *ülve dolgozó*; sitzend, im Sitzen arbeitend.

Sēdĕo, sēdi, sessum, ēre, 2. v. gr. in sella, in equo, in solio, Cic. *ülni*; sitzen. Post aliquem sedere, Hor. *valaki után ülni*; hinter einem sitzen. 2) *hozzáállani a' testhez*, *megfeküdni a' testet*, *mint*, *p. o. a' ruha*; fest anliegen, knapp seyn. Bene sedet vestis, Plin. 3) *megfészkelni magát*; fest seyn. Haec mihi sedet sententia, Virg. *megmaradok ezen gondolatom mellett*; bey dieser Meinung bleibe ich. Sedere coepit haec sententia, Plin. 4) *ülve maradni*, *veszteg ülni*; sitzen bleiben, nicht auftreten. Cum tot summi oratores sedeant ego potissimum surrexi, Cic. 5) *maradni*, *tartózkodni*; bleiben, sich aufhalten. Venti si essent, nos Corcyrae non sederemus, Cic. 6) *tsendességben lenni*, *semmit se tsinálni*; ruhig seyn, nichts thun. Cic. 7) *a' törvényszéknél vagy a' tanátsban ülni*, *tagja lenni a' bíráknak*, *vagy törvényszéknek*; Beysitzer eines Gerichts seyn. 8) *megfenekleni*, *egy helyben megmaradni*, *nem mozdúlni a' helyéből*; bleiben, fest sitzen. Sedent nives, Plin. sedet navis, Sil. Sedit tibi hic morbus penitus, Mart.

Sēdes, is, f. 3. *szék*, *pad*, *ülőhely*; ein Stuhl, Bank, Sitz. In sede aliquem locare, Virg. 2) e. gr. sceleratorum, Cic. *lakóhely*, *lakás*; eine Wohnung. Sedes fundatur Veneri, Virg. i. e. templum. 3) *ület*, *alfel*, *far*; das Gesäß, der Hintere. Vitia sedis, Plin. *alfel bajai*, *v. betegsége*; die Krankheiten am Gesäße. 4) *ganéjlat*, *szék*, *természet szüksége*; die Excremente, der Stuhlgang. 5) *olly hely*, *mellyen ülések*, *v. padok vannak*; ein Platz, wo Sitze sind. e. gr. spectaculorum, Vitr. *nézőszoba a' játékszínben*; eine Loge im Theater. 6) e. gr. belli, Liv. *történet helye*, *hol valami esik*, *v. történik*; der Ort, wo sich was zuträgt. 7) *katonák állása*, *v. helyheztetése*; die Postirung der Soldaten. JCt. 8) e. gr. urbium, Curt. *elpusztított városok helyei*; die Plätze der verwüsteten Städte. 9) *sír*, *koporsókő*, *sírjel sírfa*; ein

Grab, Grabmahl. Virg. 10) *fundamentom*; der Grund. Nullum est fundumentum bozum criminum, nulla sedes, Cic. *nem lehet bébizonyitni ezen vádakat*; man kann diese Beschuldigungen nicht erweisen.

Sĕdĭcŭla, ae, f. 1. Dim. *székatske*, *kisszék*, *zsámoly*; ein kleiner Sitz, ein Schämel. Varro.

Sĕdĭcŭlum, i, n. 2. i. q. Sedile, Fest.

Sĕdĭgĭtus, a, um, (sex et digitus) *hat ujjú*; sechs Finger habend. Plin

Sĕdīle, is, n. 3. *ülőhely*, *szék*; *karszék*, *pad*; ein Sitz, Stuhl, Sessel. Sedilia lignea, Suet. 2) *ülés*; das Sitzen. Cels.

Sĕdĭmen, inis, n. 3. *ally*, *allya*, *v. sepreje valaminek*; der Satz, Bodensatz. Coel. Aur.

Sĕdĭmentum, i, n. 2. idem, Plin.

Sĕdĭtĭo, ōnis, f. 3. *zenebona*, *támadás*, *lázzadás*, *pártütés*, *zendülés*; der Aufruhr, die Rebellion. Cic. Aetoli erant in seditionibus, Liv. *pártot ütöttek*; machten einen Aufruhr, empörten sich. 2) Trop. e. gr. maris. Stat. *dühösködés*; der Sturm. 3) *szüntelen való vesszekedés*, *v. tsivódás*; ein steter Zank, Streit. Ter. 4) *a' támadók*, *pártütők*; die Aufrührer. Incursio seditionis, Cic.

Sĕdĭtĭōse, Adv. *támadásképpen*, *pártütőleg*; aufrührisch. Cic. Comp. seditiosius, Tacit. Sup. seditiosissime, Cic.

Sĕdĭtĭōsĭtas, ātis, f. 3. *lázzadásra való hajlandóság*, *pártoskodó indúlat*; die Neigung zum Aufruhr. Hor.

Sĕdĭtĭōsus, a, um, *lázzadást indító*, *lázzasztó*, *nyughatatlan*; Aufruhr erregend, aufrührisch, unruhig. Cic. Homo seditiosissimus, Tac. 2) e. gr. vita, Cic. *zenebonás*, *lármás a' köztársaságban*, *köztársasági zenebonáknak kitétetett*; voller Aufruhr, voller Unruhe im Staate, den Staatsunruhen ausgesetzt.

Sĕdo, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. pulverem, Phaedr. curriculum, bellum, pugnam, tempestatem, Cic. incendia, Liv. *leszállítni*, *letsendesítni*, *letsilapítni*, *gátot vetni*, *v. véget vetni valaminek*; machen, daß sich etwas setzt oder legt, stillen, beruhigen, Einhalt thun, hemmen, endigen. e. gr. sitim, Ovid. *szomját megoltani*; den Durst löschen. e. gr. controversiam, Lucr. *elvégezni*, *véget szakasztani*; beylegen. e. gr. aliquem, Plaut. *megelégítni*, *jóltartani (itallal)*; sättigen, durch Trinken. 2) intransit. *letsendesedni*, *letsilapodni*; sich beruhigen. Tempestas sedavit, Gell.

Sĕdŏchezi, ōrum, m. plur. populus Scythicus ad Pontum Euxinum, Mela.

Sedŏlo, Adv. i. e. sine dolo, *hamisság nélkül*, *nyilt szivvel*; ohne Falschheit, offenherzig. Lucil. ap. Non.

Sĕdūco, xi, ctum, ĕre, 3. e. gr. aliquem, Cic. *félre vezetni*, *v. vinni*, *p. o. titkos beszélgetés véget*; bey Seite führen, z. B. um mit Jemanden heimlich zu reden. 2) e. gr. aliquid, Sen. *magához vonni*, *v. húzni*; an sich ziehen. 3) e. gr. aliquid ab aliquo, Ovid. *elválasztani*, *különválasztani*, *elszakasztani*; trennen, absondern. Seducit terras unda duas, Idem. 4) e. gr. se, Cic. *elvonni*; entfernen, entziehen. 5) e. gr. ocellos, Prop. *elfordítni*; wegwenden. 6) *meg tsalni*, *rászedni*, *elhitetni*, *elbódítni*, *eltsábítni*; hintergehen, verführen. Tert. Pand. Seductis Divis, Pers. *áldozat által megvesztegettetvén*; bestochen durch Opfer. Not. in seducto, Sen. *magánosságban*, *nem nyilván*; in der Einsamkeit, nicht öffentlich.

Sĕductĭlis, e, *elbódítható*, *eltsábítható*, *megtsalható*; der verführet oder hintergangen werden kann. August.

Sĕductĭo, ōnis, f. 3. *félre vezetés*, *v. vivés*, *félrevitel*; die Beyseitführung. Seductiones testium animadvertebant, Cic. 2) *elválasztás*, *elszakasztás*; die Trennung. Lact. 3) *elbódítás*, *eltsábítás*, *elhitetés*, *megtsalás*, *rászedés*; die Verführung, Hintergehung. Tert.

Sĕductor, ōris, m. 3. *tsábító*, *hitető*, *megtsaló*; der Verführer, Hintergeher. Augustin.

Sĕductōrĭus, a, um, *tsábító*; verführerisch. August.

Sĕductrix, īcis, f. 3. *eltsábító*, *tsábító*, *megtsaló*, *tsalárd (asszony, v. leány)*; Verführerinn, Hintergeherinn. Tert.

Sĕductus, a, um, (seduco) *félre vezetett*, *v. vitt*; bey Seite geführt 2) e. gr. corpore, Sen. *elválasztott*;

abgesondert. 3) *eltsábltott, megtsalatott*; verführt, hintergangen. 4) e. gr. homo, Plin. Ovid. *remete*; ein Einsiedler. Comp ior, Pers.

Sēductus, us, m. 4. *rejtek*, *v. titkos hely*; ein heimlicher Ort. 2) *magánosság*; die Einsamkeit. Sen.

Sĕdŭlārium, ii, n. 2. *párna*, *vánkos*, *mellyen ül az ember*; ein Küssen, Polster, worauf man sitzt. Plaut. 2) *gyaloghintó*; eine Sänfte. JCt.

Sēdŭle, Adv. *szorgalmatosan*, *serényen*; fleißig, mit Fleiß, emsig. Colum.

Sēdŭlitas, ātis, f. 3. *szorgalmatosság*, *szorgalom*, *serénység*; der Fleiß, die Emsigkeit. Cic.

Sēdŭlo, Adv. *szorgalmatosan*, *serényen*, *hűrégesen*, *híven*; mit Fleiß, emsig, treulich, ohne Falsch. Ter.

Sēdŭlus, a, um, e. gr. homo, Cic. apis, Ovid. *szorgalmatos*, *serény*, *munkás*; emsig, geschäftig, betriebsam. 2) *gondos*, *pontos*, *egyenes*, *betsületes*; sorgfältig, genau, accurat, aufrichtig, ehrlich. Sedulo hunc dixisse, Ter. 3) *készakarva*, *v. önként való*; mit Fleiß, mit Vorsatz, vorsetzlich. Ter. Liv. et Quint.

Sĕdum, i, n. 2. *fülfű*; die Hauswurz. Plin. (Sempervivum tectorum, L.) 2) pro: sedile, Varr.

Sĕdūni, ōrum, m. plur. populi, qui Valesii hodie sunt, Caes.

Sĕgĕdūnum, i, n. 2. *Szeged*, *város Magyarországon*; Segedin, eine Stadt in Hungarn. Geogr.

Sĕges, ĕtis, f. 3. *vetés a' mezőn*, *zöld-vetés*; die Saat auf dem Felde. Cic. e. gr. Indorum, Sen. i. a. aromata. 2) *szántóföld*; der Acker. Segetes quae interquiescunt, Plin. *ugar*, *ugarföld*; ein Brachacker. 2) *sokság*, *sokvolta valaminek*; eine große Menge. Ferrea seges telorum, Virg. 4) *ok*, *indítóok*; die Ursache, Veranlassung. Quid enim odisset Clodium Milo, segetem ac materiam suae gloriae, Cic. Not. stimulorum seges, Plaut. ignominiose, i. e. serva, quae semper castigatur.

Sĕgesta, ae, f. 1. urbs Siciliae, hinc: Segestanus, a, um, illuc pertinens. Segestani, incolae ejusdem, Cic. Segestensis, e, i. q. Sagestanus, Idem. 2) dea Segetis, Plin. etiam: Segetia,

Sĕgestānus, Segestensis, vide: Segesta.

Sĕgestre, is, n. 3. v. Segestrium, ii, n. 2. *mindenféle takaró*, *boríték*; jede Decke, Hülle. Varr. Plin.

Sĕgĕtālis, e, (seges) *vetéshezvaló*, *v. tartozó*; zur Saat gehörig. Apul.

Sĕgĕtia, ae, vide: Segesta.

Segmen, inis, n. 3. *metélék*, *faradék*, *hulladék*; das Abgeschnittene. Unguium et capilli segmina, Fab. Pict. ap. Gell. 2) *darabka*, *kis rész*; ein Stückchen, Bißchen. Auson. 3) *vágás*, *völgyezités*; ein Schnitt, Vertiefung. Vitr.

Segmentātus, a, um, (segmentum) *darabkákkal*, *v. apró vágásokkal*, *metszésekkel kirakott*, *kitsifrázott*, *fürtös*, *passamántos*, *rojtos*; mit Stückchen oder Schnittchen besetzt oder geschmückt, ausgelegt, bordirt. Juv. Vestis segmentata, Plaut. *himvarrásos ruha*; ein gesticktes Kleid. Not. Calvam segmentatus unguento, Mart. *kenőtsökkel békente*; mit Salben beschmiert.

Segmentum, i, n. 2. *vágás*, *bévágás*, *bémetszés*; der Schnitt, Einschnitt. 2) e. gr. mundi, Idem. *rész*, *felosztás*; der Abschnitt, die Abtheilung. 3) *metélék*, *hulladék*, *faradék*; Schnitt, Schnittchen, i. e. jedes abgeschnittene Stück. Ovid. 4) *passamánt*; ein Posament. Aurea segmenta, Val. Fl. 7) *nyaklánts*, *nyakkötő*; eine Halskette, ein Halsband. Juv.

Segnesco, ĕre, 3. *restűlni*, *tunyúlni*, *elhagyni magát*; träg werden, nachlassen. Coel. Aur.

Segni, ōrum, m. plur. populus Galliae Belgicae, Caes.

Segnĭpes, ĕdis, *nehéz lábú*, *lassan járó*, *lassú*; langsam gehend. Juv.

Segnis, e, *rest*, *tunya*, *lassú*; träg, langsam. e. gr. ad credendum, Cic. *nem könnyen hiszen*; glaubt nicht so bald. Occasionem non segnis, Tac. *kap az alkalmatosságon*; er versäumet die Gelegenheit nicht. e. gr. in venerem, C. Gell. *tunya*, *érzéketlen a' szerelemben*; zu phlegmatisch in der Liebe. 2) e. gr. campus, Virg. sylva, Quint. *terméketlen*; unfruchtbar. Comp. segnior, Sall.

Segnĭtas, ātis, f. 3. i. q. segnitia, Acc.

Segnĭter, Adv. *restűl*, *tunyául*, *lassan*, *ímmeldmmal*; unbetriebsam, laß, träge, schläfrig, nicht lebhaft,

langsam. Liv. Comp. segnius, Sall. Sup. segnissime, Cassiod.

Segnĭtĭa, ae, 1. et Segnĭties, ēi, f. 5. *restség*, *tunyaság*, *lassúság*; die Trägheit, Unbetriebsamkeit, Langsamkeit. Cic. 2) *terméketlenség*; die Unfruchtbarkeit. Plin.

Segnities, vide: Segnitia.

Sĕgōbrĭga, ae, f. 1. urbs Hispaniae, Plin.

Sĕgŏdūnum, i, n. 2. urbs Germaniae, Ptol.

Sĕgontium, ĭi, n. 2. urbs Britanniae, Caes.

Sĕgŏvĕllaūni, ōrum, m. plur. populus Galliae, Plin.

Sĕgŏvĭa, ae, f. 1. urbs Hispaniae, Plin.

Segrĕgātim, Adv. *el*, *v. különválasztva*, *különösen*; abgesondert, besonders. Prud.

Segrĕgātĭo, ōnis, f. 3. *el*, *v. különválasztás*: die Absonderung, Trennung. Tert.

Segrĕgis, e, v. Segrex, ĕgis, *el*, *v. különválasztott*, *különös*; abgesondert, getrennt. e. gr. vita, Sen. *magános élet*; ein einsames Leben. Etiam: Segregus, a, um, Auson.

Segrĕgo, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. oves, Phaedr. *el*, *v. különválasztani*, *elszakasztani*; absondern, trennen. e. gr. aliquem a numero civium, Cic. *polgári jussától megfosztani*; einem des Bürgerrecht nehmen. 2) e. gr. culpam a se, Plaut. *magáról elhárítni*: von sich schieben. 3) e. gr. sermonem, Hor. *elhallgatni*, *hallgatni*: aufhören zu reden, schweigen. Not. seque gregari, Lucr. pro: segregarique.

Segrĕgus, Segrex, vide: Segregis.

Sĕgullum, i, n. 2. *bányász jel*, *annak megesmerésére*, *mikor van arany valamelly földben*; das Kennzeichen der Bergleute, daß die Erde Gold bey sich habe. Plin.

Segūsĭāni, ōrum, m. plur. populus Galliae in regione Syonis, Caes. Etiam: Secusiani, et Sebusiani, Cic.

Sēja, ae, f. 1. dea seminationis, Plin.

Sējānĭānus, a, um, *Séjusi*, *Séjusról*, *v. -tól neveztetett*; Sejanisch, vom Sejanus bekannt. Sen.

Sējānus, a, um, *Sejusi*; Sejisch. e. gr. equus, Gell. i. e. equus Seji, fatalis et exitiosus dominis suis. Equum Sejanum habere, Gell. Prov. *szerentsétlenségre születni*; zum Unglücke geboren seyn. Not. Sejanus, praecipuus Tiberii amicus, ad rerum summam grassatus, misere periit, Svet.

Sējŭgātus, a, um, *külön*, *v. elválasztott*; abgesondert. 2) *különböző*; unterschieden. Cic.

Sējŭges, um, m. plur. *hat*, *egymás mellé fogott lovak*; sechs Pferde neben einander gespannt. 2) e. gr. currus, Apul. *hat lovas szekerek*; sechsspännige Wägen. 3) e. gr. gentes, Fast. *különvált*; abgesondert.

Sējŭgis, e, (sex et jugum) e. gr. currus, Apul. *hatlovas*, *v. a' mellybe hat barmot lehet fogni*; sechsspännig.

Sējŭgis, e, (se et jugum) *el*, *v. különválasztott*; getrennt, abgesondert. Sidon.

Sējŭgo, āvi, ātum, āre, 1. *el*, *v. különválasztani*; absondern, trennen. Animi partem non esse ab actione corporis sejugatam, Cic.

Sējunctim, Adv. *el*, *v. különválasztva*, *különösen*: absonderlich, abgesondert, Tibull.

Sējunctĭo, ōnis, f. 3. *el*, *v. különválasztás*; die Trennung, Absonderung. Cic. 2) Trop. *egyenetlenség*, *meghasanlás*; der Zwiespalt. Flor.

Sējunctus, a, um, *el*, *v. különválasztott*; abgesondert. Nihil mihi a te est sejunctum, Cic. *mindenünk közös*; wir haben alles gemein. 2) *különböző*; verschieden. Idem.

Sējungo, nxi, nctum, ĕre, 3. *el*, *v. különválasztani*, *elszakasztani*; absondern, trennen. e. gr. aliquem aliquo, Cic. *valakitől elidegenítni*; von dem andern abwendig machen. 2) *megkülömböztetni*; unterscheiden. Ut possis libertatem a largitione sejungere, Cic. 3) *elvonni*; abbringen. Animus a spe sejungi non potest, Idem. 4) e. gr. se a libertate verborum, Cic. *megtartóztatni magát*; sich enthalten.

Sēlāgo, ĭnis, f. 3. *ártetéző korpafű*; eine dem Sadebaum ähnliche Pflanze. Plin. (Lycopodium Selago, L.)

Sĕlas, ădis, n. 3. *levegőbeli tüzes tünemény neme*: eine Art von feueriger Lufterscheinung. Apul. Plur. sela, Sen.

Sēlectĭo, ōnis, f. 3. (seligo) *kiválasztás*, *különválasztás*, *kiválogatás*, *ki-*

szemelés; die Auslesung, der Auswahl. Cic.

Sēlector, ōris, m. 3. *különválasztó*; der Ausleser. August.

Sēlectus, a, um, *ki*, v. *különválasztott, kiszemelt, különös, válogatott*; abgesondert, ausgelesen. Selecti judices, Cic. *bűnügybírók*; Criminalrichter. Dii selecti secundum Varronem sunt eo sequentes; Janus, Jupiter Saturnus, Genius, Mercurius Apollo, Mars, Vulcanus, Neptunus, Sol, Orcus, Liber pater, Tellus, Ceres, Juno, Luna, Diana, Minerva; Venus, Vesta.

Sēlēne, es, f. 1. nomen feminarum, Svet. 2) *hold, holdvilág*; der Mond. Gloss.

Sēlēniou, i, n. 2. i. q. Paeonia, Apul.

Sēlēnites, ae, m. 1. (lapis) *jéggipsz*, *tükörgips*; Eisglas, Gypsselenit, Marienglas. Plin.

Sēlēnītium, ii, n. 2. *borostyán neme*; eine Art Epheu. Plin.

Sēlēnŏgŏnon, i, n. 2. i. q. Selenion, Apul.

Sēlēnŏgrăphĭa, ae, f. 1. *holdleírás*; die Beschreibung des Monds. Astrol.

Sēlēnŏpŏlis, is, f. 3. *Lüneburg város*; die Stadt Lüneburg. Geogr.

Sēleucīā, v. Sēleūcēa, ae, f. 1. nomen urbium, e. gr. in Syria, hodie: Solda, Cic.

Sēleūciānus, a, um, e. gr. provincia, Cic. regio Syriae, v. Ciliciae, in qua urbs principalis Seleucia est.

Sēleūcis, ĭdis, f. 3. regio Syriae, Plin. 2) *Casius hegyén élő madár melly a' sáskákat pusztítja*; eine Art Vögel am Berge Casius, welche die Heuschrecken verzehret. (Turdus Seleucis, L.) Plin.

Sēleūcus Nīcātor, primus rex Graecus post mortem Alexandri M. in Syria.

Selga, ae, f. 1. oppidum Pamphyliae postea Philadelphia, Plin.

Sēlibra, ae, f. 1. (pro: semilibra) *fél font*; ein halbes Pfund. Liv. Plin. Not. syllaba prima apud Martialem brevis.

Sēlĭgo, ēgi, ectūm, ĕre, 3. (lego) *ki*, v. *különválasztani*, *kiválogatni*, *kiszemelni*, *kiszedni*; auslesen, auswählen. Cic.

Sēlīnŏīdes, brassicae species, Plin.

Sēlīnon, v. —um, i, n. 2. *petrezselyem*; die Petersilie. Apium selinum, Apul. *zeller*; die Sellerie.

Sēlīnus, untis, et Selinis, is, f. 3. urbs Siciliae, Virg. 2) urbs Ciliciae, Liv. Hinc: Selinuntius, a, um, illuc pertinens. Selinuntii, incolae ejusdem. 3) fluvius Mysiae, Plin.

Sēlĭquastrum, i, n. 2. *négy szegletű szék*; ein viereckigter Stuhl. Fest.

Sella, ae, f. 1. (pro: sedula, v. sedela a sedeo) *szék*; ein Stuhl, Sessel. In sella sedere, Cic. 2) *dolgozószék*; der Arbeitsstuhl. Idem. 3) *tanítószék*; der Stuhl des Lehrers. 4) e. gr. curulis, Idem. *fő tisztviselők széke*; der Sessel, worauf die hohen obrigkeitlichen Personen saßen. Cic. Jussit vocari ad sellam, i. e. ad se, Cic. 5) *kurvaszék*; der Stuhl oder Sessel der Huren. Plaut. 6) *éjjeli árnyékszék, szükség láda*; der Nachtstuhl. Scrib. Larg. Alias: sella pertusa, Cato, v. sella familiarica, Varr. 7) e. gr. gestatoria, Svet. *gyaloghintó, rudasszék*; ein Tragsessel. Etiam simpliciter sella, e. gr. sella vehi, Plin. Ep. v. gestari, Mart. 8) *nyereg*, *lovagló nyereg*; der Reitsattel. Cod. Just. Ad usum sellae, Veget. *lovaglásra*: zum Reiten. Not: duabus sellis sedere, Laber. Prov. *két nyerget ülni egyszerre*; auf beyden Achseln tragen.

Sellāria, ae, f. 1. *szoba*, v. *folyosó*, *sok székekkel*, v. *padokkal*; ein Zimmer oder eine Gallerie mit vielen Sitzen, Plin.

Sellāriŏlus, a, um, Demin. *a' hol ülni lehet*; wo man sitzen kann. e. gr. popina, Mart. *vendégfogadó*, *ivóház*, *csapszék*; ein Wirthshaus, eine Zechstube.

Sellāris, e, *székeket illető*; Stühle oder Sessel betreffend. e. gr. gestatio, Coel. Aur. *gyalog hintón való vivés*; das Tragen auf dem Tragsessel.

Sellārius, a, um, *székeket illető*; Stühle betreffend. 2) e. gr. equus, Aur. *nyergesló*; ein Sattelroß. 3) Subst. *nyerges*, *nyeregyártó*; ein Sattler. Gloss.

Sellāsia, ae, f. 1. urbs in Laconica, Liv.

Sellātor, ōris, m. 3. *széktsináló*; ein Sesselmacher. 2) *nyerges nyereggyártó*; ein Sattler. Gloss.

Sellētae, ārum, f. plur. populus Thraciae, Plin.

Selli, etiam: Selloe, ōrum, m. plur. populus Epiri, Lucan.

Sello, āre, 1. *nyergelni, megnyergelni*; satteln. Eccl.

Sellisternium, ii, n. 2. (sella et sterno) *vendégség neme, melly nem fekve, v. dűlve férjfiasan, hanem széken űlve, asszonyosan ment véghez*; ein Gastmahl, da man nicht, wie Mannspersonen, auf Polstern (lectis) liegt, sondern wie Frauenzimmer, auf Sesseln oder Stühlen sitzt. Tac.

Sellŭla, ae, f. 1. Dim *kis szék, székecske*; ein kleiner Sessel. Tacit.

Sellŭlārius, a, um, *széket illető, ahoz való*; den Stuhl betreffend, dahin gehörig. Subst. *űlve dolgozó, mesterember, 's a' t.* der sitzend sein Metier treibt, Handwerker ꝛc.

Sĕlymbrĭa, ae, f. 1. urbs Thraciae ad Propontidem (Mar di Marmora) hodie: Seliure, Mela.

Sēmădăpertus, **Sēmănĭmis** etc. vide: Semiadap. etc.

Sembella, ae, f. 1. (pro: semilibella) i. e. dimidium libellae, Varr.

Sĕmel, Adv. *egyszer*; einmahl. Semel atque iterum, Cic. *kétszer*; zweymahl. Semel, et in perpetuum, Flor. *egyszer és mindenkorra*; ein für allemahl. 2) *bizonyosan, egészen*; gewiß, gänzlich. Ovid. 3) *visszahozhatatlanúl, visszaszerezhetetlenűl, örökre*; unwiederbringlich. Deperit illa semel (sc. virginitas), Ovid. 4) *végre, végezetre, egyszer valahára*; endlich einmahl. Quint.

Sĕmĕle, es, et Semela, ae, f. 1. filia Cadmi, et mater Bacchi. Semelae puer, i. e. Bacchus, Horat. **Sĕmĕlēius**, et contr. **Semelēus**, a, um, Semeleia proles, i. e. Bacchus, Ovid.

Sēmen, inis, n. 3. *mag, akármelly növevénynek a' magva*; der Same des Getreides und anderer Gewächse. Semen manu spargere, Cic. vel mandare terrae, Colum. In semen abire, Plin. *felmagzani*; in Samen gehen. 2) *nemző mag az embereknél, állatoknál*; der Same der Menschen und Thiere. Creatus semine Saturni, Ovid. 3) *sarjadzás, űltetni vagy oltani való sarjádzás*; Sprößling, jeder Zweig oder Rebe, der zur Fortpflanzung gebraucht wird, Pflänzling, Setzling, Setzholz, Fächser ꝛc. Virg. Varr. Colum. 4) *halivadék*; die junge Brut der Fische. Colum. 5) Trop. *magva, fő-oka, indító oka valaminek, a' miből valami származik*; Same, alles woraus etwas entspringt, Ursache, Grundursache, Veranlassung. Semen belli, Cic. vel, virtutum, Cic. 6) *mag, nem, nemzetség, vér*; der Same, Stamm, das Geschlecht, die Nachkommenschaft, das Geblüt. Regio semine orta, Liv *királyi nemből vagy vérből származott*; von königlichem Geblüte, Geschlechte.

Sēmenstrūum, ŭi, n. 2. *félesztendő*; ein halb Jahr. Gloss.

Sēmentātio, ōnis, f. 3. *vetés*; das Säen, die Saat. Tertull.

Sēmentĭfer, a, um, *termékeny, jó magtermő*; Saat tragend, fruchtbar am Getreide. Virg.

Sēmentīna, ae, f. 1. i. e. Artemisia judaica: *tsitvormagú űröm*; Zittwersamenkraut, Wurmsamenkraut. Botan.

Sēmentis, is, f. 3. *vetés*; die Saat, das Säen. Facere sementim, Cato. vel sementem, Liv. *vetni*; säen, die Saat bestellen. Ut sementem feceris, ita metes, Cic. Prov. *a' mint vetsz, úgy aratsz; ki hogy igyekszik, úgy veszi hasznát*; wie man säet, so erntet man. 2) *vetés, vetéskori idő, vetés ideje*; die Saat, die Saatzeit. Cato. 3) *a' kinőtt fiatal vetés, az élet*; die Saat, das empor gewachsene Getreide, junge Getreide. Ovid.

Sēmentīvus, v. **Sementīnus**, a, um, *vetési, vetéskori, vetést illető*; die Saat betreffend, zur Saatzeit geschehend. Ovid.

Sēmento, āvi, ātum, āre, 1. *magzani, magot termeni*; Samen bringen, sich besamen. Plin.

Sēmermis, **Semermus**, vide: Semiermis.

Sēmestrālis, e, *félesztendőnként való, félesztendei*; sechsmonathlich, halbjährig. Pand.

Sēmestris, e, *hathónapi, félesztendei, félesztendős*; sechsmonathlich, sechs Monathe alt. Cic. Plin. Semestre regnum, Cic. 2) (a semi et mensis) *félhónapi, félhónaponként való*; halbmonathlich. Apul.

Sēmestrium, ĭi, n. 2. *félhónap*; ein halber Monath. Colum.

Sēmēsus, a, um, v. gr. piscis, Hor. *félig megevett*; halb verzehrt.

Sēmet, i. e. se, *magát, önnön magát*; sich selbst. Plin.

Sēmēter, tra, trum, *mértéktelen*; ohne gehöriges Maß, nicht symmetrisch. Prud.
Sēmi (a semis) in compositione vocum; *fél, felényire, felében*; halb. Ovid. Virg. etc.
Sēmĭăcerbus, a, um, v. gr. uva, Pall. *félkeserű*; halb sauer.
Sēmĭădăpertus, v. Sēmadpertus, a, um, *félig nyitvalévő*; halb offen, halb geöffnet. Ovid.
Sēmĭădŏpertus, a, um, v. gr. oculus, Apul. *félig bézárt*; halb geschlossen.
Sēmiagrestis, e, *parasztotska*; ziemlich bäuerisch. Aur. Vict.
Sēmiambustus, a, um, *félig elégett*; halb verbrannt. Suet.
Sēmiămictus, a, um, *félig felöltözött*; halb bekleidet. Apul.
Sēmiampŭtātus, a, um, *felibe elvágott*; halb beschnitten oder abgeschnitten. Apul.
Sēmiănimis (Sēmăn.) e, et Sēmiănimus, *féleleven, félholt*; halb lebendig, halb todt. Corpora semianima, Liv.
Sēmiannŭus, a, um, *félesztendős*; halbjährig. Mart. Cap.
Sēmiăpertus, a, um, v. gr. porta, Liv. *félignyitott*; halb geöffnet, halb offen.
Sēmiassus, a, um, *félig megsült*; halb gebraten. Cic.
Sēmibarbărus, a, um, *félig vad*; halb barbarisch. Suet.
Sēmiboa, bovis, m. 3. *félig ökör*; halb Ochs. Ovid.
Sēmicānus, a, um, *félig ősz*; halb grau. Apul.
Sēmicăper, pri, m. 2. *félig bak*; halb Bock. Ovid.
Sēmicinctium, ii, n. 2. *félövezet*; ein Halbgurt. Mart.
Sēmicircŭlāris, e, *félkerületű*; halb zirkelrund.
Sēmicircŭlātus, a, um, *félkerületű*; halb zirkelrund. Cels.
Sēmicircŭlus, i, n. 2. *félkerület*; ein halber Zirkel. Caes.
Sēmiclausus, a, um, *félig bézárt, féligzárt*; halb verschlossen oder geschlossen. Apul.
Sēmicoctus, a, um, *félig főtt, felibefőtt*; halb gekocht. Colum.
Sēmicombustus, a, um, *félig elégett*; halb verbrannt. Prud.
Sēmiconfectus, a, um, *félig kész, felibe kész*; halb gemacht. Sidon.
Sēmiconspĭcŭus, a, um, *félig látszó*; halb sichtbar. Apul.
Sēmicŏrpŏrālis, e, i. q. semicorporeus, Firmic.
Sēmicorpŏrĕus, a, um, *féltestű*; einen halben Leib habend. Firmic.
Sēmicrĕmātus, a, um, *félig elégett*; halb verbrannt. Ovid.
Sēmicrĕmus, a, um, idem, Ovid.
Sēmicrūdus, a, um, *félig nyers*; halb roh. Suet.
Sēmicŭbĭtālis, e, *félröfnyi*; von einer halben Elle. Liv.
Sēmidĕa, ae, f. 1. *félistenasszszony*; eine Halbgöttinn. Auson.
Sēmidĕus, ei, m. 2. *félisten*; ein Halbgott. Ovid.
Sēmidĭgĭtālis, e, *félujjnyi*; einen halben Finger groß. Vitruv.
Sēmidoctus, a, um, *féltudós*; halbgelehrt. Plaut.
Sēmiermis, e, et Sēmiermus, a, um, *félig felfegyverkezett*; halb bewaffnet. Liv.
Sēmifactus, a, um, *félbenlévő, félig kész*; halb gemacht. Tacit.
Sēmifer, a, um, *félig vad*; halb wild. Semiferum animal, Plin. 2) *durva, vad erkölcsű*; roh, von rauhen Sitten. Plin.
Sēmifĕrus, a, um, idem. Ovid.
Sēmiformis, e, *félformájú*; halb gebildet, die halbe Gestalt habend. Colum.
Sēmifultus, a, um, *félig feltámasztott, v. felpoltzolt*; halb gestützt. Mart.
Sēmifūmans, tis, o. *félig füstölgő*; halb rauchend. Sidon.
Sēmifunium, ii, n. 2. *vékony kötél vagy istráng*; ein halbes, dünnes Seil, Seilchen, Stricklchen. Cato.
Sēmigermanus, a, um, *félnémet*; halb deutsch. Liv.
Sēmigraece, Adv. *félig Görögül*; halb griechisch. Lucil.
Sēmigraecus, a, um, *félgörög, félig Görög*; halb griechisch. Varr.
Sēmigrăvis, e, *felényi nehézségű, felényire terhelt*; halb schwer, halb beschwert. Liv.
Sēmigro, āre, 1. *elköltözni*; wegziehen. Cic.
Sēmihians, tis, *félig nyitott, v. nyilvaló*, halb offen. Catull.
Sēmihiulcus, a, um *félig nyitva lévő*; halb offen. Gell.
Sēmihŏmo, inis, m. 3. *félember, félig ember, félig állat*, p. o. Cen-

taurus; halber Mensch, halb Mensch und halb Thier, wie z. B. die Centauren. Ovid. 2) *durva, v. vad ember*; wilder, rauher Mensch. Virg.

Sēmĭhōra, ae, f. 1. *félóra*; eine halbe Stunde. Cic.

Sēmĭĭnānis, v. Semĭnānis, e, *félig üres*; halb leer. Plin.

Sēmĭintĕger, gra, grum, *félig egész, félig ép*; halb ganz, halb unverlezt. Amm.

Sēmĭjējūnĭum, ĭi, n. 2. *félböjt*; ein halbes Fasten, halber Fasttag. Tert.

Sēmĭjūgĕrum, i, n. 2. *félhold föld*; ein halbes Juchert, oder halber Morgen Landes. Colum.

Sēmĭlăcer, a, um, *félig rongyos*; halb zerrissen. Ovid.

Sēmĭlăter, ĕris, m. 3. *félégésű tégla*; ein Halbziegel. Vitr.

Sēmĭlautus, a, um, *félig meddig megmosott*; halb gewaschen. Catull.

Sēmĭlīber, a, um, *félig szabad, nem egészen szabad*; halb frey. Cic.

Sēmĭlībra, ae, f. 1. *félfont*; ein halbes Pfund. Apul.

Sēmĭlixa, ae, m. 1. *félmarkotányos*; ein halber Marketender. Liv.

Sēmĭlūnātĭcus, a, um, *félhódus*; halb mondsüchtig. Jul. Firm.

Sēmĭmădĭdus, a, um, *félig nedves, félig megázott*; halb naß oder feucht. Colum.

Sēmĭmărīnus, a, um, *félig a' tengerben lévő*; halb im Meere. Lucret.

Sēmĭmas, ăris, 3. *félig férjfi, köz nemű*; halb Mannsperson, Hermaphrodit, Zwitter. Liv. 2) *erejeszegett, herélt*; castrirt, entmannt. Ovid.

Sēmĭmascŭlus, i, m. 2. *erejeszegett, herélt*; ein Verschnittener. Firm.

Sēmĭmātūrus, a, um, *félibe érett, félérésű*; halb reif. Pallad.

Sēmĭmitra, ae, f. i. i. e. dimidia mitra, Pandect.

Sēmĭmortŭus, a, um, *félholt*; halb todt. Catull.

Sēmĭnālis, e, *vetnivaló*; zum Säen oder zur Saat dienlich. Colum.

Sēmĭnānis, e, vide: Semiinanis.

Sēmĭnārĭum, ĭi, n. 2. *tsemetekert, faoskola*; ein Pflanzgarten, eine Baumschule. Colum. 2) seminarium reipublicae sunt liberi, Cic. *a' köztársaságnak tsemetéi a' gyermekek*; die Republik wird durch die Kinder erhalten. 3) *nevendékház, vagy oskola, mellyben a' tanúló ifjak bizonyos végre neveltetnek*; eine Schule, darinen junge Studierende zu etwas aufgezogen werden. Liv. 4) seminarium scelerum, Cic. *minden gonoszság főindító oka*, ein Urheber aller Laster.

Sēmĭnārĭus, a, um, *vetnivaló*; zum Säen dienlich. Plin.

Sēmĭnātĭo, ōnis, f. 3. *bévetés, vetés*; die Besäung, das Säen. Varr.

Sēmĭnātor, ōris, m. 3. *vető*; der Säer, Besamer. 2) *inditója, elhintője valaminek, p. o. hírnek*; der Urheber, der Verbreiter, z. B. eines Gerüchtes. Cic.

Sēmĭnātus, a, um, *vetett*; gesäet. 2) *ültetett*; gepflanzet. Plin.

Sēmĭnĕcis, e, *félig meghólt, félhólt*; halbtodt. Liv.

Sēmĭnĭum, ĭi, n. 2. *mag, nemző mag*; der Same, zu Zeugung lebendiger Geschöpfe. Plaut. 2) *nemző faj, tenyészni való faj*; die junge Zucht der Thiere zur Fortpflanzung. Varr.

Sēmĭnō, āvi, ātum, āre, 1. *vetni*; säen. Colum. 2) v. gr. agrum, Colum. *bévetni, p. o. a' földet*; besäen. 3) Trop. *elszórni, elterjeszteni, p. o. a' hírt, elhíreleni valamit*; unter die Leute bringen, ausbreiten. Lact. 4) *nemzeni*; zeugen. Plaut.

Sēmĭnōsus, a, um, *bőmagvú*; voller Samen. Priap.

Sēmĭnūdus, a, um, *félmeztelen*; halb nackt. Liv.

Sēmĭŏbŏlus, i, m. 2. *félpénz*; ein halber Obolus. Vitr.

Sēmĭobrŭtus, a, um, *félig eltemetett*; halb bedeckt oder überschüttet. Apul.

Sēmĭŏnustus, a, um, *félig megterhelt, v. megrakott*; halb beladen, halb belästigt. Sisenn.

Sēmĭorbis, is, m. 3. *félkarika*; ein halber Kreis. Senec.

Sēmĭōtĭca, Sēmĭōtĭce, ĭces, f. 1. *a' nyavalyának bizonyos jelekből való megesmérése*; die Kunst, aus gewissen Merkmahlen von der Krankheit zu urtheilen. Med.

Sēmĭpāgānus, i, m. *félig meddig paraszt*; halb bäurisch. Pers.

Sēmĭpătens, tis, o. *félig nyitvalévő, félig nyilt*; halb offen. Sidon.

Sēmĭpĕdālis, e, *félládnyi*; halb schuhig, von einem halben Fuße oder Schuhe. Plin.

Sēmĭpĕdānĕus, a, um, f. q. semipedalis, Colum.
Sēmĭpĕractus, a, um, *félig elkészitett, v. végzett*; halb vollbracht, halb gemacht. Paul. Nol.
Sēmĭpĕremtus, a, um, *félig megölt*; halb umgebracht. Tert.
Sēmiperfectus, a, um, *félig kész, félében elkészitett*; halb fertig. Sid. 2) *féligmeddig tökelletes*; halb vollkommen, nicht ganz vollkommen.
Sēmipes, ĕdis, m. 3. *félláb, félldbnyi nagyság*; ein halber Schuh oder Fuß. 2) *félldbú*; halbfüßig. Prud.
Sēmĭplēne, Adv. *félig, felényibe*; halb voll, halb vollständig, halb, nicht ganz. Sidon.
Sēmĭplēnus, a, um, *féligvaló*; halb voll, nicht voll. Cic. 2) v. gr. legio, Vellej. *hijjános, nem telyes számú*; halb vollzählig, halb vollständig, nicht die gehörige Anzahl habend.
Sēmĭpullātus, a, um, *félgyászba öltözött*; halb schwarz gekleidet. Sid.
Sēmĭpŭtātus, a, um, *félig körülvágott, körülmeszett*; halb beschnitten. Virg.
Sēmīrāmis, is et idis, f. 3. regina Assyriorum, uxor Nini regis.
Sēmīrāsus, a, um, *félig megnyirt, v. borotvált*; halb beschoren. Catull.
Sēmĭrĕductus, a, um, *félig visszahajlott*; halb zurückgebogen. Ovid.
Sēmĭrĕfectus, a, um, *féligmeddig megjobbitott*; halb ausgebessert. Ovid.
Sēmīrōsus, a, um. *megrágdalt*; halb benagt. Arnob.
Sēmĭrŏtundus, a, um, *félkerek*; halb rund. Apul.
Sēmĭrŭtus, a, um, v. gr. urbs, Liv. *félig elpusztitott, lerontott*; halb eingerissen, halb zerstört.
Sēmis, Indecl. *fél, fele valaminek*; halb, die Hälfte. Hoc est semis. Col. *ez a' fele*; das ist die Hälfte. Octo semis, Vitr. *nyoltzadfél*; achthalb.
Sēmĭsĕpultus, a, um, *félig, v. félbe eltemetett*; halb begraben. Ovid.
Sēmĭsiccus, a, um, *féligmegszáradt, megszikkadt*; halb trocken. Pallad.
Sēmisomnis, e, vel Semisomnus, a, um, *szunyokáló, féligalvó*; halb schlafend. Cic.
Sēmĭsŏnans, tis, *félighangzó, felibehangzó, gyengehangú*; halb tönend, schwach tönend. Apul.
Sēmĭsŏpītus, a, um, *félig elaludt, elszúnyadt, féligalvó*; halb eingeschlafen, halb schlafend. Apul. 2) *valamennyire letsilapitott*; halb gestillt. Sidon.
Sēmĭsŏpōrus, a, um, *álmos valamennyire*; halb schläfrig. Sidon.
Sēmispătha, ae, f. 1. *tőr, bugnét, péterkés*; ein Dolch, ein Bajonet. Veget.
Sēmissālis, e, *felényi, kétfelé osztatott*; halb, halb getheilt. 2) usurae semissales, JCt. *hat forint százra mint interes*; sechs von hundert.
Sēmissārius, a, um, i. q. semissalis.
Sēmissis, is, m. 3. (semis et as) *félpénz, rézpénz neme volt a' Rómaiaknál*; ein halber Aß, war eine römische Kupfermünze. Cic. Hinc; homo non semissis, Cic. *semmirevaló ember*; ein schlechter Mensch. 2) v. gr. agri, Liv. *fele valaminek*; jede Hälfte. Duos pedes et semissem, Colum. *harmadfél láb*; dreitehalb Fuß. Semisses, Cic. *hatforint interes száztól*; sechs pro Cent. Semissibus magna copia, Cic. *az az: hat forint interesre elég pénzt lehet találni*; für sechs pro Cent ist viel Geld zu haben.
Sēmĭsŭpīnus, a, um, *félhanyott fekvő*; halb rücklings liegend. Ovid.
Sēmĭta, ae, f. 1. *gyalogút, ösvény*; der Fußweg, Fußsteig, Pfad, schmaler Weg, Gang. 2) gr. lunae, Claud, *út, útja, vagy járása, p. o. a' holdnak*; die Bahn.
Sēmĭtālis, e, *ösvényhez, v. gyalogúthoz való*; zum Fußsteige gehörig. Stat.
Sēmĭtārius, a, um, *útfélen lévő*; am Wege befindlich. Catull.
Sēmĭtātim, Adv. *egyik ösvényről másikra, ösvényenként*; von Wege zu Wege, auf Fußsteigen. Titinn
Sēmĭtectus, a, um, *félfedelű, félig fedett*; halb bedeckt. Senec.
Sēmĭtŏnium, ii, n. 2. *félhang*; ein halber Ton. Macrob.
Sēmĭtractātus, a, um, *felibevégzett*; halb abgehandelt. Tert.
Sēmĭtrītus, a, um, *felibe, v. féligmeddig kitsépelt*; halb ausgedroschen. Colum
Sēmĭuncia, vide: Semuncia.
Sēmĭustŭlandus, a, um, *félig elégetendő*; halb zu verbrennen. Suet.
Sēmĭustŭlātus, a, um, *félig elégett*; halb verbrannt. Cic.
Sēmĭustus, et Semustus, a, um, *félig megégett*; halb verbrannt. Virg.

Sēmĭvĭctus, a, um, *töppedt, fonnyadt*; halb verschrumpft, halb welk. Col.

Sēmĭvir, i, m. 2. *félig ferjfi*: ein Halbmann. 2) *félig ember, félig állatt*; halb Mann, halb Thier. 3) *asszonyos ferjfi*; ein weibischer Mann. Virg.

Sēmĭvīvus, a, um, *félholt*; halbtodt. Cic.

Sēmĭvōcālis, e, v. gr. instrumentum, Veg. *emberhanghoz közelitő*; halb der menschlichen Stimme nahe kommend. 2) v. gr. litera, Quint. *magábanhangzóhoz közelitő*; den Vocalen nahe kommend.

Sēmĭvŏlŭcer, cris, cre, v. gr. pu..a, Sid. *félig madár, szárnyas*; Halbvogel, geflügelt.

Sēmo, ōnis, m. 3. i. e. deus minorum gentium. Ovid.

Sēmōdiālis, e, *négy pintes, t. i. mérték*; vier Maß enthaltend. Cato.

Sēmōdius, ii, m. 2. *négy pint, egy nyoltszadrész véka*; vier Maß, ein halbes Viertel. Cato.

Sēmōnia, ae, f. 1. fuit dea, Macr.

Sēmōte, Adv. *távol, külön*; abgesondert, besonders. Marc. Emp.

Sēmōtus, a, um, *elválasztott, különlevő, távollévő*: abgesondert, entfernt von etwas. Cic. A curis semotus. Lucr. *minden gondtól szabad*; von Sorgen fern.

Sēmŏvĕo, ōvi, ōtum, ēre, 2. *félre mozdítni, félretenni*; bey Seite schaffen oder legen. Cic. 2) e. gr. aliquem a liberis, Cic. *elválasztani, külön, v. elszakasztani*; absondern, entfernen. 3) v. gr. voluptatem, Cic. *felhagyni vele, lemondani róla*; fahren lassen, entsagen, z. B. einer Sache. 4) v. gr. aliquem a se, Ter. *elküldeni magától, elbotsátni*; einen von sich lassen.

Semper, Adv. *mindenkor, mindég*; immer, allezeit. Cic.

Semperflōrens, tis, o. *szüntelen zöldellő*; stets grünend. 2) *örökre nevezetes*; stets berühmt. Lucr.

Semperflōrium, ii, n. 2. *fülfű*; das Immergrün, Hauslaub, die Hauswurz. Apul.

Sempervīvus, a, um, *szüntelen tartó, v. élő*; immer lebend. Semperviva herba, Apul. Semperviva, Pallad. v. Sempervivum. Plin. *fülfű*; Immergrün, Hauslaub, Hauswurz.

Sempĭterne, Adv. *szüntelenül, örökre*; in Ewigkeit, immer, beständig. Pacuv.

Sempĭternĭtas, ātis, f. 3. *örökkévalóság, szüntelentartás*; die beständige Dauer, Ewigkeit. Apul.

Sempiterno, sc. tempore; *örökké, mindenkor*; immer, auf immer. Cato.

Sempĭternus, a, um, *örökkétartó, örökkévaló, örökös*; immer fortdauernd, immerwährend, ewig, beständig, unaufhörlich. Animos esse sempiternos, Cic. Sempiternum, Adv. *örökké, örökre*; auf beständig, immer.

Semprōniānus, a, um, *Semproniusi*; Semp(e)ronisch. Cic.

Semprōnius, ii, m. 2. et Sempronia, ae, f. 1. cognomen Romanum. Hinc: Sempronius, a, um, *Semproniusi*; Sempronisch. Cic.

Sēmuncia, ae, f. 1. *fél untsia, egy lat*; eine halbe Unze, ein Loth. Varr. 2) *akármelly egésznek vagy nehézségnek, egy huszonnegyed része*; der vierundzwanzigste Theil eines jeden Ganzen oder Gewichtes. Cic. 3) Trop. *tsekélység*; eine Kleinigkeit. Pers. 4) *valamelly paraszt-munkához való szerszám*; irgend ein Bauerninstrument. Colum.

Sēmunciālis, e, *egy latnyi*; ein Loth schwer. Plin. 2) *egy huszonnegyedrésznyi*; den 24sten Theil eines Ganzen, z. B. Pfundes, enthaltend. Plin.

Sēmunciārius, a, um, i. q. semuncialis.

Sēmūrium, ii, n. 2. *Róma mellett egy mező neve*; ein Feld bey Rom. Cic.

Samustus, a, um, vide: Semiustus.

Sēna, ae, f. 1. urbs Hetruriae. hodie: Siena. 2) urbs in Umbria ad mare Adriaticum, hodie: Senigaglia. Liv.

Sēnācŭlum, i, n. 2. *a' Római Senátus tanátsgyűlése helye*; ein Ort, wo sich der Senat versammelte. Varr.

Sēnāriŏlus, a, um, Dimin. e. gr. versus, Cic. id. qu. senarius.

Sēnārius, a, um, (seni) *hatos, hatból álló, p. o. tagból, lábból, t. i. vers*; aus sechs Dingen bestehend. Numerus senarius, Macr. *hatos szám*; ein Sechse.

Sēnātor, ōris, m. 3. (senex) *senátor, tanátsbeli személy, tanátsbeli*; ein Senator oder Rathsherr, besonders in Rom. Cic.

Sēnātōrius, a, um, *a' tanátsbelieket illető, senátori*; den oder die Raths-

herrn betreffend, rathsherrlich. Cic. Munus senatorium, Suet.

Sĕnātŭrio, īre, 4. *senátorságra vágyni*; nach der Stelle eines Senators streben. Cic.

Sĕnātus, us, m. 4. *senátus, tanáts, valamelly státusnak vagy városnak tanáttsa*; der Senat oder Rath eines Staats oder einer Stadt. Convocare senatum, Cic. Senatus consultum, Cic. *a' tanáts végzése, tanátsvégzés*; ein Rathsschluß. 2) *tanátsgyűlés*; die Rathsversammlung. In Senatum venire, Cic. Senatum habere, Cic. *tanátsgyűlést tartani*; Rathsversammlung halten.

Sĕnātusconsultum, i, n. 2. vide: Senatus.

Sĕnĕca, ae, m. 1. cognomen familiae Annaeae; v. gr. M. Annaeus Seneca, fuit Rhetor, cujus filius L. Annaeus Seneca, Philosophus.

Sĕnĕcĭo, ōnis, m. 3. cognomen Romanum. 2) *üszögör, rontófű, aggófű, szöszösfű*; das Kreuzkraut. 3) i. q. senex. Afran.

Sĕnecta, ae, f. 1. *öregkor, vénség*; das Alter, das hohe Alter. Virg Hor. 2) Trop. *a' kígyónak levetett bőre, v. lebernyegje*; ein abgestreifter Schlangenbalg. Hinc: Seneciam exuere, Plin. Prov. *megifjodni*; wieder jung werden.

Sĕnectus, a, um, *koros, idős, vén, öreg*; alt, bejahrt. Plaut.

Sĕnectus, ūtis, f. 3. *öregség, vénség*; das Alter, das hohe Alter, Greisenalter. Vixit ad summam senectutem, Cic. 2) v. gr. vini, Juven. *régiség, óság*; das Alter einer Sache, lange Dauer 3) *öregek, vének*; die Greise. Cic. 4) v. gr. angulum, Plin. *lebernyeg, levetett bőre a' kígyónak*; der Schlangenbalg. Plin.

Sĕnensis, e, i. e. ex Sena vel Siena urbe. Cic.

Sĕnĕo, ui, ēre, 2. *öreg lenni*; alt seyn. Catull.

Sĕnesco, nui, ĕre, 3. *megaggani, megöregedni, elöregedni, megvénülni, megvénhedni*; alt werden. Aetas senescit, Cic. Avus senuit, Sueton. 2) *elaggani, alábbszállani, fogyni, lankadni*; veraltern, mit der Zeit abnehmen, schwach, matt, unbetriebsam werden Senescit laus, Cic. Morbus senescit, Cic Arbor cum luna senescit, Cic. Luna senescens, Cic, *a' fogytában lévő hold*; der abnehmende Mond.

Sĕnex, Gen. sĕnis, o. Comp. senior, v. gr. miles, Ovid. cervus, Ovid. *öreg, agg, vén, koros*; alt, bejahrt, 2) *megért*; reif. Ingenio senex, Plaut. *megért eszű*; vom reifen oder guten Verstande. Not. Accus. senicem, pro: senem, habet Plaut

Sēni, ae, a, *hat, hatan*; sechs. Colum, Anni decies seni, Ovid. i. e sexaginta. 2) *hat hat, hatával*; je sechs. Colum.

Sĕnĭca, ae, m. 1. i. q. senex, Plaut.

Sĕnĭcŭlus, i, m. 2. Dimin. *öregetske, kis öreg*; ein altes Männchen, ältlich. Apul.

Sēnĭdēni, v. Sēnī deni, ae, a, *tizenhat, tizenhatan*; sechzehn. Liv.

Sĕnīlis, e, (senex) *öreg, vén öreghez illő, öreget illető, öregségi, vénségbeli*; ältlich, altväterisch, einen Greis, Greise oder alte Leute betreffend, dahin gehörig, ihnen ähnlich, eines Greises, der Greise. e. gr. prudentia, Cic. i. e. senis.

Sĕnīlĭter, Adv. *öregesen*; nach Art alter Leute. Quint.

Sēnĭo, ōnis, m. 3. *hatos szám*; eine Sechse, z B. auf den Würfeln. Sue.

Sĕnĭor, ōris, m. et f. senius, ōris, n. *öregebb, idősbb, idősebb*; älter. 2) seniores, pl. *az idősbb senátorok*; die alten Senatoren. Ovid. 3) Senior, Subst. *esperes, esperest, senior*; der Senior. Gloss. Eccl.

Sĕnĭōrātus, us, m. 4. *senior ság, esperestség*; das Seniorat, die Würde eines Seniors. 2) *esperestség, esperesti kerület, traktus*; das Seniorat. Gloss Eccl.

Sēnĭpes, ĕdis, o. *hatlábú*; sechsfüßig.

Sĕnĭum, ĭi, n. 2. *öregség, vénség*; das Alter, das hohe Alter Tac. 2) *tartósság, p. o. a' nyavalyának tartóssága*; die Langwierigkeit. Liv. 3) *boszszúság, szomorúság, fájdalom*; der Verdruß, Schmerz, Ärgerniß. Tota civitas confecta senio est. Cic. 4) *lassúság, restség*; die Langsamkeit, Trägheit. Sen

Senius, a, um, *öreg, koros, idős*; alt, bejahrt. 2) Subst. *vén ember, öreg*; ein alter Mann, ein Greis. Cic.

Sēno, ōnis, m. 3. Plur. Senones, populus in Gallia Lugdunensi. Liv.

Sensa, ōrum, n. pl. *gondolatok, vélekedés*; die Gedanken, die Mei-

nung. Dicendo sensa exprimere, Cic.

Sensātus, a, um, *eszes*; verständig. Jul. Firm.

Sensībīlis, e. *érezhető*, *érzékelhető*; empfindbar, sinnlich. Senec.

Sensibīlitas, ātis, f. 3. *érezhetőség*; die Empfindlichkeit Non. 2) *a' szók értelme*; der Sinn der Worte. Non.

Sensībīliter, Adv. *érezhetőképpen*; empfindlich, empfindbar durch die Sinne. Arnob.

Sensicŭlus, i, m. 2. Dimin. *gondolat*; ein Gedanke. Quint.

Sensĭler, a, um, *érzést gerjesztő*; Empfindung verursachend. Lucr.

Sensĭfico, āre, 1. *érzékenyitni*; empfindsam machen Tert.

Sensĭficus, a, um, *érzékenyitő*; Empfindsam machend, Empfindung hervorbringend. Macrob.

Sensilis, e, *érezhető*; empfindbar, sinnlich. Lucr.

Sensim, Adv. *lassan lassan*, *észrevehetetlenül*; allmählich, nach und nach, unvermerkt. Cic.

Sensĭtīvus, a, um, *érző*, *érzékeny*; empfindlich. Apul.

Sensŭālis, e, *érzéki*, *testi*; sinnlich. Tert.

Sensŭālitas, ātis, f. 3. *érzékiség*, *érzékenység*, *érzőség*: Empfindsamkeit, Empfindlichkeit der Sinne. Tert.

Sensŭālĭter, Adv. *érzékiképpen*, *testiképpen*; empfindlich, sinnlich. Prud.

Sensum, i, n. 2. *vélekedés*, *vélemény*, *gondolkozás*; die Meinung, Gesinnung. Cic.

Sensus, us, m. 4. v. gr. doloris, Cic. animi, Cic. *érzés*, *érzemény*; die Empfindung, das Gefühl. 2) *érzőtehetség*, *érzékiség*, *érzékenység*; die Kraft zu empfinden, der Sinn. 3) v. gr. amoris, Cic. *érzés*, *indúlat*; die Empfindung, der Affect. 4) *belátás*, *p. o. a' dologba*, *megfogás*; die Einsicht, der Begriff. Sensus communis, Cic. *közönséges emberi értelem*; der gemeine Menschenverstand. 5) *értelme valamelly szónak*, *jelentése*; der Sinn eines Wortes. Cic. 6) *ítélőtehetségbeli izlés*; der Geschmack in Beurtheilung einer Sache. Cic. 7) *okosság*, *értelem*; die Vernunft, der Verstand. Animal quod sensu caret, Pand. 8) *gondolkozás*, *vélekedés*; die Gesinnung, Meinung. Sensus suos alicui aperire, Nep.

Sententia, ae, f. 1. (sentio) *vélekedés*, *vélemény*, *gondolat*; die Meinung, die ich im Kopfe habe, Gesinnung, Gedanke. Sententiam suam aperire, v. mutare, Cic. In hac sum sententia, ut etc. Cic. 2) *kivánság*; der Wunsch. Ex animi mei sententia, Cic. *szivem kivánsága szerént*, *gondolatom szerént*; nach dem Wunsche meines Herzens. 3) *végezés*, *feltett szándék*; der Entschluß, Vorsatz. Sic sententia est, stat sententia, Plaut. *úgy van elvégezve*; so ist es fest beschlossen. 4) *ész*, *okosság*; der Verstand, die Klugheit. Non viribus res magnae geruntur, sed sententia. Cic. 5) *ítélet*, *ítélettétel*; das Urtheil. Sententiam dicere, Plaut. *ítéletet hozni*; ein Urtheil fällen. 6) *mondás*, *szózat*, *tétel*; ein Spruch, ein Satz. Acutae, concinnae sententiae, Sil. *éles mondások*, *elmés tanúságok*; gute Lehrsprüche. 7) *értelem*, *foglalat*, *tartalom*; der Inhalt, Sinn. Sententia literarum, Curt. *a' levél értelme*, *v. foglalatja*, *tartalma*; der Inhalt des Briefes. 8) *valamelly mondásnak az értelme*, *vagy szónak a' megfogása*; der Verstand, der Sinn eines Spruchs, der Begriff des Wortes. Cic.

Sententiālĭter, Adv. *ítélettétel képpen*; urtheilmäßig. Tert.

Sententiŏla, ae, f. 1. Dimin. *kis*, *v. rövid mondás*; eine kleine Sentenz, Sprüchlein. Cic.

Sententiōse, Adv. v. gr. loqui, Cic. *okosan*, *gondolatokkal telyes előadásban*; gedankenvoll, gedankenreich, z. B. reden. 2) *mondások*, *v. elmes mondások által*; durch Sentenzen oder witzige Sprüche. Cic.

Sententiōsus, a, um, *tanúságos*, *jó gondolatokkal telyes*; lehrreich, voller Gedanken, gedankenreich. Cic.

Senticētum, i, n. 2. *tövisbokor*, *bajbonts*; ein Ort voller Dornen, Dornengesträuch. Plaut.

Senticōsus, a, um, *tövises*, *tüskés*, *bajbontsos*; voller Dornen, dornig.

Sentīna, ae, f. 1. *a' hajó allya*, *a' hova minden szemét és undokság összegyűl*; der Schiffgrund wo sich

aller Unrath sammelt. Cic. 2) *undoksdg, szemét a' hajóban*; der Unflath im Schiffe. Juven. 3) Met. *a' népnek szemetje, sepreje*; allerley loses Gesindel. Ejicere sentinam urbis; Cic.

Sentīnācŭlum, i, n. 2. *lapát, vízhányó lapát*; eine Schaufel, Schippe. Nol.

Sentīnātor, ōris, m. 3. *ládpoló, vízhányó*: der Ausschöpfer des im Schiffe befindlichen Unraths. Paulin. Nol.

Sentīno, āre, 1. *a' vizet a' hajóból kihányni*; das ins Schiff gedrungene Wasser ausschöpfen. Nol.

Sentīnōsus, a, um, v. gr. navis, Cato. *undoksággal telyes*; voll Schiffsunrath.

Sentinum, i, n. 2. urbs in Umbria.

Sentīnus, i, m. 2. i. e deus, qui sensus puerperio largiri putabatur, Varr.

Sentio, sensi, sensum, īre, 4. v. gr. suavitatem cibi, Cic. odorem, Lucr. dolorem, Lucr. *érezni, megérezni*; fühlen, empfinden. 2) v. gr. morbos, Plin. *megérezni, aldja vettetve lenni*; empfinden, unterworfen seyn. Radix celeriter cariem sentit, Plin. 3) *észrevenni, látni, tudni valamit*; merken, wahrnehmen, sehen, wissen. Inepta esse sentio, Ter. Quod sentio quam sit exiguum, Cic. Animi est sentire praeterita et futura, Cic. 4) *ítélni, vélekedni, ollyan ítélettel, gondolattal, vélekedéssel lenni, úgy tartani*; urtheilen, denken, gesinnt seyn, Gesinnung haben, meinen, dafür halten. Recte sentis, Cic. *jól ítélsz, jól gondolkozol*; du urtheilest oder denkest recht. Cum aliquo sentire, Cic. *valakivel egy gondolaton lenni, együtt tartani*; es mit Jemanden halten. 5) *érteni, tudni hozzá*; verstehen. Cic. 6) *kimondani vélekedését*; seine Meinung sagen. Cic. Not. sensti, Ter. pro: sensisti.

Sentis, is, m. 3. *tövis, tüske*; ein Dorn. Plaut. 2) *tövisbokor*; ein Dornstrauch. Virg. 3) Met. *ragadós kezű, tolvaj*; ein diebischer Mensch. Plaut.

Sentisco, ĕre, 3. *észrevenni*: wahrnehmen, merken. Lucan.

Sentōsus a, um, *tövises, tüskés*; voll Dornen, dornig. Nol.

Sentus, a, um, id. qu. sentosus. 2) *darabos, göröngyös*; rauh, holperig, nicht glatt. Loca senta situ, Virg.

Sĕorsum, et Seorsus, Adv. *külön*: besonders. 2) seorsum a te sentio, Plaut. *különböző értelemben vagyok tőled*; ich bin ganz anderer Meinung.

Sĕorsus, a, um, *különböző, külön levő, különös, a' többitől külön vált*; besonders, mit andern nicht gemein, von andern getrennt. Cato.

Sēpar, ăris, o. *különböző, egymástól elvált*; abgesondert, getrennt, verschieden. Val. Fl. Flumina duo natura separi. Solin.

Sĕpărābĭlis, e, *elválasztható*; trennbar. Cic.

Sĕpărāte, Adv. *különválasztva, külön, különösen, magában*; absonderlich, besonders. Comp. separatius, Cic.

Sĕpărātim, Adv. *külön, különösen*; besonders, aparte. Cic.

Sĕpărātio, ōnis, f. 3. *elválasztás, különválasztás*; Absonderung, Trennung. Cic.

Sĕpărātor, ōris, m. 3. *elválasztó, különválasztó*; der Absonderer, Trenner. Cic.

Sĕpărātrix, īcis, f. 3. *elválasztó, t. i. asszszony, leány*; die Absonderinn, Trennerinn. Augustin.

Sĕpărātus, us, m. 4. i. q. separatio, Apul.

Sĕpărātus, a, um, *elválasztott*; abgesondert. 2) *elvált, különvált*; geschieden, getrennt. 3) *különös*; besonderer, e, es. Cic.

Sĕpăro, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. aliquid a re, Cic. *különválasztani, elválasztani*; absondern, trennen. Vera a falsis separare, Cic. *az igazat a' nemigaztól megkülömböztetni*; die Wahrheit von der Unwahrheit unterscheiden.

Sēpĕdes, um, m. pl. *hangyák*; die Ameisen. Apul.

Sĕpĕlĭbĭlis, e, *eltemethető, elrejthető*; was sich begraben oder verbergen läßt. Plaut.

Sĕpĕlio, pelivi et pelii, pultum, īre, 4. v. gr. mortuum, Cic. ossa, Ovid. *eltemetni*; begraben, beerdigen. 2) Met. fama sepulta, Ovid. i. e. exstincta. Bellum sepultum, Cic. i. e. ad finem perductum. 3) v. gr. dolorem, Cic. *elfelejteni*; vergessen. 4) sepelire somnum, Plaut. *felébredni*; auf-

machen. Se somno sepelire, Virg. *lefekudni, elaludni*; sich schlafen legen. 5) sepultus sum, Ter. *oda vagyok, el vagyok én temetve*; es ist um mich geschehen. 6) urbem sepelire, Tac. *valamelly várost lerontani, omladeki alá temetni*; eine Stadt zerstören.

Sēpes, edis, o. *hatlábú*; sechsfüßig Ap.

Sēpes, vel Saepes, is, f. 3. *sövény*, *kerítés*; der Zaun, die Verzäunung. Caes. Sepes muralis, Non. *kőkerítés*; die Mauer.

Sēpia, ae, f. 1. *téntaféreg, egy tengeri féreg*; den Blackfisch, Tintenfisch, ein Meerwurm. Cic. 2) Met. *ténta*; die Tinte. Pers.

Sēpicula, ae, f. 1. *kis sövény, kerítés*; ein kleiner Zaun, Zäunchen. Apul.

Sēpimen, inis, n. 3. *körülkerítés, békerítés*. die Verzäunung. Apul.

Sēpīmentum, (Saep.) i, n. 2. *kerítés*; die Verzäunung, der Zaun. Cic. 2) *közfal, vagy kerítés*; der Zaun z. B. zwischen zwey Gärten. Varr.

Sēpio, v. Saepio, psi, ptum, īre, 4. v. gr. segetem, Colum. *sövénnyel körülkeríteni, békerítni*; verzäunen, umgeben, z. B. mit Zaun. Arboribus vallum sepire, Liv. 2) v. gr. urbem muris, Nep. oppidum castris, Cic. *körülkeríteni, békeríteni*; mit etwas umgeben, einschließen. 3) v. gr. urbem praesidio, vel vias, Liv. *megrakni, p. o. őrisettel*; bedecken, besetzen. 4) v. gr. transitum, Curt. *körülvenni, oltalmazni*; bedecken, verwahren. Natura oculos membranis vestivit et sepsit, Cic.

Sēpiola, ae, f. 1. Dimin. id. qu. sepia, Plaut.

Seplāsia, ae, f. 1. *jószagú, jóillatú kenőts, víz, 's a' t.* wohlriechende Sachen. Mart.

Seplāsius, a, um, v. gr. Seplasia, sc. platea, Cic. *Capua városának egy útszája, a' hol kenőtsöket árultak*; eine Gasse in Capua, wo Salbe verkauft worden.

Sēpōno, sui, situm, ĕre, 3. v. gr. aliquid, Cic. *félre tenni, eltenni*; bey Seite legen, aufheben. 2) v. gr. curas, Ovid. *felhagyni vele, eltávoztatni, felejteni, p. o. a' gondokat*; bey Seite legen, weglegen, entfernen. 3) v. gr. aliquem in insulam, Tac. aliquem a domo sua, Tac. *elküldeni, elparantsolni*; entfernen, wegschaffen, verweisen. 4) *megkülömböztetni*; unterscheiden. Inurbanum dictum lepido dicto seponere, Horat. 5) *szakasztani, p. o. időt magának valamire, választani*; aussuchen, wählen, auswählen. Sibi tempus ad aliquid agendum seponere, Cic.

Sēpŏsĭtio, ōnis, f. 3. *félretétel, eltétel*; Beyseitlegung, Aufhebung. Veget.

Sēpŏsitus, a, um, *eltett, félre tett*; bey Seite gelegt. 2) v. gr. fons, Prop. *félre eső, távoleső*; abgelegen, entfernt. 3) *elrejtett*: versteckt. Cic. 4) v. gr. grex, Mart. *kiválogatott, jeles*; ausgesucht, vortrefflich.

Seps, sepis, c. 3. *valamelly mérges féreg*; ein giftiger Wurm. Plin. 2) i. q. Oniscus, Plin. 3) id. qu. Sepes, is.

Sepse, pro: seipse, Cic. ap. Senec.

Septa, ōrum, n. plur. *halastó*; der Fischteich. Colum.

Septas, ădis, f. 3. *hetes szám, a' hét*; eine Sieben, Zahl von Sieben. Macrob.

Septem, Indecl. *hét*; sieben. Virg.

September, bris, m. 3. v. mensis September, Cic. *Szeptember, Sz. Mihály hava*; der September, Herbstmonath. Varr. Calendis Septembribus. Cic. *Szeptember első napján*, am ersten September.

Septemdĕcim, v. Septendĕcim (septem et decem) *tizenhét*; siebzehn. Cic.

Septemfāriam, Adv. *hétszeresen*; siebenfach. Adv.

Septemflŭus, a, um, *hétfolyású, hét ágra folyó*; siebenfach fließend. Ovid.

Septemgĕmĭnus, a, um, v. gr. Nilus, Virg. *hétágú*; siebenfach.

Septemmestris, e, v. gr. infans, Censorin. *hét hónapos*; siebenmonathlich.

Septemnervia, ae, f. 1. i. q. plantago major, Apul.

Septempĕdālis, e, *hétlábnyi*; von sieben Fuß oder Schuh (an Größe). Plaut.

Septemplex, ĭcis, *hétszeres*; siebenfach. Virg.

Septemtrio, vide: Septentrio.

Septemvir, i, m. 2. plur. Septemviri, *egy azon hét személyek közül, kiket Antonius Rómában a' szántóföldek kiosztására rendelt*; einer von den sieben obrigkeitlichen Per-

sonen, die Antonius zur Vertheilung der Äcker erwählte. Tac.

Septemvirālis, e, a' hétszemélyes kivatalbélieket illető; die Septemviri oder Siebenmänner betreffend. Cic. 2) Tabula Septemviralis, (sc. in Regno Hungariae); Gloss. a' hétszemélyes Tábla; die Septemviral-Tafel.

Septemvirātus, us, m. 4. hétszemélyes tisztség, vagy hivatal, v. méltóság; das Amt oder die Würde der Siebenmänner. Cic.

Septemviri, ōrum, m. plur. vide: Septemvir.

Septēnārius, a, um, v. gr. numerus, Plin. hetes, hétből álló; aus sieben bestehend.

Septendĕcim, vide: Septemdecim.

Septēni, ae, a, vide: Septenus.

Septennis, v. Septuennis, e, hétesztendős; siebenjährig. Plaut.

Septennium, ii, n. 2. hétesztendőbeli idő, hétesztendő; eine Zeit von sieben Jahren. Prud.

Septentrio, v. Septemtrio, ōnis, m. 3. éjszak, v. észak; die mitternächtliche Gegend, Mitternacht Cic. 2) septentrio major et minor, Vitr. a' nagy és a' kis göntzöl szekere, két tsillagzat; der große und der kleine Bär. 3) éjszaki szél; ein Nordwind. Cic. et Liv.

Septentriōnālis, e, éjszaki; nördlich. Vitruv.

Septentriōnārius, a, um, v. gr. ventus, Gell. éjszaki; nördlich.

Septēnus, a, um, et Septeni, ae, a hét, hétből álló, heten; sieben, je sieben. Liv.

Septĭceps, ipĭtis, c. hétfejű; siebenköpfig. Sid.

Septĭcollis, e, héthegyű, hėthalmú; siebenhügelig, sieben Hügel habend. v. gr. arx, i. e. Roma, Prud.

Septĭcus, a, um, maró; beißend. Plin.

Septĭes, Adv. hétszer; siebenmahl. Liv.

Septĭfāriam, Adv. hétszeresen; siebenfach. Non.

Septĭfōlium, ii, n. 2. hétlevelűfű; Siebenblatt, ein Kraut. Apul.

Septĭformis, e, hétformájú, hétszeres; siebenförmig, siebenfach. August.

Septĭmāna, ae, f. 1. hét, egy hét; eine Woche. Cod. Theod.

Septĭmānus, a, um, a' hetedik légióhoz való, p. o. katona; zur siebenten Legion gehörig. Tacit. 2) a' hetedik számbéli; zur siebenten Zahl gehörig. Varr.

Septĭmatrus, i. e. septimus dies, numerando ab Idibus, Varr.

Septĭmius, ii, m. 2. et a, ae, f. 1. nomen familiare Romanum, Cic. v. gr. Septimius Severus, etc.

Septĭmo, sc. loco, Adv. hetedszer, hetedikszer; siebentens, zum siebenten Mahle. Varr.

Septĭmontiālis, e, i. e. festum Septimontii concernens.

Septĭmontium, ii, n. 2. sc. sacrum, vel festum, quod Romani mense Decembri celebrarunt. Varr.

Septĭmum, Adv. hetedszer; siebentens, zum siebenten Mahle. Cic.

Septĭmus, a, um, a' hetedik; der siebente. Cic.

Septĭmusdĕcĭmus, a, um, tizenhetedik; der siebzehnte. Vitruv.

Septingēnārius, a, um, v. gr. grex, Varr. hétszázból álló; aus siebenhundert bestehend.

Septingēni, ae, a, hétszázan; je siebenhundert. Plin.

Septingentēsimus, a, um, v. gr. annus, Liv. hétszázadik; der siebenhundertste.

Septingenti, ae, a, hétszáz, hétszázan; siebenhundert. Liv.

Septingentĭes, Adv. hétszázszor; siebenhundertmahl. Plin.

Septio, ōnis, f. 3. v. gr. urbis, Vitr. békerítés, körülkerítés, p. o. sövénnyel; die Verzäunung, Vermachung.

Septĭpes, ĕdis, o. hétlábú; siebenfüßig. Sidon.

Septizōnium, ii, n. 2. fuit aedificium Romae peraltum et peramplum, Svet.

Septuāgēnārius, um, v. gr. homo, Pand. hetvenesztendős; siebzigjährig.

Septuāgēni, ae, a, hetvenen, hetven; je siebzig siebzig. Plin.

Septuāgēnus, a, um, a' hetvenedik; der siebzigste. Plin.

Septuāgēsies, Adv. hetvenszer; siebzigmahl. Mart. Cap.

Septuāgēsimus, a, um, hetvenedik; der siebzigste. Cic.

Septuāgies, Adv. hetvenszer; siebzigmahl. Colum.

Septuāginta, Indecl. hetven; siebzig. Colum.

Septuennis, vide: Septennis.

Septum, i, n. 2. békeritett hely; ein umgezäunter Ort. 2) istálló, ól; ein Stall. 3) kerités; der Zaun. Varr.

4) septum transversum, Anat. *keresztházrtya*; das Zwergfell.

Septunciālis, e, *tizennégy latos*; vierzehnlöthig.

Septunx, uncis, m. 3. *egy egésznek hét tizenkettőd része*; sieben zwölftheile eines Ganzen. Colum.

Septuōse, Adv. id. qu. Obscure, Liv. Andr.

Septuplex, icis, o. *hétszeres*; siebenfach. Vet. Gloss.

Septuplus, a, um, *hétszeres*; siebenfach, siebenfältig. Aug.

Septus, a, um, *körülkerített, békerített*; umzäunt. 2) *körülvett, körülfogott*; umgeben. Septus comitatu, Cic. *kísérőkkel körülvett*; mit einer Begleitung umgeben.

Sĕpulcrālis, e, *sírt illető, temetői, koporsói*; das Grab betreffend, dahin gehörig. Ovid.

Sĕpulcrētum, i, n. 2. *temetőhely*; ein Gottesacker. Catull.

Sĕpulcrum, i, n. 2. *sír, koporsó*; das Grab. Cic. Monimentum sepulcri, Nep. *koporsókő, sírfa, sírosziop*; das Grabmahl. Aliquem condere sepulcro, Ovid. *eltemetni*; begraben, beerdigen. 2) *sírhalom*; das Grabmahl, Grab sammt dem Denkmahle. Sepulcrum exstruere, Horat. v. facere, Cic. 3) *a' holt, v. halott, v. annak lelke*; der Todte, oder die Seele des Todten. Placatis sepulcris, Ovid.

Sĕpultor, ōris, m. 3. *sírásó*; der Todtengräber. Aug. 2) Trop. v. gr. turbinum, Ter. *letsendesítő*; ein Beruhiger.

Sĕpultōrius, a, um, *temetéli, temetést illető*; zum Begräbnisse gehörig. Gloss.

Sĕpultūra, ae, f. 1. *temetés, eltemetés*; das Begräbniß, die Beerdigung. Sepultura afficere, Cic. *eltemetni*; beerdigen.

Sĕpultūrārius, a, um, id. qu. Sepultorius.

Sĕpultus, a, um, *eltemetett*; begraben. Cic.

Sĕpum, i, n. 2. id. qu. Sevum.

Sĕquācitas, ātis, f. 3. *engedelmeskedés*; die Folgsamkeit. Sidon.

Sĕquācĭter, Adv. *engedelmesen*; gehorsam, folgsam. Arnob.

Sĕquăna, ae, f. 1. *a' Szájna, v. Sequana, víz Frantziaországban*; die Seine, ein Fluß in Frankreich. Caes.

Sĕquăni, ōrum, pl. populus Galliae ad Sequanam, Mart.

Sĕquax, ācis, o. (sequor) *mást könnyen, v. gyakran követő*; leicht oder schnell, oder oft folgend. 2) v. gr. bitumen, Plin. *hajtható, engedő, a' mivel könnyű bánni*; biegsam, nachgiebig, folgsam, leicht zu bearbeiten. 3) *engedelmes*; gehorsam. Plin.

Sĕquēla, ae, f. 1. *következés*; die Folge. Mois sequela morbuum, Lactant.

Sĕquentĭa, ae, f. 1. *következés*; die Folge. Front.

Sĕquester, tra, trum, et Sequester, tris, tre, *eszközlő, kieszközlő*; vermittelnd. Pace sequestra, Virg. *a' békesség eszközlése által*; durch Vermittelung des Friedens. 2) Subst. Sequester, tri, m. 2. *közbenjáró gondviselő, p. o. kire két perlekedő fél között a' perben forgó pénz vagy más jószág addig bízattatik, míg a' per a' törvény útján eligazíttatik*; eine Mittelsperson, bey der das, worüber zwey Personen streiten, z. B. Geld ic., indeß verwahrlich niedergelegt ist, bis der Proceß beygelegt wird. Nisi des sequestrum, Plaut. Apud sequestrem depositum, Gell. Sequestra, fem. idem. qu. Sequester, tri.

Sĕquestrārius, a, um, v. gr. actio, Pand. *a' közbenjáró gondviselőnek adott dolgot vagy pénzt illető*; die einem Schiedsmann übergebene Sache betreffend.

Sĕquestrātio, ōnis, f. 3. *közbenjárás*; die Unterhandlung. 2) *letartóztatása valamelly per alatt lévő jószágnak vagy pénznek, míg a' per eligazítódik*; die Besitznehmung eines streitigen Gutes oder Geldes bis zur Beylegung des Prozesses. JCt.

Sĕquestrātor, ōris, m. 3. *letartóztató*; der etwas bis zum Ausgange der Sache in Besitz nimmt. Symm.

Sĕquestro, āvi, ātum, āre, 1. *egy közös, v. közbenjáró gondviselőnek általadni*; einem Schiedsmanne übergeben. Virg. 2) *eltávolítani, külön választani*; absondern. Mart.

Sĕquestrum, i, n. 2. *zálog*; ein Pfand. JCt. 2) id. qu. Sequestratio.

Sĕquior, m. et f. sequius, ōris, n. 3. *tsekélyebb, alábbvaló, rosszabb*; geringer, schlechter. Vita sequior, Pand. *rossz élet*; ein schlechtes Le-

ben. 2) sequior sexus, Apul. *az asszonyi nem*; das weibliche Geschlecht. Sequius, Adv. *rosszszúl*; übel, schlecht. v. gr. loqui de aliquo, Sen.

Sĕquor, quūtus et cūtus sum, sequi, Dep. 3. v. gr. aliquem, Ter. *utánna menni valakinek, követni valakit, késérni*; folgen, hinter einem hergehen, mitgehen, mitkommen, begleiten. Funus sequi, Ter. *a' halottat késérni, v. kikésérni, t. i. a' temetőbe*; mit zur Leiche gehen. 2) v. gr. feras, Ovid. *kergetni, hajtani, űzni*; verfolgen, jagen. 3) Trop. *következni, utánna lenni, utánna következni*; folgen, hernach kommen. Et quae sequuntur, Cic. i. e. et cetera. 4) *következni, lenni, p. o. egy dolognak a' másikból*; folgen, erfolgen. Non sequitur, Front. *ab-ból nem következik*; es folgt nicht daraus. 5) v. gr. leges, Cic. consilium alicujus, Cic. *követni valamit, szabni, v. alkalmaztatni magát valamihez*; folgen, sich nach etwas richten. Officium sequi, Cic. *hivataldhoz szabni mágat, annak eleget tenni*; seine Pflicht erfüllen.

Sĕquūtio, Sequūtor, Sequūtūlejus, vide: Secutio, Secut. etc.

Sequutus, a, um, id. qu. secutus.

Ser, ēris, m. 3. *selyembogár*; ein Seidenwurm. Sidon. 2) *Tatár*; ein Tartar. 3) *Persa*; ein Perser.

Ser, is, m. 3. Plur. Sēres, um, populus Asiae orientalis, Plin.

Sĕra, ae, f. 1. vel: sera pensilis; *lakat*; ein Schloß, Vorlegschloß. Seram ponere, Juven. *lákatot vetni valamire*; Schloß anlegen. 2) *zár, p. o. az ajtón*; das Schloß. Ovid.

Serăchi, ōrum, m. pl. populus Asiae, ad paludem Meotidem, Mela.

Serānus, vel Serrānus, i, m. 2. cognomen Romanum, Cic.

Sĕrăpēum, vel —ium, ĭi, n. 2. templum in honorem Serapis, Tert.

Sĕrăpias, ădis, f. 3. l. q. Orchis, Plin.

Sĕrăpĭcus, a, um, *drága, p. o. étek*; köstlich. Tert.

Sĕrăpio vel Sĕrăpĭon, ōnis, m. 3. cognomen Romanum, Cic.

Sĕrăpĭon, i, id. qu. Serapias.

Sĕrăpis, is et ĭdis, m. 3. deus Aegyptiorum, alias: Apis et Osiris, Mart.

Sĕrăpĭum, vide: Serapeum.

Sĕrărius, a, um, v. gr. porcus, l. e. vivens sero lactis, Cato.

Sēre, Adv. *késón, lassan*; spät, langsam. Serius, Cic. Serius ocius. Hor. *előbb utóbb*; es sey eher oder später. Serissime, Caes.

Sĕrēnātor, ōris, m. 3. *égkiderítő, égderítő, Jupiter neve*; der heiteren Himmel macht, Aufheiterer, ein Beywort des Jupiter. Apul.

Sĕrēnifer, a, um, v. gr. aquilo, Avien. *kiderítő, szép tiszta időt hozó*; heiteres Wetter bringend.

Sĕrēnĭtas, ātis, f. 3. v. gr. coeli, Cic. *kiderültség, kitisztúlás, tiszta idő, v. ég*; Heiterkeit, heiteres Wetter. 2) *egy királyi hertzeg tzimzetje*; der Titel eines kön. Prinzen. Serenitas vestra, Capit. *Királyi Hertzegséged*; Euer kön. Hoheit. 3) *más hertzegek tzimje*; der Titel eines Fürsten. Serenitas Vestra; *Hertzegséged*: Euer Durchlaucht, Euere Durchlauchtigkeit. Gloss.

Sĕrēno, āvi, ātum, āre, 1. *kiderítni, kivilágosítni*: aufklären, heiter machen. Sol nubila serenat. Virg. 2) Trop. *kivídámítni, megvidítni*; aufheitern. Solin.

Sĕrēnum, i, n. 2. *tiszta szép idő*; das schöne heitere Wetter. Plin.

Sĕrēnus, a, um, v. gr. coelum, Virg. aer, Plin. nox. Virg. *tiszta, kiderült*; heiter, hell, klar. 2) Trop. v. gr. aqua, Mart. vox, Pers. *tiszta*; heiter, hell. 3) v. gr. res, Sil. animus, Ovid. *víg, vídám, örvendetés, szerentsés, tsendes, nyúgodt*; fröhlich, glücklich, ruhig.

Sēres, um, vide: Ser.

Sĕresco, ĕre, 3. *megszikkadni*; trocken werden. Lucret. 2) *megsavósódni*; Molken werden. Lac serescit, Plin.

Sergiānus, a, um, *Sergiusi*; Sergisch, von einem Sergius benannt. Varr.

Sergius, a, um, idem, Plin.

Sergius, ii, m. 2. et Sergia, ae, f. 1. nomen familiare Romanum, Cic.

Sĕria, ae, f. 1. *korsó*; ein Krug. Ter.

Sĕrĭcārius, ĭi, m. 2. sc. textor, Firm. *selyemszövő*; ein Seidenweber.

Sĕrĭcātus, a, um, *selyembe öltözött*; in Seide gekleidet. Svet.

Sĕrĭceus, a, um, *selyemből való, selyem*; seiden, aus Serischem Zeuge. (Seide) Flor.

Sĕrĭcus, a, um, *selyemből való, selyem*; von Seide gemacht, seiden.

Serica vestis, Plin. *selyem ruha*; ein seidenes Kleid.

Sēries, ēi, f. 5. v. gr. arborum, Plin. rerum, Cic. annorum, Hor. *rend*, *sor*, *szám*, *sokaság*; die Reihe, Ordnung, Anzahl. Innumerabilis series annorum, Hor.

Sēriĕtas, ātis, f. 3. *komolyság*, *valódiság*; die Ernsthaftigkeit, Ernstlichkeit. Auson.

Sērio, Adv. *valóban*, *valósággal*, *tréfa nélkül*, *tréfán kivül*; ernstlich, ohne Scherz. Cic.

Sēriŏla, ae, f. 1. *bornak való edény*, *p. o. palatzk*, *karafina*, *butellia*; eine Weinflasche, Bouteille. Pers.

Sērīphos, vel —us, i, f. 2. insula maris Aegaei, Cic Hinc: Seriphius, a, um, i. e. ex insula Seripho.

Sēris, is, v. ĭdis, f. 3. *endivia saláta neme*; eine Art Endivien. Plin.

Sērĭtas, ātis, f. 3. *lassúság*, *elkésés*; die Langsamkeit, späte Ankunft. Symmach.

Sērius, Adv. *későbben*, *lassabban*; später, langsamer. Vide: Sero.

Sērius, a, um, v. gr. res, Cic. verba, Hor. *valódi*, *komoly*, *való*, *nem tréfa*; ernsthaft, ernstlich.

Sermo, ōnis, m. 3. *beszéllgetés*; die Unterredung, das Gespräch, der Discurs. Fit sermo inter eos, Cic. *beszéllgetnek*; sie discurieren. Sermonem cum aliquo conferre, Cic. *beszéllgetni*, *v. beszédbe elegyedni valakivel*; sich unterreden, mit jemanden ein Gespräch halten. Dare se in sermonem, idem. Cic. 2) *beszéd*; die Sprache. Sermo vulgaris, Quint. *közönséges beszéd*; die Sprache des gemeinen Lebens. 3) *a' miről az emberek beszéllnek*; das Reden der Leute. In ore et sermone omnium est, Cic. *minden róla beszéll*, *minden ember szájában forog*; jedermann redet von ihm. 4) *hir*; das Gerücht. Sermonem dissipare, excitare, Cic. *elterjeszteni valamelly hirt*; ein Gerücht unter die Leute bringen. 5) Sermo patrius, Curt. *anyai*, *v. hazai nyelv*; die Muttersprache, Landessprache. Sermo Latinus; *deák nyelv*; die lateinische Sprache. 6) *értekezés*; die Abhandlung, Schrift. Hor. 7) *beszéd*, *orátzió*; die Rede. Sermonem habere apud etc. Plin. Ep. 7) *gúnyoló beszéd*; die Satyre. Hor.

Sermōcĭnanter, Adv. *beszéllgetve*; discurirend. Sidon.

Sermōcĭnātio, ōnis, f. 3. *beszéllés egymás közt*, *beszéllgetés*; das Reden, Discurieren, Discurs. Gell. 2) figura Rhetorica, cum quis loquens inducitur. Auct. ad Her.

Sermōcĭnātrix, īcis, f. 3. *fetsegő*, (*asszony*, *v. leány*;) eine Schwätzerinn. Apul.

Sermōcĭnor, ātus sum, āri, Dep. 1. e. gr. cum aliquo, Cic. *beszéllni*, *beszéllgetni*, *fetsegni*, *lotsogni*; reden, schwatzen, discurieren, sich unterreden.

Sermōnālis, e, *beszéllő*; redend. Tert.

Sermōnor, āri, Dep. 1. i. q. sermocinor, Gell.

Sermuncŭlus, i, m. 2. Dim. *beszédetske*, *beszéllgetésetske*; ein kleines Gespräch. Plin. jun. 2) *hir*; ein Gerücht. Sermunculum omnem restingvere, Cic.

Sēro, sevi, serui, ap. Enn. satum, serĕre, 3 *vetni*, *magot vetni*, *ültetni*, *plántálni*; säen, pflanzen. Colum. 2) tibi seris, tibi metis, Prov. *a' mint vetsz úgy aratsz*; bettest du die wohl, so ruhst du wohl. 3) Met. e. gr. bellum, Liv. *szerezni*, *szűlni*, *inditni*; erregen, zeugen, verursachen. e. gr. colloquia cum aliquo, Idem. *valakivel beszéllgetni*; mit einem sprechen. 4) e. gr. crimen in aliquem, Liv. *valakit rágalmazni*; einen schmähen. 5) e. gr. mentionem alicujus rei ad vulgus, Idem. *közönségessé tenni*; öffentlich bekannt machen.

Sĕro, rui rtum, ĕre, 3. *szerkesztetni*, *öszverakni*, *elrendelni*: zusammen setzen, ordnen. e. gr. sermonem, Plaut. *beszéllgetni*, *beszéllgetést tartani*; ein Gespräch halten.

Sĕro, āre, 1. *bé*, *v. elzárni*; schließen, versperren. Colum.

Sēro, Adv. *késő*, *későn*; spät. 2) *estve*; am Abende. Eo die venit sero, Cic. Comp. serius. Serius subsequi, Svet. *elkésni*; sich verspäten. Sup. serissime, Caes.

Sērōtĭnus, a, um, e. gr. hyems, Plin. pulli, Colum, pira, Plin. *késői*, *az az későn jövő*, *történő*, *eső*, *v érő*; spät, spät kommend, wachsend, geschehend. 2) e. gr. locus, Plin. *későre*, *v. későn termő*; spät etwas

hervorbringend. 3) e gr. raptor, Sen. *lassú*; langsam.

Serpens, tis, o. Adj. *tsúszó*, *mászó*; kriechend. Plin. 2) Subst. *kigyó*; eine Schlange. Curt. 3) *bizonyos tsillagzat*; ein himmlisches Gestirn. Vitr.

Serpentāria, ae, f. 1. *katskaringós farkasalma*; die Schlangenwurzel. Ap.

Serpentĭcalcus, i, n. 2. *kigyótapodó*; einer der die Schlangen tritt. (Ex serpens et calco.)

Serpentĭgĕna, ae, c. 1. *kigyótól fajzott*; ein Schlangenkind, i. e. von einer Schlange geboren, gezeugt, oder entsprungen. Ovid.

Serpentĭger, era, erum, *kigyóhordozó*; Schlangen tragend. Ovid.

Serpentīnus, a, um, *kigyótól való*, *kigyó*; von Schlangen. Ambros.

Serpentĭpes, ĕdis, o. *kigyó lábú*; schlangenfüßig. Ovid.

Serpentŭlus, i, m. 2. *kigyótska*; eine kleine Schlange. Gloss.

Serpĕrastrum, i, n. 2. *mankó*, *gamó*, *vagy más efféle*, *mellyet a' gyermekek görbe térdéhez kötöztek*, *azoknak kiegyenesítések végett*; eine Stelze, oder sonstiges Werkzeug, das man an die krummen Knie der Kinder band, um sie wieder gerade zu machen. Varr. 2) Trop. de serperastris cohortis meae, Cic. *hol másokat hertzehurtzoló roszsz tisztviselők értetnek*; wo schlechte Offiziere, die andere hudelten, verstanden werden.

Serpicŭla, ae, f. 1. *bogárka*, *bogarutska*; ein Würmchen. Propert.

Serpīgo, īnis, f. 3. i. q. Herpes, Mant.

Serpillum, l. q. Serpyllum.

Serpo, psi, ptum, ĕre, 3. *tsúszni*, *mászni*; kriechen. Serpendo accedere, Cic. *oda*, *v. eléłtsúszni*; hinzu kriechen. 2) Met. *terjedni*, *elágazni*; sich ausbreiten. Ulcus serpit, Cels. *terjed*; frißt um sich. 3) amicitia per omnem vitam serpit, Cic. *holtig tart*; dauert bis in den Tod. 4) *lassan a' fő dologra jönni*, *mellyről beszéll az ember*; allmählig auf die Hauptsache kommen, von der man redet. Idem.

Serpŭla, ae, f. 1. Dimin. id. qu. Serpentulus, Fest.

Serpullum, i. q. Serpyllum.

Serpyllifer, a, um, *kakukfű hordó*; Quendel tragend. Sidon.

Serpyllum, i, n. 2. *kakukfű*; Quendel, Feldthymian. (Thymus Serpyllum, L.) Colum. Virg.

Serra, ae, f. 1. *fűrész*; die Säge. Cic. Serram cum aliquo ducere, Varr. Prov. *valakivel tzivódni*; mit Jemanden zanken. 2) *fűrész*, *v kigyó forma hadirend*; eine gewisse sägeförmige, oder schlangenförmige Schlachtordnung. Veget. 3) *fűrészhal*; ein Sägefisch. Plin. 4) *bizonyos tséplőszekér*; ein gewisser Dreschwagen. Hieron.

Serrābĭlis, e, *fűrészelhető*; sägbar, was sich sägen läßt. Plin.

Serrācŭlum, i, n. 2. *kórmánylapát*, *kórmány*; das Steuerruder. Pandect. Al. servaculum.

Serracum, i. q. Sarracum.

Serrāgo, īnis, f. 3. *fűrészpor*, *fűrészhulladék*; Sägemehl, Sägespähne. Coel. Aur.

Serrānus, vide: Seranus.

Serrāta, ae, f. 1. *sebfű*, *bakfű*; die Betonie, ein Kraut. Plin.

Serrātim, Adv. (serra) *fűrész formán*; sägeförmig. Vitr.

Serrātōrĭus, a, um, (serro) *fűrészelést illető*, *ahoz való*; das Sägen betreffend, dahin gehörig. Ammian.

Serrātŭla, ae, f. 1. i. q. Serrata, Plin.

Serrātūra, ae, f. 1. (serro) *fűrészelés*; das Sägen. Pallad.

Serrātus, a, um, *fűrész formájú*, *ki 's be álló*; sägeförmig, gezackt, (zackig) wie eine Säge. Serrati dentes, Plin. e. gr. numi, Tacit. *bérovátkolt szélű*; am Rande eingekerbt.

Serro, āre, 1. (serra) *fűrészelni*, *el*, *v. ketté fűrészelni*; sägen, zersägen. Veget.

Serrŭla, ae, f. 1. Dim. *kis fűrész*, *félkézfűrész*; eine kleine Säge. Cic.

Serta, ae, f. 1. *font koszorú*; ein geflochtener Kranz. Tib.

Sertātus, a, um, *koszorúzott*, *megkoszorúzott*; bekränzt. Mart. Cap.

Serto, āre, 1. *megkoszorúzni*; bekränzen. Vet. Gloss.

Sertōrĭānus, a, um, e. gr. bellum, Cic. *Sertoriusi*; Sertorisch.

Sertōrĭus, Q. Sertorius, adsecla Mari.

Sertula Campana, i. q. Melilotus, Plin.

Sertum, i, n. 2. *koszorú*, *bokréta*; ein Kranz, ein Strauß. Texere serta, Sen. *koszorút kötni*; Kränze machen.

Sertus, a, um, *összeszerkesztetett*, *tett*

v. foglalt; zusammengesetzt. 2) *font, kötött, fűzött*; geflochten. Flores serti, Lucan. *bokréta*; ein Blumenstrauß. 3) caput regali majestate sertum, Mart. Cap. *királyi módon megkoronázott fő*; ein königlich gekröntes Haupt.]

Sĕrum, i, n. 2. *savó*; die Molken. Virg. Plin. 2) e. gr. sangvinis, Med. *vizes nedvesség a' vérben*; die wässerige Feuchtigkeit im Blute. 3) e. gr. biliosum, Idem. *epés nyálkásság, v. sűrű nyál*; der gallichte Schleim.

Sĕrum, i, n. 2. *késő estve*; der späte Abend. Rem in serum trahere, Liv. *elhalasztani*; aufschieben.

Sĕrus, a, um, *késői, késön való, késedelmes, lassú*; spät, langsam. Cic. 2) e. gr. spes, Liv. *melly későre telyesittetik*; spät in Erfüllung gehend. 3) *igen késön levő*; zu spät. Cic. Comp. serior, Tibull. Sup. serissimus, Vell. Pat.

Serva, ae, f. 1. *rabszolgáló*; eine Sclavinn. Liv.

Servābilis, e, *megtartható, megmenthető*; was erhalten, oder gerettet werden kann. Ovid.

Servāculum, i, n. 2. *vasmatska*; der Schiffankee. Isid.

Servans, antis, o, *megtartója, p. a. a' rendnek, törvénynek*; beobachtend. Servantissimus aequi, Virg.

Servātĭo, ōnis, f. 3. *fenntartás, megtartás*; die Erhaltung. 2) *megszabadítás, megváltás*; die Erlösung. 3) *megtartás, szem előtt tartás*; die Beobachtung. Plin.

Servātor, ōris, m. 3. *szemmeltartó, figyelmező*; der Beobachter, Achtunggeber. Lucan. 2) v. gr. foederis, Claud. *megtartó, betöltő, a' ki valamit megtart, betölt, v. telyesit*; Beobachter, der etwas hält, erfüllt, Genüge thut 3) v. gr. reipublicae, Cic. mundi, Prop. *megtartó, megszabadító*; der Erhalter, Erretter 4) *megőrző, altalmazó*; der Verwahrer. Stat.

Servātrix, īcis, f. 3. *megtartó, megszabadító, t. i. asszony*; die Erhalterinn, Erretterinn. Ter. 2) *megoltalmazó*; die Verwahrerinn, Beschützerinn. Stat. 3) *betöltő, telyesítő*; die Beobachterinn. Apul.

Servĭa, ae, f. 1. *virágkoszorú, vagy bokréta*; ein Blumenstrauß. Tert.

Servia, ae, f. 1. *Szervia (ország)* Servien.

Servĭānus, a, um, v. gr. actio, Pand. *Serviusi, Serviustól neveztetett*; Servisch, vom Juristen Servius Sulpicius benannt.

Servicūlus, i, m. 2. *rabszolgátska*; ein kleiner Sclav. Tert.

Serviliānus, a, um, *Serviliusi*: Servilisch, vom Servilius. Tacit.

Servĭlicŏla, ae, c. 1. *rabszolgákat betsűlő, betsűletben tartó*; die Sclaven ehrend. Plaut.

Servīlis, e, v. gr. jugum. Cic. indoles, Liv. *rabszolgai, szolgai*; die Sclaven betreffend, sclavisch.

Servīlĭter, Adv. *rabszolgai módon*; sclavisch, auf sclavische Art. Cic.

Servīlius, ii, m. 2. nomen familiare Romanum. Hinc: Servilius, a, um, v. gr. lex, i. e. a Servilio ita nominata.

Servio, īvi et ii, ītum, īre, 4. v. gr. apud aliqoem, Cic. alicui, Ter. *szolgálni, szolgálatban lenni, rabszolgáskodni*; dienen, dienstbar seyn, Sclav seyn. 2) *valami végre szolgálni, valami végre való lenni, v. használtatni*. dienen zu etwas, dienlich seyn, taugen zu etwas, gebraucht werden zu etwas. Chartis serviunt calami, Plin. Candelae luminibus, Plin. 3) v. gr. alicui, Cic. amori aliorum, Cic. *szolgálni, szolgálatjával kedveskedni*; dienen, Dienste erweisen, gefällig seyn, willfahren. 4) v. gr. brevitati, Cic. valetudini, Cic. gloriae, Cic. *rajta lenni valamin, azon, v. rajta igyekezni*; sorgen für etwas, Mühe anwenden auf etwas. 5) v. gr. tempori, Cic. *tekintetbe venni valamit, alkalmaztatni magát valamihez*: Rücksicht haben, sich richten nach etwas, sich schicken in etwas. z. B. in die Zeit. 6) cupiditatibus servire, Cic. *a' testi kívánságaknak vagy bujaságnak adni magát*; den Wollüsten ergeben seyn.

Servītium, ii, n. 2. *rabszolgaság*; die Sclaverey, der Sclavenstand, Sclavendienst. Ducere aliquem in servitium, Liv. 2) *szolgálat*; der Dienst. Servitium praestare, Liv. Cic. *szolgálni, szolgálatot tenni, eljárni a' szolgálatjában*; dienen, Dienst leisten, seinen Dienst verrichten. 3) *tseléd, tselédek*; das Gesinde. Domare servitium, Cic. *fenyíték alatt tartani a' tselékedet*; das Gesinde regieren.

Servitrix, icis, f. 3. *szolgáló leány, szolgáló, rabszolgáló*; die Dienerinn, Magd, Sclavinn. Plaut.

Servitudo, inis. f. 3. *szolgaság, rabszolgaság*; die Sclaverey. Liv.

Servitus, ūtis, f. 3. *szolgaság, rabszolgaság*; die Dienstbarkeit, Leibeigenschaft, Knechtschaft, Sclaverey. Cic. Esse in servitute, Cic. *rabszolgaságban lenni, rabszolgáskodni*; in der Sclaverey seyn, ein Sclave seyn. Servitutem servire, Cic. *rabszolgáskodni*; als Sclav dienen. 2) *lekötelesztetés*; die Verbindlichkeit. Officii servitus, Cic. *hivatalbeli kötelesztetés, tartozó kötelesség*; die Verbindlichkeit zur Pflicht. 3) *tartozás, melly valaminek birtokához köttetik, p. o. hogy az udvaromon a' szomszéd keresztül járhason*; die Dienstbarkeit, Servitut. JCt. 4) *a' szolgák, tselédek*; die Dienerschaft, das Gesinde. Hor.

Servius, ii, m. 2. praenomen Romanum, v. gr. Serv. Tullius, primus rex Romae. Serv. Sulpicius. Cic.

Servo, āvi, ātum, āre 1. v. gr. pupulum, Cic. navem, Nep. *megtartani, ki, v. megmenteni*; erhalten, erretten, retten. Ope sua servare aliquem, Ovid. *valakit megtartani, megszabadítani, t. i. segítsége által*; einen erhalten. 2) *tartogatni, eltenni, megtartani*; versparen. Ad aliud tempus servare. Cic. Vinum in vetustatem servare, Cato. 3) v. gr. amicitiam, Cic. legem, Cic. pacem cum aliquo, Cic. promissa, Cic. *megtartani, megállni, meg nem sérteni, ellene nem tselekedni*; halten, beobachten, nicht verletzen, nicht dawider handeln. Fidem servare, Cic. *szavát megtartani, telyesítni*; Wort halten. 4) *szemmel tartani, figyelmezni, vagy vigyázni red*; Achtung geben, beobachten. 5) *megtartani, t. i. valamit a' maga állapotjában megtartani*; erhalten, etwas in seinem Stande erhalten. Caes. Cic. 6) v. gr. aliquid ab aliquo, Pand. *megnyerni, p. o. valamit valakitól*; erhalten, erlangen, bekommen. 7) *tartózkodni valahol*; sich wo aufhalten. Sylvas et flumina servat, Virg. 8) v. gr. falcem, Virg. Scil. manu; *tartani, t. i. a' kezében*; halten, haben.

Servŭla, ae, f. 1. *rabszolgáló tska*; die Sclavinn. Cic.

Servŭlus, v. Servŏlus, i, m. 2. *rabszolgátska*; ein Sclav. Cic.

Servus, a, um, *szolgálatra való, szolgáló, szolgálni tartozó*; dienstbar, zum Dienste verpflichtet. Ovid. 2) *szolgai, rabszolgai*; sclavisch, knechtisch. Imitatorum servum pecus. Hor. 3) *egészen aldja vettetett, rabja valaminek*; knechtisch ergeben. Pectus servum vitiis, Ovid. *a' gonoszságnak, v. bűnöknek rabja*; den Lastern ergeben.

Servus, i, m. 2. *rabszolga*; ein Knecht, Sclave. 2) *szolga, a' ki valakinek szolgál*; ein Knecht, Diener. Cic. 3) Met. servus libidinum, Plin. *bujaságnak rabja*; den Wollüsten ergeben. 4) servus a manu, Suet. *iródeák*; ein Schreiber.

Sēsăma, ae, vide: Sesamum.

Sēsămĭnus, a, um, v. gr. oleum, i. e. pressum ex Sesamo. Plin.

Sēsămŏīdes, is, n. 3. *sesámfűhöz hasonló plánta*; ein dem Sesam ähnliches Kraut. Plin.

Sēsămŏīdēus, a, um, *sesámfű forma*; dem Sesam ähnlich. Ossa sesamoidea sunt ossicula 16, 20. vel plura aliquando, á figura sesami seminis dicta. Med.

Sēsămum, i, n. 2. et Sesăma, ae, f. 1. *sesámfű, mellynek a' magvából a' napkeletiek olajat ütnek*; der Sesam, Sesamenkraut. Plin. et Linn.

Sesămus, i, m. 2. urbs Paphlagoniae, hodie: Samastro. Mela.

Sescuncia, ae, f. 1. *három lát*; drey Loth. Colum. 2) *egy tisenkétfelé osztott egésznek másfélnyi része*; anderthalb Zwölftheile. Pand.

Sescunciālis, e, v. gr. crassitudo, Plin. *másfél hüvelyknyi*; von anderthalb Zoll.

Sescunx, v. Sesquunx, cis, m. 3. id. quod sescuncia, Plin.

Sescŭplex, v. Sesquiplex, icis, *másfél*; anderthalb. Cic.

Sescuplus, v. Sesquiplus, a, um, *másfél*; anderthalb. Plin.

Sese, Accus. duplicatus a Pronom. Sui; *magát*; sich. Cic.

Sēsĕlis, is, f. 3. *gurgulya (plánta)*; der Sesel, ein Kraut. Cic.

Sesostris, is, et idis, m. 3. rex Aegyptiorum, Tac.

Sesqui, *másfél*; anderthalb. Sesqui esse majorem, Cic.

Sesquialter, a, um, *másfél, egy és fél*; anderthalb, ein und ein halbes. Cic.

Sesquicŭlĕāris, e, v. gr. dolium, Colum. *harmintz tsebres*; dreyßig Eimer enthaltend.

Sesquidigĭtālis, e. *másfélujjnyi, vagy hüvelyknyi*; von anderthalb Zoll. Vit.

Sesquidigĭtus, i, m. 2. *másfél hüvelyk*; anderthalb Zoll. Vitr.

Sesquihōra, ae, f. 1. *másfél óra, v. órányi*; anderthalb Stunden. Cic.

Sesquijūgĕrum, i, n. 2. *másfél hold*; anderthalb Juchert. Plin.

Sesquilibra, ae, f. 1. *másfél font*; anderthalb Pfund. Colum.

Sesquimensis, is, m. 3. *másfél hónap*; anderthalb Monath. Varr. 2) Adj. sequimensis, e. *másfél hónapos*; anderthalb monathlich. Varr.

Sesquimŏdius, ii, m. 2. *másfél Római véka vagy mérő*; anderthalb (römische) Scheffel. Varr.

Sesquioctāvus, a, um, *nyoltzadfél*; achthalb. Cic.

Sesquiŏpĕra, ae, f. 1. *másfélnapi munka*; anderthalb Tage Arbeit, anderthalb Tagewerk. Colum.

Sesquiŏpus, ĕris, n. 3. idem. Plaut.

Sesquipĕdālis, e, v. gr. latitudo, Vitr. *másfél lábnyi, v. lábnyamnyi*; von anderthalb Fuß oder Schuh. Sesquipedalia verba, Hor. a) *igen hoszszú szók, és fellengős szók*; sehr lange Wörter und hochtrabende Wörter. b) *ditsekedő, kérkedő szók*; großprahlerische Worte. Cic.

Sesquipĕdānĕus, a, um, i. q. sesquipedalis. Plin.

Sesquipes, ĕdis, m. 3. *másféllláb, p. o. a' hossza, széle*; anderthalb Fuß, z. B. in der Länge, Breite rc. Plaut.

Sesquiplex, Sesquiplus, vide: Sesеuplex, Sescuplus.

Sesquitertius, a, um, *harmadfél*; dritthalb. Cic.

Sesquiŭlysses, Sescŭlysses, is, m. 3. *másfél Ulisses, az az: felette ravasz ember*; anderthalber Ulysses, i. e. sehr listiger Mensch. Plin.

Sessia, vel Sesia columna, in Circo maximo, cui Dea Sessia, i. e. dea sati imposita erat. Tert

Sessibŭlum, i, n. 2. (sedeo) *ülőhely, szék*; ein Sitz, Stuhl, Sessel. Tac.

Sessilis, e, (sedeo) v. gr. tergum (equi) Ovid. *megülhető, a' minn könnyű ülni*; gut zum Sitzen, dazu geschickt. 2) *a' mi könnyen ül, jól megfenekló, v. ülő*; leicht sitzend. Plin. 3) *ülő, alatsony*; sitzend, niedrig. Lactuca sessilis. Plin.

Sessimōnium, ii, n. 2. v. gr. deorum, Vitr. *ülőhely, mulatóhely, lakás*; ein Sitz, Aufenthalt, Wohnung.

Sessio, ōnis, f. 3. (sedeo) *ülés*; das Sitzen. Cic. 2) *ülőhely, ülés, a' hol valaki ül*; der Sitz oder der Ort wo man sitzt. Cic. 3) *vesztegülés*; das Sitzen, Verweilen. Cic. 4) *a' közgyűlések tartása, p. o. törvényszék ülése, ülés*; die Session, das Gerichthalten. Pand. 5) *házhely*; eine Session, Bauernsitz. JCt.

Sessito, āre, 1. *üldögélni*; sitzen, zumahl oft. Cic.

Sessiuncŭla, ae, f. 1. *együtt ülés, p. o. beszélgetés végett*; das Sitzen.Cic.

Sessor, ōris, m. *ülő*; ein Sitzer. Hor. 2) *lakos*; ein Einwohner. Nep.

Sessōrium, ii, n. 2. (sedeo) *a' minn valaki ül, p. o. szék, pad*; das worauf man sitzt, z. B. Stuhl, Sessel rc. Coel. Aur. 2) v. gr. viperae, Petr. *tanya, lakhely, lakás, lakóhely*; Sitz, Wohnsitz.

Sessus, us, m. 4. *ülés*; das Sitzen. Apul.

Sestertiārius, a, um, v. gr. homo, Petr. *egy sesztertziát is alig érő*; kaum einen Sesterz werth. 2) i. e. cujus facultas in bonis 1000 sestertios non exsuperat. Petr.

Sestertiŏlum, i, n. 2. Dim. a sestertium. Mart.

Sestertium, ii, n. 2. 2. *takaró, kendő, lepedő*; ein Tuch, ein Leintuch. Svet. 2) *rabszolgák fogháza*; ein Gefängniß der Knechte. Sestertium, sc. pondo, Cic. *ezer sesztertzia*; tausend Sestertien. Vide: Sestertius.

Sestertius, a, um, (semis et tertius), *harmadfél*; dritthalb. Colum.

Sestertius, ii, m. 2. sc. nummus, Cic. et Sestertium, ii, n. 2. sc. pondo, Cic. 1) sc. Nummus, i. e. in valore sesqui tertium assem efficens; *mintegy tíz fillér (felpénz) volt betsire nézve*; so viel ohngefähr als zehn Pfennige. 2) Sestertium, ii, n. (sc. pondo) i. e. summa mille sestertiorum, v. gr. sexcenta sestertia, i. e. sexies centena millia sestertiorum. Cic. Not. HS. sign. Sestertii et Sestertia. Deciss Sester-

tium, i. e. decies centena millia sestertiorum. Cic.
Sestiăcus, a, um, i. e. ex urbe Sestu.
Sestiăcus, a, um. *Sestiusi, ó róla neveztetett*; Sestisch, i. e. von einem Sestius benannt. Colum.
Sestias, ădis, f. 3. sc. puella, Stat. i. e. Hero.
Sestius, ĭi, m. 2. et Sestia, ae, f. 1. nomen familiare Romanum. Cic. Hinc: Adj. Sestius, a, um.
Sestus, v. —us, i, f. 2. urbs Thraciae ad Hellespontum. Liv.
Sestus, a, um, i. e. in vel ex urbe Sesto. v. gr. puella Sesta, i. e. Hero. Ovid.
Sēta, v. Saeta, ae, f. 1. *erős szőrszál, serte, disznőserte*; ein starkes Haar, eine Borste, z. B. der Schweine. Ovid. et Colum. 2) *serény, p. o. lónak, oroszlánnak a' serénye*; die Mähne, z. B. der Pferde, Löwen, u. s. w. Seta equina, Cic. *lószőr*; Pferdehaar. 3) *borosta, kefe*; ein Pinsel aus Borsten oder Haaren, eine Bürste. Vitr.
Sētăbis, vel Saetăbis, is, f. 1. urbs Hispaniae, hodie: S. Phelipe. Hinc: Setabitani, i. e. incolae hujus urbis. Plin.
Sētănĭa, ae, f. 1. et Setanium, ĭi, n. 2. i. e. species bulburum allii. Plin. 2) i. q. mespilus major, Plin.
Sētĭa, ae, f. 1. urbs in Latio, hodie: Sezza. Hinc: Setinus, a, um, i. e. ex hac urbe, et Setini, ōrum, pl. i. e. incolae hujus urbis. Plin.
Sētĭger, a, um, v. gr. sus, Virg. *sertés*; Borsten tragend. 2) pro: aper, Ovid.
Sētīnus, a, um, vide: Setia.
Sētōsus, v. Saetōsus, a, um, v. gr. aper, Virg. *kemény szőrű, sertés, borostás*; voller Borsten oder starker Haare, borstig, behaart.
Sētŭla, vel Saetŭla, ae, f. 1. *sertécske*: kleine Borste. Arnob.
Seu, Conj. i. q. sive; v. gr. seu, — seu; *vagy, — vagy*; entweder, — oder. Caes. Cic. 2) *bárha, ha szinte — is, és ha — is*; es sey, wenn auch, und wenn. Seu mare per longum cogitet ire, Prop. 3) *vagy*; oder. Plaut. Cic. etc.
Sēvectus, a, um, *félre tért, rendinél killyebb ment*; beyseite geführt, überschreitend. Prop.
Sēvĕho, ĕre, 3. *félre vinni*; seitwärts führen. Idem.
Sēvăceus, Sēvālis, vide: Sebaceus etc.
Sēvēre, Adv. *keményen, sanyarán*; ernstlich, ernsthaft, strenge. Cic. severius, Cic. severissime, Cic.
Sēvērĭtas, ātis, f. 3. *keménység, szoros fenyíték*; die Ernsthaftigkeit, Strenge Cic. Adhibere severitatem, Plaut. *szoros fenyítékben tartani*; mit Strenge behandeln.
Sēvērĭter, Adv. i. q. severe, Plaut.
Sēvērĭtūdo, ĭnis, f. 3. (severus), i. q. severitas, Plaut.
Sēvērus, a, um. v. gr. judex, Cic. *kemény*; ernsthaft, streng. 2) *komoly, kemény tekintetű, komor*; ernsthaft, dem äußerlichen Ansehen nach. Vultus severior, Cic. 3) v. gr. in filium severus, Cic. *kemény fenyítékű, v. fenyítéket tartó*; streng, hart. 4) *valóságos, valódi*; wahr, wirklich. Plin. 5) v. gr. custos, Cic. *gondos, szoros vigyázattal lévő*; genau, sorgfältig. 6) vita severa, S. I. *sanyarú élet*; kümmerliches Leben. Comp. severior, Catull. Sup. severissimus, Cic.
Sēvērus, i, m. 2. cognomen Romanum, v. gr. Cornelius Severus; poeta, tempore Augusti, imp.
Sēviānus, a, um. *Seviusi, Seviusról neveztetett*; Sevisch, i. e. von einem Sevius benannt. Plin.
Sēvir, v. Sexvir, ĭri, m. 2. plur. Seviri, *hat férjfiak, kik egy tisztséget viseltek*: Sechsmänner, oder ein Collegium von sechs Männern, die einerley Amt bekleideten. Capit.
Sēvĭrālis, e, i. e. Seviros concernens.
Sēvĭrātus, us, m. 4. i. e. munus Sevirorum, Petr.
Sēvo, āre, 1. vide: Sebo.
Sēvŏcātus, a, um, *félre szólíttott*; bey Seite gerufen. 2) *elválasztott*; abgesondert. Petr.
Sēvŏco, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. aliquem, Cic. *félre szólítani valakit*; bey Seite rufen. 2) v. gr. aliquid ad se, Cic. *magához vonni*; an sich ziehen. 3) *elválasztani, elvonni, eltávoztatni*; absondern, trennen, entfernen. Animum a voluptate sevocare, Cic. *lemondani a' testi gyönyörűségekről*; dem Vergnügen entsagen.
Sēvōsus, a, um, id. qu. Sebosus.
Sēvum, id. qu. Sebum.
Sex, Indecl. *hat*; sechs. Cic. Bis sex, Cic. *tizenkettő*; zwölf.

Sesqui, *másfél*; anderthalb. Sesqui esse majorem, Cic.

Sesquialter, a, um, *másfél, egy és fél*; anderthalb, ein und ein halbes. Cic.

Sesquicŭlĕāris, e, v. gr. dolium, Colum. *harmintz tsebres*; dreyßig Eimer enthaltend.

Sesquidĭgĭtālis, e. *másfélujjnyi, vagy hüvelyknyi*; von anderthalb Zoll. Vit.

Sesquidĭgĭtus, i, m. 2. *másfel hüvelyk*; anderthalb Zoll. Vitr.

Sesquihōra, ae, f. 1. *másfél óra, v. óránnyi*: anderthalb Stunden. Cic.

Sesquijūgĕrum, i, n. 2. *másfél hold*; anderthalb Juchert. Plin.

Sesquilībra, ae, f. 1. *másfél font*; anderthalb Pfund. Colum.

Sesquimensis, is, m. 3. *másfél hónap*; anderthalb Monath. Varr. 2) Adj. sequimensis, e, *másfel hónapos*; anderthalb monathlich. Varr.

Sesquimŏdĭus, ii, m. 2. *másfél Római véka vagy mérő*; anderthalb (römische) Scheffel. Varr.

Sesquioctāvus, a, um, *nyoltzadfél*; achthalb. Cic.

Sesquiŏpĕra, ae, f. 1. *másfélnapi munka*; anderthalb Tage Arbeit, anderthalb Tagwerk. Colum.

Sesquiŏpus, ĕris, n. 3. Idem. Plaut.

Sesquipĕdālis, e, v. gr. latitudo, Vitr. *másfél lábnyi, v. lábnyomnyi*; von anderthalb Fuß oder Schuh. Sesquipedalia verba, Hor. a) *igen hosszú szok, és fellengős szók*; sehr lange Wörter und hochtrabende Wörter. b) *ditsekedő, kérkedő szók*; großprahlerische Worte. Cic.

Sesquipĕdānĕus, a, um, i. q. sesquipedalis. Plin.

Sesquipes, ĕdis, m. 3. *másfélláb, p. o. a' hosszsza, széle*; anderthalb Fuß, z. B. in der Länge, Breite etc. Plaut.

Sasquiplex, Sesquiplus, vide: Sescuplex, Saseuplus.

Sesquitartius, a, um, *harmadfél*; drittehalb. Cic.

Sesquiŭlysses, Sescŭlysses, is, m. 3. *másfél Ulisses, az az: felette ravasz ember*: anderthalber Ulysses, i. e. sehr listiger Mensch. Plin.

Sessia, vel Sesia columna, in Circo maximo, cui Dea Sessia, i. e. dea sati imposita erat. Tert

Sessibŭlum, i, n. 2. (sedeo) *ülőhely, szék*; ein Sitz, Stuhl, Sessel. Tac.

Sessĭlis, e, (sedeo) v. gr. tergum (equi) Ovid. *megülhető, a' minn könnyű ülni*; gut zum Sitzen, dazu geschickt. 2) *a' mi könnyen ül, jól megfeneklő, v. ülő*; leicht sitzend. Plin. 3) *ülő, alatsany*; sitzend, niedrig. Lactuca sessilis. Plin.

Sessimōnium, ii, n. 2. v. gr. deorum, Vitr. *ülőhely, múlatóhely, lakás*; ein Sitz, Aufenthalt, Wohnung.

Sessio, ōnis, f. 3. (sedeo) *ülés*; das Sitzen. Cic. 2) *ülőhely, ülés, a' hol valaki ül*; der Sitz oder der Ort wo man sitzt. Cic. 3) *vesztegülés*; das Sitzen, Verweilen. Cic. 4) *a' közgyűlések tartása, p. o. törvényszék ülése, ülés*; die Session, das Gerichthalten. Pand. 5) *házhely*; eine Session, Bauernsitz. ICt.

Sessito, āre, 1. *üldögélni*; sitzen, zumahl oft. Cic.

Sessiuncŭla, ae, f. 1. *együtt ülés, p. o. beszéllgetés végett*; das Sitzen. Cic.

Sessor, ōris, m. *ülő*; ein Sitzer. Hor. 2) *lakos*; ein Einwohner. Nep.

Sessōrium, ii, n. 2. (sedeo) *a' minn valaki ül, p. o. szék, pad*; das worauf man sitzt, z. B. Stuhl, Sessel etc. Coel. Aur. 2) v. gr. viperae, Petr. *tanya, lakhely, lakás, lakóhely*; Sitz, Wohnsitz.

Sessus, us, m. 4. *ülés*; das Sitzen. Apul.

Sestertiārius, a, um, v. gr. homo, Petr. *egy szesztertziát is alig érő*; kaum einen Sesterz werth. 2) i. e. cujus facultas in bonis 1000 sestertios non exsuperat. Petr.

Sestartiŏlum, i, n. 2. Dim. a sestertium. Mart.

Sestertium, ii, n. 2. 2. *takaró, kendő, lepedő*; ein Tuch, ein Leintuch. Svet. 2) *rabszolgák fogháza*; ein Gefängniß der Knechte. Sestertium, sc. pondo, Cic. *ezer szesztertzia*; tausend Sestertien. Vide: Sestertius.

Sestertius, a, um, (semis et tertius), *harmadfél*; drittehalb. Colum.

Sestertius, ii, m. 2. sc. nummus, Cic. et Sestertium, ii, n. 2. sc. pondo, Cic. 1) sc. Nummus, i. e. in valore sesqui tertium assem efficens; *mintegy tíz fillér (felpénz) volt betsire nézve*; so viel ohngefähr als zehn Pfennige. 2) Sestertium, ii, n. (sc. pondo) i. e. summa mille sestertiorum, v. gr. sexcenta sestertia, i. e. sexies centena millia sestertiorum. Cic. Not. HS. sign. Sestertii et Sestertia. Decies Sester-

tium, i. e. decies centena millia sestertiorum. Cic.

Sestiăcus, a, um, i. e. ex urba Sesto.

Sestĭăcus, a, um. *Sestiusi, ó róla nevezetett*; Sestisch, i. e. von einem Sestius benannt. Colum.

Sestias, ădis, f. 3. sc. puella, Stat. i. e. Hero.

Sestĭus, ĭi, m. 2. et Sestia, ae, f. 1. nomen familiare Romanum. Cic. Hinc: Adj. Sestius, a, um.

Sestos, v. —us, i, f. 2. urbs Thraciae ad Hellespontum. Liv.

Sestus, a, um, i. e. in vel ex urbe Sesto. v. gr. puella Sasta, i. e. Hero. Ovid.

Sēta, v. Saeta, ae, f. 1. *erős szőrszál, serte, disznóserte*; ein starkes Haar, eine Borste, z. B. der Schweine. Ovid. et Colum. 2) *serény, p. o. lónak, oroszlánnak a' serénye*; die Mähne, z. B. der Pferde, Löwen, u. s. w. Seta equina, Cic. *lószőr*; Pferdehaar. 3) *borosta, kefe*; ein Pinsel aus Borsten oder Haaren, eine Bürste. Vitr.

Sētăbis, vel Saetăbis, is, f. 1. urbs Hispaniae, hodie: S. Phelipe. Hinc: Setabitani, i. e. incolae hujus urbis. Plin.

Sētănĭa, ae, f. 1. et Setanium, ĭi, n. 2. i. e. species bulborum allii. Plin. 2) i. q. mespilus major. Plin.

Sētĭa, ae, f. 1. urbs in Latio, hodie: Sezza. Hinc: Setinus, a, um, i. e. ex hac urbe, et Setini, ōrum, pl. i. e. incolae hujus urbis. Plin.

Sētĭger, a, um, v. gr. sus, Virg. *sertés*; Borsten tragend. 2) pro: aper. Ovid.

Sētīnus, a, um, vide: Setia.

Sētōsus, v. Saetōsus, a, um, v. gr. aper, Virg. *kemény szőrű, sertés, borostás*; voller Borsten oder starker Haare, borstig, behaart.

Sētŭla, vel Saetŭla, ae, f. 1. *sertétske*; kleine Borste. Arnob.

Seu, Conj. i. q. sive; v. gr. seu, — seu; *vagy, — vagy*; entweder, — oder. Caes. Cic. 2) *bárha, ha szinte — is, és ha — is*; es sey, wenn auch, und wenn. Seu mare per longum cogitet ire', Prop. 3) *vagy*; oder. Plaut. Cic. etc.

Sēvectus, a, um, *félre tért, rendinél killyebb ment*; beyseite geführt, überschreitend. Prop.

Sēvěho, ěre, 3. *félre vinni*; seitwärts führen. Idem.

Sēvāceus, Sēvālis, vide: Sebaceus etc.

Sēvēre, Adv. *keményen, sanyarún*; ernstlich, ernsthaft, strenge. Cic. severius, Cic. severissime, Cic.

Sēvērĭtas, ātis, f. 3. *keménység, szoros fenyíték*; die Ernsthaftigkeit, Strenge Cic. Adhibere severitatem, Plaut. *szoros fenyítékben tartani*; mit Strenge behandeln.

Sēvērĭter, Adv. i. q. severe, Plaut.

Sēvērĭtūdo, ĭnis, f. 3. (severus), i. q. severitas, Plaut.

Sēvērus, a, um, v. gr. judex, Cic. *kemény*; ernsthaft, streng. 2) *komoly, kemény tekintetű, komor*; ernsthaft, dem äußerlichen Ansehen nach. Vultus severior, Cic. 3) v. gr. in filium severus, Cic. *kemény fenyítékű, v. fenyítéket tartó*; streng, hart. 4) *valóságos, valódi*; wahr, wirklich. Plin. 5) v. gr. custos, Cic. *gondos, szoros vigyázattal lévő*; genau, sorgfältig. 6) vita severa, S I. *sanyarú élet*; kümmerliches Leben. Comp. severior, Catull. Sup. severissimus, Cic.

Sēvērus, i, m. 2. cognomen Romanum, v. gr. Cornelius Severus; poeta, tempore Augusti. Imp.

Sēviānus, a, um. *Seviusi, Seviusról nevezetett*; Sevisch, i. e. von einem Sevius benannt. Plin.

Sēvir, v. Sexvir, ĭri, m. 2. plur. Seviri, *hat férjfiak, kik egy tisztséget viseltek*; Sechsmänner, oder ein Collegium von sechs Männern, die einerley Amt bekleideten. Capit.

Sēvĭrālis, e, i. e. Seviros concernens.

Sēvĭrātus, us, m. 4. i. e. munus Sevirorum. Petr.

Sēvo, āre, 1. vide: Sebo.

Sēvōcātus, a, um, *félre szólított*; bey Seite gerufen. 2) *elválasztott*; abgesondert. Petr.

Sēvŏco, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. aliquem, Cic. *félre szólítni valakit*; bey Seite rufen. 2) v. gr. aliquid ad se, Cic. *magához vonni*; an sich ziehen. 3) *elválasztani, elvonni, eltávoztatni*; absondern, trennen, entfernen. Animum a voluptate sevocare, Cic. *lemondani a' testi gyönyörűségekről*; dem Vergnügen entsagen.

Sēvōsus, a, um, id. qu. Sebosus.

Sēvum, id. qu. Sebum.

Sex, Indecl. *hat*; sechs. Cic. Bis sex, Cic. *tizenkettő*; zwölf.

Sexāgēnārius, a, um, *hatvanesztendős*; sechzigjährig. Suet.
Sexāgēni, ae, a, *hatvan*, *hatvanon*; sechzig, je sechzig. Liv.
Sexāgēniquini, ae, a, *hatvanöt*; fünf und sechzig. Front.
Sexāgēsies, *hatvanszor*; sechzigmahl. Mart. Cap.
Sexāgēsimus, a, um, v. gr. dies, Flor. *hatvanadik*; der sechzigste.
Sexāgies, Adv. *hatvanszor*; sechzigmahl. Cic.
Sexāginta, Indecl. *hatvan*; sechzig. Cic.
Sexangŭlāris, e, et Sexangularius, a, um, *hatszegletű*; sechseckig. Solin.
Sexāngŭlātus, a, um, *hatszegletes*; sechseckig. Solin.
Sexangŭlus, a, um, *hatszegletű*, *hatszegű*; sechseckig. Ovid.
Sexātrus, i, m. 2. *hatodik nap az Idusok után*; der sechste Tag nach den Ibidus. Varr.
Sexcēnārius, a, um, v. gr. cohors, Caes. *hatszázas*; aus sechshundert bestehend.
Sexcēni, ae, a, (sexcenti) *hatszáz*, *hatszázan*; sechshundert, je sechshundert. Colum.
Sexcentēni, ae, a, *hatszáz*, *hatszázan*; sechshundert, je sechshundert. Suet.
Sexcentēsimus, a, um, *hatszázadik*; der sechshundertste. Plin.
Sexcenti, ae, a, *hatszáz*, *hatszázan*; sechshundert. Plaut. 2) pro: innumeri, *ezeren*, *az az*, *igen sokan*; tausend, das ist: unzählige. Cic.
Sexcentĭes, Adv. *hatszászor*; sechshundertmahl. Cic.
Sexdēcies, Adv. *hatvanszor*; sechzigmahl. Plaut.
Sexdēcim, *tizenhat*; sechzehn. Liv.
Sexennālis, e, *hatesztendős*; sechsjährig. Gloss.
Sexennis, e, *hatesztendős*; sechsjährig. Plin.
Sexennium, ii, n. 2. *hatesztendei idő*; sechs Jahre. Cic.
Sexies, Adv. *hatszor*; sechsmahl. Liv. 2) *hatodszor*; zum sechsten Mahle. Vellej.
Sexprīmi, ōrum, pl. *a' városi tanátsnak hat elsőbb tagjai*; die sechs Obersten des Raths in kleineren Städten. Cic.
Sextadĕcĭmānus, *tizenhatodik Légióbéli, t. i. katona*; Soldat von der sechzehnten Legion. Plaut.

Sextānĕus, a, um, i. q. sextus.
Sextans, tis, m. 3. *két látnak egy hatod része*, *vagy: egy latnak harmad része*; der sechste Theil einer Unze. 2) *akármelly egésznek hatod része*; der sechste Theil eines jeden Ganzen. Cic.
Sextantālis, e, *egy hatodrésznyi*; den sechsten Theil betragend. Vitr.
Sextantārius, a, um, v. gr. pondo, Fest. *egy hatodrésznyi*, *p. o. font*; den sechsten Theil z. B. eines Pfundes betragend.
Sextārius, ii, m. 2. *hatod rész*; der sechste Theil. Fest. 2) v. gr. vini, Hor. *egy meszely*; ein Seidel.
Sextiānus, a, um, *Sextiusi*, *Sextiusról neveztetett*; Sextisch, von einem Sextius benannt. Cic.
Sextiliānus, a, um, *Sextiliusi*, *Sextiliustól való*; Sextilisch, von einem Sextilius herrührend. Macrob.
Sextīlis, e, *hatodik*; der sechste. 2) Sextilis, vel mensis sextilis, Hor. i. e. sextus mensis Romanorum a Martio numerando, qui mox in honorem Augusti Augustus nominatus est, Liv. Calendis Sextilibus, Liv. i. e. prima die Augusti.
Sextius, ii, m. e. et Sextia, ae, f. 1. nomen familiae Romanum. Hinc: Sextius, a, um, v. gr. lex, Liv. *Sextiusi*; Sextisch. Aquae Sextiae, urbs Galliae, Plin.
Sexto, sc. loco, Adv. *hatodszor*; sechstens, zum sechsten. Varr.
Sextŭla, ae, f. 1. sc. pars nempe unciae, Varr. *egy latnak egy harmad része*; der sechste Theil einer Unze, der dritte Theil eines Loths.
Sextum, Adv. *hatodszor*; zum sechsten Mahle. Cic.
Sextus, a, um, v. gr. liber, Cic. *hatodik*; der, (die, das) sechste. Casus sextus, i. e. Ablativus, Quint.
Sextusdĕcĭmus, a, um, *tizenhatodik*; der sechzehnte. Cic. etiam: sextusdecumus, a, um, Tacit.
Sexungŭlus, a, um, *kapzsi*, *tolvajos*; habsüchtig, diebisch. Plaut.
Sexus, us, m. 4. *nem, p. o. him vagy nőstény*; das Geschlecht, nähmlich männliches oder weibliches. Sexus masculinus, Cic. *férjfiúi nem*, *hím nem*; das männliche Geschlecht. 2) *a' nemző részek*; Geschlechtsglieder. Plin.
Sexvir, vide: Sevir.

Si, Conj. *ha, hogy ha*; wenn, wofern. Quid est quod exspectes, si, etc. Cic. Si qua pios respectant numina, etc. Virg. 2) pro: quando; *mikor, ha, ha majd*; wenn. Quod si cepero, tum mittam, Cic. 3) pro: utinam; *ók bajha!* o wenn doch! Si nunc se ostendat, Virg. 4) pro: postquam, Ter.

Siagon, önis, f. 3. *állkaptsa, álltsont*; der Kinnbacken. Plur. siagones: *állkaptsa inashúsai*; Muskeln der Kinnlade. Coel. Aur. Etiam: siagonitae, Idem.

Siăgŏna, n. plur. *állkaptsák*; die Kinnbacken. Coel. Aur.

Siăgŏnia, ae, f. 1. Id. qu. Arthritis maxillarum, Med.

Siăgŏnītae, ārum, m. pl. vide: Siagon.

Sibĕthus, i. q. Zibethus.

Sibĭlātor, ōris, m. 3. *sziszegő, süvöltő, fütyölő*; ein Zischer, Pfeifer. 2) *gúnyoló, tsúfoló*; ein Spötter. Mart. Cap.

Sibĭlātrix, icis, f. 3. e. gr. fistula, Mart. Cap. *sziszegő, süvöltő*; zischend, pfeifend.

Sibĭlātus, us, m. 4. *sziszegés, süvöltés, fütyölés*; das Zischen, Pfeifen. Coel. Aur.

Sibĭlo, āre, 1. *sziszegni, süvölteni, fütyölni*; zischen, pfeifen. Sibilat anguis, Virg. *sziszeg*; zischt. 2) e. gr. aliquem, Cic. *kipiszszegetni, kifütyölni*; auszischen, auspfeifen. Populus me sibilat, Hor.

Sibĭlus, a, um, *sziszegő, süvöltő*; zischend, pfeifend. Ora sibila, Virg. *sziszegő szájak*; zischende Mäuler.

Sibĭlus, i, m. 2. *sziszegés, süvöltés, fütyölés*; das Zischen, Pfeifen. Plur. sibili, m. et sibila, n. 2) *kipiszszegetés, kifütyölés*; das Auszischen, Auspfeifen. Cic. 3) sibilo alicui signa dare, Cic. *valakit piszszegetve hívni, piszszegetés által adni valakinek jelt*; einem bisten. 4) *zúgás, suhogás*; das Sausen. Sibilus austri, Virg.

Sibīna, v. Sibyna, ae, f. 1. *vaddszdárda neme*; eine Art von Jagdspieß. Tert.

Sĭbo, ōnis, m. 3. Idem. Gell.

Sibylla, ae, f. 1. *hajdani jövendőmondó asszony, sibilla*; eine ehemahlige Weissagerinn, Sibylle. Varr.

Sibyllīnus, a, um, *Sibillai, Sibillákat illető, ő tőlök származó*; Sibyllisch, Sibyllinisch, die Sibyllen betreffend, von ihnen herrührend. Libri Sibyllini, Cic. *Sibillák könyve, jövendölő könyvek*; sibyllinische Bücher.

Sĭbyna, vide: Sibina.

Sic, Adv. *igy, úgy, illyen, v. ollyan modon*; so, auf diese oder solche Weise. Fac sic, Cic. Saepe sequitur: a) ut, Cic. *hogy*; daß. b) ut; *mint, a' mint, mintha, valamint*; wie, als. Atticum sic amo, ut alterum fratrem, Cic. Sic suscipias, ac si esset etc. Idem. 2) pro: talis, Sic sum, Ter. Sic vulgus est, Caes. 3) *igy, minden akaddly nélkül, illy jól, ennyire, kívánság szerént*; so, ohne Hinderniß, so gewünscht. Mirabar, hoc si sic abiret, Ter. 4) *ekképpen, illyen állapotban*; so, in den Umständen. Quod me sic vides, Petron. 5) *illy, illyen, ollyan*; so. Jacentes sic temere, Hor. 6) *meglehetősen, tűrhetőképpen*; so so. Quid rei gerit? sic, tenuiter, Ter. Sic satis, Ter. 7) *tehát, igy hát, igy tehát*; so, so denn. Sic te Diva potens Cypri — regat, Hor. Sic ames, Ovid. 8) *azért, annakokáért*; deßwegen, daher, darum. Quia non est obscura tua benevolentia, sic fit, ut etc. Cic. 9) *erre, ezután, azután*; hierauf. Sic Numitori deditur, Liv. Not. siece pro: sic, Plaut. Siccine, pro: sicne, Tert.

Sīca, ae, f. 1. *rövid kard, handzsár, tőr, gyilok, gyilk*; der Dolch. Cic. 2) *tőrszúrás, allattomos gyilkosság*; ein Dolchstich, geheime Mordthat. Hinc sicae, venena — nascuntur, Cic.

Sĭcamber, bra, brum, *Sicambriai*; Sicambrisch. Ovid. Sicambri, Caes. populus Germaniae.

Sĭcambria, ae, f. 1 *Geldriai hertzegség*; das Herzogthum Geldern. 2) pars Vestphaliae. Geogr.

Sĭcāni, ōrum, m. plur. populus ex Hispania in Siciliam migrans, Virg.

Sĭcānia, ae, f. 1. *Szitzilia*; Sicilien. Ovid.

Sĭcănis, ĭdis, f. 3. *Szitziliai*; Sicilisch. Idem.

Sĭcānius, a, um, *Szitziliai*; Sicilisch. Virg.

Sĭcānus, et Sĭcănus, a, um, e. gr mons, Ovid idem. Sicani, incolae Siciliae, Virg.

Sicārius, ii, m. 2. *orozó*, *alattomos gyilkos*; ein Meuchelmörder, Banditt. Cic.

Sicca, ae, f. 1. urbs Numidiae, Plin.

Siccābilis, e, l. q. Siccatorius. Coel. Aur.

Siccāmen, inis, n. 3. i. q. Siccatio, Idem.

Siccānĕus, a, um, e. gr. pratum; Colum. *száraz*, *száraz természetű*, v. *nemű*, *kopár*; trocken, von trockner Art.

Siccānus, a, um, l. q. siccaneus, Plin.

Siccasco, cavi, ĕre, 3. *megszáradni*; trocken werden. Cato.

Siccātio, ōnis, f. 3. *száradás*; das Trocknen. Plin.

Siccātīvus, a, um, *szárasztó*; trocknend. Coel. Aur.

Siccātōrius, a, um, *szárasztó*, *szárasztó erejű*; trocknend, Kraft zu trocknen habend. Theod. Prisc.

Siccātus, a, um, *aszalt*, *szárasztott*; gedörrt, getrocknet. Siccati fontes, Ovid. *kiszáradt források*; ausgetrocknete Brunnen.

Sicce, Adv. *szárazon*; trocken, im Trocknen. Colum. 2) Met. *erő nélkül*, *soványan*: ohne Kraft. e. gr. dicere, Cic. *Izetlenül*, *hathatóság nélkül beszéllni*; ohne Nachdruck reden. 3) pro: sic. Plaut.

Siccesco, ĕre, 3. i. q. Siccasco. Vitr.

Siccĭficus, a, um, *szárasztó*; trocken machend. Macr.

Siccĭne, Adv. pro: sicne, *így é? úgy é?* so? Siccine agis? Ter.

Siccĭtas, ātis, f. 3. e. gr. paludum, Caes. *szárazság*, *aszottság*; die Trockenheit. 2) *száraz idő*, *szárazság*, *aszály*: trockne Witterung Dürre. Liv. 3) Met. e. gr. orationis, Cic. *szárazság*, *soványság*; die Trockenheit, Magerkeit. 4) e. gr. corporis. Cic. l. q. firmitas.

Sicco, āvi, ātum, āre, 1. (siccus) e. gr. vellera, Virg. herbas, Ovid. paludes, Cic. *szárasztani*, *aszalni*; trocknen, trocken machen. Fluctus siccare marinos, Prop. Prov. *rostával hordani a' vizet*; unmögliche Dinge vornehmen. 2) Trop. e. gr. calices, Hor. *kiinni*, *kiürítni*, *fenekig kiinni*; austrinken, ausleeren. 3) e. gr. ovem, Ovid. *fejni*; melken. 4) e. gr. ubera, Virg. Plin. *szívni*, *szopni*, *kiszovni*; saugen, aussaugen.

Siccŏcŭlus, a, um, *száraz szemű*, *a' ki nem könnyen sír*; trockene Augen habend, der nicht leicht weint. Plaut.

Siccus, a, um, *száraz*, *aszú*; trocken, dürr. Sicco pede, Liv. *száraz lábbal*; trockenes Fußes. 2) siccis oculis adspicere, Hor. *könnyezés nélkül*; ohne Thränen. 3) *szomjas*; durstig. Siccus siti, Plaut. *igen szomjas*, *elaszott torkú*; sehr durstig. 4) e. gr. vir, Idem. *józan*, *józan életű*, *mértékletes*; nüchtern, mäßig. 5) e. gr. mulier. Plaut. *festetlen*; ungeschminkt. 6) *érzéketlen*, *hideg*; ohne Gefühl, kalt. Sicca (puella) sc. in concubitu, Ovid. 7) *tudatlan*, *értetlen*, *gyakorlatlan*; unwissend, ungeübt. Svet. 8) e. gr. mors, Juv. *természetes*; natürlich. 9) e. gr. oratio, Cic. *szószaporítás nélkül való*, *helyes*, *de száraz*; ohne Weitläufigkeit, richtig, aber trocken. Nihil erat in ejus oratione nisi sincerum, nihil nisi siccum, atque sanum, Idem. 10) *egésséges* (*mint az olly test*, *mellyben nints felesleg való nedvesség*): gesund (wie ein Körper ist, der keine überflüssigen Feuchtigkeiten hat). 11) *szárasztó*; trocknend. Scrib. Larg. Comp. siccior, Pallad. Sup. siccissimus, Col.

Sicel, Indecl. i. q. Siclus, Petr.

Sicĕlion, i, n. 2. i. q. psyllion, Plin.

Sicĕlis, ĭdis, f. 3. *Szitziliába*, v. *-ból való*, *Szitziliai*; in, aus, oder bey Sicilien, Sicilisch. Sicelides Musae, Virg. i. e. Theocriteae, *pásztordal Músái*; die Musen des Schäfergedichts.

Sicĕlisso, i. q. Sicilisso.

Sicĕra, ae, f. 1. *részegítő ital a' Zsidóknál*; ein berauschendes Getränk bey den Hebräern. Hieron.

Sichaeus, v. Sychaeus, i, m. 2. maritus Didonis, Virg.

Sicīla, ae, f. 1. *tőr*, *handzsár*; ein Stilet. Colum. 2) *faragókés*; ein Schnitzmesser. Gloss.

Sicīlātus, a, um, e. gr. latro, Colom. *tőrös*, *a' kinél tőr van*; mit einem Stilete versehen.

Sicĭlia, ae, f. 1. *Szitzilia*; Sicilien. Geogr.

Sicĭlīces, ium, plur. *dárdának vasas vége*; eiserne Spitzen an Spießen. Fest.

Sicĭlĭcissito, āre, 1. *Szitziliai dolgokat foglalni magában*, *Szitziliai*

szokásokat, v. beszédet fejesni ki; ficilifieren, i. e. ficilifche Dinge enthalten, ficilifche Gebräuche, Sprache 2c. ausdrücken. Plaut.

Sĭcĭlĭcŭla, ae, f. 1. (Dim. a Sicilis) *sarló, kis kasza*; ein Sichel, kleine Sense. Plaut.

Sĭcĭlĭcus, v. Sĭcĭlĭquus, i, m. 2. quarta pars unciae, Fest. 2) quarta pars pollicis, Plin. 3) 48-va pars horae, Idem. 4) 48-va pars jugeri, Colum.

Sĭcĭliensis, e, e. gr. fretum, Cic. bellum, Svet. *Szitziliai*; Sicilisch.

Sĭcĭlīmentum, i, n. 2. (sicilio) *sarjú*; das Grummet. Coto.

Sĭcĭlio, ire, 4. (sicilis) e. gr. prata, Varr. *lekaszálni, levágni, szénatsinálás után, sarjút tsinálni, másodszor kaszálni*; mit der Sichel abmähen oder abschneiden, nachdem bereits Heu gemacht worden, folglich nachmähen.

Sĭcĭlis, is, f. 3. (seco) *metsző, v. vágókés, kard, sarló, kasza, 's a' t.* ein Werkzeug zum Schneiden oder Hauen, Schwert, Sichel 2c. Plin.

Sĭcĭlisso, āre, 1. *Szitziliai módon, durván, v. parasztosan beszéllni*; Sicilisch oder bäuerisch reden. Plaut.

Sĭcinnista, ae, m. 1. *bizonyos tántzos, v. tántzoló*; eine Art Tänzer. Gell.

Sĭcinnium, ii, n. 2. *Satyrusi tántz neme*; eine Art satyrischen Tanzes. Id.

Sĭcinius Dentatus, m. 2. heros Romanus, Gell.

Sĭcinus, i, f. 2. insula maris Aegei penes Cretam, Plin.

Sĭclus, i, m. 2. *siklus, 'sidó pénz, féltallért érő*; ein Seckel, eine hebräische Münze, galt einen halben Thaler. Hieron.

Sĭcŏris, is, m. 3. fluvius Hispaniae, hodie: Segre. Caes.

Sĭcŭbi, Adv. pro: si alicubi, *ha valahol*; wenn irgendwo. Cic.

Sĭcŭla, ae, f. 1. (Dim. a sica) *kis tör, törötske, kis gyilk, v. gyilok, kis handzsár*; ein kleiner Dolch. Plaut. 2) penis brevis, Catull.

Sĭcŭlus, a, um, *Szitziliába, v. -ból való, Szitziliai*; in, aus, bey Sicilien, dahin gehörig, Sicilisch. e. gr. pastor, Virg. i. e. poëta Theocritus. Siculi fratres, Mart. i. e. Amphinomus et Anapis, e. gr. conjux, Juv. i. e. Proserpina; e. gr. fuga, sc. Sex. Pompeji, Prop. e. gr. tyrannus, Ovid. i. e. Phalaris, Hinc: Siculi, *Sitziliabeliek*; die Sicilier. Cic. Siculum fretum, quod est inter Italiam et Siciliam, hodie: Faro di Messina. 2) i. q. stultus, Plaut.

Sĭcum, i, n. 2. urbs Illyriae, Plin.

Sĭcunde, Adv. pro: si alicunde, *ha valahonnan, ha valahonnét*; wenn irgendwoher. Cic.

Sĭcut, v. sicŭti, Adv. *mint, miként, mihelyt ppen, a' mint*; wie, gleichwie. Plaut. 2) *mintegy*; gleichwie. Ex his diversis sicut familiis, Cic. 3) *mintha*; gleich, als wenn. Sall. 4) *ámbár -is, noha, noha -is, jóllehet, ha szinte -is*; obschon, obgleich. Liv.

Sĭcŭti, vide: Sicut.

Sĭcya, ae, f. 1. *köppöly*; ein Laß- oder Schröpfkopf. Hor.

Sĭcyon, ōnis, f. 3. urbs Achajae. Hinc: Sicyonius, a, um, e. gr. bacca, Virg. (*olajbogyó*; Olive) *Sicyoni*; Sycionisch.

Sĭcyŏnagrĭon, ii, n. 2. *vad ugorka*; wilder Kümmerling. Apul.

Sĭcyŏnia, ōrum, n. plur. (Sicyon) *asszony lábbeli neme*; eine Gattung von Weiberschuhen Cic.

Sĭcyŏsagrĭos, *vad ugorka*; wilde Gurke. Apul.

Sĭcys, yos, *ugorka*; eine Gurke. Diosc.

Sĭda, ae, v. Side, es, f. 1. urbs Pamphiliae, Cic. hodie: Candaior. 2) *pómagránátfa*; ein Granatapfelbaum.

Sĭdĕrālis, e, (sidus) *tsillagot, tsillagokat, tsillagzatokat illető*; die Gestirne betreffend. e. gr. scientia, Plin. *tsillagvizsgálás tudománnyja*; die Sternwissenschaft.

Sĭdĕrātĭcius, v. -tius, a, um, e. gr. jumentum, Veget. siderationis morbo laborans; *megmerevedett, agyvelögyúladásos a' napsütés, v. napégetés miatt*; erstarrt, hirnwüthig vom Sonnenstich.

Sĭdĕrātio, ōnis, f. 3. *tsillagzat, tsillagzatok állása, p. o. valaki sorsára nézve*: die Constellation, Stand der Gestirne, z. B. in Rücksicht auf das Schicksal Jemandes. Firmic. 2) *időjárásból, különösen hévségből származó betegség, rugydzás, ragya, v. fában esett kár*; eine von der Witterung, besonders Hitze, herrührende Krankheit oder Beschädigung der Bäume. 3) *tagelhalás, megmerevedés, napsütés, napégetés*; Erstarrung, Sonnenstich. Scrib. Larg.

Sĭdĕrātitius, vide: Sideraticius.

Sīdĕrātus, a, um, *égi háború által, v. ragya miatt kiesszett, kiaszott, ragya érte*; vom Wetter getroffen. Plin. 2) *megmerevedett, szélütött, gutaütött*; erstarret, vom Schlage gerührt. Idem.

Sīdĕrĕus, a, um, (sidus) e. gr. Coelum, Ovid. arx, sedes (i. e. coelum) Idem. et Virg. *tsillagokkal telyes, tsillagos*; voller Gestirne oder Sterne, gestirnt. Siderei ignes, Ovid. i. e. astra, e. gr. canis, Idem. *ebtsillagzat*; das Hundsgestirn. 2) *mennyei, isteni*: himmlisch, göttlich. e. gr. dea, Prop. i. e. luna. 3) e. gr. colossus, Mart. *magas*; hoch. 4) Trop. *pompás, derék*; vortrefflich. e. gr. Pedo, Ovid. *szép*; schön. 5) e. gr. clypeus, Virg. *tündöklő, tsillámló, fénylő*; glänzend, strahlend. 6) *világos égitestől (p. o. naptól) származó, v. ahoz tartozó*; von einem leuchtenden Himmelskörper, z. B. Sonne ꝛc. herrührend, dahin gehörig. Siderei ignes, Ovid. *a' nap*; die Sonne. e. gr. aestus, Ovid. *naphévség*; die Sonnenhitze.

Sīdĕrion, i, n. 2. *galambbúz, szaporafü*; das Eisenkraut. Plin. (Verbena, L.)

Sīdĕrītes, ae, m. 1. *mágnes, mágneskő*; der Magnet, Magnetstein. Plin. 2) *gyémánt nemü drágakő*; ein Edelstein aus dem Geschlechte der Diamanten. Idem.

Sideritĕsis, i. q. heliotropium, Apul.

Sīdĕrītis, idis, f. 3. *forrasztófü*; das Gliedkraut. Plin. L.

Sīdĕrŏpoecilos, i, m. 2. *esmeretlen tarka drágakő*; ein unbekannter bunter Edelstein. Plin.

Sīdĕror, ātus sum, āri, Dep. 1. morbo siderationis laborare; *megmerevedni, érzéketlenné lenni*; erstarren, gefühllos werden. Plin.

Sīdĕrōsus, a, um, i. q. Sideratus. 2) Subst. *kösszvényes, v. szárasbetegségben lévő, aszszúkórságos*; einer, der an der Gicht oder Schwindung der Glieder krank liegt. Gloss.

Sīdĭcīnus, a, um, urbem Campaniae: Teanum Sidicinum concernens, *Sidicinumi*; Sidicinisch. Virg. Sidicini incolae ejusdem, Cic.

Sīdium, ii, n. 2. (side) *pómagránát héjja*; die Schalen von Granatäpfeln.

Sīdo, sidi, et sēdi, ĕre, 3. *leereszkedni, letelepedni, leülni*; sich herablassen, sich niederlassen, sich setzen. Columbae super arbore sidunt, Virg. 2) *megfenekleni, mint p. o. a' hajó, leülni a' fenekére t. i. a' víznek, elsülyedni, lesülyedni*; liegen oder sitzen bleiben, sinken, zu Grunde gehen. Nep.

Sīdon, ōnis, f. 3. urbs Phoeniciae, hodie Saïd. Virg.

Sīdōnĭcus, a, um, id. nb. Sidonius, Sall.

Sīdōnes, um, id. qu. Sidonii, Curt.

Sīdōnis, ĭdis, o. Adj. *Sidonbéli, Tírusi*; Sidonisch, Tyrisch. Ovid.

Sīdōnius, a, um, *Sidonbéli, Tírusi, Phoeniciai*; Sidonisch, Tyrisch, Phönicisch. Sidonius hospes, i. e. Cadmus, Ovid. Sidonii, ae. incolae urbis Sidonis, Ovid.

Sīdus, ĕris, n. 3. *minden világos, v. világoskodó égitest, p. o. nap, hold; stb.* der leuchtende Himmelskörper, Sonne, Mond. Ovid. Justin. Plin. 2) e. gr. Veneris, Saturni, Plin. *bolygótsillag*; ein Planet. 3) *tsillagzat, több tsillagokból álló égi jel, v. jegy*; Gestirn, Sternbild. Cic. Liv. 4) *tsillag*; ein Stern. Sidera innumerabilia, Cic. 5) *ég, menny*; der Himmel. Ad sidera missus, Juv. Ad sidera ferre, Virg. *égig, v. egekig emelni, az az: igen dítsérni, magasztalni*; bis zum Himmel erheben, sehr loben. Vertice sidera tangere, Ovid. v. ferire, Hor. *nagy, boldog, szerentsés isteni, v. más halandók felett lenni, v. felemelkedni*; groß, glücklich, göttlich, über andere Sterbliche erhaben seyn. Videt nubes et sidera, Virg. *valósággos isten*; ist wirklich ein Gott. 6) *éjtszaka*; die Nacht. Exactis sideribus, Prop. 7) e. gr. Fabiae gentis, Ovid. i. q. decus. 8) *esztendőrész, v. szakasz*; die Jahrszeit. Quo sidere terras v[illegible] veniat, Virg. Hiberno side[illegible] *télen*; im Winter. 9) *s*[illegible]*tlenség*; das Schicks[illegible] Vivere me duro sid[illegible] o sidere natus, S[illegible] *tsillag alatt születet*[illegible] Ge[illegible]chen geboren. [illegible]*vatar, szélvész*; [illegible] der Sturm. Grave s[illegible].

Sidūsa, ae, f. 1. [illegible] penes Ephesum, [illegible]

Sīdyma, ōrum, plur. urbs Lyciae, Idem.

Siem, es, etc. pro: sim, sis, etc. Ter.

Sifo, Sifon, i. q. Sipho.

Sīga, ae, f. 1. urbs Mauritaniae, hodie: Ned Koma, Mela.

Sīgālion, ōnis, m. 3. deus Aegyptiorum, i. q. Harpocrates, Auson.

Sigamber, Sigambri etc. vide: Sicamber, etc.

Sīgēius, a, um, vide: Sigeum.

Sīgēum, i, n. 2. urbs et promontorium in Troade hodie: Capo di Janizzari, vel potius: Giaurkoi. Hinc: Sigeïus et contr. Sigeus, a, um, a) *oda való, Sigeumi*; dahin gehörig, Sigeisch. Cic. b) *Római*; Römisch. Sil.

Sīgēus, a, um, vide: Sigeum.

Sigillārĭa, ium, n. plur. (sigillum) munera, quae sigillis constabant, iconculae et alia, quae amatores amatis et pueris mittebant. Sen. 2) vicus Romae ubi praeter sigilla, libri, et aliae res vendebantur. Svet. 3) festa, in quibus signa parva ab amicis missitabantur. Macr.

Sigillārĭcius v. —tius, a, um, festa Sigillaria concernens, Spart. 2) (a sigillum) *petsételéshez való*; zum Siegeln gehörig. e. gr. annulus, Vopisc. *petsétnyomó gyűrű*; ein Siegelring.

Sīgillāris, e, *petséteket v. képeket illető, azokhoz való*; die Petschafte oder Bildnisse betreffend. Idem.

Sigillātim, Adv. *egyenként, külön külön*; einzeln, Suet.

Sĭgillātus, a, um, e. gr. scyphus, Cic. *képekkel, v. apró figúrákkal tsifrázott*; mit Bildern oder kleinen Figuren geziert. 2) *petsételt, meg petsételt*; gesiegelt. Gloss.

Sigilliŏlum, i, n 2. Dim. *képetske, kis figura*; ein Bildchen, kleine Figur. Arnob.

Sigillo, āre, *képet metszeni, v. faragni valamire*; ein Bildwerk machen. Col. 2) *petsételni*; siegeln. Gloss.

[illegible]m, i, n. 2. Dim. *képetske, jel* [illegible] kleines Bild, kleine Fi[illegible] [illegible]m in qua sigilla erant, [illegible] *kép, v. figúra, már*[illegible] [illegible] *viaszból, 's a' t.* [illegible]ne aus Mar[illegible] [illegible]dem. Ovid. [illegible]. Impri[illegible] [illegible]mere

Siglum, i, n. 2. Plur. sigla, *egyes betűk, mellyek egész szókat jelentenek, rövidítések*; einzelne Buchstaben, die ganze Wörter bedeuteten, Abbreviaturen. Justian. Etiam: Siglae, Idem.

Sigma, ătis, n. 3. mensa sex v. septem capiens convivas, similitudine literae Graecae ejusdem nominis, quod semicirculari forma pingebatur ut C Latinorum, Mart. 2) *illyen forma ferdőkád*; eine so gestaltete Badewanne. Sidon.

Signācŭlum, i, n. 2. *jel*; das Zeichen. Tert. 2) *tzimer, kép a' petsétnyomón, petsét*; das Bild im Petschafte, Siegel. Apul.

Signanter, Adv. *jelesen, tulajdonképpen, vildgosan*; bezeichnend, eigentlich, deutlich. Auson.

Signāte, Adv. idem, Gell. signatius, Amm.

Signātĭo, ōnis, f. 3. *jegyezés, megjelelés*; die Bezeichnung. Tert.

Signātor, ōris, m. 3. *megjelelő, jegyző*; ein Zeichner. vel. 2) *petsételő*; ein Siegler. Idem.

Signātōrius, a, um, *petsételéshez való, v. tartozó, petsételésre szolgáló*; zum Siegeln dienlich. e. gr. annulus, Val. Max. *petsétnyomógyűrű*; ein Siegelring.

Signātūra, ae, f. 1. *jel, jegy, megjelelés*; ein Zeichen, die Bezeichnung. Gloss. 2) *megpetsételés*; das Siegeln. Suet.

Signātus, a, um, *megjelelt*; gezeichnet. 2) *vert, p. o. pénz*; gemünzt. Ulp. 3) *petsételt, megpetsételt*; gesiegelt. 4) Met. e. gr. virgo, Lucil. ap. Non. *szeplőtelen*; rein. 5) *magát kimutató, jeles*; sich auszeichnend, angesehen. Non.

Signĭa, ae, f. 1. urbs Latii, hodie: Segni, Hinc: Signīnus, a, um, e. gr. vinum, Cels *Signiai*; Signisch. Signini, incolae ejusdem, Liv.

Signifĭcĭo, ĕre, 3. pro: significare, Paud.

Signĭfer, a, um, *jel, jegy, v. kép hordozó*; ein Zeichen, oder Bild, tragend. e. gr. crater, Val. Fl. *képes, képekkel tzifrázott*; mit Bildern geschmückt. 2) e. gr. orbis, v. signiferum coelum, Astrol. *égijegykerület*; der Thierkreis. 3) *megjelelt, jegyes*; bezeichnet.

Signĭfer, ĕri, m. 2. *zászlótartó*; ein Fähnrich. Cic 2) e. gr. juventutis,

v. foglalt; zusammengesetzt. 2) *font, kötött, fűzött*; geflochten. Flores serti, Lucan. *bokréta*; ein Blumenstrauß. 3) caput regali majestate sertum, Mart. Cap. *királyi módon megkoronázott fő*; ein königlich gekröntes Haupt.

Sĕrum, i, n. 2. *savó*; die Molken. Virg. Plin. 2) e. gr. sangvinis, Med. *vizes nedvesség a' vérben*; die wässerige Feuchtigkeit im Blute. 3) e. gr. biliosum, Idem. *epés nyálkásság, v. sűrű nyál*; der gallichte Schleim.

Sērum, i, n. 2. *késő estve*; der späte Abend. Rem in serum trahere, Liv. *elhalasztani*; aufschieben.

Sērus, a, um, *késői, késön való, késedelmes, lassú*; spät, langsam. Cic. 2) e. gr. apes, Liv. *melly későre telyesittetik*; spät in Erfüllung gehend. 3) *igen késön lévő*; zu spät. Cic. Comp. serior, Tibull. Sup. serissimus, Vell. Pat.

Serva, ae, f. 1. *rabszolgáló*; eine Sclavinn. Liv.

Servābilis, e, *megtartható, megmenthető*; was erhalten, oder gerettet werden kann. Ovid.

Servāculum, i, n. 2. *vasmatska*; der Schiffanker. Isid.

Servans, antis, o, *megtartója, p. o. a' rendnek, törvénynek*; beobachtend. Servantissimus aequi, Virg.

Servātio, ōnis, f. 3. *fenntartás, megtartás*; die Erhaltung. 2) *megszabaditás, megváltás*; die Erlösung. 3) *megtartás, szem előtt tartás*; die Beobachtung. Plin.

Servātor, ōris, m. 3. *szemmeltartó, figyelmező*; der Beobachter, Achtunggeber. Lucan. 2) v. gr. fuederis, Claud. *megtartó, bétöltő, a' ki valamit megtart, bétölt, v. telyesit*; Beobachter, der etwas hält, erfüllt, Genüge thut. 3) v. gr. reipublicae, Cic. mundi, Prop. *megtartó, megszabadító*; der Erhalter, Erretter. 4) *megőrző, oltalmazó*; der Verwahrer. Stat.

Servātrix, īcis, f. 3. *megtartó, megszabadító, t. i. asszony*; die Erhalterinn, Erretterinn. Ter. 2) *megoltalmazó*; die Verwahrerinn, Beschützerinn. Stat. 1) *bétöltő, telyesitő*; die Beobachterinn. Apul.

Servia, ae, f. 1. *virágkoszorú, vagy bokréta*; ein Blumenstrauß. Tert.

Servia, ae, f. 1. *Szervia (ország)* Servien.

Serviānus, a, um, v. gr. actio, Pand. *Serviusi, Serviustól neveztetett*; Servisch, vom Juristen Servius Sulpicius benannt.

Servĭcŭlus, i, m. 2. *rabszolgátska*; ein kleiner Sclav. Tert.

Serviliānus, a, um, *Serviliusi*; Servilisch, vom Servilius. Tacit.

Servilicŏla, ae, c. 1. *rabszolgákat betisztelő, betsűlethen tartó*; die Sclaven ehrend. Plaut.

Servīlis, e, v. gr. jugum, Cic. indoles, Liv. *rabszolgai, szolgai*; die Sclaven betreffend, sclavisch.

Servīlĭter, Adv. *rabszolgai módon*; sclavisch, auf sclavische Art. Cic.

Servilius, ii, m. 2. nomen familiare Romanum. Hinc: Servilius, a, um, v. gr. lex, i. e. a Servilio ita nominata.

Servio, ivi et ii, itum, ire, 4. v. gr. apud aliquem, Cic. alicui, Ter. *szolgálni, szolgálatban lenni, rabszolgáskodni*; dienen, dienstbar seyn, Sclav seyn. 2) *valami végre szolgálni, valami végre való lenni, v. használtatni*, dienen zu etwas, dienlich seyn, taugen zu etwas, gebraucht werden zu etwas. Chartis serviunt calami, Plin. Candelae luminibus, Plin. 3) v. gr. alicui, Cic. amori aliorum, Cic. *szolgálni, szolgálatjával kedveskedni*; dienen, Dienste erweisen, gefällig seyn, willfahren. 4) v. gr. brevitati, Cic. valetudini, Cic. gloriae, Cic. *rajta lenni valamin, azon, v. rajta igyekezni*; sorgen für etwas, Mühe anwenden auf etwas. 5) v. gr. tempori, Cic. *tekintetbe venni valamit, alkalmaztatni magát valamihez*; Rücksicht haben, sich richten nach etwas, sich schicken in etwas. z. B. in die Zeit. 6) cupiditatibus servire, Cic. *a' testi kívánságoknak vagy bujaságnak adni magát*; den Wollüsten ergeben seyn.

Servĭtium, ii, n. 2. *rabszolgaság*; die Sclaverey, der Sclavenstand, Sclavendienst. Ducere aliquem in servitium, Liv. 2) *szolgálat*; der Dienst. Servitium praestare, Liv. Cic. *szolgálni, szolgálatot tenni, eljárni a' szolgálatjában*; dienen, Dienst leisten, seinen Dienst verrichten. 3) *tseléd, tselédek*; das Gesinde. Domare servitium, Cic. *fenyiték alatt tartani a' tselédeket*; das Gesinde regieren.

Servitrix, icis, f. 3. *szolgáló ledny, ssalgáló, rabssalgáló*; die Dienerinn, Magd, Sclavinn. Plaut.
Servitūdo, inis. f. 3. *szolgasdg, rabszolgasdg*; die Sclaverey. Liv.
Servitus, ūtis, f. 3. *szolgasdg, rabssalgasdg*; die Dienstbarkeit, Leibeigenschaft, Knechtschaft, Sclaverey. Cic. Esse in servitute, Cic. *rabszalgasdgban lenni, rabssolgáskodni*; in der Sclaverey seyn, ein Sclave seyn. Servitutem servire, Cic. *rabssalgáskodni*; als Sclav dienen. 2) *lekötelesztetés*; die Verbindlichkeit. Officii servitus, Cic. *hivatalbeli kötelesztetés, tartasó kötelesség*; die Verbindlichkeit zur Pflicht. 3) *tartozás, melly valaminek birtokához köttetik, p. o. hogy az udvaroman a' szomsséd keresztül járhasan*; die Dienstbarkeit, Servitut. JCt. 4) *a' szolgák, tselédek*; die Dienerschaft, das Gesinde. Hor.
Servius, ii, m. 2. praenomen Romanum, v. gr. Serv. Tullius, primus rex Romae. Serv. Sulpicius. Cic.
Servo, avi, ātum, āre 1. v. gr. populum, Cic. navem, Nep. *megtartani, ki, v. megmenteni*; erhalten, erretten, retten. Ope sua servare aliquem, Ovid. *valakit megtartani. megszabaditni, t. i. segítsége áltál*; einen erhalten. 2) *tartagatni, eltenni, megtartani*; versparen. Ad aliud tempus servare. Cic. Vinum in vetustatem servare, Cato. 3) v. gr. amicitiam, Cic. legem, Cic. pacem cum aliquo, Cic. promissa, Cic. *megtartani, megállni, meg nem sérteni, ellene nem tselekedni*; halten, beobachten, nicht verletzen, nicht dawider handeln. Fidem servare, Cic. *szavát megtartani, telyesitni*; Wort halten. 4) *szemmel tartani, figyelmesni, vágy vigyázni red*; Achtung geben, beobachten. 5) *megtartani, t.i. valamit a' maga állapatjában megtartani*; erhalten, etwas in seinem Stande erhalten. Caes. Cic. 6) v. gr. aliquid ab aliquo, Pand. *megnyerni, p. a. valamit valakitól*; erhalten, erlangen, bekommen. 7) *tartózkodni valahol*; sich wo aufhalten. Sylvas et flumina servat, Virg. 8) v. gr. falcem, Virg. Scil. manu; *tartani, t. i. a' kezében*; halten, haben.
Servŭla, ae, f. 1. *rabszolgálótska*; die Sclavinn. Cic.
Servŭlus, v. Servŏlus, i, m. 2. *rabszolgátska*; ein Sclav. Cic.
Servus, a, um, *szolgálatra való, szolgáló, szalgálni tartozó*; dienstbar, zum Dienste verpflichtet. Ovid. 2) *szalgai, rabszolgai*; sclavisch, knechtisch. Imitatorum servum pecus. Hor. 3) *egészen aldja vettetett, rabja valaminek*; knechtisch ergeben. Pectus servum vitiis, Ovid. *a' gonosságnak, v. bűnöknek rabja*; den Lastern ergeben.
Servus, i, m. 2. *rabszolga*; ein Knecht, Sclave. 2) *szolga. a' ki valakinek szalgál*; ein Knecht, Diener. Cic. 3) Met. servus libidinum, Plin. *bujaságnak rabja*; den Wollüsten ergeben. 4) servus a manu, Suet. *iródeák*; ein Schreiber.
Sēsăma, ae, vide: Sesamum.
Sēsămĭnus, a, um, v. gr. oleum, i. e. pressum ex Sesamo. Plin.
Sēsămŏides, is, n. 3. *szezámfűhöz hasonló plánta*; ein dem Sesam ähnliches Kraut. Plin.
Sēsămŏīdĕus, a, um, *szezámfű forma*; dem Sesam ähnlich. Ossa sesamoidea sunt ossicula 16, 20. vel plura aliquando, à figura sesami seminis dicta. Med.
Sēsămum, i, n. 2. et Sesăma, ae, f. 1. *szezámfű, mellynek a' magvából a' napkeletiek alajat ütnek*; der Sesam; Sesamenkraut. Plin. et Linn.
Sesămus, i, m. 2. urbs Paphlagoniae, hodie: Samastro. Mela.
Sescuncia, ae, f. 1. *három lát*; drey Loth. Colum. 2) *egy tisenkétfelé osztott egésznek másfélnyi része*; anderthalb Zwölftheile. Pand.
Sescunciālis, e, v. gr. crassitudo, Plin. *másfél hüvelyknyi*; von anderthalb Zoll.
Sescunx, v. Sesquunx, cis, m. 3. id. quod sescuncia, Plin.
Sescŭplex, v. Sesquiplex, icis, *másfél*; anderthalb. Cic.
Sescuplus, v. Sesquiplus, a, um, *másfél*; anderthalb. Plin.
Sese, Accus. duplicatus a Pronom. Sui; *magát*; sich. Cic.
Sēsĕlis, is, f. 3. *gurgulya (plánta)*; der Sesel, ein Kraut. Cic.
Sesostris, is, et idis, m. 3. rex Aegyptiorum, Tac.

Sesqui, *másfél*; anderthalb. Sesqui esse majorem, Cic.

Sesquialter, a, um, *másfél, egy és fél*; anderthalb, ein und ein halbes. Cic.

Sesquicŭlĕāris, e, v. gr. dolium, Colum. *harmintz tsebres*; dreyßig Eimer enthaltend.

Sesquidĭgĭtālis, e. *másfél ujjnyi, vagy hüvelyknyi*; von anderthalb Zoll. Vit.

Sesquidĭgĭtus, i, m. 2. *másfél hüvelyk*; anderthalb Zoll. Vitr.

Sesquihōra, ae, f. 1. *másfél óra, v. óranyi*: anderthalb Stunden. Cic.

Sesquijūgĕrum, i, n. 2. *másfél hold*; anderthalb Juchert. Plin.

Sesquilībra, ae, f. 1. *másfél font*; anderthalb Pfund. Colum.

Sesquimensis, is, m. 3. *másfél hónap*; anderthalb Monath. Varr. 2) Adj. sequimensis, e, *másfél hónapos*; anderthalb monathlich. Varr.

Sesquimŏdĭus, ii, m. 2. *másfél Római véka vagy mérő*; anderthalb (römische) Scheffel. Varr.

Sesquioctāvus, a, um, *nyoltzadfél*; achthalb. Cic.

Sesquiŏpĕra, ae, f. 1. *másfélnapi munka*; anderthalb Tage Arbeit, anderthalb Tagewerk. Colum.

Sesquiŏpus, ĕris, n. 3. idem. Plaut.

Sesquipĕdālis, e, v. gr. latitudo, Vitr. *másfél lábnyi, v. lábnyomnyi*; von anderthalb Fuß oder Schuh. Sesquipedalia verba, Hor. a) *igen hoszszú szok, és fellengős szók*; sehr lange Wörter und hochtrabende Wörter. b) *ditsekedő, kérkedő szók*; großprahlerische Worte. Cic.

Sesquipĕdānĕus, a, um, i. q. sesquipedalis. Plin.

Sesquipes, ĕdis, m. 3. *másfélláb, p. o. a' hosszsza, széle*; anderthalb Fuß, z. B. in der Länge, Breite &c. Plaut.

Sesquiplex, Sesquiplus, vide: Sescuplex, Sescuplus.

Sesquitertius, a, um, *harmadfél*; dritthalb. Cic.

Sesquiŭlysses, Sescŭlysses, is, m. 3. *másfél Ulisses, az az: felette ravasz ember*: anderthalber Ulysses, i. e. sehr listiger Mensch. Plin.

Sessia, vel Sesia columna, in Circo maximo, cui Dea Sessia, i. e. dea sati imposita erat. Tert

Sessibŭlum, i, n. 2. (sedeo) *ülőhely, szék*; ein Sitz, Stuhl, Sessel. Tac.

Sessilis, e, (sedeo) v. gr. tergum (equi) Ovid. *megülhető, a' minn könnyű ülni*; gut zum Sitzen, dazu geschickt. 2) *a' mi könnyen ül, jól megfeneklő, v. ülő*; leicht sitzend. Plin. 3) *ülő, alatsony*; sitzend, niedrig. Lactuca sessilis. Plin.

Sessimōnium, ii, n. 2. v. gr. deorum, Vitr. *ülőhely, múlatóhely, lakás*; ein Sitz, Aufenthalt, Wohnung.

Sessio, ōnis, f. 3. (sedeo) *ülés*; das Sitzen. Cic. 2) *ülőhely, ülés, a' hol valaki ül*; der Sitz oder der Ort wo man sitzt. Cic. 3) *vesztegülés*; das Sitzen, Verweilen. Cic. 4) *a' közgyűlések tartása, p. o. törvényszék ülése, ülés*; die Session, das Gerichthalten. Pand. 5) *házhely*; eine Session, Bauernsitz. JCt.

Sessito, āre, 1. *üldögélni*; sitzen, zumahl oft. Cic.

Sessiuncŭla, ae, f. 1. *együtt ülés, p. o. beszéllgetés végett*; das Sitzen. Cic.

Sessor, ōris, m. *ülő*; ein Sitzer. Hor. 2) *lakos*; ein Einwohner. Nep.

Sessōrium, ii, n. 2. (sedeo) *a' minn valaki ül, p. o. szék, pad*; das worauf man sitzt, z. B. Stuhl, Sessel &c. Coel. Aur. 2) v. gr. viperae, Petr. *tanya, lakhely, lakás, lakóhely*; Sitz, Wohnsitz.

Sessus, us, m. 4. *ülés*; das Sitzen. Apul.

Sestertiārius, a, um, v. gr. homo, Petr. *egy szesztertziát is alig érő*; kaum einen Sesterz werth. 2) i. e. cujus facultas in bonis 1000 sestertios non exsuperat. Petr.

Sestertiŏlum, i, n. 2. Dim. a sestertium, Mart.

Sestertium, ii, n. 2. 2. *takaró, kendő, lepedő*; ein Tuch, ein Leintuch. Svet. 2) *rabssolgák fogháza*; ein Gefängniß der Knechte. Sestertium, sc. pondo, Cic. *ezer szesztertzia*; tausend Sestertien. Vide: Sestertius.

Sestertius, a, um, (semis et tertius), *harmadfél*; dritthalb. Colum.

Sestertius, ii, m. 2. sc. nummus, Cic. et Sestertium, ii, n. 2. sc. pondo, Cic. 1) sc. Nummus, i. e. in valore sesqui tertium assem efficens; *mintegy tíz fillér (félpénz) volt betsire nézve*; so viel ohngefähr als zehn Pfennige. 2) Sestertium, ii, n. (sc. pondo) i. e. summa mille sestertiorum, v. gr. sexcenta sestertia, i. e. sexies centena millia sestertiorum. Cic. Not. HS. sign. Sestertii et Sestertia. Deciss Sester-

tium, i. e. decies centena millia sestertiorum. Cic.

Sestĭăcus, a, um, i. e. ex urbe Sesto.

Sestĭăcus, a, um, *Sestiusi, ó róla neveztetett*; Sestisch, i. e. von einem Sestius benannt. Colum.

Sestias, ădis, f. 3. sc. puella, Stat. i. e. Hero.

Sestius, ĭi, m. 2. et Sestia, ae, f. 1. nomen familiare Romanum. Cic. Hinc: Adj. Sestius, a, um.

Sestos, v. —us, i, f. 2. urbs Thraciae ad Hellespontum. Liv.

Sestus, a, um, i. e. in vel ex urbe Sesto. v. gr. puella Sesta, i. e. Hero. Ovid.

Sēta, v. Saeta, ae, f. 1. *erős szőrszál, serte, disznóserte*; ein starkes Haar, eine Borste, z. B. der Schweine. Ovid. et Colum. 2) *serény, p. o. lónak, oroszlánnak a' serénye*; die Mähne, z B. der Pferde, Löwen, u. s. w. Seta equina, Cic. *lószőr*; Pferdehaar. 3) *borosta, kefe*; ein Pinsel aus Borsten oder Haaren, eine Bürste. Vitr.

Sētăbis, vel Saetăbis, is, f. 1. urbs Hispaniae, hodie: S. Phelipe. Hinc: Setabitani, i. e. incolae hujus urbis. Plin.

Sētānĭa, ae, f. 1. et Setanium, ĭi, n. 2. i. e. species bulborum allii. Plin. 2) i. q. mespilus major, Plin.

Sētĭa, ae, f. 1. urbs in Latio, hodie: Sezza. Hinc: Setinus, a, um, i. e. ex hac urbe, et Setini, ōrum, pl. i. e. incolae hujus urbis. Plin.

Sētĭger, a, um, v. gr. sus, Virg. *sertés*; Borsten tragend. 2) pro: aper. Ovid.

Sētĭnus, a, um, vide: Setia.

Sētōsus, v. Saetōsus, a, um, v. gr. aper, Virg. *kemény szőrü, sertés, borostás*; voller Borsten oder starker Haare, borstig, behaart.

Sētŭla, vel Saetŭla, ae, f. 1. *sertécske*; kleine Borste. Arnob.

Seu, Conj. i. q. sive; v. gr. seu, — seu; *vagy, — vagy*; entweder, — oder. Caes. Cic. 2) *bárha, ha szinte — is, és ha — is*; es sey, wenn auch, und wenn. Seu mare per longum cogitet ire, Prop. 3) *vagy*; oder. Plaut. Cic. etc.

Sēvectus, a, um, *félre tért, rendinél killyebb ment*; beyseite geführt, überschreitend. Prop.

Sēvĕho, ĕre, 3. *félre vinni*; seitwärts führen. Idem.

Sēvăceus, Sēvālis, vide: Sebaceus etc.

Sēvēre, Adv. *keményen, sanyarán*; ernstlich, ernsthaft, strenge. Cic. severius, Cic. severissime, Cic.

Sēvērĭtas, ātis, f. 3. *keménység, szoros fenyíték*; die Ernsthaftigkeit, Strenge Cic. Adhibere severitatem, Plaut. *szoros fenyítékben tartani*; mit Strenge behandeln.

Sēvērĭter, Adv. i. q. severe, Plaut.

Sēvērĭtūdo, ĭnis, f. 3. (severus), i. q. severitas, Plaut.

Sēvērus, a, um, v. gr. judex, Cic. *kemény*; ernsthaft, streng. 2) *komoly, kemény tekintetű, komor*; ernsthaft, dem äußerlichen Ansehen nach. Vultus severior, Cic. 3) v. gr. in filium severus, Cic. *kemény fenyítékü, v. fenyítéket tartó*; streng, hart. 4) *valóságos, valódi*; wahr, wirklich. Plin. 5) v. gr. custos, Cic. *gondos, szoros vigyázattal lévő*; genau, sorgfältig. 6) vita severa, Sil. *sanyarú élet*; kümmerliches Leben. Comp. severior, Catull. Sup. severissimus, Cic.

Sēvērus, i, m. 2. cognomen Romanum, v. gr. Cornelius Severus; poeta, tempore Augusti, Imp.

Sēviānus, a, um, *Seviusi, Seviusról neveztetett*; Sevisch, i. e. von einem Sevius benannt. Plin.

Sēvir, v. Sexvir, ĭri, m. 2. plur. Seviri, *hat férjfiak, kik egy tisztséget viseltek*; Sechsmänner, oder ein Collegium von sechs Männern, die einerley Amt bekleideten. Capit.

Sēvĭrālis, e, i. e. Seviros concernens.

Sēvĭrātus, us, m. 4. i. e. munus Sevirorum, Petr.

Sēvo, āre, 1. vide: Sebo.

Sēvŏcātus, a, um, *félre szóllított*; bey Seite gerufen. 2) *elválasztott*; abgesondert. Petr.

Sēvŏco, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. aliquem, Cic. *félre szóllítni valakit*; bey Seite rufen. 2) v. gr. aliquid ad se, Cic. *magához vonni*; an sich ziehen. 3) *elválasztani, elvonni, eltávoztatni*; absondern, trennen, entfernen. Animum a voluptate sevocare, Cic. *lemondani a' testi gyönyörűségekről*; dem Vergnügen entsagen.

Sēvōsus, a, um, id. qu. Sebosus.

Sēvum, id. qu. Sebum.

Sex, Indecl. *hat*; sechs. Cic. Bis sex, Cic. *tizenkettő*; zwölf.

Sexāgēnārius, a, um, *hatvanesztendős*; sechzigjährig. Suet.

Sexāgēni, ae, a, *hatvan*, *hatvanon*; sechzig, je sechzig. Liv.

Sexāgēniquini, ae, a, *hatvanöt*; fünf und sechzig. Front.

Sexāgēsies, *hatvanszor*; sechzigmahl. Mart. Cap.

Sexāgēsimus, a, um, v. gr. dies, Flor. *hatvanadik*; der sechzigste.

Sexāgies, Adv. *hatvanszor*; sechzigmahl. Cic.

Sexāginta, Indecl. *hatvan*; sechzig. Cic.

Sexangulāris, e, et Sexangularius, a, um, *hatszegletű*; sechseckig. Solin.

Sexāngulātus, a, um, *hatszegletes*; sechseckig. Solin.

Sexangūlus, a, um, *hatszegletű*, *hatszegű*; sechseckig. Ovid.

Sexātrus, i, m. 2. *hatodik nap az Idusok után*; der sechste Tag nach den Ibidus. Varr.

Sexcēnārius, a, um, v. gr. cohors, Caes. *hatszázas*; aus sechshundert bestehend.

Sexcēni, ae, a, (sexcenti) *hatszáz*, *hatszázan*; sechshundert, je sechshundert. Colum.

Sexcentēni, ae, a, *hatszáz*, *hatszázan*; sechshundert, je sechshundert. Suet.

Sexcentēsimus, a, um, *hatszázadik*; der sechshundertste. Plin.

Sexcenti, ae, a, *hatszáz*, *hatszázan*; sechshundert. Plaut. 2) pro: innumeri, *ezeren*, *az az*; *igen sokan*; tausend, das ist: unzählige. Cic.

Sexcenties, Adv. *hatszázszor*; sechshundertmahl. Cic.

Sexdēcies, Adv. *hatvanszor*; sechzigmahl. Plaut.

Sexdēcim, *tizenhat*; sechzehn. Liv.

Sexennālis, e, *hatesztendős*; sechsjährig. Gloss.

Sexennis, e, *hatesztendős*; sechsjährig. Plin.

Sexennium, ii, n. 2. *hatesztendei idő*; sechs Jahre. Cic.

Sexies, Adv. *hatszor*; sechsmahl. Liv. 2) *hatodszor*; zum sechsten Mahle. Vellej.

Sexprimi, ōrum, pl. *a' városi tanátsnak hat elsőbb tagjai*; die sechs Obersten des Raths in kleineren Städten. Cic.

Sextadēcimānus, *tizenhatodik Légióbéli, t. i. katona*; Soldat von der sechzehnten Legion. Plaut.

Sextānēus, a, um, i. q. sextus.

Sextans, tis, m. 3. *két látnak egy hatod része*, *vagy*: *egy latnak harmad része*; der sechste Theil einer Unze. 2) *akármelly egésznek hatod része*; der sechste Theil eines jeden Ganzen. Cic.

Sextantālis, e, *egy hatodrésznyi*; den sechsten Theil betragend. Vitr.

Sextantārius, a, um, v. gr. pondo, Fest. *egy hatodrésznyi*, *p. o. font*; den sechsten Theil z. B. eines Pfundes betragend.

Sextārius, ii, m. 2. *hatod rész*; der sechste Theil. Fest. 2) v. gr. vini, Hor. *egy meszely*; ein Seidel.

Sextiānus, a, um, *Sextiusi*, *Sextiustól nevezetett*; Sextisch, von einem Sextius benannt. Cic.

Sextiliānus, a, um, *Sextiliusi*, *Sextiliustól való*; Sextilisch, von einem Sextilius herrührend. Macrob.

Sextīlis, e, *hatodik*; der sechste. 2) Sextilis, vel mensis sextilis, Hor. i. e. sextus mensis Romanorum a Martio numerando, qui mox in honorem Augusti Augustus nominatus est, Liv. Calendis Sextilibus, Liv. i. e. prima die Augusti.

Sextius, ii, m. e. et Sextia, ae, f. 1. nomen familiae Romanum. Hinc: Sextius, a, um, v. gr. lex, Liv. *Sextiusi*; Sextisch. Aquae Sextiae, urbs Galliae, Plin.

Sexto, sc. loco, Adv. *hatodszor*; sechstens, zum sechsten. Varr.

Sextūla, ae, f. 1. sc. pars nempe unciae, Varr. *egy latnak egy harmad része*; der sechste Theil einer Unze, der dritte Theil eines Loths.

Sextum, Adv. *hatodszor*; zum sechsten Mahle. Cic.

Sextus, a, um, v. gr. liber, Cic. *hatodik*; der, (die, das) sechste. Casus sextus, i. e. Ablativus, Quint.

Sextusdēcimus, a, um, *tizenhatodik*; der sechzehnte. Cic. etiam: sextusdecumus, a, um, Tacit.

Sexungūlus, a, um, *kapzsi*, *tolvajos*; habsüchtig, diebisch. Plaut.

Sexus, us, m. 4. *nem*, *p. o. hím vagy nöstény*; das Geschlecht, nähmlich männliches oder weibliches. Sexus masculinus, Cic. *férjfiúi nem*, *hím nem*; das männliche Geschlecht. 2) *a' nemző részek*; Geschlechtsglieder. Plin.

Sexvir, vide: Sevir.

Si, Conj. *ha, hogy ha*; wenn, wofern. Quid est quod exspectes, si, etc. Cic. Si qua pios respectant numina, etc. Virg. 2) pro: quando; *mikor, ha, ha majd*; wenn. Quod si cepero, tum mittam, Cic. 3) pro: utinam; *óh bajha!* o wenn doch! Si nunc se ostendat, Virg. 4) pro: postquam, Ter.

Siăgon, ŏnis, f. 3. *állkaptsa, álltsont*; der Kinnbacken. Plur. siagones: *állkaptsa inashúsai*; Muskeln der Kinnlade. Coel. Aur. Etiam: siagonitae, Idem.

Siăgŏna, n. plur. *állkaptzák*; die Kinnbacken. Coel. Aur.

Siăgŏnia, ae, f. 1. id. qu. Arthritis maxillarum, Med.

Siăgŏnītae, ārum, m. pl. vide: Siagon.

Sibĕthus, i. q. Zibethus.

Sibĭlātor, ōris, m. 3. *szisszegő, süvöltő, fütyölő*; ein Zischer, Pfeifer. 2) *gúnyoló, tsúfoló*; ein Spötter. Mart. Cap.

Sibĭlātrix, icis, f. 3. e. gr. fistula, Mart. Cap. *szisszegő, süvöltő*; zischend, pfeifend.

Sibĭlātus, us, m. 4. *szisszegés, süvöltés, fütyölés*; das Zischen, Pfeifen. Coel. Aur.

Sibĭlo, āre, 1. *szisszegni, süvölteni, fütyölni*; zischen, pfeifen. Sibilat anguis, Virg. *szisszeg*; zischt. 2) e. gr. aliquem, Cic. *kipisszszegetni, kifütyölni*; auszischen, auspfeifen. Populus me sibilat, Hor.

Sibĭlus, a, um, *szisszegő, süvöltő*; zischend, pfeifend. Ora sibila, Virg. *szisszegő szájak*; zischende Mäuler.

Sibĭlus, i, m. 2. *szisszegés, süvöltés, fütyölés*; das Zischen, Pfeifen. Plur. sibili, m. et sibila, n. 2) *kipisszszegetés, kifütyölés*; das Auszischen, Auspfeifen. Cic. 2) sibilo alicui signa dare, Cic. *valakit pisszszegetve hivni, pisszszegetés áltál adni valakinek jelt*; einem bisten. 4) *zúgás, zuhogás*; das Sausen. Sibilus austri, Virg.

Sibīna, v. Sibyna, ae, f. 1. *vadászdárda neme*; eine Art von Jagdspieß. Tert.

Sibo, ōnis, m. 3. Idem. Gell.

Sibylla, ae, f. 1. *hajdani jövendőmondó asszony, sibilla*; eine ehemahlige Weissagerinn, Sibylle. Varr.

Sibyllīnus, a, um, *Sibillai, Sibilláknak illető, ő tőlök származó*; Sibyllisch, Sibyllinisch, die Sibyllen betreffend, von ihnen herrührend. Libri Sibyllini, Cic. *Sibillák könyve, jövendölő könyvek*; sibyllinische Bücher.

Sibyna, vide: Sibina.

Sic, Adv. *így, úgy, illyen, v. ollyan modon*; so, auf diese oder solche Weise. Fac sic, Cic. Saepe sequitur: a) ut, Cic. *hogy*; daß. b) ut; *mint, a' mint, mintha, valamint*; wie, als. Atticum sic amo, ut alterum fratrem, Cic. Sic suscipias, ac si esset etc. Idem. 2) pro: talis, Sic sum, Ter. Sic vulgus est, Caes. 3) *Igy, minden akaddly nélkül, illy jol, ennyire, kivánság szerént*; so, ohne Hinderniß, so gewünscht. Mirabar, hoc si sic abiret, Ter. 4) *ekképpen, illyen állapotban*; so, in den Umständen. Quod me sic vides, Petron. 5) *illy, illyen, ollyan*; so. Jacentes sic temere, Hor. 6) *meglehetősen, türhetőképpen*; so so. Quid rei gerit? sic, tenuiter, Ter. Sic satis, Ter. 7) *tehát, Igy hát, igy tehát*; so, so denn. Sic te Diva potens Cypri — regat, Hor. Sic ames, Ovid. 8) *azért, annakokáért*; deßwegen, daher, darum. Quia non est obscura tua benevolentia, sic fit, ut etc. Cic. 9) *erre, esután, azután*; hierauf. Sic Numitori deditur, Liv. Not. sicce pro: sic, Plaut. Siccine, pro: sicne, Tert.

Sīca, ae, f. 1. *rövid kard, handsár, tőr, gyilok, gyilk*; der Dolch. Cic. 2) *törszúrás, allattomos gyilkosság*; ein Dolchstich, geheime Mordthat. Hinc sicae, venena — nascuntur, Cic.

Sĭcamber, bra, brum, *Sicambriai*; Sicambrisch. Ovid. Sicambri, Caes. populus Germaniae.

Sĭcambria, ae, f. 1 *Geldriai hertzegség*; das Herzogthum Geldern. 2) pars Vestphaliae. Geogr.

Sĭcāni, ōrum, m. plur. populus ex Hispania in Siciliam migrans, Virg.

Sĭcānia, ae, f. 1. *Szitzilia*; Sicilien. Ovid.

Sĭcānis, ĭdis, f. 3. *Szitziliai*; Sicilisch. Idem.

Sĭcānius, a, um, *Szitziliai*; Sicilisch. Virg.

Sĭcānus, et Sĭcănus, a, um, e. gr. mons, Ovid idem. Sicani, incolae Siciliae, Virg.

Sicārius, ii, m. 2. *orozó*, *alattomos gyilkos*; ein Meuchelmörder, Banditt. Cic.

Sicca, ae, f. 1. urbs Numidiae, Plin.

Siccābĭlis, e, i. q. Siccatorius. Cool. Aur.

Siccāmen, inis, n. 3. i. q. Siccatio, Idem.

Siccānĕus, a, um, e. gr. pratum, Colum. *szdraz*, *szdraz természetü*, v. *nemü*, *kopdr*; trocken, von trockner Art.

Siccānus, a, um, i. q. siccaneus, Plin.

Siccasco, savi, ĕre, 3. *megszdradni*; trocken werden. Cato.

Siccātio, ōnis, f. 3. *szdraddás*; das Trocknen. Plin.

Siccātīvus, a, um, *szdraszto*; trocknend. Cool. Aur.

Siccātōrius, a, um, *szdraszto*, *szdraszto ereje*; trocknend, Kraft zu trocknen habend. Theod. Prisc.

Siccātus, a, um, *aszalt*, *szdrosztott*; gedörrt, getrocknet. Siccati fontes, Ovid. *kiszdradt forrdsok*; ausgetrocknete Brunnen.

Sicce, Adv. *szdrazon*; trocken, im Trocknen. Colum. 2) Met. *erö nélkül*, *sovdnyan*: ohne Kraft. e. gr. dicere, Cic. *izetlenül*, *hathatósdg nélkül beszéllni*; ohne Nachdruck reden. 3) pro: sic. Plaut.

Siccesco, ĕre, 3. i. q. Siccasco. Vitr.

Siccĭfĭcus, a, um, *szdraszto*; trocken machend. Macr.

Siccĭne, Adv. pro: sicne, *így é? úgy é?* so? Siccine agis? Ter.

Siccĭtas, ātis, f. 3. e. gr. paludum, Caes. *szdrazsdg*, *aszottsdg*; die Trockenheit. 2) *szdraz idö*, *szdrazsdg*, *aszdly*: trockne Witterung Dürre. Liv. 3) Met. e. gr. orationis, Cic. *szdrazsdg*, *sovdnysdg*: die Trockenheit, Magerkeit. 4) e. gr. corporis. Cic. i. q. firmitas.

Sicco, āvi, ātum, āre, 1. (siccus) e. gr. vellera, Virg. herbas, Ovid. paludes, Cic. *szdrasztani*, *aszalni*; trocknen, trocken machen. Fluctus siccare marinos, Prop. Prov. *rostdval hordani a' vizet*; unmögliche Dinge vornehmen. 2) Trop. e. gr. calices, Hor. *kiinni*, *kiüriteni*, *fenekig kiinni*; austrinken, ausleeren. 3) e. gr. ovem, Ovid. *fejni*; melken. 4) e. gr. ubera, Virg. Plin. *szlvni*, *szopni*, *kiszopni*; saugen, aussaugen.

Siccŏcŭlus, a, um, *szdraz szemü*, *a' ki nem könnyen sír*; trockene Augen habend, der nicht leicht weint. Plaut.

Siccus, a, um, *szdraz*, *aszú*; trocken, dürr. Sicco pede, Liv. *szdraz lábbol*; trockenes Fußes. 2) siccis oculis adspicere, Hor. *könnyezés nélkül*; ohne Thränen. 3) *szomjas*; durstig. Siccus siti, Plaut. *igen szomjas*, *elaszott torkú*; sehr durstig. 4) e. gr. vir, Idem. *józan*, *józan életü*, *mértékletes*; nüchtern, mäßig. 5) e. gr. mulier. Plaut. *festetlen*; ungeschminkt. 6) *érzéketlen*, *hideg*; ohne Gefühl, kalt. Sicca (puella) sc. in concubitu, Ovid. 7) *tudatlan*, *ertetlen*, *gyakorlatlan*; unwissend, ungeübt. Svet. 8) e. gr. mors, Juv. *természetes*; natürlich. 9) e. gr. oratio, Cic. *szószaporitás nélkül való*, *helyes*, *de szdraz*; ohne Weitläufigkeit, richtig, aber trocken. Nihil erat in ejus oratione nisi sincerum, nihil nisi siccum, atque sanum, Idem. 10) *egésséges* (*mint az olly test*, *mellyben nints feleslegvaló nedvesség*); gesund (wie ein Körper ist, der keine überflüssigen Feuchtigkeiten hat). 11) *szdraszto*; trocknend. Scrib. Larg. Comp. siccior, Pallad. Sup. siccissimus, Col.

Sicel, Indecl. i. q. Siclus, Petr.

Sicĕlion, i, n. 2. i. q. psyllion, Plin.

Sicĕlis, idis, f. 3. *Szitziliába*, v. *-ból való*, *Szitziliái*; in, aus, oder bey Sicilien, Sicilisch. Sicelides Musae, Virg. i. e. Theocriteae, *pásztordal Músái*; die Musen des Schäfergedichts.

Sicĕlisso, i. q. Sicilisso.

Sicĕra, ae, f. 1. *részegitö ital a' Zsidóknál*; ein berauschendes Getränk bey den Hebräern. Hieron.

Sichaeus, v. Sychaeus, i, m. 2. maritus Didonis, Virg.

Sicila, ae, f. 1. *tör*, *handzsár*; ein Stilet. Colum. 2) *faragókés*; ein Schnitzmesser. Gloss.

Sicilātus, a, um, e. gr. latro, Colum. *törös*, *o' kinél tör van*; mit einem Stilete versehen.

Sicilia, ae, f. 1. *Szitzilia*; Sicilien. Geogr.

Sicilices, ium, plur. *dárdának vasas vége*; eiserne Spitzen an Spießen. Fest.

Sicilicissito, āre, 1. *Szitziliai dolgokat foglalni magában*, *Szitziliai*

szokásokat, v. beszédet fejezni ki; sicilisiren, i. e. sicilische Dinge enthalten, sicilische Gebräuche, Sprache rc. ausdrücken. Plaut.

Sĭcĭlĭcŭla, ae, f. 1. (Dim. a Sicilis) *sarló, kis kasza*; ein Sichel, kleine Sense. Plaut.

Sĭcĭlĭcus, v. Sicĭlĭquos, i, m. 2. quarta pars unciae, Fest. 2) quarta pars pollicis, Plin. 3) 48-va pars horae, Idem. 4) 48-va pars jugeri, Colum.

Sĭcĭlĭensis, e, e. gr. fretum, Cic. bellum, Svet. *Szitziliai*; Sicilisch.

Sĭcĭlĭmentum, i, n. 2. (sicilio) *sarjú*; das Grummet. Cato.

Sĭcĭlĭo, ire, 4. (sicilis) e. gr. prata, Varr. *lekaszálni, levágni, szénatsinálás után, sarjút tsinálni, másodszor kaszálni*; mit der Sichel abmähen oder abschneiden, nachdem bereits Heu gemacht worden, folglich nachmähen.

Sĭcĭlis, is, f. 3. (seco) *metsző, v. vágókés, kard, sarló, kasza, 's a' t.* ein Werkzeug zum Schneiden oder Hauen, Schwert, Sichel rc. Plin.

Sĭcĭlisso, āre, 1. *Szitziliai módon, durván, v. parasztosan beszéllni*; Sicilisch oder bäuerisch reden. Plaut.

Sĭcinnista, ae, m. 1. *bizonyos tántzos, v. tántzoló*; eine Art Tänzer. Gell.

Sĭcinnĭum, ii, n. 2. *Satyrusi tántz neme*; eine Art satyrischen Tanzes. Id.

Sĭcinius Dentatus, m. 2. heros Romanus, Gell.

Sĭcĭnus, i, f. 2. insula maris Aegei penes Cretam, Plin.

Sĭclus, i, m. 2. *siklus, 'sidó pénz, fél tallért érő*; ein Seckel, eine hebräische Münze, galt einen halben Thaler. Hieron.

Sĭcŏris, is, m. 3. fluvius Hispaniae, hodie: Segre. Caes.

Sĭcŭbi, Adv. pro: si alicubi, *ha valahol*; wenn irgendwo. Cic.

Sĭcŭla, ae, f. 1. (Dim. a sica) *kis tőr, tőrötske, kis gyilk, v. gyilok, kis handzsár*; ein kleiner Dolch. Plaut. 2) penis brevis, Catull.

Sĭcŭlus, a, um, *Szitziliába, v. -ból való, Szitziliai*; in, aus, bey Sicilien, dahin gehörig, Sicilisch. e. gr. pastor, Virg. i. e. poëta Theocritus. Siculi fratres, Mart. i. e. Amphinomus et Anapis, e. gr. conjux, Juv. i. e. Proserpina; e. gr. fuga, sc. Sex. Pompeji, Prop. e. gr. tyrannus, Ovid. i. e. Phalaris. Hinc: Siculi; *Sitziliabeliek*; die Sicilier. Cic. Siculum fretum, quod est inter Italiam et Siciliam, hodie: Faro di Messina. 2) i. q. stultus, Plaut.

Sĭcum, i, n. 2. urbs Illyriae, Plin.

Sĭcunde, Adv. pro: si alicunde, *ha valahonnan, ha valahonnét*; wenn irgendwoher. Cic.

Sicut, v. sicŭti, Adv. *mint, miként, miképpen, a' mint*; wie, gleichwie. Plaut. 2) *mintegy*; gleichwie. Ex his diversis sicut familiis, Cic. 3) *mintha*; gleich, als wenn. Sall. 4) *ámbár -is, noha, noha -is, jóllehet, ha szinte -is*; obschon, obgleich. Liv.

Sĭcŭti, vide: Sicut.

Sĭcya, ae, f. 1. *köppöly*; ein Laß- oder Schröpfkopf. Hor.

Sĭcyon, ōnis, f. 3. urbs Achajae. Hinc: Sicyonius, a, um, e. gr. bacca, Virg. (*olajbogyó*; Olive) *Sicyoni*; Sycionisch.

Sĭcyŏnagrĭon, ii, n. 2. *vad ugorka*; wilder Kümmerling. Apul.

Sĭcyŏnia, ōrum, n. plur. (Sicyon) *asszony lábbeli neme*; eine Gattung von Weiberschuhen. Cic.

Sĭcyŏsagrios, *vad ugorka*; wilde Gurke. Apul.

Sicys, yos, *ugorka*: eine Gurke. Diosc.

Sĭda, ae, v. Side, es, f. 1. urbs Pamphiliae, Cic. hodie: Candalor. 2) *pómagránátfa*; ein Granatapfelbaum.

Sīdĕrālis, e, (sidus) *tsillagot, tsillagokat, tsillagzatokat illető*; die Gestirne betreffend. e. gr. scientia, Plin. *tsillagvizsgálás tudománnyja*; die Sternwissenschaft.

Sīdĕrātĭcius, v. —tius, a, um, e. gr. jumentum, Veget. siderationis morbo laborans; *megmerevedett, agyvelőgyúladásos a' napsütés, v. napégetés miatt*; erstarrt, hirnwüthig vom Sonnenstich.

Sīdĕrātio, ōnis, f. 3. *tsillagzat, tsillagzatok állása, p. o. valaki sorsára nézve*: die Constellation, Stand der Gestirne, z. B. in Rücksicht auf das Schicksal Jemandes. Firmic. 2) *időjárásból, különösen hévségből származó betegség, rugyázás, ragya, v. fában esett kár*; eine von der Witterung, besonders Hitze, herrührende Krankheit oder Beschädigung der Bäume. 3) *tagelhalás, megmerevedés, napsütés, napégetés*: Erstarrung, Sonnenstich. Scrib. Larg.

Sīdĕrātitius, vide: Sideraticius.

Sĭdĕrātus, a, um, *égi háború által, v. ragya miatt hivesztett, kiaszott, ragya érte*; vom Wetter getroffen. Plin. 2) *megmerevedett, szélütött, gutaütött*; erstarret, vom Schlage gerührt. Idem.

Sīdĕrĕus, a, um, (sidus) e. gr. Coelum, Ovid. arx, sedes (i. e. coelum) Idem. et Virg. *tsillagokkal telyes, tsillagos*; voller Gestirne oder Sterne, gestirnt. Siderei ignes, Ovid. i. e. astra, e. gr. canis, Idem. *ebtsillagzat*; das Hundsgestirn. 2) *mennyei, isteni*: himmlisch, göttlich. e. gr. dea, Prop. i. e. luna. 3) e. gr. colossus, Mart. *magas*; hoch. 4) Trop. *pompás, derék*; vortrefflich. e. gr. Pedo, Ovid. *szép*; schön. 5) e. gr. clypeus, Virg. *tündöklő, tsillámló, fénylő*; glänzend, strahlend. 6) *világos égitestől (p. o. naptól) származó, v. ahoz tartozó*; von einem leuchtenden Himmelskörper, z. B. Sonne ꝛc. herrührend, dahin gehörig. Siderei ignes, Ovid. *a' nap*; die Sonne. e. gr. aestus, Ovid. *naphévség*; die Sonnenhitze.

Sīdĕrion, i, n. 2. *galambótz, szaporafű*; das Eisenkraut. Plin. (Verbena, L.)

Sīdĕrītes, ae, m. 1. *mágnes, mágneskő*; der Magnet, Magnetstein. Plin. 2) *gyémánt nemű drágakő*; ein Edelstein aus dem Geschlechte der Diamanten. Idem.

Sideritēsis, i. q. heliotropium, Apul.

Sidĕrītis, idis, f. 3. *forrasztófű*; das Gliedkraut. Plin. L.

Sīdĕrŏpoecilos, i, m. 2. *esmeretlen tarka drágakő*; ein unbekannter bunter Edelstein. Plin.

Sīdĕror, ātus sum, āri, Dep. 1. morbo siderationis laborare; *megmerevedni, érzéketlenné lenni*; erstarren, gefühllos werden. Plin.

Sīdĕrōsus, a, um, i. q. Sideratus. 2) Subst. *hösszvényes, v. százbetegségben lévő, asszúkórságos*; einer, der an der Gicht oder Schwindung der Glieder krank liegt. Gloss.

Sĭdĭcīnus, a, um, urbem Campaniae: Teanum Sidicinum concernens, *Sidicinumi*; Sidicinisch. Virg. Sidicini incolae ejusdem, Cic.

Sĭdĭum, ii, n. 2. (side) *pómagránát héjja*; die Schalen von Granatäpfeln.

Sīdo, sidi, et sēdi, ĕre, 3. *leereszkedni, letelepedni, leülni*; sich herablassen, sich niederlassen, sich setzen. Columbae super arbore sidunt, Virg. 2) *megfenekleni, mint p. o. a' hajó, leülni a' fenekére t. i. a' víznek, elsülyedni, lesülyedni*; liegen oder sitzen bleiben, sinken, zu Grunde gehen. Nep.

Sīdon, ōnis, f. 3. urbs Phoeniciae, hodie Said. Virg.

Sīdōnĭcus, a, um, id. ub. Sidonius, Sall.

Sīdōnes, um, id. qu. Sidonii, Curt.

Sīdōnis, ĭdis, o. Adj. *Sidonbéli, Tirusi*; Sidonisch, Tyrisch. Ovid.

Sīdōnius, a, um, *Sidonbéli, Tirusi, Phoeniciai*; Sidonisch, Tyrisch, Phönicisch. Sidonius hospes, i. e. Cadmus, Ovid. Sidonii, sc. incolae urbis Sidonis, Ovid.

Sīdus, ĕris, n. 3. *minden világos, v. világoskodó égitest, p. o. nap, hold*; jeder leuchtende Himmelskörper, Sonne, Mond. Ovid. Justin. Plin. 2) e. gr. Veneris, Saturni, Plin. *bolygótsillag*; ein Planet. 3) *tsillagzat, több tsillagokból álló égi jel, v. jegy*; Gestirn, Sternbild. Cic. Liv. 4) *tsillag*; ein Stern. Sidera innumerabilia, Cic. 5) *ég, menny*; der Himmel. Ad sidera missus, Juv. Ad sidera ferre, Virg. *égig, v. egekig emelni, az az: igen ditsérni, magasztalni*; bis zum Himmel erheben, sehr loben. Vertice sidera tangere, Ovid. v. ferire, Hor. *nagy, boldog, szerentsés isteni, v. más halandók felett lenni, v. felemelkedni*; groß, glücklich, göttlich, über andere Sterbliche erhaben seyn. Videt nubes et sidera, Virg. *valóságos isten*; ist wirklich ein Gott. 6) *éjszaka*; die Nacht. Exactis sideribus, Prop. 7) e. gr. Fabiae gentis, Ovid. i. q. decos. 8) *esztendőrész, v. szakasz*; die Jahrszeit. Quo sidere terras vertere conveniat, Virg. Hiberno sidere, Idem. *télen*; im Winter. 9) *sors, szerentsétlenség*; das Schicksal, der Unstern. Vivere me duro sidere, Prop. Dextro sidere natus, Stat. *szerentsés tsillag alatt született*; in einem guten Zeichen geboren. 10) *idő, időjárás, zivatar, szélvész*; die Witterung, der Sturm. Grave sidus et imbrem, Ovid.

Sīdūsa, ae, f. 1. insula maris Aegei penes Ephesum, Plin.

Sidyma, ōrum, plur. urbs Lyciae, Idem.

Siem, es, etc. pro: sim, sis, etc. Ter.

Sifo, Sifon, i. q. Sipho.

Siga, ae, f. 1. urbs Mauritaniae, hodie: Ned Koma, Mela.

Sigālion, ōnis, m. 3. deus Aegyptiorum, i. q. Harpocrates, Auson.

Sigamber, Sigambri etc. vide: Sicamber, etc.

Sigēius, a, um, vide: Sigeum.

Sigēum, i, n. 2. urbs et promontorium in Troade hodie: Capo di Janizzari, vel potius: Giaurkoi. Hinc: Sigeius et contr. Sigeus, a, um, a) *oda való, Sigeumi*; dahin gehörig, Sigeisch. Cic. b) *Római*; Römisch. Sil.

Sigēus, a, um, vide: Sigeum.

Sigillāria, ium, n. plur. (sigillum) munera, quae sigillis constabant, icunculae et alia, quae amatores amatis et pueris mittebant. Sen. 2) vicus Romae ubi praeter sigilla, libri, et aliae res vendebantur. Svet. 3) festa, in quibus signa parva ab amicis missitabantur. Macr.

Sigillārīcius v. —tius, a, um, festa Sigillaria concernens, Spart. 2) (a sigillum) *petsételéshez való*; zum Siegeln gehörig. e. gr. annulus, Vopisc. *petsétnyomó gyűrű*; ein Siegelring.

Sigillāris, e, *petsételet v. képeket illető, azokhoz való*; die Petschafte oder Bildnisse betreffend. Idem.

Sigillātim, Adv. *egyenként, külön külön*; einzeln, Suet.

Sigillātus, a, um, e. gr. scyphus, Cic. *képekkel, v. apró figurákkal tsifrázott*; mit Bildern oder kleinen Figuren geziert. 2) *petsételt, meg petsételt*; gesiegelt. Gloss.

Sigilliŏlum, i, n 2. Dim. *képetske, kis figura*; ein Bildchen, kleine Figur. Arnob.

Sigillo, āre, *képet metszeni, v. faragni valamire*; ein Bildwerk machen. Col. 2) *petsételni*; siegeln. Gloss.

Sigillum, i, n. 2. Dim. *képetske, jel jegy*; ein kleines Bild, kleine Figur. Patellam in qua sigilla erant, Cic. 2) *kis állókép, v. figura, márványból, gipszből, viaszból, 's a' t.* kleine Statue, oder Figur aus Marmor, Gyps, Wachs etc. Idem. Ovid. Hor. 3) *petsét*; ein Siegel. Imprimere sigillum annulo, Cic.

Siglum, i, n. 2. Plur. sigla, *egyes betűk, mellyek egész szókat jelentenek, rövidítések*: einzelne Buchstaben, die ganze Wörter bedeuteten, Abbreviaturen. Justian. Etiam: Siglae, Idem.

Sigma, ătis, n. 3. mensa sex v. septem capiens convivas, similitudine literae Graecae ejusdem nominis, quod semicirculari forma pingebatur ut C Latinorum, Mart. 2) *illyen forma ferdőkád*; eine so gestaltete Badewanne. Sidon.

Signācŭlum, i, n. 2. *jel*; das Zeichen. Tert. 2) *tzímer, kép a' petsétnyomón, petsét*; das Bild im Petschafte, Siegel. Apul.

Signanter, Adv. *jelesen, tulajdonképpen, világosan*; bezeichnend, eigentlich, deutlich. Auson.

Signāte, Adv. idem, Gell. signatius, Amm.

Signātĭo, ōnis, f. 3. *jegyezés, megjelelés*; die Bezeichnung. Tert.

Signātor, ōris, m. 3. *megjelelő, jegyző*; ein Zeichner. vel. 2) *petsételő*; ein Siegler. Idem.

Signātōrius, a, um, *petsételéshez való, v. tartozó, petsételésre szolgáló*; zum Siegeln dienlich. e. gr. annulus, Val. Max. *petsétnyomó gyűrű*; ein Siegelring.

Signātūra, ae, f. 1. *jel, jegy, megjelelés*; ein Zeichen, die Bezeichnung. Gloss. 2) *megpetsételés*; das Siegeln. Suet.

Signātus, a, um, *megjelelt*; gezeichnet. 2) *vert, p. o. pénz*; gemünzt. Ulp. 3) *petsételt, megpetsételt*; gesiegelt. 4) Met. e. gr. virgo, Lucil. ap. Non. *szeplőtelen*; rein. 5) *magát kimutató, jeles*; sich auszeichnend, angesehen. Non.

Signia, ae, f. 1. urbs Latii, hodie: Segni. Hinc: Signīnus, a, um, e. gr. vinum, Cels. *Signiai*; Signisch. Signini, incolae ejusdem, Liv.

Signifăcio, ĕre, 3. pro: significare, Pand.

Signĭfer, a, um, *jel, jegy, v. kép hordozó*; ein Zeichen, oder Bild, tragend. e. gr. crater, Val. Fl. *képes, képekkel tsifrázott*; mit Bildern geschmückt. 2) e. gr. orbis, v. signiferum coelum, Astrol. *égijegykerület*; der Thierkreis. 3) *megjelelt, jegyes*; bezeichnet.

Signĭfer, ĕri, m. 2. *zászlótartó*; ein Fähnrich. Cic 2) e. gr. juventutis,

Idem. *vezér, fötzimborás*; ein Anführer, Rädelsführer.

Signĭfex, ĭcis, m. 3. *képtsináló, képöntő, képfaragó*; ein Bildmacher, Bildgießer, Bildhauer. Apul.

Signĭfĭcābilis, e, *megjelenthető, megjelentő, értésére adó*; anzeigend, zu verstehen gebend. Varr.

Signĭfĭcans, tis, o. *jelentő*; bedeutend. Quint. 2) *tulajdonképpen való*; eigentlich. Comp. -ior, Sup. -issimus, Gell.

Signĭfĭcanter, Adv. e. gr. dicere, Quint. *nyilván, világosan, értelmesen, hathatósan*: deutlich, merklich, nachdrücklich. Comp. -ius, Cic. Sup. -issime. Quint.

Signĭfĭcantia, ae, f. 1. *jelentés*; die Anzeige, Bedeutung. Lact. 2) *ereje, v. hathatósága a' szónak*; der Nachdruck eines Worts. Quintil.

Signĭfĭcātio, ōnis, f. 3. e. gr. voluntatis, rerum futurarum, Cic. *jelentés, megjelentés, kinyilatkoztatás*: die Anzeigung, Anzeige, Äußerung, Entdeckung. 2) e. gr. populi, Cic. *közönséges betsűletadás, v. tisztességmutatás, közönséges dítsérés, v. magasztalás*; öffentliche Ehrenbezeugung, öffentliche Lobeserhebung. 3) e. gr. scripti, Idem. verborum, Quint. *jelentés, értelem*: die Bedeutung, der Sinn. 4) *a' beszéllő eleven előadásai, hathatóság, erő*; bey Rednern die lebhaften Vorstellungen, Nachdrücklichkeit. Cic. 5) e. gr. virtutis, Cic. *jel, jegy, megesmértető jel*; ein Merkmahl, Zeichen, Kennzeichen.

Signĭfĭcātīvus, a, um, *jelentő, megjelentő*; anzeigend, bedeutend. Tert. 2) *világos, értelmes*; deutlich. Pand.

Signĭfĭcātōrius, a, um, *jelentő, megjelentő*; anzeigend, bedeutend. Tert.

Signĭfĭcātus, us, m. 4. *megjelentés, kiírűladás*; die Anzeigung, Anzeige. Vitr. 2) *jelentés, értelem*; die Bedeutung. Gell. 3) *nevezés, elnevezés*; die Benennung. Arnob.

Signĭfĭco, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. alicui dolorem suum, Cic. *megjelenteni, megmutatni*; anzeigen. 2) e. gr. per literas, Idem. *kiírűladni, tudósítni, értésére adni*; berichten. 3) *jelenteni*; bedeuten. Uno verbo significare res duas, Cic. 4) e. gr. de aliqua re, Idem. *valami dologra tzélozni, v. mutatni*; auf eine Sache zielen.

Signīnum, i, n. 2. (signia) *téglaporenyv*; die Kütte. Plin.

Signīnus, a, um, vide: Signia.

Signĭtĕnens, tis, o. *tsillagos*; gestirnt. Enn.

Signo, āvi, ātum, āre, 1. *megjegyezni, megjelelni, jelt tenni reá, bélé, vagy írni reá*; bezeichnen. Virg. 2) v. gr. locum, Plaut. limite campum, Virg. *valami jelt tenni valahová, 's az által megjelelni, kijelelni, megjegyezni*; bezeichnen, zeichnen, mit einem Zeichen versehen, merklich machen. 3) v. gr. argentum. Cic. *verni, p. o. pénzt*; münzen. 4) v. gr. animo aliquid, Ovid. *megjegyezni magának, megróvni valamit*; etwas merken, sich einprägen. 5) v. gr. epistolam, Nep. *megpetsételni, petsétet ütni reá; és bépetsételni, p. o. levelet*; mit dem Siegel bezeichnen, und versiegeln, z. B. den Brief, 6) v. gr. aliquid nomine, Cic. *megmondani, megnevezni*; bezeichnen mit Worten, benennen. 7) v. gr. aliquem honore, Virg. *megtisztelés végett jellel megkülömböztetni*; der Ehre wegen bezeichnen, 8) *feljegyezni, felírni*; schriftlich bemerken, aufzeichnen. Plin.

Signum, i, n. 2. *jel, megesmértető jele valaminek*; jedes Zeichen, Kennzeichen, Merkmahl. Signum dare, Cic. *jelt adni*; ein Zeichen geben. 2) Trop. *jel, bizonyság*; das Zeichen, der Beweis. Signum doloris, Cic. Est signum, Nep. *jele vagy bizonysága annak, 's a' t.* ist ein Kennzeichen, Beweis. Est signo, Cic. *azt mutatja, annak jele, azt bizonyítja*: dient zum Beweise, oder beweiset. Dedit signa, Liv. *jeleit, v. bizonyságit adta, megmutatta*; hat Beweise gegeben, oder an den Tag gelegt. 3) *jel valamire, p. o. az ütközetre, indúlásra*; das Zeichen, z. B. zum Angriffe, Marsche, u. s. w. Signum dare, Caes. Signum canitur, Liv. Dare signum buccina, Cic. 4) *zászló, hadi zászló*; eine Fahne, Kriegsfahne, Standarte. Signa conferre, Cic. *megütközni*; auf einander losgehen. Signa conferre ad aliquem, Liv. *hozzátsatolni magát valakihez*; stoßen

zu Jemanden. Signa inferre, Caes. *megtámadni az ellenséget, rajtamenni, rátütni*; den Feind angreifen, attakiren. Signa movere, Liv. *a' táborral megindúlni*; mit der Armee aufbrechen. Prima signa, Curt. *az elöljáró sereg*; die Avantgarde, die Vortruppen. 5) *kép, faragott kép, metszett kép*; ein Bildniß, eine Statue. Signum exsculpere, Quint. Qui signa fabricantur. Cic. Signum eburneum. Cic. Hinc: 6) *tzimer, p. o. a' petsétnyomón, petsét*; das Bild im Siegelringe, Siegel, Petschaft. Sub signo, Cic. *petsét alatt, lepetsételve*; versiegelt. 7) *égi jel, vogy tsillagzat*; das Gestirn, ein himmlisches Zeichen. In signo leonis, Cic. 8) *tsudajel*; ein Wunderzeichen. 9) *harang*; eine Glocke. Signum pulsatur, Pand.

Sil, is, n. 3. *sárgaföld*; eine Art gelblicher Erde, Ocher, Berggelb. Plin.

Sīla, ae, f. 1. silva in Italia, Cic.

Silāceus, a, um, *sárgaföld szinű*; Ochergelb. Plin.

Silāna, ae, f. 1. urbs Thessaliae. Liv.

Silānus, i, m. 2. *vizkád*; ein Wasserständer. Cels 2) *ugrókút, szökőkút*; ein Springbrunnen. Lucr. 3) cognomen Romanum. Liv.

Silārus, i, m. 2. fluvius Lucaniae, Virg.

Silens, tis, o, 3. *hallgató*; stillschweigend. 1) *tsendes, p. o. idő*; still, Cic.

Silenter, Adv. *tsendesen, lassan, halkal*; leise stillschweigend, still. Juv.

Silentiārius, ii, m. 2. *udvari komornyik volt a' tsászároknál, a' ki vagy lámelly közönséges helyre a' tsászár előtt bémenvén a' népet elhallgattatta*; eine Art Kammerdiener der Kaiser. Cod. Just. 2) *hallgatóvá tétetett prokátor*; ein Advocat, dem vom Gerichte Stillschweigen auferlegt worden. JCt.

Silentiōsus, a, um, *tsendes*; voller Stille, still. Apul.

Silentium, ii, n. 2. *hallgatás, tsendesség*; das Stillschweigen. Silentium tenere vel obtinere, Liv. *elhallgatni, eltsendesedni*; Stillschweigen beobachten, schweigen, still seyn. Alti silentii homo, Hor. *hallgató ember*; ein ganz verschwiegener Mensch. 2) *tsendesség*; die Stille. Silentium fieri jussit, Cic. Silentio noctis, vel: per silentium noctis, Liv. *tsendes éjjel*; bey stiller Nacht. Hinc: Silentio, Adv. Caes. *tsendesen, lassan, lárma nélkül*; stille, in der Stille.

Silentus, a, um, v. gr. locus, Gell. *tsendes*; still. 2) *titkolódzó*; geheimnißvoll. Gell.

Silēnus, i, m. 2. Nom. pr. filii Panos, educator et comes Bacchi, Hor. Virg. 2) Sileni, pl. dei silvarum, Catull.

Sileo, ui, ēre, 2. *elhallgatni, nem szóllani többet*; schweigen, aufhören, zu reden, Ovid. 2) v. gr. de aliquo, vel, de re, Cic. *hallgatni, nem szóllani*; schweigen, nicht reden, still seyn. 3) *elhallgatni valamit, ki nem mondani*; etwas verschweigen. Hoc sileabis, Cic. Silere non possum, Cic. *el nem hallgathatom*; ich kann es nicht verschweigen. 4) *tsendességben lenni, hallgatni*; still seyn, sich nicht hören lassen. Silet nox, Virg. Silet aequor, Virg. 5) *nyúgodni, nem munkálódni, munkában nem lenni*; still seyn, unthätig seyn. Leges silent inter arma, Cic.

Siler, ĕris, n. 3. *rekettye, rekettyefűz*; die Bachweide. Virg.

Silesco, lui, ĕre, 3. *elhallgatni, eltsendesedni*; still werden, schweigen. Virg. 2) v. gr. ut venti, Ovid *eltsendesedni, megszűnni*; still werden, sich legen, ruhig werden.

Silex, icis, c. *kovakő, békasó, kovats, kavits*; der Kieselstein, Kiesel. Liv. 2) *tűzkő, kova*; der Feuerstein, Silici scintillam excudit, Virg. 3) *kőszikla*; ein Fels, Virg. Cui stat in corde silex. Tibull.

Siliānus, a, um, i. e. a Silio nomen habens, etc. Cic.

Silicārius, ii, m. 2. *útkirakó, a' ki az útakat kövekkel feltölti, v. kirakja*; ein Pflasterer, Steinsetzer. Front.

Silicernium, ii, n. 2. *halotti tor*; das Leichenessen, Leichenmahl. Varr. 2) *aggott öreg*; ein alter Greis. Ter.

Siliceus, a, um, v. gr. saxum, Vitr. *kovakőből való, kavits*; aus Kieseln.

Silicia, ae, f. 1. i. q. foenum Graecum; *bakszarvú lepkeszeg, fenúgrék*; Fönukraut, Bockshorn. Plin.

Silicŭla, ae, f. 1. *betzőke, tzika*; eine kleine Schote, Schötchen. Varr.

Siliginārius, ii, m. 2. *rozsdros*; ein Kornbäcker. Ulp. 2) *pék*; ein Bäcker, Weißbäcker. Pand.

Siligineus, a, um, v. gr. panis, Sen. i. e. e siligine.

Silĭgo, ĭnis, f. 3. *rozs*; der Roggen oder Rocken. Juv. 2) *tar búza*; der Winterweitzen. Plin. (Triticum hibernum, L.) 3) *tisztabúza liszt*; feines Weitzenmehl. Plin.

Silĭqua, ae, f. 1. *tső, betző, hüvely*; die Schote der Hülsenfrüchte. Virg. *Szent-János kenyere*; Johannis-Brot. Col.

Silĭquastrum, i, n. 2. id. qu. Piperitis. Plin.

Silĭquor, āri, Dep. 1. *betzőzni, hüvelyezedni*; Schoten ansetzen oder bekommen. Plin.

Silĭus Itălĭcus, Poeta Latinus et Orator. Plin.

Silli, ōrum, m. plur. *gúnyolódó beszéd*; Schmähreden. Aul. Gell.

Sillngraphus, id. qu. Silographus.

Sillus, i, m. 2. *elmés gúnyoló versezet*; ein witziges satyrisches Gedicht. Gell.

Siln, ōnis, m. 3. i. q. Silus. Plin.

Silŏgrăphus, i, m. 2. *gúnyolódás szerzője*; einer der Schmähschriften schreibt, ein Pasquillant. Amm. Marc.

Silpha, ae, f. 1. *temetőbogár*; der Todtengräber, Aaskäfer. 2) *molly*; eine Motte, Schabe. Plin.

Silphium, ii, n. 2. i. q. Laserpitium. Cato.

Silūncŭlus, i, m. 2. *majomorr, laposorr*; eine kleine Affennase. Arn.

Silūrus, i, m. 2. *hartsa*; der Wels. Plin.

Silus, a, um, i. q. simus. Cic.

Silva et Sylva, ae, f. 1. *erdő*; der Wald. Cic. Sylvarum dea, i. e. Diana, Ovid. numina, Idem. i. e. Fauni et Satyri. 2) *liget, tsere*; das Dickicht, eine Menge Sträuche, das Gehölz. Virg. 3) *sok vagy nagy rakás eszköz, a' miből valami készül*; jede Menge Dinge, aus denen man etwas bearbeitet, ein Vorrath. Rerum sententiarumque sylva, Cic. Virtutum et vitiorum sylva, Cic.

Silvānus, vel Sylvanus, i, m. 2. *erdei isten, az erdők istene*; der Gott der Wälder. Virg.

Silvātĭcus, (sylv.) a, um, *erdei, erdőről való*; den Wald betreffend, dahin gehörig. Varr. 2) v. gr. pirus, Varr. *erdei, vad, vadon termő*; wild wachsend, im Walde befindlich, wild.

Silvesco, (sylv.) ĕre, 3. *erdősödni, erdővé válni vagy nőni*; zum Walde werden. Cic.

Silvester, (sylv.) stris, stre, v. gr. loca, Cic. *erdős*; waldig, voller Wald 2) *erdei, erdőben termő, vad*; im Walde befindlich, im Walde wachsend, wild wachsend, wild. Rosa sylvestris. Plin.

Silvia Rhea, v. Rea Sylvia, filia Numitoris, mater Romuli et Remi, Liv.

Silvicŏla, (sylv.) ae, c. 1. *erdőben lakó, erdei*; im Walde wohnend, Waldbewohner. Virg.

Silvicultrix, (sylv.) īcis, f. 3. v. gr. cerva, Catull. *erdőn lakó*; im Walde wohnend.

Silvifrăgus, (sylv.) a, um, *erdőrontó, vagy lerontó*; waldzerschmetternd. Lucr.

Silviger, (sylv.) a, um, *erdőtermő*; Wald oder Bäume tragend. 2) *erdős*; waldig. Plin.

Silvōsus, (sylv.) a, um, *erdős*; voller Wald, waldig. Liv.

Silvŭla, (sylv.) ae, f. 1. *erdőtske*; ein Wäldchen. Col.

Silybum, i, n. 2. *bogáncsneme*; eine distelartige Pflanze. Plin.

Sima, ae, f. 1. *tsatornakarima*; die Rinnleiste. Vitr.

Simaethius, etc. vide: Symaethum.

Simēthis, ĭdis, f. 3. Nom. pr. nymphae. Ovid.

Simēthĭus, a, um, i. e. a nympha Simethide. Ovid.

Simia, ae, f. 1. *majom*; ein Affe. Cic. Etiam: Simius, ii, m. 2. Martial. 2) Trop. *majmoló, valamit illetlenül követő*; ein grosser Nachahmer. Plin.

Simila, ae, f. 1. *szemlyeliszt*; das feinste Weitzenmehl, Semmelmehl. Cels.

Simĭlāgo, ĭnis, f. 3. id. qu. Simila.

Simĭlĭgĕnus, a, um, *hasonló nemű*; von ähnlicher Art. Coel. Aur.

Sĭmĭlis, e, cum Genit. et Dat. v. gr. patri, Cic. et patris, Cic. *hasonló, ollyan mint*; ähnlich. Forma et moribus inter se similes, Cic. Similem esse, Cic. *hasonló lenni, hasonlítni*; gleich seyn, einem gleichen. Vero simile, vel similis, Cic. *hihető*; wahrscheinlich. Comp. similior, Sup. simillimus, Hor.

Sĭmĭlĭtas, ātis, f. 3. i. q. similitudo. Vitr.

Similiter, Adv. *hasonlóképpen, hasonlómódon, hasonlatosképpen; szintúgy*; ähnlich, auf ähnliche Art, fast

eben so, eben so, auf gleiche Art. Similius, Phaedr. simillime, Cic.

Similitūdo, inis, f. 3. *hasonlatosság*; die Ähnlichkeit. Est inter ipsos similitudo, Cic. Est homini cum deo similitudo, Cic. Verisimilitudo, Plin. a) *igazi hasonlatosság*; wahre Ähnlichkeit. b) *hihetőség*; die Wahrscheinlichkeit. 2) *kiformált vagy festett képe valaminek*; ein Bild, es sey gemahlt oder aus Thon ꝛc. Cic. 3) *hasonlatosság*, *öszvehasonlitás*; das Gleichniß. Cic. 4) *egyformaság*; die Einförmigkeit. Cic. Similitudo satietatis mater. Cic.

Simillime, Adv. *éppen úgy*, *v. ollyan módon*; ganz gleich. Cic.

Simīlo, āre, 1. v. gr. aliquem, Cic. *hasonló lenni hozzá*; gleich seyn.

Simīnīnus, a, um, v. gr. caput, Apul. *majomformájú*; den Affen gleich.

Simiŏlus, i, m. 2. *majmotska*; ein Äffchen. Cic.

Simitu, pro: simul, Obsol. *egyszersmind*; zugleich. Plaut.

Simius, ii, m. 2. *majom*; ein Affe.

Simo, āre, 1. i. e. simum reddere, Lucil.

Simŏis, entis, m. 3. fluvius ad Trojam.

Simŏnia, ae, f. 1. *egyházidolgoknak árúlása*; der Wucher mit geistlichen Ämtern. JCt.

Simōnides, is, m. 3. Nom. pr. poëtae ex Cea. Cic.

Simplāris, e, *egyes*; einfach. Veget.

Simplārius, a, um, v. gr. conditio, Paud. *egyes*, *együgyü*, *rossza*; einfach, schlecht.

Simplex, icis, *egyszerü*, *együgyü*; einfach. Simplex est natura animantis, Cic. 2) *egyes*, *magános*, *magában lévő*, *nem kevert*: einfach, nicht vermischt. Haec simplicia, illa mixta, Cic. Simplex cibus, Plin. 3) *mesterkéletlen*, *együgyü*, *természeti*; einfach, ungekünstelt, natürlich. Quint. 4) *egyenes*, *nyilvánvaló*, *nyiltszivü*; gerade, aufrichtig, offenherzig. Cic. 5) v. gr. vox, verbum, Cic. *egyes*, *nem öszvetett*, *p. o. szó*; einfach, nicht zusammengesetzt. Comp. simplicior, Sen. Sup. simplicissimus, Gell.

Simplicitas, ātis, f. 3. *egyszerüség*; die Einfachheit, wenn etwas nicht zusammengesetzt ist. Lucr. 2) *együgyüség*, *természetesség*, *természetes volta valaminek*; die Einfachheit, Natürlichkeit, natürliche Beschaffenheit. 3) *nyiltszivüség*, *egyenesség*; die Offenherzigkeit, Aufrichtigkeit, Ehrlichkeit, Mangel der Falschheit eines Menschen. Ovid.

Simpliciter, Adv. *egyesen*, *egyszerüen*, *egyszeresen*; einfach. Cic. 2) v. gr. aliquid exponere, Cic. *egyenesen*, *együgyü és természeti módon*, *természetesen*; schlechtweg, ohne Schmuck oder Kunst, natürlich. 3) *egyenesen*, *egyenes szivvel*, *igazán*, *nyilván*, *nyiltszivüséggel*; gerade zu, offenherzig, aufrichtig. Cic.

Simplīco, āre, 1. *egyszerüvé tenni*; einfach machen. Pallad.

Simplus, a, um, *egyszerü*, *egyszeres*; einfach. Cic.

Simpŭium, i, n. 2. *szükszájú áldozó edény*, *öntöző*; ein Opfergeschirr, eine Gießkanne. Cic. 2) Met. in simpulo aliquid facere; *valamit titokban tenni*; etwas heimlich verrichten. Floctus excitare in simpulo, Cic. Prov. *tsekélységgel nagy lármát ütni*; großen Lärmen machen bey Kleinigkeiten.

Simpŭvium, ii, n. 2. *kúpa*, *fapohár*; ein hölzerner Becher. Juv.

Sĭmul, Adv. *együtt*; beysammen. Simul simus, Cic. 2) *együve*, *egybe*; zusammen. Multa concurrunt simul, Ter. 3) *egyszerre*, *egyszersmind*; zugleich. Simul nobiscum introiit. Cic. 4) simul ac; *mihelyt*, *mihelyest*; sobald. Simul ac literas accepi, Cic. Simul atque, id. qu. simul ac. Cic.

Sĭmŭlācrum, i, n. 2. v. gr. hominis, Cic. *kép*, *faragott vagy festett kép*; ein Bild, Bildniß, Ebenbild. Pingere simulacrum Helenae. Cic. 2) Met. v. gr. virtutum, Cic. *kép*, *árnyék*, *hasonlatosság*, *ábrázolat*, *ábrázat*; Bild, Schatten, Ähnlichkeit, Schein, einer Sache. 3) v. gr. belli, pugnae, Liv. *példázat*; eine Vorstellung. 4) v. gr. somni, Ovid. *tünemény*, *ijjesztő*; eine Erscheinung, ein Gespenst.

Sĭmŭlāmen, inis, n. 3. *kép*, *hasonlatosság*; ein Bild, eine Ähnlichkeit. Ovid.

Sĭmŭlāmentum, i, n. 2. *példázat*, *költemény*; eine wahrscheinliche Erdichtung, Vorstellung. Gell.

Sĭmŭlanter, Adv. *tettetve*, *tettetésképpen*, *szinből*; zum Scheine vorgeblich. Apul.

Simŭlāte, Adv. *tettetésből*, *tettetve*; zum Scheine. Cic.

Simŭlātilis, e, *tetsző*, *szinlett*; scheinbar. Fort.

Simŭlātio, onis, f. 3. *tettetés*, *szinmutatás*, *képmutatás*; die Verstellung, Heuchelen. Plin. Agere cum simulatione timoris, Cic. 2) v. gr. virtutis, Cic. *szinmutatásból való kövelés*, *vagy cselekedet*; die Nachahmung zum Schein.

Simŭlātor, ōris, m. 3. *tettető*, *képmutató*; ein Heuchler, der sich verstellet, ein falschlicher Vorgeber. Suet.

Simŭlātrix, icis, f. 3. *tettető*, *képmutató*, *t. i. asszony*; eine Heuchlerinn. 2) *gúnyoló*; eine Spötterinn.

Simŭlātus, a, um, *tettetett*, *szinlett*; verstellt. 2) *költött*; erdichtet. Virg.

Simŭlo, vel Similo, āvi, ātum, ā.e, 1. v. gr. aliquid alicui rei, Virg. *hasonlová tenni*; ähnlich machen. 2) *leformálni*, *lefésteni*, *lerajzolni*; ähnlich machen, abbilden. Hor. 3) *követni*, *kimezni*; nachahmen. Virg. 4) *tettetni*, *szinből mutatni*; sich verstellen, sich stellen als ob es wäre. Simulare amicitiam, Cic. *tettetni a' barátságot*; sich für einen Freund ausgeben. Simulat non sentire, Plin. Simulabat aegrum, Liv. i. e. se aegrum esse.

Simultānĕus, a, um, *egykori*, *egyszerre vagy egy időben történő*; was zugleich geschieht. JCt.

Simultas, ātis, f. 3. *ellenséges indúlat*, *torsalkodás*; die Feindschaft, der heimliche Groll. 2) *egyetértés valamelly dolog eránt*; ein Vertrag, eine Verabredung mit Jemanden. Hygin.

Simŭlus, a, um, *fitosotska*, *piszétske*; der ein eingebogenes Näschen hat. Mart.

Simus, a, um, *fitos*, *pisze*. *fitos orrú*, *pisze orrú*, *lapos orrú*; eine aufwärts gebogene, aufgeworfene oder platte Nase habend. Virg.

Simyra, ae, f. 1. urbs Phoeniciae.

Sin, Conj. *ha pediz*, *hogy ha pedig*; wenn aber, woferu aber. Sin autem, sin vero, Cic. *ha pedig*; wenn aber. 2) sin minus; *ha pedig nem*, *különben*; wo aber nicht, widrigenfalls. Cic.

Sina, ae, f. 1. Nom. pr. montis in Arabia petraea; *a' Sinai hegy*; der Berg Sina.

Sināpi, Indecl. n. et Sināpis, is, f. 3. *mustár*, *kerti*, *v. fejér repcze*; der Senf. Plin.

Sināpismus, i, m. 2. *repczéből késsitett kötés*, *p. o. daganatra*; Senfbren zum Umschlage, Senfumschlag. Coel. Aur.

Sināpizo, āre, 1. v. gr. partem corporis, Veget. *repczekötéssel borogatni*; Senfumschlag darauf legen, mit einem Senfbreypflaster belegen.

Sincēre, Adv. v. gr. loqui, Cic. *igazán*, *egyenes szivvel*, *tettetés nélkül*; von Herzen, aufrichtig, ohne Falsch. Sincerius, Gell. Sincerissime, Aug.

Sincērĭtas, ātis, f. 3. v. gr. vasorum, Plin. *tisztaság*; die Reinigkeit. 2) *épség*; die Unverletztheit, unverletzte Beschaffenheit. Plin. 3) *egyenesség*, *egyenesszivűség*, *nyiltszivűség*; die Aufrichtigkeit, Offenherzigkeit. Gell.

Sincērĭter, Adv. pro: sincere, Gell.

Sincērus, a, um, v. gr. vas, Hor. *tiszta*; rein. Vinum sincerum, Colum. *tiszta bor*, *az az*: *nem kevert*, *meg nem vesztegetett*; reiner, ungemischter Wein. 2) Met. *tiszta*, *egyenesszivű*, *igaz*, *nyiltszivű*; aufrichtig, redlich, rechtschaffen, offenherzig. Cic. 3) *tökélletes*, *hijjánosságtalan*; vollkommen, ohne Mangel. Nulla est sincera voluptas. Ovid. 4) *ép*, *tellyes*; unverletzt, Cic. 5) *helyes*, *talpraesett*; richtig. Iud icium sincerum et subtile, Cic. Comp. sincerior, Gell. Sup. sincerissimus, Sen.

Sincĭput, itis, n. 3. *főnek első*, *v. külső része*; der Vordertheil des Kopfs. Plin. 2) *fő*; der Kopf. Sidon. Non tibi sanum est sinciput, Plaut. *nints helyén az eszed*; du bist nicht richtig im Kopfe.

Sindon, ōnis, f. 3. *vékony*, *finom gyolts*, *muselin*, *úgy az abból való köntös is*; eine feine Leinwand, Musselin, auch Kleid daraus. Mart.

Sine, Praep. c. Abl. *nélkül*; ohne. Sine fine, Ovid. *végnélkül*; ohne Ende. Not. a) sine Casu. e. gr. cum fratre, an sine? sc. eo (fratre) Cic. b) habet saepissime: ullus, pro: omnis post se: e. gr. sine ulla dubitatione, Idem. sed ponitur etiam: omnis, e. gr. sine omni sapientia, Cic. c) postponitur saepe Casui, e. gr. vitiis nemo sine nascitur, Hor.

Singa, ae, f. 1. cognomen Palladis, Paus.

Singentiānus, a, um, *fanyar, erős, tsípős*; herb, scharf. Radix singentiana, Apul. *kálmusnád*; Calmus, Galgant.

Singili, urbs Hispaniae, Plin.

Singīlio, ōnis, m. 3. *rosz gúnya, viseltes ruha*: ein schlechtes Kleid. Treb, Poll.

Singillārius, a, um, e. gr. motus. Tert. i. q. singulares.

Singillātim, Adv. vide: Singulatim.

Singlāriter, Adv. pro: singulariter, Luc.

Singŭlārie, Adv. pro: singulariter, Cic. Fragm.

Singŭlāris, e, (singulus) e. gr. homo, Cic. *egyes, egyedűlvaló, magános*; einzeln. Qui singularis natus sit, Plin. i. e. solus, e. gr. pugna, Macr. *kettősviadal*; ein Duell. 2) *egy a' maga neméban, egyetlen egy*: einzeln in seiner Art, der einzige. Singularem deus hunc mundum creavit, Cic. 3) e. gr. vir, Cic. *különös, jeles, derék, nevezetes*; besonders, vortrefflich. Aristoteles in philosophia prope singularis, Idem. e. gr. beneficium, Cic. *különös, nagy v. jeles jótétemény*; eine besonders große Wohlthat. 4) e. gr. scelus, Idem. *rendkivűlvaló, nagy, szörnyű, iszonyú*; außerordentlich, groß. 5) *egyhez tartozó*; einem Einzigen gehörig. e. gr. potentia v. imperium, Nep. *egyedűlvaló uralkodás*; Alleinherrschaft. 6) e. gr. numerus, Quint. (in Grammatica) *egyet illető, egyes*; einen Einzigen betreffend. e. gr. nomen, Idem. i. e. in Singul. usitatum. 7) e. gr. locus, Svet. *mással nem közös, különválasztott, különös*; mit andern nicht gemein, besonders, aparte. Not. singulares, i. q. notarii per siglas scribentes, Cod. Just.

Singŭlāritas, ātis, f. 3. *egyedűlvalóság, magánosság*; das Einzelnseyn, i. e. wenn man einzeln oder allein ist. Tert. 2) *nőtelenség, hajadonság*; das ehelose Leben. Idem. 3) *különösség, tsudálatosság*; die Seltsamkeit. Tert.

Singŭlāriter et Singularie, Adv. *különösen, külön, magában*; einzeln, besonders, allein. Plaut. 2) *az egyes számban*; in der einfachen Zahl. Quint. 3) e. gr. diligere, Cic. *másoknál felett, kiválltképpen, felettébb, rendkivűl, különösen*; sonderlich, besonders, außerordentlich.

Singŭlārius, a, um, i. q. singularis. e. gr. litera, Gell. *egyes, magában lévő, v. álló*; einzeln. 2) e. gr. catena, Plaut. *egyes, egyszeres*; einfach. 3) e. gr. velocitas, Gell. *különös, felettébb, szerfelett, v. rendkivűl való*; sonderbar, außerordentlich.

Singŭlātim, v. Singillātim, Adv. *egyenként, külön, különkülön*; einzeln, jedes besonders. Ter. 2) *egymás után*; eines nach dem andern. Singulatim unicuique respondere, Cic.

Singŭli, ae, a, vide: Singulus.

Singŭltans, tis, o. *tsukló, a' ki tsuklik*; schluchzend. Quint. 2) Met. e. gr. anima, Ovid. *szűntelen való zokogás által a' testből kiköltözött lélek*; die Seele, die sich durch stetiges Schluchzen vom Leibe trennt.

Singultātus, a, um, *tsuklás, v. zokogás által származott v. előhozott, tsuklásból eredt*; durch Schluchzen hervorgebracht. Ovid.

Singultim, Adv. *tsukolva*; schluchzend, Apul. 2) Met. e. gr. loqui, Hor. *akadozva*; stotternd.

Singultĭo, ire, 4. *zokogni a' sírás miatt*; schluchzen, vor Weinen. Apul. 2) *tsuklani*; schluchzen, oder den Schlucken haben. Cels. 3) *kotyogni, mint a' tyúk*; glucken oder glucksen, von der Henne. Colum.

Singulto, āvi, ātum, āre, 1. idem. e. gr. animam, Ovid. *hegegve kiadni, kihegregni*; herausschluchzen, röchelnd von sich geben.

Singultus, us, m. 4. *tsuklás*; das Schluchzen, der Schlucken. 2) *zokogás, p. o. sírás közben*; das Schluchzen der Weinenden. Cic. 3) *hergés, haldoklók hergése*; das Schlucken oder Röcheln der Sterbenden. 4) *krákogás, károgás, a' varjakról*; das Krächzen von den Raben. Plin. 5) *kotyogás, a' tyúkról*; das Glucken, Glucksen der Henne. Colum.

Singŭlus, a, um, saepius Plural. Singŭli, ae, a, *egy, tsak egy, egy magában*; einzeln, ein einziger, einer allein. Numero singulo dicere, i. e. Singulari, Gell. 2) *ki ki, minden, minden külön külön*; jeder, jede, jedes insbesondere. Centurionibus, quibus singulae naves erant adtributae, *mindeniknek egy egy hajó*;

jedem ein Schiff. Caes. Singulis diebus, Cic. In dies singulos, Idem. *naponként, napról napra*: täglich, von Tag zu Tage. Cic. 3) *egyedül, magánosan*; allein, einsam. Nunquam sumus singuli, Sen.

Sĭnis, is, m. 3. latro Corinthius, Ovid.

Sinister, tra, trum, e. gr. calceus, Svet. manus, Nep. ripa, Hor. *bal, bal oldalról, v. -ra, v. bal kéz felé, v. -re való*; links, zur linken Seite oder Hand befindlich. Sinistra, sc. manus, Caes. *bal kéz, sete kéz*; die linke Hand. A sinistra, sc. manu, v. parte, Cic. *balra, bal kéz felé*: zur Linken. 2) e. gr. signum, Ovid. pugna, Prop. fama, Tac. *szerentsétlen, rosz, viszontagságos*; unglücklich, übel, widerwärtig, schlimm, böse. Sinistro pede proficisci, Apul. *szerentsétlen órában*; zur unglücklichen Stunde. 3) e. gr. interpretatio, Tac. *elforgatott, eltsavart, visszás, helytelen, rosz*; verkehrt, unrecht, schlimm, böse, übel. Not. seq. Genit. e. gr. fidei sinister, Sil. *szavát meg nem tartó, hűségtelen, hite szegett*; der nicht Wort hält, treulos. 4) in auspiciis Romanorum ex tonitru, *szerentsés, szerentsés jelentésű*; glücklich, glückliche Anzeichen gebend. Ovid. Not. a) loquentibus Graecis, e. gr omen, Ovid. *szerentsétlen*; unglücklich. Avibus sinistris, *szerentsétlen órában*; zur unglücklichen Stunde. b) saepe et Romanis, e. gr. fulmen, Cic. auspicium, Val. Max. *szerentsétlen*; unglücklich. 5) sinistris aliquem carpere sermonibus, Plin. jun. *motskolni, gyalázni, rágalmazni*; schmähen. 6) *ellenséges indúlatú*; feindselig. Comp. sinisterior, et sinistrior, Sup. sinistrissimus, Fest.

Sĭnistĕrĭtas, ātis, f. 3. *boldogtalanság*; die Unglückseligkeit. Plin. Ep. 2) *ügyetlenség, ostobaság, otrombaság*; die Ungeschicktheit, Dummheit, Plumpheit. Idem. 3) *visszafordultság, visszás, v. felfordult volta valaminek, feslettség*; das verkehrte Wesen. Plin.

Sĭnistra, Adv. *balkéz felé, bal kézre*; zur linken Hand. 2) *bal oldalra, bal felé, bal oldalon*; auf der linken Seite.

Sĭnistre, Adv. *balra*; links. 2) *szerentsétlenül*; unglücklich 3) *roszúl*; übel. e. gr. accipere, Tac. *rosz néven venni*; übel aufnehmen.

Sĭnistrīnus, a, um, e. gr. auspicium, Tert. *szerentsés kezdet*; ein glücklicher Anfang.

Sĭnistrorsus, v. —um, Adv. pro: sinistroversus, v. —um), *balra, bal, v. bal kéz felé*; links, linker Hand zu. Caes. Hor.

Sĭnistrŏversus, i. q. sinistrorsus, Lact.

Sĭno, sīvi, sĭtum, ĕre, 3. *hagyni, megengedni*; lassen, zulassen, geschehen lassen, erlauben. Non patiar, non sinam, Cic. Nunquam sinit eum respirare, Idem. Dicat sine, Ter. *hadd mondja, engedd hadd mondja*; laß ihn sagen. Sine veniat, pro: ut veniat, Idem. *hadd jöjjön*; laß ihn kommen. Res non sinit, Cic. *a' környűlállások nem engedik*; die Umstände leiden es nicht. Not. a) Perf. sini et sii, pro: sivi, Ter. b) sinit, pro: sinat, Plaut. c) sirit, contr. pro: siverit, Liv. Etiam: siris, siritis, Plaut. sissem, pro: sivissem, Liv.

Sĭnŏdontes, pisces in quorum capitibus lapis pretiosus invenitur, Plin.

Sĭnon, ōnis, m. 3. veterator et proditor in exercitu Graecorum, Virg.

Sĭnōnĭa, ae, f. 1. insula maris Etrusci penes Latium, Plin.

Sĭnōpe, es, f. 1. urbs Ponti, Diogenis patria, Val. Flacc. Hinc: Sinopensis, e, *Sinopei*; Sinopisch. Sinopenses, ium, incolae Sinopes, Liv.

Sĭnŭāmen, ĭnis, n. 3. *tekeredés, tsavarodás*; die Krümmung. Prud.

Sĭnŭātio, ōnis, f. 3. idem. Fulg.

Sĭnŭātus, a, um, *bégörbült, tsavargó, p. o. víz*; gebogen, gekrümmt. Ovid.

Sĭnŭessa, ae, f. 1. urbs in Latio, hodie: Sezza. Cic.

Sĭnum, i, n. Sinus, us, m. 4. Sinus, i, m. 2. *tsobány, légely, tsobolyó*; ein gewisses weitbäuchiges Gefäß, z. B. zu Weine. Varr.

Sĭnŭo, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. arcum, Ovid. *meggörbitni, az az: felvonni, p. o. az ívet*; krümmen, beugen, spannen. 2) *öblös vagy kerekformára bénni, mint p. o. a' hernyó a' levelet*; aushöhlen, zerfressen. Cels.

Sĭnŭōse, Adv. *tekervényesen, katskaringósan*; voll Krümmungen oder Falten. Dicere sinuosius, Gell. *ho-*

mályosan, rejtegetve szóllani; dunkler, versteckter reden.

Sinŭōsus, a, um, *tsavargásos, tekervényes, katskaringós*; voll Krümmungen, oder damit versehen, voller Vertiefungen oder gebogener Flächen. Vestis sinuosa, Ovid. *ránczos ruha*; ein Kleid voller Falten. 2) Trop. v. gr. quaestio, Gell. *tekervényes, mesterséges*; verworren, gekünstelt.

Sĭnus, us, m. 4. *kebel*; der Busen. E vel de sinu alicujus esse, Cic. *kedvességben lenni valakinél*; einem sehr lieb seyn. Gaudere in sinu, Prov. *alattomban örülni*: sich heimlich freuen. 2) *öl*; der Schooß. Ter. Haberi in sinu ab aliquo, Cic. *nagy kedvességben lenni valakinél*; von jemanden sehr geliebt werden. 3) *legbelsőbb része valaminek*; das Innerste eines Orts. E sinu patriae abstrahi, Cic. 4) *valamelly dolognak az öble, gödre*; die Krümme eines Dinges. Sinus oculorum, Virg. Sinus maris, Liv. *tenger öböl*; ein Meerbusen. 5) *hatalom*; die Macht. Mihi in sinu est, Cic. *hatalmamban van*; ich habe es in meiner Macht. 6) *menedék, menedékhely*; die Zuflucht. Confugere in alicujus sinum, Plin. 7) *hajóvitorla*; ein Schiffsegel. Obliquare sinus in ventum, Virg. *a' vitorlákat szélnek fordítni*; die Segel gegen den Wind halten. 8) *háló, halászó háló*; ein Netz, ein Garn. Virg 9) *a' forgó tsontokban lévő öblök*; die Höhlungen der Beine, in welche die unteren Beine gefügt sind. Anat. 10) *a' felfogott ruha vagy elökötő öble, az öl*; die Tiefe eines zusammengenommenen Kleides. Nuces ferre sinu laxo, Hor. 11) *a' folyó víz tsavargása, görbületjei, tsavarodás*; die Krümme eines Flusses. Immenso sinu labitur amnis, Virg. 12) Met. Ex sinu suo apponere testes, Cic. *meghitt embereiből állítni tanúkat*; seine Vertrauten als Zeugen aufstellen.

Sĭon, v. Sium, ĭi, n. 2. *bolonyik, mérges bolonyik, békakorsótska*; eine Sumpf- oder Wiesenpflanze, Merk, Wassermerk. (Sium latifolium, L.) Plin.

Sīpărium, ĭi, n. 2. *mellékfal, kolissza a' theátromon*; die Kolissen auf der Schaubühne. Sen.

Sīphnos, i, f. 2. insula maris Aegaei. 2) homo libidinosus. Erasm.

Sīpho, v. Siphon, ōnis, m 3. *szívó, szívótsó, lopó, (hébér)*; ein Heber, Weinheber. Cic. 2) *vízi puska*; eine Feuerspritze. Plin.

Sīphuncŭlus, i, m. 2. Dimin. id. qu. sipho.

Sīpŏntum, i, n. 2. urbs Apuliae. Cic.

Sīpus, ūntis, i. q. Sipontum. Lucan.

Sīpylus, i, m. 2. mons in Lydia. Stat.

Sīquā, Adv. pro: si quo modo, Virg. 2) pro: si aliquā, Abl.

Sīquando, v. Si-quando, pro: si aliquando, *ha valaha*; wenn einmahl. Cic.

Sīquĭdem, v. Sī quĭdem, *ha tudniillik, ha ugyan*; wenn nähmlich, wenn anders. Terent. et Cic. 2) *ha, ha szinte —is*; wenn, oder wenn auch. Plaut. 3) *minthogy*; weil, da, sintemahl. Cic.

Sīquis, vel Sīqui, Sīqua, Siquid, Siquod, vel potius: Si quis, Si qui, Si qua, Si quid, Si quod, pro: si aliquis etc. *ha valaki*; wenn einer, eine, eins &c. wenn Jemand.

Sīraeum, i, n. i. q. sapa; *mustnedv*; Mostsaft. Plin.

Sircĭtŭla, ae, f. 1. *szőlő neme*; eine Art Weintrauben. Colum.

Sircŭla, ae, f. 1. idem. Plin.

Sirēdon, ōnis, f. 3. i. q. Siren, Auson.

Sīremps, v. Sirempse, Obs. i. q. similis.

Sīren, ēnis, f. 3. *tengeri tsudanimfa*; eine Sirene, Meerfräulein, ein Meerwunder. Ovid.

Sīrēnaeus, a, um, i. q. Sirenius, Hier.

Sīrēnĭus, a, um, *Sireni*; Sirenisch, die Sirenen betreffend, dahin gehörig. Gell.

Sīrĭăcus, a, um, *a' kánicula, vagy kutyátska nevű tsillagot illető*; den Hundsstern betreffend, von ihm herrührend. Avien.

Sīrĭăsis, is, f. 3. *agyvelő gyúladás, a' gyermekeknél*; die Entzündung des Gehirns bey den Kindern. Plin.

Sīrim, is etc, Obsol. pro: siverim etc. vide: Sino.

Sīrĭum, ĭi, n. 2. *mezei üröm*; Beyfuß. Apul.

Sīrĭus, ĭi, m. 2. *a' kánicula v. kutyátska nevű tsillagzat*; der Hundsstern.

mum, i, n. 2. Solin. Sŏdŏma, ŏrum, Tertull. *Sodoma város a' Szent-földön*; Sodom, eine Stadt in Palästina. Sŏdŏmīta, ae, c. *gyermek fertéztető*; ein Sodomit, Knabenschänder. Prud. Sŏdŏmītae, i. e. incolae urbis Sodomorum, Prud. Sŏdŏmīticus, a, um, *Sodomai*; Sodomitisch. Hieron.

Sōl, Gen. sōlis, m. 3. *nap, nap az égen*; die Sonne am Himmel. Sol praecipitans, Cic. *a' lenyugvó nap*; die neigende Sonne. Supremo sole, Hor. *estve felé, alkonyodás felé*; bey Abend. Sole novo, Virg. *reggel, nap felköltekor*; früh, wenn die Sonne aufgeht. 2) *nap, a' sütő nap; napsugár*; die Sonne, Sonnenschein, Sonnenwärme. Ambulare in sole, Cic. 3) *nap melege vagy hévsége*; die Sonne, Sonnenhitze. Nimius sol, Ovid. 4) *nap*; der Tag. Tres soles erramus, Virg. 5) dies solis, vel dies dominica, Gloss. *vasárnap*; der Sonntag.

Sōlāgo, inis, f. 3. i. q. heliotropium, Apul.

Sōlāmen, inis, n. 3. *vigasztalás*; der Trost. Virg.

Sōlānum, i, n. 2. *tsutsór*; der Nachtschatten. Cels. Solanum Dulcamara, Linn. *keserédes iszalag*; das Bittersüß. Solanum Lycopersicum, L. *paraditsomalma*; die Paradeisäpfel. Solanum tuberosum, L. *kolompir, krumpér, pityóka, tsutsorka*; die Erdäpfel, Grundbirn, Erdtuffel.

Sōlānus, i, m. 2. *keleti szél*; ein Ostwind. Plin. 2) Adj. *napbéli*; zur Sonne gehörig. Vitr.

Sōlāris, e, *napbéli*; die Sonne betreffend. Radii solares, Cic. i. e. solis.

Sōlārium, ii, n. 2. *árnyékóra, napóra*; die Sonnenuhr. Varr. 2) *verőfényes vagy sütkölődző hely*; ein Platz oder Ort, wo man sich sonnte. 3) *nyári mulatóház*; ein Sommerhaus. Ulp.

Sōlārius, a, um, *napi, naphozvaló*; die Sonne betreffend. Horologium solarium, Plin. *napóra, árnyékóra*; eine Sonnenuhr.

Sōlārius, a, um, *földet vagy fundust illető*; den Boden oder Grund betreffend. Hinc: solarium, Subst. sc. vectigal, *földre vetett adó*; der Grundzins. Pandect.

Sōlātiŏlum, i, n. 2. Dimin. *egy kis vigasztalás*; kleiner Trost. Catull.

Sōlātium, ii, n. 2. (solor) *vigasztalás*; der Trost. Solatium adferre, vel praebere, Cic. *vigasztalni*; trösten, Trost verschaffen. Hoc est mihi solatio, Caes. Vacare culpa magnum est solatium, Cic.

Sōlātor, ōris, m. 3. *vigasztaló*; der Tröster. Tibull.

Sōlātus, a, um, id. qu. desolatus. Sen. 2) (a sol) *erősen megsütött a' naptól*; von der Sonne zu sehr angegriffen. Plin.

Soldurius, ii, m. 2. i. e. devotus ad quaevis amicitiae et inimicitiae commoda et incommoda. Caes.

Soldus, pro: Solidus.

Sŏlĕa, ae, f. 1. *talp, lábtalp*; die Sohle des Fußes, Fußsohle. 2) *a' saru, v. lábbéli talpa*; die Sohlen eines Schuhes. Veget. 3) soleae, plur. *botskor*; die Schnürsohlen. Muliebres soleae, Cic. *papats*; die Weiberschuhe oder Pantoffeln. 4) soleae ferreae; *lopatkók*; die Hufeisen. 5) i. q. Pleuronectes Solea, L. *félszegűszó faja, talphal*; die Sohle, eine Art Butten oder Schollen.

Sŏlĕāris, e, *talpformájú*; sohlenartig, einer Sohle ähnlich.

Sŏlĕārius, ii, m. 2. *foltozó varga*; ein Schuhflicker. Plaut.

Sŏlĕātus, a, um, *botskoros*; Schnürsohlen anhabend. Cic.

Sŏlemnis, vide: Sŏlennis.

Sōlen, ēnis, m. 3. *hüvelyféreg*; eine Meerscheide. Plin.

Sŏlennis, et Sŏlemnis, e, v. gr. sacrificium, Cic. *esztendőnként előforduló, innepi*; alljährlich, was alljährlich gefeyert oder verrichtet wird, oder geschehen muß. Dies deorum festi ac solennes, Cic. 2) Fig. *pompás, közönséges helyen pompával és mintegy innepi rendtartással eső, vagy véghez menő*; feyerlich. Sacrificium solenne, Cic. Verba solennia. Cic.

Sŏlennĭtas, vel Solemnĭtas, ātis, f. 3. *pompa, megtartása valamelly napnak, vagy megűlése*; die Feyerlichkeit oder Feyerung eines Tages. Dierum solennitates, Gell. 2) v. gr. juris, Pand. *rendtartások*; die Formalitäten.

Sŏlennĭter, Sŏlemnĭter, Adv. *bévett*

szokás szerént; auf gewöhnliche Art. Pallad. 2) *pompásan, minden tzeremóniával, vagy telyes készülettel, a' rendtartások szerént*; feyerlich, förmlich, mit Beobachtung der Formalitäten. Convivium instituere solenniter, Justin.

Sōlennĭtus, Adv. i. q. solenniter, Liv.

Sŏlĕo, ĭtus sum, ēre, 2. *szokni, megszokni valamit*; pflegen, gewohnt seyn. seq. Infin. Cic. Soleo, soles, solet; *szoktam, szoktál, szokott*; ich bin gewohnt, du bist gewohnt, u. s. w. Ut solet, Cic. sc. fieri; *a' szokás szerént, a' mint szokott történni*; wie es zu geschehen pflegt. Ut solet, Ter. sc. facere; *szokása szerént*; wie er gewohnt ist, nach seiner Gewohnheit. 2) *szerelembeli társalkodásban lenni valakivel*; verliebten Umgang haben. Solere cum viris, Plaut.

Sōlers, vel Sollers, tis, o. *gondos*; sorgfältig. Cic. 2) *ügyes, alkalmatos*; geschickt. Adolescens solers, Ter. 3) *serény, munkás*; thätig, geschwind. Cic. 4) *találós, eszes, ravasz*; erfinderisch, spitzfindig, listig. Cic. Comp. solertior, Cic. Sup. solertissimus. Sen.

Sōlerter, v. Sollerter, Adv. *ügyesen, okosan, ravaszúl*; geschickt, klug, einsichtsvoll, listig. Cic. Solertius, Cic. solertissime. Cic.

Sōlertia, v. Sollertia, ae, f. 1. *ügyesség, eszesség*; die Geschicklichkeit, Klugheit, Erfindsamkeit. Judicandi solertia, Cic. 2) *ravaszság*; die List. Cic.

Sŏli, v. Sŏloe, pl. urbs Ciliciae. Hinc: Solensis, et Soleus, i. e. urbe Solorum. Plin.

Sōliār, āris, n. 3. *menyezet a' thrónus felett*: die Decke über einen Thron.

Sōlĭcānus, a, um, *magánosan éneklő*; allein singend. Mart. Cap.

Solicito, Solicitus, Solicitatio, etc. cum derivatis, vide: Sollicito, etc.

Sŏlĭdāgo, inis, f. 3. *ritkaréj (plánta)*; die Wahlwurz. Plin.

Sŏlĭdāmen, inis, n. 3. i. q. solidamentum, Ven. Fort.

Sŏlĭdamentum, i, n. 2. v. gr. corporis, Lact. *erősítőeszköz, erősítő*; Befestigungsmittel, Befestigung.

Sŏlĭdātio, ōnis, f. 3. *megsűrítés, tömöttétevés*; das Dicht- oder Festmachen. 2) *megerősítés*; die Befestigung. Vitr.

Sŏlĭde, Adv. *tömötten, keményen*; dicht, fest. Colum. Solidius, Gell. 2) *egészen, telyességgel, általjában, igen, felette*: völlig, vollkommen, gänzlich, durch und durch, sehr. Ter.

Sŏlĭdesco, ēre, *megkeményedni, megsűrűdni*; dicht werden. Vitr.

Sŏlĭpes, ĕdis, *egészkörmű*; einen ganzen Huf habend. Plin.

Sŏlĭdĭtas, ātis, f. 3. *tömöttség, sűrűség*; die Dichte, Dichtheit. Cic. 2) v. gr. possessionis, Cod. Just. *egésze, egy egész darabban való léte, p. o. valamelly jószágnak*; das Ganze. 3) *erős vagy tartós volta valaminek*; die Festigkeit, Dauer.

Sŏlĭdo, āvi, ātum, āre, 1. *sűrűvé, v. tömötté tenni*; dicht machen. 2) v. gr. muros, Tac. *megerősítni*; fest machen, befestigen. 3) v. gr. fracta, Plin. *összetsinálni*; zusammen fügen, ganz machen.

Sŏlĭdus, a, um, v. gr. paries, Cic. columna, Cic. corpus, Ter. *tömött, vastag, nem üres belől*; dicht, derb, nicht hohl. Solido de marmore templum, Virg. 2) Trop. v. gr. cibus, alimentum, Cels. *vastag, erős, t. i. a' minemüségére nézve*; dicht, derb. 3) v. gr. res, Cic. gaudium, Ter. *valósdgos, igaz, tökélletes*; wirklich, vollständig, nicht mangelhaft, vollkommen. Solida utilitas, Cic. *valóságos haszon*; ein wahrer Nutzen. 4) v. gr. vires, Virg. usura, Cic. *egész, telyes*; ganz, vollständig. Annus solidus, Liv. *egy egész esztendő*; ein ganzes Jahr. 5) solidum alicui solvere, Cic. *egészen kifizetni valakit, az egész summát kifizetni*; einen völlig bezahlen. In solidum cavere, JCt. *mindenért kezes lenni általjában*; für alles Bürge seyn.

Sōlĭfer, a, um, v. gr. plaga Sen. i. e. oriens.

Sōlĭferrĕus, (Sollif.) a, um, *egészen vas*; ganz eisern. Liv.

Sōlĭgĕna, ae, c. *nap szülöttje*; ein Sonnenkind, von der Sonne gezeugt. Val. Fl.

Sōlĭlŏquium, ii, n. 2. *magános, vagy négyszemközt való beszéllgetés*; einsames Reden, Alleinreden. Aug.

Sōlĭpŭga, ae, f. 1. *földi pók*; eine Erdspinne. Plin.

Sōlistimum, sc. tripudium, i. e. augurium bonum, quod fiebat, quoties

offa, quae pullis dabatur, aliquo modo cadebat in solum. Cic.

Sōlĭtānĕus, a, um, *magánosan külön vdlasztott*; allein abgesondert. Theod. Prisc. 2) Sōlĭtānĕus; *rendszerént való*; gewöhnlich. Marc. Emp.

Solitanae, cochleae, sc. magnae ex Africa. Plin.

Sōlĭtārius, a, um, v. gr. homo, Cic. *magános, egyedül való*; allein, ohne Gesellschaft anderer, abgesondert, einsam. Vita solitaria, Quint. *magános élet*; einsames Leben.

Sōlĭtas, ātis, f. 3. *magánosság*; die Einsamkeit, das Alleinseyn. Non.

Solitaurilia, vel Suovetaurilia sc. festa Romae. Fest.

Sōlĭte, Adv. *magánosan*; allein. Plaut.

Sōlĭto, āvi, ātum, āre, 1. Freq. i. q. soleo, Gell.

Sōlĭtūdo, ĭnis, f. 3. v. gr. liberorum, Cic. *magánosság, magában való létel*; die Einsamkeit, Hülflosigkeit. 2) v. gr. loci, Cic. *magánosság, pusztaság*; die Einsamkeit, Einöde, Wüste. Discedere in aliquas solitudines, Cic.

Sŏlĭtus, a, um, (a soleo) *szokott, megszokott, rendszerént való*; gewöhnlich. Labor solitus, Ovid.

Sŏlium, ii, n. 2. *nagy karos szék*; ein Armstuhl. Claud. 2) *királyiszék, thrónus*; ein königlicher Stuhl, der Thron. Ovid. 3) *ferdőkád*; die Badewanne. Cels. 4) solium lignum, Svet. *testhordó*; die Todtenbahre. 5) *koporsó*; der Sarg. Plin.

Sōlĭvăgus, a, um, v. gr. bestia; Cic. *bitang, rideg*; allein herumschweifend. 2) v. gr. coelum, Cic. *magától mozgó, v. menő*; allein gehend. 3) *magános*; einsam. Cic.

Sollemnis, vide: Solennis, etc.

Sollers, Sollertia etc. vide: Solers etc.

Sollĭcĭtātĭo, ōnis, f. 3. *sürgetés, késztetés*; die Antreibung, Betreibung. Cic. 2) *nyughatatlankodás*; die Beunruhigung, Unruhe. Ter. 3) *felldzasztás, felingerlés*; die Aufwiegelung, Aufhetzung. Cic.

Sollĭcĭtātor, ōris, m. 3. *sürgető*; der etwas antreibt. Plaut. 2) *késztető, ösztönöző*; ein Anreizer. Pand.

Sollĭcĭtātus, a, um, *sürgetett*; betrieben. 2) *ingerlett, késztetett*; angereizt. 3) *felldzasztott*; aufgewiegelt. Lucr.

Sollĭcĭtātus, us, m. 4. id. qu. Sollicitatio. Cic.

Sollĭcite, Adv. *gondosan, gondal, gondoskodva*; sorgfältig, bekümmert. Plin. Comp. sollicitius. Sup. sollicitissime, Svet.

Sollĭcĭto, āvi, ātum, āre, 1. *izgatni, megingatni*; in Bewegung setzen, erregen. Stomachum vomitu sollicitare, Cels. 2) v. gr. feras, Ovid. *nyughatatlankodtatni, űzni*; beunruhigen, verfolgen, jagen. 3) v. gr. exercitum, Cic. servos, Nep. aliquem pecunia, Caes. *felldzasztani, felingerleni*; aufwiegeln, reizen. 4) v. gr. aliquem ad colloquium, Just. ad laborem, Sen. rem aliquam, Pand. *késztetni, rávenni igyekezni, sürgetni, p. o. valamelly dolgot*; antreiben, zu etwas zu bewegen suchen, etwas betreiben. 5) *nyughatatlankodtatni, valakinek nyughatatlanságot, v. búslakodást szerezni*; beunruhigen, bekümmern. Ea cura me sollicitat. Cic.

Sollĭcĭtūdo, ĭnis, f. 3. v. gr. animi, Cic. *nyughatatlanság, aggódás, gond, bú*; die Bekümmerniß, der Kummer, die Sorge. Res est mihi sollicitudini, Ter. Solicitudinem alicui adferre, Cic. vel aliquem adficere sollicitudine, Ter.

Sollĭcĭtus, a, um, v. gr. mare, Virg. *felháborodott*; *mozgásba indúlt*; erregt, in Bewegung gesetzt. 2) v. gr. de re, Cic. *nyughatatlan, aggódó valami felől, bús*; unruhig, bekümmert, in Sorgen befindlich. Animo sollicito esse, Cic. *nyughatlankodni, aggódni, búslakodni*; sich kümmern. Sollicitum habere aliquem, Cic. *nyughatatlankodtatni*; bekümmern. Res sollicita, Cic. *aggságos dolog*; eine Sache, derentwegen man in Sorgen ist. 2) v. gr. nox, Liv. amor, Ovid. *nyughatatlan, nyughatatlansággal telyes*; unruhig, voller Unruhen.

Sollĭferrĕum, ei, n. 2. *vasnyíl*; ein Pfeil von Eisen. Liv.

Sŏlo, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. urbes, Stat. *elpusztítni, feldúlni*; verwüsten.

Sŏloe, vide: Soli.

Sŏloecismus, i, m. 2. *helytelen, v. hibás összerakása a' szóknak*; eine fehlerhafte Wortfügung. Cic. 2) *hiba*; ein Fehler. Mart.

Sŏloecista, ae, m. 1. *a' szórakásban hibázó*; der Sprachfehler macht.
Sŏloecus, a, um, *a' nyelv ellen hibázó*; sprachfehlerhaft. Gell.
Sŏlon, ōnis, m. 3. unus septem sapientum Graeciae, et praecipuus legislator Atheniensium. Cic.
Sŏlōnium, ii, n. 2. regio in Latio.
Sŏlōnius, a, um, v. gr. ager, Liv. i. e. regionem hujus nominis in Latio concernens.
Sōlor, ātus sum, āri, Dep. 1. v. gr. aliquem, Plaut. et Virg. *vigasztalni*; trösten. 2) v. gr. lacrymas alicujus, Ovid. *könnyebbítni*; erleichtern.
Sŏlox, ōcis, o. Adj. v. gr. lana, Lucil. *tömött, vastag*; dick.
Solpūga, id. qu. Solipuga.
Solsĕquium, ii, n. 2. *napraforgó virág*; die Sonnenblume. Apul.
Solstĭtiālis, e, v. gr. dies, Cic. *napfordúlás kori*; zur Zeit der Sonnenwende gehörig. 2) *nyári*; sommerlich. Solstitiali tempore, Liv. *nyár középen*; mitten im Sommer.
Solstitium ii, n. 2. brumale et aestivum, Colum. *napfordúlás, a' napnak a' térítőllnedéktól való visszafordúlása*; der Sonnenstillstand, die Sonnenwende. 2) *a' nyár, a' nyári hévség*; der Sommer, die Hitze des Sommers. Virg.
Sŏlūbilis, e, *megoldható, elválasztható*; auflöslich, zertrennlich. Amm. 2) *feloszlató*; auflösend. Coel. Aur.
Sōlum, Adv. *tsak, egyedül*; nur, allein. Caes. Non solum, — sed etiam, Cic. *nem tsak, - hanem*; nicht allein, — sondern auch.
Sŏlum, i, n. 2. v. gr. fossae, Caes. *fenék, ally*; der Boden, Grund. Ad solum exustus est. Liv. *fenékig kiégett, v. leégett*; bis auf den Grund abgebrannt. 2) *allya, földje, p. o. a' szobának*; der Fußboden, z. B. eines Zimmers. Cic. 3) *lábtalp*; die Fußsohle. Cic. 4) *saru vagy lábbelitalp*; die Sohle des Schuhes oder Pantoffels. Plaut. 5) v. gr. terrae, agri, Caes. *föld, földje, p. o. a' szántóföldnek*; der Boden, die Erde, der Erdboden. Pingue solum, Colum. vel macrum, Cic. *kövér vagy sovány föld*; ein fruchtbarer, fetter oder magerer Boden. Solo aequare, Liv. *földig lerontani*; dem Erdboden gleich machen. Res soli, Pand. i. e. quae solo continentur, v. gr. domus, agri, arbores, etc. Quodcunque in solum venit, Cic. Prov. *a' mi a' szájdra jön, v. a' mi eszébe jut*; was einem geschwind einfällt. Solum patriae, Cic. *a' haza földje, a' haza*; der Boden des Vaterlandes, das Vaterland. Solum vertere, Cic. *hazáját elhagyni, hazájából kiköltözni, másuva költözni*; das Land oder sein Vaterland verlassen, anders wohin ziehen. 6) coeleste solum, Ovid. *az ég*; der Himmel. 7) *asztal*; ein Tisch Virg. 8) *a' tenger síkja*; die Fläche des Meeres. Idem. 9) Met. *fundmentoma vagy matéridja valaminek*; der Grund einer Sache. Solum disputationis. Cic.
Sōlummŏdo, Adv. *tsupán tsak*; nur allein oder nur. Plin.
Sōlus, a, um, Genit. solius, Dat. soli; *maga, magában, egyedül, tsak egyedül*; allein, einzig, bloß. Solum regnare, Cic. Solos novem menses, Idem. Solus omnium, inter omnes, vel ex omnibus, Plin. Tibi soli dico, Plin. *ezt tsak magadnak mondom, hogy senki ne tudja*; das sage ich dir im Vertrauen. 2) v. gr. locus, Ter. *magános, puszta*; einsam, öde.
Sŏlus, untis, f. 3. urbs Siciliae, Cic. Soluntini, i. e. incolae hujus urbis.
Sŏlūte, Adv. v. gr. moveri, Cic. *szabadon, szabad tetszése szerént*; frey, nach Belieben. 2) *gond nélkül, kedvére*; frey, unbesorgt, ohne Kummer, nachlässig, sorglos. Cic. 3) *könnyen, minden nehézség nélkül*; ohne Schwierigkeit, leicht. Cic. solutius, Tacit.
Sŏlūtilis, e, *könnyen eloldozható, elválasztható*; was sich auflösen oder leicht auflösen, oder von einander machen läßt. Suet.
Sŏlūtim, Adv. i. q. solute, Tert.
Sŏlūtio, ōnis, f. 3. *megoldás, feloldozás*; die Auflösung. Cic. 2) *megfejtés, magyarázat*; die Auflösung, Erklärung, Entwickelung. Gell. 3) v. gr. rerum creditarum, Cic. *megfizetés*; die Bezahlung. 4) solutio linguae, Cic. *a' nyelvnek megindúlása t. i. a' beszédre, könnyűség a' beszédben*; die Auflösung der Zunge, z. B. zum Sprechen, die Fertigkeit im Reden. 5) v. gr. dolorum, Sen. *megszabadúlás*; die Befreyung.
Sŏlūtor, ōris, m. 3. *fizető*; der Bezahler. Tert.

Sŏlūtus, a, um, *megoldott, feloldott, szabadon lévő*; los, gelöset, ungebunden. Cic. 2) *szabad, szabadon lévo*, frey, befreyet, los. Solutus a cupiditatibus, Cic. 3) *szabados, szabad akaratján járható, v. járó*; frey, der thun kann was er will. Omnia mihi solutissima sunt, Cic. 4) *könnyű*; leicht Cic. 5) Met. oratio soluta, Quint. *folyo beszéd, nem vers*; eine ungebundene Rede. 6) *felszabadittatott, p. o. a' büntetés alól, 's a' t.* losgesprochen. 7) v. gr. orator, Cic. *gyakorlott, kész, könnyű*; geübt, fertig 8) *szabolátlan*; zügellos. Risus solutus, Virg. 9) terra soluta, Colum. *porhanyó föld*; lockeres Erdreich. 10) *jókedvű, víg*; aufgeräumt, lustig. Hor. Facere aliquem solutum, Hor. Comp. solutior. Sup. solutissimus. Cic.

Sŏlvo, solvi, sŏlūtum, ĕre, 3. v. gr. aliquem, Ter. *megoldozni, feloldozni*; lösen, auflösen, der Bande entledigen. 2) v. gr. funem, Virg. nodum, Hor navem, Liv. *megoldani, eloldani, feloldani*; lösen, aufbinden, aufmachen. Solvere ancoras, Cic. *felszedni a' vasmatskákat*; die Anker lichten. Solvere navem, vel solvere a portu, Cic. *elindúlni, t. i. a' hajóval, indúlni, elevezni*; fortsegeln, absegeln. 3) v. gr. aenigmata, Quint. captiosa, Cic. *megfejteni, megmagyarázni*; auflösen, erklären, entwickeln. 4) v. gr. aliquem, Sen. vitam alicui. Prop. *megölni*; tödten. Solvi, Ovid. *meghalni*; sterben. 5) v. gr. pontem, Tac. *elbontani*; abbrechen. 6) *feloszlatni, megolvasztani*; auflösen, schmelzen. Nives solvuntur, Ovid. *a' hó olvad*; der Schnee schmilzt. 7) v. gr. terram, Colum. *porhanyóvá tenni, felkapálni, felszántani*; locker machen, aufhacken, u. s. w. 8) v. gr. os, Ovid. linguam, Sen. *elkezdeni beszéllni*; zu reden anfangen. 9) v. gr. pudorem, Virg. timorem, Stat. *elűzni, eloszlatni*; vertreiben, zu nichte machen. 10) v. gr. aliquem, Mart. *megindítani, p. o. nevetésre, felvidámítni*; zum Lachen bewegen, aufgeräumt machen. Facere aliquem solutum, Hor. 11) v. gr. jejunia, Ovid. morem traditum, Liv. *áltálhágni, megszegni, megsérteni*; übertreten, verletzen. 12) v. gr. pecuniam alicui, Cic. *fizetni, megfizetni*; zahlen, bezahlen. Aes alienum solvere, Sall. *adósságát lefizetni*; die Schuld bezahlen. Non solvendo esse, Cic. *nem fizethetni*; nicht bezahlen können. 13) solvere poenas, Sall. *meglakolni*; Strafe leiden, büßen. Beneficia solvere, Cic. *meghálálni a' jótéteményt*; die Wohlthat vergelten, erwiedern. 14) fidem solvere, Ter. *szavát, v. fogadását megtartani, tellyesitni*; sein Wort oder sein Versprechen halten. 15) v. gr. civitatem religione, Cic. aliquem legibus, Cic. *felszabadítni, megszabadítni*; befreyen. Solvere aliquem caede, Ovid. *valakit az elkövetett gyilkosság büntetése alól felszabadítni*; einen von der Schuld des begangenen Mordes frey machen. 16) *alábbhagyni valamivel, szűnni, oszlani*; nachlassen, nach und nach aufhören, sich zertheilen. Solvitur acris hiems. Hor.

Sŏlyma, ōrum, n. pl. *Jérusálem, várot*; Jerusalem. Mart.

Sŏlymus, a, um, *Jérusálemi*; Jerusalemisch, Jüdisch. Juv. Solymi: *Jerusálem lakosi*; die Einwohner in Jerusalem. Tacit.

Somniālis, e, v. gr. figmentum, Fulg. *álombéli*; träumerisch.

Somniātor, ōris, m. 3. *álmodozó, álomlátó*; der Träumer. Sen.

Somnĭcŭlōse, Adv. *álmosan, aluszékonyan, tunyáúl*; schläfrig. Plaut.

Somnĭcŭlōsus, a, um, *aluszékony, álmos*; schläfrig. 2) *tunya, rest*; nachläßig, faul. Colum. 3) *álmossá tevő, álomhozó*; schlafmachend. Gell.

Somnĭfer, v. Somnĭfĕrus, a, um, *álomhozó*; Schlaf bringend oder machend, Ovid. 2) v. gr. venenum, Ovid. *megmerevitő, halálos álomhozó*; Erstarrung machend, tödtlich.

Somnĭfĭcus, a, um, *álomgerjesztő, elálmositó*; Schlaf machend. Ovid. 2) *bódító, szédítő*; narcotisch. Plin.

Somnĭo, āvi ātum, āre, 1. v. gr. de aliquo. Cic. vel aliquid, Cic. *álmodni*: träumen. Mirum somniavi somnium, Plaut. 2) Trop. *álmodozni*; träumen, ohne Grund sich etwas einbilden, oder etwas vermuthen. Somnias, Plaut.

Somnĭum, ii, n. 2. *álom, a' mit valaki álmodik*; der Traum. Somnio uti, Cic. vel somnium videre, Ovid.

álmot látni, álmodni; einen Traum haben, träumen. 2) Trop. *álmodozás, hijjábavaló képzelődés*; der Traum, leere Einbildung, Wahn. Somnium! Ter. *tréfaság!* Possen!

Somnŏlentĭa, ae, f. 1. *álmosság*; die Schläfrigkeit, schläfriges Wesen. Sidon.

Somnŏlentus, a, um, *álmos*; voll Schlafs, schläfrig. Apul.

Somnūrīnus, a, um, *álomban megjelenő*; im Schlafe vorkommend. Varr.

Somnornus, a, um, idem.

Somnus, i, m. 2. *álom, aluvás*; der Schlaf. Somnum capere, Cic. *aludni, elaludni*; schlafen, einschlafen. Dare se somno, Cic. vel proficisci ad somnum, Cic. *lefeküdni, aludni menni*; sich schlafen legen. In somnis videre, Cic. *álmodban látni, álmodni*; im Schlafe oder im Traume sehen, träumen. Primo somno, Virg. *első álomkor, az első álomban*; im ersten Schlafe. 2) *álmosság, aluszékonyság, tunyaság, restség*; die Schläfrigkeit, Trägheit, Faulheit. Sall. 3) v. gr. maris, Stat. *nyugvás*; die Ruhe. 4) Trop. somnus longus, Hor. *halál*; der Tod. 5) pro: somnium; *álom*; der Traum. Sil.

Sŏnandus, a, um, *ditsérést érdemlő*; lobenswerth. Quint.

Sŏnāns, tis, o. e. gr. aes, Plin. *szólló, hangzó, pengő*; tönend.

Sŏnābilis, e, (sono) *hongzó, hangos, zengő*; ertönend oder leicht ertönend. Ovid.

Sŏnax, ācis, *hangzó, igen hangos*; ertönend oder sehr ertönend. Ovid.

Sonchus v.—os, i, m. 2. *nyúlkék, kakits, dudva tsorbóka*; die Saudistel, der wilde Hasenkohl. (Sonchus nleraceus, L.) Plin.

Sŏnĭpes, ĕdis, *lábával hangot adó, dübögő*; mit dem Fuße tönend. Grat. Hinc: Subst. *ló*; ein Pferd, Roß. Virg.

Sŏnĭto, āre, 1. *tsiribelni, tsiripolni, szólni, károgni, tsevegni*: zwitschern, schreyen, schwirren. Sol.

Sŏnĭtus, us, m. 4. e. gr. tubae, Auct. ad Her. verborum, Cic. *hang, szó, zengés, harsogás, pengés*; der Ton, Schall, Klang. 2) e. gr. aurium, Plin. *zúgás a' fülben, fülzúgás*; das Brausen in den Ohren.

Sŏnĭvĭus, a, um, *hangzó, hangitsáló, zengő, harsogó*; tönend klingend. Cic. 2) tripudium sonivium, Cic. est, cum pullo excidit puls, quadrupedive aliquid ex ore.

Sŏno, ui, ĭtum, (āvi, ātum), āre, 1. (sonus) *hangot adni, hangzani, zengeni, pengeni*; einen Schall geben, schallen, klingen, ertönen. Caes. 2) *beszéllni, szólni*; sprechen, reden. Aliquid pingve et peregrinum sonare, Cic. *durva, idegen kimondású nak lenni*; eine grobe und fremde Aussprache haben 3) *tenni, v. jelenteni valamit*; eine Bedeutung haben. Quid sonat vox voluptatis, Idem. 4) e. gr. bella, Ovid. *énekelni, v. valamiről énekelni*; singen, besingen. Te carmina nostra sonabunt, Idem. 5) e. gr. furem, Prop. *hangja, v. szava által kijelenteni, eldrúlni*; durch die Stimme anzeigen, verrathen. 6) *vissza hangzani, visshangot adni*, widerschallen, einen Widerschall geben. Ripae sonant, Virg. Snno, ĕre, 3. Lucr. Obs.

Sŏnor, ōris, m. 3. *hang, hangzás, zengés, zendülés, zúgás, rendülés, zaj*; der Ton, Geräusch, Getöse. Sonorem dant sylvae, Virg.

Sŏnōre, Adv. *hangosan, hangosva, zengve*; schallend, tönend. Gell.

Sŏnōrīnus, a, um, l. q. sonorus. 2) *álmában, v. aludva lármát halló*; im Traume oder im Schlafe ein Getöse hörend. Varr.

Sŏnōrus, a, um, e. gr. cithara, Tibull. *hangzó, hangos, pengő, zengő, zúgó*; schallend, klingend, ertönend, rauschend.

Sons, tis, o. *vétkes, bűnös, büntetésre méltó*; sträflich, straffällig. Punire sontes, Cic. 2) *ártalmas, káros*; schädlich. Stat.

Sonticus, a, um, (sons) *bajos, veszedelmes*; bedenklich, gefährlich. e. gr. morbus, Gell. et Pand. i. e. tantus, ut reus cogatur apud judicem non comparere. 2) *nagy, fontos*; wichtig, erheblich. Non illi sontica causa est, Tibull. *tán tsak nem beteg*; er ist nicht etwa krank.

Sŏnus, i, m. 2. e. gr. dulcis, Cic. tympani, Ovid. *mindenféle hang, szó, zengés, pengés, zaj, lárma*; ein Schall, Ton, Klang, Geräusch; Getöse.

Söphĕoe, es, f. 1. provincia Asiae, Plin.

Söphĕous, i, m. 2. incola hujus provinciae, Lucan.

Söphĭa, ae, f. 1. *bölcsesség*; die Weisheit. Mart. *sófia, keresztnév*; Sophie. Gloss.

Söphisma, ătis, n. 3. *tsalóka okoskodás*; ein Trugschluß. Cic. Sophismaticus, a, um, *a' ki így okoskodik*; der dergleichen macht. Gell.

Söphista, ae, v. Sophistes, ae, m. 1. *bölts, okos ember*: ein weiser kluger Mann. 2) *böltsesség tudomány tanító*; der die Weltweisheit lehret. 3) *magahánytató tudós, v. bölts*; der sich der Weisheit rühmet, aber nur ein Klügling ist. Cic.

Söphistĭce, Adv. *Sophistásan, viszketeges ésszel*; sophistisch, spitzfindig. Cod. Just.

Söphistice, es, Sophistĭca, ae, f. 1. *Sophistaság, viszketegesség, fortélyos böltselkedés*; die Sophisterey, Spitzfindigkeit. Apul.

Söphistĭcus, a, um, *Sophistai, tsalókán, v. fortélyosan okoskodó, viszketeges eszű*; sophistisch, spitzfindig. Gell.

Söphocles, is, m. 3. celebris tragoediarum scriptor Graecus, Cic. Not. Genit. Sophocli, Gell. Vocat. Sophocle, Cic.

Söphoclēus, a, um, *Sophoclesi*; Sophoclisch. Cic.

Söphos, Adv. i. e. sapienter, Mart.

Söphos, vel —us, i, m. 2. *bölts*; ein Weiser. Mart.

Sophron, ŏnis, m. 3. *mértékletes, magamérséklő, józan*; mäßig, bescheiden, nüchtern. Cic.

Sophrŏnistae, ārum, m. plur. *a' rendre ügyelő felsőség Athénében*; eine Obrigkeit bey den alten Athenern, welche die Leute zur Ordnung anhielt. Hist.

Sophrŏnistērium, ĭi, n. 2. *fenyítőház*; ein Zuchthaus. Gloss

Sophrŏnium, ĭi, n. 2. nomen virginis de castitate sua laudatae. Plaut.

Sophrŏsyne, es, f. 1. *mértékletesség, józanság*; die Mäßigkeit, Nüchternheit. Cic.

Söpĭo, īvi et ĭi, ītum, īre, 4. (sopor) *elaltatni*; einschläfern. Ovid. 2) e. gr. ignem. Virg. *tsendesítni, tsillapítni*; stillen, dämpfen. 3) *megölni*; tödten. Sil.

Söpītus, a, um, *elaltatott*; eingeschläfert. 2) *elájúlt, elalélt*; ohnmächtig, hingesunken. 3) e. gr. ignis, Virg. *letsillapított, eloltott*; gedämpft.

Söpor, ōris, m. 3. *máknedv*; der Mohnsaft. E nigro papavere sopor gignitur, Plin. 2) *altató eszköz, altató*; ein schlafmachendes Mittel, Schlaftrunk. Soporem sumere. Sen. 3) *mélly álom*; der feste, tiefe Schlaf. Poëtis: *álom általjában*; der Schlaf überhaupt. Virg. Ovid. Hinc: a) *bódúlás, érzéketlenség*; die Betäubung, Gefühllosigkeit. Quintil. b) *álmosság, tunyaság, restség*; die Schläfrigkeit, Trägheit. Tacit. c) *haldlos álom, halál*; der Todesschlaf, Tod. Sopori dare, Plaut. *megölni*; tödten. d) *vakszem, halántek*; der Schlaf, i. e. Seitentheil des Haupts. Stat.

Söpōrātus, a, um, *elaludt, elszunnyadt, elaltatott*; entschlafen, eingeschläfert. Plin. 2) Trop. e. gr. dolor, Curt. *letsendesített, letsillapított*; gestillet.

Söpōrĭfer, a, um, *álomhozó, altató, elaltató*; Schlaf bringend oder machend, einschläfernd. Virg.

Söpōro, āvi, ātum, āre, 1. (sopor) *elaltatni, elszunnyasztani*; in Schlaf bringen. Soporari, Cels. *elaludni*; einschlafen. 2) e. gr. serpentes, Plin. *elbódítni, elkábitni*; betäuben.

Söpōrus, a, um, e. gr. homo, Val. Fl. *álmos*; voll Schlafs.

Sōra, ae, f. 1. urbs Campaniae, hinc: Sorānus, a, um, i. e. inde, v. illuc pertinens, Cic.

Sōracte v. Sauracte, is, n. Sōractes, is, m. 3. mons Etruriae in vicinio Romae, cum templo Apollinis celebri, hodie: Monte di S. Silvestro, Hor. Virg.

Sōrăcum, i, n. 2. *kosár, v. más edény neme*; eine Art Körbe oder Gefäße. Ulp.

Sōrānus, a, um, vide: Sora. 2) Subst. cognomen Plutonis, Plin. 3) medicus Ephesinus.

Sorbĕo, bui, et sorpsi, sorbitum, et sorptum, sorbēre, 2. e. gr. ovum, Plin. *hörbölni, hörpölni, szürtsölni*; schlürfen, hinein schlürfen. 2) Met. e. gr. odium alicujus, Cic. *elszenvedni, v. elnyelni*; erdulden. 3) e. gr. animo, Cic. *örömest, v. kíván-*

va érteni, *v. kallani*; begierig in den Sinn fassen.

Sorbilis, e, *körbölhető*, *körpölhető*, *szürtsölhető*; was sich schlürfen läßt, schlürfbar. e. gr. ovum, Colum. *hig*, *v. higra főzött tojás*; ein weich gesottenes Ey.

Sorbillo, âre, 1. (Dim. a sorbeo) *körbölgetni*, *körpölgetni*, *szürtsölgetni*; schlürfen. i. e. nach und nach hinterziehen. Ter.

Sorbilum, i, n. 2. *leves*, *lé*, *lév*; eine Suppe, Brühe.. Plaut.

Sorbitio, ônis, f. 3. e. gr. cicutae, Pers. *körbölés*, *szürtsölés*, *lenyelés*, *ivás*; das Schlürfen, Hinterschlucken, Trinken, der Trank. *e) szürtsölnivaló*, *lév*, *ital*; was geschlüeft wird, Trank, Brühe ꝛc. Cels.

Sorbitium, ii, n. e. i. q. sorbitio, Senec. Samm.

Sorbitiuncŭla, ae, f. 1. Dim. *levetske*; ein Süppchen, Brühchen. Marc. Emp.

Sorbum, i, n. e. *berkenye*, *apró berkenye*, *barkótza*; ein Speyerling, die Aelesbeere. Virg.

Sorbus, i, f. 2. *berkenyefa*; ein Speyerlingbaum, Speerbeerbaum. Colum.

Sordeo, ui, ēre, e. *motskos*, *v. undok lenni*; schmutzig seyn, unflätig seyn. Plaut. 2) *büdös lenni*; stinken. Mart. 3) *rossz*, *v. aldvaló lenni*; schlecht beschaffen seyn, niedrig seyn. Plaut. 4) *aldvaló*, *v. betstelen lenni*; verächtlich seyn, nicht geachtet werden. e. gr. suis, Liv. *az övéinél útálatban*, *v. megvettetésben lenni*; bey den Seinigen verachtet seyn.

Sordes, is, f. 3. e. gr. aurium, Cic. *szenny*, *motsok*, *gaz*, *szemét*, *tisztátalanság*; der Schmutz, Unflath, die Unreinigkeit. 2) *megvetés*; die Verachtung. Jacere in sordibus, Cic. *megvettetni*, *útálatban lenni*; verachtet seyn. 3) *nép allya*, *nép seprejé*; schlechte geringe Leute. Apud sordem urbis et faecem, Cic. 4) *fösvénység*, *szűkmarkúság*, *takarékosság*; der Geiz, die Kargheit. Sordes alicujus accusare, Quint. 5) e. gr. judicum, Cic. *alatsonyság*, *alatsonylelküség*; die Niederträchtigkeit. 6) *gyász*, *gyászruha*; die Trauer, das Trauerkleid. Jacere in lacrymis et sordibus, Idem. 7) *pénzmeghamisítás*; die Verfälschung des Geldes. JCt.

Sordesco, ĕre, 3. Inch. *szennyesedni*, *motskosodni*; schmutzig werden. Plin. Ager sordescit, Gell. *pusztúl*, *miveletlen áll*; verwildert, liegt unbearbeitet. 2) *útálatba jönni*; verächtlich werden. Hor.

Sordicŭla, ae, f. 1. Dim. *kis szenny*, *kis motsok*; etwas Schmutz. Marc. Emp.

Sordidātus, a, um, *szennyes ruhájú*, *v. köntösü*; schmutzige Kleider anhabend. Cic. e) *szennyes*, *motskos*, *gazos*, *undok*; beschmutzt, schmutzig, unflätig. 3) *útálatos*, *megútált*; verächtlich. Cic.

Sordide, Adv. *szennyesen*, *motskosan*, *gozosan*, *rusnyául*; schmutzig, unflätig. Val. Max. e) *alatsonyan*, *tsekélyül*; niedrig, gering. Plaut. 3) *alatsony lelküen*, *fösvényül*; niederträchtig, geitzig. Cic. Comp. sordidius, Sup. sordidissime, Lampr.

Sordido, āvi, ātum. āre, 1. *bémotskolni*, *elszennyezni*, *elgazolni*; voller Schmutz machen, beschmutzen. Lact.

Sordidŭlus, a, um, Dim. e. gr. toga, Juv. *szennyesetske*; etwas unsauber. e) *tsekélyetske*, *rosszatska*; etwas niedrig, schlecht. Plaut.

Sordidus, a, um, (sordes) e. gr. lana, Ovid. amictus, Virg *szennyes*, *motskos*, *gazos*, *útálatos*, *fertelmes*, *rút*; unflätig, schmutzig, garstig 2) *megútált*, *megvetett*; verachtet. Sordido natus loco, Liv. *alatsony eredetü*, *v. származású*; von schlechtem Herkommen. 3) e. gr. homo, Cic. *fösvény*; geitzig. 4) Met. sordidum est hoc ad famam, Cic. *semmi betsülletére nem válik az embernek*; man hat schlechte Ehre davon. 5) e. gr. squallore, Cic. *mély gyászban*; in tiefer Trauer. Comp. sordidior, Sup. sordidissimus, Idem.

Sordiscum, i, n. e. *készítetlen bőr*; das unbearbeitete Leder. Isidor.

Sordities, ei, f. 5. i. q. sequens, Gloss.

Sordĭtūdo, inis, f. 3. *tisztátalanság*, *undokság*, *otsmányság*, *rusnyaság*, *szenny*, *motsok*; die Unreinigkeit, der Unflath, Schmutz. Plaut.

Sordŭlentus, a, um, i. q. sordidulus, Tert.

Sŏrex, icis, m. 3. *tzitzkány*; die Spitzmaus. Plin.

Sŏricĭnus et Sŏricīnus, a, um, *tzitzkányból való*, *tzitzkány*; von der Spitzmaus. Plaut.

Sŏrĭcŭlātus, a, um, e. gr. vestis, Plin. *sokszinü, tarka*; vielfärbig, scheckicht.

Sōrītes, ae, m. 1. *okoskodás a' Logicában, midón az ember sok egymásból folyó tételeket hord fel 's végre azokból következtetést húz*; eine Schlußform in der Logik, wo man viele Sätze vorbringet, von denen einer aus dem andern folgt, und daraus am Ende eine Folgerung zieht. Cic.

Sōrix v. Saurix, ĭcis, f. 3. avis, ab auguribus Saturno tributa. Marc. Vict.

Sŏror, ōris, f. 3. *fejérszemély testvére valakinek, néne, húg, nénėm, húgom, ötsém*; die Schwester. Cic. v. gr. Phoebi, i. e. luna, Ovid. Magnae sorori (sc. matris Eumenidum, i. e. noctis), i. e. terrae, Virg. Sorores vocantur, Parcae, Ovid. v. tres sorores, Hor. i. q. Furiae, Ovid. Sorores, i. e. Musae, Prop. i. q. 50 filiae Danai, Idem. 2) *húgom, hugotskám, húgom asszony, (t. i. nyájas megszóllitásképpen)*; Schwester, als liebkosende Benennung. Virg. 3) pro: soror patruelis, Ovid. 4) *ágyas*; die Maitresse. Petron. 5) Trop. *testvér, az egymáshoz hasonló dolgokról*; eine Schwester, von ähnlichen Dingen. e. gr. manus sinistra vocatur soror dextrae, Plaut. Arbores sorores, Plin. *egy forma gyümöltsöt termő fák*; Bäume, die einerley Frucht tragen.

Sŏrorcŭla, ae, f. 1. Dim. *nénétske, húgotska*; Schwesterchen. Plaut.

Sŏrōrĭcīda, ae, m. 1. *néne, v. húg-gyilkos, nénje, v. húga gyilkosa*; ein Schwestermörder. Cic.

Sŏrōrĭo, āre, et Sororior, āri, Dep. 1. *mint fejérszemély testvérek együtt nöni fel*; als Schwestern zusammen heranwachsen. Plaut. 2) *dagadni, nöni*; anschwellen, wachsen. Papillae sororiebant, Idem. Mammae sororiantes, Fest.

Sŏrōrĭus, a, um, (soror) *fejérszemély testvéreket, nénét, v. húgot illető*; schwesterlich, die Schwester betreffend. Cic. 2) Subst. *nénėm, v. húgom férje, sógor*; der Schwestermann, Schwager. JCt.

Sors, tis, f. 3. *sors, sorstzédula, sorsvetés*; das Los, Losen. (Abl. sorti, et sorte) Sortem conjicere, Cic. *sorsot vetni*; das Los werfen, losen. 2) *állapot*; der Stand. Gaude sorte tua, Hor. Ultimae sortis homo, Ovid. *tsekély személy*; eine geringe Person. 3) *eset, történet, sors*; das Schicksal. e. gr. acerba, Sen. *szerentsétlenség*; das Unglück. 4) *tőkepénz*; das Capital. Sors et usura periit, Plaut. 5) *orákulum felelete*; die Antwort des Orakels. Praecipi sortibus, Val. Max. 6) *sorsvetés által nyert hivatal, v. tisztség*; ein Amt das man durch Los erhalten hat. Cic. 7) *magzat, gyermek*; das Kind. Sors prima Saturni, Ovid. 8) *örökség rész*; ein Theil einer Erbschaft. Liv.

Sorte, v. Sorti, Adv. *sorssal, sors által*; durch das Loos. Gloss.

Sorsum, Adv. Obs. pro: seorsum, Plaut.

Sortes, ium, f. pl. *istenek jövendölései, mondásai, v. feleletjei*; die Weissagungen, Aussprüche, und die Antworten der Götter. Cic.

Sortĭcŭla, ae, f. 1. Dim. *sorsotska, sorstzéduláska*; ein Looszettelchen. Suet.

Sortĭfer, a, um, *orákulumi szót adó*; Orakelsprüche gebend. Lucan.

Sortĭger, a, um, i. q. sortifer, Lucan.

Sortĭlĕgium, ii, n. 2. *sorsvetésből jövendölés*; eine Weissagung aus dem gefallenen Loose. Plin.

Sortĭlĕgus, a, um, *jövendölő, prófétai*; weissagerisch, prophetisch. Horat. 2) Subst. *sorsból, v. sorsvetésből jövendölő*; ein Weissager, z. B. aus Loosen. Cic.

Sortim, Adv. i. q. Sorte.

Sortĭo, ivi, itum, īre, 4. (sors) i. q. sortior, Plaut.

Sortĭor, itus sum, īri, Dep. 4. e. gr. inter se, Cic. Liv. *sorsot vetni, v. húzni*; loosen. 2) e. gr. judices, Cic. *sors általválasztani*; durch das Loos erwählen. 3) e. gr. amicum, Hor. *nyerni, szerezni, szert tenni rá*; erlangen, bekommen. 4) e. gr. laborem, Virg. *elrendelni, el, v. felosztani*; ordnen, eintheilen.

Sortis, is, f. 3. i. q. sors, Plaut.

Sortītĭo, ōnis, f. 3. (sortior) *sorsvetés*; das Loosen, Loos. e. gr. provinciarum, Cic. *felett, -ra*; um die rc. Cic. Sortitione in quosdam animadvertere, Cic. *némellyekkel sor-*

sot húzatni, *v. vettetni a' büntetés felett*; etliche um die Strafe loosen lassen.

Sortīto, Adv. *sorssal*, *sors szerént*; nach dem Loose. e. gr. obtingere, Cic. *sors által jutni*, *v. esni*; durchs Loos zufallen.

Sortītor, ōris, m. 3. *sorsvető*; ein Looser, Verlooser.

Sortītus, a, um, *sorsot vetett*; gelooset. Cic.

Sortītus, us, m. 4. *sorsvetés*, *sorsozás*, *sors*; das Loosen, Loos. Plaut. 2) *a' nép megkérdezése valamelly törvénynek jóváhagyása eránt*: die Befragung des Volks um sein Gutachten wegen eines Gesetzes. De pluribus rebus uno sortitu retulisti, Cic.

Sortŭtillus, i, m. 2. *disznógyomor*, *v. bél*; ein Schweinsmagen. Fest. Dicitur et Scrutillus, et Sartutillus.

Sōry, yos, n. 3. *téntakő*; der Atramentstein. Plin.

Sos, pro: eos, et suos, Enn. ap. Fest.

Sōsiānus, i, m. 2. cognomen Apollinis, Plin.

Sōsībius, ĭi, m. 2. grammaticus quidam, Ovid.

Sōsicles, is, m. 3. poëta Syraccusius, Idem.

Sōsicrătes, is, m. 3. scriptor rerum Cretensium, Voss.

Sōsigĕnes, is, m. 3 astronomus Aegyptius, Plin.

Sŏsius, et a, cognomen familiae Romanum, Cic. 2) Sosii, celeberrimi bibliopolae Romae, Hor.

Sospes, ĭtis, o. *ép*, *egésséges*; schadlos, gesund. Juvenes nuper sospites, Hor. i. e. qui nuper sospites redierunt e bello. Navis sospes ab ignibus, Idem. *meg nem égett*; nicht verbrannt. 2) e. gr. dies, Plaut. cursus, Hor. *szerentsés*, *boldog*; glücklich, beglückt. 3) Subst. *megmentő*, *megtartó*; ein Erhalter. Fest.

Sospĭta, ae. f. 1. (sospes) *megmentő*, *megtartó*, (*asszszony*, *v leány*): Erretterinn. e. gr. Juno, Cic. i. e. servatrix.

Sospĭtālis, e, (sospes) *hasznos*, *használatos*, *megtartó*: nützlich, heilsam, zur Erhaltung dienlich. Plaut.

Sospĭtālĭtas, ātis, f. 3. *hasznosság*, *használatosság*, *épség*, *egésség*; die Heilsamkeit, Gesundheit. Macr.

Sospĭtas, ātis f. 3. *boldogság*, *kleánt*, *v. szerentsés állapot*; das Heil, der Wohlstand. Idem.

Sospĭtātor, ōris, m. 3. *megtartó*, *megmentő*, *megszabadító*, *védő*; ein Erretter, Schützer. Apul.

Sospĭtātrix, īcis, f. 3. *megszabadító*, *megmentő*, (*asszszony*, *v. leány*); eine Erretterinn.

Sospĭto, āre, 1. (sospes), e. gr. progeniem, Liv. *épségben*, *v. egésségben megtartani*, *megmenteni*, *megszabadítni*, *megoltalmazni*, *szerentsésse tenni*: schadlos halten, erhalten, erretten, behüthen, beglücken.

Sōtădes, ae, m. 1. poëta lascivus, hinc: Sotadeus, a, um, Quint. et Sotadĭcus, a, um, Plin. Ep. *Sotadesi*; Sotadisch.

Sōter, ēris, m. 3. *megtartó*; ein Erretter. Is est nimirum soter, qui salutem dedit, Cic.

Sotērĭa, ōrum, n. plur. *valakinek meggyógyúlásakor adni szokott ajándékok*; Geschenke bey der Genesung. Mart.

Sōtigĕna, ae, f. 1. cognomen Junonis, Fest.

Sōtīra, ae, f. 1. urbs in Ponto, Plin.

Sozūsa, ae, f. 1. *mezei üröm*; der Beyfuß. Apol.

Spādīcārius, ĭi, n. 2. (spadix) *gesztenyeszínre festő*; der kastanienbraun färbt. Iul. Firm.

Spādīcĕus, a, um, *gesztenyeszínű*; kastanienfärbig. Firm.

Spādīcum, i, n. 2. i. q. spadix, Ammian.

Spādix, īcis, m. 3. *vereses gyümöltsével leszakított pálmaſág*; ein abgerissener Palmzweig mit der röthlichen Frucht. Gell. Adj. *barnás veres*, *gesztenyeszín*; braunroth, kastanienbraun. Virg. 2) *lant forma muzsikaszerszám*; ein musikalisches Instrument wie die Lyra. Quint.

Spădo, ōnis, m. 3. *erejeszegett*, *herélt*; ein Entmannter, Verschnittener. Liv. 2) *terméketlen*, *fattyúág a' fákon*; ein unfruchtbarer Schoß der Bäume. Colum.

Spădo, āre, 1. *kiherélni*, *erejét szegni*; verschneiden, entmannen. Tert.

Spădōnātus, us, m. 4. *heréltség*; der Zustand eines Entmannten. Tert. 2) *terméketlenség*; die Unfruchtbarkeit. Idem.

Spădōnius, a, um, e. gr. laurus, Plin.

terméketlen; unfruchtbar. Spadonia mala, Idem. *mellyeknek nints magvok*; die keinen Samen enthalten.

Spaerīta, ae, f. 1. pro: sphaerita, ae. placenta, *lepény neme*; eine Art Kuchen. Cato.

Spagas, ădis, f. 3. *fenyőfa*; eine Tanne. Plin.

Sparganium, ii, n. 2. *buzogány baka*; Igelskolbe, eine Pflanze. Plin.

Spargo, inis, f. 3. (spargo, ĕre) *fetskendezés, hintés*: das Spritzen, Sprengen. Ven. Fort.

Spargo, si, sum, ĕre, 3. e. gr. nummos populo, Cic. nuces, Virg. *hinteni, szórni, elhinteni*: streuen, ausstreuen. e. gr. semina humo, Ovid. *vetni*; säen. 2) e. gr. humum floribus, Virg. *bé, meg, v. tele hinteni*; bestreuen. 3) e. gr. corpus lympha, Idem. *fetskendeni, befetskendeni*; spritzen, besprengen. 4) *kiterjeszteni, elszélleszteni*; ausbreiten, verbreiten, zerstreuen. Cupressus spargit ramus, Plin. Rhenus in Mosam se spargit, Idem. i. e. late fluit. Spaeserat nomen fama per urbes, Ovid. *elhirlelte*; verbreitet. 5) e. gr. suspicionem, Quint. *gyanúságot okozni, v. szerezni*; einen Argwohn verursachen. 6) e. gr. sua, Hor. *elvesztegetni, ki menni a' kéidn*; verthun. 7) e. gr. genera in species, Plin. *el, v. felosztani*; eintheilen, vertheilen. 8) e. gr. fratres, Just. *eltávoztatni, elválasztani, elszakasztani*: entfernen, trennen.

Sparsilis, e, (spargo, ĕre) *elhinthető*; was sich zerstreuen läßt. Tert.

Sparsim, Adv. *elhintve, széllyel, itt ott*; zerstreut, hier und da. Apul.

Sparsio, ōnis, f. 3. *hintés, el, v. odahintés, fetskendés*: das Streuen, Hinstreuen, Sprengen. Sen.

Sparsus, a, um, *el, bé, széllyel v. meghintett*; bestreuet, zerstreuet. 2) *kiterjesztett, elszéllesztett*; ausgebreitet. 3) sparsi capilli, Prop. *lebegő hajak*; fliegende Haare. 4) sparso ore mulier, Ter. *nagy szájú*; die ein großes Maul hat. 5) literae sparsae humanitatis sale, Cic. *barátságos kitételekkel, v. kifejezésekkel tellyes*; ein Brief voll freundschaftlicher Ausdrücke. Comp. sparsior, Plin. Sup. sparsissimus.

Sparta, ae, v. Sparte, es, f. 1. i. q. Lacedaemon, urbs Peloponnesi, Liv. 2) *szolgálat, hivatal, tisztség*; ein Dienst, Amt. Gloss.

Spartăcus, i, m. 2. gladiator celebris.

Spartānus, a, um, *Spártába, v. -ból való, Spártai*; in, aus Sparta, dahin gehörig, Spartisch. Liv. e. gr. saxum, Mart. i. e. marmor. Spartani, incolae Spartae, Justin.

Spartĕŏlus, i, m. 2. *hajkából font kosárka*; ein Körbchen aus Pfriemengras. Tert. 2) *éjjeli érálló*; ein Feuerwächter, Nachtwächter. Schol. Juvenal.

Spartĕus, a, um, *hajkábúl, v. hajkakákából készült*; aus Pfriemengras.

Sparti, ōrum, m. plur. homines armati ex dentibus draconis nati, Ammian.

Spartiăcus, a, um, *Spártai*; Spartanisch. Apul.

Spartiātes, ae, m. 1. *Spártabeli*; ein Spartaner. Cic.

Spartiătĭcus, a, um, *Spártai*; Spartanisch. Plaut.

Spartĭcus, a, um, idem, Virg.

Spārtĭum, ii, n. 2. *jenesztér*; das Ginstern, die Pfingstblume, spanische Pfriemen. Plin.

Spartŏpŏlios, i, f. 2. gemma hodie ignota, Plin.

Spartum, i, n. 2. *szineg hajka*; das Pfriemengras. (Stipa tenacissima, L.) 2) *kötél*; ein Seil. Plin.

Spărŭlus, i, m. 2. i. q. Sparus, Ovid.

Spărum, i, n. 2. i. q. sequens.

Spărus, i, m. 2. *görbe, v. horgas paraszt fegyver, szigonyos dárda, lándzsa*; eine Art gekrümmtes Bauerngewehr, Speer, Lanze. Sallust. Nep.

Spărus, i, m. 2. *arany holdos spár*; (*hal*) der Goldbrachsen. (Sparus aurata, L.) Cels.

Spasma, ătis, n. 3. i. q. spasmus, Plin.

Spasmus, i, m. 2. *rángatódás, görts*; die Verzuckung, Convulsion, der Krampf. Plin.

Spastĭcus, a, um. *görtsös, görts miatt szenvedő*; Krämpfe oder Verzuckungen habend, damit behaftet. Plin.

Spătăle, es, f. 1. *tobzódás, bujaság*; die Schwelgerey, Wollust. Varr.

Spatalium, vide: Spathalium.

Spataloeĭnaedus, i, m. 2. *buja, fajtalan*; ein Wollüstiger, Unzüchtiger. Petron.

Spătha, ae, f. 1. *sodró kandl, lapits-*

ka; ein Rührlöffel, Spatel. Colum. Cels. 2) *takátsborda*; das Weberblatt, der Weberkamm. Senec. 3) *pallos*; ein breites, zweyschneidiges Schwert zum Hauen, ohne Spitze. Tacit. 4) spatha, v. spathe, es, involucrum fructus palmae, Plin. 5) spatha, v. Spathe, es, i. q. elata, es, Idem.

Spathălium, (Spatal.) ii, n. 2. *pálmaág*; ein Palmzweig. Mart. 2) *karkötő*, *asszonyiékesség*; ein Armband, Weiberschmuck. Plin.

Spăthe, es, vide: Spatha.

Spăthŭla, id. qu. Spatula.

Spătiātor, ōris, m. 3. (spatior) *sétáló*, *járkáló*; ein Herumspatzierer. Cato.

Spătiātus, a, um, *a' ki sétált*, *v. szerte széllyel jarkált*; der herumspatziert ist. Plin.

Spătiŏlum, i, n. 2. Dim. a spatium, Pallad.

Spătior, ātus sum, āri, Dep. 1. (spatium) e. gr. in xysto, Cic. *sétálni*, *járkálni*; spatzieren, herumspatzieren, herumgehen. 2) e. gr. per regionem aliquam, Plin. *valamelly tartománwritten keresztül útazni*; ein Land durchreisen. 3) *kiterjedni*; sich ausbreiten. Ovid.

Spătiōse, Adv. *hosszszú időközönként*; in langen Zeiträumen. Prop. 2) *tágasan*, *téresen*, *bőven*, *szélesen*, *messze*, *nagyon*, *igen*; geräumlich, weitlänfig, weit. Spatiosius increvit flumen, etc. Ovid.

Spătiōsĭtas, ātis, f. 3. *téresség*, *tágasság*, *bővség*; die Geräumigkeit, Weitläufigkeit, Weite. Sidon.

Spătiōsus, a, um, e. gr. insula, Plin. *bő*, *v. széles közű*, *tágas*, *bő*, *v. bőv*; weit, weitläufig. 2) e. gr. nox, Ovid. *hoszszú*; lang. 3) e. gr. bellum, Idem. *hoszszas*, *sokáig tartó*; langwierig. 4) e. gr. taurus, Ovid. *nagy*; groß. Comp. -ior, Colum. Sup. -issimus, Quint.

Spătium, ii, n. 2. e. gr. locorum, Caes. *köz*, *tér*, *hely*, *üresség*, *tágasság*; die Strecke, Weite, der Raum, Platz. Spatium non est agitandi, Nep. 2) e. gr. hostis, Ovid. elephantis, Lucan. hominis, Plin. *nagyság*, *széles kiterjedés*; die Größe, der weite Umfang. 3) e. gr. viae, Ovid. *hoszszúság*; die Länge. 4) *idő*; die Zeit. Spatium et tempus deliberandi, Ter. Cic. Spatium aetatis decurrere, Plaut. *életét eltölteni*; sein Leben zubringen. 5) *pálya*, *pálya futóhely*; die Renn- oder Laufbahn. Decurrere spatium, Cic. 6) Trop. *foglalatosság*, *életmód*; die Lebensart. Idem. 7) *időmérték a' versben*; das Zeitmaß beym Verse. 8) *halasztás*; der Aufschub. Spatium posco, Ovid. 9) e. gr. sexagesimum vitae, Plin. *esztendő*, *év*; das Jahr. 10) *alkalmatosság*, *lehetőség*; die Gelegenheit, Thunlichkeit. Tempus spatium dabat, ut, etc. Scribitur etiam: Spacium.

Spătŭla, ae, f. 1. e. gr. porcina, Apic. *hosszú széles darab*; ein länglich breites Stück. 2) *bujaság*, *fajtalanság*; die Wollust, Unzüchtigkeit. Varr. 3) *pálmaág*; ein Palmzweig. Vulgat. 4) *tsemege*; ein Leckerbißchen. Varr. 5) *aludt lév*, *kotsonya*; die Sulze. Eccles. 6) e. gr. foetida, Tabern. *büdösféreg*, *palatzka*; die Wandlaus, Wanze.

Spĕca, ae, f. 1. Obs. i. q. Specus, Cato.

Spĕciālis, e, (species) *különös*, *nem közönséges*; besonder, nicht allgemein, nicht mit andern gemein, sonderbar. Quint.

Spĕciālĭtas, ātis, f. 3. *különösség*, *különös mivolta valaminek*; die Sonderbarkeit, besondere Beschaffenheit. Tertull.

Spĕciālĭter, Adv. *különösen*, *kiváltképpen*; insbesondere. Cels. Quint. 2) *nyilván való*, *v. világos szókkal*; mit ausdrücklichen Worten. JCt.

Spĕciārius, a, um, i. q. Specialis, Caes.

Spĕciātim, Adv. *különösen*, *külön*; insbesondere. Cic.

Spĕciātus, a, um, i. q. specialis, Tert. 2) *formált*, *alkatott*; gestaltet, gebildet. Idem.

Spĕcies, ei, f. 5. Active: e. gr. oculi, Vitr. acuta, Idem *látás*, *tekintet*; das Sehen, der Anblick, Blick, das Gesicht. Speciem aliquo vertere, Lucr. *valahova fordítni a' szemét*, *valamerre tekinteni*; die Augen, den Blick wohin wenden. Prima specie, Cic. *első látással*, *v. tekintettel*; beym ersten Anblicke. 2) Passive: *tekintet*, *forma*; das Ansehen. Speciem boni viri prae se ferre, Cic. Praeter speciem stultus es, Plaut. 3) e. gr. humana, Cic. *forma*, *formázat*, *külső formázat*, *külseje va-*

ragdból való ; ſmaragden. Mart. Cap.

Smăragdīnus, a, um, idem. Prud.

Smăragdus, vel Zmaragdus, i, m. 2. *smaragd, egy világos vagy általlátszó zöld drágakő*; der Smaragd, ein grüner durchſichtiger Edelſtein. Plin.

Smăris, ĭdis, f. 3. *apró tengeri hal*; ein kleiner Meerfiſch. Ovid.

Smectĭcus, a, um, *szárasztó, tisztító*; trocknend, reinigend. Plin.

Smegma, ătis, n. 3. *tisztítóeszköz, tisztítószer*; ein Reinigungsmittel. Plin.

Smegmătŏpōla, ae, m. 1. *szappanos*; ein Seifenſieder. Gloss.

Smerdălĕos, v. —us, a, um, *rettenetes*; fürchterlich. Priap.

Smīlax, ăcis, f. 3. *tukma, egy felfutó növevény*; die Stechwinde. (Smilax aspera, L.) Plin. 2) *tiszafa*; der Taxusbaum. Plin. 3) id. quod Quercus Ilex, L.

Smilĭon, i, n. 2. *szemír*; eine Augenſalbe. Cels.

Smintheus, ĕi, et ĕos, m. 2. cognomen Apollinis, Ovid.

Smyrna, ae, f. 1. urbs Joniae, Mela.

Smyrnaeus, a, um, i. e. in vel ex urbe Smyrna. *Smirnai*; Smyrniſch. Plin. Smyrnaei, i. e. incolae hujus urbis, Liv.

Smyrnĭon v. —um, ĭi, n. 2. *gyapor*, (*növevény*); die Pferdeſilge. Plin.

Smyrrhīza, ae, f. 1. i. q. Myrrha, Plin.

Smyrus, i, m. 2. i. q. myrus, Plin.

Sŏbŏles, is, f. 3. *hajtás, ág, tsemete*; der Anwuchs, Sproſſe, Sprößling, Zweig. Plin. 2) *nem, nemzetség*; das Geſchlecht, der Stamm. 3) *maradék, fajta, gyermek, gyermekek*; die Nachkommenſchaft, Abkömmling, Kind, Kinder. Liv. vide: etiam Suboles.

Sŏbŏlesco, vide: Subolesco.

Sōbrĭe, Adv. *józanon*; nüchtern. Cic. 2) *okosan, eszesen*; vernünftig, klug. Plaut.

Sōbrĭĕfactus, a, um, *kijózanodott, eszéretért*; vernünftig geworden. Apul.

Sōbrĭĕtas, ātis, f. 3. *józanság*; die Nüchternheit, Mäßigung im Trinken. Senec. 2) *józanság, józan és mértékletes élet*; Nüchternheit, Mäßigung überhaupt. Pand. 3) *józan gondolkodás*; die Vernünftigkeit. Arnob.

Sōbrīna, ae, f. 1. vide: Sobrinus.

Sōbrīnus, i, m. 2. et Sobrina, ae, f. 1. duarum pluriumve sororum filii et filiae; *unokatestvér*; ein Geſchwiſterkind. Sobrini, pl. *unokatestvérek*; Geſchwiſterkinder. Ter.

Sōbrĭo, āre, 1. *kijózanítni*; nüchtern machen. Paul. Nol.

Sōbrĭus, a, um, *józan, nem ittas*; nüchtern, nicht betrunken. Cic. 2) *józan, mértékletes, semmiben nem bujálkodó*; nüchtern, mäßig, der Wolluſt nicht ergeben. Terent. Hor. Homines frugi ac sobrii, Cic. 3) *józanértelmű, eszes, értelmes*; vernünftig, klug, verſtändig. Cic.

Soccātus, a, um, *paputsos, paputsban járó*; der Socken oder Pantoffeln trägt. Senec.

Soccĭfer, a, um, i. q. soccatus, Sidon.

Soccŭlus, Dimin. id. qu. soccus, Sen.

Soccus, i, m. 2. *paputs, tzipő, tzipellő*; Socke, eine Art niedriger leichter Schuhe oder Pantoffeln bey den Griechen. Cic. 2) *theátromi*, v. *tántsoló tzipő*; ein Komödianten-Schuh, Tänzer-Schuh. Hor.

Sŏcer, ĕri, m. 2. *após, valakinek ipa*, (*ip*, inusit.): der Schwiegervater. Cic. Soceri, *az apósok*; die Schwiegerältern Virg.

Sŏcĕrus, pro: socer, Plaut.

Sŏcia, ae, f. 1. *asszony vagy leány társ*; eine Geſellinn, Genoſſinn, Geſellſchafterinn. Tori socia, Ovid. *házas társ*; die Gattinn.

Sŏcĭābĭlis, e, *könnyen egyesíthető*; was ſich vereinigen oder leicht vereinigen läßt. Plin. 2) *társaságos, társaságbavaló, társos*; geſellig Sen. 3) *egyetértő, megegyező, egyességes*; einträchtig. Liv.

Sŏcĭālis, e, *társaságos, társaságbéli*; geſellſchaftlich, geſellig, die Geſellſchaft betreffend. Homo sociale animal, Senec. 2) *házassági*; ehelich. Amor socialis, Ovid 3) v. gr. lex, Cic. foedus, Liv. *szövetségbéli, szövetségi, szövetséges*; die Bundesgenoſſen betreffend. Bellum sociale, Flor. *szövetségesek ellenvaló had*; Krieg mit den Bundesgenoſſen.

Sŏcĭālĭtas, ātis, f. 3. *társosság, társaságosság*; die Geſelligkeit. Plin. Pan.

Sŏcĭālĭter, Adv. *társaságosan*; auf geſellſchaftliche Art. Horat.

Sŏcĭātĭo, ōnis, f. 3. *egyesítés*; die Vereinigung. Mart. Cap.

Sŏciātor, ōris, m. 3. *összegyeztető*, *társaságszerző*; ein Gesellschaftstifter. Stat.

Sŏciātrix, īcis, f. 3. *egyesítő, t. i. asszony*; die Vereinigerinn. Val. Fl.

Sŏciātus, a, um, *egyesített, egyesült*; gesellet, vereinigt. Tibull.

Sŏciennus, i, m. 2. *segítőtárs*; ein Gehülfe. Plaut.

Sŏciĕtas, ātis, f. 3. *társaság, egyesület*; die Gesellschaft, Verbindung mit Andern, Gemeinschaft. Societatem coire, Cic. vel statuere, Cic. vel inire, Cic. vel conflare, Cic. *társaságba állani, egyesülni egy társaságba, társaságot állítni fel*; eine Gesellschaft machen oder stiften, sich in eine Gesellschaft verbinden. 2) *kereskedő társaság*; eine Handlungs-Gesellschaft, Handlungs-Compagnie. Societatem facere, Cic. *társaságba állani*; in Compagnie treten. 3) *szövetség, p. o. két hatalmasság között*; ein Bündniß, eine Allianz, z. B. zwischen zwey Staaten oder Fürsten. Nep. Societatem cum aliquo conjungere, Sall.

Sŏcīniāni, ōrum, m. plur, sectarii inter christianos, a Laelio Socino (mort. a 1562) et a Fausto Socino (mort 1604) Sienae in Italia natis, ita dicti. Hist. Eccl.

Sŏcio, āvi, ātum, āre, 1. *egyesítni, társaságba állítni v. egyesítni*; vereinigen, verbinden, vergesellschaften. Vitae suae periculum cum aliquo sociare, Cic. *valakivel együtt életét kockáztatni*; sein Leben mit Jemanden wagen. Cum scientia diligentiam sociare, Colum. Aliquem domo sociare, Virg. *valakit házához béfogadni*; einen beherbergen. 2) dextras sociare, Sil. *kezet adni egymásnak, 's az által egyesítni magát valamelly végre*; sich durch einen Handschlag mit einander verbinden.

Sŏcius, a, um, *társaságos, társasági, társas*; gesellig. Cic. Sermo socius, Ovid. *barátságos beszélgetés*; ein freundliches Gespräch. Sanguis socius, Ov. *vérszerént való atyafiság*; eine Blutsfreundschaft. 2) *egyesített, szövetséges*; verbündet, alliirt. Socia civitas, Quint. Classis socia, Ovid.

Sŏcius, ii, m. 2. *társ*; ein Geselle, Mitgenosse. Cic. Socius periculorum, Cic. *részt vett, vagy társ volt a' veszedelmekben*; er theilte die Gefahren. 2) *szövetséges társ*; ein Bundesgenosse. Cic. 3) *segítőtárs*; ein Gehülfe. Liv. 4) *részes, részt vevő valamiben*; ein Theilnehmer. Plaut. 5) socii, pl. *kereskedő társak*; Handlungs-Compagnon. Cic.

Sŏcordĭa, v. Secordĭa, ae, f. 1. *ostobaság, esztelenség*; die Dummheit, der Unverstand. Tacit. 2) *restség, tunyaság, gondatlanság*; die Schläfrigkeit, Unachtsamkeit, Sorglosigkeit, Trägheit. Terent.

Sŏcordĭter, Adv. *restül, tunyául, gondatlanúl*; träge, schläfrig, unachtsam, sorglos. Socordius, Liv.

Sŏcors, dis, *ostoba, esztelen*; dumm, unverständig. Cic. socordior, Sidon. socordissimus, Apul. 2) v. gr. rerum, pro: in rebus, Ter. *gondatlan, tunya, rest*; unachtsam, schläfrig, träg, sorglos.

Sŏcrătes, is, m. 3. nobilis et illustris philosophus Atheniensis, Cic.

Sŏcrătĭcus, a, um, *Socratesi*; Sokratisch. Hor. Philosophi Socratici, Cic. i. e. discipuli ejus et sectatores, Cic.

Sŏcrŭālis, e, *valakinek napát vagy anyósát illető, attól való, 's a' t.* schwiegermütterlich. Sidon.

Sŏcrus, us, f. 4. *napa vagy anyóssa valakinek*; die Schwiegermutter. Cic.

Sŏdālĭcius, a, um, vide: Sodalitius.

Sŏdālis, e, *társasbéli, társaságban lévő*; gesellschaftlich, cameradschaftlich. Ovid.

Sŏdālis, is, m. 3. *társ*; ein Camerad. Cic. 2) *meghitt barát*; ein Busenfreund, Vertrauter. Ter. 3) *pajtás, tsimbora társ*; ein Mitgeselle, ein Camerad worin. Hor. 4) *játszótárs, eszemiszompajtás*; ein Spielcamerad, Schmausfreund. Cic.

Sŏdālĭtas, ātis, f. 3. et Sodalitium, ii, n. 2. *társaság*; eine Gesellschaft. Cic. 2) *tzéh*; die Zunft. Cic. 3) *összekötöttetés egy társaságban*; die Verbindung in eine Gesellschaft Cic.

Sŏdālĭtius, vel Sŏdālĭcius, a, um, v. gr. consortium, Amm. *társaságbéli*; cameradschaftlich. Ovid.

Sodes, Interj. *ugyan! ugyan kérlek!* höre! hörst du! ich bitte! etc. Dic, sodes, Terent. Jube, sodes etc. Cic.

Sŏdŏma, ae, f. 1. Sulp. Sever. Sŏdŏ-

mum, i, n. 2. Solin. Sŏdŏma, ōrum, Leruul. *Sodoma városa a' Szent-földön*; Sodom, eine Stadt in Palästina. Sŏdŏmīta, ae, c. *gyermek fertéstető*; ein Sodomit, Knabenschänder. Prud. Sŏdŏmitae, i. e. incolae urbis Sodomorum, Prud. Sŏdŏmiticus, a, um, *Sodomai*; Sodomitisch. Hieron.

Sōl, Gen. sōlis, m. 3. *nap, nap az égen*; die Sonne am Himmel. Sol praecipitans, Cic. *a' lenyugvó nap*; die neigende Sonne. Supremo sole, Hor. *estve felé, alkonyodás felé*; bey Abend. Sole novo, Virg. *reggel, nap felköltekor*; früh, wenn die Sonne aufgeht. 2) *nap, a' sütő nap*; *napsúgár*; die Sonne, Sonnenschein, Sonnenwärme. Ambulare in sole, Cic. 3) *nap melege vagy hévsége*; die Sonne, Sonnenhitze. Nimius sol, Ovid. 4) *nap*; der Tag. Tres soles erramus, Virg. 5) dies solis, vel dies dominica, Gloss. *vasárnap*; der Sonntag.

Sōlāgo, inis, f. 3. i. q. heliotropium, Apul.

Sōlāmen, inis, n. 3. *vigasztalás*; der Trost. Virg.

Sōlānum, i, n. 2. *tsutsór*; der Nachtschatten. Cels. Solanum Dulcamara, Linn. *keserédes iszalag*; das Bittersüß. Solanum Lycopersicum, L. *paraditsomalma*; die Paradeisäpfel. Solanum tuberosum, L. *kolompir, krumpér, pityóka, tsutsorka*; die Erdäpfel, Grundbirn, Erdtuffel.

Sōlānus, i, m. 2. *keleti szél*; ein Ostwind. Plin. 2) Adj. *napbéli*; zur Sonne gehörig. Vitr.

Sōlāris, e, *napbéli*; die Sonne betreffend. Radii solares, Cic. i. e. solis.

Sōlārium, ii, n. 2. *árnyékóra, napóra*; die Sonnenuhr. Varr. 2) *verőfényes vagy sütkölődző hely*; ein Platz oder Ort, wo man sich sonnte. 3) *nyári mulatóház*; ein Sommerhaus. Ulp.

Sōlārius, a, um, *napi, naphozvaló*; die Sonne betreffend. Horologium solarium, Plin. *napóra, árnyékóra*; eine Sonnenuhr.

Sōlārius, a, um, *földet vagy fundust illető*; den Boden oder Grund betreffend. Hinc: solarium, Subst. sc. vectigal, *földre vetett adó*; der Grundzins. Pandect.

Sōlātiŏlum, i, n. 2. Dimin. *egy kis vigasztalás*; kleiner Trost. Catull.

Sōlātium, ii, n. 2. (solor) *vigasztalás*; der Trost. Solatium adferre, vel praebere, Cic. *vigasztalni*; trösten, Trost verschaffen. Hoc est mihi solatio, Caes. Vacare culpā magnum est solatium, Cic.

Sōlātor, ōris, m. 3. *vigasztaló*; der Tröster. Tibull.

Sōlātus, a, um, id. qu. desolatus. Sen. 2) (a sol) *erősen megsütött a' naptól*; von der Sonne zu sehr angegriffen. Plin.

Soldurius, ii, m. 2. i. e. devotus ad quaevis amicitiae et inimicitiae commoda et incommoda. Caes.

Soldus, pro: Solidus.

Sŏlĕa, ae, f. 1. *talp, lábtalp*; die Sohle des Fußes, Fußsohle. 2) *a' saru, v. lábbeli talpa*; die Sohlen eines Schuhes. Veget. 3) soleae, plur. *botskor*; die Schnürsohlen. Muliebres soleae, Cic. *paputs*; die Weiberschuhe oder Pantoffeln. 4) soleae ferreae; *lopatkók*; die Hufeisen. 5) h. q. Pleuronectes Solea, L. *félszegűszó faja, talphal*; die Sohle, eine Art Butten oder Schollen.

Sŏlĕāris, e, *talpformájú*; sohlenartig, einer Sohle ähnlich.

Sŏlĕārius, ii, m. 2. *foltozó varga*; ein Schuhflicker. Plaut.

Sŏlĕātus, a, um, *botskoros*; Schnürsohlen anhabend. Cic.

Sŏlemnis, vide: Solennis.

Sōlen, ēnis, m. 3. *hüvelyféreg*; eine Meerscheide. Plin.

Sŏlennis, et Sŏlemnis, e, v. gr. sacrificium. Cic. *esztendőnként előfordúló, innepi*; alljährlich, was alljährlich gefeyert oder verrichtet wird, oder geschehen muß. Dies deorum festi ac solennes, Cic. 2) Fig. *pompás, közönséges helyen pompával és mintegy innepi rendtartással eső, vagy véghez menő*; feyerlich. Sacrificium solenne, Cic. Verba solennia. Cic.

Sŏlennĭtas, vel Solemnĭtas, ātis, f. 3. *pompa, megtartása valamelly napnak, vagy megűlése*; die Feyerlichkeit oder Feyerung eines Tages. Dierum solennitates, Gell. 2) v. gr. juris, Pand. *rendtartások*; die Formalitäten.

Sŏlenniter, Sŏlemnĭter, Adv. *bévett*

szokás szerént; auf gewöhnliche Art. Pallad. 2) *pompásan, minden tzeremóniával, vagy telyes készülettel, a' rendtartások szerént*; feyerlich, förmlich, mit Beobachtung der Formalitäten. Coovitum instituere sulenniter, Justin.

Sŏlennĭtus, Adv. i. q. solenniter, Liv.

Sŏlĕo, itus sum, ēre, 2. *szokni, megszokni valamit*; pflegen, gewohnt seyn. seq. Infin. Cic. Soleo, soles, solet; *szoktam, szoktál, szokott*; ich bin gewohnt, du bist gewohnt, u. s. w. Ut solet, Cic. sc. fieri; *a' szokás szerént, a' mint szokott történni*; wie es zu geschehen pflegt. Ut solet, Ter. sc. facere; *szokása szerént*; wie ers gewohnt ist, nach seiner Gewohnheit. 2) *szerelembeli társalkodásban lenni valakivel*; verliebten Umgang haben. Solere cum viris, Plaut.

Sŏlers, vel Sollers, tis, o. *gondos*; sorgfältig. Cic. 2) *ügyes, alkalmatos*; geschickt. Adolescens solers, Ter. 3) *serény, munkás*; thätig, geschwind. Cic. 4) *találós, eszes, ravasz*; erfinderisch, spitzfindig, listig. Cic. Comp. solertior, Cic. Sup. solertissimus. Sen.

Sŏlerter, v. Sollerter, Adv. *ügyesen, okosan, ravaszúl*; geschickt, klug, einsichtsvoll, listig. Cic. Solertius, Cic. solertissime. Cic.

Sŏlertĭa, v. Sollertĭa, ae, f. 1. *ügyesség, eszesség*; die Geschicklichkeit, Klugheit, Erfindsamkeit. Judicandi solertia, Cic. 2) *ravaszság*; die List. Cic.

Sŏli, v. Sŏloe, pl. urbs Ciliciae. Hinc: Solensis, et Soleus, i. e. urbe Solorum. Plin.

Sŏliār, aris. n. 3. *menyezet a' thrónus felett*; die Decke über einen Thron.

Sŏlĭcānus, a, um, *magánosan éneklő*; allein singend. Mart. Cap.

Soli... ito, Solicitus, Solicitatio, etc. cum derivatis, vide: Sollicito, etc.

Sŏlĭdāgo, inis, f. 3. *ritkaréj (plánta)*; die Wahlwurz. Plin.

Sŏlĭdāmen, inis, n. 3. i. q. solidamentum, Ven. Fort.

Sŏlĭdamentum, i, n. 2. v. gr. corporis, Lact. *erősítőeszköz, erősítő*; Befestigungsmittel, Befestigung.

Sŏlĭdātio, ōnis, f. 3. *megsűrítés, tömöttétevés*; das Dicht- oder Festmachen. 2) *megerősítés*; die Befestigung. Vitr.

Sŏlĭde, Adv. *tömötten, keményen*; dicht, fest. Colum. Solidius, Gell. 2) *egészen, telyességgel, általjában, igen, felette*; völlig, vollkommen, gänzlich, durch und durch, sehr. Ter.

Sŏlĭdesco, ĕre, *megkeményedni, megsűrűdni*; dicht werden. Vitr.

Sŏlĭdĭpes, ĕdis, *egészkörmű*; einen ganzen Huf habend. Plin

Sŏlĭdĭtas, ātis, f. 3. *tömöttség, sűrűség*; die Dichte, Dichtheit. Cic. 2) v. gr. possessionis, Cod. Just. *egésze, egy egész darabban való léte, p. o. valamelly jószágnak*; das Ganze. 3) *erős vagy tartós volta valaminek*; die Festigkeit, Dauer.

Sŏlĭdo, āvi, ātum, āre, 1. *sűrűvé, v. tömötté tenni*; dicht machen. 2) v. gr. muros, Tac. *megerősítni*; fest machen, befestigen. 3) v. gr. fracta, Plin. *összvetsinálni*; zusammen fügen, ganz machen.

Sŏlĭdus, a, um, v. gr. paries, Cic. columna, Cic. corpus, Ter. *tömött, vastag, nem üres belől*; dicht, derb, nicht hohl. Solido de marmore templum, Virg. 2) Trop. v. gr. cibus, alimentum, Cels. *vastag, erős, t. i. a' minemüségére nézve*; dicht, derb. 3) v. gr. res, Cic. gaudium, Ter. *valóságos, igazi, tökélletes*; wirklich, vollständig, nicht mangelhaft, vollkommen. Solida utilitas, Cic. *valóságos haszon*; ein wahrer Nutzen. 4) v. gr. vires, Virg. usura, Cic. *egész, telyes*; ganz, vollständig. Annus solidus, Liv. *egy egész esztendő*; ein ganzes Jahr. 5) solidum alicui solvere, Cic. *egészen kifizetni valakit, az egész summát kifizetni*; einem völlig bezahlen. In solidum cavere, JCt. *mindenért kezes lenni általjában*; für alles Bürge seyn.

Sŏlĭfer, a, um, v. gr. plaga Sen. i. e. oriens.

Sŏlĭferrĕus, (Sollif.) a, um, *egészen vas*; ganz eisern. Liv.

Sŏlĭgĕna, ae, c. *nap szülöttje*; ein Sonnenkind, von der Sonne gezeugt. Val. Fl.

Sŏlĭlŏquium, ii, n. 2. *magános, vagy négyszemközt való beszéllgetés*; einsames Reden, Alleinreden. Aug.

Sŏlĭpŭga, ae, f. 1. *földi pók*; eine Erdspinne. Plin.

Sŏlistĭmum, sc. tripudium, i. e. augurium bonum, quod fiebat, quoties

offa, quae pullis dabatur, aliquo modo cadebat in solum. Cic.

Sōlitānĕus, a, um, *magánosan külön választott*; allein abgesondert. Theod. Prisc. 2) Sōlitānĕus; *rendszerént való*; gewöhnlich. Marc. Emp.

Solitānae, cochleae, sc. magnae ex Africa. Plin.

Sōlitārius, a, um, v. gr. homo, Cic. *magános, egyedülvaló*; allein, ohne Gesellschaft anderer, abgesondert, einsam. Vitā solitaria, Quint. *magános élet*; einsames Leben.

Sōlitas, ātis, f. 3. *magánosság*; die Einsamkeit, das Alleinseyn. Non.

Solitaurilia, vel Suovetaurilia sc. festa Romae. Fest.

Sōlite, Adv. *magánosan*; allein. Plaut.

Sōlito, āvi, ātum, āre, 1. Freq. i. q. soleo, Gell.

Sōlitūdo, ĭnis, f. 3. v. gr. liberorum, Cic. *magánosság, magában való létel*; die Einsamkeit, Hülflosigkeit. 2) v. gr. loci, Cic. *magánosság, pusztaság*; die Einsamkeit, Einöde, Wüste. Discedere in aliquas solitudines, Cic.

Sōlitus, a, um, (a soleo) *szokott, megszokott, rendszerént való*; gewöhnlich. Labor solitus, Ovid.

Sōlium, ii, n. 2. *nagy karos szék*; ein Armstuhl. Claud. 2) *királyiszék, thrónus*; ein königlicher Stuhl, der Thron. Ovid. 3) *ferdőkád*; die Badewanne. Cels. 4) solium lignum, Svet. *testhordó*; die Todtenbahre. 5) *koporsó*; der Sarg. Plin.

Sōlivăgus, a, um, v. gr. bestia; Cic. *bitang, rideg*; allein herumschweifend. 2) v. gr. coelum, Cic. *magától mozgó, v. menő*; allein gehend. 3) *magános*; einsam. Cic.

Sollemnis, vide: Solennis, etc.

Sollers, Sollertia etc. vide: Solers etc.

Sollĭcĭtātio, ōnis, f. 3. *sürgetés, késztetés*; die Antreibung, Betreibung. Cic. 2) *nyughatatlankodás*; die Beunruhigung, Unruhe. Ter. 3) *fellázasztás, felingerlés*; die Aufwiegelung, Aufhetzung. Cic.

Sollĭcĭtātor, ōris, m. 3. *sürgető*; der etwas antreibt. Plaut. 2) *késztető, ösztönöző*; ein Anreitzer. Pand.

Sollĭcĭtātus, a, um, *sürgetett*; betrieben. 2) *ingerlett, késztetett*; angereitzt. 3) *fellázasztott*; aufgewiegelt. Lucr.

Sollĭcĭtātus, us, m. 4. id. qu. Sollicitatio. Cic.

Sollĭcĭte, Adv. *gondosan, gondal, gondoskodva*; sorgfältig, bekümmert. Plin. Comp. sollicitius. Sup. sollicitissime, Svet.

Sollĭcĭto, āvi, ātum, āre, 1. *izgatni, megingatni*; in Bewegung setzen, erregen. Stomachum vomitu sollicitare, Cels. 2) v. gr. feras, Ovid. *nyughatatlankodtatni, űzni*; beunruhigen, verfolgen, jagen. 3) v. gr. exercitum, Cic. servos, Nep. aliquem pecunia, Caes. *fellázasztani, felingerleni*; aufwiegeln, reitzen. 4) v. gr. aliquem ad colloquium, Just. ad laborem, Sen. rem aliquam, Pand. *késztetni, rávenni igyekezni, sürgetni, p. o. valamelly dolgot*; antreiben, zu etwas zu bewegen suchen, etwas betreiben. 5) *nyughatatlankodtatni, valakinek nyughatatlanságot, v. buslakodást szerezni*; beunruhigen, bekümmern. Ea cura me sollicitat. Cic.

Sollĭcĭtūdo, ĭnis, f. 3. v. gr. animi, Cic. *nyughatatlanság, aggódás, gond, bú*; die Bekümmerniß, der Kummer, die Sorge. Res est mihi sollicitudini, Ter. Sollicitudinem alicui adferre, Cic. vel aliquem adficere sollicitudine, Ter.

Sollĭcĭtus, a, um, v. gr. mare, Virg. *felháborodott*; *mozgásba indúlt*; erregt, in Bewegung gesetzt. 2) v. gr. de re, Cic. *nyughatatlan, aggódó valami felől, bús*; unruhig, bekümmert, in Sorgen befindlich. Animo sollicito esse, Cic. *nyughatatlankodni, aggódni, buslakodni*; sich kümmern. Sollicitum habere aliquem, Cic. *nyughatatlankodtatni*; bekümmern. Res sollicita, Cic. *aggságos dolog*; eine Sache, derentwegen man in Sorgen ist. 2) v. gr. nox, Liv. amor, Ovid. *nyughatatlan, nyughatatlansággal telyes*; unruhig, voller Unruhen.

Sollifĕrrĕum, ei, n. 2. *vasnyil*; ein Pfeil von Eisen. Liv.

Sōlo, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. urbes. Stat. *elpusztítni, feldúlni*; verwüsten.

Sōloe, vide: Soli.

Sōloecismus, i, m. 2. *helytelen, v. hibás öszverakása a' szóknak*; eine fehlerhafte Wortfügung. Cic. 2) *hiba*; ein Fehler. Mart.

Sŏloecista, ae, m. 1. *a' szórakásban hibázó*; der Sprachfehler macht.

Sŏloecus, a, um, *a' nyelv ellen hibázó*; sprachfehlerhaft. Gell.

Sŏlon, ōnis, m. 3. unus septem sapientum Graeciae, et praecipuus legislator Atheniensium. Cic.

Sŏlōnium, ii, n. 2. regio in Latio.

Sŏlōnius, a, um, v. gr. ager, Liv. i. e. regionem hujus nominis in Latio concernens.

Sŏlor, ātus sum, āri, Dep. 1. v. gr. aliquem, Plaut. et Virg. *vigasztalni*; trösten. 2) v. gr. lacrymas alicujus, Ovid. *könnyebbitni*; erleichtern.

Sŏlox, ōcis, o. Adj. v. gr. lana, Lucil. *tömött, vastag*; dick.

Solpūga, id. qu. Solipuga.

Solsĕquium, ii, n. 2. *napraforgó virág*; die Sonnenblume. Apul.

Solstitiālis, e, v. gr. dies, Cic. *napfordúláskori*; zur Zeit der Sonnenwende gehörig. 2) *nyári*; sommerlich. Solstitiali tempore, Liv. *nyár középen*; mitten im Sommer.

Solstitium ii, n. 2. brumale et aestivum, Colum. *napfordúlás, a' napnak a' térítőllinéáktól való visszafordulása*; der Sonnenstillstand, die Sonnenwende. 2) *a' nyár, a' nyári hévség*; der Sommer, die Hitze des Sommers. Virg.

Sŏlūbilis, e, *megoldható, elválasztható*; auflöslich, zertrennlich. Amm. 2) *feloszlató*; auflösend. Coel. Aur.

Sŏlum, Adv. *tsak, egyedül*; nur, allein. Caes. Non solum, — sed etiam, Cic. *nem tsak, — hanem*; nicht allein, — sondern auch.

Sŏlum, i, n. 2. v. gr. fossae, Caes. *fenék, ally*; der Boden, Grund. Ad solum exustus est. Liv. *fenekig kiégett, v. leégett*; bis auf den Grund abgebrannt. 2) *allya, földje, p. o. a' szobának*; der Fußboden, z. B. eines Zimmers. Cic. 3) *lábtalp*; die Fußsohle. Cic. 4) *soru vagy lábbelitalp*; die Sohle des Schuhes oder Pantoffels. Plaut. 5) v. gr. terrae, agri, Caes. *föld, földje, p. o. a' szántóföldnek*; der Boden, die Erde, der Erdboden. Pingue solum, Colum. vel macrum, Cic. *kövér vagy sovány föld*; ein fruchtbarer, fetter oder magerer Boden. Solo aequare, Liv. *földig lerontani*; dem Erdboden gleich machen. Res soli, Pand. i. e. quae solo continentur, v. gr. domus, agri, arbores, etc. Quodcunque in solum venit, Cic. Prov. *a' mi a' szájára jön, v. a' mi eszébe jut*; was einem geschwind einfällt. Solum patriae. Cic. *a' haza földje, a' haza*; der Boden des Vaterlandes, das Vaterland. Solum vertere, Cic. *hazáját elhagyni, hazájából kiköltözni, másuva költözni*; das Land oder sein Vaterland verlassen, anders wohin ziehen. 6) coeleste solum, Ovid. *az ég*: der Himmel. 7) *asztal*; ein Tisch Virg. 8) *a' tenger síkja*; die Fläche des Meeres. Idem. 9) Met. *fundmentoma vogy matériája valaminek*; der Grund einer Sache. Solum disputationis. Cic.

Sŏlummŏdo, Adv. *tsupán tsak*; nur allein oder nur. Plin.

Sōlus, a, um, Genit. solius, Dat. soli; *maga, magában, egyedül, tsak egyedül*; allein, einzig, bloß. Solum regnare, Cic. Solos novem menses, Idem. Solus omnium, inter omnes, vel ex omnibus, Plin. Tibi soli dico, Plin. *ezt tsak magodnak mondom, hogy senki ne tudja*; das sage ich dir im Vertrauen. 2) v. gr. locus, Ter. *magános, pusztó*; einsam, öde.

Sŏlus, untis, f. 3. urbs Siciliae, Cic. Soluntini, i. e. incolae hujus urbis.

Sŏlūte, Adv. v. gr. moveri, Cic. *szabadon, szabad tetszése szerént*; frey, nach Belieben. 2) *gond nélkül, kedvére*; frey, unbesorgt, ohne Kummer, nachlässig, sorglos. Cic. 3) *könnyen, minden nehézség nélkül*; ohne Schwierigkeit, leicht. Cic. solutius, Tacit.

Sŏlūtilis, e, *könnyen eloldozható, elválasztható*; was sich auflösen oder leicht auflösen, oder von einander machen läßt. Suet.

Sŏlūtim, Adv. i. q. solute, Tert.

Sŏlūtio, ōnis, f. 3. *megoldás, feloldozás*; die Auflösung. Cic. 2) *megfejtés, magyarázat*; die Auflösung, Erklärung, Entwickelung. Gell. 3) v. gr. rerum creditarum, Cic. *megfizetés*; die Bezahlung. 4) solutio linguae, Cic. *a' nyelvnek megindúlása t. i. a' beszédre, könnyűség a' beszédben*; die Auflösung der Zunge, z. B. zum Sprechen, die Fertigkeit im Reden. 5) v. gr. dolorum, Sen. *megszabadúlás*; die Befreyung.

Sŏlūtor, ōris, m. 3. *fizető*; der Bezahler. Tert.

Sŏlūtus, a, um, *megoldott, feloldott, szabadon levő*; los, gelöset, ungebunden. Cic. 2) *szabad, szabadon levő*, frey, befreyet, los. Solutus a cupiditatibus, Cic. 3) *szabados, szabad akaratján járható, v. járó*; frey, der thun kann was er will. Omnia mihi solutissima sunt, Cic. 4) *könnyű*; leicht Cic. 5) Met. oratio soluta, Quint. *folyo beszéd, nem vers*; eine ungebundene Rede. 6) *felszabadittatott, p. o. a' büntetés alól, 's a' t.* losgesprochen. 7) v. gr. orator, Cic. *gyakorlott, kész, könnyű*; geübt, fertig 8) *zabolátlan*; zügellos. Risus solutus, Virg. 9) terra soluta, Colum. *porhanyo föld*; lockeres Erdreich. 10) *jókedvű, víg*; aufgeräumt, lustig. Hor. Facere aliquem solutum, Hor. Comp. solutior. Sup. solutissimus. Cic.

Sŏlvo, solvi, sŏlūtum, ĕre, 3. v. gr. aliquem, Ter. *megoldozni, feloldozni*; lösen, auflösen, der Bande entledigen. 2) v. gr. funem, Virg. nodum, Hor. navem, Liv. *megoldani, eloldani, feloldani*; lösen, aufbinden, aufmachen. Solvere ancoras, Cic. *felszedni a' vasmatskákat*; die Anker lichten. Solvere navem, vel solvere a portu, Cic. *elindúlni, t. i. a' hajóval, indúlni, elevezni*; fortsegeln, absegeln. 3) v. gr. enigmata, Quint. captiosa, Cic. *megfejteni, megmagyarázni*; auflösen, erklären, entwickeln. 4) v. gr. aliquem, Sen. vitam alicui. Prop. *megölni*; tödten. Solvi, Ovid. *meghalni*; sterben. 5) v. gr. pontem, Tac. *elbontani*; abbrechen. 6) *feloszlatni, megolvasztani*; auflösen, schmelzen. Nives solvuntur, Ovid. *a' hó olvad*; der Schnee schmilzt. 7) v. gr. terram, Colum. *porhanyóvá tenni, felkapálni, felszántani*; locker machen, aufhacken, u. s. w. 8) v. gr. os, Ovid. linguam, Sen. *elkezdeni beszéllni*; zu reden anfangen. 9) v. gr. pudorem, Virg. timorem, Stat. *elűzni, eloszlatni*; vertreiben, zu nichte machen. 10) v. gr. aliquem, Mart. *megindítani, p. o. nevetésre, felvidámítni*; zum Lachen bewegen, aufgeräumt machen. Facere aliquem solutum, Hor. 11) v. gr. jejunia, Ovid. morem traditum, Liv. *általhágni, megszegni, megsérteni*; übertreten, verletzen. 12) v. gr. pecuniam alicui, Cic. *fizetni, megfizetni*; zahlen, bezahlen. Aes alienum solvere, Sall. *adósságát lefizetni*; die Schuld bezahlen. Non solvendo esse, Cic. *nem fizethetni*; nicht bezahlen können. 13) solvere poenas, Sall. *meglakolni*; Strafe leiden, büßen. Beneficia solvere, Cic. *meghálálni a' jótéteményt*; die Wohlthat vergelten, erwiedern. 14) fidem solvere, Ter. *szavát, v. fogadását megtartani, telyesitni*; sein Wort oder sein Versprechen halten. 15) v. gr. civitatem religione, Cic. aliquem legibus, Cic. *felszabadítni, megszabadítni*; befreyen. Solvere aliquem caede, Ovid. *valakit az elkövetett gyilkosság büntetése alól felszabadítni*; einen von der Schuld des begangenen Mordes frey machen. 16) *alábbhagyni valamivel, szűnni, oszlani*; nachlassen, nach und nach aufhören, sich zertheilen. Solvitur acris hiems, Hor.

Sŏlyma, ōrum, n. pl. *Jérusálem, város*; Jerusalem. Mart.

Sŏlymus, a, um, *Jérusálemi*; Jerusalemisch, Jüdisch. Juv. Solymi; *Jérusálem lakosi*; die Einwohner in Jerusalem. Tacit.

Somniālis, e, v. gr. figmentum, Fulg. *álombéli*; träumerisch.

Somniātor, ōris, m. 3. *álmodozó, álomlátó*; der Träumer. Sen.

Somnicŭlōse, Adv. *álmosan, aluszékonyan, tunyáúl*; schläfrig. Plaut.

Somnicŭlōsus, a, um, *aluszékony, álmos*; schläfrig. 2) *tunya, rest*; nachläßig, faul. Colum. 3) *álmossá tevő, álomhozó*; schlafmachend. Gell.

Somnĭfer, v. Somnĭfĕrus, a, um, *álomhozó*; Schlaf bringend oder machend. Ovid. 2) v. gr. venenum, Ovid. *megmerevitő, halálos álomhozó*; Erstarrung machend, tödtlich.

Somnĭficus, a, um, *álomgerjesztő, elálmosító*; Schlaf machend. Ovid. 2) *kóditó, szédítő*; narcotisch. Plin.

Somnio, āvi ātum, āre, 1. v. gr. de aliquo, Cic. vel aliquid, Cic. *álmodni*; träumen. Mirum somniavi somnium, Plaut. 2) Trop. *álmodozni*; träumen, ohne Grund sich etwas einbilden, oder etwas vermuthen. Somnias, Plaut.

Somnĭum, ii, n. 2. *álom, a' mit valaki álmodik*; der Traum. Somnio uti, Cic. vel somnium videre, Ovid.

álmot látni, álmodni; einen Traum haben, träumen. 2) Trop. *álmodozás, hijjdbavaló képzelődés*; der Traum, leere Einbildung, Wahn. Somnium! Ter. *tréfasdg!* Possen!

Somnōlentĭa, ae, f. 1. *álmosság*; die Schläfrigkeit, schläfriges Wesen. Sidon.

Somnōlentus, a, um, *álmos*; voll Schlafs, schläfrig. Apul.

Somnōsĭnus, a, um, *álomban megjelenő*; im Schlafe vorkommend. Varr.

Somnornus, a, um, idem.

Somnus, i, m. 2. *álom, aluvás*; der Schlaf. Somnum capere, Cic. *aludni, elaludni*; schlafen, einschlafen. Dare se somno, Cic. vel proficisci ad somnum, Cic *lefeküdni, aludni menni*; sich schlafen legen. In somnis videre, Cic. *álmdban látni, álmodni*; im Schlafe oder im Traume sehen, träumen. Primo somno, Virg. *első álomkor, az első álomban*; im ersten Schlafe. 2) *álmosság, aluszékonyság, tunyaság, restség*; die Schläfrigkeit, Trägheit, Faulheit. Sall. 3) v. gr. maris, Stat. *nyugvás*; die Ruhe. 4) Trop. somnus longus, Hor. *halál*; der Tod. 5) pro; somnium; *álom*; der Traum. Sil.

Sŏnandus, a, um, *ditsérést érdemlő*; lobenswerth. Quint.

Sŏnāns, tis, o. e. gr. aes, Plin. *szólló, hangzó, pengő*; tönend.

Sŏnābilis, e, (sono) *hangzó, hangos, zengő*; ertönend oder leicht ertönend. Ovid.

Sŏnax, ācis, *hangzó, igen hangos*; ertönend oder sehr ertönend. Ovid.

Sonchus v. —os, i, m. 2. *nyúlkék, kakits, dudva tzorbóka*; die Saudistel, der wilde Hasenkohl. (Sonchus oleraceus, L.) Plin.

Sŏnĭpes, ĕdis, *lábával hangot adó, dübögő*; mit dem Fuße tönend. Grat. Hinc: Subst. *ló*; ein Pferd, Roß. Virg.

Sŏnĭto, āre, 1. *tsiribelni, tsiripolni, szólni, károgni, tsevegni*; zwitschern, schreyen, schwirren. Sol.

Sŏnĭtus, us, m. 4. e. gr. tubae, Auct. ad Her. verborum, Cic. *hang, szó, zengés, harsogás, pengés*; der Ton, Schall, Klang. 2) e. gr. aurium, Plin. *zúgás a' fülben, fülzúgás*; das Brausen in den Ohren.

Sŏnĭvĭus, a, um, *hangzó, hangitsáló, zengő, harsogó*; tönend klingend. Cic. 2) tripudium sonivium, Cic. est, cum pullo excidit puls, quadrupedive aliquid ex ore.

Sŏno, ui, ĭtum, (āvi, ātum), āre, 1. (sonus) *hangot adni, hangzani, zengeni, pengeni*; einen Schall geben, schallen, klingen, ertönen. Caes. 2) *beszéllni, szólni*; sprechen, reden. Aliquid pingve et peregrinum sonare, Cic. *durva, idegen kimondásnak lenni*; eine grobe und fremde Aussprache haben 3) *tenni, v. jelenteni valamit*; eine Bedeutung haben. Quid sonat vox voluptatis, Idem. 4) e. gr. bella, Ovid. *énekelni, v. valamiről énekelni*; singen, besingen. Te carmina nostra sonabunt, Idem. 5) e. gr. furem, Prop. *hangja, v. szava által kijelenteni, eldrúlni*; durch die Stimme anzeigen, verrathen. 6) *viszsza hangzani, visshangot adni*, widerschallen, einen Widerschall geben. Ripae sonant, Virg. Sono, ĕre, 3. Lucr. Obs.

Sŏnor, ōris, m. 3. *hang, hangzás, zengés, zendülés, zúgás, rendülés, zaj*; der Ton, Geräusch, Getöse. Sonorem dant sylvae, Virg.

Sŏnōre, Adv. *hangosan, hangosva, zengve*; schallend, tönend. Gell.

Sŏnōrĭnus, a, um, i. q. sonorus. 2) *álmában, v. aludva lármát halló*; im Traume oder im Schlafe ein Getöse hörend. Varr.

Sŏnōrus, a, um, e. gr. cithara, Tibull. *hangzó, hangos, pengő, zengő, zúgó*; schallend, klingend, ertönend, rauschend.

Sons, tis, o. *vétkes, bűnös, büntetésre méltó*; sträflich, straffällig. Punire sontes, Cic. 2) *ártalmas, káros*; schädlich. Stat.

Sonticus, a, um, (sons) *bajos, veszedelmes*; bedenklich, gefährlich. e. gr. morbus, Gell. et Pand. i. e. tantus, ut reus cogatur apud judicem non comparere. 2) *nagy, fontos*; wichtig, erheblich. Non illi sontica causa est, Tibull. *tán tsak nem beteg*; er ist nicht etwa krank.

Sŏnus, i, m. 2. e. gr dulcis, Cic. tympani, Ovid. *mindenféle hang, szó, zengés, pengés, zaj, lárma*; ein Schall, Ton, Klang, Geräusch; Getöse.

Sŏphēne, es, f. 1. provincia Asiae, Plin.

Sŏphēnus, i, m. 2. incola hujus provinciae, Lucan.

Sŏphĭa, ae, f. 1. *böltsesség*; die Weisheit. Mart. *sófia*, *keresztnév*; Sophie. Gloss.

Sŏphisma, ătis, n. 3. *tsalóka okoskodás*; ein Trugschluß. Cic. Sophismaticus, a, um, *a' ki így okoskodik*; der dergleichen macht. Gell.

Sŏphista, ae, v. Sophistes, ae, m. 1. *bölts*, *okos ember*; ein weiser kluger Mann. 2) *böltsesség tudomány tanító*; der die Weltweisheit lehret. 3) *magahánytató tudós*, *v. bölts*; der sich der Weisheit rühmet, aber nur ein Klügling ist. Cic.

Sŏphistice, Adv. *Sophistásan*, *vissketeges észszel*; sophistisch, spitzfindig. Cod. Just.

Sŏphistice, es, Sophistĭca, ae, f. 1. *Sophistaság*, *viszketegesség*, *fortélyos böltselkedés*; die Sophisterey, Spitzfindigkeit. Apul.

Sŏphisticus, a, um, *Sophistai*, *tsalókán*, *v. fortélyosan okoskodó*, *viszketeges eszü*; sophistisch, spitzfindig. Gell.

Sŏphocles, is, m. 3. celebris tragoediarum scriptor Graecus, Cic. Not. Genit. Sophocli, Gell. Vocat. Sophocle, Cic.

Sŏphoclēus, a, um, *Sopkoclesi*; Sophoclisch. Cic.

Sŏphos, Adv. i. e. sapienter, Mart.

Sŏphos, vel —us, i, m. 2. *bölts*; ein Weiser. Mart.

Sophron, ŏnis, m. 3. *mértékletes*, *magamérséklő*, *józan*; mäßig, bescheiden, nüchtern. Cic.

Sophrŏnĭstae, ārum, m. plur. *a' rendre ügyelő felsőség Athénében*; eine Obrigkeit bey den alten Athenern, welche die Leute zur Ordnung anhielt. Hist.

Sophrŏnistērium, ĭi, n. 2. *fenyitőház*; ein Zuchthaus. Gloss.

Sophrŏnium, ii, n. 2. nomen virginis de castitate sua laudatae. Plaut.

Sophrŏsyne, es, f. 1. *mértékletesség*, *józanság*; die Mäßigkeit, Nüchternheit. Cic.

Sōpio, ivi et ii, ītum, īre, 4. (sopor) *elaltatni*; einschläfern. Ovid. 2) e. gr. ignem, Virg. *tsendesitni*, *tsillapitni*; stillen, dämpfen. 3) *megölni*; tödten. Sil.

Sōpītus, a, um, *elaltatott*, eingeschläfert. 2) *eldjúlt*, *elalélt*; ohnmächtig, hingesunken. 3) e. gr. ignis, Virg. *letsillapitott*, *elollott*; gedämpft.

Sŏpor, ōris, m. 3. *mákneda*; der Mohnsaft. E nigro papavere sopor gignitur, Plin. 2) *altató esskőz*, *altató*; ein schlafmachendes Mittel, Schlaftrunk. Soporem sumere. Sen. 3) *mélly álom*; der feste, tiefe Schlaf. Poëtis: *álom általjában*; der Schlaf überhaupt. Virg. Ovid. Hinc: a) *bódulás*, *érzéketlenség*; die Betäubung, Gefühllosigkeit. Quintil. b) *álmosság*, *tunyaság*, *restség*; die Schläfrigkeit, Trägheit. Tacit. c) *halálos álom*, *halál*; der Todesschlaf, Tod. Sopori dare, Plaut. *megölni*; tödten. d) *vakszem*. *halántek*; der Schlaf, i. e. Seitentheil des Haupts. Stat.

Sŏpōrātus, a, um, *elaludt*, *elszunnyadt*, *elaltatott*; entschlafen, eingeschläfert. Plin. 2) Trop. e. gr. dolor, Curt *letsendesitett*, *letsillapitott*; gestillet.

Sŏpōrĭfer, a, um, *álomhozó*, *altató*, *elaltató*; Schlaf bringend oder machend, einschläfernd. Virg.

Sŏpōro, āvi, ātum, āre, 1. (sopor) *elaltatni*, *elszunnyasztani*; in Schlaf bringen. Soporari, Cels. *elaludni*; einschlafen. 2) e. gr. serpentes, Plin. *elbóditni*, *elkábitni*; betäuben.

Sŏpōrus, a, um, e. gr. homo, Val. Fl. *álmos*; voll Schlafs.

Sōra, ae, f. 1. urbs Campaniae, hinc: Sorānus, a, um, i. e. inde, v. illuc pertinens, Cic.

Sōracte v. Sauracte, is, n. Sōractes, is, m. 3. mons Etruriae in vicinio Romae, cum templo Apollinis celebri, hodie: Monte di S. Silvestro, Hor. Virg.

Sōrācum, i, n. 2. *kosár*, *v. más edény neme*; eine Art Körbe oder Gefäße. Ulp.

Sōrānus, a, um, vide: Sora. 2) Subst. cognomen Plutonis, Plin. 3) medicus Ephesinus.

Sorbĕo, bui, et sorpsi, sorbitum, et sorptum, sorbēre, 2. e. gr. ovum, Plin. *körbölni*, *körpölni*, *szürtsölni*; schlürfen, hinein schlürfen. 2) Met. e. gr. odium alicujus, Cic. *elszenvedni*, *v. elnyelni*; erdulden. 3) e. gr. animo, Cic. *őrőmest*, *v. kívún-*

va érteni, v. kallani; begierig in den Sinn fassen.
Sorbilis, e, *körbölhető, hörpölhető, szürtsölhető*; was sich schlürfen läßt, schlürfbar. e. gr. ovum, Colum. *híg, v. higra főzött tojás*; ein weich gesottenes Ey.
Sorbillo, āre, 1. (Dim. a sorbeo) *hörbölgetni, körpölgetni, szürtsölgetni*; schlürfen. i. e. nach und nach hinterziehen. Ter.
Sorbilum, i, n. 2. *leves, lé, lév*; eine Suppe, Brühe.. Plaut.
Sorbitio, ōnis, f. 3. e. gr. cicutae, Pers. *hörbölés, szürtsölés, lenyelés, ivás*; das Schlürfen, Hinterschlucken, Trinken, der Trank. 2) *szürtsölnivaló, itv, ital*; was geschlürft wird, Trank, Brühe etc. Cels.
Sorbitium, ii, n. 2. i. q. sorbitio, Seren. Samm.
Sorbitiuncula, ae, f. 1. Dim. *levetske*; ein Süppchen, Brühchen. Marc. Emp.
Sorbum, i, n. 2. *berkenye, apró berkenye, barkótza*; ein Speyerling, die Arlesbeere. Virg.
Sorbus, i, f. 2. *berkenyefa*; ein Speyerlingbaum, Sperberbaum. Colum.
Sordeo, ui, ēre, 2. *motskos, v. undok lenni*; schmutzig seyn, unflätig seyn. Plaut. 2) *büdös lenni*; stinken. Mart. 3) *rossz, v. aldvaló lenni*; schlecht beschaffen seyn, niedrig seyn. Plaut. 4) *aldvaló, v. betstelen lenni*; verächtlich seyn, nicht geachtet werden. e. gr. suis, Liv. *az övéinél útálatban, v. megvettetésben lenni*; bey den Seinigen verachtet seyn.
Sordes, is, f. 3. e. gr. aurium, Cic. *szenny, motsok, gaz, szemét, tisztátalanság*; der Schmutz, Unflath, die Unreinigkeit. 2) *megvetés*; die Verachtung. Jacere in sordibus, Cic. *megvettetni, útálatban lenni*; verachtet seyn. 3) *nép allya, nép seprője*; schlechte geringe Leute. Apud sordem urbis et faecem, Cic. 4) *fösvénység, szűkmarkúság, takarékosság*; der Geitz, die Kargheit. Sordes alicujus accusare, Quint. 5) e. gr. judicum, Cic. *alatsonyság, alatsonylelküség*; die Niederträchtigkeit. 6) *gyász, gyászruha*; die Trauer, das Trauerkleid. Jacere in lacrymis et sordibus, Idem. 7) *pénzmeghamisítás*; die Verfälschung des Geldes. JCt.
Sordesco, ēre, 3. Inch. *szennyesedni, motskosodni*; schmutzig werden. Plin. Ager sordescit, Gell. *pusztúl, miveletlen áll*; verwildert, liegt unbearbeitet. 2) *útálatba jönni*; verächtlich werden. Hor.
Sordicula, ae, f. 1. Dim. *kis szenny, kis motsok*; etwas Schmutz. Marc. Emp.
Sordidātus, a, um, *szennyes ruhájú, v. köntösű*; schmutzige Kleider anhabend. Cic. 2) *szennyes, motskos, gazos, undok*; beschmutzt, schmutzig, unflätig. 3) *útálatos, megútált*; verächtlich. Cic.
Sordide, Adv. *szennyesen, motskosan, gazosan, rusnyául*; schmutzig, unflätig. Val. Max. 2) *alatsonyan, tsekélyűl*; niedrig, gering. Plaut. 3) *alatsony lelküen, fösvényűl*; niederträchtig, geitzig. Cic. Comp. sordidius, Sup. sordidissime, Lampr.
Sordido, āvi, ātum, āre, 1. *bémotskolni, elszennyezni, elgazolni*; voller Schmutz machen, beschmutzen. Lact.
Sordidulus, a, um, Dim. e. gr. toga, Juv. *szennyesetske*; etwas unsauber. 2) *tsekélyetske, rosszatska*; etwas niedrig, schlecht. Plaut.
Sordidus, a, um, (sordes) e. gr. lana, Ovid. amictus, Virg *szennyes, motskos, gazos, útálatos, fertelmes, rút*; unflätig, schmutzig, garstig 2) *megútált, megvetett*; verachtet. Sordido natus loco, Liv. *alatsony eredetű, v. származású*; von schlechtem Herkommen. 3) e. gr. homo, Cic. *fösvény*; geitzig. 4) Met. sordidum est hoc ad famam, Cic. *semmi betsűletére nem válik az embernek*; man hat schlechte Ehre davon. 5) e. gr. squallore, Cic. *mély gyászban*; in tiefer Trauer. Comp. sordidior, Sup. sordidissimus, Idem.
Sordiscum, i, n. 2. *készítetlen bőr*; das unbearbeitete Leder. Isidor.
Sordities, ei, f. 5. i. q. sequens, Gloss.
Sorditūdo, inis, f. 3. *tisztátalanság, undokság, otsmányság, rusnyaság, szenny, motsok*; die Unreinigkeit, der Unflath, Schmutz. Plaut.
Sordulentus, a, um, i. q. sordidulus, Tert.
Sōrex, icis, m. 3. *tsitskány*; die Spitzmaus. Plin.
Sōricēus et Sōricīnus, a, um, *tsitskányból való, tsitskány*; von der Spitzmaus. Plaut.

Söriculätus, a, um, e. gr. vestis, Plin. *sokszinű, tarka*; vielfärbig, scheckicht.

Sörites, ae, m. 1. *okoskodás a' Logicában, midőn az ember sok egy-egymásból folyó tételeket hord fel 's végre azokból következtetést húz*; eine Schlußform in der Logik, wo man viele Sätze vorbeinget, von denen einer aus dem andern folgt, und daraus am Ende eine Folgerung zieht. Cic.

Sörix v. Saurix, icis, f. 3. avis, ab auguribus Saturno tributa. Marc. Vict.

Söror, öris, f. 3. *fejérszemély testvére valakinek, néne, húg, néném, húgom, ötsém*; die Schwester. Cic. v. gr. Phoebi, i. e. luna, Ovid. Magnae sorori (sc. matris Eumenidum, i. e. noctis), i. e. terrae, Virg. Sorores vocantur, Parcae, Ovid. v. tres sorores, Hor. i. q. Furiae, Ovid. Sorores, i. e. Musae, Prop. i. q. 50 filiae Danai, Idem. 2) *húgom, hugotskám, húgom asszony, (t. i. nyájas megszóllítás-képpen)*; Schwester, als liebkosende Benennung. Virg. 3) pro: soror patruelis, Ovid. 4) *ágyas*; die Maitresse. Petron. 5) Trop. *testvér, az egymáshoz hasonló dolgokról*; eine Schwester, von ähnlichen Dingen, e. gr. manus sinistra vocatur soror dextrae, Plaut. Arbores sorores, Plin. *egy forma gyümöltsöt termő fák*; Bäume, die einerley Frucht tragen.

Sörorcüla, ae, f. 1. Dim. *nénétske, húgotska*; Schwesterchen. Plaut.

Söröricida, ae, m. 1. *néne, v. húgyilkos, nénje, v. húga gyilkosa*; ein Schwestermörder. Cic.

Sörörio, äre, et Sororior, äri, Dep. 1. *mint fejérszemély testvérek együtt nőni fel*; als Schwestern zusammen heranwachsen. Plaut. 2) *dagadni, nőni*; anschwellen, wachsen. Papillae sororiebant, Idem. Mammae sororiantes, Fest.

Sörörius, a, um, (soror) *fejérszemély testvéreket, nénét, v. húgot illető*; schwesterlich, die Schwester betreffend. Cic. 2) Subst. *néném, v. húgom férje, sógor*; der Schwestermann, Schwager. JCt.

Sors, tis, f. 3. *sors, sorstzédula, sorsvetés*; das Los, Losen. (Abl. sorti, et sorte) Sortem conjicere, Cic. *sorsot vetni*; das Los werfen, losen. 2) *állapot*; der Stand. Gaude sorte tua, Hor. Ultimae sortis homo, Ovid. *tsekély személy*; eine geringe Person. 3) *eset, történet, sors*; das Schicksal. e. gr. acerba, Sen. *szerentsétlenség*; das Unglück. 4) *tőkepénz*; das Capital. Sors et usura periit, Plaut. 5) *ordkulum felelete*; die Antwort des Orakels. Praecipi sortibus, Val. Max. 6) *sorsvetés által nyert hivatal, v. tisztség*; ein Amt das man durch Los erhalten hat. Cic. 7) *magzat, gyermek*; das Kind. Sors prima Saturni, Ovid. 8) *örökség rész*; ein Theil einer Erbschaft. Liv.

Sorte, v. Sorti, Adv. *sorssal, sors által*; durch das Loos. Gloss.

Sorsum, Adv. Obs. pro: seorsum, Plaut.

Sortes, ium, f. pl. *istenek jövendölései, mondásai, v. feleletjei*; die Weissagungen, Aussprüche, und die Antworten der Götter. Cic.

Sorticüla, ae, f. 1. Dim. *sorsotska, sorstzédulátska*; ein Looszettelchen. Suet.

Sortifer, a, um, *ordkulumi szót adó*; Orakelsprüche gebend. Lucan.

Sortiger, a, um, i. q. sortifer, Lucan.

Sortilëgium, ii, n. 2. *sorsvetésből jövendölés*; eine Weissagung aus dem gefallenen Loose. Plin.

Sortilëgus, a, um, *jövendölő, próféta*; weissagerisch, prophetisch. Horat. 2) Subst. *sorsból, v. sorsvetésből jövendölő*; ein Weissager, z. B. aus Loosen. Cic.

Sortim, Adv. i. q. Sorte.

Sortio, ivi, itum, ire, 1. (sors) i. q. sortior, Plaut.

Sortior, itus sum, iri, Dep. 4. e. gr. inter se, Cic. Liv. *sorsot vetni, v. húzni*; loosen. 2) e. gr. judices, Cic. *sors által választani*; durch das Loos erwählen. 3) e. gr. amicum, Hor. *nyerni, szerezni, szert tenni rá*; erlangen, bekommen. 4) e. gr. laborem, Virg. *elrendelni, el, v. felosztani*; ordnen, eintheilen.

Sortis, is, f. 3. i. q. sors, Plaut.

Sortitio, önis, f. 3. (sortior) *sorsvetés*; das Loosen, Loos. e. gr. provinciarum, Cic. *felett, -ra*; um die ec. Cic. Sortitione in quosdam animadvertere, Cic. *némellyekkel sor-*

sot húzatni, v. *vettetni a' büntetés felett*; etliche um die Strafe loosen lassen.

Sortito, Adv. *sorssal*, *sors szerént*; nach dem Loose. e. gr. obtingere. Cic. *sors által jutni*, v. *esni*; durchs Loos zufallen.

Sortītor, ōris, m. 3. *sorsvető*; ein Looser, Verlooser.

Sortītus, a, um, *sorsot vetett*; geloofet. Cic.

Sortītus, us, m. 4. *sorsvetés*, *sorsozás*, *sors*; das Loosen, Loos. Plaut. 2) *a' nép megkérdezése valamelly törvénynek jóvdhagyása erdnt*: die Befragung des Volks um sein Gutachten wegen eines Gesetzes. De pluribus rebus uno sortitu retulisti, Cic.

Sortŭtĭllus, i, m. 2. *disznógyomor*, v. *hél*; ein Schweinsmagen. Fest. Dicitur et Scrutillus, et Sartutillus.

Sōry, yos, n. 3. *téntakő*; der Atramentstein. Plin.

Sos, pro: eos, et suos, Enn. ap. Fest.

Sōsiānus, i, m. 2. cognomen Apollinis, Plin.

Sōsĭbius, ii, m. 2. grammaticus quidam, Ovid.

Sōsicles, is, m. 3. poëta Syraccusius, Idem.

Sōsicrătes, is, m. 3. scriptor rerum Cretensium, Voss.

Sōsigĕnes, is, m. 3. astronomus Aegyptius, Plin.

Sōsius, et a, cognomen familiae Romanum, Cic. 2) Sosii, celeberrimi bibliopolae Romae, Hor.

Sospes, ĭtis, o. *ép*, *egésséges*; schadlos, gesund. Juvenes nuper sospites, Hor. i. e. qui nuper sospites redierunt e bello. Navis sospes ab ignibus, Idem. *meg nem égett*; nicht verbrannt. 2) e. gr. dies, Plaut. cursus, Hor. *szerentsés*, *boldog*; glücklich, beglückt. 3) Subst. *megmentő*, *megtartó*; ein Erhalter. Fest.

Sospĭta, ae, f. 1. (sospes) *megmentő*, *megtartó*, (*aszszony*, v *lédny*); Erretterinn. e. gr. Juno, Cic. i. e. servatrix.

Sospĭtālis, e, (sospes) *hasznos*, *használatos*, *megtartó*: nützlich, heilsam, zur Erhaltung dienlich. Plaut.

Sospĭtālitas, ātis, f. 3. *hasznosság*, *használatosság*, *épség*, *egésség*; die Heilsamkeit, Gesundheit. Macr.

Sospĭtas, ātis f. 3. *boldogság*, *kiránt*, v. *szerentsés állapot*; das Heil, der Wohlstand. Idem.

Sospitātor, ōris, m. 3. *megtartó*, *megmentő*, *megszabadító*, *védő*; ein Erretter, Schützer. Apul.

Sospitātrix, īcis, f. 3. *megszabadító*, *megmentő*, (*aszszony*, v. *lédny*); eine Erretterinn.

Sospĭto, āre, 1. (sospes), e. gr. progeniem, Liv. *épségben*, v. *egésségben megtartani*, *megmenteni*, *megszabadítni*, *megoltalmazni*, *szerentséssé tenni*: schadlos halten, erhalten, erretten, behüthen, beglücken.

Sōtades, ae, m. 1. poëta lascivus, hinc: Sotadeus, a, um, Quint. et Sotadĭcus, a, um, Plin. Ep. *Sotadesi*; Sotadisch.

Sōter, ēris, m. 3. *megtartó*; ein Erretter. Is est nimirum soter, qui salutem dedit, Cic.

Sotēria, ōrum, n. plur. *valakinek meggyógyúlásakor adni szokott ajándékok*; Geschenke bey der Genesung. Mart.

Sōtigĕna, ae, f. 1. cognomen Junonis, Fest.

Sōtīra, ae, f. 1. urbs in Ponto, Plin.

Sōzūsa, ae, f. 1. *mezei üröm*; der Beyfuß. Apul.

Spădīcārius, ii, n. 2. (spadix) *gesztenyeszinre festő*; der kastanienbraun Färbt. Jul. Firm.

Spădīcĕus, a, um, *gesztenyeszinű*; kastanienfärbig. Firm.

Spădīcum, i, n. 2. i. q. spadix, Ammian.

Spădix, īcis, m. 3. *vereses gyümöltsével leszakított pálmaság*; ein abgerissener Palmzweig mit der röthlichen Frucht. Gell. Adj. *barnás veres*, *gesztenyeszin*; braunroth, kastanienbraun. Virg. 2) *lant forma muzsikaszerszám*; ein musikalisches Instrument wie die Lyra. Quint.

Spădo, ōnis, m. 3. *erejeszegett*, *herélt*; ein Entmannter, Verschnittener. Liv. 2) *terméketlen*, *faltyúság a' fákon*; ein unfruchtbarer Schoß der Bäume. Colum.

Spădo, āre, 1. *kiherélni*, *erejét szegni*; verschneiden, entmannen. Tert.

Spădōnātus, us, m. 4. *heréltség*; der Zustand eines Entmannten. Tert. 2) *terméketlenség*; die Unfruchtbarkeit. Idem.

Spădōnius, a, um, e. gr. laurus, Plin.

termékelen; unfruchtbar. Spadonia mala, Idem. *mellyeknek nints magvok*; die keinen Samen enthalten.

Spaerita, ae, f. 1. pro: sphaerita, sc. placenta, *lepény neme*; eine Art Kuchen. Cato.

Spagas, ădis, f. 3. *fenyőfa*; eine Tanne. Plin.

Sparganium, ii, n. 2. *buzogány baka*; Igelskolbe, eine Pflanze. Plin.

Spargo, inis, f. 3. (spargo, ĕre) *fetskendezés*, *hintés*: das Spritzen, Sprengen. Ven. Fort.

Spargo, si, sum, ĕre, 3. e. gr. nummos populo, Cic. nuces, Virg. *hinteni*, *szórni*, *elhinteni*: streuen, ausstreuen. e. gr. semina humo, Ovid. *vetni*; säen. 2) e. gr. humum floribus, Virg. *bé, meg, v. tele hinteni*; bestreuen. 3) e. gr. corpus lympha, Idem. *fetskendeni*, *befetskendeni*; spritzen, besprengen. 4) *kiterjeszteni*, *elszélleszteni*; ausbreiten, verbreiten, zerstreuen. Cupressus spargit ramus, Plin. Rhenus in Mosam se spargit, Idem. i. e. late fluit. Spargerat nomen fama per urbes, Ovid. *elhirlelte*; verbreitet. 5) e. gr. suspicionem, Quint. *gyanúsdgot okozni*, *v. szerezni*; einen Argwohn verursachen. 6) e gr. sua, Hor. *elvesztegetni*, *ki menni a' kdidn*; verthun. 7) e. gr. genera in species, Plin. *el*, *v. felosztani*; eintheilen, vertheilen. 8) e. gr. fratres, Iust. *eltdvoztatni*, *elvdlasztani*, *elszakasztani*: entfernen, trennen.

Sparsĭlis, e, (spargo, ĕre) *elhinthető*; was sich zerstreuen läßt. Tert.

Sparsim, Adv. *elhintve*, *széllyel*, *itt ott*; zerstreut, hier und da. Apul.

Sparsio, ōnis, f. 3. *hintés*, *el*, *v. udahintés*, *fetskendés*: das Streuen, Hinstreuen, Sprengen. Sen.

Sparsus, a, um, *el, bé*, *széllyel v. meghintett*; bestreuet, zerstreuet. 2) *kiterjesztett*, *elszélesztett*; ausgebreitet. 3) sparsi capilli, Prop. *lebegő hajak*; fliegende Haare. 4) sparso ore mulier, Ter. *nagy szájú*; die ein großes Maul hat. 5) literae sparsae humanitatis sale, Cic. *barátságos kitételekkel*, *v. kifejezésekkel tellyes*; ein Brief voll freundschaftlicher Ausdrücke. Comp. sparsior, Plin. Sup. sparsissimus.

Sparta, ae, v. Sparte, es, f. 1. i. q. Lacedaemon, urbs Peloponnesi, Liv. 2) *szolgálat*, *hivatal*, *tisztség*; ein Dienst, Amt. Gloss.

Spartăcus, i, m. 2. gladiator celebris.

Spartānus, a, um, *Spártába*, *v. -ból való*, *Spártai*; in, aus Sparta, dahin gehörig, Spartisch. Liv. e. gr. saxum, Mart. i. e. marmor. Spartani, inculae Spartae, Justin.

Sparticŭlus, i, m. 2. *hajkából font kosárka*; ein Körbchen aus Pfriemengras. Tert. 2) *éjjeli őrálló*; ein Feuerwächter, Nachtwächter. Schol. Juvenal.

Spartĕus, a, um, *hajkából*, *v. hajkakákából készült*; aus Pfriemengras.

Sparti, ōrum, m. plur. homines armati ex dentibus draconis nati, Ammian.

Spartiăcus, a, um, *Spártai*; Spartanisch. Apul.

Spartiātes, ae, m. 1. *Spártabeli*; ein Spartaner. Cic.

Spartiātĭcus, a, um, *Spártai*; Spartanisch. Plaut.

Spartĭcus, a, um, Idem, Virg.

Spārtium, ii, n. 2. *jenester*; das Ginstern, die Pfingstblume, spanische Pfriemen. Plin.

Spartopŏlios, i, f. 2. gemma hodie ignota, Plin.

Spartum, i, n. 2. *szineg hajka*; das Pfriemengras. (Stipa tenacissima, L.) 2) *kötél*; ein Seil. Plin.

Spārŭlus, i, m. 2. i. q. Sparus, Ovid.

Spārum, i, n. 2. i. q. sequens.

Spārus, i, m. 2. *görbe*, *v. horgas parasst fegyver*, *szigonyos dárda*, *lándzsa*; eine Art gekrümmtes Bauerngewehr, Speer, Lanze. Sallust. Nep.

Spārus, i, m. 2. *arany koldos spár*; (*hal*) der Goldbrachsen. (Sparus aurata, L.) Cels.

Spasma, ătis, n. 3. i. q. spasmus, Plin.

Spasmus, i, m. 2. *rángatódás*, *görts*; die Verzuckung, Convulsion, der Krampf. Plin.

Spastĭcus, a, um. *görtsös*, *görts miatt szenvedő*; Krämpfe oder Verzuckungen habend, damit behaftet. Plin.

Spătăle, es, f. 1. *tobzódás*, *bujaság*; die Schwelgerey, Wollust. Varr.

Spatalium, vide; Spathalium.

Spatalocinaedus, i, m. 2. *buja*, *fajtalan*; ein Wollüstiger, Unzüchtiger. Petron.

Spătha, ae, f. 1. *sodró kandl*, *lapits-*

ka; ein Rührlöffel, Spatel. Colum. Cels. 2) *takdtsborda*: das Weberblatt, der Weberkamm. Senec. 3) *pallos*; ein breites, zweyschneidiges Schwert zum Hauen, ohne Spitze. Tacit. 4) spatha, v. spathe, es, involucrum fructus palmae, Plin. 5) spatha, v. Spathe, es, i. q. elate, es, Idem.

Spathălium, (Spatal.) ĭi, n. 2. *pálmaág*; ein Palmzweig. Mart. 2) *karkötő*, *asszsonyiékesség*; ein Armband, Weiberschmuck. Plin.

Spăthe, es, vide: Spatha.

Spăthŭla, id. qu. Spatula.

Spătiātor, ōris, m. 3. (spatior) *sétdló*, *járkdló*; ein Herumspazierer. Cato.

Spătiātus, a, um, *a' ki sétdlt*, *v. szerte széllyel jarkdlt*; der herumspaziert ist. Plin.

Spătiŏlum, i, n. 2. Dim. a spatium, Pallad.

Spătior, ātus sum, āri, Dep. 1. (spatium) e. gr. in xysto, Cic. *sétdlni*, *járkdlni*; spazieren, herumspazieren, herumgehen. 2) e. gr. per regionem aliquam, Plin. *valamelly tartománynt keresztül útazni*; ein Land durchreisen. 3) *kiterjedni*; sich ausbreiten. Ovid.

Spătiōse, Adv. *hoszszú időközönként*; in langen Zeiträumen. Prop. 2) *tágasan*, *téresen*, *böven*, *szélesen*, *messsze*, *nagyon*, *igen*; geräumlich, weitläufig, weit. Spatiosius increvit flumen, etc. Ovid.

Spătiōsitas, ātis, f. 3. *téresség*, *tágasság*, *bövség*; die Geräumigkeit, Weitläufigkeit, Weite. Sidon.

Spătiōsus, a, um, e. gr. insula, Plin. *bő*, *v. széles közű*, *tágas*, *bő*, *v. böv*; weit, weitläufig. 2) e. gr. nox, Ovid. *hoszszú*; lang. 3) e. gr. bellum, Idem. *hoszszas*, *sokáig tartó*; langwierig. 4) e. gr. taurus, Ovid. *nagy*; groß. Comp. -ior, Colum. Sup. -issimus, Quint.

Spătium, ĭi, n. 2. e. gr. locorum, Caes. *köz*, *tér*, *hely*, *üresség*, *tágasság*; die Strecke, Weite, der Raum, Platz. Spatium non est agitandi, Nep. 2) e. gr. hostis, Ovid. elephantis, Lucan. hominis, Plin. *nagyság*, *széles kiterjedés*; die Größe, der weite Umfang. 3) e. gr. viae, Ovid. *hoszszúság*; die Länge. 4) *idő*; die Zeit. Spatium et tempus deliberandi, Ter. Cic. Spatium aetatis decurrere, Plaut. *életét eltölteni*; sein Leben zubringen. 5) *pálya*, *pálya futáhely*; die Renn- oder Laufbahn. Decurrere spatium, Cic. 6) Trop. *foglalatosság*, *életmód*; die Lebensart. Idem. 7) *időmérték a' versben*; das Zeitmaß beym Verse. 8) *halasztás*; der Aufschub. Spatium potca, Ovid. 9) e. gr. sexagesimum vitae, Plin. *esztendő*, *év*; das Jahr. 10) *alkalmatosság*, *lehetőség*; die Gelegenheit, Thunlichkeit. Tempus spatium dabat, ut, etc. Scribitur etiam: Spacium.

Spătŭle, ae, f. 1. e. gr. porcina, Apic. *hoszú széles darab*; ein länglich breites Stück. 2) *bujaság*, *fajtalanság*; die Wollust, Unzüchtigkeit. Varr. 3) *pálmaág*; ein Palmzweig. Vulgat. 4) *tsemege*; ein Leckerbißchen. Varr. 5) *aludt lév*, *kotsonya*; die Sulze. Eccles. 6) e. gr. foetida, Tabern. *büdösféreg*, *palatzka*; die Wandlaus, Wanze.

Spĕca, ae, f. 1. Obs. i. q. Specus, Cato.

Spĕcĭālis, e, (species) *különös*, *nem közönséges*; besonder, nicht allgemein, nicht mit andern gemein, sonderbar. Quint.

Spĕcĭālĭtas, ātis, f. 3. *különösség*, *különös mivolta valaminek*; die Sonderbarkeit, besondere Beschaffenheit. Tertull.

Spĕcĭālĭter, Adv. *különösen*, *kiváltképpen*; insbesondere. Cels. Quint. 2) *nyilván való*, *v. világos szókkal*; mit ausdrücklichen Worten. JCt.

Spĕcĭārius, a, um, i. q. Specialis, Caes.

Spĕcĭātim, Adv. *különösen*, *külön*; insbesondere. Cic.

Spĕcĭātus, a, um, i. q. specialis, Tert. 2) *formált*, *alkatott*; gestaltet, gebildet. Idem.

Spĕcĭes, ei, f. 5. Active: e. gr. oculi, Vitr. acuta, Idem *ldtds*, *tekintet*; das Sehen, der Anblick, Blick, das Gesicht. Speciem aliquo vertere, Lucr. *valahova fordítni a' szemét*, *valamerre tekinteni*; die Augen, den Blick wohin wenden. Prima specie, Cic. *első látással*, *v. tekintettel*; beym ersten Anblicke. 2) Passive: *tekintet*, *forma*; das Ansehen. Speciem boni viri prae se ferre, Cic. Praeter speciem stultus es, Plaut. 3) e. gr. humana, Cic. *forma*, *formázat*, *külső formázat*, *külseje va-*

laminek; die Gestalt, die äußere Gestalt, das Äußere. 4) e. gr. juvenis, Juv. vaccae, Ovid. *szép forma, szépség*; die schöne Gestalt, Schönheit. 5) *külső tekintet, v. ékesség*; das äußerliche Ansehen, Zierde. Triumpho maximam speciem captiva arma praebuere, Liv. 6) *mód*; die Art und Weise. Optima species dicendi, Cic. 7) e. gr. eloquentiae, Idem. *minémüség, mivolt*; die Beschaffenheit. 8) *gondolat, képzelet, idea, megfogás*; die Idee, der Begriff. Cic. 9) e. gr. nocturna, Liv. *éjjeli látás, kísértet*; ein Gesicht, Gespenst. 10) *szín, külső szín*; der Schein. Fraudi imponere speciem juris, Liv. Hinc: specie, Cic. v. per speciem, e. gr. auxilii ferendi, Liv. *ollyan szín alatt*; dem Scheine nach, zum Scheine. 11) e. gr. Jovis, Cic. *kép, állókép*; ein Bild, Bildniß, Statüe. 12) *faj, fajta*; die Art. Cic. 13) i. q. casus, *eset, történet*; ein Fall. Haec species incidit, Plin. Ep. 14) e. gr. argenti, Pand. *egyes darab*; ein einzelnes Stück. Hinc: Plur. species; a) *portékák*; die Waaren. Idem. b) e. gr. publicae, Cod. Just. *fűszerszám, fűszer*; Gewürze, Specereyen. c) *tevórészek, a' mikből áll valami*; Ingredienzen. Macr. 15) e. gr. facti, JCt. *dolog mivolta*; der Verlauf der Sache.

Spēcificātio, ōnis, f. 3. *laistrom*; *felszámlálás*; das Verzeichniß, die Specification. JCt. 2) *valamelly dolognak bizonyos matériából készítése*; die Verfertigung eines Dinges aus einer Materie. Erasm.

Spēcificātive, Adv. i. q. sequens.

Spēcifice, Adv. *tulajdonképpen, darabonként, különösen*; eigentlich, Stück für Stück, absonderlich. JCt.

Spēcifico, āre, 1. *darabonként feljegyezni, felszámlálni*; von Stück zu Stück aufzeichnen, verzeichnen. Idem.

Spēcificus, a, um, *különös, tulajdonképpen való, külön külön való*; absonderlich, eigentlich. JCt.

Spēcillātus, a, um, (specillum) e. gr. patina, Vopiss. *mázolt, mázos, mázzal futtatott*; glasiert, gespiegelt.

Spēcillum, i, n. 2. *sebmérővas*; eine Sonde. Cels. 2) *fültisztító, fulvájó*; ein Ohrengrübel. Idem. 3) *lentse formájú köszörült üveg, lentseüveg, pápaszem, okulár*; ein geschliffenes linsenförmiges Glas, eine Brille. Varr.

Spĕcimen, ĭnis, n. 3. *próba, próbatétel, példa, bizonyítás, megmutatás*; die Probe, das Probestück, der Beweis. Cic. 2) e. gr. animorum, Liv. *bizonyság, jelenség, jel*; ein Beweis, Kennzeichen. 3) e. gr. prudentiae, Cic. *mustra, remekpélda*; das Muster. 4) *kép*; ein Bild. Virg. 5) e. gr. domus, Sen. *dísz, ékesség*; eine Zierde, ein Schmuck.

Spĕcio, xi, ctum, ĕre, 3. Inusit. *látni, nézni*; sehen. Specimen specitur, Plaut. *a' próba választja meg*; kommt auf die Probe an.

Spĕciōse, Adv. *jelesen, szépen, ékesen, díszesen*; ansehnlich, schön, zierlich. Liv. Comp. -ius, Hor. Sup. -issime.

Spĕciōsitas, ātis, f. 3. *szép külső tekintet, v. forma, szépség*; das schöne äußerliche Ansehen, die Schönheit. Tert.

Spĕciōsus, a, um, e. gr. mulier, Ovid. homo, Quint. *szép formájú, tekintetű, v. termetű, szép, ékes*; wohlgestaltet, schön, gut aussehend. 2) e. gr. familia, Vellej. opes, Tac. *jeles, nevezetes*; ansehnlich. 3) *a' minek jó szín, v. külső szín adatik*; einen guten Schein habend. Titulus facinoris speciosus praeferebatur, Curt. Comp. -ior, Liv. Sup. -issimus, Petr.

Spĕcito, āre, 1. Frequ. *nézegetni, megnézegetni*; oft anschauen. Plaut.

Spĕcium, ii, n. 2. *sebmérővas*; eine Sonde, ein Sondireisen. Idem.

Spectābilis, e, e. gr. corpus coeli, Cic. *látható*; was man sehen kann, sichtbar. 2) *látásra méltó, jeles, nevezetes, szép, gyönyörű*; sehenswerth, ansehnlich. Auro spectabilis Niobe, Ovid. 3) Spectabilis, tempore Caesarum erat titulus munere fungentium ordinis secundae, Pand. Titulus hic vocabatur in abstracto: Spectabilitas, Cod. Just. 4) *tekintetes (tzím) p. o. úr*; gnädig (ein Titel) z. B. Gnädiger Herr, Wohlgeborner Herr. Gloss.

Spectābilitas, vide: Spectabilis.

Spectācŭlum, i, n. 2. e. gr. triste, Curt. *tekintet*; der Anblick. 2) *mindenféle néznivaló, nézőjáték, viadaljáték*; alles was man siehet, ein

Schauspiel, Tonrnier. Calp. 3) *nézőhely, bajnoki palota*; ein Schauplatz, Fechtsaal. Sallust. 4) *megnézegetés, megvizsgálás, megnézés*; die Besichtigung, Betrachtung, das Besehen. Non ista spectacula poscit, Virg. 5) spectacula, Sil. *nézők*; Zuschauer.

Spectāmen, inis, n. 3. *próba, próbatétel, példa*: die Probe, der Beweis. Plaut. 2) *tekintet, nézés*; der Anblick. Apul.

Spectandus, a, um, *nézésre méltó*; werth zu besehen. Plin.

Spectāte, Adv. *igen jol, helyesen, szépen, ékesen jelesen, v. pompásan*; sehr wohl, sehr schön, herrlich, vortrefflich. Spectatissime florere, Plin. *igen szépen virágozni*; sehr schön blühen.

Spectātio, ōnis, f. 3. *nézés, megnézés, megtekintés, tekintet*; das Sehen, der Anblick. Cic. 2) e. gr. pecuniae, Idem. *megpróbálás, megvizsgálás*; die Probirung, Prüfung. 3) *tisztelés, betsűlés, tisztelet*; die Hochachtung. Flor.

Spectātīvus, a, um, *megnéző, megnézegető, megvizsgáló*; beschauend, betrachtend. Quint.

Spectātor, ōris, m. 3. e. gr. rerum, Cic. *megnéző, megtekintő, megnézegető*; der Anseher, Beseher, Betrachter. 2) *néző, p. o. a' játékszínben*; Zuschauer, z. B. im Schauspiele. Cic. 3) e. gr. formarum, Ter. *megvizsgáló, megpróbáló, megítélő*; ein Prüfer, Beurtheiler.

Spectātrix, īcis, f. 3. *néző, valamit néző (asszony, v. leány)*; die Zuschauerinn. Ovid. 2) *megítélő, megvizsgáló*; die Beurtheilerinn, Prüferinn. Ammian.

Spectātum, i, n. 2. *tekintet*; der Anblick. Apul.

Spectātus, us, m. 4. *megnézés, megtekintés*; das Anschauen. Cic.

Spectātus, a, um, *megvizsgált, megpróbált*; geprüft. Spectatus et honestus vir, Col. *derék betsűletes ember*; ein bewährter rechtschaffener Mann. 3) *jártas, tapasztalt*; wohl erfahren. Omnium artium homo probatus et spectatus, Cic. 3) *jeles, nevezetes*; ansehnlich 4) e. gr in rebus judicandis, Idem. *gyakorlott*; geübt. Comp. -ior, Sil. Sup. -issimus, Cic.

Spectīle, Adv: *láthatóan, látszólag*; sichtbar. Plaut.

Spĕctīle, v. Spetile, is, n. 3. *sertés, v. disznóhús darab, hasaallya, szalonna*: ein Stück vom Schweine, Bauchstück, Speck. Idem.

Spectīlis, e, *látható*; sichtbar. Gloss.

Spectĭo, ōnis, f. 3. *vigyázás, nézés valamire, szemmeltartás*; das Sehen nach etwas. Fest. 2) *megvizsgálás*; die Untersuchung, Prüfung. Cic.

Specto, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. aliquid, Cic. *nézni, nézegetni, vizsgálni, vizsgálgatni*; sehen, schauen, betrachten. Ludos spectare, Nep. 2) v. gr. ad aliquid, Liv. v. aliquo, Nep. *valamit nézni, vigyázni valamire, az az: igyekezetében*: auf etwas sehen, Absicht haben, darnach trachten, worauf umgeben; zielen. Nihil nisi fugam spectat, Cic. Spectavi semper, ut possem, etc. Cic. Hoc alio spectabat, Nep. 3) v. gr. aliquem, Cic. *valakire nézni, vigyázni, p. o. tiszteletképpen*; auf Jemanden sehen, z. B. aus Achtung. 4) *valamire nézni, tekinteni, tekintetbe venni valamit*; auf etwas sehen, Rücksicht darauf haben. Cic. et Virg. 5) v. gr. aurum, Ovid. hominem, Lucr. *megnézegetni, megvizsgálni. p. o. próbaképpen*: etwas ansehen, um es zu prüfen, prüfen, untersuchen. 6) v. gr. aliquem ex re, Cic. *megítélni, kinézni belőle*; beurtheilen. 7) *valamelly felé feküdni vagy fordúlva lenni*; wozu liegen oder gerichtet seyn. Spectat orientem, Plin. *keletre fekszik*; es liegt gegen Morgen. 8) *tartozni, p. o. valamire, illetni valamit*; gehören, betreffen. Hoc ad religionem spectat, Cic. Consilia mea ad concordiam spectaverunt, Cic. 9) *várni, valakit vagy valakire*; warten, erwarten. Cic pro: exspecto.

Spectrum, i, n. 2. (specio) *tűnemény, ijjesztő*; die Erscheinung, Gespenst. Cic.

Spĕcŭla, ae, f. 1. (Dim. a spes) *kis reménység*; eine kleine Hoffnung. Cic.

Spĕcŭla, ae, f. 1. (specio) *halom, vigyázó őrhalom*; eine Anhöhe zum Umsehen, Achtunggeben, Wachthaus auf der Höhe. Cic 2) Trop. In speculis esse, *lesben állani, le-*

selkedni; auf der Lauer seyn, lauern. Cic.

Spĕcŭlābĭlis, e, *kiláthatô*, *láthatô*; sichtbar. Stat.

Spĕcŭlābundus, a, um, *vigyázó*, *szemlélődő*, *leselkedő*; Achtung gebend, lauernd. Suet.

Spĕcŭlāmen, ĭnis, n. 3. *szemlélődés*; das Hinsehen, Achtunggeben. Prud.

Spĕcŭlar, id. qu. Specularia, ōrum, Pl.

Spĕcŭlārĭa, um, et ōrum, n. pl. *ablakok*, *ablaküvegek*; die Fenster, od. Fenstergläser. Sen.

Spĕcŭlāris, e, *tükörforma*; spiegelförmig. Senec.

Spĕcŭlārĭus, ĭi, m. 2. *üveges*, *ablaktsináló*; ein Glaser. Pand. 2) *tükörtsináló*; ein Spiegelmacher. Pand.

Spĕcŭlātĭo, ōnis, f. 3. *kiszemlélés*, *kivisgálás*; die Auskundschaftung, Erforschung. Ammian. 2) *nézgelődés*, *szemlélődés*; das Umsehen. Amm. 2) v. gr. mercatoria, Gloss. *haszonkémlélés*; die Gewinnspähung. Gloss.

Spĕcŭlātīvus, a, um, *vizsgálódó*, *szemlélődő*; forschend, grübelnd. 2) *érzékfeletti*; übersinnlich. Philos.

Spĕcŭlātor, ōris, m. 3. *kiszemlélő*, *kivisgáló*, *kémlélő*, *kémlélődö*, *kém*; ein Kundschafter, Ausspäher, Erforscher, Spion, z. B. im Kriege 2c. Caes. et Cic.

Spĕcŭlātōrĭus, a, um, v. gr. navis, Civ. *kémlélő*; das Ausspähen oder Kundschaften betreffend.

Spĕcŭlātrix, īcis, f. 3. *kémlélődő*, *szemlélődő*; die Ausspäherinn. Cic.

Spĕcŭlātus, us, m. 4. *kikémlelés*; das Ausspähen. Plin.

Spĕcŭlātus, a, um, Particip. a speculor; *szemlélt*; der etwas gesehen hat.

Spĕcŭlātus, a, um, (a speculum) *tükrös*; mit Spiegeln versehen. Suet.

Spĕcŭlor, ātus sum, āri, Dep. 1. v. gr. in omnes partes, Ovid. *szemlélődni*, *nézgelődni*; sehen, sich umsehen, hinsehen. 2) *leskelődni*, *vigyázni*; lauern, Achtung geben. Speculabor, ne quis adsit, Plaut. 3) v. gr. damna, Just. *visgálni*, *nézegetni*; betrachten, besichtigen.

Spĕcŭlum, i, n. 2. *tükör*; der Spiegel. Cic. et Ovid. Speculo placere, Ovid. *tsinosan felöltözve lenni*; wohl geputzt seyn. 2) Trop. *tükre*, *képe*, *ábrázolatja*, *hasonlatossága* *valakinek*, v. *valaminek*; der Spiegel, das Bild, die Ähnlichkeit Jemandes. Infantes et bestiae esse speculum naturae, Cic. 3) Trop. v. gr. lympharum, Phaedr. *síkság*; die Glätte, Spiegelglätte.

Spĕcus, us, m. et f. 4. et Specus, ŏris, n. 3. *üreg*, *barlang*; eine Höhle, Grotte. Horat. Liv. et Ovid. 2) *drok*, *mélység*; der Graben, die Tiefe. Varr.

Spegma, ătis, n. 3. id. qu. Psegma

Spēlaeum, i, n. 2. *barlang*; die Höhle. Virg.

Spelta, ae, f. 1. *tönköly*, *tenkely*, *piros alakor*, (*búza faj*); der Spelt, Spelz. (Triticum Spelta, L.)

Spēlunca, ae, f. 1. *barlang*; die Höhle, Grotte. Cic.

Spēluncōsus, a, um, *barlangos*; voller Höhlen. Coel. Aur.

Spēre, pro: sphaera, Prud.

Spērābĭlis, e, *reménylhető*; was zu hoffen ist. Plaut.

Spērātus, a, um, *reménylett*; gehofft. Ovid.

Sperchēis, idis, f. 3. i. e. ex fluvio Sperchio, v. illum concernens, Ovid.

Sperchēos, vel Sperchīos, ĭi, m. 2. fluvius Thessaliae, hodie: Agriomela.

Speres, is, f. 3. Obsol. pro: spes, Varr.

Sperma, ătis, n. 3. *tenyésmag*, *mag*; der Same. Sulp. Sev. Sperma ceti, Med. *tzetvelő*; der Wallrath.

Spermătĭcus, a, um, *magot illető*; den Samen betreffend. Coel. Aur.

Spernax, ācis, v. gr. mortis, Sil. *valamit megvető*, *fel sem vevő*; verachtend, Verachtung äussernd.

Sperno, sprēvi, sprētum, ĕre, 3. v. gr. ab aliqne, Plaut. *elszakasztani*, *elválasztani*; absondern, trennen. 2) v. gr. aliquem, aliquid, Cic. *megvetni*, *fel sem venni*, *megútálni*; verwerfen, verschmähen, verachten.

Spernor, āri, Obs. pro: Adspernor.

Spēro, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. aliquid, Cic. de aliquo bene vel recte, Cic. et Nep. *reményleni*, *reménységének lenni*; hoffen, Hoffnung haben. Spero, fore ut, etc. Cic. *reménylem*, *hogy*, 's a' t. ich hoffe 2c. 2) v. gr. dolorem, Virg. bellum, Flor. *félni*, *tartani valamitől*; fürchten, besorgen. Haec spero vobis molesta videri, Cic. 3) *feltenni magába valamit*; Vorhabens seyn. Quod sapientes speravimus, Colum.

Spes, ei, f. 5. *remény, reménység*; die Hoffnung. Spes mihi est in vobis, Cic. *reménységem van bennetek*; meine Hoffnung beruht auf euch. Spem ponere in re, Cic. vel, in aliquem, vel collocare, habere in aliquo, Cic. *reménységét helyheztetni valamiben, v. valakiben*; seine Hoffnung auf etwas oder auf Jemanden setzen. Spes me tenet, Cic. *reménylem*; ich hoffe. Esse in spe, Cic. vel, spe niti, duci, teneri, Cic. *reményleni*; hoffen. Spem alicui facere, vel dare, vel ostendere, vel adferre, Cic. *reménységet nyújtani*; Hoffnung machen. Spem abjicere, Cic. v. deponere, Hor. *reménységéről lemondani*; die Hoffnung fahren lassen. 2) v. gr. naufragii, Lucan. *félelem, valamitől való tartás*; die Furcht. 3) Spes, dea Romanorum, Plaut.

Spensticus, a, um, v. gr. panis, Plin. *hirtelen készült*; eilfertig gemacht.

Sphaera, ae, f. 1. *golyóbis, kerekség, gömbölyegtest, gömbölyűség*; jeder kugelrunde Körper, Kugel, Ball. Cic.

Sphaeralis, e, *gömbölyű, kerek*; kugelförmig, kugelrund. Macr.

Sphaericus, a, um, i. q. sphaeralis, Macr.

Sphaerion, ii, n. 2. *kis golyóbis*; ein Kügelchen. Cels.

Sphaerista, ae, m. 1. *laptázó*; der mit dem Balle spielt. Sidon.

Sphaeristerium, ii, n. 2. *laptázóhely*; ein Ballspielort. Plin.

Sphaeroides, is, e. *golyóbis forma*; kugelförmig. Vitr.

Sphagnos, i, m. 2. *jószagú moh*; eine Art wohlriechendes Moos. Plin.

Sphingion, v. —inum, ii, n. 2. *majom neme*; eine Art Affen. Plin.

Sphinx, gis, f. 3. erat monstrum alas et ungves habens, ex virgine, leone et aquila compositum, quod scopulo viae imminenti insidens aenigmata transeuntibus proponebat, quae quum solvere non possent, eos alis et unguibus constrictos ad se trahebat. 2) *vadember majom*; der Waldmensch. (Simia troglodytes, L.) 3) *lepke*; der Abendvogel, Dämmerungsvogel. Plin.

Sphondylium, ii, n. 2. *medvetalpfű*; Bärenklau. Plin.

Shragis, idis, f. 3. *zöldkő*; ein grüner Edelstein, der Grünstein. Plin.

Sphragitis, idis, f. 3. *ráütött petsét vagy bélyeg valamire*; ein aufgedrucktes Siegel oder Mahl. Prud.

Sphyraena, ae, f. 1. *tengeri tsuka*; ein Meerhecht. Plin.

Spica, ae, f. 1. Spicum, i. n. et Spicus, i, m. 2. *kalász*; die Ähre des Getreides. Ad spicam perducere fruges, Cic. 2) *a' szűz nevű tsillagzatban a' legfényesebb tsillag*; der hellste Stern im Gestirn der Jungfrau, die Kornähre. Cic. 3) *akármelly kalászvirágú fűszál vagy virág*; jede Pflanze deren Spitze ährenförmig ist.

Spicatus, a, um, *kalászos*; was Ähren hat. Plin. 2) *kalászforma*; den Ähren gleichend. Plin.

Spiceus, a, um, *kalászból álló*; aus Ähren bestehend. Ovid.

Spicifer, a, um, *kalásztermő*; Ähren tragend, bringend oder hervor bringend. Mart.

Spicilegium, ii, n. 2. *tarlózás*; die Ährenlese, Nachernte, Nachstoppelung. Varr.

Spicio, ere, 3. Obsol. pro: specio.

Spiclum, pro: spiculum.

Spico, avi, atum, are, 1. *meghegyesíteni, kihegyezni*; spitzig machen, mit einer Spitze versehen. Grat. 2) *kalászokkal megrakni*; mit Ähren versehen. Plin.

Spicula, ae, f. 1. i. q. chamaepitys, *kalintsa, köszvényfű*; die Feldcypresse. Apul.

Spiculo, avi, atum, are, 1. *meghegyezni*; spitzig machen. Plin.

Spiculum, i, n. 2. *akármelly dolognak szúrós hegye*; jede Spitze. 2) *fúlánk, p. o. a' méh fúlánkja*; der Stachel der Biene, Virg. 3) Trop. v. gr. solis, Prud. *súgár*; der Strahl.

Spiculus, a, um, *hegyes*; spitzig. Tert.

Spina, ae, f. 1. *tövis, tüske*; der Dorn, spitziger Stachel eines Gewächses, z. B. der Rosen und anderer Dornstauden. Virg. 3) *tövisbokor*; eine Dornstaude oder dorniges Gewächs. Colum. 3) *a' sündisznó tüskéi*; die Stachel des Igels. Cic. 4) spina dorsi; *hátgerintz*; der Rückgrat. Varr. 5) spinae piscium; *a' halnak a' szálkái, halszálka*; die Gräte bey Fischen, die Fischgräte. 6) v. gr. disserendi, Cic. *szálkák, gántsok, ne-*

kézségek; die Dornen, Schwierigkeiten.

Spinālis, e, v. gr. medulla, Macr. *hátgeréntzi*; das Rückgrat betreffend.

Spinĕŏla, (rosa) *aprólevelű ró'sa*; eine Art kleinblättriger Rosen. Plin.

Spinesco, ĕre, 3. *megtüskésedni*; dornig werden. Mart. Cap.

Spinētum, i, n. 2. *tövisbokros hely*; ein Ort voller Dornen, Dornhecke, Dorngebüsch. Virg.

Spinĕus, a, um, *tövises, tövisből való*; aus Dornen, dornig, stachelig. Ovid.

Spinifer, a, um, *tövistermő, tövises, tüskes*; Dornen oder Stacheln tragend, dornig, stachelig. Cic.

Spiniger, a, um, i. q. spinifer, Prud.

Spinōsus, a, um, *tövises, tüskes*; voll Dornen, dornig, stachelig. Ovid. Plin. 2) Trop. *gántsos, nehéz*; schwierig, schwer. Cic. Comp. spinosior. Sup. spinosissimus. Aug.

Spinoza, ae, m. 1. nomen proprium philosophi.

Spinther, ēris, n. 3. *karkötő*; ein Armband. Plaut.

Spinŭla, ae, f. 1. *tövisetske, szálka*; ein kleiner Dorn. Arnob.

Spinus, i, f. 2. *tsipkebokor*; jeder dornige Strauch, z. B. Schlehendorn, Hagedorn. Virg.

Spiōnia, ae, f. 1. *nagy szemű szőlő neme*; eine Art Weintraube mit großen Beeren. Colum.

Spira, ae, f. 1. *katskaringó*; ein gewundener Kreis. In spiram se colligit anguis, Virg. 2) *peretz*; eine Bretzel. Stat. 3) *sinór*; die Schnur. Virg. 4) *tekerts, összvetekergetett ruha, kötél, 's a' t.* etwas Zusammengewundenes, z. B. Stricke, u. s. w. 5) *karikába állott nép*; im Kreise stehendes Volk. Fest.

Spirābĭlis, e, (spiro) *lélekzetet vevő, lélekző, élő*; Athem holend, lebend. Cic. 2) *levegőből, v. hasonló finom materiából álló*: luftig, aus Luft oder ähnlicher feinen Materie bestehend. Idem. 3) *eleven*; lebhaft.

Spirācŭlum, i, n. 2. e. gr. in cella, Pallad. *szelelő, szellőző, v. lélekzet lyuk*; ein Luftloch. Virg. 2) e. gr. Ditis, Svet. ad Virg. *bémenetel a' pokolba*; Eingang zur Hölle. 3) *izzadéklyuk, verejtéklyuk*; ein Schweißloch. Med.

Spiraea, ae, f. 1. *bajndtsa*; Spierstaude. (Spiraea, L.) Plin.

Spirālis, e, *font, fonott*; gewunden. 2) e, gr. linea, Math. quae orbiculariter volvitur; *tekertses, karingós*; gewunden.

Spirāmen, inis, n. 3. i. q. Spiraculum, e. gr. naris, Lucan. *orrlyuk*: das Nasenloch. 2) *szélfúvás*; das Blasen der Winde. Veget. 3) e. gr. aromatis, Prud. *illatozás*; das Duften.

Spirāmentum, i, n. 2. idem, Virg. e. gr. narium, Amm. *orron val.*[?] *lélekzés*; das Athemhohlen durch die Nase. Spiramentum aqua praecludere; *vízbe fúlasztani*; ersaufen. 2) e. gr. camini, Plin. *füstlyuk, kementzelyuk*; das Rauchloch. 3) e. gr. temporis, Tac. *időköz*; ein Zwischenraum der Zeit. 4) e. gr. venti, Vitr. *fúvás*; das Wehen. 5) e. gr. animae, Sen. *lélekzőgége*; die Luftröhre, wodurch man Athem hohlt.

Spirans, tis, o. *lehellő, lélekző, lélekzetet vevő, fúvó*; athmend, blasend, wehend.

Spirātim, Adv. *karika formán*; zirkelweise. 2) *tekergősen, karingósan*; gewunden.

Spirātio, ōnis, f. 3. *lélekzés, lélekzetvevés*; das Athmen, Athemhohlen. Scrib. Larg. 2) *lélekzet*; der Athem. Idem.

Spirillum, i, n. 2. *bakszakáll*; der Bocksbart. Fest.

Spiritālis, v. Spiritualis, e, (spiritus) *szellőt illető, ahoz való*; Luft betreffend, dahin gehörig. e. gr. genus machinarum, Vitr. *melly szél által jön mozgásba, mint az orgona*; durch die Luft bewegt, wie eine Orgel. 2) *lélekzetet illető, ahoz való, lélekző, lehellő*; den Athem betreffend, dahin gehörig, athmend. e. gr. fistula, Lact i. e. arteria aspera. 3) *lelki*; geistig. Tert.

Spiritāliter, (spiritual.) Adv. *lelki képpen*; nach dem Geiste, geistig. Tert.

Spiritūālis, i. q. Spiritalis.

Spiritūāliter, vide: Spiritaliter.

Spiritūōsus, a, um, *elmés, lelkes*; geistreich. Gloss. 2) e. gr. vinum, Idem. *erős*; stark.

Spiritus, us, m. 4. (spiro) e. gr. boreae, Vitr. *fúvás, szélfúvás*; das Wehen des Windes. 2) *szél, szellő*; der Wind, die Luft. Quo spiritus non pervenit, Varr. 3) *lehellet, lélekzet*; der Athem. e. gr. angustior, Cic. *rövid lélekzet*; kurzer Athem.

Uno spiritu, Idem. *egy lélekzettel, v. lélekzetvevéssel*; in einem Athem. Spiritum reddere, Cic. *kilehelleni a' lélekzetet*; den Athem von sich geben. Hinc: a) e. gr. tremulus, Quint. *beszéllő hangja, hang*; der Ton des Redenden, Stimme. b) *élet*; das Leben. Spiritum auferre, Cic. Spiritum patriae reddere, Idem. v. saltim: spiritum reddere, Vellej. *kiadni a' lelkét, meghalni*; seinen Geist aufgeben, sterben. c) *fohdszkodds, sóhajtozás*; das Seufzen. Prop. d) *kigyósziszegés*; das Zischen der Schlange. Virg. e) litera H, Auson. 4) *illat, szag, valaminek illatja*; der Duft. Lucr. Cels. 5) *lélek, értelmes lelek*; der Geist, i. e. die Seele. Morte carens spiritus, Ovid. Vita est quae spiritu et morte continetur, Cic. 6) i. q. persona. Carissimi sibi spiritus, Velej. 7) *levegőég, levegő*; die Luft. Communi spiritu frui, Cic. 8) *kevélység, dölyf, dölyfösség, felfúvalkodás, dagály*; der Stolz, Hochmuth. Multum fiduciae et spiritus ipsi inde accessit, Idem. 9) i. q. majestas, Regio spiritu, Cic. 10) e. gr. Dolabellae, Id. *megeröltetése a' léleknek, nagy igyekezet*; Anstrengung der Seele, große Bemühung. 11) e. gr. hostilis, Liv. *indúlat*, die Gesinnung. 12) *elevenitőerő, bátorság, kedv*; der Geist; Muth. Spiritus facere, Liv. *bátoritni*; Muth machen. 13) *bosszúság, harag, nekikeseredés*; der Unwille, die Erbitterung. Spiritus alicujus mitigare, Tac. 14) i. q. enthusiasmus, e. gr. divinus, Liv. poëticus, Quint. *jövendölő, v. jósdló lélek, poétai, költői lélek*; der Weissagegeist, Dichtergeist. Mihi spiritum Grajae tenuem Camenae Parca dedit, Hor. 15) e. gr. sanctus, Veg. *lélek, mint személy*; Geist als Person. Spiritus nigri, Sedul. *gonosz lelkek*; die bösen Geister. 16) *szesz, erősszesz, erő*; der Geist. Gloss.

Spīro, āvi, ātum, āre, 1. *fújni, fujdogálni*; blasen, wehen. Zephyri spirant, Virg. 2) *illatozni, szagoskodni*; duften. Virg. 3) *lélekzeni, lélekzetet venni*; athmen. Cels. Dum spirare potero, Cic. 4) e. gr. querulum (adverbial,) Cic. *sóhajtozni*; seufzen. 5) Trop. *valaki lelkének, v. elméjének lenni benne*; athmen, leben. Videtur Laelii mens in scriptis spirare, Cic. 6) Trop. *élni, élni látszani, a' képző mesterségekben*; leben, zu leben scheinen in bildenden Künsten. Signa spirantia, Virg. Aera spirantia, Idem. 7) Trop. e. gr. tribunatum, Cic. amores, Hor. *valami szándékkal lenni, valamin törni a' fejét, valamivel tele lenni a' fejének, valamire vágyni*; etwas im Schilde führen, damit umgehen, voll davon seyn. 8) *gőzölögve kijönni, kiszökni, v. falyni*; dampfend hervor kommen, hervor springen oder strömen. Spirat e pectore flamma, Ovid. Spirat fons, Lucr. 9) *zúgni*; brausen. Freta spirantia, Virg. 10) e. gr. dulcius, Quint. *hangzani*; klingen, tönen.

Spīrŭla, ae, f. 1. (Dim. a spira) *peretzetske*; ein Brezelchen. Arnob.

Spissāmentum, i, n. 2. (spisso), *megsűrités, az az: a' mit az ember sűrűn összeraggat*; die Verdichtung, i. e. was man dicht zusammen fügt. Colum. 2) *bédugás, dugó, vastag bédugoldás, v. kenés*; die Verstopfung, dichte Verkleibung. Sen.

Spissātio, ōnis, f. 3. idem. Sen.

Spissātus, a, um, *sűrű, tömött, összevetődült*; dicht, zusammen geronnen. Nubes spissatae, Juv.

Spisse, Adv. *sűrűn, tömötten*; dicht. Colum. 2) *lassan*; langsam. Cic. 3) *gyakran, szaporán*; häufig hinter einander. Comp. spissius. Spissius basiare, Petr. Nascimur spissius, quam emorimur. Varr.

Spissesco, ĕre, 3. (spissus) *sűrűdni, összvetodálni*; dicht werden. Lucr.

Spissigrădus, a, um, *lassan járó, nehezen lépő*; langsam schreitend. Plaut.

Spissĭtas, ātis, f. 3. *sűrűség, tömöttség*; die Dichte, Dichtheit. Vitr. 2) *gyakorság, gyakorlét*; die Häufigkeit. Gloss.

Spissĭtūdo, inis, f. 3. i. q. spissitas, Senec.

Spisso, āvi, ātum, āre, 1. *sűríteni, megsűríteni*; dicht machen, verdichten. e. gr. lac, Plin. *megoltani*; gerinnen machen. 2) *szaporázni, gyakran tenni egymásután*; häufig hinter einander etwas machen. Petr.

Spissus, a, um, e. gr. coma, Hor. grando, Ovid. *sűrű, tömött*; dicht. e. gr. theatrum, Hor. *népes*; zahlreich. 2)

lassú; langſam. Pro spisso evenit Plaut. *lassan megy a' dolog*; es gehet langſam her. 3) *gyakori, szapora*; häufig hinter einander. Oscula spissa, Petr. 4) Trop. *nehéz, bajos*; ſchwer. Spissum opus et operosum, Cic. 5) *szokott*; gewöhnlich. Comp. spissior, Col. Sup. spississimus.

Spĭthăma, ae. f. 1. *arasz*; eine Spanne. Plin.

Spĭthămaeus, a, um, *egy arasznyi, p. o. hosszaságú*; eine Spanne lang. 2) Subst. *törpe*; ein Zwerg.

Splanchna, ōrum, n. pl. viscera interiora, sive exta. Med.

Splănchnŏptes, ae, m. 1. qui assat viscera. Plin.

Splen, ēnis, m. 3. *lép*; die Milz. Vitr. Sum petulanti splene cachinno, Pers. *hajlandó vagyok (a' másoš hibáján) a' nevetésre*; bin zum Lachen (über Anderer Fehler) geneigt.

Splēnărĭa, ae, f. 1. *lépfü*; das Milzkraut. (Asplenium, L.)

Splendens, tis, o. *fénylő, tündöklő*; glänzend. Splendentes auctores, Plin. i. e. clari, insignes.

Splendĕo, ui, ēre, 2. *fényleni, ragyogni, tündökleni, tsillámlani*, glänzen, ſchimmern. Lucr. 2) *szép, v. pompás lenni*; prächtig ſeyn. Splendet toga, Sen. 3) Trop. *fényleni, nagy betsü lenni*; anſehnlich ſeyn. Virtus splendet per se, Cic.

Splendesco, ĕre, 3. *fényleni, v. tündökleni kezdeni, világosodni*; anfangen zu ſcheinen, glänzen. Virg. Nihil est tam insultum, quod non splendescat oratione, Cic. 2) *kitetszeni*; ſich ausnehmen. Idem.

Splendĭco, āre, 1. *tündökleni, ragyogni, fényleni*; glänzen, ſchimmern. Splendicant gemmae, Apul.

Splendĭde, Adv. *fényesen, fénylően, tündöklően*; glänzend. 2) Trop. e. gr. ornare convivium, Cic. aetatem exigere, Idem. *pompásan, úrimódon, ékesen, jelesen, diszesen, szépen*; glänzend, herrlich, prächtig, ſchön, anſehnlich. 3) e. gr. loqui, Cic. *világosan, érthetően*; hell, deutlich. Qui leges constituerunt, locutisum simpliciter et splendide, Idem. Comp. splendidius, Hirt. Sup. splendidissime, Suet.

Splendĭdo, āre, 1. e. gr. dentes, Apul. *pallérozni, kisimitni, tündöklővé tenni*; poliren, glänzend machen.

Splendĭdus, a, um, *fénylő, tündöklő ragyogó*; glänzend, ſchimmernd. Ovid. 2) *pompás, ditső, úri*; herrlich. Nep. 3) e. gr. homo, Idem. *nagy tekintetü, v. betsületü*; anſehnlich, in Anſehen befindlich. 4) e. gr. ingenium, Cic. *különös, kiváltképpen való*; ausnehmend. 5) *kitzifrázott, felékesitett, ékes, díszes*; geſchmückt, zierlich. Splendidior consuetudo loquendi, Idem. 6) *ditséretes, illendő*; rühmlich, anſtändig. Disputatio splendida, et certamen honestum Cic. 7) e. gr. vox, Idem. *kellemetes, kellemetesen, szépen, v. jól hangzó*; angenehm, ſchön oder gut klingend. 8) e. gr. oratio, Cic. *világos, értelmes*; hell, deutlich. Comp. splendidior, Idem. Sup. splendidissimus, Cic.

Splendĭfĭce, Adv. *tündöklően, v. világosan*; glänzend oder hell. Fulg.

Splendor, ōris, m. 3. e. gr. coeli, Plaut. auri, Auct. ad Her. *fény, fényesség, világosság*; der Glanz, Schimmer, das Helle einer Sache. e. gr. floris, Ovid. *szépség*; die Schönheit. 2) Trop. e. gr. dignitatis, Cic. vitae, Idem. equester, Cic. *pompa, tekintet, méltóság*; die Pracht, das Anſehen, die Anſehnlichkeit. 3) e. gr. ordinis, Cic. *dísz, fény, ékesség*; der Schmuck, die Zierde. 4) e. gr. verborum, Cic. *jó, v. tiszta hangzás*; heller Klang. 5) e. gr. animi, Idem. *nagylelküség*; die Großmuth.

Splendŏphŏrus, a, um, *szép formájú*; wohl geſtaltet. Mart.

Splendŏrĭfer, a, um, *fényt hozó*; Glanz bringend. Tert.

Splēnētĭcus, a, um, (splen) *lépkórságos*; milzſüchtig. Plin. 2) *léphez való, lépnek használó*; dem Milze dienlich. Med.

Splēnĭātus, a, um, *íres, v. flastromos ruhával békötött*; mit einem Pflaſter verſehen. Mart.

Splēnĭcus, a, um, i. q. Spleneticus.

Splēnĭum, ii, n. 2. i. q. Splenaria. Plin. 2) *ír, flastrom*; ein Pflaſter.

Spŏdĭum, ii, n. 2 *kunyhofüst*; der Hüttenrauch. Plin. 2) *hamu*; die Aſche. Idem. e. gr. ex ebore, Mart. *égetett elefántsont*; gebranntes Elfenbein.

Spŏdos, i, f. 2. idem, Plin.

Spŏlētĭum, v. Spoletum, i, n. 2. urbs

Umbriae. Hinc: Spoletinus, a, um, illuc pertinens. Cic. Spoletini, Liv. incolae ejusdem urbis.

Spŏlĭārĭum, ĭi, n. 2. *zsiványtanya, zsiványbarlang*; ein Raubnest, eine Mördergrube. Plin. 2) *vetkező-szoba a' förödőháznál*; die Ausziehstube bey einem Bade. Isid. 3) locus in ludo, ubi gladiatorum vestes et ornamenta servabantur. Lampr.

Spŏlĭātĭo, ōnis, f. 3. (spolio) e. gr. sacrorum, Liv. *fosztás, megfosztás, prédálás, ragadozás*; die Beraubung, Plünderung.

Spŏlĭātor, ōris, m. 3. *fosztó, prédáló, ragadozó, dúló*; ein Berauber, Plünderer. Cic. Liv.

Spŏlĭātrix, īcis, f. 3. *fosztó, v. ragadozó (asszony, v. leány)*; eine Berauberinn, Plünderinn. Cic.

Spŏlĭātus, a, um, *megfosztott, rabolt, prédált*; beraubt, geplündert. Spoliatus ante omnia est restituendus, JCt.

Spŏlĭo, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. hominem, Cic. *levetkeztetni*; einen ausziehen, entkleiden. 2) a. gr. aliquem argento, Idem. fana, Cic. *megfosztani, kirabolni, v. prédálni*; berauben, plündern. e. gr. aliquem vita, Virg. *megölni, életétől megfosztani*; tödten, des Lebens berauben. Nihil illo regno spoliatius, nihil egentius, Cic. *szegényebb*; armseliger.

Spŏlĭum, ĭi, n. 2. e. gr. leonis, Ovid. pecudis, Idem. *állatnak levont, v. levetett bőre*; die abgezogene oder abgelegte Haut eines Thieres. 2) *a' mit a' Római katona az ütközetben megölt ellenségtől elvett, különösen annak fegyvere*; was der römische Soldat dem im Treffen erlegten Feinde abnahm, besonders Waffen. Spolia opima, Liv. *hadvezértől elvett fegyver*; die einem Feldherrn abgenommene Rüstung. 3) Trop. *győzedelem*; der Sieg. Spolia ampla referre, Virg. *valamelly fejérszemélyen győzedelmeskedni, az az: szerelmessé tenni*; ein Frauenzimmer besiegen, i. e. verliebt machen. 4) *minden a' mit mástól elragadoz az ember, ragadomány, préda*; alles, was man Jemanden raubt oder abnimmt, der Raub, die Beute. Aliorum spoliis nostras facultates augeamus, Cic.

e. gr. mendici, Petr. *koldúsköntös*; ein Bettlerskleid.

Sponda, ae, f. 1. *ágynak, nyoszolyának, kanapénak, v. más fekvő helynek póltza, v. allya*; das Gestell oder Fußgestell eines Bettes, Canapees oder sonstigen Lagerstätte. Sponda pedibusque salignis, Ovid. 2) *nyoszolya, ágyfa*; ein Spanbett, Bettbank. Suet. Virg. 3) *az egész ágy*; das ganze Bett. Hor. Ovid. e. gr. interior, i. e. pars interior spondae, Mart. 4) e. gr. aurea, Virg. *fekvő, v. ülő hossszú pad, v. lótza, kanapé, törökkanapé, szófa, nyugvóágy*; eine lange Bank zum Liegen oder Sitzen, Canapee, Sopha, Ruhebette. 5) *koporsóvivő, Szent-Mihály lova*; die Bahre, Todtenbahre. Mart.

Spondaeus, i. q. Spondeus.

Spondāĭcus, a, um, pedibus Spondeis constans. Prisc.

Spondālĭa, v. Spondaulĭa et Spondīālĭa, um, n. plur. *áldozatkori énekek*; Opfergesänge.

Spondĕo, spŏpondi, (Obs. spepondi, Gell.) sponsum, ēre, 2. e. gr. alicui aliquid, Cic. *önként fogadni, ígérni, felfogadni*; freywillig versprechen, angeloben. 2) e. gr. pro aliquo, Idem. *kezességet vállalni, kezes lenni*; sich verbürgen, Bürge seyn. 3) e. gr. puellam, Plaut. *el, v. odaígérni, t. i. házasságra*; zur Ehe versprechen. 4) Trop. *bizonyos reménységet nyujtani, v ígérni*; gewisse Hoffnung geben. Ingenium magnum spondebat virum, Justin. Placidum spondentia sidera, Ovid. Not. spondere sponsionem, Liv. pro: facere.

Spondēum, i, n. 2. *áldozókehely*; ein Opferbecher. Apul.

Spondēus, a, um, libationem concernens, Idem. 2) sc. pes, Cic. *két hosszú szótagból álló versláb*; ein Versglied aus zwey langen Sylben. Cic.

Spondĭālĭa, vide: Spondalia.

Spondĭālis, e, *áldozathoz való, áldozati*; zum Opfer gehörig.

Spondŏgus, i, m. 2. lanugo, quae in rosa silvatica solet nasci. Marc. Emp.

Spondyla, ae, v. Spondyle, es, f. 1. genus serpentis, arborum radicibus noxium. Plin.

Spondylĭon, v. —um, ii, n. 2. *medvetalpfű*; eine Pflanze, die Bären-

flau, Bärwurst, der Porst. (Heracleum Sphondylium, L.) Plin.
Spondylis, is, f. 3. insectum, quod emoriens pessimum foetorem emittit. Hinc: Prov. spondylis fugiens pessime pedit, Erasm. *büdös a' bútsúvétele*, *rosz szagot hágy maga utána*: er nimmt einen stinkenden Abschied, er läßt einen Gestank hinter sich.
Spondylus, i, m. 2. *kötgerentz forgótsontja*; ein Wirbelbein im Rückgrat. Plin. 2) *osztreatsigának és más tsigának húsos része*; ein gewisser fleischiger Theil der Austern und Muscheln. Idem 3) *tüskés tsiga*: die Stachelmuschel. (Spondylus gaederopus, L.) Plin. 4) genus piscis. Idem.
Spongia, ae, f. 1. *spongyia*; der Schwamm. Hinc jocose: Ajax Augusti in spongiam incubuit, Svet. *az Augusztus Ajax nevű szomorújátékja a' spongyia préddájává lett*, *az az: semmi sem lett belőle*; der Ajax des Augusti, die Tragödie, ist ein Raub des Schwammes geworden, d. i. er hat sie cassiret. 2) *tsipkerózsagomba*; der Rosenschwamm, Schlafapfel. Plin. 3) spongiae; *némely növevények gyökere*, *p. o. a' spárgáé*, *v. nyúlárnyéke*; die Wurzeln mancher Gewächse, z. B. des Spargels, Idem. 4) *spongyiakő*; der Schwammstein. Vitr. 5) massa prius liquati ferri postea indurati, Plin. 6) id. q. conserva, Idem.
Spongio, are, 1. *spongyiával meg*, *v. letörleni*; mit dem Schwamme abwischen. Apic.
Spongiola, ae, f. 1. Dim. *spongyiátska*; ein Schwämmchen. Colum. 2) *tsipkerózsagomba*; ein Schlafapfel, Rosenschwamm. Plin. 3) *spárgagyökér*; die Wurzel des Spargels.
Spongiolus, i, m. 2. Dim. *kutsmagomba*, *szömörtsökgomba*; die Morchel. Apic.
Spongiosus, a, um, e. gr. pulmo, Cels. pumex, Plin. *ollyan mint a' spongyia*, *lyukatsos*; schwammig, porös.
Spongites, ae, m. sc. lapis, v. Spongitis, idis, f. 3. sc. gemma; *spongyiakő*: ein Schwammstein.
Spongizo, are, 1. i. q. Spongio. Apic.
Spongos, i, m. 2. *vad tök neme*; eine Art von wilden Kürbsen. Plin.
Spons, tis, f. 3. *akarat*, *hajlandóság*, *tetszés*, *szabad akarat*; der Wille, Trieb, Willkühr. Occurit tantum, Gen. et Abl. e. gr. sponte Antonii, Tac. Tua sponte facere, Cic. Sua sponte et voluntate fecissent, Idem. Mea sponte feceram, Cic. Non sponte sequor, Virg. Homo qui suae spontis est, Cels. *az az: maga ura*; i. e. sein eigener Herr. Cytisus suae spontis, Colum. *az az: magában nővő (mag nélkül)*; i. e. von selbst wachsend (ohne Samen). Aqua suae spontis, Idem. *az az: magától folyó*; i. e. von selbst hinfließend.
Sponsa, ae, f. 1. (spondeo) *menyasszony*; die Braut. Ter. 2) *menyasszony pénze*; das Geld welches der Braut gehöret. Varr.
Sponsalia, orum, n. plur. *eljegyzés*, *kézfogó*; die Verlobung. 2) *kézfogókori vendégség*; ein Gastmahl das bey der Verlobung gegeben wird. Sponsalia Crassipedi dedi, cui coovivio Quintus tuus defuit, ap. Cic. 3) *jegybeli ajándékok*, *jegy*; Verlobungsgeschenke. Cod. Just.
Sponsalicius, v.—tius, a, um, (sponsalia) e. gr. arrha, Cod. Just. *eljegyzést*, *v. kézfogót illető*, *eljegyzési*, *kézfogási*; die Verlobung betreffend.
Sponsalis, e, (sponsus) idem. Varr. Sidon.
Sponsalitius, a, um, vide: Sponsalicius.
Sponsio, onis, f. 3. e. gr. voti, Cic. *forma szerént való igéret*, *fogadás*, *fogadástétel*; die förmliche, feyerliche Versprechung, Angelobung, das Gelübde. 2) *kezesség*, *szavatosság*; die Bürgschaft. Idem. 3) *bizonyos pénz lefizetésének igérése a' per elvesztése után*; das Versprechen ein gewisses Geld zu erlegen, wenn man den Proceß verliert. 4) *fogadás*; das Wetten. Sponsionem cum aliquo facere, Plaut. *valakivel fogadni*; mit einem Wetten. 5) *menyegző ajándék*; das Ehegeld.
Sponsiuncula, ae, f. 1. Dim. i. q. sponsio, Petron.
Sponso, are, 1. *jegyre lépni*, *férjhez menni*; Verlobniß machen, sich verloben. Pandect. 2) *férjhez igérő*; eine zur Ehe versprechen. Plaut.
Sponsor, oris, m. 3. *kezes*; der Bürge. 2) *ledányát férjhez igérő*; der seine Tochter zur Ehe verspricht. Ovid.

Sponsus, a, um, *férjhez ígért, eljegyzett*; versprochen, verlobet. Tert.

Sponsus, i, m. 2. *vőlegény*; der Bräutigam. Cic. 2) *ledynynéző, kérő*; der Freyer. Hor.

Sponsus, us, m. 4. *a' ledynak férjhezígérése, kézfogás*; feyerliches Versprechen, die Angelobung, die Tochter einem zu geben. Varr. 2) *kezesség*; die Bürgschaft. Phaedr.

Spontālis, e, i. q. spontaneus, Apul.

Spontālĭter, Adv. *önként, magától*; freywillig, von selbst. Sidon.

Spontānĕe, Adv. idem. Hieron.

Spontānĕus, a, um, v. gr. motus, Sen. *önkéntvaló, önkényes, önkénti*; von selbst geschehend, freywillig.

Sponte, Abl. ab. Inus. Spons; *önként, magától*; freywillig. Sponte tua facis, Nep. 2) homo suae spontis, Cels. *szabad ember*; ein freyer Mensch. 3) herba suae sponte, Colum. *ollyan növevény, melly magába terem*; ein Kraut das von sich selbst wächst. 4) sua sponte, Cic. *maga fejétől, maga szabad tetszése szerént*; eigenmächtig, willkührlich.

Spontīvus, a, um, *önkéntvaló*; freywillig. Solin.

Spŏrādes, um, insulae in Archipelago dispersae, Mela.

Spŏrădĭcus, a, um, *széllyelszórt*; zerstreuet. Non.

Sporta, ae, f. 1. *font kosár, karabó*; ein geflochtener Korb, Colum.

Sportella, ae, f. 1. *kosárka, kis kosár, kaska*; ein Körbchen. Suet. 2) *a' vendégség után kosárkákba elrakott maradék ételek*; was von einer Gasterey überblieb, und in Körbchen nach Hause getragen wurde.

Sportŭla, ae, f. 1. *kosárka, kaska*; ein Körbchen. Plaut. 2) *a' vendégségből kosárkákba hazavitt maradék*; was man von einer Gasterey in Körbchen nach Hause trug. Cic. 3) *ajándék, akármelly maradékból kiosztott ajándék*; ein Geschenk, eine Sportel. Plin. Ep.

Sprētio, ōnis, f. 3. *megvetés, valaminek megvetése, fel se vevése, v. megútálása*; Verschmähung, Verachtung. Liv.

Sprētor, ōris, m. 3 *valamit megvető*; Verschmäher, Verachter. Ovid.

Sprētus, a, um, *megvetett, megútált*; verschmähet, verachtet.

Sprētus, us, m. 4. *megvetés, megútálás*; die Verschmähung, Verachtung. Apul.

Spūma, ae, f. 1. *tajték, hab*; der Schaum, Gäscht. Virg. Spumas agere in ore, Cic. *tajtékzani*; schäumen.

Spūmābundus, a, um, *tajtékzó*; schäumend. Apul.

Spūmātus, us, m. 4. *tajtékzás, habzás, tajték*; das Schäumen, der Schaum. Stat.

Spūmesco, ĕre, 3. *tajtékzani, habzani*; schäumend werden, anfangen zu schäumen. Ovid.

Spūmĕus, a, um, *tajtékos, tajtékzó*; voll Schaum, schäumend. Virg. 2) *habforma, ollyan mit a' hab, v. tajték*; Schaume ähnlich, aussehend wie Schaum. Plin.

Spūmĭdus, a, um, *tajtékos*; voll Schaum, schäumend, schäumig. Apul.

Spūmifer, a, um, *tajtékzó*; Schaum bey sich tragend, schäumend. Ovid.

Spūmĭgĕna, ae, c. 1. *tajtékból lett*; aus Schaum geboren. Mart. Cap.

Spūmiger, a, um, *tajtékzó, habzó*; Schaum bey sich führend, schäumend. Manil.

Spūmo, āvi, ātum, āre, 1. *felhabozni, habot tsindlni, habzóvá tenni*; schäumend machen, mit Schaum bedecken. Cla. 2) Intransit. *habzani, tajtékzani*; schäumen, Schaum von sich geben. Virg.

Spūmōsus, a, um, *tajtékos*; voll Schaum, schäumend. Ovid. 2) Trop. *dagályos*; strotzend, schwülstig. Pers.

Spŭo, ŭi, ūtum, ĕre, 3. *köpni, pökni*; speyen, spucken. Plin. 2) v. gr. terram, Virg. *kiköpni, kipökni*; ausspeyen, ausspucken.

Spurcāmen, ĭnis, n. 3. *undokság*; der Unflath. Prud.

Spurce, Adv. *undokúl, tisztátalanúl*; unfläthig, säuisch, unrein. Colum. 2) *rútúl, otsmányúl*; garstig, häßlich. Cic. spurcius, Cato. spurcissime, Cic.

Spurcĭdĭcus, a, um, *otsmány, v. trágár beszédű*; garstige Reden führend. Plaut.

Spurcĭfĭcus, a, um, *otsmány*; säuisch, garstig. Plaut.

Spurcĭlŏquium, ĭi, n. 2. *otsmány beszéd*; garstiges Reden. Tert.

Spurcĭtia, ae, f 1. et Spurcĭties, ēi, f. 5. *undokság, otsmányság*; der Unflath. Colum. 2) *tisztátalanság*; die Unreinigkeit. Varr.

Spurco, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. aquam, Plaut *felzavarni, elmotskolni*; besudeln, verunreinigen.

Spurcus, a, um, *tisztátalan, undok, otsmány*; unrein, unflätig, garstig. Catull. 2) *rút, otsmány*; häßlich, garstig. Cic. 3) v. gr. tempestas, Cic. *rút, rossz, fertelmes*; häßlich, garstig, schlecht. Comp. spurcior, Sup. spurcissimus. Cic.

Spurinna, ae, m. 1. Nom. pr. auguris. Cic.

Spŭrius, a, um, *fattyú, nem törvényes ágyból származott*; von unechter Geburt, unehelich. 2) Trop. v. gr. versus, Auson. *ál, feltserélt, meghamisított*; unecht, unterschoben, verfälscht.

Spŭrius, ii, m. 2. *fattyú gyermek*; ein Hurenkind, uneheliches Kind. Plaut.

Spūtāmen, ĭnis, n. 3. *köp, nyál*; der Speichel. Prud.

Spūtāmentum, i, n. 2. Idem. Tertull.

Spūtātilicius, a, um, *megköpni való*; verspeyenswürdig. Cic.

Spūtātor, ōris, m. 3. *köpködő*; ein Speyer. Plaut.

Spūtisma, atis, n 3 *köpés, köpködés*; das Speyen, Spucken. Vitruv.

Spūto, āre, 1. *köpködni, köpdösni*; speyen, ausspeyen. Sangvinem sputare, Plaut. *vért köpni*; Blut speyen oder auswerfen.

Spūtum, i, n. 2. *köp, nyál*; der Speichel. Cels.

Spūtus, us, m. 4. *köpés*; das Speyen. Coel. Aur. 2) *köp, nyál*; der Speichel. Colum.

Squālens, tis, o. *otsmány, rút*; garstig, scheußlich. Virg. 2) v. gr. telum veneno, Ovid. *tellyes*; voll. 3) *tsillámló, fénylő*; schimmernd, glänzend. Virg. Comp. squalentior, Sup. squalentissimus, Cic.

Squālentia, ae, f. 1. *undokság, otsmányság*; Unflath, Schmutz. Tert.

Squālĕo, v. Squalleo, ui, ēre, 2. *motskos, otsmány lenni*; schmutzig, häßlich seyn. Ovid. 2) rubigine squalere, Quint. *rosszás lenni*; verrostet seyn. 3) *alávaló szurtos ruhában v. köntösben járni*; in schlechten elenden Kleidern einhergehen. Cic. 4) *elaszadni, elsatnyúlt lenni*; verdorrt, wüste seyn. Arva squalent, Virg. 5) *fényleni, tsillámlani*; glänzen, schimmern. Virg.

Squāles, is, f. 3 *tisztátalanság, szenny, otsmányság*; die Unreinigkeit, Schmutz, garstige oder ungeschmückte Beschaffenheit. Varr.

Squālĭde, Adv. *motskosan, otsmányúl*; schmutzig, garstig. Cic.

Squālĭditas, ātis, f. 3. *motsok, szenny, rútság, otsmányság*; der Schmutz, die Unsauberkeit, der Unflath. Amm.

Squālĭdus, v. Squallidus, a, um, *motskos, tisztátalan, otsmány, rút, szurtos*; schmutzig, unsauber, unreinlich, garstig, unflätig. Ovid. 2) v. gr. aurum, Gell. *fénylő, fényes*; schimmernd, glänzend.

Squālitas, ātis, f. 3. i. q. squalor, Acc.

Squālĭtūdo, ĭnis, f. 3. i. q. squalor, Acc.

Squālor, vel Squallor, ōris, m. 3. *motsok, szenny, tisztátalanság*; der Schmutz, die Unreinigkeit. Liv. 2) *öltözetbéli szurtosság, nyomorúság*; der Schmutz im Anzuge, ein elendes Leben. 3) *darabosság, durvaság*; die Rauhigkeit. Lucr. 4) *penész*; der Schimmel. Squalore sordidus, Cic. *penészes*; schimmelig.

Squālus, a, um, id. qu. squalidus, Enn.

Squālus, i, m. 2. *tengeri ebhal*; der Meersaufisch. Ovid.

Squāma, ae, f. 1. *pikkely, halhéj*, *p. o. halnak, kigyónak 's a' t. pikkelye*; die Schuppe, z. B. der Fische, Schlangen. Cic. et Virg. 2) *akármelly pikkelyforma boríték, p. o. a' pántzélon, fenyőtobozon, 's a' t.* alles was schuppenförmig ist. Plin. 3) pro: piscis, Juven.

Squāmātim, Adv. *pikkelyenként*; schuppenweise. Plin.

Squāmātus, a, um, *pikkelyes*; beschuppet. Tert.

Squāmĕus, a, um, *pikkelyes, pikkelyekkel rakott*; voll Schuppen. Virg.

Squāmĭfer, a, um, *pikkelyes*; schuppig. Senec.

Squāmĭger, a, um, *pikkelyhordozó, pikkelyes*; Schuppen führend, schuppig. Ovid.

Squāmo, āvi, ātum, āre, 1. *megpikkelyezni*; schuppig machen, mit Schuppen besetzen. Tert.

Squāmōsus, a, um, v. gr. draco, Virg. *pikkelyes*; voll Schuppen, schuppig. 2) v. gr. lingva, Lucan. *darabos, éles*; rauh, scharf.

Squāmŭla, ae, f. 1. *pikkelyke*; eine kleine Schuppe, Schuppchen. Cels.

Squarrōsus, a, um, *darabos, éles, tse-*

repes bőrű, v. szinű; mit schuppiger Haut überzogen, rauh, grindig. Lucil.

Squătīna, ae, f. 1. *angyalka, egy tengeri hal*; der Engelfisch, Meerenegel. Plin.

Squătus, i, m. 2. i. q. Squatina, Plin.

Squilla, vel Scilla, ae, f. 1. *tsilla, tengeri hagyma*; die Meerzwiebel. Plin.

Squĭnanthos, v. Squinanthum, i, n. 2. *tevetsàté*; das Kameehlheu, Kameehlstroh. Pallad.

St ! Interj. *ha! hallga! pszt!* st! stille! Ter.

Stăbiae, arum, f. pl. urbs Campaniae. Hinc: Stabianus, a, um, Cic. i. e. ex v. in hac urbe.

Stăbĭlīmen, ĭnis, n. 3. et Stabilimentum, i, n. 2. *megerősîtés, megerősîtő eszköz, erősség*; Befestigungsmittel, Befestigung. Cic.

Stăbĭlīmentum, i, n. 2. vide: stabilimen, Plaut.

Stăbĭlĭo, Ivi, itum, Ire, 4. v. gr. stipites, Caes. dentes, Plin. *megerősîtni, állandóvá tenni*; befestigen, fest machen. Rempublicam stabilire, Cic. *állandó, v. tartós lábra állîtni a' köztársaságot*; den Staat dauerhaft machen.

Stăbĭlis, e, v. gr. pugna, Liv. domus, Plaut. *állandó, tartós, erős*; fest, fest stehend, nicht wankend. 2) Trop. v. gr. amicus, Cic. sedes, Cic. imperium, Tac. *állandó, állhatatos, maradandó, tartós*; fest, standhaft, dauerhaft. 3) *meghatározott*; beschlossen. Plaut. 4) bona stabilia, Plaut. *fekvő jószág*; unbewegliche Güter. Comp. stabilior, Sup. stabilissimus, Cato.

Stăbĭlĭtas, ātis, f. 3. *állhatatosság*; die Standhaftigkeit, Festigkeit. Plin. 2) v. gr. amicitiae, fortunae, Cic. *állandóság*; die Standhaftigkeit, Unveränderlichkeit.

Stăbĭlĭter, Adv. *állandóúl, tartósan*; fest, standhaft, dauerhaft. Vitr. stabilius, Sueton.

Stăbĭlītor, ōris, m. 3. *megerősîtő*; ein Befestiger. Senec.

Stăbĭlītus, a, um, *megállîttott, megerősîttett*; befestiget. Lucr.

Stăbŭlārius, ii, m. 2. *lovdszinas*; ein Stallknecht. Colum. 2) *fogadós*; der Gastwirth. Sen.

Stăbŭlātio, ōnis, f. 3. *istállóba való állása a' marháknak, istálló, állás*; der Aufenthalt des Viehes, Ort, wo das Vieh steht. Colum.

Stăbŭlo, āre, 1. *istállóba kötni, jászolra kötni*; stallen, in den Stall stellen. Varr. 2) *istállóban állani*; im Stalle stehen. Virg.

Stăbŭlor, ātus sum, āri, Dep. 1. *ólban vagy istállóban lenni, v. békötve állani*; im Stalle stehen.

Stăbŭlum, i, n. 2. *tanya, pásztorok tanyája*; der Aufenthalt oder Wohnung für Hirten. Plaut. 2) *vendégfogadó, kortsma*; ein Gasthof, ein Wirthshaus. Plaut. 3) *istálló, ól, tanya*; ein Viehstall, Stall, Aufenthalt für Thiere. Virg.

Stăchys, yos, f. 3. *hunnyász*; Roßpoley. Plin.

Stacta, ae, et Stacte, es, f. 1. *mirrhanedv*; Myrrhenöhl, Myrrhensaft, Myrrhenharz. Lucr.

Stădĭālis, e, *egy pálwritten*; ein Stadium betragend. Non.

Stădĭātus, a, um, *pályás*; mit einer Laufbahn versehen. Vitr.

Stădĭodrŏmus, i, m. 2. *pályafutó*; ein Wettläufer in der Laufbahn. Plin.

Stădĭum, ii, n. 2. *pálya, pályafutás útja, melly az Olimpiai pályafutó helyen 600 lábnyi volt*; die Rennbahn, Laufbahn von 600 Fuß. 2) *akármelly út vagy távolyság, melly 125 lépésnyi volt*; das Maß jedes Raumes von hundert und fünf und zwanzig Schritten. Sex stadia, Cic. 3) Trop. v. gr. artis, Auct. ad Her. *pálya*; die Laufbahn.

Stăgīra, ōrum, n. pl. urbs Macedoniae, locus natalis Aristotelis. Hinc. Stagirites, ae, m. 1. i. e. Aristoteles, Cic.

Stagnans, tis, o. *kiáradt, kiáradó*; überlaufend. 2) v. gr. aqua, lacus, Plin. *álló*; stillstehend.

Stagnātĭlis, e, v. gr. piscis, Plin. *tói, tóból való, tóban lakó*; in oder aus dem See oder stehenden Wasser, dahin gehörig.

Stagnātus, a, um, *vizárja által elborított*; mit Wasser überschwemmet. Colum. 2) *megtzinezett*; verzinnt. Plin.

Stagnensis, e, pro: stagnatilis, August.

Stagnĕus, a, um, pro: stanneus, Colum.

Stagninus, a, um, v. gr. color, Front. *állóvizhez hasonló, v. abból való*; stehendem Wasser ähnlich, oder vom stehenden Wasser.

Stagno, āvi, ātum, āre, 1. *állóvíz, v. tó modjára kiáradni, tavat tsinálni*; ein See oder stehendes Wasser seyn, austreten. Ubi aquae evagatae stagnant, Plin. 2) *elboritni, eláraszlani*; überschwemmen. Tiberis plana urbis stagnaverat, Tacit. 3) *állandóva tenni, megerősítni*; stehend machen, befestigen, verwahren. Se adversus insidias stagnare, Veget. 4) *megtsinezni*: verzinnen. Plin.

Stagnōsus, a, um, *motsáros, potsolyás, tavas*; voll Pfützen oder von stehenden Gewässern. Apul.

Stagnum, i, n. 2. *állóvíz, vizállás, tó, motsár, potsolya*; jedes stehende Wasser, das keinen Abfluß hat, als See, Teich, Pfütze eines ausgetretenen Flusses. Cic. Liv. Horat. 2) ap. poëtas; *víz, vizek*; Gewässer überhaupt. Virg. 3) *vizárok, tsatorna*; Wassergraben, Canal. Ovid.

Stăgŏnĭas, ae, m. 1. *darabos temjén*; Tropfweihrauch. Plin.

Stăgŏnītis, ĭdis, f. 3. *gálbantsipa*; Galbanharz. Plin.

Stálactĭcus, a, um, *letsirpegő*; abträufelnd. Gloss.

Stălactītes, ae, m. 1. *tsepegőkő*; der Tropfstein, Wallstein. Boeth.

Stălagmĭas, ae, m. 1. *tiszta gálitz, v. gálitzkő, tseppes gálitz*; der Tropfen-Vitriol. Plin.

Stălagmĭum, ĭi, n. 2. *hosszszúkás fülönfüggő*; länglichtes Ohrgehänge. Plaut.

Stămen, ĭnis, n. 3. *mellyékfonál*; der Grundfaden oder die Grundfäden beym Weben, Weberzettel, Werfte, Aufzug, Kette genannt. 2) *akármelly fonal, szálfonal*; jeder Faden. Stamina ducere, vel torquere, Ovid. *fonni, fonalat ereszteni*; spinnen. 3) *fonalforma szál, rost*; der Faden, die Faser. Plin. 4) *faszálkái vagy erei*; die Striemen im Holze. Plin. 5) *a' lant húrjai*; die Saiten auf der Leyer. 6) *hím, vagy himszál a' virágban*; der Staubfaden, die Staubwäge. Botan.

Stămĭnātus, a, um, *font*; gesponnen. 2) *szőtt*; gewirkt. Petr.

Stămĭnĕus, a, um, e gr. rota, Prop. *fonalból, v. szálakból álló, fonal*; aus Fäden, voll Fäden. 2) e. gr. vena ligni, Plin. *rostos, fonalhos hasonló*; faserig, den Fäden ähnlich.

Stamniātus, a, um, i. q. Staminatus.

Stannārĭus, ĭi, m. 2. sc. faber, *tzines, tzinöntő*; ein Zinngießer. Gloss.

Stannĕus, a, um, e. gr. pyxis, Plin. *tzinből való, tzin*; zinnern.

Stanno, āre, 1. *tzinnel befuttatni*; überzinnen. Colum.

Stannum, i, n. 2. *tzin*; das Zinn. Plin. (antiquis mixtura ex argento et plumbo).

Stăpĕda, et Stapia, ae, f. 1. *kengyel, kengyelvas*; ein Steigbügel. Vet. Ioscrip.

Stăpes, ĕdis, m. 3. idem. 2) *hallást előmozdító tsontotska a' fülben*; ein Beinchen in dem Ohre, welches das Hören befördert. Med.

Stăphis, ĭdis, f. 3. *méregölő sarkvirág*; Läusekraut. Plin. Dicitur etiam: staphis agria, Pallad.

Stăphylīnus, v. —os, i, c. 2. *pesztenák neme*; eine Art Pastinak. Plin.

Stăphylŏdendron, i, n. 2. *pisztátzfa*; der Pimpernußbaum. (Staphylea pinnata, L.) Plin.

Stăphylōma, ătis, n. 3. *szőlőszem, v. szőlőmag forma hiba a' szemben*; ein Fehler des Auges in Gestalt einer Weinbeere oder eines Weinbeerkerns. Veget.

Stapia, ae, vide: Stapeda.

Stăpŭlae, ārum, f. plur. *portékák lerakóhelye*; ein Stapel, eine Niederlage der Waaren. Jus stapularum, JCt. *lerakatáshoz való jussa némely városoknak, melly szerént az általmenő portékák a' közönséges vásárlás végett bizonyos ideig megállíttatnak*: eine Stapel- oder Niederlagsgerechtigkeit, ein gewisses Vorrecht einiger Städte, vermöge dessen alle daselbst durchgehende Waaren vorher auf eine gewisse Zeit daselbst niedergelegt, und zum öffentlichen Verkaufe feilgebothen werden müssen.

Stāta, ae, f. 1. v. Stata Mater, dea sic dicta, Fest.

Stătānus, a, um, e. gr. vinum, Plin. *igen jó féle bor neme Olaszországban*: eine vortreffliche Art Wein in Italien. 2) Subst. Statanus et Statulinus, v. Statilinus, i, m. 2. deus, praeses puerilitatis, ubi primum stare et incedere infantes inciperent, Varr.

Stătārĭus, a, um, (sto) e. gr. prandium, Mamert. *állva evő, történő, v. végbe menő*; im Stehen geschehend. 2)

álló, helyben álló; wa. an einem Orte stehet. 3) e. gr. miles, Liv. *őrizet-seregbeli katona*; ein Soldat von der Garnison 3) e. gr. comoedia, Ter. *azaz*: *szelíd és tsendes foglalatú*; d. i. sanften und ruhigen Inhalts. Talis comoediae actor vocatur: statarius. 4) e. gr. orator, Cic. *tsendes magaviseletű, nem tüzeskedő*; der ruhig auf seinem Orte steht, nicht affectvoll. 5) e. gr. jus, JCt. *álló törvény*, *kurta törvény*; stehendes Gericht.

Stătasso, ĕre, 3. *megállítni*, *megerősítni*; stehend machen, befestigen. Cic.

Stăter, ĕris, m. 3. moneta hebraica quatuor drachmarum, v. denariorum. Hier.

Stătĕra, ae, f. 1. *serpenyős*, *és serpenyőtlen font*; die Wage, sowohl mit als ohne Wagschalen. e. gr. aurificis, Cic. v. auraria, Varr. *arany-mérték*; eine Goldwage. 2) *bets*, *valaminek betse*; der Werth einer Sache. Plin. 3) *mérőserpenyő keresztigája*; die Wage (jugum an der Wage) Stat. 4) *bizonyos evőedény*; gewisse Speisegeschirr. Plin.

Stathmus, i, m. 2. *istálló*, *ól*; ein Stall. Gloss. 2) *szállás*; eine Herberge. Idem.

Stătice, es, f. 1. *gombos lelleg*; eine adstringierende Pflanze. Plin. (Statice Armeria L.) 2) *testek nehézségéről szólló tudomány*; die Wissenschaft von der Schwere der Körper. Mathem.

Stătĭcŭlum, i. n. 2. *függőszekér*, *hintó*; ein hangender Wagen, eine Kutsche. Plin. 2) *gyalog hintó*; eine Sänfte. Macr. 3) *kép*; ein Bild, eine Statue. Plin.

Stătĭcŭlus, i, m. 2. *tsendes tántz neme*; eine Art sanften Tanzes. Plaut.

Statiellae aquas, urbs Liguriae. Hinc: Statiellates, Liv. et Statiellenses, Cic. incolae ejusdem.

Stătĭlīnus, vide: Statanus.

Stătim, Adv. *mindjárt*, *egyszerre*, *legottan*, *ottan*, *tüstént*, *menten*; alsobald, sogleich, auf der Stelle. Cic. Caes. 2) *mihelyt tsak*; sobald als. Cic. 3) e. gr. rem gerere, Plaut. *állva*, *állóhelyben*; stehend. 4) *állandóúl*, *szüntelen*, *mindég*; beständig. Talenta bina statim capiebat, Ter.

Stătīna, ae, f. 1. dea, quae infanti praeerat, Tert.

Stătio, ōnis, f. 3. (sto) e. gr. terrae, Manil. planetae, Astron. *állás*, *egy helyben állás*, *veszteg állás*; das Stehen, Stillstehen, Feststehen. 2) *hajoállás*, *révpart*; Standort der Schiffe. Liv. 3) *strázsa*, *őrizet*; eine Schildwache. Stationem habere, Idem. *strázsán lenni*; Wache halten. 4) *hivatal*; der Beruf. In statione sua manere, Cic. 5) *imádkozás helye*; ein Ort, wo die Leute zusammen zu kommen pflegen, ihr Gebeth zu verrichten. Tert. 6) *szállás*; die Herberge. In arce Athenis statio mea nunc placet, Cic. 7) *fetsegőhely*, *útszán*, *v. útszapadokon*; ein Ort, wo Leute sitzen oder stehen, um zu schwatzen, z. B. auf der Gasse, Gassenbänken ꝛc. Pand. 8) *városok követeinek öszvejövetelek helye*; ein Ort, wo die Gesandten der Städte zusammen kommen. Plin. 9) *marhaállás*, *ól*, *istálló*; Standort des Viehes, ein Stall. Pand. 10) *postahely*, *postaállás*; eine Poststation. Incript. 11) *rend*; die Ordnung. Comas ponere in statione, Ovid.

Stătĭōnālis, e, e. gr. stella Martis, Plin. *álló*, *egy helyben*, *v. veszteg álló*; still stehend. 2) *állandó*; standhaft. Idem.

Stătĭōnārius, a, um, *állást*, *v. állóhelyet illető*; das Stillestehen oder den Standort betreffend. e. gr. miles, Paud. *őrálló*, *v. őrizet-seregbeli*; der auf Posten ist, oder in Garnison liegt. Stationarii, Cod. Theod. *postamesterek*; Postmeister.

Stătĭōton, i, n. 2. *bábakaláts*; die Eberwurz. Apul.

Stătĭuncŭla, ae, f. 1. Dim. *álló*, *v. faragott képetske*; eine kleine Statue. Petr.

Stătius, ii, m. 2. nomen Romanum, Geil.

Stătīva, ōrum, n. plur. *nyugvó*, *álló*, *v. állandó helye a' tábornak*; ein Standlager. Liv. 2) *hajóállás*, *rév*, *révpart*; Standort der Schiffe. Etiam: stativae, arum, f.

Stătīvus, a, um, e. gr. aqua, Varr. *álló*, *rendes helyben álló*; stehend, stillstehend. e. gr. praesidium, Cic. *állandó őrizet-sereg*; eine beständige Garnison.

Stătōnia, ae, f. 1. urbs Etruriae, Plin.

hézségek; die Dornen, Schwierigkeiten.

Spinālis, e, v. gr. medulla, Macr. *hátgeréntsi*; das Rückgrat betreffend.

Spinēŏla, (rosa) *aprólevelű rósa*; eine Art kleinblätteriger Rosen. Plin.

Spinesco, ĕre, 3. *megtüskésedni*; dornig werden. Mart. Cap.

Spinētum, i, n. 2. *tövisbokros hely*; ein Ort voller Dornen, Dornhecke, Dorngebüsch. Virg.

Spinĕus, a, um, *tövises, tövisből való*; aus Dornen, dornig, stachelig. Ovid.

Spinifer, a, um, *tövistermő, tövises, tüskés*: Dornen oder Stacheln tragend, dornig, stachelig. Cic.

Spiniger, a, um, i. q. spinifer, Prud.

Spinōsus, a, um, *tövises, tüskés*: voll Dornen, dornig, stachelig. Ovid. Plin. 2) Trop. *gántsos, nehéz*; schwierig, schwer. Cic. Comp. spinosior. Sup. spinosissimus. Aug.

Spinoza, ae, m. 1. nomen proprium philosophi.

Spinther, ēris, n. 3. *karkötő*; ein Armband. Plaut.

Spinŭla, ae, f. 1. *tövisetske, szálka*; ein kleiner Dorn. Arnob.

Spīnus, i, f. 2. *tsipkebokor*; jeder dornige Strauch, z. B. Schlehendorn, Hagedorn. Virg.

Spiōnia, ae, f. 1. *nagy szemű szőlő neme*; eine Art Weintraube mit großen Beeren. Colum.

Spira, ae, f. 1. *katskaringó*; ein gewundener Kreis. In spiram se colligit anguis, Virg. 2) *peretz*; eine Bretzel. Stat. 3) *sinór*; die Schnur. Virg. 4) *tekerts, összvetekergetett ruha, kötél, 's a' t.* etwas Zusammengewundenes, z. B. Stricke, u. s. w. 5) *karikába állott nép*; im Kreise stehendes Volk. Fest.

Spīrābĭlis, e, (spiro) *lélekzetet vevő, lélekző, élő*; Athem holend, lebend. Cic. 2) *levegőből, v. hasonló finom materiából álló*; luftig, aus Luft oder ähnlicher feinen Materie bestehend. Idem. 3) *eleven*; lebhaft.

Spīrācŭlum, i, n. 2. e. gr. in cella, Pallad. *szellelő, szellőző, v. lélekzet lyuk*; ein Luftloch. Virg. 2) e. gr. Ditis, Svet. ad Virg. *bémenetel a' pokolba*; Eingang zur Hölle. 3) *izzadéklyuk, verejtéklyuk*; ein Schweißloch. Med.

Spiraea, ae, f. 1. *bajnátza*; Spierstaude. (Spiraea, L.) Plin.

Spīrālis, e, *font, fonott*; gewunden. 2) e. gr. linea, Math. quae orbiculariter volvitur; *tekertses, karingós*; gewunden.

Spīrāmen, ĭnis, n. 3. i. q. Spiraculum, e. gr. naris, Lucan. *orrlyuk*: das Nasenloch. 2) *szélfúvás*; das Blasen der Winde. Veget. 3) e. gr. aromatis, Prud. *illatozás*; das Duften.

Spīrāmentum, i, n. 2. idem, Virg. e. gr. narium, Amm. *orron val.* *lélekzés*; das Athemhohlen durch die Nase. Spiramentum aqua praecludere; *vizbe fúlasztani*; ersaufen. 2) e. gr. camini, Plin. *füstlyuk, kementzelyuk*; das Rauchloch. 3) e. gr. temporis, Tac. *időköz*; ein Zwischenraum der Zeit. 4) e. gr. venti, Vitr. *fúvás*; das Wehen. 5) e. gr. animae, Sen. *lélekzőgége*; die Luftröhre, wodurch man Athem hohlt.

Spīrans, tis, o. *lehellő, lélekző, lélekzetet vevő, fúvó*; athmend, blasend, wehend.

Spīrātim, Adv. *karika formán*; zirkelweise. 2) *tekergősen, karingósan*; gewunden.

Spīrātio, ōnis, f. 3. *lélekzés, lélekzetvevés*; das Athmen, Athemhohlen. Scrib. Larg. 2) *lélekzet*; der Athem. Idem.

Spīrillum, i, n. 2. *bakszakáll*; der Bocksbart. Fest.

Spīrĭtālis, v. Spiritualis, e, (spiritus) *szellőt illető, ahoz való*; Luft betreffend, dahin gehörig. e. gr. genus machinarum, Vitr. *melly szél által jön mozgásba, mint az orgona*; durch die Luft bewegt, wie eine Orgel. 2) *lélekzetet illető, ahozvaló, lélekző, lehellő*; den Athem betreffend, dahin gehörig, athmend. e. gr. fistula, Lact. i. e. arteria aspera. 3) *lelki*; geistig. Tert.

Spīrĭtālĭter, (spiritual.) Adv. *lelki képpen*; nach dem Geiste, geistig. Tert.

Spīrĭtŭālis, i. q. Spiritalis.

Spīrĭtŭālĭter, vide: Spiritaliter.

Spīrĭtŭōsus, a, um, *elmés, lelkes*; geistreich. Gloss. 2) e. gr. vinum, Idem. *erős*; stark.

Spīrĭtus, us, m. 4. (spiro) e. gr. boreae, Vitr. *fúvás, szélfúvás*; das Wehen des Windes. 2) *szél, szellő*; der Wind, die Luft. Quo spiritus non pervenit, Varr. 3) *lehellet, lélekzet*; der Athem. e. gr. angustior, Cic. *rövid lélekzet*; kurzer Athem.

Uno spiritu, Idem. *egy lélekzettel, v. lélekzetvevéssel*; in einem Athem. Spiritum reddere, Cic. *kilehelleni a' lélekzetet*; den Athem von sich geben. Hinc: a) e. gr. tremulus, Quint. *beszéllő hangja, hang*; der Ton des Redenden, Stimme. b) *élet*; das Leben. Spiritum auferre, Cic. Spiritum patriae reddere, Idem, v. saltim: spiritum reddere, Vellej. *kiadni a' lelkét, meghalni*; seinen Geist aufgeben, sterben. c) *fohászkodás, sóhajtozás*; das Seufzen. Prop. d) *kigyósziszegés*; das Zischen der Schlange. Virg. e) litera H. Auson. 4) *illat, szag, valaminek illatja*; der Duft. Lucr. Cels. 5) *lélek, értelmes lélek*; der Geist, i. e. die Seele. Morte carens spiritus, Ovid. Vita est quae spiritu et morte continetur, Cic. 6) i. q. persona. Carissimi sibi spiritus, Velej. 7) *levegőég, levegő*; die Luft. Communi spiritu frui, Cic. 8) *kevélység, dölyf, dölyfösség, felfúvalkodás, dagály*; der Stolz, Hochmuth. Multum fiduciae et spiritus ipsi inde accessit, Idem. 9) i. q. majestas. Regio spiritu, Cic. 10) e. gr. Dolabellae, Id. *megeröltetése a' léleknek, nagy igyekezet*; Anstrengung der Seele, große Bemühung. 11) e. gr. hostilis, Liv. *indúlat*, die Gesinnung. 12) *elevenitő erő, bátorság, kedv*; der Geist; Muth. Spiritus facere, Liv. *bátorítni*; Muth machen. 13) *bosszúság, harag, nekikeseredés*; der Unwille, die Erbitterung. Spiritus alicujus mitigare, Tac. 14) i. q. enthusiasmus, e. gr. divinus, Liv. poëticus, Quint. *jövendőlő, v. jósló lélek, poëtai, költői lélek*: der Weissagegeist, Dichtergeist. Mihi spiritum Grajae tenuem Camenae Parca dedit, Hor. 15) e. gr. sanctus, Veg. *lélek, mint személy*; Geist als Person. Spiritus nigri, Sedul. *gonosz lelkek*; die bösen Geister. 16) *szesz, erőszesz, erő*; der Geist. Gloss.

Spīro, āvi, ātum, āre, 1. *fújni, fujdogálni*; blasen, wehen. Zephyri spirant, Virg. 2) *illatozni, szagoskodni*; duften. Virg. 3) *lélekzeni, lélekzetet venni*; athmen. Cels. Dum spirare potero, Cic. 4) e. gr. querulum (adverbial.) Cic. *sóhajtozni*; seufzen. 5) Trop. *valaki lelkének, v. elméjének lenni benne*; athmen, leben. Videtur Laelii mens in scriptis spirare, Cic. 6) Trop. *élni, élni látszani, a' képző mesterségekben*; leben, zu leben scheinen in bildenden Künsten. Signa spirantia, Virg. Aera spirantia, Idem. 7) Trop. e. gr. tribunatum, Cic. amores, Hor. *valami szándékkal lenni, valamin törni a' fejét, valamivel tele lenni a' fejének, valamire vágyni*; etwas im Schilde führen, damit umgehen, voll davon seyn. 8) *gőzölögve kijönni, kiszökni, v. folyni*; dampfend hervor kommen, hervor springen oder strömen. Spirat e pectore flamma, Ovid. Spirat fons, Lucr. 9) *súgni*; brausen. Freta spirantia, Virg. 10) e. gr. dulcius, Quint. *hangzani*; klingen, tönen.

Spīrŭla, ae, f. 1. (Dim. a spira) *peretzetske*; ein Brezelchen. Arnob.

Spissāmentum, i, n. 2. (spisso), *megsűrités, az az: a' mit az ember sűrűn öszveraggat*; die Verdichtung, i. e. was man dicht zusammen fügt. Colum. 2) *bédugás, dugó, vastag bémázolás, v. kenés*; die Verstopfung, dichte Verkleibung. Sen.

Spissātio, ōnis, f. 3. Idem. Sen.

Spissātus, a, um, *sűrű, tömött, öszvetódúlt*; dicht, zusammen geronnen. Nubes spissatae, Juv.

Spisse, Adv. *sűrűn, tömötten*; dicht. Colum. 2) *lassan*; langsam. Cic. 3) *gyakran, szaporán*; häufig hinter einander. Comp. spissius. Spissius basiare, Petr. Nascimur spissius, quam emorimur. Varr.

Spissesco, ĕre, 3. (spissus) *sűrűlni, öszvetodúlni*; dicht werden. Lucr.

Spissigrădus, a, um, *lassan járó, nehezen lépő*; langsam schreitend. Plaut.

Spissĭtas, ātis, f. 3 *sűrűség, tömöttség*; die Dichte, Dichtheit. Vitr. 2) *gyakorság, gyakorlét*; die Häufigkeit. Gloss.

Spissitūdo, ĭnis, f. 3. i. q. spissitas, Senec.

Spisso, āvi, ātum, āre, 1. *sűrítni, megsűrítni*; dicht machen, verdichten. e. gr. lac, Plin. *megoltani*; gerinnen machen. 2) *szaporázni, gyakran tenni egymásután*; häufig hinter einander etwas machen. Petr.

Spissus, a, um, e. gr. coma, Hor. grando, Ovid. *sűrű, tömött*; dicht. e. gr. theatrum, Hor. *népes*; zahlreich. 2)

lassú; langsam. Pro spisso evenit Plaut. *lassan megy a' dolog*; es gehet langsam her. 3) *gyakori*, *szapora*; häufig hinter einander. Oscula spissa, Petr. 4) Trop. *nehéz*, *bajos*; schwer. Spissum opus et operosum, Cic. 5) *szokott*; gewöhnlich. Comp. spissior, Col. Sup. spississimus.

Spĭthăma, ae. f. 1. *arasz*; eine Spanne. Plin.

Spĭthămaeus, a, um, *egy arasznyi*, *p. o. hosszaságú*; eine Spanne lang. 2) Subst. *törpe*; ein Zwerg.

Splanchna, ōrum, o. pl. viscera interiora, sive exta. Med.

Splănchnŏptes, ae, m. 1. qui assat viscera. Plin.

Splen, ēnis, m. 3. *lép*; die Milz. Vitr. Sum petulanti splene cachinno, Pers. *hajlandó vagyok (a' másoknak hibáján) a' nevetésre*; bin zum Lachen (über Anderer Fehler) geneigt.

Splēnārĭa, ae, f. 1. *lépfű*; das Milzkraut. (Asplenium, L.)

Splendens, tis, o. *fénylő*, *tündöklő*; glänzend. Splendentes auctores, Plin. i. e. clari, insignes.

Splendĕo, ui, ēre, 2. *fényleni*, *ragyogni*, *tündökleni*, *tsillámlani*, glänzen, schimmern. Lucr. 2) *szép*, v. *pompás lenni*; prächtig seyn. Splendet toga, Sen. 3) Trop. *fényleni*, *nagy betsű lenni*; ansehnlich seyn. Virtus splendet per se, Cic.

Splendesco, ĕre, 3. *fényleni*, v. *tündökleni kezdeni*, *világosodni*; anfangen zu scheinen, glänzen. Virg. Nihil est tam incultum, quod non splendescat oratione, Cic. 2) *kitetszeni*; sich ausnehmen. Idem.

Splendĭco, āre, 1. *tündökleni*, *ragyogni*, *fényleni*; glänzen, schimmern. Splendicant gemmae, Apul.

Splendĭde, Adv. *fényesen*, *fénylően*, *tündöklően*; glänzend. 2) Trop. e. gr. ornare convivium, Cic. aetatem exigere, Idem. *pompásan*, *úrimódon*, *ékesen*, *jelesen*, *diszesen*, *szépen*; glänzend, herrlich, prächtig, schön, ansehnlich. 3) e. gr. loqui, Cic. *világosan*, *érthetően*: hell, deutlich. Qui leges constituerunt, locutiisum simpliciter et splendide, Idem. Comp. splendidius, Hirt. Sup. splendidissime, Suet.

Splendido, āre, 1. e. gr. dentes, Apul. *pallérozni*, *kisimítni*, *tündöklővé tenni*; poliren, glänzend machen.

Splendĭdus, a, um, *fénylő*, *tündöklő* *ragyogó*; glänzend, schimmernd. Ovid. 2) *pompás*, *ditső*, *úri*; herrlich. Nep. 3) e. gr. homo, Idem. *nagy tekintetű*, v. *betsületű*: ansehnlich, in Ansehen befindlich. 4) e. gr. ingenium, Cic. *különös*, *kiválólképpen való*; ausnehmend. 5) *kitsifrázott*, *felékesített*, *ékes*, *díszes*; geschmückt, zierlich. Splendidior consuetudo loquendi, Idem. 6) *ditséretes*, *illendő*; rühmlich, anständig. Disputatio splendida, et certamen honestum Cic. 7) e. gr. vox, Idem. *kellemetes*, *kellemetesen*, *szépen*, v. *jól hangzó*; angenehm, schön oder gut klingend. 8) e. gr. oratio, Cic. *világos*, *értelmes*; hell, deutlich. Comp. splendidior, Idem. Sup. splendidissimus, Cic.

Splendĭfĭce, Adv. *tündöklően*, v. *világosan*; glänzend oder hell. Fulg.

Splendor, ōris, m. 3. e. gr. coeli, Plaut. auri, Auct. ad Her. *fény*, *fényesség*, *világosság*; der Glanz, Schimmer, das Helle einer Sache. e. gr. floris, Ovid. *szépség*; die Schönheit. 2) Trop. e. gr. dignitatis, Cic. vitae, Idem. equester, Cic. *pompa*, *tekintet*, *méltóság*; die Pracht, das Ansehen, die Ansehnlichkeit. 3) e. gr. ordinis, Cic. *dísz*, *fény*, *ékesség*; der Schmuck, die Zierde. 4) e. gr. verborum, Cic. *jó*, v. *tiszta hangzás*; heller Klang. 5) e. gr. animi, Idem. *nagylelkűség*; die Großmuth.

Splendŏphŏrus, a, um, *szép formájú*; wohl gestaltet. Mart.

Splendōrĭfer, a, um, *fényt hozó*; Glanz bringend. Tert.

Splēnētĭcus, a, um, (splen) *lépkórságos*; milzsüchtig. Plin. 2) *léphez való*, *lépnek használó*; dem Milze dienlich. Med.

Splēniātus, a, um, *tres*, v. *flastromos ruhával bekötött*; mit einem Pflaster versehen. Mart.

Splēnĭcus, a, um, i. q. Spleneticus.

Splēnium, ii, n. 2. i. q Splenaria. Plin. 2) *Ir*, *flastrom*; ein Pflaster.

Spŏdĭum, ii, n. 2. *kunyhófüst*; der Hüttenrauch. Plin. 2) *hamu*; die Asche. Idem. e. gr. ex ebore, Mart. *égetett elefántsont*; gebranntes Elfenbein.

Spŏdos, i, f. 2. idem, Plin.

Spŏlētium, v. Spoletum, i, n. 2. urbs

Umbriae. Hinc: Spoletinus, a, um, illuc pertinens. Cic. Spoletini, Liv. incolae ejusdem urbis.

Spŏlĭārĭum, ii, n. 2. *zsiványtanya, zsiványbarlang*; ein Raubnest, eine Mördergrube. Plin. 2) *vetkeződ szoba a' fördőházánál*; die Ausziehstube bey einem Bade. Isid. 3) locus in ludo, ubi gladiatorum vestes et ornamenta servabantur. Lampr.

Spŏlĭātĭo, ōnis, f. 3. (spolio) e. gr. sacrorum, Liv. *fosztás, megfosztás, prédálás, ragadozás*; die Beraubung, Plünderung.

Spŏlĭātor, ōris, m. 3. *fosztó, prédáló, ragadozó, dúló*; ein Berauber, Plünderer. Cic. Liv.

Spŏlĭātrix, īcis, f. 3. *fosztó, v. ragadozó (asszony, v. leány)*; eine Beraubeinn, Plünderinn. Cic.

Spŏlĭātus, a, um, *megfosztott, rabolt, prédált*; beraubt, geplündert. Spoliatus ante omnia est restituendus, JCt.

Spŏlĭo, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. hominem, Cic. *levetkeztetni*; einen ausziehen, entkleiden. 2) e. gr. aliquem argento, Idem. fana, Cic. *megfosztani, kirabolni, v. prédálni*; berauben, plündern. e. gr. aliquem vita, Virg. *megölni, élettől megfosztani*; tödten, des Lebens berauben. Nihil illo regno spoliatius, nihil egentius, Cic. *szegényebb*; armseliger.

Spŏlĭum, ii, n. 2. e. gr. leonis, Ovid. pecudis, Idem. *állatnak levont, v. levetett bőre*; die abgezogene oder abgelegte Haut eines Thieres. 2) *a' mit a' Római katona az ütközetben megölt ellenségtől elvett, különösen annak fegyvere*; was der römische Soldat dem im Treffen erlegten Feinde abnahm, besonders Waffen. Spoli - opima, Liv. *hadvezértől elvett fegyver*; die einem Feldherren abgenommene Rüstung. 3) Trop. *győzedelem*; der Sieg. Spolia ampla referre, Virg. *valamelly fejérszemélyen győzedelmeskedni, az az: szerelmessé tenni*; ein Frauenzimmer besiegen, i. e. verliebt machen. 4) *minden a' mit mástól elragadoz az ember, ragadomány, préda*; alles, was man Jemanden raubt oder abnimmt, der Raub, die Beute. Aliorum spoliis nostras facultates augeamus, Cic.

e. gr. mendici, Petr. *koldúskőntős*; ein Bettlerskleid.

Sponda, ae, f. 1. *ágynak, nyoszolyának, kanapénak, v. más fekvő helynek pöltsa, v. allya*; das Gestell oder Fußgestell eines Bettes, Canapees oder sonstigen Lagerstätte. Sponda pedibusque salignis, Ovid. 2) *nyoszolya, ágyfa*; ein Spanbett, Bettbank. Suet. Virg. 3) *az egész ágy*; das ganze Bett. Hor. Ovid. e. gr. interior, i. e. pars interior spondae, Mart. 4) e. gr. aurea, Virg. *fekvő, v. ülő hosszú pad, v. lótza, kanapé, törökkanapé, szófa, nyugvóágy*; eine lange Bank zum Liegen oder Sitzen, Canapee, Sopha, Ruhebette. 5) *koporsóvivő, Szent-Mihály lova*; die Bahre, Todtenbahre. Mart.

Spondaeus, i. q. Spondeus.

Spondăĭcus, a, um, pedibus Spondeis constans. Prisc.

Spondālĭa, v. Spondaulĭa et Spondiālĭa, um, n. plur. *áldozatkori énekek*; Opfergesänge.

Spondĕo, spŏpondi, (Obs. spepondi, Gell.) sponsum, ēre, 2. e. gr. alicui aliquid, Cic. *önként fogadni, ígérni, felfogadni*; freywillig versprechen, angeloben. 2) e. gr. pro aliquo, Idem. *kezességet vállalni, kezes lenni*; sich verbürgen, Bürge seyn. 3) e. gr. puellam, Plaut. *el, v. odaígérni, t. i. házasságra*; zur Ehe versprechen. 4) Trop. *bizonyos reménységet nyujtani, v. ígérni*; gewisse Hoffnung geben. Ingenium magnum spondebat virum, Justin. Placidum spondentia sidera, Ovid. Not. spondere sponsionem, Liv. pro: facere.

Spondēum, i, n. 2. *áldozókehely*; ein Opferbecher. Apul.

Spondēus, a, um, libationem concernens, Idem. 2) sc. pes, Cic. *két hosszú szótagból álló versláb*; ein Versglied aus zwey langen Sylben. Cic.

Spondĭālĭa, vide: Spondalia.

Spondĭālis, e, *áldozathoz való, áldozati*; zum Opfer gehörig.

Spondŏgus, i, m. 2. lanugo, quae in rosa silvatica solet nasci. Marc. Emp.

Spondyla, ae, v. Spondyle, es, f. 1. genus serpentis, arborum radicibus noxium. Plin.

Spondylion, v. —um, ii, n. 2. *medvetalpfű*; eine Pflanze, die Bären-

flau, Bärwurst, der Porst. (Heracleum Sphondylium, L.) Plin.

Spŏndylis, is, f. 3. insectum, quod emoriens pessimum foetorem emittit. Hine: Prov. spondylis fugiens pessime pedit, Erasm. *büdös a' bütsüvétele, rosz szagot hágy maga utána*: er nimmt einen stinkenden Abschied, er läßt einen Gestank hinter sich.

Spondylus, i, m. 2. *hátgerénts forgótsontja*; ein Wirbelbein im Rückgrat. Plin. 2) *osztreatsigának és más tsigának húsos része*; ein gewisser fleischiger Theil der Austern und Muscheln. Idem 3) *tüskéstsiga*; die Stachelmuschel. (Spondylus gaederopus, L.) Plin. 4) genus piscis. Idem.

Spongia, ae, f. 1. *spongyia*; der Schwamm. Hinc jocose: Ajax Augusti in spongiam incubuit, Svet. *az Augusztus Ájax nevű szomorújátékja a' spongyia préddjává lett, az az: semmi sem lett belőle*; der Ajax des Augusti, die Tragödie, ist ein Raub des Schwammes geworden, d. i. er hat sie cassirt. 2) *tsipkerózsagomba*; der Rosenschwamm, Schlafapfel. Plin. 3) spongiae; *némely növevények gyökere, p. o. a' spárgáé, v. nyúláränyéke*; die Wurzeln mancher Gewächse, z. B. des Spargels, Idem. 4) *spongyiakő*; der Schwammstein. Vitr. 5) massa prius liquati ferri postea indurati, Plin. 6) id. q. coosetva, Idem.

Spongio, āre, 1. *spongyiával meg, v. letörleni*; mit dem Schwamme abwischen. Aple.

Spongiŏla, ae, f. 1. Dim. *spongyidtska*; ein Schwämmchen. Colum. 2) *tsipkerózsagomba*; ein Schlafapfel, Rosenschwamm. Plin. 3) *spárgagyökér*; die Wurzel des Spargels.

Spongiŏlus, i, m. 2. Dim. *kutsmagomba, szömörtsökgomba*; die Morchel. Apie.

Spongiōsus, a, um, e. gr. pulmo, Cels. pumex, Plin. *ollyan mint a' spongyia, lyukatsos*; schwammig, porös.

Spongites, ae, m. sc. lapis, v. Spongītis, idis, f. 3. sc. gemma; *spongyiakő*: ein Schwammstein.

Spongĭzo, āre, 1. l. q. Spongio. Aple.

Spongos, i, m. 2. *vad tök neme*; eine Art von wilden Kürbsen. Plin.

Spons, tis, f. 3. *akarat, hajlandóság, tetszés, szabad akarat*; der Wille, Trieb, Willkühr. Occurit tantum, Geo. et Abl. e. gr. sponte Antonii, Tac. Tua sponte facere, Cic. Sua sponte et voluntate fecissent, Idem. Mea sponte feceram, Cic. Non sponte sequor, Virg. Homo qui suae sponte is est, Cels. *az az: maga ura*; i. e. sein eigener Herr. Cytisus suae spontis, Colum. *az az: magától nővő (mag nélkül)*; i. e. von selbst wachsend (ohne Samen). Aqua suae spontis, Idem. *az az: magától folyó*; i. e. von selbst hinfließend.

Sponsa, ae, f. 1. (spondeo) *menyasszony*; die Braut. Ter. 2) *menyasszony pénze*; das Geld welches der Braut gehöret. Varr.

Sponsālia, ōrum, n. plur. *eljegyzés, kézfogás*; die Verlobung. 2) *kézfogási vendégség*; ein Gastmahl das bey der Verlobung gegeben wird. Sponsalia Crassipedi dedi, cui convivio Quintus tuus defuit, ap. Cic. 3) *jegybeli ajándékok, jegy*; Verlobungsgeschenke. Cod. Just.

Sponsālicius, v. —itius, a, um, (sponsalia) e. gr. arrha, Cod. Just. *eljegyzést, v. kézfogást illető, eljegyzési, kézfogási*; die Verlobung betreffend.

Sponsālis, e, (sponsus) idem. Varr. Sidon.

Sponsālitius, a, um, vide: Sponsalicius.

Sponsio, ōnis, f. 3. e. gr. voti, Cic. *forma szerént való ígéret, fogadás, fogadástétel*; die förmliche, feyerliche Versprechung, Angelobung, das Gelübde. 2) *kezesség, szavatosság*; die Bürgschaft. Idem. 3) *bizonyos pénz lefizetésének ígérése a' per elvesztése után*; das Versprechen ein gewisses Geld zu erlegen, wenn man den Proceß verliert. 4) *fogadás*; das Wetten. Sponsionem cum aliquo facere, Plaut. *valakivel fogadni*; mit einem Wetten. 5) *menyegző ajándék*; das Ehegeld.

Sponsiuncŭla, ae, f. 1. Dim. i. q. sponsio, Petron.

Sponso, āre, 1. *jegyre lépni, férjhez menni*; Verlobniß machen, sich verloben. Pandect. 2) *férjhez ígérő*; eine zur Ehe versprechen. Plaut.

Sponsor, ōris, m. 3. *kezes*; der Bürge. 2) *leányát férjhez ígérő*; der seine Tochter zur Ehe verspricht. Ovid.

Sponsus, a, um, *férjhez ígért, eljegyzett*; veesprochen, verlobet. Tert.

Sponsus, i, m. 2. *vőlegény*; der Bräutigam. Cic. 2) *leánynéző, kérő*; der Frever. Hor.

Sponsus, us, m. 4. *a' leánynak férjhezígérése, kézfogás*; feveeliches Verspeechen, die Angelobung, die Tochter einem zu geben. Varr. 2) *kezesség*; die Bürgschaft. Phaedr.

Spontālis, e, i. q. spontaneus, Apul.

Spontāliter, Adv. *önként, magától*; freywillig, von selbst. Sidon.

Spontānĕe, Adv. idem. Hieron.

Spontānĕus, a, um, v. gr. motus, Sen. *önkéntvaló, önkényes, önkénti*; von selbst geschehend, freywillig.

Sponte, Abl. ab. Inus. Spons; *önként, magától*; freywillig. Sponte tua facis, Nep. 2) homo suae spontis, Cels. *szabad ember*; ein freyer Mensch. 3) herba suae spontis, Colum. *ollyan növevény, melly magába terem*; ein Kraut das von sich selbst wächst. 4) sua sponte, Cic. *maga fejétől, maga szabad tetszése szerént*; eigenmächtig, willkührlich.

Spontīvus, a, um, *önkéntvaló*; freywillig. Solin.

Spŏrădes, um, insulae in Archipelago dispersae, Mela.

Spŏrădĭcus, a, um, *széllyelszórt*; zerstreuet. Non.

Sporta, ae, f. 1. *font kosár, karabó*; ein geflochtener Korb, Colum.

Sportella, ae, f. 1. *kosárka, kis kosár, kaska*; ein Körbchen. Suet. 2) *a' vendégség után kosárkákba elrakott maradék ételek*; was von einer Gasterey überblieb, und in Körbchen nach Hause getragen wurde.

Sportŭla, ae, f. 1. *kosárka, kaska*; ein Körbchen. Plaut. 2) *a' vendégségből kosárkákba hazavitt maradék*; was man von einer Gastrrey in Körbchen nach Hause teng. Cic. 3) *ajándék, akármelly maradékból kiosztott ajándék*; ein Geschenk, eine Sportel. Plin. Ep.

Sprētio, ōnis, f. 3. *megvetés, valaminek megvetése, fel se vevése, v. megútálása*; Verschmähung, Verachtung. Liv.

Sprētor, ōris, m. 3 *valamit megvető*; Verschmäher, Verachter. Ovid.

Sprētus, a, um, *megvetett, megútált*; verschmähet, verachtet.

Sprētus, us, m. 4. *megvetés, megútálás*; die Verschmähung, Verachtung. Apul.

Spūma, ae, f. 1. *tajték, hab*; der Schaum, Gäscht. Virg. Spumas agere in ore, Cic. *tajtékzani*; schäumen.

Spūmābundus, a, um, *tajtékzó*; schäumend. Apul.

Spūmātus, us, m. 4. *tajtékzás, habzás, tajték*; das Schäumen, der Schaum. Stat.

Spūmesco, ĕre, 3. *tajtékzani, habzani*; schäumend werden, anfangen zu schäumen. Ovid.

Spūmĕus, a, um, *tajtékos, tajtékzó*; voll Schaum, schäumend. Virg. 2) *habforma, ollyan mit a' hab, v. tajték*; Schaume ähnlich, aussehend wie Schaum. Plin.

Spūmĭdus, a, um, *tajtékos*; voll Schaum, schäumend, schäumig. Apul.

Spūmĭfer, a, um, *tajtékzó*: Schaum bey sich tragend, schäumend. Ovid.

Spūmĭgĕna, ae, c. 1. *tajtékból lett*; aus Schaum geboren. Mart. Cap.

Spūmĭger, a, um, *tajtékzó, habzó*; Schaum bey sich führend, schäumend. Manil.

Spūmo, āvi, ātum, āre, 1. *felhabozni, habot tsinálni, habzóvá tenni*; schäumend machen, mit Schaum bedecken. Cic. 2) Intransit. *habzani, tajtékzani*; schäumen, Schaum von sich geben. Virg.

Spūmōsus, a, um, *tajtékos*; voll Schaum, schäumend. Ovid. 2) Trop. *dagályos*; strotzend, schwülstig. Pers.

Spŭo, ŭi, ūtum, ĕre, 3. *köpni, pökni*; speyen, spucken. Plin. 2) v. gr. terram, Virg. *kiköpni, kipökni*; ausspeyen, ausspucken.

Spurcāmen, ĭnis, n. 3. *undokság*; der Unflath. Prud.

Spurce, Adv. *undokúl, tisztátalanúl*; unfläthig, säuisch, uneein. Colum. 2) *rútúl, otsmányúl*; garstig, häßlich. Cic. spurcius, Cato. spurcissime, Cic.

Spurcĭdĭcus, a, um, *otsmány, v. trágár beszédű*; garstige Reden führend. Plaut.

Spurcĭfĭcus, a, um, *otsmány*; säuisch, garstig. Plaut.

Spurcĭlŏquium, ii, n. 2. *otsmány beszéd*; garstiges Reden. Tert.

Spurcĭtĭa, ae, f. 1. et Spurcĭties, ēi, f. 5. *undokság, otsmányság*; der Unflath. Colum. 2) *tisztátalanság*; die Unreinigkeit. Varr.

Spurco, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. aquam, Plaut *felzavarni*, *elmotskolni*; besudeln, verunreinigen.

Spurcus, a, um, *tisztátalan*, *undok*, *otsmány*; unrein, unflätbig, garstig. Ca ull. 2) *rút*, *otsmány*; häßlich, garstig. Cic. 3) v. gr. tempestas, Cic. *rút*, *rossz*, *fertelmes*; häßlich, garstig, schlecht. Comp. spurcior, Sup. spurcissimus. Cic.

Spurinna, ae, m. 1. Nom. pr. auguris. Cic.

Spŭrĭus, a, um, *fattyú*, *nem törvényes ágyból származott*; von unechter Geburt, unehelich. 2) Trop. v. gr. versus, Auson. *ál*, *feltserélt*, *meghamisított*; unecht, untergeschoben, verfälscht.

Spŭrius, ii, m. 2. *fattyú gyermek*; ein Hurenkind, uneheliches Kind. Plaut.

Spūtāmen, inis, n. 2. *köp*, *nyál*; der Speichel. Prud.

Spūtāmentum, i, n. 2. idem. Tertull.

Spūtātilicius, a, um, *megköpni való*; verspeyenswürdig. Cic.

Spūtātor, ōris, m. 3. *köpködő*; ein Speyer. Plaut.

Spūtisma, atis, n 3 *köpés*, *köpködés*; das Speyen, Spucken. Vitruv.

Spūto, āre, 1. *köpködni*, *köpdösni*; speyen, ausspeyen. Sangvinem sputare, Plaut. *vért köpni*; Blut speyen oder auswerfen.

Spūtum, i, n. 2. *köp*, *nyál*; der Speichel. Cels.

Spūtus, us, m. 4. *köpés*; das Speyen. Coel. Aur. 2) *köp*, *nyál*; der Speichel. Colum.

Squālens, tis, o. *otsmány*, *rút*; garstig, scheußlich. Virg. 2) v. gr. telum veneno, Ovid. *tellyes*; voll. 3) *tsillámló*, *fényló*; schimmernd, glänzend. Virg. Comp. squalentior, Sup. squalentissimus. Cic.

Squālentia, ae, f. 1. *undokság*, *otsmányság*; Unflath, Schmutz. Tert.

Squālĕo, v. Squalleo, ui, ēre, 2. *motskos*, *otsmány lenni*; schmutzig, häßlich seyn. Ovid. 2) rubigine squalere, Quint. *rozsdás lenni*; verrostet seyn. 3) *aldvaló szurtos ruhában* v. *köntösben járni*; in schlechten elenden Kleidern einhergehen. Cic. 4) *elszáradt*, *elsatnyúlt lenni*: verdorrt, wüste seyn. Arva squalent, Virg. 5) *fényleni*, *tsillámlani*; glänzen, schimmern. Virg.

Squāles, is, f. 3 *tisztátalanság*, *szenny*, *otsmányság*; die Unreinigkeit, Schmutz, garstige oder ungeschmückte Beschaffenheit. Varr.

Squālide, Adv. *motskosan*, *otsmányúl*; schmutzig, garstig. Cic.

Squāliditas, ātis, f. 3. *motsok*, *szenny*, *rútság*, *otsmányság*; der Schmutz, die Unsauberkeit, der Unflath. Amm.

Squālidus, v. Squallidus, a, um, *motskos*, *tisztátalan*, *otsmány*, *rút*, *szurtos*; schmutzig, unsauber, unreinlich, garstig, unflätbig. Ovid. 2) v. gr. aurum, Gell. *fényló*, *fenyes*; schimmernd, glänzend.

Squālitas, ātis, f. 3. i. q. squalor, Acc.

Squālitūdo, inis, f. 3. i. q. squalor, Acc.

Squālor, vel Squallor, ōris, m. 3. *motsok*, *szenny*, *tisztátalanság*; der Schmutz, die Unreinigkeit. Liv. 2) *öltözetbéli szurtosság*, *nyomorúság*; der Schmutz im Anzuge, ein elendes Leben. 3) *darabosság*, *durvaság*; die Rauhigkeit. Lucr. 4) *penész*; der Schimmel. Squalore sordidus, Cic. *penészes*; schimmelig.

Squālus, a, um, id. qu. squalidus, Enn.

Squālus, i, m. 2. *tengeri ebhal*; der Meersaufisch. Ovid.

Squāma, ae, f. 1. *pikkely*, *halhéj*, *p. o. halnak*, *kígyónak 's a' t. pikkelye*; die Schuppe, z. B. der Fische, Schlangen. Cic. et Virg. 2) *akármelly pikkelyforma boriték*, *p. o. a' pántzélon*, *fenyőtobozon*, *'s a' t.* alles was schuppenförmig ist. Plin. 3) pro: piscis, Juven.

Squāmātim, Adv. *pikkelyenként*; schuppenweise. Plin.

Squāmātus, a, um, *pikkelyes*; beschuppet. Tert.

Squāmĕus, a, um, *pikkelyes*, *pikkelyekkel rakott*; voll Schuppen. Virg.

Squāmĭfer, a, um, *pikkelyes*; schuppig. Senec.

Squāmĭger, a, um, *pikkelyhordozó*, *pikkelyes*; Schuppen führend, schuppig. Ovid.

Squāmo, āvi, ātum, āre, 1. *megpikkelyezni*; schuppig machen, mit Schuppen besetzen. Tert.

Squāmōsus, a, um, v. gr. draco, Virg. *pikkelyes*; voll Schuppen, schuppig. 2) v. gr. lingva, Lucan. *darabos*, *éles*; rauh, scharf.

Squāmŭla, ae, f. 1. *pikkelyke*; eine kleine Schuppe, Schuppchen. Cels.

Squarrōsus, a, um, *darabos*, *éles*, *tse-*

repes bőrű, v. *szinű*; mit schuppiger Haut überzogen, rauh, geindig. Lucil.

Squătina, ae, f. 1. *angyalka*, *egy tengeri hal*; der Engelfisch, Meerengel. Plin.

Squătus, i, m. v. i. q. Squatina, Plin.

Squilla, vel Scilla, ae, f. 1. *tsilla*, *tengeri hagyma*; die Meerzwiebel. Plin.

Squinanthos, v. Squinanthum, i, n. 2. *tevetsdté*; das Kameelheu, Kameelstroh. Pallad.

St! Interj. *ha! hallga! psst!* st! stille! Ter.

Stăbiae, arum, f. pl. urbs Campaniae, Hinc: Stabianus, a, um, Cic. i. e. ex v. in hac urbe.

Stăbĭlimen, ĭnis, n. 3. et Stabilimentum, i, n. 2. *megerősités*, *megerősitő eszköz*, *erősség*; Befestigungsmittel, Befestigung. Cic.

Stăbĭlimentum, i, n. 2. vide: stabilimen, Plaut.

Stăbĭlio, ivi, itum, īre, 4. v. gr. stipites, Caes. dentes, Plin. *megerősitni*, *állandóvá tenni*; befestigen, fest machen. Rempublicam stabilire, Cic. *állandó*, v. *tartós lábra állitni a' köztársaságot*; den Staat dauerhaft machen.

Stăbĭlis, e, v. gr. pugna, Liv. domus, Plaut. *állandó*, *tartós*, *erős*; fest, fest stehend, nicht wankend. 2) Trop. v. gr. amicus, Cic. sedes, Cic. imperium, Tac. *állandó*, *állhatatos*, *maradandó*, *tartós*; fest, standhaft, dauerhaft. 3) *meghatározott*; beschlossen, Plaut. 4) bona stabilia, Plaut. *fekvő jószág*; unbewegliche Güter. Comp. stabilior, Sup. stabilissimus, Cato.

Stăbĭlĭtas, ātis, f. 3. *állhatatosság*; die Standhaftigkeit, Festigkeit. Plin. 2) v. gr. amicitiae, fortunae, Cic. *állandóság*; die Standhaftigkeit, Unveränderlichkeit.

Stăbĭlĭter, Adv. *állandóúl*, *tartósan*; fest, standhaft, dauerhaft. Vitr. stabilius, Sueton.

Stăbĭlītor, ōris, m. 3. *megerősitő*; ein Befestiger. Senec.

Stăbĭlītus, a, um, *megállitott*, *megerősitett*; befestiget. Lucr.

Stăbŭlārius, ĭi, m. 2. *lovászinas*; ein Stallknecht. Colum. 2) *fogadós*; der Gastwirth. Sen.

Stăbŭlātĭo, ōnis, f. 3. *istállóba való állása a' marhának*, *istálló*, *állás*; der Aufenthalt des Viehes, Ort, wo das Vieh steht. Colum.

Stăbŭlo, āre, 1. *istállóba kötni*, *jászolra kötni*; stallen, in den Stall stellen. Varr. 2) *istállóban állani*; im Stalle stehen. Virg.

Stăbŭlor, ātus sum, āri, Dep. 1. *ólban vagy istállóban lenni*, v. *bekötve állani*; im Stalle stehen.

Stăbŭlum, i, n. 2. *tanya*, *pásztorok tanyája*; der Aufenthalt oder Wohnung für Hirten. Plaut. 2) *vendégfogadó*, *kortsma*; ein Gasthof, ein Wirthshaus. Plaut. 3) *istálló*, *ól*, *tanya*; ein Viehstall, Stall, Aufenthalt für Thiere. Virg.

Stăchys, yos, f. 3. *hunnyász*; Roßpoley. Plin.

Stacta, ae, et Stacte, es, f. 1. *mirrhanedv*; Myrrhenöhl, Myrrhensaft, Myrrhenharz. Lucr.

Stădĭālis, e, *egy pályányi*; ein Stadium betragend. Non.

Stădĭātus, a, um, *pályás*; mit einer Laufbahn versehen. Vitr.

Stădĭodrŏmus, i, m. 2. *pályafutó*; ein Wettläufer in der Laufbahn. Plin.

Stădĭum, ĭi, n. 2. *pálya*, *pályafutás útja*, *melly az Olimpiai pályafutó helyen 600 lábnyi volt*; die Rennbahn, Laufbahn von 600 Fuß. 2) *akármelly út vagy távolyság*, *melly 125 lépésnyi volt*; das Maß jedes Raumes von hundert und fünf und zwanzig Schritten. Sex stadia, Cic. 3) Trop. v. gr. artis, Auct. ad Her. *pálya*; die Laufbahn.

Stăgīra, ōrum, n. pl. urbs Macedoniae, locus natalis Aristotelis. Hinc. Stagirites, ae, m. 1. i. e. Aristoteles, Cic.

Stagnans, tis, o. *kidradt*, *kidradó*; überlaufend. 2) v. gr. aqua, lacus, Plin. *álló*; stillstehend.

Stagnātĭlis, e, v. gr. piscis, Plin. *tói*, *tóból való*, *tóban lakó*; in oder aus dem See oder stehenden Wasser, dahin gehörig.

Stagnātus, a, um, *vízárja áltál elboritott*; mit Wasser überschwemmet. Colum. 2) *megtzinezett*; verzinnt. Plin.

Stagnensis, e, pro: stagnatilis, August.

Stagnĕus, a, um, pro: stanneus, Colum.

Stagninus, a, um, v. gr. color, Front. *állóvizhez hasonló*, v. *abból való*; stehendem Wasser ähnlich, oder vom stehenden Wasser.

Stagno, āvi, ātum, āre, 1. *állóvíz*, v. *tó módjára kiáradni*, *tavat tsinálni*; ein See oder stehendes Wasser seyn, austreten. Ubi aquae evagatae stagnant, Plin. 2) *elboritni*, *eláraszstani*; überschwemmen. Tiberis plana urbis stagnaverat, Tacit. 3) *állandóva tenni*, *megerősitni*; stehend machen, befestigen, verwahren. Se adversus insidias stagnare, Veget. 4) *megtsinesni*: verzinnen. Plin.

Stagnōsus, a, um, *motsáros*, *potsolyás*, *tavas*; voll Pfützen oder von stehenden Gewässern. Apul.

Stagnum, i, n. 2. *állóviz*, *vizállás*, *tó*, *motsár*, *potsolya*: jedes stehende Wasser, das keinen Abfluß hat, als See, Teich, Pfütze eines ausgetretenen Flusses. Cic. Liv. Horat. 2) ap. poëtas; *víz*, *vizek*; Gewässer überhaupt. Virg. 3) *vízárok*, *tsatorna*; Wassergraben, Canal. Ovid.

Stăgŏnĭas, ae, m. 1. *darabos temjén*; Tropfweihrauch. Plin.

Stăgŏnītis, ĭdis, f. 3. *gálbantsipa*; Galbanharz. Plin.

Stălactĭcus, a, um, *letsepegő*; abträufelnd. Gloss.

Stălactītes, ae, m. 1. *tsepegőkő*; der Tropfstein, Wallstein. Boeth.

Stălagmĭas, ae, m. 1. *tiszta gálitz*, v. *gálitzkő*, *tseppes gálitz*; der Tropfen-Vitriol. Plin.

Stălagmĭum, ĭi, n. 2. *hosszszúkás fülönfüggő*; länglichtes Ohrgehänge. Plaut.

Stāmen, ĭnis, n. 3. *mellyékfonál*; der Grundfaden oder die Grundfäden beym Weben, Webezettel, Werfte, Aufzug, Kette genannt. 2) *akármelly fonal*, *szálfonal*; jeder Faden. Stamina ducere, vel torquere, Ovid. *fonni*, *fonalat ereszteni*; spinnen. 3) *fonalforma szál*, *rost*; der Faden, die Faser. Plin. 4) *faszálkái vagy erei*; die Striemen im Holze. Plin. 5) *a' lant húrjai*; die Saiten auf der Leyer. 6) *hím*, *vagy himszál a' virágban*; der Staubfaden, die Staubwäge. Botan.

Stāmĭnātus, a, um, *font*; gesponnen. 2) *szőtt*; gewirkt. Petr.

Stāmĭnĕus, a, um, e gr. rota, Prop. *fonalból*, v. *szálakból álló*, *fonal*; aus Fäden, voll Fäden. 2) e. gr. vena ligni, Plin. *rostos*, *fonalhoz hasonló*; faserig, den Fäden ähnlich.

Stamniātus, a, um, i. q. Staminatus.

Stannārius, ĭi, m. 2. sc. faber, *tsínes*, *tsínöntő*; ein Zinngießer. Gloss.

Stannĕus, a, um, e. gr. pyxis, Plin. *tsinből való*, *tsín*; zinnern.

Stanno, āre, 1. *tsinnel béfuttatni*; überzinnen. Colum.

Stannum, i, n. 2. *tsín*; das Zinn. Plin. (antiquis mixtura ex argento et plumbo).

Stăpēda, et Stapia, ae, f. 1. *kengyel*, *kengyelvas*; ein Steigbügel. Vet. Inscrip.

Stăpes, ēdis, m. 3. idem. 2) *hallást előmozdító tsontotska a' fülben*; ein Beinchen in dem Ohre, welches das Hören befördert. Med.

Stăphis, ĭdis, f. 3. *méregölő sarkvirág*; Läusekraut. Plin. Dicitur etiam: staphis agria, Pallad.

Stăphylīnus, v. —os, i, c. 2. *pasztervák neme*; eine Art Pastinak. Plin.

Stăphylŏdendron, i, n. 2. *pisztátzfa*; der Pimpernußbaum. (Staphylea pinnata, L.) Plin.

Stăphylōma, ătis, n. 3. *szőlőszem*, e. *szőlőmag forma hiba a' szemben*; ein Fehler des Auges in Gestalt einer Weinbeere oder eines Weinbeerkerns. Veget.

Stapia, ae, vide: Stapeda.

Stăpŭlae, ārum, f. plur. *portékák lerakókelye*: ein Stapel, eine Niederlage der Waaren. Jus stapularum, JCt. *lerakatáshoz való jussa némely városoknak*, *melly szerént az általmenő portékák a' közönséges vásárlás végett bizonyos ideig megállittatnak*: eine Stapel- oder Niederlagsgerechtigkeit, ein gewisses Vorrecht einiger Städte, vermöge dessen alle daselbst durchgehende Waaren vorher auf eine gewisse Zeit daselbst niedergelegt, und zum öffentlichen Verkaufe feilgebothen werden müssen.

Stăta, ae, f. 1. v. Stata Mater, dea sic dicta, Fest.

Stătānus, a, um, e. gr. vinum, Plin. *igen jó féle bor neme Olaszországban*: eine vortreffliche Art Wein in Italien. 2) Subst. Statanus et Statulinus, v. Statilinus, i, m. 2. deus, praeses puerilitatis, ubi primum stare et incedere infantes inciperent, Varr.

Stătārius, a, um, (sto) e. gr. prandium, Mamert. *állva eső*, *történő*, v. *végbe menő*; im Stehen geschehend. 2)

álló, helyben álló; wo an einem Orte steht. 3) e. gr. miles, Liv. *őrizet-seregbéli katona*; ein Soldat von der Garnison 3) e. gr. comoedia, Ter. *azaz*: *szelíd és tsendes foglalatú*; d. i. sanften und ruhigen Inhalts. Talis comoediae actor vocatur: statarius. 4) e. gr. orator, Cic. *tsendes magaviseletű, nem tüzeskedő*; der ruhig auf seinem Orte steht, nicht affectvoll. 5) e. gr. jus, JCt. *álló törvény*, *kurta törvény*; stehendes Gericht.

Stătasso, āre, 3. *megállítni*, *megerősítni*; stehend machen, befestigen. Cic.

Stăter, ēris, m. 3. moneta hebraica quatuor drachmarum, v. denariorum. Hier.

Stătēra, ae, f. 1. *serpenyős, és serpenyőtlen font*; die Wage, sowohl mit als ohne Wagschalen. e. gr. aurificis, Cic. v. auraria, Varr. *aranymérték*; eine Goldwage. 2) *betsű, valaminek betse*; der Werth einer Sache. Plin. 3) *mérőserpenyő kerestigdja*; die Wage (jugum an der Wage). Stat. 4) *bizonyos evőedény*; gewisse Speisegeschirre. Plin.

Stathmus, i, m. 2. *istálló, ól*; ein Stall. Gloss. 2) *szállás*; eine Herberge. Idem.

Stătice, es, f. 1. *gombos lelleg*; eine adsteingierende Pflanze. Plin. (Statice Armeria L.) 2) *testek nehézségéről szólló tudomány*; die Wissenschaft von der Schwere der Körper. Mathem.

Stătĭcŭlum, i, n. 2. *függőszekér, hintó*; ein hangender Wagen, eine Kutsche. Plin. 2) *gyalog hintó*; eine Sänfte. Macr. 3) *kép*; ein Bild, eine Statue. Plin.

Stătĭcŭlus, i, m. 2. *tsendes tánts neme*; eine Art sanften Tanzes. Plaut.

Statiellae aquae, urbs Liguriae. Hinc: Statiellates, Liv. et Statielleuses, Cic. incolae ejusdem.

Stătĭlĭnus, vide: Statanus.

Stătim, Adv. *mindjárt, egyszerre, legottan, ottan, tüstént, menten*; alsobald, sogleich, auf der Stelle. Cic. Caes. 2) *mihelyt tsak*; sobald als. Cic. 3) e. gr. rem gerere, Plaut. *állva, állóhelyben*; stehend. 4) *állandóúl, szűntelen, mindég*; beständig. Talenta bina statim capiebat, Ter.

Stătĭna, ae, f. 1. dea, quae infanti praeerat, Tert.

Stătĭo, ōnis, f. 3. (sto) e. gr. terrae, Manil. planetae, Astron. *állás, egyhelyben állás, veszteg állás*; das Stehen, Stillstehen, Feststehen. 2) *hajóállás, révpart*; Standort der Schiffe. Liv. 3) *strázsa, őrizet*; eine Schildwache. Stationem habere, Idem. *strázsán lenni*; Wache halten. 4) *hivatal*; der Beruf. In statione sua manere, Cic. 5) *imádkozás helye*; ein Ort, wo die Leute zusammen zu kommen pflegen, ihr Gebeth zu verrichten. Tert. 6) *szállás*; die Herberge. In arce Athenis statio mea nunc placet, Cic. 7) *fetsegőhely, útszán, v. útszapadokon*; ein Ort, wo Leute sitzen oder stehen, um zu schwatzen, z. B. auf der Gasse, Gassenbänken 2c. Pand. 8) *városok követeinek összejövetelek helye*; ein Ort, wo die Gesandten der Städte zusammen kommen. Plin. 9) *marhaállás, ól, istálló*; Standort des Viehes, ein Stall. Pand. 10) *postahely, postaállás*; eine Poststation. Inript. 11) *rend*; die Ordnung. Comas ponere in statione, Ovid.

Stătĭōnālis, e, e. gr. stella Martis, Plin. *álló, egy helyben, v. veszteg álló*; still stehend. 2) *állandó*; standhaft. Idem.

Stătĭōnārius, a, um, *állást, v. állóhelyet illető*; das Stillestehen oder den Standort betreffend. e. gr. miles, Pand. *őrálló, v. őrizet-seregbeli*; der auf Posten ist, oder in Garnison liegt. Stationarii, Cod. Theod. *postamesterek*; Postmeister.

Stătĭōton, i, n. 2. *bábakaláts*; die Eberwurz. Apul.

Stătĭuncŭla, ae, f. 1. Dim. *álló, v. faragott képetske*; eine kleine Statue. Petr.

Stătius, ii, m. 2. nomen Romanum, Gell.

Stătiva, ōrum, n. plur. *nyugvó, álló, v. állandó helye a' tábornak*; ein Standlager. Liv. 2) *hajóállás, rév, révpart*; Standort der Schiffe. Etiam: stativae, arum, f.

Stătīvus, a, um, e. gr. aqua, Varr. *álló, rendes helyben álló*; stehend, stillstehend. e. gr. praesidium, Cic. *állandó őrizet-sereg*; eine beständige Garnison.

Stătōnia, ae, f. 1. urbs Etruriae, Plin.

Stător, ōris, m. 3. cognomen Jovis apud Romanos, Sen. 2) *szolga, vdrosszolga, porosszló*; Aufwärter, Bedienter, besonders bey obrigkeitlichen Personen. Cic.

Stătŭa, ae, f. 1. *dllo, v. faragott kép, öntött kép, osslopkép, bálvány*; eine Statue, gegossene Bildsäule. Statuam alicui ponere, v. statuere, Cic. v. constituere, Nep.

Stătŭāria, ae, f. 1. *képfaragás mestersége*; die Bildhauerkunst. Plin.

Stătŭārius, ii, m. 2. *osslopképöntő, bálványöntő*; ein Bildgießer. Plin. 2) *képfaragó*; ein Bildhauer. Quint.

Stătŭārius, a, um, *képfaragáshoz való*; zum Bildhauen gehörig. e. gr. ars, Plin. i. q. Statuaria.

Stătŭliber, i, m. 2. Stătŭlībĕra, ae, f. 1. *rabszolga, v. rabszolgáló, ki csak kevés időre nyert szabadságot*; ein Sclav (Sclavinn) der (die) nur auf gewisse Zeit die Freyheit erhalten. Pand.

Statulinus, vida; Statanus.

Stătŭmāria, ae, f. 1. i. q. proserpinaca, Apul.

Stătūmen, ĭnis, n. 3. (statuo) *támass, szőlőkaró*; eine Stütze, ein Weinpfahl. Colum. 2) Statumina, *hajlások, hajóbordák, azon görbe fák, mellyekhez az oldaldeszkák szegeztetnek*; die Rippen der Schiffe, i. e. die krummen Hölzer, woran die Seitenbreter befestiget werden, Caes. 3) *ally, fundamentom*; eine Unterlage, Grundlage. Vitr.

Stătūmĭnātio, ōnis, f. 3. *támasztatás valami alá*; die Unterlage. Vitruv.

Stătūmĭno, āra, 1. v. gr. vineam, Plin. *karózni, karó vagy más támasz által megerősitni*; durch eine Stütze oder Unterlage fest machen.

Stătuncŭla, ae, f. 1. vel Statunculum, i, n. 2. *állóképetske*; eine kleine Statue. Petron.

Stătŭo, ŭi, ūtum, ĕre, 3. v. gr. aliquem ante oculos, Cic. captivos in medio, Liv. *állitni*; machen, daß etwas steht, stehen lassen. 2) v. gr. statuam, Cic. tabernaculum, Nep, regnum, Cic. *feláll*itni, *állitni valahova, tenni, emelni*; setzen, aufrichten, errichten, hinstellen. Exemplum statuere, Ter. *példát adni, mutatni, valakinek megbüntetése által másoknak*; ein Exempel geben oder statuiren. 3) v. gr. urbem, Virg. aras, Ovid. *épitni*; erbauen. 4) v. gr. tempus colloquio, Liv. pretium rei, Ter. *meghatározni, szabni, megállitni*; festsetzen, bestimmen. In aliquem aliquid gravius statuere, Caes. Vix statuere apud animum possum, utrum, etc. Liv. *nehezen tudom magamat meghatározni, 's a' t.* ich kann nicht entscheiden, u. s. w. Hinc. 5) *feltenni, v. elvégezni magában, magát valamire vagy magába valamit határozni*; bey sich festsetzen, beschließen, den Entschluß fassen, sich vornehmen. Cic. et Nep. 6) *valamit végezni, elvégezni, megállitni, rendelni*; festsetzen, verordnen. Statuitur ne sit Creta provincia, Cic. 7) *azt gondolni, úgy vélekedni, azt tartani*; glauben, dafür halten, meinen. Laudem statuo esse maximam, Cic. Ut mihi statuo, Cic. *a' mint én vélekedem, a' mint én képzelem*; wie ich glaube oder mir vorstelle.

Stătūra, ae, f. 1. v. gr. hominis, Cic. *termet, testállás, nagyság*; die Statur, der Wuchs, Leibesgestalt, Größe. 2) v. gr. arboris, Colum. *nagyság, magasság*; die Größe, Höhe.

Stătus, a, um, *állitott, tett, helyheztett*; gesetzt, gestellt. 2) *megállitott, kiszabott, meghatározott*; festgesetzt. Stati siderum cursus, Cic. 3) *állandó, állhatatos*; standhaft, beständig. 4) stata forma, Gell. *középszerü szépség*; eine mittelmäßige Schönheit.

Stătus, us, m. 4. *állás, valaminek az állása*; das Stehen, die Stellung, die Positur. Status erectus, Cic. *egyenes állás felfelé*; gerades Stehen. 2) *állapot, kar*; der Zustand. In eo statu res meae sunt, Ter. Status incertus ac dubius, Liv. Restituere aliquem in pristinum statum, Cic. Status reipublicae, Cic. 3) *fekvés, állás, helyheztetés*; der Stand, die Lage, Beschaffenheit. Statum mutare, Gell. de statu demovere, Cic. 4) *kar, az az: állapot vagy rang mellyben valaki születik, vagy helyheztetik*; den Stand. Cic. et Pand. Inclyti Status et Ordines! JCt. Hung. *tekintetes Karok és Rendek*; Hochedle Stände, u. s. w. Status Ecclesiasticus, JCt. *Egyházi rend*; der geistliche Stand.

Stătūtĭo, ōnis, f. 3. *odaállitás, felállitás, beállitás, kiállitás*; die Stellung, Hinstellung, Errichtung. Vitruv.

Stătūtum, i, n. 2. *rendelés, szabott törvény*; eine Verordnung, ein Gesetz. Cic.

Stătūtus, a, um, *meghatározott*; bestimmt. Statuta dies, Liv. 2) *meghatároztatott, elvégeztetett*; beschlossen. Cic. 3) *felállitott*; aufgerichtet. Statuti pali, Varr.

Stĕātītes, ae, m. 1. sc. lapis, vel Steatītis, ĭdis, f. 3. sc. gemma, *egy esmeretlen drágakö*; ein uns unbekannter Edelstein. Plin.

Stĕātōma, ătis, n. 3. *szalonnás kelevény*; eine Art Geschwulst, die etwas Fettiges oder gleichsam Talgiges enthält. Cels.

Stĕga, ae, f. 1. *hajófedél*; das Verdeck auf dem Schiffe. Plaut.

Stĕgănŏgrăphĭa, ae, f. 1. *titkos irás mestersége*; die Kunst oder Art, wie man mit verborgener und geheimer Schrift oder Ziffern schreiben soll. Gloss.

Stegnōsis, is, f. 3. *az izzadólyukak összvehúzódása*; die Zusammenziehung der Schweißlöcher. Plin.

Stegnōtĭcus, a, um, *összvehúzó, szoritó*; zusammenziehend, zusammenstopfend. Med.

Stegnus, a, um, *szoritó*; dicht, fest, abstringirend. Plin.

Stēla, ae, v. Stēle, es, f. 1. *ágas*, oszlop; ein Pfeiler, eine Säule. Plin.

Stēlis, ĭdis, f. 3. *fagyöngy*; die Mistel. Plin. (Viscum, L.)

Stella, ae, f. 1. *tsillag, t. i. az égen*; der Stern am Himmel. Cic. Stellae fixae, Ovid. *álló tsillagok*; die Fixsterne. 2) *tsillag, tsillagforma test*; der Stern. Colum. 3) *szemfény*; der Augenstern. Claud. 4) *fény, t. i. a' gyémántnak fénylö pontja*; der Stern oder Schimmer auf den Edelsteinen. 5) *tsillagzat*; das Gestirn. Virg. 6) *tsillaghal*; der Sternfisch. Plin.

Stellans, tis, o. *tsillámló, fénylö*; glänzend, schimmernd. 2) v. gr. coelum, Virg. *tsillagos*; von Sternen glänzend. Virg.

Stellārĭa, ae, f. 1. *tsillagfür*; das Sternkraut. Bot.

Stellāris, e, *tsillagos, tsillagnemü*; sternartig. Macr.

Stellas, ātis, o. vide: Stellatis.

Stellātis, e, v. Stellas, ātis, sc. ager, Cic. ager in Campania.

Stellātūra, ae, f. 1 *elvonás, p. o. a' zsoldból*; die Abkürzung, der Abzug. Spart.

Stellātus, a, um, *tsillagos, tsillagzott*; gestirnt. Claud. 2) *tsillagok közzé számlált*; unter die Sterne versetzt. Cic.

Stellĭfer, a, um, *tsillagot hordozó, tsillagos*; Sterne tragend. Cic.

Stellĭger, a, um, idem. Varr.

Stellĭmĭcans, tis, o. *tsillagos, fénylö, ragyogó*; gestirnt, von Sternen funkelnd. Varr.

Stellĭo, ōnis, m. 3. *gyöngyös gyék, gekkó*; der Geko. (Lacerta gecko L.) 2) Met. *álnok, ravasz ember*; ein listiger ränkevoller Mensch. Apul.

Stellĭōnātus, us, m. 4. *álnok ravaszság*; eine schändliche Betrügerey. Pand.

Stello, āvi, ātum, āre, 1. *tsillagokkal megrakni*; mit Sternen besetzen. Plin. 2) *tsillagokkal megrakva lenni*; mit Sternen besetzt seyn. Cic.

Stemma, ătis, n. 3. *koszorú*; ein Kranz. Prud. 2) *tzimer, familia v. nemzetség tzimere*; das Wappen. Svet. 3) *nemzetség elágazása, v. fája, a' nemzetség törzsökfája*; der Stammbaum, die Ahnentafel, Genealogie, Reihe der Verwandten. Senec.

Stĕna, ōrum, n. pl. *szoros általjárások*; enge Pässe. Liv.

Stĕnŏcŏrĭăsis, is, f. 3. *lovak szembeli nyavalyájok*; eine Augenkrankheit der Pferde. Veget.

Stĕnŏgrăphĭa, ae, f. 1. *sebesirás mestersége*; die Schnellschreibekunst. Gloss.

Stentor, ŏris, m. 3. Nom. pr. viri qui clamando quinquaginta alios simul clamantes superavit. Hor. Hinc. Clamor Stentoreus, Arn. *rettentö nagy kiabálás*; ein fürchterliches Geschrey.

Stĕphănoplŏcos, i, m. 2. *koszorúkötö*; ein Kranzbinder. Plin.

Stĕphănītis, ĭdis, f. 3. vitis species, Plin.

Stĕphănŏmĕlis, planta incerta, Plin.

Stĕphănos, i, m. 2. *koszorú, virágok neve*; Kranz, ist ein Nahme einiger Gewächse. Plin.

Stercŏrārius, a, um, *ganéjhordó*; zum Misttragen dienlich. Varr.

Stercŏrātĭo, ōnis, f. 3. *trágyázás*; die Düngung. Colum.

Stercŏrātus, a, um, *megtrágyázott*, *megganajozott*; gedüngt. Plin.

Stercŏrĕus, a, um, *ganéjból való*, *ganajos*; aus Koth, Mist, kothig. 2) *rút*, *otsmány*; garstig. Plant.

Stercŏro, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. agrum, Cic. *trágyázni*, *megtrágyázni*, *ganajozni*; düngen, oder mit Mist düngen. 2) *a' ganéjt kihányni*; ausmisten. Pandect.

Stercŏrōsus, a, um, v. gr. solum, Colum. *ganajos*, *trágyás*: gedüngt, gut gedüngt. 2) *ganéjjal*, *szeméttel telyes*; voll Mist, voll Unflath. Colum. Comp. -ior, Sup. issimus, Cato.

Stercŭlīnĭum, Stercŭlinum, vide: Sterquilinium.

Stercŭlĭus, Stercŭlus, Stercŭtĭus, v. Stercŭtus, i, m. 2. deus, qui stercorandi agri rationem primus induxit. Lact. (Macrobio cognomen Saturni, Lactantio filius Fauni) Vocatur etiam: Sterces, August.

Stercus, ŏris, n. 3. *ember és állat ganéja*, *ganéjlat*, *trágya*; die Excremente der Menschen und Thiere, Koth, Mist, Dünger. Varr. Hinc, e. gr. curiae, Cic. *tanáts motska*; der Auswurf des Raths. 2) Trop. e. gr. ferri, Scrib. Larg. *salak*; der Schlacken.

Stercŭtĭos, Stercutus, vide: Sterculius.

Stĕrĕlytis, ĭdis, f. 3. *ezüstsalak*, *ezüsttajték*; der Silberschaum. Plin.

Stĕrĕŏbăta, ae, f. 1. *oszloptalp*; ein Postament der Säulen. Vitr. 2) *kőfalfundamentom*; eine Grundmauer. Idem.

Stergēthron, i, n. 2. *fülfű*; die Hauswurz. Plin.

Stĕria, ae, f. 1. urbs in Attica, Plin.

Stĕrĭcŭla, i. q. Sterilicula.

Stĕrigmos, i, m. 2. *bizonyos levegőbeli tüzes tünemény*; eine gewisse feurige Lufterscheinung. Apul.

Stĕrĭlĕfăcio, ĕre, 3. *terméketlenné*, *magtalanná*, *v. meddővé tenni*; unfruchtbar machen. Solin.

Stĕrĭlĕsĭo, ĕri, i. q. sequens. Solin.

Stĕrĭlesco, ĕre, 3. *terméketlenné*, *v. meddővé*, *v. magtalanná lenni*; unfruchtbar werden. Plin.

Stĕrĭlĭcŭla, ae, f. 1. i. e. vulva porcae, quae nondum concepit, Petr.

Stĕrĭlis, e, e. gr. ager, vacca, Virg. herba, Ovid. *terméketlen*, *magtalan*, *meddő*; unfruchtbar. e. gr. vir, Catull. i. e. eunuchus. 2) Trop. e. gr. Februarius, Cic. nummus. Pand. *gyümöltstelen*, *haszon nélkül való*, *hasznot nem hajtó*; fruchtlos, ohne Nutzen. 3) e. gr. veri, Pers. *hazug*; lügenhaft. 4) *üres*; leer. e. gr. manus, Plaut. epistola, Plin. Ep. *ajándék nélkül való*; ohne Geschenke. Urbes studiorum steriles, Vellej. 5) a datis sterilem esse, Plaut. *szűkön ajándékozhatni*; nicht viel schenken können. Comp. -ior.

Stĕrĭlĭtas, ātis, f. 3. e. gr. agrorum, Cic. mulierum, Plin. arborum, Idem. *terméketlenség*, *magtalanság*, *meddőség*; die Unfruchtbarkeit. e. gr. coelestis, Plin. *levegőnek*, *v. időjárásnak rosz béfolyása*; der üble Einfluß der Luft, üble Witterung. 2) e. gr. annonae, Colum. *drágaság*; die Theuerung.

Stĕrĭlus, a, um, i. q. sterilis, Lucr.

Sternax, ăcis, o. e. gr. equus, Virg. *levető*, *földöz verő*; zu Boden werfend. Sternaces cives, Sidon. *földre borúló*, *'s méllyen megalázva kérők*; die sich zu Boden werfen und demüthig bitten.

Sterno, strāvi, strātum, sternĕre, 3. e. gr. nemum foliis, Hor. *behinteni*, *béterítni*, *béfedni*; bestreuen, bedecken. 2) *elkészítni*; zurecht machen. e. gr. lectos, Ter. *ágyat vetni*, *ágyalni*; betten. 3) e. gr. se somno, Virg. *lefeküdni aludni*; sich schlafen legen. 4) e. gr. equum, Liv. *megnyergelni*; satteln. 5) e. gr. aliquem humi, Cic. *levetni*, *leteritni*, *földöz ütni*, *v. verni*: niederwerfen. e. gr. se ad pedes alicujus, Idem. *valakinek lábaihoz borúlni*; einem zu Fuße fallen. 6) *kiterjeszteni*; ausbreiten, ausdehnen. Insulae sternuntur inter Helium ac Flevum, Plin. *terjednek el*, *v. feküsznek*; erstrecken sich, oder liegen. 7) e. gr. locum, Cic. *egyenlővé*, *térré tenni*; ebnen. e. gr. locum saxis, Liv. *kővel kirakni*; pflastern. e. gr. aequora, Virg. *letsendesítni*; besänftigen, stillen. 8) e. gr. iter, Stat. *törni*, *nyitni*, *v. tsinálni*, *p. o. útat*; den Weg bahnen.

Sternon, i, n. 2. *mejjtsont*; das Brustbein. Med.

Sternŏthyŏīdes, *toroktsontot és nyelvet emelő két inashús*; ein Paar

Muskeln, welche das Kehlbein und die Zunge in die Höhe heben. Idem.

Sternothyroides, *gége felső részét rekesztő két inashús*; ein Paar Muskeln, welche das oberste Theil der Luftröhre schließen. Med.

Sternum, i, n. 2. id. qu. Sternon.

Sternūmentum, i, n. 2. (sternuo) *prüsszköltető eszköz, v. por*; was das Niesen erregt, Niesmittel, Niespulver. Plin. 2) *prüsszszentés, tüsszszentés*; das Niesen. Idem.

Sternŭo, ui, ūtum, ĕre, 3. *prüsszszenteni, prüszkölni, tüsszszenteni*; niesen. Plin. 2) Met. *lobogni*; knistern. Lumen sternuit, Ovid. 3) e. gr. omen alicui, Prop *rápruüsszszenteni, prüsszszentve közölni*; zuniesen, niesend mittheilen.

Sternūtāmentum, i, n. 2. i. q. Sternumentum, Cic.

Sternūtātio, ōnis, f. 3. (sternuto) *prüsszszentés*; das Niesen. Apul.

Sternūto, āvi, ātum, āre, 1. Frequ. *prüsszentgetni*; oft niesen. Colum.

Stĕrŏpe, es, f. 1. Plejadum (*fiastyúk*; das Siebengestirn.) una. Ovid.

Stĕrŏpes, ae, m. 1. unus Cyclopum. Virg.

Sterquĭlīnium, (etiam: Sterculinium, et Sterculinum), ii, n. 2. (stercus) *ganéjdomb, ganéjrakás, ganéjverem, ganéjtartóhely*; ein Misthaufen, eine Mistgrube, ein Mistplatz. Varr. 2) Trop. *undok, v. fertelmes ember*; ein unflåthiger Mensch. Ter.

Stertĕrus, a, um, *rest, tunya, álmos*; faul, schläfrig. Petr.

Stertinius, ii, m. 2. philosophus Stoicus, Hor. Hinc: Stertinius, a, um, *Stertiniusi*; Stertinisch. Idem.

Sterto, sterti, et stertui, ĕre, 3. *hortyogni, horkolni*; schnarchen. Cic. 2) *aludni, mélyen aludni*; schlafen oder fest schlafen. Ter.

Stēsichŏrus, i, m. 2. poëta lyricus Graecus, Cic.

Steura, ae, f. 1. id. qu. Tributum, JCt.

Sthĕnĕboea v. Sthĕnŏboea, ae, f. 1. Proeti uxor, Bellerophontis amore capta. Hinc; Stheneb, v. Steneboeius, a, um, e. gr. heros, i. e. Bellerophon, Sidon.

Sthĕnĕlus, i, m. 2. filius Capanei in exercitu Graecorum ad Trojam, Virg. 2) pater Eurysthei. 3) rex Liguriae cujus filius in cycnum mutatus, Hinc: Sthĕnĕlēius, a, um, e. gr. hostis, Ovid. i. q. Eurystheus, Sthenelēis, idis, f. 3. e. gr. volucris, Ovid. i. q. cycnus, v. olor.

Stĭbădium, ii, n. 2. *félkerekségü fekvő, v. ülőhely, p. o. asztal körül levő pad*; eine halbzirkelförmige Lagerstatt, z. B. Tischbank. Alias: Sigma, Plin. Ep.

Stibium, ii, n. 2. Stibi et Stimmi, *piskoltz*; das Spießglas. Plin. 2) *szemhéjj festő törött piskoltz*; ein Pulver aus geröstetem Spießglaserz, welches von den Frauen auf die Augenlieder gestrichen ward. Apud feminas orientis vocatur: Surme, Id.

Sticha, v. Stica, ae, f. 1. *szőlő neme*; eine Art Weintrauben. Plin.

Stĭcŭla, ae, f. 1. idem, Colum.

Stigma, ătis, n. 3. *beléssütött jegy, bélyeg, égetésfolt*; ein eingebranntes Zeichen, Brandmahl. Plin. 2) Trop. *gyalázás, ótsárlás, rágalmazás*; die Beschimpfung, Verläumdung. Mart. Suet. 3) *ügyetlen, v. tudatlan borbély által ejtett jegy, jel, metszés, vágás, v. szúrás az ábrázaton*; ein von einem ungeschickten Barbier im Gesichte gemachtes Zeichen, Schnitt, Stich. Mart.

Stigmătias, ae, m. 1. *bélyeges, megbélyegezett, p. o. rabszolga*; ein Gebrandmarkter, z. B. Sclav. Cic.

Stigmătĭcus, a, um, *megbélyegezett, égetésfoltal megjelelt*; mit einem Brandmahle bezeichnet. Cic. 2) *rossz hírben lévő*; übel verschrien. Colum.

Stigmătus, a, um, *megbélyegzett, égetésfoltal megjelelt*; gebrandmarkt, gezeichnet. Cic.

Stigmo, āvi, ātum, āre, 1. (stigma) *égetésfoltal megjelelni, megbélyegezni*; mit einem eingebrannten Marke (Mahle) bezeichnen. Prud.

Stigmōsus, a, um, *égetésfoltokkal tellyes, bélyeges*; voller Brandmarken, gebrandmarkt. Petr. Plin. Ep.

Stilbon, tis, m. 3. (*ragyogó, fénylő*; schimmernd, strahlend) i. q. planeta Mercurius, Apul.

Stilla, ae, f. 1. *tsepp, tsöpp, p. o. víztsepp*; der Tropfen. Cic. 2) Trop. e. gr. olei, Mart. temporis, August. *egy tsepp, az az: kis, kevés*; Tropfen, i. e. eine Wenigkeit, ein Bißchen.

Stillans, tis, o. *tsepegő*; träufelnd. Gloss.

Stillārium, ii, n. 2. *ráadás, hozzáadás, a' folyó testekből*; eine Zugabe der flüssigen Dinge. Sen.

Stillātīcius, v. Stillatitius, a, um, (stillo) e. gr. resina, Plin. *tsepegő*; träufelnd.

Stillātim, Adv. *tseppenként*; tropfenweise. Varr.

Stillātivus, a, um, *tsepegő*; träufelnd. Plin. Val.

Stillĭcidium, ii, n. 2. (stilla et cado) *tsepegés, tsepegő nedv*; das Träufeln, träufelnde Feuchtigkeit. Lucr. Stillicidia urinae, Plin. *vizellet felakadás*; die Strangurie. Hinc: per stillicidia amittere animam, Sen. *lassan lassan*; nach und nach. 2) *ereszről, v. eszterhárol letsepegő víz, eresztsatorna*; das vom Dache herabträufelnde Wasser, die Dachtraufe, Dachrinne. Vitr.

Stillo, āvi, ātum, āre, 1. (stilla) transit. *tsepegtetni*; träufeln, träufeln lassen. e. gr. rorem ax oculis, Hor. *sírni, könnyezni*; weinen, Thränen fallen lassen. 2) intransit. *tsepegni*; träufeln, tröpfeln. Vas, unda stillet aqua, Varr. 3) Met. e. gr. aliquid in aurem, Juv. *titkon valamit a' fülibe súgni*; etwas heimlich ins Ohr sagen.

Stilus, v. Stylus, i, m. 2. *oszlap, ágas*; eine Säule, ein Pfeiler. 2) *írdveszsző*; ein Griffel. Cunctante stylo elucubrare opus, Val. *lassan, és gondosan írni valamelly munkát*; ein Werk langsam und bedächtig schreiben. 3) *írásmód*; eine Schreibart. Oratio Attico stylo scripta, Cic. 4) stylum vertere, Hor. *a' leírtat megváltoztatni 's megjobbítni*; das Geschriebene ändern und verbessern. 5) stylus dicendi opifex, Cic. *az írásbeli gyakorlás által készül az orátor*; die Übung im Schreiben macht einen Redner. 6) *mellék sarjadzás*; ein Nebensprößchen. Colum. 7) *gyümölts szár*; ein Stiel am Obste. Idem. 8) *napóra mutatója*; die Zeigerstange an den Sonnenuhren. Gloss.

Stimmi, vide: Stibium.

Stimŭla, ae, f. 1. dea, quae homines ad laborem, dein ad libidinem instigavit. Ovid.

Stimŭlātio, ōnis, f. 3. *izgatás, ingerlés, késztetés, ösztönözés, ösztekélés*; die Reitzung. Tacit.

Stimŭlātor, ōris, m. 3. *izgató, ösztönöző*; der Reitzer. Claud.

Stimŭlātrix, īcis, f. 3. *izgató, v. ösztönöző (asszszony, v. leány)*; eine Reitzerinn. Plaut.

Stimŭlĕus, a, um, e. gr. supplicium, Plaut. *tövisből, kusztonyból álló, az által véghez menő*; aus Stacheln bestehend. 2) *öszveveszett*; verhetzt. Ovid.

Stimŭlo, āvi, ātum, āre, 1. *ösztekével, kusztonnyal szúrni, v. hajtani a' barmot*; mit dem Stachel stechen, das Vieh antreiben. Lucr. Sil. 2) *gyötörni, kinozni, nyughatatlankodtatni*; martern, quälen, beunruhigen. Te conscientiae stimulant maleficiorum, Cic. 3) e. gr. ad arma, Liv. *ösztönözni, izgatni, késztetni*; reitzen, antreiben. Stimulabat me, ut caveram, Cic.

Stimŭlōsus, a, um, *ösztönöző, késztető*; voll Reitzungen. Coel. Aur.

Stimŭlum, i, n. 2. i. q. sequens; *korbáts, ostor, vessző*; eine Peitsche, Spießruthe. Plaut.

Stimŭlus, i, m. 2. *öszteke, ösztöke, kusztony, a' mivel az ökröt hajtják*; ein spitziger Stachel, womit man die Ochsen forttreibt. Plaut. 2) Met. *izgatás nógatás, ösztön*; die Anreitzung, der Antrieb. Stimulos alicui admovere, Cic. *valakit ösztönözni*; einen anreitzen. 5) *boszszúság*; der Verdruß. Stimulus ego non sum tibi, Plaut. 4) *békó*; das Fußeisen. Caes.

Stinguo, stinxi, stinctum, stinguĕre, 3. *oltani, eloltani*; löschen, auslöschen. Cic.

Stipātio, ōnis, f. 3. (stipo) *valaki körül állás, v. tolongás*; das Herumstehen um einen, der Drang von Menschen. Cic. 2) *bedugás, betömés*; das Stopfen. Idem. 3) e. gr. enthymamatum, Quint. *öszvehalmozás*; die Zusammenhäufung.

Stipātor, ōris, m. 3. *bedugó, betömő*; ein Stopfer. Sen. 2) e. gr. corporis, Cic. *testőrző, drabant, kisérő*; ein Trabant, Begleiter.

Stipātus, a, um, *öszve, v. sűrűen tömött*; dicht in einander gestopft. 2) *környűlvett*; umgeben. 3) *kisért*; begleitet. Plin.

Stipātus, us, m. 4. *környűlvevés*; die

Umgebung. 2) *kísérés*; die Begleitung. Sansb.

Stipendiālis, e, (stipendium) *zsoldhoz való*; zum Solde gehörig. Ibid.

Stipendiārius, a, um, e. gr. oppidum, Caes. *adófizető*; zinsbar. 2) *zsoldért szolgáló*, *zsoldos*; um Sold dienend. Cic. 3) Subst. *esztendönként kegyelempénzt húzó*; der jährlich ein Gnadengeld bekommt. Gloss.

Stipendiātus, a, um, *tápláll*, *eltartott*; unterhalten, ernährt. Test.

Stipendior, ātus sum, āri, Dep. 1. *zsoldért szolgálni*; um Sold dienen. Plaut.

Stipendium, ii, n. 2. *hadizsold*, *hópénz*; der Kriegssold. Mereri stipendia, Cic. *zsoldért szolgálni*: um Sold dienen. 2) *táborozás*; der Feldzug. Facere stipendia pedibus, Liv. *gyalog szolgálatot tenni*, *a' gyalogság közt szolgálni*; zu Fuße dienen. 3) *adó*, *adófizetés*; die Abgabe. Stipendium imperare et imponere victis, Grut. 3) *hadi szolgálatban töltött esztendő*; ein Jahr in Kriegsdiensten zugebracht. Qui stipendiis confectis erant, Cic. *kik kiszolgálták esztendejiket*; die ihre Jahre ausgedient hatten. 5) *hadikasszsza*; die Kriegscasse. Sallust. 6) *esztendei jótétemény valamelly tanuló számára*, *segedelempénz*, *kegyelempénz*; eine jährliche Wohlthat für einen Studierenden. Col.

Stipes, itis, m. 3. *karó*, *sövénykaró*; ein Pfahl, Zaunstecken. Stipitem adigere per medium hominem, Sen. *által*, *v. keresztül szúrni*; einen spießen. 2) *törzsök*, *faderék*: der Stamm eines Baumes. Idem. 3) Met. *ostoba*, *buta*; ein Tölpel. Plaut.

Stipidōsus, a, um, (stipes) *fás*; holzig. Apul.

Stipo, āvi, ātum, āre, 1. *dugni*, *tömni*, *bedugni*, *betömni*; stopfen, verstopfen. Virg. 2) *sűrűn egymásba foglalni*, *rakni*, *v. tenni*; dicht an einander fügen. Idem. 3) *körülvenni*, *körülkeríteni*; umgeben. Virg. 4) *kísérni*; begleiten. Cic.

Stips, stipis, f. 3. *apródonként gyűjtött pénz*, *alamizsna*, *zsold*, *bér*; das einzeln gesammelte Geld, das Almosen, der Sold, Lohn. Stipem spargere, Plin. *kihányni a' pénzt*; das Geld auswerfen. 2) *engesztelő áldozat*; ein Versöhnungsopfer.

Suet. 3) *újesztendei ajándék*; ein Neujahrsgeschenk. Idem.

Stipticus, a, um, e. gr. medicamentum, Gloss. *szorító*; stopfend. 2) *összehordó*; zusammentragend. Plin.

Stipŭla, ae, f. 1. *fűszár*, *gabonaszár*, *szalmaszál*, *zsúp*; ein Halm, Kornhalm, Strohhalm Ter. 2) *tarló*; die Stoppel. Stipulam urere, Virg. 3) *gabonaszársíp*; eine Pfeife von einem Kornhalme. Stridenti miserum stipula disperdere carmen, Idem.

Stipŭlātio, ōnis, f. 3. *forma szerént való Ígérés*, *fogadás*, *felfogadás*, *kézadás*; die förmliche Verheißung, Angelobung, Handgelöbniß. Cic.

Stipŭlātiuncŭla, ae, f. 1. Dim. a stipulatio, Cic.

Stipŭlātor, ōris, m. 3. *felfogadtató*, *szövetség tétető*; der sich förmlich angeloben läßt. Suet.

Stipŭlātus, a, um, *megígért*, *felfogadott*; versprochen, angelobt. Stipulata manu promittere, v. spondere, Gloss. *kézadással fogadni*; mit dem Handschlage angeloben.

Stipŭlātus, us, m. 4. *fogadás*, *felfogadás*, *megígérés*. die Angelobung, Stipulirung. Pand.

Stipŭlor, ātus sum, āri, Dep. 1. *valamit forma szerént felfogadtatni*; sich etwas förmlich angeloben lassen. Cic. Pand. 2) *valaki kívánságára fogadni*, *megígérni*; auf Verlangen angeloben. Pand.

Stiria, ae, f. 1. *jégcsap*; ein Eiszapfen. Virg.

Stiriăcus, a, um, (stiria) e. gr. gutta, Solin. *fagyos*, *megfagyott*; gefroren.

Stirpesco, ĕre, 3. (stirps) *meggyökeredzni*, *szárba indúlni*; zum Stamme werden. Plin.

Stirpitus, Adv. *törzsökkötül*, *gyökerestől*, *tövöl*, *p. o. kiirtani*, *egészen*, *mindenestől*; mit Stamm und Wurzel, z. B. ausrotten, von Grund aus, gänzlich. Cic.

Stirpo, āre, 1. *kiirtani*; ausrotten. Cap.

Stirps, pis, c. 3. 1) masc. *törzsök*, *fatörzsök*; ein Stamm der Bäume. Imo de stirpe recisus, Virg. *gyökerestől kiirtatott*; mit der Wurzel ausgerottet. 2) fem. *törzsök*, *az az: nemzetség*, *familia*; der Stamm der Menschen, Geschlecht, Familie.

Humili de stirpe natus, Ovid. 3) *fundementom, eredet*; der Ursprung, der Grund von etwas. Cic. 4) *mélyen meggyökeredzett ostobaság*; eine tief eingewurzelte Thorheit. Altae stirpes stultitiae, Idem.

Stīva, ae, f. 1. *ekeszarv*; die Pflugsterze. Virg.

Stlāta, ae, f. 1. *dereglye*; ein breites Schiff. Gell.

Stlātārius, a, um, *külsőországi, külföldi, hajón hozott*; ausländisch, zu Schiffe eingebracht. Juv.

Stlis, pro: lis, Quint.

Sto, stĕti, stătum, stare, 1. *állani, állni*; stehen. Cum virgo staret, et Caecilia sederet, Cic. 2) *kiállani, t. i. viadalra*; stehen um zu fechten, fechten. Pro aliquo stare, Liv. *valaki mellett hartzolni, valakit oltalmazni*; für Jemanden fechten, ihn vertheidigen. 3) ab aliquo, vel cum aliquo stare, Nep. *valaki mellett, v. részén lenni, vele tartani, hozzá állani*; es mit Jemanden halten, auf seiner Seite seyn. Liv. 4) *megállani, megállapodni, állani, állva maradni*; stehen, stehen bleiben, sich nicht rühren, still stehen. Mare stat, Virg. 5) *fennállani, megállani, erősen állani, tartani, állapotjában megmaradni*; stehen bleiben, fest stehen, seinen Stand und Dauer behaupten. Me stante stare non poterant, Cic. Resp. stetit virtute tua, Liv. 6) *meghatározva lenni, változhatatlanúl megmaradni*; beschlossen oder bestimmt seyn, unveränderlich seyn. Stat sua cuique dies, Virg. Sententia stat, Ter. Stat, Nep. *meg van határozva, így marad*; es ist beschlossen, es ist festgesetzt, es bleibt dabey. 7) *állhatatos lenni, állhatatosan megmaradni valami mellett*; fest stehen, fest verharren, standhaft seyn. Promissis stare, Cic. *szavát megtartani, ígéretét telyesitni*; sein Wort oder sein Versprechen halten. In fide stare, Cic. In sententia stare, Liv. 8) *kiállani, kiülni*; hervor stehen, hervor ragen. Stantes oculi, Ovid. *kiálló. v. kiülő szemek*; hervorstehende Augen. 9) *kerülni, lenni valamibe, t. i. pénzbe*; zu stehen kommen, kosten. Centum talentis stat, Liv. Multo sanguine haec victoria nobis stetit, Liv. *sok vérontásba került nekünk ez a' győzödelem*; dieser Sieg hat uns viel Blut gekostet. Magno ei stat absentem fuisse. Gell. Pluris statet, Sen. *többe kerülne*; es würde mehr kosten. 10) *állani valakin, valakitől függeni*; bey Jemanden stehen, von ihm abhängen. Salus stat in armis, Val. Fl. 11) stare gelu, Ovid *megfagyva lenni*; gefroren seyn.

Stŏa, ae, f. 1. *befedett sétálóhely*; ein bedeckter Gang. 2) fuit porticus Athenis, ubi Zeno docebat.

Stoebe, es, f. 1. *komótsin. fű neme*; das Stebekraut. Plin. (Phleum, L.)

Stoechas, ădis, f. 3. sc. insula, Plur. Stoechades scil. insulae ad litus Narbonense Galliae, hodie: Isle de Hieres. 2) i. e. Lavandula Stoechas, L. *spikinárd*; der Spikinard.

Stŏĭce, Adv. *Stoikusok módjára, szorosan*; Stoisch, streng. Cic.

Stŏĭci, ōrum, vide: Stoicus.

Stŏĭcus, a, um, v. gr. schola, Cic. i. e. Stoicos vel eorum Philosophiam concernens. Hinc: Stoicus, i, Subst. Plur. Stoici, i. e. philosophi Stoici. Cic.

Stŏkhŏlmĭa, ae, f. 1. *Stokholm, fő városa Svécziának*; die Stadt Stockholm in Schweden. Geogr.

Stŏla, ae, f. 1. *bokáigérő hosszú ruha, palást*; ein langes Kleid, das vom Halse bis auf die Knöchel geht. 2) *asszonyi hosszú köpönyeg*; ein Frauenzimmer-Mantel. Hor. 3) *papi palást vagy más köntös*; ein Priestermantel, Priesterrock, Talar. Apul.

Stŏlātus, a, um, i. e. stolam gestans. Vitr.

Stŏlĭde, Adv. *bolondúl, esztelenűl, ostobáúl*; thöricht, albern, närrisch. Liv. Comp. stolidius, Amm.

Stŏlĭdĭtas, ātis, f. 3. *esztelenség, ostobaság, bolondság*; die Albernheit, Thorheit, Dummheit. Flor.

Stŏlĭdus, a, um, *esztelen, bolond, ostoba*; albern, närrisch, dumm, thörig. Liv. 2) id. qu. nihil agens, Cic.

Stŏlo, ōnis, m. 3. *ostorinda, suharts, gyökér inda*; ein Zweig an Bäumen oder Gewächsen, der von der Wurzel ausschlägt, Wurzelsprosse. Varr.

Stŏmăcăce, es, f. 1. *vérvesszély, sülly a' szájban, ínyekben, szájvesszély*;

eine Krankheit des Zahnfleisches, Mundfäule, Scharbock. Plin.

Stŏmăchābundus, a, um, *békételen, durtzás*; unwillig. Gell.

Stŏmăchanter, Adv. *békételenkedve*; unwillig. August.

Stŏmăchĭcus, a, um, *gyengegyomrú*; einen schwachen Magen habend. Sen.

Stŏmăchor, ātus sum, ări, Dep. 1. *békételenkedni, bosszankodni*; unwillig oder verdrießlich seyn oder werden, Unwillen empfinden, böse seyn odre werden. Cic. Cum aliquo stomachari, Cic. *valakivel veszekedni, összeveszni*; sich zanken mit Jemanden.

Stŏmăchōse, Adv. *bosszankodva, békételenkedve*; verdrießlich oder zornig. Cic.

Stŏmăchōsus, a, um, *bosszús, békételenkedő, durtzás, haragos*; voller Unwillen, unwillig, zornig. Hor.

Stŏmăchus, i, m. 2. *nyeldeklötső*; die Speiseröhre, Schlundröhre. Cic. 2) *a' gyomor száje*; der Magenmund. Plin. 3) *gyomor*; der Magen. Cic. 4) *ízlés valamihez*; der Geschmack an etwas. Non est mei stomachi, Cic. *semmi kedvem sem telik benne, nem gyönyörködöm benne*; ich habe keine Lust dazu. 5) *harag, bosszankodás*; der Zorn, Unwille. Epistola plena stomachi. Cic.

Stŏmătĭce, es, f. 1. *szájtisztitó szer*; Mundarzney. Plin.

Stŏmătĭcus, a, um, *szájveszélyes*; der ein Geschwür im Munde hat. Plin.

Stŏmōma, ătis, n. 3. *atzél*; der Stahl. Agric. 2) *salak, vassalak*; der Hammeeschlag. Gloss.

Stŏrax, ăcis, pro: styrax; *storákszmézga, v. tsipa*; der Storaxgummi. Solin.

Stŏrĕa, v. Stŏrĭa, ae, f. 1. *gyékény, terítógyékény*; eine geflochtene Drecke aus Stroh, Binsen oder Stricken, rc. Liv. et Caes.

Storge, es, f. 1. *szülői indúlat a' gyermekek eránt*; die Neigung der Altern gegen ihre Kindee. Tac.

Străbĭsmus, i, m. 2. *kantsalság*; das Schielen. Med.

Străbo, ōnis, m. 3. *kantsal, sanda*; ein Schielee, Schielender. Cic. et Hor. 2) cognomen Romanum. Liv.

Străbōnus, i, m. 2. *kantsal*; schielend.

Străbus, a, um, *sanditó, kantsal, bandzsa*; schielend. Ovid.

Străges, is, f. 3. v. gr. tectorum, arborum, Liv. *leverés, lepotsékolás, földreterités*; das Niederwerfen, Niederschlagen, das zu Boden schlagen. Stragem dare, Virg. *leverni*; niederschlagen. 2) *veszedelem, vérontás, megverettetés, az ütközetben*; die Niederlage, Niedermetzelung der Menschen. Cic. Complere strage campos, Liv.

Străgŭla, ae, f. 1. *terítő, p. o. lóterítő, szabrák, ágyterítő, 's a' t.* jede Decke, das Deckzeug, z. B. eine Satteldecke, Bettdecke. Cic. 2) *matrátz, szőrderékally*; die Matratze. Cic. 3) *pokrótz, tserge*; die Kotze. Sid.

Străgŭlum, i, n. 2. id. qu. Stragula. Mart.

Străgŭlus, a, um, *bèterítő, terítni való*; zum bedecken oder zudecken dienlich.

Strāmen, ĭnis, n. 3. *alom, fekvésre elhintett szalma*; die Streu, was man unterstreut, besonders Getreidehalme, Stroh. Virg.

Strāmentārĭus, a, um, *szalmához való*; zum Stroh gehörig. Falx stramentaria, Cato. *szetskametsző*; die Heckerlingsense.

Strāmentīcius, a, um, *szalmából való, szalma*; strohern. Auct. B. Hisp.

Strāmentor, āri, Dep. 1. *szalmát szedni össze*; Stroh sammeln. Hygin.

Strāmentum, i, n. 2. *szalma, szalmából vetett alom, zsupp*; das Stroh, die Streu, der Schapstroh. Liv. 2) *terítő, p. o. pokrótz, lóterítő, szabrák*; eine Decke, z. B. Kotze, Pferdedecke. 3) *matrátz, szőrderékally*; die Matratze. Caes.

Strāmĭnĕus, a, um, *szalmából való, szalma*; aus Stroh, strohern. Ovid.

Strangĭa, ae, f. 1. *görögországi búza*; eine Art Weitzen in Griechenland. Plin.

Strangŭlābĭlis, e, *megfojtható*; was erstickt werden kann. Tert.

Strangŭlātio, ōnis, f. 3. *megfojtás*; das Ersticken, das Erwürgen. Plin.

Strangŭlātor, ōris, m. 3. *megfojtó*; der Ersticker, Erwürger. Spartian.

Strangŭlātrix, īcis, f. 3. *megfojtó, (t. i. asszony)*; die Erstickerinn, Erwürgerinn. Prud.

Strangŭlātus, a, um, *megfojtott*; erwürgt, erdrosselt. Plin.

Strangŭlātus, us, m. 4. i. q. strangulatio. Plin.

Strangŭlo, āvi, ātum, āre, 1. v. gr.

anserem, Plin. patrem, Cic. *megfojtani*; erstiden, erwürgen. Strangulari, Cels. *megfúlni*; ersticken, erstickt werden. 2) *sinórral megfojtani, megsinórozni*; erdrosseln, strangulireu. 3) *fojtogatni, kinozni*; würgen, quälen. Ovid.

Strangūria, ae, f. 1. *nehezenvizellés*; der Harnzwang, Harnwinde. Cic.

Strangūriōsus, a, um, *nehezvizellő, nehezen vizelhető*; mit der Strangurie behaftet. Marc. Emp.

Strāta, ae, f. 1. *országút, tsindiltút*; die Strasse. Eutr.

Strātăgēma, et Stra egema, ătis, n. 3. *hadi fortély*; die Kriegslist. Val. Max. 2) *tsalárdság, ravaszság*; jede List. Cic.

Strāte, Adv. *szélesen*; breit. Juv.

Stratēgēum, v. —ium, ii, n. 2. *fővezér sátora, hadi fősszállás*; das Feldherrnzelt, das Hauptquartier. Vitruv.

Strătēgia, ae, f. 1. *tartomány, kerület*; die Landvogtey, der Kreis. Plin.

Strătēgus, i, m 2. *hadivezér*; der Heerführer, Feldherr. Plaut. 2) *felvigyázó*; der Aufseher. Plaut.

Stratiōtes, ae, m, 1. *tsitskóró, tsitsfark, egérfarkfű*; die Schafgarbe. Plin.

Strătiōtĭcus, a, um, *hadi, katonai*; kriegerisch, soldatisch. Plaut.

Strătŏnīcēa, ae, f. 1. urbs Cariae, Cic.

Strătŏpēdum, i, n. 2. i. q. castra, Jul. Obseq.

Strātor, ōris, m. 3. *lovdss, nyergelő*; ein Reitknecht, der das Pferd sattelt. Spartian.

Strātum, i, n. 2. *ágy, fekvő hely*; das Bett, ein Lager. Surgere strato, Virg. 2) *takaró, pokrótz*; eine Decke, Kotze. Sen. 3) strata viarum, Virg. *tsindilt útak, kirakott útak*; gepflasterte Strassen.

Strātūra, ae, f. 1. *út vagy útsza kirakása*; das Pflastern. Svet.

Strātus, a, um, *elhintett, elszórt*; ausgestreut. 2) *megvetett, p. o. ágy*; aufgebreitet, gemacht, z. B. Bett. Plaut. 3) *levetett, leesett, p. o. valaki lábaihoz, leborúlt*; niedergeworfen. Stratus ad pedes alicujus, Stat. 4) *kirakott, p. o. utsza, tsindilt, p. o. út*; gepflastert. 5) aequor stratum, Plaut. *a' letsendesedett tenger*; das besänftigte Meer. 6) *odatámasszkodott*; hingelehnt. Hor.

Strātus, i, m. 2. urbs Acarnaniae, Mela. 2) fluvius Hyrcaniae, Liv.

Strātus, us, m. 4. *takaró*; die Decke. 2) *odahintés, v. szórás*; das Hinstreuen. Varr.

Strēna, ae, f. 1. *újesztendei ajándék*; ein Neujahrsgeschenk. Svet.

Strēnia, ae, f. 1. i. e. dea Strenua, apud Romanos, Varr.

Strēnūa, ae, f 1. sc. dea, quae moribundis adstabat, Aug.

Strēnŭe, Adv. *serényen, hamar, nagy serénységgel*; hurtig in seinen Geschäften, munter, betriebsam, geschwind. Cic.

Strēnŭĭtas, ătis, f. 3. *serénység, elevenség*; Hurtigkeit, Munterkeit, Betriebsamkeit. Ovid.

Strēnŭo, āre. 1. *serénykedni*; munter etwas thun. Plaut.

Strēnŭus, a, um, *serény, eleven, munkás*; betriebsam, hurtig, munter, thätig. Ovid 2) v. gr. bello strenuus, Nep. vel. militiae, Tac. *vitéz, bátor*; tapfer, beherzt.

Strĕpĕrus, a, um, *tsörgő, tsevegő*; rauschend, klappernd. Apul.

Strĕpĭto, āre, 1. (Frequ. a strepo) *zörgeni, lármázni*; ein Geräusch machen. Virg.

Strĕpĭtus, us, m. 4. v. gr. rotarum, Caes. *zörgés, tsörgés. dörömbölés, tsörtetés, harsogás*; Geräusch, Getös, Lärmen, Rasseln, Knallen, Klirren, Klang ꝛc. Cic. Hor.

Strĕpo, ui, itum, ĕre, 3 *zörögni, tsörögni, dörömbölni, tsörtetni, harsogni, lármázni, 's a' t.* rauschen, ein Geräusch oder Getöse machen, sich hören lassen, ertönen, rasseln, lärmen ꝛc. Inter se strepere, Cic. *lármázni*; lärmen. Strepit murmure campus, Virg.

Strepsĭcĕros, ōtis, m. 3. *egy görbeszarvú vad állat Afrikában*; ein wildes Thier in Afrika mit krummen Hörnern. Plin.

Strĭa, ae, f. 1. *rovátk, apró barázdátskák vagy völgyelt húzások*; eine längliche Vertiefung, Kerbe, Falze, Hohlkehle, Vertiefung, Furche. Varr.

Strĭātūra, ae, f. 1. *rovátkolás*; die Machung länglicher Vertiefungen, Falzung. Vitruv.

Strĭātus, a, um, *rovátkos*; mit Furchen unterschieden. 2) v. gr. frons. Apul. *ránttsos, összveránttzolt*; gerunzelt.

Striblīgo, īnis, f. 3. *kajszaság*; die Krümme. 2) *hiba*; der Fehler. Gell.

Strĭcte, Adv. *szorosan, szűken*; enge, knapp. Pallad. 2) *szorosan, kéméllettenűl, a' regula szerént, pontosan*; genau, strenge. Strictius interpretari, Pandect.

Strictim, Adv. *szűken, szorosan*; enge, knapp. Plaut. 2) v. gr. dicere, Cic. *rövideden*; kurz.

Strictīvus, a, um, *fosztani való, foszthato, hánthato, p. o. kukoritza*; was gestreift, abgestreift, oder abgepflückt wird. Cato.

Strictor, ōris, m. 3. *fosztó, hántó, p. o. kukoritza fosztó, tördelő, 's a' t.* der streift, abstreift, oder abpflückt. Cato.

Strictūra, ae, f. 1. *lefosztás, leszaggatás, letördelés*; das Streifen, Abstreifen, oder Abpflücken. Colum. 2) *összeszorítás*; die Zusammenpressung Coel. Aur. 3) *tüzes vasszikra*; die Funken vom glühendrn Eisen. Virg. 4) *rovátk*; die Kerbe. Petron.

Strictus, a, um, *kemény, durva*; streng, rauh. Sen. 2) strictus gladius, Cic. *kivont kard*; ein gezucktes Schwert. 3) folia ex arboribus stricta, Caes. *lefosztott levelek*; abgestreifte Blätter. 4) *rövid beszédű*; kurz im Reden. Quint. Comp. strictior, Sup. strictissimos.

Strīdens, entis, o. *nyikorgó, tsörgő*; knirrend, knirschend, klirrend. Virg.

Strīdeo, īdi, ēre, 2. et Strīdo, ĕre, 3 *tsikorogni, nyikorogni, tsikorgó hangot adni, tsörögni*; knarren, schnarren, pfeifen, klirren. Virg. 2) *susogni, suttogni*; zischen, lispeln. Ovid. 3) *zúgni*; murmeln Mare stridit, Virg.

Strīdor, ōris, m. 3. *akármineműl lárma, zörgés, tsörgés, nyikorgás, zúgás, süvöltés, harsogás, mormolás, 's a' t.*; Geräusch oder Getöse von allerhand Art, das Zischen, Pfeifen, Knirren, Knarren, Sausen, Schwirren, Schnarren, Murmeln. Cic. Ovid.

Strīdŭlus, a, um, *tsörgő, zörgő, nyikorgó, zúgó, süvöltő*; rauschend, tönend, zischend, pfeifend, knirrend, knarrend, sausend, schwirrend. Virg.

Strīga, ae, f. 1. *hosszszú rend, p. o. széna, 's a' t.* eine lange Reihe, ein Strich. Colum. 2) *barázda*; eine Furche. 3) pro: strix; *lappantyú, (madár)*; die Nachtschwalbe. Petr.

Strīgātus, a, um, v. gr. ager, Front. *barázdás*; der die Furchen in der Länge hat.

Striges, um, plur. a Strix.

Strigilātio, ōnis, f. 3. *vakarás, lóvakarás*; das Striegeln. Gloss.

Strigilĕgŭla, ae, f. 1. *kis vakaró*; eine kleine Striegel. Apul.

Strigilis, is, f. 3. *vakaró, lóvakaró*; die Striegel. Plaut. 2) *dörzsölő eszköz, p. o. a' fördésközben*; ein Instrument zum Frottiren 3) *edény neme*; eine Art Geschirr. Varr.

Strigmentum, i, n. 2. *vakarék*; das Abgekratzte, Abgeschabte. Plin.

Strigo, āre, 1. *megállapodni*; inne halten, des Ausruhens wegen ꝛc. Plin.

Strigōnium, ii, n 2. *Esztergom városa Magyarországban*; die Stadt Gran in Ungarn. Geogr.

Strigōsus, a, um, *sovány*; mager. Colum. Equi strigosiores, Liv. 2) Trop. strigosior, Cic. sc. orator; *sovány beszédű, minden tzifraság nélkűl való*; mager, ohne Schmuck der Worte.

Stringo, inxi, ictum, ĕre, 3. v. gr. metas, Ovid. *érinteni, érni, megérni, gyengén*; streifen, berühren. 2) v. gr. aliquem hasta, Virg. *megsebesíteni, megsérteni*; verwunden, verletzen. 3) v. gr frondes, Virg. baccas, Varr. *letépni, lefosztani, leszedni*; abstreifen, abpflücken. 4) v. gr. apprehensum manu, Plin. *merőn meghúzni, húzósan tartani*; hart anziehen. 5) stringere ensem, Liv. *kardot rántani, és vágásra emelni*; das Schwert zucken. 6) *éppen határos lenni vele, tőszomszédjában esni*; hart angränzen. Curt.

Stringor, ōris, m. 3. *érés, illetés, súrolás*; das Streifen, Berühren. 2) *összehúzó erő, szorító erő*; die zusammenziehende Kraft. Lucr.

Strio, āvi, ātum. āre, 1. *kivölgyelni, rovátkolni*; hohl machen, mit länglichen Vertiefungen, Hohlleisten, Hohlkehlen, Falzen oder Kerben versehen. Vitruv.

Strīto, āre, 1. *ballagni*; langsam einhergehen. Varr.

Strix, īgis, f. 3. *bagoly, fülesbagoly*; der Uhu, die Nachteule. Lucan. 2) *kivölgyelés, rovátk*; die Vertiefung

der Hohlkehlen, die Hohlkehle. 3) *boszorkány*; eine Hexe. Petr. 4) *dudva*; ein Unkraut. Plaut.

Strobilum, promontorium Arabiae, hodie: Faran, Mela.

Strŏbĭlus, i, m. 2. *fenyőtoboz*; der Tannzapfen. 2) *tzirbeltoboz*; die Zirbelnuß. Pand.

Strŏbus, i, f. 2. *sima fenyő*; wohlriechender Zirbelbaum. (Pinus Strobus, L.)

Strōma, ătis, n. 3. *terítő*, *szőnyeg*; die Decke, der Teppich. Capit.

Strombus, i, m. 2. *szárnyastsiga*; die Flügelschnecke. Plin.

Strongylus, a, um, *horgas*, *görbe*; krumm, gebogen. Plin.

Strŏpha, ae, vel Strŏphe, es, f. 1. *gúzs*; die Winde. Vitr. 2) *ravaszság*, *tsalárdság*: die List, Betrügerey. 3) *vers*, *verspár*, *egy verset tevő két sor*, *'s a' t.* die Strophe. Mart.

Strŏphas, adis, f. 3 Plur. Strophades, um, insulae maris Ionici.

Strŏphĭārius, ĭi, m. 2. qui strophia parat. Plaut.

Strŏphĭŏlum, ĭi, n. 2. *koszorútska*; ein Kränzchen. Plin.

Strŏphium, ii, n 2. *kivarrott asszszonyi öv*; ein gestickter Frauenzimmergürtel. Cic. 2) *zsebbeli keszkenő vagy kendő*, *zsebkeszkenő*; ein Schnupftuch. Cic. 3) *koszorú*; ein Kranz. Virg

Strŏphĭus, ĭi, m. 2. rex in Phocide, pater Pyladis. Ovid.

Strŏphōsus, a, um, *hasfájós*; mit dem Bauchweh behaftet. Veget.

Strŏphus, i, m. 2. *hasfájás*; der Bauchweh. Veget.

Stroppus, i, m. 2. id. qu. Strophium, Veg.

Structe, Adv. *feltzifrázva*, *ékesgetvez* geputzt, geschmückt Tert.

Structĭlis, e, *öszverakott*; aus mehreren Stücken zusammen gefügt. Vitruv. 2) v. gr. caementum, Mart. *építésre való*; zum Zusammenfügen oder zum Mauern dienlich.

Structĭo, ōnis, f. 3. *öszverakás*; die Zusammenfügung, die Zusammensezung. 2) *felállítás*, *felépítés*; die Erbauung, Errichtung. Jul. Firm.

Structor, ōris, m. 3. *öszverakó*, *felállító*, *felépítő*: der etwas zusammen fügt, etwas erbauet. 2) *kőmíves*, *ács*, *építő*; der Maurer, Zimmermann 2c. Cic.

Structōrĭus, a, um, *építést illető*, *építési*; das Bauen betreffend. Tert.

Structūra, ae, f. 1. *öszverakás*, *alkotás*; die Zusammenfügung, Ordnung Cels. 2) v. gr. parietum, Caes. *építés*, *felállítás*, *alkatás*; die Erbauung, Errichtung. 3) v. gr. verborum, Cic. *elrakás*, *öszverakás*, *helyheztetés*, *helyes elrakás*, *elrendelés*: ordentliche Zusammenfügung der Gedanken oder Worte, Ordnung, Bau 4) *épület*, *alkotmány*; das Gebäude. Vitr.

Structus, a, um, *felállított*, *épített*; aufgerichtet, gebaut. 2) *elrendelt*; geordnet. Cic

Strŭes, is, f. 3. (struo) *rakás*, *egy rakásra hányt vagy rakott dolgok*; ein Haufen zusammen oder über einander gelegter oder liegender Dinge. Ovid. 2) v. gr. lignorum, Liv. *farakás*; ein Haufen Holz. 3) v. gr. foeni, Stat. *boglya*, *kazal*; ein Heuhaufen, Heuschober, die Triste. 4) *buzaasztag*; der Fruchtschober. Colum.

Strŭix, ĭcis, f. 3. id. qu. Strues, Plaut.

Strūma, ae, f. 1. *golyva*, *golyva*, *guga*; ein Kropf, verhärtete Geschwulst am Halse. Cic.

Strūmātĭcus, a, um, *golyvás*, *golyvás*; einen Kropf habend. Firmic.

Strūmĕa, ae, f 1. id. qu. Strumus, Plin.

Strūmella, ae, f. 1. *golyvátska*; ein kleiner Kropf. Marc. Emp.

Strūmentum, i, n. 2. pro: instrumentum, Tertull.

Strūmōsus, a, um, *golyvás*, *golyvás*; einen Kropf habend. Colum.

Strumus, i, m. 2. *kányaszem*, (*plánta*) die Krähenaugen. (Strychnos, L.)

Strŭo, xi, ctum, ĕre, 3. v. gr. lateres, Caes. *öszverakni*; zusammenfügen. 2) v. gr. templa, Virg. muros, Mart, acervum, Hor. *rakni*, *felrakni*, *építeni*, *tsinálni*; zusammen fügen, erbauen, errichten, verfertigen, machen, bauen. 3) v. gr. aciem, Liv. copias, Caes. *elrendelni*, *rendbe állítni*; zusammen fügen, ordnen, in Ordnung stellen. 4) v. gr. Insidias, Liv. mortem alicui, Tac. *késztlni*, *koholni*, *mesterkedni valamin*, *valamire törekedni*, *forralni*, *p. o. gonoszt*; zubereiten, schmieden, unternehmen, mit etwas umgehen. 5) v. gr. rem, Pers. altaria donis, Virg.

rakásra gyűjteni, nevelni, sokasítni; häufen, vermehren.

Strūthēa, ae, f. 1. *birsalmafa*; der Quittenbaum. Matthiol. Struthea mala, Plin *birsalmák*; die Quitten.

Strūthĭo, ōnis, m. 3. *strutz*, (*madár*); der Strauß (ein Vogel). Capitol.

Strūthĭŏcămēlīnus, a, um, *strutzmadártól való*; vom Vogel Strauß. Plin.

Strūthĭŏcămēlus, i, m. 2. id. qu. Struthio, Plin.

Strūthĭon, v. —ium, ii, n. 2. *szappanfű*; das Seifenkraut; (Saponaria officinalis, L.)

Strūthŏpus, ŏdis, o. *verébláb*ú; sperlingsfüßig. Plin.

Strychnos, i, m. Strychnum, i, n. 2. *tsutsórfaja*, (*plánta*); eine Art von Nachtschatten. Plin.

Strymon, v. Strymo, ōnis, m. 3. fluvius inter Macedoniam et Thraciam, hodie: Mariza. Hinc: Strymonius, a, um, i. e. Thracicus, Virg.

Stŭdĕo, ŭi, ēre, 2. cum Infin. vel Dativ. v. gr. intrare, Nep. virtuti, Cic. laudi et dignitati, Cic. *igyekezni valamire, valaminek elérésére, megnyerésére, valamire adni magát*; Eifer bezeigen, sich Mühe geben, sich befleißigen oder bemühen. 2) studere, Plin. vel literis studere, Quint. *tanúlni, tanúlásra, v. tudományokra adni magát*; studieren. 3) v. gr. scire, Cic. *kivánni, vágyni, p. o. valamit tudni, v. megtudni*; begierig seyn. 4) v. gr. alicui, Cic. *kedvezni valakinek, hajlandósággal viseltetni valaki eránt*; günstig seyn, begünstigen.

Stŭdĭōse, Adv. *szorgalmatosan, minden igyekezettel*; eifrig, begierig. Cic. studiosius, Cic. studiosissime, Plin. Ep.

Stŭdĭōsus, a. um, *szorgalmatos, igyekező*; fleißig, eifrig. Cic. 2) v. gr. venandi, Cic. florum, Hor. equorum, Claud. *kedvellője valaminek*; ein Liebhaber von etwas oder einer Sache. 3) *valamire igyekező, valami eránt hajlandósággal viseltető*; begierig, geneigt zu etwas. Studiosus literarum, Nep. *tanúló*; studierend, ein Studierender. Studiosa disputatio, Quint. *tudós vetekedés*; ein gelehrter Disput. Studiosus juris, Svet. *törvénytanúló*; ein Jurist.

Stŭdĭōsus, i, m. 2. id. qu. Studiosus literarum, *tanúló*; ein Student. Cic.

Stŭdĭum ii, n. 2. *buzgóság, igyekezet valamire*; der Eifer, Trieb, Neigung, Bemühung, Begierde. Summo studio discere, Cic. Ardere studio veri reperiendi, Cic. 2) *tanúlás*; das Studieren. Studia exercere, Cic. *tanúlni*; studieren. Hinc: Studia, orum, pl. *tudomány, tudományos dolgok, tudós dolgok*; die Studien, die Gelehrsamkeit, oder gelehrte Dinge, die man treibt. Cic. 3) partium studium, Cic. *részrehajlás*; die Parteylichkeit. 4) *hajlandóság valamire, vagy valaki eránt, indúlat*; die Neigung zu etwas, Lieblingsneigung, Liebhaberey. Studiis eorum inservisse, Nep. 5) *kedves foglalatosság, a' mibe valakinek kedve telik*; Lieblings-Studium oder Beschäftigung. Se adplicare ad studium musicum, Ter. 6) *tanúlóhely, oskola, iskola*; der Studierort, die Schule. Cic.

Stulte, Adv. *ostobáúl, esztelenűl, bolondúl*; einfältig, albern, thöricht. Cic. stultius, Liv. stultissime, Cic.

Stultĭlŏquentĭa, ae, f 1. *ostoba beszéd, bolondság*; das einfältige thörichte Reden. Plaut.

Stultĭlŏquĭum, ii, n. 2. *bolondbeszéd, ostobaság*; das einfältige thörichte Reden. Plaut.

Stultĭlŏquus, a, um, *esztelenkedő, bolondokat beszéllő*; thöricht redend. Plaut.

Stultĭtĭa, ae, f. 1. *bolondság, esztelenség, ostobaság*; die Thorheit, Unbesonnenheit, Albernheit. Cic 2) *együgyűség, tudatlanság*; die Unwissenheit. Ter.

Stultĭvĭdus, a, um, *bámész*; herumgaffend. Plaut.

Stultŭlus, a, um, Dimin. id. qu. stultus, Apul.

Stultus, a, um, v. gr. homo, Cic. *együgyű, esztelen, ostoba, bolond*; einfältig, unbesonnen, thöricht, albern. Stultissima persona, Cic.

Stultus, i, m. 2. *bolond, esztelen ember, őrűlt*; ein Narr, Thor. Cic.

Stūpa, vel Stuppa, ae, f. 1. *tsepű*, das Werg. Liv.

Stŭpĕfăcĭo, ēci, actum, ĕre, 3. *bámúlásra indítni*; in Erstaunen setzen. Liv. 2) *elkábítni*; betäuben, gefühllos machen. Cic.

Stŭpĕfactĭo, ōnis, f. 3. *elbámúlás, elrémülés, álmélkodás*; die Erschreckung. August.

Stŭpĕfactus, a, um, *elrémült, eláll. mélkodott, elbámult*; erschreckt, erstaunt. Varr.

Stŭpĕfio, factus sum, fieri, Pass. *elbámúlni, elálmélkodni, elrémülni*; erstaunen, sich entsetzen. Cic. 2) *elkábúlni*; betäubt werden. Liv.

Stŭpendus, a, um, *bámúlásra méltó, álmélkodásra méltó, szörnyü*; erstaunlich, entsetzlich. Cic.

Stŭpĕo, ui, ēre, 2. *kábult, v. elkábult lenni*; starren, erstarren, betäubt seyn. Cum semisomnis stuperet, Cic. 2) v. gr aliquem, Cic. aliquid, Virg. *bámúlni, bámúlással nézni, álmélkodni rajta*; staunen, erstaunen über etwas. Animus stupet, Ter *bámúl, v. álmélkodik az ember*; man erstaunt.

Stŭpesco, pui, ĕre, 3. *elbámulni, elálmélkodni*; außer sich gesetzt werden, in Erstaunen gerathen, stutzen. Cic.

Stŭpĕus, v. Stuppeus, a, um, *tsepű, tsepűből való*; von Werg. Virg.

Stŭpĭdĭtas, ātis, f. 3. *érzéketlenség, kábúlás*; die Gefühllosigkeit, Sinnlosigkeit. 2) *ostobaság*; die Dummheit. Cic.

Stŭpĭdo, āre, 1. *álmélkodásra indítni*; in Erstaunung setzen. Mart. Cap.

Stŭpĭdus, a, um, *érzéketlenné lett, elkábult*; gefühllos, sinnlos, betäubt, erstarrt. Auct. ad Her. Stupidissimus, Tertull. 2) *elbámult*; erstaunt. Cic. 3) *ostoba, kába*; dumm, dämisch. Cic.

Stŭpor, ōris, m. 3. *megmerevedés, p. o. bámúlás, rémülés miatt, 's a' t.* die Gefühllosigkeit, Erstarrung. Cic. 2) *érzéketlenség, butaság, elbutultság*; Gefühllosigkeit, Unempfindlichkeit, Dummheit. Cic. 3) *elbámúlás, álmélkodás, bámúlás*; das Erstaunen. Justin. 4) *ostobaság*; der Unverstand. Cic. 5) stupor linguae, Cic. *elnémúlás*; die Verstummung.

Stŭpōrātus, a, um, *balgatag*; thöricht. Tert.

Stuppa, v. Stŭpa, ae, f. 1. *tsepű, szösz, kóts*; das Werg, Heede. Liv.

Stuppĕus, v. Stŭpĕus, a, um, v. gr. vincula, Virg. *tsepűből v. szöszből való*; aus Werg.

Stuprātĭo, ōnis, f. 3. *parázsnálkodás*; die Schändung. Arnob.

Stuprātor, ōris, m. 3. *parázna, lator*; der Schänder eines Frauenzimmers, Hurer. Quintil.

Stupre, Adv. Obs. id. qu. turpiter, Fest.

Stupro, āvi, ātum, āre, 1. *paráználkodni, megparáználni*; schänden. Cic.

Stuprōsus, a, um, *parázna, kurvás*; hurerisch. Val. Max.

Stuprum, i, n. 2. *szégyen, gyalázat*; die Schande. Cum stupro redire, Naev. 2) *paráznaság, kurválkodás*. Schändung, Hurerey, unehelicher Beyschlaf. Cic.

Stūrĭo, ōnis, m. 3. *közönséges tok*; der gemeine Stör. (Acipenser Sturio, L.) 2) *söreg*; der Sterlet. (Ac. Ruthenus, L.) *kecsege*; der Lachsstör, das Störlein.

Sturnus, i, m. 2. *seregély*; der Staar, die Sprehe. (Sturnus vulgaris, L.) Plin.

Stygiălis, e, pro: Stygius, Virg.

Stygĭus, a, um, *pokolbéli, alvilágbéli*; höllisch, die Unterwelt betreffend. 2) *Styx vizét illető*; den Höllenfluß Styx betreffend. Canis Stygius, i. e. Cerberus, Sen. Virg.

Stylŏbăta, ae, vel Stylŏbătes, ae, m. 1. *oszloptalp*; das Fußgestell der Säule. Vitruv.

Stylŏphăringĕi, ae. Musculi, *toroknyitó és záró inashúsok*; Muskeln, welche die Kehle öffnen und erweitern. Med.

Stylus, vide: Stilus.

Stymma, ătis, n. 3. *a' kinyomott nedves testnek ott maradott része, v. törkelye*; das Dicke, das überbleibt, wenn man etwas ausdrückt. Plin.

Stymphălus, v. —os, i, m. et Stymphalum, i, n. 2. palus et urbs Arcadiae, Ovid. Hinc. Stymphalieus, a, um, i. e. inde oriundus, etc.

Styptĕrĭa, ae, f. 1. *timsó*; der Alaun. Pandect.

Styptĭcus, a, um, *szorító, p. o. orvosság, hasszorító, 's a' t.* adstringirend, verstopfend, z. B. von Arzneyen. Plin.

Styrax, ăcis, m. 3. *stórázsira*; der Storax, ein Gummiharz. Plin. 2) *stórázsfa*; der Storaxbaum. Plin.

Styx, ygis et ygos, f. 3. fluvius Arcadiae et origo paludis hujus nominis ibidem, cujus aqua corrodens et

plane venenata esse fertur. Hinc. 2) fluvius et palus orci apud poetas. 3) i. e. inferi, *pokol*; die Hölle, Unterwelt. Virg.

Suāda, ae, f. 1. *ékesenszóllás*; die Beredsamkeit. Enn. 2) dea eloquentiae, Cic.

Suādēla, ae, f. 1. *rábeszéllés valamire, javallás*; das Rathen, Zureden. Apul. 2) *az ékesenszóllás istenasszonya*: die Beredsamkeit als Person, oder Göttinn der Beredsamkeit. Horat.

Suādenter, Adv. *javasolva*; überredend. Arnob.

Suādĕo, si, sum, ēre, 2. v. gr. alicui, Cic. *javasolni, javallani*: rathen, zureden. 2) *rábeszéllni, rávenni, valakit valamire*; überreden. Cic.

Suādus, a, um, (suadeo) *tanátsló, javalló*; rathend. Ovid. 2) *rábeszéllő, elhitető erejű*; überredend. Symm. 3) *ingerlő, bájoló, kellemetes*; reizend, angenehm. Apul.

Sūārĭus, a, um, (sus) *disznót, v. sertést illető*; die Schweine betreffend. e. gr. forum, Pand. *sertésvásár*; der Schweinmarkt. e. gr. negotiator, Plin. *sertéssel kereskedő*; Schweinhändler. Subst. suarius, Plin. *disznópásztor, sertésáros*; ein Schweinhirt oder Schweinhändler.

Suāsio, ōnis, f. 3. (suadeo) *tanátslás, tanátsadás, tanáts, javallás*; das Rathen, Rathgeben, der Rath. Sen. 2) e. gr. legis, Cic. *ajánlás, ajánlóbeszéd*; die Empfehlung oder Empfehlungsrede.

Suāsor, ōris, m. 3. *tanátsló, javalló, tanátsadó*; ein Rathgeber. Cic.

Suāsōrius, a, um, *tanátslást illető, ahoz való*; das Rathgeben betreffend. Suasoria, sc. oratio, Quint. *tanátsló, elhitető, v. ajánlóbeszéd*; eine Rede, worin Rath gegeben oder etwas empfohlen wird.

Suāsum, i, n. 2. *setét, barna, pej, v. barátszín*; eine dunkle Farbe. Fest. 2) i. q. suasus, us, Ter.

Suāsus, a, um, (suadeo) *tanátsolt, javallott, javasolt*; gerathen. Plaut. 2) *rábeszélt, elhitetett*; überredet. 3) *setétszínű, barna*; dunkelfärbig. Fest.

Suāsus, us, m. 4. *tanátsadás, tanátslás, tanáts*; das Rathen, der Rath. Ob meum suasum, Ter.

Sŭātim, Adv. (sus) *disznó módon*; nach Art der Schweine. Nigid. ap. Non.

Suāve, Adv. pro: suaviter.

Suāvĕŏlens, v. Suave olens, tis, o. *kedves, v. kellemetes illatú, v. szagú*: angenehm riechend. Catull.

Suāvĕŏlentĭa, ae, f. 1. *jóillat*; der Wohlgeruch. Sidon.

Suāvĭātĭo, v. Sāvĭātio, ōnis, f. 3. (suavior) *tsókolás, megtsókolás*; das Küssen, die Küssung. Plaut.

Suāvĭdĭcus, a, um, e. gr. versus, Lucr. *édes beszédű, mézzel folyó, kellemetes*; angenehm redend, angenehm.

Suāvĭfĭco, āre, 1. (suavis et facio) *kellemetessé, édessé tenni*; angenehm oder süß machen. Cassiod.

Suāvillum, v. Sāvillum, i, n. 2. *édes nemű lepény*; eine Art süßlicher Kuchen. Cato.

Suāvĭlŏquens, tis, o. e. gr. os, Enn. ap. Cic. *édes, v. mézes beszédű, kedves szavú*; angenehm redend, lieblich redend.

Suāvĭlŏquentĭa, ae, f. 1. *édes, kedves, mézes, v. kellemetes beszéd*; das angenehme, liebliche Reden. Cic.

Suāvĭlŏquus, a, um, e. gr. versus, Lucr. i. q. Suavidicus.

Suāvĭlūdĭus, ĭi, m. 2. *nézőjátékban gyönyörködő, v. mást azzal gyönyörködtető*; der sich an Schauspielen ergötzt oder andere damit ergötzt. Tert.

Suāvĭo, v. Sāvĭo, āre, 1. *tsókolni*; küssen. Pompon. ap. Non.

Suāvĭŏlum, v. Saviolum, i, n. 2. Dim. *tsókotska*; ein Küßchen. Catull.

Suāvĭor, v. Savĭor, ātus sum, āri, Dep. 1. e. gr. aliquem, Cic. *tsókolni, megtsókolni*; küssen.

Suāvis, e, e. gr. odor, Cic. aqua, Plin. *édes, kedves, kellemetes*; lieblich, angenehm. Flores suaves, Lucr. 2) *nyájas, barátságos*; holdselig, freundlich. Comp. suavior, Hor. Sup. suavissimus, Apul.

Suāvĭsŏnus, a, um, *kellemetes hangú*; lieblich tönend. Virg.

Suāvĭtas, ātis, f. 3. e. gr. cibi, Cic. *édesség, kedvesség*; die Süßigkeit, Lieblichkeit. 2) e. gr. vocis, Nep. ingenii, Cic. *kellemetesség, kellem*; die Lieblichkeit, Anmuth. 3) *magakedveltetés, módosság, udvariság*; die Gefälligkeit im Betragen, Manierlichkeit, Höflichkeit. Cic.

Suāvĭter, Adv. *édesen, kedvesen*;

süß, lieblich. Quem suaviter voluptas sensibus blandiatur, Cic. 2) e. gr. loqui, Cic. *kellemetesen, nyájasan*; lieblich, angenehm, anmuthig. e. gr. meminisse, Idem. *az az: gyönyörűséggel*; d. i. mit Vergnügen.

Suāvitūdo, ĭnis, f. 3. pro: suavitas, Auct. ad Her.

Suāvium, v. Sāvium, ii, n. 2. *száj, v. ajak*; der Mund oder die Lippe. Plaut. Gell. 2) *csók*; der Kuß, das Mäulchen. Alicui dare savium, Cic. 3) *szerelmesek esenkedő szavok*; ein Liebkosungswort der Verliebten. Meum suavium! Ter.

Sūb, Praep. cum Acc. et Abl. *alatt, körül, mellett*; unter, um, bey. 2) sub finem, Gloss. *vége felé*; gegen das Ende. 3) sub conditione, Cic. *feltétellel, v. feltétel alatt*; mit Bedingung. 4) sub exitu vitae, Suet. *kevéssel halála előtt*; kurz vor dem Tode. 5 sub urbe, Ter. *közel a' városhoz, a' város mellett, v. alatt*; nahe an der Stadt. 6) sub adspectum cadere, Cic. *szeme be tűnni, v. akadni*; in die Augen fallen. 7) *után*; nach. Sub eas literas statim sunt recitatae tuae, Idem.

Sŭbabsurde, Adv. *egy kevéssé balgatagúl, helytelenűl*; etwas ungereimt. Cic.

Sŭbabsurdus, a, um, *valamennyire helytelen, v. íszetlen*; etwas ungereimt, etwas abgeschmackt. Cic.

Sŭbaccūso, āre, 1. e. gr. discessum, aliquem, Cic. *kevéssé vádolni*; ein wenig beschuldigen.

Sŭbăcĭdus, a, um, *savanyús*; etwas sauer, säuerlich. Cato.

Sŭbactĭo, ōnis, f. 3. (subigo) e. gr. ciborum, Arnob. *rágás, megrágás*; das Kauen. 2) *meggyőzés, meghódoltatás*; die Bezwingung. 3) *gyakorlás, mívelés*; die Übung, Bildung. Cic.

Sŭbactor, ōris, m. 3. *kurválkodó, gyermekfertéztető*; ein Hurer, Knabenschänder. Lampr.

Sŭbactus, a, um, (subigo) *meggyőzetett, meghódoltatott*; bezwungen. Tac. 2) *öszve, v. egyűvehajtott*; zusammen getrieben. Cic. 3) *gyakorlott*; geübt. Bellis subacti atque durati, Liv. 4) *el, v. meglágyított*; weich gemacht. Fest. 5) *gyakran mívelt, v. megdolgozott*; oft bearbeitet. Humus subacta atque pura, Cic. 6) e. gr. miseriis, Idem. *gyötretett*; gepeinigt.

Sŭbactus, us, m. 4. *dagasztás, gyúrás*; das Kneten. Plin.

Sŭbadjŭva, ae, m. 1. *segéd, segítő*; ein Helfer. Cod Just.

Sŭbadmŏvĕo, ēre, 2. *közelebbre tenni, vinni, v. mozdítani*; ein wenig hinzuthun. Col.

Sŭbadrŏganter, Adv. i. q. Subarroganter.

Sŭbadsentĭo, (—or) i. q. Subassent.

Sŭbaerātus, a, um, *részel elegy, v. vegyes*; mit Kupfer vermengt. e. gr. aurum, Pers. *mellyben rés van*; Kupfer inwendig habend.

Sŭbăgĭtātĭo, vel Sŭbĭgĭtātĭo, ōnis, f. 3. *hatalmas ald vetés*; die Unterwerfung. Plaut. 2) i. q. concubitus venereus. Idem.

Sŭbăgĭtātor, ōris, m. 3. *hatalma alá vető*; ein Unterwerfer. Gloss. 2) i. q. Subactor.

Sŭbăgĭtātrix, v. Subigitatrix, īcis, f. 3. i. q. meretrix. Plaut.

Sŭbăgĭto, v. Sŭbĭgĭto, āre, 1. *mellyen szántani*; tief ackern. 2) *valamire venni, izgatni, ösztönözni, kénszeríteni*; zu etwas bringen, bewegen, bezwingen. Apul. 3) i. q. amorem venereum exercere, Ter.

Sŭbagrestis, e, *parasztosatska, parasztos, parasztos szabású, v. mezei*; etwas bäuerisch oder ländlich. Cic.

Sŭbālāris, e, *szárny alatt lévő*; unter den Flügeln. Lampr. 2) e. gr. telum, Nep. *hónally alatt lévő*; unter den Achseln.

Sŭbalbĕo, ēre, 2. id. qu. Subalbico. Varr.

Sŭbalbens, tis, o. *fejérlő, fejéres*; weißlich. Cassiod.

Sŭbalbĭcans, tis, o. idem. Varr.

Sŭbalbĭco, āre, 1. *fejérleni, egy kevéssé fejérleni*; weißlich seyn, etwas weißlich seyn. Varr.

Sŭbalbĭdus, a, um, i. q. Subalbicans, Cels.

Sŭbalbus, a, um, i. q. Subalbidus. Varr

Sŭbalpīnus, a, um, *havas allyai*; unten an den Alpen befindlich. Plin

Sŭbalternĭcum, i, n. 2. *veres nemű borostyánkő*; eine röthliche Art des Bernsteins. Plin.

Sŭbāmārus, a, um, *kesernyés*; etwas bitter, Cic.

Sŭbăpĕrĭo, ire, 4. *meg, ki, v. felnyitni*; eröffnen. Arnob.

Sŭbăquānĕus, a, um, *vizalatti, viz alatt lévő*; unter dem Wasser befindlich. Tert.

Sŭbăquĕus, a, um, idem.

Sŭbăquilus, a, um, *szűrkés, barnás, feketéllő*; etwas dunkelfarbig, bräunlich. Plaut.

Sŭbărātio, ōnis, f. 3. *aldja szántás*; das Unterpflügen. Plin.

Sŭbărātor, ōris, m 3. *aldjaszántó*; der Unterpflüger. Plin.

Sŭbărĕsco, ĕre, 3. *megszikkadni, egy kevéssé megszáradni*; etwas trocken oder dürr werden. Vitr.

Sŭbargūtŭlus, a, um, *visszketeges eszűtske, tudóska*; etwas spitzfindig, naseweis. Gell.

Sŭbărgūtus, a, um, idem.

Sŭbarmālis, e, (armus) *hónally alatt lévő*; unter dem Arme befindlich. Hinc: Subst subarmale v. subarmalis; *köntös neme, mellyet az ember a' hóna alatt hátra hajt*; eine Kleidung, die unter dem Arme zurück geschlagen wird. Valerian. ep. Treb. Poll. 2) (arma) *a' mit az ember a' fegyver alá vesszen*; was man unter die Waffen anziehet. Vopisc.

Sŭbăro, āre, 1. *aldja szántani*; unterackern. Plaut. 2) *be, v. beléje kaparni*; einscharren. Plin.

Sŭbarrŏgans, tis, o. *kevélyetske, magában bizakodó*; etwas stolz vermessen. Cic.

Sŭbarrŏganter, Adv *kevélyetskén, magában bizakodólag*; etwas stolz, vermessen.

Sŭbasper, a, um, *darabosotska*; etwas rauh. Cels.

Sŭbassentio, v. Subassentior, Dep. 1. *valamennyire jóváhagyni, v. megegyezni benne*: einigermaßen Beyfall geben. Quint.

Sŭbasso, āre, 1. *egy kevessé, v. aprónkéni sütni*; ein wenig oder nach und nach braten. Apic.

Sŭbătio, ōnis, f. 3. *disznók üzekedése, bakzás, kanozás*; die Brunst der Schweine, das Ranzen. Plin.

Sŭbaudĭo, ire, 4. *fülhegygyel hallani*; ein wenig hören. Apul. 2) *alatta érteni*; darunter verstehen. Ascon.

Sŭbaurātus, a, um, *egykevéssé aranyozott*; etwas vergoldet. Petron.

Sŭbausculto, āre, 1. *hallgatózni, fülelni*; horchen, zuhören. Cic.

Sŭbaustērus, a, um, *fanyar*; etwas herbe. Cels.

Subbalbe, Adv. *dadogóformán*; etwas stammelnd. Spartian.

Subbăsilĭcānus, a, um, *tekergő, lézengő*; Müßiggänger, Pflastertreter. Plaut.

Subbibo, ibi, ibitum, ĕre, 3. *egykevesst inni*; ein wenig trinken. Plaut.

Subbini, ae, a, *ketten, ketten-ketten*; zwey oder zwey und zwey. Manil.

Subblandior, itus sum, iri, Dep. 4. v. gr. alicui, Plaut. *hizelkedni, tsapodárkodni*; schmeicheln, liebkosen. Plaut.

Subbrĕvis, e, *rövidetske, kurtátska*; etwas kurz. Plin.

Subcaerŭlĕus, a, um, *kékes*; bläulich.

Subcandĭdus, a, um, *fejéres*; weißlich.

Subcăvus, a, um, *alól üreges*; unterwärts hohl. Lucr.

Subcentŭrio, ōnis, m. 3. *alkapitány*; Unterhauptmann, Vice-Hauptmann. 2) *hadnagy*; ein Lieutenant. Liv.

Subcerno, v. Succerno, crēvi, crētum, ĕre, 3. *megszitálni, szitán általereszteni, általszűrni*; durchsieben. Vitr. 2) *rázni*; schütteln. Sever. in Aetna.

Subcingo, Subcinctus etc. vide: Succingo etc.

Subcŏactus, a, um, i. e. coactus.

Subcoelestis, e, *az égalatt lévő*; unter dem Himmel befindlich. Tert.

Subcoeno, āre, 1, *alatt enni, v. ebédelni*; unten speisen. Quint.

Subcontŭmēliōse, Adv. *illetlenül, gyaldzatos formán*; etwas schimpflich. Cic.

Subcŏquo, ĕre, 3. *egy kevéssé megfőzni*; etwas, ein wenig oder gelinde kochen. Marc. Emp.

Subcortex, icis, c. 3. *alsó héj, hársos héjj*; die untere, innere Rinde, z. B. des Baumes. Veget.

Subcrassŭlus, a, um, *vastagotska*; etwas dick. Capit.

Subcresco, vide: Succresco.

Subcrispus, a, um, v. gr. capillus, Cic. *göndör, kondorkás*; etwas kraus, kräuslich.

Subcrŭdus, a, um, *nyersetske*; etwas roh. Cato.

Subcrŭentus, a, um, *véresetske*; etwas blutig. Cels.

Subcurvus, a, um, *korgasotska, görbétske*; etwas krumm. Amm.

Subcustos, ōdis, c. 3. *alvigyázó, v. al-őrálló*; der Unterwächter, Vicewächter. Plaut.

Subdealbo, āre, 1. *kifejérítni*; weiß-lich machen. Varr. ap. Non

Subdēbilis, e, *erőtlenetske*; etwas schwächlich. Svet.

Subdēbilitātus, a, um, *elerőtlenített egy kevéssé*; etwas entnervt, geschwächt. Cic.

Subdiăcōnus, i, m. 2. *al diakonus*; Unter-Diaconus. Cod. Just.

Subdiāle, is, n. 3 *erkély*; ein Altan. Plin.

Subdiālis, e, *szabadég alatt lévő*; unter freyem Himmel befindlich. Plin.

Subdifficĭlis, e, *nehezetske*; etwas schwer Cic.

Subdiffīdo, ĕre, 3. *nem igen hinni, gyanakodni*, etwas mißtrauisch seyn, nicht recht trauen. Cic.

Subditicius (—tius), a, um, *dl, nem igazi, az igazival feltserélt*; untergeschoben, unecht. Cic.

Subdītīvus, a, um, idem. Plaut.

Subdito āre, 1. Frequ. a subdo, Lucr.

Subdĭtus, a, um, *aldjatett, aldrakott*; darunter gelegt. Subditis ignibus effervescere, Cic. 2) *alattomban feltserélt, eltserélt, dl, hamis*; untergeschoben, unecht 3) Subst. *alattvaló, jobbágy*; der Unterthan. JCt.

Subdiu, *nappal*; bey Tage. Plaut.

Subdīval, is, n. 3. i. q. subdiale.

Subdīvālis, e, i. q. subdialis.

Subdīvĭdo, isi, īsum, ĕre, 3. *újra elosztani, a' mi már el van osztva, a' részeket elosztani*; etwas noch einmahl ab- oder eintheilen, Unterabtheilungen machen. August.

Subdīvīsio, ōnis, f. 3. *résfosztás, részfelosztás*; Unterabtheilung. Hier.

Subdīvīsus, a, um, *újrafelosztott rész*; noch einmahl getheilt oder eingetheilt.

Subdo, dĭdi, dĭtum, ĕre, 3. v. gr. ignes, *aldtenni, aldja tenni, aldrakni, p. o. tüzet*; unten hin thun oder legen, z. B. Feuer unter den Kessel ꝛc. 2) *aldďugni, aldja rejteni*; darunter verbergen. Se aquis subdere. Ovid. 3) boves jugo subdere, Plin. *jdromba fogni az ökröket*; die Rinder in das Joch spannen. 4) *feltserélni mással, más helyébe tenni*; an die Stelle eines andern setzen, substituiren. Judicem in meum locum subdidi, Cic. Verbum verbo subdere, Gell 5) *tsaldsképpen feltserélni, eltserélni, hamisat és rosszat tenni helyébe*; unterschieben, etwas Falsches für etwas Wahres ausgeben. Tacit. Aliquem in alicujus locum subdere, Cic. 6) *hozzáadni*; hinzuthun, fügen oder geben. Equo calcaria subdere, Liv. *sarkantyút adni a' lónak, megsarkantyúzni a' lovat*; dem Pferde die Sporen geben. Stimulos subdere, Liv. *ösztönözni, keszteni*; anreitzen, antreiben.

Subdŏcĕo, ĕre, 2. *mellesleg tanitni, más mellett*; einen daneben unterrichten Cic. 2) *mellesleges tanító lenni*; Unterlehrer seyn, als Unterlehrer beystehen. August.

Subdoctor, ōris, m. 3. *altanító*; Unterlehrer. Auson.

Subdŏle, Adv. *ravaszúl*; listig, schlau. Plaut.

Subdŏlus, a, um, *ravasz, tsaldrd*; listig, schlau, betriegerisch Caes.

Subdŏmo, āre, 1. *megszelídítni*; bezähmen, überwältigen Plaut

Subdŭbito, āre, 1. *egy kevéssé kételkedni*; ein wenig zweifeln oder Bedenken tragen. Cic.

Subdūco, xi, ctum, ĕre, 3 *elvonni, elhúzni, p. o. alóla*; darunter weg-ziehen, entziehen, wegnehmen. 2) aliquid furto subducere, Liv. *ellopni*; entwenden. 3) se subducere, v. gr. de vel ex societate. Ter. Cic. *alattomban elmenni*; sich wegschleichen. 4) v. gr. rem, Pand. *eltenni láb alól, eláugni*; entfernen, verstecken. 5) alvum subducere, Cels. *a' hasat meghajtani*; abführen 6) v. gr. rationes, calculos, vel summam, Cic. *számot vetni, összvesdmlálni, összveadni*; zusammenrechnen. Subducta ratione, Cic. *megfontolva*; mit Überlegung 7) *felfelé húzni*; in die Höhe ziehen. In tantum altitudinis subducere, Liv. 8) *valahova vinni, vezetni*; wohin bringen, führen. Milites in primam aciem subducere, Sall. Copias in collem subducere, Caes.

Subductārius, a, um, v. gr. funis, Cato. *felhúzó*; zum Aufziehen dienlich.

Subductio, ōnis, f. 3. *húzás, kihúzás*; das Ziehen, Herausziehen. Caes.

2) *számvetés, összveszámlálás*; das Rechnen, Zusammenrechnen. Cic.

Subductus, a, um, *félrevaló, a' mi nints kitéve, p. o. a' szélvesznek*; entzogen. Aedificium ventis subductum, Plin. 2) *kivont, bátorságos helyre vont, p. o. hajó, a' partra téliire, 's a' t.* aus Land gezogen. Cic. 3) ratio subducta, Ter. *bevégzett számvetés*; eine geschlossene Rechnung. 4) *távollévő, elrejtett*; entfernt, versteckt. Plin.

Subdulcis, e, *édesetske*; etwas süß. Plin.

Subdūrus, a, um, *keményetske*; etwas hart. Q. Cic.

Subĕdo, ēdi, ēsum, ĕre, 3. *alatt elenni, elrágni*; von unten oder unterwärts verzehren, Ovid.

Subĕo, ivi, et ii, itum, ire, 4. *aldja menni*; unter etwas gehen. Tectum subire, Caes. *a' fedél alá menni*; unter das Dach gehen. Aquas subire, Ovid. 2) *közelitni hozzá, hozzá menni*: sich nähern, heran gehen. Portum subire, Plin. *kikötni*; anländen. Vultum alicujus subire, Cic. *valakinek szeme eleibe menni, v. kerülni*; einem unter die Augen treten. 3) *rádadni magát valamire, magára venni, kiállani*; sich unterziehen, übernehmen, ausstehen, ertragen, erdulden. Aliquem laborem subire, Cic. *valamelly munkát magára vállalni*; sich einer Arbeit unterziehen. Dolorem subire, Cic. *a' fájdalmat kiállani*; den Schmerz ertragen. Verbera subire, Ovid. *verést kiállani, megverettetni, verést kapni*; Schläge bekommen. 4) v. gr. collem, Hirt. muros, Liv. *felmenni, felmászni, feljönni*; hinauf gehen oder steigen, heraufgehen. Herbae subeunt, Virg. *a' plánták nőnek*; die Pflanzen wachsen heran. 5) v. gr. moenia, Liv. *nekimenni, megtámadni*; los gehen auf etwas, angreifen. 6) *ötleni, jutni, t. i. eszébe, eszébe jutni*; einfallen, in die Gedanken kommen. Subiit cogitatio animum, Liv. Mente subiit, Ovid. Subeunt verba, Ovid. 7) *valaki helyébe menni, valakit felváltani*; an Jemandes Stelle kommen, einen ablösen. Primae legioni tertia subiit. Liv. 8) *alattomban közelitni, oda lopódzni, v. férkezni, meglepni*; unvermerkt hinzu kommen, hinzu schleichen. Sopor furtim subiit, Ovid. *meglepte az álom*; der Schlaf überfiel ihn oder sie.

Sūber, ĕris, n. 3. *dugókérgű tserfa*; die Korkeiche, Pantoffelholz. (Quercus suber L.) Plin. 2) *dugókéreg, dugó*; der Kork. Virg.

Sūbĕrectus, a, um, *felegyenesitett*; aufgerichtet. Apul.

Sūbĕrĕus, a, um, *dugókéregből való*; aus Pantoffelholz. Seren. Samm.

Sūbĕries, ei, f. 5. i. q. Suber, Lucil.

Sūbĕrigo, exi, ectum, ĕre, 3. *felegyenesitni*; in die Höhe richten. Sil.

Sūbĕrinus, a, um, i. q. subereus, Sid.

Sūberro, āre, 1. *tévelyegni*; wo irren. Claudian.

Sūbex, icis, m. 3. *aldtenni való*; die Unterlage. Enn.

Subfermentātus, a, um, *egy kevéssé megsavanyitott, v. megsavanyodott*; etwas gesäuert. Tertull.

Subfervĕo, Subfervef. etc. vide: Suff.

Subflāvus, a, um, *sárgás, szőke*; etwas gelblich oder blond. Suet.

Subfrīgide, Adv. *hidegetskén*; etwas kalt 2) Met. *izetlenűl*; abgeschmackt. Gell.

Subfrigidus, a, um, *hidegetske*; etwas kalt. Amm.ian.

Subfuscus, a, um, *setét barnás*; etwas dunkelbraun Tacit.

Subgĕro, vide: Suggero.

Subglūtio, ire, 4. *tsuklani*; den Schlucken haben. Veget. 2) Met. v. gr. dolores, Virg. *elszoritni, elnyomni*; verbeißen.

Subgrandis, e, *nagyotska*; etwas groß. Cic.

Subgrĕdior, vide: Suggredior.

Subgrunda, v. Suggrunda, ae, f. 1. *eresz, essterha*; ein Wetterdach. Varr.

Subgrundārium, ii, n. 2. *kisded sírja*; das Grab eines Kindes. Fulg.

Subgrundium, v. Suggrundium, ii, n. 2. *eresz, essterha*; ein Wetterdach. Vitruv.

Subgrunnio, ire, 4. *röfögni, röffenteni*; etwas grunzen. Nol.

Subhaerĕo, ĕre, 2. *alatta hozzáragadni*; darunter hangen, kleben, stecken. 2) Met. v. gr. in suspicione, Val. Max. *függőben lenni*; unschlüssig wanken.

Sŭbhasto, āre, 1. *elkótyavetyélni*; öffentlich an den Meistbietenden verkaufen. Cod. Theod.

Sŭbhorresco, ĕre, 3. *megrázkódni*, *megijjedni*; etwas erschrecken. Non.

Sŭbhorridus, a, um, *durvátska*; etwas rauh, z. B. in seiner Lebensart. Cic.

Sŭbhŭmĭdus, a, um, *nyirkos*; etwas feucht. Cels.

Sŭbĭcĭto, āre, 1. id qu. Subagito, Plaut.

Sŭbĭcŭlum, i, n. *aldja tennivaló*; die Unterlage. Plaut.

Sŭbĭdus, a, um, *otsmány*; säuisch. Gell.

Sŭbĭgo, ēgi, actum, ĕre, 3. v. gr. sues in umbrosum locum, Varr. naves ad castellum, Liv. *hajtani*, *valahova*; wohin treiben. 2) Met. v. gr. verbeibus aliquem ad aliquid, Plaut. *valamire kénszeríteni*, *hajtani*; zu etwas bringen, zwingen. Hostes ad deditionem subigere, Liv. 3) v. gr. navem remis, vel conto, Virg. *hajtani*, *mozgásba hozni*; treiben, in Bewegung setzen. 4) v. gr. sonipedes jugo, Sen. *béfogni*, *odakötni*; an etwas fügen, verbinden. 5) *kidolgozni*, *kikészíteni*, *megtisztítani*, *elkészíteni*, *p. o. dagasztás*, *puhasztás*, *szántás által*, *'s a' t.* durcharbeiten, zurecht machen, bearbeiten, z. B. durch Kneten, Stampfen, Pflügen. Farinam subigere, Plin. *dagasztani*; kneten. Corium subigere pilis, Cato. *a' bört kallózni*; das Leder stampfen oder durcharbeiten. Arva aratris subigere, Cic *megszántani*; pflügen. Secures in cote subigere, Virg. *megköszörülni*; schärfen. Vitulos subigere, Col. *megtanítani*, *megszelidíteni*; zahm machen, bezähmen. Hinc: Nationes subigere, Sall. *az az*: *meghódoltatni*, *hatalma alá hajtani*; unterjochen, bezwingen, überwältigen. 6) v. gr. ingenium, Cic. *pallérozni*, *kiformálni*; bilden.

Sŭbimpŭdens, tis, o. *szinte szemtelen*; etwas unverschämt. Cic.

Sŭbĭnānis, e, *tsaknem üres*; etwas leer. 2) *szinte hiú*; etwas eitel. Cic.

Sŭbinde, Adv. *azután*, *osztán*, *tovább*; hernach, hierauf. Horat. 2) *tsak hamar azután*; bald hernach. Liv. 3) *gyakran egymásután*; oft nach einander. Liv 4) *egymásután*; hinter einander. Liv. 5) *tüstént*; sogleich. Liv.

Sŭbindo, didi, ditum, ĕre, 3. *még hozzá tenni*, *hozzá adni*; noch dazu thun, noch hinzu fügen. Aur. Vict.

Sŭbinflātus, a, um, *egy kevéssé felfújt*; etwas aufgeblasen. Arnob.

Sŭbinflŭo, ĕre, 3. *beléfolyni*; hinein fließen. Senec.

Sŭbinjĭcio, ēci, ectum, ĕre, 3. v. gr. manum, Sen. *rátenni*, *rávetni*; legen, an etwas anlegen.

Sŭbinsulsus, a, um, *valamennyire ízetlen*; etwas abgeschmackt. Cic.

Sŭbintelligo, exi, ectum, ĕre, 3. *alatta érteni*; darunter verstehen. 2) *észrevenni*; wahrnehmen, merken. Hier.

Sŭbintro, āre, 1. *bémenni*, *bélopódzni*; hineingehen oder kommen, sich einschleichen. Augustin.

Sŭbintrŏdūco, ĕre, 3. *bévezetni*; einführen. Augustin.

Sŭbintrŏëo, ire, 4. *bémenni*; hinein gehen. Arnob.

Sŭbinvĭdĕo, ĭdi, isum, ĕre, 2. v. gr. alicui, Cic. *valamennyire irigyleni*; ein wenig beneiden. 2) *szinte gyűlölni*; ein wenig hassen.

Sŭbinvīsus, a, um, *szinte gyűlöletes*, etwas verhaßt. Cic.

Sŭbinvīto, āre, 1. *alattomban meghívni*; unter der Hand einladen. Cic.

Sŭbīrascor, ātus sum, rasci, Dep. 3. *neheztelni*; etwas zürnen. Cic.

Sŭbīrātus, a, um, v. gr. alicui, Caes. *megneheztelt valakire*. etwas zornig.

Sŭbis, is, f. 3. *madár neve*; ein Vogel. Plin.

Sŭbĭtāneus, a, um, v. gr. imber, Colum. *hirtelenvaló*; plötzlich.

Sŭbĭtārius, a, um, v. gr. milites, Liv. *hirtelenébe szedett*; hurtig ausgehobene, zusammengebrachte, nähmlich: Soldaten. 2) v. gr. dictio, Gell. *rögtönvaló*, *egybekészült*; aus dem Stegreife gesagt.

Sŭbĭto, Abl. *sebesen*, *hirtelen*, *hirtelenében*, *hamar*, *hirtelenséggel*; schnell, plötzlich, geschwind, alsbald, 2) *egyszerre*, *rögtön*; aus dem Stegreife. Cic.

Sŭbĭtus, a, um, *sebes*, *hirtelenvaló*; schnell, plötzlich. Ter. 2) *a' mit egyszerre*, *rögtön*, *minden előrevaló készület nélkül mond vagy tsinál valaki*; was man aus dem Stegreife sagt oder thut. Subita et fortuita oratio, Cic.

Subjăcĕo, ui, ĕre, 2. *alatta feküdni vagy lenni*; unten liegen. Fenestris subjacet vestibulum, Plin. Ep. Monti subjacet, Plin. 2) *aldja vettetve lenni*, *összeköttetésben lenni vele*; un-

terworfen seyn, damit verbunden seyn, in Verbindung stehen. Quint.

Subjacto, āre, 1. pro: subjecto, Varr.

Subjecte, Adv. *aldzatosan*, *magát megaldzva*; demüthig, unterthänig. Subjectissime, Caes.

Subjectio, ōnis, f. 3. *aldjatétel*, *aldjavetés*; das Legen unter etwas, das Hinlegen. Subjectio sub adspectum, Cic. *szem eleibe terjesztés*; die Vorangenstellung. 2) v. gr. testamenti, Liv. *meghamisitás*, *hamis feltserélés*; die Unterschiebung. 3) v. gr. rationis, Auct. ad Her. *hozzátétel*, *hozzáadás*; die Hinzufügung. 4) *hozzáadott magyarázat*; eine hinzugefügte Erklärung. Auct. ad Her.

Subjective, Adv. *subjectivosan*, *személyesitve*; subjectiv, persönlich, das Subject betreffend. Mart. Cap.

Subjectivus, a, um, *subjectivos*, *személyesitett*; subjectiv, persönlich. 2) *hozzátett*; hinzugefügt. Tert.

Subjecto, āre, 1. *aldja hányni*, *v. vetni*; darunter werfen oder legen. Ovid 2) *hozzátenni*, *v. adni*; hinzufügen. Horat. 3) *felhajítni*, *v. vetni*; in die Höhe werfen. Virg.

Subjector, ōris, m. 3. v. gr. testamentorum, Cic. *meghamisitó*, *hamisan feltserélő*; ein Unterschieber.

Subjectum, i, n. 2. *subjectum*, *felvett*, *mondott*; das Subject. Apul.

Subjectus, a, um, *alájavettetett*; unterworfen. Cic. 2) *alattalévő*; unten oder unter etwas liegend. Cic. 3) *alattvaló*, (*jobbágy*); unterthan. Tac. Parcere subjectis, Virg. 4) *oda tartozó*; dahin gehörig. Res oratori subjecta, Cic. 5) *mellette lévő*, *vagy fekvő*, *vele határos*; dabey liegend, angränzend. Campus viae subjectus, Liv. 6) *meghódoltatott*, *meggyőzött*; überwunden, unterjocht. Liv. 7) *esmeretes*; bekannt. Res omnibus subjecta, Cic. 8) subjectus ignis, Cic. *támasztott tűz*, *gyújtásból támadott tűz*; angelegtes Feuer.

Subjectus, us, m. 4. *aldjatétel*; die Unterlegung. 2) *hozzátétel*; die Hinzufügung. Amm. 3) *hamis feltserélés*, *meghamisitás*, *t. i. kitserélés által*; die Unterschiebung. Plin.

Subjĭcio, jēci, jectum, jĭcĕre, 3. v. gr. ova gallinis, Plin. epistolam sub pulvinum, Nep. *alátenni*, *alárakni*; darunter legen, unterlegen. 2) *alávetni*, *aláhányni*; darunter werfen, unter etwas werfen. Cic. 3) *eleibe tenni*, *v. rakni*; vorlegen. Aliquid oculis subjicere, Liv. v. sub adspectum subjicere, Auct. ad Her. *valakinek szeme eleibe tenni*, *megmutatni*; vor Augen legen, sehen lassen. 4) v. gr. populos, Liv. *hatalma alá hajtani*, *meghódoltatni*; unterwerfen, unterwürfig machen. Se subjicere, v. gr. imperio alicujus, Cic. *magát valakinek hatalma alá adni*, *meghódolni*; sich unterwerfen 5) v. gr. periculo, Hirt. navigationem hiemi, Caes. *kitenni*, *p. o. a' veszedelemnek*; aussetzen, Preis geben. Bona voci praeconis subjicere, Cic. vel sub praecone, Cic. *jószágát kótyavetyére botsátni*; seine Güter verauctioniren lassen. 6) v. gr. testamenta, Cic. *hamissal feltserélni*, *meghamisitni*: unterschieben, etwas Falsches für das Wahre ausgeben 7) v. gr. partes generibus, Cic. *rendbe elrakni*, *elrendelni*, *alája rakni rendibe*; unterordnen, dazu rechnen. 8) v. gr. regem in equum, Liv. *feltenni*, *felemelni*, *felvetni*; in die Höhe heben oder werfen. 9) v. gr. aedes colli, Liv. *oda helyheztetni*, *alá épiteni*; hinstellen, darunter hinbauen. 10) *hozzá tenni*, *hozzáadni*, *vele egyesitni*; hinzu thun oder fügen, dazu setzen, damit verbinden. Sententiam sub voce subjicere, Cic. Longis literis breves subjicere, Quint. 11) v. gr. consilium, Liv. v. spem alicui, Liv. *adni*, *nyújtani*; geben, machen, einflößen. 12) terram ferro subjicere, Caes. *mivelni*, *szántani a' földet*; den Acker bearbeiten, pflügen. 13) rationem subjicere, Cic. *okát adni*; eine Ursache anzeigen. 14) ignem subjicere, Cic. *tüzet vetni*, *v. tenni alá*, *felgyújtani*; Feuer anlegen. 15) Aliquid cogitationi subjicere, Cic. *valamit vizsgálóra*, *v. gondolóra venni*; etwas betrachten, bedenken, überlegen.

Subjŭgālis, e, *igás*, *p. o. ló*, *jármos*, *p. o. ökör*; ans Joch gewöhnt, lastbar. Prud.

Subjŭgātor, ōris, m. 3. *hódoltató*; Unterjocher, Bezwinger. Apul.

Subjŭgātus, a, um, *járom alá fogott*; unter das Joch gebracht. 2) *meghódoltatott*; unterjocht. Ascon.

Subjŭgis, e, *befogott*, *igás*, *p. o. ló*;

járomhoz szoktatott; an das Joch gewöhnt. Equa subjugis, Plin.

Subjŭgĭus, a, um, id. qu. Subjugis, Cato.

Subjŭgo, āre, 1. v. gr. hostes, Claud. *meghódoltatni*, *hatalma alá hajtani*; unterjochen, bezwingen, überwältigen, unterwerfen.

Subjŭgus, a, um, *béfogott*, *járomba fogott*; ans Joch gespannt. Plin.

Subjunctīvus modus, i. e. conjunctivus, *foglaló mód*, (*az igékben*); die verbindende Art in der Grammatik.

Subjunctōrium, ii, n. 2. id. qu. vehiculum; *szekér*, *kotsi*, *szán*; ein Fuhrwerk Cod. Theod.

Subjunctus, a, um, *hozzá foglalt*, *vele egybekaptsolt*, hinzugefügt. Colum.

Subjungo, nxi, nctum, ĕre, 3. *hozzá foglalni*, *vele-egybekaptsolni*, *egyesitni*; hinzufügen, verbinden mit etwas. Cic. 2) v. gr. tigres curru, Virg. (pro: currui); juvencos plaustro, Colum. *béfogni*, *belé fogni*, *eleibe fogni*; ausspannen. 3) v gr. urbes sub imperium, Cic. provincias Imperio, Vellej. *alája vetni*, *hatalma alá hajtani*, *meghódoltatni*; unterjochen, unter sich bringen, unterwerfen. 4) *más helyébe tenni*, *vele feltserélni*, *felváltani*; an die Stelle eines andern setzen, substituiren. Gell.

Sublăbĭum, ii, n. 2. *ebnyelvűfű*; Hundszunge, ein Kraut. Apul.

Sublābor, psus sum, lābi, Dep. 3. *leesni*, *lerohanni*, *lebukni*, *ledűlni*; herunter fallen oder stürzen, einfallen. Aedificia sublabuntur, Plin. Ep. 2) v. gr. ut spes, Virg. *füstbe menni*, *elenyészni*; verschwinden. 3) *alattomban alatta eltsúszni*; unvermerkt wegschlüpfen. Virg.

Sublabro, āre, 1. *szájába tenni*, *v. tartani*, *enni*; in den Mund stecken, essen. Non.

Sublacrymo, āre, 1. *könnyezni*; etwas weinen. Veget.

Sublāmina, ae, f. 1. *alattavaló pléh*; Unterblech. Cato.

Sublapsus, a, um, *ledűlt*, *leesett*; umgefallen. Virg.

Sublăquĕum, i, n. 2. urbs Italiae, Tac.

Sublāte, Adv. *dölyfösen*, *kevélyen*; hochmüthig, stolz. 2) *kérkedve*; prahlerisch. 3) *fellengősen*, *felségesen*; hoch, erhaben, in einer erhabenen Schreibart. Cic. Comp. Sublatius, Cic.

Sublătĕo, ĕre, 2. *alatta lappangani*; unter etwas verborgen liegen. Varr.

Sublātio, ōnis, f. 3. v. gr. manus, Quint. *felemelés*; die Erhebung. 2) v. gr. judicii, Quintil. *eltörlés*, *semmivetétel*; die Aufhebung, Vernichtung, Cassirung 3) *kevélység*, *felfúvalkodás*; der Stolz, die Aufblähung. Cic.

Sublātus, a, um, *magas*, *felemelkedett*, *fellengős*; hoch, erhaben. 2) v. gr. lex, Prop. *eltörlött*; aufgehoben, abgeschafft. 3) *dölyfös*, *kevély*, *felfúvalkodott*; hochmüthig, stolz, aufgeblasen. Ter. Comp. sublatior, Sup. sublatissimus. Gell.

Sublăvo, āre, 1. *megmosogatni*; waschen. Cels.

Sublectio, ōnis, f. 3. *utánnaolvasás*; die Nachlesung, Nachlese Tert.

Sublecto, āre, 1. *tsalogatni*, *édesgetni*, *ámitni*; körnen, locken, zum Besten haben. Plaut.

Sublectus, a, um, (sublego) *felszedett*, *p. o. a' földről*; aufgelesen. 2) *lopott*; gestohlen. 3) v. gr. in locum alterius, Varr. *választott*, *tétetett*; erwählt, eingesetzt.

Sublĕgo, lēgi, lectum, lĕgĕre, 3. v. gr. epistolam, Gell. *megolvasni*; lesen. 2) v. gr baccas, Colum. *felszedni*; auflesen, sammeln. 3) v. gr. liberos, Plaut. *alattomban elvinni*, *ellopni*; heimlich rauben, stehlen. 4) v. gr. in locum demortui, Liv. *választani*, *mást tenni helyébe*; an die Stelle Jemandes wählen.

Sublestus, a, um, v. gr. fides, Plaut. *gyenge*, *kevés*, *tsekély*; schwach, gering.

Sublĕvātio, ōnis, f. 3. *felemelés*, *felállitás*; die Aufrichtung. 2) *segités*, *felsegités*, *könnyebbités rajta*; die Hülfeleistung, Erleichterung. JCt.

Sublĕvātor, ōris, m. 3. *szükségben segitő*; der Helfer in der Noth. Arn.

Sublĕvātus, a, um, *kisegitett*, *kisegittetett*; unterstützt. 2) v. gr. quaestio, Cic. *megfejtett*, *eligazitott*; aufgelöset, überhoben.

Sublĕvo, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. vitia, Cic. pericula, Cic. *könnyebbitni*, *kissebbé tenni*, *kissebbitni*; leichter oder geringer machen, vermindern.

2) v. gr. fugam alicujus pecunia, Nep. *könnyebbé tenni, segitni rajta, könnyebbitni*; erleichtern, unterstützen. Res adversas sublevare, Cic. 3) *vigasztalni, megvigasztalni*; trösten. Cic. 4) *felemelni, feltartani*; in die Höhe heben, aufhalten. Aliquem stratum ad pedes sublevare, Cic. 5) v. gr. quaestionem, Cic. *megfejteni, eligazitni*; aufheben, auflösen.

Sublica, ae, f. 1. et Sublicium, ii, n. 2. *levert ágas, vagy gerenda, karó*; ein Pfahl oder Balken, besonders etwas zu tragen, z. B. eine Brücke. Caes.

Sublicius, a, um, *levert gerendákon, vagy lábokon álló*; aus Balken bestehend, oder auf Pfählen ruhend. Sublicius pons, Liv.

Sublīdo, ĕre, 3. *feldönteni, feldűtni*; umstoßen. Prud.

Subligāculum, i, n. 2. *körülkötő, kötény*; die Schürze, Schurzfell 2c. Cic.

Subligar, is, n. 3. Idem. Martial.

Subligātio, ōnis, f. 3. *megkötés*; das Anbinden. Pallad.

Subligātūra, ae, f. 1. i. q. subligaculum, Theod.

Subligātus, a, um, *feltűrődzött, felgyűrődzött*; aufgeschürzt. Mart.

Subligo, āvi, ātum, āre, 1. *meghötni, alól megkötni*; unten anbinden, oder überhaupt anbinden. Plin. Lateri ensem subligare, Virg. *felkötni a' kardot*; sich mit dem Degen umgürten. 2) *feltűrődzni*; aufbinden, aufschürzen. Virgo subligata, Mart.

Sublimātio, ōnis, f. 3. *homokbavaló felgőzölögtetése lombikon a' folyó testeknek*; eine Art von Distilliren im Sande. Chym.

Sublimātus, a, um, *felmagasztaltatott, felemeltetett, p. o. nagy hivatalra*; erhöhet, erhoben. Cael. Aur. 2) Vinum sublimatum, *pálinka, pályinka, égettbor*; Branntwein. Gloss.

Sublime, Adv. *magasan, magasra felfelé, fellengősen*; hoch, in die Höhe. Cic. Comp. sublimius, Sup. sublimissime.

Sublimis, e, v. gr. columna, Ovid. porta, Virg. *magas, felemelkedett*; hoch, erhaben, empor ragend. In sublime jactare, Svet. *magasra felhajgálni*; in die Höhe werfen. 2) *fenn lebegő, fellengős*; in der Luft befindlich, erhaben, hoch. Liv. 3) *felséges, jeles, nagy, nemes, p. o. szü letésére, tekintetre nézve, vagy írása módjában, 's a. t.* erhaben, groß in seiner Art. Sublimia cures, Hor. Vir sublimis, Varr. Comp. sublimior, Sup. sublimissimus, Tert.

Sublīmĭtas, ātis, f. 3. *magasság*; die Höhe. Quintil. 2) *magas hely*; die Erhöhung oder der von der Erde erhöhte Platz. Colum. 3) *nagyság, jelesség, felség, felséges volta valaminek*; die Größe, Vorzüglichkeit, Erhabenheit. Plin.

Sulīmĭter, Adv. *magasan, fellengősen*; hoch. Colum. sublimius, Ovid.

Sublīmo, āvi, ātum, āre, 1. *felemelni, felmagasztalni*; hoch machen, erheben. Enn.

Sublīmus, a, um, pro: Sublimis.

Sublingĭo, ōnis, m. 3. *kukta, szakátsinas*; der Kucheljunge. Plaut.

Sublinio, īvi, ītum, īre, 4. i. q. sublino, Plaut.

Sublīnītus, vide: Sublitus.

Sublīno, lēvi, lĭtum, ĕre, 3. *kenni, megkenni, bekenni, bémázolni*; schmieren, bestreichen. Plaut. 2) Met. v. gr. os alicui, Plaut. *mézes beszéddel rászedni, eláltatni*; anführen.

Sublĭtus, a, um, *bémázolt, bekent*; bestrichen.

Sublĭvĭdus, a, um, *kékes*; bläulich. Cels.

Sublūcānus, a, um, v. gr. tempus, Plin. *virradó, világosodni kezdő*; dämmerig, gegen den Tag. Plin.

Sublūcĕo, xi, ēre, 2. *világosodni*; hervorleuchten, leuchten. Virg. 2) *fényleni, tsillámlani*; schimmern. Virg.

Sublūcĭdus, a, um, *világosotska*; etwas licht. Apul.

Sublūco, āre, v. gr. arbores, Fest. *világosabbá tenni, megnyesni, kiirtani a' sűrűjéből*; licht machen, auslichten, behauen.

Sublŭo, ui, ūtum, ĕre, 3. *alól kimosni*; unten auswaschen. 2) *mosni, p. o. a' partot*; anspühlen. Mart. Montem flumen subluebat, Caes.

Sublustris, e, v. gr. nox, Liv. *világosotska*; etwas hell, etwas licht. Liv.

Sublūtĕus, a, um, *sárgás*; gelblich. Apul.

Sublūtus, a, um, *kimosott*; ausgewaschen. Plin.

Sublŭvĭes, ēi, f. 5. *iszap*; der Schlamm.

Colum. 2) *körömfekély, juhok nyavalydja*; Geschwür der Nägel der Schafe. Colum.

Submāno, āre, 1. *alólról kifolyni*; unten oder unten hervorfließen. Vitr.

Submĕjo, ĕre, 3. *aldvizelleni magdnak, p. o. az dgyba*; unter sich harnen. Marc. Emp.

Submĕjŭlus, i, m. 2. *aldvizelló*; der den Urin ins Bett läßt. Idem.

Submergo, vel Summergo, si, sum, ĕre, 3. v. gr. navem, Caes. *elsüllyeszteni*; untertauchen, eintauchen, versenken.

Submersĭo, ōnis, f. 3. *elsüllyesztés*; die Untertauchung, Versenkung. Jul. Firm.

Submersus, (Summ.), a, um, *elsüllyesztett*; untertaucht, versenkt. Cic.

Submersus, us, m. 4. *elsüllyesztés*; die Untertauchung, Versenkung. Tertull.

Submĕrus, a, um, v. gr. vinum, Plaut. *szinte tiszta, nem kevert*; fast lauter, fast pur, wenig vermischt. Plaut.

Submĭnĭa, ae, f. 1. *köntös neme*; eine Art Kleidung. Plaut.

Submĭnistrātĭo, ōnis, f. 3. *adás, általadás*; die Darreichung, Gebung. Tertull.

Submĭnistrātor, ōris, m. 3. *adó, szolgáltató, küldő*; der etwas darreicht, befördert. Senec.

Submĭnistrātus, us, m. 4. *adás*; die Darreichung, Gebung. Macrob.

Submĭnistro, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. alicui pecuniam, Cic. auxilia hostibus, Caes. *adni, küldeni, szerzeni, szolgáltatni*; darreichen, geben, verschaffen, zuschicken.

Submiscĕo, cŭi, ĕre, 2. *közzé keverni*; darunter mengen. Tib.

Submisse, vel Summisse, Adv. v. gr. supplicare, Cic. *magát megaldzva, aldzatosan, szemérmesen*; herabgelassen, mit Herablassung, gelassen, demüthig, bescheiden, ohne Stolz. Comp. submissius, Cic. 2) v. gr. dicere, Cic. *tsendesen*; gelassen. 3) *halkal*; leise. Petr.

Submissim, Adv. idem, Svet.

Submissĭo, ōnis, f. 3. (submitto) v. gr. vocis, Cic. *lassú beszéd*; das leise Reden. 2) *leeresztés, lebotsátás*; die Niederlassung, Niederlegung. 3) *maga megaldzás, leereszkedés*; die Herablassung. Cic. 4) v. gr. orationis, Cic. *együgyűség, t. i. az előadásban*; die Schmucklosigkeit.

Submissus (Summ.) a, um, *aldjatett*; darunter gelegt. Liv. 2) *alatsony*; niedrig. 3) *aldzatos*; demüthig. 4) *aldja vettetett*; unterworfen. Comp. submissior, Svet. 5) *lassú, tsendes, p. a. hang*: leise, sanft. Ovid.

Submissus, us, m. 4. (submitto) *elküldés, megküldés*; die Zuschickung. Tertull.

Submitto, vel Summitto, isi, issum, ĕre, 3. *leereszteni, lebotsátni*; herunterlassen, herablassen. Latus in herbas submittere, Ovid. *a' fűbe leheveredni*; sich in das Gras niederlassen. 2) animum submittere, Liv. *eltsüggedni*; den Muth sinken lassen. 3) se submittere, Cic. *magát megaldzni, leereszkedni*; sich herablassen, sich erniedrigen. 4) v. gr. alicui imperium, Liv. *általengedni, oda engedni*; überlassen, zugestehen. Se alicui submittere, Just. *valakinek meghódolni*; sich einem unterwerfen. 5) v. gr. furorem, Virg. *aldbb hagyni valamiben, felhagyni vele*; nachlassen, unterlassen. 6) v. gr. agnos nutricibus, Colum. *aldja ereszteni, v. botsátni*; unter etwas gehen lassen. 7) v. gr. flores, Lucr. capillum, Plin. Ep. *magára hagyni, nőni hagyni, p. o. nem szakasztani le, nem vágni el, 's a' t.* wachsen lassen, nicht abbrechen oder nicht abschneiden. 8) v. gr. subsidia alicui, Caes. *küldeni, elküldeni, odaküldeni*; schicken, senden, absenden. 9) submittere vocem, Cic. *lassan beszéllni*; leise reden.

Submixtus vel Submistus, a, um, *elegyített, kevert*; vermischt. Tibull.

Submoestus, a, um, *valamennyire szomorú*; etwas traurig. Ammian.

Submŏleste, Adv. *neheztelve*; etwas beschwerlich oder unangenehm. Cic.

Submŏlestus, a, um, *bajos, terhes, únalmas*; etwas beschwerlich oder verdrießlich. Cic.

Submŏnĕo, v. Summŏnĕo, ui, ĭtum, ĕre, 2. *alattomban értésére adni, meginteni*; unter der Hand erinnern. Terent.

Submŏrōsus, a, um, *komor, komorkás*; etwas mürrisch. Cic.

Submŏtor, ōris, m. 3. *helytsinálló, félreparantsoló, a' ki a' főemberek előtt mennvén, az útból a' népet*

félre parantsolta; Wegschaffer, Platzmacher. Liv.

Submōtus (Summ) a, um, *eltávoztatott, elhárított*; abgeschafft, entfernt. 2) *kitétetett, letétetett, p. o. p. o. hivatalából*; abgesetzt. 3) v. gr. patria, Ovid. *számkivettetett*; vertrieben.

Submōtus, vel Summōtus, us, m. 4. (submoveo), *félrekűldés, félreszólítás, helytsinálás, t. i. a' Liktorok által*; die bey Seite Schaffung, Platzmachung (durch die Lictoren). Plin.

Submŏvĕo, v. Summovea, ŏvi, ōtum, ēre, 2. v. gr. aliquem, Cic *eligazítni, elkűldeni, eltávoztatni, elparantsolni*; wegschaffen, entfernen. 2) v. gr. aliquem patria, Ovid. *számkivetni, kiküldeni hazájából*; verbannen. 3) v. gr. aliquem ab officio v. a re, Liv. *letenni, kitenni, p. o. a' hivatalából*; absetzen, entsetzen, entfernen. 4) *elválasztani*; scheiden. Montes submovent Germaniam ab Italia, Plin. 5) *elvonni valamitől, elijjeszteni*; abhalten, abschrecken. Submoveri maleficio, Cic.

Submurmŭro, āvi, ātum, āre, 1. *dunnyagni, morogni*; ein wenig murmeln. Augustin.

Submūto vel Summuto, āre, 1. *eltserélni*; vertauschen. Cic.

Subnascor, nātus sum, nasci, Dep. 3. *kinőni. újra kinőni*; heran wachsen, hervor wachsen, wieder hervor kommen. Ovid.

Subnāto, āre, 1. *alatta uszkálni*; unten schwimmen. Sil.

Subnecto, xui, xum, ĕre, 3. v. gr. aliquid alicui rei, Plin. *hozzá adni, hozzá vagy mellé tenni, egyesítni vele, hozzá kaptsolni vagy foglalni*; hinzu thun, anknüpfen, dazu fügen, damit vereinigen. Virg. et Plin.

Subnĕgo, āre, 1. *szinte tagadni*; fast läugnen. Cic. 2) *félig meddig megtagadni tőle*; zum Theile abschlagen. Cic.

Subnervo, āvi, ātum, āre, 1. *ellankasztani, elerőtleníteni*; lähmen, entkräften. Apul.

Subnexus, a, um, *mellétett, hozzáadott, mellé kaptsolt*; angeknüpft, beygesetzt. Solin.

Subniger, gra, grum, *feketés*; etwas schwarz, schwärzlich. Varr.

Subnītor, nixus v. nīsus sum, nīti, Dep. 3. *támaszkadni valamire*; sich stämmen auf etwas. Liv.

Subnixus, a, um, *rátámaszkodott*; angestemmt. 2) Met. *rátámaszkodott, bízott valamiben*; sich verlassend, gestützt. Subnixus innocentiae animus, Liv. 3) v. gr. victoria, Liv. *felfúvalkodott valamiben*; aufgeblasen.

Subnŏtātio, ōnis, f. 3. *aláírás*; die Unterzeichnung, Unterschrift. Cod. Theod.

Subnŏto, āvi, ātum, āre, 1. *alattomban feljegyezni*; insgeheim bemerken. Mart. 2) *aláírni, alája jegyezni, p. o. nevét, vagy valamit mást*; unterzeichnen, unterschreiben, darunter etwas schreiben. Apul.

Subnūba, ae, f. 1. *ágyas*; Kebsweib, Nebenbuhlerinn. Ovid.

Subnūbilus, a, um, *borongós, homályos*; etwas wolkig oder trübe oder dunkel. Caes.

Sŭbo, āre, 1. *dühödni, a' bakzásra vágyni*; in der Brunst seyn, ranzen, sich nach der Begattung sehnen. Plin. et Horat.

Sŭbobscoenus, vel Subobscēnus, a, um, *otsmány, trágár*; ins Garstige, Häßliche fallend, häßlich, garstig. Cic.

Sŭbobscūre, Adv. *homályosatskán*; etwas dunkel. Cic.

Sŭbobscūrus, a, um, *homályosatska*; etwas dunkel, nicht recht verständlich. Cic.

Sŭbŏcŭlāris, e, *szem alatt (vagy körűle) lévő*; unter (neben) den Augen befindlich. Veget.

Sŭbŏdiōsus, a, um, *kedvetlen, unalmat okozó*; etwas verhaßt oder verdrießlich Cic.

Sŭbŏdŏror, āri, Dep. 1. *megszagalni, megérzeni, észrevenni*; riechen, spüren, oder leicht bemerken. Ammian.

Sŭbŏffendo, ĕre, 3. *egy kevéssé megsérteni, megbántani*; ein wenig verstoßen. Cic.

Sŭbŏlĕo, ui, ēre, 2. *szagának lenni, távolról illatozni*; von ferne riechen. Plaut. 2) Met. num quid patri subolet? Ter. *talám sejdít, v. veszen észre valamit az atyád?* merkt es der Vater?

Sŭbŏles et Sobŏles, is, f. 3. *hajtás, ág, tsemete*; der Anwuchs, Sprosse, Sprößling, Zweig. Plin. 2) *szóló-*

veszszó, *venyege*, *venyige*; die Weinrebe. Colum. 3) *nem*, *nemzetség*; das Geschlecht, der Stamm. Virg. 4) *maradék*, *fajta*, *gyermek*, *gyermekek*; die Nachkommenschaft, Abkömmling, Kind, Kinder. Liv. Subolem propagare, Cic. *gyermekeket nemzeni*; Kinder zeugen. Si de te suscepta fuisset suboles, Virg. Archytae suboles, i. e. filius, Prop.

Sŭbŏlesco, ĕre, 3. *felnőni*, *megnőni*; heranwachsen. Liv.

Sŭbolfăcio, ĕre, 3. *megérzeni a' szagát*, *v. a' szagáról*; riechen, durch den Geruch bemerken. Petron.

Sŭbŏrĭor, orsus sum, īri, Dep. 4. *támadni*, *eredni*; entspringen, entstehen. Lucret.

Sŭbornātor, ōris, m. 3. *készítő*, *felingerlő*; ein Anstifter. Ammian.

Sŭborno, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. aliquem pecunia, Cic. *segíteni*, *felkészíteni*: aushelfen, behülflich seyn, ausrüsten, versehen mit etwas. 2) v. gr. aliquem in bellum, Just. *alattomban felkészíteni*, *felingerleni*; anstiften. Falsum testem subornare, Cic. *hamis tanút fogadni*, *állítni*; einen falschen Zeugen bestellen.

Sŭbortus, us, m. 4. *eredet*, *kezdet*; die Entstehung, Aufgang. Lucr. 2) v. gr. stellae, Manil. *lemenet*, *eltűnés*; der Untergang.

Sŭbostendo, di, sum, ĕre, 3. *jelenteni*; anzeigen. Tert.

Subpaetŭlus, a, um, *valamennyire kantsal*, *bandzsa*; etwas schielend. Varr.

Subpallĭdus, v. Suppallĭdus, a, um, *halovány*; etwas blaß. Cels.

Subpalpo, āre, 1. *tsirolgatni*; liebkosen, streicheln. Symm.

Subpalpor, āri, Dep. 1. idem.

Subpătĕo, ēre, 2. *alatta vagy mellette kiterjedni*, *tárva*, *v. nyitva lenni*; unterwärts, oder daneben offen seyn, sich unten erstrecken. Apul.

Subpĕdāneum, i, n. 2. *zsámoly*, *lábító*; der Fußschemmel. Gloss.

Subpingo: vide: Suppingo.

Subpinguis, e, *kövéretske*; etwas fett. Cels.

Subpŏsĭtus, a, um, *alája tétetett*, *v. vettetett*; darunter gelegt, gestellt. Sid.

Subpraefectus, i, m. 2. *altiszt*; ein Unterofficier. Inscript.

Subrădĭo, āre, 1. *súgárát kimutatni*; hervorstrahlen lassen, anzeigen. Tert.

Subrādo, si, sum, ĕre, 3. *megvakargatni*; bekratzen, beschaben. Cato.

Subrancĭdus, a, um, *megbüzhödt*, *avas*, *penészes*, *szagos*; faulend, etwas ranzig, stinkend, schimmlicht. Cic.

Subrāsus, a, um, *alól megvakart*; unten abgekratzt. Pallad.

Subraucus, a, um, v. gr. vox, Cic. *rekedtes*; etwas heiser.

Subrectĭo, ōnis, f. 3. (subrigo) *felegyenesítés*, *felállítás*; die Aufrichtung. Arnob.

Subrectus, a, um, *felegyenesített*; aufgerichtet. Liv.

Subrĕfectus, a, um, *valamennyire ismét helyre állott*, *megéledett*; einiger Maßen wieder hergestellt oder erquickt. Vellej.

Subrĕgŭlus, i, m. 2. *királyi helytartó*; ein Vicekönig. Amm.

Subrĕmănĕo, ēre, 2. *hátramaradni*; zurück bleiben. Tertull.

Subrēmĭgo, āre, 1. *evezni*; rudern. Virg.

Subrēnālis, e, *veséket illető*; die Nieren betreffend. Veget.

Subrēpo, v. Surrēpo, psi, ptum, ĕre, 3. *valahova oda tsúszni*, *alája tsúszni*; wohin kriechen, schleichen, darunter kriechen. Cic. Moenia subrepere. Hor. *a' városba belopódzni*; in die Stadt hinein schleichen. 2) v. gr. se alicui, Plaut. *elbújni valaki előtt*; sich vor einem verstecken. 3) subrepsit ei oblivio, Plaut. *elfelejtette*, *feledékenységbe ment előtte*; er hat es vergessen. 4) subrepere sub tabulas, Cic. *a' testamentomot meghamisítni*; das Testament verfälschen. 5) *betsúszni*, *a' szokásba*, *'s a' t.* sich einschleichen. Plin.

Subreptĭcĭus (Surr.) vel Subreptitĭus (Surr.), a, um, (a subrepo) *betsúszott*, *belopódzott*, *alattombanvaló*; eingeschlichen, verstohlen, heimlich. Plaut.

Subreptĭcĭus (Surr.) vel Surreptitĭus (Surr.) a, um (a subripio) *lopott*; gestohlen. Plaut.

Subreptio, (Surr.) ōnis, f. 3. (a subrepo) *betsúszás*; die Einschleichung. Cod. Just.

Subreptĭo (Surr.) ōnis, f. 3. (a subripio) *lopás*, *ellopás*; der Diebstahl. Apul.

Subreptĭtius, a, um, vide: Subreptĭcius.

Subreptĭo, āre, 1. *alattomban hemdszni*; wohin kriechen oder schleichen. Colum.

Subreptīvus, a, um, *belopódzott, betsússzott*; eingeschlichen. JCt.

Subreptus (Surr.) a, um, (a sorripio) *alattomban ellopott*; heimlich gestohlen. Cic.

Subrīdĕo, risi, risum, ēre, 2. *mosolyogni*; lächeln. Cic.

Subrīdicŭle, Adv. *mosolyogva*; etwas lächerlich. Cic.

Subrigo vel Surrigo (contr. etiam Sorgo) rexi, rectum, ēre, 3. v. gr. obeliscum, Plin. *emelni, felemelni, felegyenesitni, felállítni*; in die Höhe richten, erheben, empor richten. Se subrigere, Plin. *felegyenesedni*; sich in die Höhe richten oder aufrichten. Aures subrigere, Virg. *fülelni*; die Ohren spitzen. 2) Vide etiam: Surgo.

Subrigŭus, a, um, *nedves, nyirkos, vizes*; gewässert. Plin.

Subringor, gi, Dep. 3 *altarkodni*; das Maul rümpfen, unwillig seyn. Cic.

Subripio, vide: Surripio.

Subrŏgo, v. Surrŏgo, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. collegam in locum Bruti, Liv. *választani, tenni helyébe*; Jemanden an die Stelle eines andern wählen.

Subrostrāni, (homines) i. e. qui otiosi sub Rostris deambulant, Cic.

Subrŏto, āvi, ātum, āre, 1. *kerekekre tsinálni, v. állítni*; unten mit Rädern versehen, auf Räder setzen. Vitruv.

Subrŏtundus, a, um, *kerekded*; etwas rund. Cels.

Subrŭbeo, ēre, *vereses lenni*; röthlich seyn. Ovid.

Subrŭber, rūbra, rūbrum, *vereses*; röthlich. Cels.

Subrŭbĭcundus, a, um, *vereses, vereslő, pirosló*; röthlich. Cels.

Subrūfus, a, um, v. gr. color, Plin. *verhenyeges, rőt*; röthlich. 2) *vereshajú, v. fejű*; der röthliche Haare hat, Rothkopf. Plaut.

Subrūmo, āre, 1. (de animalibus quadrupedis) *szoptatni*; saugen lassen. Colum.

Subrumpo, ĕre, 3. *ledönteni*; einreißen, vernichten. Arnob.

Subrūmus, a, um, v. gr. agnus, Varr. *szopós*; saugend.

Subruncātor, ōris, m. 3. *gyomláló, irtó*; ein Ausgäter. Virg.

Subrŭo, ŭi, ŭtum, ĕre, 3. v. gr. murum, Liv. *ledönteni, lerontani*; einreißen, niederreißen, herabreißen, niederstürzen. 2) *kimosni az alját és az által ledönteni*; untergraben, einreißen. Amnis subruit montes, Plin. Ep. 3) Met. v. gr. libertatem, Liv. *elrontani, semmivétenni*; untergraben, vernichten, zerstören.

Subrustĭce, Adv. *parasztosan*; etwas bäurisch. Gell.

Subrustĭcus, a, um, *parasztos*; etwas bäurisch. Cic.

Subrŭtĭlo, āre, 1. *kitsillámlani közüle*; hervorschimmern. Claud. Mam.

Subrŭtĭlus, a, um, *veresellő*; röthlich. Plin.

Subrŭtus, a, um, (subruo) *ledöntött, lerontott*; eingerissen. Liv.

Subsalsus, a, um, *egy kevéssé sós*; etwas gesalzen. Cels.

Subsanno, āre, 1. *kigúnyolni*; aushöhnen, verspotten. Tert.

Subscrībo, psi, ptum, ĕre, 3. v. gr. literas, Cic. *aláírni, aláírással megerősítni*; unterschreiben, mit der Unterschrift seines Nahmens versehen. 2) v. gr. sententiae alicujus, Liv. rationes, vel rationibus, Pand. *helybehagyni, reállani, melléállani valaminek*; beypflichten, Beyfall geben, billigen. 3) v. gr. in aliquem, Cic. vel, in crimen, Pand. v. causam aliquam, Cic. *valaki ellen pert inditni, valakit bévádolni*; wider jemanden klagen, einen angeben, verklagen. 4) v. gr. aliquid, v. alicui rei, Tac. *aláírni magát valamelly kötelezésnek, aláírással kötelezni magát valamire*; sich unterschreiben, durch seine Unterschrift sich verbindlich machen. Subscribere legibus, Pand. 5) v. gr. alicui aliquid, Tert. *általengedni, általengedését írásban adni*; überlassen, schriftlich überlassen.

Subscriptio, ōnis, f. 3. *aláírás*; die Unterschrift, Unterzeichnung, Unterschreibung. 2) *panasz, bévádolás, vád*; die Klage. Subscriptionem componere, Sen. 3) *helybehagyás, reállás, melléállás*; die Beystimmung, der Beytritt. 4) *a' Censorok jegyzései a' vád alá*; die Anmerkungen der Censoren. Subscriptiones Censorias delere, Cic. 5) *aláírás ál-*

tal való magakötelezése valakinek; die Subscription, die scheiftliche Verpflichtung. Pand.

Subscriptor, ŏris, m. 3. *a' ki magát valaminek aláírja*; der unterschreibt, oder sich unterschreibt. 2) *vádoló, vádolótárs*: Kläger, Mitkläger. Cic 3) *melléálló valaminek, elömozditó*; Beypflichter, Begünstigee. Gell.

Subscriptus, a, um, *aláírt*; unterschrieben. 2) *helybehagyott*; begünstigt. Gell.

Subscus, ŭdis, f. 3. *heveder és pánt neme, p. o. két tábla összefoglalására*: eine Art von Verklammerung oder Leisten. Vitr.

Subsĕcīvus, v. Subsĭcīvus, et Subcisīvus vel Succisivus, a, um, *elmetszett, elszelt, elvágott a' nagyobb darabtól*; abgeschnitten. Cic. 2) tempus subsecivum, Cic. *üres vagy megnyert idő, időköz*; die Nebenzeit. 3) *hijjános*; mangelhaft. Apul. 4) *hasonló, egyenlő*; ähnlich, gleich. Apul.

Subsĕco, cui, ctum, āre, 1. *alatt elmetszeni, elvágni*: unten abschneiden. 2) v. gr. ungves, Ovid herbam falce, Varr. *levágni*; abschneiden.

Subsectus, a, um, *alól elmetszett, elvágott*; unten abgeschnitten. Col.

Subsĕcundārius, a, um, i. q. secundarius. Gell.

Subsellĭum, ĭi, n. 2. *pad, lótza*; eine niedrige Bank, in Rücksicht eines erhabenen Sitzes. Varr. Vir imi subsellii, Plaut. *alatsony sorsú ember*; ein geringer Mensch. 3) *a' törvény székeknél a' vádoló, a' bévádolt és a' tanúk ülőhelyei vagy pádjai*; die Bänke, auf denen vor Gericht der Kläger, der Beklagte, und die Zeugen saßen. Cic. 4) *a' tanáts vagy senátorok ülő helyei*; die Sitze der Senatoren. Cic. 5) subsellia, Cic. i. e. judicia.

Subsentĭo, si, sum, īre, 4. *alattomban észrevenni*; unter der Hand oder ein wenig wahrnehmen, merken Subsensi, Ter. *észrevettem*; ich habe etwas gemerkt.

Subsequens, tis, o. 3. *mindjárt következő*; gleich nachfolgend. Subsequenti anno, Plin. *a' legközelebb következendő esztendőben*; in dem nächstfolgenden Jahre. Plin.

Subsĕquenter, Adv. *azután, idővel*; in der Folge. 2) *egymásután*; nach einander. Messala Corv.

Subsĕquor, sūtus (quūtus) sum, sequi, Dep. 3. *nyomba követni, utánna következni*; gleich darauf folgen, folgen, nachfolgen, darauf folgen. Caes. 2) *követni, kísérni*; begleiten, verbinden mit etwas. Hos motus subsequi debet gestus, Cic. Suo sermone humanitatem literarum subsequi, Cic. 3) *engedni, engedelmeskedni, magát hozzá szabni*; folgen, gehorchen, sich darnach richten. Pandect.

Subsērĭcus, a, um, *félselyem*; nicht ganz seiden, halbseiden. Lamprid.

Subsĕro, sēvi, ĕre, 3. *közzé vagy mellé vetni, plántálni*; darunter oder daneben säen. Colum.

Subsĕro, ui, tum, ĕre, 3. *aládugni, aládjadugni*; unterstecken, unterwärts thun oder stecken. Apul. 2) *közzé tenni, v. elegyiteni*; darunter thun oder mischen, dazu fügen. Ammian.

Subsertus, a, um, *aládjatett*; untergeschoben. Apul.

Subservĭo, īre, 4. *szolgálni, szolgálatjára lenni valakinek*; dienen, aufwarten. Plaut. 2) *szolgálni, szolgálatjában lenni valakinek*; dienen, unterwürfig seyn. Plaut. 3) *alkalmatos lenni valamire, arra való lenni, illeni hozzá*; schicklich oder passend seyn. Tert.

Subsessa, ae, f. 1. *les, lesben álló ellenség*; der Hinterhalt. Veget.

Subsessor, ōris, m. 3. *leselkedő, lesben álló, les*; lauerend auf etwas, Laurer, Aufpasser. Val. Max. 2) *útonálló, haramia*; ein Straßenräuber, Bandit. Serv.

Subsicco, āre, 1. *kiapasztani, kiszárasztani*; abtrocknen, trocknen. Cels.

Subsĭcīvus, a, um, vide: Subsecivus.

Subsĭdentĭa, ae, f. 1. (subsido) v. gr. aquarum, Vitr. *leapadás, leszállás*; das Niedersinken. 2) *az üledékje valaminek*; der Bodensatz von etwas. Vitr.

Subsĭdĕo, ēdi, essum, ēre, 2. (a subsido) *leülepedni*; sich setzen, sich auf den Boden setzen. 2) *ülve maradni*; sitzen bleiben. 3) subsidere in genua, Curt. *letérdepelni, térdre esni*; niederknien. 4) *leselkedni valakire*; auf einen lauern. Cic.

Subsĭdĭālis, e, *tartalék segítségre*

való; zur Hülfe gehörig, zur Reserve dienend. Amm.

Subsidiārius, a, um, v. gr. cohors, Caes. *segítségre való, v. siető*; zu Hülfe kommend oder eilend, zur Reserve dienend.

Subsidior, āri, Dep. 1. *segítségre jőni, v. lenni, segítni*; zur Reserve dienen, zu Hülfe kommen. Hirt.

Subsidium, ĭi, n. 2. *tartalék sereg*; die Reserve, die Hülfstruppen. Liv. 2) *a' tartalék sereg álló helye*; der Reserveplatz. Legio in subsidio posita, Liv. 3) *menedékhely*; der Zufluchtsort, die Retirade. Tac. 4) *segítség, segedelem*; die Hülfe, der Beystand. Subsidium mittere. Caes. Subsidium ferre, Caes. Subsidio ire, Nep. v. venire, Cic.

Subsīdo, idi et edi, essum, ĕre, 3. v. gr. in aliquo loco, Cic. *leülni, letelepedni*; sich niedersetzen, niederlassen 2) undae subsidant, Virg. a) *a' víz apad*; das Wasser fällt. b) *a' hullám tsendesedik, szűnik*; die Wellen legen sich. 3) *alábbhagyni, tsendesedni*; nachlassen. Impetus dicendi subsidit, Quint. Venti subsidunt, Prop. 4) *megállapodni*; inne halten, stehen bleiben. Subsedi in via, Cic. 5) *ülve maradni, veszteg ülni, maradni, hátra maradni*; sitzen bleiben, bleiben, zurück bleiben. Caes. 6) *leüllyedni, a' fenékre leülni*; sich senken, sinken, zu Boden fallen. Colum. Ovid. etc.

Subsidŭus, a, um, *leülepedő*; sich unten setzend. Grat.

Subsignānus, a, um, v. gr. miles, Tac. *kissebb nemű zászló alatt szolgáló*; der unter einem Fähnchen dient. Tac.

Subsignātĭo, ōnis, f. 3. *aláírás*: die Unterzeichnung, Unterschreibung. Pandect.

Subsigno, āvi, ātum, āre, 1. *aláírni, alája írni*; unterzeichnen, unten hinsetzen oder schreiben. Plin. 2) v. gr. fidem pro re, Plin. Ep. *lekötni, lekötelezni*: verbürgen, verbindlich machen. 3) v. gr. aliquid, Plin. *megerősítni, bizonyossá tenni valami felől, p. o. maga aláírása által*; versichern, bestätigen. 4) v. gr. praedia apud aerarium, Cic. *beírni*; verzeichnen, ins Buch eintragen.

Subsilio v. Sussilio, silīvi v. silŭi, et silui, sultum, īre, 4. *leugrani, lepattanni*: herunter springen. Senec. 2) *felugrani*; in die Höhe springen. Plaut. et Lucr. Canes subsiluere, Plin.

Subsimĭlis, e, *tsaknem, vagy szinte hasonló*; fast ähnlich. Cels.

Subsĭmus, a, um, *tömpe orrú*; mit etwas aufwärts gebogener Nase. Varr.

Subsĭpio, ĕre, 3. *valami kevés ízének lenni*; etwas schmecken, einigen Geschmack haben. Varr.

Subsistentia, ae, f. 1. i. q. Substantia. 2) *állapot, valóság*; der Zustand, das Wesen eines Dinges. Sil. 3) *életem, életemre való állapot, hivatalbeli állapot*; die Unterhaltung, das Auskommen, wobey man bestehen und sich in seinem Stande erhalten kann. Gloss. 4) *tartósság, szűntelen való fennállás*; die Beständigkeit. JCt.

Subsisto, stĭti, ĕre, 3. v. gr. feras, Liv. *feltartóztatni, megállítni*; aufhalten, stehend machen, hemmen. Romanum nec acies subsistere poterant, Liv. 2) v. gr. alicui, Liv. *ellentállani, ellene állani, kiállani, kitartani, p. o. a' hartzot*; sich widersetzen, widerstehen, gewachsen seyn, aushalten. Subsistere sumtibus, Cic. *győzni a' költséget*; die Unkosten tragen können. 3) v. gr. in itinere, Caes. *megállani, megállapodni*; stille stehen, stehen bleiben, Halt machen. Hinc: 4) Trop. *megszűnni, megállapodni, félbeszakasztani valamit*; inne halten, aufhören, nachlassen. Subsistit clamor, Ovid. 5) *megmaradni, életben maradni*; am Leben bleiben. Pandect. 6) v. gr. alicui, Apul. *segítségűl lenni valakinek*; einem beystehen. 7) *megállani, erejének lenni*; bestehen, gelten, Kraft haben. Sententia subsistit, Pandect.

Subsĭtus, a, um, *alatta vagy mellette lévő*; unten oder dabey befindlich. Apul.

Subsōlānus, a, um, v. gr. ventus, Plin. *napkeleti*; morgenländisch. Plin.

Subsortĭor, ītus sum, īri, Dep. 4. *újra sorsot vetni*; nachlosen, noch einmahl losen. Cic.

Subsortītio, ōnis, f. 3. *új sorsvetés, vagy húzás, p. o. bíró választás erånt, 's a' t.* das Nachlosen, wenn man noch einmahl loset. Cic.

Subsparge, ĕre, 3. *aldja hinteni*; unterſtreuen. Tertull.

Substantĭa, ae, f. 1. v. gr. hominis, Quint. *állat, miség, valóság, létel*; das Weſen, die Exiſtenz Non habere substantiam, Sen. *nem lenni*; nicht exiſtiren. 2) *vagyonbéli valóság, miség*; der Beſtand, Inbegriff des Vermögens. Aur. Vict. 3) *jószág, vagyon, birtok*; das Vermögen, die Habe, das Gut. Pand. 4) *étel, étek*; die Speiſe. Prud.

Substantiālis, e, *valóságos*; weſentlich. Tertull.

Substantiālĭter, Adv. *a' valóságához képest, a' valóságe szerént*; dem Weſen nach, weſentlich. Tertull.

Substantiŏla, ae, f. 1. *kis vagyon, jószágotska*; kleines Vermögen. Hier.

Substantivālis, e, i. q. substantialis, Tertull.

Substantīvus, a, um, v. gr. res, Tert. *magában fenndállható, önnönös*; ſelbſtſtändig, für ſich beſtehen könnend.

Substernĭum, ĭi, n. 2. *ally, alom*: die Streu, die man den Pferden unterſtreut. Gloss.

Substerno, strāvi, strātum, ĕre, 3 *aldja hinteni, aldhinteni, v. szórni, vetni*; unterſtreuen, unterbreiten, unterlegen. Terent. Herbam ovibus substernere, Cato. Pecori substernere, Plin. 2) *behinteni, beteríteni, bészórni valamivel*; mit etwas beſtreuen, bedecken. Plin. Nidos substernere, Cic. *fészkelni, fészket rakni*; Neſter machen. 3) v. gr. alicui aliquid, Sid. *eleibe terjeszteni, eleibe tenni*; vorlegen. Omnia animo substernere, Cic. *megvisgálni*; überlegen. 4) *aldjavetni, áltadni, által engedni, odaadni*; unterwerfen, überreichen, hingeben. Lucr. Pudicitiam alicui substernere, Svet.

Substillus, a, um, *tsepegő, szivárgó*; träufelnd. Cato.

Substĭnĕo, ĕre, 2. i. q. sustineo, Apul.

Substĭtŭo, ŭi, ūtum, ĕre. 3. (sub et statuo) *aldja tenni, aldtenni valaminek, oldrakni*; unter etwas ſtellen oder legen. Lapides plantae substituere, Pallad 2) aliquem crimini substituere, Plin. Ep. *valakit bévádolni, béadni a' törvényszék előtt*; einen beſchuldigen, verklagen. 3) *eleibe állítni, tenni, vagy terjeszteni*; vor etwas ſtellen. Oculis suis funera fratrum substituere, Ovid. Aliquid animo substituere, Liv. *valamit képzelni*; ſich vorſtellen. 4) *tenni, helyhestetni, állitni, rendelni*; hinſtellen, hinzu ſtellen oder fügen. Armaturas leves post elephantos substituere, Afr. 5) v. gr. aliquem pro aliquo, v. in locum alicujus, Cic. *más helyébe tenni, helyette választani, v. tenni, feltserélni*; an die Stelle einer Perſon oder Sache ſtellen oder ſetzen, ſubſtituiren. Sibi consules substituere, Svet. Heredem aliquem substituere, Pand.

Substĭtūtĭo, ōnis, f. 3. *helyébetétel*; Subſtituirung, Setzung einer Sache, (Perſon) ſtatt der andern. Pand.

Substĭtūtīvus, a, um, i. e. conditionalis, Apul.

Substĭtūtus, i, m. 2. *helytartó*; ein Statthalter. Gloss.

Substĭtūtus, a, um, *helyébetett, más helyébe tett*; an eines andern Stelle geſetzt. Quint. 2) *al, vagy második*; der zweyte. Gloss.

Substo, āre, 1. *lenni, meglenni, jelenlenni*; vorhanden ſeyn. Nullo dolore substante, Cels. 2) *kitartani, kiállani*; aushalten, ausdauern. Metuo, ut substet hospes, Terent.

Substŏmăchor, āri, Dep. 1. *bosszankodni*; etwas unwillig oder verdrieſslich ſeyn. Augustin.

Substrāmen, inis, n. 3. *ally, p. o. a' mit a' marha alá vetnek, szalma ally, alom*; was untergeſtreut wird, z. B. dem Viehe. Varr.

Substrāmentum, i, n. 2. i. q. substramen, Cato.

Substrātus, a, um, (a substerno) *aldja vetett, hányt vagy hintett*; untergeſtreuet. Cic.

Substrātus, us, m. 4. *aldjaszórás, v. hintés*; das Unterſtreuen. Plin.

Substrĕpo, ĕre, 3. *zörögni, tsörtetni*; ein wenig ertönen oder ſich hören laſſen. Apul.

Substrictus, a, um, (substringo) *összehúzott, összeszorított*; zuſammengezogen. 2) *sovány*; mager. Ovid. Comp. substrictior, Sup. substrictissimus, Colum.

Substringo, inxi, ictum, ĕre, 3. *összehúzni, összeszorítni, összekötni*; zuſammen ziehen oder binden. Col. 2) *betekergetni, bekötni*; verbin-

den. Substringere fascia, Svet. 3) *feltűrődzni*; aufschürzen. Nep. 4) *felfelé húzni*; in die Höhe ziehen. Nep. 5) aurem substringere, Hor. *fülelni*; die Ohren spitzen. 6) bilem substringere, Juv. *haragját mérsékelni*, *tartóztatni*; den Zorn mäßigen.

Substructĭo, ōnis, f. 3. *támasz*, *alája rakott oszlop vagy fal*; das Unterbauen, das, was untergebaut wird. Vitruv. 2) *alkotmány*; das Gebäude. Cic.

Substructus, a, um, *alájarakott vagy épített*; untergebaut. Liv.

Substrŭo, xi, ctum, ĕre, 3. v. gr. fundamentum, Plaut. canales, Plin. *alája rakni vagy építni*; unterbauen. 2) *az allyától vagy fundamentomától fogva egészen felépítni*, *felállítni*; von unten oder von Grunde aus bauen, aufführen, errichten. Liv.

Subsultim, Adv. *felugrálva*; in die Höhe springend, hüpfend. Sueton.

Subsulto v. Sussulto, āre, 1. (Freq. a subsilio) *felugrálni*, *felpattogni*; in die Höhe springen, hüpfen. Plaut.

Subsum, fui, esse, *alatta lenni*, *feküdni*, *vagy lappangani*; darunter seyn oder stecken. Suberat Pan ilicis umbrae, Tibull. Subest lingua palato, Virg. 2) *közel lenni hozzá*, *mellette lenni*; in der Nähe seyn, nahe seyn, dabey seyn. Suberat mons, Caes. Templa mari subsunt, Ovid 3) notitiae subesse, Ovid. *tudtára lenni*; Kenntniß davon haben. 4) *vele öszveköttetve lenni*; damit verbunden seyn, da seyn. Aliqua subest causa, Cic. Suspicio subest, Cic. Si his vitiis ratio non subesset, Cic.

Subsŭo, ūi, ūtum, ĕre, 3. *alávarrni*, *alája varrni*; darunter nähen, unten annähen. Horat.

Subsurdus, a, um, *siketes*, *nehezen halló*; etwas taub. Quintil. 2) v. gr. vox, Quint. *siket hangú*; nicht deutlich oder übel klingend.

Subsūtus, a, um, (subsuo) *alája varrott*; darunter genähet. Hor.

Subtābĭdus, a, um, *elalélt*; schwindend, betreten, blaß. Amm.

Subtăcĭtus, a, um, *valamennyire hallgató kevés beszédű*; etwas still, stillschweigend. Prud.

Subtectus, a, um, *béfedett*; bedeckt. Vitr.

Subtegmen, vide: Subtemen.

Subtĕgo, xi, ctum, ĕre, 3. *béfedni*; bedecken. Vitr.

Subtĕgŭlānĕus, a, um, *fedél alatt lévő*; unterm Dache befindlich. Plin.

Subtēmen, vel Subtegmen, ĭnis, n. 3. *bélfonal*; der Eintrag oder Einschlag im Gewebe. Ovid. Fert picturatas auri subtemine vestes. Virg. 2) *szövés*, *szőtt matéria*; das Gewebe. Tyrio subtemine vestem, Tib.

Subtendo, di, tum, (sum) ĕre, 3. *alól bévonni*, *behúzni*, *beteríteni*; unten spannen oder bespannen, bedecken. Cato.

Subtĕnŭis, e, *vékonyatska*; etwas dünn. Varr.

Subter, Adv. *alatt*; unten. Supra et subter, Cic. 2) Praep. cum Acc. et Abl. *alá*; unter mit dem. Acc. Cupiditatem subter praecordia locavit, Cic. 3) *alatt*; unter. Virg.

Subtĕrăgo, ēgi, actum, ĕre, 3. *alól hajtani ki*, *mint a' gyökér*; unten treiben. Cels.

Subtercurro, ĕre, 3. *alája futni*; unter etwas laufen. Vitr. 2) *segítségül sietni*; zu Hülfe kommen. Virg.

Subtercŭtānĕus, a, um, *bőr alatt lévő*; unter der Haut befindlich. Aur. Vict.

Subterdūco, xi, ctum, ĕre, 3. v. gr. se alicui, Plaut. *elvonni*; entziehen.

Subterflŭo, ĕre, 3. *alatta vagy aláfolyni*; unten oder unter etwas fließen. Vitr.

Subterfŭgĭo, ūgi, ŭgĭtum, ĕre, 3. *elfutni*, *elillantani*, *elszökni*; entfliehen, entwischen. Plaut. 2) v. gr. poenam, Cic. periculum, Cic. *elkerülni*; vermeiden, einer Sache entgehen.

Subterhăbĕo, ēre, 2. *megvetni*, *fel se venni*, *kevésre betsülni*; verschmähen, geringschätzen. Apul.

Subtĕrĭor, pro: inferior, Aemil. Mac.

Subterjăcĕo, ēre, 3. *alatta feküdni*; unter was liegen. Alcim. Avit.

Subterjăcĭo, ĕre, 2. *alája bévetni*; unter etwas werfen. Pallad.

Subterlābor, vel Subter labor, psus sum, lābi, Dep. 3. *alája bétsúszni*; unten oder unter etwas schlüpfen. Virg. 2) *elszökni*, *elillantani*; entwischen, entschlüpfen. Liv.

Subterlĭno, ĕre, 3. v. gr. plantas aegri. Plin. *alatt megkenni*; unten bestreichen, schmieren.

Subtermĕo, āre, 1. *alatta*, v. *alá men-*

ni; unten oder unter etwas hingehen. Claud.

Subternāto, āre, 1. *alatta vagy ald úszni*; unten oder unter etwas schwimmen. Sol.

Subternus, a, um, pro: infernus, Prud.

Subtĕro, trīvi, trītum, ĕre, 3. v. gr. pedes, Cato. *alatt megdörgölni*; unten reiben oder abreiben. 2) *széllyelzúzni, v. dörzsölni*; zerreiben, zerstampfen, zerstoßen. Col.

Subterrānĕus, a, um, *földalattvaló*; unterirdisch. Cic.

Subterrēnus, a, um, *földalatti*; unterirdisch. Apul.

Subterrĕus, a, um, Idem. Arnob.

Subtersĕco, āre, 1. *alatt elvágni, elmetszeni*; unten zerschneiden. Cic. in Arat.

Subtertĕnŭo, āre, 1. *alatt, megvékonyítni*; unten dünn machen. Lucr.

Subtervăco, āre, 1. *alatt, üres lenni*; unten leer seyn. Senec.

Subtervŏlo, āre, 1. *alatt v. ald repülni*; unten oder unter etwas fliegen. Stat.

Subtervolvo, ĕre, 3. *valami ald hengerítni, vagy görditni*; unter etwas wälzen. Amm.

Subtexo, xui, xtum, ĕre, 3. *közzé szőni*; unter etwas weben. Solin. 2) *bévonni, béfedni, béfogni*; überziehen, bedecken. Subtexunt nubila coelum, Lucr. 3) *közzé keverni, közzé szőni, vagy elegyítni*; dazu weben, dazu fügen oder mischen. Liv. Subtexta mala bonis, Manil.

Subtextus, a, um, (subtexo) *közzé szőtt*; darunter gewebt. Juv. 2) *közékevert*; untermengt. Manil.

Subtīlilŏquentĭa ae, f. 1. i. e. subtilis locutio, Tert.

Subtīlilŏquus, a, um, i. e. subtiliter loquens, Tert.

Subtīlis, e, *finom, vékony, nem vastag, nem durva*; fein, nicht dick, oder grob, dünn, zart. Lucret. Corpus subtile, Lucr. Succus subtillissimus, Plin. 2) Met *finom jólzlésű*; fein, geschmackvoll. Hor. 3) v. gr. judicium, Cic. *helyes, fudamentomos, éles, jeles*; vortrefflich, gründlich, scharf, accurat, genau. 4) *elmés taldlós*; scharfsinnig, spitzfindig. Subtile disserendi genus, Cic. Comp. subtilior. Sup. subtilissimus, Plin.

Subtīlĭtas, ātis, f. 3. v. gr. lineae, Plin. *finomság, vékonyság*; die Feinheit, Zartheit. 2) *elmésség*; die Scharfsinnigkeit. Subtilitas scriptorum, Cic. 3) *kitsinység*, die Kleinigkeit. Immensae subtilitatis animalia, Plin. *felette kitsiny, v. apró állatotskák*; überaus kleine Thierchen.

Subtīlĭter, Adv. *finomúl*; fein, zart, auf feine Art. Res subtiliter connexae, Lucr. 2) *elmésen, finomúl*; scharfsinnig, gründlich. Cic. 3) *pontosan, szorosan*; pünktlich, genau. Numerum subtiliter exequi, Liv. Comp. subtilius, Cic. Sup. subtilissime, Cic.

Subtĭmĕo, ĕre, *egy kevéssé félni*; sich ein wenig fürchten. Cic.

Subtinnĭo, īre, 4. *megtsendülni*; etwas klingen oder klimpern. Tert.

Subtĭtŭbo, āre, 1. *tántorogni*; etwas wanken. Prud.

Subtractus, a, um, (subtraho) *elvont, megvont, elvett*; entzogen. Tib.

Subtrăho, xi, ctum, ĕre, 3. v. gr. alicui cibum, Cic. colla jugo, Ovid. *elvonni, elhúzni, elölle elrántani, elvenni*; entziehen, wegziehen, wegreißen, entreißen, wegnehmen. Impedimenta subtrahere, Caes. *az akaddlyokat elhárítni*; die Hindernisse entfernen. Se adspectui subtrahere, Virg. *magát nem mutatni, félre vonni*; sich entziehen. Se labori subtrahere, Col. *kerülni a' munkát, v. dolgot*; sich der Arbeit entziehen. Oculos subtrahere, Tac. *a' szemeit elfordítni*; die Augen wegwenden. Nomina subtrahere, Tac. *neveiket elhagyni, elhallgatni*; die Nahmen weglassen oder verschweigen. 2) subtrahere alvum, Cels. *a' hasat meghajtani*; abführen, purgieren. 3) linea subtrahere, Gesn. *elhúzni alatta*; unterstreichen.

Subtristis, e, *szomorkás*; etwas traurig. Ter. Subtristior, Hier.

Subtrītus, a, um, (subtero) *elkopott, elnyött*; abgerieben, abgenutzt. Plaut.

Subtundo, tudi, tūsum, ĕre, 3. *megveregetni*; ein wenig schlagen. Tib.

Subturpĭcŭlus, a, um, *otsmányka*; etwas häßlich. Cic.

Subturpis, e, *egy kevéssé otsmány*; etwas häßlich oder schändlich. Cic.

Subtus, Adv. *alatt, alatta, alól*; unten, unterwärts. Liv.

Subtussĭo, īre, 4. *kehéltselni*; etwas husten. Veget.

Subtūsus, a, um, (subtundo) *megveregetett*; etwas geschlagen. Tib.

Sŭbūcŭla, ae, f. 1. *alólöltő, subitsa, also ujjas ládjbli*; ein Unterziehkleid. Hor. 2) *ing*; das Hemd. 3) *áldoznivaló lepény*; eine Art Opferkuchen. Fest.

Sŭbūcŭlātus, a, um, i. e. subucula indutus, Cic.

Sūbŭla, ae, f. 1. *ár*; ein spitziges Werkzeug, Pfrieme, Ahle. Col.

Sŭbulcus, i, m. 2. *disznópásztor, kondás*; der Schweinhirt. Varr.

Sūbŭlo, ōnis, m. 3. i. q. tibicen, Enn. 2) *fiatal szarvas*; ein junger Hirsch. Plin.

Sŭbūra, vel Suburra, ae, f. 1. platea et locus publicus Romae, ubi scorta quaestum exercebant. Liv.

Sŭbūrānus, v. Suburrānus, a, um, i. e. in platea Suburrae habitans, inde oriundus, etc. Cic.

Sŭburbānitas, ātis, f. 3. *a' város szomszédsága*; die Nachbarschaft der Stadt. Cic.

Sūburbānum, i, n. 2. *major, szállás, t. i. Róma körül*; ein Mayerhof nahe bey der Stadt. Suburbana amicorum, Cic.

Sŭburbānus, a, um, v. gr. ager, Cic. *közel a' városhoz, v. a' város szomszédságában lévő, Rómához közel lévő*; nahe bey der Stadt, besonders Rom.

Sŭburbĭcārius, a, um, i. q. surburbanus, Cod. Theod.

Sŭburbium, ĭi, n. 2. *külsőváros*; die Vorstadt. Cic.

Sŭburgĕo, ēre, 2. *kénszeríteni*; nöthigen, antreiben. Virg.

Sŭbūro, ussi, ustum, ĕre, 3. *megperzselni*; besengen, ein wenig brennen, sengen. Suet.

Sŭburra, Suburranus, vide: Subura, etc.

Subvas, ădis, m. 3. *a' kezes kezese*; der Unterbürge, der statt eines Bürgen Bürge wird. Gell.

Subvectĭo, ōnis, f. 3. (subveho) *odavitel, p. o. kotsin, hajón*; die Zufuhre. Caes.

Subvecto, āre, 1. *vinni, hordani, p. o. kotsin*; zuführen. Plaut.

Subvector, ōris, m. 3. *a' ki visz vagy hoz, p. o. kotsin*; der bringt oder führt. Avien.

Subvectus, a, um, (subveho) *vitt, hordott, t. i. kotsin, hajón*; zugeführet. Plaut.

Subvectus, us, m, 4. *vitel*; die Zufuhre. Tac.

Subvĕho, xi, ctum, ĕre, 3. *vinni, hordani, p. o. kotsin, hajon, lovon, vállán, 's a' t.* führen, tragen oder bringen, z. B. zu Wasser, Wagen, auf der Schulter, auch zu Pferde, *rc.* Lucr. Curru subvehi, Ovid. *szekeren, v. kotsin menni*; fahren. 2) *behordani, bevinni, p. o. az életet szekeren, 's a' t.* einführen, zuführen. Liv.

Subvello, velli, vulsum, ĕre, 3. *megmejjeszteni, p. o. lúdat, a' pejhét kitépni*; berupfen, rupfen. Gell.

Subvĕnio, vēni, ventum, īre, 4. *hozzájönni, hozzájárulni, hozzáadódni*; herzukommen, dazukommen. Tac. 2) v. gr. patriae, Cic. alicui, Cic. *segitségűl lenni, segitségére menni, lenni, v. jönni, segitni rajta*; zu Hülfe kommen, durch Hülfe beystehen. Huic rei subventum est a nobis, Cic. 3) *eszébe jutni*; einfallen, in die Gedanken kommen. Gell.

Subvento, āre, 1. *segitségűl lenni*; zu Hülfe kommen. Plaut.

Subverbustus, a, um, *megsütögetett, megbélyegezett*; gebrandmarkt. Plaut.

Subvĕrĕor, ēri, Dep. 2. *tartani tőle, félni*; ein wenig besorgen oder fürchten. Cic.

Subversĭo, ōnis, f. 3. *felforgatás*; die Umkehrung, Umstürzung, zu Grunde Richtung. Arnob.

Subverso, v. Subvorso, āre, 1. Frequ. *felforgatni*; umstürzen, zu Grunde richten. Plaut.

Subversor, ōris, m. 3. *felforgató, elrontó*; der Umstürzer, zu Grunderichter. Tac.

Subversus, a, um, (subverto) *felforgatott, elrontott*; umgestürzt, zu Grunde gerichtet. Tac.

Subverto, v. Subvorto, ti, sum, ĕre, 3. *felforditni, feldönteni, feldütözni*; umwerfen, umkehren, zu Boden werfen. Hor. 2) Trop. *felforgatni, elrontani, eltörleni*; umstürzen, zu Grunde richten, vernichten. Sallust.

Subvespĕrus, i, m. 2. sc. ventus, *délnyúgotközi szél*; ein Westwind nach Süden zu, Südwestwind. Vitr.

Subvexus, a, um, *boltozatos*; etwas

gewölbt. 2) *lehajló*, *lehajlott*; herabgebogen, abhängig. Liv.

Subviridis, e, *zöldes*; etwas grün, grünlich. Plin.

Subvolo, āre, 1. *repdesni*, *repkedni*; ein wenig fliegen. 2) *felrepülni*; hinauf fliegen. Cic.

Subvolvo, ĕre, 3. *felgörgetni*, *v. oda hengergetni*; hinauf oder hinzu wälzen. Virg.

Subvultūrius, a, um, v. gr. corpus, Plaut. *kesely*, *keselyűszinű*; geyerisch, schwärzlich. 2) *ragadozó*; räuberisch. Sid.

Succābar, urbs Mauritaniae. Plin.

Succēdānĕus, v. Succīdānĕus, a, um, *valaki helyébe lett*, *helytartó*; an des andren Stelle tretend, Stellvertreter, Vicarius. Pand. 2) *utánna való*, *utánna tett*; nachgesetzt. Justin.

Succēdo, vel Subcēdo, essi, essum, ĕre, 3. v. gr. sub umbras. Virg. ramis, Val. Fl. tectum, Cic. *alája menni*, *bémenni alá*; unter etwas gehen. 2) v. gr. oneri, Virg. operi, Plin. *felvállalni*, *magára venni*; sich unterziehen, übernehmen. 3) cum Acc. Dat. et Praepos. v. gr. aciem, Caes. muros, Liv. et muris, Liv. sub montem, Liv. *odamenni*, *közelitni hozzá*, *neki menni*; heran gehen an etwas, hingehen, hinkommen, angreifen. 4) v. gr. alicui, Cic. et Nep. *utánna lenni*, *utánna következni*, *követni valakit*, *p. o. a' hivatalban*, *'s a' t.* auf Jemanden oder auf etwas folgen, nachfolgen. Aetas aetati succedit, Cic. Succedam muneri tuo, Cic. In paternas opes succedere, Liv. In locum alicujus succedere, Cic. Succeditur mihi, Cic. *engemet felváltanak*, *helyembe jő valaki*; ich werde abgelöst, bekomme einen Nachfolger z. B. im Amte. 5) *jól menni*, *szerentsésen menni*, *v. folyni*, *jól ütni ki*; von Statten gehen, glücken, gelingen. Haec prospere succedebant, Cic. Nulla res ei successerat, Cic. *semmivel sem boldogúlt*; nichts hat ihm gelingen wollen. Non succedit, Cic. *nem megy*, *nem lehet a' dologgal boldogúlni*; es geht nicht, es gelingt nicht. 6) v. gr. coelo, Virg. *felmenni*, *felhágni*; hinauf gehen oder steigen.

Succendo, vel Subcendo, di, sum, ĕre, 3. v. gr. pontem, Liv. *meggyújtani*; anzünden. 2) Trop. *felgyúlasztani*, *feltüzelni*; entzünden, erhitzen, entbrennen. Amore succensus, Ovid.

Succensĕo, ui, ēre, 2. v. gr. alicui, Cic. *felgerjedni*, *megharagudni*, *p. o. ellene*, *v. valakire*; zornig seyn auf Jemanden.

Succensio, ōnis, f. 3. *felgyúlasztás*; die Heißmachung. Amm. 2) *felgerjedés*, *harag*; der Unwille, Zorn. Symm.

Succensus, a, um, (succendo) *felgyúlasztott*, *felgerjesztett*; entzündet, erhitzt. 2) v. gr. amore, Ovid. *felgerjedett*; entflammt. 3) *szerelmes*; verliebt. Prop.

Succentīvus, v. Subcentīvus, a, um, *társúl éneklő*; dazu singend, accompagnirend. Varr.

Succentor, v. Subcentor, ōris, m. 3. *éneklőtárs*; ein Mitsinger. Amm. 2) Met. v. gr. fabularum, Amm. *költő*, *terjesztő*, *kokoló*; ein Urheber, Ausstreuer. Amm.

Succentŭrio, v. Subcentŭrio, āre, 1. *a' katona tsoportokat kipótolni*, *p. o. az elesetteket*; die Centurien vollzählig machen. 2) Met. *a' hijjánosságot kipótolni*; den Mangel ersetzen. Sid.

Succentus, v. Subcentus, us, m. 4. *együtténeklés*; das Einstimmen, Accompagniren. Mart. Cap.

Successio, ōnis, f. 3. *utánna következés*, *következés más után*, *p. o. hivatalban*, *egy dolognak a' másik utánna való következése*; die Nachfolgung, z. B. im Amte, die Folge oder die Nachfolgung einer Sache auf die andere. Successio in locum Caesaris, Flor. 2) *jó előmenetel*, *boldogúlás*; der gute Fortgang. August.

Successive, Adv. *lassan lassan*, *egymásután*; nach und nach, nach einander. Spart.

Successīvus, a, um, *lassan lassan*, *egymásután következő*; nach und nach, auf einander folgend. Lact.

Successor, vel Subcessor, ōris, m. 3. (succedo) v. gr. in officio, v. munere, Pand. *utánnavaló*, *t. i. a' hivatalban*; der Nachfolger im Amte. Successores mei, Cic. *az útánnam valók*, *t. i. a' hivatalban*; meine Nachfolger, nähmlich: im Amte. Successorem alicui dare, v. mittere, Svet. *a' hivatalból kitenni valakit*;

einen des Amtes entsetzen. 2) *örökös*; Erbnachfolger. Mart. 3) *maradék*; der Nachkomme. Pand.

Successōrius, a, um, v. gr. jus, Amm. *az utánnavalókat illető*; die Nachfolger betreffend. 2) *örökségi*; die Erbfolge betreffend. Pand.

Successus, us, m. 4. (succedo) *szerentsés kimenetel*; ein glücklicher Ausgang. Virg. 2) *jó előmenetel, boldogúlás, szerentse*; der Fortgang, guter Fortgang, das von Statten-gehen, Glück. Successum artes non habuere meae, Ovid. 3) v. gr. temporis, Liv. *menetel, folyás, tartás*; der Fortgang, die Währung. Successu temporis, Just. *idővel*, mit der Zeit. 4) v. gr. hostium, Caes. *előrehaladás*; das Vorrücken.

Succīdānĕus, a, um, vide: Succedaneus.

Succīdĭa, ae, f. 1. *egy oldal szalonna*; eine Speckseite. Varr. et Cic. Succidias facere, Cato, *megölni, levágni*; tödten, niedermachen. 2) *sódor*; ein Schinken. Varr.

Succīdo, v. Subcīdo, īdi, īsum, ĕre, 3. v. gr fruges, Virg. arbores, Caes *levágni*; abschneiden, abhauen. 2) *levágni, megölni*; niedermachen, niederhauen. Sil. 3) *kiherélni*; entmannen, verschneiden. Claud.

Succĭdo, vel Subcĭdo, īdi, ĕre, 3. *leesni, lerogyni*; herabfallen, sinken. Aegri succidimus, Virg. 2) *eltsüggedni*; sinken. Mens succidit, Sen.

Succĭdus, a, um, *leves*; saftig. 2) *kövér*; fett. Plin.

Succĭdŭus, a, um, *esendő, lehulló*; herabfallend, hinfällig. 2) *tévovdzó, tántorgó*; strauchelnd, wankend. Claud.

Succincte, Adv. *röviden, rövideden, summásan, p. o. előadni*; kurz, z. B. sagen, lehren, rc. Amm. Succinctius, Amm.

Succinctim, Adv. i. q. succincte, Claud.

Succinctōrium, ĭi, n. 2. *kötő, előkötő*; der Schurz, die Schürze, das Schurzfell. Aug. 2) *öv, övezet*: das Band womit man sich umgürtet. Aug.

Succinctus, (Subc.) a, um, *körülkötött, körülövedzett*; umgürtet. Ferro succinctus, Liv. *felfegyverkezett*; bewaffnet. 2) *körülvett*; umgeben, versehen. Urbs succincta portibus, JCt. 3) *feltürödzött*; aufgeschürzt. Plaut. 4) v. gr. libellus, Ovid. *rövid*; kurz.

Succīnĕus, a, um, *agátkőből, v. borostyánkőből való*; aus Bernstein. Plin.

Succingo, vel Subcingo, nxi, nctum, ĕre, 3. *körülövedzeni, körülkeríteni, körülfogni*; gürten oder umgeben. 2) v. gr. tunicas, Juv. *felfogni, feltürni, feltürödzni*; schürzen, aufschürzen, aufgürten.

Succingŭlum, vel Subcingulum, i, n. 2. *öv, övedző, felövedző, heveder*; der Gurt, das Gürtel. Plaut.

Succĭno, vel Subcĭno, cĭnui, centum, ĕre, 3. v. gr. cantibus, Calpurn. *együtt énekelni, hozzá vagy mellette énekelni*; dazu singen, mitsingen. Hor.

Succīnum, i, n. 2. *borostyánkő, agátkő*; der Bernstein, Agstein. Plin.

Succīnus, a, um, *borostyán, agát, borostyánkőből való*; aus Bernstein. Mart.

Succĭpĭo, ĕre, pro: suscipio, Lucr.

Succīsĭo, ōnis, f. 3. *elmetszés, elvágás*; das Abhauen, Abschneiden. Sidon.

Succīsīvus, a, um, *elvágott, elmetszett*; abgeschnitten. 2) v. gr. tempus, Cic. *üres, foglalatosság nélkül való*; müssig, ohne Geschäfte.

Succīsus, a, um. (succīdo) *levágott*; abgeschnitten. Frumenta succisa, Caes.

Succlāmātĭo, v. Subclamatio, ōnis, f. 3. *rákiabálás*; das Zurufen. Liv.

Succlāmo, v. Subclāmo, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. alicui, Liv. *kiáltani, valakinek, vagy valakire*; rufen, zuschreyen, zurufen.

Succo, ōnis, m 3. *levét kisajtoló, kinyomó*; ein Auspresser des Saftes. 2) Trop. *kitsikaró, uzsorás*; ein Menschenfanger, Wucherer. Cic.

Succollo, v. Subcollo, āvi, ātum, āre, 1. *nyakába venni, nyakára ültetni*; sich aufhalsen, auf die Schultern nehmen. Varr.

Succōsus, a, um, (sucosus) *leves*; saftig. Plin.

Succresco, v. Subcresco, crēvi, crētum, ĕre, 3. *alatta nőni*; unten oder unter etwas wachsen. Cels. 2) *újra kinőni, helyette nőni, p. o. az elhullatott levélnek, hajnak, 's a' t.* aufs neue herauswachsen, wieder wachsen 3) *felnőni, kihajtani*; heranwachsen,

in die Höhe wachsen. Ovid. Herbae succrescunt, Colum. 4) Met. *utánna lenni, következni*; folgen, nachfolgen. Cic.

Succrētus, (Subc.) a, um, (subcerno) v. gr. cribro, Plaut. *megrostált, megszitált*; gereutert, durchsiebet.

Sucerōtillus, a, um, v. gr. vox, Afr. *gyenge*; schwach.

Succŭba, v. Subcŭba, ae, f. 1. *ágyas*; eine Beyschläferinn. Apul.

Succŭbo, v. Subcŭbo, āre, 1. *alatta, v. alá feküdni*; unten oder unter etwas liegen. Apul.

Succūdo, di, sum, ĕre, 3. *kalapálni, kovátsolni, készíteni*; schmieden, verfertigen. Varr.

Succūlentus, a, um, *leves*; saftig. Prud.

Succumbo, v Subcumbo, cŭbui, cubitum, ĕre, 3. *leesni, leragyni*; herabfallen, niederfallen, zu Boden sinken. Plin. 2) v. gr. alicui, Nep. oneri, Liv. labori, Caes. *megadni magát, meggyözettetni, elnyomattatni, engedni, eltsüggedni alatta, p. a. a' tereh, v. munka alatt*; unterliegen, besiegt werden, nachgeben, gewonnen werden. Animo succumbere, Cic. *eltsüggedni*; den Muth sinken lassen. Culpae succumbere, Virg. *beléesni a' hibába, elkövetni a' hibát*; den Fehler begehen. 3) *meghódolni*; unterthänig werden, unterliegen. Europae succubuit Asia, Nep. 4) *velehálni, elhálni*; ehelich beyliegen. Mart.

Succurro, v. Subcurro, cŭcurri vel curri, cursum, ĕre, 3. *oda sietni, oda futni*; herzulaufen, herzueilen. Auxilio succurrere, Caes. *segítségére sietni*; zu Hülfe eilen. 2) v. gr. alicui, Cic. *segítségére lenni, segíteni rajta*; zu Hülfe kommen, beystehen, helfen. 3) *eszébe jutni*; einfallen, einkommen, beyfallen, in die Gedanken kommen. Cic. Non mihi succurrit, Liv. *nem jut eszembe*; es fällt mir nicht bey.

Succus, i, m. 2. *lév, nedv, leve, nedve, p. o. a' füveknek, gyümöltsnek, 's a' t.* der Saft. Succus herbarum. Plin. Succus nuci expressus. Plin. 2) *íz*; der Geschmack. Piscis succo ingratus. Ovid. Ova succi melioris. Hor. 3) Trop. *java, lelke, ereje valaminek*; das Beste, der Geist, die Kraft von etwas. Amissimus succum et sanguinem, Cic. Aliquid in succum et sanguinem convertere, Gesn. *egészen magáévá tenni, úgy hogy mint egy természetévé váljék az embernek*; etwas sich ganz eigen machen. 4) *akármelly nedvesség, sűrű nedv*; jede Feuchtigkeit, dicker Saft. Succus rosae, Plin. *rózsaolaj*; Rosenöhl.

Succussātor, ōris, m 3. *rázó, felhányó*; in die Höhe schüttelnd. Caballus succussator. Lucil.

Succusio, ōnis, f. 3. *rázás, felrázás*; die Erschütterung, das in die Höhe Schütteln. Sen.

Succusso, āre, 1. *felrázni*; in die Höhe schütteln. Acc.

Succussor, id. qu. succussator. Lucil.

Succussus, a, um, *felrázott, megrázott*; in die Höhe geschüttelt, erschüttert. 2) *eltsüggedt*; niedergeschlagen. Val. Max.

Succussus, us, m. 4. *felrázás, felrázódás, megrázás*; die Erschütterung. Apul.

Succŭtio, v. Subcutio, cussi, cussum, ĕre, 3. (sub et quatio) *felfelé hányni, vagy rázni, mint a' szekér, v. kotsi*; aufwärts schütteln, erschüttern. Currus succutitur alte, Ovid. 2) Trop. v. gr. tristitia, Val. Max. *leverni, eltsüggeszteni*; niederschlagen.

Sŭcerda, v. Succerda, ae, f. 1. *disznóganéj*; Schweinkoth. Lucil.

Sŭchus, i, m. 2. *megszelidített krokodilus*, ein zahm gemachtes Krocodill. Strab.

Sŭcidus, v. Succidus, a, um, *leves, bőnedvű, egésséges*; saftig, voll Saft, gesund. Varr.

Sŭcōsus, v. Succōsus, a, um, v. gr. solum, Colum. *bőnedvű, leves*; saftreich, saftvoll. 2) Trop. *pénzes, gazdag*; Geld habend, reich. Petr.

Suctus, a, um, (sugo) *megszopott*; gesogen. Pallad.

Suctus, us, m. 4. *szopás*; das Saugen. Plin.

Sŭcŭla, ae, f. 1. *malatz, süldő malatz*; ein Ferkelchen, Schweinchen. Plaut. 2) *motóla*; ein Haspel. Cato. 3) i. q. Hyades; *fiastyúk*; das Siebengestirn. Cic.

Sŭcŭlentus, vel Succŭlentus, a, um, *leves*; saftvoll. Apul.

Sŭcŭlentus, a, um, (a sus) *disznóotsmány*; schweinisch, viehisch. Prud.

Sūcŭlus, i, m. 2. *malatz*; ein Ferkelchen. Just.
Sūcus, i, m. 2. id. qu. Succus, Tib.
Sūdābundus, a, um, *Izzadó*; schwitzend. Ovid.
Sūdārĭŏlum, i, n. 2. Dim. id. qu. sudarium, Apul.
Sūdārĭum, ĭi, n. 2. *zsebkendő*, *zsebkeszkenő*; ein Schweißtuch, Schnupftuch. Sueton.
Sūdātĭo, ōnis, f. 3. *Izzadás*; das Schwitzen. Cels.
Sūdātor, ōris, m. 3. *Izzadó*, *a' ki nagyon Izzad*; ein Schwitzer, z. B. der oft und sehr schwitzt. Plin.
Sūdātōrĭus, a, um, v. gr. unctio, Plaut. *izzasztó*; zum Schwitzen gehörig oder dienlich. 2) sudatorium, Subst. *izzasztó ferdő*, *v. szuba*; ein Schwitzbad, Schwitzstube. Senec.
Sūdo, āvi, ātum, āre, 1. *izzadni*; schwitzen, Schweiß von sich geben. Cic. 2) *veréjtékezni*, *kilszadni valamiből*, *kiszivárogni belőle*; schwitzen, hervor schwitzen, schwitzend hervor kommen. Quercus sudabant mella, Virg. Arbores balsama sudant, Justin. 3) Trop. *nagy munkával vinni végbez*, *minden erejét rá fordítni*, *nagyon igyekezni*; schwitzend oder mit vieler Arbeit verrichten, sichs sauer werden lassen, sich viele Mühe geben, zu thun haben, sich sehr bemühen. Terent. Vides me sudare, Cic. Sudandum est his pro communibus commodis, Cic.
Sūdor, ōris, m. 3. *Izzadtság*; der Schweiß. Cic. Sudor manat ad talos, Horat. In sudorem ire, Flor. v. sudorem emittere, Plin. *izzadni*; schwitzen. Sudorem elicere, Cels. v. excutere, Nep. *Izzasztani*; Schweiß erregen. 2) Trop. *nagy munka*, *fáradtság*; große Bemühung. Cic. Res multi sudoris, Cic. Multo sudore confectum, Cic.
Sūdōrĭfer, a, um, *Izzasztó*; Schweiß bringend. Apul.
Sūdōrĭfĕrus, a, um, idem.
Sūdōrus, a, um, *Izzadó*, *veréjtékező*, *tsupa Izzadtság*; schwitzend, voller Schweiß. Apul.
Sūdum, i, n. 2. *tiszta idő*; heiteres Wetter. Cic.
Sūdus, a, um, v. gr. coelum, Fest. ver, Virg. *tiszta*, *kitisztúlt*, *nem felleges*, *vagy homályos*; entwölkt, heiter, nicht trübe. 2) *nedves*, *nyirkos*; etwas feucht. Auson.
Suĕo, ēvi, ētum, ēre, Obs. pro; soleo, et suesco, Lucr. et Prop.
Suēra, ae, f. 1. sc. caro *disznó- v. sertéshús*; Schweinefleisch. Varr.
Suesco, suēvi, suētum, suescere, 3. Inchoat. 1) Transit. *rászoktatni valamire*; gewöhnen an etwas. Tacit. 2) Intransit. sc. se, v. gr. militiae, Tac. *megszokni valamit*, *rászokni valamire*; gewohnt werden. Suevi, Cic. *szoktam*, *megszoktam*; ich bin gewohnt, pflege.
Suēsia palus, f. 3. lacus Germaniae, Mela.
Suēssānus, a, um, i. e. ex urbe Suessa in Italia, Cic.
Suēssiōnes, v. Suessōnes, um, pl. populus Galliae, Caes.
Suētus, a, um, (suesco) *szokott*, *megszokott*; gewohnt. Cic.
Suēvi, ōrum, m. pl. *Svábok*; die Schwaben. Caes.
Suēvia, ae, f. 1. *Svábország*; Schwaben. Caes.
Suēvicus, a, um, *Sváb*, *Svábországi*; schwäbisch. Caes.
Suēvus, i, m. 2. *Sváb*; ein Schwabe. Caes.
Suēvus, a, um, id. qu. rutilus, vel flavus, Sil. Ital.
Sūfes v. Suffes, ĕtis, m. 3. i. e. summus magistratus Carthagine, id. qu. Consul Romae, Liv.
Suffarcĭno, āvi, ātum, āre, 1. *tele tömni*, *telerakni*, *megrakni*; vollstopfen, vollpacken, bepacken. Apul.
Suffarrānĕus vel Suffarrānius, a, um, *a' ki eleséget*, *búzát*, *lisztet hord*, *p. o. a' táborba*; der Getreide zuführt. Cic.
Suffectĭo, ōnis, f. 3. id. qu. substitutio, Arn.
Suffectūra, ae, f. 1. *kipótolás*, *helyébetétel*; die Ergänzung, Setzung einer Sache an die Stelle der andern. Terent.
Suffectus, a, um, v. gr. in alicujus locum, Cic. *helyébe tett*; an der Stelle gesetzt. 2) *bemotskolt*, *bekevert*; befleckt. Suffectus sangvine, Virg.
Suffēnus, i, m. 2. Nom. pr. poëtae arrogantis, Cat.
Suffercio, vel Subfercio, si, ctum v. tum, ire, 4. *aldja dugdosni v. tömni*; unterstopfen, unten voll stopfen. Svet.

Sufferentia, ae, f. 1. *eltűrés, elszenvedés*; die Gedultung, Geduld. Ter.

Suffero, v. Subfero, sustuli, sublatum, sufferre v. subferre, 3. *hordozni, tartani, fenntartani*; tragen, erhalten, aufrecht erhalten Arnob. 2) v. gr. sumtus, Ter. labores, Varr. *győzni, megbírni, kitartani, megfelelhetni valaminek*; ertragen, aushalten, gewachsen seyn. 3) v. gr. poenam, Cic. plagas, Plaut. *kiállani, elszenvedni, szenvedni*; ertragen, erdulden, ausstehen, leiden. 4) v. gr. tergum, Plaut. *aldjaadni*; unterlegen, unterwerfen. 5) aliquem sufferre, Nep. *valakit kivégezni*; einen aus dem Wege räumen.

Suffertus, a, um, *teletömött*; voll gestopft. Sen.

Suffervefacio, v. Subfervefacio, ere, 3. *megmelegítni, felhevítni*; heiß machen, erhitzen. Plin. Pass. Suffervefio, factus sum, fieri; *felhevűlni, felforrni*; heiß werden, sieden, aufsieden. Plin.

Suffervefio, factus sum, vide: Suffervefacio.

Suffervēo, vel Subfervēo, ēre, 2. *felhevűlni, felforrni, forrni kezdeni*; heiß seyn, sieden, aufsieden. Apul.

Suffes, ĕtis, m. 3. vide: Sufes.

Suffibulum, i, n. 2. *fejrevaló*; ein Hauptschleyer. Fest.

Sufficienter, Adv. *eléggé, elégségesen*; hinlänglich. Aur. Vict.

Sufficientia, ae, f. 1. *elegendőség, elégség*; die Genügsamkeit, Hinlänglichkeit, Genüge. Tert. 2) *tehetség*; die Fähigkeit. Tert.

Sufficio, v. Subficio, ēci, ectum, ĕre, 3. *elég lenni, elegendő lenni*; hinlänglich seyn, genug seyn, hinreichen. Sufficit, Plin. Ep. *elég*; es ist genug, 2) *elég erővel bírni valamire, megtehetni valamit, elég erejének lenni red*; hinlänglich seyn, gewachsen seyn, Kräfte genug dazu haben. Non sufficio ad patiendum, Liv. Nec plebe ad tributum sufficiente, Liv. 3) *helyébe tenni, p. o. valamit, v. valakit másnak*; eine Sache oder Person an die Stelle der andern setzen, substituiren. Censorem in locum demortui substituit, Liv. 4) v. gr. pecori frondem, Virg. *adni, vetni, hányni*; geben, darreichen. 5) fructum sufficere, Solin. *gyümöltsöt teremni*; Frucht bringen.

Suffigo, v. Subfigo, xi, xum, ĕre, 3. e. gr. aliquem in cruce, Hor. cruci, Cic. in crucem, Just. *oda, hozzá, v. felszegezni, felfüggeszteni, felfeszítni*; an etwas heften, anheften, aufschlagen. 2) e. gr. crepidas aureis clavis, Plin. *rdverni, megszegezni, megpatkolni*; beschlagen. 3) Met. e. gr. dolori novos stimulos, Sen. *újítni a' fájdalmat*; den Schmerzen aufs neue reitzen.

Suffimen, ĭnis, n. 3. (suffio) *jóillat gerjesztő, füstölő eszköz*; das Rauchwerk, Räucherwerk. Ovid.

Suffimento, āre, 1. *megfüstölni*; beräuchern. Veget.

Suffimentum, i, n. 2. i. q. suffimen, Cic.

Suffio, ivi, ii, itum, ire, 4. *füstölni, jó illatú füstöt tsinálni*; räuchern. Virg. 2) e. gr. cellam vinariam bonis odoribus, Colum. *meg, v. kifüstölni*; beräuchern. 3) e. gr. terram ignibus, Lucr. *melegítni*; wärmen.

Suffiscus, i, m. 2. *kostök*; ein Beutel von einem Widder. Fest. 2) *abból késztett erszény, v. pénzes zatskó*; ein daraus verfertigter Geldbeutel. Idem.

Suffitio, ōnis, f. 3. *füstölés*; das Räuchern. Suffitionem doliorum facere, Colum. *megfüstölni*; beräuchern.

Suffitor, ōris, m. 3. *jóillat gerjesztő, füstölő, a' ki füstöl*; der Räucherer. Plin.

Suffitus, a, um, *megfüstölt*; beräuchert. Plaut.

Suffitus, us, m. 4. *füstölés, jóillat gerjesztés*; das Räuchern. Plin.

Suffixus, (Subf.) a, um, (suffigo) e. gr. cruci, Cic. *felfüggesztett, felszegezett*; angeheftet.

Sufflabilis, e, (sufflo) e. gr. anima, Prud. *fúható, v. beszívható*: was sich blasen oder einathmen läßt.

Sufflamen, ĭnis, n. 3. *kerékkötő, kerékkötőlántz, tartalékfa*; eine Radkette, Hemmkette, ein Hemmschuh. Juv. 2) Trop. e. gr. litis, Idem. *akadály*; das Hinderniß.

Sufflamino, āre, 1. e. gr. rotam, Sen. *megkötni, p. o. a' kereket, tartalékfát tenni alá*; durch eine Radsperre, Hemmschuh oder Hemmkette hemmen. 2) Trop. *meggátolni*, v.

akaddlyostatni valakit a' beszéd-ben; einen im Reden hemmen. Idem.

Sufflammo v. Subflammo, āre, 1. *meg-gyújtani*; entzünden. Sid. 2) Trop. e. gr. invidiam, Sil. *gerjeszteni*; erwecken.

Sufflātio, ōnis, f. 3. (sufflo) *felfúvás*; das Aufblasen. Plin.

Sufflātōrium, ii, n. 2. *fúvó*; ein Blasebalg. Vitr.

Sufflātus, a, um, e. gr. cutis, Plin. *fel-fúvott*; aufgeblasen. 2) Trop. *fel-fúvalkodott*, *kevély*; aufgeblasen, stolz. Multiplici scientia sufflatus, Varr. 3) *haragos*; zornig. Plaut.

Sufflo, v. Subflo, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. ignes, Plin. buccas, Plaut. *fel-fúni*; aufblasen, anblasen. 2) e. gr. alicui aliquid, Plaut. *béfúni*, *fülibe súgni*; einblasen, ins Ohr sagen. 3) e. gr. uxori, Idem. se, Plaut. *meg-haragudni*; zornig seyn.

Suffōcābilis, e, (suffoco) e. gr. locus, Coel. Aur. *fojtó*, *megfojtó*; erstickend.

Suffōcātio, v. Subfocatio, ōnis, f. 3. *megfojtás*; das Ersticken. Plin.

Suffōcātus, a, um, *megfojtott*; erstickt. e. gr. aqua, Gloss. *vízbe holt*; ertrunken. e. gr. vox, Quint. *fuldok-ló*, *nem értelmes*; gleichsam erstickt, nicht deutlich.

Suffōco, v. Subfoco, āvi, ātum, āre, 1. (sub et faux) *megfojtani*; ersticken, Cic. 2) Trop. e. gr. urbem fame, Idem. *éhel megölni*; aushungern.

Suffōco, v. Subfōco, āre, 1. (sub et fo-cus) *füstölni*; räuchern. Prop.

Suffōdio, v. Subfodio, ōdi, ossum, ĕre, 3. a. gr. muros, Tac. montes, Plin. *alól megásni*, *aldjadsni*, *mi-nát ásni alá*; untergraben, miniren. Alexandria est suffossa, Hirt. 2) e. gr. radices, Plin. *felásni*; aufgraben. 3) e. gr. equos, Caes. *alól szúrni*, *sarkantyúzni*, *v. keresztül szúrni*; unten stechen oder erstechen.

Suffossio, v. Subfossio, ōnis, f. 3. *meg-ásás*, *minázás*; die Untergrabung. Vitr. 2) e. gr. oculorum, Jul. Firm. *kiszúrás*; das Ausstechen.

Suffossus (Subf.) a, um, (suffodio) *alól megásott*, *allya megásott*, *megka-pált*, *megvájt*; untergraben. 2) *ke-resztül szúrt*; durchstochen. 3) *el-rontott*, *elpusztított*; zerstört. Cic.

Suffraenātio, vide: Suffrenatio.

Suffrāgātio, ōnis, f. 3. (suffragor) *egyet-értés*, *megengedés*; die Beystimmung, Bewilligung. Cic. 2) *ajánlás*; die Empfehlung. Idem. 3) *kedvezés*, *hajlandoságmutatás*; die Begünstigung. Divina suffragatione foveri, Val. Max. *szerentsés lenni*; Glück haben.

Suffrāgātor, ōris, m. 3. *voksoló*, *elő-mozdító*, *javalló*; der Votirende, Votirer, Beförderer. Cic. 2) *kedve-ző*, *ajánló*, *követő*, *sorsos*; Begünstiger, Empfehler, Anhänger. Varr.

Suffrāgātōrius, a, um, e. gr. amicitia, Q. Cic. *tisztségre való előmozdi-tást illető*, *arra tzélozó*; die Beförderung zum Amte betreffend, dahin abzielend.

Suffrāgātrix, īcis, f. 3. *kedvező*, *haj-landóságmutató* (*asszony*, *v. leány*); eine Begünstigerinn. August.

Suffrāgino, āre, et Suffraginor, āri, Dep. 1. *térdét meggörbíteni*; die Knie beugen. Cathol.

Suffrāgĭnōsus, a, um, *horgasindra be-teg*, *inpókos*; krank am Hinterbuge. e. gr. equus, Colum. *ina ültött ló*; ein steifes Pferd.

Suffrāgium, ii, n. 2. *voks*, *szó*, *mel-lyet ád az ember valamelly vá-lasztáskor*, *v. tanátskozáskor*; ein Votum, eine Stimme, die man bey einer Wahl oder bey einer Berathschlagung gibt. Cunctis suffragiis, Cic. *mindeneknek megegyezésekkel*; mit jedermanns Einwilligung. 2) *voksolásjuss*, *voksolásra való juss*; das Recht zu votiren, das Stimmrecht. Liv.

Suffrāgo, ĭnis, f. 3. *négy lábú állat horgasina*; der Hinterbug eines vierfüßigen Thieres. Col. 2) *szőlő tőke bütykője*; ein Knoten an den Weinstöcken. Idem.

Suffrāgor, ātus sum, āri, Dep. 1. e. gr. alicui ad consulatum, alicui, Cic. *va-lamihez szavát adni*, *voksolni*, *ér-telmét kimondani*, *mellette lenni*; eine Stimme zu etwas geben, votiren. 2) e. gr. legi, Cic. *előmozdítni*, *elősegítni*, *javallni*, *ajánlani*; begünstigen, befördern, empfehlen. 3) e. gr. laudibus alicujus, Idem. *valaki ditséretét nevelni*; eines Lob erhöhen. 4) a te peto, ut dignitati meae suffrageris, Cic. *kérlek oltal-mazd betsületemet a' rágalmazók*

ellen; ich bitte, du wollest dich meiner Ehre wider die Lästerer annehmen. 5) *segitni, v. segitségül lenni valakinek*; einem helfen. Hortensius tibi suffragatur, Idem.

Suffrēnātĭo, v. Subfrenatio, ōnis, f. 3. e. gr. lapidis, Plin. *összvefoglalás, tsatolás, v. kaptsolás*; die Zusammenklammerung. 2) Met. *lekötelesés*; die Verbindung. Multa suffrenatione devinctus, Idem.

Suffrendens, v. Subfrendens, tis, o. *tsikorgó*; knirschend. Amm.

Suffrēndĕo, v. Subfrendeo, ēre, 2. *titkon fogait tsikorgatni*; heimlich mit den Zähnen knirschen. Idem.

Suffrĭco, v. Subfrico, āre, 1. *felvakarni, felvájni*; reiben, aufkratzen. Col.

Suffringo, v. Subfringo, ĕre, 3. e. gr. crura alicui, Cic. *el, v. kettétörni*; entzwey brechen.

Suffrĭo, v. Subfrĭo, āre, 1. *morzsalni, elmorzsalni*; abreiben, zerreiben. Colum.

Suffūgĭo, v. Subfugĭo, fūgi, fūgĭtum, ĕre, 3. *titkon elmenni, elfutni, eltávozni, elillantani*; heimlich entfliehen, entwischen. Liv. 2) *elkerülni*; entgehen. Natura dei suffugit tactum manuum, Lucr. *az istenség illethetetlen*; das göttliche Wesen ist unberührbar.

Suffūgĭum, ĭi, n. 2. *menedék, menedékhely*; die Zuflucht, ein Zufluchtsort. Ovid. 2) *segitőeszköz, segedelem*; ein Zufluchtsmittel, Hülfsmittel, Apul.

Suffulcĭo, v. Subfulcĭo, fulsi, fultum, īre, 4. e. gr. porticum columnis, Lucr. *támasztani, megtámasztani, támaszt vetni alá*; stützen, unterstützen. 2) *erősitni*; stärken. Cibus suffulcit artus, Idem.

Suffulcrum, i, n. 2. *támasz*; eine Stütze. Gloss.

Suffultus (Subf.) a, um, (suffulcio) *támasztott, megtámasztott*; unterstützt. Lucr.

Suffūmigātĭo, v. Subfumigatio, ōnis, f. 3. *alólról füstölés, füstölés, megfüstölés*; das Räuchern von unten, Räuchern, Beräuchern. Veget.

Suffūmigo, v. Subfumĭgo, āre, 1. e. gr. aliquid sulphure, Cels. *alólról füstölni, v. alól füstölni, füstölni, megfüstölni*; unten räuchern, räuchern, beräuchern. Suffumigandum est, Varr. *füstölni kell*; man muß räuchern. Varr.

Suffundatus, (Subf.) a, um, *alája épitett, allya megvettetett*; unterbaut. Varr.

Suffundo, v. Subfundo, āre, 1. *fundamentomot tenni, v. vetni, alája épitni*; den Grund legen, unterbauen. Varr.

Suffundo, v. Subfundo, fūdi, fūsum, ĕre, 3. *alája önteni*; untergießen. Plaut. 2) *elönteni*; verschütten. 3) e. gr. aciem oculorum, Sen. *szeme fényét elfogni, megvakítni*; ein blödes Gesicht machen oder verursachen. 4) e. gr. aquam, Plaut. *kiönteni*; ausgießen. 5) Trop. *zűrzavarba hozni, elrémitni*; bestürzt machen. 6) e. gr. frigidam, Prov. *ingerelni, fellovalni, v. alá önteni a' forrót*; anhetzen. 7) rubore suffundi, Liv. *elpirúlni, megszégyenleni magát*; schamroth werden. 8) e. gr. vires cibo, Varr. *adni*; geben.

Suffūror, āri, Dep. 1. *lopni, ellopni*; stehlen, wegstehlen. Plaut.

Suffuscus, a, um, i. q. Subfuscus.

Suffūsĭo, ōnis, f. 3. v. gr. vini, Apic. *rátöltés*; das Hingießen, Daraufgießen. 2) id. qu. Infusum, Pallad. 3) v. gr. fellis, Plin. *kiöntés, kiöntödés*; das überlaufen, die überschüttung.

Suffūsōrĭum, ĭi, n. 2. *töltőedény, kanna*; die Gießkanne. Gloss.

Suffūsus, a, um, (suffundo) *ráttöltött, ráöntött*; übergossen. 2) suffusus rubor, Liv. *elpirúlás*; die Schamröthe. 3) sales suffusi felle, Ovid. *sértegető vagdalódzások*; Stichelworte. 4) *tele lévő, telyes*; voll. Cic.

Sŭgamber, bra, brum, Substant. Sugambri, i. q. Sicambri, Sigambri, Tacit. populus Germaniae. 2) Adj. v. gr. cohors, Tac. i. e. ex hoc populo.

Suggĕro, v. Subgĕro, gessi, gestum, gĕrĕre, 3. v. gr. ignem, flammam, Virg. *alája tenni, alátenni*; unterlegen. Virg. 2) *hordani, hozni*; herzutragen oder bringen. Apes aliae struunt, aliae suggerunt, Plin. 3) v. gr. alimenta, Ovid. cibum alicui, Tac. sumtus, Ter. *adni, szolgáltatni, nyújtani*; geben, darreichen. Rationes suggerere, Cic. *okait eladni*; Ursachen vorbringen. Aliquem alicui suggerere, Liv. *valakit*

más helyébe tenni; einen an eines andern Stelle setzen. 4) *megkívánni, magával hozni*; erfordern. Res ita suggerit, Ulp. *úgy hozza a' dolog magával, maga a' dolog kívánja*; es erfordert die Sache selbst. 5) *kipótolni*; ergänzen. Verba, quae desunt, suggesta sunt, Cic. 6) *hozzátenni*; hinzusetzen. Front.

Suggestĭo, ōnis, f. 3. *hozzátétel, hozzáadás*; die Hinzufügung. 2) *kezére adás, rásegítés valamire*; die an die Hand Gebung, Eingebung, das Einhelfen. Vopisc.

Suggestum, i, n. 2. *felemelt hely, állás*; ein erhöhter Ort. Apul.

Suggestus, v. Subgestus, us, m. 4. *felemelt hely, katedra*; ein erhöhter Ort, eine Kanzel. Svet. 2) *előadás, előterjesztés, tudósítás*; das Anbringen, der Bericht.

Suggillo, vide: Sugillo etc.

Suggrĕdĭor, vel Subgredĭor, essus sum, grĕdi, Dep. 3. *közelítni hozzá, hozzá menni*; heran oder herzu gehen. Tacit. 2) *megtámadni, neki menni*; angreifen. Tacit.

Suggrunda, Suggrundium etc. vide: Subgrund. etc.

Sūgillātĭo, v. Suggillātĭo, ōnis, f. 3. *kék folt, p. o. ütéstől, döféstől*; der blaue Fleck vom Schlagen oder Stoßen. Plin. 2) *kitsúfolás*; die Verhöhnung, Beschimpfung. Liv.

Sūgillo, v. Suggillo, āvi, ātum, āre, 1. *megkékítni, kékre verni*; blau schlagen. Plin. 2) v. gr. aliquem, Liv. *kitsúfolni, legyalázni*; verhöhnen, beschimpfen. 3) v. gr. verba alicui, Prod. *szájába adni, kezére adni*; eingeben, an die Hand geben.

Sūgo, xi, ctum, ĕre, 3. v. gr. mammam, Varr. *szopni*; saugen. 2) v. gr. terram, Varr. *kiszivni*; aussaugen. 3) v. gr. errorem cum lacte nutricis, Cic. *bészivni*; einsaugen.

Sŭi, Genit. sibi, Dat. se Acc. Pronom. Recipr. o. Gen. Sing. et Plur. Numeri, *magának, magát, magoknak, magokat*; seiner, ihrer, ihm, ihr, ihn, sie. Secum, pro: cum se, Cic. *magával*; mit sich. Sese, pro: se, Ter. *magát*; sich. Semet, pro: se, Liv. *magát, magokat*; sich, sich selbst.

Sŭīle, is, n. 3. sc. stabulum, *disznóól, hidas*; ein Schweinstall. Colum.

Sŭillus, a, um, v. gr. grex, Liv. caro Plin. *disznó, sertés*; von Schweinen. Caro suilla, Plin. *disznóhús sertéshús*; Schweinfleisch. Suilla, i. e. caro suilla, Plin.

Sulcāmen, ĭnis, n. 3. *barázda*; eine Furche. Apul.

Sulcātor, ōris, m. 3. *barázdáló, barázdahúzó, szántó*; der Furchen macht oder pflügt, Furcher. Prud.

Sulci, ōrum, urbs Sardiniae, hodie: Villa de Glesia, Mela.

Sulco, āvi, ātum, āre, 1. *barázdát vonni, szántani*; furchen, mit dem Pfluge zerschneiden, pflügen. Humum vomere sulcare, Ovid. 2) v. gr. undas rate, Ovid. v. carina, Virg. *hajókázni*; durchschiffen. 3) cutem rugis sulcare, Ovid. *megrántzolni, összerántzolni*; runzelig machen.

Sulcus, a, um, ficus sulca, Colum. *egy fige neme*; eine unbekannte Feigenart.

Sulcus, i, m. 2. *barázda, mellyet a' szántó vas tsinál*; die Furche, die der Pflug macht. Sulcum imprimere, Cic. v. ducere, Colum. v. facere, Colum. 2) Trop. *barázdaforma vonás, völgyelés, ránts, 's a' t.* eine Furche, ein ähnlicher Einschnitt, längliche Vertiefung, Runzel ꝛc. Martial. 3) *barázda ormója*; der erhabene Theil der Furche. Pallad. 4) *a' kígyó tsavargó mászása*; die Krümmung der Schlange. Apul.

Sulfur, Sulfureus, etc. vide: Sulphur etc.

Sulla vel Sylla, ae, m. 1. cognomen Romanum.

Sullānus, vel Syllanus, a, um, *Sullai*; Sullanisch. Nep.

Sullātūrio, ire, *Sullát követni akarni*; den Sulla nachahmen wollen. Cic.

Sulmo, ōnis, m. 3. urbs Italiae, locus natalis Ovidii. Hinc: Sulmonensis, e, i. e. ex hac urbe, etc. Sulmonenses, plur. i. e. incolae urbis Sulmonis, Caes.

Sulphur, v. Sulfur, ŭris, n. 3. *kén, büdöskő, kénkő*; der Schwefel. Virg. 2) *villámás, villám*; der Blitz. Pers. Not. sulphurem, pro: sulphur, Tertull. 3) *ánslóg*; der Einschlag. Gloss.

Sulphŭrans, tis, o. *büdöskőves, kénkőves*; schwefelig. Tert.

Sulphŭrārĭa (Sulf.) ae, f. 1. *kénkőbánya*; eine Schwefelgrube oder Schwefelhütte. Pandect.

Sulphŭrātĭo (Sulf.) ōnis, f. 3. *ásslógolás*; der Einschlag. Gloss. 2) *büdöskövezés, kénkövezés*; die Schwefelung. Sen.

Sulphŭrātus, a, um, *kénköves, büdösköves, kénkőbe mártott*, v. *mártogatott*; geschwefelt, in Schwefel getaucht. Filum sulphuratum, Mart. *kéngyertya*; Schwefellicht, ein Schwefelfaden.

Sulphŭrĕus (Sulf.) a, um, v. gr. aqua, Virg. *kénköves, büdösköves, a' mibe büdöskő van*; schwefelig, Schwefel enthaltend. Virg. 2) v. gr. color, Plin. *büdöskő forma, kénkőhöz hasonló, p. o. szín, 's a' t.* schwefelig, Schwefel ähnlich.

Sulphŭro, (Sulf.) āvi, ātum, āre, 1. *kénkőbe, v. büdöskőbe mártogatni*; schwefeln, in Schwefel tauchen ꝛc. Cels. 2) *megásslógolni, ásslógot adni*; Einschlag geben. Gloss.

Sulphŭrōsus (Sulf.) a, um, *büdöskövés, kénköves*; voller Schwefel, schwefelig. Plin.

Sulpĭcĭānus, a, um, v. gr. seditio, Quint. *Sulpiciusi*; Sulpicisch.

Sulpĭcius (Sulpit.) ĭi, m. 2. et Sulpicia, ae, f. 1. cognomen Romanum, Hor. Hinc: Sulpicius, a, um, Adj.

Sultānus, Suldanus, et Soldanus, i, m. 2. *Szultán, Nagy Úr, Török Tsászár*; der Sultan, Groß-Sultan, der türkische Kaiser. Gloss.

Sum, fŭi, esse, *lenni*; seyn, existiren. Cic. Adhuc sumus, i. e. vivimus, Cic. Fuimus Troes, fuit Ilium, Virg. Quid est tibi? *mi bajod*; was ist dir? Terent. Est, Cic. *úgy van*; es ist so, es ist an dem. Sit ita, Cic. *dm legyen úgy, nem bánom*; es sey so gut, meinetwegen. Est, quod etc. Cic. *van okom red, van okod red, hogy, vagy*: *van okom red, van okod red, 's a' t.* es ist Ursache dazu da, daß ꝛc. oder, ich (du er) habe Ursache, zu ꝛc. Non est, quod etc. v. nihil est quod, nihil est ut, etc. *nints okom red, hogy — nints okod red, hogy 's a' t.* ich habe keine Ursache, zu — du hast keine Ursache zu — u. s. f. Nomen est v. gr. mihi, tibi etc. *engemet hívnak, v. az én nevem*; ich heiße, oder mein Nahme ist. Cui nomen Arethusa est, Cic. Nomen Mercurii est mihi, Plaut. Cui postea Africano fuit cognomen, Liv. — Nihil mihi est tecum, Cic. *semmi dolgom sints veled*; ich habe mit dir nichts zu thun. 2) *lenni, t. i. valamelly tulajdonságú, idejű, betsű, 's a' t.* seyn, das ist: von irgend einer Eigenschaft, Alter, Werth, u. s. f. Magni erant mihi tuae literae, Liv. i. e. magna in aestimatione. Cujus aetatis est? Nep. *millyen idejű?* in welchem Alter ist er. Ejusdem aetatis fuit, Nep. *ugyan abban az időben élt*; lebte zu eben der Zeit. Magni, tanti, etc. esse, (sc. pretii) *nagy betsben lenni, sokat érni*; in hohem Werthe seyn, viel gelten. Frumentum fuit tanti, Cic. Aegro corpore esse, Cic. *beteg lenni*; krank seyn. Ea sum mente, Cic. *ollyan gondolattal vagyok*; ich bin so gesinnt. Bono animo esse, Plaut. *vígan lenni, jó kedvel lenni*; gutes Muths seyn. 3) *lenni valahol*; seyn, sich befinden. Apud aliquem esse, Cic. Cum aliquo esse, Cic. Summo in honore esse, Cic. *tiszteletben tartatni, tiszteltetni*; geehrt, geachtet, geschätzt werden. 4) esse ad aliquid, vel, cum Gen. aut Dat. Part. Cato. *valamire való lenni*; zu etwas dienlich oder bestimmt seyn. Radix est ad vescendum, vel, vescendo, Plin. Non est ad bibendum, vel, bibendo, Ter. 5) esse alicui rei, *valamire lenni, valamit tenni, okozni*; dazu seyn, gereichen, verursachen. Impendimento alicui esse, Cic. *akaddlyára lenni valakinek*; hinderlich seyn. Argumento est, Cic. *azt mutatja, v. bizonyítja*; es beweiset. Emolumento esse alicui, Cic. *hasznára, v. javára lenni valakinek*; einem nützlich seyn. 6) non esse solvendo, Cic. *nem fizethetni, nem tudni fizetni*; nicht bezahlen können. 7) *kötelességének lenni, tartozni vele*; Pflicht seyn, gebühren. Boni judicis est, Pand. *a' jó bírónak kötelessége*; es gebühret einem gerechten Richter. 8) est a nobis, Cic. *velünk tart, mellettünk van*; er hält es mit uns. 9) apud se esse, Ter. *eszén járni, helyén lenni az eszének*; bey Sinnen seyn. 10) e re esse, Ter. *hasznos lenni*; nützlich seyn. Est e re mea, Ter. *hasznomra szolgál*; es ist mir nützlich. 11) est, erat, fuit, cum Infin. *lehet, lehetett*; man kann, man konnte, u. s. f. Est videre pecuniae cupidos, Plaut. 12) *valakié lenni*,

valakinek tulajdona lenni, *hatalmában lenni*; eigen seyn, zugehören, in Gewalt haben. Jam tota Syria Macedonum erat, Curt.

Sŭmātra, ae, f. 1. insula amplissima maris Indici, Geogr.

Sūmen, ĭnis, n. 3. *szoptató tsets*; die Brust säugender Menschen. Lucil. 2) *szoptató tőgy*, v. *tsets az állatoknál*; die Euter der Thiere. Plin.

Sūmĭnātus, a, um, v. gr. sus, Lampr. *tölgyelő*; mit milchvollem Euter versehen.

Summa, ae, f. 1. *öszveség*, *summa*; die Summe. Aliquid detrahere de summa, Cic. 2) *födolog*, *a' dolog summája*, v. *veleje*; das Hauptwerk, die Hauptsache; der Hauptpunct. In hoc summa caussae tota consistit. Cic. 3) *tökélletesség*; die Vollkommenheit. Nobis ad summam tendendum est, Quint. 4) in summa, Cic. *röviden*, *egy szóval*; kurz, mit einem Worte. Summa summarum haec erit, Sen. *a' dolog veleje ide megy ki*; das Resultat von allem ist dieses. 5) summa reipublicae, Cic. *a' legföbb dolog*, *a' mitől a' köztársaság legföbb java függ*; das, wovon die Wohlfahrt der Republik abhängt.

Summālis, e, *a' summához tartozó*; zur Summe gehörig. Tert.

Summāno, āre, 1. *nagy kívánsággal ragadozni*, *lopni*; begierig rauben und stehlen. Plaut.

Summānus, i, m. 2. cognomen Plutonis. Ovid.

Summārium, ĭi, n. 2. *summája*, *summás foglalatja valaminek*; der kurze Inhalt, Inbegriff eines Dinges. Sen.

Summas, ātis, c. 3. *förangú ember*; ein Mann vom hohen Stande. Apul.

Summātim, Adv. *általjában*, *summásan*, *öszveséggel*; überhaupt, summarisch Cic. 2) *tsak imígy amúgy*; leicht hin, oben hin Colum.

Summātus, us, m. 4. *a' fő hatalom*; die höchste Gewalt Lucr.

Summe, Adv. *felette*, *felette igen*, *nagyon*, *a' legfelsőbb grádusban*; höchst, im höchsten Grade, höchlich, sehr, äusserst. Summe officiosus, Cic.

Summergo, vide: Submergo.

Summĭtas, ātis, f. 3. *a' teteje*, *hegye valaminek*, *tető*, *hegy*, *tsúts*; das Oberste einer Sache, Gipfel, Spitze, Höhe. Plin.

Summitto, vide: Submitto.

Summoenĭum, v. Submoenium ĭi. n. 2. locus Romae, ubi scorta habitabant, quae inde etiam Submoenianae audiunt. Mart.

Summŏpĕre, v. Summo opere; *felette igen*, *minden módon*; gar sehr, äusserst, mit grosser Mühe. Cic.

Summŏtĕnus, v. Summo tenus; *egészszen a' tetejéig*; bis oben an. Apul.

Summŏvĕo, Summotus, vide: Submoveo.

Summŭla, ae, f. 1. *summátska*; ein Summchen. Sen.

Summum, Adv. *legfeljebb*; aufs Höchste, höchstens. Hodie aut summum cras. Apul.

Summus, a, um, *a' legfelsőbb*; der, die, das Höchste. 2) *a' legfelyül lévő*; der, die, das oberste. 3) summo loco natus, Sil. *nagy születésű*, *förangú szüléktől származott*; von vornehmen Herkommen. 4) *legföbb*, *legjelesebb tulajdonság*; die ersten oder höchsten Vorzüge, die schönsten Eigenschaften. Omnia summa in eo sunt, Cic. 5) ad summum triduo, Cic. *legfelyebb harmad nap alatt*; höchstens drey Tage. 6) *az utolsó*; der Letzte. Venit summa dies, Virg. 7) omnia summa facere, Cic. *minden lehetőséget elkövetni*, *a' lehetségig mindent véghezvinni*; alles Mögliche thun, thun, so viel man kann.

Summūto, v. Submuto, āre, 1. *feltserélni*, *eltserélni*; verwechseln, vertauschen. Cic.

Summo, sumsi, sumtum, ĕre, 3. *venni*, *elvenni*, *magához venni*; nehmen, an sich nehmen, zu sich nehmen, in Empfang nehmen. Argentum ab aliquo sumere, Ter. v. pecuniam mutuam sumere, Cic. *pénzt venni fel*, v. *költsönözni*; Geld von einem nehmen oder aufnehmen, borgen. Arma sumere, Nep. *fegyvert fogni*; die Waffen ergreifen. Cibum sumere, Nep. *enni*; Speise zu sich nehmen. Animum sumere, Ovid. *bátorságot venni magának*, *neki bátorodni*; Muth fassen oder nehmen. 2) v. gr. diem ad deliberandum, Caes. Imperatorem sibi aliquem, Nep. tempus sibi ad aliquid, Solin. *választani*, *venni*, v. *kikeresni magának*; wäh-

len, aussuchen, nehmen. 3) v. gr. sibi imperium, Sall. potestatem, Non. *venni vagy tulajdonitni magának*; herausnehmen, sich anmaßen. Mibi non tantum sumo, Cic. *nem merek annyi szabadságot venni magamnak, annyiba nem avatkozom*; so viel will ich mir nicht herausnehmen oder anmaßen. 4) v. gr. aliquid pro certo, Cic. *venni, tartani, állitni*; annehmen, halten, behaupten. 5) supplicium de aliquo sumere, Cic. *valakit megbüntetni*; einen strafen. Exemplum ab aliquo sumere, Ter. *példát venni valakiről, valamit valaki példájából megtanúlni*; Beyspiel an einem nehmen. 6) bellum sumere, Liv. *hadat kezdeni*; einen Krieg anfangen. 7) pro: summare; *öszveszámlálni*; zusammen rechnen. Plaut.

Sumptus, Sumptito etc. vide: Sumtus etc.

Sumsi, pro: sumtio, Cato.

Sumtifácio, ĕre, 3. *költséget fordítni valamire*; Kosten an etwas wenden. Plaut.

Sumtĭo, vel Sumptĭo, ōnis, f. 3. *vevés, elvevés, által vevés, elfogadás*; das Nehmen, die Wegnehmung. 2) sumtiones, i. e. praemissae in Syllogismo. Cic. Sed demus tibi istas duas sumtiones. Cic.

Sumtĭto, āvi, ātum, āre, 1. (Freq.) *szedegetni, vevegetni*; oft nehmen. Plin.

Sumtŭārius, vel Sumptuarius, a, um, v. gr. lex, Cic. *költségbeli, költséget illető*; die Ausgaben oder den Aufwand betreffend.

Sumtŭōse, v. Sumptuose, Adv. *nagy költséggel*; mit vielen Kosten, kostbar. Catull. Sumtuosius. Cic.

Sumtŭōsĭtās, ātis, f. 3. *nagy költség*; der große Aufwand. Sidon.

Sumtŭōsus, v. Sumptuosus, a, um, v. gr. coena, Cic. *költséges, sokba kerülő*; von vielen Kosten, kostbar, theuer. Sumtuosissimi operis, Suet. 2) v. gr. homo, Cic. *költeni szerető*; von vielem Aufwande, viel Aufwand machend oder liebend. Cic. 3) *vesztegető*; verschwenderisch. Cic.

Sumtus, (sumptus) a, um, *vett*; genommen. Cic.

Sumtus, v. Sumptus, us, m. 4. *költség*; der Aufwand, die Kosten. Sumtum facere in rem, v. impendere, v. insumere, v. ponere, Cic. *költséget fordítni, v. költeni valamire*; Aufwand machen, Geld ausgeben auf etwas.

Sūnium, ii, n. 2. promontorium et urbs in Attica.

Sŭo, sŭi, sutum, ĕre, 3. *varrni, öszvevarrni, megvarrni*; nähen, zusammen nähen. 2) Met. v. gr. aliquid capiti suo, Ter. *okozni, p. o. szerentsétlenséget magának*; verursachen.

Sŭopte, i. e. suo ipsius. Cic. Suopte nutu, Cic. *magától*; von sich selbst.

Sŭŏvĕtaurīlia, v. Suovitaurilia, um, n. pl. (sus, ovis et taurus) sc. festa, ubi haec animalia simul immolabantur. Liv.

Sŭpellex, lectĭlis, f. 3. *házieszköz, bútor, házibútor, p. o. székek, asztalok, 's a' t.* der Hausrath, das Hausgeräth, als Bänke, Tische, u. s. w. Cic.

Sŭper, Praep. cum Accus. et Abl. *ra, re, red, felibe, felette, rajta, on, en, ön*; über, auf; mit dem Acc. Super montium juga, Liv. *a' hegyek tetejeire, v. tsúttsaira*; auf die Spitzen der Berge. Super aspidem adsidere, Cic. Domos super ipsos concremaverunt. Liv. Situs super flumen. Liv. 2) *túl rajta, tovább nála, -on túl, 's a' t.* über, weiter hinaus. Super Numidiam agitare (i. e. esse) Sall. 3) *felett, mellette*; über, bey. Super mensam, Curt. *asztal felett, asztalnál*; bey Tische. Super coena locuti sunt, Plaut. 4) *idő alatt*; während, bey. Nocte super media, Virg. 5) *felett, kivül*; über, außer. Vulnus super vulnus, Liv. *egymást érte a' seb rajta*; Wunde über Wunde. Super haec, Liv. *ezenkivül, ennek felette*: außer diesen. Super omnia, Liv. *mindenek felett, kivált képpen*; über alles, vor allem. 6) *felől, ről, ről, ért*; über, wegen. Hac super re scribam ad te, Cic. 7) *felyül, több számmal*; über, mehr als. Erant super mille. Suet. 8) Adv. *felyül, felette*; oben, oben drauf. Vitr. 9) super quam quod, Liv. *azon kivül, hogy 's a' t.* außerdem, daß. 10) satis superque, Cic. *elégé, nagyon is, túl a' rendén is*; mehr als zu viel, mehr als zu sehr. 11) *azon*

felyül, több; darüber, übrig. Praeter arma nihil erat super. Nep.

Sŭpĕra, pro: supra; supera terras, Cic. *a' föld felett*; über der Erde. 2) jam supera (pro: supra) ostendimus. Lucr.

Sŭpĕrābĭlis, e, o. gr. murus, Liv. *meghághatò*; übersteiglich. 2) *meggyőzhető, felyülmúlható*; überwindlich. Ovid. 3) *gyógyitható, orvosolható*; heilbar. Tac.

Sŭpĕrablŭo, ĕre, 3. *felyül megmosni*; oben abwaschen. Avien.

Sŭpĕrābŭndans, tis, o. *bővelkedő, bővséges*; überflüssig. Macr. 2) *szerfelett való, kelletinél több*; überflüssig. Sil.

Sŭpĕrăbŭndănter, Adv. *bővségesen*; überflüssig. Vulc. 2) *eléggé*; genügsam. Gloss.

Sŭpĕrăbŭndāntĭa, ae, f. 1. *bővelkedés, bővség*; der Überfluß. Vulc.

Sŭpĕrăbundo, āre, 1. *kiönteni, kiáradni*; überfließen. 2) *bővelkedni, igen bővelkedni*; überflüssig seyn, sehr reichlich seyn. Lact.

Sŭpĕraccommŏdo, āre, 1. *felyül ráhelyheztetni, rá, v. hozzá tenni*; oben anfügen, drauf legen, dran legen. Cels.

Sŭpĕrăcervo, āre, 1. *rakásra gyűjteni, egymásra halmozni*; häufen, Haufen auf Haufen machen. Tert.

Sŭpĕraddo, ĕre, 3. c. gr. alicui aliquid, Virg. *felyül hozzá adni, hozzá, v. rá tenni*; oben oder noch dazu thun oder fügen.

Sŭpĕraddūco, ĕre, 3. *hozzá tenni, felhozni*; noch dazu herbey bringen. Plaut.

Sŭpĕradjĭcĭo, ĕre, 3. *hozzá adni, v. tenni még valamit*; noch dazu fügen. Pallad.

Sŭpĕrădornātus, a, um, *megtzifrázott, igen feldékesitett, igen tzifra*; sehr geschmückt.

Sŭpĕrădorno, āre, 1. *felyül megtzifrázni, v. igen feldékesitni*; oben oder sehr schmücken. Sen.

Sŭpĕradsisto, stĭti, ĕre, 3. *felyül rálágni*; oben drauf treten. Superadstitit arce, Virg.

Sŭpĕradspergo, si, sum, ĕre, 3. *felyül rá, v. hozzá hinteni*; drauf oder dazu streuen. Veg.

Sŭpĕradsto, stĭti, āre, 1. *felyül, v. rajta állani*; oben oder drauf stehen. Manil.

Sŭpĕraedĭfĭcātĭo, ōnis, f. 3. *ráépités*; das Draufbauen. Tert.

Sŭpĕraedĭfĭco, āre, 1. *ráépitni, felyül, v. ráépitni*; drauf oder drüber bauen. Nol.

Sŭpĕraggĕro, āre, 1. *felyül rakásra gyűjteni, felhalmozni*; oberwärts mit einem Häufchen bedecken. Col.

Sŭpĕrăgo, ēgi, actum, ĕre, 3. *valamire ráhajtani*; über etwas treiben. Tib.

Sŭpĕrallĭgo, āre, 1. *felyül megkötni*; oben anbinden. Plin.

Sŭpĕrambŭlo, āre, 1. c. gr. undas, Sedul. *rajta járni, által, v. keresztül menni rajta*; oben gehen, drüber gehen.

Sŭpĕrāmentum, i, n. 2. (supero) *kelletinél több, maradék*; was übrig ist, Überbleibsel. Pand.

Sŭpĕrans, tis, o, *felyülmúló*; übertreffend. 2) *magas*; hoch. Comp. superantior, Lucr. Sup. superantissimus, Sidon.

Sŭpĕrantĕactus, a, um, c. gr. vita, Lucr. *az előtti, az előtt élt*; vorher gelebt.

Sŭpĕrargūmento, (or) āre, (ări) 1. *bizonyságot, v. erősséget hozni fel a' már felhozottakon felyül*; außerdem beweisen oder Beweis führen. Tert.

Sŭpĕraspergo, i. q. Superadspergo.

Sŭpĕrātĭo, ōnis, f. 3. *meggyőzés, felyülmúlás*; Überwindung, Übertreffung. Vitr.

Sŭpĕrātor, ōris, m. 3. *felyülmúló, meggyőző*; Übertreffer, Überwinder. Ovid.

Sŭpĕrattollo, v. Superadtollo, ĕre, 3. *felyül emelni rajta*; drüber heben. Plaut.

Sŭpĕrattrăho, v. Superadtraho, ĕre, 3. *fel, v. felfelé húzni*; in die Höhe ziehen. Avien.

Sŭpĕrātus, a, um, *felyülmúlt, meggyőzött*; übertroffen, überwunden. Nep.

Sŭperbe, Adv. *felfúvalkodva, dölyfösen, kevélyen, datzosan, kényesen*; übermüthig, stolz. Nep. 2) *nyakasan, makatsúl*; trotzig. Cic. Comp. superbius, Idem. Sup. superbissime, Cic.

Sŭperbĭa, ae, f. 1. *felfúvalkodás, dagály, dölyfösség, dölyf, kevélység, kényesség, datzosság*; der Übermuth, Hochmuth, Stolz. Cic. 2) *kevélység, büszkeség, jó értelemben*

in die Höhe wachsen. Ovid. Herbae succrescunt, Colum. 4) Met. *utánna lenni, következni*; folgen, nachfolgen. Cic.

Succrêtus, (Subc.) a, um, (subcerno) v. gr. cribro, Plaut. *megrostált, megszitált*; gereutert, durchsiebet.

Succrôtillus, a, um, v. gr. vox, Afr, *gyenge*; schwach.

Succûba, v. Subcûba, ae, f. 1. *ágyas*; eine Beyschläferinn. Apul.

Succûbo, v. Subcûbo, âre, 1. *alatta, v. alá feküdni*; unten oder unter etwas liegen. Apul.

Succûdo, di, sum, ĕre, 3. *kalapálni, kovátsolni, késziteni*; schmieden, verfertigen. Varr.

Succûlentus, a, um, *leves*; saftig. Prud.

Succumbo, v Subcumbo, cûbui, cubitum, ĕre, 3. *leesni, lerogyni*; herabfallen, niederfallen, zu Boden sinken. Plin. 2) v. gr. alicui, Nep. oneri, Liv. labori, Caes. *megadni magát, meggyőzettetni, elnyomattatni, engedni, eltsüggedni alatta, p. o. a' teher, v. munka alatt*; unterliegen, besiegt werden, nachgeben, gewonnen werden. Animo succumbere, Cic. *eltsüggedni*; den Muth sinken lassen. Culpae succumbere, Virg. *beléesni a' hibába, elkövetni a' hibát*; den Fehler begehen. 3) *meghódolni*; unterthänig werden, unterliegen. Europae succubuit Asia, Nep. 4) *velehálni, elhálni*; ehelich beyliegen. Mart.

Succurro, v. Subcurro, cûcurri vel curri, cursum, ĕre, 3. *oda sietni, oda futni*; herzulaufen, herzueilen. Auxilio succurrere, Caes. *segitségére sietni*; zu Hülfe eilen. 2) v. gr. alicui, Cic. *segitségére lenni, segitni rajta*; zu Hülfe kommen, beystehen, helfen. 3) *eszébe jutni*; einfallen, einkommen, beyfallen, in die Gedanken kommen. Cic. Non mihi succurrit, Liv. *nem jut eszembe*; es fällt mir nicht bey.

Succus, i, m. 2. *lév, nedv, leve, nedve, p. o. a' füveknek, gyümöltsnek, 's a' t.* der Saft. Succus herbarum, Plin. Succus nuci expressus, Plin. 2) *íz*; der Geschmack. Piscis succo ingratus, Ovid. Ova succi melioris. Hor. 3) Trop. *java, lelke, ereje valaminek*; das Beste, der Geist, die Kraft von etwas. Amisimus succum et sanguinem, Cic. Aliquid in succum et sanguinem convertere, Gesn. *egészen magáévá tenni, úgy hogy mint egy természetévé váljék az embernek*; etwas sich ganz eigen machen. 2) *akármelly nedvesség, sűrű nedv*; jede Feuchtigkeit, dicker Saft. Succus rosae, Plin. *rózsaolaj*; Rosenöhl.

Succussâtor, ôris, m 3. *rázó, felhányó*; in die Höhe schüttelnd. Caballus succussator. Lucil.

Succussio, ônis, f. 3. *rázás, felrázás*; die Erschütterung, das in die Höhe Schütteln. Sen.

Succusso, âre, 1. *felrázni*; in die Höhe schütteln. Acc.

Succussor, id. qu. succussator. Lucil.

Succussus, a, um, *felrázott, megrázott*; in die Höhe geschüttelt, erschüttert. 2) *eltsüggedt*; niedergeschlagen. Val. Max.

Succussus, us, m. 4. *felrázás, felrázódás, megrázás*; die Erschütterung. Apul.

Succûtio, v. Subcutio, cussi, cussum, ĕre, 3. (sub et quatio) *felfelé hányni, vagy rázni, mint a' szekér, v. kotsi*; aufwärts schütteln, erschüttern. Currus succutitur alte, Ovid. 2) Trop. v. gr. tristitia, Val. Max. *leverni, eltsüggeszteni*; niederschlagen.

Sûcerda, v. Succerda, ae, f. 1. *disznóganéj*; Schweinkoth. Lucil.

Sûchus, i, m. 2. *megszelidített krokodilus*, ein zahm gemachtes Krocodill. Strab.

Sûcidus, v. Succidus, a, um, *leves, bőnedvű, egésséges*; saftig, voll Saft, gesund. Varr.

Sûcôsus, v. Succôsus, a, um, v. gr. solum, Colum. *bőnedvű, leves*; saftreich, saftvoll. 2) Trop. *pénzes, gazdag*; Geld habend, reich. Petr.

Suctus, a, um, (sugo) *megszopott*; gesogen. Pallad.

Suctus, us, m. 4. *szopás*; das Saugen. Plin.

Sûcûla, ae, f. 1. *malatz, süldő malatz*; ein Ferkelchen, Schweinchen. Plaut. 2) *motóla*; ein Haspel. Cato. 3) i. q. Hyades; *fiastyúk*; das Siebengestirn. Cic.

Sûcûlentus, vel Succûlentus, a, um, *leves*; saftvoll. Apul.

Sûcûlentus, a, um, (a sus) *disznó, otsmány*; schweinisch, viehisch. Prud.

Sūcŭlus, i, m. 2. *malatz*; ein Ferkelchen. Just.
Sūcus, i, m. 2. id. qu. Succus, Tib.
Sūdābundus, a, um, *izzadó*; schwitzend. Ovid.
Sūdārĭōlum, i, n. 2. Dim. id. qu. sudarium, Apul.
Sūdārium, ii, n. 2. *zsebkendő*, *zsebkeszkenő*; ein Schweißtuch, Schnupftuch. Sueton.
Sūdātio, ōnis, f. 3. *izzadás*; das Schwitzen. Cels.
Sūdātor, ōris, m. 3. *izzadó*, *a' ki nagyon izzad*; ein Schwitzer, z. B. der oft und sehr schwitzt. Plin.
Sūdātōrĭos, a, um, v. gr. unctio, Plaut. *izzasztó*; zum Schwitzen gehörig oder dienlich. 2) sudatorium, Subst. *izzasztó ferdő*, *v. szoba*; ein Schwitzbad, Schwitzstube. Senec.
Sūdo, āvi, ātum, āre, 1. *izzadni*; schwitzen, Schweiß von sich geben. Cic. 2) *verejtékezni*, *kilszadni valamiből*, *kisziv drogni belőle*; schwitzen, hervor schwitzen, schwitzend hervor kommen. Quercus sudabant mella, Virg. Arbores balsama sudant, Justin. 3) Trop. *nagy munkával vinni véghez*, *minden erejét ráfordítni*, *nagyon igyekezni*; schwitzend oder mit vieler Arbeit verrichten, sichs sauer werden lassen, sich viele Mühe geben, zu thun haben, sich sehr bemühen. Terent. Vides me sudare, Cic. Sudandum est his pro communibus commodis, Cic.
Sūdor, ōris, m. 3. *izzadtság*; der Schweiß. Cic. Sudor manat ad talos, Horat. In sudorem ire, Flor. v. sudorem emittere, Plin. *izzadni*; schwitzen. Sudorem elicere, Cels. v. excutere, Nep. *izzasztani*; Schweiß erregen. 2) Trop. *nagy munka*, *fáradtság*; große Bemühung. Cic. Res multi sudoris, Cic. Multo sudore confectum, Cic.
Sūdōrĭfer, a, um, *izzasztó*; Schweiß bringend. Apul.
Sūdōrĭfĕrus, a, um, idem.
Sūdōrus, a, um, *izzadó*, *verejtékező*, *tsupa izzadtság*; schwitzend, voller Schweiß. Apul.
Sūdum, i, n. 2. *tiszta idő*; heiteres Wetter. Cic.
Sūdus, a, um, v. gr. coelum, Fest. ver, Virg. *tiszta*, *kitisztúlt*, *nem fellegés*, *vagy homályos*; entwölkt, heiter, nicht trübe. 2) *nedves*, *nyirkos*; etwas feucht. Arn.
Sūĕo, ēvi, ētum, ēre, Obs. pro: soleo, et suesco, Lucr. et Prop.
Sūĕra, ae, f. 1. sc. caro *disznó- v. sertéshús*; Schweinefleisch. Varr.
Suesco, suēvi, suētum, suescere, 3. Inchoat. 1) Transit. *rászoktatni valamire*; gewöhnen an etwas. Tacit. 2) Intransit. sc. se, v. gr. militiae, Tac. *megszokni valamit*, *rászokni valamire*; gewohnt werden. Suevi, Cic. *szoktam*, *megszoktam*; ich bin gewohnt, pflege.
Suēsia palus, f. 3. lacus Germaniae, Mela.
Suēssānus, a, um, i. e. ex urbe Suessa in Italia, Cic.
Suēssiōnes, v. Suessōnes, um, pl. populus Galliae, Caes.
Suētus, a, um, (suesco) *szokott*, *megszokott*; gewohnt. Cic.
Suēvi, ōrum, m. pl. *Svábók*; die Schwaben. Caes.
Suēvia, ae, f. 1. *Svábország*; Schwaben. Caes.
Svēvĭcus, a, um, *Sváb*, *Svábországi*; schwäbisch. Caes.
Suēvus, i, m. 2. *Sváb*; ein Schwabe. Caes.
Suēvus, a, um, id. qu. rutilus, vel flavus, Sil. Ital.
Sūfes v. Suffes, ĕtis, m. 3. i. e. summus magistratus Carthagine, id. qu. Consul Romae, Liv.
Suffarcino, āvi, ātum, āre, 1. *teletömni*, *telerakni*, *megrakni*; vollstopfen, vollpacken, bepacken. Apul.
Suffarrānĕus vel Suffarrānius, a, um, *a' ki eleséget*, *búzát*, *lisztet hord*, *p. o. a' tábórba*; der Getreide zuführt. Cic.
Suffectio, ōnis, f. 3. id. qu. substitutio, Arn.
Suffectūra, ae, f. 1. *kipótolás*, *helyébetétel*; die Ergänzung, Setzung einer Sache an die Stelle der andern. Terent.
Suffectus, a, um, v. gr. in alicujus locum, Cic. *helyébe tett*; an der Stelle gesetzt. 2) *bemotskolt*, *bekevert*; befleckt. Suffectus sangvine, Virg.
Suffēnus, i, m. 2. Nom. pr. poëtae arrogantis, Cat.
Suffercio, vel Subfercio, si, ctum v. tum, īre, 4. *aldja dugdosni v. tömni*; unterstopfen, unten voll stopfen. Svet.

Sufferentia, ae, f. 1. *eltürés, elszenvedés*; die Erduldung, Geduld. Ter.

Suffero, v. Subfero, sustuli, sublatum, sufferre v. subferre, 3. *hordozni, tartani, fenntartani*; tragen, erhalten, aufrecht erhalten Arnob. 2) v. gr. sumtus, Ter. labores, Varr. *győzni, megbirni, kitartani, megfelelhetni valaminek*; ertragen, aushalten, gewachsen seyn. 3) v. gr. poenam, Cic. plagas, Plaut. *kiállani, elszenvedni, szenvedni*; ertragen, erdulden, ausstehen, leiden. 4) v. gr. tergum, Plaut. *aldjaadni*; unterliegen, unterweesen. 5) aliquem sufferre, Nep. *valakit kivégezni*; einen aus dem Wege räumen.

Suffertus, a, um, *teletömött*; voll gestopft. Sen.

Suffervefacio, v. Subfervefacio, ere, 3. *megmelegitni, felhevitni*; heiß machen, erhitzen. Plin. Pass. Suffervesio, factus sum, fieri; *felhevülni, felforrni*: heiß werden, sieden, aufsieden. Plin.

Suffervesio, factus sum, vide: Suffervefacio.

Suffervěo, vel Subfervěo, ěre, 2. *felhevülni, felforrni, forrni kezdeni*; heiß seyn, sieden, aufsieden. Apul.

Suffes, ětis, m. 3. vide: Sufes.

Suffibulum, i, n. 2. *fejrevaló*; ein Hauptschleyer. Fest.

Sufficienter, Adv. *eléggé, elégségesen*; hinlänglich. Aur. Vict.

Sufficientia, ae, f. 1. *elegendőség, elégség*: die Genügsamkeit, Hinlänglichkeit, Genüge. Tert. 2) *tehetség*; die Fähigkeit. Tert.

Sufficio, v. Subficio, ěci, ectum, ěre, 3. *elég lenni, elegendő lenni*; hinlänglich seyn, genug seyn, hinreichen. Sufficit. Plin. Ep. *elég*: es ist genug, 2) *elég erővel birni valamire, megtehetni valamit, elég erejének lenni red*; hinlänglich seyn, gewachsen seyn, Kräfte genug dazu haben. Non sufficio ad patiendum, Liv. Nec plebe ad tributum sufficiente, Liv. 3) *helyébe tenni, p. o. valamit, v. valakit másnak*; eine Sache oder Person an die Stelle der andern setzen, substituiren. Censorem in locum demortui substituit, Liv. 4) v. gr. pecori frondem, Virg. *adni, vetni, hányni*; geben, darreichen. 5) fructum sufficere, Solin. *gyümölcsöt teremni*; Frucht bringen.

Suffigo, v. Subfigo, xi, xum, ěre, 3. e. gr. aliquem in cruce, Hor. cruci, Cic. in crucem, Just. *oda, hozzá, v. felszegezni, felfüggeszteni, felfeszitni*; an etwas heften, anheften, aufschlagen. 2) e. gr. crepidas aureis clavis, Plin. *ráverni, megszegezni, megpatkolni*; beschlagen. 3) Met. e. gr. dolori novos stimulos, Sen. *újitni a' fájdalmat*; den Schmerzen aufs neue reitzen.

Suffimen, inis, n. 3. (suffio) *jóillat gerjesztő, füstölő eszköz*: das Räuchwerk, Räucherwerk. Ovid.

Suffimento, āre, 1. *megfüstölni*; beräuchern. Veget.

Suffimentum, i, n. 2. i. q. suffimen, Cic.

Suffio, īvi, ii, itum, ire, 4. *füstölni, jó illatú füstöt tsinálni*; räuchern. Virg. 2) e. gr. cellam vinariam bonis odoribus, Colum. *meg, v. kifüstölni*; beräuchern. 3) e. gr. terram ignibus, Lucr. *melegitni*; wärmen.

Suffiscus, i, m. 2. *kostök*; ein Beutel von einem Widder. Fest. 2) *abból késültett erszény, v. pénzes zatskó*; ein daraus verfertigter Geldbeutel. Idem.

Suffitio, ōnis, f. 3. *füstölés*; das Räuchern. Suffitionem doliorum facere, Colum. *megfüstölni*: beräuchern.

Suffitor, ōris, m. 3 *jóillat gerjesztő, füstölő, a' ki füstöl*; der Räucherer. Plin.

Suffitus, a, um, *megfüstölt*; beräuchert. Plaut.

Suffitus, us, m. 4. *füstölés, jóillat gerjesztés*; das Räuchern. Plin.

Suffixus, (Subf.) a, um, (suffigo) e. gr. cruci, Cic. *felfüggesztett, felszegezett*; angeheftet.

Sufflābilis, e. (sufflo) e. gr. anima, Prud. *fúható, v. beszivható*: was sich blasen oder einathmen läßt.

Sufflāmen, inis, n. 3. *kerékkötő, kerékkötőlántz, tartalékfa*; eine Radkette, Hemmkette, ein Hemmschuh. Juv. 2) Trop. e. gr. litis, Idem. *akadály*; das Hinderniß.

Sufflāmino, āre, 1. e. gr. rotam, Sen. *megkötni, p. o. a' kereket, tartalékfát tenni alá*; durch eine Radsperre, Hemmschuh oder Hemmkette hemmen. 2) Trop. *meggátolni*, v.

akaddlyoztatni valakit a' beszédben; einen im Reden hemmen. Idem.

Sufflammo v. Subflammo, āre, 1. *meggyújtani*; entzünden. Sid. 2) Trop. e. gr. invidiam, Sil. *gerjeszteni*; erwecken.

Sufflātĭo, ōnis, f. 3. (sufflo) *felfúvás*; das Aufblasen. Plin.

Sufflātōrium, ii, n. 2. *fúvó*; ein Blasebalg. Vitr.

Sufflātus, a, um, e. gr. cutis, Plin. *felfúvott*; aufgeblasen. 2) Trop. *felfúvalkodott*, *kevély*; aufgeblasen, stolz. Multiplici scientia sufflatus, Varr. 3) *haragos*; zornig. Plaut.

Sufflo, v. Subflo, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. ignes, Plin. buccas, Plaut. *felfúni*; aufblasen, anblasen. 2) e. gr. alicui aliquid, Plaut. *béfúni*, *fülibe súgni*; einblasen, ins Ohr sagen. 3) e. gr. uxori, Idem. se, Plaut. *megharagudni*; zornig seyn.

Suffōcābilis, e, (suffoco) e. gr. locus, Coel. Aur. *fojtó*, *megfojtó*; erstickend.

Suffōcātĭo, v. Subfocatĭo, ōnis, f. 3. *megfojtás*; das Ersticken. Plin.

Suffōcātus, a, um, *megfojtott*; erstickt. e. gr. aqua, Gloss. *vízbe holt*; ertrunken. e. gr. vox, Quint. *fuldokló*, *nem értelmes*; gleichsam erstickt, nicht deutlich.

Suffōco, v. Subfoco, āvi, ātum, āre, 1. (sub et faux) *megfojtani*; ersticken, Cic. 2) Trop. e. gr. urbem fame, Idem. *éhel megölni*; aushungern.

Suffōco, v. Subfōco, āre, 1. (sub et focus) *füstölni*; räuchern. Prop.

Suffōdĭo, v. Subfodĭo, ōdi, ossum, ĕre, 3. a. gr. muros. Tac. montes, Plin. *alól megásni*, *aláfadsni*, *minát ásni alá*; untergraben, miniren. Alexandria est suffossa, Hirt. 2) e. gr. radices, Plin. *felásni*; aufgraben. 3) e. gr. equos, Caes. *alól szúrni*, *sarkantyúzni*, *v. keresztül szúrni*; unten stechen oder erstechen.

Suffossĭo, v. Subfossio, ōnis, f. 3. *megásás*, *mindsds*; die Untergrabung. Vitr. 2) e. gr. oculorum, Jul. Firm. *kiszúrás*; das Ausstechen.

Suffossus (Subf.) a, um, (suffodio) *alól megásott*, *allya megásott*, *megkapált*, *megvájt*; untergraben. 2) *keresztül szúrt*; durchstochen. 3) *elrontott*, *elpusztított*; zerstört. Cic.

Suffraenātĭo, vide: Suffrenatio.

Suffrāgātĭo, ōnis, f. 3. (suffragor) *egyetértés*, *megengedés*; die Beystimmung, Bewilligung. Cic. 2) *ajánlás*; die Empfehlung. Idem. 3) *kedvezés*, *hajlandóságmutatás*; die Begünstigung. Divina suffragatione foveri, Val. Max. *szerentsés lenni*; Glück haben.

Suffrāgātor, ōris, m. 3. *voksoló*, *előmozdító*, *javalló*; der Votirende, Votirer, Beförderer. Cic. 2) *kedvező*, *ajánló*, *követő*, *sorsos*; Begünstiger, Empfehler, Anhänger. Varr.

Suffrāgātōrius, a, um, e. gr. amicitia, Q. Cic. *tisztségre való előmozdítást illető*, *arra tzélozó*; die Beförderung zum Amte betreffend, dahin abzielend.

Suffrāgātrix, īcis, f. 3. *kedvező*, *hajlandóságmutató* (*asszony*, *v. leány*); eine Begünstigerinn. August.

Suffrāgino, āre, et Suffraginor, āri, Dep. 1. *térdét meggörbítni*; die Knie beugen. Cathol.

Suffrāgĭnōsus, a, um, *horgasindra beteg*, *inpókos*; krank am Hinterbuge. e. gr. equus, Colum. *ina ütött ló*; ein steifes Pferd.

Suffrāgĭum, ii, n. 2. *voks*, *szó*, *mellyet ád az ember valamelly választáskor*, *v. tanátskozáskor*; ein Votum, eine Stimme, die man bey einer Wahl oder bey einer Berathschlagung gibt. Cunctis suffragiis, Cic. *mindeneknek megegyezésekkel*; mit jedermanns Einwilligung. 2) *voksolásjuss*, *voksolásra való juss*; das Recht zu votiren, das Stimmerecht. Liv.

Suffrāgo, ĭnis, f. 3. *négy lábú állat horgasina*; der Hinterbug eines vierfüßigen Thieres. Col. 2) *szőlő tőke bütykője*; ein Knoten an den Weinstöcken. Idem.

Suffrāgor, ātus sum, āri, Dep. 1. e. gr. alicui ad consulatum, alicui, Cic. *valamihez szavát adni*, *voksolni*, *értelmét kimondani*, *mellette lenni*; eine Stimme zu etwas geben, votiren. 2) e. gr. legi, Cic. *előmozdítni*, *elősegítni*, *javallni*, *ajánlani*; begünstigen, befördern, empfehlen. 3) e. gr. laudibus alicujus, Idem. *valaki ditséretét nevelni*; eines Lob erhöhen. 4) a te peto, ut dignitati meae suffrageris, Cic. *kérlek oltalmazd betsületemet a' rágalmazók*

ellen; ich bitte, du wollest dich meiner Ehre wider die Lästerer annehmen. 5) segítni, v. segítségűl lenni valakinek; einem helfen. Hortensius tibi suffragatur, Idem.

Suffrēnātio, v. Subfrenatio, ōnis, f. 3. e. gr. lapidis, Plin. összefoglalás, tsatolás, v. kaptsolás; die Zusammenklammerung. 2) Met. lekötelezés; die Verbindung. Multa suffrenatione devinctus, Idem.

Suffrendens, v. Subfrendens, tis, o. tsikorgó; knirschend. Amm.

Suffrendĕo, v. Subfrendeo, ēre, 2. titkon fogait tsikorgatni; heimlich mit den Zähnen knirschen. Idem.

Suffrĭco, v. Subfrico, āre, 1. felvakarni, felvájni; reiben, aufkratzen. Col.

Suffringo, v. Subfringo, ĕre, 3. e. gr. crura alicui, Cic. el, v. kettétörni; entzwey brechen.

Suffrio, v. Subfrio, āre, 1. morzsalni, elmorzsalni; abreiben, zerreiben. Colum.

Suffŭgio, v. Subfugio, fūgi, fŭgitum, ĕre, 3. titkon elmenni, elfutni, eltávozni, elillantani; heimlich entfliehen, entwischen. Liv. 2) elkerűlni; entgehen. Natura dei suffugit tactum manuum, Lucr. az istenség illethetetlen; das göttliche Wesen ist unberührbar.

Suffūgium, ĭi, n. 2. menedék, menedékhely; die Zuflucht, ein Zufluchtsort. Ovid. 2) segítőeszköz, segedelem; ein Zufluchtsmittel, Hülfsmittel, Apul.

Suffulcio, v. Subfulcio, fulsi, fultum, īre, 4. e. gr. porticum columnis, Lucr. támasztani, megtámasztani, támaszt vetni alá; stützen, unterstützen. 2) erősítni; stärken. Cibus suffulcit artus, Idem.

Suffulcrum, i, n. 2. támasz; eine Stütze. Gloss.

Suffultus (Subf.) a, um, (suffulcio) támasztott, megtámasztott; unterstützt. Lucr.

Suffūmigātio, v. Subfumigatio, ōnis, f. 3. alólról füstölés, füstölés, megfüstölés; das Räuchern von unten, Räuchern, Beräuchern. Veget.

Suffūmigo, v. Subfumigo, āre, 1. e. gr. aliquid sulphure, Cels. alólról füstölni, v. alól füstölni, füstölni, megfüstölni; unten räuchern, räuchern, beräuchern. Suffumigandum est, Varr. füstölni kell; man muß räuchern. Varr.

Suffundatus, (Subf.) a, um, aldja épített, allya megvettetett; unterbaut. Varr.

Suffundo, v. Subfundo, āre, 1. fundamentomot tenni, v. vetni, alája építni; den Grund legen, unterbauen. Varr.

Suffundo, v. Subfundo, fūdi, fūsum, ĕre, 3. aldja önteni; untergießen. Plaut. 2) elönteni; verschütten. 3) e. gr. aciem oculorum, Sen. szeme fényét elfogni, megvakítni; ein blödes Gesicht machen oder verursachen. 4) e. gr. aquam, Plaut. kiönteni; ausgießen. 5) Trop. súrzavarba hozni, elrémítni; bestürzt machen. 6) e. gr. frigidam, Prov. ingerelni, fellovalni, v. alá önteni a' forrót; anhetzen. 7) rubore suffundi, Liv. elpirúlni, megszégyenleni magát; schamroth werden. 8) e. gr. vires cibo, Varr. adni; geben.

Suffūror, āri, Dep. 1. lopni, ellopni; stehlen, wegstehlen. Plaut.

Suffuscus, a, um, i. q. Subfuscus.

Suffūsio, ōnis, f. 3. v. gr. vini, Apic. ráöltés; das Hingießen, Daraufgießen. 2) id. qu. Infusum, Pallad. 3) v. gr. fellis, Plin. kiöntés, kiöntődés; das Überlaufen, die Überschüttung.

Suffūsōrium, ĭi, n. 2. töltőedény, kanna; die Gießkanne. Gloss.

Suffūsus, a, um. (suffundo) ráöltött, ráöntött; übergossen. 2) suffusus rubor, Liv. elpirúlás; die Schamröthe. 3) sales suffusi felle, Ovid. sértegető vagdalódások; Stichelworte. 4) tele lévő, telyes; voll. Cic.

Sŭgambĕr, bra, brum, Substant. Sugambri, i. q. Sicambri, Sigambri, Tacit. populus Germaniae. 2) Adj. v. gr. cohors, Tac. i. e. ex hoc populo.

Suggĕro, v. Subgĕro, gessi, gestum, gĕrĕre, 3. v. gr. ignem, flammam, Virg. aldja tenni, aldtenni; unterlegen. Virg. 2) hordani, hozni; herzutragen oder bringen. Apes aliae struunt, aliae suggerunt, Plin. 3) v. gr. alimenta, Ovid. cibum alicui, Tac. sumtus, Ter. adni, szolgáltatni, nyújtani; geben, darreichen. Rationes suggerere, Cic. okait eléadni; Ursachen vorbringen. Aliquem alicui suggerere, Liv. valakit

más helyébe tenni; einen an eines andern Stelle setzen. 4) *megkívánni, magával hozni*; erfordern. Res ita suggerit, Ulp. *úgy hozza a' dolog magával, maga a' dolog kívánja*: es erfordert die Sache selbst. 5) *kipótolni*; ergänzen. Verba, quae desunt, suggesta sunt, Cic. 6) *hozzá-tenni*; hinzusetzen. Front.

Suggestĭo, ōnis, f. 3. *hozzátétel, hozzáadás*; die Hinzufügung. 2) *kezébe-adás, rásegítés valamire*; die an die Hand Gebung, Eingebung, das Einhelfen. Vopisc.

Suggestum, i, n. 2. *felemelt hely, állás*; ein erhöhter Ort. Apul.

Suggestus, v. Subgestus, us, m. 4. *felemelt hely, katedra*; ein erhöhter Ort, eine Kanzel. Svet. 2) *előadás, előterjesztés, tudósítás*; das Anbringen, der Bericht.

Suggillo, vide: Sugillo etc.

Suggrĕdĭor, vel Subgredĭor, essus sum, grĕdi, Dep. 3. *közelítni hozzá, hozzá menni*; heran oder herzu gehen. Tacit. 2) *megtámadni, neki menni*; angreifen. Tacit.

Suggrunda, Suggrundium etc, vide: Subgrund. etc.

Sūgillātĭo, v. Suggillātĭo, ōnis, f. 3. *kék folt, p. o. ütéstől, döféstől*; der blaue Fleck vom Schlagen oder Stoßen. Plin. 2) *kitsúfolás*; die Verhöhnung, Beschimpfung. Liv.

Sūgillo, v. Suggillo, āvi, ātum, āre, 1. *megkékítni, kékre verni*; blau schlagen. Plin. 2) v. gr. aliquem, Liv. *kitsúfolni, legyalázni*; verhöhnen, beschimpfen. 3) v. gr. verba alicui, Prud. *szájába adni, kezére adni*; eingeben, an die Hand geben.

Sūgo, xi, etum, ĕre, 3. v. gr. mammam, Varr. *szopni*; saugen. 2) v. gr. terram, Varr. *kiszívni*; aussaugen. 3) v. gr. errorem cum lacte nutricis, Cic. *bészívni*; einsaugen.

Sŭi, Genit. sibi, Dat. se Acc. Pronom. Recipr. o. Gen. Sing. et Plur. Numeri, *magának, magát, magoknak, magokat*; seiner, ihrer, ihm, ihr, ihn, sie. Secum, pro: cum se, Cic. *magával*; mit sich. Sese, pro: se, Ter. *magát*; sich. Semet, pro: se, Liv. *magát, magokat*; sich, sich selbst.

Sŭīle, is, n. 3. sc. stabulum, *disznóól, ólas*; ein Schweinstall. Colum.

Sŭillus, a, um, v. gr. grex, Liv. caro Plin. *disznó, sertés*; von Schweinen. Caro suilla, Plin. *disznóhús sertéshús*; Schweinfleisch. Suilla, i. e. caro suilla, Plin.

Sulcāmen, ĭnis, n. 3. *barázda*; eine Furche. Apul.

Sulcātor, ōris, m. 3. *barázdáló, barázdahúzó, szántó*; der Furchen macht oder pflügt, Furcher. Prud.

Sulci, ōrum, urbs Sardiniae, hodie: Villa de Glezia, Mela.

Sulco, āvi, ātum, āre, 1. *barázdát vonni, szántani*; furchen, mit dem Pfluge zerschneiden, pflügen. Humum vomere sulcare, Ovid. 2) v. gr. undas rate, Ovid. v. carina, Virg. *hajókázni*; durchschiffen. 3) cutem rugis sulcare, Ovid. *megrántsolni, összerántzolni*; runzelig machen.

Sulcus, a, um, ficus sulca, Colum. *egy fige neme*; eine unbekannte Feigenart.

Sulcus, i, m. 2. *barázda, mellyet a' szántó vas tsinál*; die Furche, die der Pflug macht. Sulcum imprimere, Cic. v. ducere, Colum. v. facere, Colum. 2) Trop. *barázdaforma vonás, völgyelés, rántz, 's a' t.* eine Furche, ein ähnlicher Einschnitt, längliche Vertiefung, Runzel etc. Martial. 3) *barázda ormója*; der erhabene Theil der Furche. Pallad. 4) *a' kígyó tsavargó mászása*; die Krümmung der Schlange. Apul.

Sulfur, Sulfureus, etc. vide: Sulphur etc.

Sulla vel Sylla, ae, m. 1. cognomen Romanum.

Sullānus, vel Syllanus, a, um, *Sullai*; Sullanisch. Nep.

Sullātūrio, ire, *Sullát követni akarni*; den Sulla nachahmen wollen. Cic.

Sulmo, ōnis, m. 3. urbs Italiae, locus natalis Ovidii. Hinc: Sulmonensis, e, i. e. ex hac urbe, etc. Sulmonenses, plur. i. e. incolae urbis Sulmonis, Caes.

Sulphur, v. Sulfur, ŭris, n. 3. *kén, büdöskő, kénkő*; der Schwefel. Virg. 2) *villámás, villám*; der Blitz. Pers. Not. sulphurem, pro: sulphur, Tertull. 3) *ánslóg*; der Einschlag. Gloss.

Sulphŭrans, tis, o. *büdöskőves, kénköves*; schwefelig. Tert.

Sulphŭrāria (Sulf.) ae, f. 1. *kénkő-bánya*; eine Schwefelgrube oder Schwefelhütte. Pandect.

Sulphŭrātĭo (Sulf.) ōnis, f. 3. *ánslógolás*; der Einschlag. Gloss. 2) *büdöskövezés, kénkövezés*; die Schwefelung. Sen.

Sulphŭrātus, a, um, *kénköves, büdösköves, kénköbe mártott*, v. *mártogatott*; geschwefelt, in Schwefel getaucht. Filum sulphuratum, Mart. *kéngyertya*; Schwefellicht, ein Schwefelfaden.

Sulphŭrĕus (Sulf.) a, um, v. gr. aqua, Virg. *kénköves, büdösköves, a' mibe büdöskő van*; schwefelig, Schwefel enthaltend. Virg. 2) v. gr. color, Plin. *büdöskő forma, kénkőhöz hasonló, p. o. szín, 's a' t.* schwefelig, Schwefel ähnlich.

Sulphŭro, (Sulf.) āvi, ātum, āre, 1. *kénköbe*, v. *büdösköbe mártogatni*; schwefeln, in Schwefel tauchen 2c. Cels. 2) *megánslógolni, ánslógot adni*; Einschlag geben. Gloss.

Sulphŭrōsus (Sulf.) a, um, *büdösköves, kénköves*; voller Schwefel, schwefelig. Plin.

Sulpĭcĭānus, a, um, v. gr. seditio, Quint. *Sulpiciusi*; Sulpicisch.

Sulpĭcius (Sulpit.) ĭi, m. 2. et Sulpicia, ae, f. 1. cognomen Romanum, Hor. Hinc: Sulpicius, a, um, Adj.

Sultānus, Suldanus, et Soldanus, i, m. 2. *Szultán, Nagy Úr, Török Tsászár*; der Sultan, Groß-Sultan, der türkische Kaiser. Gloss.

Sum, fŭi, esse, *lenni*; seyn, existiren. Cic. Adhuc sumus, i. e. vivimus, Cic. Fuimus Troes, fuit Ilium, Virg. Quid est tibi? *mi bajod*; was ist dir? Terent. Est, Cic. *úgy van*; es ist so, es ist an dem. Sit ita, Cic. *ám legyen úgy, nem bánom*; es sey so gut, meinetwegen. Est, quod etc. Cic. *van okod red, hogy, vagy: van okom red, van okod red, 's a' t.* es ist Ursache dazu da, daß 2c. oder, ich (du er) habe Ursache, zu 2c. Non est, quod etc. v. nihil est quod, nihil est ut, etc. *nints okom red, hogy — nints okod red, hogy 's a' t.* ich habe keine Ursache, zu — du hast keine Ursache zu — u. s. f. Nomen est v. gr. mihi, tibi etc. *engemet hívnak, v. az én nevem*; ich heiße, oder mein Nahme ist. Cui nomen Arethusa est, Cic. Nomen Mercurii est mihi, Plaut. Cui postea Africano fuit cognomen, Liv. — Nihil mihi est tecum, Cic. *semmi dolgom sints veled*; ich habe mit dir nichts zu thun. 2) *lenni, t. i. valamelly tulajdonságú, idejű, betsű, 's a' t.* seyn, das ist: von irgend einer Eigenschaft, Alter, Werth, u. s. f. Magni erant mihi tuae literae, Liv. i. e. magna in aestimatione. Cujus aetatis est? Nep. *millyen idejű?* in welchem Alter ist er. Ejusdem aetatis fuit, Nep. *ugyan abban az időben élt*; lebte zu eben der Zeit. Magni, tanti, etc. esse, (sc. pretii) *nagy betsben lenni, sokat érni*; in hohem Werthe seyn, viel gelten. Frumentum fuit tanti, Cic. Aegro corpore esse, Cic. *beteg lenni*; krank seyn. Ea sum mente, Cic. *ollyan gondolattal vagyok*; ich bin so gesinnt. Bono animo esse, Plaut. *vígan lenni, jó kedvel lenni*; gutes Muths seyn. 3) *lenni valahol*; seyn, sich befinden. Apud aliquem esse, Cic. Cum aliquo esse, Cic. Summo in honore esse, Cic. *tiszteletben tartatni, tisztelteتni*; geehrt, geachtet, geschätzt werden. 4) esse ad aliquid, vel, cum Gen. aut Dat. Part. Cato. *valamire való lenni*; zu etwas dienlich oder bestimmt seyn. Radix est ad vescendum, vel, vescendo, Plin. Non est ad bibendum, vel, bibendo, Ter. 5) esse alicui rei, *valamire lenni, valamit tenni, okozni*; dazu seyn, gereichen, verursachen. Impendimento alicui esse, Cic. *akadályára lenni valakinek*; hinderlich seyn. Argumento est, Cic. *azt mutatja*, v. *bizonyítja*; es beweiset. Emolumento esse alicui, Cic. *hasznára*, v. *javára lenni valakinek*; einem nützlich seyn. 6) non esse solvendo, Cic. *nem fizethetni, nem tudni fizetni*; nicht bezahlen können. 7) *kötelességének lenni, tartozni vele*; Pflicht seyn, gebühren. Boni judicis est, Pand. *a' jó bírónak kötelessége*; es gebühret einem gerechten Richter. 8) est a nobis, Cic. *velünk tart, mellettünk van*; er hält es mit uns. 9) apud se esse, Ter. *eszén járni, helyén lenni az eszének*; bey Sinnen seyn. 10) e re esse, Ter. *hasznos lenni*; nützlich seyn. Est e re mea, Ter. *hasznomra szolgál*; es ist mir nützlich. 11) est, erat, fuit, cum Infin. *lehet, lehetett*; man kann, man konnte, u. s. f. Est videre pecuniae cupidos, Plaut. 12) *valakié lenni*,

valakinek tulajdona lenni, *hatalmában lenni*; eigen seyn, zugehören, in Gewalt haben. Jam tota Syria Macedonum erat, Curt.

Sūmātra, ae, f. 1. insula amplissima maris Indici, Geogr.

Sūmen, ĭnis, n. 3. *szoptató tsets*; die Brust säugender Menschen. Lucil. 2) *szoptató tölgy*, v. *tsets az állatoknál*; die Euter der Thiere. Plin.

Sūmĭnātus, a, um, v. gr. sus, Lampr. *tölgyelő*; mit milchvollem Euter versehen.

Summa, ae, f. 1. *öszveség*, *summa*; die Summe. Aliquid detrahere de summa, Cic. 2) *födolog*, *a' dolog summája*, v. *veleje*; das Hauptwerk, die Hauptsache; der Hauptpunct. In hoc summa caussae tota consistit. Cic. 3) *tökélletesség*; die Vollkommenheit. Nobis ad summam tendendum est, Quint. 4) in summa, Cic. *rövideden*, *egy szóval*; kurz, mit einem Worte. Summa summarum haec erit, Sen. *a' dolog veleje ide megy ki*; das Resultat von allem ist dieses. 5) summa reipublicae, Cic. *a' legfőbb dolog*, *a' mitől a' köztársaság legfőbb java függ*; das, wovon die Wohlfahrt der Republik abhängt.

Summālis, e, *a' summához tartozó*; zur Summe gehörig. Tert.

Summāno, āre, 1. *nagy kívánsággal ragadozni*, *lopni*; begierig rauben und stehlen. Plaut.

Summānus, i, m. 2. cognomen Plutonis. Ovid.

Summārium, ĭi, n. 2. *summája*, *summás foglalatja valaminek*; der kurze Inhalt, Inbegriff eines Dinges. Sen.

Summas, ātis, c. 3. *főrangú ember*; ein Mann vom hohen Stande. Apul.

Summātim, Adv. *általjában*, *summásan*, *öszveséggel*; überhaupt, summarisch Cic. 2) *tsak imígy amúgy*; leicht hin, oben hin Colum.

Summātus, us, m. 4. *a' fő hatalom*; die höchste Gewalt Lucr.

Summe, Adv. *felette*, *felette igen*, *nagyon*, *a' legfelsőbb grádusban*; höchst, im höchsten Grade, höchlich, sehr, äusserst. Summe officiosus, Cic.

Summergo, vide: Submergo.

Summĭtas, ātis, f. 3. *a' teteje*, *hegye valaminek*, *tető*, *hegy*, *tsúts*; das Oberste einer Sache, Gipfel, Spitze, Höhe. Plin.

Summitto, vide: Submitto.

Summoenĭum, v. Submoenium ĭi. n. 2. locus Romae, ubi scorta habitabant, quae inde etiam Submoenianae audiunt. Mart.

Summŏpĕre, v. Summo opere; *felette igen*, *minden módon*; gar sehr, äusserst, mit grosser Mühe. Cic.

Summŏtĕnus, v. Summo tenus; *egészszen a' tetejéig*; bis oben an. Apul.

Summŏvĕo, Summotus, vide: Submoveo.

Summŭla, ae, f. 1. *summátska*; ein Summchen. Sen.

Summum, Adv. *legfeljebb*; aufs Höchste, höchstens. Hodie aut summum cras. Apul.

Summus, a, um, *a' legfelsőbb*; der, die, das Höchste. 2) *a' legfelyűl lévő*; der, die, das oberste. 3) summo loco natus, Sil. *nagy születésű*, *főrangú szüléktől származott*; von vornehmen Herkommen. 4) *legfőbb*, *legjelesebb tulajdonság*; die ersten oder höchsten Vorzüge, die schönsten Eigenschaften. Omnia summa in eo sunt, Cic. 5) ad summum triduo, Cic. *legfelyebb harmad nap alatt*; höchstens drey Tage. 6) *az utolsó*; der Letzte. Venit summa dies, Virg. 7) omnia summa facere, Cic. *minden lehetőséget elkövetni*, *a' lehetségig mindent véghezvinni*; alles Mögliche thun, thun, so viel man kann.

Summūto, v. Submuto, āre, 1. *feltserélni*, *eltserélni*; verwechseln, vertauschen. Cic.

Summo, sumsi, sumtum, ĕre, 3. *venni*, *elvenni*, *magához venni*; nehmen, an sich nehmen, zu sich nehmen, in Empfang nehmen. Argentum ab aliquo sumere, Ter. v. pecuniam mutuam sumere, Cic. *pénzt venni fel*, v. *költsönözni*; Geld von einem nehmen oder aufnehmen, borgen. Arma sumere, Nep. *fegyvert fogni*; die Waffen ergreifen. Cibum sumere, Nep. *enni*; Speise zu sich nehmen. Animum sumere, Ovid. *bátorságot venni magának*, *neki bátorodni*; Muth fassen oder nehmen. 2) v. gr. diem ad deliberandum, Caes. Imperatorem sibi aliquem, Nep. tempus sibi ad aliquid, Solin. *választani*, *venni*, v. *kikeresni magának*; wäh-

len, aussuchen, nehmen. 3) v. gr. sibi imperium, Sall. potestatem, Non. *venni vagy tulajdonitni magának*; herausnehmen, sich anmaßen. Mihi non tantum sumo, Cic. *nem merek annyi szabadságot venni magamnak, annyiba nem avatkozom*; so viel will ich mir nicht herausnehmen oder anmaßen. 4) v. gr. aliquid pro certo, Cic. *venni, tartani, állitni*; annehmen, halten, behaupten. 5) supplicium de aliquo sumere, Cic. *valakit megbüntetni*; einen strafen. Exemplum ab aliquo sumere, Ter. *példát venni valakiről, valamit valaki példájából megtanúlni*; Beyspiel an einem nehmen. 6) bellum sumere, Liv. *hadat kezdeni*; einen Krieg anfangen. 7) pro: summare; *összveszámlálni*; zusammen rechnen. Plaut.

Sumptus, Sumptito etc. vide: Sumtus etc.

Sumsĭo, pro: sumtio. Cato.

Sumtĭfăcĭo, ĕre, 3. *költséget forditni valamire*; Kosten an etwas wenden. Plaut.

Sumtĭo, vel Sumptĭo, ōnis, f. 3. *vevés, elvevés, általvevés, elfogadás*; das Nehmen, die Wegnehmung. 2) sumtiones, i. e. praemissae in Syllogismo. Cic. Sed demus tibi istas duas sumtiones. Cic.

Sumtĭto, āvi, ātum, āre, 1. (Freq.) *szedegetni, vevegetni*; oft nehmen. Plin.

Sumtŭārius, vel Sumptuarius, a, um, v. gr. lex, Cic. *költségbeli, költséget illető*; die Ausgaben oder den Aufwand betreffend.

Sumtŭōse, v. Sumptuose, Adv. *nagy költséggel*; mit vielen Kosten, kostbar. Catull. Sumtuosius. Cic.

Sumtŭōsĭtās, ātis, f. 3. *nagy költség*; der große Aufwand. Sidon.

Sumtŭōsus, v. Sumptuosus, a, um, v. gr. coena, Cic. *költséges, sokba kerülő*; von vielen Kosten, kostbar, theuer. Sumtuosissimi operis, Suet. 2) v. gr. homo, Cic. *költeni szerető*; von vielem Aufwande, viel Aufwand machend oder liebend. Cic. 3) *vesztegető*; verschwenderisch. Cic.

Sumtus, (sumptus) a, um, *vett*; genommen. Cic.

Sumtus, v. Sumptus, us, m. 4. *költség*; der Aufwand, die Kosten. Sumtum facere in rem, v. impendere, v. insumere, v. ponere, Cic. *költséget forditni, v. költeni valamire*; Aufwand machen, Geld ausgeben auf etwas.

Sūnium, ĭi, n. 2. promontorium et urbs in Attica.

Sŭo, sŭi, sutum, ĕre, 3. *varrni, összvevarrni, megvarrni*; nähen, zusammen nähen. 2) Met. v. gr. aliquid capiti suo, Ter. *okozni, p. o. szerentsétlenséget magának*; verursachen.

Sŭopte, i. e. suo ipsius. Cic. Suopte nutu, Cic. *magától*; von sich selbst.

Sŭŏvĕtaurīlĭa, v. Suovitaurilia, um, n. pl. (sus, ovis et taurus) sc. festa, ubi haec animalia simul immolabantur. Liv.

Sŭpellex, lectīlis, f. 3. *házieszköz, bútor, házibútor, p. o. székek, asztalok, 's a' t.* der Hausrath, das Hausgeräth, als Bänke, Tische, u. s. w. Cic.

Sŭper, Praep. cum Accus. et Abl. *ra, re, red, felibe, felette, rajta, on, en, ön*; über, auf; mit dem Acc. Super montium juga, Liv. *a' hegyek tetejeire, v. tsúttsaira*; auf die Spitzen der Berge. Super aspidem adsidere, Cic. Domos super ipsos concremaverunt. Liv. Situs super flumen. Liv. 2) *túl rajta, tovább ndla, -on túl, 's a' t.* über, weiter hinaus. Super Numidiam agitare (i. e. esse) Sall. 3) *felett, mellette*; über, bey. Super mensam, Curt. *asztal felett, asztalnál*; bey Tische. Super coena locuti sunt, Plaut. 4) *idő alatt*; während, bey. Nocte super media, Virg. 5) *felett, kivül*; über, außer. Vulnus super vulnus, Liv. *egymást érte a' seb rajta*; Wunde über Wunde. Super haec, Liv. *ezenkivül, ennek felette*: außer diesen. Super omnia, Liv. *mindenek felett, kivált képpen*: über alles, vor allem. 6) *felől, ról, ről, ernt*; über, wegen. Hac super re scribam ad te, Cic. 7) *felyül, több számmal*; über, mehr als. Erant super mille. Suet. 8) Adv. *felyül, felette*; oben, oben darauf. Vitr. 9) super quam quod, Liv. *azon kivül, hogy 's a' t.* außerdem, daß. 10) satis superque, Cic. *elégge, nagyon is, túl a' renden is*; mehr als zu viel, mehr als zu sehr. 11) *azon*

felyűl, többé; darüber, übrig. Praeter arma nihil erat super. Nep.

Sŭpĕra, pro: supra; supera terras, Cic. *a' föld felett*; über der Erde. 2) jam supera (pro: supra) ostendimus. Lucr.

Sŭpĕrābĭlis, e, e. gr. murus, Liv. *meghágható*; übersteiglich. 2) *meggyőzhető, felyűlmúlható*; überwindlich. Ovid. 3) *gyógyítható, orvosolható*; heilbar. Tac.

Sŭpĕrablŭo, ĕre, 3. *felyűl megmosni*; oben abwaschen. Avien.

Sŭpĕrăbŭndans, tis, o. *bővelkedő, bővséges*; überflüssig. Macr. 2) *szerfelett való, kelletinél több*; überflüssig. Sil.

Sŭpĕrăbŭndānter, Adv. *bővségesen*; überflüssig. Vulc. 2) *eléggé*; genügsam. Gloss.

Sŭpĕrăbŭndāntĭa, ae, f. 1. *bővelkedés, bővség*; der Überfluß. Vulc.

Sŭpĕrăbundo, āre, 1. *kiönteni, kiáradni*; überfließen. 2) *bővelkedni, igen bővelkedni*; überflüssig seyn, sehr reichlich seyn. Lact.

Sŭpĕraccommŏdo, āre, 1. *felyűl ráhelyheztetni, rá, v. hozzá tenni*; oben anfügen, drauf legen, drau legen. Cels.

Sŭpĕrăcervo, āre, 1. *rakásra gyűjteni, egymásra halmozni*; häufen, Haufen auf Haufen machen. Tert.

Sŭpĕraddo, ĕre, 3. e. gr. alicui aliquid, Virg. *felyűl hozzá adni, hozzá, v. rá tenni*; oben oder noch dazu thun oder fügen.

Sŭpĕraddūco, ĕre, 3. *hozzá tenni, felhozni*; noch dazu herbey bringen. Plaut.

Sŭpĕradjĭsio, ĕre, 3. *hozzá adni, v. tenni még valamit*; noch dazu fügen. Pallad.

Sŭpĕrădornātus, a, um, *megtzifrázott, igen felékesített, igen tzifra*; sehr geschmückt.

Sŭpĕrădorno, āre, 1. *felyűl megtzifrázni, v. igen felékesítni*; oben oder sehr schmücken. Sen.

Sŭpĕradsisto, stĭti, ĕre, 3. *felyűl ráhágni*; oben drauf treten. Superadstitit arce, Virg.

Sŭpĕradspergo, si, sum, ĕre, 3. *felyűl rá, v. hozzá hinteni*; drauf oder dazu streuen. Veg.

Sŭpĕradsto, stĭti, āre, 1. *felyűl, v. rajta állani*; oben oder drauf stehen. Manil.

Sŭpĕraedĭfĭcātĭo, ōnis, f. 3. *ráépítés*; das Draufbauen. Tert.

Sŭpĕraedĭfĭco, āre, 1. *ráépítni, felyűl, v. ráépítni*; drauf oder drüber bauen. Nol.

Sŭpĕraggĕro, āre, 1. *felyűl rakásra gyűjteni, felhalmozni*; oberwärts mit einem Häufchen bedecken. Col.

Sŭpĕrăgo, ēgi, actum, ĕre, 3. *valamire ráhajtani*; über etwas treiben. Tib.

Sŭpĕrallĭgo, āre, 1. *felyűl megkötni*; oben anbinden. Plin.

Sŭpĕrambŭlo, āre, 1. e. gr. undas, Sedul. *rajta járni, által, v. keresztűl menni rajta*; oben gehen, drüber gehen.

Sŭpĕrāmentum, i, n. 2. (supero) *kelletinél több, maradék*; was übrig ist, Überbleibsel. Pand.

Sŭpĕrans, tis, o, *felyűlmúló*; übertreffend. 2) *magas*; hoch. Comp. superantior, Lucr. Sup. superantissimus, Sidon.

Sŭpĕrantĕactus, a, um, e. gr. vita, Lucr. *ez előtti, ez előtt élt*; vorher gelebt.

Sŭpĕrargŭmento, (or) āre, (ări) 1. *bizonyságot, v. erősséget hozni fel a' már felhozottakon felyűl*; außerdem beweisen oder Beweis führen. Tert.

Sŭpĕraspergo, i. q. Superadspergo.

Sŭpĕrātĭo, ōnis, f. 3. *meggyőzés, felyűlmúlás*; Überwindung, Übertreffung. Vitr.

Sŭpĕrātor, ōris, m. 3. *felyűlmúló, meggyőző*; Übertreffer, Überwinder. Ovid.

Sŭpĕrattollo, v. Superadtollo, ĕre, 3. *felyűl emelni rajta*; drüber heben. Plaut.

Sŭpĕrattrăho, v. Superadtraho, ĕre, 3. *fel, v. felfelé húzni*; in die Höhe ziehen. Avien.

Sŭpĕrātus, a, um, *felyűlmúlt, meggyőzött*; übertroffen, überwunden. Nep.

Sŭperbe, Adv. *felfúvalkodva, dölyfösen, kevélyen, datzosan, kényesen*; übermüthig, stolz. Nep. 2) *nyakasan, makatsúl*; trotzig. Cic. Comp. superbius, Idem. Sup. superbissime, Cic.

Sŭperbĭa, ae, f. 1. *felfúvalkodás, dagály, dölyfösség, dölyf, kevélység, kényesség, datzosság*; der Übermuth, Hochmuth, Stolz. Cic. 2) *kevélység, büszkeség, jó értelemben*

nemes magaártartás; der Stolz im guten Verstande. Sumo superbiam, Hor.

Sūperbĭbo, ĕre, 3. e. gr. ebrietati, Plin. *rá, v. utánna inni*; darauf oder hernach trinken.

Sūperbĭfĭcus, a, um, *elkevélyítő, felfúvalkodtató*; übermüthig machend. Sen.

Sūperbĭlŏquentĭa, ae, f. 1. *kevélyen, v. fennyen szóllás, v. beszéllés, dagályos beszéd*; das übermüthige Reden. Cic. e poeta.

Sūperbĭo, īre, 4. e. gr. forma, Ovid. *kevélykedni, negédeskedni, büszkélkedni*; übermüthig seyn, stolz seyn. 2) e. gr. aliqua re, Idem. *fényeskedni, díszeskedni, fényleni*; prächtig seyn, prangen.

Sūperbĭter, Adv. *kevélyen, kényesen, dölyfösen, datzosan*; stolz. Afran.

Sūperbus, a, um, e. gr. homo, Cic. *kevély, kényes, dölyfös, dagályos, datzos, felfúvalkodott, fennhéjazó, fennidtó*; stolz, übermüthig, hochmüthig. Victoria est superba, Idem. *felfúvalkodottá teszi az embert*; macht hochmüthig. 2) *ditső, jeles, derék*; herrlich, vortrefflich. Virg. 3) e. gr. bello, Plin. *híres*; berühmt. 4) e. gr. merum, Hor. *drágaldtos, jóféle*; köstlich. 5) faciam hodie te superbum, Plaut. *úgy megverlek, hogy lepedőben visznek el (mivel a' kevélyek inkább hurtzoltatják magokat, mint gyalog mennének)*; ich will dich so abprügeln, daß man dich wird forttragen müssen, (weil die Stolzen sich lieber tragen lassen, als gehen). 6) *finnyás*; sehr delicat. Judicium aurium est superbissimum, Cic. 7) e. gr. bellum, Virg. *kegyetlen*; grausam. Comp. superbior, Ovid. Sup. superbissimus, Cic.

Sūpercalco, āre, 1. *rátapodni, taposni, nyomdosni*; darauf stopfen, mit den Füssen darauf treten. Col.

Sūpercerno, ĕre, 3. *rárostálni*; darauf sieben Plin.

Sūpercĭdo, cĭdi, cāsum, cĭdĕre, 3. *rá esni, valamire esni*; darauf fallen, auf etwas fallen. Col.

Sūpercĭlĭōsus, a, um, *igen komoly, komor, kemény, p. o. ember*, zu ernsthaft, finster, streng. Sen. Superciliosior, Mart. Cap. 2) *kevély, büszke, kényes*; stolz. e. gr. res, Arnob. *kevélységre mutató*; stolz anzeigend.

Sūpercĭlĭum, ĭi, n. 2. *szemöldök*; die Augenbramen oder Augenbraunen. Cic. 2) *intés*; der Wink. Cuncta supercilio movere, Hor. *intésére mindent mozgásba hozni*; durch seinen Wink alles bewegen. 3) *kevélység, büszkeség, kényesség*; der Stolz. Petr. 4) *komolyság*; der Ernst. Supercilium domini induere, Idem. 5) supercilium contrahere, v. adducere, Prov. *gúnyolólag nézni valamire*; höhnisch auf etwas sehen. 6) supercilium ponere, Idem. *aláztatosnak tettetni magát*; sich demüthig stellen. 7) e. gr. montis, Liv. *magasság, tető, tsúts*; die Höhe. 8) *oszlopok kiülő része*; ein hervorragender Theil der Säulen. Vitr.

Sūpercoelestis, e, e. gr. sedes, Tert. *égfelelti, égen felyül lévő*; überhimmlisch, über dem Himmel befindlich.

Sūperclaudo, ĕre, 3. *felyül bézárni*; oben verschließen. Gloss.

Sūpercompōno, ĕre, 3. *felyül összetenni*; darüber zusammen legen. Apic.

Sūperconcīdo, ĕre, 3. *felyül eldarabolni*; darüber zerschneiden. Idem.

Sūpercontĕgo, ĕre, 3. *felyül béfedni*; oberwärts bedecken. Cels.

Sūpercorrŭo, ĕre, 3 *felyül rárohanni, rádomlani*; darüber fallen. Val. Max.

Sūpercrēātus, a, um, *hozzá nött, v. jött*; dazu gewachsen, dazu gekommen. Coel. Aur.

Sūpercresco, ĕvi, ētum, ĕre, 3. *felnőni, felyül nőni rajta*; empor oder darüber wachsen. Cels.

Sūpercŭbo, āre, 1. *rá, v. rajta feküdni*; darauf liegen. Col.

Sūpercurro, curri, et cucurri, sum, ĕre, 3. *felette elfutni*; darüber laufen. Plin. 2) *meghaladni, felyülmúlni*; übertreffen, überschreiten. Ager supercurrit vectigali, Plin. Ep. *sokkal meghaladja a' földtermése az adóját*; der Acker trägt mehr Früchte als er Zins gibt.

Sūperdandus, a, um, *felyül ráadandó*; darüber zu geben. Gloss.

Sūperdīco, ĕre, 3. *többet mondani hozzá*; mehr dazu sagen. Pand.

Sūperdīmĭdĭus, a, um, e. gr. nume-

rus, Mart. Cap. *másfél*; anderthalb.

Sŭperdo, āre, 1. *felyül red adni, tenni*, *hozzá adni*, *v. tenni*: darüber thun oder legen. Cels.

Sŭperdūco, xi, ctum, ĕre, 3. *többet vinni hozzá*; mehr zuführen. Sid. 2) e. gr. filiis novercam, Sen. *a' nyakokra vinni*; übern Hals führen.

Sŭperductus, a, um, *hozzá tett*, *v. adott*, *felyül hozzá jött*; weiter oder oben hinzu gekommen. Sidon.

Sŭpĕrēdĭtus, a, um, *igen magas*, *v. felemelt*; oberwärts erhaben. Lucr.

Sŭpĕrēdo, ēdi, ēsum, ĕre, 3. *étel után enni*, *arra*, *v. azután enni*; darauf oder darnach essen. Plin.

Sŭpĕreffluo, ĕre, 3. *feleslegvaló lenni*; überflüssig seyn. Paulin. 2) *felyül folyni el*; darüber fließen. Scopulo supereffluit aequor, Val. Fl.

Sŭpĕrēmĭco, āre, 1. e. gr. terram, Sidon. *keresztül ugrani*, *v. szökni*, *vagy menni*; darüber springen oder gehen.

Sŭpĕrēmĭnentĭa, ae, f. 1. *mások felett létetés*, *magasság*; die Hervorragung, die Hoheit über andere. August.

Sŭpĕrēmĭnĕo, ĕre, 2. *kiállani*, *kitetszeni*, *felyül*, *mások felett kiáltszani*; oben hervor ragen. Col.

Sŭpĕrēmŏrĭor, Dep. 3. *miatta meghalni*; darüber sterben. Plin.

Sŭpĕrēnāscor, enasci, Dep. 3. *felyül*, *v. felette keresztül kinőni*; darüber herauswachsen. Plin.

Sŭpĕrēnāto, āre, 1. e. gr. amnem, Lucr. *keresztül*, *v. által úszni*; darüber schwimmen.

Sŭpĕrēnātus, a, um. *felyül*, *v. keresztül nőtt*; darüber gewachsen. Plin.

Sŭpĕrĕo, īre, 4. e. gr. pedibus aliquid, Lucr. *keresztül menni*; darüber gehen.

Sŭpĕrērectus, a, um, *felyül álló*, *felállított*; darüber stehend, empor gerichtet. Amm.

Sŭpĕrērŏgātĭo, ōnis, f. 3. *feleslegadás*, *feleslegezés a' kiadásban*, *v. fizetésben*; die Auszahlung über dem. Quint. Decl.

Sŭpĕrērŏgo, āre, 1. *felesleg kiadni*, *p. o. pénzt*; darüber auszahlen oder Geld ausgeben. Cod. Just.

Sŭpĕrescit, Obs. pro: supererit, Enn.

Sŭpĕrēvŏlo, āre, 1. *felette elrepülni*; darüber fliegen. e. gr. montem, Lucr. *sebesen keresztül menni rajta*; über einen Berg geschwind marschiren.

Sŭpĕrexactĭo, ōnis, f. 3. *kelletinél többet kivánás*, *v. többre szoritás*; das darüber einfordern. Cod. Just.

Sŭpĕrexalto, āvi, ātum, āre, 1. *felemelni*; erhöhen. August.

Sŭpĕrexcellens, tis, o. *igen jeles*, sehr vorzüglich. Salvian.

Sŭpĕrexcurro, ĕre, 3. *kelletinél tovább elfutni*, *v. elterjedni*; darüber hinaus laufen. Pand.

Sŭpĕrexĕo, īre, 4. *kimenni*, *kinyúlni*, *kiterjedni*; hinaus gehen, sich erstrecken. Auson.

Sŭpĕrexĭgo, ĕre, 3. *felesleg*, *v. kelletinél többet kivánni*; darüber einfordern. Cod. Just.

Sŭpĕrexsulto, āre, 1. *felszökni*, *ugrálni örömében*, *örvendezni*; vor Freuden empor springen, frohlocken. Symm.

Sŭpĕrextollo, ĕre, 3. *felemelni*; empor heben. Tert.

Sŭperfero, tŭli, lātum, ferre, 3. *felyül rá vinni*; darüber tragen. Plin. 2) *rá tenni*; darüber legen oder thun. Idem. 3) *felemelni*; empor heben. Val. Max.

Sŭperfēto, v. Superfoeto, āre, 1. *ismét hasasodni*; wieder trächtig werden. Plin.

Sŭperfĭcĭālis, e, *színlett*, *felesett*, *felesleges*, *imigyamúgy történő*, *v. eső*; oberflächlich, nur obenhin geschehend. Tert.

Sŭperfĭcĭārius, a, um, e. gr. aedes, Pand. *idegen*, *v. béres földön lévő*, *v. álló*; auf einen fremden oder gemietheten Boden befindlich.

Sŭperfĭcĭens, tis, o. *bőséges*; überflüssig. Pand.

Sŭperfĭcĭes, ēi, f. 5. (facies) *felsőszín*, *szín terűletszín*, *felsőlap*, *lap*; der obere Theil einer Sache, die Oberfläche, Fläche. Cic. 2) *hely*, *mellyre valami épittetik*; der Platz worauf etwas gebaut wird. Superficiem aedium Consules aestimarunt, Idem. 3) *bizonyos helyre épitendő v. ültetendő dolog*; etwas was auf einen Platz gebauet oder gepflanzt wird. Ulp.

Sŭperfīgo, xi, xum, ĕre, 3. *reászúrni*, *a' tetejére szúrni*; darauf heften oder stecken. Liv.

Sŭperfĭo, ĕri, 3. *megmaradni*, *fenn*

maradni; übrig bleiben, übrig seyn. Plaut.

Sŭperfixus, a, um, (superfigo) *reá-szúrt*; darauf gesteckt. Plaut.

Sŭperflexus, a, um, *reáfont*; darüber geflochten. Sidon.

Sŭperflōresco, ĕre, 3. *a' gyümölts magzat felett virágzani, mint, p. o. az ugorka, tök, 's a' t.* überblühen. Plin.

Sŭperflŭe, Adv. *felesleg, böven, bőséggel*; überflüssig. August.

Sŭperflŭĭtas, ātis, f. 3. *bőség*; der Überfluß. Plin.

Sŭperflŭo, Adv. vel Abl. pro: Superflue.

Sŭperflŭo, ĕre, 3. *felyűl kifolyni, kiönteni, kiáradni*; überfließen, überströmen. Nilus superfluit, Tacit. 2) Trop. *bővelkedni valamivel, bővségében lenni valaminek*; Überfluß haben, im Überflusse da seyn. Superfluente multitudine, Tacit. Superfluere pecunia. Sen.

Sŭperflŭus, a, um, *felyűl kifolyó, kiöntő, kiáradó*; überfließend, überströmend. Plin. Paneg. 2) Met. *feleslegvaló, szükségtelen*; überflüssig, unnöthig. Senec. 3) *megmaradott, szükségtelen*; überflüssig, übrig. Pand.

Sŭperfŏrānĕus, a, um, *szükségtelen, feleslegvaló*; unnöthig, überflüssig. Symm. 2) Subst. *lézengő, heverő*; ein Müssiggänger, Pflastertreter. Erasmus.

Sŭperfŏre, pro: superfuturum esse. Pand.

Sŭperfŏro, āre, 1. *felyűl megfúrni*; oben oder oberwärts bohren. Scrib. Larg.

Sŭperfrŭtĭco, āre, 1. *kihajtani felette*; Zweige darüber treiben. Tert.

Sŭperfŭgio, ĕre, 3. *rajta, v. felette elfutni*; darüber fliehen. Val. Fl.

Sŭperfulgĕo, ĕre, 2. *felette fénylení*; über etwas glänzen. Templa superfulges. Stat.

Sŭperfundo, fūdi, fūsum, ĕre, 3. *reá-tölteni, reáönteni, megönteni valamivel*; darüber oder darauf gießen oder schütten. Oleum alicui rei superfundere. Col. 2) Trop. superfundi, Sen. *kiáradni, eláradni, elterjedni*; sich ergießen, sich ausbreiten. 3) v. gr. aqua, Col. *megöntözni, meglotsolni*; begießen, benetzen. 4) Met. laetitia superfundere, Liv. *örömbe meritni, megörvendeztetni*; eine große Freude machen.

Sŭperfūsio, ōnis, f. 3. *kiöntés, kiáradás*; die Übergießung, Ausgießung, Überschwemmung. Amm.

Sŭperfūsus, a, um, (superfundo) *kiöntött, kiáradott*; übergossen. Superfusus Tiberis. Liv. 2) *elborított*; überschwemmt. Sen. 3) *elterjedett, elszórt*; zerstreuet. Plin.

Sŭpergĕro, essi, estum, ĕre, 3. *reá hányni, o. halmozni*; darüber thun oder häufen. Col. 2) *felyűl bédugni, bétsindlni*; oben zustopfen mit allerhand Dingen. Apul.

Sŭpergrădĭor, l. q. Supergredior.

Sŭpergrĕdĭor, essus sum, gredi, Dep. 3. v. gr. limen, Col. *általlépni, általhágni*; darüber schreiten oder gehen. 2) *általmenni rajta, meghaladni*; über etwas gehen oder kommen, passiren. Necessitates supergredi, Sen. *a' nyomorúságokat kiállani*; die Mühseligkeiten überstehen. 3) v. gr. aliquid, Juv. *felyűl-haladni*; übertreffen.

Sŭpergressus, us, m. 4. *általhágás*; die Überschreitung. 2) *meghaladás*; die Übertreffung. Tert.

Sŭperhăbĕo, ĕre, 3. *lenni rajta valaminek, p. o. flastromnak, 's a' t.* darüber oder darauf haben, z. B. Pflaster, Umschlag, 2c. Cels.

Sŭpĕrhŭmĕrāle, is, n. 3. *keskeny papi palást neme*; ein Gewand, das nur über die Achseln geht, Scapulier der Mönche. Hier.

Sŭpĕri, ōrum, m. plur. *az istenek, a' mennyeiek*; die himmlischen Götter. Ovid.

Sŭpĕrillĭgo, āre, 1. *felyűl rákötni*; oben anbinden, darauf binden. Plin.

Sŭpĕrillĭno, ēvi, ĭtum, ĕre, 3. *felyűl rákenni, megkenni vele*; oben beschmieren, besalben. Cels.

Sŭpĕrillĭtus, a, um, (superillino) *rákent, reákent*; oben darauf geschmiert. Cels.

Sŭpĕrimmĭnĕo, ēre, 3. *kinyúlni, kilátszani közzűle*; empor ragen. Avien. Ense sequens superimminet. Virg.

Sŭpĕrimmitto, ĕre, 3. *felyűl belévetni*; oben hinein werfen. Apic.

Sŭpĕrimpendens, tis, o. *felyűlről lefüggő*; oben hangend oder schwebend. Catull.

Sŭperimpōno, pŏsui, pŏsĭtum, ĕre, 3. *fe-*

lyŭl redtenni, *rátenni*; oben darauf legen. Cels.
Sŭpĕrimpŏsĭtus, a, um, *redtett*; darauf gelegt. Liv.
Sŭpĕrincĭdo, ĕre, 3. *reáesni*, *v. rohanni*; oben darauf fallen oder stürzen.
Sŭpĕrincīdo, ĕre, 3. *felyŭl bémetszeni*, *bevágni*; oben einschneiden, hinein schneiden. Cels.
Sŭpĕrincresco, ĕre, 3. *rednőni*; darüber wachsen. Cels.
Sŭpĕrincŭbo, āre, 1. *rajta fekŭdni*; darauf liegen. Liv.
Sŭpĕrincumbo, cŭbui, ĕre, 3. *redfekŭdni*; sich darauf legen. Ovid.
Sŭpĕrindūco, xi, ctum, ĕre, 3. *redhúzni*, *v. vonni*; darüber ziehen. Superinductus, a, um, *bévont*, *redvont*, *redhúzott*; überzogen. Quint. 2) *a' kitŏrlött*, *kivakart sorok helyett mást írni bé*; anstatt des ausgestrichenen oder radierten etwas anderes hinschreiben. Pand.
Sŭpĕrinductĭcius, v. —tius, a, um, *bétúszott*; untergeschoben, mit eingeschlichen. Tert.
Sŭpĕrinductĭo, ōnis, f. 3. *felyŭl 'redírás az elébbeni írásra*, *a' réginek kitŏrlése*; was man noch oben darüber schreibt, oder auch das Ausstreichen. Pand.
Sŭpĕrinductus, a, um, vide: Superinduco.
Sŭpĕrindūmentum, i, n. 2. *felsőruha*, *felsőköntös*; Überkleid, Oberkleid. Tert.
Sŭpĕrindŭo, ŭi, ūtum, ĕre, 3. *más ruha felibe venni fel*; darüber ziehen, z. B. über andere Kleider.
Sŭpĕrinfundo, ūdi, ūsum, ĕre, 3. v. gr. aquam, Cels. *redtölteni*, *v. önteni*; darüber oder darauf gießen oder schütten.
Sŭpĕrinfūsus, a, um, *redtöltött*; darüber geschüttet oder gegossen. Cels.
Sŭpĕringĕro, essi, estum, ĕre, 3. *felyŭl redtenni v. rakni*; darauf legen oder häufen. Plin.
Sŭpĕrinjectus, a, um, *felyŭl redhányt*, *redvetett*; darüber geworfen oder gelegt. Cels.
Sŭpĕrinjĭcĭo, ēci, ectum, ĕre, 3. *felyŭl redvetni*, *v. tenni*; darüber, oder darauf werfen oder legen. Virg.
Sŭpĕrinlĭno, Superinlino, Superinmineo, Superinmitto, Superinpendens, Superinpono, etc. id. qu. Superilligo, Superillino, Superimmineo, Superimmitto, Superimpendens, Superimpono.
Sŭpĕrinsĭdĕo, ēre, 2. *rajta lenni*; darauf sitzen, sich befinden. Lucr.
Sŭpĕrinspĭcĭo, ĕre, 3. *redvigyázni*; darauf sehen, dafür sorgen. Sid.
Sŭpĕrinsterno, strāvi, strātum, ĕre, 3. *redkissórni*, *béhinteni*; darauf streuen. 2) *redterítni*; darauf decken. Liv.
Sŭpĕrinstillo, āre, 1. *redcsepegtetni*; darauf träufeln. Apic.
Sŭpĕrinstrŭo, xi, ctum, ĕre, 3. *redépíteni*; darüber bauen. Cod. Just. 2) *egymásraépítni*; über einander bauen oder setzen, eines auf das andere setzen. Col.
Sŭpĕrinsulto, āre, 1. *red ugrálni*, *rajta ugrálni*; darauf springen, darauf herum springen. Claud.
Sŭpĕrintĕgo, ĕre, 3. *felyŭl bétakarni*; oben bedecken. Plin.
Sŭpĕrintendens, tis, m. 3. *fővigyázó*, *felvigyázó*; ein Oberaufseher. Hier. 2) *Superintendens*, *egyházi főkormányozója a' protestans ekklésiáknak*; der Superintendent. Gloss.
Sŭpĕrintendo, ĕre, 3. *felvigyázni*; Aufsicht haben. August.
Sŭpĕrintentor, ōris, m. 3. id. qu. Superintendens. August.
Sŭpĕrintŏno, āre, 1. *felyŭlről ledörgeni*, *harsogni*; oben herab donnern, ertönen. Virg.
Sŭpĕrinnando, āre, 1. *kiönteni*, *elboritni*; überfließen. Tert.
Sŭpĕrinvĕho, ĕre, 3. *felyŭl redvinni*; darüber bringen. Avien.
Sŭpĕrinvergens, entis, o. *redtöltő*; darüber schüttend. Ovid.
Sŭpĕrĭor, ōris, m. et f. superius, ōris, n. 3. (Comp. a superus) *feljebbvaló*, *felsőbb*; höher, der, die, das höhere, obere. Superior domus. Cic. Superius aedificium. Vitr. 2) *elébbeni*, *feljebbvaló*, *elmúlt*; vorig, vergangen. Anno superiori, Cic. *az elmúlt*, *v. feljebbvaló esztendőben*, *tavaly*; im vorigen oder vergangenen Jahre. Superiori nocte. Cic. Ex superioribus literis tuis. Cic. 3) *feljebbvaló*, *mást valamiben felyŭlmúló*, *elébbvaló*, *jelesebb*; vorzüglicher, vornehmer, übertreffend, wichtiger. Honoris gradu superior. Cic. Fortuna superior, Cic. *gazdagabb*; reicher. Invident homines et paribus et inferioribus, et superioribus, Cic.

4) *jobb, elébbvaló*; beſſer, vorzüglicher. Superior conditio. Cic. 5) *győzödelmes*; der Sieger. Superior discessit. Nep. 6) superiores, pl. *a' felsőbbek, feljebbvalók, t. i. nálunk, rangjokra, hivataljokra nézve, elöljárók*; die Höheren, die Vorgeſetzten. Pand. 7) superiores nostri, Sil. *a' régibb eleink*; unſere Vorfahren.

Sŭpĕrĭus, ōris, n. 3. (Comp. a Superus) vide: Superior. 2) (Adv. a Supra); *feljebb, oda feljebb*; oben, weiter oben. Superius demonstravimus, Auct. B. Hisp. Dixi superius. Phaedr.

Sŭperjăcĕo, ēre, *rajta fekűdni*; darauf oder darüber liegen. Cels.

Sŭperjăcĭo, ēci, ectum, ĕre, 3. *reávetni*; darauf werfen. Col. 2) *eröltetni*; übertreiben. Liv.

Sŭperjacto, āre, 1. Frequ. *reáhányni*; darauf werfen. Plin. 2) *felhányni, v. hajigálni*; in die Höhe werfen. Val. Max.

Sŭperjactus, a, um, (superjacio) l. q. superjectus, Tac.

Sŭperjectio, ōnis, f. 3. *felyűl ráveтés*; das Darüberwerfen. Arnob. 2) *nagyítás, v. tódítás a' beszédben*; die Übertreibung im Reden, Vergrößerung. Quint.

Sŭperjectus, a, um, e. gr. aequor, Hor. *határából kiment, kiöntött, kiáradt*; ausgetreten. 2) *felyűl fekvő, felette, v. túl rajta fekvő*; oben liegend, über etwas liegend. Phrygia Troadi superjecta, Plin.

Sŭperjectus, us, m. 4. *fel, v. ráugrás, rajtafekvés*; das Daraufſpringen, Daraufliegen. Colum.

Sŭperjūmentārĭus, ĭi, m. 2. *igás barmok fő gondviselője, fölovászmester*; den Laſtthieren vorgeſetzt, ein Oberſtallmeiſter. Svet.

Sŭperlăbium, ĭi, n. 2. *felsőajak*; die Oberlippe. Gloss.

Sŭperlābor, lāpsus sum, lābi, Dep. 3. *keresztűl szökni, ugrani, v. futni rajta*; darüber hinſchlüpfen oder laufen. Senec.

Sŭperlacrymo, āre, 1. *könnyet hullatni valami felett, sírni*; über etwas thränen, darüber weinen. Vites superlacrymant, Colum. *a' megmetszett szőlővesszők levelnek, v. levet eresztnek*; die Weinreben laſſen nach dem Schnitte einen Saft von ſich fließen.

Sŭperlātĭo, ōnis, f. 3. *felemelés*; die Erhebung. 2) e. gr. veritatis, Cic. *nagyítás, tódítás*; die Übertreibung, Vergrößerung.

Sŭperlātīvus, a, um, e. gr. gradus, Prisc. *legfőbb léptső a' hasonlításban*; die höchſte Stufe in der Comparation. Gramm.

Sŭperlātus, a, um, *felemelt*; erhoben. 2) *tódított, nagyított*; übertrieben. Verba translata et superlata, Cic.

Sŭperlīmĭnāre, is, n. 3. *felső küszöb, homlokfa, v. kő*; die Oberſchwelle. Plin.

Sŭperlĭno, lēvi, lĭtum, ĕre, 3. *békenni, felyűl rákenni, valamivel bémászolni*; überſchmieren, darüber ſchmieren, mit etwas oben beſchmieren. Plin.

Sŭperlĭtĭo, ōnis, f. 3. *békenés, bé, v. rámázolás*; das Überſchmieren. Marc. Emp.

Sŭperlĭtus, a, um, *felyűl rákent, békent, bémázolt*; überſchmiert, darüber geſchmiert. Plin.

Sŭpermando, ĕre, 3. *valamire, v. után rágni, v. enni*; drauf (hernach) kauen, darnach oder darauf eſſen. Plin.

Sŭpermĕo, āre, 1. *felyűl rajta, felette, v. rajta menni*; darüber gehen. Plin.

Sŭpermētĭor, mensus sum, īri, Dep. 4. *felyűl mérni, bőven kiosztani*; darüber meſſen, reichlicher zutheilen.

Sŭpermico, āre, 1. *felyűlmúlni*; übertreffen. Senec.

Sŭpermitto, mīsi, missum, ĕre, 3. *ráküldeni*; darüber ſchicken. Just. 2) *rátölteni, hozzá önteni, v. tenni*; darüber gießen oder thun. Venenum potioni regis supermiserunt, Curt.

Sŭpermundĭālis, e, *földfeletti, égi*; überirdiſch, über der Welt befindlich. Tert.

Sŭpermūnĭo, īre, 4. *felyűl megerősítni*; oben verwahren. Colum. 2) *béteritni*; zudecken. Idem.

Sŭpernas, ātis, o. i. q. supernus, e. gr. abies, Plin. *felyűlről származó, v. jövő, hegyallyai*; von oben herkommend, oberländiſch.

Sŭpernascor, natus sum, nasci, Dep. 3. *felyűl, v. felyűl rajta nőni*; oben oder darüber wachſen. Cels.

Sŭpernăto, āre, 1. *felyűl, felyűl rajta, v. rajta úszni*; oben ſchwimmen, darüber oder darauf ſchwimmen. Col.

Sŭpernātūrālis, e, *természet feletti*,

természetfelettvaló; übernatürlich. Gloss.

Sŭpernātūrālĭter, Adv. *természetfeletti módon*; übernatürlich. Idem.

Sŭpernātus, a, um, (supernascor) *más után született*; nach andern geboren. 2) *felette, v. valami felett nött*; über etwas gewachsen. Plin.

Sŭpernāvigo, āre, 1. *keresztül hajókázni*; darüber schiffen. Gloss.

Sŭperne, Adv. *felyülről*, *onnan felyül*; von oben her. Liv. e. gr. tendere, Plin. *felfelé*; oberwärts, oben hin, in die Höhe.

Sŭpernĭtas, ātis, f. 3. *magasság*, *felyüllét*; die Höhe, das Oberste. Tert.

Sŭperno, āre, 1. *felyül úszni*; oben schwimmen. Gell.

Sŭpernōmino, āre, 1. *vezetéknévvel nevezni*; mit dem Zunahmen benennen. Tert.

Sŭpernūmĕrārĭus, a, um, *szám feletti, a' rendes számon felyüllévő*; überzählig. Veget.

Sŭpernus, a, um, e. gr. pars, Plin. *felyül lévő*, *felső*; oben befindlich, ober. 2) *égi*; himmlisch. Ovid.

Sŭpĕro, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. viam saltu, montem, Virg. *által menni rajta*, *megh'gni*; übersteigen. 2) e. gr. aliquem doctrina, Idem. *felyülmúlni*, *meghaladni*; übertreffen. 3) e. gr. injurias fortunae, Virg. *meggyőzni*, *győzedelmeskedni rajta*; überwinden, besiegen. 4) *meglenni*; übrig seyn. Uter ditior est, cui deest, an cui superat, Cic. 5) *életben lenni*, *élni*; am Leben seyn. Superatne et vescitur aura? Virg. *él é még?* lebt er noch? 6) *felesleg, v. kelletinél több lenni*; überflüssig seyn. In quo deesse aliquam partem et superare mendosum est, Cic. 7) *előjönni*; hervor kommen. Sol e mari superabat, Plaut.

Sŭpĕrobrŭo, ui, ŭtum, ĕre, 3. e. gr. aliquem armis, Prop. *béteríteni*, *elborítni*; bedecken, überschütten.

Sŭpĕrobrŭtus, a, um, *béterített*, *elborított*; bedeckt, überschüttet.

Sŭpĕroccĭdo, ĕre, 3. *valami után lemenni*; nach etwas untergehen. Luna soli superoccidens, Macr.

Sŭpĕrordĭno, āre, 1. *a' tett rendelésekben felyül még többeket tenni*; über die gemachten Anstalten noch mehr anordnen. Tert.

Sŭperpendens, tis, o. e. gr. saxum, Liv. *felyül, v. felette függő*; darüber hangend.

Sŭperpendĕo, ĕre, 2. *felette, v. felyül függeni*; ober etwas hangen. Liv.

Sŭperpingo, nxi, ctum, ĕre, 3. *felyül rá festeni*; oben oder darüber mahlen. Solin.

Sŭperplaudo, ĕre, 3. *rajta tapsolni*; darüber klatschen. Solin.

Sŭperpondĭum, ĭi, n. 2. *nyomtaték*, *fonterányhaladék*; Zugabe zum Gewichte, Übergewicht. Apul.

Sŭperpōno, sŭi, sĭtum, ĕre, 3. e. gr. manum, Ovid. *rátenni*, *felyül rátenni*, *feltenni*; darauf oder darüber setzen oder legen, aufsetzen, auflegen. Superpositum capiti decus (i. e. pileus), Liv. e. gr. villam profluenti, Colum. domum colli, Cic. *mellé, túl rajta, v. rá építni*; darüber oder darauf bauen.

Sŭperpŏsĭtĭo, ōnis, f. 3. i. q. paroxismus morbi, Coel. Aur.

Sŭperpŏsĭtus, a, um, *rátett*; darauf gelegt. 2) *elöljáró*; vorgesetzt. Alcimiano superposito medicorum, Inscript.

Sŭperquam, v. Super quam, *azon felyül*; über das. Liv.

Sŭperquartus, a, um, e. gr. numerus, Mart. Cap. *egy és egy fertály*; eins und ein Viertel.

Sŭperquătĭo, ĕre, 3. *felyül rázni*, v. *megrázni*; oben schütteln. Avien.

Sŭperquintus, a, um, e. gr. numerus, Mart. Cap. *egy és egy ötödrész*; eins und ein Fünftheil.

Sŭperrādo, si, sum, ĕre, 3. *felyül megvakarni*, *színét megvakarni*; oben beschaben, überschaben, oder beschaben. Plin.

Sŭperrāsus, a, um, *felyül megvakart*; oben beschabt. Plin.

Sŭperrĭmus, a, um, Superl. a Superus, *legfelsőbb*, *legfőbb*; der, die das höchste. Varr. Vide etiam: Superus.

Sŭperrŭo, ĕre, 3. *ráesni*, *rárohanni*, über etwas fallen, darauf stürzen. Apul.

Sŭpersăpĭo, ĕre, 3. *szerfelett okos lenni*; überklug seyn. Tert.

Sŭperscando, ĕre, 3. *fel menni*, *lépni*, v. *hágni*, *ráhágni*; darüber steigen, über etwas steigen. Colum.

Sŭperscendo, i. q. Superscando.

Sŭperscrībo, psi, ptum, ĕre, 3. *felyül ráírni*; darüber schreiben. Gell.

Sŭperscriptĭo, ōnis, f. 3. *felyűl irás*, *felírás*; die Überschrift. Gloss.

Sŭperscriptus, a, um, *felyűl rá írt*; darüber geschrieben.

Sŭpersĕdĕo, sēdi, sessum, ĕre, 2. e. gr. elephanto, Svet. *valamin űlni*; sitzen auf oder über etwas. 2) e. gr. labore, Cic. *felhagyni vele*, *el*, v. *hátra hagyni*, *nem illetni*; etwas überhoben seyn, ersparen, unterlassen, sich enthalten. Supersede istis rebus, Plaut. Supersedeo id facere, Liv. e. gr. loqui, Idem. *nem szóllani*; nicht reden.

Sŭpersēmĭnātor, ōris, m. 3. *a' ki a' vetésre még valamit vet*: der über das Gesäete noch etwas säet. Tert.

Sŭpersēmino, āvi, ātum, āre, 1. *rá*, v. *hozzá vetni*; darauf oder dazu säen. Idem.

Sŭpersessus, a, um, (supersedeo) *el*, v. *hátrahagyott*; unterlassen. Plaut.

Sŭpersĭdĕo, ēre, 2. *rajta űlni*; über etwas sitzen. Svet.

Sŭpersīdo, ĕre, 3. *hátra*, v. *felmaradni*; zurück bleiben, übrig bleiben. Mart. Cap.

Sŭpersĭlĭo, īre, 4. *rá ugrani*, *rászökni*; darauf springen, darauf hüpfen. Colum.

Sŭpersisto, stĭti, stĭtum, ĕre, 3. *ráhágni*, *rálépni*; darauf sich stellen, darauf treten. Apul.

Sŭperspergo, si, sum, ĕre, 3. e. gr. sale, Colum. *meghinteni*; bestreuen.

Sŭperspersus, a, um, *meghintett*, *ráhintett*; bestreuet.

Sŭperstagno, āre, 1. *kiönteni*, *kiáradni*, *állóvízzé lenni*; austreten, ein stehendes Wasser werden. Tacit.

Sŭperstātūmino, āre, 1. *megtámasztani felyűl*; etwas als Unterlage darauf hinstellen. Pallad.

Sŭpersterno, strāvi, strātum, ĕre, 3. *ráhinteni*, *ráteritni*; darauf streuen, breiten oder decken. Liv.

Sŭperstes, ĭtis, o. (supersto) *mellette lévő*, *jelenlévő*, *tanú*; der dabey steht, gegenwärtig ist, Zeuge. Nemo hic adest superstes, Plaut. ap. Fest. Suis utrisque superstitibus praesentibus, Cic. i. e. testibus. 2) *megmaradott valaki halála után*, *életben lévő*, *tovább élő*; übrig bleibend nach dem Tode Jemandes, überlebend. Ovid. e. gr. gloriae suae, Liv. *a' ki tovább él a' betsűletinél*; der seinen Ruhm überlebt. 3) *sokáig*, v. *sokáig élő*; lange lebend. Deos quaeso, ut (puer) sit superstes, Ter.

Sŭperstillo, āre, 1. *rátsepegtetni*; darauf träufeln. Apic.

Sŭperstĭtĭo, ōnis, f. 3. (superstes) e. gr. anilis, Cic. *babona*, *balvélekedés*; der Aberglaube. 2) *religio*, *szentség*, *isteniüsztelet*; die Religion, Heiligkeit, Verehrung der Götter. Tanta superstitione obstricta tota provincia est, Idem. e. gr. virtutis, Sen. *szentség*, *tisztelet*, *tisztelés*; die Heiligkeit, Verehrung. Sen. 3) *esküvés*, *hitletétel*; der Eid, Schwur. Virg.

Sŭperstĭtĭōse, Adv. *babonásan*; abergläubig. Cic. 2) e. gr. inhaerere, Quint. *akadályoskodva*, *erősen*; zu scrupulös, zu genau.

Sŭperstĭtĭōsus, a, um, *jövendölői*: weissagerisch. Acc. ap. Cic. 2) *babonás*; abergläubig. Philosophi superstitiosi, Cic. Seculum superstitiosissimum, Tert. 3) *buzgó*, *szerfelett buzgó*; allzu gewissenhaft oder religiös. Adspicite hominem religiosum, et monete eum nimis superstitiosum esse non oportere, Cic. Com. superstitiosior, Sup. superstitiosissimus, Tert.

Sŭperstĭto, āre, 1. *életben meghagyni*, *megtartani*; beym Leben seyn lassen, erhalten. Enn. 2) *megmaradni*; übrig seyn. Plaut.

Sŭpersto, āre, 1. cum Dat. *rajtaállani*; darüber oder darauf stehen. Ruinis superstat, Liv.

Sŭperstrātus, a, um, (supersterno) *rávetett*, *reászórt*, v. *hintett*; darauf geworfen oder gestreut. Liv.

Sŭperstringo, inxi, ictum, ĕre, 3. *reákötni*; darüber binden. Sid.

Sŭperstructus, a, um, (superstruo) *reáépitett*, *felibe rakott*; darauf gebaut. Tac.

Sŭperstrŭo, xi, ctum, ĕre, 3. *reáépitni*, *rárakni*; darüber bauen. Tacit. 2) *felépitni*; aufbauen. Sen.

Sŭpersum, fŭi, esse, *megmaradni*, *fennmaradni*, *még meglenni*; übrig seyn, übrig bleiben, noch vorhanden seyn. Nulli supersint de inimicis, Cic. 2) *hátra lenni*; übrig seyn. Multum aestatis supererat, Caes. Superest, ut, Plin. Ep. *hátra van még, hogy*, v. *a' van még hátra, hogy*, *'s a' t.* es ist noch übrig, daß ꝛc. Quod superest, Cic. *többnyire*; übrigens. Nihil aliud super-

est, quam ut sis. Quint. *nints egyéb hátra, hanem, hogy*; es ist nicht mehr übrig, als ꝛc. 3) *még meglenni, lenni*; übrig seyn, noch da seyn. Deos non superesse, Liv. Modo vita supersit, Virg. *ha még életben leszek*; wenn ich nur noch lebe. 4) *tovább élni másnál, megérni valaki haldlát*; überleben. Patri superesse, Plaut. 5) *felesleg lenni, bőviben lenni*; überflüssig seyn, im Überflusse da seyn, reichlich da seyn. Neque absit quidquam, neque supersit, Cic. 6) *jelen lenni, ott lenni, lenni, még lenni*; da seyn, gegenwärtig seyn. Quamdiu superernnt vires, Cels. 7) superesse labori, Virg. *a' munkát győzni, megbirni*; die Arbeit aushalten.

Sŭpertectus, a, um, (supertego) *béfedett, bétakart*; überdeckt, zugedeckt. Veget.

Sŭpertĕgo, xi, ctum, ĕre, 3. *valamivel béterlteni, béfedni*; überdecken mit etwas, bedecken. Colum. 2) *bétakarni*; bedecken, zudecken. Apul.

Sŭperterrēnus, a, um, *föld felett lévő*; über der Erde befindlich. Tert.

Sŭpertertius, a, um, v. gr. numerus, Martial. *egy és egy harmadrész*; eins und ein Drittel.

Sŭpertrăho, ĕre, 3. *redházni, v. vonni*; etwas über etwas ziehen. Plin.

Sŭperturbor, āri, Dep. 1. *felháborodni valamin*; sehr beunruhigt werden. Svet. 2) *megijjedni*; erschrecken. Sen.

Sŭpĕrunctio, ōnis, f. 3. *bébalsamozás*; die Übersalbung. Coel. Aur.

Sŭpĕrunctus, a, um, (superungo) *békent, bébalsamozott*; überstrichen, übersalbet. Scrib. Larg.

Sŭpĕrundo, āre, 1. *kiönteni, kidradni*; überflüssen. Paul. Nol.

Sŭpĕrungo, nxi, nctum, ĕre, 3. v. gr. aliqua re, Cels. *békenni, megkenni*; überschmieren, übersalben.

Sŭpĕrurgĕo, ĕre, 2. *felyülről nyomni*; oben oder oberwärts drücken. Tac.

Sŭpĕrus, a, um, Comp. Superior, Superl. Superrimus, Supremus, et Summus, Superus, a, um, *felső, felyül v. felyül lévő*; oben oder oberwärts befindlich, der obere. Limen superum, Plaut. Super (pro: superus) inferque vicinus, Cato. Mare superum, Cic. *a' felső, v. Adriai tenger*; das obere Meer. 2) superi, ōrum, m. pl. vel dii superi, Plaut. *a' mennyeiek, az istenek*; die himmlischen Götter. Ovid. 3) superi, i. e. homines in orbe terrarum, Virg. 4) supera, ōrum, n. pl. *az ég, az egek*; der Himmel. Virg. Superior, Superrimus, Supra, Supremus, et Summus, vide: suis locis.

Sŭpervăcānĕus, a, um, *szükségtelen, feleslegvaló*; unnöthig, überflüssig. Cic. 2) *haszontalan, hijjábanvaló*; unnütz, vergeblich. Cic.

Sŭpervăco, āre, 1. *megmaradni, feleslég lenni*; überflüssig seyn. Gell.

Sŭpervăcŭe, Adv. *felesleg, szükségtelenül*; überflüssig. Tert.

Sŭpervăcŭo, pro: supervacue.

Sŭpervăcŭus, a, um, *szükségtelen, feleslegvaló*; unnöthig, überflüssig. Horat. 2) *hijjábanvaló, haszontalan*; unnütz, unnöthig. Plin.

Sŭpervādo, ĕre, 3. v. gr. ruinas, Liv. *rajta járni, redmenni*; über etwas gehen oder steigen. 2) *keresztül menni v. esni rajta*; überstehen. Apul.

Sŭpervăgor, ātus sum, āri, Dep. 1. *kóborlani, tsavarogni*; umherschweifen. 2) *mindenfelé kiterjeszkedni*; sich sehr ausbreiten. Colum.

Sŭpervector, āri, Dep. 1. *felette lebegni*; darüber schweben. Tert.

Sŭpervĕho, xi, ctum, ĕre, 3. *rajta v. felette vinni; áltálvinni rajta*; darüber tragen oder führen. Supervehi, *rajta áltálmenni, p. o. kotsin, lovon*; darüber fahren, reiten ꝛc. Liv.

Sŭpervĕnio, vēni, ventum, īre, 4. *redmenni, elborítni*; darüber kommen, über etwas kommen, z. B. um es zu bedecken ꝛc. Unda supervenit undam, Horat. 2) *véletlenül rajtamenni, meglepni*; dazu kommen, unvermuthet überfallen, über den Hals kommen. Laetitiae alicui supervenire, Liv. Ulcus ulceri supervenit, Cels. 3) *meghágni*; besteigen. Supervenit taurus juvencam, Colum.

Sŭperventor, ōris, m. 3. *a' ki valakit meglep*; der ungefähr dazu kommt, ein Überfaller. Amm.

Sŭperventus, us, m. 4. *odajövetel, meglepés*; das Dazukommen, die Dazukunft. Tacit.

Sŭpervinco, ĕre, 3. *meggyőzni, felyülhaladni*; überwinden, siegen. Tert.

Sŭpervivo, xi, ctum, ĕre, 3. v. gr. alicui, Justin. *megérni életben, tovább élni valamint, valakinél*; überleben.

Sŭpervŏlĭto, āre, 1. v. gr. tecta, Virg. *felette repdesni*; oft darüber fliegen.

Sŭpervŏlo, āre, 1. *felette repülni*, v. *elrepülni*; darüber fliegen. Virg.

Sŭpervŏlūtus, a, um, (supervolvo), *felette gördült*, v. *hengergett*; darüber gewälzt. Col.

Sŭpervolvo, volvi, vŏlūtum, ĕre, 3. *felette hengergetni*, *görgetni*; darüber wälzen. Colum.

Sŭpervŏmo, ĕre, 3. *redhányni*, v. *okádni*; oben speyen. Sil.

Sŭpīnālis, cognomen Jovis, August.

Sŭpīnātio, ōnis, f. 3. *visszszafelé görbedés*; die Zurückbeugung. Coel. Aur.

Sŭpīne, Adv. *hanyatt*; rücklings. 2) *gondatlanúl*, *felsevéve*; unachtsam, sorglos. Senec.

Sŭpīnitas, ātis, f. 3. *vissza* v. *hátra fordúlás*; die Zurückbeugung, das Hinterwärtsbeugen. Quint. 2) *hanyattfekvés*, *heverés*; die Hinstreckung. 3) Trop. *gondatlanság*; die Nachlässigkeit. Quint.

Sŭpīno, āvi, ātum, āre, 1. *hátrafordítni*, v. *tenni*; rückwärts beugen oder legen. Hor. 2) e. gr. in tergum aliquem, Cic. *hanyatt fektetni*; auf den Rücken legen. 3) e. gr. nasum, Hor. *feltartani az orrát*; die Nase rückwärts beugen. 4) e. gr. glebas, Virg. *forgatni*; umwenden. 5) e. gr. arcum, Stat. *felvonni*; spannen. 6) *felemelni*; erheben, in die Höhe heben. Stat. 7) *elkevélyíteni*; stolz machen. Sen.

Sŭpīnus, a, um, *hátrafelé fordított*, *hanyatt fekvő*; rücklings, rückwärts gebogen, liegend oder befindlich. Cic. Manus supinas ad coelum tendere, Liv. *kiterjesztett karokkal imádkozni*; mit ausgestreckten Händen bethen. Supini cubitus, Plin. *hanyatt fekvés*; das Liegen auf dem Rücken. 2) e. gr. palmes, Mart. cornua, Plin. *felfelé álló*, *felemelt*, *felemelkedett*; empor gehend, sich erhebend oder ragend. In supinum, Plin. *felfelé*; aufwärts. e. gr. Tibur, Hor. *felhegyen*, v. *hegyoldalon fekvő*; am Berge liegend. 3) e. gr. mare, Plin. *kiterjedő*, *fekvő*, *ott fekvő*, *sík*, *tér*; sich erstreckend, da liegend, flach, eben. 4) e. gr. Maecenas, Juv. *henye*, *rest*, *tunya*; träg, nachlässig. 5) *vissza menő*; zurück gehend. Flumina in fontes cursu reditura supino, Ovid. 6) *felfelé menő*; aufwärts. Sursum supina reverti, Luc. 7) [...] men, Mart. *melly vissza is olvasható*; das auch [...] gelesen werden kann. 8) [...] lis, Liv. collis, Virg. [...] *redék*; schräg, steil. [...] *jó*; bequem. e. gr. cathedra [...] *karszék*, *hátasszék*, [...] Lehnstuhl, Großvaterstuhl [...] *vély*; stolz. Mart.

Suppactus, a, um, (suppingo) *varrott*, *megtalpalt*; [...] geheftet. Plaut.

Suppalpor, v. Subpalpor, āri, [...] *tsirólgatni*, *hizelkedni* [...] cheln, schmeicheln, caressiren [...]

Suppar, v. Subpar, āris, c. g. [...] Cic. *majd*, *e. tsaknem egyenlő* [...] gleich. 2) *szerént való*, *megegyező* [...] gemäß. Apul.

Suppărāsītor, v. Subparasitor, [...] 1. e. gr. alicui, Plaut. *el[...]* *hizelkedni*, v. *tsapodárkodni* [...] rosierisch schmeicheln.

Suppăro, v. Subpăro, āre, 1. [...] alicui aliquid, Tert. *hozzátapasztani* v. *adni*; anfügen.

Suppăro, āre, 1. *egyenlővé tenni*, *egyeztetni*; gleich oder ähnlich machen. Idem.

Suppărum, i, n. et Suppărus, i, [...] *asszonyok*, v. *férfiak alsóing* [...] *lenből*, *pendely*, *gatya*, *ing*; [...] leinenes Unterkleid der Weiber [...] Plaut. und der Männer. Var. [...] *vitorlazászló*; eine Flagge über [...] Segel. Sen.

Suppĕdānĕum, v. Sobpedaneum, [...] 2. *zsámolyszék*, *zsámoly*; ein Fuß[...] tritt, Fußschämel. Lact.

Suppĕdĭtātio, v. Subpeditatio, ōnis, f. 3. *ki*, v. *odaszolgáltatás*; [...] Darreichung. e. gr. bonorum, Cic. *bővölködés*; der Vorrath.

Suppĕdĭto, v. Subpedito, āvi, ātum, āre, 1. (sub et pes) e. gr. alicui pecuniam, Nep. frumentum, Cic. *előre adni*, *általadni*, *felsegéllени valakit valamivel*, *kiszolgáltatni*, *adni*; vorstrecken, darreichen, geben. 2) e. gr. testes alicui, Idem. *szerezni*, *ál[...]lítni*; verschaffen. 3) *eleget tenni*, v. *megfelelni valaminek*, *bírni valamivel*; genug seyn, gewachsen seyn. Non queo labori suppeditare, Plaut. 4) *lenni*; vorhanden seyn. Non suppeditant mihi chartae. Cic. *nincs papirosom*; ich habe kein Papier. 5)

ald tapodni; unter die Füße ...t. Mors cuncta calcat, suppe... rapit, Reines. 6) *bővelkedni*, ...*ben lenni valaminek*; einen ...efluß haben. Si omissis his re... omnibus, quibus nos suppedita... eget ille, Cic.

...ditor, (Subp.) ări, Dep. 1. *oda*, ...*ttal adni, szolgáltatni*; darrei... Quod mihi suppeditatus es, ...um est, Cic.

...do, v. Subpedo, ĕre, 3 i. e. pan... pedere, v. pedere ad etc. Cic.

...ndĕo, v. Subpendĕo, ēre, 2. *le-...geni*, *alól függeni*; herunter ...gen, unten hangen an etwas.

...lum.

...ernātus, (Subp.) a, um, *tsipőtlen*; ... keine Hüften hat. 2) *fartsikája ...tszett*; dem die Hinterkeule ab-schnitten ist. 3) *sánta*, *béna*; ge... hmt. Fest.

...perno, v. Subperno, āvi, ātum, ...e, 1. (perna) e. gr. aliquem, Idem. ...*lpejét el*, v. *letörni*, *megsántítni*; ...nem die Hüfte zerschlagen, lähmen.

...perturbo, v. Subperturbo, āre, 1. ...*gy kevéssé megzavarni*, v. *nyug-atatlankodtatni*; ein wenig be-stürzt machen oder beunruhigen. Sen.

...pes, v. Subpes, ĕdis, o. *láb alatt ...évő*, *lábalatti*; unter den Füßen liegend. Petr.

...ppĕtiae, ārum, f. pl. (suppeto) *se-gitség*, *segedelem*, *segéd*; die Hülfe, der Beystand, Succurs. Suppetias ferre, v. adferre, Plaut. *segitségül lenni*, *segítni*; Hülfe leisten, helfen. Ponitur saepissime pro: ad suppetias, *segitségre*; zu Hülfe. Alicui suppetias advenire, Plaut. v. venire, Auct. B. Afric. v. proficisci v. ire, v. occurrere, Idem. Milites tumis suppetias mittere, Auct. B. Afric.

Suppĕtior, v. Subpetior, ātus sum, āri, Dep. 1. e. gr. alicui, Apul. *segitségül lenni*, *segítni*; zu Hülfe kommen, helfen.

Suppĕto, v. Subpĕto, īvi et ĭi, ītum, ĕre, 3. *készen*, v. *jelen lenni*, *kéznél lenni*; vorhanden seyn, bey der Hand seyn. 2) *lenni*; seyn. Suppetit mihi lucrum, Plaut. Non suppetit lingva libertati, Liv. *nem szabad azt kimondani, a' mit akar az ember*; man darf nicht reden, was man will. 3) *megfelelni valaminek*, *birni valamivel*, *elégségesnek*, v. *elegendőnek lenni valamire*; gewachsen seyn, hinreichen. Mihi ad remunerandum nihil suppetit praeter voluntatem, Cic. *nints egyebem az akaratnál*; habe nichts als einen guten Willen. Fac, dictis facta suppetant, Plaut. *azon légy hogy szavaddal megegyezzék tetted*; siehe darauf, daß die Thaten mit den Worten übereinkommen. 4) vita mihi suppetit, Cic. *még életben vagyok*, v. *élek*; ich lebe noch. 5) *böven lenni*; hinlänglich seyn. Hor. 6) *eszébe jutni*; einfallen, in die Gedanken kommen. Cic. 7) *más helyett*, v. *titkon kérni*, v. *kivánni*; anstatt Jemandes bitten, heimlich fordern. Paud.

Suppilātor, v. Subpilator, ōris, m. 3. *prédáló*, *rugadozó*, *tolvaj*, *lopó*; ein Räuber, Stehler. Labert.

Suppīlo, v. Subpilo, āvi, ātum, āre, 1. (pilus) *lopni*, *orozva elvinni*; stehlen. Plaut. 2) *meglopni*; bestehlen. Idem.

Suppingo, v. Subpingo, pēgi, pactum, ĕre, 3. (pango) *aldja varni*, v. *verni*; unten anheften oder anschlagen. Plaut. 2) *hátúl megpatkólni*; hinten beschlagen. Idem.

Suppingo, v. Subpingo, pinxi, pictum, ĕre, 3. (pingo) *meg*, v. *béfesteni*; bemahlen. Avien.

Suppinguis, i. q. Subpinguis.

Supplanto, v. Subplanto, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. aliquem, Cic. *lábgánts vetéssel elejteni*, *földre teritni*: Jemanden ein Bein stellen, zu Boden werfen. 2) e. gr. uvas, vitem in terram, Plin. v. salim: vitem, Colum. *ültetni*, *homlitni*; in die Erde setzen oder einschlagen. 3) e. gr. fulturas, Vitr. *bédúteni*; einstürzen. 4) e. gr. verba palato, Pers. *selypen*, *lassan*, v. *nem értelmesen beszéllni*; radbrechen, lispelnd oder undeutlich sprechen. 5) Trop. e. gr. judicium, Quintil, Decl. i. e. evertere, labefactare.

Supplaudo, v. Supplōdo, si, sum, ĕre, 3. *tapsolni*, *helybe hagyni*; klatschen, Beyfall geben. Tert. 2) pedem supplodere, Cic. *toppantani*, *topogni a' lábával*; stampfen mit dem Fuße. 3) *lábbal tapodni*, *megútálva bánni vele*; nieder treten, zu nichte machen. Supplodere calumniam, Macr.

Supplausĭo, v. Supplōsĭo, ōnis, f. 3. e. gr. pedis, Cic. *toppantás*, *topogás*; das Aufstampfen.

Supplēmentum, v. Subplementum, i, n. 2. *hozzáadás*, *pótlás*, *toldalék*, *hozzátétel*; der Zusatz. Cic. 2) *kárpótlás*, *kipótolás*, *helyrehozás*; ein Ersatz, eine Ersetzung. Just. 3) e. gr. orationis, versus, Gloss. *toldozás*, *foltozás*, *folt*; das Einschiebsel. 4) supplementum legionibus scribere, Caes. *a' regementeket kipótolni*, *rekrutálni*; die Regimenter ergänzen, rekrutiren.

Supplens, tis, o. 3. *helybetöltő*; der einen Platz ersetzt. Gloss.

Supplĕo, ēre, 2. e. gr. sangvine venas, Ovid. *meg*, v. *teletölteni*; erfüllen. 2) e. gr. domum, senatum, Svet. locum parentis, Sen. bibliothecam, Cic. legiones, Liv. *kipótolni*, *betölteni*, *egészszé tenni*, *felállítni*; ergänzen, ersetzen, wieder herstellen. e. gr. naves remigio, *evezőkkel felkészítni*; mit Rudern versehen.

Supplētus, a, um, *kipótolt*, *betöltött*; ersetzt, ergänzt.

Supplex, v. Subplex, ĭcis, o. *áldozatosan kérő*, v. *könyörgő*; demüthig bittend. Ovid. 2) *térdre eső*; fußfällig. Plaut. 3) e. gr. libellus, Mart. *esedező*, v. *kérőlevél*; eine Bittschrift. JCt.

Supplicāmentum, v. Subplicamentum, i, n. 2. *istenitisztelet*, *isten eránt való tisztelet kijelentése*, *p. o. könyörgés*, *áldozás*, *'s a' t. által*; Gottesdienst, die Beweisung der Ehrerbiethung gegen Gott, z. B. durch Bethen, Opfern rc. Apul. 2) i. q. supplicium; *büntetés*, *kinzás*, *gyötrés*; die Strafe, Marter, Plage. Tert.

Supplicātĭo, v. Subplicātĭo, ōnis, f. 3. *letérdeplés*, *magamegaláz dsa*, *különösen isten előtt*, *áldzatos kérés*, v. *könyörgés*; das Niederknien, die Demüthigung seiner besonders vor Gott, eine demüthige Bitte. Gloss. 2) *háládó inneplés*, *háládás*, *p. o. a' közt ársaság megtartatásáért*, *győzedelemért*; ein Dankfest, z. B. für die Errettung des Staats, für einen Sieg. Cic. 3) *bűnbánó*, v. *imádkozó nap*, v. *innep*; ein Buß- oder Bethtag, Buß- und Bethfest. Liv. 4) *processzzió*; die Procession.

Cic. 5) supplicationes mortuorum, Idem. l. e. pro mortuis 6) *esedezőlevél*; ein Bittschreiben JCt.

Supplicātor, ōris, m. 3. *esedező*; ein Demüthigbittender Prud.

Supplĭce, Adv. pro: suppliciter, Varr.

Supplicĭter, Adv. *áldzatosan*; demüthig. Cic. et Caes.

Supplicium, ĭi, n. 2. *esedezés*; eine demüthige Bitte. Liv. 2) *esdeklés*, *sírdnkozás*, *esenkedés*; ein ängstliches Flehen. Supplicia muliebria, Plaut. 3) *közönséges háláadó innep*; ein öffentliches feyerliches Dankfest. Cic. 4) *áldozat*; ein Opfer. 5) *kedvellő ajándék*, *kedveskedő ajándék*; ein Geschenk, wodurch man Jemandes Gunst zu erhalten sucht. Plaut. 6) *halálrabüntetés*; die Lebensstrafe. Adficere aliquem supplicio, Cic. v. ad supplicium dare aliquem, Nep. v. sumere supplicium de aliquo, Caes Supplicium sumere virgis, Cic. *megvesszszőzni*, *megverni*; prügeln. Locus supplicii, Liv. *vesztőhely*; der Richtplatz. 7) *akármelly kinzás*, *gyötrés*, *szerentsétlenség*, *kín*; jede Mißhandlung, Peinigung, das Unglück, die Plage. Caes. 8) *elégtétel*; die Satisfaction, Genugthuung. Supplicium dare filio, Ter.

Supplĭco, āvi, ātum, āre, 1. *áldzatosan kérni*, *esedezni*; demüthig bitten, anflehen. Cic. 2) *áldozni*; opfern. Supplicare deo thure et vino, Plaut.

Supplĭcŭe, Adv. i. q. suppliciter, Apul.

Supplōdo, Supplōsio, vide: Supplaudo.

Suppoenĭtĕo vel Subpoeniteo, ēre, 2. Impers. *bánni*, *meg nem elégedni valamivel*; es bereuen, unzufrieden seyn. Illum furoris subpoenitet, Fest.

Suppōno, vel Subpōno, sui, sĭtum, ĕre, 3. v. gr. ova gallinis, Cic. ignem tectis, Ovid. manum rei, Ovid. *alátenni*, *alárakni*; unterlegen, untersetzen, etwas unter etwas legen, stellen oder setzen. 2) v. gr. generi partes, Cic. exempla, Cic. *félrakni*, *odatenni*, *felhozni*, *mellétenni*; darunter oder gleich daneben setzen oder anführen, hinzufügen. 3) v. gr. aliquid pro certo, Lucr. *feltenni*, *tartani*, *p. o. bizonyosnak*; etwas voraussetzen, annehmen, als gewiß. 4) *helyébe tenni*; an die Stelle setzen. Infantem alicui supponere, Cic Falsum testamentum supponere, Cic. 5) v. gr. judicio alicujus aliquid, Ovid.

alíjaadni, aldjavetni; übergeben, unterwerfen. 6) *zálogba vetni, el-zálogositni*; zum Pfande setzen, verpfänden. Pandect.

Supporto, vel Subporto, āvi, ātum, āre, 1. *odavinni, hordani*: herzu oder herbey tragen, führen oder bringen. Frumentum exercitui navibus supportare, Caes.

Suppŏsitĭcius, Subpositicius, a, um, *valakinek helyébe tett, v. tétetett*: an die Stelle Jemandes gesetzt oder gestellt. Martial. 2) *feltserélt, eltserélt, nem igazi, hamis, dl*; untergeschoben, nicht echt. Varr.

Suppŏsitio, Subpositio, ōnis, f. 3. *aldjatétel*; die Unterlegung Colum. 2) *helyébetétel, feltserélés*: Setzung einer Sache an die Stelle der andern, die Unterschiebung. Plaut.

Suppŏsititius, a, um, i. q. Suppositicius.

Suppŏsitōrium, ii, n. 2. *zsámoly, lábltó*; ein Fußschämmel.(Gloss.v) *aldjavaló*; etwas zum Unterlegen. Vop.

Suppŏsitōrius, v. Subpositorius, a, um, *aldjavaló*; zum unterlegen oder unterschieben. Vop.

Suppŏsĭtus, a, um, (suppono) *aldjatett*; untergelegt. 2) in alicujus locum suppositus, Cic. *valaki helyébe tétetett*; in eines andern Statt gesetzt. 3) *váltott, feltserélés által meghamisított, odalopott*; unterschoben. Plaut.

Suppostrix, īcis, f. 3. *gyermekét más gyermekével feltserélő, máshoz odalopó*; die Unterschieberinn, z.B. eines Kindes. Plaut.

Suppostus, a, um, i. q. Suppositus.

Suppresse, Adv. i. q. represse. Gell.

Suppressĭo, v. Subpressio, ōnis, f. 3. (supprimo) *lenyomás, elnyomás*; die Niederdrückung, Unterdrückung. Plin. 2) v. gr. pecuniae, Cic. *törvénytelen megtartás, elsikkasztás*, die Zurückhaltung, Unterschlagung.

Suppressor, ōris, m. 3. *eltitkoló, elrejtő, eldugó, elsikkasztó*; Zurückhalter, Verhehler. Pand.

Suppressus, a, um, (supprimo) *elnyomott, elfojtott*; unterdrückt, gedämpft. Cic. 2) v. gr. navis, Just. *elsüllyesztett*; versenkt. 3) v. gr. vox, Cic. *lassú, suttogó*; leise. 4) v. gr. alvus, Cels. *kemény, bedugult, szorult*; verstopft. 5) meatum suppressum, Varr. *rövid áll*; ein kurzes Kinn.

Supprĭmo, v. Subprimo, essi, essum, ĕre, 3. *lenyomni, elnyomni*; unterdrücken. 2) v. gr. navem, Liv. *elsüllyeszteni*: versenken. 3) v. gr. iram, Liv. aegritudinem, Cic. hostem, Caes. *elnyomni, visszatartóztatni, megakadályoztatni, hátráltatni*: unterdrücken, zurückhalten, hemmen, Einhalt thun. Vocem supprimere, Ovid. a) *hallgatni*; schweigen. b) *lassan beszélni*; leise reden. 4) v. gr. pecuniam, Cic. *magánál megtartani, eldugni*; zurückbehalten, verhehlen.

Supprōmus, vel Subprōmus, i, m. 2. *kultsár, sáfár*; der Unterherausgeber, z. B. des Weins, Unterkellner.

Suppŭdeo, v. Subpŭdeo, ēre, 2. Impers. *valamennyire szégyenleni*; sich ein wenig schämen. Suppudet me illius, Cic.

Suppūrans, tis, o. *evestő, érlelő*; Enter machend. Cato.

Suppūrātĭo, v. Subpuratio, ōnis, f. 3. *meggyülés, megevesedés*; die Enterung, das Schwären, Geschwür. Plin.

Suppūrātōrius v. Subpuratorius, a, um, *megérlelő*; das Geschwüe erweichend. Plin.

Suppūrātus, a, um, *meggyült, eves*; geschworen, voll Enter. Plin.

Suppūro, Subpūro, āvi, ātum, āre, 1. Intransit. *evesedni, meggyülni*; schwären, eitern, Plin. 2) Transit. *megérlelni, p. o. a' kelést, evesitni*; machen, daß etwas schwäre. Plin.

Suppus, Obsol. id. qu. supinus, Fest.

Suppŭtārius, a, um, *számvetésbeli*; das Rechnen betreffend, dahin gehörig. Tert.

Suppŭtātĭo, v. Subputatio, ōnis, f. 3. *felszámlálás, összeszámlálás, számbavevés*; die Ausrechnung, Berechnung. Vitruv.

Suppŭtātor, v. Subputator, ōris, m. 3. *számvető*; Rechner, Rechenmeister. Firmic.

Suppŭto, v. Subpŭto, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. arbores, Colum. *megnyesni*; beschneiden, z. B. Bäume. 2) *kiszámlálni, összeszámlálni, felszámlálni, számbavenni*; ausrechnen, zusammen rechnen, berechnen. Ovid.

Supra, Praep. cum Accus. *felett*; über.

Supra terram, Cic. *a' föld felett*; über der Erde. Supra caput esse alicujus, Cic. *nyakán lenni, alkalmatlankodni*; über dem Halse seyn, auf dem Nacken seyn, incommodiren. 2) *felyűl, felett, több mint*; über, mehr als. Supra tres, Hor. *több háromnál*; über drey. Caesa supra millia viginti, Liv. Supra vires (sc. suas) Hor. *ereje felett*; über seine Kräfte. Supra modum, Liv. *szer felett, mód nélkűl*; über die Maßen, ungewöhnlich, sehr. Supra numerum, Plin. Jun. *száma nélkűl*; unzählig. 3) Supra, Adv. vide: sequens.

Supra, Adv. *felyűl, fenn*; oben, darüber, oberwärts. Quae supra et subter sunt, Cic. *a' mellyek fenn és alatt vagynak*; Dinge die oben und unten sind. 2) ut nihil potest supra, (sc. esse) Cic. *hogy már jobban nem lehet*; daß nichts darüber seyn kann. 3) *fenn, odafeljebb*; oben, vorher. Quae supra dixi, Cic. Ut supra scripsi, Cic.

Suprādico, xi, stum, ĕre, 3. *felyűl megmondani*; oben sagen. Cic.

Suprādictus, a, um, *feljebb, v. odafenn megmondott, v. megnevezett*; oben erwähnt. Cic.

Suprāfātus, a, um, *fenn megnevezett, fennemlitett*; oben gesagt, obgedacht. Sidon.

Suprājăcio, ĕre, 3. *rádvetni, v. hajitni*; darauf werfen. Colum.

Suprānăto, āre, 1. *rajta v. felette úszni*; oben schwimmen. Vitr.

Suprāpŏsitus, a, um, *felyűl tett*; oben gesetzt. Cels. 2) *fennemlitett*; oben erwähnt, obgedacht. Quint.

Suprāscrībo, ĕre, 3 *felyűl megirni*; oben schreiben. Cic.

Suprāscriptus, a, um, *felyűlmegirt*; obengeschrieben. Cic.

Suprēmitas, ātis, f. 3. *fő, v. legfőbb tisztelet*; die höchste Ehre. Claud. Mam. 2) *végóra, halál*; der Tod, das Letzte. Honor supremitatis, Amm. *temetés*; das Begräbniß.

Suprēmo, Adv. *utoljára, végre*; zuletzt. Plin.

Suprēmum, Adv. *végtére, utolssor*; zum letzten Mahle. Plin.

Suprēmus, a, um, *a' legfelsőbb*; der, die, das oberste. 2) *legfőbb, legjelesebb, legelső a' rangjára nézve*; der höchste, oberste, vorzüglichste, vornehmste. Jupiter supremus, Plaut. 3) *legmagasabb*; der höchste. Supremi montes, Virg. 4) *utolsó, végső*; der letzte. Supremus vitae dies, Cic. Supremis suis annis, Plin. Sole supremo, i. e. occidente, Hor. Honor supremus, Virg. *utolsó tisztesség a' holtnak, t. i. temetés*; die letzte Ehre, das Begräbniß. Solvere alicui suprema, Tac. *valakinek az utolsó tisztességet megadni, az az: eltemetni*; einem die letzte Ehre erweisen, einen begraben. Iter supremum carpere, Hor. *meghalni*; sterben.

Sūra, ae, f. 1. *lábikra*; die Wade. Cic. 2) *lábszár*; das ganze Schienbein. Virg.

Surcŭla, ae, f. 1. *ágatska*; das Reischen. Apic.

Surcŭlācĕus, a, um, *ágnemű, fás*; wie ein Schoß oder Zweig, holzartig. Plin.

Surcŭlāris, e, *ágas bogas, sarjadzó*; was wie Schoßreiser treibt. Col.

Surcŭlārius, a, um, v. gr. cicada, Plin. *sarjúágakon lévő*; auf Zweigen befindlich.

Sursŭlo, āre, 1 *megnyesni, ágait levagdalni, letisztitni, kivált a' sarjúágakat*; von den Zweigen reinigen, sie beschneiden. Colum.

Surcŭlōse, Adv. *áganként*; von Zweige zu Zweige. Plin.

Surcŭlōsus, a, um, *ágas, ágasbogas, sarjadzó*; voll Zweige oder Schoße, Plin.

Surcŭlus, i, m. 2. *sarjúág, fattyúág, ág*; ein Schoß, ein Zweig. Plin. 2) *oltoványág, oltóág, oltvány*; ein Propfreis, Setzreis, Setzling. Cic. 3) *tsemete*; ein kleines Bäumchen. Col.

Surdaster, stra, strum, *siketes, nehezenhalló*; etwas taub, harthörig. Cic.

Surde, Adv. *siketen*; taub. 2) v. gr. audire, Afr. *gyengén, nem igen jól*; matt, schwach, nicht recht.

Surdesco, ĕre, 3. *megsiketűlni*; taub werden. August.

Surdīgo, inis, f. 3. *siketség*; die Taubheit Marc. Emp.

Surdĭtas, ātis, f. 3. *siketség*; die Taubheit. Cic.

Surdus, a, um, *siket*; taub, des Gehörs beraubt Cic. 2) *érzéketlen*; unempfindlich. Plaut. 3) Met. ad munera surdus, Ovid. *megvesztegethetetlen*; unbestechlich. 4) v. gr. theatrum, Vitr. *siket, p. o. theátrum*,

a' mellyben a' beszéllőket nem lehet megérteni: wo man nichts hören oder verstehen kann. 5) *hallgató*; stillschweigend. Prop. 6) surda vota, Pers. *haszontalan kivánságok*; vergebliche Wünsche. 7) *esmeretlen*, *a' miről senki sem tud v. hallott semmit is*; unbekannt, unberühmt. Plin. 8) v. gr. color, Plin. *halovány*, *szineveszett*; blaß, verblichen.

Sŭrēna, ae, f. 1. *tsiga neme*; eine Art Schnecken. Varr. 2) i. e. primae dignitates a rege inter Parthos, Tac.

Surgo, surrexi, surrectum, ĕre, 3. v. gr. e lecto, Ter. mensa, Fest. humo, Ovid. de sella, Cic. *felkelni*; aufstehen. 2) v. gr. in altitudinem, Colum. *felnőni*, *felhajtani*; aufwachsen, in die Höhe wachsen. 3) *támadni*; entstehen. Rumor surgit, Tac. Venti surgunt, Virg. *szél kezd támadni*; der Wind erhebt sich. 4) sol surgit, Hor. astra surgunt, Virg. *felkelni, feljőnni, feltetszeni*; aufgehen. Surgit dies, Virg. *virrad*; der Tag bricht an. 5) v. gr. ut aedificium, arx, Ovid. mare, Ovid. *emelkedni*, *nevekedni*; sich erheben, empor steigen. 6) pro: subrigo, v. surrigo, ĕre, v. gr. obeliscum, Plin. *felemelni*, *felállitni*; in die Höhe richten, erheben, empor richten. Vide: Surrigo.

Sūrĭo, īre, 4. *bakzani*; rammeln, in der Brunnst seyn. 2) *ivni, a' halakról*; ranzen, von Fischen. Apul.

Surrectĭo, ōnis, f. 3. *feltámadás*; die Auferstehung. Arator.

Surrectus, a, um, (subrigo) *felállitott*; aufgerichtet. Stat.

Surrĕgo, exi, ectum, ĕre, 3. *felállitni*, *felegyenesitni*; aufrichten. Liv. Andr.

Surrentum, i, n. 2. urbs Campaniae, Hinc. Surrentinus, a, um, i. e. ex hac urbe, etc. Plin.

Surrēpo, psi, ptum, vide: Subrepo.

Surreptus, a, um, (surripio) *alattomban elvitt*, *ellopott*; entwendet, gestohlen. Cic. 2) *szép móddal kitsalt*; erschlichen. (rapio) Plaut.

Surrĭgo, et Subrigo, exi, ectum, ĕre, 3. v. gr. obeliscum, Plin. *felemelni*, *felállitni*; in die Höhe richten, erheben, aufrichten. Se paulatim surrigere, Plin. *felegyenesedni*; sich allmählig aufrichten. Aures surrigere, Virg. *fülelni*; die Ohren spitzen.

Surrĭpĭo, v. Subrĭpĭo, ripui, reptum, ĕre, 3 v. gr. aliquid ab aliquo, Cic. *alattomban elvinni*, *ellopni*; heimlich wegnehmen, entwenden, stehlen. 2) Trop. *más elől elvenni*, *az elvételben mást megelőzni*; einem wegnehmen, entziehen. Virtus nec eripi nec surripi potest, Cic. Alicui operam surripere, Plaut. *valaki elől a' munkát elvenni*; einem eine Arbeit wegfischen. 3) Se alicui surripere, Plaut. *valaki elől elszökni*; sich von einem fortstehlen.

Surrŏgātĭo, ōnis, f. 3. id. qu. Substitutio, Vet. Gloss.

Surrŏgātus, a, um, *más helyébe tett*, *más helyett választott*; in eines andern Stelle gesetzt. Cic.

Surrŏgo, vel Subrogo, āre, 1. v. gr. aliquem in locum alicujus, Quint. *választani*, *vagy tenni más helyébe*; an eines andern Stelle erwählen oder setzen.

Sursum, Adv. (sub et versum) *felfelé*, *fel*; aufwärts, in die Höhe. Sursum deorsum cursitare, Ter. *fel's alá szaladgálni*; auf und nieder laufen.

Sūrus, i, m. 2. *karó*, *palánk*; ein Pfahl. Fest.

Sus, sa, sum, Obs. pro: suus, sua, suum.

Sus, sŭis, c. 3. *disznó*, *sertés*; das Schwein, die Sau. Cic. Sus Minervam docet, Cic. Prov. *együgyű tanitja a' böltset*, *v. a' tsirke okosabb akar lenni a' tyúknál*; wenn ein Einfältiger einen Klügeren belehren will, das Ey will klüger seyn als die Henne.

Sūsa, ōrum, n. pl. urbs quondam primaria imperii Persici, in regione Susiana, Sidon.

Susceptĭo, ōnis, f. 3. (suscipio) v. gr. causae, laboris, Cic. *felvállalás*; die Uebernehmung.

Suscepto, āvi, ātum, āre, 1. (Frequ. a suscipio) *felvállalni*, *magára vállalni*; übernehmen, über sich nehmen. Apul.

Susceptor, ōris, m. 3. *felvállaló*, *magáravállaló*; ein Uebernehmer, der etwas über sich nimmt. Cod. Theod. 2) *általvevő*; der in Empfang nimmt, Cassirer. Cod. Just. 4) *keresztatya*; der Taufzeuge. Tert.

Susceptus, a, um, (suscipio) *magára vállalt*, *felvállalt*, *felvett*; freywillig übernommen. Susceptum negotium, Cic. 2) *született*; geboren. Cic.

Suscĭpĭo, cēpi, ceptum, ĕre, 3. v. gr.

laborem, negotium, Cic. officium, v. munus aliquod, Quint. salutem reipublicae, Cic. *magára vállalni, felvállalni, magára venni, felvenni*; über oder auf sich nehmen, sich unterziehen, z. B. einer Sache annehmen. 2) *kezdeni, elkezdeni, hozzáfogni*; anfangen, beginnen. Bellum suscipere, Cic. *hadat kezdeni*; einen Krieg anfangen. Iter Asiaticum suscepit, Cic. 3) *valamit követni el, valamibe esni*: etwas begeben, thun, sich zuziehen. Scelus in se suscepit, Cic. Culpam suscipere, Cic. *hibába esni, hibát követni el*; ein Versehen machen, einen Fehler begehen. Facinus in se suscipere, Cic. *gonoszságot követni el*; eine böse That begehen. 4) *elfogadni, magához venni, felfogadni*; annehmen, zu sich nehmen. Puerum pro suo suscipere, Ter. *fijává fogadni, felfogadni tulajdon gyermekegyanánt*; ein Kind für das Seinige erkennen, Kindes Statt annehmen. Aliquem in civitatem suscipere, Cic. *valakit polgárnak bévenni*; einen zum Bürger annehmen. 5) poenam suscipere, Cic. *megbüntetődni, elvenni büntetését*: gestraft werden. 6) liberos ex aliqua suscipere, Cic. *gyermekeket nemzeni valakivel*; Kinder von einer bekommen. Filiam ex te suscepi, Plaut. 7) *foguntatni, születni, születtetni*; empfangen werden, geboren werden. Quo (die) utinam susceptus non essem, Cic. In lucem editi et suscepti sumus, Cic. 8) aes alienum suscipere, JCt. *kezes lenni valakinek adósságáért*; für einen Bürge werden. 9) personam boni viri suscipere. Cic. *betsületes ember személyét öltözni magára, v. annak mutatni magát*; die Rolle eines redlichen Mannes spielen. 10) *keresztatya lenni*; einen Taufzeugen abgeben. Fest.

Suscĭtābŭlum, i, n. 2. *serkentő, serkentőeszköz*: Erweckungsmittel, Reitzungsmittel Varr. 2) *serkentőóra*; der Wecker. Gloss. 3) *kanótz, gyújtóeszköz, tapló*; die Lunte, der Zunder. Gloss.

Suscitāmen, ĭnis, n. 3. id. q. Suscitabulum. Apul.

Suscitātĭo, ōnis, f. 3. *felköltés*; die Erweckung. Tert.

Suscĭtātor, ōris, m. 3. *felköltő*; der Erwecker. Tert.

Suscĭto, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. aliquem somno, v. e somno, e quiete, Cic. *felkölteni, felserkenteni*; erwecken, aufwecken. 2) v. gr. delubra, Lucr. *állitni, felállitni, épitni*; errichten, aufbauen 3) v. gr. bellum, Cic *támasztani, indítni*; erregen, in Bewegung setzen. 4) v. gr. ignes sopitos, Virg. ignes exstinctos (amoris), Ovid. *feléleszteni, felelevenitni*; erwecken, wieder brennend machen. Suscitare mortuos, August. 5) v. gr. aliquem ad officium suum, Plaut. *serkenteni*; anmahnen.

Sūsiāna, ae, et Susiane, es, f. 1. regio Persiae. Plin.

Sūsĭnātus, a, um, id. qu. Susinus.

Sūsĭnus, a, um, v. gr. oleum, unguentum, Plin. *liliombol készült*; aus Lilien.

Suspectātĭo, ōnis, f. 3. *gyanú, gyanakodás*; die Muthmaßung, der Verdacht. Cic.

Suspectĭo, ōnis, f. 3. *gyanú*; der Verdacht, Argwohn. Enn. 2) *nagyrabetsülés*; die Hochschätzung. Arnob.

Suspecto, āvi, ātum, āre, 1. *felfelé nézni*: hinaufsehen. Plin. 2) v. gr. aliquid, vel aliquem, Tac. *gyanitni*; *gyanakodni rá*; argwohnen, in Verdacht haben.

Suspecto, Abl. et Adv. *gyanakodva, gyanúságból*; mit Verdacht. Pand.

Suspector, āri, Dep. 1. *gyanakodni rá*; im Verdachte haben. Amm.

Suspector, ōris, m. 3 *tisztelő, nagyrabetsülő*; der Verehrer, Hochschätzer. Sid.

Suspectus, a, um, (suspicio, ĕre) v. gr. alicujus rei, aliqua re, v. super aliqua re, Tac. et Plin. jun. *gyanús, gyanúságban lévő*; verdächtig. Comp. suspectior, Sall. Sup. suspectissimus.

Suspectus, us, m. 4. *felnézés, felfelé nézés*; das Aufwärtssehen, Hinaufschauen. Plin. et Virg. 2) *magasság*; die Höhe. Turris vasto suspectu Virg. 3) *tisztelet, nagyrabetsülés, betsületadás, betsülés*; die Achtung, Verehrung, Hochschätzung. Ovid.

Suspendĭōsus, a, um, *felakasztott*; erhenkt. Plin.

Suspendĭum, ĭi, n. 2. *felakasztás, t. i. akasztófára*; das Aufhängen, Er-

hängen, des Steebens wegen. Cie. Suspendio vitam finire, Suet. Praebuit illa arbor misero suspendia collo. Ovid.

Suspendo, di, sum, ĕre, 3. v. gr. aliquem arbori, Cic. v. aliquid e collo, Plin. v. ab alto, Virg. *felakasztani, felfüggeszteni, p. o. valamit a' szegre, valakit a' fára, 's a' t.* aufhängen. Se suspendere, Cic. *magát felakasztani*; sich erhängen. 2) v. gr. extra saxis praeruptis, Sil. tectum turris, Caes. *magasra felvinni, felmagasztalni, magasra feltündlni, v. építni*; etwas in die Höhe bringen, erheben, hoch machen, hoch bauen, u. s. f. 3) v. gr. contignationem tignis, Caes. dolia subjectis lapidibus, Col. *feltámogatni, felpótzolni*; stützen, unterstützen. 4) v. gr. judicum animos, Quint. aliquem exspectatione, Plin. jun. *bizonytalanságban hagyni*; in Ungewißheit setzen oder lassen. 5) v. gr. rem aliquam, Liv. *felfüggeszteni, függőben tartani, elhalasztani*; unentschieden lassen, aufschieben. Spe incerta suspendi, Quint. *a' bizonytalan reménység miatt függőben lenni*; eine ungewisse Hoffnung haben. In suspenso relinquere, Plin. Ep. *el nem dönteni, meg nem határozni a' dolgot, függőben maradni a' dolognak*; unentschieden lassen. In suspenso esse, Plin. *függőben lenni, nem lenni meghatározva, kétségben lenni*; unentschieden seyn.

Suspense, Adv. *kétségben, kételkedve*; zweifelhaft. Suspensius. August.

Suspensio, ōnis, f. 3. *kétség*; der Zweifel. 2) *felakasztás*; die Aufhängung. 3) *boltozat*; der Schwibbogen. Vitr.

Suspensūra, ae. f. 1. *béboltozás*; das Wölben. Vitr.

Suspensus, a, um, (suspendo) *felakasztott, felfüggesztett*; gehengt, hangend, aufgehengt. Suspensus metu, Liv. 2) *kétséges*; zweifelhaft. Suspensus animi, et animo. Cic. 3) suspenso gradu ire. Ter. suspensos ferre gradus, Ovid. *lábújjhegyen menni*: auf den Zehen gehen oder schleichen. 4) *függőben lévő, bizonytalan*; unentschieden, ungewiß. Plin. 5) *szorongattatásban lévő, félénk*; ängstlich, furchtsam. Ovid. Comp. suspensior. Sup. suspensissimus. Hirt.

Suspĭcābĭlis, e, (suspicor) v. gr. ars, Aro. *csupa gyanakodásból álló*; in Vermuthungen bestehend.

Suspĭcax, ācis, o. (suspicor) *gyanakodó, gyanúval telyes*; voll Argwohn, argwöhnisch, Argwohn hegend. Liv.

Suspicio, exi, ectum, ĕre, 3. v. gr. in coelum, Cic. v. coelum, Cic. astra, Cic. *felnézni, felfelé nézni*; in die Höhe sehen, aufwärts sehen. 2) Trop. v. gr. viros, Cic. *nagyrabecsülni, tisztelni*; hochschätzen, verehren. 3) v. gr. aliquem, Sall. *gyanakodni red*; im Verdachte haben.

Suspīcio, ōnis, f. 3. *gyanú, gyanúság*; der Verdacht, Argwohn. In hac re nulla subest suspicio. Cic. Incidit mihi suspicio. Ter. *gyanakszom*; ich habe Argwohn. Suspicionem habere, Cic. *gyanakodni*; Verdacht haben, argwohnen. Suspicio cadit in eum, Cic. *ő red van a' gyanú, ő red gyanakodnak*; der Verdacht fällt auf ihn. Aliquem in suspicionem adducere alicui, Nep. *gyanúságba hozni valakit valaki előtt*; einen in Verdacht bringen. 2) *gyanakodás*; die Vermuthung. Suspicio deorum, Cic. i. e. de diis, v. esse deos. 3) Met. v. gr. vulnetis, Petr. *jel, jelenség*; das Zeichen, der Anschein. Not. non abest suspicio quin, etc. pro: Accus. et Infin. Caes.

Suspĭcĭōse, Adv. v. gr. loqui, Cic. *gyanakodva*; mit Verdacht, mit Argwohn, verdächtig. Suspiciosius. Cic.

Suspĭcĭōsus, a, um, *gyanakodó*; voller Verdacht, Verdacht habend, argwöhnisch. Cic. 2) *gyanús*; voller Verdacht, Verdacht erregend, verdächtig. Cic. Tempus suspiciosissimum. Cic.

Suspico, āre, 1. i. q. suspicor. Plaut.

Suspĭcor, ātus sum, āri, Dep. 1. v. gr. aliquem, Apul. de aliquo, Cic. *gyanakodni*; argwohnen, in Verdacht haben. 2) v. gr. aliquid, Cic. *gyanítni*; vermuthen.

Suspīrātio, ōnis, f. 3. *sóhajtás, fohászkodás*; das tiefe Athemhohlen, Seufzen. Quint.

Suspīrātus, us, m. 4. idem. Cic.

Suspīrĭōse, Adv. *sóhajtva, fohászkodva*; mit tiefen oder schwerem Athemhohlen, ächzend. Col.

Suspiriōsus, a, um, *sóhajtozó*; ächzend, seufzend Plin.

Suspiritus, us, m. 4. *sóhajtás*, *fohászkodás*; das tiefe Athemhohlen, Ächzen, Seufzen. Liv.

Suspirium, ii, n. 2. *felfohászkodás*, *sohajtás*; das tiefe Athemhohlen, der Seufzer. Supiria trahere, Ovid. *sohajtani*; seufzen. 2) *nyögés*; das Ächzen. Cic. 3) *lehegés*; das Athemhohlen. Luc.

Suspiro, āvi, ātum, āre 1. *sohajtani*; seufzen. Ovid. 2) *fohászkodni*; tief Athemhohlen, ächzen. 3) v. gr. alios amores, Prop. matrem, Juv. *sohajtozni valaki*, *v. valami után*; nach etwas seufzen, sich sehnen.

Susquedēque, *imigy amúgy*, *öszve vissza*; so obenhin, hin und wieder. Susquedeque habere aliquid, vel facere. Plaut. *imigy amúgy bánni*, *nem gondolni vele*, *fel se venni*; etwas wenig achten, es gehe wie es wolle.

Susscio, ire, 4. i. e. scire. Plaut.

Sussilio, Sussulto, vide: Subsilio, etc.

Sustentācŭlum, i, n. 2. *támasz*, *polts*; eine Stütze. Tacit. 2) Trop. v. gr. corporis, Aug. *élelem*, *eleség*, *táplálat*, *táplálóeszköz*: die Nahrungsmittel, Ernährung, Unterhaltung.

Sustentātio, ōnis, f. 3. *elhalasztás*, *halogatás*; der Aufschub, die Verzögerung. Cic. 2) v. gr. sui, Lact. *maga meg tartóztatás*: die Zurückhaltung. 3) v. gr. mulieris, Pand. *tartás*, *kitartás*, *eltartás*, *táplálás*; die Erhaltung, Ernährung.

Sustentātus, a, um, *fenn*, *v. meg tartott*, *támogatott*; unterstützt, erhalten. 2) *ki*, *v. eltartott*, *táplált*; ernährt. Sall.

Sustentātus, us, m. 4. *fenntartás*, *megtartás*; das Aufrechthalten, die Erhaltung. 2) *segítség*; die Hülfe. Aus.

Sustento, āvi, ātum, āre, 1. (Frequ. a sustineo); *fenntartani*, *támogatni*, *megtartani*, *hogy le ne essen valami*; etwas in die Höhe oder aufrecht erhalten, daß es nicht sinke oder falle, aufhalten, erhalten, stützen, halten. Plin. Fratrem ruentem dextra sustentat, Virg. 2) Trop. v. gr. valetudinem, Cic. bella aliorum auxiliis, Caes amicos fide, Cic. aliquem consolatione, spe, Cic. *tartogatni*, *fentartani*, *nem hagyni elenyészni*, *v. elmúlni*, *támogatni*; aufrecht erhalten oder stützen, unterstützen, erhalten, machen, daß etwas nicht sinke oder zu Grunde gehe. 3) v. gr. familiam suam, Ter. se amicorum liberalitate, Cic. *tartogatni*, *táplálni*, *tartani*; unterhalten, ernähren, erhalten. 4) v. gr. moerorem, Cic. *kiállani*, *szenvedni*; aushalten, ertragen. 5) v. gr. hostem, Tac. impetus legionum, Tac. malum, Cic. *ellentállani*, *fenntartóztatni*, *feltartani*, *meggátolni*, *megakadályoztatni*; Widerstand leisten, aufhalten, zurückhalten, hemmen.

Sustinĕo, tinŭi, tentum, ēre, 2. *fenntartani*, *tartóztatni*, *segítni rajta*, *hogy le ne essen valami*; erhalten, aufrecht halten, machen, daß etwas nicht sinkt. Aër sustinet volatus avium. Cic. 2) v. gr. bovem, Cic. *tartani*, *felemelni*, *elbírni és tartani*; tragen, heben und tragen können. Columnae et templa et porticus sustinent, Cic. 3) v. gr. causam publicam, Cic. *magára venni*; auf sich nehmen, sich unterziehen, z. B. einer Sache. Tres personas sustinet, Cic. *három embernek viseli személyét*; stellt drey Personen vor. Non sustineo hoc facere, Quint. *nem merem ezt tselekedni*; ich getraue mich nicht das zu thun. 4) v. gr. poenam, Cic. vulnera, Caes. *elviselni*, *kiállani*, *hordozni*, *szenvedni*; tragen, erdulden, aushalten. 5) v. gr. impetum hostium, Caes. certamen, Liv. *kiállani*, *ellenedállhatni*; aushalten, sich widersetzen können. 6) v. gr. equum incitatum, Caes. agmen, Liv. signa, Liv. *visszatartóztatni*, *bírni vele hogy feltartóztassa*, *megtartsa*, *meggátolja az ember*, *p. o. a' nekitüzesedett sereget*, *'s a' t.* zurück halten, inne halten, hemmen, anhalten. 7) *tartani*, *táplálni*, *eltartani*; erhalten, ernähren, unterhalten. Ager hominum quinque millia sustinere potest, Cic. 8) v. gr. solutionem, Cic. *halasztani*, *elhalasztani*, *halogatni*; verzögern, verschieben. 9) se sustinere alicubi, Cic. *tartózkodni*, *mulatni valahol*; sich wo aufhalten. 10) *fenntartani*, *állandóvá tenni*; erhalten, behaupten, machen, daß etwas dauere oder bestehe. Civitatis dignitatem ac decus sustinere, Cic. Vitam alicui sustinere. Sen. 11) v. gr. aliquid manu, Ovid. *tartani*, *p.*

v. a' kezében, megfogni; halten, 3. B. in der Hand. Sustine hoc, Plaut.

Sustollo, sustŭli, sublatum, sustollĕre, 3. *felemelni, felfogni*; in die Höhe heben, in die Höhe nehmen oder aufnehmen. Plaut. 2) *elvenni*; wegnehmen. Plaut. 3) v. gr. aedes, Plaut. *lerontani, elhányni*; wegreißen, zu Grunde richten, zerstören. vide etiam: Suffero.

Sūstringo, Sustrictus, id. qu. Substringo.

Sustŭli, vide: Tollo et Suffero.

Sūsum, id. qu. Sursum.

Sŭsurrāmen, ĭnis, n. 3. *dörmögés, suttogás*; das Murmeln, Apul.

Sŭsurrātim, Adv. *suttogva, lassan*; leise, murmelnd. Mart. Cap.

Sŭsurrātio, ōnis, f. 3. i. q. susurrus. Cael. in Cic.

Sŭsurrātor, ōris, m. 3. *suttogó*; der leise redet, Murmler. Cic. Ep.

Sŭsurro, āre, 1. *dörmögni, mormogni*; murmeln, beummen. Ovid. 2) *susogni, suttogni*; leise reden, heimlich reden. Ter. 3) *dongani, bongani, zúgni*; murmeln, sausen. Apes susurrant. Virg.

Sŭsurro, ōnis, m. 3. *suttogó, sugdosó*; der leise redet, Ohrenbläser. Sidon.

Sŭsurrum, i, n. 2. *dörmögés, mormogás*; ein Gemurmel. Cic.

Sŭsurrus, a, um, *suttogó, dörmögő*; leise, murmelnd. Ovid.

Sŭsurrus, i, m. 2. *susogás, suttogás, sugdosás, mormogás, dörmögés*; das Lispeln, Säuseln, Flüstern, Murmeln. Virg. et Cic.

Sūtēla, ae, f. 1. *foltosás*; das Flickwerk. 2) Met. *tsalfaság*; die Arglistigkeit. Plaut.

Sūterna, ae, f. 1. id. qu. sutrina. Varr.

Sūtilis, e, (suo) *összevarrott, foltozgatott*; zusammengenäht, geflickt. 2) *összefont, p. o. koszorú*; geflochten. Mart.

Sūtor, ōris, m. 3. (suo) *varga, német-varga*; der Schuster. Plaut.

Sūtōricius, v. —rius, a, um, i. q. sutorius.

Sūtōrius, a, um, *vargát illető*; den Schuster betreffend. Atramentum sutorium, Cic. *fekelitő*; Schusterschwärze.

Sutrinus, a, um, pro: sutorinus, v. gr. ars, Plin. taberna, Tac. *vargákat illető, vargákhoz tartozó*; die Schuster betreffend, dahin gehörig. Sutrinam facere, Vitr. *vargamesterséget űzni*; das Schusterhandwerk treiben. Sutrina, sc. officina vel taberna; *vargaműhely*; Schusterwerkstätte. Plin.

Sutrium, ii, n. 2. urbs Etruriae, hodie: Sutrie. Liv.

Sūtūra, ae, f. 1. *valaminek a' varrása, a' hol valami összevarródik*; die Zusammennähung, Nath. Cels.

Sŭus, a, um, Pron. recipr. *magáé*; sein, ihr. Sua manu scripsit, Nep. *sajátt, v. tulajdon kezével írta*; er hat es mit seiner eigenen Hand geschrieben. Suo Marte pugnare, Liv. *annak módja szerént hartzolni*; auf die gehörige Art fechten. Sua morte defungi, Suet. *természeti halállal halni meg*; des natürlichen Todes sterben. Tempore suo, Cic. *annak idejében*; zu seiner Zeit, zu gehöriger Zeit. 2) *maga ura, maga embere, szabad ember*; sein eigener Herr, in seiner eigenen Gewalt stehend. Ancilla nunc sua est, Plaut. Poterit esse suus. Cic. 3) non est suus, Paud. *nints eszén*; ist nicht bey Verstande.

Sŭusmet, suamet, suummet, *önön magáé, tulajdon magáé*; sein selbst, ihr selbst. Liv.

Syagrus, i, f. 2. species palmae. Plin.

Sybăris, is et idis, f. 3. urbs ad fluvium ejusdem nominis in Lucania, cujus incolae nimium libidinosi habebantur. Ovid.

Sybărisso, āre, 1. *buja életet élni, bujálkodni*; ein wollüstiges Leben führen. Varr.

Sybărīta, ae, c. 1. unus, ex incolis urbis Sybaris. Quint.

Sybărītānus, a, um, i. e. ex urbe Sybaridis. Plin.

Sybărītĭcus, a, um, *buja*; wollüstig.

Sybōtes, ae, m. 1. *disznópásztor, kanász, kondás*; ein Sauhirt. Manil.

Sycămīnus, v. os, i, f. 2. *szederjfa*; der Maulbeerbaum. Cels.

Syce, es, f. 1. i. e. Euphorbia Peplis. L. *dudva, szettyin, ebtejfű*; eine Art Wolfsmilch. Plin. 2) *szüntelen folyó szemvégdaganat*; ein gewisses immer triefendes Geschwür im Augenwinkel. Plin.

Sycites, ae, m. 1. *figebor*; Feigenwein. Plin. 2) species gemmae. Plin.

Sycŏmŏrus, i. f. 2. *Égyiptomi fige*; die ägyptische Feige, Adamsfeige. (Ficus Sycomorus, L.) Cels.

Sycŏphanta, ae, m. 1. *ki a' figelopót eldrúlja*; der Verkläger dessen, der Feigen gestohlen hat. Fest. 2) *drúlkodó, rágalmazó*; ein Verräther, Verläumder. Ter. 3) Met. *tsaldrd, álnok, ravasz ember*, ein Betrügeeldem.

Sycŏphantia, ae, f. 1. *tsaldrdság; álnokság*; Betriegerey, Ranf. Plaut. 2) *rágalmazás, drúlkodás*; die Verläumdung. Plaut.

Sycŏphantiōse, Adv. *tsaldrdúl*; betriegerisch. Plaut.

Sycŏphantor, āri, Dep. 1. *tsaldrdkodni, ravaszkodni*; Betriegerey spielen. Plaut.

Sycŏphyllon, i, n. 2. *fejer mályva*; Eibisch. Apul.

Sycōsis, is, f. 3. *drpa a' szemhéjjon*; ein Gerstenkorn, ein kleines Geschwür, das sich an die Augenlieder setzet. Med.

Sydus, ĕris, id. qu. Sidus.

Syēne, es, f. 1. urbs in Aegypto superiori, marmore celebris. Stat.

Syēnītes, ae, m. 1. v. gr. lapis, Plin. i. e. ex urbe Syene.

Sygamber, bra, brum, id. qu. Sicamber.

Sylla, Syllanus, vide: Sulla, etc.

Syllăba, ae, f. 1. *szófogás, szótag*; die Sylbe. Cic.

Syllabātim, Adv. *szótagonként*; sylbenweise. Cic.

Syllăbus, i. m 2. *lajstrom, laistrom*; ein Register, Verzeichniß. Augustin.

Syllepsis, is, f. 3. Fig. Gram. quum eadem vox ad plura subjecta refertur, diversitate generis, non obstante, v. gr. Demosthenes cum ceteris *erant* expulsi; hic arma, hic currus *fuit*, etc.

Syllŏge, es, f 1. *öszveszedés, gyűjtemény*; die Zusammenfassung, eine Sammlung Gloss.

Syllŏgismătĭcus, a, um, i. e. ex Syllogismis constans. Fulg.

Syllŏgismus. i, m. 2. *okoskodás, formábavett okoskodás*; ein Syllogismus, förmlicher Vernunftschluß. Gell.

Syllŏgistĭcus, a, um, *a' formábavett okoskodást illető*; den Syllogismus betreffend, dahin gehörig. Quint.

Syllŏgus, i, m. 2. *öszvejövetel*; die Zusammenkunft. Cic.

Sylphĭi succus, vel lacryma i. q. Asa foetida.

Sylva, vel Silva, ae, f. 1. *erdő*; der Wald. Vide: Silva, etc.

Sylvānus, vide: Silvanus.

Symaethēus, et Symethius, a, um, i. e. ex urbe Symetho. Virg.

Symaethum, i, n. et Symaethus, i, m. 2. urbs ad fluvium ejusdem nominis in Sicilia. Ovid.

Symbŏla, ae, f. 1. *szeradás, fillérezés, p. o. valamelly vendégségtartásra*; die Zusammenschießung zu Mahlzeit. Ter. Edere de symbolis. Ter. 2) *kis vendégség, múlató társaság*; der Picknick. Symbolam dabo, Plaut. 3) id. qu. Symbolum. Apul. Nr. 1)

Symbŏlĭce, Adv. *példázva, ábrázolva*; symbolisch, sinnbildlich, figürlich. Gell.

Symbŏlum, i, n. 2. *jel, jegy, valaminek jele, v. jegye*; jede Marke, das Kenzeichen, Wahrzeichen. Symbolum amicitiae tuae. Sil. 2) *petsétnyomó, és petsét*; der Siegelring, ein Pettschaft. Symbolum adulterinum, Plaut. 3) *parola, hadi szójel*; ein Losungswort, Losungszeichen im Kriege. 4) id. qu. Symbola. 5) *választott mondás*; der Wahlspruch. Plaut.

Symbŏlus, i, m. 2. i. q. Symbolum. Plaut.

Symbŭlus, i, m. 2. i. q. Consiliarius. Erasm.

Syme, es, f. 1. insula maris Aegaei. Mela.

Symmăchia, ae, f. 1. *együtthartzolás*; der Mitstreit. Gloss.

Symmetria, ae, f. 1. *mértékarány, arányság, arányosság, egyezés*; das Ebenmaß, die Gleichförmigkeit, Übereinstimmung. Vitr.

Symmetrus, a, um, *mértékarányos, egyező, öszveillő*; ebenmäßig, symmetrisch, proportionirlich, gleichförmig. Vitr.

Symmysta, et Symmistes, ae, m. 1. *a' vallástudomány titkaiba beavatott*; in die Geheimnisse der Religion eingeweiht. Hier.

Sympasma, ătis, n. 3. *sebrehintő szerpor*; ein Pulver zum Aufstreuen, als Medicament. Coel. Aur.

Sympăthia, ae, f. 1. *természeti egyezés, v. vonattatás, t. i. két vagy több dolgoknak, v. személyeknek egymásközött, v. egymáshoz*; Sym-

pathie, natürliche Zuneigung und Übereinstimmung zweyer oder mehrerer Dinge Vitr.

Symphōnĭa, ae, f. 1. *kangegyezés a' muzsikában*; die Zusammenstimmung 2) *egymáshavdltó, v. összeilló éneklés vagy muzsika*; ein zusammenstimmender Gesang oder Saitenklang. 3) *hármónia, concert*; eine Harmonie, Concert. Cic. et Suet.

Symphōnĭăcus, a, um, v. gr. pueri, Cic. *énekléshez vagy muzsikához tartozó, éneklő, muzsikáló*; zur Musik, Concerte oder Capelle gehörig. 2) herba, Pallad. *bolondlsó*; Bilsenkraut.

Symphysis, is, f. 3. *a' tsontok összenövése a' természetben*; eine natürliche Zusammenwachsung der Beine. Med.

Symphytum, i, n. 2. *nadálytő*; die Wallwurz. Symphytum officinale, L. *fekete nadálytő*; der Beinwell, die gemeine Wallwurz. Plin.

Symplēgas, ădis, v. ădos, f. et Symplegma, ătis, n. 3. *összerakás, együvéállítás, p. o. összeilló rajzolat*; die Zusammenfügung z. B. mehrere Figuren, die Gruppe. Mart.

Symplŏce, es, f. 1. Fig. Rhet. i. e. repetitio vocum ab initio orationis, et in fine. Mart. Cap.

Sympŏsĭăcus, a, um, *vendégségbéli, vendégséget illető*; das Gastmahl oder die Schmauserey betreffend, dabey geschehend. Quaestiunculae symposiacae. Gell.

Sympŏsĭarcha, ae, m. 1. i. q. Magister convivii. Gloss.

Sympŏsĭum, ii, n. 2. *vendégség*; das Gastmahl, der Schmaus. Nep

Sympsalma, ătis, n. 3. *együtténeklés*; das Zusammensingen. August.

Symptōma, ătis, n. 3. et Symptomata, um, plur. *a' betegséghez járúló változások a' testben, mellyek annak mintegy jelenségei*; die Zufälle, die sich bey einem Patienten ereignen, die Zufälle, die zu einer Krankheit mit zuschlagen. Med.

Symptōmătĭcus, a, um, *betegségbeli változásokhoz tartozó*; zum Zufalle einer Krankheit gehörig. Med.

Sympūlum, vel Sympŭvium, ii, n. 2. *agyagedény neme volt, melly a' Római pogány istenitisztelethez tartozott*; ein Gefäß oder eine Gelte von Thone bey dem römischen Götzendienste. Antiq. Rom.

Synactĭcus, a, um, *összehúzó, szorító*; zusammenziehend. Synactica, scil. medicamenta. Med.

Synaerēsis, is, f. 3. i. e. duarum vocalium in unam facta contractio, v. gr. vocis, Alveo, ut sit duarum syllabarum. Gramm.

Synăgōga, ae, f. 1. *gyülekezet*; die Versammlung, Gemeinde. 2) *Zsidó-oskola*; eine Judenschule, die Synagoge der Juden. Tert.

Synallagma, ătis, n. 3. i. q. ap. JCt. Emtio, et Venditio.

Synanche, es, f. 1. *torokgyék*; die Entzündung des Halses, Halsweh, Bräune. Veget.

Synanchĭcus, a, um, *torokgyúladásbeli*; die Entzündung des Halses betreffend. Coel. Aur.

Synarthrōsis, is, f. 3. *a' tsontok összerakás*; die Zusammenfügung der Beine. Chyr.

Synathroesmus, i, m. 2. i. q. Congeries.

Synăxārĭon, ii, n. 2. i. q. Catalogus sanctorum. Gloss.

Synăxis, is, f. 2. idem ac Congregatio. Sacra synaxis. Erasm.

Syncătēgŏrēma, ătis, n. 3. enumeratio vocum, quae nisi construantur in se et per se nihil significant. e. gr. Omnis, Nullus, Quidam, Quidam non etc. Logic.

Syncĕrastum, i, n. 2. *kevert étel neme édes és savanyú együtt*; ein Essen von Sauren und Süssem gemischt. Varr.

Synchrisma, ătis, n. 3. *kenet, felkenés*; die Salbung. Veget.

Synchrŏnismus, i, m. 2. *az időkorok összeegyeztetése, v. összeegyezése*; die Zusammenstimmung der Zeiten. Gloss.

Synchrŏnus, a, um, *egykori, egykorú*; gleichzeitig, Zeitgenoß. August.

Synchysis, is, f. 3. id. qu. confusio. Gloss.

Syncĭput, id. qu. Sinciput.

Syncŏpātus, a, um, *ájult, elájult, elalélt*; ohnmächtig. Gloss.

Syncŏpe, es, v. Syncŏpa, ae, f. 1. Fig. Gramm. quum in medio vocis litera aut syllaba omittitur. 2) *ájulás, elájulás*; Ohnmacht. Veget.

Syncŏpo, āre, 1. *elájulni, elalélni*; in Ohnmacht fallen. Veget.

Syncrăsis, is, f. 3. *özszvekeverés*; die Vermischung. Tert.

Syncrētista, ae, m. 1. *a' felekezeteket nevezetesen a' vallásbéli felekezeteket egyeztető, v. öszveegyeztetni akaró*; der eine Vereinigung besonders in Religionssachen anstellen will. Gloss.

Syncrisis, is, f. 3. *öszvehasonlítás*; die Vergleichung, eines mit dem andern. Idem.

Syncritĭce, Adv. *öszvehasonlítólag*; vergleichungsweise.

Syndĭco, āre, 1. *gúnyolni*, *gyalázni*; tadeln, durchziehen, höhnen. Gloss.

Syndĭcātus, ūs, m. 4. *meghatalmazottság*, t. i. *valamelly községtől*; das Syndicat, oder die Vollmacht von einer Gemeinde. JCt.

Syndĭcus, i, m. 2. *meghatalmazott szószóllója és védelmezője valamelly község ügyének*; Syndicus, Repräsentant und Vertheidiger der Gerechtsame einer Commune. Pand.

Synecdŏche, es, f. 1. Tropus, quum totum pro parte, aut pars pro toto sumitur. Quint. 2) ommissio vocis, quae subintelligitur. Quint.

Synedrĭum, ii, n. 2. *zsinattartás*, *tanácstartás*; eine Versammlung. Synedrium Ecclesiasticum; *egyházi zsinat*, *vagy tanácsgyűlés*; ein Kirchenrath, Kirchen-Convent. Gloss.

Synedrus, i, m. 2. *tanácsbeli tag*; Beysitzer eines Collegii, Rath in einem Collegio. Liv.

Synĕphēbī, ōrum, m. pl. *a' felserdültek*, *egy komédia neve*: die Mitjünglinge, eine Komödie des Statius Cäcilius. Cic.

Synergistae, ārum, m. pl. erant asseclae Erasmi Rotterodami, qui doctrinam ejus de Libero Arbitrio amplectebantur. Theol.

Synĕsis, is, f. 3. *értelem*; der Verstand. 2) etiam: Synthesis, Fig. Rhet. quum in constructione vocum sensus magis quam syntaxis respicitur, v. gr. turba ruunt in me, etc. Ovid.

Syngrăpha, ae, f. 1 vel Syngraphum, i, n. et Syngraphus, i, m. 2. *kötelező kézírás*, *váltólevél*, *kötelezőírás*; eine Handschrift, die Obligation, der Wechsel. Facere syngraphas cum aliquo. Cic.

Syngrăphus, i, m. 2. *kötelezőírás*; ein schriftlicher Contract. Plaut. 2) *útilevél*, *passzus*; ein Paßport, Paß, Schreiben, daß einer sicher überall reisen kann. Plaut.

Synizēsis, i. q. synaeresis. Serv.

Synnăda, ōrum, n. pl. Cic. v. ae, f. 1. Plin. et Synnas, ădis, f. 3. Cic. urbs Phrygiae Magnae. Hinc: Synnadensis, e, Cic. et Synnadicus, a, um. Plin.

Synochĭtes, ae, m. 1. sc. lapis, v. Synochitis, ĭdis, f. 3. sc. gemma; *gonosz lelkeket, kísérteteket elűző drágakő*; ein Edelstein, womit man Geister bannen konnte. Plin.

Synŏdālis, e, Adj. *egyházi zsinatbeli*, v. *zsinatot illető*; zur Kirchenversammlung, zum Kirchen-Convent gehörig. Eccl.

Synŏdĭa, ae, f. 1. *öszvegyűlés*; die Zusammenkunft. Cic.

Synŏdĭcus, a, um, *gyűlést illető*, *az öszvegyűlésre tartozó*; zur Versammlung gehörig. Hier.

Synŏdītae, ārum, m. pl. *szerzetesek neme*: eine Art Mönche. Cod. Just.

Synŏdontītes, ae, m. 1. sc. lapis, Synodontītis, ĭdis, f. 3. sc. gemma, quam in cerebro Synodontis piscis inveniri fingebant. Plin.

Synŏdus, i, f. 2. *gyűlés*: eine Versammlung. 2) *papi gyűlés*, *egyházi zsinat*; eine kirchliche Versammlung. Cod. Just.

Synŏdus, ontis, m. 3. *spárhal faja*; eine Art Meerbrachsen. Ovid.

Synoecĭum, ii, n. 2. *vendégház*; ein Gastzimmer. Petr.

Synōnyma, ōrum, n. pl. (a Sing. Synonymum) *egyenlőjelentésű szók*; Wörter von gleicher Bedeutung. Gloss.

Synōnymĭa, ae, f. 1. *egyenlőjelentése a' szóknak*; gleiche Bedeutung der Wörter. 2) *az egyenlőjelentésű szóknak öszverakások*; Zusammenfügung gleichbedeutender Wörter. Quint.

Synŏphites, ae, m. 1. gemma, alias: galactites. Plin.

Synopsis, is, f. 3. *rövid summája*, *kivonása*, v. *lajstroma valaminek*, *kivonás*, *foglalat*; ein kurzer Begriff, ein Register, Entwurf, kurzes Verzeichniß. Pand.

Synōris, ĭdis, f. 3. *egy pár*, *egy iga*; ein Gespann, ein Paar. Hier.

Syntagma, ătis, n. 2. *valami öszveszedett*, v. *öszverakott dolog*; etwas Zusammengesetztes. 2) *olly*

könyv, vagy munka, mellybe mindenféle dolgok beiratnak, feljegyeztetnek; ein Buch, Tractat, Werk, worin allerhand Dinge zusammengetragen sind. Cic.

Syntaxis, is, f. 3. *szerkeztetés, öszverakás, p. o. a' szók öszveszerkeztetése, szószerkeztetés, elrendelés*; ordentliche Zusammenfügung, z. B. der Wörter, die Wortfügung. Prisc.

Syntecticus, a, um, (syntexis) *a' betegségben elaszáradt, elfonnyadt*; von der Krankheit ausgezehrt. Plin.

Syntexis, is, f. 3. *elfonnyadás, elfogyás, t. i. betegség miatt*; die Abnehmung der Kräfte, Entkräftung, Abzehrung. Plin.

Synthēma, vel Synthĕma, ătis, n. 3. *szóvalvégzett dolog, meghatározott jegy valami ránt, 's a' t.* etwas was man mit einem andern abgeredet hat, ein abgeredetes Zeichen, Marke. 2) *útilevél, passzus*; der Paß, Erlaubnißschein zu fahren. Hier. 3) *hadiszózat, parola*; ein Losungswort im Kriege. JCt. et Gloss.

Synthĕsĭna, ae, f. 1. vestitus Romanorum, pro Saturnalibus celebrandis. Suet.

Synthĕsis, is, f. 3. *öszvetétel, öszverakás*; die Zusammensetzung, Zusammenfügung. Plin. 2) id. qu. Synthesina. Mart. 3) *orvosi szerek öszvekeverése egy orvosságnak*; eine Mixtur. Seren. Samm.

Syntŏmia, ae, f. 1 i. q. Concisio. 2) Fig. Rhetor. quum res magni momenti brevibus verbis exprimuntur. Gramm.

Syntŏnārius, ii, m. 2. *taktus verő*; der den Tact führet. Salmas.

Syntŏnātor, ōris, m. 3. idem.

Syntŏni, ōrum, m. plur. *asszonyos, v. édesbeszédű férjfiak*; weibische und zärtliche Mannspersonen. Quint.

Syntrŏphium, ii, n. 2. *málnatsemete*; Brombeerstrauch. Apul.

Syntrŏphus, i, m. 2. *a' ki valakivel együtt neveltetett, v. neveltetik*; der mit Jemanden erzogen wird od. worden ist. Tert.

Syphar, āris, n. 3. *lebernyeg, levetett kigyóbőr*; eine abgelegte Schlangenhaut, eine runzliche Haut. Erasm.

Syphax, ācis, m. 3. Nom. pr. regis in Numidia. Liv.

Syphĭlis, idis, f. 3. i. q. lues venerea. Med.

Syphilíticus, a, um, i. q. lue venerea infectus. Med.

Syra merx, i. e. Phoenicia s. Shoenissa, i. e. Negotiatio, quae lucri et quaestus ergo instituitur. Arist.

Syrācūsae, ārum, f. plur. urbs maritima Siciliae.

Syrācūsāni, ōrum, m. pl. i. e. incolae urbis Syracusarum. Cic.

Syrācūsānus, a, um, i. e. ex urbe Syracusarum. Cic.

Syrācūsĭus, a, um. idem. Virg.

Syrĕon, i, n. 2. *magtaraj, egy plánta*; der Steinbrech, ein Kraut. (Tordylium, L.) Plin.

Syri, ōrum, m. pl. *Syrusok*; die Syrer. Cic.

Syria, ae, f. 1. *Syria, v. Siria (Ásiai tartomány)*; Syrien, eine Landschaft in Asien. Cic.

Syrĭăcus, a, um, *Syriai*; in oder aus Syrien, dahin gehörig, Syrisch. Cic.

Syriarcha, ae, m. 1. *Syriai főpap, ki a' nézőjátékokra ügyelt, és azokat kormányozta*; der oberste Priester in Syrien, der die Schauspiele besorgte. Cod. Theod.

Syrĭătĭcus, a, um, *Syriai*; Syrisch. Flor.

Syrĭcus, a, um, *Syrusi*; Syrisch. Col.

Syringa, ae, f. 1. *hosszsútsó, fetskendő*; eine lange Röhre, Spritze. 2) *vízvezetőtső, p. o. föld alatt*; eine Wasserröhre. Dicitur et Siphon. Plin. 3) *lila (virág és tsemete)*; der Flieder. Syringa vulgaris, Linn. *orgona lila, borostyán, borosslán, orgonafa, szelentze*; spanischer Flieder oder Hollunder. Bot.

Syringātus, a, um, (syrinx) *tsőformán kilyukasztott*; wie eine Röhre, ausgehöhlet. Apic.

Syringites, ae, m. 1. gemma, hodiernis ignota. Plin.

Syringŏtŏmium, ii, n. 2. *tsősebet felmetsző seborvosi szerszám*: ein chirurgisches Werkzeug die Fisteln zu schneiden. Veget.

Syrinx, ingis, f. 3. *nádsíp*; eine Rohrpfeife. 2) *fetskendő, fetskendező*; eine Spritze. 3) Nom. pr. nymphae in Arcadia. Ovid. 4) *földalattvaló lyuk, üreg*; eine unterirdische Kluft. Amm.

Syriscus, a, um, Dimin. a Syrus, *Syriai*; Syrisch. Virg.

Syrites, ae, m. 1. *farkas hójagjában találtató kövecske*; ein Steinchen, das in der Blase des Wolfs gefunden wird. Plin.

Syrium, ii, n. 2. *liliomolaj*; ein Lilienöhl Plin.

Syrius, a, um, *Syriai*; in oder aus Syrien, Syrisch. Tibull. 2) si prima longa: *Syrósi*, *Syros szigetébe*, *v. Syrósból való*; Syrisch, in oder aus der Insel Syros. Cic.

Syrma, ătis, n. 3. *a' fejérszemély ruhának úszó allya*; die Schleppe an Frauenzimmerkleidern. 2) *úszóallyú fejérszemély ruha*; ein Schleppkleid. Sen. 3) aptare longum syrma sibi, Mart. *szomorú játékokat késziteni*; Trauerspiele verfertigen.

Syrmătae, ārum, m. plur. populus Asiae, Plin.

Syrmāticus, a, um, e. gr. jumentum, Veget. *lábát sántitva húzó*; das die Lenden schleppt, hinkend.

Syrmātophŏrus, i, m. 2. *főasszonyságok ruhájoknak úszóallyát hordozó inas*; ein Diener, der den vornehmen Weibern die Schleppen nachträgt. Gloss.

Syrmĕa, ae, f. 1. *vajból és mézből készitett eledel neme*; eine Art von Speisen, die von Butter und Honige gemacht wird. Cael. Aurel.

Syrŏmastes, ae, m. 1. *étel*, *v. eledel neme*; eine Art Speise. Gronov.

Syron, ōnis, m. 3. *fában, sajtban 's akármi ennivalóban termő férgetske*; ein Würmchen im Holze, Käse, und jedem eßbaren Dinge. Gloss.

Syrŏphoenix, īsis, m. 3. *Feniciai lakos Syria határinál*; Einwohner in Phönicien, aus Syriens Gränzen. Juvenal.

Syros, i, f. 2. insula maris Aegaei, Cycladarum una, Geogr.

Syrpe, es, f. 1. *tsdsdár gyökér*; die Meisterwurz. Plaut. (Imperatoria, L.)

Syrticus, a, um, *örvények*, *v. fövénytorlások körül lakó*; bey den Wasserstrudeln oder Sandbänken wohnend. Curt.

Syrtis, is et idos v. idis, f. 3. *örvény*: ein Wasserstrudel. 2) *fövénytorlás*, *sátony*, *porond a' tengerben*; eine Sandbank in dem Meere. Erant tales praesertim duae maris mediterranei prope Africam, ut pote: Syrtis major et minor, illa penes Cyrenaicam, hodie: Golfo de Sidra, haec penes Byzantium, hodie: Golfo de Gabes, Liv. et Sallust. 3) *mindenféle fövenyes puszta tartomány*, *v. hely*: jede sandige wüste Gegend. Horat. Lucan.

Syrūpus, i, m. 2. *befőzött mézes nedv*, *p. o. plánták*, *virágok*, *gyümöltsök l. vével*, *szirup*; der Syrup. Gloss.

Syrus, a, um, *Syriába*, *v. -ból való*, *Syriai*; in oder aus Syrien, dahin gehörig, Syrisch. Hor. Subst. Syrus, *Syriai ember*; ein Syrier. Syri; *Syrusok*; die Syrier. Cic.

Syrus, i, m. 2. *seprű*, *seprő*: ein Besen. Varr. 2) *búsa*, *v. élettartó mély verem*; eine tiefe Grube, worin man das Getreide aufbehalten hat. Plin.

Syssitia, ae, f. 1. *asztali*, *v. erő társaság*; eine Tischgesellschaft. Strab.

Syssitia, ōrum, n. plur. *együttélés*, *egy asztalról evés*: eine gemeinschaftliche Zeche. Gloss.

Syssitus, i, m. 2. *asztali*, *v. evőtárs*, ein Tischgeselle, Tischgenosse. Idem.

Systēma, ătis n 3. *több dolgokból álló egész*, *rendszer*, *tudományalkat*; ein aus mehreren Dingen bestehendes Ganze, ein System. Mart. Cap.

Systŏle, es, f. 1. correptio syllabae natura productae, Lact. 2) *szivösszevonódás*; die Zusammenziehung des Herzens. Gloss.

Systylos, i, *közel oszlopú*; nahesäulig. Vitr.

Syzygia, ae, f. 1. *összvetevés*, *foglalás*, *v. szerkesztetés*; die Zusammenfügung. Tert.

T.

T. qua praenomen, significat: Titus, e. gr. T. Livius. 2) i. q. Tribunus, Val. Max. 3) sed Ti. significat: Tiberius. e. gr. Ti. Gracchus.

Tăautes, ae, m. 1. deus Phoenicum, Romanis Saturnus, Varr.

Tăbae, ārum, f. plur. urbs Phrygiae maioris, Liv. 2) Persiae, Curt.

Tăbānus, i, m. 2. *bögöly, pötsik, pötsök, löbögöly*; die Breme, Bremse, Roßbreme, Viehbremse. Varr.

Tăbas, ae, m. 1. urbs Persiae. Curt.

Tăbĕfactus, a, um, *elolvadt*; geschmolzen. Solin.

Tăbella, ae, f. 1. (Dim. a tabula) *deszkátska, deszka darab. táblátska*; ein Bretchen, Täfelchen. Plin 2) *sütemény neme*; eine Art Gebackenes. Mart. 3) *legyező, árnyéktartó*; der Fächer, Fächel. Ovid. 4) *játszótábla*; ein Spielbret Idem. 5) *kép, rajzolat*; ein Gemählde. Comicae tabellae, Plin. 6) *író, v. számvetőtábla*; die Schreibtafel oder Rechentafel. Idem. 7) *minden írás, v. írásba foglalt levél, házassági kötelezőírás, testamentom, 's a' t.* jede Schrift, jedes Schreiben, oder schriftlich Verfaßte, Brief, Ehecontrakt, Testament ꝛc. Falsas signare tabellas. Juv. Tabellis obsignatis agere, Cic. *valakit tulajdon kezeirásával meggyőzni*; einen mit seiner eigenen Hand überweisen. 8) e. gr votiva, Juv. *fogadásteteli táblátska*; das Gelobnngstäfelchen. Ovid. Tibull. 9) *voksolótáblátska*; das Täfelchen beym Votiren. Cic. 10) *sátor*; ein Zelt. e. gr. dimidiata, Varr. *kis, szük sátor*; kleines enges Zelt. 11) liminis obserare tabellam, Catull. *reteszszel bezárni az ajtót*; die Thüre verriegeln.

Tăbellārium, ii, n. 2. *levéltár, leveleshás*; ein Archiv. Gloss.

Tăbellārius, ii, m. 2. *posta, levélhordó*; ein Bothe, Briefträger. Cic. 2) *számadásjegyző*: ein Buchhalter. Gloss. 3) *jegyző, hitelesíró, notárius*; ein Notarius. Idem.

Tabellārius, a, um, *levéllel bánó*; mit Briefen umgehend. 2) e. gr. navis, Sen. *postahajó*; ein Postschiff. 3) e. gr. lex, Cic. *táblátskákkal való voksolást illető*; das Votiren mit Täfelchen betreffend.

Tăbellio, ōnis, m. 3. *a' ki mindenféle dolgokat írásba foglal, jegyző, notárius*; der allerhand schriftliche Aufsätze macht, ein Notarius. Pand.

Tăbĕo, ui, ēre, 2. *olvadni, meg, v. elolvadni*; schmelzen, zerschmelzen. 2) *tsepegni, szivárogni*; triefen von etwas. Genae tabentes, Virg. *nedvesek a' könnyektől*; naß von Thränen. 2) *elrothadni, lassan lassan semmivé lenni, elmállani, elmúlni*; verwesen, nach und nach vergehen. Copora tabent, Ovid.

Tăberna, ae, f. 1. *kunyhó, kalyiba, deszka sátor, sátor, minden a' miben lakik az ember*; eine Hütte, Bude, worin einer wohnt. Pauperum tabernae, Hor. 2) e. gr. libraria, Cic. ungventaria, Varr. tonsoris, Hor. sutrina, Tac. argentaria, Liv. *a' hol valamit árúlnak, bolt, kalmárbolt, a' hol a' mesteremberek dolgoznak, műhely*; worin verkauft wird, Bude, Boutike, Kaufmannsgewölbe, Kaufladen oder Laden, ferner worin Arbeitsleute ihr Metier treiben, Werkstätte. 3) taberna, vel taberna cauponia, Pand. *kortsma, tsapszék, fogadó*; eine Weinschenke, ein Wirthshaus. 4) *nézőhely a' nézőjátékoknál*; ein Ort zum Zusehen bey dem Schauspiele. Cic.

Tăbernācŭlārius, ii, m. 2. *sátortsináló*; ein Zeltmacher. Grut.

Tăbernācŭlum, i, n. 2. e. gr. militare, Cic. *levelesszín, sátor, hajlék, szállás, kunyhó, kalyiba*: eine Laubhütte, ein Zelt, eine Hütte. 2) locus de quo auspicia observabantur, Idem. Not., in una philosophia quasi tabernaculum vitae collocare, Cic. *egyedül a' filosofiának adni magát*; sich bloß der Philosophie ergeben.

Tăbernārius, a, um, *sátort, v. boltot illető, ahoz való*; Hütten oder Buden betreffend, dahin gehörig. e. gr.

blanditiilla, Apul. *közönséges, mindennapi*; gemein.

Tăbernārius, ii, m. 2. *kalmár*; ein Krämer. Cic. 2) *kortsmáros, tsaplár, vendégfogadós, fogadós*; ein Weinschenker, Gastwirth. Idem.

Tăbernŭla, ae, f. 1. Dim. *kunyhótska, kalyibátska*; die Hütte, das Hüttchen, Häuschen. Apul. 2) *bolt, kis bolt, kalmárbolt, kortsma, fogadó, 's a' t.* die Bude, Boutike, der Kramladen &c. das Wirthshaus. Suet. Pand.

Tābes, is, f. 3. (tabeo) e. gr. arborum, Plin. *elmúlás, olvadás, rothadás, elaszás, elszáradás, száradás, fonnyadás*; die Fäulniß, Verwesung, das Verschwinden, die Auszehrung, oder Verzehrung. Tabes cadavera solvit, Lucan. Corpora tabe vetustas abstulerit, Ovid. 2) *aszszúkórság, szárazbetegség*; die Schwindsucht. Cels. 3) Met. e. gr. fori, Tac. *erszény kiapadása a' perlekedés miatt*; die Schwindsucht im Beutel von Processen.

Tābesco, bui, ĕre, 3 Inchoat. *fogyni, száradni, aszni*; abnehmen, schwinden, verdorren. Cic. 2) e. gr. desiderio alicujus, Idem. *epeszteni, v. emészteni magát, epedni*; vergehen, sich abhärmen. 3) *olvadni, elolvadni*; zergehen, schmelzen. Tabescit sal, Catull.

Tābidium, ii, n. 2. urbs Libyae, Plin.

Tābĭdōsus, et Tabiosus, a, um, *genyetség forma, genyetséges*; eiterig. Ter.

Tābidŭlus, a, um, Dim. *elaszottatska, fonnyadtatska*; etwas verdorrt. Virg.

Tābĭdus, a, um, e. gr. vetustas, Ovid. venenum, Tac. *száraszto, fonnyasztó, senyvesztő, sorvasztó, fogyasztó*; verdorrend, verzehrend, schwindend. e. gr. lues, Virg. *aszszúkórság, szárazbetegség*; die Schwindsucht. 2) e. gr. nix, Liv. *olvadó*; zergehend.

Tābĭfĭcābĭlis, e, pro: tabificus, Acc.

Tābĭfĭcus, a, um, e. gr. venenum, Virg. *megemésztő, el, v. kiszárasztó*: verzehrend, ausdorrend. e. gr. aër, Lucan. *pestises, döglelétes*; pestilenzialisch.

Tābĭflŭus, a, um, *elmúló, elenyésző*; vergehend. Prud. 2) *megemésztő*; verzehrend. Ven. Fort.

Tābĭōsus, a, um, vide: Tabidosus.

Tābis, is, m. 3. mons Asiae. Mela.

Tābĭtūdo, ĭnis, f. 3. *elaszás, száradás, aszszúkórság, szárazbetegség*; die Auszehrung, Schwindsucht. Plin.

Tablīnum, vide: Tabulinum.

Tābo, et Tabi, Nomen diptoton. a tabum; *genyetség, ev, evesség*; der Eiter. Virg.

Tăbŭla, ae, f. 1. *deszka*; ein Bret. Latera cluduntur tabulis, Plin. 2) *tábla*; eine Tafel. e. gr. cerata, Plaut. *viaszos tábla*; eine wächserne Tafel. 3) nomen alicujus de tabulis eximere, Cic. *valaki nevét az adósságkönyvből kitörölni*; eines Nahmen aus dem Schuldbuche auslöschen. 4) tabulae accepti et expensi, Cic *bevevő és kiadó könyv*; ein Einnahme- und Ausgabebuch. 5) tabulae publicae, Svet. *irományok, írásba foglalt közönséges végzések, v. dolgok menetele, levéltárbeli dolgok, város jegyzőkönyve*; Acten, Archivsachen, ein Stadtbuch. 6) tabulas foederis signare, Petr. *a' békekötést aláírással megerősitni*; den Friedensschluß unterzeichnen. 7) mutatio tabularum, Quint. Cic. *testamentom megváltoztatása*; die Veränderung eines Testaments. 8) tabulae divinae, Gloss. *isten parantsolati*; die Gebothe Gottes. 9) *evőtábla, asztal*; eine Speisetafel, ein Tisch. 10) *játszótábla*; ein Spielbret. Petr. 11) tabulae Geographicae, Gloss. *földabroszok, mappák*; Landkarten. 12) tabulae chronologicae, Idem. *időszámlálástáblák*: Zeitrechnungstafel 13) tabulae novae, Cic. *adósságkönyv megváltoztatása az adósok javokra, melly szerént ők vagy keveset, v. semmit sem tartoznak fizetni*; die Veränderung der Schuldbücher zum Besten der Schuldner, daß diese wenig oder nichts bezahlen dürfen. 14) e. gr. Sextia, Idem. *pénzváltóasztal*; ein Wechslertisch. 15) *kép, festés*; ein Gemählde. Tabulae bene pictae, Cic. 16) *rend, sor, p. o. a' szőlőben*; die Reihe, Schicht, z. B. im Weinberge. 17) *ránts a' ruhán, ruharántz*; die Falte des Kleides. Tert.

Tăbŭlāmentum, i, n. 2. *deszkázat, megdeszkázás*; die Täfelung. Front.

Tăbŭlārĭa, ium, n. plur. *kínzódeszkók*; ein Folterinstrument. Sen.

Tăbŭlāris, e, *táblát, v. deszkát illető, ahoz való*; Tafeln oder Beeter betreffend, dazu gehörig. e. gr. temperatura aeris, Plin. *pléhnek való*; zu Blechen dienlich. Hinc: tabulare, a) *pléh*; ein Blech. Senec. b) e. gr. palati, Veget. *szájpadlástsont*; das Gaumenbein.

Tăbulārium, ii, n. 2. *levéltár, leveleshász*; ein Archiv. Cic.

Tăbŭlārius, a, um, *írásba foglalt dolgokat, v. gondolatokat, v. írásokat illető*; schriftliche Aufsätze betreffend.

Tăbŭlārius, ii, m. 2. *író, íródeák, jegyző, notárius*; ein Schreiber, Canzelist, Notarius. Tac. 2) *levél, tárgondviselő*; ein Archivarius. Pand. 3) *számvető mester*; ein Rechenmeister. Ulp. 4) *követ, levélhordó követ*; ein Bothe. Gloss.

Tăbŭlātim, Adv. *osztályonként, részenként, rend, v. sor szerént*; abtheilungsweise, reihenweise. Pallad.

Tăbŭlātio, ōnis, f. 3. *megdeszkázás, deszkázat, emelet az épületben*; die Täfelung, das Täfelwerk, Stockwerk. Caes.

Tăbŭlātum, i, n. 2. *deszkapadlás, deszkázat, padlás, pádimentom, palló, a' szóbában, v. házban*; eine Diele, ein Estrich, ein Boden oben oder unten im Zimmer oder im Hause. Summa tabulata, Curt. *legfelső emelet, v padlás*; das oberste Stockwerk, der oberste Boden. 2) *hajófedél, v. tető*; ein Verdeck. Idem. 3) *fának terepély ága*; ein Ast vom Baume, der sich ausbreitet. Scrib. 4) e. gr. pomorum, Colum. *rend, sor, retegrend*, eine Schicht, Reihe.

Tăbŭlātus, a, um, *deszkázott, pallózott, padolt*; getäfelt. Plin. jun.

Tăbŭlīnum, v. Tablīnum, i. n. 2. *kinnálló, függőfolyosó, erkely*; ein Altan, Erker. Varr. 2) *képgyűjtemény, képespalota*; eine Bildergallerie, ein Bildersaal. Apul. 3) *levéltár, leveleshász*; das Archiv. Vitr.

Tăbŭlo, āvi, ātum, āre, 1. *bé, v meg. deszkázni, pallózni, padolni*; mit Beetern bedecken, täfeln. Plin. 2) *rendbe, v. rántzba szed. i, rátzolni*; in Reihen oder Falten legen, falten. Tert.

Tābum, i, n. 2. i. q. tabes, *ragadó nyavalya, pestis, méreg*; ansteckende Krankheit, Pest, Gift. Corpora adfecta tabo, Liv. Infecit pabula tabo, Virg. 2) *genyetség, ev, evesség, romlott vér*; das Eiter, die Gauche, verwesendes Blut. Terram tabo maculant, Virg. Saxa spargens tabo, Enn. ap. Cic. 3) *kürttsigavér*; das Purpurschneckenblut. Stat.

Tāburnus, i, m. 2. mons inter Campaniam, Samnium et Apuliam, Virg.

Tăcăpe, es, f. 1. v. Tacapa, ōrum, n. plur. urbs Africae, Plin.

Tăcătūa, ae, f. 1. urbs Numidiae, Idem.

Tăcĕndus, a, um, *elhallgatandó*; verschweigenswerth. Tacenda loqui, Gloss. *a' titkot kijelenteni*; Heimlichkeiten offenbaren.

Tăcens, tis, o, *hallgató, vesztegló*; der schweiget. Plaut. 2) Met. e. gr. fluvius, Sen. *lassú víz*; ein sanftfließender Fluß

Tăcĕo, ui, ĭtum, ēre, 2. e. gr. de aliqua re, Cic. *hallgatni, veszteglení, nem szóllni*; schweigen, nicht reden, still seyn, sich nicht hören lassen. 2) e. gr. aliquid, Cic. *elhallgatni, nem szóllni róla*; verschweigen. Tacitum est, Ter. *elhallgatták*; man hat es verschwiegen. Tacente me, Cic. *emlékeztetésem nélkül*; ohne meine Erinnerung. 3) *tsendesen lenni*; still seyn. Idem. 4) oculi tacent, Ovid. *nem lát a' szemeivel*; die Augen sehen nicht mehr.

Tăchygrăphia, ae, f. 1. *gyors, v, sebes írás*; das Schnellschreiben. Gloss.

Tăcĭta, ae, f. 1. dea taciturnitatis, Ovid.

Tăcĭtăbŭndus, a, um, *hallgató, vesztegló*; stillschweigend. Donat.

Tăcĭte, Adv. *hallgatva*; schweigend, still, im Stillen. Cic. Aliquid tacite habere, Liv. *elhallgatni*; verschweigen. 2) e. gr. perire, Cic. *tsendesen, alattomban, titkon, titokban*; still, geheim, im Stillen.

Tăcĭto, Adv. i. q. tacite.

Tăcĭtŭrio, īre, 4. Desider. *hallgatni kívánni*; schweigen wollen. Sidon.

Tăcĭturnitas, ātis, f. 3. e. gr. testium, Cic. *hallgatás, vesztegles*; das Schweigen, Stilleseyn. 2) *hallgatoság, az a' jó tulajdona valakinek, mikor meg áll benne a' szó*; Verschwiegenheit, als Tugend. Tert.

Tăcĭturnŭlus, a, um, Dim. e. gr. mulier, Apul. *hallgatóska, hallgató*; schweigend.

Tăcĭturnus, a, um, (tacitus) *hallgató, nem beszéllő*; stillschweigend, nichts redend. e. gr. homo, Cic. *kevés beszédű*; der nicht viel redet. Ingenium statua taciturnius, Hor. 2) *tsendes, lassú, lárma nélkül való*; still, ruhig, ohne Geräusch, leise Otium taciturnissimum, Plaut. 3) *a' kiről, v. a' miről nem beszélnek, esmeretlen, nem nevezetes*; von dem man nicht redet, unbekannt, unberühmt. Hor. Comp. -ior, Idem. Sup. -issimus, Plaut.

Tăcĭtus, a, um, Act. *hallgató, nem szólló*; schweigend. Assentitur tacitus, Cic. *hallgatva megegyezik*; schweigend willigt er ein. 2) *hallgató, hallgatni tudó*; verschwiegen. 3) Pass. e. gr. furtum, Ovid. *titkos, alattomos, orozva való*; heimlich, verborgen. 4) e. gr. nox, Idem. *tsendes*; ruhig, still. 5) C. Corn. Tacitus, orator et historicus. 6) Caesar saeculi tertii.

Tactĭca, ae, et Tactĭce, es, f. 1. *hadakozásmesterség, taktika*; die Kriegskunde. Veget.

Tactĭcus, i, m. 2. *hadakozás mesterséghez értő*; der die Taktik versteht. Gloss.

Tactĭcus, a, um, (tactus) *illethető, tapintható*; berührlich, betastbar. Lucret.

Tactĭlis, e, (tango) idem. Idem.

Tactĭo, ōnis, f. 3. (tango) *illetés, hozzáérés, tapintás*; die Berührung, das Fühlen. Cic.

Tactus, a, um, *megilletett, tapintott*; berührt. 2) e. gr. fulmine, de coelo, e coelo, Plin. Cic. *ért, ütött*; getroffen. 3) e. gr. spiritu divino, Liv. *istentől ihletett, v. lelkesíttetett*; von Gott begeistert.

Tactus, us, m. 4. (tango) *illetés, hozzáérés*; das Berühren, Anrühren. Res sub tactum cadit, Cic. *illethető*: ist berührbar. 2) e. gr. solis, lunae, Cic. *hathatóság, béfolyás, erő*; die Wirkung, der Einfluß. 3) *illethetőség*; die Berührbarkeit. Lucr. 4) *tapintás, öt érzékink egyike*; das Gefühl, einer von den fünf Sinnen. Cic.

Taeda, v. Tēda, ae, f. 1. *fáklya fenyőfa, szurkos fenyőfa*; Kien oder Fichtenbaum, der am meisten Harz bey sich hat. (Pinus Taeda, L.) Plin. 2) *szurkosfenyő deszka, v. hajó deszka*; ein Bret daraus, Bret des Schiffes. Juv. 3) e. gr. frondens, Calp. *szurkos fenyőfaág*: ein Zweig vom Kien. 4) *szurkosfa, gyantásfa*; das Kienholz, Stückchen Kienholz, Kien. Caes. Vitr. 5) *szurkos fenyőfa fáklya*; eine Fackel aus Kienholz. Inflammare taedas, Cic. Taedae ardentes. Idem. *égő szövétnekek*; brennende Fackel. 6) *menyasszonyi fáklya*; Brautfackel. Ovid. Prop. 7) *menyegző, lakodalom, házasság*; die Hochzeit, Ehe. Virg. Ovid. 8) *lakodalmi ének, menyegzői versezet*; ein Hochzeitlied. Sen. 9) *szerető, szerelmes, szerelem*; Geliebte oder Liebe. Me non aliae poterunt corrumpere (i. e. a te avertere) taedae, Prop. 10) *kínzó szerszám, v. eszköz*; ein Werkzeug zur Marter. Lucr. 11) *szalonna darab*; ein Stückchen Speck. Arnob.

Taedĕo, ui, sum, ēre, 2. e. gr. captivitatis, Hieron. animam, Lact. *unatkozni, undorodni valamitől, megúnni valamit*; Eckel haben. Saepe impersonal. taedet, taesum est, cum persona in Accus. res vero in Genit. v. Infin. ponitur, e. gr. taedet nos vitae, Cic. Me convivii taesum est, Plaut. Taedet eadem audire millies, Ter. Not. quae (uxor) taedet mihi mentionis, Gell. *undorodással emlékezem rá*; es eckelt mir an sie zu denken. 2) *valamivel meg nem elégedni*; unzufrieden seyn mit etwas. Liv.

Taedĭfer, a, um, *fáklya, v. szövétnek hordozó*; eine Fackel tragend. e. gr. dea, Ovid. i. e. Ceres, filiam taeda accensa quaerens.

Taedĭo, āvi, ātum, āre, 1. *undorodni*; Eckel empfinden. Lamprid.

Taedĭōse, Adv. *undorodva, unatkozva*; mit Eckel. Apul.

Taedĭōsus, a, um, (taedium) *undorító, unatkozott*; eckelhaft, verdrießlich. Firmic.

Taedĭum, ĭi, n. 2. (taedeo) *undorodás, unatkozás, unalom*; der Eckel, Ueberdruß einer Sache. Taedium adferre, Liv. *undorodást okozni*; Eckel verursachen. Me capit taedium rei, *únni kezdem a' dolgot*; ich werde der Sache überdrüssig. Ipsos belli taedium cepit, Liv. 2) *undorító, v. otsmány dolog*; das eckelhafte,

ekelhaftes Ding. Muscae vocantur, e. gr. taedia, Plin. Vetustas oleo taedium adfert, Idem.

Taenăria, ae, f. 1. cognomen Helenae, Ovid.

Taenărides, ae, c. 1. *Tenarumból való, Lacedemoni, Lacónicai*; aus Tänaeum, Lacedämonisch, aus Laconica. Ovid.

Taenăris, idis, f. 3. *Tenarumba való, Lacedémoni*; nach Tänaeum gehörig, Lacedämonisch. e. gr. soror, Ovid. i. q. Taenaria.

Taenărius, a, um, *Tenarumot illető, Tenarumi, Lacedemoni*; Tänarum (Tänarus) betreffend, dahin gehörig, Tänaeisch, Lacedämonisch. e. gr. deus, Prop. i. e. Neptunus, qui ibidem templum habuit. e. gr. marita, Ovid. i. q. Helena. 2) Taenaria porta, Ovid. *Tenarumi bémenetel as alvilágba*; der Tänarische Eingang in die Unterwelt. Hinc: 3) *földalatti*; unterirdisch. e. gr. vallis, Ovid. *al, v. alsó világ*; die Unterwelt.

Taenărus, v. —os, i, m. et Taenărum —on, i, n. 2. mons et promontorium, hodie: Capo Matapan, cum urbe ejusdem nominis in Laconia. Antrum ibidem existens habebatur pro porta inferorum, Plin. Nep. Hinc: 2) *al, v. alsovilág, holtak országa*; die Unterwelt, das Reich der Todten. Hor.

Taenia, ae, f. 1. *pántlika, galand, hajkötő, v. szorító pántlika*; ein Band, eine Binde, Haarband. Taenia ne madidos violet crines, Mart. 2) *fejér fénylő kő a' víz alatt*; ein weißer und gleißender Stein unter dem Wasser. Plin. 3) *lapos gelleszta, galandféreg*; der Bandwurm. Idem. 4) *sarlóhal, lapos tengeri hal neme*; ein Sichelfisch. Plin. 5) taeniae freti, Idem. *kösziklák hegyének kiálló hosszsú rendjek a' tengeren*; lange Reihen von hervorragenden Felsenspitzen im Meere. 6) purpurae taenienses, Plin. *az ezeken tanyázó kürt tsigák*; die Purpurschnecken, die sich hier aufhalten.

Taeniensis, e, vide: Taenia.

Taeniŏla, ae, f. 1. Dim. *pántlikátska, galandotska*; ein Bändchen. Colum.

Taeniŏsus, a, um, *pántlikás, galandos*; voller Bänder. Gloss.

Taesum est, vide: Taedeo.

Taeter, Taetre, Taetro, vide: Teter, etc.

Tagaste, v. Tageste, es, f. 1. urbs Numidiae, locus natalis Augustini patris ecclesiastici, Plin.

Tăgax, ăcis, o. (tago) e. gr. quaestor, Cic. *a' ki hamar hosszú nyúl valamihez, tolvaj, lopó*; der gern etwas anrührt, diebisch.

Tăgēnia ōrum, n. plur. genus piscis, Plaut. ap. Fest.

Tăges, ētis, 3. et ae, m. 1. inventor vaticinationis, Cic. Tagēticus, a, um, illum concernens, Macr.

Tăgētes, is, f 3. *büdöske, kenyérbél virág*; die Nägelblume. Botan.

Tăgēticus, a, um, vide: Tages.

Tăgo, tagi, tagĕre, 3. Obs. pro: tango. Plaut. Hinc: taxis pro: tetigeris, Varr.

Tăgus, i, m. 2. fluvius Portugalliae, hodie Tajo, de arena aurosa memorabilis, Plin.

Tălabrĭca, ae, f. 1. urbs Lusitaniae, Plin.

Tălăĭŏnĭdes, ae, vide: Talaus.

Tălāria, ium, n. plur *Merkurius szárnyai a' lábain*; der Mercurius Flügel an den Füßen. Nectere pedibus talaria, Virg. 2) Met. talaria pedibus induere, Cic. *futáshoz készülni*; sich zur Flucht rüsten. 3) *boka, bokatsont, bütykök, lábbütykök, v. azoknak tája a' hajlásoknál*; die Knöchel, oder die Gegend um die Knöchel. Morbus coepit talaria intendere, Sen. 4) urbs Siciliae, Plin.

Tălāris, e, c. gr. tunica, Cic. *bokáig érő, v. lefüggő*; bis auf die Fersen herabgehend.

Tălārius, a, um, (talus) *kötzkát illető, ahoz való*; die Würfel betreffend, dazu gehörig. e. gr. ludus, Cic. *kotzkajáték*; das Würfelspiel.

Tălassio, ōnis, f. 3. v. Tălassius, ii, et Tălassus, i, m. 2. deus nuptiarum apud Romanos, Catull. 2) *lakodalmi v. menyegzői köntös*; ein Hochzeitkleid. Gloss. 3) *gyapjú tartó kosár*; ein Korb, darein man Wolle zu legen pflegt. Fest.

Tălăus, i, m. 2. pater Adrasti et Eriphyles. Talai gener, Ovid. i. e. Amphiaraus Eriphyles maritus. Hinc: Tălăiŏnides, ae, a) i. q. Adrastus, Stat. b) i. q. Eriphyle. Ovid.

Talcum, i, n. 2. *fejér tsillámkő, talkkő*; der Katzensilber, Talk. Oleum

Tăciturnus, a, um, (tacitus) *hallgató, nem beszéllő*; stillschweigend, nichts redend. e. gr. homo, Cic. *kevés beszédű*; der nicht viel redet. Ingenium statua taciturnius, Hor. 2) *tsendes, lassú, lárma nélkül való*; still, ruhig, ohne Geräusch, leise Otium taciturnissimum, Plaut. 3) *a' kiről, v. a' miről nem beszélnek, esmeretlen, nem nevezetes*; von dem man nicht redet, unbekannt, unberühmt. Hor. Comp. -ior, Idem. Sup. -issimus, Plaut.

Tăcitus, a, um, Act. *hallgató, nem szólló*; schweigend. Assentitur tacitus, Cic. *hallgatva megegyezik*; schweigend williget er ein. 2) *hallgató, hallgatni tudó*; verschwiegen. 3) Pass. e. gr. furtum, Ovid. *titkos, alattomos, orozva való*; heimlich, verborgen. 4) e. gr. nox, Idem. *tsendes*; ruhig, still. 5) C. Corn. Tacitus, orator et historicus. 6) Caesar saeculi tertii.

Tactĭca, ae, et Tactĭce, es, f. 1. *hadakozásmesterség, taktika*; die Kriegskunde. Veget.

Tactĭcus, i, m. 2. *hadakozás mesterséghez értő*; der die Taktik versteht. Gloss.

Tactĭcus, a, um, (tactus) *illethető, tapintható*; berührlich, betastbar. Lucret.

Tactĭlis, e, (tango) Idem. Idem.

Tactĭo, ōnis, f. 3. (tango) *illetés, hozzáérés, tapintás*; die Berührung, das Fühlen. Cic.

Tactus, a, um, *megilletett, tapintott*; berührt. 2) e. gr. fulmine, de coelo, e coelo, Plin. Cic. *ért, ütött*; getroffen. 3) e. gr. spiritu divino, Liv. *istentől ihletett, v. lelkesíttetett*; von Gott begeistert.

Tactus, us, m. 4. (tango) *illetés, hozzáérés*; das Berühren, Anrühren. Res sub tactum cadit, Cic. *illethető*; ist berührbar. 2) e. gr. solis, lunae, Cic. *kathatóság, béfolyás, erő*; die Wirkung, der Einfluß. 3) *illethetőség*; die Berührbarkeit. Lucr. 4) *tapintás, öt érzékink egyike*; das Gefühl, einer von den fünf Sinnen. Cic.

Taeda, v. Tēda, ae, f. 1. *fáklya fenyőfa, szurkos fenyőfa*; Kien oder Fichtenbaum, der am meisten Harz bey sich hat. (Pinus Taeda, L.) Plin. 2) *szurkosfenyő deszka, v. hajó deszka*; ein Bret davans, Bret des Schiffes. Juv. 3) e. gr. frondens, Calp. *szurkos fenyőfaág*; ein Zweig vom Kien. 4) *szurkosfa, gyantásfa*; das Kienholz, Stückchen Kienholz, Kien. Caes. Vitr. 5) *szurkos fenyőfa fáklya*; eine Fackel aus Kienholz. Inflammare taedas, Cic. Taedae ardentes, Idem. *égő szövétnekek*; brennende Fackel. 6) *menyasszonyi fáklya*; Brautfackel. Ovid. Prop. 7) *menyegző, lakodalom, házasság*; die Hochzeit, Ehe. Virg. Ovid. 8) *lakodalmi ének, menyegzői versezet*; ein Hochzeitlied. Sen. 9) *szerető, szerelmes, szerelem*; Geliebte oder Liebe. Me non aliae poterunt corrumpere (i. e. a te avertere) taedae, Prop. 10) *kínzó szerszám, v. eszköz*; ein Werkzeug zur Marter. Lucr. 11) *szalonna darab*; ein Stückchen Speck. Arnob.

Taedĕo, ui, sum, ēre, 2. e. gr. captivitatis, Hieron. animam, Lact. *unatkozni, undorodni valamitől, megúnni valamit*; Eckel haben. Saepe impersonal. taedet, taesum est, cum persona in Accus. res vero in Genit. v. Infin. ponitur, e. gr. taedet nos vitae, Cic. Me convivii taesum est, Plaut. Taedet eadem audire millies, Ter. Not. quae (oxor) taedet mihi mentionis, Gell. *undorodással emlékezem rá*; es eckelt mir an sie zu denken. 2) *valamivel meg nem elégedni*; unzufrieden seyn mit etwas. Liv.

Taedĭfer, a, um, *fáklya, v. szövétnek hordozó*; eine Fackel tragend. e. gr. dea, Ovid. i. e. Ceres, filiam taeda accensa quaerens.

Taedĭo, āvi, ātum, āre, 1. *undorodni*; Eckel empfinden. Lamprid.

Taedĭōse, Adv. *undorodva, unatkozva*; mit Eckel. Apul.

Taedĭōsus, a, um, (taedium) *undorító, unatkozott*; eckelhaft, verdrießlich. Firmic.

Taedĭum, ii, n. 2 (taedeo) *undorodás, unatkozás, unalom*; der Eckel, Ueberdruß einer Sache. Taedium adferre, Liv. *undorodást okozni*; Eckel verursachen. Me capit taedium rei, *únni kezdem a' dolgot*; ich werde der Sache überdrüssig. Ipsos belli taedium cepit, Liv. 2) *undorító, v. otsmány dolog*; das eckelhafte,

ecfelhaftes Ding. Museae vocantur, e. gr. taedia, Plin. Vetustas oleo taedium adfert, Idem.

Taenăria, ae, f. 1. cognomen Helenae, Ovid.

Taenărides, ae, c. 1. *Tenarumból való, Lacedemoni, Lacónicai*: aus Tänarum, Lacedämonisch, aus Laconica. Ovid.

Taenăris, ĭdis, f. 3. *Tenarumba való, Lacedémoni*; nach Tänarum gehörig, Lacedämonisch. e. gr. soror, Ovid. i. q. Taenaria.

Taenărius, a, um, *Tenarumot illető, Tenarumi, Lacedemoni*: Tänarum (Tänarus) betreffend, dahin gehörig, Tänarisch, Lacedämonisch. e. gr. deus, Prop. i. e. Neptunus, qui ibidem templum habuit. e. gr. marita, Ovid. i. q. Helena. 2) Taenaria porta, Ovid. *Tenarumi bémenetel az alvilágba*; der Tänarische Eingang in die Unterwelt. Hinc: 3) *földalatti*; unterirdisch. e. gr. vallis, Ovid. *al, v. alsó világ*; die Unterwelt.

Taenărus, v. —os, i, m. et Taenărum —on, i, n. 2. mons et promontorium, hodie: Capo Matapan, cum urba ejusdem nominis in Laconia. Antrum ibidem existens habebatur pro porta inferorum, Plin. Nep. Hinc: 2) *al, v. alsovilág, holtak országa*; die Unterwelt, das Reich der Todten. Hor.

Taenia, ae, f. 1. *pántlika, galand, hajkötő, v. szorító pántlika*; ein Band, eine Binde, Haarband. Taenia nemadidos violet crines, Mart. 2) *fejér fénylő kő a' víz alatt*; ein weißer und gleißender Stein unter dem Wasser. Plin. 3) *lapos geleszta, galandféreg*; der Bandwurm. Idem. 4) *sarlóhal, lapos tengeri hal neme*; ein Sichelfisch. Plin. 5) taeniae freti, Idem. *kősziklák hegyének kilátó hosszú rendjek a' tengeren*; lange Reihen von hervorragenden Felsenspitzen im Meere. 6) purpurae taenienses, Plin. *az ezeken tanyázó kürt tsigák*; die Purpurschnecken, die sich hier aufhalten.

Taeniensis, e, vide: Taenia.

Taeniŏla, ae, f. 1. Dim. *pántlikátska, galandotska*; ein Bändchen. Colum.

Taeniŏsus, a, um, *pántlikás, galandos*; voller Bänder. Gloss.

Taesum est, vide: Taedeo.

Taeter, Taetre, Taetro, vide: Teter, etc.

Tagaste, v. Tageste, es, f. 1. urbs Numidiae, locus natalis Augustini patris ecclesiastici, Plin.

Tăgax, ăcis, o. (tago) e. gr. quaestor, Cic. *a' ki hamar hossá nyúl valamihez, tolvaj, lopó*; der gern etwas anrührt, diebisch.

Tagēnia ŏrum, n. plur. genus piscis, Plaut. ap. Fest.

Tāges, ētis, 3. et ae, m. 1. inventor vaticinationis, Cic. Tagēticus, a, um, illum concernens, Macr.

Tāgētes, is, f. 3. *büdöske, kenyérbél virág*; die Nagelblume. Botan.

Tāgēticus, a, um, vide: Tages.

Tăgo, tagi, tagĕre, 3. Obs. pro: tango. Plaut. Hinc: taxis pro: tetigeris, Varr.

Tăgus, i, m. 2. fluvius Portugalliae, hodie Tajo, de arena aurosa memorabilis, Plin.

Tălabrīca, ae, f. 1. urbs Lusitaniae, Plin.

Tălăiŏnīdes, ae, vide: Talaus.

Tālāria, ium, n. plur. *Merkuriusszárnyai a' lábain*; der Mercurius Flügel an den Füßen. Nectere pedibus talaria, Virg. 2) Met. talaria pedibus induere, Cic. *futáshoz készülni*; sich zur Flucht rüsten. 3) *boka, bokatsont, bütyök, lábbütyök, v. azoknak tájja a' hajlásoknál*; die Knöchel, oder die Gegend um die Knöchel. Morbus coepit talaria intendere, Sen. 4) urbs Siciliae, Plin.

Tālāris, e, c. gr. tunica, Cic. *bokáig érő, v. lefüggő*; bis auf die Fersen herabgehend.

Tālārius, a, um, (talus) *kótzkát illető, ahoz való*; die Würfel betreffend, dazu gehörig. e. gr. ludus, Cic. *kotzkajáték*; das Würfelspiel.

Tălassio, ōnis, f. 3. v. Tălassius, ii, et Tălassus, i, m. 2. deus nuptiarum apud Romanos, Catull. 2) *lakodalmi v. menyegzői köntös*; ein Hochzeitkleid. Gloss. 3) *gyapjú tartó kosár*; ein Korb, darein man Wolle zu legen pflegt. Fest.

Tălăus, i, m. 2. pater Adrasti et Eriphyles, Talai gener, Ovid. i. e. Amphiaraus Eriphyles maritus, Hinc: Tălaiŏnīdes, ae, a) i. q. Adrastus, Stat. b) i. q. Eriphyle, Ovid.

Talcum, i, n. 2. *fejér tsillámkő, talkkő*; der Katzensilber, Talk. Oleum

Sycŏmŏrus, i. f. 2. *Égyiptomi fige*; die ägyptische Feige, Adamsfeige. (Ficus Sycomorus, L.) Cels.
Sycŏphanta, ae, m. 1. *ki a' figelopót eldrúlja*; der Verkläger dessen, der Feigen gestohlen hat. Fest. 2) *drúlkodó, rágalmazó*; ein Verräther, Verläumder. Ter. 3) Met. *tsaldrd, álnok, ravasz ember*, ein Betrügerldem.
Sycŏphantia, ae, f. 1. *tsaldrdság; dlnokság*; Betriegerey, Rank. Plaut. 2) *rágalmazás, drúlkodás*; die Verläumdung. Plaut.
Sycŏphantiŏse, Adv. *tsaldrdúl*; betriegerisch. Plaut.
Sycŏphantor, ări, Dep. 1. *tsaldrdkodni, ravaszkodni*; Betriegerey spielen. Plaut.
Sycŏphyllon, i, n. 2. *fejér mályva*; Eibisch. Apul.
Sycōsis, is, f. 3. *drpa a' szemhéjjon*; ein Gerstenkorn, ein kleines Geschwüre, das sich an die Augenlieder setzet. Med.
Sydus, ĕris, id. qu. Sidus.
Syēne, es, f. 1. urbs in Aegypto superiori, marmore celebris. Stat.
Syēnites, ae, m. 1. v. gr. lapis, Plin. i. e. ex urbe Syene.
Sygamber, bra, brum, id. qu. Sicamber.
Sylla, Syllanus, vide: Sulla, etc.
Syllăba, ae, f. 1. *szófogás, szótag*; die Sylbe. Cic.
Syllăbătim, Adv. *szótagonként*; sylbenweise. Cic.
Syllăbus, i. m 2. *lajstrom, laistrom*; ein Register, Verzeichniß. Augustin.
Syllepsis, is, f. 3. Fig. Gram. quum eadem vox ad plura subjecta refertur, diversitate generis, non obstante, v. gr. Demosthenes cum ceteris *erant* expulsi; hic arma, hic currus *fuit*, etc.
Syllŏge, es, f 1. *összeszedés, gyűjtemény*; die Zusammenfassung, eine Sammlung. Gloss.
Syllŏgismătĭcus, a, um, i. e. ex Syllogismis constans. Fulg.
Syllŏgismus, i, m. 2. *okoskodás, formábavett okoskodás*; ein Syllogismus, förmlicher Vernunftschluß. Gell.
Syllŏgisticus, a, um, *a' formábavett okoskodást illető*; den Syllogismus betreffend, dahin gehörig. Quint.
Syllŏgus, i, m. 2. *összejövetel*; die Zusammenkunft. Cic.

Sylphii succus, vel lacryma i. q. Asa foetida.
Sylva, vel Silva, ae, f. 1. *erdő*; der Wald. Vide: Silva, etc.
Sylvānus, vide: Silvanus.
Symaethēus, et Symethius, a, um, i. e. ex urbe Symetho. Virg.
Symaethum, i, n. et Symaethus, i, m. 2. urbs ad fluvium ejusdem nominis in Sicilia. Ovid.
Symbŏla, ae, f. 1. *szeradás, fillérezés, p. o. valamelly vendégségtartásra*; die Zusammenschießung zu Mahlzeit. Ter. Edere de symbolis. Ter. 2) *kis vendégség, múlató társaság*; der Picknick. Symbolam dabo, Plaut. 3) id. qu. Symbolum. Apul. Nr. 1)
Symbŏlice, Adv. *példázva, ábrázolva*; symbolisch, sinnbildlich, figürlich. Gell.
Symbŏlum, i, n. 2. *jel, jegy, valaminek jele, v. jegye*; jede Marke, das Kennzeichen, Wahrzeichen. Symbolum amicitiae tuae. Sil. 2) *petsétnyomó, és petsét*; der Siegelring, ein Pettschaft. Symbolum adulterinum, Plaut. 3) *parola, hadi szójel*; ein Losungswort, Losungszeichen im Kriege. 4) id. qu. Symbola. 5) *választott mondás*; der Wahlspruch. Plaut.
Symbŏlus, i, m. 2. i. q. Symbolum. Plaut.
Symbŭlus, i, m. 2. i. q. Consiliarius. Erasm.
Syme, es f. 1. insula maris Aegaei. Mela.
Symmăchia, ae, f. 1. *együttharczolás*; der Mitstreit. Gloss.
Symmetria, ae, f. 1. *mértékerány, arányság, arányosság, egyezés*; das Ebenmaß, die Gleichförmigkeit, Übereinstimmung. Vitr.
Symmetrus, a, um, *mértékarányos, egyező, összeillő*; ebenmäßig, symmetrisch, proportionirlich, gleichförmig. Vitr.
Symmysta, et Symmistes, ae, m. 1. *a' valldstudomány titkaiba béavatott*; in die Geheimnisse der Religion eingeweiht. Hier.
Sympasma, ătis, n. 3. *schrehintő szerpor*; ein Pulver zum Aufstreuen, als Medicament. Coel. Aur.
Sympăthia, ae, f. 1. *természeti egyezés, v. vonattatás, t. i. két vagy több dolgoknak, v. személyeknek egymáskösött, v. egymáshoz*; Sym-

pathie, natürliche Zuneigung und Übereinstimmung zweyer oder mehrerer Dinge Vitr.

Symphōnia, ae, f. 1. *hangegyezés a' muzsikában*; die Zusammenstimmung 2) *egymáshaválló, v. összeilló éneklés vagy muzsika*; ein zusammenstimmender Gesang oder Saitenklang. 3) *hármónia, concert*; eine Harmonie, Concert. Cic. et Suet.

Symphōnĭăcus, a, um, v. gr. pueri, Cic. *énekléshez vagy muzsikához tartozó, éneklő, muzsikáló*; zur Musik, Concerte oder Capelle gehörig. 2) herba, Pallad. *bolondíto*; Bilsenkraut.

Symphysis, is, f. 3. *a' tsontok összenövése a' természetben*; eine natürliche Zusammenwachsung der Beine. Med.

Symphytum, i, n. 2. *nadálytő*; die Wallwurz. Symphytum officinale, L. *fekete nadálytő*; der Beinwell, die gemeine Wallwurz. Plin.

Symplēgas, ădis, v. ădos, f. et Symplegma, ătis, n. 3. *összerakás, egybeveállitás, p. o. összveillő rajzolat*; die Zusammenfügung z. B. mehrere Figuren, die Gruppe. Mart.

Symplŏce, es, f. 1. Fig. Rhet. i. e. repetitio vocum ab initio orationis, et in fine. Mart. Cap.

Sympŏsĭăcus, a, um, *vendégségbéli, vendégséget illető*; das Gastmahl oder die Schmauserey betreffend, dabey geschehend. Quaestiunculae symposiacae. Gell.

Sympŏsiarcha, ae, m. 1. i. q. Magister convivii. Gloss.

Sympŏsium, ii, n. 2. *vendégség*; das Gastmahl, der Schmaus. Nep

Sympsalma, ătis, n. 3. *együtténeklés*; das Zusammensingen. August.

Symptōma, ătis, n. 3. et Symptomata, um, plur. *a' betegséghez járúló változások a' testben, mellyek annak mintegy jelenségei*; die Zufälle, die sich bey einem Patienten ereignen, die Zufälle, die zu einer Krankheit mit zuschlagen. Med.

Symptōmătĭcus, a, um, *betegségbeli változásokhoz tartozó*; zum Zufalle einer Krankheit gehörig. Med.

Sympŭlum, vel Sympŭvium, ii, n. 2. *agyagedény neme volt, melly a' Római pogány istenitiszteléthez tartozott*; ein Gefäß oder eine Gelte von Thone bey dem römischen Götzendienste. Antiq. Rom.

Synacticus, a, um, *összvehúzó, szorító*; zusammenziehend. Synactica, scil. medicamenta. Med.

Synaeresis, is, f. 3. i. e. duarum vocalium in unam facta contractio, v. gr. vocis, Alveo, ut sit duarum syllabarum. Gramm.

Synăgōga, ae, f. 1. *gyülekezet*; die Versammlung, Gemeinde. 2) *Zsidóoskola*; eine Judenschule, die Synagoge der Juden. Tert.

Synallagma, ătis, n. 3. i. q. ap. JCt. Emtio, et Venditio.

Synanche, es, f. 1. *torokgyék*; die Entzündung des Halses, Halsweh, Bräune. Veget.

Synanchĭcus, a, um, *torokgyúladásbeli*; die Entzündung des Halses betreffend. Coel. Aur.

Synarthrōsis, is, f. 3. *a' tsontok összerakás*; die Zusammenfügung der Beine. Chyr.

Synathroesmus, i, m. 2. i. q. Congeries.

Synăxărĭon, ii, n. 2. i. q. Catalogus sanctorum. Gloss.

Synăxis, is, f. 2. idem ac Congregatio. Sacra synaxis. Erasm.

Syncătēgŏrēma, ătis, n. 3. enumeratio vocum, quae nisi construantur in se et per se nihil significant. e. gr. Omnis, Nullus, Quidam, Quidam non etc. Logic.

Syncĕrastum, i, n. 2. *kevert étel neme édes és savanyú együtt*; ein Essen von Sauren und Süssen gemischt. Varr.

Synchrisma, ătis, n. 3. *kenet, felkenés*; die Salbung. Veget.

Synchrōnismus, i, m. 2. *az időkorok összveegyeztetése, v. összveegyezése*; die Zusammenstimmung der Zeiten. Gloss.

Synchrōnus, a, um, *egykori, egykorú*; gleichzeitig, Zeitgenoß. August.

Synchysis, is, f. 3. id. qu. confusio. Gloss.

Syncĭput, id. qu. Sinciput.

Syncŏpătus, a, um, *ájult, elájult, elalélt*; ohnmächtig. Gloss.

Syncŏpe, es, v. Syncŏpa, ae, f. 1. Fig. Gramm. quum in medio vocis litera aut syllaba omittitur. 2) *ájulás, elájulás*; Ohnmacht. Veget.

Syncŏpo, āre, 1. *elájulni, elalélni*; in Ohnmacht fallen. Veget.

Syncrăsis, is, f. 3. *összvekeverés*; die Vermischung. Tert.

Syncrĕtista, ae, m. 1. *a' felekezeteket nevezetesen a' valldsbéli felekezeteket egyeztető, v. összveegyeztetni akaró*; der eine Vereinigung besonders in Religionssachen anstellen will. Gloss.

Syncrisis, is, f. 3. *összvehasonlítás*; die Vergleichung, eines mit dem andern. Idem.

Syncritice, Adv. *összvehasonlitólag*; vergleichungsweise.

Syndĭco, āre, 1. *gúnyolni, gyalázni*; tadeln, durchziehen, höhnen. Gloss.

Syndicātus, us, m. 4. *meghatalmazottság, t. i. valamelly községtől*; das Syndicat, oder die Vollmacht von einer Gemeinde. JCt.

Syndĭcus, i, m. 2. *meghatalmazott szószóllója és védelmezője valamelly község ügyének*; Syndicus, Repräsentant und Vertheidiger der Gerechtsame einer Commun. Pand.

Synecdŏche, es, f. 1. Tropus, quum totum pro parte, aut pars pro toto sumitur. Quint. 2) ommissio vocis, quae subintelligitur. Quint.

Synedrium, ii, n. 2. *zsinattartás, tanácstartás*; eine Versammlung. Synedrium Ecclesiasticum; *egyházi zsinat, vagy tanácsgyülés*; ein Kirchenrath, Kirchen-Convent. Gloss.

Synedrus, i, m. 2. *tanácsbeli tag*; Beysitzer eines Collegii, Rath in einem Collegio. Liv.

Synĕphēbī, ōrum, m. pl *a' felserdültek, egy komédia neve*; die Mitjünglinge, eine Komödie des Statius Cäcilius. Cic.

Synergistae, ārum. m. pl. erant asseclae Erasmi Rotterodami, qui doctrinam ejus de Libero Arbitrio amplectebantur. Theol.

Synĕsis, is, f. 3. *értelem*; der Verstand. 2) etiam: Synthesis, Fig. Rhet. quum in constructione vocum sensus magis quam syntaxis respicitur, v. gr. turba ruunt in me, etc. Ovid.

Syngrăpha, ae, f. 1 vel Syngraphum, i, n. et Syngraphus, i, m. 2. *kötelező kézirás, váltólevél, kötelezőirás*; eine Handschrift, die Obligation, der Wechsel. Facere syngraphas cum aliquo, Cic.

Syngrăphus, i, m. 2. *kötelezőirás*; ein schriftlicher Contract. Plaut. 2) *útilevél, passzus*; ein Paßport, Paß, Schreiben, daß einer sicher überall reisen kann. Plaut.

Synīzēsis, i. q. synaeresis. Serv.

Synnăda, ōrum, n. pl. Cic. v. ae, f. 1. Plin. et Synnas, ădis, f. 3. Cic. urbs Phrygiae Magnae. Hinc: Synnadensis, e, Cic. et Synnadicus, a, um. Plin.

Synŏchites, ae, m. 1. sc. lapis, v. Synochitis, ĭdis, f. 3. sc. gemma; *gonosz lelkeket, késérteteket elűző drágakő*; ein Edelstein, womit man Geister bannen konnte. Plin.

Synŏdālis, e, Adj. *egyházi zsinatbeli, v. zsinatot illető*; zur Kirchenversammlung, zum Kirchen-Convent gehörig. Eccl.

Synŏdĭa, ae, f. 1. *összvegyülés*; die Zusammenkunft. Cic.

Synŏdĭcus, a, um, *gyülést illető, az összvegyülésre tartozó*; zur Versammlung gehörig. Hier.

Synŏdītae, ārum, m pl. *szerzetesek neme*; eine Art Mönche. Cod. Just.

Synŏdontītes, ae, m. 1. sc. lapis, Synodontītis, ĭdis, f. 3. sc. gemma, quam in cerebro Synodontis piscis inveniri fingebant. Plin.

Synŏdus, i, f. 2. *gyülés*; eine Versammlung. 2) *papi gyülés, egyházi zsinat*; eine kirchliche Versammlung. Cod. Just.

Synŏdus, ŏntis, m. 3. *spárhal faja*; eine Art Meerbrachsen. Ovid.

Synoecium, ii, n. 2. *vendégház*; ein Gastzimmer. Petr.

Synŏnyma, ōrum, n. pl. (a Sing. Synonymum) *egyenlőjelentésű szók*; Wörter von gleicher Bedeutung. Gloss.

Synŏnymĭa, ae, f. 1. *egyenlőjelentése a' szóknak*; gleiche Bedeutung der Wörter. 2) *az egyenlőjelentésű szóknak összerakások*; Zusammenfügung gleichbedeutender Wörter. Quint.

Synŏphites, ae, m. 1. gemma, alias: galactites. Plin.

Synopsis, is, f. 3. *rövid summája, kivonása, v. lajstroma valaminek, kivonás, foglalat*; ein kurzer Begriff, ein Register, Entwurf, kurzes Verzeichniß. Pand.

Synŏris, ĭdis, f. 3. *egy pár, egy iga*; ein Gespann, ein Paar. Hier.

Syntagma, ătis, n. 2. *valami összveszedett, v. összverakott dolog*; etwas Zusammengesetztes. 2) *olly*

könyv, vagy munka, mellybe mindenféle dolgok beíratnak, feljegyeztetnek; ein Buch, Tractat, Werk, worin allerhand Dinge zusammengetragen sind. Cic.

Syntaxis, is, f. 3. *szerkéztetés, öszverakás, p. o. a' szók öszveszerkeztetése, szószerkeztetés, elrendelés*; ordentliche Zusammenfügung, z. B. der Wörter, die Wortfügung. Prisc.

Syntecticus, a, um, (syntexis) *a' betegségben elszáradt, elfonnyadt*; von der Krankheit ausgezehrt. Plin.

Syntexis, is, f. 3. *elfonnyadás, elfogyás, t. i. betegség miatt*; die Abnehmung der Kräfte, Entkräftung, Abzehrung. Plin.

Synthĕma, vel Synthēma, ătis, n. 3. *szóvalvégzett dolog, meghatározott jegy valami eránt, 's a' t.* etwas was man mit einem andern abgeredet hat, ein abgeredetes Zeichen, Marke. 2) *útilevél, passzus*; der Paß, Erlaubnißschein zu fahren. Hier. 3) *hadiszózat, parola*; ein Losungswort im Kriege. JCt. et Gloss.

Synthĕsīna, ae, f. 1. vestitus Romanorum, pro Saturnalibus celebrandis. Suet.

Synthĕsis, is, f. 3. *öszvetétel, öszverakás*; die Zusammensetzung, Zusammenfügung. Plin. 2) id. qu. Synthesina. Mart. 3) *orvosi szerek öszvekeverése egy orvosságnak*; eine Mixtur. Seren. Samm.

Syntŏmĭa, ae, f. 1. i. q. Concisio. 2) Fig. Rhetor, quum res magni momenti brevibus verbis exprimuntur. Gramm.

Syntŏnārĭus, ĭi, m. 2. *taktus verő*; der den Tact führet. Salmas.

Syntŏnātor, ōris, m. 3. idem.

Syntŏni, ōrum, m. plur. *asszszonyos, v. édesbeszédű férjfiak*; weibische und zärtliche Mannspersonen. Quint.

Syntrŏphĭum, ĭi, n. 2. *málnatsemete*; Brombeerstrauch. Apul.

Syntrŏphus, i, m. 2. *a' ki valakivel egygyütt neveltetett, v. neveltetik*; der mit Jemanden erzogen wird od. worden ist. Tert.

Syphar, ăris, n. 3. *lebernyeg, levetett kígyóbőr*; eine abgelegte Schlangenhaut, eine runzliche Haut. Erasm.

Syphax, ācis, m. 3. Nom. pr. regis in Numidia. Liv.

Syphĭlis, ĭdis, f. 3. i. q. lues venerea. Med.

Syphĭlĭtĭcus, a, um, i. q. lue venerea infectus. Med.

Syra merx, i. e. Phoenicia s. Shoenissa, i. e. Negotiatio, quae lucri et quaestus ergo instituitur. Arist.

Syrăcūsae, ārum, f. plur. urbs maritima Siciliae.

Syrăcūsāni, ōrum, m. pl. i. e. incolae urbis Syracusarum. Cic.

Syrăcūsānus, a, um, i. e. ex urbe Syracusarum. Cic.

Syrăcūsĭus, a, um. idem. Virg.

Syrĕon, i, n. 2. *magtaraj, egy plánta*; der Steinbrech, ein Kraut. (Tordylium, L.) Plin.

Syri, ōrum, m. pl. *Syrusok*; die Syrer. Cic.

Syrĭa, ae, f. 1. *Syria, v. Siria (Ázsiai tartomány)*; Syrien, eine Landschaft in Asien. Cic.

Syrĭăcus, a, um, *Syriai*; in oder aus Syrien, dahin gehörig, Syrisch. Cic.

Syrĭarcha, ae, m. 1. *Syriai főpap, ki a' nézőjátékokra ügyelt, és azokat kormányozta*; der oberste Priester in Syrien, der die Schauspiele besorgte. Cod. Theod.

Syrĭătĭcus, a, um, *Syriai*; Syrisch. Flor.

Syrĭcus, a, um, *Syrusi*; Syrisch. Col.

Syringa, ae, f. 1. *hoszszútső, fetskendő*; eine lange Röhre, Spritze. 2) *vízvezetőtső, p. o. föld alatt*; eine Wasserröhre. Dicitur et Siphon. Plin. 3) *lila (virág éstsemete)*; der Flieder. Syringa vulgaris, Linn. *orgona lila, borostyán, borosztán, orgonafa, szelentze*; spanischer Flieder oder Hollunder. Bot.

Syringātus, a, um, (syrinx) *tsőformán kilyukasztott*; wie eine Röhre, ausgehöhlet. Apic.

Syringītes, ae, m. 1. gemma, hodiernis ignota. Plin.

Syringŏtŏmĭum, ĭi, n. 2. *tsősebet felmetsző seborvosi szerszám*; ein chirurgisches Werkzeug die Fisteln zu schneiden. Veget.

Syrinx, ingis, f. 3. *nádsíp*; eine Rohrpfeife. 2) *fetskendő, fetskendező*; eine Spritze. 3) Nom. pr. nymphae in Arcadia. Ovid. 4) *földalattvaló lyuk, üreg*; eine unterirdische Kluft. Amm.

Syriscus, a, um, Dimin. a Syrus, *Syriai*; Syrisch. Virg.

Syrites, ae, m. 1. *farkas hójagjában találtató kövecske*; ein Steinchen, das in der Blase des Wolfs gefunden wird. Plin.

Syrium, ii, n. 2. *liliomolaj*; ein Lilienöhl Plin.

Syrius, a, um, *Syriai*; in oder aus Syrien, Syrisch. Tibull. 2) si prima longa: *Syrósi*, *Syros szigetébe*, *v. Syrósból való*; Syrisch, in oder aus der Insel Syros. Cic.

Syrma, ătis, n. 3. *a' fejérszemély ruhának úszó allya*; die Schleppe an Frauenzimmerkleidern. 2) *úszóallyú fejérszemély ruha*; ein Schleppkleid. Sen. 3) aptare longum syrma sibi, Mart. *szomorú játékokat készíteni*; Trauerspiele verfertigen.

Syrmătae, ārum, m. plur. populus Asiae, Plin.

Syrmătĭcus, a, um, e. gr. jumentum, Veget. *lábát sántítva húzó*; das die Lenden schleppt, hinkend.

Syrmătŏphŏrus, i, m. 2. *fóasszonyságok ruhájoknak úszóallyát hordozó inas*; ein Diener, der den vornehmen Weibern die Schleppen nachträgt. Gloss.

Syrmĕa, ae, f. 1. *vajból és mézből készített eledel neme*; eine Art von Speisen, die von Butter und Honige gemacht wird. Cael. Aurel.

Syrŏmăstes, ae, m. 1. *étel*, *v. eledel neme*; eine Art Speise. Gronov.

Syron, ōnis, m. 3. *fában, sajtban 's akármi ennivalóban termő férgetske*; ein Würmchen im Holze, Käse, und jedem eßbaren Dinge. Gloss.

Syrŏphoenix, īcis, m. 3. *Feniciai lakos Syria határinál*; Einwohner in Phönicien, aus Syriens Gränzen. Juvenal.

Syros, i, f. 2. insula maris Aegaei, Cycladarum una, Geogr.

Syrpe, es, f. 1. *tsászár gyökér*; die Meisterwurz. Plaut. (Imperatoria, L.)

Syrticus, a, um, *örvények*, *v. fövénytorlások körül lakó*; bey den Wasserstrudeln oder Sandbänken wohnend. Curt.

Syrtis, is et ĭdos v. ĭdis, f. 3. *örvény*; ein Wasserstrudel. 2) *fövénytorlás*, *zátony*, *porond a' tengerben*; eine Sandbank in dem Meere. Erant tales praesertim duae maris mediterranei prope Africam, ut pote: Syrtis major et minor, illa penes Cyrenaicam, hodie: Golfo de Sidra, haec penes Byzantium, hodie: Golfo de Gabes, Liv. et Sallust. 3) *mindenféle fövenyes puszta tartomány*, *v. hely*; jede sandige wüste Gegend. Horat. Lucan.

Syrŭpus, i, m. 2. *befőzött mézes nedv*, *p. o. plánták*, *virágok*, *gyümöltsök l. vből*, *szirup*; der Syrup. Gloss.

Syrus, a, um, *Syriába*, *v.* -*ból való*, *Syriai*; in oder aus Syrien, dahin gehörig, Syrisch. Hor. Subst. Syrus, *Syriai ember*; ein Syrier. Syri; *Syrusok*; die Syrier. Cic.

Syrus, i, m. 2. *seprű*, *seprő*; ein Besen. Varr. 2) *búza*, *v. élettartó mély verem*; eine tiefe Grube, worin man das Getreide aufbehalten hat. Plin.

Syssĭtĭa, ae, f. 1. *asztali*, *v. evő társaság*; eine Tischgesellschaft. Strab.

Syssĭtia, ōrum, n. plur. *együttélés*, *egy asztalról evés*; eine gemeinschaftliche Zeche. Gloss.

Syssĭtus, i, m. 2. *asztali*, *v. evőtárs*, ein Tischgeselle, Tischgenosse. Idem.

Systēma, ătis n 3. *több dolgokból álló egész*, *rendszer*, *tudományalkat*; ein aus mehreren Dingen bestehendes Ganze, ein System. Mart. Cap.

Systŏle, es, f. 1. correptio syllabae natura productae, Lact. 2) *szívösszevonódás*; die Zusammenziehung des Herzens. Gloss.

Systylos, i, *közel oszlopú*; naheßäulig. Vitr.

Syzygĭa, ae, f. 1. *összvetevés*, *foglalás*, *v. szerkesztetés*; die Zusammenfügung. Tert.

T.

T. qua praenomen, significat: Titus, e. gr. T. Livius. 2) i. q. Tribunus, Val. Max. 3) sed Ti. significat: Tiberius. e. gr. Ti. Gracchus.

Tăautes, ae, m. 1. deus Phoenicum, Romanis Saturnus, Varr.

Tăbae, ărum, f. plur. urbs Phrygiae maioris, Liv. 2) Persiae, Curt.

Tăbānus, i, m. 2. *bögöly, pötsik, pötsök, lóbögöly*; die Bräme, Brämse, Roßbräme, Viehbrämse. Varr.

Tăbas, ae, m. 1. urbs Persiae. Curt.

Tăbĕfactus, a, um, *elolvadt*; geschmolzen. Solin.

Tăbella, ae, f. 1. (Dim. a tabula) *desskátska, desska darab. táblátska*; ein Bretchen, Täfelchen. Plin 2) *sütemény neme*; eine Art Gebackenes. Mart. 3) *legyező, árnyéktartó*; der Fächer, Fächel. Ovid. 4) *játszótábla*; ein Spielbret Idem. 5) *kép, rajzolat*; ein Gemählde. Comicae tabellae, Plin. 6) *író, v. számvető-tábla*; die Schreibtafel oder Rechentafel. Idem. 7) *minden írás, v. írásba foglalt levél, házassági kötelezőírás, testamentom, 's a' t.* jede Schrift, jedes Schreiben, oder schriftlich Verfaßte, Brief, Ehecontrakt, Testament 2c. Falsas signare tabellas, Juv. Tabellis obsignatis agere, Cic. *valakit tulajdon kezeírásával meggyőzni*; einen mit seiner eigenen Hand überweisen. 8) e. gr votiva, Juv. *fogadástételi táblátska*: das Gelobungstäfelchen. Ovid. Tibull. 9) *voksolótáblátska*; das Täfelchen beym Votiren. Cic. 10) *sátor*; ein Zelt. e. gr. dimidiata, Varr. *kis, szűk sátor*; kleines enges Zelt. 11) liminis obserare tabellam, Catull. *reteszszel bézárni az ajtót*; die Thüre verriegeln.

Tăbellārium, ii, n. 2. *levéltár, leveleshász*; ein Archiv. Gloss.

Tăbellārius, ii, m. 2. *posta, levélhordó*; ein Bothe, Briefträger. Cic. 2) *számadásjegyző*; ein Buchhalter. Gloss. 3) *jegyző, hitelesíró, notárius*; ein Notarius. Idem.

Tabellārius, a, um, *levéllel báno*; mit Briefen umgehend. 2) e. gr. navis, Sen. *postahajó*; ein Postschiff. 3) e. gr. lex, Cic. *táblátskákkal való voksolást illető*; das Votiren mit Täfelchen betreffend.

Tăbellĭo, ōnis, m. 3. *a' ki mindenféle dolgokat írásba foglal, jegyző, notárius*; der allerhand schriftliche Aufsätze macht, ein Notarius. Pand.

Tăbĕo, ui, ēre, 2. *olvadni, meg, v. elolvadni*; schmelzen, zerschmelzen. 2) *tsepegni, szivárogni*: triefen von etwas. Genae tabentes, Virg. *nedvesek a' könnyektől*; naß von Thränen. 2) *elrothadni, lassan lassan semmivé lenni, elmállani, elmúlni*; verwesen, nach und nach vergehen. Copora tabent, Ovid.

Tăberna, ae, f. 1. *kunyhó, kalyiba, deszka sátor, sátor, minden a' miben lakik az ember*; eine Hütte, Bude, worin einer wohnt. Pauperum tabernae, Hor. 2) e. gr. libraria, Cic. ungventaria, Varr. tonsoris, Hor. sutrina, Tac. argentaria, Liv. *a' hol valamit árúlnak, bolt, kalmárbolt, a' hol a' mesteremberek dolgoznak, műhely*; worin verkauft wird, Bude, Boutike, Kaufmannsgewölbe, Kaufladen oder Laden, ferner worin Arbeitsleute ihr Metier treiben, Werkstätte. 3) taberna, vel taberna cauponia, Pand. *kortsma, tsapszék, fogadó*; eine Weinschenke, ein Wirthshaus. 4) *nézőhely a' nézőjátékoknál*; ein Ort zum Zusehen bey dem Schauspiele. Cic.

Tăbernăcŭlārius, ii, m. 2. *sátortsináló*; ein Zeltmacher. Grut.

Tăbernăcŭlum, i, n. 2. e. gr. militare, Cic. *levelesszín, sátor, hajlék, szállás, kunyhó, kalyiba*: eine Laubhütte, ein Zelt, eine Hütte. 2) locus de quo auspicia observabantur, Idem. Not. in una philosophia quasi tabernaculum vitae collocare, Cic. *egyedül a' filosofiának adni magát*; sich bloß der Philosophie ergeben.

Tăbernārius, a, um, *sátort, v. boltot illető, ahoz való*; Hütten oder Buden betreffend, dahin gehörig. e. gr.

blanditítia, Apul. *közönséges, mindennapi*; gemein.

Tăbernārius, ii, m. 2. *kalmár*; ein Krämer. Cic. 2) *kortsmáros, tsaplár, vendégfogadós, fogadós*; ein Weinschenker, Gastwirth. Idem.

Tăbernŭla, ae, f. 1. Dim. *kunyhótska, kalyibátska*; die Hütte, das Hüttchen, Häuschen. Apul. 2) *bolt, kis bolt, kalmárbolt, kortsma, fogadó, 's a' t.* die Bude, Boutike, der Kramladen 2c. das Wirthshaus. Suet. Pand.

Tābes, is, f. 3. (tabeo) e. gr. arborum, Plin. *elmúlás, olvadás, rothadás, elaszás, elszáradás, száradás, fonnyadás*; die Fäulniß, Verwesung, das Verschwinden, die Auszehrung, oder Verzehrung. Tabes cadavera solvit, Lucan. Corpora tabe vetustas abstulerit, Ovid. 2) *aszszúkórság, szárazbetegség*; die Schwindsucht. Cels. 3) Met. e. gr. fori, Tac. *erszény kiapadása a' perlekedés miatt*; die Schwindsucht im Beutel von Processen.

Tābesco, bui, ĕre, 3 Inchoat. *fogyni, száradni, aszni*; abnehmen, schwinden, verdorren. Cic. 2) e. gr. desiderio alicujus, Idem. *epeszteni, v. emészteni magát, epedni*; vergehen, sich abhärmen. 3) *olvadni, elolvadni*; zergehen, schmelzen. Tabescit sal, Catull.

Tābĭdĭum, ii, n. 2. urbs Libyae, Plin.

Tābĭdōsus, et Tabiosus, a, um, *genyetség forma, genyetséges*; eiterig. Ter.

Tābidŭlus, a, um, Dim. *elaszottatska, fonnyadtatska*; etwas verdorrt. Virg.

Tābĭdus, a, um, e. gr. vetustas, Ovid. venenum, Tac. *szárasztó, fonnyasztó, senyvesztő, sorvasztó, fogyasztó*; verdorrend, verzehrend, schwindend. e. gr. lues, Virg. *aszszúkórság, szárazbetegség*; die Schwindsucht. 2) e. gr. nix, Liv. *olvadó*; zergehend.

Tābĭfĭcābĭlis, e, pro: tabificus, Acc.

Tābĭfĭcus, a, um, e. gr. venenum, Virg. *megemésztő, el, v. kiszárasztó*; verzehrend, ausdorrend. e. gr. aër, Lucan. *pestises, dögleletes*; pestilenzialisch.

Tābĭflŭus, a, um, *elmúló, elenyésző*; vergehend. Prud. 2) *megemésztő*; verzehrend. Ven. Fort.

Tābĭōsus, a, um, vide: Tabidosus.

Tābis, is, m. 3. mons Asiae. Mela.

Tābĭtūdo, inis, f. 3. *elaszás, száradás, aszszúkórság, szárazbetegség*; die Auszehrung, Schwindsucht. Plin.

Tabiinum, vide: Tabulinum.

Tābo, et Tabi, Nomen diptoton. a tabum; *genyetség, ev, evesség*; der Etter. Virg.

Tăbŭla, ae, f. 1. *deszka*; ein Bret. Latera cluduntur tabulis, Plin. 2) *tábla*; eine Tafel. e. gr. cerata, Plaut. *viaszos tábla*; eine wächserne Tafel. 3) nomen alicujus de tabulis eximere, Cic. *valaki nevét az adósságkönyvből kitörölni*; eines Nahmen aus dem Schuldbuche auslöschen. 4) tabulae accepti et expensi, Cic. *bévevő és kiadó könyv*; ein Einnahme- und Ausgabebuch. 5) tabulae publicae, Svet. *iramányok, írásba foglalt közönséges végzések, v. dolgok menetele, levéltárbeli dolgok, város jegyzőkönyve*; Acten, Archivsachen, ein Stadtbuch. 6) tabulas foederis signare, Petr. *a' békekötést aláírással megerősítni*; den Friedensschluß unterzeichnen. 7) mutatio tabularum, Quint. Cic. *testamentom megváltoztatása*; die Veränderung eines Testaments. 8) tabulae divinae, Gloss. *isten parantsolati*; die Gebothe Gottes. 9) *evőtábla, asztal*; eine Speisetafel, ein Tisch. 10) *játszótábla*; ein Spielbret. Petr. 11) tabulae Geographicae, Gloss. *földabroszok, mappák*; Landkarten. 12) tabulae chronologicae, Idem. *időszámlálástáblák*; Zeitrechnungstafel 13) tabulae novae, Cic. *adósságkönyv megváltoztatása az adósok javokra, melly szerént ők vagy keveset, v. semmit sem tartoznak fizetni*; die Veränderung der Schuldbücher zum Besten der Schuldner, daß diese wenig oder nichts bezahlen dürfen. 14) a. gr. Sextia, Idem. *pénzváltóasztal*; ein Wechslertisch. 15) *kép, festés*; ein Gemählde. Tabulae bene pictae, Cic. 16) *rend, sor, p. o. a' szőlőben*; die Reihe, Schicht, z. B. im Weinberge. 17) *ránts a' ruhán, ruharántz*; die Falte des Kleides. Tert.

Tăbŭlāmentum, i, n. 2. *deszkázat, megdeszkázás*; die Täfelung. Front.

Tăbŭlāria, ium, n. plur. *kínzódeszkák*; ein Folterinstrument. Sen.

Tăbŭlāris, e, *táblát, v. deszkát illető, ahoz való*; Tafeln oder Breter betreffend, dazu gehörig. e. gr. temperatura aeris, Plin. *pléhnek való*; zu Blechen dienlich. Hinc: tabulare, a) *pléh*; ein Blech. Senec. b) e. gr. palati, Veget. *szájpadlástsont*; das Gaumenbein.

Tăbŭlārium, ii, n. 2. *levéltár, leveleshász*; ein Archiv. Cic.

Tăbŭlārius, a, um, *írásba foglalt dolgokat, v. gondolatokat, v. írásokat illető*; schriftliche Aufsätze betreffend.

Tăbŭlārius, ii, m. 2. *író, íródeák, jegyző, notárius*; ein Schreiber, Canzelist, Notarius. Tac. 2) *levél, tár-gondviselő*; ein Archivarius. Pand. 3) *számvető mester*; ein Rechenmeister. Ulp. 4) *követ, levélhordó követ*; ein Bothe. Gloss.

Tăbŭlātim, Adv. *osztályanként, részenként, rend, v. sor szerént*; abtheilungsweise, reihenweise. Pallad.

Tăbŭlātio, ōnis, f. 3. *megdeszkázás, deszkázat, emelet az épületben*; die Täfelung, das Tafelwerk, Stockwerk. Caes.

Tăbŭlātum, i, n. 2. *deszkapadlás, deszkázat, padlás, pádimentom, palló, a' szóbában, v. házban*; eine Diele, ein Estrich, ein Boden oben oder unten im Zimmer oder im Hause. Summa tabulata, Curt. *legfelső emelet, v padlás*; das oberste Stockwerk, der oberste Boden. 2) *hajófedél, v. tető*; ein Verdeck. Idem. 3) *fának terepély ága*; ein Ast vom Baume, der sich ausbreitet. Scrib. 4) e. gr. pomorum, Colum. *rend, sor, rétegrend*, eine Schicht, Reihe.

Tăbŭlātus, a, um, *deszkázott, pallózott, padolt*; getäfelt. Plin. jun.

Tăbŭlīnum, v. Tablīnum, i, n. 2. *kinnálló, függőfolyosó, erkély*: ein Altan, Erker. Varr. 2) *képgyűjtemény, képespalota*; eine Bildergallerie, ein Bildersaal. Apul. 3) *levéltár, leveleshász*; das Archiv. Vitr.

Tăbŭlo, āvi, ātum, āre, 1. *bé, v megdeszkázni, pallózni, padolni*: mit Bretern bedecken, täfeln. Plin. 2) *rendbe, v. rántzba szedni, rátzolni*; in Reihen oder Falten legen, falten. Tert.

Tābum, i, n. 2. l. q. tabes, *ragadó nyavalya, pestis, méreg*; ansteckende Krankheit, Pest, Gift. Corpora infecta tabo, Liv. Infecit pabula tabo, Virg. 2) *genyetség, ev, evesség, romlott vér*; das Eiter, die Jauche, verwesendes Blut. Terram tabo maculant, Virg. Saxa spargens tabo, Enn. ap. Cic. 3) *kürttsigavér*; das Purpurschneckenblut. Stat.

Tāburnus, i, m. 2. mons inter Campaniam, Samnium et Apuliam, Virg.

Tacăpe, es, f. 1. v. Tacapa, ōrum, n. plur. urbs Africae, Plin.

Tăcătŭa, ae, f. 1. urbs Numidiae, Idem.

Tăcēndus, a, um, *elhallgatandó*; verschweigenswerth. Tacenda loqui, Gloss. *a' titkot kijelenteni*; Heimlichkeiten offenbaren.

Tăcens, tis, o, *hallgató, vesztegló*; der schweiget. Plaut. 2) Met. e. gr. fluvius, Sen. *lassú víz*; ein sanftfliessender Fluss

Tăcĕo, ui, itum, ēre, 2. e. gr. de aliqua re, Cic. *hallgatni, veszteglení, nem szóllni*: schweigen, nicht reden, still seyn, sich nicht hören lassen. 2) e. gr. aliquid, Cic. *elhallgatni, nem szóllni róla*; verschweigen. Tacitum est, Ter. *elhallgattták*; man hat es verschwiegen. Tacente me, Cic. *emlékeztetésem nélkül*; ohne meine Erinnerung. 3) *tsendesen lenni*; still seyn. Idem. 4) oculi tacent, Ovid. *nem lát a' szemeivel*; die Augen sehen nicht mehr.

Tăchygrăphia, ae, f. 1. *gyors, v. sebes írás*; das Schnellschreiben. Gloss.

Tăcĭta, ae, f. 1. dea taciturnitatis, Ovid.

Tăcĭtăbŭndus, a, um, *hallgató, vesztegló*; stillschweigend. Donat.

Tăcĭte, Adv. *hallgatva*; schweigend, still, im Stillen. Cic. Aliquid tacite habere, Liv. *elhallgatni*; verschweigen. 2) e. gr perire, Cic. *tsendesen, alattomban, titkan, titokban*; still, geheim, im Stillen.

Tăcĭto, Adv. i. q. tacite.

Tăcĭtŭrio, īre, 4. Desider. *hallgatni kívánni*; schweigen wollen. Sidon.

Tăcĭturnĭtas, ātis, f. 3. e. gr. testium, Cic. *hallgatás, veszteglés*; das Schweigen, Stilleseyn. 2) *hallgatóság, az a' jó tulajdona valakinek, mikor meg áll benne a' szó*; Verschwiegenheit, als Tugend. Tert.

Tăciturnŭlus, a, um, Dim. e. gr. mulier, Apul. *hallgatótska, hallgató*; schweigend.

Tăcĭturnus, a, um, (tacitus) *hallgató, nem beszéllő*; stillschweigend, nichts redend. e. gr. homo, Cic. *kevés beszéllű*; der nicht viel redet. Ingenium statua taciturnius, Hor. 2) *tsendes, lassú, lárma nélkűl való*: still, ruhig, ohne Geräusch, leise Otium taciturnissimum, Plaut. 3) *a' kiről, v. a' miről nem beszélnek, esmeretlen, nem nevezetes*; von dem man nicht redet, unbekannt, unberühmt. Hor. Comp. -ior, Idem. Sup. -issimus, Plaut.

Tăcĭtus, a, um, Act. *hallgató, nem szólló*; schweigend. Assentitur tacitus, Cic. *hallgatva megegyezik*; schweigend willigt er ein. 2) *hallgató, hallgatni tudó*; verschwiegen. 3) Pass. e. gr. furtum, Ovid. *titkos, alattomos, orozva való*; heimlich, verborgen. 4) e. gr. nox, Idem. *tsendes*; ruhig, still. 5) C. Corn. Tacitus, orator et historicus. 6) Caesar saeculi tertii.

Tactĭca, ae, et **Tactĭce**, es, f. 1. *hadakozásmesterség, taktika*; die Kriegskunde. Veget.

Tactĭcus, i, m. 2. *hadakozás mesterséghez értő*; der die Taktik versteht. Gloss.

Tactĭcus, a, um, (tactus) *illethető, tapintható*; berührlich, betastbar. Lucret.

Tactĭlis, e, (tango) idem. Idem.

Tactĭo, ōnis, f. 3. (tango) *illetés, hozzáérés, tapintás*; die Berührung, das Fühlen. Cic.

Tactus, a, um, *megilletett, tapintott*; berühret. 2) e. gr. fulmine, de coelo, e coelo, Plin. Cic. *ért, ütött*; getroffen. 3) e. gr. spiritu divino, Liv. *istentől ihletett, v. lelkesittetett*; von Gott begeistert.

Tactus, us, m. 4. (tango) *illetés, hozzáérés*; das Berühren, Anrühren. Res sub tactum cadit, Cic. *illethető*; ist berührbar. 2) e. gr. solis, lunae, Cic. *hathatósság, béfolyás, erő*; die Wirkung, der Einfluß. 3) *illethetőség*; die Berührbarkeit. Lucr. 4) *tapintás, öt érzékink egyike*; das Gefühl, einer von den fünf Sinnen. Cic.

Taeda, v. **Tēda**, ae, f. 1. *fáklya fenyő fa, szurkos fenyőfa*; Kien oder Fichtenbaum, der am meisten Harz bey sich hat. (Pinus Taeda, L.) Plin. 2) *szurkosfenyő deszka, v. hajó deszka*; ein Bret daraus, Bret des Schiffes. Juv. 3) e. gr. frondens, Calp. *szurkos fenyőfaág*: ein Zweig vom Kien. 4) *szurkosfa, gyantásfa*; das Kienholz, Stückchen Kienholz, Kien. Caes. Vitr. 5) *szurkos fenyőfa fáklya*; eine Fackel aus Kienholz. Inflammare taedas, Cic. Taedae ardentes, Idem. *égő szövétnekek*; brennende Fackel. 6) *menyasszonyi fáklya*; Brautfackel. Ovid. Prop. 7) *menyegző, lakodalom, házasság*; die Hochzeit, Ehe. Virg. Ovid. 8) *lakodalmi ének, menyegzői verszezet*; ein Hochzeitlied. Sen. 9) *szerető, szerelmes, szerelem*; Geliebte oder Liebe. Me non aliae poterunt corrumpere (i. e. a te avertere) taedae, Prop. 10) *kinzó szerszám, v. eszköz*; ein Werkzeug zur Marter. Lucr. 11) *szalonna darab*; ein Stückchen Speck. Arnob.

Taedĕo, ui, sum, ēre, 2. e. gr. captivitatis, Hieron. animam, Lact. *unatkozni, undorodni valamitől, megúnni valamit*; Eckel haben. Saepe impersonal. taedet, taesum est, cum persona in Accus. res vero in Genit. v. Infin. ponitur, e. gr. taedet nos vitae, Cic. Me convivii taesum est, Plaut. Taedet eadem audire millies, Ter. Not. quae (uxor) taedet mihi mentionis, Gell. *undorodással emlékezem rá*; es eckelt mir an sie zu denken. 2) *valamivel meg nem elégedni*; unzufrieden seyn mit etwas. Liv.

Taedĭfer, a, um, *fáklya, v. szövétnek hordozó*; eine Fackel tragend. e. gr. dea, Ovid. i. e. Ceres, filiam taeda accensa quaerens.

Taedĭo, āvi, ātum, āre, 1. *undorodni*; Eckel empfinden. Lamprid.

Taedĭōse, Adv. *undorodva, unatkozva*; mit Eckel. Apul.

Taedĭōsus, a, um, (taedium) *undorító, unatkozott*; eckelhaft, verdrießlich. Firmic.

Taedĭum, ii, n. 2 (taedeo) *undorodás, unatkozás, unalom*; der Eckel, Ueberdruß einer Sache. Taedium afferre, Liv. *undorodást okozni*; Eckel verursachen. Me capit taedium rei, *únni kezdem a' dolgot*; ich werde der Sache überdrüssig. Ipsos belli taedium cepit, Liv. 2) *undorító, v. ótsmány dolog*; das eckelhafte,

ekelhaftes Ding. Moscae vocantur, e. gr. taedia, Plin. Vetustas oleo taedium adfert, Idem.

Taenăria, ae, f. 1. cognomen Helenae, Ovid.

Taenărides, ae, c. 1. *Tenarumból való*, *Lacedemoni*, *Lacónicai*; aus Tänarum, Lacedämonisch, aus Laconica. Ovid.

Taenăris, idis, f. 3. *Tenarumba való*, *Lacedémoni*; nach Tänarum gehörig, Lacedämonisch. e. gr. soror, Ovid. i. q. Taenaria.

Taenărius, a, um, *Tenarumot illető*, *Tenarumi*, *Lacedemoni*: Tänarum (Tänaeus) betreffend, dahin gehörig, Tänaeisch, Lacedämonisch. e. gr. deus, Prop. i. e. Neptunus, qui ibidem templum habuit. e. gr. marita, Ovid. i. q. Helena. 2) Taenaria porta, Ovid. *Tenarumi bémenetel az alvilágba*; der Tänarische Eingang in die Unterwelt. Hinc: 3) *földalatti*; unterirdisch. e. gr. vallis, Ovid. *al*, *v. alsó világ*; die Unterwelt.

Taenărus, v. —os, i, m. et Taenărum —on, i, n. 2. mons et promontorium, hodie: Capo Matapan, cum urbe ejusdem nominis in Laconia. Antrum ibidem existens habebatur pro porta inferorum, Plin. Nep. Hinc: 2) *al*, *v. alsovilág*, *holtak országa*; die Unterwelt, das Reich der Todten. Hor.

Taenia, ae, f. 1. *pántlika*, *galand*, *hajkötő*, *v. szorító pántlika*; ein Band, eine Binde, Haarband. Taenia ne madidos violet crines, Mart. 2) *fejér fénylő kő a' víz alatt*: ein weißer und gleißender Stein unter dem Wasser. Plin. 3) *lapos geleszta*, *galandféreg*; der Bandwurm. Idem. 4) *sarlóhal*, *lapos tengeri hal neme*; ein Sichelfisch. Plin. 5) taeniae freti, Idem. *kisziklák hegyének kiálló hosszú rendjek a' tengeren*; lange Reihen von hervorragenden Felsenspitzen im Meere. 6) purpurae taenienses, Plin. *az ezeken tanyázó kürt tsigák*; die Purpurschnecken, die sich hier aufhalten.

Taeniensis, e, vide: Taenia.

Taeniŏla, ae, f. 1. Dim. *pántlikátska*, *galandotska*; ein Bändchen. Colum.

Taeniŏsus, a, um, *pántlikás*, *galandos*; voller Bänder. Gloss.

Taesum est, vide: Taedeo.

Taeter, Taetre, Taetro, vide: Teter, etc.

Tagaste, v. Tageste. es, f. 1. urbs Numidiae, locus natalis Augustini patris ecclesiastici, Plin.

Tăgax, ācis, o. (tago) e. gr. quaestor, Cic. *a' ki hamar hozzá nyúl valamihez*, *tolvaj*, *lopó*; der gern etwas anrührt, diebisch.

Tagēnia ōrum, n. plur. genus piscis, Plaut. ap. Fest.

Tāges, ētis, 3. et ae, m. 1. inventor vaticinationis, Cic. Tagēticos, a, um, illum concernens, Macr.

Tāgētes, is, f 3. *büdöske*; *kenyérbél virág*; die Nägelblume. Botan.

Tāgēticus, a, um, vide: Tages.

Tāgo, tagi, tagĕre, 3. Obs. pro: tango. Plaut. Hinc: taxis pro: tetigeris, Varr.

Tāgus, i, m. 2. fluvius Portugalliae, hodie Tajo, de arena aurosa memorabilis, Plin.

Tălabrīca, ae, f. 1. urbs Lusitaniae, Plin.

Tălăiŏnĭdes, ae, vide: Talaus.

Tālāria, ium, n. plur. *Merkurius szárnyai a' lábain*; der Mercurius Flügel an den Füßen. Nectere pedibus talaria, Virg. 2) Met. talare pedibus induere, Cic. *futáshoz készülni*; sich zur Flucht rüsten. 3) *boka*, *bokatsont*, *bütyköh*, *lábbütykök*, *v. azoknak tájja a' hajlásoknál*; die Knöchel, oder die Gegend um die Knöchel. Morbus coepit talaria intendere, Sen. 4) urbs Siciliae, Plin.

Tālāris, e, c. 3. tunica, Cic. *bokáig érő*, *v. lefüggő*; bis auf die Fersen herabgehend.

Tālārius, a, um, (talus) *kötzkát illető*, *ahoz való*; die Würfel betreffend, dazu gehörig. e. gr. ludus, Cic. *kotzkajáték*; das Würfelspiel.

Tălassio, ōnis, f. 3. v. Tălassius, ii, et Tălassus, i, m. 2. deus nuptiarum apud Romanos, Catull. 2) *lakodalmi v. menyegzői köntös*; ein Hochzeitkleid. Gloss. 3) *gyapjú tartó kosár*; ein Korb, darein man Wolle zu legen pflegt. Fest.

Tălăus, i, m. 2. pater Adrasti et Eriphyles, Talai gener, Ovid. i. e. Amphiaraus Eriphyles maritus. Hinc: Tălăiŏnĭdes, ae, a) i. q. Adrastus, Stat. b) i. q. Eriphyle. Ovid.

Talcum, i, n. 2. *fejér tsillámkő*, *talkkő*; der Katzensilber, Talk. Oleum

Talci, Chym. *talkkőolaj*; das Talkööhl.

Tālĕa, ae, f. 1. *ág*, *oltóág*, *ültetni való fa*; ein Zweig, der in die Erde gesetzt wird, Pfropfreis, Setzreis. Varr. 2) *rovás*; ein Kerbholz. Idem. 3) *henger*; eine Walze. Veget. 4) e. gr. ferrea, Caes. *pléh*, v. *vas darab*, *mellyel a' régi Brittusok pénz gyanánt éltek*; ein Stück Blech oder Eisen, das die alten Britten anstatt des Geldes gebrauchten. 5) talesa oleagineae, Vitr. *olajfából késziltett foglalógerendák*; vom Öhlbaume gemachte Verbindballken oder Anker.

Tāleotārius, a, um, *egy tálentomos*, v. *hatvan fontos*; von einem Talente oder sechzig Pfunden. a. gr. balista, Sisenn. *mellyel hatvan fontnyi kövek 's a' t. ellővetnek*, v. *vettetnek*; womit Steine ꝛc. von sechzig Pfunden abgeschossen werden.

Tālentum, i, n. 2. genus ponderis apud antiquos Graecos, Cic. 2) *talentom*, *bizonyos summa pénz*; ein Talent, eine Summe Geldes. Taleatum Atticum apud Graecos efficiebat 60 Mines, v. 1000 Drachmas, secundum nostram pacunlam circitar 1100, v. 1200 thaiaros impeilales, Idem.

Tālĕŏla, ae, f. 1. Dim. *kis ág*, *ágatska*, *oltóágatska*; ein kleiner Zweig, kleiner Pfropfreis. Colum.

Tālio, ōnis, f. 3. *meglakolás*, *a' gonosznak visszszonozásn*; die Vergeltung, Erwiederung, insgemein aber im Bösen. Plin. Sine talione, *büntetetlen*; ungestraft. Manial.

Tālipĕdo, āre, 1. *tántorogni*; wanken oder wackeln mit den Füßen. Lucr.

Tālis, e, *ollyan*, *illyen*; solcher, solche, solches, so beschaffen. Aliquid tale, Cic. v. tala quid, Liv. *valami ollyan*, *ollyas valami*; so etwas. Taii modo, Nep. *illyen módon*, *illyenformán*; auf diese Art.

Tāliscunque, Talecunque, i. q. talis, Priap.

Tālisma, ae, f. 1. et ătis, n. 3. Arab. *igéző babonás rézkép*; ein metallenes Zauberbild.

Tāliter, Adv. *úgy*, *igy*, *illyen módon*, *ollyan módon*; auf solche Art, so. Plin.

Tālitrum, i, n. 2. *fritska*; ein Nasenstüber. Svet.

Talla, ae, f. 1. *hagymahártya*; Zwiebelhülse. Lucil.

Talmud, m. Rabb. codex sacer Judaeorum, cujus pars prima Mischna praeceptaRabinorum, secunda, nempe Gemera, explicationem praeceptorum complectitur, Gloss.

Talpa, ae, f. et m. 1. *vakondok*; der Maulwurf. Cic.

Talpīnus, a, um, *vakondoki*; von Maulwürfen. Cassiod.

Talthybīus, ii, m. 2. Nom. pr. legati Agamemnonis, Ovid.

Tālus, i, m. 2. *boka*, *bokatsont*; der Knöchel oder Knorren. Purpura usque ad talos demissa, Cic. Recto vivere talo, Trop. Pers. *igazán élni*, *jót tselekedni*; gut handeln. 2) *négylapú kotzka*; eine Würfel die vier Seiten hat. Cic. Talis ludare, Plin. *kotzkázni*, *kotzkát játszani*; mit Würfeln spielen.

Tam, Adv. *olly*, *ollyan*, *annyira*; so, dergestalt. Tam vehementer, Cic. *olly nagyon*, *olly igen*; so heftig, so sehr. Tam ob parvulam rem, Ter. *ollyan tsekélységért*; wegen so einer geringen Sache. 2) non tam —, quam atc. *nem annyira — mint*, *'s a' t.* nicht sowohl, als ꝛc. Non tam in proeliis, quam in promissis firmiorem, Cic. 3) tam —, quam: *mind*, *-mind*, *szintúgy —*, *mint*; sowohl, als ꝛc. Tam ego sum homo, quam tu, Plaut.

Tāma, ae, f. 1. *lábon lévő daganat*; eine Art Geschwulst an den Füßen. Fest.

Tāmărice, es, f. 1. i. q. tamarix, Plin.

Tāmărīci, ōrum, m. pl. populus Hispaniae, Mela.

Tāmăris, is, m. 3. fluvius Hispaniae, Mela.

Tāmăriscus, i, f. 2. i. q. tamarix, Pallad.

Tāmărix, icis, f. 3. *tamariska*, *vadtziprus*; die Tamariske, Tamariskenstaude. Colum.

Tāmăsĕus, i, et Tamasseus, i, f. 2. urbs insulae Cypri, Hinc: Tāmăsēus, a, um, v. gr. ager, Ovid.

Tamdīu, v. Tamdiu, Adv. *addig*, *mind addig*; so lange. Tam diu requiesco, quam diu scribo, Cic. Tam diu, donec etc., Colum. 2) *annyi ideig*, *ollyan sokáig*; so lang, so sehr lange, sehr lange. Cic. 3) *ollyan ré-*

gen, ollyan régólta; seit so langer Zeit. Tacit.

Tămen, Conj. *mégis*, *mindazáltal*, *mindazonáltal*; doch, jedoch, bey alle dem. Cic Tamen nihilo minus, Cic. Nihilo tamen secius, Caes. *mind a' mellett is*, *mégis*; nichts desto weniger, doch, bey alle dem. 2) *még is*, *legalább*, *legalább tsak*; doch, oder wenigstens, doch wenigstens. Nonnibil tamen, Cic. 3) *tsakugyan*, *mégis tsakugyan*; doch, oder doch endlich. Reperit ossa tamen, Ovid.

Tămĕnetsi, v. Tamen etsi, Conj. *jóllehet*, *ámbár*; obgleich, obschon. Ter. Sallust. et Cic.

Tămĕsis vel Thamĕsis, is, *a' Tamesis vagy Themse vize Angliában*; der Fluß Thames oder Themse in England. Caes. etiam: Tamesa, ae, Tacit.

Tămetsi, Conj. *jóllehet*, *noha*, *ámbár*; obgleich, obschon. Cic. 2) pro: tamen, *mindazáltal*, *de mégis*; jedoch. Cic.

Tămĭnia, ae, f. 1. *vadszőlő neme*; eine Art wilder Trauben. Plin.

Tămino, āre, 1. Inusit. id. qu. polluo.

Tamna, ae, f. 1. urbs Arabiae felicis, Plin.

Tamphĭlus, i, m. 2. cognomen Romanum, Liv.

Tămŭda, ae, m. 2. fluvius Mauritaniae, hodie: Bedie. Mela.

Tămus, i, m. 2. promontorium et mons Asiae, Mela.

Tănăcētum, i, n. 2. *varadits*, *vradits*; das Rainfarrenkraut, Männchen, Wurmkraut. Botan.

Tănăger, vel Tănăgrus, i, m. 2. fluvius Lucaniae, hodie: Negro. Virg.

Tănagra, ae, f. 1. urbs Boeotiae, Cic. Hinc: Tanagraeus, et Tanagricus, a, um, Varr.

Tanagrus, vide: Tanager.

Tănăis, is, m. 3. *a' Tanais vagy Don vize Europa és Asia között*; der Fluß Don, der Asien von Europa scheidet. Virg.

Tănăitae, ārum, m. pl. populi ad Tanaim habitantes, Plin.

Tănăquil, ilis, f. 3. uxor regis Tarquinii Prisci, Juven.

Tandem, Adv. *végre*, *végtére*; endlich, zuletzt. Cic. Tandem aliquando, Cic. *tsakugyan valahára*, *még is tsakugyan egyszer*; endlich einmahl. 2) *ugyan*; in aller Welt, ums Himmels Willen. Quonam tandem modo? Cic.

Tangĭbĭlis, e, *illethető*; berührbar. Lactant.

Tango, tĕtĭgi, tactum, ĕre, 3. v. gr. aliquid manu, Cic. *hozzáérni valamihez*, *illetni valamit*; berühren, anrühren. 2) *elérni*, *eljutni*, *belépni valahova*; berühren, betreten, wohin gelangen. Simulac tetigit provinciam, Cic. 3) *hozzányúlni*, *elvenni*; anrühren, nehmen. Cic. et Ter. 4) *addig érni*, *v. nyúlni*, *vele határos lenni*; berühren, an etwas gränzen, daran stoßen. Villa quae viam tangit, Cic. Civitas Rhenum tangit, Caes. 5) v. gr. chordas, Ovid. aliquem flagello, Hor. *megütni*; schlagen. 6) v. gr. cibos dente, Hor. *megkóstolni*; kosten. Calicem tangere, Plaut. *inni*; trinken. 7) *felgerjeszteni*, *megilletni*, *megindítni*; rühren, in Bewegung setzen, reitzen, Eindruck machen. Minae Clodii modice me tangunt, Cic. Vota tetigere deos, Ovid. 8) *illetni*, *t. i. szóval*, *előhozni*, *megemlítni*; berühren, anführen, erwähnen. Leviter unumquodque tangam, Cic. 9) *rászedni*, *megszedni*, *megtsalni*; anführen, betriegen. Tetigi hominem, Plaut. 10) *megütni*, *megérni*; treffen, rühren. Tactus fulmine, Ovid. v. de coelo tactus, Cic. *megütötte a' menkő*; vom Blitze getroffen. 11) *eltalálni*, *megérni*, *p. o. a' tzélt*, *v. kitalálni*, *p. o. valaminek a' nyitját*; treffen, errathen. Rem acu tetigisti, Plaut. *éppen*, *v. pontban eltaláltad*; getroffen, genau getroffen.

Tănĭăcae, ārum, sc. partes, *hosszú szeletekre vagdalt disznóhús*; längliche Stückchen Schweinfleisch. Varr.

Tănos, i, m. 2. *drágakő neme*; ein Edelstein. Plin.

Tanquam, Adv. *mint*, *valamint*, *mintha*, *mint szinte*; so wie, als wie, gleichwie, als wenn, gleichsam. Gloria virtutem tanquam umbra sequitur, Cic Apud eum sic fui, tanquam domi meae, Cic.

Tantălēus et Tantalicus, a, um, *Tantalusi*; Tantalisch. Prop. et Sen.

Tantălĭdes, ae, m. 1. filius Tantali, i. e. Pelops, Ovid.

Tantălus v. —os, i, m. 2. filius Jovis,

rex Phrygiae, Pelopis ex Niobe pater, qui, ut figmenta poëtarum referunt, poenas incontinentis lingvae ita dat, ut in Eridano inferorum stans, sitiens esuriensque, nec undis praesentibus, nec vicinis pomariis perfruatur. Quaerit aquas in aquis, et poma fugacia captat Tantalus, hoc illi garrula lingva dedit, Ovid.

Tanti, Gen. *ollyan drágán*, *annyin*; so theuer. Tanti aliquid emere, Cic. 2) tanti non est; *annyi fáradtságra nem érdemes*; so großer Mühe ist es nicht werth. Vide: Tantus.

Tantĭdem, Gen. *éppen olly drágán*; eben so theuer. Ter. Tantidem facere, Cic. *olly sokra betsűlni*; so hoch achten.

Tantillum, i, n. 2. *valamitske*, *igen kevés*; etwas, sehr wenig. Plaut.

Tantillus, a, um, i. q. tantulus, *olly kitsiny*, *olly kevés*; so klein, so wenig. Ter.

Tantisper, Adv. *addig*, *addig az ideig*, *annyi ideig*; so lange, so lange Zeit. Ut ibi esset tantisper, dum culeus compararetur, Cic. 2) *egy ideig*, *egy darabig*; eine Zeit lang. Ter.

Tanto, Abl. et Adv. *annyira*, *olly sokban*; so sehr, so viel. Tanto nobis deliciae constant, Plin. 2) tanto magis, Ter, *annyival inkább*; desto mehr

Tantŏpĕre, *annyira*, *olly igen*; so sehr, Plaut.

Tantŭlus, a, um, *olly kitsiny*, *olly kevés*; so klein, so wenig. Cic.

Tantum, Adv. *tsak*; nur allein. Non tantum, verum etiam, *nem tsak*, *hanem*; nicht nur, sondern auch. 2) tantum non, Svet. *tsaknem*; fast. Tantum non interfecit eum, Cic.

Tantum, I, vide: Tantus, a, um.

Tantummŏdo, Adv. *tsak*, *tsupán tsak*; nur, nur bloß. Cic. 2) *tsak hogy*; wenn nur. Tantummodo ne Italiam relinquat, Cic.

Tantumst, pro: tantum est, Plaut.

Tantundem, *éppen annyi*; eben so viel. Cic.

Tantus, a, um, *olly nagy*, *ollyan nagy*; so groß. Tanta vitia, Cic. tantus homo, Cic. 2) *olly sok*, *ollyan sok*; so viel. Tanta pecunia, Cic. Hinc: Tantum, i, Subst. *olly sok*, *v. soka valaminek*; so viel, so Vieles. Tantum abest ut etc. *annyira nem*, *nem hogy*, *v. annyira távol vagyok attól*, *hogy 's a' t.*; so viel fehlt; daß, oder, geschweige daß, ꝛc. oder statt, daß ꝛc. 3) *annyi*, *t. i. ollyan sok*, *vagy ollyan kevés*; so viel, so klein, so gering. Vectigalia tanta sunt, ut iis vix contenti esse possimus, Cic. Tantum, Subst. *olly kitsinység*, *v. tsekélység*; eine solche Kleinigkeit, Wenigkeit, so wenig. Tantum praesidii, v. navium, Caes. 4) Tanti, Genit. v. gr. tanti esse; *ollyan betsű v. árrú lenni*, *annyit érni*; so viel gelten, so hoch im Preise seyn. Frumentum tanti fuit, Cic. Tanti vendere, Plaut. *annyin*, *v. olly drágán eladni*; so hoch verkaufen. Tanti emere, Cic. tanti dare, Ter. Tanti esse apud aliquem, Cic. *olly nagy betsben lenni valaki előtt*; so hoch geschätzt werden. Non est tanti, Cic. a) *nem olly sok munkába kerűl*; kostet nicht so viel Mühe. b) *nem érdemli a' fáradtságot*; es ist nicht der Mühe werth. c) *tsekélység*, *kitsinység*; es ist Kleinigkeit, es hat nicht viel auf sich. 5) Tanto, Abl. *annyival*, *annál*; um so viel, desto. Tanto magis, Nep. *annyival inkább*; um so mehr. Tanto melius, Ter. *annál jobb*; desto besser. Tanto nos submissius geramus, Cic. Tanto pessimus, Catull. *annyival roszszabb*, *a' legroszszabb*; um so viel schlechter, der schlechteste. 6) in tantum, Liv. *a' mennyiben*; so weit, in so fern. Alterum tantum, Plaut. *még meg annyi*, *még megannyit*, *'s a' t.* noch einmahl so viel.

Tantusdem, tantădem, tantumdem, vel tantundem, *éppen annyi*, *ugyan annyi*, *éppen olly sok*, *éppen olly nagy*; eben so viel, eben so groß. Plaut.

Tăos, m. *pávakő*, *drágakő neme*; ein gewisser pfauähnlicher Edelstein. Plin.

Tăpanta, n. *minden mindenben*; alles, alles in allem. Uxor tua tapanta est, Petron.

Tăpes, ētis, m. Tăpēte, is, n. 3. et Tăpētum, i, n. 2. *szőnyeg*; ein Teppich, eine Tapete. Ovid. et Plin. Consuta tapetia, Plaut. Pulchri tapetes, Virg.

Tăphētum, i, n. 2. *tafota*; der Taffet. Gloss.

Tāphiassus, i, m. 2. mons in Aetolia.
Taphrae, ārum, f. pl. isthmos in Chersoneso Taurica, Mela.
Taphros, i, f. 2. insula maris Mediterranei inter Sardiniam et Corsicam, Plin.
Tāphus, v. —os, i, m. 2. Insula penes Acarnanium. Plin. 2) *sír;* ein Grab. Grut.
Tāpinātio, ōnis, f. 3. *félelem és reszketés;* Furcht und Zittern. Cum tapinatione aliquid agere. Eccl.
Tāpinŏphrŏsis, is, f. 3. *aldzatosság;* die Demuth. 2) *alatsonyleleküség;* die Niederträchtigkeit. Tert.
Tāpinōma, ătis, n. 3. *alatsony kitétel, v. kifejezés;* niedriger Ausdruck. Sidon.
Tāpinōsis, is, f. 3. i. q. Humiliatio. Rhetor.
Taprŏbăne, es, f. 1. *szumdtra szigete;* die Insel Sumatra. Plin.
Tapsus, i, vide: Thapsus.
Tāpullus, a, um, e. gr. lex, i. e. convivalis. Lucil.
Tărāchia, ae, f. 1. insula maris Jonici. Plin.
Tăraodus, i, m. 2. *szittyai tarka ökör;* ein scythischer vielfärbiger Ochse. Plin. (*irdm szarvas, nyargalótz;* das Rennthier. L.)
Tărănis, is, m. 3. i. q. Jupiter apud veteres Gallos, Lucan.
Tăraotismus, i, m. 2. *tarantula tslpésdból eredt nyavalya;* die Krankheit von dem Stiche der Taranteln. Gloss.
Tăraotŭla, ae, f. 1. *Tarentum tájjéki mérges pók neme, tarántula;* eine Art giftiger Spinnen, in der Gegend Tarento. Hist.
Tăras, antis, m. 3. filius Neptuni, conditor urbis Tarenti, Stat. 2) i. q. Tarentum. Lucan.
Tărătalla, nomen fictum coqui. Mart.
Tărătantăra, n. indecl. *trambitahang, szó, harsogás;* der Trompetenschall. At tuba terribili sonitu taratantara dixit, Enn.
Tăratrum, i, n. 2. *fúró;* ein Bohrer. Adalord.
Tărăxăcum, i, n. 2. *oroszlánfogfü, bardtfejfü, nyúlkék, kakits;* Pfaffenblatt, Mönchskopf, Saudistel, ein gewisses Kraut. Botan.
Tarbelli, ōrum, plur. populus Aquitaniae. Caes. Hinc: Tarbellus, a, um, *Tarbellusi;* Tarbellisch. Tib. Tarbellicus, v. Tarbellius, a, um, Idem. Lucan.
Tarbidŏlŏpium, ii, n. 2. *lapos útifü;* breiter Wegerich. Apul.
Tarcon, i. q. Dracunculus. Idem.
Tarda, ae, f. 1. (tardus) *túzok;* der Trappe, ein Vogel. (Otis tarda, L.)
Tardăbilis, e, (tardo) *lassú;* langsam. Tert.
Tarde, Adv. e. gr. navigare, Cic. *lassan;* langsam, nicht geschwind. 2) *késő, késón;* langsam, nicht zeitig. Idem. Comp. tardius, Cic. Sup. tardissime. Idem.
Tardesco, ĕre, 3. (tardus) *lassúdni;* langsam werden. Tardescit lingua. Lucr.
Tardĭcors, dis, o. *rest, v. tunya szívü;* trägherzig. August.
Tardigĕmulus, a, um, *krákogó, károgó;* krächzend. Gell.
Tardigrădus, a, um, *lassan járó, v. menő;* langsam schreitend, langsam gehend. Cic.
Tardilŏquus, a, um, *lassú beszédü, akadozva, v. leppegve szólló, v. beszélő;* langsam redend. Senec.
Tardĭpes, ĕdis, o. *lassan járó, lassú lábú, sánta, sántikáló;* langsam gehend, lahm, hinkend. e. gr. deus, Catull. v. simpliciter tardipes, i. q. Vulcanus.
Tardĭtas, ātis, f. 3. *lassúság, késedelmesség,* die Langsamkeit. Tanta fuit operis tarditas, Cic. *olly lassan ment, folyt;* es ging so langsam damit. e. gr. navium, Tac. *lassú, v. kései foganat;* langsame Wirkung. e. gr. aurium, Plin. *nehéz hallás;* schweres Gehör. e. gr. in gressu molliore, Cic. *büszkélkedő lassúság a' járásban;* affectirte Langsamkeit im Gehen. 2) Trop. *lassúság, ügyetlenség;* die Langsamkeit, Ungeschicklichkeit. e. gr. ingenii, Idem. *nehéz, tanithatatlan, v. buta fő;* ein ungelehriger Kopf. 3) *akadály, hátráltatás;* die Hinderniß, Verzögerung. Cic.
Tardĭties, ēi, f. 5. i. q. tarditas. Acc.
Tardĭtūdo, inis, f. 3. i. q. tarditas. Plaut.
Tardiuscŭlus, a, um, Dim. *lassútska, késótske;* etwas langsam. Ter.
Tardo, āvi, ātum, āre, 1. transit. e. gr. cursum, Cic. impetum hostium, Caes. aliquem a laude alicujus, Cic. *hátráltatni, tartóztatni, késleltetni, gá-*

tolni, *akaddlyoztatni*; verzögern, aufhalten, hemmen. Species (*álló-kép*; Statue) diu tardata tandem est locata. Idem. 2) Intransit. *késni*, *múlatni*, *késedelmesni*; säumen, zaudern Cic.

Tardor, öris, m. 3. pro: tarditas. Varr.

Tardus, a, um, e. gr. pecus, homo, Cic. *lassú*, *késedelmes*; langsam. 2) e. gr. ad aliquam rem, Idem, *rest*, *tunya*; träg. 3) e. gr. ingenium, mens, Cic. *ügyetlen*, *ostoba*; ungeschickt, dumm. 4) e. gr. ad referendam gratiam, Idem. *a' kinek eszébe sem jut a' jótéteménynek megköszönése*; der gar nicht darauf denkt, die Wohlthat zu bedanken. 5) e. gr. podagra, Hor. *ellassitó*, *lassúvá tevő*; langsam machend. 6) *nehéz*; schwer. Tardum dictu est, Plin. 7) *vigyázó*, *gondos*, *figyelmetes*; behutsam, bedächtig.

Tărentīnus, a, um, vide: Tarentum.

Tărentum, n. et Tărentus, i, f. 2. urbs Italiae inferioris, hodie: Tarento. Hinc: Tarentīnus, a, um, e. gr. ager, Varr. *oda való*, *Tarentumi*; dahin gehörig, Tarentisch. Tarentini, incolae ejusdem, Liv.

Targīnes, is, f. 3. fluvius Italiae inferioris, Plin.

Tărichēa, (—aea) ae, f. 1. Tărichēae, (—aeae) ārum, pl. lacus Galilaeae. Plin. 2) urbs ibidem. Suet

Tarmes, ĭtis, m. 3 *nyű*. *nyüv*; ein Fleischmade. Gloss 2) *kopogó termész*; ein Holzwurm. Plaut. (Termes pulsatorius, L.)

Tarne, es, f. 1. fons Lydiae. Plin.

Tarnis, is, f. 3. fluvius Galliae. Auson.

Tarpēja, ae, f. 1. nomen virginis Vestalis, filiae Tarpeji. Liv.

Tarpējānus, a, um, *Tarpejus hegyét illető*, *ahoz való*, *Tarpéjusi*; den Tarpejischen Berg betreffend, dahin gehörig, Tarpejisch. Apic.

Tarpējus, a, Subst. nomen familiae Romanum. 2) Adj. Tarpejus, a, um, e. gr. lex, Fest. *Tarpéjusi*; Tarpejisch. Mons Tarpejus, v saxum Tarpejum. Liv. Rupes Tarpeja, Tac. *Capitolium hegye*, *mellyről a' gonosztévők le taszittattak*; der capitolinische Berg von dem Missethäter herabgestürzt wurden. Fulmina Tarpeja, Juv. i. e. Jovis Capitolini, e. gr. corona, Mart. v. frona (—dis), Idem. *koszorú*, *mellyet a' nyert*, *a' ki a' Capitoliumi nézőjátékokban győzött*; Kranz, den der bekam, der in den capitolinischen Schauspielen gesiegt hatte.

Tarquinii, ōrum, m. plur. urbs Etruriae, hinc: Tarquinius, a, um, *Tarquiniumba*, *v.* -*ból való*, *Tarquiniumi*; in oder aus Tarquinii, Tarquinisch. Tarquiniensis, e, (e. gr. ager, Cic. *Tarquiniumi*; Tarquinisch. Tarquinienses, incolae ejusdem. Liv.

Tarquĭnius, ii, m. 2. e. gr. Priscus, et Superbus, reges Romae. Liv. Fest.

Tarrăcīna, ae, 1. Tarrăcīnae, ārum, (Terrac.) f. pl. urbs Latii, hinc: Tarracinensis, (Terr.) e. gr. homo, Cic. illuc pertinens. Tarracinenses, incolae ejusdem. Tac.

Tarrăco, v. Tarracon, ōnis, f. 3. urbs Hispaniae, hodie: Tarragona. Hine: Tarraconensis, e. gr. vinum, Plin. *Tarracói*; Tarraconisch.

Tarsătica, ae, f. 1. urbs Illyriae. Plin.

Tarsēnsis, e, *Tarsusi születésű*; aus Tarsus gebürtig.

Tarsus, i, f. 2. urbs principalis Ciliciae, hinc: Tarsenses, incolae ejusdem. Cic 2) *lábfej hátulsó két tsontjai*; die sieben Knochen der Fußwurzel. Med. 3) *szemhéji portzogó*; Augenliedknorpel. Idem.

Tartărĕus, a, um, (tartarus) *földalatti*, *Tartarusi*, *pokolbeli*; unterirdisch, Tartarisch, höllisch. e. gr. custos, Virg. i. q. Cerberus. Sorores Tartareae, Idem. i. q. Furiae. 2) e. gr. specus, Phaedr. nox, Val. Flacc. *pokolforma*, *iszonyú*, *iszonyatos*; höllenmäßig, schrecklich.

Tartăria, ae, f. 1. *Tatárország*; die Tartarey. Geogr.

Tartărīnus, a, um, pro: tartareus. Fest.

Tartărus, v. —os, i, m. 2. Tartara, ōrum, n. Plur. *alvilág*, *holtak országa*, *pokol*; die Unterwelt, das Reich der Todten, die Hölle. Virg. Ovid. e. gr. pater, Val. Fl. i. q. Pluto.

Tartărus, i, m. 2. *borkő*; der Weinstein. Med.

Tartessiăcus, etc. vide: Tartessus.

Tartessus, v. —os, i, f. 2. urbs Hispaniae, hinc: Tartessius, a, um, *oda való*, *Tartessusi*, *v. Spanyol*; dahin gehörig, Tartessisch, auch Spanisch. Sil. Tartessiăcus, a, um,

idem. Colum. Tartessis, idis, f. idem. Colum.

Tărum, i, n. 2. *áloe, v. áloesfa*; das Aloeholz. Plin.

Tărus, i, m. 2. fluvius Italiae superioris. Plin.

Tărūsātes, um, m. plur. populus Aquitaniae. Caes.

Tarvisium, ii, n. 2. Tarvisus, i, f. 2. urbs Venetiae.

Tascōnium, ii, n. 2. *agyag forma fejérföld, mellyből olvasztó tégelyeket késziltnek*; eine weiße Erde dem Thone ähnlich, wovon die Schmelztiegel gemacht werden. Plin.

Tāsis, is, f. 3. i. e. intensio. Mart. Cap.

Tat! *aha! ej! ej! oh!* ahah! ei! ei! Plaut.

Tăta, ae, m. 1. *atya, apa, a' gagyogó gyermekek nyelvén*; Vater, in der lallenden Sprache der Kinder. Varr. 2) *atya, v. tápláló*; Vater oder Ernährer. Mart.

Tătae, i. q. tat. Plaut.

Tătienses, ium, m. plur. centuria equitum tempore Romuli. Varr.

Tătius, ii, m. 2. Tit. Tatius, rex Sabinorum. Liv. Tatius, a, um, *Taciusi*; Tatisch. Prop.

Tatrae, a, um, plur. populus in regione paludis Maeoticae. Mela.

Tatta, ae, f. 1. palus Asiae. Plin.

Tătūla, ae, f. 1. *sulyom*; eine Stachelnuß. Inscr.

Taulum, ii, n. 2. urbs Galatiae. Plin.

Taulantii, ōrum, m. plur. populus Illyriae. Mela. Hinc: Taulantius, a, um, *Taulantiumi*; Taulantisch. Luc.

Taum, i, n. 2. sinus Britanniae, Tac.

Taunus, i, m. 2. mons Germaniae. Mela.

Taura, ae, f. 1. *meddő tehén*; eine unfruchtbare Kuh. Varr.

Taurānia, ae, f. 1. urbs Campaniae, quae interiit. Plin.

Taurantium, ii, n. 2. regio in Armenia majori. Tac.

Taurĕa, ae, f. 1. *korbáts, bikatsök, bikatsökkorbáts*; eine Peitsche, ein Ochsenziemer. Juv.

Taurĕus, a, um, (taurus) *ökörből, v. szarvas markából való*; von einem Ochsen, von Rindern. Terga taurea, Virg. *a' marha', v. ökörbőrök*; Rindshäute. b) i. q. tympana, Ovid.

Tauri, ōrum, m. plur. populus Thracicus in hodierna Crimia. Plin. Hinc: Tauricus, a, um, e. gr. Chersonesus; *krimiai*; Krimisch. i. q. Crimia. Ovid.

Taurica, ae, f. 1. *Tatárország*; die Tartarey. e. gr. Chersonesus, Plin. *Krim, v. Krimiai, (félsziget)*; die Halbinsel Krim.

Taurice, Adv. *kegyetlenül, baromi módon*; grausam. Gloss.

Tauricornis, e, *ökör, v. bika szarvú*; ochsenhörnig, Stierhörner habend. Prud.

Tauricus, a, um, (taurus) i. q. Taureus.

Taurifer, a, um, e. gr. campus, Lucan. *ökör, bika, v. baromtermő, v. nevelő*; Ochsen oder Stiere tragend.

Tauriformis, e, *ökör, v. bika formájú*; ochsen- oder stierförmig. Hor.

Taurigĕnus, a, um, *ökörtől való, bikától fajzott*; vom Ochsen kommend, vom Stiere gezeugt oder herrührend. Acc.

Tauri, ōrum, n. et Taurilia, ium, n pl. ludi Taurii, festum Romae, in honorem deorum subterraneorum. Liv.

Taurini, ōrum, m. plur. incolae Pedemontii, ubi nunc Taurinum jacet. Liv. Hinc: Taurinus, a, um, e. gr. saltus, Liv. *Turini*; Turinisch.

Taurinum, i, n. 2. et Augusta Taurinorum; *Turin, város Pedemontziomban*; Turin, eine Stadt in Piemont. Geogr.

Taurinus, a, um, (taurus) *ökörből, v. bikából való*; von Ochsen oder von Stieren. e. gr. tergum, Virg. *ökörbőr*; eine Ochsenhaut. 2) vide: Taurini.

Tauris, idis, f. 3. insula penes Illyriam. Hirt.

Taurius, a, um, e. gr. ludus, Liv. *szarvasmarhát illető, ahoz való*; die Rinder betreffend, zu den Rindern gehörig.

Taurŏbŏlia, ae, f. 1. cognomen Dianae. Inscr.

Taurŏbŏliātus, a, um, *a' ki ökröt, v. bikát áldozott*; der Ochsen oder Stiere geopfert hat. Lampr.

Taurŏbŏlior, ātus sum, āri, Dep. 1. *ökröt, v. bikát, v. ökörrel, v. bikával áldozni*; ein Stieropfer verrichten. idem.

Taurŏbŏlium, ii, n. 2. *ökörrel, v. bikával való áldozás*; ein Opfer von Ochsen oder Stieren. Grut.

Taurŏĕntum, i, n. 2. urbs Italiae inferioris. Plin.

Taurŏis, entis, m. 3. portus et castullum in Gallia Narbonensi, Caes.

Taurŏmĕnĭum, v. Taurŏmĭnĭum, ii, n. 2. urbs Siciliae, dicitur etiam: Taurŏmĕnos, v. —on, Ovid. Hinc: Taurŏmĕnītānus, a, um, u. gr. civitas, Cic. *Tauromeniumi*; Tauromenisch. Tauromunitani, incolae ejusdum. Idem.

Taurŭlus, i, m. 2 *ökrötske, bikátska*; ein Öchschen, Stierchen. Petr.

Taurūnum, i, n. 2. *Nándor Fejérvár, v. Belgrád, város*; Griechischweissenburg, Belgrad. Geogr.

Taurus, i, m. 2. *bika, ökör*; ein Stier, Ochs. Cic. 2) *bika az égijegy kerületben*; der Stier im Thierkreise, als Gestirn. Virg. 3) *bika bőgéshez hasonló szavú kis madár, dobosgém, vízi bika*; ein kleiner Vogel, der das Brüllen der Stiere nachahmt, die Rohrdommel. 4) *fagyökér*; die Wurzel des Baums. Quint. 5) *bogár neme*; eine Käferart. Plin. 6) i. q. mentula. Fest. 7) mons altus Asiae. Cic. Tauri Pylae, Idem. *szoros útak ezen hegyen keresztül*; enge Pässe durch dieses Gebirge. Tauri latus, mons Ararat in Armenia. Tauri promontorium, in Lycia, hodie: Capo di S. Croce, Mela.

Tautŏlŏgĭa, ae, f. 1. *ugyan tsak egy dolgot jelentő szóknak egybehalmozása, ugyan azon bak nyúzás*; die Zusammensetzung von Wörtern, die ein und dasselbe sagen. Mart. Cap.

Tax, Interj. *a' verés hangját, v. tsattanását jelentő szó*; drücket den Schall der Schläge aus. Tax tax meo tergo erit, Plaut. *megpüfölik, v. verik a' hátamat*; klatsch wird mein Rücken bekommen, i. u. Schläge.

Taxa, ae, f. 1. *babérfa neme*; eine Art des Lorbeerbaums: Plin. 2) *taksa, betsűár*; die Taxe, Schätzung. Gloss.

Taxātĭo, ōnis, f. 3. (taxo) *megbetsűlés, betsűár, taksa, bets.*; das Taxiren, die Schätzung, Taxe, der Werth. Plin. 2) *summának, v. számnak meghatározása a' kötelesőlrásokban, 's a' t.* Bestimmung der Summe oder Anzahl bey Contracten, *rc.* Pand. 3) *szidás, szidalmazás*; die Scheltung. JCt.

Taxātor, ōris, m. 3. *betsűlő, betsűárszabó*; der etwas schätzet. Idem. 2) *szidalmazó, rágalmazó, betsmelő*; ein Tadler, Schelter. Gloss.

Taxĕa, au, f. 1. i. q. lardum. Isidor.

Taxĕōta, ae, m. 1. *tisztviselő, v. szolga a' tanátsbéli személyek, bírák 's a' t. körűl*; ein Officiant oder Diener der Magistrats-Personen, Richter, *rc.* Cod. Just.

Taxĕus, a, um, (taxus) e. gr. sylva, Stat. *tiszafából, v. ternyőfából való, v. álló, tiszafa*; von Taxusbäumen.

Taxĭcus, a, um, i. q. taxeus. Plin.

Taxillus, i, m. 2. i. q. talus, Vitr.

Taxim, Adv. *lassan, észrevehetetlenűl*; allmählig, unvermerkt. Varr.

Taxim, Verb. pro: tetigerim, u. gr. taxis. Varr.

Taxo, āvi, ātum, āre, 1. *erősen érinteni*; scharf anrühren. Gell. 2) e. gr. aliquem, Suet. *gyalázni, betsmelni*; tadeln, durchziehen. 3) u. gr. modum summae, Idem. aliquid denariis septem, Plin. *betsűlni, árúba botsátni, árán tartani*; taxiren, schätzen.

Taxo, ōnis, 3. et Taxus, i, m. 2. *borz*; ein Dachs. (Mules Taxus, L.)

Taxōnīnus, a, um, e. gr. adeps, Marc. Emp. *borzi, borzból való, borz*; vom Dachse.

Taxus, i, f. 2. *tiszafa, ternyőfa*; Taxusbaum. Caes. Virg. 2) *abból való hajító dárda*; ein Wurfspiess daraus. Sil. 3) i. q. Taxo, ōnis.

Taygĕte, es, f. 1. filia Atlantis, Plejadum una. Virg.

Taygĕtus, i, m. 2. Cic. et Plur. Taygĕta, ōrum, Virg. montes in Laconica penes Spartam, Bacho sacrati, hodie: les montagnes des Mainotes.

Te, Acc. pronom. Tu. 2) *ragasztékszótag a' tu és te hez, p. o.* tute, *és* tete; eine Anhängesylbe: wird dem tu und te angehängt, z. B. tute, Cic. so auch tutemet, Ter. tete Idem.

Tĕānum, i, n. 2 urbs duplex Italiae, utpote: Teanum Sidicinum in Campania; Teanum Apulum in Apulia: utraeque vocantur simpliciter Teanum. Hinc: Teanensis, e, illuc

pertinens. Teanenses, incolae harum urbium, Liv.

Tĕări, ōrum, m. plur. populus Hispaniae. Idem.

Tĕāte, is, n. 3. urbs Italiae, ad sinum Venetum.

Tĕātes, plur. populus Apuliae. Liv.

Tēba, ae, f. 1. *domb*, *halom*; ein Hügel. Varr.

Tĕbăsēni, ōrum, m. plur. populus Galatiae. Plin.

Techna, ae, f. 1. *ravaszság*, *álnokság*, *fortély*; ein Rank, listiger Streich. Ter.

Technice, Adv. *mesterségesen*; künstlich. 2) *álnokúl*, *tsaldrdúl*, *fortélyosan*; betrüglich, listig.

Technicus, a, um, *mesterséges*, *mesterség szerént bánó valamivel*; künstlich, nach der Kunst verfahrend. Praecepta technicorum, Quint. sc. scriptorum, i. e. eorum, qui regulas artis tradiderunt.

Technŏlŏgĭa, ae, f. 1. *mesterségtudomány*; die Kunstlehre. Gloss.

Technŏpaegnĭon, v. —um, ii, n. 2. *mesterséges játék*; ein Kunstspiel. (Nomen poëmatis Ausonii.)

Technŏphyon, yi, n. 2. *mesterség*, *v. mestermív*; ein Werk der Kunst. Suet.

Tecmessa, ae, f. filia Teuthrantis, ab Ajace filio Talemonis adamata. Hor.

Tecmon, ōnis, urbs Epiri, Liv.

Tĕcŏlĭthos, i, m. 2. *köveket olvasztó erejü kő*; ein Stein, der die Kraft haben soll Steine aufzulösen. Plin.

Tecte, Adv. *alattomban*, *titkosan*, *rejtve*; versteckt, insgeheim. Cic. 2) *oltalmazva*, *őrizve*, *bátorságban*, *vigyázva*; gedeckt, bedeckt, sicher, vorsichtig. Cic.

Tectŏnĭcus, a, am, *építést illető*, *építőmesteri*; das Bauen betreffend, baumännisch. e. gr. forma, Auson. *épitőmesteri kisded mássa valamelly épületnek*; baumännischer Riß, Modell eines Gebäudes.

Tector, ōris, m. 3. (tego) *fejérítő*, *meszelő*, *vakoló*, *falszínlő*, *gipszfal készítő*; ein Tüncher, einer der Gypswände oder Gypsdecken macht. Vitr. 2) *házfedő*; ein Dachdecker. Varr.

Tectŏrĭŏlum, i, n. 2 Dim. a tectorium, Cic.

Tectōrĭum, ii, n. 2. *fejérítő mész*, *színlő mész*; die Tünche. Cic. 2) Met *ábrázatfestő*, *kendőzet*, *pirosító a' fejérszemélyeknél*; die Schminke der Weibspersonen. Juv. 3) pictae tectoria linguae, Pers. *színelt*, *v. festett tsalárd beszéd*; falsche Complimente. 4) *takaró*, *fedél*; die Decke, der Deckel. Cato.

Tectōrius, a, um, e. gr. calx, Plin. *fejérítő*, *falszínelő*; zum Tünchen dienlich.

Tectŏsăges, um, v. Tectŏsagi, ōrum, m. plur. populus in Gallia Narbonensi. Caes. Liv.

Tectŭlum, i, n. 2. Dim. *fedeletske*, *fedél*; ein Dach. Hier.

Tectum, i, n. 2. *fedél*, *házfedél*, *házhéjja*; ein Dach. Cic 2) *lakóhely*, *ház*; eine Wohnung, ein Haus. Tecta aequare solo, Liv. 3) *juh*, *melly mindég istállóban*, *v. akolban van*, *jászlos juh*; ein Schaf das immer im Stalle bleibet. 4) pinea tecta, Ovid. *hajó*; ein Schiff.

Tectūra, ae, f. 1. *béfejérítés*, *bémeszelés*; die Übertünchung. Pallad.

Tectus, a, um, *béfedezett*, *fedett*; verdeckt. 2) *titkos*, *titokban lévő*, *rejtett*; verborgen. 3) *hallgató*, *szómegálló*; verschwiegen. 4) *ravasz*, *álnok*, *tsalárd*; hinterlistig. Cic. 5) *alattomos*, *tettető*; einer der sich verstellt. Idem, Comp. tectior, Cic. Sup. tectissimus, Idem.

Tĕcum, i, n. 2. fluvius Galliae. Plin.

Tēcum, pro: cum te, Plaut.

Ted, pro: te, Idem.

Tēda, Tēdĭfer, vide: Taeda etc.

Tĕdĭgnĭlŏquĭdes, nomen fictum, i. e. te digna loquens. Plaut.

Tĕgănites, ae, m. 1. *pástétom*, *hásos bélés*; die Pastete. Gloss.

Tĕgănūsa, ae, f. 1. insula penes Laconicam. Plin.

Tĕgĕa, ae, v. Tegĕe, es, f. 1 urbs Arcadiae. Hine: Tegeaeus, (Tegĕus) a, um, *oda való*, *Tegeai*, *Arcadiai*; dahin gehörig, Tegeisch, auch Arcadisch. Virg. e. gr. virgo, Ovid. i. q. Callisto, filia Lycaonis regis Arcadiae. e. gr. parens, Idem. i. q. Carmenta, mater Evandri, quae etiam: Tegeaea sacerdos, vocatur. Ovid. e. gr. domus, Idem. i. e. Evandri. Hinc: Tegeaea, Ovid. i. q. Atalanta ex Arcadia. Tegeātae, ārum, incolae urbis Tegeae. Tegĕātĭcus, a, um, i. q. Tegeaeus, Stat. Tegeātis, idis, f. i. q. Tegeaea, Sil.

Tĕges, ĕtis, f. 3. *takaró*, *ponyva*, *gyé-*

kény; eine Decke, Matte, aus Binsen, Schilf. Varr.

Tegetĭcŭla, ae, f. 1. Dim. *takarótska, ponyvátska, gyékényetske*; ein Deckchen, Mattchen. Varr.

Tēgĭle, is, n. 3. *fedél, takaró, borítek, lepel*; eine Decke, Hülle. Apul.

Tēgillum, i, n. 2. Dim. *fedeletske, borítékotska*; eine kleine Decke, Hülle. Plaut. 2) *gunyhó, kunyhó, kalyiba*; eine Hütte. Plin.

Tĕgĭmen. Tegŭmen et Tegmen, inis, n. 3. *fedél, takaró, lepel, boríték*; die Decke, Hülle, Bedeckung. Ovid. Liv. Virg.

Tĕgĭmentum, Tĕgŭmentum, v. Tegmentum, i, n. 2. idem. Cic. 2) Trop. tegumentum aetati meae. Plaut. *oltalom, védelem*; der Schutz, die Bedeckung.

Tegmen, Tegmentum, vide: Tegim. etc.

Tĕgo, texi, tectum, ĕre, 3. e. gr. domum. Liv. aliquem pallio, Cic. *fedni, meg, v. béfedni, takarni, el, v. bifedni, takarni, el, v. bétakarni*; decken, bedecken 2) e. gr. dolorem animi vultu, Tibull. aliquid mendacio. Cic. *elrejteni, elpaláztolni, eltitkolni*; verbergen, bemänteln. 3) e. gr. aliquem armis, Sallust. *oltalmazni, védelmezni, védni*; beschützen.

Tēgŭla, ae, f. 1. *tserépzsindely*; ein Dachziegel. Cic. Plur. tegulae, significat saepe: *tserépfedél*; ein Ziegeldach. e. gr. per tegulas demittere. Cic.

Tēgŭlum, i, n. 2. *terítő, takaró, ponyva, fedél, házfedél*; eine Decke, ein Dach. Plin.

Tĕgŭmen, Tĕgumentum, vide: Tegimen etc.

Tēia, ae, f. 1. puella quaedam. Prop.

Tēius, a, um, vide: Teos.

Tēla, ae, f. 1. *retzés szövevény, vászon*; das Gewebe. Cic. 2) *mellyék-fonal a' takátsoknál*; die Werfte, Aufzug beym Gewebe. Percurrere telas, Virg. Ovid. Licia telae addere, Virg. *szőni*; weben 3) e. gr. barbarica, Ovid. *zugolyfa*; der Weberbaum. 4) e. gr. jugalis, Cato, *az egész szövőszék*; der ganze Weberstuhl. 5) *szövés*; das Weben. Virg. 6) *gyapjú*; die Wolle. Putres telas, Idem. 7) Met. *minden, a' mit, v. a' mihez kezd az ember*; alles was man anfängt. Telam exordiri, Plaut. Prov. *valamibe, v. -hez kezdeni*; etwas zu thun anfangen. Telam retexere. Prov. *újra kezdeni valamit*; ein Ding von neuem anfangen. Telam pertexere, Idem. *a' munkát végre hajtani*, die Arbeit vollenden.

Tĕlămon, v. Tĕlămo, ōnis, 3. *terehordozó*; ein Träger. Hinc: Telamones, Vitr. *emberi figurák az épületekben, mellyeken valami fekszik*; Menschenfiguren in Gebäuden die etwas tragen. 2) filius Aeaci, frater Pelei, pater Ajacis. Hinc: Telamoniădes, ae, m. i. q. Ajax, filius Telamonis. Telamōnius, a, um, *Telamoni*; Telamonisch. Telamonius, ii, m. i. q. Telamoniades, Ovid. 3) urbs Etruriae. Mela.

Telānus, a, um, e. gr. ficus, Plin. *fige neme*; eine Art Feigen.

Telchīnes, um, m. plur. populus antiquus Cretae, dein insulae Rhodi, Ovid. 2) *tsalárd, nem jó féle emberek*; falsche Leute. Plin. jun.

Telchīnis, is, f. 3. id. qu. insula Rhodus.

Tēlĕbŏae, ārum, m. plur. populus Acarnaniae. Plin. Virg.

Tēlĕgŏnus, i, m. 2. filius Ulyssis et Circes, Telegoni moenia, Ovid. v. juga, Hor. i. q. Tusculum; hinc Ovidius libros suos de arte amandi Telegonos vocari vult.

Tēlĕmachus, i, m. 2. filius Ulyssis et Penelopes. Ovid.

Tēlĕphĭum, ii, n. 2. *hablevelű szaka, kővérfű, varjúhab, szerelemtapló*; fette Henne. (Sedum Telephium, L.) Plin.

Tēlĕphus, i, m. 2. filius Herculis, rex Mysiae. Hor. 2) emulus, v. rivalis Horatii in poësi, v. amore, v. in utraque. Idem.

Tēlĕscŏpium, ii, n. 2. *messzseláttó-veg, messzselátó*; ein Fernglas. Gloss.

Tēlĕte, es, f. 1. *béavatás, béavatási tserimóniák*; Einweihung, Einweihungs-Ceremonien. Apul.

Tēlĕthūsa, ae, f. 1. mater in virum transformatae Iphidis. Ovid.

Tēlĕtus, (*tökélletes*; vollkommen) Aeonum unus. Tert.

Tēlicardios, v. us, ii, m. 2. *szívformájú drágakő*; ein herzförmiger Edelstein. Plin.

Tēlifer, et Tēliger, a, um, *fegyver*,

v. késlu viselő, *v. hordozó*; Geschoß tragend. e. gr. puer, Sen. i. e. Cupido.

Tēlĭnum, i, n. 2. *görögszénából készült ír*, *v. kenőts*; eine Salbe aus Bockshorne gemacht. Plin.

Tēlĭnus, a. um, *görögszénából való*, *görögszéna*; aus Bockshorn. Idem.

Tēlirrhīzos, i, m. 2. gemma hodie ignota. Plin.

Tēlis, is, f. 3. *görögszéna*; Bockshorn, Bockskraut, Fönnkraut. Plin. (Trigonella fnenum graecum, *L.*). 2) fluvius Galliae, hodie: la Tête. Mela.

Teilēnae, ārum, f. pl. urbs Latii. Liv.

Tellūmo, ōnis, m. 3. i. q. terra, qua deitas generis masculini. August.

Tellūrus, i, m. 2. i. q. Tellumn, Mart. Cap.

Tellus, ūris, f. 3. e. gr. justa, Prop. dea telluris. Aedes telluris, Cic. 2) e. gr. sterilis, Ovid. inarata, Hor. humida, Ovid. *föld*, *termőföld*, *földszín*; die Erde, der Erdboden, das Erdreich, die Oberfläche der Erde. 3) poëtis, e. gr. Gnosia, Virg. Achiva, Ovid. *föld*, *tartomány*, *vidék*, *tájjék*; das Land, die Landschaft, Gegend, das Gebieth. 4) *nép*; das Volk. Ovid.

Telluster, stris, e, e. gr. deus, Mart. *földi*, *földön lévő*; auf der Erde befindlich.

Telmessus (—os) v. Telmissus (—os) i, f. v. Telmessum (Telmiss) i, n. 2. urbs a) Cariae. Cic. b) Lyciae. Liv. Telmesses, plur. incolae urbis Telmessi in Caria. Telmessicus (Telmesicus) v. Telmissicus, et Telmissius, a, um, *Telmessusba való*, *Telmessusi*; nach Telmessus gehörig, Telmessisch. Liv.

Tēlo, ōnis, m. 3. *kankalik*, *kútostor*, *vízmerítő*, *kútgém*; ein Haken am Brunnen. Gloss. 2) *vízmerő veder a' szódakútaknál*; ein Wassereimer in einem Sodbrunnen. Sipont.

Telo Martius, urbs Galliae, hodie: Tnolnn. Geogr.

Tĕlōna, ae, m. 1. *vámos*; ein Zolleinnehmer. Gloss.

Tĕlōnārius, ii, m. 2. *vámszedő*; ein Zolleinnehmer. Cod. Thend.

Tĕlōnēum, v. Telonium, ii, n. 2. *vámház*, *vám*, ein Zollhaus, der Zoll. Tert.

Tĕlos, eos, n. 3. *vég*; das Ende. Cic. 2) i. f. 2. insula penes Cariam. Plin.

Tēlum, i, n. 2. *lövőszerszám*, *nyíl*, *dárda*, *hajító dárda*, *kard*, *szablya*, *minden fegyver*, *a' mivel ellenségre megyen az ember*; ein Geschoß, Pfeil, Wurfspieß, jede Waffe, womit man auf den Feind losgeht, Schwert, Spieß, 2c. Cic. Ovid. 2) e. gr. fortunae, Cic. *szerentsétlen eset*, *szerentsétlenség*; ein Unglücksfall. 3) *segítő eszköz*, *segítség*; ein Hülfsmittel. Non mediocre telum est ad res gerendas, etc. Idem. 4) *védelem*, *oltalom*, *fegyver*; ein Schutzmittel, eine Waffe. Isto telo (i. e. intercessione) tutabimur plebem. Liv. 5) *oldalnyilallás*, *nyilallás*, *szegezés*; das Seitenstechen. Seren. Samm. 6) tela diei, Lucr. *napsúgárok*; die Sonnenstrahlen.

Tēmārōglus; ii, m. 2. fluvius Bithyniae. Plin.

Tĕmĕnos, locus in vicinio Syracusarum. Hinc: Temenites, ae, m. ibidem existens, e. gr. Apollo, Cic. statua ejus, ibidem. Temenites, idis, f. 3. fons, ibidem. Plin.

Tĕmĕrārie, Adv. pro: temere, Cod. Just.

Tĕmĕrārĭus, a, um, e. gr. homo, Caes. amor, Ovid. consilium, Cic. *vigyázatlan*, *gondolatlan*, *figyelmetlen*, *vakmerő*; unbedachtsam, unbesonnen, verwegen. 2) *történetből eső*, *történetbeli*; von ungefähr geschehend, zufällig. Non temerarium est, Plaut. *nem történetbeli dolog*, *jelent valamit*; das ist nicht so von Ungefähr, das hat etwas zu bedeuten.

Tĕmĕrātor, ōris, m. 3. e. gr. legis, Cod. Just. *megrontó*, *megsértő*; ein Verletzer. 2) id. qu. falsarius. Pand.

Tĕmĕre, Adv. *történetből*, *történet szerént*; von Ungefähr, durch ein Ungefähr, wie sichs trifft, zufälliger Weise. Cic. 2) *vigyázatlanúl*, *vakmerően*; unbedachtsam, verwegen. Inconsulte et temere aliquid dicere, Idem. 3) *könnyen*; leicht. Cic. Ter. Non temere alibi invenias, Plaut. *nem egy könnyen találhatni fel*; man wird es nicht leicht also finden. 4) *ok*, *v. fundamentom nélkül*; ohne Ursache, ohne Grund.

Non temere fama nascitur. Cic. 5) *rosszszúl, imigyamúgy, hirtelenében*; schlecht, in der Eile. Castella temere munita, Sallust. Not. Comp. temerius. Acc.

Těměritas, ātis, f. 3. *vigyázatlanság, gondolatlanság, figyelmetlenség, vakmerőség*; die Unbedachtsamkeit, Unbesonnenheit, Mangel der Überlegung, Verwegenheit. Cic. 2) *rendetlenség*; die Unordnung. Nulla temeritas, sed ordo. Cic.

Těměriter, Adv. pro temere. Acc.

Těměritūdo, ĭnis, f. 3. i. q. temeritas.

Těměro, āvi, ātum, āre, 1. *megszentségtelenitni, megsérteni*; entweihen, verletzen. Virg. Liv. e. gr. aliquam, Tac. *megfertéztetni, megszeplősitni*; schänden. e. gr. lectum jugalem, Ovid. *házasságot rontani*; ehebrechen.

Těměsa, ae, et Těměsa, es, v. Temsa (Tempsa) ae, f. 1. urbs Italiae, Hinc: Temesaeus, v. Temeseus, et Temesanus, a, um, v. gr. ager, Liv.

Těmētum, i, n. 2. *akármelly erős ital neme, p. o. bor, ser*; jedes starke oder berauschende Getränk, z. B. Wein, Bier rc. Plaut.

Temnītes, i. e. ex urbe Temno, Cic.

Temno, si, tum, ěre, 3. e. gr. rem, Hor. divos, Virg. *megvetni, megutálni*; verachten.

Temnos, v. —us, i. f. 2. urbs Aeoliae in Asia. Hinc: Temnius, a, um, i. e. ex hac urbe, Tac.

Těmo, ōnis, m. 3. *szekérrúd, kocsirúd*; die Deichsel des Wagens. Virg. 2) *rúd, pózna*; eine Stange. Colum. 3) *szekér*; der Wagen. Juven. 4) *katona állitás váltsága*; eine Geldverlegung statt der zu schaffenden Rekruten. Cod. Theod.

Tempe, Plur. Neutr. *Görögországban Thessáliának egy kies és gyönyörű tájjéka, körül véve az Olymp, Ossa és Pelion hegyeitől, és a' mellyen a' Peneus vize foly keresztül*; eine angenehme Gegend in Thessalien, durchströmt vom Flusse Peneus, und umringt von den Bergen Olympus, Ossa und Pelion. Tempe Thessala, Horat. 2) Trop. *akármelly kies hely, v. tájjék*; jede angenehme Gegend. Ovid. Frigida tempe, Virg.

Tempěrācŭlum, i, n. 2. i. q. temperatura, Apul.

Tempěrāmentum, i, n. 2. *mérséklet, mérséklőeszköz, mérték*; das Milderungsmittel, das Maß, da man nicht zu viel und nicht zu wenig thut. Inventum est temperamentum, Cic. Temperamentum in re, Plin. Paneg. *mérséklés, mérték valamiben, középút*; das Maß, die Mäßigung, Mittelstraße. 2) *természeti tulajdonsága valaminek*; die rechte oder natürliche Beschaffenheit einer Sache. Colum. 3) Temperamentum coeli, Justin. *mérséklett égally*; gemäßigtes Klima. 4) *természetalkat az emberben*; das Temperament, die natürliche Beschaffenheit. Plin.

Tempěrans, tis, o. *mértékletes, p. o. ételben, italban, indúlatosságokban, magátmérséklő*; mäßig. Temperans gaudii, Plin. Comp. temperantior, Cic. Sup. temperantissimus, Cic.

Tempěranter, Adv. *mértékletesen, mérsékelve*; gemäßigt, mit Mäßigung, mäßig. Tacit. Temperantius agere, Cic.

Tempěrantia, ae, f. 1. *mértékletesség, p. o. ételben, italban, 's a' t.* die Mäßigkeit. Summa in victu temperantia, Cic. 2) *magamérséklés, p. o. az indúlatosságokban*; die Mäßigung seiner, z. B. in Begierden, im Zorne u. s. f. Cic.

Tempěrāte, Adv. v. gr. agere, Cic. *magamérsékelve*; mit Mäßigung, gemäßigt. Temperatius scribere, Cic. temperatissime, August.

Tempěrātio, ōnis, f. 3. v. gr. rei, Cic. *mérséklés*; die Mäßigung. 2) v. gr. coeli, Cic. caloris, Cic. *mérséklett tulajdonság*; die gemäßigte Beschaffenheit. 3) *illendő elintézése valaminek, helyes intézet valamiben*; gehörige Einrichtung. Temperatio civitatis, Cic. *valamelly státusnak jó karban lévő kormányozása*; die gute Beschaffenheit eines gut verwalteten Staats. 4) *kormányozás*; die Lenkung, Regierung. Cic.

Tempěrātīvus, a, um, *mérséklő, enyhítő*; mildernd. Coel. Aur.

Tempěrātor, ōris, m. 3. *jó rendben tartó, rendbeszedő*; der etwas in Ordnung hält oder bringt. Cic.

Tempěrātūra, ae, f. 1. *mérséklet*; die Mäßigung. Plin. 2) *elegyités, hozzáadás, t. i. mérséklés végett*; die Vermischung, der Zusatz. Plin. 3)

temperatura coeli, Varr. *jó idő*; die gute Witterung.

Tempĕrātus, a, um, *mérséklett*; gemäßigt. Coelum temperatum, Curt. Scribendi genus elegans et temperatum, Svet. Comp. temperatior, Vellej. Pat. Sup. temperatissimus, Plin. jun.

Tempĕri, Adv. *idején, jókor*; zeitig, bey Zeiten. Plaut.

Tempĕries, ei, f. 5. *mérséklet, mérséklett tulajdonság*; die Mäßigung, gemäßigte Beschaffenheit. Temperies coeli, Ovid. v. aëris, Mart. *mérséklett idő, nem meleg, nem hideg, 's a' t.* eine gemäßigte Witterung. 2) *magamérséklés*; die Mäßigung. Claud.

Tempĕrius, Adv. *hamarább, jókorabb, elébb*; zeitiger, eher. Cic.

Tempĕro, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. calorem solis, Cic. linguae, Liv. laetitiae, Liv. sibi, Caes. in amore, Plaut. a lacrymis, Virg. *mérsékelni, megtartóztatni, v. mérsékelni magát, 's a' t.* das rechte Maß beobachten, mäßig worin seyn, sich mäßigen. Nequeo mihi temperare, quo minus, Plin. *nem tudom magamat megtartóztatni, hogy, v. nem tartóztathatom magamat, 's a' t.* ich kann mich nicht enthalten rc. Vino se in unam diem temperare, Cic. 2) *valaminek a' tzélhoz képest illendő erejét meg adni az elegyítés által, elegyítni, valamivel az erejét mérsékelni*; gehörig oder nach Proportion vermischen. Acetum melle temperare, Plin. Vinum aqua temperare, Plin. 3) v. gr ungventum, Plin. arva, Virg. *annak módja szerént elkészítni, elrendelni, elintézni*; gehörig einrichten oder zurecht machen, verfertigen, machen. 4) *igazgatni, kormányozni*; lenken, regieren, reguliren. Rempublicam legibus temperare, Cic. Sol annum temperat, Plin. Ratem temperare, Ovid. Jupiter res hominum ac deorum temperat, Hor. 5) v. gr. dolores, Fest. *enyhítni, mérsékelni*; lindern, mildern, mäßigen.

Tempestas, ātis, f. 3. *időkor, idő*; die Zeit. Ea tempestate, Plaut. *ugyan azon időben, akkor*; zu derselben Zeit. In paucis tempestatibus, Sall. *rövid idő mulva*; in kurzer Zeit. 2) *időjárás, idő*; das Wetter, die Witterung. Bona tempestas, Cic. *jó idő, szép idő*; gutes Wetter, schöne Witterung. Perfrigida tempestas, Cic. 3) Trop. *szélvész, fergeteg, zivatar, égiháború, rossz idő*; der Sturm, das Ungewitter, Donnerwetter, übles Wetter rc. Tempestatem evitare, Nep. 4) Met. popularis tempestas, Cic. *felzendülés, lázzadás a' nép között*; der Aufruhr. 5) Trop. *veszedelem*; die Gefahr. Impendentem evitare tempestatem, Nep.

Tempestīve, Adv. *idejekorán, jókor, idejében, idején*; zeitig, zu rechter, gehöriger Zeit. Cic. 2) *illendően, illendőmódon*; passend, schicklich. Suet. tempestivius, Hor.

Tempestīvĭtas, ātis. f. 3 *idejénvalóság*; die Zeitigkeit, rechte Zeit. Plin. Cic. 2) *alkalmatos volta valaminek valamire*; die gehörige Beschaffenheit. Plin.

Tempestīvo, Adv. sc. tempore, *jókor, idején*: zur rechten Zeit.

Tempestīvus, a, um, v. gr. maturitas, Cic. fructus, Cic. *korán való, jókori, idejekoránvaló*; zeitig, zur rechten Zeit geschehend oder wachsend. 2) *megért*; reif. Puella tempestiva viro, Hor. *férjhezmenő, eladó*; mannbar. 3) *alkalmatos, az időhöz és környűlállásokhoz képest jó*; schicklich, passend, der Zeit und den Umständen gemäß oder angemessen. Oratio tempestiva, Liv.

Tempestŭōsus, a, um, *szeles, szélveszes, zivataras*; stürmisch. Sidon.

Templātim, Adv. i. e. per templa, Tert.

Templum, i, n. 2. *a' madarak repűléséből való jövendőlésre az Augurok által választott és kitzirkált hely, a' honnan a' madarak repűlését vizsgálták*; der Raum, welchen sich der Augur mit seinem Stabe beschrieb, um die Beobachtungen des Vogelflugs innerhalb desselben anzustellen, sein Beobachtungskreis. Varr. Palatinum Romulus, Aventinum Remus, ad inaugurandum templa capiunt, Liv. 2) *akármelly tető, a' honnan annak környékét beláthatni, és azon tető környéke*; jeder Ort, von welchem man etwas überschauen kann, und welchen man auf einmahl vor Augen hat, das Schaugebieth. Dens,

cujus hoc templum est omne, quod conspicis, Cic. Hinc: templa Neptunia, Plaut. i. e. mare. Templa Parnasia, Ovid. i. e. mons Parnassus. 3) *akármelly szent hely, felszentelt hely, templom*; jeder heilige Ort, ein Tempel. Sacratum templum, Virg. Curia, templum publici consilii, Cic. *tanátshás, a' hol közönséges és közjóravaló tanátskozások tartatnak*; das Rathhaus, ein heiliger Ort, wo heilsame Anschläge gefaßt werden. 4) *az égnek vagy levegőégnek részei, rejtek helyei*; die Innere des Himmels, die verborgenen Gemächer des Himmels, die Lufterviere. Deus templa coeli summa sonitu concutit, Ter. Mentis templa, Lucr. *a' léleknek titkai*; die Heimlichkeiten. 5) *meghóltnak szentalt kápolna*; die einem verstorbenen geweihte Capelle. Virg. 6) pro: tempulum, Dim. a tempus. Hinc: ex templo, vel extemplo; *tüstént, azonnal*; sogleich, alsbald.

Tempŏra, um, n. plur. *vakszemek, halántékok*; die Schläfe am Haupte. Sing. Tempus.

Tempŏrālis, e, *ideigtartó*; zeitlich, eine Zeitlang während. Exilium temporale, JCt. 2) ingenia temporalia, Cato. *állhatatlan ész*; unbeständige Köpfe. 3) v. gr. venae temporales, Veget. *halántéki v. vakszem erei*; die Schlafadern.

Tempŏrālitas, ātis. f. 3. *ideigtartás, ideigtartóság*; die Zeitlichkeit. Tert.

Tempŏrāliter, Adv. *egy ideig, időkorig*; auf eine Zeit, Tert.

Tempŏrārius, a, um, *időhöz alkalmaztatott, időkori*; der Zeit angemessen, sich nach den Zeiten und Umständen richtend. Nep. 2) v. gr. mors, Plin. *ideigvaló, ideigtartó*; eine Zeit nur dauernd.

Tempŏrātim, Adv. *időről időre, idő szerént*; von Zeit zu Zeit, der Zeit nach. Tertull.

Tempŏre, tempori, et temperi, Adv. *jókor, idejekorán*; zu rechter Zeit, zeitig. Tempori venire, Plaut. *éppen jókor jönni*; zu gelegener Zeit kommen.

Tempŏro, āre, pro: tempero, Tert.

Tempsa, vide: Temesa.

Tempus, ŏris, n. 3. *idő*, (*régen: üdő*); die Zeit. Extremum tempus diei, Cic. Matutina tempora, Cic. *reggeli idő, reggeli órák*; die Frühzeit, Frühstunden. Inter omne illud tempus, Liv. *azon egész idő alatt*; die ganze Zeit hindurch. Hoc tempore, Cic. *ebben az időben, az időben, ekkor*; zu dieser Zeit. Omni tempore, Cic. *mindenkor*; zu jeder Zeit. Ad hoc tempus, Caes. *eddig az ideig*; bis jetzt. Ex tempore, v. gr. dicere, Cic. *tüstént, egyszerre, minden előrevaló készület nélkül, hevenyében*; sogleich, aus dem Stegreife. In tempus, Ovid. vel ad tempus, Cic. *egy időre, egy darab időre*; auf eine Zeit, auf eine Zeit lang. Abiit illud tempus, Cic. *elmúlt az az idő*; jene Zeiten sind vorüber. Ex quo tempore, Cic. *miólta*; seit der Zeit, daß ꝛc. Per idem tempus, Cic. *éppen akkor, v. abban az időben*; zu eben der Zeit. Id temqoris, pror eo tempore, Cic. Tempore, Ovid. *idővel*; mit der Zeit. In omne tempus, Cic. *örökre*; auf immer, auf ewig. Ad tempus, Cic. *éppen jókor*; eben zu rechter Zeit. Post tempus, Plaut. *későn*; zu spät. In tempore, Ter. v. suo tempore, Cic. *jókor, annak idejében, idejekorán*; zu rechter Zeit. 2) *idő, környülállás, az idő miívolta, v. környülállásai*; die Umstände der Zeit, die Zeitumstände, Zeit, Zeiten. Tempori servire, Cic. *magát az időhöz, v. a' környülállásokhoz alkalmaztatni*; sich in die Zeit schicken, sich nach den Umständen richten. 3) tempora, plur. *viszontagságok, szomorú v. szerentsétlen idők*; Widerwärtigkeiten, Schicksale, unglückliche Zeiten. Scripsi de temporibus meis, sc. de exilio, etc. 4) *égtájjék*; die Himmelsgegend. Tempus meridianum, Varr. 5) Tempora verborum, v. gr. tempus praesens, tempus perfectum v. futurum, Quint. 6) *halánték, vakszem*; der Schlaf am Haupte. Capitis tempus dextrum, Varr. Utrumque tempus, Virg.

Tempyra, ōrum, n. pl. urbs Thraciae.

Temsa, vide: Temesa.

Tēmŭlenter, Adv. *részegen, ittasan*; trunken. Colum.

Tēmŭlentia, ae, f. 1. *részegség*; die Trunkenheit. Plin.

Tēmŭlentus, a, um, (a temetum) *ré-*

szeg, ittas; trunken, betrunken. Cic. temulentior, Sidon.

Ten, i. e. te ne? Plaut.

Tĕnācĭa, ae, f. 1. (tenax) *állhatatosság, megmaradás valami mellett*; die Beharrlichkeit. Enn.

Tĕnācitas, ātis, f. 3. *erősentartás, megszorítás*; das Festhalten. Tenacitate unguium arripiunt, Cic. 2) Trop. *takarékosság, szűkmarkúság*; die Sparsamkeit, Kargheit. Liv.

Tĕnāciter, Adv. *szűnetnélkül, szüntelen, állhatatosan*; beharrlich, beständig. Miseros tristis fortuna tenaciter urget, Ovid. 2) v. gr. retinere aliquid, Solin. *erősen*; fest. Comp. tenacius, Sup. tenacissime, Apul.

Tĕnācŭlum, i, n. 2. *a' mi valamit tart vagy megfog, tartó, fogó*; ein Halter, i. e. Werkzeug zum Halten oder Zurückhalten. Maur.

Tĕnax, ācis, o. v. gr. cera, Virg. *ragadós, szívos*; klebrig, zähe. Solum tenax glebis, Plin. 2) v. gr. forceps, Virg. vinculum, Idem. *erősen tartó, szorító, erősen megfogó*; festhaltend, fähig fest zu halten, zurückhaltend. 3) v. gr. fides, Ovid. *erős, állhatatos, mozdúlhatatlan*; fest, beharrlich, unbeweglich 4) *állhatatos a' maga feltétele mellett*; beharrlich bey etwas. Tenax propositi, Hor. 5) *igen takarékos, szűkmarkú*; sparsam, karg, geizig. Cic.

Tenchtēri vel Tenctēri, ōrum, pl. populus Germaniae, Caes.

Teudĭcŭla, ae, f. 1. *tőr, hurokhdló*; der Fallstrick, die Schlinge. Cic.

Tendĭpellium, ii, n. 2. i. q. Tentipellium.

Tendo, inis, v. ōnis. m. 3. *in, reszgőín a' testben*; die Flechse, die Sehne an Muskeln, Haarwachs. Anat.

Tendo, tĕtendi, tensum et tentum, tendĕre, 3. v. gr. arcum, Virg. vela, Virg. rete, Ter. *merőre megházni, kihúzni, felhúzni, p. o. a' kézívet, sátort, kifeszítni, kiterjesztení*; dehnen, spannen, ausdehnen, ausspannen. 2) v. gr. manus ad coelum, Caes. *kiterjesztení*; ausstrecken. 3) Trop. v. gr. insidias alicui, Sall. retia alicui, Prop. *készítni, vetni, hányni, p. o. lest, hálót valakinek*; stellen, bereiten, werfen. 4) v. gr. lintea ad portus, Prop. cursum aliquo, Liv. iter ad naves, Virg. v. in Hispaniam, Auct. D. Afr. *igyekezni valahova, v. menni, útját intézni, v. venni valahova*; wohin gehen, reisen, laufen, seinen Weg nehmen. In castra tendere, Liv. Ad aliquem tendere, Plin. Ep. Quo tendis? Nep. *hová igyekszel? hová mégy?* wo gehst du hin? 5) *kiterjedni, valahova, valameddig helyig, addig menni, v. nyúlni*; sich erstrecken, wohin gehen oder reichen. Gula tendit ad stomachum, Plin. Taurus mons ad occasum tendens, Plin. 6) *valamire igyekezni, valamit forgatni elméjében, valahova gondolkozni, oda-tzélozni*; worauf umgehen oder denken, etwas zur Absicht haben. Ad jurgium tendit, Ter. Ad majora tendere, Quint. 7) *nyújtani, adni*; darreichen, geben. Munera alicui tendere, Virg. 8) *valamire kimenni, valahova tzélozni*; wohin gerichtet seyn oder hinauslaufen. Eo restendit, Cic.

Tendor, ōris, m. 3. *kiterjesztés, kifeszítés, megerőltetés*; die Ausdehnung, Ausspannung, Anstrengung. e. gr. faucium, Apul. *nagy, v. erős kiáltás*; das starke Schreyen.

Tĕnĕa, ae, f. 1. urbs a) penes Corinthum, Cic. b) in Arcadia, Mela.

Tĕnĕbellae, ārum, f. 3. plur. Dim. i. q. tenebrae, Claud. Mam.

Tĕnebra, ae, f. 1. pro: tenebrae, Lampr.

Tĕnebrae, ārum, f. plur. *setétség*; die Finsterniß. Tetris tenebris, Cic. *iszonyú setétségben*; bey scheußlicher Finsterniß. 2) *éjtszaka, éj*; die Nacht. Redii luce, non tenebris, Idem. 3) Met. obducere tenebras rebus clarissimis, Cic. *meghomályosítni, homályossá, v. érthetetlenné tenni*; verfinstern, dunkel, unverständlich machen. 4) jacere in tenebris, Idem. *esmeretlen lenni*; unbekannt seyn. 5) ante tenebras persequi tenebras, Plaut. *magát megölni*; sich selbst ermorden. 6) tenebras cudere alicui, Idem. *valakit megtsalni*; einen betrügen. 7) *rendetlenség és senebona a' községban*; die Verwirrung und Unruhe im Staate. Ex superioris anni caligine et tenebris, Cic 8) *félelem, szorongattatás, gyötrődés*; die Angst. Qui tibi aestus, qui error, quae tenebrae erunt, Idem. 9) *nagy szomorúság, v. búslakodás*; eine große Betrübniß. Si quid tenebrarum offundit exilium, Cic. 10) ae-

ternis tenebris vinculisque mandatus est, Sall. *örökös fogságra, v. tömlötzre itéltetett*; er ist zu einem ewigen Gefängnisse verurtheilt.

Tĕnebrans, tis, o. *setétitő*; finster machend. Apul.

Tĕnebrārius, a, um, (tenebrae) *láthatatlan*; unsichtbar. Gloss. 2) *alattomos*; heimlich. Idem. 3) e. gr. homo, Vop. *világosság kerűlő*; lichtscheu. 4) *esmeretlen*; unbekannt. Gloss.

Tĕnebrātio, ōnis, f. 3. *megsetétités*, *meghomályositás*; die Verfinsterung, Verdunkelung. Coel. Aur.

Tĕnebresco, ĕre, 3. Inch. *setétedni*, *setétülni*; finster werden. August.

Tĕnebrĭco, āvi, ātum, āre, 1. idem, Tert.

Tĕnebrĭcōsitas, ātis, f. 3. e. gr. oculorum, Coel. Aur. *homályosság*; die Dunkelheit.

Tĕnebrĭcōsus, a, um, e. gr. popina, Cic. *setét*, *setétes*, *homályos*; finster, dunkel. 2) libinines tenebricosae, Idem. *setétben*, *v. alattomban űzött testigyönyörűségek*; Wollüste die man im finstern oder heimlich verübt. 3) e. gr. sensus, Cic. *meghomályositott*; verfinstert. 4) e. gr. tuum tempus, Idem. *a' mellyben még tsekély megvettetett ember voltál*; in welcher du ein schlechter verachteter Mensch warst. Comp. -ior, Sup. -issimus, Cic.

Tĕnebrĭcus, a, um, e. gr. plaga, Cic. vestis, Tert. *setét*, *homályos*, *setét szinű*; finster, dunkel.

Tĕnebrio, ōnis, m. 3. *világosság kerűlő*, *tsalárd*, *v. álnok ember*; ein lichtscheuer Mensch, Betrieger. Varr. 2) *titkolódzó*; ein Duckmäuser. Non.

Tĕnebro, āre, 1. *megsetétitni*, *meghomályositni*; finster machen, verfinstern, verdunkeln. Lact.

Tĕnebrōsus, a, um, e. gr. carcer, Tert. aër, Virg. *setét*, *setétes*, *homályos*; finster, dunkel. e. gr. sedes, Ovid. *alvilág*; die Unterwelt. Comp. -ior, Tert. Sup. -issimus, Cod. Just.

Tĕnedos, v. —us, i, f. 2. insula maris Aegaei ad Trojam, Hinc: Tenedius, a, um, *odavaló*, *Tenedusi*; dahin gehörig, Tenedisch. Cic. Tenedii, incolae ibidem, Idem.

Tĕnellŭlus, a, um, (Dim. a tenellus) *igen gyengétske*; zu sehr zart. Cat.

Tĕnellus, a, um, (Dim. a tener) *gyengétske*; sehr zart. Bella et tenella filia, Plaut. *szép takaros lyány*; eine schöne zarte Tochter.

Tĕnĕo, ŭi, tēntum, ēre, 2. e. gr. aliquid in menu, Cic. manu, Ovid. *tartani*; halten e. gr. irretitum, Cic. *fogva tartani*; gefangen halten. e. gr. milites in armis, Liv. *fel-fegyverkezve*, *v. fegyverben tartani*; bewaffnet halten. 2) e. gr. aliena, Cic. *birni*, *valaminek birtokában lenni*; besitzen. 3) e. gr. se hortis, Plin. *lakni*, *tartózkodni*; wohnen, sich aufhalten. 4) *tartóztatni*, *hátráltatni*; aufhalten. Non tenebo te pluribus, Cic. 5) e. gr. dolorem, Idem. *eltitkolni*; verbergen. 6) e. gr. se intra castra, Caes. *a' táborban maradni*; im Lager bleiben. 7) e gr. risum, Cic. lacrymas, Idem iracundiam, Cic. *tartóztatni magát valamitól*; sich von etwas enthalten. 8) teneo adhuc Tulliam, Idem. *Tulliát még magamnál*, *v. magam körűl tartom*, *v. még nállam van Tullia*; ich habe meine Tullia noch bey mir. 9) teneri desiderio alicujus rr, Cic. *valamire vágyni*; Verlangen nach etwas haben. 10) e. gr. animo et memoria aliquid, v. memoriam alicujus rei, Idem. *el nem felejteni*, *emlékezetében tartani*, *v. lenni*; im Gedächtnisse haben. 11) e. gr. studia agri colendi, Colum. *érteni a' földmiveléshez*; sich auf den Ackerbau verstehen. 12) e. gr. causam apud judices, Cic. *megnyerni*; behaupten. 13) *tartani*, *meg nem szűnni*, *v. elnem állani*; währen, anhalten. Imber per totam noctem tenuit, Liv. 14) e. gr. consilium alicujus rei, Cic. *szeme előtt tartani*, *megtartani*, *követni*; beobachten, behalten. 15) e. gr. se artibus improbis, Plaut. *táplálni*, *tartani*, *eltartani*; ernähern. 16) in jurejurando teneri, Cic. *esküvés által köteleztetni*; durch den Eid verbunden seyn. 17) grevi poena teneri, Idem. *nagy büntetésre méltó lenni*; sehr straffällig seyn. 18) testibus teneri, e. gr. furti, Cic *tanúkkal rábizonyittatni*; mit Zeugen überwiesen werden. 19) e. gr portum, Idem. *megérkezni*, *beevezni a' k. kötőhelybe*; in den Hafen eingelaufen seyn. 20) e. gr. secundissimo vento cursum, Liv. *szerentsésen elevezni*, *v. elhajókázni*; glücklich fortsegeln. 21) *a' szökevé-*

nyeket fel, v. *megtartóztatni*, v. *megfogni*; die Flüchtigen anhalten, greifen. Si tenetis, ducite, Plaut. 22) amor eum tenet, Ter. *szerelmes*, *a' szerelem lebilintselte*; die Liebe fesselt ihn. 23) e. gr. provinciam, Cic. *igazgatni*, *felvigyázó lenni benne*; verwalten. 24) e. gr. se suis finibus, Idem. *maga határában maradni*, v. *tartani magát*; in seinen Schranken bleiben. 25) teneri angustiis, Cic. *gyötrődésben lenni*, *gyötrettetni*; geängstiget werden. 26) e. gr. animum suspensum, Liv. *kétségeskedni*, *bizonytalanságban lenni*; im Zweifel stehen. 27) e. gr. locum apud aliquem, Prov. *valakinél kegyelemben lenni*, v. *állani*; bey einem gut stehen. 28) res oculis et manibus tenetur, Cic. *kézzelfogható*, *nagyon szembetűnő*; es ist handgreiflich. 29) faucibus teneri, Plaut. *el nem szabadúlhatni*, v. *illanthatni*; nicht entwischen können. 30) ita fama tenet, Liv. *az a' hire*; also geht die Sage. 31) spes me tenet, Cic. *reménylek*, *van reménységem*; ich hoffe. 32) *illetni*, *megérni*; berühren. Terram tenere non potuit, Idem. 33) *az eséstől megtartóztattatni*; erhalten werden, damit man nicht fällt. Terra tenetur nutu suo, Cic. 34) se tenere, Idem. *magát mérsékelni*; sich mäsigen. 35) *valamit végrehajtani*, *végbe*, v. *véghez vinni*; etwas ausführen. Res aliter teneri non potest, Cic. 36) e. gr. reconditos sensus alicujus, Idem. *érteni*, *megérteni*; verstehen. 37) *élni valamivel*, *hasznára fordítni valamit*; sich einer Sache bedienen. Quia nihil prolatum erat melius, id, quod erat tenebant, Cic. 38) *megtartani*, *nem engedni által másnak*; behalten, behaupten. Sed nos non tenebimus judicia diutius, Idem. 39) e. gr. tabellarios, Cic. *késleltetni*, *késedelmeztetni*; aufhalten. 40) *elhallgatni*, *eltitkolni*; verschweigen. Idem. 41) hic te, inquit, teneo, Cic. *itt megfogtalak*; hier habe ich dich gefangen. 42) *a' pert megnyerni*; einen Proceß gewinnen. Tam claram tamque testatam rem non tenebimus, Idem. 43) *bizonyos törvény szerént büntetésre méltó lenni*; nach einem Gesetze einer Strafe schuldig seyn. Cic. 44) *ígéretét megtartani*; sein Versprechen halten. Tenendum est, quod promiseris, Idem. 45) *valakivel öszveköttetésben lenni*; mit jemanden verbunden seyn. Deorum agnitione et gente teneri, Cic. 46) e. gr. judicem, Cic. dub. *barátjának lenni*, *barátúl tartani*; zum Freunde haben. 47) tenet consvetudo, Quint. *a' szokás hozza magával*; die Gewohnheit bringt es mit sich. 48) tenet eum lectus, Plaut. *az ágyat őrzi*, *ágyban fekszik*; er muß das Bette hüthen. 49) manifesto teneri, Cic. *a' tetten hevenyében kapatni*, v. *éretni*; auf frischer That ergriffen werden. 50) tenuit altera sententia, Idem. *a' másik vélekedés vétetett bé*, v. *állott meg*; die andere Meinung ist angenommen worden.

Tĕner, a, um. (teneo) v. gr. caulis, Hor. uva, Ovid. aër, Virg. *gyenge*, *lágy*, *puha*; zart, weich. 2) v. gr. puer, Prop. *gyenge*, *igen fiatal*, *ifjú*; zart, dem Alter nach. Anni teneriores, Prop. *a' kis gyermekkori*, v. *gyermeki esztendők*; die jüngeren Jahre. Annus tener, Ovid. *tavaszi idő*; der Frühling. A teneris ungvisulis, Cic. v. a teneris, Virg. *kis gyermek korától fogva*; von Kindheit an. 3) v. gr. carmen, Ovid. poëta, Ovid. *szerelmes*; verliebt, zärtlich. 4) v. gr. animus, Cic. *könnyen hajtható*, *engedő*, *engedelmes*, *kormányozható*, *gyenge*; biegsam, lenksam, zart, zärtlich.

Tĕnĕrasco, ĕre, 3. *gyengévé lenni*, *elgyengülni*; zart od. zärtlich werden.

Tĕnĕre, Adv. *gyengén*, *lágyan*, *puhán*; zart, zärtlich, weich, weichlich. Plin. Ep. tenerius, Petron. tenerrime, Plin. 2) *kímélve*, *gyengén*; zärtlich, schonend. Petr.

Tĕnĕresco, ĕre, 3. (tener) *puhúlni*, *gyengülni*; zart werden, weich werden. Pl.

Tĕnĕritas, ātis, f. 3. v. gr. brassicae, Plin. aetatis, Vitr. *gyengeség*, *ifjúi kor*, *gyermeki kor*; die Zartheit, zarte, zärtliche, oder weiche Beschaffenheit.

Tĕnĕritūdo, ĭnis, f. 3. i. q. teneritas, Varr.

Tenesmus, v. —os, i, m. 2. *hasmenésrevaló erőltetés*, *erőlködés*; der Stuhlzwang. Nep.

Tĕnnis, is, f. 3. et Tĕnnum, i, n. 2. vel Tĕnnos, urbs Aeoliae, Geogr.

Tennītes, is, m. 3. i. e. Tenni oriuudus, Cic.

Tenno, ĕre, 3. Obsol. *kihúzni*, *p. o. a' hálót*; spannen. Ter.

Tĕnontagra, ae, f. 1. *görts*, *az inakban*; der Krampf, die Zusammenziehung der Nerveu. Coel. Aur.

Tĕnor, ōris, m. 2. *a' dolgok folyamatjának egyenlösége és tartása*, *menetel*, *futás*, *folyamat*, *tartósság*; die Haltung des Laufs, ununterbrochene Fortdauer desselben, der ununterbeochene Lauf, der Lauf, das Anhalten, die Fortdauer. Uno veint tenore, Liv. v. uno tenore, Cic. *egy folytában*; in einem Laufe, in einem weg. Placido tenore, Ovid. *folyvást*, *lassan lassan*; fortwährend, nach und nach. Vitae tenor, Ovid. *az élet folyamatja*; der Lebenslauf. Tenorem in narrationibus servare, Quint. *egyenlö folyamattal beszéllni el valamit*; etwas in gleichem Zusammenhang erzählen. 2) *út*, *útja valaminek*, *v. futása*; der Weg, der Lauf. A recto tenore desciscere, Val. Max. *az igaz útból kitérni*, *az igaz útról eltávozni*; vom rechten Wege abweichen. Inceptum peragit fortuna tenorem, Ovid. Hic tibi servandus tenor est, Ovid. Uno et perpetuo tenore juris usurpato, Liv. 3) v. gr. legis, Pand. *foglalat*, *tartalom*, *értelem*; der Inhalt, der Sinn. Tenor dispositionis, Solin. 4) *hang*; der Ton. Acutus v. gravis tenor, Quint. *fennhang*, *mély hang*; ein hoher, ein niedriger Ton.

Tenos, i, f. 2. insula maris Aegaei, hodie: Tine. Mela.

Teusa, v. Thensa, ae, f. 1. erat currus in ludis Circensibus adhibitus, Cic.

Tensĭo, ōnis, f. 3. v. gr. nervorum, Vitr. *kihúzódás*, *kifeszülés*, *kinyúlás*, *kiterjedés*; Dehnung, Spannung, Ausdehnung, Ausspannung.

Tensūra, ae, f. 1. i. q. tensio, Veget.

Tensus, a, um, (tendo) v. gr. arcus, Stat. *felhúzott*. *kifeszitett*; gespannt, ausgespannt. Comp. tensior, Quint. Sup. tensissimus.

Tentābundus, a, um, *próbáló*, *késértö*; versuchend, probirend. Liv.

Tentāmen, ĭnis, n. 3. *próba*, *próbatétel*, *megvizsgálat*; die Probe, der Versuch. Ovid.

Tentāmentum, i, n. 2. idem. Gell. et Virg.

Tentātĭo, ōnis, f. 3. v. gr. morbi, Cic. *késértés*, *megtámadás*; der Anfall, Angriff. 2) *próba*, *próbatétel*, *vizsgálat*; der Versuch, die Probirung. Liv.

Tentātor, ōris, m. 3. *késértö*. *próbáló*; der Versucher, z. B. zum Verführen. Hor.

Tentīgo, ĭnis, f. 3. *kiterjedés*, *kifeszülés*; die Ausdehnung, Ausspannung. 2) v. gr. mentulae, Hor. *meredés*; die Brunst, Geilheit.

Tentīpellium, ĭi, n. 2. *kapta*, *sámfa*; ein Schuhleisten. Fest. 2) *ránczsimító kenöts a' börnek*; eine runzelvertreibende Hautsalbe. Fest.

Tento, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. aliquid manibus, Ovid. *tapintani*, *tapogatni*, *megtapogatni*, *megfogni*, *illetni*; betasten, angreifen, befühlen, berühren. 2) aliquid, rem, Cic. *próbálni*, *igyekezni valamire*, *v. valamin*, *fogni valamihez*; versuchen, Vorhabens seyn, unternehmen, sich Mühe geben. Coelestia tentare, Hor. Tentavit ut sibi daretur provincia, Svet. 3) *keresni*, *utánna járni*; suchen, sich bemühen um etwas zu erlangen. Auxilium tentare, Virg. 4) *megpróbálni*, *megvizsgálni*, *vizsgálóra venni*, *próbára venni*, *v. vonni*, *késérteni*; versuchen, probiren, untersuchen. Alicujus vires tentare, Ovid. Alicujus patientiam tentare, Cic. Belli fortunam tentare, Cic. Tentavi quid possem, Cic. Judicium pecunia tentare, i. e. corrumpere, Cic. Vina tentant caput, Plin. *a' bor a' fejébe megy az embernek*, *v. megpróbálja az ember fejét*; der Wein steigt in den Kopf oder zu Kopfe, oder nimmt den Kopf ein. Morbo tentari, Cic. *beteges lenni*; kränklich seyn. Scabies tentat oves, Virg. *kezdenek a' juhok rühesedni*, *v. a' rüh kezd beléjek kapni*; die Räude greift die Schafe an.

Tentōrĭŏlum, i, n. 2. *sátorotska*, *kis sátor*; ein Zeltchen. Auct. B. Afr.

Tentōrium, ĭi, n. 2. *sátor*; ein Zelt. Ovid.

Tentōrius, a, um, *sátorhoz való*, *bévonni való*; zum Zelte gehörig, zum Anspannen dienlich. Valer.

Tentus, a, um, Partic. *kifeszitett*, *kihúzott*; gespannt. Ovid. 2) tenta

tubera, Hor. *tele tölgy, fesses tölgy*; strotzende volle Eiter. (Tendo)

Tentyra, ōrum, n. pl. v. Tentyris, is, f. 3. urbs in Aegypto Superiori, Plin.

Tentyrītae, ārum, f. pl. incolae urbis Tentyris, Plin.

Tĕnŭābilis, e, *ritkitó, vékonyitó*; verdünnend. Coel. Aur.

Tĕnŭātim, Adv. *megritkitva, vékonyitva*: dünn, verdünnt. Apic.

Tĕnŭesco, ĕre, 3. *megvékonyodni, elgyengülni*; dünn werden, schwach werden. Censorin.

Tĕnŭicŭlus, a, um, *vékonyotska, gyengétske*; dünn, schwach. 2) *tsekélyetske*; schlecht, gering. Cic.

Tĕnŭis, e, v. gr. acus, Ovid. vestis, Ovid. colium, Cic. filum, Plin. *vékony, nem vastag*; dünn, nicht dick. 2) *vékony, sugár, sovány, szikár*; dünn, schmächtig, mager. Catull. 3) v. gr. distinctio, Cic. aures, Lucr. *finom*: fein, genau, subtil. 4) v. gr. sermo, Cic. orator, Cic. *sovány, minden ékesség, v. mesterség nélkül való*, mager, schmucklos. 5) v. gr. frons, Hor. limes, Quint. tellus, Ovid. *keskeny, szük*; schmal, enge. 6) v. gr. aqua, Liv. unda, Ovid. sulcus, Virg. *nem mély, tsekély*; seicht, flach, nicht tief. 7) aqua tenuis, Ovid. *tiszta víz*; klares, helles Wasser. 8) v. gr. pumex, Prop. *könnyü*; leicht. 9) v. gr. oppidum, Cic. frigus, Mart. causa, Quint. *tsekély, kitsiny, gyenge, nem derekas*; gering, klein, schwach, schlecht. Tenuissima de causa, Cic. Valetudo tenuissima, Caes. Tenui loco ortus, Liv. Tenuis victus, Cic. *szükönélés*; eine geringe oder magere Kost.

Tĕnŭĭtas, ātis, f. 3. v. gr. cutis, Plin. fili, Spart. *vékonyság*; die Dünne. 2) v. gr. corporis, Cic. rerum et verborum, Trop. Cic. *soványság*; die Magerkeit. 3) *tsekélység, kitsinység*; die Geringfügigkeit. Cic. 4) *szegénység, tsekély állapot, fogyatkozás, tsekély volta valaminek*; die Armuth, geringer Zustand, Dürftigkeit, Armseligkeit. Pro tenuitate mea, Quint. *tsekély tehetségemhez képest*; nach Maßgabe meiner geringen Kräfte.

Tĕnŭĭter, Adv. *vékonyan, véknyan*; dünn. Caes. 2) *tsekélyül, nem igen jól*; gering, schlecht. Cic. 3) v. gr. disserere, Gell. argumenta colligere, Cic. *finomúl, szorosan, jól*; subtil, genau.

Tĕnŭo, āvi, ātum, āre, 1. *megvékonyitni, vékonyabbá tenni*; dünn machen, verdünnen. Hor. 2) v. gr. macie, Virg. *megsoványitni*; mager machen. 3) v. gr. vires, Ovid. iram, Ovid. famam, Ovid. *gyengitni, kisebbitni*; vermindern, schwächen. 4) *kihegyezni*; zuspitzen. Prop. 5) *keskenyebbé tenni, szükebbre tsinálni*; verengen, enge machen. Ovid. 6) *elkopni*; abnutzen. Ferrum tenuatur ab usu, Ovid.

Tĕnus, ŏris, n. 3. *hurok, fogó hurok*; ein Fallstrick, Schlinge. Intendere tenus, Plaut. *hurkot vetni, v. hányni*; Stricke legen.

Tĕnus, Praep. cum Abl. Genit. et Accus. *-ig, közel hozzá, közzel valamiig*; bis, bis an, nahe dabey. Cauda tenus, Cic. *egészen a' farkáig*; bis an den Schwanz. Labiorum tenus, Lucr. *az ajakáig*; bis an die Lippen. Pedibus tenus, Liv. Vulneribus tenus, Liv. *míg nem kisebesedett, v. sebek lettek rajta*; bis Wunden erfolgten. 2) *-hoz v. hez képest, szerént*: nach, in Ansehung, in Rücksicht. Verbo tenus, Cic. *a' mint a' szavából látszik, a' szava szerént*; den Worten nach. Hinc: Eatenus, *ahoz képest*; in Rücksicht dessen etc. Vide: Eatenus, Hactenus, Quatenus, etc. 3) *tsak*; nur. Summo tenus adtigit ore, Virg.

Tĕos, et Teus, i, f. 2. urbs Joniae, patria Anacreontis, hodie: Bodrun. Hinc: Tēius, et Tejus, a, um, *Teósi, v. Teusi*; Tejisch. Teius senex, i. e. Anacreon, Hor.

Tĕpĕfăcio, ĕci, ăctum, ĕre, 3. *megmelegitni, t. i. egy kevéssé, felmelengetni*; warm machen, wärmen, erwärmen. Sol tepefacit solum, Cic.

Tĕpĕfactus, a, um, *megmelegitett, megmelegedett, langyos, p. o. víz*; etwas erwärmt, lau gemacht.

Tĕpĕsio, ĕri, *megmelegedni*; warm werden. Plin.

Tepens, tis, o. *lágy meleg*; laulich. Ovid.

Tĕpĕo, ui, ĕre, 2. *lágymeleg, v. langyos lenni*; laulich seyn, lau warm seyn. Aqua tepet, Ovid. 2) Met. *lágymeleg lenni, p. o. a' szeretetben*; laulich seyn, ohne Feuer seyn, z. B. in der Liebe. Ovid.

Tēpesco, pui, ĕre, 3. *langyòsodni*, *melegülni*, v. *melegedni kezdeni*; lau oder warm werden. Tepescit mare, Cic. 2) Met. *alábbhagyni a' melegségből*, *hűlni*; laulich werden, nachlassen, erkühlen. Veneres tepuere sub annis, Calpurn

Tephrias, et Tephre, ae, m. 1. *hamuszinű márvány*; ein aschfarbiger Marmorstein. Plin.

Tĕpĭdārium, ii, n. 2. *melegferdő szoba*; eine Badstube. Plaut.

Tĕpĭdārius, e, um, v. gr. ahenum, Vitr. *melegviznek valo*; zum lauen Wasser dienlich.

Tĕpide, Adv. *melegen*, *lágymelegen*, *langyosan*; lau, laulich, warm, nicht kalt. Colum. tepidius, Plin.

Tepido, āre, 1. *langyosra megmelegitni*; lau machen, wärmen. Plin.

Tĕpĭdus, e, um, v. gr. jus, Hor. dies, Plin. *lágymeleg*, *langyos*, *meleg*; lau, laulich oder warm. 2) Met. v. gr. mens, Ovid. amor, Lucr. *lágymeleg*, *meghűlt*; lau, laulich, erkaltet.

Tĕpor, ōris, m. 3. v. gr. marie, Cic. aquae, Solin. *langyosság*, *lágymelegség*; die laue Wärme. 2) Met. *lágymelegség az indúlatokban*, *beszédben*, 's a' t. die Lauigkeit, z. B. im Reden, im Affectiren, 2c. Curt.

Tĕpŏrātus, a, um, *felmelegitett*, *langyos*; lau oder warm gemacht. Plin.

Tĕpŏro, āvi, ātum, āre, 1. *felmelegitni*, *meglangyositni*; lau oder warm machen. Plin.

Tĕpŏrus, a, um, i. q. tepidus, Auson.

Tĕpŭlus, a, um, *langyos*; lau, laulich, warm. Plin.

Ter, Adv. Numer. *háromszor*; dreymahl Cic. Ter et vicies, Plin. *húszonháromszor*; dreyundzwanzigmahl. 2) *nagyon*, *sokszor*; sehr oft. Terque quaterque beatus, Virg.

Terbentīnus, a, um, pro: terebinthinus, Veget.

Tercentēni, ae, a, *háromszáz*, *háromszázan*; dreyhundert Martial.

Tercenti, ae, a, pro: trecenti, Mart. *háromszáz*, *háromszázan*; dreyhundert.

Tercentum, Indecl. *háromszáz*; dreyhundert.

Terdĕcies, *tizenháromszor*; dreyzehnmahl. Vitruv.

Terdēni, ae, a, *harmintz*, *harmintzan*; dreyßig, je dreyßig. Virg.

Tĕrĕbellum, i, n. 2. et Tĕrĕbella, ae, f. 1. (Dimin. a terebra) *kis fúró*, v. *fúró*; ein Bohrerchen. Gloss. 2) *tsontfúró*, *seborvosi szerszám*; ein chirurgisches Instrument, mit welchem das Haupt oder andere Beine, z. B. die Brust 2c. durchbohret werden, ein Trepan. Chir.

Tĕrĕbinthinus, a, um, v. gr. resina, Cels. *terpentinfából vett*, v. *valo*; vom Terpenthinbaume.

Tĕrĕbinthus, i, f. 2. *terpentin pisztácz*; der Terpenthinbaum. Pistacia terebinthus L.) Plin.

Tĕrebra, ae, f. 1. *fúró*, *fúrú*; ein Werkzeug zum Bohren, der Bohrer. Colum.

Tĕrebrāmen, ĭnis, n. 3. *szúrágás*, p. o. *a' fában*; ein gebohrtes Loch, z. B. von den Würmern. 2) *fúrópor*; der Staub vom Bohren. Fulg.

Tĕrebrātio, ōnis, f. 3. *fúrás*, *kifúrás*; das Bohren. Colum. 2) *fúrtlyuk*, *fúrás*; das gebohrte Loch. Vitruv.

Tĕrebrātus, us, m. 4. i. q. terebratio, Scrib. Larg.

Tĕrebro, āvi, ātum, āre, 1. *fúrni*, *kifúrni*, *megfúrni*, *áltálfúrni*; bohren, durchbohren. Cato Foramen terebrare, Vitr.

Tĕrēdĭnōsus, a, um, *szúette*; wurmstichig. Colum.

Tĕrēdo, ĭnis, f. 3. *fafurdánts*; ein Wurm im Holze, Holzwurm. Vitr. et Ovid. 2) pro: blatta; *tsótán*, *szú*; der Schabe. 3) *moly*; die Motte. Plin.

Tĕrĕides, ae, m. 1. filius Terei, i. e. Itys, Ovid.

Tĕrensis, se, dea, Dea triturae, Arn.

Tĕrentiānus, e, um, *Terentiusi*; Terenzisch. Cic.

Tĕrentīnus, e, um, vide: Terentus.

Tĕrentius, a, cognomen Romanum. 2) Subst. Publ. Terentius, Afer comoediarum scriptor, obiit ante C. N. annis 15? in fem. Terentia, Cic. 3) a, um, e. gr. lex, Cic. i. q. Terentianus.

Tĕrentus, vel —os, i, m. 2. locus in Campo Martio ad Tiberim, ubi ludi seculares celebrebantur. Val. Max. Hinc: Terentinus, a, um, v. gr. Ludos, Aus.

Tĕres, ĕtis, o. v. gr. capilli, Ovid. digiti, Ovid. stipes, Caes. *hosszszú és gombölyeg*, *hengeres*, *hengerformo*; lang und rund, länglichrund.

2) Met. v. gr. oratio teres, Cic. *jól kidolgozott, könnyen és egymásból folyó beszéd*; eine wohl ausgearbeitete, ohne Anstoß fließende Schreibart oder Rede. 3) aures teretes habet, Cic. *nagyon jó füle van, v. finom hallása van*; er hat ein feines Gehör. 4) in se ipso teres atque rotundus, Hor. *a' ki maga is tud magának tanátsot adni*; einer der sich selbst wohl zu rathen weiß.

Tēreus, ěi, et ěos, m. 2. rex Thraciae, ob vim Philomelae illatam in upupam transformatus. Ovid.

Tergěmĭnus et Trigěmĭnus, a, um, *hármas*; dreyfach. Tergemini fratres; *három egyhasiak*; Drylings-Brüder. 2) *sokszoros*; vielfach. Tergemini honores, Hor.

Tergěnus, Indecl. *három féle nemű*, *háromféle*; von dreyfacher Art, dreyerley. Auson.

Tergěo, ēre, 2. et Tergo, si, sum, ěre, 3. e. gr. mensam, Ovid. vasa aspera, Juv. *törölni*, *megszárasztani*, *a' nedvességtől megtörölni*, *megtisztitni*; abwischen, abtrocknen, rein machen. 2) e. gr. fossas, Cato. *az árkokat tisztogatni*; die Gräben säubern. 3) e. gr. spicula, Virg. arma, Liv. *törlögetni*, *fényesitni*; abwischen, blank machen. 4) pavone tergere palatum, Hor. *szájját pávával tsiklándoztatni*, *az az pávát enni*; mit einem Pfau den Gaumen kitzeln, i. e. einen Pfau essen. 5) Trop. e. gr. scelus, Sen. pro: expiare, e. gr. librum, Mar. *megjobbitni*; verbessern.

Tergeste, is, n. 3 et Tergestum, i, n. 2. urbs Istriae, hodie: Trieste, hinc: Tergestīnus, a, um, Plin. illuc pertinens. Tergestini, incolae ejusdem, Liv.

Tergilla, ae, f. 1. *szalonnabőr*, *bőrke*; die Schweinshaut, Schwarte. Apic.

Tergīnum, i, n. 2. *szíjostor*, *korbáts*, *bikatsök*; eine Karbatsche, ein Ochsenziemer. Plaut.

Tergīnus, a, um, (tergum) *bőrből való*, *bőr*; von der Haut, aus Fell oder Leder. Lucil.

Tergiversanter, Adv. *magát vonogatva*, *szabadkozva*, *nem örömest*; mit Weigerung, ungern. Vellej.

Tergīversātio, ōnis, f. 3 *magavonogatás*, *vonogatás*, *szabadkozás*; die Weigerung. Auct. B. Afr. 2) *késedelmezés*, *halogatás*; die Zauderung, Zögerung. Mora et tergiversatio, Cic.

Tergīversātor, ōris, m. 3. *magátvonogató*, *szabadkozó*, *késedelmező*; der nicht gern an etwas geht, sich weigert, zaudert. Lucil.

Tergīversor, ātus sum, āri, Dep. 1. (tergum et verto) *hátat fordítni*; den Rücken zukehren. 2) *vonogatni magát*, *szabadkozni*; ungern daran gehen, sich weigern. Cic. 3) *késedelmesni*; zaudern. Liv.

Tergo, ěre, vide: Tergeo.

Tergŏrŏ, āre, 1. (tergus) *bőrrel bévonni*, *v. húzni*; mit einer Haut überziehen. 2) e. gr. se luto, Plin. *sárban hengeregni*, *sárba keverni magát* (*a' disznókról*); sich im Kothe herumwälzen, sich mit Kothe bedecken (von Schweinen.)

Tergum, i, n. 2. *hát*, *embernek és baromnak háta*; der Rücken am Menschen und Viehe. Cic. Tergo ac capite puniri, Liv. i. e. virgis caedi et securi feriri. A tergo, Cic. *hátúlról*; von hinten. 2) terga dare, Liv. vertere terga, Caes. *futni*; fliehen. 3) a tergo lupi, a fronte praecipitium, Cic. Prov. *elől hátúl veszedelem*; wohin ich sehe und gehe ist Gefahr. 4) e. gr. collis, Liv. *hátulsó része*; der hintere Theil. 5) *bőr*, *levont bőr*; das Leder, die Haut. Taurino circumdare tergo, Virg.

Tergus, ŏris, n. 3. *hát*; der Rücken. Virg. Colum. 2) *állatok dereka*, *v. hasa*; der Leib bey Thieren. Petr. De tergore (suis), Ovid. *füstölt disznóhúsból*, *v. sódorból*; vom geräucherten Schweine oder Schinken. 3) *bőr*, *lenyúzott bőr*; die Haut, das Fell. Septem taurorum tergora, Ovid. *hét marhabőr*, *az az: abból való paizs*, *v. takaró* (*a' paizson*); sieben Rindshäute, i. e. Schild daraus, auch Bedeckung überzug (über den Schild). e. gr. Martis, Mart. *pántzél*; ein Panzer.

Těrina, ae, f. 1. urbs Bruttii, hinc: Terinaeus, a, um, in, v. ex eadem urbe, Cic.

Těriŏphŏnon, i, n. 2. *sárkány rojt*; Drachenwurz. Apul.

Terjŭgus, a, um, *hárem*, *v. három együtt*; drey oder drey zusammen.

Terjuga millia, Auson. *hárometer*; dreytausend.

Termen, inis, n. 3. pro: terminus, Acc.

Termentārium, ii, n. 2. (pro: terimentarium, a tero) *len ruha*, *gyolts*; ein leinen Tuch. Varr.

Termentum, i, n. 2. *kár*; der Schaden. Plaut.

Termes, itis, m. 3. e. gr. olivae, Hor. *letört ág*; ein abgebrochener Zweig. 2) *nyű*, *nyüv*; eine Fleischmade. Fest. 3) *kopogó termetz*; ein Holzwurm. Vitr. 4) urbs Hispaniae, Plin.

Termessus, i, f. 2. urbs Pisidiae, hinc: Termessenses, incolae ejusdem, Liv.

Termĭnālia, ium, n. plur. festa dei Termini. Cic. Hor.

Termĭnālis, e, (terminus) *határt*, v. *határistent illető*; die Gränze oder den Gränzgott betreffend. e. gr. lapis, Amm. *határkő*. ein Gränzstein. 2) *véget illető*; das Ende betreffend. e. gr. sententia, Cod. Just. *végsőítélet*, *végitéletkozás*; das Endurtheil.

Termĭnāte, Adv. *meghatározva*, *bizonyos határ szerént*; bestimmt, mit gewisser Gränze. Caes.

Termĭnātio, ōnis, f. 3. e. gr. rerum expetendarum, Cic. *határozás*, *meghatározás*, *megállítás*; die Bestimmung, Festsetzung. e. gr. aurium, Cic. *itéletétel*; ein Urtheil. 2) *elvégezés*, *vég*; die Endigung, das Ende. Idem. 3) *határkijegyzés*, *határtsinálás*; die Gränzscheidung. Cic.

Termĭnātor, ōris, m. 3. *határkijegyző*, *határtsináló*; ein Gränzscheider. Gloss.

Termĭnātus, a, um, *végzett*, *el*, v. *bévégzett*; geendigt. 2) *körülírt*, *hosszasan leírt*, v. *előadott*; umschrieben. 3) *határok közzé szorított*; eingeschränkt. 4) terminatae divitiae, Cic. *számba vett gazdagságok*; abgezählte Reichthümer. 5) e. gr. oratio, Idem. *jól elrendelt*; gehörig geordnet.

Termĭnātus, us, m. 4. *határozás*, *határ*; eine Gränzbestimmung, Gränze. Front.

Termĭno, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. fana, agrum publicum a privato, Liv. *határozni*, *határral körülvenni*, *határok közzé venni*, v. *szorítni*, *határok által megkülömböztetni*, v. *elválasztni*; begränzen, umgränzen, in Gränzen einschliessen, durch Gränzen bestimmen oder absondern. Stomachus palato extremo terminatur, Cic. *végződik*, *hat ki*; endigt sich, stößt an. 2) e. gr. fines, Idem. cogitationes suas, Cic. *meghatározni*, *megállapítni*, *reguláni*; bestimmen, festsetzen, reguliren. 3) e. gr. bona voluptate, Liv. *a' legfőbb jót a' testi gyönyörűségben keresni*; das höchste Gut in der Wollust suchen. 4) e. gr. astris famam, Virg. *igen híres lenni*; sehr berühmt seyn. 5) e. gr. imperium oceano, Idem. *birodalmát a' tengerig terjeszteni*; bis ans Meer herrschen. 6) e. gr. aliquid oculis, Liv. *szemmértékre venni*; ein Augenmaß nehmen. 7) e. gr. bellum, Idem. orationem, Cic. *véget vetni*, *el*, v. *bévégezni*; endigen. e. gr. vitam, Idem. *meghalni*; sterben.

Termĭnus, i, m. 2. *határ*, *határkő*; die Gränze, ein Gränzstein. Constituere certos terminos, Cic. 2) deus terminorum, Liv. 3) Trop. *határ*; die Gränze, Schranken. Jus terminis circumscribere, Cic. 4) e. gr. contentionum, vitae, Idem. *vég*, *tzél*, *határ*; das Ende, Ziel, die Gränze. 5) *időhatár*, *rendelt idő*, *szabott idő*; der Termin. e. gr. judiciorum, JCt. *törvényidő*, *törvénykezés ideje*, *törvényfolyás*; der Gerichtstermin.

Termissus (Termisus), i. q. Termessus.

Termĭtĕus, a, um, (termes) e. gr. ramus, Grat. *olajág*; ein Ölzweig.

Termo, ōnis, m. 3. pro: terminus, Enn.

Ternārius, a, um, (terni) *háromból álló*, *hármas*; aus dreyen bestehend. e. gr. scrobs, Colum. *három lábnyom*, *három lábnyi*; von drey Fuß.

Terni, ae, a, (ter) *három*, *hárman*, *hármanként*; drey, je drey. Cic. Ternideni, ae, a, *tizenhárom*, *tizenhárman*; dreyzehn. Plin.

Ternīdēni, ae, a, vide: Terni.

Ternio, ōnis, m. 3. (terni) *hármas*, *háromszámos*; eine Dreye. Gell.

Ternox, ctis, f. 3. *hármas éjtszaka*; dreyfache Nacht. e. gr. Herculea, Stat. *mellyen Hercules nemzetett*; worin Hercules gezeugt worden.

Ternus, a, um, *három*, *hármas*, *hármanként való*; je drey, drey. Cic. Terni denarii, Plin. *harmintz*; dreyßig.

Tĕro, trīvi, trītum, ĕre, 3. v. gr. occ-

los, Ter. *dörgölni*, *dörzsölni*; rei-ben. 2) v. gr. piper, Petr. aliquid in mortario, Plin. *törni*, *zúzni*, *öszve törni*, *széllyelzúzni*, *reszelni*, *megreszelni*; stoßen, zusammenstoßen, reiben, zerreiben, zermalmen. 3) v. gr. mola, Plin. *őrleni*, *őrölni*; mahlen. 4) v. gr. crura pumice, Ovid. *pallérozni*, *simítni*; poliren. 5) Met. v. gr. iter, viam, Cic. *tapodni*, *járni rajta*; darauf gehen. 6) v. gr. tempus, Cic. aetatem in re, Cic. otium conviviis, Liv. *tölteni*, *eltölteni*, *p. o. az időt*, 's *a' t.* zubringen. 7) v. gr. verbum sermone, Cic. *megtörni a' szót*, *az az*; *a' szokatlan szot gyakorlás által szokásba hozni*, *azzal élni*; ein Wort im Reden gebräuchlich machen. 8) v. gr. se in opere, Liv. plebem in armis, Liv. *fárasztani*, *erősen foglalatoskodtatni*; strapaziren, sehr beschäftigen.

Terpsichŏre, es, f. 1. Musarum una, Juv.

Terra, ae, f. 1. *föld*, *a' földkereksége*, *az egész föld*; die Erde, der Erdboden. Terra in medio mundo sita, Cic. Orbis terrae, Idem. *a' föld kereksége*; der Erdkreis. Terrae motus, Cic. *földindúlás*, *földrengés*; das Erdbeben. Ad terram dare, Plaut. *földre teríteni*, *földhöz vágni*, v. *tsapni*; zur Erde werfen. Terrae, pro: in terram, in terra, e. gr. terrae defigitur, Virg. Terrae procumbere, Ovid. Sacra celavimus terrae, Liv. 2) terrae filius, Cic. *sohonnai*, *bitang*, *kinek hátán hása kebelében kenyere*, v. *kinek semmi eredete nem tudatik*; ein Erdsohn, unbekannter Mensch. 3) e. gr. mea, tua, Plaut. *haza*, *hon*, *hony*; das Vaterland. 4) *mezei jószág*; ein Landgut. Capit. 5) terrae, pro: homines. e gr. solvent formidine terras, Virg. 6) *szárasföld*, *szárazs*; das Land. Iter Brundusium terra petere, Cic. Terra eodem pergit, Liv. Et mari et terra, Nep. v. mari et terra, v. terra marique, Cic. *szárazon és vizen*; zu Lande und zu Wasser. 7) *tartomány*, *ország*, *föld*; das Land, die Landschaft. In terra, Cic. Verr. i. e. Sicilia. Abire in alias terras, Idem. Ubi terrarum sumus, Cic. *ugyan mitsoda tartományban*, *v. mellyik világszegletiben vagyunk*; in welchem Lande oder wo sind wir doch in der Welt? 8) *föld*, *darab föld*, *földdarab*; die Erde, ein Stückchen Erde. Conjectus terrae, Liv. Not. terrai, Lucr. pro: terrae. Terras (Gen.) Naev. pro: terrae.

Terrăcina, Terracinensis, vide: Tarracina.

Terraemotus, v. Terrae motus, us, m. 4. *földindúlás*, *földrengés*; die Erderschütterung, das Erdbeben. Cic.

Terrāgium, ii, n. 2. *földbér*; der Erbzins. JCt.

Terrālis, e, *földből való*, *földi*, *föld*; irden. 2) Subst. *fodorménta*; die Krausemünze. (Menta crispa. L.) Apul.

Terrārius, ii, m. 2. *a' kinek sok mezei jószágai vagynak*; der viel Landgüter hat. Concil.

Terrefacio, ĕre, 3. *elrettenteni*, *megijeszteni*; einen erschrecken. Gloss.

Terrēnum, i, n. 2. e. gr. herbidum, Liv. *föld*, *termőföld*, *szántóföld*; die Erde, das Erdreich, der Acker. Tria genera terreni, Colum. Sepia in terreno parit, Plin. i. e. in terra.

Terrēnus, a, um, e. gr. collis, Liv. *földből való*, v. *álló*, *föld*; aus Erde bestehend, irden. e. gr. vas, Plin. *tserép edény*; irdenes Geschirr. 2) e. gr. bestia, Cic. *földön lévő*, *földi*; auf der Erde befindlich. e. gr. humor, Idem. *földnedv*; die Feuchtigkeit der Erde. e. gr. iter, Plin. *szárazon való útazás*; die Reise zu Lande. 3) *földet illető*, *ahoz való*; die Erde betreffend, dahin gehörig. Cic. Hiatus terrenus, Ovid. i. e. terrae.

Terrĕo, ui, itum, ēre, 2. e. gr. aliquem, urbem incendiis, Cic. *ijeszteni*, *rettenteni*, *félelembe v. rettegésbe hozni*; schrecken, in Schrecken setzen, scheuchen. 2) e. gr. profugam per totum orbem, Ovid. *úzni*, *kergetni*; scheuchen, schreckend jagen. 3) e. gr. a repetunda libertate, Sall. *elijeszteni*, *elrettenteni*; abschrecken, schreckend abhalten. Terruisti, ne auderent etc. Auct. Paneg. ad Constantin. *megakadályoztattad*; hast verhindert. Sequitur etiam Infin. e. gr. non territus ire, Manil. Me vestigia terrent, Hor. *a' más veszedelme rettent*; ich werde durch anderer Schaden furchtsam.

Terrester, stris, stre, *földön*, v. *szárazon lévő*, *földi*; auf der Erde oder

auf dem Lande befindlich, irdisch. Animantium genus terrestre, Cic. *szárazi állatok*; Lastthiere. e. gr. exercitus, Nep. *szárazi hadisereg*; eine Landarmee. e. gr. iter, Hirt. proelium, Nep. *szárazon, v. száraz földön való*; zu Lande. 2) *mezei*; ländlich. e. gr. coena, Plaut. *földi, v. szárazi növevényekből álló*; aus Erdgewächsen bestehend. 3) e. gr. avis, Plin *(a' fürjről*; von der Wachtel) *földön maradó*; auf der Erde bleibend.

Terrēus, a, um, e. gr. tumulus, Caes. *földbölvaló, v. tsinált, föld*; aus Erde, irden.

Terribilis, e, (terreo) *iszonyú, rettenetes, rémitő, irtóztató*; schrecklich. Mors terribilis est iis etc. Cic. Terribilis visu, Virg. *rémit a' látása*; erschrecklich anzusehen. Comp. -ior, Vell. Pat. 2) e. gr. scriptura, Cod. Just. *tiszteletreméltó, tiszteletes, szent*; ehrwürdig, heilig.

Terribiliter, Adv. *irtóztatóan, rettenetesen*; schrecklich. Arnob.

Terricŏla, ae, c. 1. (terra et colo) *földlakosa*; ein Erdbewohner. Apul.

Terricŭla, ae, f. 1. (terreo) *ijesztő, v. rettentő dolog, ijesztőváz, rémség, ijedtség*; was schreckt, Schreckmittel, Schreckbild, Schrecken. Afran. Lact.

Terricŭlāmentum, i, n. 2. idem. Terriculamenta sepulcrorum, Apul. *kisértetek*; Gespenster.

Terricŭlum, i, n. 2. (terreo), i. q. terricula, Acc.

Terrĭfĭcātio, ōnis, f 3. *ijesztés, megijesztés*; das Schrecken, Erschrecken. Non.

Terrĭfĭco, āre, 1. *megijeszteni, megrettenteni*; erschrecken. Virg.

Terrĭfĭcus, a. um. *iszonyitó, rettentő, rémitő*; Schrecken erregend, schrecklich. Virg.

Terrĭgĕna, ae, c. (terra et gigno) *földből lévő, földből szülétett, földszüleménmy*; aus oder von der Erde geboren, Erdensohn, Erdenkind. Genus terrigenarum, Lucr. de primis hominibus. 2) Terrigenae, Val. Fl. vocantur Gigantes ex terra geniti, 3) Terrigenae fratres, Ovid. v. terrigenae feri, v. terrigenae populi, Idem. homines ex dentibus serpentum a Jasone et Cadmo sparsis geniti. 5) terrigena, Cic. e poëta; *tsiga*; die Schnecke. 6) *kigyó*; die Schlange. Monstrum ira Telluris genitum, Stat.

Terrĭgĕnus, a. um, *földből szülétett*; aus der Erde geboren. Tert.

Terrĭlŏquus, a, um, (terror et loquor) *szörnyű, v. rettenetes dolgokról szólló, v. beszéllő*; der von schrecklichen Dingen redet. Lucr.

Terrĭpăvium, ii, n. 2. genus augurii, quod postea tripudium dicebatur, Cic. Divin.

Terrĭpŭdium, i, q. Terripavium.

Terrĭsŏnus, a, um, (terror et sono) *iszonyúan, v. rettentően hangzó, v. zengő*; schrecklich tönend oder schallend. Claud.

Terrĭtio, ōnis, f. 3. i. q. Terrificatio. Pand.

Terrĭto, āre, 1. Freq. e. gr. aliquem, Caes. urbes, Virg. *ijesztgetni, rettegtetni*; schrecken, erschrecken, in Schrecken setzen.

Terrĭtōriālis, e, *környéket, tájékot, v. vidéket illető, v. ahoz való*; das Territorium betreffend. Frontin.

Terrĭtōrium, ii, n. 2. (terra) e. gr. coloniae, Cic. *városhoz, v. faluhoz való föld, v. szántóföld, annak környéke, tájjéka, v. vidéke*; der zu einer Stadt oder einem Dorfe gehörige Acker, das Gebieth derselben, Territorium.

Terrĭtus, a, um, (terreo) e. gr. animi, Liv. *megijedt, megrettent, megfélemlett*; erschrocken.

Terror, ōris, m. 3. *félelem, ijedtség, rettenés, rémülés*; das Schrecken, der Schreck. Terrorem alicui injicere, v. inferre, Cic. v. adferre, v. facere, v. incutere, Liv. *megijjeszteni, ijjedséget okozni, megrémitni, v. rettenteni*; Schrecken einjagen, verursachen, machen Aliquem in terrorem conjicere, Liv. idem. *ijedtség, rémség, ijesztő, v. rémitő dolog*; das Schrecken, schreckliche Sache oder Sachen. Terra repleta est trepido terrore, Lucr. Carthago et Numantia vocabantur terrores reip. Vellej.

Terrōsus, a, um, (terra) *földes, földdel telyes*; voller Erde, erdig. Vitr.

Terrŭla, ae, f. 1. (Dim. a terra) *tartománynyotska*; ein Ländchen. Prisc.

Terrŭlente, Adv. *földi módon*; irdisch, auf irdische Art. Prud.

Terrŭlentus, a, um, *földből álló, v.*

való, földi; aus Erde bestehend, irdisch. Prud. 2) földből termő, v. nővő; aus der Erde wachsend. Idem.

Tersus, a, um, (Tergeo) meg, v. letörlött, v. törölt; abgewischt. 2) tsinos, takaros; sauber, nett.

Tersus, us, m. 4. letörlés, megtisztítás, tisztogatás, megdörgölés, dörzsölés; das Abwischen, Abputzen, die Reinigung, Abreibung. Apul.

Tertiadecimani (milites), a' tizenharmadik légióból valók; von der dreyzehnten Legion. Tacit.

Tertiānus, a, um, (tertius) hármadik legióbeli; von der dritten Legion. Tertiani (sc. milites). Tacit. 2) e. gr. febris. Cic. harmadnapos; dreytägig. Tertiana, Cels. (simpliciter) harmadnapos hideglelés; das dreytägige Fieber.

Tertiārium, ii, n. 2 fontnak, v. mértéknek harmad része; der dritte Theil des Gewichtes. Colum.

Tertiārius, a, um, harmados, harmad részből álló, harmad részt magában foglaló; das Drittel enthaltend e. gr. stannum, Plin. harmad nemű tzin; das Zinn der dritten Gattung.

Tertiāto, ōnis, f. 3. harmadlás, valaminek, p. o. szőlőkapálásnak harmadszori tevése; ist wenn man es zum dritten Mahle thut. Colum.

Tertiātio, Adv. (Abl.) harmadszor; zum dritten Mahle. Sidon.

Tertiātus, a, um, harmadszorozott; dreymahl wiederhohlt. Colum.

Terticeps, pitis, o. háromfejű; dreyköpfig. Varr.

Tertio, āvi, ātum, āre, 1. (tertius), harmadszorozni, harmadolni, harmadszor szántani; dreymahl oder zum dritten Mahle wiederhohlen, das Feld zum dritten Mahle ackern. Colum.

Tertio, Adv. harmadszor; zum dritten Mahle. Cic.

Tertiocerius, ii, m. 2. harmadik rangú személy; einer vom dritten Range. Cod. Just.

Tertium. Adv. hamadikszor; zum dritten Mahle. 2) harmadszor; drittens. Liv.

Tertius, a, um, harmadik; der, die, das dritte. Tertia pars, Caes. harmadik rész; der dritte Theil. Tertio quoque die, Cic minden harmad nap, v. minden harmadik napon; allemahl am dritten Tage. Tertius e nobis, Ovid. egy hármunk közzül; einer von uns dreyen.

Tertiusdecimus, vel Tertius decimus, a, um, tizenharmadik; der dreyzehnte. Cic.

Tertus, a, um, (tergeo) megtörlött, letörlött; gewischt. Varr.

Tĕruncius, a, um. három untziás, v. párlatos, vagy hat latos, egy fertály fontnyi; drey Unzen oder ein Viertelpfund (zu 24 Loth) enthaltend.

Tĕruncius, ii, m, et Teruncium, ii, n. 2. félpénz, batka, fillér; ein halber Pfennig Cic. Ne teruncio emam. Neque teruncii aliquem facere, Plaut.

Tervĕnēficus, i, m. 2 istennelkülvaló gazember; ein Hauptschurke. Plaut.

Tesqua vel Tesca, ōrum, n. pl. sivatag pusztaság; die Einöde, Steppen. Deserta, et inhospitia Tesca. Hor.

Tessărăcoste, es, f. 1. áldozótsötörtök; das Himmelfahrts-Fest. Rhod.

Tessăracoston, i, m. 2. gyermekágy, hat hét a' szülés után; der Weiber sechs Wochen. Col.

Tessărăcostus, a, um, i. q. Quadragesimus.

Tessărădĕcas, ădis, f. tizennégy részre osztott dolog; eine Sache die in vierzehn Theile getheilt ist. Gloss.

Tessella, ae, f. 1. (Dimin. a tessera) kotzka; ein Würfel. Sen. 2) négyszegletű deszkátska, v. kő, p. o. házföldet kirakni; ein viereckiges Stückchen oder Steinchen, Würfelchen, z. B. zum Fußboden, &c. Sen.

Tessellārius, ii, m. 2. kotzkásan kipadlózó, t. i. mesterember; der kleine viereckige Steinchen, Würfelchen zubereitet und einsetzt, z. B. in den Fußboden. Cod. Theod.

Tessellātim, Adv. kotzkásan; würfelig. Apic.

Tessellātus, a, um, v. pavimentum, Suet. kotzkásan kirakott; würfelig gemacht, mit viereckigen Stückchen oder Steinchen besetzt.

Tessĕra, ae. f. 1. négyszegletű, vagy kotzkás deszka, kő, 's a' t. a' házföldjét kirakni; ein viereckiger Körper von Holz, Stein, &c. z. B. die Fußböden damit auszulegen. Plin. 2) kotzka, játszókotzka; ein Würfel zum Spielen. Tesseris ludere.

Ter, *kotzkdani*, würfeln, mit Würfeln spielen. 3) *kisdorab jeltsont vagy jelkotzka, mellyre, p. o. hadiparola, vagy más megesmertető jel iratott, paléta*; die Marke, ein Täfelchen von Bein oder Holz, worauf z. B. die Parole, Losung, oder ein anderes Wahrzeichen geschrieben wurde. Omnibus tesseram dare, sc. militibus. Liv. Profectionis tessera, Veget. *parola az indúldsra*; die Parole zum Marsche. Tessera amicitiae, Stat. *barátság jele vagy zdloga*; ein Beweis oder Pfand der Freundschaft. Tesseram apud aliquem confringere, Plaut. *magára únatni valahol, v. tserepet törni*; es bey Jemanden verderben.

Tessĕrārĭus, ii, m. 2. *strázsamester, a' ki a' paroldt kiadja*; der Wachtmeister der die Losung gibt. Veget.

Tessĕrŭla, ae, f. 1. Dimin. *kotzkátska*; ein Würfelchen. 2) *bilétatske, palétátska*; ein kleines Billet. 3) *voksoló- táblátska*; ein Täfelchen zum votiren. Varr.

Testa, ae, f. 1. *tserépedény, p. o. fazék, korsó, 's a' t.* ein irdenes Geschirr, ein Topf, Krug, u. s. w. Plin. Testa ad mingendum, Mart. 2) *tserép*; eine Scherbe. Hor. 3) *tengeri tsiga*; eine Meerschnecke. Plin. 4) *héji, p. o tsiga héjja, v. teknője, tojáshéjj*; die Schale oder Bedeckung, z. B. der Schnecken, Muscheln, Eyer. Testae ovorum, Plaut. 5) *tserépzsindely*; der Dachziegel. Cic.

Testābilis, e. *tanúnak bévehető*; fähig ein Zeugniß abzulegen. Gell.

Testăcĕus, a, um, *tserépmatériábólvaló, tserép, égetett föld, vagy agyag*; irden, aus gebrannter Erde bestehend. Testacea vasa, Plin. 2) *keményhéjjú, héjjas*; mit harten Schalen bedeckt. Testacei cancri, Plin.

Testāmen, ĭnis, n. 3. *tanú, tanubizonyság*; das Zeugniß, der Beweis. Tert.

Testamentārĭus, a, um, v. gr. lex, Cic. *testamentomi, testamentomot illető*; Testamente betreffend.

Testāmentārĭus, ii, m. 2. *testamentomiró, v. készitő*; der ein Testament macht oder verfertigt. Pand.

Testāmentum, i, n. 2. *testamentom, örökséghagyás, hagyomány*; ein Testament, Vermächtniß, Erbvermächtniß. Testamentum facere, Cic. v. nuncupare, Plin. Ep. Testamentum resignare, Hor. *a' testamentomot felbontani*; das Testament eröffnen. Aliquid testamento cavere, Cic. *valamit testamentomban meghagyni*; etwas im Testament verordnen. Testamentum nuncupativum, Pand. *hét tanú előtt előszóval tett testamentom*; ein mündliches vor sieben Zeugen gemachtes Testament. 2) Vetus et Novum Testamentum, Lact. duae partes Sacrae Scripturae Christianorum.

Testātim, Adv. *tserepenként, darabonként*; scherbenweise, in Scherben, oder Stücken. Pomp.

Testātĭo, ōnis, f. 3. *tanú által való megbizonyitás, tanúbizonyságtétel*; Bezeugung, Versicherung, durch Zeugen oder durch Zeugniß. Pand. et Quint.

Testāto, (Abl.) Adv. *tanúknálfogva, tanúk jelenlétekben*; im Beyseyn der Zeugen. Testato aliquem convenire, Ulp. 2) testato decedere, JCt. *testamentomtéve, v. tétel után halni meg*; nach gemachtem Testamente sterben.

Testātor, ōris, m. 3. *tanúbizonyságtevő*; der etwas bezeugt, Zeugniß gibt oder ablegt. Prud. 2) *testamentomtevő*; der ein Testament macht. Pand.

Testātrix, īcis, f. 3. *testamentomtevő asszony személy*; die ihr Testament macht. Pand.

Testātus, a, um, (testor.) *tanúval megbizonyitott*; bezeugt. 2) *megbizonyitott*; erwiesen. Res clara et testata, Cic. 3) in testatum redigere, Ovid. *irásba foglalni*; schriftlich aufzeichnen.

Testĕus, a, um, *tserép, tserépedényből való*; aus irdenem Geschirr, irden. Macr.

Testĭcŭlātus, a, um, *ki nem herélt*; unverschnitten. Veget.

Testĭcŭlor, āri, Dep. 1. *tanúkat hívni*; Zeugen anrufen. Plaut.

Testĭcŭlus, i, m. 2. *tők, tőkgolyó*; die Hode. Cels.

Testĭfĭcātĭo, ōnis, f. 3. *bizonyságtevés, bizonyságtétel, tanúk vagy más bizonyságok által való bébizonyitás*; Bezeugung, Beweis durch Zeugen, oder Zeugniß und Instrumente. Cic.

2) *megmutatás, bizonyság*; der Beweis, das Zeugniß. Cic.

Testificor, ātum sum, āri, Dep. 1. v. gr. deum, Cic. *tanúbizonyságúl hívni*; zum Zeugen anrufen. 2) *bizonyságot, v. tanúbizonyságot tenni valami felől, valamiről, bizonyítni*; bezeugen, durch seine eigene Aussage, Zeuge seyn, zeugen, versichern. Testificor, me esse rogetum, Cic. v. gr. amorem, Cic. *megbizonyítni, megmutatni, nyilvánvalóvá tenni*; bezeugen, beweisen, darthun, an den Tag legen.

Testimōniālis, e, *tanúbizonyságúl szolgáló*; zum Zeugnisse dienend. Tert. Hinc: Testimonieles, sc. literee, Veget. *bizonyságlevél*; schriftliches Zeugniß.

Testimōnium, ii, n. e. *tanúbizonyság, bizonyságtétel, tanúk bizonyságtétele*; das Zeugniß durch Zeugen. Testimonium dicere, Cic. *tanúbizonyságot tenni*; Zeugniß ablegen, Zeuge seyn. Dicere pro testimonio, Cic. *mint tanú vallani*; als Zeuge aussagen. 2) *bizonyság, megbizonyító írás, 's a' t. bizonyságírás*; das Zeugniß, der Beweis. Dedisti judicii tui testimonium. Cic. Testimonia moderatae vitae proferre, Nep.

Testis, is, c. 3. *tanú*; der Zeuge, die Zeuginn. Si negem quo me teste convinces? Cic. Testes adhibere, vel producere, Cic. Testibus uti, Cic. *tanúkat állítni*; Zeugen stellen. Testis domesticus, Cic. *önnön dolgában tanú*; ein Zeuge in seiner eigenen Sache. 2) testes, ium, plur. *tök, tökgolyók*; die Hoden. Plin.

Testor, ātus sum, āri, Dep. 1. *tanúbizonyságot tenni valami felől, valamiről, megbizonyítni, bébizonyítni valamit, tanú lenni, mint tanú bizonyítni*; bezeugen, Zeuge von etwas seyn, Zeuge seyn, einen Zeugen abgeben, versichern, beweisen, darthun. Testare licet, Ovid. *szabad megbizonyítni*; du kannst es bezeugen. 2) v. gr. deos, Cic. aliquem, Cic. *tanúbizonyságúl hívni, valakivel megbizonyíttatni*; durch oder bey Jemanden bezeugen oder zum Zeugen anrufen. 3) *testamentomot tenni*; ein Testament machen. Cic. Tabulee testatae, Catull. *testamentom, írásbafoglalt testamentom*; das Testament. Catull.

Testu, Indecl. *fedő*; ein irdener Deckel, Stürze. Sub testu coquere, Ceto. 2) id. qu. testa. Ovid. Verr.

Testūātium, vel Testuaceum, i, n. 2. *bábakaláts*; eine Art Kuchen, Kugelhopf. Varr.

Testūdineātus, et Testūdinātus, a, um, *bolthajtásos*; gewölbt. Vitr.

Testūdineus, a, um, *békateknőből való*, [v. *készült*, *teknősbéka*, *p. o. fésű*, 's a' t. aus Schildkröte. Prop. 2) gradus testudiueus, Plaut. *lassú mászás*; ein langsamer oder Schildkrötengang.

Testūdo, inis, f. 3. *teknősbéka, teknősbéka*; die Schildkröte. Cic. 2) *békateknő, teknősbékahéjj*; die Schaale oder der Schild der Schildkröte. Virg. 3) *lant neme*; eine Art Laute. Hor. 4) *béfedett hadi alkotmány volt, melly taszítható lévén, benne a' katonák a' várfalhoz közelítettek*; ein bedecktes Gerüst das man vorschieben konnte, und unter dem man sich der Mauer näherte. Liv. 5) *boltozat, bolthajtás*; ein rundes Gewölbe, die Wölbung. Virg.

Testŭla, ae, f. 1. Dim. *tserepetske*; ein Scherbchen. Liv. 2) id. qu. suffregium, Nep. Testulae in sitellam conjectae, Liv.

Testum, i, n. 2. *petsenye, v. kaláts-sütő kis kementze*; ein Beatöfchen, Kuchenöfchen. 2) *fedő*; die Stürze. 3) *tserépoldbas tepsi*, 's a' t. eine Kuchenpfanne, &c.

Testus, us, id. qu. Testa.

Tĕtănĭcus, a, um, *görbenyakú*; krummhälsig. Plin.

Tĕtănŏthrom, i, n. 2. *bőrsimító és szépítő szer*; ein Medicament das die Runzeln vertreibt. Plin.

Tĕtănus, i, m. 2. *nyakmerevedés, egy nyavalya*; Erstarrung des Nackens, die Halsstarre. Plin.

Tĕtartĕmŏria, ae, f. 1. *egy negyedrész, egy fertály*; das Viertel. 2) i. q. brevior toni distantia quartam ejus partem recipiens. Mart. Cap.

Tĕtartĕmŏrion, i, n. 2. idem. Plin.

Tĕte, pro: te, Terent.

Tĕter, v. Teeter, tra, trum, v. gr. homo, Cic. fecinus, Cic. color, Lucr. odor, Cic. eruor, Virg. *útálatos, rút, otsmány*; häßlich, garstig, schändlich. Cic. 2) teter in aliquem, Cic. *kegyetlen valakihez*; grausam ge-

gen einen. 3) teter spiritus, Hor. *büdös lehellet*; übelriechender Athem. Comp. tetrior. Sup. teterrimus. Cic.

Tethălassŏmĕnon, sc. vinum; *tenger-vizzel kevert bor*; Wein mit Seewasser vermischt. Plin.

Tēthys, yos, f. dea maris, filia Coeli et Terrae, conjux Oceani. Virg.

Tētīni, Obsol. a teneo, pro: tenui, Fest.

Tĕtrăchordos, c. et Tetrachordon, n; *négyhúrú, négyhangú*; viersaitig, viertönig. Vitr. Tetrachordon, Subst. *negyedrész, fertály*; eine Quarte. Mart. Cap. Tetrachordos anni; *az esztendő négy részei*; die vier Jahreszeiten. Varr.

Tĕtrăcōlon, i, n. 2. *négyrészű, p. o. mondás, periodus, 's a' t.* etwas viergliederiges, z. B. eine Periode. Senec.

Tĕtrădīum, Tetrădēum, i, n. 2. *négy, négyből álló egész*; eine Viere. Colum.

Tĕtrădōros, m. et neutr. Tetradōron, i, *négytenyérnyi*, von vier Palmen oder Querhänden. Vitr.

Tĕtradrachmum, i, n. 2. *görög ezüst-pénz neme volt, négy drachmányi, mint egy féltallér*; eine griechische Silbermünze von vier Drachmen, etwa ein halber Reichsthaler. Liv.

Tĕtrăgōnum, i, n. 2. *négyszeglet, négyszegletű rajz, negyszegletrajz*; ein Viereck. Auson.

Tetrălix, īcis, f. 3. i. q. erice. Plin.

Tĕtrămĕter, v. —trus, a, um, *négy-tagú, lábú, p. o. vers*; viergliedrig. Gramm.

Tĕtrans, tis, m. 3. *negyedrész*; das Viertel. Vitr.

Tetrăo, ōnis, m. 3. *fajd*; der Waldhuhn. Tetra Urogallus, L. *fajdtyúk*; der Auerhahn. Suet.

Tĕtrăpharmăcum, i, n. 2. *négy szerből készült orvosság, v. flastrom*; eine Arzeney oder ein Pflaster von vier Ingredienzien. Cels. 2) *egy fogás étel négy tálból álló*; ein Tracht oder Gang von vier Gerichten oder Gericht von viererley Speisen. Spart.

Tĕtraphŏri, ōrum, *négy együtt emelő vagy vivő ember*; vier Träger, die zusammen etwas tragen. Vitr.

Tĕtrăplăsis, is, f. 3. *négyszerezés, sokasítás*; die Vervielfältigung. Mar. Cap.

Tĕtrăplo āre, 1. *sokasítni, sokszorozni*; vierfältig machen. Idem.

Tĕtrăplus, a, um. i. q. Quadruplus.

Tĕtrăpŏlis, ĕos, f. regio, quae quatuor urbes habet. 2) regio circa Antiochiam. Geog.

Tĕtraptōton, *négyejtésű szó*; ein Wort das nur vier Casus hat. Prisc.

Tĕtrăpus, ŏdis, *négylábú*; vierfüßig.

Tĕtrarcha, v. —es ae, m. 1. *negyedrész: fejedelem, a' tartomány negyedrészének ura, midőn egy országot négy feléosztanak, 's a' t.* ein Vierfürst, wenn sich viere in ein Land getheilt haben, folglich den vierten Theil besitzt. Cic.

Tĕtrarchia, ae, f. 1. *negyedrész fejedelemség*; das Gebieth eines Tetrarchen. Cic.

Tĕtras, ădis, f. 3. *négyes, négyszegű rajz*; eine Viere, das Gevierte. Mart. Cap.

Tĕtrasēmus, a, um, *négyes, négyből álló*; aus vieren bestehend. Idem.

Tĕtrăstichus, a, um, e. gr. carmen, Quint. *négy rendű, négy sorú, v. soros*; vier Reihen oder Zeilen enthaltend.

Tĕtrăstylos, *négy oszlopú, v. oszlopos*; viersäulig, vier Säulen enthaltend. Vitr. Tetrastylon, Subst. *négy oszlopos hely*; ein Ort von vier Säulen. Capitol.

Tētre, v. Taetre, Adv. *rútúl, otsmányúl, fertelmesen, gyalázatosan*; häßlich, garstig, abscheulich, schändlich. tetrius, Claud. teterrime, Cic.

Tētrica, ae, f. 1. mons Sabinorum. Virg.

Tētricitas, ātis, f. 3. (tetricus) *komolyság, komorság*; die Ernsthaftigkeit, Unfreundlichkeit. Ovid.

Tētricus, a, um, e. gr. puella, Ovid. disciplina Sabinorum, Liv., vox, febris, Mart. *komoly, komor, kemény, erős*; ernsthaft, finster, unfreundlich, streng. Tetricae deae, Idem, i. e. Parcae, Tetrica tuba, Mart. i. e. bellica. Not. Tetrica rupes, Sil. i. q. Tetrica.

Tetrinnio, ire, 4. *gágogni, mint a' kátsák*; schnattern wie die Anten. Auct. Carm. de Philom.

Tētritūdo, v. Taetritūdo, inis, f. 3. (teter) *otsmányság, rútság*; die Häßlichkeit. Acc.

Tētro, v. Taetro, āre, 1. *elrútítni, bé-*

motskolni, *elkeverni*; häßlich machen, besudeln. Pacuv.

Tĕtrŏbŏlum, i, n. 2. nummus, qui ab altera parte Jovis, ab altera noctuae effigiem habebat. Legitur et tetrobolus Atticus.

Tettīgŏmētra, ae, f. 1. *prütsök lárvája*, *borítékja*; die Larve, Hülle, der Cicade oder Grille. Plin.

Tettīgŏnia, ae, f. 1. *kis nemü prütsök*, *v. trütsök*; eine kleinere Art Cicaden oder Grillen. Idem.

Tĕtŭli. pro: tuli, vide: Fero.

Teucer, i. q. Teucrus.

Teuchites, ae, m. 1. *jószagú nemű káka*; eine Art wohlriechender Binsen. Plin.

Teucri, ōrum, i. q. Trojani. Liv.

Teucrĭa, ae, f. 1. i. q. Troja. 2) i. q. Teucrium. Plin.

Teucrium, ii, n. 2. *tarorja (plánta)*; Garmander, eine Pflanze. (Teucrium chamaedrys, L.) Plin. (Teucrium flavum, L.) Plin.

Teucris, ĭdis, f. 3. *Trójai asszony*, *v. leány*; Trojanerinn. Sabin. Ep. 2) Teucris illa lentum negotium, Cic. videtur esse persona, quae Ciceroni debebat, aliqui putant C. Antonium fuisse.

Teucrius, a, um, *Te[illegible]usi*, *Trójai*; Teukrisch, Trojanisch. Hinc: Teucri, Liv. i. q. Trojani.

Teucrus, v. Teucer, cri, m. 2. rex Trojae. Virg. 2) filius Telamonis, frater Ajacis. Hor. Not. nomen tragoediae, Cic.

Tēum, v. Tēus, urbs, i. q. Teos.

Teūmēssus, i, m. 2. mons Boeotiae, Geogr.

Teutātes, ae, m. 1. deus mortis apud veteres Gallos. Lucan.

Teuthālis, ĭdis, f. 3. i. q. Polygonos, Plin.

Thūthis, ĭdis, f. 3. *szivetlen*, *nagy-tüskéjü hal*; ein Fisch ohne Herz, mit einer hervorgehenden Gräte. Plin. Teuthidum more Prov. *szájusan*, *de bátorság nélkül*; tapfer im Munde, feig im Herzen.

Teuthrania, Teuthrantēus, vide: Teuthras.

Teuthras, ae, m. 1. fluvius, v. lacus Campaniae. Prop. 2) rex Mysiae. Hinc: Teuthrania, ae, f. 1. regio Mysiae. Plin. Teuthrantēus, *Teutrási*, *Mysiai*; Teutrantisch, Mysisch. Ovid. Teuthrantius, a, um, idem. e. gr. turba Ovid. 50 filiae et sorores Thespii (hinc etiam: Thespiades nominatae), filiae Teuthrae.

Teūto, ŏnis, m. 3. rex Germaniae. 2) Apell. *Német*; ein Deutscher. Cic. 3) deus veterum Germanorum.

Teutŏbŭrgum, i, n. 2. *Duisburg városa*; die Stadt Duisburg. Geogr.

Teutŏni, ōrum, Cic. et Caes. v. Teutones, um, Vellej. populus Germaniae ad septentrionem; *Németek*; die Deutschen. Hinc: Teutŏnĭcus, a, um, *Teutóniai*, *Német*; Teutonisch, deutsch Prop. Teutonici pro: Teutoni, Sen Nat. Scribitur etiam: Theutoni etc.

Texo, ui, tum, ĕre, 3. e. gr. telam, Ter. vestem, Tibull. *szőni*; weben, wirken. Texens aranea telam, Catull. Hinc: Trop. Ea tela texitur, Cic. *abban munkálódnak*: man geht auf so etwas um. Amor patriae, quod texuerat scripta, retexit opus. Ovid. *az az*: *semmivé tessi*, *az általad*, *nékem nyújtott vigasztalást*; macht den von dir mir gegebenen Trost zu nichte 2) *összvefoglalni*, *szerkesztetni*, *v. kötni*; zusammenfügen. Virg 3) e. gr. sepem, Idem. *fonni*: flechten. e. gr. rosam, Prop. *koszorút kötni*; Kränze machen. 4) e. gr. epistolas, Cic. *írni*; schreiben. 5) e. gr. naves Virg. basilicam, Cic. *késziteni*, *építni*, *tsinálni*; verfertigen, bauen

Texta, ae, f. 1. *hajkötő*, *hajpántlika*; ein Haarband. Varr.

Textĕrna, ae, f. 1. pro: textrina, Apul.

Textĭle, is, n 3 *szött*. *v. vászon nemü matéria*, *vászon*; das Gewebte, ein Zeug, Tuch, eine Leinwand. Virg.

Textĭlis, e, (texo) *szött*, *szövött*; gewebt, gewirkt. e. gr. stragulum, Cic. *mátrátz*, *szőrderekaly*; eine Matratze. 2) *összvefoglalt*, *v. szerkesztetett*, *font*; zusammengeflochten. Serta textilia, Mart. *rózsakoszorú*, *rózsaboktéta*; ein Rosenkranz, Rosen-Bouket.

Textor, ōris, m. 3. *takáts*; ein Weber. Hor.

Textōrius, a, um, *szövést illető*, *ahoz való*, *takátsi*, *takáts módon való*; das Weben betreffend, webermäßig. Col. Machina textoria, Sen. *szövőszék*; ein Weberstuhl.

Textrĭcŭla, ae, f. 1. (Dim. a textrix)

szövőasszony, v. leány; Weberinn. Arnob. 2) *varróleány*; ein Nähtemädchen. Idem.

Textrina, ae, f. 1. *takátsműhely*; eine Weberwerkstatt Gloss. 2) *szövőszék*; ein Weberstuhl. Textrinem instituere, Cic. 3) *takáts mesterség, takátsság*; das Weberhandwerk.

Textrinum, i, n. 2. idem. Sen.

Textrinus, a, um, i. q. Textorius. Vitr.

Textrix, icis, f. 1. *szövő asszony, v. leány*; eine Weberinn. Mart.

Textum, i, n. 2. i. q. sequens. Virg.

Textūra, ae, f. 1. *szövés, szőtt, vagy font dolog*; das Weben, Gewebe. Prop. Plaut. 2) *öszvefoglalás*; Zusammenfügung. Lucr.

Textus, a, um, (texto) *szőtt*; gewebt. 2) *font*; geflochten.

Textus, us, m. 4. *szövés, szőtt dolog, öszvefűzés, v. foglalás*; das Weben, Gewebe, auch ähnliche Zusammenfügung. Plin. Lucr. 2) *beszed fundamentoma*; die Grundlage einer Rede. Amm. Marc. Brevi textu percurram, Idem. *rövideden*; kürzlich.

Thabena, ae, f. 1. urbs Numidiae. Auct. B. Afr. Thabenenses, Idem. incolae ejusdem.

Thāis, idis, f. 3. meretrix celebris Athenis. Cic.

Thala, ae, f. 1. urbs Numidiae. Sall.

Thălĕmĕgus, a, um, e. gr. navis, Suet. *szobás hajó*; ein Fahrzeug mit Zimmern.

Thălămus, i, m. 2. *hálószoba*; das Schlafgemach. 2) e. gr. Eumenidum, Virg. *lakószoba, lakás, lakóhely, tartózkodás hely*; ein Wohnzimmer, eine Behausung, der Aufenthalt. Delubra, quae vocant thalamos (Apidis) Plin. 3) *léplyuk*; die Zellen der Bienen. Virg. 4) *alvóágy, ágy*; das Schlafbett oder Bett. Prop. 5) *házasok nyoszolyájok*; Ehebett. Virg. Prop. 6) *házasság*; die Ehe. Vita expers thalami, Virg. *házasság nélkül való, nőtelen, hajadon*; ehelos. Thalamos parare, Ovid. Thalamos ne desere pactos, Virg. *a' neked igért menyasszonyt*; die dir versprochene Braut.

Thălassa, ae, f. 1. *tenger*; das Meer. Sic vocatur liber nonus Apicii de piscibus marinis.

Thălassĕgle, es, f. 1. i. q. Potamantis. Plin.

Thălassiārcha, ae, m. 1. *tengeri fővezér*; ein Admiral. Gloss.

Thălăssicus, a, m. *tengert illető, hajosi*; die See betreffend, schiffmännisch. e. gr. color, Plaut. *hajósszín*; Farbe, dergleichen die Schiffleute haben. e. gr. ornatus, Idem. *hajós köntős*; schiffmännischer Habit.

Thălassinus, a, um, *tengerszínű*; meerfarbig, meergrün. Lucr.

Thălassio, Thalassius etc. vide; Talassio.

Thălassion phycos, i, e. fucus marinus; *pirosító moszat*; Orseille, ein Gewächs an den Felsen des mittelländischen Meers womit man purpurroth färbte. Plin. (Lichen roccella, L.)

Thălassites, ae, e. gr. vinum, Plin. *tengeribor, az az: melly valamelly edényben a' tengerbe leeresztetik régisége nevelésére*; Meerwein, i. e. der im Geschiere ins Meer hergabgelassen wird, um dadurch sein Alter zu befördern.

Thalassomĕli, n. *mézzel elegyitett tengervíz*; Meerwasser mit Honig vermischt. Plin.

Thălassomĕtra, ae, m. i. q. maris mensor.

Thălĕa, ae, f. 1. i. q. Thalia.

Thălērus, i, n. 2. *tallér, pénz neme*; ein Thaler, eine Münze. Gloss.

Thăles, is et ĕtis, m. 3. philosophus Milesiensis, unus septem sapientum Graeciae. Cic.

Thălīa, ae, f. 1. una Musarum. Virg. 2) una Gratiarum. 3) nympha marina. Virg.

Thălīarchus, i, m. 2. *gazda, vendéglő*; der Gasthalter. Hor.

Thalictrum, i, n. 2. *virnántz (plánta)*; die Wiesenraute. Plin.

Thallus, i, m. 2. *zöld ág*; ein grüner Zweig. Virg.

Thălysĭa, ōrum, n. plur. festum Cereris. Cael. Rhod.

Thămyras, ae, m. 1. poëta Thracus. Ovid.

Thamnum, v. Thamnum, i, n. 2. *tsemete neme*; ein Strauch. Col.

Thapsi, et Thapsia, ae, f. 1 Digitalis Thapsi, L. *spanyol gyűszűvirág*; der spanische Fingerhut.

Thapsus, vel Thapsos, i, f. 2. peninsula et urbs Siciliae, Virg. 2) urbs in Africa propria. 3) Verbascum Thapsus, L. *ökörfarkkóró, király-*

gyertya, gyapjúfű; das gemeine Wohlkraut, der Himmelbrand.

Thăsus, v. —os, i, f. 2. insula maris Aegaei. Hinc: Thasius, a, um, inde oriundus. Virg.

Thaumantēus, i. e. a Thaumante originem ducens. Ovid.

Thaumantĭas, ădis, f. 3. i. e. Iris, filia Thaumantis. Virg.

Thaumas, antis, m. 3. Nom. pr. patris Iridis. Ovid.

Theamēdes, is, m. 3. *szeretsenországi kő neme, melly a' vasat magától eltaszítja*, ein Stein in Aethiopien, der das Eisen von sich stößt. Plin.

Thĕānder, dri, m. 2. *istenember egyszersmind*; Gott und Mensch zugleich. Gloss.

Thĕārūnum, i, n. 2. *Belgrád városa*; die Stadt Belgrad. Geogr.

Thĕātrālis, e, *theátromi, játékszíni*; das Theater betreffend, theatralisch.

Thĕātrĭcus, a, um, i. q. theatralis. Augustin.

Thĕātrum, i, n. 2. *theátrom, játékszín*; ein Schauplatz, Schauspielhaus. Cic. 2) *a' nézők, játéknézők a' theátromban*; die Zuschauer. Commovere theatrum, Quint. 3) *akármelly közönséges hely, nézőhely, alkalmatosság, a' hol magát vagy tehetségeit valaki kimutathatja*; ein öffentlicher Ort und Gelegenheit sich und seine Talente öffentlich vor dem Publicum zu zeigen. Ingenii theatrum, Cic. Theatrum magnum habet ista provincia, Cic.

Thēbae, ārum, f. etiam: Thēbe, es, f. 1. nomen urbium, v. gr. in Graecia, Asia et Africa. Liv. Hinc: Thebaeus, i, m. 2. i. e. incola urbis Thebarum. Thebanus, Thebais, et Thebaicus, a, um, i. e. ex urbe Thebarum. Ovid.

Thebaeus, Thebais, Thebaicus, Thebanus, vide: Thebae.

Thēbe, es, f. 1. i. q. Thebae. 2) Nom. pr. nymphae. Ovid.

Thēca, ae, f. 1. *akar minémű tartó, tok, takaró, tékafiók*; jede Art Futteral, Hülle, Decke, Scheide, Büchse 2c. Varr. Theca calamaria, Svet. *pennatartó*; die Federbüchse.

Thēcātus, a, um, i. e. theca inclusus. Sidon.

Thēcŭla, ae, f. 1. *tartótska, tokotska*; ein Büchschen. Cic.

Thelpusa, ae, f. 1. urbs Arcadiae. Plin.

Thēlygŏnum, i, n. 2. *telegony*; der Hundmeerkohl, das Bengelkraut. Plin

Thelyphŏnon, i, i. q. aconitum, Plin.

Thēlyptĕris, is, f. 3. id. qu. Polypodium Filix foemina, L. *páprágy*; eine weibliche Pflanze des Farrenkrauts. Plin.

Thema, ătis, n. 3. *feltétel, felvett dolog, mondás 's a' t. mellyet valaki magyarázva elődd*; das Thema oder Satz, der abgehandelt wird. Quint.

Thĕmis, idis, f. 3. soror Jovis, dea justitiae. Ovid.

Themison, is, m. 3. Nom. pr. medici. Juv.

Thĕmista, ae, f. 1. philosopha Lampsacensis. Cic.

Themistŏcles, is, m. 3. praeclarus belli dux vel imperator Atheniensis. Nep. Hinc: Themistocleus, a, um, Cic.

Thēnar, ăris, 3. *a' hüvelyk harmadik ízének húsos része a' tenyér felől*; das Fleischichte in der Hand, zwischen dem Daumen und dem Mittelfinger. Medic.

Thĕŏcrătĭa, ae. f. 1. *isteni kormány, mint a' millyen által a' Zsidók hitték magokat igazgattatni az Ó Testamentomban*; die göttliche Regierungsform, wenn Gott unmittelbar das Regiment führet. wie bey den Juden im alten Testamente geschah. Theol.

Thēŏdămas, āntis, m. 3. rex Dryopiorum. Prop.

Thĕŏdămīa, ae, f. 1. festum Proserpinae apud Graecos. Coel. Rhod.

Thĕŏdīscus, et Thĕŏtīscus, a, um, *német*, deutsch. Lingua theodisca: *a' német nyelv*; die deutsche Sprache. Concil.

Thĕŏdōrīcus, i, m. 2. rex Ostrogothorum. Hinc: Theodoricianus, a, um. Sid.

Thĕŏdŏsus, i, celebris rhetor. Quint.

Theodosia, ae, f. 1. urbs in Chersoneso Taurica, hodie: Kaffa. Mela.

Thĕŏdŏsius, i, Nom. pr. Imperatorum Orientalium. Hinc: Theodosianus, a, um. Cod. Just.

Thĕognis, idis, m. 3. poëta Graecus antiquissimus. Lucil.

Thĕŏgŏnīa, ae. f. 1. i. e. origo deorum. Cic.

Thĕŏlŏgīa, ae, f. 1. *az istenrőlvaló*

tudomány, istentudomány, theológia; die Theologie, Lehre von Gott. Varr.

Thĕŏlŏgicus, a, um, *theologiai, istentudományi*; theologisch. Amm.

Thĕŏlŏgus, i, m. 2. *theológus, istentudományértő*; ein Theolog. Cic.

Thĕŏmachia, ae, f. 1. *istenellenvaló kikelés*; die Bestreitung Gottes. Sarisb.

Thĕŏmăchus, i, m. 2. *isten ellen kikelő*; ein Feind und Bestreiter Gottes. Idem.

Thĕon, ōnis, m. 3. Nom. pr. poëtae asperi et mordacis. Hor.

Thĕōnīna, ae, f. 1. id. qu. Portulaca. Apul.

Thĕōninus, a, um, *mardosó*; beißend. Hor.

Thĕŏphănes, is, m. 3. historiarum scriptor. Cic.

Thĕŏphănia, ae, f. 1. et Theophania, ōrum, n. plur. idem quod Festum apparitionis Dei apud Graecos.

Thĕŏphŏrūmĕni, ōrum, m. plur. i. e. homines Numine adflati. Gloss.

Thĕophrastus, i, m. 2. philosophus et orator Graecus. Cic.

Thĕŏpompus, i, m. 2. historiarum scriptor Graecus. Cic.

Thĕŏrēma, ătis, n. 3. *tétel, vizsgálat alá veendő és megmutatandó tétel, v. állitás*; ein Satz, ein Lehrsatz, der untersucht und erwiesen wird. Gell.

Thĕōremătium, ii, n. 2. Dimin. a theorema. Gell.

Thĕŏrētica, ae, f. 1. sc. ars; *tudományértés gyakorlás nélkül*; die Theorie, die Kenntniß einer Wissenschaft ohne Ausübung. Quint.

Thĕŏrētice, es, f. 1. idem.

Thĕŏrētice, Adv. *vizsgálva, tudományként*; theoretisch, betrachtend. Gloss.

Thĕŏrētĭcus, a, um, *vizsgáló, vizsgálódó, esméreti*; theoretisch betrachtend, die bloße Kenntniß einer Sache betreffend. Gloss.

Thĕŏria, ae, f. 1. *alkatesméret, alkatmagyarázat*; die Theorie, Grundkenntniß, Einsicht, Erklärung. Idem 2) *vizsgálás, vizsgálat, megvizsgálat*; die Betrachtung, Untersuchung. Gloss.

Thĕŏrice, es, id. qu. Theoretica. Hier.

Theosophus, i, m. 2. id. qu. Theologiae peritus. Gloss.

Thĕŏtŏcos, i, f. 2. *istenszülő*; Gottesgebärerinn. Cod. Just.

Thĕŏthēca, ae, f. 1. *szentségtartó*; die Monstranze. Gloss.

Thĕŏxĕnius, ii, m. 2. cognomen Apollinis. Gloss.

Thĕrămĕnes, is, m. 3. Nom. pr. philosophi Atheniensis.

Thĕrăpeutica, ae, f. 1. *az orvositudománynak az a' része melly a' nyavalyával való bánás módját tanítja*; ein Theil in den medicinischen Wissenschaften, welcher lehret, wie man in Heilung der Krankheiten verfahren soll. Med.

Thĕrăpeutĭcus, a, um, *gyógyitóerejű*; was eine heilende Kraft hat. Med.

Thĕrăpia, ae, f. 1. *orvosló mesterség, orvoslás mestersége*; die Kunst zu heilen. 2) *gyógyitó eszköz*; ein Heilungsmittel, ein Hülfsmittel zur Genesung. Med.

Thĕrapne, es, f. 1 et Therapnae, ārum, pl. urbs in Laconica, locus natalis Helenae. Hinc: Therapnaeus, a, um. Ovid.

Thĕrăsia, ae, f. 1. insula ad Cretam. Plin.

There, es, f. 1. idem.

Theriaca, ae, f. 1. *terjék, méregölő*; der Theriak, ein Hülfsmittel wider das Gift. Tert.

Thēriăcălis, e, et Theriacus, a, um, *terjékhez való, terjéki*; zum Theriak gehörig. Apul.

Thēriăcăria, ae, f. 1. *a' terjékfű levelei, szára, és gyökere*; Großbaldrian oder Theriak-Kraut und Wurzel. Botan. (Valeriana officinalis, L.)

Thēriăcus, a, um, *méregölő, méreg-ellenvaló*; wider das Gift dienlich. Plin.

Thērĭbēthron, i, n. 2. *oroszlántalpfű*; Löwenfuß, ein Kraut. Apul.

Thēricles, is, m. 3. celebris statuarius, et primus fabricator poculorum figulinorum. Cic.

Thēriŏtrophēum, ēi, n. 2. *vadaskert*; ein Thiergarten. Varr.

Thēristrum, i, n. 2. *nyári köntös*; ein Sommerkleid. Tert.

Thermae, ārum, f. pl. *melegferdő, bánya*; warme Bäder oder warmes Bad. Plin.

Thermaeus, a, um, i. q. Thermaicus, v. gr. sinus. Tacit.

Thermăĭcus, a, um, v. gr. sinus, i. e. sinus Thessalonicae urbis in Ma-

cedonia, quae olim Therme vocabatur, hodie: Golfo di Saionichi. Plin.

Thermanticus, a, um, *melegítő*; erwärmend, zum Erwärmen dienlich. Apul.

Thermäpäla ova; *lágytojás melegen*; warme und weiche Eyer. Theod. Prisc.

Therminus, a, um, v. gr. oleum, Plin. *fejér tsigafürtből, v. figebabból készült, p. a. olaj*; aus Lupinen, Feigenbohnen.

Thermödon, tis, m. 3. fluvius in Ponto, ad quem Amazones habitabant. Virg.

Thërmömëtrum, i, n. 3. *melegmérő*: ein Wärmemesser, Thermometer. Mathem.

Thërmöpöla, ae, m. 1. *meleg étel és meleg ital áros*; der warme Speisen und Getränke verkauft. Gloss.

Thërmöpölis Helvetiorum; *Badden városa Helvétzidban*; die Stadt Baden in der Schweiz. Geogr.

Thermöpölium, ii, n. 2. *a' hol meleg italt árulnak, a' millyen p. o. ma a' kávéház*; ein Ort wo man warme Getränke feil hatte, nach unserer Art Kaffeh-Haus. Plaut.

Thermöpöto, äre, v. gr. gutturem, Plaut. *meleg italt inni*; warmes Getränk trinken.

Thermöpylae, ärum, f. pl. *szoros általjárás az Oeta hegyén Thessáliában melly Görögországot szinte kétfelé választja*; ein enger Paß des Berges Oeta in Thessalien, der Griechenland in der Mitte scheidet. Liv.

Thërmöscöpium, ii, n. 2. *meleget és időváltozást mutató üveg*; ein Wetterglas. Gloss.

Thermülae, ärum, f. Dimin. a thermae. Mart.

Thërödämas, äntis, m. 3. Nom. pr. regis Scytharum. Ovid.

Thersites, ae, m. 3. Nom. pr. viri Graeci turpissimae formae, ad obsidionem Trojae. Ovid.

Thësärïca, ae, f. 1. *széles útifű*; breiter Wegerich. Apul.

Thësaurärius, a, um, *kintset illető, kintshez tartozó*; den Schatz betreffend. Plaut.

Thësaurärius, ii, m. 2. *kintstármester*; ein Schatzmeister. Plaut.

Thësaurensis, is, m. 3. id. qu. Thesaurarius, ii. Cod. Just.

Thesaurizo, äre, 1. *kintset gyűjteni*; Schätze sammeln. Gloss.

Thesaurochrysönicocrysides, nomen fictum, in hominem avarissimum.

Thësaurophylacium, ii, n. 2. i. q. Aerarium.

Thësaurus, i, m. 2. *kints*; der Schatz. Thesaurum defodere, v. obruere, Quint. *a' kintset elásni*; den Schatz vergraben. 2) *gazdagság, bővelkedés valamiben, v. valamivel*; der Überfluß, der reiche Vorrath. Argumentorum thesaurus, Quint. *az okok bőviben való felhordása*: viel Beweisthümer. 3) *kintstár*; das Behältniß eines Schatzes, Schatzkammer. Liv. Thesaurum effringere, Plin. Hinc: Tiop. Thesaurus rerum omnium memoria est, Cic. *az emlékezet minden dolgoknak a' kintstárja*; das Gedächtniß ist ein Behältniß aller Dinge.

Thësëis, Thësëius et Thësëus, a, um, vide: Theseus.

Thëseus, ëi et ëos, m. 2. Nom. pr. filii Aegei regis Athenarum. Cic. Hinc: Theseius, et Theseus, a, um, *Theseusi*; Thesëisch. Thesëis, idis, sc. Musa. Juv. i. e. carmen de Theseo.

Thësion, vel —ium, ii, n. 2. *lenlevelű bögretok (egy plánta)*; das Leinblatt. Plin.

Thësis, is, f. 3. *tétel, mondás, állítás*; der Satz. Quint.

Thesmöphöria, örum, n. pl. festum in honorem Cereris. Plin.

Thespiae, ärum, f. pl. urbs Boeotiae. Cic.

Thëspiäcus, a, um, i. e. urbe Thespiarum. Stat.

Thespiädes, ae, m. i. e. Boeoticus. Valer. Fl. 2) incolae urbis Crotonis. Sil.

Thespïas, ädis, f. 3. i. e. ex urbe Thespiarum. Ovid. 2) filia Thespii. Sen.

Thespiensis, e, i. e. ex urbe Thespiarum, v. gr. insola. Cic.

Thespius, a, um, i. q. Thespiensis. Fl.

Thespïos, ii, m. 2. filius Theuthrantis, regis Mysiae. Arn.

Thesprötia, ae, f. 1. regio in Epiro. Liv. Hinc: Thesprotius, a, um, v. gr. sinus, Liv. 2) urbs in Epiro. Plin.

Thesprötus, i, Nom. pr. regis. Prop.

Thessälia, ae, f. 1. regio, provincia,

vel pars Graeciae, inter Macedoniam, Epirum, Dorin, Loerin et mare Aegeum sita; *Thessália*; Thessalien. Cic.

Thessălicus, et Thessalius, a, um, *Thessáliai*; Thessalisch. Ovid.

Thessălŏnica, ae, et Thessalonice, es, f. 1. urbs Macedoniae, hodie: Salonichi; *Thessalónica*: Thessalonica.

Thessalonicenses, ium, pl. i. e. incolae urbis Thessalonicae. Cic.

Thessălus, a, um, *Thessáliai*; Thessalisch. Hinc: Thessali, ōrum, pl. i. a. incolae Thessaliae. Liv.

Thestiădes, ae, m. 1. at Thestias, vide: Thestius.

Thestĭus, ii, m. 2. rex in Aetolia, pater Ledae, et Althaeae. Hinc: Thestiades, ae, m. 1. i. a. unus ex posteris Thestii. Thestias, ădis, f. 3. filia Testii, i. e. Althaea. Ovid.

Thestor, ŏris, m. 3. pater Calchantis, vatis Graeci in bello Trojano. Ovid.

Thestŏrides, ae, m. 1. i. q. Calchas. Ovid.

Thēta, n. Indecl. litera th Graecorum.

Thĕtis, ĭdis, v. ĭdos, f. 3. nympha marina, uxor Pelei, et mater Achillis. Hor.

Theumēsus, v. —os, i, mons Boeotiae, prope ad urbem Thebarum. Stat.

Thĕurgĭa, ae, f. 1. *gonosszlelkek előidése*, *babonaság*; die Geisterbannung. Amm.

Theutŏni, Theutŏnes etc. vide: Teutoni.

Thia, ae, f. 1. insula ad Cretam insulam. Mela.

Thiăsus, vide: Thyasus.

Thiătis, mensis nomen apud Aegyptios. Plin.

Thĭmărum, i, n. 2. urbs Thessaliae. Liv.

Thirmida, ae, f. 1. urbs Numidiae. Sall.

Thisba, es, f. 1. amasia Pyrami. Ovid. 2) urbs Boeotiae. Plin.

Thlasias, ae, m. 1. i. e. vir castratus. Pand.

Thlaspi, Ind. n. *tarsóka*, *pásztortáska*; die Tasche, das Taschenkraut. Plin.

Thlibias, ae, id, qu. Thlasias.

Thŏantēus, a, um, v. gr. Diana Thoantea, i. e. Taurica, Val. Fl.

Thŏantĭas, ădis, f. 3. i. q. filia Thoantis. Ovid.

Thŏantis, ĭdis, f. 3. i. q. Thontias. Stat.

Thŏas, āntis, m 3. Nom. pr. regis in Chersoneso Taurica. Ovid. 2) rex in insula Lemno, pater Hypsipyles. Ovid.

Thŏlus, i, m. 2. *ormógerenda*, *szelemengerenda*; der Schlußbalken am Dache. Virg. 2) *kupfedél*, *kerekfedél*; ein rundes Dach, Kuppeldach. Varr. et Vitruv.

Thŏmix, v. Thomex, icis, f. 3. *kenderkötél*; ein Hanfseil. Lucil.

Thŏra, ae, f. 1. Ranunculus Thora, L. *gyilkos szironták*; der schweizerische Hahnurnfuß. 2) liber legum Judaeorum. Gloss.

Thŏrăcātus, a, um, *mejjpántzélos*; einen Brustharnisch anhabend. Plin.

Thŏrax, ăcis, m 3. *mejj*; die Brust. Cels. 2) *mejjpántzél*; ein Brustharnisch. Liv. 3) *mejjreváló*; eine Art Kleidungsstück, ein Brustlatz. Juv.

Thorius, a, um, cognomen Romanum.

Thŏrūnum, i, n. 2. *Thor város Prussziában*; die Stadt Thoren in Preussen. Geogr.

Thos, ŏis, m. 3. *farkas faja*; eine Art Wölfe. Plin.

Thot, vel Thoth, nomen Mercurii apud Aegyptios. Cic.

Thrăca, ae, v. Thrăce, es, f. 1. *Thrácia*; Thracien. Virg.

Thrăces, um, vide: Thrax.

Thrăcia, ae, f. 1 *Thrácia*, *melly ma Bolgárország és Romania*; Thracien. Mela.

Thrăcius, a, um, *Thráciai*; in oder aus Thracien, Thracisch. Virg.

Thrăcus, a, um, i. q. Thracius.

Thrascias, ae, m. 1. *éjszaknyúgoti szél*; Nordwestwind. Vitr.

Thrasimenus, vide: Trasimenus.

Thrăso, ōnis, m. 3. (Nom. pr.) *kérkedő*; ein Prahler. Ter. Hinc: Thrasonicus, a, um, *kerkedő*; prahlend; et Thrasonice, Adv. *kérkedve*; prahlerisch. Ter.

Thrasybulus, i, m. 2. nobilis vir Atheniensis. Nep.

Thrax, ăcis, m. 3. *Trácus*, *Thráciai*, *Thráciaból való*, *p. o. ember*, *ló*, *'s a' t.* in, aus Thracien, Thracisch, ein Thracier. Ovid. Thraces, *a' Thrácusok*; die Thracier. Liv.

Thrēce, es, f. 1. *Thrácia*; Thracien. Ovid.

Thrēces, um. pl. i. e. gladiatores armis Thraciis. Cic.

Thr ecīdĭca, ōrum, n. pl. i. e. arma Thracia, vel gladiatorum Thraciorum. Cic.

Thrēcius, a, um, *Thrdciai*; Thracisch.

Thrēĭcius, a, um, v. gr. sacerdos, Virg. vates, Ovid. *Thrdciai*; Thracisch.

Thrēissa, contr. Thressa, ae, f. 1. *Thrdciai*, *Thrdcidból való, p. o. asszony*; in oder aus Thracien, eine Thracierinn. Virg. et Ovid.

Thrēnōdia, ae, f. 1. i. q. lugubris cantus: *szomorú ének*; ein Trauerlied. Gloss.

Thrēnus, i, m. 2. *sirds, szomorú ének*; das Weinen, Klaglied, Trauerlied. Auson.

Threx, ēcis, i. q. Thrax. Hor.

Thrīdax, ăcis, f. 3. i. q. lactuca.

Thrips, ipis, m 3. *hójaglábú*, (*bogár*) der Blasenfuß, ein Holzwurm. Plur. thripes, Plin.

Thrŏmbōsis, is, f. 3. *téjmegsűrűdés a' mejjben, v. tsetsben*; die Verdickung oder Stockung der Milch in den Brüsten. Med.

Thrŏnus, i, m. 2. *thrónus, királyiszék*; ein erhabener Sitz, Thron. Plin.

Thryallis, ĭdis, f. 3. *egy Brasiliai plánta*; die Tryallie. Plin.

Thūcydĭdes, is, m. 3. historiarum scriptor Graecus, Cic.

Thūle, vel Thyle, es, f. 1. antiquis pars Britanniae septentrionalis, Plin.

Thunnus, vide: Thynnus.

Thūribŭlum, vide: Turibulum etc.

Thūrĭ, ōrum, v. Thūrĭae, ārum, et Thūrium, ii, n. 2. urbs Lucaniae, Caes. Hinc: Thurinus, a, um, v. gr. ager, et Thurini, ōrum, pl. i. e. incolae urbis Thuriorum, Liv.

Thūringĭa, ae, f. 1. *Thuringia*, *Németorszdgi tartomány*; die Landschaft Thüringen. Geogr.

Thūringĭcus, a, um, *Thuringiai*; thüringisch. Geogr.

Thus, vide: Tus.

Thuscus, vide: Tuscus.

Thya, v. Thyia, ae, f. 1. et Thyon, i, n. 2. *tújafa*; der Thuyabaum. Plin.

Thyas, v Thyias, ădis, f. 3. i. q. Baccha, Virg. et Ovid.

Thyăsus, vel Thiasus, i. m. 2. i. e. saltatio in honorem Bacchi, Catull. Virg.

Thyătīra, ae, f. et ōrum, n. pl. urbs Lydiae. Plin.

Thyrris, id. qu. Tiberis.

Thyĕne, es, f. 1. Nom. pr. Nymphae, nutricis Jovis. Ovid.

Thyestes v. Thyesta, ae, m. 1. Nom. pr. filii Pelopis, pater Aegisthi. Ovid. Hinc: Thyesteus, a, um, v. gr. amor, Ovid.

Thymbra, ae, f. 1. id. qu. Thymbre, 2) id. qu. Satureja. Plin.

Thymbre, es, v. Thymbra, ae, f. 1. urbs in Troade, Hinc: Thymbraeus, a, um, v. gr. Apollo. Virg.

Thymĕle, es, vel Thymĕla, ae, f. 1. Nom. pr. celebris saltatricis, Juv. 2) illa pars theatri ubi saltabant. Sidon.

Thymiāma, ătis, n. 3. *füstölő jószagú fűszer*; Räuchewerk. Cels.

Thymiāmus, a, um, *kakukfű kedvellője*; Thymian liebend. Plaut.

Thymĭnus a, um, *démutkából vagy kakukfűből való*; aus Thymian. Colum.

Thymion, i, n. 2. *bibirtsó neme, szőmölts*; eine Art Waezen. Plin.

Thymites, ae, m. 1. v. gr. vinum, *kakukfűvel tsinált bor*; Thymianwein, Wein mit Thymian gewürzt. Colum.

Thymōsus, a, um, *kakukfűves*; voll Thymian. Plin.

Thymum, i, n. et Thymus, i, m. 2. *démutka, kakukfű, vad tsombor*; der Thymian. Plin. Ovid.

Thyni, ōrum, populus Thraciae, Mela.

Thynias, ădis, f. i. e. Bithynica in Thracia, Prop.

Thynnus, v. Thunnus, i, m. 2. *tinnhal*; der Thunfisch. (Scomber Thynnus, L.) Plin.

Thynus, a, um, i. e. Bithynicus, a, um, in Thracia. Hinc: Thyni, i. e. populi in Thracia, Hor.

Thyōne, es, f. 1. cognomen matris Bacchi, Hinc: Thyoneus, i, i. e. Bacchus. Hor.

Thyre, es, f. 1. urbs in Peloponneso. Stat.

Thyrŏides, id. qu. prima cartilago asperae arteriae, Med.

Thyrĭum, v. Thyrĕum, i, urbs Acarnaniae, Liv. Hinc: Thyrienses, i. e. incolae hujus urbis, Liv.

Thyrōma, ătis, n. 3. *ajtófelek*, *ajtórdma*; das Thürgestell. Vitruv.

Thyrsĭcŭlus, i, m. 2. *szdratska*, *kotsdnka*; kleiner Stängel. Apul.

Thyrsĭger, a, um, *Bacchus- páltzát*, *v botot hordozó*; den Thyrsus oder Bacchus-Stab führend. Senec. 2) Subst. i. e. Bacchus.

Thyrsus, i, m. 2. v. gr. lactusulae, Svet. *szár, kotsány*, *torzsa*; jeder Stängel, Stamm oder Steunk eines Gewächses oder Pflanze. 2) *Bacchusnak borostyánnal és szőlőlevelekkel körülfont botja*; der mit Epheu und Weinreben umwundene Stab, den Bacchus schwärmend in der Hand trug, Thyrsus, Bacchus-Stab. Horat.

Thysdrus, Tysdrus v. Tusdrus, i, f. e. v. Tisdra, ae. f. 1. urbs in Africa propria. Hinc: Tisdritanus, a, um, Auct. B. Afr.

Tiāra, ae, f et Tiāras, ae. m. 1. *főrevalójok a' napkeleti férjfiaknak*, *turbán*; ein morgenländischer Kopfschmuck des männlichen Geschlechts, der sogenannte Turban. Senec. Tiaras sacer, Virg.

Tiārātus, a, um. *turbános*; einen Turban aufhabend. Sidon.

Tibăreni, ōrum, pl. populus Ciliciae, Cic.

Tibĕrĭus, a, um, id. qu. Tiberianus, Stat.

Tibĕriānus, a, um, i. e. imperatorem Tiberium concernens, v. ab eo oriundus: *Tibériusi*: Tiberisch Svet.

Tibĕrias, ădis, f. 3 urbs in Galilaea, Plin. 2) mare ad Galilaeam, Plin.

Tibĕrīnis, idis, f. *Tibériusi*: Tiberisch, den Tiberius betreffend. Ovid.

Tibĕrīnus, a, um, v. gr. ostium, Cic. amnis, Liv. *Tiberisi*, *Tiberisből való*, 's a' t. in, bey, oder aus der Tiber, Tiberisch. 2) Subst. *Tiberis folyó vize*; die Tiber, der Tiberfluß. Cic. et Virg. 3) Nom. pr. regis, in Albo, Liv.

Tibĕris, is, m. 3. et contr. Tiberis, vel Thybris (Tybris), Gen. Thybridis, etc. *Tiberis*, *Tiber*, *folyóvíz Róma mellett*; Tiber, Tiberfluß bey Rom. Cic. 2) Nom. pr. regis in Italia.

Tibĕrĭus, ĭi, m. 2. cognomen Romanum, contr. Ti. vel. Tib. v. gr. Ti. Gracchus, Tiber. Nero, etc.

Tibi, Dat. Pron. tu: *neked*; dir.

Tibia, ae, f. 1. *lábszártsont*, *lábéltsont*; das Schienbein, besonders dessen vorderer Knochen oder Röhre. Cels. 2) *síp*, *flóta*, *furulya*: eine Pfeife, Flöte. Tibia utricularis, Gloss. *duda*; eine Sackpfeife. 3) Met. apertis tibiis loqui, Quint. *világosan és magyarán beszéllni*; klar und deutlich reden.

Tibiāle, is, n. 3. *karisnya*, *botos*; ein Strumpf, ein Fußsäckel. Svet. 2) *szárpántzél*; ein Beinharnisch. Sid.

Tibiālis, e, *lábszárt illető*, *oda tartozó*; das Schienbein betreffend. 2) *sípnak való*; zur Pfeifen dienlich. Plin.

Tibīcen, ĭnis, m. 3. *sípos*, *flótás*: ein Pfeifer, Flötenspieler. Cic. 2) *osslop*, *támasz*; eine Säule, Stütze. Ovid. Urbs tenui tibicine fulta, Juv.

Tibīcina, ae, f. 1. *sípos*, *v. flótázó asszony*; Flötenspielerinn. Plaut.

Tibīcĭnium, ĭi, n. 2. *flótázás*; das Flötenspielen. Apul.

Tibīcĭno, āre, 1. *flótázni*, *sipolni*; auf der Flöte spielen. Fulgent. 2) *támogatni*; stützen. Tertull.

Tibiscus, i, m. 2. *Tisza*, *folyóvíz Magyarországban*; die Theis, ein Fluß in Ungarn. Geogr.

Tibrĭcŏla, ae, c. *a' Tiberis folyóvize mellett lakó*; der an der Tiber wohnt. Prud.

Tibrīnus, id. qu. Tiberinus.

Tĭbŭlus, i, f. 3. *vad tzirboly fenyő*; ein wilder Zirbelbaum. Plin.

Tibullus, i, m. 2. poëta Romanus.

Tibur, ŭris, n. 3. urbs Italiae, hodie Tivoli. Hinc: Tiburs, tis, m. i. e. incola hujus urbis; in plur. Tiburtes, Liv.

Tiburtīnus, a, um, i. e. ex urbe Tiburi, Plin. Ep.

Tiburtus, i, Nom. pr. viri, qui urbem Tiburis condidit, Virg.

Tichŏbătes, ae, m. 1. *falramászó* der auf die Mauer steigt. Vop.

Ticīnum, i, n. 2. urbs Italiae, hodie Pavia, Tac.

Ticinensis, e, i. e. ex urbe Ticino, Aur. Vict.

Ticīnus, i, m. 2. fluvius ad urbem Ticinum, hodie: Tessino, Tac.

Ticīnus, a, um, *Ticinumi*; Ticinisch. Sil.

Tifernum, i, n. 2. Nom. pr. urbium, in Umbria.

Tigellius, ĭi, m. 2. Nom. pr. musici, Hor.

Tigillum, i, n. 2. *létzetske*, *gerendátska*; eine kleine Latte, ein kleiner Balken. Liv.

Tigillus, i, m. 2. cognomen Jovis, Aug.

Tignārĭus, a, um, v. gr. faber tignarius, Cic. *áts*; der Zimmermann.

Tignum, i, n. et Tignus, i, m. 2. *léts*; eine Latte. Vitr. 2) *gerenda, épitő-fa*; ein Balken oder Stück Bauholz. Caes.

Tigrānes, is, m. 3. rex Armeniae, Cic.

Tigrĭfer, a, um, *tigrishordozó*; Tiger tragend. Sidon.

Tigrīnus, a, um, *tigrisi, tarka, foltos*; von Tigern, getigert, buntfleckig. Plin.

Tigris, is et ĭdis, m. et f. 3. *tigris*; der Tiger, das Tigerthier. Virg. 2) Gen. m. *a' Tigris folyóvize Ássidban*; der Tiger oder Tigerfluß in Asien. Horat.

Tigŭrīnus pagus, *a' Zürichi Kánton Helvétziában*; der Canton Zürch. Cels. 2) *Tigúrumi, Zürichi*; Zürchisch. Caes.

Tigúrum, i, n. 2. alias, Thauricum, et Thuregum, i, n. *Tigúrum v. Zürich városa Helvétziában*; die Stadt Zürch in der Schweitz. Geogr.

Tilĭa, ae, f. 1. *hársfa*; die Linde. Virg. 2) *hárshéjj*; der Bast von der Linde. Plin.

Tilĭācĕus, a, um, *hársfából való, hársfa*; aus Lindenholz. Capitol.

Tiliācinĕus, a, um, idem. Colum.

Tiliāris, e, id. qu. Tiliaceus.

Timāntes, is, m. 3. Nom. propr. pictoris celebris. Hist.

Tímāvus, i, m. 2. fluvius Italiae Superioris, hodie: Timao, Virg.

Tĭmĕfactus, a, um, *megijesztett, elrettentett, elrémittett*; in Furcht gesetzt, erschreckt. Cic.

Tĭmĕo, ui, ēre, 2. v. gr. aliquem, Cic. aliquid, Cic. v. sibi ab aliquo, Cic. *félni valamitől*; fürchten, sich fürchten vor etwas, oder einen, Jemanden. 2) Sine Accus. *félni, félelemben lenni*; fürchten, sich fürchten, in Furcht seyn. Terent. Quid agatur, timeo, Cic. Quid possem, timebam, Cic. 3) timere pro aliquo, Plin. jun. *félteni valakit, félelemben lenni valaki eránt*; für einen besorgt seyn. Timeo tibi, Ter. *féltelek*; ich bin wegen deiner besorgt.

Tĭmesco, ui, ĕre, 3. *megijedni, félelemben lenni*; in Furcht gerathen. Virg.

Tĭmide, Adv. *félve, félénken*; furchtsam, mit Furchtsamkeit, Cic. Timidius, Caes. timidissime, Quintil.

Tĭmĭdĭtas, ātis, f. 3. *félénkség*; die Furchtsamkeit. Cic.

Tĭmidŭle, Adv. *félénkmódra*; etwas furchtsam. Apul.

Tĭmidus, a, um, *félénk*; voller Furcht, furchtsam. Homo timidus, Cic. Comp. timidior, Hirt. Sup. timidissimus, Ovid.

Tĭmŏlĕon, tis, m. 3. bellidux vel imperator Corinthius, Nep.

Tĭmon, ōnis, m. 3. Nom. pr. virorum. 2) Timon Atheniensis, misanthropus, et atrox, Cic.

Tĭmor, ōris, m. 3. *félelem*; die Furcht. Timorem alicui injicere, Cic. v. incucere, Cic. *megijeszteni valakit, rájijeszteni valakire*; einen Furcht machen oder einjagen. Timore adfici, Brut. in Cic. Ep. *félni*; sich fürchten. In timore esse, Liv. *félelemben lenni, félni*; in Furcht seyn. Prae timore, Ter. *a' félelem miatt, félelemből*; aus (vor) Furcht. 2) *ijedtség*; der Schrecken. Ovid.

Tĭmŏthĕus, i, m. 2. bellidux vel imperator Atheniensis, Nep.

Tīna, ae, f. 1. *bornakvaló edény*; ein Weingefäß. Varr.

Tinca, ae, f. 1. *tsompó, (tzigányhal)*; die Schleihe. (Cyprinus Tinca, L.)

Tinctilis, e, *bémártani való*; worin etwas eingetaucht wird. Ovid.

Tinctor, ōris, m. 3. *festő, belémártás által festő, p. o. ruhafestő*; der Färber. Vitruv.

Tinctōrĭus, a, um, *festő, festésre való*; das Färben betreffend. Plin. 2) mens tinctoria, Plin. *vérengező, vérszomjúhozó elme*; ein blutdürstiges Gemüth.

Tinctūra, ae, f. 1. *festés, megfestés, béfestés, bémásolás, bémártás*; das Färben, Eintunken. Plin. 2) *füvekből készitett szines nedv*; ein farbiger Kräuter-Auszug. Gloss.

Tinctus, a, um, (tingo) *bémártott, meg, v. béfestett*; eingetunkt, gefärbt. Tincta muricâ vestis, Mart. *tsigavérrel festett köntös*: ein Rock in Purpur gefärbt. 2) e. gr. literis, Cic. *szép esmérettel biró*; einige Kenntniß habend. Laelia patris elegantia tincta, Idem. 3) verba sensu tincta, Quint i. e. exprimentia sensum.

Tinctus, us, m. 4. i. q. Tinctura, Plin.

Tinĕa, ae, f. 1. *moly*; die Motte. (Phalaena Tinea, L.) Hor. Plin. 2)

szú; die Holzwurm. Vitr. 3) *geleszta*; der Spulwurm. Plin. 4) e. gr. agrestis, Ovid. *selyembogár*, *selyemeresztő bogár*; ein Seidenwurm. 5) *méhköpűben lévő féreg*; ein Bienenwurm. Colum.

Tinĕŏla, ae. f. 1. Dim. *férgetske*; ein Würmchen. Veget.

Tinĕōsus, a, um, *férges*; voll Würmer. Colum. 2) *molyos*, *molyette*; mottig, voller Schaben. 3) *szúette*; wurmstichig.

Tinge, Tingi, v. Tingis, urbs Mauritaniae, hodie: Tanger; ab hac urbe una pars Mauritaniae vocatur: Mauritania Tingitana. Geogr.

Tingens, tis, m. 3. *festő*; ein Färber. Tingentium officina, Plin. *festőház*; ein Färberhaus.

Tingentĕra, ae. f. 1. urbs Hispaniae, locus natalis Melae. Mela.

Tingo, v. Tinguo, nxi, nctum, ĕre, 3. e. gr. pedes, Plin. ora lacrymis, Ovid. pascua rore, Calp. *megnedvesíteni*, *áztatni*; benetzen, anfeuchten. 2) e. gr. faces in amne, Ovid. *bé. v. belémártani*; eintunken, eintauchen. 3) e. gr. lanas murice, Hor. comam, Ovid. *festeni*; färben. Tinguntur sole populi, Plin. 4) e. gr. poculis aliquem, Cic. *valakit meg, v. lerészegíteni*, *leitatni*; einen besaufen. 5) e. gr. veneno aliquid, Curt. *megmérgezni*; etwas vergiften. 6) e. gr. nummos, Ulp. *kifőzni*, *hogy más színe legyen*; aussieden, daß es eine andere Farbe bekommt. 7) Trop. e. gr. loca lumine, Lucr. *megvilágosítni*; erhellen, erleuchten. 8) *keresztelni*; taufen. Cypr.

Tingŏmĕnae, ārum, f. plur. *kelletinél több ivás*; der Überfluß im Trinken.

Tinĭa, ae, f. 1. fluvius Umbriae, Plin.

Tinĭa, ōrum, n. plur. *borosedények*; Weingefäße. Fest.

Tinĭārĭa, ae, f. 1. *polé tarorja*; Mottenkraut. (Teucrium Polium L.) Scrib. Larg.

Tinnīmentum, i, n. 2. (tinno) *tsengés*, *pengés*; das Klingen, Geklingel. Plaut.

Tinnĭo, ivi, et ii, ītum, īre, 4. *tsengeni*, *pengeni*, *zengeni*; klingen, schellen, klimpern. Aures tinniunt, Catull. 2) *kiáltani*, *énekelni*; schreyen, singen. e. gr. nimium, Plaut. *sokat kiabálni. v. fetsegni*; zu viel schreyen oder Geschwätz machen. Voce sua tinnire temperent. Plaut. *ne lármázzanak nagyon*; mögen nicht zu laut schreyen. 3) *tsirtbelni*, *tsiripolni*; zwitschern. Calp. 4) *a' pénzt tsörgetni*, *v. pengetni*, *v. fizetni*; mit Gelde klimpern. Si quid Dolabella tinniat, Cic.

Tinnĭŏlum, i, n. 2. *tsengetyű*, *tsengő*, *pergő*; eine Schelle, ein Glöckchen. Gloss.

Tinnīto, āre, 1. Frequ. *tsengetni*; klingeln. Commod. 2) *énekelni*, *hangitsálni*, *zengedezni*; singen. Auct. Carm. de Philom.

Tinnītus, us, m. 4. *tsengés*, *pengés*; das Klingeln, Geklingel. Virg. e. gr. aurium, Plin. *tsengés*, *tsendülés*; das Klingen der Ohren. 2) Trop. *kellemetes beszéd a' fülnek*, *de a' mellyben nints erő*, *üres hang*; das angenehme Reden fürs Ohr, aber ohne Kraft. Auct. Dial. de Orat.

Tinnŭlus, a, um, e. gr. sistrum, Ovid. *pengő*, *tsengő*, *zengő*; klingend, schellend. Trop. e. gr. rhetor, Quint. *szép beszédű*, *de nem fontos orátor*; ein Redner, der die Worte schön zusammen setzt, aber nicht kräftig und geistig redet.

Tinnuncŭlus, v. Tinuncŭlus, i, m. 2. *toronylakó sólyom*; der Thurmfalke. (Falco Tinnunculus, L.) Plin.

Tintinnābŭlātus, a, um, *tsengetyűs*, *tsengős*, *pengős*; Schellen tragend. Sidon.

Tintinnābŭlum, i, n. 2. i. q. Tinniolum, Plaut. Juv.

Tintinnăcŭlus, i, m. 2. *korbátsoló*, *verő*, *hohérinas*, *hengér*, *berten*; ein Peitscher, Henkersknecht. Plaut. 2) Adj. *tsengő*, *zengő*, *pengő*; schellend, klingend. Idem. 3) *tsevegő*, *tsiribeló*; schwirrend. Plaut.

Tintinno, āre, 1. i. q. tinnio, Nigid.

Tintĭno, āre, 1. i. q. tinnio, Catull.

Tintinnum, i, n. 2. i. q. Tinniolum, Gloss.

Tintinnus, i, m. 2. i. q. tintinnabulum, Venant. Fort.

Tīnus, i, f. 2. *bangita faja*; eine Art des Loeberbaums. (Viburnum Tinus L.) Plin.

Tīphe, es, f. 1. *alakor*, *fejér alakor*, (*búza*); Peterskorn, Einkorn, eine Getreideart. Plin. (Triticum monococcon, L.)

Tīphyon, i, n. 2. *nártzis fajú plánta*; eine Pflanze, Art von Narcisse. Plin.

Tiphys, yos, m. 3. gubernator navis Argus, Virg.

Tippūla, ae, f. 1. *vízen, v. vízhátán futosó bogár*; ein Insect, das schnell übers Wasser laufen kann. Plaut.

Tiresias, ae, m. 1. vates celebris Thebanus, excaecatus a Junone. Cic. Hor. 2) Apell. *vak*: blind. Gloss.

Tirida, ae, f. 1. orbs Thraciae, Plin.

Tiridātes, ae, m 1. rex Armeniae, Hor.

Tiristāsis, is, f. 3 urbs Thraciae, Plin.

Tiro, ōnis, m 3 *új katona, új vitéz, rekruta, tzenk*: ein junger Soldat, Rekrut. Cic. Milites tirones, Cic. 2) *fiatal, v ifjú kezdő, újember, járatlan, tapasztalatlan, gyakorlatlan, újonts*; ein junger Anfänger, ungeübter Mensch in jeder Sache, Neuling. Cic 3) *mesterségtanúló inas*; ein Lehrling Etiam de animal bus, e. gr. tironem bovem, Varr. 4) *úrfiinas, fe edelmek mellett szolgáló nemes gyermek*; ein Page, ein Edelknabe. Eccles. 5) Nom. propr. libertini, et scribae Ciceronis. Etiam: Tyro.

Tirōcinium, ii, n 2. (tiro) *tanúlásbeli próba, tanúlásnak első kezdete*; die erste Lehrprobe, das Lernen in den ersten Lehrjahren. Tirocinio aetatis labi, Cic. *ifjúságból és tanúlatlanságból hibázni*; aus Jugend und Unverstande fehlen. Tirocinii dies, Svet. ubi juvenes per parentes populo Romano praesentabantur.

Tirōcino āre, 1. *tanúlni, inasesztendőt tölteni, inaskodni*; lernen, in den Lehrjahren stehen. Eccles.

Tirōnātus, us, m. 4. *újkatonaság, új vitéz állapotja, rekrutaság*; die Zeit, wo der Soldat noch Rekrut ist, Stand eines Rekruten. Cic. 2) *tanúló, v. inas idő, v. kor*; die Lernzeit. Cod. Theod.

Tiruncŭla, ae, f. 1. *új tanúló, v. tanúlást kezdő, p. o. ledny*; eine junge Anfängerinn oder Schülerinn. Hieron. e. gr. canis, Colum. *első hasú kutya, melly először kölykezett*; die zum ersten Mahle gedeckt hat.

Tiruncŭlus, i, n. 2. *újtanúló, inas gyermek, újontz*; junger Schüler, Lehrknabe, Neuling. Plin. 2) *új szolga valamelly úrnál*; ein neuer Bedienter eines Herrn. Juv. 3) e. gr. miles, Svet. *újkatona, rekruta*; ein junger Soldat, Rekrut.

Tīryns, this v. thos, f. 3. urbs Peloponnesi, educationis locus Herculis. Hinc: Tirynthius, a, um, *oda való, Tirynsi*; dahin gehörig, Tirynthisch. Subst. i. q. Hercules, Virg. Tirynthii, incolae urbis Tirynthis, Tirynthia, Ovid. i. q. Alcmena, mater Herculis.

Tis, i. e. tui, Genit. antiqu. a tu, Plaut.

Tisdra, Tisdritanus, vide: Thysdrus.

Tisiphŏne, es, f. 1. Furiarum una, Virg. Hinc: Tisiphonēus, a, um, e. gr. tempus, Ovid. *Tisiphonei, pokolbeli, istentelen*; Tisiphonisch, höllisch, gottlos.

Tisse, es, et Tissa, ae, f. 1. urbs Siciliae, hinc: Tisseoses, incolae ejusdem, Cic.

Titan, ānis, m. 3. et interdum: Titānus, i, m. 2. filius Coeli et Terrae, pater Solis, frater Saturni. 2) *a' nap*; die Sonne. Virg.

Titānes, um, et Titani, ōrum, m. plur. *bizonyos óriások*; gewisse Riesen. Cic. 2) *olly emberek, kiknek sem hűségek sem hitek nints*: Leute, die weder Treue noch Glauben haben. Prov.

Titānia, ae, f. 1. cognomen Dianae, Ovid. 2) i. q. Latona, qua filia Coei, Idem. 3) i. q. Circe, Ovid. 4) i. q. Pyrrha, neptis Japeti, Idem.

Titāniăcus, a, um, *Titáni*; Titanisch. Ovid.

Titānis, idis et idos, f. idem. e. gr. pugna, Juv. i. e. Titanum cum Jove. Subst. a) i. q. Circe, filia Titanis et Solis, Ovid. b) i. q. Tethys, qua soror Titanis, Idem.

Titānius, a, um, i. q. Titaniacus. Titania astra. Virg. v. Titanius, Avien. *a' nap*; die Sonne.

Titānus, i, m. 2. i. q. Titan. 2) fluvius Aeolidis, Plin.

Tithōnus v. —os, i, m. 2. frater Laomedontis, raptus ab Aurora, amore ejus correpta. Tithoni conjux, Ovid. i. e. Aurora. Hinc: Tithonaeus, a, um, *Tithoni*; Tithonisch. Avien. Tithonis, idis, f. idem. Subst. i. q. Aurora, Stat. Tithonius, a, um, *Tithoni*; Tithonisch. e. gr. conjux, Ovid. v. simpliciter: Tithonia, i. e. Aurora.

Tithymālis, is, m. 3. id. qu. Tithymalus.

Tithymălus, et Tithimallus, i, m. 2. Tithymălon, i, n. 2. *fűtej, ebtej*,

farkostejfű; die Wolfsmilch, eine Pflanze. (Euphorbia L.) Plin.

Titia, ae, f. 1. *vadgalamb*; eine Holztaube. Varr.

Titia lex, (a Legislatore et Cons. Titio) *ajándékok elvétele ellen hozott törvény*; ein Gesetz wider die Geschenke. Tac.

Titiānus, a, um, ad Titium pertinens, ab illo nomen habens. Pand.

Titiensis, e, a Tito Tatio rege Sabinorum nomen habens. e. gr. Titienses vocabatur certa centuria equitum, Liv. b) certa tribus, Idem. quae etiam: Tities, Prop. et Tatienses, Varr. vocatur.

Tities, vide: Titiensis.

Titii, ōrum, m. plur sacerdotes Apollinis. Varr.

Titillāmentum, i, n. 2. (titillo) i. q. Titillatio. Fulg.

Titillātio, ōnis, f. 3. *tsiklandás*; das Kitzeln. Cic.

Titillātus, us, m. 4. idem, Plin.

Titillātus, a, um, *tsiklandott*; gekützelt. Fest.

Titillo, āvi, ātum, āre. 1. *tsiklandani*; kützeln. Cic. 2) voluptas sensus titillat, Idem. *kedves az érzékeknek a' gyönyörűség*: die Wollust ist den Sinnen angenehm. Trop. Ne vos titillet gloria, Hor. *ne biztassátok magatokat a' ditsőséggel*: lasset euch nicht durch den Ruhm kützeln.

Titillōsus, a, um, *tsiklandós*; kützlich. Gloss.

Titillus, i, m. 2. i. q. Titillatio, Cod. Theod.

Titinnio, īre, 4. i. q. tinnio, Afran.

Titinnius, ii, m. 2. antiquus scriptor comoediarum Romanus.

Titio, ōnis, m. 3. *kioltott üszög*; ein gelöschter Brand. Cels. 2) *szén*; eine Kohle. Sopitis titionibus, Petr. *holt szénnel*; mit ausgelöschten Kohlen.

Titius, a, nomen familiae Romanum, Adj. a, um, e. gr. lex, Liv. *Titiusi*; Titisch. Subst, e. gr. Sext. Titius, tribunus plebis Romae, Cic. 2) a, um, a Tito Tatio Sabinorum rege nomen habens. e. gr. Titii sodales, Lucan. certum collegium sacerdotum.

Titivillitium, ii, n. 2. *rostotska, rostszálatska, ruha széléről lemetélt csőlék*; ein Fäserchen, ein abgeschnittenes Stück vom Tuche. 2) *tsekélység, semmit jelentő, v. érő dolog*; etwas Geringes, ein nichtsbedeutendes Ding. Non emere titivillitio, Plaut.

Titōrnus, i, m. 2. Nom. pr. pastoris vaccarum, qui alter Hercules fuisse fertur, Hist.

Titŭbāns, tis, o. *akadozó*; stockend. 2) *tétovázó*; wankelmüthig.

Titŭbānter, Adv. *akadozva, tántorogva*; stockend. 2) *tétovázva, állhatatlanúl*; wankelmüthig, unbeständig. Auct. ad Her. 2) *félelmesen, félénken, félve*; mit einer Art von Furchtsamkeit. Cic.

Titŭbantia, ae, f. 1. (titubo) e gr. linguae, Macr. *rebegés, akadozva beszélés*; das Stammeln. 2) *tántorgás, botlás, botorkázás, akadozás*; das Straucheln, Anstoßen, Wanken. Cic. 3) *bizonytalanság*; die Ungewißheit, Verlegenheit. Idem.

Titŭbātio, ōnis, f. 3. idem. Cic.

Titŭbātus, a, um, *botló, botorkázó, tántorgó*; der strauchet, der wanket. Virg.

Titŭbo, āvi, ātum, āre, 1. *tántorogni, botorkázni*; wanken, taumeln, nicht fest stehen. Ovid. 2) *rebegni, akadozni, akadozva beszélni*; stammeln, stocken. Cave ne titubes, Hor. Si verbo titubarint (testes) Cic. Lingua titubat, Ovid. 3) *tétovázni, zavarodásba jönni, nem tudni magát mire határozni*; betreten seyn, nicht wissen was man für einen Entschluß fassen soll. Nep. 4) *hibázni, hibát tenni*; fehlen. Si quid titubatum est, Cic.

Titŭlo, āvi, ātum, āre, 1. (titulus) *tzímezni, tituláni, nevezni*; tituliren, betiteln, benennen. Tert.

Titŭlus, i, m. 2. e. gr. nominis. Liv. *felülírás, felírat*; die Überschrift; Aufschrift. Ire per titulum vetiti nominis, Ovid. *tiltott nevet írni red*; einen verbothenen Nahmen darauf schreiben. Quorum titulus per colla pependit, Prop. i. e. servi venales. Titulis decoratio sepulcrum, Sil. 2) *tekintet, fény*; das Ansehen, der Glanz. Vanos titulos appetere, Liv. 3) *szín, színesek, palást*; ein Vorwand. Aliquo titulo se excusare, JCt. 4) *bizonyítóok, oka, v. útja valaminek*; ein Beweis. e. gr. justus, verus, Idem. *igaz út, v. ok*: rechtmäßiger Beweis. 5) sub titu-

lum ire, *eladó lenni*; verkäuflich seyn. Ire per titulum lares, Prop. i. e. proscribi venales. 6) *név, nevezet*; ein Nahme, eine Benennung. Sustinere titulum consulatus, Cic. 7) *jel, esmértető, v. megesmértető-jel*; ein Zeichen, Kennzeichen. Ciconia titulus tepidi temporis, Petr.
Titūriānus, a, um, e. gr. clades, Svet. *Titurisi*; Titurisch.
Titus, i, m. 2. praenomen Romanum, e. gr. T. Livius; etiam Sabinorum, e. gr. T. Tatius, Hinc: Titus Oebalius, Ovid. est hic: T. Tatius 2) nomen avis, Isidor.
Tĭtyrus, i, m. 2. nomen pastoris apud Virgilium, Hinc: a) Bucolica Virgilii, Ovid. b) Virgilius ipse. Prop. c) pastor quilibet, e. gr. sit Tityrus Orpheus, Virg.
Tĭtyus et Tĭtyos, i, m. 2. Terrae filius cujus jecur apud inferos a vulturibus exeditur. Tibull.
Tlēpŏlĕmus, i, m. 2. filius Herculis, Ovid.
Tlos, urbs Lyciae, Plin.
Tmărus, v. —os, i, m. 2. mons Epiri, Virg. Hinc: Tmarius, a, um, Claud.
Tmēsis, is, f. 3. *szónak különvdlasztása*; die Trennung eines Wortes, e. gr. quod judicium cunque, Cic. pro: quodcunque judicium.
Tmōlus et Tymōlus, i, m. 2. mons Lydiae, e quo Pactolus aurifer oritur. Plin. 2) urbs ibidem, Idem; 3) fluvius Lydiae. Plin.
Tŏcītes, ae, m. 1. *hézaggyökér (farkasalma)*; die Osterlucey. (Aristolochia, L.)
Tŏcullio, ōnis, m. 3. *ussorás*; ein Wucherer. Cic.
Tŏdi, ōrum, m. plur. i. q. parvi, genus avium parvarum, Fest.
Tŏdillus, a, um, *vékony*; dünne. Todilla cruscula, Plaut.
Toecharchus, i, m. 2. praefectus remigum. Virg.
Tŏfācĕus v. Tŏfācius, a, um, (tofus) *dardzskőből való, dardzskő, v. darásskő nemű*; aus Toffstein oder toffsteinartig. Plin.
Tŏfīcius, a, um, i. q. tofaceus, Capit.
Tŏfīnus, a, um, i. q. tofaceus, Suet.
Tŏfōsus, a, um, *dardzskőnemű, lyukatsos, mortalható, mint a' dardzskő*; toffsteinartig oder löcherig, porös wie Toffstein. Sidon.
Tŏfus, v. Tŏphus, i, m. 2. *dardzskő*; der Toffstein. Virg. 2) *fenés tsontfelpuffadás*; der Tophus, eine Krankheit. Med.
Tŏga, ae, f. 1. (a tego) *takaró, boríték*; eine Decke, Hülle. 2) habitus Romanorum honestus, ut pallium Graecorum; *felsőruha, tisztes hosszú köntös*; ein Oberkleid, langer Rock. Togae species variae erant, uti purpurea, Liv. quae inter ornamenta regia referebatur; praetexta, Cic. *bársonnyal prémzett, v. szegett*; mit Purpur besetzt; pura, Idem. *szegetlen, prémetlen, tsupa fejér*; unverbrämt, bloß weiß Hanc accipiebant juvenes, unde et virilis, Idem, v. libera. Ovid. dicitur; picta, Liv. *himvarrásos*; gestickt; palmata, vide: Palmatus; candida, Cic. *tiszta, v. tündöklőfejér, mint a' hivatal keresőké*; glänzend weiß, dergleichen diejenigen trugen, die sich um eine Ehrenstelle bewarben. Hinc illi Candidati vocabantur. Toga graecanica, Svet. *Görögös módon készült*; auf griechische Art gemacht; sordida, Mart. *szennyes*; schmutzig; pulla, Cic. *fekete, p. o. gyászoláskor való*; schwarz, z. B. bey der Trauer. Etiam feminae utebantur toga, Varr. Hinc: Toga, *közönséges fejérszemély, v. kurva*; gemeines Frauenzimmer oder Hure. Tibull. Toga erat pacis et otii insigne, Hine: 3) *béke, békesség*; der Friede. Cic. Toga et bello, Plin.
Tŏgātārĭus, ii, m. 2. togatarum fabularum actor, Svet.
Tŏgātŭlus, a, um, Dim. *hosszú köntösű*; mit einem langen Rocke bekleidet. Mart. 2) Subst. *tsekély ember, v. védendő, ki másnak kedviben jár, azt késérgeti, 's a' t.* ein geringer Mensch oder ein Client, der Jemandem Cour macht, ihn begleitet etc. Mart.
Tŏgātus, a, um, toga vestitus, Virg. e. gr. comoedia, Cic. quae scripta est secundum ritus Romanorum. e. gr. Gallia, Plin. quae togis Romano more utitur. 2) Subst. a) Togati, absolute, sunt cives Romani, Liv. b) *fegyvertelen emberek*; unbewaffnete Menschen. Cic.
Tŏgŭla, ae, f. 1. Dim. a toga, Cic.
Tŏlēnus, i, m. v. Tolēnum, i, n. 2. fluvius Italiae, Ovid.
Tŏlĕrābĭlis, e, v. gr. conditio, Cic. ora-

tor, Cic. *szenvedhető*, *türhető*; erträglich, leidlich. 2) *meglehetős*, *türhető*; leidlich, passabel. 3) *a' mi valamit kiáll*, *elszenved*; was sich hält oder etwas aushalten kann. Colum. Comp. tolerabilior, Cic. Sup. torerabilissimus, Pand.

Tŏlĕrābĭlĭter, Adv. *türhetőképpen*, *szenvedhetőleg*, *türhetőleg*; erträglich, leidlich. 2) *meglehetősen*; ziemlich. Colum.

Tŏlĕranter, Adv. *türedelmesen türve*, *türéssel*; geduldig. Cic. 2) *szenvedhetőleg*, *türhetőleg*; erträglich, leidlich, ziemlich. Plin.

Tŏlĕrantĭa, ae, f. 1. *türedelem*, *türés*; Ertragung, Erduldung. Cic.

Tŏlĕrātio, ōnis, f. 3. idem.

Tŏlĕrātus, a, um, *eltürt elszenvedett*; erduldet. Tac. 2) *türhető*, *szenvedhető*; erträglich. Tac.

Tŏlĕro, avi, ātum, āre, 1. *eltürni*, *elszenvedni*, *kiállani*; ertragen, erdulden. Toleratu difficilis, Cic. *nehéz eltürni*, *v. kiállani*; schwer zu ertragen. 2) v. gr. hyemem, Hirt. *kiállani*, *megmaradni*, *az az*: *nem fagyni meg*; aushalten, ausdauern, bleiben. 3) *tartani*, *tartogatni*, *táplálni*; unterhalten, erhalten, ernähren. Tolerare vitam colo, Virg. *fonásával tartogatni magát*, *fonásából élni*; sich mit Spinnen ernähren. 4) v. gr. silentium, Apul. *hallgatni*, *elhallgatni*, *magában tartani*; ein Stillschweigen beobachten.

Toles v. Tolles, ium, m pl. *gugu*; der Kropf am Halse. Fest.

Tollēno, ōnis, m. 3. *kútgém*; ein Schwengel, Brunnenschwengel. Plin.

Tollo, sustŭli, sublātum. tollĕre, 3. *felemelni*, *emelni valahova*, *felvenni*; aufheben, in die Höhe heben, erheben. Saxa de terra tollere, Cic. Aliquem in crucem tollere, Cic. *felfeszitni*, *keresztre feszitni*; kreuzigen. Oculos tollere, Ovid. *a' szemeit felvetni*; die Augen aufschlagen, in die Höhe richten. Ancoras tollere, Caes. *a' vasmatskákat felszedni*; die Anker lichten. Aliquem laudibus tollere, Cic. *valakit magasztalni*, *ditsérni*; einen rühmen. Aliquem in coelum tollere, Cic. *valakit az égig magasztalni*: einen bis an den Himmel erheben. Animos tollere, Plaut. Supercilia tollere, Prov. *felfúvalkodni*, *elkevélyedni*; stolz werden. Animos alicui tollere, Liv. *valakit neki bátoritni*, *felélleszteni*; einem Muth machen. 2) v. gr. amicum, Hor. *vigasztalni*, *bátoritni*, *éleszteni*; trösten, aufrichten. 3) clamorem tollere, Sall. *lármát ütni*, *lármázni*; ein Geschrey machen. 4) v. gr. onus, Cic. *magára venni*, *v. vállalni*; übernehmen. 5) liberos tollere, Liv. *gyermekeket nevelni*; Kinder erziehen. 6) poenas tollere, Cic. *büntetést szenvedni valamiért*, *meglakolni*; Strafe leiden. 7) *tagadni*; läugnen. Verbis relinquere deos, re tollere, Cic. 8) *venni*, *p. o. belőle*, *elvenni*; nehmen. Tolle quantum vis, Hor. 9) dubitationem alicui tollere, Cic. *valakinek kétséget elvenni*, *kivenni valakit a' kétségből*; einem allen Zweifel benehmen. 10) tollere aliquem ab officio, Cic. *valakit a' hivatalból kitenni*; einen von seinem Amte stoßen. 11) moram tollere, Cic. *sietni*; eilen. 12) de, vel e medio aliquem tollere, Cic. et Liv. *valakit megölni*; tödten, umbringen. 13) v. gr. urbem funditus tollere, v. Carthaginem, Cic. *eltörleni*, *elpusztitni*, *semmivé tenni*, *elrontani*; vernichten, verwüsten, zu Grunde richten, zerstören. Amicitiam e vita tollere, Cic. Morbum tollere, Cels. *a' betegséget elűzni*, *meggyógyitni*; die Krankheit vertreiben, heilen.

Tŏlōsa, ae, f. 1. urbs Galliae, hodie: Toulouse, Caes. Hinc: Tolosānus, a, um, *Tulúzai*; Toulousisch.

Tŏlūtārius, v. Tollutarius, a, um, v. gr. equus, Sen. *habókoló*; trabend, Trab oder Trott gehend.

Tŏlūtĭlis, e, *sebes lépést menő*, *habókoló*, *poroszkáló*; trabend. Varr.

Tŏlūtĭlŏquentĭa, ae, f. 1. *sebes beszéd*; das schnelle Reden. Varr.

Tŏlūtim, Adv. v. gr. incedere, Plaut. *nagy és sebes lépésekkel*, *habókolva*, *poroszkálva*: die Beine aufhebend, traben, im Trab, Trott.

Tŏmācīna, ae, f. et Tomacinae, ārum, plur. *májoskurka*; die Leberwurst. Varr.

Tŏmācŭlum, v. Tomaclum, i, n. 2. *májoskurka*; die Leberwurst. Juv.

Tŏme, es, f. 1. *szakasz, p. o. a' versezetben*; Abschnitt, z. B. im Verse. Auson.

Tŏmentum, i, n. 2. *nyiredék*; die Tuchschererwolle. Svet. 2) *tölteni-való ládgy pelyh*; das Stopfwerk, z. B. in die Polster. Varr.

Tŏmex, v. Tomix, icis, f. 3. *kötél*; das Seil. Vitr. vel Thomix. 2) *madzag, spárga*; der Spagat, Bindfaden. Vitr.

Tŏmi, ōrum, id. qu. Tomis.

Tŏmica, ae, f. 1. i. q. tomix, Vitruv.

Tŏmis, idis, f. 3. urbs Moesiae ad mare nigrum, Ovid.

Tŏmites, ae, et Tomitae, ārum, pl. i. e. incolae urbis Tomidis, Ovid.

Tŏmitānus, a, um, i. e. ex urbe Tomidis oriundus, Ovid.

Tŏmix, icis, f. 3. vide: Tomex.

Tŏmus, i, m. 2. v. gr. libri, Hier. *darab, kötet*; das Stück, der Band. 2) *rész*; Theil. Mart. 3) *szakasz*; der Abschnitt. Mart.

Tŏmyris, is, f. 3. regina Scytharum, Tibull.

Tondĕo, tŏtondi, tonsum, ēre, 2. v. gr. oves, Plin. capillum, Cic. *megnyírni, lenyírni, vagy elvágni p. o. a' szőrét, haját*; scheren, abscheren. 2) v. gr. barbam, Cic. *leborotválni, levágni*; rasiren, abscheren. 3) Trop. *megnyírni, lehúzni a' bőrét, megfosztani*; scheren, die Haut abziehen, berauben. Aliquem auro usque ad cutim tondere, Plaut. 4) v. gr. segetem, Tib. prata, Virg. *levágni, lekaszálni, learatni*; mähen, abmähen, abschneiden. 5) v. gr. violas, Prop. *letépni, leszaggatni*; abpflücken. 6) v. gr. vitem, Colum. *metszeni, megmetszeni, p. o. a' szőlőt*; beschneiden.

Tŏnesco, ēre, 3. *megdördülni, megrendülni*; ertönen, donnern. Varr.

Tongĕo, ēre, 2. i. e. nosse, scire, Enn.

Tŏnitrālis, e, *menydörgési*; ertönend, donnernd. Lucret.

Tŏnitru, Indecl. Plur. tonitrua, um, *menydörgés, égzengés, dörgés*; der Donner. Inter tonitrua dormire, Prov. *a' veszedelmekre nem ügyelni*; keine Gefahr achten.

Tŏnitrŭālis, e, *menydörgési, menydörgő*; donnernd. Apul.

Tŏnitrus, us, m. 4. et Tonitrŭum, i, n. 2. *menydörgés*; der Donner. Ablat. tonitru, Virg. tonitrua, Cic. tonitruum (Genit.) Juvenal. tonitribus, Liv. Plin.

Tŏno, ŭi, itum, āre, 1. v. gr. ut tympana, Lucr. ut sonium fragore, Virg. *dörögni, harsogni*; ertönen, erschallen. 2) *menydörögni*; donnern. Jupiter tonabat, Prop. Tonat. impers. *dörög az ég, menydörög, az ég zeng*; es donnert. Cic. 3) Me: laudes alicui tonare, Plin. *valakinek a' dícséretét harsogni, valakit nagyon magasztalni*; einen sehr loben.

Tonsa, ae, f. 1. v. Tonsae, ārum, pl. *evező, evezőlapát*; das Ruder. Virg.

Tonsilis, e, *megnyírhető, megnyesthető*; was sich scheren, abscheren, beschneiden läßt. 2) *megnyírt, megnyesett*; geschoren, abgeschoren, beschnitten.

Tonsilla, ae, f. 1. *szőlőp, p. o. a' part mellett, mellyhez a' hajót kikötketni*; ein Pfahl am Ufer, an dem die Schiffe gebunden werden. Acc. 2) Plur. tonsillae, ārum; *torok mondolái*; Mandeln am Halse. Cic. Cels.

Tonsio, ōnis, f. 3. *nyírés, megnyírés*; das Scheren, die Schur. Vulg.

Tonsito, āre, 1. Freq. *nyiregetni*; oft scheren. Plaut.

Tonsor, ōris, m. 3 (tondeo) *nyírő*; der Scherer. 2) *borbély, borotváló*; der Barbier oder Barbierer. Cic. Lippis notum et tonsoribus, Hor. Prov. *azt már az egész világ tudja*; es ist aller Welt bekannt.

Tonsōrius, a, um, v. gr. culter, Petr. *beretváló, p. o. beretva, borotva*; zum Scheren gehörig, ein Barbiermesser.

Tonstrīcŭla, ae, f. 1. (Dim. a tontrix,) *borbélyné*; eine Barbiererinn. Cic.

Tonstrīna, ae, f. 1. *borbélyműhely*; eine Barbierstube. Ter.

Tonstrīnum, i, n. 2. *borotváló mesterség*; die Barbierkunst, Rasirkunst. Petr.

Tonstrix, īcis, f. 3. *borbélyné*; die Barbiererinn. Plaut.

Tonsūra, ae, f. 1. (tondeo) v. gr. ovium, Varr. *nyírés, megnyírés*; das Scheren, Abscheren, die Schur, z. B. der Wolle. Plin. 2) *fanyesés*; das Beschneiden, z. B. der Bäume. Plin.

Tonsus, a, um, (tondeo) *megnyírt*; beschoren. 2) *megborotvált*; barbiert. 3) *megnyesett, p. o. fa*; beschnitten. Mart.

Tonsus, us, m. 4. i. q. tonsio, Plaut.

Tŏnus, i, m. 2. *hang, p. o. mussika hangja*; der Klang. Ton, z. B. eines Instruments. Vitruv. 2) Trop. *szótag emelés a' kimonddsban*; der Ton der Sylbe oder Accent in der Aussprache. Gell. 3) in arte pictoria; *az a' természeti szine a' dolgoknak, mellyet azoknak a' világosság és az árnyék közévaló helyhetések ád, fény, fényszin*; in der Mahlerey der Ton der Farbe oder die natürliche Farbe einer jeden Gestalt, die zwischen Licht und Schatten gesetzt wird, der Glanz. Plin.

Tŏparcha, ae, m. 1. *földesúr, birtokos*; ein Grundherr. 2) *ura valamelly kis tartománynak*; Herr einer Landschaft oder eines Distrikts. Spartian.

Tŏparchĭa, ae, f. 1. *kerület, tartományotska*; Landschaft, Distrikt, Statthalterschaft. Plin.

Tŏpāzius, ii, m. 2. sc. lapis, vel f. sc. gemma, *topáz, drágakő neme*; der Topas, ein Edelstein. Plin.

Toper, v. Topper, Obsol. pro: cito, Quint.

Tŏphus, Tŏphinus, Tophicius, Tophosus, vide: Tofus, etc.

Tŏpĭa, ōrum, vide: Topium.

Tŏpiārĭa, ae, f. 1. *mulatókertek és kertiékességek készitésének mestersége*; die Kunst, Lustgärten einzurichten, die Kunstgärtnerey. Cic.

Tŏpiārium, ii, n. 2. *kerti mulatóház, levelessin, 's a' t.* ein Gartenlusthaus, eine Laube. Cic.

Tŏpiārius, ii, m. 2. *mulatókert mestere, v. kertész*; ein Lustgärtner. Cic.

Tŏpiarius, a, um, *mesterséges, v. mulató kertet és kertésséget illető*; einen Kunstgarten, oder Kunstgärtner betreffend.

Tŏpĭca, ōrum, pl. n. 2. *könyvek vagy irások, mellyekben a' bizonyságok kútfejei összveszedettek és eldadatnak*; Bücher oder Schriften, worin die Beweisquellen gesammelt sind, und angezeigt werden. Arist. 2) pro: topica sc. ars; a) *bizonyságok kútfejeinek tudománya*; die Wissenschaft der Beweisquellen. Cic. b) *a' megmutató bizonyságok felkeresésének és kitalálásának mestersége*; die Kunst Beweisgründe zu erfinden. Cic.

Tŏpĭcus, a, um, id. qu. localis, Cic.

Tŏpĭum, ii, n. 2. sc. opus, Plur. topia (sc. opera) *tájjékfestés mestersége*, die Landschaftmahlerey. Vitruv. 2) *kertfestés mestersége*; die Gartenmahlerey. Spart.

Tŏpŏgrăphĭa, ae, f. 1. *helyleirás, p. o. valamelly helységnek vagy városnak leirása*; die Beschreibung eines Ortes oder einer Stadt. Cic.

Tŏpos, v. —us, i, m. 2. *hely, helység, 's a' t.* der Ort, Platz. Manil.

Topus, i, vide: Topos.

Toral et Torale, is, n. 3. *ágyteritő, ágykárpit*; eine Bettdecke, ein Bettvorhang. Varr.

Tŏrālis, e, *ágytakarót illető*; die Bettdecke betreffend. Varr.

Torcŭlar, v. Torculāre, is, n. 3. et Torcula, ae, f. 1. *sajtó, borsajtó, borprés*; eine Weinpresse, ein Kelter. Cic.

Torcŭlāris, e. v. gr. vas, Varr. cella, Colum. *sajtóláshoz, v. sajtólásra való*; zum Kelter dienlich oder gehörig.

Torcŭlārĭus, a, um, *sajtóláshoz, v. préseléshez való*; zum Keltern oder Pressen gehörig. Varr.

Torcŭlārĭus, ii, m. 2. *sajtómester*; der Keltermeister. Colum.

Torcŭlo, āre, 1. *sajtólni, préselni*; keltern. Venant.

Torcŭlus, a, um, i. q. torcularius.

Tordylĭon, vel Tordylon, i, n. v. Tordylium, ii, n. 2. *magtaraj, kretai kömény*; das Drehkraut, der fritische Steinbrech. Plin.

Tŏreuma, ătis, n. 3. *domború képfaragás, v. miv, p. o. ezüstből, 's a' t.* jede halb oder flach erhabene Arbeit, erhabenes Bildwerk in Silber etc. Cic.

Tŏreŭmătum, i, n. 2. *esztergázott miv*; eine Drechslerarbeit. Svet.

Tŏreuta, —v. es, ae, m. 1. *domborúmiv faragó*; der dergleichen erhabenes Bildwerk macht. Plin. 2) *esztergályos*; ein Drechsler. Plin.

Tŏreutice, es, f. 1. *domborúmiv készites, faragás, öntés*; die Kunst durch Formen und Gießen halb oder ganz erhabene Arbeit zu machen. Plin.

Tormeo, inis, n. 3. id. qu. Tormina, plur.

Tormentārius, ii, m. 2. *pattantyús mester*; ein Schützenmeister. Gloss.

Tormentārius, a, um, *pattantyúhoz való*; zum Geschütze gehörig. Gloss.

Tormentilla, ae, f. 1. *timpó*, (*plánta*); die Ruhrwurz. Botan.

Tormentum, i, n. 2. *kinzás, gyötrés*; die Folterung, Pein. 2) *kinzószerszám*; die Torture, Folter. Perferre vim tormentorum, Cic. 3) *kőhányó v. lövő hadi szerszám, faltörő, p. o. ágyú*; allerley Kriegsmaschinen, ein Geschütz, ein Mauerbrecher, Wurfmaschine. Ovid. Tormenta intendere, Curt. *lőni*; schießen. 4) *kötél*; ein Seil, ein Strick. Caes.

Tormentŭōsus, a, um, *kinos, gyötrelmes, kinzó*; voller Schmerzen, schmerzend, marternd. Coel. Aur.

Tormĭna, um, plur. 3. *kin, gyötrelem*, die Qual, die Pein. Plin. 2) *kólika, hasrágás*; der Bauchgrimmen. Cels.

Tormĭnālis, e, *hasrágást illető*; das Bauchgrimmen (Bauchwehe) betreffend. Cels.

Tormĭnōsus, a, um, *kólikás, hasrágásban szenvedő*; oft Bauchgrimmen habend, dazu geneigt. Cic.

Tornātor, ōris, m. 3. *esztergályos, v. esztergáros, esztergás*; ein Drechsler. Firmic.

Tornātus, a, um, *esztergázott, esztergában metszett*; gedrechselt. Hor.

Torno, āvi, ātum, āre, 1. *esztergározni, esztergályozni, esztergázni*; mit dem Drechseleisen runden, drechseln. Cic.

Tornus, i, m. 2. *esztergametsző, t. i. vas, esztergár*; ein Dreheisen, Drechseleisen. Vitruv.

Tŏrōne, es, f. 1. urbs Macedoniae, Liv. Hinc: Toronaicus, et Toronaeus, a, um, Tac.

Tŏrōsŭlus, a, um, Dimin. id. qu. torosus, Hieron.

Tŏrōsus, a, um, *inas, húsos*; voller Muskeln, muskulös, fleischig. Collum torosum, Ovid. torosior, Colum.

Torpēdo, inis, f. 3. *megzsibbadás*; das Starren, Erstarren, Betäubung. Tacit. 2) *restség, tunyaság*; die Trägheit. Cato. 3) *zsibbasztó rája-hal*; der Krampffisch, Zitterfisch, Zitterroche. (Raja Torpedo, L.) Cic.

Torpĕfăcio, ĕre, 3. *megzsibbasztani, ellankasztani*; einschläfern, ermatten. Non.

Torpens, tis, o. *lankadt, rest*; matt, faul, träg. Cic.

Torpĕo, ui, ēre, 2. *zsibbadt lenni, megzsibbadni*; starren, erstarrt seyn. 2) *ellankadni, elrestűlni*; matt werden, träg seyn. Animo et corpore torpet, Hor. 3) v. gr. metu, Liv. *megmerevedni, érzéketlenné lenni*; erstarrt seyn, ohne Empfindung seyn, betäubt seyn. Hor.

Torpesco, pui, ĕre, 3. *megmerevedni*; ungelenk oder starr werden. Plin. 2) v. gr. ut: ingenia, Sall. *ellomhúlni, elbutúlni*; stumpf werden, unthätig werden. Liv.

Torpĭdus, a, um, *ellomhult, elrestűlt*; faul träg. Cic. 2) *ellankadt, elsorvadt, zsibbadt*; erstarrt, gefühllos. Torpidi somno, Liv.

Torpor, ōris, m. 3. *lankadtság, bádjadtság, restség*; die Mattigkeit, Trägheit. 2) *zsibbadtság, érzéketlenség*; das Entschlafen der Glieder, die Gefühllosigkeit, Betäubung. Ovid.

Torquātus, a, um, *arany lántzos*; mit einer Halskette versehen. Veget. Palumbus torquatus, Mart. *örves galamb*; eine Ringeltaube.

Torquĕo, torsi, tortum, torquēre, 2. v. gr. oculos, Cic. *fordítni*; drehen, wohin drehen. 2) aliquid in orbem torquere, Cic. *forgatni*; umdrehen, herumtreiben. Se torquere, Cic. *forogni*; sich umdrehen. 4) collum alicui, Stat. *kitekerni, megtekerítni*; umdrehen. 5) v. gr. aliquid, Cic. *tekerni, fatsarni*; drehen, verdrehen. Ora torquere, Cic. *félre húzni a' száját*; das Maul verzerren. 6) v. gr. fila, Juv. *fonni*; spinnen. 7) v. gr. saxa, Virg. *görgetni, hengergetni*; drehend fortschaffen, fortwälzen. 8) v. gr. aliquem, Hor. *kinozni, gyötreni, tortúrázni*; quälen, martern, foltern. 10) v. gr. fundam, Virg. fulmina, Virg. *neki tsóválni és hajtani*; herumdrehen, ausbeblen und schleudern. 11) *szorosan megvizsgálni*; genau untersuchen. Torqueatur vita Sullae, Cic.

Torques, et Torquis, is, c. 3. *nyakba-való drága lántz, p. o. aranylántz*; ein Halskette, Schmuckkette. Aureus torques, Liv. 2) *járom, ökörjárom*; das Halsjoch, Kummet. Virg. 3) *örv, p. o. a' madarak nyakán*; der Ringel am Halse eines Vogels

von Federn. 4) *karika, gyűrűforma kerület*; ein Ringel, Zirkel. Virg.

Torquilla, ae, f. 1. *nyaktekerts (madár)*; der Wendehals. Gloss.

Torrĕfacio, ēci, actum, ĕre, 3. *megszárasztani, megaszalni*; dürr machen, dörren. Col.

Torrĕfactus, a, um, *megaszalt*; gedörrt. Col.

Torrĕfio, actus sum, fieri, Pass. a torrefacio; *megaszni, megszáradni*; dürr werden. Col.

Torrens, entis, m. 3. *esőtől megáradni szokott sebes patak, zúgó*; ein Regenbach, Gießbach. 2) *akármelly sebes patak*; jeder reißender Bach. 3) Met. torrens oratio, Plin. *mugával a' hallgatókat elragado beszed*; eine Rede die die Zuhörer dahinreißt. 4) *halom, rakas*; eine Menge. Inanis verborum torrens, Quint.

Torrens, tis, o, Adj. *sebesen folyó, zúgó*; mit Ungestümm laufend, rauschend. Campi torrentes sanguine, Stat. 2) *égető, elperselő, elsütő*; brennend, bratend. Sidera torrentia agros, Hor. Comp. torrentior. Sup. torrentissimus. Juv.

Torrenter, Adv. *hevesen*; hitzig. 2) *ármódjára*; strommweise. Claud.

Torrĕo, torrui, tostum, ĕre, 2. 1) Transit. v. gr. fruges, Virg. castaneas, Plin. *megaszalni, megperkelni, megsütni*; dörren, rösten, braten. Solis ardore torreri, Cic. Torret amor pectora, Ovid. 2) Intransit. *nagy hévséget kiállani, égni a' hévség miatt, elsülni*; große Hitze ausstehen. Collis torret aestate vaporibus, Col.

Torresco, ĕre, 3. *elaszni, elszáradni*; gedörrt, verbrannt, werden. Lucr.

Torrĭdo, āre, 1. *megaszalni, megsütni*; dörren, braten, verbrennen. Mart. Cap.

Torrĭdus, a, um, v. gr. fons, Liv. *kiszáradt*; dürr, ausgetrocknet. 2) v. gr. tellus, Lucr. *elaszott, száraz, szikkadt*; dürr, trocken. 3) v. gr. zona, Virg. *heves, égető*; voller Hitze, hitzig, brennend. 4) v. gr. campus, Calp. *elégett, elsült*; verbrannt, versenkt. 5) *hidegvette, elfagyott, meggémberedett, elperzselt*; von der Kälte verbrannt. Pecora torrida frigore, membra torrida gelu, Liv.

Torris, is, m. 3. *égő hasábfa, égő üszög*; ein Brand, brennendes Scheit Holz. Virg.

Torror, ōris, m. v. gr. solis, Coel. Aur. *égető hevesség, sütés*; das Dörren, Heißmachen.

Torsio, ōnis, f. 3. (torqueo) *kínzás, gyötrés*; Marter, Plage. Plin 2) *tekerés, fatsarás*; die Drehung. Plin. 3) torsiones stomachi, Plin. *gyomor tsikarás*; das Schneiden des Magens.

Torte, Adv. *görbén, félre, megtekéritve*; krumm, gedreht, gekrümmt, schief, nicht gerade. Lucr.

Torticordius, a, um, *elfordúlt szívű*; von verkehrtem Herzen. August.

Tortilis, e, (torqueo) *öszvefatsart, sodort*; gedreht. 2) *tekergős*; gewunden. Plin.

Tortio, ōnis, f. 3. (torqueo) *kínzás, tortúrázás*; die Marter, Plage. Veget.

Tortivus, a, um, (torqueo) v. gr. mustum, Cato. et Cic. *sajtolt, préselt*; gepreßt, gekeltert.

Torto, āre, 1. *kínzani*; martern, plagen. Lucr.

Tortor, ōris, m. 3. (torqueo) v. gr. fundae, Sid. *tsavargató és hajító*; der etwas schwingt und schleudert, der Schleuderer. 2) pro: carnifex; *tortúrázó, kínzó, hóhér*; der Marterer, Folterer, Henker. Cic. 3) Trop. animus tortor, Juv. i. e. excrucians.

Tortŭōse, Adv. *tekervényesen*; mit Krümmungen. Tert.

Tortŭōsitas, ātis, f. 3. *tekervényesség*; die Krümme. Tert.

Tortŭōsus, a, um, *tekervényes, tsavargós*; voll Krümmungen oder Windungen, gewunden. Cic 2) *gyötrő, kínzó, fájdalmas*; peinigend, schmerzend. Plin. 3) tortuosum ingenium, Tert. *ravasz eszű ember*; ein listiger Kopf.

Tortūra, ae, f. 1 (torqueo) *tsavarás, tekergetés*; das Krümmen, die Krümmung. Pallad 2) *kínzás, tortúra, tortúrázás*; die Folterung, Marter, Plage. 3) v. gr. ventris, Veg. *tsikarás*; das Grimmen, der Schmerz.

Tortus, a, um, (torqueo) *kínzott*; gepeinigt. 2) v. gr. funis, Virg. *öszvefont, öszvetekergetett*; geflochten, gedreht. 3) tortus capillus, Ovid. *felfodorított haj*; gekräuseltes Haar.

Tortus, us, m. 4 *tekerés, fatsarás, sodrás*; das Drehen, Winden. 2) *ösz-*

vetekergődzés; die Krümmung, z. B. einer Schlange. Cic.

Tŏrŭlus, i, m. 2. *húsosság, húsos inak a' testen*; die Muskel oder das Fleischige am Körper. Apul. 2) *tekerts, p. o. a' főre*; eine Wulst, z. B. auf dem Kopfe. Plaut. 3) *güzs*; eine Wiede. Plaut.

Tŏrus, i, m. 2. *akármelly puha nyugvó hely, szék, kanapé, ágy, 's a' t.* jeder weiche Ruheplatz, zum Sitzen, Liegen, z. B. Sessel, Kanapee, Bett. Praebuit herba torum, Ovid. Antiquis torus e stramento erat, Plin. 2) *vánkos, párna*; der Polster, das Pfuhl. Torus impositus lecto, Ovid. 3) *az asztal körűl rakott heverő párnák, mellyekre az ebédlő személyek leheveredtek, ledőltek*; Sopha bey der Tafel. Toro sic orsus ab alto, Virg. Discubuere toris, Ovid. 4) *házastársak ágya*; das Ehebett. Consors tori, vel socia tori, Ovid. *feleség, házastárs*; die Gattinn. 5) *domborúság, feldomborodás*; die Erhöhung, Wulst. Vitr. Cels. etc.

Torvĭtas, ātis, f. 3. v. gr. vultus, Tac. naturae, Plin. *mordság, komorság, zordonság, p. o. a' tekintetben, ábrázatban*; die Finsterkeit in den Mienen und dem Betragen. 2) *irtóztatóság, iszonyúság*; Schrecklichkeit, Gräßlichkeit, gräßlicher Anblick. Plin.

Torvĭter, Adv. *komoran, komorúl, mordúl*; finster, strenge, schrecklich, gräßlich. Enn.

Torvus, a, um, v. gr. cultus, Plin. adspectus, Cic. *komor, kedvetlen, haragos, mord*; ernsthaft, finster, unwillig, zornig, grimmig. Torvo intueri vultu, Quint. Torvis oculis spectare, Ovid. *görbe szemmel nézni, mord tekintettel nézni*; mit scheelen Augen ansehen, grimmig ansehen. 2) v. gr. draco, Cic. *iszonyú, irtóztató*; schrecklich, gräßlich. 3) v. gr. vinum, Plin. *fanyar*; herbe.

Tosto, āre, 1. *megaszalni, megszárasztani*; dörren, trocknen. Plin.

Tostus, a, um, (torreo) *megaszalt, megperkelt, megpirltott*; gedörrt, geröstet, gebraten. Hordeum tostum, Col. *maláta*; das Malz.

Tot, Adj. indecl. *annyi, olly sok*; so viel, so viele. Quot homines, tot causae, Cic. *a' mennyi ember, annyi per*; so viel Leute, so viel Streitsachen. 2) *olly kevés*; so wenig. Tot annos, Liv.

Tŏtālis, e, *egész, minden, mindenestől fogva való*; gänzlich. Gloss. Vet.

Tŏtālĭter, Adv. *egészen, mindenestől*; gänzlich. Gloss. Vet.

Totfărĭam, Adv. *annyiféleképpen*; auf so vielerley Art. 2) *olly sok, olly sokan*; so viele. Varr.

Tŏtidem, Indecl. *ugyan annyi*; eben so viele. Totidem annos vixerunt, Cic. 2) Adv. *annyin, ugyan annyin, v. annyian*; eben so viele. Hor.

Tŏtĭens, pro: Toties.

Tŏties, Adv. *annyiszor*; so oft. Cic. Toties, quoties, Cic. *valahányszor, mindenkor, mikor*; so oft als.

Totjŭgis, et Totjŭgus, a, um, *olly sok, annyiféle*; so viele, so mannigfaltig. Totjugia incitamenta, Apul.

Totmodus, a, um, id. qu. tot modos habens. Catull.

Tŏtus, a, um, Genit. totius, Dat. toti; *egész*; ganz. Tota terra, Cic. *az egész föld*; die ganze Erde. Tota nocte, Caes. *egész éjjel*; die ganze Nacht hindurch. Sum vester totus, Cic. *egészen a' tietek vagyok, v. hozzátok ragaszkodom*; ich bin euch ganz ergeben. Sex menses totos, Ter. *hat egész hónapig, v. honapot, 's a' t.* sechs ganze Monathe. Ex toto, Ovid. *egészen*; gänzlich. In toto, Cic. *általjában*; überhaupt. In totum, Colum. *egészen*; gänzlich. 2) totum; *a' fő dolog*; das Hauptwerk. Totum in eo est, ut etc. Cic.

Toxandri, ōrum, pl. populus olim Germaniae, in provincia Toxandria dicta ad Scaldim fluvium. Plin.

Toxico, āre, 1. *méreggel megetetni, v. megitatni*; vergiften. Sarisb.

Toxicodendron, (Rhus. L.) *mérges szömörtzefa*; der Giftbaum. Bot.

Toxĭcon, i, n. 2. id. qu. ladanum. Plin.

Toxĭcum, i, n. 2. *méreg*; das Gift. Hor. et Ovid.

Trăbālis, e, (trabs) *gerendákhoz való*; die Balken betreffend. Clavus trabalis, Hor. *vaskapots, p. o. gerendákat öszvefoglalni való*: ein Balkennagel oder Klammer. Hinc: 2) Trop. trabali clavo figere beneficium, Hor. i. e. memoriae alto

insigere. 3) v. gr. telum, Virg. *nagy, erős*; groß, stark.

Trābĕa, ae, f. 1. *valamelly nagy pompára való fejedelmi öltözet vagy palást, p. o. a' királyoknak, föbb rangú személyeknek, és auguroknak*; ein prächtiges Staatskleid der Könige, des Ritterstandes und der Auguren. Trabea regia et quirinalis, et auguralis, Virg. Ovid.

Trăbĕa, ae, m. 1. Nom. pr. antiquissimi comoediarum scriptoris. Cic.

Trăbĕālis, e, i. e. vestitum Trabeam concernens. Sid.

Trăbĕātus, a, um, v. gr. Quirinus, Ovid. i. e. trabea indutus, trabeam gestans.

Trăbĕcŭla, ae, f. 1. *kis gerenda*; ein kleiner Balken. Vitr.

Trăbes, is, pro; trabs, Enn. ap. Cic.

Trăbĭcus, a, um, *gerendákból álló*; aus Balken bestehend. Pacuv.

Trabs, ăbis, f. 3. *gerenda*; der Balken. Caes. 2) *szálfa, gerendának való fa*; ein Baum woraus Balken werden. Fraxineae trabes, i. e. fraxini, Virg. Sylva frequens trabibus, Ovid. 3) *hajó*; ein Schiff, Fahrzeug. Hor. 4) Trop. sub iisdem trabibus, Hor. i. e. sub eodem tecto et domo. 5) *gerendatsatorna*; eine Rinne aus Balken gehauen. Plin. 6) *lidértz, futótűz*; ein Feuerbalken, ein feuriger Strahl. Plin.

Trăchas, ăntis, f. 3. urbs Italiae. Ovid.

Trăchea, ae, f. 1. *gége, lélekző gége, v. tső*; die Luftröhre, Kehle, Gurgel. Macr. Arteria aspera.

Trăchēlus, i, m. 2. *nyak*; der Hals. Hinc. 2) pars catapultae, cervici similis. Vitr.

Trăchia, ae, id. qu. Trachea.

Trăchin, īnis, Trăchyn, ynis, f. 3. urbs Thessaliae. Hinc: Trachinius, a, um, v. gr. heros, Ovid. i. e. Ceyx.

Trachiniae, ārum, pl. tragoedia Sophoclis. Cic.

Trăchōnītis, ĭdis, f. 3. regio in Palaestina ad montem Lybanon. Geogr.

Tracta, ae, f. 1. *egy maroknyi, egy marok*; eine Handvoll. Tracta farinae, Cato.

Tracta, ōrum, n. plur. *gyúrt tészta*; ein ausgewiekter Teig. Apic.

Tractābĭlis, e, v. gr. materies, Vitr. *velebánható, munkálható*; was sich behandeln, bearbeiten läßt. Tractabile omne necesse est esse, quod natum est, Cic. Mare nondum tractabile nanti, Ovid. 2) *a' mivel, v. a' kivel könnyen lehet bánni, hajtható, engedő, engedelmes, szófogadó, hajló*; was sich leicht behandeln oder zureden läßt, gütig, nachgiebig, biegsam, geschmeidig, erbittlich. 3) coelum tractabile, Virg. *kedvező idő*; günstiges Wetter.

Tractăbĭlĭtas, ātis, f. 3. *valamivel könnyen bánhatóság, hajthatóság, hajlósság*; wenn sich etwas behandeln oder bearbeiten läßt, die Geschmeidigkeit, Biegsamkeit. Tilia in sculpturis commodam praestat tractabilitatem, Vitr. *könnyű belőle valamit kimetszeni, v. faragni*; läßt sich wohl zum Schnitzen gebrauchen.

Tractăbĭlĭter, Adv. *hajhatósan, hajlósan, engedelmesen, engedően, könnyen engedően*: geschmeidig, biegsam, ohne Widerstand, nachgiebig. Comp. tractabilius, Gell.

Tractātio, ōnis, f. 3. e. gr. belluarum, Cic. mala, Quint. *velebánás, velevaló bánás*; die Behandlung. 2) e. gr. philosophiae, Cic. tibiarum, Idem. *foglalatoskodás valamivel, gyakorlás valamiben*; die Beschäftigung mit etwas. 3) *egyezés*; ein Vertrag. Gloss. 4) e. gr. armorum, Cic. *fegyver forgatás*; die Übung in Waffen. 5) *kidolgozott elmélkedés, v. értekezés valamelly tárgyról, annak megmagyarázása, valaminek megmutatása*; die Abhandlung und Ausführung einer Sache. Tractatio rerum efficit admirabiliorem orationem, Cic.

Tractator, ōris, m. 3. *valamivel bánó, valamit mivelő, v. munkáló, valami körül forgódó*; der etwas handthieret, sich mit etwas beschäftigt. Sulp. Sever. 2) *meghányóvető megrostáló*; der etwas abhandelt. JCt. 3) *tagokat kenő és dörzsölgető*; der die Glieder schmieret und reibet. Sen. 4) i. q. arithmeticus; *számvető*; ein Rechenmeister. Solin. 5) *szentírás magyarázó*; ein Ausleger der heiligen Schrift. August.

Tractātōrium, ĭi, n. 2. *olly hely, mellyen perek és más dolgok eligazíttatnak, folytattatnak, tanátshá;*

Ort wo Prozesse und andere Sachen abgehandelt werden, eine Rathsstube. Sidon.

Tractātrix, īcis, f. 3. *valamivel bánó, valami körül forgódó (asszony, v. leány)*; die mit etwas umgeht. Mart.

Tractātus, a, um, e. gr. male, liberaliter, Cic. *a' mivel, v. kivel bánt az ember*; gehandelt. 2) *gyakorlott, v. jártas valamiben*; geübt in etwas. Idem. 3) *esmeretes*; bekannt. Orator habeat omnes philosophiae notos et tractatos locos, Cic. 4) vita honeste tractata, Idem. *tisztességesen eltöltött élet*; ein rühmlich zugebrachtes Leben.

Tractātus, us, m. 4. e. gr. nucum, Plin. *megtapintás, megtapogatás*; die Betastung. 2) *velebánás*; die Behandlung. Cic. 3) e. gr. artium, Idem. *gyakorlás*; die Ausübung. 4) *elmélkedés, értekezés, irás, irott munka, könyv része, könyv*; eine Abhandlung, Tractat, Schrift. Plin. 5) *elmélkedés szóval, predikátzió*; eine mündliche Abhandlung, Predigt. August. 6) *meg, v. elgondolás*; die Überdenkung. Veget.

Tracticius, v. —tius, a, um, (traho) *vont, húzott vontzolt*; gezogen, geschleppt. Aur. Vict.

Tractim, Adv. *vonva, húzva*; ziehend, zugweise. v. gr. tangere, Plaut. *pofonvágni, v. tsapni*; Ohrfeigen geben. 2) e. gr. ire, Lucr. *lassankánt, egymásután*; nach und nach. 3) e. gr. dicere, Gell. *nyújtva, húzva, p. o. a' szót, lassan, halkal, halkán*; dehnend, langsam, gedehnt. Tractim susurrant, Virg.

Tractitius, a, um, vide: Tracticius.

Tracto, āvi, ātum, āre, 1. (traho) *húzni, vonni, húznivonni, ide 's tova hurtzolni*; schleppen, herum schleppen oder ziehen. Tractat comis antistita, Ovid. 2) e. gr. vulnera, Cic. *hozzá érni, tapintani, tapogatni*; betasten, berühren. e. gr. fila lyrae, Ovid. *lantolni, lantot verni*; schlagen, spielen. 3) *valami körül forgódni, valamivel, bánni, v. foglalatoskodni*; sich mit etwas beschäftigen. Cic. 4) in muoere aliquo se recte tractare, Idem. *valamely hivatalban jól eljárni, v. annak megfelelni*; sich in einem Amte wohl verhalten. 5) e. gr. animo aliquid, Cic. *valamit megvizsgálni, róla elmélkedni*; etwas betrachten. 6) e. gr. aliquid sermone Graeco, Idem. *Görögül megirni*; in griechischer Sprache beschreiben. 7) e. gr. vitam, Lucr. *élni*; leben. 8) e. gr. bibliothecam, Cic. *rendügyelni, rad felvigyázni*; besorgen. 9) tractatum esse in re aliqua, Idem. *jártas, v. gyakorlott lenni valamiben*; in einem Dinge geübt seyn. 10) *megtsalni*; betrügen. Ter. 11) *viselni magát*; sich aufführen. Ita me in republica tractabo, Cic. 12) *megindítni, p. o. szívét, v. lelkét valakinek*; rühren. Mentes verbis et sententiis et actione tractantur, Idem. 13) e. gr. personam, Cic. *elő adni, ábrázolni, játszani*; vorstellen, spielen. 14) e. gr. de Asia invadenda, Just. *tanátskozni valami felett*; sich über etwas berathschlagen. 15) *megvendégelni*; bewirthen. Gloss.

Tractŏgalātus, a, um, *tejből és lisztből tsinált. v. készitett*; aus Milch und Mehl gemacht. Pultes tractogalatae, Apic.

Tractŏmĕlĭtus, a, um, *lisztből és mézből készitett*; aus Mehl und Honig zurecht gemacht. Apic.

Tractōrius, a, um, (traho) *húzást, v. vonást illető, ahosvaló*; das Ziehen betreffend. e. gr. machina, Vitr. *vonóeszköz, v. gépely*; eine Ziehmaschine. 2) tractoria, sc. epistola, August *meghivólevél*; ein Einladungsschreiben. Tractoriae, sc literae, Cod. Just. *tsászári levél, mellyben valakinek útra való elkészitése parantsoltatott*; ein kaiserliches Schreiben, worin befehlen war, Jemanden das zur Reise Nöthige zu reichen.

Tractum, i, n. 2. (traho) *megdagasztott tészta*; ein ausgewirkter Teig. Tibull. 2) *rakás, egy marok, egy marék, egy összemarék*; ein Klumpen, eine Handvoll. Scribitur etiam tracta, ae, f. e. gr. tracta farinae, Cato.

Tractūōsus, a, um, (tractus, us) *nyúlós, szivos*; zäh. Coel. Aur.

Tractus, a, um, (traho) *húzott, vont, hurtzolt*; gezogen, geschleppt. Cic. 2) *kezdett, eredt*; angefangen. Ab isto initio tractus sermo, Idem. 3) *elhalasztott*; aufgeschoben. Comitia tracta, Cic.

Tractus, us, m. 4. *vonás, húzás*; der Zug. Virg. e. gr. flammarum, Lucr. *hosszsú sor, v. rend*; ein Streich, eine lange Reihe. 3) hoc tractu temporis, Vellej. Pat. *ezen időben, v. idő tájban*; um die Zeit. 4) leni tractu aquarum, Curt. *a' tsendesen folyó pataknál*; bey stillfließendem Strome. 5) *darabföld, tartomány, táják, vidék*; ein Strich Landes, eine Gegend. In hoc tractu, Cic. Coeli tractus, Virg. 6) e. gr. lunae, Cic. *holdforgása*; der Lauf des Mondes. 7) *egyházi vidék*; ein Kirchenbezirk. Gloss.

Trādĭtĭo, ōnis, f. 3. (trado) e. gr. rei, Cic. oppidorum, Liv. *kézhez adás, általadás*; die Übergebung, Übergabe. 2) *tanítás, oktatás, előadás*; der Unterricht, die Lehre, der Vortrag. Quint. 3) *elbeszéllés, előbeszéllés*; die Erzählung. Tacit. 4) *elárúlás, kiadás, általadás*; die Verrathung, Auslieferung. August. 5) *régi ránk maradt vélekedés, rege*; alte fortgepflanzte Meinung, Sage. Gell.

Trādĭtor, ōris, m. 3. *kézhez adó, v. szolgáltató, általadó*; ein Übergeber. Tac. 2) e. gr. artis eloquentiae, Victor. *tanító, oktató*; ein Lehrer, Unterweiser. 3) *árúló, elárúló*; ein Verräther. Tac. 3) qui scripturam sacram tempore persecutionum paganis tradidit. Eccles.

Trādĭtus, a, um, (trado) *általadott, kézhezadott, megadott*; übergeben. e. gr. neci, Sen. *halálra adatott*; dem Tode übergeben. 2) res fama tradita, Cic. *a' mit az ember tsupa hallomásból tud*; was man bloß durch die Sage weiß.

Trādo, v. Transdo, dĭdi, dĭtum, ĕre, 3. e. gr. alicui poculum, Cic. *általadni, odaadni, kézhezadni, adni*; übergeben, überliefern, geben. 2) e. gr. se quieti, Idem. *nyugodalomra menni, lefeküdni*; sich zur Ruhe legen. 3) e. gr. in custodiam, v. custodiae aliquem, Cic. Colum. *őrizet alá vetni, fogságra vetni, fogságba tenni*; einen ins Gefängniß legen. 4) e. gr. aliquid effectum, Plaut. *véghezvinni, végrehajtani*; verrichten. 5) fama traditur, Liv. *úgy híreli*; es ist eine Sage. 6) e. gr. se alicui in fidem deditionemque, Idem. *valaki alá adni magát, valakinek engedelmeskedni*; sich einem ergeben. 7) e. gr. se in portum, Cic. *kikötni, a' parthoz érni, v. jutni*; anlanden. 8) e. gr. se libidinibus constringendum, Idem. *egészszen a' testi gyönyörűségeknek adni magát*; sich den Wollüsten ganz ergeben. 9) e. gr. se sub leges, Cic. *alája vetni magát a' törvényeknek*; sich den Gesetzen unterwerfen. 10) *feljegyezni, emlékezetben hagyni*; aufzeichnen. Quis invenerit, non traditur, Plin. 11) traditur, Cato. *azt beszéllik, úgy mondják*; man gibt vor. 12) traditum est, Idem. *úgy jött szokásba*; es ist also eingeführt. 13) e. gr. praecepta alicui, Curt. *regulákat, v. sinórmértéket szabni valakinek*; einem Regeln geben. 14) *valakit ajánlani*; einen empfehlen. Hor. 15) *valaki oktatása alá bízni magát*; sich eines Unterrichts anvertrauen. Te in disciplinam meam tradideras, Cic. 16) e. gr. aliquem doctum fuisse, Idem. *jelenteni, hírűl adni, említni*; berichten, melden. 17) e. gr. aliquid alicui, Idem. *tanítni*; lehren. 18) e. gr. causam adversario, Ter. *az ellenkezőféltől megnyerettetni*; dem Gegner gewonnen geben. Not. traditu iri, Pand. pro: traditum iri.

Trādūcĭbĭlis, e, *könnyen mozdítható, v. indítható*; was sich leicht bewegen läßt. Chalcid.

Trādūco, v. Transduco, xi, ctum, ĕre, 3. e. gr. equitatum in Galliam, Caes. aliquem ad se, Ter. *általvinni, v. hozni, v. szállítni, valahova vinni*; hinüber oder wohin führen, bringen. 2) e. gr. in linguam Romanam, Gell. *fordítni*; übersetzen. 3) Trop. e. gr. animum ad mala consilia, Cic. *félrevezetni, eltsábítni*; verleiten. 4) e. gr. aliquem in assensum consilii sui, Idem. *maga vélekedésére venni, v. rávenni*; auf seine Meinung bringen. 5) e. gr. tempus, Cic. *eltölteni*; zubringen. 6) *gúnyolni, kigúnyolni*; höhnen, durchziehen. Per ora hominum traduci, Liv. 7) e. gr. munus suum modestia, Cic. *viselni, folytatni*; verwalten. 8) eques traducit equum, Idem. *a' lovas szerentsésen által esik a' Censori mustrán*; der Ritter passirt glücklich vor dem Censor vorbey. 9) traducitur aliquis adoptione, Cic. i.

e. fit ex Patricio Plebejus. 10) e. gr. hanc rationem ad ill genus, Idem. *valamire alkalmaztatni*; auf etwas anwenden. 11) *származtatni, lehozni, p. o. valamelly szót*; ableiten, z. B. ein Wort. Gell.

Trāductio, v. Transdoctio, ōnis, f. 3. e. gr. captorum, Auson. *általvivés, v. vitel, áltolszállítás, v. vezetés*; die Hinüberführung. 2) *fordítás, p. o. más nyelvre*; eine Übersetzung. Cic. 3) e. gr. temporis, Cic. *időtöltés*; der Zeitvertreib. 4) *kigúnyolás, szidalmazás*; die Verspottung, Durchhechlung. Sen. 5) i. q. Metonymia. Traductio atque immutatio in verbo, Cic.

Trāductor, v. Transductor, ōris, m. 3. *áltolvivő, vezető, v. szállító*; ein Überführer. Cic. 2) *fordító*; ein Übersetzer. Idem.

Trāductus, v. Transductus, a, um, (traduco) *keresztülvitt*; überführt. 2) e. gr. adolescentia eleganter, Cic. *jól eltöltött ifjúság*; die wohl zugebrachte Jugend. 3) *kigúnyolt, szidalmazott, rágalmazott*; durchgezogen, verläumdet. Traductus per ora hominum, Liv.

Trāductus, v. Transductus, us, m. 4. *áltolvitel, vivés, menetel*; die Überfahrt, der Durchgang. Amm.

Trādux, ūcis, m. 3. *messzse kiterjedt szőlővesszső, v. venyige, bujtás, homlítás*; Weinranke, die weiter gezogen und so fortgepflanzt wird, Weingesenk. Varr. 2) anima non propagator per traducem, Phys. *a' lélek nem plántáltatik áltál a' szülék áltál*; die Seele wird durch die Eltern nicht fortgepflanzt.

Trăgăcantha, ae, f. 1. *tragánttserje*; Bocksborn, Tragant-Staude, Tragant. (Astragalus Tragacantha, L.) Plin. Etiam: Neutr. tragacanthum, Cels. *tragántgummi*; das Gummi davon.

Trāganthes, is, f. 3. species artemisiae. Apul.

Trăgĕlăphus, i, m. 2. *bakszarvas, bakszakállú szarvasnemű állat*; Bockhirsch, eine Hirschart mit einem Bocksbarte, Brandhirsch. Plin.

Trăgĕma, ae, f. 1. et ătis, n. 3. *gyomor és szíverősítő por*; ein Pulver zu Stärkung des Magens und des Herzens. Plin.

Trăgēmăta, um, n. plur. *asztalután való tsemege, ételutólja, tsemege*; der Nachtisch, das Naschwerk. Plin.

Trăgĭce, Adv. *szomorúán, szomorán*; tragisch, tragödienmäßig, traurig. Qui tragice se habet, comice festum diem agere aegre potest, Cic. 2) *pompásan*; prächtig. Sen.

Trăgĭcŏcōmoedia, ae, f. 1. *elegyes játék, szomorú kezdetű víg végzetű játék*; vermischtes Schauspiel, das sich traurig anfängt und lustig endiget. Plaut.

Trăgĭcus, a, um, *szomorújátékhoz v. tragédiához való, szomorú*; tragisch, traurig. Cic. 2) e. gr. scelus, Liv. *iszonyú, rettenetes, kegyetlen, hallatlan*; schrecklich, grausam. 3) e. gr. exitus, Gloss. *szomorú kimenetel*; ein trauriges Ende. Tragici ignes, Ovid. i. e. amores funesti. 4) e. gr. poëta, Cic. *szomorújátékíró*; ein Tragödienschreiber. 5) e. gr. orator, Idem. *felemelkedett lelkű, felséges és indító*; erhabend und rührend.

Trăgion, ii, n. 2. *másztikszfa neme*; eine Art vom Mastixbaume. Plin. Dicitur etiam: Tragonis, is, f. Idem.

Trăgoedia, ae, f. 1. *szomorújáték, tragédia*; eine Tragödie, ein Trauerspiel. Cic. 2) *fellengős beszéd*; erhabene, große Rede. Tragoedias agere in nugis, Cic. 3) *nagy lárma*; großer Lärmen. Quantas tragoedias excitat! Cic.

Trăgoedus, i, m. 2. *szomorújátékot játszó, v. tragédiajátszó*; ein tragischer Schauspieler, Acteur in der Tragödie. Cic. 2) *szomorújáték költője*; ein tragischer Dichter, Tragödien-Dichter. Quint. Not. Jupiter Tragoedus, Suet. statua Jovis.

Trăgōnis, vide: Tragion.

Trăgŏpan, ānis, f. 3. *szakállas keselyű*; der Bartgeyer. (Vultur barbatus, L.)

Trăgŏpōgon, ōnis, m. 3. *bakszakállfű*; der Bockbart, ein Kraut. Plin. Linn.

Trăgŏrĭgănum, i, n. 2. *demutka tserje*; eine Strauchart. (Thymus tragoriganum, L.) Plin. Etiam: Tragoriganus, Cels.

Trăgos, i, m. 2. *tüskés plánta nem*; eine dornige Pflanze. Plin. 2) *pép nem*; eine Art Brey. Idem. 3) *gomba nem*; eine Art Schwämme. Plin.

Tragŏsĕlīnum, i, n. 2. *pimpinella*: Bibernell, Bockspeterlein, ein Kraut.

Trăgŭla, ae, f. 1. *lövöszerszám, fegyver, v. hajitódárda neme*; eine Art von Geschoß oder Wurfspieß Caes. Liv. 2) *háló, varsa, húzóháló*: eine Art Fischernetz, Ziehnetz, Schleppnetz Plin. 3) pro: traba, Varr.

Trăgŭlārĭus, ii, m. 2. (sc. miles) i. e. qui tragulas jacit. Veget.

Trăgum, i, n. 2. *bizonyos pép*; ein gewisser Brey Plin.

Trăgūrĭum, ii, n. 2. urbs Dalmatiae. Plin. 2) insula maris Adriatici. Mela.

Trăgus, i, m. 2. species plantae. Plin. 2) species fungi. Idem. 3) piscis certus. Ovid.

Trăba, ae, f. 1. (traho) *szán, szánka*; eine Schleife, ein Schlitten. Col. Etiam: trahea, Virg.

Trăbārĭus, ii, m. 2. *talyitskás, szánas*; ein Karrenzieher, Schlittenfahrer. Sidon.

Trăhax, ācis, o. (traho) *magához vonó, örömest magához húzó, v. vonó*; anziehend, gern an sich ziehend. Plaut. 2) *ragadozó*; räuberisch. Idem. 3) Subst. *zsugori, fösvény*; ein Geizhals. Gloss.

Trăhĕa, ae, f. 1. vide: Traha.

Trăho, traxi, ctum, ĕre, 3. e. gr. aquam e puteis. Cic. *húzni, vonni, (meríteni)*: ziehen. Magnes ferrum ad se trahit, Idem. 2) hoc in diversum me trahit, Liv. *ez engemet kétségessé tészen*; das macht mich zweifelhaft. 3) trahit sua quemque voluptas, Virg. *kiki a' maga hajlandóságát, v. kénjét követi*: jeder folgt seinem Triebe. 4) e. gr. candorem, Plin. *fejéredni*; weiß werden. 5) e. gr. rubiginem, Idem. *rozsdásodni*; rosten. 6) e. gr. cariem, Plin. *avasodni, férgesedni*; faul werden. 7) e. gr. noctem sermone, Virg. *eltölteni*; hinbringen. 8) e. gr. aliquem ad se, Cic. *maga után húzni, v. hurtzolni*; einen nach sich ziehen. 9) e. gr. aliquem de medio, Liv. *középről kiragadni*; einen aus der Mitte herausreißen. 10) e. gr. pedibus aliquem, Plin. *húzni vonni, rángatni, imigyamúgy bánni vele*; schleppen. 11) e. gr. bellum, Sall. *mesterséges fogásokkal a' hadakozást húzni, v. hosszasan folytatni*; den Krieg in die Länge hinaus spielen. 12) e. gr. fortunam tutam, Cic. *dolgaiban szerentsés lenni*; glücklich in Verrichtungen seyn. 13) e. gr. alimentum maternum, Col. *annya tejét szopni*; an der Mutter Brust liegen. 14) e. gr. aliquem ad defectionem, Liv. *elhagyásra, v. mástól való elpártolásra készteni, arra venni*; zum Abfalle bringen. 15) e. gr. spiritum, Plin. Col. *lélekzeni, élni*; Athem hohlen, leben. 16) e. gr. aliquid in crimen, Tac. *vádolni, vádba keritni, bévádolni*; anklagen. 17) e. gr. originem ab aliquo, Plin. *származását, v. eredetét valakitől hozni le*; von einem herstammen. 18) e. gr. aliquem in sententiam, Liv. *bizonyos vélekedésre venni*; auf eine Meinung bringen. 19) e. gr. aliquid in longius, Quint. tempus, Sall. pugnam, Liv. comitia, Cic. rem in serum, Liv. *nyújtani, halasztani, halogatni, késleltetni*; in die Länge ziehen, verzögern, verschleifen. 20) e. gr. spolia de hostibus, Cic. *az ellenséget mindenéből kivetkeztetni*; die Feinde ausziehen. 21) e. gr. ferrum e corpore, Ovid. *kivenni, kihúzni, v. vonni*; ausziehen. 22) e. gr. timorem, Idem. *okozni*; verursachen. 23) e. gr. verba, Sil. *kimondani, mondani, p. o. nyújtva*; dehnend aussprechen, sagen. 24) e. gr. sorte laborem, Virg. *sorsot vetni rá, sorsvetés által kiosztani*: verlosen, durch das Loos vertheilen. Not. trahere per poenas, Idem. i. e. punire, ubi: traxe, pro: traxisse stat.

Trăjānus, i, m. 2. Nom. pr. imperatoris Romanorum, Hinc: Trajanus, a, um, *Trajánusi*; Trajanisch. Front.

Trājectīcius, v. —tius, a, um, *általvitelre való, p. o. a' vizen*; zum hinüber führen. Pand.

Trājectĭo, v. Transjectĭo, ōnis, f. 3. (trajicio) *általvitel, p. o. a' vizen*, das Hinübersetzen. 2) *általmenetel, általhajókázás*; die Überfahrt, z. B. übers Meer. Cic. 3) v. gr. verborum, Cic. *általtétel*; die Versetzung. 4) v. gr. veritatis, Cic. *nagyítás*; die Übertreibung, Übertreibung der Wahrheit, Hyperbel.

Trājectitius, a, um, vide: Trajecticius.

Trājecto, āre, 1. v. gr. acu, *tővel szurkálni*; mit der Nadel durchstechen.

Trājector, ōris, m. 3. (trajicio) *általmenő, általhajókázó*; ein Durch-

fahrer. 2) *általverő*, *általtörő*, *általszúró*, *v. lövő*; der durchdringt, durchbohret ꝛc. Prud.

Träjectūra, ae, f. 1. *általmenetel*; die Durchfahrt. Vitruv.

Träjectus, v. Transjectus, a, um, (trajicio) *általvitt*; hinübergeführt. 2) *általvert*, *v. lyukgatott*; durchbohrt. Plin.

Träjectus, v. Transjectus, us, m. 4. *általmenetel*, *általjárás*, *p. o. a' vizen*; das Hinübersetzen, Hinüberfahren, die Überfahrt. Caes. 2) *általjáróhely*, *általjárás*, *rév*: Überfahrt, i. e. Ort, wo man überfährt. Hirt.

Träjĭcio, v. Transjĭcio, jēci, jectum, ĕre, 3. *általvinni*, *p. o. hajón*, *általszállítni*; hinüber führen oder schaffen. Euphratem trajicere exercitum, Curt. Copias trans fluvium trajicere, Liv. v. legiones in Siciliam, Liv. 2) v. gr. telum, Caes. murum jaculo, Cic. *általhajítni*, *v. lőni*, *általvetni rajta*; hinüber werfen oder schießen. 3) se trajicere, Cic. *általevezni*, *általmenni a' vizen*; sich übersetzen, überfahren. Trajicere in Africam, Liv. *Afrikába evezni*; nach Afrika übersetzen. Ne classis ex Africa trajiceret, Liv. 4) cum Accus. v. gr. trajicere montes, Alpes, Cic. flumen, Liv. *általmenni rajta*, *keresztül menni rajta*; über einen Berg gehen, über einen Fluß setzen, überfahren. 5) *általütni*, *általverni*, *általszúrni*, *keresztül töni*, *v. törni*; durchstoßen, durchstechen, durchbohren, durchschießen. Aliquem venabulo trajicere, Liv.

Trālātĭcius — tius, vide: Translatĭcius.

Trālātus, vide; Translatus, a, um.

Trallis, is, f. 3. vel Plur. Tralles, ium, f. pl. urbs Lydiae, Hinc: Tralliānus, a, um, i. e. inde oriundus, Cic.

Trālŏquor, v. Transloquor, i. Depon. 3. *kimondani*; aussprechen. Plaut.

Trālūcĕo, vide: Transluceo.

Trāma, ae, f. 1. i. q. subtemen, Serv.

Trāmeo, vide: Transmeo.

Trāmes, ĭtis, m. 3. *gyalogút*, *ösvény*; ein Fußpfad, ein enger Weg. Sall. 2) Trop. *út*, *ösvény*, *valamire vezető út v. mód*; der Weg, die Bahn, die Art, Methode. Lucr.

Trāmĭgro, id. qu. Transmigro.

Trāmitto, vide: Transmitto.

Trānăto, v. Transnăto, āvi, ātum, āre, 1. *által*, *v. keresztül úszni*; hinüber oder durchschwimmen. Cass.

Trāno v. Transno, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. flumen, Caes. *általúszni*, *v. keresztül úszni rajta*; hinüber oder durchschwimmen. 2) Trop. *általevezni*, *általmenni*; durchschiffen, durchgehen, durchdringen, durchfliegen. Virg.

Tranquillātus, a, um, *letsendesített*, *megnyugtatott*; beruhigt. Nep.

Tranquille, Adv. *tsendesen*; ruhig. Cic. tranquillius, Senec. tranquillissime, Suet.

Tranquillĭtas, ātis, f. 3. v. gr. animi, vitae, Cic. maris, Plin. *tsendesség*; die Ruhe, Stille. 2) pro: mansvetudo, clementia, Eutrop.

Tranquillo, āvi, ātum, āre, 1. *tsendesítni*, *letsendesítni*, *p. o. a' tengert*; beruhigen, ruhig machen, stillen, z. B. das Meer. Plin. 2) Trop. v. gr. animos, Cic. *letsendesítni*, *megnyugtatni*; beruhigen.

Tranquillo, (Abl.) *tsendesen*; ruhig. Liv.

Tranquillus, a, um, v. gr. mare, Cic. coelum, nox, dies, Plin. *tsendes*; ruhig, still. 2) v. gr. vita, Cic. animus, Cic. civitas, Cic. *tsendes*, *tsendességben lévő*, *nyúgodalmas*; ruhig, still. Hinc: Tranquillum, i, n. Subst. *tsendesség*; die Ruhe. Liv.

Trans, Praep. cum Accus. *túl*; jenseit. Trans montem, Cic. *a' hegyen túl*; jenseit des Berges. 2) *által*; über. Trans fluvium ire, Apic. Trans caput jacĕre, Virg.

Transăbĕo, ĭvi et ĭi, ĭtum, īre, 4. *általmenni rajta*, *keresztül menni*; hinüber gehen, darüber gehen, hindurch gehen, durchgehen. Virg.

Transactĭo, ōnis, f. 3. (transigo) *elvégzés*, *végrehajtás*; die Vollendung. Tertull. 2) *egyességrelépés*, *egyesség*, *megegyezés*, *a' peresfelek között való egyességrelépés*, *egyezés*; der Vergleich streitig gewesener Parteyen, Vertrag. Pand.

Transactor, ōris, m. 3. v. gr. rerum, Cic. *egyeztető*; ein Unterhändler, der einen Vergleich zu Stande bringt.

Transactus, a, um, (transigo) *eligazitott*, *végrehajtott*, *elvégzett*; abgethan, verglichen, verabredet. Cic

Hinc: Transactum, i, n. 2. *végzés, egyezés*; der Vergleich. Pand.

Transădĭgo, ēgi, actum, ĕre, 3. *általszúrni, általverni*; durchstechen, durchbohren. Aliquem ferro transadigere, Stat.

Transalpīnus, a, um, *a' havasokon v. álpeseken túl levő, onnan való, 's a' t.* jenseits der Alpen befindlich, geschehend, dahin gehörig. Cic.

Transaustrīnus, a, um, i. q. austrinus, Mart. Cap.

Transbĭbo, ĕre, 3. *béinni magába, bészívni*; trinken. Coel. Aur.

Transcendo, v. Transscendo, di, sum, ĕre, 3. v. gr. in Italiam, Liv. muros, Liv. valles, Caes. *általmenni valahova, általmenni valamin, általmászni*; hinüber steigen oder schreiten, über etwas steigen oder schreiten, besteigen. 2) v. gr. in oratione, ad leviora transire, Quint. *általmenni, menni p. o. könnyebbekre*; hinüber schreiten oder gehen. 3) aetatem, Liv. *meghaladni, túl lenni rajta*; überschreiten, übertreffen. Sil.

Transcensus, us, m. 4. *általmenetel*; das Hinübersteigen. Amm.

Transcīdo, idi, etc. id. qu. Transcindo.

Transcindo, idi, ĕre, 3. *keresztül vágni, v. metszeni, kettévágni*; durchschneiden, durchhauen, zerhauen. Plaut.

Transcrībo, vel Transscribo, psi, ptum, ĕre, 3. v. gr. in alium librum, vel testamentum in alias tabulas, Cic. *általírni*; hinübertragen, aus einem Buche (oder einer Schrift) ins andere schreiben. 2) v. gr. verba ex libro, Gell. auctorem ad verbum, Plin. *kiírni, leírni, p. o. szóról szóra valamit*: abschreiben. 3) v. gr. alicui aliquid, Liv. fundos viro, Pand. *írás által valakinek adni, tulajdonítni, a' nevére írni, p. o. adósságot*; etwas auf einen andern schreiben, z. B. eine Schuldpost, einem etwas verschreiben. 4) *lemásolni, párban leírni*; copiren, abcopiren. Plin.

Transcriptĭo, vel Transscriptĭo, ōnis, f. 3. *leírás, kiírás, általírás*; das Abschreiben, das Hinüberschreiben. Quint.

Transcriptus vel Transscriptus, a, um, *általírt, leírt*; abgeschrieben. 2) *más nevére írt*; verschrieben. Pand.

Transcurro, cŭcurri vel curri, cursum, currĕre, 3. v. gr. ad forum, Ter. *általfutni, általszaladni*; hinüberlaufen. 2) *általmenni*; hinübergehen. Ad melius transcurrere, Hor. i. e. transire. 3) *keresztül futni rajta*; über etwas laufen. Coelum transcurrit nimbus, Virg. 4) Trop. *hirtelen végig futni rajta, v. elolvasni*; kürzlich durchlaufen, durchlesen. Quint. 5) *hirtelen elfutni, elmenni, eltelni*; vorbey gehen. Aestas transcurrit, Plin.

Transcursio, ōnis, f. 3. *elfutás, eltelés*; der Verlauf, z. B. von zehn Jahren. Cod. Just.

Transcursus, us, m. 4. *általfutás, általmenés*; das Durchlaufen, Durchfliegen ꝛc. Senec. 2) v. gr. fulguris, Suet. *hirtelenvaló elfutás, eltűnés, elsuhanás előtte*; das Vorbeylaufen, Vorbeyfahren. 3) *rövid szóval való említés, megemlítés*; kurzer Vortrag. Vellej. In transcursu, Plin. *említőleg*; im Vorbeygehen, kürzlich.

Transdānūbiānus, a, um, *túl a' dunai, dunántúli, dunántúl levő*: jenseits der Donau befindlich. Regio transdanubiana, Liv.

Transdo, vide: Trado.

Transdūco, Transduct. etc., vide: Traduco, etc.

Transenna, ae, f. 1. *rostély, ablakrostély*; ein Gitter, Gitterfenster. Sall. 2) per transennam aliquid adspicere, Cic. *tsak futtában vagy mintegy a' rostélyon által nézni meg valamit*; etwas nur obenhin, und gleichsam durchs Gitter anschauen. 3) *tőr, les, hurok*; eine Falle, ein Fallstrick, eine Schlinge. Plaut.

Transĕo, īvi et ĭi, ĭtum, īre, 4. *általmenni, valahova menni*; hinüber oder wohin gehen. E suis finibus in Helvetiorum fines transire, Caes. Amicam transibo meam, Plaut. Ad partitionem transeamus, Cic. Morbus transit in eum, Plin. *reá ragad a' nyavalya*; die Krankheit steckt ihn an. 2) Trop. v. gr. in alicujus sententiam transire, Liv. *valakinek az értelmére vagy vélekedésére állani*; jemandes Meinung beytreten. 3) v. gr. in saxum, Ovid. *valamivé lenni vagy válni, általváltozni*; übergehen in etwas, verwandelt werden. In amaritudinem transire, Plin. *megkeseredni*; bitter werden.

4) v. gr. mare, Cic. Alpes, Nep. Euphratem, Cic. *általmenni rajta*; über etwas gehen, passiren. 5) v. gr. modum, Cic. fines verecundiae, Cic. *általhágni, túl menni valamin, v. valaminek a' határán*; überschreiten. 6) *meghaladni, felyülhaladni*; übertreffen, zuvorkommen. Si non transierit, aequabit, Quint. 7) *valamit elmellőzni, nem érdekleni, észre nem venni*; etwas übergehen, nicht bemerken, nicht wahrnehmen, vorbey gehen lassen. Quint. Silentio aliquid transire, Cic. *valamit hallgatással elmellőzni*; etwas mit Stillschweigen übergehen. 8) *keresztül menni rajta, keresztül szúrni*; durch einen durchgehen, durchbohren, durchstechen. Transit eum hasta, Cic 9) *általmenni rajta, általolvasni*; durchlesen. Libros cursim transeo, Gell. 10) v. gr. dies transit, Cic. gloria transit, Plin. *elmúlni, elenyészni*; verlaufen, vergehen, vorübergehen. 11) hoc me transit; *ezt én nem tudom, ez nints tudtomra*; das weiß ich nicht, das entgeht mir. Nil transit amantes, Stat. 12) v. gr. locum, Val. Fl. *keresztül menni valahol, valahol vagy valaki előtt elmenni*; durch einen Ort durchgehen, durchreisen, vorbey fahren. Hic transiit, Sil. *itt ment keresztül, itt ment el*; er ist hier durchgereiset oder vorbey gefahren.

Transēro, v. Transsēro, ui, rtum, ĕre, 3. *általplántálni v. ültetni*; an einem andern Ort verpflanzen. Cato.

Transertus, a, um, *általültetett, másuvá ültetett*; verpflanzt. Stat.

Transēunter, Adv. *felesleg*; obenhin. 2) *itt v. ott elmenet, hirtelen*; im Vorbeygehen. August.

Transfĕro, transtŭli, translātum et trālātum, transferre, 3. v. gr. castra in alium locum, Caes. *másuvá vinni, más helyre általtenni, általvinni*; von einem Orte zum andern tragen, hinüber oder wohin tragen, bringen, setzen oder schaffen. 2) v. gr. sermonem alio, Cic. animum ad accusandum, Cic. *fordítni, intézni valamire*; wohin wenden, lenken, richten. Crimen in aliquem transferre, Cic. *valakire hárítni az elkövetett gonosszágot*; das Laster auf jemanden schieben. 3) *elhalasztani*; verschieben. Causam in proximum annum transferre, Cic. Ep. 4) v. gr. definitionem in aliam rem, Cic. *alkalmaztatni*; anwenden, appliciren auf etwas. 5) v. gr. aliquid in tabulas, Cic. *általírni, beírni, béjegyezni*; übertragen, eintragen, einschreiben. 6) v. gr. aliquid ex Graeco in Latinum, Quint. in aliam lingvam, Apul. *általtenni, p. o. egy nyelvből más nyelvre, lefordítni*; übertragen in eine andere Sprache, übersetzen. 7) v. gr. verba transferre, Cic. *hasonlatossággal élni, alkalmaztatni a' szó értelmét másra*; übertragen, ein Wort tropisch gebrauchen. 8) aliquid alicubi, Liv. *valahol vinni el, előtte vinni el valakinek*; vorbey tragen oder führen.

Transfīgo, xi, xum, ĕre, 3. v. gr. puellam gladio, Liv. *keresztülszúrni, keresztülütni*; durchstechen, durchbohren.

Transfīgūrābĭlis, e, *általformálható*; was in eine andere Gestalt verwandelt werden kann. Tertull.

Transfīgūrātio, ōnis, f. 3. *elváltozás, általformálódás*; Verwandlung in andere Gestalt. Plin.

Transfīgūrātor, ōris, m. 3. *általformáló, elváltoztató*; der etwas in eine andere Gestalt verwandelt. Tert.

Transfīgūro, āvi, ātum, āre, 1. *formájára nézve elváltoztatni, általformálni*; der Gestalt nach verwandeln, umbilden. Puerum in muliebrem naturam transfigurare, Svet.

Transfixus, a, um, (transfigo) *keresztülszúrt, általvert*; durchbohrt.

Transflŭo, xi, xum, ĕre, 3. *kifolyni, keresztülfolyni rajta*; heraus oder durchfließen. Plin. 2) *elfolyni, eltelni*; verfließen. Dies transfluxit, Claudian.

Transfŏdĭo, ōdi, ossum, ĕre, 3. v. gr. aliquem, Caes. v. alicui latus, Liv. *keresztül verni, szúrni, döfni, v. ütni*; durchstechen, durchbohren.

Transformātĭo, ōnis, f. 3. *általváltoztatás*; Umbildung, Verwandlung. Augustin.

Transformis, e, *változó, formáját változtató*; veränderlich, seine Gestalt verändernd. Ovid.

Transformo, āvi, ātum, āre, 1. *formáját elváltoztatni*; der Gestalt nach verändern, verwandeln, umbilden. Se in vultus aniles transformare, Virg.

Transfŏro, āre, 1. *általfúrni*, *keresztülfúrni*; durchbohren. Senec.

Transfossus, a, um, (transfodio) *keresztülvert*, *áltatszúrt*, *v. ütött*; durchbohet, durchstochen.

Transfrĕtānus, a, um, *a' tengeren túl található, onnan való*; jenseits des Meeres befindlich. Tertull.

Transfrĕtātio, ōnis, f. 3. *általhajókázás*; Hinüberschiffung, Setzung übers Meer. Gell.

Transfrĕto, āvi, ātum, āre, 1. *a' tengeren áltatmenni*, *v. áltathajókázni*: übers Meer setzen, überschiffen. Svet. 2) Transit. v. gr. aliquem, Amm. *a' tengeren áltatvinni*; hinüber bringen.

Transfŭga, ae, c. 1. *szökevény*, *áltatszökött*; Überläufer, Deserteur. Cic.

Transfŭgio, ūgi, ūgitum, ĕre, 3. e. gr. ad hostes, Nep. *áltatfutni*, *v. szökni*; überlaufen.

Transfŭgium, ii, n. 2. *el*, *v. áltatszökés*, *elpártolás*: das Überlaufen, Desertieren, der Abfall. Liv.

Transfulgĕo, ēre, 2. *keresztül v. áltat fényleni*, *v. ragyogni*; durchglänzen, durchschimmern. Plin.

Transfūmo, āre, 1. *áltat füstölni*, *v. gőzölni*; durchrauchen, durchdampfen. Stat.

Transfunctōrĭos, a, um, *könnyedén eső*, *v. történő*, *rest*, *tunya*; leicht hin geschehend, hinlässig. Tert.

Transfundo, ūdi, ūsum, ĕre, 3. e. gr. aquam in alia vasa, Col. *áltat*, *v. másuva tölteni*: hinüber gießen, wohin gießen oder schütten. e. gr. aliquem in urnam, Lucan. *eltemetni*; begraben. 2) Trop. e. gr. in aliquem laudes suas, Cic. *valakit áltsáretében részeltetni*; einen seines Lobes theilhaft machen. e. gr. amorem in aliquem, Idem. *áltat plántálni*: hinüber tragen.

Transfūsio, ōnis, f. 3. *áltattöltés*, *áltatszűrés*; das Hinübergießen, die Durchseihung. Plin. 2) Trop. e. gr. debiti in aliam obligationem, Pand. *áltatvivés*; die Hinübertragung.

Transfūsus, a, um, *áltattöltött*; hinübergegossen.

Transgĕro, ĕre, 3. e. gr. ova alio, Plin. *áltat*, *v. valahova vinni*; hinüber tragen oder wohin tragen..

Transglūtio, īre, 4. *le*, *v. elnyelni*; verschlucken. Veget.

Transgrĕdior, essus sum, gredi, Dep. 3. e. gr. in Europam, per montes, Liv. ad aliquem, Tac. flumen, Caes. convallem, Auct. B. Afr. *áltat menni*; hinüber gehen, übersetzen. 2) e. gr. legem, August. *áltathágni*; übertreten. 3) Trop. e. gr. in partem alicujus, Tac. *áltat menni valaki részére*, *elpártolni*; übergehen, übertreten. Annum nonagesimom transgressa, Val. Max. 90 *esztendőn felyűl lévő*; über 90 Jahr alt. e. gr. mensuram, Plin. i. e. excedere. e. gr. ad aliquem, Val. Max. *valakiról beszélni*; von einem reden. e. gr. exempla, Idem. *felhozni*, *említni*; anführen, erwähnen. e. gr. mentionem viri, Vellej. *elmellőzni elhallgatni*; übergehen. 4) e. gr. Marcellum, Plin. *felyűlmúlni*, *meghaladni*; übertreffen.

Transgressio, ōnis, f. 3. e. gr. Gallorum, Cic. *áltatmenés*, *v. menetel*; das Hinübergehen, der Übergang. 2) e. gr. legis, August. *áltathágás*; die Überschreitung. 3) e. gr. verborum, Cic. *fel*, *v. eltserélés*; die Versetzung. Etiam simpliciter transgressio. Auct. ad Her. 4) *egy dologról másra való áltatmenetel a' beszédben*; der Übergang in der Rede von einer Sache zur andern. Quint.

Transgressus, a, um, (transgredior) *áltatment*; hinüber gegangen.

Transgressus, us, m. 4. *áltatmenés*, *v. menetel*; das Hinübergehen, der Übergang. Sallust.

Transĭgo, ēgi, actum, ĕre, 3. (ago) *áltat*, *v. tovább menni*, *v. hatni*; durchbringen, weiter bringen. Sil. 2) e. gr. ensem per pectora, Idem. *keresztül*, *v. áltat szúrni*, *v. döfni*; durchstechen, durchstoßen, durchbohren. 3) e. gr. vitam, Sall. *tölteni az életét*, *élni*; zubringen, leben. 4) *eladni*; verhandeln, verkaufen. Pallad. 5) e. gr. negotium, Cic. aliquid per aliquem, Cic. bellum duplici proelio, Suet. *elvégezni*, *bévégezni*, *végrehajtani*; endigen, zu Ende oder zu Stande bringen, abthun. 6) *írásában v. beszédében valamit kivinni*, *v. megmutatni*; etwas im Schreiben oder im Reden ausführen. Ut prima quaeque pars ot posita est in petitione, sic ordine transigatur, Cic. 7) e. gr. inter se, Ter. *megegyezni*; durch einen Vergleich zu Stande bringen. 8) transactum

est de me, Curt. *végem van*; es ist um mich geschehen.

Transilio, v. Transsilio, ivi et ii, v. ui, (ultum) ire, 4. (salio) e. gr. in navem, Liv. muros, Idem. *általugrani, v. szökni*; hinüber springen 2) Trop. e. gr. amnem, Flor. per Thraciam, Idem. *hirtelen keresztül, v. által menni, szaladni, v. jönni rajta*; schnell hinüber gehen, laufen, kommen. Ad nos transilit, Auct. B. Hisp. *általjött*; ist übergegangen. e. gr. ad ornamenta, i. e. accedere, consequi ea. Plin. Onyx in gemmam transilit ex eic, Idem. i. e. nomen onychis transit ad gemmam significandam. 3) e. gr. rem, Cic. *elhagyni, általugrani, elhallgatni, elmellőzni, nem szólni róla*; übergehen, überhüpfen, mit Stillschweigen übergehen. 4) e. gr. munera Liberi, Hor. *a' Bacchus ajándékával (borral) való élésben általhágni a' határt, v. mértéket nem tartani benne*; in dem Genusse des Geschenkes des Bacchus (des Weins) das Ziel überschreiten.

Transilis, e, *keresztül szökő, v. menő*; hinüber springend oder gehend. e. gr. palmes, Plin. *melly a' közelébbi tőkére, v. fára általhajlik, 's bujtáslehet belőle*; ein Weinstock, der bis an den nächsten Baum springt oder geht, folglich einGesenk werden kann.

Transitio, önis, f. 3. (transeo) e. gr. in alind signum, Vitr. ad hostem, Liv. *általmenés, v. menetel, elpártolás, általszökés*; das Hinübergehen, der Übergang. 2) *betegség általmenetele, elragadás*; der Übergang der Krankheit, die Ansteckung. Ovid. 3) *általmenetel a' beszédben*; der Übergang in der Rede. Auct. ad Her.

Transito, āre, 1. Frequ. *általmenni*; durchgehen, durchpassiren. Cic.

Transitor, ōris, m. 3. *általmenő, útas, szökevény*; der vorüber oder durchgeht, Passageur, Deserteur. Amm.

Transitōrie, Adv. e. gr. dicere, Hier. *mellesleg*; im Vorbeygehen.

Transitōrius, a, um, e. gr. forum, Lampr. *általjárható, a' mellyen által, v. keresztül lehet járni*; durchgängig, wodurch oder worüber man gehen kann. 2) e. gr. vita, Cassiod. *múlandó, elmúlandó, rövid ideig tartó*; vorüber gehend, von kurzer Dauer.

Transitus, us, m. 4. *általmenetel, v. menés*; das Hinübergehen, der Übergang. Transitum claudere, Liv. 2) *általmenetel az ellenséghez, elpártolás*; der Übergang zum Feinde. Tacit. 3) e. gr. colorum, Plin. *árnyékból világosságba menetel, a' festésben*; der Übergang in der Mahlerey vom Schatten zum Lichte. 4) *általmenetel a' beszédben*; der Übergang in der Rede. Quint. 5) e. gr. in figuras alias, Plin. *általváltozás*; die Verwandelung. 6) e. gr. per agros urbesque, Liv. *általjárás*; der Durchgang. e. gr. spiritus, Plin. *lélekző cső, v. gége*; Luftröhre. 7) e. gr. in transitu, Quint. mentiben, *mellesleg*; im Vorbeygehen.

Transjăcio, ĕre, 3. pro: trajicio, Solin.

Transjectio, Transjectus, etc. vide: Traject. etc.

Transjicio, vide: Trajicio.

Transjŭgo, āvi, ātum, are, 1. *meghódoltatni, hatalma alá hajtani*; unterjochen. Mela. 2) e. gr. montem, Idem. *által menni rajta*; passiren.

Transjungo, nxi, nctum, ĕre, 3. e. gr. mulam, Pand. *másként, v. által fogni, v. befogni*; anders spannen.

Translābor, psus sum, lābi, Dep. 3. *keresztül, v. általesni*; hinüber fallen. 2) *által menni, mellette el tsúszni, v. folyni*; durchfahren, vorbey schlüpfen. Eutr. Claud.

Translātĭcie, (—tie) v. Tralātĭcie (—tie) Adv. *könnyedén, könnyiben, múlólag, immeldmmal, restül, tunyán*; leichthin, nachlässig. Pand.

Translātĭcius, (—tius) v. Tralātĭcius (—tius), a, um, (translatus, a, um) *általhozott, v. vitt*; herüber getragen. 2) *másunnét vett*; anderswo hergenommen. Gell. 2) e. gr. funus, Svet. *közönséges, szokott, tsekély*; gewöhnlich, gemein, gering.

Translātio, v. Tralatio, önis, f. 3. *általvitel, v. másuva vitel, v. tétel*; die Hinübertragung. Suet. 2) *általplántálás, v. ültetés*; die Versetzung, Verpflanzung. Colum. 3) *beoltás*; die Einpfropfung. Varr. 4) i. q. exceptio apud JCtos. Cic. 5) i. q. Tropus, Idem. 6) *fordítás, általtevés más nyelvre*; die Übersetzung. Quint. 7) e. gr. temporum, Idem. *változ-*

tatás, feltserélés; die Veränderung, Vertauschung.

Translātitie, Translatitius, vide: Translatic. etc.

Translātīvus, a, um, i. q. translaticius, Cic.

Translātor, ōris, m. 3. *általvivő*, *v. hozó*; der hinüber trägt. e. gr. quaesturae (pro: pecuniae publicae,) Cic. vocatur Verres, qui pecunias publicas Carboni ademtas Sullae tradidit. 2) *fordító*, *egy nyelvből másra általtevő*; ein Uebersetzer. Hier.

Translātus v. Trālātus, a, um, *általvitetett*, *v. hozatott*; herüber getragen. 2) *fordított*; übersetzt. 3) verba translata, i. e, Tropi.

Translātus, v. Tralātus, us, m. 4. *által*, *v. mellette elvivés*, *v. hozás*; das Vorbeytragen, Vorbeybringen. Senec.

Translĕgo, ĕre, 3. *által*, *v. megolvasni*; durchlesen, überlesen. Plaut.

Translŏquor, vide: Traloqnor.

Translūcens, tis, o. *általlátszó*; durchsichtig. Gloss.

Translūcĕo, v. Traluceo, ēre, 2. *keresztül világoskodni*, *v. fényleni*; durchscheinen, hervor scheinen. Lucr. 2) *általlátszó lenni*, *a' világosságot keresztül botsátni*; durchsichtig seyn, das Licht durchlassen. Plin. Ovid.

Translūcĭdus, v. Tralūcĭdus, a, um, e. gr. crystallus, Plin. *általlátszó*; durchsichtig. 2) *általvilágoló*, *v. világoskodó*; durchscheinend. Quint.

Transmărīnus, a, um, e. gr. res, Cic. peregrinatio, Quint. *túl a' tengeren lévő*, *túl a' tengeri*; jenseits des Meeres befindlich, übers Meer.

Transmĕābĭlis, e, *általjárható*, *a' min által lehet járni*, *v. menni*; durchgängig, wodurch man gehen kann. Auson.

Transmĕo, v. Trameo, āvi, ātum, āre, 1. *által menni*; durchgehen, durchpassiren. Plin.

Transmigrātĭo, ōnis, f. 3. *által*, *v. elköltözés*; das Wegziehen. Prud.

Transmigro, āre, 1. *el*, *v. által menni*, *v. költözni*; wegziehen, wohin ziehen. Liv. Arbor transmigrat, Plin. *más helyre ültettethetik által*; läßt sich anders wohin verpflanzen.

Transmissĭo, ōnis, f. 3. *általküldés*; die Uebersendung. Cic. 2) *általmenetel*, *általjárás*; die Ueberfahrt. Cic.

Transmissus, v. Tramissus, a, um, (transmitto) *általküldetett*; hinübergesandt. 2) *általvitetett*; hinübergeführt.

Transmissus, us, m. 4. i. q. Transmissio. Caes.

Transmitto, v. Tramitto, īsi, issum, ĕre, 3. e. gr. virginem alicui, Plaut. classem in Euboeam, Liv. pecora in campum, Tac. *valahova*, *v. által küldeni*, *hozni*, *vinni*; wohin gehen oder kommen lassen, überschicken, hinüber oder wohin schicken, bringen. e. gr. vim in aliquem, Tacit. i. e. adhibere. 2) e. gr. bellum Pompejo, Cic. *reábízni*; anvertrauen. 3) e. gr. hereditatem filiae, Plin. Ep. *általengedni*, *általadni*; überlassen, übergeben. 4) e. gr. suum tempus temporibus amicorum, Cic. *ráfordítni*, *szentelni*; anwenden. 5) e. gr. bellum in Italiam, Liv. legiones, Vellej. *általszállítni*; wohin lassen oder gehen lassen, hinüber tragen oder bringen. 6) e. gr. tectum lapide, v. missili, Plin. *által hajítni*, *v. vetni valamin*; über etwas gehen oder fliegen lassen, über etwas setzen oder werfen. 7) e. gr. Iberum, Liv. campos cursu, Virg. *által menni*, *futni*, *repülni*, *úszni valamin*: über etwas setzen, gehen, laufen, fliegen, schwimmen, passiren. Maria transmisit, Cic. Grues maria transmittunt, Idem. 8) e. gr. ad Caesarem, Vellej. *általmenni valakihez*, *v. valaki pártjára*; übergehen zu eines Partey. 9) e. gr. discrimen, Plin. Ep. *elmellőzni*; über etwas hingehen, entgehen. 10) e. gr. silentio, Tac. v. etiam simpliciter: transmittere, Sil. *elhallgatni*, *nem említni*, *nem szólni róla*; übergehen, mit Stillschweigen. 11) e. gr. vitulos, Svet. *nem gondolni vele*, *fel sem venni*, *nem ügyelni red*; unterlassen, nicht achten. 12) e. gr. tempus, Plin. Ep. *tölteni*, *eltölteni*; zubringen. 13) e. gr. equum per amnem, Liv. exercitum per fines, Liv. lucem, Sen. *általbotsátni*, *v. eresszteni*; durchlassen, durchgehen lassen. 14) e. gr. pectus cuspide, Sil. *által ütni*, *v. szegezni*, *keresztül szúrni valamit*; durchstechen, durchbohren. 15) e. gr. facem per pectus,

Sen. scum, Cels. *valamit valamin keresztül szúrni*, *v. általi*; etwas durch etwas stechen. 16) e. gr. hastam, Stat. *mellette elereszteni*; vorbey geben lassen, vorbey lassen. 17) e. gr. menses aliquot alicubi, Plin. *mulatni, mulatozni*; zubringen.

Transmontānus, a, um, *hegyen túl lévő, hegymegi*; jenseits der Gebirge befindlich. Liv.

Transmōtĭo, ōnis, f. 3. *általvitel, elmozdítás*; die Hinübertragung, Entfernung. Mart. Cap.

Transmŏvĕo, ōvi, ōtum, ēre, 2. *által vinni*; hinüber tragen. Gloriam in se verbis, Ter. *magának tulajdonítni*; sich zuschreiben. 2) e. gr. legiones Syria, Tacit. *által tenni, elmozdítni, elszállítni*; versetzen, verlegen.

Transmūtātĭo, ōnis, f. 3. *feltserélés*; die Vertauschung. Quint.

Transmūto, āre, 1. e. gr. dextra levis, Lucr. honores, Hor. *feltserélni, meg v. általváltoztatni*; vertauschen, verändern, verwandeln.

Transnato, vide: Tranato.

Transnăvĭgo, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. angustias maris, Front. *általhajókázni rajta*; hinüber schiffen.

Transno, āre, vide: Trano.

Transnōmĭnātĭo, ōnis, f. 3. *névelváltoztatás*; die Nahmensveränderung. Diomed.

Transnōmĭno, āvi, ātum, āre, 1. *más nevet adni*, *nevét elváltoztatni*; anders benennen, den Nahmen verändern. Svet.

Transnŭmĕro, āre, 1. *általszámlálni*, *kifizetni*; auszahlen. Auct. ad Her.

Transpădānus, a, um, *Pó vizén túl lévő*; jenseits des Po befindlich. Cic. Regio Transpadana, est pars Galliae Cisalpinae.

Transpectus, Transpicio, vide: Transspectus, Transspicio.

Transplanto, āre, 1. *által, v. elplántálni*, *v. ültetni*; verpflanzen. Dii transplantati, Sedul. *plántāk, mellyeknek isteni tisztelet adatik*; Pflanzen, die göttlich verehrt werden.

Transpōno, posŭi, pŏsĭtum, ēre, 3. e. gr. brassicam, Pallad. *másuva ültetni, eltültetni, v. plántálni*; anders wohin setzen oder versetzen. 2) e. gr. exercitum in Italiam, Justin. *által tenni, vinni, v. szállítni*; hinüber setzen, übersetzen.

Transportātĭo, ōnis, f. 3. *általtevés egy helyről másra, általszállítás*; die Uebersetzung an einen andern Ort. e. gr. populorum, Sen. *költözködés*; die Wanderung. 2) *általadás*; die Uebergabe. JCt.

Transpōrtātus, a, um, *által vitt*; hinüber geführt.

Transporto, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. exercitum in Graeciam, Cic. exercitum Rhenum, Caes. copias secum, Nep. *általtenni, vinni, v. szállítni*; hinüber setzen, tragen oder schaffen. 2) e. gr. aliquem in insulam, Suet. *számkivetni*; verweisen.

Transpŏsĭtĭo, ōnis, f. 3. *által, v. más helyretevés*; die Versetzung. Gloss.

Transpŏsĭtīvus, a, um, *általvihető, más helyre tehető*; hinüber tragend, versetzend. Quintil.

Transpŏsĭtus, a, um, *által, v. más helyre tett*; versetzt. Gell.

Transpungo, ēre, 3. *általütni, v. szúrni*; durchstechen. Coel. Aur.

Transquĭētus, a, um, *igen tsendes*; sehr ruhig. Plaut.

Transrhēnānus, a, um, *Rénuson túl való, túl a' Rénusi*; jenseits des Rheins befindlich. Caes.

Transscendo, Transscensus, vide: Transcendo etc.

Transscindo, vide: Transcindo.

Transscribo, Transscriptio, vide: Transcribo etc.

Transsĕro, Transsertus, vide: Transero.

Transsilio, vide: Transilio.

Transspectus, v. Transpectus, us, m. 4. *általlátás, keresztüllátás*; das Durchsehen, die Durchsicht. Lucr.

Transspĭcĭo, v. Transpicio, ēre, (trans et specio) *által, v. keresztül látni*; durchsehen. Lucr.

Transsūbstāntĭātĭo, ōnis, f. 3. *egy dolognak más valósággá való általváltozása*; die Verwandlung einer Sache in ein anderes Wesen. Gloss. Theolog.

Transsulto, v. Transulto, āre, 1. (Freq. a transsilio) e. gr. in equum ex equo, Liv. *általugrálni*: hinüber springen.

Transsūmo, v. Transumo, ēre, 3. e. gr. hastam laeva, Stat. *általvenni, elvenni*; herüber nehmen, an sich nehmen.

Transsumtio, v. Transumtio, ōnis, f.

3. (transumo) *áltálvevés*, *v. vétel*; das Herübernehmen. Quint.

Transsumtivus v. Transumtivus, a, um, i. q. transpositivus, Quint.

Transsŭo, v. Transŭo, ŭi, ûtum, ĕre, 3. e. gr. palpebram, Cels. *által*, *v. keresztül szúrni*; durchstechen.

Transsûtus v. Transutus, a, um, *keresztül szúrt*; durchstochen. Ovid.

Transthēbăĭtānus, a, um, *Thebaison túl levő*; jenseit Thebais befindlich. Amm.

Transtĭbĕrīnus, a, um, *túl a' Tiberisi*; jenseits der Tiber befindlich. Mart.

Transtĭgrĭtānus, a, um, *Tigris vizén túl való*; jenseits des Tigerflusses befindlich. Ammian.

Transtillum, i, n. 2. (Dim. a transtrum) *kereszt*, *v. mester gerendátska*; ein kleiner Querbalken. Vitruv.

Transtinĕo, ĕre, 2. (trans et teneo), *keresztben tartani felette*; quer überhalten. 2) *keresztül*, *v. által menni*; durchgehen. Commeatus transtinet transparietem, Plaut.

Transtrum, i, n. 2. *kereszt*, *v. mester-gerenda*, *az épületekben*; ein Querbalken, z. B. bey Gebäuden Vitr. 2) *mindenféle keresztfa*, *v. keresztbenfekvő fa*; jedes Holz, das in der Quere liegt. Plin. 3) *evezőpad*; eine Ruderbank. Pers. Plur. usitatior.

Transulto, āre, vide: Transsulto.

Transûmo, Transumtio, Transumtivus, vide: Transsûmo, Transs. etc.

Transŭo, vide: Transsuo.

Transûtus, a, um, vide: Transsutus.

Transvārĭco, āre, 1. i. q. Varico, Veg.

Transvectĭo, v. Travectĭo, ōnis, f. 3. *áltáltevés*, *v. vivés*, *áltálmenés*, *v. menetel*; das Hinüberfahren, die Ueberfahrt. Cic. 3) *Római lovagok mustrálása*; die Musterung oder Vorbeypassirung der römischen Ritter. Svet.

Transvectus, a, um, *áltálvitt*, *hordott*, *v. költöztetett*; hinüber geführt, übersetzt. 2) e. gr. tempus, Tac. *eltölt*; verflossen.

Transvĕho, v. Trāvĕho, xi, ctum, ĕre, 3. e. gr. milites, Caes. naves plaustris, Liv. *áltálvinni*, *hozni*, *szállítni*, *hordani*, *p. o. vállon*, *lovon*, *szekeren*, *hajón*, *'s a' t.* hinüber führen, tragen oder bringen, z. B. auf den Achseln, zu Pferde, Wagen, Schiffe 2c. Transvehi, e. gr. in Africam, Sallust. Corcyram, Liv. *áltálköltözni*, *v. menni*, *vizen*, *v. szárazon*; hinüber fahren. e. gr. flumen, Varr. *által*, *v. keresztül úszni*; hinüber schwimmen. Equo transvehi, Svet. *mustráltatni*; die Musterung passiren. 2) e. gr. arma carpentis, Liv. *hordani*, *vinni*, *menni val mivel*, *p. o. a' győzedelmi pompakor*; vorüber oder vorbey führen, tragen, bringen, z. B beym Triumphe. 3) e. gr. corpus defuncti per vicos, Pand. *keresztül vinni*; durchführen oder bringen. 4) *keresztül*, *v. áltálszúrni*; durchstechen. Acus partem transvehat, Cels.

Transvĕna, ae, f. 1. (transvenio) *áltáljövő*, *máshelyről jött*, *jövevény*; der herüber kommt aus einem andern Orte, ein Ankömmling. Tert.

Transvĕnio, īre, 4. e. gr. inde huc, Idem. *valahonnan*, *v. által jőnni*; woher kommen, herüber kommen.

Transvĕrbĕrātus, a, um, *áltálvert*, *szúrt*, *v. döfött*; durchstossen, durchstochen. Transverberatus in utrumque latus, Tac.

Transverbĕro, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. bestiam venabulo, Cic. *áltálverni*, *szúrni*, *v. döfni*; durchschlagen, durchstechen. e. gr. aëra volitando, *keresztül repülni rajta*; durchfliegen.

Transversārĭus, a, um, *keresztben tétetett*; quer über gelegt. Caes. Transversariae trabes, Cypr. *kereszt*, *v. mestergerendák*; Querbalken.

Transverse, Adv. *keresztbe*; in der Quere, schräg, schief. Vitruv.

Transversim, Adv. i. q. transverse, Tert.

Transversio, ōnis, f. 3. *áltálváltozás*; die Verwandlung. Gloss.

Transversum, i, n. 2. *keresztbefekvése vagy helyheztetése valaminek*; die Quere, schräge Lage. In transversum, Plin. *keresztbe*; in der Quere, schräg. De vel ex transverso, per transversum, Cic. et Petr. *véletlenül*; unverhofft. Transversum et Transversa, Adverbial. *keresztül*, *oldalt*, *keresztbe*; in die Quere, seitwärts. Venti transversa fremunt, Virg.

Transversus, et Transvorsus, a, um, *keresztbelévő*, *keresztülfekvő*, *megfordult*, *oldalvást valaminek neki menő*; in der Quere liegend, schief, schräg. Via transversa, Cic. *kereszt-*

út; Querstraße. Transverso foro, Cic. *a' piatzon keresztül*; quer über den Markt. Ne transversum quidem unguem discedere, Cic. *tsak egy körömnyire se v. körömfeketényit se távozni el*; nicht eines Nagels breit abweichen, Fortuna transversa, Cic. *ellenkező, v. nem kedvező szerentse*; widriges Glück.

Transverto, v. Transvorto, ti, sum, ĕre, 3. *fordítni valamire*, *erányzani*; wohin wenden, richten. Consilia huc et illuc transvertere, Jul. Firm. 2) *elfordítni, elhárítni, másuvá fordítni*; abwenden, abkehren. Arn.

Transulto, āre, 1. *által ugrani*, v. *ugrálni*; hinüber springen. Liv.

Transumo, sumsi, sumtum, ĕre, 3. *által venni*; hinübernehmen. Stat.

Transumtus, a, um, *általvett*; übernommen. JCt.

Transvŏlĭto, āre, 1. Frequ. *általrepdesni*; hinüberfliegen. Lucr.

Transvŏlo, v. Trāvŏlo, āvi, ātum, āre, 1. *általrepülni*; hinüberfliegen. Plin. 2) *hirtelen keresztül menni*, *futni, vagy repülni rajta*; durchfliegen, schnell durchlaufen, durchdringen. Cogitatio animum transvolans, Plin.

Transvolvo, ĕre, 3. *általgörgetni*; hinüber wälzen. Prud.

Transvŏro, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. opes, Apul. *megemészteni, megenni*; verfressen, verzehren.

Transvorto, Transvorsus, vide: Transverto.

Transylvānĭa, ae, f. 1. *Erdélyország, Erdély*; Siebenbürgen. Hinc. Transylvanus, i, m. *Erdélyi t. i. lakos, vagy ember*, 's a' t. ein Siebenbürger. Geogr.

Trăpes, ĕtis, m. et Trăpēta, ae, f. 1. *olajütő malom*; eine Öhlmühle. Cato.

Trăpētum, i, n. Trăpētus, i, m. 2, Trapes, ĕtis, m. 3. *olajütő*; eine Olivenkelter, Öhlpresse. Varr. Cato, Virg. et Plin.

Trăpezīta, ae, m. 1. *pénzváltó*; der Wechsler, Geldwechsler. Plaut.

Trapezium, ii, n. 2. *reguldtlan négyszegletraj*z; ein unregelmäßiges Viereck. Math.

Trapezŏphŏron, vel —os, i, m. et n. 2. *asztalláb oszlop*; eine Statue, die einen Tisch trägt. Cic.

Trăpĕzus, untis, f. 3. urbs in Ponto, Tac.

Trăsimēnus, a, um, v. gr. lacus Trasimenus, v. simpliciter Trasimenus, Subst. Liv. lacus in Etruria, ad quem Hanibal Romanos victoria superavit, hodie: Lago di Perugia, Ovid.

Trăvĕho, a travectio, vide: Transveho.

Trāvŏlo, re, vide: Transvolo.

Trebăciter, Adv. *ravaszúl*, *fortélyosan*; listig, verschlagen. Sidon.

Trĕbātius Testa, Nom. pr. Jurisconsulti et amici Ciceronis, Hor.

Trebax, ācis, o. *nyakas, makats*; hartnäckig, halsstarrig. 2) *ravasz*; listig. Sidon.

Trebellĭānus, a, um, *Trebelliusi*; Trebellisch. JCt.

Trebellĭcum, v. gr. vinum, Plin. nobile vinum in Italia.

Trĕbellĭus, ii, m. 2. Nom. propr. Consulis Romani, Cic.

Trĕbĭa, ae, f. 1. urbs in Umbria, hodie: Trevi, Hinc: Trebianus, a, um, et Trebiates, ae, i. e. incola hujus urbis, Plin. 2) fluvius Italiae, Liv.

Trĕbŭla, ae, f. 1. Nom. pr. urbium Italiae, Cic. Hinc: Trebulanus, a, um, Cic.

Trĕcēnārius, a, um, *háromszázas*; dreyhundert enthaltend. Varr.

Trĕcēni, ae, a, *háromszáz*, *háromszázan*; dreyhundert, je dreyhundert. Liv.

Trĕcenteni, ae, a, *háromszázan*, *háromszáz*; je dreyhundert, dreyhundert, Colum.

Trĕcentesĭmus, a, um, *háromszázadik*; der dreyhundertste. Liv.

Trĕcenti, ae, a, *háromszáz*; dreyhundert. Cic.

Trĕcenties, Adv. *háromszázszor*; dreyhundertmahl. Catull.

Trĕcentum, pro: Tercentum, Pand.

Trĕchĕdipnum, i, n. sc. vestimentum leve, Juv.

Trēdĕcies, Adv. *tizenháromszor*; dreyzehnmahl. Cic.

Trēdĕcim, *tizenhárom*; dreyzehn. Liv. 2) *tizenhárman*; je dreyzehn. Plaut.

Trēĭa, ae, f. 1. urbs Italiae, in Piceno, Plin.

Trēicus, a, um, i. e. ex urbe Treia, Plin.

Treienses, ĭum, pl. i. e. incolae urbis Treiae, Liv.

Treis, v. Tris, pro: tres; *hárem*; drey.

Trĕmĕbundus, a, um, v. gr. manus, Cic. *resskető*; zitternd.

Trĕmĕfăcio, ēci, actum, ĕre, 3. *resskettetni*, *megrázni*; machen, daß jemand oder etwas erzittere. Tremefactus uterque est polus, Ovid.

Trĕmĕfactus, a, um, *megresskettetett*, *megrázott*; erschüttert. Liv. 2) *megrettentett*; erschreckt. Prop.

Tremendus, a, um, *rettenetes*, *irtóztató*; schrecklich, fürchterlich. Hor.

Trĕmĭpes, ĕdis, o. *resskető lábú*; mit zitternden Füßen. Varr.

Trĕmisco, v. Tremesco, ĕre, 3. (Inchoat. a tremo) *ressketni*, *remegni*, *rengeni*; zittern, erzittern. Virg.

Trĕmissis, is, m. 3. *egyharmadrész*, *p. o. arany*, *tallér*; das Drittel, z. B. eines Ducaten. Lamprid.

Trĕmo, ui, ĕre, 3. *ressketni*, *remegni*, *rengni*; zittern, erzittern. Ter. et Cic. Tremerent artus, i. e. palpitarent, Virg. Tremit hasta, Virg. Aliquem tremere, Virg. *valaki előtt ressketni*; vor einem zittern.

Trĕmōnĭa, ae, f. 1. *Dortmunda*, *város*; Dortmund, eine Stadt in Westphalen. Geogr.

Trĕmor, ōris, m. 3. *reszketés*, *remegés*; das Zittern, die zitternde Bewegung. Cic. Terrae tremor, Virg. *ő ldrengés*, *földindúlás*; das Erdbeben. 2) *ijjesztő*, *ijjedtség*; das Schrecken, wovor andere erschrecken. Mart.

Trĕmŭle, Adv. *reszketve*; zitternd. Apul.

Trĕmŭlus, a, um, *reszkető*, *remegő*; zitternd. Virg. 2) v. gr. frigus, Cic. horror, Prop. *reszkettető*, *rázó*; zitternd, was zittern macht.

Trĕpallus, i, m. 2. cognomen Priapi.

Trĕpănātĭo, ōnis, f. 3. *tsontfúrás*, *p. o. a' kaponyának kifúrása*, *seborvosi mesterség*; die Trepanirung, eine chirurgische Operation. Chir.

Trĕpănum, i, n. 2. *tsontfuró szerszám*; ein Trepan, ein Haupt- oder Beinbohrer der Wundärzte. Chirurg.

Trĕpĭdanter, Adv. *reszketve*, *rettegve*; zitternd, angstvoll. Suet. trepidantius, Caes.

Trĕpĭdātĭo, ōnis, f. 3. *remegés*, *reszketés*; das Zittern. 2) *félés*, *szorongattatás valamitől való féltében*, *rettegés*; die Bangigkeit, Ängstlichkeit, Angst, Schüchternheit. Cic. 3) *ide 's tova való futkosás*; die geschäftige Eilfertigkeit, das eilfertige Laufen, Trippeln.

Trĕpĭde, Adv. *reszketve*; mit Zittern. 2) *félve*, *szorongattatva*, *felelmesen*; ängstlich, angstvoll, eilfertig, aus Angst. Liv. 3) *sietve*, *nyakra-főre*; eilfertig, geschäftig thuend. Trepide concursans, Phaedr.

Trĕpĭdārĭus equus, Veget. *rezgő ló*; ein Zitterpferd.

Trĕpĭdo, āvi, ātum, āre, 1. *zavarodásaban és szorongattatásában tipegni tapogni*, *sietni láttatni*; ängstlich thun, nicht still stehen können, trippeln, eilfertig thun. Caes. In acie instruenda trepidat, Liv. 2) *ijjedtében ide 's tova futkosni*; ängstlich wohin laufen, wohin trippeln. Ad arma trepidant, Liv. 3) *félni*, *féltében reszketni*; sich ängstigen, fürchten, ängstlich thun, zittern. Quid est, quod trepidas? Ter. Metu trepidare, Virg. 4) *reszketni*, *remegni*, *vergődni*; zittern, zappeln. Avis laqueo capta trepidat, Ovid.

Trĕpĭdŭlus, a, um, *félénk*, *reszkető*; ängstlich, zitternd. Gell.

Trĕpĭdus, a, um, *félénk*, *félelmes*, *megijjedett*; angstvoll, ängstlich, ängstlich thuend, zitternd, erschrecken. Liv. 2) *kétséges*, *bizonytalan*, zweifelhaft, ungewiß. Virg. 3) *siető*, *ide 's tova futkosó*, *tipegő tapogó*; eilend, schnell sich hin und her bewegend. Ovid.

Trĕpondo, Indecl. *három font*; drey Pfund. Scrib. Larg.

Tres, m. et f. tria, n. plur. Gen. trium; *három*; drey. Homo trium literarum, Plaut. i. e. fur. 2) tribus verbis, Cic. i. e. breviter; *rövideden*; kürzlich, kurz.

Tresdĕcim, pro: tredecim, Front.

Tressis, is, m. 3. i. e. trium assium, v. gr. hic non est tressis, Pers. *ez nem ér három krajtzárt*, *v. batkát*; dieser ist nicht drey Kreuzer werth. 2) *három fontnyi*; drey Pfund schwer.

Tresvĭri, ōrum, m. pl. id. qu. Triumviri, Plaut. *három férjfiak kik együtt visznek egy fő hivatalt*; drey Männer die zusammen ein Amt bekleiden.

Trĕvĕri, vide: Trevir.

Trĕvĕrĭcus, a, um, *Trieri*, *Treviri*; Trierisch. Tacit.

Trĕvir, i, m. 2. *Trieri*, *Treviri lakos*; aus Trier, ein Trierer. Tacit. Plut.

Treviri, a) *a' Treviri, v. Trieri lakosok*; die Trierer. Caes. b) Treviri, ōrum, *Trier városa*; die Stadt Trier. Tac.

Trēvĭris, is, et Augusta Trevirorum, *Trier városa a' Móza vize mellett, melly Európában a' legrégibb városnak tartatik, 's a' hol a' város házán is ezen vers olvastatik*: Ante Romam Treviris stetit annis mille trecentis: die Stadt Trier, welche für die älteste Stadt in Europa gehalten wird.

Trĭăcontas, ădis, f. 3. *harmintzból álló szám*; eine Zahl von dreyßig. Tertull.

Trĭandrĭa, ae, f. 1. sc. clasis; *háromhímes, t. i. sereg, a' plánták között*; die dreymännige Classe. Bot.

Trĭangŭlāris, e, *háromszegletű*; dreyeckig. Mart. Cap.

Trĭangŭlum, i, n. 2. *háromszegletrajz, háromszeglet*; ein Dreyeck. Cic.

Trĭangŭlus, a, um, *háromszegletű, háromszegű*; dreyeckig. Colum.

Trĭārĭus, ĭi, m. 2. Plur. Triarii (sc. milites), *harmadrendű Római katonák, kik az ütközetben a' harmadik ütközetrendben állottak, mind régi és válogatott vitézek voltak, térden állva nézték az előttök verekedő rendeket, 's ha azok hanyatlottak, felállván hadra keltek, innen*: Res ad Triarios devenit, Liv. die Triarier, eine Art römischer Soldaten, sie machten im Treffen das dritte Glied aus, waren die ältesten und versuchtesten Soldaten, knieten, indem jene fochten; standen aber, wenn jene in Noth waren, auf, und fochten.

Trĭbas, ădis, f. 3. i. e. femina turpem libidinem cum pari exercens, Phaedr.

Trĭbocci, orum, pl. populus Galliae, in regione Alsatiae, Caes.

Trĭbon, ōnis, m. 3. *kopott, v. viselt köpönyeg*; ein abgetragener Mantel. Auson.

Tribrăchys, v. —us, sc. pes versus, tribus syllabis brevibus constans, Quint.

Tribrĕvis, i. q. Tribrachys, Diomed.

Trĭbŭārius, a, um, *a' Tribusokat illető*; die Tribus betreffend. Cic.

Trĭbŭla, ae, f. 1. i. q. tribulum, Col.

Trĭbŭlātio, ōnis, f. 3. *nyomorúság, ínség*: Trübsal, Noth, Drangsal. Tertull.

Trĭbŭlātus, a, um, *hegyes*: spitzig. Pallad. 2) *tsépelt*; gedroschen. 3) *nyomorgatott*: gequält. Pallad.

Trĭbūlis, is, m. 3. *ugyan azon Tribusbeli*; aus einerley Tribus. Cic

Trĭbŭlo, āre, 1. *verni, tsépelni*; klopfen, dreschen. Cic. 2) Met. *nyomorgatni*; plagen. Tert.

Trĭbŭlōsus, a, um, *tüskés, szúrós*; dornig, stachelig. Tert. 2) *kedvetlen, bajos*: verdrüßlich. Sid.

Trĭbŭlum, i, n. 2. *tséplőmiv*; eine Dreschmaschine. Virg.

Trĭbŭlus, i, m. 2. *sulyom szurdánts, koldústetű*; der Burzeldorn. (Tribulus terrestris, L.) 2) i. q. Trapa natans, L. *tsemege sulyom, vízi dió*; die schwimmende Wassernuß. Plin. 3) *vassulyom*: die Fußangel. Veg.

Trĭbūnal, ālis, n. 3. *ítélőszék, törvénytévő szék, az az állás, a' mellyen a' végzett törvényes ítéletet kimondó személy széke állott*; ein Richterstuhl, das hohe Gestell, auf welchem der Stuhl der obrigkeitlichen Person gesetzt ward, die das Recht sprach. Praetor de sella et tribunali pronunciat, Cic Pro tribunali agere, Cic. *törvényes dolgot, v. pert folytatni a' törvényszék előtt*; Rechtssachen vor Gericht führen.

Trĭbūnātus, us, m. 4. *Tribunusi hivatal*; das Tribunat, Amt eines Tribuns. Cic.

Trĭbūnĭcius, v. —tius, a, um, *Tribunusi*; Tribunisch, die Tribunen betreffend, dahin gehörig 2c. Cic.

Trĭbūnus, i, m. 2. *elöljáró, feje valamelly Tribusnak*; Vorgesetzter, Chef oder Commandeur einer Tribus. 2) *feje vagy elölülője valamelly hivatalkarnak*; ein Vorsteher, Vorgesetzter oder Chef eines Amtes, Gerichtes, einer Gerichtsstelle. v. gr. Tribuni aerarii, Cic. Tribunus militum, Liv. Tribuni plebis, Cic. *polgármesterek*; Bürgermeister, Vorsteher des Volks, welche die Freyheiten des Volks wider die Ritter und den Senat schützten.

Trĭbŭo, ŭi, ūtum, ĕre, 3. *adni, megadni valakinek, közleni valakivel valamit, mutatni eránta*; geben, schenken, erweisen, mittheilen. Suum cuique tribuere, Cic. *mindennek megadni az övét, v. a' mi őt illeti*;

jedem das Seine geben. Gratiam alicui tribuere, Cic. *megadni valakinek a' tartozó köszönetet*, *megköszönni valamit*; Dank abstatten. Meritis alicujus honores debitos tribuere, Cic. 2) v. gr. aliquid culpae alicujus, Nep. alicui multum tribuere, etc. Cic. *tulajdonitni*, *adni*; zuschreiben, zueignen, beylegen. Quod illi tribuebatur ignaviae, Cic. Aliquid necessi ali tribuere, Cic. Testimonio fidem tribuere, Cic. *a' tanubizonyságnak hitelt adni*: dem Zeugnisse Glauben beymessen. 3) *forditni*, *p. o. időt valamire*; wenden, anwenden. Tempus literis tribuere, Nep. 4) v. gr. rem in partes, Cic. *elosztani*, *felosztani*; eintheilen. In eas partes tribuitur oratio, Cic. 5) v. gr. pecunias, Tac. *kiosztani*, *elosztani*; austheilen.

Tribus, us, f. 4. *osztály*, *p. o. a' Római népnek osztályai*, *vagy tribusai*; eine Abtheilung, eine Tribus, eine Abtheilung des römischen Volks oder Classe. Tribu movere, Cic. *az osztályból kitenni*, *kivetni*: aus der Tribus stoßen. 2) *köznép*: der gemeine Mann, der Pöbel. Suet.

Tribūtārius, a, um, *adót illető*; Tribut oder Abgaben betreffend. Justin. 2) v. gr. homo, Suet. *adózó*, *adófizető*; der Contribution unterworfen, steuerbar. Plin.

Tribūtim, Adv. *tribusonként*, *osztályonként*, *p. o. voksolni*, *felosztani*; nach den tribubus, tribusweise, z. B. votiren, eintheilen, abtheilen, &c. Cic.

•Tribūtio, ōnis, f. 3. *osztás*, *felosztás*; Theilung, Eintheilung. Cic. 2) *adófizetés*, *az adónak lefizetése*; Contribution, Bezahlung der Abgaben. Pand.

Tribūtor, ōris, m. 3. *az adó*; der Geber. Apul.

Tribūtōrius, a, um, *adózásbéli*, *adózási*; zum Tribute oder Schatzung gehörig. JCt.

Tribūtum, i, n. 2. *adó*; der Tribut, die Abgabe, Contribution. Tributum pendere, Cic. *adót fizetni*; Contribution zahlen.

Tribūtus, a, um, Particip. a tribuo. 2) (a tribus) *tribusokra osztatott*: nach Tribus eingerichtet. Comitia tributa, Liv. in quibus populus per tribus vota ferebat.

Tribūtus, us, m. 4. i. q. tributum. Plaut.

Trīcae, ārum, f. pl. *nyűg*, *kötz*, *melly az apró tsibék (tsirkék) lábokra tekergődzik*; kleine Haare oder Wolle, die sich den kleinen Hühnchen um die Füße wickeln. 2) Met. *mindenféle galiba*, *gánts*, *akadály*, allerley Verwirrung und Hindernisse. Plaut 3) *tsekélység*, *gyermekség*, *tréfaság*; Possen, Lapalien, nichtswürdige Dinge.

Tricca, ae, f. 1. urbs Thessaliae. Hinc: Triccaeus, a, um, Avien.

Trīcēnārius, a, um, v. gr. homo. Sen. *harmintzesztendős*; dreyßigjährig. 2) *a' harmintzadik*: der dreyßigste. Front.

Trīcēni, ae, a, *harmintzan*; je dreyßig. Col. 2) *harmintz*; dreyßig. Plin.

Trīcennālis, e. *harmintzesztendeig tartó*, *harmintzesztendős*; dreyßigjährig. Oros.

Tricennium, ĭi, n. 2. *hármintzesztendei idő*; dreyßig Jahre. Cod. Just.

Tricenti, ae, a, pro: trecenti, Col.

Tricenties, i. q. Trecenties.

Triceps, ĭpĭtis, o. *háromfejű*: dreyköpfig. Cerberus triceps, Cic. 2) *hármas*: dreyfach. Varr.

Trīcēsimus. v. Trīgēsimus, a, um, v. gr. dies, Cic. *harmintzadik*; der dreyßigste. Tricesimum annum agens Liv. *életének 30 dik esztendejében*; in seinem dreyßigsten Jahre.

Tricessis, is, m. 3. i. e. triginginta asses habens. Varr.

Trīchalcum, i, n. 2. i. e. tres chalci. Vitr.

Trīchĭas, ae, m. 1. *tengeri hal neve*; ein Seefisch. Plin.

Trichĭāsis, is, f. 3. *szemnyavalya neve*, *szemfúlánk*; eine gewisse Augenkrankheit. Med.

Trichila, ae, f. 1. *nyári levelesszín*; eine Sommerlaube. Virg.

Trichīnus, a, um, *hajból készült*: von Haaren. 2) *tsekély*, *rossz*; gering, schlecht. Sid.

Trichitis, ĭdis, f. 3. *timsó neme*; eine Art von Alaun. Plin.

Trichŏmănes, is, m. 3. *gombóka*: *egy haraszt neme*; ein Knöpfchenfarrn. Plin.

Trichordis, e, *háromhúrú*; dreysaitig. Sidon.

Trichŏrus, i, m. 2. *háromszínű drá-*

gakő; ein dreyfarbiger Edelstein. Plin.

Trichōsis, is, f. 3. *a' szemszőrnek befelénövése a' szemgojó felé*; eine Versehrung der Augen von einwärts gewachsenen Haaren. Med.

Trichŏtŏmia, ae, f. 1. *három részre való osztás*; Abtheilung in drey Theile. Gloss.

Trichŏtŏmus, a, um, *három részre osztott, v. osslott*; was drey Theile hat. Bot.

Trichrus, i, m. 2. id. qu. Trichorus.

Tricies, Adv. *harmintsszor*; dreyßigmahl. Col.

Tricinium, ii, n. 2. *hármashangú ének*; der Gesang dreyer. Symm.

Tricĭpĭtīnus, cognomen Romanum. Liv.

Triclăria, ae, f. 1. Nom. propr. Dianae. Non.

Tricliniarches, v. —a, ae, m. 1. *asztalnok*; Besorger der Tafel, Aufseher darüber. Petron.

Tricliniăris, e, et Triclinarius, a, um, *az ebédlőssobdhoz és a' tdbldhoz tartozó*; zum Speisesaale oder zur Tafel gehörig. Mappa triclinaria, Varr. *asztalkendő*; das Tellertuch, die Serviette. Triclinaria, Subst. *ebédlő, ebédlőház, palota, vagy szoba*; ein Tafelzimmer, Speisesaal. Varr.

Triclīnium, ii, n. 2. *ebédlőpad, ebédlőványok, mellyre a' régi Rómaiak az asztal körűl ledűltek vagy lehevererdtek*; *úgymint a' kik nem űlte, hanem oldalt dűlve ettek*; die Speisebank, Speisesopha der Römer, worauf sie am Tische lagen. Varr. 2) *ebédlőszoba, ebédlő*; das Tafelzimmer, Speisezimmer. Cic. et Phaedr. Sternere triclinium, Cic. *asztalt késziteni t. i. ebédhez*, (*ma* : *asztalt teritni*); die Tafel zurecht machen.

Trico, ōnis, m. 3. (tricae) *izgága ember*; ein zankfüchtiger Mensch. Capitol.

Tricoccum, i, n. 2. *hárommagú, t. i. naspolya*; dreykörnig, eine Mispelart. Plin.

Tricŏlus, a, um, *háromtagú*; dreygliederig. Senec.

Tricongius, ii, m. cognomen Torquati, qui tres congios dietim bibere solebat. Plin.

Tricor, ātus sum, āri, Dep. 1. *hábátoskodni*, *kötelődzködni*; zanken, Schwierigkeiten machen, nicht gern dran gehen. Cic.

Tricorniger, a, um, *háromszarvú, v. ágú*; drey Hörner oder Spitzen habend. Auson.

Tricorpor, ŏris, o. *háromtestű*; dreyleibig, drey Leiber habend. Sil. et Virg.

Tricōsus, a, um, *hásártos, kötelődzködő*; voller Schwierigkeit oder Ränke. Lucil.

Tricuspis, idis, *háromhegyű*; drey Spitzen habend. Ovid.

Tridens, tis, o. *háromágú, háromhegyű*; drey Zähne, Zacken oder Spitzen habend. Virg.

Tridens, tis, m. 3. *háromágú villa*; ein dreyzackiges Instrument, dreyzackige Gabel, Dreyzack. Virg.

Tridentifer, a, um, *háromágú villát hordó*; einen Dreyzack tragend. 2) Subst. cognomen Neptuni. Ovid.

Tridentiger, a, um, id. qu. Tridentifer.

Tridentĭpŏtens, tis, m. 3. cognomen Neptuni. Sil.

Tridĕntum, i, n. 2. urbs in Tiroli, quae Concilio an. 1545 ibidem celebrato inclaruit; *Trient város Tirolisban*; die Stadt Trient in Tirol.

Tridŭānus, a, um, *három napig tartó, harmadnapi*; drey Tage während, dreytägig. Apul.

Tridŭum, ii, n. 2. *háromnap*; drey Tage. Cic.

Triennium, ii, n. 2. *háromesztendő*; drey Jahre. Cic.

Triens, tis, m. 3. *harmadrész*; ein Drittel eines jeden Sache. Cic.

Triental, ālis, n. 3. *ivoedény neme*; ein Trinkgeschirr. Pers.

Trientālis, e, *harmadrésznyi*; das Drittel in sich fassend. Vitr. 2) *hegyéke, egy plánta*; die Trientale. L.

Trientius, a, um, *harmadrész árron adott*; fürs Drittel hingeben. Liv.

Triērarchus, i, m. 2. *háromsor evezőjű gálya kapitánya*; Capitän einer dreyruderigen Galeere. Cic.

Triēris, e, v. gr. navis, Caes. *háromsor evezős, v. evezőjű*; dreyruderig.

Triĕtēricus, a, um, *minden harmadik esztendőben me. történő, v. előforduló*; was alle drey Jahre geschieht. Ovid.

Triĕtēris, idis, f. 3. *háromesztendei idő*; eine Zeit von drey Jahren, drey Jahre. Mart. 2) *Bacchus in-*

nepe, melly minden harmadik esztendőben tartatott: das alle drey Jahre gefeyerte Bacchus-Fest. Cic.
Trifāriam, Adv. *három félképpen*; auf dreyerley Weise. Suet. 2) *három részre*; auf drey Theile. Flor.
Trifārie, Adv. i. q. trifariam. August.
Trifārius, a, um, *háromszoros, háromféle*; dreyfach, dreyerley. Apul.
Trifātidicus, a, um, *háromszorosan jövendölő*; dreyfach weissagend. Auson.
Trifaux, cis, o. *háromtorkú*; dreyschlündig. 2) cognomen Cerberi, Virg.
Trifax, ăcis, f. 3. *dzsida*; ein Geschoß. Gell.
Trifer, a, um, v. gr. ficus, Col. *háromszor termő, t. i. egy esztendőben*; dreymahl des Jahrs tragend.
Trifidus, a, um, *három részre béhasitott, háromhegyű, háromágú*; dreyfach gespalten, dreyspitzig, dreyzackig. Ovid.
Trifīlis, e, *háromfonalú, háromszálú*; dreyfädig, dreyhaarig. Mart.
Trifinium, ii, n. 2. *hármashatár, a' hol három határ összeüt, v. összemegy*; ein Ort wo drey Gränzen zusammenstoßen. Sic.
Trifissilis, e, i. q. trifidus. Auson.
Trifolium, ii, n. 2. *lóhere*; das Dreyblatt, der Klee. Plin.
Triformis, e, *háromformájú, háromféle*; dreygestaltig, dreyfach. Ovid.
Trifur, ūris, m. 3. *főtolvaj, nagytolvaj*; ein Erzdieb. Plaut.
Trifurcifer, i, m. 2. *főgazember, nagygonosztévő*; ein Erzbolnuke. Plaut.
Trifurcium, ii, n. 2. *háromágú, p. o. villa*; etwas Dreyzackiges. Apul.
Trifurcus, a, um, *háromhegyű, háromágú*; dreyzackig, dreyspitzig. Col.
Triga, ae, f. 1. *hármas valami*; eine Anzahl von drey Dingen. Arnob.
Trigămus, i, m. 2. *háromlakodalmú, p. o. háromszor házasodott*; der dreymahl geheirathet hat. Hier.
Trigārium, ii, n. 2. *futtatóhely*; ein Ort wo Pferde zum Laufen geübt werden. Plin.
Trigārius, a, um, *háromlovú, három lovat hajtó*; dreyspännig. Plin.
Trigĕminus, a, um, vide: Tergeminus.
Trigemmis, e, *hárombimbós*; drey Augen oder Knospen habend. Col.
Trigēsies, *harmintszor*; dreyßigmahl. Vitr.
Trigēsimus, a, um, v. Tricesimus; *harmintzadik*; der dreyßigste. Cic.
Trīginta, Indecl. *harmintz*; dreyßig. Virg. Triginta millia, Plin. *harmintzezer*; dreyßigtausend.
Trigla, ae, f. 1. *triglahal*; der Seehahn. Trigla hirundo, L. *fetskehal*; die Seeschwalbe.
Triglites, ae, m. 1. v. Triglitis, is, f. 3. ss. lapis, gemmae species. Plin.
Triglyphus, i, m. 2. *a' dorusi oszlopnak egy háromrovátkú darabja*; Triglyph in der Baukunst, oder Dreyschlitz. Vitr.
Trigon, ōnis, m. 3. *lapta neme*; ein gewisser Spielball. Mart.
Trigon, ōnis, m. 3. (v. trygon) *tengerihal neme*; ein Meerfisch. Plin.
Trigōnālis, e, *háromszegletű*; dreyeckig. Mart.
Trigonella, ae, f. 1. *lepkeszeg*; der Bockshornsame. L.
Trigōnicus, a, um, *háromszegletes*; dreyeckig. Jul. Firm.
Trigōnium, ii, n. 2. *háromszeglet*; ein Dreyeck. Innocent.
Trigōnometria, ae, f. 1. *háromszegletmérés, szegletmérés*; die Dreyecksmessung, die Kunst Dreyecke zu messen. Mathem.
Trigōnum, i, n. 2. *háromszeglet*; ein Dreyeck. Apul.
Trigōnus, a, um, *háromszegletű, háromzugú*; dreyeckig, dreywinkelig. Manil.
Trigōnus, i, m. 2. *egy tengeri hal*; ein Seefisch. Plin.
Trihōrium, ii, n. 2. *háromórai idő*; drey Stunden. Auson.
Trijŭgis, e, *háromigás*; dreyspännig. Auson.
Trijŭgus, a, um, *háromigás, hármasan béfogott, p. o. ló*; dreyspännig. Apul.
Trilătĕrus, a, um, *háromoldalú*; dreyseitig. Frontin.
Trilibris, e, *háromfontnyi*; dreypfündig. Hor.
Trilinguis, e, *háromnyelvű, hármasnyelvű*; dreyzüngig, drey Zungen habend. Hor. 2) *három nyelven beszéllő*; drey Sprachen redend. Varr.
Trilix, īcis, o. *három fonalú, három szálú, három sodrású*; dreyfädig, aus drey Fäden bestehend, dreydrähtig. Virg.

Trilongus, a, um, v. gr. pes, Ter. Maur. *három hoszszú tagú*; aus drey langen Sylben bestehend.

Trimacrus, a, um, id. qu. Trilongus.

Trimātus, us, m. 4. *három esztendei idő-kor*; Alter von drey Jahren. Col.

Trimembris, e, *háromtagú*, *három-részü*; dreygliederig, dreyfach, drey-leibig. Hygin.

Trimestris, e, *háromhónapos*, *három-hónapig tartó*; dreymonathlich. Plin.

Trimĕter, v. Trimĕtrus, a, um, v. gr. versus, Quint. *hattagú*; sechsglie-derig, sechs Versglieder enthaltend.

Trimetrius, a, um, v. gr. versus, Quint. i. e. ex trimetris compositus.

Trimetrus, a, um, vide: Trimeter.

Trimŏdius, a, um, i. e. tres modios recipiens. Col.

Trimŭlus, a, um, *háromesztendős, az idejére nézve*; dreyjährig, drey Jah-re alt. Suet.

Trimus, a, um, v. gr. filia, Plaut. equa, Hor. *háromesztendős*; von drey Jahren, drey Jahre alt, dreyjährig.

Trinacria, sc. insula, i. q. Sicilia. Virg.

Trinacris, ĭdis, f. 3. i. e. ex Sicilia oriundus.

Trinācrius, a, um, *háromtsútsú*; drey Spitzen habend. 2) *Siciliai*; Sici-lisch. Virg.

Trinepos, ōtis, m. 3. i. e. filius adne-potis. Pand.

Trineptis, is, f. 3. i. e. filia adnepotis. Pand.

Trinĭtas, ātis, f. 3. *egyháromság*, *há-romság*; eine Zahl von dreyen, Dreyeinigkeit, Dreyfaltigkeit. Tert.

Trinŏbantes, um, pl. populus Britan-niae. Caes.

Trinoctiālis, e, *három éjtszakáig tar-tó*, *hároméjjeli*; von drey Nächten. Mart.

Trinoctium, ii, n. 2. *háromé jjel*; drey Nächte. Gell.

Trinŏdis, e, *háromtsomójú*, *három-bötykü*; dreyknotig, drey Knoten habend. Ovid. 2) *háromfogású, p. o. szó*; dreysilbig. Auson.

Trinūmus, v. Trinummus, comoedia Plauti.

Trinundinum, vide; Trinundinus.

Trinundinus, a, um, i. e. tres nundi-nas in se complectens. Hinc: Tri-nundinum, i, Subst. tempus trium nundinarum, seu septem decem die-rum. Cic.

Trinus, a, um, *három*; drey. Liv. 2) v. gr. pugna, Plaut. *harmadik*; der dritte. 3) v. gr. forum, Stat. *három-szoros*; dreyfach.

Trio, ōnis, m. 3 i. q. Triones.

Triōbŏlus, i, m. et Triobolum, i, n. 2. nummus trium obolorum. Plaut. 2) i. q. drachma semis. Cato.

Triŏcala, ōrum, n. pl. urbs Siciliae. Cic.

Triōnes, um, m. pl. *jármas ökrök*; Zugochsen. Varr. 2) *hét tsillagból álló tsillagzat*; die sieben kenntli-chen Sterne am kleinen Bären. Virg.

Triōnymus, a, um, *háromnevü*; drey Nahmen habend. Sulpic. Sev.

Triopes, v. —as, ae, m. 1. rex Thes-saliae, pater Erisichthonis. Hinc Triopeius, a, um, v. gr. Triopeius, i. q. Erisichthon, Ovid. Triopēis, idis, f. sc. femina, i. e. Mestra, filia Eri-sichthonis. Ovid.

Triophthalmos, i, m. 2. *háromszemü*, *drágakő nem*; eine Art Edelstein. Pl.

Triorches, ae, m. 1. *ölyü*; der Buf-fard. (Falco Buteo, L.) Plin.

Triorchis, is, f. 3 *ezerjófü neme*; eine Art des Tausendguldenkrauts. Plin.

Tripălus, a, um, *háromágasú*, *három karón álló*; drey Pfähle habend, auf drey Pfählen gestützt. Varr.

Triparcus, a, um, *igen fösvény*, *zsu-gori*; erzkarg. Plaut.

Tripartīto, Adv. *három részre osztva*; in drey Theile getheilt.

Tripartītus, v. Tripertītus, a, um, *három részre osztott*, *v. osztatott*, *há-rom részü*; in drey Theile getheilt, dreyfach. Cic.

Tripătinum, i, n. 2. *háromfogású ebéd*, *v. vendégség*; ein Mahl oder Gastmahl von drey Trachten. Plin.

Tripectŏrus, a, um, *hárommejjü*; drey-brüstig, drey Brüste habend. Lucr.

Tripĕdālis, e, *háromlábnyi*, *v. láb-nyom*, *t. i. nagyságára*, *magassá-gára nézve*; von drey Fuß (in der Größe rc.) Plin.

Tripĕdānĕus, a, um, idem. Cato.

Tripertītus, a, um, vide: Tripartitus.

Tripes, ĕdis, o. *háromlábú*; dreyfüßig, drey Füße habend. Liv.

Tripētia, ae, f. 1. *háromlábú szék*; ein dreybeiniger Stuhl. Sulp. Sev.

Triphallus, i, id. qu. Priapus.

Tripictus, a, um, *háromszor lefestett*; dreymahl abgemahlt. Prud.

Triplāris, e, *háromszoros*; dreyfach.

Triplăsius, a, um, i. q. triplaris, Mar. Cap.

Triplex, ĭcis, o. *háromszoros*, *hármas*,

hàromrétû; drenfach. Cic. 2) *nagy*; groß. Fluctus triplex. Sall.

Triplicābilis, e, *háromszoros, hàromrétû*; drenfältig, drenfach. Sedul.

Triplicātio, ōnis, f. 3. *hármaztatás*; die Drenfachmachung, drenfache Wiederhohlung. Macrob.

Triplico, āvi, ātum, āre, 1. *hármazni, hármaztatni*; drenfach machen. Plin.

Triplinthĭus, a, um, v. gr. paries, Vitr. *háromkösor vastagságú*: aus drey Reihen Mauerst inen bestehend.

Triplus, a, um, *háromszoros, hármas*; drenfach. Cic. Triplum; *három annyi*; dreymahl so viel. Triplo plus: *háromszorta több, még három annyi*; dreymahl mehr. Piaut.

Tripŏdes, um, pl. a Tripus.

Trĭpŏlis, is, f. 3. Nom. pr. urbium in Africa. Hinc: Tripolitanus, a, um, Eutrop.

Trĭpŏlium, ĭi, n. 2 *pólémenta*; eine Pflanze, Poley. Plin.

Triportentum, i, n. 2. *ritka tsuda*; eine ausserordentlich seltsame Sache. Pacuv.

Trĭptŏlĕmĭcus, a, um, *Triptolemusi*; Triptolemisch. Fulg.

Triptŏlĕmus, i, m. 2. Nom. pr. viri, qui primus agriculturam, exercuisse traditur. Ovid. Triptolemo dare fruges, Ovid. Prov. *vizet hordani a' tengerbe*; Wasser ins Meer tragen.

Triptōta, ōrum, sc. nomina, i. e. quae tres tantum casus habent. Diomed.

Trĭpŭdio, āre, 1. *tombolni, t. i. a' lábával tántzolva*; auf die Erde stampfen, z. B. tanzend. 2) *tántzolni, ugrálni*; tanzen oder tanzend springen. Senec.

Trĭpŭdium, ĭi, n. 2 (terripavium) *tombolás, tomboló örömtánts*; der Freudentanz, ein Freudensprung, das Stampfen. 2) i. q. augurium bono omine peractum. Cic.

Trĭpus, ŏdis, c. *háromlábú, háromlábú edény, lábos*; ein Dreyfuß, dreyfüßiges Geschirr. Virg. 2) *háromlábú szék*; ein Dreyfuß, dreyfüßiger Sitz. 3) *háromlábú arany asztal volt az Apolló Delfusi templomában*; ein goldener Tisch mit drey Füßen in dem Tempel des Apollo zu Delphi. 4) *oráhulum*; ein Orakel. Virg.

Trĭquetrus, a, um. v. gr. insula, Caes. *háromszegletû*; dreyeckig.

Trĭrēmis, e. v. gr. navis, Caes. *három sor evezôjû*; dreyruderig, drey Reihen Ruderbänke habend. 2) triremis, sc. navis, Caes. et Cic. *három sor evezôjû gálya*; dreyrudrige Galeere.

Tris, i. q. Tres.

Trisaeclisĕnex, Triseclisĕnex, nis, i. e. qui tria saecula vixit, i. e. Nestor.

Triscurria, ōrum, n. pl. *igen nevetséges dolgok*; höchst lächerliche Dinge. Juven.

Triseclisĕnex, vide: Trisaeclisenex.

Trisēmus, a, um, *három pontból álló*; aus drey Puncten bestehend. 2) *három tagú, v. fogású*; dreysylbig. Mart. Cap.

Trismĕgistus, i, i. e. nimium magnus, cognomen Hermis vel Mercurii, antiquissimi legislatoris apud Aegyptios. Lact.

Trispastos, i, sc. machina, *három tekerûletû, p. o. gépely*; eine Maschine die durch drey Räder, Winden 2c. gezogen wird. Vitr.

Trispĭthămos, a, um, *három arasznyi*; drey Spennen groß. Plin.

Trissāgo, inis, f. 3. vide: Trixago.

Trisso, āre, 1. *tsipegni, tsivogni, fitserétsni, mint a' fetske*; zwitschern, wie die Schwalbe. Auct. Carm. de Philom.

Tristātae, ārum, m. pl. i. e. tres primi. Hier.

Triste, Adv. *szomorún, szomorúan, szomorkodva*; traurig, betrübt. Horat. tristius, Prop.

Tristĕ, um, i, n. 2 *három emeletû épület*; ein Gebäude das drey Stockwerke oder Etagen hat. Hier.

Tristi pro: trivisti, Catull.

Tristĭcŭlus, a, um, (Dimin. a tristis) *szomorkás*; etwas traurig oder bloß traurig. Cic.

Tristĭfĭcus, a, um, *elszomorító, szomorító*; traurig machend. Cic.

Tristĭmōnia, ae, f. 1. id. qu. Tristitia.

Tristĭmōnium, ĭi, n. 2. *szomorúság*; die Traurigkeit. Petr.

Tristis, e, v. gr. homo, Cic. *szomorú, bánatos, bús*; traurig, betrübt, voller Betrübniß. 2) v. gr. bellum, Hor. tempus, Cic. *szomorú, szomorúságot okozó, kedvetlen*; traurig, unangenehm 3) v. gr. eventus, Liv. sors, Cic. *szerentsétlen, szomorú*; unglücklich, traurig. 4) v. gr. voltus, Cic. *komor, kedvetlen*; mürrisch, finster, unfreundlich. Sorores

tristes, i. e. Parcae, Tibull. 5) v. gr. succus, sapor, Virg. *fanyar, kellemetlen*; herbe, streng, unangenehm. 7) *kemény, igazsdgos*; streng, gerecht. Tristis judex. Ter. Comp. tristior. Curt. Sup. tristissimus. Liv.

Tristĭtas, ātis, f. 3. id. qu. Tristitia. Pacuv.

Tristĭtĭa, ae, f. 1. *szomorúság, búslakodás, szomorkodás*; die Traurigkeit, Betrübniß. Cic. Tristitiae se tradere, Cic. Ep. *szomorkodni*: betrübt seyn. 2) v. gr. temporum, Cic. *mostohaság, szomorú állapot*; traurige Beschaffenheit, Härte, trauriger Zustand. 3) *komorság, keménység*; die Finsterkeit oder auch Strenge. Tristitia et severitas. Cic.

Tristĭties, ei, f. 5. pro: tristitia, Ter.

Tristĭtūdo, ĭnis, f. 3. pro: tristitia, Apul.

Tristĭus, Adv. (triste) *szomorúbban*; trauriger.

Tristor, āri, Dep. 1. *szomorkodni*; traurig seyn, sich betrüben. Senec.

Trisulcus, a, um, *hárombarázdájú, v. völgyü*; dreyfurchig, 2) *háromhegyü, háromágú*; dreyspitzig, dreyzackig oder dreyfach. v. gr. telum Jovis, i. e. fulmen. Ovid.

Trisyllăbus, a, um, *háromfogdsú, v. szótagú*; dreysylbig. Varr.

Trĭtăvia, ae. f. 1. i. e. mater atavi, vel ataviae, Pand.

Trĭtăvus, i, m. 2. i. e. pater atavi vel ataviae. Plaut. et Pand.

Trite, es, f. i. e. tertia, Vitr.

Trĭtēmŏrĭa, ae, f. 1. *harmadrész*; das Drittel. 2) in arte musica: i. q. brevior soni distantia tertiam ejus partem recipiens, Mart. Cap.

Trĭticēĭus, a, um, i. q. triticeus, Plaut.

Trĭticĕus, a, um, *búzábólvaló, búza*; aus Weitzen. Messis triticea, Virg. *búzaaratás*; Weitzenernte.

Trĭticiārius, a, um, *búzát illető*; den Weitzen betreffend. Pand.

Trĭticinus, a, um, *búzábólvaló, búza*; aus Weitzen. Plin.

Trĭticum, i, n. 2. *búza*; Weitzen. Varr.

Trĭton, ōnis, et ōnos, m. 3. *Triton, a' tengernek alistene, Neptún fia*; Triton, ein Meergott und Sohn des Neptun. 2) *emberformáju tengeritsuda*; ein menschenähnliches Meerwunder. Plin. 3) fluvius Africae. Liv.

Trĭtōnĭa, ae, f. 1. i. e. Pallas.

Trĭtōnĭăcus, a, um, i. e. Minervam concernens, ab ea oriundus. Ovid.

Trĭtōnis, idis, idos, f. 3. i. e. palus Tritonidis ad fluvium Tritonis. 2) Tritonis, sc. dea, i. e. Pallas. Ovid.

Trĭtōnius, i. e fluvium Tritonem concernens. Hinc: Pallas Tritonia, et virgo Tritonia, Virg. vel Tritonia, Ovid. i. e. Pallas.

Trĭtor, ōris, m. 3. v. gr. colorum, Plin. *törő, p. o. festéktörő*; ein Reiber. Plin. 2) pro: Triturator. Plaut.

Trĭtum, i, n. 2. *babliszt*: ein Bohnenmehl. Plin. 2) *igen közönséges mondás vagy példabeszéd*; ein bekanntes Sprichwort. Cic.

Trĭtūra, ae, f. 1. *törés*; das Reiben. Apul. 2) *tséplés, tsépelés*; das Dreschen. Virg.

Trĭtūrātĭo, ōnis, f. 3. *tsépelés*; das Dreschen. August.

Trĭtūrātor, ōris, m. 3. *tséplő*; ein Drescher. Plaut.

Trĭtūro, āre, 1. *tsépelni*: dreschen. Sid.

Trĭturrĭtus, a, um, *háromtornyú*; dreygethürmt, drey Thürme habend. Rutil.

Trĭtus, a, um, (tero) *tört, megtört, széllyeltört, v. súzott*; gerieben, zermalmen. 2) iter tritum, Cic. *járt út*; ein gebahnter Weg, eine gangbare Straße. 3) tritum sermone proverbium, Cic. *köz példabeszéd*; ein bekanntes Sprichwort. Comp. tritior, Cic. Sup. tritissimus, Sen.

Trĭtus, us, m. 4. *törés, széllyeltörés, megtörés*; das Reiben. Cic.

Trĭumphālĭa, ium, n. pl. sc. ornamenta, Suet. *győzödelmi ékességek, koszorúk, 's a' t.* Triumphzierden, Ehrenzeichen der Triumphirenden.

Trĭumphālis, e, *győzödelmi, triumphusi*; zum Triumphe gehörig, den Triumph betreffend. Corona triumphalis. Plin. Porta triumphalis, Cic. *győzödelmi kapu*; eine Triumphpforte, Triumphbogen.

Trĭumphātor, ōris, m. 3. *győzödelmes, v. győzedelmes*; ein Triumphirer. Apul.

Trĭumphātōrius, a, um, i. q. triumphalis. Tert.

Trĭumphātus, a, um, *megyőzött*; besiegt, überwunden. Ovid.

Trĭumphātus, us, m. 4. *győzödelmeskedés*; das Triumphiren. Plaut. 2) *győzödelmi pompatartás*; das Halten des Triumphs. Cic.

Trĭumpho, āvi, ātum, āre, 1. Intran. sit. *győzödelmi pompát tartani*; triumphiren, einen Triumph halten. Liv. 2) v. gr. gaudio, Cic. *örvendezni, vigadni*; frohlocken, jauchzen. 3) triumphare aliquem, Treb. Poll. *valakin győzödelmeskedni, valakit meggyőzni*; über einen triumphiren, einen besiegen. 4) amor de me triumphavit, Prop. *a' szerelem rabja lettem*: ich bin ein Sclave der Liebe geworden.

Trĭumphus, i, m. 2. *győzödelmi pompa, győzödelempompa*; der Triumph, ein Siegesgepränge. Triumphum agere de aliquo, Cic. *valaki meggyőzettetésének győzödelempompáját tartani*: einen Triumph halten, z. B. über den erhaltenen Sieg. Triumphum agere ex Etruria, Liv. vel, de Liguribus, Liv. v. pugnae, aut: ob pugnam, Cic. Per triumphum ducere aliquem, scil. victum, Cic. Triumphum deportare, Cic. pro: triumphare.

Trĭumvir, i, m. 2. *egy azon három fő személyek közül, kik hárman viselnek egy főhivatalt*; einer von den drey Männern, die ein hohes Staatsamt zusammen verwalten. Triumviri capitales, Cic. *azon három főszemélyek, kik a' fogházakra, a' halálra ítéltek kivégeztetésekre, az útak bátorságban való tartásokra, 's a' t. ügyeltek*; die Aufseher über die Gefängnisse, über die Vollstreckung der Todesurtheile, über die Ruhe der Strassen ꝛc. Triumviri auro, argento, aeri flando feriundo, Cic. *a' pénzverésre ügyelő három főszemélyek*; die Aufseher über die Münze. Triumviri agrarii, Cic. qui in provinciis agros distribuebant.

Trĭumvĭrālis, e, i. e. triumviros concernens. Hor.

Triumvirātus, us, m. 4. i. e. officium vel munus vel collegium triumvirorum. Liv.

Trĭuncis, e, *hat latnyi nehéz*; drey Unzen oder sechs Loth schwer. Plin.

Trĭvĕnēfica, ae, f. 1. *főboszorkány*; Erzhexe. Plaut.

Trĭvĭa, ae, f. 1. cognomen Dianae. Varr.

Trĭvĭālis, e, (trivium) *úton útfélen lévő vagy találtató, mindenütt közönséges*; auf allen Kreuzwegen oder überall anzutreffen, gemein. Svet. Quint.

Trĭviālĭter, Adv. *közönséges módon*; auf gemeine Art. Arnob.

Trĭviātim, Adv. *az országúton*; auf öffentlicher Strasse. Mart. Cap.

Trivĭcum, v. —us, i, urbs Italiae. Hor.

Trivĭum, ii, n. 2. *keresztút, hármasút*; ein Kreuzweg wo drey Strassen zusammen stoßen. Cat. 2) i. e. tres disciplinae, utpote: Grammatica, Rhetorica et Dialectica. Eccles.

Trivius, a, um, *három útból álló, három útat egyesítő*; aus drey Wegen bestehend, drey Straßen vereinigend. Cic.

Trixágo, v. Trissāgo, ĭnis, f. id. qu. chamaedrys, *gamandor tarorja, zsuzsánka*; Gamanderlein. (Teucrium chamaedrys, L.) Plin.

Trōas, ădis, f. 3. sc. femina, Virg. *Trójai asszony*; eine Trojanerinn. 2) sc. terra, v. regio; *Trójai föld, v. vidék*; die Gegend um Troja, eine Landschaft worin Troja gelegen. Plin.

Trŏchaeīdes, is, i. e. similitudinem trochaei habens. Mart. Cap.

Trŏchaeus, i, m. 2. *kéttagú versláb u. m. egy hosszú egy rövid*; ein zweysylbiges Versglied aus einer langen und kurzen Sylbe bestehend. 2) *három rövid tagú versláb*; ein Versglied aus drey kurzen Sylben bestehend, i. q. tribrachys, Cic.

Trŏchāĭcus, a, um, i. e. trochaeis confectus. Quint.

Trŏchilus, v. —os, i, m. 2. i. e. Motacilla trochilis, L. *rendike*; der Laufer, Weidenzeisig, Sommerkönig. Plin. 2) *oszlopprovátk*; in der Baukunst an den Säulen, Hohlkehle, Einziehung. Vitr.

Trŏchiscus, i, m. 2. *pogátsátska, golyóbisotska*; ein Kügelchen, z. B. bey Arzeneyen. Coel. Aur.

Trochlĕa, ae, f. 1. *terhemelő tsiga, tekerő tsiga*; eine Maschine Lasten darauf zu ziehen ꝛc., Winde. Vitr.

Trŏchlĕātim, Adv. *tekerőtsigával*; durch eine Winde. Sid.

Trŏchus, i, m. 2. *zúgó, v. búgótsiga, tsapótsiga*; ein Brummkreisel. Hor.

Trŏes, um, *Trójaiak*; Trojaner. Fuimus Troës, Prov. *végünk van nekünk*; es ist um uns geschehen.

Troezen, ēnis, f. 3. urbs in Peloponneso. Cic. Hinc: Troezenius, a, um,

et Troezenii, i. e. incolae hujus urbis. Mela.

Troglŏdytae, ārum, m. pl. populus in Aegypto ad mare Arabicum; *barlangban lakók*; Höhlenbewohner.

Trogon, ōnis, m. 3. *egy ragadozó madár neve*; eine Art Raubvogel. Plin.

Trōĭades, um, f. pl. vide: Troias.

Trōĭas, ădis, f. 3. i. q. Troas, Troiades, *Trójai asszonyok*; Trojanerinnen. Pers.

Trōĭcus, a, um, v. gr. bellum, Cic. *Trójai*; Trojanisch.

Trōĭlus, v. —os, i, m. filius Priami regis Trojanorum. Virg.

Trōĭus, a, um, *Trójai*; Trojanisch. Troius heros, Virg. i. e. Aeneas.

Trōja, ae, f. 1. *Trója, város volt kis Ázsiában, mellyet a' Görögök tíz esztendei megszállás és ostromlás után megvették és lerontották, a' Vil. teremt. után 2870 esztendővel*; die Stadt Troja in Kleinasien, welche im J. der Welt 2870 nach einer zehnjährigen Belagerung von den Griechen zerstöret worden ist.

Trōjānus, a, um, v. gr. bellum. Hor. *Trójai*; Trojanisch. Hinc: Trojani, pl. i. e. incolae urbis Trojae. Cic.

Trōjŭgĕna, ae, c. *Trójai*; Trojanisch.

Trŏpaeātus, a, um, *győzödelmi jelekkel felékesített, győzödelmes*; mit Siegeszeichen geschmückt, siegreich. Amm.

Trŏpaeŏphŏrus, i, m. nom. Jovis. Apul.

Trŏpaeum, i, n. 2. *az ütközet helyén felfüggesztett győzödelmi jel*; ein öffentlich errichtetes Siegeszeichen auf dem Platze wo der Feind in die Flucht geschlagen war. Tropaeum statuere, vel ponere, Cic.

Trŏpaeus, a, um, v. gr. ventus, Plin. *visszatérő, visszafordúló*; zurückkehrend.

Trŏphōnĭānus, a, um, *Trophóniusi*; Trophonisch. Cic.

Trŏphōnĭus, i, m. 2. Nom. pr. fratris Agamedis, cum quo ille templum Apollinis Delphici exstruxit. Cic.

Trŏpĭce, Adv. *ábrázolva, alkalmaztatva*; figürlich. Aug. 2) *megfordítva, visszásan, fonákúl*; verkehrt, auf verkehrte Art. August.

Trŏpĭcus, a, um, *visszafordúló, megfordúló*; umkehrend. 2) circuli tropici; *visszatérítő karikák*; die Wendezirkel. Hygin. 3) v. gr. vox, dictum, Aug. figura, Gell. *ábrázolt alkalmaztatott*; tropisch, uneigentlich, figürlich. August.

Trŏpis, is, f. 3. *borsepró*; der Bodensatz des Weines. Martial.

Trŏpŏlŏgĭa, ae, f. 1. *alkalmaztató kifejezések*; das tropische, figürliche Reden. Hier.

Trŏpŏlŏgice, Adv. *alkalmaztatólag*; tropisch, figürlich. Hier.

Trŏpŏlŏgĭcus, a, um, *alkalmaztató*; tropisch, figürlich. Sidon.

Trŏpus, i, m. 2. *fordítás, megfordítás*; die Wendung. 2) *ábrázolt mondás, alkalmaztatás, ékesség a' kifejezésben*; eine uneigentliche oder verblümte Redensart. Quint.

Tros, ōis, m. 3. rex Phrygiae, nepos Dardani, Virg. 2) *Trójai ember*; ein Trojaner. Virg. Troës, *Trójaiak*; die Trojaner. Virg.

Trosmis, is, f. 3. urbs Moesiae. Ovid.

Trossŭlum, i, n. 2. urbs Etruriae. Fest. Hinc: Trossulus, a, um, i. e. ex hac urbe, Plin.

Trōus, a, um, *Trójai*; Trojanisch. Ovid.

Troxălis, ĭdis, f. 3. *sáska nemű állat*; ein Thier Heuschrecken ähnlich Plin.

Trŭa, ae, f. 1. *válú, vályú*; eine Tränke, Tränkrinne. Varr.

Trŭcīdātio, ōnis, f. 3. *megölés, meggyilkolás*; die Ermordung Cic.

Trŭcīdātor, ōris, m. 3. *megölő, gyilkos*; der Mörder. Augustin.

Trŭcīdo, āvi, ātum, āre, 1. *megölni, meggyilkolni, levágni*; tödten, ermorden, niedermetzeln. Liv. 2) v. gr. porrum, Hor. *öszvevagdalni*; zerschneiden. 3) v. gr. plebem foenore, Liv. *öszverongálni*; zu Grunde richten, ruiniren.

Tructa, ae, f. 1. i. e. Salmo Trutta, *galótsa, hal*; die Lachsforelle. Plin.

Trŭcŭlente, vel Trŭcŭlenter, Adv. *kegyetlenül, durván*; grausam, roh, schrecklich. Cic. Comp. truculentius, Sup. truculentissisime, Quint.

Trŭcŭlentĭa, ae, f. 1. *durvaság, komorság, mordság*; die Unfreundlichkeit, Finsterkeit, Rauhigkeit. 2) *kegyetlenség*; die Grausamkeit. Plaut.

Trŭcŭlentus, a, um, (trux) v. gr. homo, Cic. *durva, komor, mord*; unfreundlich, finster in den Mienen, rauh, gräßlich, wild. 2) *kegyetlen, iszonyú*; grausam, schrecklich. Gens truculentior, Ovid. Truculentissimum facinus, Aust. ad Her.

Trŭcŭlo, āre, 1. *turbékolni, kotzogni mint a' gerlitze*; girren wie eine Turteltaube. Philom.

Trŭdis. vel Trudes, is, f. 3. *emelőrúd*; ein Hebebaum. Tac.

Trūdo, si, sum, ĕre, 3. *taszitni, eltaszitni*; stoßen, wohin stoßen, weg stoßen, fort stoßen. Glaciem flumina trudunt, Virg. Aliquem foras trudere, Plaut. *valakit kitaszitni*; einen hinausstoßen. 2) v. gr. ut arbores gemmas. Virg. *kihajtani, kibujni*; hervor stoßen, hervor wachsen. Se trudunt gemmae, Virg. 3) *elébb tolni, kinyomni helyéből*; stoßen, drängen. Truditur dies die, Hor.

Trŭella, ae, f. 1. i. q. trulla. Pandect.

Trŭentum, i, n. 2. u bs in Italia, hodie: Tronto, Mela.

Trulla, ae, f. 1. *mosótekenő*; ein Waschtrog. 2) *meritőedény, ivóedény*; ein Schöpfgefäß, ein Trinkgeschirr. Colum. 3) *vakolókalán*; eine Mauerkelle. Pallad. 4) *éjjeli medentze*; ein Nachtbecken, Nachttopf. Juven.

Trullĕum, Trullium, ĭi, n. 2. *mosdóedény*; ein Waschbecken. Varr.

Trullĕus, i, m. 2. id. qu. Trulleum.

Trullissātio, ōnis, f. 3. *bevakolás*; Bewerfung mit Kalk oder Gyps. 2) *bémeszelés*; Überweißung. Vitr.

Trullisso, āre, 1. *bévakolni*; mit Kalk bewerfen. 2) *bémeszelni*; beweißen.

Trullium, vide: Trulleum.

Trunco, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. corpus, Tac. *tagjait levágni, megtsonkitni*; stutzen, verstümmeln, abschneiden. 2) v. gr. olus foliis; *levagdalni p. o. ágait, megnyesni*; beschneiden, stutzen. 3) v. gr. caput, Lucr. *levágni, elvenni, p. o. fejét*; abhauen. 4) v. gr. cervos, Val. Fl. *levágni, leölni*; niedermachen, tödten.

Truncŭlus, i, m. 2. Dimin. a truncus.

Truncus, a, um, *megtsonkitott, tsonka*; verstümmelt, eines oder mehrerer Theile beraubt, gestutzt. Liv. 2) v. gr. arbor, pinus, Virg. *megnyesett, bevagdalt*; abgehauen. 3) *hijjános, tsonka*; mangelhaft, wo etwas abgeht, gleichsam verstümmelt. Liv.

Truncus, i, m. 2. *faderék, a' fa dereka*; Stamm eines Baums. Cic. 2) pro: arbor, *fa*; der Baum. Hor. 3) *derék, az ember dereka*; der Rumpf des Menschen. Cic. 4) *törzsök test, f. i. emberi test, mellynek fejét levágták*; der Rumpf des Leibes, wenn der Kopf abgehauen ist. Virg. 5) *törzsök, favágó tőke*; ein Kloß, ein Stock. Cic. 6) Trop. *buta*; ein Kloß, Tölpel. Cic.

Trŭo, ōnis, m. 3. i. q. onocrotalus. Fest.

Trŭsātilis, e, *kézzel hajtható vagy forgatható*; was sich drehen oder treiben läßt. Mola trusatilis, Gell. *kézimalom*; eine Handmühle.

Trŭsito, āre, 1. *taszigálni*; stoßen, hin und her stoßen. Phaedr.

Trŭso, āre, 1. *taszitni*; stoßen. Catull. 2) *hajtani, forgatni*; treiben, umdrehen. Gell.

Trūsus, a, um, (trudo) *tört*; gestoßen. Amm.

Truta, v. Trutta, id. qu. trueta.

Trŭtina, ae, f. 1. *mérőfont*; die Wage. Vitr. 2) Met. *megfontolás, vizsgálás*; die Erwägung, Prüfung. Cic. Examinare aliquid accurata mentis trutina, Cic. *valamit jól megfontolni*; etwas wohl erwägen.

Trŭtĭnātus, a, um, *megfontolt, megmért*; gewogen. 2) *megvizsgált, megfontolt*; erwogen, geprüft. Sid.

Trŭtĭno, āre, 1. *megmérni, megfontolni, fontravetni*; wägen. 2) *megfontolgatni, megvizsgálni*; erwägen, prüfen. Sidon.

Trux, ŭcis, o. *iszonyú, irtóztató*; schrecklich, grauslich. Cic. Oculi truces, Cic. *mord szemek*; wilde Augen. 2) v. gr. animus, Ovid. *makats, vad*; halsstarrig, wild.

Tryblium, ĭi, n. 2. *tál*; die Schüssel, der Napf. Plaut.

Trychnos, i, m. 2. i. q. strychnos, Plin.

Trygĭnon, i, n. 2. sc. atramentum, *fekete festék, melly borsepröből készül*; schwarze Farbe aus Weinhefen. Plin.

Trygon, ŏnis, m. 3. *nyilfarkú rája*; die Stachelroche. (Raja pastinaca, L.) Plin.

Trylla, ae, f. 1. vide: Trulla.

Tryxālis, i. q. Troxalis.

Tu, Pronom. *te*; du. Genit. tui etc. Plur. vos, vestri etc. Miseret tui me, Terent. Not. tune? Ter. Cic. v. tun? Ter. In interrogationibus. 2) mea tu, Ter. *kedvesem, lelkem, kintsem*; meine Liebe, mein Schatz. 3) tui (Genit.) pro: tuus, e. gr. labori tui, pro: tuo, Plaut. 4) tibi, et vobis, Liv. saepe supervacanee adhibetur in familiaribus locutionibus. e. gr.

at tibi repente venit ad me, etc. Cic. 5) Ablativo te et vobis semper adjungitur Praepos. cum, e. gr. tecum, vobiscum, non; cum te, cum vobis. 6) saepe adduntur syllabae: te, et met. e. gr. tute, Cic. etiam; tutemet, Ter. tete, Ter. tibimet, Sen. vosmet, Liv. 7) tu, solet etiam transponi, ut e. gr. solve metus et tu — eripe ete, pro: tu solve et eripe, etc. Virg. 8) tis, pro: tui, Plaut. 9) vos, saepissime ponitur cum una persona adloquitur sed plures subintelliguntur, ut e. gr. vos, Romanus exercitus, destiteritis etc., Liv. vos, o Calliope, a 'spirate etc. Virg. i. e. Musae. 10) vestrum, pro: vester, e. gr. majores vestrum, pro: vestri, Sall. Frequentia vestrum, pro: vestra, Cic. Vestri, pro: vos, e. gr. vestri adhortandi causa, Liv. 11) vestrorum, vestrarum, pro: vestrum, Ter. Plaut.

Tŭātim, Adv. (tuus) *a' te szokdsod, módod, v. termésseted szerént*; nach deiner Gewohnheit, nach deiner Art. Plaut.

Tŭba, ae, f. 1. *trombita, kürt, tárogató*: eine Trompete, Posaune. Hinc Trop. tuba nimborum, Claud. i. e. sonitus tonitruum. 2) Trop. e. gr. rixae, Juv. belli, Cic. *háborúsdgszerző, ingerlő, késztető, támasztó*; ein Urheber, Erreger. 3) e. gr. navalis, Mart. *had, v. háborúság, v. a' had, v. háború maga*; das Kriegszeichen oder der Krieg selbst. 4) *fennjáró, v. felséges költőmesterség*; erhabene Dichtkunst. Id m. 5) *fennjáró, v. felséges beszéd*; erhabenes Reden. Prud. 6) *vízhúzógépely, v. erőmív tsöve*; die Röhre in der Wasserzieh-Maschine. Vitr.

Tŭbārĭus, ii, m. 2. *trombitamíves*; ein Trompetenmacher. Arcad.

Tŭber, ĕris, n. 3. *daganat, pöffedék, kelevény*; die Geschwulst, Beule. Colaphis tuber totum est caput, Ter. *fel, v. össvedagadt a' fejem*; der Kopf ist mir voller Beulen. 2) *gümő, gömő, tsomó, púp. p. o. mint a' tevéé*; ein Buckel, Höcker, z. B. des Kamehls. Plin. 3) *domborodás, domb*; die Erhöhung. Ovid. 4) *földigomba neme, kutsmagomba, szömörtsökgomba*: eine Art Erdschwämme, Morchel. Idem. 5) tuber terrae, Plin. i. e. cyclaminos.

Tūber, ĕris, c. 3. a) mascul, *alma, v. fdigyümölts neme, v. dióbaratsk*; eine Art Apfel oder Baumfrüchte, oder Nußpfirsche. Suet. b) fem. *efféle gyümöltsök fája*; der Baum dieser Früchte. Colum.

Tūberculum, i, n. 2. Dim. *púpotska, dombotska, gümőtske, daganatotska*; ein kleiner Hübel oder Höcker, kleine Geschwulst oder Beule. Cels.

Tūbĕro, āre, 1. (tuber) *feldagadni, domborodni*; schwellen, pausen. Apul.

Tūbĕrōsa, ae. f. 1. *tubarósza*; die Tuberose. (Polyanthes tuberosa, L.) Gloss.

Tūbĕrōsus, a um, (tuber) *púpos, tsomós, gümős, dagadt*; voller Hübel, Höcker oder Beulen. Varr. Tuberosissimae frontis, Petron.

Tūbĭcen, ĭnis, m. 3. (tuba et cano) *trombitás, kürtös, tárogatós*; ein Trompeter. Liv.

Tūbĭlustrium, ii, n. 2. festum, quo tubas lustrabant, Varr.

Tūbŭlātio, ōnis, f. 3. *tsőforma kivölgyelés*; eine röhrenförmige Höhlung. Apul.

Tūbŭlātus, a, um, (tubulus) *tsöves, tsévés, tsőforma*; hohl wie eine Röhre. Plin.

Tūbŭlus, i, m. 2. Dim. *tsőretske, tsévétske*; ein Röhrchen oder Röhre. Varr. 2) *tűzfal, tűzellenzőfal*; eine Feuermauer. JCt. 3) *rudbaöntött, p. o. érts, rúd*; eine Masse Metall, ein Barren. Plin.

Tūburcĭnābundus (Tuburchin.) a, um, *nyelő, mohon evő, faló, vendégeskedő*; schluckend, fressend, schmausend. Cato ap. Gell.

Tūburcĭnor, ātus sum, āri, Dep. 1. *nyelni, mohon enni, falni, vendégeskedni*; schlucken, fressen, schmausen. Plaut. Not. tuburcinatus, a, um, passive, Apul.

Tūbus, i, m 2. *tső, tsöv, tséve, p. o. víztső, v. tsatorna*; eine Röhre, z. B. Wasserröhre. Colum. 2) e. gr. astronomicus, Gloss. *égvizsgáló messzeláttótső*; ein Fernglas zur Betrachtung des Himmels. 3) pro: tuba, Varr.

Tūcētum, i, n. 2. *vagdalt húsból készitett kekvesítű eledel, némellyek szerént kolbász, hurka*; ein gewisses delicates Gericht aus gehacktem Fleische. Einige verstehen eine Wurst. Apul. Pers.

puffadt; geschwollen, sich erhebend. Ammian.

Tŭmĭdŭlus, a, um, (Dim. a tumidus) *dagadtutska*, *puffadtutska*; ein wenig geschwollen. Apul.

Tŭmĭdus, a, um, (tumeo) e. gr. membrum, Cic. *dagadt*, *felfútt*; aufgeschwollen, aufgeblasen. e. gr. mare, Virg. *súgó*, *habzó*; brausend. e. gr. terra, Tacit. *magas*, *felemelkedett*, *hegyes*: hoch, gebirgig. 2) *felboszszantott*, *megharagitott*, *boszszús*, *haragos*; vor Zorn geschwollen, aufgebracht. Tumida ex ira corda residunt, Virg. Tumido ore, Hor. 3) e. gr. successu, Ovid. serma, Hor. *felfúvalkodott*, *kevély*, *dölyfös*; aufgeblähet, stolz, aufgeblasen. Alexander, tumidissimum animal, Sen. 4) e. gr. ingenium, Just. *forró*, *zúgó*, *zúgolódó*, *zendülésre*, v. *háborúra hajlandó*; gäbeend, zur Empörung oder zum Kriege geneigt. Comp. -ior, Cels. Sup. -issimus, Sen.

Tŭmor, ōris, m. 3. (tumeo) *feldagadás*, *felpuffadás*, *daganat*; die Aufschwellung, Geschwulst. Cic. 2) Trop. *kevélység*, *dagály*, *dölyf*, *felfúvalkodás*; der Stolz, die Aufgeblasenheit. Mente tumores gerere, Lucan. 3) e. gr. terrae, Front. *domb*, *halom*; ein Hügel. 4) *szomorúság*; die Traurigkeit. Cum tumor animi resedisset, Cic. 5) e. gr. rerum, Idem. *dolgok mozgása*, *azoknak közelgető kiütések*; Gäbeung der Dinge, wenn sie zum Ausbruche sich neigen, der nahe Ausbruch.

Tŭmŭlāmen, inis, n. 3. *temetés*; das Begräbniß. Fabr.

Tŭmŭlātĭo, ōnis, f. 3. *eltemetés*; die Begrabung. Varr.

Tŭmŭlātus, a, um, *eltemetett*; begraben. Gloss.

Tŭmŭlo, āvi, ātum, āre, 1. (tumulus) *eltemetni*; begraben. Quam tumulavit alumnus, Ovid. i. e. Cajeta.

Tŭmŭlōsus, a, um, (tumulus) *dombos*, *hátahupás*, *egyenetlen*; bügeltig, voller Hügel, ungleich. Sallust.

Tŭmultŭārĭe, Adv. *hirtelen*, *nagy sietséggel*, *rendetlenül*: tumultuarisch, in größter Eilfertigkeit, ohne Ordnung. Ammian.

Tŭmultŭārĭus, a, um, (tumultus) *hirtelenvaló*, *hamarjábanesö*, v. *lévő*, *hamari*, *sebes*: eilfertig, jählig. Exercitus tumultuarius, milites tumultuarii, Liv. *hirtelenében gyűjtött* v. *tövel heggyel öszvehányt hadisereg*; eine Armee, die in Eil zusammen gebracht worden. 2) e. gr. sermo. Quint. *készület nélkül való*; worauf man nicht studiert.

Tŭmultŭātim, Adv. i. q. tumultuarie, Sidon.

Tŭmultŭātĭo, ōnis, f. 3. *lárma*, *tsetépaté*, *felháborodás*, *zűrzavar*, *támadás*, *zenebona*; ein Lärmen, eine Unruhe, ein Auflauf. Liv.

Tŭmultŭātor, ōris, m. 3. *lázzasztó*, *zenebonaindító*; ein Aufrührer. Gloss.

Tŭmultŭātus, a, um, *lármát indított*; der ein Lärmen gemacht hat. Petr.

Tŭmultŭo, āvi, ātum, āre, 1. i. q. tumultuor. Plaut.

Tŭmultŭor, ātus sum, āri, Dep. 1. *lármázni*, *lármát*, v. *zenebonát indítani*, *háborogni*, *zúgni*; lärmen, unruhig seyn, Unruhe äußern, Lärmen machen. Cic.

Tŭmultŭōse, Adv. *lármázva*, *háborogva*, *zenebonásan*; mit Lärmen, mit Ungestüm, aufrührerisch. Liv. Comp. tumultuosius, Caes. Sup. tumultuosissime, Cic.

Tŭmultŭōsus, a, um, *lármás*, *tsetépatés*, *zűrzavaros*, *zenebonás*, *támadásos*; voller Lärmen und Unruhe, aufrührerisch. Plaut. Conciones tumultuosae, Cic. *zenebonát indító beszédek*; Reden, die zum Aufruhre Gelegenheit geben. e. gr. mare, Hor. *hánykódó*; brausend. e. gr. vita, Cic. *háborgó*; ungestüm. e. gr. somnus, Cels. *nyughatatlan*; unruhig. Comp. -ior, Suet. Sup. -issimus, Liv.

Tŭmultus, us, m. 4. *lárma*, *tsetépaté*, *felháborodás*, *zűrzavar*, *támadás*, *zenebona*, *zendülés*; ein Lärmen, eine Verwirrung, ein Aufruhr. Tumultum praebere, Liv. movere, Hor. edere, Liv. facere, Sall. *tsinálni*, *szerezni*, *indítni*: machen. 2) e. gr. Italicus, Cic. Gallicus, Liv. *hirtelenvaló*, v. *véletlen háború*; ein jählinger Krieg. 3) *rengés*, [illegible] *pogás*, *dörgés*; das Krachen, der Donner. Jupiter [illegible] Aeolios tumult[illegible]

[illegible] *omorbu* [illegible] gr. pel[illegible] [illegible] m. o[illegible] [illegible] *éd*, [illegible] [illegible] den.

vere tumultus, Hor. 7) e. gr. mentis, Lucan. *nyughatatlanság, nyughatatlankodtatás*; die Unruhe, Beunruhigung. 8) e. gr. criminum, Quint. *egybehalmozás*; die Zusammenhäufung. Not. Genit. tumulti, pro: tumultus, Ter. Sall.

Tŭmŭlus, i, m. 2. *tsinált domb*, v. *halom*; ein Hügel, durch aufgeworfene Erde entstanden. Cic. et Caes. 2) e. gr. Achillis, Cic. *sirhalom*, *koporsókő*, *sirjel*, *sirfa*, *főfa*, *sir*; der Grabeshügel, das Grabmahl, Grab. Tumulo componere, v. condere, v. ponere, Ovid. *eltemetni*; begraben. Tumulum facere, v. statuere, Virg. *állitni*, *emelni*; errichten. Tumulum inanem (i. e. Cenotaphium) constituere, Idem. etiam: struere, Tacit.

Tun, pro: tune? Interrog. i. q. an tu? Tun ille Aeneas? Virg.

Tunc, Adv. *akkor*; damahls. Cic. Nep. Saepe adjicitur: temporis, Just. quod omitti posset. 2) *azután*, *annakutánna*, *osztán*; alsdenn, alsdann, oder dann. Nep. Liv.

Tundo, tŭtŭdi, tunsum et tūsum, ĕre, 3. e. gr. tympana, Ovid. alicui oculos, Cic. pectora manu, Ovid. terram pede, Hor. *ütni*, *verni*; schlagen. Ferrum non aptum tundendo (passive, i. e. quod tundatur) Plin. e. gr. eandem incudem, Cic. Prov. *ugyan azon ülőn kalapálni*, v. *egy bakot nyúzni*; auf einerley Amboß schlagen, einerley Sache treiben, auf eine Sache sich legen. 2) e. gr. aes, Plin. aliquid in farinam, Idem. *törni*, *zúzni*, *öszve*, v. *megtörni*; stoßen, stampfen, zerstoßen. 3) e. gr. lapidem digito, Lucr. *hozzá*, v. *megérni*, *megütni*; stoßend berühren, anstoßen, anschlagen. e. gr. humum, Ovid. *a' földre esni*; auf die Erde fallen. 4) Trop e. gr. aures alicujus, Plaut. *azon dologgal gyakorta terhelni valaki füleit*; einem einer Sache wegen die Ohren vollschreyen. Vocibus heros tunditur, Virg. *tsak nem le veszik a' lábáról*; wird gleichsam attakirt. [illegible] pro: tutudi, e. gr. tus[illegible]

Tŭn[illegible], ētis, m [illegible] lius A. [illegible]

Tŭnĭca, ae, f. 1. *férjfiak és asszonyok alsóruhájok*, *mellyet a' toga alatt hordtak*, *ládjbli*, *dolmány*, *tsuha*, *subitza*, *alsószoknya*; das Untergewand, das von Mannspersonen und Frauenzimmern unter der toga getragen wurde, Kamisol, Unterrock. Cic. Ovid. e. gr. intima, Gell. interior, Varr. *ing*; das Hemd. Not. tunicis solis, neglectis videlicet togis utebantur plebeji et serviles. 2) e. gr. molesta, Tert. genus supplicii; *kénköves*, v. *szurokba mártott ing*; das Schwefelhemd. 3) tunica propior pallio, Plaut. *közelebb az ingem mint a' subám*; das Hemd ist mir näher als der Rock. 4) tunica palmata, vide: Palmatus. 5) e. gr. arboris, Cels. *fának a' héjja*, *fahéjj*; die Rinde am Baume. 6) e. gr. oculorum, Plin. *szemhártya*; das Häutchen in den Augen. e. gr. cornea, Med. *szaru*, v. *szaruhártya a' szemben*; das hornförmige Häutchen im Auge. 7) e. gr. frumenti, Plin. *tok*, *héjj*, *hüvelytok*; die Hülse.

Tŭnĭcātus, a, um, (tunico) tunica indutus. e. gr. popellus, Hor. *köznép*; das gemeine Volk. 2) *könnyen öltözött*, *könnyű öltözetű*; leicht gekleidet. Cic. 3) e. gr. caepa, Pers. *hártyás*, *sok hártyájú*; eine Haut oder mehrere Häute habend.

Tŭnico, āvi, ātum, āre, 1. *megruházni*, *olsó köntöst adni rá*; mit einer tunica bekleiden. Varr.

Tŭnicŭla, ae, f. 1. (Dim. a tunica) *alsóruhátska*, *dolmányotska*, *ládjblitska*, *derekravalótska*; ein kleines Unterkleid, Camisol. Plaut. 2) e. gr. oculorum, Plin. *hártyátska*; ein Häutchen.

Tunsito, āre, 1. Frequ. *törögetni*, *ütögetni*, *veregetni*; oft stoßen, schlagen Phaedr.

Tunsus, a, um, (tundo) e. gr. allium, Colum. *tört*, *megtört*; gestoßen. 2) *öszvezúzott*; gequetscht. Virg.

Tŭopte, Abl. *magadtól*; von dir selbst. e. gr. ingenio, Plaut. *magad fejétől*; nach eigenem Kopfe.

Tŭor, Depon. Obs. *nézni*; sehen. Fest.

Tŭor, ōris, m. 3. *látás*, *szemvilág*; das Sehen, Gesi[illegible] Apul.

Tūrārius v. Thur[illegible] a, um, *tem-jént illető*. *ah*[illegible] Weihrauch betreffend ꝛc. [illegible] Solin. *al-dozáskori slp*, [illegible], *ánt gy uj*-

hàromrétû; dreyfach. Cic. 2) *nagy*; groß. Fluctus triplex. Sall.

Triplicābilis, e, *háromszoros, három-rétû*; dreyfältig, dreyfach. Sedul.

Triplicātio, ōnis, f. 3. *hármaztatás*; die Dreyfachmachung, dreyfache Wiederhohlung. Macrob.

Triplico, āvi, ātum, āre, 1. *hármazni, hármaztatni*; dreyfach machen. Plin.

Triplinthius, a, um, v. gr. paries, Vitr. *háromkösor vastagságú*: aus drey Reihen Mauerst inen bestehend.

Triplus, a, um, *háromszoros, hármas*; dreyfach. Cic. Triplum; *három annyi*; dreymahl so viel. Triplo plus: *háromszorta több, még három annyi*; dreymahl mehr. Plaut.

Trĭpŏdes, um, pl. a Tripus.

Trĭpŏlis, is, f. 3. Nom. pr. urbium in Africa. Hinc: Tripolītanus, a, um, Eutrop.

Trĭpŏlium, ĭi, n. 2 *pólémenta*; eine Pflanze, Poley. Plin.

Triportentum, i, n. 2. *ritka tsuda*; eine außerordentlich seltsame Sache. Pacuv.

Trĭptŏlĕmĭcus, a, um, *Triptolemusi*; Triptolemisch. Fulg.

Triptŏlĕmus, i, m. 2. Nom. pr. viri, qui primus agriculturam, exercuisse traditur. Ovid. Triptolemo dare fruges, Ovid. Prov. *vizet hordani a' tengerbe*; Wasser ins Meer tragen.

Triptōta, ōrum, sc. nomina, i. e. quae tres tantum casus habent. Diomed.

Tripŭdio, āre, 1. *tombolni, t. i. a' lábával tántzolva*; auf die Erde stampfen, z. B. tanzend. 2) *tántzolni, ugrálni*; tanzen oder tanzend springen. Senec.

Trĭpŭdium, ĭi, n. 2 (terripavium) *tombolás, tomboló ö-ömtánts*: der Freudentanz, ein Freudensprung, das Stampfen. 2) i. q. augurium bono omine peractum. Cic.

Trĭpus, ŏdis. o *háromláb, háromlábú edény, lábos*; ein Dreyfuß, dreyfüßiges Geschirr. Virg. 2) *háromlábú szék*; ein Dreyfuß, dreyfüßiger Sitz. 3) *háromlábú arany asztal volt az Apolló Delfusi templomában*; ein goldener Tisch mit drey Füßen in dem Tempel des Apollo zu Delphi. 4) *ordkulum*; ein Orakel. Virg.

Trĭquetrus, a, um, v. gr. insula, Caes. *háromszegletû*; dreyeckig.

Trĭrēmis, e, v. gr. navis, Caes. *háromsor evezöjû*; dreyruderig, drey Reihen Ruderbänke habend. 2) triremis, sc. navis, Caes. et Cic. *háromsor evezöjû gálya*; dreyrudrige Galeere.

Tris, i. q. Tres.

Trĭsaeclĭsĕnex, Trisĕclĭsĕnex, nis, i. e. qui tria saecula vixit, i. e. Nestor. Juven.

Trĭscurria, ōrum, n. pl. *igen nevetséges dolgok*; höchst lächerliche Dinge. Juven.

Trĭsĕclĭsĕnex, vide: Trisaeclisenex.

Trisēmus, a, um, *három pontból álló*; aus drey Puncten bestehend. 2) *három tagú, v. fogdsú*; dreysylbig. Mart Cap.

Trismĕgistus, i, i. e. nimium magnus, cognomen Hermis vel Mercurii, antiquissimi legislatoris apud Aegyptios. Lact.

Trispastos, i, sc. machina, *három tekerületû, p. o. gépely*; eine Maschine die durch drey Räder, Winden ꝛc. gezogen wird. Vitr.

Trispĭthămus, a, um, *három arasznyi*; drey Spannen groß. Plin.

Trissāgo, inis, f. 3. vide: Trixago.

Trisso, āre, 1. *tsipegni, tsivogni, fitserészni, mint a' fetske*; zwitschern, wie die Schwalbe. Auct. Carm. de Philom.

Tristātae, ārum, m. pl. i. e. tres primi. Hier

Triste, Adv. *szomorún, szomorúan, szomorkodva*; traurig, betrübt. Horat. tristius, Prop.

Tristĕ. um, i, n. 2 *három emeletû épület*; ein Gebäude das drey Stockwerke oder Etagen hat. Hier.

Tristi pro: trivisti, Catull.

Tristĭcŭlus, a, um, (Dimin. a tristis) *szomorkás*; etwas traurig oder bloß traurig. Cic.

Tristĭfĭcus, a, um, *elszomorító, szomorító*; traurig machend. Cic.

Tristĭmōnia, ae, f. 1. id. qu. Tristitia.

Tristĭmōnium, ĭi, n. 2. *szomorúság*; die Traurigkeit. Petr.

Tristis, e, v. gr. homo, Cic. *szomorú, bánatos, bús*; traurig, betrübt, voller Betrübniß. 2) v. gr. bellum, Hor. tempus, Cic. *szomorú, szomorúságot okozó, kedvetlen*; traurig, unangenehm. 3) v. gr. eventus, Liv. sors, Cic. *szerentsétlen, szomorú*; unglücklich, traurig. 4) v. gr. vultus, Cic. *komor, kedvetlen*; mürrisch, finster, unfreundlich. Sorores

tristes, i. e. Parcae, Tibull. 5) v. gr. succus, sapor, Virg. *fanyar, kellemetlen*; herbe, streng, unangenehm. 7) *kemény, igazságos*; streng, gerecht. Tristis judex. Ter. Comp. tristior. Curt. Sup. tristissimus. Liv.

Tristĭtas, ātis, f. 3. id. qu. Tristitia. Pacuv.

Tristĭtia, ae, f. 1. *szomorúság, búslakodás, szomorkodás*; die Traurigkeit, Betrübniß. Cic. Tristitiae se tradere, Cic. Ep. *szomorkodni*; betrübt seyn. 2) v. gr. temporum, Cic. *mostohaság, szomorú állapot*; traurige Beschaffenheit, Härte, trauriger Zustand. 3) *komorság, keménység*; die Finsterkeit oder auch Strenge. Tristitia et severitas. Cic.

Tristĭties, ei, f. 5. pro: tristitia, Ter.

Tristitūdo, ĭnis, f. 3. pro: tristitia, Apul.

Tristĭus, Adv. (triste) *szomorúbban*; trauriger.

Tristor, āri, Dep. 1. *szomorkodni*; traurig seyn, sich betrüben. Senec.

Trisulcus, a, um, *hárombarázdájú, v. völgyű*; dreyfurchig. 2) *háromhegyű, háromágú*; dreyspitzig, dreyzackig oder dreyfach. v. gr. telum Jovis, i. e. fulmen. Ovid.

Trisyllăbus, a, um, *háromfogású, v. szótagú*; dreysylbig. Varr.

Tritāvia, ae, f. 1. i. e. mater atavi, vel ataviae. Pand.

Tritāvus, i, m. 2. i. e. pater atavi vel ataviae. Plaut. et Pand.

Trite, es, f. i. e. tertia, Vitr.

Tritēmŏria, ae, f. 1. *harmadrész*; das Drittel. 2) in arte musica; i. q. brevior soni distantia tertiam ejus partem recipiens, Mart. Cap.

Tritĭceius, a, um, i. q. triticeus. Plaut.

Tritĭceus, a, um, *búzából való, búza*; aus Weitzen. Messis triticea, Virg. *búzaaratás*; Weitzenernte.

Tritĭcĭarius, a, um, *búzát illető*; den Weitzen betreffend. Pand.

Tritĭcinus, a, um, *búzából való, búza*; aus Weitzen. Plin.

Tritĭcum, i, n. 2. *búza*; Weitzen. Varr.

Triton, ōnis, et ŏnos, m. 3. *Triton, a' tengernek olistene, Neptún fia*; Triton, ein Meergott und Sohn des Neptun. 2) *emberformáju tengeritsuda*; ein menschenähnliches Meerwunder. Plin. 3) fluvius Africae. Liv.

Tritōnia, ae, f. 1. i. e. Pallas.

Tritōnĭăcus, a, um, i. e. Minervam concernens, ab ea oriundus. Ovid.

Tritōnis, ĭdis, idos, f. 3. i. e. palus Tritonidis ad fluvium Tritonis. 2) Tritonis, sc. dea, i. e. Pallas. Ovid.

Tritōnius, i. e fluvium Tritonem concernens. Hinc: Pallas Tritonia, et virgo Tritonia, Virg. vel Tritonia, Ovid. i. e. Pallas.

Tritor, ōris, m. 3. v. gr. colorum, Plin. *törő, p. o. festéktörő*; ein Reiber. Plin. 2) pro: Triturator. Plaut.

Tritum, i, n. 2. *babliszt*; ein Bohnenmehl. Plin. 2) *igen közönséges mondás vagy példabeszéd*; ein bekanntes Sprichwort. Cic.

Tritūra, ae, f. 1. *törés*; das Reiben. Apul. 2) *tséplés, tsépelés*; das Dreschen. Virg.

Triturātio, ōnis, f. 3. *tsépelés*; das Dreschen. August.

Triturātor, ōris, m. 3. *tséplő*; ein Drescher. Plaut.

Trituro, āre, 1. *tsépelni*: dreschen. Sid.

Triturritus, a, um, *háromtornyú*; dreygethürmt, drey Thürme habend. Rutil.

Tritus, a, um, (tero) *tört, megtört, széllyeltört, v. súzott*; gerieben, zermalmen. 2) iter tritum, Cic. *járt út*; ein gebahnter Weg, eine gangbare Straße. 3) tritum sermone proverbium, Cic. *köz példabeszéd*; ein bekanntes Sprichwort. Comp. tritior, Cic. Sup. tritissimus, Sen.

Tritus, us, m. 4. *törés, széllyeltörés, megtörés*; das Reiben. Cic.

Triumphālia, ium, n. pl. sc. ornamenta, Suet. *győzödelmi ékességek, koszorúk, 's a' t.* Triumphzierden, Ehrenzeichen der Triumphirenden.

Triumphālis, e, *győzödelmi, triumphusi*; zum Triumphe gehörig, den Triumph betreffend. Corona triumphalis. Plin. Porta triumphalis, Cic. *győzödelmi kapu*; eine Triumphpforte, Triumphbogen.

Triumphātor, ōris, m. 3. *győzödelmes, v. győzedelmes*; ein Triumphirer. Apul.

Triumphātōrius, a, um, i. q. triumphalis. Tert.

Triumphātus, a, um, *megyőzött*; besiegt, überwunden. Ovid.

Triumphātus, us, m. 4. *győzödelmeskedés*; das Triumphiren. Plaut. 2) *győzödelmi pompatartás*; das Halten des Triumphs. Cic.

Triumpho, āvi, ātum, āre, 1. Intransit. *győzödelmi pompát tartani*; thriumphieren, einen Triumph halten. Liv. 2) v. gr. gaudio, Cic. *örvendezni, vigadni*; frohlocken, jauchzen. 3) triumphare aliquem, Treb. Poll. *valakin győzödelmeskedni, valakit meggyőzni*: über einen triumphiren, einen besiegen. 4) amor de me triumphavit, Prop. *a' szerelem rabja lettem*: ich bin ein Sclave der Liebe geworden.

Triumphus, i, m. 2. *győzödelmi pompa, győzödelempompa*; der Triumph, ein Siegesgepränge. Triumphum agere de aliquo, Cic. *valaki meggyőzettetésének győzödelempompáját tartani*; einen Triumph halten, z. B. über den erhaltenen Sieg. Triumphum agere ex Etruria, Liv. vel, de Liguribus, Liv. v. pugnae, aut: ob pugnam, Cic. Per triumphum ducere aliquem, scil. victum, Cic. Triumphum deportare, Cic. pro: triumphare.

Triumvir, i. m. 2. *egy azon három fő személyek közül, kik hárman viselnek egy főhivatalt*; einer von den drey Männern, die ein hohes Staatsamt zusammen verwalten. Triumviri capitales, Cic. *azon három főszemélyek, kik a' fogházakra, a' halálra itéltek kivégeztetésekre, az útak bátorságban való tartásokra, 's a' t. ügyeltek*; die Aufseher über die Gefängnisse, über die Vollstreckung der Todesurtheile, über die Ruhe der Strassen etc. Triumviri auro, argento, aeri flando feriundo, Cic. *a' pénzverésre ügyelő három főszemélyek*: die Aufseher über die Münze. Triumviri agrarii, Cic. qui in provinciis agros distribuebant.

Triumvirālis, e, i. e. triumviros concernens. Hor.

Triumvirātus, us, m. 4. i. e. officium vel munus vel collegium triumvirorum. Liv.

Triuncis, e, *hat latnyi nehéz*: drey Unzen oder sechs Loth schwer. Plin.

Trivĕnĕfica, ae, f. 1. *főboszorkány*; Erzhexe. Plaut.

Trivĭa, ae, f. 1, cognomen Dianae. Varr.

Trivĭālis, e, (trivium) *úton útfélen lévő vagy található, mindenütt közönséges*; auf allen Kreuzwegen oder überall anzutreffen, gemein. Svet. Quint.

Trivĭālĭter, Adv. *közönséges módon*; auf gemeine Art. Arnob.

Triviātim, Adv. *az országúton*; auf öffentlicher Strasse. Mart. Cap.

Trivĭcum, v. —us, i, urbs Italiae. Hor.

Trivium, ii, n. 2. *keresztút, hármasút*; ein Kreuzweg wo drey Strassen zusammen stossen. Cat. 2) i. e. tres disciplinae, utpote: Grammatica, Rhetorica et Dialectica. Eccles.

Trivius, a, um, *három útból álló, három útat egyesítő*; aus drey Wegen bestehend, drey Strassen vereinigend. Cic.

Trixágo, v. Trissāgo, ĭnis, f. id. qu. chamaedrys, *gamandor tarorja, zsuzsánka*; Gamanderlein. (Teucrium chamaedrys, L.) Plin.

Trōas, ădis, f. 3. sc. femina, Virg. *Trójai asszony*; eine Trojanerinn. 2) sc. terra, v. regio; *Trojai föld, v. vidék*; die Gegend um Troja, eine Landschaft worin Troja gelegen. Plin.

Trŏchaeīdes, is, i. e. similitudinem trochaei habens. Mart. Cap.

Trŏchaeus, i, m. 2. *kéttagú versláb u. m. egy hosszú egy rövid*; ein zweysylbiges Versglied aus einer langen und kurzen Sylbe bestehend. 2) *három rövid tagú versláb*; ein Versglied aus drey kurzen Sylben bestehend, i. q. tribrachys, Cic.

Trŏchāĭcus, a, um, i. e. trochaeis confectus. Quint.

Trŏchilus, v. —os, i, m. 2. i. e. Motacilla trochilis, L. *rendike*; der Laufer, Weidenzeisig, Sommerkönig. Plin. 2) *oszlopprovátk*: in der Baukunst an den Säulen, Hohlkehle, Einziehung. Vitr.

Trŏchiscus, i, m. 2. *pogátsátska, golyóbisotska*; ein Kügelchen, z. B. bey Arzeneyen. Coel. Aur.

Trochlĕa, ae, f. 1. *terhemelő tsiga, tekerő tsiga*; eine Maschine Lasten darauf zu ziehen etc., Winde. Vitr.

Trŏchlĕātim, Adv. *tekerőtsigával*; durch eine Winde. Sid.

Trŏchus, i, m. 2. *zúgó, v. búgótsiga, tsapótsiga*; ein Brummkreisel. Hor.

Trōes, um, *Trójaiak*; Trojaner. Fuimus Troës, Prov. *végünk van nekünk*; es ist um uns geschehen.

Troezen, ēnis, f. 3. urbs in Peloponneso. Cic. Hinc: Troezenius, a, um,

et Troezenii, i. e. incolae hujus urbis. Mela.

Troglōdytae, ārum, m. pl. populus in Aegypto ad mare Arabicum; *barlangban lakók*; Höhlenbewohner.

Trogon, ōnis, m. 3. *egy ragadozó madár neve*; eine Art Raubvogel. Plin.

Trōïades, um, f. pl. vide: Troias.

Trōïas, ădis, f. 3. i. q. Troas. Troiades, *Trójai asszonyok*; Trojanerinnen. Pers.

Trōïcus, a, um, v. gr. bellum, Cic. *Trójai*; Trojanisch.

Trōïlus, v. —os, i, m. filius Priami regis Trojanorum. Virg.

Trōïus, a, um, *Trójai*; Trojanisch. Troius heros, Virg. i. e. Aeneas.

Trōja, ae, f. 1. *Trója, város volt kis Ázsiában, mellyet a' Görögök tíz esztendei megszállás és ostromlás után megvettek és lerontottak, a' Vil. teremt. után 2870 esztendővel*; die Stadt Troja in Kleinasien, welche im J. der Welt 2870 nach einer zehnjährigen Belagerung von den Griechen zerstöret worden ist.

Trōjānus, a, um, v. gr. bellum, Hor. *Trójai*; Trojanisch. Hinc: Trojani, pl. i. e. incolae urbis Trojae, Cic.

Trōjŭgĕna, ae, c. *Trójai*; Trojanisch.

Trŏpaeātus, a, um, *győzödelmi jelekkel felékesített, győzödelmes*; mit Siegeszeichen geschmückt, siegreich. Amm.

Trŏpaeŏphŏrus, i, m. nom. Jovis. Apul.

Trŏpaeum, i, n. 2. *az ütközet helyén felfüggesztett győzödelmi jel*; ein öffentlich errichtetes Siegeszeichen auf dem Platze wo der Feind in die Flucht geschlagen war. Tropaeum statuere, vel ponere, Cic.

Trŏpaeus, a, um, v. gr. ventus, Plin. *visszatérő, visszafordúló*; zurückkehrend.

Trŏphōnĭānus, a, um, *Trophóniusi*; Trophonisch. Cic.

Trŏphōnĭus, i, m. 2. Nom. pr. fratris Agamedis, cum quo ille templum Apollinis Delphici exstruxit. Cic.

Trŏpĭce, Adv. *ábrázolva, alkalmaztatva*; figürlich. Aug. 2) *megfordítva, visszásan, fondkúl*; verkehrt, auf verkehrte Art. August.

Trŏpĭcus, a, um, *visszafordúló, megfordúló*; umkehrend. 2) circuli tropici; *visszatérítő karikák*; die Wendezirkel. Hygin. 3) v. gr. vox, dictum, Aug. figura, Gell. *ábrázolt alkalmaztatott*; tropisch, uneigentlich, figürlich. August.

Trŏpis, is, f. 3. *borseprő*; der Bodensatz des Weines. Martial.

Trŏpŏlŏgĭa, ae, f. 1. *alkalmaztató kifejezések*; das tropische, figürliche Reden. Hier.

Trŏpŏlŏgĭce, Adv. *alkalmaztatólag*; tropisch, figürlich. Hier.

Trŏpŏlŏgĭcus, a, um, *alkalmaztató*; tropisch, figürlich. Sidon.

Trŏpus, i, m. 2. *fordítás, megfordítás*; die Wendung. 2) *ábrázolt mondás, alkalmaztatás, ekesség a' kifejezésben*; eine uneigentliche oder verblümte Redensart. Quint.

Tros, ōis, m. 3. rex Phrygiae, nepos Dardani, Virg. 2) *Trójai ember*; ein Trojaner. Virg. Troës, *Trójaiak*; die Trojaner. Virg.

Trosmis, is, f. 3. urbs Moesiae. Ovid.

Trossŭlum, i, n. 2. urbs Etruriae, Fest. Hinc: Trossulus, a, um, i. e. ex hac urbe, Plin.

Trōus, a, um, *Trójai*; Trojanisch. Ovid.

Troxălis, ĭdis, f. 3. *sáska nemű állat*; ein Thier Heuschrecken ähnlich. Plin.

Trŭa, ae, f. 1. *válú, vályú*; eine Tränke, Tränkrinne. Varr.

Trŭcīdātio, ōnis, f. 3. *megölés, meggyilkolás*; die Ermordung. Cic.

Trŭcīdātor, ōris, m. 3. *megölő, gyilkos*; der Mörder. Augustin.

Trŭcīdo, āvi, ātum, āre, 1. *megölni, meggyilkolni, levágni*; tödten, ermorden, niedermetzeln. Liv. 2) v. gr. porrum, Hor. *összevagdalni*; zerschneiden. 3) v. gr. plebem foenore, Liv. *összerongálni*; zu Grunde richten, ruiniren.

Tructa, ae, f. 1. i. e. Salmo Trutta, *galótza, hal*; die Lachsforelle. Plin.

Trŭcŭlente, vel Trŭcŭlenter, Adv. *kegyetlenül, durván*; grausam, roh, schrecklich. Cic. Comp. truculentius, Sup. truculentissime, Quint.

Trŭcŭlentĭa, ae, f. 1. *durvaság, komorság, mordság*; die Unfreundlichkeit, Finsterkeit, Rauhigkeit. 2) *kegyetlenség*; die Grausamkeit. Plaut.

Trŭcŭlentus, a, um, (trux) v. gr. homo, Cic. *durva, komor, mord*; unfreundlich, finster in den Mienen, rauh, gräßlich, wild. 2) *kegyetlen, iszonyú*; grausam, schrecklich. Gens truculentior, Ovid. Truculentissimum facinus, Auct. ad Her.

Trŭcŭlo, āre, 1. *turbékolni, katzagni mint a' gerlitze*; girren wie eine Turteltaube. Philom.

Trŭdis, vel Trudes, is, f. 3. *emelőrúd*; ein Hebebaum. Tac.

Trūdo, si, sum, ĕre, 3. *taszitni, eltaszitni*; stoßen, wohin stoßen, weg stoßen, fort stoßen. Glaciem flumina trudunt, Virg. Aliquem foras trudere, Plaut. *valokit kitaszitni*: einen hinausstoßen. 2) v. gr. ut arbores gemmas, Virg. *kihajtani, kibujni*; hervor stoßen, hervor wachsen. Se trudunt gemmae, Virg. 3) *elébb tolni, kinyomni helyéből*; stoßen, drängen. Truditur dies die, Hor.

Trŭella, ae, f. 1. i. q. trulla. Pandect.

Trŭentum, i, n. 2. urbs in Italia, hodie: Tronto, Mela.

Trulla, ae, f. 1 *mosóteknő*; ein Waschtrog. 2) *meritőedény, ivóedény*: ein Schöpfgefäß, ein Trinkgeschirr. Colum. 3) *vakolókalán*: eine Mauerkelle. Pallad. 4) *éjjeli medentze*; ein Nachtbecken, Nachttopf. Juven.

Trullĕum, Trullĭum, ĭi, n. 2. *mosdóedény*; ein Waschbecken. Varr.

Trullĕus, i, m. 2 id. qu. Trulleum.

Trullissātio, ōnis, f. 3. *bevakolás*; Bewerfung mit Kalk oder Gyps 2) *bémeszelés*: Überweißung. Vitr.

Trullisso, āre, 1. *bévakolni*; mit Kalk bewerfen. 2) *bémeszelni*; beweißen.

Trullĭum, vide: Trulleum.

Trunco, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. corpus, Tac. *tagjait levágni, megtsonkítni*; stutzen, verstümmeln, abschneiden. 2) v. gr. olus foliis: *levagdalni p. o. ágait, megnyesni*; beschneiden, stutzen. 3) v. gr. capot, Lucr. *levágni, elvenni, p. o. fejét*; abhauen 4) v. gr. cervos, Val. Fl. *levágni, leőlni*: niedermachen, tödten.

Truncŭlus, i, m. 2. Dimin. a truncus.

Truncus, a, um, *megtsonkított, tsonka*; verstümmelt, eines oder mehrerer Theile beraubt, gestutzt. Liv. 2) v. gr. arbor, pinus, Virg. *megnyesett, bevagdalt*; abgehauen. 3) *hijjános, tsonka*; mangelhaft, wo etwas abgeht, gleichsam verstümmelt. Liv.

Truncus, i, m. 2. *faderék, a' fa dereka*; Stamm eines Baums. Cic. 2) pro: arbor, *fa*; der Baum. Hor. 3) *derék, az ember dereka*; der Rumpf des Menschen. Cic. 4) *törzsök test*, *s. i. emberi test, mellynek fejét levágták*; der Rumpf des Leibes, wenn der Kopf abgehauen ist Virg. 5) *törzsök, fuvágó tőke*; ein Klotz, ein Stock. Cic. 6) Trop. *buta*; ein Klotz, Tölpel. Cic.

Trūo, ōnis, m. 3. i. q. onocrotalus, Fest.

Trūsātĭlis, e, *kézzel hajtható vagy forgatható*; was sich drehen oder treiben läßt. Mola trusatilis, Gell. *kézimalom*; eine Handmühle.

Trūsito, āre, 1. *taszigálni*; stoßen, hin und her stoßen. Phaedr.

Trūso, āre, 1. *taszitni*; stoßen. Catull. 2) *hajtani, forgatni*: treiben, umdrehen. Gell.

Trūsus, a, um, (trudo) *tört*; gestoßen. Amm.

Truta, v. Trutta, id. qu. tructa.

Trŭtĭna, ae, f. 1. *mérőfont*; die Wage. Vitr. 2) Met. *megfontolás, vizsgálás*; die Erwägung, Prüfung. Cic. Examinare aliquid accurata mentis trutina, Cic. *valamit jól megfontolni*; etwas wohl erwägen.

Trŭtĭnātus, a, um, *megfontolt, megmért*; gewogen. 2) *megvizsgált, megfontolt*: erwogen, geprüft. Sid.

Trŭtĭno, āre, 1. *megmérni, megfontolni, fontravetni*; wägen. 2) *megfontolgatni, megvizsgálni*; erwägen, prüfen. Sidon.

Trux, ūcis, o. *iszonyú, irtóztató*; schrecklich, grauslich. Cic. Oculi truces, Cic. *mord szemek*; wilde Augen. 2) v. gr. animus, Ovid. *makats, vad*; halsstarrig, wild.

Tryblĭum, ĭi, n. 2. *tál*; die Schüssel, der Napf. Plaut.

Trychnos, i, m. 2. i. q. strychnos, Plin.

Trygĭnon, i, n. 2. sc. atramentum, *fekete festék, melly borseprőből készűl*; schwarze Farbe aus Weinhefen Plin.

Trygon, ōnis, m. 3. *nyilfarkú rája*: die Stachelroche. (Raja pastinaca, L.) Plin.

Trylla, ae, f. 1. vide: Trulla.

Tryxālis, i. q. Troxalis.

Tu, Pronom. *te*; du. Genit. tui etc. Plur. vos, vestri etc. Miseret tui me, Terent. Not. tune? Ter. Cic. v. tun? Ter. in interrogationibus. 2) mea tu, Ter. *kedvesem, lelkem, kintsem*; meine Liebe, mein Schatz. 3) tui (Genit.) pro: tuus, e. gr. labori tui, pro: tuo, Plaut. 4) tibi, et vobis, Liv. saepe supervacanee adhibetur in familiaribus locutionibus. e. gr.

at tibi repente venit ad me, etc. Cls 5) Ablativo te et vobis semper adjungitur Praepos. cum, e. gr. tecum, vobiscum, non: cum te, cum vobis. 6) saepe adduntur syllabae: te, et met. e. gr. tute, Cic. etiam: tutemet, Ter. tste, Ter. tibimet, Sen. vosmet, Liv. 7) tu, solet etiam transponi, ut e. gr. *solve metus et tu — eripe* etc, pro: tu solve et eripe, etc. Virg. 8) tis, pro: tui, Plaut. 9) vos, saepissime ponitur cum una persona adloquitur sed plures subintelliguntur, ut e. gr. vos, Romanus exercitus, destiteritis etc., Liv. vos, o Calliope, a'spirate etc. Virg. i. e. Musae. 10) vestrum, pro: vester, e. gr. majores vestrum, pro: vestri, Sall. Frequentia vestrum, pro: vestra, Cic. Vestri, pro: vos, e. gr. vestri adhortandi causa, Liv. 11) vestrorum, vestrarum, pro: vestrum, Ter. Plaut.

Tŭātim, Adv. (tuos) *a' te szokásod, módod, v. természeted szerént*; nach deiner Gewohnheit, nach deiner Art. Plaut.

Tŭba, ae, f. 1. *trombita, kürt, tárogató*: eine Trompete, Posaune. Hinc Trop. tuba nimborum, Claud. i. e. sonitus tonitruum. 2) Trop. e. gr. rixae, Juv. belli, Cic. *háborúság-szerző, ingerlő, késztető, támasztó*; ein Urheber, Erreger. 3) e. gr. navalis, Mart. *had, v. háborújel, v. a' had, v. háború maga*; das Kriegszeichen oder der Krieg selbst. 4) *fennjáró, v. felséges költőmesterség*; erhabene Dichtkunst. Id m. 5) *fennjáró, v. felséges beszéd*: erhabenes Reden. Prod. 6) *vízhúzógépely, v. erőmív tsöve*; die Röhre in der Wasserzieh-Maschine. Vitr.

Tŭbārius, ii, m. 2. *trombitamíves*; ein Trompetenmacher. Arcad.

Tūber, ĕris, n. 3. *daganat, pöffedék, kelevény*; die Geschwulst, Beule. Colaphis tuber totum est caput, Ter. *fel, v. összvedagadt a' fejem*; der Kopf ist mir voller Beulen. 2) *gümő, gömő, tsomó, púp, p. o. mint a' tevéé*; ein Buckel, Höcker, z. B. des Kamehls. Plin. 3) *domborodás, domb*: die Erhöhung Ovid. 4) *földigomba neme, kutsmagomba, szömörtsökgomba*: eine Art Erdschwämme, Morchel. Idem. 5) tuber terrae, Plin. i. e. cyclaminos.

Tūber, ĕris, c. 3. a) mascul. *alma, v. fáigyümölts neme, v. dióbaratzk*; eine Art Apfel oder Baumfrüchte, oder Nußpfirsche. Suet. b) fem. *efféle gyümöltsök fája*; der Baum dieser Früchte. Colum.

Tūberculum, i, n. 2. Dim. *púpotska, dombotska, gümőtske, daganatotska*: ein kleiner Hübel oder Höcker, kleine Geschwulst oder Beule. Cels.

Tūbĕro, āre, 1. (tūber) *feldagadni, domborodni*; schwellen, pausen. Apul.

Tūbĕrōsa, ae. f. 1. *tubarózsa*; die Tuberose. (Polyanthes tuberosa, L.) Gloss.

Tūbĕrōsus, a um, (tūber) *púpos, tsomós, gümős, dagadt*; voller Hübel, Höcker oder Beulen. Varr. Tuberosissimae frontis, Petron.

Tŭbĭcen, ĭnis, m. 3. (tuba et cano) *trombitás, kürtös, tárogatós*; ein Trompeter. Liv.

Tŭbĭlustrium, ii, n. 2. festum, quo tubas lustrabant, Varr.

Tŭbŭlātio, ōnis, f. 3. *tsőforma kivölgyelés*; eine röhrenförmige Höhlung. Apul.

Tŭbŭlātus, a, um, (tubulus) *tsöves, tsévés, tsőforma*; hohl wie eine Röhre. Plin.

Tŭbŭlus, i, m. 2. Dim. *tsöretske, tsévétske*: ein Röhrchen oder Röhre. Varr. 2) *tűzfal, tűzellenzőfal*: eine Feuermauer. JCt. 3) *rudbaöntött, p. o. érts, rúd*: eine Masse Metall, ein Barren. Plin.

Tŭburcĭnābundus (Tuburchin.) a, um, *nyelő, mohon evő, faló, vendégeskedő*: schluckend, fressend, schmausend Cato ap. Gell.

Tŭburcĭnor, ātus sum, āri, Dep. 1. *nyelni, mohon enni, falni, vendégeskedni*: schlucken, fressen, schmausen. Plaut. Not. tuburcinatus, a, um, passive. Apul.

Tŭbus, i, m. 2. *tső, tsöv, tséve, p. o. víztső, v. tsatorna*; eine Röhre, z. B. Wasserröhre. Colum. 2) e. gr. astronomicus, Gloss. *égvizsgáló messzelátótső*: ein Fernglas zur Betrachtung des Himmels. 3) pro: tuba, Varr.

Tūcētum, i, n. 2. *vagdalt húsból készitett kedves ízű eledel, némellyek szerént kolbász, hurka*; ein gewisses delicates Gericht aus gehacktem Fleische. Einige verstehen eine Wurst. Apul. Pers.

puffadt; geschwollen, sich erhebend. Ammian.

Tŭmĭdŭlus, a, um, (Dim. a tumidus) *dagadtatska*, *puffadtatska*; ein wenig geschwollen. Apul.

Tŭmĭdus, a, um, (tumeo) e. gr. membrum, Cic. *dagadt*, *felfútt*; aufgeschwollen, aufgeblasen. e. gr. mare, Virg. *zúgó*, *habzó*; brausend. e. gr. terra, Tacit. *magos*, *felemelkedett*, *hegyes*; hoch, gebirgig. 2) *felbosszsantott*, *megharagitott*, *bosszsús*, *haragos*; vor Zorn geschwollen, aufgebracht. Tumida ex ira corda residunt, Virg. Tumido ore, Hor. 3) e. gr. successu, Ovid. serme, Hor. *felfúvalkodott*, *kevély*, *dölyfös*; aufgebläht, stolz, aufgeblasen. Alexander, tumidissimum animal, Sen. 4) e. gr. ingenium, Just. *forró*, *zúgó*, *zúgolidó*, *zendülésre*, v. *háborúra hajlandó*; gährend, zur Empörung oder zum Kriege geneigt. Comp. -ior, Cels. Sup. -issimus, Sen.

Tŭmor, ōris, m. 3. (tumeo) *feldogodás*, *felpuffadás*, *doganat*; die Aufschwellung, Geschwulst. Cic. 2) Trop. *kevélység*, *dagály*, *dölyf*, *felfúvalkodás*; der Stolz, die Aufgeblasenheit. Mentis tumores gerere, Lucan. 3) e. gr. terrae, Front. *domb*, *halom*; ein Hügel. 4) *szomorúság*; die Traurigkeit. Cum tumor animi resedisset, Cic. 5) e. gr. rerum, Idem. *dolgok mozgása*, *azoknak közelgető kiütések*; Gährung der Dinge, wenn sie zum Ausbruche sich neigen, der nahe Ausbruch.

Tŭmŭlāmen, inis, n. 3. *temetés*; das Begräbniß. Fabr.

Tŭmŭlātio, ōnis, f. 3. *eltemetés*; die Begrabung. Varr.

Tŭmŭlātus, a, um, *eltemetett*; begraben. Gloss.

Tŭmŭlo, āvi, ātum, āre, 1. (tumulus) *eltemetni*; begraben. Quam tumulavit alumnus, Ovid. i. e. Cajeta.

Tŭmŭlōsus, a, um, (tumulus) *dombos*, *hátahuplis*, *egyenetlen*; hügelig, voller Hügel, ungleich. Sallust.

Tŭmultŭārie, Adv. *hirtelen*, *nagy sietséggel*, *rendetlenül*; tumultuarisch, in größter Eilfertigkeit, ohne Ordnung. Ammian.

Tŭmultŭārius, a, um, (tumultus) *hirtelenvaló*, *hamarjábanesö*, v. *lévö*, *hamari*, *sebes*; eilfertig, jählig. Exercitus tumultuarius, milites tumultuarii, Liv. *hirtelenében gyűjtött* v. *tövel heggyel öszvehányt*, *hadisereg*; eine Armee, die in Eil zusammen gebracht worden. 2) e. gr. sermo, Quint. *készület nélkül való*; worauf man nicht studiert.

Tŭmultŭātim, Adv. i. q. tumultuarie, Sidon.

Tŭmultŭātio, ōnis, f. 3. *lárma*, *tsetépaté*, *felháborodás*, *zűrzavar*, *támadás*, *zenebona*; ein Lärmen, eine Unruhe, ein Auflauf. Liv.

Tŭmultŭātor, ōris, m. 3. *lázzasztó*, *zenebonaindító*; ein Aufrührer. Gloss.

Tŭmultŭātus, a, um, *lármát indított*; der ein Lärmen gemacht hat. Petr.

Tŭmultŭo, āvi, ātum, āre, 1. i. q. tumultuor, Plaut.

Tŭmultŭor, ātus sum, āri, Dep. 1. *lármázni*, *lármát*, v. *zenebonát indítani*, *háborogni*, *zúgni*; lärmen, unruhig seyn, Unruhe äußern, Lärmen machen. Cic.

Tŭmultŭōse, Adv. *lármázva*, *háborogva*, *zenebonásan*; mit Lärmen, mit Ungestüm, aufrührerisch. Liv. Comp. tumultuosius, Caes. Sup. tumultuosissime, Cic.

Tŭmultŭōsus, a, um, *lármás*, *tsetépatés*, *zűrzavaros*, *zenebonás*, *támadásos*; voller Lärmen und Unruhe, aufrührerisch. Plaut. Conciones tumultuosae, Cic. *zenebonát indító beszédek*; Reden, die zum Aufruhre Gelegenheit geben. e. gr. mare, Hor. *hányködó*; brausend. e. gr. vita, Cic. *háborgó*; ungestüm. e. gr. somnus, Cels. *nyughatatlan*; unruhig. Comp. -ior, Svet. Sup. -issimus, Liv.

Tŭmultus, us, m. 4. *lárma*, *tsetépaté*, *felháborodás*, *zűrzavar*, *támadás*, *zenebona*, *zendülés*; ein Lärmen, eine Verwirrung, ein Aufruhr. Tumultum praebere, Liv. movere, Hor. edere, Liv. facere, Sall. *tsindálni*, *szerezni*, *indítni*; machen. 2) e. gr. Italicus, Cic. Gallicus, Liv. *hirtelenvaló*, v. *véletlen háború*; ein jählinger Krieg. 3) *rengés*, *ropogás*, *dörgés*; das Krachen, der Donner. Jupiter ruens tumultu, Hor. Aetherios tumultus, Ovid. 4) *korgás a' gyomorban*; Lärm im Leibe, Hor. 5) e. gr. pelagi, Lucan. *szélvész*; der Sturm. 6) *éretlen*, v. *ész nélkül való beszéd*, *fetsegés*; sinnloses Reden, Plaudern. Jocum mo-

vere tumultus, Hor. 7) e. gr. mentis, Lucan. *nyughatatlanság, nyughatatlankodtatás*; die Unruhe, Beunruhigung. 8) e. gr. criminum, Quint. *egybehalmozás*; die Zusammenhäufung. Not. Genit. tumulti, pro: tumultus, Ter. Sall.

Tumŭlus, i, m. 2. *tsinált domb, v. halom*; ein Hügel, durch aufgeworfene Erde entstanden. Cic. et Caes. 2) e. gr. Achillis, Cic. *sírhalom, koporsókő, sírjel, sírfa, fősa, sír*; der Grabeshügel, das Grabmahl, Grab. Tumulo componere, v. condere, v. ponere, Ovid. *eltemetni*; begraben. Tumulum facere, v. statuere, Virg. *állítni, emelni*; errichten. Tumulum inanem (i. e. Cenotaphium) constituere, Idem. etiam: struere, Tacit.

Tun, pro: tune? Interrog. i. q. an tu? Tun ille Aeneas? Virg.

Tunc, Adv. *akkor*; damahls. Cic. Nep. Saepe adjicitur: temporis, Just. quod omitti posset. 2) *azután, annakutánna, osztán*; alsdenn, alsdann, oder dann. Nep. Liv.

Tundo, tŭtŭdi, tunsum et tūsum, ĕre, 3. e. gr. tympana, Ovid. alicui oculos, Cic pectora manu, Ovid. terram pede, Hor. *ütni, verni*; schlagen. Ferrum non aptum tundendo (passive, i. e. quod tundatur) Plin. e. gr. eandem incudem, Cic. Prov. *ugyan azon ülön kalapálni, v. egy bakot nyúzni*; auf einerley Ambos schlagen, einerley Sache treiben, auf eine Sache sich legen. 2) e. gr. aes, Plin. aliquid in farinam, Idem. *törni, zúzni, össve, v. megtörni*; stoßen, stampfen, zerstoßen. 3) e. gr. lapidem digito, Lucr. *hozzá, v. megérni, megütni*; stoßend berühren, anstoßen, anschlagen. e. gr. humum, Ovid. *a' földre esni*; auf die Erde fallen. 4) Trop. e. gr. aures alicujus, Plaut. *azon dologgal gyakorta terhelni valaki füleit*; einem einer Sache wegen die Ohren vollschreyen. Vocibus heros tunditur, Virg. *tsak nem le veszik a' lábáról*; wird gleichsam attakirt. Not. tusi, pro: tutudi, e. gr. tuserunt, Naev.

Tūnes, ētis, m. 3. urbs ad litus Africae propriae. Liv.

Tungri, ōrum, m. plur. populus Germaniae antiquus. Tac. 2) *Tungern városa*; die Stadt Tongern. Amm.

Tŭnĭca, ae, f. 1. *férjfiak és asszonyok alsóruhájok, mellyet a' toga alatt hordtak, ládbli, dolmány, tsuha, subitza, alsószoknya*; das Untergewand, das von Mannspersonen und Frauenzimmern unter der toga getragen wurde, Kamisol, Unterrock. Cic. Ovid. e. gr. intima, Gell. interior, Varr. *ing*; das Hemd. Not. tunicis solis, neglectis videlicet togis utebantur plebeji et serviles. 2) e. gr. molesta, Tert. genus supplicii; *kénköves, v. szurokba mártott ing*; das Schwefelhemd. 3) tunica propior pallio, Plaut. *közelebb az ingem mint a' subám*: das Hemd ist mir näher als der Rock. 4) tunica palmata, vide: Palmatus. 5) e. gr. arboris, Cels. *fának a' héjja, fahéjj*; die Rinde am Baume. 6) e. gr. oculorum, Plin. *szemhártya*; das Häutchen in den Augen. e. gr. cornea, Med. *szaru, v. szaruhártya a' szemben*; das hornförmige Häutchen im Auge. 7) e. gr. frumenti, Plin. *tok, héjj, hüvelytok*; die Hülse.

Tŭnĭcātus, a, um, (tunico) tunica indutus. e. gr. popellus, Hor. *köznép*; das gemeine Volk. 2) *könnyen öltözött, könnyü öltözetü*; leicht gekleidet. Cic. 3) e. gr. caepa, Pers. *hártyás, sok hártyájú*; eine Haut oder mehrere Häute habend.

Tŭnĭco, āvi, ātum, āre, 1. *megruházni, olsó köntöst adni rá*; mit einer tunica bekleiden. Varr.

Tŭnĭcŭla, ae, f. 1. (Dim. a tunica) *alsóruhátska, dolmányotska, ládblitska, derekravalótska*; ein kleines Unterkleid, Camisol. Plaut. 2) e. gr. oculorum, Plin. *hártyátska*; ein Häutchen.

Tunsito, āre, 1. Frequ. *törögetni, ütögetni, veregetni*; oft stoßen, schlagen Phaedr.

Tunsus, a, um, (tundo) e. gr. allium, Colum. *tört, megtört*; gestoßen. 2) *összezúzott*; gequetscht. Virg.

Tŭopte, Abl. *magadtól*; von dir selbst. e. gr. ingenio, Plaut. *magad fejétől*; nach eigenem Kopfe.

Tŭor, Depon. Obs. *nézni*; sehen. Fest.

Tŭor, ōris, m. 3. *látás, szemvilág*; das Sehen, Gesicht. Apul.

Tūrārius v. Thurārius, a, um, *tömjént illető, ahozvaló*; Weihrauch betreffend &c. e. gr. tibia, Solin. *aldozáskori síp, midőn tömjént gyujt-*

tottak; eine Pfeife beym Opfer, wenn man Weihrauch anzündete. 2) e. gr. vicus, Ascon. locus, v. platea Romae. Subst. *tömjéndros*; ein Weihrauchhändler. Tert.

Turba, ae, f. 1. *zaj*, *lárma*, *rendetlenség*, *zürzavar*, *háborúság*, *zenebona*, 's *a' t.* der Schwarm, Lärm, die Unordnung, Verwirrung, Zerrüttung, der Spuck, das Spectakel zc. Quanta in turba viveremus, Cic. Maximas in castris effecisse turbas dicitur, Idem. Inceperat turba inter eos, Cic. 2) e. gr. ducum, Virg. scriptorum, Prop. canum, Ovid. volucrum, Idem. deorum, Cic. patronorum, Idem. rotarum, jaculorum, arborum, rerum, Ovid. verborum, Quint. vulnerum, Plin. querelarum, Justin. *sokaság*, *sokság*, *sereg*, *tsoport*, *tsapat*, *rakás*; eine Menge, ein Schwarm, Haufen. Ex hac turba et colluvione (hominum) discedam, Cic. e. gr. militaris, Liv. i. e. milites. Etiam de duabus personis, e. gr. credula, Ovid. l. e. Titus et Aruns. e. gr. alicujus, Liv. *követők*, *valakit kísérő*, *v. követő nép*, *v. sereg*; Suite, das Volk das einen begleitet. 3) e. gr. forensis, Liv. *nép allja*, *v. sepreje*; das schlechte Volk. Admiratio vulgi atque turbae, Cic.

Turbāmentum, i, n. 2. e. gr. reipublicae, Sall. *nyughatatlankodtatás*, *háborgatás*; die Beunruhigung. 2) e. gr. vulgi, Tac. *felláz zasztás*; die Aufwiegelung.

Turbassit, i. e. turbaverit, Cic. e XII. tab.

Turbāte, Adv. *zavarodva*, *felháborodottúl*, *rendetlenül*; verwirrt, bestürzt, unordentlich. Caes.

Turbātio, ōnis, f. 3. e. gr. rerum, Liv. *zürzavar*, *felháborodás*, *zavar*, *rendetlenség*: die Verwirrung, Bestürzung, Unordnung.

Turbātor, ōris, m. 3. e. gr. populi, Liv. *lázzasztó*, *zürzavart szerző*; ein Aufwiegler, Verwirrer. 2) e. gr. pacis, Pand. *békességrontó*, *v. háborító*: ein Friedensstörer.

Turbatrix, īcis, f. 3. *lázzasztó*, (*aszszony*, *v. leány*); die Aufwieglerinn. Prud.

Turbātus, a, um, *lármás*, *zenebonás*; stürmisch, aufrührisch. Turbatiore coelo, Svet. *szélvészes időben*; bey stürmischem Wetter. 2) *felháborodott*, *nyughatatlan*, *zavarban lévő*; verwiert, unruhig. Virg. 3) *megszomorodott*, *szomorú*; betrübt. Gloss. Comp. -ior, Sup. -issimus.

urbēla, vide: Turbella.

Turbella, v. Turbēla, ae, f. 1. (Dim. a turba), *lárma*, *zaj*; der Lärm, Spuck, das Spectakel. Turbellas facere, v. dare, Plaut. 2) *seregetske*, *lármázó sokaság*, *tsoportotska*; ein Schwarm, Haufen, die Menge. Apul.

Turbidātus, a, um, *megzavart*, *zavarba hozott*; verwirrt. Mart. Cap. 2) *felzavart*; trübe gemacht. Idem.

Turbide, Adv. *nyughatatlanúl*, *rendetlenül*, *zavarosan*, *zenebonásan*; unruhig, unordentlich, stürmisch. Cic.

Turbĭdo, āvi, ātum, āre, 1. *nyughatatlankodtatni*, *zavarba hozni*, *lázzadást okozni*; beunruhigen, in Unordnung bringen, Aufruhr erregen. Sidon. 2) e. gr. aquam, Solin. *felzavarni*; trübe machen.

Turbĭdŭlus, a, um, Dim. *nyughatatlanotska*; etwas unruhig. Prud.

Turbidus, a, um, e. gr. tempus, Nep. motus, Cic. *nyughatatlansággal tellyes*, *nyughatatlan*; voller Unruhe, unruhig. 2) e. gr. tempestas, Cic. *szélvészes*, *zürzavaros*, *borongós*, *homályos*, *felleges*; stürmisch, trübe. 3) e. gr. aqua, Idem. *zavaros*, *nem tiszta*; trübe, unrein. Hermus auro turbidus, Virg. *aranyporral folyó*; Goldsand bey sich führend. 4) e. gr. coma, Ovid. *rendetlen*; unordentlich, verwirrt. 5) e. gr. Aruns, Virg. *megrettent*, *megrémült*, *megijedt*; bestürzt, erschrocken. Turbida perversas induit illa comas, Ovid. 6) *tüzes*, *heves*; hitzig, ungestüm, heftig. Sic turbidus infit, Virg. Actiones turbidissimae, Quint. e. gr. Mezentius, Virg. cum Genit. irae, Stat. *haragos*, *bosszús*; zornig. 7) e. gr. ingenium, Tac. homo, Idem. *zenebonaszerző*, *lázzasztó*; unruhig, Unruhe machend, aufrührerisch. 8) e. gr. frons, Sen. *komor*, *komoly*; finster, dunkel. 9) loca turbida, Virg. (de inferis, v. orco) *setét*, *homályos*; finster. Not. turbidum, Adv. i. q. turbide, e. gr. turbidum laetatur, Hor.

Turbĭnātio, ōnis, f. 3. *meg*, *v. kihegyezés*; die Zuspitzung. Plin. 2) *meg*, *v. kihegyezett figúra*; eine zugespitzte Gestalt. Idem.

Turbinâtus, a, um, e. gr. figura, Plin. *meg, v. kihegyzett, tornyos, tsútsos*; zugespitzt.

Turbinĕus, a, um, *hegyes, tsútsos*; gespitzt. 2) *tsiga*, *v. karika forma, kerek*; kreiselförmig oder kreisförmig. Ovid.

Turbino, āre, 1. *meg, v. kihegyezni*; zuspitzen. Plin.

Turbo, āvi, ātum, āre, 1. (turba) e. gr. mare, Cic. ordines, spem pacis, Liv. mentem, Plin. *rendetlenségbe, v. zűrzavarba hozni, megbontani, háborítni, megzavarni, elrontani, nyughatatlankodtatni, rémítni, rettenteni*; in Unordnung bringen, zerrütten, stören, beunruhigen, verwirren, bestürzt machen. 2) *hadat inditni*; Krieg erregen. Si in Hispania turbatum esset, Cic. 3) *lármázni, lármát inditni, zsibongani*; tumultuiren. Id ne ferae quidem faciunt, ut ita ruant atque turbent, Idem. 4) *álnok fortélyok által valakinek bajt okozni*; einem durch betriegerische Ränke Beschwerlichkeiten verursachen. 5) intransit. *megrettenni, megrémülni, félelemben, v. nyughatatlanságban lenni, nyughatatlankodni, félni*; bestürzt seyn, in Furcht oder Unruhe seyn. Virg.

Turbo et Turben, inis, m. 3. *szélvész, forgószél*; ein Sturm- oder Wirbelwind. 2) *forgás, kerengés*; der Wirbel, oder das Herumdrehen einer Sache. Virg. 3) *örvény*; ein Wirbel. Stat. 4) *kígyók menetelek*; der Gang der Schlangen. 5) *tsiga, hajtótsiga*; ein Kräusel. Tibull. 6) *minden a' mi forgatható, p. o. oszlop*; ein jedes Ding was gedrehet wird, z. B. eine Säule. Plin. 7) *lárma, zaj*; der Lärm, die Unruhe. Val Fl.

Turbo, ōnis, m. 3. *lármátinditó, lármázó, háborító háborgató*; ein Lärmenmacher, Beunruhiger. Tu procella patriae, turbo, ac tempestas pacis, atque otii, Cic.

Turbo, ōnis, m. 3. Nom. pr. gladiatoris, Hor.

Turbor, ōris, m. 3. *zűrzavar, lármadás, lárma*; die Unruhe, der Lärm, die Verwirrung. Coel. Aur.

Turbŭla, ae, f. 1. Dimin. id. qu. turba, Apul.

Turbŭlens,tis,o.pro: turbulentus,Pand.

Turbŭlente, Adv. *zavarosan, felzavarva*; unruhig, stürmisch. Cic. turbulentius, Cic. turbulentissime, Sid.

Turbŭlenter, Adv. *nyughatatlanúl, zavarodva*; unruhig. Cic.

Turbŭlentia, ae. f. 1. *zavarodás, zűrzavar*; die Unruhe, Verwirrung. Terent.

Turbŭlento, āre, 1. *megzavarni, zűrzavarba hozni*; beunruhigen, verwirren. Apul.

Turbŭlentus, a, um, v. gr. tempestas, Cic. *zűrzavaros, nem tsendes, szélveszes, borongós, háborgós*; unruhig, stürmisch, voller Unruhe, voller Verwirrung, verwirrt, ungestüm. 2) *kedvetlen, komor*; verdrießlich. 3) v. gr. aqua, Phaedr. *zavaros, felzavarodott*; trübe. 4) v gr. cives,Cic. *nyughatatlan, felzendülő*; unruhig. Comp. turbulentior, Solin. Sup. turbulentissimus, Cic.

Turca, ae, c. 1. *Török*; ein Türk. Plin.

Turcae, ārum, c. plur. *a' Törökök*; die Türken. Plin.

Turchēsia, ae, f. 1. et Turcōis, ĭdis, m. 3. *tengerkő, drágakő neme*; ein Türkis, oder hellblauer Edelstein.

Turcicus, a, um, *Törökországi, Török*; türkisch, zum Türken gehörig. Imperium turcicum, *Török Birodalom*; das türkische oder ottomannische Reich. Geogr.

Turcōmannia, ae, f. 1. *Török-Örményország, kis Ázsiában*; das türkische Armenien, eine Landschaft in Asien. Geogr.

Turcōmanni, ōrum, m. plur. *Ázsiai Törökörmények*; die Einwohner der Landschaft Turkomannien, welche sich zur türkischen Religion bekennen. Geogr.

Turda, ae, f. 1. i. q. turdus, Pers.

Turdārium, ii, n. 2. *fenyőrigótartó hely*: ein Ort, wo man die Krammetsvögel aufbehält, wartet, und pfleget Varr.

Turdārius, a, um, *rigókat illető, rigóknak való*; die Drosseln betreffend, ihnen gehörig. Varr.

Turdētāni, ōrum, m. pl. populusHispaniae, Geogr.

Turdillus, i, m. 2. i. e. parvus turdus, Sen. Ep.

Turdŭli,ōrum,m.pl.populusHispaniae, Liv.

Turdus, i, m. 2. *rigó, húrosmadár*; die Drossel. Turdus viscivorus, L. *léprigó*; der Ziemer. T. pilaris, L.

fenyőrigó; der Krammetsvogel. T. Merula, *feketerigó*; die Amsel, Schwarzdrossel.

Türĕus, v. Thūrĕus, a, um, v. gr. donum, Virg. *temjén, temjénből álló*; aus oder vom Weihrauch.

Turgĕo, si, ēre, 2. *felpuffadni*, *felpöffedni*, *feldagadni*, *felfúvódni*; strotzen, pausen, aufgeschwollen seyn. Frumenta turgent, Virg. Uva turget mero, Martial. Mammae turgentes, Plin. 2) Trop. *tele lenni*, *telyes lenni*, *rakva lenni*; strotzen, voll seyn. Turgent mendacia monstris, Claudian. 3) *dagályos lenni*; strotzen, schwülstig seyn. Oratio turget, Auct. ad Her. 4) *megharagudni*, *dúlni fúlni haragjában*, *mérgelődni*; aufgebracht seyn, vor Zorn strotzen, zornig seyn. Plaut.

Turgesco, ĕre, 3. *felfúvódni*, *feldagadni*, *dagadozni*; aufschwellen, anfangen zu strotzen, zu schwellen, auflaufen. Semen turgescit in agris, Ovid. 2) Trop. *felfúvalkodni*; aufschwellen, strotzen. Sapientis animus nunquam turgescit, Cic.

Turgidŭlus, a, um, Dim. a turgidus, Catull.

Turgĭdus, a, um, v. gr. membrum, Cic. *felfúvódott*, *felpuffadt*, *feldagadt*; strotzend, geschwollen, aufgelaufen. 2) labra turgida, Mart. *vastag ajakak*; aufgeworfene Lippen.

Turgor, ōris, m. 3. *felfúvódás*, *felpuffadás*; das Strotzen. Mart. Cap.

Tūrĭbŭlum, v. Thuribŭlum, i, n. 2. sc. vas; *füstölőedény*, *temjénező*; die Räucherpfanne, Rauchpfanne. Liv. 2) constellatio, id. qu. ara, Vitr.

Tūricrĕmus, vel Thuricrĕmus, a, um, v. gr. arae, Virg. *temjénégető*; von Weihrauch brennend.

Tūrifer, v. Thurifer, a, um, v. gr. regio, Plin. *temjéntermő*; Weihrauch tragend, bringend, oder hervorbringend.

Tūrificātor, v. Thurificātor, ōris, m. 3. *temjénnel áldozó*; der den Göttern Weihrauch opfert. Augustin.

Tūrificātus, i, m. 2. i. q. Turificator.

Tūrilĕgus, v. Thurilĕgus, a, um, *temjénszedő*; Weihrauch sammelnd. Ovid.

Tūrinum, vel Taurīnum, i. n. 2. *Turin*, *főváros Piemontban*, v. *Pedemontium ban*; Turin, die Hauptstadt in Piemont. Geogr.

Tūrio, ōnis, m. 3. *újhajtás*, *t. i. ág*; ein junger Zweig, Sprosse, Sprößling. Colum.

Turma, ae, f. 1. *egy tsapat lovasság*, *melly* 30, 32, *lovasból áll*, *ma*: *Eskadron*; eine Turme, eine Abtheilung der römischen Reiterey, 30 bis 32 Mann stark, Eskadron, Schwadron. Cic. 2) *akármelly tsapat*, *osztály*; jeder Haufen, Menge, Trupp, Rotte. Ovid.

Turmālis, e, *tsapatbéli*, *tsapathoz tartozó*; zu einer Turme gehörig. Liv.

Turmarcha, ae, m. 1. *lovastiszt*, *p. o. hadnagy a' lovasságnál*; ein Offizier über eine Eskadron. Gloss.

Turmārius, Plur. Turmarii, i. e. qui turmas tironum exigebant, Cod. Theod.

Turmātim, Adv. *tsapatonként*, *seregenként*; turmenweise, eskadronweise, schaarenweise. Caes Liv.

Turŏnes, um, Caes. et Turŏni ōrum, Caes. v. Turŏnii, ōrum, Tacit. populus Galliae, Sulp. Sev.

Turŏnum, i, n. 2. urbs Galliae, hodie: Tours. Geogr.

Turpātus, a, um, *berútitott*, *bémotskolt*; befleckt, häßlich gemacht. Paul.

Turpe, Adv. pro: turpiter.

Turpicŭlus, a, um, (Dim. a turpis), *rútatska*, *tsúnydtska*; etwas häßlich. Cic.

Turpĭdo, inis, f. 3. pro: turpitudo, Tert.

Turpĭficātus, a, um, *elrútult*, *rúttá lett*; häßlich geworden. Cic.

Turpilŏquium, ii, n. 2. *trágár*, v. *otsmány beszéd*; das Reden häßlicher, garstiger, unzüchtiger Worte. Tert.

Turpilucricŭpĭdus, a, um, *akármelly otsmány módon nyerekedni kívánó*; nach schändlichem Gewinn begierig. Plaut.

Turpis, e, *rút*, *otsmány*, *tsúnya*, *rusnya*; häßlich, garstig, dem Anblicke nach. Adspectus, Cic. 2) v. gr. verbum, Ter vita, Cic. *szemtelen*, *útálatos*; schändlich, schimpflich. 3) *illetlen*, *rút*; häßlich. Turpe senex miles, turpe senilis amor, Ovid.

Turpĭter, Adv. v. gr. claudicare, Ovid. *rútúl*, *otsmányúl*, *tsúnyáúl*; häßlich, garstig. auf häßliche Art. 2) *rútúl*, *illetlenűl*; häßlich, unan-

ſtändig, wider den Wohlſtand. Ovid. 3) v. gr. facere, Cic. fugere, Caes. *gyaldsatos módon*; ſchimpflich. Comp. turpius, Ovid. turpissime, Cic.

Turpĭtūdo, ĭnis, f. 3. *rútság, otsmánység*; die Häßlichkeit, häßliche Geſtalt, Beſchaffenheit. 2) *gyaldzat, szégyen*; der Schimpf. Turpitudinem fugae delere, Caes. Quanta erit turpitudo, quantum dedecus, Cic.

Turpo, āvi, ātum, āre, 1. *elrútitni, otsmánnyá tenni*; häßlich oder garſtig machen, beſudeln, garſtig machen, verunſtalten, entſtellen. Capillos sanguine turpare, Virg. Te rugae turpant, Hor. 2) *meggyaldzni, megszégyenítni*; beſchimpfen, entehren.

Turrānius, ii, m. 2. Nom. pr. tragoediarum scriptoris, Ovid.

Turrĭcŭla, ae, f. 1. *tornyotska*; ein Thürmchen. Vitruv. 2) *kotzkavető ſupohár*; ein Geſchirr, woraus man die Würfel warf. Martial.

Turrĭger, a, um, v. gr. urbes, Virg. fera, i. e. elephantus, Sil. *tornyos, tornyot hordozó, p. o. elefánt*; einen Thurm oder Thürme tragend.

Turris, is, f. 3. Acc. turrim, et turrem; *torony*; jeder Thurm. Cic. 2) *galambdúts*; ein Taubenſchlag. 3) *négyszegletű ütközetrend*; eine viereckichte Art der Schlachtordnung. Gell.

Turrītus, a, um, *tornyos*; gethürmt, mit Thürmen verſehen. Ovid. 2) *torony módra feldllő, feltornyozott, p. o. kőszál*; aufgethürmt, gethürmt. Scopuli turriti, Virg.

Tursio, ōnis, m. 3. Delphinus Phocaena, L. *kis delfin*; Braunfiſch, Springer, kleines Meerſchwein. Plin.

Turtur, ŭris, m. 3. *gerlitze*; die Turteltaube, (Columba Turtur, L.) Virg. et Varr.

Turtŭrilla, ae, f. 1. *gerlitsétske*; ein Turteltäubchen. Senec.

Tŭrunda, ae, f. 1. *lúdtömő galuska*; die Gänſewulger, Nudel, womit man die Gänſe ſtopft. Varr. 2) *kéré a' sebbe, tépés a' sebbre*; Wieke, Charpie in die Wunden, Cato.

Tus, v. Thus, ŭris, n. 3. *temjén, Ardbiai fatsipa*; der Weihrauch, das Harz eines arabiſchen Baums. Cic.

Tuscānĭcus (Thusc.) a, um, i. q. Tuscaous, Vitr.

Tuscānus, (Thusc.) a, um, *Toskánai, Etrúriai*; Toskaniſch, Etruriſch. Vitruv.

Tusce, (Thusce) Adv. *Toskánai módon*; Toskaniſch, Etruriſch. Varr.

Tusci, ōrum, i. e. Etrusci, Liv.

Tuscĭa, ae, f. 1. i. q. Etruria, Varr.

Tuscŭlānensis, e, i. e. praedium Tusculanum concernens. Cic.

Tuscŭlānum, i, n. sc. praedium, i. e. rus et praedium ad urbem Tusculum pertinens. Cic. Tusculanus, a, um, *Tusculánumi*; Tusculiſch, Tusculaniſch. Liv. et Cic.

Tuscŭlānus, a, um, vide; Tusculanum.

Tuscŭlum vel Thuscŭlum, i n. 2. *egy kevés temjén*; etwas Weihrauch. Plaut.

Tuscŭlum, i, n. 2. urbs in Latio, Hinc: Tusculus, a, um, *Tusculumi*; Tusculiſch. Tibull. Tusculi, ōrum, pl. i. e. incolae hujus urbis, Mart

Tuscus v. Thuscus, a, um, v. gr. mare, Cic. *Etrúriai, Toscánai*; in, aus Etrurien, dahin gehörig, Etruriſch, Toskaniſch. Amnis Tuscus, Virg. i. e. Tiberis. Tusci, i. e. Etrusci, nempe: populi, Liv.

Tussēdo, ĭnis, f. 3. *köhögés, hurut*; der Huſten. Apul.

Tussĭcŭla, ae, f. 1. *kehétselés*; ein kleiner Huſten. Plin. Ep.

Tussĭcŭlāris, e, v. gr. medicamentum, Coel. Aur. *köhögésről, v. köhögés ellenvaló*; den Huſten betreffend, wider den Huſten.

Tussĭcŭlōsus, a, um, *köhögős, hurútos*; dem Huſten unterworfen, oft huſtend. Coel. Aur.

Tussĭcus, a, um, i. q. tussiculosus, Firmic.

Tussĭlāgo, ĭnis, f. 3. *szattyú*; Huflattich, Brandlattich. Plin. Tussilago Farfara, L. *lókörmű szattyú, martilapu*; der gemeine Huflattich.

Tussio, īre, 4. *köhögni, hurútolni*; huſten, den Huſten haben. Plaut. Tussiens, *köhögős, hurútos*; der den Huſten hat, daran laborirend. Plin.

Tussis, is, f. 3. *hurút, köhögés, keh*; der Huſten. Cels. et Virg. Sicca tussis, Cels. *száraz köhögés*; trockener Huſten. Cels.

Tūsus, a, um, (tundo) *tört, megtört*, geſtoſſen. Plin.

Tūtāculum, i, n. 2. i. q. tutamen, Prud.

Tūtāmen, inis, n. 3. (tutor, ari) *oltalom, védelem*; das Schutzmittel, der Schutz. Virg.

Tūtāmentum, i, n. 2. *oltalmazás*; die Beschützung. Liv.

Tūtānus, i, m. 2. Nom. pr. dei tutaminis, Varr. ap. Non.

Tūtātio, ōnis, f. 3. *megoltalmazás*: die Beschützung. Jul. Firm.

Tūtātor, ōris, m. 3. *oltalmazó, védő*; der Beschützer. Apul.

Tūtātus, a, um, *oltalmazott, megőrzött*; beschützt. Symm.

Tūte, Pron. pro: tu ipse. 2) Adv. *bátran, bátorságosan*; sicher. Comp. tutius, Sall. Sup tutissime, Cic.

Tūtēla, ae, f. 1. *gondviselés*; die Vorsorge. Tutelam gerere rei, Plaut. *gondot viselni valamire*; Aufsicht haben über etwas. 2) *oltalom*; der Schutz. Esse in tutela alicujus, Cic. *valakinek oltalma alatt lenni*; unter Jemandes Schutze stehen, im Schutze seyn. Meo tergo tutelam geram, Plaut. *gondot viselek magamról*; ich will meiner Haut wahrnehmen. 3) *tútorság, gyámatyaság*; die Vormundschaft. Tac. Pervenire in alicujus tutelam, Cic. *valakinek tútorsága alá esni*; unter eines Vormundschaft kommen. Legitima tutela, Cic. *törvényes vagyona a' tútorság alatt lévő személynek, v. nevendéknek*; das Vermögen des Mündels. 4) tutela navis, Sen. *a' hajó őrzőangyalának tzímere a' hajó orrán*; die Schutzgottheit oder Schiffszeichen an dem Vordertheile des Schiffes.

Tūtēlāris, e, *oltalmazó, védő, védelmi*; schützend. Dii tutelares, Arn. *védő v. oltalmazó istenek*; die Schutzgötter. 2) v. gr. causa, Pand. *tútori, tútort, gyámatyát illető*; vormundschaftlich.

Tūtēlātor, ōris, m. 3. *oltalmazó*; der Beschützer. Mart. Cap.

Tūtēlātus, a, um, *gondviselése alá adott, p. o. valakinek*; in Jemandes Schutz übergeben. Aggen. de lim.

Tūtēlīnus, v. Tutilinus, a, um, *védést, oltalmazást illető, arra való*; den Schutz betreffend. Tertull.

Tūto, Adv. *bátran*; sicher. Cic. Comp. tutius, Sup. tutissime.

Tūto, āvi, ātum, āre, 1. i. q. tutor, Pandect.

Tūtor, ātus sum, āri, Dep. 1. v. gr. regnum, Sall. domum, Virg. aedem muris, Liv. *oltalmazni, védelmezni, megőrizni, jó állapotban megtartani*; im Stande erhalten, schützen, decken, behaupten. 2) *táplálni, megtartani*; ernähren, erhalten. Caes. 3) v. gr. pericula, Sall. *elhárítni, elfordítni*; abwenden, abhalten.

Tūtor, ōris, m. 3. (contr. pro: tuitor); v. gr. finium, Hor. religionum, Cic. *oltalmazó, védelmező*; der Beschützer. 2) *tútor, gyámatya*; der Vormund. Tutorem instituere, Cic. 3) *gyám, gyámolító*; Beschützer. Eloquentiae quasi tutores, Cic.

Tūtōrius, a, um, *tútori, gyámatyai*; vormundschaftlich. Justin.

Tūtrix, icis, f. 3. *gyámanya*; die, die Vormundschaft führt. Cod. Just.

Tūtŭlātus, a, um, i. e, tutulum habens, Varr.

Tūtŭlus, i, m. 2. *konty, asszonyi konty*; ein conischer oder kegelförmiger Aufsatz der Haare, Haarthurm. Varr.

Tūtum, i, n. 2. Subst *bátorságos menedékhely*; die Sicherheit. In tuto esse, Cic. *bátorságban lenni*; in Sicherheit seyn. In tuto collocare aliquid, vel aliquem, Cic. et Ter. *bátorságba helyheztetni valamit, v. valakit*; etwas oder einen in Sicherheit stellen.

Tūtūnus, i, m. 2. i. q. Priapus, Arnob.

Tūtus, a, um, (tueor) *bátorságos, bátorságban lévő, veszedelmen kívül való*; sicher, wohl verwahrt, außer Gefahr. Tutum iter, Hor. tutus locus, Cic. Tutior receptus, Caes. tutissimum est, Caes. *legbátorságosabb*; es ist am sichersten. Medio tutissimus ibis, Ovid. *a' középút legbátorságosabb, a' középszerűséget megtartani legbölcsebb*; die Mittelstraße ist die beste.

Tŭus, a, um, Pron. Poss *a' tiéd*; dein. Cic. Plur. Tui, Cic. *a' tiéid, a' te hozzád tartozók*; die Deinigen. Tuum: *a' tiéd, a' te dolgod*; das Deinige. Tuum est, Plaut. a) *az a' te dolgod*; das ist deine Sache. b) (sc. officium) *az a' te kötelességed*; das ist deine Pflicht. 2) id. qu. tibi

opportunus, Mart. Tempore tuo pugnasti, Liv.

Tyăna, ae, f. 1. et ōrum, n. pl. urbs Cappadociae, Hinc: Tyanaeus, a, um, i. e. incola urbis, Ovid.

Tyba, ae, f. 1. urbs Syriae, Cic.

Tybris, i. e. Tiberis.

Tybur, vide: Tibur.

Tycha, ae, f. 1. una pars urbis Syracusarum, ubi templum Fortunae stabat, Cic.

Tyděus, ĕi, v. ĕos, m. 2. filius Oenei et pater Diomedis. Ovid. Hinc: Tydides, ae, m. i. e. filius ejus, i. e. Diomedes, Virg.

Tydides, ae, vide: Tydeus.

Tympaniŏlum, i, n. 2. *dobotska*; eine kleine Pauke. Arnob.

Tympănista, ae, m. 1. *dobos*; ein Paukenschläger. Apul.

Tympănistrĭa, ae, f. 1. *dobos leány*; eine Paukenschlägerinn. Sidon.

Tympănītes, ae, m. 1. *hasbeli vizibetegség, v. vizkórság*; die Trommelwassersucht, da der Leib wie eine Trommel gespannt ist. Veget. Tympaniticus, a, um, *hasbeli vizkórságos*; mit der Trommelsucht behaftet. Plin.

Tympănizo, āre, 1. *dobolni, dobot verni*; die Pauken schlagen. Suet.

Tympanotriba, ae, m. 1. *dobos*; ein Paukenschläger. Plaut.

Tympănum, i, n. 2. *dob*; die Pauke, Trommel. Tympana pulsare, Curt. *dobolni*: die Trommel schlagen. 2) *a' fül dobja, v. legbelső dobhártyája*; das Trommelhäutchen des Ohrs. 3) *ernyő, szekér ernyő, kotsifedél*: eine Decke über einen Wagen. Serv. ad Virg. 4) *terhet felfelé tekerő kerék*; ein Ziehrad. Vitr. 5) *kinzó kerék*; ein Folterrad. JCt. 6) *kerek mély tál*; eine runde, tiefe Schüssel. Plin.

Tyndărĕus, vide: Tyndarus.

Tyndărĭdes, ae, Tyndărĭa, ae, m. 1. filius Tyndari, i. e. Castor et Pollux. Tyndaridae gemini, v. Tyndaridae fratres, Ovid. Fortissima Tyndaridarum, Hor. i. e. filiarum Tyndari, nempe Clytaemnestra.

Tyndăris, ĭdis et ĭdos, f. 3. filia Tyndari, Lacaena, vel Helena, Virg. 2) urbs Siciliae, Cic. Hinc: Tyndaritani, i. e. incolae hujus urbis, Cic.

Tyndărius, a, um, *Tyndarusi*; Tyndarisch. Tyndarii fratres, i. e. Castor et Pollux, Val. Fl.

Tyndărus, v. Tyndăreus, Genit. ĕi et ĕos, vel Tyndărĕos, i, m. 2. filius Oebali, rex in Laconica, pater Castoris, Pollucis, Helenae, et Clytaemnestrae, Ovid.

Typhodes febris, id. qu. Typhus.

Typhōeus, ĕi et ĕos, m. 2. *egy iszonyú nagyságú óriás*; ein Gigant von ungeheurer Größe. Ovid. Hinc. Typhoeus, a, um, v. gr. Tela Typhoea, Virg.

Typhōis, ĭdis, v. ĭdos, f. 3. i. e. mons Aetna, Ovid.

Typhon, ōnis, m. 3. i. q. Typhoeus, Ovid. 2) *forgószél neme*; eine Art von Wirbelwind. Plin.

Typhōnis, ĭdis, f. 3. i. e. filia Typhonis, Val. Fl.

Typhus, i, m. 2. *felfúvalkodott kevélység*; der Stolz. Arn. 2) *tifus, rendkivűlvaló elerőtlenedéssel egybekötteteтt hideglelés*; Fieber mit vorwaltender großer Schwäche, der Typhus. Med.

Typice, Adv. *példásan, példázatképpen*; vorbildlich. Gloss. Eccl.

Typĭcus, a, um, *példás, példázatképpenvaló*; vorbildend, bildlich, typisch. Sedul. 2) *könyvnyomtatási*; die Buchdruckerey betreffend. Gloss.

Typŏgrăphēum, i, n. 2. *könyvnyomtatóműhely*; die Buchdruckerey. Gloss.

Typŏgrăphĭa, ae, f. 1. *könyvnyomtatás mestersége*; die Buchdruckerkunst. Gloss.

Typŏgrăphĭcus, a, um, *könyvnyomtatási*; die Buchdruckerey betreffend. Officina typographica, i. e. Typographeum, Gloss.

Typŏgrăphus, i, m. 2. *könyvnyomtató*; ein Buchdrucker. Gloss.

Typŏthĕta, ae, m. 1. *szedő, betűszedő, t. i. a' könyvnyomtatóműhelyben*, ein Setzer in der Buchdruckerey. Gloss.

Typus, i, m. 2. *példázat, előkép*; das Vorbild. 2) *forma, képforma*; die Figur, das Bild, der Entwurf, das Modell. Cic. 3) *jelenség, jegy, jel*; das Merkmahl. Sid. 4) Typi, plur. *öntött betűk, mellyekkel nyomtatnak*; die Lettern, gegossene Buchstaben, die Buchdruckerschrift. 5) *a' hideglelés kerűlete v. rendje*; die

Ordnung, nach der die Fieber wieder kommen. Coel. Aur.

Tyra, ae, et Tyras, ae, m. 1. fluvius in Sarmatia, hodie: Dniester, Ovid. 2) urbs ibidem, Mela.

Tyrannice, Adv. *kegyetlenűl*; tyrannisch, grausam. Cic.

Tyrannicida, ae, m. 1. *tirannusölő*; ein Tyrannenmörder. Sen.

Tyrannicidium, ii, n. 2. *tirannusölés*; der Tyrannenmord. Quint.

Tyrannicus, a, um, *tirannusi, kegyetlen*; tyrannisch, grausam. Cic.

Tyrannis, idis, f. 3. *egyedűluralkodás, főként ott, a' hol az előtt szabad köztársaság volt*; die Alleinherrschaft. Nep. Tyrannidem occupare, Cic. 2) *tirannusság*; die Tyranney. Quint. 3) *kegyetlenség*; die Grausamkeit. Quint.

Tyrannoctonus, i, m. 2. i. q. Tyrannicida, Cic.

Tyrannopolita, ae, m. 1 *tirannus alattvaló polgár*; ein Unterthan eines Tyrannen. Sid.

Tyrannus, i, m. 2. *uralkodó, király, fejedelem*; ein Tyrann im guten Verstande, Monarch, Souverän, König. Late tyrannus, Hor. *sok tartománynak fejedelme*; ein weitherrschender König. 2) *erőszakos uralkodó, tirannus*; ein Tyrann, der sich die Herrschaft gewaltthätig anmaßt. Sen. 3) *kegyetlen uralkodó, tirannus*; ein Tyrann, ein grausamer harter Regent. Esse tyrannum in aliquem, Cic.

Tyras, ae, vide: Tyra.

Tyrianthinus, a, um, *szederjes violaszín*; violett oder purpurn zugleich. Martial.

Tyrius, a, um, *Tirusból való, Tirusi*; tin, aus Tyrus, Tyrisch. Ovid. 2) v. gr. amictus, Ovid. *violaszinű, ibolyaszín*; violett, veilchenfarbig. 3) *Thebei*; Thebanisch. Stat. Tyrii, pl. *Thebébeliek*; die Thebaner. Stat. 4) *Carthagóbeli*; Carthagisch. Virg. Urbs Tyria, i. e. Carthago, Virg. Hinc: Tyrii, Virg. i. e. Carthaginenses.

Tyro, ōnis, m. 3. *újkatona, újontz, tzenk*; ein Rekrut, ein junger Soldat. 2) *kezdő, új tanítvány, inas, p. o. valamelly mesterségben*; ein jeder anfangender Schüler, ein Lehrling. Cic. 3) Tyro ac rudis in re aliqua, Cic. *tapasztalatlan, járatlan, észtudatlan valamiben*; in einer Sache unerfahren. Vide: Tiro.

Tyro, us, f. Nom. pr. filiae Salomonis. Prop.

Tyrocinium, ii, n. 2. *inaskodás, inasság, inasi esztendők, p. o. a' mesterségben*; das Lernen in den Lehrjahren. Tyrocinio aetatis labi, Cic. *ifjúi tapasztalatlanságból hibázni*; aus Jugend und Unverstande fehlen.

Tyrocino, āre, 1. *inaskodni, inasi esztendőt tölteni, tanúlni valamelly mesterséget*; lernen, in den Lehrjahren stehen. Gloss.

Tyronātus, us, m. 4. *inasi esztendők, inaskodás ideje*; die Lernzeit. Cod. Theod.

Tyropatina, ae, f. 1. *túróslepény*; ein Käsekuchen. Apic.

Tyros, vide: Tyrus.

Tyrrheni, ōrum, m. pl. i. e. Etrusci, Virg.

Tyrrhenia, ae, f. 1. i. e. Etruria, Ovid.

Tyrrhenicus, a, um, i. e. Etruscus.

Tyrrhenus, a, um, *Etruriai*; in, aus, bey Etrurien, Etrurisch. Mare Tyrrhenum, Liv. i. e. mediterraneum. Flumen Tyrrhenum, Virg. i. e. Tiberis.

Tyrrhidae, ārum. m. pl. i. e. filii Tyrrhi, qui opilio fuit regis Latini. Virg.

Tyrus et Tyros, i, f. 2. urbs maritima Phoeniciae. Hinc: Tyrius, a, um, i. e. ex urbe Tyro.

U.

Uber, Gen. uběris, e, Adj. v. gr. re, vel rei, Cic. *bővelkedő valamivel*; reich an etwas. Regio plumbi uberrima, Just. 2) v. gr. ager, Liv. *termékeny*; fruchtbar. Arbor uberrima pomis, Ovid. *igen termett almafa*; ein voller Apfelbaum. 3) *sok*; viel, reichlich, häufig. Tractus uberi, Cic.

Über, ěris, n. 3. Subst. *tölgy, állatok tölgye*; das Euter am Viehe. Ubera inter cornua, Prov. *szarva közt a' tölgye*, az az: *egészen el-*

lenkesöleg van a' dolog; gerade das Gegentheil. 2) *tsets, tsetsbimbó, mejj*; die Weiberbrust, die Warze an der säugenden Brust. Ubera praebere, Ovid. *szoptatni*, *tsetset adni*; säugen, die Brust geben. Ubera ducere, Ovid. *szopni*; saugen. Ab uberibus depellere, Virg. *elválasztani a' tsetstől*; entwöhnen. 2) *termékenység*, *bőség*; die Fruchtbarkeit, der Überfluß. Virg.

Ūbĕrius, (Superl. uberrime), Adv. v. gr. provenit seges, Ovid. succreverunt uberrime, Plaut. *bővebben, gazdagubban, igen bőven, igen gazdagon*; reichlicher, feuchtbarer. 2) *bővebben, hosszasabban, jobban*; ausführlicher, weitläufiger. Disputare uberius, et fusius, Cic. Haec ibi uberius pertractabimus, Quint.

Ūbĕro, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. terras, Plin. *termékenyíteni*, *termékennyé tenni*; fruchtbar machen. 2) *termékeny lenni, termeni*; fruchtbar seyn. Arbor non uberavit biennio, Colum. *ez a' fa két esztendő ólta semmit se termett*; der Baum hat seit zwey Jahren nichts getragen.

Ūberrime, vide: Uberius.

Ūbertas, ātis, f. 3. v. gr. agrorum, Cic. ingenii, Quint. *termékenység*; die Fruchtbarkeit, Reichthum in Hervorbringung. 2) v. gr. frugum, Cic. *bőség, sokaság*; die Reichlichkeit, Menge der hervorragenden Dinge, Reichthum, Häufigkeit. Cic.

Ūbertim, Adv. *bőven*, *gazdagon*; reichlich. Suet.

Ūberto, āre, 1. *termékenyíteni, termékennyé tenni*; fruchtbar machen. Eumen.

Ūbertus, a, um, *termékeny*; fruchtbar. Gell.

Ŭbĭ, Adv. Interr. *hol?* wo? Ubi locorum, ubi terrarum, ubi gentium est? Cic. *ugyan hol van? ugyan hol jár? v. hol lehet?* wo ist er doch? wo mag er seyn? 2) *a' hol*; wo. Ubi ubi sit, Cic. *akár hol legyen is*; er sey wo er wolle. 3) *mihelyt*; sobald. Ubi rem rescivi, Ter. *mihelyt megtudtam a' dolgot*; sobald ich die Sache erfahren habe. 4) *midőn, mikor, mihelyt*; da, als. Ubi sertiores facti sunt, Caes.

Ŭbĭcunque, vel Ubicumque, *akárhol*; wo nur, es sey wo es wolle. Ubicunque erimus, Cic. Ubicunque gentium, Cic. v. terrarum, Cic. *akárhol a' világon*; wo nur in der Welt. 2) *mindenütt*; überall, es sey wo es wolle. Ovid.

Ŭbii, ōrum, m. pl. populus ad Rhenum, Caes. Hinc: Ubius, a, um, Tac.

Ŭbĭlĭbet, Adv. *mindenütt*, *akárhol*; überall, es sey wo es sey. Sence.

Ŭbĭnam? Adv. *ugyan hol?* wo denn? 2) *hogy hol*; wo denn. Tac.

Ŭbĭquāque, (sc. parte) *akárhol, akárhonnan*; wo es wolle, wo nur irgends. Apul.

Ŭbĭque, *mindenütt*; überall. Ubique terrarum, Cic. *mindenütt*; allenthalben.

Ŭbĭŭbi, Adv. *akárhol*; wo nur, wo es wolle. Plaut.

Ŭbĭvis, *akárhol, mindenütt*; überall, es sey wo es wolle. Cic.

Ŭcălĕgon, ōntis, m. 3. Nom. pr. viri Trojani, Virg. Ucalegon ardet, Prov. *nyakunkon a' veszedelem*, *a' szomszéd háza ég*; die Gefahr ist an der Thüre.

Ūdo, āvi, ātum, āre, 1. *megnedvesíteni*; befeuchten. Macr.

Ūdo, ōnis, m. 3. *bakszőrből késsült botos, v. saru*; eine Art Schuhe von Bockshaaren, (wie unsere Filzschuhe). Martial.

Ūdor, ōris, m. 3. *nedvesség, nyirkosság*; die Feuchtigkeit, Nässe. Varr.

Ūdus, a, um, (contr. ab uvidus) v. gr. linteolum, Plin. *nedves*, *nyirkos*; feucht, naß. 2) v. gr. oculi, Ovid. *könnyes*; thränend. 3) *lágy, hajlós*; weich, biegsam. Hor.

Ūfens, tis, m. 3. fluvius in Latio, Virg. Hinc: Ufentinus, a, um, Liv. 2) Nom. pr. viri, Virg.

Ulcĕrārĭus, a, um, v. gr. herba, Apul. *kelés érlelő*; das Schwären befördernd.

Ulcĕrātĭo, ōnis, f. 3. *meggyűlés, megérése a' kelésnek*, *sebnek*; das Schwären, Geschwüre. Plin.

Ulcĕrātus, a, um, *sebes*; wund. Cic.

Ulcĕro, āvi, ātum, āre, 1. *megérlelni*, *t. i. a' sebet, pattandst*; schwärend machen. 2) *megsebesíteni*, *megsérteni*; wund machen, verwunden. Cic.

Ulcĕrōsus, a, um, *sebes*, *fakadásos*, *sebekkel rakott*, *fekélyes*; voller Geschwüre, wund.

Ulcisco, ĕre, 3. pro: ulciscor. Enn.

Ulciscor, ultus sum, ulcisci, Dep. 3. v. gr. se, Cic. *bosszút állani*; rä-

chen. Illum ulciscentur mores sui, Cic. *megbünteti ötet tulajdon erköltse*; seine Aufführung wird ihn selbst strafen. 2) v. gr. aliquem, Cic. scelus, Cic. injuriam alicujus, Cic. *megboszszúlni valamit, boszszút állani valamiért valakin*; sich an Jemanden rächen, einen rächend strafen, ahnden.

Ulcus, ĕris, n. 3. *kelés, magától támadott sebb, fekély*; ein Geschwür. Virg. 2) Met. *valaminek az eleven je, bibéje*; das Kitzlichste (Heiklichste) oder Gefährlichste an einer Sache. Ulcus tangere. Prov. Ter. *valakinek az elevenjére érni*; einen da angreifen, wo es ihm am wehesten thut. Quid quid horum attigeris, ulcus est, Cic.

Ulcuscŭlum, I, n. 2. *pattanás, kis seb*; ein kleines Geschwür. Cels.

Ulex, ĭcis, m. 3. *rosmarin forma tsemete*; ein dem Rosmarin ähnlicher Strauch. Plin.

Ulīginōsus, a, um, v. gr. locus, Varr. *posványos, motsáros, p. o. hely*; voller Erdfeuchte, naß, sumpfig 2) *nedves, vizes*; naß, feucht. Arnob.

Ūligo, ĭnis, f. 3. *földnedv, a' földnek természeti nedvessége*; die natürliche Feuchtigkeit der Erde, Erdfeuchte. Virg. 2) *motsár, posvány*; ein Sumpf, Morast. 3) *viszketeges kiháнyás a' testen*; ein Jucken oder Art von Ausschlag. Veget.

Ūlixes, pro: Ulysses. Virg.

Ullus, a, um, Genit. ullius, Dat. ulli, et ullae, Lucr. *valamelly*; irgend einer. Ullo modo, Ter. *valami módon*; auf irgend eine Art. Sine ulla dubitatione, Cic. *minden kétség kivül, kétség nélkül, abban kételkedni sem lehet, 's a' t.* ohne Zweifel, daran ist nicht zu zweifeln. Non ullus, pro: nullus. Virg.

Ulmārĭum, ĭi, n. 2. *szilfás hely*; ein Ort wo Ulmenbäume stehen. Plin.

Ulmĕus, a, um, *szilfa, szilfából való*; von Ulmen. Col.

Ulmus, i, f. 2. *szilfa*; Ulme, Ulmbaum, Rüster. Virg.

Ulna, ae, f. 1. *könyök*; der Ellbogen. Plin. 2) *öl, ki terjesztett karok*; die ausgestreckten Arme. Ulnis amplecti, Ovid. *megölelni*; umarmen. 3) *réf, rőf*; die Elle. Plin.

Ulŏphŏoon, i, n. 2. i, q. chamaeleon, Plin.

Ulpĭānus, Nom. pr. viri Jurisconsulti. Pand.

Ulpĭcum, i, n. 2. *török foghagyma*, eine Art großen Lauchs. Cato.

Ulpĭus Trajanus, imperator. Capit.

Uls, pro: ultra. Varr.

Ulter, a, um, (Comp. Ultĕrior, Superl. Ultimus) *túl lévő, túl való*; jenseitig, drüben befindlich. Plin. Vide. Ultra, Ultro, Ulterior, et Ulterius.

Ultĕrĭor, ōris, m. et f. ulterius, n. 3. (Comp. ab Ulter) *túlsó, túl lévő*; jenseitig. Ulterior ripa, Vell. Pat. *a' túlsó part*; das jenseitige Ufer. Sed eccum, quis est ulterior? Ter. *de ime, kitsoda az amoda túlfelől*; aber siehe da, wer ist dort drüben? 2) *további*; ferner, fernerweitig. Ulterior innocentiae deductio, JCt. 3) ulteriora, in pl. *az elmultak*; die vergangenen, ehemahligen. Ulteriora mirari, praesentia sequi. Tac.

Ultĕrius, Adv. *tovább, távolabb*; weiter, weiter hin. Ulterius abit. Ovid. 2) *tovább, hoszszabb ideig*; weiter, länger. Ulterius sevire, Val. Max.

Ultĭme, Adv. *utoljára*; endlich. 2) *végképpen*; zum letzten. Apul.

Ultĭmo, Adv. *végre, végtére, utoljára*; endlich, zu letzt. Suet.

Ultĭmo, āre, 1. id. qu. in ultima parte esse; *utolsó lenni, vége felé lenni*; der letzte seyn, zu Ende gehen. Cum ultimarent tempora patriae. Tert.

Ultĭmum, Adv. *utolszor, utoljára*; zum letzten Mahle, zu letzt. Curt.

Ultĭmus, a, um, (Superl. ab ulter) *utolsó, legutolsó*; der, die, das letzte, äusserste. Ultima spes nostra, Sil. 2) *legalábbvaló, legroszszabb a' maga nemében*; der niedrigste, schlechteste in seiner Art. Cum ultimis militum. Liv. Ultima laus, Hor. 3) *legtávolabb lévő*; der äusserste, entfernteste. Ultimae partes orientis. Liv. 4) *legnagyobb*; der äusserste, größte, ärgste. Ultima poena, Liv. i. e. poena mortis. Ultima crudelitas, Liv. Ad ultimum devenit, Liv. *a' legnagyobb grádítsra hágott*; ist auf das höchste gestiegen.

Ultĭo, ōnis, f. 3. *boszszúállás, megboszszúlás*; die Rache. Liv.

Ultor, ōris, m. 3. *boszszúálló, megboszszúló*; der Rächer. 2) *megbün-*

zető; der Bestrafer. Cic. Ultor injuriarum, Cic. v. inimicorum, Cic.

Ultōrius, a, um, *bosszúállási*; die Rache betreffend. Tert.

Ultra, Praep. cum Accus. *túl, felyűl, kivűl*; über, darüber. Ultra haec, Plaut. *ezeken kivűl*; über das. Ultra vires, Virg. *ereje felett*; über seine Kräfte. Ultra modum, Quint. *túl a' rendin*; über die Maße. Ultra eum numerum, Hirt. Ultra terminum vagari, Hor. 2) *túl*; jenseits. Suet.

Ultra, Adv. *tovább*; ferner, weiter. Nihil ultra, Cic. *semmit se tovább, v. többet*; weiter nichts. 2) *túl*; jenseits. Cis Padum ultraque, Liv.

Ultrāmundānus, a, um, *a' vildgon túl lévő*; jenseits der Welt. Tert.

Ultrix, cis, f. 3. 1) Adj. *megbosszúló*; rächerisch. Ultricia bella, Sil. 2) Subst. v. gr. civitatis, Cic. *bosszúálló, t. i. asszony*; eine Rächerinn.

Ultro, Adv. *túl, odaállal*; darüber. Virg. 2) ultro citroque, Cic. *mind a' két felől, innen is onnan is*; von beyden Seiten, hin und wieder. 3) *önként*: freywillig. Cic.

Ultrōnĕus, a, um, *önkéntvaló, szabadtetszési*; freywillig, ungezwungen. Sen.

Ultrorsum, Adv. *tovább elöre*; weiter hinwärts. Sulp. Sev.

Ūltus, a, um, *megbosszúlt*; geracht.

Ūlubrae, ārum, f. pl. urbs in Latio. Hinc: Ulubranus, a, um, et Ulubrensis, e, i. e. ex hac urbe. Cic.

Ŭlŭla, ae, f. 1. *bagoly*; der Kanz, die Eule. Virg.

Ŭlŭlābilis, e, *panaszos, panaszló*; kläglich. Amm.

Ŭlŭlāmen, inis, n. 3. *ordítás*; das Geheul, Heulen. Prud.

Ŭlŭlātus, us, m. 4. *ordítás, p. o. farkas, v. kutyaordítás*; das Heulen, Geheul, der Wölfe, Hunde ꝛc. Ovid. 2) *lárma, kiabálás*; das Geschrey. Ululatum tollere, Caes. 3) *jajgató kiabálás, ordítás*; ein klägliches Geschrey. Virg.

Ŭlŭlo, āvi, ātum, āre, 1. Intransit. *ordítni, mint a' kutya, farkas*; heulen, z. B. wie Hunde oder Wölfe. Virg. 2) *lármázni, kiabálni, süvöltení*; ein Geschrey machen. Laetis ululate triumphis, Lucan. 3) *jajgatva kiabálni, fenn szóval jajgatni*; ein klägliches Geschrey machen, Heulen. Aedes ululant plangoribus femineis, Virg. 4) Transit. *ordítva hívni, kiáltani*; heulend anrufen, anheulen. Quem ululatGallus, Mart.

Ulva, ae, f. 1. *szittyó, kánr*; das Riedgras, Moos im Wasser. Ovid.

Ŭlysses, (Ulyxes, Ulixes) is, et ĕi, et i, m. rex Ithacae, insulae maris Jonici, filius Laërtis, pater Telemachi.

Ulisippo, ōnis, f. 3. *Lisbona városa*; Lissabon. i. q. Olisippum.

Umbella, ae, f. 1. *napratartó, árnyéktartó*; ein Sonnenschirm, Parasol.

Umber, bra, brum, *Umbriai*; in, aus Umbrien, Umbrisch. Ovid.

Umbĭlĭcālis, v. Umbilicaris, e, *köldöki, köldökhöz illető*; den Nabel betreffend. Tert.

Umbĭlĭcātus, a, um, *köldökforma*; nabelförmig. Plin.

Umbĭlīcus, i, m. 2. *köldök*; der Nabel. 2) *közepe, középpontja vagy köldöke valaminek*; der Mittelpunkt. Umbilicus Siciliae, Cic. 3) *az a' pálcza, mellyre a' régiek az írott könyvet feltekergették*; das Stäbchen worauf die Alten ihre Bücher aufrollten. Hinc: Librum aliquem ad umbilicum ducere, Mart. *valamelly könyvet elvégezni*; ein Buch vollenden, zu Ende bringen. vel: ad umbilicum pervenire, Mart. 4) umbilicus pomi, Pallad. *az alma tsutkája*; der Butzen oder Potzen des Apfels. 5) *köldöktsiga*; die Nabelmuschel oder Schnecken. Cic.

Umbo, ōnis, m. 3. *kidálló középtsútsa valaminek*; der hervorragende Mittelpunct. 2) *paizs*; der Schild. Virg. 3) *könyök*; der Ellbogen. Mart. 4) *domb*; ein Hügel. Stat.

Umbra, ae, f. 1. v. gr. arboris. Cic. *árnyék*; der Schatten, z. B. eines Baumes. Sub umbra, Hor. *az árnyékban*; im Schatten. 2) v. gr. auxilii, Liv. *árnyék, óltalom*; der Schatten, Schutz, Schirm. 3) *magános tsendes élet, odahazavaló foglalatosság, tanúlás, 's a' t.* Muße, Ruhe, ruhiges Leben, privat Beschäftigung, Studiern, ꝛc. Veneris cessamus in umbra, Ovid. Studia in umbra educata, Tac. 4) *árnyéka, homályos nyoma vagy jele valaminek*; der Schatten, die Spur, der Schein, dunkles Meerkmahl. Gloriae umbra, Cic. 5) umbrae, pl.

i. e. animae mortuorum. Virg. Hinc: umbrarum dominus, vel rex, Ovid. i. e. Pluto. 6) *levelesszin*; eine Laubhütte. Fest. 7) i. e. Sciaena, L. *árnyékhal*; die Seekrähr.

Umbrăcŭlum, i, n. 2. *sátor*; eine Hütte, Laube, wider die Sonnenhitze. Varr. Virg. 2) *árnyéktartó, esőellenző*; ein Sonnenschirm, Parasol. Ovid.

Umbrālĭter, Adv. *leárnyékosva, képben*; bildlich. August.

Umbrātĭcola, ae, c. 1. *emberkerülő, otthonülő ember*; ein Leuteſcheuer Mensch, der immer zu Hause bleibet. Plaut.

Umbrātĭcus, a, um, *árnyékban lévő, eldugott, elrejtezett*; im Schatten befindlich, verborgen. 2) *magánakvaló*; der immer für sich lebt. 3) *oskolai*; schülerhaft, Pedant. Petr.

Umbrātĭlis, e, v. gr. vita, Cic. *magános, magát másoktól elvonó*; im Schatten bleibend, nach unserer Art zu reden, hinterm Ofen steckend. Cic.

Umbrātĭlĭter, Adv. *árnyékosva, tsak, mintegy árnyékban, futólag, könnyű móddal*; im Schattenrisse, leichthin, z. B. entwerfen. Sid.

Umbrĭa, ae, f. 1. regio Italiae. cujus incolae Umbri vocabantur. Gell.

Umbrĭcus, a, um, *Umbriai*; in, aus Umbrien, Umbrisch. Plin.

Umbrĭfer, a, um, *árnyékos, árnyékvető*; Schatten bringend oder gebend, schattig. Virg.

Umbro, āvi, ātum, āre, 1. *árnyékot vetni*; Schatten machen. Col. 2) *beárnyékozni*; beschatten Quercus umbrabat montis fastigia. Sil.

Umbrōsus, a, um, *árnyékos*; schattenreich, voller Schatten, beschattet. Virg. Comp. umbrosior. Sup. umbrosissimus. Senec.

Unā, *együtt*; zusammen, beysammen. Erimus una, Cic. *együtt leszünk*; wir werden beysammen seyn. 2) *egyszersmind*; zugleich. Una et id probabit. Cic.

Unaetvīcēsĭma, v. Ūnetvicesĭma, ae, f. 1. sc. legio; *a' huszonegyedik Legió*; die einundzwanzigste Legion. Tacit.

Unănĭmans, tis, o. i. q. unanimus, Plaut.

Ūnănĭmis, e, i. q. unanimus, Claud.

Ūnănĭmĭtas, ātis, f. 3. *egyetértés, egyesség*; die Eintracht, Liv.

Ūnănĭmĭter, Adv. *egyetértve*; einmütig, einträchtig. Vopisc.

Ūnănĭmus, a, um, *egyetértő, egyakaratú*; einträchtig, einmüthig. Liv. et Virg.

Uncātus, a, um, *behorgadt, kampós*; einwärts gebogen, gekrümmt. Coel. Aur.

Uncĭa, ae, f. 1. *egy régi fontnak tizenkettőd része, melly 12 unciára, vagy 24 latra volt felosztva, és így: két lat*; der zwölfte Theil eines Pfundes, zwey Loth. Plin. 2) *akármelly egésznek egy tizenkettőd része*; der zwölfte Theil eines jeden Ganzen. Cic. Caesar ex uncia (heres), Cic.

Uncĭālis, e, *tizenkettődrésznyi*; ein Zwölftheil betragend. Plin. v. gr. literae, Hieron. *egy hüvelyknyi nagy*; die Größe eines Zolles habend. Plin.

Uncĭārĭus, a, um, *két latnyi*; zwey Loth wiegend Tac.

Uncĭātim, Adv. *két latonként*; unzenweise. Plin. 2) *fillérenként*; hällerweise. Ter.

Uncīnātus, a, um, *horgas, kampós*; mit Haken versehen, hakig. Cic.

Uncīnus, i, m. 2. *horog, kampó*; Haken, Widerhaken. Apul.

Uncīnŭlus, i, m. 2. *horgatska, kankapots*; ein Häkchen, Heftchen. Pall.

Uncĭŏla, ae, f. 1. Dim. ab uncia. Juv.

Uncĭpes, ĕdis, o. *gatsos, görbelábú*; krummfüßig. Tert.

Unctĭo, ōnis, f. 3. *kenés, megkenés*; die Salbung, das Salben. Plaut. 2) *kenőts, kenőbalsam, 's a' t.* Salbe, oder das womit man salbet. Plin.

Unctĭto, āre, 1. *kenegetni*; oft salben. Plaut.

Unctor, ōris, m. 3. *kenő*; ein Salber. Plaut.

Unctōrĭus, a, um, *kennivaló*; zum Salben gehörig. Plin. jun.

Unctŭlus, a, um, Dimin. *valamennyire megkent*; etwas gesalbt. Varr.

Unctūra, ae, f. 1. *megkenés, kenetadás, p. o. a' holtnak, utolsó kenet*; das Salben, z. B. der Todten. Cic.

Unctus, a, um, (ungo) *megkent, bébalsamosott*; geschmiert, gesalbt. Hor. 2) *pompás, gazdag*; herrlich, reich Cat. 3) *fénylő, finom*; glänzend, fein. Cic. Comp. unctior. Sup. unctissimus, Sid. Apollin.

Unctus, us, m. 4. *kenét*, *meghenés*, *balsamozás*; das Salben. Apul.

Uncus, a, um, *horgas*, *kampós*, *kajmatsos*; hakig, eingebogen, gekrümmt, krumm. Virg. Uncis naribus indulgere, Pers. *fintorgatni az orrát*; die Nase rümpfen. Uncis est unguibus, Prov. *ragadós a' keze*, *az as*: *lop*; er macht krumme Finger, er stiehlt.

Uncus, i, m. 2. *horog*, *kampó*; ein Haken. Navalis uncus, Val. Flac. *tsáklya*; ein Schiffshaken. 2) *püspöki bot*, *v. páltsa*; ein Bischofsstab. Fresn.

Unda, ae, f. 1. *hullám*, *hab*; die Welle. Maris unda, Cic. Unda supervenit undam, Hor. 2) *víz*; das Wasser. Ovid. 3) *sokaság*; die Menge, der Haufe. Virg.

Undābundus, a, um, v. gr. mare, Gell. *hullámló*, *habzó*; wallend, Wellen schlagend, voll Wellen.

Undāmen, inis, n. 3 *visáradás*; Wasserfluth. Auson.

Undānter, Adv. *hallámmódra*, *habként*; wallend, wellenförmig. Mart. Cap.

Undātim, Adv. *habonként*, *hullámolva*; wallend, wellenförmig. Plin.

Undātus, a, um, *habos*; wellenförmig gebildet. Plin.

Unde, Adv. Interrog. *honnan?* woher? Unde gentium? Plaut. *ugyan honnan?* woher denn? Unde domo? Virg. *hova való? honnan való?* wo zu Hause? was für ein Landsmann? 2) *a' honnan*; woher, von wo. Unde erant profecti, Caes. *a' honnan jöttek*; wo sie her kamen. 2) pro: ex quo, ex qua, sc. re, etc.

Undēcēni, ae, a, *kilentzvenkilentz*, neunundneunzig. Plin.

Undēcentēsimus, a, um, *a' kilentzvenkilentzedik*; der neunundneunzigste. Valer. Max.

Undēcentum, *kilentzvenkilentz*; neunundneunzig. Plin.

Undēcies, Adv. *tizenegyszer*; eilfmahl. Col.

Undēcim, *tizenegy*; eilf. Vitr.

Undēcimus, a, um, *tizenegyedik*; der eilfte. Liv.

Undecirēmis, e, sc. navis; *tizenegyevezőjű*; eilfruderig. Plin.

Undēcunque, Undecumque, Adv. *akárhonnan*; woher nur, es sey woher es nur wolle. Quint.

Undēlibet, Adv. *a' honnan tetszik*; woher es beliebt. Auct. ad Her.

Undēnārius, a, um, v. gr. numerus, August. *tizenegyes*, *p. o. szám*; eilf in sich fassend.

Undēni, ae, a, *tizenegy*, *tizenegyen*; eilf. Pariuntur undeni, Plin. Musa per undenos emodulanda pedes, Ovid. i. e. versu hexametro et pentametro.

Undēnōnāgēsimus, a, um, *a' nyoltzvankilentzedik*; der neunundachtzigste. Suet.

Undēnōnāginta, *nyoltzvankilentz*; neunundachtzig. Hor.

Undēoctōginta, *hetvenkilentz*; neunundsiebenzig. Liv.

Undēquadrāgēsimus, a, um, *harmintzkilentzedik*; der neununddreyßigste. Val. Max.

Undēquadragies, *harmintzkilentzszer*; neununddreyßig Mahl. Plin.

Undēquinquāgēsimus, a, um, *negyvenkilentzedik*; der neunundvierzigste. Cic.

Undēquinquāginta, *negyvenkilentz*; neunundvierzig. Liv.

Undēsexāgēsimus, a, um, *ötvenkilentzedik*; der neunundfünfzigste. Censorin.

Undēsexāginta, *ötvenkilentz*; neunundfünfzig. Liv.

Undētricēni, ae, a, *huszonkilentz*, *huszonkilentzen*; neunundzwanzig bey Eintheilungen, je neunundzwanzig. Macr.

Undētrīcēsimus, v. Undetrigesimus, a, um, *huszonkilentzedik*; der neunundzwanzigste. Liv.

Undētrīginta, *huszonkilentz*; neunundzwanzig. Vitr.

Undēvicēni, ae, a, *tizenkilentz*, *tizenkilentzen*; neunzehn, je neunzehn. Quint.

Undēvicēsimānus, a, um, sc. miles, Hirt. *a' tizenkilentzedik Legióból való*; von der neunzehnten Legion.

Undēvicēsimus, Undēvigēsimus, a, um, *a' tizenkilentzedik*; der neunzehnte. Cic.

Undēvīginti, *tizenkilentz*; neunzehn. Cic.

Undicōla, ae, c. 1. *vízi*, *vízbenlakó*; im Wasser wohnend. Varr.

Undifrāgus, a, um, *habtörő*, *hullámtördelő*; die Wellen oder Fluthen brechend. Ven. Fort.

Undique, *mindenfelől*; von allen Sei-

ten oder Ortern. Undique concurrunt. Cic. 2) *mindenütt*, *mindenfelöl*, *minden oldalról*; überall auf allen Seiten. Partes undique aequales, Cic.

Undiquĕsĕcus, *mindenütt*, *szerte széllyel*; allenthalben herum. Sid.

Undīquĕversum, Adv. *mindenüve*; allenthalben. Gell.

Undīsŏnus, a, um, *tsergedező*; wie Wasser rauschend. Prop.

Undo, āvi, ātum, āre, 1. Intransit. *buzogni*, *kibuzogni*, *forrani*; wallen, Wellen werfen. Undans fretum, Acc. ap. Cic. 2) Transit. *elönteni*, *elboritni*; überströmen. Campos sanguine undat. Stat.

Undōse, Adv. *buzogva*; wallend. Amm.

Undōsus, a, um, *vizes*, *visenyős*; wässerig, voll Wasser. Solin. Comp. undosior, Virg. Sup. undosissimus, Aug.

Undŭlātus, a, um, v. gr. vestis, Varr. *habos*, *habos materiából való*, v. *szövésű*; wellenförmig, mit Wellen gleichsam versehen.

Ŭnĕdo, ōnis, m. 3 *kukojtza bogyó*; die Meerkirsche. Plin. 2) *kukojtzafa*, v. *tserje*; der Meerkirschbaum. (Arbutus Unedo, L.) Plin.

Ungella, ae, f. 1. (Dimin. ab ungula) Apic.

Ungo, vel Unguo, nxi, nctum, ĕre, 3. *kenni*, *megkenni*, *p. o. olajjal*, *irral*; salben, schmieren, z. B. mit Öhl, rc. beschmieren. Simulacrum unxisse unguentis, Cic. Gloria quem ungit, i. e. qui se vanae gloriae causa ungit. Hor.

Unguēdo, ĭnis. f. 3. *kenőts*; die Salbe, Schmiere. Apul.

Unguen, ĭnis, n. 3. *kenet*, *jóillatú kenet*, *kentsér*, *pomádé*, *hajkenőts*, *'s a' t.* Salbe, Schmiere, Fett. Cato. Virg.

Unguentāria, ae, f. 1. sc. ars; *kenőtskészítés mestersége*; die Kunst Salben zu machen. Plaut.

Unguentārius, a, um, *kenőtsöket illető*; die Salben betreffend, dahin gehörig. Vasa unguentaria, Plin. *kenőtsedénykék*; Salbentiegel. Taberna unguentaria, Suet. *kentsérbolt*, *balsamosbolt*; eine Salbenbude.

Unguentārius, ii, m. 2. *kentsáráros*, *kentsérkészítő*; ein Salbenhändler. Cic.

Unguentātus, a, um, *békent*, *bébalsamozott*; besalbt, balsamirt. Plaut.

Unguentum, i, n. 2. *kenet*, *kenőts*, *kentsér*, *balsam*; die Salbe, der Balsam. Cic.

Unguĭcŭlus, i, m. 2. *kisköröm*; ein kleiner Nagel, z. B. an den Fingern. Cic. A teneris unguiculis, Cic. *kitsinségétől*, *v. gyermekkorától fogva*; von Kindheit an.

Unguilla, ae, f. 1. *kentséredény*; das Salbengefäß. Sol.

Unguĭnōsus, a, um, *kövér*, *zsiros*; voll Fett, fettig. Plin.

Unguis, is, m. 3. *köröm*, *p. o. a' kéz és láb ujjain*; der Nagel am Finger oder an der Zehe der Menschen. Ovid. Ungues resecare, Plin. subsecare, Ovid. *a' körmeit elvagdalni*; die Nägel abschneiden. Ne unguem transversum, v. gr. discedere, Cic. *egy körömfeketényire se*; nicht eines Nagels breit, nicht im Geringsten. Medium unguem alicui ostendere, Juv. *valakit rútúl kitsúfolni*; einen aufs äußerste verhöhnen. Ad unguem, Pers. *tökélletesen*, *pontosan*; ganz genau. Homo ad unguem factus, Hor. *talpra esett egy ember*; ein sehr galanter und vollkommener Mensch. Ungues rodere, Hor. *a' körmét rágni*, *gondolkozni valamin*; an den Nägeln kauen, nachsinnen über etwas. 2) *köröm*, *az állatok lábain*; die Klaue, Kralle. Ter. Col. 3) *a' virág levelkéinek alsó része vagy nyaka*; das, womit die Blumenblätter ansetzen, z. B. an den Kelch. Plin. 4) v. gr. ferreus, Col. *köröm*, *vasköröm*, *v. horog*; ein Haken. 5) *szaruhártya a' szemben*; ein Nagelfell im Auge. Cels. 6) *tengeritsiga neme*; eine Art Muscheln. Varr.

Ungŭla, ae, f. 1. v. gr. equi, Virg. *köröm*; der Huf. 2) *madárköröm*; die Klaue. Cic. 3) *kínzószerszám*; ein Marterinstrument. Prud.

Ungŭlātus, a, um, *körmös*; mit Klauen oder Hufen versehen. Tert.

Ungŭlum, i, n, et Ungulus, i, m, 2. *gyűrű*; ein Fingerring. Plin. Obsol.

Unguo, xi, ctum, ĕre, 3. vide: Ungo.

Ŭniănimus, a, um, id. qu. Unanimus.

Ŭnĭcălămus, a, um, *egyszálú*, *egy-*

izékű; einhalmig, einen einzigen Halm habend. Plin.

Ūnicaulis, e, *egyszárú*; einen einzigen Stängel habend. Plin.

Ūnice, Adv. *egyedűl, tsupán*; einzig, einzig und allein. 2) v. gr. amare, Cic. commendare, Cic. *felette, igen nagyon*; sehr, außerordentlich.

Ūnĭcŏlor, ōris, n. *egyszínű*; einfarbig, von einer einzigen Farbe. Varr.

Ūnĭcŏlōrus, a, um, id. qu. unicolor.

Ūnĭcornis, e, *egyszarvú*; einhörnig, nur ein Horn habend. Plin.

Ūnĭcorpŏrĕus, a, um, *egytestű*; einleibig. Firmic.

Ūnĭcultor, ōris, m. 3. *egy istent tisztelő*; der nur einen Gott verehet. Prud.

Ūnicus, a, um, *egy, egyetlen egy*; der einzige, der Zahl nach. Unicus filius, Cic. Unica spes mea, Liv. *egyedűlvaló reménységem*; meine einzige Hoffnung. 2) *egy a' maga nemében*, der einzige in seiner Art. Ovid. 3) v. gr. dux, Liv. elogium, Cic. *rendkivűlvaló, kiváltképpenvaló, különös*; außerordentlich, sonderbar, vorzüglich, ausgezeichnet.

Ūnĭformis, e, v. gr. res uniformes, Apul. *ugyan azon formájú, vele egyforma, egy formájú*; einförmig, einerley. 2) *együgyű, egyszerű*; einfach. Macr.

Ūnĭformĭtas, ātis, f. 3. *egyformaság*; die Einförmigkeit. Macr.

Ūnĭformĭter, Adv. *egyformán, egyenlőmódon*; einförmig, auf einerley Art. Apul.

Ūnĭgĕna, ae, c. 1. v. gr. Memnonis, Cat. *vele ugyan azon anyától született, tsak egyedűl való testvér*; von eben der Mutter geboren, einziges Geschwister. 2) *egyszűlött*; eingeboren, einzig. Christus unigena, Paul. Nol.

Ūnĭgĕnĭtus, a, um, *egyszűlött*; eingeboren, einzig, der Geburt nach. Filius unigenitus, Tert.

Ūnĭjŭgus, a, um, *egy igáju*; nur ein Joch habend. Vineae unijugae, Plin. *különkülön karókhoz kötözött szőlőtőkék*; wo jeder Weinstock besonders an einen Pfal angebunden ist. 2) *tsak egyszer házasodott*: der nur einmahl geheirathet hat. Tert.

Ūnĭmammia, ae, f. 1. *féltsetsű*; die nur eine Brust hat. Plaut.

Ūnĭmănus, a, um, v. gr. puer, Liv. *félkezű*; *egykezű*; einhändig, nur eine Hand habend.

Ūnĭmembris, e, *egyoldalú, egyfelű*; einseitig. Pandect.

Ūnĭmŏdus, a, um, *egynemű, egyféle*; einerley, nur von einerley Art. Prud.

Ūnĭo, īvi, ītum, īre, 4. *egyesíteni*; vereinigen, vereinbaren. Coelum mari unire, Tert.

Ūnĭo, ōnis, f. 3. *egyesség, egyesűlés*; die Vereinigung. Hieron. 2) *hagyma faja*; eine Art Zwiebeln. 3) c. Gener. *gyöngy, jóféle és nagy szemű gyöngy*; eine einzelne große Perle. Plin.

Ūnĭŏla, ae, f. 1. *szurka, egy fű neme*; Spitzgras. Apul.

Ūnĭŏnĭtae, ārum, m. pl. *szentháromságtagadók*; Leute, die die Dreyeinigkeit läugneten. Prud.

Ūnĭpĕtĭus, a, um, v. gr. urtica, Mart. Emp. *egykotsányú, egyszárú*; nur einen Stängel habend.

Ūnĭstirpis, e, *egyderekú, egytörzsökű*; nur einen Stamm habend. Plin.

Ūnĭtas, ātis, f. 3. v. gr. rei, numeri, Tert. *egység*; die Einheit einer Sache, die Eins. 2) *egyesség*; die Vereinigung. Senec. 3) *egyesség*; die Einigkeit, Eintracht. Senec. 4) *összveegyezés, egyenlő tulajdonság, v. minémüség, hasonlatosság*; die Uebereinstimmung, einerley Beschaffenheit, Ähnlichkeit. Foliorum unitas, Plin.

Ūnĭter, Adv. *egyszerre, együtt*; zugleich, mit einander. Lucr.

Ūnītus, a, um, (unio) *egyesített*; vereiniget. Sen.

Ūnĭusmŏdi, v. Ūnius mŏdi, *egyféle, egynemű*; von einerley Art. Cic.

Ūnĭversālis, e, *közönséges*; alles, oder das Ganze betreffend, allumfassend, allgemein. Quintil.

Ūnĭversālĭter, Adv. *közönségesen, áltáljában, egyetemben*; überhaupt, durchgängig, sämmtlich. Pandect.

Ūnĭversātim, Adv. i. q. universaliter, Sidon.

Ūnĭverse, Adv. v. gr. loqui, Cic. *áltáljában, közönségesen értve*; überhaupt, im Allgemeinen, ohne Beziehung aufs Einzelne.

Ūnĭversim, Adv. i. q. universe, Gell.

Ūnĭversĭtas, ātis, f. 3. *közönség, (egyetem)*: die Allgemeinheit, der Inbegriff aller Dinge eines Ganzen, das Ganze. Universitas generis hu-

mani, Cic. *az egész emberi nemzet egyetemben*; das ganze menschliche Geschlecht. Universitatem bonorum, sc. vendere, *minden jószágát egyetemben*; sämmtliche Güter. 2) universitas rerum, Sol. Corpus universitatis, sc. rerum, Cic. *az egész világ*; die ganze Welt. 3) *akármelly társaság, egyesület, közönség*; jedes Collegium, Gilde, Gesellschaft zusammen, jede Commun. Pandect. Universitas literarum, Gloss. *fóanya-oskola, Universzitás*; eine Universität.

Universum, i, n. 2. *az egész együtt, minden részek együttvéve*; das Ganze, der Inbegriff aller Theile. 2) *az egész világ*; die ganze Welt, Weltall. Pars universi, Cic.

Ūniversus, a, um, *mind az egész, az egész*; ganz, sämmtlich. Mundus universus, Cic. *az egész világ*; die ganze Welt. Universum triduum, Terent. *harmadegész napig*: ganze drey Tage. Plur. universi, ae, a, *mindnyájan, mind, mind együtt*; sämmtlich, zusammen, alles zusammen. Universos esse pares, dispersos perituros, Nep. Omnibus universis incumbit officium, Plaut. *mindnyájoknak általánfogva kötelességek*; allen insgesammt obliegt es. 2) *közönséges, mindeneket illető*; allgemein, alle betreffend. Pugna universa, Liv. *közönséges ütközet, mellyben mindenek részt vesznek*; ein allgemeines Treffen, wo alle fechten. Omnibus in universum, Liv. *általjában mindeneknek*; allen insgesammt oder überhaupt.

Ūnĭvĭra, ae, f. 1. *egyférjü*; die nur einen Mann hat, oder gehabt hat.

Ūnĭvĭrātus, us, m. 4. *egyférjüség*; wenn ein Frauenzimmer nur einmahl geheirathet hat. Tert.

Ūnĭvĭrĭa, ae, f. 1. i. q. Univira.

Ūnĭvŏcus, a, um, *egynevü, midőn két 's több külömböző dolgot ugyan azon egy névvel neveznek*; nur einen Nahmen habend. Mart. Cap.

Ūno, āre, 1. *egyesíteni, egybefoglalni*; vereinigen. Tert.

Ūnŏcŭlus, a, um, *egyszemü, félszemü*; einäugig. Acc.

Ūnŏmammĭa, id. qu. Unimammia.

Ūnŏse, Obs. *egyszerre*; zugleich. Pac.

Unquam, *valaha*; jemahls. Cic. Non unquam, i. e. nunquam, Liv. 2) *valahol*; irgend oder irgendwo. Liv.

Ūnus, a, um, Genit. unius, Dat. uni; *egy*; ein, einer, eine. Unus e multis, Hor. *a' sok közzül egy*; einer aus vielen. Unus de illis, Cic. *egy közzülök*; einer von ihnen oder unter ihnen. Unus et alter, v. unus aut alter, Cic. *egy két, v. egy pár*; ein bis zwey, oder ein Paar. Unum alterumque mensem, Cic. *egy két hónapot*; ein Paar Monathe. Uno animo esse, Ter. *egy gondolattal lenni, egy akarattal lenni*; einmüthig seyn. 2) *egy, egy ember maga egyedül*; einer, einer allein, ein einzelner Mann. Pompejus plus potest unus, quam etc. Cic. 3) in unum, Cic. Liv. *együvé, egybe*: zusammen. In unum confluere, Cic. Ad unum omnes, Cic. *mindnyájan*: alle zusammen. Nemo unus, Cic. *egy sem*; kein einziger. 4) *ugyan azon*; derselbe, dieselbe, dasselbe. Uno tempore, Cic. *ugyan azon időben*; in eben derselben Zeit, zu gleicher Zeit. Exitus unus et idem, Cic. *mind egy a' kimenetel*; der Ausgang ist immer derselbe. Unum et idem est, Sil. *mind egy a' dolog*; es ist alles eins.

Unusquilĭbet, Unaquaelibet, etc. vel Unus quilibet, etc. *minden, akárki*; ein jeglicher. Sen.

Ūnusquisque, unaquaeque etc. *kiki, minden*; jeder, jede, jedes. Cic.

Ūnusquisquis, unaquaequae, unumquidquid; *akárki, akármelly, akármi*; jeder, jede, jedes. Lucr.

Unxĭa, ae, f. 1. i. e. dea, quae unctionibus praeerat, Arnob.

Ūpĭlĭo, ōnis, m. 3. pro: opilio; *juhász*; Schäfer. Virg.

Upŭpa, ae, f. 1. *banka, babuka, büdösbanka, büdösbabuk*; der Wiedehopf. Plin.

Ūrănĭa, ae, vel Uranĭe, es, f. 1. una musarum, quae astronomiae praeerat. Cic.

Ūrănoscŏpus, i, m. 2. *égnézőhal*: der Himmelschauer ein gewisser Meerfisch. Plin.

Ūrănus, i, m. 2. *az ég*; der Himmel. 2) pater Saturni, alias Coelus. Lact. 3) planeta. Astr.

Urbāna, ae, f. 1. urbs Campaniae.

Urbānātim, Adv. *udvarisan, módosan*; städtisch, galant, artig. Non.

Urbāne, Adv. *városi módon, udvariasan, tsinosan, módosan, jelesen*; städtisch, besonders großstädtisch, fein, artig, galant. Cic. 2) *nyájasan, emberségesen*; höflich, gefällig, gütig. Cic. Comp. urbanius, Sup. urbanissime. Treb. Poll.

Urbānĭciānus, a, um, *városi*; städtisch. Spartian.

Urbānĭtas, ātis, f. 3. *udvariság, módosság, tisztességes és kedveltető magaviselet, finomság, p. o. a' beszédben, kifejezésekben, a' nagy városiak módjok szerént*; Feinheit im Betragen, feine, artige, galante Lebensart, Feinheit im Reden, im Ausdrucke. Cic. 2) *nyájaskodás, magakedveltetés elmés enyelgések által*; Feinheit, im Witze, im Scherze, der Witz, feiner Scherz. Urbanitas in jocis, Quint. 3) *finomság a' kötödésben, rászedésben*; Feinheit im Necken oder Betriegen. Tacit.

Urbānus, a, um, *városi, városból való, nagyvárosi, p. o. Római*; aus der Stadt, besonders einer großen Stadt, dahin gehörig, städtisch, Römisch. Vita urbana, Cic. *nagyvárosi élet*; das Stadtleben. 2) v. gr. homo, Cic. *udvari, módos, jeles magaviseletű, magakedveltető*; fein in der Lebensart, manierlich, artig, galant. 3) *ékes beszédű*; fein im Reden, in der Aussprache, Ausdrucke. Quiddam resonat urbanius, Cic. 4) *elmés, enyelgő, tréfás*; witzig, scherzhaft. Hor. 5) v. gr. froos, Hor. *merész*; dreist. Comp. urbanior, Sup. urbanissimus. Plin.

Urbĭcăpus, i, m. 2. *városelfoglaló*; ein Städteeroberer. Plaut.

Urbĭcārius, a, um, *városi*; städtisch. Cod. Theod.

Urbicrĕmus, a, um, *városokat felégető*; Städte verbrennend. Prud.

Urbĭcus, a, um, *városi, Római*; städtisch, Römisch. Suet.

Urbīnum, i, n. 2. urbs in Umbria. Hinc: Urbinas, atis, i. e. ex hac urbe. Cic.

Urbis, is, m. 3. fluvius in Liguria. Claud.

Urbo, āre, 1. *várost építni*; eine Stadt bauen. Fest.

Urbs, bis, f. 3. *város*; eine Stadt. Urbs urbium, Hor. *főváros*; eine Hauptstadt. 2) i. q. Roma. Ad urbem, Cic. *Róma mellett, Róma felé*; bey Rom, nach Rom zu. 3) i. e. incolae urbis, Virg. 4) Trop. urbs philosophiae. Cic. i. e. res praecipua et primaria. 5) *főváros*; die Hauptstadt. Pand.

Urbum, et Urvum, i, n. 2. *ekeszarv*; die Pflugsterze. Fest.

Urbus, a, um, *felfelé görbitett, v. görbült*; aufwärts gebogen. Varr.

Urceātim, Adv. *korsónként*; mit Krügen. Urceatim pluebat, Petr. *úgy szakadt az eső mintha töltötték volna*; es regnete wie aus vollen Wasserkrügen.

Urceŏlāris, e, *korsókhoz való*; zu Krügen gehörig. Plin.

Urceŏlus, i, m. 2. *korsótska, kis korsó*; ein kleiner Krug. Col.

Urceus, i, m. 2. *korsó, kanta*; der Krug, Wasserkrug. Hor.

Urēdo, ĭnis, f. 3. *üszög*; der Brand, an Gewächsen, Getreide, &c. Cic. 2) *égető viszketés*; das brennende Jucken. Plin.

Urētēres, um, m. pl. *vizelleterek, mellyeken a' vizellet a' vesékből a' hójagba szivárog*; die Harngänge. Cels.

Urethra, ae, f. 1. *vizellőtső*; die Harnröhre. Chir.

Urgens, tis, o, *sietős, sürgetős*; dringend. 2) *súlyos, terhes, nem szűnő*; drückend. Urgens malum. Cic.

Urgenter, Adv. *siettetve*; dringender Weise. Cyprian.

Urgĕo, Urguĕo, ursi, ursum, ēre, 2. *tolni, szorítni, nyomni előre, kénszerítni az előrevaló menésre*; drängen, treiben. Hostes urgebant, Sall. Equites in oppidum urgebant. Auct. B. Afric. *bényomták a' lovasságot a' városba*; man drängte die Reuterey in die Stadt. 2) *kénszerítni, sürgetni, rákajtani valamire*; drängen, antreiben, anhalten. Labori bus urgere famulos, Ovid. 3) *nyughatatlankodtatni, nem szűnni meg rajta alkalmatlan lenni, nem hagyni békét*; drängen, drücken, incommodiren, beschweren. Quem morbus urget, Ovid. Insto atque urgeo. Cic. 4) v. gr. rem, Hor. *sürgetni, siettetni valamit, rajta lenni, nem hagyni félbe*: eine Sache beschleunigen, darauf dringen, von etwas nicht ablassen, darauf bestehen. Cic.

Urĭca, ae, f. 1. i. q. eruca. Plin.

Ūrigo, inis, f. 3. id. qu. Uredo. 2) *dühödés*; die venerische Brunst. Apul.

Ūrīna, ae, f. 1. *vizellet*, *húgy*; der Urin, Harn. Cic. Urinam reddere, Cels. v. facere, Col. v. mittere, Stat. *vizellent*, *húgyozni*; harnen, den Urin lassen.

Ūrīnālis, e, *vizelleti*; den Urin betreffend, dahin gehörig. Coel. Aur.

Ūrīnātor, ōris, m. 3. *búvár*; ein Taucher. Liv.

Ūrīno, āre, 1. i. q. Urinor, Varr.

Ūrīnor, āri, Dep. 1. *a' víz alá lebukni*; sich ins Wasser herablassen, untertauchen. Cic.

Urīnus, a, um, *üres*, *széllel tellyes*; voll Wind. Ovum urinum, Plin. *palozsna*; ein Windey.

Urios, v, —us, ii, m. 2. cognomen Jovis,

Urīus, vide: Urios.

Urna, ae, f. 1. *veder*, *vízmerő veder*; ein Eimer, Wassereimer. Hor. 2) *hamvveder*, *sírveder*; *mellybe a' régiek a' megégetett holttestek hamvait tették*; eine Urne, in welcher die Alten die Asche ihrer verbrannten Todten aufbewahrten. Isid. 3) *sorsvető edény*, *mellyből a' régiek sorsot húztak*; der Lostopf. Cic. 4) *akármelly fazék*, *vagy ollyan forma tserépedény*; jeder Topf, oder ein anderes irdenes Geschirr. Urna argenti, Hor. *pénztartó edény*; ein Geschirr zum Gelde. 5) *egy veder*, *t. i. mérték neme*, *melly 24 meszelyes volt*: ein Maß flüssiger Dinge, und enthielt 24 Seitel. Plin.

Urnālis, e, *egy Római vedernyi*; eine Urne groß. vide Urna Nro. 5. Plin.

Urnārium, ii, n. 2. *edényes*, *edénytartó asztal*; ein Tisch, worauf die Wassergeschirre stehen. Varr.

Urniger, i, m. 2. *vízhordó*; ein Wasserträger. 2) *vízöntő*, *egy tsillagzat*; der Wassermann, ein Gestirn Epigr.

Urnŭla, ae, f. 1. (Dimin. ab urna) *kis edény*, *edényke*; ein kleines Wassergeschirr, Töpfchen. Cic.

Ūro, ussi, ustum, ĕre, 3. Trans. *égetni*; brennen. Uri calore. Cic. Sitis usserat herbas, Ovid. 2) *elégetni*, *felégetni*, *felperzselni*; brennen, verbrennen. Regionem aliquam urere, Curt. *valamelly tartományt*, *v. tájjékot elégetni*, *elpusztítni*; eine Landschaft sengen und brennen. 3) *égetni*, *égető fájdalmat okozni*, *marni*, *tsípni*, *mint*, *p. o. a' tsalán*: beißen, schmerzen. Urtica urens; *tsípő tsalán*; der Brennessel. Frigus urit, Cic. *mintegy marja a' hideg az embert*; die Kälte beißt. Calceus urit pedem, Hor. *szorítja a' sarú (tsizma) a' lábomat*; der Schuh drückt den Fuß. 4) *beleégetni a' festést valamibe*; brennend zeichnen Tabulas urere coloribus, Ovid. 5) v. gr. aliquem laudibus, Val. Fl. *tüzelni*, *feltüzelni valakit*; einen reitzen, entflammen. 6) v. gr. agrum, Virg. *elsütni*, *elégetni*, *mint a' nap hévsége a' füvet*; abbrennen, sengen.

Ūrŏpygium, ii, n. 2. *fartsik*, *fartsika*, *t. i. a' madaraknál*; der Bürzel oder der Steiß des Geflügels. Mart.

Urpex, icis, i. q. irpex. Cato.

Urruncum, i, n. 2. *a' kalásznak alsó része*; der unterste Theil der Ähre. Varr.

Ursa, ae, f. 1. *nőstény medve*: die Bärinn. Ovid. 2) *két égi tsillagzat neve*; Bär, ein doppeltes Gestirn. Ursa major, vel Erymanthis, Ovid. *a' nagy göntzöl szekere*; der große Bär. Ursa minor, vel ursa Cynosuris, Ovid. *a' kis göntzöl szekere*; der kleine Bär.

Ursīnus, a' um, *medvétől való*; von Bären. Sanguis ursinus, Plin. *medvevér*; Bärenblut.

Ursus, i, m. 2. *medve*; der Bär. Hor.

Urtīca, ae, f. 1. *tsalán*, *tsalyán*; der Nessel, Brennessel. Hor. 2) i. q. prurigo venera. Juv.

Ūrus, i, m. 2. *belény*, *bölény*, *bölöny*; der Auerochs, Urochs. Virg et Caes.

Urvo, Urbo, āre, 1. *körülszántani*, *ekével körül barázdálni*; umpflügen, den Pflug herum ziehen. Enn.

Urvum, v. Urbum, i, n. 2. *ekeszarv*; die Pflugsterze. Varr.

Ūsio, ōnis, f. 3. *valamivel való élés*; der Gebrauch. Cato et Pand.

Ūsĭtāte, Adv. *szokásszerént*, *rendszerént*; gewöhnlich, auf gewöhnliche Art. Cic. usitatius, Gell.

Ūsĭtātus, a, um. (usito) *szokott*, *rendes*, *rendszerént vagy szokásban lévő*; gewöhnlich, gebräuchlich, üblich. Cic. Vocabula usitata. Cic.

Ūsĭto, āvi, ātum, āre, 1. (Frequ. ab utor) Inusit. *gyakran használni venni*; oft gebrauchen.

Ūsĭtor, ātus sum, āri, Dep. 1. cum Abl.

haszndlgatni, *gyakran haszndt venni*; gebrauchen, oft gebrauchen.

Uspiam, *valahol*, *valamelly helyen*; irgendwo, an oder in irgend einem Orte. Cic. 2) *valamelly dologban*; in irgend einer Sache. Plaut.

Usquam, Adv. *valahol*; irgendwo. Cic. 2) *valamelly helyen*; in irgend einer Sache. Cic.

Usque, Praep. et Adv. *egész addig*, *addig*, *egyfolytában addig*, *szünet nélkül*; in einem weg, immer, ohne Aufhören. 2) Si sequatur: dum, donec, vel quoad; *addig*, *még*; so lange, bis u. Usque, dum sciero, Cic. *addig*, *míg megtudom*; so lange, bis ich erfahren werde. Usque, quoad ei nuntiatum esset, etc. Cic. 3) etiam cum Praep. ad, vel in; *ig*; bis. Usque ad Numantiam. Cic. usque ad necem; Ter. *egész haldlig*; bis auf den Tod. Usque Romam, Cic. *Romáig*, bis nach Rom. Usque initium mensis sequentis, pro, usque ad initium, Liv. 4) cum Praep. a, ab, et ex; *tól fogva*, *tól fogva*, *ig*; von an, bis. Usque ab Oceano, vel a mari; Cic. Usque ex Syria, Cic. 5) usque adeo, quoad, Cic. et usque adeo, donec, Plaut. *addig*, *míg*; so lange, bis. Usque eo, dum, vel. donec, Cic. *addig az ideig*, *míg*; so lange, bis. Interea, usque, Ter. *az alatt*, *míg*; unterdessen bis.

Usque adeo. vide: Usque.

Usquĕdum v. Usque dum, vide: Usque.

Usta, ae, f., 1. *pirosbársony szinü festék*; eine Purpurfarbe.

Ustilāgo, inis, f. 3 i. q. chamaeleon. Apul.

Ustio, ōnis, f. 3. *égetés*, *elégetés*; das Brennen, Verbrennen. Cels.

Ustor, ōris, m. 3. *elégető*; der Verbrenner. Martial.

Ustrīna, ae, f. 1. (uro) *égés*, *langaldás*; das Brennen, der Brand, Apul. 2) *olvasztókementze*, *koh*; der Schmelzofen. Plin. 3) *holttest égetőhely*; die Brandstätte, z. B. wo die Todten verbrannt werden. Fest.

Ustrīnum, i, n. 2. idem. Inscr.

Ustūlandus, a, um, *égetendő*, *perzselendő*; zu verbrennen oder sengen. Gloss.

Ustūlātio, onis, f. 3. *perzselés*, *égetés*, *megégetes*; das Sengen, Brennen, Verbrennen. Vet. Gloss.

Ustūlātus, a, um, *égetett*, *perzselt*; gebrannt, gesengt. Vitr.

Ustūlo, avi, atum, are, (Dim. ab uro) *égetni*, *megperzselni*, *perzselni*; brennen, oder ein wenig brennen, anbrennen, sengen Vitr. 2) e. gr. scripta lignis, Catul. *meg*, *v. öszve égetni*; verbrennen, 3) e. gr. ferventi caput ferro, Carm. Priap. *hajat fodoritni*; die Haare kräuseln.

Ustus, a, um, (uro) *égetett*, *megégetett*; gebrannt. Ovid.

Ūsuālis, e (usus), *hasznoravaló*, *hasznavehető*, *hasznos*; brauchbar, zum Gebrauche dienlich. 2) e gr. sermo, Sidon. *szokásban lévő*, *szokott*, *közönséges*; gebräuchlich, gewöhnlich, gemein.

Ūsuārius, a, um (usus) *hasznra való*; zum Gebrauche dienend. 2) Subst. *haszon vevő*, *a' ki valaminek melly nem sajátja*, *tsak a' hasznával él*; der nur den Nießbrauch einer Sache, nicht aber das Eigenthumsrecht hat. Pand.

Ūsūcăpio v. Usu capio, cepi, captum, ĕre, 3. e. gr. aliquid, Cic. *hosszas*, *és szakadatlan veleélés v. birás által eltulajdonitni*, *v. sajátjává tenni*; durch den langen und ununterbrochenen Gebrauch oder Besitz einer Sache sie sich zum Eigenthum machen.

Ūsūcăpio v. Usu căpio, ōnis, f. 3. *birtokosi jusnyerés*, *jószágfogdás*, *a' hosszas veleélés*, *v. birás által*; die Erlangung des Eigenthumrechts über etwas, durch einen gewissen langen Gebrauch, oder Besitz desselben.

Ūsūcaptus, a, um, *sajátjává tett*, *eltulajdonitott*, *hosszas birás által*; eigenthümlich gemacht, durch langen Besitz Cic.

Ūsūfăcio v. Usu facio, eci, actum, ĕre, 3. pro. usu capere, Plaut.

Ūsūfructŭārius, ii, m. 2. i. q. Usuarius Signif. 2.)

Ūsūra, ae, f. 1. (utor), *haszonvétel*, *vele élés*, *bizonyos ideig*; der Gebrauch einer Sache auf eine Zeit, Nutzung, Genuß auf eine Zeit. Plaut. i. q. usus. Natura dedit usuram vitae, tamquam pecuniae, nulla praestituta die, Cic. 2) *pénzköltsönözés*; das Geldleihen. Idem. 3) *kamat*, *uzsora*; die Zinsen,

Interessen. Usuram accipere, Nep. pendere, Cic. *fizetni*; zahlen.

Ūsūrārius, a, um (usura), *hasznalásra*, *v. veleélésre való*; zum Gebrauche, Genusse oder Nutzung dienend. e gr. uxor, Plaut. *ágyas*; ein Kebsweib. 2) *kamatot*, *v. uzsorát illető*; die Zinsen oder Interessen betreffend. e. gr. pecunia Pand. *mellytől interest*, *v. uzsorát adnak*, *v. fizetnek*; das verzinset wird. 3) Subst. *uzsorás*; ein Wucherer. JCt.

Ūsurpābilis, e (usurpo) *hasznonruvaló*, *hasznavehető*, brauchbar. Tert.

Ūsurpātio, ōnis, f. *veleélés*, *hasznonvétel*, *valaminek használása*; der Gebrauch einer Sache, die Gebrauchung. Liv. 2) *gyakorlás*, *tselekvés*; die Handhabung, Ausübung. Ad usurpationem vetustatis, Cic. 3) e. gr. itineris, Liv. *végbevitel*, *végrehajtás*, *v. hozzákezdés*, *hozzáfogás*; die Verrichtung oder Unternehmung. 4) e. gr. civitatis, Cic. *említés*, *nevezés*, *előhozás*; die Erwähnung, Nennung, Anführung. 5) e. gr. bonae mentis, Val. Fl. *birás*, *valaminek birása*, *valamivel birás*; der Besitz, die Besitzung. 6) *bitangolás*; widerrechtlicher Gebrauch. Cod. Just. 7) interruptio usucapionis. Pand.

Ūsurpātive, Adv. *visszaélve valamivel*, *bitangolva*; mißbräuchlich. Serv.

Ūsurpātor, ōris, m. 3. *valamivel élő*, *valamit használó*; der etwas gebraucht. Amm. 2) *törvénytelen birtokos*, *bitangoló*; ein unrechtmäßiger Besitzer.

Ūsurpātōrius, a, um, *hatalmaskodó*, *törvénytelenül magának tulajdonító*, *törvénytelen*; eigenmächtig, angemaßt, widerrechtlich, unrechtmäßig. Cod. Just.

Ūsurpo, avi, atum, are 1. (pro usu rapio) *vele élni*, *hasznát venni*; gebrauchen. e. gr. hereditatem, Tac. i. e. adire. 2) e. gr. libertatem, Cic. *gyakorolni*; ausüben. e. gr. memoriam alicujus, Idem. *valakire emlékezni*; an einen gedenken. 3) *nevezni*; nennen. Laelius is, qui sapiens usurpatur, Cic. 4) e. gr. [illegible] suum, Idem. *szem előtt* [illegible], *figyelmezni reá*; beo[illegible] 5) *magának tulajdonítni*, *hivdlt* [*törvénytelenül*], *bitangolni*; sich anmaßen. e. gr. nomen virtutis, Cic. *virtussal kérkedni*; sich der Tugend rühmen. 6) *észre venni*, *érezni*; bemerken, wahrnehmen, empfinden. e. gr. oculis aliquid Lucan. *látni*; sehen.

Ūsus, us, m. 4. *veleélés*, *élés*, *hasznonvétel*; der Gebrauch. Virg. Cic. 2) *gyakorlás*; die Uebung. Usus est magister optimus, Cic. 3) *haszon*; der Nutzen. Ex usu esse, Idem. *valaminek használni*; einem nützlich seyn. 4) *társalkodás*; der Umgang. Cic. 5) *szokás*; die Gewohnheit. Mihi sic est usus, est mihi in usu, Ter. mihi usu venit, Cic. *igy szoktam*, *ez a' szokásom*; dieß ist meine Gewohnheit, ich bin es also gewohnt. 6) *történet*, *eset*, der Fall, Zufall. Idem mihi usu venit in causa optima, Cic. *ez a' jó ügyben*, *v. dologban is megesik rajtam*; dieses begegnet mir auch in einer guten Sache. 7) *tapasztalás*; die Erfahrung. Hoc usu didici, Curt. 8) *hasznonvétel*, *vagy veleélés által nyert birtok*; der Besitz durch den Gebrauch. Mortales nihil a diis immortalibus usu capere possunt, Cic. 9) *szükségesség*, *kéntelenség*, *szükség*; die Nothwendigkeit, der Nothfall. Si quando usus esset, Idem.

Ūsus, a, um, vide: Utor.

Ūsusfructus, us, m. 4. (pro: usus et fructus), *hasznonvétel*, *az az*: *mikor tsak a' hasznot húzza az ember valami dologból*, *v. jószából*, *de ahoz birtokosi jussa nints*; der Nießbrauch, i. e. wenn man von einer Sache nur den Nutzen zieht, aber nicht das Eigenthumsrecht hat, Cic. usus et fructus, Cic.

Ūt, Conjunctio et Adv. *hogy*; daß. Cic. 2) *mint*, *a' mint*; wie gleichwie. Ut voles esse me, ita ero, Plaut. 3) i. q. utinam; *bár tsak*; wenn nur, wollte Gott. Ut te omnes dii deaeque perdant cum isthoc tuo invento, Ter. 4) *szerént*, *— ként*; gleich. 5) *bár*, *bátor*, *ámbár*; obgleich. Ovid. 6) ut ne, i. q. *ne*: *ne hogy*; damit nicht. 7) *tegyük fel*, *de tegyük fel*, *hogy*; gesetzt, daß. Ut jam sit in iis culpa, qui me non defenderunt, non minor est in iis, qui reliquerunt, Cic. 8) *szerént*,

a' szerént a' mint; je nachdem. Ut quisque maxime perspicit, ita sapientissimus haberi solet, Idem. 9) *jóllehet*, *noha*: obschon. Cic.

Utcūmmaxime, Adv. *különösen*, *főképpen*, *kiváltképpen*; besonders, hauptsächlich. Ter.

Utcunque v. Utcumque, Adv., *akár-mint*, *a' mint tsak*; wie auch nur. Utcunque cessura res est, Curt. *akárhogy üssön is ki*; es mag ablaufen wie es will. 2) *akárhol*, *bár akárhol*; wo auch nur, i. e. es sey, wo es nur sey. Utcunque mecum eritis, Hor. 3) *valahogy imígyamúgy*; oben hin, oberflächig. Tac.

Utendus, a, um. *veleélésre*, *v. haszonvevésre való*; zum Gebrauche dienlich. Utenda vasa rogare, Gloss.

Utens, tis, o. *valamivel élő*, *valaminek hasznát vevő*; der etwas brauchet, oder anwendet. e. gr. ratione, Cic. *értelmes*, *okos*; vernünftig. Comp. utensior, Idem. *a' ki valamivel jobban tud élni*; der eine Sache besser brauchen kann.

Ūtensīlia, ĭum, n. plur. *mindenféle háziesszközök*, *bútor*; allerley Hausgeräthe. Liv. 2) *mindenféle sántzhoz való szerszám*, *v. eszköz*; allerhand Schanzzeug. Veget. 3) *mindenféle életemre való dolgok*, *élelem*, *eleség*; allerhand, was zur Nahrung nöthig ist. Reliqua utensilia, quibus aut alitur hominum genus aut etiam excolitur, Cic.

Utēnsīlis, e, *haszonravaló*, *mellynek mindennap hasznát veszi az ember*, *v. vele él*; brauchbar, was man täglich braucht. Plin.

Utēnsilitas, atis, f. 3. *hasznavehetőség*, *használhatóság*; die Brauchbarkeit. Tert. 2) *háziesszköz*, *bútor*; die Geräthschaft. Idem.

Ūtentĭor, vide: Utens.

Ūter, tris, m. 3. *tömlő*, *bortömlő*; ein Schlauch, Weinschlauch. Plin. 2) *vizmerő veder bőrből*; ein lederner Wassereimer. Sall. 3) *minden a' mit fel lehet fúni*; alles was sich aufblasen läßt. Erasm.

Uter, eri, m. 2. i. q. Uterus. Caecil.

Ūter, ūtra, ūtrum, *mellyik*, *mellyik a' kettő közzül?* welcher von beyden? Cic. 2) *másik*; der andere. Uter utri insidias fecerit, Idem. *mellyik a' másiknak*; welcher dem andern, rc. 3) *mind a' kettő*; beyde. Sibine uter rapiat, an alter cedat alteri, Cic. 4) *akármellyik a' kettő közzül*; welcher nur von beyden. Utrum horum dixeris, in eo culpa haerebit, Idem.

Utērcŭlārĭus, ĭi, m. 2. (uter, tris) *dudás*; ein Sackpfeifer. Svet.

Ŭtercŭlus, i, m. 2. (Dim. prima brevis ab uterus) *kis has*, *hasatska*; ein kleiner Bauch. Plin.

Utercūlus, i. m. 2. (Dim. prima longa, ab uter) *tömlőtske*; ein kleiner Schlauch. Apul.

Ūter-cunque, utrā-cunque, utrumcunque, *akármellyik a' kettő közzül*; wer da nur von beyden. Utercumque sit, Quint. *legyen bár akármellyik*; welches von beyden es auch sey.

Utĕrĭcŭlus, i, m. 2. Dim. i. q. Utriculus.

Ŭtĕrinus, a, um (uterus), *méhez tartozó*; zur Gebährmutter gehörig. 2) e. gr. frater, Cod. Just. *anyai testvér*, von einer Mutter geboren.

Ŭterlĭbet, utrālibet, utrumlibet, *akármellyik a' kettő közzül*; wer es von beyden sey. Utrumlibet elige. Cic. *válaszd*, *a' mellyiket akarod*; wähle, was du willst.

Ŭteruam? *mellyik a' kettő közzül?* welcher von beyden? Hor.

Uterne, ūtrāne, ūtrumne, i. q. Uter, utra, utrum.

Ŭterque, ŭtrăque, ŭtrumque, *mindenik*, *mind a' kettő*, *mind a' ketten*, beyde. Uterque deluduntur dolis mirum in modum, Plaut. 2) in utramque partem, Curt. i. q. pro et contra; *mind két részről*; für und wieder.

Utĕrum, i, n. 2. pro: Uterus. Plaut.

Ŭtĕrus, i, m., 2. *has*; der Leib, Unterleib, Bauch. Plaut. Virg. 2) *méh*, *anyaméh*, *nádra*; der Mutterleib, die Gebärmutter. Uterum dolet, Plaut. *vajúdik*, *gyermek szülésben kinlódik*; sie hat die Wehen. 3) *szülés*; die Geburt, das Gebären. Uno utero, Pand. 4) *méhnek gyümöltse*, *gyermek*; die Leibesfrucht, das Kind. Uterum gerere, Cels. a) *viselős*, *v. terhes lenni*; schwanger seyn. b) *hasas*, *v. poczos lenni*; trächtig seyn. 5) Trop. *has*, *az az*: *öböl*, *belsőrész p. o. hordónak az öble*, *hajónak a' belseje*, *v. belsőrésze*, *'s a' t.*

der Bauch, d. i. das Innere, z. B. des Faßes, Schiffes. u. s. w. Naves lato utero, Tac.

Ŭtervis, utrăvis, utrumvis, *egyik a' kettő közzül, akármellyik*; einer von beyden, es sey wer es wolle. Utrumvis facere potes, Cic. 2) *mind a' kettő, külömbség nélkül*; beyde, ohne Unterschied. In aurem utramvis dormire, Ter.

Ŭti, Adv. pro: ut; *a' mint*; wie. 2) *ne hogy*; auf daß. Sall. 3) i. q. nempe quod. Cic.

Ūtibĭlis, e (utor), *hasznavehető, használatos*; brauchbar. 2) *szolgálatos, hasznos*; dienlich, nützlich. Plaut.

Ŭtica, ae, f. 1. urbs in Africa propria, ubi se interfecit Cato junior, ne in potestatem Caesaris veniret, ex quo et Uticensis nominatus. Hinc: Uticensis, e, e. gr. ager, Liv. *Uticai*: zu der Stadt Utika gehörig. Uticenses, incolae urbis ejusdem. Caes.

Ŭticensis, e, vide: Utica.

Ŭtĭlis, e (pro: utibilis, ab utor) e. gr. miles, Ovid. *használatos, hasznavehető, jó, derék, alkalmatos*; zu gebrauchen, tauglich, brauchbar, tüchtig, dienlich, geschickt zu etwas. Homo ad nullam rem utilis, Cic. Dant utile lignum navigiis pinos, Virg. Calamus utilissimus fistulis, Plin. 2) e. gr. res, Cic. *hasznos, előmeneteles, javára szolgáló*; nützlich, dienlich, vortheilhaft, zuträglich. 3) *illendő*; billig. e. gr. actio, Pand. *nem törvényen ugyan, de illendőségen fundáltatott*; sich zwar auf kein Gesetz, doch auf die Billigkeit gründend.

Ūtĭlĭtas, ātis, f. 3. *használhatóság, hasznavehetőség, szolgálat, használás*; die Brauchbarkeit, der Dienst. e. gr. belli, Cic. l. e. in bello. 2) *hasznosság, haszon, előmenetel*; die Dienlichkeit, Nützlichkeit, der Nutzen, Vortheil. Utilitatem adferre, Cic. *hasznot hajtani, v. szerezni*; Nutzen verschaffen.

Utĭlĭter, Adv., *hasznavehetően, hasznosan, hasznonnal*; brauchbar, nützlich, mit Nutzen. Cic. utilius, Ovid. utilissime, Plin. 2) *jól, helyesen, illendően*; recht, gehörig. Pand.

Ŭtĭnam, Adv. *bártsak! adná az isten! vajha! óha!* daß doch, wollte Gott! Cic. Not. Quod utinam, pro: utinam, e. gr. quod utinam minus vitae cupidi fuissemus, Cic.

Ŭtique, Adv. pro: et uti (ut), a) *és hogy*; und daß. Cic. b) *és a' mint*; und wie. Sall. Liv. 2) *bizonyosan, bizonyára, minden bizonnyal*; gewiß, allerdings, ja. Cic. 3) *egy általjában, általán fogva*; schlechterdings. Illud scire utique cupio, Cic. Nisi alterum consulem utique ex plebe fieri necesse sit, Liv. 4) *legalább*; wenigstens. Utique postridie, Cic. 5) *tsak, egyedül*; nur, bloß. Sed utique humiliores, Pand. 6) *különösen, kivált, kivált képpen, főképpen*; besonders, zumahl, vorzüglich. Utique postremis mensibus, Liv. Commota est plebs, utique postquam etc., Idem.

Ūtor, ūsus sum, uti, Dep. 3. interdum Passiv. *élni vele, hasznát venni, használni*; gebrauchen, Gebrauch machen. Dare alicui aliquid ad utendum, Plaut. *valakinek valamit költsönözni*; einem etwas leihen. Supellex non utitur, Gell. *nem használják a' házi eszközöket*; der Hausrath wird nicht gebraucht. e. gr. oratione, Cic. *beszélni*; reden. e. gr. oculis certe, Plaut. *jól látni*; recht sehen. e. gr. temporibus sapienter, Nep. *a' környűlállásokhoz alkalmaztatni magát*; sich in die Umstände schicken. e. gr. alicujus consilio et opera, Gell. *valakinek tanátsával és segítségével élni*; sich des Raths und der Hülfe jemandes bedienen. Uti frui, pro: uti et frui, Pand. *valaminek haszonvételével birni*; den Nießbrauch haben. 2) e. gr. aliquo, Nep. *valakivel társalkodni*; mit einem umgehen. 3) *birni valamivel*; haben. e. gr. munere aliquo, Cic. *valamelly hivatalt folytatni, v. viselni*; ein Amt verwalten. 4) *valamiből élni, v. magát táplálni*; von etwas leben. Huic dederis, unde utatur, Ter. 5) *gondját viselni, ápolgatni*; jemand pflegen, warten. Plaut. 6) *szükségének lenni reá*; etwas bedürfen. Qui ambitioni nihil uterer, Cic. 7) *valamiről értekezni, szóllni, v. beszéllni*; behandeln. Sed ea nihil hoc loco utimur, Idem.

de annak itt nints helye, *nem idevaló*; aber diese gehört nicht hieher, von dieser wird jetzt nicht gehandelt. 9) e. gr. patre aliquo, Nep. *hlrni*, *lenni*; haben. Not. uto, pro: utor, e. gr. utito, Cato.

Utorfrŭor, vide: Utor.

Utplūrimum, Adv. *többnyire*, *többire*; meistens. Gloss.

Utpŏte, Adv *úgymint*, *tudni illik*, *v. tudnillik*; nähmlich, als. Utpote, qui nihil commemorare solemus, Cic. *mint a' ki's a' t*; als der ich ꝛc.

Utpŭta (Ut puta), Adv. *az az*, *tudnillik*, *példának okáért*; das ist, als, zum Exempel. Sen.

Utquid, pro: quid, quare; *miért*; weswegen. Utquid multa, Symm. ac. verba? *minek arra sok beszéd?* was braucht es viel Worte.

Ŭtrālibet, sc. parte; *mind két felöl*; auf beyden Seiten Plin.

Ŭtraque, vide: Uterque.

Ŭtrārius, ii, m. 2. (uter, ris) *tömlö hordozó*, *vizhordó*; ein Schlauchträger, Wasserträger. Liv.

Ŭtribi, vide: Utrubi.

Ŭtricida, ae, m. 1. *tömlö összevagdaló*; der Schläuche zerhaut. Apul.

Ŭtricŭlārius, ii, m. 2. i. q. Utricularius. Svet.

Ŭtricŭlus, i, m. 2. (Dim. ab uter) *tömlötske*; ein kleiner Schlauch. Cels.

Ŭtricŭlus, i, m. 2. (Dim. ab uterus), *has*; der Unterleib. 2) *méh*, *anyaméh*, *nádra*; der Mutterleib, die Bärmutter. Plin. 3) *hüvely*, *tok*, *héjj*, *mellyben a' mag van*; ein Schoote, Hülse, worinnen der Same enthalten ist. 4) Idem. *virágbimbó*; die Blühknospe. 5) *duda*; eine Sackpfeife. Petr.

Ŭtrinde, Adv. *mind a' két felöl*, *mind a' két esetben*; auf beyden Seiten, in beyden Fällen Cato.

Ŭtrinque, v. Utrimque, Adv. *mind a' két felöl*, *v. felé*; von oder auf beyden Seiten Cic.

Ŭtrinquĕsĕcus, v. Utrinque secus, i. q. Utrinque.

Ŭtrinsĕcus, i. q. utrinque, Sever. in Aetna.

Ŭtro, Adv. *melly felöl*; gegen welche Seite.

Ŭtrŏbi, vide: Utrubi.

Ŭtrŏbīdem, Adv. *mind két felöl*; von beyden Seiten. Plaut.

Ŭtrŏbīque, Adv. *mind a' két felöl*, *mind a' két részen*; auf beyden Seiten. Veritas utrobique sit, sc. in diis et hominibus, Cic. Utrobique plus valebat, i. e. terrestribus et navalibus copiis, Nep. Utrobique inimicos habebam, Asin. Poll. in Cic. Ep. *mind a' két félnél*; auf beyden Partheyen.

Ŭtrōlibet, Adv. *valamelly felöl*; auf eine von beyden Seiten.

Ŭtroque, Adv. *mind két felöl*; an beyden Seiten. Liv. 2) *mind két felé*; auf beyden Seiten. Cic.

Ŭtrŏquĕversus (—um), Adv. *mind két felé*; auf beyde Seiten. Gell.

Ŭtrŭbi, Adv. *hol*, *melly felöl*; wo, auf welcher von beyden Seiten. Plaut. Occorit etiam: utrobi, Auson, et: utribi, Naev. ap. Charis.

Ŭtrŭbīque, I q. Utrobique.

Ŭtrum, Adv., interrog. et dub. sequente: an, num, nec; *valyon*, *de mellyik*, *avvagy mellyik*; ob, oder welches von beyden.

Ŭtrŭmnam, et Utrumne, Adv. *de valyon?* ob denn? Liv.

Ŭtrŭmque, Adv. *mind a' kettö*; beydes.

Ŭtut, v. Ut ot, *akárhogy*, *akármint*; wie auch nur, wie es wolle. Utut res se habeat, Petr.

Ūvă, ae, f. 1. *szölöfürt*, *szölöfej*, *szölö*. *szölögerézd*; die Weintraube. Cic. Hor. 2) *szölötö*, *v. töke*; der Weinstock. Virg. 3) *bor*; der Wein. Hor. 4) Met. *fürt forma függö rajzó méhtsoport*; die schwärmenden Bienen die sich in der Gestalt einer Weintraube angehängt haben. Col. 5) *nyelvtsap*; der Zapfen im Halse. Cels.

Uveos, tis, o. *nedves*; feucht, naß. Sil.

Uveo, ēre, 2. *megnedvesítni*; nässen. Petr.

Ūvesco, ēre, 3. *nedvesedni*, *megnedvesedni*; feucht werden, naß werden. Luc. 2) *inni*, *megittasodni*; trinken, sich betrinken. Hor.

Ūvĕus, a, um, *szölöböl való*, *szölöhöz tartozó*; aus Weintrauben, zu den Weintrauben gehörig. Macr.

Ūvidŭlus, a, um (Dim. ab uvidus), *nedvesetske*; etwas feucht, naß. Catull.

Ūvidus, a, um *nedves*; feucht, naß. Plaut., Hor. Colum. e. gr. iura, Ovid.

vizenyös, *vizes*; gewässert 2) e. gr. Baccnus, Hor. *ittas*; trunken. 3) e. gr. Menalcas, Virg. *nedves a' harmattól*, *v. könnyektöl*; naß vom Thaue oder von Thränen. 4) *leves*; saftig Tert

Ūvifer, a, um, *szölötermö*; Trauben tragend. Sil.

Ūvor, ōris, m. 3. *nedvesség*; die Feuchtigkeit, Nässe Varr.

Uvula, ae, f. 1. *nyelvtsap*; das Zapfchen im Halse. Cels.

Uvŭlāria, ae, f. 1. *nyakrovat*; das Zapfenkraut Linn.

Uxor, ōris, f. 3. *feleség*, *házastárs*; die Ehefrau, Gattinn, Gemahlin. Animum ad uxorem appellere, Ter, *házasságra határozni magát*; sich zum Heirathen entschliessen. Justa uxore natus, JCt. *törvényes*, *v. igaz ágyból született*; ehelich gebohren. 2) olentis uxores mariti, Hor. *kets-kék*; die Ziegen. 5) Met. *bizonyos öltözet neme*; eine gewisse Kleidung. Mart.

Uxorātus, i, m. *feleséges*; beweibt.

Uxorcŭla, ae, 1. Dim. e. gr. mea, Plaut. *feleségetske*; ein Weibchen, Ehefrau, Gattinn :c., wenn man vermindert redet.

Uxorcŭlo, are, 1. *feleséggé tenni*; zum Weibe, zur Frau machen. Mulieres uxorculavit, Plaut. ap. Varr.

Uxōrĭōsus, i, m. 2. *asszsonyok szolgája*; ein Frauenknecht. Gloss.

Uxōrium, ii, n. 2. peccunia, quam ille solvere tenebatur, qui uxorem sustentare posset, tamen non ducit. Fest. 2) *asszsony ernát szeretetet*, *v. gyülölséget gerjesztö ital*; ein Trank, der Liebe oder Haß gegen eine Frau machen soll. Quint.

Uxōrĭus, a, um, *feleséghez való*, *v. tartozó*, *feleségi*, *asszsonyi*; zum Eheweibe gehörig, weibisch. Ornamenta uxoria, Svet. *asszsonyi ékesség*; der Weiberschmuck. e. gr. forma, Gell. *közönséges*, *rendes szépség*; gemeine, ordinäre Schönheit. Uxiorius imber, Stat. lacrimae, quae propter uxorem fiunt. Voluptates uxoriae, Arnob. i. e. consvetudo venerea.

Uxōrĭus, ii, m. 2. *asszsonyos*, *kontyot viselö férj*; ein weibischer Mann.

V.

Văcans, tis, o. *üres*, *dologtalan*, *foglalatosságtalan*, *hivalkodó*; leer, ledig, müßig. Ovid. 2) e. gr. mulier, JCt. *özvegy*; eine Witwe. 3) tribuni vacantes, Svet. *szám felett felvett tisztek*; über die Zahl angenommene Officiers.

Văcanter, Adv. *üresen*, *dologtalanúl*, *foglalatosság nélkül*, *hivalkodva*; leer, müßig, mit Muße. Gell. 2) *szükség felett való*, *szükségtelen*; überflüssig. Idem.

Văcat, Impers. *van üresség*, *v. üres idö van*; man hat Weile, man ist müßig.

Vacatio, ōnis, f. 3. *nyugodalom*, *valamitöl megszabadulás*, *v. megszünés*, *üresség*, *üres idö*; die Ruhe, das Freyseyn von etwas, die Muße. Vacationem augures, quo minus judiciis operam darent, non habere, Cic. 2) *katonaságtól megszabadító*, *v. megmentö juss*; das Recht, vom Soldatendienste frey zu seyn. Usus est aetatis vacatione (sc. a. militia) Nep. 3) *katonaságtól*, *v. katonai munkáktól való megszabadításért fizetett pénz*; das Geld für die Befreyung von Kriegsdiensten, oder militärischen Arbeiten. Tac.

Vacca, ae, 1. *tehén*, *ünö*; eine Kuh, junge Kuh. Cic. e. gr. foeta, Cato. *hasas tehén*; eine tragende Kuh. 2) fluvius Lusitaniae. Plin.

Văccācium, ii, n. 2. *marhavám*; der Viehzoll. Dipl.

Văccaei, orum, m. plur, populus Hispaniae. Liv.

Vaccinium, et Vacinium, ii, n. 2. *fekete afonya*; eine schwarze Heidelbeere. (Vaccinium Myrtillus, L.) 2) *málna*, *szederj*, *kék szederj*; eine Brombeere. Virg. 3) *ibolya*, *viola*, *kék ibolya*, *v. viola*, *játzintvirág*; ein Veilchen, eine Hyacinthe. Idem.

Vaccīnus, a, um (vacca), *tehénböl*

való; von Kühen. e. gr. lac, Plin. *tehéntéj*: Kuhmilch.

Vaccŭla, ae. f. 1. Dim. *tehenetske*, *ünötske*; eine kleine Kuh. Catull.

Văcĕfăcio, ĕre, 3. i. q. Vacuefacio. Hinc: Pass. vacefio, e. gr. vacafit, Lucr.

Văcēfio, fieri, *megüresŭlni*; leer werden. Idem.

Văcerra, ae, f., 1. *rúd*, *karó*, *v. tzövek az istállóban*, *v. ólban*, *mellyhez a' lovakat*, *v. ökröket kötik*; eine Stange, oder Pfahl im Stalle, daran man die Pferde oder Ochsen bindet. Col. 2) *karókkal*, *'s póznákkal készitett állás*, *v. alkotmány*; ein mit Pfähler und Stangen gemachtes Gerüste. Idem. 3) *vadállatokat bekeritő sövény*; ein Wildzaun. Colum. 4) *bászli*, *buta ember*; ein Kloß. Liv. Andr.

Văcerrōsus, a, um, pro: cerritus, Svet.

Văcillātio, ōnis, f. 3. (vacillo), *tántorgás*, *ingadozás*, *ingás*, *bitzegés*; Wanken, Wackeln. Suet. Quint.

Vacillātor, oris, m. 3. *tántorgó*, *ingadozó*; der hin und her wankt. Gloss.

Vacillo, avi, atum, are, 1. *tántorogni*, *ingadozni*, *ingani*, *lógni*; wanken, wackeln, nicht fest stehen. Cic. e. gr. ex vino, Quint. *részegség miatt tántorogni*; vor Trunkenheit taumeln. 2) Trop. e. gr. memoriâ, Cic. *feledékeny lenni*; kein gutes Gedächtniß haben. 2) literae vacillantes, Idem. *reszkető kézzel írt*; mit zitternder Hand geschrieben. 4) peculium vacillat, Cic. *fogy a' vagyonotska*; das Gütchen nimmt ab. 5) e. gr. in aere alieno, Idem. *fülig adós lenni*; tief in Schulden seyn. 6) legio vacillans, Cic. *ingadozó a' hűségben*; wankend in der Treue.

Văcīve, Adv. *üresen*, *dologtalanúl*, *foglalatosság nélkűl*; bey Muße, müßig, ohne Geschäfte. Phaedr.

Văcīvitas, ātis, f. 3. (vacivus) *üresség*; die Leere, das Leerseyn. Cibi vacivitate lassus, Plaut. *az étel szűke miatt egészen ellankadt*; wegen Mangel der Speise ganz matt. 2) *hivatalnak megürŭlése*; die Erledigung eines Amtes. Cic. 3) e. gr. doloris, Idem. *megszabadúlás*, *v. ment lét valamitől*; die Befreyung von etwas.

Văcīvus, a, um (vaco), *üres*; leer. Plaut. Trop. *üres*, *valami nelkűl lévő*; leer, ohne etwas. a. gr. vitium, Plaut. *erőtelen*; kraftlos. Tempus vacivum laboris, Ter. *dologtalan*, *foglalatosság nélkűl való*, *üres*; unbeschäftigt, müßig. Aures vacivae, Plaut. *figyelmező fülek*; aufmerksame Ohren.

Văco, avi, atum, are, 1. *üres lenni*; leer seyn. Domus vacat, Cic. Loca vacabant a custodibus classium, Caes. *senki sem őrzötte*; niemand beschützte sie. Pars oppidi, quae circuitu fluminis vacabat, Hirt. *mellyet nem vett körűl a' víz*; das nicht vom Flusse umgeben ward. 2) e. gr. febri, Cels. *valami nelkűl lenni*, *üres lenni valamitől*; ohne etwas seyn, frey von etwas seyn. e. gr. studiis, Cic. *nem tanúlni*; die Studien nicht treiben. e. gr. culpa, Idem. *vétkének nem lenni*, *ártatlan lenni*; unschuldig seyn. Natura coelestis terra et humore vacat, Cic. e. gr. ab omni officio, Idem. *semmi tisztséget*, *v. hivatalt nem viselni*; kein Amt haben. e. gr. animo, Cic. *gond*, *v. baj nélkűl lenni*; ohne Sorge seyn. Agri vacant, Caes. *parlagban*, *v. miveletlen hevernek*, *v. maradtak*; liegen ungebauet, wurden nicht gebauet. Legitur etiam cum: a; e. gr. vacare a metu et periculis, Liv. *nem félni*; sich nicht fürchten. 3) *üres lenni*, *megürŭlni*, *birtokosának nem lenni*; ledig seyn, keinen Besitzer haben. Vacant bona, Pand. Vacat regnum, Fest. 4) *nőtelen*, *v. hajadon lenni*; ledig seyn. Vacans mulier, Pand. *özvegy*, *özvegy asszony*; eine Wittwe. 5) *ment*, *v. üres lenni valamitől*, *p. o. adótól*, *szolgálattól*; frey von etwas seyn, z. B. von Abgaben, Diensten. Respublica et milite et pecunia vacat, Liv. 6) *foglalatosság*, *dolog*, *v. munka nélkűl lenni*, *üres idejének*, *v. ürességének lenni*, *hivalkodni*; ohne Geschäfte seyn, müßig seyn, Muße haben, Zeit haben. Scribas aliquid, si vacabis, Cic. Hinc: vacat; *van idő*, *v. üresség red*; man hat die

Zeit hast. Si vacat audire, Virg. *ha van időd reá, v. ha tetszik*; wenn du Zeit hast, oder wenn dir's beliebt. Te, cui vacat hortor, Plin. Ep. 7) e. gr. rei, philosophia, Cic. libellis legendis, Svet. in opus, Ovid. *valamire fordítni idejét, valamire, v. valaminek adni magát, v. neki feküdni valaminek*; seine Zeit worauf wenden, obliegen, ergeben seyn. 8) Trop *heverni, mint p. o. az interesre nem adott pénz*; müßig seyn, z. B. Geld, das nicht ausgeliehen wird. Hinc: vinum vacans, Solin. *fel nem tett*; das noch nicht aufgesetzt worden. 9) *haszontalan lenni*; unnütz seyn. Gell. Not. Perf. vacuit, Petr.

Văcŭātus, *ki, v. meg. üresitett, v. üritett*; ausgeleert. Col.

Văcŭe, Adv. *üresen*; leer. Arnob. 2) *szükségtelenűl, haszontalanúl*; unnütz. Idem.

Văcŭĕfăcio, feci, factum, facĕre, 3. (Pass. vacuefio, factus sum) *meg, v. kiüresitni, v. üritni*; leer machen, ausleeren. Vacue facare domum novis nuptiis, (Dat.) Cic. 2) *eltörölni*; abschaffen. Lact. 3) *valami nélkűl hagyni*: machen, das etwas ohne etwas sey. e. gr. fasces securibus, Val. Max. *a' fejszéket kivenni*; die Beile herausnehmen.

Văcŭĕfactus, a, um, i. q. Vacuatus. Nep.

Văcŭĭtas, ātis, f. 3 *üresség*, die Leere. Vitr. 2) e. gr. doloris, v. a dolore, Cic. *megszabadúlás, ment lét*; das Freyseyn. 3) *megürűlés, p. o. tisztségnek megürűlése*; die Erledigung, z. B. eines Amts. Idem. 4) *üres idő, üresség* die Muße. Cic.

Văcūna, ae, f. 1. dea quae vacantibus et otiosis praeest. Hor. Vacunae litare, Prov. *henyélni, hivalkodni*; faullenzen.

Văcūnalia, ium, n. plur. festum post collectionem frugum, in honorem Vacunae celebratum. Ovid.

Văcūnālis, e, ad Vacunam pertinens. 2) *üres, dologtalan*; müßig. Idem.

Văcŭo, are, 1. *meg, v. kiüresitni, v. üritni*; ausleeren, leer machen. Col. 2) e. gr. nemus, Mart. *elpusztítni, v. pusztává tenni az erdőt*; den Wald wüste machen.

Văcŭus, a, um, cum Gen. et Abl. *üres, puszta*; leer, öde. Castra vacua, Caes. Domum vacuam facere, Liv. *meghalni, kihalni belölle*; sterben. 2) e. gr. virium, Plaut. *erőtlen, eltsigázott, erejéből kivett*; ohne Kraft, ausgemergelt. 3) e. gr. animus, Cic. *tsendes lélek, szív, v. indúlat*; ein ruhiges Gemüth. 4) e. gr. equus, Liv. *vezeték ló, mellyen nem űl az ember*; ein Pferd ohne Reuter. 5) nummi vacui, JCt. *heverő pénz, melly nem hoz interest, holt tőkepénz*; Geld, das keine Zinsen trägt, ein todtes Capital. 6) e. gr. negotii, Cic. *minden foglalatosságtól ment*; aller Geschäfte entladen. 7) e. gr. mulier, sc. viro, Idem. *özvegy asszony*; eine Wittwe. 8) aures alicui dare vacuas, Plaut. *valakire ráhallgatni*; einem zuhören. 9) *foglalatosság nélkűl való, foglalatosságtalan, a' kinek üres ideje, v. üressége van*; müßig. Quoniam vacui sumus, Cic. 10) e. gr. litus, Ovid. coelum, porticus, Virg. *szabad, közönséges, nyitva lévő*; frey, öffentlich, offen. 11) *haszontalan, hiú*; unnütz, eitel. Gell.

Văda, ae, f. 1. urbs in Gallia Belgica. Sac.

Văda, orum, n. (plur. a. vadum) *fövénytorlások, porondok*; die Sandbänke. Cic.

Vădābilis, e, i. q. Vadosus. Sarisb.

Vădātio, ōnis, f. 3. *kezességvállalás*; die Verbürgung. JCt.

Vădātus, a, um, (vador) *kezességet vállalt*; verbürgt. 2) vadatus amore vinctusque, Plaut. *szerelemtől lebilintselt*; mit Liebe gefesselt.

Vadens, tis, o. e. gr. fluvius, Plin. *menő, folyó*; gehend, fließend.

Vădes, Plur. a: Vas.

Vadimon, ōnis, m. 3. Lacus Vadimonis, in Etruria. Liv.

Vadimōnium, ii, n. 2. *kezesség által helyben hagyatott bizonyság, v. fogadástétel a' törvény előtt való megjelenésre*; die durch Bürgschaft bewährte Versicherung vor Gerichte zu erscheinen. Sine vadimonio disceditur, Cic. Vadimonium concipere, Cic. *efféle fogadástételt írásba foglalni*; eine solche Angelobung schriftlich aufsetzen. Vadimonia fiunt, Luc. *perlekednek*; es wird pro-

cessirt. Eo vadimonia fieri, Liv. *ott kellenék a' pereknek végrehajtatni*; dort sollten die Processe verhandelt werden. Vadimonium alicui imponere; *nyakába keríteni valakinek a' pert*; einem einen Proceß an den Hals werfen. 2) *törvény előtt való megjelenés*; die Erscheinung vor Gericht. Vadimonium promittere, sistere, Cic *a' törvényben megjelenni*; sich gerichtlich stellen. 3) *ezen megjelenés napja, időhatár, szabott, v. rendelt idő*; der Tag dieser Erscheinung, der Termin. Vadimonium differre, Cic. Ad vadimonium venire, Idem *a' rendelt időt elvárni, szabott időre jelenni meg*; den Termin abwarten, zum Termin kommen. Vadimonium deserere, Cic. *nem jelenni meg*; nicht erscheinen. a) *szabott, v. rendelt idő, törvényen kívül*; ein bestimmter Tag außer dem Gerichte. Tibi amatiorem vadimonio sistam, Apul. *a' rendelt időre, v. bizonyosan, okvetetlen*; am bestimmten Tag, oder zuverlässig.

Vadis, is, m. 3. Obs. pro: vas. Fest.

Vădo, āre, 1. (vadum) *gázolni, keresztül, által, v. átgázolni, meggázolni*; waten durchwaten. Flumen, quod facile vadari potest, Solin.

Vādo, si, sum, ĕre, 3. e. gr. ad aliquem, Cic. ad proelium. Liv. *menni*; gehen e. gr in hostem, Idem. *rárohanni az ellenségre*; auf den Feind losgehen. 2) *folyni*; fließen. Euphrates vadit per ipsam Seleuciam, Plin.

Vădor, ātus sum, āri, Dep. 1. (vas, vadis) *kezességet, kezest, v. bizonyságot kívánni, mellynél fogva valaki a' törvény előtt megjelenjen*; Bürgschaft oder Gewähr fordern, daß einer vor Gericht erscheine. e. gr. aliquem, Plaut. *valakinek időt határozni a' törvény előtt való megjelenésre*; einem einen Tag bestimmen, vor Gerichte zu erscheinen. 2) *kezes lenni, felelni valaki mellett*; Bürge werden, gut für einen sagen. Attinet me vadatum, Idem.

Vădōsus, a, um, e. gr. mare, Caes. fretum, Liv. *tsekély, nem mély, meggázolható, átgázolható*; seicht, wo man durchwaten kann. Comp. vadosior, Sup vadosissimus.

Vădum, i, n. 2. e. gr. fluminis, Caes. *gázlóhely, meggázolható hely a' vízben, tsekély víz*; seichtes Wasser, ein seichter Ort im Wasser, wo man zu Fuße durchgehen kann. Exercitum vado tranducere, Caes. 2) Trop. tentare vadum, Ovid. *próbát tenni, hogy kezdhet é az ember valamihez*; probiren, ob man etwas anfangen kann. 3) emergere vadis, Cic. *kivergődni a' veszedelemből*; aus der Gefahr kommen. 4) res est in vado, Ter. *jól van, v. jó úton van a' dolog*; die Sache ist auf gutem Wege. 5) poëtis; *víz, p. o tenger vize*; das Gewässer, z. B. eines Meeres. Virg. Hor. 6) *alja, v. feneke a' víznek, v. kútnak*; der Grund oder Boden eines Wassers, auch eines Brunners. Plin.

Vadus, a, um, i. q. Vadosus, Pomp. Mela.

Vae, Interj *oh! uh! jaj! oh jaj!* au! oder ach! oder o! o weh! Vae mihi! Ter. *oh én szerentsétlen!* o ich Unglücklicher! Vae misero mihi! Idem. *jaj nekem szegénynek, nyomorultnak!* weh mir Elenden! Vae victis! Flor. v. vae victis esse, Liv. *jaj a' meggyőzetteknek!* wehe den Überwundenen! Vae te! Sen. *jaj neked! v. vigyen el a' tatár, v. hóhér! szerentsétlen vagy!* weh über dich! oder der Henker hohle dich! du bist unglücklich.

Vaeneo, Vaenum, vide: Veneo, Venum.

Vafĕllus, a, um, Dim. *tsalárd, ravasz, gonosz szándékú*; arglistig, hämisch. Fest.

Văfer, văfra, văfrum, e. gr. in disputatione, Cic. *ravasz, tsalárd, fortélyos*; schlau, listig, verschmitzt, ränkevoll. Viri non vafri, Ovid. stulti. 2) *éles elméjű, elmés*; scharfsinnig. Somniorum vaferrimus interpres, Cic. 3) e. gr. juris, Idem. a) *jártas a' törvényben*; in den Rechten erfahren. b) *ravasz a' törvényben, v. törvénytudományban*; schlau im Rechte, in der Rechtsgelehrsamkeit. Ovid.

Vafrāmentum, i, n. 2. (vafer) *ravasz tett, v. tselekedet, ravaszság, fortélyosság, tsalárdság*; schlaue Handlung, schlauer Streich, der Rank, die List. Val. Max.

Văfre, Adv. *ravaszúl, tsalárdúl, for-*

télyosan; schlau, verschmitzt, ränkevoll. Cic.

Văfritia, ae, f. 1 (vafer) *ravaszság, tsalárdság, fortélyosság*; Schlauheit, List, verschmitztes Wesen. Sen.

Văfrities, ei, f. 5. idem. Idem.

Vaga, ae, f. 1. urbs Numidiae, hinc: Vagenses, incolae ejusdem. Sall.

Văgăbundus, a, um, (vagor) *ide 's tova kóborló, lézengő, bujdosó*; herumschweifend. Sol.

Văgătio, ōnis, f. 3. *ide 's tova kóborlás, lézengés, bujdosás, vándorlás*; das Herumschweifen. Apul.

Văge, Adv. *lézengve, bujdosva, ide 's tova koborolva*; herumschweifend. Liv. 2) *széllyel, imitt amott*; hier und da zerstreut. Auct ad Her.

Văgīna, ae, f. 1. *hüvely*; die Scheide. Educere gladium e vagina, Cic. *kardot rántani*; das Schwert zücken. 2) *veteményr, v. növevény hüvelye, tokja, v. héjja, kaldha, gabonatok*; die Hülse der Früchte, der Schoßbalg der Ähre. Idem.

Văgīnŭla, ae, f. 1. Dim. *hüvelyetske, tokotska, p. o. gabonatokotska*; ein Bälglein, z. B. des Getreides. Plin.

Văgio, īvi, v. ĭi, ītum, īre, 4. *nyöszörögni, nyivogni, nyifogni mint a' kis gyermekek*; quäken, wimmern, wie die kleinen Kinder. Cic. Ovid. 2) *magokni, mint a' nyúlak*; pfeifen, wie die Hasen. Auct. Carm. de Philom. *röfögni, nyihni mint a' malatsok*; grunzen, wie die jungen Schweine. Mart.

Văgītānus, i, m. 2. deus vagientium. August.

Văgīto, āre, 1. i. q. vagio. Stat. Sylv.

Văgītus, us, m. 4. *kis gyermek nyöszörgése, nyivogása, v. nyifogása*; das Quäken, Wimmern, der kleinen Kinder. Vagitum edere, Quint. v. dare, Ovid. *nyifogni, nyöszörögni*; quäken, wimmern. 2) *ketskék mekegése*; das Meckern der Ziegen. Ovid. *fájdalom miatt nyöszörgés*; der Ton eines vor Schmerz Wimmernden. Cels.

Văgo, avi, ātum, āre, 1. pro: vagor. Varr.

Văgor, ātus sum, āri, Dep. 1. *ide 's tova kóborolni, lézengeni, bujdosni, vándorolni*; umher oder hin und her schweifen, bald hier bald dort seyn, nicht auf einem Orte (lange) bleiben. Toto vagari foro, Cic. *bé-futni a' piatzot*; auf dem ganzen Markte herumlaufen. Etiam cum Accus. e. gr. terras, Prop. *békóborolni*; durchschweifen, durchirren. 2) Trop. *tétovázni, nem egy nyomon beszélni*; herum schweifen, keine Festigkeit, keinen festen Stand halten. Vagatur animus errore, Cic. *tétovázik az elméje*; sein Gemüth ist ungewiß. Vagatur oratio, Idem. *egy dologból másba tsap, v. ugrik*; schweift herum. Vagantes fabulae, Plin. *mellyeket majd így, majd amúgy beszélnek, v. adnak elő*; die bald so, bald so erzählt werden. 3) vagabimur nostro instituto, Cic. *környülállásosan, v. bőven fogunk a' dologról értekezni, v. szóllani*; wir wollen weitläufig von der Sache reden.

Văgor, ōris, m. 3. pro: vagitus. Lucr.

Văgŭlātio, ōnis, f. 3. *nagy lármával való előadás v. béjelentés a' törvényszék előtt*; ein Anbringen vor Gericht mit großem Geschrey. Fest.

Văgŭlus, a, um, e. gr. animula, Spart. *nyögő, jajgató*; ächzend, wehklagend.

Văgus, a, um, e. gr. navita, Tibull. avis, Hor. flumen, Idem. *kóborló, lézengő, vándorló, bujdosó, tsavargó*; herum oder hin und her schweifend, nicht an einem Orte bleibend. e. gr. mane, Mart. *midőn most ehez, majd amozhoz megy az ember reggel, v. egytől máshoz*; da man früh bald zu dem, bald zu jenem, oder von einem zum andern geht. e. gr. Mars, Idem. *egy leánytól máshoz járó*; der von einem Mädchen zum andern geht. e. gr. puella, Prop. *kurva módra lézengő, tsapongó, v. tsavargó*; die wie eine Hure herumläuft. Vagum esse, Plaut. *kóborolni*; herum schweifen. 2) e. gr. fortuna, sententia, Cic. *állhatatlan, nem állandó*; unbeständig, nicht fest. 3) *szabad, meg nem kötött, szabadtlan*; frey, ungebunden, zügellos. Solutum, nec tamen vagum, Cic. 4) *határozatlan, közönséges*; unbestimmt, allgemein. e. gr. pars quaestionum, Cic. *nem egyes meghatározott személyekről 's a' t. szólló*; nicht von einzelnen, bestimmten Personen rc. handelnd. e. gr. nomen, Plin. *igen közönséges*; zu allgemein. 5) e. gr. genus oratio-

nis, Cic. *tétovázó, kerengő, bő*: aus schweifend, weitläufig. 6) e. gr. juventa, Mart. *könnyen gondolkozó, valamit könnyedén vevő*; flüchtig, nicht ernsthaft.

Vāh! Interj. *eh! oh! aha! oha!* ih oder ey! Etiam: vaha. Plaut.

Vaha! vide: Vah.

Vāhālis, (Valis) is, m. 3. *Vál, a' Rénus vizének egy ága*; die Waal (Wahl. Wael) ein Arm des Rheins. Caes. Etiam: Vāchālis, Sid.

Valachia, ae, f. 1. *Oláhország*; die Walachey. Geogr.

Valachus, i, m. 2. *Oláh*; ein Walach. Valacha, ae, f. 1. *Oláh asszony, v. leány*; eine Walachinn. Gloss.

Valde, (contr. pro: valide) Adv. *erősen, igen, nagyon*; heftig, stark, sehr. Cic. Valde quam paucos, pro: valde paucos, Brut. in Cic. Ep. Valdius, pro: validius, Hor. Etiam: valdissime, Sen. 2) *igen, igenis, valóban*; ja, allerdings. Plaut. Not. neque valde opinio est, Cic. pro: valida.

Valdius, Valdissime, vide: Valde.

Vāle! *isten hozzád, légy egésségben!* lebe wohl! gehabe dich wohl! Valete desideria, valete. Ter.

Vālēdīco, ĕre, 1. *isten hozzádat mondani, búcsút venni*; das Lebewohl sagen, Abschied nehmen. Ovid.

Vālēdīctōrius, a, um, *bútsúvételhez tartozó*; zum Abschiede gehörig. e. gr. oratio, Gloss. *bútsúzó beszéd*; eine Abschiedsrede.

Vālēfăcio, ĕre, 3. i. q. Valedico. Apul.

Vălens, tis, o. *egésséges, ép, erős*; gesund stark. 2) *ható, kető, valamit tehető, hatalmas*; mächtig, vermögend. e. gr. ad omnia, Plin. *mindenre forditható, v. szolgáló*; zu allen Dingen dienlich. 3) *tápláló*; nahrhaft. Faba valentior, quam pisum, Cels. Comp. valentior, Superl. valentissimus.

Vălenter, Adv. e. gr. resistere, Col. *erősen, hatalmasan, keményen*; stark, heftig. 2) *hathatósan*; nachdrücklich. Val. Max. Comp. valentius, Ovid. Sup. valentissime.

Vălentĭa, ae, f. 1. (valen) *erő, erősség*; die Stärke. Macr. 2) nomen urbium, Liv. hinc: Valentini, incolae earum.

Vălentinus, a, um, ad urbem Valentiam pertinens. 2) Sub. *Bálint, keresztnév*; Valentin. Gloss.

Vălentŭlus, a, um, *erősetske*; etwas stark. Plaut.

Vălĕo, ui, itum, ēre, 2. v. gr. corpore, Cic. *jól lenni, egésséges lenni*; sich wohl befinden, wohl auf seyn, gesund seyn. Ut, v. quomodo vales? Ter. *hogy vagy?* wie befindest du dich? Optime valeo, Cic. Vale! Cic. *Isten hozzád!* lebe wohl! Jussi eum valere, Cic. *elbútsúztam tőle*; nahm Abschied. Valeat! *maradjon magának*; mag sich fortpacken. v. gr. Si talis est. — valeat, Cic. 2) *tehetős lenni, t. i. testére vagy lelkére nézve, tehetni, végheszvihetni valamit*: stark seyn, vermögen, können, gelten, im Stande seyn, z. B. etwas zu thun. Viribus ad luctandum valere, Cic. Quid valeant humeri, Hor. *mit birnak a' vállaim, mit tehetek*; was ich vermag oder zu leisten im Stande bin. Valere animo, Cic. gratia, auctoritate, pecunia, copiis, Caes. opibus valere, Cic. *gazdag lenni*; reich seyn. 3) *érni, jónak, hathatósnak lenni valamire*; vermögen, gelten. Preces valent, Ovid. Conjecturae nihil valent, Cic. Opinio valet in vulgus, Cic. 4) *érni, betsének lenni*; gelten am Werthe, einen gewissen Werth haben. Valet pro denario, Liv. Unus aureus valet pro argentis decem, Liv. Quanti valet, Pand. v. Quantum valet? Plin. *mit ér?* was ist es Werth? 5) *jó, alkalmatos, alkalmaztatható lenni valamire*; gelten, passen, tauglich seyn zu etwas. Definitio in omnes valet, Cic. Valet eo, Cic. *arra való*; dient dazu.

Vālĕriāna, ae, f. 1. *gyökönke*; der Baldrian. Val. officinalis, L. *matska gyökönke, matskagyökér, mezeindrdus, terjékfű*; der gemeine Baldrian.

Vālĕriānus, a, um, v. gr. milites, Liv. *Valériusi*; Valerisch.

Vălĕrius, a, um, cognomen familiae Romanum, Cic. v. gr. Valerius Publicola. Val. Maximus, etc. etiam Adj. v. gr. gens Valeria. Cic.

Vălesco, ĕre, 3. *erősödni, erőre kapni*; stark werden, Kräfte bekommen, zunehmen. Lucr.

Vălĕtium, ii, n. 2. urbs Calabriae, hodie: Lezza. Mela.

tó; veränderlich, leicht zu verändern. Plin.

Vărĭantĭa, ae, f. 1. *külömbség, különbözés*; Verschiedenheit. Lucr.

Vărĭānus, a, um, v. gr. clades. Svet. *Váriusi*; Varisch, den Quintilius Varus betreffend.

Vărĭānus, a, um, v. gr. uva, Plin. *sokszínű, tarka*; bunt, vielfarbig.

Vărĭātim, Adv. *külömbféleképpen, külömbözőleg*; verschiedentlich. Gell.

Vărĭātĭo, ōnis, f. 3. *változtatás*; die Veränderung. Plin. 2) *külömbség, külömbözés*; die Verschiedenheit. Liv.

Vărĭātus, a, um, *változtatott*; verändert. 2) *tarkázott*; bunt gefärbt. Lucr.

Vārĭcātor, ōris, m. 3. i. e. qui varicat. Paud.

Vārĭcātus, a, um, *kétfelétárt*, v. *tátott*; von einander gesperrt. Cassiod.

Vārĭco, āvi, ātum, āre, 1. *kétfelétárni, egymástól eltátni*; von einander sperren. Varr. Crura varicare, Quint. *szárait kétfelé hányni, gatsos lenni*; die Füße auseinander sperren, grätschen.

Vārĭcōsus, a, um, (a varix) *gatsos*; volle Krampfadern. Pers.

Vārĭcŭla, ae, f. 1. Dimin. a varix. Cels.

Vārĭcus, Adv. *gatsosan*; die Füße auseinander sperrend. Apul.

Vārĭcus, a, um, *gatsos, szárait kifelé hányó*; die Füße von einander sperrend, grätschelnd. Ovid.

Vărĭe, Adv. *tarkán, irombán*; mannigfaltig, bunt. Plin. 2) *külömbféleképpen, sokképpen*; mannigfaltig, verschiedentlich, auf mancherley Art. Cic.

Vărĭĕgo, āvi, ātum, āre, 1. *tarkázni*; bunt machen. 2) v. gr. figuras, Aur. *változtatni*; verschieden machen. 3) *tarka lenni*; bunt seyn. Apul.

Vărĭĕtas, ātis, f. 3. v. gr. pomorum, Cic. gentium, Cic. *külömbféleség, külömbözőség, külömbkülömbféleség, változóság*; die Mannigfaltigkeit, Verschiedenheit, Abwechselung. 2) v. gr. opinionum, Cic. *külömbség, külömbözés*; die Verschiedenheit. 3) v. gr. in plantis, floribus, Plin. *hasonfaj, válfaj, fajta*; die Abart, Spielart. Botan. 4) *tarkaság*; das Bunte, die Mannigfaltigkeit. Cic. 5) v. gr. exercitus, Cic. Ep. *állhatatlanság*; die Unbeständigkeit.

Vărĭo, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. colores, Lucr. *változtatni, tarkázni*; bunt machen, bunt färben, die Farben abwechseln. Intransit. *tarka lenni*; bunt seyn. Uva variat, Prop. 2) *változtatni, megváltoztatni*; verändern, verschieden machen, umändern. Vocem variare, Cic. Vices variare, Virg. *egymást felváltani*; einander ablösen. Si fortuna variaverit, Liv. *ha a' szerentse változnék*; wenn sich das Glück verändern möchte. Quae auctores variant, Liv. i. e. varie tradunt.

Vărĭŏlae, ārum, f. et Vărĭŏli, ōrum, m. plur. *himlő*; die Blattern, Kinderblattern, Pocken. Med. (vari)

Vărisci, ōrum, m. plur. i. e. Narisci, populi Germaniae; *a' Vojgtusok*; die Vogtländer.

Vărĭus, a, um, v. gr. uva, Cato. agnus, Varr. *tarka, sokszínű, többszínű*; bunt, buntfarbig. 2) *egymástól külömböző*; verschieden. Gentes variae linguis, Virg. 3) v. gr. homines, Plin. *külömbféle, sokféle, külömbkülömbféle*; verschieden, mannigfaltig. 4) v. gr. victoria, Liv. *változó*; abwechselnd. 5) v. gr. animus, Sall. *állhatatlan, változandó*; unbeständig, veränderlich, wankelmüthig.

Vārix, ĭcis, c. 3. *gats, görtsbötyök, görtsin*; die Krampfader, Kropfader an den Schenkeln, worüber man grätscheln muß. Cels. et Cic.

Vāro, āre, 1. *meggörbitni*; krümmen. Auct. de lim.

Varro, ōnis, m. 3. cognomen Romanum, v. gr. M. Terentius Varro, qui de re rustica et lingua latina scripsit; et 2) P. Terentius Varro Atacinus, poëta. Hor. 3) C. Terent. Varro, Consul.

Varrōnĭānus, a, um, v. gr. miles, Liv. qui sub consule Varrone militavit.

Varum, i, n. 2. fluvius Italiae. Mela.

Vārus, a, um, *görbe*; krumm. 2) *kétfelé kiálló, t. i. egymástól*; auswärts gebogen, von einander abstehend. Cornua vara, Ovid. 3) *gatsos*; krumme Füße habend. Plaut.

Vărus, i, m. 2. *szeplő, sömör*; Sommersprossen und Leberflecken im Gesichte. Plin. 2) *karó, rúd, póznа*;

ein Pfahl, eine Stange. 3) fluvius Italiae. 4) cognomen Romanum. Cic.

Vas, vādis, m. 3. *kezes*; jeder gerichtliche Bürge. Hor. Vades dare, Liv. *kezeseket állítni*; Bürgen stellen.

Vas, vāsis, n. 3. Pl. vasa, ōrum, *edény*, *akármelly fa edény*, *ezüst edény*, *tserépedény*, *p. o. hordó*, *sajtár*, *tál*, *fazék*, *korsó*, *'s a' t.* jedes Gefäß oder Geschirr, z. B. ein Faß, Schäffel, Schüssel, Topf, Krug ꝛc. Vas vinarium, Cic. Vas potorium. Plin. Vasa argentea, Cic. Malum vas non frangitur, Prov. *roszsz pénz nem vész el*; Unkraut verdirbt nicht. Vasa colligere, Col. *valahonnan tovább menni*, *elköltözni*, *p. o. a' táborral*; aufbrechen, davon ziehen. Vasa conclamare, Caes. *készülőt hirdetni*; ausrufen, daß man einpacken soll. Vas pertusum, Prov. Lucr. *a' kiben nem áll meg a' szó*; ein Mensch der nichts verschweigen kann.

Vāsallitium, ii, n. 2. *vasallusok vagy földelbiró jobbágyok védelme*; Schutz des Vasallen. JCt.

Vāsallus, i, m. 2. *vasallus*, *földelbiró jobbágy*; ein Vasall, Lehnmann. JCt.

Vāsārium, ii, n. 2. *bútor pénz*, *melly az új helytartónak házi eszközökre*, *'s a' t. adatott*; Geld zu Geschirren oder Meubeln, das dem Statthalter gegeben wurde, Geschirrgeld, Meubelgeld. Cic. 2) *edényekből és bútorokból álló gyüjtemény*; ein Vorrath an Gefäßen und Meubeln. Vitr.

Vāsātes, um, m. pl. populus Aquitaniae, Hinc: Vasaticus, a, um, Auson.

Vāsātus, a, um, i. e. mentula instructus, Lampr.

Vasco, ōnis, m. 3. Pl. Vascones, populus Hispaniae et Galliae. Plin.

Vascŭlārius, ii, m. 2. *aranymives*; der Goldschmid. Cic

Vascŭlum, i, n. 2. (Dimin. a vas) *edényke*, *kis edény*; ein kleines Geschirr oder Gefäß. Plaut. 2) *méhkas*, *köpű*; ein Bienenkorb. Pallad. 3) id. qu. mentula. Petron.

Vascus, a, um, v. gr. tibia, Solin. *belől üres*; hohl. 2) id. q. vastus. Vitr,

Vāsio, ōnis, f. 3. urbs in Gallia Narbon. Mela.

Vastābundus, a, um, *pusztító*; verwüstend. Amm.

Vastātio, ōnis, f. 3. *pusztítás*, *rongálás*; Verheerung, Verwüstung. Liv.

Vastātor, ōris, m. 3. *pusztító*, *elpusztító*; der Verheerer, Verwüster. Ovid.

Vastātōrius, a, um, *pusztító*; verheerend, verwüstend. Amm.

Vastatrix, īcis, f. 3. *pusztító*, *t. i. asszony*; Verheererinn, Verwüsterinn. Senec.

Vastātus, a, um, *elpusztított*, *lerontott*; verwüstet, zerstört. Cic.

Vaste, Adv. *szélesen*, *meszsze*; sehr groß, weit, weit und breit. Cic. 2) *durván*, *parasztosan*; bäurisch, plump. Vaste loqui. Cic.

Vastesco, ĕre, 3. *elpusztulni*; öde oder wüste werden. Acc.

Vastĭficus, a, um, *pusztító*, *elpusztító*; wüst machend, verheerend, verwüstend. Cic.

Vastĭtas, ātis, f. 3. *kietlen pusztaság*; die Leere von Menschen und andern Geschöpfen, Einöde. Cic. 2) *pusztaság*, *elpusztított hely*; die Verwüstung, Wüsteney, Einöde. Cic. Italiam ad vastitatem vocare, Cic. *az az: elpusztítni*; verheeren, zu verheeren suchen. 3) *rettentő*, *v. iszonyú nagyság*; die entsetzliche Größe. Vastitas solis, Plin.

Vastĭto, āre, 1. Frequ. *pusztítgatni*; verheeren. Amm.

Vastĭties, ēi, f. 5. id. qu. vastitas, Plaut.

Vastĭtūdo, ĭnis, f. 3. v. gr. corporis, Gell. *iszonyú nagyság*; übermäßige Größe. 2) *elpusztítás*; die Verheerung, Verwüstung. Cato.

Vasto, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. agros, Cic. *pusztítni*, *elpusztítni*, *rongálni*; wüst machen, verwüsten, verheeren, zerstören. Omnia igni ferroque vastavit, Liv. 2) v. gr. forum, Cic. *pusztán hagyni*, *pusztává tenni*, *üresen hagyni*; wüste machen, leer machen, entblößen.

Vastŭlus, a, um, Dimin. a. vastus, Apul.

Vastus, a, um, *puszta*, *kietlen*, *a' hol sem emberek*, *sem állatok nem laknak*; wüst, öde, leer von Menschen, und andern Geschöpfen. Liv. 2) v. gr. homo, Cic. *vad*, *durva*, *ügyetlen*; rauh, ungebildet, ungeschickt. 3) *iszonyú*, *irtóztató*, *felette nagy*, *meszsze és szélesen kiterjedő*; entsetzlich, ungeheuer

gross, weit. Mare vastum, C.es. Vastissimus Oceanus, Ovid.

Văsum, Vasns, id. qu. Vas, asis.

Vātes, is, c. 3. *jövendőmondó, prófēta*; ein Weissager, Weissagerinn, Prophet, Prophetinn. Nep. et Cic. Hac vate suadente, i. e. Sibilla, Cic. Vera fuit vates, i. e. Cassandra, Ovid. 2) *poëta*; ein Dichter, Dichterinn. Maeonius, vates, i. e. Homerus, Ovid. Aeneidos vates, i. e. Virgilius, Ovid. 3) *minden, a' ki a' maga mesterségét fundamentomoson és egész kiterjedésében érti, 's tudományának megfejtő mestere lehet*; jeder, der in seiner Kunst vorzüglich und gleichsam Orakel darin ist, und alles glücklich erklärt. Legum certissimus vates, Val. Max. Medicinae vates, Plin. *fő orvos*; Matador, in der Arzeneykunst.

Vătia, ae, c., i. l. q. Vatius, Varr.

Vătĭcānus, a, um, v. gr. mons, et pars Romae urbis, Juv.

Vāticinātio, ōnis, f. 3. *jövendölés*; die Weissagung, Prophezeyung. Cic.

Vāticinātor, ōris, m. 3. *jövendölő, jövendőmondó*; ein Weissager. Ovid.

Vāticinium, ii, n. 2. *jövendölés*; die Weissagung, Prophezeyung. Plin.

Vāticinor, ātus sum, āri, Dep. 1. v. gr. rem. Ovid. *jövendölni, megjövendölni*; weissagen, prophezeyen. Cic. 2) v. gr. carminibus, Cic. *versekben énekelni, zengeni*; als Dichter singen, besingen. 3) *rajoskodni*; schwärmen, Schwärmer seyn, albernes Zeug reden. Ego forsan vaticinor, Cic.

Vāticinus, a, um, v. gr. libri, Liv. *jövendölő, jövendölői*; weissagend, weissagerisch, prophetisch.

Vātiniānus, a, um, *Vatiniusi*; Vatinisch, vom Vatinius. Catull.

Vātinius, ii, m. et Vatinia, ae, f. cognomen Romanum. Hinc: Vatinius, a, um, *Vatiniusi*; Vatinisch. Mart.

Vātius, a, um, *horgas, kajmós, görbe, begörbült, behajlott*; einwärts gebogen, krumm. Varr.

Vatrax, ācis, et Vatricōsus, a, um, i. e. qui vitiosis est pedibus, Lucil.

Ve, Conj. disjunct. *vagy*; oder, entweder, oder. Bis, terve; Cic. *két szer vagy háromszor*; zwey oder dreymahl. Plusve minusve, Ovid. *többet vagy kevesebbet*, v. *vagy többet, vagy kevesebbet*; mehr oder weniger. 2) *és*; und. Neve, pro: neque, Cic.

Ve, Part. insep. negandi; v. gr. vecors, vesanus. etc.

Vēcordia, ae, f. 1. *esztelenség, eszeveszettség*; Verstandlosigkeit, Mangel des Verstandes, Wahnsinn. Sallust. 2) *ostobaság, bolondság*; Albernheit, Dummheit. Terent. et Ovid.

Vēcors, dis, o. v. gr. homo, Cic. *eszeveszett, ostoba*; unsinnig, wahnsinnig, albern, dumm.

Vectābilis, e, *vihető, gyalog vagy kotsin*; was sich tragen oder fahren lässt. Senec.

Vectābŭlum, i, n. 2. *szekér, kotsi*; ein Wagen. Gell.

Vectācŭlum, i, n. 2. *akármelly szállító alkalmatosság, kotsi, hajó 's a' t.* ein Fahrzeug. Tertull.

Vectārius, a, um v. gr. equus; *kotsibavaló, húznivaló, igás*; zum Fahren gehörig, z. B. Zugpferd. Varr.

Vectātio, ōnis, f. 3. *kotsizás, lovaglás*; das Fahren, Reiten. Vectatio et iter reficiunt animum, Senec.

Vectātus, a, um, *kotsiment*; gefahren. Varr.

Vectiārius, ii, m. 2. sc homo, *terekrakó ember*; ein Aufladen. Vitr.

Vecticŭlārius, a, um, *tolvajos*; diebisch. Cato.

Vectīgal, vide: Vectigalis.

Vectīgāliārius, ii, m. 2. *adószedő*; Einnehmer der Einkünfte, (des Staats). Firmic.

Vectīgālis, m. et Vectigal, is, n. 3. *adó, p. o. a' státusnak, királynak*; die Abgaben, die Steuer, der Zoll. Vectigal pendere, Cic. Exigere vectigalia, Pand. *adót szedni, v. beszedni az adot*: die Steuern abfordern, oder einnehmen. Impo nere vectigal agro, Cic. *adót vetni a' szántó földre*: Steuer auflegen z. B. auf die Felder, Äcker. 2) *vám, útakra vetett adó*; der Wegzoll, Wegmauth. 3) *a' státus jövedelme, p. o. a' tartományokból, városokból*; die Renten, Einkünf-

te, Revenüen des Staats. 4) *ukármelly magános személynek jövedelme a' jószágából*; die Einkünfte eines Privatmanns. Ex meo tenui vectigali, Cic. 5) *nyereség*; der Gewinn. Magnum vectigal parsimonia, Cic.

Vectio, önis, f. 3. *vivés, hordozás*; das Tragen. 2) *kotsin, vagy lovon menés*; das Fahren, Reiten. Cic.

Vectis, is, m. 3. *emelő, emelőrúd, emeltső*; der Hebel, Hebebaum, die Hebestange. Caes. 2) *kortsolya*; die Schirbleiter. 3) *terehordó eszköz*; eine Tragstange, der Trag. Plaut. 5) *tolózár, retesz*; ein Riegel, Schubriegel, Stoßriegel. Vitr.

Vectito, avi, atum, are, 1. (Frequ. a. vecto) *hordozni*; tragen führen. Hinc: vectitari, *kotsin v. lovon menni*; fahren, reiten. Arnob.

Vecto, avi, atum, are, 1. Frequ. *vinni, hordani, p. o. kotsin, szekeren, hajón*; führen, tragen oder bringen, z. B. zu Pferde, Wagen, Schiffe, auf der Schulter 2c. Virg.

Vecto, vel Vetto, önis, m. 3. Plur. Vectones v. Vettones, Populus Hispaniae. Prud. Hinc: Vettonius, a, um, Prud.

Vector, öris, m. 3. v. gr. asellus, Ovid. *vivő, hordó*; der trägt oder fährt. 2) *a' kit visznek, útazó*; der fährt, z. B. im Schiffe, Passagier. Cic. 3) *lovagló*; der Reiter. Ovid

Vectörius, a, um, *hordozó, vivő, szállitó, p. o. hajó*; zum Fahren oder überfahren dienlich. Navigium vectorium; *szállító hajó*; ein Transportschiff. Caes.

Vectrix, īcis, f. 3. v. gr. navis, Nol. *menő, vivő, szállító*; fahrend, führend.

Vectūra, ae, f. 1. *kotsinmenés, szekerenmenés, hajónmenés, kotsizás, szekerezés, hajókázás*; das Fahren, die Fuhre zu Wagen oder zu Schiffe. Equi idonei ad vecturam, Varr. 2) v. gr. frumenti, Caes. *vitel, szállitás, p. o. szekeren, hajón*; das Führen, die Fuhre. Pro vectura solvere, Cic. 3) *vitelbér, szállitásbér*; Lohn fürs Fahren, Frachtgeld, Fuhrlohn, Frachtlohn. Plaut. Senec.

Vectūtārius, a, um, v. gr. bos, Cod. Theod. *igás, húznivaló, p. o. kotsiba*; zum Ziehen oder Fahren dienlich.

Vectūrārius, ii, m, 2. *béreskotsis, szállitókotsis, (furmányos)*; ein Fuhrmann. Cod. Theod. 2) *útazó kotsis, (landkotsis)*; ein Landkutscher. Gloss.

Vectūriones, um, pl. populus Britanniae. Amm.

Vectus, a, um, *vitt, szállitott*; geführt. Non.

Věgěo, ēre, 2. Obsol. v. gr. aequora, Enn. *megindítni, megmozgatni*; erregen, in Bewegung setzen. 2) *eleven, friss lenni*; munter seyn, lebhaft seyn. Varr.

Věges, ětis, o. *eleven, friss, egésséges*; frisch, gesund. Liv.

Věgětābilis, e, *elevenítő*; belebend, erfrischend. Mart. Cap. 2) v. gr. radix, Amm. *nevekedő*: wachsend.

Věgětāmen, ĭnis, n. 3. id. qu. vegetatio. Prud.

Věgětans, tis, o, *nővő*; wachsend. 2) *eleven, élő*; lebend. Phys.

Věgětātio, önis, f. 3. *életerő, éltető mozgás*: die Lebenskraft, Belebung, belebende Bewegung. Apul.

Věgětātor, öris, m. 3. *éltető*; der belebt. Auson.

Věgěto, āvi, ātum, āre, 1. *éltetni, eleveníteni, frissítni, erősítni*; beleben, ermuntern, stärken. Gell.

Věgětus, a, um, v. gr. homo, Cic. oculi. Svet. mens, Cic. *eleven, friss, vidám*; belebt, lebhaft, munter. 2) v. gr. color, Plin. *eleven*; lebhaft. 3) *egésséges, friss*; gesund, frisch. Cic. Comp. vegetior. Sup. vegetissimus. Plin.

Vegrandis, e, v. gr. oves, Varr. *nem igen nagy*; nicht recht groß, klein. 2) v. gr. macies. Cic. *igen nagy, szembetűnő*; sehr groß.

Věhātio, önis, f. id. qu. Vectura, Cod. Theod.

Věhěla, ae, f. 1. id. qu. Vehiculum.

Věhěmens, tis, o. v. gr. homo, in aliquem, Cic. *tüzes, indúlatos, heves*; heftig, hitzig, heftig verfahrend oder handelnd. 2) v. gr. lupus. Hor. *dühösködő*; wüthend. 3) v. gr. ventus, Auct. B. Hisp. *erőszakos, erős, irtóztató, nagy*; heftig, stark, übermäßig, groß. 4) v. gr. dolor, Plin. frigus. Plin. *kemény, erős, nagy*; streng, stark, groß.

Věhĕmenter, Adv., v. gr. agere, Cic. *hevesen, tüzesen*; heftig, mit Heftigkeit. Vehementius, Cic. vehementissime, Caes. 2) v. gr. rogare. Cic. *erősen, nagyon, felette, igen*; heftig, stark, sehr. Vehementissime displicet, Cic.

Věhĕmentesco, ĕre, *neki hevesedni, erős kezdeni lenni*; heftig werden, stark werden. Passio vehementescit, Coel. Aur.

Věhĕmentĭa, ae, f. 1. v. gr. odoris, Plin. *erősség*; die Heftigkeit. 2) *ereje, erőszakos volta valaminek, erőszakosság, hevesség*; die Stärke, Heftigkeit. Cels.

Věhes v. Vehis, is, f. 3 v. gr. foeni, Plin. *egy szekér, egy vitel*; eine Fuhre, ein Fuder, Wagen voll.

Věhĭcŭlāris, e. *szekeret, hajót vagy más szállító alkalmatosságot illető, ahoz tartozó*; die Wägen oder das Fuhrwesen betreffend. Cursus vehicularis, Pandect. *posta*; Postwesen.

Věhĭcŭlārĭus, a, um, i. q. vehicularis. 2) Fabricator vehicularius. Capit. *kerékgyártó*; der Wagner.

Věhĭcŭlum, i, n. 2. *szekér, kotsi, hajó, szállító eszköz, szán*; jedes Fuhrwerk, Fahrzeug, Wagen, Kahn, Schiff, Schlitten.

Věhis, is, vide: Vehes.

Věho, vexi, vectum, ĕre, 3. v. gr. humero, Hor. *vinni, emelni, hordani*; tragen, bringen. 2) v. gr. aliquem plaustro, Tibull. navi, Sil. *vinni, p. o. kotsin, hajón*; führen, z. B. zu Wagen, zu Schiffe. Hinc: Passiv. vehi, v. gr. curru, navi, Plin. Cic. puppe, Ovid. per aequora, Virg. *menni, p. o. kotsin, szekeren, hajón, 's a' t.* fahren, z. B. zu Wagen, zu Schiffe. 2c. Equo vehi, Nep. In equo vehi, Gell. *lovon v. lóháton menni, lovagolni*; reiten. 3) *vinni, mint a' víz, a' hajó valamit*; führen. Aqua vehit, navis vehit, nauta vehit, etc. Nauta qui illos vexerat, Ter. Quos vehit unda, Virg. 4) *vinni, hordozni*; tragen, bey sich führen. Formica vehit ore cibum, Ovid. Dum coelum stellas, dum vehet amnis aquas. Ovid.

Věĭus, a, um, *Vejusi*; Vejisch. Prop.

Vějens, Vějentanus, vide. Veji.

Věji, orum, m. Urbs in Etruria, prope Romam, Hinc: Vejens, tis, *Vejusi*; Vejisch. Vejentes, i. e. incolae urbis. Liv. Vejentānus, a, um, *Vejusi*; Vejisch. Liv. Horat. Vejentinus, a, um, i. q. Vejentanus, Cic.

Vějŏvis, is, m. 3. i. e. Jupiter infans Ovid.

Věl, Conj *vagy*; oder: vel, — vel; *vagy — vagy*; entweder, oder. 2) *is, még - is*; auch, sogar. Carmina vel coelo possunt deducere Lunam. Virg. 3) *legalább*; zum wenigsten. Si nullo alio pacto, vel foenore; Tac. 4) *tsak — is*; auch. Vel ideo, Plaut. 5) *példának okáért*; zum Beyspiel. Vel, quas proxime acceperam, Cic. 6) Ante Superl. auget significationem vocis. v. gr. Fructum vel maximum cepi, Cic. Vel maxime. Cic. *felette igen, igen nagyon*; gar sehr.

Vělābrensis, e, v. gr. caseus, Mart. i. e. ex platea, cui nomen Velabrum est.

Vělābrum, i, n. 2. platea Romae. Hor.

Vělāmen, ĭnis, n. 3. *terítő, takaró*; die Hülle, Decke. 2) *öltözet, felső köntös*; Kleidung, Gewand. Ovid. et Virg.

Vělāmentum, i, n. i. q. velamen. Cels.

Vělāris, e. *szélvitorlákat vagy előzőket v. kárpitokat illető*; die Segel oder Vorhänge betreffend. Plin.

Vělāto (Abl.) Adv. *titokban, rejtekben*; im Verborgenen. Tert.

Vělēda, ae, f. Nom. pr. virginis quam Germani divino cultu prosequebantur. Tac.

Věles, ĭtis, m. 3. *könnyű fegyveres katona, tsatázó, portázó*; ein leicht bewaffneter Kriegsmann. Liv. Velites, Plur. *a' táborból, az ellenségre kitsapó, és azt szüntelen nyughatatlanságban tartó sereg, háborgató sereg*; neckende und scharmützirende Truppen. 2) Trop. scurra veles. Cic. *ingerkedő*; der andere neckt.

Vělĭa, ae, f., urbs Lucaniae. Hor. 2) mons Romae, Liv.

Vělĭensis, e, ex urbe Velia, Cic.

Vělĭfer, a, um, *vitorlás, vitorlahordó*; Segel tragend. Ovid.

Vělĭfĭcātĭo, ōnis, f. 3. *vitorlázás*,

vitorlás hajóval való menés, a' szél segitsége által; das Segeln. Cic.

Vĕlificium, ii, n. 2. Id. qu. Velificatio. Cic.

Vĕlifico, avi, atum, are, 1. *vitorlázni, vitorlás hajóval menni*; segeln. Prop.

Vĕlificor, ātus sum, ari, Dep. 1. *vitorlázni, hajózni*; segeln. Prop. 2) v. gr. honori, Cic. *kedvezni neki*; begünstigen.

Vĕlificus, a, um, *evező, menő*, p. o. *hajó*; segelnd. Plin.

Vĕlīnus, a, um, v. gr. portus; *Véliai*; Velisch. Lacus Velinus, Cic. in regione Sabinorum.

Vĕlitāris, e. v. gr. pugna, Liv. *portázó, könnyű fegyveres katonasági*; leichte Truppen betreffend.

Vĕlitātio, ōnis, f. 3. *portázás, tsatázás*; das Scharmuziren. Plaut.

Vĕliternīnus, a, um, i. q. Veliternus.

Vĕliternus, a, um, *Velitrai*; Velitrisch. Liv.

Vĕlites, um, m. pl. vide: Veles.

Vĕlitor, atus sum, ari, Dep. 1. *portázni, könnyű szerrel verekedni, tsatázni*; scharmüziren. Apul. 2) *veszekedni*; zanken. Plaut. 3) v. gr. armis, Apul. *próbát vívni*; im Kämpfen einen Versuch machen.

Vĕlitrae, arum, f. pl. urbs in Latio. Liv.

Vĕlivŏlans, tis, i. q. velivolus, Cic.

Vĕlivŏlus, a, um, *vitorlás*; mit Segeln versehen, segelvoll. Ovid.

Vellātūra, ae, f. *kotsizás, szekerezés*; das Fahren, Fuhrwesen. Varr.

Vellējus, i, m. 2, cognomen Romanum, etiam Adj. Vellejus, a, um.

Vellĕrĕus, a, um, *gyapjúból való*; aus Wolle. Auson.

Vellĭcātim, Adv. *darabonként, megszaggatva*; stückweise, nicht zusammenhangend. Sisenn.

Vellĭcātio, ōnis, f. 3. *rángatás*; das Rupfen, Zupfen. 2) *ingerlés, sértegetés*; das Necken, Sticheln. Sen.

Vellĭco, avi, atum, are, 1. (Freq.) *rángatni, tzibálni, tépni, szaggatni*; rupfen, zupfen, raufen, kneipen. Plaut. 2) Trop. *szóval sértegetni, vagdalni*; mit Worten durchziehen, anstechen, sticheln. Cic. 3) Met. v. gr. animum, Sen. *élészteni*; ermuntern.

Vello, velli et vulsi (volsi), vulsum (volsum), ĕre, 3. v. gr. lanam, Varr. capillos, Ovid *tépni, kitépni, szaggatni*; rupfen, abrupfen, raufen, ausraufen. 2) v. gr. poma, Tibull. *leszaggatni, letépni*; abreissen, abpflücken. 3) v. gr. barbam, Hor. *húzni, rángatni*; zupfen. Aurem vellere, Virg. Prov. *meghúzni a' fülét, emlékeztetni valamire*; am Ohre zupfen, an etwas erinnern.

Vellus, ĕris, n. 3. *lenyírt gyapjú*; abgeschorene Wolle. Varr. 2) *lehúzott gyapjas v. szőrös bőr, juhbőr, báránybőr*; Schaffell, Schafpelz, Lammfell, das Vliess. Vellus aureum: *arangyapj*; das goldene Vliess. Vellus leoninum Ovid *oroszlán bőr*; Löwenfell. 3) vellera, Calp. i. e. oves.

Vēlo, avi. atum, are, 1 v. gr. caput, Cic. *betakarni, eltakarni, befödni, betakargatni*; verhüllen, bedecken. 2) v. gr. tempora myrto. Virg. *körülkerítni*; umwinden. 3) Trop. v. gr. scelus scelere. Plin. *elrejteni, eltitkolni, elfedezni*; verhüllen, verbergen.

Vĕlōcitas, ātis, f. 3. (velox), *gyorsaság, sebesség*; Geschwindigkeit, Schnelligkeit. Cic.

Vĕlōciter, Adv. *gyorsan, sebesen*; geschwind, behend, schnell. Ovid. velocius, Cic. velocissime, Cic.

Vĕlox, ōcis, o. v. gr. cervus, Virg. *gyors, serény, sebes*; geschwind, behend, schnell. Juvenes veloces, Liv. Pedites velocissimi, Caes.

Veltĕlīni, ōrum, m. plur. i e. incolae vallis Tellinae in Helvetia, Geogr.

Vēlum, i, n. 2. *akármi terítő, takaró*; eine Hülle, alles, womit man alles verhüllen oder bedecken kann. 2) *kárpit, fedező*; ein Vorhang, Plin. Ep 3) *vitorla, hajóvitorla, mellynélfogva a' szél hajtja a' hajót*; ein Segel, Vela dare ventis, vel in altum, Liv. *szélnek ereszteni v. kiterjeszteni a' vitorlákat*; segeln. Vela contrahere, Hor. 4) Met. pandere orationis vela, Cic. *hosszasan beszéllni valamiről*; weitläufig von einer Sache reden

Vĕlut, v. Vĕlŭti, Adv. *mint, valamint*; wie, gleichwie, so wie. Velut he-

sterno die, Cic. Veluti pecora, Sallust. 2) *példának okáért*, *példáúl*; zum Beyspiel. Cic.

Vēna, ae, f. 1. *ér*, *vérér*; die Vene oder Blutader. Cic. Venam incidere, Cic. vel aperire, Tacit. *eret vágni*; die Ader öffnen, zur Ader lassen. 2) pro: arteria; *verőér*, *szökőér*, *pulszus*; die Pulsader. Cic. 3) Trop. *ér*, *ere a' víznek*, *értznek*, *'s a' t.* die Ader, der Gang, des Wassers, der Metalle. Vena aeris, argenti, auri, Cic. Hinc: vena poetica vel poetarum, Hor. i. e. facilitas in fingendo. 4) v. gr. venae foliorum, Plin. *a' leveleknek kotsányerei*; die Rippen und Streifen der Blätter.

Vēnābŭlum, i, n. 2. *vadászkés*, *vadászdárda*; ein Jagdspieß. Cic.

Vēnāfrum, i, n, 2, urbs Campaniae. Hor.

Vēnālis, e, *eladó*, *árros*, *árrúba botsátott*; feil, zu verkaufen, für Geld zu haben. Hortos venales habere, Cic. 2) Met. *megvesztegethető*, *t. i. pénzel*; feil, für Geld oder Geschenke zu haben, zu bestechen, der sich bestechen läßt. Habere fidem venalem, Cic. 3) venales, Hor. sc. servi; *rabszolgák*; Sclaven.

Vēnālĭtas, ātis, f. 3. *eladóság*; das Feilseyn. Cod. Just.

Vēnālĭtĭārius, ii, m. 2. *rabszolgákkal kereskedő*; ein Sclavenhändler. Ulp.

Vēnālĭtius, a, um, *eladó*, *árrúba vetett*; feil, zu verkaufen. Petron. 2) Subst. *rabszolgákkal kereskedő*; ein Sclavenhändler. JCt.

Vēnātĭcius, a, um, i. q. venaticus, Ammian.

Vēnātĭcum, i, n. 2. *vadászatvám*; der Jagdzins. JCt.

Vēnātĭcus, a, um, *vadászati*, *vadászatbeli*; die Jagd betreffend, dahin gehörig. Canis venaticus, Cic. *vadászkutya*; ein Jagdhund.

Vēnātĭo, ōnis, f. 3. (venor) *vadászat*, *vadászás*; das Jagen, die Jagd. Cic. 2) *vad*, *mellyet vadásznak*, *vadhús*; das Wild, Wildbret. Liv.

Vēnātĭtius, a, um, id. qu. Venaticius.

Vēnātor, ōris, m. 3. *vadász*; der Jäger. Cic. etiam Adject. v. gr. canis Virg. *vadászó*, *vadász*; jagend, zur Jagd gehörig. 2) Trop. *valamire vigyázó*, *vizsgálodó*; Jäger, der auf etwas Jagd macht oder lauert, oder zu erforschen sucht. Venator naturae, Cic.

Vēnātōrius, a, um, *vadász*, *vadászatra való*; dem Jäger oder zur Jagd gehörig. Nep.

Vēnātrix, īcis, f. 3. v. gr. dea, ursa; Ovid. *vadászó*, *vadász*; jagend, Jägerinn.

Vēnātūra, ae, f. 1. *vadászás*, *vadászat*; die Jagd. Venaturam facere oculis, Plaut. *lesni*, *leselkedni*; Jagd mit den Augen machen, i. e. lauern.

Vēnātus, us, m. 4. *vadászat*; das Jagen, die Jagd. Cic.

Vendax, ācis, *árúló*, *eladni szándékozó*; gern verkaufend. Varr.

Vendĭbĭlis, e. *könnyen eladható*; leicht zu verkaufen. 2) Met. v. gr. puella, Ovid. oratio, Cic. *kedves*, *kellemetes*; beliebt oder angenehm.

Vendico, are, vide: Vindico.

Vendĭtārius, a, um, *eladó*; feil. Plaut.

Vendĭtātĭo, ōnis, f. 3. *árúlás*, *árúba botsátás*; das Feilbiethen, Ausbiethen zum Verkaufe. 2) Trop. *kérkedés valamivel*, *mutogatás*, *fitogtatás*; die Anpreisung, Prahlerey, das Großthun. Cic.

Vendĭtātor, ōris, m. 3. *ditsekedő*, *kérkedő*; Großthuer, Prahler. Tacit.

Vendĭtĭo, ōnis, f. 3. *eladás*; der Verkauf, die Verkaufung. Cic.

Vendĭto, avi, atum, are, 1. (Frequ). *árúlgatni*, *eladni szándékozni*, *kínálkozni vele*; verkaufen wollen, zum Verkaufe ausbiethen, feil biethen. Cic. 2) Trop. *ditsérni valamit*, *kérkedni valamivel*; rühmen, prahlen, anpreisen. Auct ad Her. operam suam alicui, Liv. v. gr. se alicui venditare, Cic. *magát kérkedéssel valakinél beszínleni*, *szolgálatját ajánlani*; sich anpreisen, sich zu insinuiren suchen bey Jemanden, sich einem anbiethen.

Vendĭtor, ōris, m. 3. *adó*, *eladó*, *a' ki eladá valamit*; der Verkäufer. Cic.

Vendĭtrix, īcis, f. 3. *eladó asszszony*, *a' ki árúl valamit*; Verkäuferinn. Pandect.

Vendĭtus, a, um, *eladott*, *eladatott*; verkauft. Mart.

Vendo, didi, ditum, ĕre, 3. (pro: venum do) *eladni*; verkaufen, für Geld hingeben. Aliquid pecunia grandi vendere, Cic. 2) *árúlni*, *árúba vetni v. botsátni*: feil biethen, feil oder zu verkaufen haben. Ter. Quid vendis, Caes. *mit árulsz?* was hast du zu verkaufen. 3) Trop. v. gr. patriam auro; Virg. *eldrulni, p. o. hazáját*; verkaufen, verrathen. 4) *ditsérni*, *magasztalni*; loben, anpreisen. 5) Met. *valamit más dolog helyett ajánlani*, *annak adni ki*, *a' helyett árúlni*; eine Sache für etwas anderes ausgeben, oder verkaufen.

Vĕnĕdi, orum, m. pl. *a' Vendusok*, *Németországi nép*; die Wenden, ein Volk Deutschlands. Tacit.

Vĕnĕfica, ae, f. 1. *bájoló*, *boszorkány*; eine Zauberinn, eine Hexe. Cic.

Vĕnĕficium, ii, n. 2. *méreggeletétés v. ölés*; Vergiftung, auch Giftmischerey. Plin. 2) *bűbájolás*, *boszorkányság*; die Zauberey, Hexerey. Cic.

Vĕnĕficus, a, um, *méregtsináló*; giftmischerisch, vergiftend. Ars venefica, Plin. 2) *bűbájoló*, *megigéző*, *megrontó*; zauberisch. 3) *mérges*; giftig. Sidon.

Vĕnĕficus, i, m. 2. *méreggel etető*; ein Vergifter. 2) *bájoló*, *boszorkánymester*; ein Zauberer. Plaut.

Vĕnēnārius, a, um, v. gr. calix, Tert. *mérges*, *méregnek való*; Gift betreffend, dahin gehörig. 2) Subst. *méregtsináló*, *méregkeverő*; ein Giftbereiter, Giftmischer. Sueton.

Vĕnēnātus, a, um, *mérges*, *méreggel kevert*; vergiftet, giftig. Vipera venenata et pestifera, Cic. Comp. venenatior. Sup. venenatissimus, Plin.

Vĕnēnĭfer, a, um, *mérgethordozó*; Gift tragend oder bey sich habend, giftig. Ovid.

Vĕnēno, āvi, ātum, āre, 1. *megmérgezni*, *méreggel elegyítni*, *v. keverni*; vergiften. Lucret. 2) *megigézni*, *megbájolni*, *megrontani*; bezaubern, verhexen. Ovid. 3) *megfesteni*; färben. Gell.

Vĕnēnōsus, a, um, *méreggel teljes*, *mérges*; voller Gift, giftig. Augustin.

Vĕnēnum, i, n. 2. *méreg*; das Gift. Aliquem veneno tollere, Cic. *valakit méreggel megétetni*; einen mit Gift vergeben. 2) *akármelly nedv*, *kenőts*, *kenet*; jeder Saft, die Salbe. 3) *tsigavérszín*; die Purpurfarbe. Assyrio fucari veneno. Virg. 4) *pirosító*, *ortzakenő*; die Schminke. Ovid. 5) *bűbájos eszköz*, *igéző szer*; ein Zaubermittel, Zaubertrank. Cic.

Vēnĕo, ivi et ii, itum, ire, 4. *eladó lenni*, *árultatni*; feil seyn, verkauft werden. Quanti venierant? *hogy adódtak?* wie theuer wurden sie verkauft. Cum magno venissent. Cic. sc. pretio.

Vĕnĕrābĭle, is, n. 3. *szentség*, *megszentelt ostya*; das hochwürdige Gut. Das ist in der römisch-katholischen Kirche die geweihte Hostie, die zu gewissen Zeiten zur Verehrung und Erweckung größerer Andacht, in einer Monstranz ausgestellt wird. Gloss.

Vĕnĕrābĭlis, e. *tiszteletre méltó*, *tisztes*; verehrenswerth, ehrwürdig. Liv. venerabilior, Liv. 2) *tiszteletmutató*, *tiszteletadó*; Ehre und Achtung erweisend, ehrfurchtsvoll. Val. Max. 3) *tisztelt*, *tisztéletben lévő*; verehrt, Ehre genießend. Lucan.

Vĕnĕrābĭlĭter, Adv. *tisztelettel*; mit Verehrung, ehrfurchtsvoll. Val. Max.

Vĕnĕrābundus, a, um, *tisztelendő*; verehrend, ehrfurchtsvoll. Liv.

Venerandus, a, um, *tiszteletre méltó*, *tisztes*, *tisztelendő*; ehrwürdig. Sen.

Vĕnĕranter, Adv. *tisztelettel*; verehrend, mit Verehrung. Tertull.

Vĕnĕrāntĭa, ae, f. 1. *tisztelendőség*; die Ehrwürdigkeit, der Titel der Aebte. Eccles.

Vĕnĕrārius, a, um, pro: venereus, Petron.

Vĕnĕrātĭo, ōnis, f. 3. *tisztelés*, *tisztelet*, *betsűlet*; Verehrung, Hochachtung, Respect. Cic. 2) *tiszteletre méltó bets*; Ehrwürdigkeit, ehrwürdige Größe. Tacit.

Vĕnĕrātor, ōris, m. 3. *tisztelő*; der Verehrer. Ovid.

Vĕnĕratus, a, um, *tisztelt*; verehrt. Ceres venerata, Hor.

Vĕnĕrĕus, vel Vĕnĕrius, a, um, *Vénusi*; die Venus oder Liebesgöttinn betreffend, dahin gehörig.

Sacerdos venereus, Plaut. 2) *fajtalan*, *buja*; geil, unkeusch. Cic. Voluptates venereae. 3) lues venerea, Med. *bujasülly*, *bujakórság*, *frantzú*; die Venusseuche, Franzosenkrankheit. 4) venereus jactus, Cic. *legszerentsésebb vetés a' kotzkaval*; der beste Wurf in dem Würfelspiele.

Věněrius, a, um, vide: Venereus.

Věněrivăgus, a, um, *buja*, *fajtalan a' szerelemben*; ausschweifend in der Liebe. Varr.

Věněro, āre, pro: veneror, *tisztelni*; verehren. Plaut.

Venero, āre, r. (Venus) *nószni*; fleischlich sich vermischen, sich begatten. Hygin.

Věněror, ātus sum, āri, Dep. 1. *tisztelni*, *tisztelettel lenni v. viseltetni eránta*, *tiszteletben tartani*, verehren, seine Ehrfurcht an den Tag legen. Deos sancte venerari, Cic. Amicos venerari, Ovid. 2) v. gr. aliquem, Plaut. *aldzatosan kérni*, *esedezni*; ehrerbiethig bitten, anflehen. 3) venerari, Pass. *tiszteltetni*, *tiszteletben tartatni*; geehrt werden. Plaut.

Věněti, ōrum, m. pl. *a' Velentzések*, *Velentzeiek*; die Venetier. Capit.

Věnětia, ae, f. 1. *Velentze*, *város (és ahoz tartozó tartomány volt az előtt)*; Venedig, eine Stadt, vormahls auch eine Landschaft in Italien.

Věnětiānus, a, um, *Velentzei*; Venetianisch. Capit.

Věnětĭcus, a, um, i. e. ad Venetos pertinens, Caes.

Věnětus, a, um, *Velentzei*, *Venétziai*, *Velentzés*; in oder aus Venedig, Venedisch. 2) v. gr. color; Veg. *tengerszin*; Meergrün. 3) Subst. *Velentzés*; ein Venetianer. Capit. 4) lacus Venetus: *a' Velentzéstó*; der Bodensee. Mela.

Věnĭa, ae, f. 1. *tetszés*, *jókedv*, *szívesség*, *hajlandóság*; jede Willfahrung, Gefälligkeit, Güte, Gnade, der Gefallen. Da veniam hanc mihi, Ter. *tedd velem ezt a' szívességet*; thue mir den Gefallen. Ab Jove veniam peto, ut, Cic. 2) *engedelem*; die Nachsicht, Erlaubniß. Detis hanc veniam, ut, Cic. *engedjétek meg*, *hogy*; erlaubet mir, ꝛc. Veniam petere, Tert. *engedelmet kérni*; um Erlaubniß bitten. 3) *megengedés*, *batsánat*, *megbotsátás*; die Nachsicht, Verzeihung, Vergebung, Erlassung. Veniam alicui dare, Cic. Veniam errati impetrare, Cic. Veniam petere, Cic. *engedelmet v. botsánatot kérni*; um Verzeihung oder Vergebung bitten.

Věnĭābĭlis, e, i. q. venialis, Sidon.

Věnĭālis, e. *megbotsáthato*, *elengedkető*; verzeihlich. Macrob.

Věnĭcŭla, ae, i. q. Venucula.

Věnĭlĭa, ae, f. 1. Non. pr. nymphae, matris Turni, Virg.

Věnĭo, vēni, ventum, īre, 4. v. gr. domum, Romam, ad urbem, Cic. *jönni*, *menni*, *t. i. gyalog*, *kotsin*, *lovon 's a' t. valahova*; kommen, z. B. gehend, fahrend, reitend. Romam venit, Cic. *Romába ment*; er kam nach Rom. Roma, v. a Roma venit, Cic. *Romából jött*; er kam von Rom. In vitam venire, Cic. *a' világra jönni*, *v. születni*; auf die Welt kommen, geboren werden. 2) Trop. *jönni*, *esni*, *jutni*; kommen, gerathen, fallen. In consvetudinem venire, Cic. *szokásba jönni*, *szokássá lenni*, *szokásba menni*; in Gewohnheit kommen, zur Gewohnheit werden. In discrimen venire, Cic. *veszedelembe kezdeni forogni*, *v. lenni*; in Gefahr kommen. In mentem venire, Cic. *eszébe jutni*; in die Gedanken kommen, einfallen. Multa mihi veniebant in mentem, Cic. In v. ad buccam venire, Cic. *szájjára jönni*; in den Mund kommen. Quid quid ad buccam venit. Non. Ad aures venit, Cic. *fülembe jött*, *meghallottam*; es ist mir zu Ohren gekommen. In dubium venire, Cic. *kétségbe kezdeni jönni*, *kétségbe hozódni*; bezweifelt werden. Sub adspectum venire, Cic. *szeme eleibe kerülni*, *jönni v. menni*; unter die Augen kommen. Ad nihilum venire, Cic. *semmivé lenni v. tétetni*; vernichtet werden, zu Grunde gehen. Venit in discrimen famae, Cic. *rossz hírbe keverték*, *veszett nevét költötték*; man hat ihn verschrien. In oblivionem venire, Cic. *elfelejtődni*, *feledékenységbe menni*; vergessen werden. In usum venire, Plin. *szokássá lenni*, *szokásba*

menni; gewöhnlich werden. In suspicionem venire; Nep. *gyanúba esni*; in Verdacht kommen. In proverbium venire, Liv. v. in consvetudinem proverbii venire, Cic. *példabeszéddé lenni v. válni, pél dabeszédbe jönni*; zum Sprichworte werden. In quaestionem venire, i. e. quaeri, Virg. 3) *jönni, következni, közelgetni, mint az idő*; kommen, folgen. Annus veniens, Cic. 4) *jönni, kerülni*; kommen, dahin kommen. Res ad manus venit, Liv. *ütközetre kelt a' dolog*; es ist zum Treffen gekommen. 5) in familiaritatem alicujus venire, Cic. *valakivel jó esmeretségbe v. barátságba esni*; mit einem vertraut werden. 6) *jönni, hárulni, részesévé lenni, részesűlni benne*; kommen, betreffen, zu Theil werden, wiederfahren. Majus commodum reipublicae venturum, Sall. 7) *esni, történni, megesni, megtörténni*; sich ereignen, zutragen, verfallen. Haec ubi veniunt, Cic. Qui hoc venit? Liv. *hogy történt az?* wie hat sich das zugetragen? 8) nomine aliquo venire, Cic. *neveztetni*; genennet werden. Qui amicorum nomine veniunt, non semper sunt amici. Erasm. 9) *nőni, teremni*; wachsen, hervor kommen. Hic segetes, illic veniunt felicius uvae, Virg. Arbores sponte veniunt, Virg. 10) laudandus venit, Sid. *dicséretet érdemel, dicséretre méltó*; er ist zu loben. 11) venire; pro, esse, aut adparere; v. gr. Veniens in corpore virtus, Virg.

Vēnĭtus, a, um, pro venditus, *eladott*; verkauft. Sedul.

Vennōnes, um. pl. populus Helvetiae. Geogr.

Vēno, are, i. q. venor.

Vēnor, ātus sum, āri, Dep. 1. *vadászni*; jagen. Pisces venari, Plin. *halászni*; fischen. Apros in mari venari, Plaut. Prov. *képtelen dologba törni fejét*; ungeräumte Dinge thun. 2) Trop. *utánna járni valaminek, valamit hajhászni, vadászni*; nach etwas streben, etwas zu erlangen suchen, jagen, Jagd machen auf etwas. Venari gloriam, Cic. vel, laudem, Auct. ad Her.

Vēnōsus, a, um, *eres*; aderig, voller Adern. Cels.

Venter, tris, m. 3. *has*; der Bauch, Unterleib. Cic. 2) *gyomor*; der Magen. Liv. Ventri operam dare, Plaut. Cor ipsi in ventre est, Plaut. *minden gyönyörűsége az evés ivás, tsak a' hasának áldozik*; sein einziges Vergnügen besteht im Essen und Trinken. 3) ventres; *a' belek*; die Gedärme Colum. Ventrem movere, Plaut. *a' hasat meghajtani*; Stuhlgang bringen. Ventrem ferre, Liv. a) *terhes lenni, terhében lenni*; schwanger seyn. b) *az állatokról: hasas lenni*; trächtig seyn.

Ventīdiānus, a, um, *Ventidiusi*; Ventidisch, den Ventidius betreffend 2c. Cic.

Ventĭgĕnus, a, um, *széltámasztó*; Wind zeugend oder hervor bringend. Lucret.

Ventĭlābrum, i, n. 2. *szórólapát*; die Schwinge, Wurfschaufel. Colum.

Ventĭlātĭo, ōnis, f. 3. *szórás, megszórás, szelelés*; das Würfeln, Schwingen, Lüften. Plin.

Ventĭlātor, ōris, m. 3. *szelelő, szóró*; der Schwinger, Worfler, z. B. des Getreides. Colum. 2) *gaukler, szemfényvesztő*; Gaukler, Taschenspieler. Quintil.

Ventĭlo, āvi, ātum, āre 1. v. gr. frumentum, Plin. *megszelelni, megszórni*; wurfeln. 2) *szelet tsinálni, árszellőzni, szelet hajtani reá, legyezni*; Luft machen, fächern. Suet. 3) *lebegtetni, fujni*; schwingen, blasen. Ventilat aura comas, Ovid. 4) Trop. v. gr. concionem, Cic. *élesztení, ízzasztani*; anfachen, erregen. 5) v. gr. rationes, JCt. *megvizsgálni, p. o. a' számadást*; durchsehen, untersuchen.

Ventĭo, ōnis, f. 3. (venio), *megjövetel, megérkezés*; das Kommen, die Ankunft. Plaut.

Ventĭto, āre 1. (Frequ.) *jönni menni, ſdrogatni, jödögélni*, kommen, besonders oft. Cic.

Vento, are (Frequ.) idem. Varr.

Ventosa, ae, f. 1. *köppöly*; der Schröpfkopf. Chir.

Ventōse, Adv. *széllel tele, felfúvódva*; voll Wind. Apul.

Ventōsĭtas, ātis, f. 1. v. gr. stomachi, Apul. *felfúvódottság*; das Vollseyn, der Wind, Blähung. Apul. 2) Trop. *szeles kérkedékenység*;

tó; veränderlich, leicht zu verändern. Plin.

Văriantĭa, ae, f. 1. *külömbség*, *külömbözés*; Verschiedenheit. Lucr.

Vārĭānus, a, um, v. gr. clades. Svet. *Váriusi*; Varisch, den Quintilius Varus betreffend.

Vărĭānus, a, um, v. gr. uva, Plin. *sokszinű*, *tarka*; bunt, vielfarbig.

Vărĭātim, Adv. *külömbféleképpen*, *külömbözőleg*; verschiedentlich. Gell.

Vărĭātĭo, ōnis, f. 3. *változtatás*; die Veränderung. Plin. 2) *külömbség*, *külömbözés*; die Verschiedenheit. Liv.

Vărĭātus, a, um, *változtatott*; verändert. 2) *tarkázott*; bunt gefärbt. Lucr.

Vărĭcātor, ōris, m. 3. i. e. qui varicat. Pand.

Vārĭcātus, a, um, *kétfelétárt*, v. *tátott*; von einander gesperrt. Cassiod.

Vārĭco, āvi, ātum, āre, 1. *kétfelétárni*, *egymástól eltátni*; von einander sperren. Varr. Crura varicare, Quint. *szárait kétfelé hányni*, *gatsos lenni*; die Füße auseinander sperren, grätscheln.

Vărĭcōsus, a, um, (a varix) *gatsos*; voller Krampfadern. Pers.

Vărĭcŭla, ae, f. 1. Dimin. a varix. Cels.

Vārĭcus, Adv. *gatsosan*; die Füße auseinander sperrend. Apul.

Vārĭcus, a, um, *gatsos*, *szárait kifelé hányó*; die Füße von einander sperrend, grätschelnd. Ovid.

Vārĭe, Adv. *tarkán*, *irombán*; mannigfaltig, bunt. Plin. 2) *külömbféleképpen*, *sokképpen*; mannigfaltig, verschiedentlich, auf mancherley Art. Cic.

Vărĭĕgo, āvi, ātum, āre, 1. *tarkázni*; bunt machen. 2) v. gr. figuras, Aur. *változtatni*; verschieden machen. 3) *tarka lenni*; bunt seyn. Apul.

Vărĭĕtas, ātis, f. 3. v. gr. pomorum, Cic. gentium, Cic. *külömbféleség*, *külömbözőség*, *külömbkülömbféleség*, *változóság*; die Mannigfaltigkeit, Verschiedenheit, Abwechselung. 2) v. gr. opinionum, Cic. *külömbség*, *külömbözés*; die Verschiedenheit. 3) v. gr. in plantis, floribus, Plin. *hasonfaj*, *válfaj*, *fajta*; die Abart, Spielart. Botan. 4) *tarkaság*; das Bunte, die Mannigfaltigkeit. Cic. 5) v. gr. exercitus, Cic. Ep. *állhatatlanság*; die Unbeständigkeit.

Vărĭo, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. colores, Lucr. *változtatni*, *tarkázni*; bunt machen, bunt färben, die Farben abwechseln. Intransit. *tarka lenni*; bunt seyn. Uva variat, Prop. 2) *változtatni*, *megváltoztatni*; verändern, verschieden machen, umändern. Vocem variare, Cic. Vices variare, Virg. *egymást felváltani*; einander ablösen. Si fortuna variaverit, Liv. *ha a' szerentse változnék*; wenn sich das Glück verändern möchte. Quae auctores variant, Liv. i. e. varie tradunt.

Vărĭŏlae, ārum, f. et Vărĭŏlĭ, ōrum, m. plur. *himlő*; die Blattern, Kinderblattern, Pocken. Med. (vari)

Vărisci, ōrum, m. plur. i. e. Narisci, populi Germaniae; *a' Vojgtusok*; die Vogtländer.

Vărius, a, um, v. gr. uva, Cato. agnos, Varr. *tarka*, *sokszinű*, *többszinű*; bunt, buntfarbig. 2) *egymástól külömböző*; verschieden. Gentes variae linguis, Virg. 3) v. gr. homines, Plin. *külömbféle*, *sokféle*, *külömbkülömbféle*; verschieden, mannigfaltig. 4) v. gr. victoria, Liv. *változó*; abwechselnd. 5) v. gr. animus, Sall. *állhatatlan*, *változandó*; unbeständig, veränderlich, wankelmüthig.

Vārix, ĭcis, c. 3. *gats*, *görtsbötyrök*, *görtsin*; die Krampfader, Kropfader an den Schenkeln, worüber man grätscheln muß. Cels. et Cic.

Văro, āre, 1. *meggörbitni*; krümmen. Auct. de lim.

Varro, ōnis, m. 3. cognomen Romanum, v. gr. M. Terentius Varro, qui de re rustica et lingua latina scripsit; et 2) P. Terentius Varro Atacinus, poëta. Hor. 3) C. Terent. Varro, Consul.

Varrōnĭānus, a, um, v. gr. miles. Liv. qui sub consule Varrone militavit.

Varum, i, n. 2. fluvius Italiae. Mela.

Vārus, a, um, *görbe*; krumm. 2) *kétfelé kiálló*, *t. i. egymástól*; auswärts gebogen, von einander abstehend. Cornua vara, Ovid. 3) *gatsos*; krumme Füße habend. Plaut.

Vărus, i, m. 2. *szeplő*, *sömör*; Sommersprossen und Leberflecken im Gesichte. Plin. 2) *karó*, *rúd*, *pózna*;

ein Pfahl, eine Stange. 3) fluvius Italiae. 4) cognomen Romanum. Cic.

Vas, vădis, m. 3. *kezes*; jeder gerichtliche Bürge. Hor. Vades dare, Liv. *kezeseket állítni*; Bürgen stellen.

Vas, văsis, n. 3. Pl. vasa, ōrum, *edény*, *akármelly fa edény*, *ezüst edény*, *cserépedény*, *p. o. hordó*, *sajtár*, *tál*, *fazék*, *korsó*, *'s a' t.* jedes Gefäß oder Geschirr, z. B. ein Faß, Schäffel, Schüssel, Topf, Krug rc. Vas vinarium, Cic. Vas potorium. Plin. Vasa argentea, Cic. Malum vas non frangitur, Prov. *rossz pénz nem vész el*; Unkraut verdirbt nicht. Vasa colligere, Col. *valahonnan tovább menni*, *elköltözni*, *p. o. a' táborral*; aufbrechen, davon ziehen. Vasa conclamare, Caes. *készülőt hirdetni*; ausrufen, daß man einpacken soll. Vas pertusum, Prov. Lucr. *a' kiben nem áll meg a' szó*; ein Mensch der nichts verschweigen kann.

Văsallitĭum, ii, n. 2. *vasallusok vagy földelbíró jobbágyok védelme*; Schutz des Vasallen. JCt.

Văsallus, i, m. 2. *vasallus*, *földelbíró jobbágy*; ein Vasall, Lehnmann. JCt.

Văsārĭum, ĭi, n. 2. *bútor pénz*, *melly az új helytartónak házi eszközökre*, *'s a' t. adatott*; Geld zu Geschirren oder Meubeln, das dem Statthalter gegeben wurde, Geschirrgeld, Meubelgeld. Cic. 2) *edényekből és bútorokból álló gyűjtemény*; ein Vorrath an Gefäßen und Meubeln. Vitr.

Văsātes, um, m. pl. populus Aquitaniae, Hinc: Vasaticus, a, um, Auson.

Văsātus, a, um, i. e. mentula instructus, Lampr.

Vasco, ōnis, m. 3. Pl. Vascones, populus Hispaniae et Galliae. Plin.

Vascŭlārĭus, ĭi, m. 2. *aranymíves*; der Goldschmid. Cic

Vascŭlum, i, n. 2. (Dimin. a vas) *edényke*, *kis edény*; ein kleines Geschirr oder Gefäß. Plaut. 2) *méhkas*, *köpű*; ein Birnenkorb. Pallad. 3) id. qu. mentula. Petron.

Vascus, a, um, v. gr. tibia, Solin. *belől üres*; hohl. 2) id. q. vastus. Vitr.

Văsio, ōnis, f. 3. urbs in Gallia Narbon. Mela.

Vastābundus, a, um, *pusztító*; verwüstend. Amm.

Vastātĭo, ōnis, f. 3. *pusztítás*, *rongálás*; Verheerung, Verwüstung. Liv.

Vastātor, ōris, m. 3. *pusztító*, *elpusztító*; der Verheerer, Verwüster. Ovid.

Vastātōrĭus, a, um, *pusztító*; verheerend, verwüstend. Amm.

Vastatrix, īcis, f. 3. *pusztító*, *t. i. asszony*; Verheererinn, Verwüsterinn. Senec.

Vastātus, a, um, *elpusztított*, *lerontott*; verwüstet, zerstört. Cic.

Vaste, Adv. *szélesen*, *messze*; sehr groß, weit, weit und breit. Cic. 2) *durván*, *parasztosan*; bäurisch, plump. Vaste loqui. Cic.

Vastesco, ĕre, 3. *elpusztulni*; öde oder wüste werden. Acc.

Vastĭficus, a, um, *pusztító*, *elpusztító*; wüst machend, verheerend, verwüstend. Cic.

Vastĭtas, ātis, f. 3. *kietlen pusztaság*; die Leere von Menschen und andern Geschöpfen, Einöde. Cic. 2) *pusztaság*, *elpusztított hely*; die Verwüstung, Wüsteney, Einöde. Cic. Italiam ad vastitatem vocare, Cic. *az az: elpusztítni*; verheeren, zu verheeren suchen. 3) *rettentő*, *v. iszonyú nagyság*; die entsetzliche Größe. Vastitas solis, Plin.

Vastĭto, āre, 1. Frequ. *pusztítgatni*; verheeren. Amm.

Vastĭties, ēi, f. 5. id. qu. vastitas, Plaut.

Vastĭtūdo, ĭnis, f. 3. v. gr. corporis, Gell. *iszonyú nagyság*; übermäßige Größe. 2) *elpusztítás*; die Verheerung, Verwüstung. Cato.

Vasto, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. agros, Cic. *pusztítni*, *elpusztítni*, *rongálni*; wüst machen, verwüsten, verheeren, zerstören. Omnia igni ferroque vastavit, Liv. 2) v. gr. forum, Cic. *pusztán hagyni*, *pusztává tenni*, *üresen hagyni*; wüste machen, leer machen, entblößen.

Vastŭlus, a, um, Dimin. a. vastus, Apul.

Vastus, a, um, *puszta*, *kietlen*, *a' hol sem emberek*, *sem állatok nem laknak*; wüst, öde, leer von Menschen, und andern Geschöpfen. Liv. 2) v. gr. homo, Cic. *vad*, *durva*, *ügyetlen*; rauh, ungebildet, ungeschickt. 3) *iszonyú*, *irtóztató*, *felette nagy*, *messze és szélesen kiterjedő*; entsetzlich, ungeheuer

groß, weit. Mare vastum, Caes. Vastissimus Oceanus, Ovid.

Văsum, Vasus, id. qu. Vas, asis.

Vātes, is, c. 3. *jövendőmondó, prófėta*; ein Weissager, Weissagerinn, Prophet, Prophetinn. Nep. et Cic. Hac vate suadente, i. e. Sibilla, Cic. Vera fuit vates, i. e. Cassandra, Ovid. 2) *poëta*; ein Dichter, Dichterinn. Maeonius, vates, i. e. Homerus, Ovid. Aeneidos vates, i. e. Virgilius, Ovid. 3) *minden, a' ki a' maga mesterségét fundamentomosan és egész kiterjedésében érti, 's tudományának megfejtő mestere lehet*; jeder, der in seiner Kunst vorzüglich und gleichsam Orakel darin ist, und alles glücklich erklärt. Legum certissimus vates, Val. Max. Medicinae vates, Plin. *fő orvos*; Matador, in der Arzeneykunst.

Vātĭa, ae, c., 1. i. q. Vatius, Varr.

Vātĭcānus, a, um, v. gr. mons, et pars Romae urbis, Juv.

Vātĭcĭnātio, ōnis, f. 3. *jövendölés*; die Weissagung, Prophezeyung. Cic.

Vātĭcĭnātor, ōris, m. 3. *jövendölő, jövendőmondó*; ein Weissager. Ovid.

Vātĭcĭnĭum, ĭi, n. 2. *jövendölés*; die Weissagung, Prophezeyung. Plin.

Vātĭcĭnor, ātus sum, āri, Dep. 1. v. gr. rem. Ovid. *jövendölni, megjövendölni*; weissagen, prophezeyen. Cic. 2) v. gr. carminibus, Cic. *versekben énekelni, zengeni*; als Dichter singen, besingen. 3) *rajoskodni*; schwärmen, Schwärmer seyn, albernes Zeug reden. Ego forsan vaticinor, Cic.

Vātĭcĭnus, a, um, v. gr. libri, Liv. *jövendölő, jövendölési*; weissagend, weissagerisch, prophetisch.

Vātĭnĭānus, a, um, *Vatiniusi*; Vatinisch, vom Vatinius. Catull.

Vātĭnĭus, ii, m. et Vatinia, ae, f. cognomen Romanum. Hinc: Vatinius, a, um, *Vatiniusi*; Vatinisch. Mart.

Vātĭus, a, um, *horgas, kajmós, görbe, begörbült, behajlott*; einwärts gebogen, krumm. Varr.

Vatrax, ācis, et Vatricōsus, a, um, i. e. qui vitiosis est pedibus, Lucil.

Ve, Conj. disjunct. *vagy*; oder, entweder, oder. Bis, terve; Cic. *két szer vagy háromszor*; zwey oder dreymahl. Plusve minusve, Ovid. *többet vagy kevesebbet*, v. *vagy többet, vagy kevesebbet*; mehr oder weniger. 2) *és*; und. Neve, pro: neque, Cic.

Ve, Part. insep. negandi; v. gr. vecors, vesanus. etc.

Vēcordĭa, ae, f. 1 *esztelenség, eszeveszettség*; Verstandlosigkeit, Mangel des Verstandes, Wahnsinn. Sallust. 2) *ostobaság, bolondság*; Albernheit, Dummheit. Terent. et Ovid.

Vēcors, dis, o. v. gr. homo, Cic. *eszeveszett, ostoba*; unsinnig, wahnsinnig, albern, dumm.

Vectābĭlis, e, *vihető, gyalog vagy kotsin*: was sich tragen oder fahren läßt. Senec.

Vectābŭlum, i, n. 2. *szekér, kotsi*; ein Wagen. Gell.

Vectācŭlum, i, n. 2. *akármelly szállító alkalmatosság, kotsi, hajó 's a' t.* ein Fahrzeug. Tertull.

Vectārĭus, a, um v. gr. equus; *kotsiba való, húznivaló, igás*; zum Fahren gehörig, z. B. Zugpferd. Varr.

Vectātĭo, ōnis, f. 3. *kotsizás, lovaglás*; das Fahren, Reiten. Vectatio et iter reficiunt animum, Senec.

Vectātus, a, um, *kotsin ment*; gefahren. Varr.

Vectĭārĭus, ii, m. 2. sc homo, *terekrakó ember*; ein Auflader. Vitr.

Vectĭcŭlārius, a, um, *tolvajos*; diebisch. Cato.

Vectigal, vide: Vectigalis.

Vectīgālĭārĭus, ĭi, m. 2. *adószedő*; Einnehmer der Einkünfte, (des Staats). Firmic.

Vectīgālis, m. et Vectigal, is, n. 3. *adó, p. o. a' státusnak, királynak*; die Abgaben, die Steuer, der Zoll. Vectigal pendere, Cic. Exigere vectigalia, Pand. *adót szedni, v. beszedni az adót*: die Steuern absordern, oder einnehmen. Imponere vectigal agro, Cic. *adót vetni a' szántó földre*: Steuer auflegen z. B. auf die Felder, Äcker. 2) *vám, utakra vetett adó*; der Wegzoll, Wegmauth. 3) *a' státus jövedelme, p. o. a' tartományokból, városokból*; die Renten, Einkünf-

te, Revenüen des Staats. 4) *ukármelly magános személynek jövedelme a' jószágból*; die Einkünfte eines Privatmanns. Ex meo tenui vectigali, Cic. 5) *nyereség*; der Gewinn. Magnum vectigal parsimonia, Cic.

Vectio, ōnis, f. 3. *vivés, hordozás*; das Tragen. 2) *kotsin, vagy lovon menés*; das Fahren, Reiten. Cic.

Vectis, is, m. 3. *emelő, emelőrúd, emeltső*: der Hebel, Hebebaum, die Hebestange. Caes. 2) *kortsolya*; die Schiebleiter. 3) *terehordó eszköz*; eine Tragstange, der Trag. Plaut. 5) *tolózár, retesz*; ein Riegel, Schubriegel, Stoßriegel. Vitr.

Vectito, avi, atum, are, 1. (Frequ. a. vecto) *hordozni*; tragen führen. Hinc: vectitari, *kotsin v. lovon menni*; fahren, reiten. Arnob.

Vecto, avi, atum, are, 1. Frequ. *vinni, hordani, p. o. kotsin, szekeren, hajón*; führen, tragen oder bringen, z. B. zu Pferde, Wagen, Schiffe, auf der Schulter 1c. Virg.

Vecto, vel Vetto, ōnis, m. 3. Plur. Vectones v. Vettones, Populus Hispaniae. Prud. Hinc: Vettonius, a, um, Prud.

Vector, ōris, m. 3. v. gr. asellus, Ovid. *vivő, hordó*; der trägt oder fährt. 2) *a' kit visznek, útazó*; der fährt, z. B. im Schiffe, Passagier. Cic. 3) *lovagló*; der Reiter. Ovid

Vectōrius, a, um, *hordozó, vivő, szállító, p. o. hajó*; zum Fahren oder überfahren dienlich. Navigium vectorium; *szállító hajó*; ein Transportschiff. Caes.

Vectrix, īcis, f. 3. v. gr. navis, Nol. *menő, vivő, szállító*; fahrend, führend.

Vectūra, ae, f. 1. *kotsinmenés, szekerenmenés, hajónmenés, kotsizás, szekerezés, hajókázás*; das Fahren, die Fuhre zu Wagen oder zu Schiffe. Equi idonei ad vecturam, Varr. 2) v. gr. frumenti, Caes. *vitel, szállítás, p. o. szekeren, hajón*; das Führen, die Fuhre. Pro vectura solvere, Cic. 3) *vitelbér, szállításbér*; Lohn fürs Fahren, Frachtgeld, Fuhrlohn, Frachtlohn. Plaut. Senec.

Vectūrārius, a, um, v. gr. bos, Cod. Theod. *igás, húznivaló, p. o. kotsiba*; zum Ziehen oder Fahren dienlich.

Vectūrārius, ii, m. 2. *béreskotsis, szállítókotsis, (furmányos)*; ein Fuhrmann. Cod. Theod. 2) *útazó kotsis, (landkotsis)*; ein Landkutscher. Gloss.

Vectūriones, um, pl. populus Britanniae. Amm.

Vectus, a, um, *vitt, szállított*; geführt. Non.

Věgěo, ēre, 2. Obsol. v. gr. aequora, Enn. *megindítni, megmozgatni*; erregen, in Bewegung setzen. 2) *eleven, friss lenni*; munter seyn, lebhaft seyn. Varr.

Věges, ětis, o. *eleven, friss, egésséges*; frisch, gesund. Liv.

Věgětābilis, e, *elevenítő*; belebend, erfrischend. Mart. Cap. 2) v. gr. radix, Amm. *nevekedő*: wachsend.

Věgětāmen, īnis, n. 3. id. qu. vegetatio. Prud.

Věgětans, tis, o, *nővő*; wachsend. 2) *eleven, élő*; lebend. Phys.

Věgětātio, ōnis, f. 3. *életerő, éltető mozgás*; die Lebenskraft, Belebung, belebende Bewegung. Apul.

Věgětātor, ōris, m. 3. *éltető*; der belebt. Auson.

Věgěto, āvi, ātum, āre, 1. *éltetni, eleveníteni, frissítni, erősítni*; beleben, ermuntern, stärken. Gell.

Věgětus, a, um, v. gr. homo, Cic. oculi. Svet. mens, Cic. *eleven, friss, vidám*; belebt, lebhaft, munter. 2) v. gr. color, Plin. *eleven*; lebhaft. 3) *egésséges, friss*; gesund, frisch. Cic. Comp. vegetior. Sup. vegetissimus. Plin.

Vegrandis, e, v. gr. oves, Varr. *nem igen nagy*; nicht recht groß, klein. 2) v. gr. macies. Cic. *igen nagy, szembetűnő*; sehr groß.

Věhātio, ōnis, f. id. qu. Vectura, Cod. Theod.

Věhěla, ae, f. 1. id. qu. Vehiculum.

Věhěmens, tis, o. v. gr. homo, in aliquem, Cic. *tüzes, indúlatos, heves*; heftig, hitzig, heftig verfahrend oder handelnd. 2) v. gr. lupus. Hor. *dühösködő*; wüthend. 3) v. gr. ventus, Auct. B. Hisp. *erőszakos, erős, irtóztató, nagy*; heftig, stark, übermäßig, groß. 4) v. gr. dolor, Plin. frigus. Plin. *kemény, erős, nagy*; streng, stark, groß.

Věhĕmenter, Adv., v. gr. agere, Cic. *hevesen, tüzesen*; heftig, mit Heftigkeit. Vehementius, Cic. vehementissime, Caes. 2) v. gr. rogare. Cic. *erősen, nagyon, felette, igen*; heftig, stark, sehr. Vehementissime displicet, Cic.

Věhĕmentesco, ĕre, *neki hevesedni, erős kezdeni lenni*; heftig werden, stark werden. Passio vehementescit, Coel. Aur.

Věhĕmentia, ae, f. 1. v. gr. odoris, Plin. *erősség*; die Heftigkeit. 2) *ereje, erőszakos volta valaminek, erőszakosság, hevesség*; die Stärke, Heftigkeit. Cell.

Věhes v. Vehis, is, f. 3 v. gr. foeni, Plin. *egy szekér, egy vitel*; eine Fuhre, ein Fuder, Wagen voll.

Věhĭcŭlāris, e. *szekeret, hajót vagy más szállító alkalmatosságot illető, ahoz tartozó*; die Wägen oder das Fuhrwesen betreffend. Cursus vehicularis, Pandect. *posta*; Postwesen.

Věhĭcŭlārius, a, um, l. q. vehicularis. 2) Fabricator vehicularius, Capit. *kerékgyártó*; der Wagner.

Věhĭcŭlum, i, n. 2. *szekér, kotsi, hajó, szállító eszköz, szán*; jedes Fuhrwerk, Fahrzeug, Wagen, Kahn, Schiff, Schlitten.

Věhis, is, vide: Vehes.

Věho, vexi, vectum, ĕre, 3. v. gr. humero, Hor. *vinni, emelni, hordani*; tragen, bringen. 2) v. gr. aliquem plaustro, Tibull. navi, Sil. *vinni, p. o. kotsin, hajón*: führen, z. B. zu Wagen, zu Schiffe. Hinc: Passiv. vehi, v. gr. curru, navi, Plin. Cic. puppe, Ovid. per aequora, Virg. *menni, p. o. kotsin, szekeren, hajón, 's a' t.* fahren, z. B. zu Wagen, zu Schiffe. 2c. Equo vehi, Nep. In equo vehi, Gell. *lovon v. lóhátan menni, lovogolni*; reiten. 3) *vinni, mint a' víz, a' hajó valamit*; führen. Aqua vehit, navis vehit, nauta vehit, etc. Nauta qui illos vexerat, Ter. Quos vehit unda, Virg. 4) *vinni, hordozni*; tragen, bey sich führen. Formica vehit ore cibum, Ovid. Dum coelum stellas, dum vehet amnis aquas. Ovid.

Věius, a, um, *Vejusi*; Vejisch. Prop.

Vějens, Vějentanus, vide. Veji.

Věji, orum, m. Urbs in Etruria, prope Romam, Hinc: Vejens, tis, *Vejusi*; Vejisch. Vejentes, i. e. incolae urbis. Liv. Vejentānus, a, um, *Vejusi*; Vejisch. Liv. Horat. Vejentinus, a, um, i. q. Vejentanus, Cic.

Vějŏvis, is, m. 3. i. e. Jupiter infans Ovid.

Vĕl, Conj *vagy*; oder; vel, — vel; *vagy — vagy*; entweder, oder. 2) *is, még - is*; auch, sogar. Carmina vel coelo possunt deducere Lunam. Virg. 3) *legalább*; zum wenigsten. Si nullo alio pacto, vel foenore; Tac. 4) *tsak — is*; auch. Vel ideo, Plaut. 5) *példának okáért*; zum Beyspiel. Vel, quas proxime acceperam, Cic. 6) Ante Superl. auget significationem vocis. v. gr. Fructum vel maximum cepi, Cic. Vel maxime. Cic. *felette igen, igen nagyon*; gar sehr.

Vĕlābrensis, e, v. gr. caseus, Mart. i. e. ex platea, cui nomen Velabrum est.

Vĕlābrum, i, n. 2. platea Romae. Hor.

Vĕlāmen, ĭnis, n. 3. *takaró, takaró*; die Hülle, Decke. 2) *öltözet, felső köntös*; Kleidung, Gewand. Ovid. et Virg.

Vĕlāmentum, i, n. i. q. velamen. Cels.

Vĕlāris, e. *szélritorlákat vagy előzőket v. kárpitokat illető*; die Segel oder Vorhänge betreffend. Plin.

Vĕlāto (Abl.) Adv. *titokban, rejtekben*; im Verborgenen. Tert.

Vĕlĕda, ae, f. Nom. pr. virginis quam Germani divino cultu prosequebantur, Tac.

Vĕles, ĭtis, m. 3. *könnyű fegyveres katona, tsatázó, portázó*; ein leichtbewaffneter Kriegsmann. Liv. Velites, Plur. *a' táborból, az ellenségre kitsapó, és azt szüntelen nyughatatlanságban tartó sereg, háborgató sereg*; neckende und scharmützierende Truppen. 2) Trop. scurra veles, Cic. *ingerkedő*; der andere neckt.

Vĕlia, ae, f., urbs Lucaniae. Hor. 2) mons Romae, Liv.

Vĕliensis, e, ex urbe Velia, Cic.

Vĕlĭfer, a, um, *vitorlás, vitorlahordó*; Segel tragend. Ovid.

Vĕlĭfĭcātĭo, ōnis, f. 3. *vitorlázás*,

vitorlás hajóval való menés, a' *szél segitsége által*; das Segeln. Cic.
Vēlificium, ii, n. 2. Id. qu. Velificatio. Cic.
Vēlifico, avi, atum, are, 1. *vitorlázni*, *vitorlás hajóval menni*; segeln. Prop.
Vēlificor, ātus sum, ari, Dep. 1. *vitorlázni*, *hajózni*; segeln. Prop. 2) v. gr. honori, Cic. *kedvezni neki*; begünstigen.
Vēlificus, a, um, *evező*, *menő*, p. o. *hajó*; segelnd. Plin.
Vēlīnus, a, um, v. gr. portus; *Véliai*; Velisch. Lacus Velinus, Cic. in regione Sabinorum.
Vēlitāris, e. v. gr. pugna, Liv. *portázó*, *könnyű fegyveres katonasági*; leichte Truppen betreffend.
Vēlitātio, ōnis, f. 3. *portázás*, *tsatázás*; das Scharmuziren. Plaut.
Vēliternīnus, a, um, i. q. Veliternus,
Vēliternus, a, um, *Velitrai*; Velitrisch. Liv.
Vēlites, um, m. pl. vide: Veles.
Vēlitor, atus sum, ari, Dep. 1. *portázni*, *könnyű szerrel verekedni*, *tsatázni*; schaemuziren. Apul. 2) *veszekedni*; zanken. Plaut. 3) v. gr. armis, Apul. *próbát vívni*; im Kämpfen einen Versuch machen.
Vēlitrae, arum, f. pl. urbs in Latio. Liv.
Vēlivōlans, tis, i. q. velivolus, Cic.
Vēlivōlus, a, um, *vitorlás*; mit Segeln versehen, segelvoll. Ovid.
Vellātūra, ae, f. *kotsizás*, *szekerezés*; das Fahren, Fuhrwesen. Varr.
Vellējus, i, m. 2, cognomen Romanum, etiam Adj. Vellejus, a, um,
Vellĕrĕus, a, um, *gyapjúból való*; aus Wolle. Auson.
Vellicātim, Adv. *darabonként*, *megszaggatva*; stückweise, nicht zusammenhangend. Sisenn.
Vellicātio, ōnis, f. 3. *rángatás*; das Rupfen, Zupfen. 2) *ingerlés*, *sértegetés*; das Necken, Sticheln. Sen.
Vellico, avi, atum, are, 1. (Freq.) *rángatni*, *tsibálni*, *tépni*, *szaggatni*; rupfen, zupfen, raufen, kneipen. Plaut. 2) Trop. *szóval sértegetni*, *vagdalni*; mit Worten durchziehen, anstechen, sticheln. Cic. 3) Met. v. gr. animum, Sen. *éleszteni*; ermuntern.
Vello, velli et vulsi (volsi), vulsum (volsum), ĕre, 3. v. gr. lanam, Varr. capillos, Ovid *tépni*, *kitépni*, *szaggatni*; rupfen, abrupfen, raufen, ausraufen. 2) v. gr. poma, Tibull. *leszaggatni*, *letépni*; abreißen, abpflücken. 3) v. gr. barbam, Hor. *húzni*, *rángatni*; zupfen. Aurem vellere, Virg. Prov. *meghúzni a' fülét*, *emlékeztetni valamire*; am Ohre zupfen, an etwas erinnern.
Vellus, ĕris, n. 3. *lenyírt gyapjú*; abgeschorene Wolle. Varr. 2) *lehúzott gyapjas v. szőrös bőr*, *juhbőr*, *bárdnybőr*; Schaffell, Schafpelz, Lammfell, das Vließ. Vellus aureum; *arangyapj*; das goldene Vließ. Vellus leoninum Ovid *oroszlán bőr*; Löwenfell. 3) vellera, Calp. i. e. oves.
Vēlo, avi, atum, are, 1 v. gr. caput, Cic. *betakarni*, *eltakarni*, *befödni*, *betakargatni*; verhüllen, bedecken. 2) v. gr. tempora myrto. Virg. *körülkeríteni*; umwinden. 3) Trop. v. gr. scelus scelere. Plin. *elrejteni*, *eltitkolni*, *elfedezni*; verhüllen, verbergen.
Vēlōcitas, ātis, f. 3. (velox), *gyorsaság*, *sebesség*; Geschwindigkeit, Schnelligkeit. Cic.
Vēlōciter, Adv. *gyorsan*, *sebesen*; geschwind, behend, schnell. Ovid. velocius, Cic. velocissime, Cic.
Vēlox, ōcis, o. v. gr. cervus, Virg. *gyors*, *serény*, *sebes*; geschwind, behend, schnell. Juvenes veloces, Liv. Pedites velocissimi, Caes.
Veltēlīni, ōrum, m. plur. i e. incolae vallis Tellinae in Helvetia, Geogr.
Vēlum, i, n. 2. *akármi terítő*, *takaró*; eine Hülle, alles, womit man alles verhüllen oder bedecken kann. 2) *kárpit*, *fedező*; ein Vorhang, Plin. Ep 3) *vitorla*, *hajóvitorla*, *mellynélfogva a' szél hajtja a' hajót*; ein Segel. Vela dare ventis, vel in altum, Liv. *szélnek ereszteni v. kiterjeszteni a' vitorlákat*; segeln. Vela contrahere, Hor. 4) Met. pandere orationis vela, Cic. *hosszasan beszéllni valamiről*; weitläufig von einer Sache reden
Vēlut, v. Vēlŭti, Adv. *mint*, *valamint*; wie, gleichwie, so wie. Velut he-

sterno die, Cic. Veluti pecora, Sallust. 2) *példának okáért, például*; zum Beyspiel. Cic.

Vēna, ae, f. 1. *ér, vérér*; die Vene oder Blutader. Cic. Venam incidere, Cic. vel aperire, Tacit. *eret vágni*; die Ader öffnen, zur Ader lassen. 2) pro: arteria; *verőér, szökőér, pulsus*; die Pulsader. Cic. 3) Trop. *ér, ere a' viznek, értznek, 's a' t.* die Ader, der Gang, des Wassers, der Metalle. Vena aeris, argenti, auri, Cic. Hinc: vena poetica vel poetarum, Hor. i. e. facilitas in fingendo. 4) v. gr. venae foliorum, Plin. *a' levelehnek kotsányerei*; die Rippen und Streifen der Blätter.

Vēnābŭlum, i, n. 2. *vadászkés, vadászdárda*; ein Jagdspieß. Cic.

Vēnāfrum, i, n. 2. urbs Campaniae. Hor.

Vēnālis, e, *eladó, árros, árruba botsátott*; feil, zu verkaufen, für Geld zu haben. Hortos venales habere, Cic. 2) Met. *megvesztegethető, t. i. pénzel*; feil, für Geld oder Geschenke zu haben, zu bestechen, der sich bestechen läßt. Habere fidem venalem, Cic. 3) venales, Hor. sc. servi; *rabszolgák*; Sclaven.

Vēnālĭtas, ātis, f. 3. *eladóság*; das Feilseyn. Cod. Just.

Vēnālĭtiārius, ii, m. 2. *rabszolgákkal kereskedő*; ein Sclavenhändler. Ulp.

Vēnālĭtius, a, um, *eladó, arrúba vetett*; feil, zu verkaufen. Petron. 2) Subst. *rabszolgákkal kereskedő*; ein Sclavenhändler. JCt.

Vēnātĭcius, a, um, i. q. venaticus, Ammian.

Vēnātĭcum, i, n. 2. *vadászatvám*; der Jagdzins. JCt.

Vēnātĭcus, a, um, *vadászati, vadászatbeli*; die Jagd betreffend, dahin gehörig. Canis venaticus, Cic. *vadászkutya*; ein Jagdhund.

Vēnātio, ōnis, f. 3. (venor) *vadászat, vadászás*; das Jagen, die Jagd. Cic. 2) *vad, mellyet vadásznak, vadhús*; das Wild, Wildbret. Liv.

Vēnātītius, a, um, id. qu. Venaticius.

Vēnātor, ōris, m. 3. *vadász*; der Jäger. Cic. etiam Adject. v. gr. canis Virg. *vadászó, vadász*; jagend, zur Jagd gehörig. 2) Trop. *valamire vigyázó, vitsgálodó*; Jäger, der auf etwas Jagd macht oder lauert, oder zu erforschen sucht. Venator naturae, Cic.

Vēnātōrius, a, um, *vadász, vadászatra való*; dem Jäger oder zur Jagd gehörig. Nep.

Vēnātrix, īcis, f. 3. v. gr. dea, ursa; Ovid. *vadászó, vadász*; jagend, Jägerinn.

Vēnātūra, ae, f. 1. *vadászás, vadászat*; die Jagd. Venaturam facere oculis, Plaut. *lesni, leselkedni*; Jagd mit den Augen machen, i. e. lauern.

Vēnātus, us, m. 4. *vadászat*; das Jagen, die Jagd. Cic.

Vendax, ācis, *árúló, eladni szándékozó*; gern verkaufend. Varr.

Vendĭbĭlis, e, *könnyen eladható*; leicht zu verkaufen. 2) Met. v. gr. puella, Ovid. oratio, Cic. *kedves, kellemetes*; beliebt oder angenehm.

Vendico, are, vide: Vindico.

Vendĭtārius, a, um, *eladó*; feil. Plaut.

Vendĭtātio, ōnis, f. 3. *árúlás, árúba botsátás*; das Feilbiethen, Ausbiethen zum Verkaufe. 2) Trop. *kérkedés valamivel, mutogatás, fitogtatás*; die Anpreisung, Prahlerey, das Großthun. Cic.

Vendĭtātor, ōris, m. 3. *ditsekedő, kérkedő*; Großthuer, Prahler. Tacit.

Vendĭtio, ōnis, f. 3. *eladás*; der Verkauf, die Verkaufung. Cic.

Vendĭto, avi, atum, are, 1. (Frequ). *árúlgatni, eladni szándékozni, kínálkozni vele*; verkaufen wollen, zum Verkaufe ausbiethen, feil biethen. Cic. 2) Trop. *ditsérni valamit, kérkedni valamivel*; rühmen, prahlen, anpreisen. Auct ad Her. operam suam alicui, Liv. v. gr. se alicui venditare, Cic. *magát kérkedéssel valakinél beszinleni, szolgálatját ajánlani*; sich anpreisen, sich zu insinuiren suchen bey Jemanden, sich einem anbiethen.

Vendĭtor, ōris, m. 3. *adó, eladó, a' ki elád valamit*; der Verkäufer. Cic.

Vendĭtrix, īcis, f. 3. *eladó asszony, a' ki árúl valamit*; Verkäuferinn. Pandect.

Vendĭtus, a, um, *eladott, eladatott*; verkauft. Mart.

Vendo, dĭdi, dĭtum, ĕre, 3. (pro: venum do) *eladni*; verkaufen, für Geld hinzeben. Aliquid pecunia grandi vendere, Cic. 2) *árúlni*, *árúba vetni v. botsátni*; feil biethen, feil oder zu verkaufen haben. Ter. Quid vendis, Caes. *mit árulsz?* was hast du zu verkaufen. 3) Trop. v. gr. patriam auro, Virg. *elárulni*, *p. o. hazáját*: verkaufen, verrathen. 4) *ditsérni*, *magasztalni*; loben, anpreisen. 5) Met. *valamit más dolog helyett ajánlani*, *annak adni ki*, *a' helyett árúlni*; eine Sache für etwas anderes ausgeben, oder verkaufen.

Vĕnĕdi, orum, m. pl. *a' Vendusok*, *Németországi nép*; die Wenden, ein Volk Deutschlands. Tacit.

Vĕnēfica, ae, f. 1. *bájoló*, *boszorkány*; eine Zauberinn, eine Hexe. Cic.

Vĕnēficium, ii, n. 2. *méreggeletetés v. ölés*; Vergiftung, auch Giftmischerey. Plin. 2) *bűbájolás*, *boszorkányság*; die Zauberey, Hexerey. Cic.

Vĕnēficus, a, um, *méregtsináló*; giftmischerisch, vergiftend. Ars venefica, Plin. 2) *bűbájoló*, *megigéző*, *megrontó*; zauberisch. 3) *mérges*; giftig. Sidon.

Vĕnēficus, i, m. 2. *méreggel etető*; ein Vergifter. 2) *bájoló*, *boszorkány-mester*; ein Zauberer. Plaut.

Vĕnēnārius, a, um, v. gr. calix, Tert. *mérges*, *méregnek való*; Gift betreffend, dahin gehörig. 2) Subst. *méregtsináló*, *méregkeverő*; ein Giftbereiter, Giftmischer. Sueton.

Vĕnēnātus, a, um, *mérges*, *méreggel kevert*; vergiftet, giftig. Vipera venenata et pestifera, Cic. Comp. venenatior. Sup. venenatissimus, Plin.

Vĕnēnĭfer, a, um, *mérgethordozó*; Gift tragend oder bey sich habend, giftig. Ovid.

Vĕnēno, āvi, ātum, āre, 1. *megmérgezni*, *méreggel elegyíteni*, *v. keverni*; vergiften. Lucret. 2) *megigézni*, *megbájolni*, *megrontani*; bezaubern, verhexen. Ovid. 3) *megfesteni*; färben. Gell.

Vĕnēnōsus, a, um, *méreggel teljes*, *mérges*; voller Gift, giftig. Augustin.

Vĕnēnum, i, n. 2. *méreg*; das Gift. Aliquem veneno tollere, Cic. *valakit méreggel megétetni*; einen mit Gift vergeben. 2) *akármelly nedv*, *kenőts*, *kenet*; jeder Saft, die Salbe. 3) *tsigavérszin*; die Purpurfarbe. Assyrio fucari veneno. Virg. 4) *pirosító*, *ortzakenő*; die Schminke. Ovid. 5) *bűbájos eszköz*, *igéző szer*; ein Zaubermittel, Zaubertrank. Cic.

Vĕnĕo, īvi et ĭi, ĭtum, īre, 4. *eladó lenni*, *árultatni*; feil seyn, verkauft werden. Quanti venierant? *hogy adódtak?* wie theuer wurden sie verkauft. Cum magno venissent. Cic. sc. pretio.

Vĕnĕrābĭle, is, n. 3. *szentség*, *megszentelt ostya*; das hochwürdige Gut. Das ist in der römisch-katholischen Kirche die geweihte Hostie, die zu gewissen Zeiten zur Verehrung und Erweckung grösserer Andacht, in einer Monstranz ausgestellt wird. Gloss.

Vĕnĕrābĭlis, e. *tiszteletre méltó*, *tisztes*; verehrenswerth, ehrwürdig. Liv. venerabilior, Liv. 2) *tiszteletmutató*, *tiszteletadó*; Ehre und Achtung erweisend, ehrfurchtsvoll. Val. Max. 3) *tisztelt*, *tiszteletben lévő*; verehrt, Ehre genießend. Lucan.

Vĕnĕrābĭlĭter, Adv. *tisztelettel*; mit Verehrung, ehrfurchtsvoll. Val. Max.

Vĕnĕrābundus, a, um, *tisztelendő*; verehrend, ehrfurchtsvoll. Liv.

Venerandus, a, um, *tiszteletre méltó*, *tisztes*, *tisztelendő*; ehrwürdig. Sen.

Vĕnĕranter, Adv. *tisztelettel*; verehrend, mit Verehrung. Tertull.

Vĕnĕrāntĭa, ae, f. 1. *tisztelendőség*; die Ehrwürdigkeit, der Titel der Aebte. Eccles.

Vĕnĕrārius, a, um, pro: venereus, Petron.

Vĕnĕrātio, ōnis, f. 3. *tisztelés*, *tisztelet*, *betsület*; Verehrung, Hochachtung, Respect. Cic. 2) *tiszteletre méltó bets*; Ehrwürdigkeit, ehrwürdige Größe. Tacit.

Vĕnĕrātor, ōris, m. 3. *tisztelő*; der Verehrer. Ovid.

Vĕnĕratus, a, um, *tisztelt*; verehrt. Ceres venerata, Hor.

Vĕnĕrĕus, vel Vĕnĕrius, a, um, *Vénusi*; die Venus oder Liebesgöttinn betreffend, dahin gehörig.

Sacerdos venereus, Plaut. 2) *fajtalan*, *buja*; geil, unkeuſch. Cic. Voluptates venereae. 3) lues venerea, Med. *bujaſsiily*, *bujakórság*, *frantzú*; die Venusſeuche, Franzoſenkrankheit. 4) venereus jactus, Cic. *legszerentsésebb vetés a' kotzkavat*; der beſte Wurf in dem Würfelſpiele.

Vĕnĕrius, a, um, vide: Venereus.

Vĕnĕrivăgus, a, um, *buja*, *fajtalan a' szerelemben*; ausſchweifend in der Liebe. Varr.

Vĕnĕro, āre, pro: veneror, *tisztelni*; verehren. Plaut.

Vĕnero, āre, 1. (Venus) *nószni*; fleiſchlich ſich vermiſchen, ſich begatten. Hygin.

Vĕnĕror, ātus sum, āri, Dep. 1. *tisztelni*, *tisztelettel lenni v. viseltetni eránta*, *tiszteletben tartani*, verehren, ſeine Ehrfurcht an den Tag legen. Deos sancte venerari, Cic. Amicos venerari, Ovid. 2) v. gr. aliquem, Plaut. *aldzatosan kérni*, *esedezni*; ehrerbiethig bitten, anflehen. 3) venerari, Pass. *tiszteltetni*, *tiszteletben tartatni*; geehrt werden. Plaut.

Vĕnĕti, ōrum, m. pl. *a' Velentzések*, *Velentzeiek*; die Venetier. Capit.

Vĕnĕtia, ae, f. 1. *Velentze*, *város* (*és ahoz tartozó tartomány volt az előtt*); Venedig, eine Stadt, vormahls auch eine Landſchaft in Italien.

Vĕnĕtiānus, a, um, *Velentzei*; Venetianiſch. Capit.

Vĕnĕticus, a, um, i. e. ad Venetos pertinens, Caes.

Vĕnĕtus, a, um, *Velentzei*, *Venétziai*, *Velentzés*; in oder aus Venedig, Venediſch. 2) v. gr. color; Veg. *tengerszín*; Meergrün. 3) Subst. *Velentzés*; ein Venetianer. Capit. 4) lacus Venetus: *a' Velentzétó*; der Bodenſee. Mela.

Vĕnia, ae, f. 1. *tetszés*, *jókedv*, *szivesség*, *hajlandóság*; jede Willfahrung, Gefälligkeit, Güte, Gnade, der Gefallen. Da veniam hanc mihi, Ter. *tedd velem ezt a' szivességet*; thue mir den Gefallen. Ab Jove veniam peto, ut, Cic. 2) *engedelem*; die Nachſicht, Erlaubniß. Detis hanc veniam, ut, Cic. *engedjétek meg*, *hogy*; erlaubet mir, ꝛc. Veniam petere, Tert. *engedelmet kérni*; um Erlaubniß bitten. 3) *megengedés*, *botsánat*, *megbotsátás*; die Nachſicht, Verzeihung, Vergebung, Erlaſſung. Veniam alicui dare, Cic. Veniam errati impetrare, Cic. Veniam petere, Cic. *engedelmet v. botsánatot kérni*; um Verzeihung oder Vergebung bitten.

Vĕniābilis, e, i. q. venialis, Sidon.

Vĕniālis, e, *megbotsátható*, *elengedhető*; verzeihlich. Macrob.

Vĕnicŭla, ae, i. q. Venucula.

Vĕnilia, ae, f. 1. Nom. pr. nymphae, matris Turni, Virg.

Vĕnio, vēni, ventum, īre, 4. v. gr. domum, Romam, ad urbem, Cic. *jönni*, *menni*, *t. i. gyalog*, *kotsin*, *lovon 's a' t. valahova*; kommen, z. B. gehend, fahrend, reitend. Romam venit, Cic. *Rómába ment*; er kam nach Rom. Roma, v. a Roma venit, Cic. *Rómából jött*; er kam von Rom. In vitam venire, Cic. *a' világra jönni*, *v. születni*; auf die Welt kommen, geboren werden. 2) Trop. *jönni*, *esni*, *jutni*; kommen, gerathen, fallen. In consvetudinem venire, Cic. *szokásba jönni*, *szokássá lenni*, *szokásba menni*; in Gewohnheit kommen, zur Gewohnheit werden. In discrimen venire, Cic. *veszedelembe kezdeni forogni*, *v. lenni*; in Gefahr kommen. In mentem venire, Cic. *eszébe jutni*; in die Gedanken kommen, einfallen. Multa mihi veniebant in mentem, Cic. In v. ad buccam venire, Cic. *szájjára jönni*; in den Mund kommen. Quid quid ad buccam venit. Non. Ad aures venit, Cic. *fülembe jött*, *meghallottam*; es iſt mir zu Ohren gekommen. In dubium venire, Cic. *kétségbe kezdeni jönni*, *kétségbe hozódni*; bezweifelt werden. Sub adspectum venire, Cic. *szeme eleibe kerülni*, *jönni v. menni*; unter die Augen kommen. Ad nihilum venire, Cic. *semmivé lenni v. tétetni*; vernichtet werden, zu Grunde gehen. Venit in discrimen famae, Cic. *rossz hirbe keverték*, *veszett nevét költötték*; man hat ihn verſchrien. In oblivionem venire, Cic. *elfelejtődni*, *feledékenységbe menni*; vergeſſen werden. In usum venire, Plin. *szokássá lenni*, *szokásba*

menni; gewöhnlich werden. In suspicionem venire; Nep. *gyanúba esni*; in Verdacht kommen. In proverbium venire, Liv. v. in consvetudinem proverbii venire, Cic. *peldabeszéddé lenni v. válni, pél dabeszédbe jönni*; zum Sprichworte werden. In quaestionem venire, i. e. quaeri, Virg. 3) *jönni, következni, közelgetni, mint az idő*; kommen, folgen. Annus veniens, Cic. 4) *jönni, kerülni*; kommen, dahin kommen. Res ad manus venit, Liv. *ütközetre kelt a' dolog*; es ist zum Treffen gekommen. 5) in familiaritatem alicujus venire, Cic. *valakivel jó esmeretségbe v. barátságba esni*; mit einem vertraut werden. 6) *jönni, hárulni, részesévé lenni, részesülni benne*; kommen, betreffen, zu Theil werden, wiederfahren. Majus commodum reipublicae venturum, Sall. 7) *esni, történni, megesni, megtörténni*; sich ereignen, zutragen, verfallen. Haec ubi veniunt, Cic. Qui hoc venit? Liv. *hogy történt az?* wie hat sich das zugetragen? 8) nomine aliqua venire, Cic. *neveztetni*; genennet werden. Qui amicorum nomine veniunt, non semper sunt amici. Erasm. 9) *nőni, teremni*; wachsen, hervor kommen. Hic segetes, illic veniunt felicius uvae, Virg. Arbores sponte veniunt, Virg. 10) laudandus venit, Sid, *dítséretet érdemel, dítséretre méltó*; er ist zu loben. 11) venire; pro, esse, aut adparere; v. gr. Veniens in corpore virtus, Virg.

Vēnītus, a, om, pro: venditus, *eladott*; verkauft. Sedul.

Vennōnes, um. pl. populus Helvetiae. Geogr.

Vēno, are, i. q. venor.

Vēnar, ātus sum, ārl, Dep. 1. *vadászni*; jagen. Pisces venari, Plin. *halászni*; fischen. Apros in mari venari, Plaut. Prov. *képtelen dologba törni fejét*; ungeräumte Dinge thun. 2) Trop. *utánna járni valaminek, valamit hajhászni, vadászni*; nach etwas streben, etwas zu erlangen suchen, jagen, Jagd machen auf etwas. Venari gloriam, Cic. vel, laudem, Auct. ad Her.

Vēnōsus, a, um, *eres*; aderig, voller Adern. Cels.

Venter, tris, m. 3. *has*; der Bauch, Unterleib. Cic. 2) *gyamar*; der Magen. Liv. Ventri operam dare, Plaut. Cor ipsi in ventre est, Plaut. *minden gyönyörűsége az evés ivás, tsak a' hasának áldozik*; sein einziges Vergnügen besteht im Essen und Trinken. 3) ventres; *a' belek*; die Gedärme Colum. Ventrem movere, Plaut. *a' hasat meghajtani*; Stuhlgang bringen. Ventrem ferre, Liv. a) *terhes lenni, terhben lenni*; schwanger seyn. b) *az állatokról: hasas lenni*; trächtig seyn.

Ventĭdĭānus, a, um, *Ventidiusi*; Ventidisch, den Ventidius betreffend 2c. Cic.

Ventĭgĕnos, a, um, *széltámasztó*; Wind zeugend oder hervor bringend. Lucret.

Ventĭlābrum, i, n. 2. *szórólapát*; die Schwinge, Wurfschaufel. Calum.

Ventĭlātĭo, ōnis, f. 3. *szórás, megszórás, szelelés*; das Wüefeln, Schwingen, Lüften. Plin.

Ventĭlātor, ōris, m. 3. *szelelő, szóró*; der Schwinger, Worfler, z. B. des Getreides. Colum. 2) *gaukler, szemfényvesztő*; Gaukler, Taschenspieler. Quintil.

Ventĭlo, āvi, ātum, āre 1. v. gr. frumentum, Plin. *megszelelni, megszórni*; wurfeln. 2) *szelet tsinálni, rázsellőzni, szelet hajtani reá, legyezni*; Luft machen, fächern. Soet. 3) *lebegtetni, fujni*; schwingen, blasen. Ventilat aura comas, Ovid. 4) Trop. v. gr. concionem, Cic. *éleszteni, lázasztani*; anfachen, erregen. 5) v. gr. rationes, JCt. *megvizsgálni, p. a a' számadást*; durchsehen, untersuchen.

Ventĭo, ōnis, f. 3. (venin), *megjövetel, megérkezés*; das Kommen, die Ankunft. Plaut.

Ventĭto, āre 1. (Frequ.) *jönni menni, jdrogatni, jödögélni*, kommen, besonders oft. Cic.

Vento, are (Frequ.) idem. Varr.

Ventosa, ae, f. 1. *köppöly*; der Schröpfkopf. Chir.

Ventōse, Adv. *széllel tele, felfúvódva*; voll Wind. Apul.

Ventōsĭtas, ātis, f. 1. v. gr. stomachi, Apul. *felfúvódattság*; das Vollseyn, der Wind, Blähung. Apul. 2) Trop. *szeles kérkedékenység*;

die Windmacherey, das Vollseyn von Eitelkeit. Fulgent.

Ventōsus, a, um, *szeles*; voll Wind, windig. Autumnus ventosus, Plin. Ventoszissima regio, Plin. 2) Trop. v gr. homo, Cic. *hiú*, *kérkedékeny*; eitel, prahlerisch. 3) *szeles*, *álhatatlan*; windig, unbeständig. Homo ventosissimus, Lepid. 4) v.gr. equi, Ovid. *gyors*, *sebesfutó*, *könnyű*; leicht, schnell.

Ventrāle, is, n. 3. *haskeveder*; der Bauchgurt. Plin.

Ventrālis, e. *hasat illető*, *hasbéli*; den Bauch betreffend. Macr.

Ventrĭcŏla, ae, c. 1. *hasnevelő*, *a' ki tsak a' hasát hizlalja*; der seinen Bauch pflegt, Bauchdiener. August.

Ventrĭcōsus. a, um, *hasas*, *pokos*; dickbäuchig. Plaut.

Ventrĭcŭlātio, ōnis, f. 3. *hastsikarás*, *hasfájás*; das Bauchwehe oder Bauchgrimmen. Coel. Aur.

Ventrĭcŭlōsus, a, um, *hasfájós*; mit dem Bauchwehe behaftet. Coel. Aur.

Ventrĭcŭlus, i, m. 2. Dimin. *hasatska*; der Bauch. Juv. 2) *gyomor*; der Magen. Cels. 3) *üreg*, *szivüreg*; die Höhle, die Kammer, z. B. des Herzens. Cic.

Ventriflŭus, a, um, v. gr. remedium, Coel. Aur. *hashajtó*; laxirend, purgirend.

Ventrĭlŏquus, a, um, *hasából beszéllő*; aus dem Bauche redend. Tertull.

Ventrĭōsus, a, um, *nagy v. pokos hasú*; großbäuchig. Plaut.

Ventrŭōsus, vel Ventrōsus, a, um, i. q. ventriosus, Plin.

Ventŭlus, i, m. 2. (Dimin. a ventus), *szellő*, *kis szél*; der Wind, etwas Wind. Ter.

Ventūrus, a, um, (venio) *jövendő*; kommend, erfolgend. Sid.

Ventus, i, m. 2. *szél*; der Wind, der wehet. Cic. Ventus Boreas, Nep. *éjszakiszél*; der Nordwind. Verba in ventos dare, Ovid. *hijjába beszélni*, *vesztegetni a' szót*, *a' falnak beszélni*; in den Wind reden, vergeblich reden. Venti secundi, Cic. *jó v. kedvező szél*, *szerentse*; günstiger Wind, Glück. 2) Met. colligere ventum popularem, Cic. *a' népnek kedvét keresni*, *v. kedvét megnyerni igyekezni*; den Beyfall des Volks zu erlangen suchen. 3) *hír*; das Gerücht. Coel. in Cic. Ep. 4) *vékony selyem köntös*; ein dünnes seidenes Gewand. Petr.

Vĕnūcŭla, sc. uva, Hor. *szőlő neme*; eine Art Weintrauben.

Vĕnŭla, ae, f. 1. *eretske*; ein Äderchen. Cels.

Vēnum, Acc. a Nom. Iaes. Venus, i, Venum ire, Liv. *eladódni*; verkauft werden. Venui subjicere, Apul. *eladni*; verkaufen. Venui exercere aliquid, Tac. *kereskedni vele*; mit etwas handeln.

Vēnumdo v. Venundo, dĕdi, dătum, dăre, 1. *eladni*; verkaufen. Cic.

Vēnundatus, a, um, *eladódott*; verkauft. Amm.

Vĕnus, ĕris, f. 3. *Vénus*, *a' szerelem istenasszszonya*; die Venus, Göttin der Liebe. Venus puer, i. e. Cupido. 2) *szerelem*; die Liebe als Leidenschaft. Venus marita, Ovid. *házassági szeretet*; die eheliche Liebe. Sine Cerere et Baccho friget Venus, Ter. 3) *bujaság*, *buja szerelem*; die Geilheit. Pronus in venerem, Ovid. *bujaságra hajló*, *szerelmes*; der Geilheit ergeben. 4) *szerető*, *mátka*; die Liebste, Geliebte. Virg. 5) *kellem*, *kellemetesség*, *szépség*; die Annehmlichkeit, Lieblichkeit, der Reiz, die Gratie. Plin. 6) *szépség*; die Schönheit. Quint. 7) *egy bolygótsillag vagy planéta*, *esthajnaltsillag*; der Abendstern, Morgenstern, Venusstern, ein Planet. Stella Veneris. 8) dies Veneris, *péntek*; der Freytag. Astr. 9) *réz*; der Kupfer. Chym.

Vēnus, i, m. 2. vide: Venum.

Vĕnūsia, ae, f. 1. urbs Apuliae, locus natalis Horatii, Poetae Lyrici, Juv.

Vĕnŭsīnus, a, um, *Venúsiai*; Venusisch. Venusini, pl. i. u. incolae urbis Venusiae. Liv.

Vĕnustas, ātis, f. 3. *asszszonyi szépség*, *kellemetesség*; die weibliche Schönheit. Cic. 2) *kellemetesség*, *kedvesség*, *p. o. a' beszédben*; die Lieblichkeit im Reden. Cic. 3) *gyönyörködtető elmésség*; der feine Witz, die Naivität. Hominum venustas et facetiae, Cic.

Vĕnuste, Adv. *szépen*, *ékesen*, *kellemetes módon*; schön, artig, lieb-

lich. Coel. in Cic. Ep. venustius, Senec. venustissime, Quintil.

Vēnusto, are, 1. *ékesítni, kellemetesítni*; schön oder anmuthig machen, schmücken Naev.

Vēnustŭlus, a, um, Dimin. *ékesetske, szépetske*; etwas schön, anmuthig, artig, lieblich, annehmlich. Plaut.

Vēnustus, a, um, *szép, ékes, kellemetes, díszes*; schön, anmuthig, reitzend der Gestalt nach, reitzend. Diva venustissima Venus, Plaut. Adspectus venustus, Vitr. Venustissima dicta, Quintil. 2) *módos, magakedveltető, kedves*; anmuthig im Reden und Betragen, manierlich. Cic.

Vēpallidus, a, um, *igen halavány*, sehr blaß. Horat.

Vēprēcŭla, ae, f. 1. (Dimin. a vepres) *tövisbokrotska, tsipkebokor*; ein kleiner Dornstrauch, Dornsträuchlein. Cic.

Vepres, is, c. 3. *tövisbokor, bajbonts*; ein Dornstrauch. Cic.

Veprētum, i, n. 2. *tsipkebokros, bajbontsos hely*; ein Ort voller Dornsträuche, Dornhecke. Col.

Ver, vēris, n. 3. *tavasz, kikelet*; der Frühling, Lenz. Cic. Vere, *tavaszszal*; im Frühlinge. Varr. Vere primo, i. e. initio veris, Plin. 2) Met. *ifjúság, ifjúi kor*; die Jugend. Cic. 3) *tavaszi fű, v. virágok*; was im Frühlinge wächst oder zum Vorscheine kommt. Breve ver populantur apes, Mart. i. e. flores.

Vērācitas, ātis, f. 3. *igazmondóság*; die Wahrhaftigkeit, Wahrheitsliebe im Reden. Cassiod.

Vērāciter, Adv. *valóságban, igazán*; wahrhaftig. Augustin. Veracissime creditur, Idem.

Vērātrix, īcis, f. 3. *jövendőmondó aszszony*; eine Weissagerinn. Apul.

Vērātrum, i, n. 2. *zászpa*; die Nießwurz. Veratrum album, L. *fejér zászpa, fejér hunyor*; die weiße Nießwurz. V. nigrum, L. *fekete zászpa*; die schwarze Nießwurz.

Vērax, ācis, o. v. gr. saga, Tibull. oraculum, Cic. *igazságos, igazmondó, nem hazug*; wahrhaftig, der Wahrheit gemäß, die Wahrheit sagend, nicht lügend. Cic. Veracissima promissio, August.

Verbālis, e, *szóvalvaló, szóvaltett*; wörtlich, in Worten bestehend. 2) *igétől származó*; von Verbis abstammend. Charis.

Verbascum, i, n. 2. *farkkóró*; die Königskerze, Wollkraut. Plin. Verbascum Thapsus, L. *ökör farkkóró*; das gemeine Wollkraut, der Himmelbrand.

Verbēna, ae, f. 1. *szentfű vagy ág, szenteltfű, p. o. olajág, borostyánág*; jedes heilige Kraut oder Zweig, z. B. des Lorbeers, Ohlbaums, Myrtenbaums. Liv. 2) Verbena officinalis, L. *szapora galambótz, szaporafű*: das gemeine Eisenkraut.

Verbēnāca, ae, f. 1. *szapora galambótz, szaporafű*; das Eisenkraut, Taubenkraut. (Verbena officinalis, L.) Plin.

Verbēnātus, a, um, i. e. verbena coronatus. Sueton.

Verber, ĕris, n. 3. *ostor, korbáts*; die Geißel, Peitsche. Ter. et Virg. 2) *ütés, tsapás, vágás, t. i. az ostorral, korbáttsal*; der Schlag mit der Geißel oder Peitsche. Verberibus aliquem coërcere, Cic. *korbáttsal vagy veréssel fenyíteni, megverni*; mit Schlägen züchtigen. 3) v. gr. ventorum, Lucr. remorum, Ovid. *ütés, tsapás, ütődés*: der Wurf, Stoß. 4) Trop. verbera linguae, Hor. *motskolódás*; das Schelten. Verbera fortunae, Gell. *tsapás, szerentsétlenség*, das Unglück.

Verbĕrābilis, e, *verésre méltó, verést érdemlő*; des Prügelns werth. Plaut.

Verbĕrātio, ōnis, f. 3. *verés, megverés*; das Schlagen, Prügeln. 2) Trop. *megfenyítés*; die Züchtigung, Verweis. Cic. Ep.

Verbĕrātor, ōris, m. 3. *megverő*; der Prügler, Schläger. Prud.

Verbĕrātus, us, m. 4. *megverés*; das Schlagen. Plin.

Verbĕrĕus, a, um, *verést érdemlő*: Schläge verdienend. Plaut.

Verbĕrito, are, 1. *veregetni*; oft schlagen. Fest.

Verbĕro, āvi, ātum, āre, 1. *verni, megverni, megkorbátsolni, megvágni, megkínozni*; geißeln, schlagen, peitschen, hauen. Aliquem virgis verberare, Cic. *vesszszővel megverni, megvesszszőzni*; mit Ruthen schlagen. 2) v. gr. alis aethera, Virg. *verni, tsapdosni*; schlagen, berühren, anstoßen. Imbris verberari, Plin. 3)

Trop. *megfenyítni*; züchtigen. Cic. Aliquem verbis verberare, Plaut.

Verbĕro, ōnis, m. 3. *veréshez szokott, elfajult gazember*; ein Lotterbube, Schlingel. Ter.

Verbĭgĕna, ae, m. 1. qui verbo genitus est, i. e. Christus. Prud.

Verbĭgĕro, āvi ātum, āre, 1. *fetsegni*; schwatzen. 2) *tanakodni*; discurriren. Diu inter nos verbigeratum est, Apul.

Verbōse, Adv. *hosszszasan, sok szóval*; mit vielen Worten, weitläufig. Cic. verbosius, Cic.

Verbōsitas, ātis, f. 3. *sokbeszédűség*; die Weitläufigkeit, Geschwätzigkeit. Prud.

Verbōsus, a, um, *sokbeszédű, nagyon bőbeszédű*; voller Worte, wortreich, weitläufig. Cic.

Verbum, i, n. 2. *szó, egy szó*; das Wort, ein Wort. Cic. Commutare verba cum aliquo: *vetekedni szóval*; Wortwechsel haben. Ter. Quid verbis opus est? Ter. v. Quid multa verba? Idem. *rövideden, egy szóval*; kurz, mit einem Worte. Uno verbo, Cic. vel, verbo, Cic. *egy szóval, rövideden*; mit einem Worte, kurz. Verbum de verbo exprimere, Ter. v. verbum e verbo exprimere, Cic. v. verbum pro verbo reddere, Cic. v. verbum verbo reddere. Hor. *valamit szó szerént vagy szóról szóra fordítani*; etwas wörtlich übersetzen. Ad verbum ediscere, Cic. *szóról szóra, v. egy szóig megtanulni*; wörtlich lernen, genau erlernen. Verba facere, Plaut. *beszéllgetni*; discuriren, reden. Verbi causa v. verbi gratia, Cic. *példának okáért*; zum Beyspiel. Verbo aut scripto, Plaut. *szóval, vagy írásban*; mündlich oder schriftlich. Meis verbis, Cic. *az én nevemben*; in meinem Nahmen. Meis verbis uxori gratulatus est, etc. Cic. Verba facere mortuo, Tac. *hijjába vesztegetni a' szót*; umsonst etwas sagen. Verbo expedire, Ter. *egy szóval, v. kurtán kimondani*; mit einem Worte sagen. 2) pro: proverbium; *példabeszéd, mondás*; ein Sprichwort. Vetus verbum, Ter. 3) *ige*; ein Zeitwort. Cic. Verbum activum, vel transitivum, verbum neutrum vel intransitivum, Gramm. 4) *szó, hang, üres hang*; ein leeres Wort, Wort

ohne Gedanken. Verba sunt, Ter. Verba alicui dare, Ter. *valakit megtsalni*; einen hintergehen, täuschen, betriegen. Curis verba dare, Ovid. *gondjait szóval tartani, v. oszlatni*; die Sorgen täuschen, den Kummer sich vertreiben.

Vercellae, ārum, pl. urbs in Pedemontio. Plin.

Verculum, i. n. 2. *tavaszotska*; ein kleiner Frühling, ein Lenzchen. Plaut.

Vēre, Adv. *igazán, valóban, bizony, bizonnyal*; der Wahrheit gemäß, in der That, in Wahrheit, wirklich, wahrhaftig. Cic. verius, Cic. verissime, Cic. 2) v. gr. vivere, Ter. *voltaképpen, okosan, helyesen*; der Sache gemäß, recht gehörig, vernünftig.

Vĕrēcunde, Adv. *szemérmetesen*; schamhaft, mit Scheu, sittsam, bescheiden. Cic. verecundius, Cic.

Vĕrēcundia, ae, f. 1. v. gr. deorum, Liv. *tisztelet*; der Respect, die Hochachtung. 2) *félénkség, félékenység, tartózkodás*; Scheu aus Furcht, Furchtsamkeit, Bedenklichkeit. Liv. Turpitudinis verecundia, Cic. 3) *szemérmetesség, szemérmesség*; die Scheu, Furchtsamkeit, Schamhaftigkeit, Bescheidenheit. Liv. Verecundia in rogando, Cic. Custos omnium virtutum verecundia est, Cic. 4) *szégyen*; die Schande. Verecundia erat, equitem etc. Liv.

Vĕrēcundĭter, Adv. pro: verecunde, Pompon.

Vĕrēcundor, āri, Dep. 1. *szemérmes lenni, szégyenleni valamit*; sich schämen, schamhaftig seyn.

Vĕrēcundus, a, um, (vereor) v. gr. homo, Cic. *szemérmes, magát viszszatartóztató*; Scheu tragend, sich scheuend vor den Menschen, schamhaft, bescheiden, sittsam. Verecundior in postulando, Cic. Verecundissimus, Vellej. rubor verecundus, Ovid. *elpirúlás*; Schamröthe. Hoc dicere est mihi verecundum, Quint. *szégyenlem azt kimondani*; ich schäme mich es zu sagen.

Vĕrēda, ae, f. 1. *postakotsi*; ein Postwagen. Gloss.

Vĕrēdārius, ii, m. 2. *postalegény, postakotsis*; ein Postreiter, Postillion. Sidon.

Vĕrēdus, i, m. 2. *postaló*; ein Postpferd. Mart.

Vērenda, ōrum, n. pl. *szemérmtest*; die Schamgliedee. Plin.

Vĕrendus, a, um, *tiszteletes*, *tiszteletre méltó*; ehewürdig Ovid.

Vĕrenter, Adv. *tisztelettel*; ehrerbiethig. Sedul.

Vĕréor, itus sum, ĕri, Dep. 2. *félni megbántani, t. i. tiszteletből*; mit einer Achtung fürchten, respectieen, Respect haben vor ꝛc. Metuebant eum servi, verebantur liberi, Cic. 2) v. gr. aliquid, bella, Cic. *félni, tartani tőle*; scheuen, sich scheuen, sich fuechten voe etwas, etwas befürchten. Vereor dicere, Ter. *átallom mondani*; ich scheue mich zu sagen. Periculum vereor, Caes. *veszedelemtől félek*, *v. tartok v. tartok a' veszedélemtől*; ich befürchte eine Gefahe. Vereor, ne consolatio ulla possit reperiri, Cic. 3) *szégyenleni, szemérmes lenni*; scheu haben, sich schämen. Vereri perdidit, Plaut. *minden szemérmetességét elvesztette*; hat die Scheu und Scham verloren.

Vĕrĕtilla, ae, f. 1. et Veretillum, i, n. 2. *szemérmtest*; das Schamglied.

Vĕrētrum, i, n. 2. idem. Suet.

Vergiliae, ārum, pl. *a' fiastyúk*, *egy tsillagzat*; das Siebengestirn oder Gluckhenne. Cic.

Vergo, si, ĕre, 3. *valahova, valamelly felé fordúlni*, *hajolni*; etwas wohin neigen oder lenken, kehren. Solis ardor in terras vergitur, i. e. vergit se, Lucr. 2) *tölteni*; giessen, schütten, eingiessen. Sibi venenum vergere, Lucr. 3) (sc. se); *fordulni, hajlani*; sich neigen, sich wohin kehren. Aegri vergentes in lethargum, Plin. Vergit ad septentriones, Caes. *éjszakra hajlik*, *v. fekszik*; liegt gegen Norden. In meridiem vergit. Cic. 4) *hajlani*, *t. i. a' vége felé*, *v. az öregségre*; sich neigen, nähmlich, zu seinem Ende oder Alter. In senium vergit, Vergit aetas, Tac. Vergens annis femina, Tac.

Vērĭcŏla, ae, c. 1. *igazságszerető*; die Wahrheit liebend oder ehrend. Tert.

Vĕrĭcŭlātus, a, um, *kis nyársas*; mit einem kleinen Spiesse versehen. Col.

Vĕrĭcŭlum, vide: Veruculum.

Vērĭdice, Adv. *igazat szólván*, *igazán*; wahrredend, wahr. Amm.

Vērĭdĭcus, a, um, *igazbeszédű*, *igazatszólló*; wahr redend. Cic. 2) *igaz*; wahr. Cic.

Vērĭlŏquĭum, ĭi, n. 2. *igazmondás*, *igazságszóllás*; das Wahrreden. Cic.

Vērĭmōnĭa, ae, f. 1. *valóság*, *igazság*: die Wahrheit. Plaut.

Vērĭlŏquus, a, um, *igazat szólló*, *igazmondó*; wahrredend. Hier.

Vērĭsimĭlis, v. Vēri sĭmĭlis, e, *igaz szabású, hihető*; wahrscheinlich. Cic. verisimilius, Plin. verisimillimum, Cic.

Vērĭsĭmĭliter, Adv. *hihetőképpen*; wahrscheinlich. Apul. verisimilius. Idem.

Vērĭsĭmĭlĭtūdo, v. Veri sĭmĭlĭtūdo, ĭnis, f. 3. *hihetőség*, *igazformaság*; Ähnlichkeit der Wahrheit oder Wirklichkeit, Wahrscheinlichkeit. Cic.

Vērĭtas, ātis, f. 3. *igazság*, *valóság*; die Wahrheit. Loqui ad veritatem, Cic. Veritates dicere, Gell. *igazat szóllani*; die Wahrheit reden. Inpatiens veritatis, Curt. *nem szereti az igazságot*, *v. igazat hallgatni*; er kann die Wahrheit nicht leiden oder nicht hören. 2) *igazságosság*, *igazságszeretet*; Gerechtigkeit oder Billigkeit. In tuam fidem, veritatem — confugit, Cic. 3) *valóságos mivolta valamelly dolognak*; die wahre, wirkliche Beschaffenheit einer Sache, Wirklichkeit. Veritas reclamat, Cic. In veritate dicere, Auct. ad Her. *a' maga valóságában előadni*; die Sache in der wahren Beschaffenheit darstellen. 4) *egyenesség*, *egyenesszivűség*; die Aufrichtigkeit. Rustica veritas, Mart.

Vĕrĭtus, a, um, (vereor) *félvén*; fürchtend, befürchtend. Sall.

Vērĭverbĭum, ĭi, n. 2. *igazmondás*; das Wahrreden, die Wahrhaftigkeit. Plaut.

Vermĭcŭlāte, Adv. *kotzkásan*, *tarkán*; geschachtet, schachförmig, gewürfelt, bunt, wie ein Schachbret. Lucil.

Vermĭcŭlātĭo, ōnis, f. 3. *férgesség*, *p. o. a' gyümöltsben*: der Wurmstich im Obste und in den Pflanzen.

Vermĭcŭlātus, um, *kotzkás*, *tarka*; geschachtet, schachförmig, gewürfelt, bunt. Plin.

Vermĭcŭlor, āri, Dep. 1. *megférgesedni*; wurmstichig werden. Plin.

Vermĭcŭlōsus, a, um, v. gr. poma, Pall. *férges*: wurmstichig, voll Würmer.

Vermĭcŭlus, i, m. 2. *férgetske*, *kis féreg*; ein Würmchen oder Wurm.

Vermĭflŭus, a, um, *nyüves*; von Würmern wimmelnd. Paulin. Nol.

Vermĭna, um, n. pl. *hastsikarás, hasrágás*; das Bauchgrimmen, Leibschneiden. Lucr.

Vermĭnātĭo, ōnis, f. 3. *nyüvesség*; Würmerkrankheit, z. B. des Viehes. Plin. 2) *tsikarás, rágás, fájdalom, p. o. a' hasban*; das Bauchgrimmen, der Schmerz. Sen.

Vermĭno, āre, 1. *giliszt́któl szenvedni*; Würmer haben, von Würmern geplagt werden. Sen. 2) *viszketni, fájni, bizsegni*; jucken, wehe thun. Verminat auris, Mart. 3) *tsikarni*; plagen, Schmerzen im Leibe verursachen. Mart.

Vermĭnōsus, a, um, *férges*; wurmstichig. Plin. 2) v. gr. ulcera, Plin. *nyüves*; Würmer habend.

Vermis, is, m. 3. *féreg, nyü*; ein Wurm. Lucr. et Plin.

Verna, ae, m. 1. *belföldi rabszolga*; ein inländischer Sclave. Cic.

Vernăcŭlus, a, um, (verna) *belsŏországi', hazai*; inländisch, einheimisch. Vernasula lingua, Cic. *anyanyelv*; die Muttersprache. Vernaculus mos, Cic. *odahaza való szokás*; die Gewohnheit im Hause. 2) Subst. *trágár, t. i. a' beszédére nézve*; ein Possenreißer. Suet.

Vernālis, e, (ver) v. gr. horae, Manil. *tavaszi*; zum Frühlinge gehörig.

Vernālĭter, Adv. *ravaszúl*; arglistig. 2) *tsapodármódon*; schmeichlerisch. Hor. 3) *rabszolgásan*; knechtisch. Hor.

Vernans, tis, o. *zöldellő, virító*; grünend. Plin.

Vernātĭlis, e, *ifjú, friss*; jung, frisch. Cassiod.

Vernātĭo, ōnis, f. 3. *kígyóvedlés, bőrébŏlvaló kibúvás*; die Verjüngung der Schlange, durch Ablegung der Haut. Plin. 2) *kígyóbŏrnyeg, levedlettbŏr*; die abgestreifte Schlangenhaut selbst. Plin. 3) *megújúlás, megifjodás*: die Erneuerung, Verjüngerung. Plin.

Vernĭcŏmus, a, um, *kizöldült, zöldlevelü*; ausgeschlagen, grüne Blätter habend. 2) *virágos, virágzó*; blühend. Mart. Cap.

Vernĭfer, a, um, *kizöldült, virító*; grün geworden. Mart. Cap.

Vernīlis, e, *rabszolgai*; sclavisch. Quint. 2) *alatsony, pajkos, p. o. beszéd*, niedrig muthwillig. Tac.

Vernīlĭtas, ātis, f. 3. *tsapodárság*; eine knechtische Liebkosung. 2) *pajkosság*; muthwilliger Witz. Quint.

Vernīlĭter, Adv. *rabszolgai alatsony módon*; sclavisch, niedrig. 2) *pajkosan*; muthwillig. Sen.

Verno, āre, 1. *tavaszlani, viritni, zöldülni, virágozni*: Frühling machen, sich verjüngen zur Zeit des Frühlings, grünen, blühen. Vernat humus, Ovid Vernat, Plin. *tavaszodik, nyílik az idő, tavaszlik*; es ist Frühling. 2) *ifjodni, újulni, elevenedni*; sich verjüngen, lebhaft werden. Ovid. Anguis nitidus vernat. Plin.

Vernŭla, ae, c. 1. *otthon született rabszolga gyermek*; ein junger Sclave der zu Hause geboren ist. Juv.

Vernus, a, um, v. gr. tempus, Cic. *tavaszi, tavaszkori, kikeletkori*; den Frühling betreffend, dahin gehörig. Flores verni, Hor. *tavaszi virágok*; die Frühlingsblumen. Verno, sc. tempore, Plin. *tavasskor*; zur Frühlingszeit.

Vĕro, āre, 1. (verus) *igazat mondani*; wahr reden. Enn.

Vĕro, ōnis, m. 3. pro: veru, Aur. Vict.

Vĕro, Conj. advers. *de, pedig*; aber, allein. Ego vero, Suet. *én pedig, v. de én*; ich aber oder allein ich. 2) *igenis*; allerdings. 3) *főképpen, főként*; hauptsächlich, nähmlich. Sall. Vide etiam: Verus, a, um.

Vĕrōna, ae, f. 1. urbs Italiae, patria Catulli et Plinii maj. Tac. Hinc: Veronensis, e, *Verónai*; Veronisch. Veronenses, ium, pl. incolae urbis Veronae. Tac.

Verpa, ae, f. 1. *férjfiúi szemérmtest*; das männliche Glied. Cat.

Verpus, i, m. 2. *környülmettzett, p. o. Zsidó, Török*; ein Verschnittener. Juv.

Verres, is, m. 3. *kandisznó, ártány*; das männliche Thier von den Schweinen, Eber. Varr. et Hor. 2) C. Verres, Praetor Romae.

Verrĕus, a, um, v. gr. lex, Cic. *Verresi*; Verrisch.

Verrĭcŭlum, i, n. 2. *szák, halfogó háló*; ein Fischernetz, Zugnetz. Val. Max. 2) *seprü*; der Kehrbesen. 3) *hajtóárda*; ein Wurfspieß. Veget.

Verrīnus, a, um, (verres) *ártányi*; vom Eber, dahin gehörig. Plin. Adeps verrinus, Plin. *ártányháj, disznóháj*; Schweinschmeer.

Verro, verri, versum, ĕre, 3. *sepreni, seperni, kisepreni, ċszvesepreni, p. o. seprűvel*; fegen, kehren, z. B. mit dem Besen, auskehren, zusammen kehren. Ovid. Quidquid (frumenti) de Libycis verritur areis, pro: accipitur, colligitur, Hor. 2) v. gr. aedes, Liv. *kisepreni, kitisztogatni, p. o. a' házat, szobát*; kehren, auskehren, durch Kehren reinigen, z. B. das Haus. Plaut. 3) *kurtzolni, húzni a' földön, sepreni a' földet vele úgy húzni, lubitzkolni a' vizben valamivel*; ziehen, schleppen, schleifen, im Wasser plätschern, Delphines aequora verrunt caudis, Virg. Aquas verrere, Ovid Vada remis verrere, Virg. *evezni*; rudern. 4) *mozgatni, ingatni, hujtani*; bewegen, in Bewegung setzen, forttreiben. Venti nubila verrunt, Lucr.

Verrūca, ae, f. 1. *meredek hely, v. domb, kapaszkodó*; ein steiler Ort, eine Höhe, Anhöhe. Gell. 2) *szümölts, szemölts*; die Warze. Plin. 3) *hiba, fogyatkozás*; ein Fehler, Gebrechen. Hor.

Verrūcāria herba, *szümöltsvesztőfű*; das Warzenkraut. heliotropium. Plin.

Verrūcōsus, a, um, *szömöltsös*; voller Warzen. 2) Trop. *darabos*; rauh, hart. Pers.

Verrūcŭla, ae, f. 1. (Dimin. a verruca); *kis szümölts*; ein Wärzchen. Colum.

Verrunco, āre, 1. i. q. verto; *fordítni*; wenden, kehren. 2) sc. se; *fordúlni*; sich wenden. Quod bene verruncet, Plaut. *hogy jóra fordúljon, javára legyen*; das es zum Besten gereiche.

Versābilis, e, *forgatható, forogható*; leicht umzuwenden, beweglich. Sen. 2) *változó, forgandó*; veränderlich. Fortuna versabilis, Curt.

Versābundus, a, um, *forgó, foroghatό*; sich herumdrehend. Lucr.

Versātilis, e, *forgatható, forgó*; was sich herumdreht oder herumdrehen läßt, beweglich. Lucr. Mola versatilis, Plin. *kézimalom*; eine Handmühle.

Versātio, ōnis, f. 3. *forgatás*; das Drehen, Herumdrehen. Vitr. 2) Trop. *változás, változóság, forgás*; die Veränderung, Abwechslung. Sen.

Versātus, a, um, (a verso) *forgatott*; umgedreht. 2) Met. v. gr. in aliqua re, Cic. *jártas, tapasztalt, gyakorlott*; erfahren, geübt.

Versĭcŏlor, ōris, m. 3. v. gr. vestimentum, Liv. *tarka, sokszínű, iromba*; bunt, von verschiedner Farbe. 2) *színváltó, játszószínű*; die Farbe veränderend. Cic.

Versĭcŏlōrius, a, um, i. q. versicolor, Pand.

Versĭcŏlōrus, a, um, i. q. versicolor, Prud.

Versĭcŭlus, i, m. 2. *sorotska*; eine Zeile, ein Zeilchen. Cic. 2) *vers*; ein Vers. Hor. Uno versiculo, Cic.

Versĭfĭcātio, ōnis, f. 3. *verstsinálás, verselés*; das Versmachen. Quint.

Versĭfĭcātor, ōris, m. 3. *versköltő, versszerző*; ein Versmacher. Quint. 2) *verstsináló, rossz poëta*; Versmacher oder Dichter, doch verächtlich. Justin.

Versĭfĭco, āvi, ātum, āre, 1. *verset tsinálni*; Verse machen. Quint. 2) *versbe foglalni*; in Verse bringen. Lucil.

Versĭfĭcus, a, um, *versből álló, verses*; in Versen bestehend, Verse ausmachend, dichterisch. Sol.

Versiformis, e, *változó*; die Gestalt ändernd, veränderlich. Tert.

Versilis, e, *forgatható, forgó*, was sich drehen läßt. Mart. Cap.

Versio, ōnis, f. 3. (verto) *fordítás, forgatás*; das Drehen, Herumdrehen. Plin. 2) *fordúlás*; die Wendung. Plin. 3) *fordítás egy nyelvből más nyelvre*; die Übersetzung. 4) *elhárítás*; die Abwendung. Versio damni ad utilitatem civitatis. JCt.

Versĭpellis, e, *bőrét és formáját változtató*; die Haut und Gestalt verändernd. Plaut. 2) *álnok, ravasz, tsalárd*; arglistig, verschlagen, schlau. Plaut.

Verso, āvi, ātum, āre, 1. (Freq. a verto) *forgatni*; drehen, besonders oft, herum drehen, herum wälzen. Se versare, Cic. *forogni, forgolódni*; sich drehen. Gramen versare, Ovid. *a' széna rendeket megforgatni*; das Heu umwenden. Rura versare, Prop. *szántani*; pflügen. Turdos in igne versare, Hor. *húros madarakat forgatni a' tűznél, az az, sütni*; Krammetsvögel braten. 2) v. gr. oves, Virg. *hajhászni, idetova legeltetni*; herumtreiben, weiden. 3) v. gr. mentem suam, Cic. *forgat-*

ni, *v. jártatni*, *t. i. elméjét*, *gondolkozni*; hin und her lenken, wenden, z. B. den Verstand, denken. Secum in animo versare aliquid, Liv. *valamit magában jól megfontolni*; etwas bey sich wohl erwägen. 4) v. gr. libros, Hor. *forgatni*, *szorgalmatosan olvasni*; fleißig lesen. 5) v. gr. causas, Cic. pecunias, Suet. *valamivel foglalatoskodni*, *v. bánni*; mit etwas sich beschäftigen, umgehen. 6) v. gr. odiis domos, Virg. *felforgatni*; zu Grunde richten, zerstören. 7) v. gr. aliquem, Plaut. *nyughatatlankodtatni*, *háborgatni*; beunruhigen, plagen.

Versor, ātus sum, āri, Dep. 1. *lenni*, *forogni valahol*; an einem Orte seyn, sich befinden. Intra moenia versari, Cic. *a' városban lenni*; in der Stadt seyn. In discrimine versari, Cic. *veszedelemben forogni*; in Gefahr seyn. 2) v. gr. cum aliquo, Caes. *társalkodni*; umgehen. 3) ante oculos versari, Caes. *elméjében*, *v. előtte forogni vagy lenni*; vor Augen schweben. In memoria hominum versabitur, Quint. *emlékezetben lészen*; wird im Gedächtnisse bleiben. Hoc versatur in quaestione, Cic. *éppen a' forog kérdésben*, *v. az a' kérdés*; das ist eben die Frage. In errore versari, Plaut. *tévelyegni*; im Irrthume seyn. In munere suo versari, Cic. *tisztiben eljárni*; sein Amt verwalten.

Versōria, f. 1. sc. funis, *vitorlaforgató kötél*; ein Lenkseil des Segels. Plaut.

Versōrius, v. Vorsorius, a, um, *forgatni való*, *forgatható*; umlenkend, umdrehend, zum Umdrehen dienlich. Plaut.

Versum, Adv. id. qu. versus; *felé*; wärts, gegen. Sall.

Versūra, vel Vorsūra, ae, f. 1. *fordúlás*; das Drehen. Varr. 2) *a' hol megfordúl valami*, *p. o. szeglet az épületben*; die Ecke. Vitr. 3) *fordúlás a' szántásban*; die Pflugwende. Col. 4) *változás*; die Veränderung. Arn. 5) *pénzköltsönözés által való haszonfordítás*, *p. o. interes*; die Borgnutzung. Versuram facere, Cic. et Nep. *pénzt költsönözni*, *t. i. költsön adni*, *v. venni*; Geld borgen oder aufnehmen. Versura solvere, Cic. *költsön pénzel fizetni az adósságot*; Schuld mit Schulden bezahlen.

Versus, a, um, (a verto) *fordított*, *megfordított*; gekehrt, umgewendet. Cic. 2) *megfordúlt*; umgekehrt. 3) hostes fuga versi, Virg. *megfutamtatott ellenség*; in die Flucht geschlagene Feinde. 4) leges funditus versae, Tac. *egészen eltörölttetett törvények*, gänzlich aufgehobene Gesetze. 5) versus animi; *kétséges*; zweifelhaft. Tac. 6) (a verro) *kiseprett*; ausgekehrt. Plaut.

Versus, vel, Vorsus, us, m. 4. *megfordítás*, *megfordúlás*; das Umwenden. 2) *barázda*; die Furche. Col. 3) *sor*, *egy sor*; eine Zeile. Cic. 4) *rend*; die Reihe. Versus arborum. Virg. 5) *földmérési mérték*; ein geometrisches Maaß. Varr. 6) *vers*; ein Vers. Versus facere, Hor. *verset költeni*, *szerzeni*, *tsinálni*; Verse machen, dichten.

Versus, Praep. cum Acc. *felé*; gegen, nach — zu. Romam versus, Cic. *Róma felé*; gegen Rom zu.

Versus, v. Versum, Adv. *felé*; wärts, gegen. Sursum versus; *felfelé*; hinaufwärts. Quoquo versus, Caes. *mindenfelé*; überallhin. Undique versum, Gell. *mindenfelől*; von allen Seiten.

Versūte, Adv. *ravaszúl*; verschlagen, schlau. Cic. versutissime, August.

Versūtia, ae, f. 1. *ravaszság*; die Verschlagenheit, Schlauheit. Apul.

Versūtilŏquus, a, um, *ravaszbeszédű*; verschlagen im Reden. Cic.

Versūtus, a, um, v. gr. homo, Cic. servus, Plaut. *ravasz*, *mesterséges*, *álnok*; schlau, verschlagen, listig. Comp. versutior. Sup. versutissimus. Cic.

Vertăgus, i, m. 2. *tatskó kutya*, *takszli*; ein Dachshund. 2) *vizsla*, *kopó*, *madarász kutya*; der Spürhund, Jagdhund, Hühnerhund Mart. Canis sagax, venaticus, et avicularis, L.

Vertebra, ae, f. 1. *forgó*, *forgótsont*; jedes Gelenk, durch dessen Hülfe sich die Glieder bewegen. Sen. 2) *hátgerintzlz*; ein Gelenk oder Wirbelbein des Rückgraths. Cels.

Vertebrātus, a, um, *ízes*, *gerintzes*; gelenkig. Plin.

Vertex, v. Vortex, ĭcis, m. 3. *tető*,

hegy, *teteje*, *hegye valaminek*; das Oberste eines Dinges, die Spitze, der Gipfel, z. B. des Berges, der Wipfel, z. B. des Baumes. Vertex montis, Virg. *hegytető*; der Gipfel des Berges. 2) *fötető*; der Wirbel des Hauptes, Scheitel. Cic. 3) vertex coeli, Cic. *az égtark*, *pólus*; der Pol. 4) *forgószél*; der Wirbelwind. Lucr. 5) *örvény*; ein Wasserwirbel. Virg.

Vertibŭlum, i, n. 2. id. qu. vertebra, Lact.

Verticālis, e, *felibefüggő*, *függőleges valami felett*; scheitelrecht, senkrecht. Mathem.

Verticillātus, a, um, *gyűrűs*, *örvös*; wirbelicht, wie ein Wirbel gestaltet. Cels.

Verticillus, i, m. 2. *orsógyűrű*; der Spinnwirbel. Plin. 2) *örv*, *gyűrű*, *a' plánták szárain*; der Wirbel an den Pflanzen. Bot.

Verticordĭa, ae, f. 1. cognomen Veneris, Val. Max.

Verticōsus, a, om, vide: Vorticosus.

Verticŭla, ae, f. 1. et Verticulum, i, n. 2. *orsókarika*; der Wirbel an der Spindel. Catull.

Vertīgino, āre, 1. *forogni*; sich herumdrehen. Tert.

Vertīginōsus, a, um, *szédelgős*; schwindelig, mit dem Schwindel behaftet.

Vertīgo, ĭnis, f. 3. *forgatás*, *fordítás*, *fordúlás*; das Drehen, Herumdrehen. Ovid. 2) *szédülés*, *fösszédülés*; der Schwindel, Hauptschwindel. Plin. 3) *változás*; die Veränderung.

Vertĭpedium, ii, n. 2. *szaporafű*, *szapora galambötz*; das Eisenkraut. (Verbena, L.) Apul.

Verto, v. Vorto, ti, sum, ĕre, 3. *fordítni*, *megfordítni*; kehren, wenden, drehen, umkehren, umwenden. Pedem vel gradum vertere, Ovid. *megfordúlni*, *visszafordúlni*; umkehren, sich umdrehen. Terga vertere, Caes. *hátat fordítni*, *futásnak venni a' dolgot*, *megszaladni*; die Flucht ergreifen. In fugam vertere Liv. *megszalasztani*; in die Flucht schlagen. Verti, a) *fordúlni*, *forogni*; sich drehen, sich herumdrehen. Coelum vertitur. Virg. b) *fordúlni*, *hajlani*, *fordúlva lenni valamelly felé*; sich wohin wenden. Fenestrae in viam versae, Liv. c) *arra menni ki*, *azzá lenni*; da hinausgehen. In laudem ejus versum est, Liv. *ditséretére vált*; schlug zum Lobe aus. d) *lenni*, *forogni*; sich befinden, seyn. Summa rerum ibi vertitur, i. e. ibi est, Liv. *az a' fő dolog*, *az a' dolog veleje*; das ist die Hauptsache. Res vertitur in eo, Liv. *attól függ a' dolog*, *a' dolog mivolta abban áll*; die Sache beruht darauf, es kommt bey der Sache darauf an. Omnia vertentur in potestate unius, Cic. e) v. gr. in mercatura, Plaut. *foglalatoskodni valamivel*, *forogni valamiben*; sich beschäftigen, sich mit etwas abgeben. f) vertere, pro: verti, et pro: se vertere, v. gr. Periculum in creditores a debitoribus verterat, Liv. i. e. versum est, vel se verterat. In bonum vertere, Caes. vel: bene vertere, Liv. *jóra fordúlni*; zum Guten ausschlagen. Male vertere, Ter. *rosszúl ütni ki*; übel ausschlagen. Quod bene vertat, vel vortat, Curt. i. e. vertatur; *kívánom, hogy jó kimenetele legyen, v. jóra fordúljon*; ich wünsche daß es wohl ablaufen möge. Annus vertens. 2) *Platói nagyesztendő*, *melly 15000 esztendőből áll*, *a' melly alatt a' tsillagos ég ugyan azon helyére fordúl*, *a' mellyből a' teremtéskor kiindult*; das vom Plato sogenannte große Jahr, von 15000 Jahren, da die Gestirne wieder auf die Stelle kommen, wo sie bey Erschaffung der Welt gestanden. b) *egy egész esztendő*; das ganze Jahr, ein völliges Jahr. Anno vertente, Nep. et Cic. *esztendő múlva*; in einem Jahre. 2) Trop. *fordítni*; drehen, wenden, kehren, anpassen. Vitio alicui aliquid vertere, Hor. *hibáúl tulajdonítni valakinek valamit*, *rossz néven venni*; einem etwas übel auslegen. Omnium oculos in se vertere, Liv. *mindenek szemeit v. figyelmetességét magára vonni*; machen, daß alle auf einen sehen, die Aufmerksamkeit aller auf sich ziehen. 3) v. gr. terram aratro, Hor. v. ferro, Virg. *szántani*; pflügen. 4) Trop. *felforgatni*, *összerontani*; umwerfen, umstürzen, zu Grunde richten. Moenia ab imo vertere, Virg. 5) se vertere; *fordúlni*, *folyamodni*; sich wenden, seine Zuflucht nehmen. Vertere se ad matrem, Cic. 6) se in

faciem alterius vertere, Plaut. *másnak az ábrázatját, v. formáját öltözni magára*; eines andern Gestalt annehmen. 7) bene vertat Deus, Plaut. *fordítsa Isten jóra*; Gott gebe Glück dazu. 8) v. gr. aliquid ex graeco in latinum sermonem, Liv. *fordítni, lefordítni, egy nyelvből más nyelvre*; übersetzen, aus einer Sprache in die andere. Multa da Graecis vertit. Cic. Graeca vertere in Latinum. Liv. 9) *eltserélni, feltserélni*; umsetzen, umtauschen. Plaut. Numos vertere, Plaut. *pénzt váltani*; Geld wechseln.

Verträba, ae, f. 1. id. qu. Vertagus, Grat.

Vertumnālia, v. Vortumnalia, um, n. pl. i. e. festa, in honorem Vertumni. Varr.

Vertumnus, v. Vortumnus, i, m. 2. *a' változandóságnak 's esztendő részeinek istene*; der Wandelgott, der Gott der Natur und der Jahrszeiten, die sich stets verändern. Prop.

Vĕru, u, Indecl. in Sing. in Plur. verua, uum; *nyárs*; ein Spieß, Bratspieß. 2) *hajtódárda*; ein Wurfspieß. Virg.

Vĕrŭcŭlum, v. Vĕrĭcŭlum, i, n. 2. *nyársatska, kis nyárs*; ein kleiner Spieß, Spießchen. Plin.

Verūina, ae, f. 1. *nyárs, spék*; ein Vogelspießchen Plaut.

Vĕrŭlae, ārum, pl. urbs in Latio. Hor.

Vĕrŭlāmium, ii, n. 2. urbs Britanniae.

Vērum, i, n. 2. *igaz, igazság, valóság*; die Wahrheit. Dic mihi verum, Cic. *szóllj igazat, mond ki az igazat*; sag mir die Wahrheit. 2) vĕrum, id. qu. veru, Plaut.

Verum, Conj. et Adv. *de*; aber, allein. Ter. Verum enimvero, Cic. *hanem, de*; allein, aber. 2) verum etiam, Cic. *sőt még, hanem — is, hanem még — is*; sondern auch. 3) *mindazáltal, mind a' mellett is*; dennoch aber. Ter.

Verumtamen, v. Veruntamen, Adv. *mind a' mellett is, mégis mindazáltal*; aber doch, demungeachtet. Cic.

Verus, a, um, *igaz, igasi, valóságos*; wahr, wahrhaftig, wirklich, echt. Amicus verus, Cic. Causa verissima, Cic. Res verior, Cic. Propius vero, Tac. *hihetőbb*; es ist glaublicher. Verius vero, Mart. *már annál igazabb nints*; es ist die vollkommene Wahrheit. 2) *igaz, igazságszerető*; wahrhaft, rechtschaffen. Homo verus, Ter. 3) Abl. vero; *igazán, valósággal*; in Wahrheit, in der That, wirklich. Vero, mea puella! Cic.

Vĕrūtum, i, n. 2. *hajító dárdátska*; ein Wurfspießchen. Caes.

Vĕrūtus, a, um, *dárdás*; mit einem Spieße bewaffnet. Virg.

Vervactum, i, n. 2. *ugar, ugarföld, nyugodt föld*; ein Brachacker, Brachfeld. Varr.

Vervāgo, ēgi, actum, ĕre, 3. *ugar alá szántani, ugarolni*; brachen, den Acker nach der gewöhnlichen Ruhe zum ersten Mahle pflügen. Col.

Vervēcēus, a, um. *ürüformájú*; Schöpsengestalt habend. Arnob.

Vervēcīnus, a, um, *ürü, ürübőlvaló*; von Schöpsen. Pellis vervecina; *ürübőr*; Schöpsenhaut, Schöpsenfell. Lampr.

Vervex, ēcis, m. 3. *ürü, herélt kos, berbéts*; ein verschnittener Widder, Hammel, Schöps. Cic.

Vēsānia, ae, f. 1. *esztelenség, bolondság*; Wahnsinn, Albernheit, Unsinn. Hor.

Vēsāniens, tis, o. *esselős*; rasend, unsinnig. 2) Trop. v. gr. ventus, Cat. *dühösködő*; wüthend.

Vēsānus, a, um, v. gr. homo, Cic. *esztelen, eszeveszett*; unsinnig, toll. 2) *dühös, iszonyú*; rasend, sehr heftig. Calp.

Vesbius, pro: Vesuvius. Stat.

Vescia, ae, f. 1. urbs in Latio. Hinc: Vescīnus, a, um, Cic.

Vescor, vesci, Dep. 3. cum Abl. v. gr. carne, Sall. cibis, Cic. *élni valamivel*; genießen, essen oder trinken. 2) Trop. v. gr. voluptatibus, Cic. *élni vele, hasznára fordítni*; genießen, gebrauchen. Virg.

Vescus, a, um, *kitsiny, tsekély*; klein, gering. Ovid. 2) *megehető*; eßbar. Virg.

Vĕsĕris, is, fluvius et urbs Campaniae. Cic.

Vĕsĕvus, i, m. 2. id. qu. Vesuvius. Suet.

Vēsīca, ae, f. 1. *hójag, vizellethójag*; eine Blase, Urinblase. Cic. 2) *hójagatskó*; ein Beutel aus Blase. 3) *hójaglapta, széllapta*; ein Blaseballen, ein Luftball. 4) Trop. *fel-*

fúvódás, dagály; die Schwülstigkeit. Mart.

Vēsīcāria, ae, f. 1. sc. herba; *zsidótseresnye*; die Judenkirsche. Plin. 2) Valeriana Vesicaria, L. *hójagos gyökönke*; der blasichte Baldrian.

Vēsīcārius, a, um, *hójagi*, *hójagot illető*; die Blase betreffend. Plin.

Vēsīcŭla, ae, f. 1. *hójagotska*; ein Bläschen. Cic.

Vēsīcŭlōsus, a, um, *hójagos*; voller Blasen. Coel Aur.

Vēsontio, ōnis, m. 3. urbs Galliae, hodie: Besançon, Caes.

Vespa, ae, f. 1. *darázs*; die Wespe. Varr.

Vesper, ĕris, m. 3. et Vesperus, vel Vesper, ĕri, m. 2. *esthajnaltsillag*; der Abendstern. Virg. 2) *estve*; der Abend. Primo vespere, Caes. Ad vesperum, Cic. *estéden*, *estvefelé*; zu Anfange des Abends, gegen Abend. Abl. Vespere et vesperi, Cic. *estve*; Abends, zu Abend. 3) i. q. Occidens. Ovid.

Vespĕra, ae, f. 1. *estve*, *a' nappalnak az estvéje*; der Abend. Ad vesperam, *estvére*, *estvefelé*; zu Abend, gegen Abend. Cic. Prima vespera, i. e. initium vesperae, Plaut.

Vespĕrālis, e. v.. gr. plaga, Solin. *estvéli*, *napnyúgoti*; gegen Abend liegend, z. B. die Abendgegend.

Vespĕrasco, rāvi, ĕre, 3. *estveledni*; Abend werden. Vesperascit, Ter. *estveledik*; es wird Abend. Coelo vesperascente, Nep.

Vespĕre, Vespĕri, Adv. *estve*; Abends. Cic.

Vesperna, ae, f. 1. sc. coena, *vatsora*; das Abendessen. Plaut.

Vespĕro, āre, 1. *estvéledni*; Abend werden. Die vesperato, Solin. *elestveledvén az idő*; da es Abend geworden.

Vespertilio, ōnis, m. 3. *denevér*, *bőregér*, *szárnyasegér*; die Fledermaus, Speckmaus. Plin.

Vespertinus, a, um, *estveli*; abendlich, am Abende, dabin gehörig. v. gr. tempus, *estveli idő*; die Abendzeit. 2) v. gr. regio, Hor. *napnyúgoti*, *napnyúgotra fekvő*; abendlich, gegen Abend liegend.

Vespĕrūgo, ĭnis, f. 3. *esthajnaltsillag*; der Abendstern. Plaut. 2) id. qu. Vespertilio. Tert.

Vespĕrus, a, um, e. gr. hora, Plin. *estveli*; abendlich.

Vespillo, ōnis, m. 3. *sírásó*; der Todtengräber. Suet.

Vesta, ae, f. 1. mater Saturni, dea terrae, alias: Ops, Cybele, Rhea et Terra. 2) filia Saturni et Opis, quae ignem, diis sacrum, custodiebat. Vellej. Pat. 3) *tűzhely*; der Heerd. Virg.

Vestālis, e, v. gr. ignis, Tibull. sacra, Ovid. *Vestát illető*; Vestalisch. Virgines Vestales, i. e. ministrae Vestae, quae ignem sacrum custodiebant, ne unquam extingueretur.

Vester, (Voster) tra, trum, *a' tiétek*; euer. Majores vestri, Cic. *a' ti eleitek*; euere Vorfahren. Vestrum est, sc. officium, Cic. *a' ti kötelességtek*; es ist eure Pflicht oder Schuldigkeit.

Vestiārium, ii, n. 2. *ruhatartó*, *p. o. almáriom*; ein Kleiderkasten Plin.

Vestiārius, a, um, v. gr. arca, Cato. *ruhának való*; zu den Kleidern gehörig.

Vestiārius, ii, m. 2. *ruhádros*, *köntösáros*; der Kleiderhändler. JCt.

Vestibŭlum, i, n. 2. v. gr. templi, Cic. curiae, Cic. *tornátz*, *pitvar*; der Vorhof, Vorsaal, Vorgemach. 2) v. gr. sepulcri, Cic. urbis, Liv. *bejárás*; der Eingang 3) Trop. v. gr. causae, Cic. *kezdet*, *elej*; der Eingang zur Sache.

Vestĭceps, ĭpis, o. *mohosodó szakállú*, *emberkorra jutott ifjú*; der zuerst die Barthaare bekommt, mannbar. Tibull.

Vestĭcontŭbernium, ii, n. 2. *együtthálás*; das Liegen bey einander, unter einer Decke. Petron.

Vestĭfĭcina, ae, f. 1. *ruhatsinálás*, *szabóság*; das Kleidermachen. Tert.

Vestĭflŭus, a, um. *hosszsú bő ruhát viselő*; lange und weite Kleider tragend. Auson.

Vestīgātio, ōnis, f. 3. *nyomozás*, *keresés*; die Ausspürung, Aufsuchung. Apul.

Vestīgātor, ōris, m. 3. *nyomozó*, *kereső*; der Ausspürer, Aufsucher Varr.

Vestīgium, ii, n. 2. *nyom*, *lábnyom*, *talpnyom*; der Tritt, die Fußstapfe, das Auftreten. Vestigia ponere, Cic. v. figere, Virg. *menni*, *lépni*; gehen. Vestigia premere, Virg. *megállani*; still stehen, ste-

hen bleiben. 2) *nyomdok*, *jel*, *jelensége valaminek*; der Tritt, die Fußstapfe, Spur, das Merkmahl. Persequi alicujus vestigia, Cic. v. alicujus vestigiis ingredi, Cic. a) *nyomozni valakit*; auf der Spur nachgehen. b) Trop. *nyomdokiba lépni*, *követni*; nachahmen, folgen. Vestigium temporis, Sall. *az időkor jele*; die Spur des Alters. Nulla vestigia supersunt, Liv. *semmi nyoma*, *vagy jelensége nints*; ist keine Spur zu sehen. 3) In vestigio, vel e vestigio, Cic. et Caes. *azon nyomban*, *egyszerre*; auf der Stelle, sogleich. Eodem vestigio, i. e. uno eodemque tempore. 4) *talp*, *lábtalp*; die Fußsohle. A vestigio ad verticem, Plin. *tetejétől fogva talpig*; von oben bis unten, von der Fußsohle bis auf den Scheitel.

Vestīgo, āre, 1. *nyomozni*, *keresni*; ausspüren, aufsuchen. Cic.

Vestīmentum, i, n. 2. *ruha*, *ruházat*, *köntös*, *öltözet*; ein Kleid, die Kleidung. Cic. 2) *terítő*, *szőnyeg*; die Decke, der Teppich. Ter.

Vestīni, orum, m. pl. populus Italiae. Hinc: Vestinus, a, um, Liv.

Vestĭo, īvi, ītum, īre, 4. v. gr. aliquem, Plaut. *ruházni*, *felruházni*; kleiden, bekleiden. Se vestire, Apul. *ruházkodni*; sich kleiden. 2) Trop. *behoritni*, *berakni*, *beültetni*, *felékesitni*; bedecken, besetzen, bepflanzen, schmücken. Montes vestiti sylvis, Cic. Rami fronde vestiti, Curt.

Vestis, is, f. 3. *ruha*, *köntös*; das Kleid, die Kleidung. Ter. et Nep. Vestem mutare, Ter. *más ruhát venni fel*; andere Kleider anziehen. 2) *szőnyeg*, *terítő*; die Tapete, der Teppich, die Decke. Cic. 3) *szakáll*; der Bart. Lucr. 4) *pókháló*; das Spinnengewebe. Lucr. 5) *kigyóbőr*; die Haut der Schlange. Lucr.

Vestīspica, ae, f. 1. *ruhagondviselő*; eine Kleideraufseherinn. Plaut.

Vestītor, ōris, m. 3. *szabó*; ein Kleidermacher, Schneider. Lampr.

Vestītus, a, um, *felruházott*; bekleidet. Cic. 2) *öltözködött*, *öltözött*; gekleidet. Stāt. 3) *benőtt*; bewachsen. Vestitus vepribus, Cic. 4) *szakállas*; bärtig. Sen.

Vestītus, us, m. 4. *ruházat*, *öltözet*; Kleidung, z. B. eines Menschen. Cic. Vestitum mutare, Cic. *gyászba öltözni*; Trauerkleider anlegen. 2) Trop. v. gr. montium, Cic. *ékesség*, *ruházat*; die Bekleidung, Schmückung, Bedeckung.

Vestras, ātis, o. *ti házatok tartozó*, *egy a' tiétek közzül*; einer von euren Leuten, von eurer Familie, Nation rc. Charis.

Vĕsŭlus, i, m. mons Liguriae. Virg.

Vĕsŭvīnus, contr. Vesvīnus, a, um, *Vezúviusi*; Vesuvisch. Stat.

Vĕsŭvĭus, i, m. 2. *Vezúv*, *tűzokádó hegy Nápolyországban*; der Vesuv, ein feuerspeyender Berg im Neapolitanischen. Colum.

Vesvĭus, i, m. 2. i. e. Vesuvius, Mart.

Vĕter, ĕris, pro: vetus, Enn.

Vĕtĕrāmentārius, a, um, v. gr. sutor, *foltozó varga*; ein Schuhflicker. Svet.

Vĕtĕrānus, a, um (vetus), v. gr. miles, Cic. *vén*, *régi*, *idős*; alt, von vielen Jahren. Veterana vina, Sen. *ó borok*; alte Weine.

Vĕtĕrasco, rāvi, rātum, ĕre, 3. *megvénülni az állásban*, *magavulni*; alt werden. Colum.

Vĕtĕrātor, ōris, m. 3. v. gr. in literis, Gell. *megaggott*, *belétanult*, *gyakorlott valamiben*; der worin alt geworden, geübt. 2) *agg rabszolga*; ein alter Sclav. Pandect. 3) *aggravasz*; ein durchtriebener Schalk. Cic.

Vĕtĕrātōrie, Adv. *ravaszúl*, *álnokúl*; schlau, listig. Cic.

Vĕtĕrātōrĭus, a, um, *ravasz*; schlau, listig. Cic.

Vĕtĕrātrix, īcis, f. id. qu. veterator.

Vĕtĕrātus, a, um, *megaggott*, *megavult*; veraltet. Plin.

Vetĕrētum, i, n. 2. pro: vervactum, Colum.

Vĕtĕrīnārĭa, ae, f. 1. sc. ars, v. medicina; *baromorvos tudomány*; die Vieharzeney, oder Vieharzeneykunst. Veget.

Vĕtĕrīnārĭus, a, um, *igás barmot illető*; das Last- oder Zugvieh betreffend. Colum. Veterinarius, ii, m. Subst. *baromorvos*, *lóorvos*; ein Vieharzt, Roßarzt. Colum.

Vĕtĕrīnus, a, um, *terehordó*; lastbar. Veterina animalia, Fest.

Vĕternōsitas, ātis, f. 3. *álomkórság*; die Schlafsucht. Fulg.

Vĕternōsus, a, um, *álomkórságos*; mit der Schlaffsucht, als Krankheit, behaftet, schlaffsüchtig. Plin. 2) Trop. v. gr. homo. Ter. *álmos, álmodozó*; schläfrig, träumerisch.

Vĕternus, i. m. et Veternum, i, n. 1. *álomkórság*; die Schlaffsucht. Plaut. 2) *restség*; die Faulheit. Cic.

Vĕternus, a, um, *régi*, *meguggott*; alt. Prud.

Vĕtĕro, āvi, ātum, āre, 1. *megvénitni*; alt machen. Plin. 2) *megrögzeni*; alt werden. Cels.

Veterrimus, a, um, *igen régi*, *legrégibb*; der älteste. Cic. (vetus).

Vetitum, i, n. 2. *tilalom*; das Verboth. 2) *tilalmas dolog*; etwas Verbothenes. Nitimur in vetitum, Ovid.

Vĕtĭtus, a, um, (veto) *tiltott*, *tilalmas*; verbothen, untersagt. Hor.

Vĕto, ŭi, ĭtum, āre, 1. *tiltani*, *tilalmazni*, *megtiltani*; verbiethen, untersagen. Rationes vetabant me diffidere, Cic. Vetari, Tac. *megtiltatni*, *titalmastatni*; verbothen werden. Vetor fatis, Virg. *a' sors nem engedi*; das Schicksal verbiethet mir. 2) Trop. *akadályoztatni*, *hátráltatni*; verhindern, verwehren. Ridendo dicere verum, quid vetat? Hor.

Vĕtŭlus, a, um, v. gr. equus, Cic. arbor, Cic. *aggotska*, *vénetske*; etwas alt, ältlich, ziemlich alt. Substant. vetulus, i, m. *öreg ember*, *aggott öreg*; ein Alter, Greis. Plaut. Vetula, ae, f. *vén asszony*; ein altes Weib. Plaut.

Vĕtus, ĕris, o. v. gr. homo, Ter. *öreg*, *vén*; alt, nicht jung 2) v. gr. navis, Caes. *régi*, *vén*; alt, nicht neu. 3) v. gr. poëtae, Cic. coloni, Liv. *régi*, *hajdani*; alt, ehemahlig. Cic. Comp. -ior, Sup. -imus.

Vĕtuscŭlus, a, um, *vénetske*; etwas alt. Sidon.

Vĕtustas, ātis, f. 3. *régiség*, *óság*, *régi idők*; das Alterthum, die ehemahligen, alten Zeiten. Historia nuntia vetustatis, Cic. 2) *a' jövendő idő*; die späte Zukunft. Reponere aliquid in vetustatem, Colum. 3) *ravaszság*; die List. Ingenio, vetustate vicisti, Cic.

Vĕtuste, Adv. *régi módon*; alt, nach alter Art, Ascon. 2) *régolta*; seit langer Zeit. Vetustissime in usu est, Plin.

Vĕtustesco, ĕre, 3. *megavulni*; alt werden. Colum.

Vĕtustus, a, um, v. gr. vinum, Plaut. *régi*, *ó*; alt. 2) *régi*, *öreg*; alt. Vetustissimus ex censoribus, Liv.

Vexābilis, e. *terhes*, *bajos*; beschwerlich. Coel. Aur.

Vexābĭliter, Adv. *nagy ügygyel bajjal*; beschwerlich, mit Beschwerde. Coel. Aur.

Vexāmen, inis, n. 3. *gyötrettetés*; die Plage. Lucr.

Vexātio, ōnis, f. 3. *gyötrés*, *sanyargatás*; die Strapaze, Beschwerlichkeit, Plage, Mißhandlung. Cic.

Vexātīvus, a, um, *sanyarú*; plagend, beschwerend. Coel. Aur.

Vexātor, ōris, m. 3. *sanyargató*; ein Plager, Mißhandler. Cic.

Vexillārius, ii, m. 2. *zászlótartó*; der Fähnrich. Tac. 2) sc. milites, i. e. hastati. Tac.

Vexillifer, a, um, *zászlótartó*; die Fahne oder Standarte tragend. Prud.

Vexillum, i, n. 2. *zászló*, *hadizászló*; die Fahne, Kriegsfahne, Standarte. Liv.

Vexo, āvi, ātum, āre, 1. *nyughatatlankodtatni*; beunruhigen. Lucr. 2) *sanyargatni*, *gyötreni*; mißhandeln, quälen, plagen. Cic. 3) *megsérteni*, *bántani*; verletzen, beleidigen. Ovid.

Via, ae, f. 1. *út*; der Weg. In viam se dare, Cic. *útnak indúlni*, *útra menni*; sich auf den Weg machen. Viae se committere, Cic. *útazásra adni magát*; die Reise wagen. Viam aperire, pandere, facere, Cic. *útat nyitni*, *módot szerezni valamire*; den Weg machen, oder verschaffen. Tota via errare, Ter. Prov. *egészen eltéveszteni a' dolgot*; sich völlig irren. Viam sternere, Liv. *útat tsinálni*; den Weg gangbar machen. Viam inire, v. ingredi, Cic. a) *az útba belé menni*; den Weg betreten. b) *valami módot találni*, *próbálni*, *vagy venni elő valamire*; ein Mittel ausfindig machen oder gebrauchen. Liv. Via progredi, Cic. *előre haladni*; fortschreiten. 2) *út*, *átazás*; die Reise,

der Weg. Inter viam, Cic. in via, Ter. *az út közben*; unter Wegs, im Gehen. Recta via, Ter. *egyenesen*; geraden Weges. 3) *út, mód, eszköz valamire*; Weg, Gelegenheit, Mittel zu etwas zu gelangen. Viam fraudis inire, Liv. *csaldrdsággal v. ravaszsággal élni*; List gebrauchen. 4) *mód, módja valaminek*; die Art, Weise. Alia adgrediemur via, Ter.

Viālis, e. *úti, útféli, út mellett lévő*; am Wege, dahin gehörig. Plaut.

Viārius, a, um, v. gr. lex, Cic. *útakat illető*; die Wege, (Straßen) betreffend.

Viātĭcātus, a, um, *útiköltséggel felkészült*; mit Reisegeld versehen. Plaut.

Viātĭcŭlum, i, n. 2. *egy kevés útravaló v. útiköltség*; ein geringes Reisegeld, Reisezehrung. JCt.

Viātĭcum, i, n. 2. *útiköltség, útravaló*; das Reisegeld, die Reisezehrung. Cic.

Viātĭcus, a, um, *úti, útat vagy útazást illető, útazó, útazásra való*; den Weg oder die Reise betreffend. Plaut.

Viātor, ōris, m. 3. *útazó*; ein Reisender, Wanderer, Wandersmann, Passagier, (*olvasd. passazsir*) Cic. 2) *inas, lokaj*; ein Herrendiener. 3) *porkoláb*; ein Gerichtsdiener. Liv.

Viātōrius, a, um, *útazási, útazásra való, utázó, p. o. óra*; die Reise betreffend, dahin gehörig. Plin.

Viātrix, īcis, f. 3. *útazó asszony*; eine Reisende. Mart. Cap.

Vibex v. Vībix, īcis, 3. *feltört keménybőr*; die Strieme, Schwiele. Varr. 2) *kékség, veres helye*; blaue Flecken vom Schlagen. Plin.

Vibĭa, ae, f. 1. *keresztbe dugott fa*; ein Querholz. Auson.

Vibilia, ae, f. 1. i. e. dea viarum, Arnob.

Vibo, v. Vibon, ōnis, urbs Bruttiorum in Italia inf. Cic. Hinc: Vibonensis, e, Cic.

Vibōnes, um, m. pl. *a' kaldntorma virágai*; die Blüthe des Löffelkrautes. Plin.

Vibrābĭlis, e, (vibro), v. gr. hasta, Apul. *rázható, lobogtatható*; was sich schwingen läßt. 2) v. gr. sidus Mart. *ragyogó*; schimmernd.

Vibrābundus, a, um, i. q. vibrans, Mart.

Vibrāmen, ĭnis, n. 3. *rezgés, rengés, lobogás*; das Schwingen, die schnelle Bewegung hin und her. Apul.

Vibrans, tis, o. *reszkető, lobogó*; zitternd, schwingend. Plin.

Vibrātĭo, ōnis, f. 3. i. q. vibramen, Vopisc.

Vibrātus, us, m. 4. i. q. vibramen, Mart. Cap.

Vibro, āvi, ātum, āre, 1. *reszkettetni, rengő vagy lobogó mozgásba hozni, rázni, megrázni, lobogtatni*; schnell hin und her bewegen, in zitternde Bewegung setzen, schütteln, erschüttern. Vibrabant flamina vestes, Ovid. 2) v. gr. hastas, Cic. *forgatni*; schwingen. 3) fulgura vibrant, Cic. *villámlik*; es blitzt. Se vibrare, et vibrari, Plin. *lövelleni, repülni mint a' nyil*; wohin fliehen, schießen. 4) v. gr. crines, Virg. *felfodoritni, göndöritni*; kräuseln. 5) *reszketni, rengeni, rezegni*; zittern, sich zitternd bewegen. 6) *szikrázni*; funkeln. Cic.

Viburnum, i, n. 2. *bangita, ostorménfa*; Mehlbaum, Mehlbeerbaum, Schlingbaum. (Viburnum Lantana L.) Virg.

Vicānus, a, um, *falusi, falubeli*; von einem Dorfe oder Flecken, daselbst wohnend. Liv.

Vicāpōta, v. Vica pota, ae, f. 1. dea victoriarum. Cic.

Vicārĭātus, us, m. 4. *helytartóság*; die Statthalterschaft, Stellvertretung eines andern. Gloss.

Vicārius, ii, m. 2. v. gr. alicujus, Cic. Episcopi, Eccl. *helytartó*; ein Stellvertreter, Vicarius. Etiam Adj. vicarius, a, um, v. gr. manus, Quint. *helytartó, helyette lévő*; die Stelle vertretend.

Vicātim, Adv. *útszánként*; von Gasse zu Gasse, gassenweise. Cic. 2) *falunként, faluról, falura*; von Dorf (Flecken) zu Dorf, dorfweise. Liv.

Vice, Vicem, vide: Vicis.

Vicēnālis, e, i. q. vicenarius, Apul.

Vicēnārius, a, um, *húszat magába foglaló, húszas*; von zwanzig, zwanzig in sich enthaltend. Vicenarius (homo), *húszesztendős*; von zwanzig Jahren. Arnob. Hinc:

Vicenarius, ii, m. *húszas*, *húszkrajtzáros*; ein Zwanziger, Zwanzigkreuzerstück. Gloss.

Vīcēni, ae, a (viginti), *húsz*, *húszan*; zwanzig, bey Eintheilungen, je zwanzig. Caes.

Vīcēnīquīni, Viceni quini, ae, a, *huszonöt*, *huszonötten*; fünfundzwanzig, oder je fünfundzwanzig. Col.

Vīcennālis, e, *húszesztendei*, *húszesztendős*; von zwanzig Jahren, zwanzigjährig. Lact.

Vicennium, ii, n. 2. *húszesztendő*; zwanzig Jahre. Pandect.

Vicentinus, a, um, i. e. ex urbe Vicetia. Cic.

Vīces, vide: Vicis.

Vīcēsima, ae, f. sc. pars, Cic. *huszadrész*; der zwanzigste Theil.

Vīcēsimāni, sc. milites; *huszadik légióbeli katonák*; Soldaten von der zwanzigsten Legion. Tac.

Vīcēsimārius, a, um, *huszadrészt illető*: den zwanzigsten Theil betreffend. Liv. 2) Subst. sc. numus; *húszas*, *húszkrajtzáros*; ein Zwanziger, Zwanzigkreuzerstück. Gloss.

Vīcēsimus, v. Vigēsimus, a, um, *huszadik*; der zwanzigste. Cic. Sexto et vicesimo anno, Nep. Vicesima, sc. pars, *huszadrész*; der zwanzigste Theil. Liv.

Vīcēssis, is, m. 3. i. e. viginti asses, Varr.

Vīcētia, ae, f. 1. urbs Italiae sup. hodie: Vicenza. Cic.

Vīcia, ae, f. 1. *babó*; die Wicke, Wicken. Vicia pisiformis, L. *borsóka babó*; die Erbsenwicke. V. sativa, L. *abrak babó*, *lóborsó*, *lednek*, *vadlentse*; die gemeine Wicke. V. faba, L. *babbabó*, *kertibab*, *disznóbab*; die Saubohne.

Vīciārius, a, um, *babónak való*; die Wicken betreffend. Colum.

Vīcies, *hússzor*: zwanzigmahl. Caes.

Vīcīnālis, e. *szomszédi*; nachbarlich. Liv.

Vīcīne, Adv. *közel*, *a' szomszédban*; nahe, in der Nähe. August.

Vīcīnia, ae, f. 1. *szomszédság*, *szomszéd*; die Nachbarschaft. Colum. In nostra vicinia, Cic. *a' szomszédságunkban*; in unserer Nachbarschaft. 2) v. gr. mortis, Petr. *közellét*; die Nähe. Hic in vicinia, Sen. *itt közel*; hier in der Nähe. 3) *hasonlatosság*; die Ähnlichkeit. Plin.

Vīcīnitas, ātis, f. 3. *szomszédság*; die Nachbarschaft. Ter. 2) *szomszédok*; Nachbarn. Cic. 3) *hasonlatosság*; die Ähnlichkeit. Plin. 4) *atyafiság*, *rokonság*; die Verwandtschaft. Quint.

Vīcīnitus, Adv. *közel*, *a' szomszédban*; in der Nähe oder Nachbarschaft. Cod. Theod.

Vīcīnor, āri, Dep. 1. *közel lenni*; benachbart oder nahe seyn. Sidon.

Vīcīnus, a, um, *közellévő*, *szomszéd*; benachbart, in der Nachbarschaft wohnend oder befindlich, nahe. Urbes vicinae, Virg. *a' közellévő*, v. *szomszéd városok*; die benachbarten Städte. Subst. Vicinus et Vicina, *szomszéd*, *szomszéd asszony*; der Nachbar, die Nachbarinn. 2) v. gr. mors, Phaedr. *közelgető*, *közellévő*; nahe. 3) *hozzá hasonlító*, *mintegy atyafiságban lévő*, *rokon*; nahe kommend, ähnlich, verwandt. Cic.

Vīcis vel Vix (Nominat. Inusit.) f. 3. Gen. vicis, Acc. vicem, Abl. vice. *változás*, *változóság*, *változandóság*, *változó állapot*; der Wechsel, die Abwechselung. Commoti vice fortunarum humanarum, Liv. Vices peragere, Ovid. v. mutare, Hor. *változni*; Abwechselung haben oder leiden. Per vices, v. vicibus factis, Ovid. *változtatva*, *egymásután*; abwechselnd, einer nach dem andern. 2) *viszszonozás*, *viszontaglás*; die Erwiederung, Vergeltung. Vices vel vicem referre, v. reddere, Ovid. *viszszaadni a' költsönt*; Gleiches mit Gleichem vergelten. In vices, Ovid. *váltogatva*, *költsönösen*; abwechselnd, wechselseitig. Vice versa, v. versa vice, Justin. *megfordítva*; umgekehrt. 3) *kor*, *időkor*; Zeit, Mahl. Prima vice, Plin. *először*; das erste Mahl. Tribus vicibus, Pall. *háromszor*; dreymahl. Annua vice, Pallad. *minden esztendőben*; alle Jahr. Sua vice, Gell. *annak idejében*, *mikor reá kerül a' sor*; zu seiner Zeit, nach seiner Tour. 4) *hely*, *hivatal*, *tisztség*, *kötelesség*; die Stelle, das Amt, die Pflicht. Vice sua fungi, Plin. Paneg. *hivatalában* v. *kötelességében eljárni*; seine Pflicht thun. In vicem, Liv.

helyébe, *helyette*, *helyett*; an die Stelle, Statt. Fuogar vice cotis. Hor. Nostram vicem, Cic. *helyettünk*; an unserer Statt. 5) *sors*, *állapot*; das Schicksal, der Zustand. Tuam vicem doleo, Cic. Mutat terra vices. Hor. 6) *ütközet*; die Schlacht. Mutavisse vices Danaum, Virg. 7) *büntetés*; die Strafe. Vices exigere, i. e. punire Prop. 8) *mód*; die Art, Weise. Tali vice, Sid. *illyen módon*, auf diese Art, Weise. Pari vice, Col.

Vicissātim, Adv. i. q. vicissim. Plaut.

Vicissim, Adv. *ismét*; wieder. Cic. 2) *ellenben*, *viszontag*; hinwiederum dagegen Cic.

Vicissitas, ātis, 3. pro vicissitudo, Acc.

Vicissitūdo, ĭnis, f. 3. v. gr. rerum, Ter. fortunae, Cic. *változás*, *változóság*, *változandóság*; die Abwechselung, der Wechsel, die Veränderung. 2) v gr. officiorum, Cic. *költsönösség*; die Wechselseitigkeit.

Victa, ae, f. 1. (dea) i. e. quae victui praeest, Arnob.

Victĭma, ae, f. 1. *háládadó áldozat*, *háládatosságból megáldozott állat*, ein Dankopfer, ein Opferthier, das man wegen eines erhaltenen Glücks opfert, Liv. et Ovid. 2) *áldozat*; Opfer. Se victimam reip. praebuisset (Decius), Cic.

Victimārius, i, i, m. 2. *áldozatra való barom árúló*; der Verkäufer des Schlachtviehes. Liv.

Victimo, āre 1. v. gr. hircum, Apul. *megáldozni*; opfern.

Victĭto, āre, 1. (Frequ. a, vivo), *élni*, *éldegélni*; leben. Gell. 2) *élni*, *elóskódni valamiből*; leben, von etwas sich nähren, essen. Ficis victitat. Plaut.

Victor, ōris, m. 3. *győző*, *győzedelmes*; der Sieger, Cic etiam Adjective: v. gr. victor exercitus. Cic. 2) *a' ki tzélját elérte valamiben*; der seinen Zweck erreicht hat. Mart. Victor propositi, Hor.

Victōria, ae, f. 1. *győzödelem*, *győzedelem*; der Sieg. Victoriam reportare, Cic. v. ferre ex aliquo, Liv. v. referre, Liv. adipisci, Caes. v. parare, Sallust. *győzödelmeskedni*, *győzni*; den Sieg erhalten, siegen. 2) *ügynyerés*, *győzés*, *nyertesség* p. o. *a' törvényszék előtt*; die Gewinnung eines Processes. Cic. Victoriam consequi, Cic. *nyerni*, *nyertes lenni*; gewinnen.

Victōriālis, e. v. gr. dies Treb. Poll. *győzedelmi*; den Sieg betreffend.

Victōriālis, is, f. 3. (Allium) *fátyolos hagyma*, *győzedelmesfű*, *havasi hagyma*; Allermannsharnisch, Schlangenkraut. Apul.

Victōriātus, i, m. 2. *a' győzedelem istenasszonya képével jelelt pénz*; eine Münze darauf die Siegesgöttinn gepräget war. Varr. 2) Adj. *győzedelmi*, *győzödelemmel nyert*; durch Sieg erworben. Tert.

Victōriŏla, ae, f. 1. (Dimin.) *kis győzedelem*; ein kleiner Sieg. 2) i. e. statua parva deae Victoriae. Cic.

Victōriōse, Adv. *győzedelmesen*; siegreich. Sid.

Victōriōsus, a, um, *győzödelmes*; siegreich. Cato.

Victrix, īcis, v. 3. *győző*, *győzedelmes t. i. asszony*; Siegerinn, Überwinderinn, Cic. 2) Adj. v. gr. arma, Virg. causa, Lucan. *győzedelmes*; siegreich.

Victuālis, e. *élelembeli*; die Nahrung od. den Unterhalt betreffend, dahin gehörig, Apul.

Victus, a, um, (vinco). *meggyőzettetett*, *meggyőzött*; besiegt. Cic.

Victus, us, m. 4. *élelem*, *eleség*, *étel*, *ital*, *eledel*; die Nahrung, der Unterhalt, die Kost, Speise, Mundvorrath. 2) *életmód*; die Lebensart. Cic.

Vicŭlus, i, m. 2. *falutska*, *kis falu*; ein kleines Dorf oder Flecken. Liv.

Vīcus, i, m. 2. *falu*, *helység*; Dorf, Flecken. Liv. 2) *útza*; eine Gasse, Straße. Varr.

Vidēlicet, Adv. *valóban*, *nyilván*; gewiß, offenbar. Cic. 2) *úgymint*; nähmlich. Cic.

Vĭdeo, pro: videsne. Ter.

Vĭdĕo, vidi, visum, ēre, 2. v. gr. aliquid, aliquem. Cic. *látni*, *meglátni*; sehen, erblicken. 2) *észrevenni*, *elláthi előre*; bemerken, einsehen. Vidit se magno fore in periculo. Nep. Exitium suum animo videre. Cic. Videre aliquid in somnis. Cic. *álmadban látni*, *álmodni*; im Traume sehen. 3) *meglátogatni*; besuchen. Propediem te videbo. Liv. 4) *érni*, *megérni*, *kiállani*, *valamit*; erleben, ausstehen. Miseriam, videre. Ter. 5) *meggondolni*, *gondolóra venni*; überdenken, überle-

gen. Id primum videamus. Cic. Vide, quid agas, Ter. 6) *vigyázni valamire, őrizkedni valamitől*; ſich in Acht nehmen, etwas verhüthen. Videndum est, ne obsit benignitas, Cic. Vide, ne, etc. *vigyázz, ne hogy 's a' t.* ſiehe, daß nicht. ꝛc. 7) *gondoskodni valami felől, gondjának lenni valamire*; zuſehen, ſorgen, ſich um etwas bekümmern. Ut navem idoneam habeas, videbis, Cic. 8) *szóllani, értekezni valamiről*; von etwas reden oder handeln. Illud, quod coepimus, videamus, Cic. Passiv. Videri, *láttatni, látszani*; geſehen werden, ſcheinen. Cic. Ita mihi videtur, Plaut. *nekem úgy látszik, v. úgy tetszik*; mir ſcheint es. Visum est Plaut. *jónak taláLtatott*; man hat es für gut befunden.

Vidĕsis, pro: Vide sis, Ter.

Vĭdŭa, ae, f. 1. *özvegyasszony*; eine Witwe. Plaut.

Vĭdŭātus, a, um, *özvegyen maradt, özvegységre jutott*; verwittwet. 2) Met. *megfosztatott*; beraubt. Svet. Viduatus omni auxilio, Apul.

Vĭdŭātus, us, m. 4. *özvegység*; der Wittwenſtand. Tertull.

Viduertas, ātis, f, id. qu. calamitas. Fest.

Vĭdŭĭtas, ātis, f. 3. *megfosztatás*; die Beraubung, das Beraubtſeyn, Plaut. 2) *özvegység*; der Witwenſtand. Cic.

Vĭdŭium, i, n. 2. *turba*; ein Felleiſen. 2) *bőröslăda*; der Koffer. Plaut.

Vĭdŭlus, i, m. 2. id. qu. Vidulum, Plaut.

Vĭdŭo, avi, atum, are, 1. *megfosztani, kirabolni*; berauben, leer machen von etwas. Urbem civibus viduare, Virg.

Vĭdŭus, a. um, *megfosztatott, p. a. valamitől*; beraubt. Mente viduus, Apol. 2) *magános, elhagyatott*; einſam, verlaſſen. Ovid. 3) *magára hagyatott, segítség nélkül való*; hülflos. Plin.

Vidŭus, i, m. 2. *özvegy, t. i. ember, özvegyember*; ein Witwer. Cic.

Vĭdŭvium, ii, n. 2. *özvegység*; der Witwenſtand. Sid.

Vienna, ae, f. 1. urbs in Gallia Narbonensi, hodie: Vienne, Caes. 2) Vienna Austriae, seu Vindobona, *Bécs*; Wien.

Viĕo, ēre, 2. *kötni, fonni, p. o. kosarat*; binden, flechten, z. B. Körbe.

Viĕtor, ōris, m. 3. *pintér, bodnár, kádár*; ein Böttcher, Büttner, Faßbinder. Plaut.

Viĕtus, a, um, v. gr. ficus, Colum. *hervadt, fonnyadt, aszú*; welk, verſchrumpft. 2) *vén, öreg*; alt. Homo vietus, Ter.

Vĭgens, tis, o. *erejében lévő, álló, virágzó*; im Schwunge ſeyend, blühend. Cic.

Vīgēni, ae, a, pro: viceni, *húszan*; je zwanzig. Colum.

Vĭgĕo, ui, ēre, 2. *elevenségben lenni, álldani*; leben, lebhaft ſeyn. Herbae rore vigentes, Lucr. 2) *friss, eleven, vidám lenni*; lebhaft, munter ſeyn. Viget aetas, Sallust. Animo vigemus, Cic. 3) *diszleni, virágozni*; im Schwunge ſeyn, betrieben werden, gut von Statten gehen, blühen. Vigeot studia, Cic. Multa secula viguit nomen, etc. Cic. Qui ante victores viguerant (pro: fuerant), Nep. Philosophia viguisset, Cic. Tui libri omnibus vigent, Cic. *a' te munkáid mindenek előtt tekintetben vagy betsben vannak*; deine Schriften ſtehen überall in Anſehen. 4) *erejében lenni*; ſeine Kraft haben. Cic. Dextraque vigere, Lucr.

Vĭgesco, ĕre, v. *friss, eleven lenni*; friſch, und munter werden, Catull.

Vīgēsies, Adv. *húszszor*; zwanzigmahl. Apul.

Vīgēsĭmārius, a, um, id. qu. Vicesimarius.

Vīgēsĭmus, a, um, vide: Vicesimus.

Vigies, pro: vicies, Mart. Cap.

Vĭgil, ĭlis, o. *vigyázó, ébren lévő*; wachend, munter, nicht ſchlafend. Vigiles oculi, Virg. 2) Subst. *őr, őrálló*; ein Wächter. 3) *figyelmes, vigyázó*; wachſam, aufmerkſam. Stat.

Vigĭlābĭlis, e, *ébrenlévő*; wachend, wachſam, Varr.

Vĭgĭlans, tis, o. (vigilio.) *vigyázó, szemes*; wachſam. 2) *ébrenlévő*; munter. Comp. vigilantior. Sup. vigilantissimus. Svet.

Vigilanter, Adv. *vigyázva, szemesen*; wachſam, wacker, ſorgfältig, Cic. vigilantius, Cic. vigilantissime, Cic.

Vĭgĭlantĭa, ae, f. 1. *vigyázás, szemesség*; Wachſamkeit, Plin. Ep. Trap.

vigyázás, *szorgalmatosság*, *gondosság*; Wachsamkeit, Sorgfalt, Cic.

Vigilāte, Adv. *gondosan*; sorgfältig, Gell.

Vigilātio, ōnis, f. 3. *fennvigyázás*, *fennlétel*, *ébrenlétel*, *nemalvás*; das Wachen, Nachtwachen, Nichtschlafen. Coel. Aur.

Vigilātus, a, um, *őrzött*; gewacht. 2) *vigyázással töltött*; mit Wachen zugebracht. Tac.

Vigilax, ācis, o. v. gr. canis, Colum. *vigyázó*; wachsam. 2) Trop. v. gr. cura, Ovid. *ébrentartó*; was nicht schlafen läßt.

Vigilia, ae, f. 1. et Vigiliae, arum, pl. *ébrenlétel*, *nem alvás*, *vigyázás*, *virrasztás*, *álmatlanság*; die Schlaflosigkeit. 2) *éjjeli őrállás*, *őr*; die Wache. Vigilias agere, Nep. *őrt állani*, *őrálló lenni*, *vigyázni*; Wache halten. Vigilias circuire, Sall *rendre járni az őrállókat*; die Wachen visitiren. 3) *éjjeli isteniszolgálat*: ein nächtlicher Gottesdienst. Vigiliae Cereris, Plaut. 4) *gondosság*, *vigyázás*; die Sorgfalt, Wachsamkeit Cic.

Vigiliārium, ii, n. 2. *őrzőház*, *őrház*; das Wachhaus Sen.

Vigilium, ii, n. 2. pro: vigilia, Varr.

Vigilo, āvi, ātum, āre, 1. *vigyázni*, *nem aludni*; wachen, nicht schlafen, Cic. Vigilare usque ad lucem. Ter. 2) v. gr. pro aliquo, Cic. *vigyázni*, *p. o. valakire*, *gondjának lenni*; wachen, wachsam seyn, sehr besorgt seyn für etwas.

Viginti, Indecl. *húsz*; zwanzig, Cic. Annos viginti natus, Cic. *húsz esztendős*; zwanzig Jahre alt Viginti quinque, Liv. *huszonöt*; fünf und zwanzig.

Vigintiangŭlus, a, um, *húszszegletű*; zwanzigeckig, Apul.

Vigintivirātus, us, m. 4. *húsz személyből álló hivatal*, *v. tisztség*; das Zwanzigmänneramt. Cic.

Vigintiviri, v. Viginti viri, orum, *a' húsz személyek*, *t. i. egy hivatalban*; die Zwanzigmänner. Cic.

Vigor, ōris, m. 3. v. gr. animi, Liv. in vultu, Liv. *elevenség*, *vidámság*; die Lebhaftigkeit, Munterkeit.

Vigōro, āvi, ātum, āre, 1. *eleveníteni*, *vidámítani*; lebhaft machen, beleben.

Tertull. Juvenis vigoratus, Apul. *az az*; *eleven*, *vidám*; lebhaft.

Vīlesco, lui, ĕre, 3. *elaljasodni*, *elsatnyúlni*, *elhitványodni*; schlecht, gering werden, Avien.

Vīlipendo, ĕre, 3. *kevésre betsülni*, *fel se venni*, *megvetni*; gering schätzen. Plaut.

Vīlis, e, *eladó*; feil, zu verkaufen. Virg. 2) *oltsó*; wohlfeil, Plaut. Frumentum vilius, Cic. Res vilissimae, Cic. 3) *hitvány*, *aljavaló*, *tsekély*, *rossz*; gemein, schlecht, gering, ohne Werth, nicht schätzbar, verächtlich, Mart. Viles res, Hor. *tsekélységek*, *aljavaló dolgok*; geringfügige Sachen.

Vīlĭtas, ātis, f. 3 *oltsóság*; die Wohlfeilheit, das Wohlfeilseyn, der geringe Preis. Annonae vilitas, Cic. 2) *aljavalóság*, *hitványság*; die Geringfügigkeit. 3) *félsevevés*; die Geringschätzung. Vilitas sui, Sen.

Vīlĭter, Adv. *oltsón*; wohlfeil, vilius, Plaut. vilissime, Col. 2) *hitványúl*; schlecht, gering, Apul.

Vīlito, āre, 1. *oltsárolni*; verringern, herabsetzen, Tertul.

Villa, ae, f. 1, *szállás*, *major*, *mezei múlatóház*, *puszta*; ein Landgut, Meyerhof, Landhaus, Vorwerk, Cic.

Villāris, e. i. q. villaticus, Plin.

Villātĭcus, a, um, *a' szálláson*, *majorban*, *v. pusztán lévő*; auf dem Vorwerke oder Landgute befindlich. Varr.

Villĭca, ae, f. 1. *majorosné*; eine Mayerin, des Mayers Frau, Cato.

Villĭcātio. ōnis, f. 3 *majorkodás*; die Wirthschaftsbesorgung auf dem Lande. Col,

Villĭco. āre, 1. *majorkodni*, *majorságot folytatni*, *gazdálkodni*: Wirthschaft auf dem Lande treiben oder besorgen, Apul.

Villĭco, ōnis, m. 3. i. q. Villicus, Apul.

Villĭcor, āri. Dep. 1. *majorkodni*, *gazdálkodni*: Wirthschaft auf dem Lande treiben oder besorgen, Afran.

Villĭcus, a, um. *majorbéli*, auf dem Landgute oder Vorwerke befindlich' Auson.

Villĭcus, i, m. 2. *majoros*, *majorosgazda*; der Meyer, Wirthschafter. Cic.

Villōsus, a, um, v. gr. leo. Virg. *bojkos*, *gubantsos*, *szőrös*; voll Zoteln, zotelig, rauch, langhaarig, langfaserig.

Villŭla, ae, f. 1. (Dimin. a villa) *kis major, gazdaság*; ein Gütchen. Cic.

Villum, i, n. 2 pro: vinulum, *borotska*; ein wenig Wein, Ter.

Villus, i, m. 2. *bojh, gubantz, gyapjú*; ein langes Thierhaar, die Zote; z. B. der Löwen, Schafe rc. Animantium aliae villis vestitae, Cic.

Vīmen, ĭnis, n. 3. *fonnivaló veszsző, p. o. kosarat*; was zum Flechten, oder Binden dient, Reis, Gerte, Ruthe, Caes et Virg.

Vīmentum, i, n. 2. i. q. vimen, Tacit.

Vīmĭnālis, e. *vékony veszszős*; schwankes Reis (zum Flechten) rc. tragend. Salix viminalis, L. *kötő fűz*; die Flechtweide, Bandweide. Plin.

Vīmĭnētum, i, n. *fűzbokros hely, rekettyés*; ein Ort voller Weidenbüsche. Varr.

Vīmĭnĕus, a, um, *kötőfűzből font*; von Weiden geflochten. Caes.

Vīnăcia, ae, f. 1. *törköly*; der Weintröster. Col.

Vin' pro: visne, Plaut.

Vīnāceus, a, um, *boros*; von Wein, weinig. Acinus vinaceus, *szőlőmag*; ein Weinbeerkern. Cic. Bacca vinacea, Col. *szőlőszemhéjj*; die Weinbeerhülse.

Vīnālis, e, *borhoz való, bort illető*; zum Wein gehörig, den Wein betreffend. Macr.

Vīnăria, ae, f. 1. *Wájmár városa*; die Stadt Weimar in Thüringen. Geogr.

Vīnăriēnsis, e, Adject. *Wájmári*; Weimarisch. Geogr.

Vīnărium, ii, n. 2. *boroshordó*; ein Weinfaß, eine Weintonne. Hor.

Vīnārius, a, um, v. gr. cella, Vitr. *bornak való*; zum Wein gehörig. Taberna vinaria, Plin. *boros pintze*; ein Weinkeller. 2) Subst. *boráros*; ein Weinhändler. 3) *iszákos*; ein Weinsäufer. Pand.

Vincăpervinca, v. Vinca Pervinca, ae, f. 1. *börvén meténg, szászfű, lontz, erdei pusspáng, földi borostyán*; die Bärwurz, der Singrün, Plin.

Vincentia, ae, f. urbs Italiae. Geogr.

Vincĕtŏxĭcum, i. n. 2 (Asclepias) *fetskefű krepin*; das Schwalbenkraut. Bot.

Vincĕus, a, um, (vincio) *kötő, megkötő*; bindend, knüpfend. Potione vincea onerabo gulam, Plaut, *fel akasztom magamat*; ich will mich erhenken.

Vincĭbĭlis, e, *meggyőzhető*; überwindlich, bezwingbar. Terra, cultura vincibilis, Col. 2) v. gr. causa, Ter. *megnyerhető*; was leicht gewonnen werden kann.

Vincio, vinxi, vinctum, īre, 4. *kötni, megkötni, öszvekötni, megkötözni*; binden, umbinden, fesseln. Manus post terga vincire, Virg. *kezeit hátra kötni*; die Hände rückwärts binden. Vinctus catenis, Caes. *lántzratett*; mit Ketten belegt. 2) *öszveszorítni, szorosra öszvehúzni, v. fűzni*; durch Binden oder Schnüren knapp machen, einpressen. Virgo vincto pectore. Ter. 3) Trop. v. gr. sententias, orationem, Cic. *öszvefűzött rövidséggel írni*; in gepreßter Kürze oder gedrängt schreiben. 4) Met. *határt szabni, rendbe hozni, rendben tartani*; einschränken, in Ordnung halten. Severis legibus vincire, Cic. 5) v. gr. locum praesidiis, Cic. *megerősítni, megrakni*; befestigen, besetzen. 6) Trop. v. gr. amore. Plaut. *lekötözni, lebilintsezni, kötve tartani*; fesseln, gefesselt halten.

Vinco, vīci, victum, ĕre, 3. v. gr. in pugna, Liv. *győzni, győzedelmeskedni*; siegen. 2) v. gr. causa, sponsione, Cic. *nyerni, nyertes lenni*; gewinnen. 3) v. gr. hostes, urbem pugnando, Suet. Cic. proelio aliquem, Nep. *meggyőzni*; besiegen, überwinden. 4) v. gr. iram, Just. *zabolázni, erőt venni rajta*; überwinden, bezähmen. 5) v. gr. difficultates, Hirt. *meggyőzni, elhárítni*; überwinden. 6) v. gr. aliquem eloquentia, Cic *felyűlmúlni*; übertreffen. 7) vincere cibos, Plin. *megemészteni*; verdauen.

Vinctĭo, ōnis, f. 3. *megkötés, megkötözés*; das Binden. Tert.

Vinctor, ōris, m. 3. *megkötő, megkötöző*; der Binder. Arnob.

Vinctūra, ae, f. 1. *megkötés*; das Binden. Cels.

Vinctus, a, um, (vincio) *megkötött, megkötözött*; gebunden. 2) *öszveszorított, szoros*; zusammen geschnürt, knapp, Ter.

Vinctus, us, m. 4. *megkötés, öszvekötés, megkötözés*; das Binden, Varr.

Vincŭlātus, a, um, *megkötözött*; gebunden. Coel. Aur.

Vincŭlum, et Vinclum, i, m. 2. *köte-*

lék, kötnivaló eszköz, kötél, hurok, 's a' t. ein Band zum Binden, Schlinge, Strick. Aptare vincula collo, i. e. tunem. Ovid. Chartae vincula demere, Ovid. a' levelet felbontani; den Brief öffnen. 2) Trop. v. gr. cupiditatis, Liv. bilints, békó; die Fessel. 3) Trop. öszvefoglaló eszköz, kötél; der Band. Vinculis propinquitatis conjunctus. Cic. 4) ok, inditóok, fundamentom valamire; die Ursache, Beweggrund, Grund. Vinculum conjunctionis, Cic. Fidei vinculum, Liv. Accedit maximum vinculum, Cic. 5) valamelly kötésben, egyezésben a' lekötött zálog, bánatbér; das Renegeld, Pönfall, Haftgeld. JCt.

Vindĕlici, ōrum, m. pl. populus Germaniae. Tac.

Vindēmia, ae, f. 1. szüret, borszüret; die Weinlese. Varr. 2) v. gr. mellis, Col. olearum, Plin. más dolgok beszüretelése, betsedése, p. o. mézszüret, 's a' t. die Ernte anderer Dinge, z. B. Honigernte, sc.

Vindēmiālis, e, szüreti; die Weinlese betreffend. Macr.

Vindēmiātor, ōris, m. 3. szüretelő; der Weinleser. Varr. 2) egy tsillagzat, ein Gestirn. Col.

Vindēmiātōrius, a, um, v. gr. vas, Varr. szürethez való; zur Weinlese gehörig.

Vindēmio, āre, 1. szüretelni; Weinlese halten, Wein lesen. Plin.

Vindēmiŏla, ae, f. 1. kis szüret, szüretetske; eine kleine Weinlese. Cic.

Vindēmitor, ōris, m. 3. id. qu. Vindemiator.

Vindex, īcis, Adj. et Subst. bosszúálló, bosszút álló; ein Rächer, eine Rächerinn, rächend. Vindex conjurationis Cic. 2) védelmező, oltalmazó; der Beschützer, Vertheidiger. Vindex libertatis, Cic. Vindex periculi, Liv. i. e. qui opem fert in periculo. Dignus vindice nodus, Hor. megérdemli, hogy valaki a' tsomót feloldja; es ist der Mühe Werth, daß jemand den Knoten löst.

Vindĭcātio, ōnis, f. 3. megbosszúlás; die Rächung. Plin. 2) megszabadítás; die Rettung. 3) oltalmazás; die Vertheidigung. Cic.

Vindĭcātus, a, um, megbosszult, megbüntetett; gerächt, gestraft. 2) megszabadított; gerettet, befreyt. 3) tulajdonított; zugeeignet. Cic.

Vindiciae, ārum, f. pl. megmentés, felszabadítás, kimentés; die Rettung. 2) valamelly dolognak, v. jószágnak birtokához való jusstartás, és a' felett való perlekedés, mellyet más elfoglalt; der Proceß über den Besitz einer Sache, die sich ein anderer angemaßt hat. Cic. 3) bírói sententzia; der Ausspruch des Richters. Liv. Vindicias dicere, Gell.

Vindĭco, āvi, ātum, āre, 1. jussát tartani valamihez, magáénak tartani, kivánni valamit mint tulajdonát; Anspruch machen an etwas, es als das Seine behaupten, als sein Eigenthum verlangen. Partem victoriae ad se vindicavit. Liv. 2) in libertatem vindicare, Cic. szabadságba helyheztetni, megszabadítani; in Freyheit setzen. 3) v. gr. aliquem a miseriis, Cic. remp. periculis, Vellej. kiszabadítni, kimenteni; befreyen, retten. 4) v. gr. necem, Ovid. mortem, Plin. se ab aliquo, Sen. megbosszúlni valamit, bosszút állani valamiért; etwas rächen, sich an jemanden rächen. 5) v. gr. seditionem, Cic. maleficia, Cic. megbüntetni; bestrafen, strafen.

Vindicta, ae, f. 1. az a' páltza, mellyel a' Praetor a' rabszolgát illette, midőn azt a' rabszolgaság alól felszabadította; Stab, womit der Prätor einen Sclaven schlug, und dadurch in Freyheit setzte, Freyheitsstab. Hor. et Cic. 2) kiszabadítás, kimentés; die Befreyung, Errettung. Liv. 3) oltalmazás, védelmezés; die Beschützung, Vertheidigung. Vindicta libertatis, Liv. 4) bosszúállás, megbosszúlás, megbüntetés; die Rache oder Strafe. Plin.

Vindobōna, ae, f. 1. Béts városa, Austriában főváros; Wien, Hauptstadt in Österreich.

Vīnĕa, ae, f. 1. szőlőskert, szőlőhegy, szőlő; der Weingarten, Weinberg. Cic. 2) szőlő tőke; der Weinstock. Virg. 3) a' faltörőket fedező gépely a' régieknél; eine Kriegsmaschine welche die Maueruntergraber bedeckte. Veget.

Vīneālis, e. i. q. vinearius. Col.

Vīneārius, a, um, szőlőhegyeket, v.

karteket illető; die Weinberge betreffend. Col.

Vīneāticus, a, um, i. q. vinealis. Col.

Vīnētum, i, n. 2. *szőlőhegyes hely*, *szőlőhegyek*; ein Weingebirge. Cic.

Vīnĕus, a, um, *boros*, *borból való*; weinreich, aus Weine gemacht. Sol.

Vīnĭbŭa, ae, f. 1. *borivó asszony*; Weintrinkerinn, Weinsäuferinn. Lucil.

Vīnĭfer, a, um, v. gr. vitis, Apul. *bortermő*; Wein tragend.

Vīnĭpŏtor, ōris, m. 3. *borivó*, *iszákos*; ein Weinsäufer. Plin.

Vīnĭtor, ōris, m. 3. *vintzellér*; der Winzer. Cic.

Vīnĭtōrius, a, um, *vintzelléri*; den Winzer betreffend. Col.

Vinnŭlus, a, um, *kellemetes*, *édes*; lieblich, süß. Plaut.

Vīnŏlentĭa, ae, f. 1. *ittasság*, *részegség*; die Weinsäuferey, Weintrunkenheit. Cic.

Vīnŏlentus, a, um, v. gr. homo, Cic. *ittas*, *boros*; betrunken, voll Weins. 2) *boros*, *borral elegyített*; mit Wein vermischt. Cic.

Vīnōsĭtas, ātis, f. 3. *boris*, *borízűség*; der Weingeschmack. Tert.

Vīnōsus, a, um, *ittas*, *boros*; voll Wein, betrunken Liv. 2) *részeges*; dem Weine ergeben, sich gern betrinkend. 3) *borízű*; weinartig. Plin.

Vīnŭlus, a, um, i. q. Vinnulus.

Vīnum, i, n. 2. *bor*; der Wein. Cic. Vinum diffusum, Cic. *levont bor*; abgezogener Wein. 2) *borivás*, *borital*; das Weintrinken. In vino est veritas, Prov. *a' borital között kerül ki az igazság*; beym Weintrinken kommt die Wahrheit ans Tageslicht. 3) *szőlő*; Weintrauben. Vinum legere, Varr. *szőlőt szedni*, *szüretelni*; Wein lesen.

Vĭo, āre, 1. *menni*, *útazni*; gehen, reisen. Amm.

Vĭocūrus, i, m. 2. i. e. curator viarum. Varr.

Vĭŏla, ae. f. 1. *viola*, *tavaszi*, *v. kék viola*, *ibolya*; die Viole, das Veilchen. (Viola odorata, L.) 2) *violaszín*; das Viollett. Plin.

Vĭŏlābĭlis, e, *megsérthető*, *megrontható*; verletzlich. Ovid.

Vĭŏlācĕus, a, um, *violaszínű*, *szederjes*; violett. Nep.

Vĭŏlārium, ĭi, n. 2. *violáshely*; ein Ort wo Veilchen wachsen. Sol.

Vĭŏlārius, ĭi, m. 2. *violaszinfestő*; ein Violblaufärber. Plaut.

Vĭŏlātĭo, ōnis, f. 3. v. gr. juris, Liv. *megsértés*, *megrontás*; die Verletzung, Entehrung. 2) v. gr. fidei, Vellej. *megszegés*; die Verletzung, das Brechen.

Vĭŏlātor, ōris, m. 3. v. gr. juris gentium, Liv. *megsértő*, *megrontó*, *felbontó*; der Beleidiger.

Vĭŏlātus, a, um, (Partic. a violo) *megsértett*, *felbontott*, *megszegett*; verletzt. Ovid.

Vĭŏlātus, a, um, (a viola) *violával késziltett*; mit Veilchen angemacht. Pallad.

Vĭŏlens, tis, i. q. violentus. Hor.

Vĭŏlenter, Adv. *erőszakosan*, *erővel*, *erőszakkal*, *erőszakosképpen*; gewaltsam, mit Gewalt, durch Gewalt, gewaltthätig. Ter. violentius, Suet. violentissime, Just.

Vĭŏlentĭa, ae, f. 1. *erőszak*, *erőszakosság*, *erőszakoskodás*; Gewaltsamkeit, ungestümes Wesen. Cic. 2) v. gr. ventorum, Plin. *erő*, *dühösködés*; die Heftigkeit, das Toben.

Vĭŏlentus, a, um, v. gr. mors, Tib. *erőszakos*; gewaltsam. 2) v. gr. ventus, homo, Cic. *erőszaktévő*, *heves*, *dühös*; heftig, ungestüm.

Vĭŏlo, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. loca religiosa, Cic. *megfertéztetni*; entweihen. 2) v. gr. puellam, Tibull. *megszeplősítni*, *erőszakot tenni rajta*; entehren. 3) v. gr. jus, Cic. fidem, leges, Cic. *felbontani*, *megszegni*, *általhágni*; verletzen, übertreten. 4) amicitiam, Cic. *megsérteni*; verletzen. 5) *megfesteni*; färben. Virg.

Vīpĕra, ae, f. 1. *vipera*, *viperakígyó*; die Viper, eine Art Schlangen. Plin.

Vīpĕrālis, e, *viperai*; Vipern betreffend. Apul.

Vīpĕrĕus, a, um, v. gr. caro, Ovid. *vipera*, *viperából való*; von Vipern oder Schlangen.

Vīpĕrīnus, a, um, v. gr. morsus, cruor, Hor. *viperai*, *viperától való*; von Vipern oder Schlangen.

Vīpĭo, ōnis, m. 3. *kis daru*; ein kleiner Kranich. Plin.

Vir, i, m. 2. *férjfiú*, *ember*; der Mann, ein Mann, jede Mannsperson. Ter.

2) *emberkort ért, embernyi ember*; ein Mann der das männliche Alter hat. Ovid. 3) *férj*; der Ehemann, Gatte, Mann. Cic. et Liv 4) *vitéz*; ein Held. Arma virumque cano, Virg. 5) *férjfiúság, nemzőtehettség*; die Mannheit, Zeugungskraft. Catull. 6) *gyalog katona*; ein Infanterist. Equites virique, Liv. Equis virisque. Cic. *egész, v. tellyes erővel*; mit aller Macht. 7) vir gregis, Virg. *bak*; der Bock.

Vira, ae, f. 1. *asszony*; die Frau.

Virāgo, inis, f. 3. *vitéz asszony, v. leány*; eine tapfere Heldinn. Cic. 2) pro: virgo, Virg.

Virātus, us, m. 4. *férjfiasság, férjfiúi magaviselet*; männliches Betragen.

Virātus, a, um, *férjfiúi gondolkozású*; männlich gesinnt. Varr.

Virbius, ii, m. 2. i. e. bis vir. 2) cognomen Hippolyti, Ovid.

Virectum, i, n. 2. i. q. viretum, Prud.

Virĕo, ōnis, m. 3. *zöldike pinty*; ein Grünfink. Plin.

Virĕo, ui, ēre, 2 *zöldelleni, zöld lenni*; grünen, grün seyn. Arbores et vitas virent, Cic. 2) Trop. *ép és egésséges, v. jó állapotban lenni, díszleni*; stark und gesund seyn, im guten Zustande seyn. Virebat igenium vegatum, Liv.

Vīres, ium, f. plur. (vis) *erő*; die Kräfte.

Virēsco, ĕre, 3. *zöldülni, kizöldülni*; grün werden. Virascunt gramina, Virg. 2) Trop. *kivirítni, megújúlni*; hervor grünen, lebhaft hervor kommen, stark werden, wachsen. Virescit virtus. Gell.

Virētum, i, n. 2. *gyep, pázsitos hely*; ein grüner oder mit grünem Gras bewachsener Ort. Virg.

Virga, ae, f. 1. *vessző, vesszőág*; die Ruthe, Gerte. Volucras viscata fallera virga, Ovid. *léppel, v. lépes vesszővel fogni a' madarakat*; Vögel mit Leimruthen fangen. 2) *tsík, vessző, p. o. a' tsíkos matérián*; der Streifen. 3) virga pithometrica; *akózó, akó*; die Visierruthe.

Virgātor, ōris, m. 3. *vesszőző*; der mit Ruthen schlägt. Plaut.

Virgātus, a, um, *tsíkos, vesszős, p. o. matéria*; gestreift, Streifen habend, bunt. 2) *vesszőből font*; von Ruthen geflochten. Cat.

Virgētum, i, n. 2. id. qu. virgultum.

Virgĕus, a, um, *vesszőből készűlt, font, 's a' t.* aus Ruthen, Gerten.

Virgi, urbs Hispaniae, Mela.

Virgidēmia, v. Virgindemia, ae, f. 1. *vesszőszedés*; Ruthensammlung. Plaut.

Virgīlia, ae, f. 1. urbs, Hispaniae. Plin.

Virgiliānus, a, um, *Virgiliusi*; Virgilisch, dem Virgilius gehörig. Quint.

Virgilius, ii, m. 2. nom. prop. poētae clarissimi, floruit imp. Augusto. Vide ad initium libri inter Scriptores Profanos Classicos.

Virginālis, e, v. gr. vestitus, modestia, *szűz, szűzeket illető, szűzekhez való*; jungfräulich. Cic.

Virgindēmia, vide: Virgidemia.

Virginensis, v. Virginiensis, is, i. e. quae praeerat zonae novae nuptae a marito solvendae, August.

Virginĕus, a, um, *szűzességi, szűzeket illető*; jüngferlich, Jungfrau oder Mädchen betreffend. Tib.

Virginitas, ātis, f. 3. *szűzesség*; die Jungferschaft, Jungfrestand. Virginitatem laedere, Cic.

Virginius, a, um, nomen familiare Romanum. Liv.

Virginor, āri, Dep 1. *úgy viselni magát mint szűz*; jüngferlich thun, sich als Jungfer betragen. Tert.

Virgo, inis, f. 3 *szűzleány, szűz*; eine Jungfer. Virgo monialis, Hier. *apátza*; eine Klosterjungfrau. Virginem docere, Quint. *megházasodni*; heirathen. 2) *ifjú asszony, menyetske*; ein junges Weib. Virg. 3) virgo saliva, Plin. *éhnyál*; nüchterner Speichel.

Virgōsus, a, um, *bokros vesszőjű*; voller Zweige und Ruthen. Pallad.

Virgŭla, ae, f. 1. *vesszőtske*; ein Rüthchen Stäbchen. Cic. 2) *igézőpáltza*; ein Zauberstab. Cic. 3) virgula censoria, Quint. *kitörlést jelentő linea, valamelly szó, v sor mellett*; ein Strich, z. B. bey einem Worte, zum Zeichen daß es weg soll.

Virgŭlātus, a, um, *tsíkos, vesszős*; gestreift, mit Streifen versehen. Plin.

Virgultum, i, n. 2. *bokros hely, bajbontsos*; ein Gebüsch, Gesträuch, Buschwerk. Virg.

Virguncŭla, ae. f. 1. *leánka, szűzetske*; ein Jüngferchen, Mädchen. Sen.

Viria, ae, f. 1. *karkötő ékesség*; ein Armschmuck. Plin.

Viriātus, a, um, *hatalmas*, *erős*; mächtig. Lucil.

Viriculae, arum, f. pl. *tsekély erő*. v. *tehetség*; geringe Kräfte. Apul.

Viricŭlum, i, n. 2. *véső*, *metszővas*; ein Grabstichel oder Meisel. Plin.

Viridārium, v. Viridiārium, ii, n. 2. *mulatókert*; Lustgarten. Cic.

Viride, Adv. *zölden*; grün. Nihil viridius viret, Plin.

Viride, is, n. 3. sc. aes; *krispán*, *értzmész*; der Grünspann. Gloss.

Viridĭa, ōrum, n. pl. *múlató zöld helyek*; grüne lustige Örter. Vitr.

Viridiārium, vide: Viridarium.

Viridicans, tis, o. *zöldellő*; grünlich. Tert.

Viridis, e, *zöld*, *zöldellő*, *pázsitszínű*; grün, grünlich, grasgrün. Cic. 2) Trop. *eleven*, *víg*, *vidám*; lebhaft, munter. Aetas viridis, Colum. 3) *fiatal*, *ifjú*, *friss*; jung, frisch. Quint.

Viridĭtas, ātis, f. 3. *zöldellőség*, *zöldszín*, *zöldség*; die grüne Farbe einer Sache, das grün. Pratorum viriditas, Cic. 2) *elevenség*, *vidámság*; die Lebhaftigkeit, Munterkeit. Senectus aufert viriditatem, Cic.

Virĭdo, āre, 1. *zöldre festeni*; grün machen. Viridari, *megzöldülni*; grün werden. Ovid. 2) *zöld lenni*; grün seyn. Viridans, *zöld*; grün. Virg.

Virilis, e. *férjfiúi*, *férjfiakat illető*; männlich, Mannspersonen betreffend, ihnen eigen, dahin gehörig. Sexus virilis, Nep. 2) v. gr. oratio, Cic. animus, Idem. *férjfiúi*, *férjfiához illő*; männlich, für einen Mann sich schickend.

Virīlĭtas, ātis, f. 3. *férjfiúi kor*; Männlichkeit, das männliche Alter. Plin. 2) *férjfias tselekedet*, *férjfiúság*; Männlichkeit, das Männliche in einer Sache, Denken, Handeln. Quintil. 3) *férjfiúság*, *nemzőtehettség*; die Mannheit, das Zeugungsvermögen. Hirt. et Plin.

Viriliter, Adv. *férjfiúi módon*, *bátran*, *emberkedve*; männlich, auf männliche Art, standhaft, muthig, nicht weichlich etc. Cic. et Horat. virilius, Senec.

Virĭōse, Adv. *tellyes erővel*, *erősen*; kraftvoll, kräftig, heftig, stark. Tert.

Virĭōsus, a, um, *erős*, *hatalmas*; kräftig, mächtig. Tert.

Viriplāca, ae, f. 1. i. e. dea placans viros, v. maritos. Val. Max.

Viripŏtens, tis, o. *hatalmas*; mächtig. Plaut. 2) *férjhezmehető*, *eladó*, p. o. *leány*; mannbar. Paod.

Viritim, Adv. *a' férjfiak között egyenként*; Mann für Mann, einem jeden, einzeln. Agrum viritim dividere, Cic. 2) v. gr. dimicare, Cic. *egyenként*, *kiki magáért*; einzeln, jeder für sich.

Viror, ōris, m. 3. *zöldség*, *zöldszín*; die grüne Farbe, das Grün. Pratorum viror, Apul.

Virōsus, a, um (a vir) v. gr. mulier, Lucil. *férjfidühes*; mannsüchtig, mannstoll.

Virōsus, a, um (virus), *bűzhödt*, *szagos*; von starkem Geruche, übel stinkend. Caro virosa, Varr. 2) *mérges*, *ártalmas*, *veszedelmes*; giftig, schädlich, gefährlich. Apul.

Virtus, ūtis, f. 3 *hathatósság*, *segítség*, *jótétemény*; Wirksamkeit, Hülfe, Wohlthat. Virtute deorum, Plaut. 2) *ügyesség*, *mesterség*; Geschicklichkeit, Kunst. Virtus dicendi, Quintil. 3) v. gr. militaris, bellandi, Cic. *vitézi bátorság*, *vitézség*, Bravheit, Tapferkeit, Herzhaftigkeit. 4) *virtus*, *jóságos tselekedet*; die Tugend, die Tugenden zusammen genommen, Tugendhaftigkeit, tugendhafter Wandel. Est tanta virtute, Cic. *ollyan virtusokkal ékeskedő*, *olly virtusos*; ist so tugendhaft. 5) *jó tulajdonságok*, *jóság*; die guten Eigenschaften oder Talente, die Güte, gute Beschaffenheit. Virtus animi, aut corporis, Cic. 6) *jó tulajdonságok*, *jelesség*; eine gute Eigenschaft. Virtutes oratoriae, Cic. *erő*, *hathatósság*; die Kraft, Wirkung. Virtus oratoris, Cic.

Virŭlentia, ae, f. 1. i. q. virus, Sid.

Virŭlentus, a, um, *mérges*, *méreggel tellyes*; voll Gift. Gell.

Virūnum, i, n. 2. *Angermunda város*; Angermünde in Pommern. 2) *Judenburg város Stájerországban*; Judenburg in Steyermark.

Virus, i, n. 2 *valami dolognak nyálkás nedvessége*, *nyalkásság*, *tajtékzás*, *tajték*; die natürliche zähe Feuchtigkeit, Saft, Gauche.

·Plin. Virus cochlearum. Plin. 2) *állati tenyészsnedv*; Saft, Samen der Thiere. Plin. 3) *méreg, mérges nedvesség, v. nedv*; das Gift, giftige Feuchtigkeit, z. B. der Schlangen. Virg. 4) *dögletes büdösség*; ein heftiger Gestank. Colum. 5) v. gr. vini, Plin. *kathatós íz*; ein durchdringender Geschmack. 6) *erő, kathatósság*: die Stärke, Kraft, Heftigkeit. Plin

Vis, is, f. 3. Plural. vires, ium, v. gr. fluminis, Caes. morbi, Nep. hostium, Caes. *erő*: die Gewalt, Kraft, Stärke, Heftigkeit. 2) *erőszak*; die Gewalt gegen Jemanden, Gewaltthätigkeit. Vim facere, Caes. vim adhibere, Cic. *erőszakkal élni, erőszakoskodni*; Gewalt gebrauchen. Vim adferre alicui, Cic. a) *erőszakot tenni, t. i. a' fejérszemélyen*: Gewalt anthun. b) *megölni*; tödten Nep. Vi, Ter. et Liv. vel, per vim, Cic. *erővel, erőszakkal*; mit Gewalt. 3) *hatalom, erő, erőhatalom*: die Gewalt, Macht. Cic. Legem per vim ferre, Cic. 4) v. gr. veneni, Cic. *erő, hathatósság*; die Kraft, Wirkung, Wirksamkeit. 5) pro: multitudo; *sokaság, nagy száma valaminek*; die Menge. Vis servorum, Cic. Auri vis, Cic. 6) v. gr. verbi, Cic. *értelem, jelentés, erő a' jelentésben*; der Begriff in Worten oder Sätzen, die Bedeutung, der Sinn. Hanc habet vim, Cic. Quae vis vocibus subjecta sit, Cic. 7) v. gr. amicitiae, Cic eloquentiae, Cic. *valóság, valóságos ereje hathatóssága, természete valaminek*; das Wesen, die Beschaffenheit.

Viscārium, ii, n. 2. *lép, madárlép*; der Vogelleim. Hier.

Viscātus, a, um, *lépes*; mit Vogelleim beschmieret. Varr. Plin. Ep.

Viscellātus, a, um, i. e. e visceribus avium pisciumque conditus aut confectus. Plin.

Viscĕra, um, n. pl. (a sing. viscus); *belsőrészek*; *belek*; die Eingeweide. 2) Met. *vérszeréntvaló rokonok*; Blutsfreunde. Curt 3) *hús*; das Fleisch. Cic. 4) *pénz*: das Geld. Viscera aerarii, Cic. 5) *a' szívnek belső része, rejteke*; das Innerste des Herzens. Cic.

Viscĕrātim, Adv. *részenként*; stückweise. Enn.

Viscĕrātio, ōnis, f. 3. *húskiosztás a' nép között*; die Fleischspende, Fleischgeschenk. Cic. 2) *vendégség* ein Schmaus Senec.

Viscĕrēus, a, um, *hús, húsbólvaló*; aus Fleisch bestehend. Prud.

Viscĭdus, a, um. *lépes, ragadós*; zähe, klebrig. Th. Prisc.

Viscōsus, a, um, *lépes*; voller Vogelleim. Prud. 2) *ragadós*; klebrig, zähe. Pallad.

Viscum, i, n. 2. *fagyöngy*; die Mistel. Virg. 2) *lép*; der Vogelleim.

Viscus, ĕris, n. 3. *a' nemes belsőrészek, p. o. tüdő, máj, szív*; *'s a' t.* die edlen Eingeweide, die Lunge, Leber, Herz ꝛc. Ovid. vide: viscera.

Viscus, i, m. 2. i. q. Viscum.

Visĭbĭlis, e (video), *látható*; sichtbar. Apul. 2) *látó, látni tudható*; sehen könnend, das Vermögen zu sehen habend. Plin.

Vīsĭbĭlĭtas, ātis, f. 3. *láthatóság*: die Sichtbarkeit. Tert.

Vīsĭbĭlĭter, Adv *láthatóképpen*; sichtbar, sichtbarlich. Nol.

Vīsĭo, ōnis, f. 3. *látás, tekintet*; das Sehen, der Anblick. Apul. 2) *álombeli látás, álomlátás, álom*: ein Traum, ein Gesicht. Cic. 3) *gondolat, képzelődés*; ein Gedanke, eine Idee, Vorstellung. Cic.

Vīsĭtātio, ōnis, f. 3. *meglátás*; der Anblick. Vitr. 2) *látogatás, meglátogatás*; der Besuch. Tert.

Vīsĭtātor, ōris, m. 3. *megnézegető, megnéző, megvizsgáló*; der Beseher. August.

Vīsĭtātus, a, um, *megnézegetett*; besichtiget. 2) *meglátogatott*; besucht. Gloss.

Vīsĭto, āvi, ātum, āre (Frequ. a viso), *nézegetni, megnézni*; sehen, besichtigen. Plaut. 2) *látogatni, meglátogatni*; besuchen. Cic.

Vismăria, ae, f. 1. *Vizmár városa*: die Stadt Wismar, im Herzogthume Mecklenburg. Geogr.

Viso, si, sum, ĕre, 3 *megnézni, megnézegetni*; besehen, besichtigen. Cic. 2) *meglátogatni*; besuchen. Plaut. 3) *vizsgálni, megvizsgálást tartani*; eine Visitation halten. Vellej. Pat.

Visor, ōris, m. 3. *kitissgáló, kikémlelő*; der Kundschafter. Tacit.
Vistŭla, v. Visŭla, ae, f. 1. *a' Vistula vize Lengyelországban*; die Weichsel, ein Fluß in Pohlen. Plin.
Visŭālitas, ātis, f. 3. *láthatóság, látásbeli tehetség*; die Kraft zu sehen. Tert.
Visŭla, ae, f. 1. *szőlőtő neme*; eine Art Weinstöcke. Colum. 2) id. qu. Vistula.
Vīsum, i, n. 2. *látás, jelenés*; eine Erscheinung. Cic.
Visurgis, is, m. 3. *a' Véser vize Németországban*; die Weser ein Fluß Deutschlands. Tac.
Vīsus, a, um, *látott*; gesehen. Liv.
Vīsus, us, m. 4. *látás, tekintet, nézés*; das Sehen, der Anblick, das Gesicht. Obire omnia visu, Virg. *mindent körül nézni, megnézegetni*; alles besehen. 2) *jelenés, látás*; die Erscheinung. Nocturnus visus, Tac. 3) *forma*; die Gestalt.
Vīta, ae, f. 1. *élet*; das Leben. In vita esse, Cic. *életben lenni, élni*; leben. Cic. Discedere a vita, Cic. v. cedere e vita, Cic. v. vita, Cic. excedere e vita, v. vita, Cic. *meghalni, az életből kiköltözni*; sterben. Vitam agere, v. degere, v. vivere, Cic. *élni, életet élni*; leben, ein Leben führen. Aliquem vita privare, Cic. v. expellere, Cic. *élététől megfosztani*; seines Lebens berauben, tödten. In mea vita, Cic. *életemben*; in meinem Leben. 2) *valaminek tartóssága, tartása, élete, p. o. a' plántáknak*; die Dauer, Fortdauer, das Leben. 3) *életmód, erkölts*; der Lebenswandel, die Lebensart. Inspicere in omnium vitas, Ter. 4) Trop. mea vita! *kintsem! kedvesem*; mein Schatz! Plaut. 5) *lélek, árnyék a' más világon*; die Seele oder der Schatten, in der Unterwelt. Tenues sine corpure vitae, Virg. 6) *élelem, táplálat, étel ital*; der Unterhalt, die Nahrung, das Essen und Trinken. Reperire sibi vitam, Plaut.
Vitābĭlis, e, *elkerülhető*; vermeiblich. 2) *elkerülendő*; meidenswerth. Ovid.
Vitābundus, a, um, *kerülő, elkerülendő*; vermeidend. Sall.
Vītālis, e, *életet illető, életi*; das Leben betreffend. Vitales auras carpere, Virg. *lehelleni, élni*: athmen, leben. 2) *elő*; lebend. 3) *tartós*; dauerhaft. Plaut. 4) *élethez hasonló*; dem Leben ähnlich. Cic.
Vītālitas, ātis, f. 3. *életerő, élet*; Lebenskraft, Leben. Plin.
Vītālĭter, Adv. *az élet szerént*; dem Leben nach. Lucr.
Vītātio, ōnis, f. 3. v. gr. doloris, Cic. *elkerülés, kerülés*; die Meidung, Vermeidung.
Vitelliānus, a, um, *Vitelliusi*; Vitellisch. Tacit.
Vitellīnus, a, um, pro: vitulinus, Apic.
Vitellius, a, nomen familiare Romanum, Apic. 2) imperator nonus Roman.
Vitellum, i, n. 2. l. q. vitellus, Apic.
Vitellus, i, m. 2. *borjutska*; ein Kälbchen. Plaut. 2) *tojássék, tojás sárgája*; der Dotter des Eyes. Cic.
Vitĕus, a, um, *szőlőtől, szőlőtőről való*; vom Weinstocke. Virg. 2) *szőlőtőves, azzal rakott*; voll Weinstöcke. Prud.
Vitex, icis, f. 3. *ábrahámfája, szűzfa*; der Keuschlamm, Keuschbaum. Plin.
Vitiābĭlis, e, *megsérthető, megrontható*; verletzlich, verderblich. Prud.
Vitiārium, ii, n. 2. *szőlőtsemetés*; Pflanzschule der Weinstöcke. Varr.
Vitiātio, ōnis, f. 3. *megszeplősítés*; die Verletzung, Schändung. Senec. 2) *megrontás, elrontás*; die Verderbung. Plin.
Vitiātor, ōris, m. 3. *megszeplősítő, fertéztető*; der Verletzer, Schänder. Senec.
Viticŏla, ae, m. 1. *szőlőmivelő*; der Wein baut. Sil.
Viticōmus, a, um, *szőlőlevelekkel koszorúsott*; mit Weinlauben bekränzt. Avien.
Viticŭla, ae, f. 1. *kis szőlőtő*; ein Weinstöckchen. Cic. 2) *inda, p. o. ugurka indója*; eine Ranke, z. B. der Gurke. Pallad.
Vitifer, a, um, v. gr. arbores, Pallad. *szőlőtőke termő*; Weinstöcke tragend. 2) v. gr. colles, Plin. *szőlőtermő*; Weinstöcke tragend, wo Weinstöcke wachsen.

Vitigĕnus, a, um, *szőlőtőn termett*; vom Weinstocke, von Weinstöcken. Lucret.

Vitigĭnĕus, a, um, i. q. vitigenus, Colum.

Vitilēna, ae, f. 1. *gonosz kerítő asszony*; gottlose Kupplerinn. Plaut.

Vitilīgo, inis, f. 3. *kanyaró, tarjagfolt*; Leberflecken. Cels.

Vitilis, e, *vesszőből font*; geflochten aus zartem Holze. Plin.

Vitilitigātor, ōris, m. 3. *veszekedő*; ein Zänker. Plin.

Vitilitigo, āre, 1. *veszekedni*; zanken. 2) *szitkozódni*; lästern. Plin.

Vitinĕus, a, um, i. q. vitigenus, Flor.

Vitio, āvi, ātum, āre, 1. *megrontani, elrontani*; verletzen, verderben. Lues vitiaverat auras, Ovid. 2) v. gr. senatus consulta, Liv. *meghamisítni*; verfälschen. Pecunias vitiare, Eutrop. 3) *megakadályoztatni*; verhindern, Cic. 4) v. gr. virginem, Ter. *megszeplősíteni*; schänden.

Vitiōse, Adv. v. gr. concludere, Cic. *hibásan*; fehlerhaft, nicht recht. vitiosius, Cic. vitiosissime, Cic.

Vitiōsitas, ātis, f. 3. *vétkesség, gonoszság*; die Lasterhaftigkeit. Cic. 2) *hibásság*, die Fehlerhaftigkeit oder Fehler. Macrob.

Vitiōsus, a, um, *hibás, hijjános, fogyatkozásos, nem jó, rossz*; voller Fehler, Gebrechen, Mängel, fehlerhaft, schlecht, nichts nütz. Plaut. 2) v. gr. homo, Cic. vita, Cic. *vétkes, bűnös*; fehlerhaft, lasterhaft, lastervoll.

Vitis, is, f. 3. *szőlőtő, szőlőtőke, szőlő*; der Weinstock. Cic. Vites ponere, Virg. *szőlőt ültetni*; Wein pflanzen. 2) *szőlővessző*; die Weinrebe, Weinranke. Varr. 3) *kapitánpálcza, a' Rómiaknál*; der Hauptmannsstab. Plin.

Vitisātor, ōris, m. 3. *szőlőültető*; Weinpflanzer, Weinstockpflanzer. Virg.

Vitium, ii, n. 2. *a' papi jövendőlések megsértése*; die Verletzung der Auspicien. Cic. 2) v. gr in parietibus, Cic. *hasadás, kár*; der Riß, Ritz, Schade. 3) *hiba, hijjánosság, fogyatkozás*; Fehler, Mangel, Gebrechen. Vitium in corpore, Cic. Vitio vertere alicui, v. ducere, Ter. vel, dare, Cic. *hibául tulajdonítni*; als einen Fehler auslegen. 4) *vétek, bűn*; das Laster. Vitium fugere, Hor. 5) *akadály*; das Hinderniß. Vitium obvenit, Cic. 6) *hiba, v. ok, melly miatt valami történik*; Fehler, Schuld, durch die etwas geschieht, die Ursache. Vitio vini feci, Plaut. 7) *szitok, szidás, szidalom*; der Schimpf, Schimpfwort, die Beschimpfung. Dicere vitium alicui, Plaut.

Vito, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. tela, Caes. suspiciones, Nep. *kerűlni, elkerűlni*; meiden, vermeiden. 2) v. gr. aliquem, Cic. oculos hominum, Cic. *kerűlni, kikerűlni igyekezni, távozni előle*; zu vermeiden suchen, meiden, zu entgehen suchen.

Vitrārius, ii, m. 2. *üveges*; ein Glasmacher. Senec.

Vitrĕa, ōrum, n. pl. *üveg edények, üvegek*; gläsernes Geschirr.

Vitrĕāmen, inis, n. 3. *üvegedény*; gläsernes Geschirr. Pandect.

Vitrĕātus, a, um, i. q. pellucidus. 2) *mázos*; glasurt. Luc.

Vitrĕus, a, um, *üveg, üvegbőlvaló*; gläsern, aus Glas. Ovid. Vasa vitrea, Colum. 2) v. gr. ros, Ovid. unda, Virg. *világos, fényló*; hell, glänzend. Humor vitreus, Med. *üveg nedvessége a' szemnek*; die gläserne Feuchtigkeit im Auge. 3) *általlátszó, világos*; durchscheinend. Plin. 4) Met. *töredékeny*; zerbrechlich. Hor. 5) *állhatatlan*; unbeständig. Hor.

Vitriāria, ae, f. 1. sc. officina; *üveghuta*; die Glashütte. 2) *falfű*; das Glaskraut. Apul.

Vitriārius, ii, m. 2. *üveges*: der Glaser. Sen.

Vitricus, i, m. 2. *mostohaatya*; der Stiefvater. Cic.

Vitriŏlum, i, n. 2. *gálitz, gálitskő*; das Vitriol.

Vitrum, i, n. 2. *üveg*; das Glas. Cic. 2) *izats, tsüllengő, festőfű*; die Waid (Isatis tinctoria, L.) Caes.

Vitta, ae, f. 1. *förekötő ékesség, pántlika, 's a' t.* eine Binde, Kopfbinde. 2) *fejkötő, főkötő*; eine Haube. Ovid. 3) *körűlkötni való ékesség, p. o. az oltárt*; eine

Binde, z. B. den Altar um zu binden. Virg.
Vittātus, a, um, *körülkötött fejű, p. o. pántlikával*; mit einer Hauptbinde geziert. Juv.
Vitŭla, ae, f. *üszóborjú*; ein Kalb weiblichen Geschlechts. Virg.
Vitŭlāria via, i. e. via ad Arpinum, patriam Ciceronis, Cic.
Vitŭlātio, ōnis, f. 3. *öröminnep*; ein Freudenfest. Macr.
Vitŭlīnus, a, um, *borjú, borjúból való*; vom Kalbe, von Kälbern. Cic. Vitulina, sc. caro, Plaut. *borjúhus*; Kalbfleisch.
Vitŭlor, ari, Dep. 1. *örömében ugrándozni, örülni*; fröhlich herumspringen. Enn.
Vitŭlus, i, m. *borjú*; das Kalb. Varr. 2) vitulus equorum, Virg. *tsikó*; ein Füllen. 3) vitulus marinus, Svet. *borjúfóka*; ein Seekalb, Meerkalb. 4) cognomen Romanum. Varr.
Vitumnus, v. Vitūnus, i. m. 2. i. e. deus vitae, August.
Vitŭpĕrābĭlis, e, *gyaldzható, gyaldzást v. kissebbítést érdemlő*, tadelns- oder scheltenswerth. Cic.
Vitŭpĕrābĭlĭter, Adv. *gyaldzható-képpen*; auf tadelnswerthe Art. Cassiod.
Vitupĕrātio, ōnis, f. 3. *gyaldzás, kissebbítés*; das Tadeln, der Tadel. Cic. 2) *gyaldzat, gyaldzódás*; der Tadel, den man von andern leidet. In vituperationem venire, Cic. v. adduci, Cic. v. cadere, Cic. v. subire vituperationem, Cic. *gyaldztatni*; getadelt werden.
Vitŭpĕrātor, ōris, m. 3. *gyaldzó*; der Tadler. Cic.
Vitŭpĕrium, i, n. 2. *gyaldzat, kissebbség*; der Tadel. Cic.
Vitŭpĕro, avi, atum, are, v. gr. aliquem, Ter. *gyaldzni, kissebbíteni*; tadeln. 2) *motskolni, szóllani, megszóllani*; schelten, verläumden. 3) v. gr. alicui omen, Plaut. *megrontani*, verderben, verletzen.
Vitŭpĕro ōnis, m. *emberszólló*; ein Tadler, Gell.
Vivācitas, ātis, f. 3. *életnek tartóssága*; die Zähigkeit oder lange Dauer des Lebens. Quint. 2) v. gr. ingenii, Atn. *elevenség*; die Lebhaftigkeit.
Vivācĭter, Adv. *elevenen*; lebhaft. Fulgent. vivacius, Prud.

Vivārium, ii, n. 2. *állatos kert, állatkert*; ein Thiergarten. Curt. Vivarium piscium, Plin. *halastó*; ein Fischteich.
Vivārius, a, um, *eleven állatokat illető*; lebendige Thiere betreffend. Macr.
Vivātus, a, um, *eleven, friss*; lebhaft, frisch. Lucr.
Vivax, ācis o. *hosszszúéletű, sokáig élélő*; lange lebend, ein langes, zähes (festes) Leben habend. Ovid. 2) *eleven, vidám, friss*; lebhaft, munter, frisch. Lucan. 3) *éltető*; belebend. Ovid.
Vive, Adv. *elevenen, igen*; lebhaft, sehr. Vive sapis, Plaut.
Vivens, tis, o. *élő, eleven*; lebend, lebendig. Hor.
Viverra, ae, f. 1. *petymeg*; das Stinkthier, das Frett, Frettel. Plin.
Vivesco, v. Vivisco, vixi, ĕre, 3. *megelevenedni, felelevenedni*; lebendig werden. Plin.
Vivicombūrium, i n. 2. *elevenenvaló megégetés*; die Verbrennung einer lebendigen Person. Tert.
Vivĭde, Adv. *elevenen*; lebhaft. Vividius, Gell.
Vivĭdus, a, um, *élő, élettel telyes*; voller Leben, belebt. Ovid. 2) v. gr. animus, Plin. *eleven, tsupa élet, vidám*; voller Leben, belebt, lebhaft.
Vivĭfĭcātio, ōnis, f. 3. *meg v. feleleveníté*s; Lebendigmachung. Tert.
Vivĭfĭcātor, ōris, m. 3. *megelevenítő*; Lebendigmacher. Tert.
Vivĭfico, are, 1. *feleleveníteni, megeleveníteni*; lebendig machen, beleben. Tert.
Vivĭfĭcus, a, um, *megelevenítő*; lebendig od. lebhaft machend, belebend. Ammian.
Vivĭpărus, a, um, *eleventszűlő*; lebendige Junge gebärend. Apul.
Vivĭrādix, icis, f. *bujtódg, komlitás*; ein Fächser, Ableger oder Setzling mit Wurzel, z. B. eines Weinstocks. Cic.
Vivisco, vide: Vivesco.
Vivo, vixi, victum, ĕre, 3. *élni, életben lenni*; leben, am Leben seyn. Cic. Ad summam senectutem vivere, Cic. Triginta annis vixit, Cic. Duram vitam vivere, Ter. Vivitur, Ovid. *él az ember*; man

Vĭtigĕnus, a, um, *szőlőtőn termett*; vom Weinstocke, von Weinstöcken. Lucret.

Vĭtigĭnĕus, a, um, i. q. vitigenus, Colum.

Vĭtilēna, ae, f. 1. *gonosz kerítő asszony*; gottlose Kupplerinn. Plaut.

Vĭtilīgo, ĭnis, f. 3. *kanyaró, tarjagfolt*; Leberflecken. Cels.

Vĭtilis, e, *vesszőből font*; geflochten aus zartem Holze. Plin.

Vĭtilĭtĭgātor, ōris, m. 3. *veszekedő*; ein Zänker. Plin.

Vĭtilĭtigo, āre, 1. *veszekedni*; zanken. 2) *szitkozódni*; lästern. Plin.

Vĭtinĕus, a, um, i. q. vitigenus, Flor.

Vĭtio, āvi, ātum, āre, 1. *megrontani, elrontani*; verletzen, verderben. Lues vitiaverat auras, Ovid. 2) v. gr. senatus consulta, Liv. *meghamisítni*; verfälschen. Pecunias vitiare, Eutrop. 3) *megakadályoztatni*; verhindern. Cic. 4) v. gr. virginem, Ter. *megszeplősítni*; schänden.

Vĭtiōse, Adv. v. gr. concludere, Cic. *hibásan*; fehlerhaft, nicht recht. vitiosius, Cic. vitiosissime, Cic.

Vĭtiōsitas, ātis, f. 3. *vétkesség, gonoszság*; die Lasterhaftigkeit. Cic. 2) *hibásság*, die Fehlerhaftigkeit oder Fehler. Macrob.

Vĭtiōsus, a, um, *hibás, hijjános, fogyatkozásos, nem jó, rossz*; voller Fehler, Gebrechen, Mängel, fehlerhaft, schlecht, nichts nütz. Plaut. 2) v. gr. homo, Cic. vita, Cic. *vétkes, bűnös*; fehlerhaft, lasterhaft, lastervoll.

Vĭtis, is, f. 3. *szőlőtő, szőlőtőke, szőlő*; der Weinstock. Cic. Vites ponere, Virg. *szőlőt ültetni*; Wein pflanzen. 2) *szőlővessző*; die Weinrebe, Weinranke. Varr. 3) *kapitánypáltza, a' Rómaiaknál*; der Hauptmannsstab. Plin.

Vĭtisātor, ōris, m. 3. *szőlőültető*; Weinpflanzer, Weinstockpflanzer. Virg.

Vĭtium, ĭi, n. 2. *a' papi jövendölések megsértése*; die Verletzung der Auspicien. Cic. 2) v. gr. in parietibus, Cic. *hasadás, kár*; der Riß, Ritz, Schade. 3) *hiba, hijjánosság, fogyatkozás*; Fehler, Mangel, Gebrechen. Vitium in corpore, Cic. Vitio vertere alicui, v. ducere, Ter. vel, dare, Cic. *hibául tulajdonítni*; als einen Fehler auslegen. 4) *vétek, bűn*; das Laster. Vitium fugere, Hor. 5) *akadály*; das Hinderniß. Vitium obvenit, Cic. 6) *hiba, v. ok, melly miatt valami történik*; Fehler, Schuld, durch die etwas geschieht, die Ursache. Vitio vini feci, Plaut. 7) *szitok, szidás, szidalom*; der Schimpf, Schimpfwort, die Beschimpfung. Dicere vitium alicui, Plaut.

Vīto, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. tela, Caes. suspiciones, Nep. *kerülni, elkerülni*; meiden, vermeiden. 2) v. gr. aliquem, Cic. oculos hominum, Cic. *kerülni, kikerülni igyekezni, távozni előle*; zu vermeiden suchen, meiden, zu entgehen suchen.

Vitrārius, ĭi, m. 2. *üveges*; ein Glasmacher. Senec.

Vitrĕa, ōrum, n. pl. *üveg edények, üvegek*; gläsernes Geschirr.

Vitrĕāmen, ĭnis, n. 3. *üvegedény*; gläsernes Geschirr. Pandect.

Vitrĕātus, a, um, i. q. pellucidus. 2) *mázos*; glasurt. Lucr.

Vitrĕus, a, um, *üveg, üvegbőlvaló*; gläsern, aus Glas. Ovid. Vasa vitrea, Colum. 2) v. gr. ros, Ovid. unda, Virg. *világos, fénylő*; hell, glänzend. Humor vitreus, Med. *üveg nedvessége a' szemnek*; die gläserne Feuchtigkeit im Auge. 3) *általlátszó, világos*; durchscheinend. Plin. 4) Met. *töredékeny*; zerbrechlich. Hor. 5) *állhatatlan*; unbeständig. Hor.

Vitriāria, ae, f. 1. sc. officina; *üveghuta*; die Glashütte. 2) *falfű*; das Glaskraut. Apul.

Vitriārius, ĭi, m. 2. *üveges*; der Glaser. Sen.

Vitricus, i, m. 2. *mostohaatya*; der Stiefvater. Cic.

Vitriōlum, i, n. 2. *gálitz, gálitzkő*; das Vitriol.

Vitrum, i, n. 2. *üveg*; das Glas. Cic. 2) *isats, tsüllenge, festőfű*; die Waid (Isatis tinctoria, L.) Caes.

Vitta, ae, f. 1. *főrekötő ékesség, pántlika, 's a' t.* eine Binde, Kopfbinde. 2) *fejkötő, főkötő*; eine Haube. Ovid. 3) *körülkötni való ékesség, p. o. az oltárt*; eine

Binde, z. B. den Altar um zu binden. Virg.

Vittātus, a, um, *körülkötött fejű*, *p. o. pántlikával*: mit einer Hauptbinde geziert. Juv.

Vitŭla, ae, f. *üszőborjú*; ein Kalb weiblichen Geschlechts. Virg.

Vitŭlāria via, i. e. via ad Arpinum, patriam Ciceronis, Cic.

Vitŭlātio, ōnis, f. 3. *örömünnep*; ein Freudenfest. Macr.

Vitŭlīnus, a, um, *borjú*, *borjúból való*; vom Kalbe, von Kälbern. Cic. Vitulina, sc. caro, Plaut. *borjúhus*; Kalbfleisch.

Vitŭlor, ari, Dep. 1. *örömében ugrándozni*, *örülni*; fröhlich herumspringen. Enn.

Vitŭlus, i, m. *borjú*; das Kalb. Varr. 2) vitulus equorum, Virg. *tsikó*; ein Füllen. 3) vitulus marinus, Svet. *borjúfóka*; ein Seekalb, Meerkalb. 4) cognomen Romanum. Varr.

Vitumnus, v. Vitūnus, i. m. 2. i. e. deus vitae, August.

Vitŭpĕrābilis, e, *gyalázható*, *gyalázást v. kissebbítést érdemlő*, tadelns- oder scheltenswerth. Cic.

Vitŭpĕrābiliter, Adv. *gyalázható-képpen*; auf tadelnswerthe Art. Cassiod.

Vitupĕrātio, ōnis, f. 3. *gyalázás*, *kissebbítés*; das Tadeln, der Tadel. Cic. 2) *gyalázat*, *gyalázódás*; der Tadel, den man von andern leidet. In vituperationem venire, Cic. v. adduci, Cic. v. cadere, Cic. v. subire vituperationem, Cic. *gyaláztatni*; getadelt werden.

Vitŭpĕrātor, ōris, m. 3. *gyalázó*; der Tadler. Cic.

Vitŭpĕrium, i, n. 2. *gyalázat*, *kissebbség*; der Tadel. Cic.

Vitŭpĕro, avi, atum, are, v. gr. aliquem, Ter. *gyalázni*, *kissebbítni*; tadeln. 2) *motskolni*, *szóllani*, *megszóllani*; schelten, verläumden. 3) v. gr. alicui omen, Plaut. *megrontani*, verderben, verletzen.

Vitŭpĕro ōnis, m. *emberszólló*; ein Tadler. Gell.

Vīvācitas, ātis, f. 3. *életnek tartóssága*; die Zähigkeit oder lange Dauer des Lebens. Quint. 2) v. gr. ingenii, Arn. *elevenség*; die Lebhaftigkeit.

Vīvāciter, Adv. *elevenen*; lebhaft. Fulgent. vivacius, Prud.

Vivārium, ii, n. 2. *állatos kert*, *állatkert*; ein Thiergarten. Curt. Vivarium piscium, Plin. *halastó*; ein Fischteich.

Vivārius, a, um, *eleven állatokat illető*: lebendige Thiere betreffend. Macr.

Vivātus, a, um, *eleven*, *friss*; lebhaft, frisch. Lucr.

Vivax, ācis o. *hosszszúéletű*, *sokáig élélő*; lange lebend, ein langes, zähes (festes) Leben habend. Ovid. 2) *eleven*, *vidám*, *friss*; lebhaft, munter, frisch. Lucan. 3) *éltető*; belebend. Ovid.

Vīve, Adv. *elevenen*, *igen*; lebhaft, sehr. Vive sapis, Plaut.

Vivens, tis, o. *élő*, *eleven*; lebend, lebendig. Hor.

Viverra, ae, f. 1. *petymeg*; das Stinkthier, das Frett, Frettel. Plin.

Vivesco, v. Vivisco, vixi, ĕre, 3. *megelevenedni*, *felelevenedni*; lebendig werden. Plin.

Vivicombūrium, i n. 2. *elevenenvaló megégetés*; die Verbrennung einer lebendigen Person. Tert.

Vīvide, Adv. *elevenen*; lebhaft. Vividius, Gell.

Vīvidus, a, um, *élő*, *élettel telyes*; voller Leben, belebt. Ovid. 2) v. gr. animus, Plin. *eleven*, *tsupa élet*, *vidám*; voller Leben, belebt, lebhaft.

Vivĭfĭcātio, ōnis, f. 3. *meg v. felelevenítés*; Lebendigmachung. Tert.

Vivĭfĭcātor, ōris, m. 3. *megelevenítő*; Lebendigmacher. Tert.

Vivĭfico, are, 1. *feleleveníteni*, *megeleveníteni*: lebendig machen, beleben. Tert.

Vivĭfĭcus, a, um, *megelevenítő*; lebendig od. lebhaft machend, belebend. Ammian.

Vivĭpărus, a, um, *eleventszűlő*; lebendige Junge gebärend. Apul.

Vivĭrādix, icis, f. *bujtódg*, *komlitás*; ein Fächser, Ableger oder Setzling mit Wurzel, z. B. eines Weinstocks. Cic.

Vivisco, vide: Vivesco.

Vīvo, vixi, victum, ĕre, 3. *élni*, *életben lenni*; leben, am Leben seyn. Cic. Ad summam senectutem vivere, Cic. Triginta annis vixit, Cic. Duram vitam vivere, Ter. Vivitur, Ovid. *él az ember*; man

lebt. Vivitur parvo bene, Hor. In diem vivere, Cic. *minden gond nél kül elni, semmit sem aggódni a' jövendökre nézve*; in den Tag hinein leben, sich ums künftige nicht bekümmern. Vixit, Plaut. *meg holt*; er ist gestorben. v. gr. piscibus, v. carne, Caes. *élni, valamivel, p. o. hússal*; leben, von etwas. Misere vivere, Plaut. *tsak tengödni*; schlecht leben, elend essen. 3) *életét folytatni, életet élni*; leben, sein Leben zubringen. In literis vivere, Cic. *a' tudományokkal foglalatoskodni*; sich mit den Wissenschaften abgeben. Sapienter vivere, Cic. 4) *élni, lenni valahol, ott élni*; leben, sich wo befinden, oder aufhalten. Vixit Syracusis, Nep. 5) *társalkodni, élni*; leben, umgehen, Umgang haben. Cum aliquo familiariter vivere, Cic. 6) *megmaradni, élni*; fortdauern, leben. Vivunt scripta. Ovid.

Vīvus, a, um, *eleven, élö, életben lévö*; lebendig, lebend, das Leben habend, am Leben befindlich. Aliquem vivum capere, Liv. *valakit elevenen elfogni*; lebendig fangen. Me vivo, te vivo, etc. *míg én élek, míg te élsz, életemben, 's a' t. t.* so lange ich lebe, od. du lebst, in meinem Leben. Ad vivum resecare, v. gr. manum, Colum *az elevenig bevágni*; bis aufs Lebendige hineinschneiden, od. abschneiden. Trop. *nagyon szorosan megvizsgálni*; etwas zu genau untersuchen. Cic. 2) Trop. viva vox, Cic. viva voce; *élö szóval*; mündlich. 3) *élö, eleven, friss, p. o. plánta, fa*; lebendig, frisch, natürlich. Fons viva, Ovid. *folyó víz, forrás*; fließende Quelle. Argentum vivum, Plin. *kénesö*; das Quecksilber.

Vix, Adv. *alig, nehezen*; kaum, mit genauer Noth, mit Mühe, Cic.

Vŏcābŭlum, i, n. 2. (voco), *szó, nevezet, nevezö ige*; die Benennung einer Sache, das Wort, der Nahme, Cic. et Hor.

Vŏcālis, e. *hangos, nagy hangú*; laut, hellklingend. Ranae vocales, Plin. Chorda vocalis, Tibull. 2) vocalia signa, Liv. *szóvalvaló*; mündlich. 3) sc. litera. Cic. *magában hangzó, magánhangzó, t. i. betü*; ein Selbstlauter, ein Lautbuchstabe, ein Vocal. Comp. vocalior. Sup. vocalissimus. Sid.

Vŏcālĭtas, ātis, f. 3. *hangzás, jólhangzás*; der Klang, Wohlklang. Quint.

Vŏcālĭter, Adv. *fennszóval, hangosan*; laut, hell. Apul. 2) *szóval, szószerént*: wörtlich. Tert.

Vŏcāmen, ĭnis, n. 3. *nevezet, név*; die Benennung, der Nahme, Lucr.

Vŏcātĭo, ōnis, f. 3. *hívás, szólítás*; das Rufen. 2) *meghívás, p. o. vendégnek*; die Einladung zu Gaste. Cat. 3) *törvénybeidézés*; das Vorladen vor Gericht, Citiren. Gell.

Vŏcātīve, i. e. in Vocativo casu. Gell.

Vŏcātor, ōris, m. *hívó*; ein Rufer, Prud. 2) *hívogató, meghívó*; der Einlader zu Gaste. Suet.

Vŏcātōrius, a. um, i. e. ad vocandum pertinens, Tertull.

Vŏcātus, us, m. 4. *hívás, meghívás*; das Rufen, die Einladung. Cic.

Vŏcĭfĕrātĭo, ōnis, f. 3. *kiabálás*; das Geschrey, Cic.

Vŏcĭfĕrātor, ōris, m. 3. *kiabáló, lármázó*; ein Schreyender, Schreyer, Tertull.

Vŏcĭfĕrātus, us. m. 4, *kiabálás lárma*; ein Geschrey, Plin.

Vŏcĭfĕro, are, i. q. vociferor, Varr.

Vŏcĭfĕror, atus sum, ari, Dep. 1. *kiabálni, kiáltozni*; schreyen, überlaut rufen. Cic. 2) Trop. Res ipsa vociferatur. i. e. clamat, docet, Lucr.

Vŏcĭfĭco, are, i. q. vociferor, Varr.

Vŏcĭto, avi, atum, are, 1. *kiáltozni, sokszor hívni*; oft rufen. Cic. 2) *nevezgetni, mondogatni*; nennen, sagen. Nep.

Vŏco, avi, atum, are, 1. v. gr. aliquem in concionem. Cic. ad consilium. Liv. *hívni*; rufen. 2) v. gr. deos, Hor. *segítségül hívni*; anrufen. 3) e. gr. in jus vocare, Cic. *törvénybe idézni*; vor Gericht fordern, od. vorladen. 4) v. gr. ad coenam vocare, Cic. *vendégnek hívni*; zu Gaste od. zur Tafel einladen. 5) *nevezni*; nennen. Oppidum vocant, Caes. Aliquid alio nomine vocare. Cic. *valamit más névvel nevezni*; etwas anders nennen. Quod vocant, Liv. *a' mint nevezik*; wie man es nennt. Hinc: Vocor, aris, atur etc. *engemet hívnak, v. az én nevem*; ich heiße. Qui vocare? Ter. *hogy hívnak?* wie heißest du? 6) *kikiáltani*,

kihirdetni; ausrufen, öffentlich bekannt machen, verkündigen. Virg. 7) Trop. *tenni*, *hozni*, *helyheztetni*; wohin ziehen, bringen, setzen, In dubium vocare, Cic. *kétségbe hozni*, *kételkedni felöle*; in Zweifel ziehen, bezweifeln. In suspicionem vocare. Cic. *gyanúsdgba hozni*; in Verdacht ziehen. In invidiam vocare, Cic. *gyülölségessé tenni*; verhaßt machen.

Vŏcōnius, a, nomen familiare Romanum. Plin.

Vŏcōntii, orum, populus Galliae.

Vŏcŭla, ae, Dimin. *szótska*; ein Wörtchen. 2), *hangotska*; ein Tönchen. Gell.

Vŏgēsus v. Vosēgus, i. m. mons Galliae. Caes.

Vŏla, ae, f. 1. *marok*; die hohle Hand. Plin. 2) *üreg*, *odú*; die Höhlung. Fest.

Vŏla, v. Bŏla, ae, Volae, urbs in Latio, Liv.

Vŏlāterrae, arum, f. pl. urbs Etruriae. Cic. Volaterrani, i. e. incolae urbis. Cic.

Vŏlātĭcus, a, um, *repülő*; fliegend. Plaut. 2) *repdeső*; flüchtig, hin und her fliegend. Apul. 3) *dilhatatlan*; flüchtig, unbeständig. Cic.

Vŏlātilis, e, *repülő*, *szárnyas*; fliegend, geflügelt. Bestiae volatiles, Cic. i. e. aves. 2) Met. *sebes*, *hirtelen repülő*; schnell, flüchtig. Aetas volatilis, Ovid.

Vŏlātūra, ae, f. 1. *repülés*; der Flug, das Fliegen, Varr.

Vŏlātus, us, m. 4. v. gr. avium, Cic. *repülés*; das Fliegen, der Flug. 2) *repülés*, *repülőtehetség*; das Fliegen, Vermögen zu Fliegen. Apul.

Volcae, arum, f. pl. populus in Gallia Narbonensi.

Volcānus, vide: Vulcanus.

Vŏlēma, orum, n. pl. *fantos körtvély*; die Pfundbirnen. Cato.

Vŏlens, tis, o. *akaró*; wollend. 2) *hajlandó hozzá*, *kedvező*; günstig. Sall.

Vŏlenter, Adv. *örömest*; willig, gern. Apul.

Vŏlentia, ae, f. *akarat*, *hajlandóság*; der Wille, die Neigung. Apul.

Volgiŏlus, i, m. 2. *sulyok*, *göröngytörő*; ein Schlägel, Rammel. Plin.

Volgus, pro: Vulgus.

Vŏlitātus, us, m. 4. *repdesés*, *repülés*; der Flug.

Vŏlito, avi, atum, are, 1. (Frequ. a. volo) *repdesni*; fliegen, herum fliegen, hin und her fliegen, flattern. 2) Met. *szaladgálni*, *lotni futni*; hin und wieder laufen, herum schwärmen. Cic. Volitare per ora hominum, Cic. *a' nép szájában forogni*; bey den Leuten in der Rede seyn. Fama volitat, Virg. *az a' hír szárnyal*; das Gerücht verbreitet sich. 4) *ditsekedni*, sich rühmen. Cic.

Volnus, Volnero, etc. vide: Vulnus, etc.

Vŏlo, avi, atum, are, 1. *repülni*; fliegen. Virg. et Cic. 2) *sebesen menni*, *futni*, *repülni*; schnell laufen, fliegen. Fulmina volant, Lucr. Literae volant. Cic. Fama volat, Virg. Hora volat, Sen.

Vŏlō, vŏlui, velle, Anom. *akarni*, *akarattal lenni*; wollen, Willens seyn, den Willen haben. Velim, nolim, Cic. *kéntelen*, *kelletlen*; ich mag wollen, oder nicht. Volo vos oratos, pro: orare: i. e. oro vos. Ter. 2) *kívánni*, *óhajtani*, *akarni*; wünschen, gern sehen, wollen. Quam vellem, Ter. *be szeretném! be szeretném!* ach! wie sehe ich es wünsche. Ita te existimare volo. pro: velim. Cic. 3) *kívánni*, *akarni*; verlangen, haben wollen. Quid vis faciam? Ter. Paucis te volo. Ter. *egy pár szóm volna veled*, *valami mondanivalóm volna neked*; ich habe dir ein Paar Worte zu sagen. Quid ille sibi vult? Cic. *mi baja? mit akar?* was will er denn? Quid sibi vult etc.? Cic. *mire való az? mit tesz az?* was hat das zu bedeuten. 4) *rendelni*, *parantsolni*, *akarni*, *kívánni*; verordnen, befehlen, wollen, verlangen. Majores nostri — esse voluerunt, Cic. 5) *hajlandósággal viseltetni*; gewogen seyn. Ex animo alicui bene velle, Cic. *valakinek szíve szerént javát kívánni*; einem von Herzen gewogen seyn. 9) *állítni valamit*; etwas vorgeben, behaupten. Quot vultis esse gradus? Cic.

Vŏlŏgrădum, i, n. *Olmutz város*, *Morvaországban*; Ollmütz, eine Stadt in Mähren. Geogr.

Vŏlōnes, um, m. plur. *szabadosok, önként vdlalkozott katonák*; Volontairs, freywillige Soldaten.
Volpes pro: vulpes, Plaut.
Volsci, orum, m. pl. populus in Latio. Liv.
Volsella, Vulsella, ae, f. 1. *tépőfogó, szőrszálitépő fogótska*; ein Haar- od. Rupfzängelchen Plaut.
Volsinii, v. Vulsinii, orum, m. pl. urbs Etruriae, Liv.
Volsus, pro: Vulsus, a, um,
Voltinius, a, um, v. gr. tribus Romanorum Cic.
Voltumna, ae, dea in Etruria. Liv.
Volturnus, vide: Vulturnus.
Vŏlūbĭlis, e, *forogható, forgatható*; was sich schnell oder leicht herum drehet, oder drehen läßt. Cic. 2) Trop. v. gr. fortuna, Cic. *változó, forgandó*; veränderlich, wandelbar.
Vŏlūbĭlĭtas, ātis, f. 3. *forgathatóság foroghatóság*; die Beweglichkeit. 2) *gyorsaság, sebesség*; die Geschwindigkeit. 3) Met. v. gr. fortunae, Cic. *változandóság, állhatatlanság*; die Unbeständigkeit.
Vŏlūbĭlĭter, Adv. *forgathatólag, forgósan*; beweglich. 2) *sebesen*; schnell. Cic.
Vŏlŭcer, ucris, ucre, v. gr. columba, Virg. angues, Cic. *szárnyas, repülő*; geflügelt, fliegend. Hinc: Volucris, sc. bestia, Ovid. et Volucris, Subst. m. Cic. *madár*; ein Vogel. 2) Trop. *sebes, gyors*; schnell, flüchtig. Sagitta volucris, Virg. Aquae volucres, Ovid.
Vŏlucra, ae, f. 1. *hengerhernyó*; die Wickelraupe, der Wickler. Col.
Vŏlucrĭpes, ĕdis, o. *gyors, sebeslábú, futós*; schnellfüßig, schnell. Auson.
Volucris, is, f. 3. *madár*; ein Vogel, v. Volucer.
Volŭcrĭter, Adv. *gyorsan, sebesen*; schnell. Ammian.
Vŏlūmen, inis, n. 3. *minden a' mit összvetekernek vagy göngyölgetnek, tekerts*; alles, was zusammengerollt, gewickelt oder gewunden wird. 2) *könyv, irás, mellyeket a' régiek összve szoktak göngyölgetni*; ein Buch, Schrift, weil die Alten ihre Bücher zusammenrollten. Nep. Signata volumina, i. e. mea carmina, Horat. 3) *könyv része vagy darabja*; Theil eines größern Buchs, Band, Tomus, Abschnitt. Libri tres in sex volumina divisi, Plin. 4) *tsomó*; ein Paket. Volumen epistolarum, Cic. 5) v. gr. coeli, Ovid. fortunae, Plin. *forgás*; die Herumdrehung, Wälzung.
Vŏlūmĭnōsus, a, um, *tekervényes*; voll Krümmungen, Sidon. 2) *nagy darabban lévő, vastag*; *p. o. könyv*; groß, dick, stark, Gloss.
Vŏlumnus et Vŏlumna, deus et dea infantum. Aug.
Vŏluntārie, Adv *önként, készakartva*; freywillig. Arnob.
Vŏluntārĭus, a, um, *önkéntvaló, szabadtetszési, önkényes*; freywillig, ungezwungen. Auxilia sociorum voluntaria, Cic. Voluntarius miles, Liv.
Vŏluntas, ātis, f. 3. *akarat, tetszés*; der Wille, das Wollen, die Neigung. Me conformo ad ejus voluntatem, Cic. Ad voluntatem loqui, Cic. *más tetszéséhez alkalmaztatva szóllani*; so reden wie der andere will. Voluntas ultima, Pand. *végső akarat, testamentom*; der letzte Wille, Testament. 2) *hajlandóság, indúlat*; Neigung Gesinnung. Confisus municipiorum voluntatibus, Caes. 3) *kivánság, akarat*; der Wille, das Verlangen. Ambitiosis voluntatibus cedere, Cic. 4) *feltett szándék, tzél*; das Vorhaben, die Absicht. Hanc mentem voluntatemque suscepi, Cic. 5) *kérés*; die Bitte. Caes.
Vŏlup, pro: Volupe,
Vŏlŭpe, n. *kellemetes, kedves, gyönyörködtető*; ergötzlich, Vergnügen machend. Volupe est mihi, Plaut. *nagy gyönyörűségemre válik*; es ist mir ein Vergnügen. 2) Adv. v. gr. victitare, Plaut. *gyönyörködve, kedvére*; vergnügt.
Vŏluptābĭlis, e, *gyönyörködtető*; Vergnügen machend. Plaut.
Vŏluptārie, Adv. *buján, bujálkodva*; wollüstig. Apul.
Vŏluptārĭus, a, um, *gyönyörködtető, gyönyörködtetésre való*; Vergnügen verschaffend, angenehm. Possessiones voluptariae, Cic. 2) v. gr. homo, Cic. *buja, bujálkodó*; dem Vergnügen oder der Wollust ergeben, wollüstig. 3) *testi gyönyörűségre való*; Wollust verschaffend. Cic
Vŏluptas, ātis, f. 3. *gyönyörűség*; das Vergnügen Fabulas cum voluptate legere, Cic. Voluptatem ca

pere ex re, Cic. *gyönyörködni valamiben*; sich womit ergötzen. 2) *testi gyönyörűség*; die Wollust. Voluptatibus frui, Cic. 3) voluptates, pl. *múlatságok*; Vergnügungen. Dedit Romanis voluptates, Vopisc, 4) i. q. dea voluptatum. Cic.

Völuptificus, a, um, *gyönyörködtető*; Vergnügen machend, vergnügend. Apul.

Völuptor, ări, Dep. 1. *testi gyönyörűségben élni*; Wollust genießen. Apul. 2) *gyönyörködni*; Vergnügen genießen. Sid.

Völuptūārius, a, um, i. q. voluptarius, Capitol.

Völuptūōse, Adv. *tellyes gyönyörűséggel*; voller Vergnügen, vergnügt. Sidon.

Völuptūōsus, a, um, *gyönyörűségbe merült*; voller Vergnügen, voller Wonne. 2) *gyönyörködtető*; ergötzlich. Plin.

Völūta, ae, f. 1. *hengertsiga*; die Walzenschnecke. Plin.

Völūtabrum, i, n. 2. *fertő, habarék, iszapos motsár*; eine Sumpfschwemme, Morast. Virg.

Völūtābundus, a, um, *hengergő, heverő*; sich herumwälzend. Cic.

Völūtātim, Adv. *hengeregve*; hin und her wälzend. Plaut.

Völūtātio, ōnis, f. 3. v. gr. in luto, Plin. *hengergés*; das Wälzen, Herumwälzen. 2) v. gr. animi, Sen. *nyughatatlanság*; die Unruhe. 3) v. gr. rerum humanarum, Sen. *állhatatlanság*; die Unbeständigkeit.

Völūtātus, us, m. 4. *hengergés*; das Walzen, Herumwalzen. Plin.

Völūto, āvi, ātum, āre, 1. (Freq. a volvo) *hengergetni, görgetni, hempelygetni*; wälzen, kollern, herumwälzen. Se volutare, Plin. vel volutari, Varr. *hengeregni*; sich wälzen. Volutari in re, Cic. *nagyon neki adni magát valaminek*; sich mit etwas sehr abgeben. 2) Met. v. gr. aliquid in animo, Liv. *forgatni, p. o. valamit elméjében, meggondolni, gondolóra venni*; etwas überlegen, überdenken, erwägen. 3) volutare diligenter libros, Cic. *szorgalmatosan forgatni, v. olvasni a' könyveket*; die Bücher fleißig durchlesen.

Völūtus, a, um, *hengergetett, hempelygetett*; gewälzet. Plin.

Völūtus, us, m. 4. *hengeredés*; das Wälzen, Rollen. Apul.

Volva, v. Vulva, ae, f. 1. *tok, borlték*; die Hülle. Scrib. Larg. id. qu. Uterus in muliebri sexu; *méh*; die Bärmutter. Cels. et Plin.

Volvo, volvi, vŏlūtum, ĕre, 3. *hengeritni, hengergetni, görgetni*; wälzen, rollen, kollern. Lapides in mare volvere, Hor. 2) *forgatni*; herumdrehen, drehen. Oculos huc et illuc volvere, Virg. Se volvere, v. volvi, *forogni*; sich herumdrehen. Sol volvitur circa terram, Cic. Volventia plaustra, Virg. Herba se volvens, v. gr. circa arbores, Virg. *tekergődző, felfutó plánta*; sich windend, eine Pflanze die sich um die Bäume windet. 3) v. gr. libros, Cic. *forgatni*; aufschlagen. 4) v. gr. secum aliquid, v. animo, Liv. *forgatni, t. i. elméjében, meggondolni*; überdenken, überlegen. 5) volvi, *elmulni, elfolyni, mint az idő*; verlaufen, ablaufen. Volventibus annis. Virg. *idővel*; mit der Zeit. 6) *kiállani valamit*; überstehen. Tot volvere casus, Virg.

Volvox, v. Volvax, cis, m. 3. *kuklifféreg*; das Kugelthierchen. Linn.

Volvox, ōcis, m. 3. *hengerhernyó*; die Wickelraupe. Plin.

Vŏmax, ācis, o. *hányó, okádó*; sich oft übergebend oder speyend. 2) *ökröndöző*; zum Erbrechen geneigt. Sid.

Vŏmer, ĕris, m. 3. *szántóvas, ekevas*; die Pflugschar. Cic. et Virg.

Vŏmĭca, ae, f. 1. *kelés, tályog, fekély*; ein Geschwür, Blutgeschwür, die Eiterbeule. Cic. 2) Met. *ártalmas rossz ember*; ein schädlicher, böser Mensch. Liv.

Vŏmĭcōsus, a, um, *kelésee, fekélyes*; voll Geschwüre. Coel. Aur.

Vŏmĭcus, a, um, *meggyült, eves*; eiterig. 2) v. gr. morsus, Sen. *ártalmas*; schädlich.

Vŏmĭfĭcus, a, um, *hányásra erőltető*; ein Brechen verursachend. Coel.

Vŏmĭflŭus, a, um, *folyó, evet botsátó*; von Eiter fließend. Coel. Aur.

Vŏmis, ĕris, id. qu. Vomer.

Vŏmĭtio, ōnis, f. 3. *hányás, okádás*; das Erbrechen, Brechen, Speyen. Cic.

Vŏmĭtium, ĭi, n. 2. i. q. vomitio. Mart.

Vŏmĭto, āre, 1. *hányni, okádni*; sich erbrechen, sich übergeben. Suet.

Vŏmĭtor, ōris, m. 3. *hányó, okádó*; der sich übergibt oder erbricht. Sen.

Vŏmĭtōrius, a, um, *hánytató*; Erbrechen erregend. 2) *hányó*; sich übergebend. Macr.

Vŏmĭtus, us, m. 4. *hányás, okádás*; das Erbrechen, Brechen, Speyen, Übergeben. 2) *kihányt dolog, étel, 's a' t.* was man von sich bricht. 3) *undokság*; ein Unflath. Plaut.

Vŏmo, ui, ĭtum, ĕre, 3. *hányni, okádni*; sich erbrechen, übergeben, speyen. Cic. 2) *kihányni, kiadni, kiokádni*; durch Erbrechen von sich geben, ausspeyen. Plin.

Vŏpiscus, i, m. 2. *a' kettős gyermekeknek egyike, a' ki még él, midőn a' másik meghalt*; eins von den Zwillingen, das zur Welt kommt, nachdem das andere gestorben. Plin. 2) cognomen Romanum. Cic.

Vopte, i. e. vos ipsi, Cato.

Vŏrācĭtas, ātis, f. 3. *nagyehetőség, torkosság*; die Gefräßigkeit. Plin.

Vŏrācĭter, Adv. *torkosan*; gefräßig. Macrob.

Vŏrāgĭnosus, a, um, *örvényes*; voller Schlünde oder Tiefen. Auct.

Vŏrāgo, ĭnis, f. 3. *örvény, mélység*; ein Schlund Abgrund, eine fast bodenlose Tiefe. Cic. 2) *pazérló*; ein Verschwender. Cic.

Vŏrātio, ōnis, f. 3. *faldoklás, evés*; das Fressen. Catull.

Vŏrātor, ōris, m. 3. *faldokló, torkos, mohonevő*; ein Fresser. Tert.

Vŏrax, ācis, o. *torkos, faló, mohonevő, nagyehető*; fressend, gefräßig. Cic. 2) Trop. v. ignis, Cic. *megemésztő*; fressend, verzehrend.

Vŏro, āvi, ātum, āre, 1. *béfalni, békapni, nyelni, lenyelni, elnyelni*; verschlingen, verschlucken, hinterschlingen. Plaut. Charybdis vorat carinas, Ovid. 2) *mohon enni, falni, megenni*; fressen, verzehren. 3) Trop. *valamit hirtelen és nagy kívánsággal tenni*; etwas schnell und begierig thun oder vollbringen. Literas voravit. Cic.

Vorsum, vide: Versum.

Vorsus, vide: Versus.

Vortex, ĭcis, m. 3. *forgószél, szélkavargás*; der Windwirbel. Liv. 2) *örvény, vízörvény*; der Wirbel des Wassers, Wasserwirbel, Strudel. Virg. 3) id. qu. vertex.

Vortĭcōsus, a, um, v. gr. amnis, Liv. *örvényes*; voller Wirbel oder Strudel.

Vorto v. Verto, vide: Verto.

Vōs, *ti, titeket*; ihr, euch. (Tu.)

Voster, tra, um, vide: Vester.

Vōtĭfer, a, um, *kívánó, jó kívánságát bémutató*; wünschend, Wünsche bringend. Stat.

Vōtīve, Adv. *kívánság szerént*; nach Wunsche. Apul.

Vōtīvus, a, um, *fogadott, fogadással igért*; durch ein Gelübde versprochen, gelobt. 2) *szentelt*; geweiht. Hor. 3) *kívánt, kellemetes*; erwünscht, angenehm. Apul.

Vōtum, i, n. 2. *fogadás, fogadástétel*; das Gelübde. Vota solvere, Cic. v. persolvere, Plin. v. reddere, Ovid. *fogadását telyesítni*; Gelübde thun od. bezahlen. 2) *kívánság*; der Wunsch. Votum alicujus implere, Curt. Hoc erat in votis, Hor. *e' volt a' kívánságom*; das wünschte ich. 3) *voks, tetszés*; die Stimme, der Beyfall. Vota colligere, JCt. *a' voksokat összeszedni*; die Stimmen sammeln. Vota dare, JCt. *voksolni*; die Stimmen abgeben. Pluralitate votorum, JCt. *a' voksok többsége szerént*; nach Mehrheit der Stimmen. 4) votum decisivum; *az elválasztó ítélet*; das Entscheidungsurtheil. JCt.

Vōtus, a, um, vide: Voveo.

Vŏvĕo, vōvi, vōtum, ēre, 2. *fogadni, szentül fogadni, fogadást tenni*; geloben, heilig versprechen. 2) *szentelni, szentül ajánlani*; widmen. Vovere caput pro salute patriae, Cic. *magát hazájának feláldozni*; sich dem Vaterlande aufopfern. 3) *kívánni*; wünschen. Cic.

Vox, vōcis, f. 3. *szó, szózat*; die Stimme, Cic. Vocem mittere, Cic. v. emittere, Liv. *megszóllalni, szóllani*; sich hören lassen, die Stimme ertönen lassen, reden. Vocem supprimere, Ovid. *hallgatni*; schweigen. Vocem tollere, Virg. *megszóllalni*; die Stimme erheben. 2) *hang*; der Klang, Laut, Ton, Schall. 3) *szó, beszéd*; ein Wort, eine Rede. Nescit vox missa reverti, Hor. Una voce, Cic. *egy akarattal*; einstimmig. Haec una vox omnium est, Cic. *mindnyájan ezen egy értelemben vannak, es a' közönséges tetszés*; das ist die allgemeine Meinung. Viva voce, Stat. *élő szóval*;

mündlich. 4) *szó, szók, mellyekből a' beszéd vagy nyelv áll*; das Wort, Wörter woraus die Sprache besteht. Vox Graeca, Latina, Cic. Ovid. 5) *mondás, szózat*; der Ausspruch, die Sentenz. Verba quibus voces — notarent, Hÿ. 6) *hangjel*; der Ton, Accent. In verbo posuit vocem, Cic.

Vulcānālis v. Volcanālis, e, *Vulcánusi*, *Vulkáni*; Vulcanisch, den Vulkan betreffend, rc. Varr. Vulcanalia, Plur. *Vulkánus innepe*; das Fest des Vulcan. Plin. Ep.

Vulcānius, Volcanius, a, um, *Vulcánusi*, *Vulcáni*; Vulcanisch, den Vulcan betreffend. Virg.

Vulcānus, Volcānus, i. m. 2. *Vulcánus*, *Vulcán*, *Jupiter fija*, *Vénus férje*, *a' tűznek pogány istene*; Vulcanus, Sohn des Jupiter, Gemahl der Venus, und der Gott des Feuers. 2) *tűz*; das Feuer.

Vulgāre, Adv. *közönséges módon*; gemein, auf gemeine Art. Cic.

Vulgaris, v. Volgāris, e, *közönséges*, *mindennapi*; gemein, allen gemein, bey allen gewöhnlich, alltäglich. Opinio vulgaris, Cic. Vulgare est, Plin. *közönséges*, *mindennapi dolog*; etwas Gemeines, Gewöhnliches. 2) *tsekély*; gering. Hor. 3) *középszerű*; mittelmäßig. Cic. 4) *mindenekre kiterjedő*; alle Leute betreffend. Liberalitas vulgaris, Cic.

Vulgāritas, ātis, f. 3. *köznépi szokás*; die Gewohnheit des gemeinen Pöbels. Capit.

Vulgāriter, Adv. *közönséges módon*, *közönségesen*; gemein, auf gemeine Art Cic.

Vulgārius, a, um, pro: vulgaris, Gell.

Vulgāte, Adv. *elhirlelve*, *kihirlelve*, kundbar. vulgatius, Ammian.

Vulgātor, ōris, m. 3. *elhirlelő*; der etwas überall bekannt macht, Bekanntmacher, Ausplauderer. Ovid.

Vulgātus, a, um, *közönséges*, *mindenekkel köz*, *v. közös*; allgemein, gemein. 2) *közönséges*, *kihirdettetett*, *elhirlelt*; bekannt, bekannt gemacht. Plin. Comp. vulgatior, Liv.

Vulgātus, us, m. 4. *kihirdetés*; die Kundmachung. Sidon.

Vulgivăgus, a, um, v. gr. Venus, Lucr. *mindenfelé kóborló*; überall herumschweifend.

Vulgo, v. Volgo, āvi, ātum, āre, 1. *közössé tenni*, *közre botsátni*; etwas allen Leuten ohne Unterschied mittheilen, allgemein machen. Liv. 2) *közönségessé tenni*, *elhirlelni*; unter die Leute bringen, ruchtbar machen, bekannt machen. Rumorem vulgare, Liv. 3) librum vulgare, Quint. *könyvet adni ki*, *v. közre botsátni*; ein Buch herausgeben. 4) v. gr. aliquid, Liv. *közönségessé tenni és az által a' betsét elrontani*, *alatlyasítni*, gemein, gering machen.

Vulgo, Adv. *közönségesen*, insgemein. Vulgo dicitur. Ter. 2) *általjában*, *általjában*; insgemein. Vulgo omnia improbas, Cic. 3) *mindenütt*; überall. Cic. 4) vulgo quaesitus; *fattyú gyermek*; ein Hurenkind. JCt.

Vulgus, v. Volgus, i, n et nonnunquam, m. 2. *nép*, *köznép*, *község*; das Volk, der gemeine Pöbel, der gemeine Mann. Magis historicis quam vulgo notus, Nep. In vulgus edere, Nep. *közre botsátni*, *közönségessé tenni*; unter den Leuten bekannt machen, ausstreuen. In vulgus, Cic. *a' köznépnél*; beym Volke, beym Publico. In vulgus emanare, in vulgus edi, Curt. *közönségessé lenni*, *elhirlelődni*; unter die Leute kommen. Multa dare in vulgus, i. e. vulgo, Lucr. 2) *közönség*; das Publikum. Libri in vulgus editi, Nep. *kibotsátott*, *v. közrebotsátott könyvek*; herausgegebene Bücher. 3) vulgus ovium, Virg. *juhnyáj*; eine Herde Schafe.

Vulnĕrābilis, e, *megsérthető*, *megsebesíthető*; verletzlich. 2) *megsebesítő*; verwundend, verletzend. Coel. Aur.

Vulnĕrārius, a, um, *sebet illető*, *sebhez v. sebre való*; die Wunden betreffend. Emplastrum vulnerarium, Plin. *sebrevaló flastrom*; Wundpflaster.

Vulnĕrārius, ii, m. 2. *seborvos*; ein Wundarzt. Plin.

Vulnĕrātio, ōnis, f. 3. *megsebesítés*; die Verwundung. Cic. 2) Trop. *megsértés*; die Verletzung. Cic.

Vulnĕro, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. aliquem, Cic. *megsebesítni*; ver-

wunden. 2) Trop. *megsérteni*, *megbántani*; verletzen, kränken, wehe thun. Verbis vulnerari, Cic. Aliquem voce vulnerare, Cie.

Vulnĭfer, a, um, *sebesítő*, *megsebhető*; Wunden machend. Prud.

Vulnĭfĭcus, a, um, *megsebesítő*; Wunden machend. Ovid.

Vulnus, v. Volnus, ĕris, n. 3. *seb*; die Wunde. Vulnus obligare, Cic. v. deligare, Caes. *a' sebet bekötni*; die Wunde verbinden. Vulnus accipere, v. excipere, Cic. *sebbe esni*, *sebet kapni*; eine Wunde bekommen. Vulnus inferre, Caes. infligere, Cic dare, Ovid. *megsebesítni*; eine Wunde beybringen, oder machen. Vulnere gravi ictus, Liv. *nagy v. nehéz sebet kapott*; schwer verwundet. 2) *szúrás*, *vágás*, der Stich, Streich, Hieb. Liv. 3) Met. *fájdalom*, *seb*; der Schmerz, die Wunde. Vulnus orbitatis, Quint. 4) Trop. *sérelem*, *veszteség*; die Verletzung, der Verlust. Vulnera reip. imponere, Cic. v. inurere, Cic. 5) *hiba*, *fogyatkozás*; der Fehler. Vulnus in moribus, natura, re atque fortuna, Cic.

Vulnuscŭlum, i, n. 2. *kis seb*, *sebetske*; eine kleine Wunde. Pand.

Vulpĕcŭla, ae, f. 1. *kis róka*, *rókatska*, *rókátska*; ein Füchschen, der Fuchs. Cic.

Vulpes, v. Volpes, is, f. 3. *róka*; der Fuchs. Horat. 2)Trop. *ravaszság*; die Verschlagenheit. Animi sub vulpe latentes, Horat. 3) *ravasz ember*; ein listiger Mensch. Hor.

Vulpīnāris, e, *róka formájú*, *rókanemű*; wie ein Fuchs, fuchsartig. 2) *ravasz*; schlau. Apul.

Vulpīnor, āri, 1. *ravaszkodni*; schlau seyn. Varr.

Vulpīnus, a, um, *rókai*; vom Fuchse, von Füchsen. Plin. 2) *ravasz*; listig, schlau. Hor.

Vulpio, ōnis, m. 3. *ravasz ember*; ein schlauer Mensch. Apul.

Vulpis, is, pro: Vulpes, Phaedr.

Vulsella, vide: Volsella.

Vulsūra, v. Volsura, ae, f. 1. *kitépés*, *kiszaggatás*; das Rupfen, Zupfen, Abrupfen. Varr.

Vulsus, a, um, (vello) *kitépett*, *kiszaggatott*; ausgerupft. Varr.

Vultĭcŭlus, i, m. 2. *komoly kép*; Ernsthaftigkeit der Mienen. Cic.

Vultŭōsus, a, um, *komoly*; ernsthaft, finster. 2) *ábrázatjával sokat mutató*; zu voll von Mienen. Cic.

Vultur, v. Voltur, ŭris, m. 3. *keselyű*; der Geyer, Stoßvogel. Virg. 2) Trop. *ragadozó madár*, *állat*, *v. ember*; ein Raubvogel, ein habsüchtiger Mensch, der alles an sich ziehen will. Sen. 3) mons in Apulia. Hor.

Vultūrīnus, a, um, *keselyűi*; vom Geyer, geyerisch. Plin.

Vultūrius, ii, m. 2. id. qu. Vultur. Liv.

Vulturnālis, e, i. e. deum Vulturnum concernens. Vest.

Vulturnum, i, n. 2. urbs Campaniae, Liv.

Vulturnus, v. Volturnus, i. m. 2. fluvius Campaniae. 2) Nom. pr. dei, Varr. 3) *délnapkeleti*, *v. délkeleti szél*; ein Südostwind. Liv.

Vultus, v. Voltus, i, m. 2. *ábrázat*, *kép*; das Gesicht. Vultus moestus, Virg. *szomorú ábrázat*; ein trauriges Gesicht. Vultus adductus, Svet. *komor ábrázat*, *v. tekintet*; finsteres Gesicht. 2) *tekintet*; die Miene. Vultu terrere, Hor. *tekintetével elijjeszteni*; mit zorniger Miene abschrecken. 3) *ábrázat*, *külső forma*; die äussere Gestalt einer Sache oder Person. Vultus naturae, Ovid.

Vulva, vide: Volva.

Vulvāria, ae, f. 1. *büdös libatopp*, *büdös*, *v. kutya laboda*; stinkender Gänsefuß, Schaamkraut. Apul.

Vulvŭla, v. Volvŭla, ae, f. 1. Dimin. a vulva, Apl.

W.

Wāhălis, s. m. 3. *a' Vál vise*; die Wahl, ein Fluß. Geogr.

Westphălia, ae, f. 1. *Vestphália*, *v. Vesztfália*; die Landschaft Westphalen. Westphalus, i, m. *Vestpháli ember v. lakos*; ein West

phälinger. Circulus Westphalicus, *Vestphaliai kerület*; der westphälische Kreis. Geogr.

Wismāria, ae, f. 1. *Vismár város*; die Stadt Wißmar in Mecklenburg. Geogr.

Wittĕberga, ae, f. 1. *Vittemberga város Saxónidban*; die Stadt und Universität Wittenberg in Sachsen. Geogr.

Wormātia, ae, f. 1. *Vormátzia, város*; die Stadt Worms am Rhein. Geogr.

Würtemberga, ae, f. 1. *Vürtembergi Hertzegség*; das Herzogthum Würtemberg. Idem.

Würtembergensis, is, e. *Vürtembergi*; ein Würtemberger. Geogr.

X.

X, in compendio scribendi denotat: decem, et. 2) denarium, Plin. i. q. Denarius, Plin.

Xanthenes, is, m. 3. *sárgás drágakő neme*; ein gelblicher Edelstein. Plin.

Xanthippe, es, f. 1. Nom. pr. uxoris Socratis.

Xanthium, ii, n. 2. *tsimpaj*; die Spitzklette. X. Strumarium; *szúrós tsimpaj, disznómogyoró, v. bojtorján, koldústetű*; das Klebkraut, Bettlerslaus. Botan.

Xantho, us, f. 4. Nom. propr. filiae Oceani et Thetidis. Virg.

Xanthos, i, m. 2. *drágakő*; ein Edelstein. Plin.

Xanthus, v. os, i. m. 2. fluvius in regione Trojae. Virg. et in Epiro. 2) urbs Lyciae, hodie: Caseuide, Mela.

Xĕniŏlum, i, n. 2. *egy kis ajándék, ajándékotska*; ein kleines Geschenk. Apul.

Xĕnium, ii, n. 2. *ajándék, p. o. idegeneknek, vendégnek*; ein Geschenk an Fremde oder Gäste. Plin. 2) *ajándék*; ein Geschenk. Pandect.

Xĕno, ōnis, m. 3. Nom. pr. philosophi Epucurei, Cic.

Xĕnocrătes, is, m. 3. philosophus, discipulus Platonis. Cic.

Xĕnŏdŏchīum - ēum, i, n. 2. *közönséges vendégház a' szegény idegenek számára, jövevények fogadóháza*; ein Gebäude, wo Fremde aufgenommen werden, Pilgerhaus, Hospital. Cod. Just.

Xĕnŏdŏchus, i, m. 2. *a' jövevényház gondviselője*; Hospital-Vorsteher. Cod. Just.

Xĕnon, ōnis, m. 3. *vendégfogadó*; ein Gasthof. JCt. 2) Nom. propr. cujusdam Poëtae. Steph.

Xĕnŏpătŏchus, i, m. *idegenek gyámattya*; Verpfleger der Fremden. Pandect.

Xĕnŏphānes, is, m. 3. Nom. gr philosophi Graeci, Cic.

Xĕnŏphon, tis, m. 3. Nom. pr. discipuli Socratis, belli ducis Atheniensium et historiographi. Cic.

Xĕnŏphontēus, v. —ius, a, um, *Xenophoni*; Xenophontisch. Cic.

Xĕrampĕlīnus, a, um, *barnaverhenyős*; dunkelroth. Juv.

Xĕrantĭcus, a, um, *szárasztó*; trocknend. Macer.

Xĕrium, ii, n. 2. *száras gyógyító szer*; ein trockenes Arzeneymittel. Med.

Xĕrŏcollyrīum, ii, n. 2. *száraz kenőts*; trockne Salbe. Marc. Emp.

Xĕron, v. Xerum, id. qu. Xerium.

Xĕrŏphăgĭa, ae, f. 1. *száraz eledelekkel való élés*; der Genuß trockner Speisen. Tertull.

Xĕrophthalmia, ae, f. *száraz szemfájás*; trockne Augenkrankheit. Marc. Emp.

Xerxes, is, m. 3. Nom. propr. regis Persarum. Cic.

Xiphias, ae, f 1. *kardhal*; der Schwertfisch. (Xiphias Gladius, L) 2) i. q. gladius, Plin.

Xiphion, i, n. 2. *dákoska*, (*virág*); Schwertel, Schwertlilie. i. q. gladiolus. Plin.

Xiphŏides, 1. Adj. id. qu. Mucronatus. 2) Subst. *mejjtsúts*; der schwertförmige Knorpel, die Spitze am Brustbeine. Med.

Xiphŏpŏrus, i, m. 2. *kardtsiszár, kardtsináló*; ein Schwertfeger. Gloss.

Xylinum, vide: Xylon.

Xylŏbalsămum, i, n. 2. *fáhól főtt balzsam*; aus Holz gesottener Balsam. Plin.

Xylŏcăsĭa, v. Xylocassia, ae, f. 1. *kásiafa*: Holz von der Cassia, Cassienholz. Pand.

Xylŏchărăcta, *Szent János kenyere*, Johannis-Brot. Gloss.

Xylŏcinnămŏmum, i, n. 2. *fahéjfű-szerszám*: die Zimmetrinde. Plin.

Xylŏcinnămum, i, n. 2. i. q. Xylocinnamomum, Scrib. Larg.

Xylon, i, n. 2. *fa*; das Holz. 2) *pamutfa*; die Baumwollenstaude. Plin. Hinc: Xylinum, i, n. *pamut*; die Baumwolle. Plin.

Xylŏphăgus, i, m. 2. *szú*; ein Holzwurm.

Xylŏphytum, i, n. 2. id. qu. Ajuga: *katskanyak*; Günsel, ein Kraut. Apul.

Xylŏpŏla, ae, m. 1. *fadros, fakereskedő*; ein Holzhändler. Gloss.

Xylŏthon, i, n. 2. *libatopp*; Fünffingerkraut. Apul.

Xyniae, ārum, f. pl. urbs Thaessaliae.

Xyris, idis, f. 3. *vad lilliom*; Rahme einer wilden Iris. Plin.

Xystarches, ae, m. 1. i. e. costos vel praefectus Xysti. Tert.

Xyster, is, m. 3. *tsontvakaró (seborvosi szerszám)*; ein chyrurgisches Messer, die angefressenen Beine damit zu schaben. Chir.

Xysticus, a, um, *a' Xystushoz tartozó*; zum Xystus gehörig. Tert. Xistici, *birkozók*; die Athleten. Suet.

Xystis, is, f. 3. *előkötő, kötény*; eine Weiberschürze. Cael. Rhod.

Xystra, ae, f. 1. *lóvakaró*; ein Striegel, damit man die Pferde striegelt. Gloss.

Xystom, vida; Xystus.

Xystus, i, m. 2. *fedett torndtz, p. o. sétálnivaló, vagy a' birkozók és vívók számára, a' hol magokat télen gyakorlották*; ein bedeckter Gang, Gallerie, z. B. zum Spazierengehen oder für die Athleten, um darin des Winters sich zu üben oder zu kämpfen. Tert. 2) *közönséges sétálóhely, lúgos, 's a' t.* ein öffentlicher Spaziergang, eine Allee, ein Bogengang, &c. Cic. et Plin.

Y.

Y, secundum Pythagoram Virtutis et Vitii discrimen; cui quidem cornu ejus sinistrum latius Vitii, dextrum vero exilius Virtutis viam significet. Hinc Persius ita canit: Et tibi, qui Samios deduxit litera ramos, Surgentem dextro monstravit limite callem. Stat.

Yerva, ae, f. 1. *méreggyökér*; die Giftwurzel. Dicitur et Bezoardica, vel Alexipharmaca, vel Contrayerva.

Ypra, ae, f. 1. urbs in Flandria. Geogr.

Yvica, ae, f. 1. una insularum Balearium. Geogr.

Z.

Z, i. e. triens, vel, tertia pars assis. Cic.

Zaăra, ae, f. 1. regio, vel desertum Africae. Geogr.

Zaberna, ae, f. 1. *ruhatartó*; ein Kleiderschrank. Gloss.

Zăbŭlon, ōnis, m. 3) i. q. Diabolus. 2) i. q. Sebulon.

Zăbŭlus, Zabŏlus, i, pro; Diabolus.

Zacchar, Zacchărum, id. qu. Saccharum.

Zacchărĭas, ae, m. 1. Nom. pr. *Zakariás*; Zacharias. Eccles.

Zacyntha, ae, f. 1. *szümöltsűző katáng*: Cichoreien-Kraut, Warzen-Wegwart. (Cichorium verrucarium)

Zăcynthĭnes, a, um, i. e. ex insula Zacyntho.

Zăcynthos, v. —us, i, f. insula ad Peloponnesum, hodie: Zanthe. Plin. Hinc: Zacynthius, a, um.

Zaffrămen, ĭnis, n. 3. *sáfrán*; der Saffran. Gloss.

Zagrius, ii, m. 2. pars montis Tauri inter Mediam et Babyloniam. Ptol.

Zălĕŭcus, i, Nom. pr. legislatoris Locrorum in Italia, Cic.

Zăma, ae, f. 1. urbs Numidiae. B. Afr.

Zāmia, ae, f. 1. *vesztetég, kár*; der Verlust, Schade. Plaut. 2) *tzirboly toboz*; eine Zirbelnuß. Plin.
Zāmolxis, is, m. 3. philosophus Tracicus.
Zancle, es, f. 1. i. q. Messana, urbs Siciliae. Hinc: Zancleius, a, um, i. e. ex urbe Zancle, Ovid.
Zaplūtus, a, um, *dús gazdag*; sehr reich. Petr.
Zĕa, ae, f. 1. *tönköly, tenkely, piros alakor*; eine Getreideart, Dinkel oder Spelt. (Triticum Spelta, L.) 2) Zea Mays, L. *tengeri, kukoritza, törökbúza, málé*; türkischer Weitzen.
Zĕbăoth, Vocab. Hebr. exercitus.
Zĕdŏar, vel Zedoaria, Zedoria, Zedura, ae, f. 1. *tzitvor*; Zittwer, ein gewisses Gewürz. Bot. (Amomum Zedaoria. L.)
Zĕlandĭa, Selandia, ae, f. 1. *Zéland*; Seeland. Geogr.
Zĕlātor, ōris, m. 3. *a' ki buzog valami mellett*; ein Eiferer. Ambros.
Zĕlĭvira, ae, f. 1. *szerelemféltő, t. i. aszszony személy*; eine Eifersüchtige. Tert.
Zēlo, āre, 1. *szerelemféltő lenni*; eifern, eifersüchtig seyn. Aug.
Zēlōtes, ae, m. 1. *valami mellett buzgó*; ein Eiferer. 2) *szerelemféltő*; Eifersüchtiger. Gloss.
Zēlŏtypa, vide: Zelotypus.
Zēlŏtypĭa, ae, f. 1. *szerelemféltés*; die Eifersucht. Cic.
Zēlŏtypus, a, um, *szerelemféltő*; eifersüchtig, ein Eifersüchtiger, eine Eifersüchtige. Juv.
Zēlus, i, m. 2. *buzgóság, buzgó indúlat*; der Eifer wegen etwas. 2) *szerelembeli vetekedés, szerelemféltés*; die Eifersucht. Vitr.
Zēma, ătis, n. 3. *főzőedzkőz, fazék*; ein Kochgeschirr, Kochtopf. Apic.
Zembla, ae, f. 1. Vulgo: Nova Zembla, regio in Oceano Septentrionali.
Zĕnith, vocab. Arab. Indeclin. *tetőpont, mellyet az égen éppen a' fejünk felett gondolunk*; der Scheitelpunct am Himmel, welcher gerade über unserm Scheitel oder Haupte steht.
Zēno, v. Zenon, ōnis, m. 3. Nom. pr. philosophi Graeci, auctor sectae Stoicorum. Cic.
Zēnŏdŏtus, i, m. 2. Nom. pr. Grammatici. 2) Nom. pr. aliorum Virorum. Suid.
Zēnōnĭānus, a, um, v. gr. lex, i. e. Imperatoris Zenonis. Justin.
Zēnōnĭcus, a, um, Zenonici; *Zeno tanítványi*; Schüler des Zeno.
Zĕphyrion, ii, n. 2. sc. promontorium, hodie: Capo bianco. Mela.
Zĕphyrĭtis, ĭdis, f. 3. filia Zephyri, i. e. Flora. Catull.
Zĕphyrĭus, a, um, *zephirusi, nyúgotszelleti*; vom Zephyr. Ova zephyria, Plin. *palozsnák*; Windeyer.
Zĕphyrŏbŏrĕas, ae, m. 1. *éjszaknyúgoti szél*; der Nordwestwind. Geogr.
Zĕphyrus, i. m. 2. *nyúgoti szél, nyúgotszellő*; der Westwind. i. q. Favonius, Ovid. Hor. 2) pro: ventus.
Zeros, i, m. 2. *drágakő neme*; ein Edelstein. Plin.
Zērynthus, is, f. v. Zerynthum, i, n. 2. urbs Samothraciae. Plin. Ovid.
Zēta, n, i. e. litera Z Graecorum.
Zēthes, v. Zētes, ae, m. 1. filius Boreae, temporibus et pedibus alatus, Ovid.
Zēthus, i, m. 2. filius Jovis et frater Amphionis. Hor.
Zeugitāna regio, pars Africae propr.
Zeugītes, ae, m. 1. i. e. calamus, Plin.
Zeugma, ătis, n. 3. *összvekötés, egybefoglalás*; die Verbindung. 2) *híd*; eine Brücke.
Zeus, i, m. 2. *tükörhal*; der Spiegelfisch. Col.
Zeuxippus, i, m. 2. Nom. p. virorum.
Zeuxis, is, et ĭdis, (ĭdos) m. 3. pictor celebris, ex urbe Heraclea. Cic.
Zībēbae, ārum, i. e. uvae passae longae; *malozsa*; Zibeben. Gloss.
Zibēthīnus, a, um, *tzibét, tzibétből való*; von der Ziebetkatze. 2) *tzibétszagú*; nach Ziebeth riechend. Plin.
Zibēthum, i. n. 2. *tzibét*; der Zibeth, die Zibethkatze. Feles Zibethi, Med.
Zingĭběr, vel Zingĭbēri, n. indecl. *gyömbér*; der Ingber. (Amomum Zingiber, L.) Plin.
Zingări, et Zigeuni, ōrum, m. plur. *tzigányok*; Zigeuner. Gloss.
Zinziber, is, n. 3. id. qu. Zingiber.
Zīzānia, ae, f. 1. *konkoly*; der Lolch, die Trespen. Hier.
Zīzānium, i, n. Plur. Zizania, 2. *konkoly*; der Lolch oder Unkraut. Virg.
Zīzyphus, v. Ziziphus, i, f. 2. *jujuba bengefa*; der Brustbeerbaum. (Rhamnus jujuba, L.) Col.
Zmaragdus, vide: Smaragdus.

Zmilăces, is, m. 3. *drágakő neve*; ein Edelstein. Plin.

Zōdiacus, a, um, *állati*; Thiere betreffend oder enthaltend. Circulus zodiacus; *égijelek abrontsa, v. karikdja, mellyen a' 12 égijelek vannak illy rendel*; sunt Aries, Taurus, Gemini, Cancer, Leo, Virgo, Libraque, Scorpius, Arcitenens, Caper, Amphora, Pisces: der Thierkreis. Gell.

Zōĭlus, i, m. 2. Nom. pr. sophistae, insulsi vituperatoris Homeri. Hinc: 2) *gúnyoló, mardosó, gyaldzó*; ein bitterer Tadler, beißender, höhnischer Mensch. Ovid.

Zōmŏtēgānīte, es, f. 1. (sc. patina) *egy tál hal, melly a' maga levében fött*; eine Schüssel Fische, die in ihrer Brühe gesotten sind. Apic.

Zōna, ae, f. 1. *tüszőerszény, tüssző*; ein Gürtel, Geld darin zu tragen. Liv. Qui zonam perdidit, Hor. 2) *öv, övedző*; ein Gürtel. 3) zona coeli, Plin. *égally, övezet*; der Himmelsstrich, Erdgürtel. Zona torrida; *a' heves égally*; der heiße Himmelsstrich. Zonae temperatae; *a' mérséklett égallyak*; die gemäßigten Zonen oder Himmelsstriche. Zona frigida; *hideg égally*; der kalte Himmelsstrich. Geogr. 3) *egy tsillagzat neve, az Orion övezete*; ein Gestirn, der Gürtel des Orion.

Zōnālis, e, *égallyai*; die Zonen (des Himmels) betreffend. Macrob.

Zōnārius, a, um, *övi, övezeti, övet illető*; Gürtel betreffend, damit sich abgebend. Sector zonarius, Plaut. *szebelő zsivány*; ein Beutelschneider.

Zōnārius, ii, m. 2. *övtsindló*; ein Gürtler. 2) *tüszőtsindló*; ein Beutler. Cic.

Zōnātim, Adv. *körülövedzve*; umgürtet. Lucil.

Zōnŭla, ae, f. 1. *övetske*; ein Gürtelchen. Catull.

Zōophthalmos, i, m. 2. *nagy fülfű*; große Hauswurz. Plin.

Zōphŏrus, i, m. 2. *az osslop tsifrája, osslopteirdda*; der Fries, die Auszierung an einer Säule. Vitr.

Zōpissa, ae, f. 1. *a' hajóról levakart szurok*; das von den Schiffen abgeschabte Pech. Plin.

Zōpyron, i, n. 2. *pereszién, szőszösfű*; die Wirbeldoste. Clinopodium.

Zōpyrus, i, m. 2. Nom. pr. physiognomi cujusdam. Cic.

Zōrŏastres, ae, et is, m. rex Bactrianorum, et magus celebris, Justin.

Zōrŏbăbel, ēlis, m. 3. i. q. Magister de Babylone.

Zoronisios, i. *esmeretlen drágakő neve*; ein uns unbekannter Edelstein.

Zōsimus, i, m. 2. Nom. pr. Historici cujusdam Graeci aliorumque virorum. Hist.

Zoster, ēris, m. 3. *szent Antal tüze, vagy orbánts neme*; eine Art des heil. Feuers oder Rothlaufs. Plin. 2) promontorium et urbs in Attica. Cic. 3) *tengeri hinár*, eine Art von Seetang, Meertang. Plin.

Zōthēca, ae, f. 1. *rejtek hely a' szobában, kamara, vakablak*; ein kleiner geheimer abgesonderter Ort im Zimmer, etwa nach unserer Art, Alcoven, Cabinett, Blende, Nische, Kämmerchen. Plin. Epist.

Zōthēcŭla, ae, f. 1. Dim. i. q. zotheca.

Zura, ae, f. 1. *méregölő mag*; der Same des Christdorns. Plin.

Zygántes, um, m. plur. populus prope ad Carthaginem. Herod.

Zygaena, ae, f. 1. *pörölyhal*; der Hammerfisch, Jochfisch. L.

Zygia, ae, f. 1. *sip, flóta*; eine Pfeife, Flöte. 2) cognomen Junonis. Apul.

Zygis, idis, f. 3. *tsombor ménta, putnokfű*; Feldpoley. Apul. (Mentha Pulegium, L.)

Zygĭus, a, um, id. qu. Jugalis. Plin. 2) cognomen Junonis. Apul.

Zygōma, ătis, n. 3. *igatsont*; das Jochgebein. Med.

Zygostāsium, ii, n. 2. *mázsáló hivatal*; das Waageamt. Cod. Just.

Zygŏstătes, ae, m. 1. *mázsamester, mázsálómester*; der Waagemeister. Cod. Just.

Zythum, i, n. 2. *búzából, vagy árpából főzött ser neme*; ein Trank aus Getreide, Weitzen, Gerste, Bier. Plin. et Pandect.

Zythus, i, m. 2. id. qu. Zythum.

Zytphānia, ae, f. 1. *Zutphen, fóváros Geldriában*; Zütphen. Geogr.

GLOSSARIUM

seu

Interpretatio Vocum, in Politicis ac Juridicis negotiis Regni Hungariae usitatorum. Accesserunt, Termini Technici in variis Scientiis recentius adoptati, nec non, Vocabula peregrina vulgariaque, in hodierna scribendi ratione saepius adhiberi solita.

Not. Caetera, Artium, Scientiarum aut Juris vocabula, quae in hoc Glossario non invenies, quod, aut classica gaudent auctoritate, aut jam, ut ut medii aevi, sed usitata, praecipuis Lexicis Latinis inserta erant, in praesedenti Lexico Trilingvi evolvenda sunt.

Compendia Scribendi.

Vocabula nullo signo notata, sunt Juris Hungarici.
Bot. term. tech. Botanici. Med. — Medici. Phil. — Philosophici.
T. Sc. Termini technici in variis scientiis usitati. Vulg. — Vulgares et peregrinae voces.

A.

Abacino, are. *szemét kiszúrni, kisütni*; die Augen ausstechen. Vulg.

Abactio, onis, f. *elhajtás, peres helyről való elhajtás*; die Wegtreibung aus einem streitigen Grunde. Invagiatio, onis, f. *béhajtás, v. kárból való béhajtás*; die Eintreibung aus dem Schaden, Pfändung.

Abalienatio, onis, f. *elidegenités*; die Veräusserung. e. gr. legitime facta: *törvényes*; rechtmäßige. illegitime facta: *törvénytelen*; gesetzwidrige.

Abalieno, are, e. gr. bona: *elidegeníteni*, veräussern.

Abigo, ere, *elhajtani*, wegtreiben. Invagio, are, *béhajtani*; eintreiben.

Ab intestato, *testamentom, intézet, v. végső rendelés nélkül, testálatlanul, intézetlenül*; ohne Testament.

Ablegatus, i, m. *követ, küldött*; ein Deputirter.

Ablego, are, *követségbe küldeni*; absenden, deputiren.

Ablicentiatus, e. gr. ad determinatum, v. indeterminatum tempus; *szabadságos*; freygelassen, der Urlaub bekommen hat.

Aboculo, are, id. qu. Abacino.

Abracadabra, indecl. *varásló gyógyító szó*; ein heilendes Zauberwort. Vulg.

Abruptus, a, um, Ex abrupto: *készületlenül, minden hozzá készület nélkül, hirtelenében*; unvorbereitet, plötzlich. Vulg.

Absolutionales, ium. plur. e. gr. literae: *feloldó, v. feloldozó levél*; die Frey- oder Lossprechungs-Urkunde.

Absolutorium, ii, n. *felszabadító ítélet*; ein Entbindungsurtheil. Vulg.

Abolvo, ere, *feloldozni, felszabadítani, felmenteni, menté tenni*, freysprechen, lossprechen. e. gr. incattum ab impetitione actorea: *az alperest a' felperesnek vádja, v. keresete alól felszabadítni, v. felmenteni*; den Angeklagten von der Anklage freysprechen. Actore nihil probante incattus absolvitur: *semmit bé nem bizonyítván a' felperes, az alperes felszabadíttatik*; da der

Vŏmĭtor, ōris, m. 3. *hányó, okádó*; der sich übergibt oder erbricht. Sen.

Vŏmĭtōrius, a, um, *hánytató*; Erbrechen erregend. 2) *hányó*; sich übergebend. Macr.

Vŏmĭtus, us, m. 4. *hányás, okádás*; das Erbrechen, Brechen, Speyen, Übergeben. 2) *kihányt dolog, étel, 's a' t.* was man von sich bricht. 3) *undokság*; ein Unflath. Plaut.

Vŏmo, ui, ĭtum, ĕre, 3. *hányni, okádni*; sich erbrechen, übergeben, speyen. Cic. 2) *kihányni, kiadni, kiokádni*; durch Erbrechen von sich geben, ausspeyen. Plin.

Vŏpiscus, i, m. 2. *a' kettős gyermekeknek egyike, a' ki még él, midőn a' másik meghalt*; eins von den Zwillingen, das zur Welt kommt, nachdem das andere gestorben. Plin. 2) cognomen Romanum. Cic.

Vopte, i. e. vos ipsi, Cato.

Vŏrăcĭtas, ātis, f. 3. *nagyehetőség, torkosság*; die Gefräßigkeit. Plin.

Vŏrācĭter, Adv. *torkosan*; gefräßig. Macrob.

Vŏrāgĭnosus, a, um, *örvényes*; voller Schlünde oder Tiefen. Auct.

Vŏrāgo, ĭnis, f. 3. *örvény, mélység*; ein Schlund Abgrund, eine fast bodenlose Tiefe. Cic. 2) *pazérló*; ein Verschwender. Cic.

Vŏrātio, ōnis, f. 3. *faldoklás, evés*; das Fressen. Catull.

Vŏrātor, ōris, m. 3. *faldokló, torkos, mohonevő*; ein Fresser. Tert.

Vŏrax, ācis, o. *torkos, faló, mohonevő, nagyehető*; fressend, gefräßig. Cic. 2) Trop. v. ignis, Cic. *megemésztő*; fressend, verzehrend.

Vŏro, āvi, ātum, āre, 1. *béfalni, békapni, nyelni, lenyelni, elnyelni*; verschlingen, verschlucken, hinterschlingen. Plaut. Charybdis vorat carinas, Ovid. 2) *mohon enni, falni, megenni*; fressen, verzehren. 3) Trop. *valamit hirtelen és nagy kivánsággal tenni*; etwas schnell und begierig thun oder vollbringen. Literas voravit. Cic.

Vorsum, vide: Versum.

Vorsus, vide: Versus.

Vortex, ĭcis, m. 3. *forgószél, szélkavargás*; der Windwirbel. Liv. 2) *örvény, vizörvény*; der Wirbel des Wassers, Wasserwirbel, Strudel. Virg. 3) Id. qu. vertex.

Vortĭcōsus, a, um, v. gr. amnis, Liv. *örvényes*; voller Wirbel oder Strudel.

Vorto v. Verto, vide: Verto.

Vōs, *ti, titeket*; ihr, euch. (Tu.)

Voster, tra, um, vide: Vester.

Vōtĭfer, a, um, *kivánó, jó kivánságát bémutató*; wünschend, Wünsche bringend. Stat.

Vōtīve, Adv. *kivánság szerént*; nach Wunsche. Apul.

Vōtīvus, a, um, *fogadott, fogadással igért*; durch ein Gelübde versprochen, gelobt. 2) *szentelt*; geweiht. Hor. 3) *kivánt, kellemetes*; erwünscht, angenehm. Apul.

Vōtum, i, n. 2. *fogadás, fogadástétel*; das Gelübde. Vota solvere, Cic. v. persolvere, Plin. v. reddere, Ovid. *fogadását telyesíteni*; Gelübde thun od. bezahlen. 2) *kivánság*; der Wunsch. Votum alicujus implere, Curt. Hoc erat in votis, Hor. *e' volt a' kivánságom*; das wünschte ich. 3) *voks, tetszés*; die Stimme, der Beyfall. Vota colligere, JCt. *a' voksokat öszveszedni*; die Stimmen sammeln. Vota dare, JCt. *voksolni*; die Stimmen abgeben. Pluralitate votorum, JCt. *a' voksok többsége szerént*; nach Mehrheit der Stimmen. 4) votum decisivum; *az elválasztó ítélet*; das Entscheidungsurtheil. JCt.

Vōtus, a, um, vide: Voveo.

Vŏvĕo, vōvi, vōtum, ēre, 2. *fogadni, szentűl fogadni, fogadást tenni*; geloben, heilig versprechen. 2) *szentelni, szentűl ajánlani*; widmen. Vovere caput pro salute patriae, Cic. *magát hazájának feláldozni*; sich dem Vaterlande aufopfern. 3) *kivánni*; wünschen. Cic.

Vox, vōcis, f. 3. *szó, szózat*; die Stimme, Cic. Vocem mittere, Cic. v. emittere, Liv. *megszóllalni, szóllani*; sich hören lassen, die Stimme ertönen lassen, reden. Vocem supprimere, Ovid. *hallgatni*; schweigen. Vocem tollere, Virg. *megszóllalni*; die Stimme erheben. 2) *hang*; der Klang, Laut, Ton, Schall. 3) *szó, beszéd*; ein Wort, eine Rede. Nescit vox missa reverti, Hor. Una voce, Cic. *egy akarattal*; einstimmig. Haec una vox omnium est, Cic. *mindnyájan ezen egy értelemben vannak, ez a' közönséges tetszés*; das ist die allgemeine Meinung. Viva voce, Stat. *élő szóval*;

mündlich. 4) *szó, szók, mellyekből a' b. széd vagy nyelv áll*; das Wort, Wörter woraus die Sprache besteht. Vox Graeca, Latina, Cic. Ovid. 5) *mondás, szósat*; der Ausspruch, die Sentenz. Verba qoibus voces — notareot, H. 6) *hangjel*; der Ton, Accent. In verbo posoit vocem, Cic.

Vulcānālis v. Volcanālis, e, *Vulcánusi, Vulkáni*; Vulcanisch, den Vulkan betreffend, 2c. Varr. Vulcanalia, Plur. *Vulkánus innepe*; das Fest des Vulcan. Plin. Ep.

Vulcānius, Volcanius, a, um, *Vulcánusi, Vulcáni*; Vulcanisch, den Vulcan betreffend. Virg.

Vulcāous, Volcānus, i. m. 2, *Vulcánus, Vulcán, Jupiter fija, Vénus férje, a' tüznek pogány istene*; Vulcanus, Sohn des Jupiter, Gemahl der Venus, und der Gott des Feuers. 2) *tűz*; das Feuer.

Volgāre, Adv. *közönséges módon*; gemein, auf gemeine Art. Cic.

Vulgaris, v. Volgāris, e, *közönséges, mindennapi*; gemein, allen gemein, bey allen gewöhnlich, alltäglich. Opinio volgaris, Cic. Vulgare est, Plin. *közönséges, mindennapi dolog*; etwas Gemeines, Gewöhnliches. 2) *tsekély*; gering. Hor. 3) *középszerű*; mittelmäßig. Cic. 4) *mindenekre kiterjedő*; alle Leute betreffend. Liberalitas vulgaris, Cic.

Vulgārĭtas, ātis, f. 3. *köznépi szokás*; die Gewohnheit des gemeinen Pöbels. Capit.

Vulgārĭter, Adv. *közönséges módon, közönségesen*; gemein, auf gemeine Art Cic.

Vulgārius, a, um, pro; vulgaris, Gell.

Vulgāte, Adv. *elhírlelve, kihírlelve*, kundbar. vulgatius, Ammiao.

Vulgātor, ōris, m. 3. *elhírlelő*; der etwas überall bekannt macht, Bekanntmacher, Ausplauderer. Ovid.

Vulgātus, a, um, *közönséges, mindenekkel köz, v. közös*; allgemein, gemein. 2) *közönséges, kihírdettetett, elhírlelt*; bekannt, bekannt gemacht. Plin. Comp. vulgatior, Liv.

Vulgātus, us, m. 4. *kihírdetés*; die Kundmachung. Sidon.

Vulgivăgus, a, um, v. gr. Venus, Lucr. *mindenfelé kóborló*; überall herumschweifend.

Vulgo, v. Volgo, āvi, ātum, āre, 1. *közössé tenni, közre botsátni*; etwas allen Leuten ohne Unterschied mittheilen, allgemein machen. Liv. 2) *közönségessé tenni, elhírlelni*; unter die Leute bringen, ruchtbar machen, bekannt machen. Rumorem vulgare, Liv. 3) librum vulgare, Quint. *könyvet adni ki, v. közre botsátni*; ein Buch herausgeben. 4) v. gr. aliquid, Liv. *közönségessé tenni és az áltál a' betsét elrontani, alallyasitni*, gemein, gering machen.

Volgo, Adv. *közönségesen*, insgemein. Vulgo dicitur. Ter. 2) *általjában, átaljában*; insgemein. Vulgo omnia improbas, Cic. 3) *mindenütt*; überall. Cic. 4) vulgo quaesitus; *fattyú gyermek*; ein Hurenkind. JCt.

Volgus, v. Volgus, i, n. et oonnonquam, m. 2. *nép, köznép, község*; das Volk, der gemeine Pöbel, der gemeine Mann. Magis bi storicis quam vulgo notus, Nep. In vulgus edere, Nep. *közre botsátni, közönségessé tenni*; unter den Leuten bekannt machen, ausstreuen. In vulgus, Cic. *a' köznépnél*; beym Volke, beym Publico. In vulgus emanare, in vulgus edi, Curt. *közönségessé lenni, elhírlelődni*; unter die Leute kommen. Multa dare in vulgus, i. e. vulgo, Lucr. 2) *közönség*; das Publikum. Libri in vulgus editi, Nep. *kibotsátott, v. közrebotsátott könyvek*; herausgegebene Bücher. 3) vulgus ovium, Virg. *juhnyáj*; eine Herde Schafe.

Vulnĕrābilis, e, *megsérthető, megsebesithető*; verletzlich. 2) *megsebesítő*; verwundend, verletzend. Coel. Aur.

Vulnĕrārius, a, um, *sebet illető, sebhez v. sebre való*; die Wunden betreffend. Emplastrum vulnerarium, Plin. *sebreváló flastrom*; Wundpflaster.

Vulnĕrārius, ii, m. 2. *seborvos*; ein Wundarzt. Plin.

Vulnĕrātio, ōnis, f. 3. *megsebesítés*; die Verwundung. Cic. 2) Trop. *megsértés*; die Verletzung. Cic.

Vulnĕro, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. aliquem, Cic. *megsebesítni*; ver-

wunden. 2) Trop. *megsérteni*, *megbántani*; verletzen, kränken, wehe thun. Verbis vulnerari, Cic. Aliquem voce vulnerare, Cic.

Vulnĭfer, a, um, *sebesítő*, *megsebhető*; Wunden machend. Prud.

Vulnificus, a, um, *megsebesítő*; Wunden machend. Ovid.

Vulnus, v. Volnus, ĕris, n. 3. *seb*; die Wunde. Vulnus obligare, Cic. v. deligare, Caes. *a' sebet bekötni*; die Wunde verbinden. Vulnus accipere, v. excipere, Cic. *sebbe esni*, *sebet kapni*; eine Wunde bekommen. Vulnus inferre, Caes. Infligere, Cic dare, Ovid. *megsebesíteni*; eine Wunde beybringen, oder machen. Vulnere gravi ictus, Liv. *nagy v. nehéz sebet kapott*; schwer verwundet. 2) *szúrás*, *vágás*, der Stich, Streich, Hieb. Liv. 3) Met. *fájdalom*, *seb*; der Schmerz, die Wunde. Vulnus orbitatis, Quint. 4) Trop. *sérelem*, *veszteség*; die Verletzung, der Verlust. Vulnera reip. imponere, Cic. v. inurere, Cic. 5) *hiba*, *fogyatkozás*; der Fehler. Vulnus in moribus, natura, re atque fortuna, Cic.

Vulnuscŭlum, i, n. 2. *kis seb*, *sebetske*; eine kleine Wunde. Pand.

Vulpēcŭla, ae, f. 1. *kis róka*, *rókatska*; ein Füchschen, der Fuchs. Cic.

Vulpes, v. Vulpes, is, f. 3. *róka*; der Fuchs. Horat. 2) Trop. *ravaszság*; die Verschlagenheit. Animi sub vulpe latentes, Horat. 3) *ravasz ember*; ein listiger Mensch. Hor.

Vulpīnāris, e, *róka formájú*, *rókanemű*; wie ein Fuchs, fuchsartig. 2) *ravasz*; schlau. Apul.

Vulpīnor, āri, 1. *ravaszkodni*; schlau seyn. Varr.

Vulpīnus, a, um, *rókai*; vom Fuchse, von Füchsen. Plin. 2) *ravasz*; listig, schlau. Hor.

Vulpio, ōnis, m. 3. *ravasz ember*; ein schlauer Mensch. Apul.

Vulpis, is, pro: Vulpes, Phaedr.

Vulsella, vide: Volsella.

Vulsūra, v. Volsura, ae, f. 1. *kitépés*, *kiszaggatás*; das Rupfen, Zupfen, Abrupfen. Varr.

Vulsus, a, um, (vello) *kitépett*, *kiszaggatott*; ausgerupft. Varr.

Vultĭcŭlus, i, m. 2. *komoly kép*; Ernsthaftigkeit der Mienen. Cic.

Vultuōsus, a, um, *komoly*; ernsthaft, finster. 2) *ábrázatjával sokat mutató*; zu voll von Mienen. Cic.

Vultur, v. Voltur, ŭris, m. 3. *keselyű*; der Geyer, Stoßvogel. Virg. 2) Trop. *ragadozó madár*, *állat*, *v. ember*; ein Raubvogel, ein habsüchtiger Mensch, der alles an sich ziehen will. Sen. 3) mons in Apulia. Hor.

Vulturīnus, a, um, *keselyűi*; vom Geyer, geyerisch. Plin.

Vulturius, ii, m. 2. id. qu. Vultur. Liv.

Vulturnālis, e, i. e. deum Vulturnum concernens. Vest.

Vulturnum, i, n. 2. urbs Campaniae, Liv.

Vulturnus, v. Volturnus, i, m. 2. fluvius Campaniae. 2) Nom. pr. dei, Varr. 3) *délnapkeleti*, *v. délkeleti szél*; ein Südostwind. Liv.

Vultus, v. Voltus, i, m. 2. *ábrázat*, *kép*; das Gesicht. Vultus moestus, Virg. *szomorú ábrázat*; ein trauriges Gesicht. Vultus adductus, Svet. *komor ábrázat*, *v. tekintet*; finsteres Gesicht. 2) *tekintet*; die Miene. Vultu terrere, Hor. *tekintetével elijjeszteni*; mit zorniger Miene abschrecken. 3) *ábrázat*, *külső forma*; die äußere Gestalt einer Sache oder Person. Vultus naturae, Ovid.

Vulva, vide: Volva.

Vulvāria, ae, f. 1. *büdös libatopp*, *büdös*, *v. kutya laboda*; stinkender Gänsefuß, Schaamkraut. Apul.

Vulvŭla, v. Volvŭla, ae, f. 1. Dimin. a vulva, Aple.

W.

Wāhālis, is, m. 3. *a' Vál vise*; die Wahl, ein Fluß. Geogr.

Westphālia, ae, f. 1. *Vestphália*, *v. Vesstfália*; die Landschaft Westphalen. Westphalus, i, m *Vestphá1i ember v. lakos*; ein West

phälinger. Circulus Westphalicus, *Vestphaliai kerület*; der westphälische Kreis. Geogr.

Wismāria, ae, f. 1. *Vismár városa*; die Stadt Wißmar in Mecklenburg. Geogr.

Wittĕberga, ae, f. 1. *Vittemberga városa Saxónidban*; die Stadt und Universität Wittenberg in Sachsen. Geogr.

Wormātia, ae, f. 1. *Vormátzia, város*; die Stadt Worms am Rhein. Geogr.

Würtemberga, ae, f. 1. *Vürtembergi Hertzegség*; das Herzogthum Würtemberg. Idem.

Würtembergensis, is, c. *Vürtembergi*; ein Würtemberger. Geogr.

X.

X, in compendio scribendi denotat: decem, et. 2) denarium, Plin. i. q. Denarius, Plin.

Xanthenes, is, m. 3. *sárgás drágakő neme*; ein gelblicher Edelstein. Plin.

Xanthippe, es, f. 1. Nom. pr. uxoris Socratis.

Xanthium, ĭi, n. 2. *tsimpaj*; die Spitzklette. X. Strumarium; *szúrós tsimpaj, disznómogyoró, v. bojtorján, koldústetű*; das Klebkraut, Bettlerslaus. Botan.

Xantho, us, f. 4. Nom. propr. filiae Oceani et Thetidis. Virg.

Xanthos, i, m. 2. *drágakő*; ein Edelstein. Plin.

Xanthus, v. os, i. m. 2. fluvius in regione Trojae. Virg. et in Epiro. 2) urbs Lyciae, hodie: Casenide, Mela.

Xĕniŏlum, i, n. 2. *egy kis ajándék, ajándékotska*; ein kleines Geschenk. Apul.

Xĕnium, ĭi, n. 2. *ajándék, p. o. idegeneknek, vendégnek*; ein Geschenk an Fremde oder Gäste. Plin. 2) *ajándék*; ein Geschenk. Pandect.

Xĕno, ōnis, m. 3. Nom. pr. philosophi Epicurei, Cic.

Xĕnocrătes, is, m. 3. philosophus, discipulus Platonis. Cic.

Xĕnŏdŏchium - ēum, i, n. 2. *kösönséges vendégház a' szegény idegenek számára, jövevények fogadóháza*; ein Gebäude, wo Fremde aufgenommen werden, Pilgerhaus, Hospital. Cod. Just.

Xĕnŏdŏchus, i, m. 2. *a' jövevényház gondviselője*; Hospital-Vorsteher. Cod. Just.

Xĕnon, ōnis, m. 3. *vendégfogadó*; ein Gasthof. JCt. 2) Nom. propr. cujusdam Poëtae. Steph.

Xĕnŏpătŏchus, i, m. *idegenek gyámattya*; Verpfleger der Fremden. Pandect.

Xĕnŏphănes, is, m. 3. Nom. gr philosophi Graeci, Cic.

Xĕnŏphon, tis, m. 3. Nom. pr. discipuli Socratis, belli ducis Atheniensium et historiographi. Cic.

Xĕnŏphontēus, v. —ius, a, um, *Xenophoni*; Xenophontisch. Cic.

Xĕrampĕlinus, a, um, *barnaverhenyős*; dunkelroth. Juv.

Xĕrantĭcus, a, um, *szárasztó*; trocknend. Macer.

Xĕrium, ĭi, n. 2. *száras gyógyító szer*; ein trockenes Arzeneymittel. Med.

Xĕrŏcollyrium, ĭi, n. 2. *száraz kenőts*; trockne Salbe. Marc. Emp.

Xĕron, v. Xerum, id. qu. Xerium.

Xĕrŏphăgia, ae, f. 1. *száras eledelekkel való élés*; der Genuß trockner Speisen. Tertull.

Xĕrophthalmia, ae, f. *száras szemfájás*; trockne Augenkrankheit. Marc. Emp.

Xerxes, is, m. 3. Nom. propr. regis Persarum. Cic.

Xiphias, ae, f 1. *kardhal*; der Schwertfisch. (Xiphias Gladius, L) 2) i. q. gladius, Plin.

Xiphion, i, n. 2. *dákoska, (virág)*; Schwertel, Schwertlilie. i. q. gladiolus. Plin.

Xiphŏides, i. Adj. id. qo. Mucronatus. 2) Subst. *mejjtsúts*; der schwertförmige Knorpel, die Spitze am Brustbeine. Med.

Xiphŏpŏrus, i, m. 2. *kardtsiszár, kardtsináló*; ein Schwertfeger. Gloss.

Xylinum, vide: Xylon.

Xylŏbalsămum, i, n. 2. *fából főtt balszam*; aus Holz gesottener Balsam. Plin.

Xylŏcăsĭa, v. Xylocassĭa, ae, f. 1. *kássiafa*: Holz von der Cassia, Cassienholz. Pand.

Xylŏchărăcta, *Szent János kenyere*, Johannis-Brot. Gloss.

Xylŏcinnămŏmum, i, n. 2. *fahéjjfű-szerszám*; die Zimmetrinde. Plin.

Xylŏcinnămum, i, n. 2. i. q. Xylocinnamomum, Scrib. Larg.

Xylon, i, n. 2. *fa*; das Holz. 2) *pamutfa*; die Baumwollenstaude. Plin. Hinc: Xylinum, i, n. *pamut*; die Baumwolle. Plin.

Xylŏphăgus, i, m. 2. *szú*; ein Holzwurm.

Xylŏphytum, i, n. 2. id. qu. Ajuga; *katskanyak*; Günsel, ein Kraut. Apul.

Xylŏpōla, ae, m. 1. *fadros, fakereskedő*; ein Holzhändler. Gloss.

Xylŏthon, i, n. 2. *libatopp*; Fünffingerkraut. Apul.

Xynĭae, ārum, f. pl. urbs Thaessaliae.

Xyris, ĭdis, f. 3. *vad liliom*; Nahme einer wilden Iris. Plin.

Xystarches, ae, m. 1. i. e. custos vel praefectus Xysti. Tert.

Xyster, is, m. 3. *tsontvakaró (seborvosi szerszám)*; ein chyrurgisches Messer, die angefressenen Beine damit zu schaben. Chir.

Xysticus, a, um, *a' Xystuskos tartozó*; zum Xystus gehörig. Tert. Xistici, *birkozók*; die Athleten. Suet.

Xystis, is, f. 3. *előkötő, kötény*; eine Weiberschürze. Cael. Rhod.

Xystra, ae, f. 1. *lóvakaró*; ein Striegel, damit man die Pferde striegelt. Gloss.

Xystum, vide: Xystus.

Xystus, i, m. 2. *fedett tornátz, p. o. sétálnivaló, vagy a' birkozók és vivók számára, a' hol magokat télen gyakorlották*; ein bedeckter Gang, Gallerie, z. B. zum Spazierengehen oder für die Athleten, um darin des Winters sich zu üben oder zu kämpfen. Tert. 2) *közönséges sétálóhely, lúgos, 's a' t.* ein öffentlicher Spaziergang, eine Allee, ein Bogengang, rc. Cic. et Plin.

Y.

Y, secundum Pythagoram Virtutis et Vitii discrimen; cui quidem cornu ejus sinistrum latius Vitii, dextrum vero exilius Virtutis viam significet. Hinc Persius ita canit: Et tibi, qui Samios deduxit litera ramos, Surgentem dextro monstravit limite callem. Stat.

Yerva, ae, f. 1. *méreggyökér*; die Giftwurzel. Dicitur et Bezoardica, vel Alexipharmaca, vel Contrayerva.

Ypra, ae, f. 1. urbs in Flandria. Geogr.

Yvĭca, ae, f. 1. una insularum Balearium. Geogr.

Z.

Z, i. e. triens, vel, tertia pars assis. Cic.

Zaăra, ae, f. 1. regio, vel desertum Africae. Geogr.

Zaberna, ae, f. 1. *ruhatartó*; ein Kleiderschrank. Gloss.

Zăbŭlon, ŏntis, m. 3) i. q. Diabolus. 2) i. q. Sebulon.

Zăbŭlus, Zabŏlus, i, pro: Diabolus.

Zacchar, Zacchărum, id. qu. Saccharum.

Zacchărĭas, ae, m. 1. Nom. pr. *Zakariás*; Zacharias. Eccles.

ăcyntha, ae, f. 1. *szümöltsüső katáng*; Cichorien-Kraut, Warzen-Wegwart. (Cichorium verrucarium)

Zăcynthĭnus, a, um, i. e. ex insula Zacyntho.

Zăcynthos, v. —us, i, f. insula ad Peloponnesum, hodie: Zanthe. Plin. Hinc: Zacynthius, a, um.

Zaffrămen, ĭnis, n. 3. *sáfrán*; der Saffran. Gloss.

Zagrius, ii, m. 2. pars montis Tauri inter Mediam et Babyloniam. Ptol.

Zălĕŭcus, i, Nom. pr. legislatoris Locrorum in Italia, Cic.

Zăma, ae, f. 1. urbs Numidiae. B. Afr.

Zāmĭa, ae, f. 1. *vesztesźg, kár*; der Verlust, Schade. Plaut. 2) *tzirboly tobos*; eine Zirbelnuß. Plin.
Zāmolxis,is,m.3. philosophusTracicus.
Zanele, es,f. 1. i. q. Messana, urbs Siciliae. Hinc: Zaneleïus, a, um, i. e. ex urbe Zancle, Ovid.
Zaplūtus, a, um, *dús gazdag*; sehr reich. Petr.
Zēa, ae, f. 1. *tönköly, tenkely, piros alakor*; eine Getreideart, Dinkel oder Spelt. (Triticum Spelta, L.) 2) Zea Mays, L. *tengeri, kukoritza, törökbúza, mále*; türkischer Weitzen.
Zēbăoth, Vocab. Hebr. exercitus.
Zēdŏar, vel Zedoaria, Zedoria, Zedura, ae, f. 1. *tzitvor*; Zittwer, ein gewisses Gewürz. Bot. (Amomum Zedaoria. L.)
Zēlandĭa, Selandia, ae, f. 1. *Zéland*; Seeland. Geogr.
Zēlātor, ōris, m. 3. *a' ki buzog valami mellett*; ein Eiferer. Ambros.
Zēlivĭra, ae, f. 1. *szerelemféltő, t. i. aszszony személy*; eine Eifersüchtige. Tert.
Zēlo, āre, 1. *szerelemféltő lenni*; eifern, eifersüchtig seyn. Aug.
Zēlōtes, ae, m. 1. *valami mellett buzgó*; ein Eiferer. 2) *szerelemféltő*; Eifersüchtiger. Gloss.
Zēlōtypa, vide: Zelotypus.
Zēlōtypĭa, ae, f. 1. *szerelemféltés*; die Eifersucht. Cic.
Zēlōtypus, a, um, *szerelemféltő*; eifersüchtig, ein Eifersüchtiger, eine Eifeesüchtige. Juv.
Zēlus, i, m. 2 *buzgóság, buzgó indulat*; der Eifer wegen etwas. 2) *szerelembeli vetekedés, szerelemféltés*; die Eifersucht. Vitr.
Zēma, ătis, n. 3. *főzőeszköz, fazék*; ein Kochgeschirr, Kochtopf. Apic.
Zembla, ae, f. 1. Vulgo: Nova Zembla, regio in Oceano Septentrionali.
Zēnith, vocab. Arab. Indeclin. *tetőpont, mellyet az égen éppen a' fejünk felett gondolunk*; der Scheitelpunct am Himmel, welcher gerade über unserm Scheitel oder Haupte steht.
Zēno, v. Zenon, ōnis, m. 3. Nom. pr. philosophiGraeci, auctor sectae Stoicorum. Cic.
Zēnŏdŏtus, i, m. 2. Nom. pr. Grammatici. 2) Nom. pr. aliorum Virorum. Suid.
Zēnōnĭānus, a, um, v. gr. lex, i. e. Imperatoris Zenonis. Justin.
Zēnōnĭcus, a, um, Zenonici; *Zeno tanitványi*; Schüler des Zeno.
Zĕphyrion, ĭi, n. 2. sc. promontorium, hodie: Capo bianco. Mela.
Zĕphyrĭtis, idis, f. 3. filia Zephyri, i. e. Flora. Catull.
Zĕphyrĭus, a, um, *zephirusi, nyúgotszelleti*; vom Zephyr. Ova zephyria, Plin. *palozsnák*; Windeyer.
Zĕphyrŏbŏrĕas, ae, m. 1. *éjszaknyúgoti szél*; der Nordwestwind. Geogr.
Zĕphyrus, i. m. 2. *nyúgoti szél, nyúgotszellő*; der Westwind. i. q. Favonius, Ovid. Hor. 2) pro: ventus.
Zeros, i, m. 2. *drágakő neme*; ein Edelstein. Plin.
Zērynthus, is, f. v. Zerynthum, i, n. 2. urbs Samothraciae. Plin. Ovid.
Zēta, n, I. e. litera Z Graecorum.
Zēthes, v. Zētes, ae, m. 1. filius Boreae, temporibus et pedibus alatus, Ovid.
Zēthus, i, m. 2. filius Jovis et frater Amphionis. Hor.
Zeugitāna regio, pars Africae propr.
Zeugītes, ae, m. 1. i. e. calamus, Plin.
Zeugma, ătis. n. 3. *összvekötés, egybefoglalás*: die Verbindung. 2) *hid*; eine Brücke.
Zeus, i, m. 2. *tükörhal*; der Spiegelfisch. Col
Zeuxippus, i, m. 2. Nom. p. virorum.
Zeuxis, is, et idis, (idos) m. 3. pictor celebris, ex urbe Heraclea, Cic.
Zībēbae, ārum, i. e. uvae passae longae; *malozsa*; Zibeben. Gloss.
Zibēthīnus, a, um, *tzibét, tzibétből való*; von der Ziebetkatze. 2) *tzibétszagú*; nach Ziebeth riechend. Plin.
Zībēthum, i. n. 2. *tzibét*; der Zibeth, die Zibethkatze. Feles Zibethi, Med.
Zingĭbĕr, vel Zingĭbĕri, n. indecl. *gyömbér*; der Ingber. (Amomum Zingiber, L.) Plin.
Zingări, et Zigeuni, ōrum, m. plur. *tzigányok*; Zigeuner. Gloss.
Zinziber, is, n. 3. id. qu. Zingiber.
Zīzānia, ae, f. 1. *kankoly*; der Lolch, die Trespen. Hier.
Zīzānium, i, n, Plur. Zizania, 2. *konkoly*; der Lolch oder Unkraut. Virg.
Zīzyphus, v. Ziziphus, i, f. 2. *jujuba bengefa*; der Brustbeerbaum. (Rhamnus jujuba, L.) Col.
Zmaragdus, vide: Smaragdus.

Zmilăces, is, m. 3. *drágakő neve*; ein Edelstein. Plin.

Zōdīacus, a, um, *állati*; Thiere betreffend oder enthaltend. Circulus zodiacus; *égijelek abrontsa, v. karikája, mellyen a' 12 égijelek vannak illy rendel*; sunt Aries, Taurus, Gemini, Cancer, Leo, Virgo, Libraque, Scorpius, Arcitenens, Caper, Amphora, Pisces: der Thierkreis. Gell.

Zōĭlus, i, m. 2. Nom. pr. sophistae, insulsi vituperatoris Homeri. Hinc: 2) *gúnyoló, mardosó, gyalázó*; ein bitterer Tadler, beißender, höhnischer Mensch. Ovid.

Zōmŏtēgănīte, es, f. 1. (sc. patina) *egy tál hal, melly a' maga levében főtt*; eine Schüssel Fische, die in ihrer Brühe gesotten sind. Apic.

Zōna, ae, f. 1. *tűszőerszény, tüsző*; ein Gürtel, Geld darin zu tragen. Liv. Qui zonam perdidit, Hor. 2) *öv, övedző*; ein Gürtel. 3) zona coeli, Plin. *égally, öveset*; der Himmelsstrich, Erdgürtel. Zona torrida; *a' heves égally*; der heiße Himmelsstrich. Zonae temperatae; *a' mérsékletl égallyak*; die gemäßigten Zonen oder Himmelsstriche. Zona frigida; *hideg égally*; der kalte Himmelsstrich. Geogr. 3) *egy tsillagzat neve, az Orion övezete*; ein Gestirn, der Gürtel des Orion.

Zōnālis, e, *égallyai*; die Zonen (des Himmels) betreffend. Macrob.

Zōnārius, a, om, *övi, övezeti, övet illető*; Gürtel betreffend, damit sich abgebend. Sector zonarius, Plaut. *szebelő zsivány*; ein Beutelschneider.

Zōnārius, ii, m. 2. *övtsináló*; ein Gürtler. 2) *tűszőtsináló*; ein Beutler. Cic.

Zōnătim, Adv. *körűlövedzve*; umgürtet. Lucil.

Zōnŭla, ae, f. 1. *övetske*; ein Gürtelchen. Catull.

Zōophthalmos, i, m. 2. *nagy fülfű*; große Hauswurz. Plin.

Zōphŏrus, i, m. 2. *az osslop tsifrája, osslóptsirdda*; der Fries, die Auszierung an einer Säule. Vitr.

Zōpissa, ae, f. 1. *a' hajóról levakart szurok*; das von den Schiffen abgeschabte Pech. Plin.

Zōpyron, i, n. 2. *pereszlén, szösszöfű*; die Wirbeldoste. Clinopodium.

Zōpyrus, i. m. 2. Nom. pr. physiognomi cujusdam. Cic.

Zōrŏastres, ae, et is, m. rex Bactrianorum, et magus celebris, Justin.

Zōrŏbăbel, ēlis, m. 3. i. q. Magister de Babylone.

Zoronisĭos, i, *esmeretlen drágakő neve*; ein uns unbekannter Edelstein.

Zōsĭmus, i, m. 2. Nom. pr. Historici cujusdam Graeci aliorumque virorum. Hist.

Zoster, ēris, m. 3. *szent Antal tüze, vagy orbántz neme*; eine Art des heil. Feuers oder Rothlaufs. Plin. 2) promontorium et urbs in Attica. Cic. 3) *tengeri hínár*, eine Art von Seetang, Meertang. Plin.

Zōthēca, ae, f. 1. *rejtek hely a' szobában, kamara, vakablak*; ein kleiner geheimer abgesonderter Ort im Zimmer, etwa nach unserer Art, Alcoven, Cabinett, Blende, Nische, Kämmerchen. Plin. Epist.

Zōthēcŭla, ae, f. 1. Dim. i. q. zotheca.

Zora, ae, f. 1. *méregölő mag*; der Same des Christdoens. Plin.

Zygāntes, om, m. plur. populus prope ad Carthaginem. Herod.

Zygaena, ae, f. 1. *pörölyhal*; der Hammerfisch, Jochfisch. L.

Zygĭa, ae, f. 1. *sip, flóta*; eine Pfeife, Flöte. 2) cognomen Junonis. Apul.

Zygis, idis, f. 3. *tsombor ménta, putnokfű*; Feldpoley. Apul. (Mentha Pulegiom, L.)

Zygĭus, a, um, id. qu. Jogalis. Plin. 2) cognomen Jononis. Apul.

Zygōma, ătis, n. 3. *igatsont*; das Jochgebein. Med.

Zygostăsĭum, ii, n. 2. *mázsáló hivatal*; das Waageamt. Cod. Just.

Zygŏstătes, ae, m. 1. *mázsamester, mázsálómester*; der Waagemeister. Cod. Just.

Zythum, i, n. 2. *búzából, vagy árpából főzött ser neme*; ein Trank aus Getreide, Weizen, Gerste, Bier. Plin. et Pandect.

Zythus, i, m. 2. id. qu. Zythum.

Zytphănĭa, ae, f. 1. *Zutphen, főváros Geldriában*; Zütphen. Geogr.

GLOSSARIUM

seu

Interpretatio Vocum, in Politicis ac Juridicis negotiis Regni Hungariae usitatorum. Accesserunt, Termini Technici in variis Scientiis recentius adoptati, nec non, Vocabula peregrina vulgariaque, in hodierna scribendi ratione saepius adhiberi solita.

Not. Caetera, Artium, Scientiarum aut Juris vocabula, quae in hoc Glossario non invenies, quod, aut classica gaudent auctoritate, aut jam, ut ut medii aevi, sed usitata, praecipuis Lexicis Latinis inserta erant, in praecedenti Lexico Trilingvi evolvenda sunt.

Compendia Scribendi.

Vocabula nullo signo notata, sunt Juris Hungarici.
Bot. term. tech. Botanici. Med. — Medici. Phil. — Philosophici.
T. Sc. Termini technici in variis scientiis usitati. Vulg. — Vulgares et peregrinae voces.

A.

Abacino, are. *szemét kiszúrni, kisütni*; die Augen ausstechen. Vulg.

Abactio, onis, f. *elhajtás, peres helyről való elhajtás*; die Wegtreibung aus einem streitigen Grunde. Invagiatio, onis, f. *béhajtás, v. kárból való béhajtás*; die Eintreibung aus dem Schaden, Pfándung.

Abalienatio, onis, f. *elidegenités*; die Veräußerung. e. gr. legitime facta: *törvényes*; rechtmäßige. illegitime facta: *törvénytelen*; gesetzwidrige.

Abalieno, are, e. gr. bona: *elidegeníteni*, veräußern.

Abigo, ere, *elhajtani*, wegtreiben. Invagio, are, *béhajtani*; eintreiben.

Ab intestato, *testamentom, intézet, v. végső rendelés nélkül, testálatlanul, intézetlenül*; ohne Testament.

Ablegatus, i, m. *követ, küldött*; ein Deputirter.

Ablego, are, *követségbe küldeni*; absenden, deputiren.

Ablicentiatus, e. gr. ad determinatum, v. indeterminatum tempus; *szabadságos*; freygelassen, der Urlaub bekommen hat.

Aboculo, are, id. qu. Abacino.

Abracadabra, indecl. *varásló gyógyító szó*; ein heilendes Zauberwort. Vulg.

Abruptus, a, um, Ex abrupto: *készületlenül, minden hozzá készület nélkül, hirtelenében*; unvorbereitet, plötzlich. Vulg.

Absolutionales, ium. plur. e. gr. literae: *feloldó, v. feloldozó levél*; die Frey- oder Lossprechungs-Urkunde.

Absolutorium, ii, n. *felszabadító ítélet*; ein Entbindungsurtheil. Vulg.

Abolvo, ere, *feloldozni, felszabadítani, felmenteni, menté tenni*, freysprechen, lossprechen. e. gr. incattum ab impetitione actorea: *az alperest a' felperesnek váddja, v. keresete alól felszabadítni, v. felmenteni*; den Angeklagten von der Anklage freysprechen. Actore nihil probante incattus absolvitur: *semmit bé nem bizonyítván a' felperes, az alperes felszabadíttatik*; da der

Kläger nichts beweisen kann, wird der Angeklagte losgesprochen.

Absorbentia, um, n. pl. scil. remedia: *magdbaszívó szerek*; Einsauge-Mittel. Med.

Abstergentia, um, n. pl. sc. remedia: *tisztító szerek v. orvosságok*; reinigende Heilmittel. Med.

Abstersivus, a, um, *tisztító*; reinigend. Med.

Abstractum pro concreto: *tulajdonság, az említett tulajdonsággal bíró dolog vagy személy helyett*; Eigenschaftliches, statt der damit begabten Sache oder Person. T. Sc.

Abvagio, are, *a' marhát béhajtani, p. o. a' tilalmasból*; das Vieh eintreiben, z. B. aus dem Getreide.

Acampsia, ae, f. *tagmerevedés*; die Gliederstarre. Med.

Acatholici, orum, m. pl. *nem katholikusok*; nichtkatholische, (Christen). Vulg.

Accepto, are, *bévenni, elfogadni*, annehmen, genehmigen.

Acceptatio, onis, f. (in computu) *bészámlálás, elfogadás*; die Einrechnung, Passirung, Genehmigung.

Accessorium, ii, n. *járúlat, hozzájárúlat, toldalék*; der Anhang, Zusatz, Zugehör. Accessorium sequitur suum principale: *a' tag követi a' főt*; das Glied folgt dem Haupte. Accessorialiter: *hozzájárúlat, v. toldalékképpen, v. -ként*; zusatzweise.

Accidentia, ae, f. *mellék jövedelem, v. apró jövedelem*; die Sporteln, zufällige Nebeneinkünfte, Nebengefälle.

Accludo, ere, *hozzá, v. mellé kaptsolni, foglalni, v. rekeszteni*; beylegen, beyfügen. In accluso: *ide, v. mellé zárva, v. kaptsolva*; mit Beylage. Cum acclusis: *záratjaival együtt*; sammt den Beylagen.

Acclusum, i, n. *mellék, hozzá, v. mellé kapsoltatott, foglaltatott, zárat*; die Beylage.

Accorda, ae, f. *alku*; der Vertrag.

Accordo, are, *megalkudni, alkudozni*; verdingen, einig werden.

Accrescentia, ae, f. *nevelék, szaporítás*; die Vermehrung, der Zuwachs.

Accuratia, ae, f. pro: Accuratio, onis, f. *pontosság, szoros rendszeretet*; die Genauigkeit, Pünktlichkeit, Ordnungsliebe. Vulg.

Accusatio, onis, f. *vád, vádolás, vádolat*; die Klage, Anklage. Puncta accusationum: *vád pontjai*; die Klagpuncten.

Accuso, are, *vádolni*; klagen, anklagen, beschuldigen. e. gr. matrimonium: *a' házasság foganatosságát, v. helyes voltát kérdésbe hozni*; die Gültigkeit der Ehe bezweifeln, oder aufwerfen.

Achtis, idis, f. *folt a' szemnek szaru hártyáján*; Hornhautfleck. Med.

Acinesia, ae, f. *gyenge szélütés*, eine unvollkommene Paralyse. Med.

Acquaestus, us, m. *együtt keresett vagyon*; etwas Zusammenerworbenes.

Acquisitor, oris, m. *kereső, szerző*, der Erwerber.

Acrisia, ae, f. *a' nyavalya állapotjának meghatározatlansága*; die Unbestimmtheit des Krankheitsstandes. Med.

Acroama, atis, n. *okosság principiuma, v. törvényje*; ein Vernunftgrundsatz, oder Gesetz T. Sc.

Acta, orum, n. plur. *írások, munkák, végzések, írásba foglalt végzések, irományok*; die Acten.

Actio, onis, f. v. actionalis libellus: *igaztételt kérő levél, perbeliklódnság, vádlevél, kérőlevél, kereset*; die Klagschrift, Klage. Actio querulosa: *erőszakról, hatalmaskodás-ról való panaszlevél, panaszló kereset*; Gewaltthätigkeits- oder Eigenmächtigkeits-Klage. Actio liquida: *szembe való adósságot kereső levél*; die Schuldforderungs-Klage. Actio indebita: *helytelen kereset, v. panasz*; ungebührliche, unstatthafte Klage oder Forderung. Actio cumulata: *halmozott, v. tetézett kérő, v. vádlevél*; angehäufte Klage. Condescensio actionis: *a' vádlevélnek leszállitása, v. eldöntése*; eine Klagverwerfung. Habere actionem contra aliquem: *keresetének lenni valaki ellen*; Klagerecht haben wider jemanden. Quis quid, coram quo, quo jure petatur et a quo? *ki mit, mi akból, ki előtt követ, és kitől?* wer, was, vor wem, mit was für einem Rechte, und von wem zu suchen, od. zu fordern hat? *az üldözet, verekedés*, das Treffen, die Bataille. Vulg.

Active, *keresőleg*; fordernd. Passive, *szenvedőleg*; lastend.

Activiso, are, *meg, v. felhatalmazni, hatalmat adni*; ermächtigen.

Activitas, tis, f. *tehetőség, tehetség, hatalom*; die Thätigkeit, der Wirkungskreis, die Betriebsamkeit, e. gr. testandi: die Befugniß letztwillig zu verfügen, od. anzuordnen. personalis: *személyes*; persönlich. realis: *tárgyhoz szabatott*; objectiv.

Activus, a, um, *tehetős*; thätig, geschäftig, dienstthuend. e. gr. debitum: *hitel*; ausstehende Forderung. votum: *nyomos, v. tehetős szó, v. voks*; gründliche, entscheidende Stimme. testamentum: *foganatos testamentom*; gültiges, rechtmäßiges Testament. status: *tehetség, érték*; der Vermögensstand.

Actor, oris, m. *felperes*; der Kläger.

Actoratus, us, m. *kereset, felperesség*; das Klagerecht. e. gr. personalis: *személybéli tehetség*; der Person zustehend. realis: *vagyonbéli, v. a' kereset valósága*; zum Gegenstande des Rechtsstreites gehörend.

Actrix, icis, f. *felperes asszszony, v. leány*; die Klägerinn.

Actualis, e, *valóságos, mostani*; wirklich, gegenwärtig.

Actus, us, m. *tselekedet, tett, tétemény*; die Handluug. e. gr. hominis: *természetes*; natürlich, physisch. humanus, v. moralis: *erköltsi*; menschlich, moralisch. indifferens: *sem jo sem rosz*; gleichgültig. potentiarius: *hatalmas*; gewaltthätig, eigenmächtig. majoris potentiae: *tségéres, v. nagy hatalmaskodás, tetemesebb erőszakoskodás*; größere Gewaltthat, öffentliche Gewaltthat. minoris potentiae: *hatalmaskodás*; die Eigenmächtigkeit, Gewaltthätigkeit. personalis: *személyes tett*; eigene That, od. Handlung.

Adductus, us, m. *ostromút, árok, ostromárok*; die Laufgräben bey den Belagerungen, Trancheen. T. Sc.

Adenalgia, ae, f. *mirigyfájdalom*; der Drüsenschmerz. Med.

Adenemphraxis, idis, f. *mirigydugúlás*; die Drüsenverstopfung. Med.

Adenitis, is, f. *mirigytüzesség*; die Drüsenentzündung. Med.

Adgravo, v. Aggravo, are, *birságolni, meghüntetni*; bestrafen.

Adjudicatoriae literae, *itélet, v. odaítélő levél*; gerichtliches Erkenntniß.

Adjudicatum, *neki, meg, v. odaítéltetett*; zuerkannt, zugesprochen.

Adjudico, are, *neki, meg, v. odaítélni*; zuerkennen, zusprechen.

Adjunctum, i, n. *környülállás, ragaszték*; der Umstand, die Nebensache.

Adjunctus, i, m. *segéd*; der Gehülfe, Amtshelfer. e. gr. judex: *birótárs*; der Mitrichter.

Adjuratio, onis, f. *esketés, hitezés, hiteltetés, vallatás*; die Beeidigung, Eidablegung, das Verhör.

Adjuratus, a, um, *esküdt, megesketetett*; Beeidigter, Beeideter.

Adjuro, are, *megesketni, eskettetni, esküdtetni, hiteltetni, vallatni*; beeiden, beeidigen, den Eid ablegen, od. schwören lassen, verhören.

Adjustatio, onis, f. *eligazitás*; die Berichtigung.

Adlatero, are, v. advolvo, ere, *ide-oda, hozzá mellékelni*; hier, od. da, od. dort beyfügen, od. beylegen.

Admensuro, v. commensuro, are, *hozzámérsékelni*; anmessen.

Administratio, onis, f. *sáfárság, sáfárkodás, gondviselés, tiszt, igazgatás, helytartóság, kiszolgáltatás, szállitás*; die Verwaltung, Verwesung. Versorgung, Verpflegung, Amts- od. Stellvertretung, Pflege, Lieferung, Abführung, Abfuhr. e. gr. justitiae: *igazságtétel, v. szolgáltatás*; die Gerechtigkeitspflege. e. gr. politica: *polgári igazgatás*; die Staatsverwaltung, Volkszucht, öffentliche Ordnung.

Administro, are, *sáfárkodni, gondot, v. gondját viselni, tisztet, v. helyt tartani, ki, által, kézhez, v. helybe szolgáltatni, kormányozni, igazgatni*; verwalten verwesen, besorgen, versorgen, ein Amt od. Stelle vertreten, liefern, einliefern, übergeben, erlegen, adführen. e. gr. bona alterius: *más jószágában sáfárkodni, más jószágának gondját viselni*; das Gut eines andern verwalten. officium alterius: *másnak tisztjét, hivatalát, v. helyét tartani, v. viselni*; das Amt od. die Stelle eines andern vertreten. e. gr. proventus, fruges, ligna: *kézhez, helybe v. által szolgáltatni, v. szállittatni*; liefern, abliefern, abführen. e. gr. vacantem episcopatum, v. parochiam: *gondját viselni*; versorgen. e. gr. rempublicam: *országot, tar-*

tományt, *v. köztársaságot igazgatni*, *v. kormányozni*; regieren, verwalten, z. B. den Staat.

Admoneo, ere, *meginteni*; gerichtlich erinnern, mahnen, ermahnen. Admonens: *intő*; ein Ermahner. Admoneri curans: *intető*; der ermahnen läßt.

Admonitio, onis, f. *megintés*; die Erinnerung, Weisung, Mahnung, Ermahnung. e. gr. amica: *barátságos*; freundschaftliche. e. gr. judiciaria: *törvényes*; gerichtliche. Admonitoriae literae: *intőlevél*; eine Ermahnungsurkunde.

Adnecto, ere, 3. *mellé*, *v. hozzá kaptsolni*, *v. ragasztani*: beylegen.

Adnexum, i, n. *ragaszték*, *kaptsolat*, *függelék*; die Beylage, der Anhang. Cum adnexis: *ragasztékjaival együtt*; sammt den Beylagen.

Adoptio, onis, f. *örökbe fogadás*; die Ankindung, Aufnehmung an Kindes-Statt. Adoptatus, v. Adoptativus, a: *örökbe fogadott*, *fiú*, *v. leány*; Sohn od. Tochter an Kindes Statt angenommen, ein Wahlkind, Wahlsohn, eine Wahltochter. Adoptans: *örökbefogadó*; ein Annehmer, Wahlvater, eine Wahlmutter.

Ad peram et saccum exequi: *mindenéből kiforgatni*; von allen entblößen.

Adsecurans, vide: Assecurans.

Adsistens, v. Assistens, tis, *o. segéd*, *segítő*; der Beysteher, Helfer, Gehülfe.

Adsociatio, vide: Associatio.

Adspirans, v. Aspirans, tis, o, *vágyó*, *számottartó valamire*; der Bewerber, Anspruchmacher. Vulg.

Adtenuantia, um, n. pl. sc. remedia: *vértvéknyítő szerek*, *hígító szerek*; blutverdünnende Heilmittel. Med.

Ad vires successionis: *az örökségnek mennyiségéhez képest*, *v. erejéig*; in so weit die Erbschaft reicht, od. kleckt.

Adulter, eri, m. *nősparázna*; ein Ehebrecher.

Adulterium, ii, n. *nősparáznaság*, *v. házasságtörés*; der Ehebruch.

Advocatia, ae, f. *megoltalmazás*; die Beschützung, Vertheidigung.

Advocatus, i, m. *ügyvédő*, *ügyész*; der Advocat, Beystand. Per regnum Hungariae fori utriusque juratus causarum advocatus: *Magyar Országon mind a' két bíróságbéli ügyeknek hites védője*; Ungarischer Landes- und Gerichts-Advocat beyder Rechte.

Advolvo, ere, 3. id. qu. Accludo.

Adynamiae, arum, f. pl. *nervusok* (*velőrostok*) *nyavalyái a' velőrostok elgyengültségével egybekötve*; Nervenkrankheiten mit Schwäche des Nervensystems. Med.

Aedoilis, idis, f. *szemérem test tüzessége*, *v. gyúladása*; die Entzündung der Geschlechtstheile. Med.

Aequitas, atis, f. *természeti igazság*; die Billigkeit.

Aerarium regium, *királyi pénztár*, *ház*, *v. kints*; die königliche Schatzkammer. Aerarialis, e, *királyi pénzházi*, *királyi kintsbéli*, *v. királyi*; königlich, landesfürstlich.

Aes, aeris, n. *értz*, *réz pénz*; das Erz, Kupfergeld. Aes paratum: *készpénz*; baares Geld. Qui non potest aere, solvat pelle: *kinek nints pénze*, *fizessen bőrével*; wer kein Geld hat, der bezahle mit der Haut.

Aestimatio, onis, f. *bets*, *betsű*; die Schätzung. e. gr. communis: *köz*, *v. közönséges*; gerichtliche. e. gr. condigna: *illendő*, *v. méltó*; gerichtliche Schätzung, wahrer Werth.

Aestimationalis, e, *betsű szerént való*; nach der Schätzung. e. gr. pretium: *betsű szerént való ár*; der Schätzungswerth.

Aetas, tis, f. *kor*, *idő*; das Alter. e. gr. perfecta: *emberkor*; die Volljährigkeit, Mündigkeit. imperfecta: *gyermekkor*; die Minderjährigkeit. legitima: *felserdült*, *v. törvényeskor*; gesetzmäßiges Alter. illegitima: *neveletlenkor*; die Unmündigkeit.

Affido, are, *biztatni*; Muth einsprechen.

Affinitas, atis, f. *sógorság*; die Schwägerschaft, Seitenverwandtschaft. e. gr. ex copula licita: *törvényes elhálásból*; eine Heirath Schwägerschaft, ex copula illicita: *törvénytelen sógorság*; eine Beyschlafs-Schwägerschaft. Affinitas non parit affinitatem: *a' sógorság nem szül sógorságot*, *v. rokonságot*; aus Schwägerschaft entsteht keine Verwandschaft.

Aga, ae, m. *janitsárfőtiszt*; ein Oberoffizier bey den Janitscharen (der Türken.)

Agasonum Regalium Magister: *királyi fölovászmester*; der königliche Oberstallmeister.

Agens, tis, m. *ügyelő*, *biztos*; ein Geschäftsbesorger, Geschäftsträger, Agent. Agens aulicus: *udvari biztos*, *v. ágens*; ein Hofagent.

Aggratiatio, onis, f. *megkegyelmezés*; die Begnadigung.

Aggratiatus, a, um, *megkegyelmezett*, *fején kegyelmezett*; begnadigt.

Aggressio, onis, f. *megtámadás*; der Überfall, Angriff.

Agressor, oris, m. *megtámadó*; der Überfallende, Angreifer.

Agilis, is, m. *fél*, *v. nó-nemes*; unadeliger Ehemann einer edlen Frau.

Agnatio, onis, f. *atyai rokonság*; die Verwandschaft väterlicher Seits.

Abenum braxatorium: *serfőző üst*; ein Bierbräukessel. Vulg.

Aigis, idis, f. *komályfolt a' szem szaruhártyán*; undurchsichtiger Fleck der Hornhaut. Med.

Aimatismus, i, m. *orrvérfolyás*; das Nasenbluten. Med.

Alalia, ae, f. *némaság*; die Sprachlosigkeit. Med.

Alba, ae, f *papi fejér köntös*; ein weißes Priesterkleid. 2) e. gr. judiciaria: *birói fejér*, *v. álba*, *aláirt fejér papiros*; eine richterliche Unterschrift, ein Einschreibebogen.

Album graecum: *fejér ebganéj*; weißer Hundekoth. Album nigrum: *egérganéj*; Mäusekoth. Med.

Algemata, um, n. pl. *fájdalmak*; Schmerzen. Med.

Allatura, ae, f. (et Adl.) *hozomány*, *férjhez vitt jószág*; das zugebrachte Vermögen der Gattinn.

Allegatio, onis, f. *előadás*, *feleselés*; der Vortrag, die Erwiederung, Darstellung.

Allegata et probata, *előadások és bizonyitások*; Vorträge und Erweise.

Allegatum, i, n. *felhozott dolog*, *előhozott*, *előhordott*, *p. o. eset*, *bizonyság*, *'s a't*; das Angeführte.

Allego, are, *előadni*, *feleselni*, *ügyelleni*; anführen, vorbringen, erwiedern.

Alliantia, ae, f. *szövetség*; ein Bündniß. T. Sc.

Allodiatura, ae, f. et Allodium, ii, n. *majorság*; das Erbgut, Überland. Allodialis: *majorságbeli*; überländlich. 2) *szabados örökség vagy majorság*, *mellyet tetszése szerént eladhat vagy másnak hagyhat a' birtokos*; ein freyes Erbgut, Eigengut, Veräußerungsgut.

Alphus, i, m. *kany..ró*; Hautflecken. Med.

Alteratio, onis, f. *megmásolás*; die Änderung, Abänderung.

Alternative, *felváltva*, *váltva*; wechselsweise, abwechselnd.

Altero, are, *megmásolni*; ändern.

Alumneum, i, n *táplálo intézet*, *v. oskola*; eine Pflegeanstalt, Schule.

Amaurosis, idis, f. *fekete hályog*; der schwarze Staar. Med.

Ambages, is, f. *tekervény*, *kerengés*; ein Umweg, die Verdrehung.

Ambasiator, oris, *követ*; ein Gesandter.

Amblotica, orum, pl. *magzathajtó szer*; fruchtvertreibendes Mittel.

Ambio, ire, 4. *rávágyni*, *vágyakodni*, *vágyódni*; sich wornach sehnen.

Ambitus, us, m. *környék*; der Umfang, die Umgebung. Intra ambitum parochiae: *a' megye környékeben*; im Bezirks-Umfange.

Ambitus crimen: *fortélyos tisztrevágyóság*, *tisztrevágyódás vétke*, *helytelen tisztkivánás*; die Amtsuchung auf eine listige od. verschlagene Art.

Amenorrhoea, ae, f. *hónapi tisztulás fogyatkozása*; der krankhafte Mangel der monathlichen Reinigung. Med.

Amicus tractatus, v. conventio, *barátságos egyezés*, *eligazitás*, *v. alku*; die Pflegung der Güte, gütliches Übereinkommen, freundschaftlicher Vergleich.

Amita, ae, f. *atyám nénje*, *v. húga*; die Base. e. gr. major: *ösöm nénje*, *húga*, *v. öttse*; die Großbase.

Amitinus, i. m. *atyám nénjének*, *v. húgának fija*; ein Sohn der Base. Amitina, ae, f. *anyám nénjének*, *húgának*, *v. öttsének leánya*; eine Tochter der Base.

Amnesia, ae, f. *az emlékezeterő fogyása*; Verlust od. Abnahme des Gedächtnisses. Med.

Amnistia, ae, f. i. q. Amnestia. v Lexic.

Amortisatio, onis, f. *holt kéztől való eltiltás*; die Ungültigkeitserklärung der Erwerbsacte unsterblicher Körperschaften, oder Gemeinheiten. e. gr. contractus: *kötés megsemmisi-*

tése; ein Richtigkeits- oder Tilgungs-Schein für einen Vertrag. Lex amortisationis: *holt kéztől tiltó törvény*; erwerbverbietendes Gesetz für Gemeinheiten.

Amphiarthrosis, is, f. *tsontkötsolódás*; straffes Aneinanderliegen der Gelenkflächen zweyer Knochen. Med.

Amygdalatum, i, n. *mondolatéj*; Mandelmilch. Vulg.

Ana, Indecl. *ugyanannyi*, *egyenlő*, *egyenlően*; gleich, gleichviel. Med.

Anachronismus, i, m. *korösszveütközés, valaminek előadásában, p. o. a' Görögök Tróját ágyúzván*; ein Zeitverstoß, Zeitirrthum. T. Sc.

Anaesthesia, ae, f. *érzéketlenség*; die Unempfindlichkeit. Med.

Anagogia, ae, f. *a' léleknek felemelkedése (istenhez)*; die Geisteserhebung (zu Gott). T. Sc.

Analepsis et Analepsia, ae, f. *erejének helyre állása*, *megerősödés*; die Wiederherstellung, Kräftigung. Med.

Anasarca, ae, f. *bőralattvaló vízibetegség*; die Hautwassersucht. Med.

Anchylops, is, f. *szemzugdaganat*; die Augenwinkelgeschwulst. Med.

Ancyloglosson, i, n. *leragadt nyelv*; angewachsene Zunge. Med.

Anevrisma, atis, n. *verőérdaganat*; die Schlagadergeschwulst. Med.

Angaria, ae, f. *fizetés része*, *p. o. negyede*; der Gehalts- oder Besoldungs-Antheil, vierteljähriges Gebühr. e. gr. mortualis: *halál után járó fizetés*; Gebühr für das Vierteljahr, binnen welchem Jemand stirbt.

Angiologia, ae, f. *nedvedény tudomány*; die Gefäßlehre. Med.

Angiospermia, sc. ordo: *tokosok*, *tokban lévő magok*; Samen im Behältnisse. Bot.

Annales, ium, pl. *korkönyv*, *krónika*; ein Jahrbuch, die Chronik.

Annihilatio, onis, f. *semmivététel*; die Vernichtung. Vulg.

Annonaria domus: *élés*, *v. eleségház*; eine Vorrathskammer.

Annullo, are, *semmivé tenni*; vernichten. Vulg.

Annus, i, m. *esztendő*; das Jahr. Annos discretionis attingere: *érthorra jutni*; mündig werden.

Anodynia, ae, f. *fájdalmatlanság*; die Schmerzlosigkeit. Med.

Anophresia, ae, f. *szagnemérzés*, die Geruchlosigkeit. Med.

Anorexia, ae, f. *ételutálás*; der Ekel vor Speisen. Med.

Anosmia, id. qu. anophresia.

Antagonismus, i, m. *ellenkezés*, *ellenkezőség*; der Widerstreit, das Entgegenstreben. Vulg.

Antaphrodisiaca, sc. remedia: *nemzésdühűző szerek*; Mittel gegen den zu starken Geschlechtstrieb. Med.

Antemetica, sc. remedia: *hányásszüntető szerek*; erbrechenstillende Mittel. Med.

Antenati, orum, m. *eleink*, *őseink*; Vorfahren, Voráltern, Ahnen.

Anthelmintica, sc. medicamenta: *bélféreghajtó*, *bélgilisztahajtó szerek*; Mittel gegen die Würmer. Med.

Antheroma, atis, n. *kásástályog*; die Breygeschwulst. Med.

Anthropognosia, ae, f. *az embervizsgálás tudománya*; die Menschenkunde. Med.

Anthropolatria, ae, f. *emberimádás*; die Menschenanbethung.

Anthropologia, ae, f. *az emberesmeret tudománya*, *embertudomány*, *az emberitermészet tudománya*; die Menschenkunde, Menschenlehre, die Naturlehre des Menschen. T. Sc.

Anthropologus, i, m. *emberesmérő* ein Menschenkenner, T. Sc.

Anthropomorphismus, i, m. *az okosságbeli megfogásoknak 's ideáknak megtestesitése*; die Vermenschlichung oder Versinnlichung reiner Vernunft-Ideen. T. Sc.

Anthropopathia, ae, f. *emberi módon való gondolkozás vagy képzelődés az istenről*; die menschliche Denk- oder Vorstellungsart von Gott. T. Sc.

Anthropophagia, ae, f. *emberevés*; die Menschenfresserey. Vulg.

Anthropophagus, i, m. *emberevő*; ein Menschenfresser. Vulg.

Anthropophobia, ae, f. *emberkerülés*, *emberektől való félelem*; die Menschenfurcht, Menschenscheu. T. Sc.

Anthropopathos, Adv. *emberi módon*, *emberi képzelődés szerént*; menschenähnlich. T. Sc.

Antiadiaphoristae, arum, m. pl. *a' kik az erkőltsi tekintetben tett mindegységnek ellenkező vitatói*; Eiferer gegen sittliche Mitteldinge. T. Sc.

Antiaditis, tidis, f. *torokgyúladás*; die Halsentzündung. Med.

Anticipando, Abl. et Adv. *előre*, *p. o. felvenni*; im voraus, zum voraus. Vulg.

Anticachectica, sc. remedia: *nedvesség jobbító szerek*; die Säfte reinigende Mittel. Med.

Antiloimica, sc. remedia: *pestis ellen való orvosságok*; Mittel wider die Pest. Med.

Antinephritica, sc. remedia: *vesefájást enyhítő szerek*; Mittel wider Nierenbeschwerden. Med.

Antiphlogistica, sc. remedia: *gyúladás enyhítő v. oltó szerek*; Mittel gegen die Entzündung. Med.

Antiseptica, orum, n. pl. sc. remedia: *rothadásűző v. az ellenvaló eszközök, rothadásellenző szerek*; Fäulniß widrige Mittel, Mittel gegen die Fäulniß. Med.

Antisialagoga, sc. medicamenta: *nyálfolyás ellenvaló szerek*; Arzneymittel gegen den Speichelfluß. Med.

Antispasmodica, orum, n. pl. sc. remedia: *görtsenyhítő v. oszlató szerek*; krampfstillende Mittel. Med.

Antisyphilitica, sc. remedia: *bujakórság gyógyító szerek*; Arzeneymittel gegen die Lustseuche. Med.

Aortitis, idis, f. *szívtsőér gyúladása*; die Entzündung der großen Schlagader. Med.

Apaedeutica, ae, f. *tudománytalanság*; die Unterrichtslosigkeit, Unwissenheit durch Belehrungsmangel. T. Sc.

Apertum jus: *nyilvánságos, v. világos jus*; öffentliches oder unbezweifeltes Recht.

Aphrodisiaca, sc. remedia: *nőszésingerlő szerek*; zum Beyschlaf aufregende Arzeneymittel. Med.

Apnoea, ae, f. *fúladás*; die Erstickung. Med.

Apostasis, is, f. *nyavalyaköltöztetés, t. i. egyik tagból a' másikba*; die Übertragung der Krankheit. Med.

Apostolica sedes: *püspöki szék*; Bischofsstuhl oder Würde.

Apostolicus rex: *apostoli vagy Magyar Király*; apostolischer König, oder König von Ungarn.

Apostillae, arum, f. pl. *instantziára vagy esedezőlrás hátára írtt felelet*; der Bescheid.

Apostrophus, i, m. *kihagyójel, kurtitó vonás*, der Hinterstreich, das Kürzungszeichen. T. Sc.

Appellata, ae, f. *fellyebbvitel, felsőbb ítéletre való terjesztés*; ein Rechtszug, die Anrufung an ein höheres Gericht. e. gr. intra dominium: *birtokból való, v. ítélet végrehajtás előtti fellyebbvitel*; Rechtszug aus dem Besitze od. vor Urtheils-Vollziehung. extra dominium: *birtokon kívül való, v. ítélet végrehajtása utánni fellyebbvitel*; außer dem Besitze, oder nach Urtheils-Vollziehung.

Appellatorium forum: *felsőbb ítélőszék*; ein Ober-Berufungs- oder Appellations-Gericht.

Apello, are, *fellyebb vinni, felsőbb ítéletre terjeszteni*, ein höheres Gericht anrufen, sich auf ein höheres Gericht berufen.

Appendiculum, i, n. *toldalékotska*; ein kleiner Anhang, Zusätzchen. T. Sc.

Apperceptio, onis, f. *felfogás, megtudás, tudatos képzelés*; die Auffassung, das Innewerden, Vorstellung mit Bewußtseyn. T. Sc.

Appertinentiae, arum, f. pl. *hozzátartozók, hozzávalók*; Zugehörungen.

Applacido, are, *megrendelni, megadni, megengedni, jóvá hagyni*; zulassen, erlauben.

Applicabilis, e, *hasznavehető, hasznorafordítható*; anwendbar. Vulg.

Applicatio, onis, f. *ráfordítás, hasznavétel, hasznorafordítás*; die Nutzanwendung. 2) *szorgalom, buzgóság*; der Fleiß, die Emsigkeit, der Eifer. Vulg.

Applicatura, ae, f. 1. *újjrakás a' muzsikában*; der Fingersatz in der Musik, die Fingersetzung. T. Sc.

Appropriatio, onis, f. *tulajdonítás, sajátozás*; die Zueignung. Per appropriationem: *tulajdonításképpen, v. ként*; durch Zueignung.

Approprio, are, *magának tulajdonítani*; zueignen, eignen.

Approximatio, onis, f. *közelítés, megközelítés, hozzáközelítés*; die Annäherung. T. Sc.

Aptera, orum, pl. *szárnyatlanok, t. i. bogarak*; Flügellose, z. B. Flöhe.

Apyreticus, a, um, *hideglelléstől ment*; fieberlos. Med.

Aqua fortis, f. *választóvíz*; das Scheidewasser. T. Sc.

Aquagium, ii, n. *vizárkolás jussa*; das Wasserableitungsrecht.

Aquatio, onis, f. *itatás*; die Tränkung.

Aqua toffana, *sinlesztő méregvíz*; Giftwasser, Schleichgift. T. Sc.

Aquisitionales literae (Acquisitionales) *szerzeménylevél*, *szerzeményről való levél*; eine Erwerbsurkunde, ein Gewähesschein. Aquisitum bonum: *szerzett*, *v. keresett vagyon*, *v. jószág*; erworbenes Gut.

Aquisitor, vide: Acquisitor.

Arachnologia, et Araneologia, ae, f. *pókkulendáriom tudomány*; die Spinnenwetterlehre. T. Sc.

Arbiter, tri, m. *választott biró*; ein Schiedsrichter.

Arbitnum, ii, n. *szabad akarat*, *v. tetszés*; die Meinung, Willkühr, das Ermessen, Gutbefinden.

Arcanum mysticum: *szentséges*, *v. papi titok*; heiliges oder pfaffisches Geheimniß, geheimes Mittel.

Archivum, i, n. *levél v. levelestár*, *levél*, *v. leveleshás*; das Urkundengewölbe, der Urkundensaal, das Archiv.

Archologia, ae, f. philosophia fundamentalis: *fundamentom tudomány*; die Grundlehre, Wissenschaftslehre. Phil.

Arenda, ae, f. (*áron adás*) *árenda*, *haszonbérlés*; die Pachtung, Miethung, Bestandnehmung.

Arendator, oris, m. *árendás*, *haszonbérlő*; ein Pachter, Bestanduehmer.

Arendo, are, *árendálni*, *árendába adni*, *és árendába venni*; pachten, in Pacht geben, oder nehmen.

Areometrum, i, n. *higmérő*; der Flüssigkeitsmesser, eine Senkwaage. T. Sc.

Aretologia, ae, f. 1. *virtustudomány*; die Tugendlehre. Philos.

Arha, Arrha, ae, f. *előpénz*, *foglaló*, *Szent Miklós pénze*; das Darangeld, Aufgeld, Handgeld, Miethpfennig, Pachtschilling.

Arithmantia, ae, f. *számbóljövendölés*; die Zahlenwahrsagerey, das Wahrsagen aus Zahlen. Vulg.

Armales, ium, f. plur. *nemeslevél*, *tzímeres nemeslevél*; der Adelbrief, Wappenurkunde.

Armali-ta, ae, f. *tzímeres v. diplomás nemes ember*; ein Edelmann ohne Schenkung oder Güter-Donation.

Armistitium, ii, n. *fegyvernyugvás*, der Waffenstillstand.

Arsenale, is, n. *fegyvertár*; das Zeughaus.

Artefactum, i, n. *mív*, *készítmény*, *művel készült*; ein Kunsterzeugniß. T. Sc.

Artariologia, ae, f. 1. *verőértudomány*, *a' verőerekről való tudomány*; die Schlagaderkunde. Med.

Articularis, *törvényes*; gesetzlich.

Articulariter, *törvényesen*; gesetzmäßig.

Articulus, i, m. *íz*, *ág*, *ágazat*, *tzikkely*, *törvénytzikkely*, *törveny*; das Glied, Hauptstück, die Abstammung, der Artikel, Gesetzartikel, ein Gesetz.

Artifex, cis, c. *mesterember*, *kézimíves*; ein Handwerker, Handwerksmann, Künstler.

Artilleria, ae, f. *ágyúk*, *ágyússág*, *ágyúzó sereg*, *pattantyússág*; das Geschütz- Feuerwerk- oder Kriegsfeuerkunst, die Artillerie.

Ascendens, tis, o. *felmenő*; aufsteigend. e. gr. linea: *felmenő ág*, *v. sor*; Vorverwandte in aufsteigender Linie. Ascendentes in linea collaterali: *mellékes ágon felmenő rokonok*, *v. mellékesen felmenő ágon lévő rokonok*; Vorverwandte in nebenseitiger Linie.

Asphyxia, ae, f. *holtnaklátszás*; der Scheintod. Med.

Aspirans, vide: Adspirans.

Aspis, idis, f. *súgárágyú*; die Feldschlange.

Assasinii, orum, m. pl. *fogadott orozó gyilkosok*; bedungene Meuchelmörder.

Assassinium, ii, n. *bérlelt*, *vagy bérgyilkosság*, *orozó gyilkosság*; der Meuchelmord.

Assasinus, i, m. *bérgyilkos*, *bérbefogadott*, *v. orozó gyilkos*; ein bedungener Meuchelmörder.

Assecurans, v. Adsecurans, tis, o, *bizonyító*; ein Versicherer. Vulg.

Assecuratio, onis, f. *bizonyosság*, *v. bátorságosságtevés*, *v. tétel*; die Versicherung, Verbürgung.

Assecurationales, ium, plur. *bátorságossá tevő levél*; eine Versicherungsurkunde.

Assecuro, are, *bizonyossá*, *v. bátorságossá tenni*; versichern, verbürgen.

Assertive, *állitolag*; bejahend, behauptend.

Assertum simplex: *puszta állitás*;

eine leere Behauptung, leere Ausflüchte.

Assessor, oris, m. *törvényszék birája, székülő, táblabiró*; der Beysitzer eines Gerichts, oder andern Collegiums, Gerichtstafel-Beysitzer. e. gr. consistorialis: *szentszéküllő*; ein Consistorialrath.

Assistens, vide: Adsistens.

Assistentia, ae, f. *oltalom, pártfogás*; die Hülfe, Hülfeleistung, der Beystand. e. gr. fiscalis: *ügyvédői, ügyvivelői. v. fiskálisi pártfogás*; die Amtshülfe, ämtlicher Beystand. magistratualis: (apud ecclesiasticos) *a' világi hatalomnak segítsége*; Beystand der weltlichen oder politischen Gewalt.

Associatio, onis, f. *egybekötés, egyesülés*; die Verbindung, Vereinigung, Gesellung. Associatio idearum: *a' gondolatok és megfogások egyesülése*; die Gesellung der Gedanken und Begriffe. T. Sc.

Assumtus, i, m. *segéd, felvett segéd*; ein Helfer.

Asthenia, ae, f. *erőtlenség, gyengeség*; die Unkraft, Kraftlosigkeit, Schwäche, Med.

Astysia, ae, f. *férjfiúi tehetetlenség*; das männliche Unvermögen. Med.

Asyndeton, nis, n. *öszvekötetlenség*; die Unverbundenheit. Fig. Rhet.

Atavus, i, m. *dédős*, e. gr. paternus: *őse ősének apja*. maternus: *üke ükének apja*; der Urgroßvater. Atavia paterna: *őse ősének annya*; materna: *üke ükének annya*; die Urgroßmutter.

Atlas, ntis, m. *átlás, mappáskönyv, földleirási táblák könyve*; ein Landkartenbuch.

Atnepos, tis, m. *unokám unokájának fija, ötöd izen való unokafi*; ein Enkels-Enkels-Sohn, der fünfte Abkömmling.

Atneptis, is, f. *unokám unokájának leánya, ötöd izen való unokaleány*; eine Enkels-Enkels-Tochter, eine Nichte im fünften Grade.

Atoniatonblepharon, i, n. *szemhéjjpetyhüdtség*; die Augenliedererschlaffung. Med.

Attentatum et Adtentatum, i, n. *gonoszravetemedés*; ein Frevelversuch.

Attestor, ari, *bizonyítni*; bezeugen. Attestans: *bizonyító*; der Zeuge. Attestatum: *bizonyító levél*; ein Zeugniß.

Attingo, ere, *érdekelni, illetni*; berühren. Attactus, a, um, *érdeklett, illetett*; berührt. Praeattactus, a, um, *fentérdeklett*; oben berührt.

Aucarius, ii, m. *lúdas, hitesszegett*; ein Meineidiger, Betrüger.

Auctio, onis, f. *redadás, redfizetés, nagyobbítás, rugtatás*; die Aufzahlung, Aufgabe, Vermehrung, e. gr. salarii: *esztendei fizetésének nagyobbítása, v. nevelése*; die Vermehrung des Gehalts. Auctione, v. licitatione mediante distrahere: *kótyavetye által eladni, elkótyavetyélni*; versteigern, verlicitiren, an Meistbiethenden verkaufen.

Auctor, oris, m. e. gr. libri, facti: *szerző, kezdő, indító*; der Verfasser, Schriftsteller, Urheber, Veranlasser.

Auctoritas, atis, f. *hatalombéli tekintet*; das Ansehen, die Würde, Amtsgewalt, Macht.

Audientia, ae, f. *meghallgatás, bébotsájtás, audientzia, személyes kihallgattatás, p. o. a' fejedelem előtt*; die Anhörung, der Zutritt, das Gehör, die Audienz.

Auditor, oris, m. e. gr. in statu militari: *hadi ügyvédő, katonabiró*; ein Soldatenrichter, Feldrichter, Feldschultheiß. e. gr. causarum generalis capitularis: *káptalanbeli fő ügyhallgató*; geistlicher Oberrichter in Domkapiteln.

Auditoriatus, us, m. *ügyhallgatóság, egyházi törvényszék*; das Verhöramt, geistliches Gericht.

Auditus, us, m. *hallomás*; das Hören, Hörensagen. Ex auditu fatetur, *hallomásból vall*; bekennet aus Hörensagen. Audita refert: *hallomást mond*; sagt das Gehörte.

Augustanae confessionis evangelicus, *Augustai valláson lévő, azt követő*; evangelisch, Bekenner der Augsburgischen Confession.

Augustus semper: *mindenkor felséges, v. birodalomnak öregbítője*; allezeit erhabenster, Vermehrer des Reichs. Augusta Domus Austriaca: *Felséges Ausztriai örökösház*; das erhabene österreichische Haus.

Aula, ae, f. *udvar*; der Hof. Aulae familiaris: *udvarnok, udvari kiv*; ein Truchseß. Supremus Aulae prae-

fectus: *fő udvarmester*; ein Oberst-hofmeister.

Aulicus, a, um, *udvari, udvarhoz való, v. tartozó*; höflich, alles was zum Hofe gehört.

Aurea bulla, *arany petsétes, v. függőpetsétes levél*; Urkunde mit goldener Siegelkapsel. Hoc nomine insigniuntur leges constitutionales a Carolo IV. pro Imperatoribus et Electoribus Germaniae latae. 2) Aurea Bulla Andreae II. Regis Hungariae, i. e. leges ejus constitutionales.

Aureus Bizantius, *egy forintos arany*; ein Guldendukaten.

Australia, ae, f. *Déliindia, Polinézia, új Hollandia*: das Südland, Südindien. Geogr.

Austria, ae, f. *Ausztria*; Östreich, Österreich. Geogr.

Auszugales, ium, plur. *dároskönyv kiírása, hiteljegyzés*; das Conto.

Authentia, ae, f. *hitelesség*; die Urkündlichkeit, Ächtheit, Glaubwürdigkeit.

Authenticatio, onis, f. *bírói hitelesítés*; gerichtliche Beglaubigung.

Authenticatus, a, um, *hitelesíttetett*; beglaubigt, bewährt.

Authentico, are, *hitelesíteni*; beglaubigen, bewähren.

Authenticus, a, um, *hiteles*; glaubwürdig, bewährt, urkundlich, rechtsgültig, gerichtlich. e. gr. inquisitio: *hiteles tanúvallatás, v. tanúbizonyság*; beglaubigtes, oder gerichtlich breidetes Zeugenverhör.

Autocrata, ae, f. *önnönuralkodó, a' ki önnönmaga uralkodik és kormányoz*; ein Selbstherrscher. T. Sc.

Autocratia, ae, f. *önnönuralkodás*; die Selbstherrschaft. T. Sc.

Autochiria, ae, f. *önnöngyilkosság, magamegölés*; die Selbstentleibung, der Selbstmord. T. Sc.

Autonomia, ae, f. *önnöntörvényszabás, önnönmagánakvaló törvényszabás, akaratszabadság*; die Selbstgesetzgebung, Willensfreyheit.

Autopsia, ae, f. *önnönvizsgálat*; die Selbstansicht, Selbstbeschauung.

Auxesis, is, f. *nagyítás, nagyító előadás az ékesszollásban*; die Übertreibung, rednerische Vergrößerung.

Avellana, ae, f. sc. nux, v. Corylus Avellana, L. *mogyoró*; die Haselnuß.

Aviso, are, *túdósítni*; benachrichtigen.

Aviticitas, atis, f. *ősiség*; großväterliche Erbschaft.

Aviticum bonum: *ősi jószág*; ein Erbgut.

Avunculus, i, m. *anyám báttya, v. öttse*: ein Oheim, Onkel. e. gr. major: *ükömnek báttya, v. öttse*; Großoheim, Großonkel.

Azygos, a, on, *páratlan*; ungepaart.

Azymitae, arum, pl. secta Christianorum, qui in coena Domini pane azymo utebantur.

B.

Bajonetum, i, n. *bagnét, péterkés, puskavégnyárs*; die Flintenspeere.

Balneum laconicum, *izzasztó göz feredő*; ein Schwitzbad. Med.

Banatus Temesiensis, *Bánát*; das Bannat, das Temeschwarer Banat in Ungarn.

Bancales schaedae, *bankótzéduláḱ*; Bankozetteln.

Banderarius, ii, n. *zászlótartó*: ein Standartführer.

Banderium, ii; n. *zászló allja, bandérium*; ein Kriegsvolk, welches unter eine Fahne gehöret, Panierherr.

Bannarium jus: *földesúri juss, p. o. malomtartás, kortsmatartás mások hasznára*; grundherrliches Recht, z. B. Mühlenrecht, Schankrecht.

Bannum, i, n. *kihirdetés*: die Ankündigung, Kundmachung, Acht. Processus bannalis: *kitiltó, v. számkivető per*; ein Rechtsfall zur Landesverweisung.

Banus Croatiae: *Horvátországi bán*; der Ban od. Statthalter von Croatien.

Baptismales, ium, plur. *keresztlevél*; der Taufschein.

Baro Regni: *ország főzászlósa, ország bárója*; ein Panierherr, Oberst-Reichswürdenträger.

Basilica vena: *öregér*; die Großader. Med.

Basilicum: (species Ocymi,) *bazsalyikom, bissiók*; das Königskraut, Basilienkraut. Bot.

Basis, is, f. *talp*; eine Grundlinie, Grundfläche, Grundlage.

Bassa, ae, m. *török basa*; ein Türkischer Pasche oder Commendant.

Bastarda, ae, f. *hosszszú v. súgárdgyú*; ein Feldstück.

Bastiona, vide Lexic. Tril. Bastia.

Batallion, is, n. *zdsló alja*; ein Schlachthaufen, Bataillon.

Batteria, ae, f. *dgyúsdnts*; die Stückbettung, der Geschützwall.

Becchica, sc. remedia: *turhaürítő v. tisztító szerek*; den Auswurf befördernde Mittel. Med.

Beneficium, ii, n. *segedelem*, *jótétemény*, *haszonvétel*; die Wohlthat, Begünstigung, Pfründe, Nutznießung. e. gr. regale: *királyi haszonvétel*; königliche Nutznießung. ecclesiasticum: *egyházi jövedelem*, *v. haszonvétel*; geistliche Pfründe. curatum: *lelki gondviseléssel járó*, *v. papi kötelességű haszonvétel*; Anwalt einer gestifteten Seelsorge. Incapax beneficii possidendi: *haszonvételt nem bírható*; untüchtig zur Benutzung der Pfründe. Permutatio beneficii: *haszonvételnek feltserélése*; der Pfründtausch. Resignatio beneficii, *haszonvételről való lemondás*; die Verzichtleistung auf die Pfründe. Amissio beneficii: *haszonvételnek elvesztése*; der Verlust der Pfründe. Privatio beneficii: *haszonvételtől való megfosztás*: die Entziehung der Pfründe. Beneficium datur propter officium: *a' haszonvétel szolgálattal jár*; der Nutzen od. die Pfründe klebet dem Amte an. Beneficium ordinis: *sortartás*; die Ordnung in Nutznießung.

Benevola fassio: *önként tett vallás*; eine freywillige Aussage.

Beslia, ae, m. *tolvajok hadnagyjok*; ein Räuberhauptmann.

Bestialitas, tis, f. *barommal való fajtalankodás*; thierische Unzucht.

Bibliographus, i, m. *könyveket esmerő*, *a' könyvekhez értő*; ein Bücherkundiger. 2) *könyvek esméretét leíró*; ein Bücherbeschreiber.

Bicellus, i, m. *tsákány*; der Tschakan.

Bilateralis, e, *két részről való*; wechselseitig. e. gr. contractus: *két részről*, *v. viszont kötelező levél*; wechselseitig verbindender Vertrag.

Bilochus et Bilotus, i, m. *bíró*, *szolgabíró*; ein Richter, Stuhlrichter.

Biographia, ae, f. *életleírás*, *élethistoria*; die Lebensbeschreibung, Lebensgeschichte.

Biographus, i, m. *életleíró*, *valaki életének leírója*; der Lebensbeschreiber.

Biologia, ae, f. *élettudomány*; die Lebenskunde, Lebenslehre. Med.

Birsagium, ii, n. *bírság*; die Geldbuße, Geldstrafe.

Birsagialis, e, e. gr. processus: *bírsá-gos*, *v. bírságot követő per*; ein Prozeß zur Erlangung einer Geldstrafe.

Bladum, i, n. id. qu. Blada.

Blasphemia, ae, f. *istenkáromlás*; die Gotteslästerung.

Blennoemesis, is, f. *turhahánydás*; das Schleimbrechen. Med.

Blennorrhagia et Blennorrhoea, *nyálkafolyás*; der Schleimfluß. Med.

Blennuria, ae, f. *habülledék a' vizeletben*; der flockige Bodensatz im Harne. Med.

Blepharoncus, i, m *szemhéjjdaganat*; Augenliedergeschwulst. Med.

Blepharoplegia, ae, f. *szemhéjjelgyengülés*, *v. szélütés*; die Lähmung der Augenlieder. Med.

Bonificatio, onis, f. *megtérítés*; der Ersatz, die Entschädigung.

Bonifico, are, *megtéríteni*, *kipótolni*; ersetzen.

Bonum, i, n. *jó*, *jószág*, *vagyon*, *bírtok*, *érték*; das Gut, die Wohlthat, das Vermögen, der Besitz, die Gabe, e. gr. corporale: *testi*; körperlich. spirituale: *lelki*; geistlich. fortunae: *szerentse*; das Glücksgut, corporis: *testi*; des Körpers. naturae: *természeti*; der Natur. gratiae: *kegyelem java*; ein Gnadengut. Bona transitoria: *múlandó*; vergängliche. aeterna: *örök*; ewige. vera: *valósdgos*; wahre. apparentia: *látszó*, *v. tetsző javak*; Scheingüter. Bonum acquisitum: *szerzeményi*; erworben. coacquisitum: *közszerzeményi*; miterworben. aviticum: *ősi*; erb- od. großväterlich. mobile: *ingó*; beweglich. immobile: *ingatlan*, *v. fekvő*; unbeweglich, liegend. donationale: *adományi*; Schenkungs- Geschenks- od. Lehens-Gut. patrimoniale: *ősi*; väterlich. quasi patrimoniale: *mintegy ősi*; schein-

väterlich. profectitium: *ősi jószág jövedelméből szerzett*; von Einkünften der Erbgüter erworben. adventitium: *tulajdon keresetbéli*; selbst erworben. beneficiale: *egyházi jószág*; Kirchengut. parsimoniale: *kéméléssel szerzett*; erspart. Bona paterna: *atyai, apai*; väterliche. e gr. materna: *anyai*; mütterliche. Bona sexum masculinum — femineum — v. utrumque sexum respicientia: *fiú, — leány, — v. mind a' két ágat illető, v. ágra szállott jószágok*; den männlichen — weiblichen, oder beyden Geschlechtern erbliche Güter. Bona coronalia: *korona jószágok*; Krongüter. Bona fundationalia: *örökhagyományhéli értékek, v. jószágok*; Stiftsgüter.

Bonum publicum: *közjó*; das allgemeine Wohl.

Bracchium, ii, n. *erőhatalom, hatalomkar, hatalmas kéz*; die Macht und Gewalt, der Arm.

Breve, is, n. *rövid levél*; ein kurzes Schreiben. Breve Apostolicum: *pápának rövid levele*; päpstliches Schreiben, od. Gesetz.

Breviarium, ii, n. *katholicus papi imádságos könyv*; ein Gebethbuch für katholische Geistliche. Vulg.

Brevis litis processus: *rövid folyású per*; kurzer Rechtsstreit.

Brocardium, ii, n. *közönséges tétel v. állítmány a' törvényben, törvény-regula*; ein allgemeiner Rechtssatz.

Bromatologia, ae, f. *ételekről és italokról való tudomány*; die Lehre von den Speisen und Getränken. Med.

Bulla, ae, f. *függő, v. ón petsétű levél*; ein Siegel, eine Siegelscheide. eine Siegelkapsel. Bulla Romana, v. Pontifica: *Római függő ón petsétes levél*; eine mit hängendem Siegel versehene päpstliche Urkunde. Bulla aurea, i. q. Aurea Bulla.

C.

Cabala, ae, f. *tsalárd igyekezet, áskálódás*; ein Geheimbund, Schleicherey, Meucheley.

Cabinetum, i, n. *titkos szoba, kabinét*; ein Geheimzimmer, Cabinet.

Cachexia, ae, f. *a' testi nedvek romlottsága, nedvromlottság*; die Verderbniß der Leibessäfte, die Kümmerung. Med.

Caducitas, atis, f. *ura veszett jószág, magvaszakadás*; hinfälliges oder rückfälliges Gut.

Calcatura, ae, f. *nyomás, vető*; die Flur.

Calculo, are, *számolni, felvetni*; berechnen, überschlagen.

Calculus, i, m. *számítás, számozás, számolás, számvétel, felvetés*; die Rechnung.

Calleologia, ae, f. doctrina pulchri: *szépségtudomány*; die Schönheitskunde. T. Sc.

Calleotechnia, ae, f. ars pulchri: *szépségmesterség*; die Schönheitskunst. T. Sc.

Calomel, elis, n. (aquila alba,) murias hydrargyrosi, mercurius dulcis: *édes kénesö*, salzsaures Quecksilber-Oxidul, süßes od. mehemals geläutertes Quecksilber. Med.

Calumnia, ae, f. *patvarkodás, patvar, tsalárd költés, hamis vád, rágogás*; die Verläumdung, Lästerung.

Calumniator, oris, m. *patvarkodó*; ein Verläumder, Lästerer.

Cambians, tis, o. *tserélő*; ein Wechsler, Tauscher.

Cambio, are, *tserélni, váltani*; wechseln, tauschen.

Cambium, ii, n. *tsere*; der Tausch, Wechsel, e. gr. fraudulentum, v. simulatum: *tsalárd, tettetett, színlett*; betrügerisch. purum: *tiszta, pótolás nélkül való*; unvermischt, ohne Aufgabe. mixtum: *elegyes, pótoltatott*; vermischt. Cambio mercantile judicium: *kereskedők törvényszékek, kereskedői itélőszék*; das Merkantil- und Wechselgericht.

Camera Regia: *magyar királyi udvari kamara*; königliche ungarische Hofkammer.

Campamentum, i, n. *táborozás*; der Feldzug.

Campi marschallus: *hadi fővezér*; ein Feldmarschall.

Campsor, oris, m. *pénzváltó*; ein Wechsler, Geldwechsler. Domus campsorialis: *pénzváltóház*; eine

Wechſelſtube. Literae campsoriales: *pénzváltó levél*; ein Wechſelbrief.

Canalis, is, c. *vízdrok, tsatorna*; ein Waſſergraben, Kanal.

Cancellaria, ae, f. *irókáz, kancellária*; eine Kanzley, Schreibſtube. Cancellaria Regia Aulica: *magyar királyi udvari kancelláriá*; königliche ungariſche Hoffanzley.

Cancellatio, onis, f. *kitörlés*; die Auslöſchung.

Cancellista, ae, m. *iródeák, kancellista*; ein Schreiber, Kanzelliſt.

Cancellistica requisita: *iróházi szerek*; Schreiberforderniſſe.

Cancello, are, *kitörleni*; auslöſchen.

Candido, are. *hivatalra kinézni, kissemelni, javasolni némellyeket*; vorſchlagen, in Vorſchlag bringen.

Canon, onis, m. *szabás, lajstrom, törvény*; eine Regel, Richtſchnur. ein Verzeichniß, Geſetz. Canon per Emphiteutam praestitus: *úri adó*; Erbzins, grundherrliche Steuer. Canon sacrae scripturae: *szent írás könyveinek lajstromok*; Verzeichniß der Bücher der heiligen Schrift. Canones sacri: *egyházi törvények*; firchl che Geſetze.

Canonicalis, e, *káptalanbeli, kánonoki*; dem Dom od. Stifte gehörig.

Canonicus, i, m. *kánonok*; ein Domherr. e. gr. ecclesiasticus: *egyházi*; ein Stiftsherr. regularis: *szerzetes*; ein Ordens-Geiſtlicher. Canonicus magister, v. theologus, v. scholasticus: *tanító kánonok*; ein Lehrdomherr.

Canonicus, a, um, *bévett törvényes*; vorſchriftmäßig, geſetzmäßig, offenbar. Canonici libri sacrae scripturae: *a' szent írásnak közönségesen bévétetett könyvei*; unbezweifelte Bücher der Bibel.

Canonisatio, onis, f. *szentek rendébe való belratás a' Római pápa által*; die Einſchreibung in die Reihe der Heiligen durch den Römiſchen Papſt.

Canonista, ae, m. *egyházi törvénytudó, v. tanító*; ein Kirchenrechts-Lehrer oder Gelehrter.

Canticum canticorum: *énekek éneke*; das Hohelied (Salomo's.) Eccl.

Cantor in capitulo: *káptalan éneklője*; ein Domſänger oder Vorſänger.

Capellanus, i, m. *káplán*; ein Hülfsprieſter. Eccl.

Capacito, are, *megértetni valakivel valamit, fejébe verni, elméjét megnyugtatni*: einem etwas begreiflich od. verſtändlich machen.

Capillare jus: *hajadoni jus, hajadonság jussa*: das Recht der unverehligten Töchter.

Capitale, is, n. *derékpénz, tőkepénz*; das Hauptgeld, Grundgeld, Capital.

Capitalis sententia v. poena: *főben járó, v. halálos ítélet, v. büntetés*; das Todesurtheil, die Todesſtrafe.

Capitalista, ae, m. *derékpénzes, tőkepénzes, tőkepénzel bíró*: ein Renteneinzieher, vermögender Reicher.

Capitis emenda: *fővaltság*; die Kopfbuße.

Capitulans miles: *időkötés mellett állittatott, v. állott katona*; auf beſtimmte Zeit verpflichteter Soldat.

Capitulatio, onis, f. *alku, v. kötés mellett lett magamegadása, v. feladása*; die Übergebung, der Wahlvertrag, Übergebungsvergleich.

Capitulo, are, *feladni, v. megadni magát alku mellett*; ſich vergleichen, auf Vertrag ſich ergeben.

Capitularis, is, m. *káptalanbéli*; ein Domhere, Stiftsherr.

Capitulum, i, n. *káptalan*; der Dom, das Domſtift.

Caprifolium, (Lonicera), ii. n. *Jérikói lontz, Jérikói rózsa, ketskeszakállfű, szulák*; das Geisblatt, je länger, je lieber. Bot

Cardinalis, e, *sarkalatos*; gründlich, haupt. Leges cardinales: *sarkalatos törvények*; Haupt- od. Grundgeſetze. Subst. *kárdinális*; der Kardinal.

Carditis, idis, v. is, f. *szívgyúladás*; die Herzenzündung Med.

Cardo rei: *fő dolog, dolog sarkalatja*; die Hauptſache.

Carebaria, ae, f. *fönehezedés*; die Eingenommenheit des Kopfes. Med.

Carminativum, se. remedium: *hasszélhajtó szer*; ein Mittel gegen Blähungen. Med.

Carnalis frater: *atyáról testvér*; leiblicher Bruder vom Vater aus. Uterinus frater: *anyáról testvér*; leiblicher Bruder mütterlicher Seits.

Cassa, ae, f. *pénztár*; der Geldkaſten, die Caſſe. Cassa bellica: *hadi pénztár*; die Kriegscaſſe. Cassa domestica: *honni pénztár*; die Haus-oder Haudcaſſe.

Cassatio, onis, f. *semmivététel, tisztiből kitevés*; die Vernichtung, Absetzung, Tilgung.

Casso, are, *eltörleni, semmivé tenni, semmisitni, tisztiből kitenni*; vernichten, für ungültig erklären, des Amtes oder Dienstes entsetzen. e. gr. sententiam: *megsemmisitni az itéletet*; das Urtheil vernichten.

Castellanus, i, m. *várnagy*; ein Schloßhauptmann.

Casus conscientiae: *lélekben járó dolog*; der Gewissenszweifel.

Casuista, ae, m. *lelki esméretvezérlő*; ein Gewissenslehrer. Eccl.

Casualistica, ae, f. *lelkiesméretvezérlés*; die Gewissensleitung. Eccl.

Casualitas, atis, f. *történet, történetiség*; die Zufälligkeit. Eccl.

Catastrum, i, n. *laistrom*; Register.

Catecheta, ae, m. *vallástanitó*, (*az ifjaknak, kérdések által*) ein Religionslehrer für die Jugend.

Categoria, ae, f. *gondolatforma*; Gedankenform.

Causa, ae, f. *ok*; die Ursache, Veranlassung e. gr. efficiens: *szerző*; bewirkend. conservans: *megtartó*; erhaltend. principalis: *első, fő, derék*; Haupt, Hauptursache. adjuvans: *segítő*, beförderend. instrumentalis: *eszközlő*; bewerkstelligend. efficiens per se: *magától szerző*; urhebend, ausschließlich wirkend. efficiens per accidens: *történetből szerző*; zufällig. coactione agens: *kénszerités*ből *tselekedő*; gezwungen. formalis: *határozó, v. állató*; förmlich. materialis: *tévő*; handelnd, Stoff gebend. finalis: *végsőok*; der Endzweck. 2) *ügy, per*; die Sache, der Rechtsstreit, gerichtliche Verhandlung, ein Prozeß, eine Angelegenheit. criminalis: *büntető*; peinlicher Proceß. fiscalis: *fenyitő, v. fiskálisi per*; polizeylicher Rechtsstreit. activa, vel passiva: *fel, vagy al-per*; von der Seite des Klägers, oder des Beklagten. Vide: Processus. 3) causa pia: *kegyes vég, v. tzél*; milde Stiftung.

Causae revisio: *pervizsgálás*; die Durchsicht des Processes.

Causalitas, tis, f. *okadódás*; die Ursachlichkeit, Veranlassung.

Causans, tis, c. *ügyes, peres*; ein Proceßführer.

Cautela, ae, f. *óvás, őrizkedés, fentartás*; das Vorbehalt, die Vorsicht, Vorkehrung, Sicherung.

Cautio, onis, f. *kezesség, jótállás, óvás*; die Bürgschaft, Gewährleistung, Sicherung. e. gr. matrimonialis: *házassági óvás*; eheliger Vorstand.

Cautionales, ium, plur. *óvás, óvó, jótálló, v. kezességlevél*; ein Bürgschaftsschein.

Cautus, a, um, *óvatos, szemes*; vorsichtig, bedachtsam.

Cavalleria, ae, f. *lovasság, lovas sereg*; die Reiterey.

Cavens, tis, c, *kezes*; der Bürge, Gewährsmann.

Caveo, ere, *óvást tenni, kezesnek lenni, szemesnek lenni*; Bürge für etwas seyn, vorsichtig seyn.

Cavillatio, onis, f. *tsúfolkodás, gúnyolás, játszódás*; das Spötteln, Schmähen, die Sprüngemacherey, der Muthwille.

Cedere actioni: *a' keresettől elállni*; abstehen von der Klage.

Cele, is, n. *sérültség, szakadás*; der Bruch. Hernia. Med.

Censor, oris, m. *vizsgáló*; ein Beurtheiler, Prüfer. e. gr. librorum: *könyvvizsgáló, v. biró*; ein Bücher-Schauer, oder Richter.

Censura, ae, f. *vizsgálás*; die Prüfung, Beurtheilung. e. gr. ecclesiastica: *egyházi fenyiték*; die Kirchen- Buße od. Strafe. librorum: *könyvvizsgálás*; die Bücherschau, das Bücher- od. Schriftgericht.

Centrum, i, n. *középpont*; der Mittel- od. Einigungspunct.

Cephalitis, idis, f. *agyvelőgyúladás*; die Hirnentzündung. Med.

Ceratocele, is, i. e. Hernia corneae. Med.

Certificatio, onis, f. *irásbeli bébizonyitás, bizonyságtétel, hitelesités*; die Beglaubigung, Beschreinigung. 2) *hirtétel, hiradás*; die Benachrichtigung.

Certificatum, i, n. *bizonyság, bizonyitóirás*; ein Zeugniß, Schein.

Certitudo, inis, f. *bizonyosság*; die Gewißheit.

Cessio, onis, f. *általengedés*; die Abtretung, Überlassung.

Cessionales, ium, f. plur. *általengedő levél*; eine Abtretungsurkunde.

Cessionarius, ii, m. *általvevő*; der Übernehmer.

Character, eris, m. *esmértetőjel*, *tajdt jegy*, *erkölts*, *tiszt*, *hivatal*; ein Merkmahl, Kennzeichen, Gemüthsart, Amtsnahme, Titel, Ehrenstand.

Chartabianca, ae, f. *puszta aláírással kötelező levél*; ein Schuldbrief, blos mit der Unterschrift des Schuldners versehene Handschrift, eine Schuldverschreibung.

Chirographarius, ii, m. *kézírásra hitelező*; der auf Handschrift borgt.

Chirographum, i, n. *kézírás*; die Handschrift.

Chlorosis, is, f. *sáppasztó hideglelés*; das sogenannte weiße Fieber. Bleichsucht. Med.

Chorizo, are, *tántzolni*; tanzen. Vulg.

Chrestomathia, ae, f. *kiválogatás*, *kiválogatott dolgok gyűjteményje*, *mustrogyűjtemény*; die Auswahl, Mustersammlung. T. Sc.

Chronologia, ae, f. *időszámlálás*, *időt számoló tudomány*; die Zeitkunde, Zeitrechnung.

Cilicium, ii, n. *bűnbánó kínzóöv*, *sanyargató öv*, ein Bußgürtel. Eccl.

Cippo, vel: Cippus, i, m. *kaloda*; der Schandklotz.

Circulares, seu Currentales, ium, plur. *hirdetőlevél*; ein Umlauf- od. Kreisschreiben, eine Kundmachung.

Circumstantia, ae, f. *környülállás*, die Bewandniß, der Umstand. e. gr. aggravans: *súlyosító*; erschwerend, allevians: *könnyebbítő*; mildernd. specimen mutans: *nemet változtató*; umändernd. notabiliter aggravans: *kitetszhetőképen súlyosító*; merklich erschwerend. loci, temporis, personarum: *helybeli*, *időbeli*, *személyes környülállás*; Orts- Zeit, persönliches Verhältniß.

Circumvenio, ire, *elaltatni*, *tsábítni*, *ámitni*, *megkerítni*; hinterlisten, verführen, irreführen.

Circumventio, onis, f. *elaltatás*, *tsábítás*, *ámítás*, *megkerítés*; die Benachtheilung, Hinterlist.

Citadella, ae, f. *fellegvár*; eine Stadtfeste, Citadelle.

Citatio, nis, f. *idézés*; die Vorladung, Vorforderung. e. gr. verbalis: *szóbeli*; mündlich. literatoria: *írásbeli*; schriftlich. principalis: *első*; Haupt-Vorforderung. reflexoria: *emlékeztető*; erinnernd. personaliter: *személyén*, *személye szerént*; persönlich. de domo habitationis, seu solitae residentiae loco: *lakhelyén*, *lakhelyről*; vom Wohnorte. de bonis facta: *birtokon*, v. *birtokról tétetett*; aus Gütern. simplex: *szokott*; ordentlich. peremptoria: *haladék nélkül való*; entscheidend, keinen Aufschub leidend. ad personaliter comparendum: *személyes megjelenésre meghívó*; unmittelbar verhaftend. Exhibitio citationis: *az idézőlevélnek által*, v. *kézhezadása*; die Zustellung, Einhändigung des Vorladungs-Briefes. Condescensio citationis: *az idézésnek leszállíttatása*; die Verwerfung der Vorladung.

Citatoriae literae: *idéző*, v. *idéztető levél*; Vorladungs- oder Vorforderungs-Brief.

Citatus, a, *idéztetett fél*; der vorgeforderte Beklagte. 2) Citatus, a, um, Adj. *előhozott*, *előhozatott*; angezeugt, angeführt. Citatus articulus ad casum praesentem est inapplicabilis: *az előhozatott törvény nem alkalmaztathotó a' fenforgó esetre*; das angeführete Gesetz betrifft den obwaltenden Fall nicht.

Cito, are, *idézni*; vorladen, vorfodern, Citare in judicium: *törvénybe idézni*; vor Gericht fodern. 2) e. gr. legem: *elő*, v. *felhozni*; anführen, anzeigen.

Civilis, e, *polgári*; bürgerlich. status civilis: *polgárirend*; der Civilstand.

Civilisatio, onis, f. *erköltsszelidités*; die Sittenmilderung, Versittigung. T. Sc.

Civilisatus, a, um, *szelidültérköltsű*, *szelidérköltsű*; gesittet, sittig. T. Sc.

Civitas libera regia: *szabad királyi város*; königliche Freystadt.

Civis, is, c. *polgár*; ein Bürger.

Clandestinitas, atis, f. *alattomosság*; die Heimlichkeit, Tücke.

Clarificatio, onis, f. *megvilágosítás*, *megfejtés*, *magyarázás*; die Erläuterung, Klärung.

Classicitas, atis, f. *jelesség*, *elsőrangúság*; die Musterhaftigkeit.

Classificatio, onis, f. *rendezés*, *elosztályozás*; die Abfachung, Eintheilung.

Classifico, are, *rendezni*, *rendre osztani*, *elosztályozni*; ordnen, abtheilen, schlichten, abfachen.

Classis, is, f. *rend*, *osztály*; die Ord-

nung, Abtheilung, das Fach. 2) *hajósereg*; die Flotte.

Claustrum, i, n, *kolostor, klastrom*; ein Kloster.

Clausula, ae, f. *kikötés. retesz*; die Bedingung, Einschränkung, der Vorbehalt.

Clericalis, e, *nevendék papi*; angehende Priester betreffend.

Clericus, i, m. *nevendék pap, kis pap*; ein angehender Priester.

Clerus, i, m. *papirend, papság*; die Geistlichkeit, Priesterschaft. e. gr. secularis: *világi papság*; weltliche Geistlichkeit. regularis: *szerzetes papság*; die Ordens-Geistlichkeit. junior: *nevendék, v. kis papság*; angehende Geistlichkeit. superior: *fő papság*; hohe Geistlichkeit. inferior: *alpapság*; mindere Geistlichkeit.

Cliens, tis, m. *pártja fogatott, pártfogott, védendő*; ein Schutzgenoß, Schützling

Clinicum, i, n. *oktató gyakorlások a' kezdőorvosoknak az orvoslásban, gyógyításban való gyakorlás*; Belehrung und Übung in der Heilkunst. 2) *gyógyító korintézet, mellyben egyszersmind a' kezdőorvosok a' gyógyításban oktatva gyakoroltatnok*; ein Krankenhaus, eine Heilanstalt zur Belehrung angehender Ärzte. Med.

Clinicus, a, um, *ágybanfekvő, beteg*; bettlägerig, krank. Med.

Clitellarius, ii, m. *tábori szolga, kotsis*; ein Feldknecht, Kutscher.

Coactio, onis, f. *erőltetés, kénszerítés*; der Zwang.

Coadjutor, oris, m. *segéd*; der Gehülfe. e. gr. episcopus: *püspök segédje*; ein Unterbischof, Weihbischof.

Coalesco, ere, *megegyesülni, v. egyezni, megállapodni valamiben, öszveállani*; sich vereinigen, verbünden.

Coalitio, onis, f *megegyezés, egyesület, szövetség*; die Verbündung, der Verein.

Coaquisitio, onis, f. *együttszerzés, v. keresés*; die Miterwerbung.

Coaquisitum, i, n. *közkereset, v. szerzemény*; das Miterworbene, Mitgewonnene.

Codicillus, i, m. *végsóintézet, v. testamentom toldalék*; ein Nachtrag, oder Anhang des Testaments.

Coëfficiens, tis, m. *sokszorozótárs, a' betűszámvetésben a' betű előtt álló sokozítószám*; der Mitmehrer, die vor einem Buchstaben stehende Ziffer.

Coeliaalgia, ae, f. *hasbeli vizkórság*; die Bauchwassersucht. Med.

Coelibatus, i, m. *papi nőtelenség, házasságtalanság*; die Ehelosigkeit, das Ledigbleiben, der kath. Geistlichen. Eccl.

Coëxistentia, ae, f. *egykori létel, egykorvalóság, egykoriság*; das Mitdaseyn, das Mitgleichseyn, die Mitwesenheit. Vulg.

Coëxisto, ere, *egy időben élni, v. lenni vele*; zugleich seyn. Vulg.

Cognatio, onis, f. *anyai részről való rokonság*; die Verwandschaft von mütterlicher Seite. e. gr. spiritualis: *komaság*; die Gevatterschaft.

Coincattus, i, m. *alperestárs*; ein Mitbeklagter. 1, 2, 3-ii ordinis Incattus: *első, második, harmadik rendbéli alperes*, erster, zweyter, dritter Beklagter.

Coincidens, tis, o. *öszveeső, együveeső*; ineinander fallend. Vulg.

Coincidentia, ae, f. *öszveütközés, történetbeli együveesés*; das Zusammentreffen, der Zusammenfall.

Coincido, ere, *együtt, egy időben esni, öszve esni egy időre*; ineinanderfallen, zusammentreffen.

Coinspector, oris, m. *felvigyázótárs*; der Mitaufseher.

Cointelligenter, *egyetértőleg*; miteinverstanden.

Cointelligentia, ae, f. *egyetértés*; das Miteinverständniß.

Cointeressati, orum, *közrérszelkedő, v. közös felek*; Mittheilhaber, Mittheilnehmer.

Coleoptera, orum, n. pl. *fedeles szárnyúk, t. i. bogarak*; die Käfer, Hornflügler. Hist. Nat.

Collaterales, ium, *rokonok*; Neben- od. Seitenverwandte.

Collateralis inquisitio: *tanubizonyságszedés, széken kivül tett tanúvallatás*; außer gerichtliches Zeugenverhör.

Collatio, v. Donatio regia: *királyi adomány*; königliche Verleihung.

Collator, oris, m. *adománytevő; adományadó*; der Verleiher.

Collatura, ae, f. i. e. jus conferendi bona, beneficia etc.

Collectanea, orum, n. plur. *irásgyüjtemény, összeszedett irások, tudósitó jegyzések, 's a' t.*, gesammelte Schriften, Nachrichten ꝛc.

Collega, ae, m. *hivataltárs, tiszttárs, bajtárs*; der Amtsbruder, Mitarbeiter, Amtsgehülfe.

Collimo, are, *irányozni, hozzáveteni*; nach etwas richten, abzielen.

Collisio, onis, f. *egybeütközés*; der Zusammenstoß, Streit. e. gr. officiorum: *kötelességek egybeütközése*; der Pflichtenstreit.

Collusio, onis, f. *kézrejátszás*; betrügerisches Einverständniß.

Colonellus, i, m. *ezredes*; der Oberste.

Colonia, ae, f. *szállás, telepedés*; die Niederlassung, Pflanzung, Ansiedeley.

Colonicalis, e, *jobbágyi*; unterthänig. e. gr. sessio: *jobbágyhely, házhely, telek*; unterthänige Grundesansässigkeit.

Colonus, i, m. *jobbágy, helyes, v. telkes gazda*; ein Unterthan. Transmigratio colonorum: *jobbágy költözés*; die Wanderung, od. Übersiedelung der Unterthanen.

Comestibilis, e, *megehető*; eßbar, genießbar. Vulg.

Commeatus, us, m. *tábori eleség*; der Proviant.

Commendans, tis, m. *hadi rendtartó, v. parantsoló*; ein Befehlshaber, Feldoberster.

Commendator, oris, m. v. gr. alicujus ordinis equestris, etc. *vezér, vezér rangú tag*; der Anführer, Befehlshaber.

Commercium, ii, n. *kereskedés*; der Handel, Verkehr. e. gr. literarum: *levelezés*; der Briefwechsel. carnis: *testközösködés, szerkedés*; der Beyschlaf.

Commisariaticus, a, um, *biztosságbéli*; kommissarialisch.

Commissio, onis, f. *megbizás, biztosság, hagyomás*; der Auftrag, die Ermächtigung, Bevollmächtigung. e. gr. regia: *királyi biztosság*; königliche Aufstellung. ecclesiastica, studiorum: *egyházi dolgokra, tudományokra ügyelő biztosság*; Kirchen od. Lehr-Angelegenheiten besorgender Ausschuß. Assessor commissionis: *biztossági széktüló*; ein Ausschuß-Beysitzer.

Commissionati, *reá parantsoltattak*; Befehligte. Missi: *elküldettek*; Verordnete. Destinati: *oda rendeltettek*; dahin bestimmte.

Commissum, i, n. *meghagyás*; der Auftrag.

Committens, tis, o, *meghatalmazó, megbizó*; ein Bevollmächtiger, der Auftragende.

Committo, ere, *reá, v. megbizni, meghagyni*; auftragen.

Commodans, tis, c. *költsönt adó, költsönöző*; ein Leiher, Verleiher, Borger.

Commodatarius, ii, m. *költsönöző, költsönadó*, der Leiher, Verleiher, Verhrißender.

Commodator, oris, m. *hitelező*, der Borger.

Commodatum, i, n. *költsön*; *haszonköltsön*; das unentgeldliche Darleihen.

Commodo, are, *költsön adni, költsönözni*; leihen, verleihen, borgen.

Commodum, i, n. *haszon*; der Nutzen.

Communicatio, onis, f, *közlés*; die Mittheilung. 2) *összeköttetés*; die Verbindung.

Communio, onis, f. *közösség, közösködés*; die Gemeinschaft, Theilhabung. e. gr. juris: *köz jus*; Gemeinschaft der Rechte. sanguinis: *vérség*; eine Blutsverwandschaft. juris et sanguinis: *vérség és osztályosság*; Blut- und Güter-Gemeinschaft.

Communis, e, *köz, közös, közönséges*; gemein, gemeinschaftlich. e. gr. aestimatio: *közbetsü*; gesetzliche Schätzung.

Communitas, atis, f. *község, közönség*; die Gemeinde. e. gr. privilegiata: *privilegiált község*; privilegirte Gemeinde.

Comparitio, onis, f. *megjelenés, beállás*; die Erscheinung, Stellung vor Gericht. Dies, v. terminus comparitionis: *megjelenésre kiszabott határnap*; die Tagsatzung.

Compassuales, ium, v. Compassus, us, m. *általtevő, v. általkisérő levél*; ein Begleitungs- od. Geleitschreiben, Ersuchschreiben wegen vollziehender Execution.

Compascuum, i, n. *közöslegelő*; die

Mitweide, Koppelweide, Koppelhuth.

Compensatio, onis, f. *pótolás, kipótolás, megtérítés*; die Ersetzung, Ausgleichung.

Compenso, are, *pótolni, kipótolni, megtéríteni*; ersetzen, ausgleichen.

Compesco, ere, *megzaboláзni*; im Zaume halten, bändigen.

Competens, *illendő, illető*; gehörig, gebührlich, e. gr. judex: *illendő bíró*; gebührlicher Richter.

Complacentia, ae, f. *megtetszés*; das Gefallen, das Wohlgefallen. 2) *tetszenikívánás*; die Gefälligkeit, das Bestreben zu gefallen.

Complano, are, *barátságosan, v. szépségesen elvégezni, elintézni*; gütlich abthun, ausgleichen.

Complementum justitiae: *igaztétel*; die Gerechtigkeitspflege.

Complicitas, atis, f. *társaság, tzimboraság*: die Gesellschaft, Kameradschaft, Mitverflechtung, Mitschuldigkeit.

Completo, are, *pótolni, tellyessé tenni, betölteni*; vollzählig machen, vervollständigen, ergänzen. Completus numerus: *tellyes szám*; vollzählige Zahl.

Compono, ere, e. gr. rem controversam, partes: *egyeztetni, eligazítni*; vereinigen, in Ordnung bringen.

Comporto, are, v. conferre, e. gr. scripta: *öszvehasonlítni, egyeztetni*; gegen einander halten, vergleichen.

Compositio, onis, f. *egyeztetés, eligazítás, öszveszerkeztetés*; die Vergleichung, Zusammensetzung. e. gr. amicabilis: *megalkuvás, barátságos egyezés*; gütliche Beylegung, gütlicher Vergleich.

Compossessoratus, us, m. *közbirtokosság*; die Mitgrundherrschaft.

Comprivignus, a, *mostoha atyafi*; ein Mitstiefkind, Stiefverwandter.

Comprobo, are, *bé, v. megbizonyítni*; beweisen, erweisen.

Compromissum, i, n. *megbírálás, bíróságban lett megegyezés*; schiedsrichterlicher Vergleich.

Compromittens, tis, c. *bírót választó, megbíráló*; der Schiedrichterswähler.

Compromitto, ere, e. gr. in judicem: *bírót választani, megbírálni, a' bírákban megegyezni*; einen Schiedsrichter wählen.

Compulsoriales, sc. literae: *nógatóírás, v. levél, kénszerítőlevél*; Antriebschreiben, Nöthigungschreiben.

Compulsorium, ii, n. *intőlevél, intőírás, intőparantsolat*; das Mahnschreiben, Mahntafel. 2) id. qu. Compulsoriales.

Computo, are, *egybe, v. öszve számlálni, számot vetni*; überschlagen, ausrechnen, zusammenzählen.

Computus, i, m. e. gr. militaris, semestralis: *számvetés*; die Berechnung.

Concambium, ii, n. *egybetserélés*, die Vereinigung durch einen Tausch.

Concernens, tis, o. *illető*; betreffend.

Conclusio, onis, f. *béfejezés*; der Beschluß.

Concordantia, ae, f. *egyezés*; die Übereinstimmung. e. gr. bibliorum: *szentírás szavaira mutató könyv*; Bibelspruchweiser.

Concretus, a, um, *öszve foglalt, amattól függő*; vereinigt, einverleibt. In concreto assumendo: *egymástol függőleg vevén, együttvéve*; überhaupt, eins ins andere genommen.

Concubinarius, ii, m. *ágyastartó*; ein Kebsmann, Kebsehehrr.

Concubinatus, us, m. *ágyastartás*; die Kebsehe, das Beyschlafen. Processus ad poenas combinatus suscitatus: *ágyastartást fenyítő per*; ein peinlicher Proceß wegen Kebsehen.

Concurro, ere, *öszvegyűlni, részt venni, részelkedni, tudományi remeklés által valami tisztet, v. hivatalt kérni, v. keresni*; zusammenlaufen, beytreten, Theil nehmen, mitwerben, wetteifern. e. gr. pro parochia, v. cathedra: *egyházi megyét, v. tanítószéket tudományi remeklés által kérni, v. keresni*; mitwerben, um eine Pfründe, od. Lehrkanzel.

Concursualis processus: *hitelezőket öszvehívó per, v. öszvehívó adós per*; das Zusammenkommen mehrerer Schuldforderungs-Klagen.

Concursus, us, m. *gyűlés, öszvejövés, öszvegyűlés, tudományi remeklés sokadalom, gyülekezet, sokaság, népség*; die Versammlung das Zusammentreten, Zusammenkommen, der Verein, Zusammenlauf, die Menge, das Volk. e. gr. creditorum: *hitelezőknek öszvejövetelek, v. öszvetsődülések*; der Zu-

sammenlauf, das Zusammentreten, oder der Verein der Gläubiger, zum Einklagen und Eintreiben ihrer Forderungen. scholasticus: *oskolai*, v. *tudományi remeklés*; der literarische Wetteifer, od. Mitwerbung. Indicere concursum pro cathedra: *tudományi remeklésre meghívni*; eine Mitwerbung für eine Lehrkanzel ausschreiben.

Condemnatus, a, um, *kárhoztatott, ítéltetett*; verurtheilt, verdammt.

Condemno, are, *kárhoztatni, marasztalni, ítélni*; verurtheilen, verdammen.

Condescentia, ae, f. *lebotsátkozás, leereszkedés, engedés, késszég valamire*; die Herablassung, Nachgiebigkeit, Bequemung, Willfährigkeit.

Condescendo, di, sum, ere, *lebotsátkozni, alábbszállani valamivel, engedni, kész lenni red*; sich herablassen, nachgeben, willfahren.

Condescensio, onis, f. *leszállítás, leszállíttatás*; die Verwerfung. e. gr. judicatus, actionis, actoratus, citationis: *bíróság, vádlevél, kereset, idézés leszállíttatása*; die Verwerfung des Gerichts, der Klage, des Klagrechts, der Vorforderung. Sententia condescensoria: *leszállító ítélet*; ein Verwerfungs-Urtheil. Condescendit judicatus: *a' bíróság helytelennek ítéltetett*, v. *leszállíttatott*; das Richteramt ist für unbefugt, unzuständig, od. ungültig erkannt worden.

Condigna aestimatio: *illendő betsű*; gehörige od. schickliche Schätzung.

Conditio, onis, f. *állapot, életnem, sors*; der Zustand. 2) e. gr. honesta, licita, justa, turpis, possibilis, impossibilis: *feltétel*; der Beding, die Bedingung. e. gr. substantiae contractus adversa: *a' kötéssel megférhetetlen*; mit dem Wesen des Vertrags unvereinbar.

Conditionate, *feltétellel, feltétel alatt*; bedingungsweise.

Conditionatus, a, um, *feltételes*; bedingt.

Condividens, tis, c. *osztályos*; der Theilhaber, Ansprecher.

Condivido, ere, *együtt osztani*; beysammen, od. gemeinschaftlich theilen.

Condolentia, ae, f. *szánakozás*; die Beyleidsbezeugung.

Condono, are, *megbotsátani, elengedni*; erlassen, verzeihen.

Conduco, ere, *fogadni, bérbe fogadni, kibérelni*; dingen, miethen.

Conductor, oris, m. *késérő, felvigyázó*; ein Führer, Schaffner, Aufseher.

Conferentia, ae, f. *tanátskozás, tanátstartás*; die Berathschlagung.

Confero, erre, *használni*; nützen. 2) *összevetni, egybehasonlítni*; vergleichen, gegen einander halten. 3) *adni, ajándékozni*; geben, verleihen, schenken. Collationalis: *ajándékozó levél*; ein Schenkungsbrief. Conferre consilia: *tanátskozni*; sich berathschlagen. Hinc: Conferentia, ae, f. *tanátskozás*; die Geschäftsunterredung.

Confessio, onis, f. e. gr. spontanea, de facto proprio, determinata, judicialis, extra judicialis: *vallás, vallástétel, megvallás*; das Bekenntniß, Eingeständniß. Confessio Augustana, et Helvetica: *Augspurgi, Ágostai*. v. *Augustai, és Helvétzia vallás*, v. *vallástétel*; Augsburgisches und Helvetisches Bekenntniß.

Confinium, ii, n. *végvidék, véghely*; die Gränze. Confiniaria militia: *Katárőrző*, v. *végvidéki katonaság*; die Gränz-Miliz.

Confirmandus, i, et Confirmanda, ae, f. *béavatandó személy*; der Weihjünger, die Weihjüngerinn.

Confirmationis literae: *megerősítő levél*; eine Bestättigungs-Urkunde.

Confisco, are, *elfoglalni*; gerichtlich einziehen, in Beschlag nehmen.

Confortantia, et Confortativa, sc. remedia: *erősítő szerek*; Stärkungsmittel. Med.

Congenerationalis: *vér szerént való atyafi*; ein Blutsverwandter.

Congregatio, onis, f. *gyűlés*; die Versammlung. e. gr. particularis, generalis: *kissebb, kis*, v. *különös, nagy*, v. *közönséges gyűlés*; kleine und große, oder allgemeine Versammlung oder Congregation.

Conjugatus, i, m. *házas, nős, férj*; ein Ehemann.

Conniveo, ere, *elnézni, béhúnyt szemmel nézni*, v. *lenni, elhallgatni, ráhagyni, engedni*; Nachsicht haben, durch die Finger sehen.

Connubus, i, m. *két testvér hitvese*; Mann von zwey Schwestern.

Conrector, oris, m. *al rector, rectortárs, oskolai aligazgató*; Mitvorsteher an einem Gymnasium.

Conscientia, ae, f. *lelkiesméret*; das Gewissen. e. gr. recta: *igaz*; gerades. certa: *bizonyos*; bestimmtes. erronea: *tévelygő*; irriges. dubia: *kétséges*; zweifelhaftes. probabilis: *igaz szabású, v. javallható*; beyfallswerthes. scrupulosa: *akadozó*; ängstliches. laxa: *tágas*; lockeres, schlaffes. cauteriata: *megbellyegezett*; gestempeltes. meticulosa: *félénk*, zaghaftes, furchtsames, schüchternes. obdurata: *megedzett, megrögzött*; verstocktes. Dictamen conscientiae: *lelkiesméret sugallása*; die Gewissenslehre oder Eingabe. Remorsus conscientiae: *lelkiesméret furdalása*; der Gewissensbiß. Conscientia est proxima actionum regula: *a' lelkiesméret a' tselekedeteknek legbizonyosabb törrvények*; das Gewissen ist die sicherste Richtschnur der Handlungen.

Consensuales, ium, *engedelem levél*; der Urlaub, eine Genehmigungs-Urkunde.

Consido, ere, *egybe, v. öszveülni, együtt ülni*; beysammen sitzen und über etwas rathschlagen.

Consilium Regium locumtenentiale: *magyar királyi helytartotanáts*; königliche ungarische Statthalterey.

Consistorium, ii, n. *szent szék*; ein Kirchenrath. e. gr. episcopale: *püspöki*; bischöfliches. vicariale: *helytartoi*; verwesendes. capitulare: *káptalan gyűlés*; eine Domversammlung.

Consortium litis: *egy ügytartás, perközösség*; eine Mitgenossenschaft im Processe.

Constituens, tis, o. *hatalomalkató, alkormánytevő, státusalkató, státustevő*; staatsverfassend.

Constituo, ere, *tenni, rendelni, előre rendelni, állítni, meghatározni, vallani*; festsetzen, bestimmen, bestellen.

Constitutio, onis, f. *alkotmány, rendelet, rendelés, szabás, mivolta valaminek*; die Verfassung, Festsetzung, Vorordnung, Beschaffenheit. e. gr. regni fundamentalis: *hazánk sarkalatos alkotmánya*; die Staatsgrundverfassung. Constitutiones canonicae: *egyházi törvények, v. rendelések*; Kirchensatzungen. Constitutio procuratoria: *prokátori, v. ügyészi vallás*; die Ermächtigung, Aufstellung oder Ernennung eines Rechtsfreundes. e. gr. cum nostris: *szóval tétetett, szóbeli*; mündliche, vor dem Richter. literatoria: *íratott, írásbéli*; schriftliche. generalis: *közönséges, határozatlan*; allgemeine, uneingeschränkte. specialis: *határoztatott*; bestimmt. Constitutio usque reditum: *visszatérésig tétetett ügyészi vallás*; die Ernennung eines Advocaten bis zur Rückkunft.

Constitutivum alicujus rei: *a' dolog állatja*; das Wesen einer Sache.

Constringentia, sc. remedia: *öszvehúzó szerek*, zusammenziehende Heilmittel. Med.

Consul, is, m. *polgármester*; ein Bürgermeister.

Consultatio, onis, f. *tanakodás, tanátskodás, tanátskozás, értekezés*; die Berathschlagung.

Consulto, are, *tanakodni, tanátskozni, értekezni*; sich berathschlagen.

Consummo, are, *véghez, v. végbevinni, elvégezni, bétellyesítni*; vollenden, vollziehen.

Consumo, ere, *megemészteni, elkölteni*; verzehren, verbrauchen. Consumpta pro consumptis habentur: *a' mi megemésztetett, jó helyre költ*; was verzehrt ist, ist gut verbraucht

Consuetudinarius, a, um, *szokásbéli*; gewöhnt, gewöhnlich. e. gr. peccator: *megrögzött bűnös*; verstockter Sünder. lex, jus: *szokásbéli törvény*; practisches, aus Herkommen übliches oder gangbares Gesetz.

Consuetudo immemorialis: *ember emlékezetet felyülhaladó szokás*; undenkbare oder uralte Gewohnheit.

Contagio, onis, f. *ragadó betegség, v. nyavalya*; eine ansteckende Krankheit.

Contentum, i, n. *tartalom, foglalat, summa*; der Inhalt.

Contestatio litis: *pernek elfogadása*; die Bezeugung, Betretung oder Einlassung auf — oder Beantwortung

der gerichtlichen Klage. e. gr. expressa: *nyilvánságos, nyilvánvaló*; ausdrückliche, klare. tacita: *hallgatva következtetett*; stillschweigende. generalis: *általjában való*; überhaupt, uneingeschränkte. particularis: *részszerint való*; theilweise. affirmativa: *állító*; bejahende. negativa: *tagadó*: verneinende. qualificativa: *mellékesen magyarázó elfogadás*; nebenseitige Bezeugung.

Contextus, us, m. *folyamat, tartalom*; der Zusammenhang, die Verbindung, der Lauf.

Contiguitas, atis, f. *egymástérés*; die Angränzung, Berührung.

Continens, continentia, tenor literarum: *folyamat, tartalom*; deeInhalt.

Contingentia, ae, f. *történhetőség*; die Zufälligkeit.

Contrabanda, ae, f. *tiltott portéka*; die Verbothwaare. 2) *tiltott portékával való kereskedés*; der Schleichhandel. 3) *a' tiltott portéka elvétele a' vámon*; die Wegnehmung der Verbothwaaeen, Contrebande.

Contractio militaris: *hadi összevonúlás, katonáknak rendelt helyek*; die Zusammenziehung der Soldaten, ein Standort des Militäres, Die Cantonirung, der Einlager.

Contractus, us, m. *kötés, alku, alkukötés, alkulevél, megalkuvás, szerződés*; der Vertrag, die Übereinkunft. e. gr. verus: *valóságos*; wahrer. praesumtus, seu, quasicontractus: *magyarázatbéli*; ein Scheinvertrag. nominatus: *neves*; benannt. innominatus: *nevetlen*; unbenannt. verbalis: *szóbéli*; mündlich. serimus: *iratott*; schriftlich. legalis: *törvény szerént való*; gesetzmäßig. illegalis: *törvénytelen*; widerrechtlich. validus: *foganatos, sikeres*: rechtlich, gültig. invalidus: *foganatlan, sikeretlen*; ungültig. Contractus emptionalis, venditionalis: *adásvevésről szólló kötés*; ein Kauf- Ein- An- und Verkaufsvertrag. Contractus stricti juris: *szoros értelmű, v. magyarázatú*; strenger Vertrag, od. nach strengem Rechte. Contractus bonae fidei: *jó lélekkel tétetett kötés*; ein Billigkeitsvertrag, oder getreu und ohne Gefährde.

Contradictio, onis, f. *ellenmondás*; der Widerspeuch. Evocare ad dandam contradictionis rationem: *az ellenmondás oka adására idézni*; vor Gericht fordern, um den Widerspruch zu rechtfertigen.

Contrahens, tis, c. *kötőfél, v. rész*; ein Vertragsschließer.

Contrados, tis, f. *vissza v. viszont kötött házassági jutalom*; entgegen verpflichtetes Mitgift, od. Morgengabe.

Contra pars: *ellenkező, v. ellenfél*; der Gegentheil.

Contraquietantia, ae, f. *viszontnyugtatás, viszontagvaló menedék levél*; ein Gegenschein.

Contrascriba, ae, m. *rendvizsgáló tiszt*; Controleur.

Contributio, onis, f. *adó*; die Steuer, Beysteuer.

Contributionalis, e, *adóbéli*; zur Steuer gehörig.

Controversia, ae, f. *ellenzés, villongás*; der Streit. e. gr. metalis: *határvillongás*; eine Gränzstreitigkeit.

Controversus, a, um, *kérdés alatt lévő, peres*; streitig.

Controverto, ere, *ellenzeni, kérdésbe venni*; bestreiten, widersetzen.

Contumacia, ae, f. *megátalkodás, bíróság megvetése*; die Widerspenstigkeit, Geringschätzung des Gerichts. 2) *vesztegles* (*40 napig való*); die Gesundheitsprobe, Liegezeit. (40 Tage lang).

Conventiculum, i, n. *gyanús gyűlekezet*; verdächtige Zusammenkunft.

Conventio, onis, f. *szegődés, egyezés*; der Vertrag, die Übereinkunft.

Conventionatus, i, m. *szegődött, bérlett, v. béres szolga*; ein Dienstbothe.

Conventualis, is, c. *szerzetbéli, szerzetes*; ein Stiftsglied, Stiftgenoß, Stiftherr, eine Stiftdame, Stiftfrau.

Conventus, us, m. *konvent, szerzetes gyülekezet*; ein Stift, Convent.

Conventus jure: *perbe idéztetett*; vor Gericht gefordert.

Convictio, onis, f. *marasztalás*; die Überführung, Verurtheilung.

Convinco, ere, *marasztalni*; überführen, verurtheilen. Pars convicta: *marasztaltatott, v. pere vesztettfél*; der überführte Theil.

Coobligo, are, *együtt kötelezni*; zusammen verpflichten.

Coordinatio, onis, f. *egyranghatétel, egyenlőítés*; die Gleichstellung, Beygesellung.

Coordino, are, *egyenlőitni*, *egy rangba tenni*; beygesellen, gleichsetzen.

Coperta, ae, f. *boríték*, *levélboríték*; der Umschlag, die Schrider, ein Briefumschlag, eine Briefscheide.

Cophosis, is, f. *siketség*; die Taubheit. Med.

Copia, ae, f. *más*, *az írás mássa*; die Abschrift. e. gr. vidimata: *igazított más*; begläubigte Abschrift.

Copio, are, *mássát venni*; abschreiben, nachzeichnen.

Copula carnalis: *elhálás*, *testi közösülés*; der Beyschlaf.

Copulatio, onis, f. *esketés*, *összeadás*; die Verbindung, Trauung.

Coramiso, are, *jelenlétével bizonyítni*, (*előttözni*); durch Gegenwart bezeugen.

Corollarium, ii, n. *folyadék*; eine Zugabe, Folgerung.

Corporatio, onis, f. *egyesület*; die Gemeinheit.

Corpus delicti: *gonoszság tette*, *bűnjel*; sichtbarer Gegendstand des Verbrechens, Thatbestand. Corpus legislativum: *törvényhozó test*; gesetzgebender Körper.

Correctio, onis, f. e. gr. fraterna, paterna, judicialis: *fenyítés*, *javítás*, *megigazítás*; die Züchtigung, Besserung, Zurechtweisung. Correctio executionis: *az ítélet végrehajtásának igazítása*; die Verbesserung der Vollstreckung des Urtheils oder der Execution.

Correctoria domus: *javító*, *v. fenyítőház*; eine Züchtigungsanstalt, ein Zuchthaus.

Correlatio, onis, f. *öszvefüggés*, *egybekötöttetés*; gegenseitiger Bezug.

Correpetitor, oris, m. *gyakorlómester*; der Wiederhohlungsaufseher.

Correspondens, tis, c. *levelezőtárs*; der Briefwechsler, Brieffreund, Brieffreundinn.

Correspondentia, ae, f. *levelezés*; der Briefwechsel.

Corrigenda, orum, n. pl. *megjobbítni valók*, *jobbítandó hibák*, *jobbítások*; Verbesserungen.

Corroborans, tis, o. *erősítő*; ein Stärkungsmittel.

Corroborantia, sc. remedia: *erősítő szerek*; Stärkungsmittel. Med.

Corrodentia, sc. remedia: *etető*, *v. maróeszközök*; Ätzmittel, Beizmittel. Med.

Cortesia, ae, f. *levélczím*; die Aufschrift, Adresse.

Cosmologia, ae, f. *világtudomány*, die Weltlehre.

Cosmopolita, ae, m. *világi közpolgár*, der Weltbürger.

Coxagra, ae, f. *csipőfájás*; das Hüftweh. Med.

Coxalgia, ae, f. *sántítás*, *csipőröltsántítás*; das feeywillige Hinken der Kinder. Med.

Craneologia, ae, f. *agytudomány*, die Schädellehre. T. Sc.

Credentionales, ium, *hiteltadó*, *vagy meghitelező levél*; die Beglaubigungsurkunde, der Bürgschaftsbrief.

Credibilis locus: *hiteles*, *v. közhitelességű hely*; glaubwürdige Behörde.

Credibilitas, atis, f. *hihetőség*, *közhitelesség*; die Glaubwürdigkeit.

Creditivum, i, n. *meghitelező levél*; Beglaubigungsschreiben.

Crida, ae, f. *bukás*, *megbukás*, *fizetésbeli tehetetlenség*; der Kassenbruch, Fall, Verfall, die Zahlungsunfähigkeit.

Crimatologia Aesthetica: *ízlési ítélettudomány*; die ästhetische Krimatologie. Philos.

Crimen, inis, n. *gonosz cselekedet*, *gonosztét*, das Verbrechen. Crimen laesae majestatis: *felségsértés*; Majestätsverbrechen.

Crisis, is, f. *ítéletrevonás*, *megválasztó ítélet*, die Scheidung, Beurtheilung, Prüfung, Kunstrichterey. 2) *nyavalyafordulás*; die Entscheidung der Krankheit. Med.

Criterium, ii, n. *ismertetőjel*; das Merkmahl, Kennzeiche.

Critica, id. qu. Criticé: *megvizsgálás*, *vizsgálóravonás és megítélés*; die Prüfung, Beurtheilung.

Critici dies: *megválasztó napok*; entscheidende Tage.

Cruciata expeditio: *keresztes had*, *v. háború*; der Kreuzzug. Cruciatus miles: *kurutz*, *v. keresztes katona*; ein Kreuzzugsritter.

Culminatio, onis, f. *legfőbb tetőrehágás*, *tetézés*; die höchste Höhe, z. B. der Sterne, derGipfelschwung.

Culmino, are, *legfőbb tetőre hágni*, *tetézni*; sich auf der höchsten Höhe befinden.

Culpa, ae, f. *hiba*; der Fehler, die

Schuld. e. gr. lata: *tetemes*: groß. levis: *szembetűnő*; auffallend. levissima: *csekély*; gering.
Cultivator, oris, m. *földmivelő*; der Anbauer, Landwirth.
Cultus, us, m, *tisztelet*, *tiszteletadás*; die Ehrfurcht, Ehrerbietung. Cultus disparitas: *hit*, *v. vallásbeli különbség*; die Glaubensverschiedenheit.
Curia, ae, f. *szabad telek*, *udvar*, *nemesi udvarhely*; ein Lehnshof, Hof, Edelhof. Curia regia: *királyi ítélő udvar*; oberster Gerichtshof.
Curialista, ae, m. *udvarhelyes*, *nemes telkű*; ein Edelhofs- oder Lehnsbesitzer.
Curirius, ii, m. *kurir*, *fejedelmi levelhordó*; der Staatsbothe.
Curreuto, are, *hirdetni*, *kihirdetni*; verkündigen, kund machen. Currentales literae: *futólevél*; die Flugschrift.
Currus diligentiae: *terekordó postaszekér*; die Schnellfuhre, Geschwindkutsche, Diligence.
Custos, odis, c. *őrző*; der Hüther, Wächter. e. gr. in capitulo: *káptalani kintstartója*; ein Domschatzmeister.
Cyathiformis, e, *kehelyforma*; becherförmig. Bot.
Cynanche, es, f. *torokgyík*; die Bräune. Med.

D.

Data, orum, n. pl. *előadódott esetek*; die Angaben, gegebene Thatsachen.
Datia, ae, f. *adózás*; die Giebigkeit. e. gr. urbarialis: *urbariom-tartozás*, *jobbágyi adózás*; urbarial- od. unterthänige Giebigkeit.
Datum, i, n. *előadódott eset*; eine Angabe, gegebene Thatsache.
Debitum, i, n. *adósság*, *tartozás*; die Schuld. e. gr. mutuum: *költsönöztetett tartozás*, *költsönadósság*; das Darlehen. liquidum: *szembevaló*, *v. világos adósság*; klare, reine oder erwiesene Schuld. Indebite solutum: *helytelen fizetésbeli tartozás*; die ungebührlich bezahlte Schuldforderung. Denegatio debiti conjugalis: *a' házassági tortozás megtogadása*, *v. meg nem adása*; die Verweigerung der ehelichen Pflicht.
Decandria, sc. classis plantarum: *tízhímes sereg*, *tízhimesek*; zehnmännige Pflanzen, mit zehn Staubfäden.
Decapitatio, onis, f. *fővétel*; die Enthauptung.
Decido, ere, *el*, *v. meghotározni*, *elvégezni*, *eligazítni*, *megítélni*; entscheiden, schlichten, beylegen.
Decima, ae, f. *tized*, *dézma*; der Zehend.
Decisio, onis, f. *elhatározás*, *megítélés*, *végzés*, *ítélet*; die Entscheidung, der Bescheid, das Urtheil, der Richterspruch. Decisiones Curiales: *fő ítélő*, *v. törvényszékek ítéletei*; wiederhohlte Entscheidungen der obern Gerichtshöfe.
Declinabilis, e, *ejtegethető*, *t. i. szó*; biegsam, abänderlich. Gram.
Decompositio, onis, f. *szállyelszedés*; die Zerlegung. 2) *feloszlás*; die Auflösung eines Körpers. Chem.
Decompositum, sc. vocabulum: *összerakott szó*; ein mehrfach zusammengesetztes Wort. Gram.
Decretalis, e, *törvényes*, *törvény szerént való*, *végső*, *elhatározó*; gesetzlich, gesetzmäßig, schlüßlich, entscheidend. Decretales libri: *törvények*, *v. törvénykönyvek*; Gesetzbücher. Decretalium liber sextus: *hatodik törvénykönyv*; das sechste Gesetzbuch. Decretale juramentum: *törvénykönyvbeli esküvés*, *v. hit*; gesetzlich vorgeschriebene Eidesformel.
Decretoria pugna: *választó tsata*; entscheidende Schlacht.
Decretum, i, n. *rendelő végzés*, *udvari levél*, *törvénykönyv*; der Beschluß, die Verfügung, der Befehl, Hofbefehl, das Gesetzbuch. Decreta conciliorum: *egyházi gyülekezeteknek végzéseik*; Beschlüße, oder Kirchenversammlungen.
Decuplum, i, n. *tízszeres*; das Zehnfache.
Decursus litis: *per folyta*; der Proceßlauf.
De eo utrum: *ha vallyon*; ob so, ob es wahr ist, daß. Deutri puncta.

vallatás pontjai, vallató pontok; Fragpuncte, Weißartikel.

Defalcatio, onis, f. *lerovás*; die Vorwegnehmung, Abziehung. Defalcatis defalcandis: *lerovás a' lerovandókat*; mit oder nach Abzug oder Abschlag der abzuziehenden.

Defectio, onis, f. *elpártolás, elszakadás, hithagyás*; der Abfall, Übertritt, die Abtrünnigkeit.

Defectus, us, m. e. gr. seminis: *magvaszakadás*; das Aussterben. e. gr. fundi: *érték fogyta*; der Mangel oder Abgang an Vermögen.

Defensive, *oltalmazólag*, vertheidigend, abwehrend. Offensive: *bántólag, megtámadólag*; angreifend, angriffsweise.

Defensivus, a, um, *oltalmazó*; vertheidigend.

Deferens, tis, o. *beadó, előadó*; der Angeber, Anbringer.

Defero, erre, e. gr. juramentum: *által engedni*; übertragen, zumuthen od. zuschieben.

Deficiens, tis, o. *hite hagyott, kitért*; *magvaszakadt*; ein Abtrünniger, Abgefallener; Ausgestorbener. e. gr. sacerdos: *elerőtlenedett, v. ereje fogyott pap*; ein entkräfteter oder ausgedienter Geistlicher.

Deficientia, ae, f. *elerőtlenedett papoknak házok*; eine Versorgungsanstalt für die entkräftete Geistlichkeit.

Deficio, eci, ectum, ere, *fogyni, fogyatkozni, magván szakadni*; *elpártolni, kitérni*; fehlen, abgehen, aussterben in der Nachkommenschaft, abtrünnig werden, abfallen, ausweichen. e gr. in proba: *a' bizonyításokból kifogyni*; mangeln an Beweisen. a fide: *hittől elszakadni, v. elpártolni*; vom Glauben, Treue oder Bekenntniß abfallen, abtrünnig werden.

Deficit, Indecl. *hijj, hijjsumma, hijjánosság*; das Fehlende, die Fehlsumme.

Defloratio, onis, f. *szűzesség szeplősítése*; die Schändung einer Jungfrau, Entjungferung.

Deificatio, onis, f. *istennététel, istenesítés*; die Vergötterung.

Dei gratia: *isten kegyelméből*; von Gottes Gnaden.

Deismus, i, m. *istenhivés, t. i. isteni jelentések és szentháromság hivése nélkül*; der Gottesglaube ohne Glaube an Offenbarung und Dreyeinigkeit. T. Se.

Deista, ae, m. *istenhivő, isteni jelentések hivése nélkül*; ein Gottgläubiger. T. Se.

De jure: *törvényesen, igazság szerént*; von Rechtswegen.

Delegans tis, *megbíráló*; der Ermächtiger, Abordner.

Delegatio, onis, f. *megbírálás, meghatalmazás*; die Abordnung, Ermächtigung. e. gr. judiciaria: *törvényszéki*; gerichtliche.

Delegatus judex: *megbíráltatott, v. megbízott bíró*; beordneter oder beauftragter Richter. Judicium delegatum: *megbízott, v. ki rendelt bíróság, v. ítélőszék*; beordnetes Gericht. Delegatum jus: *bírálási jus*; das Recht zu ermächtigen.

Delego, are, *kinevezni, kirendelni, megbírálni, meghatalmazni*; ermächtigen, z. B. zum Richter, aufstellen, abordnen.

Deliberatio, onis, f. *ítélet, ítélettétel, végzés*; der Beschluß, Rathschlag. Deliberative: *ítélet, v. végzésképpen*; nach Beschluß, dem Rathschlage gemäß. Deliberatum est: *ítéltetett*; ist beschlossen.

Delicatus, a, um, *kényes*; kitzlich, schwierig.

Delictum, i, n. *bűn, vétek, tett*; das Verbrechen, Versehen, Verschulden. e. gr. publicum: *közönségsértés, közönséget sértő vétek*; öffentliches oder Staatsverbrechen. Mixtum: *elegyesen sértő*; gleichverletzend. Politicum seu civile: *polgári*; bürgerliches, staatsordnungswidriges. Criminale: *fejbenjáró*; Haupt- oder Leben verwirkendes Verbrechen. Personale: *személyt sértő*; Verbrechen gegen die Sicherheit der Person. reale: a) *vagyont érdeklő*; gegen die Sicherheit des Eigenthums. b) *tselekedeti*; thätiges. facti permanentis: *megmaradó tettű, örökfolyadékú*; fortwährendes, fortwirkendes, bleibendes. facti transeuntis: *múló tettű, folyadékú bűn, v. vétek*: vorübergehendes, vergängliches. Repetita delicta: *gyakoroltatott*; wiederhohlte. concurrentia: *összvetsoportozó*; zusammenstossende. continuata: *folytatott*; fortgesetzte. renovata: *újitta-*

tott; erneuerte. perpetrata, sau commissionis: *elkövetett*; begangene, Begehungsverbrechen. attentata: *igyekezeten szakadt*; versuchte, beym Versuchen verbliebene. excepta: *kifogatott, kivétetett*; ausgenommene. Auctor delicti: *vétek szerző, fő bűnös*; Urheber, Rabelsführer. Delicti conauctores: *közttselekvők, bűntársak*; Miturheber, Mitschuldige, Mitverbrecher. Immediati conauctores: *közvetetlen bűntselekedők*; unmittelbare Verbrecher. Mediati: *vétekeszközöltetők*; mittelbare Verbrecher. (Sunt autem sequentes: — mandans: *parantsoló*; Befehlgeber, Auftraggeber, Gebiethender. consulens: *tanátsló*; Berather, Rathgeber. consentiens: *biztató, egyetértő*; Einverstandener, Aufmunternder. palpo: *hizelkedve serkentgető*; schmeichelnd Antreiber. receptator: *orgazda, rejtekadó*; Hehler, Diebwirth. participans: *részesűlő, résztvevő*; Theilnehmer. mutus: *hallgató*; Stillschweigender. non obstans: *ellent nem álló*; Nichthindernder. non manifestans: *titkoló*; Nichtanzeigender). Locus delicti: *bűnhely*; Der eines Verbrechens, Schauplatz. Corpus delicti: vide: Corpus.

Delinquens, tis, c. *gonosztévő*; der Verbrecher, Missethäter

Demagogus, i, m. *népámító*; ein Volkslenker, Volksleiter.

Democrata, ae, m. *köznép barátja*; ein Volksfreund.

Demoralisatus, a, um, *elerköltstelenült*; entsittet.

Denunciatio, onis, f. e. gr. anonyma: *feladás, elvádolás*; die Anzeige, der Verrath, die Anklage.

Denunciator, oris, m. *kalákos, alattomos vádló, v. feladó*; ein Verräther, Angeber, Anzeiger.

Denuncio, are, *alattomos módon fel, v. béadni, bévádolni*; angeben anzeigen verrathen.

Departamentum, i, n. *osztály, tisztosztály*; ein Bezirk, Kreis, (Bezirks-Geschäfts-Kreis) Fach, Abtheilung.

Dependenter, *függőleg*; abhängig.

Dependentia, ae, f. *függés*; die Abhängigkeit, Unterwürfigkeit.

Deperdita, ae, f. *veszteség*; der Verlust.

Dephlogisticatus, a, um, *gyújthatatlan, neméghető*; unentzündlich, unbrennbar. Med.

Deponere causam; *a' pert letenni*; vom Prozesse abstehen.

Depositio causae: *per letétel*; die Ablegung des Rechtsstreites. Onus depositionis: *per letételének bére*: die Gebühr der Ablegung des Rechtsstreites.

Depositum, i, n. *letétetett jószág*; das Verwahrgut. Deponens: *jószágot letevő*: Niederleger, Anvertrauer. Depositarius: *a' letétetett jószágot általvevő*; Aufnehmer, Verwahrer.

Depositorium, ii, n. *letétel helye, lerakóhely*; eine Niederlage.

Descendens, tis, c. *lemenő*; niedersteigend.

Desperatus, a, um, *kétségbeesett, magátelszánt*: hoffnungslos, verzweifelt, tollkühn.

Desponsatio, onis, f. *eljegyzés*; die Verlobung.

Despota, ae, m. *uralkodó, önnön hatalommal uralkodó*; ein Selbstherrscher, Gewaltherrscher.

Detentio, onis, f. *letartóztatás*; die Vorenthaltung.

Detergentia, sc. remedia: *megtisztító, p. o. sebtisztító eszközök*; Wundreinigungsmittel. Med.

Deterioratio, onis, f. *rongyolás, megrontás, pusztítás*; die Verschlechterung.

Dethronisatio, onis, f. *letétel a' thrónusból*; die Entthronung, Thronentsetzung.

Detracta, *levonás*; der Abzug. Detractis detrahendis: *levonván a' levonatandókat*; nach Abzug der abzuschlagenden.

Detractio, onis, f. *ágálmazás*; die Verläumdung.

Deutrum: i. q. De eo utrum.

Devalvatio, onis, f. *leszállítás, leverés*; die Absetzung, Verrufung.

Devalvo, are, e. gr. pretium victualium: *leszállítni, leverni*: absetzen, herabsetzen.

Devastatio, onis, f. e. gr. sylvarum: *pusztítás*; die Verwüstung.

Diaconia, ae, f. *szegények házok*; ein Armenhaus. Vet. Gloss.

Diadelphia, sc. classis plantarum: *kétfalkások*; zweybrüdrige Pflanzen. Bot.

Diaetales articuli: *országgyűlési végzések*; Landtagsbeschlüße.

Diandria, sc. classis plantarum: *kéthimesek*; zweymännige Pflanzen. Bot.

Dianoëologia, ae, f. Logica: *gondolattudomány*; die Denklehre. T. Sc.

Dica, ae, f. *rovás, rovat*; der Einschnitt, die Berechnung.

Dicaeologia, ae, f. jus naturae: *justudomány*; die Dikäologie, Rechtslehre.

Didactica, ae, f. sc. ars: *tanító mesterség, tanítástudomány*; die Lehrkunst, Unterrichtungskunde. T. Sc.

Didacticus, a, um, *tanítói*, lehrend, lehrkünstlich. T. Sc.

Didynamia, sc. classis plantarum: *kétfőbbhimesek*; zweymächtige Pflanzen. Bot.

Dies legalis: *törvényes nap*; Gerichtstag. Dies officiosi: *tiszt napok*; Amtstage. Dies fatales: *meghatározott, veszedelmes, v. megválasztó napok*: ausschließende, gefährliche oder entscheidende Tage.

Difficulto, are, *ellenzeni, neheztelni*; schwierig oder streitig machen, bemängeln.

Digestivum, sc. remedium: *emésztést segítőszer, emésztő*; Verdauungsmittel. Med.

Diluentia, sc. remedia: *vékonyító, v. elmosó szerek*; Verdauungsmittel. Med.

Dimidietas, atis, f. i. q. Dimidium.

Dioecesanus, a, um, *megyés, megyebéli*; einen Kirchensprengel betreffend. Episcopus Dioecesanus: *megyés Püspök*: Diöcesan-Bischof.

Dioecia, sc. classis: *kétlakiak*; zweyhäusige Pflanzen. Bot.

Diplopia, ae, f. *kettős látás*; das Doppelsehen. Med.

Diptera, sc. insecta: *kétszárnyú bogarak*; Doppelfalter. Hist. Nat.

Director causarum regalium: *királyi ügyek igazgatója*: Vorsteher der königlichen Rechtsangelegenheiten.

Dirimatio, onis, f. *elválasztás*; die Absonderung, Trennung.

Dirimens, tis, o e. gr. impedimentum: *felbontó*; auflösend. Irritans: *sikeretlenítő*; unwirksam machend.

Disgustatio, onis, f. *unatkozás, elkedvetlenítés*; Eckel, Abscheckung.

Disinteressatus: *részre nem hajló*; unpartheiisch.

Dislocatio, onis, f. e. gr. militum: *szállítás*; die Einquartirung, Transportirung.

Dismembratio, onis, f. *részekre osztás, eldarabolás*; die Zergliederung, Zerstückelung.

Disparagium matrimonium: *össze nem illő házasság*; unpassende, unvereinbare Ehe.

Dispensatio est vulnus legis: *a' felszabadítás a' törvények sebe*; jede Freylassung verwundet das Gesetz.

Disproportio, onis, f. *aránytalanság*; das Mißverhältniß.

Dissecatio, et Dissectio, onis, f. *elvágás, felvagdalás*: die Zerschneidung.

Dissolventia, sc. remedia: *oszlató szerek*; Auflösungs- oder Zertheilungsmittel. Med.

Diurnista, ae, c. *napibéres*; Tagarbeiter.

Diurnum, i, n. *napibér*; das Tagegeld.

Dividendus, sc. numerus: *osztanivaló, osztandó*; der Enthalter.

Divisio, onis, f. e. gr. fraternalis, legalis: *osztály, osztozás*; die Theilung. nova: *osztály újítása*; Theilungs-Erneuerung. Rectificatio divisionis: *osztály igazítás*; Theilungs-Berichtigung.

Divortium, ii, n. *elválás*: die Ehescheidung. e. gr. totale: *egész v. tökélletes*; gänzlich, vollkommen. partiale: *részben való, részes, fél*; theilweise. a thoro et mensa: *lakásbeli*; vom Bette und Tische. a vinculo: *kötésbeli elválás, házassági kötélnek feloldoztatása*; Vernichtung des Ehebandes.

Doctor, oris, m. e. gr. theologiae, juris, medicinae: *jeles tudós*; ein Lehrer, Freylehrer.

Documento, are, *oktatni, oklevelekkel bizonyítni*; beurkunden, belegen, bewähren.

Dogma, tis, n. *hinnivaló állítás, v. tétel, hinnivaló*; ein Glaubenssatz.

Dogmaticismus, i, m. *meghatározó tanításmód*; die festsetzende Lehrart. T. Sc.

Domanium, ii, n. *koronajószág*; ein Kronengut.

Donatarius, ii, m. *adományos*; ein Beschenkter.

Donatio publica: (nova, mixta, regia,

palatinalis) *adomány*; die Schenkung. privata: *ajándék*, *ajándékozás*; das Geschenk. mortis causa: *haldluttdnni*, *meghalás esetére tétetett*; auf den Fall des Todes. Titulus donationis: *adomány oka*; Ursprung der Schenkung. Donatio pura: *ingyen adomány*; unentgeldliche Schenkung.

Dotatio, onis, f. *jegyruha*, *jegyjutalom adás*, *tartást rendelés*; Ausstattung, Aussteuer.

Doto, are, *jegyjutalmat adni*, v. *tartást rendelni*; aussteuern, ausstatten, mit Einkünften versehen. Qui dormierit cum virgine ducat eam vel dotet.

Doxologia, ae, f. *istenditsöltés*; die Verherrlichung Gottes. T. Sc.

Dracocephalum, i, n. *pofóka*, *törökméhfü*; der Drachenkopf, türkische Melisse. Bot.

Ductus metalis: *határ mente*, *menése*, v. *folyása*; die Gränzlinie.

Duodenum, se. intestinum: *gyomorvégbél*; der Zwölffingerdarm. Med.

Duplica, ae, f. *másod felelet*; eine Erwiederungsschrift, zweyte Einrede.

Duplum, i, n. *két annyi*; das doppelte, zweyfache. Poena dupli: *két annyira büntetés*, v. *követség*; verdoppelte Strafe.

Dusinisus, i, m. *ekklésia számára testált szolga*; ein, für die Kirche vermachter Knecht. Vet. Gloss.

Dynamica, ae, f. *erőtudomány*, *a' munkálódó erő tudománya*; die Kraftlehre, Lehre von wirkenden Kräften. T. Sc.

Dynamiologia, ae, f. *gyógyitóerő tudománya*; die Heilkraftlehre. Med.

Dyscrasia, ae, f. *a' nedvességek rosszúlelegyedése*, *sürüvérüség*; die üble Saftmischung, Dickblütigkeit. Med.

E.

Edictalis terminus: *közhirrül tétetett*, v. *kihirdettetett időhagyás*, v. *időhatár*; öffentliche, oder obrigkeitlich festgesetzte Tagsatzung.

Educillatio, onis, f. *bor*, v. *más ital méretés*, v. *árultatás*, *kortsmáltatás*: das Schenken des Weins und anderer Getränke.

Educillum, i, n. *tsapszék*; die Schenke. Jus educilli: *tsapjus*; das Schankrecht.

Effectuo, are, *eszközölni*, *elvégezni*; bewirken, ausrichten, zu Stande bringen.

Egoismus, i, m. *magaszeretés*; die Selbstsucht, Eigensucht, oder Ich-Sucht.

Egoista, ae, m. *magaszerető*; ein Selbstling.

Elasticitas, atis, f. *rúgó erő*; die Federkraft, Schnell-Spann- oder Spring-Prall-Kraft, Federhärte.

Elaterium, ii, n. *vizikórságüző szer*; ein Wassersuchtsmittel. Med.

Electricitas, tis, f. *gyantatüz*, *villámtüzerő*; die Electricität. T. Sc.

Electrophorum, i, n. *villámtüztartó*; ein Electricitätsträger. Phys.

Elenchizo, are, *lajstromozni*; einschreiben in den Nachweiser, oder Register.

Eleosacharum, et. Elaeosacharum, i, n. *olajtsukor*, *olajnádméz*; Öhlzucker. Med.

Eliminatio, onis, f. *kitörlés*, *kitaszítás*, *p. o. valamelly társaságból*; die Ausstreichung, Verbannung.

Elimino, are, *kitörleni*, *kitaszítni*, *t. i. a' társaságból*; ausstreichen, verbannen.

Elocatio, onis, f. *költsönadás*; die Vermiethung. 2) *férjhezadása a' menyasszonynak*; die Ausstattung der Braut.

Elucubratio, onis, f. *gyertyánál való dolgozás*, v. *tudós munka*; eine Nachtarbeit, gelehrte Ausarbeitung. T. Sc.

Elusio, onis, f. *rászedés*, *kijátszás*, *megtsalás*; die listige Vereitelung.

Emanatio literae: *levél költe*; Schreibtag, und Ort des Briefes.

Emenda capitis: *főváltság*; das Lösegeld, Buße, Loskaufung des Kopfes. linguae: *nyelvváltság*; das Lösegeld der Zunge.

Emergens novum: *új (fontos*, *változtató) környülállás*; ein neuer (wichtiger, verändernder) Umstand.

Emetica, sc. remedia: *hánytató szerek*; Brechmittel. Med.

Emollientia, sc. remedia: *lágyitó szerek*; Erweichungsmittel. Med.

Emphraxis, idis, f. *szorúlás*; die Verstopfung. Med.

Empyreumaticus, a, um, *égetett*, *perkelt*, *füstszagú*; brandig.

Enaeorema, tis, n. *vizelletfelleg*; Urinwölkchen. Med.

Encephalologia, ae, f. *agyvelőtudomány*; die Gehirnlehre. Med.

Enteritis, idis, f. *bélgyúladás*; die Darmentzündung. Med.

Entomologia, ae, f. *bogarakról való tudomány*: die Insectenlehre, Kerbthierkunde, Geziieferlehre. Hist. Nat.

Enucleatio, onis, f. *kifejtegetés*; die Entwickelung.

Epiplerosis, is, f. *a' verőerek fesszülő teljességek*; die Überfälle der Schlagadern. Med.

Episoda, id. qu. Episodion, vide: Lexic.

Epopea, v. Epopoea, id. qu. Epos in Lexico.

Equatium, ii, n. *ménes*; eine Stuterey.

Erotomania, ae, f. *szerelemből támadt dühösség*: die Liebeswuth, Liebes-Raserey. T. Sc.

Error, oris, m. *tévelyedés*, *elvétés*, *botlás*; der Irrthum, Fehler. e. gr. in persona: *személy elvétése*, *személyvétés*; der Irrthum in der Person.

Etappa, ae, f. *katonák tartásokra rendelt eledel*; der Proviant für die Soldaten. Vet. Glos.

Ethicotheologia, ae, f. doctrina moralis: *morálthεológia*: die Ethicotheologie, die Aussicht in die Ewigkeit, aus der Pflichtenlehre wissenschaftlich hergeleitet. T. Sc.

Ethnographia, ae, f. *népleirás*; die Volks- oder Völkerbeschreibung. T. Sc.

Ethographia, ae, f. *szokások leirása*; die Sittenbeschreibung. T. Sc.

Estafeta, ae, m. *nyargaló posta*; der Eilbothe.

Eudaemonismus, i, m. *boldogságtudomány*; die Glückseligkeitslehre.

Eupathia, ae, f. *jóllétel*; das Wohlbefinden. T. Sc.

Eupepsia, ae, f. *jólemésztés*; die Wohlverdauung. Med.

Eusebiologia, ae, f. doctrina religionis philosophica: *philosophikos vallástudomány*; philosophische Religionslehre. Philos.

Evacuantia, sc. remedia: *kiüresitő*, *v. kiürítő szerek*; Ausleerungsmittel. Med.

Evictionales, ium, *szavatos levél*; ein Gewährschein.

Evictor, oris, m. *óltalmazó*, *szavatos*; ein Gewährmann, Bürge. Superevictor: *felszavatos*; Oberbürge. Evincendus: *szavatosság alatt lévő*; Schutzanempfohlener, Schutzgenosse.

Evinco, ere, *védelmezni*, *oltalmazni*, *szavatolni*; Gewähr leisten, beschützen.

Evvrii, orum, custodes confiniorum.

Exactitudo, inis, f. *pontosság*; die Pünktlichkeit.

Examen benevolum: *szabad vallatás*; vorläufiges Verhör, freywillige Aussage.

Exasperatio poenae: *büntetésnek sullyositása*; Verschärfung der Strafe.

Exassigno, are, *fizetést kirendelni*; zahlbar anweisen.

Excantamentum, i, n. *varázslás*, *bűvölés*, *bájolás*; die Zauberey, Zauberung. Vet. Gloss.

Excensuo, are, *bérbe adni*, *v. venni*; ausdingen, vermiethen, in Bestand geben.

Exceptio, onis, f. e. gr. meritoria, vana, legalis, dilatoria, condescensoria, peremptoria: *kifogás*, *kikötés*, *kivétel*, *ellenzés*; Ausnahme, Ausflucht, Einrede, Einwendung. In merito ad exceptiva non datur regressus: *a' derék dologról kifogásokra visszszatérni nem szabad*; vom wesentlichen Rechtsstreite darf man auf Ausflüchte nicht zurückkehren.

Excessuosus, a, *tsintalan*, *kikapó*, *kihágó*; Frevler, Unfugtreiber.

Excessus, us, m. *tsin*, *kikapás*, *kihágás*; das Überschreiten, der Unfug, Frevel, die Ausschweifung.

Excludere ex possessorio: *kitúdni a' birtokból*; aus dem Besitze ausschließen.

Exclusive: *kizárva*, *kirekesztve*, *kizárólag*; ausschliessend, ausschließlich.

Excutio, ere, *kiütni*, *kivetni*, *p. e.*

a' birtokból; auswerfen, z. B. aus dem Besitze.

Executio, onis, f. *itélet végrehajtása*; Urtheils-Vollziehung.

Executionales, ium, *itélet végrehajtásáról szólló levél*; die Urtheils-Vollziehungs-Urkunde.

Executiva potestas: *végrehajtó, v. betöltő hatalom*; die vollziehende Gewalt.

Executor, oris, m. *végrehajtó*; ein Vollzieher.

Exequens, tis, o. *végrehajtó, foglaló*; ein Urtheilsvollzieher.

Exercitium juris: *jussal való élés*; die Rechtsausübung.

Exhibeo, ere, e gr. citatorias: *által, v. kézhezadni*; einreichen, einhändigen, zustellen.

Exhibitorum numerus: *benyújtattaknak, v. béadattaknak számok*; die Zahl der eingereichten Schriften.

Exhibitum, i, n. *benyújtott, béadott, t. i. írás*; Einzerrichtes, eine eingereichte Schrift. 2) *kézhezadott*; eine eingehändigte Schrift.

Exmissio, Exmitto, i. q. Emissio, Emitto.

Exmissus, *kiküldetett*; ein Beauftragter.

Exophthalmia, ae, f. *szemgyúladás*; die Augenentzündung. Med.

Expectorantia, sc. remedia: *mejjtisztító orvosságok*; Brustreinigungsmittel. Med.

Expectoratio, onis, f. *szíven fekvő aggódásainak kiöntése, kinyilatkoztatá a*; die Herzensergießung.

Expediens, tis, o. *kisegítő eszköz, v. mód*; der Ausweg, das Auskunftsmittel.

Expedio, ire, *elbotsátni, kiadni, írásba adni, tovább adni valakin, elvégezni valamit*; aus, oder abfertigen, absenden, fördern, aufs Papier setzen, beendigen.

Expeditio, onis, f. *had, kiadás, elvégezés, rendelés, írásbavétel*; ein Feldzug, Ab- oder Ausfertigung, Versendung, Besorgung, Beendigung. e. gr. sacra: *keresztes had*; der Kreuzzug. literarum: *leveleknek kiadatások*; Briefausfertigung. authentica: *hiteles*; beglaubigte.

Expeditor, oris, m. *kiadó*; ein Ausfertiger, Beförderer.

Expeditoratus, us, m. *kiadó hivatal*; ein Ausfertigungs-Amt.

Expeditoriae super quartalitii solutione: *leánynegyed kiadásáról szólló nyugtató, v. menedéklevél*; ein Schein über die Ausfolgung des den Töchtern gebührendeo Viertheils.

Expendo, ere, *meghánnyi vetni*; erwägen, überlegen, prüfen.

Expensae processuales: *perbéli költségek*; Gerichts-Kösten.

Explosio, onis, f. *kipattanás, kiütés*; die Losplatzung, der Ausbruch.

Exponens, tis, m. *kimutató, gyökérmutató*; der Anzeiger, Wurzelzeiger. T. Sc.

Expono, ere, *feladni, panaszlani*; anzeigen, vortragen, klagen.

Expositio actionalis: *a' vádlevélnek előadása*; der Klagvortrag.

Expresse, Adv. *nyilván, világosan*; ausdrücklich. 2) *egyenesen, egyedül*; eigens.

Expressio, onis, f. *kifejezés*; der Ausdruck.

Expressus, i, m. *kirendelt ember, követ*; ein Bothe, Lehnbothe.

Exsiccantia, sc. remedia: *kiszárasztó szerek*; austrocknende Mittel. Med.

Extabulo, are, *a' jegyzőkönyvből kitörölni, p. o. az adósságot*; aus dem Grund oder Hypotheken-Buche die Vormerkung tilgen.

Extempore, i. q. Extemporaliter, in Lexico.

Extradatum per: *kiadta*; ausgegeben von, oder durch.

Extra donationalis, e, *nem adományi, adományon kivül való*; was nicht geschenkt ist.

Extraserialis, e, *soron kivül való*; außer der Reihe, nicht Ordnungsmäßig.

Extravagans, tis, o. *kitsapongó, kirúgó*; ausschweifend, ungereimt.

Extravagantes apud ecclesiasticos: *egyházitörvény toldaléka*; Anhang der Kirchengesetze.

Extravagantia, ae, f. *kitsapongás, kirúgás*; Ungereimtheit.

Extravillanum, i, n. *házhely után való birtok, külső birtok*; Felder, Wiesen, — zur constitutiven Ansässigkeit gehörige, Gründe außerhalb des Orts.

F.

Facit, Indecl. *summa*, *összveség*; das Gesammte, der Betrag.

Factio, onis, f. *különtörekedés*, *tsempeskedés*, *pártosság*; eine Parthey, die Rotte, Aufwieglung, Empörung.

Fac totum: Indecl. *mindenes*, *minden mindenben*; Machalles, Allmacher, Alles in Allem.

Facultas, tis, f. *tudóskar*, *tudósok karja*; Gelehrten Innung. Fac. Philosophica, Medica, etc.

Falcidia, ae, f. *lehúsás*, *vesztesség*; der Abzug, Verlust.

Fallibilitas, atis, f *tsalhatóság*; die Trüglichkeit.

Falsificatio, onis, f. *meghamisítás*, *elrontás*; die Verfälschung.

Fassio, onis, f. *vallás*, *fel*, *v. bévallás*, *öröklevél*; Bekenntniß, Verkaufsurkunde.

Fassionales, ium, *örök*, *v. vallásle-vél*; die Verkaufsurkunde, der Kaufbrief.

Fassionarius, ii, m. *vevőfél*; ein Käufer.

Fatigans, tis, o. *fárasztó*; ermüdend.

Festifragium, ii, n. *inneptörés*, *v. szegés*; ein Festbruch, Verletzung des Festes.

Festum, i, n. *innep*; ein Feyertag, Fest. Liv. e. gr. fori: *sokaros innep*; großes Fest. votivum: *fogadásbéli*; gelobte Feyertage. Lexico inserendum.

Fetismus, i, m. *legalábbvaló bálványimádás*; der niedrigste Götzendienst.

Fictio juris: *törvény képzelés*; Rechtszumuthung.

Fidejussionales, ium, *kezeslevél*; eine Bürgschaftsurkunde.

Fidibus, Indecl. *gyújtópapiros*, *pipagyújtó*; Zündpapier, Pfeifenzünder. Vulg.

Figura judicii: *törvény széne*; die Gerichtsversammlung.

Filtratio, onis, f. *megszűrés*, durchseihung. Med.

Financia, ae, f. *közjövedelem*; Staatseinkünfte. 2) *érték*, *pénzbéli érték*; Vermögensumstände, die Casse.

Financialis, e, *közjövedelmet illető*; die Staatseinkünfte betreffend.

Firma, ae, f. *kereskedői aláírás*; die Handlungsunterschrift.

Fiscalis regius: *királyi ügyviselő*, *ügytartó*, *v. ügyvédő*; königlicher Rechtsanwald, oder Fiscal.

Fiscalitas, tis, f. *urallan*, *v. uravesztett jószág*; ein herrnloses Gut.

Fiscus regius: *királyi fiscus*, königlicher Fiscus. 2) *kir. kintstár*, *v. jövedelem*; königlicher Schatz, Einkommen.

Florilegium, ii, n. *virágszedés*; die Blumenlese. 2) *válogatott mondások v. helyek összveszedése a' legjobb írók munkáiból*; Sammlung schöner Stellen, oder Lesestücke. Vulg.

Foederalismus, i, m. *szövetségeskedés*; die Neigung zum Verbünden, Verbündungssucht.

Foederativus, a, um, *szövetségi*, *szövetkező*; bundesmäßig, verbündend.

Formalitas, atis, f. *szertartás*, *rendtartás*, *szabás*; die Förmlichkeit, Gewohnheit, Beschaffenheit, der Nebenumstand.

Formaliter, Adv *formaszerént*, *annak modja szerént*; förmlich.

Formulare, is, n. *példamustra*, *példa*; das Vorgeschriebene.

Forum, i, n. e. gr. competens, incompetens: *törvényszék*, *biróság*; das Gericht, der Gerichtshof, die Behörde. Competentia fori: *törvényszék illősége*; Befugniß, oder Statthaftigkeit der Gerichtsbehörde. Forum primae iostantiae: *első biróság*; die erste Behörde, Richter der ersten Instanz.. appellatorium, v. revisorium: *felső vizsgáló*, *törvényszék*; das Höhere-, oder Berufungs-Gericht. superrevisorium: *fő ítélőszék*; das oberste Gericht. Fora pedanea: *al ítélőszékek*; untere Gerichte.

Fossile, is, n. pl. fossilla; *ásvány*, *minera*; Gegrabenes, Mineral.

Fractio, onis, f. *törtszám*; die Brüche. T. Sc.

Frigiditas, atis, f. *hidegvérűség*, *hitvesi hidegség*; die Kaltblütigkeit, der Kaltsinn in der Ehe.

Fundationalis, e, *hagyományi*, *örökhagyományi*; zur Stiftung

gehörig. Bona politico fundationalia; *polgári örökhagyományi jószágok*; politische Stiftungsgüter.

Fundo, are, *örök hagyományt tenni*, *szerezni*, *feláldlltni*; stiften, vermachen.

Funeralia, um, n. pl. *temetési intézetek*, *költségek*; Begräbnißanstalten, und Kosten.

G.

Gallicismus, i, m. *frantzia nyelvbeli tulajdonság*; eine französische Spracheigenheit.

Galvanismus, i, m. *értzinger a' musculusokra, velőrostokra, mellyet Galvani nevü Olasztádós találtt fel*; Metallreiz auf Muskeln und Nerven. Phys.

Garantia, ae, f. *kezesség*, *jótállás*; die Bürgschaft, Gewährleistung, Gutsagung.

Generalis, is, m. *hadivezér*, *hadvezér*; ein Feldherr.

Genericus, a, um, *köznemü*, *köznembéli*, *általjábanvaló*; geschlechtlich, gemein, überhaupt.

Gentes levare: *sereget gyüjteni*; bewafnete Macht aufstellen.

Gerundium, ii, n. *viselősző (az igékről)*; das Zweckwort. Gram.

Geumatologi, adoctrina gustus: *ízlástudomány*; die Geschmacklehre. T. Sc.

Gleba, ae, f. *föld*; die Erde, der Acker.

Glosso, are, *magyarázgatni*, *fejtegetni*; erklären.

Gnoseologia, Metaphysica; doctrina cognitionis: *megesméréttudomány*; die Erkenntnißlehre.

Gradualis, e, e. gr. promotio: *léptsönként*, *v. izenként való*; stufenartig, gradweise.

Graduatio, onis, f. *léptetés*, *tudományi jelesités*; die Beförderung, Gradabtheilung, Zutheilung einer gelehrten Würde.

Gratiae via: *kegyelem útja*; der Weg der Gnade.

Grationales, ium, *kegyelmező levél*; eine Begnadigungsurkunde.

Gremialis, e, *megyebéli*; zum Bezirke gehörig.

Gubernium, ii, n. *kormányszék*; eine Statthalterey, Staatsverwaltung.

Gymnasium, ii, n. *kisanyaoskola*; ein Gymnasium, Gelehrtenschule.

Gymnastica, sc. ars: *testigyakorlás mestersége*; die Turnkunst, Turnkunde, Leibesübungskunst. T. Sc.

H.

Habituatus, a, um, *megrögzött*; gewöhnt, eingewurzelt.

Haereditario jure: *örökös jussal*; nach Erbrechte.

Haereditatio, onis, f. *örökösödés*; die Erbschaft.

Haeredito, are, *örökséget nyerni*, *örökösödni*; erben.

Hajdo, onis, m. *hajdú*, *porkoláb*; Hußardiener. Hajdones, pl. *gyalogkatonák*; Infanteristen.

Hajdonicale oppidum; *hajdú város*; eine Hajduckenstadt. Oppida privilegiata Hajdonicalia, quae sunt: *Böszörmény*, *Dorogh*, *Hadház*, *Nánás*, *Szoboszló*, *és Vámos-Pirts*.

Hecticus, a, um, *aszákórságos*; schwindsüchtig. Med.

Heptandria, sc. classis: *héthímesereg*; siebenmännrige Pflanzen. Bot.

Heterodoxia, ae, f. *helytelentudomány*; die Irrleheigkeit. T. Sc.

Heteronomia, ae, f. *idegentörvényszabás*; fremde Gesetzgebung. T. Sc.

Hexandria: *hathímesek*; sechsmännrige Pflanzen. Bot.

Homagialis, e, *hivségfogadó*, *hódoló*; huldigend, ehrerbietig.

Homagium, ii, n. *díj*, *hivség fogadás*, *hódolás*; eine Buße, ein Preiß, die Huldigung.

Homiletica, ae, f. *a' predikálás tudománya*, *predikállómesterség*; die Kanzelredekunst, Predigtkunst. Theol

Honestas publica: *sógorosodás*; die Verschwägerung.

Horolopegus, i, m. *órás*; einUhrmacher.

Hospitale, is, n. *ispotály*, *kórház*; der Spital, das Krankenhaus.

Hydraulica directio: *vizmérést igazgató tisztség*; das Wasserkunst leitende Amt.

Hydrostatica, ae, f. *vizmérés mestersége és annak tudományja*; die Wasserwägekunst. T. Sc.

Hydrotechnica, ae, f. *vizépités mestersége*; die Wasserbaukunst. T. Sc.

Hypseologia, ae, f. scientia sublimitatis aesthetica: *izlési felségességtudomány*; Wissenschaft des Erhabenen.

I.

Icosandria, *hússzhimesek*, *t. i. plánták*, *virágok*; zwanzigmännerige.

Ideale, is, n. *eredetiforma*, *mustraforma*: Urbild, Musterbild. 2) *gondolatvalóság*; Gedankenwesen.

Identitas juris: *jusnak egysége*, *azon egy jus*; die Gleichheit des Rechts, dasselbe Recht.

Ideologia aesthetica, doctrina idearum aesthetica: *izlési ideatudomány*; die ästhetische Ideologie.

Idioelectricitas, tis, f. *villámtüzerejüség*; Blitzstoffhaltigkeit. T. Sc.

Idioelectricus, a, um, *villámtüzerejü*; blitzstoffhaltig. T. Sc

Idiocrasis, is, f. *testtulajdonság*; Körpereigenheit. T. Sc.

Idiosyncrasia, ei is, f. *érzéstulajdonság*; die Empfindungseigenheit.

Idioticon, i, n. *környékszókönyv*, *tájjékszótár*; Bezirkswörterbuch.

Ignorantia juris: *törvénytudatlanság*; die Unkunde des Gesetzes.

Immatriculatio, onis, f. *beirás*, *p. o. a' születéskönyvbe*, *v. matriculába*, *oskolai anyakönyvbe*; Einzeichnung, Einverleibung.

Immemorialis, e, *emlékezhetetlen*, *emlékezetet felyül haladó*; undenkwürdig.

Immoralis, e, *erköltstelen*; unsittlich, sittenlos.

Immoralitas, tis, f. *erköltstelenség*; die Unsittlichkeit, Sittenlosigkeit.

Impartialis, e, *részrenemhajló*; unparteyisch, unbefangen.

Impartialitas, atis, f. *részrenemhajlás*; die Unpartheilichkeit.

Impedimenta matrimonii: *házasságí akadályok*; Ehehaften, Ehehindernisse. Impedimenta impedientia: *gátló akadályok*; hindernde Ehehaften. Impedimenta matrimonium dirimentia: *eloszlató*, *v. felbontó akadályok*; vernichtende Ehehindernisse.

Impensionale judicium: *jobbágy-hatalmaskodást itélő szék*; eine grundherrliche Gerechtigkeits-Pflege durch Herrnstühle wider die Unterthanen.

Impertinens, tis, o. *illetlenséggel erőszakoskodó*, *pajkos-szemtelen*; ungestüm, ungebührlich.

Impertinentia, ae, f. *illetlenkedés*, *pajkos szemtelenség*: die Ungebühr, Unverschämtheit, Zudringlichkeit.

Impetitor, oris, m. *megtámadó*: ein Angreifer, Anfechter, Ankläger.

Impignoratio, onis, f. *elzálogositás*; die Verpfändung.

Implicite, *bekötve*, *titkon*, *beleértve*, *értetődve*; verwickelt, miteinbegriffen, eingeschlossen.

Impopulatio, onis, f. *megültetése valamelly helynek*, *t. i. lakosokkal*; die Ansiedelung. 2) *népesség*, *népszám*, *lakosok száma*; die Anzahl der Einwohner, Volksmenge.

Importantia, ae, f. *haszon*; der Nutzen.

Imposita, ae, f. *kivetett adó*; eine Auflage.

Impotentia antecedens: *házasságot előző*, *v. előre való tehetetlenség*; die vor der Heirath vorhergehende Begattungs-Unfähigkeit.

Impraegnatio simplex: *merő teréhbeejtés*; die gewagte Schwängerung.

Improtocollo, are, *béjegyezni*; eintragen, aufzeichnen, an, oder vormerken.

Imputatio, onis, f. *betudás*: *beleszámlálás*; die Zurechnung. Imputatis imputandis: *betudván a' betudandókat*; nach Einrechnung der anzurechnenden.

Inactionatus, a, um, *megperletett*, *perbe húzatott*, *vádlevélben fog-*

laltatott; angeklagt, beklagt, in Klagschrift enthalten.
Inactiono, are, *perbe hűzni*, *megperleni*, *vádlevélbe foglalni*; anklagen, mit Prozeß belangen.
Inadvertenter, *észrevétetlenül*, *észre nem véve*; unachtsam, achtlos.
Inadvertentia, ae, f. *észre nem vevés*, *észrevetetlenség*; die Unachtsamkeit, Achtlosigkeit.
Inarticulo, are, *törvénybe iktatni*, *betzikkelyezni*; in Gesetzbuch eintragen.
Inbibita conditio: *magába foglaltatott*, *béfoglaltatott*, *magába érthető kikötés*, *v. feltétel*; von sich verstandenes Bedingniß.
Incamino, are, e. gr. litem, processum: *elkezdeni*, *megindítni*; einleiten, anfangen.
Incapacitas, atis, f. *bírhatatlanság*, *tehetetlenség*; die Unfähigkeit, Untüchtigkeit. e. gr. possessorii: *jószág bírhatatlansága*; Unfähigkeit zum Güterbesitze.
Incattus, i, m. *alperes*; der Beklagte.
Incidens, tis, n. *ötlés*, *közbenjövetel*; der Einfall, die Dazwischenkunft.
Inclavo, are, *békaptsolni*, *béfoglalni*; einklammern, einschließen.
Inclusive, *belevéve*, *belerekesztve*, *bétudva*; einschließend, mitgerechnet.
Inclytus, a, um, *tekintetes*; löblich, wohllöblich.
Incompatibilis, e, *egybe*, *v. összeférhetetlen*, *v. szerkesztethetetlen*; unverträglich, unvereinbar.
Incompatibilitas, atis, f. *egybe*, *v. összeférhetetlenség*, *v. szerkesztethetetlenség*; die Unverträglichkeit, Unvereinbarkeit.
Incuba, ae, f. *lidértz*; ein Kobold.
Incubus, i, m. idem.
Incurrere notam infidelitatis: *hitetlenség vétkébe esni*; das Verbrechen der Treulosigkeit, Untreue, oder Treubrüchigkeit begehen.
Indebita, ae, f. *helytelen panasz*, *v. kereset*; ungebührliche Klagführung.
Indemnisatio, onis, f. *kármentség*; die Schadloshaltung, Entschädigung, Ersatzleistung.
Indemnisatus, a, um, *kártól mentetett*; schadlos gehalten.
Indifferentismus, i, m. *lágymelegség*, *hidegség*, *főként vallási tekintetben*; der Kaltsinn, die Gleichgültigkeit, besonders in Religions-Sachen.
Indigena, ae, c. *hazafiulttatott*, *letthazafi*; mit Heimatrecht, oder Recht des Eingebohenen begabt. 2) vide Lexicon.
Indigenatus, us, m. *hazafiulás*; die Verleihung des Heimathrechts. 2) *hazafiság*; die Inländerschaft.
Individuum, ui, n. *személy*; die Person. 2) vide: Lexic.
Indorsata, id. qu. Indorsatio.
Indorsatio, onis, f. *redirás*; die Verbescheidung, der Bescheid.
Indorso, are, *red írni*; verbescheiden.
Inexigibilitas, atis, f. *beszedhetetlenség*; die Uneintreiblichkeit, verlorene Schuld.
Infinitudo, inis, f. *véghetetlenség*, *végtelenség*; die End- oder Gränzlosigkeit.
Ingerens, tis, c. *avatkozó*; ein Proceſsgenoß, Mitkläger.
Ingerere se: *be v. beleavatkozni*, *p. o. a' perbe*; sich in Prozeß mengen, oder mischen.
Ingrossatio, onis, f. *beírás a' zálogos könyvbe*; Eintragung in das Pfandbuch.
Ingrossista, ae, m. *zálogos számadás jegyző*; ein Pfandbuchhalter.
Inhibitoriae, arum, v. Inhibitorium, ii, n. *eltiltó levél*, *v. parantsolat*; ein Untersagungsschreiben, Verbothsbrief.
Inofficiositas, atis, f. *barátságtalanság*, *tisztet múlatás*; die Unfreundlichkeit, Fahrläßigkeit. e. gr. testamenti: *végsőintézetnek mostohasága*; ungünstiges Testament.
Inquiri faciens, tis, c. *vizsgáltató fél*; ein Untersuchungssuchender, Zeugenführer.
Inquiro, ere, *tanút vallatni*; Zeugen verhören.
Inquisitio, onis, f. *tanúvallatás*; ein Zeugenverhör.
Inquisitor, oris, m. *tanúvallató*; ein Zeugenverhörer.
Inscriptio, onis. f. e. gr. pro fidelibus servitiis: *lekötés*, *szolgált birtokadás*; die Verschreibung.
Insignia nobilitaria: *nemesitzimer*; Wappen, adeliches Zeichen.

In solidnm, e. gr. se obligare: *által-jában*, *egymásért*; *egy mindnyá-jáért és mindnyájan egyért*; auf das Ganze, für das Ganze, eine für alle, und alle für einen.

Installatio, v. Instellatio, onis, f. *bévezetés*, *béiktatás*, *béállítás*; die Einführung, Einsetzung, Einführung in ein Amt.

Instans, tis, c. *kérő*, *esedező*, *folya-modó*; ein Bittsteller, Bittwerber, Ansucher. In instanti: *egy szempillantatban*, *tüstént*, *iziben*, *hevenyében*; auf der Stelle, ohne Verzug, augenblicklich.

Instantia, ae, f. *kérelem*, *kérő*, v. *esedező levél*; die Bittschrift, das Gesuch, Bittblatt, Ansuchen. Instantiae via: *kérelem útja*; der Weg der Bitte.

Instinctus, i, m. *ösztön*; der Trieb. e. gr. artificialis: *gerjesztett*; erkünstelter Hang.

Institutio haeredis: *örökösnevezés*; die Erbeinsetzung.

Institutum, i, n. *ügyút*, *ügyelet*; Art, Weg, oder Titel des Processes. Instituti condescenzio: *az ügyelet leszállíttatása*; die Verweisung des Proceßweges. *a*) vide: Lexicon.

Instrumenta literalia: *oklevelek*; Beweisschriften, Urkunden.

Insubordinatio, onis, f. *fenyitéktelenség*; die Zuchtlosigkeit. *a*) *engedetlenség és maga ellenszegezése a' felsőbb tisztviselők rendeléseinek*; die Auflehnung gegen Vorgesetzte.

Insurrectio, onis, f. e. gr. personalis, portalis, generalis, particularis: *felülés*, *felkelés*, *fegyverrekelés*; das Aufgeboth, der Aufstand.

Intabulatio, onis, f. *beiratás*, *fel*, v. *béjegyzés*; die Vormerkung, Einschreibung, Eintragung.

Intabulo, are, *fel*, v. *béjegyezni*; eintragen, eintafeln, eintabuliren. e. gr. debitum: *adósságot elsőség végett feljegyezni*; die Schuld, oder Forderung, um Vorrecht zu haben, vormerken zu lassen.

Integritas, atis, f. *feddhetetlenség*; die Tadellosigkeit, Unschuld.

Intemeritas vitae: *feddhetetlen élet*; tadelloser Lebenswandel.

Intensivus, a, um, *erőadó*, *erősebbítő*; verstärkend.

Interessatus, a, um, *hasznonranéző*; selbstsüchtig, eigennützig gewinnsüchtig. Disinteressatus: *hasznot nem kereső*, *egyenes*; uneigennützig, unpartheyisch.

Interessentia, ae, f. *hasznonranézés*; die Selbstsucht, der Eigennutz, die Gewinnsucht.

Interimalis, e, *időkorbeli*; vorläufig, einstweilig.

Interimaliter, *időközre*, *ideig óráig*; vorläufig, einstweilig.

Interlocutoria sententia: *közbeszólló*, v. *hozott itélet*; ein Zwischenurtheil, Nebenspruch.

Intermediatio, onis, f. *közbenjárás*, die Vermittelung.

Interpolatio, onis, f. *bészúrás*, *írás-hamisítás*; die Einschiebung, Schriftverfälschung.

Interpretatio authentica: *törvényes magyarázás*; gesetzliche Auslegung.

Interregnum, i, n. *királyságszűnet*, v. *függés*; das Zwischenreich, die Zwischenherrschaft.

Interstitium, ii, n. *közbehagyás*, *megállapodás*; die Zwischenzeit, Ruhezeit.

Interusurium, ii, n. *uzsora*, *kamat*, *interes*; der Zins, die Interesse.

Intimatum, i, n. *intézőlevél*; die Verordnung, Andeutung.

Intoxicatio, onis, f. *megétetés*; die Vergiftung.

Intoxico, are, *megétetni*; vergiften.

Intransitivum verbum, i. e neutrum; *középige*, *tárgyra nem ható ige*; ein nicht überleitendes Zeitwort.

Intuitio, onis, f. *nézlet*, *érzékettel egybekötött képzelete valaminek*; die Anschauung, sinnliche Vorstellung oder Empfindung.

Intuitivus, a, um, *nézleti*, *érzékleti*; anschaulich, anschauend.

Invagio, are, vide: Abigo.

Invalidabilis, e, *sikeretleníthető*, *foganatlanítható*, *erőtelenithető*, *felbontható*, *megrontható*: kraftlos, schwach, ungültig, umstößlich.

Invalidatio, onis, f. *sikeretlenités*, *foganatlanítás*, *erőtelenités*; die Kraftlos- oder Ungültigmachung, Entkräftung.

Invalido, are, *erőteleníteni*, *foganatlanítni*, *sikeretleníteni*, *sikeretlenné tenni*, *megrontani*, *felbon-*

tani; entkräften, entgültigen, umstossen.

Invalidus, i, m. (sc. miles) *szolgálatra alkalmatlan*, *nyomorék*; ein Dienstunfähiger, Gebrechlicher.

Inventatio, onis, f. *feljegyzés*; die Durchsicht, Aufzeichnung.

Invento, are, *feljegyezni*; aufzeichnen, aufschreiben.

Investio, onis, et Investitura, ae, f. *valamibe fordíttatott pénz érték*, *valamin fekvő érték*, *v. pénz*; die Verwendung eines Geldbetrags, oder Werthes in etwas, worauf es dann haftet. 2) in jure Ecclesiastico: *beöltöztetés beöltöztető levél*; die Einkleidung, Einweisung, Belehnung.

Investitionem reluere: *a' rajta fekvő pénzt visszatéríteni*, die darauf verwendete Beträge ersetzen.

Investitus, a, um, *benne*, *v. rajta fekvő*, *rákőltött*, *beléolt*; darauf haftend, verwendet, eingelegt.

Invinculatus, a., *vasbandilló*, *vasravert*; Gefangener, der in Eisen liegt.

Invitatoriae, arum, *meghívólevél*; ein Ersuch, oder Einladungs-Schreiben.

Involutio, onis, f. *szövevény*, *béhálózás*; die Verwickelung, Hineinziehung.

Irregularitatem incurrere: *az egyházi szolgálatra alkalmatlanná lenni*; zum Kirchendienste unfähig werden.

Ischomenia, ae, f. *a' hónapi tisztúlásnak elfojtása*; die Unterdrückung der monathlichen Reinigung. Med.

Ischuria, ae, f. *a' vizellet visszatartása*; die Harnverhaltung. Med.

Isolatus, a, um, i. e. separatus.

Iteratus, a, um, *megújított*, *újra elkövetett*; wiederhohlt, erneuert.

J.

Jovialis, e, *vídám*, *jókedvű*, *eleven*, *múlattató*, *tréfás*; frohmüthig, aufgeräumt, munter, scherzend. Vulg.

Jovialitas, atis, f. *vidámság*, *jókedvűség*; die Frohmüthigkeit, Lustigkeit, Frohsinn. Vulg.

Jubilo, are, *nyugoldalomra botsátni*; in Ruhestand setzen.

Judex pedaneus: *albíró*; ein Untergeordneter- oder Unterrichter. Judex nobilium, vide: Judlium.

Judices regni ordinarii: *ország fő bírái*; Reichsoberrichter.

Judlium, ii, m. i. e. judex nobilium: *szolgabíró*; ein Stuhlrichter.

Juramentum litis decisorium: *ügydöntő*, *v. pertvégző esküvés*; ein entscheidender, oder Processendigender Eid. purgatorium: *vádmentő*, *tisztító*; Reinigungseid. corporale: *kézemeléssel tétetett*; körperlicher. oblatum, delatum, relatum: *ajánlott*, *megkinált*, *visszaajánlott esküvés*; anerbotener, antragender, zurückgeschobener Eid. calumniae: *patvarhit*; Ableugnungseid. decretale: *törvényes*; vorgescheiebener. Juramentum submittere: *a' hitletételt bírára bízni*; den Eid dem Richter überlassen.

Jurassor, oris, m. *esküdt*; ein Geschworener.

Juratus tabulae: *tábla hitese*; ein Gerichtstafel-Geschworner.

Jurista, ae, m. *törvénytanúló*; ein Rechtsbeflissener.

Juristitium, ii, n. *törvényszűnet*; der Rechtsstillstand.

Juris utriusque, e. gr. doctor, licentiatus: *mind a' két törvénynek*, *t. i. világinak és egyházinak*; beyder Rechte, d. i. der weltlichen und geistlichen.

Jus, juris, n. e. gr. naturae, gentium, privatum, publicum, canonicum, v. ecclesiasticum, militare: *törvény*; das Recht. 2) e. gr. radicale, capillare, paternum, maternum, aviticum, praelationis, praeemtionis: *jus*, *igazság*, *igaz*; das Recht, die Gerechtsame. 3) *hatalom*; die Macht, Befugniß, das Recht. e. gr. gladii: *főbenjáró hatalom*, *szabad ispánság*; Recht über Leben und Tod, das Halsgericht, peinliche, hohe Gerichtsbarkeit. 4) e. gr. regale: *haszonvétel*: die Nutznießung, das Regale. 5) *törvényszék*, *ítélet*; ein Gerichts-

stuhl, Gericht, eine Behörde. Coram et in jure stare: *törvény*, *v. törvényszék előtt megjelenni, törvényt állani*; in oder vor dem Gericht erscheinen. Juri exhibere: *a' törvényszéknek beadni*, *v. bémutatni*; dem Gerichte vorlegen, oder dem Gerichte einreichen. In jus vocatus: *itélet*, *biró*, *törvény*, *törvényszék*, *v. perbe idéztetett*; vor Gericht gefordert.

L.

Laboratorium, ii, n. *olvasztóműhely*; das Schmelzhaus, Werkelstube. 2) *szerműhely*, *szerfőzőműhely*; die Werkstatt der Arzneybereiter. T. Sc.

Laetare, *a' nagyböjt 4-dik vasárnapja neve*; die Benennung des 4ten Fastensonntags. Vulg.

Lapis infernalis, *égető pokolkő*; der Höllenstein, Ätzstein. Med.

Lappalia, orum, n. *haszontalanságok*; *tsekélységek*; Lappereyen, Kleinigkeiten. Vulg.

Larvatus, i, m. *álortsás*; ein Anmaßer eines fremden Nahmens.

Lascivus, a, um. Lexico Tril. inserendum. pag. 1660. lin. 44. ante Nrum. 2-dum a capite.

Lateraliter: *oldalaslag mellesleg*; nebenher, nebenseitig.

Laterisatio, onis, f. *oldalszámítás*; die Zusammenrechnung, seitenweise.

Laterizo, are, *oldalszámot összevenni*, *v. vetni*; den Seitenbetrag summiren, seitenweise zusammenrechnen.

Latinismus, i, m. *tulajdon kifejezése a' deák nyelvnek*; eine lateinische Spracheigenheit. Vulg.

Latus translatum: *általtétetett oldal*, *tulsó oldalszám*; der Übertrag.

Laudemium, ii, n. *engedelembér*; das Lehngeld, der Lehnsatz.

Lazarethum, i, n. *kórház*; das Siechhaus.

Lecta notarialis: *jegyzői aláírás v. felolvasás*; die Ausfertigung durch den öffentlichen Notár. Lecta judicialis: *törvény előtt lett felolvasás*; gerichtliche Bestätigung der Gleichstimmigkeit einer Abschrift.

Lecticale, is, n. v. lecticalis proventus: *ágybér*, *párbér*; eine Pfarrgebühr, so von jedem Ehebett entrichtet wird.

Legatus natus: *pápa örökös követje*; immerwährender päpstlicher Gesandter.

Legenda, orum, *szentek élete*; die Heiligengeschichte.

Legislativum corpus: *törvénytévő*, *v. hozó test*: der gesetzgebende Körper, gesetzgebende Gewalt, od. Versammlung.

Legitimatae proles: *megtörvényesített gyermekek*; für ehrlich und ehlich erklärte Kinder.

Legitimatio, onis, f. *törvényesités*, *jussának kimutatása*; die Eheligung, Ehrlich oder Eheligmachung, Rechtfertigung oder Rechterweiß.

Levanta, ae, f. *napkeleti tartomány*; Ostland, Morgenland.

Levata causae: *perfelvétel*; die Proceßeröffnung. Levata ex paribus: *irások másaiból tett felvétel*; eine Prozeßeröffnung aus Abschriften.

Leviticus, sc. liber, i. e. liber tertius quinque librorum Mosis. Eccl.

Libellatorius processus: *irásba foglalt per*; schriftlicher Proceß.

Libellus actionalis: *vád levél*; die Klagschrift.

Licentiatus, i, m *szabadságos*, *szabados*, *szabadsággal biró*; ein Verabschiedeter, Freygelassener, Befreyter. [illegible] jaris: *törvénynek szabc[illegible] anitója*; befugter Rechtslehrer. [illegible] miles: *szabadságos katona*; mit Urlaub entlassener Soldat.

Licitatio, onis, f. *kótyavetye*; die Versteigerung.

Licito, are, *kótyavetyélni*, *kotyavetye által adni*, *v. venni*; versteigern.

Liga, ae, f. *szövetség*; die Verbindung, das Bündniß.

Limitatio, onis, f. *árrszabás*, *betsrovás*; die Preisbestimmung, Schätzung, Satzung.

Limito, are, *árrát szabni*, *meghatározni*; den Preis bestimmen, schätzen.

Linguista, ae, m. *nyelvtudós*; der Sprachkenner. T. Sc.

Linguistica, ae, f. sc. ars: *nyelvmesterség*, *nyelvtudomány*; die Sprachkunde. T. Sc.

Liquidatio, onis, f. *előszámlálás*, *felszámlálás*: die Berechnung, Angabe der Forderung.

Liquido, are, *előszámolni*, *feszámlálni*, *nyilvánságositni*; berechnen, die Forderung angeben, klar machen.

Liquidus in jure: *irásban elesmért*, *szembevaló*; klarerwiesen, unstreitig, richtig.

Lista, ae, f. *lajstrom*; das Verzeichniß.

Literalia instrumenta: *oklevelek*; Urkunden, Beweißschriften.

Lithographia, ae, f. *kőrevalóírás és kőrevaló metszés mestersége*; die Steinbeschreibung, Steinstecherey. T. Sc.

Litigatio, onis, f. *perlekedés*; die Rechtsstreitigkeit, der Rechtshandel.

Litorale, is, n. *tengerpart környék*, *főként az Ádriai tengerpart környéke*; das Küstenland, besonders am Adriatischen Meere. Geogr.

Localitas, atis, f. *helytáj*. v. *fekvés*; die Oertlichkeit, Lage, Ortsbeschaffenheit.

Locumtenens, tis, m. *helytartó*; ein Statthalter.

Locumtenentialis, e, *helytartói*: zur Statthalterey, oder Statthalterschaft gehörig.

Logomachia, ae, f. *szóhartz*. *szófiabeszéd*; Wortstreitigkeit, Wortgezänk.

Lucrum cessans: *megádtoltatott nyereség*; der Gewinnstverlust.

Lues venerea: *buja dög*, v. *kórság*; die Lustseuche.

Lunambulo, onis. m. *holdas*. *holdkórságos*; ein Mondwandler, Nachtwandler. Vulg.

Lyceum episcopale: *püspöki köz oskola*; bischöfliche Oberschule.

M.

Macellatio, onis, f. *húsvágás*: die Fleischausschrotung, Fleischhackerey. Jus macelli: *húsvágás*, v. *mészárszék jussa*, v. *szabadsága*; das Bank- od. Fleischbankrecht.

Maculatura, ae, f. *takarónyomtatvány*, *elromlott*, *nászonvehetetlen 's tsak takarónak való nyomtatvány*; Mißdruckpapier, unbrauchbares Druckpapier, Stickpapier. Vulg.

Magazinum, i, n. *ászár*, *tészház*; ein Schüttboden, die Scheuer, *szertárház*, *tárbolt*; Niederlage.

Magistratualis, is, m. *köz tisztviselő*, *tisztviselő*; eine Obrigkeitsperson.

Magistratus, us, m. *köztisztség*, v. *tisztviselőség*; die Obrigkeit, öffentliches Amt, obrigkeitliche Würden.

Magnas, tis, m. *ország nagyja*; ein Reichsgroßer, Magnat.

Magnetismus animalis: *állati mágneserő*; thierischer Magnetismus, magnetische Kraft. T. Sc.

Magnificus, a, *nagyságos*; gnädig.

Majoratus, us, m. *elsőszülötség*; die Erstgeburt.

Majorennis, *felserdült*, *nagy*, v. *legénykorú*; groß- oder volljährig, mündig.

Maleficium, ii, n. *bájolás*, *kötés*, *ártalom*; die Zauberey, Hexerey, Schädlichkeit. Maleficia loci: *helység terhei*, v. *szenvedései*; Ortsmängel oder Beschwerden.

Maleficus, i, m. *bájoló*, *bűvölő*, *kötő*; ein Zauberer, Hexenmeister.

Maleversatio, onis, f. *gonoszlelkűség*, *gonoszság*; die Gottlosigkeit, Bosheit.

Mance, *hijjánosan*; unvollständig.

Mandatum, i, n. *parantsolat*; ein Geboth, Befehl, Verordnung. e. gr. sequestratorium: *záró*, *zár*, v. *tilalom alá vető*; ein Beschlagsbefehl: sequestri reseratorium: *zártoldozó*; Beschlag aufhebender. moratorium: *fizetést késleltető*; Zahlungfrist- od. Aufschubs. compulsorium: *hiteztető*, *vallató*; Vorladungs- oder Tagfatzungs. inhibitorium: *biróságtiltó*: Einhalts- oder Unterlassungs. declinatorium, v. relegatorium: *más törvényszékre utasító*; Abweichungs- Ablehnungs- od. Anweisungs. cassatorio continuato-

rium: *itélettöréssel folytattató*; mit Urtheilsverwerfung fortsetzendes. correctorium: *foglalást, v. végrehajtást igazittató*; die Vollziehungberichtender, od. Berichtigungs- oder Zurechtweisungs. cassatorio reexecutorium: *visszafoglaltató*; Execution-Vernichtungs. fulminatorium: *fenyegető*; Drohungs. novicum gratia: *perújitásra kegyelme-ő, kegyelemből újitó parantsolat*; zur Erneuerung begnadigender Befehl. Mandatum relegare ad forum contradictorium: *a' feleknek vetélkedések alá botsátni*; zur Prüfung der Proceßführenden verweisen.

Manifestum, i, n. *hirdetmény, nyilatkoztatás*; die Bekanntmachung, Erklärung.

Manipulatio, onis, f. *eszközlés véle bánás*; die Behandlung.

Manus judiciaria: *biróikéz*; gerichtliche Hand. Ad manus judiciarias tradere: *birói kézhez általadni*; in gerichtliche Verwahrung geben.

Manutentio, onis, f. *fentartás*; die Handhabung, Aufrechthaltung, Behauptung.

Mappatio, onis, f. *földszinének felvétele, lerajzoldsa, v. ábrázoltatása*; die Landschafts-Aufnahme, Mappirung.

Marcalis, e, *girás, márkás, birságos*; gewichtig, reuig, sträflich. Processus marcalis: *birságos, v. birságat követő per*; ein Rechtsstreit wegen Geldbuße, oder Geldstrafe.

Mardurinarum solutio, et Marturinae: *nyest, v. nyusztbőrből való adó; tengerivám*; die Abgabe von Marderfellen, die Meermauth.

Maritalis, e, *férjet illető*; ehemännlich, dem Ehemanne gebührend.

Maritata, *férjes, férjhez ment*; verehlicht, verheirathet.

Mariticidium, ii, n. *férjölés*; der Gattenmord.

Martialis, e, *hadratermett, bajnoki*; kriegerisch, streitbar. Vulg.

Massa, ae, f. *érték, vagyon*; der Bestand, die Masse, Vermögensbestand. 2) *mázsa, százfont*; ein Zentner.

Materialia pro aedificiis: *műszerek, épülethez kivántató szerek, épitőszerek*; Baubedarf, Baumaterialien.

Materialista, ae, m. *fűszerárós*; ein Würz- oder Gewürzkrämer, Spezereyhändler.

Matricula, ae, f. *egyházi anyakönyv*; ein Kircheneinschreibebuch.

Matrimonium conscientiae: *bal, v. titkos házasság*; die Gewissensehe.

Mediatus, a, um, *közbe vetett*; mittelbar.

Mega, ae, f. *megye, vármegye*; das Gebieth, die Gespanschaft.

Melancholicus, i, m. *nehéz, v. komarkodrű*; ein Schwarzgalliger, Schwermüthiger, Trübsinniger, Gallsüchtiger.

Mennorrhagia, et Menorrhoea, ae, f. *anyavérfolyás*; der Mutterblutfluß. Med.

Mentalis, e, v. gr. reservatio: *belső, eszében való*; innerlich, im Sinne.

Mercantilis liber: *kalmárkönyv*; ein Kaufmannsbuch.

Mercipotus, us, m. *áldomás*; der Kauftrunk.

Meritum rei, v. causae: *dolog, v. per veleje*: eine Hauptsache, Hauptrechtsfrage. In merito agere: *a' dorek* [illegible]*, v. a' dolog velejét* [illegible]; die Hauptrechtsfrage bestreiten. Meritorie rem assumere: *a' dolog velejéhez látni*; die Hauptsache angreifen. In merito defendere: *megáll a' fő dologra nézve védelmezni*; sich hinsichtlich der Hauptsache vertheidigen. Meritoria sententia: *a' dolog velejét érdeklő itélet*: die Hauptsache betreffendes Urtheil. Sententiam in merito approbari: *az itélet a' dolog velejére nézve helyben hagyatik*; das Urtheil wird hinsichtlich der Hauptfrage bestättigt

Meta, ae, f. *határ, határjel*; die Gränze, ein Gränzzeichen.

Metalis, e, *határbeli*; zur Gränze gehörig.

Metatio, onis, f. *határzás, határjelelés*; die Begränzung, Gränzscheidung.

Micromegas: *törpeóriás, magaelőtt nagynak látszó*; ein Kleingroß, Gerngroß. Vulg.

Micrometrum, i, n. *kitsinységmérő*; ein Kleinmesser. T. Sc.

Minister, tri, m. *udvari tanátsló, főtitkostanátsos*; ein Minister.

Minorennis: *gyermekkorú*; minderjährig, unmündig.

Miserere, *bélökröndés*; Darmzwang. Med.

Misericordianus, i, m. *irgalmas, könyörülő, v. gyógyitó barát*; Barmherziger Bruder.

Misologia, ae, f. *észkerülés, tudóság-gyülölés*; die Denkscheu, der Gelehrsamkeitshaß. T. Sc.

Missale, is, n. *misemondó v. misés-könyv*; ein Meßbuch. Eccl.

Modalitas, atis, f. *mód, szer*; die Art, Weise.

Modella, ae, f. *mustrapélda*; ein Vorbild, Muster. Vulg.

Mohatra, ae, f. *drágaköveknek zálogbavettetésekről való irás*; ein Schreiben über Verpfändung der Edelsteine.

Mollusca, sc. animalia: *lágyférgek*; Weichwürmer. Hist. Nat.

Monadelphia, sc. classis: *egyfalkás-sok*; einbrüdrige Pflanzen, mit unten zusammengewachsenen Staubfäden. Bot.

Monandria, sc. classis: *egyhímesek*; einmännrige Pflanzen oder Blumen. Bot.

Monasterium, ii, n. *monostor*; ein Münster, Kloster.

Monopetala corolla: *egyszirmú bokréta*; einblätterige Blumenkrone. Bot.

Monospermum, i, n. *egymagú*; einsamig. Bot.

Montanisticus, a, um, *bányai, bányabéli, bányászi*; zum Bergwerke oder Bergmanne gehörig.

Morosus debitor: *akaratos, késedelmes, v. rest adós, v. fizető*; ein schlechter oder langsamer Zahler.

Mortarium, ii, n. *megholtaknak javaihoz való jus*; das Recht zu den Gütern der Verstorbenen.

Morticinium, ii, n. v. morticinii privilegium: *ekklésia jószágává vált örökségről való levél*; eine Urkunde über Güter, die der Kirche zu Theile wurden.

Motivum, i, n. *inditóok*; ein Beweggrund, Antrieb, Sporn.

Municipalitas, tis, f. *városi tanáts, v. felsőség*; die Stadtobrigkeit, Municipalität. Vulg.

Mutuatarius, ii, m. *hiteltvevő*; ein Darlehner, Darlehnnehmer.

Mutuum, i, n. *hitel, hitelezés, költsönadás, költsön*: ein Darlehn. Mutua successio: *költsönös örökösödés*; eine wechselseitige Erbfolge.

Myologia, ae, f. *inashústudomány*; die Muskelehre. Med.

Myopia, ae, f. *rövidlátás*; die Kurzsichtigkeit. T. Sc.

N.

Narcotica sc. medicamenta: *bódító szerek*; betäubende Arzneymittel. Med.

Nationaliso, are, *nemzetivé tenni*; einbürgern, in eine Völkerschaft aufnehmen.

Nationalismus, i, m. *nemzeti tulajdonság, nemzetiség*; die Volks- oder Landeseigenschaft, das Volksthum.

Naturalia, um, plur. *termések*; Erdgewächse. In naturalibus praestare: *a' tartozást termésben adni meg*; die Schuldigkeit in Naturalien abführen. In natura praestare: *természetiben, v. maga nemében adni meg*; etwas in natürlicher Beschaffenheit verabfolgen lassen.

Naturalismus, i, m. *természeti vallás, v. vallástartás*; der Aberglaube, Vernunftglaube. T. Sc.

Naturaliso, are, *polgárrá tenni, polgárnak bévenni*; einbürgern.

Naturalista, ae, m. *természeti vallástartó*; (*isteni jelentéseket tagadó*;) ein Naturgläubiger, (Offenbarungsläugner.) 2) *magátoltanúlt mestere valaminek, természeti míves*; ein ungelehrter Künstler. T. Sc.

Necessito, are, *kénszeríteni, erőltetni, szükséges, v. elkerülhetetlen kötelességévé tenni*; nöthigen, drängen, treiben, in die Nothwendigkeit setzen.

Necessitor, ari, *kénteleníttetni*; genöthiget werden.

Necrologium, i, n. *holtak laistromok*; ein Todtenbuch od. Verzeichniß.

Negativa, ae, f. *tagadás*; die Verneinung, das Läugnen.

Negative, *tagadólag*; verneinend.

Neuaquistica commissio: *a' jussoknak*

újonnan való megvizsgálásokra kirendeltetett biztosság; zur neuen Untersuchung der Rechte beordneter Ausschuß. Bona neoaquistica: *újabb bébizonyítás alá esett jószágok*; in die neue Untersuchung gezogene oder gefallene Güter.

Neologia, ae, f. *újítás, újításravágyás*; Neulehrerey, Neuerungssucht. 2) *újszótsinálás, szóújítás*; Neuwörterey. T. Sc.

Neologismus, i, *újszótsinálás, szóújítás*; Neuwörterey. 2) *új szók, főként hibás szók és kifejezések*; neue besonders fehlerhafte Wörter und Redensarten. T. Sc.

Neologus, i, m. *újító, újításterjesztő*; ein Neuerer, Neulehrer. T. Sc.

Nephritis: *vesegyúladás*; Nierenentzündung. Med.

Nepotismus, i, m. *unoka kedvellés, vérségrenézés*; die Nefferey, Vetter- oder Verwandtschaften-Gunst.

Nevralgia, ae, f. *érzőinfájdalom*; der Nervenschmerz. Med.

Nevriticus, a, um, *érzőinakraható, velőrostokra ható*; auf die Nerven wirkend. Med.

Nevrologia, ae, f. *érzőintudomány, velőrostok tudománya*; die Nervenkunde. Med.

Nivella, ae, f. *vízeránymérték*; die Wasserwage. T. Sc.

Nivellatio, onis, f. *vízeránybahozás*; das Wasserwägen, Rechtwägen. T. Sc.

Nivellator, oris, m. *vízeránymérő*; der Wasserwäger, Richtwäger. T. Sc.

Nivello, are, *vízeránytmérni, egyenlővé tenni*; wasserwägen, ebnen, gleichrichten. T. Sc.

Nobilitatio, onis, f. *nemesítés*; die Adelung.

Nonens, tis, n. *nem valóság, semmi*; ein Unding, Nichts.

Normales scholae, pl. *alsó vagy falusi mustraoskolák*; Musterschulen, Landschulen.

Nosologia, ae, f. *betegségtudomány*; die Krankheitslehre. Med.

Nostalgia, ae, f. *hazavágyás*; das Heimweh. Med.

Nota, ae, f. *pártütés*; der Aufruhr, Landverrath, die Untreue. e. gr. infidelitatis: *hazasértés, hazaárulás, hívségtelenség neme*; der Hochverrath. perduellionis: *pártütés, köztsendesség háborgatás*; die öffentliche Ruhe störende Handlung. correspondentialis: *értekező levél*; Amtlicher Briefwechsel.

Notorius, a, um, e. gr. delictum: *elhíresedett, tzégéres, pártütő*; kundbar, allbekannt, berüchtigt, ruchbar, aufrührerisch.

Noumenon, i, n. *valamelly dolognak tsak éssszel 's nem érzékek által megfogható valósága*; ein Verstandeswesen, etwas übersinnliches nur durch den Verstand Verstellbares. T. Sc.

Novalia, um, plur. *újság, újságlevél, hírmondó*; Neuigkeiten, die Zeitung. Vulg.

Novellae, arum, pl. *újságok, újságlevelek*; die Zeitungen. Vulg.

Novellaris lex: *újabb törvény*; neues Reichsgesetz.

Novellista, ae, m. *újságíró*; der Zeitungsschreiber. Vulg.

Novisans, tis, c. *újítófél*; ein Proceßerneuerer.

Novisatio, onis, f. i. q. Novum.

Novisatus, i, m. *újíttatott fél*; der neuerdings Verklagte.

Novum, i, n. *perújítás*; die Proceßerneuerung.

Nuditas, atis, f. *mezítelenség*; die Nacktheit. Vulg.

Nullitas, atis, f. *semmiség, erőtlenség, semmivététel*; die Nichtigkeit, Ungültigkeit, Unkräftigkeit, Verwerfung.

Numeriso, are, *számmal jegyzeni, számozni*; beziffern, mit Ziffern bezeichnen.

Numi mansorii: *házrendiben való pénzfizetés a' papnak*; das Geld, was dem Pfarrer nach der Reihe der Häuser gezahlt wird.

Numisma, atis, n. *emlékeztetőpénz*; eine Denkmünze. Vulg.

Numismatica, ae, f. sc. ars: *pénzesmérettudomány*; die Münzkunde. T. Sc.

Numismaticus, i, m. *pénzeket esmérő*; ein Münzkenner. T. Sc.

Numophylaceum, i, n. *pénzek gyűjteménye*; die Münzensammlung.

Nunciatura, ae, f. *pápai követség, pápai követség háza, tisztje, v. méltósága*: päpstliche Gesandtschaft, das Amt, od. die Würde eines päpstlichen Gesandten.

Nuncius apostolicus: *pápa rendsze-*

rént való követje; ein päpstlicher Gesandte.

Nymphomania, ae, f. *méhdüh*; die Mutterwuth, Mannsucht. Med.

O.

Obducens, tis, m. *testbontó, holttestmegvizsgáló*; der Leicheneröffner, Besichtiger. T. Sc.

Obductio, onis, f. *megvizsgálása a' meggyilkolt holttestnek, és annak felbontása*: die Besichtigung und Öffnung eines Entleibten.

Obequitator, oris, m. *szabados*; ein Trabant.

Obligatoriales, ium, plur. *kötelező, v. adósságlevél*; ein Schuldschein, Schuldbrief, eine Schuldverschreibung.

Obscurans, tis, c. *setétség búvára, barátja a' lelki setétségnek és ellensége a' lelki megvilágosodásnak*; ein Finsterling, Verfinsterer. T. Sc.

Obscurantismus, i, m. *setétség búvársága, a' lelki setétség tenyésztetése*; die Verfinsterungssucht. Vulg.

Observatorium, ii, n. *tsillagvizsgáló torony*; die Sternwarte. T. Sc.

Obsit, v. literae dimissoriales: *elbotsátó levél*; der Abschied, Entlassungsschein.

Obstagium, ii, n. *magakötelezése az adósnak, hogy, ha bizonyos időre meg nem fizet, fogva tartassék*; das Einlager als Geißelschaft.

Obstetricator, oris, m. *bábálkodó*; ein Geburtshelfer.

Occasionalis, e, *alkalmatosságbéli*; gelegentlich.

Occasionaliter, *alkalmatosság szerént, történetből*; gelegentlich.

Occurro, ere, *előfordúlni*; vorkommen.

Octavalis, e, *nyoltzados*; achtel.

Ocularis revisio: i. q. Oculata.

Oculata, ae, f. *szemrevétel, megszemlélés*; die Besichtigung, Beaugenscheinung.

Oculista, ae, m. *szemorvos*; der Augenarzt. Med.

Oditologia, ae, f. *útazás mestersége*; die Reisekunde, Kunst zu Reisen. T. Sc.

Odometrum, i, n. *útmérő*; ein Wegmesser. T. Sc.

Odontalgia, ae, f. *fogfájás*; der Zahnweh, Zahnschmerz. Med.

Odontica, sc. remedia: *fogfájás enyhítő szerek*; Zahnmittel. Med.

Offensive, *bántólag, megtámadólag*; angreifend, angriffsweise. offensivum bellum: *megtámadó hadakozás, v. háború*; ein Angriffskrieg.

Omentitis, tis, f. *retzegyúladás, fodorhájgyúladás*; die Netzentzündung, Entzündung der Netzhaut. Med.

Omphaloptron, i, n. *nagyító lentseüveg*; eine Linse, ein Vergrößerungsglas. T. Sc.

Onania, ae, f. *önnparáznitás*; die Selbstbefleckung, Selbstschändung. Med.

Ontologia, ae, f. *valóságtudomány*; die Wesenlehre. T. Sc.

Ontologicus, a, um, *valóságtudományi*; wesenlehrich.

Ontotheologia, ae, f. *az érzékfeletti megfogásokból vett istentudomány*; Gotteslehre aus übersinnlichen Begriffen. T. Sc.

Onus, eris, n *bér, büntetés, adó*; der Lohn, die Auflage, Buße, Steuer, Abgabe. Onus revocationis procuratoris: *prokátori állítás tagadásának díjja*; die Last, oder Buße des Widerrufs einer gerichtlichen Einrede.

Oppositio, onis, f. *ellentállás*; die Widersetzung.

Oppugnatio in scholis: *vitatás*; Schulkampf.

Ordinatus, a, *rendes, rendszerető, rendeltetett, felszentelt*; ordentlicher, ordnungsliebender, geweihter.

Ordo S. Joannis de Deo: *irgalmas, v. könyörülőbarátok szerzetek*; die Barmherzigen Brüder.

Organisatio, onis, f. *alkatás, elrendelés, öszveszerkeztetés*; die Bildung, Einrichtung, Belebung.

Organiso, are, *alkatni, elrendelni, rendbeszedni, öszveszerkeztetni*; einrichten, beleben, beseelen.

Originale, is, n. *eredeti levél*; die ursprüngliche Urkunde.

Originalitas, atis, f. *eredetiség*; die Ureigenthümlichkeit, Eigenheit.

Orographia, ae, f. *hegyek v. bértzek leírása*; die Gebirgsbeschreibung. T, Sc.

Orographicus, a, um, *bértzleírási*; die Gebirgsbeschreibung betreffend. T. Sc.

Orthodoxus rex: *Lengyel király*; der pohlnische König.

P.

Pacheta, v. Paqueta, ae, f. *tsomó, kötet*; ein Bund, Bündel, Paquett.

Pactatio, onis, f. *megalkuvás*; ein Vertrag.

Pactatus, a, um, *kötés, v. fogadásbeli*, vertragsmäßig.

Paedantismus, i, m. *tsalárd kevélykedés a' tudománnyal, oskolai tudósság*; die Schulfuchserey, der Kleinigkeitsgeist.

Pagalis libellus: *helykönyvetske, mellybe az adozás irattatik*; ein Dorfbüchlein, worinn die Abgaben aufgezeichnet werden.

Palatinalis, e, *palatinusi, nádorispányi*; palatinal

Palea, ae, f. *titulus az egyházi törvényben*; ein Titel in den Kirchengesetze.

Pallio, are, *fedezni, palástolni*; decken, bemänteln.

Palmarum, sc. dies, v. festum: *virágvasárnap, húsvételőttvaló vasárnap*; der Palmsonntag, Sonntag vor Ostern. T. Sc.

Panorama, tis, n. *körülfestés, kerekfestés*; das Rundgemählde, Umsichtsbild. Vulg.

Pantographum, i, n. *másolómív, rájzmásoló, gólyaorr*; der Storchschnabel, ein Abschreiber. T, Sc.

Parafrenarius, ii, m. *lovász*; ein Reitknecht.

Paraphernum, i, n. *menyegzői ajándék*; ein Heirathsgeschenk.

Pario, are, *lemásolni, p. o. az írást*; abschreiben. Paria: *más, másolatok*; Abschriften.

Parochus, i, m. *megyés pap*; ein Pfarrer.

Pars incatta, v. pars I. i. q. Incattus. Pars actorea, v. pars A. i. q. Actor. — Comitatus in partibus: *Magyar Országtól Erdélyhez kaptsolt vármegyék*; die dem Fürsten von Siebenbürgen zugesagte Gespanschaften Ungarns. — Judices in partibus: *vármegye bírái, első bírák*; Comitats-Gerichte, Richter erster Instanz.

Parsimonialis, e, *kíméléssel, v. takarékossággal szerzett*; erspart.

Partialitas, atis, f. *részelkedés, részrehajlás*; die Partheilichkeit.

Particularis, e, *részszeréntvaló*; einzeln, besonder.

Pascesium, ii, n, *adó, mellyet a' keresztyén ekklé'siák adtak a' Török tsászárnak*; die Abgaben, welche die Christengemeinden dem türkischen Kaiser zahlen mußten.

Pasquinada, ae, f. *gúnyolodás, rágalmazás*; Schmähungen, Lästerungen.

Pasquinus, i, m. *gúnyolóbolond*; ein Schalksnarr. Vulg.

Passivus status: *adósság*; Schulden, Verschuldung.

Passuales, ium, pl. *útazó, v. útilevél*; ein Reisebrief, Geleitsbrief, Paß.

Patentales, ium, *hirdetmény*; die Kundmachung.

Patrinus, i, m. *keresztatya*; der Pathe.

Patriotismus, i, m. *hazafiság, hazaszeretés*; die Vaterlandsliebe, der Bürgersinn.

Patristica, ae, f. i. q. Patrologia. Eccl.

Patrologia, ae, f. *szent atyák esméreteknek tudománya*; die Kirchenväterkunde. Eccl.

Patronus, i, m. *szószólló, pártfogó*; ein Schützer, Beschützer, Gönner, Jus patronatus: *egyházi pártfogói hatalom*; das Amtvergebungsrecht, Pfarrsatzungsrecht.

Patrua, ae, f. *atyám testvérének felesége, ángy*; die Muhme, Base, Schwägerinn.

Peccatum commissionis: *tselekedeti bűn*; eine Übertretungs-Sünde. omnissionis: *elmúlasztásbéli bűn*; Unterlassungssünde.

Pecunia messoralis: *sarlópénz*; das Erndtegeld. christianitatis: *keresztyénség pénze*; die Judensteuer an die katholischen Bischöfe.

Pedagium, ii, n. *vámpénz*; das Zollgeld.

Pejerarium, ii, n. *kinzóhely*; der Strafplatz.

Pennaticum, i, n. *írásváltság*; die Schreibgebühr.

Pensionatus, a, um, *kegyelempénzes, jutalmat szedő*; pensionirt, mit einem Jahrgehalt begnadigt.

Peremptorius, a, um, *haladást nem szenvedő*; unverzüglich. e. gr. exceptio: *ügydöntő, v. végvető kifogás*; entscheidende, zerstörende, oder klagaufhebende Ausflucht, Einrede, oder Einwendung. citatio a) (apud ecclesiasticos): *végső idéztetés*; letzte, oder endliche Vorladung. b) (apud civilistas) *harmad napra való meghívás*; Vorladung auf den dritten Tag, dreytägige Vorladung.

Perennalitas, tis, f. *örökösség*; die Erbeigenthümlichkeit.

Perennalis, e, *örök, örökös*; erbeigenthümlich, immerwährend.

Peripheria, ae, f. *táj, környék, vidék*; die Umgebung.

Permanens, tis, o. *állandó, megmaradó*; fortwährend, bleibend.

Permanentia, ae, f. *állandóság, megmaradás*; die Fortdauer, Stätigkeit.

Persistentia, ae, f. *állhatatosság, állhatatos megmaradás*; die Beharrlichkeit.

Personale, is, n. *a' személyek száma*; die Personenzahl. Vulg.

Personalis praesentiae regiae: *király képe*; Stellvertreter der persönlichen Gegenwart des Königs.

Personalitas, atis, f. *személyesség*; die Persönlichkeit.

Personifico, are, *megszemélyesitni*; verpersönlichen, verpersonen.

Pertinentiae, arum, plur. i. q. Appertinentiae.

Petitorium, ii, n. *kérelem útja*; der Ansuchungs- oder Begehrungsweg. Esse in petitorio: *kereset útján lenni*; etwas ansuchen, oder bitten.

Petitum, i, n. i. q. Petitus, us.

Philotheca, ae, f. *emlékkönyv, mellybe jóbarátok nevei íratnak*; ein Stammbuch.

Piarista, ae, m. *kegyes oskolabéli szerzetespap*; ein Ordensgeistlicher der frommen Brüder, Piarist.

Pietismus, i, m. *kegyeskedés*; die Frömmeley. Vulg.

Pignoratarius, ii, m. *zálogos, zálogoló, zálogbavevő, zálogbíró, zálogtartó*; ein Pfandnehmer.

Pisetarius, ii, m. *pénzverés fő felvigyázója*; ein Ober-Münzmeister.

Pisetum, i, n. *pénzvám*; der Münzzoll.

Placetum regium: *királyi tetszés*; königliches Gutachten, königl. Genehmigung.

Plajaso, onis, m. *plájás, őrző a' véghelyen*; ein Gränzhüter.

Planum, i, n. *előképzelet, rajzolat*; der Grundriß. 2) *sik, tér*; das Ebene, die Fläche.

Platina, ae, f. *fejérarany, Amérikából való*; weißes Gold, Kleinsilber. Hist. Nat.

Plenipotentia, ae, f. *tellyes hatalmú biztosság, tellyes hatalom*; die Vollmacht.

Plenipotentiarius, ii, m. *tellyes hatalmú biztos*; ein Bevollmächtigter.

Pluviale, is, n. *köpönyeg*; ein Mantel.

Poena indebitae: *helytelen panasz büntetése*; die Strafe einer ungebührlichen Klage. talionis: *visszza hárámló, v. szint annyiban való büntetés*; Gleichvergeltungsstrafe. praeclusi: *altalomtól való elzárás*; Schutzentziehungsstrafe. dementiae fidei: *eltsábitásnak, v. ígéretszegésnek büntetése*; Strafe der nicht verwirklichten Eheverlobung.

Poligraphia, ae, f. id. qu. Statistica. Philos. Crit.

Politia, ae, f. *köz, v. polgári rendtartás, v. arra való ügyelés*; die Staatsordnung, Volkszucht, das Ordnungs-Gericht.

Polyandria, ae, f. *többférjűség*; die Vielmännerey.

Polygynaecia, ae, f. *többfeleségűség*; die Vielweiberey.

Popularis, e, *nyájas, nép kedvében járó*; leutseelig, volksgünstig.

Portio, onis, f. *szám rész*; der Theil, Antheil, die Steuer. e. gr. oralis: *emberszám*; Mannstheil.

Possessio, onis, f. v. possessorium: ii, n. *falu, helység*; ein Dorf, Ort, Gut, eine Ortschaft.

Possessionatus, a, um, *birtokos*; ansässig, güterbesitzend.

Posta, ae, f. *posta*; die Post.
Postscripta, orum, n. *toldalék irás, levéltoldalék, utóliras*, die Nachschrift.
Potentiarius, a, um, *hatalmas, hatalmaskodó*; eigenmächtig, gewaltthätig.
Practicans, tis, c. *gyakorló*; ein Ausübender, Beflissender.
Practicus, a, um, *gyakorlott*; geübt, erfahren. e. gr. scientia: *gyakorlatos tudomány*; ausübende Wissenschaft.
Praecedentia, ae, f. *előbbvalóság*; der Vorrang, Vorzug.
Praeclusi terminus: *véghatárnap, zárnap, elzáró időhatár*; ausschließende oder endliche Tagsatzung.
Praedaucii: Art. 63: 1681.
Praedialista, ae, m. *pap, v. püspöki nemes*; bischöflicher Lehnsmann.
Praedicatum, i, n. *birtoknév*; Besitz- oder Ursprungsnahme.
Praedium, ii, n. *puszta*; ein Vorwerk, Landgut.
Praedocinium, ii, n. *haramiaság*; die Straßenräuberey.
Praedominium, ii, n. *első, v. főuralkodás*; die Oberherrschaft.
Praeemptio, onis, f. *vevésbéli elsőség*; das Kaufvorrecht.
Praeexistentia, ae, f. (pro praesenti) *jelenvalóság*; die Anwesenheit. (Pro praeterito) *volt létel*; die Vorwesenheit.
Praefectio, onis, f. *fiúlás, fiú dggá tétel, férjfiúsitás*; die Übergabe an die Tochter der Rechte des Sohnes, die Aussöhnung.
Praeferentia, ae, f. *elébbvalóság*; der Vorzug. Praeferenter: *megkülömböztetve*; vorzugsweise. Praeferentialis, e, *elébbvaló*; Vorzugsweise.
Praefidentia, ae, f. *magamaghittség*; die Selbsterhebung, der Eigendünkel, die Selbstklugheit.
Praejudicium, ii, n. *örökségtől megfosztó sérelem, jus sérelem*; die Benachtheilung, der Rechtseintrag, die Rechtsverletzung.
Praejunctura, ae, f. *vetett, v. vontató ló, vontató*; die Vorspann.
Praelati, orum, *egyházi fő rendek*; hohe Geistlichkeit.
Praeliminaris, e, *elevevaló*; vorläufig, einleitend.
Praenumeratio, onis, f. *előfizetés, előrefizetés, előrevaló fizetés*; die Vorausbezahlung.
Praepositura, ae, f. *prépostság*; die Probstey.
Praepositus, i, m. *prépost*; der Probst. e. gr. major; *nagy prépost*; ein Domprobst.
Praerequisitum, i, n. *előrevaló megkivántatóság, elevevaló készület*; die Vorbedingung, das Vorforderniß, die Vorbereitung.
Praerogativa, ae, f. *jeles külömbség, szabadság*; das Vorrecht, der Vorzug.
Praescindo, ere, v. gr. a re: *nem eresztedni belé valamibe, elmellőzni valamit*; sich in etwas nicht einlassen, Etwas beseitigen.
Praesenta, Praesentatio, Candidatio: *kinevezés, bényujtás, bé, v. előmutatás, béadás*; die Darstellung, Einreichung, der Vorschlag. Praesentam dare pro quopiam ecclesiastico beneficio: *valamelly egyházi hivatalra kinevezni egy valakit*; zu einer Pfründe Jemanden vorschlagen. Jus praesentae: *kinevező, v. pártfogói hatalom*; Vorschlags oder Ernennungsrecht.
Praesentatum, i, n. *bényújtott irás, p. o. kérelemirás*; das überreichte. 2) *a' bényújtott irás béadásának napja*; der Einreichungstag.
Praestaldus, i, m. i. q. Pristaldus.
Praestatio, onis, f. *tartozás, adózás, szolgálat*; die Obliegenheit, Abfuhr, Pflichtleistung, Leistung, Giebigkeit.
Praestimonium, ii, n. *fizetés*; die Bezahlung, Zahlung.
Praesumtio, onis, f. *gyanitás, erős gyanú, igazvélés, vakmerő bizakodás*; die Voraussetzung, Muthmaßung, Vermuthung. e. gr. iuris: *törvényen épült*; gerichtliche Vermuthung. Juris tantum: *törvényen épült megtádfolható*; erheblich. Juris simul et de jure: *törvényen, épült tádfolhatatlan*; unbezweifelt, unwiderlegbar. violenta: *megnyugtató gyanitás*; befriedigende Vermuthung.
Praetendens, tis, m. *követelő, igazságot tartó*; der Anforderer, Ansprecher.
Praetensive: *állitólag, vélve*: muthmaßlich, anmaßlich, vorgeblich.

Praetensus, a, um, *vélt, kereset alatt lévő*; gemuthmaßt, angemaßt, vorgeblich.

Praeventio, onis, f. *előzés, megelőzés*; die Zuvorkommnung.

Praevisio, onis, f. *eleve látás*; die Vorhersehung, das Voraussehen.

Pragmatica sanctio: *országlási szerződés*; ein, nicht aus dem Rechte der Staaten, als nothwendig, sondern aus der Vorsorge für die allgemeine Wohlfahrt herfließendes Gesetz, Reichsgrundgesetz.

Prauda, ae, f. v. judicium ad praudam: *magdnos ítélet valakinek beszédére*: ein einsames Urtheil auf Jemandes Reden.

Praxis criminalis: *büntető törvénykezésbéli, v. törvényes szokás*; übliche Verfahrung in peinlichen Rechtsfällen.

Prior Auranae: *Auranai szerzetes, főség*, ein Klostervorsteher zu Aurania.

Pristaldus, i, m. *közbíró, perestoldó*; ein Schiedsrichter.

Privigna, ae, f. *mostoha leány*; eine Stieftochter.

Proba, ae, f. *bizonyítás, megbizonyítás, megmutatás, tanúbizonyság*; der Beweis, Erweis.

Probatorium instrumentum: *bizonyító levél, oklevél*; eine Beweis-Urkunde.

Problematicus, a, um, *kérdés alatt lévő, kérdésben forgó, bizonytalan*; fraglich, ungewieß, schwierig. T. Sc.

Procedens judex: *ítélő, v. közben járó bíró*; verfahrender Richter.

Procedura judiciaria: *törvény folyamatja*; die Gerichtsordnung, Verfahrungsart.

Procentuatio, onis, f. *századolás*; die Verzinsung.

Procentum, i, n. *százados*; ein Hundertheile. 2) *száztól*; vom Hundert.

Procentuo, are, *századolni*; Zins zahlen, verzinsen.

Processualis, e, e. gr. judex nobilium: *járásbéli, p. o. szolgabíró*; Bezirks-, z. B. Stuhlrichter.

Processus, us, m. *per, perfolyás, perfolyamat*; ein Rechtshandel, Rechtsstreit, Proceß. e. gr. juris: *elidegenített örökséget követő*; wegen Vorenthaltung der fremden Urkunde. Novi: *újított per*; erneuerter Proceß. 2) *járás, a' Vármegyék nek felosztása járásokra, szolgabíró járás*; der Bezirk, Stuhlrichterbezirk, in den Komitaten.

Proclamata, i. q. Proclamatio.

Procuratoria constitutio: *prokátorvallás*; die einem Advocaten ertheilte Vollmacht und Gewalt.

Proditio fraterni sanguinis: *vérdrúlás, v. tagadás*; ein Blutverrath.

Producens, tis, o. *tanúállító*; der Zeugenführer. 2) *termesztő* der Erzeuger, Hervorbringer, Anbauer.

Productum in processu: *perben előadatott írás*; Proceß-Belege. 2) *summa, kijött summa a' számvetésben*; die Summe, der Betrag, Ertrag. 3) *termés, termett dolog, élet, 's a' t.* Erzeugniß, Ergebniß, Product.

Professio religiosa: *szerzetes fogadás*; ein Ordensgelübde. Fidei: *hitvallás*; das Glaubensbekenntniß.

Professus, a, um, *feleskűdt, vallást tett*; durch Gelübde zum Orden verpflichtet. e. gr. religiosus: *feleskűdt barát*; ein Ordensgeistlicher.

Prohibita, ae, f. *ítélettiltás, bennttiltás*; ein Urtheils-Verboth.

Projectum, i, n. *javallat, javaslat*; ein Vorschlag, Entwurf, Plan. e. gr. sumptuum: *költségeknek számba vevések, v. előadások*; ein Voraus-maß der Auslagen.

Promemoria, vel: pro memoria: *emlékeztető t. i. írás*; Etwas fürs Gedächtniß, ein Erinnerungschreiben.

Proportionate, *arányosan, mérsékelve*; verhältnißmäßig.

Proportiono, are, *arányozni, mérsékelni, elarányozni, idomosni*, übereinstimmen.

Protector, oris, m. *helytartó kormányozó valamelly fő anya oskolában*; stellvertretender Vorsteher in einer Hochschule.

Prosecutio, onis, f. *folytatás*; die Fortsetzung, Verfolgung.

Protocollista, ae, m. *jegyzőkönyvíró*; ein Gerichts- oder Behördeschreiber.

Protomedicus, i, m. *főorvos*; ein Oberarzt.

Protonotarius, ii, m. *ítélőmester*; der Landesrichter.

Protoscriniarius, ii, m. Obsol. *fő kantzellárius*; ein Ober-Kanzler.

Protospatarius, ii, m. *udvari első bíró*; erster Richter am Hofe.

Provisio, onis, f. *intézet, intézettétel*; die Fürsorge, Anordnung. Provisio hominis tollit provisionem legis. Provisio militiae: *katonatartás*, die Soldatenversorgung.

Provincialis, is, m. *szerzet főelöljárója, szerzetnek tartományi főelöljárója*; ein Oberaufseher der Bezirksklöster.

Provisorio modo: *előzőleg, további rendelésig*: vorsorglich, vorkehrend, bis auf weiter.

Provocans sine provocato non probat: *az állítás bizonyítás nélkül siketetlen*; sich berufen auf etwas, und dasselbe nicht anzuführen oder beyzulegen, ist unnütz.

Pulsus, us, m. *harangozás*; das Läuten, Geläute.

Punctualitas, tis, f. *pontosság*; die Pünctlichkeit, Genauigkeit.

Purgantia, sc. remedia. *hashajtó szerek*; Abführungsmittel. Med.

Purismus, i, m. *nyelvtisztításra való törekedés*; Sprachreinigungseifer. 2) *nyelvtisztaság, nyelvtisztítás*; die Sprachreinheit, Sprachreinigung.

Purista, ae, m. *nyelvtisztító, t. i. az idegenszóktól*; ein Sprachreiniger.

Q.

Quaestionatus, a, um, *kérdésben lévő, v. forgó, kérdéses*; fräglich, wovon die Rede ist.

Qualificatio, onis, f. *mellékes magyarázás*; nebenseitige Erklärung oder Auslegung. 2) *jeles tulajdonság*; ausgezeichnete Fähigkeit, Tauglichkeit, Geschicklichkeit.

Qualificatus, a, um, *mellékesen magyarázott*; nebenseitig erklärt. 2) e. gr. juvenis: *jeles tulajdonságú, ügyes, kiformált*; fähig, geschickt. 3) furtum: *mesterséges lopás*; arglistiger oder künstlicher Diebstahl.

Qualifico, are, *mellékesen magyarázni*; nebenseitig erklären oder ausgelen. 2) *jelesíteni, jelessé, v. ügyessé tenni, v. formálni*; fähig oder geschickt machen.

Quantum contributionale: *adó, ország adója, katonaadó*; landesherrliche Steuer.

Quartalitium, ii, n. *leánynegyed*; ein Töchterantheil.

Quarterialis, e, *szállásbéli*; zum Quartier oder zur Wohnung gehörig. e. gr. domus: *szálló, v. szállásház*; ein Quartierhaus.

Quarterium, ii, n. *szállás*; der Einlager, die Herberge, das Quartier.

Querulans, tis, c. *panaszkodó, panaszló, vádló*; ein Kläger.

Querulatus, a, um, *panaszos, panaszlott, vádolt*; geklagt.

Quidditas, atis, f. *miség, mivolta valaminek*; die Beschaffenheit, Eigenschaft.

Quieto, are, *megnyugtatni, nyugtatót, nyugtató, v. menedék levelet adni*; bescheinigen.

Quottalitas, tis, f. *hanyadság*; der Antheil, Theilzähler.

Quotta litis: *hányad, tartozás, perosztály*; die Theilgebühr, der Antheil. Convenire de quotta litis advocatis est vetitum.

R.

Raptus, us, m. *szűzragadás*; der Jungfernraub.

Rasio, onis, f. *vakarás*; die Abschabung.

Rata divisionalis: *osztályrész*; der Theilungsantheil.

Rationista, ae, m. *számtartó*; der Rentmeister.

Reaccludo, ere, *visszazárni, v. kaptsolni*; rückanschliessen, rückbeylegen.

Reambulatio metalis: *határjárás*; die Gränzbereisung.

Reassumo, ere, e. gr. causam: *ismét elő, v. újra felvenni*; wieder aufnehmen, vornehmen oder fortsetzen

Reassumptio, onis, f. v. reassumpta: *további felvétel*, die Fortsetzung.

Recalculo, are, *újra felszámozni*; wieder abzählen.

Recepisse, Indecl. *megesmérőlevél, p.*

o. vallamelly summdnak felvételé-ről; der Empfangschein.
Recidiva, ae, f. nyavalydba való visszaesés; der Rückfall. Med.
Recipe, Indecl. orvosság rendelés, felirt orvosság; ein Recept. 2) végy; nimm.
Reciproce, viszontag, viszont; gegenseitig, wechselseitig.
Recognitionales, ium, megesmérő level; eine Anerkennungs-Urkunde.
Reconvalescens, tis, c. gyógyúló beteg; ein Genesender.
Reconvalescentia, ae, f. gyógyúlás, egésséghelyreállás, lábadozás; die Genesung, Wiederherstellung.
Reconveniens, tis, c. viszont megperlő; ein Gegenkläger.
Reconvenio, ire, viszont megperleni, v. perbefogni; gegen klagen.
Reconventio, onis, f. viszont megperlés, v. perbefogás; die Gegenklage.
Rectificatio, onis, f. e. gr. metarum: megigazítás, igazítás; die Berichtigung.
Redemptio juris armorum: váltsváltság; die Einlösung oder Vergütung der Kriegskösten.
Redimere vexam pecunia; pénzen békét váltani; Ruhe ums Geld kaufen.
Reductio, onis, f. kissebbítés, kissebb mértékrevevés; die Verminderung, Verjüngung.
Referada, ae, f. előadás; der Vortrag, Vortragsgegenstände.
Referens, tis, m. i. q. Referendarius.
Reflexio, onis, f. észrevétel, emlékeztetés; der Betracht, die Rücksicht, Erwägung, Erinnerung.
Refrigerantia, sc. remedia: hívesítő szerek; Abkühlungsmittel. Med.
Regales, ium, országgyűlésre meghívó királyi levél; königlicher Einladungsbrief zum Reichstage.
Regnicolaris, e, országos; zum Reiche gehörig.
Regnotenus, ország szerént, országszerte; überall im ganzen Lande.
Regnum aristocraticum: i. q. Aristocratia.
Regulamentum militare: hadi rendszabás, katonatartás rendje; eine Militär-Anordnung, oder Reglement. Regulamentale pretium: hadi szabott ár; festgesetzter Preis für das Militär.
Regularis, e, rendszeréntvaló, rendes; regelmäßig, ordentlich.
Regulativus, a, um, elrendelő, rendszabó; anordnend, vorschreibend.
Rejecta judicialis: törvényes, bírói, v. más időre való halasztás, v. elhalasztás; richterliche Vortragung, oder Verschiebung.
Relatio, onis, f. tiszti jelentés, v. tudósítás; ein amtliches Bericht. 2) öszveköttetés, das Verhältniß, die Verbindung.
Relaxata, ae, f. elengedés; der Nachlaß, die Erleichterung.
Relaxo, are, elengedni; nachlassen, entbinden.
Relego, are, vissza igazítni, eltávoztatni, hátravetni, halasztani, eltiltani; zurück oder verweisen, verschieben, verbieten.
Religiosus, a, szerzetes, szerzet, hit, v. imabéli, imás; ein Ordens-Geistlicher, ein Mönch, eine Nonne.
Remanentiae, arum, maradék; das Ueberbleibsel, der Rest.
Remedium juridicum: perorvoslás, ügyorvosló mód; die Rechtswohlthat, das Rechtsmittel.
Reoccupans, tis, c. visszafoglaló; ein Wiedereinnehmer.
Reoccupatio, onis, f. visszafoglalás; die Wiedereinnahme.
Reoccupo, are, vissza foglalni; wieder in Besitz nehmen.
Reorganisatio, onis, f. újkarbahozás, újrendbeszedés; die Wiederherstellung.
Repartitio, onis, f. felosztás; die Eintheilung. 2) adó kivetés; die Besteuerung.
Replica, ae, f. felelet, válaszolás, viszont felelet; die Antwort, Erwiederung. Duplica: másod felelet; zweyte Antwort. Triplica: harmad felelet; dritte Erwiederung. Quadruplica: végsőfelelet; végfelelet; letzte Antwort, oder Erwiederung.
Repositionalis, e, birtokába, v. jussaiba vissza helyheztető, viszszaállító; wiedereinsetzend.
Repraesentans, tis, m. képviselő; ein Stellvertreter.
Repraesentatio, onis, f. felírás, felterjesztés; die Darstellung, der Vortrag.

Repraesento, are, *képét viselni*; eines Stelle vertreten. 2) *felírni*; darstellen, berichten, vortragen.

Reprotestatio, onis, f. *visszontellenmondás*; der Gegenvorbehalt.

Requirens, tis, c. *megkérő*, *megkereső*; ein Ansucher.

Requisitoriae literae: *megkérő*, *v. megkereső levél*; das Ansuchungs, oder Eesuchungsschreiben.

Requisitum, i, n. *megkívántatóság*; das Eeforderniß.

Rescriptum, i, n. *visszairás*, *felelet*; der Bescheid, die Antwort. 2) *királyi válaszolás*, *válasz*, *v. levél*; königliche Erwiederung.

Reserva, ae, f. *tartaléksereg*, *tartalék*; ein Unterstützungsheer.

Reservata mentalis: *értelemtitkolás*, *visszatartás*; geheimer Vorbehalt.

Reservatio, onis, f. *kikötés*, *fentartás*; der Vorbehalt.

Reservatus, a, um, *kiköttetett*, *fentartatott*; aufbewahrt, vorbehalten.

Residentia, ae, f. *lakóhely*; Wohnort.

Resignatio, onis f. *lemondás*, *t. i. a' hivatalról*, *letevés*, *letétel*, *általadás*; die Verzichtleistung, Amtsniederlegung, Übergabe, Abdankung.

Resignatorium instrumentum: *általadó írás*, *v. levél*; die Übergabsurkunde.

Resiliens, tis, *elálló*, *szavát*, *v. igéretét visszahúzó*; Abfälliger, Rückgänger.

Resilio, ire, e. gr. a contractu, v. sponsalibus: *elállani valamitől*, *megmásolni valamit*; abfallen, abstehen, abändern, rück[gehen].

Resolventia, sc. remedia: *feloloasztó szerek*; Auflösungsmittel. Med.

Resorbentia sc. remedia: *magába szívó szerek*; Einsaugmittel. Med.

Respective: *ügyszóllván*, *némely tekintetben*, *részszerént*; rücksichtlich, bezüglich, in Betracht.

Respirium, ii, n. *időhaladék*; die Nachsicht, Frist.

Restantia, ae, f. *hátralévő*, *v. elmaradt tartozás*; der Rückstand, Rest.

Restatutio, onis, f. *újonnan tétetett*, *v. visszont iktatás*; wirderhohlte, oder erneuerte Einsetzung.

Restauratio, onis, f. *építőszék*, *köztisztség újítás*, *tisztválasztás*; die Wiederbesetzung, neue Wahl der Beamten.

Resultatum, i, n. *kimenetel*, *következés*; der Ausgang, Eefolg.

Resultus, us, m. *elállás*, *megmásolás*; der Abfall, die Abänderung.

Retorta, ae, f. *lombik*; eine Kolbe, Kolbenflasche. Vulg.

Reversales, ium, *visszatérítteső*, *visszatérést kötő*, *v. visszaadás-rakötelező levél*; ein Rück- oder Gegenschein, ein Revers.

Revideo, ere, *megvizsgálni*, *által nézni*, *v. vizsgálni*; durchsehen, prüfen, mustern.

Revisus, a, um, *megvizsgáltatott*; durchgesehen, geprüft. Revisorium forum: *vizsgáló itélőszék*; ein Obergericht. Superrevisorium forum: *legfőbb vizsgálószék*; oberster Gerichtshof.

Revocatio, onis, f. *megmásolás*, *visszahúzás*; der Widerruf.

Rituale, is, n. *szertartásikönyv*; ein Ordnungs- Ceremonien- oder Vorschrifts-Buch.

Rubrica, ae, f. *rovatolat*, *vonás*, *osztalék*; die Abtheilung, der Abschnitt, das Fach.

S.

Saecularisatio, onis, f. *világivátétel*, *szerzetesfogadástól való felszabadítás*; die Verweltlichung, Lossprechung von Ordensgelübde.

Saeculum, i, n. *világi állapot*; weltlicher Stand.

Salgamum, i, n. *katonatartás toldalék*, *arravaló apróléh*; ein Zusatz, eine Zugabe zur Ernährung der Soldaten. 2) *háldspénz*; ein Nachtgeld, Schlafkreutzer.

Salinarius comes; *kamara ispán*, *sótiszt*; ein Kammer- od. Salzbeamte.

Salva guardia: *menedékhely*, *szabadhely*, *mentshely*; die Freystätte.

Salvo jure alieno: *másnak jussa fennmaradván*; unbeschadet der anderweiten Rechte. Salvo errore calculi: *a' mennyire a' számvetésben hiba nem volna*; ohne Nachtheil der Berechnung.

Salvus conductus: *szabad menet*, *v.*

menedék; sicheres Geleit. Literae salvi conductus: *oltalomlevél*; ein Geleitsbrief, Schutzbrief.
Sanctio, onis, f. *okszabás* (*a' törvény bétellyesítésére*); gesetzliche Festsetzung. 2) *büntetés*; die Strafe.
Sceletum, i, n. i. q. Sceletus.
Sedes judiciaria: *törvényszék*; der Gerichtsstuhl, das Gericht. Sedes personalitia: *személyviselőszék*; der Personalstuhl.
Sedria, ae, f. i. qu. Sedes judiciaria.
Sententionales literae: *ítéletlevél*; eine Urtheilsurkunde.
Sentimentalis, e, *érzékeny*, *érzeményes*, *érzéki*; empfindsam, gefühlvoll, empfindelnd.
Sentimentum, i, n. *érzés*, *gondolkozásmód*, *vélekedés*, *gondolat*; die Empfindung, Denkart, Meynung.
Senioratus, us, m. *öregebbség*; das Alter. Bona senioratus: *öregebbség jussa*; der Ältesten Rechte, od. Güter.
Sequestratio, onis, f. *törvényes zár alá vétel*; der Beschlag, gerichtliche Sperrung.
Sequestratus, a, um, *törvényes zár alatt lévő*; mit Beschlag belegt.
Sequestro, are, *törvényes zár alá vetni*; in Beschlag nehmen, sperren.
Sequestrum judiciarium, v. sequestratio: *törvényeszár*; der Beschlag, die Gerichtssperre.
Servientes, ium, *nemes emberek*; Edelleute.
Silentium, ii, n. *nyelvkötés*; die Zungensperre.
Serenissimus, a, um, v. gr. princeps: *nagy kegyelmű*, *kegyelmes*; Durchlauchtigst.
Simoniacus, i, m. *simonos*, *szentségárúló*; ein Wucherer mit geistlichen Würden und Gütern.
Solemnis v. solennis, e, *jeles*, feyerlich, gebräuchlich.
Solenniso, are, *jelesítni*, *jelességgel hitelesítni*; feyern, feyerlich oder festlich begehen, beglaubigen.
Solennitas, atis, f. *megkívántatóság*, v. *alkotmány*; Erfordernisse rechtsordnungsmäßige Gebräuche.
Solidae rationes: *fontos*, *velős*, v. *nyomos okok*; gründliche Ursachen.
Sortilegium, ii, n. *sorsvetés*; die Losung, das Losen.
Speculans, tis, c. *haszonkémlő*, *eszmélkedő*; ein Gewinn- oder Handels-Lauer, Grübler, Speculant.
Sponsalisticus, a, um, *eljegyzési*, *kézfogási*; zum Verlobniß gehörig.
Spontaneitas, tis, f. *önkényység*, *önkéntvalóság*; die Freywilligkeit, Willkühr, Selbstbestimmung.
Stabalis, is, m. *fötiszt*; ein Stabsoffizier.
Stafeta, ae, f. *sebes posta*; die Eilpost.
Stallum agendi procuratorium: *prokátori tehetőség*, *ügyvédői tehetség*, *ügyvédőség*, *ügyellői szabadság*; die Advocatial-Befugniß.
Statistica v. poligraphia, ae, *státusalkotmány tudománya és annak leírása*, *státustudomány*, *státusleírás*, *álladalomtudomány*; die Staatenkunde, Staatenbeschreibung.
Stativans militia: *szálló katonaság*; eingelagerte Miliz.
Statutio, onis, f. *birtokba iktatás*; feyerliche Festsetzung od. Einführung in Besitz.
Statutorius, a, um, *iktató*; zur feyerlichen Festsetzung, od. Einführung gehörig.
Stilus, v. stylus curialis: *hivatalbéli írásmód*; die Amtsschriftkunde, Amtsschreibart.
Stola, ae, f. *papibér*; die Pfarrgebühr.
Subalternus, i, m. *altiszt*; der Unterebeamte, Unteroffizier.
Subarhatio, onis, f. *elgyűrűzés*, *elkendőzés*, *gyűrűváltás*, *foglalóadás*; die Verlobung, Darangeldgebung.
Subarho v. Subarrho, are, *elfoglalózni*, *előpénzt adni*, *elkendőzni*, *gyűrűt váltani*, *foglalót adni*; verdrangaben, verpflichten, verloben, Darangeld geben.
Subductio, onis, f. *kivonás*, *levonás*, *elillantás*; der Abzug, die Entwischung.
Subbastatio, onis, f. *elkótyavetyélés*; die Versteigerung, Licitation.
Subordinatio, onis, f. *függés*, der Dienstgehorsam.
Subordinatus, a, um, *függő*; untergeordnet.
Substantialis, e, *állatos*, *sarkalatos*, *fő*, *derék*; wesentlich, wahrhaft, kräftig.
Substratum, i, n. *tárgy*, *tárgyazat*; der Gegenstand, vorliegender, oder gegebener Fall.
Subsumo, ere, *rossz neven venni*, *fel-*

venni, (orolni); übel aufnehmen, aufnehmen.

Subtractio, onis, f. *elhúzás alatta, p. o. linedval a' szó alatt*; das Unterstreichen. 2) *kivonás, a' számvetésben*: die Abziehung, Abrechnung T. Sc.

Successio, onis, f. *örökösödés, örökösi következés*; die Erbfolge.

Succrescentia, ae, f. sylva succrescens: *eresztvény*; der Heranwachs.

Succumbens, tis, c. *vesztes, ügyevesztett*, ein Sachfälliger, Unterliegender.

Succumbo, ere, *ügyét elvesztení*; den Proceß verlieren, unterliegen.

Summarius, a, um, *összesléget, összevonatott, rövid, summás*; gedrängt, bündigt. e. gr. procedura: *rövid perfolyás*; kurzer Proceß (ohne Beobachtung der Rechtsformalitäten.)

Superarbitrium, ii, n. *bővebb vizsgálás*; Überprüfung.

Supererogatum, i, n. *feleslegvaló kiadás, feleslegezés*; das Übergebühr, die Überpflicht.

Superfluitas, atis, f. *feleslegvalóság*; der Überfluß.

Superior, oris, m. *elöljáró, fő*; ei Vorgesetzter, Vorsteher.

Superioritas, atis, f. *főség, elöljáróság* der Vorrang, die Obrigkeit.

Superrevisio, onis, f. *újabb megvizsgálás*; letzte od. oberste Prüfung od. Durchsicht.

Supplicans, tis, c. *esedező, kérő*; de Bittsteller, die Bittstellerinn.

Suppositum, i, n. *feltétel*; die Voraussetzung, Vermuthung.

Surrogatum, i, n. *pótolék, pótlószké*: ein Ersatzmittel.

Syngeneiologia, doctrina affinitat aesthetica: *izlési rokonságtudmány*; ästhetische Verwandtschaftswissenschaft. Plin.

Systematicus, a, um, *alkató rendszabási, alkotmányos, alkotmánybé*, bündig, vorschrift- od. ordnungsmäßi

Systematisatus, a, um: *alkotmányo rendbeszedett*; vorschriftmäßig ei gerichtet.

Systemisatio, onis, f. *alkotó rendbeszedés*; vorschriftmäßige Einrichtun

Systemiso, are, *alkotó rendet szabn alkotmányt taláni*; ordnungsmä ßig einrichten, beleben.

T.

Tabella confrontationis: *összeegyeztető lajstrom*: die Entgegenhaltung, Uebersichts-Tabelle.

Tabula, ae, f. *törvényszék, ítélőszék*; der Gerichtshof, die Gerichtstafel, Gerichtsbehörde. e. gr. magnatum: *főrendek táblájok*; das Oberhaus, die Magnatenversammlung. statuum: *rendek táblájok*; das Reichsständenhaus, oder Versammlung. districtualis: *kerületitábla*; die Bezirkstafel.

Tabularis, e, *főtörvényszéki*; obergerichtlich.

Taglia, ae, f. *fogóbér, fogásbér, katonafogóbér*; die Belohnung für Überläuferergreifer.

Tariffa, ae, f. *vámmutatótábla, betslajstrom*; der Zollaufschlag, das Preißverzeichniß.

Taxalista, ae, f. *taksás, váltságos*; der Taxalist, der seine Giebigkeiten mit Geld einlösen kann.

Tavernicalis sedes: *tárnokszék*; der Tavernikalstuhl.

Tavernicus, i, m. *tárnok, tárnokmester*; der Tavernicus, Schatzmeister.

Teloniator, oris, m. *vámos, vámszedő*; der Zolleinnehmer.

Tenuta, orum, *külső telkek, v. fő dek*; Felder.

Terminus, i, n. *szó, kitétel*; de Wort, der Ausdruck. e. gr. techn cus: *remekszó, mesterszó*; ei Kunstausdruck, Kunstwort. 2) *hatá nap*; die Tagsatzung. e. gr. praeclus *véghatárnap*; entscheidende Tags tzung. 3) causae: *perszakasz*; ei Proceßabsatz.

Testamentarius, ii, m. v. testamen executor: *utolsó, v. végsőintézet v. testamentom végrehajtója*; di Testaments-Vollzieher.

Testamentum in procinctu: *tsatake szűletben tétetett vegsőintézet*, *végrendelés*, im Schlachtgetümm gemachtes Testament.

Testatus, a, um, *intézett, testált* letztwillig verfügt.

Testimonium articulare: *törvény bizonyság*; gesetzliche Zeugenschaf

Testo, are, *végsőképpen intézni, vé sőintézetet, végrendelést, v. test mentomot tenni*; vermachen, letz willig verfügen.

Tetradynamia, sc. classis: *négyfőb himesek, t. i. pl inták*; viermächt ge Pflanzen. Bot.

Tetrandria, sc. classis: *négyhimesek*; viermännerige. Bot.

Thanatologia, ae, f. *halál nemeiről való értekezés*; die Todeslehre, Abhandlung über Todesfälle.

Thaumatologia, ae, f. *tsudák tudománya*; die Wunderlehre. Vulg.

Thaumaturgus, i, m. *tsudatévő*; ein Wunderthäter. Vulg.

Therapeutica Logica: *gyógyító gondolattudomány*; heilende Schließkunde oder Denkkunde. Philos.

Titularis, e, *tzímes*, v. *tzímet viselő*; nur dem Titel nach, titular. e. gr. calendarium: *tiszti kalendáriom*, *köztisztek lajstromok*; ein Staats-Schematismus, Verzeichniß der öffentlichen Ämter.

Titulatio, onis, f. *tzímezés*; die Titulirnng, Betitelung.

Titulatura, ae, f. *tzímadás*, *tzímezés*; die Titeley, das Titelwesen.

Titulus, i, m. *tzím*; der Titel, der Amts oder Ehrennahme. Titulus possessorii: *birtok oka*, *útja*, v. *neme*; der Rechtsgrund oder Vorwand, der Besitzgrund.

olus, i, m. *könyvpoltz*; der Bücherschrank.

Traditio longa manu: *kimutatással tételetett általadás*; die Übergabe vom Weiten, oder Ferne. symbolica: *jel által történő*; sinnbildlich.

Transenna, ae, f. *katonajárás*; der Militärdurchmarsch. Transennalis militia: *útazó katonaság*; das Militär auf dem Marsche.

Transparens, tis, o. *általvilágitó*; durscheinend, durchschimmernd.

Transportatorium instrumentum; *szegletáltalvivő eszköz*; ein Überträger, Winkelfasser, Gradbogen. T. Sc.

Transspiratio, onis, f. *általgőzölgés*, *kigőzölgés*, *párázás*; die Ausdünstung, Ausdampfung.

Transumptum, i, n. *más*, *másolat*; die Abschrift.

Tricesima, ae, f. *harmintzad*; das Dreyßigst, Mauth- und Zollgefällen. Officium tricesimae: *harmintzadtisztség*; das Dreyßigstsamt.

Tricesimator, oris, m. *harmintzados*; Dreyßigsteinnehmer.

Tripartitum, i, n. *hármas törvény*, v. *törvénykönyv*; das dreytheilige Gesetzbuch.

Typologia, ae, f. *az ó testamentomi ábrázolatok tudománya*; die Lehre von den Vorbildern im alten Testament.

U.

Ubicatio, onis, f. *hollét*; die Aufhaltung, Weile, das Verweilen.

Uniformis vestitus; *formaruha*; die Dienstracht.

Urbarium, ii, n. *urbáriom*; das Urbarium, Unterthansvorschrift.

Urbura, ae, f. *bányabér*, *vám*, v. *jövedelem*; die Bergwerkssteuer.

Urburariatus, us, m. *bányabéritisztség*; Bergwerks-Einnehmer-Amt.

Urburarius, ii, m *bányavámszedő*; ein Bergsteuer-Einnehmer.

Usurarius, ii, m. *uzsorás*; Wucherer.

Usuroboratio, onis, f. *erősités*, *birtokkal erősítés*, *foganatossátétel*; die Bekräftigung, Ausübung, Besitzkraft, der Besitzgebrauch.

Usuroboro, are, *erősítni*, *birtokkal erősitni*, *foganatossá tenni*; mit Besitz oder Ausübung bestärken.

Utopia, ae, f. *sohonna*; Nirgendsland, Schlaraffenland. Vulg.

Uxorea, ae, f. *feleség nénje*, *húga*; der Gattinn Schwester.

Uxoricidium, ii, n. *feleségölés*; der Gattinnmord.

Uxorius, ii, m. *feleség bátyja*, v. *ötse*; der Gattinn Bruder.

V.

Vacantia, ae, f. *tisztüresség*; die Erledigung eines Amtes.

Vacillanter, *tétovázva*; wankend.

Vaccinatio, onis, f. *tehén*, v. *mentőhimlőoltás*; die Kuh- oder Schutzpocken-Impfung.

Vadimonium, ii, n. *kezesség*; die Bürgschaft.

Validus, a, um, *foganatos*, *sikeres*; gültig, wirksam, werth.

Valor, oris, m. et Validitas, atis, f. *siker*, *sikeresség*, *foganat*, *érték*, *bets*; der Erfolg, die Wirkung, Gültigkeit, der Werth.

Valuta, *érték*: die Währung.

Vecturisatio, onis, f. *szekerezés*; die Fuhr.

Vegetabilia, orum, n. *növevények*; Gewächse, Pflanzen. T. Sc.

Velor, ari, *apátzává lenni*; den Nonnenschleier annehmen.

Vellico, are, e. gr. sententiam: *hánytorgatni, bizgatni, fitymálni*; vorwerfen, vorrücken, grübeln.

Verticaliter, *tetót erányozva, függőlegesen, tető hegyében, tető erányában*: senkrecht, scheitelrecht.

Vexa, ae, f. *kötekedés, boszszantás*; die Neckerey, Beunruhigung.

Via facti: *hatalmasan, erőszakkal*; eigenmächtig.

Via gratiae: *kegyelem útja*; der Weg der Gnade.

Vices gerens: *személyviselő*; ein Amts- oder Stellvertreter.

Vidimo, are, *másást igazolni, v. igaznak vallani, összveláttni, v. nézni, (láttamozni)*; das Gleichlautendseyn bestättigen, durchsehen.

Vigesimalitas, atis, f. l. q. Vicesima.

Vigilia, ae, f. v. Vigiliae, arum, *innep estvéje*; der Vorabend hoher Feste. 2) *lélekmise*; die Seelenmesse, das Seelenamt.

Vigor, oris, m. *divat*; der Flor.

Vilipendium, ii, n. *ötsárlás*; die G ringschätzung.

Villanus, a, um, *falusi, majorbe* . zum Dorfe oder Überlande gehör

Violatio sedis judiciariae: *széktör széksértés*; Gerichtsbeleidigung.

Violentialis, e, *hatalmaskodásbé* gewaltthätig, eigenmächtig.

Virgatio, onis, f. *vesszőzés, veszs tsapás*: die Ruthenstreichung.

Virtuosus, a, um. *erős*; stark. 2) *jó gos erköltsű*; sittlich, gutgesittet

Visitatio canonica: *törvényes megy járás*; vorschriftsmäßige kirchlic Besichtigung, Sprengelbereisung

Viso, v. visum repertum: *orvosi vi gálat*; ärztlicher Besichtigungs2 richt.

Vojvoda, ae, m. *vajda*; Statthalt

Votisatio, onis, f. *szóadás, voksolá* die Stimmung.

Votiso, are, *szót adni, voksoln* stimmen, Stimme geben.

Z.

Zoographia, ae, f. *állatok leírása*; die Thierbeschreibung. T. Sc.

Zoologia, ae, f. *állatok tudománypja*; die Thierkunde. Hist. Nat.

Zoologus, i, m. *állatakat esmerő* ein Thierkenner. T. Sc.

Zoophita, *állatplánták*; Thierpflanzen. T. Sc.

Errores Typi.

In Parte Prima.

Pag. 89 lin. 7 et 11 id. qu. Atnepos et Atneptis in Glossario.
— 186 — 32 Alis lege Alias:
— 189 — 49 *anydm* — *atydm.*
— 262 — 41 f. — c.
— 316 — 21 Benefacio - Benefactio.
— 341 — 25 *harórépa* - *karórépa.*
— 502 — 55 *esm etes*—*esmeretes.*
— —— — 56 Cogn. eum - Cognitum.
— 710 — 46 *tútsra* — *tsútsra.*
— 884 — 56 Freundschaft - Freyheit
— 1002 — 38 Epiglossis—Epiglottis
— 1091 6 Exsebrabilius — Execrabilius.
— 1155 Festum, i, n, ommissum vide: Gloss.
— 1260 — 54 Geroius, — Gerdius.
— 1405 — 24 Inpriais, — Inprimis.
— 1432 — 55 inclomioi—incolumioc
— 1444 — 29 legt — liegt.
— 1445 — 32 Iocines — eines.
— —— — 33 cumbo — Incumbo
Pag. 1467 lin. 5 Indūsīum—Indūsīu
— 1652 — 44 Landbut — Landsh
— 1660 — 44 Addendum: Lascivu a, um, *pajkos, tsin talan, vásott;* mut willig, ausgelassen 2) reliqua vid. ibid.

In Parte Secunda.

Pag. 73 lin. 6 i, q. Meliceris, lege, Mel cer
— 211 — 16 Vigt. — Virg.
— 213 — 3 Nunfragiosus —Naufragiosus.
— 276 — 5 Pbryxus, — Phryxu
— 383 — 11 Clematizus - Clematiti
— 404 — 58 *kegyet* — *hegyet.*
— 481 — 46 wetide — weide.
— 481 — 47 *éteés* — *étetés.*
— —— — 55 Pasor — Pastor.
— 1031 — 52 *feleleveniti* — *felelevenitni.*
— 1323 — 18 Strychos— Strychnos
— 1821 — 38 Sieg. — Siech.